

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

ΗΡΟΔΟΤΟΥ
ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΛΟΓΟΙ Θ,

Πηγαφόρμιοι Μοδσαι.

Τοδ αὐτῷ Εξήγησης αὐτῆς Ομήρου Βιοτῆς.

HERODOTI

Conspirator

HALICARNASSEI

Pro

HISTORIARVM LIB. IX,

Murio

IX Musarum nominibus inscripti.

S. Spinea Corona.

F. Guichelm

Eiusdem Narratio de vita Homeri.

Fid. S. Corona 1668.

*Cum Valla interpret. Latina historiarum Herodoti,
ab Henr. Stephano recognita.*

Item cum iconibus structurarum ab Herodoto descriptarum.

Ctesia quædam de reb Pers. & Ind.

EDITIO SECVNDA.

Excudebat Henricus Stephanus

ANNO M. D. XCII.

1668

Ex Bibliotheca Regij
Coenobij, S^æ Spineæ,
vulgò Aureæ Coronæ,
S. Cisterciën: Ordinis.

A THYDIE BITION

11011 C 11 11111

NOBILISS. PRVDENTISS. ET EGREGIIS DOTIBVS ORNATISSIMIS VIRIS, illustrissimi principis FRIDERICI IIII, electoris Palatini, septemviri imperii, consiliariis intimis,
GEORGIO LVD. HVTTENŒ,
OTTHONI A GRVNRAD,
VOLRADO A PLESSEN,
HENR. STEPH. S. D.

HERODOTVS, cui patria fuit Halicarnassus, pater, nomine Lyxes, mater, Dryo, fuisse feruntur, (quum alioqui meminerit ipse & Herodoti filii Basilidis) ex officina mea, in quam velut postliminio redierat, discedens, spatiosissimum illud totius orbis theatrum, percurrere iterum velle significauit. Atque in animo sibi esse addidit, in istius aulae pariter & academiae theatro, paruo quidẽ illo, verum percelebri, nõ interquiescere tantum sed intermorari, tantisper dum de tota sua peregrinatione, tam longa futura, rationẽ iniisset. Quamobrem vt sibiuisque nouem musis, quas vbique locorum, tanquam is Apollo qui à Græcis musegetes vocatur, affectatrices haberet, de commodis hospitibus prospicerem (sciebat enim mihi notitiam istic cum multis intercedere) rogauit. Ego verò quum statim vestri qualem decebat mentionem, id est perhonorificam, fecissem, is de aliis vllis hospitibus cogitandum vel mihi vel sibi negauit. Hospitalem igitur tesseram continuò illi dedi, quòd dubitarem an & absque illa eum agnitori essetis. Eum enim non eadem qua prius veste, sed longè alia, & ea quidem multo magis pretiosa, ornatum dimisi. Poterit autem, vt spero, hic ornatus meam in dimittendo illo tarditatem compensare : ac, quoniam ipsum diu secundum istud munus meum morari coegi, habebit saltem cur donum hoc, grande sibi morae pretium esse dicat. Vt interim taceam, alia esse quæ illi meae tarditati apud quemlibet æquum iudicem queant patrocinari. Adeo vt nequaquã timendum mihi sit ne hæc ab vllò eiusmodi iudice damnetur : dummodo tamen meam apud eum causam agant qui, quod fuerit ab annis aliquot meum vitæ genus, vel potius, quæ fuerint mea vitæ genera, comper-

tum habeant. Duo enim hæc fuerunt, vñum, aulicum, alterum, peregrinatorium: vtrunque illi duplici operæ quam Herodotus sibi à me præstari volebat, valde aduersarium. Restare curiosus aliquis & polypragmon diceret, vt etiam mei in sequendis illis vitæ generibus cōsiliis rationem redderem: sed his ille paucis verbis contentus sit, optimam à me posse reddi, & quæ prudentibus viris omnibus sit satisfactura. Prudentum enim è numero eximo eos, qui (quæ maxima turba est) de consiliis ex euentu demum iudicant: perinde ac si omnipotentiam & omniprudentiam diuinam humanarum virium humanæque solertiæ cancellis circumscriberent.

Herodotus interim, si verū morè suo fateri velit, (non morè suo, sed contra morè suum, debuisse à me dici, occlamabunt eius aduersarii) se incommodū quidem ex illa mea in regis mei aula māfione diuturna sensisse, sed aliquo me cōmodo id sarcisse dicet. Haud enim eū celauī quàm multa mihi ea aula ad locupletādā quam antea scripseram eius apologiam (de Latina autem, non de Gallica, loquor) suppeditauerit. Verū, quum exponerem ei quanto ingenio, quanto iudicio, quanta præditi eruditione sitis, continuo intellexit, ex eorum vos esse numero apud quos apologia minimè opus haberet. Quinetiam, quum vos talis tantique principis consiliarios esse accepit, (huius enim solū dignitatis mentionem feci) & quidem ex iis qui intimi appellantur, valde sibi gratulatus est. hoc enim sibi sermonis hospitibus suis non iniucundi materiā præbiturū respondit. Nec istud affirmare dubitabo, eum, etiam si nihil ad ea quæ scripsit adiiciat, sed eorum recitator tantū, ne syllaba quidem adiecta, esse velit, tamen quæ libentissimè audiat (illo memoriam eorum quæ olim legistis renouante) narraturum. Ac, quemadmodum illum sibi de vobis gratulatum esse dixi, ita vicissim, (si me spes non fallēt) quidam historiarum eius loci vobis non solū iudicium quod ad rite fungēdum munere vestro requiritur augebunt, sed etiam quæ vobis gratulandi occasionem præbeant suppeditabunt. Vel vnus certè, qui mihi primus in mentem venit, ex iis est. In ea enim libri parte quam Polymnia (nisi potius Polyymnia vocāda est) sibi vindicat, audimus Demaratum sciscitantem è Xerxe,

antequam responsum ea de re ipsi reddat super qua fuerat ab illo interrogatus, *Verane an iucunda, o rex, vis tibi loquar?* Ac memini idem ex alio quodam rege apud alium scriptorem quæri. is est Amyntas apud Curtium. in ea siquidem oratione qua se suumque fratrem Alexandro purgat, dicentem ei, post alia non pauca, audimus, *Tu hercule (si verum audire vis) rex, huius nobis periculi causa es.* Quod si ab hoc Amynta ad Demaratum reuertendū est, in iis quæ regerit aduersus responsum regis, animaduertimus, hunc, quamuis malle se vera audire dixisset, ea parū æquis auribus accepisse. Demaratus enim suam oratiunculam posteriorem his à verbis orditur, *Iam ab initio sciebam, rex, me, veritate apud te utentem, minimè tibi iucunda loquuturum.* Adeo nimirum veritatis erat rex ille impatiens. Quum autem veritatis impatientē appello, iis vtor ipsis verbis quibus Latinus ille historicus de Dario, *Itaque veritatis impatiens hospitem ac supplicem, tunc maxime utilia suadentē, abstrahi iussit ad capitale supplicium.* Verum, antequam ab illo Herodoteo loco longius discedam, quo vetus illud dictum confirmatur, veritatem odium parere, quidnam is habeat quod à vobis lectum & perpensum facere possit ac debeat vt vobis gratulemini (quemadmodum modò dixi) exponendum censeo. Amplam igitur huius gratulationis materiam fore dico, si, quæ præ illius Demarati cōditione, sit vestra, cogitabitis: & hoc mentes vestras subibit, rem cōtrà vobis esse cū eiusmodi principe, vt ei consiliū salubre, etiamsi auribus accidat iniucūdum, dare, tam sit tutum, quàm Demarato cæterisque eius cōfiliariis periculosum erat, in dādo principi suo cōsilio, vera quidē sed auribus vel minimā offensiunculā præbētia, proloqui. Nec verò desunt hodie (expertus loquor) principes, erga quos eadē cautione vtendū sit qua Demaratū erga Xerxem vti videmus. id est, quorum vnusquisque ab eo quem pronuntiare suam de re quapiam sententiam iubet, interrogandus sit, Vtrum vis faciam? vera tibi an iucunda loquar? Hoc tamen quid aliud est quàm dicere principi, Vis amici veri & fidi, an assentatoris, officio fungar? Ac principes qui in audiendæ veritatis impatientia ita xerxizant, vel darizant, vel alexādrizant (quibus verbis addi quamplurima & propè infinita possent, ex alio-

rum regum, aut principum regibus minorum, nominibus ficta) digni certè qui pro veris illis & fidis amicis adulatōres nanciscantur, & in retia eorum tandem incidant. Cæterum cum illa Demarati interrogatione conueniunt ea verba quibus quidam Græcus & Græcorum imperator, ad suos scribēs, literas clausit : se magis quidem iucūda illis futura, sed quæ non itidem verā essent, potuisse scribere. Nec dubito quin idem plurimi consiliarii, aut alioqui amici, plurimos ad principes scripserint. Ideo autem sic loquor, quia quicumque alicuius principis sunt amici, & quidem fidi, non protinus & consiliariorum obire munus possunt. Hoc enim ut præstent, & amicos illi esse & prudentia valere oportet. Quorum vtrunque quum vobis adsit, eo etiam magis vestrum principem vicissim de vobis sibi gratulari decet. Quamuis porro omnes amici in consilium non vocentur, si tamen Herodoto, vel potius Dario apud eum, fidem habeamus, non quiuus amicus possessionis pretiosissimæ loco habendus est, (etiam si plerique scriptores amico cuilibet tantum honoris deferant) sed is demum qui prudentes inter locum habere potest. Ac quum potest dico, meretur intelligo.

Cæterum, ut paulo ulterius in iis Herodoti pergā quæ vobis iudicium circa ea quæ ad munus vestrum pertinent augere queunt, non minus quo se Artabanus erga regem modo gerat in dando cōsilio, quā quomodo Demaratus, considerādum vobis est. Ille (inquit Herodotus) cæteris Persis tacentibus, minimèque sententiam ei quæ proposita erat aduersariam ferre audentibus, (erat autem Mardonius qui eā in mediū protulerat) Artabanus, Hytaspis filius, Xerxis patruus, hāc apud regem orationem habuit, *Fieri non potest, o rex, quum sententia sibi aduersaria non fuerint proposita, ut quis meliorem eligat, sed ea quæ lata fuerit utendum est: at quum aduersaria proposita fuerint, optio illa datur: quemadmodum aurum purum haud per se dignoscimus, sed tum demum quum alij affricuerimus.* Quā is maiore modestia, quā magis appositā simūlque splendida (ut ita dicam) vti comparatione poterat? quo magis apto orationis exordio attentionem sibi parare? Quidni verò hodie aliquis consiliarius principis, tum præsertim quum eò se redactum videt quò metus omnes

redegerat, excepto vno Artabano, (cui hoc etiam, quòd patruus Xerxis esset, aliquid fiducia dabat) hac ipsa cōparatione vtatur? Sed auditorū quispiam fortasse, qui eā apud hunc nostrum historicum legerit, se vel apud hunc vel alium quempiā eam legisse recordabitur. Quid tum? debet certè pro dicto quopiam prouerbiali istud haberi: in proueria autem vsurpationis ius cuius esse par est. Nec verò minus laudandum istud Artabani dictum censeo, quo aliam orationem auspicatur, *Duo hac, rex, à me paris esse momenti iudicantur, bene sentire, & alteri bonam in medium proferenti sententiam accedere.* Obseruādum porrò hīc, ab illo parem locū ei rei dari, cui Hesiodus proximum tantummodo dederit. Quòd si parem ea locum meretur, eo minus in consiliariis contemni talis assensus debet: præsertim si, qui alterius sententiæ assentitur, is vel aliquid ad eam adiicit, vel rationē assensus sui reddit. Plerique tamen consilarii, dum ea ex re contemptum timent, quasi videri queāt, alteri ideo assentiri quòd è suo depromere penu nihil possint, plerunque aliud quodpiam consilium, qualecunque sit, proponere malunt. Verū id etiam perpendamus quod ab Artabano subiungitur: ac de Xerxe quod dicit, illum (vt credibile est) miserans, multi multis in principibus consilarii miseratione saltem prosequantur: *eos, alioqui probos, ab iis quacum improbis habent colloquijs pessumdari.* Atque hoc dictum pulcherrima & aptissima comparatione illustrat: *quemadmodum* (inquit) *mare, quod hominibus utilissimum est, venti in ipsum ingruentes natura uti sua non permittunt.* Idem Artabanus ea in oratione quæ hanc præcedit, rationem optimam istius voti reddit, *-careat successibus opto*

Quisquis ab euentu facta notanda putat.

quum alioqui haud sint vlli quorum calumniis magis expositos videamus consiliarios, quàm eorum qui ex euentu de factis iudicium ferendum censent. Quid quòd eo vsque progredi audet hic cōsiliarius, vt etiam periculum illi arrogantia regis à potentia diuina imminere innuat? Huc enim pertinent illa de prægrandibus animalibus, de altissimis tum ædificiis tum arboribus, fulmini magis obnoxiiis. Quinetiā in iis quæ proximè subiungit, non cætera quæ modū excedunt enumerans, sed de iis ge-

ratim loquens , solere deum illa deprimere dicit. Atque hanc fuisse prisci seculi opinionem, ex Hesiodi etiam versibus apparet. Valde autem necessaria erat his Persarum regibus hæc admonitio: quum & prouerbum illud, *Regum pralonga sunt manus* (nisi dicendum potius est, *Regum pralonga sunt brachia*) quod ipse Herodotus affert, à Persis originem habere videatur. Verum eò tãdem ventum est vt ori Christianorum etiam, non regum duntaxat sed principum quoque illis minorum, atque adeo quorundam qui infra principes sunt procerum, redditum sit familiare. Atque hinc factum est vt mea musa monitrix principum de hac etiã re quosdã illorum monēdos cēsuerit, his versibus,

Sed ista quoties verba spiritus dabunt Elatiores, omnis aula quæ sonat, *Solis data haud sunt regibus longa manus, Tales eorum sunt manus & principum, Inferior illo regio queis est gradus*: Aduertat aurē his vocibus musæ meæ, *Princeps, scio manus esse longas regibus, Principibus etiã dignitas queis est minor: Manus sed ipsi longiores sunt deo, (A quo suas hi possident precario) Multis que ei sunt longiores partibus. Quod si recusas hoc monēti credere, Caue sentientem cogat is te credere, Longis abuti manibus ubi te viderit.* Sedenim, ad Herodotum vt reuertar, quotusquisque talia ex eius lectione, qualia sunt quæ proposui, reportat? Vix quartus quisque, interrogatus quidnam apud Herodotum legerit quod ad consiliarium munus, aut (quod generalius est) ad cōsilia capienda pertineat, aliud respōdebit quàm hoc, Persas non nisi ebrios de rebus maximè seriis cōsultare. Atqui, nō addēs quod ab Herodoto additur, tū illi tum ipsis Persis iniuriã facit. vt omittā, secus quàm *ebrios* posse, ac debere (meo quidē iudicio) Græcā vocē reddi: vt in mea ad lectorem præfatione exponā. Vnde quū & alia de hac librorum Herodoti editione intelligi queāt multa, quæ ne vos quidē latere cupio, finem huic epistolæ imponā: si tamen prius hospitē & hospitas vobis commendauero: quæ quū nouē sint, ab vnoquoque tres excipi rationi cōsentaneū est. Sed quoniã vereor ne illā quæ Erato vocatur, & ita *nomen amoris habet* (vt Naso de ea loquitur) vnusquisque sua è cateruula esse vnā cupiat, & ita hanc musam, *μῆλον Ἐρατος* (quod minimè velim, minimè illa musa velit) esse cōtingat: hoc ego consiliū dabo (quod forsità, tacente etiã me, vobis, vtpote nō consiliariis solū sed prudētissimis, in mentē veniret) vt ista hospitarum distributio forti cōmittatur. Valete, & vestri amantissimum redamate.

HENRICVS STEPHANVS LECTIO.

nis Herodoti studiosis S. D.

HERODOTI editionem secundam, diu à te, contrà quàm cupiebam, desideratam atque exspectatam, tandem accipis. Faxit autem Deus Opt. Max. vt quam illa sui concitauit exspectationem, sustinere ac tueri possit. Tanta quidem certè cum accessione illa prodit, vt hæc saltem spes me soletur, fore vt grande moræ pretium accipere te fatearis. Sicut enim in prior editione multiplex fuerat meum tuis studiis commodandi studium, ita multiplicem & variam esse hanc accessionem cognosces.

Ac primùm quidem, ad eos quod attinet quibus sine cortice nare in Græcorum scriptorum lectione datur, id est, qui interpretis operam, tanquam χειραγωγῶν cuiusdam, non requirunt, (quamuis multo pauciores in Herodoto & Thucydide, quàm aliis, eam non requirere notum satis sit) sed cæteris ad hanc lectionem adminiculis esse contenti possunt: non eas tantùm quas antea diuersas scripturas (vt Græci διαφοροὺς γραφάς appellant) exhibui, sed numerum earum auxi: & censura adhibita, quasdam exautorauì: non tamen ita vt amandarem, sed tantùm vt loco suo motis alium minus honorificum darem. Ex ipso enim textu (vt hodie moris est vocare) in marginem trāstuli. Sed quasdam vicissim maiore dignas honore iudicaui, ideóque eas hinc illuc transtuli. Iam verò & plerosque locos emendaui, qui tibi faceßere alioqui negotiũ poterant: & quidem haud parum negotii nonnulli. Quorum in numero est hic qui in Euterpe legitur, ἐπὶ τῷ παρρησιεύσει τῇσι, καὶ ἐπὶ τῷ κατεύχονται, θύουσι πλεῖστων. Quem enim illa vocula τῇσι non torqueat: cui crucem non figat: Sed esto, verisimilem posse videri hanc emendationem, vnde tamen tantum confidētia (dices) vt eas voculas τῇσι margini non adscripseris, sed ipsis Herodoti verbis inferere ausus fueris: Quoniā Herodotum ex Herodoto me emendare, vel (si mauis) Herodotum esse sui ipsius emendatorem, videbam. Ita enim ille in sequentibus, eadem in mufa, paucarum paginarũ interuallo, ἐν τῇ Βουσίει πόλει ὡς ἀμάρουσι τῇσι τὴν ὀρτὴν, εἴρηται παρὸς ἐσι μαί. τυπύονται γὰρ δὴ μὲν πλεῖσθιν, πρῶτες καὶ πᾶσαι, μυρ. Sunt verò & alii loci quibus malè affectis ex ipso Herodoto medicinam adhibui. Sed superesse fateor qui eandem à me aut ab alio quopiam opem exspectēt. Parum autem abfuit quin & alium quendam emendare mihi permiserim: suum illi vocabulũ, antiquum certè, & multorum auribus, etiam in Græca lingua valde exercitatorum, insolens fururum, restituendo. id autem est ἀλογνώσας. Nec dubito quin, si de hac emendatione, tanquam ex nimia fiducia proficiscente, accusatus fuisset, causæ meæ patrociniũ Hefychius suscepisset. Sed (vt opinor) nec Hippocrates Ion, quum me scriptori Ioni operam præstantem vidisset, opem vicissim præstare mihi recusasset: præsertim quũ eodem & ipse vocabulo vtatur, paulo quidem alium sed tamen non alienum ab eo quem apud Hero-

dotum habuisset, dans ei vsum. Vt taceam, non absimile vero esse, vtrunque ab illo, Hippocrate inquā, datum ei vsum fuisse. Est verò & alius quidam nostri historici locus, qui vocabulū quoddam non minus Hippocrati quā Homero vsitatum requirere videtur: vt in meis annotationibus (deo fauente) declarabo. Immo quid obstat quominus iam nunc illam saltem libri illius portiunculam (aut si- quid portiuncula minus dici potest) repræsentem? Scito igitur agi de hoc loco, quē habes pag. 122, οἱ δ' ἐπὶ πάντες αὐτῶν, ὑπ' ἀδελφείης βίου στα- πνάς πλάσθαι τις ὅς, καὶ ὁπλήσθαι τῶν τῶν, δούουσι. Nam quum in Aldina ista pariter & Basiliensi editione habeamus, ὑπ' ἀδελφείης βίους τι ἵνας πλάσθαι τις ὅς, quid vetat quominus quis pro voce βίους scribendum βαίους suspicetur? Saltem ē scriptura qua nihil significari potest, aliā quæ nō incommodum sensum habeat, efficiet: idque minima cum mutatione. Talem autem mutationem, id est minimam siue leuif- simam, quū sufficere ad quorūdam locorum emendationem vide- rem, pro religioso supersticiosus esse nolui. Atque hinc factum est vt in hac posteriore editione (hoc exemplo contentus ero) pro ἀ- πιπῶσι scribere ἀπιπῶσι non dubitauerim, pag. 139. quum manife- stum sit ἀπιπῶσι esse quod Dioscorides ἐπιπῶσι dicit. Adscripta au- tem margini lectio ἀπιπῶσι, quæ nihil potest significare, fieri po- test vt ex alia manarit, aliis literis scripta, sed eandē tamen pronun- tiationem (vt iampridem literis diuersis eadem pronuntiatio da- ri cœpit) habente: ac audiēs aliquis verbum ἀπηρῶσι (quod esse pote- rat expositio illius ἀπιπῶσι) nō illo modo scripserit, sed hoc, ἀπειτῶσι.

Iam verò & commoda quorundam locorum interpunctione magis etiam quā antea lectoribus commodasse, & labore illos le- uasse, ex ipsa collatione apparebit. Alicubi tamen eorum diligētiæ hoc reliqui, vt quam interpūctionem in annotatione margini ad- scripta sequutus essem, eam in ipsis Herodoti verbis (nisi fortē à me dissentirēt) sequeretur. Ac huius etiam rei exemplum suggeret illa i- psa quæ modo proposita fuit pagina. In eadem enim, circa finē, le- gitur, πλεὺ δὲ νύκτα αὐτὰς χεῖται ἐν τῇ ἀναπαύεται κοίτῃ· καὶ τῶν πλεὺ ἴσῃσι τὸ ἀμφίβλητρον: sed tamen sequēdo ea quæ margini adscripti, post χεῖ- ται ponēda est τελεία στήλη, at post κοίτῃ, tantum ὑποστήλη. Fateor interim me simul etiam mutaturum libenter αὐτῶ in οὕτω.

Quiddam etiam præstiti quo me lectiōnem illis iucundiorē reddidisse nemo negauerit. Est autē idipsum quod in aliis quibus- dam historicis (de Dione, & de Xiphilini ex Dione eclogis, necnō de Appiano loquor) nuper præstiti. In certa enim velut tmemata (cuiusmodi sunt quæ vulgo capita nominantur) siue tmematia, v- numquenque librum distribui. Qua distributione quū lectiō, quæ alioqui nimis longa videri posset, in certa interualla, ceu lōga quæ- dam via, diuidatur, vbi commodē, si vsum fuerit, liceat interquies- cere: non solū iucundior illa redditur, vt paulo antē dixi, aut saltē tædium illius vitatur, sed etiam memoria plurimum iuuatur. Quo fit vt non dubitem quin meum hac in re exemplum typographi sint

sequuturi: (quemadmodum alia sunt in quibus viam vel à me vel à patre meo ostensam, hodie, tanquā rectam & tutam, sequuntur) ego certè in Diodori Siculi & in Polybii editione idē præstare constitui.

Ad eos autem vt veniā, quibus contrā sine cortice natare in Græcorum scriptorum lectione est negatum, eos qui sine Theseo è multis illorum locis emergere nō possunt, eos qui duce filo, vt in aliquo labyrintho, sua ponere vestigia necesse habēt: multo plus & ipsi huic editioni, quā priori, se debere, meritò fatebuntur: quū me in multo pluribus locis interpretationem Vallæ emendasse, in quibusdam in meipsum etiam, ad emendationem quod attinet, inquisiuisse animaduertēt. Hoc enim de quibusdam locis posse mihi videor dicere, vbi quæ me non satis tum temporis oculatum subterfugerant, à me nunc, ceu factō oculatiore, deprehensa fuerunt. De locis tamen iis non iam loquor, vbi tales erant commissi errores quales in nominum quorundam interpretatione: qui nimirum sunt eorum è genere quos μεταμορφῶται siue μεταμορφωτικοί appellare soleo, quod metamorphoses, & miras quidem eas, in quibusdam scriptorum Græcorum locis interpretandis faciant. Atque horum è numero vnus est vbi nomen ἡσπνες, quod sonat *inferiores*, seu *viribus minus valentes*, mutatum fuit ab interprete in nomē populi omnibus geographis, omnibus historicis incogniti: quum is ab illo vocetur *Hesbones*. Locus ille est in Polymnia, pag. 446, ἰδὼν τε πολλὰ καὶ μέγιστα πτόντα ὀρήματα ὑπὸ ἡσπνῶν. vbi vide quæ margini adscripta sunt. Ac eodem modo pag. 471 nomen vel potius pronomen relatiuum οἵτινες, quod respondet Latino *qui*, videbis transformatum in quendam populum. ita enim ille, *quos prius appellatos fuisse Hæcines, dictum est*: quum verba Herodoti (de Caribus loquentis) hæc sint, οὗτοι δὲ οἵτινες πρὸς πεινὴ καλέοντο, εἰρηται. Sonant verò hæc, *Hi autem, quinam* (id est, quo nomine) *prius vocarētur, dictum est*. Sic pag. quoque 81, vides, ex ἰσιών, quod Ionica dialecto dicitur pro ἰσιών, ab ἰσιών, (cuius nominatiuus singularis est ἰσὴν, quo significatur *familia*) quendam populum seu quandam gentem ab interprete nobis fieri, cui nomen sit *Istiai*. Atque his adiciendus est mons Hirus, per eandē metamorphosin factus, pag. 36. nam ibi legitur, *qui è monte Hīro matris Dindymena lapsus*. vbi admonitiunculam margini adscriptam vide. Quòd si ad aliud genus errorū interpretis à me emendatorum veniendum sit, illi non cedens, quin potius id superans, de nullo potius hoc dici posse existimo quā de eo vbi contrarium omnino sensum verbis autoris dat interpretes. Exemplum quod in mentem venit primum, est in Euterpe, pag. 175. hæc enim exhibet ista Herodoti verba, ἥμισυ δὲ Κορίνθιοι ὀνομαζομένους Ἀεγτέχνας, à Valla sic interpretata, *Corinthij quoque minimi faciunt opifices*: quum Herodotus cōtrarium de Corinthiis testetur, eos nequaquam minimi facere opifices, vel potius, contemptui habere. Aliunde autem non contigit tam magnus error quā ex non intellecto verbi ὀνομαζομένου vsu: sicut nec compositum ex hoc factum κατὰ τοιοῦτον intellexit pag. 161: vbi exstat inscriptio, cuius principium hoc est, ΜΗ' Μ' ΚΑ-

ΤΟΝΟΘΗΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΛΙΘΙΝΑΣ ΠΥΡΑΜΙΔΑΣ. nam has vo-
 ces ille ita reddit, NE ME LAPIDEIS PYRAMIDIBVS COM-
 PARES. Vbi illum videri aliud verbum quàm καποιοθης legisse, dixi
 in iis quæ margini adscripta sunt : sed quum ne illius quidem verbi
 ὄνεται significationē assequutus sit, facile mihi persuadeo, non aliam
 eum lectionē illic sequutū esse, sed idem ei in illo etiam verbo quod
 ex hoc compositum est vsuuenisse. Quis igitur est illorum verborum
 sensus? Illorum regis Asychis verborum sensum (lectores enim ibi
 suspensos reliqui) esse hunc arbitror, NE ME CONTEMNAS PRAE
 LAPIDEIS PYRAMIDIBVS. Vel, Ne me asperneris. Cæterum, ad
 priorem illum quod attinet locum, quæ Valla ita vertit, *Corinthii quo-*
que minimi faciunt opifices, suam ei interpretationem vel hoc reddere
 suspectam debebat, quòd vlla vix artificia magis celebrarentur quàm
 quæ Κοινηουργῆ (eo modo quo Ἀθηουργῆ, & Μηλιοουργῆ, & Ναξουργῆ)
 nominabantur. Haud scio autem an ex vlllo nobis clarius & certius
 esse id possit loco, quàm ex Actorum apostolicorū capite xix. Ibi e-
 nim quidam nomine Demetrius vel ex vno artificio procudendi
 templa Dianæ argentea (siue thecas templi effigie, aut scriniola, siue
 nummos celeberrimi illius templi formam repræsentantes, aut alias
 eius imagines, intelligere oporteat) magnum artificibus præbuisse
 quæstum dicitur. In dubiū igitur vocari non potest quin mea quàm
 vera est, tam falsa sit illa meæ contraria interpretatio. Quòd si librū
 hunc euoluere libeat, alios plerosque locos inuenies vbi meam itidē
 interpretationem, & quidem alteri omnino repugnantem, propono.
 Taceo de locis vbi Latina eius verba negant quod Herodotus ait,
 aut vice versa: sed ita ut id ē lectione cōtraria nostræ contigerit, eique
 imputari debeat. Ac fateor posse alicubi, vtri potius lectioni acquies-
 cendum sit, dubitari: atque hæc, ut opinor, incidere dubitatio poterit
 non procul ab initio Clionis: vbi de Arione legimus, καὶ Ἀρίωνος ὅστις
 ἀνὰ θύμῃ χαλκῶν, οὐ μέγα, ὅτι Ταυράρω. contrā enim, χαλκῶν, μέγα, legisse
 Vallam videmus. At pag. 16, vicissim negationē ille habet vbi nullā
 habemus. nam pro ἀποχρεωμένων lectum ab illo fuit οὐκ ἀποχρεωμένων.

Verūm, ut de locis in quorum interpretatione peccauit, ver-
 ba pergā facere, eorum in numero nōnulli sunt vbi hoc inde con-
 tigit, quòd non animaduerneret. verbum quodpiam vsum quendam
 Herodoto, aut certē eius dialecto, peculiarem habere. ut pag. 19, συ-
 νισκόμενος. Nam & actiuam vocem συνίσκειν lōgē aliud sonare pas-
 sim apud hunc scriptorem, quàm *ignoscere*, in recensione & expositio-
 ne quorundam eius vocabulorum à me aliquot exemplis ostensum
 fuit. Minus autem quis miretur fortasse illum ἔπιστλῳ, reddidisse
epistolam, pag. 398, quū potius *mandatum* significare videatur. Ac fal-
 litur Eustathius in eo quòd credit, vocē ἔπιστλῳ, quæ apud AEschy-
 lum id sonat, pro ἔπιστλῳ positam esse, adiectione literæ σ. quasi
 verò à verbo ἔπιστέλλομαι, quod Homero vsitatissimū est, deduci eam
 necesse foret, ac non ἔπιστλῳ quoque, & quidem in soluta etiam ora-
 tione, cum vsum haberet. Qua de re si quis cum Eustathio dubitat,

omnem vtrique meus Thesaurus Græcæ linguæ dubitationē tollet.

Inter illa autem de quibus nunc demum in hac posteriore editione monui, est quidam vsus præpositionis ἐκ, qui non animaduersus fecit vt in eorum interpretatione quæ de Cambyse & Gyge narrantur, pag. quinta, aliquid sit absurdi: ex eo quòd, vbi dicitur, μαθοῦσα δὲ τὸ ποιῆν ἐκ τῆ αἰδρός, interpres non viderit, intelligi debere, non μαθοῦσα ἐκ τῆ αἰδρός, sed τὸ ποιῆν ἐκ τῆ αἰδρός: vt ostendi in iis quæ recensionī & expositioni vocabulorum huius scriptoris subiunxi.

At eorum è numero de quibus in annotationibus agetur, est quod dicitur de Persis, pag. 63, μεθύσκόμενοι δὲ ἐάθασιν βουλεύεσθαι τὰ ἀπουδαγόμενα τῷ πρηγμάτων. Nec enim eos tantum facere iniuriam Herodoto arbitror, qui ista ex eo afferunt, at quæ subiungit tacent: sed eos etiam qui μεθύσκόμενοι interpretantur *ebrii*: vt intelligamus, Persas, quum iam sunt ebrii, de rebus maximè seriis consultare. Cur enim μεθύσκόμενοι pro μεθύδοντες accipiamus, potius quàm id quod propriè sonat intelligamus? Id verò non aliud est quàm *dum se inebriant*. Quantum autem sit discriminis inter eum qui ad ebrietatē iter facit, eumque qui iam iter illud confecit, atque ad eam peruenit, cuilibet iudicandum relinquo. Tantum certè discriminis est quantum inter eum qui urbem quampiam oppugnat, & eum qui iam expugnauit. Quæ comparatio est eo aptior, quòd is etiam qui se inebriat, mentem suam velut oppugnat, & de statu suo deturbare conatur: at postquā hoc effecit, iam dici potest eam expugnasse. Quamobrem non video quid obftet quin participium illud μεθύσκόμενοι interpretemur (si verbum verbo reddere nolimus) *inter pocula*, aut saltem *inter larga pocula*. Quod ποιητικώτερον esse fateor: quamuis Liuius largius vinum etiam dicat. *Largiore vino* (inquit) *usus*. Nec verò videtur contra me facere quod sequitur, de eo qui domui in qua sunt præest, proponente postridie quod ipsis in ea consultatione potatoria visum fuit. Proponit enim tanquam iis qui è mensa (si tamen ea tum vtebātur) tandem nonnisi ebrii surrexerint, ideòque illorum quæ à se statuta fuerint, recordari haud queant. at nihil obstat interim (meo quidē iudicio) quin intelligamus, illis inter larga pocula, & tamē antequā essent ebrii, consultantibus, ebrietatem solitam superuenire. Sed viderit alius quispiam quid pro Persis afferri possit, super eo etiam quod subiungitur, & quomodo illud quoque factum ostēdi minus absurdum queat quàm prima fronte videatur: τὰ δ' αὖ ἡφόρτες πρὸ βουλεύονται, μεθύσκόμενοι ἐπὶ δ' ἐκ γινώσκουσι.

Exhibebunt porro illæ annotationes meæ, deo fauente, & quorundam locorum emendationes, ex coniectura: quandoquidem vetere exemplari (cuius etiam expectatio fecit vt editionē huius scriptoris differre) video me ante bellorum nostrorū finem potiri haud posse. Atque vt huius quoque operæ aliquod tibi velut Ὀψιμα interim præbeam, quandam loci quem habet Thalia, pag. 241, proponam. Nam ibi pro ὑποτύπλουςα scribo ὑποκλύπλουςα, leui cum mutatione, sed eiusmodi tamen, vt quum ex illo ὑποτύπλουςα nihil nisi ineptum

elici possit, (præsertim si quis Vallæ interpretationem sequatur) contra in ἀποκρίνουσα non dubitem quin Herodoti mentē habeamus.

Eodē in opere, eadēmq; opera, de illa quoque scripturæ diuersitate agam, qua fit vt eiusedē vocabuli scriptura modò dialecti Herodoti, id est Ionicæ, legē seruare, modò ab ea discedere videatur: & è duabustribusve (tot enim sunt interdū) quam potius recipiendam arbitrer, declarabo. Interim certè adeo in hac parte nihil mutare sum ausus, vt in ipso etiam principio ἀλικαρνασσός retinuerim, & in ἀλικαρνασσός mutare noluerim: quamuis sit ἀλικαρνασσός p. 183, & ἀλικαρνασσός pag. 565. In eo quidem magna est constantia, quam valde quis mirari possit, quòd nusquam (si memoria nō me fallit) genitiuo Ionico, id est, in οιο desinente, vtatur: sed quemadmodum prima totius operis vox est Ἡρόδου, nō Ἡρόδοιο, sic alibi alia virorū nomina illo non hoc scripta modo, & Νείλου, non Νείλοιο, ποταμός itidem, non ποταμοῖο, atque adeo λόγου etiam, non λόγιο, habeamus.

Sed quamuis de multis te monuerim, nō dubito quin aliqua quæ in eorum esse numero debebant, mihi exciderint: quod si ita est, suus illis eodem in opere locus erit.

Iam verò, quoniam, si εἶδὲν λέγειν non oportet, multo minus, ὁρῶν-π λέγειν, quid attinet, quæ hæc EDITIO POSTERIOR adiuncta priori habeat dicere? Sed ea quidem quæ huic Herodoti libro præfixa sunt, partim mea, partim Ioachimi Camerarii, fuerunt tantum locupletata, & quidē ea in parte quæ mea est: at quæ subiūcta, DE LEGIBVS ET INSTITVTIS TAM PERSICIS QVAM AEGYPTIACIS, ex variis scriptoribus sumpta, nunc primum adiecta sunt. At poterāt tamen (inquies) ex aliis etiam alia quædā sumi. Poterant, fateor: sed iis quæ præcipua videbantur, esse contentus volebam.

Quoniam autem nonnullos versibus partim Græcis, partim Latinis, de Herodoto à me scriptis, & priori editioni præfixis, delectatos esse scio, ne peior sit eorum conditio quorum in manus posterior hæc veniet, non solum illos sed plures etiam proponendos hîc tibi censui.

Ε' Ρ' Ρ' Ι' Κ ΟΥ Τ ΟΥ Σ Τ Ε Φ Α' Ν ΟΥ

ΕΙ Σ Τ Ο Ν Η Ρ Ο Δ Ο Τ Ο Ν .

Ἡρόδοτος λιγυρῶν ὅτι μούσσειν ἄξια Μουσῶν,
Τούδε βίβλοισι σφετέραις δῖαν ἐπινομήας.

ΕΙ Σ Τ Ο Ν ΑΥ Τ Ο Ν .

Ἡρόδου τις φθῆγμα μελισσῆς εἶπεν ἀχρόσαι,
ὍΥ δι' Μουσῶν, ἢ λᾶλῃ Ἡρόδοτος.

ΕΙ Σ Τ Ο Ν ΑΥ Τ Ο Ν .

Ἡρόδου λαλέοντος ἀκλῶ ἐσο Μοῦσαι σιωπῇ,
Ὅφρα σέ μὴ εἴπω Μοῦσαι ἀμυσσὼν ἔμην.

Ἡ οὕτω, Καλλιό-
πη σῆμα, ἢ λ.

Ἡ οὕτω, Μὴ πρὸς
τὴν δὲ δοκῆς Μοῦ-
σαι ἀμυσσὼν ἔμην.

Εἰς τὸν αὐτόν.
Οὐχ ἑλικωνιάδων παῖδε ἰὺ, ἀλλ' Ἡρόδοτόιο,
Φοῖβου ἄτ', ἐν μέσῳ τῇ ἑλικωνιάδων.

Εἰς τὸν αὐτόν.
Ἡρόδοτου λεγόμενα πόνος θ' ἄρμα ἐνέα Μουσῶν·
Κλέμμα δὲ Μουσῶν καλλιὸν ἄμμε λέγειν.
Εἰ δέκα δ' ἰὺ γεγραφώς, δεκάτις τις αὐτὴ πλάσσει Μοῦσῳ,
Ὅφρα μὴ ἡ δεκάτη βίβλος ἄμουςτος ᾖ.

Εἰς τὸν αὐτόν.
Ἔστι μὲν, ἔστιν ἰὰς λιγυρὴ διφάλεκτος ἀπασῶν
Ἐξοχα, καὶ μαλακοὺς ἔξαφίστα θρόους·
Ἀλλὰ γὰρ ὅσον ἰὰς πασῶν παρφερεσάτη ἔστι,
Τόσον ἰαζόντων Ἡρόδοτος παρφέρει.

Haecenus epigrammata Graeca, in laudem librorum Herodoti à
me scripta, & nominatim in titulum quem quisque ex unius è musis
nomine, seruatò ordine, capit, lusa: quæ sequuntur partim Gra-
ca, partim Latina, iis qui Herodotum accusant fabulosi-
tatis, respondent. Sunt autem duo posteriora
Graeca, necnon tria Latina,
in persona He-
rodoti.

ΤΟΥ Αὐτοῦ Ἐρρ. ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ
εἰς τὸν αὐτόν.

Ἀφρων ὃς ψύσῃ σὲ καλεῖ ὅτι πᾶσται ἄλλου.
Καὶ τί γὰρ εἰ ψύσῃ ψύδεται ὃς σὲ καλεῖ;
Εἰ δὲ παλαιὰ λέγει διδακνέαι αὐτὸς ἄμεινον,
Ἀφρων καὶ ψύσῃς βίβλος ἀλωκεν ἑών.

Εἰς τὸν αὐτόν,
ὥς ἀπ' αὐτοῦ.

Θάματα πολλὰ λέγων, δοκέω πολλοῖσιν ἄπιστος,
Σοὶ δὲ ἄπιστος ἔη ὃς μὲ ἄπιστον ἑρεῖ.

Εἰς τὸν αὐτόν
ὥς ἀπ' αὐτοῦ.

Μυθικὴ ἰστοίη φθονερῶν παρὰ πάνδε καλεῖται.
Φεῦ πόσον ἰοβόλον ὁ τόμος τῇ φθονερῶν.
Ἀλλὰ γράφει παρὰ δόξα πολλοὶ μὲ λέγουσι καὶ ἄλλοι.
Ἡ παρὰ δόξα γράφει, μυθικὰ ἔστι γράφει;
Ἰστοίῳ πολέες παρὰ δόξα γράφουσι καὶ ἄλλοι,

Καὶ τῶνδ' οὐ λέγεται μυθικὴ ἱστορία.
Ὅσ' ἐρίοις τῷ δῶδξᾳ δοκεῖ, δοκεῖ οὐτιγὰ πᾶσι.
Καὶ τιν' ἀπίστα δοκεῖ σήμερον, αὖριον οὐ.
Ἡ ἐμὴ ἱστορία, τῷ δῶδξᾳ χάφουσα, καλείσθω
Ἡ τῷ δῶδξος χάφος, μή τι δὲ μυθοχάφος.

Εἰς τὸν ἄντον,
ὥς ἀπ' αὐτῆς.

Ἐκλυον εἰν αἰδέω ὅτι πολλοὶ πολλάκι αἰδρες
Ἱστορίας κατ' ἐμῆς πολλὰ κακηγόρεον.
Πλούταρχος, Βοιωτὸς ἀνὴρ, πρῶταρχος ἀπὸ τῶν,
Καὶ κακῆτης ἐμοῦ φησὶ δὲ ἱστορῶν.
Ἀλλ' εἰ κ' εἰν αἰδέω παρρησίῃ ὅτι μοι οἶκω,
Ἡδὺς οἱ βῆτης, κ' ἔκακῆτης ἐμοί.

HENR. STEPH. EPIGRAMMATA
in eos qui Herodotum fabulofitatis accusant. Sunt autem
in persona eius scripta.

I.

Mendacem historicum quonam me teste probabis,
Qui nostros libros non reuerenter habes?
Dicere non satis est, Nimis hac mihi mira videntur.
Mira nimis seclis haud ea visa suis.
Illa hoc in seclum secla ut reuocentur oportet,
Si mendacem aliquo teste probare uoles.
Non reuocare potes? peto tantum quod potes, ut non
Me, qua visa mihi, visa negare uelis.

II.

Quisquis is est, vel quisquis erit, quo iudice mendax
Dicar, vel nimium vel nihil ille sapit.
Nil sapit, hoc vulgo qui dicere credulus audet,
Atque leui fama pondus inesse putat:
At si quis lectis hoc ausit dicere musis,
Quum sapit has ultra, plus satis ille sapit.

III.

Quod mihi narranti non credis, fabula dici
Protinus hoc dignum est, liuide, iudice te.
Quod quis non credit si sic vocitare licebit,
Historicos multos fama sinistra manet.
Credulus haud volo sis, incredulus & volo non sis:
Hic volo tu discas posse tenere modum.

EX IOACHIMI CAMERARII

proœmio in historias Herodoti.

QUUM Ricardus Crocus, Britannus, qui Lipsiam aduenerat, statuisset dōmi suæ quibusdam priuata opera Herodoti historias explicare, nos etiam tum ad hunc autorem cognoscendum à magistro sumus missi. Et si autem Crocus vix peruenit ad secundum illius autoris librum enarratione suā, ego tamen captus dulcedine & elegātia atque etiam facilitate scriptorum, quum celeriter diuersitatem quandam sermonis, quam *Διὰ λυκτον* vocant, percepissem, ita postea semper in illo legendo hæsi atque perseueraui, ut qualemcunque (sentio enim quā exigua hæc sit) facultatem Græcæ linguæ consequuti sumus, eam magna ex parte Herodoti lectioni acceptam referre debeamus. Itaque & nunc eum quo tum vsus fui (acceptum à magistro) Herodoti codicem, tractatum versatūque à me plurimum, omnibus in pagellis notatiunculis & scriptura nostra insignem, inter alios omnes & diligo maximè, & quoties fortè aspexi, non vnquam ferè temperare mihi possum quin aperiam, & in eo aliquid legam. Tum redit in memoriam puerilis studii iucundissima cogitatio: & illum laborem mediocrem, non tamen fuisse omnino *ἄλλον οὐδ' ἀπίστεον ἰδεῖν ἢ ἰδεσθαι*, lætor. Autorem autem istum tāti facio animo meo, ut nullum omnium aliorum huic meritò anteponi posse censeam.

Paulo post.

Neque me fugit, posse hoc testimonium de Herodoto meum videri magis amoris esse erga illum tam longo tempore confirmati, quā iudicii, vel etiam illo hoc esse corruptum. Notum enim quod & astrologi vsurpant, *πῶ φιλίας καὶ τὸ μῖσος ἐλαττοῦν τὰ μέγιστα, καὶ μακρύνειν τὰ μικρότατα*. Quapropter hoc loco placuit causas exponere cur tāti facerē illū, & veluti rationes referre sententiæ nostræ, atque etiam respondere iis quæ rescuissimus aduersus ipsum dici solere: ut intelligi posset neque nos temere aut de puerili persuasionē quadā illū celebrare, & insectatores ipsius ad malignitatis crimē quadā etiā imprudētiae ignominiam sibi accersere. Ac nostra sententiā paucis illa quidē cōfirmabitur. responsio erit longior, ut necesse est: de qua tamē & ipsa, inductio animi mei & rationū conclusio magis atque certius poterit perspicui. Quū igitur in quocūque autore in primis id quod ab illo susceptum est ad exponendū, & ipsa expositio, cōsiderari soleat: in priori hæc ferè spectanda ad laudē existimo, si ex res sumptæ delectæque sint quarum cognitione alii adiuuari, quæque ipsæ suapte bonitate placere posse videantur: in posteriore, si expositio sit verbis sententiisque apta atque consentanea. Quæ breuiter dicta latè patēt ad intelligēdum. Sed in vtroque quid Herodotus neglexit, vel nō præstitit potius, quominus præclarissim⁹ & celeberrimus autor haberi debeat? Nam quæ accedit antiquitatis autoritas, quanti & ipsa sit putanda, quantumque ponderis habeat, quis non videt? Quisve ignorat, omnium cōsensu maximam huic laudem, admirationem, reuerentiam deberi? Quum autem priorū temporum historias, variarum quidem gētium, sed potissimum Persarū & Græcorum, componendas & narratione sua exequendas suscepisset, nōne potius præcipuas & præclaras res complexus est expositione sua, quā nihili atque futiles: ut fecere, fortasse & veteres aliqui, certè posteriorū ex illo genere sophistico multi, qui nihil nisi inani quadam oblectatione animos leuium quorundam afficere studuerunt. sicut ille AEthiopicorum & Dex Syriæ autor: de quibus facillè existimari potest de similibus operibus aliorum. Ergo nihil tale in hoc esse autore affirmo? Minimè equidem: sed hoc caput esse historiæ nego, quum sit potius expolitio & exaggeratio quædam illius. Argumentum autem & caput quod? fūdationes, euersiones, mutationes regnorum maximorū, opulentissimarū urbium expugnationes, successiones potentissimorum regum, celeberrimarum ciuitatū fortunæ & imperia. Oratio verò nōne placidissimè decurrens, omnibus ornamentis conspicua est & illustris? Sola compositione (ut Ciceroni placet) dissolutior, id est, numeris carens: quum naturalium quædam in illa tamen

EX IOACH. CAM.

num erorum modulatio inest, à quo ipso etiam præstantia quædam non abest. Narrationes sunt disertæ: indicationes expressæ & speciosæ: explicationes accuratæ & euidentēs: collectiones certæ atque plenæ: in his rerum gestarum, hominum, temporum fides: accurata compertorum relatio, dubiorum coniectura sagax, fabulorum verecunda commemoratio, mira vbiq̃ue simplicitas, & eximius quidam candor. Quæ omnia historiarum potissimum famâ, dignitatem, virtutem constituunt & perficiunt.

His breuiter & stricte commemoratis, ad ea quæ in hoc autore reprehendi, quorumque nomine vituperari à quibusdam ille solet, accedamus. Contra quæ quum dicemus, etiam eorum pleraque quæ posuimus paulo antè, tractabuntur copiosius & enodatijs. Ac primum de illa vulgari & sanè veteri accusatione mendaciorum pauca disseramus. non enim certè res ipsa multa desiderat. Aldus etiam Manutius iam hoc ante nos crimen diluit. Sed quænam sunt illa obsecro mendacia? Quidam sanè profitentur ea se annotasse & confutasse: quæ vtinam peruenissent in manus nostras. ita enim futura esset responsio copiosior. Neque defunt qui Herodoti potissimum scripta illi satyræ insectationi occasionem præbuisse perhibeant, vt audaciâ mentiendi in historia Græcorum exagitaret. Nam Athos (vt ille loquitur) velificatus, deridetur, & compedes Helleponti, epotâque flumina Medo. Nonnulli fabulosas quasdam narratiunculas insertas passim historiarum, vt huius grauitate indignas, reiciunt, & propter illas autorem mendacii damnant. Sed de iis quæ memorantur ab Herodoto propter magnitudinem nobis incredibilia, periniquū fuerit iudicium, si non vera esse ideo statuemus quòd notis cuique rebus, moribus, disciplinæ non similia, neque rationibus nostris congruentia esse videantur, sique nonnisi iis quæ facillè intelligere & animo complecti possimus, fidem habendam esse ducemus. Quàm multa illi ipsi qui hæc antiquiora falsa fictaque esse affirmare audent, se vidisse referunt & pro certis commemorant, à quibus assensio legentium refugit? Etiam posteris hoc nostris accidet, vt multa quæ nunc nimis verè fiunt atque geruntur, expositione inflata & amplificata esse suspicentur. Sunt sanè quædam inaniora (non enim nego) in talibus, vt in peregrinatorum, qui adiere illa loca quæ tellus extrema refuso sum mouet oceano, sermonibus. Cuius inhumanitatis tamen fuerit, vniuersum genus narrationū istarum semel abiicere vt futile & vanum? Quod si fiat, omnem historiarum rationem cōfundi, habitumque peruertere necesse sit. Quid de Babylone prodiderit Herodotus, non est ignotum. Hæc nobis scilicet probabuntur de sensu & cognitione oppidulorum nostrorum. Quid enim ad illa spatia, vel maximæ vr̃bis omnium quas nouimus ambitus? Itaque & Aristoteles gentem regionemve appellandam potius Babylona, & si qua alia æqualis fuerit, quàm ciuitatem aut vr̃bem, censet. Quid? de fertilitate soli Assyrii quæ narrat, an nos credere poterimus de nostris aruis? Quo tamen loco ipse ignorantia incredulitatem refutauit. sic enim ait, *Ita bene fert ea terra fruges ut nunquam non reddat ducena: si autem quàm potest optime tulerit, reddit tricena. Folia tritici & hordei lata nascuntur digitis commodis quatuor. At milij & sesami quàm præcerea arbores exeant, in scientia certa non memorabo. Intellego enim, eos qui in regione Babyloniorum non fuere, minime credituros vel ea quæ de frugibus modò diximus. Sūt autem hæc etiam distinguenda. Alia enim ad vtilitatem aliquam legentium, vel explicationem eorum de quibus narratio fit, referuntur atque pertinent: vt Babylonis descriptio, & copiarum Xerxis enumeratio. de quorū altero facillè perspiceretur, meritò fuisse securos ciues in tali & ita munita vr̃be: alterum & potentiam regni Asiatici, & in quod cum periculum Græcia veniret, demonstrat. Vtrunque autem documentum quoddam dat, nullas, quamuis magnas, vires, infractas, neque opes inuictas esse. In aliis nihil quæritur, nisi vel delectatio, vel vt audientium animi moueantur noua mirabilique narratione: vt de gryphibus, formicis Indicis, phœnice, & his similibus. Horum, vt illa omni equidem mendacii crimine planè libero, ita haud facillè concessero, in horum vllò mendacii manifesti autorem redarguendum esse: quum tot derisa quondam & exhibita, penè iam comperta esse existimentur: quumque non minus istis à veritate abhorrentia multa asseuerentur ab iis, qui non audiuisse de aliis, sed seipsos aspexisse dicunt: vt nihil tam sit absurdum quin fidem reperire posse videatur.*

Iuuen. sat. 10.

Polit. 3.

1a Clione.

Clione.
Polymnia.

Thalia.

P R O O E M. I N H E R O D.

Sed ab his recedamus.

Ob fabulosas quidem narrationunculas tantum abest ut quasi mendacē in cessi vituperarique autorem hunc debere putem, ut etiam, quum & aptissimē illas inseruerit, & bellissimē concinnarit, & venustissimē composuerit, admirandus: quumque instructionem in singulis aliquam vitæ, cōsiliorum, actionum comprehendit, eximiam gratiam quoque ab omnibus meritis esse videatur. Quid quod fidem suam in his fere liberat, cauētque nequis simplicior decipiatur, quū addit semper huiusmodi quiddam, *Ut ferunt. Ut ego audiui. Quod veri mihi quidem simile nō fit.* In Buterpa verò planē refutat illam fabulā de præcis ancillarū manibus. Hæc garrientes ita narrare mihi quidem videntur. Item Melpomene, fabulā de Pŷyllis præmunit. ea enim quæ Afri perhibeant se memorare ait. Quid autem dicit in Polymnia, quod meminisse in tota historia vult lectorem? *Ego,* inquit, *quæ fando cognoui, exponere narratione mea debeo omnia: credere autem esse vera omnia, non debeo.* In cōiecturis quidē sequēdis, quū de apparentibus (ut ipse ait) obscura colligere studeret, si falsus est, cui obsecro omnium hoc non accidit? Neque qui tale aliquod erratum in scriptis veterū animaduertit, sibi ideo placere & illum contemnere debet. quod ferē ineruditiores isti facere consuevere, qui exultant ad hos notationum & reprehensionum successus, non secus ac si thesaurum inuenissent: quum hic verē tum thesaurus (secundum vetus verbum) in carbones euadat. Sed paulū etiam ad fabulas illas reuertamur: quæ, obsecro, cur offendant animum cuiusquam, quum veritati & integritati historię minimē officiant? Sed ut insertæ apud Thucydidem conciones, (quas certē nemo, ut opinor, non confictas, neque non quidem nullas, sed non tales ab iis quibus attribuuntur habitas esse videt) illæ tamen ut in grauitate huius auctoris, admirationem, ita in dulcedine nostri, fabellæ voluptatem habent. At egressionēs, & nihil ad rem pertinentium quasi inculcationes, ab historia alienæ sunt. De quo equidem aliter sentio, neque in hoc, neque vllō in genere eruditionem, intelligentiam, doctrinam quasi in angustum cogendam, ut non liceat euagari & excurrere, si libeat, longius. Immo vel solus hic fructus est ingenii & industriæ studiorum, ut veluti ostentatione iactantiæque sui gloriam laudēque petat. Auferrat in his mihi aliquis ista: incorruptam, sanctam, castam, ut virginem, debere esse historiam. Non corrumpunt enim, non violant hæc illam: sed exornant, ut aurum & gemmæ pudicissimarum quoque corpora, purissima illa quidem. Nā ut malæ & profligati pudoris scēminæ insigniorem reddunt comptu turpitudinem suam: ita, quamuis varia copiosa que sit quasi emblematis quibusdam, summa historię falsa & commentitia, meritō in sua hæc infamia quasi superba improbetur. Itaque non inornatam, non nudam, non contractam, sed splendidā, vestitam, explicatam (dummodo integram, & ut ita dicam, probam & incorruptam) decet esse historiam. Cuius fidem omnem nōne in temporū indicatione, in nominum commemoratione, in rerum tam bello quā pace à quibusque susceptarum atque gestarum certa enarratione, in occasionum cōsiliōrumque prudenti persecutione omnes positam esse sentiunt? Quæ vniuersa nostrum autorem existimo & custodisse diligenter, & præstitisse præclarē. Quæ enim tempora indicauit falso, quæue confudit? Quorum hominum locorūve nomina posuit perperam? Res autem ab iis gestas quos complexus fuit narratione sua, accuratē illas quidem retulisse non dubitarim asseuerare: certō autem & verē quoque, libenter equidem crediderim, quanquam ab aliquibus assensio quodammodo refugiat. In consiliis profectō & occasionibus recensendis qui circumspeditionem & prudentiam requirit maiorem, nimum is quidem esse fastidiosus mihi videtur. Ad hæc, si, ut in tabula magni & memorabilis argumēti, adiuncta sunt veluti *ὑπομνηματα*, quibus vndique illa insignis & conspicua reddatur, cuius quæso vel rationis vel sapientiæ, ne dicam incogitantæ & stultitiæ, fuerit reprehendere? Quum autem historia non solum delectationem cognitionis, sed instructionem etiam animorum continere debeat, ut & voluptatem & utilitatē afferat legentibus: si his ipsis quæ ut fabulosa notantur, etiā monita utilia atque salutaria multa insunt, quis iā eos non modō qui vituperent, sed qui laudēt, iniquius ferre omnino possit? Fuit Cādaules rex Lydorū: nemo, ut opinor, negare audeat. Hoc tēpore in aliā familiam translatū fuit regnū Lydiæ. an quisquam

Buterpe.

Clione.

falso hoc proditum dicit: Cur igitur illa iam culpant de satellite coacto aspicere nudam reginam? Quæ si, quod haud scio annon sint, conficta essent, quanti multis de causis fieri mererentur? Nónne illam peruersionem animorū, quæ ita mirabiliter, ut diuinitus effici videatur, sæpe vrgentibus fatalibus casibus animaduertitur, demonstrant? Quam speciosis & bonis sententiis illustris est narratio? Idem & in aliis multis poteram, sine vllō exquisitionis labore, ostendere. Expugnari præter omnium metum & opinionem Sardis oportuit. Sit iam illud de puero nato cum capite leonino falsum, (quod fortasse minimè est) quàm pulchrum hoc? quòd non circum ille urbem totam latus fuit: quod si factum fuisset, capi secundum responsum diuinorū vrbs non posset. Sint sanè illa Scytharum dona fictitia: quid incommoditatis tamen habet, vel quid potius pulchritudinis & bonitatis non habet cū enarratio tum interpretatio, elegans, festiua, acuta? Sed quare ego prauitate quadam animi, non vera esse potius, id est, ita audita cognitaque auctori, putem? Eadem & de Xerxis somnio, de regibus Macedonum, deque aliis similibus dici possint. Quapropter, quod ad crimē hoc vanitatis attinet, prorsus in nostro auctore turpitudinem illam & mendaciorum maculas deterfas esse confido. Neque possum satis animo constituere meo, quī factum esse existimem, ut à veteribus quoque illud in hunc conferretur. Nisi vnus fortasse aliquis plures in errorem induxit, aut inuidia odiūve, vel (ut mollius dicam) animi certa quædam destinataque inductio quosdā ad huiusmodi calumnias impulit. Sed hæc velle exquirere omittamus.

NUNC AD aliam maiore studio susceptam & grauius atque inimicius factā accusationem veniendum, quam intendit huic vir magnæ doctrinæ & sapientiæ laude clarus, Plutarchus Chæronensis, qui nostrum auctore acerbissimè postulauit & conuincere conatus est malignitatis, edito libello, cui præscripsit *Ἐξ ἧς Ἡρόδοτος κακῶς κρίνεται*. Contra quæ, etsi singularis est viri autoritas & celebris eruditio, cōcedi tamen nobis oportere puto, ut pro Herodoto dicere liceat: si illi permittitur, contra non minus se, quàm nobis ipse est, antiquiorē Herodotum scriptio, atque aliquanto certè præstantiorē multis nominibus virtutū. Ipse quidem Plutarchus quo paratior venit ad maledicendum Herodoto, & in eo copiosus fuit ac vehemens, hoc minus læsisse illum putari debet. Quis est verò qui non laudatissima quoque conuiciis impetere posse videatur, quum Zoilos & Xenophanes suos habuerit Homerus? Quid autem verbis conquirere & comprehendere homini nō infanti neque obtuso difficile? Et dicit hoc egregiè Aeneas ad Achillem,

*Multa licet memoret conuitia uterque vicissim,
Qua neque centenis remis instructa carina
Perferat. ipsa etenim facilis verbisque redundans,
Sermones variis hinc lingua reuoluit & illinc:
Quisque & fortè alii quod dixerit, audiet ipse.*

Ut autem contra ea quæ quisque improbet dicere rectè possit, ita quomodo dicat diligenter considerandum: nequid vel inscitè vel etiā malignè improbare videatur. Nam horum vtrumcunque deprehensum & notatum contradictionem omnem infirmat: ita quidem sæpenumero, nemo ut responsione magnopere dignam arbitretur. De quo & elegantissimis versibus & luculento sensu cōpositum epigramma Græcum Eueni veteris poetæ fertur: quod nos quondam Latinum fecimus ut sequitur,

*Est multis pariter mos omnia dicere contra,
Sed non & similis dicere recta labor.
His sat erit verbum me commemorasse vetustum:
Hac mihi quum placeant, tu licet illa probes.*

Plutarchus autem minimè cauit ne insimulando malignitatis alterum, malignitatem ipse quandam singularem suam proderet. Nam quū collegisset quasi intimos sensus & reconditam voluntatem prauitatis malignorum, ad illa à se proposita postea, ut pueri à magistris secundum capita quædam traditas materias deducere iubentur, sic accusationem suam applicauit, in autorem hunc (ut ego quidem iudico) illa conferens alienæ malignitatis crimina. Ac ne dissimulauit ipse quidē neque textit causā iræ ac odii sui: nā suam ciuitatē, id est Bæotos,

Clione.

Polymnia.

Calliope.

Iliad. v.

PROOEM. IN HEROD.

ignominia affectos, & infamatos (vt ait) immerito, grauitè fert & dolèter. Hinc igitur illæ lacrymæ, hinc illa indignatio. Statim igitur quid autoritatis in tali criminatione sit, quam non veritatis sed vltionis cupiditas exprefferit, apparet, vt illius quasi filum sequentes, refellere quæ congeffit singula nihil sit necesse. Sed ad quædam tamen aliquid dicamus.

Quod verò huic incipiens, suauitatem orationis, qua iucundè commouerentur legentes, exprobrat, ad id nihil aliud respondendum censeo, quàm quod Alexander Hectori fratri, qui sibi in iurgio formositatem obiecisset, ὄντι δὲ πρό-ελητ' ἐστὶ τῶν ἐλευθερίας δίδωρα. Sed malignitatem omnem vndique ita colligit: Primum de vsu nominum asperiore, deque verbis durioribus, in copia molliorum & leniorum. Deinde, si extra historiæ seriem alicuius vitia, vel si in hac laudes ieiunius commemorantur. Præterea, quum plurium fortè sermones referantur, assentiri deterioribus. omnino enim coniecturas sequi ad peiora, esse malitiosi & infensi animi. Postremò, laudis adiectione veluti condire vituperationem. esse enim simplicitatis hanc simulationem pessimam. Quid ad hæc ergo dicemus? profectò non reperit in Herodoto ista Plutarchus, sed animo suo conquisita in illum intulit. Quare enim vsus nominum verborumque in hoc autore non probat? qui quidem (vt existimo) vsus est diserta & accurata oratione ætatis suæ, quam à posterioris seculi forma differre nos quoque intelligere possumus. Quid autem causæ fuerit cur non potius illa verè & simpliciter, quàm mendaciter & inuidè, dici sentiamus? Egregium est quod conquerenti Læsthenis factioni, (quorum scelere prodita fuerat Olynthus) contumeliose à Macedonibus se nefarios proditores appellari, respòdisse Philippum regem accepimus, *Macedonas esse indoctam nationem ac inciuilem, solerèque sicum nominare sicum, & ligonem ligonem.* Quid autem offendit (obsecro) Plutarchū, quòd Herodotus protulit asperius quædam, ac non molliuit appellationibus? Visum enim scilicet illi fuit id dicere quod esset. nam de coniecturis sequendis deque laude & vituperatione vniuersa hoc licebit vnum iterum atque iterum respondere: de suo illum iudicio historiam susceptam exposuisse: neque rectè facere eum qui ingenii sui vires in alieno opere explicare velit, præsertim ad infamiam autoris. Ego, vt quicque retulit, sic sensisse, audiisse, comperisse existimo. Et cur non in hac potius persuasione perseuerem quàm illam inducam maleuolentiæ, peruersitatis, virulentæ? Quia enim contumelia afficit diuina & humana, sacra & profana: Si vera sunt, quæ est contumelia? (rectè enim ille in comœdia negat se maledicere, quum, quæ vera sint, dicat) sin falsa, ostendatur falsitas. Sed quomodo ostendit? ratiunculis quibusdam & conclusiunculis leuissimis. Quod quasi ipse sentiret, ne hoc quidem agere se ait, vt mendacii, sed vt malignitatis reum peragat Herodotum. Hanc igitur defendamus, si possumus. Ac laudationibus illis minutis & tenuibus (vt vult Plutarchus) quot possunt opponi præclarè, & pleno ore (vt dicitur) enuntiata? Quale enim hoc? *Omnium quos scimus hominum primi Athenienses cursu illati in hostes sunt: omnium primi sustinere vestitus Medici & hoc ornatorum aspectum: ad illud autem usque tempus nomen quoque Medorum terribile fuerat.* Addantur his quæ de Cynægiro scripsit. Ac nequis Athenienses tantum laudatos benignius credat, (in quo nescio quam suspicionē corruptæ largitionibus voluntatis mouet Plutarchus, temerè quidem, vt videtur, neque ipse quicquam explanat) quid? parcene Lacedæmonios laudauit his verbis? *Sunt Lacedæmonij in certaminibus singularibus haud ullis aliis inferiores: in acie verò omnium mortalium præstantissimi.* Quid? horum ciues Sperthiam & Bulin parumne prædicatione sua ornauit? Sed hæc innumera- bilia sunt. Atque in nomen sophistæ etiam inuehitur quasi probrosum: quum profectò eos qui veluti opifices quidam essent sapientiæ, & artem quandam facerent illius, sophistas, vt citharistas & grāmatis, vocatos, & postea vitio hominum, (vt in aliis pluribus euenit) nomen quoque malè audiisse constet. Nam quòd exagitat præclaram sententiam de instabili & incerta fortuna rerum humanarum, quam Herodotus Soloni attribuerit (cui quidem similes & alibi leguntur) nimix sapientiæ & pietati hominis concedatur: qui veritus sit, ne si ita de deo loquamur, vt humanus intellectus quæ dicuntur percipere possit, parum pii esse videamur. Cur ergo deo oculos, manus, pedes, aures attribuimus? cur

Eratone, pag. 424.

Polymnia, pag. 474.

Pol. pag. 474.
Hoc nomine vsus est Herod. in Clione, pag. 12.

dicimus Deum irasci? cur vlscisci? etiam vereri profecto, tentare, poenitere, lætari, dolere. πέρρω γὰρ λύπης καὶ χαρῆς ἰδρυται τὸ θείον. sine quibus illa nē intelligi quidem possunt. Quid Xenophon? (quo nemo fuit numinis colentior, nemo obseruantior, nemo impietatis erga Deum acrior hostis) nōnne eandem sententiam ponere non dubitauit in præclaro illo opere suo historiz rerum Græcarū? sic enim ait, καὶ ὁ θεὸς ᾧ, ὡς εἶπα, πολλάκις χαίρει τοὺς μὲν μικροὺς μεγάλους ποιεῖν, τοὺς δὲ μεγάλους μικροῖς. Hæc igitur sacrilega est in Herodoto sententia, quia secundum hominum intelligētiam φθνερόν dixit esse τὸ θείον. Sed hæc quā sint futilia quis non videt? Omissam autem illam retis fabulam & Pittaci pugnam ferat æquo animo Plutarchus: sc̄que hoc consoletur, quod, vt ait, tot alias exposuerit non magis profecto fabulosas. Sed prætereunda sunt certē aliqua, indigna quæ refutentur. Cræsi quidem annon satis clarē memorat eruditionem, & doctrinam fortunæ aduersæ? cui τὰ πλείωτα μαθήματα ἐγγένει. Neque Xenophō sapiētissimus vir dubitauit similiter post amissum regnum prudentiorem Cræsum producere. Ad alias argumētationes illius de Ephesiis, Colophonis, Chiis: vbi quā leui vtitur ratione, quod Lampiscenus Charō, antiquior ille quidem Herodoto, quædam non scripserit. Quasi nihil oportuerit narrare Herodotum nisi quod in literas iam esset relatum. Quod dictu est perquam ridiculum: præsertim quum ipse profiteatur, eorum quæ alii non comprehenderint, mentionē facere decreuisse. Sed cum de illis, tum de Samiis, Corinthiis, Lacedæmoniis, de Isagora, Aristogitone, Atheniensibus, Platæensibus, quæ disputat, patiamur sanē illum vincere. Quis enim, qui aduertere animum paulum modō voluerit, non perspecturus facilē est victoriæ istius præclarum successum?

Venio igitur ad plenā lunam: de qua ingenuē fateor non intelligere me quæ à Plutarcho disputantur. Herodoti luculentissima narratio, quum nemini non sit euident. Dicit enim, *negasse Lacedæmonios, posse contra legem ante plenam lunā in expeditionem sese proficisci, & remansisse in patria dum luna orbis compleretur: ac postea profectos, ita accelerasse vt tertio die in Atticam Lacedæmone peruenirent.* Hæccine narratio illam merebatur tragicam acclamationem, hunc autorem, cælum ipsum, dierum rationem, omnes res confundere? Nam de lege, deque prælii die, sua fide affirmante vtroque, venia (vt opinor) dabitur ei qui fidem Herodoti pluris sibi faciendam quā Plutarchi, & illum potius quā hunc sibi esse sequendum putauerit. De Phidippide etiam obscura est infectatio: & erat hic locus in nostro libro corruptior.

Reliqua sunt calumniis manifestis referta, & vbique conspersa nigro sale, & atrocibus quidem illis sed infirmis criminibus referta. Sanē Thebanos, vt ciuitatem suam, (notum enim, fuisse hunc Chæronensem Bœotum) exquisita & per accurata defensione propugnauit, & in hac parte admodum vexauit autorem nostrum. In quo quidem ignoscendum est dolori ipsius, sed reprehendenda profecto impatentia & ira. Quā enim molestē fert & indignē læsos oratione ab Herodoto suos? Hoc igitur (vt apparet) vlcus tāgi noluit, neque potuit ferre. Sed mendacii crimine Herodotum (vt opinor) facilē liberat non modō fama illis temporibus longē latēque vagata, sed conseruata etiam ad posteritatem, prodictionis Thebanorum: de qua & Demosthenes argumentum duxit leuitatis & infidelitatis illius ciuitatis: & illud in sermonibus hominum semper permansit, decimam à Thebanis Apollini persolui oportere. Cuius mentionem à Xenophōte scimus semel atque iterum fieri. Quum enim communi decreto statuissent Græciæ ciuitates, quæ aduersum barbaros consenserant, ab iis qui nulla necessitate coacti Persæ se subiecissent, Delphico Apollini bello confectio decimā exigi debere, Thebani quidem potentia sua resistere decreto: sed quod illo tenerentur, fama memoriæque hominum constantissimē perdurauit.

Præterea quamuis malitiosum & prauum Plutarchus faciat Herodotum, nō stultum tamen fuisse neque hebetem confitetur. Quid autem incogitantius fieri potuisset, & in summa audacia amētius, quā ea affirmare atque tradere, quæ, si falsa essent, non modō paulo antē defunctorum dictis atque relationibus, sed memoriæ, viuorum propemodum, testimonio refutari atque redargui possent? Et ille cum tam impudente mendacio, cum tam in consentanea expositione, cum narratione tam dissidente, in celeberrimum frequentissimūque totius

Hellenicor li-
bro 5.

Eratone.

Philippica 2.

Hell. 5.

Decretum fœderis
extat in Polymnia.

P R O O E M. I N H E R O D.

Græcæ conuentum (ita enim accepimus) venire, & illa vanissima atque leuissima scripta, plena maluolentiæ & obreſtationis, reclamantibus diuinorum & humanorum monumentorum inſcriptionibus, recitare non dubitaret? Nimis ineptum & friuolum facis autorem, contra tuam quoque exiſtimationem. Non audiuiſſent ac potius exhibaſſent, vel malè etiam multatum illo tâto theatro eieciffent eum, qui planè ad irridendum & eludendum auditores, quique in communi Græcæ ſolenniſque cœtu ad nomen Græcum proſcindendum lace- randumque adeſſet. De conſilio autem & factio Leonidæ retinendi Thebanos etſi aſtutè diſſerit, nemini tamen non plurima in mentem venire arbitror quibus hoc etiam loco defendi poſſit narratio. Adduxerat inuitos, ſed ſic vt à ciuitate delectos: ergo non modò illius, ſed ſuorum quoque metus hos continuit. Dimiſit alios, quos minus alacres in aperto eſſe diſcrimine videbat. illis enim parcendum decreuerat. Quomodo voluit autem vel potuit omnino quadringentos retinere, quum trecentos ſolùm haberet ipſe ſecum? Primùm voluiſſe Leonidam perdere iſtos Thebanos dixerat: neque non plures quàm trecenti cū illo fuere. Nam præter Theſpienſes, etſi non dicitur, cum trecentis tamen Spartanis ſequutos alios plures ditionis ipſorum intelligere debemus. Ita enim fieri ſolitum ſcimus, vt Spartani nequaquam veluti ſolitarii, ſed quodâ ſatellitio ſuorum ſtipati in expeditionem proſciſcerentur, quum ſinguli interdum ad ſeptenos adducerent eorum quos *εἰλωτες* vocarunt. Sed quid facerent? aut in illis anguſtiis quid experirentur tutius quàm quod retulit Herodotus? Neque aliud tēpus omnino videtur fuiſſe vel defectionis, vel fugæ, vel tranſitionis, quàm quod memorauit Herodotus. Sed in tanto tumultu quo pacto exaudiri potuit implo- ratio? Et interfectos enim ſcribit nonnullos, & vel de geſtu intellectum fuit ſup- plices hos eſſe. Notas quidem cur impudentiſſimè conſiagere voluerit, cau- ſam equidem nullam reperio. Accuſat paulo pòſt aſperitatem vocabuli, quòd de fuga conſuluiſſe dixerit Græcos. Nimis eſt ſeuerus noſter Ariſtarchus. Atque etiam illud non tulerit credo, quòd rex regum cenſet aufugiendum de Troia. non enim (vt opinor) mollius eſt *Φόβω μιν*, quàm *δρησμον βουλόμεσθαι*. Quid verò de Naxiis & Themisto- cle dicemus? Scilicet in metu tanti belli, & tempeſta- te barbaricæ claſſis ingruente, incredibile fuerit, inſulanos homines non ad eos proſciſci voluiſſe quibus nemo non interitum aut ſeruitutem impendè- re exiſtimaret. Themisto- cli verò indecorum aut turpe fuerit, adiutum ipſum alterius conſilio, non ſolùm omnia commētum fuiſſe: at Agamemnonem, non vnum aut alterum, ſed decem *συμφερόμυνας* optare non puduit. Nam in Artemiſia quòd facetias conſumit ſuas, quibus nequaquam abundat, ſeciſſe videtur inco- gitantius.

Calliope.

In iis quæ ſequuntur, quòd non modò quid perperam ſcripſerit, ſed quæ ſcri- bere etiam debuerit Herodotus, docere vult, ſit hoc & ipſum præclaræ & ſingu- laris ſapientiæ Plutarchi. Cætera inuoluta ſuſpicionibus, & alienarum rerum mentionibus confuſa, & fallacibus complexionibus intricata, & anxietate qua- dam mirifica accuſationis ſeſe ipſa infirmâtia, vel relinquamus ſanè, vel ad prio- ra remittamus. Ad omnia enim fermè reſponderi dicique idem videtur poſſe: infaniam eſſe & furorem, non peruerſitatem, neque fraudulentiam, ea com- memorare, quæ quum primùm cognita fuiſſent, hominum ſcientia reprobaren- tur, à poſterioribus autem inter ſe diſſidere & cōtraria eſſe facilè perſpicerentur. Etſi autem homines docti ac ingenioli non difficulter reperiunt quomodo ali- quid dicendo euertere odioſumque reddere aut ſuſpectum poſſint, tanta eſt ta- men vis veritatis, vt neſcio quo pacto, quanuis oppreſſa & obſcurata, illa plerun- que tamen reſiſtat atque eluceat contra dolos & verſutiam. Quapropter non quid conquiſierit ad inſectationem Herodoti Plutarchus, neque conuitia quæ illi facit nimis cupide, neque ſtudium exagitandi autorem antiquiſſimum, ſed rem ipſam ſpectabimus. Ipſi autem Plutarcho hoc dicimus,

Iliad. η.

--- οὐ μὲν οὐ καλὰ ποτ' ἀγορεύεις.

Οἷδά καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τῷδε νοῆσαι.

Εἰ δ' ἐπὶ τὸν δὴ τῷτον λόγον παυδῆς ἀγορεύεις,

Εἴ γε ἄρα δὴ τοι ἐπειπεῖται τοὶ Φρένας ὥλεσται αὐτοί.

Sic enim videtur non ille quidem quæ ſenſerit ipſe, in hoc libello diſſeruiſſe, ſed

EX IOACH. CAM.

vel aliorum voluntati assentatus esse: vel quid in mala causa posset, ostendere voluisse. Quòd si de animi sui iudicio & induetione illà ad talem modum disputauit, profectò in hac parte recessit à se ipse. Non enim aliter existimo quàm fuisse Plutarchum, virum non modò eruditum & sapientem, sed etiam bonum, quam famam, præsertim probitatis, vt tueretur, minus curasse illum apparet in proposito accusationis huius. Sed finem faciamus. non enim iucunda nobis fuit quasi contentio & rixa cum tanto viro, quam tamen vt necessariam, omittere non potuimus, & in officii (vt rati sumus) custodia, & in studio nomini bonitæque auctoris excellentissimi debito.

Thucyd. lib. 1.
καὶ τὰ πρὸς αὐτὸν
μῦθοι ἢ ἀγῶνι-
σμα εἰς τὸ πρὸς
ἑκάστην ἐξυμνεῖται.

OBIICITVR autem & hoc nobis, quod quidā volunt à Thucydide contra Herodotum dici, de fabulosis narrationibus & historiis confictis ad auditorū voluptatem, *quæ, quum delectatione tantummodo afficerent audientes, in præsentia quidem iuuarent, sed diuturnum fructum non haberent.* Ego verò non magis in Herodotum hæc conferri posse puto, quàm in quemlibet priorum de scriptoribus historiarum. Et (vt verum fatear) illas planè priscas expositiones antiquissimarum rerum oratione & verbis ad venustatem, & iucunditate quadam animos perfundendum, compositas (quales potissimum Pherecydis Syrii fuisse accepimus) grauissimum auctorem existimo veritati rerum gestarum non oportere præferri censuisse: ac hilaritatem historiæ cedere seueritati, neque suauitatis cuiusdam lenitatem, constantiæ & dignitati narrationis anteponi voluisse. Sed de hoc quisque, vt lubuerit, ita statuat atque sentiat. Nos autem hoc teneamus: nò modò propter sermonis elegantiam, & illam cùm ab aliis tum Cicerone laudatam dulcedinem, & quasi amœnitatem quandam, diligendum hunc auctorem, & in manibus semper habendum esse: sed propter rerum cognitionem maximarum, propter maximè ad vitam vtilium sententiarum copiam, ob plurima certò, accuratè, prudenter, honestè dicta, magnificandum nobis, vel in suo potius genere anteponendum vniuersis. Nota sunt ex Latinis Ciceronis & Quintiliani elogia præclarissima huius auctoris. Græcorum autem quæ opinio de his libris fuerit, satis indicat inscriptio nominum Musarum, quibus omnem sapientiam & doctrinam & ingenii præstatiā, antiquitatem significasse notum est. Et quicumque meminere ipsius, honoris & laudis præfationem semper vsurpasse reperiuntur. Quas ob res neque me pigere operæ positæ in hoc auctore debere puto, neque non hortandi mihi videntur omnes, vt studio singulari in hoc auctore versari, & illum præcipuo amore cõplecti velint. Nam & mihi fructuosam fuisse lectionem huius videor sentire, & aliis item futuram esse confido. Visum autem, &c.

DE HERODOTO, EX EODEM.

Lucian Herodoto, vel Ectione.

HERODOTI patrem fuisse Lyxem & Dryo matrem perhibent, patria Halicarnassensem: quod præscriptum nunc etiam in historia illius legitur. Parentes in sua ciuitate bono loco natos tradunt, ipsūque fratrem habuisse Theodorum nomine. Quum autem teneretur Halicarnassus à Lygdamide tyranno, nepote Artemisiæ reginæ Cariz, secessit Herodotus in Samum insulam: atque ibi lingua Ionica historiam magna cum cura composuit, relatam in libros nouem: quam quum in frequenti Græciæ conuentu Olympiorum recitauisset, sic placuit vniuersis vt ita audirent quasi Musas loquentes: idcòque libris qui nouem (vt diximus) essent, Musarum nouem indidere nomina. Quum reuersus in patriam auctor fuisset ciuibz suis tyranni expellendi, successit quidem res, sed inuidia maxima Herodotum excepit. Ita enim fieri solet vt periculorum metum parua securitate obreætationes ferè sequantur. Cedendum igitur, relinquendos ingratos ciues ratus, quum Atheniensium tum colonia in Thurios Italiæ populos deduceretur, sua sponte illis se colonis socium addidit: & ibi finiuit vitam suam: sepultusque fertur in foro. etsi quidam Pellæ mortuum fuisse tradidere. Ipse facit mentionem λόγων Αστυλίων & λόγων Λεβυκίων, quos cõscripserit: de quibus tamen hæc mētio solummodo restat. Herodotum, scribunt, quū recitaret in Olympiis (vt suprà retulimus) historias suas, audiuisse Thucydidē qui adhuc ætate puer esset: quūque Thucydides tum quasi diuinitus commotus lacrymas profudisset, animaduertisse hoc Herodotū, & gratulatū fuisse patri ipsius Oloro:

Clione.
Euterpe.

PROOEM. IN HEROD.

hortatūque vt erudiendum curaret filium diligenter: gliscere enim in animo illius cupiditatem bonarum artium atque disciplinarum. De Herodoto Græcū epigramma fertur, quo memoratur & illa inuidiæ fuga & discessio in Thurios,

Ἡρόδοτον Δυζίῳ κρύπτει κένις ἦδε θανάτῳ
 Ἰάδου δὲ χαίρει ἱστορίης πύτυνιν,
 Δωρείων πατρὸς βλάπτει ἀπο. πρὸ γὰρ ἀσπλητον
 Μάμον ὑπὸ πύργῳ Φυγῶν, θούρειον ἔχει πέτελιν.

quod nos ita aliquando conuertimus,

*Terra, satum Herodotum Lyxe, tegit ista sepulchrum,
 Qui prisca Ionica laudem habet historia.
 Dorica produxit tellus hunc: unde fugatus
 Inuidia, hac patria Thuriæ sedit humo.*

Ex eo factum est vt aliqui præscriptionem Halicarnassensis mutarent in Thuriæ: quod & Plutarchus annotauit in libello De exilio. Reperio relatum hunc in olympiadem LXXVII, & LXXXIII. cum quo non dissentit quod traditur, floruisse Thucydidem olympiade LXXXVII, & olympiade LXXXVIII mortuum Periclem Xanthippi filium, cuius Herodotus meminit. Plinius vbi de ebbero differit, Herodotum scribit Thuriis condidisse historiam anno ab v. c. trecentesimo decimo. Quod & ipsum cum numero LXXXVII olympiados consentit, quo aliqui floruisse Herodotum tradidere: quum acceperimus Romam conditam esse circiter olympiada VI. Sanè cum Hellanico vixisse fuisseque apud Archelaum, traditum est: quod tempus & Eurypidis poetæ fuit, quem genitum accepimus eo die quo Persæ fuere à Græcis fusi. Pherecydes & Hecæus diu ante illum historias & fabulas componere primi oratione soluta cœpere. Fuit & Xanthus quidam scriptor Lydus, quem in Lydorum historia sequutum Herodotum putant. Fuit & Charon Lampfacenus paulo hoc superior, qui & ipse bellum Persicum descripsit. Sed & Hellanicus suas historias ante Herodotum edidit, quas ipse se legisse significat. Fuit hoc nomine Olophyxius Thrax, qui de nymphis & sacris scripsit: & alius, medicus.

Exat apud Stephanum sed magis integrum in scholiis Nebularum Aristoph.

Eratone.

DE DIALECTO IONICA, EX EODEM.

ORATIO Herodoti elegans est, & Ionicæ linguæ propria quadam facilitate, sine omnibus veluti anfractibus, defluens. Dialectus autem (id est peculiare orationis genus) Ionum cum Attica lingua magnam habet communitatem. Nā & hæc quodam tempore appellatio Atheniensium, & Ionicæ omnes coloniz Atheniensium fuere. In quibus accidit vt sonus vocis & forma sermonis in alieno scilicet solo Asiæ atque insularum mutaretur. Traditum autem est, appellatos primū Cranaos incolas Atticæ, quum Pelasgi adhuc Græciam tenerent: regnāte deinde Cecrope, Cecropidas. Cui quum successisset Erechtheus, tum illis fuisse inditum nomen Atheniensium: ac mox ab Ione ductore, Ionum. Hic fuit Xuthi, vel Apollinis (vt poetæ) filius, susceptus ex Creusa Erechthæ filia: & Aegiali ac Helices regnum tenuit. Cuius gens postea à Dorienfibus pulsi, ab Atheniensibus in ciuitatem recepti fuere.

Varietates in Ionica lingua hæc ferè annotantur. A in η mutatur, nisi Doricum fuerit α. α in η mutatur in η. Mutatur & ε in η, diuisa diphthongo, itēque in genitiuis nominum ως. ω in ω mutatum est ex ου. Crassæ mutantur in tenues. Attica mutatio est α in ε. Vsurpant Iones & ε cum ο, in genitiuis nominum ις, vbi Attici ω ponunt: quum ις quoque communis sit & Ionica flexio. Vertunt π in κ. Item αυ in ου. itaque hæc diphthongus, Ionica vocatur. Pro ω accusatiū faciunt ου. Duo α in ξ mutant. Metaplasms α, in ες, Ionicus est. similiter & aliz quædam suæ huius dialecti formæ sunt. Est & mutatio η in α. Mutant ου in ω. item ε in α. Addunt Iones finali σ, literam ι, & in verbis, σ. Syllabam α circumflexam, ω faciūt. Interdum & non circumflexum ω primæ declinationis, εω faciunt. Vocabulis initialibus τ præponunt. ο & ε producunt, addita υ & ι. Tertiz declinationis genitiuum in ω, de υ, proferunt. ω faciunt ω. Geminant consonantes, vt ας, η, π. Inferunt ε, item σ. nam η primæ personæ pluralis, ας, & η dualis, ας, faciunt. Inferunt α in patronymicis. Iones integris & in contractis verbis nominibusque & participiis aduerbiisque, omnibus denique orationis partibus vtuntur. Mutant λω in εα. Augmenta præteritorum & aliarum diæionum initia abiiciunt. T nominum in ας in declinatione elidunt.

Pausan. Achaicis.

Vtuntur reduplicatione. Vtuntur & transpositione tam literarum quam syllabarum. Abiiciunt de diphthongo ϕ . Initiales literas abiiciunt. Ex α faciunt longum. Suas habent tertias personas plurales prateriti perfecti passivi, posita litera α ante $\pi\eta$ finale, vt & in aliis. Infinitiuia per syllabam $\mu\alpha$ producunt. Sūt & contractiones & synalœphæ Ionum: sunt & apocopæ.

Horum exempla promiscuè subnotauimus, & aliis quibusdam proprietatibus dialecti Ionicæ indicatis. $\text{Ἡροδότου Ἀλικαρνασσοῦ ἱστορίας ἀποδόξεις ἦδε}$, pro $\text{Ἀλικαρνασσοῦ ἱστορίας ἀποδόξεις}$. $\parallel$ $\text{Θωμάς, pro θωμάς. Ἰουὶ τῷ Ἰνάρχου, pro Ἰώ. Ἠλένας, pro ἡλένας. Ἀπ' ἧς, pro ἀφ' ἧς. Ἀπελόμενοι, pro ἀπελόμενοι. & Ἀξιαπηγητότατε, pro ἀξιαψηγητότατε. Διαπερξαμένους καὶ πᾶσα τῷ εἵνεκεν, pro διαπερξαμένους καὶ τὰ ἅλλα ὧν ἐνεκεν. Ἐγγίενε, pro ἐγγίενε. Ἡ' δε, pro ἦδε. Δεσπότης, pro δεσπότης. Μίδης, pro μίδης. Θρόνον βασιλῆων, pro βασιλείων. Ἐσάμεναι, pro ἐσάμεναι. Ἐπεκράτειν, pro ἐπεκράτειν. Κυρίῳ τῷ ἡμετέρῳ, pro κυρίῳ τῷ ἡμετέρῳ. Κιθῶνας, pro χιτῶνας. Ἐπὶ νόον πείουσι, pro ἐπὶ νοῦ πειοῦσι. Περίεσσε, pro περὶεσσε. Ἰερὸν, pro ἱερὸν. Ὀρῆ, pro ὄρῆ. Κεῖνος, pro ἐκεῖνος. Ἐὼν, εὐσαι, pro ὦν, οὔσαι. Κεχωρίδαται, pro κεχωρισμένοι εἰσί. Ἐπιπάχατο, pro επιπαχέμενοι ἦσαν. Τωρχαῖον, αὐθροπτε, ὠναξ, ὠνηρ, ἀπερος, πινθροπού, pro τὸ τωρχαῖον, ὡ αὐθροπτε, ὡ ἀναξ, ὡ ἀνηρ, ὡ ἀπερος, τὸ αὐθροπού. quæ Attica synalœpha & in aliis reperitur: vt $\text{ἡμετέρῳ. τὰ ἐπὶ εὐ. ὕδρος, πόλις, pro ὕδρεως, πόλεως. Ἐγχερίδιασι pro ἐγχερίδιαις. Ἐπταδ, ἀδελφός, pro ἐπὶν, ἀδελφός. Τοῦνομα, κοῦδος, ξένος, pro τὸ ὄνομα, μόνον, ξένος. Ποιῶσι, pro ποιοῦσι. Ἰδιχαῖον, pro ἰδιχαῖον. Μέγας, ἴμμεν, pro μέγας, τέμμεν. Ὀπίωνες, pro ὀπίωνες. Ὀρέων, pro ὀρεῶν. Σαμειόμενοι, pro σαμειοίμενοι. Χεωμένοι, pro χεωμένοι. Κυνή, αὐθροπτή, pro αὐθροπτή. Τυφῶ, αὐθρο, pro τυφῶν, αὐθρων. quod planè Atticum est. Ἠλένας, pro ἡλένας. Προςδέκεο, pro προςδέχου. Ὄρα, pro ὠρα. Διξά, τριξά, pro διαξά, τριξά. Ἀτ' ἐπὶ πῶ, pro αὐτόπῳ. Ἐν τῇ ἀμαξίῃ, pro ἐν πῶς ἀμαξίῃ. ac concursum omnino vocalium Iones amant. Ἀδρασα, pro ἀδρασα, quæ non solent anfigere. Ἐπτατίων, pro ἐπτατίων. Ὀκόσον, ὀκού, κόπτε, pro ὀπόσον, ὀπου, κόπτε. Βουβάλλεις, ὄφεις, pro βουβάλλεις & ὄφεις. Ἐσωνέντες, pro ἡσωνέντες: & ἔσωνες, pro ἡσωνες. Ἀδαῖες, pro ἀδαῖες. Οἴχασι, pro οἰχασι. Κέρεα & γέρεα, pro κέρεα & γέρεα, contracto de κέρεα, eliso τ. Ἐτελάδατο, ἐταλμένοι ἦσαν. Κατεγράφατο, κατεγραμμένοι ἦσαν. Τεσμε, pro τεσμε, omisso u. nisi magis est à verbo Ionico factum quod τρώει illi dicunt. id est, πτρώσκην. Apud Homerum Ἐρήρες, pro ἐρήρει positum volunt: Ἐρυσίματις ἴπποι. Herodotus Ἀτ' ἐπὶ κέλεες pro αὐτοκέλεσσι. Contrà μάρτυροι & φύλακες, Iones, pro μάρτυρες & φύλακες. Ὀψιαι, pro ὄψιαι. quod Atticis est ὄψιαι. Ἀπκοῖατο, pro ἀφίκοντο. Ὀρμέατο, pro ὠρμήατο. Μανασίων, pro Μηνασίων. Λῆξις, pro λήξις. Ὀτ' in οἷο solutio, & ὅτα, ac ὅσον, ποιητικώτερον videretur. Τ' περὶον, λῶιον, pro ὑπερῶν, λῶιον. Κεραδία, pro καρδία. καρπερός, pro καρπερός: vt Homero Κεραπῆς, pro Κάρπας. Reduplicationes sunt Homericæ, Τετύκοντο, ἐκλέλαθον, τεταχών. Herodotus Ἀραιρημένοι dixit pro ἡρημένοι. Ἐνθῦτον, pro ἐνθῦτον. Ἀποθινόμενοι, pro ἀποθινοίμενοι. Duplicationes consonantium Ionicæ illæ quidem esse perhibentur, sed sunt poeticae, vt Ὀδον φέρπερος εἰμι. Ὅτι τῇ ἐν μεγάροισι. Ὅπαότ' αἰὲρ ἐθέλει.$$

EX EODEM.

Ionicus est & articuli pleonasmus. vt $\text{Τοὺς μὲν ἀνίστησιν, ὁ δὲ Ἀτρεΐδην ἐναρίξοι, pro ἐναρίξοι δέ. in quibus ὁ pronomen esse volunt, & significare αὐτὸς, Ionicè. Polymnia, εἰ μὲν πῶς σφάλμα φέρον τῷ βαρβάρῳ, τῷ μὲν ἔλεγχον οὐδὲν, ὁ δὲ πῶς ὁπρὸς τῷ ἐκλεζόμενος, siquid iherat quod fraudi esset barbaro, eorum nihil memora, sed eligens maximè fausta.$

Est autem & aliorum pronominum hic usus. εἰ τῷ πῶς ὑποδύνην σὺ ἐθέλῃς, σὺ τῷ πῶς, ὑποδύνην ἀνίστην, pro πῶς πάντως ἀνίστην. Et rursum, ἡ σέ γε, pro ἡ γε. Ἠ.ρ. ὅς τ' ἐπὶ τῷ καὶ ἀμφοτέρωθεν τὸ ἀνδρῶν τ' ἐραδίζων, οἱ τ' ἐμὲν σὺν εἰσὶ βοῶν ὅτι πᾶρ ἐλέαται.

Πάντοχοι ἐρῶσιν, ὁ δὲ κρείων ἐρατίζων ἰθύει.

Ionum sunt anastrophe. vt, ὅρμιθες ὦς. Ἠ.β. -οὐ σέ τι καὶ κακὸν ὥς δεῖδασθαι. Sic ὦ ἐπὶ, pro ἐφ' ὧ. Et, βιοτῆς τοῦ μὲν ἀνδροπατῆρος πέρι. Ἠ.β. τὸ τῷ ἦδη ἔχειν καὶ γοῆα μέλαινα. i. κατὰ.

Sunt & ἀποκτοῖ Ionicæ verbi substantiuæ. vt, ἐν pro ἐνσὶ, μέπε pro μέπεσσι. Hom. πᾶρ ἐμοὶ γε καὶ ἄλλοι, id est, πᾶρ ἐσσι ἐμοί.

P R O O E M. I N H E R O D.

Cum aliter, tum interposito ὡν dirimunt coniungenda. μέγρι μὲν ὡν τούτων. & βύβλω παρὰ κέρτα ἐλίστων, id est, παρ' ἐλίστων. & κατ' ὡν ἐκάλυψε, pro κατεκάλυψε. & κατὰ μετ' ἐφάρμαξας, pro κατεφάρμαξας ἐμὲ. & εἶπε τῷ τις Βαβυλωνίων, pro τῷ Βαβυλωνίων ἡς. Sic ὡς ὃ αὐτὸς, pro ὡσαύτως δέ. Iliad. β, καδδὲ κεν ἄρχωλλω. & Il. ε, -- δὸτ' ὃ μελιθεῖα θυμὸν ἔλωμαι, pro κατ' ὃ ἄρχωλλω, & ἀφελωμαι θυμὸν. Il. α, ἐκ δ' ἔλθον Ἀτρεΐδῃ. i. ἔξελθον δέ. Sic ὑπὸ δ' ἦρεον, pro ὑφ' ἡρεον. Polymn. δὸτ' πάν-
τα ἑχρήματα ἄγων, id est ἀπ' ἄγων.

Præpositiones absolutæ, quasi adverbialiter, sæpe ponunt: κατ' ὃ, τῆς στρατῆς ἀ-
πικρομένης εἰς Σάρδεϊς, postea verò, quum exercitus Sardis venisset. Sic, κατὰ πρὸς ἀ-
νεπιστήμονες ἴσαν, præterea Iliad. χ, Πρὸς δέ με τὸν δύσηνον ἐπ' ἐφονέοντ' ἐλίσσας. Alibi,
ἐν δ' αὐτὸς ἐδύσατο νώτοισι χαλκόν. Item, Διὰ πρὸς ὃ εἶσατο κατὰ τῆς. Herod. Poly-
mnia, ἐν ὃ Ἀρτίμιδος ἱερὸν, in illo littore est sanum Diana.

Ionicum est casum ad præpositionem referri quæ cum verbo adiuncto com-
posita est. ut, ὅτι οἱ ἐνορώ, id est ὅ, π' ἐνόω ἐν αὐτῷ, quid in se animadverteret. Il. β,
-τίο δ' αὖθις μέμφω, id est, ἐπὶ τίνος μέμφω. Et ὡμοισιν ἐπέη. i. εἴη ἐπὶ τῶν ὡμοῖς.
Item Il. ν, θρασυὶ ἔκτορα εἶπε ὦδραϊς. i. αἰς ὦδρ' ἐπὶ τὸν ἔκτορα. Herod. Clione, τρία
ἔτ' ἐπα ἐπανεβάλλετο τὸν Σαρδίων ἄλωσιν, id est, ἐπ' ἔτ' ἐπα τρία, in tertium annum dis-
tulit Sardinum expugnationem. Idem, δὸτ' αἰ τῆς χώρας τῆς Ἀρεβίης, id est ὅ, αἰ δὸτ' αἰ
τῆς χώρας.

Singularis usus infinitivi ἔῃ, Ionicus est, hoc modo, κατὰ τοὺς ἱῶνας ἐν ἔδῳ λό-
γω ποιησάμενος τὴν παρόντων ἔῃ, ut hæc prima quidem cura esset. Et, οὐδ' ὁμοιογενή-
σιν ἐκόντες ἔῃ, quod volentibus quidem nobis fiat. Et, τὸ ὃ σύμπαν ἔῃ, In quo totum
vereretur aut Re ipsa.

δ. ii.

HERODOTI VOCABVLA IONICA, & quædam loquendi genera, illi cum Homero magna ex parte communia: nec non alia.

Collecta & Latine reddita partim ab Ioachimo Camerario, partim ab Henrico Stephano: litera C illius nomen, H huius nomen indicante. à quo & addita nunc fuerunt aliquibus Camerarii interpretationibus exempla.

HENRICVS STEPHANVS
lectionis Herodoti studiosus.

SI vulgo receptum morem usurpare, quam meum tenere, maluissem, Ioach. Camerarii nomen silentio praterissem: ac titulum huic opusculo praefixissem quo hanc recensione pariter & interpretationem vocabulorum, quam Herodotus sibi habere peculiaria videatur, habet tamen cum ceteris Ionibus, & nominatum cum ipso etiam Homero (ad pleraque quod attinet) communia, totam suscepissem & in me recepissem. Nec tamen magnum onus humeris meis imposuissem. quæ enim Camerarius de illis vocabulis antea scripserat, meis infarciendo, eaque pro meis ostentando, magnum oneris leuamentum in promptu mihi fore animaduvertebam. Prasertim Verò quum multo plures à me quàm ab illo voces recenserentur & exponerentur, sub mea commentationis prætectu dominium in illius quoque commentatiunculam usurpare, res fuisset quæ multorum exemplis defendi (si exempla malam defendere causam queunt) potuisset. Verum ego non solum, alienis tantummodo plumis se vestire, cornicula in morè, sed etiam vel miscere suis alienas, atque id dissimulare, vix ingenui esse hominis, semper existimaui. Atque hoc & meus Thesaurus testari abundè potest. Quinetiam Paralipomena tantum institutionis grammatices (aut saltem eorum partem) scribere malui, quam meam institutionem grammatices ad tam multas aliorum addendo, in aliena plurima manum inicere, simulque miseros lectores crumbe toties repetita occidere. Neque tamen sum nescius, reperiri quotidie qui multo maiori cum turpitudine plagiarum sint: id est, multo turpius & magis pudendum plagium committant, dum aliena, & quidem è multorum nonnunquam libris consarcinata, siue cõsuta, aut (sicui Græca vox magis placet) οὐκ ἐπὶ ἀμύετα (licet eorum nonnulli ne artem quidem talia consarcinandi, siue consuendi, siue τὴν συρράμειν, calleant) impudentissimo novi tituli libri, aut novi saltem nominis auctoris, mendacio, pro suis obtrudentes, & obtrusa venditantes, fucum faciunt: etiamsi nulla sutura sit qua vel ἄλλο tam multis alienis οὐκ ἐστὶν (id est, de suo) insuisse dici possint.

Ceterum, quamvis pauca illa quæ Camerarii sunt, ita meis inseruerim (apposito ubique eius nomine) ut intacta in illis omnia reliquerim, fuisse

tamen ubi eius interpretationi nonnullarum vocum aliquid adijcere, aut in eam non sine aliquo fortasse lectoris fructu inquirere potuerim, ostendam aliàs (deo fauente) in iis quibus Herodoti lectores, praesertimque eius valde studiosos, amplius iuuabo. Sed malui exemplorum alicubi adiectione, aut exempli, ubi Camer. nullum attulerat, contentus esse. Ne hoc quidem tacebo, me in quibusdam vocabulis exempla Homeri, in quibusdam Hippocratis, (qua Erotiani, & Galeni lexicis, quum ea excudi, destinaueram) in nonnullis, vtriusque, attulisse.

Ἀγροὶ καὶ Φέρον, Ionicum est de hostilibus direptionibus. Herodot. Φέρονσι τε καὶ ἄγουσι τὰ αἶ. Et rursum pag. 76, καὶ ἄγον γὰρ ἤδη ἔστι Φέρον τοὺς πελοποννησίους ἀπαντας. Iliad. 6, Οἷόν κ' ἦε Φέρον Ἀχαιοὶ ἦσαν ἄρουαν. Neque me fugit, & apud Xenophontem & alios Atticos autores hanc figuram reperiri. nam & alia, quae ut Ionica annotauimus, illi vsurparunt. vtriusque enim linguae eadem (ut supra diximus) origo fuit. C.

Ἀγνέειν vide in Ἀπαγνέειν. Passi. Ἀγνέομενος actiua signif. Adducens. p. 452, ἀγνέομενος γυναικας. H.

Ἀγορεύω, ὤμω. Concionor, Concionem habeo. Vnde ἡγορεύω, pag. 384, ἐγίνοντο ἀγοραί. καὶ δὴ καὶ σφί καὶ ἄλλοι ἡγορεύοντο. Sic Hom. II. 2, versu 1, Οἱ ᾗ θῆται παρὰ ζυγὶ καὶ θῆμεν ἡγορεύοντο. Sed hic est potius Concilium habebant, Consultabant. At quum dicit, ἀγορεύω καὶ μετέπει, est Concionem habuit. Verbum autē Ἀγορεύω apud hunc (sicut apud Thuc. & Aristoph.) est, In foro versor. H.

Ἀγχίροφα, In contrarium mutata, Contraria. ἀγχίροφα βουλεύομαι, p. 444. Proprie autem Ἀγχίροφον q. d. Couersionem, id est, mutationem, propinquam habens, siue Mutationi propinquum. H.

Ἀγωνίσματα pro ἡγωνισμοὶ εἰσι, sed passiuā significat. pro Decertati sunt: pag. 595, πολλοὶ μὲν γὰρ τε καὶ ὅτι ἔχοντες πρὸς ὑμᾶς ἡμῖν αὐτοὺς Σπαρτιήται, ἀγῶνες ἀγωνίσματα, multa certamina decertata sunt. Sed perperam in Aldina & Germ. edit. ἀγῶνας pro ἀγῶνες scriptum est. H.

Ἀδαίς, Ignari, Imperiti. pag. 605, ἡμεῖς ᾗ ἀπιεσθί τε καὶ μὲν καὶ ἀδαίς τουτῶν τῶν αὐθροῶν. H.

Ab eodem pro Ἀδαίς dicitur Ἀδαήμων, ut p. 549, ἀδαήμονα τῶν ἰεσθῶν. Quinetiā verbum Ἀδαήκε, didicit. H.

Ἀδῶν & Ἀνδάνειν, Placere, Ἀλλ' οὐκ Ἀνδάνειν Ἀγαμέμνονι ἠνδάνει θυμῷ. Et, ὡς ὀφείλει γὰνὰ τίς μοι ἀδῶν κακός. C. Vide Ἀπαδῶν & Ἐαδῶν.

Αἵμασι. Septa. Sed addit Herod. in primo, αἵμασι πλινθέντι ὀπίω. Odyss. σ, αἵμασι τε λέγων, Septa struens. C.

Αἶνη. Existimatio. C.

Αἶχμη κακῶς ἐσηκέναι dicitur πρὸς πνα, ab Herodoto, rarissimo sed elegantissimo loquendi genere, lib. 7, p. 493, de Argiuis, ἐπειδὴ σφί πρὸς Λακεδαιμονίους κακῶς ἡ αἶχμη ἐσηκε, hoc sensu, Quā minimè secundum iis aduersus Lacedaemonios praeliū fuisset. Quam interpretationē et si aperte praecedentia & sequentia confirmant, possit tamen ea & Eustachii testimonio comprobari: qui postquam dixit δὲ nonnunquā significare πόλεμον, id est bellum, (veluti quū aliquis vocatur δουρὶ κλυτὸς) itidēque vocem αἶχμη ν sum istū habere: vnde δουράτωρ & αἶχμάλωτος significare pariter ὅτι πολέμῳ αἰοῖς: subiungit, λέγει δὲ πῦρ ἡ Ἡρόδοτος πρὸς Ἰωνῶν, ὡς κακῶς αὐτοῖς ἡ αἶχμη ἐσηκε πρὸς τοὺς δαῖκας, ἡ γὰρ ἐδυσχερῆθη αὐτοῖς ὁ πόλεμος. Additque, hoc ex consequenti esse dictum. ὡς ἀποκλουθεὶ γὰρ τοῖς ἐν μέσῃ διετρυχοῖσι, κακῶς αὐτοῖς ἐσθῆναι τὴν αἶχμη. Ceterum in compositione quoque nomen hoc pro bello vsitatum esse apud Iones sciendum est, quum videlicet appellant ὁμηχμίλιν quod alii συμμαχίαν. ut p. 380, ὁμηχμίλιν σπυγέμενοι. Ab eadem voce est μετῆχμιος. vnde μετῆχμιον γλῶ legimus, pag. 581, μετῆχμιον τὴν γῆν ἐκτημόρων. H.

Ἀλῆς, Conferti. Et Ἀλίζεσθαι ac Συναλίζεσθαι, Coll'gi seu Congr'gari. Et Ἀλῆ, Catus. C. Exemplum verbi Ἀλίζεσθαι, p. 36, ἀλίζεσθαι τὴν τῶν Λυδῶν δυνάμιν. Vtitur & Hippocr. hoc verbo Ἀλίζεσθαι. Inuenitur autem & actiuum Ἀλίζῃ apud Herod. pag. 444, necnon cōpositum Συναλίζεσθαι, p. 60. Ad nomen autem ἄλῆς quod atinet, sciendum est, ἄλῆς quoque apud Hipp. existare: atque alicubi ἄλῆς & πολλὸν copulari.

Ἀλεονήχες, Calidat. gis. Et Ἀλῆα, Calor, ut in locis apricis. C.

Ἀλεωρῇ à Valla redditur Remediū, p. 586, d. iii.

ως καὶ αὐτοὶ ἰνὰ ἀλεωρῶν δέχονται. Proprie autem sonat *Euitatio, Declinatio, Effugium*. Ac redditur etiam *Leuamen, & Laxamentum*, necnon *Solatiunt*. Hippocr. ἐν ᾧ δὲ γαλῖαις vititur, ἄνεσις γὰρ νόσου πινὰς χαί-
μονται παρέχ' ἑκατάλλω ἀλεωρῶν.

Ἀλκή vt ab Homero, ita etiam ab Herodoto, quibusdam loquēdi generibus adhibetur: quorum vel frequentissimum est (nisi me memoria fallit) ἐς ἀλκὴν ἑτέροισι. quo videtur significari quod vulgò dicimus. *Se mettre en defense*. Hoc autem existimatur dici à Liuiο, Vim parare: veluti quum scribit, Alios vim parantes occidit. pag. 29, ἀνά τι ἐδραμον πάλιν ἀμφοτέρω, καὶ ὡς ἐμάχον τὸ ποιδίμνον, πρὸς ἀλκὴν ἐτέροισι. Quibus verbis subiungit, ὁ μὲν δὲ αὐτῶν φθάνει πρὸς τὸ ἑκατάλλω ἀλεωρῶν. (vbi obserua simul eundem vsum verbi ἑτέροισι cum alio accusatiuo.) Estque πρὸς ἀλκὴν ἑτέροισι tāquā genus, at πρὸς ἀλκὴν ἑτέροισι, velut species. Paulo pòt' τῇ χειρὶ χρῆσθαι hac in signif. vsurpat: ὁρεῖται δὲ μιν δρῶν ἐστῶτα ὁ Γοδρύης ἄριστο ὅτι οὐ χρῆται τῇ χειρὶ. Alioqui χειρὶ χρῆσθαι reddi etiam potest *Manū conferere*. Fortassis tamen πρὸς ἀλκὴν ἐτέροισι eo in loco reddendum potius fuerit, *Vi agere ceperunt*, vel, *Vim moliri sunt*, aut *Totis viribus obsistere ceperunt*. Nam illud *Vim parare*, minus est in quibusdam locis quàm πρὸς ἀλκὴν ἑτέροισι. veluti quum in principio pag. 121, dicitur de Hercule, ἐς ἀλκὴν ἑτέροισι πάντας σφείας καταφρονέουσι. H.

Ἀλογίω, *Nullam rationem alicuius rei habeo, Contemno*. Vnde ἀλογίως, pag. 238. Sic & compos. Κατηλογίω: vnde κατηλογίωτα, p. 237. H.

Ἀμαρτία pro ἀμαρτία, Peccatum. vt p. 76, in fine, ἀμαρτία τῶ ἀμαρτία. H.

Ἀμύσσει, ἀναμύσσει. C. Sic ἐπιμύσσει pro ἐπιμύσσει, pag. 40, in fine. H.

Ἀμύνοντες αὐτοὶ ἑωυτῶν, *Scipios vice-
runt*. C.

Ἀμφισβασία, *Disceptatio, vel Dissensio*. C.

Ἀναγνώσκω, *Suadeo, Persuadeo*, (quemadmodum πείθω vtrunque vsum habet) vt pag. 443, γόντα ἐπ' οἷς αὐδρας ἀναγνώσκεις βασιλῆα στρατεύεται. vbi est potius *suades*, quàm *persuades*: quamuis postea persuaserit. At p. 313, ἀνέγνωσις ἐκλεπῶν. non solum *suaserunt*, sed etiam *Persuaserunt*. Sic etiam p. 41, ἵς σὲ ἀνδρόπων ἀνέγνωσις, sequente infinitiuiο καταστῆναι. Idem pass. Ἀναγνώδεις, *persuasi*, in fine p. 311, ὅς, ἀναγνώδεις ὑπὸ τῆς γυναικὸς, ἔχοντες ὅσιν ἐμνηστεύατο ὅτι τῇ θυγατρὶ, Is αὐτῇ,

ab uxore persuasus, tam nefariam aduersus filiam moliri cepit. At interpres malè ἀναγνώδεις reddidit *deceptus*. Omnemque illi excusationem præripit verbum πείθω, quod proximè præcedit, de eadem, πείθω τὴν αὐδρα τὰ ἐχόντα. Quinetiam lib. 3, p. 210, ἀδίουα voci ἀναγνώδεις aliam tribuit significationem idem interpres: τῶν τὴν αὐδρα ἀναγνώδεις ὁ μέγας Πατισίθης ὡς εἰ αὐτὸς πάντα ἀπαρτίξει, εἴτε ἄλλω ἐς βασιλῆον θέρον. ita enim hæc reddidit, *Hunc virum magus Patizithes instructum quemadmodum ipse illi omnia peracturus esset, in regium solium perducit*. Quum debuisset ita vertere, *Huius viro quum persuasisset magus Patizithes fore ut ipse illi omnia effecta redderet*. Erat enim Patizithes qui Smerdi omnia confecturus erat, non contrā: quod tamen potius præ se ferre videtur altera interpretatio. Vt autem Ἀναγνώσκω sic etiam Συγγνώσκω apud Herodotum à vulgari vsu discedit. Sed quid de Galeno & Erotiano dicemus, verbum ἀναγνώσκειν apud Hippocratem, Ionica dialecto vtentē & ipsum, non πείθω, id est, *Persuadere*, sed μάταια πείθω, (id est, *Dissuadere, vel De sententia deducere, A sententia dimouere*), necnon μεταδιδάσκειν exponentibus & καὶ σὺκ ἰδυνάμην (inquit Hippocr. lib. De artic.) αὐτοῖς ἀναγνώσκειν, εἰμὴ μόλις, ὅτι τὸ δὲ ἔστι τοῖονδε. Sulpicor, vnū ex altero sumpsisse, qui loco præpropere (vt fit) lecto, nec bene memoriæ mandato, horum tantum verborum recordatus sit, αὐτοῖς ἀναγνώσκειν: (ac non horum etiam quæ subiunguntur, ὅτι τὸ δὲ ἔστι τοῖονδε) simulque præpositionis ἀνὰ verbo γνῶναι præfixæ vsum cum imaginatus sit quem habet in aliis quibusdam verbis, & nominatim in Ἀναδιδοσκω, apud ipsum Herodotum.

Hoc etiā addo, perperā Galenū, & Erotianū ἀναγνώσκειν, nō ἀναγνώσκειν legisse apud Hippocratem: & quosdā malè lectionem hanc in illam mutandam censuisse. Nam & hic ex pag. 41 habes ἀνέγνωσις, & legitur itidem pag. 408. Eodemque modo exstat ἀνέγνωσις pag. 35. Sic autem & pag. 39, ἄλλον γνώσκει: vbi repono ἀλλογνώσκει.

Ἀναγκάη pro ἀνάγκη. vt in fine pag. 5, μή μιν ἀναγκάη ἐκδῆν. H.

Ἀναδιδοσκειν vide pag. 548, in fine, & quæ adscripsi margini. H.

Ἀναίρειναι, vide in Ἐπαναίρειναι.

Ἀναισμουῖναι. vt pag. 32, πέντε ἡμέραι ἀναισμουῖναι, *Quinq̃ue dies infumuntur*. siue *impenduntur*. H.

Ἀνακῶς ἔχιν, Φρονίζω, seu Πιμαλῶς ἔχιν. p. 567, ἀπὸ τοῦ ἀνακῶς ἔχιν. C.

RECENSIO ET INTERPR.

Ἀναπλώσῃ pro ἀναπλάσσει. C.

Ἀνάπυσον, *Quod innotuit, Patet factum, Palam factum.* Pag. 404, ὑπέρω μὲν τοὶ χρόνοι ἀνάπυσαι ἐγέρτο τῶν τα. Sed malè in Ald. & Germ. edit. ἀνάπτειται. contrà verò rectè in iisdem, paulo antè, ἀνάπυσαι γὰρ ὁ μῦθος τῶν τα. H.

Ἀνεγέλητον, quod ab alijs dicitur ἀεούλητον, *de eo quod triste nobis accidit.* Pag. 483, ὅτι τῷ τοῖσι Ἀθηναίοισι τῶν τα πηλοῖσι τοῖς κήρυκας συνήνεκε ἀνεγέλητον γῆρας, ὅς ἐχὼ εἰπαί, πλὴν ὅτι σφέων ἡ χάρις καὶ ἡ πόλις ἐδῆώθη, *quid aduersi illis contigerit.* Et ἀνεγέλητος συμφορὴ apud eundem, (sicut dicitur ἀεούλητος συμφορὰ) alibi ἀχαρὲς συμφορὴ. Quibus in locis vocabulum συμφορὰ ponitur tanquam μέσον, more antiquo. H.

Ἀνεμῆρος. pag. 175 τοῖς εἰς πόλεμον ἀνεμῆροις. *bello deditos.* Sic paulo ante, ἀνέωνται εἰς τὸ μάχην. Sed ibi, sicut & in Ald. edit. malè ἀνέονται. H.

Ἀνέλιν, est Respōdere, vt de oraculis Latini dixere. *Ὡς μὲν δὴ τὸ χρηστήριον ἀνέλεμιν βασιλέα εἶπεν Ἡρῶς Λυδῶν.* Si oraculum responderit, ipsum regem Lydorum esse. Euterpe, ἀνέειπε ὡς δέοι αὐτὸν Αἰγυπτοῦ βασιλεύσει ἔπειτα πενήκοντα. C.

Ἀνέωνται, vide in Ἀνεμῆρος.

Ἀντίω, ὡς ex quo λῶται pro ἔτυχε. p. 149, καὶ ξενίων λῶται μετὰ λων. quum precedenti pag. dixisset, ξενίων τυχεῖν. Sic Homerus Iliad. α, αὐπάσας dixit pro τυχεῖν, siue δόπολαύσεις, aut μεταρχῶν: vbi canit, Αἴ κέν πως δῶνων κνίσσης ἀρχῶν τε πελείων Βούλεται αὐπάσας, ἡμῖν δὲ λοιγὸν ἀμῦναι. Facit autem illud αὐτῶν vt minus mirari debeamus participium ἀπαντήσαντες genitiuo itidem iunctum, hoc in versu, Ἀδελοὶ νεότητος ἀπαντήσαντες ἐκείνης Πρωτοπόρου, δι' ὅσης ἦλθετε πυρκαϊῆς. vel πρωτοδόλαις, vt alibi legitur. pro quo tamen malim πρωτοδόλοι. Suspicio autem priorē illum versum mutatum fuisse ab iis quibus insolens videbatur illē vsus participii ἀπαντήσαντες. Pro illo enim habetur hic, Anthol. epigr. lib. 3. pag. 232, in ea editionis, Ἦν νέον ἡγήσαντο δόποδρέφαντες ἐρεσεί. H.

Ἀντίχρος, *Aduersarius, Hostis, ἐναντίος, πόλεμος.* In fine pag. 518, ἐλπόμενοι γὰρ αὐδένα σφι φανήσεσθαι ἀντίχρον, ἐνεκήρυσαν στρατῶ. Et adieciue, γνώμη ἀντίχρος, *Sententia contraria, Sententia repugnans,* p. 572. H.

Ἀνπούμενοι sunt Ionibus qui alijs ἐναντιούμενοι, siue ἐναντίοι. vt initio Melpomenes, καὶ νικήσαντες μάχῃ τοῖς αἰλουμένοισι. Paulo post, ὄρον γὰρ αἰπουμένῳ σφι στραπὶν ὅς ἐκ ὀλίγην. At verò alibi cum accus. personarum, sequente etiam praepositione ἐς,

habente suum accusatiuum, pro *Occurre* seu *obuiam venire* hostiliter. H.

Ἀντιπόμενοι, *Hostes, Aduersary,* πολέμιοι. p. 525. H.

Ἀνώσμενοι, pag. 486, in fine, καὶ βασιλῆα μακάρι θοοὺς ἀνώσμενοι. *Qui repulerunt,* pro ἀπώσμενοι. nisi forte hoc ipsum reponendum sit. H.

Ἀξιδόμεναι, actiua signifi. pro ἀξιόουσαι. P. 92, πολλὰ δὲ ἔσθ' ἀξιδόμεναι ἀναμίσγεται τῇσι ἄλλῃσι. *Quae non dignantur, Quae dedignantur.* Item pag. 445, ἀξιδόμενος actiua itidem significatione. Verum ὅς ἀξιδόμενος ibi non est *Dedignans*, sed *Dignum non iudicans sedere*, vel *rem se dignā*, aut, *Indignum se iudicans qui sederet.* Pag. sequente tamen voce actiua dixit ἀξιώσθαι, *Dignabitur.* H.

Ἀπαγνῶειν significat *Exportare* siue *Deportare.* Ἀγνῶειν, *Apportare:* & simpliciter ἀγν. C. Frequens vsus horū verborum est pag. 225, 226, 227, 228.

Ἀπαδῶν, *Displicere:* vt Ἀδῶν, *Placere.* H.

Ἀπεμαρτίσις significat apud Herodotū, *Crepitum emisit.* Pag. 174 ὁ δὲ Ἀμασις (ἔτυχε γὰρ ἐπ' ἵππου κατήμενος) ἐπάρχας ἀπεμαρτίσις. C.

Ἀπείω, *Absentia,* (vt Democrito δέισα, *Bona constitutio*) Pag. 620, ἐπαρχουμένους τῇ ἀπείῳ τῆς μάχης. C.

Ἀπό μὲν ἔθανε pro ἀπέθανε μὲν, pag. 559. Sic multa composita diuidit, inserta particula ὦν. vt ἀπ' ὦν ἔδωκαν pro ἀπέδωκαν: & κατ' ὦν ἐκάλυψε, pro κατεκάλυψε. H.

Ἄρδις, *Genus teli,* & (vt volunt) *Phaetrea:* sed significat apud Herodotum *Ferrum* (vt opinor) *sagitta.* C.

Ἀρθμος, *Concors, Beneuolus, Amicus.*

p. 472, in principio, μὴ ἰόντες ἀρθμοί. Et pag. 587, Ἀθηναίων ἡμῖν ἰόντων μὴ ἀρθμίων. At verò ἀρθμία substantiui vice fungitur, p. 411, τίως μὲν δὴ σφι λῶ ἀρθμία ἐς ἀλλήλους, *concordia inter eos erat.* Item ἀρθμῆ, *Concors, Amica.* p. 601. H.

Ἄρδεα de natura equarum posuit Herodotus. C.

Ἄση, *Molestia.* Et Ἀσῶσαι, *Molestia & dolore affici.* C. pag. 64, μηθερῶς ἄσῃ ἀνδρῶν παρὰ πρὸς ἑαλῆν. vbi videri possit necesse minimè fuisse addere ἀνδρῶν. Ab Hippocr. ἄση de certo quodam molestiae genere dicitur: nimirū de stomachi fastidio, necnon de fastidio ciborum. Quinetiam de inquietia corporis iactatione quae aegrotis contingit. Vnde & Ἀσώδεις hi vocantur. pro quo & Ἀσώδεις gemino as scribitur. Sic verò & Ἀσῶσαι apud eundem, non solum Ἀσῶσαι. Vide Hippocr. lexicum.

VOCVM HERODOTI

Ἰλλεσίης, *Illesus, Incolomis*. Pag. 585. ἀπὶ-
πιμ-φαν ἀσπία, passiva signif. Apud Hip-
pocr. ἀσπία etiam. vt ἀσπίας ῥήζιος, *inno-*
xia. Sic & adverb. Ἀσπίως apud eundem,
Innoxie.

Ἀπὸρ, sicut & apud Homerum (cui Ἀυ-
πὲρ etiam in usu est) pro *Autem*, vel *Sed*.
Pag. 431 respondet particulæ μὲν, cui pas-
sim apud alios respondere solet δέ: ac in-
terdum apud hunc quoque: vt p. 633.

Ἀπίδαλα, *Nefaria, Nefanda, Scelerata*.
pag. 617, & aliis plerisque locis. Necnon
aliquis dicitur ἀπίδαλος, vt pag. 633. Fre-
quens est & Homero. H.

Ἀπόντης. *Nihil curantes*. Est & Home-
rus similiter usus. C.

Ἀτρεκέως, *Veré*. vel *Certó*. vt p. 23. ὅς
ἔχω ἀτρεκέως εἰπὲν. Sic pag. 175. ὅς ἔχω
ἀτρεκέως κῆναι. Hoc adverbium frequens
est apud Homerum etiam & Hippocrate:
apud Homerum pro *Veré*, apud Hippocra-
tem & pro *Certó*, *Explorató*: & plerumque
pro ἀκρεβῶς, *Exacté*. vt in Prognost. οὐ
διώσται δεξιμῶς αἰ ἀτρεκέως. Sic & Ἀτρε-
κέης pro *Exactus*. Extat etiam Ἀτρεκήν
apud Herodotum, quo significatur *veriti-*
tas. Apud Hippocr. ἀτρεκήν scribitur: &
ἀτρεκήν κῆναι apud eum legitur pro eo
quod attuli ex Herodoto ἀτρεκέως κῆ-
ναι. H.

Ἀτρυτον πόνην, *Intolerabilem*. Pag. 607,
ἔχον πόνην ἄτρυτον. C.

Ἀτ' δαΐζειν, *Vocem emittere*, seu *Loqui*. C.

B

Βαθυπύτη αὐτῇ ἑωυτῆς, *Vbi profundissi-*
imum est. Itē de Ἰλτροΐος αὐτῆς ἑωυτῆς ῥέει.
id est *AEquabili flumine fertur*. C.

Βάρις, in Euterpe, Nauigium AEgy-
ptiacum. C.

Βαρυσμφορότατος ἀνθρώπων, pag. 19,
id est, βαρείας σμφορὰς ἀνθρώπων μάλιστα
παθόν. vel βαρέϊαν σμφορὰν. *Qui omnium*
hominum maximè graues calamitates est
perpeffus. siue *gravem calamitatem*. Vel v-
na voce, *Miserrimus*. H.

Βασίλεια, *Regina*. Pag. 5, ὅπως ἡ βασι-
λεια καλεῖται. At verò βασιλεία, cum accē-
tu in penult. in lingua communi dici-
tur *regnum*: apud Herodotum βασιληίη.
vt ibidē sequitur proximè βασιληίην. H.

Βεβωμύα, id est, πεβόσητα, *Celebria*. C.
Vide Βῶσαι.

Βωθῆν pro βοηθῆν, (id est *Auxiliari*) a-
pud hunc scriptore, teste Eustathio: affer-
tūque & ab Hesychio. Legimus tamen
& κύειν, vt βοηθησύντων, in fine pag. 69. H.

Βῶσαι pro βοῆσαι (vt proximè præcedit
βοῆσιν pro βοηθῆν) *Clamare*. At in fine p.
68, μηδὲ οὐνόματι βῶσαι πὺν ἑωυτῆς αὐδῶν,
non malè, neque nomine compellare *summe*
marium. Sic Ἀναβῶσαι pro ἀναβοῆσαι. vñ-
de ἀνέβωσαν p. 5, exclamavit. Sic alibi ἀμ-
βώσαι pro ἀναβοῆσαι & ἀπιδώσασθαι pro
ἀπιδωῆσθαι. Passivum autem particip.
βεβωμύα pro βεβοημύα habuisti paulo
antè.

Γ

Γενέτωρ, *Progenitor*, in Vrania. Alioqui
vulgo recepta significatione est *pater*. H.

Γένια AEgyptiorum esse ait septē, pag.
174: & alios, sacerdotes, alios, pugnatōres,
alios, bubulcos vocari. &c. Vbi valla in-
terpr. *Septem genera hominum*. Sed non
minus placeret mihi *Septem ordines*, vel
Septem classes. Sic alibi aliquot γῆνα Per-
sarum esse scribit. At verò pag. 23 legimus
τῇ Δωρικῇ γῆναι, & τῇ Ἰωνικῇ. H.

Γνωσιμαχέην interpretantur *Perpende-*
re suas vires, qua inferiores sint aduersario-
rum viribus. Itaque posset accipi Thalia,
εἰ μὲν νυν μάχων ταῦτα ὁ Καμβύσης ἐγνωσι-
μάχει. Significare videtur simpliciter, τῇ
γνωσιμάχῳ, hoc est, *Mutire sententiam*,
& *perpendere*. Vrania, γνωσιμαχέην μὴ εἶναι
ἐμοῖσι ἡμῖν. At Polymnia, γνωσιμαχόντες
καὶ ἄλλα, καὶ ὅτι χόρῳ ἀεὶ εἶχον δαίρυ-
τον. C.

Δ

Δείπνα annotarunt ab Ionibus appel-
lari Coetus triginta hominum qui simul
cibum caperent. Homero tamen δείπνον
simpliciter cibum significat, atque etiam
equorum pabulum. vt Νεῦ δ' ἔρχομαι δὲ δεί-
πνον. & Εὐδ' ἡς ἵππων δείπνον δότω.

Δένος, *Dedecus, Opprobrium*. Vnde &
verbum Δυνάζω.

Δηλῆσασθαι pro βλάψαι, apud hunc
scriptorem, sicut apud Homerum: vt Eu-
stathius quoque annotat in hunc illius
poetæ locum, Ἠ. α. Οὐδέ ποτ' ἐν φθίῃ ἐρεβώ-
λακι βωβανέρη καρπὸν ἐδήλῃσαντ'. ἐπεὶ
&c. Apud hunc legitur & διδήληται, passiva
signif. Hinc & δήλησις apud Hippo-
cratem: item Δηλητήρια φάρμακα, perni-
ciosa atque adeo lethifera. H.

Διὰ cum genitivo, usum habens dili-
genter notandum, hoc in loco, in fine p.
10, & principio pag. 11, θείης δ' ἔχον Δελφῶν
πάντων τῶν ἐν Δελφοῖσι ἀγαθημάτων, *inter o-*
mnia que sunt Delphis donaria. H.

Διαβάλλειν, *Calumniari*, & *Inscitari*, &
Fallere, & *Verba dare*. C.

Δίαιται

RECENSIO ET INTERPR.

Διάτταν ποιέειν, *Diuerfari, Habitare, Comitorari*. Sic pag. 206, ἡ ὁ δὲ λαθεῖς ὑπ' αὐτῶ παῖς διατταν ἐποιέει, εἰς τοῦτους πέμπτον ἄγγελον (ita enim interpungendum est, nō inter παῖς & διατταν, vt in Ald. & Germ. editione) id est, Vbi diuerfabatur. seu, Apud quos domicilium habebat. At verò pag. 619, circa finem, διατταν interpre reddidit *uitam*: de rege Persarum, ὃς τοῖν δὲ διατταν ἔχων, ἤλθε εἰς ἡμέας οὕτω οἰζυρῶν ἔχοντας ἀπαρηγόρευτος. Sed malim, Cui quū talis sit ratio victus, siue, Qui quum tali viū vtatur.

Cum hoc autem vsu nominis διατταν, non cum illo, conuenit ille qui passim apud Hippocratem occurrit, quinetiam apud medicos eius posteros, qui ex eo sunt mutuati: nisi quod multorum ægrotorū διατταν, cum illa regis Persarum comparata, planē est οἰζυρῇ (vt loquitur illic Pausanias) præsertim si verum est illud, Qui medicē viuit, misere viuit.

Διασφάζ, *Crepido rupium. C.*

Διαφέρειν τὸν αἰῶνα, *AEuum transigere, seu AEuum agitare*. Perinde ac si diceretur, Perdurare in vita. Apud Hippocr. διαφέρειν exponitur etiam Morbum perferrunt. Atque idem & voce pass. Διαφείρωται vtitur pro *Durare*: si mendo carent exemplaria.

Διαχρήσται pro simplici χρεῖσται. vt pag. 385, εἰ ἡ μετακίνησις καὶ ἀπαξίη διαχρήσται. In fine autem paginæ præcedentis dixerat, ἀγνώμοτον τὴν διεχρίωντο. Sic pag. 217, οἵ τε ψαδύμοροι καὶ οἱ τῇ ἀληθείᾳ διαχρήσται. At verò pag. 473, cum eodem datiuo vtitur & composito illo & simplici verbo, ὡ βασιλεῦ κόπτεαι ἀληθείᾳ χρεῖσται πρὸς σὲ, ἢ ἡδονῇ. Et sequitur, ὃ ἡ μὲν ἀληθείᾳ χρεῖσται ἐκέλευε. Paulo post, ἀληθείᾳ διαχρήσται. Et mox, τῇ (videlicet δόξει) διαχρήσται. ἢ ἑλλεί. H.

Verum alicubi pro *Interficere*. vt pag. 10. sed ibi διαχρήσται, non διαχρήσται. Quin etiam compositū καταχρήσται vsu hunc apud illum habet, si bene memini: apud posteros quidem certē eum habere constat. H.

Διδόναι λόγον ἑαυτῶ, vide in Λόγος.

Δίκαμα ὀργυαί, *Quæ sunt iusta magnitudinis*. Vtitur autem & lingua Gall. illa voce Lat. hac in signific. Apud Hippocratem δίκαιον exponitur ὁ λόγος: quod non solum rationi consentaneū, sed proportioni consentaneum, alicubi interpretandum esse videtur. Alioqui ἴσων etiam exponitur. Erotianus autem & quædam

exposit. affert quæ mihi violentæ videntur. H.

Δικαιουῦ ἔπε pro ἀξίου, sequente infinitiuo. Proprie autem sonat perinde ac si quis dicat, δίκαιον κρίνειν, id est, *iudicare rem esse iustam*. Pag. 249, ὃς λαθεῖν μὲν διδιδύμα σὺν ἐδικαίω. vbi Valla, *recipienda non putauit*: sed malim, *recipere iustum esse non putauit*. Vel potius, *par esse non putauit*. H.

Διφάσιον. *Geminum: seu Duplex. C.*

Item plur. Διφάσια, *Duplicia. vel Bina. aut Duo*. Vt διφάσια τραύματα, *Duo vulnera*. Et διφάσια αἰτίαι. Et διφάσια εἰσόνες, 181. *Bina imagines. seu bifaria*. Suspicor autem ex hoc διφάσιος Latinos mutatos esse suum Bifarius, itidemque Trifarius ex Τριφάσιος. Quod si ita sit, rectius scribentur per ph. H.

Δοξούσται, pro quo dictum postea fuit δοξάζουσαι. pag. 606, ἐπὶ τῇ δοξάζουσαι εἴς αἰεσι, existimati estis. Et pag. 573, ὅμως θεμιστοκλῆς ἐβώθη καὶ ἐδοξώθη εἰς αἰήρ πολλὸν ἑλλείων σφώματος αἰῶ παλαιῶν τῶν ἑλλείων. Vbi fortasse aliquis ἐδοξώθη vt ἐβώθη scribendum putet. Sed quid si ἐβώθη malē pro ἐβώθη scriptum est? & scribendum est ἐβώθη, factum ex ἐβώθη, (vt antea βώσται pro βήσται, βεβώμεθα pro βεβώμεθα, atque alia huius ipsius familiarē habuimus) manente altero ἐδοξώθη, sine σ, vt ἐχρυσώθη absque litera illa scribitur? H.

Δουλόπερος, *Magis seruus. Et Δουλοπύρη, magis serua* 438. H.

Δωπίναι, δώρεα, seu δόσεις, *Munera, Largitiones*. Et ἔδωκε δωπίνω, *dono dedit*. II. 1. Οἱ καὶ ἔδωπίνησι θινὸν ὡς τιμήσουσι. Et Δωπνάζειν, *Dona corrogare* pag. 180. H.

E

Ἐὰς, *Placuit*: ea signifi. qua dicitur Placuit ita facere. pro Visum est. P. 307, ἀποδομῶνται ἡ ἑὰς δίκαιον τοῖς μινύσας ἐπ' οἷσι θέλουσιν αὐτοῖ. Sic alibi, εἰς ὃ σφί ἑὰς ἐμολογίη χρεῖσται. Item ἐὰς δανε, circa principium Calliopes, pag. 385, sine infinitiuo, ὅτι οἱ καὶ ταῦτα ἐὰς δανε. Sine hæc illi placebant, Siue hæc sentiebat.

Ἐγχεῖν in duobus Herodoti locis legi: sed alios præterea occurrere cupio in quibus hoc vocabulum legatur, antequam de eo dicere auserim quod suspicor. Vix enim in duobus illis ἔγχετον pro ἔχον dictum esse, mihi persuadere possum. H.

VOCVM HERODOTI

Εὐκυρεῖν vide in Κυρεῖν.

Ἐξέλει, pro ἔωθε, *Solet, Solitum est*. Pro quo & φίλει dicitur. Vtrunque eodem loco habes, pag. 458. Quum autem videamus Herodotū in priore quidem membro dicere φίλει, in posteriore autem, ἐξέλει: minimè dubium esse cuiquam debet quin ita sit accipiendum. Idcoque Galenus, apud Hippocratem ita potius exponere debuit quàm verbo δύναται. H.

Ex. Præpositio hæc apud Herod. vsum quēdā habet, qui nō animaduersus fecit vt huic loco absurda interpretatio daretur, *μαθῆσαι ὃ τὸ ποιητὴν ἐκ τῶ ἀνδρός*. Malè enim intellectum fuit, *μαθῆσαι ἐκ τῶ ἀνδρός*, pro *τὸ ποιητὴν ἐκ τῶ ἀνδρός*. id est, *ὑπο τῶ ἀνδρός*: vt alibi docebo, simulque alia huius vsus exempla proferam. H.

~~Exatē~~ (pro quo perperam alicubi :
~~natē~~, quum positivum sit ~~indē~~) Lon-
 gius, Remotius, *Ult. riu*s: & ~~Exatē~~, Lon-
 gissimē. H.

Ἐχίνεσθαι, *L'cere, Facultatem esse*. Sic p. 246, τὰς διχαγοπάτω ἀνδρῶν βουλομενῶν
 ἑνέσθαι, οὐκ ἔξεσθαι. *Non licuit, Facultas ei non fuit, Datum non est, siue, concessum*. H.

Ἐκπυλῶμενοι, *Admirantes*. vel potius *Valde admirantes*, & *ad stuporem usque*. Pag. 605, ἔκπυλωμένων ὡς οὔτε φέρεται ἐκ πολέμου. Deriuatum ex ἔκπυλός, vnde & aduerb. ἔκπυλως, apud Homerum, necnon apud Hippocratem, nō simpliciter *Mirum in modum*, sed *Stupēdum in modum*. Nisi quis *Ad stuporem usque* malit dicere. H.

Εκπλωσσαι ἡψὶ φρεσὼν, *De statu mentis deiectum esse*. Pag. 251, πῶς οὐκ ἔξεπλωσας ἡψὶ φρεσῶν; Alibi in propria signif. ἐκπλώσας, pag. 12, de Solone. Sic autem & Ἀναπλώουσι, p. 138. vbi proximè præcedit & ἐκπλώνοντες. Inuenitur tamé alicubi in hoc verbo, & apud hūc, diphthongus *ω*, more linguæ communis, non *ω*. sed ex errore, vt opinor. Eorum locorum vnus est pag. 180, πρὸς αἰέμευς αὐτίους πλέων.

Ἐκ τῆς αἰτίας, *pro καὶ τῆς αἰτίας*, vt apud Hom-
erum. vnde *ἐκ τῆς μεθ' ὧν*, p. 78r. Sic & Hom.
II. 6, -- οὐδ' ὅσα φασὶν Ἴλιον ἐκ τῆς αἰτίας δ' ἵνα-
ὀμνιον *πῆλ' ἔειπεν*. Vult tamen Eustathius
non minus Atticum esse quàm Ionicum.
Quamuis autem hoc ex aliorum (vt cre-
dibile est) grammaticorum autoritate di-
cat, aut illi fides habenda non est, aut ex-
emplaribus Aristophanis deneganda .
Non ignoro alioqui Atticis cum Ionibus
esse quædam communia. H.

Ἐλγνύειν, Acquiescere. C.

Ἐλάμψενται, pro ἐλλήψενται. vi τῶν δ' ἵ-
τοι καὶ ἐπέχε ἐλάμψενται αὐτοῖς. de equi-
tatu Croci. Quo (inquit) & ipse Cyrus op-
pressum iri se verebatur. Et Melpom. κα-
ταλαμψείς, pro καταληψείς. à verbo
λάμπειν, quod ἀποδέχεσθαι id est, acci-
pere, illis significat. C.

Inuenitur & λήμψαι, p. 454. Quinetiam compositum φοιδόλημψος pro φοιδόληπτος, p. 259. Cum hoc autem vsu huius verbi conuenit quod & pag. 284 legitur, νῦν δὲ οὐδ' ὁ δαίμων καὶ τὸν ὑμέτερον βασιλέα λελάσκει, καὶ βαρύνει. H.

Ἐμβολον, *Rostrum in navi, & veluti claustrum regionis*, Et de portis, χαλκιδιτ' ἔμβολα, *Phœniffis*. C.

Èvaγίζεν, vide in Καταγίζεν. Η.

Ἐνάειες, Scythæ cuirati & vates Scythici, quorum & Hippocrates meminit ἐν τῇ περὶ αἰσίων, ὑδάτων, πίπτων. sed ibi ἀνασπιῖς vocat. Aliqui annotarūt ἐνάειας esse bel-
latores apud Ionas. C.

Ερείκω, est ἐρέγκω. C.

Ἐνώσας, id est ἐνοήσας, *Quum intellexisset*, Clione. Et, ἐνέωτο, τὴν χαμῶνα παρὰ αὐτῇ, *in animo habebat*. Et, ἐνέωρασι, *Animadu:terunt*. C.

Ε'ξως de dimissione seu amandatione
vxoꝝ. Vide Eustathium, qui & vno ver-
bo ἀφ' ὧν exponit. H.

E'παύσης, De quo auditum est aliquid. vt pag. 150; ως ἐπαύσης ἐγένετο τὸ ἐργασμόνος. Postquam auditum fuit eum hoc fecisse, vel Innotuit, Compertum fuit, siue Compertus est. Sic pag. 574, ἐπαύσης ἐγένετο πρὸς διδασκ. H.

Ε'πεί τε, pro ἐπει, vacante particula τε,
passim. H.

Ε'πὶ ξυροῦ τῆς ἀκμῆς, vide in Συρόν.

E'π', cum genitiuo quoque Ad significat. vt Δοπλέοντας ἐπ' Αἰγύπτου. Quod & ipsum planè Atticum est: vt ἀπὸ λουτρῶν ἐπὶ φυλῆς. Calliope, ἀπαλλάσσοντες τῆς ἐνώτου ἑκάστος. H.

Hæc ipsa præpositio ὅτι cum datiuo interdum vbi potius moris est vti præpositione ὅπου cum suo genitiuo. vt pag.7, χαλέπῃ Γυράδας ὅτι τῆ αἰαθέντος ἐπωνυμίας, quum potius dicendum videretur, sequendo vulgarem sermonis formam ὅπου τῆς τοῦ αἰαθέντος ἐπωνυμίας. Imitati autem sunt hunc præpositionis huius vsum quidam ex posteris: quorum ideo loci mendii suspecti fuerunt. Sic apud Arrianum ὀνομασθεῖσιν ὅτι μιὰ τῇ ὀπαδῶν τῆς Κυβέλης νυμφαῶν. At verò vbi hæc

RECENSIO ET INTERPR.

præpositio genitiuo iuncta huic rei significandæ adhibetur, ibi certum est mendosum esse locum. H.

Ἐπιπλά, *Supellex*. C.

Ἐπίσταν non solum pro *Scire*, *Nosse*: sed alicubi & pro *Existimare*. In quibusdam autem Homeri & Hippocratis locis exponitur ὄνασταν, vbi tamen non video quid obstat quominus significationem suam retineat. H.

Ἐπίστος, ἐφέστος. Et Iupiter ὀπίστη. C.

Ἐπιστρέφως, *Accuratè*, *Vehementer*. Item *Obligatè*. C.

Ἐπίπλη, Vicina partui. C.

Adiuuat autem valde Hippocratem hic locus Herodoti: quum ostendat legi perperam apud eum ὀπίπλη, & ab aliis ἐπιπύλη, pro ὀπίπλη ἢ, in hoc Περί γυναικ. loco, φημι ἢ γυναικα, ὡς ὀπίπλη ἢ. H.

Ἐπιφράζω, *Excogitare*, *Perficere*, *Animaduertere*: in fine Polymniæ, & in 3. pag. Terpsich. Et Καταφραδεῖς αὐτὸν πύται ποιεῦντε, pag. 282, Quum animaduertisset illum hæc facere. H.

Ἐρχομαι φράσων, Ἐρχομαι ἐρέων, Ἐρχομαι λέγων, & in præterito, ἦα λέγων, *Ingreddiar exponere*. Virg. *Sic contra est ingressa Venus*. C.

Ἐς πῶς, ὡς, ὅς, *Donec*. C.

Ἐῖς, ea forma qua alibi ἀπῖς. Videtur autem datiuus illius nominis ὦς, videlicet ὦς, quod margini adscriptum est, vera esse lectio: & ὦν, quod in ipso textu est, ad illius expositionem positum, eo irrepsisse. H.

Ἐγχεῖν, *Stercus*. C.

Ἐγ' αὖ pro ἐπιδ' αὖ. C.

Ἐγφέρνη, *Nox*. vt βοί, ὡς Ὀφέρνη ἐγφέν. Iudicemque Ἐγφέρνη, *Noctes*. H.

Ἐγχεῖς, idem quod ἐγχεῖς μένος. pag. 15. H.

Ἐφον λέγων pro ἔφον, pag. 433, Sic ἔφασκε λέγοντες pro ἔφασκε, circa initium Caliope. H.

ἔχον cum præpos. ὅτι. vt ἔχοντες ὅτι σφίσι, eo fortasse modo quo dicimus, *Ils en ont à moy*. item, *A qui en avez vous?* Vide inter Gallicismos Ionicos. H.

Z

Ζών, id est, βίος, *Vita*. Et Ζωός, *Vivus*. vt & Odyss. λ, Ζωός ἐών. Et Ζωάχρια, Odyss. θ. & Ζωρεῖν, Iliad. ζ. C.

Quamuis autem ζών esse Ionum dicatur, ab ipso etiam Eutathio, tamen & ζών alicubi scriptum est: vt pag. 17 genitiuus ζῶς. H.

Ζώνη, est Herodoto πρὸς οὐρανὸν ἰμῶν, teste Suida. H.

H

Ἥδια, *Domicilia*, Id est, Ea loca in quibus vel homines vel animantes alie degere solent. C.

Ἡμακτῖν, *Indignari*, *Offendi*. C. Vide Περί ημακτῖν.

Θ

Θαλία, *Conuiuium lautum & opiparum*. Si à θαλῶ deriuatur, sonabit quasi quis dicat *Conuiuium florens*, vt in Thesaurο scripsi: sed addidi vocem *latum*. Dixi enim posse videri respondere his duobus, θαλῶ τε θαλῶ, perinde ac si diceretur *Conuiuium latum & quasi florens*. Verum apud Herodotum (vt & Bud. scribit) non tantum est Epulum sed etiam *Dies festus*. Sic autem in isto scriptoris huius loco in principio pag. 195, καὶ ἦσαν ἐν θαλίῃσι, Valla vsus est hac interpretatione, *& celebrando festo operam dabant*. Non video tamen cur altera significatio locum habere hic non possit. H.

Θωνίζω, *Cibo*, *Pasco*. Factum ex θώνη, ita vt sonet quasi quis dicat, θώνῳ παύω, vel Eis θώνῳ παύω. eodem modo quo ex δῆπον fit δειπνίζω. In Clione, pag. 61, cū accus. personæ & datiuo rei, πρὸς τὸ εἶναι τὸ δῆπον τὸ μὲν ἐκείνους αὐτῶν τὴν παύω ἐθίσθησι. Vbi fortasse rectius πρὸς quam τὸ post δῆπον scriberetur. Alioqui subaudiendum fuerit καὶ. H.

Θορός, τὸ ἀνέμα. C.

Θορὶ non θορός habet editio Basilienfis Heruagii, vnde sumpta hæc Camerarii fuerunt: sed hunc tamē θορός scripsisse mihi persuadeo. Nam illud θορὶ ne speciem quidem vocabuli Græci præ se fert: at θορός significans ἀνέμα, id est, *semen* (sed intellige *semen genitale*) legitur apud hunc nostrum scriptorem, legitur apud Hippocratem. Apud hunc, vt p. 138, ἀπορράνοντες τὸ θορόν: apud Hippocratem, vt quum scribit libro De morbis secundo, πείρηται οἱ θορός πούλις καὶ ὕδρος. Scio alioqui fuisse qui aliquantulum discriminis inter θορόν & ἀνέμα ponendum existimarint. Obseruandum est autem, non simpliciter ἀνέμα, sed ἀνέμα παύω, ab Herodoto dici, pag. 405. H.

Θυμαλγής, *Animo dolorem afferens*. vt θυμαλγία πῖα, pag. 61, *Verba dolorem animo afferentia*, vel *Aegritudinem alicui afferentia*, vt loquitur Terentius.

Possis & ita reddere, *Verba quæ animus agrefert*. Quoniam autem Homerus quoque isto composito vitur, (veluti quum θυμολγὴς ἔπος & θυμολγία μῦθον dicit) possis, magis poetice loquens, reddere, *Verba animi mudentia*. H.

Θυμὸς, vocabulum valde alioqui & apud ceteros vsitatum, quædam vsum habet qui apud ceteros vix occurrant nisi ex eius imitatione. Iungit enim genitiuo: ut quum pag. prima dicit, ὠνέσθαι τῷ Φορπύων τῷ σφιν λυ θυμὸς μέλιτα. id est, quorum maximè (vel potissimum) erat illis cupido.

Θύσσοι, id est κρωστοί, *Bulla aut simbria in chlyeis & tunicis*. C.

Θύσσοι geminato σ apud eum antea scriptum fuit: sed ne geminetur σ obstat quantitas syllabica, quum prima brevis sit apud poetas: etiam si, licentia utentes, in θυσσόεις & θυσσόεσσα producant, ut metrum possit ingredi. Tum autem & duplicatur illa litera in quibusdam exemplaribus. H.

I

Ἰθαγυῖς, *Germani, Natiuum* cōκ Ἰθαγυῖα σφματὶ ἐστὶ, ἀλλὰ ὀρυκτὰ, Non sunt ostia natiua, sed fossilia. C.

Vsus est hoc vocabulo non solum Homerus, sed Hippocrates quoque: sed uterque paulo alia signif. quàm in loco qui modò ex nostro scriptore allatus fuit. Legimus enim ὀδλ. ζ.

— ἀλλὰ μὲ ἴσιν Ἰθαγυῖες ἐπὶ με.

vbi Ἰθαγυῖες sonat γήσις: apud Hippocratem verò Ἰθαγυῖς κύημα potest quidem fortasse exponi itidem γήσιον, sed alia tamen ratione. Est enim cōceptus verus, & qui à falso, id est, à mola, distinguitur. Videndum an vocabula Genuinus & Germanus & hîc & illic habere locum possint. H.

Ἰθὺς & Ἰθὺ pro Ὀθὺς & Ὀθὺ, itidemque Ἰθῖα pro Ὀθῖα, sicut apud Homerum & Hippocratem. Dicit autem ab Herodoto cōκ τῆς Ἰθίας exponit cōκ τῆς περὶ φανούς & περὶ θύ: hunc eius locum afferens, cōκ μὲ δὲ τῆς Ἰθίας σφατὴν ἐπ' αὐτὸν ἐκ ἐδὸς περὶ πιν, ὅτι οἰδεόντων ἐπὶ τῷ πωργματῶν. Est enim reponenda apud Suidam hæc scriptura, οἰδεόντων vna voce, pro illa quæ apud eum duas voces habet, οἰδεόντων. Vide plura super hoc loco in his verbis, Οἰδεόντα περγματα. H.

Ἰκνεομύως, unde οὐκ Ἰκνεομύως & οὐκ Ἰκνεομύως, *Non debet*. & μᾶλλον τῆς Ἰκνεο-

μύως. *Magis quàm conneniret*. Hæc Camer. Exempla autem habes pag. 404, Φαί αὐτὸν cōκ Ἰκνεομύως βασιλεύειν τῷ Σπαρτιῶν. Paulo post, ἔπ' Ἰκνεομύως βασιλεύειν τῷ Σπαρτιῶν. Quod autem & aliis in locis feci in Gallorum, & aliorum qui Gallici sermonis studiosi sunt gratiam, hîc quoque faciam, ut quàm bene conueniat hic aduerbii istius vsus cum eo quod Gallice dicitur, ostendam. Quum enim adverb. Ἰκνεομύως, vel potius Ἰκνεομύως, (hanc enim lectionem præfero) à verbo Ἰκνεομύω originem habeat, quod est *venire*, Gallice *venir*: animaduertendum est ista verba, cōκ Ἰκνεομύως βασιλεύει, posse ita nostro illo sermone exprimi, *Il ne luy vient pas de regner*. Est autem *vient* à Latino *venit*, (litera i ex fine ad principium trāsente) Ionicè, cōκ Ἰκνέτω, perinde ac si quis diceret, cōκ Ἰκνέτω εἰς αὐτὸν τὸ βασιλεύειν, pro illis, cōκ Ἰκνεομύως βασιλεύει. Alioqui & his verbis hoc exprimeret sermo noster, *Il ne luy touche pas de regner*.

Alterius autem generis loquendi, μᾶλλον τῆς Ἰκνεομύως, exemplum tibi supeditat pagina 411, ὁμιλεόντα μᾶλλον τῆς Ἰκνεομύως. quum antea pro μᾶλλον ἔ' Ἰκνεομύως dixisset μᾶζόνως: utens his verbis, ὁμιλεῖν σφι μᾶζόνως. Nam qui aliquid facit μᾶλλον ἔ' Ἰκνεομύως, id est, magis quàm cōuenit, siue magis quàm par est, is dici potest illud ποιεῖν μᾶζόνως, quod Ionicum est pro μᾶζόνως. q. d. maiorem in modum quàm oporteat. Sed Valla malè hunc locum vertit, non secus quàm si verba illa μᾶλλον τῆς Ἰκνεομύως non ad ὁμιλεῖν sed ad ἀκρητοποτεῖν, siue ad ἀκρητοποσίην (ut ibi legimus) referrentur.

Addam & hoc, Hippocratem quoque illo adverbio vsum esse & quidem alicubi significare apud illum Quantum par est, Quantum satis est. ut quum dicit, γὰρ λα πίνειν Ἰκνεομύως. Apud eundem ἐν τῷ Ἰκνεομύω χρόνῳ, Debito tempore, Conuenienti tempore, Suo tempore. Miror autè afferri ex illo loco scripturam Ἰκνεομύως: è loco libri De fract. ἐν τῷ Ἰκνεομύω χρόνῳ, & dici, Ἰκνεομύω χρόνον non minus quàm Ἰκνεομύω, in vfu esse. quasi verò illam quoque scripturam Græca lingua possit admittere, ac non iubeat nos vel Ἰκνεομύω vel Ἰκνεομύω dicere. Cæterum huius generis loquendi aptum habemus hoc quoque exemplum, περὶ γήσεως τῆς γήσεως τῆς Ἰκνεομύως, Senescere ante debitum tempus. Et quasi quis dicat, Ante legitimum tempus. Alioqui & simpliciter, Ante tempus, dici potest. Poetæ autem dicerent e-

RECENSIO ET INTERPR.

tiam (vt opinor) Ante suum tempus. Ex eodem affertur & hoc, *Φεγνίδες οὐχ ἰκνεμόμεναι* (sed malo *ἰκνεόμεναι*) pro curis in-tempestiuis. at verò illud, *ἐν τῷ ἰκνεομένῳ χρόνῳ*, apud Herodotum etiam exstat.

Ἰσπεύειν & *Ἰσπεύεσθαι* sæpe apud hunc scriptorem occurrunt, præsertimque illa vox actiua. Est autem *Ἰσπεύειν*, *interrogare*, *Sciscitari*, *Percontari*, *Inquirere* : & *Ἰσπεύεσθαι*, *Interrogari*, *Inquiri*. Pag. 108, *Ἰσπεύων αὐτοὺς λέγῃνα διώαμιν ἔχῃ ὁ Νεῖλος τὰ ἔμπε. πεφυκέναι τῷ ἄλλων ποταμῷ*. Et paulo post, *ταῦτά τε δὴ τὰ λεγόμενα βουλόμενος εἰδέναι ἰσπεύειν*. Sic pag. 26, *μὲν δὲ, εἴπε ἰσπεύεσθαι, εἴπε καὶ οὐ, φεράζει τῇ ἰωντῇ μητρὶ*. Dicit matri siue percontanti siue nō. Sed Valla longè *ισπεύειν* hic esse putauit Enuntiare, ideòque alienum ab hoc loco sensum cōmentus est : vt tibi patebit ex collatione verborum eius cum iis quæ margini adscripta sunt. At verò pass. vox *ισπεύεσθαι* pag. 10 legitur, sed ita vt actiuam potius signific. habere videatur. H.

Κ

Καὶ δὴ frequens est apud hunc, in narrationis velut incremento: vt quum Latine dicitur Atque etiam, vel Tum, vel Tū etiam, & similiter. C.

Κάστα, πάνυ, admodum. C.

Aliquando & præfixo articulo dicit *τὸ κάρτα*, siue *πυκρότα*. Eustathius tamen in librum iωta Iliadis, non Ionum sed Dorum esse dicit articuli pleonasmū ante aduerbia. H.

Καταγίζεν, vt *καταγίζεν πυρὶ*, *Igni cōsecrare*. Item, *Immolare* & *sacrificare*, Clione & Melpomene. Et *Ἐναγίζεν*, *Inferias mittere*: Euterpe, *ὡς ἡρώϊα ἐναγίζουσι*. C.

Illi autè *Καταγίζεν* addèdum est *Καταγιάζεν* : si quidem emendatè scriptum est *καταγιάζομεν*, pag. 93. Sed (verum vt fatear) suspicione apud me scriptura hæc non caret: præsertim quum & Erotianus, suo in Hippocratem lexico, *Ἐναγίζεν*, non *Ἐναγιάζεν*, scribat, exponens, *τοῖς καταχορδαίῳς ἢ τοῖς καταχθονίῳς θύειν*. sicut Hecychius, *χορὰς θύειν*, vel *θύειν τοῖς καταχορδαίῳς*. Sed magis priorem probo expositionem quàm posteriorem: & in posteriore placet quòd *καταχορδαίῳς* tantum dixerit, non autem cum Erotiano, *ἢ τοῖς καταχθονίῳς*: quoniam hoc de diis inferis dici solet. Non solum autem *Inferias mittere* dixerunt Latini, sed etiam *Inferias ferre*, & *Inferias dare*. At *Inferias facere* (vt etiam exponitur) me legere haud memini. H.

Καταδύξαι vsurpat vt alii *καταγνώ-ναι*. H.

Καταπεριζέσθαι interpretantur, *Gratè habituros aut impròpè laturos esse*. *ἀπὸ τῆς περιχρῆς* deducto vocabulo. vt Thalia: *οὐ καταπεριζέσθαι*, de iis qui Cræsum conseruassent. Et non minus in fine eiusdem libri, & Polym. Sed Terpsich. posse ita accipi videtur vt sit à verbo *ικέσθαι* Ionico, & significet, *Progredi longius* aut *effugere*, similève aliquid. C.

Καταφράζομαι, vide in *Ἐπιφράζομαι*. H.

Κατέδραυν φῶρα ἔξ, metaphora respōdente ei quam habet *ἀπέλυσαν*. H.

Κατηλόγιον το vide in *Ἀλογήσεις*.

Κέρειν apud Herodotum, Vastare, Populari, veluti quum dicit, *πάντα ἐπὶ φλέγον καὶ ἔκκειρον*. Et *ἔκκειρε τοὺς χέρους*, itidemque passiuè, *ἐκείρετο ἡ Ἀθήνη*. Quem verbi huius vsū sumpsit Herodotus ex Homero, vtente non solum simplici, sed & composito *Κατακείρεν* : vt Odyss. χ, *—ὅπ μοι κατακείρεται οἶκον*, *Depradabamini domum, Spoliabatis domum*. Herodoti autem exemplo vsurparunt etiam Thucyd. & Plato. H.

Κεραΐζεν, *Diripere*, *Sternere*. Pag. 148, *ἀλλὰ καὶ οἰκία τῆς Ζέηνου κεραΐσεις ἦκεν*. Et Homer. --- *ἔδιπερ Τρώας κεραΐζει καὶ ἄλλοις*. C.

Κῆ, vt *πῆ*, item *Κη* sine accentu, quum est particula *ὡς* *παληγομαπκή*, id est expletiva. Exemplum illius exstat pag. 19, *σκοπίεν ἥχη παντὸς χρόματος πῶ τάλω-τῶ κῆ ἀποθήσεται*. At huius exemplū cum alii plerique præbent loci, tum hic, p. 299, *καθίους ὡς ἐξήχοντα μάλα κῆ*. H.

Κληδὼν & *Κληδὼν*, *Rumor*, *Fama*, *Οἴε*. *χαῖρε ἧ κληδὼνι*. Odyss. u. C.

Κρυζήματα, Euterpe, *Vagitus puerilis*: significatio *πιπυιμδύας*, vt videtur Cam. Quamuis autem ita legatur in edit. illa Basilienfi, puto tamen Cam. scripsisse *πιπυιμδύη*, non *πιπυιμδύας*. aut ita, *πιπυιμδύας* (vt videtur) facta. vel potius huic vocabulo data. Vel tale quid.

Κόσμος, τάξις, id est, *Ordo*, *Ratio*. *κόσμον τόνδε ὁ Διὸς κῆς ὡς τὸς ἐστὶ καταστησάμενος*, *Hanc rationem primus instituit*, vel, *Ita res regni ordinauit*. Item, *ἔφωρον οὐδενὶ κόσμῳ*, *de effusa fuga*. Inde HomERICA, *κοσμήτορε λαῶν*. &, *αὐτὰρ ἐπεὶ κόσμηθεν ἄμ' ἡγεμόνεσσιν ἑκάστω*. C.

Κουρίδιος ab Herodoto (sicut & ab Homero ante illum) dicta fuit vxor, quam duxit dum adhuc esset *κούρη*, id est *virgo*, & quidem *iuuencula*, siue *iuuenilem aetate non excedens*. Sic in Clione p. 64, *Γαμέει*.

VOCVM HERODOTI

σιθί' ἔκαστος αὐτῶν πολλὰς μὲν κουριδοὺς γυναικας. Sed ab Homero terminatione alia κουριδιη dicitur. Sic Il. v, Οἱ μὲν κουριδιῶν ἄλογον καὶ κήματα πολλὰ μάψ' οἴχασθ' ἀνάγοντες. Sic Iliad. τ, -- Ἀχιλλεύς θείοιο Κουριδιῶν ἄλογον θῆσιν. Verum & κουριδὸς πόσις (id est maritus) vicissim ab Homero dicitur. H.

Κυρεῖν, cum genit. τυγχάνειν, siue τυχεῖν. Item Κυρήσαι. vt pag. 24, circa finē, εἰδὲτό τε τῷ δήμου Φυλακῆς ἱνὸς ποτὶς αὐτῷ κυρήσαι. aliquam custodiam ab illo consequi, vel obtinere. Hinc & Κυρήσας, pro τυχεῖν.

Apud Hippocratem participio iungitur, co modo quo ἔτυχε vel τυγχάνει plerūque illi iungi videmus. Legimus enim apud illū, Ἐ μήπω κυρήσῃ τὸ σῶμα τεθνῆς, id est, nequedum corpus mortuum fuerit. Vbi alioqui τύχη dici potuisset.

Ἐγκυρεῖν itidem pro ἐντυχεῖν, vt in extrema pag. 518, ἐν κήρυσσιν στρατῷ, incidunt in exercitum.

Exstat verò & aliud compositum apud Hippocratem, videlicet Συγκυρεῖν: vt in libro De morb. συγκυρήσῃ ὥς τε ριζῶσαι μεθύοντα. sed hoc est pro συμβήσεται, id est, eueniet.

Κῶμω χεῖσθαι, Comeffationem exercere, vel potius comeffationes. in Clione, pag. 9, πότε πίνειν τε πάντας καὶ κῶμω χεῖσθαι ἐς ἀλλήλους. vbi interpretes vertit, Et inter se comeffationibus uteretur. Ab hoc nomine est Κωμάζειν. At verò κῶμα, quod frequēs est apud Hippocratem, quamuis cōsequi illas τῷ κωμάζοντι computationes plerūque videamus, mirū tamen est si Galenus κωμάζειν prius esse quàm κῶμα, & hoc ex illo deduci putauit. Nec enim rationi & artis grammatices legibus cōsentaneum magis puto κῶμα quàm κῶμην ex illo deducere: id est, non minus praeponere illud quàm hoc posse fieri.

Κῶς, & Κως encliticè, pro πῶς & πως enclitico, passim apud hunc scriptorē, praefertimque hoc posterius: vt in extrema pag. 249, καὶ κως ταῦτα ποιῶντες ἐλάνθανον.

Λ

Λαβεῖν, vnde Διαλαβεῖν, pag. 54. Et Λελάσθηκε, p. 284, νυνὶ δὲ δὲ δάμων καὶ τὸν ὑμέτερον βασιλέα λελάσθηκε. Paulo antè, καὶ ἡμέας ὁ θεὸς λαμβάσει. legitur & λάβει, cum alibi, tum p. 51.

Λαγρήϊα, Parma, aut Pelta. C.

Δαύρα, Angiportum. vt & Odyss. χ. C.

Λέαχη, Sermo, Colloquium. In Euterpe, pag. 113, ἀπικέσθαι ἐς λέαχην παρ' Ἐνέλου, mentionem factam dicit Nili. Et Calliope, ἡμορφύης λέαχης, verba quum fierent.

Εἰ ἔλεαχα: vt οὐ πὰ Ἰωνῶν πάθαι ἔσται ἔλεαχα, ἀλλὰ τὰ οἰκήτῃα, non de Ionum malis sed de suis fabulabuntur. Et Πεελεαχὴν δότος, Celebris. Et apud Hesiod. λέαχη, locus publicus, de fabulis & colloquio vulgi, vt apparet, dictus. Odyss. σ, Οὐκ ἐθέλεις εὐδαιμονίῳ ἐς δόμον εἰλθεῖν, ἥ ἐστιν ἐς λέαχην. C.

Ληΐζειν, Rapere. C.

Λιπαεῖν τε καὶ δρετῇ, Constantia (scu tolerantia) & fortitudine. Λιπαεῖται μένοντες, durate, Calliope. Et Euterpe, ἐπεὶ τε λιπαεῖν τὸν Ἡρακλέα, quum Hercules perseueraret in flagitando. C.

Λόγος, etiam fabulam, id est, μῦθον, significat. vt Clione, ἐλάξε σφι λόγον. Et, Αἰσώπης λογοποιός. & Ἐκαπῆος λογοποιός, Euterpe. C.

Λόγον ἐωυτῷ διδόναι, Reputare aliquid, seu Secum perpendere. C.

Λωβᾶσθαι, Fædare, co modo quo dicitur à Virgilio, Fædanit vultus, de facie mutilata. Sic enim apud nostrum scriptorem Zopyrus seipsum λωβᾶται, pag. 138. Atque vt hic legimus ἐωυτὸν λωβᾶται (additis etiam his duobus verbis, λωβῶν ἀνήκεσθαι) sic paulo post, ἐωυτὸν λωβᾶται. Ac paruo interuallo sequitur λελωβημένον significat. passiuam. Apud Homerum Il. β, Ἥ γδ' αἰὲρ Ἀτρεΐδην νιν ὕστατα λωβήσαιο, Nunc postremum me iniuria affecisses. vel, contumelia.

Λωβῶσθαι etiam inuenitur, & quidem apud Hippocratem. Ac significationem passiuam habet λωβῶνται in hoc eius loco, αἴτε πολλὰ μὲν δὴ καὶ ἄλλα λωβῶνται, vbi redditur, Probro & dedecore afficiuntur.

Μ

Μελεδωνός, Curator, vel Curatrix, Cui cura rei alicuius demandata est, Praefectus alicui rei, seu alicui negotio. Pag. 128, μελεδωνοὶ δὲ ποδεδέχεται τῆς τροφῆς χορὴς ἐκείνων, καὶ ἔρσενες καὶ θήλειαι, τῷ Αἰγυπτιῶν. Paulo post, τῇ μελεδωνῷ θηρίων. Item, τῷ οἰκήτῃ μελεδωνόν, pag. 210. quod repetitur & pag. seq.

Sed & ipsum verbum μελεδαίνεω habes pag. 570, μελεδαίνεω τε καὶ τρέφω, videlicet, τοὺς νοσούντας. H.

Μέμνηναι, sequēte infinitiuo, fert animus hoc facere, Animatus sum ad hoc faciendum. In Eratone. pag. 411, μὲν ταῦτα μεμνημένοι ὑποσθαι. Sic Homerus Il. σ, -- μάστιγι Φαίδιμος ἔκτορ' ἐλκόμεναι μέμνηναι. Sic autem dicitur μεμνᾶς cum eodem infinitiuo, & ad eandē rem significandā, paulo antè, ἐλκόμεναι μεμνᾶς.

Μεταδίδχαι dicitur, Qui mutauit sen-

RECENSIO ET INTERPR.

sentiam, seu quem pœnituit. H.

Μετῆχμιος γῆ, vide in Αἴχμη.

Μετῆχτεροι, id est, ἑνές. Pag. 116. Ζεῶς
μετῆχτεροι καλέουσι. C.

Μῆνις, κότος & ἔγκοτος, *Vehemens ira. C.*

μηχός pro μηχανή. vt p. 180, τῷ γὰρ οἱ
κακοῦ ἐστὶ μηχανός. Estque reponendum hoc
ipsum verbum & pag. 309, versu tertio à
fine. Vtutur & Homerus: vt Il. β, -- οὐδὲ π
μηχός Εὐρέμεδραι διυάμοσθα. Vt autem
μηχός pro μηχανή ab hoc scriptore dici-
tur, ita vicissim πάθῃ pro πάθος.

Μῖν dicunt αὐτόν. C.

Μύδρος, *Candens massa.* vt μύδρον σιδή-
ρεον. vel λίθος Διάπυρος: vt ille philosophus
dixit solem esse μύδρον, Anaxagoras Cla-
zomenius, Ion. C.

Μυσίλλειν, *Diffecare.* Hom. μίσυλλον τ' ἄ-
ρα πᾶλλα. In Clione, Διαμυσίλλας κτ' ἔμελλεν
τὸ ἱερήιον, *secta in partes victima. C.*

N

Νεωχμουῦ, *Nonare, id est, νεωτερίζειν. C.*

Νόμος, vt communiter, *legem* signifi-
cat: vt, Σόλων ἀνὴρ Ἀθηναῖος, δὲ Ἀθηναῖος κα-
λέουσι νόμοις ποιήσεις. Et, *Mores ac institu-
ta:* quæ & νόμοι: vt Thalia, οὐτὸ νομίζουσι
πολύ ἢ καλλίστοις τοῖς ἐαυτῶν νόμοις ἔχασσι. In
Melpom. ξενικῶσι ἢ νομοφίσι καὶ οὗτοι
αἰνῶς χρῶσθαι φάγουσι. Et *consuetudinem
ac morem.* Et ὁξαπαλῶν τοῖς εὖ ποιέοντες νό-
μος ὅτι οἱ, in Clione. Significat & *Pa-
scua:* vt apud Homer. quoque, ἐπεὶ κε νομῶ
μηδέωσι. Et regio: vt νόμος Θηβαίους μεμνή-
στος. Et Classis: vt νομὸς Φόρων, in Thalia.
Atque hæc posteriores duæ significationes
sūt acuti nominis. Est & *modorum* appel-
latio: vt de Arione, νόμον τὸν ὄρετον διεξελ-
θεῖν, quos apparet acutos fuisse, & concini
solitos voce altiore. Ἐν χερσὶν νόμῳ, signifi-
cat, *In conflietu, Conseruis manibus. C.*

Νῦν, particula ὡς ἀπληροφωπη, id
est, expletiva, passim apud hunc scripto-
rem, post μέν. Ac statim initio primæ mu-
sæ, Περσέων μὲν νῦν οἱ λόγοι φοίνικας φασὶ
ῥυτῶσθαι τῆς Διὰ Φωφῆς αἰλῶν. Sæpe autem
his particulis μὲν νῦν respondet ἢ in alte-
ro membro. vt pag. 181, circa finem. H.

Ξ

Ξενίῳ & φιλίῳ & ὁμηχμίῳ συνδέσθαι
& διαλύσασθαι, Hospitii amicitiaque & bel-
li coniunctionem & dissolutionem signifi-
cat. C.

Ξυρόν, *Novacula.* Adhibetur autem hoc
nomen cuidam loquendi generi, quo v-
titur pag. 384, ὅτι ξυρόν γὰρ τῆς ἀκμῆς ἔχου-
σιν ἢ μὴν τὰ πρῆγματα, αὐτοὶ δὲ τῶν ἐξ ἑλ-
θεροισι ἢ δούλοισι. Existat idem loquendi
genus (quod prouerbiale fuisse videtur)

apud Homerum: nisi quod ἴσται est apud
eum, non ἔχει. Iliad. κ,

Νῦν γὰρ δὴ πάντες ἐπὶ ξυρόν ἴσται ἀκμῆς
ἢ μέλα λυγρὸς ὀλεθρὸς Ἀχαιοῖς, ἢ βιῶναι.

In quo prouerbiali genere loquendi
exponendo vsurpari solet vox Discrimē:
quæ tamen vtrique parti conuenire non
potest. neque enim dicet aliquis sibi im-
minere discrimen de tuenda vita, vt dicet
discrimē de amittenda: neque discrimen
de libertate subeunda, vt discrimen de
subeunda seruitute. Hoc constat, eos dici
ὅτι ξυρόν τῆς ἀκμῆς ἴσται, vel, ὅτι ξυρόν
τῆς ἀκμῆς ἔχει, dici τὰ πρῆγματα eorū
qui ab ipso temporis articulo velut op-
primuntur, quo vel prosperā vel aduersam
fortunam experientur. Nec aliunde vide-
tur petitum hoc loquendi genus (quan-
uis alii secus sentiant) quàm ab iis quæ a-
ciei cultri seu gladii admota, leui manus
impulsu amputari possunt. Atque ita per-
tinebit ad id quod prouerbialiter itidem
dicitur, *Sub cultro esse.* Vnde apud Hora-
tium, *Et me sub cultro liquit. H.*

O

Οἱ δέοντα πρήγματα, vel οἰδαίνονται, ad
verbum, *Res tumentes,* de iis quæ adhuc
sunt turbulentæ, siue quæ nondum sunt
compositæ: quasi quis dicat, quarū tumor
nondum resedit. In Thalia, pag. 239, ὅτι
οἱ οἰδόντων ἐπὶ τῶν πρήγματων. quod malè
reddit interpretes, *Vtrique rebus nondum sa-
tis fundatis.* Sic autem & p. 218, vbi Ald.
& Germ. editiones οἱ δόντων habent pro
οἰδόντων. qui error est apud Suidam quo-
que. Sed illo in loco interpretes ea verba
præterit: ego in margini adscripta ibi in-
terpretatione reddidi, *rebus flagrantibus.*

Οἱ χέκει, pro ὄχετο. Et Il. β, ὅτι ἑστῶς
σωσχεκέτι. C.

Ὅπως pro ὅπως. quomodo. vt pag. 234,
ὅπως μὲν γινόμενος. & paulo antè, ὅπως γέ-
λασά ὅτι τὰ ἐπὶ κενα. Sed alium etiam v-
sum habet istud vocabulum, qui non da-
tur illi ὅπως. vt in Clione, pag. 5, εἰδὼς γὰρ
καὶ πρῶτον, ὅπως ἡ βασιλεὺς καλέοι, Φωτῶν.
vbi redditur *quum* vel *quoties* vocaret. Sic
ὅπως οἱ, *quum* vel *quoties* plueret. Atque
ita plurimis in locis vtitur. H.

Ὀλοόττορος, subaudito nomine πίττος,
Saxi quoddam genus est, in hostes pro-
iici vel potius deuolui soliti: quod à ro-
tunditate nomen istud habere quidā cre-
diderunt. Xenophon ad ὀλοόττορος addi-
dit πίττος. Homerus autem Il. ν, quadri-
syllabè, ὀλοόττορος ὡς δὲ πὶ πίττος, vbi sub-
auditur πίττος. Quidā tenui spiritu hanc
vocem scribunt, tanquā ita dicatur quasi

ὁλοός ἐν τῷ ῥέχῃ. Fusius de hac voce differtur in meo Thesaurο Græcz linguæ. H.

Ὀνομα, *Vituperare*, vel *Contemno*, Pro vilis habeo. vt pag. 175, ὄνομα ἢ Κορινθιοὶ ὄνομαται τοὺς χερσὶν ἡσυχίας. vbi interpres contrario sensu dixit, *Corinthii quoque minimi faciunt opifices*. Sic apud Hom. ὄνομα. Il. v. & Od. ξ. Et ὄνομα, Od. φ.

Ὀὐ interdum pro Ἀλλ' ὤ. vt pag. 220, εἰ ῥετο ὅτι οὐ χερσὶν τῇ χερσὶ. Sic pag. 108, circa finem, καὶ ὅτι αὐτοὺς ἀποπνεύουσιν μῦθος πάντων ποταμῶν οὐ παρέχεται. H.

Ὅτι ἔχου, pro ὅτι ἔχου, *Quamceterimè*, *Quamcitissimè*. Vel, *Primo quocque tempore*, pag. 586, in fine. H.

Ὅτι μὴ significat εἰ μὴ, *Nisi*, *Praterquam*, & similia. C.

Ὅτ' ἄρα μοι, id est, οὐδένες. C.

Π

Παρεκτιῶσαι, *Introducere*. C.

Παραμύμησι alicubi poni videtur pro simplici μέμησι, sicut pro hoc ponitur quibuldam in locis compositum ἐπιμέμησι, vel ἐπεμήδω. H.

Πάρεξ, *Praterquam*. C.

Παρέχ' μοι, sequente infinitiuo pro ἔχ' μοι, *Licet m'hi*, *Penes me est*, *In me situm est*, pag. 247. H.

Παιδών, pag. 17, οὐτ' ἵνα δειλῶ μοι παιδών. Et paulo pòst, οὐτ' ἄλλο οὐδὲν ἄχαι παιδών τοι. Vtrobique pro ἐνιδών positum quidam existimarunt. H.

Παχέες, *Diuites*, *Opulenti*, pag. 415. Αἰγυπτίων ἢ οἱ παχέες, vbi interpres vertit *proceres*. Nam sæpe hi sunt ex illorum numero. H.

Πειρημακτίω, αἰ, idem cum simplici ἡμακτίω significare videtur: videlicet Aegre ferre, Grauius ferre, Indignari: atque adeo magnam indignationē præ se ferre: quod fit querendo, siue quiritando: Vnde factum est vt pag. 212, πειρημακτίους τῇ ἀπίσῃ συμφορῇ reddiderim, De tota calamitate queitus. Sed pag. 567, absque villo casu ponitur πειρημακτίον. Apud Suidā & Πειρημακτίους (non πειρημακτίους) & Πειρημακτίον, non πειρημακτίον. At vero illius πειρημακτίων plura tibi exempla Thesaurus meus suppeditabit.

Πειριεχέντως, vide in Λέχῃ.

Πείριξ, *Circum*: vt Arboribus clausi circum. vel *Circa*: vt Corpora multa virum circa. C.

Πιστόμυρα σίλια, id est, ὀπίωμυρα. πίσαν enim *Coquere* & *Conficere*. vt Homero quoque, metaphoricè, γέλα πιστόμυρ. C.

Πίσσωος, id est, πιπιδωός, *Fretus*: vt & Hom. ἡγορήη πίσσωοι καὶ κάρτυ ἡσυχόν. Sed

& Eurip. Oreste, θορύβω τε πίσσωος καὶ μαθῆ παρρησία. C.

Πολέμια, alicubi pro πολεμικά. H.

Πρόχα, *Subito*. Pag. 549, καὶ πρόχα τε φωνῆς ἀκούειν. C.

Σ

Σαγήρεις, *Secures*, aut *Bipēnes*, aut aliud barbarici teli genus. Ita Camer. siquidem fides habenda est illi Basiliensi editioni: ac non potius credendum est illum σαγήρεις scripsisse. H.

Σαρκάζειν, *Tondere* significat seu *Velere*. vt Melpom. Σαρκάσεις βοὸς παλαιοῦ. Atque id & Hippocrati significat verbum, ἐν τῷ πρὸς δόθρον, αἰ. C.

Σακκίω, *Excolo*, in Melpom. pag. 263, τὸ ἐπὶ πάλιν γήνηται πέπον, σακκίωσι ἱματίωσι. vbi tamen interpres. verbo *exprimunt*, non verbo *excolant*, vsus est. Sed Eustathius, vel potius Dionysius apud Eustathium, ex hoc nostro historico Herodoto affert etiā σαρκαζέειν ὑποσκιζόμενοι. Quinetiam ὑποσκιζέειν τῆς ὁδοῦ esse ait τὸ πρὸς κῆπεν καὶ ὑφαιρέειν (subaudiendum autem puto τῆς ὁδοῦ cum hoc verbo ὑφαιρέειν) atque addit, in hac significatione respici fortasse ad saccum qui paulatim euacuatur. Alioqui σακκίωσι dicuntur etiā saccularii fures, siue sacculorum fures: quum Hesychius σακκίωσι exponat, τὸ ἐκκενῶσαι Ἀλλ' ἐκκενῶν τοὺς σάκκους. Sed apud illum & in verbo & in nomine litera σ geminatur (sicut & in σακκίωσι apud Herodotum: quum Aelius Dionysius σάκος etiam non σάκος ab Atticis scriptū fuisse testetur.

Σπέρχην, *Aduersari* & *offendi*. Et Σπερχεῖς, *Perturbatus*. C.

Συγγνώσκω (vt admonui in Ἀναγνώσιω) à vulgari vsu & ipsum discedit apud Herodotum: qui duobus modis eo vititur. Pag. 444, νυνὶ μὲν τοὶ συγνοῖς, χερσὶν τῇ ἐκείνου γνώμῃ. vbi συγνοῖς est, *Postquam tecum reputavi hanc rem*, vel *consideravi*, seu *perpendi*. Sic in fine pag. 255, μάθόντες ὡς εἰσι ἡμέτεροι δοῦλοι, καὶ συγγνώντες τὸτο. Sic & pag. quæ eam sequitur. (Talem autem vsu esse verbi συμφορῶν, in meo linguæ Græcz Thesaurο docui.) Aliter in fine pag. 270, vbi infinitiuo iungitur, Ζέρξης δὲ οἱ οὐ συγγνώσκων λέγειν ἀληθῆα. q. d. *Non assentiens ipsi vera dicere*, ipsum videlicet. Q. d. *Non conscius ipsi veritatis*. In hoc tamen loco pag. 365, συγγνώσκομεν αὐτοῖσι ἡμῖν οὐ πηλοῖσι ὁρθῶς, magis propriè reddi potest, *Conscii nobis sumus*. Quinetiā voce passiuā vititur alicubi hac in signif. vt, ἔσονται συγγνωσκόμενοι εἶναι, καὶ τὸτο

RECENSIO ET INTERPR.

τὸ εἶναι. Vbi autem dicit, οὐκ ὀνομαζομένη, ἡ αὐτὴ δὲ ἐστὶν, signif. Nō agnoscebant culpam. H.

Συμψήσεις interpretantur συνήψεις, Clione. Significat autem correptionē. C.

Συναλίζω, vide in Ἀλῆς.

Συναμώρεσθαι, Vastare, Perdere. Et Συναμώρεος, Noxius. C. Sed scribitur etiam Συναμώρεω. H.

Συννοήεσθαι, pag. 41, Cogitabundus. Vel, Quam in aliena cogitatione versantur. H.

Συμμάζω, Purgare τὴν σαρκαίαν: quam alii potionem, alii herbam aut radicem, alii succum quempiam fuisse putauerunt. C.

Συναδῶ, In, sequente infinitiuo, pag. 44, Studio meo & opera aliquē adiunō ad aliud efficiendum, vel, Studium meum alicui ad aliquid praesto. At verò ἐπὶ συναδῶ & ἀπασυδῶ alibi in locis vicinis ἑστὶν contraria ponuntur. H.

Σφί, pro σφίσι ponunt. C.

Σχινωτέες, Rectum. C.

T

Τάρασις χαλάρων, Clione, interpretantur Areolas arundineas, super quibus latebrae ardescunt. Sunt & ταρασίδων. Et remigia ταρασίων habent appellationem. Nominantur etiam ταρασὶν in volucribus. C.

Τέλειον, Perfectum, Confirmatum, Evidens. δι' ὃν ὁνείγου οὐ τέλειω. Et, τὰ τέλεια τῶν προβάτων, grandes oves. C.

Τέλη, Impensa, & Ordines. C.

Τίω interrog. vt pag. 55, τίω δὲ μὲν τὸν παῖδα κατεχρήσατο; Quia mortē interfecisti? Eodem modo τῶσι δμῶσι, principio pag. 17. H.

Τετρυδῶ, Afflictum est. C.

Τὸ, praesum pro ὅ, id est quod relatiuum, Sic pag. 21, εἰδὼν τὸ λέγουσι εἶ. Et paulo ante, τὸ ἡγεμόνος τὸ οὐνοῦ, pro ὅ, cuius nomen quatuor sciam. Sic alibi ἐν τῷ pro ἐν ὧ, in quo. Pluralis autem genitiuus τῶν, quum est articulus praepositiuus, interdum vocolam ἡς interiectam habet inter nomē cum quo iūctus est. vt pag. 21, τῶν πρὸς Δελφῶν, pro ἡς τῶν Δελφῶν. vel potius τῶν Δελφῶν ἡς.

Τριφάσιον, Triplex: vt διφάσιον, Duplex. C.

Τῶ ἐόντι χρηστέμενος, Veritate vsus, Eo quod res erat. Et τῷ ὄντι, Reuera. Et τῷ τὸ ἐόν, Secundum veritatem. C.

Τῶν ἰδμῶν, pro ὧν ἰσμῶν, Quae comperta sunt cognita sunt. vsitata parenthesis Hero-

doto. C.

Τῶντ', id est τὸ αὐτὸ, similitudinem & aequalitatem & coniunctionem significat. καὶ τῶντ' ἐπὶ ἑλλῶν λέγουσι, idem ipsum quod Graeci memorant. Χίω μὲν νῦν καὶ ἐρυθραίου καὶ τῶντ' ἀλλήλων, eadē lingua vtuntur. Item τῶντ' φρονήσωντες, de consensione & concordia, in Clione. Et in Polym. συλλογισμῶν ἐς τῶντ', quum conuenissent, C.

T

Τῆς, Petulātia & lasciuia: vt de equis, Clione: de mulis, Melpom. C.

Τῆς, id est ὑγιανός, Sanus. C.

Τῆς, Superfilire, vt pag. 129, ὑπερφύλακτος τοῖς ἀνθρώποις. Apud eundem legimus & καταφύλακτος. apud Homerum autē & ἀποφύλακτος & ἡποφύλακτος legimus.

Τῆς, vsum quendam apud Herodotum habet multorum auribus valde mirum futurum. Ponitur enim pro Communico: ea in signif. qua dicimur consiliū nostrum alicui vel cum aliquo communicare, (vtriusque enim exempla inueniuntur) & qua Cicero dicit, De societate multa inter se communicaret. Pag. 338, circa finem, νῦν ὧν, ὅτι νῦν γὰρ πρὸς ἡμᾶς μαζὰ καὶ τῶντ' αὐτῶν, ἀπικνέομαι πάντας, ἵνα τοῖς αὐτῶν ἡμεῖς. Nunc igitur quum res magnas aggredi in animo habeam, fac omnino ad me accedas, vt tecum de iis comunice. sed alterum verbum multo aptius mihi videtur. Interpr. reddidit Aperiam. Sic pag. 438, διὰ τῆς ἐν τῷ αὐτῶν, ἵνα τὸ νῦν πρὸς ἡμᾶς ἡμεῖς. Quinetiam pag. 4, τούτῳ τῷ γύγῃ καὶ τῷ αὐτοδαιμόνι τῷ πρὸς ἡμᾶς ἡμεῖς. Vt utitur verò & actiua voce ἡμεῖς ἐν τῷ eadem in signif. vt videbis pag. 251 & 341. H.

Φ

Φάλαρα, Ornamenta equorum. C.

Φάρμακα, Colores. Clione, ποικιλοχρῶντες, ὡς τῶντ' εἰς φάρμακα, nitent coloribus. Et φαρμακῶν, Tingere. C.

Φάρμα, Portio. C.

Φερέγγος, διωδάμενος, Sufficiens. C.

Φρονήσις, Mentis compos. C.

Φῶρ, Fur. C.

X

Χεῖρ, χεῖρ, (scu τῇ χεῖρ), Vide in Ἀλῆ.

Χρᾶν, Respondere, id est, Oraculum reddere. ἢ ἡ Πυθίη οἱ χρᾶν πᾶσι, responsum Pythia hoc reddidit. Et, χρᾶντος τὸ θεῶν,

Clione, *Quum oraculum reddidit mihi*
fit. Inde δὲ Χρησέμεω : sed hoc commu-
nibus. C.

Χρήμα. vt, οὐδὲ μάλα χρήμα. Et, τοῦαν-
τιω χρήμα σφαλῶν. Et, χρήμα πολλὸν τιμῶν.
Et, χρήμα χρημάτων ἀφόρητον. C.

ῥήνες, Quæ in caprificis bestiolæ na-
scentur. C.

Ὁρὴν ἔχειν, *Respectum habere, aut curam.*
Et, οὐδὲ μὴν ἀρηΐσαι, *Nihil momenti attule-
rit, vel, Nihil retuleris.* C.

HENRICVS STEPHANVS lectionis Herodoti studiosis.

QVANTA sit variis in rebus Gallicæ linguæ cum Græcâ conuenientia, & quàm
multa Græcorum loquendi genera in Gallicū sermonem ita verti possint vt verbum
verbo reddatur, (quum Latina contrâ Græcis nullo modo respondeant) ante mul-
tos annos docui, in Gallico libro cui titulus est, *De la conformité du langage Francois a-
uec le Grec*: id est, De conformitate (sita loqui licet) Gallici sermonis cum Græco: at
quum primam Herodoti editionem dedi, vel hunc vnum argumento meo non pa-
rum exemplorum suppeditare animaduerti. Quum autē ea illi editioni præfixissem,
ne in hac quidem prætermittenda, sed potius cum aliquo auctario exhibenda censui.

IONISMI GALLICI, siue IONICI GAL- licismi, qui apud Herodotum leguntur.

Ἀποβαλεῖς τὴν κεφαλὴν, Tu perdras la ceste. P. 550
Καμβύσης ἔτυψεν ἡ ἀληθινή τοῦ λόγου, Cela luy toucha
le cœur. 212
Τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ τὸ ὑπὸ αὐτοῦ, αὐτὸν, Je mettray
αὐτὸν de dessus, de dessous. id est, Je renverseray
tout l'ordre qui y est establi. 183
Οὐκ ὀρθῶς σκευάσθητε, Vous ne vous gouver-
nez pas bien. 177
Κόσμος τὸνδε Διόνιος ποιεῖν ὅτι ὁ κατιστάμενος, Il
fut le premier qui établit cest ordre. 47
Μωρεὶ πολλῇ λέγειν, C'est une grande folie de dire
cela. 68
ἔρχομαι φράσαι, Je vien à dire. Vtitur autem illo
genere loquendi frequētissimè: sed mutato
interdū partic. φράσαι in λέγειν, aut εἰρῶν. 89
Συνέχεται, S'attacher, de conferētibz manus.
ἵνα ἴδω ἡ καὶ λέγειν, Pour voir qu'il dira. 147
ἔλαβε τὸ μισθόν, Il a recu son salaire, vel son paye-
ment. de eo qui punitus fuit pro meritis:
scn, pœna quam meruit affectus fuit. 189
Ὡς ὅτε πνέειν ἀπὸ τοῦ. Quand il uint au uin, pro
Quand il uint à parler du uin. 192
Τὸν ταῦτα ὁρῶντι δὲ εἶπεν, Qui a donné charge de
dire ceci. 212
Ἀπὸ τοῦ Καμβύσης, Il emporta Cambyse. vt dici-
tur, Ceste maladie l'emporta. Alibi, λοιμὸς ἀπο-
λαβὼν ἀπὸ τοῦ. 213
Ἐπὶ τοῦ ὅτι Δαρεὺς ἀπὸ τοῦ γράμματος ἀποφάνταται,
Quand il uint à Darius de dire sa sentence. 216
Ἀπὸ τοῦ ἐκ τῆς κεφαλῆς φέρεται ἀπὸ τοῦ πύργου καί-
τω, Il se laissa tomber. etiam de eo qui præci-
pitum se dedit. 218
Θυμὸν ἔχον ἀγαθόν, Ayez bon courage. 223
Προσφέρει Δαρεὺς λόγον τοῖσι, Porta ceste parole à
Darius. 242
ἔσαν ἐν φυλακῇσι, Ils estoient sur leurs gardes. 250
Γινώσκω ἡ λέγειν ὅτι λέγειν. vt dicimus, Que
ueut dire cela? pro, Quid hoc sibi vult? 302
ἔδωκεν ὁπλῶν αὐτοῖς Ἀρριὴν τὴν Αἰγυπτίου βασιλέως, vt
dicimus, Ils se donnerent à un tel prince. 313
Εἰ ἔμεν φίλοι, S'il uous plaist. quum rogamus
vt aliquid fiat. 336

Ὅτι πρὸς τὴν ἐπίνοιαν; Qu'auez vous fait? cū
increpatione. 337
Ἐκ τῆς, De nouueau, pro De integro, Rursus. 378
Ἀπὸ τοῦ, Desordre. 385
Οὐκ ἀπέδωκε τὸν ὁμῶς, Ils n'ont pas rendu la pa-
reille, vel, ils ne rendirent pas. 387
Τεῖς τὸ ἐπὶ τούτων, Il y a trois ans de ça. pro Trois
ans depuis ça. 394
Ἐπὶ οἷσις ἔχεται. vt dicitur, A qui en auez-vous?
pro A qui en uoulez-vous? 397
Ἐς τὴν ἰστέταν ἔχεται, A qui il uient, pro A qui il ap-
partient. Huc pertinent quæ de aduerbio
ἰστέτανως dixi in recensione vocab. Hero-
doti. 401
Τούτων ἀπὸ τοῦ τοῦ ἐπὶ, Il icetta à propos. 406
Καὶ τὸν ἐκ τῆς ἀλλοῦς εἶπεν, On ne le peut dire an-
tremment. id est, On ne le peut nier. 427
Οὐκ ἔλαβον ἐς τὸν πνέοντα λόγον ὡς πρὸς μάχην, Ils n'en
uindrent pas à ces termes. 440
Ταῖς ἡμέραις, Ces iours passez. p Nuper. 445
Νομίζω ἔτι εἶνα ἀποδίδειν λέγοντα οὐδὲν. vt Gall.
Ce n'est rien dict. 446
Πρῶτον αὖ ἐπὶ μόνον, se quète infinitiuo, On n'au-
roit autre chose à faire que, &c. 483
Πρῶτον χρημάτων πάντων, Deuât toutes choses. 489
Εὐέλκω συμκαλλόμενος, vt à nobis dicitur, Je trou-
ue par mon compte. 508
Διέδοκεν βελδομῆν, vt dicimus, Discours. 524
Ἀεὶ μὲν ποιεῖται, Faire le compte. 530
Ἡδὲ δὲ ἔφαρ τὴν ἀληθινήν πᾶσαν. Tale est in no-
stro sermone, On luy apporata toute la uerité
du fait. 556
Φέρει καὶ ἐς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, Il emporte à toute la
Græce. 581
Ἐξέμαθον πάντες τὸν, Ils sceurent tout ce qui en es-
toit. 588
Ἐκ τῆς ὀργῆς διέμεν, vt Gall. Instes, id est, De iuste
mesure. Iustæ mensuræ.
Δέσπονα, aliquot in locis ad regem: vt illi dici-
mus sire: pro quo scribi Cyre, postulare
deriuatio à voce κύρις (id est, domine) quæ
postea deprauata fuit in κύρις.

HENRICVS STEPHANVS

lectionis Herodoti studiosis.

D I V T I V S in locupletanda illa vocum Herodoti recensione (cui & Iōnismos Gallicos, siue Ionicos Gallicismos, tanquā corollarium, subiunxi) immorari volebam: ut ista editio, quamvis ὅστερ, magnū hac etiā in parte περὶ ἡμᾶς haberet: sed non, sine aliqua iactura tua, eaque fortasse non leui, poterā. Nec enim ad edisserenda alia, quibus te ad lectionem Herodoti magis ac magis instructum reddam, satis temporis superfuisset. Ea autem quæ sint, ne præfari quidem volo, ne vel tantillum temporis illa mihi præfatiuncula detrahat.

Rationi autem cōsentaneum mihi videtur ut à quibusdam illius recensione locis initium sumam, super quibus habeo quod te moneā. Primus erit ubi vocabulum ἀτίοντες Camerarius interpretatur *Nihil curantes*, addens, Homerum similiter esse usum. Nam ἀτίοντα quidem legimus apud Homer. II. v, sed pro βεβλαμμένον, (videlicet οἷς πὲς φρένας, siue πλὴν φρένα. vnde dicitur aliquis voce composita βλαβίφρων) ibi ἀτή. Pro illo igitur ἀτίοντα, ego vel ἀτίωτα (fuit autē facilis lapsus ex ἀτίοντα in ἀτίοντα) vel ἀτίζοντα reponendum censeo. Illud tamen mihi nullum lexicum sed memoria diu sollicitata suppeditauit. Recordatus sum enim me legisse (apud Theognin, ni fallor) hunc versum,

Πᾶς τις πλούσιον ἀνδρᾶ ἕλει, ἀτίει δὲ περὶ χεῖρ.

At verò ἀτίζων, pro κατὰ φρονῶν apud Homerum exstat Iliad. v. Quod si etiam in cidisset Camer. in aliquem Herodoti locum ubi vox ἀτίοντες usum illum haberet, eam pro mendosa habendam esse, ex iis quæ dixi constat.

Fuerunt alioqui vocabula quædam inter illa quæ idem recensuit, in quorum scriptura ab editione Basilienſi discedere non dubitavi, quum manifestus esse error videretur. Sed tamen, ne meo stare iudicio necesse habeas, hæc sunt, ἀργάνην, mutatum in ἀργίην: & δμαρίη, in δμαρίη: necnon θρεῖς, (quod barbarum potius quàm Græcum videri poterat) mutatum in θρεῖς. Item χῆνες in ψῆνες, de bestiis quæ in caprificis nascuntur. Monui autem & de nomine σαγήρεις, tanquam suspecto, pro σαγῆρεις: quod apud Herodotum legitur.

S E D hinc ad alia venio, quæ scrupulum iniicere cuipiam possint circa interpretationem. Ex his est δμαρίη, quod ille interpretatus est stercus: quum potius vétris exoneratio significetur: sicut & ἀπόπατος (quo illud exponitur) hoc sonat. In vocabuli Ἐπριφίως interpretatione dubitari potest de illa voce Latina Oblique, posita inter hæc duas Accuratè & Veheméter: & suspicatus sum primo aspectu, Obnixè eum scripsisse: sed quū postea cogitavi, Suidam testari, Herodotū esse usū pro ἀπατητικῶς, id est Fallaciter, Deceptoricè (si & hac uti voce licet) Fraudulenter, illud Oblique retinendum, & tantum sedem ei suam mutandā censui.

In voce χεῖμα locos aliquot, tanquam eiusdem rei exempla, affert, quum tamen non eundem in omnibus illis locis usum habeat vox ea de qua agitur. Quatuor enim exemplorū, quæ proponit, primū ei est hic locus, σὺς μέγα χεῖμα: secundum, iste, τεραννὶς, χεῖμα σφαλερόν: tertium, χεῖμα πολλὸν νεῶν: quartum, χεῖμα χιμῶνος ἀφόρητον. atqui in illo secundo loco ubi dicitur, τεραννὶς, χεῖμα σφαλερόν, non idem est vsus vocabuli χεῖμα, qui in cæteris tribus: adeo ut hic χεῖμα in πρῶτον mutando, dici queat eodem sensu τεραννὶς, πρῶτον σφαλερόν: at in cæteris illis locis ubi genitiuus iungitur illi nomini χεῖμα, hæc mutatio locum non habeat. Quoniam autem huius loquendi generis nullam ille expositionem addit, ideoque lector eam se à me expectare non immeritò dicturus est, oro ut meum Thesaurum consulere, & ita vicariam operam illum mihi præstare, malit: simulque diligenter eum quem ibi propono Plauti locum expendere, annon in eo Ionicam illam phrasin repræsentare, aut saltem ad eam alludere, voluerit. Simul autem inde discēs, nō minus Atticis quàm Ionibus vsitatum illud loquendi genus fuisse, quū & Aristophanes eo vtatur. Ac sunt certè & alia plurima quæ Attici ab Ionibus mutuari non dubitarunt.

In iis quæ paruo intervallo sequuntur (pauca enim tantum verba interiecta sunt, quibus vox ψῆνις exponitur: pro qua perperam scriptum esse γῆνις in editione Basiliensi, paulo antè dixi) postquam ὠρην ἔχον, interpretatus est Respektum habere aut curam: subiungit, Et, οὐδε μὴ ὠρην ἔσται, Nihil momenti attulerit. Quæ tamen interpretatio convenire loco non potest. Sunt enim verba illa ex hoc paginæ 251, loco, τῆς σεαυτοῦ στρατῆς τῆς οὐδε μὴ ὠρην ἔσται ἀπολλυμένης. Sonant autè hæc, Cuius amissionem nemo curabit, vel, De cuius amissione nihil pensi cuiquam erit.

Sed nec ad verbi γνωσιμαχέειν interpretationem non satis attentionis attulisse videtur: atque id vel ex iis intelligere poteris quæ in meo Thesaurο de verbo illo dicuntur.

VENIO nunc ad aliud cuius mentionem obiter tantum feci in illa ipsa recensione (ne, si forte diutius differam obliuiscar. Id autem est de vocabulo ἔγκοτος. Dixi enim me vix persuadere mihi posse, ἔγκοτον in duobus quos legissem Herodoti locis, pro κότον positum esse. Ideo autem à me dictum hoc est, quod vocem hanc pro adiectivo tantum nomine habeam, & nihilomagus substantivum esse nomen posse existimem quàm ἔγκυλλον, aut ἔγγονον, aut ἔμπονον. Confirmat autè mihi hanc opinionem quatuor nostri scriptoris loci: quorum primus sit hic, δεινὸν πινά σφι ἔγκοτον δίδοι τὸν περὶ πλοῦσι μὲν ἔχον. Secundus autem hic, ἀπὲρ πινά ἔγκοτον εἶχε. Tertius sit iste, ἔγκοτον σφι ἀμφοτέρων ἔχοντες. Ad quartum autem antequam veniam, considerare te iubebo in duobus locis sequi participium ἔχον, in vno ipsum verbum εἶχε. Quid tum? dices. Quoniam dico scriptam ab Herodoto fuisse præpositionem ἐν, seorsum ab illis duabus syllabis quæ sunt secunda & tertia in voce ἔγκοτον, & illam præpositionem per tmesin à participio & alibi à verbo separasse, remanente in medio voce κότον. ut perinde sit ac si scriptum esset, δεινὸν πινά σφι ἐν κότον ἔχον, pro δεινὸν πινά σφι κότον ἐνέχον. Item. ἀπὲρ πινά κότον ἐνέχε. Eodem modo in illo tertio loco, κότον σφι ἀμφοτέρων ἐνέχοντες. Sed quid me in hanc suspicionem, vel potius sententiam (omnino enim istud mihi persuadeo) adducit? Locus ille qui superest ex iis quos me allaturum promiseram. Is legitur in Clione, pag. 56, Ἀσνάτης ἡ κρύπτων τὸν οἰ ἐνέχε χόλον. Esse enim scribendum ἐνέχε, ut habet posterior hæc editio, non ἐνέχε, ut in priore legebatur, (Aldinam & Basiliensem perperam sequente) luce clarius est. Quomodo enim ab ἐνέχω esse ἐνέχε possit? Iam verò & absque adiectione dici ἐνέχεν πινά, Thesaurus meus docebit. Ac meminit certè huius usus verbi ἐνέχεν Eustathius quoque: scribit enim, ἐπέχεω apud Homerum in Odyssæa esse καὶ πινὸς ἔχειν: atque hoc dici etiam ἐνέχεν. Ille autem Odyssææ locus est hic, ex libro 7,

Δαιμονίη, τί μοι ὦ δὲ ἐπέχεις κακοτήτι θυμῷ;

Vbi postquam dixit idem scholiastes, ἐπέχεις (intellige tamen ἐπέχεις μοι) idè esse quod κατ' ἐμοῦ ἔχεις, & præpositione hac indicari interdum ἐναυπότητα, exemplis quibusdam docuit, tandem subiungit, simile verbo ἐνέχεν esse hoc ἐπέχεν. Hoc tantum superest nunc ut videamus an Herodotus libenter tali tmesin utatur seu dialecti seu diaresi qualem haberet illa quam apud eum repono scriptura. Sed præter vnum quod habemus in eodem scholiastæ loco huius figuræ exemplum ex historico, δὲ σφίσιν ἔχοντας τοὺς Αἰγυπτίους pro σφίσιν ἐπέχοντας (nam hoc esse dictum διχαλελυμένως scribit: & alicubi διηρημένως eadem de re dicit) alia passim apud eum occurrunt. ut αἰά τ' ἑδραμον, pro αἰείδραμον: & δὲ πρὸ μὲν ἔθανε, pro ἀπέθανε: & κατὰ μὲν ἔκτανε, pro κατέκτανε. Ac (ut de alia dialysi loquar quæ illi vel potius dialecto illi est peculiaris) interijcitur & vocula ὦν. ut ἀπ' ὦν ἔδωκεν: & κατ' ὦν ἔκαλυψε. pro καπέκαλυψε. Hæc autè quæ ita sint, non immeritò (ut opinor) vocabulum illud ἔγκοτος, quatenus quidem substantivum, non adiectivum tantum, sedem obtinebat, è Græcæ linguæ finibus procul amandatur. Nec mirum est tamè tam multis doctis viris & in Græca lingua exercitatis, ac nominatim, Ioachimo Camerario, viro doctissimo & huius linguæ peritissimo, (scribit enim Μλωῖς, Κότος, Ἐγκοτος, Vehemens ira) non mihi tantum, vocem illam fucum fecisse, quum & Græcis lexicographis fecerit: ac potissimum Suidæ: qui eo etiam magis est reprehendendus quod ex hoc epigrammatis loco, — Ἦς φθόνος αἰὲν Θεσίδας ἀγαθὸν ἔγκοτος αἰὲν ἔχει, colligat, ἔγκοτος αἰὲν ἢ φθόνος ἀρχή; & non animadvertat, εἰκοτος ut adiectivum, iungi cum substantivo φθόνου.

DE HEROD. VOC. ET LOQ. GEN.

Libet autem eadem opera & de quibusdam aliis vocabulis te commonefacere, quæ quum ex Herodoto afferantur, vt scripta sunt in typographicis editionibus, suspicione tamen haud carent, præsertim veteris libri autoritate (ad nonnulla quod attinet) eam augente. Ex his est verbum *Διαφθόρει*, in hoc paginæ 41 loco, *πολὺν τι πλὺ σὴν Διαφθαίρει, καὶ χεῖμαται τὰ σὺ Διαφθόρει*. Quamuis enim primo aspectu videri possit verbum istud *Διαφθόρει* admitti posse (vt ex nomine *Διαφθόρα* factum) tamen Herodoti seculo in vtu fuisse, vix credibile est. Huc autem accedit quod in vet. exempl. non *Διαφθόρει* sed *Διαφθόρει* legitur. Quod si quis aliud exemplum afferat eodem e scriptore, videlicet, *Διαφθόρδ' ἄρμος ὑπὸ πικρῶν*: is ex me audiet, ibi pariter in vet. exempl. non *Διαφθόρδ' ἄρμος*, sed *Διαφθόρδ' ἄρμος* legi. Hunc autem verbi istius vsum exprimere videtur voluisse Horatius Latino illi omnino respondente, quum dixit, *Pōst insepulta membra differrent lupi*.

Sic autem, quum *ὑποθέμενος* apud hunc scriptorem habeamus pag. 50, vbi scriptum est, *ὑποθέμενος ὃ τῷ μάχων τοῖσι ὀνειροπόλοις τὸ ἐν ὕπνῳ*, non dubito quin vet. exempl. sequi oporteat, ex quibus annotatum est *ὑποθέμενος* pro *ὑποθέμενος*, in eo qui hunc non magno intervallo sequitur, *ιδὼν δὲ τὸ, καὶ ὑποθέμενος τοῖσι ὀνειροπόλοις*. Nam in priori editione mea non minus hic quàm illic *ὑποθέμενος* scriptum erat: sed quum hic ex vet. exempl. adscriptum margini inuenirem *ὑποθέμενος*, malui huic locum illius dare. Quod autem factum hic fuit non dubito quin & priore faciendum loco fuerit, scribendo, *ὑποθέμενος ὃ τῷ μάχων τοῖσι ὀνειροπόλοις*. Haud enim dubito quin haud aliunde quàm ex incuria contigerit vt illi etiam præcedenti loco apposita ex iisdem veteribus libris illa lectionis diuersitas non esset, eo in libro (scriptus autem & ipse erat, sed minus vetustatem præ se ferens) quem posterior in margine sibi appositum habebat. At editio Aldina in priore quidem loco *ὑποθέμενος*, at in posteriore *ὑποθέμενος* nobis exhibet. Estque & hoc sciendum, fuisse repertum exemplar, quod vicissim pro illo *ὑποθέμενος* haberet idem illud *ὑποθέμενος*, quod nō longo intervallo præcesserat. Quorsum tam multa: vt ostendam, quàm verisimile sit quædā vocabula, præsertimque verba, ob significationē quæ plerisq; lectoribus insolēs videbatur, ab eorū aliquo (nimirū eo qui cæteris audacior erat) mutata in alia fuisse, hunc etiā apud scriptorem. Sed quis (dices) verbo *ὑποθέμενος* ita vnquam vsum est: nimirū significare volens, cōmunicare quidpiam alicui: eo modo quo dicimus nos communicare aliquid ei, quod ita exponimus vt simul eius super eo cōsiliū audire cupiamus. Ipsemet Herodotus (inquā) ita est alibi vsum, nō vno in loco. E duobus saltē vnus quidem p. 216 exstat, *ἐπεὶ τι ὃ ὑμῖν ἀναφύει εἰς πλεῖνας ἐδόκει, καὶ ἐμοὶ ὑποθέμενος, ἢ ποιέμενος σήμερον*, &c. Vbi interpret non omnino malè vertit, *Sed quoniam statim ad plures referendum, & me adhibendum*. Dicēs autem, non omnino malè hunc locum ab eo esse redditum, hoc addo, dummodo verba ista quibus vtitur, *& me adhibendum*, rectè intelligantur. Significare enim voluit, *& me adhibendum in consiliū*. Alioqui non dubium est quin potius, *& mihi communicandum*, dicere debuerit. Alter autem locus est hic, ex pag. 251, *εἰ μὲν τοι ὑποθέμενος τὰ ἐμὰ πολλὸν ποιήσῃ, οὐκ αἶμα παρ' αἰδὲς νῦν δὲ ἐπ' ἐμῶν τοῦ βασιλέως, ἐπερὶ ἡ*. Vbi interpret tandem animaduertit quod alibi animaduerrere non potuerat: videlicet *ὑποθέμενος* (nam hic voce actiua vtitur, quum potius passiuæ vsum hunc dare soleat) esse quod Latini *communicare* dicunt. Vt autē minus mirer istum verbi *ὑποθέμενος* vsum non tantum nouum & mirum visum fuisse, sed etiam mendii suspectam scripturam habuisse, hoc facit, quod verbum quoque *ἀνατίθεμαι* quum apud quendam historicum significationem istam haberet, interpret *differre* vertit: quemadmodum & *ὑποθέμενος* hunc vulgo vsum habet. Iam verò & quum apud Appianum *ἀνατίθεμαι τὰ κακὰ συμβῆναι*, sonaret *renocare*, *securare tractare*, interpret *differre* reddidit, vt in Annotationibus admonui. Verum, vt ad mentionem diuersitatis lectionum redeam, sciendum est, sicut in præcedente loco pro *ὑποθέμενος* scriptum in quibusdam fuisse dixi *ὑποθέμενος*, ita etiam in eo Herodoti de quo nunc agitur loco, aliam quandam ex vno manuscripto codice habemus, & eam quidem valde miram, videlicet *ὑποθέμενος*: quam si loco huic accommodare lector velit, valde suum ingenium, & quidem frustra, fatiget.

DE HEROD. VOC. ET LOQ. GEN.

Sunt verò & alii loci in quibus contigisse idem videmus. Nec dubito quin eorum sit è numero iste, è pag. 368, καὶ ἀπαλάσσειν τὸν βίον. Suspicor enim è leſtoribus quempiam, cui insolens valde hæc metaphora leſtori videbatur, vocem illam ἀπαλάσσειντος in hanc quam margini adscriptam vides, ἀπαλέξαντες, mutasse. Atqui cogitandum erat, Herodotum habere nonnulla eiusmodi, & quæ quū in aliis tātum scriptoribus versato, mira & plusquam mira videri queant, esse tamen suspecta non debeant. Ad hoc quidem certè ἀπαλάσσειντος quod attinet, talem eius vsum apud hunc ipsum animaduertisse mihi videor: quod si tamen nullū aliud apud eū exstaret huius phrasæ exemplū, saltē non minus admitti posset quiuis concesserit quàm quod alibi apud eū legitur, videlicet p. 151, πῶς ἐκ ἑξέπλωσις τῷ φρενὶ, σπῶν τὸν ἀπαφθίρεας; Nam (vt dixi in recensione & interpretatione vocum Herodoti) ἐκπλώσις τῷ φρενὶ est De statu mentis deiectum esse: si quidem ad illud ἑξέπλωσις respiciamus. Alioqui, si præsentis significatio alicubi huic aoristo detur, significat De statu mētis deici. vel breuius, De mente exire. vel, è mente. Aut elegantius, E potestate mentis exire. Quod si verbum verbo reddatur, E mente enauigare. nam ἐκπλώσις τῷ φρενὶ, quid aliud est? Est autem ἐκπλώσις pro ἐκπλώσει. nec dubito quin pro illo ἀπαλάσσειντος Herodotus ἀπαλώσειντος itidem scripserit. Sed de hac apud illum scripturæ inconstantia dicendum in sequentibus erit.

Sunt autem quædam loquendi genera quibus verba adhibentur valde vicina, (præsertim ad scripturam quod attinet) & ita quidem vt modò hoc modò illud verbum iis esse adhibitum videamus, nō sine dissensione exemplarium. Horum vnum est αἰκίη παραιῶν cum accusatiuo personæ, & interdum τρηχῶς παραιῶν. Nam & παείπειν huic loquendi generi adhibetur. Ac pag. 54 legimus quidem, τὸν τῶδε πῶδε αἰκίη τοῖδε παραιῶν, in Aldina etiam editione: sed paulo antè, vbi habes itidè τρηχῶς χάρτα παείπει, in Aldina legitur παείπει. at παείπει è vet. exempl. est sumptum. Sed tamen initio libri 182 occurrit, παείφθηντες πέρτερον καὶ ὑπὸ Παρόνων τρηχῶς. quod est à παείπῃ. Quinetiam pag. 148 habemus ἄτι πολέμους παείψαδαι.

Ac sunt è diuersis lectionibus nonnullæ quæ haud vno in loco annotantur. vt νομοῖσι pro νόμοισι. nam vt in hoc paginæ 229 loco, νόμοισι ἢ ποιῶσιδε λέγονται χρεάδαι, habes ex vet. cod. νομοῖσι pro νόμοισι. sic & alibi hæc diuersa lectio in iisdem libris se offert.

Sunt denique & lectiones nonnullæ margini adscriptæ, quæ germanæ esse videntur: quum illæ quæ in textu sunt, videantur esse vocabula quæ margini expositionis loco adscriptæ à quopiam fuerant. Exemplum nobis suggerit pagina 39. vbi pro Ἀθηναῖς margini adscriptum est Ἀεσῶ. nam illud Ἀθηναῖς fuisse adscriptum margini, ad exponendum illud Ἀεσῶ, & ex margine (vt fit) in contextum irrepsisse verisimile est.

Sunt verò & nonnullæ lectiones, quæ quamuis meritò suspectæ esse videantur, tamen eadem illa vocabula non vno in loco leguntur. Ex his est verbum παρῆναι pro παρῆσθαι.

Sunt denique & quædam ex illis lectionibus quæ quum per se nullo admitti modo queant, si aliquantum adiuuentur (hoc autem fit aliquid in illis emendando) dignæ sunt quæ magis aut saltē non minus quàm quæ in textu sunt recipiantur. Sed hoc in meis Annotationibus aliquando (deo fauente) exemplis planum faciam.

Vt autem interim intelligas leſtor quanto accuratius in hac editione fuerit à me emendata Vallæ interpretatio, quàm in priore, quæ illis typographis pro exemplari fuit: magnum maioris huius accurationis indicium vel in prima totius libri periodo habes. Magis tamen insigne exemplum occurret, pag. 5. nam ibi si Vallæ interpretationem sequeris, & totum locum attentè considerabis, Herodotum sibi non constare, sed apertè sibi repugnare, dicere cogeris. Hæc enim verba, in illa tam celebri historia de Cādaule malè merito de vxoris suæ pulchritudine, μαρτυρεῖ τὸ ποιῆν ἐκ τῆ ἀνδρός, οὗτις ἀνέβωσιν αἰχμυδιῶσι. οὗτις ἔδοξε μαρτυρεῖν. Laurentius Valla ita vertit, *Hæc ut didicit à viro quid actum esset, neque præ pudore exclamauit, neque visa est percepisse.* Quid (respondebunt hîc plerique) peccatū à Valla dici potest? Nōne μαρτυρεῖ ἐκ τῆ ἀνδρός, significat id quod apud

DE HEROD. VOC. ET LOQ. GEN.

eum legitur *ut didicit à viro*. siue, *ut didicit ex viro*. Certè, *μαθήσασθαι ἐκ τοῦ ἀνδρός*, non aliud significare potest : sed dico repugnare hoc prorsus illi tam bellæ diffinitioni ipsius, quæ his etiam verbis describitur, *ὅτι ἐδίδεκεν μάθησιν*; & quam quū in ea permansisset, sequutus est is quem ex ea sperabat exitus. Sed quæ tamē alia loci illius excogitari interpretatio potest ? Aliam nihilominus excogitandam esse aio : nec tamen aliam (meo quidam iudicio) excogitari posse quā hanc quæ à me margini est adscripta, *Hæc ut animaduertit quod à viro factum erat*. Sed tu (dices fortasse) ita interpretando, præpositionem *ἐκ* cum *παιδείῃ* iungis, perinde ac si dictum esset *παιδεῖν ἐκ τοῦ ἀνδρός*. Atque planè nouum in Græca lingua hoc esse arbitror. At ego, quidquid tibi & plurimis fortasse aliis in ea nouū est, mihi nouum esse nego : atque adeo talis vsus præpositionis huius exempla tibi iam nunc duo, duobus è locis, cedo. Vnus est, ex pagina in vltimo versu, *ἐπὶ οἱ κατὰ σμῆλον ὅς ἐστι αὐτὸ ἐδωρήθη*. Alter autem legitur pag. 54, non procul ab initio, *ὅτι δὲ δι' ἑσπέρης τὸ πρὸς ταχὺ ἐκ τοῦ κύρου*. Animaduerti autem & Dionem, Herodoti imitatione, aliquoties hac præpositione ita esse vsum. Iam considera lector quantum errorem inducat interdum ignoratus tam parūz particulæ extraordinarius (ut ita dicam) vsus. Sed libet obiter & aliud de iis quæ in eodem sequuntur loco addere. Quum igitur hæc subiungatur, *ὅτι ἀνέβαινον αἰχμωδῶς*, & hæc ita vertantur à Valla, *neque præ pudore exclamauit*, quasi pudor efficere debuerit ut exclamaret : ego, qui aliam atque adeo contrariam, esse video mentem Herodoti, ita eam expressi, *neque exclamauit, utpote pudore retenta*. Quin etiam, ut lectori hanc esse mentem Herodoti subindicarem, inter *ἀνέβαινον* & *αἰχμωδῶς*, interpunctionē posui. Illa autem verba, *ὅτι ἐδίδεκεν μάθησιν*, quæ vertit, *neque visa est percepisse*, maluissē ut vertisset, *neque visa est animaduertisse* : aut neque *præ se tulit animaduertisse*. ut habes margini à me cum præcedentibus adscriptum.

Alia exempla maioris in hac posteriori editione accuratationis (& quidem nonnulla haud minus fortasse insignia) circa emendationes interpretationis Vallæ, ipsemet editionem hanc cum altera conferens, aut annotationes meas legens, inuenies : atque in iisdem plurimarum eius emendationum, margini adscriptarū (quarum plerasque & prior editio habuit) quæ alioqui dubitationem tibi mouere possent, reddetur. Simul verò & de quibusdam quæ in ipsa Herodoti dictione (vulgo textum vocamus) vel emendata sunt, vel videntur emendanda, in illis disseretur. De emendationibus autem loquor siue iis quas iam prior editio exhibuit, siue iis quas ista nunc exhibet. Emendata porro fuerunt ex veteris quidem exemplaris autoritate plurima, vel potius veterum exemplarium (nam rarò absque duorum saltem consensu id facere sum ausus) verum & vnus interdum locus ex collatione cū aliis. Sic enim pag. 19, *ἐς Ἄβας* pro *ἐς Σάβας*, alio è loco : & in fine pag. 117, pro *τῇσι* repositum *τῇ ἴσι* fuit, alio itidem è loco. Dicitur autem *ἴσι* pro *ἴσδι*. Verum & quædam (ac non paucæ fortasse) emendationes coniecturales in illis annotationibus proponuntur : & quidem nonnullæ quæ noua etiam vocabula Herodoto dabunt : (noua voco quæ antea apud illum non comparebant in illis quæ vsquam comparebant exemplaribus) ex quibus sunt *ἀλλογνώσις* & *διασπασμόμενον*. sed de illo quidem *ἀλλογνώσις* vix vlla dubitatio relinquitur : at de hoc *διασπασμόμενον* relinqui mihi dubitationem fateor. Reponetur autem hoc *διασπασμόμενον* pro *διασπασμόρον*, quod legitur pag. 24, adiunctum participio *καπρόμενον* interposito particulæ *καί* vinculo. Iam verò & ex Plutarcho atque alijs qui locos huius scriptoris citant, emendationes depromuntur. Horum autem in numero est Eustathius suis tum in Homerum tum in Dionysii de situ orbis poematum commentariis. Quinetiam ex ipso interprete Valla nonnullæ emendationes sumuntur : quarum tales sunt nonnullæ ut quod in nostra lectione affirmatur, id lectio eius neget, aut vice versa.

Q V O D verò ad eam scripturæ inconstantiam attinet, de qua me verba factorum promisi, (vnde nimirum fit ut eadem vocabula non vbique eam literæ aut literarum mutationem habeant quam dialectus Ionica poscit aut poscere videtur) eam inconstantiam non Herodoto sed librariis, dialecti qua ille vtitur, sæpe obliuiscens, imputandam esse aio : aut certè nonnullis qui alicubi vocū quæ Ionicè scriptæ erant scripturam à lingua communi receptam margini ap-

posuissent. Vt enim à mentione verbi ἐκπαλαῖσαι (quod sermonis huius occasione mihi præbuit) initiū sumam, quis credat Herodotū ita inconstanter fuisse ut modò παλαῖσαι, aut ἐκπαλαῖσαι, aut ἀποπαλαῖσαι, modò παλῦσαι, vel ἐκπαλῦσαι vel ἀποπαλῦσαι diceret? Atque, ut de hac ipsa litera ω loqui pergā, in eiusdē formæ vocabulis, aut etiam iisdē, modò literam illam ω, modò ο habemus. haud enim χείωνται tantum, sed χείονται etiam legitur: itidēque ὀρίωντες & ὀρίοντες. illud, pag. 252: hoc, pag. 300. Ac scimus tamen à Corintho scribi, Iones ὀρίω pro ὀρίω, itidēque ἐχρίοντο pro ἐχρίοντο dicere. Quinetiā modò hæc litera α, modò η, in vno eodēq; verbo occurrit. nam & χρεῖσθαι & χρεῖσθαι legitur. Sic ἐχρεῖτο & ἐχρεῖτο. Ac quamuis διήσασθαι & διήσασθαι pro διήσασθαι & διήσασθαι scriptum sit, cum alibi cum pag. 4, itidēmq; διήσασθαι, nō διήσασθαι, p. 24, itē alibi ἀξιοθήτων pro ἀξιοθήτων: quūmq; in his non alia sit mutatio quā literæ α in η, tamen ἐθήτω, non ἐθήτω, alicubi nostris se oculis offert, mutato etiam ε in η. Atque, ut in mentione mutationis literæ α in aliam maneam, quamuis μέγας pro μέγας tot loci nobis exhibeant, eodēmq; modo alicubi ἱερμαγέθαι pro ἱερμαγέθαι legamus: tamen & μέγας locis aliquot scriptum est: ut pag. 25. Sic etiam πῖμνω dicit, pro πῖμνω, vocali α locum vocalis ε tribuens: sed ne hæc quidem mutatio vbique fit.

A vocali α ut veniam ad ε, quum hæc Ionico more auferri à principio quorūdam vocabulorum dicatur, & ἐκείνος inter illa ponatur, tanquam κείνος non ἐκείνος, Ionicum sit: tamen ἐκείνος quoque hunc apud scriptorem sæpe occurrit. Sic non solum ἴωρον pro ἴωρον, sed etiam hoc ipsum ἴωρον apud eum legimus. Ac ne ὀρη pro ὀρη constanter scriptum est. Utque loquar de iis quoque locis ubi contrā inseritur hæc vocalis, præter morem linguæ communis, sciendum est, non μηχανώμενος tantum sed μηχανώμενος etiam, itidēque μηχανώμενη, legi.

Ab ε ad η transiens, mutari quidem & hanc vocalem η dico in aliam, Ionico more: sed ne hīc quidem constantiam seruari. nam quum vox νῆος Ionicæ dialecto assignata sit, non minus tamen νείας, vel νῆα seu νείας, quā νῆα seu νῆας apud eum esse scriptum videmus. Ac pro ἥσαν & ἥσανθηναι legimus ἴσαν & ἴσανθηναι multis quidem in locis, in quorum vno ita est allucinatus Valla interpres, ut pag. 446, ex genitiuo plurali ἴσάνων, dicto pro ἥσάνων, fecerit gentem quæ Hæssones diceretur) sed non tamen in omnibus. Quūmq; pro οἰκίος scribi debeat οἰκίος, tamē & illud interdū occurrit. Sic etiam μαντιῶν pro μαντήων: nec solū αἰετῆκη, sed & αἰετῆκη. Atque adeo p. 266, ἀσφαλείης, nō ἀσφαλείης, legitur.

Ad vocalem ι quod attinet, alicubi nec in ipsa lex Ionicæ dialecti seruatur. Nā haud tantum εἰμω sed εἰμω quoque apud eum habemus. Ac initio Terpsichores περικλήσας, pro περικλήσας, ut alibi χατακλήσας. Ac, quum ι sæpe ab Ionibus inseratur, veluti quum ξένος pro ξένος dicitur, in omnibus tamen eiusmodi vocabulis id factum non videmus. Quūmq; vicissim in multis detrahatur ι, veluti in ἑπτήδεος (item in ἴων, in ἴωσαν, atque alijs) tamen & ἑπτήδεος legitur. Et alicubi αἰέας, alicubi αἰέας legitur. Vocalē ο plerique loci habēt in pronomibus ἐμὸ & σὸ, sed illam (tanta est scripturæ inconstantia) eadē pronomina non minus frequenter coguntur relinquere, eius locum occupantibus ἐμῷ & σῷ. Eodēmq; modo participii ποιόμενος locum sæpe à ποιόμενος occupari, idēmq; in alijs huiusmodi participijs, quinetiam in ipsis verbis, fieri videmus.

Vocalis υ nō minus habet & ipsa quod queratur. Quum enim quodā suo iure debeat cum vocali ο, ad efficiendam diphthongum, coalescere, in plerisque vocabulis, è quorū numero est αἶνμα pro ὄνομα. (quod idem iuris cum ὀνομαίνω & ὀνομάζω, communicat:) en tibi nihilominus ὀνομάζων, non αἶνμαζων, pag. 18.

Nec melior est vocalis ω, quā aliarum cōditio: quum eam ex verbo παλαῖσαι, superueniens, ι sæpe expellat, ut dictum est: nec ζωῆ semper, sed plerunq; ζόη, scribatur.

In vltima vocali vltimus sit meus hoc de genere inconstantiæ, qua leges Ionismi violantur, sermo: (alioqui enim, quo plura de illa dico, eo plura superesse dicenda video) donec non solum has lectiones διφασίας (ut Herodoti vocabulo utar) proferre, sed de iis iudicium ferre vacet. Vale.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΤΟΥ
Αλικαρνασῆος ἱστορία· ἢ ἱστο-
ριῶν βίβλοι θ', ἑπτα-
φόρμῃαι Μοῦσαι.

ἹΣΤΟΡΙΩΝ ΠΡΩΤΗ,
ἑπταφορμῇ ΚΛΕΙΩ'.

HERODOTI
Halicarnassei historia:
sive Historiarum libri
nouem, Musarum no-
minibus inscripti.

LIBER PRIMVS,
qui inscribitur CLIO.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΑΛΙ-
καρνασῆος ἱστορίας ἀπό-
δεξις ἥδε ὡς μήτε τὰ γε-
νόμῃα δὲ αἰθερῶν τὰ
χρόνα δὲ ἱστορίας γήνηται,
μήτε ἔργα μεγάλα τε καὶ θωύματα, πᾶ-
σι Εἰλησι, τὰ δὲ βαρβάρῃσι ἀποδεδεί-
κτα, ἀκλεᾶ γήνηται. τὰ τε ἄλλα, εἰ δὲ ἡ
πῶς ἐπολέμησαν ἀλλήλοισι. Περσέων μὲν
νῦν οἱ λόγοι Φοίνικας φασὶ γινέσθαι τῆς ἑξα-
φορῆς αἰτίους. Τούτοις γὰρ ἀπὸ τῆς Ἐρυθρῆς κα-
λεομένης θαλάσσης ἀπικολοῦντο ἐπὶ πλεῖ-
στον τὰ λαοὶ, εἰ οἰκίσαντες τὴν τῶν χῶ-
ρον καὶ νῦν οἰκοῦσιν, αὐτίκα ναυτιλίῃσι
μακρῇσιν ἐπὶ γένεσθαι. ἀπαγινέοντες δὲ φορ-
τία Αἰγυπτίᾳ τε καὶ Ἀσσυρίᾳ, τῇ τε ἄλλῃ
χώρῃ ἐσπαρμένεσθαι, καὶ δὴ καὶ ἐς Ἀργεῖς. ὅ-
τε Ἀργεῖς τῶν χρόνων παρῆεν ἅπασιν
τῶν ἐν τῇ νῦν Ἑλλάδι καλεομένη χώρῃ. ἀ-
πικολοῦντο δὲ τοὺς Φοίνικας ἐς δὴ τὸ Ἀργεῖς
τῶν, ἀφ᾽ ἧς τῆς τὸν φόρτον. πέμπτη δὲ ἡ
ἐκ τῆς ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἀπικόντο, ἔξελπομένη-
νων σφι χροὸν πόρτων, ἐλθεῖν ἐπὶ πλεῖστον
λαοὶ γυναικας, ἄλλας τε πολλὰς, καὶ δὴ
καὶ τὴν βασιλῆος θυγατέρα. ὅτε οἱ οὐνομα-
στὴν καὶ τῶν τῶν Εἰληνέες λέγουσιν, Ἰουῶν
τῇ Ἰνάχου. ταύτης γαστήρ, ὡς ἔμελλεν ἵστασθαι,
ὡνέεσθαι τῇ φορτίῳ τῇ σφὶν ἡ θυμὸς μά-
λιστα. καὶ τοὺς Φοίνικας ἀφ᾽ ἑλθόντων μὲν
ὁρμήσθαι ἐπὶ αὐτῇ. τὰς μὲν δὲ πλοῦνας τῇ
γυναικὶ ἀποφυγῆναι, πλεῖστον δὲ Ἰουῶν σφὶν
ἀρπασθῆναι. ἐσβαλλομένους δὲ ἐς τὴν
νέα, οἵ γε ἀπὸ πλεόντων ἐπὶ Αἰγυπτίου.
οὕτω μὲν Ἰουῶν ἐς Αἰγύπτου ἀπικέσθαι λέ-
γεται.

HERODOTI a.b.c.d.e. Histo-
riae editio. Totum
hoc principium posset
ita reddi, Hæc est
historia ab Hero-
doto Halic. edita:
neque ea quæ
gestasunt, ex re-
bus humanis obli-
terentur, neque
ingentia & admiranda
opera vel à Græcis edita vel à bar-
baris, gloria fraudentur, cum a-
lia, tum verò quæ de re isti in-
ter se belligeraverunt. Persarum
eximii memorant diffensionum
auctores extitisse Phœnices, qui à
mari quod rubrum vocatur, in
hoc nostrum proficiscentes, &
hanc incolentes regionem quam
nunc quoque incolunt, longin-
quis cōtinuò navigationibus in-
cubuerunt: faciendisque AEgy-
ptiarum & Assyriarum mercium
vecturis, cum in alias plagas, tum
etiam Argos peruenerunt. Argos
etenim ea cōpense omnibus ciui-
tatibus regionis quæ nūc Græcia
nominatur, antecellebat. Huc por-
ro appullos Phœnices mercimo-
nia exposuisse: & quinto sextoque
quæ appulissent die, cū eis fere di-
uēditis, foeminas ad mare venisse
cū alias multas, tū verò regis filiā,
cui nomen esset idem quod Græ-
ci tradūt, Io filiam Inachi. Dūm-
que hæc foeminae puppi navis affi-
scentes ea mercaretur quæ cuius-
que auiditas maximè ferebat, in
eas Phœnices sese adhortatos im-
petum fecisse: & ipsarū plerisque
aufugientibus, Io cū aliis aliquot
raptam fuisse: eisque in nauē im-
positis Phœnices in AEgyptum
vela fecisse. Hunc itaque in modū
Io in AEgyptum peruēnisse me-

ταῖς ἐπολέ-
μοις

A

B

C

D

a Phœnices. Sed alteram lect. sequuntur.

b Et ista quidem pari compensatio-
ne inter eos esse
facta.

c Eam Colchi-
cam aduectos.

d Medæ raptū
ipsis obieciſſe, iſta
prætexendo, quū
nec ipsi pœnas
curare.

e Raptas nihil
curare.

f Se itaque Asia-
nos raptarū mu-
lierum nullam ra-
tionem habuisse
dicunt Persæ: Gr.

morant Persæ, non quemadmo-
dum a Græci: & hoc iniuriarum
principiū extitisse. Post hæc Græ-
corum quosdam, quorū nomina
non possunt dicere, Tyrum ap-
pulsos, filiam regis rapuisse Euro-
pam: (fuerunt autem isti Creten-
ses) b illisque par pari repensum.
Verum postea Græcos secundæ
iniuriæ autores extitisse. longa
enim naue c in ora Colchidis &
ad Phasim fluuium, quum cæte-
ra transegiſſent quorum gratia
venerant, illinc rapuisse filiam re-
gis Medeam. Ad quam reposcē-
dam, pœnæque de raptu peten-
das, quum rex Colchorum cadu-
ceatorem misisset, Græcos respō-
disse, ut illi de rapta Io Argiua pœ-
nas sibi nō dedissent, ita ne se qui-
dem illis daturos. Secūda dehinc
ætate, ferunt, Alexandro Priami
filio, quum ista audisset, cupidi-
nem inceſſiſſe vxoris sibi per ra-
pinam e Græcia comparādæ, cer-
tum habenti omnino se pœnas
non pensurum, quas nec illi pe-
pendissent. Ita quum is Helenam
rapuisset, visum esse Græcis, pri-
mū missis illuc nunciis & Heli-
nam repetere, & pœnas de raptu
petere. Illos verò d tergiversantes
mentionem fecisse de raptu Me-
dæ: & qui nec pœnas dedissent,
nec rapinam reposcentibus red-
didissent, quomodo vellent ab al-
liis sibi pœnas dari. Hactenus igitur
inter eos mutuis solis rapinis
actum. Eorum autem quæ deinceps
extiterunt, Græcos præcipuè
autores extitisse, qui priores in A-
siam quàm ipsi in Europam co-
pias ducere incepiſſent. Se quidē
sentire iniuriosum virorum factū
esse rapere fœminas: amentium
verò, raptis vlciscendis operam
dare: prudentium autē, e pro nul-
la habere raptarum pulchritudi-
nem: quippe quæ, nisi voluissent,
haud dubiè raptæ non fuissent.
f Eoque suarum fœminarum ex
Asia raptarum Persæ negant vllā
se habuisse rationem: Græcos au-
tem Lacedæmoniz mulieris gra-
tia ingētem comparasse classem,
deinde in Asiam profectos, im-
perium Priami cuertisse: atque ex
eo tempore semper existimasse

A γοισι Πέρσαι, ὅτι ὡς Ἕλληες καὶ τῷ ἀδι-
κημάτων τὸ ποῦ ἄρξαι παρῶτον. μὲν γὰρ ταῦ-
τα, Ἕλληων ἰναὶς (οὐ γὰρ ἔχουσι τοῦτο μα-
κρογῆσασθαι) φασὶ τῆς Φοινίκης ἐς Τύρον
παρὰ τὸν ἑαυτῶν ἀρπάσαι τὴν βασιλῆος τὴν θυ-
γατέρα Εὐρώπην. (εἴησαν δὲ αὐτῶν Κρή-
τες) ταῦτα δὲ ἴσα σφι παρὰ ἴσα ἡμέσθαι.
μὲν δὲ ταῦτα, Ἕλληες αἰτίους τῆς δολι-
κῆς ἀδικίης ἡμέσθαι. κατὰ πλάσθηται γὰρ
μακρῇ νηὶ ἐς Αἴαντι τὴν Κολχίδα καὶ ἐ-
πι Φάσιν ποταμὸν, ἐνδεῦτεν, ἀφ' ὧν ἔλα-
νοις καὶ ἑλλὰ τῷ εἵνεκεν ἀπὸ κιντο, ἀρπάσαι
τὴν βασιλῆος τὴν θυγατέρα Μηδείην. πέμ-
ψαντα δὲ τὸν Κόλχων βασιλῆα ἐς τὴν Ἑλ-
λάδα κήρυκα, αἰτέειν τε δίκας τῆς ἀρπαγῆς,
καὶ ἀπατεῖν τὴν θυγατέρα. τοὺς δὲ ἄπο-
κρίνασθαι ὡς ὁσὲν ἐκείνοι ἰοῖς τῆς Ἀργείης
ἐδοσθῆναι σφι δίκας τῆς ἀρπαγῆς. ὁσὲν ὦν αὐ-
τοὶ δώσθαι ἐκείνοις. δολιτέρη δὲ λέγουσι γε-
νεῖν μὲν ταῦτα Ἀλέξανδροι τὸν Πριάμου, ἀ-
κηκόσθαι ταῦτα, ἐπελῆσθαι οἱ ἐκ τῆς Ἑλλά-
δος δὲ ἀρπαγῆς ἡμέσθαι γυναικας, ὅτις ἀ-
μνηστον πᾶσι τῶν οὐ δώσθαι δίκας. οὔτε γὰρ ἐ-
κείνοις διδόναι. οὔτω δὲ ἀρπασθέντος αὐτῷ
Ἐλένῳ, τοῖσιν Ἕλλησι δόξαι, παρῶτον πέμ-
ψαντας ἀγγέλους, ἀπατεῖν τε Ἐλένῳ καὶ
δίκας τῆς ἀρπαγῆς αἰτέειν. τοὺς δὲ, παρὰ
χορδῶν ταῦτα, παρὰ φέρειν σφι Μηδείης τὴν
ἀρπαγὴν ὡς οὐ δόντες αὐτῷ δίκας, ὁσὲν
ἐκ δόντες ἀπατεόντων, βουλοίατο σφι πρὸς
ἄλλων δίκας γένεσθαι; μέγας μὲν ὦν τοῦτων,
ἀρπαγὰς μοιῶας εἶναι πρὸς ἄλλήλων. τὸ δὲ
ἀπὸ τούτου, Ἕλληες δὲ μεγάλως αἰτίους
ἡμέσθαι. παρὰ τῶν γὰρ ἄρξαι στρατεύεσθαι
ἐς τὴν Ἀσίην, ἢ σφέας ἐς τὴν Εὐρώπην. ὅ-
μως νῦν ἀρπάζειν γυναικας, ἀνδρῶν ἀδικῶν
ἐργὴν νομίζειν εἶναι. τὸ γὰρ ἀρπασεισέων ἀπο-
διδόναι ποιήσασθαι ὑμῶν, ἀκούων. τὸ δὲ
μηδὲ μίαν ὥρην ἔχον ἀρπασεισέων, σωφρο-
νων. δὴλα γὰρ δὴ ὅτι εἰ μὴ αὐτὰ ἐβουλεύατο,
ἐκ αὐτῶν ἡρπάζοντο. σφέας μὲν δὲ τοὺς ἐκ τῆς
Ἀσίας λέγουσι Πέρσαι ἀρπαζομένων τῶν
γυναικῶν λόγον ὁσὲν ποιήσασθαι. Ἕλλη-
νας δὲ Λακεδαιμονίης εἵνεκεν γυναικὸς ὁ-
λον μέγαν σῖνα γαῖραν, καὶ ἐπειτα ἐλθόντας
ἐς τὴν Ἀσίην, τὴν Πριάμου δυνάμειν κα-
τελεῖν. ἀπὸ τούτου τ' αἰεὶ ἡγήσασθαι τὸ

ταῖς Φοινί-
κας.

ταῖς μὲν δὲ

2

ταῖς παρὰ
μῶν

ταῖς κατὰ τὸ
ποῦ αἰεὶ

Ελληνικὴν σφίσι ἐστὶ πολέμιον. πλὴν γὰρ Ἀσίῃ καὶ τῇ ἐνοικέοντα ἔθνεα βάρβαρα οἰκισθῆναι. Πέρσαι, πλὴν δὲ Εὐρώπῃ καὶ τῷ Ἑλληνικῷ ἡλίεται καχεῖσθαι. οὕτω μὲν Πέρσαι λέγουσι γράσασθαι, καὶ ἀφ' ἑαυτῶν ἰλίου ἄλωσιν βίβλασθαι σφίσι ἐοῦσιν πλὴν ὁρῶν τῆς ἑλπίδος τῆς ἐς τοὺς Ἑλλήνας. πᾶσι δὲ τῆς Γοῆς οὐκ ὁμολογέουσι Πέρσαι οὕτω Φοίνικες. οὐ γὰρ ἀρπαγὴ σφέας χρησαμένους λέγουσιν ἀγαγεῖν αὐτῶν ἐς Αἴγυπτον, ἀλλ' ὡς ἐν τῇ Ἀργεὶ ἐμίσγασθαι τῷ ναυκλήρῳ τῆς νηός· ἐπεὶ δὲ ἔμαθεν ἔγκυος ἐοῦσα, αἰδομένη τοὺς ποτέας, οὕτω δὲ ἔβλεπον αὐτῶν τοῖσι Φοίνιξι στυγερόντα, ὡς αἰ μὴ καταδῆλος γήνηται. τῶντα μὲν νῦν Πέρσαι τε καὶ Φοίνικες λέγουσιν. ἐγὼ δὲ πᾶσι μὲν πούτων οὐκ ἐρχομαι ἐρέων ὡς οὕτως ἢ ἄλλως κως τῶντα ἐγρέτο· τὸν δὲ οἶδα αὐτὸς πᾶσι τὸν ὑπάρχοντα ἀδίκων ἐργῶν ἐς τοὺς Ἑλλήνας, ἔτι σιμῆνας, πρὸς ἑσθῆσιν ἐς τὸ πρῶτον λόγῳ, ὁμοίως μικρὰ καὶ μεγάλα ἄγρια αἰδομένη ἐπεξιών. τῇ γὰρ ἡπάλας μεγάλα ἔχοντα πολλὰ αὐτῶν σμικρὰ γέρονε· τὰ δὲ ἐμὲ δὲ μεγάλα, πρὸς τῇ σμικρὰ. πλὴν αἰθροπῆσιν ὡς ἔστιν ἀμύμωνος βιδαμνίου ἔδαμα ἐν τῶντων μύσσειν, ἔτι μὴ ἡσυχία ἀμφοτέρων ὁμοίως.

Κροῖσος ἔτι Λυδὸς μὲν τὸ γένος, παῖς δὲ Ἀλυάτῃ τῷ τύραννός ἐστιν ἐξ ἑνὸς τῶν Ἀλυσ πόλεως, ὅς ἐστιν ἄπο μεσαμβρίας μετὰ τὴν Σύρων καὶ Παφλαγῶν, ὅθεν πρὸς Βορρῶν ἄνεμος ἐς τὴν Εὐρώπην καλεόμενοι πόντον. οὗτος ὁ Κροῖσος, βαρβάρων παρ' ὧν τὸ ἡμεῖς ἰδόμεν, τοὺς μὲν κατεστρέψατο Ἑλλήνων ἐς φόρον ἀπαγωγῆς, τοὺς δὲ φίλους πρὸς ἐπιποίησιν. κατεστρέψατο μὲν Ἰωνὰς τε καὶ Αἰολέας, καὶ Δωριέας τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· φίλους δὲ πρὸς ἐπιποίησιν Λακεδαιμονίους. πρὸς δὲ τῆς Κροῖσου ὁρῶντες Ἑλλήνες ἦσαν ἐλπίδες. τὸ γὰρ Κιμμερίων ἐστὶν εὐμαρτὸς ὅτι πλὴν Ἰωνίῳ ἀπικόμενον, Κροῖσου ἐόντος πρὸς τὸν ἑαυτοῦ, καὶ ἀφροσύνην ἐγένετο τὸ πάλιν, ἀλλ' ὅτι ἐπιδρομῆς ἀρπαγῆς. ἢ ὅτι ἡγεμονία οὕτω πρὸς ἑλπίδα, ἐοῦσα Ἡρακλιδῶν, ἐς τὸ γένος τὸ Κροῖσου, καλεομένων δὲ Μερμνάδων. ἔτι ΚΑΝΔΑΥΛΗΣ, τὸ οἰ

sibi hostes esse Græcos. Siquidem Asiā & barbaras gētes quæ illam incolunt, putant Persæ sibi necessitudine coniunctas, Europam verò & Græcos à se esse disiunctos. Hūc in modū Persæ rem gestā esse memorant, & Illi excidium sibi discordiæ cū Græcis extitisse principium comperiūt. Cum quibus non cōsentiunt de Io Phœnices, quam negant se in AEGyptum abduxisse raptu vsos, sed eā apud Argos cum nauclero naui ipsorum rem habuisse: & quū se grauidam esse comperisset, veritam parentes, sic voluntariā cū Phœnicib⁹ nauigasse, ne detegeretur. Et hæc quidem Persæ Phœnicēsque referunt: ego verò, vtrum sic gesta sint necne, non pluribus persequar. Cæterum quem ipse noui primū cœpisse inferre Græcis iniuriam, hūc indicabo, longius oratione pergens, tā paruas vrbes ciuitatēque cōmemorando quā magnas. Nam quæ olim magnæ erāt, earū permultæ factæ sūt paruæ: rursus, quæ mea memoria magnæ fuerunt, prius fuerāt paruæ. Igitur quum sciam humanam felicitatem nequaquā in eodē tenore perstare, vtriusque fortunæ mētionem habebō.

CROESVS genere quidem fuit Lydus, patre autem Alyatte: earum verò nationum tyrannus quæ intra Halym amnē sunt, qui à meridie Syros ac Paphlagonēs interfluens, contra vêtum Aquilonem, in mare quod vocāt Euxinum euoluitur. Hic Croesus, è barbaris quos cognitos habem⁹, primus Græcorū alios ad tributū pendendum adexit, alios sibi amicos cōnciliauit. Subegit quidem Iones, AEoles, & qui sunt in Asia Dore: amicos autem sibi fecit Lacedæmonios, quum ante eius imperium vniuersi Græci liberi fuissent. Nam Cimmericorū aduersus Ioniam expeditio, vetustior illa quidem Croeso extitit, non tamē vrbes expugnauit, sed per incursiones prædas abegit. Cæterum principatus quum esset Heraclidarum, ad genus Croesi, qui vocabantur Mermnadæ, sic peruenit: CANDAVLES, is quæ

a Vel, in necessitudine suam recipiunt: cum Europa verò & Græcis nullam sibi societatem intercedere existimant. Vel, nihil sibi esse commune.

b Tum demum ultro cum Ph.

c Dicere non constitui. Q. d. nō me comparo ad dicendum.

d Hunc ubi indicauerim, vltius progrediar, tam p.

e De vtriusque ment.

f Regnator. Vel rex. aut, dominator. Sic & alijs in locis.

g Vel, Alios subactos, sive (subjugatos) pendere sibi tributum coegit.

h Vrbes subiugauit. Vel pati iugum coegit.

« τως ὥστε μηδὲ μαθεῖν μιν ὀφθεῖσθαι. ἔπειτα
 « σελ. ἐγὼ γὰρ σε ἐς τὸ οἶκημα ἐν τῷ κοιμώ-
 « μεθα, ὅπασθε τῆς αἰοιζομένης θύρης θύσω.
 « μὲν δὲ ἐμὲ ἐσελθόντα, πρὸς αὐτὴν καὶ ἡ γυνὴ ἡ
 « ἐμὴ ἐς τὸ κρεῖσσιν. καὶ τὰ δὲ ἀγχοῦ τῆς ἐστὶ-
 « δου θύρας ὅτι πρὸς τὴν ἱματίων καὶ ἐν ἑ-
 « καστὸν ἐκδιδύουσα θύσει, καὶ κατ' ἡσυχίαν
 « πολλὰ πρὸς αὐτὴν θησάσθαι. ἐπεὶ δὲ ἀπὸ
 « τῆς θύρας ἐξῆλθε πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἡ γυνὴ τε
 « αὐτῆς ἡμῇ, σὺ δὲ μὴ τὸ ἐν τῇ θύρᾳ ὥστε μὴ
 « σε ὀφθαλμοὺς ἰόντα ἀφ' αὐτῆς θύρας. ὁ μὲν δὲ
 « ὡς οὕτως ἡδυνάτω ἀφ' αὐτῆς, ὡς ἔριμος.
 « ὁ δὲ Κανδαύλης, ἐπεὶ ἐδόκει αὐτῇ τῆς κοίτης
 « εἶναι, ἦγαγε τὴν Γύγαν ἐς τὸ οἶκημα. καὶ μετὰ
 « αὐτὰ αὐτὴν καὶ ἡ γυνὴ. ἐσελθόν-
 « ταν δὲ καὶ πρὸς αὐτὴν τὰ εἴματα ἐρηκτο ὁ Γύ-
 « γης. ὡς δὲ καὶ ἡ γυνὴ ἐβόησε, ἰούσης τῆς γυ-
 « ναικῆς ἐς τὴν κοίτην, ὅπως δὲ ἐχέρεται ἔξω.
 « καὶ ἡ γυνὴ ὅρα μιν ἔχοντα. μαρτυροῦσα δὲ
 « τὸ ποιητὴν ἐκ τῆς αἰδοῦς, οὐτε ἀνέβωσεν, ἀγ-
 « χυμένη, οὐτε ἐδόξε μάθεν, ἐν ἧς ἔχου-
 « σα πύσασθαι τὴν Κανδαύλην. ὅρα γὰρ
 « τοῖσι Λυδοῖσι, σχεδὸν δὲ καὶ τοῖσι πῶσι ἄλλοι-
 « σι βαρβάροις, καὶ αὐτὰς ὀφθαλμοῖς γυμνῶν,
 « ἀγχιώτῃ μετὰ τὴν φέρει. πότε μὲν δὲ οὐ-
 « τως, ὅσον δηλώσασα, ἡσυχίαν εἶχεν ὡς ὅ-
 « τι ἡμέρη παύσατο ἐγχεῖν, τῇ οἰκατέων τοῖς
 « μάλιστα ἐώσατο πύσας ἐοῖτα ἐωτῇ, ἐτοίμοις
 « ποιησάμενοι, ἐκάλει τὴν Γύγαν. ὁ δὲ, ὅσον
 « δοκῶν αὐτῇ τῇ παρῶντων ὅπασθαι,
 « ἦλθε χαλεόμηνος. ἐώθε γὰρ καὶ παρῶν, ὅ-
 « πως ἡ βασιλεὺς καλέοι, φοιτῶν. ὡς δὲ ὁ Γύ-
 « γης ἀπῆκετο, ἔλεγε ἡ γυνὴ πᾶσι, Νυνὶ τοῖς
 « δυοῖν ὁδοῖν πρὸς αὐτῶν, Γύγαν, δίδωμι αἶρεσιν,
 « ὅσοις βούλεαι παρασθῆναι. ἡ γὰρ Καν-
 « δαύλη ἀποκτείναν, ἐμὲ τε καὶ τὴν βασι-
 « λῆν ἔχε τὴν Λυδῶν, ἡ αὐτὴν σε αὐτὴν οὐ-
 « τως ἀποθνήσκον δειῖ ὡς αὐτὴ μὴ πᾶσι περὶ
 « μῦθος Κανδαύλη, τῇ λοιπὴν ἰδῆς πᾶσι μὴ σε
 « δεῖ. ἀλλ' ἡ τοὶ κείνοί γε τὸν αὐτὴν βουλεύ-
 « σάμενοι δειῖ ἀπολλύσθαι, ἡ σε τὸν ἐμὲ γυ-
 « μνῶν θησάμενον, καὶ πρὸς αὐτὴν οὐ νομίζο-
 « μεθα. ὁ δὲ Γύγης τῶς μὲν ἀπεθάνοντα
 « παρὰ λεγόμενα. μὲν δὲ, ἰκέτευε μὴ μιν αἰαγ-
 « χῆν ἐνδεῖν ὁλοκρῖναι τοιαύτην αἶρεσιν. οὐκ ἔ-
 « δυνάμην, ἀλλ' ἐώσατο αἰαγέμεν ἀληθῶς
 « utrū eligendi. Vbi non persuadet, sed

A deprehendere quidem possit se abs-
 te fuisse inspectam. Te namque se-
 cū dum fores cubiculi in quo cu-
 bamus, quā apertæ fuerint, col-
 locabo. Vbi ergo fuero ingressus,
 aderit & vxor mea in cubiculum:
 iuxta cuius introitum sella posita
 est, super quā vestes illa, vt quam-
 que exuet, reponet, sese per mul-
 tum otium spectādam præbens:
 quæ quum à sella cubitum per-
 get, ostendens inuicem terga,
 curæ tibi sit deinceps ne te per for-
 res abeuntem conspiciat. Gyges
 igitur, vbi effugere nō potuit, fuit
 paratus: quem Cādaules, postea-
 quam hora cubandi visa est adesse,
 in cubiculū duxit: statimque
 post & vxor adfuit. quam intro-
 euntem ac vestimenta deponen-
 tē Gyges intuitus, vbi auersa fuit
 illa cubitum vadens, ipse è loco
 prorepens foras abiit: & inter ex-
 eundum à muliere cōspectus est.

a Et ei fueris à tergo, curæ ti.

b Hæc, vt didicit à viro quid actū
 esset, neque præ pudore exclama-
 uit, neque visa est percepisse, ha-
 bens in animo Candaulem vl-
 cisci. Apud Lydos enim, & fere a-
 pud cæteros quoq; barbaros, ma-
 gno probro est etiam virum cō-
 spici nudum. Ita tunc nihil ape-
 riens mulier, silentiū tenuit: mox
 autem vbi dies illuxit, quos do-
 mesticorum maximè sibi fideles
 intelligebat esse, quum præparaf-
 set, Gygem accersit. Hic eam ni-
 hil suspicans scire eorum quæ a-
 cta erant, accersitus venit: quip-
 pe qui antea solitus esset ad reginā
 concedere, quoties ab ea vocaretur.
 Vt venit, ad eam his verbis
 mulier inquit, "Nunc duabus ti-
 bi præsentibus viis, Gyges, offero
 electionem, in vtram malis diuer-
 tere. Aut enim me pariter ac re-
 gnū Lydorū habe, vbi Candaule
 interfeceris, aut te ipsum cōtinuò
 occumbere sic oportet: ne in o-
 mnibus Candauli obsequendo,

b Vel, Hæc vt ani-
 maduertit quod
 à viro factum e-
 rat, neque exclama-
 uit, vt pote pu-
 dore retenta, ne-
 que præ se tulit
 animaduertisse.

d Posthac scias quæ te scire nō de-
 cet. sed aut illum qui ista consu-
 luit, interire opus est: aut te, qui
 nudam me es conspicias, & il-
 licita fecisti. Ad hæc verba Gy-
 ges primū obstupescens, postea
 obsecrare illam ne se ad ta-
 lem necessitatem adigeret alter-
 utrumque propositam sibi necessita-

c Nunc quū duæ
 viz in tua sinop-
 testate, G.

d Posthac videas
 quæ te videre nō
 decet.

tem cernit aut interimiendi herū, aut per alios pereundi, elegit ut ipse superesset: atque ita percontans illam, inquit, Quandoquidē me adigis inuitum ad herū meū occidendum, age, audiam quo pacto illum adoriemur. Excipiens illa, Ex eo, inquit, loeo adoriendus erit unde ille me nudam ostendit. in sopitum autem impetus dabitur. Posteaquam igitur insidias instruxerūt, & nox aduenit,

a Ut qui non dimitteretur, nec ullam effugiendi facultatem haberet, sed cui necesse esset aut per.

Gyges^a nihil cunctatus est: quippe cui nulla deuitandi facultas esset, sed necesse aut perire, aut Candaulem perimere. mulierem in thalamum sequitur, quē illa, dato pugione, subicit easdem fores occulit. Vnde postmodum iste procedens, quiescentem Candaulē obtruncat, vxorēque eius & regno potitus est. ^bCuius rei meminit & Archilochus Parius, qui per idem tempus fuit, in iambo trimetro. Obtinuit autē regnum Gyges & in eo fuit confirmatus ex Delphico oraculo. nam quum Lydi indigno animo ferrent Candaulis casum, atque in armis essent, conuenit inter hos ac factionem Gygianam, ut, si oraculum respondisset hunc esse regem Lydorum, ipse regnaret: sin minus, principatum Heraclidis restitueret. Accepto igitur oraculo Gyges ita regnauit. ^cSed demū Pythia loquuta, Heraclidarū ultionem in atnepotem Gygis esse venturā. quod carmen neque Lydi neque

c Sed id demum tamen Pythia erat loquuta,

ipsozū reges vllius momēti fecerunt, priusquam exitu cōprobatum est. Hunc in modum obituere tyrannidem Mermnadē, sublati Heraclidis. Gyges,

d regno occupato.

tyrānide occupata, Delphos donaria misit non pauca, ^evbi quæ ex argento donata visuntur, eorum pleraque istius sunt. Et præter argentum, inmensam vim

e Sed cū alia plurima ex argento Delphis sunt ab eo posita, tum verò etiam præter arg.

aurei dedicauit: posuitque cū aliā, cū verò (quod præcipua mentione dignum est) pateras aureas, numero sex, pondo triginta talētoram: quæ in Corinthiorum thesauro collocata sunt. licet is thesaurus (si vera loqui volumus) non Corinthii populi sit, sed Cypseli Ectionis filii. Ita Gyges, barbarorum quos ipsi nouimus pri-

A ^α τὸ χειρὶ μὲν, ἢ τὸν δεσπότην ἀποκτείναι, ἢ αὐτὸν ὑποὶ ἄλλων ἀπολλύσθαι. αἰρέεται αὐτὸς ποιεῖν. ἐπηρώτα δὲ λέγων (αἰδέ, Εἰ πεί με αἰαγκαλίζει δεσπότην τὸν ἐμὸν κτείνῃ, εἴ κ' ἐθέλοντα, φέρε ἀκούσω τίς καὶ εἴ πως ἐπιχειρήσῃ μοι αὐτῷ. ἢ ὅ, ὑπολαβούσας ἐφί, Εἰ κ' τὸ αὐτῷ ῥῶν χροῖον ἢ ὁρμή εἰσαι ὅταν καὶ ἐκείνος ἐμὲ ἐπεδέξατο γυμνῶν ὑπὸ μὲν ὅ, ἢ ἐπιχειρήσῃς ἐστὶ. Ως ὅ, ὅ, ἢ ῥτυθῶν τὴν ἐπιβουλὴν, νῦν τὸς γινόμε-

B ^β νης, (οὐ γὰρ μετρίτω ὁ Γύγης, ὁ δὲ οἱ ἐὼ ἀπαλλαγὴν ὁδοῦναι, ἀλλὰ ἔδεε ἢ αὐτὸν ἀπολλύσθαι, ἢ Κανδαύλειαν) εἶπετο ἐς τὸν θαλαμὸν τῇ γυναίκα. καὶ μὲν ἐκεῖνη, ἐγχειρίδην δόδσα, κατὰ κρύπτη ὑποὶ τῶν αὐτῶν θύρῶν καὶ μὲν τῶντα, αἰαπαυομένου Κανδαύλειαν, ὑπέκρινε τὴν καὶ ἀποκτείνῃς αὐτὸν, ἔχε καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν βασιλὴν Γύγης τὴν καὶ Ἀρχιλόχῳ ὁ Γάριος, καὶ τὴν αὐτὸν χρόνον γυμνῶν, ἐν ἰάμβῳ τελεμένη ἐ-

C ^γ πεμνήσθῃ. ἔχε ὅ, τὴν βασιλὴν, καὶ ἐκέρτυθη ἐκ τῶν ἐν Δελφοῖσι χρησθῆναι. ὡς γὰρ δὲ ^δ Λυδῶν δεινὸν ἐπιδύοντο ὁ Κανδαύλειαν παῖς, καὶ ἔνοπλοι ἦσαν, σὺν ἐσθῇ ἐς ταῦτα οἱ τε τῶν Γύγιων στρατῶν καὶ ^ε Λυδοῖσι Λυδοῖσι, ἐὼ μὲν δὲ ὁ χρησθῆναι αἰετὴ μὲν βασιλέα εἶναι τῶν Λυδῶν, πένδε βασιλεύειν. ἐὼ δὲ μὴ, ἀποδιδῶναι ὅτις ἐς Ἡρακλείδης τὴν ἀρχὴν. αἰετὴ τε δὲ ὁ χρησθῆναι, καὶ ἐβασιλεύσεν οὕτω Γύγης. πρὸς δὲ μὲν οἱ εἶπεν ἢ

^α αὐτὸν ὅτις ἐν ὅτις

D ^δ Πυθίῃ, ὡς Ἡρακλείδῃσι τίς ἦν ἐς τὸν πέμπτον ἀποχρονὸν Γύγιων. τούτου τὸ ἐπεὶ Λυδοῖσι τε καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν λόγον ὁδοῦναι ἐποιῶντο, τὸν δὲ ἐπετελέσθῃ. τὴν μὲν δὲ τυραννίδα οὕτως ἔχον ^ε Μερμνάδῃ, τὸν Ἡρακλείδης ἀπελόμενος. Γύγης δὲ τυραννίδος ἀπέπεμψε ἀνὰ θῆμα πρὸς Δελφοῖς ὅτις ὀλίγα. ἀλλ' ὅσα μὲν ἀργύρου ἀναθήματα ἔστιν οἱ πλεῖστα ἐν Δελφοῖσι πά-

E ^ε ρεῖ δὲ τῶν ἀργύρου, χρυσὸν ἀπλετόν αἰετὴν καὶ, ἄλλον τε, καὶ τὴν μάλιστα μνημεῖον ἀξίον ἔχειν ἐστὶ, χρηστῆς αἱ ἀρθρόν ἐξ χρύσεοι ἀνακαταται. ἐστὶ δὲ οὗτοι ἐν τῶν Κορινθίων θησαυρῶν, καθὼν ἔχοντες τεύχοντα ἔχοντα. ἀληθῆς δὲ λόγος χρυσῶν, οὐ Κορινθίων τῶν θησαυρῶν ἐστὶν ὁ θησαυρὸς, ἀλλὰ Κυψέλου τῶν Ἡερίωνος. οὕτω δὲ ὁ Γύγης, ὡς ὅτις

^α αὐτὸν δημοσίως

βαρβαρων τῶν ἡμεῖς ἰδόμεναι Δελφοῖς ἀ-
νέσθηκεν αἰσθήματα, μὲν Μίδαν (ὃν) Γαρ-
δίω, τὸν Φρυγίας βασιλῆα. ἀνέσθηκε γὰρ καὶ
Μίδης τὸν βασιλῆην Δελφῶν, ἐς τὸν ποταμὸν
τίζων ἐδίκαζεν, ἐόντα ἀξιόλεκτον. καίτοι δὲ ὁ
θρόνος ἔτος ἐνθάδε αἰετὶ Γύγῳ κρητῆρες. ὁ δὲ
χρυσὸς σῶντο ὁ ἀργυρὸς τὸ Γύγῳ ἀνέσθηκεν,
ὑπὸ Δελφῶν καλέσθαι Γυγάδας, ὅτι τῷ
ἀνακτόντος ἐπωνυμίῃ. ἐσέβαλε μὲν νῦν ἐ σῶν
στρατὶν, ἐπὶ τῇ ἡρξεν, ἐς τὴν Μίλητον καὶ ἐς
Σμύρνην, καὶ Κολοφῶνος δὲ ἀσπίλιν. ἄλλ-
γοῦν γὰρ μέγα ἔργον ἂν αὐτῷ ἄλλο ἐγχετο,
βασιλεύοντος δυνάμει δέοντα πταρῶντα
ἐπὶ αὐτῷ πρὸς τὸν ποταμὸν, ὅτι μνηστῆρες.

ἈΡΔΥΟΣ ὃς τὴν Γύγῳ μὲν Γύγῳ βασι-
λεύοντος μνηστῆρ ποίησεν. σῶν δὲ Πρι-
νίας τε εἶλεν, ἐς Μίλητον τε ἐσέβαλεν. ὅτι
τούτου τε τυραννίδος Σαρδίων, Κιμμέ-
ριοι δὲ ἡγεῖν ὑπὸ Σκυθῶν τῶν νομάδων
Ἰξασάντες, ἀπικέσθαι ἐς τὴν Ἀσίαν, καὶ
Σαρδὶς πάλιν τῆς ἀκροπόλεως εἶλεν. Ἀρ-
δύος ὃ βασιλεύοντος ἐνὸς δέοντα πενήτην ἴα-
ῖτα, ἐξεδέξατο ΣΑΔΥΑΤΤΗΣ ὃ Ἀρδύος
καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ αὐτῷ. Σαδυάτης
ὃ, ἈΔΥΑΤΤΗΣ. σῶν ὃ Κυαξάρης τε παῖς
Διόκω ἀπογόνῳ ἐπολέμησε, καὶ Μήδων
Κιμμερίους τε ἐκ τῆς Ἀσίας ἐξήλασε.
Σμύρνην τε πάλιν ὑπὸ Κολοφῶνος κτι-
σάμενος εἶλεν, ἐς Κλαζομένας τε ἐσέβαλεν.
ἀπὸ μὲν νῦν τούτων σῶν ὡς ἡγεῖν ἀπὸ
λαξεν, ἄλλα πορρωτάτα μεγάλας, ἄλλα

δὲ ἔργα ἀπεδείξατο ἐὼν ἐν τῇ ἀρχῇ ἀξια-
πηγητότατα ταῦτα ἐπολέμησε Μιλησίοις,
ὡς ἀδελφείῳ (ὃν) πόλεμον ὡς τὴν πα-
τρίδα. ἐπὶ αὐτῶν γὰρ ἐπολιόρκησε τὴν Μίλη-
τον ὅπως τοῦδε ὅπως μὲν εἴη ἐν τῇ γῇ καὶ
πρὸς ἀδρός, τὴν κούρην ἐσέβαλε πάλιν στρα-
τὶν. ἐστρατεύετο δὲ ὑπὸ στείγων τε καὶ
πηκιδῶν, καὶ ἀσπίδων γυναικείων τε καὶ ἀν-
δρείων. ὡς δὲ ἐς τὴν Μιλητίαν ἀπικέσθαι, οὐ-
κ ἔμελλεν οὐτὲ ἐν ἐπιπορῇ, οὐτὲ ἵστας κατέ-
σσε, ἔα δὲ καὶ χόρην ἐσάμηναι. ὁ δὲ πάλιν
δένδρεα καὶ τὸν κερπὸν τὸν ἐν τῇ γῇ ὅπως
ἀφαιρείειν, ἀπαλλάσσειν ὅπως. τῆς γὰρ
θαλάσσης (ὃν) Μιλησίοι ἐπεκράτειον, ὥστε
πρὸς ὅρας μὴ εἶναι ἔργον τῇ στρατῇ. τὰς δὲ οἰ-

mus, munera apud Delphos po-
suit, secundum Midam Gordii fi-
lium, Phrygiæ regem. Nā & Mi-
das obtulit regiam sellam, in qua
sedens iura solitus dicere erat, re-
spectaculo dignam: * quod tri-
bunal eodem quo Gyges obtulit
loco, vocitatur à Delphis Gyg-
das, eius videlicet qui obtulit co-
gnomine. Is igitur postquam im-
perio potitus est, arma intulit Mi-
leto & Smyrnæ, urbemque Co-
lophonem vicepit. Nec aliud vl-
lum præclarum facinus ab eo ge-
stum est, quàm duodequadraginta
annos regnaverit. Et hunc quidē
nos, his dumtaxat de eo comme-
moratis, mīssum facimus.

AR DYIS autem eius filii fa-
ciemus mentionem, qui post Gy-
gem regnavit. Hic Prienenses ex-
pugnauit, & Miletum inuasit: quo
Sardium tyrannidem obtinē-
te, Cimmerici à Scythis Nomadi-
bus eiekti è sedibus suis, in Asiam
transierunt, Sardisque præter ar-
cem ceperunt. Quum autem
vndequinquaginta regnasset an-
nos, successit S A D Y A T T E S
Ardis filius, regnavitque annis
duodécim. Sadyattæ successit
A L Y A T T E S; qui cum Cyaxare
Deiocis nepote bellauit & Medis:
Cimmeriisque exegit ex Asia;
Smyrnam etiam à Colophone
eonditam cepit, & Clazomenas
inuasit. Vnde nō quemadmo-
dum optabat discessit, sed vehē-
menter euentu frustratus. Alia

quoque opera, quum in imperio
fuit, dignissima memoratu edi-
dit, quæ hæc sunt. Bello quod ges-
sit cum Milesiis, à patre traditum,
hac ratione Miletum illuc trans-
gressus obsidebat: Dum fruges in
regione erant adultæ, tunc exer-
citus immittebat, procedens in
expeditionem ad cantum fistula-
rum, fidiūmque, ac tibiz tā mu-
liebris quàm virilis. Quum quoque
in agrum Milesium peruenerat,
non ædificia quæ in agris erant,
diruere, nō incendere, non fo-
res effringere, sed incolumes esse
passim sinere: arboribus modò
fructibusque regionis peruasatis,
rursus se recipiebat. Nam Milesii
mare obtinebant, ut opus nō es-
set hosti illic confidere. AEdificia

autem idcirco Lydus non exci-
 debat, ut ^a & Milesii habentes vn-
 de procederent, humum fererēt
 colerētque: & quum hoc illi fe-
 cissent, ipse cum exercitu ingres-
 sus haberet aliquid quod popula-
 retur. Hæc faciens, vndecim op-
 pugnavit annis: per quos ^b duo
 ingentia vulnera accipere Mile-
 sii: vnum, in Limencio (quod est
 ipsorum regionis) pugna cōmif-
 sa, alterum in campo Mæandri.
 Horum vndecim annorum sex
 adhuc apud Lydos regnabat Sa-
 dyattes Ardyis filius, qui cum ex-
 exercitu terram Milesiam tunc in-
 uaserat, & idem bellum conflua-
 rat: quinque reliquis eius filius A-
 lyattes, bellum quod à patre acce-
 perat (ut à me superius cōmemo-
 ratum est) intentius administra-
 uit: in quo bello Milesios nulli ex
 Ioniis subleuauerunt, præter
 Chios, qui soli fuere auxilio: red-
 dentes vicem ^c quod aliquando
 Milesii Chiis bello quod cum E-
 ryrhæis gerebant, auxilia tulif-
 sent. Duodecimo autē anno in-
 census ab exercitu segetibus, hoc
 rei fieri contigit: Segetes ut erant
 incensæ, ^d valido vigente vento,
 celerrimè peruaserunt Mineræ
 téplum, cognomine Assesæ, quo
 incendio templum deflagrauit.
 Neque vllius momenti ea res in
 præsentia habita est: sed quum
 post exercitus reditum Sardis A-
 lyattes decubisset, diuturniusq;
 ægrotaret, Delphos misit ad deū
 de sua valetudine sciscitatum, si-
 ue alieno siue suo pte consilio ad
 mittendum inductus. Nunciis
 autē, quū Delphos peruenissent,
 se reddituram responsū Pythia
 negauit, priusquam templū Mi-
 neræ reparassent, quod in terra
 Milesiorum apud Assesum con-
 cremassēt. Ita adū esse ego ^e Del-
 phis accepi: sed Milesii his illa ad-
 dunt, Periædram, Cypseli filium,
 quum audisset oraculum Alyat-
 ti redditum, misisse nuncium ad
 Thrasybulum, tunc ^f Milesiorū
 tyrannum (cuius in primis erat
 familiaris) admonitū ut aliquid
 prospiciendo sibi cōsuleret in præ-
 sens. Et Milesii quidem ita id ge-
 stum memorāt. Alyattes autem,
 vbi hæc ipsi nūciata sūt, cōfestim

^a Ut postea pro-
 deuntes Milesii
 possent terram se-
 rere & colere: &
 quum, &c.

^b Duas ingentes
 clades acc.

^c Quod antea
 Milesii cum Chiis
 bellum aduersus
 Erythræos gessif-
 sent.

^d Vi venti ada-
 ctæ, celerr.

^e Neque res hæc
 eo ipso tempore
 cōsideratu digna
 visa est:

^f Ego ex Delphis
 audiui.

^g Miles. regem
 (quocum illi ho-
 spitalis amicitia
 summa interce-
 debat) adm.

κίας ὃ κατέβαλλεν ὁ Λυδὸς, τῶνδ' εἵνεκα, ὅ-
 πως ἔχοιεν. ἐκείν' οὐ μὲν ἄρα οἱ Μιλήσιοι· αὐ-
 τὸς δὲ, ἐκείνων ἐργαζομένων, ἔχοι τι καὶ σίνε-
 σαι ἐσβάλλον. ταῦτα ποίεω, ἐπολέμει ἑ-
 τεὰ ἑνδεκα· ὅτ' τοῖσι τρώμασι μεγάλα δι-
 φάσια Μιλησίων ἐγένετο, ἐν τε Λιμνικῇ χώ-
 ρῃ τῆς σφετέρης μαχισμάτων, καὶ ἐν
 Μαλαίνου πεδίῳ. περὶ μὲν οὖν ἐξ ἑτῶν τῶν
 ἑνδεκα Σαδυάτης ὁ Ἀρδυὸς ἐπὶ Λυδῶν ἥρ-
 χε, ὃ καὶ ἐσβαλὼν τιμικαῦτα ἐς τὴν Μιλη-
 σίαν τὴν γραπτήν (Σαδυάτης γὰρ οὗτος ἐ-
 ὁ τὸν πόλεμον καὶ συνάψας) τὰ δὲ πέντε τῶν
 ἐτῶν τὰ ἐπολέμα τῶσιν ἐξ Ἀλυάτης ὁ Σα-
 δυάτης ἐπολέμει, ὃς παρὰ δὲ Σαδυάτης (ὡς
 καὶ παρ' ἐτέρῳ μοι δεδοίχεται) παρὰ ἑ-
 τῶν Μιλησίων, παρ' οἷς ἐπὶ ταῖς πόλε-
 μιν τοῖσι Μιλησίοις οὐδαμῶς ἴσων τὸν πόλε-
 μιν τοῦτον αἰνεπελάφρυνον, ὅτι μὴ Χίοι
 μοῦνοι. οὗτοι δὲ ὅμοιον αἶπα ποδιδέντες ἐ-
 πιμύρεον· καὶ γὰρ δὴ παρ' ἐτέρῳ Μιλησίοι
 τοῖσι Χίοις τὸν πόλεμον ἔρυσθαι πόλεμον
 σιωδὴν ἔχον. τὰ δὲ δυωδεκάτῳ ἔτει λήϊα
 ἐμπιπράμενον· ἀπὸ τῆς γραπτῆς, σίμω-
 νείῃ τι τοῖονδε γράσασθαι παρήγα· ὡς ἄφη
 πᾶσι δὲ λήϊον αἰέμα βιώμενον, ἀφατο πᾶς
 Ἀθηνᾶς, ὅτι κλησὶν Ἀσπίνης. ἀφ' οὗ δὲ
 ὁ πόλεμος κατεκαύθη· καὶ παρ' αὐτῇ μὲν λό-
 γος οὗτος ἐγένετο, μὲν δὲ, τῆς γραπτῆς ἀπι-
 κρομένης ἐς Σάρδεις, ἐνόησεν ὁ Ἀλυάτης.
 μακροτέρης δὲ οἱ γυμνάσις τῆς νοῦσου, πέμ-
 πει ἐς Δελφοὺς θεοπρόποις, εἴτε δὴ συμ-
 βουλίσσιντος τευ, εἴτε καὶ αὐτῷ ἑδδξε πέμ-
 ψαντι τὸν θεὸν ἐπείρεσθαι περὶ τῆς νοῦσου.
 τοῖσι δὲ ἡ Πυθίη ἀπικρομένη ἐς Δελφοὺς
 οἷα ἔφη χρῆσθαι τὸν ἢ τὸν νηὸν τῆς Ἀθηνᾶς
 ἀμορῶσσι τὸν ἐνέπρηστον χώρην τῆς Μι-
 λησίων ἐν Ἀσπίνῳ. Δελφῶν οἶδα ἐγὼ οὕτω
 ἀκούσας γράσασθαι· Μιλήσιοι δὲ τὰδε παρ' οἷς
 ἡγεῖσι πύποισι, Περίανδρον καὶ Κυψέλου,
 εἶντα Θερασίου τευ, τότε Μιλήτου τυ-
 ραννοῦντι ξένον ἐς ταμάλισα, πυθόμενον ὃ
 χρῆσθαι ὃ περὶ Ἀλυάτης γυμνάσιον, πέμ-
 ψαντα ἀγγέλον κατεπεῖν, ὅπως αὖτε παρ' οἷς
 εἰδὼς παρ' οἷς παρ' οἷς βουλίσσιντος. Μιλη-
 σιοι μὲν οὖν οὕτω λέγουσι γράσασθαι. Ἀλυά-
 της δὲ, ὡς οἱ ταῦτα ἐξηγγέλθη, ἀπίκα

ἔπεμπε κήρυκας εἰς Μίλητον, βουλόμενος **A** αὐτοὺς ποιήσασθαι Θρασυβούλου τε καὶ Μιλησίοις χεῖρον ὅσον αὖ τὸν νηὸν οἰκοδόμη. ὁ μὲν δὲ ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν Μίλητον ἦν. Θρασυβούλος ὅσα φέως ἑποπεπλοσμένος πάντα λόγῳ, καὶ εἰδὼς τὰ Ἀλυάτης μέλλει ποιεῖν, μετὰ ταῖς τοῖον δὲ ὅσους ἦν ἐν ταῖς αἰσῶσι, καὶ ἐαυτοῦ καὶ ἰδιωτῶν, τῶν αὖ πάντα στυγαζαγῶν ἐς τὴν ἀγρὴν, παρεῖπε Μιλησίοις, ἔπειτα αὐτὸς σημήνη, τότε πίνειν τε πᾶσι καὶ κώμῳ χεῖρσιν εἰς ἀλλήλους. **B** ταῦτα δὲ ἐποίησε τε ὁ Θρασυβούλος, τῶν δὲ εἰνεκα, ὅπως αὖ δὴ ὁ κήρυξ ὁ Σαρδόνιος, ἰδὼν τε σωρὸν μέγαν σίτου κεχυμένον, καὶ εἰς αὐτὸν ἀνδραγαθῶς ἐκπαθείησιν ἔοντες, ἀγείλη Ἀλυάτῃ. τὰ δὲ καὶ ἐχρέτο. ὡς γὰρ δὴ ἰδὼν τε ἐκεῖνα ὁ κήρυξ, καὶ εἰπὼν πρὸς Θρασυβούλον, ὅτι ἐν τοῖς τῷ Λυδοῦ, ἀπὸ πᾶσι καὶ Σαρδῖς, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, δι' ὅσων ἄλλο ἐχρέτο ἢ διδμαγή. ἐλπίζων γὰρ ὁ Ἀλυάτης σιτοδείην τε εἶναι ἰσχυρὴν ἐν τῇ Μιλήτῳ, καὶ τὸν λεὼν τετραῖσθαι ἐς τὸ ἔχαιον κακοῦ, ἢ καὶ κήρυκος νοσήσμενος ἐκ τῆς Μιλήτου εἰς αὐτοὺς λόγους ἢ ὡς αὐτὸς κατεδόκεε. **6** μὲν δὲ, ἢ τε διδμαγή σφι ἐχρέτο, ἐπ' ὅτε ξείνοις ἀλλήλοισι εἶναι καὶ ξυμμάχοις, καὶ δύο τε αὐτὴ ἐνός νηὸς τῇ Ἀλυσίῃ οἰκοδόμησεν ὁ Ἀλυάτης ἐν τῇ Ἀσπιδίῳ, αὐτὸς τε ἐκ τῆς νούσου αἶεσι. καὶ τὰ μὲν καὶ τὸν πρὸς Μιλησίοις τε καὶ Θρασυβούλον πόλεμον Ἀλυάτῃ ὥδε ἔχε.

Περίαςδρος δὲ ἦν Κυψέλου παῖς, ὅστις ὁ παῖς Θρασυβούλου ὁ χρηστὸν μινύσας. ἐτυράνθου δὲ ὁ Περίαςδρος Κορίνθου, παῖς δὲ λέγεται Κορίνθιοι (ὁμολογῶσι δὲ σφι Λέσβιοι) ἐν ταῖς βίαις θάυμα μύησιν ὡς ἐπὶ. Αἰείονα δὲ Μηθυμαῖον ὅτι δελφίνος ἔξενεθρὸντα ὅτι Τάναρον, εἶναι καὶ ταρῶν τῶν τότε ἔοντων. ὁ δὲ δούτερον, καὶ διθύραμβον, παρεῖπον αἰδραῖον τῇ ἡμεῖς ἰδμεν, ποιήσμενα τε καὶ ὀνομάσμενα καὶ διδάξμενα ἐν Κορίνθῳ. τῶν αὖ Αἰείονα λέγεται, τὸν πολλὸν τῷ χεῖρι ἀφαιρῶντα ὡς Περίαςδρος, ὅτι θυμῶν πλάσσει ἐς Ἰταλίην τε καὶ Σικελίην ἐργασάμενον δὲ χρήματα μέγιστα, γελῶντα ὅπισθεν ἐς Κορίνθον ἀπικέσθαι. ὁρμᾶς μὲν γὰρ ἐκ Τάραντος,

caduceatores Miletum mittit, ad incūdas cum Thrasymbulo & Milesiis pactiones tantisper dū templum ædificaretur. * Dum caduceator Miletum venit, Thrasymbulus (vt qui omnem sermonem planè perfēserat, noratque quidnā Alyattes facere statuisse) huiusmodi rē machinatur. Quod frumenti in vrbe erat vel suum ipsius vel priuatorum, id omne in forum congerit: præcipitque Milesiis vt quum ipse signum dedisset, cuncti potarēt, & inter se commestrationibus vterentur. Hæc Thrasymbulus ea gratia fecit præcepitque, vt caduceator Sardius cernens ingentem frumenti aceruū effusum, & homines oblectationibus vacantes, renunciaret Alyattæ. Quod & contigit. nam vt illa conspexit caduceator, Thrasymbuloque Lydi mandata exposuit, reuersus est Sardis: & (vt ego audio) ob nihil aliud inter eos pacificatum est. Sperans enim Alyattes vehementem penuriam rei frumentariæ Mileti esse, & populum ad extremum vsque maiorum deuenisse, reuerso illinc caduceatore, audiebat contraria atque ipse fuerat opinatus. Post hæc inter eos ita conuētum est vt mutuo hospites essēt ac socii: proque vno duo delubra apud Asselum ædificauit. Alyattes ipse ex morbo conualuit. Et quæ ad bellum quidem Alyattis cum Milesiis atque Thrasymbulo pertinet, ita habuere.

Periāder autē Cypseli filius, fuit is qui Thrasymbulo indicauit oraculum, Corinthi tyrannus: cui maximum miraculum fuisse oblatum populares sui prædicant, & his Lesbii assentiuntur. Arionem Methymnæum delphino insidentem ad Tænarum fuisse euectum, qui erat citharædorum sui seculi nulli secundus: quique primus hominū quos nouimus, & fecit & nominauit & docuit Corinthi dithyrambū. Hunc Arionem ferūt, quū permultum tēporis triuisset apud Periandrum, concupisse in Italiam Siciliamque nauigare: rursusque, parua ingenti pecunia, voluisse Corinthū reuerti: & quū profecturus Tarento esset,

a Dum caduceatores Mil. veniūt Thras. sequendo precedentia.

b Hic ὁπίσθω ἐστὶν ποτὶς retro, vel retrorsum.

a Istos machinatos esse ut Arione deturbato, pec.

b Consilii inopiam.

c Legit μάχα, πῶ οὐ μάχα. id est, non magnū. Deinde, omittitur αἰθρῶπος, id est, homo, possit sedēs. Nisi quis malit, delphino infidēs homo.

quia nullis magis quàm Corinthiis fideret, nauigium virorum Corinthiorum cōduxisse. Quum igitur altum teneret, * istos Arioni insidiatos, ut eo deturbato, pecunia potirentur. Hoc illum intelligentem, oblata eis pecunia, mortem tantum fuisse deprecātū. Non persuadenti nautas iussisse ut aut sibi manus inferret, ut sepulturā in terra nāsceretur, aut illico in mare desiliret. Arionem ad hāc ^b difficultatem redactum, obsecrasset ut quandoquidem ipsi ita placitum esset, paterentur se omni suo ornatu coopertum, stantēque super foros, cantare: & quum decāstasset, pollicebatur se sibi manus illaturum. Istos igitur (inuaserat enim eos libido audiendi præstantissimū inter homines modulatorem) ē puppe in mediam nauem cōcessisse. Illum, induto sibi omni ornatu, ac sumpta cithara stantem super foros, inchoasse carmen quod dicitur orthium: eoque decantato, sese, ut erat ornatus, in mare iccisse. Et hos quidem cursum tenuisse Corinthum: illum verò aiunt à delphino exceptum, Tænarum fuisse trāsuectum: & quum ē delphino descendisset, Corinthum eodem habitu perrexisset: & vbi peruenit, quicquid contigerat enarrasse. Periandrum autem, quia nō crederet, tenuisse hominem in custodia, nequod prodiret: cæterum curauisse ut iuitas haberet. Eos accitos, vbi adfuerunt, percontatū siquid de Arione memoraret: & referētibus illum sospitem circa Italiam agere, fortunatūque Tarētī se reliquisse, Arionem apparuisse eodē quo desiliisset habitu: istos terrefactos, nihil amplius habuisse quod cōiūcti inficiarētur. Hæc Corinthii ac Lesbii aiūt: exiātque apud Tænarum ^c ingēs Arionis ex ære donarium, super delphinum sedens. Porro Alyattes Lydus, confectō cum Milesiis bello, postea, quū septem & quinquaginta regnasset annos, vita excessit: qui secundus ex hac domo, quum ē morbo conualuisset, apud Delphos. dedicauit grādem ex argento pateram: itemque alteram ex ferro paruulam, compa-

A πεινούντα δὲ οὐδαμοῖσι μάλλον ἢ Κορινθίοσι, μιᾶσθαι πολλοὺς αἰδρῶν Κορινθίων. ὅν δὲ ἐν τῇ πελάγει ἐπιβυλβύειν, ὅτι Αἰεῖονα ἐκβαλόντας, ἔχειν τὰ χρήματα. τὸν δὲ, σπέννεται τὸ το, λίσσασθαι, χρήματα μὲν παρῖέντα σφι, ψυχὴν δὲ παρῖαι τεύχεον. ἔκων δὲ πείθειν αὐτὸν τοῖσι, ἀλλὰ κελεύειν τοῖς πορθμέας ἢ αὐτὸν ἀφ᾽ ἑαυτῶν, ὡς αὐτῶν ἐν γῇ τύχη, ἢ ἐκ πηδᾶν ἐς πῦλ θάλασσαν πῦλ ἑλίσσιν. ἀπειληθέντα ὃ τὸν Β Αἰεῖονα ἐς ἀπορίαν, παρῖαι τεύχεον, ἐπειδὴ σφι οὕτω δοκέοι, παρῖαι δὲ αὐτὸν ἐν τῇ σκυῇ πᾶσι πάντα ἐν τοῖσι ἐδωλίοις, αἰεῖσαι. αἰεῖσαι δὲ, ὑπεδέκετο ἐαυτὸν κατεργάσασθαι. καὶ τοῖσι ἐσελθεῖν γὰρ ἡδονὴν, εἰ μέλλοιεν ἀκούσασθαι τῶν αἰεῖσιν αἰδρῶν αἰοιδῶν, ἀναχωρήσαι ἐκ τῆς πόλεως ἐς μέσην νῆα. τὸν δὲ, ἐν δυνάτε τε πᾶσιν πῦλ σκυῇ, καὶ λαβόντα πῦλ κηρύειν, πάντα ἐν τοῖσι ἐδωλίοις, διεξελθεῖν νόμον τὸν ὄρθιον. τελευτῶντος δὲ τῶν νόμων, ῥίψαι μιν ἐς πῦλ θάλασσαν ἐαυτὸν, ὡς εἶχε, σπέννεται τῇ σκυῇ πᾶσι. καὶ τοῖς μὲν ἀποπλέειν ἐς πῦλ Κόρινθον τὸν δὲ, δελφίνα λέγεται ἀπολαβόντα, ἔξενεῖχε ἐς Τάιναν. ἀποβαίντα δὲ αὐτὸν χωρὲν ἐς Κόρινθον σπέννεται τῇ σκυῇ. καὶ ἀπὸ κηρύειν ἀπηγέσθαι πᾶν τὸ γένος. Περίανδρον δὲ ἀπὸ ἀπίστης Αἰεῖονα μὲν ἐν φυλακῇ ἔχειν, οὐδαμῶς μετιέντα, αἰακῶς δὲ ἔχειν τῇ πορθμέων. ὡς δὲ ἄρα παρῖαι αὐτοῖς κληθέντας, ἰστέρεσθαι εἴ τι λέγειεν παρῖ Αἰεῖονος. Παρῖων δὲ ἐκείνων ὡς εἶη τε σῶς παρῖ πῦλ Ἰταλίαν, καὶ μιν οὐ παρῖαι λίποιεν ἐν Τάιναν, ἐπιφωρῶν σφι ὅτι Αἰεῖονα, ὡς παρῖ ἔχων ἔξενεῖχε καὶ τοῖς, ἐκ πηλῶντας, ἐκ ἔχειν ἐπὶ ἐλεγχόμενοις ἀνέεσθαι. ταῦτα μὲν οὐ Κορινθιοὶ τε καὶ Λέσβιοι λέγεται. καὶ Αἰεῖονος ὅτι αἰακῶς χαλκεον οὐ μέγα ὅτι Ταινάρω, ὅτι Δελφῖνος ἐπεὶ αὐτῶν παρῖ. Αἰακῶς δὲ ὁ Λυδὸς παρῖ Ε Μιλησίοις πόλεμον διενείχας, μετέπειτα τελευτᾶ, βασιλεύσας ἑπτα ἐτῶν καὶ πεντήκοντα. αἰεῖχε δὲ, ἐκ φυγῶν πῦλ νοῦσον, δαῖτες δὲ τῆς οἰκίας ταύτης, ἐς Δελφοὺς κρητῆρας τε ἀργύρεον μέγαν, καὶ ὑποκρητῆρας σιδῆρεον κολλητὸν, ἵνα αἰεῖον δῶκε πᾶσι τῶν

τῷ δὲ Δελφοῖσι αἶα. θημάτων· Γλαύκου
τῷ Χίῳ ποῖμα, ὃς μοιῶος δὴ πώτων αἰ-
θερότων σιδήρου κόλλησιν ἔξωρε.

Τελυτήσθμυς δὲ Ἀλυσάτῃω, ὃς ἐδέξα-
το πλὴν βασιλῆϊ Κροῖζοι ὁ Ἀλυσάτ-
τῃω, ἐτέων ἐὼν ἡλικίῳ πέντε καὶ τελέκοντα.
ὃς δὲ Ἑλλήων παρόρισι ἐπεθήκατο Ἐφε-
σίοισι. ἔνθα δὲ ὁ Ἐφέσιοι πολιορκούμενοι
ἔσθ' αὐτῷ, ἀνέπεσον πλὴν πόλιν τῇ Ἀρτέ-
μιδι, ἔξάφαντες ὅκ' ἔνοον χροῖον ἐς τὸ
χρῶς. ἐστὶ δὲ μετὰ τὴν παλαιῆς πόλιν, ἡ πό-
τε ἐπολιορκέτο, καὶ τῷ νοῦ, ἐπὶ αὐτοῖσι.
παρόρισι μὲν δὲ τούτοις ἐπεχείρησε ὁ Κροῖ-
ζος· μὲν δὲ, ἐν μέρει ἐκαστοῖσι Ἰώνων τε καὶ
Αἰολέων, ἄλλοις ἄλλας αἰτίας ὅτι φέρων,
τῷ μὲν ἐδυνάτο μέζονας πρῶτος εἶναι, μέ-
ζονα ἐπαπιδόμος, τοῖσι δὲ αὐτέων, καὶ φαῦ-
λα ὅτι φέρων. ὡς δὲ ἄρα οἱ ἐν τῇ Ἀσίῃ Ἑλ-
λήνες κατεγράφατο ἐς φόρον ἀπαγωγῆν,
ὃ ἐν τῇ ἐπὶ ἐπενόεε, νέας ποταμὸς, ὅτι
χειρέειν τοῖσι νησιώταις. ὄντων δὲ οἱ πώτων
ἐπὶ μὲν ἐς πλὴν ναυπηγῆν, ὁ μὲν Βίαντα
λέγεισι Πειλῶνα ἀπὸ κέρμονος ἐς Σάρ-
δεις, οἱ δὲ Πιτταχὸν τὸν Μιτυληναῖον. εἰρημέ-
του δὲ Κροῖζου εἴπ' εἴη νεώτερον πρὸς τὴν Ἑλ-
λάδα, εἰπόντα ἴδε, καταπαύσασθαι πλὴν ναυ-
πηγῆν, ὡς βασιλῆϊ νησιώται ἵππων σῖν-
νέονται μυελῶ, ἐς Σάρδεις τε καὶ ὅτι σε ἐ-
χόντες ἐν νῶντα τεύεσθαι. Κροῖζον δὲ, ἐλπί-
σθαι λέγειν ἐκεῖνον ἀληθεῖα, εἰπεῖν, Αἰ' γὰρ
τὸ θεοὶ ποιήσεται ὅτι νόον νησιώταις, ἐλθεῖν
ἐπὶ Λυδῶν παῖδας σῖν ἵπποισι. ὁ δὲ, ὑπο-
λαβόντα φαίει, ὡς βασιλῆϊ, παρ' ὅμοις μοι
φαίνεαι βύζαζι νησιώταις ἵππων οὐδὲν λα-
βεῖν ἐν ἡπείρῳ· εἰκότα ἐλπίζων. νησιώταις δὲ
τί δόκεας βύζαζι ἄλλο ἢ ἐπὶ τε ἴχθυα ἐ-
πύθοντο σε μέλλοντα ὅτι σφίσι ναυπηγέαζ
νέας, λαβὼν ὅρασθαι Λυδοὺς ἐν θαλάσῃ,
ἵνα ἴδωσιν τῷ ἐν τῇ ἡπείρῳ οἰκηδύων Ἑλ-
λήνων πῶσινται σε, ὅτι σὺ δουλώσας ἔχεις,
καρῶν τε ἡδυνῶν Κροῖζον τὰ ὅτι λόγῳ.
καὶ οἱ (παρ' οὐνέως γὰρ δόξα λέγειν) πειρό-
μενον, παύσασθαι τῆς ναυπηγῆς· καὶ οὕτω
τοῖσι τὰ νήσους οἰκηδύοις ἴωσι ξηνίῳ συνε-
θήκατο. χρόνου δὲ ὅτι γινόμενον, καὶ κα-
τεγραμμένων σχεδὸν πώτων τῷ ἐν τῷ Ἀ-
λυσος ποταμῷ οἰκηδύων. πλὴν γὰρ Κι-

A quæ sunt Delphis donaria: opus
Glauci Chii, qui solus omnium
compactionem ferri excogitavit.

Defuncto Alyatte, successit in
regno CROESVS, annos natus
quinque & triginta: qui primus
Græcorum Ephesii bellum intulit.
Vnde Ephesii ab eo obsessi,
urbem Dianæ donarunt, fune ex
æde Dianæ ad murū alligato. Est
autem inter veterem urbem quæ
tunc obsidebatur, & templum,
septem stadiorum interuallum.
B Hos primos Croesus aggressus est,
deinde verò carptim singulos Io-
num AEOIUMQUE, alias in alios
causas præcedēs, ut in quosq; ma-
ximas reperire poterat: in quos-
dam etiam friuola causatus. Pos-
tea verò quàm Græcos in Asia
subegit ad tributum pendendum,
tunc constituit ædificatis nauibus
aggredi insulanos. Ad quas com-
pingendas, quum omnia in ex-
pedito essent, dicunt alii Biantem
C Prienæum, alii Pittacum Mity-
lenæum, quum se Sardis contu-
lisset, interrogatū à Croeso num-
quid apud Græciam noui esset:
respondisse quod illum à compin-
genda classe inhibuit. Inquit e-
nim, Insulani, ὁ rex, a decē mil-
lia equorum coemerunt, habentes
in animo aduersus Sardis at-
que te exire in expeditionem. Et
Croesum vera loqui ratum, dixisse,
Vtinam dent dii hanc insula-
nis mentem Lydos inuadendi cū
D equis. Atque hunc excipientem
dixisse, Videris mihi, ὁ rex, cupi-
de vota facturum ut insulanos in
continente adipiscaris equitâtes,
haud absurda spe. Verum quid aliud
insulanos optare censes b quâ,
b Quàm, quoniam audiuerunt
const.
simulac audierint constituisse te
aduersus se classem ædificare, ut
nacli Lydos in mari intercipient,
tèque pro his Græcis quos tu in
cōrinete c tibi adiecisti, vliscan-
tur? d Hoc sermone delectatum
admodum Croesum, atque in-
duatū (est enim visus ille perquâ
scitè dixisse) ab ædificanda classe
destitisse, atque ita cum Ionibus
qui insulas incolerent, hospitium
contraxisse. Interiecto autem tē-
pore, subactis ferme omnib. qui
intra Halym colūt. nā præter Ci-

a Vel, Infinitum
equitatum coe-
munt.

b Quàm, quo-
niam audiuerunt
const.

c In seruitutem
redegit.

d Hoc illius ita
respondentis ser-
mone del. Vel, His
verbis quibus ser-
monē ipsius ex-
ceperat. Alioqui
ἐπὶ αὐτῷ esset pro
λόγῳ.

lices ac Lycios, ceteros omnes Crœsus in suam potestatem redegit, qui sunt, Lydi, Phryges, Myfi, Mariadini, Chalybes, Paphlagonες, Thraces, Thynique & Bithyni, Cares, Iones, Dorces, AEoles, Pamphylii.

(His inquam subactis, & potentia Lydorum per Crœsum aucta, contulerunt se Sardis opibus florentes, tum ceteri omnes à Græcia sophistæ, qui ea tempestate erant, pro se quisque proficiscentes: tum verò Solon, vir Atheniēsis, qui quum leges iubētibus Atheniensibus tulisset, decem annos per causam contemplandi, nauigando erat peregrinatus, ut nequam legum quas condiderat abrogare cogeretur. Nam hoc Athenienses ipsi facere nequibāt, maximo iureiurādo adacti ad eas decem per annos seruandas quas ipsis Solon condidisset. Hic itaque legum ac contemplandi gratia Solō peregre profectus, in Aegyptum ad Amasim se contulit, & Sardis ad Crœsum.) Eò quum peruenisset, hospitaliter in regiam à Crœso exceptus est: tertioque aut quarto quā venerat die iussu Crœsi, ministri circumdixerūt hominē circa thesauros: omniāque quæ illic inerant magna ac beata, ostentarunt. Eum porro contemplatum cuncta, & ut sibi opportunum fuerat intuitum, talibus percōtatus est Crœsus, Hospes Atheniensis, quia multus ad nos rumor de te emanauit ob tuā sapiētiam, tuāque^a discursationem, qui philosophādo permulta videndi gratia es peregrinatus: ideo mihi nunc cupido incessit sciscitandi ex te^b ecquem vidisti omnium beatissimum. Sperans videlicet se inter homines beatissimum esse, ita sciscitabatur. Solō autem nihil admodum affēctatus, sed ut reserat respondens, Ego vero (inquit) ē rex, vidi beatissimum Tellū Atheniensem. Quod dictum admiratus Crœsus, instat interrogare, Qua dere Tellum iudicas esse beatissimum? Quia, inquit, Tello republ. bene instituta, filii fuerunt honesti & boni,^c eorūque singulis liberi, hique omnes superstites: & quū

^a Vagam peregrinationē [propterea vagationem] quam, utpote philosophari volēs, multa vidēdi studio confecisti.

^b An quempiam vid.

^c Ex quibus singulis vidit natos liberos, eosque

λίαν καὶ Λυκίαν, καὶ ἄλλους πολλοὺς ὑπὸ ἐαυτῷ εἶχε κατεστραμμένους ὁ Κροῖσος. εἰσὶ δὲ οἱδε, Λυδοὶ, Φρύγες, Μυσοὶ, Μαρνανδιοὶ, Χάλυβες, Παφλαγόνης, Θρήκες, Θυνοὶ τε καὶ Βιθυνοὶ, Κάρες, Ἴωνες, Δωρεῖες, Αἰολεῖς, Πάμφυλοι.

Κατεστραμμένων δὲ τούτων, καὶ προσεπικτωμένου Κροίσου Λυδοῖσι, ἀπικνεύονται ἐς Σάρδεις ἀκμαζούσας πλούτῳ ἄλλοι τε ^α πολλοὶ ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταί, οἳ τῶτον τὸν χρόνον ἐπύγχαμον ἔόντες, ὡς ἕκαστος αὐτῶν ἀπικνεύτο· καὶ δὴ καὶ Σόλων, ἀμὴρ Ἀθηνῶνος, ὃς Ἀθηνῶνοισι νόμους κελεύσας ποιήσας, ἀπεδήμησε ἔτεα δέκα (ἔτι θεωρεῖς παρῶρα σὺν πλούτῳ) ἵνα μὴ δὴ τινα τῶν νόμων ἀναγκασθῇ λύσαι τὸ ἔργον. αὐτοὶ γὰρ οὐκ οἶοί τε ἡσυχῇ αὐτῷ ποιῆσαι Ἀθηνῶνοι. ὀρχίοισι γὰρ μεγάλοις κατείχοντο, δέκα ἔτεα χρησέσθαι νόμοισι τοῖς αὐτοῖσι Σόλων ᾔσται. (αὐτὸς δὲ ὢν τούτου καὶ τῆς θεωρίας ἐκδημήσας ὁ Σόλων εἰνεκα, ἐς Αἴγυπτον ἀπῆκετο παρὰ Ἀμῆσιν, ἐδὴ καὶ ἐς Σάρδεις παρὰ Κροίσου.) ἀπικνεύμενος δὲ, ἔκρινε τὸ ἐν τοῖσι βασιλεῦσι ὑπὸ τῷ Κροίσῳ· μὲν δὲ ἡμέρη τρίτη ἢ τετάρτη, κελεύσματος Κροίσου, ^β Σόλωνα θεωροῦντες παρῶρα καὶ τοῖς θυσιαστέροις, καὶ ἔπεδεικνυον πόμψα ἔόντα μέγιστα τε ὅλβια. θεωσάμενον δὲ μιν παρὰ πόμψα (ἔόντα μέγιστα τε καὶ σκευάμενον ὡς οἱ κατὰ χερὸν ἰὼ, εἶρετο ὁ Κροῖσος) ταῦτα, Ζεῖνε Ἀθηναῖε, πῶς ἡμῶς γὰρ παρὰ σὺν λόγῳ ἀπῆκται πολλός, καὶ σοφίης εἰνεκεν τῆς σῆς καὶ πλάτης, ὡς φιλοσοφῶν, τῆς πολλῆς θεωρίας εἰνεκεν ἐπελήλυθας· νῦν ὢν ἡμέρας ἐπείρεσθαι με ἐπὶ λήθῃ σε, εἴ τινα ἤδη πόμψων εἶδες ὀλβιώτατον. ὁ μὲν, ἐλπίζων εἶναι ἀνδραγαθῶν ὀλβιώτατος, ταῦτα ἐπηρώτα· Σόλων δὲ, οὐκ ἀποθωπεύσας, ἀλλὰ τὰς ἐόντι χρησάμενος, λέγει, ὦ βασιλεῦ, Τέλλον Ἀθηναῖον. ἀποθωμιάσας δὲ Κροῖσος ὁ λεχθὲν, εἶρετο ὅπως φέρεως, Κοίη δὴ κρίνης Τέλλον· εἰ δὲ ὀλβιώτατος, ὃς εἶπε, Τέλλω τούτῳ μὲν, τῆς πόλιος δὲ ἡκρότης, παῖδες ἡσυχῇ καλοῖται καὶ ἄλλοι, καὶ σφίσι εἶδε ἅπανσι τέκνα ἐκ γυνάμενα, καὶ πόμψα παρὰ μέγιστα. ἐς τὸ γὰρ βίον

ταῖς αὐτῇ δὲ ὡν τούτων, καὶ τῆς τοῦ ὀλβίου, ὁ Σ. ἐνέκειν,

ταῖς ἐπιδείκνυσται καὶ τὰς ἐκείναις,

« τὸ βίου βῆ ἤκοντι, ὡς τὰ πρὶν ἡμῖν, τελευτῇ
 « βίου λαμπροτάτη ἐπελήετο. ἡμοῦν δὲ
 « ἦδ' Ἀθῆναιοι μάχης πρὸς τοὺς ἀστυγί-
 « τοντας ἐν Ἐλευσίνι, βοηθήσας, καὶ ἔσπῃ
 8 « ποιήσας τῷ πολέμῳ, ἀπέθανε κάλλιπα.
 « καὶ μιν Ἀθῆναιοι δημοσίῃ τε ἔταψαν αὐτῷ.
 « τῇ δ' ἔπεισε, καὶ ἐτίμησάν μετὰ ἄλλω. ὣς
 « δὲ ἔχ' ὅτε Τέλλον παρετρέφατο ὁ Σό-
 « λων Κροῖσον, εἴπας πολλά τε καὶ ὀλ-
 « γία, ἐπηρώτα τίνα δούτερον μετ' ἐκείνῳ ἴ-
 « δι' ὁκέων πᾶν γὰρ δούτερος γὰρ οἴσεται.
 « ὁ δὲ εἶπε Κλέωβίον τε καὶ Βίτωνά. Τούτοις
 « ἦδ' εὐδοίῃ ἦμος Ἀργείοισι βίος τε ἄρχεων ὕ-
 « πην, καὶ πρὸς τούτῳ, ῥώμῃ σώματος ἰσχυρῆς,
 « ἀεθλοφόροι τε ἀμφοτέρω ὁμοίως ἔσθμ. καὶ
 « δὴ καὶ λεγεται ὧδε λόγος. εὐούσης ὁρτῆς τῇ
 « Ἡρῇ τοῖσι Ἀργείοισι, ἔδεε πῶντος πλὴν μη-
 « τέρα αὐτῶν ζῶντι κομιδῇ αἰεὶ εἰς τὸ ἱερὸν.
 « ④ δὲ σφι βόες ἐκ τῶ ἀγροῦ οὐ πρὸ γένοντο
 « ἐν ὥρῃ. ἐκ κληῖς δ' αὖτε τῇ ὥρῃ οἱ νεωταῖαι,
 « ὑποδυνάτες αὖτε ὑπὸ πλὴν ζῶντων,
 « εἰλκον πλὴν ἀμαζαι. ὅτι τῆς ἀμάξης δὲ
 « σφι ὄχετο ἡ μήτηρ. σαδίοις δὲ πέντε καὶ
 « πεσσεύοντα δ' ἀχμίσοντες, ἀπίκοντο
 « ὅτι τὸ ἱερὸν. Ταῦτα δὲ σφι ποιήσας, καὶ ὁ-
 « φθεῖσι ὑπὸ τῆς πρηνυμένης, τελευτῇ τοῦ
 « βίου ἄριστ' ἐπελήετο. διέδ' ἔξέ τε ἐν τούτοις
 « σι ὁ θεός, ὡς ἀμείνον εἴη αἱ θεοῖσι τε θανάται
 « μάλλον ἢ ζῶν. Ἀργεῖοι μὲν γὰρ παρῆσαντες
 « ἐμακάριζον τῷ πικρῷ πλὴν γνώμῃ. αἱ
 « δὲ Ἀργεῖαι, πλὴν μητέρας αὐτῶν, οἶον τέκνων
 « ἐκύρυσσε. ἡ δὲ μήτηρ, παρῆσαντες εὐδοῖα τῶ
 « τε ἔργῳ καὶ τῇ φήμῃ, σῶσα αὐτίον τῶ ἀγῶνι
 « μαρς, βύχθη Κλέωβί τε καὶ Βίτωνι, τοῖσι
 « ἐωυτῆς τέκνοισι, οἳ μιν ἐτίμησάν μετὰ ἄλλω,
 « δουῖαι πλὴν θεῶν δ' αὖτε πρὸς τυχὴν ἀ-
 « λειπὸν ἔστι. μὲν γὰρ ταῦτα δὲ πλὴν βύχθη, ὡς
 « ἔγνωσάν τε καὶ βύχθησαν, καὶ ἀποκλή-
 « ρητες ἐν αὐτῷ τῶ ἱερῷ ④ νεωταῖαι, οὐκέτι
 « ἀνέστησαν, ἀλλ' ἐν τέλει τούτῳ ἔσθοντο. Ἀρ-
 « γεῖοι δὲ σφρων εἰχόνας ποισάμενοι, ἀνε-
 « σαν ἐς Δελφοὺς, ὡς αἰδρῶν ἄριστων ἡμο-
 « ῶν. Σόλων μὲν δὴ βιδαμονίης δούτε-
 « ρος ἐνεμε τούτοις. Κροῖσος δὲ παρῆσαντες,
 « εἶπε, ὦ Ζεῦ Ἀθῆναιε, ἡ δὲ ἡμετέρη βι-
 « δαμονίη οὕτω τοι ἀπέρριπται εἰς τὸ μηδέν,
 tus, inquit, Hospes Athenientis, ad cona te deicitur in nihilum nostra felicitas,

A hoc vitæ, quantum in nobis sitū
 est, bene traduxisset, obitus splē-
 didissimus ei obtigit. Siquidem
 prælio quod Athenienses cum fi-
 nitimis gessere apud Eleusinem,
 quū auxilio venisset, hostemque
 in fugā vertisset, pulcherrimam
 oppetiit mortem. Quem Athe-
 nienſes, quo loco occubuerat, eo
 ipſo publicè humarunt, magni-
 ficèque honorarunt. Tum verò
 multa de Tello ac beata Solone
 referente, excitatus Croesus, in-
 B terrogat quēnam secundum ab
 illo vidisset: putās haud dubiè se-
 cundas se partes esse laturū. Cleo-
 bin, inquit ille, & Bitonem: quip-
 pe his & genus Argium erat, &
 victus suppedibat: adhæc cor-
 pus robur tantum | vt & in cer-
 taminibus ambo pariter victores
 extiterint: & de his etiam ista me-
 morentur: Quum dies festus Iu-
 nonis apud Argiuos esset, oport-
 C teretque omnino matrē horum
 ad templum ferri bobus iunctis,
 hique boues ex agro eis ad ho-
 ram præstò non essent: tunc iu-
 uenes exclusi tempore, iugū sub-
 eūtes, plaustrum pertraxerūt quo
 mater vehabatur, & quinque ac
 quadraginta per stadia trahentes
 ad templum peruenērunt. Qui-
 bus quum hæc fecissent, & ab om-
 ni cœtu conspecti fuissent, o-
 ptimū obdixit vitæ exitus: & per
 hæc deus iudicauit, Satius homi-
 ni esse mori quàm viuere. Nam
 D quum circumstantes Argiui, lau-
 dibus tollerent, viri quidem, cō-
 silium filiorū: forminx verò, ma-
 trem eorum, quod talibus filiis
 prædita esset: mater gaudio per-
 fusa cū liberorum factum tum fa-
 ma, ante simulacrum stans, pre-
 cata est eam vt Cleobi & Bitoni
 filiis suis daret id quod optimum
 esset homini cōtingere. Post hæc
 precationē, vbi sacrificarūt epu-
 latique sunt, quiescentes in ipſo
 E cubito, non sunt amplius exci-
 tati, sed hoc vitæ exitu perfunditi.
 Quorum effigies, tanquam viro-
 rum qui præstātissimi extitissent,
 Argiui factas, apud Delphos col-
 locarūt. Et hī quidem Solon se-
 cundas beatitudinis partes attri-
 buit. Croesus autem cōturba-
 tus, inquit, Hospes Athenientis, ad cona te deicitur in nihilum nostra felicitas,

Er. autem hoc
 responso offensus.
 vel, in iram con-
 citatus.

hic proquit

ut ne privatis quidem viris nos æquiparādos ducas. Cui ille, Me Cræse gnarum omne numē invidum esse & turbulentum, de rebus humanis interrogas? In diuturno enim tēpore multavidetur quæ nemo velit videre, & tolerātur multa quæ nolit quispiam tolerare. Proponamus enim homini terminum vitæ ad septuaginta annos, qui anni constant ex viginti quinque millibus ac ducentis diebus, mense intercalari non

a Quod si volet annum unum esse quàm alterū vno mense maiorem, ut tempora eodē opportunē recurrant, mens.

b Quinquaginta. sequendo nostram lectionem.

c Alter nihil affert quod alteri sit prorsus simile. Ita igitur, Cræse, omnis homo est ipsa calamitas.

d Vivit in diē.

e Hic verò istis illi superat, quod damnum quidem ferre & desiderii explere non ita potest ut ille: sed hæc ab eo arcet felicitas, expers autē est malorū, sanus, felix sobole, & formosus.

posito. * Quod si velis alternos istorum annorum addito mense prolixiores fieri, ut tempora opportunē incidentia congruant, menses quidem intercalares per annos septuaginta, sicut trigintaquinque, dies autem ex his mensibus mille^b quingenti. Horum dierum omnium, qui sunt in septuaginta annos, numero vigintisex millia ducenti quinquaginta, c nullus prorsus qualem alius rem afferat. Ita igitur, Cræse, omnino calamitosus est homo. Ceterum tu quidem mihi videris & diuitiis valde pollere, & permultorum hominum rex esse: sed id de quo me interrogasti, nondum te esse dixero priusquam te bene vita defunctum esse audiero. Neque enim beatior est qui magnis opibus præditus est, eo qui^d diurnum victum habet: nisi eidem omnibus bonis prædito, fortuna cōcesserit bene vita defungi. Et enim complures homines sunt perquam locupletes, minimē tamen beati, complures item mediocria habentes patrimonia, fortunati. Quorum is qui diuitiis affluit, sed non beatus est, duabus tantummodo rebus antecellit fortunatum: at hic illum pluribus. Ille ad cupiditates implendas, & ad grandem quæ incidat offēsam superandam validior est: hic, etsi illo inferior est in his duobus quæ bene illi à fortuna denegantur, tamen excellit quod illorum inexpertus est, quod prospera fruitur valetudine, quod malorū expers, quod bonorum liberorum parens, quod formosus est. Quod si præter hæc, diem quoque suum rectē obierit, is est (quem quæris) dignus qui vocetur beatus: prius tamen quàm ad obitum pervenerit, nequaquam beatus appellandus, sed fortunatus.

A ὥστε ὁδὸν ἰδιωτῶν ἀνδρῶν ἀξίους ἡμέας εἰποιῆσαι; ὁ δὲ εἶπε, ὦ Κρείσσε, ὅτι τὰ μὲν πρῶτον ἐὼν φθονερὸν τε καὶ ταραχῶδες, ἐπειρωτὰς αἰθερῶν τῶν ἀρηγμάτων πέρι; ἐν γὰρ τῇ μακρῷ χρόνῳ πολλὰ μὲν ἔστι ἰδέειν τὰ μή τις ἐθέλει, πάλλα δὲ καὶ παθεῖν. ἐς γὰρ ἐβδωμήκοντα ἔτεα οὐρανὸς ζῆς ἀνδρῶν παρτίθῃμι. οὗτοι ἔόντες ἐνιαυτοὶ ἐβδωμήκοντα, παρέχονται ἡμέρας διηκοσίας καὶ πεντακισχιλίας καὶ B δισμυρίας, ἐμβολίμου μῆνός μὴ ἡρομένου. εἰ δὲ δὴ ἐθέλῃσι πύτερον τῷ ἔτεων μὲν μακρότερον γίνεσθαι, ἵνα δὴ αἱ ὥραι συμβαίνοισι τῷ ἀνθρώπῳ ἐς τὸ δέον, μήνες μὲν τῷ ἐβδωμήκοντα ἔτεα οἱ ἐμβολίμοι γίνονται τετακτὰ πέντε· ἡμέραι δὲ ἐκ τῶν μῆνῶν πούτων, χίλια πεντήκοντα. τούτων τῶν ἀπασῶν ἡμερῶν τῶν ἐς τὰ ἐβδωμήκοντα ἔτεα, εὐσεῶν πεντήκοντα καὶ διηκοσίων καὶ ἑξακισχιλίων καὶ δισμυρίων, ἡ ἑτέρα αὐτῶν τῇ ἑτέρῃ ἡμέρῃ C τῷ ἀνθρώπῳ ὁδὸν ὁμοίον παρσάγῃ τῇ γμα. οὕτω ὦν ὦ Κρείσσε πᾶς ἔστι αἰθερὸς συμφορῇ. ἡμεῖς δὲ σὺ καὶ πλουτέων^{αὐτῶν} μέγα φαίμεαι, καὶ βασιλεὺς εἶ πολλῶν αἰθερῶν· ἐκεῖνο δὲ τὸ εἶρεό με, οὐκ ἔγωγε λέγω, τῶν αὐτῶν τελευτήσθαι καλῶς^{αὐτῶν} αἰῶνα πύθασθαι. οὐ γάρ τοι ὁ μέγα πλῆθος μᾶλλον τὸ ἐπ' ἡμέρῳ ἔχοντος, ὁ λειώτερός^{αὐτῶν} ἔστι· εἰ μὴ ἡ τύχη ἐπίσσω τὸ πρῶτον καλῶς^{αὐτῶν} ἔχοντι τελευτῆσαι^{αὐτῶν} εἰς ὅσον πολλοὶ μὲν γὰρ^{αὐτῶν} ζῶντες αἰσθῶντων, ἀνόλβιοι εἰσι· πολλοὶ δὲ μετρίως ἔχοντες βίην, βύτυχες. ὁ μὲν δὲ μέγα πλῆθος, ἀνόλβιος δὲ, τοῖσι παρσάγῃ βύτυχος μοῦνον^{αὐτῶν} ὁδὸν^{αὐτῶν} τὸ πλῆθος καὶ ἀνόλβιος πολλοῖσι. ὁ μὲν, ἐπιθυμίῳ ἐκτελέσθαι, καὶ ἀτὴν μεγάλην παρσάγῃ δύναναι^{αὐτῶν} τῶν^{αὐτῶν} οὗτος· ὁ δὲ, τοῖσι δὴ παρσάγῃ ἐκείνῳ, ἀτὴν μὲν καὶ ἐπιθυμίῳ ἐκ ὁμοίως δύναντος ἐκείνῳ^{αὐτῶν} εἶναι, ταῦτα δὲ ἡ βύτυχη οἱ ἀπορῶνται. ἀπὸ^{αὐτῶν} E ρος δὲ ἔστι, ἀνουςος, ἀπαθής κακῶν, βύπαις, βύβης. εἰ δὲ παρσάγῃ τοῖσι ἐπὶ τελευτῆσθαι^{αὐτῶν} εἰς ὅσον δὲ, ὁδὸν^{αὐτῶν} ἐκείνῳ, τὸ σὺ ζητεῖς, ὁ λειώτερος καλῶς^{αὐτῶν} ἀξίος ἐστὶ. τῶν δὲ αὐτῶν τελευτήσθαι, ἐπὶ^{αὐτῶν} γὰρ, μὴ δὲ καλῶς^{αὐτῶν} καὶ ὁ λειώτερος, ἀπὸ^{αὐτῶν} βύτυχας.

τα πάντα μὲν νῦν ταῦτα συλλαβεῖν ἀνθρώ-
πον ἔόντα, ἀδυνάτῳ ἔστι· ὥς τ' ἂν χώρα ὁδο-
μὴν καὶ παρὰ πάντα ἐωυτῇ κ' ἔρρουσα, ἀλ-
λὰ ἄλλο μὲν ἔχει, ἐτέρου δὲ ὅτι δέεται· ἢ δὲ
αὐτὰ πλεῖστα ἔχει, ὁρίση αὐτῇ. ὥς δὲ καὶ αἰ-
δεσθ' ὅτι σῶμα ἐν ὁδοῖν αὐτὰρ κ' ἔστι. ὅ
μὲν γὰρ ἔχει, ἄλλου δὲ σῶμα ἔστι. ὅς δ' αὖ
αὐτῶν πλεῖστα ἔχων ἀφ' ἐτέρας, καὶ ἔπειτα
τελευτήσῃ δι' ἀφ' ἑτέρας τὸν βίον, οὗτ' ἂν κ' ἔ-
μοι τὸ αὐτομαθὲς, ὥς βασιλῆς, δίκαιός ἐστι
φέρεισθαι. σκαπτεῖν δὲ χρὴ πῶμτος χρήμα-
τος πλεῖν τελευτῶν καὶ ἀποβήσεται πολλοῖσι
γὰρ δὴ ὑποδέξας ὄλβον ὁ θεὸς, περὶ ῥίχους
αἰέτερες. ταῦτα λέγων τῷ Κροίσῳ, ὅπως
οὔτε ἐρρεῖτο, οὔτε λόγου μιν παρηγόριος
ὁδοῖός ἐστι· ἀποπέμπεται· κάρτα δόξας ἀμα-
θὰ εἶναι, ὅς τ' αὖ κ' ἔόντα ἀγαθὰ μετεῖς,
πλεῖν τελευτῶν πῶμτος χρήματος ὁρᾶν ἐ-
κέλευε.

ΜΕΤΑ δὲ Σόλωνα οἰχομένον, ἔλαβε
ἐκ θεῶν νέμεσις μεγάλη Κροίσον, (ὥς εἰ-
χέσθαι) ὅτι σῶμασε ἐωυτὸν ἐπὶ αἰδεσθ' ὅτι
ἀπὸ πῶν ὀλβιώτατον. αὐτίκα δὲ οἱ βῆδοντι
ἐπέση ὄνυχος, ὅς οἱ πλεῖν ἀληθῆναι ἔφαινε τῷ
μελλόντων γινέσθαι κακῶν καὶ τὸν παῖδα.
ἡσυχῇ δὲ τῷ Κροίσῳ δύο παῖδες τῷ οὔτε-
ρος μὲν διέφθαρτο· (ὡς γὰρ δὴ καφός) ὁ δὲ
ἕτερος, τῷ ἡλικίῳ μακρῶν τὰ πάντα ὡφ-
τος. οὐνομα δὲ οἱ ὡς Ἄτys. τῶν δὲ ὦν τὸν
Ἄτyn σημαίνει τῷ Κροίσῳ ὁ ὄνυχος ὥς ἀπο-
λέει μιν αἰχμὴ σιδηρὴ βληθέντα. ὁ δὲ ἐπεὶ
τ' ὤκνησεν, καὶ ἐωυτῷ λόγον ἔδωκε, κατόρ-
ρωδῆσας τὸν οἶκρον, ἀγεται μὲν τῷ παιδὶ γυ-
ναῖκα· ἐωυτῶ δὲ στρατηγὴν μιν τῷ Λυδῶν,
οὐδαμῶς ἐπὶ ὅτι τοιοῦτον ὄφθημα δέξεται πε-
πε. ἀκόντια δὲ καὶ δοράτια, καὶ τὰ ποικίλα
πάντα τοῖσι χρέονται ἐς πόλεμον αἰδεσθ'-
ται, ἐκ τῷ αἰδρεῖν καὶ ἐκ κομίσαι, ἐς τοῖς
θαλάμοις· σκῆπτρον, μή τι οἱ κρεμνόμενον
τῷ παιδὶ ἐμπέσῃ. ἔχοντος δὲ οἱ σῶ χερσὶ
τῷ παιδὸς τὸν γάμον, ἀπικνέεται ἐς τὴν Σάρ-
δεις αἰὲρ συμφορῇ ἐχόμενος, καὶ οὐ κα-
ταρῆς χεῖρας ἐών· Φρυγὴ μὲν γὰρ, ἡμεῖς
δὲ τῷ βασιλεῖ. παρελθὼν δὲ οὗτ' ἂν ἐς τὴν
Κροίσου οἰκίαν, κατὰ νόμους οὗτ' ἂν ἐπιχω-
ρίους κατὰ τοῦ ἐδέετο ἐπικυρῆσαι. Κροί-
σος δὲ μιν ἐκείνη. ἐστὶ δὲ ὡς πλησθὴν ἢ κατὰ τοῖς
Λυδοῖσι καὶ τοῖς Ἑλλήσι.

A Sed hæc omnia consequi hominē
impossibile est: sicut nec vna regio
cūcta sibi sufficit: sed aliud
habens, alio indiget: quæ tamen
habet plurima, ea est optima. quæ-
admodum etiam hominis corpus
vnum aliquod non est consum-
matum: quia aliud habet, alio ca-
ret. Sed quisquis horum plurima
constanter habuerit, & postea pla-
cido animo è vita excesserit, hic
apud me nomine hoc, veluti rex,
donari meretur. Omnis autē rei
B oportet inspicere exitum, quò sit
euentura: quoniā multos deus, qui-
bus fortunæ suppeditauerat, ra-
dicitus evertit. Hæc Solon, neque
assentando Cræso, neque yllius
eum momenti faciēdo, loquutus
dimittitur: sanèque est visus esse
indoctus, qui bonis præsentibus
prætermisissis, iuberet omnium re-
rum inspicere exitum.

a Is (meo quidē
iudicio) dignus
est, ὁ rex, qui no-
men illud ferat.

scribendo ὡς βασι-
λεὺς, pro ὡς βασι-
λεὺς.

b Felicitatem o-
stentat.

P o s t abitum Solonis ingēs-
deorum indignatio Cræsum ex-
cepit, quòd (ut conicere licet) sci-
psum omnium hominū beatissi-
mum arbitraretur. Statim igitur
ei quiescenti somnium oblatum
est, veritatem indicans malorum
quæ circa filium erant euentura.
Erant autē Cræso liberi duo: quo-
rū alter qui mutus, inutilis erat:
alter inter æquales in omnibus
longè primus, nomine Atys. Hūc
itaque Atym Cræso significat som-
nium, fore ut ferrea cuspis tra-
iectum interimeret. Experrectus,
& secū rem versans, somnio terri-
tus, accipit filio uxorem: & quum
solutus esset præesse copiis Lydo-
rum, nusquā cum amplius ad tale
munus dimittit: iacula & hastas,
omniaque huiuscemodi quibus
homines in bello vtuntur, è por-
ticibus amouens, in thalamos in-
fert, nequid suspensum in filium
decideret. Quum autem nuptias
filii in manibus haberet, aduenit
Sardis quidam in calamitate posi-
tus, manibúsque non puris, natio-
ne Phryx, regio ex genere. Hunc,
quum ad ædes Cræsi venisset, ex-
rituq; domestico, ut sibi expiari li-
ceret, orasset, Cræso expiauit. Mo-
dus autē expiandi propemodum is
est apud Lydos qui apud Græcos.

c Vicio corporis
laborabat: erat e-
nim sardus:

Vbi verò legitima peregit Cræsus, percōtatus est vnde ille, quisnam foret, inquit, Homo, quis tu? & quo Phrygiæ loco profectus, domesticus mihi factus es? & quæ virum aut quam fœminā interemisti? Ad quæ ille respondit, ^a Mida, Gordio prognati, sum filius, nomine Adrastus: quia fratrem meum ipsius imprudens interemi, adsum eiectus à patre, & omnibus rebus exutus. Cræsus autem inuicē ad eum his verbis inquit, Ex viris nobis amicis oriundus es, & ad amicos venisti: hic in nostris ædibus tu manens, nullius rei indigebis. Istam porro calamitatem quam leuissimè ferendo, plurimum lucrifacies. Atque ille quidem apud Cræsum domicilium habuit.

Verum per hoc idem tempus apud Olympum motem Mysiæ, aper eximia magnitudinis extitit, qui ex hoc monte progressus, Myforū opera peruasabat: quem que sapenúmero Mysi aggressi, nihil admodum mali ei fecerant, sed ab eo acceperat. Ad extremū igitur missis ad Cræsum nūciis, ita dixere, Apparuit, o rex, apud nos maximus aper, qui agrestia corrumpit opera: quem studiofissimè captantes, interimere tamen nō valuimus. Nunc itaque te obsecramus vt nobiscum filiū tuum ac delectos iuuenes canēfque mittas, quò belluam è regione tollamus. Hæc illis precatibus, Cræsus somnia memoria repetens, ita respondit, Filii quidē mei nolite amplius facere mentionem: neque enim cum vobis dimitterem. nam est nouus maritus, & ista nunc sunt ei cordi. Lydorum tamen delectos & venatores omnes cum canibus vnā mittam, mandabōque euntibus vt promptissime vobiscum belluam de regione summoueāt. Hæc Cræsus respondit. Cuius verbis quum contenti ^b non essent Mysii, interuenit Cræsi filius, auditusque quæ Mysii precarentur, & Cræso negante cum illis missurū se filium, hæc inquit ad eum adolescens, ^c Pater, quæ nobis antehac aliquando honestissima ac magnificētissima erāt, vel in bella vel in venationes eūdo, specimē sui dare,

^a Μίδα μὲν ποὺ
Γορδίου. Sic etiā
insequentibus.

^b Legitur οὐκ ἀπο-
χρεώμενον. quæ ef-
fe vera lectio vi-
detur.

^c Antehac qui-
dem, pater, nobis
licebat ex rebus
pulcherrimis, &
in primis genero-
sis, nempe bella &
venationes fre-
quentando, nomi-
nis celebritatem
querere. at tu
nunc utroque i-
dorum excl.

^A ἐπεὶ τε ἡ παρ' ἡμῶν ἐποίησε ὁ Κροῖσος, ἐπιπυλάνετο ὁ κόλπον τε καὶ τίς εἴη λέγων τὰδε, Ἀνδρα, τίς τε εἶναι, καὶ κόλπον τῆς Φρυγίας ἡκων, ὅστις μοι ἐγγύς; τίνα τε ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν ἐφόνευσας; ὃ δ' ἀμείβετο, Ω βασιλεῦ, Γορδίῳ μὲν τῷ Μίδῳ εἰμὶ παῖς, ὃ νομάζομαι δὲ Ἀδράστου. Φοιβύσας δὲ ἀδελφὸν ἐμεῶν τοῦ ἀέκων παρ' ἐμὲ, ὅτε ἀληθεύονος τε καὶ τῶν πατρῶος, καὶ ἐστέρη μὲν πόλεων. Κροῖσος δὲ μὲν ἀμείβετο τοῖςδε, Ἀνδρῶν τε φίλων τυγχάνεις ἐκ γένος εἶναι, καὶ ἐλήλυθας ἐς φίλους· εἶναι ἀμνηστῆρας χρημάτων δ' ἀνδρῶν ἐν ἡμετέροις. συμφωνῶν δ' αὐτῶν ὡς κουφότατα φέρων, κερδαιεύεις πλεόντων. ὁ μὲν δὲ δίαυτον εἶχε ὁ Κροῖσος.

Εν δὲ τῷ αὐτῷ χρόνῳ οὕτω, ἐν τῷ Μυσιῳ Οὐλύμπῳ σὺς χρῆμα γίνεται μέγα ὀρμεώμενος δὲ οὗτος ἐκ τῆς οὐρεὸς οὗτου, τῷ τῷ Μυσῶν ἔργα ἀναφθείρεσκε. πολλὰ καὶ οἱ Μυσοὶ ἐπ' αὐτὸν ἔχοντες, ποιεῖσθαι μὲν δὲ καὶ κόπον, ἐπαυρῶν δὲ πρὸς αὐτὸν. τέλος δὲ, ἀπὸ κέρμενος τῷ τῷ Κροῖσῳ τῷ Μυσῶν ἀγαθοὶ, ἐλθόντες τὰδε, Ω βασιλεῦ, οὗτος χρῆμα μέγιστον ἀνεφάνη μὲν ἐν τῇ χώρῃ, ὅς τε ἔργα ἀναφθείρεται. τῶν πρὸς οὐρεῶν μὲν ἐλέγην, οὐ δυνάμεθα. νῦν ὦν πρὸς δεόμεθα σε, τὸν παῖδα ἐξ Ἀργείας νεωγίας καὶ κύνας συμπέμψαι ἡμῖν, ὡς αὐτῶν ὅτε ἐλθόντες ἐκ τῆς χώρας. ὁ μὲν δὲ οὕτων ἐδέοντο. Κροῖσος δὲ μνημονθῶν τῶν ὀνειδιστῶν ἔπεα, ἐλεγέσθαι τὰδε, Παιδὲς μὲν πρὸς τῶν ἐμῶν μὴ μνησθῆτε ἐπὶ οὐ γὰρ αὐτοῖς ὑμῖν συμπέμψαμι (νεωγὰ μὲν γὰρ ὅστις, καὶ αὐτὰ οἱ νῦν μέλει.) Λυδῶν μὲν τοὺς Ἀργείας καὶ δὲ κυνηγῆσιον πᾶν συμπέμψω. καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ λίσσομαι τοῖσι ἰούσι, ὅς ὡς πρὸς οὐρεῶν τοῖσι συνεξελεῖν ὑμῖν ὃ θηλείον ἐκ τῆς χώρας. αὐτὰ ἀμείψασθαι. ἀποχρεώμενον δὲ οὕτοις τῷ Μυσῶν, ἐπεισέρχεται ὁ τῷ Κροῖσου παῖς, ἀκηκῶς. τῷ ἐδέοντο ὁ Μυσοί. οὐ φαρμάκου δὲ τῷ Κροῖσου τὸν γε παῖδα σφισι συμπέμψειν, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ νεωγίας τὰδε, Ω πάτερ, τῷ καλλίστῳ πρὸς τερόν κοτε ἐξ ἀναγόμενα ἡμῖν ἴω, ἐς τε πόλεις καὶ ἐς ἀγροὺς φοιτῶντας διδοκίμεν.

ἡμετέ-
ρου.
καὶ Κροῖ-
σου.

10

νῦν δὲ ἀμφοτέρων με τούτων ἀποκλίσσαι
 ἔχεις, οὔτε πῖνα δὴ λίλῳ μοι παρδῶν, οὔτε ἀ-
 θυμίλῳ. νῦν τε τεοῖσι με χρὴ ὀμμάσαι ἐς τε
 ἀγροίῳ καὶ δὲ ἀγροῖς φοιτέοντα φαίνεσθαι;
 κοῖος μὲν τις τοῖσι πολλήτης δόξω εἶναι; καὶ οἷος
 δὲ τις τῇ νεογάμῳ γυναικί; κοῖος δὲ ἐκείνῃ
 δόξω ἀνδρὶ στυοικέειν; ἐμὲ ὦν σὺ ἢ μέγας ἰέ-
 ναι ὅτι τὴν δῆλῳ, ἢ λέγῃ ἀνὰ πείσον ὅπως
 μοι ἀμείνω ὅτι τῶντα οὕτω ποιέομαι. Α-
 μείβεται Κροῖστος τοῖςδε, Ωἷ παῖ, οὔτε δει-
 λῖν, οὔτε ἄλλο γὰρ ἐν ἀγρῷ παρδῶν τοι,
 ποιέω τῶντα. ἀλλὰ μοι ὅψις ὀνειρεῖται ἐν τῷ
 ὑπνῷ ὅτι πῖνα εἶπες σὲ ὀλιγοχρόνιον εἶσεσθαι.
 ὑπὸ γὰρ αἰχμῆς σιδηρέης ἀπολέεσθαι.
 πρὸς ὦν τὴν ὅψιν τῶντι, τὸν τε γάμον τοι
 τῶντον ἔσπευσα, καὶ ὅτι τὰ πρὸ λαλαμεινόν-
 ρα σὲ ἀποπέμπω, φυλακὴν ἔχων εἰ-
 πως διωαίμην ὅτι τῆς ἐμῆς σε ζωῆς ὄψε-
 κλέψαι. εἰς γὰρ μοι μῦθος τυγχάνεις ἐὼν
 παῖς τὸν γὰρ δὴ ἕτερον, διεφθαρμένον τὴν ἀ-
 κοῖαν, σὲ εἶναι μοι λογιζομαι. Αμείβεται ὁ
 νεωκυῖς τοῖςδε, Συγνώμη μὲν ὦ πάτερ τοι,
 ἰδόντι γὰρ ὅψιν ποιῶντι, πᾶσι ἐμὲ φυλακὴν
 ἔχῃ. ὁ δὲ οὐ μαθητὴς, ἀλλὰ λελήθῃ σε
 ὁ ὄνειρον, ἐμὲ τοι δικάσῃ ὅτι φράζῃ. φῆς τοι
 ὁ ὄνειρον ὑπὸ αἰχμῆς σιδηρέης φάναι ἐμὲ
 τελευτήσῃν. ὅς τ' αἰχμῇ εἰσι χεῖρες, κοῖη
 δὲ αἰχμῇ σιδηρῇ, σὺ φοβέαι; εἰ μὲν γὰρ
 ὑπὸ ὀδόντος τοι εἶπε τελευτήσῃν με, ἢ ἄλ-
 λου τευ ὅ, τι τούτω ἔοικε, χεῖρ δὴ σε ποιέειν
 τὰ ποιέεις νῦν ὅ ὑπὸ αἰχμῆς. ἐπεὶ τε ὦν
 οὐ πρὸς ἄνδρας ἡμῖν γίνεται ἡ μάχη, μέ-
 γας με. Αμείβεται Κροῖστος τοῖςδε, Ωἷ παῖ,
 ἐστὶ τῇ με νικᾷς γνώμῃ ἀποφαινων πᾶσι
 τῷ ἐνυπνίου. ὡς ὦν νενικημένος ὑπὸ σέο,
 μετὰ γνώσκω, μετήμι τέ σε ἵεναι ὅτι τὴν
 ἀγροίῳ. Εἰ παῖς δὲ τῶντα ὁ Κροῖστος, μετα-
 πέμπεται ὁ Φρύγῃ Ἀδρήστον ἀπικομίσθαι
 δὲ οἱ λέγῃ παῖδε, Ἀδρήστε, ἐγὼ σε συμφο-
 ρῇ πεπληγμένον, ἀγροίῳ τι τοι σὲ ὀνειδί-
 ζων, ἐκείνη, καὶ οἰκίοισι ὑποδύαμε-
 νος ἔχω, καὶ ἔχων πᾶσαν δαπάνην νῦν ὦν
 (ὁφείλεις γὰρ, ἐμεῖ πρὸς ποιήσαντος χρη-
 σά ἐς σε, χρηστοῖσι με ἀμείβεσθαι) φύλα-
 κα παῖδος σε τοῦ μοῦ χρηζῶ ἡνέσθαι, ἐς ἀ-
 γροίῳ ὁρμεωμένον. μή τις κατ' ὄδον κλέ-
 πῃς κακοῦργος ὅτι δηλήσει φάμεναι ὑμῖν.

horum viroque nunc exclusum
 me tences, nulla in me animad-
 uersa neque ignavia neque socor-
 dia. Nunc ergo quibus me oculis
 conspici oportet euntem in forū,
 atque illinc redeuntem? qualis ci-
 uibus, qualis vxori recens nuptæ
 videbor? cui illa viro videbitur
 nupta? Proinde me tu aut finas
 venatum ire, aut mihi verbis per-
 suadeas, potiora ista esse quæ facis.
 Cui respondens Croesus, Fili, in-
 quit, neque quod ignauiam, ne-
 que quod aliud quippiam iniucū-
 dum mihi animaduertterim in
 te, hæc facio: sed visum quod in
 somnis mihi oblatum est, dixit te
 breuis æui futurum: quippe ferrea
 periturū cuspide. Cuius visi gratia
 & has maturavi nuptias, nec ad
 ea quæ suscipiuntur, dimitto, ob-
 seruans siquo pacto quæ te, dum
 viuo, à clade subtrahere. Filius e-
 nim mihi vnicus es. nanque al-
 terum auribus captum pro nullo
 existimo. Ad quem vicissim a-
 dolescens, Pater, inquit, tibi equi-
 dem ignosco agenti circa me cu-
 stodiam, qui talem videris visio-
 nem: verum tu illam non probè
 percipis: quam (quoniam te la-
 tet) æquum est me tibi interpre-
 tari. Ais tibi somnum ostendisse,
 me ferrea periturum cuspide. At
 verò quænam manus sunt, quæve
 cuspis ferrea quā tu pertimescas?
 Nam si dente dixisset aut aliquo
 huius simili periturum me, debe-
 res facere quæ facis: nunc autem
 dixit, cuspide. Quare quum non
 sit nobis pugna cum viris, ire me
 finas. Et Croesus, Euincis me (in-
 quit, fili, ista loquens de somnio
 intelligendo. Quapropter, vt abs
 te victus, muto sententiam, & tibi
 veniam do cūdi ad venationem.
 Hæc loquutus Croesus, Adrastum
 Phrygem accersit, eique, vbi ad-
 fuit, talia inquit, Ego te Adraсте
 calamitate præditum (nō ingra-
 to tibi hæc exprobro) expiaui, &
 receptum domi habeo, omnem
 suppeditans sumptum: nunc er-
 go de me, qui prior de te bene me
 ritus sū, debes inuicē bene mere-
 ri. Custodem te opus est esse filii
 mei, venatum proficiscentis, ne-
 qui inter viam occulti grassatores
 in vestram perniciem prodeant.

* Calamitate
 percussus (quod
 non dico vt quic
 quam ingratus
 tibi exprobrum)

Ad hæc, tua interest cò te ire vbi splendor ex rebus gestis paratur: quod tibi paternum est: & præterea tibi robur adest. Cui Adrastus, Ego, inquit, ô rex, in istud certamen alioqui non pergerem: quem tali calamitate affectum, nefas est ad æquales se conferre fortunatos, * aut velle inter eos adesse. & frequenter meipsum còtinui: nunc tamen quoniam tibi hoc in animo est, cui gratificari debeo & gratiam referre pro beneficiis, istud exequi paratus sum: filiumque tuum, quẽ me custodire iubes, expecta incolumẽ redditurum^b custodis causa. Posteaquã his verbis Adrastus Cræso respondit, mox instructi viris delectis, iuuenibusque & canibus, discedunt. Qui vbi ad montem Olympum peruenire, belluam indagant, & inuentam circumfusi iaculis incessunt. Ibi hospes is qui à cæde fuerat expiatus, & vocabatur Adrastus, vibrato in aprũ iaculo, non illum, sed frustrato ictu filium Cræsi adeptus est. Iste, cuspidẽ ictus, vocem somni impleuit. Quod factum quidã Cræso nunciaturus cucurrit, perueniẽsque Sardis, pugnam illi & filii necem indicauit. Cræsus autẽ morte filii perturbatus, eo grauius eam ferebat quòd is eum necasset quem expiasset à cæde. Et pergrauiter cladem suam lamentans, Iouẽm expiatorem inuocabat, testificãs quæ ab hospite passus esset. ^c Inuocabat etiam hospitalem & familiarem, hunc eundem nominans deum: hospitale quidem, quòd quum domũ excepsisset hospitem, percussorem filii sui imprudens aluisset: familiarem verò, quòd quem pro illius custode misisset, eum comperisset maximum hostem. Secundum hæc, Lydi adfuerunt qui mortuũ adferebãt: post ipsum interfector sequebatur. Stans autem hic ante cadauer, sese Cræso tradebat, manus protendens, iubẽsque vt se super cadauer mactaret, referendo, tum priorem calamitatem suam, tum, quoniam suum etiam expiatorem interemisset, sibi viuendum amplius non esse. Hæc Cræsus audiens, etsi in tant

A πρὸς δὲ τῆτο, καὶ σὲ τοι χρεῶν ἔστι ἵεναι ἐν-
θα " ἀπολαμψώμεαι τοῖσι ἔργοις. πα-
τρῶϊόν τε γάρ τοι ἔστι, καὶ παρσεῖπι ῥώμῃ ὑ-
πέρχῃ. Αἰμείβεται δ' Ἀδρηστος, ὧ βασιλεῦ, α-
λλῶς μὲν ἔγνωε αὐτῷ ἥϊα ἐς ἀεθλον τοι-
όνδε· (οὔτε γὰρ συμφορῇ τῇδε κεχηρμῆνον α-
εῖκος ἔστι ἐς ὁμήλικας δι' ὀρθήσονται ἵεναι, α-
οὔτε τὸ βούλεσθαι πάρα) πολλαχὲν τε ἀνί-
σχον ἐμευῶτόν· νῦν δέ, ἐπεὶ τε σὺ ἀπευδῆς, καὶ α-
δεῖ τοι χρεῖζεσθαι (ὀφείλω γὰρ σὲ ἀμεί-
B βεσθαι χρευσίσι) ποιέειν εἰμὶ ἔριμος ταῦτα. α-
παῖδά τε σὺν, ^α καὶ κελύεαι φυλάσσειν α-
ἀπήμονα, τῷ φυλάσσοντος εἵνεκεν παρσεδύ-
κα τοι ἀπονοστήσει. τοῖοι τοῖσι ἐπεὶ τε σὺ α-
μείψαιο Κροῖσον, ἥϊσιν μὲν ταῦτα δ' ἐξη-
τυμῆροι λογάσι τε νελωῖσι τε καὶ κυσί. ἀ-
πικῆμνοι δὲ ἐς τὸν ΟΥ' λυμπὸν τὸ ὄρος, ἐ-
ζήτεον τὸ θηρίον· διέρχοντες δέ, καὶ ἀεῖσαν-
τες αὐτὸ κύκλω, ἐσκηντίζον. ἔνθα δὴ ὁ ξεῖ-
νος αὐτῷ δὴ ὁ κατὰρθεῖς ^α φόνον, καλεό-
C μῆμος δὲ Ἀδρηστος, ἀκοντίζων τὸν σκυῶ, ἔμῳ
ἀμῶναι, τυγῶν δὲ τῷ Κροῖσου παιδός.
ὁ μὲν δὴ βλήθεῖς τῇ αἰχμῇ, ἐξέπλησε τῷ ὀ-
νείρῳ πλὴν φήμην. ἔθεε δὲ πῖς ἀγχελέων
παῖ Κροῖσω τὸ γερονός· ἀπικῆμνος δὲ ἐς
τῷ Σάρδις, πλὴν τε μάχῃ καὶ τὸν τῷ παι-
δὸς μόνον ἐσήμενέ οἱ, ὃν Κροῖστος, ἰὼ θανά-
τῳ ἔμῳ παιδὸς σκυῶ τε παραγμένος, μᾶλλον πῖ
ἐδῶνολογέετο ὅτι μιν ἀπέκτεινε τὸν αὐτὸς II
φοῖς ἐκῆθηρε. ὡς ἐσημεκτέων δὲ τῇ συμφο-
D ρῇ δὴνῶς, ἐκῆλεε μὲν Δία κατάρστον, μῦ-
τυρῆμνος τὰ ὑπὸ τῷ ξείνῳ πεπονθῶς εἶη.
ἐκῆλεε δὲ ὀπίσθιον τε καὶ ἐταρρήιον, τὸν αὐτὸν
ἔτον ὀνομάζων τὸν μὲν ὀπίσθιον καλέων,
" ὅτι δὴ οἰκίοισι ὑποδύζαμνος τὸν ξένον,
Φονέα τῷ παιδὸς ἐλθόντανε βόσκων τὸν δὲ
ἐταρρήιον, ὡς φύλακα συμπεμψας αἰπῶ,
" διείσχει πολεμιάτατον. πῦρ ἵσταν δὲ μὲν
τῆτο οἱ Λυδοὶ φέροντες τὸν νεκρὸν, ὑπῆσαν ὃ
εἶπετ' οἱ ὀφονδῆς. γὰρ δὲ σὺ παρ τῷ νε-
E κροῦ, πῦρ δίδου ἐμῶν Κροῖσω, παρσείνων
τῷ χεῖρας, ὅτι κατὰ σφῶν μιν κελύων
παῖ νεκρῷ λέγων πλὴν τε παρσετέρῳ ἐμῶν
συμφορῇ, καὶ ὡς ἐπ' ἐκείνη τὴν κατὰραντα
ἀπολωλεκῶς εἶη. σὺ δὲ οἱ εἶη βιώσιμον.
Κροῖστος δὲ τούτων ἀκούσας, τὸν τε Ἀδρηστον
αὐτοῦ ἐκείνῳ ἀκούων, αὐτὸν ἐκείνῳ ἀκούων,

2- Neque mihi
est voluntas.

b Quod ad cu-
stodem attinet.

c Hospitalem &
sodalitium, eun-
dem illum deum
appellans.

II

οὐκ ἔστιν ἡ
οὐκ ἔστιν ἡ
οὐκ ἔστιν ἡ

28' Διότις.

κατοικτείρει, καὶ τὸν ἐὼν ἐν κακῷ οἰκήσῃ
 τοσούτω, καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν, ἔχω ὡς εἶνε
 τὸ δὲ σὺ πᾶσαν τιμὴν δίκην, ὅτι σὺ τοῦ
 καταδικάζεις θάνατον. εἰς δὲ οὐ σὺ μοι τὸδε
 κακὸν ἀπίος, εἰ μὴ ὅσον ἀέκων ἐξεργά-
 σαι. ἀλλὰ θεῶν καὶ τις, ὅς μοι καὶ πάλαι
 παρεσήμηνε τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι. Κροί-
 σος μὲν νῦν ἔταψεν ὡς εἶχεν ἐν τῷ ἐωυτοῦ
 παῖδα. Ἀδρητος δὲ ὁ Γορδῖος τῷ Μίδεω,
 οὗτος δὲ ὁ φονὴς μὲν τῷ ἐωυτοῦ ἀδελφεοῦ
 ἡμόμορος, φονὴς δὲ τῷ καθήσαντος, ἐπεί
 τις ἡσυχίᾳ αὐτῷ ἀφελῶν ἐγένετο, τὸ δὲ
 σῆμα, συγγνωσκόμενος αὐτῷ ἀφελῶν εἶ
 αὐτὸς εἶδε βαρυσυμφορώτατος, ἐωυτὸν ἐ-
 πικρατοσφάζει τῷ τύμβῳ.

μεγά-
 λως αὐξή-
 σονται

τῷ ὅτι

τῷ ὅτι

Κροῖσος δὲ ὅτι δύο ἔτεα ἐν πέντε με-
 γάλῳ καὶ δῆτο, τῷ παιδὸς ἐξημερόμενος. μὲν
 δὲ ἡ Ἀστυάγος τῷ Κυαξάρει ἡγεμονίᾳ κα-
 ταρθεῖσα ὑπὸ Κύρῳ τῷ Καμβύσῳ, καὶ
 τῷ Περσέων τῷ ἡγεμονίᾳ αὐξάνομενα,
 πέντεος μὲν Κροῖσον ἀπέπαυσε, ἐξέβησε δὲ
 ἐς φροντίδα, εἰκὼς διώχεται, τὸν μέγαν
 ἡμέραται τῷ Πέρσας, καταβαλεῖν αὐτῶν
 αὐξάνομενον τιμὴν διώχεται. μὲν ὡν τιμὴ
 ἀφελῶν αὐτῷ ἀπὸ τῆς ἀπέπειστο τῷ
 μαντησίῳ τῷ τε ἐν Ἑλλήσιν, καὶ τῷ ἐν Λι-
 βύῃ. ἀφελῶν αὐτῷ ἀλλοις ἄλλῃ, οὗ μὲν ἐς
 Δελφοὺς ἵεναι, τοὺς δὲ ἐς Ἀβας τῷ Φωκέων,
 τοὺς δὲ ἐς Δωδώνην. ὧ δὲ τινες ἐπέμποντο
 τῷ τε Ἀμφιάρεω καὶ τῷ Τροφώ-
 νιον οἱ δὲ τῷ Μιλησίῳ ἐς Βραγχίδας. αὐ-
 τὰ μὲν νῦν τὰ Ἑλλήσιν μαντήσια, ἐς τὰ
 ἀπέπεμψε μαντευσόμενος Κροῖσος. Λι-
 βύης δὲ τῷ Ἀμμωνα ἀπέστειλε ἄλλοις
 χρησόμενοις. διέπεμπε δὲ περὶ ἡμέρας τῷ
 μαντησίῳ ὅτι φρονέοιεν. ὡς εἰ φρονέοντα τὴν
 ἀληθείαν διέρεται, ἐπείρηται σφέα δότε-
 ρα πέμπων, εἰ ὅτι χρεοὶ ὅτι Πέρσας τρα-
 τεύεσθαι. ἐνταῦθα μὲν δὲ τοῖσι Λυδοῖσι
 ταῦτα, ἀπέπεμπε ἐς τὴν ἀφελῶν τῷ
 χρησέων. ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁρμηθέντες ἐκ
 Σαρδίων, ὑπὸ ταῦτος ἡμερολογίους τὸν
 λοιπὸν χρόνον ἔχασον τῇ ἡμέρῃ χρεοὶ τοῖσι
 χρησέοις, ἐπὶ πρῶτον ταῦτα ὅτι ποιέων τυγ-
 χούσιν ὁ Λυδῶν βασιλεὺς Κροῖσος ὁ Ἀλυά-
 τῃ. ἅπαντα δὲ αὐτῷ ἔχασα τῷ χρησέων θε-
 ασίῃ, συγγνωσκόμενος αὐτῷ ἐωυτὸν. ὧ μὲν νῦν τὰ λοιπὰ τῷ χρησέων

miseratus est, & ad eum inquit, Habeo abs te hospes omnem sa- tisfactionem, quoniam teipsum morte condemnas. Neque verò tu huius mihi cladis autor es, nisi quatenus id fecisti imprudens: sed deorum quispiam, qui iā pridem mihi ventura significavit. Croesus ergo filium pro dignitate sepeliuit. Adrastus autem Midæ filius, Gordii nepos, is qui tū fratris tum expiatoris interfecto extiterat, ubi silentium hominum fuit, ad sepulcrum, ignoscen- tibus ei hominibus ob quæ ipse gra- uissimè affligebatur, se se super- bustum transfidit.

a Legit, ὁ Μίδεω τῷ Γορδίῳ, ὅτι τῷ προαδελφῷ.

b Sese existimās omnium hominū quos unquam vi- disse, esse miser- rimum, seipsum sup.

Porro Croesus, filio orbatu, ingenti in luctu duos annos egit. Quem luctum postea finiuit Astyagis Cyaxaris filii dominatio à Cyro Cambysis filio sublata, & res Persarum augescens: atque in solitudinem venit, si qua ratione posset, potètiam Persicam, priusquam magna efficeretur, occupare. Sub hanc ergo cogitationem, statim tentare statuit vaticinia, quæque apud Græcos quæque in Africa essent, aliis aliò dimissis, quibusdam Delphos, quibusdam Dodonam: nonnulli etiā ad Amphiaraum ac Trophonium, & alii quidam ierunt ad Branchidas orā Milesiæ. Atque hæc sūt Græca ad quæ cōsulenda Croesus misit oracula. In Africa verò ad Ammonem alios responsa petiuros dimisit. Omnes autem misit exploratum oracula quid sentirent: ut, si consentanea in vero deprehenderentur ea, secūdò per suos tentaret nunquid in Persas expedi- tionem moliretur. Mittens itaque ad oracula tentanda Lydos, hæc dedit eis mandata, ut qua die proficiscerentur ex Sardibus, ab ea reliquum tempus supputantes, quotidie oraculis vterentur, sci- ficantes quidnam faceret Lydo- rum rex Croesus Halyattæ filius: & quod singula oracula respon- dissent, id omne conscriptum ad se referrent. Quid porro cætera responderint oracula, à nemine

c Postea verò Astyagis Cyaxaris filii principatus à Cyro Cambyse filio sublatus, Croesi luctum inhibuit, eumque in solitudinem coniecit quomodo posset, priusquam Persæ magni facti essent, crescentem eorū potentiam sub- uertere.

d Quibusdā ad Phocensium vr- bem, Abas, qui- busdam.

e Singuli eodem die oraculū con- sulerent.

commemoratur: apud Delphos autem, simulatque ingressi sunt Lydi domum, consulturi deum, & sciscitaturi quod sibi esset iniūctum, Pythia hexametro tenore hæc inquit,

AEquoris est spatium & numerus mihi notus arena.

Mutum percipio, fantis nihil audio vocem.

Venit ad hos sensus nidor testudinis acris,

Quæ simul agnina coquitur cum carne lebetes,

Aere infra strato, & stratum cui desuper est as.

His oraculis quæ Pythia reddidit, conscriptis, Lydi digressi, Sardis rediēre. Quūmque alii quos circummiserat Croesus, affuissent, tunc singula resignās, quod scriptum esset inspexit: quorum quidem nullum probavit. Vbi autē illud Delphicum audiuit, protinus veneratus est, & excepit: existimans solum esse Delphicum illud oraculū: quippe quod comperisset quod ipse fecerat. Nam posteaquam ad petenda oracula nuntios dimiserat, statuto illo die observato, tale quiddam est machinatus, commentando ea quæ ad deprehendendum & explicandum perdifficilia forent: testudinem pariter & agnum concisos in aheno coxit, operculo ahenco imposito. Atq; ita ē Delphis Croeso responsum est. Ex Amphiarai vaticinio quidnam responsum sit Lydis, quum in sacro illo rite sacrificassent, non queo dicere. Nam de eo nil fertur aliud quàm quod & hoc Croesus verax vaticinium se natum esse existimavit. Post hæc autem ingentibus hostiis deū qui est apud Delphos exorandum statuit. Immolauit enim lecta pecora numero ter mille: præterea lectos aureos & argenteos, phialas aureas, & amictus purpureos, ac tunicas ingenti pyra extructa concremauit, sperans sese aliquāto magis his rebus posse deum illum sibi adiungere, iussis etiam Lydis omnibus, ut sua ipsorum, quicquid tale haberet quisque, immolaret. ^a Quo ex sacrificio quum immensa vis auri defluxisset, ex ea dimidiatos late-

^a Quum autem huic sacrificio finem imposuisset, magnā auri vim liquefecit, & ex ea dim.

A ἡσασσι, & λέγει) πρὸς ἑδάμην· ἐν τῷ Δελφοῖσι ὡς ἐσθλὸν τάχιστα ἐς τὸ μέγαρον ὁ Λυδοὶ χρησόμενοι τὰς θεῶν, καὶ ἐπηρώτων τὸ ἐν τεταλμύρον, ἢ Πυθίῃ ἐν ἑξαμέτρῳ τὸν λέγει πᾶσι,

Οἶδα δὲ ἐγὼ ψάμμου τ' ἄριθμόν, καὶ μέτρα θαλάσσης,

Καὶ κωφοὺ στυγίμμι, καὶ οὐ φωνῶντος ἀκούω.

Οἷ μὲ μ' ἐς φρένας ἦλθε " κρατερὴ οἶα ^{αὐτὴν κρατερὰ ῥώοιο}

B χελώνης
Ἐφορμήεις ἐν χαλκῷ ἄμ' ἄρνείοισι κρέεσιν, ἢ χαλκὸς μὲν ὑπέστρωται, χαλκὸν δὲ ἐπείσται.

Ταῦτα οἱ Λυδοὶ ἡσασσάσης τῆς Πυθίης συγγραψάμενοι, οἵχοντο ἀπὸντες ἐς τὰς Σάρδεις. ὡς δὲ καὶ ἄλλοι οἱ πεπεμφθέντες παρρησάμ φέροντες τῶν χρησμοῖς, ἐν ταῦτα ὁ Κροῖσος ἔκαστα ἀνασφύσων ἐπώρεα τῶν συγγραμμάτων. τῶν μὲν δὲ ὁδὸν πρὸς ἑ-

C πόμιν ὅς, ὡς δὲ ἐκ Δελφῶν ἦκουσε, αὐτίκα πρὸς εὐχέῃ τε καὶ πρὸς ἐδέξατο, νομίσας μοιῶν ἐξ) μαρτήιον δὲ ἐν Δελφοῖσι, ὅτι οἱ ἔξθρηκεε τὰ αὐτὸς ἐποίησε. ἐπεί τε γὰρ δὴ διέπεμψε τὰς πᾶς χρηστῆς τοῖς θεοπρόποις, φυλάξας τὴν κυρίαν τῶν ἡμερέων, ἐμνησθῆσατο τοιαῦτα ὅτι νοήσας τὰ ἡν ἀμνησθῆναι ἔξθρηκε τε καὶ ὅτι φερόσασθαι χελώνῃ καὶ ἄρνα καπακόψας, ὁμοῦ ἔψαε αὐτὸς ἐν λέβητι χαλκῷ, χαλκεὸν ὅτι ἦ-

D μα ὅτι θεῖς. τὰ μὲν δὲ ἐκ Δελφῶν οὕτως τὰς Κροῖσος ἐχρήσθη· τῷ τὴν Ἀμφιάρεω τῷ μαρτήιον ἀποκρίσιν, ὅτι ἔχω εἰπεῖν ὅ, τι τοῖσι Λυδοῖσι ἐχρήσε, ποιήσας πρὸς τὸ ἱερὸν τὰ νομίζοντα. οὐ γὰρ ὡς ὁδὸν τῶν λέγεται ἄλλο γὰρ, ἢ ὅτι καὶ τῶν ἐνόμισε μαρτήιον ἀψευδὲς ἐκ τῆς. μὲν δὲ ταῦτα θυσιῇσι μεγάλησι τὸν ἐν Δελφοῖσι θεὸν ἱλάσκετο. κτήρεά τε γὰρ τὰ θυσιῶν πάντα τρεῖς χίλια ἔθυσε, κλίνας τε ὅτι χρύσεος καὶ ἐπὶ γύροις,

E καὶ φιάλας χρυσῆς, καὶ εἴματα πορφύρεα, καὶ κισθῆας, ἤσας πυρρῷ μεγάλῃ, κατέτεγγε· ἐλπίζων τὸν θεὸν μάλλον τοι τούτοις ἀνακτήσασθαι. Λυδοῖσι τε πᾶσι πρὸς εἰπε θυτὴν πάντα ἵνα αὐτῶν τούτῳ ὅ, ἢ ἐχοῖ ἕκαστος. ὡς δὲ ἐκ τῆς θυσιῆς ἐχρῆτο, καπαχέμενος χρυσὸν ἀπλεῖον, ἡμισπλίθια ἔξ αὐτῶν

τῶν ἱσασσῶν

14

αὐτὴν ἐμνησθῆσαι

τῶν ἱσασσῶν

ὅς ἡ λῶνε· ὅτι μὲν τὰ μακρότερα, ποιέων
 ἐξαπάλαστα, ὅτι δὲ τὰ βραχύτερα, τρι-
 πάλαιστα ὕψος δὲ, παλαιστὰς. ὅριθμόν γ',
 ἐπὶ αὐτὰς δέκα καὶ ἑκάτον. καὶ τρυτέων, ἀπέ-
 φθου χρυσοῦ τέσσαρα, τέσσα ἡμίτάλαιτα
 ἑκάτον ἔλκοντα· τὰ δὲ ἄλλα, ἡμιπλινθία,
 λευκοῦ χρυσοῦ, σαθρόν διτάλαιτα. ἐποιέετο
 δὲ καὶ λέοντος εἰκόνα χρυσοῦ ἀπέφθου, ἑλ-
 κουσθμυ σαθρόν τετάλαιτα δέκα. ὅτι ὁ λέων,
 ἐπεὶ τε κατεσχέτο ὁ ἐν Δελφοῖσι νῆος, κα-
 τέπεσε ἀπὸ τῆς ἡμιπλινθίων (ὅτι γὰρ πύ-
 ροις ἰδρυτο) καὶ νῦν κεῖται ἐν τῇ Κορινθίων
 θησαυρῷ, ἑλκων σαθρόν ἑξοδμον ἡμίτάλαι-
 τον. ἀπετάκη γὰρ αὐτῷ τέταρτον ἡμίτάλαι-
 τον. ὅτι τελέσας δὲ ὁ Κροῖσος ταῦτα, ἀπέ-
 πεμψε εἰς Δελφοὺς καὶ τὰ δὲ ἄλλα ἅμα
 τοῖσι, χρητῆρας δύο μεγάλοι μεγάλους, χρύ-
 σεον καὶ ὀργυρεον· τῷ ὁ μὲν χρύσεος ἐκέετο
 ὅτι δέξια ἐσιόντι ἐς τὸν νῆον· ὁ δὲ ὀργυρεος,
 ἐπὶ ὀριστερά. μετεκινήθησθαι γὰρ οὗτοι ὑ-
 πὸ τὴν νῆον κατακείναι. καὶ ὁ μὲν χρύσεος
 κεῖται ἐν τῇ Κλαζομηνίων θησαυρῷ, ἑλ-
 κων σαθρόν ἑννατον ἡμίτάλαιτον, καὶ ἐπὶ
 δυώδεκα μνέας· ὁ δὲ ὀργυρεος, ὅτι τῷ ὁρο-
 νήϊου τῆς γωνίης, χωρέων ἀμφορέας ἑξακο-
 οίους. ἐπὶ κίρναται γὰρ ὑπὸ Δελφῶν θεο-
 φαίνῃσι. φασι δὲ μιν Δελφοὶ Θεοδώρου τῷ
 Σαμίου ἔργον εἶναι. καὶ ἐγὼ δοκέω· οὐ γὰρ ὁ
 σίωτυχόν φαίνεται μοι ἔργον εἶναι. καὶ πῖρος
 τε ὀργυρεοὺς τέσσαρας ἀπέπεμψε, αἱ ἐν
 τῇ Κορινθίων θησαυρῷ ἐστῶσι καὶ περὶ ῥα-
 τήλια δύο ἀνέθηκε, χρυσεόν τε ὁ ὀργυρεον,
 τῷ τῇ χρυσεῷ ὅτι γέγραπται, Λακεδαί-
 μονίων Φαλκίων εἶναι ἀνάθημα· σὺ δὲ ὁρῶς
 λέγοντες. ἐστὶ γὰρ καὶ τῷ Κροίσου. ἐπέγρα-
 ψε δὲ τῷ πρὸς Δελφῶν, Λακεδαίμονιοις βα-
 λέρμος ἡσείστασθαι· τῷ ὅτι σάμνος ὁ
 οὐδ' ὅμα, σὺ δὲ ὅτι μνηστήριον. ἀλλ' ὁ μὲν πᾶς
 δι' οὗ τῆς χειρὸς ρέει ὁ ὕδωρ, Λακεδαίμο-
 νίων ὅτι οὐ μόνον τῷ γὰρ περὶ ῥατῆλιον ἔ-
 δετερον. ἀλλὰ τε αἰάθημα τα σὺ δὲ ὅτι ὅσημα
 πολλὰ ἀπέπεμψε ἅμα· οὗτοι οἱ ὁ Κροῖσος,
 καὶ χεύματα ὀργυρεα κυκλοτερέα· καὶ δὴ
 καὶ γυναικὸς εἰδωλοὺς χρύσεον τείπηχυ, ὁ
 Δελφοὶ τῆς ὀρτοκόπου τῆς Κροίσου εἰκόνα
 λέγουσι εἶναι. περὶ δὲ, καὶ τῆς ἐν ὑπογυναι-
 κὸς τὰ ἀπὸ τῆς δεξιῆς ἀνέθηκε ὁ Κροῖσος, καὶ

A res conflavit, longiores quidem,
 sex palmorum, breviores autem,
 trium, crassitudine palmari, nu-
 mero centum decem & septem:
 quorum quatuor erant auri ex-
 cocti, singuli pondo duorum &
 dimidii talenti: cæteri verò, auri
 albidii, pondo binum talentorum.
 Fecit quoque leonis effigiem ex
 auro excocto, decem talentorum
 pondo. qui leo dum templum
 Delphicum deflagrauit, à semila-
 teribus decidit: (super illos enim
 erat collocatus) & nūc in Corin-
 thiorum thesauro repositus est,
 pondo sex talentorum atque di-
 midii, eliquatis tribus talentis ac
 dimidio. Hæc Cræsus vbi perfe-
 cit, Delphos misit, cumq; eis hæc
 alia, duas grandi forma pateras,
 auream argenteamque: quarum
 aurea intrantibus templū ad dex-
 teram posita erat, argentea ad sini-
 stram. Quæ & ipsæ, quum tem-
 plum incensum est, amotæ fue-
 runt, aureæque in Clazomeniorū
 thesauro posita, pondo talentorū
 octo & dimidii, præterea minarū
 duodecim: argentea ad suggrun-
 dam anguli templi, sexcentarum
 amphorarum capax: in quā mi-
 scebatur vinum à Delphis theo-
 phaniæ festo: op^o (vt Delphi aiūt)
 Theodori Samii, vt & ego arbi-
 tror. nō enim mihi videtur opus
 vulgare. Misit præterea dolia ar-
 gentea quatuor, quæ in Corin-
 thiorum thesauro sunt collocata.
 Donavit item aquiminaria duo,
 aureum argenteumque: quorum
 in aureo inscriptum est, donariū
 esse Lacedæmoniorum: non re-
 dè, quoniā & hoc Cræsi est. sed
 quidam Delphorum gratificari
 Lacedæmoniis volēs, hoc inscri-
 psit: cuius nomen ego cognitum
 habens, non tamen promā. Ve-
 rum puer per cuius manus fuit
 aqua, Lacedæmoniorum est: sed
 eorum neutrum aquiminare. A-
 lia quoque cum his permulta
 Cræsus dona misit non insignia:
 E item fusilia ex argento orbicula-
 ta: nec non mulieris simulacrum
 tricubitale, quod Delphi nar-
 rant esse effigiem pistricis Cræ-
 si. Super hoc donavit vxoris suæ
 monilia à collo pendentia, ac

a Et hæc quidē Delphos Cræf.

b Hastile cum suis spiculis.

c Existimans sola hæc esse inter homines oracula, mittit vobis dona vestris inventis conuenientia.

d Et renuntians oraculo illud verax esse comperisset, eo ad fati-
tatem usque ab-
utebatur. Q. d. eo
se ad fati-
tatem usque implebat.

e Postquā enim oraculū illud verax esse comperisset, eo ad fati-
tatem usque ab-
utebatur. Q. d. eo
se ad fati-
tatem usque implebat.

zonas, * quæ Delphos Cræsus trāsmisit. Amphiarao insuper, cuius & virtutem audierat & cladē, donauit clypeum ex auro totum, totāque ex auro solido hastā, & ^b xystum cum suis iaculis aureū. quæ ambo ad meam usque memoriam apud Thebas reposita fuerunt in Ismenii Apollinis tēplo. Hæc dona Lydis portaturis ad oracula Cræsus iniūxit ut interrogarent an aduersus Persas Cræsus sumeret expeditionem, & aliquorum hominum auxilia adscisceret. Lydi vbi cō quod dimittēbantur peruenerunt, donariis oblati, oracula consuluerūt his verbis, Cræsus, Lydorum aliarūque nationum rex, * ista in hominibus sola esse vaticinia sentiēs, idcirco qualia debita sunt dona dat, vōsque percontatur an aduersus Persas sit profecturus in expeditionem, & socialem aliquē exercitum sibi adiūcturus. Atque hi quidem hæc interrogarunt. Oraculi autem vtriusque in idem concurrebant sententiæ, prædicentes Cræso fore ut si arma Persis inferret, magnum imperium euerteret. Consulebant etiam ut potentissimos Græcorū ad comparandos sibi socios exquireret. His responsis relatis atque auditis, Cræsus ita elatus animo est ut omnino conciperet spem se euersurum esse imperiū Cyri: ac rursus mitteret Delphos ad Pythiam dona, in singulos viros, quos illic multos esse audiebat, binos auri stateres. Ob quæ munera Delphi vicissim Cræso Lydisque donarunt primas in consulendo ^d oraculo partes, primumque in sedendo locum, & ius perpetuum cuique volēti adscribi in numerum Delphorum.

Cæterum donis Cræsus prosequutus Delphos, tertiō vaticinium consuluit, * quod videlicet illud verax sibi esse comperisset. Quærebatur autem an diuturnum sibi foret imperium. Cui Pythia in hæc verba respondit,
Regis apud Medos nūlo iam sede
posito,
Lyde fugam mollis scurposum cor-
ripe ad Hermyum,

A Τὰς ζώνας. Ταῦτα μὲν ἐς Δελφοὺς ἀπέ-
πεμψε. τὰς δὲ Ἀμφιάρεα, πυθόμενος αὐτῶν
πῶς τε ἄρετιν καὶ πῶς παῖδην, αἰεθήκε σα-
κος τε χρύσειον πρὸς ὁμοίως, ἔα χιμῶν τε-
ρεῖν πάντων χρυσέων, καὶ ὅς τις ἐκ τῶν λόγ-
χοι, εἶον ὁμοίως χρύσειον. τὰ ἐπὶ ἀμφοτέρω
ἐς ἐμὲ καὶ κείνους ἐπὶ Ὀϊήσοι, καὶ Ὀϊθαίων
ἐν τῇ τῇ τῇ Ἰσμενίου Ἀπόλλωνος. τοῖσι δὲ
ἀγῶν μέλλοισι τῷ Λυδῶν ταῦτα τὰ δῶρα
ἐς τὰ ἱερὰ, ἐπετέλλετο ὁ Κροῖσος ἐπειρωτῶν

B Τὰ χρηστέα εἰ στρατεύεται ὅτι Πέρσας
Κροῖσος, καὶ εἰ πῶς στρατὸν αἰδρῶν πρὸς-
θήν) φίλον. ὥς δὲ ἀπικόμενοι ἐς τὰ ἀπε-
πέμψασθαι ὁ Λυδῶν, αἰεθήκε τὰ ἀναθή-
ματα, ἐχρέωντο τοῖσι χρηστέοισι, λέγοντες,
Κροῖσος ὁ Λυδῶν τε καὶ ἄλλων ἐσθίων βα-
σιλὺς, νομίσας τὰ δὲ μαντήια ἐπὶ μουῶν
ἐπὶ ἀνδρῶν, ὅμῳ τε ἀξία δῶρα ἔδωκε
τῷ δὲ ἀνδρῶν, καὶ νῦν ὑμῶν ἐπερωτῶν
εἰ στρατεύεται ὅτι Πέρσας, καὶ εἰ πῶς στρα-
τὸν αἰδρῶν πρὸςθήν) σύμμαχον. ὁ μὲν
ταῦτα ἐπειρώτεον. τῷ δὲ μαντήϊων ἀμφο-
τέρω ἐς τὸ αὐτὸ αἰγώμῃ συνέδραμον, ὡρο-
λέγουσα Κροῖσος, ἣν στρατεύεται ὅτι Πέρ-
σας, μεγάλῃ ἄρχῃ μιν καταλύσειν. ὅθεν
δὲ ἑλλήνων διωαποτάτοις σιωεβούλῳ
ὁ δὲ ἀνδρῶν, φίλους πρὸςθέσθαι. ἐπεὶ τε
δὲ ἀνενειχθέντα τὰ θεοπραγία ἐπύθετο ὁ
Κροῖσος, ὡς ἦν τε τοῖσι χρηστέοισι·
πάνχρ τε ἐλπίσας καταλύσειν πῶς Κῦ-
ρου βασιλῆα, πέμψας αὐτῶν ἐς Πυθῶν
Δελφοὺς, δωρέεται, πυθόμενος αὐτῶν ὅ
πληθος, κατ' αἰδρῶν, δύο σατῆροι ἕκαστον
χρυσοῦ. Δὲ φοῖ δὲ αἰτὶ τούτων ἔδωκε Κροῖ-
σος καὶ Λυδοῖσι πρὸς μαντήϊα καὶ ἀνελίαν
καὶ πρὸς δρίαν, καὶ ἔξῃ τὰς βουλομένης
αὐτῶν γνέσθαι Δελφὸν ἐς τὸν αἰὲν χρόνον.

C Δωροσάμενος δὲ ὁ Δελφοὺς ὁ Κροῖ-
σος, ἐχρηστέαζεντο ποτεῖον. ἐπεὶ τε γὰρ δὲ
πρὸς ἑλπίσας τῶν μαντήϊων ἀληθείαν, ἐνεφο-
ρέετο αὐτῶν. ἐπειρώτα δὲ τὰ δὲ χρηστέα ζο-
μένος, εἰ οἱ πολυχρόνιος ἔσται ἡ μουναρχία.
ἡ δὲ Πυθίη οἱ χρᾶ τὰ δὲ,
Ἀλλ' ὅτῳ ἡμίονος βασιλὺς Μήδῳσι γί-
νεται,
Καὶ τότε Λυδὲ ποδαβρε πολυψήφῳ παρ'
Ἑρμῶν

τῶν δὲ ἀνδρῶν

13

Φύλακιν· μηδὲ μὴδὲν, μηδὲ ἀδιδῆσθαι κα-
χὲς εἶναι.

Τούτοις ἐλθούσι τοῖσι ἔπειτα ὁ Κροῖστος πολλὸν
τὴ μάλιστ' ἀμύτων ἦσθι, ἐλπίζων ἡμίονον
οὐδαμᾶ αὐτ' ἀνδρὸς βασιλεύειν Μήδων·
οὐδ' ὦν αὐτὸς, ὅσθ' οἱ εἴς αὐτὸν, παύσεσθαι
κοτε τῆς ἀρχῆς. μὲν γὰρ ταῦτα, ἐφ' ὅντιζεν
ἰστέων τοῖς αἰ' Ἑλλήνων δυνατὰ τὰς εὐ-
χὰς παρεκκλήσας το φίλοις. ἰστέων γὰρ, βί-
σκε Λακεδαιμονίους καὶ Ἀθηναίους παρε-
χρησά· τοῖς μὲν, τῷ Δωρικῷ γένεος, τοῖς δὲ,
τῷ Ἰωνικῷ. ταῦτα γὰρ ἡνὶ τὰ παρεκκριμέ-
να εἶναι τὸ ἀρχαῖον· ὁ μὲν, Πελασγικόν,
ὁ δὲ, Ἑλληνικὸν ἔθνος. καὶ ὁ μὲν, οὐδαμῶ
κω εἴδεω ἤρησε· ὁ δὲ, πολυπλάτητον κέρ-
τα. ὅτι μὲν γὰρ Δουκαλίωνος βασιλῆος οἴ-
κεε γλῶττι Φθιώτιν· ἐπὶ δὲ Δωρεὺς ἔλ-
λυνος, τὴν ἑσπέρην Οὔσσην τε καὶ τὸν Οὐ-
λυμπον χερσίν, καλεομένην δὲ Ἰστιαίαν.
ὅκ δὲ τῆς Ἰστιαίδος ὡς ἀξάνεσθαι ἑσπέρην
Καδμείων, οἴκεε καὶ Πίνδα Μακεδνὸν
καλεομένην. ἐνθα δὲ τὴν αὐτὴν ἐς τὴν Δρυο-
πίδα μετέβη, καὶ ὅκ τῆς Δρυοπίδος οὕτως
ἐς Πελοπόννησον ἐλθὼν, Δωρικὸν ἐκλήθη.
ἡνὶ πῖνα δὲ γλῶττι ἰστέων (α) Πελασγοί,
ὅκ ἔχω ἀπρεκέως εἰπεῖν· εἰ δὲ χρεὼν ὅστι
τεκμηριόμην λέγειν τοῖσι νῦν ἐπὶ εὐδοσί Πε-
λασγῶν τῶν· ἑσπέρην Τυρσηνῶν Κρησίων πό-
λιν οἰκούντων, οἱ ὁμοῦρε καὶ τὴν ἡσπέρην τοῖσι νῦν
Δωρικῶσι καλεομένοις· οἴκεον γὰρ τὴν ἡσπέρην
τα γλῶττι νῦν Θεσσαλιώτην καλεομένην,
ὅκ τὴν Πλακίαν τε καὶ Σκυλακίαν, Πελα-
σγῶν οἰκησάντων ἐν Ἑλλήσποντῳ, οἱ σύνιοι-
καὶ ἐξήνοτο Ἀθηναίοισι· καὶ ὅσα ἄλλα Πε-
λασγικὰ εἶναι πολίσματα, ὁ οὐδὲν μα-
τέβαλε· εἰ τοῖσι τεκμηριόμην δεῖ λέ-
γειν, ἡσπέρην οἱ Πελασγοὶ βάρβαρον γλῶσ-
σάν ἱέντες. εἰ τοῖσι νῦν καὶ πάλιν τοιούτων ὁ
Πελασγικόν, ὁ Ἀθηναῖον ἔθνος ἐὼν Πελασγι-
κόν, ἅμα τῇ μεταβολῇ τῇ ἐς Ἑλλήνας, καὶ
τὴν γλῶττι μετέμαθε. καὶ γὰρ δὴ οὐτε (α)
Κρησίων τε οὐδαμῶσι τῶν νῦν σφέας πε-
λοικούντων εἰσὶν ὁμόγλωσσοι, ὅτι οἱ Πλα-
κίνοι, σφίσι δὲ ὁμόγλωσσοι. δηλοῖ δὲ τὸ
τὸν εἰνέχοντο γλώττι χαρὰς μετα-
βαίνοντες ἐς ταῦτα τὰ χωρία, τῶν ἐχούσιν

A *Néve mane: ignavus posito sis Lyde
pudore.*

His ex versibus, quū allati essent,
multo magis quān ex cæteris
voluptatem Cræsus accepit, spe-
rans fore ut nunquam apud Me-
dos mulus pro viro regnaret : &
proinde nec ipse nec posterī sui
principatu abrogaretur. Post hæc
putavit sibi curandum ut poten-
tissimos Græcorum sibi concilia-
ret. Idque vestigando, comperit
Lacedæmonios atque Athenien-
ses, eos esse: quod alteri in Dorico

B genere, alteri in Ionico antecelle-
rent. * Nam de his ita antea iudi-
cabatur, quum ab initio altera
gens foret Pelasgica, altera Helle-
nica, *hoc est Græca* : quarum hæc
nunquam solum mutavit, illa af-
siduè multumque est peruagata.
Etenim sub Deucalione rege orā
Phthoridē incoluit, sub Doro
Hellenis filio regionem quæ ad
Ossam & Olympum iacet, nomi-
ne Istiorum: unde à Cadmæis
eiecta, coluit in Pindo locū quem
vocant Macednum. Inde rursus
C in Dryopidē commigravit, at-
que ita in Peloponnesum venit,
Doricæque cognominata est. Cæ-
terum qua lingua Pelasgi sint vñ,
pro certo affirmare non possum:

D sed coniectura signorum licet
dicere eandem qua nunc Pelasgi
vtuntur qui supra Tyrrhenos vr-
bem Crestonem incolunt, quo-
dam tempore finitimicorum qui
nunc Dores vocantur, tunc in-
colētes regionem quæ nūc Thef-
salia nominatur, & Placiam, &
Scylacen: quum Pelasgi habitaret
ad Hellepontum, qui contermi-
ni Atheniensium erant: aliæque
omnia Pelasgica oppida nomen
immutarunt. Quibus signis con-
iectatē oportet dicere, Pelasgos
barbara lingua fuisse: & si tota gēs
Pelasgica talis erat, gentem Atti-
cam utpote Pelasgicam, quum in
Hellenes, *id est Græcos*, transiit, lin-
guam simul istorū perdidisse. E-
tenim neque Crestoniatarum lo-
quela cum vñlo circa populorum
consentit, & Placianorum ne se-
cum quidem ipsa. Per quod de-
clarant, quam linguæ figurā ob-
tinebāt quum in hæc loca trans-
ierunt, eandem se nunc con-

a Nam hæc dur-
gentes antiquitus
præcellere iudica-
bantur, una vide-
licet Pelasgica, al-
tera verò Helle-
nica: quarum ista
quidem nunquā
aliō demigravit,
illa verò valde
multumque sit
vagata.

b Totū hunc lo-
cum sic interpre-
tor, qui in Græco
etiam exemplars
prorsus est pertur-
batus. Sed ex cō-
iectura licet dice-
re, eius linguæ
fuisse cuius sunt
hodie ii ex Pelas-
gis qui supra
Tyrrhenos Cro-
tona ciuitatē in-
colunt, & olim fi-
nitimi erant iis
quos nunc Dores
vocant: tum vi-
delicet quum eā
quam nunc appel-
lant Thessalicam
regionem incole-
bant: & ii quoq;
Pelasgi qui Pla-
ciam & Scylacen
condiderunt, &
Atheniensū con-
tubernales fue-
runt. Ex his, in-
quam, coniectura
facta, dicere licet,
Pelasgos olim
barbarē fuisse lo-
quutos. Nam &
Crotoniatæ &
Placienī lingua
quidem dissident

à suis vicinis, inter se verò conueniunt & satis ostendunt se eam ipsam linguæ formam conseruasse quam habebant quum in eas regiones migrarēt. Itaque si tota gēs Pelasgica talis erat, Atticæ regionis incolæ Pelasgi, & quæcūque aliæ Pelasgicæ ciuitates nomē mutarunt, quum in Hellenas mutarētur, suam etiam linguā dedidicerunt. Gens autē Hellenica semper ex quo extitit, eadem lingua vsa est, vt mihi videtur: quumque à Pelasgis abscissa, imbecilla esset, à tenuibus quibusdam principijs progressi, valde multis gentibus & frequentibus etiam barbaris eam sese coniungētibz, in multitudinem excreuit. Et sic quoque mihi videtur Pelasgica gens, quum barbara esset, magno opere non creuisse.

seruare. At natio Hellenica, id est Græca, ex quo existit, eadem lingua sēper est vsa, vt mihi videtur: ideo imbecillis, quod ex Pelasgica fuit abscissa, & ab exiguo initio profecta, mox in multas gentes augescens, tum aliarum, tum præcipuè barbararum frequentia se ad illam conferente. Quæ causa mihi videtur fuisse cur gēs Pelasgica, quod Græca esset, nequaquam magnos profectus fecerit.

Ex his igitur gētibz, Atticam quidē Croesus audiebat obtineri, oppressamque esse à Pisistrato Hippocratis filio. Hic enim ea tēpore tyrannus Athenis erat. Cuius patri, quum priuatus spectaret olympia, ingens contigit portentum. Nam quū hostiam immolasset, athena (vt imposita erant) plena & carne & aqua, absque igne efferbuerunt, ita vt aqua redundaret. Quod portentum cōspicatus Chilon Lacedæmonius, qui fortē aderat, suauis ei primū, ne vxorem fecundam duceret domum: secūdo loco, si vxorem haberet, eiiceret: & siquidem ex ea filiū sustulisset, abdicaret. Huius consilio non persuasus Hippocrates, hunc postea Pisistratum filium sustulit, qui in seditione littoralium, quibus præerat Megacles Alcæmonis filius: & campestrium, quibus præerat Lycurgus Aristolaidis filius, tertiam seditionem excitauit, tyrannidem affectans: cōtra autēque seditionis, per causam tutandi montanos, huiusmodi rem machinatur: Scipsum ac mulos quum vulnerasset, agitauit vehiculum in forum, tanquā elapsus ex hostibus, quem rus proficiscentem illi prorsus interimere voluissent: & populum precatus est vt aliquid custodiæ circa se obtineret, quū prius specimen sui edidisset in expeditione contra Megarenses, cui præfuerat, capta Nisæa, aliisque præclaris operibus editis. Populus igitur Atheniēsis, ita deceptus, dedit ei quosdam e ciuibz delectos pro satellitibus, non qui hastas sed clauas ferrent, Pisistratum secutantes. Cum quibus ille impetu

Α ἐν φυλακῇ. ὃ δὲ Ἑλλήνων γλώσσῃ μὲν, ἐπεὶ τε ἐγρέτο, αἰεὶ κοτε τῇ αὐτῇ χρεέται, ὡς ἐμοὶ καταφαίνεται ἐγὼ. ἀποχράσθην μὲν τοὶ ἀπὸ τῆ Πελασγικῆς, ἐὼν ἀδυνέες, ἀπὸ συμκροῦ τέως πλεῖν ἀρχὴν ὀρμεώμενον, αὐξήσεται ἐς πλῆθος, τῇ ἐξ ὁνέων πολλῶν μάλιστα πρὸς κεχωρηχέτων αὐτῶν, καὶ ἄλλων ἐξ ὁνέων βαρβάρων συγχῶν. ὡς δὴ ὦν ἐμοὶ τε δοκέει, ὅσθι ὁ Πελασγικὸν ἔθνος ἐὼν βάρβαρον, οὐδὰ μὰ μέγαλως ἀύξηθῃσιν.

Β Τούτων δὴ ὦν τῇ ἐξ ὁνέων ὁ μὲν Ἀθηκὼν, κατεχόμενον τε ἐξ διασπασμένων ἐπινθάνετο ὁ Κροῖσος ὑπὸ Πισιστράτου ὁ Ἰπποκράτεος, τῶτον τὴν χρόνον τυραννίδοντος Ἀθηναίων. Ἰπποκράτει γὰρ ἐόντι ἰδιωτῇ, ἐξ ἡρώοντι τὰ ολύμπια, τέρας ἐγρέτο μέγα. θύσας γὰρ αὐτὸς τὰ ἱερά, ὧ λέοντες ἐπεσσεύετο, καὶ κρεῶν τε ἐόντες ἐμπλεοὶ καὶ ὕδατος, αἰὲν πρὸς ἐξέσθην, καὶ ὑπερέβαλλον. Χείλων δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος πρῶτον τῶν, ἐξ ἡσάμενος ὁ τέρας, σίμβουλον βουεν Ἰπποκράτει, πρῶτα μὲν γυναῖκα τεκνοποιὸν μὴ ἀγαθὰ ἐς τὰ οἰκία· εἰ δὲ τυγχάνῃ ἔχων, δόρυ τε καὶ πλεῖν γυναῖκα ἐκπέμπειν καὶ εἴ τις οἱ τυχερὰ ἐὼν παῖς, τῶτον ἀπείπασαι. οὐκ ὦν αὐτὰ πρῶτα ἐσθλὸς Χείλωνος πεῖσθαι θέλῃ. ὧ Ἰπποκράτεα ἡμέσθαι οἱ μὲν αὐτὰ τὸν Πισιστράτην ὄντον, ὅς, σασαζόντων τῇ πρῶτῃ καὶ τῇ ἐκ τοῦ πεδίου Ἀθηνάων, καὶ τῇ μὲν πρὸς ἐσθλὸς Μεγακλέος τῆ Ἀλκμήωνος, τῇ δὲ ἐκ τῆ πεδίου, Λυκούργου Ἀριστολάιδου, καταφρονήσας πλεῖν τυραννίδα, ἡγερε τεύτῃ σάσιν. συλλέξας δὲ ἑσπεύοντες, καὶ τὰς λόγους τῇ ὕπερακρίων πρὸς αἰ, μηχόμεται τοιαύτα πρῶμα τῶν ἐωυτὸν τε καὶ ἡμίονους, ἡλάσεν ἐς πλεῖν ἀρχὴν ὁ ζῶντος, ὡς ἐκ πεφθυγῶς τῶν ἐχθρῶν, οἱ μὲν ἐλαύνοντα ἐς ἀρχὴν ἡγήλησαν ἀπολέσθαι δὴθεν. ἐδέετο τε τῆ δῆμου φυλακῆς πινὸς πρὸς αὐτὸς κυρήσας πρὸς

Ε τερον διδοκίμησαι ἐν τῇ πρὸς Μεγαρέας ἡρομδρῇ στρατηγῇ, Νίσαιαί τε ἐλών, καὶ ἄλλα ἀποδεδῆμενος μεγάλα ἔργα. ὁ δὲ δῆμος ὁ τῇ Ἀθηναίων, ἐξ ἀπατηθείς, ἔδωκεν οἱ τῇ ἀγῶν καὶ ἀλέξας ἀνδρας τούτους, οἱ δρυφόροι μὲν οὐκ ἐγρόντο Πισιστράτου,

κορμηφόροι δὲ. ξύλων γὰρ κερμῶας ἔχοντες εἶποντο οἱ ὅτι ἀπὸ σίμβουλον ἀπείντες ὅ

καὶ
τὸ
σραπώ-
τας
τὸ
τῶν
τῶν
τῶν

ἔπειτα ἄμα Πείσιφρατος, ἔχον τὴν ἀκρόπολιν. Α
 εἶτα δὲ ὁ Πείσιφρατος ἤρχεν Ἀθηνάων, ὅ-
 τε ἡμαῖς τοῖς εὐνοῦσαι συνπραξίας, οὔτε ἡ-
 σματα μετ' ἀλλήλους· ὅτι τε τοῖσι κατεγεῶσι
 ἔμμεν, τὴν πόλιν κοσμέων καλῶς τε καὶ βί-
 μῃ, ὃ οὐ πολλὸν χρόνον τῷ τῷ φρονήσασκεν
 οἱ τε τῷ Μεγακλέους· ἐπαινεῖται καὶ οἱ τῷ
 Λυκούργου ὁξυδαύνοισι μιν. οὕτω μὲν Πεί-
 σίφρατος ἔχε τὸ πρῶτον Ἀθῆνας, καὶ τὴν
 τυραννίδα οὐκ ἐκάρτα ἐρρίζωμεν ἔχον,
 ἀπέβλεπεν. οἱ δὲ ὁξυδαύνοισι Πείσιφρατον,
 αὐτὸς ἐκ νέης ἐπ' ἀμύηλοισιν ἐσαίατο. πε-
 ρελαυνόμενος δὲ τῇ σάσει ὁ Μεγακλῆς,
 ἐπεκρυψάμενος Πείσιφρατι, εἰ βούλοισι οἱ τῷ
 θυγατέρα ἔχον γυναικα· ὅτι τῇ τυραννίδι.
 ἐν δὲ ἀμύηλου δὲ τὸν λόγον, καὶ ὁμολογήσαν-
 τος ὅτι τοῖσι Πείσιφρατος, μηχανῶν· ὃν
 ὅτι τῇ κατὰ τὴν πόλιν ἀνηγάγον, ὡς ἐ-
 γὰρ βίβλικω, μακρῶ· ἐπεὶ γὰρ ἀπεκρίθη ἐκ
 παλαιτέρου· τῷ βαρβάρου ἔθους τὸ ἑλ-
 ληνικόν, ἐόν καὶ δόξιν τινος, καὶ ἀνηγάγον ἡλι-
 θίου ἀπὸ πηλῶν μαλόν· εἰ καὶ τότε γὰρ
 οὔτοι ἐκ Ἀθηνάων τοῖσι πρῶτοι λεγ-
 μένοι εἰ· ἑλλήνων σοφίαν, μηχανῶνται
 τοιαῦτα. ἐν τῷ δὲ μὲν τῷ Παιανίῳ ἡ γυνὴ
 τῇ οὐνομα ἡ Φύα, μέγας δὲ πηλῶν
 τεσσάρων δὲ πλείονους τρεῖς δακτύλους,
 καὶ ἄλλως βίβλικω. τῷ τὴν γυναικα
 σκιδάσαντες πρὸς πλῆν, ἐς ἄρμα ἐς βίβ-
 λικω, καὶ πρὸς δέξαντες ἡμα οἶον τι
 μέλλειν βίβλικω φανέσθαι ἔχουσα, D
 15 ἡλαυνον ἐς τὸ ἄστυ, ποροδρόμοις κήρυκας πο-
 πέμψαντες, οἱ τὰ ἐν τεταλμῇ ἡγήθον ἐς
 τὸ ἄστυ ἀπὸ κήρυκοι· λέγοντες τοιαῦτα, Ω
 Ἀθῆναι, δέκα δὲ ἀγαθῶν νόμων Πείσιφρατον,
 τὸν αὐτὸν ἡ Ἀθῆναι ἡμῶν αὐθιγῶν
 μαλίστα, κατὰ γὰρ ἐς τὴν ἐκ τῆς ἀκρόπολιν.
 οἱ μὲν δὲ τῷ τῷ δέκα φοιτῶντες ἔλεγον· αὐ-
 τὴν δὲ ἐς τὴν δέκα φάτις ἀπὸ τῶν ὡς
 Ἀθῆναι Πείσιφρατον κατὰ γὰρ καὶ ἐν τῷ
 αὐτῷ περὶ κήρυκοι τὴν γυναικα· ὃν αὐτὸν τῷ
 ἡμῶν, πρὸς εὐχρῶν τε τὴν ἀνδρῶν, καὶ
 ἐδύκοντο τὸν Πείσιφρατον. δὲ πρὸς τὴν
 τυραννίδα ἔπειτα τῷ εἰρημνῶν ὁ Πείσιφρα-
 τος, καὶ τὴν ὁμολογίαν τὴν πρὸς Μεγα-
 κλέα ἡμῶν, γὰρ μὲν τῷ θυγατέρα αὐτῶν οἶα
 ὃ παίδων τῶν οἱ ὑπὸ τῶν νενημένων, ἐλεγχόμεν ἡμῶν
 τῷ Ἀλκμαγνιδῶν, E

facto arcem occupavit: & inde A-
 theniensium imperio potitus, nullis
 qui tum erant magistratibus per-
 turbatis, neque legibus mutatis,
 sed in presentis statu manens, vr-
 bem bene ac pulchrè exornavit.
 Sed non multo post tempore mi-
 lites Megacles & Lycurgi concor-
 dibus animis eū eiecerunt. Hunc
 igitur in modum Pisistratus pri-
 mum obtinuit Athenas, & tyrā-
 nidem nondum valde stabilitam
 amisit: cuius eiectores rursus inter
 se seditiones redintegrarunt. Hac
 autem seditione Megacles fatiga-
 tus, Pisistratum misso caducea-
 tore inuitat nunquid velit filiam
 capere vxorē, addita tyrānidis cō-
 ditione. Accipiente verò condi-
 tionem Pisistrato, machinati sūt
 ad illū restituendū, rem (vt ego cō-
 perio) longè stultissimā: (quādo-
 quidē iā olim diiudicatū est Græ-
 cā gentē dexteriores esse quā
 barbarā, & magis ab ineptiis ab-
 horrentem) præsertim si isti ex A-
 theniensium numero, qui inter
 Græcos feruntur sapientia primi-
 talia machinati sūt. Erat in tribu
 Pæanica mulier nomine Phya,
 tribus digitis minus statura qua-
 tuor cubitorum: aliis qui formo-
 sa. Hanc mulierem omni arma-
 tura quum instruxissent, in cur-
 rumque sustulissent, compositam
 in eum habitū quo venustissima
 videnda esset, in urbem agunt,
 præmissis qui præcurrerent præ-
 conibus, quique quum in urbem
 venissent, hæc mandata exequen-
 rentur, his verbis, Athenienses,
 bona mente excipite Pisistratum,
 quem Minerva ipsa præcipuo in-
 ter homines honore prosequuta,
 in suam reducit arcem. Isti igitur
 passim cunctes talia prædicauerūt:
 & statim rumor in tribus emana-
 uit, Pisistratū à Minerva reduci.
 Qui verò in vrbe erāt, persuasi hāc
 mulierē esse deā ipsā, exminz sup-
 plicarūt pariter, & Pisistratū acce-
 perūt. Hūc in modū quē diximus,
 recuperata tyrannide, Pisistratus,
 ex ratione quā inierat cū Mega-
 cle, filiā eius duxit vxorem. Vc-
 rum quum & filii essent ei adole-
 scentes, & Alcmaeonidæ dicerētur
 obnoxii esse crimini piaculari,

a Non coibat cū vxore vt moris est. Et illa quidē initio hoc tegebatur, postea verò matri, siue percōtanti, siue minus, exposuit: & ista rursus marito.

b Positis inimicitiiis in gratiam rediit cum seditionis.

c Munera collegerūt ex vrbibus antea sibi vtunque cognitis.

d Postea verò (vt paucis absoluiam) tempus emerfit, & omnia ad reditum fuerunt ipsis parata.

e Peruenit, & arma ex aduerso posuit. Ibi verò diuino impetu fretus Amph.

f Pisistrato adfuit, & ad eum accedens, hex.

nolens ex nouo coniugio liberos tollere, ^a haud legitimè coibat cū vxore. Quam rē quum inter illicita occultasset, postea ad matrē rerulit, enuntiaret id necne. Mater viro indicauit. Iste verò iniquo animo ferens se à Pisistrato contumelia affici, vt erat iratus, ^b milites homini infensos reddidit. Quæ fieri Pisistratus contra se animaduertens, regione prorsus abscedit: & vbi Eretriam peruenit, vnà cum filiis deliberat. Quū autem sentētia Hippix praxualuisset, de tyrannide rursus recuperanda, ^c aliquot ciuitates excitaue-
runt, quæ ipsis nonnihil beneuolæ erant. Et cūm aliz complures contulerunt pecuniæ multum, tū verò Thebani plurimum. ^d Post hæc nō ita multo interiecto tempore, omnia ad reditum eis in expedito fuerunt. Nam & ex Peloponneso Argiui aderant mercede conducti, & Naxius quidam, nomine Lygdamis, vltro adueniēs, multum alacritatis addidit, allatis & pecuniis & copiis. Profecti autem Eretria, anno vndecimo vertente redierūt, & primum in Attica Marathonem occuparunt. Ad quos interea ibi castra habentes cūm seditiosi ex vrbe se conferebant, tum alii ex tribubus confluebant, quibus erat tyrannis quàm libertas iucundior: atque ita congregabantur. Ceterum Pisistratus, quandiu pecuniā cogebat, & postea Marathonem tenebat, Athenienses qui intra urbem degebant, rem nihili fecerunt: sed vbi acceperunt cum ex Marathonē urbem versus mouere, ita domū ad se defendendos obuiam tendunt. Isti igitur cum omnibus copiis infesti in illos redeuntes tendebāt. Quum autem qui cum Pisistrato erant è Marathonē digressi, simul contra urbem irent, & in eundem locum conuenissent, perrexerūt ad Minervæ Pallenis fanum, ^e alitrimècūque arma posuerunt. Hic diuina pompa fungens Amphilytus Acarnan ariolus, ^f Pisistratum cui assistebat adiit, & hexametro carmine vaticinatus est, inquit,

οὐ βουλόμηνός οἱ ἡνέσθαι ἐκ τῆς νεογά-
μου γυναικὸς τέκνα, ἐμίσχτο οἱ οὐ κατὰ
νόμον. τὰ μὲν νῦν παρῆντα ἐκρυπτε
ταῦτα ἡ γυνή· μὲν δὲ, εἴτε ἰσορῶσιν, εἴτε
καὶ οὐ, φερέει τῇ ἐωυτῆς μητρὶ· ἡ δὲ τὰ
αἰδρί. τὸν δὲ δεινὸν τι ἔχεν, ἀπιμάζεσθαι
παρὲς Πεισιγράτου. ὀργὴ δὲ ὡς εἶχε κατὰ
λάσπετον τὴν ἐρηλίω τοῖσι· σασιῶταισι. μα-
θῶν δὲ ὁ Πεισιγράτος τὰ ποιδύμνα ἐπ' ἐ-
ωυτῷ, ἀπαλλάσσετο ἐκ τῆς χώρας ὑπερ-
πῆμ. ἀπικόμμος δὲ ἐς Ἐρέτειαν, ἐβλάβε-
το ἅμα τοῖσι πασι. Ἐπαίεω δὲ· γνῶμιον
νικήσαντος, ἀνακτᾶσθαι ὅπισω τὴν τυραν-
νίδα, ἐν ταῦτα ἡγήσεν δωτίνας ἐκ τῆς πο-
λίω, αἰπινές σφι παρὰ δέ αὐτοῦ κου τι. πολ-
λῶν δὲ μέγιστα παρὰ χρόνων χρήματα,
Θηβαῖοι ὑπερεβάλλοντο τῇ δόσει τῶν χρη-
μάτων. μὲν δὲ, οὐ πολλῶ λόγῳ εἰπεῖν, χρό-
νος διέφυ, καὶ πᾶσι σφι δέηρτυτο ἐς τὴν
κατόπιν. καὶ γὰρ Ἀργαῖοι μισθωτοὶ ἀπύκοντο
ἐκ Πελοποννήσου· καὶ Νάξιος σφι ἀνὴρ
ἀπυγμένος ἐβελοντής, τὰ οὐνομα ἐὼ Λύ-
γδαμης, παρὰ θυμῶν πλείστην παρείχετο,
κομίσας καὶ χρήματα καὶ αἰδρας. ἐξ Ἐρε-
τεινῶν δὲ ὀρμηθέντες, διὰ ἐνδεχάτου ἔτεος
ἀπύκοντο ὅπισω· καὶ παρῆντα τῆς Ἀθηναίων
ἰσχυροὶ Μαροθῶνα. ἐν δὲ τοῖσι τῶν χωρῶν
σφι στρατοπεδολομήσοισιν, οἳ τε ἐκ τῆς ἀ-
γείας σασιῶται ἀπύκοντο, ἄλλοι τε ἐκ τῶν
δήμων παρὰ σπέρρεον, οἷσιν ἡ τυραννὶς παρὰ
ἐλθῶσθαι ἐὼ ἀσπασότερον. οὕτω μὲν δὲ
συνελίζοντο. Ἀθηναίων δὲ οἳ ἐκ τῆς ἀ-
γείας, ἕως μὲν Πεισιγράτος τὰ χρήματα ἡ-
γήρε, καὶ μετὰ τῆς ὡς ἔχε Μαροθῶνα,
λόγον ὁσδὲνα εἶχον· ἐπεὶ τε δὲ ἐπύθοντο ἐκ
τῆς Μαροθῶνος αὐτὸν· στρατεύεσθαι ὅτι
ὁ ἄστυ, οὕτω δὲ βοηθούσιν ἐπ' αὐτόν. καὶ
οὗτοί τε πᾶσι σφι τῇ ἡσθμ· ὅτι δὲ καὶ ἰόν-
τες· καὶ οἱ ἀμφὶ Πεισιγράτον, ὡς ὀρμη-
θέντες ἐκ Μαροθῶνος ἡσθμ· ὅτι δὲ ἄστυ ἐς
ταῦτο σῶνιόντες, ἀπυκνέονται ὅτι Παλλ-
λινίδος Ἀθηναίων ἱερὸν, καὶ αἰτία ἔθεντο
τὰ ὅπλα. ἐν ταῦτα γαίη κομπῇ χρεώμε-
νος παρὲς Πεισιγράτῳ Ἀμφίλυτος ὁ
Ἀκαρνᾶν, χρησμολόγος ἀνὴρ, ὅς οἱ παρὰ
ἰὼν χάρις ἐν ἐξαμέτρῳ τόνει, τὰ δὲ λέγων,

ταμ
28' στραπώ-
τησι.

ταμ
28' γνῶμιον

ταμ
28' χροίω

ταμ
28' σπέρ-
ρεον

ταμ
28' παρὰ
σφι

Εἰρήνην δὲ ὁ βόλος, ὃ δὲ δίαπυον ἐκπε-
πτασται·

Θυῶσι δὲ οἱ μῆσοι σελιναῖος Διὸς νυ-
κτός.

Ὁ μὲν δὲ οἱ ἐνθάδ' ὦν χρεῖ παῖδε· Πεισί-
στρατος δὲ, συλλαβὼν ὃ χρησέμεον, καὶ φασ
δέκεσθαι ὃ χρησέν, ἐπὶ γὰρ τὴν στρατὸν.

Ἀθιναῖοι δὲ οἱ ἐκ τῆς ἀγῆτος πρὸς ἀεισον
τετραμμένοι ἦσαν δὲ τὴν νικηδόντα· καὶ μὲν
ὃ ἀεισον μετεξίτεροι αὐτῶν, ὁ μὲν, πρὸς
κώβοις, οἱ δὲ, πρὸς ὕπνῳ. οἱ δὲ ἀμφὶ Πείσι-

στρατον, ἐς πεσσόντες, ὅθ' Ἀθηναίους πρέποισι.

Φθιόντων δὲ πούτων, βουλήν ἐνθάδε σο-
φωτάτῳ Πείσιστρατος ὅτι τεχάται, ὅπως

μήτε ἀλιδεῖν ἐπὶ ὧν Ἀθηναῖοι, διέσχεδα-
σμένοι τε εἶεν. ἀνὰ δὲ βόας τοὺς παῖδας ὅτι

ἵππων, πρὸς ἐπεμπεύ· οἱ δὲ, καταλαβόν-
τες τοὺς φθιόντας, ἔλεγον τὰ ἐν ταλ-

μῶν. ὅθεν Πείσιστρατος, παρσέν τε κελά-
ακτες, καὶ ἀπέναι ἔκαστον ὅτι τὰ ἐν τῷ. πει-

θομῶν δὲ τῶν Ἀθιναίων, οὕτω δὲ Πεισί-
στρατος πετείοντων Ἀθιναίων, ἐρρίξασε

16 τὴν τυρανίδα, ὅτι κύνεσι τε πολλοῖσι,
καὶ χρημάτων στυγερῶσι τῶν μὲν, αὐτότε,

τῶν δὲ, ἀπὸ Σπυριόνης ποταμοῦ στυγερῶν·
ὁ μὲν γὰρ τε τῶν ἀθιναίων τῶν Ἀθιναίων

καὶ μὴ αὐτῆς φυγόντων παῖδας λαβόν,
καὶ καταστήσας ἐς Νάξον. καὶ γὰρ ταῦτα οἱ

Πείσιστρατος κατεστρέφατο πολέμῳ, καὶ ἐ-
πέτρεψε Λυγδάμει. πρὸς γὰρ ἐπὶ τούτοις,

τὴν νῆσον Δῆλον καθήρας ἐκ τῶν λογίων.
καθήρας δὲ ὧδε ἐπὶ ὅσῳ ἐποψίς τῶν ἐν εἰ-

χῆν, ἐκ τῶν τῶν χείρου πόρτες ἔξορξας
τοὺς νεκροὺς, μετεφόρεεν ἐς ἄλλον χώρον τῆς

Δήλου. καὶ Πείσιστρατος μὲν ἐτυράννευεν Ἀ-
θιναίων· Ἀθιναίων δὲ οἱ μὲν ἐν τῇ μάχῃ ἐ-

πεπώκεισθον, οἱ δὲ αὐτῶν μὲν Ἀλκμαωνί-
δεω ἐφύγον ἐκ τῆς οἰκίας.

Τοὺς μὲν γὰρ Ἀθηναίους τοιαῦτα τὸν χρό-
νον τῶν ἐπεμπεύετο ὁ Κροῖστος κατέχοντα·

τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους ἐκ κακῶν τε με-
γάλων πεφύργας, καὶ ἐόντας ἤδη τῶν πολ-

λέμων κατωτέρους Τεγεαίων. ὅτι γὰρ
Λέοντος βασιλεύοντος καὶ Ἡγήσιππος ἐν

Σπάρτῃ, τοὺς ἄλλους πολέμους ἀνυχεόντες
οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρὸς Τεγεαίους μακρῶς

πρὸς ὁρίων. ὃ δὲ ἐπὶ πρὸς τὸν πούτων, καὶ

κακονομῶνται ἦσαν χρόνῳ πούτων

A *Est nummus proiectus, item sunt
retia tenta:

Nocte meant thynni claro sub side-
re luna.

Hoc ille oraculum diuino afflatus
spiritu reddidit. Pisistratus verò,

eo percepto, & se illud accipere
affirmavit, & in Athenienses vrbe

egressos copias duxit. At illi tunc
ad prandium se conuerterant, &

secundum prandium partim ad
talos, partim ad somnum. In hos

igitur impetu facto, qui cum Pi-
sistrato erant, eos in fugā vertunt.

Ipsis autem fugientibus solertissi-
mum consilium Pisistratus exco-

gitauit, bvt Athenienses nec am-
plius caperentur, & tamen dissi-

parentur: Pueros, iussos conscen-
dere equos, præmisit, qui assequē-

do fugientes, mandata Pisistrati
dicerent, iuberentque eos bono

animo esse, & ad sua quemq; ab-
ire. Ita audientibus dicto Athe-

niensibus, Pisistratus tertio poti-
tus Athenis, tyrannidem stabili-

uit, tum auxiliariorū copiis, tum
pecuniarum prouentibus, partim

indidem, partim à flumine Stry-
mone comparatis. Filios quoque

eorum Atheniensium qui persti-
terant, nec è vestigio fugam fece-

rant, pro obsidibus sumptos, in
Naxum transtulit. Hæc enim in-

sulam bello subegerat, Lygdami-
dique permiserat, quum antehac

etiam Delum insulam ex oracu-
lis expiasset. Expiavit autem, qua-

tenus prospectus à templo fereba-
tur, catenus ex omni loco cada-

ueribus effossis, & in alium eius-
dem insulæ locum translatis. Ita-

que Pisistratus tyrannide potitus
est, Atheniensium aliis in prælio

cæsis, aliis vnà cum Alcmaeonidis
domo profugis.

*Hunc ita Atheniensibus im-
perantem ea tempestate Croesus

audiebat: Lacedæmonios quoque
magnis è cladibus ereptos, & iam

E Tegeatibus bello superiores esse.
Quippe sub Leonte & Hegesicle

Spartæ regnātibus, Lacedæmonii
quicquid ter bella prosperè gessisset,

aduersus solos Tegeates cladē ac-
ceperāt. Et antea fere ex omnibus

a Verriculum iaa
dū est, expansā-
que retia, nocte
Mox aderūt thyn-
nici.

b Ne dispersi A-
thenienses, ampli-
conglobarentur.

c Croesus igitur
per id tempus A-
thenienses ed red
actos esse intellexit:
Lacedæmonios autem mag.

a Nullo neque inter se neque cum peregrinis commercio, sed ad equam & honestis legibus instituta gubernatione sic transierunt.

Gracis pessimè morati fuerant, tam circa se quàm circa hostes nullo consuetudinis conversationisque commercio. quæ instituta in melius mutauere, Lycurgo, viro inter Spartiatis probato, Delphos ad oraculū profectus: cui, simulatque in ædē ingressus est, Pythia hæc inquit,

Admea venisti prapinguia templa Lycurge,

Grate Ioui & cunctis qui tecta tuentur olympi.

Ambigo vaticiner sis utrum, virne deusne:

Sed multo magis esse deum te credo Lycurge.

Nonnulli præter hæc aiunt Pythiam ei exposuisse instituta quæ nunc à Spartiatis seruantur. Ipsi tamen Lacedæmonii volunt, Lycurgum, quū esset tutor & idem patruus Leobotæ Spartiatarum regis, è Creta hæc attulisse. Siquidem quum primum tutor factus est, omnia iura immutauit: deditque operam nequis ea transgrediretur: deinde verò quæ ad bellum pertinent, b enomotias, triacadas, & systitias: super hæc instituit tribunos plebis, ephoros ac senatores. Ita illi ad rectum vitæ genus translati sunt à Lycurgo: quæ vita defunctum, delubro ædificato egregiè colunt. c Ex quo, cum bonitate soli, tum nō exigua hominum copia, discurrerunt ita tim, ac benignè rem gesserunt. Nec amplius contenti otio frui, quum se Arcadibus præstantiores esse arbitrantur, de omni illorū terra occupanda oraculum Delphicum consuluerunt. Quibus Pythia respondit,

Mepetis Arcadiam? multum petis: haud tibi tradam.

Multi apud Arcadiam vefcentes glande viri sunt,

Qui te reiciunt. tibi ego haud invidero quicquam,

Salvanda Tegeam plauta plaudere daturus:

Vique queas campum metiri fune feracem.

Hæc responsa ubi accepere Lacedæmonii, à cæteris Arcadibus abstinentes, bellum intulere Tegeatibus, ferentes secum compedes: videlicet captiofo freti oraculo,

A Ελλιών, κατὰ τὴν σφέας αἰθερὰ, καὶ ξείνοισιν ἀπορῆσμιχοι. μετέβαλον δὲ ὧσ' ἐς δῖον μῦθον. Λυκούργου τῷ Σπαρτητέων δοκίμου αἰδρὸς ἐλθόντος ἐς Δελφοὺς ὅτι δ' χρησέειον, ὡς ἐσθίεν ἐς τὸ μέγ' ἄρον, βίβει ἢ Πυθίη λέγῃ τὰδε,

Ἡ κεις ὦ Λυκούργε ἐμὸν ποτὶ πτόνα νηὸν, Ζῆνι φίλος, καὶ πᾶσιν ὀλύμπια δώματ' ἔχοισι.

Δίξω ἢ σε θεὸν μαντεύσομαι, ἢ καὶ ἀνδρα.

B Ἀλλ' ἐπὶ καὶ μάλλον θεὸν ἔλπομαι ὦ Λυκούργε.

Θ μὲν δὴ πινες πρὸς τοῦτοις λέγουσι καὶ φερόσιν αὐτῶν πρὸς Πυθίῳ τὸν νηὸν κατεστῶτα χόσμον Σπαρτητέων ὡς δ' αὖτ' Ἀλακιδάμονιοι λέγουσι, Λυκούργον ὅτι τρεῖς πατρὶς Λεωδάτω, ἀδελφιδέου μὲν ἐωτῆ, βασιλεύοντος δὲ Σπαρτητέων, ἐκ Κρήτης ἀγαγέσθαι τῶντα. ὡς γὰρ ἐπεὶ ἔπειτα, παρὰ

C χριστὰ μετέστησε τὰ νόμιμα πάντα, καὶ ἐφύλαξε τῶντα μὴ παρὰ βλάβην. μὲν δὲ, τὰ ἐς πόλεμον ἔχοντα, ἐνωμοτίας, καὶ τετρακίδας καὶ σωστίαι. πρὸς τὴν τοῖσι, τοὺς ἐφόρους καὶ γέροντας ἔστησε Λυκούργος. οὕτω μὲν παρὰ βλάπτοντες ὀνομήθησαν. τὰ δὲ Λυκούργου τελευτήσαντι ἰσθὶ εἰσαίμενοι, σέβονται μεγάλως. οἷα δὲ ἐν τῇ χώρῃ ἀγαθὴ, καὶ πληθεῖ σὺν ὀλίγων ἀνδρῶν, ἀνὰ τὴν ἐδράμην αὐτίκα, καὶ ὠθήθησαν. καὶ δὴ σφιν σὺν ἐπὶ

D ἀπέχρησεν ὁ χίλις ἀγῆν, ἀλλὰ καὶ ἀφ' ὧν ὁ σφιντες Ἀρχάδων κρέσσονες εἶ, ἐχρησέμελλοντο ἐν Δελφοῖσιν ὅτι πάση τῇ Ἀρχάδων χώρῃ. ἡ δὲ Πυθίη σφιν χρεῖα τὰδε, Ἀρχάδιον μὲν αἰτεῖς, μέγα μὲν αἰτεῖς οὐκ εἰδῶσα.

Πολλοὶ ἐν Ἀρχαδίῃ βαλάνηφάροι αἰδρες εἶασιν,

Οἱ δ' ἀποκαλύσοισιν. ἐγὼ δὲ τοι οὐτὶ μετὰ γαίρω.

E Δώσω τοι Τεγέῳ πρὸς ἀπρότον ὀρχήσασθαι, Καὶ καλὸν πεδίον χοίρεα Διφραμετρήσασθαι.

Τῶντα ὡς ἀπεφράζοντο ἤκουσαν ὁ Λακιδάμονιοι, Ἀρχάδων μὲν τῶν ἄλλων ἀπείρητο. ὁ δὲ πέδας φερόμενοι, ὅτι Τεγέῃ τας ἐστρατεύοντο, χρησάμενοι καὶ δὴ λωπίστοι, καὶ

b Enomotia erat viginti quinque virorum collegia, & secundum alios plurimum: eratque hic sextus à rege magistratus. Triacadas, triginta virorum collegia. Systitia, cæsus in quos distributi ciues, cibum communiter capiebant.

c Quumque in fertili & populoſa regione versarentur, excurrerunt statim, ac prosperè rē gess. Vel, secunda fortuna vfi sunt. Sed αἰνὰ π' ἐδράμην exponitur etiam succreuerunt, ex Suida: quæ vide.

αἰ' αἰθρῶν

αἰ' Λεωδάτω

αἰ' ἀδελφίδου

A tanquam essent ipsi redacturi Tegeatas in captiuitatem. Verùm congressi prælio ac fugati, quicūque eorum viui sunt capti, eisdē quas ipsi attulerunt compedibus induti, campum Tegeatem metiti fune coluerunt. Compedes autem quibus vincti fuerant, ad nostram vsque memoriam incolumes fuere circa templum Mineræ Alex apud Tegeam suspensæ. Atque superiore quidem bello Lacedæmonii aduersus Tegeatas assiduè semper malè pugnauerant: Croesi tamen ætate & Anaxandridæ Aristonisque, regum suorum, longè superiores contra eosdem extiterunt, hunc in modum tales effecti: Quum semper in bello à Tegeatibus superarentur, missis Delphos cōsultoribus, oraculum sunt sciscitanti quém nā deorum placarent vt Tegeatum victores existerēt. His Pythia respondit, id fore si ossa Orestis filii Agamemnonis referrent. Cuius urnam quum nequirent inuenire, rursus ad deum mittunt de loco sciscitatum in quo situs Orestes esset. Hæc nunciis interrogantibus, ita Pythia inquit,
Est quædam Arcadia Tegea, in regione patenti:
Hic duo flant venti vi peruehēte coacti,
** Forma hostis forma, & plaga superindita plaga,*
Hic Agamemnonides terra omniparente tenetur,
Quo tu sublato Tegea sperabere victor:

Vbi hæc audierūt Lacedæmonii, nihilo tamen minus^b inuentione frustrabantur, etsi omnia disquirentes: donec Liches, vnus Spartiatarum, eorum qui benemeriti vocātur, comperit.^c Sunt autē benemeriti, ex ciuibus semper militia equestri perfūctis, quini quotannis, qui quo anno ex equitibus Spartiatis exeūt, ne torpescant, alii aliò mittuntur. Ex his Liches quum esset, rem illam apud Tegeam adinuenit, fortuna pariter atque solertia vsus.^d nam quum Tegeates à Lacedæmoniis hoc anno commercio mutuo adeundi essent,

b Ab invention-
ne aberant.

c Benemeritau
tem isti (ſeu bene
fici) ſunt quini ci
ues ex equitibus
ætate maximè
prouecti, qui ſin
gulis anniſeextit.
Quos oportet eo
anno quo egre
diuntur, cõmun
conſilio ex equi
tibus Spartanis
alios aliõ dimiſſ
os, nuſquam mo
ram trahere.

d Nam quum
Lacedæmoniis
Tegeatas adeun-
di facultas hoc
tempore esset.

C. iii.

& iſte in ærariam officinam veniſſet, intuebatur ferrum dū pro-
cudebatur. Quo in ſpectaculo ad
mirandum animaduertens fa-
ber ferrarius, intermiſſo opere,
Quanto magis Lacon hoſpes, in-
quit, admirarēte, ſi idē quod ego
tu noſſes, qui rātopere admiraris
ferrarium opificiū. In hac enim
corſte puteum facere quū vellem,
inſidi in loculum ſeptem cubito-
rum: & quia incredulus eram o-
mnino fuiſſe maiores quā nūc
ſunt homines, aperui eum, & in-
veni cadaver æquali cum loculo
lōgitudinē: quam vbi mēſus ſum,
iterum obrui. Hæc illo referente
quæ viderat, Liches conſiderans,
coniecit hunc ex oraculo eſſe
Oreſtem, hac videlicet coniectu-
ra: duos quidem quos cernebat
fabri ferrarii folles, totidem com-
perit eſſe ventos: incudem verò
& malleum, *formam formæ ho-
ſtem: ferrum verò quod procu-
deretur, ^b plagam ſuperinditam
plagæ: hac ratione id coniectans,
quod in plagam hominis ferrum
inuentum ſit. Hæc itaque ſecum
agitans, Spartam reſſus, rem
omnem Lacedæmoniis refert. Illi
^c ex compoſito hominem crimi-
nis conuictum exilio damnant.
Qui in Tegeam profectus, & ca-
linitatē ſuam referens fabro fer-
rario, ^d cōducit ab eo nolente vē-
dere cortem. Ibi que aliquandiu
habitās, vbi rem cognouit, effoſ-
ſo ſepulchro oſſa collegit, eaque
portans, Spartam rediit. Quo ex
tēpore Lacedæmonii quoties cū
Tegeatibus congreſſi ſunt, ſupe-
riores extitēte: præterea verò ma-
gna etiam pars Peloponneſii iam
eis parebat. Hæc itaq; omnia Crœ-
ſus audiens, miſit nuntios Spar-
tam cum muneribus, ad rogandā
belli ſocietatē, iuſſos dicere quæ
oporteret. Ii poſtquā peruenerūt,
Nos (aiunt) Crœſus miſit, Lydo-
rum aliarūque gentium rex, ita
inquiēs, Lacedæmonii, quoniā
deus oraculum reddidit vi Græcā
mibi ſocietatem adſciſcerem, &
vos inter Græcos antecellere au-
dio, ſtatui vos mibi in ſocietatem
ex oraculo prouocādoſ ad ineun-
dā mecum quam cupio amicitia

a Typum eſſe &
antitypum. Ty-
pum vocat mal-
leum ſcūm incu-
di impingentem:
quem quātū viciſ-
ſum repellat incu-
ſum, antitypum vocatur,
quaſi viciſſum ſe-
tiens.

b Noxam ſuper-
inditam noxæ:
hac rat. id con-
quod in damnu
hominis fer.

c Per ſimulatio-
nem hominem
crimine intetato,
exil.

d Conducebat,
(id eſt, conduce-
re conabatur) a
non locante (id
eſt, a nolente cō-
ducere) cortem.
Vbi verò tandem
ei perſuaſit illam
locare, inhabitare
cœpit: ac eſt. ſep.

A ἔλθω ἐς χαλκήιον, ἐθνήτο σίδηρον δὲ ἐ-
λαυνόμενον καὶ ἐν θανάτῳ, ὁρέων δὲ
ποιέμενον. μαθὼν δὲ μὴ ὁ χαλκεὺς ἀπο-
θανεῖν, εἶπε "παυσάμενος τῷ ἔργῳ,
ἦκου αὖ ἐξέειπε Λάκων, εἴ ποτε εἶδες τὸ φῶς
ἐγὼ, καὶ ῥα αὖ ἐθανεῖμας, ὅπου νῦν οὐκ ἔστι
τυχεῖς θάνατος ποιέμενος τῷ ἐργασίῳ
τῷ σίδηρον. ἐγὼ γὰρ ἐν τῇδε θέλων τῇ αὐτῇ
φρέαρι ποιήσασθαι, ὁρύσσειν, ἐπέτυχον σπ-
ρῶ ἐπαπῆχαι. Ἐπεὶ δὲ ἀπίστῃς μὴ μὲν

ταὶ
παύσαι
μῆνους

B θνῆσθαι μηδ' αὖ μέζοντας ἀνδράποδες τῷ
νῦν, ἀνῶξα αὐτῷ, καὶ εἶδον ὅτι νεκρὸν μὴ-
κεῖ ἴσον ἔοντα τῇ σπρῶ. μετρήσας δὲ, σπινέ-
χουσα ὀπίσω. ὁ μὲν δὲ ἔλεγε τὰ φῶς ὀπώ-
πτε· ὁ δὲ, ἐνὶ ὄψει τὰ λεγόμενα, σπινέβαλ-
λετο. Ὁ δὲ ὄρεται κατὰ τὸ θεοπορεῖται τῷ
τὸν ἐλπί, τῇδε συμβαλλόμενος τῷ χαλκεὺς
δύο ὁρέων φύσαι, τοὺς ἀνέμους βύεισκε ἔον-
τας. Ὁ δὲ ἀκμόνα, καὶ τῷ σφύρειν, τὸν τε

C τύπον καὶ ἀντίτυπον· τὸν δὲ ἐξ ἐλαυνό-
μενον σίδηρον, τὸ πῆμα ὅτι πῆμα τι κείμε-
νον· καὶ τοιοῦτόν τι εἰκάζων, ὡς ὅτι κακῶς ἀν-
δράποδος σίδηρος ἀνδρῆται. συμβαλλέ-
μενος δὲ ταῦτα, καὶ ἀπελθὼν ἐς Σπάρτην,
ἔφραζε Λακεδαιμονίοισι πᾶσι ὁ πῆμα.

ταὶ
πῆμα

Ἐπεὶ δὲ, ἐκ λόγου πλαστοῦ ἐπεπείκωντες οἱ
αἰτίων, ἐδίδωσαν. ὁ δὲ, ἀπὸ κόμης ἐς Τεγέ-
αν, καὶ φεράων τῷ ἐωῦτοδ' συμφορῶν πρὸς
τὸν χαλκεῖα, ἐμιοῦτο πρὸς οὐκ ἐκ δίδον-
τος τῷ αὐτῷ. χρόνῳ γὰρ ὡς ἀνέγνωσεν, ἐνοί-
κισθαι. ἀνορίζας δὲ τὸν τάφον, καὶ τὰ ὅσα

ταὶ
ἐδίδωσαν.

D σπινέχας, οἵ γε φέρων ἐς Σπάρτην. καὶ ἀ-
πὸ τοῦτο τῷ χρόνῳ, ὅπως ἐπεριώατο ἀλλή-
λων, πολλῶν κατεπέρτεροι τῶν πολέμων ἐγί-
νοντο οἱ Λακεδαιμόνιοι· ἥδη δὲ σφι καὶ ἡ πολ-
λὴ τῆς Πελοποννήσου γῆ κατεστραμμένη.
Ταῦτα δὲ ὡς πᾶσι πῶς θανόμενος ὁ Κροῖ-
σος, ἐπεμπε ἐς Σπάρτην ἀγγέλους διώρε τε
φέρειν, καὶ δεησόμενοι συμμαχίας· ἐπ-
τειλάμενος τε τὰ λέγειν χρῆναι. Ἐπεὶ δὲ, ἐλ-
θόντες ἔλεγον, Ἐπεμψέ ημῶς Κροῖσος ὁ

E Λυδῶν τε καὶ ἄλλων ἐθνέων βασιλεὺς, λέ-
γων τὰδε, Ὡς Λακεδαιμόνιοι, χρηστὸς
τοῦ θεοῦ ἔμμενα φίλοι πρὸς ἐθέσθαι,
(ὑμεῖς γὰρ πῶς θανόμενοι πρὸς ἐθέσθαι τῆς
ἐλλάδος) ὑμεῖς ὡς καὶ ὁ χρηστὸς πρὸς
καλέομαι, φίλος τε θέλων θνῆσθαι καὶ

18 = σύμμαχος αὐτοῦ τε δόλου καὶ ἀπάτης. Κροῖ-
 σος μὲν δὲ ταῦτα δι' ἀγέλων ἐπακηρυκεύε-
 το. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἀκηκόετες καὶ αὐτοὶ ὁ
 θεοπρόπιον τὸ Κροῖσος ἠρώμενοι, ἡθοσὶ
 τε τῇ ἀφίξει τῷ Λυδῶν, καὶ ἐποίησαντο ὀρ-
 κια ξφνίης πέρι καὶ συμμαχίας. καὶ γὰρ πι-
 ιες αὐτοὺς βιάσασθαι εἶχον ἐκ Κροῖσου πόρ-
 τερον ἐπὶ γαστήρι. πέμψαντες γὰρ ὁ Λα-
 κεδαιμόνιοι ἐς Σάρδεις, χρυσὸν ὠνέοντα, ἐς
 ἀγαλμα βουλόμενοι χρησαοθαι τοῦτω, ὃ
 νῦν τῆς Λακωνικῆς ἐν Θόρνακι ἰδρυται Ἀ-
 πόλλωνος. Κροῖσος δὲ σφίσι ὠντομέδοισι ἐδώ-
 κε δωτήνῃ, πρυτάνῃ τε ὦν εἵνεκα ὁ Λακε-
 δαιμόνιοι πλεῖν σύμμαχόν ἐδέξαντο, καὶ ὅτι
 ἐκ πάντων σφέας παρρησίας Ἑλλήνων,
 αἰρέετο φίλους. καὶ τῆτο μὲν, αὐτοὶ ἔσαν ἐτοι-
 μοὶ ἐπαγέλασθαι τῆτο δὲ, παισιόμενοι κρη-
 τήρα χαλκόν, ζωδίων τε ἔξωθεν στήσαν-
 τες παρὲς ὃ χεῖλος, καὶ μεχάτερι τεικκοσίους
 ἀμφορέας χωρέοντα, ἦγον, ἐδωρον βουλόμε-
 νοι αἰτιδαιῶν Κροῖσος. ταῦτα ὁ κρητὴρ ὅκ
 ἀπῆκετο ἐς Σάρδεις, δι' αἰτίας διφασίας λε-
 γομένης ταύτης. ὁ μὲν Λακεδαιμόνιοι λε-
 γοισι ὡς ἐπεὶ τε ἀρχόμενος ἐς τὰς Σάρδεις ὁ
 κρητὴρ ἐγένετο καὶ πλεῖν Σαμίῳ, πυθόμενοι
 Σάμιοι ἀπελήσαντο αὐτὸν, ἵνα μακρὸς
 ὅτι πλώσαντες αὐτοὶ δὲ Σάμιοι λέγεται ὡς
 ἐπεὶ τε ὑστέρησαν οἱ ἀγόντες τῷ Λακεδαί-
 μονίων τὸν κρητῆρα, ἐπρωθάνοντο δὲ Σάρδεις
 τε καὶ Κροῖσον ἠλωκέναι, ἀπέδδοντο τὸν κρη-
 τῆρα ἐν Σάμῳ· ἰδιώτας δὲ ἀνδρας παρια-
 μένους αἰαθῆναι μιν ἐς ὃν Ἡραῖον· τάχα δὲ
 αὐτὸ καὶ οἱ ἀποδόμενοι λέγειν ἀπαιόμενοι ἐς
 Σπῆρτιν, ὡς ἀπαιρηθῆσαν ἐκ Σα-
 μίων. καὶ μὲν νῦν τὸν κρητῆρα οὕτω ἔχει.

Κροῖσος γὰρ ἀμύρτων ἔχρησμον, ἐποίησετο
 στρατῷ ἐς Καππαδοκίαν, ἐλπίσας κα-
 ταιρήσθαι Κυδρόν τε καὶ πλεῖν Περσέων διωά-
 μιν. παρὰ σκῦβα ζομόρου δὲ Κροῖσου στρα-
 τεύεσθαι Πέρσαι, τῷ πρὸς Λυδῶν, νομιζό-
 μενος καὶ παρὰ τὴν σφῶν, ἀπὸ δὲ ταύ-
 τῆς τῆς γνώμης καὶ ὁ κάρτα οὐδὲν ἐν Λυ-
 δοῖσι ἔχων, σὺν ἐβούλυσσε Κροῖσος παῖδι,
 « οὐδὲν αἰὲν Σαῖδης » ὧς βασιλῆς, ἐπὶ
 « ἀνδρας τοιοῦτους στρατεύεσθαι παρὰ σκῦβα »
 « ζῆαι, οἱ σκυτῆνας μὲν αἰαθῆναι, σκυτῆνιν
 « δὲ τ' ἄλλω ἐσθῆτα φορέοισι σιτέοντα δὲ ἔκ

atque societatem, citra dolum frau-
 demque. Croesus hæc per legatos
 nuntiauit. Quorum aduentu La-
 cedæmonii, qui & ipsi oraculum
 audierant, gausi, fœdus cum eis
 hospitii societatisque inierunt.
 Etenim iam antea intercedebant
 nonnulla Croesi in Lacedæmo-
 nios beneficia. Nam quum illi mi-
 sissent Sardis ad aurum coemen-
 dum, quo usuri erant in id simu-
 lacrum Apollinis quod nunc po-
 situm est apud Laconicam in
 Thornace, eo auro sunt à Croeso
 donati. Qua de re Lacedæmonii,
 quodque se amicos ille præ omni-
 bus Græcis delegisset, societatem
 admiserunt, & hoc denuntiati se-
 se paratos exhibuerunt. Quod vi-
 bi extrinsecus fecerunt, pateram
 aheneam labiorum tenus frequen-
 tibus animalibus extrinsecus ca-
 latam, triginta amphorarum ca-
 pacem, dono afferebāt, volentes
 Croesum remunerari: sed eā Sar-
 dis non pertulerunt, propter alte-
 rutram harum quæ feruntur cau-
 sarum. Lacedæmonii quidē aiunt
 hanc pateram, dum ferretur Sar-
 dis, quum Samum appulsi esset,
 à Samiis fuisse interceptam: qui,
 cognita re, nauibus istos λόγους ag-
 gressi fuere. Ipsi verò Samii aiunt,
 Lacedæmonios, qui pateram por-
 tabant, serò venientes, quum au-
 dissent Croesum captum esse cum
 Sardibus, illam in Samo vendi-
 disse viris priuatis, qui eam Iuno-
 nis templo dedicauere: & illos qui
 vendidissent, Spartam reuersos,
 forsitan dixisse à Samiis sibi fuisse
 creptam. Ac de patera ita res se
 habet.

Croesus autem elusus oraculo,
 aduersus Cappadociam exercitus
 comparabat, spe & Cyrum & po-
 tentiam Persicam euertendi. Cui
 in hac apparada expeditione oc-
 cupato, Lydus quidam, nomine
 Sandanis, & antehac pro circum-
 specto habitus, & ob hanc quam
 dixit sententiam plus nominis a-
 pud Lydos consequutus, hunc in
 modum Croeso consuluit, Ad-
 uersus tales viros expeditionem
 paras, rex, qui coriacea subliga-
 cula, qui è corio reliquam vestem
 ferunt: qui non quibus volunt ci-

a Apud Thor-
 nacem Laconicæ
 regionis. Et tum
 denunt. sese par.
 exhibuerunt: tum
 etiam fabricati
 erat.

b Quum circa Sa-
 mum essent.

c Pel, Coriacea
 femoralia. Intel-
 ligere autem vide-
 tur quæ ex brac-
 cæ denuntantur.

bis vescuntur, sed quos habet, utpote regionē asperam incolētes. Ad hæc potu non vini utuntur, sed aquæ: non ficos ad comedendum, nec aliud quicquam boni habentes. quibus quum nihil sit quod eripias, si viceris: sin victus fueris, animaduerte quot bona amittes. Vbi gustauerint illi nostra bona, * circumfistēt nos, nec abigi poterunt. Equidem diis habeo gratiam, qui non induxerūt in animum Persis ut Lydos inuaderent. Hæc loquutus, non tamē Croesum flexit. Etenim Persis, antequam Lydos subigerent, nihil erat neque lautum neque opiparum. Porro Cappadoces à Græcis Syri nominantur: & erant hi Syri, antequam Persæ imperitarent, ditionis Medorum: tūc autem Cyro parebāt. Siquidem imperium Medicum ac Lydum determinabat fluuius Halys, qui ex Armeno monte profluens, primum Cilicas, dehinc Matienos qui sunt ad dexteram, & Phrygas qui sunt ad læuam: tum boream aduersus tendens, Syros, Cappadoces, Paphlagonēsque interfluit: Cappadoces à dextra, Paphlagonēs à sinistra perstringens. Ita flumen Halys cuncta ferè superiora Asiæ, à mari quod Cypro obiectū est, ad Euxinum vsque Pontum dirimit. Est autem dorsum totius huius regionis, lōgitudine quinque dierum itineris viri expediti. Itaque aduersus Cappadociā Croesus cum exercitu profectus est, cupidus cum hanc partē soli fecundi suo adiiciēdi, tum vel magis, fiducia oraculorum, Cyrum vlciscendi: propter Astyagem, Cyaxaris filium, Medorū regem, affinē suum, quem Cyrus Cambysis filius prælio victum ceperat. Erat autem Croeso Astyages hūc in modum affinis: Apud Scythas pecuarios quum esset seditio, ceterua quædam eorum ^b secessit in terram Medicam, qua tempestate Medorum tyrannus erat Cyaxares, Phraortæ filius, Deiocis nepos. qui Scythas hos, utpote supplices, initio benignē alloquebatur ac plurimi faciebat, adeo ut

a Pertinaciter
eā retinebant.

b Subduxit se

c Legit παῖδας
σφι παρ. Sic au-
tem sequitur
παῖδων.

c pueros eis traderet imbuendos tum lingua Scythica, tū artificio

A ὅσα ἐθέλοις, ἀλλ' ὅσα ἐχέοις, γάρ μιν ἐχόν-
τες τῇ χειρὶ. πρὸς δὲ, σὺ οἶν ὄλεσθαι θέλεις
αὐτοὺς, ἀλλὰ ὑδροποτέοις. οὐ σὺ γὰρ δὲ ἐχέοις
πρώτῃν, σὺ δ' ἄλλο ἀγὰρ ὄλεσθαι. τὸ μὲν
δὲ, εἰ νικήσεις, τί σφέας ἀπαρῆσθαι, τοῖσι
ὅτι μὴ δύνῃσι νικῆσαι, μάλα ὅσα ἀ-
γαθὰ ἀποβαλέεις. γὰρ σάμντοι γὰρ τῶν ἡμε-
τέρων ἀγαθῶν, πρὸς ἐξόνται, σὺ δ' ἀπὸ τοῦ ἐ-
σόντος. ἐγὼ μὲν νῦν τοῖσι ἐχὼ χάριν, οἱ σὺ δ'
ὅτι νόον ποιεῖοις Πέρσας στρατεύεσθαι ὅτι
Λυδοὺς. ταῦτα λέγων, σὺ ἐπέειπες Κροί-
B σον. Πέρσας γὰρ, τῶν Λυδοῦν κατὰ σφρα-
γίδα, μὴ οὔτε ἀέρον οὔτε ἀγὰρ ὄλεσθαι. αὖ
δὲ Καππαδόχας ἑσθ' Ἑλλήνων Σύνιοι
ὀνομάζονται. ἐσθ' οἱ Σύνιοι οὗτοι, ὃ μὲν
πρὸς τὴν Πέρσας ἀρχαίαν, Μήδων κατή-
κοι, τότε δὲ, Κύρου. ὁ γὰρ οὗτος μὲν τῆς
Μηδικῆς ἀρχῆς καὶ τῆς Λυδικῆς, ὁ Ἄλις
ποταμός, ὃς ῥέει ἐκ Ἀρμενίου οὐρέος διὰ
Κιλικίαν. μὲν δὲ, Μαπίλαιοι μὲν ἐν δόξῃ
ἐχέειν ὅτι σὺ δὲ τῆς ἐτέρου, Φρύγας. πρὸς
C βόρην αἰέμον, ἐνθεν μὲν Σύνιοις Καππα-
δόχας ἀπέρχεται, ἐκ δὲ βιωνύμου δὲ Παφλαγ-
νας. οὕτω ὁ Ἄλις ποταμός ἀποτμήνεται
πάντα τῆς Ἀσίας τὰ κατὰ τὴν θαλάσσης
τῆς ἀπὸ τοῦ Κύρου ἐς τὸν Εὐξείνου πόντον
ἐστὶ δὲ αὐτῷ σὺ τῆς χώρας ταύτης ἀπά-
σης, μή τις ὁδοὺ διζώνω ἀνδρὶ, πέντε ἡμέρας
αἰασιμωῖται. ἐστρατεύετο δὲ ὁ Κροῖσος ὅτι
τὴν Καππαδοκίαν τῶνδε εἶνεκε, καὶ γῆς ἱ-
μέρας, πρὸς κτήσασθαι πρὸς τὴν ἐωυτοῦ
μοίρην βουλόμενος, καὶ μάλιστα τὰ χρη-
D στήρια πίνωνος ἐὼν, καὶ πίνωνος ἐθέλων ὑ-
πὸ Ἀγυάγος Κύρου. Ἀγυάγας γὰρ
Κυαξάρως, εὐνὴ Κροίσου μὲν γαμβρὸν,
Μήδων δὲ βασιλῆα, Κύρος ὁ Καμβύσεω
κατὰ σφραγίδα εἶχε, γαμβρὸν γαμβρὸν
Κροίσου ὡς δὲ. Σκυθῶν τῶν νομάδων ἰλη ἀν-
δρῶν σασιόσασα, ὑπεξῆλθε ἐς γῆν τὴν Μη-
δικήν. ἐταράχθη δὲ τὸν χρόνον τῶν Μήδων
Κυαξάρης ὁ Φαρόρτω τῷ Διόκω, ὃς σὺ
Σκυθῶν τούτων ὃ μὲν πρὸς τὴν πρὸς τὸν
E ὡς εὐνὴν ἰκέτω ὡς τε δὲ πρὸς πολλοῦ ποιε-
όμενος ἀνδρὶ, παῖδά σφι παρέδωκε τὴν
γλῶσσαν τε ἐκμάθειν, καὶ τὴν τέχνην

ἡ κυρία

ἡ ἀπαλλα-
γὴ

τῶν ῥέων. ῥέοντα δὲ ἡμορρόν, καὶ αἰεὶ φοιτῶν-
των τῶν Σκυθῶν ἐπὶ ἄγρῳ, καὶ αἰεὶ πει-
ρῶντων, καὶ κατεσπύλινον ἐλθὼν σφῆας μη-
δὲν νοσήσαντες ὅτι αὐτοὺς κενῆσι χερσὶ, ὁ Κυ-
αξάρης, (ὡς γὰρ, ὡς διέδδξε, ὁρῶν ὅτι αὐ-
κρος) τῆς ἡμέρας καὶ ῥα παρῆλθε αὐτῶν. ὁ
δὲ, ταῦτα παρὰ Κυαξάρῳ παρὶντες, ὡς-
τε αὐτῶν σφῆας ἐωυτέων πεπονθότες, ἐβου-
λίσαντο τῶν παρὰ σφίσι διδασκαλῶν
παίδων ἕνα καὶ ἀρῶναι. σκυδάσσαντες δὲ
αὐτοὶ ὡς παρῆλθε αὐτῶν καὶ τὰ θηρία σκυδά-
σαν, Κυαξάρῳ διδύμῳ φέρουσιν, ὡς ἄγρῳ
δῆθεν δόντες δὲ, τὴν παρὰ τὴν κομίζεσθαι πα-
ρὰ Ἀλυάτῃα. ὁ Σαδυάτῃα ἐς Σάρδεις.
ταῦτα καὶ δὴ ἐγίνετο. καὶ γὰρ Κυαξάρης καὶ
οἱ παρῆντες δακτυμόνες τῶν κρεῶν ποτιέων
ἐπάσαντο. καὶ ὁ Σκύθαι ταῦτα ποιήσαν-
τες, Ἀλυάτῃα ἰκέται ἐγίνοντο. μὲν δὲ ταῦ-
τα (ὅτι γὰρ ὁ Ἀλυάτῃα δὲ διδύμῳ παρὰ Σκύ-
θας ἐξαίτεοντι Κυαξάρῳ) πόλεμος τοῖσι
Λυδοῖσι καὶ Μηδοῖσι ἐγένηετο ἐπὶ ἑτα πέν-
τε. ἐν τοῖσι πολλάκις μὲν ὁ Μηδοῖ τοῖς
Λυδοῖς ἐνίκησαν, πολλάκις δὲ οἱ Λυδοῖ τοῖς
Μηδοῖς. ἐν δὲ καὶ νυκτομαχίῳ πινὰ ἐποίη-
σαντο. ὁ φέρουσι δὲ σφίσι ὅτι ἴσως τὸν πό-
λεμον, τὰ ἐκ τῶν ἐτεί συμβολῆς ἡμορρόν,
σπύλινον ὡς τε τῆς μάχης σπύλινον, ὅτι
ἡμέρῳ ἐξαίτεον νύκτα γινέσθαι. τὴν δὲ
μεταλλαγὴν ταῦτα τῆς ἡμέρας θαλῆς ὁ
Μιλήσιος τοῖσι ἴωσι παρῆλθε εἶσα, ὅτι
οὐρον παρῆλθε ἐν αὐτῶν τῶν ἐν ὧν δὴ
καὶ ἐγίνετο ἡ μεταβολή. ὁ δὲ Λυδοῖ τε καὶ
οἱ Μηδοῖ ἐπὶ τε εἶδον νύκτα αὐτῶν ἡμέρας γι-
νομένην, τῆς μάχης τε ἐπαύσαντο, καὶ μάλ-
λόν τι ἐπαύσαντο καὶ ἀμφοτέρω ἐρῶν ἐωυ-
τοῖσι γινέσθαι. ὁ δὲ συμβόλσαντες αὐ-
τοῖς, ἔσαν οἱ δὲ, Συένεσις τε ὁ Κίλιξ, ὁ Λα-
βυώνης ὁ Βαβυλώνιος. οὗτοι σφίσι καὶ ὁ ὀρ-
κίον οἱ ἀπαύσαντες γινέσθαι ἔσαν, καὶ γὰρ
ἐπαλλαγὴν ἐποίησαν. Ἀλυάτῃα γὰρ ἐ-
γίνετο διδύμῳ τὴν θυγατέρα Ἀρῶν. Ἀ-
ρῶν καὶ τῶν Κυαξάρῳ παρῆλθε. αἱ δὲ γὰρ ἀ-
ναγκῆς ἰσχυρῆς συμβόλσαντες ἰσχυρῶν ὅτι ἐ-
γένοιτο συμμένειν. ὅρκα δὲ ποιεῖται ταῦτα
τὰ ἑτα τὰ παρὰ τὴν ἑλλῶν. καὶ παρὰ τοῖ-
τοις, ἐπαύσαντες βραχίονας ὅτι τὰ μόνται, ὅτι
τὴν ὁμοχροίῃν τὸ αἷμα ἀναλεί-
χουσι ἀλλήλων.

A arcus utēdi. Interiecto deinde tē-
pore, quum Scythæ venatum af-
fiduè irēt & semper aliquid affer-
rent, nonnunquam tamen con-
tingebat ut nihil caperent. Quos
ita reuertentes manibus inanibus

* Cyaxares (erat enim, quum in-
genti tenebatur ira, peracerbus)
probris infestabatur. Id illi, ut se
indignū, à Cyaxare pati nō feren-
tes, consilio habito decreuerunt
ut aliquem eorum puerorū quos

B que ut feras apparare consueue-
rant, Cyaxari offerrent, perinde
atque ferinam: idque quū obtu-
lissent, quācelerrimè se ad Alyattē
Sadyattis filiū Sardis conferrent.
Quod & factum est. nam & Cy-
axares & qui aderant conuiux, ex
his carnibus gustauerunt: & Scy-
thæ perpetrato hoc, Alyatti se sup-
plices præbuerunt. Quos postea
repositenti Cyaxari (quod Alyat-
tes reddere abnuerat) bellum in-
ter Lydos Medosque quinquen-
nale conflatū est. Quo in bello sæ-
pe Medi, sæpe Lydi victores exti-
terunt, & nocturnū quoddā præ-
lium gesserunt. Sexto autem an-
no signis collatis, quū æquo mar-
te certarent, b stante pugna con-

C tigit ut repente dies nox efficeretur. Quam immutationem huius
diei futuram Thales Milesius Io-
nibus prædixerat, hūc ipsum an-
num præfiniens quo immutatio
facta est. Lydi ac Medi ubi diem
noctescere viderunt, à pugnando
desisterunt: eoque propensius ad
pacem inter se cōstituendam fe-
stinauerunt: autoribus conven-
tionis Syennesi Cilice & Laby-
neto Babylonio: qui ut iusiuran-
dum intercederet & recōciliatio
affinitate fieret, properarunt: de-
cernentes ab Alyatte Ariēnam
filiam Astyagi Cyaxaris filio nu-
ptum dandam. quoniam sine ve-
hementi necessitudine conven-
tiones stabiles iniri non queunt.

D Incunt autem hæ gentes fœde-
ra cū cætera ritu Græcorum,
d tum feriendo brachia quā illa
humeris connectuntur, ac mu-
tuum sanguinem delingendo.

2 Cyaxares (e-
rat enim, ut re-
ipsa ostendit, ira
impos) asperè ad-
modum & indi-
gnè tractauit.

b Inter pugnan-
dum.

c Operam de-
derunt.

d Tum secando
brachia vsquedū
sanguis profuat,
ac mutuo illum
delingendo. Pro le-
gimus αἰμορροῖν,
pro ὁμοχροῖν.
Vide Tacitum, lib.
12.

Capitiosum,
b A se facere
c In Persarum
fines.

Hunc igitur Astyagem auum suum maternum Cyrus bello victum tenebat, ob eam quam in sequētibz indicabo causam. Quo nomine Croesus ei infensus, nunquid inferret Persis bellum, ad oracula *cōsulenda* miserat. Et quū respōsum reddidisset ^a haud syncerum, ^b secum facere interpretatus, in expeditionem profectus est ^c aduersus quādam Persarum partem. Atque vbi ad Halym flumen peruenit, tunc (vt ego quidē sentio) pontibus ibi sitis copias traduxit: vt autē Græci dicunt, Thales Milesius traductor extitit. Nam quū incertus animi Croesus foret qua parte fluminis traiceret exercitum (nullos dum enim ex illis pontibus ea tēpestāte fuisse) fertur Thales, qui in his castris aderat, fecisse vt fluuius qui ad læuam exercitus fluebat, flueret etiā ad dexteram. Fecisse autē hūc in modum: Fossam peraltam, exorsus supra castra, ductam in speciem lunæ, depressit, quæ castra, vt erant metata, à tergo amplecteretur: in quā quum traduxisset ex pristino alueo fluuium, iterum eum, vbi exercitus traiectus esset, in suum alueum refuderet. Itaque quū celerrimē fluui^o diuisus esset, vtrinque vado meabilis effectus est. Quidam verò aiunt veterem etiam omnino exaruisse alueum. Cui rei equidem non accedo. quo enim modo qui rursū redierunt, illū trāsiuissent? Croesus igitur exercitu traiecto, venit in Cappadociæ locum qui dicitur Pteria, omnium eius regionis tutissimum, iuxta urbem Sinopem, ferè ad pontum Euxinum sitam. Hic statua habens, prædia Syrorum vastat, & urbem Pteriorum expugnat diripitque. Cepit quoque cūctas circā vrbes, Syros nihil commeritos exterminans. Hinc Cyrus coactio suo exercitu, sumptisque omnibus qui in medio incolebant, obuiam pergit: missis tamen, antequā exercitum educeret, caduceatoribus ad Iones tentandos vt ad se à Croeso deficerent. Illis abnuentibus, profectus castra cōtra Croesū posuit:

Iῶνες μὲν γὰρ οὐκ ἐπέθοντο. Κύρος δ' ὡς ἀπείκετο, καὶ ἀντιστρατηπεδύσατο Κροίσῳ.

Τούτων δὲ ὧν Ἰῶναι καὶ Κρόσος ἐόντα ἐωυτοῦ μὴ δὲ πατορα κατὰ τρεῖς ἄλμυρος ἔχε, δι' αἵ τινες τινὲς ἐγὼ εἰς τοῖσι ὀπίσω λέγουσι σημαίω. Ἐκ Κροίσου δὲ πρὸς μὲν Κρόσῳ, ἐς τε τὰ χερσὶν ἐπέμπε, εἰ στρατεύεται ὅτι Πέρσας εἰρωτέων· καὶ δὴ ἔα ἀπικομίδου χρησμοῦ κινδύνου, ἐλπίσας πρὸς ἐωυτοῦ τὸν χρησμὸν εἶναι, ἐστρατεύετο ἐς τινὲς Περσέων μοίρην, ὡς δὲ ἀπείκετο ὅτι Ἰῶναι ποταμὸν ὁ Κροίσος, ὃς ἐκείνῃ, ὡς μὲν ἐγὼ λέγω, καὶ ἔοῦσας γαφύρας διεβίβασε τὸν στρατὸν· ὡς δὲ ὁ πολλὸς λόγος Ἑλλήνων, Θάλης ὁ Μιλήσιος διεβίβασε οἱ. ἀπορέοντος γὰρ Κροίσου ὅπως οἱ ἀφάθῃσται τὸν ποταμὸν ὁ στρατός, (οὐ γὰρ δὴ εἶναι καὶ τὸν χρόνον καὶ γαφύρας αὐτὰς) λέγεται πρὸς οὐρανὸν ὁ Θαλῆς εἰς τὰ στρατοπέδῳ, ποιῆσαι αὐτῶν τὸν ποταμὸν εἰς ἄριστερῆς χειρὸς ῥέοντα τῷ στρατοῦ, καὶ ἐκ δεξιῆς ῥέειν. ποιῆσαι δ' ὥστε αὐτὸν τῷ στρατοπέδῳ ἀφάθῃ, διώρυχα βαλεῖν ὀρύσσειν, ἀγροντα μίλων δὲ, ὅπως αὐτὸς στρατοπέδῳ ἰδρυμένον καὶ ἰσχυρὸν λαβῇ. αὐτὴ καὶ τινὲς διώρυχα ἐκ τραπεζίου ἐκ τῶν ἀρχαίων ῥέει, ὅθεν, καὶ αὐτὸς ἀφάθῃς ποταμὸς πρὸς τὸν στρατοπέδῳ, ἐς τὰ ἀρχαία ἐσβάλλοι. ὥστε ἐπεὶ τε καὶ ἐχάθη τὰ χερσὶν ὁ ποταμός, ἀμφοτέρῃ ἀφάθῃς ἐγένετο. ὁ δὲ καὶ τὸ ἀφάθῃς λέγουσι καὶ ὁ ἀρχαῖος ῥέει, ὅθεν ἀποξηρανθῆναι. ἀλλὰ τὸ μὲν οὐ παροίεμαι. ὡς γὰρ ἐπίσω πορευόμενοι διεβίβῃ αὐτὸν; Κροίσος δὲ, ἐπεὶ τε ἀφάθῃς σὺν τῷ στρατῷ ἀπείκετο τῆς Καππαδοκίης ἐς τινὲς Πτερίων καὶ Πτερίων, (ἡ δὲ Πτερίς ὅτι τῆς χώρας αὐτῆς ὁ ἰσχυρὸς ἐστίν, καὶ Σινώπην πόλιν τινὲς εἰς Εὐξείνῳ πόντῳ μάλιστα καὶ κειμένῳ) ἐν ταῦτα ἐστρατηπεδύετο, φθιόντων τῶν Συρίων δὲ κληροῖς, καὶ εἴλε μὲν τῶν Πτερίων τινὲς πόλιν, καὶ ἠδραποδίστατο, εἴλε δὲ καὶ ἀφάθῃς αὐτῆς πάσας. Συρίους τε δὲ ἐν ἐόντας αὐτοῖς, αἰασάτους ἐποίησε. Κρόσος δὲ ἀγέρας τὸν ἐωυτοῦ στρατὸν, ἔα ἀφάθῃς ποταμὸν μετὰ τὸν οἰκόντα πρὸς τὸν ποταμὸν Κροίσου. τῶν δὲ ἀφάθῃς ἀρμύσσει τὸν στρατὸν, πέμψας κήρυκας ἐς τὸν Ἰῶνα, ἐπειράτο σφέας ἀπὸ Κροίσου ἀπιστάναι.

20

ἐν ταῦτα ἐν τῇ Πτερύχῃ χώρῃ ἐπειράωντο καὶ ἄλλοι ἄλλων μάχης δὲ καρτερῆς γενόμενης, καὶ πεσόντων ἀμφοτέρων πολλῶν, τέλος οὐδὲ πύρι νικήσαντες διέσπασαν, νεκρὸς ἐπελθούσης. ἔτα μὲν γραπτοὶ πεδὰ ἀμφοτέρω οὕτως ἠγωνίσαντο.

Κροῖσος δὲ, μεμφθεὶς καὶ ὁ πλῆθος τὸ ἐαυτοῦ στρατεύμα· ὡς γὰρ οἱ ὁ συμβαλόντων στρατὸς πολλὸν ἐλάττω ἢ ὁ Κύρου· ὅς τοι μεμφθεὶς, ὡς τῇ ὑστερήῃ οὐκ ἐπείχετο ὅτιων ὁ Κύρος, ἀπὴλανε ἐς τὰ Σάρδεις, ἐν νόῳ ἔχων, ὡς θαυμάσια μὲν Αἰγυπτίους καὶ ὁ Ὀρκιον. (ἐποίησαντο γὰρ καὶ πρὸς Ἀμασιν βασιλεύοντα Αἰγυπτίου συμμαχίῃ πρὸς τὸν ἡδὲ πρὸς Λακεδαιμονίους) μεταπεμφθέντος δὲ καὶ Βαβυλωνίους· (καὶ γὰρ πρὸς τοῦτοις αὐτῷ ἐπεποιήτο συμμαχίῃ ἐτυράνευσε δὲ τῷ Βαβυλωνίων ὁ χρονον τῶτον Λαβυώντος) ἐπαγείλας δὲ ἔκ Λακεδαιμονίους πρὸς ἐλπίδας ἐλπίδας ὅτι τῶν τοῦτοις, καὶ πλὴν ἐαυτοῦ συλλέξας στρατὸν, ἐνέειπε, ὡς χρονον ἡμῶν, ἀμὰ τὰ ἡμεῖς στρατεύειν ὅτι τῶν Πέρσας. καὶ ὁ μὲν, ταῦτα φρονέων, ἀπῆκετο ἐς τὰ Σάρδεις· ἐπεμπε τε κήρυκας καὶ τὰ συμμαχίας, πρὸς ἐλπίδας ἐς πέμπτον μῶνα συλλέγεσθαι ἐς Σάρδεις. τὸν δὲ πρὸς ἐλπίδας καὶ μαχεσάμενον στρατὸν Πέρσας, ὅς ὡς αὐτῷ ἐλπίδας, πρὸς ἐλπίδας, διεσκέδασε· οὐδαμῶς ἐλπίδας μὴ κατεῖχε ἀγωνισάμενος οὕτω ὡς πλῆθος Κύρος ἐλάσει ὅτι Σάρδεις. ταῦτα ὅτι ἐλπίδας Κροίσω ὁ πρὸς ἐλπίδας πρὸς ἐλπίδας ἐπείχετο. φανέντων δὲ αὐτέων, οἱ ἵπποι μεπέντες ἐλπίδας νέμεσθαι, φοιτέοντες κατὰ οἶον. ἰδόντι δὲ ὁ Κροίσω τῶτον, ὡς ὅτι καὶ ὡς, ἐδόξε τέρας εἶναι· αὐτίκα δὲ ἐπεμπε θεοσκόποις ἐς τὰς ἐλπίδας Τελμιαίων. ἀπὸ κομῶν δὲ τοῖσι θεοσκόποις, καὶ μαχόμενος πρὸς Τελμιαίων ὁ γὰρ σημαίνων ὁ τέρας, ὅτι ἐλπίδας Κροίσω ἀπαγείλας. τὸν γὰρ ἢ ὁπίσω σφείας ἀπαπλάσας ἐς τὰ Σάρδεις, ἦλθε ὁ Κροίσος. Τελμιαῖες μὲν οὖν τὰς ἐλπίδας, στρατὸν ἀλλόθρονον πρὸς δόκιμον εἶναι Κροίσω ὅτι πλὴν χώρῃ· ἀπὸ κήρυκας δὲ τὸν καταστρέψας τοῖς ὅτι κατελπίδας λέγοντες ὅτι καὶ πρὸς πρὸς, ἵππων ὅτι, πολέμιον τε εἶναι καὶ ἐπὶ λυδα. Τελμιαῖες μὲν οὖν ταῦτα ὑπεκρίναντο Κροίσω

ibidemque in regione Pteria pro se uterque alterū laceffere. Commiffique acri pugna, & multis vtrinque cadētibus, ad extremum noctis interuētū dirimūtur neutri victores. Atque hunc in modum duo exercitus dimicauerūt.

Crœsus, à suo exercitu infatus quòd cum Cyri multo maioribus copiis confliffet, postero die quum Cyrus ipsum superfederet inuadere, regressus est Sardis, habēs in animo euocare Aegyptios ex fœdere: quorum cum rege Amasi, antequam cum Lacedæmoniis, societatem inierat: accersere etiam Babylonios, cum quibus & ipse fœdus percussisset: (erat autem Babyloniorum tyrānus ea tempestate Labynetus) denuntiare item Lacedæmoniis vt ad certam diem præsto essent: hisque & suis copiis coactis, vbi per hyemem quieuiſſet, initio statim veris tendere aduersus Persas. Hæc destinans Crœsus, abiit Sardis, dimiſitque caduceatores ad socios, edicēs vti ad quintū mensem Sardis conuenirent. Exercitum verò qui aderat ex militibus conductis, qui cum Persis dimicaret, missum fecit ac dissipauit: minimè sperans vnquam fore vt Cyrus, qui sic æquo Marte pugnasset, Sardis copias promoueret. Hæc Crœso ratiocinante, omnia suburbana colubris impleta sunt: quos, vt exiſtebāt, equi inter ambulādum, quū ad pascua irent, comedebāt. Id Crœso cernenti visum est (vt erat) esse portentum: ideoque mittendum ad coniectores Telmisses. Qui missi sunt ad consulendos Telmissas: vbi accepere responſum, didicerēque quid sibi vellent significaretque portentum, non contigit vt Crœso renuntiarent. Nam priuſquam retro Sardis reueherentur, Crœsus est captus. Telmisses ita cognouerant exercitum externū Crœso illuc affuturū, qui quū afforet, indigenas subigeret: quòd dicerent colubrum terræ filium esse: equū, hostē & aduenam. Hæc Telmisses Crœso sūt interpretati,

a Crœsus autem caufatus sui exercitus paucitatem: (erat enim ipsius copiz multo minores quàm Cyri) hoc, inquam, caufatus, quum postero die Cyrus non descenderet in certamē, regressi. &c.

b Quos prodeuntes equi relietis pascuis, pascim comedebāt.

ἡ φοιτέοντες

ἡ φοιτέοντες

E

sed iam capto: nondum tamen gnari eorū quæ Sardibus ac Cræso euenerāt. Cyrus certior factus, Cræsum, qui statim post præliū apud Pteriam gestum abscessere, cōstituisse dispergere copias, consilio inito, comperiebat operæpretium esse quā celerrimē posset promouere exercitū Sardis, ut hostem, priusquā ille contraheret iterum Lydorū copias, occuparet. Hoc ubi probauit, statim exequit^r est: properēq; ducto in Lydiam exercitu, ipsemet nuncius Cræso aduenit. Vnde Cræsus in magnā sollicitudinē adductus, quod præter opinionē præterque expectationem suam ferēs haberēt, tamē Lydos in prælium produxit. Lydorum gente in Asia nulla fuit ea tēpestare nec fortior nec magis strenua: ex equis- que pugnabat, equitandi sanē perita, hastas perlōgas gestans. Cam-
pus in quo concursus est, ante urbem Sardensem iacet, magnus & editus: quē cū^a alii amnes interfluunt, tum omnium maximus Hermus, palude interruptus, qui ē monte Hiro matris Dindymenæ lapsus, infunditur mari iuxta Phociam oppidum. Hic ubi vidit Lydos ad pugnandum instructos Cyrus, eorum equitatū reformidans, constituit admonitu Harpagi Medi, ita faciendum: Coactis omnibus qui ipsius exercitum sequebantur camelis, vel frumentum vel vasa portantibus, sarcinas detraxit: & viros imposuit equestri stola indutos: quibus ornatis præcepit ut præirent cæteras copias aduersus Cræsi equitatum: peditatum, ut hos subsequeretur. post hūc collocauit omnē equitatū. Postquam omnes cōstituit, imperat eis necui cæterorū Lydorū parcerent: sed quilibet occiderēt obfistentem, præter ipsum Cræsum, ne si captus quidem repugnaret. Hæc imperans, camelos contra equitatum instruxit, hac ratione quod camelum equus reformidat, adeo quidem ut nec speciē eius intueri, nec odorē sentire sustineat. Id id eo cōmētus est ut equitatū Cræsi,

a Cū alii amnes permeant, tū vero etiam Hellus in omnium maximum influēs, qui Hermus vocatur: & ex monte matris Dindymenæ sacro ortus, infunditur mari, &c. Pro Hellus autem legitur & Hyllus: quod afferitur ex Homero & Strabone.

A ἤδη ἡλωχέτι, ὅθεν καὶ εἰδότες ἦν πρὸς Σάρ-
δεις τε καὶ αὐτὸν Κροῖσον. Κρόσος δὲ, αὐτίκα
ἀπελκύνοντος Κροῖσου μὲν πλεῖν μάχην τὴν
ἡμορμόνῃ ἐν τῇ Πτερῇ, μεθ' ὧν ὡς ἀπε-
λάσας μέλλει Κροῖτος διασκεδᾶν τὸν στρα-
τὴν, βουλομένης δὲ σκοπεῖν τὸν ἡγούμενον
ἐλαύνειν ὡς διώγειν τάχιστα ὅτι τὰς Σάρ-
δεις, ὅπως τὴν ἢ τοδὺ τερον ἀλιδιῶναι πλεῖν
τῷ Λυδῶν διώκειν, αὐτὸς ὅπῃ καὶ λαλῶσι.
ὡς δὲ οἱ ταῦτα ἔδοξε, καὶ ἐποίησε καὶ πάρος.
B ἐλάσας γὰρ τὸν στρατὸν ἐς πλεῖν Λυδῶν, αὐτὸς
ἀγέλαος Κροῖτος ἐληλύθει. ἐν ταῦτα Κροῖ-
τος ἐς ἀπορίαν πολλὴν ἀπλημένος, ὡς οἱ
πρὸς δόξαν ἔχε τὰ τῶν ἡγούμενων ἢ ὡς αὐτὸς
κατεδύκεν, ὅμως τοῖς Λυδοῖς δέχεται ἐς μά-
χην. ὡς δὲ τῶν τὸν χροῖον ἔσθ' ὅθεν ἐν τῇ
τῇ Αἰσίῃ οὔτε αἰδρότερον οὔτε ἀλκιμότε-
ρον τῷ Λυδῶν. ἡ δὲ μάχη σφέν ὡς ἀπὸ
ἵππων· δούρατά τε ἐφορεῖν μέγιστα, καὶ
αὐτοὶ ἔσθ' ἵππων ἑαυτοῖς ἀγαθοί. ἐς τὸ πεδίον
C δὲ σιμωλόντων τῶν τῶν πρὸς τῷ ἀγέλαος ὅτι
τοῦ Σαρδίου, ἐὼν μέγα τε καὶ ὑψηλόν,
(ὅθεν δὲ αὐτὸς ποταμοὶ ῥέοντες καὶ ἄλλοι, καὶ
ἕλκος συρρήνισι ἐς τὸν μέγιστον, καλεόμε-
νον δὲ Ἑρμῶν· ὅς δ' ὅθεν ἰσοῦ μὴ τῶν Δι-
δυμῶν ῥέων, ἐκ δὲ ἐς τὰς ἀλιδιῶν καὶ
Φωκίαν πόλιν) ἐν ταῦτα ὁ Κρόσος ὡς εἶδε
τοῖς Λυδοῖς ἐς μάχην καταρμόνους, κατὰ-
ρῶδοντας πλεῖν ἵππων, ἐποίησε, Ἀρπαγῶν ὑπο-
θεμένου αὐτῷ Μήδου, τοῖον δὲ ὅσα τῶν στρα-
τῶν τῶν ἐωυτοῦ εἶποντο σιτοφόροι τε καὶ σκυλο-
D φόροι καὶ κμήλοι, ταῦτα πᾶσας ἀλίστας, καὶ
ἀπελκύνοντες τὰ ἄλλα, αὐτὰς ἐπὶ αὐτῶν ἔβησε
ἵππων ἀπὸ τῶν ἐκ τῶν ἀλιδιῶν. σκυλάσας
δὲ αὐτοὺς, προσέταξε τῆς ἄλλης στρατῆς
προσιέναι πρὸς πλεῖν Κροῖσου ἵππων· τῇ δὲ
καμῆλῳ ἐπὶ τῶν περὶ τὸν στρατὸν ἐκάλυψε.
ὅπῃ δὲ τῶν περὶ τὸν ἐπέταξε πλεῖν πᾶσαν ἵπ-
πων. ὡς δὲ οἱ πᾶντες διέταχοντο, πρᾶναισε
τῷ μὲν ἄλλων Λυδῶν μὴ φοβημένους, κατε-
νέειν πᾶν τὸν ἐμπεδὼν ἡμορμόν, Κροῖσον δὲ
E αὐτὸν μὴ κτείνειν, μὴ δὲ ὡς συλλαμβανόμε-
νος ἀμύνεται. ταῦτα μὲν πρᾶναισε. τὰ
δὲ καμῆλοις ἐτάξε αἰτῆα τῆς ἵππου τῶν δὲ
εἶνεκα· καμῆλον ἵππος φοβέεται, καὶ οὐκ
αἰέχεται οὔτε πλεῖν ἰδέειν αὐτῆς ὁρέων, οὔτε
ἢ ὁδὸν ὅσπῃ ἀμύνεται. αὐτὸς δὲ ὡς ταῦτα εἶνεκα ἐσπύφιστο ἵνα τῷ Κροῖσῳ ἀχρηστον
ἢ τὸ ἵππων.

21

22^{ος}23^{ος}24^{ος}

ἢ τὸ ἵπτικόν, τὰ δὲ ἄλλα καὶ ἐπὶ χαλκῷ ἐλάμψαν-
 ὅς οἱ Λυδοὶ. ὡς δὲ καὶ στυγνὴν εἰς τὴν μά-
 χην, ἐν ταῦτα ὡς φραγτοὶ τὰ χεῖρα τῶν καμύ-
 λων οἱ ἵπποι καὶ ἰδόντες αὐτοὺς, ὅπισθεν ἀνέσρε-
 φον. διέφθαρτό τε τὰ Κροίσου ἢ ἐλπίς. οὐ
 μὲντοι οἱ γε Λυδοὶ τὸ ἐνδεῖν δειλοὶ ἦσαν.
 ἀλλ' ὡς ἔμαθον ὅτι γινόμενον, σποδονόντες
 ἀπὸ τῶν ἵππων, πεζοὶ τοῖσι Πέρσῃσι συνέβη-
 λαν. χρόνῳ δὲ πεσόντων ἀμφοτέρων πολλῶν,
 ἐπράοντο οἱ Λυδοί. κατεilahέντες δὲ εἰς τὸ
 τεῖχος, ἐπολιορκέοντο ὑπὸ τῇ Περσέων
 τοῖσι μὲν δὲ κατεστήκει πολιορκία. Κροῖσος
 δὲ δοκέων οἱ χρόνον ὅτι μακρότερον ἔσται
 τῶν πολιορκιῶν, ἐπεμπε εἰς τὸ τεῖχος ἄλ-
 λους ἀγγέλους εἰς τὰς συμμαχίας. οἱ μὲν γὰρ
 πρῶτον διεπέμποντο εἰς πέμπτῃ μῇνᾳ.
 πρὸς ἐρεόντες συλλέγεσθαι εἰς Σάρδεις. τοῖ-
 σι δὲ ἔξ ἐπεμπε τὴν ἑλπίσιν δέειξαι βοη-
 θέην, ὡς πολιορκεσθὲν Κροίσου. εἰς τε δὲ ὧν
 τὰς ἑλπίδας ἐπεμπε συμμαχίας, καὶ δὲ εἰς
 Λακεδαιμόνους. τοῖσι δὲ καὶ αὐτοῖσι Σπάρτην
 τῇσι κατ' αὐτὸν χρόνον τὸν χρόνον οἰκονο-
 μῶντες εἰς εὐδοκίαν πρὸς Ἀργείοις πρὸς χῶ-
 ρον καλεσθέντων Θυρέας. τὰς γὰρ Θυρέας
 ταῦτας, εὐδοκίας τῆς Ἀργολίδος μοίρης, σπο-
 τεμόμενοι ἔχον οἱ Λακεδαιμόνιοι. καὶ δὲ καὶ
 ἡ μέγλη Μυθῶν ἢ πρὸς ἐσπέρῳ Ἀργείων,
 ἢ τε ἐν τῇ ἡπείρῳ χώρῃ, καὶ ἡ Κύθηρα νῆ-
 σος, καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν νήσων. βοηθησάντων
 δὲ Ἀργείων τῇ σφετέρῃ σποταμομένη, ἐν-
 ταῦτα στυγνὴν εἰς λόγους οἰκονομῶντες,
 ὥστε βίηκοσις ἐκαστέρων μαχέσασθαι. ὁ κό-
 πηροι δὲ αὐτῶν πρὸς τῶν ποταμῶν ἐπὶ τὸν χῶ-
 ρον. τὸ δὲ πλεῖστον τῶν στρατῶν ἀπαλλάσσεται
 ἐκαστέρων εἰς τὴν εὐρυτάτην, μηδὲ πρὸς τὴν ἀ-
 γωνιστομένην, τῶν δὲ εἴνεκεν, ἵνα μὴ παρόν-
 των τῶν στρατοπέδων, ὁρῶντες οἱ ἕτεροι ἐστω-
 μένοις τοῖς σφετέροις, ἐπαμύνοιν. στυγνὴν
 μὲντοι ὧν ταῦτα ἀπαλλάσσοντο. λογάδες δὲ
 ἐκαστέρων ὑπολίσφοντες στυγνὴν εἰς
 μαχομένων δὲ σφῶν, καὶ γινόμενων ἰσοπα-
 λῶν, ὑπελίποντο δὲ ἀνδρῶν ἐξακοσίων
 πρὸς Ἀργείων μὲν, Ἀλκίνορον τε καὶ Χρό-
 μιον Λακεδαιμονίων δὲ, Ὀθρυάδης. ὑπελεί-
 φθησαν δὲ οἱ νυκτὸς ἐπελθόντες. ὁ μὲν δὲ δύω τῶν Ἀργείων, ὡς νενικησέτες ἐ-
 θεον εἰς τὸ Ἄργος· ὁ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων Ὀθρυάδης, σκυλίσσας τοὺς Ἀργείων νε-
 κροὺς, καὶ πρὸς φορήσας τὰ ὄπλα πρὸς τὸ ἐκὼν στρατόπεδον, ἐν τῇ ταχέϊ εἰς τὴν εὐρυτάτην.

A quo ille se praxualiturum confi-
 derabat, inutilem redderet. Si-
 mulatque igitur in pugnam itum
 est, equi, olfactis protinus conspe-
 ctisque camelis, retro se auerunt.
 unde spes Cræsi interiit. Verum
 non protinus Lydi ob id exterriti
 sunt, sed cognita re, ab equis de-
 filiunt, ac pedites cum Persis cō-
 fligunt. & tandem, multis utrin-
 que cadentibus, vertuntur in fu-
 gam: * ac muros ingressi, à Persis a Ac muris in-
 obsideri cœperunt. Quam obsi- clus,
 B dionem in longius processuram
 ratus Cræsus, alios nuncios è mu-
 ris mittit ad socios. nam qui an-
 tea dimissi erant, hi conuentum
 Sardis ad quintum mensem in-
 dixerant. Ad hos dimittebat, ora-
 tum quàm celerrima auxilia mie-
 ti sibi, utique iam obfesso. & cum
 ad alios socios misit, tū verò ad La-
 cedæmonios. Cæterum per id tē-
 pus & ipsis Spartiatis inciderat cū
 Argiuis contētio de agro qui di-
 citur Thyrea. Quem locum, etsi
 C terræ Argolicæ partē, tamen La-
 cedæmonii^b intercisum tenebāt. b Interceptum
 Etenim Argiuorum est quicquid
 regionis Malea tenus ad occasum
 vergit in continente: & insulæ tū
 aliæ, tū verò Cythera. Quū ergo
 Argiui suo territorio * interciso c Intercepto
 auxiliū ferrent, ibi ab utrisque in
 colloquiū vētū est ut triceni v-
 trisque dimicarent: & utri supe-
 riores extitissēt, eorū regio foret:
 atque ambo exercitus in suam v-
 terque terrā discederēt, nec per-
 manerēt dū dimicaretur: ea scili-
 cet causa, ne, si adessēt, parti suc-
 cūbētī auxiliū sui ferrent. His
 cōuentis, in diuersa digrediuntur.
 Ex utrisque delecti viri qui relictī
 sunt cōfixerunt: atque illis qui-
 dē, ut æquo Marte pugnantibus,
 ex sexcentis tres omnino reliqui
 fuerunt: idque noctis interuentu.
 ex Argiuis duo, Alcīnor & Chro-
 mius, qui tanquā victores Argos
 cursu contenderunt: ex Lacedæ-
 moniis vnus Othryades, qui spo-
 liatis Argiuorum cadaueribus,
 eorum arma ad suorum castra
 detulit, & se in suo ordine tenuit.

τῇ ὡς ἔτιμαχον ὃ χεῖρον τῆς ἀκροπόλιος, κατηλόγησε τοῦτου, ὡς ἐὼν ἀμαχόν τε καὶ ἀπόρμον. ἔστι δὲ πρὸς τῇ Τμολοῦ τετραμύρον τῆς πόλιος. ὃν δὲ Ὑγριάδης αὐτὸς ὁ Μάρδος, ἰδὼν τῇ περὶ τερατῇ τῇ πινὰ Λυδῶν καὶ τῆς ἀκροπόλιος καταβαίτα ἐπὶ κυνέῳ αἰῶθεν κατακυλίσσασθαι, καὶ ἀνελόμδον, ἐφρέσθη, καὶ ἐς θυμὸν ἐβάλετο. τότε δὲ δὴ ὁ αὐτὸς τε αἰαβεθήκεε, καὶ μετ' αὐτὸν ἄλλοι Περσέων αἰέβαλλον. πρὸς βαίτων δὲ συχρῶν, οὕτω Σάρδιές τε ἠλώχεσαν, καὶ πᾶς ὁ αἶψα ἐπορχέτο. κατ' αὐτὸν δὲ Κροῖσον τὰ δὲ ἐγένετο. ὡς οἱ παῖς, (τῇ καὶ περὶ τερῶν ἐπιμνήσθην) αἰὲν ἄλλα ἔπι-
 28^α δὲ τοῖς
 29^α δὲ τοῖς
 30^α δὲ τοῖς
 31^α δὲ τοῖς
 32^α δὲ τοῖς
 33^α δὲ τοῖς
 34^α δὲ τοῖς
 35^α δὲ τοῖς
 36^α δὲ τοῖς
 37^α δὲ τοῖς
 38^α δὲ τοῖς
 39^α δὲ τοῖς
 40^α δὲ τοῖς
 41^α δὲ τοῖς
 42^α δὲ τοῖς
 43^α δὲ τοῖς
 44^α δὲ τοῖς
 45^α δὲ τοῖς
 46^α δὲ τοῖς
 47^α δὲ τοῖς
 48^α δὲ τοῖς
 49^α δὲ τοῖς
 50^α δὲ τοῖς
 51^α δὲ τοῖς
 52^α δὲ τοῖς
 53^α δὲ τοῖς
 54^α δὲ τοῖς
 55^α δὲ τοῖς
 56^α δὲ τοῖς
 57^α δὲ τοῖς
 58^α δὲ τοῖς
 59^α δὲ τοῖς
 60^α δὲ τοῖς
 61^α δὲ τοῖς
 62^α δὲ τοῖς
 63^α δὲ τοῖς
 64^α δὲ τοῖς
 65^α δὲ τοῖς
 66^α δὲ τοῖς
 67^α δὲ τοῖς
 68^α δὲ τοῖς
 69^α δὲ τοῖς
 70^α δὲ τοῖς
 71^α δὲ τοῖς
 72^α δὲ τοῖς
 73^α δὲ τοῖς
 74^α δὲ τοῖς
 75^α δὲ τοῖς
 76^α δὲ τοῖς
 77^α δὲ τοῖς
 78^α δὲ τοῖς
 79^α δὲ τοῖς
 80^α δὲ τοῖς
 81^α δὲ τοῖς
 82^α δὲ τοῖς
 83^α δὲ τοῖς
 84^α δὲ τοῖς
 85^α δὲ τοῖς
 86^α δὲ τοῖς
 87^α δὲ τοῖς
 88^α δὲ τοῖς
 89^α δὲ τοῖς
 90^α δὲ τοῖς
 91^α δὲ τοῖς
 92^α δὲ τοῖς
 93^α δὲ τοῖς
 94^α δὲ τοῖς
 95^α δὲ τοῖς
 96^α δὲ τοῖς
 97^α δὲ τοῖς
 98^α δὲ τοῖς
 99^α δὲ τοῖς
 100^α δὲ τοῖς

Λυδὲ γένος, πολλῶν βασιλῶν, μέγα νήπιε Κροῖσε,

Μὴ βούλῃ πολὺ δίκτον ἴσω αἰὲν δώματ' ἀκούειν

Παιδὸς φρεσὶ θυμῶν. αὐδὲ σι πολὺ λῶϊον ἀμφίς

Ἐμμεναι. αὐδῆσαι γὰρ ἐν ἡματι περὶ τὸν αἰόλῳ.

αἰσχρομύθου δὲ ἔτι χεῖρος (ἦτε γὰρ τις Περσέων ἄλλον γινώσκων Κροῖσον) ὡς ἀποκτενέων. Κροῖτος μὲν νῦν ὀρέων ἔπιόντα, ὑπὸ τῆς περὶ τῆς σιμφορῆς περὶ μνήσεως, ὅσῳ πὶ οἱ διέφερε πληγῇ ἀποθανέντῳ. ὁ δὲ παῖς δὲ αὐτὸν ὁ ἀφωγος, ὡς εἶδε ἔπιόντα τῷ Πέρσῃ, ὑπὸ δέσῃς τε καὶ καχυδέρῃς φωνῇ. εἶπε δὲ, Ἄνδρ' ὦ, μὴ κτείνῃς Κροῖσον. αὐτὸν μὲν δὲ ἔπετο περὶ τὸν ἐφ' ἡγέσαστο. μετ' δὲ τῆς ἡδὲ φωνῆς τὸν πᾶντα χρόνον τῆς ζῆς, ὅτε δὲ Πέρσας αἰὲν τε δὴ Σάρδεις ἔχον, καὶ αὐτὸν Κροῖσον ἐξω-
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

χρησθὲν ἀφ' ἑαυτὰ ἔπειτα πτωχεύειν καὶ δεκά, καὶ πενταρεκαίδεκα ἡμέρας πολιορκηθέντα καὶ τὸν χρόνον τῆς ζῆς, ὅτε δὲ Πέρσας αἰὲν τε δὴ Σάρδεις ἔχον, καὶ αὐτὸν Κροῖσον ἐξω-
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

quacunque poterat arx oppugna-
 ri: per hanc partem, tanquam in-
 oppugnabilem atque præcisam,
 circumducere prætermisit: quæ ad
 Tmolum vergit. Ab hac igitur
 parte iste Hyroades Mardus cō-
 spicatus quendam Lydum pridie
 descendisse ad recipiendam galeā
 illuc deuolutam, aduertit, animū,
 atque considerauit: dehinc ipse
 conscendit, & post cum alii Per-
 sæ subinde, atque alii frequentes.
 Ita vrbs Sardis capta est, atque o-
 mnis direpta. Ipsi autem Cræso
 hoc contigit. Erat ei filius cuius
 superius habui mentionem, habi-
 lis ad cætera, sed mutus. * ad cu-
 ius vitium emendandum Cræ-
 sus pro viribus omnia fecerat, cū
 alia excogitando, tum verò Del-
 phos mittendo ad oraculum sci-
 scitandum: atque ei Pythia tali-
 bus respondit,

*Lyde genus, rex multorum, valde
 infelix Cræse,*

*Ne cura gnati exoptatam audisse
 loquentis*

*Intra ades vocem: sine qua potior
 tibi longæ.*

*Ille die quoniam primum infelice
 loquatur.*

Porro captis mœnibus quidam
 Persa in Cræsum^b sibi ignotū vt
 occisurus vadebat. Quem inua-
 dentem se Cræsus quum vide-
 ret, tamen præsentī clade affectus
 deuitare negligebat: nihil putans
 differre an percussus oppeteret
 mortem, an non. Id vbi filius eius
 mutus aspexit, timens patri, eru-
 pit in vocem, inquit, Homo, ne
 perimas Cræsum. Atque hoc ille
 primum effatus, postmodum per
 omne vitæ tempus vocalis extitit.
 Persæ & Sardibus potiti sunt,
 & Cræso viuo (quum regnasset
 annos quatuordecim, totidē-
 que dies fuisset obsessus, amisso
 magno imperio, vt ei fuerat re-
 sponsum.) (Eum) captum (Persæ)
 ad Cýrum perduxerunt: quem
 ille vincum compedibus super
 ingentem quam struxerat ligno-
 rum struem imponit, circāque
 eum bis septem Lydorum fi-
 lios: siue habens in animo pri-
 mitias has alicui deo offerre,
 siue volens votum persolvere,

a Itaque antea
 Cræsus, dum se-
 cundæ ipsius res
 essent, omnia pro
 viribus fecerat i-
 pſius causa, cum
 alia excog. &c.

b Pro ἄλλων γὰρ
 αὐτὸν ἰσχυροῦς
 αὐτὸν ἀλλογῶν
 ὅτι ἴα λεγῆσθαι
 αὐτὸν ἰσχυροῦς

Cræsus. Hic.

28^ο αὐτὸν

καὶ ῥυσθεσθαι" μὲν ἐκ τῆς παρεόντος καὶ καὶ. ἅπαντες δὲ αὐτὸν δακρύοντα ὅτι καλεῖσθαι τὸν θεόν· ἐκ δὲ αὐθιγῆς τε καὶ ἰννεμῆς συνδραμέειν ἔλαπινος νέφεα, ἐξ ἡμῶν τε καὶ ἑρραγῆναι, καὶ ὑδαὶ ὑδαὶ λαβροτάτω καὶ ἰσθεσθαι πλὴν πυρρίω. οὕτω δὲ μαρτυρῶν Κρόνον ὡς εἶναι Κροῖστος καὶ θεοφιλῆς καὶ ἀνὴρ ἀγαθός, καταβιβάζοντα αὐτὸν ἀπὸ τοῦ πυρρῆς, εἰρεσθαι τὰδε, Κροῖσε, τίς σε ἀνθρώπων ἀνέγνωσε, ὅτι γλυὺ πλὴν ἐμὲν φρατευσάμενοι, πολέμοι δὲ φιλῶν ἐμοὶ καὶ ἑρραγῆναι; ὁ δὲ εἶπε, ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ τῶντα ἐπὶ ἑρραγῆναι τῇ σὴ μὲν βύδαμονίη, τῇ ἐμεῶν δὲ καὶ δαυμονίη. αἷτιος δὲ τούτων ἐγμέτο ὁ Ἑλλη-
 24^ο τῶν θεός, ἐπ' αἰσας ἐμὲ φρατευσάμενος γὰρ οὕτω ἀνὴρ ὅστις πόλεμον ποιεῖ κέρη-
 25^ο νικαίρεε. ἐν μὲν γὰρ τῇ οἱ παῖδες γίεναι τέραις ἰατρίουσι, ἐν δὲ τῇ οἱ πατέρες τοῖς παῖδας. ἀλλὰ τῶντα δαυμονίου φίλον ἔω οὕτω γνέσθαι. ἔω μὲν τῶντα ἔλεγε. Κρόνος δὲ αὐτὸν λύσας καὶ τίς τε ἐγὼ ἐμὲν τῇ καὶ κέρτα ἐν πολλῇ πορρομῇ εἰχέμεν περὶ τῶντα ἐπὶ ὁρέων καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ πατέρες ἐκείνοι ἐόντες πόρτοι. ὁ δὲ, στυνοίη ἐγμέ-
 26^ο νος, ἵσυχος ἔω. μὲν δὲ ἐπὶ φραγῆς τε καὶ ἰδύμενος τοῖς Πέρσαις ὁ τῶν Λυδῶν ἀστυ-
 27^ο ραίζοντα, εἶπε, ὦ βασιλεῦ, κατέρα λέ-
 28^ο γαν πορρῆς σε τὰ νοέων τυλῆανω, ἢ στυγῶν ἐν τῇ παρεόντι; καὶ Κρόνος δὲ μὲν παρσέοντα ἐκέλευε λέγειν ὁ, τι βούλοιο. ὁ δὲ αὐτὸν εἰ-
 29^ο ρώτα, λέγων, Οὐτός οὐ πολλὸς ὁμιλος τίς τῶντα στυδῇ πολλῇ ἐργάζεσαι; ὁ δὲ εἶ-
 30^ο πε, πόλιν τε τὴν στυν διαρπαζέμεν καὶ χερήματα τὰ σα' ἔλαφθορέ. Κροῖστος δὲ αὐτὸν εἶπε, ὦ πόλιν πλὴν ἐμὲν, οὐτε χερήματα διαρπαζέμεν (ὁ δὲ γὰρ ἐμὲν ἐπὶ τῇ στυν καὶ τῇ) ἀλλὰ φέροισι τε καὶ ἀφροισι τὰ σα'. Κρόνος δὲ ὅτι μελές ἐγμέτο τὰ Κροῖστος εἶπε, μέγα-
 31^ο στυαμῶνος δὲ τῇ ἀφροισι, εἶρετο Κροῖστος ὅτι οἱ στυγῶν ἐν τοῖσι πορρῆμοι. ὁ δὲ εἶπε, Ἐπὶ τῇ με θεοὶ δῶκαν δόδλόν σοι, διασπῶ, εἰ-
 32^ο τι στυγῶν πλεόν, στυμῶν σοι. Πέρσαι, φρόν-
 33^ο ἐόντες ὑβρίζα, εἰσι ἀφροισι μὲν ἀνὴρ στυ-
 34^ο τῇ τοῖς παρρῆς διαρπαζόμεναι καὶ κατὰ στυ-
 35^ο τῇ χερήματα μεγέλα, τὰδε τοῖς ἀφροισι
 36^ο ὅτι δόξα γνέμεν ὅς αὐτὸν πλεόν καὶ ἀφροισι, τῇ πορρῆς δὲ χερήτοι ἐπὶ μεγέλα στυμῶν.

A ipsūmq̃ue præsenti malo libera-
 ret. Ita cum lacrymis Croeso deū
 inuocante, nimbo repente, quū
 serenū ac tranquillū esset, con-
 fractos esse, imbrēque erupisse,
 ac vehementissima aqua pluuisse,
 & rogum extinxisse. Ita Cyrum,
 cognito deorum cultorem ac bo-
 num virum esse Croesum, ē pyra
 deposuisse: atque hūc in modum
 interrogasse, Croese, quisnam ti-
 bi hominū persuasit vt cum ex-
 exercitu inuaderes fines meos, ex a-
 amico factus hostis? Cui Croesus,
 Ego (inquit) rex, istud feci tuo
 prospero, meo infausto fato, Græ-
 corū deo autore, qui me ad bel-
 lum tibi inferendū impulit.
 Neque enim quispiam ita amens
 est vt bellum quā pacem præo-
 pter. nam in pace filii patres, in
 bello patres filios sepeliunt. Sed
 vt ista fierent, dæmoni cordi fuit.

(Hæc Croesus loquutus est: quem
 Cyrus solutum iuxta se colloca-
 uit, ac in multa sanè obseruantia
 habebat) intuēnsque cum admi-
 rabatur, tā ipse quā omnis circa
 cum cœtus. Ille cogitabundus si-
 lentium tenebat. Mox cōuersus,
 ac cernens Persas Lydorum diri-
 pientes urbem, Vtrum debeo, in-
 quit, τῇ, tibi loqui quod scitio,
 an tacere hoc tempore? Cyrus ve-
 rō eum, quæcunque liberet, au-
 dacter proloqui iussit. Tunc ille
 Cyrum percontatur, b Quidnam
 (inquiens) tanta frēquentia pro-
 perat agere? Cui Cyrus, Tuam,
 inquit, urbem diripit, tuāsque o-
 pes absumit. Atqui (Croesus ex-
 cipit) neque urbem meam diri-
 pis, neque meas opes. nihil enim
 mihi tam cum istis rebus est: sed
 tua ferre aguntque. His verbis
 iniectione, Cyrus Croesum se-
 motis arbitris interrogat quidnā
 in his fierent, sibi constituē-
 dū cēset. Ad quē Croesus, Quo-
 niā me dii seruū tibi tradiderunt,
 iure debeo, siquid amplius ani-
 maduertero, id tibi indicare. Per-
 se, ait, natura proterua sūt, & iidē
 inopes. Quos si diripiētes tu ac po-
 tiētes magnis opibus negligis, id
 tibi ex hoc credibile est euenturū,
 vt quisque istorum plurimis opi-
 bus potiētur, ita maximē in te re-
 bellaturum, esse expectandum.

Nunc igitur, si tibi placet hæc quæ ego dico, ita facito: Siste ad singulas portas aliquot ex tuis satellitibus custodes, qui vetent exportari opes, ut earum decimæ Ioui necessariò reddantur. Ita neque tu odium illorum contrahes, vi opes eripiendo: & ipsi agnoscentes se iusta agere, non inuiti facient. Hæc audiens Cyrus, maiorem in modum gauisus est tali admonitu, eaque vehementer approbavit: & iussis satellitibus id exequi quod Cræsus ipsi subiecisset: his verbis eum affatus est, ^a Cræse, quandoquidem & facta & dicta tua egregia viri regis sunt, pete quid muneris à me velis impræsentiarum tibi dari. Ad quæ Cræsus, ^b Here, inquit, sine me gratum esse erga deum Græcorum, quem ego maximè omnium veneratus sum, ut missis ad eum his vinculis perconter nūquid ei fas sit bene de ipso merentes decipere. Et Cyro interroganti quidnam id esset quod incusaret, altius repetens omnem suum aperuit animum, redditæque sibi oracula, & præcipuè donaria sua, quibus rebus fretus susceperat aduersus Persas expeditionem. Hæc commemorando rediit rursus ad petendam veniam ista deo exprobandi. Ad quem ridēs Cyrus, Et hoc, inquit, Cræse à me impetrabis, & quicquid aliud: atque id quoties tibi opus erit. Vbi hæc audiuit Cræsus, Delphos misit quosdam Lydos, iussos, quum ad limen templi vincula deposuissent, sciscitari deum nunquid eum puderet ob oracula quibus Cræsum induxisset ad bellum Persis inferendū, tanquam Cyri potentiam eversurum: unde tales primitiæ offerrentur: compedes scilicet ostendendo. & sciscitari eum hæc, tum nunquid Græcis diis foret fas esse ingratis. Lydis illuc profectis, & hæc mādāta executis, Pythia fertur ita respōdisse. Sortē fato destinatā defugere, deo quoque est impossibile. Cræsus autem quintæ retro ætatis crimē luit, ^c hoc est ab-

^a Cræse, quū sis rex ad bene agendum & dicendum comparatus, pete, &c.

^b Here, inquit, maximè gratum mihi feceris, si permiseris ut deū ego maximè omnium veneratus sum, ut missis ad eum his vinculis perconter nūquid ei fas sit bene de ipso merentes decipere. Et Cyro interroganti quidnam id esset quod incusaret, altius repetens omnem suum aperuit animum, redditæque sibi oracula, & præcipuè donaria sua, quibus rebus fretus susceperat aduersus Persas expeditionem. Hæc commemorando rediit rursus ad petendam veniam ista deo exprobandi. Ad quem ridēs Cyrus, Et hoc, inquit, Cræse à me impetrabis, & quicquid aliud: atque id quoties tibi opus erit. Vbi hæc audiuit Cræsus, Delphos misit quosdam Lydos, iussos, quum ad limen templi vincula deposuissent, sciscitari deum nunquid eum puderet ob oracula quibus Cræsum induxisset ad bellum Persis inferendū, tanquam Cyri potentiam eversurum: unde tales primitiæ offerrentur: compedes scilicet ostendendo. & sciscitari eum hæc, tum nunquid Græcis diis foret fas esse ingratis. Lydis illuc profectis, & hæc mādāta executis, Pythia fertur ita respōdisse. Sortē fato destinatā defugere, deo quoque est impossibile. Cræsus autem quintæ retro ætatis crimē luit, ^c hoc est ab-

^c Et quicquid aliud tibi opus erit.

^d Tritani. i. Cygæ, à quo quintiæ erant Cræsus.

νιῶ ὧν ποίησον ὧδε, εἴ τοι ὄρεσχοι τὰ ἐγὼ λέγω· καί πῃσιν τῇ δδρυφόροις ὅτι πάσι τῇσι πύλῃσι φυλάκεις, οἱ λεγόντων παρὲς τοὺς ἐκφέροντα τὰ χρήματα ἀπαρεόμηναι, ὥς σφραῖνα γνησίως ἔχει δεκταυθῆναι τὰ Διί. καὶ σὺ τὸ σφίον ἀπεχθήσῃ, βίη ἀπαρεόμηνος τὰ χρήματα, ἐκεῖνοι σφίγοντες ποίῃσιν σε δίχα, ἐκόντες ποιήσοις. Ταῦτα ἀκούων ὁ Κρόνος, ὑποθήσασθαι, ὡς οἱ ἐδόκεε βίῃ ὑποτίθεσθαι. ἀνέσας δὲ πολλὰ, καὶ ἐντελέμηνος τοῖσι δδρυφόροις τὰ Κροῖσος ὑπέθηκετο ὅτι τελέει, εἴπε παρὲς Κροῖσος τὰδε, Κροῖσε, ἀνηρημένου σέψαι αἰδρός βασιλέως χρηστὰ ἔργα καὶ ἔπεα ποίῃν, αἰτέο τι δὲ δὸν τι πῃ βούλει· τοὶ γνέσθαι καὶ αὐτίκα. ὃ ἔειπε, ὧ δέσσοντα, ἐάσας με χρεῖν μάλιστα τὸν θεὸν τῇ Ἑλλήων, τὸν ἐτήμησα ἐγὼ θεῶν μάλιστα, ἐπείρεσθαι, πέμψαντα ταῖς πέδας, εἰ ἔξαπατῶν τοὺς βίποιοντα νόμος ἐστὶ οἱ. Κρόνος δὲ εἶρετο, οἱ τὸ ἐπηγορεύον καὶ αὐτίκα. Κροῖσος δὲ ἐπομολόγησε πᾶσιν τι δὲ ἐγὼ δῶναι, καὶ τῇ χρηστῆναι τὰ ὑποκρίσας, καὶ μάλιστα τὰ αἰαθήματα καὶ ὡς ἐπείρεται τὰ μανθίον, ἐσφατεύσας ὅτι Πέρσας. λέγων ὅτι ταῦτα κατέβαινε αὐτὸς καὶ αὐτὸς Κροῖσος, ἐπείναι οἱ τὰ θεῶν τούτων οὐκ εἶσθαι. Κρόνος δὲ γελάσας εἶπε, Καὶ τούτου τεύξεαι καὶ ἐμεῖ Κροῖσε, καὶ ἄλλου πολλοῦ τὸ αἶμα ἐκαστε δέη. ὡς ὅτι ταῦτα ἤκουε Κροῖσος, πέμπων τῇ Λυδῶν ἐς Δελφοὺς, ἐντελέμενον, πῇ τῇ τὰ πέδας ὅτι τὸ νηοῦ τὸν οὐδὲν, εἰρωπῶν εἰ οὐτὶ ἐπαμχύνεται, τοῖσι μανθίοις ἐπάρας Κροῖσος σφατεύσας ὅτι Πέρσας, ὡς καπαπαύσονται τὴν Κύρου δύναμιν, ἀπ' ἧς ἀκροθίνια ταῦτα γνέσθαι δεικνύταις τὰ πέδας. ταῦτα τε ἐπειρωτῶν, καὶ εἰ ἀχρεῖστοι νόμος ἐστὶ τοῖσι Ἑλλήων κοῖσι θεοῖσι. ἀπικαρόμοιοι δὲ τοῖσι Λυδοῖσι, λέγοντες ταῦτα δὴ τὰ ἐντελέμενα, τὸ Γυθῆν λέγεται εἰπεῖν τὰδε, Τὴν περὶ σφίμεν μούρην ἀδύναται ὅτι σποφυγῆν καὶ θεῶν Κροῖσος δὲ πέμπου γνέος ἀμύρταδα ἔξελπῃσε, ὅς ἐων δδρυφόρος Ἡρακλῆδεων, δόλω γνησιν ὅτι παρὲς Κροῖσος, ἐφόνισσε τὸν δεσπότην, καὶ ἔχε τι δὲ ἐκείνῳ ἡμῶν ὅτι οἱ

« παρσηκυσσάν. παρσημεομόνους δὲ Λοξίεω
 « ὅπως αὖ καὶ τοῖς παῖδας τῆς Κροίσου γόοιτο
 « ὅ Σαρδίον πάρος, καὶ μὴ κατ' αὐτὸν Κροί-
 « σον, σὺ δὲ οἶόν τε ἐγχετο παρσηγαγὴν μοίρας·
 « ὅσον δὲ ἐνέδωκαν αὐταὶ, λυύσασθαι, καὶ ἐξελί-
 « σασθ' οἱ. τεῖα γὰρ ἔτα ἐπομέεβαλλετο πλὴν
 « Σαρδίον ἀλυσσιν, καὶ τῆτο ἔπι σταδῶν Κροί-
 « σος, ὡς ἔφερον τοῖσι ἔτεσι λυύσιαι ἀλυστὴς τῆς
 « περσημεομόνης. δόλ' τερα δὲ τούτων, καὶ μομόν
 « αὐτῶν ἐπήρχεσθαι. καὶ δὲ ὁ μαντήιον τὸ γνό-
 « μον, σὺ δὲ ὁρῶν Κροῖσος μέμφεται. παρση-
 « γήρθε γὰρ οἱ Λοξίης, λυῖν φρατύνεται ἔπι
 « Πέρσας, μεγάλην δ' ἀρχὴν καταλύσειν. τὸν
 « δὲ, παρσηγαγὴν καὶ λυῖν δὲ μέλλοντα βελύ-
 25 « εἶσαι, ἐπείρεσθαι πέμψαντα, κότρεται πλὴν
 « ἐώπτο δ' ἡ πλὴν Κύρου λέγει ἀρχὴν. ὃ συλ-
 « λαβῶν δὲ ὁ ῥήγην, ὃ δὲ ἐπὶ σφραγίδος, ἐώπ-
 « τὸν αἵτιον ἀποφανέτω. ὃ καὶ, ὁ τελευτῶν
 « χρηστὴν ἀρχὴν εἶπε καὶ εἶπε Λοξίης παρ-
 « ἡμίονου. σὺ δὲ τῆτο στυγέλαβε. λυῖν γὰρ δὴ ὁ
 « Κύρος εἶτα ἡμίονος. σὺ γὰρ δυοῖν σὺ δὲ ὁμο-
 « θυνῶν ἐγχεσθῆναι, μὴ ἔξω ἀμείνονος, πατρός δὲ
 « ὑποδεετέρου. ἡ μὲν γὰρ λυῖν Μηδῆς, καὶ Ἀ-
 « στυαγῆος θυγάτηρ τῆς Μηδῶν βασιλέως ὅς,·
 « Πέρσης τε λυῖν, καὶ ἀρχὴν ἀμείνονος ὑπὸ ἐκεί-
 « νοις καὶ ἐνερθε ἐὼν τοῖσι ἀπασιν, δεσποῖναι τῇ
 « ἐώπτο δὲ στυγέλαβε. Ταῦτα μὲν ἡ Πυθίη ὑπε-
 « κρίνατο τοῖσι Λυδῶσι. (4) δὲ αὐτῶν καὶ ἐς
 « Σάρδεις, καὶ ἀπὸ τῆς λαοῦ τῆς Κροίσου. ὃ δὲ,
 « ἀκούσας, στυγέλαβε ἐώπτο δὲ τῇ πλὴν ἀμεί-
 « νονος, καὶ οὐ τῆς θεοῦ. καὶ μὲν δὴ πλὴν Κροί-
 « σου τε ἀρχὴν, καὶ Ἰωνίης πλὴν παρσηγαγὴν κα-
 « ταφροφίαν, ἔχε οὕτω.

Κροίσου δὲ ὅτι καὶ ἄλλα αἰαθήματα ἐν
 τῇ Ἑλλάδι πολλὰ, ὅς ἐπὶ εἰρημόνους μόνους.
 ἐν μὲν γὰρ Θήβησι τῇσι Βοιωτῶν, τεῖσι τοῖς
 χρύσεος, (5) ἀνέθηκε τῇσι Ἀπόλλωνι τῇσι Ἰ-
 σμυλῶν. ἐν δὲ Ἐφέσῳ, αἱ τε βόες αἱ χρύ-
 σεαι, καὶ τῇσι κίονες αἱ πολλαί. ἐν δὲ παρ-
 σήοις τοῖσι ἐν Δελφοῖσι, αἱ αἰετὶς χρυσῆν με-
 γάλην. Ταῦτα μὲν καὶ ἐπὶ ἐς ἐμὲ λυῖν παρσηγαγὴν
 τα, καὶ δὲ ἀπόλωλε τῇσι αἰαθήματων.
 καὶ δὲ ἐν Βεργίῳ τῇσι Μιλησίων ἀνα-
 θήματα Κροίσου, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, ἵστα-
 τε σαθρὸν καὶ ὁμοῖα τοῖσι ἐν Δελφοῖσι, (6)
 μὲν νῦν ἐς τε Δελφοὺς, ὅς ἐς τὴν Ἀμφιάρεω,
 sunt Delphis. Cæterum ea quæ tum Delphos, tum etiam ad Amphiarai misit

A pertinete. Verum Apollo, quum
 studuerit ut hæc Sardium clades
 liberis Croesi, non ipsi Croeso cō-
 tingeret, tamē transferre fati nō
 potuit: sed quatenus illa permiscerūt,
 annixus est, atque ei gratiam
 retulit, utpote dilata Sardium ex-
 pugnacione tres annos. Et hoc
 Croesus discat, tribus annis serius
 quàm fata destinarāt, se fuisse ca-
 pitum. Secundo loco, quod ipsi
 B ardenti opem tulit. nam quod ad
 oraculū pertinet, haud rectè Croe-
 sus conqueritur: quoniam Apol-
 lo prædixit, cum esse magnū im-
 perium, si bellum Persis inferret,
 euerfurum: de qua re ipsum con-
 sultare volentem, decuerat mittere
 sciscitatum utrum ipsius Apol-
 lo diceret imperium, an Cyri.
 Sed quod dictum erat: nec con-
 siderans, nec interrogans, sibiip-
 si acceptum referat. Quod autem
 ultimo responso ait Apollinem
 dixisse de mulo, ne hoc quidem
 C discussit. Nam mulus hic, Cyrus
 erat: quippe qui duobus diuersa-
 rum gentium parētibus ortus sit,
 generosiore matre quàm patre.
 Nam illa quidem, Meda erat, As-
 tyagis Medorum regis filia: hic
 autem, Persa, & Medis subiectus:
 & licet omnium infimus, tamen
 dominam suam in matrimoniū
 duxit. Hæc Lydis Pythia respon-
 dit: quæ illi Sardis reuersi Croeso
 nunciarūt. Quibus auditis Croe-
 sus suam ipsius agnouit culpam
 esse, non dei. De Croesi igitur im-
 perio & prima Ionie subactiōne
 ita res se habent.

Porro Croesi non hæc solum
 quæ iā diximus, sed alia quoque
 permulta donaria in Græcia ex-
 tant. Siquidē apud Thebas Boeo-
 ticas tripus est aureus, quem illic
 Apollini nuncupauit Ismenio: a-
 pud Ephesum quoque bucule au-
 reæ, atque columbar pleræque.

E Quinetiā in vestibulis templi a-
 pud Delphos clypeus visitur au-
 reus ingens. Atque hæc etiānum
 ad nostra vsque tempora superce-
 rant: nonnulla tamen intercide-
 runt. Ac verò quæ apud Branchi-
 das Milesiorum à Croeso dedica-
 ta fuerunt, pondere (quantum
 intelligo) æquali erant iis quæ

templum, hæc sibi, veluti domestica bona, paternarumque facultatum primitias, diuis consecrauit. Quandoquidem cætera donaria è facultatibus erant aduersarii, qui Croeso, priusquam regno inauguraretur, repugnans, Pantaleontis partibus impense studebat: hunc in regni potestatem prouehere conatus. Pantaleon enim, & ipse, Alyattis filius erat, Croesi frater, at non germanus: *matres enim habebat diversas*. Nā Croesus matre fuit Carica, Alyattis vxore: Pantaleon ex ^a Iade fuit susceptus. Quum autem tradito à patre imperio Croesus potiretur, hominem illum qui antè sic pertinaciter sibi restitisset, in fullois officinā pertractum interemit. Bona autem eiusdem iam antè diuis destinata, tunc vti diximus iis locis cōsecrauit. Atque de donariis hæcenus dictum sit.

Porro Lydia quod scribatur nihil sanè miradum habet, propterea quod alie regiones, præter auri ramentum è Tmolo prouenientia. Vnum tamen nobis exhibet multo maximum præter Aegyptiorum & Babylonicorum opera. Ibi enim est Alyattis Croesi parentis sepulcrum, cuius basis è grandioribus est lapidibus: reliqua sepulcri pars, ^b aggestio est terræ. Quod sepulcrum cōstruxisse feruntur homines ^c emptitii atque operarii, & vna cum his adiuuantes ancillæ. Cæterum ad nostram usque ætatem in summo tumultu quinque termini stabant, quibus literæ insculptæ indicant quæ singuli elaborauerint: apparebātque ex mēsurā, ancillarum opus esse maximum. Lydorū enim filiarum omnes meretricantur, atque hoc quæstui tantisper dotem colligunt dum nupserint: se autem ipsæmet locant. Sepulcri huius ambitus, stadiorum est sex, & duorum ^d iugerum: latitudo, ^e iugerum tredecim. Confinis est eidem sepulcro lacus ingens, quem Lydi referunt esse perennem. vocatur autē Gygaus. Atque hoc quidē sic habet, Lydi legibus propemodū vtuntur Græcorū similib⁹, nisi quod Lydi filias suas prostituunt. Hi, primi eorū quos nouimus, nummū aureū argenteūque ad vtendum percusserunt, & primi caupones institoresque extiterunt. Aiunt &

A αἰέθηκε, οἱ κηλὶ δὲ τὸ ἔοντα, καὶ τῶν πατρῶων χρημάτων ἀπὸ χυλῶν· τὰ δὲ ἄλλα αἰαθῆματα ἔξ ἀνδρὸς ἐγμῆτο οὐσίης ἐξ ἑαυτοῦ, ὅς οἱ, ὡρὴν ἢ βασιλεύσαι, ἀντίστασις ἔα κατεστήκει· συσπύδων Πανταλέοντι γινέσθαι τὴν Λυδῶν ἀρχήν. ὁ δὲ Πανταλέον, υἱὸς Ἀλυάττειος μὲν πατρὸς, Κροίσου δὲ ἀδελφεοῦς οὐκ ὁμομήτερος. Κροίσος μὲν γὰρ ἐκ Καείρης υἱὸς γυναικὸς Ἀλυάττειας, Πανταλέον δὲ ἔξ Ἰάδης, ἐπεὶ τε δὲ δόντος τῷ πατρὶ ἐκέρχθησθαι τῆς ἀρχῆς ὁ Κροῖσος, αὐτὸν δὲ αἰδομένου τὸν αὐτοῦ πατέρα ὅτι κηλεφίου ἔλκων διέφθειρε. τὴν δὲ οὐσίαν αὐτῷ ἐπὶ πλεονέκτερον κατήρσας, τότε ἔσπευτο εἰρημνύειν αἰέθηκε ἐς τὰ εἶρηται, καὶ πάλιν αἰαθημάτων πρὸς αὐτὰ εἰρηάζει.

Ὡνύμα δὲ γῆ Λυδίη ἐς συγχεσθῆναι οὐ μάλα ἔχει, οἷά τε καὶ ἄλλη χώρα, πρὸς τῷ ἐκ τῷ Τμώλου καταφερομένης ψήγματος· ἐν δὲ ἔργον πολλὸν μέγιστον πρὸς ἔργον, καὶ τῶν Αἰγυπτίων ἔργων καὶ τῶν Βαβυλωνίων. ἐστὶ αὐτῇ Ἀλυάττειος τῷ Κροίσου πατρὸς σῆμα, τὸ ἡ κρητὶς μὲν ὅτι λίθων μεγάλων, ὃ δὲ ἄλλο σῆμα, χῶμα γῆς. ἔξ ἑργασθῆναι δὲ μιν οἱ ἀγοραῖοι αἰδομένοι, καὶ οἱ χειρωνακτεῖς, καὶ αἱ ἐνεργαζόμεναι παιδίσκαι. οὗροι δὲ πέντε ἔοντες, ἐπὶ καὶ ἐς ἐμὲ ἥσαν ὅτι τῷ σήματος αὐτῷ καὶ σφίγξας ματα ἐνεκὲς λαμπροῦ, τὰ ἐκαστοὶ ἐξ ἐργασθῆναι. καὶ ἐφάνετο μετρεόμενον ὃ τῶν παιδοσκεῶν ἔργον, ἔον μέγιστον. τῷ γὰρ δὴ Λυδῶν δήμου αἰδογὰς τέρως παρὸν δύνανται πᾶσαι, συλλέγουσαι σφίσι φερνὰς ἐς ὃ αὐτοὶ συνοικήσουσι τῷ ποιεῖν. ἐκ δὲ διδοῦσι δὲ αὐταὶ ἐωυτά. ἡ μὲν δὴ πρὸς οὐδὲ τῷ σήματος, εἰσὶ γὰρ οἱ ἔξ, καὶ δύο πλέθρα· ὃ δὲ ὕψος, ὅτι πλέθρα τετακασμένα. λίμνη δὲ ἔχειται τῷ σήματος μεγάλη, τὴν λέγουσι Λυδοὶ αἰνῆσαν (ἢ). καλεῖται δὲ αὕτη Γυγάη. τῷ μὲν δὴ πρὸς οὐδὲ ὅτι. Λυδοὶ δὲ νόμοισι μὲν πρὸς ἀπληστοῖσι χρεώνεται καὶ Ἕλληνας. καὶ οἱ ὅτι πᾶσι θεοῖς τέκνα καὶ ἀπορνήσοι· πρὸς οὖτοι δὲ αἰδομένων τῶν ἡμεῖς ἰδμεν, νόμισμα χρυσὸν καὶ ἀργύρεον καὶ ἱερὰ μὲν ἐχρήσαντο· πρὸς οὖτοι δὲ καὶ καὶ πηλοὶ ἐγμῆντο. φασὶ δὲ

a Ionici

b Terræ aggestio moles est.

c Circumforanei.

d Plethrorum.

e Plethrorum.

26

ἡ παύσις.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

HINC IÀ nobis exequetur O-
E ratio, tum quifnā fuerit CYRVS
ille qui Cræfi evertit imperiū, tū
quomodo Perfæ Afiz imperio po-
titi ſint. * Igitur quemadmodum
Cyri illuſtrare, ſed prout illa ſe ha-

d Et forte legis-
se, alteram quidē
partem ad manē-
dum, alteram ve-
rò ad exeundum
ē regione. Et parti
quidem illi cui
sortitō obtigisset
vt maneret, sei-
psū regem, mi-
granti autē, suū
bīlium praeclisse,
cui nomen Tyr-
rhenō. Alteros
porro quibus so-
te obtigerat vt e-
migrarent, Smy-
rnam descendisse.
Hic mox, &c.

e Ita autem de
his scribá vt Per-
se quidam nar-
rant, qui res Cyri
gestas verbis au-
gustiores reddere
nolūt, sed id quod
res est dicere: gna .

rus triplicem aliā esse de Cyro narrandi viam.

bent, referre studēt, ita ego conscribā: gnarus trifarias alias esse de Cyro narrandi vias. Quū Assyrii annis quingentis viginti superiorem Asiam obtinuissent, primi Medi ab ipsis deficere coeperunt: qui cum Assyriis pro libertate praeliati, strenuē se gesserunt: excussoque seruitutis iugo, in libertatē sese afferuerūt. Post quos & aliae nationes idē fecerūt quod & Medi. Ceterū quum iā per continentem in vniuersum propriis vterentur legibus, hac de inum occasione rursus tyrannidi subiecti fuerunt. Fuit apud Medos vir sapiens, cui nomen erat DEIOCES, fili⁹ Phraortis, qui quum ad tyrannidem aspiraret, huiusmodi quādam excogitauit.

a Ipse, quū iam antē apud suos celesbris esset, tum verō magis etiam quā antea iustitiam sectari aggressus est: quod videret apud Medos vniuersos mag. q. licētiā, & satis sciret iuri iniuriā aduersari.

Quum Medi per vicos passim habitarent, Deioces * cū antē apud suos probatus, tū magis studiosiusque equitatem affectitabat venditabatque, quod videret apud Medos vniuersos magnam quandā licentiā: sat sciens equitati iniquitatem esse inuisā. Medi verō qui eundē habitabant vicum, intuentes hominis mores, iudicem ipsum controuersiarum sibi constituūt. Hic, vt qui principatū ambiret, rectū se equūque praeiuit. Quae quum faceret, laudē apud populares suos obti-

b Adeo vt quū in aliis pagis intellexissent Deiocem solū esse qui incorruptē iudicaret, qui prius iniqua iudicia errant experti, ad Deiocem discerpturi vltro accurrerent: postremō nulli alii arbitrium deferrent. Quum autem in dies ventirent plures, vt pote q.

nuit haudquaquam exigua: b adeo vt haec intelligentes qui apud ceteros pagos habitabant, nempe Deiocem solum esse qui incorruptē iudicaret, lāti vndique affluerent quotquot prius iniquis sententiis fuerant superati, ad Deiocem, & ipsi lites finiendas transferrent: postremō nulli alii hanc prouinciā permitterēt. Quū verō numerus accurētū cresceret, vt pote qui intelligerēt sententias iustē terminari, Deioces, animaduertens, vniuersa in se vnum incumbere, neque amplius illic cōsidere vbi prius ius dicere consueuerat, volebat, neque omnino iudicare amplius. Siquidem non ē re sua esse iniquiebat si totos dies, rebus suis domi neglectis, dirimēdis aliorū litibus operā impenderet. Quum igitur rapinae scelerā-

c Hic (vt ego quidē existimo) Deiocis amici bellicosissimi sermonem sunt exoristi. Enimvero (iniquiebat) si pergamus his moribus vivere, hanc nostram regionē diu non poterimus incolere.

a τα λέγειν λόγον, καὶ ταῦτα γράψω ὅτι τὰ μέγιστα καὶ Κύρου καὶ Περσέως ἀλλὰς λόγων ὁδοὺς φήναι. Ἀσσυρίων δὲ χρόνων τῆς αὐτῆς Ἀσίας ἐπ' ἑτέρας εἰκοσι καὶ πεντακόσια, πρὸς τοὺς αὐτῶν Μηδῶν ἡρξάμετο ἀπὸ τῆς αὐτῆς καὶ κωὶς ὅτι τῆς ἐλευθερίας μαχόμενοι τοῖσι Ἀσσυρίοις, ἐγένοντο αἰδρεῖ ἀγαθοί· καὶ ἀπὸ τῶν μέγιστων τῶν δουλοσύνης, ἡλευθέρωσάν. μὲν δὲ τούτοις, καὶ τὰλλα ἔσθλα ἐποίησε τῶν τῶν Μηδῶν ἐόντων δὲ αὐτοῖς νόμον πρῶτον ἀνὰ τὴν ἡπείρου, ὥδε αὐτὶς ἐς τυραννίδας πρὸς τὸν ἀνὴρ ἐπὶ τοῖσι Μηδῶν ἐγένετο σφοδρὸς, ἰσχυρὸς οὐκ ἔστι ΔΗΙΟΚΗΣ, πᾶσι δ' ἦν φραόρτεω. ὅτι ὁ Δηϊόκης, ἐραστὴς τυραννίδος, ἐποίησε τοιαύτην κακοκλήμενον τῶν Μηδῶν καὶ κωμάς, ἐν γῇ ἐωυτοῦ ἐὼν καὶ πρὸς τὸν δόκιμος, καὶ μάλιστα τε καὶ πρὸς τὸν δόκιμον διχαστῶν ὅτι τῆς μέγιστος, ἦσκε. καὶ ταῦτα μέγιστα, εὐρύς αὐτοῖς πολλὰς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Μηδικήν, ἐποίησε, ὅτι τῆς μέγιστος ὅτι τῶν δικαίων τὸ ἀδικον πολέμιον ὅτι. ὁ δ' ἐκ τῆς αὐτῆς κωμῆς Μηδῶν, ὁρῶντες αὐτὸς ὅτι τῶν δικαίων μὴ ἐωυτῶν αἰρέοντο· ὁ δ' ἦν, οἷα μετὰ μέγιστος δόκιμος, ἦσκε τε καὶ δικαίος. καὶ ἐὼν τε ταῦτα, ἐπαρὼν εἶχε ὅτι ὁλίγον πρὸς τῶν πολιτῶν ὅτι, ὥστε πᾶσι τῶν ἀνδρῶν οἱ ἐπὶ τῇ ἀλλοι κωμῆσι ὡς Δηϊόκης εἶναι αὐτῶν μοῦνος καὶ ὁρῶν δικαίων, πρὸς τὸν πρὸς τὸν ἀδικον ἀδικονιστῶν κωμῆσι, ὅτι ἐπὶ τῇ ἡκουσάν, ἀσμενοὶ ἐφοίτην πρὸς τὸν Δηϊόκεα ἐαυτοῖς δικαστῶν τῶν τέλους δὲ, ὅτι ἀλλὰ ἐπετράποντο. ἡμεῖς δὲ αὖτις ἡμεῖς τῶν δικαίων ἀποδοῦναι καὶ ὅτι, γὰρ ὁ Δηϊόκης ἐς ἐωυτὸν πρῶτον ἀδικῶν, οὐτε κατὰ τὸν ἦν ἡμεῖς ἐνθαπερ πρὸς τὸν πρὸς τὸν δικαίων ἐδικαίε, οὐτ' ἐφ' ἡ δικαίων ἐπὶ. οὐ γὰρ οἱ λιστετελέν, τῶν ἐωυτοῦ δόκιμος, ὅτι πᾶσι πᾶσι δὲ ἡμεῖς δικαίων. εὐρύς ὡν ἀρπαγῆς ἐαυτοῖς ἐπὶ πολλὰ μάλιστα αὐτὰ καὶ κωμάς ἡ πρὸς τὸν ἐωυτοῦ, σὺν ἐλευθέρῳ. ὁ δὲ Μηδῶν ἐς τῶν τῶν, καὶ ἐδίδουσι σφίσι λόγον, λέγοντες πρὸς τὸν κατὰ τὸν τῶν, ὡς δὲ ἐγὼ δόκιμος, καὶ ἡμεῖς ἡμεῖς οἱ τῶν Δηϊόκεω φίλοι, ΟΥ γὰρ

καὶ τῇ ἐωυτοῦ

καὶ τῇ ἐωυτοῦ

magis quā prius patrantur, Medi habito cōcilio, de cōmuni rerū statu colloqui coeperunt. Et quātū mihi videtur, Deiocis amici ex cōposito in hāc sententiā loquebātur, Nequaquā, inquietes, hisce

« δὴ ἔπειτα πρὸς τὸν πρῶτον χρεώμενοι, δυνατοὶ
 « εἰμὲν οἰκὲν τὴν χώραν, φέρε τῆσδε ἡμέων
 « αὐτῶν βασιλέα. καὶ οὕτω ἢ τε χώρα δινομή-
 « σεται, καὶ αὐτοὶ παρὰ ἑργα τρεφόμεθα, οὐ-
 « δὲ ἔτι αἰομένης αἰάσασθαι ἐσόμεθα. ταῦτα
 « κη λέγοντες, πείθοιτο ἐωυτοὶ βασιλεύειν.

ΑΥΤΗΚΑ ΔΕ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΟΥΛΩΝ ΕΠΙ-
 σονται βασιλέα, ὁ Διόσκης ὡς πολλὸς ἔτι
 πρὸς αὐτὸν καὶ προβαλλόμενος καὶ αἰ-
 νεόμενος. ἐς ὃ τῶτον κατανέοιτο βασιλέα
 σφίσι εἶναι. ὁ δὲ ἐκέλευε αὐτοὺς οἰκίαν τε ἐω-
 τῶ ἀξία τῆς βασιλείης οἰκοδομῆσαι, καὶ
 κρατύναι αὐτὸν δορυφόροις. ποιεῖσι δὲ
 ταῦτα ὁ Μῆνδρι. οἰκοδομέουσι τε γὰρ αὐτῶν
 οἰκίαν μεγάλην τε καὶ ἰσχυράν, ἵνα αὐτοὺς ἐ-
 φρασε τῆς χώρας καὶ δορυφόροις αὐτῶν ὅτι
 πρὸς οἰκίαν πᾶσι Μῆνδων καὶ ἀλέξα-
 σθαι. ὁ δὲ, ὡς ἔχει πλὴν ὅτι Μῆνδρι
 ὡς ἀγαθὸν ἐν πόλιν ποιήσασθαι, καὶ τῶ-
 πο πρὸς ἑλκόντα, τῶν ἄλλων ἥσπον ὅτι μέ-
 λεσθαι. πειθομένων δὲ καὶ ταῦτα τῶν Μῆ-
 νδων, οἰκοδομὴν τείχους μεγάλην τε καὶ κερ-
 τερά, ταῦτα πᾶσι νῦν ἑκάστην κέκληται,
 ἑτέραν ἐπὶ τῶν κύκλων ἐπὶ τῶν. μεμνημένη
 ταὶ δὲ οὕτω ὅτι τῶν ὡς τε ὁ ἑτέρος τῶν ἐτε-
 ρου κύκλος τοῖσι πορομαχεῶσι μοῦνοις ὅτι
 ὑψηλότερος. ὁ μὲν τι καὶ τὸ χωρεῖον
 συμμαχίαν, καλὸν δὲ ἐν, ὡς τε τοῖς εἶναι. ὁ
 δὲ ὁ μάλιν τι ἐπετηδύνη, κύκλων ἐόντων
 τῶν σωμαπλόντων ἐπὶ, ὁ δὲ τῶν τελευ-
 τῶν πᾶσι βασιλείαν ἐνεστὶ καὶ οἱ ἡσασθαι. ὁ
 δὲ αὐτῶν μέγιστον ὅτι τῶν, καὶ ὁ Αἰθ-
 νῶν κύκλον μάλιστ' αὖτε ὁ μέγιστος. ὁ μὲν
 δὲ τῶν κύκλου ὁ πορομαχεῶν εἰσι
 λευκοί, τῶν δὲ δούτερον, μέλανες. τῶν δὲ
 κύκλου, φοινίκιοι. τετάρτου δὲ, χαλκοὶ πέμ-
 πτου δὲ, σαρδαρακίνοι. οὕτω πρὸς τῶν
 κύκλων ὁ πορομαχεῶν ὡς ἡσασθαι εἰσι
 φαρμακίνοι. δύο δὲ οἱ τελευτῶν εἰσι, ὁ μὲν
 καταργυρωμένοι, ὁ δὲ καταχρυσωμένοι
 ἔχοντες τῶν πορομαχεῶν. ταῦτα μὲν δὲ ὁ
 Διόσκης ἐαυτῶν τε ἐτείχεε, καὶ παρὰ ἐω-
 τῶν οἰκίαν. ὁ δὲ ἄλλοι δὴ μὲν περὶ ἐκέλευε
 ὁ τῶν οἰκίαν. οἰκοδομηθέντων δὲ πρὸς τῶν,
 ὁ μὲν τὸν δὲ Διόσκης παρὰ τῶν ὅτι καὶ αὖ-
 τε

modis vsuri hanc nostrā regionē
 poterimus diu habitare. Agite i-
 gitor, constituamus nobis ipsi re-
 gē, vt videlicet ditio nostra bonis
 legibus administretur & nos ad
 sua quisque opera diuertētes, nū-
 quam impunitate sceleratorum
 violemur. Quæ quum sic refer-
 rentur, persuasi Medi regibus se
 subiiciunt.

Continuò cōsultatū est quem-
 nam regem crearēt. Deioces ad-
 eo ab omnibus commendatus,
 B productusque in medium vt om-
 nium suffragio rex comproba-
 retur. At ille iussit ædificia sibi e-
 rigi imperio digna, stipatorēsque
 ad custodiam corporis sui adiun-
 gi. Huic Medi hæc præstiterunt,
 ei que ædificia ingentia probeque
 munita extruxerunt in ea quam
 designauerat regione: permiserūt
 quoque satellites ex vniuersis Me-
 dis quos vellet, sibi deligeret. De-
 ioces igitur imperio potitus, Me-
 dos compulit vnum oppidum
 c cōdere: vt hoc vno communito
 exornatōque, aliorum nō ita ma-
 gnam curā haberent. Obsequen-
 tibus quoq; hac in re Medis, mœ-
 nia construit ampla simul & va-
 lida, quæ nunc Ecbatana appellā-
 tur, in quibus murus vnus alteri
 veluti confinis erat: sic nimirum
 constitutis mœnibus, vt ambi-
 tus singuli alteris gradatim essent
 sublimiores, solisque pinnis pro-
 minerent. Adiuuabat huc loci
 D ipsius commoditas, vt qui collis
 instar esset eleuatus. Sed accessit
 etiam maius quiddam data opera
 factum. siquidem ambitus isti nu-
 mero erant septem contigui, in
 quorum postremo regia est & the-
 sauri. Hæc mœnia quum amplis-
 sima sint magnitudine, prorsus
 illum Atheniensium æquāt am-
 bitum. Atque singula quidem pin-
 nae suis atque hunc in modum di-
 stinctis fulgent coloribus. Nempe
 E primi ambitus pinnæ colore sunt
 albicanti, secundi nigro, tertii
 purpureo, quarti cæsius, quinti
 sandaracino: postremi verò duo,
 alter argentatas, alter inaura-
 tas habet pinnas. Et his quidem
 munimentis Deioces se suā

a Et nos res no-
 stras agamus, ne-
 que malè agendi
 licetia nostris se-
 dibus pellamur.
 His verbis per-
 suasi Medi regio
 imperio se subii-
 cere, statim con-
 sultant quemnam
 regem creent. Tū
 Deioces ab omni-
 bus nominari &
 prædicari, adeo
 vt omnium tan-
 dem suffragio rex
 approbaretur.

b Hæc in eius
 gratiam Medi fe-
 cerūt, ei que, &c.

c Ita vt ambitus
 alter alterum am-
 plectatur.

d Adiuuante ipso
 loci situ, vt qui
 collis esset. Sed
 accessit maior e-
 tiam ars & indu-
 stria, factis septē
 ambitibus inter
 se contiguis, in
 quorum postre-
 mo regia est & the-
 sauri. Eorum autem
 amplissimus ma-
 gnitudine plus mi-
 nus circuitum A-
 thenarum æ-
 quat. Sūntq; pri-
 mi ambitus pin-
 nae albæ: secundi,
 nigrae: tertii, pu-
 pureæ: quarti, cæ-
 ruleæ: quinti, san-
 daracinae.

4

a Præterea ne ridere coram vel excreare in quoquam honestum haberetur. Et hæc à Medis apud regem observatur, ne videlicet, &c.

uit necui ad regem ingredi liceret, sed per internuntios cuncta transfigerentur: adeo ut nec conspici regem à quoquam fas esset.

* ad hæc, nec ridere, nec expuere (propterea quod omnibus factu deformia essent) coram liceret. Hæc ideo faciunt apud regem, ne videlicet eum cernentes æquales & vnà cum eo educati strenui & fortes, indoleant atque insidiantur: quin potius quiddam à reliquis hominibus diuersū ipsis esse videatur, si coram ipsum nō intueantur. Quibus quū sese Deioces iā adornasset, atque in imperio confirmasset, in exercenda iustitia valde seuerum se præbuit. Etenim litigantes causas suas cōscriptas intro per internuntios mittebat, quas ille decisas remittebat. Et hæc quidem in iudiciis facitabat. Cæteris autem in rebus hunc ordinem instituerat: Si quem intellexisset iniuriam cuiuspiam facere, hunc ad se ascitum, indicta pro delicti modo pœna multabat: in quem vsum exploratores auscultatoresque per vniuersam suam ditionem disposuerat. Deioces igitur solam Medicam subegit nationem, eique soli imperauit. Cuius nationis tot numero gentes sunt, Buzæ, Paretaceni, Struchates, Arizanti, Budii, Magi. Tot sunt in Media gētes. Deioce defuncto, qui annos tres & quinquaginta regnavit, filius eius PHRAORTES suscepit imperium. Qui solo imperio Medorum non contentus, bellū ante omnes intulit Persis, eosque primos in potestatem Medorum redegit. Quibus nationibus potitus, valida vtraque, mox Asiam subegit, aliam deinceps atque aliā inuadendo gētem: donec ad Assyrios oppugnandos peruenit, ad eos inquam Assyrios qui Ninum incolebāt, quondam omnium principes, sed tūc à fociis per defectionem desertos: alioqui per se bene habentes. Aduersus hos expeditione suscepta Phraortes, secundo ac vicefimo quàm regno potitus est anno, cum pleraque exercitus parte periit. Post obitū eius, CYAXARES filius, Deiocis nepos, successit: qui dicitur multo

A σποταμνός, μήτε εἰσέναι πρὸς βασιλέα μηδὲνα συγχωρεῖν, δι' ἀγγέλων δὲ πᾶντα χρῆεσθαι· ὁρᾶσθαι τε βασιλέα ὑπὸ μηδενός. πρὸς τε πύτοις ἐπὶ γαλᾶν τε καὶ πλύειν αἶπτον, καὶ ἅπανσι τῷ γὰρ εἶ) αἰσθόν. ταῦτα δὲ πρὸς ἐαυτὸν ποιεόνται, ὅπως μὴ ὀρέωντες οἱ ὀμήλικες εὐόντες καὶ σωτέρωφοι, ἀγαθοὶ τε καὶ ἀλκιμοὶ, λυπιοῖατο, καὶ ὅπως βουλῶσιεν, ἀλλ' ἐπερῶν σφι δοκίμοι εἶ) μὴ ὀρέωσι. ἐπεὶ τε δὲ ταῦτα διεσχίσθησε, καὶ ἐκράτυνε ἐαυτὸν τῇ τυραννίδι, ὡς τὸ δίκαιον.

B φυλάσσαν χαλεπός. καὶ ταῖς τε δίκαις χρᾶφοντες, εἴσω πρὸς ἐκείνων ἐσπεύεμπεςχον· καὶ ἐκείνος δι' ἀκρίνων, τὰς ἐς φερεσμάδας ἐκπέμπεσκε. ταῦτα μὲν καὶ ταῖς δίκαις ἐποίησε. τὰ δὲ δὴ ἄλλα ἐκεκοσμέατο οἱ εἴ τινα πινυθάνοιτο ὑβρίζοντα, τῷτον ὅπως μεταπέμψατο κατ' ἀξίῳ ἐκείνου ἀδικήματος ἐδίκησθαι. καὶ οἱ κατὰ σκεπτοὶ τε καὶ κατὰ κροὶ ἡσθαι ἀνὰ πᾶσθαι πλὴν χώρῳ τῆς ἡρχε. Διηόκης μὲν νῦν ὁ Μηδικὸν ἔθνος σιμῶεσρεψιμοῦν, καὶ πύτου ἡρξε· ἐστὶ δὲ Μήδων το-

C σάδε ἡμέα, Βουσαί, Παρητακηνοὶ, Στρούχατες, Αἰζαίτοι, Βούδιοι, Μάγοι. ἡμέα μὲν Μήδων ἐστὶ πᾶδε. Διηόκεω γ' παῖς γ' ΦΡΑΩΡΤΗΣ, ὅς, τελευτήσαντος Διηόκεω, βασιλεύσαντος τέα καὶ πεντήκοντα ἔτεα, πρὸς ἐδέξατο πλὴν ἄρχῳ. πρὸς ἀδελφῶν δὲ, σὺν ἀπεχρᾶτο μωῶν ἀρχῆν τῇ Μήδων· ἀλλὰ φρατευσάμενος ὅτι σὺ Πέρσαι, πρὸς τοῖς τε πύτοις ἐπέδηκατο, καὶ πρὸς τοῖς Μήδων ὑπηκόους ἐποίησε. μὲν δὲ, ἔχον δύο ταῦτα ἔθνη, καὶ ἀμφοτέρω ἰσχυ-

D ρα, κατεσρέφετο πλὴν Ἀσίῳ, ἀπ' ἄλλου ἐπ' ἄλλο ἰὼν ἔθνος. ἐς ὃ φρατευσάμενος ὅτι σὺ Ἀσσυρίοις, καὶ Ἀσσυρίων πύτοις οἱ Νίνον ἔχον, ἐς ἡρχον πρὸς τερσιν πᾶντων, τότε γ' ἦσαν μεμωῶν μωῶν μωῶν συμμάχων ἅτε ἀπεσώτων, ἄλλως μὲν τοῖς ἐαυτῶν ὡς ἡκόντες· ὅτι πύτοις δὴ φρατευσάμενος ὁ Φραόρτης, αὐτὸς τε διεφθάρη, ἄρξας δύο τε καὶ εἴκοσι ἔτεα, ἐς ὃ φρατὸς αὐτῷ ὁ πολλός. Φραόρτεω δὲ τελευτήσαντος, ἔξεδέξατο ΚΥΛ-

E ΞΑΡΗΣ ὁ Φραόρτεω γ' Διηόκεω παῖς. ταῦτα λέγεται πολλὸν ἐπὶ ἡμέασι ἀλκιμώτερος τῷ πρὸς γένων· καὶ πρὸς τὸς τε ἐλέχσε καὶ πρὸς τὸς τε ἐλέα.

ταῖς ἐσθῆσι τοῖς πύτοις ἐς νεκρῶν, ὅπως γὰρ σιωπῶντες οἱ ἐκείνων καὶ οἰκίης οὐ φανώτερος, οὐδὲ ἐς ἀδραγαθίαν λεπτόμενοι, λυπιοῖατο.

τέλεα δὲ ἐν τῇ Αἰσίῃ, καὶ πρῶτος διέταξε χωεῖς ἐκείτοις ἐπὶ τοῖς τε ἀρχιμοφόροις, καὶ τοῖς ἰππῶσι, καὶ τοῖς ποξοφόροις. πρῶτος δὲ ἀναμείξω πρῶτα ὁμοίως ἀναπεφυρμένα. οὗτος ὁ ποῖσι Λυδοῖσι ἐστὶ μαχισαμένους, ὅτε νύξ ἡ ἡμέρη ἐγένετο σφι μαχόμενοι. καὶ ὁ πῦρ Ἀλυος ποταμοῦ ἀνω Αἰσίῃ πᾶσαν συστήσαι ἐώυτῳ. συλλέξας δὲ τοὺς ἄνω ἐώυτῳ ἄρχιμοφόρους πᾶσι, ἐστρατεύετο ἐπὶ τῷ Νίῳ, ὑμπερέων τε τῶν πατρῶν, καὶ τῶν πόλιν τῶν τῶν γέλων ἔξελεῖν. καὶ οἱ, ὡς συμβαλὼν ἐνίκησε τοὺς Ἀσσυρίους, ὡς ἐκατημένω τῷ Νίῳ, ἐπὶ ἡλθε Σκυθῶν στρατὸς μέγας. ἦγε δ' αὐτοὺς βασιλᾶς ὁ Σκυθῶν Μαδύς, Πρωτοφωπαῖς· οἱ ἐσέβαλον μὲν ἐς τὴν Αἰσίῃ, Κιμμερίους ἐκβαλόντες ἐκ τῆς Εὐρώπης, τοῖσι δὲ ἐπὶ αὐτοῖσι Φόβηροι, οὕτω ἐς τὴν Μηδικὴν χερσὶν ἀπύκοντο. ἐστὶ δὲ ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς Μαγνήτιδος ἐπὶ Φάσιν ποταμὸν καὶ ἐς Κόλχους περὶκοντα ἡμερῶν διζώνῃ ὁδός. ἐκ δ' τῆς Κολχίδος ἔκ πολλὸν ὑπερβύσσει ἐς τὴν Μηδικήν, ἀγλαὴν τὸν ἀπὸ μέσου ἔθνος αὐτῶν ἐστὶ, Σάσπρες· τῆτο δὲ ὡς ἀμειβομένοις, ἐπὶ τῇ Μηδικῇ. οὐ μὲντοι οἷα Σκύθαι τῶν ἐσέβαλον, ἀλλὰ τῶν κατὰ τὴν ὁδὸν πολλὰ μακροτέρῳ ἐκτραπόμενοι, ἐν δὲ ἐπὶ ἔχοντες τὸ Καυκάσιον ὄρος. ἐν ταῦτα οἱ μὲν Μηδοὶ συμβαλόντες τοῖσι Σκύθῃσι, καὶ ἐσπυλόντες τῇ μάχῃ, τῆς ἀρχῆς κατελύθησαν. ὁ δὲ Σκύθαι τῷ Αἰσίῃ πᾶσαν ἐπέχον. ἐν ταῦτα δὲ ἦσαν ἐπ' Αἰγύπτου καὶ ἐπὶ τῇ Παλαστίνῃ Συρίῃ, Υαμμίπρος σφέας Αἰγύπτου βασιλᾶς ἀνπάσαις δάρεσι τε καὶ λιτῇσι ἀποτρέπει πρῶτον μὴ πορεύεσθαι. ὁ δ' ἐπὶ τῇ ἀναχωρέοντες ὀπίσω, ἐγένοντο τῆς Συρίας ἐν Ἀσκαλῶνι πόλει τῇ πλεονῶν Σκυθῶν παρέξελθόντων ἀσυνέων, ὁλίγοι γινέσθαι αὐτῶν ὑπολφθέντες, ἐσύληθ' τῆς οὐρανίας Ἀφροδίτης δὲ ἰερόν. ἐστὶ δὲ τῶν τοῦ ἱεροῦ, (ὡς ἐγὼ περὶ θανάτου ἀνέω) πᾶσι τῶν ἀρχαῖων τὸν ἱερὸν ὅσα τῶν τῆς θεοῦ. καὶ γὰρ τὸ ἐν Κύπρῳ ἱερόν ἐστὶν ἐγένετο, ὡς αὐτοὶ λέγουσι Κύπριοι καὶ τὸ ἐν Κυθήροις, Φοινικῆς εἶσιν οἱ ἰδρυσάμενοι, ἐκ τῶν τῆς Συρίας ὄντες. τοῖσι δ' ὅτι Σκυθῶν συλήσασιν τὸ ἱερόν τὸ ἐν Ἀσκαλῶνι,

A populos * in provincias distinxisse, primisque in suum quosque ordinem distribuisse, hastatos, equites, sagittarios: quum prius omnia ^b promiscua fuissent atque implicita. Hic est qui cum Lydis bellum gessit: quo tempore in ipsa pugna dies in noctem est conversus: quique tota supra Halym flumen Asia sibi conciliata, collectis suis omnibus, copias duxit adversus Ninum, simul & patrem ulturus, & civitatem ipse eversurus. Ipsi porro, Assyriis praelio superatis, Ninum obsident, ingruit ingens Scytharum exercitus, duce Scytharum rege Madye Prothyae filio: qui Cimmericis ex Europa eiectis in Asia eruperunt: & dum illos fugientes persequuntur, ita in Mediam penetrarunt. Est autem à lacu Maeotide ad Phasim usque & Colchos, expedito viatori iter triginta dierum: è Colchis verò non ita longo itinere perueniri potest in Mediam: sed una duntaxat natio interiecta est, Saspres: quos ubi transieris, continuo occurrit Media. Scythae tamè hanc non irruerunt, sed alia via superiore & multo longiore deflecentes, Caucasio monte ad dextram relicto. Hic Medi cum Scythis congressi, praelioque fusi, Asiae imperium amiserunt. Porro Scythae uniuersa Asia potiti, hinc recta in Aegyptum contendunt. Quibus iam Syriam Palaestinam ingressis Psammithicus occurrens Aegypti rex, muneribus precibusque effecit ne ulterius progredierentur. * Scythae, ubi retrocedentes in vrbe essent Palaestinae Ascalone, bonaque parte Scytharum nullam iniuriam inferente, pauci aliquot relicti Veneris Vraniae fanum depecularunt, inter cetera (quantum equidem scio) huius deae fana vetustissimum. Siquidem quae in Cypro est eiusdem deae etiam Cyprii referunt. Quinetiam illud apud Cythera delubrum Phoenices ex hac Syria regione orti condiderunt. Ac verò dea ipsa templi spoliatoribus

a In turmas decuriae,

b Promiscue fuissent confusa.

c Scythae verò regredientes, quum in urbem Syriae Ascalonem peruenissent, plerisque nullo illato danno praetergressis, pauci aliquot relicti Veneris Vraniae fanum spoliarunt, omnium (quantum quidem intelligo) huius deae templorum vetustissimum.

a Et ab iis qui in Scythiam veniunt, eo morbo affectos conspici: quos Scythæ ipsi enarcas, id est ex-
erables, seu ex-
crations obnoxios,
 appellant. Itaque octo & viginti annos Scythæ imperium Asiæ tenuerunt, quo tempore omnia iniuriose & superbe imperitando vastarunt. Siquidem præter tributa, tantum à singulis exigebant quantum iis imposuissent: & tributis non contenti, singulorum eua bona passim prædabantur. Plerosque igitur ipsorum Cyaxares & Medi hospitio acceptos & inebriatos interemerunt. Et hoc modo recepto imperio, iis quæ prius obtinebant sunt potiti, & Ninum ceperunt. Quomodo autem ceperint, & Assyrios (excepta Babylonia) sibi subiecerint, alibi declarabo.
 b Comprehensio Scytharum imperio, regnasset.

c Et quem ipse infra mediocris conditionis Medos duceret.

eorumque posteris morbum im-misit foemineum: quemadmodum & ipsi fatentur Scythæ, se videlicet illo morbo ob id laborare. & videre licet apud Scythas hunc morbum curantes, quos Enarcas appellant Scythæ. Postquam vero iā vigintiocto annis Asiæ imperium Scythæ obtinuissent, omniāque iam penè ex negligentia licentiāque depopulata essent (nam præter tributum exactio-nisque, diripiebant, extorque-bantque à quibuscumque quæcūque possidebant) tandem horum potiorei partem Cyaxares atque Medi hospitio acceptam inebria-tamque interemerunt. Et sic quidem Medi recuperarunt impe-rium, receptis iis quibus prius po-tiebantur, & Ninum expugnaue-runt: (ut autem ceperint, in aliis mox scriptis indicabo) Assyriof-que, excepta Babylonica quapiā portione, subegerunt. Post hæc Cyaxares, ubi quadraginta an-nis^b vna cū Scythis imperasset, vita functus est.

Cuius regnū suscepit A s t y a g e s filius. Hic filiam sustulit, ap-pellavitque eam Mandanen: quæ visa est ei per quietem tantum v-rinæ fundere ut omnem ipsius vr-bem oppleret, atque vniuersam Asiam inundaret. Quod somniū quum magis, somniorum inter-pretibus, exposuisset, conterritus est, singula quæque ab illis edo-ctus. Ideoque visum hoc reformi-dans, Mandanen iam viro matu-ram, nulli Medorum qui ea di-gnus esset, tradendam statuit, sed Persæ cuidam nomine Cambysi, quem compertum habebat fam-ilia quidem bona ortum, cæte-rum ingenio sedato, gerentem-que se multo infra mediocris Me-di alicuius conditionem. Eodem quo Cambysi collocauerat filiam anno, visionem alteram vidit: videbatur ei ex genitalibus filia vitis enasci quæ omnem occu-paret Asiam. Quod visum quum retulisset ad interpretes somnio-rum, filiā iam prægnantē & par-tui vicinā ex Persis accersit, & quæ venisset, custodiā apponit,

A καὶ τοῖσι τοῦτέων αἰεὶ ἐκ γόνοισι ἐνέσκηφε ὁ θεὸς δηλῆσαι νοῦσον ὥστε ἅμα λέγουσιν τε οἱ Σκύθαι δὲ τὸ σφέας νοσεῖν, καὶ ὁρᾶν παρ' ἐωυτοῖσι τοὺς ἀπικρομένους ἐς τὴν Σκυθικὴν χώραν ὡς δὲ λέγεται, τοὺς κα-λέουσι Ἐναρέας οἱ Σκύθαι. ὅτι μὲν νῦν ὀκτὼ καὶ εἴκοσι ἔτη ἤρχον τῆς Ἀσίας. C Σκύθαι, καὶ τὰ πάντα σφι. ὑπὸ τε ὕβριος καὶ ὀλιγαρχίας ἀνάστατα ἦν. χωρὶς μὲν γὰρ φόρων, ἐπαρσάν παρ' ἐκείτων ὁ ἐκάστοις B ἐπέβαλλον. χωρὶς δὲ τῶ φόρου, ἤρχοντο ἀλλήλων τῶτο ὅπως ἔχοιεν ἑαυτοὶ. καὶ τοῦτων μὲν τοὺς πληθύνοντας Κυαξάρης τε καὶ Μηδοὶ ξενίσαντες καὶ καταμεθύσαντες κατεφόνοντο. καὶ αὐτὸ ἀνεψώσαντο τὴν Σκythicὴν Μηδοί, καὶ ἐπεκράτεον τῶν αὐτῶν καὶ πλεονέχον. καὶ τὴν Νίνον εἴλον, (ὡς δὲ εἴλον, ἐν ἑτέροις λόγοις δηλώσω) καὶ τοὺς Ἀσσυρίους ὑποχέλους ἐποίησαντο, πλην τῆς Βαβυλωνίης μοίρης. μετὰ δὲ ταῦτα, C Κυαξάρης μὲν, βασιλεύσας πενταε-κοντα ἔτη, σκῶ τοῖσι Σκύθαι ἤρχαν, τε-λευτᾷ.

Ἐκ δὲ καὶ ταῦτα δὲ Ἀστυάγης ὁ Κυ-αξάρει παῖς τὴν βασιλείαν. καὶ οἱ ἐγένετο θυγάτηρ, τῇ οὐνόμα ἔτεον Μανδάνην. α τὴν ἐδόκει Ἀστυάγης ἐν τῇ ὕπνῳ οὐρῶσαι α 29 ποσὸν ὥστε πληῖσαι μὲν τὴν ἐωυτοῦ πό-λιν, ὅπως κατακλύσαι δὲ καὶ τὴν Ἀσίαν πᾶ-σαν. ὑποθέμενος δὲ τῇ μάγῳ τοῖσι ὄν- D ερπόλοισι ὁ ἐνύπνιον, ἐφοβήθη, παρ' αὐ-τέων αὐτὰ ἑκάστα ἐκμαθὼν. μετὰ δὲ, τὴν μὲν Μανδάνην ταῦτεον ἐοῖσαν ἤδη αἰδρός ὡραίην, Μηδῶν μὲν τῇ ἐωυτοῦ ἀξίαν οὐ-δεὶν διδοῖ γυναικα, δεδοικώς τὴν ὄψιν ὁ δὲ Πέρσης διδοῖ, τῇ οὐνόμα ἡ Καμβύ-σης. C ὅτε οὐκ οἰκίῃς μὲν εὐόντα ἀγαθῆς, ἔσπου δὲ πούχου πολλῶ ἐνεργε ἀγῶν αὐ-τὸν μέσσω αἰδρός Μηδῶν. στυγοειδέος δὲ τῇ Καμβύσῃ τῆς Μανδάνης, ὁ Ἀστυάγης E τῇ παρ' αὐτῶν ἔτι εἶδε ἄλλην ὄψιν ἐδόκει οἱ ἐκ τῇ αἰδρίῳ τῆς θυγάτρός ταύτης φύ-ναι ἄμπελον. τὴν δὲ ἄμπελον ὅπως αἰ-τὴν τὴν Ἀσίαν πᾶσαν. ἰδὼν δὲ τὸτο, καὶ ὁ ὑ-ποθέμενος τοῖσι ὄνερπόλοισι, μετεπέμ-ψατο ἐκ τῇ Περσέων τὴν θυγάτηρα ἐ-πί τεκα εὐῶσαι. ἀπικρομένην ὅ ἐφύλασσε,

29^ο.

29^ο ὑποθέ-μενος

βουλόμενος τὸ θυνώμενον ὅς αὐτῆς ἀφ-
φθεῖραι· καὶ οὐ γὰρ οἱ τῆς ὀψίος οἱ τῶν μα-
γων ὀνηροπόλοι ἐσήμενον ὅτι μέλλει ὁ τῆς
θυγατρὸς αὐτῆς γένος βασιλεύσῃ αὐτῇ ἐκεί-
νου. ταῦτα δὲ ὦν φυλασσάμενος ὁ Ἀρτιά-
γης, ὡς ἐγγύς τοι Κόρος, καλέσας Ἀρπα-
γον, αἰδρα οἰκίον, καὶ πεσόντων τε Μηδῶν,
ἐπαύρειν ὅτι ἔχον τὴν ἐαυτοῦ, ἔλεγε οἱ τοιαύ-

«δε, Ἀρτιάγε, τῶν ἡμαθῶν αἰ τοὶ παρῳάμην
«δαμῶν τῶν ἀρχόντων· μὴ δὲ ἐμέ τε τῶν ἀρχόντων,
«καὶ ἄλλους ἐλόμενους, ὅς ὑγέρης σεωυτῶν πε-

«ριπίσης· λάβε τὸν αὐτὸν Μανδάνην ἔτεκε παῖ-
«δα. φέρων δὲ ἐς ἐαυτοῦ, σπύκτεινον μὲν δὲ,
«θάψον τῶν ὅτε αὐτὸς βούλεται. ὁ δὲ ἀ-

«μείβεται, ὡς βασιλεὺς, ὅτε ἄλλοτε καὶ τῶν
«δὲς ἀνδρὶ τῶν δὲ ἀρχῶν ὁδῶν, φυλασσάμε-

«θα δὲ ἐς σε ἐς τὸν μετέπειτα χρόνον μὴ
«δὲν ὁρᾷς τεῖν. ἀλλ' εἰ τοι φίλον τῷτο οὕτω

«γίγεται, χρὴ δὲ τῶν ἐμὸν ὑπηρετέεσθαι
«ὅτι τῶν δὲ ὅς οὗτοι αἰμειφάμενος ὁ Ἀρπα-

«γης, ὡς οἱ παρῳάμην ὁ παίδιον κεκοσμημένον
«πλὴν ὅτι θανάτω, ἢ κλαίον ἐς τὰ οἰκίαια.

«παρῳάμην δὲ ἔφεζε τῇ ἐαυτοῦ γυναικὶ τὸν
«παῖδα Ἀρτιάγης ρηθέντα λόγον. ἡ δὲ παρῳάμην

«αὐτὸν λέγει, Νυνὶ ὦν τί σοι ἐν νόμῳ ὅτι ποιεῖς;
«ὅς αἰμειφάμην οὐκ ἢ ἐντέλλετο Ἀρτιάγης,

«Οὐδ' εἰ τῶν ἀφρονηστέων τε καὶ μαρεῖται
«κακίον ἢ νυνὶ μαρεται, οὐ οἱ ἐγὼ παρῳάμην

«σομῶ τῇ γυναικί, ὅς ἐς φόνον τοιοῦτον ὑπη-
«ρετήσω. πολλῶν δὲ εἴνεκα οὐ φοβώσω μιν·

«καὶ ὅτι αὐτὰ μοι συγγενὴς ὅστις ὁ παῖς, καὶ ὁ
«πὶ Ἀρτιάγης μὲν ὅτι γέρων, καὶ ἄπαις ἔρ-

«σεως γένου· εἰ δὲ θελήσει τούτου τελευτῆ-
«σθαι ἐς πλὴν θυγατέρα ταύτην αἰατῶν

«ναὶ ἢ τυραννὶς, ἢς νυνὶ τὸν ὑόν κτείνῃ δὲ ἐμεῦ,
«ἄλλο τί ἢ λείπεται ὅς ἐνδεῖται ἐμοὶ κινδύ-

«νων ὁ μέγας; ἀλλὰ τῶν μὲν ἀσφαλές εἴ-
«νεκα ἐμοὶ, δὲ τῶν τελευτῶν τὸν παῖδα·

«δὲ μὲν τῶν πᾶσι Ἀρτιάγης, αὐτῶν φονέα
«γίγεται, καὶ μὴ τῶν ἐμῶν. ταῦτα εἰπας, αὐ-

«τίκα ἀγέλον ἐπεμπε ὅτι τὸν βουκόλον
«Ἀρτιάγης, τὸν ἡπίστατο νομαῖς τε ὅτι τη-

«δεωπάτρε νέμοντα, καὶ οὐρεα θηριωδί-
«σαστα· τὰς οὐώμας δὲ Μιτσαδάτης. σιν-

«οῖκε δὲ τῇ ἐαυτοῦ σινωδύλῃ. οὐώμα
«δὲ τῇ γυναικὶ δὲ τῇ σινωοῖκε, Κυνώ,

«δὲ τῇ γυναικὶ δὲ τῇ σινωοῖκε, Κυνώ,

«δὲ τῇ γυναικὶ δὲ τῇ σινωοῖκε, Κυνώ,

«δὲ τῇ γυναικὶ δὲ τῇ σινωοῖκε, Κυνώ,

«δὲ τῇ γυναικὶ δὲ τῇ σινωοῖκε, Κυνώ,

«δὲ τῇ γυναικὶ δὲ τῇ σινωοῖκε, Κυνώ,

A volchs quod illa peperisset interiri-
mere. Etenim magi somniorum
interpretes visionem illam por-
tendere dicebant Astyagi, pro-
lem filiae pro ipso regnaturam.

Hoc igitur observans Astyages, ubi
genitus est Cyrus, adscito Har-
pago familiari suo, & inter Me-
dos fidissimo, atque omnium re-
rum suarum procuratori, hæc in-
quit, Harpage, negotium quod
tibi iniungo caue prætermittas,
aut villo modo exequi superse-
deas: a neque committas ut alios

B præponendo, postea tibi ipsi per-
niciem crees. Capito quem Mā-
dane peperit puerum, in domum
que tuam ferto, atque occidito:
postmodum quoquo modo vo-
les ipse sepelito. Cui respondit il-
le, b Neque aliās vnquā rex huic

viro rem iniunxisti ingratam, &
in posterū dabimus operam ne-
quid in te delinquamus. Quod si
tibi cordi est hoc ita fieri, mea
interest id industriè exequi. Hæc
quum respondisset Harpagus, ei-
que d puer traditus esset ornatus
ad necem, contulit se domum,

flens: adiēnsque uxorem, refert
omnem habitum secum ab As-
tyage sermonē. Ad quem vxor,
Quid igitur, inquit, facere tibi in
animo est? Ego verò (respondet

vir) quanquam Astyages man-
davit, etiamsi desipiet, peiusque
insaniet quā nunc insanit, non
tamen eius voluntati parebo, ne-
que ad hanc necem obsequar: id-
que mulus de causis, tum quod
puer ipsi mihi cognatus est, tum
quod Astyages grandis natu est,

D & virili prole orbus: quo de-
functo, si tyrannis ad eius per-
ventura est filiam, cuius nunc
filium per me interimit, quid a-
liud restat hinc mihi quā peri-
culum maximum? Enimvero se-
curitatis meæ causa expedit hunc
puerum interire, sed per ali-
quem ipsius Astyagis, non per
aliquem meorum. Hæc loquu-
tus, evestigio nuncium mittit ad

bubulcū Astyagis, quē norat pa-
scuorū maximē idoneorū, & mō-
tium feris frequentissimorū ef-
se gnarissimū: cui nomē erat Mi-
tradates: cuius cōtubernalis & ca-
dem cōserua erat, nomine Cyno,

c. ii.

a Neque me de-
cipito, & ne aliis
ad hoc agendum
delectis, tandem
tibi ipse malum
crees.

b Neque aliās
vnquā animad-
vertisti in hoc vi-
ro quidquam in-
iucundum [vel
molestum] & in
post. ut parē dē
enim sum habeat
quem antea pæci-
dōn. Legit autem
in proximē sequen-
tibus hic interpr.

φυλαξόμεθα.
c Meum est.
d Puerulus cum
ornatu traditus
esset ad necem.

e Pascua & mon-
tes feris oppletos
quā opportu-
nissimē incolere.

Græca lingua, *id est canis*, Medica, Spaco. nam canem Medi-
spa- ca appellant. Locus vbi bou-
pascua ille habebat, montium radi-
ces erant, ad ventum boream Ec-
batanorum, & ad pontum Euxi-
num. Hoc enim tractu ad Saspi-
res vergente, Media valde mon-
tosa est & edita, ac nemoribus fre-
quens, reliqua verò tota admodum
plana. Hic itaque accersitus, pro-
perè quum venisset, inquit ad eum
Harpagus, lubet te Astryages hunc
capere infantem, quem in deser-
tissimo montium exponas, vt ce-
lerrimè pereat. & hæc vt tibi di-
cerem mihi iniunxit: & nisi hunc
interemeris, sed aliquo pacto ser-

a Fore vt pessi-
mo supplicio te
interficiat. Expo-
situm autē in toe-
ri sum iussus.

b Ad casam suā.
Huic porro etiam
vixit quæ per to-
tum diem partu-
rierat, tunc fortè
numinis volunta-
te filium pepere-
rat, dum ipse in
urbem proficisce-
retur: erantque
alter de altero so-
liciti.

c. Quod utinam
neque vidissem,
neque vnquam
dominis nostris
cueniat.

d Nunquã enim
cogitaffem ex eo
genere effe.

m^a nō autem illius gēneris. Admi-
rābar tamē quōd viderē auro ve-
stibūsq; ornatū: prāterea quōd
δοξα ἐν τῇ γλυσσῇ. ἐπαύμιον ἡ ὁρ

A καὶ πάλιν τῶν Ἑλλήνων γλῶσσῃ καὶ δὲ πάλιν
Μηδικῶ, Σπακῶ. πάλιν γὰρ κύνα καλέουσι
σπάκα Μῆδοι· αἱ δὲ ὑπώρεαι εἰσὶ τῶν οὐ-
ρέων ἔνθα τὰ νομαὶ τῶν βοῶν εἶχε· οὗτ' δὲ
ὁ βυχέλος, πρὸς βορέῳ τε ἀνέμου τῶν Ἑκ-
βατάνων, καὶ πρὸς τῷ πόντῳ τῷ Εὐξεινῷ.
ταύτη μὲν γὰρ ἡ Μηδικὴ χώρα πρὸς Σαπ-
πεύρων ὀρεινὴ ἔστι χερσαία, καὶ ὑψηλὴ τε, καὶ
ἴδιαι σιμιθρεφῆς· ἡ δὲ ἄλλη Μηδικὴ χώ-
ρη, ἔστι πάντα ἀπενδῶς. ἐπεὶ οὖν ὁ βουχέλος

B απουδῃ πολλῇ καλὸς ὁμοῖος ἀπίκετο, ἔλε-
 γ' ὁ Ἀρπαγος ταῦτε, Κελεύει σε Ἀγυαῖης ὡ-
 θ' παίδιον τῷτο λαβόντα, θῆναι ἐς θ' ἔρη-
 μότατοι τῷ οὐρέων, ὅπως αὐτὸν πύχιστα ἀφ-
 φθαρῇ. καὶ ἑξ ὧν τοι ἐκέλευσε εἰπεῖν, Ἡ-
 μὴ δ' ὀκτείνης αὐτὸ, ἀλλὰ τευ ἔστω πε-
 ριποίησις, ὁλέθρου τὰς κακίας σε ἀφ-
 ῥήσεσθαι. ἐπορᾷν δὲ ἐκ χειμῶνον ἀφ-
 ῥήσεσθαι ἐγώ. ταῦτα ἀκούσας ὁ βοῦ-
 ς

C χάλος, καὶ ἀναλαβὼν ὁ παῖδ' ὅν, ἥϊε τὴν
 αὐτὴν ὅπισθ' ὄδον, καὶ ἀπικνεύεται ἐς τὴν ἑ-
 παυλιν. ταῖς δ' ἄρα καὶ αὐταὶ ἡ γυνὴ ὅπι-
 τεξέουσα πᾶσιν ἡμέρῳ, τότε κωσ κατὰ
 δαίμονα πῆκει, οἰζυρμένη τῷ βουκόλῳ ἐς
 πόλιν. ἦσαν δὲ ἐν φρεσὶν αὐτῆς ἀμφοτέρω
 λήλων πέρι· ὁ μὲν, τῷ τόκῳ τῆς γυναικὸς
 ἀρρωδένων, ἡ δὲ γυνὴ, ὅτι οὐκ ἐωχρῶς ὁ Ἄρ-
 παγος μετεπέμψατο αὐτῆς. (H) αἶδρα· ἐ-
 πεί τε δὲ ἀπονοσήσας ἐπέστη, οἷα δ' ἔξ ἀέλ-
 τος ἰδοῦσα ἡ γυνὴ, εἴρετο παρ' αὐτῆς ὅτι μιν

D οὕτω παρεθύμως Ἀρπαγος μετεπέμψα-
 το. ὁ δὲ εἶπε, Ωῆ γυνάι, εἶδόν τε ἐς πόλιν α-
 ἐλθόν ᾧ ἤκουσα τὸ μήτε ἰδεῖν ὄφελον, μή-
 τε κοτε θυμέσθαι ἐς δεσπότεας ἡμετέρας. α-
 οἶκος μὲν πᾶς Ἀρπάγου κλαυθριῶ κατεί-
 χετο· ἐγὼ δὲ ἐκπλαγεῖς, ἥια ἔσω. ὡς δὲ πά-
 χιστα ἐσπῆλθον, ὁρέω παμδίον παρεκίμνητον, α-
 ἀσπαρῆν τε καὶ κραυγαυόμνητον, κεκοσμη-
 μένους χρυσῶ τε καὶ ἐσθῆτι ποικίλῃ. Ἀρπα- α-
 γος δὲ ὡς εἶδε με, ἐκέλευε πλὴν Ἀχίσην ἀ-

Ε να λαβόντα τὸ παιδίον, οἷχεσθαι φέροντα, α
 κὺ θείναι ἐνθα θηρωδέστατον εἴη τῶν οὐρέων α
 φας Ἀγυάγα εἶ) (P) βιαῦτα ὀπιτέμνόν α
 μοι· πολλ' ἀπειλήσας εἰ μὴ σφεα "ποιή- α τ' ποιῶμι.
 σαμι. καὶ ἐγὼ ἀναλαβὼν, ἔφερον, δοκέων α
 τῶν Ἰνους οἰκετέων εἶ). οὐ γὰρ αἰ' κοτε κατέ- α

28 31970
W.

καὶ κλαυθμὸν κατεφύετο ἐμφανέα ἐν Ἀρ-
 πάγῳ. καὶ δὴ κατ' ὁδὸν πῶν τ' ἀνομιᾶς
 πᾶντα λόγον θεράποντος, ὃς ἐμὲ παρεπέμ-
 πων ἔξω πόλιος, ἐνεχείριστο τὸ βρέφος· ὡς
 ὅρα Μανδάνης τε εἴη παῖς τῆς Ἀστυάγῃ
 θυγατρὸς, καὶ Καμβύσῳ τῷ Κύρῳ. καὶ μὲν
 Ἀστυάγῃς ἐντέλλεται ἀποκτείνειν· νῦν τε ὦ-
 δέ ἐστι. ἅμα δὲ ταῦτα ἔλεγε ὁ βουκόλος,
 καὶ ἐκκαλύψας ἀπεδείκνυε. ἡ δὲ, ὡς εἶδε
 τὸ παιδίον μέγα τε καὶ βίβλος ἐόν, δακρύουσα
 καὶ λαβομένη τῷ γυναικῶν τῷ ἀνδρὸς,
 ἔρχετο μηδεμιᾷ τέχνῃ ἐκθεῖναι μιν. ὁ δὲ
 οὐκ ἔφη οἷός τ' εἶναι ὅπως αὐτὰ ποιέειν· ὅτι
 φοιτήσῃ γὰρ καὶ ἀσκήσῃς ὅς Ἐρπάγῳ
 κατὰ φόρῳ· ἀπολέεσθαι τε χάρις, ἢ
 μὴ σφεα ποιήσει· ὡς δὲ οὐκ ἔπειθε ἄρα τὸν
 ἀνδρα, δούτερά λέγει ἡ γυνὴ ταῦτα, Ἐπεὶ οἶ-
 νω οὐ δυνάμει σε πείθει μὴ ἐκθεῖναι, σὺ
 δὲ ὦδε ποιήσῃ, εἰ δὴ πᾶσα γὰρ ἀνὰ κῆρ φη-
 ναὶ ἐκκαίμενον. τέτοκα γὰρ καὶ ἐγὼ, τέτοκα
 ὃ τε θνείος· τὸ το μὲν φέρων παρῆς. ὁ δὲ
 τῇ Ἀστυάγῃ θυγατρὶ παῖδα ὡς δὲ ἡμέων
 ἔοντα βέβωλον. καὶ οὕτω οὐτε σὺ ἀλώσῃ
 ἀδελφῶν τοὺς δεσπότεας, οὐτε ἡμῶν κακῶς
 βεβουλαμένα ἔσται ὅ, τε γὰρ τε θνείος βα-
 σιλῆς ἑφῆς κυρήσῃ, καὶ ὁ πατρὸς οὐκ ἀ-
 πολέσῃ τὸ ψυχρὸν. χάρις τε ἔδοξε τῷ
 βουκόλῳ παρῆς τὰ παρόντα βίβλος ἡ γυ-
 νή, καὶ αὐτίκα ἐποίησε ταῦτα. τὸν μὲν ἔφερε
 θανατώσων παῖδα, τὸν μὲν παρῆς διδοὶ τῇ
 ἐωυτοῦ γυναικί· τὸν δὲ ἐωυτοῦ ἔοντα νεκρὸν
 λαβὼν ἔθηκε ἐς τὸ ἄλγος ἐν τῷ ἔφερε
 ἔπερσιν. κοσμήσας δὲ τῷ κόσμῳ πᾶσι τὰ ἐ-
 τέρεν παιδὸς, φέρων ἐς τὸ ἐρημότατον τῷ
 οὐρέων ἱππῶν· ὡς δὲ τέλει ἡμέρῃ τῷ παιδίῳ
 ἐκκαίμενον ἔθηκε, ἥτις ἐς πόλιν ὁ βουκόλος,
 τῶν ἱνα παρῆς ὅσων φύλακα αὐτὸ κατε-
 λιπόν. ἐλθὼν δὲ ἐς τὴν Ἀρπάγῳ, ἀποδει-
 κνύσας ἔφη ἐπὶ μὸς εἶναι τὸ παιδίον· ὃν ἐκ-
 πέμψας δὲ ὁ Ἀρπάγῃς τῷ ἐωυτοῦ δορυφό-
 ρῳ τοῖς πιστοτατοῖς, εἶδεν τε ἀφ' αὐτῶν, καὶ
 ἔστασε τῷ βουκόλῳ τὸ παιδίον. καὶ τὸ μὲν
 ἐθαύμαζεν· τὸν δὲ ὕπερσιν αὐτῶν Κύρῳ ὀνο-
 μαδέντα, παρῆς λαβοῦσα ἔφερε ἡ γυνὴ τῷ
 βουκόλῳ, ὀνόμα αἰόλου τὴν καὶ οὐ Κύρον
 θεμένη. ὅτε δὴ ἑὴ δεκάτης ὁ παῖς, παρῆς
 ἡμέρας ἐς αὐτὸν οἰόνδε γυναικῶν ὅς ἐφῆνέ μιν.

A planctus manifestus fiebat in Har-
 pagi domo. * Atqui inter viam,
 ex omni oratione famuli qui me
 extra urbem deduxit, mihi que
 infantem tradidit, percepi eum
 Mandanes Astyagis natæ & Câ-
 bysis Cyro geniti esse filium, &
 ab Astyage iussum interfici. at-
 que is hic est. Hæc loquens bubul-
 cus, puerum detectum ostendit:
 quem illa intuita procerum ac
 speciosum, genua viri cum lacry-
 mis amplexa, obsecrat nequa ra-
 tione puerum exponat. Hic ne-
 gare aliter ista fieri posse: super-
 venturos enim ab Harpago spe-
 culatores ad rem explorandam:
 scique, nisi id exequatur, miserrimè
 periturum. Mulier ubi id vi-
 ro non persuadet, b Quandoqui-
 dem, inquit, te nequeo induce-
 re, quod secundum est facito, si
 modò necessitas prorsus est aspi-
 ci puerum dum exponitur. Quo-
 niam ego quoque peperì, peperì
 autem mortuum: ablatum hunc
 expone, & istum ex Astyagis filia,
 tanquam ex nobis genitum, ala-
 mus. Ita neque tu iniurius in do-
 minos esse deprehenderis, neque
 nobis malè consuluerimus. Nam
 & hic qui obiit, regale sepulchrū
 nanciscetur, & iste qui superest,
 animam non amittet. c Sanè quā
 commodè visa est bubulco mu-
 lier loqui pro præsenti cōditione:
 atque ita cōtinuò fecit. Igitur quē
 necaturus attulerat, eum vxori
 tradidit: suum autē, qui mortuus
 erat, acceptū, collocavit in eo va-
 se in quo alterū portauerat. O-
 mnique alterius pueri cultu orna-
 tum, in desertissimo monte ex-
 posuit. Idēque post pueri expo-
 sitionem, relicto quodam pecua-
 riorum pro se illic vicario, in vr-
 bem se contulit, & ad domū Har-
 pagi: atque sese paratum illi o-
 stēdere pueri cadauer. Harpagus,
 missis suorum satellitum fidelis-
 simis, rē per eos inspexit, ac bu-
 bulci filium sepeliuit. Et hic qui-
 dem infans humatus est. Alterū
 verò, qui postea Cyrus appella-
 tus est, vxor bubulci sibi sumptū,
 educauit, imposito illi alio quo-
 piam ac non Cyri nomine. Qui
 posteaquam decennis fuit, eū res
 ista quæ illi contigit, palām fecit:

a Ceterum in
 via rem totam ex
 ministro intelle-
 xi, qui mihi extra
 urbem de ducto
 puerulum in ma-
 nus tradidit: filiū
 esse videlicet Mā-
 dānes Astyagis fi-
 liæ, & Cambyfis
 Cyri filii: & Astya-
 gem iubere illum
 interfici. Nunc
 igitur hic est.

b Secundò hæc
 dixit, Quandoqui-
 dē igitur tibi non
 possum persuade-
 re ut nō exponas,
 tu saltem hoc fa-
 cito: si quidem
 omnino necesse
 est expositum cer-
 ni.

c Tertio verò
 die quā puer
 expositus fuerat.

a Ipse quibusdā
corum præcipie-
bat ut domorum
str.

Ludebat in pago ubi armenta illa erant, & ludebat cum æqualibus in via: quem inter ludendum cæteri pueri quum pro rege sibi elegissent, cognominatū bubulci filium, *ipse cos muniis distinguebat: ut alii domorum structores essent: aliis, ut satellites: alii, ut oculus regis esset: alii, ut mandatorum renunciator, tāquam suum singulis munus assignās. Horum puerorum quidam collusor Artembaris filius erat, viri inter Medos clari, quem Cyrus, quod imperata non fecisset, iussit ab aliis pueris comprehendere: & quum illi paruissent, multis verberibus affecit. Quæ puer tanquam se indigna passus, iniquissimo animo ferens, ubi primum dimissus est, in urbem ad patrem perrexit, & quæ à Cyro pertulisset deploravit: nō tamen Cyrum nominans (nondum enim eius hoc erat nomen) sed filium bubulci Astyagis. Artembares, ut erat ira percitus, ad Astyagem, ducens filium secum, contendit: & rem intolerandam passum esse inquit, eiusque humeros ostēdens, Siccine indignē (ait) accipimur, rex, bā filio bubulci serui tui? Audiēs hæc atque cernens Astyages, volens Artembaris, honoris gratia, vlscisci puerum, iussit accersi bubulcum & filium. Qui quum ambo adfuissent, intuens in Cyrum Astyages, Tūc (inquit) hoc tali patre genitus, ausus es huius filium, viri apud me primarii, tam indignis concidere verberibus? Cui ille, Istud, inquit, here, huic ego iure feci. pueri enim pagani, quorum hic vnus erat, me regem suum ludentes constituerāt: quippe qui videbar eis ad hoc maximē esse idoneus. At iste, quū cæteri pueri iussis obtemperarent, audiens dicto esse nolebat, ac me nihili faciebat: propter quod pœnas dedit. Quod si ego propterea vllō malo sum dignus, hīc tibi præsto sum. Hæc loquente puero, subiit Astyagi agnitio eius, visiq; est figura oris referre ac repræsentare ipsum, & gest⁹ esse liberalior,

b A serui tui, &
quidem bubulci,
filio?

A ἔπαιζε ἐν τῇ κώμῃ ταύτῃ ἐν τῇ ἡσάρῃ καὶ αἱ βουκολίαι αὐταί· ἔπαιζε δὲ μετ' ἄλλων ἡλικίων ἐν ὁδῷ καὶ οἱ παῖδες παίζοντες ἐλόντο ἐωυτῶν βασιλέα (εἶ), τῷ τὸν δὴ τὸν τῷ βουκόλου ὀπίκλῃσι παῖδα. ὁ δὲ αὐτέων διέταξε τοὺς μὲν, οἱ κίας οἱ καθομιμέν, (εἶ) δὲ, 31
δορυφόρους (εἶ). τὸν δὲ χυρ πινὰ αὐτέων, ὁφθαλμὸν βασιλῆος (εἶ). τῷ δὲ πινι, (εἶ) αἰγελίας ἐσφέρειν ἐδίδου γέρας, ὡς ἐκάστα ἔργον παρὰ τῶν αὐτῶν. εἰς δὲ τούτων τὸ παίδων συμπαίζων, ἐὼν Ἀρτεμίδάρεω παῖς, αὐδρὸς δοκίμου ἐν Μήδοισι· (οὐ γὰρ δὴ ἐποίησε ὁ παρὰ τὸν ἐκ τῷ Κύρῳ) ἐκέλευε αὐτὸν (εἶ) ἄλλοις παῖδας ἀγέλας εἶναι. πειρομένων δὲ τῶν παίδων, ὁ Κύρως τὸν παῖδα βηχέως κάρτα παρὰ τῶν μαστῖγῶν ὁ δὲ, ἐπεὶ τε ἐματίθη τάχιστα, ὡς γὰρ δὴ αἰδῶξια ἐωυτοῦ παθὼν, μᾶλλον τι παρὰ τῶν μαστῖγῶν. κατελθὼν δὲ ἐς πόλιν, παρὰ τὸν πατέρα ἀποικτίζετο τῷ ὑπὸ Κύρῳ ὡς τῶν. λέγων δὲ οὐ Κύρῳ, (οὐ γὰρ καὶ ὡς τῶν τοῦ νομῆ) ἀλλὰ παρὰ τῷ βουκόλῳ τῷ Ἀστυάγῳ πατρὶ. ὁ δὲ Ἀρτεμίδαρης ὀργῇ, ὡς εἶχε, ἐλθὼν παρὰ τῷ Ἀστυάγῳ, καὶ ἅμα ἀγόμενος τὸν παῖδα, αἰδῶξια παρὰ τῶν μαστῖγῶν ἐφῆ πειρομένῃ, λέγων, ὦ βασιλεῦ, ὑπὸ τῷ σοῦ δούλῳ, βουκόλῳ δὲ πατρὶ, ὡς παρὰ τῶν μαστῖγῶν (δεικνύς τῷ πατρὶ τοὺς ἄμους) ἀκούσας δὲ καὶ ἰδὼν ὁ Ἀστυάγης, γέλῳ τιμωρῆσαι τῷ πατρὶ ὑμῆς τῆς Ἀρτεμίδάρεω εἶνεκα, μετεπέμπετο τὸν τε βουκόλον καὶ τὸν παῖδα. ἐπεὶ τε δὲ κῆρῳ ἀμφοτέροι, βλέψας παρὰ τῷ Κύρῳ ὁ Ἀστυάγης ἐφῆ, Σὺ δὲ ἐὼν τῷ δὲ ποιούτου ἐόντος παῖς, ἐτόλμῃσας (εἶ) τῷ δὲ πατρὶ ἐόντος παρὰ τῶν μαστῖγῶν ἐμοὶ ἀφίκητοῖς παρὰ τῶν μαστῖγῶν; ὁ δὲ ἀμείβεται ὡς, ὦ δὲ ἀπὸ ταῦτα, ἐγὼ ταῦτα τοῦτον ἐποίησα σὺ δὲ κη. οἱ γὰρ με ἐκ τῆς κώμης παῖδες, τῷ καὶ ὁ δὲ ὡς, παίζοντες, σφάλλον αὐτῶν ἐστῆσαν βασιλέα. ἐδόκειον γὰρ σφί (εἶ) ἐς ἐστὸ τῷ ὀπίκλῃσι τῶν. ὁ μὲν νῦν ἄλλοι παῖδες παρὰ τῷ πατρὶ ἐπέτελεον, (εἶ) δὲ ἀνηκούστε τε καὶ λῶν εἶχε σφάλλον. ἐς δὲ ἔλαβε τὸν δίκην. εἰ ὡν δὲ τῷ δὲ εἶνεκα ἀξίος τευ κακοῦ εἰμι, ὡς δὲ τοι κῆρ. ταῦτα λέγοντος τῷ πατρὶ, ὁ Ἀστυάγης ἐσθὴ ἀνὰ γῆρας αὐτῷ καὶ οἱ ὅ, τε χερσὶ κτῆρ' ἐδόκει ὡς ἐωυτὸν, καὶ ἡ ὑπὸ χερσὶ ἐλθὼν ἡρώτερη εἶναι,

αὐτὸν ἐκ τῶν
καὶ

τῷ πατρὶ

ὅ,τε χρόνος τῆς ἐκθέσεως τῇ ἡλικίᾳ πα-
 δὲς ἐδόκεε συμβαίνειν. ἐκπλαγίς δὲ τού-
 τοις, ὅτι χρόνον ἀφ' ὅσος ἔω· μόνης δὲ δὴ
 κοτε αἰνεῖται, εἶπε (γέλων ἐκπέμψας)
 ὦ Ἀρτεμίδα, ἵνα τὸν βουκόλον μοῦνον
 λαβὼν βασάνῃς) Ἀρτεμίδες, ἐγὼ γὰρ
 τα ποιήσω, ὥς τε ἐπαῖδα τὸν μηδὲν ὅτι
 μέμφεσθαι. ὦ μὲν δὲ Ἀρτεμίδα, πέμ-
 πει τὸν δὲ Κύβην ἥγον εἶρω οἱ θεράποντες,
 κελύβητος τῆς Ἀστυάγης. ἐπεὶ δὲ ὑπελέ-
 λθη ὁ βουκόλος μοῦνος, μοιωνότατα ἔαδε
 αὐτὸν εἶρετο ὁ Ἀστυάγης, κόπην λαβὼν τὸν παῖ-
 δα, καὶ τίς εἴη ὁ παῖς αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπε· ἐγὼ τοῦ τε
 ἔφη γενέσθαι, καὶ τίς τε κούδω αὐτὸν ἐπὶ
 ἐγὼ παῖς ἔωπα. Ἀστυάγης δὲ μιν σὺν ὧν ἔ-
 λαβῆσθαι ἔφη, ὅτι θυμὸντα ἐς ἀνάγκης με-
 γάλας ἀπικνέεσθαι. ἅμα τε λέγων ἔα-
 πα, ἐσημαίνε τοῖσι δορυφόροις λαμβάνειν
 αὐτὸν. ὁ δὲ, ἀγρόμνος ἐς τὰ ἀνάγκης, οὕτω
 δὴ ἔφανε τὸν ὄντα λόγον. Ὁρῶντος δὲ
 ἀπ' ὁρῶντος, διεξήλθε τῇ ἀληθείᾳ χρεώμενος·
 καὶ κατέβαινε ἐς λίαν τε, καὶ συνηώμενος ἐ-
 ωπῶν κελύβην ἔχειν αὐτὸν. Ἀστυάγης δὲ, τοῦ
 μὲν βουκόλου τίς ἀληθείᾳ ἐκφάναντος,
 λόγον ἥδη καὶ ἐλάσας ἐποιέετο. Ἀρπαγῶν
 καὶ μεγάλως μεμφομένης, καλέει αὐτὸν
 σὺν δορυφόροις ἐκέλευε. ὥς δὲ ὦν ὁ
 Ἀρπαγῶν, εἶρετό μιν ὁ Ἀστυάγης, Ἀρπαγῶν,
 τίς δὲ μὲν τὸν παῖδα κατεχρήσατο, τὸν
 τοῖς παῖδων ἐκ θυγατρὸς γενόμενος τῆς ἐ-
 μῆς; ὁ δὲ Ἀρπαγῶν ὡς εἶδε ὅτι βουκόλον ἐν-
 δον ὄντα, οὐ πρόκειται ὅτι ψευδέα ὁδὸν, ἵνα
 μὴ ἐλεγχόμενος ἀλίσκηται. Ἄλλα λέγει
 παῖδε, ὧν βασιλῶν, ἐπεὶ τε παῖδας λαβὼν
 παῖδον, ἐβούλευον σκοπεῖν ὅπως σοὶ τε ποι-
 ῆσαι καὶ νόον, καὶ ἐγὼ παῖς σε θυμὸντος αἰα-
 μῶντος, μήτε θυγατρὶ τῇ σῇ, μήτε αὐτῇ
 σοὶ εἶλω αὐτόντης. ποιῶ δὲ ὧν καλέσας τὸν
 βουκόλον τὸνδε, παῖδίδωμι ὅτι παῖδον,
 φας σὲ τε ὅτι τὸν κελύβοντα ἀποκτεῖναι αὐ-
 τὸν. καὶ λέγων τῷ πόρῳ, σὺν ἐμυδόμενος, σὺ
 γὰρ ἐνέτιλλο ὅτι παῖδα. παῖδίδωμι μὲν τῷ
 δὲ καὶ παῖδε, σὺν παῖδος θείναι μιν ἐς ἔρη-
 μον οὐρανόν, καὶ παῖδοντα φυλάσσειν ἀχρεῖς
 ὅτι τελευτήσει ἀπειλῶσαι πᾶσι τοῖς παῖδων
 μὴ παῖδε ὅτι ἐλεᾶ ποιήσῃ. ἐπεὶ τε ὅτι ποιήσαντος τοῦτου τὰ κελύβητα, ἐτελευτήσῃ
 ὅτι παῖδον, πέμψας τῷ θυγατρὶ τοῖς πιστοτατοῖς, καὶ εἶδον δι' ἐκείνων, καὶ ἔταψα μιν.

A & tempus expositionis cum pue-
 ri ætate congruere. His perculsus
 Astyages, aliquandiu sine voce
 mansit. vixque tandem ad se re-
 uersus, volens à se Artembarem
 dimittere, ^a vt bubulcum submo-
 tis arbitris rimaretur, Ego (inquit)
 Artembares, efficiā vt filius quo-
 que tuus ob hoc nihil conqueri
 possit. Dimisso igitur Artembare,
 & eius iussu per famulos Cyro in-
 troduco, bubulcum (qui solus
 erat relictus) percontatur vnde
 B puerum accepisset, quisve ei tra-
 didisset. Ille ex se genitum respō-
 dere, & genitricem eius apud se
 esse. Astyages dicere, non bene si-
 bi illum consulere qui ^b cuperet
 ad ingētes deuenire necessitates.
 Simulque hæc dicens, satellitibus
 innuit vt caperēt ipsum. Hic autē
 ad necessitates redactus, ita de-
 mum rem patefecit: ab initioque
 exorsus, vera referendo, descendit
 ad preces & ad petendam sibi ve-
 niā. ^c Bubulco veritatem eloquu-
 to, Astyages pauciora iam verba
 fecit: sed Harpagū, cui valde suc-
 censebat, vocari à satellitibus ius-
 sit. Quem, vbi adfuit, perconta-
 tur Astyages, Harpage, qua nece
 interemisti quem tibi tradidi pue-
 rū ē filia mea genitum? Harpagus
 (vt vidit pastorem interesse) no-
 luit tergiversari mēdacio, ne ar-
 gumētis cōvinceretur: sed ita re-
 spōdit, Ego, posteaquā infantē ac-
 cepti, rex, cogitavi quo pacto ex
 animi tui sententia facerē: & ^d ta-
 mē, quū apud te innoxius extitissē,
 ne forē aut filia tua aut tibi
 ipsi carnifex. cōque ita statui agē-
 dū: Accersito huic bubulco in fā-
 tem tradidi, inquiēs te esse qui iu-
 beres illū interfici. In quo dicēdo
 mētītus nō sum. tu enim ita præ-
 ceperas. ^e Atque huic, dū puerum
 trado ex tuo præcepto, iussi expo-
 neret in deserto monte, persta-
 rētque in eo obseruando tantif-
 per dū expirasset: cōminatus isti
 extrema quæque nisi hæc effecta
 reddidisset. Vbi hic fecit impera-
 ta, & infans obiit, missis eunu-
 chorū fidissimis, rem cognoui,
 & per eisdem mortuum sepeliui.

^a Vt de bubul-
 co scorsum acce-
 pto quæstionem
 haberet, Ego,
 &c.

^b Ac si vltro vel-
 let in maximas
 angustias sese da-
 re.

^c Astyages bu-
 bulci veritatē clo-
 quuti nō magnā
 rationem habuit:
 sed Harp.

^d Et tamen, quū
 in te nihil pec-
 cassē, neque fi-
 lia tua, neque ti-
 bi ipsi essem car-
 nifex.

^e Tradidit igitur
 isti hoc modo: ad
 dito mandato vt
 eum expon.

a Simplicem

Ita res habet, rex: atque hac morte defunctus est puer. Et Harpagus quidem * directam habuit orationem. Astyages autem dissimulata qua illi infensus erat causa, ob id quod contigerat, primum rem ei enarrat quemadmodum ipse ex bubulco audierat: deinde ea narrata, eò deuenit ut diceret, Quod puer viuit, & quod accidit, bene habet. De eo enim (inquit) quod in hunc puerum factum erat, valde laborabam, & à filia mea infimulatus, haud leuiter ferebā. Igitur in bonum conuersa fortuna, tum filium tuū mitte ad puerum hunc qui recens venit: tum verò ad cœnam mihi adesto. si quidem constitui pro recepto filio diis quibus honor hic conuenit, sacrificare. Harpagus, quum hæc audisset, adorato rege, ac sibi maiorem in modum gratulatus quod peccatum suum cōmodè cessisset, & propter sortem prosperam ad cōuiuuium vocaretur, domum abiit. Quam ingressus, properanter filium qui ipsi vnicus erat, tredecim circiter natum annos, mittit domum Astyagis, iubens exequi quæcunque ille imperaret. Ipse gestiēs, quid sibi successisset vxori exponit. Eius porro filium, vbi aduenit, Astyages iugulatum & in frustra concisum partim torruit, partim elixauit, & probè conditum, paratum habuit. Dehinc sub horam cœnæ, postquā adfuerūt cū cæteri cōuiuiz, tum verò Harpagus, conuiuus quidem aliis atque ipsi Astyagi mensæ appositæ sunt ouilla refertæ carne: Harpago autem, præter caput & manus extremas ac pedes, reliquis filii sui partibus. nā illa in canistro operta, separatim reposita erant. Eum autem, postquam satis depastum illo cibo putauit Astyages, interrogat nunquid sit illis oblectatus epulis. Se verò valde oblectatū dicenti Harpago, ii quibus negotium erat datum, adferunt caput filii cum extremis manibus ac pedibus tectū: & adstantes iubent detegere, ac sumere quod vellet ex eis. Harpagus obtemperans, vbi detexit,

A οὕτως ἔχε, ὡς βασιλεὺς, πρὸς τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἔχοντος ὅτι παῖς. Ἄρπαγος μὲν δὴ τὸν ἴσον ἔφαυε λόγον. Ἀστιάγης δὲ, κρύπτων τὸν οἰσινέχον λόγον, ἀπὸ τοῦ γνησίου, πρῶτον μὲν κατὰ τὸν ἴσον λόγον τοῦ βουκόλου τὸ πρῶτον, πάλιν ἀπηγγέστο πρὸς Ἄρπαγον· μὲν δὲ, ὥς οἱ ἐπαλλήλῃς, κατεβόαινε λέγων ὡς πρὸς τὸν οἰσινέχον, καὶ τὸ γνησιότατον ἔχει καλῶς. Τῷ τε γὰρ πεποιη-

B μῶς (ἐφ' ἑλέων) ἐς τὸν παῖδα τῶτον ἔκα- μνοι μεγάλας, καὶ θυγατρὶ τῇ ἐμῇ ἀφ' ἑβλημῶς, ὥς ἐν ἐλαφρῷ ἐπιβόμῃ. ὡς ὅν τῆς τύχης οὐ μετετρέψῃς, τῶτον μὲν, ὅτι σεαυτοῦ παῖδα ἀπὸ πᾶσι πρῶτον παῖδα τὸν νεήλυδα τῶτον δὲ (σῶφρα ὁ παῖς) δὲ γὰρ μέλλω θύειν τοῖσι θεοῖσι πρὸς αὐτὴν πρὸς κείνῃ) παρέλθι μοι ἐπὶ δεῖπνον. Ἄρπαγος μὲν, ὡς ἴκουσε ταῦτα, πρὸς κινήσας, καὶ μετὰ ποιησάμενος ὅτι τὴν αἰσθησά-

C οἱ ἐς δὲ τὸν ἐγγόνιον, καὶ ὅτι ἐπὶ τύχῃς χρεῖται ἐπὶ δεῖπνον ἐκέλευτο, ἥτις ἐς τὰ οἰκεία. ἐστὲν γὰρ δὲ τῶν ἀχίρων, ἵνα γὰρ οἱ παῖς εἰς μουῦς, ἔπειτα τρεῖς καὶ δέκα κου μάλιστα γνησιώτα, τῶτον ἐκπέμπει, ἵνα τε κελύων ἐς Ἀστιάγην, καὶ ποιέειν ὅτι αὐτὸς ἐκεῖνος κελύων. αὐτὸς δὲ πρὸς χρεῖται ὡς, φράζει τῇ γυναικὶ τὰ συγκυρήσασθαι. Ἀστιάγης δὲ, ὡς οἱ ἀπὸ τοῦ Ἄρπαγος παῖς, σφάξας αὐτὸν, καὶ τῶν μέλεα διελών, τὰ μὲν ὥπλησε, τὰ δὲ ἔθηκε τῶν κρεῶν. ὅτι τυκτα δὲ ποιησάμενος, εἶχε ἐτοίμα. ἔπειτα δὲ, τῆς ὥρης γνησιώτα ὁ δεῖπνον, πρὸς ἡσθαι οἱ τε ἄλλοι δατυμόνες, καὶ ὁ Ἄρπαγος. τοῖσι μὲν ἄλλοις καὶ αὐτῷ Ἀστιάγῃ πρὸς τῇ αὐτῇ τρεῖς ἀπὸ τοῦ Ἄρπαγος μὲν, ὅτι πλεῖα μὲν κρεῶν. Ἄρπαγος δὲ, τὸ ἐαυτοῦ παῖδος, πλεῖον τῆς κεφαλῆς τε καὶ ἀκρῶν χειρῶν τε καὶ ποδῶν, τὰ ἄλλα πᾶσι ταῦτα δὲ χωρὶς ἔκειτο ἐπὶ χαλκῇ κατεκεκαλυμμένα. ὡς δὲ πρὸς Ἄρπαγον ἐδόκει ἀ-

D λιστέειν τῆς βορῆς, Ἀστιάγης εἶρετό μιν εἰ ἡδεῖν τι τῇ θοῇ. φασὶν οὖν Ἄρπαγον καὶ κέρτα ἡδυνῶν, πρὸς φερον τοῖσι πρὸς κείνῃ τῶν κεφαλῶν ὁ παῖς κατεκεκαλυμμένῃ, καὶ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἄρπαγος δὲ ἐκέλευον πρὸς ἀντίς ἀποκαλύπτειν τε καὶ λαβεῖν ὅτι βύλεται αὐτῶν. πρὸς γὰρ δὲ ὁ Ἄρπαγος, καὶ ἀποκαλύπτων,

ἢ ἂν πρὸς
ὁ πᾶσι

ὁρᾷ τὸ παιδὸς τὰ λείμματα· ἰδὼν δὲ, οὐτε
 ἔξεπλάγη, ἐπὶ τὸς τε ἑαυτοῦ γίνεται. εἶρετο
 δὲ αὐτὸν ὁ Ἀρπάζης εἰ γινώσκει ὅτεν θνητὸν
 κρέα βεβρώκει. ὁ δὲ καὶ γινώσκων ἔφη, καὶ
 ἔρετόν ἐστι πῶς ὁ αὐτὸς βασιλεὺς ἔρδοι. ὑ-
 ποτί δὲ ἀμειψάμενος, καὶ αἰαλαδὼν πα-
 λυπαὶ τῇ κρεῶν, ἦε ἐς τὰ οἰκία. ἐν δὲ οὕτῳ
 ἐμελλε (ὡς ἐγὼ δοκέω) αἰλίσαι θάψαι τὸ
 πῶμα. Ἀρπάζη μὲν Ἀρπάζης δίκην ἑ-
 ἀσπείκει ἐπέθηκε. Κύρου δὲ πέρι βουλεύων,
 ἐκάλει ἐπὶ αὐτοῖς τῇ μάχῃ οἱ τὸ ἐπὶ πῶμα
 ὁ αὐτὸς ἐκρινάμην· ἀπικροδύους δὲ εἶρετο ὁ
 Ἀρπάζης τῇ ἐκρινάμην οἱ τῶν ὄψιν. οἱ δὲ ἔχ-
 ται εἶπαν, λέγοντες ὡς βασιλεύουσαν χρεῖ-
 ναι παῖδα εἰ ἐπέθηκε, καὶ μὴ ἀπεθάνει παρὰ
 τέρην. ὁ δὲ ἀμείβεταί αὐτοῖς τοῖςδε, ἔστι τε ὁ
 πῶμα καὶ παρὲς καὶ μὴ ἐπ' ἀρχῇ διατῶ-
 μῶν οἱ ἐν τῇ καμῆς παῖδες ἐπὶ σῶμα
 βασιλέα. ὁ δὲ, πῶμα ὅσπερ οἱ ἀληθεῖς λῶ-
 γοι βασιλῆες, ἐτελέωσεν πῶμα. καὶ γὰρ δὲ
 μισθοῖς, καὶ θυρωροῖς, καὶ ἀρχιελεῖς φέρει,
 καὶ τὰ λοιπὰ πῶμα δὲ παρὰ τῆς ἡγε-
 ῖας τῶν υἱῶν αὐτοῦ φέρει· εἶπεν αὖ
 μάχῃ, Εἰ μὲν παρὲς τε, καὶ ἐβασίλευσε ὁ
 πῶμα μὴ ἐκ παρὸντος πῶμα, γάρ σι τε τῶ-
 ν ἐν ἐνέκῃ, καὶ θυμὸν ἔχει ἀγαθόν. οὐ γὰρ ἐπὶ
 πῶμα τέρην ἀρξέει. πῶμα σμικρὸν γὰρ καὶ τῇ
 λογίῳ ἡμῶν ἐνία κερύβρις, καὶ τὰ γὰρ τῇ ὁ-
 νεύει τῶν ἐχθρῶν, τελέως ἐς ἀδενέες ἔρχε-
 ται. ἀμείβεταί Ἀρπάζης τοῖςδε καὶ αὐτοῖς,
 ὁ δὲ μάχῃ, αὐτὸς πλείους τῇ γνώμῃ εἰμί,
 βασιλῆος ὀνομαζέμενος τὸ παιδὸς, ἔζηκεν
 τε τὸν ὄντορ, καὶ μοι τὸν παῖδα τῶν εἶναι
 δεινόν. ὅσπερ ἐπὶ. ὅμως μὲντοι συμβουλεύ-
 σατέ μοι, ὅτι παρὲς ἀμειψάμενος, ἔμελλε ἀ-
 σφαλές εἶναι οἶκόν τε καὶ ἐμὸν καὶ ὑμῶν.
 εἶπεν παρὲς αὐτὰ οἱ μάχῃ, ὁ δὲ βασιλῆς,
 καὶ αὐτοῖς ἡμῖν παρὲς πολλοῦ ἐστὶ καὶ παρὸντος
 ἀρχὴν τῶν οἰκίας κείνης καὶ γὰρ ἀνὰ πειρο-
 ται, ἐς τὸν παῖδα τῶν παρὲς εὐνοῖα
 Πέρσῃ καὶ ἡμεῖς ἐόντες Μηδοί, δουλοῦ-
 μεθα τε, καὶ λόγῳ ἀδελφῶν γινόμεθα παρὲς
 Περσέων, ἐόντες ξεῖνοι· σέο δὲ ἐνεστώ-
 βασιλῆος, ἐόντος πολίτην, καὶ ἀρχοῦ ὁ
 μέγας, καὶ ὑμῶν παρὲς σέο μεγάλως ἐχθ-
 ρόν. οὕτω ὡν πῶμας ἡμῖν σέο τε καὶ τῆς
 οἰκίας ἀρχῆς παρὸντος ἐστὶ. καὶ νῦν εἰ φοβε-

cecinit reliquias filii. non tamen
 eo spectaculo consternatus est,
 sed apud seipsum mansit. Et per-
 contanti Astyagi nūquid agno-
 sceret cuius feræ carne pastus es-
 set, se agnoscere respondit: sibi-
 que quicquid rex ageret, placere.
 Hoc reddito respōso, receptisque
 reliquiis carniem, domum abiit,
 eas (ut ego opinor) illinc colle-
 ctas humatus. Et Harpagū qui-
 dem hac ultione Astyages prose-
 quutus est. De Cyro autem deli-
 berans, eosdem ex magis accer-
 suit qui fuerant ipsius somnium
 sic interpretati. Postquam vene-
 runt, sciscitatur eos quid cen-
 scant de visione sibi agendum. Il-
 li necessario forte inquiūt ut puer,
 si superstes esset, nec haecenus per-
 isset, regnaret. Atqui puer & vi-
 uit & incolumis est, (Astyages ex-
 cipit) & quum ipsum ruri agen-
 tem pueri eius pagi, regem dele-
 gissent, quæ faciunt qui reuera
 sūt reges, ea omnia hic fecit. Nā
 satellitibus, ianitoribus, internū-
 ciis, ac cæteris muniis institutis,
 imperium exercuit: quæ vobis
 quoniam videntur spectare? Si su-
 perest puer (Magi respōdentes) at-
 que regnavit nulla ex providē-
 tia, confidito ob id, ac bono sis a-
 nimo, iam non eū regnaturum
 iterum. Nam quædam vaticina-
 tiones nostræ in exigua recide-
 runt, & velut in somnia in imbec-
 illum quiddam tandem redactæ
 sunt. Ego (inquit Astyages respō-
 des) istius vestræ, magi, ferè sum
 sententiæ, me somnio esse defū-
 ctum, puero iam rege nomina-
 to, nihilque mihi amplius eum
 esse reformidandum. Vostamen
 probè considerantes, quæ nam
 futura sint & meæ domui & vobis
 eutissima consulite. Ad hæc ma-
 gi, Nostra etiam, rex, (inquiunt)
 magni interest, tuum stare prin-
 cipatum: qui si immutetur, &
 ad hunc puerū qui Persa est trās-
 eat, nos quoque qui Medii sumus,
 in servitutē redigemur apud Per-
 sas, & extranei nullius erimus pre-
 tiorum verò regnāte, cuius popu-
 lares sumus, tum ex parte impe-
 ramus, tum magnos apud te ho-
 niores obtinemus. Quo magis per
 nos & tibi & regno tuo prospiciē-
 dum est: & nunc, siquid cernere-

a Sed mentis
compos fuit.

b Quomodo si-
bi visum illud ef-
sent interpretati.
illi idem respon-
sum reddiderunt
quod antea, oport-
ere puerum re-
gnare, si superstes
esset, nec prius
obisset. Atqui,
c.

c Non de indu-
stria & absque vi-
lo consilio, con-
fid.

d Et quæ ex in-
somnia pendent,
prorsus ad leue
quidpiam deve-
niant.

e Hunc esse so-
mni exitum, pue-
ro, c.

f Alioqui enim
alienatus, ad hūc
puerum qui Per-
sa est, deveniret:
ac tū nos qui Me-
di sumus, in ser-
vutem redigere
mur, nulliusque
pretii essemus, a-
pud Persas, utpo-
te extranei. At
permanenterege,
cuius pop.

παῖδα

33 καὶ νῦν

mus quod timendum esset, tibi aperiremus: verum quum in rem friuolam nunc euaserit somniū, & ipsi confidimus, & te itidē confidere iubemus, & hunc ablegare puerū ab oculis tuis in Persidem ad parentes. His auditis Astyages gauisus est: accitōque Cyro hęc inquit, Fili, quum ego propter quandam haud sanam somniuisionem in te fuisset inuius, tuo tamē ipsius fato superstes es. Nūc itaque latus ad Persas ito cum iis quos ad te deducendum mittam. Eō perueniens, parentes tuos offendes: patrem, nō qualis est Mitradates bubulcus, & matrem, nō qualis est vxor eius. Hęc loquutus Astyages, Cyrum dimittit. Quem ad domum Cambysis reuersum, acceperunt sui parentes, & audita re vehementer amplexati sunt: ut quem statim mortem obiisse crediderant. Sciscitabatur igitur, quonam modo superstes esset. Hic se verō ait eos antea non nouisse,

a Et in maximo errore versatum fuisse.

& ob id maximē errasse. Inter viam tamen omne suum infortunium audisse. credidisse enim se bubulci Astyagis esse filium: verum in illo itinere omnem rem gestam, ab iis qui ipsum deduxerant accepisse. Commemorabat autem se ab vxore bubulci fuisse educatum, semper eam laudibus prosequens, ita ut in omni eius sermone esset Cyno. Quod nomē accipientes eius parentes, (ut magis diuinitus videretur Persis filius suus fuisse seruatus) divulgant, à cane Cyrum, quum esset expositus, fuisse educatum. vnde hęc fabula emanauit.

b Ei instabat Harpagus, dona mittendo. Vel, Eius studiis erat.

V B I Cyrus in virilē adoleuit ætatem, & inter æquales virilissimus euasit & idem dilectissimus, constituit Harpagus ad eum dona mittere, Astyagis vliscendi cupidus. Nam per sese, qui priuatus esset, non videbat futuram de Astyage vindictam: sed Cyrum cernens adukum, cuius calus suis assimilabat, sibi fociū cōparabat. Præterea verō hęc ab eo facta erant. Quū esset acerbus Astyages in Medos, Harpagus singulis quibusq; corū se insinuās primorib, persuadebat oportere Astyagem à regno sūmoueri, Cyro delecto.

A ῥόν τι ἐωράμεν, πᾶν αὖ σοι ποροφραζόμεν· αὖν δὲ ἀποσκήψαντες ἔς ἐνυπνίου ἐς φλαῦρον, αὐτοὶ τε θαροτόμεν, καὶ σοι ἕτερα πιαῦτα δὴ κελεύόμεθα. ὅ δὲ παῖδα τῶτον ὄψαλμῶν ἀπὸ πέμψαι ἐς Πέρσας τε καὶ τοὺς γειναμένους. αἰχρῶσας ταῦτα ὁ Ἀστυάγης, ἐχθρὸν τε καὶ καλέσας ὁ Κόρεν, ἔλεγεν· οἱ τοιαυτοὶ, ὦ παῖ, σὲ γὰρ ἐγὼ δι' ὅψιν ὄνεί· ῥου οὐ τελέω ἡδίκηον, τῇ σε αὐτοῦ δὲ μοίρῃ παρῆες· νῦν ὧν ἴδι χαίρων ἐς Πέρσας (παραποῖς δὲ ἐγὼ ἄμα πέμψω) ἐλθὼν δὲ ἐκεῖ πατέρα τε καὶ μητέρα θύρῃσεις, οὐ χεῖ Μιτράδατιν τε πὲν βουκέλον καὶ πλεῖον χιωνῶν καὶ αὐτῶν. Ταῦτα εἶπας ὁ Ἀστυάγης, ἀπὸ πέμψαι ὁ Κόρεν νοσησόμενα δὲ μιν ἐς τοὺς Καμβύστω πα οἰκίαν, ἐδέξαντο οἱ γεινάμενοι καὶ δόξαμένοι, ὡς ἐπύθοντο, μεγάλως ἡσυχάζοντο, αἰσθόμενοι ὅτι καὶ αὐτὴν τότε τελευτήσας· ἰστέον τι ὅτε αὐτῶν παρῆες ῥατο. ὁ δὲ σφι ἔλεγε, φάσιν πορὸς μὲν οὐκ εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμῶν τε καὶ πλείων κατὰ δὸν δὲ πυθέσθαι πᾶσαν πλεῖον ἐαυτοῦ παρῆν. ὅτις αὐτῶν μὲν γὰρ ὡς βουκέλου τῷ Ἀστυάγῃ εἴη παῖς· ἀπὸ δὲ τῆς κείνου ὁδοῦ πὲν πάντα λόγον τῷ πομπῶν πυθέσθαι. τραφίῳ δὲ ἔλεγε ὑπὸ τῆς τῷ βουκέλου γεωμετρίας· ἡ δὲ τῶν αἰνέων ἀφ' ὧν πᾶσι· ὡς τε οἱ ἐν τῷ λόγῳ πᾶσι πάντα ἡ Κιωνῶ. ὁ δὲ ποικίλεις παρῶν λαβόντες ὁ οὐδὲν μα τῶν, (ἡα θειοτέρως δοκῇ τοῖσι Πέρσῃσι παρῆσαι σφι ὁ παῖς) κατέβαλον φάσιν ὡς ἐκείνου Κόρεν κύνων ἔξερπτε. ἐν τῷ τῷ μὲν ἡ φάσις αὐτῇ κεχωρήκε.

K Y P B, δὲ ἀδρυμένῳ, ἔχοντι τῷ ἡλίκων ἀδρυμένῳ καὶ παρῶν φιλεσάτω, παρῶν καὶ ὁ Ἀρπαγὸς, δῶρα πέμψων, πιασάσαι Ἀστυάγῃ ὅτι θυμῶν. ἀπὸ ἐαυτοῦ γὰρ ἐόντος ἰδιώτεω οὐκ ἐνέωρα τιμωρίῳ ἐστὶν ἰδιώτῳ ἐς Ἀστυάγῃ. Κόρεν δὲ ὄρεον ἐπιτρεφόμενον, ἐπαίετο σύμμαχον, τῶν παρῶν τῷ Κόρεν τῇ ἐαυτοῦ ὁμοιομένης. παρῶν δὲ ἐπὶ τῷ τῶν αὐτῶν κατέργαστο· ἐόντος τῷ Ἀστυάγῃ παρῶν ἐς τὴν Μήδον, συμμάχων ἐνὶ ἐκείνῳ ὁ Ἀρπαγὸς τῷ παρῶν Μήδων, αὐτῶν ὡς γὰρ Κόρεν παρῶν μὲν, Ἀστυάγῃ παῦσαι τῆς βασιλείας.

13

κατεργασμένου δὲ οἱ τοῦτου, καὶ ἔόντες ἐπί-
μου, ὅτε δὴ ὁ Κύρω διατῶ μὲν ἐν Πέρ-
σοι βουλόμενος ὁ Ἄρπαγος δηλώσαι πῶς
ἔωυτ' ἠρώμεν, ἀλλως μὲν οὐδαμῶς εἶχε,
ἀπὲ τῆς ὁδῶν φυλασσόμενων· ὁ δὲ ὅπτι τεχνά-
ται τοῖονδε· Λαγὼν μηχανησάμενος, ἐς αἰα-
χίσας τοῦτου πῶς γαστέρα, καὶ ὁδὸν ἀπο-
τείλει, ὡς δὲ εἶχε, οὐτὸς ἐπέθηκε βιβλίον,
τὰ οἱ ἐδόκει ἐγχεῖσθαι. ἀπορράβας δὲ τοῦ
λαγῶ πῶς γαστέρα, καὶ δίκτυα δοῦς, ἀπὲ
θηρῶν, τῆς οἰκετέων τὰς περὶ τὰς, ἀπὲ-
σεικέας δὲ Πέρσας· ἐπειλάμενος οἱ, ἀπὸ
γλώσσης, δίδοντα τὸν λαγὼν Κύρω, ἐπει-
πῶν, "ἀλλ' ἁγίμιν διελεῖν, καὶ μηδὲνα
ταῦτα ποιῶντι πέρβηναι. ταῦτα ὅ δὴ ὦν ὅπτι
τελέα ἐγένετο καὶ ὁ Κύρος πρὸς λαβὼν τὸν
λαγὼν αἰετοῖς. θύρων ὅ δὲ αὐτὰς τὸ βιβλίον
ὁρῶν, λαβὼν ἐπέλεγετο. τὰ δὲ γράμματα
" ἔλεγε τὰδε, Ως παῖ Καμβύσεω, σὲ γὰρ θεοὶ
" ἐπορέωσι (ὅ γὰρ αἰ' κοτε εἰς τοσοῦτον τύχης ἀ-
" πίκτεο.) σὺ νῦν Ἀστυάγῃ τὸν ἔωυτοῦ φονέα
34 " ἦσαι. καὶ μὲν γὰρ πῶς τοῦτου παρρησίῃ
" τέτυκται, ὅ δὲ καὶ θεοὶ τε καὶ ἐμὲ πείθεις.
" τὰ σε καὶ πάλαι δοκέω πᾶντα ἐκ μεμαθη-
" κείας, σέο τε αὐτὸς πέρι, ὡς ἐπαρήχη, καὶ οἶα
" ἐγὼ ὑπὸ Ἀστυάγῃος πέπαιθα· ὅπτι σε οὐκ
" ἀπέκτεινα, ἀλλὰ ἔδωκα τῶν βουχάλα. σὺ
" νῦν ὑπὸ βούλῃ ἐμοὶ πείθεσθαι, τῆς δὲ Ἀστυά-
" γῃς ἀρχὴς χώρας, ταύτης ἀπάσης ἀρχῆς.
" Πέρσας γὰρ αἰαπίσας ἀπίσασαι, στρατη-
" λὰς τε ὅπτι Μήδους. καὶ ὑπὸ τὸ ἐγὼ ὑπὸ Ἀ-
35 " στυάγῃος ἀποδεχθῶ στρατηγὸς ἀπὸ σέου, ἐ-
" σται τοι τὰ σὺ βούλει, ὑπὸ τῆς πῆς δοκίμων
" ἄλλος Μήδων. παρ' οἱ γὰρ οὗτοι ἀποσάντες
" ἀπ' ἐκείνου, καὶ ἡρόμενοι παρ' σέο, Ἀστυά-
" γῃ καὶ παρ' ἐμὲ πειρήσονται. ὡς ὦν ἐπὶ μου τῶ
" γὰρ ἐνθάδε ἔόντος, ποῖες ταῦτα, καὶ ποῖες καὶ
" τάχος. Αἰκούσας ταῦτα ὁ Κύρος ἐφρόνησε
" ὅτε καὶ σφωπάτω Πέρσας αἰαπίσει
" ἀπίσασαι. φρονητὶς δὲ, βίβλεσε ταῦτα
" χειρῶντα ἐπὶ ἐποίησε δὴ τὰδε· γράβας ἐς
" βιβλίον τὰ ἐβούλετο, ἀλίῃ τῇ Περσέων ἐ-
" παίστατο· μὲν δὲ, ἀναπλῆξας τὸ βιβλίον, καὶ
" ὅπτι λαγῶν, ἔφη, Ἀστυάγῃ μιν στρατηγὸν
" Περσέων ἀποδῆκνῶμαι. Νῦν, ἔφη τε λέγων,
" ὅ Πέρσαι, ποροαγορεύω ὑμῖν, πέρβηναι ἔχασον
" ἔχοντα δρῆσθαι. Κύρος μὲν ταῦτα παρρη-

A Harpagus, his transactis ac para-
tis, ita demum volens Cyro apud
Persas agenti suam aperire senten-
tiam, quum aliter non posset, ut-
pote itineribus custoditis, huius-
modi rem comminiscitur: Exce-
terato quem solerter obtinuerat
lepore, ut nihil omnino rescinde-
retur, indidit libellū in quo quæ
libuit conscripserat: resutōque
ventre, leporem unā cum retibus
tradidit venatori cuidam suorum
domesticorū fidissimo: misitque
ad Persas, præcipiens, suo ore,
quum daret leporem, Cyro dice-
ret ut ipse suis manibus aperiret,
idque sine arbitris faceret. Hæc
exequuto nuncio, Cyrus acceptū
leporem aperuit, inuentūque
libellum qui in eo inerat, legit,
in hæc verba: Fili Cambyſis, quæ
dii respiciunt (nam aliter nunquā
in tantum fortunæ peruenisses)
vliciscere nunc Astyagem tuæ ne-
cis autorem. quoniam ex huius
tu quidem studio perieras, deorū
tamen beneficio & meo superstes
es. Quæ omnia quemadmodum
circa te gesta sunt, opinor te olim
iam rescivisse: & item, qualia ego
ab Astyage passus sim quod te nō
occidisset, sed bubulo tradidisset.
Nunc, si mihi auscultare vis,
omni tu cui Astyages imperat re-
gioni imperabis. Quia enim Per-
sis ut deficiant persuāseris, expedi-
tionem aduersus Medos suscipe:
utpote ad votum tibi re successu-
ra, siue ego dux ab Astyage ad ti-
bi occurrendum creatus fuero, si-
ue alius quispiam Medorum illu-
strum. Horum enim primi qui-
que ab illo ad te deficientes, As-
tyagē conabūtur euertere. Tan-
quam igitur cūcta tibi sint hic in
expedito, ista exequere sine mo-
ra. Cyrus, his auditis, conside-
rabat quoniam solertissimo mo-
do Persas induceret ad rebellan-
dum. Cogitando tandem com-
perit hunc esse appositum, ut ita
faceret: Scripto libello de iis quæ
volebat, concilium Persarū coe-
git. Deinde resignato libello at-
que lecto, ducem se inquit Persa-
rum ab Astyage esse designatum.
Et nunc Persæ (ait) edico vobis
ut præstō mihi suis cum singulis
falcibus. Hoc Cyrus Persis præce-

a Quum lepore
arte composuis-
set, eiusque ven-
trem rescidisset,
nihil lacerando,
indidit libell.

b Vel, Præcipiens
ut quum lepore
Cyro daret, suo
ore diceret ut,
Exe. Vel, Cyrum
admoneret etiam
ut, etc.

ταῦτα αἰτῶμαι,

pit: quorum complura sunt genera. Eorum quædam Cyrus congregavit, & à Medis ad deficientem induxit, ^a sub quibus alia omnia. Ea autem hæc sunt, Arctæ, Persæ, Pasargadæ, Meraphii, Massii. Sed horum Pasargadæ sunt præstantissimi, in quibus & Achæmenidarum ^b cognatio est, unde reges Persidæ sunt oriundi. Alii Persæ hi sunt, Panthelæi, Derusæi, Germani: atque hi omnes, aratores. Alii verò, pecuarii, Dai, Mardi, Dropici, Sagartii. Vbi cuncti adfuerunt habentes quod eis erat præceptum, ibi Cyrus iubet locum quendam dumosum (erat in Perside is locus circiter decem & octo aut viginti stadiorum) totum detergant intra diem. Quo labore perfundis Persis, iterum præcipit in posterum diem ut lauti adsint. Interim coactos in vnum caprarum, ovium, bouum greges patris sui maciat atque apparat, tanquam Persarum exercitum accepturus vinoque ac cibariis quam lautissimis. Postero die ubi conuenerunt Persæ, iubet eos discumbere in prato atque epulari. Deinde cœnatos interrogat virum pridianam an præsentem conditionem præoptarent. Illis respondentibus, multum esse inter hæc duo ^c intervalli: pridianam enim omnia mala habuisse, præsentem verò omnia bona habere: excipit Cyrus, & omnem rem denuclavit, inquit, Viri Persæ, ita res vestræ habent: volentibus vobis mihi obtemperare, & hæc & alia infinita commoda aderunt sine villo servitutis labore: nolentibus verò, innumerabiles, quales hesternæ, ærumnæ. Nunc itaque obtemperando mihi, efficiamini liberi. nam & diuina quadam sorte ipse genitus hæc bona videor in manus vestras esse allaturus, & vos non arbitror inferiores esse Medis, cum in aliis tum verò in bellicis rebus. Quæ quum ita sint, rebellate quamprimum ab Astyage. Persæ, ut qui iam pridem ^d dedignaretur parere Medis, natum ^e præsidem, libenter se in li-

a Sunt autē hæc, à quibus alii omnes dependent.

b Tribus

c discriminari:

d Grauitèr ferren
e Ducem,

γάρβυσσε. ἔστι δὲ Περσέων συγγράμματα. ἔτι παρ' αὐτῶν ὁ Κόρης σιμαλίσει, καὶ αἰέπεισε ἀπίσταται ἀπὸ Μήδων ἔστι δὲ Ἰάδε, ὅς ὦν ἀπὸ πάντες, Ἀρτεῖ, Πέρσαι, Πασαργάδαι, Μεράφιοι, Μάσιοι. τούτων Πασαργάδαι εἰσὶ αἰετοὶ ἐν τοῖσι Ἀχαιμενίδαι εἰσὶ φήσῃ, ἔνθεν οἱ βασιλεῖς. Περσεῖδαι γάρβυσσε. ἄλλοι δὲ Πέρσαι εἰσὶ οἵδε, Πανθελαιοὶ, Δερουσιαῖοι, Γερμανοὶ. οὗτοι μὲν πάντες ἀροτῆρες εἰσι. ἄλλοι δὲ ἄλλοι, νομαδες, Δάοι, Μάρδοι, Δροπικαί, Σαγάρπιοι. ὡς δὲ πρῆσαν ἀπὸ πάντες ἐχόντες τὸ πρῶτον, ἐνθαῦτα ὁ Κύρης. ἡ γὰρ τις χωρὸς τῆς Περσικῆς ἀχανοῦς ὅσον τε ἔπ' ὀκτωκῆδεκα σταδίοις, ἢ εἴκοσι. πάντῃ τῇ τὸν σφί τὸν χωρὸν περὶ εἶπε ὅτι μεμῶσαι ἐν ἡμέρῃ. ὅτι πελοσάντων δὲ τῇ Περσέων τὸν περὶ κῆρυον ἀέθλον, δότι περὶ σφί περὶ εἶπε, ἐς τὴν ὑπεραίω πρῆναι λευκοῦς. ἐν δὲ πύτῃ ἔα τε ἀπόλιν καὶ τὰ ποιμένα καὶ τὰ βοῦκόλια ὁ Κόρης πάντα τοῦ πατρὸς σιμαλίσει ἐς τὸν, ἐνθ' ἐκεῖ, καὶ παρεσθίαζε ὡς δόξιν σόμνος τῇ Περσέων. ἔρατ' ὡς δὲ, οἶν' ἐκαὶ στίχοις ὡς ὅτι τηδειοτάτοις. ἀπικημένους δὲ τῇ ὑπεραίῃ τῇ Πέρσαις καὶ τὰ κλίνας ἐς λειμῶνας, βίωχε. ἐπὶ τε δὲ ἀπὸ δειπνου ἡσδμ, εἶρετ' ὅφρα ὁ Κόρης χύτρεα τὰ τῇ περὶ τῇ εἶχον, ἢ τὰ πρῶτον σφί εἰσὶ αἰρετώτερα. ἔτι δὲ ἔφατ' ὅτι πολλὸν εἶναι αὐτῶν ὁ μέσον. τὴν μὲν γὰρ περὶ τέρλεν ἡμέρην πάντα σφί κακὰ εἶχον, τὴν δὲ τότε πρῶτον σφί, πάντα ἀγαθὰ. περὶ λαβὼν δὲ τῷ ὅτι ἔπος ὁ Κόρης, παρεγύμνου ὅτι πάντα λέγων, λέγων, Ἄνδρες Πέρσαι, οὕτω ὑμῖν ἔχει. βουλομένοισι μὲν ἐμέο πείθεσθαι, ἔσται πᾶσι τε καὶ ἄλλα μείλια ἀγαθὰ, ὅσ' ἐνὰ πόνον δουλοπρεπεία ἐχοῖσι. μὴ βουλομένοισι δὲ, εἰσὶ ὑμῖν πόνοι πᾶσι χηρὸς περὶ πᾶσι αἰαθῶν. νῦν ὦν ἐμέο πειθόμενοι, γίνασθε ἐλθέτεροι. αὐτὸς τε γὰρ δοκέω θεῖν τύχῃ γέρονος, πᾶσι δὲ ἐς χεῖρας ἀγαθὰ. καὶ ὑμῖας ἡγήμασιν αἰδρας Μήδων ὅτι οὐ φαυλοτέρους, οὐτε ἄλλα, οὐτε πᾶσι πολέμια. ὡς ὦν ἐχόντων ὧδε, ἀπίσταται ἀπ' Ἀστυάγος τὴν Ἰαχίσιον. Πέρσαι μὲν νῦν περὶ σφί, ὅτι λαβόμενοι, ἀσμενοὶ ἐλθόντες, καὶ πάλαι δὲ τὸν ποιεῖν Μήδων ὅτι χεῖρα.

τὰ
δὲ
Μάσιοι
οἶ.

τὰ
δὲ
ἐκ
μῶσαι

δεχέσθαι. Ἀστυάγης δὲ ὡς ἐπύθετο Κύρου
 ἐν τῇ πόλει τὰ ῥήματα, πέμψας ἀγγέλον
 ἐκέλευε αὐτὸν. ὁ δὲ Κύρος ἐκέλευε ἄλ-
 γον ἀπαγγέλλειν ὅτι πρῶτον ἦτοι παρ'
 ἐκείνου ἢ αὐτὸς Ἀστυάγης βουλήσεται. ἀ-
 χύσας δὲ τὰ ῥήματα ὁ Ἀστυάγης, Μήδους τε
 ὥπλισε πᾶν τὸν λαόν, καὶ στρατηγὸν αὐτέων,
 ὥστε θεοβλαβὴς εἶναι, ἀπέδειξε Ἀρπα-
 γον· λήθην ποιδίρμος τὰ μὲν ἐόργα. ὡς
 δὲ ὁ Μήδῳ στρατευσάμενος τοῖσι Πέρ-
 σῃσι συνέμισην, ὁ μὲν ἴδων αὐτέων ἐ-
 μάχοντο, ὅσοι μὴ τοῦ λόγῳ μετέχον. ὁ
 δὲ αὐτὸς μόλεον. ὡς δὲ τοῖς Πέρσῃσι, ὁ δὲ
 πλείστοι ἐτελοχέον τε καὶ ἐφύγον. ὁ γὰρ
 λυγρὸς δὲ τῷ Μήδῳ στρατεύματος αἰ-
 χρῶς, ὡς ἐπύθετο Ἰάχισα ὁ Ἀστυάγης, ἐ-
 φη, ἀπειλέων τὰ Κύρου, Ἀλλ' οὐδ' ὡς ὁ
 Κύρος γε χαίρηται. ποσαῦτα εἶπας,
 ὡς τὸν μὲν τῶν μάχων τοὺς ὄνειρόπολους,
 οἱ μὲν ἀνέγνωσαν μετεῖναι. ὁ δὲ Κύρος, τοῦ-
 τοις ἀνεσχλόπισε. μετὰ δὲ, ὥπλισε τὸν
 ὑπολειφθέντα τῶν Μήδων ἐν τῷ ἄρει,
 νέους τε καὶ παλαιούς τε ἀνδρας. ὁ δὲ ἀγα-
 γὼν δὲ τοῦτο, καὶ συμβαλὼν τοῖσι Πέρ-
 σῃσι, ἐσάσθη καὶ αὐτὸς τε Ἀστυάγης ἐζω-
 ρήθη, καὶ τοὺς ὁ δὲ ἀγαγὼν τῶν Μήδων ἀπέ-
 βαλε. ἐόντι δὲ αἰχμαλώτῳ τῷ Ἀστυάγῃ
 παρῶν ὁ Ἀρπαγὸς κατὰ χαίρε τε καὶ κα-
 τεκρόμεε. καὶ ἄλλα λεγὼν ἐς αὐτὸν θυ-
 μαλγέα ἔπεα· καὶ δὴ καὶ εἶρετό μιν πρὸς
 τὸ ἐαυτοῦ δεῖπνον, τὸ μὲν ἐκ φόνου ἀφ' ἑαυ-
 τοῦ ἐποίησε, ὅτι εἴη ἡ ἐκείνου δουλοσύνη
 αἰτὴ τῆς βασιλείας. ὁ δὲ μιν παρῶν, ἀν-
 τεῖρετο εἰ ἐαυτὸς ποιεῖται τὸ Κύρου ἔργον.
 Ἀρπαγὸς δὲ ἐφη, αὐτὸς γὰρ γράψαι, καὶ τὸ
 ῥήμα δὴ ἐαυτοῦ διχαίως εἶ. Ἀστυάγης
 δὲ μιν ἀπέφαινε τὰ λόγῳ σκαμπάτων τε
 καὶ ἀδικάτων ἐόντα πᾶν τὸν αἰθερῶν
 σκαμπάτων μὲν γε, εἰ κ' ἐόν αὐτῷ βασι-
 λέα γράψαι, εἰ δὴ δι' ἐαυτοῦ ἐπαρήρησε τὰ
 κ' ἐόντα, ἄλλα πρὸς ἐαυτὸν ὁ κράτος ἀ-
 δικάτων δὲ, ὅτι τῷ δεῖπνον εἶνεκε Μήδους
 κατεδύλωσε. εἰ γὰρ δὴ δεῖν πάντως πε-
 ρεῖναι ἄλλῳ τῷ πᾶσι βασιλείῳ, καὶ μὴ
 αὐτὸν ἔχειν, διχαίωτερον εἶ. Μήδων τῶν πε-
 ρεῖναι τῶν τὸ ἀγαθὸν ἢ Περσέων. νῦν
 δὲ Μήδους μὲν, ἀναίτιους τοῦτου ἐόντας,

A bertatem vindicarūt. Hæc mo-
 liri Cyrum Astyages quum acce-
 pisset, misso nuncio accersit. Iste
 nuntiū iubet renunciare, se prius
 illuc venturum quàm Astyages i-
 pse velit. His auditis, Astyages
 Medos cūctos armat, hisque ad-
 uerso numine Harpagum præfi-
 cit, oblitus eorum quæ illi fecis-
 set. Cōparato exercitu, vbi Me-
 dorum copiæ cum Persicis præ-
 bium conferuerunt, quicunque
 eorum sermonis Harpagi erant
 expertes, præliabantur: qui verò
 participes, ad Persas transibant.
 Plerique de industria ignauiter
 agebant, fugamque faciebāt. Di-
 lapso turpiter Medico exercitu,
 Astyages ut primū rem cognouit,
 minitans Cyro, inquit, Ne
 sic quidem Cyrus gaudebit. Ha-
 ænus loquutus, ante omnia eos
 magos somniorū interpretes qui
 suafissent ipsi Cyrum dimittendum,
 patibulis affigit. Deinde reliquos
 Medorum qui in vrbe erant, ado-
 lescentes pariter & senes, armat.
 Quibus eductis, cum Persis con-
 fligens fugatur: viuusque capitur,
 amittis quos eduxerat Medis. Ei
 captiuo astans Harpagus insultauit;
 eumque diueris lacessit, cum alia
 quæ homini dolerent, dicens, tum
 verò percontando eū de coena sua in
 qua ille ipsum carnibus filii pauisset:
 quoniam regnum eius ad seruitutem de-
 cidisset. Eum intueus Astyages, vi-
 cissim interrogat nūquid ipsius
 foret Cyri opus. Harpagus verò,
 suum esse dicere: idque meritò,
 quoniam ipse ad Cyrum scrip-
 sisset. Tum Astyages eum im-
 prouidissimum atque iniquissimum
 omnium hominum compellauit. Im-
 prouidissimum quidem, quòd, si
 facultas ei aderat ut rex efficeretur,
 alteri tribuerit imperium, si modò
 illa per ipsum gesta essent: iniquis-
 simum verò, quòd coenæ causa
 Medos in seruitutem rede-
 gisset. Si enim oportebat omnino
 eum comparare alteri regnum,
 nec sibi habere, satius futurum
 fuisse Medorū alicui id bonum
 comparare quàm Persarum. Nunc
 Medos, qui huius peccati affines non
 extitissent,

a Tanquam di-
 uinitus mente ca-
 ptus, Harp.

b Cum Persicis
 iunctæ fuerunt.

c Propositum
 Harpagi ignora-
 bant, præliaban-
 tur: cæt. ad Pers.

d Quòd esset il-
 lius seruitus pro
 regno. Id est, Quòd
 propter illud ex re
 ge seruum factum
 esset.
 e Sibi vendica-
 ret Cy.

f Tum Astyages
 demonstrare cœ-
 pit illum omniū
 hominum & stul-
 tissimum esse &
 iniquissimū. Stul-
 tissimum quidē,
 quòd quum ipsi
 liceret regē esse
 (si modò per i-
 psum res ea gesta
 esset) alteri impe-
 rium tribuisset:
 iniquissimū, quē.

ex dominis factos esse seruos: & Persas qui fuissent hactenus serui, nunc dominos effectos esse Medorum. Hunc in modum Astyages, quum quinque & triginta regnasset annos, regno amotus est: ob cuius acerbitem Medi subiecti fuere Persis centum ac duodeciginta annos, omni supra Halym fluuium Asiæ dominati, excepto tempore quo Scythæ regnauerunt. Idem sequentibus temporibus, quum horum factorum pœniteret, à Dario defecerunt: sed prælio victi, iterum subacti sunt, Persæque qui tunc cum Cyro aduersus Astyagem rebellauerunt, deinceps Asiæ imperitauerunt. Cyrus nullo alio malo afficiēs Astyagem, penes se habuit quoad vita excessit. Ita Cyrus genitus educatusque, regno potitus est. Et mox Croesum iniuriæ illatorem subegit, quemadmodum à me superius commemoratum est. Quo subacto, ita omnem Asiam ademptus est.

PORRO ritus quibus vtuntur Persæ, tales esse comperi. Neque statuas, neque templa, neque aras extruere cōsuetudo est, quinimo hoc facientibus insanix tribueres, ob id (vt mea fert opinio) quòd nō, quemadmodum Græci, sentiūt deos ex hominibus esse ortos. Moris habet, editissimis quibusque conscensis montibus, Ioui hostias immolare, omnem gyrum cæli, Iouē appellantes. Soli Lunæque sacrificant, & telluri, igni, aquæ atque ventis: hisque solis sacra faciūt iam inde ab initio. Vranix quoque sacrificant, sic nimirū ab Assyriis Arabibūscumque edocti. Vocant autem Assyrii Venerem Mylittam, Arabes eandem Alittā appellant, Persæ Metrā. Sacrorum autem ritū circa hosce iā dictos deos huiusmodi quondam instituerunt. Persæ quippe sacrificaturi, nec aras erigunt, neque ignē incendūt prorsus: sed neque libamentis vtuntur, aut tibiis, infulsive, aut molis: verum, vt quisque diuis hisce sacra facere statuit, in locū mūdū victimā sistens, deū illū implorat, myrto maximè cinctā gestās tiaram.

a Postea verò didicerunt Vranix etiam sacrificare, & ab Assyriis & ab Arabiis edocti.

A δούλους ἀπὲρ δεσποτέων γαργέναι. Πέρσαι δὲ, δούλους ἐόντας ποτὶν Μήδων, νυνὶ γαργέναι δεσποτέας. Ἀστυάγης μὲν νυνὶ βασιλεύσας ἐπ' ἔτεα πέντε καὶ τετρήκοντα, οὕτω τῆς βασιλείης κατεπαύθη. Μῆδιδι δ' ἐπέκυψαν Πέρσῃσι διὰ τὴν πύργου πικρότητα, ἀρξάμεντις τῆς ἀνω Ἀλφειοῦ ποταμοῦ Ἀσίης ἐπ' ἔτεα τετρήκοντα καὶ ἑκατὸν δυνάμει δέοντα, πρὸς ἧ ὅσον οἱ Σκύθαι ἦρχον. ὕστερον μὲν τοὶ χρόνοι μετεμέλησέ τε σφι ταῦτα ποιήσασιν, καὶ ἀπέστηξεν ἀπὸ Δαρείου. ἀποστάντες δὲ, ὁπίσω κατεστράφησαν, μάχῃ νικηθέντες. τότε δὲ ὅτε Ἀστυάγης Πέρσαι τε καὶ ὁ Κροῖος ἐπιδμασαντες τοῖσι Μῆδιδι, ἦρχον δ' ἀπὸ τούτου τῆς Ἀσίης. Ἀστυάγης δὲ Κροῖος, κακὸν ὁδὸν ἄμφοροι ποιήσαντες, εἶχε παρ' ἐαυτοῦ, ἐς ὃ ἐτελεύτησε. οὕτω δὲ Κροῖος ἡμόρμος τε καὶ τραφεὶς, καὶ ἐβασίλευσε, καὶ Κροῖον ὕστερον τούτων ἀρξάντα ἀδικίης, κατεστρέψατο, ὡς εἴρηται μοι ποτὶν ἄλλοις. τῶν δὲ κατὰ τρεῖς ἡμέρας, οὕτω πάσης τῆς Ἀσίης ἦρχε.

ΠΕΡΣΑΙ δὲ οἶδα νόμοισι τοιοῖσι χρεώμενοις. ἀγάλματα μὲν καὶ ἱεροὶ καὶ βωμοὶ οὐκ ἐν νόμῳ ποιούμενοις ἰδρίεσθαι, ἀλλὰ ἐπὶ τοῖσι ποιεῖσιν μισθῶν ὅτι φέρονται ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέειν, ὅτι οὐκ ἀνθρωποφυέας ἐνόμισαν τοὶ θεοὶ, κατὰ τοὺς οἱ Ἕλληες, εἶναι. οἱ δ' ἐνομίζουσιν διὰ μὲν, ὅτι τὰ ὑψηλότεα τῶν οὐρανῶν ἀναβαίνοντες, θυσίας ἐρῶν, ἐκκύκλον πάντα ὅσον οὐρανοῦ Δία καλέοντες. θύουσι δὲ ἡλίῳ τε καὶ σελλῶνι, καὶ γῇ καὶ πυρὶ καὶ ὕδατι καὶ ἀνέμοισι. πύργοι μὲν δὲ μοινοῖσι θύουσι ἀρχήν. ἐπιμμεμαθήσασιν δὲ καὶ τῇ ΟΥ' ὅσον θύειν, πρὸς τε Ἀσσυρίων μαθόντες καὶ Ἀραβίων. καλέουσι δὲ Ἀσσύριοι τὴν Ἀφροδίτην, Μύλιττα. Ἀραβιοὶ δὲ, Ἀλίττα. Πέρσαι δὲ, Μέτρη. θυσίῃ δὲ τοῖσι Πέρσῃσι πρὸς τοὺς εἰρημόους θεοὺς ἥδε κατεστήκει. οὐτε βωμοὶ ποιεῖνται, οὐτε πῦρ ἀναχέουσι, μέλλοντες θύειν οὐ σπονδὴν χρέωνται, οὐκ αὐλῶν, οὐ τέμματα, οὐκ οὐλήσι. τῶν δὲ ὡς ἐκάστω θύειν θέλει, ἐς ᾧ ἔστι κατὰ τὸν ἀγαθὸν δ' ἐκτελεῖ, καλεῖται δὲ θεὸν, ἐστὶν ἡμόρμος τὴν ἡμέραν μυρομένη μάλιστα.

ἐαυτῷ αὐτὸν δὲ τῷ θύοντι δὴ μοιῶν οὐ **α**
 ἐξίνεταί· ἀρᾶσθαι ἀγαθὰ· ὁ δὲ πᾶσι τοῖσι
 Πέρσησι κατὰ δέχεται διγίνεσθαι, καὶ τῷ βα-
 σιλεῖ. ἐν γὰρ δὴ τοῖσι ἀπασιν Πέρσησι καὶ αὐ-
 τὸς γίγνεται. ἐπεὶ δὲ Διφραμυσίλας καὶ μέ-
 36 ρεα, ὁ φησὶ ἐφίση πᾶς κρέα, ἕποσάσας
 ποίῳ ὥς ἀπαλωπᾶν, μάλιστα δὲ ὁ
 τεύφωλον, ὅτι ταύτης ἐθηκε ὡς πρῶτον
 κρέα. Διφραμυσίλας δὲ ἀσπὶς, μάλιστα αὐτὴ πα-
 ρεφεῖς ἐπαείδει θεογενίῳ, οἷον δὲ ἐκεῖνοι
 λέγουσι ἐπὶ τῷ ἐπαοιδίῳ. αὐτὸν γὰρ δὴ μά-
 γου οὐ σφι νόμος ὅστι θυσίας ποιέεσθαι. ὅτι
 ἄλλων δὲ οὐλίαν χρέονον, ἀποφέρεται ὁ θυσι-
 αὶ κρέα, καὶ χρεῖται ὅ, τι μὲν ὁ λόγος αἰρεῖ·
 ἡμέτερον δὲ ἀπασέων μάλιστα ἐκεῖνον ἡμῶν
 νομίζουσι τῇ ἐκείνου ἐγχετο. ἐν ταύτῃ δὲ
 πλεῶν δαῖτα τῶν ἄλλων διχαβῶσι παρῆγε-
 σθαι. ἐν τῇ οἱ βυδαίμονες αὐτῶν, βοῶν καὶ
 ἵππων καὶ κάμηλων καὶ ὄνων παρῆγεσθαι
 ὅλους ὁποῖός ἐν καμίνοις. **β** δὲ πένητες
 αὐτέων τῶν λεπτὰ τῶν παρῆγεσθαι παρῆ-
 γεσθαι. οἱ τοῖσι δὲ οὐλίαν χρέωνται, ὅτι φο-
 ρήμασι δὲ πολλοῖσι, καὶ οὐ καλοῖσι. καὶ ὁ
 τῷ τοῖσι Πέρσησι δὲ Ἑλλήνας σιτεομέ-
 νοις, πεινῶντας παύεσθαι, ὅτι σφι ἀπὸ δει-
 πνου παρῆγεσθαι ὅσῃν λόγου ἄξιον· εἰ
 δὲ πᾶσι παρῆγεσθαι, ἐαδίοντας αὐτοὺς παύε-
 σθαι. οἷον δὲ κέρτα παρῆγεσθαι· καὶ σφι
 δὲ ἐμέσας ἐξέσι, οὐκ οὐρήσας αὐτοῖσι ἄλλῃ.
 ταῦτα μὲν οὕτως φυλάσσεται. μεθυ-
 σκάρηνοι δὲ ἐώησι βουλεύεσθαι τὰ σπου-
 δαιότατα τῶν παρηγμάτων. **γ** δὲ αὐτὸν ἄδῃ
 σφι βυδαίμονοις, τῷ τῇ ὑπεραῖν νηφοῖσι
 παρῆγεσθαι ὅσῃν λόγου, ἐν τῇ αὐτὸν ἐόντες βου-
 λῶνται, καὶ ἡ μὲν ἄδῃ καὶ νηφοῖσι, χρέων-
 ται αὐτέων· ἡ δὲ μὴ ἄδῃ, μεπείσι. **δ** δὲ
 αὐτὸν νηφόντες παρῆγεσθαι βουλεύονται, μεθυ-
 σκάρηνοι ὅτι διαγνώσκει. ἐν τῇ χαλόντες δὲ
 ἄλλήλοισι ἐν τῇσι ὁδοῖσι, τῷ δὲ αὐτοῖς Διφ-
 ραμυσίλας εἰ ὁμοῖοι εἰσι οἱ ἐν τῇ χαλόντες. αὐτὸν
 γὰρ τῷ παρῆγεσθαι ἄλλήλοισι, φιλέου-
 σι τοῖσι σόμασι. ἡ δὲ ἡ οὐτέρας ἕποσάσας
 τερας ὁλίγῃ, τῷ πρῶτος φιλέονται· ἡ δὲ
 πολλῇ ἡ οὐτέρας ἀγμένετες, παρῆγεσθαι
 παρῆγεσθαι τὸν ἕτερον. τιμῶσι δὲ ἐν τῇ
 πᾶσι δὲ ἀγρίῃ ἐαυτῶν οἰκόντας, μετὰ
 γὰρ ἐαυτοῖς· δόλπεα δὲ, δὲ δόλπετες.

* Sacrificans autē, non pro se solo
 priuatimque vota nuncupat, sed
 communiter yniuersis Persis be-
 ne precatur. in primis quidē regi:
 quoniam **b** inter Persas omnes i-
 dem quoque cōprehenditur. Vbi
 vcrō iam in minutas portiuncu-
 las membratimque hostiam con-
 scidit, carnibus elixis herbam sus-
 ternit quam mollissimā, maximē
 trifoliū. Huic impositis carnibus,
 magus astans, theogoniā accinit.
 siquidem hanc illi dicunt esse in-
 cantationē efficacissimam. Citrā-
 que magum nullū illis sit legiti-
 mum sacrificium. Mox sacrificus
 sublati carnibus vitur in quen-
 cunque vsum illi fert animus. Ex
 omnibus diebus præcipuē colen-
 dum censent suum quique nata-
 lem: nimirum hoc die plus aliis
 æquum censentes ciborū appone-
 re. Et ditiores, integros boues, ca-
 melos, equos, asinos, eosq; in for-
 nacibus tostos, isto die in mēsam
 apponunt: pauperes natalem mi-
 noribus pecoribus honorant. Ci-
 bis autē vtuntur perpauis, bella-
 riis multis, neque iis admodū bo-
 nis. Hinc est quod Persæ dicunt,
 "Græcos pastos iam demū non c-
 surire amplius. Nempe ipsis à cœ-
 na cibi apponūtur pretii nullius,
 & siquid apponatur, non cessant
 quin edant. Vinū largius illis ap-
 ponitur. Eisdē nec vomere corā,
 nec vrinam facere licet: quæ etiā
 nunc ita obseruantur. Poti, de re-
 bus maximē seriis consultare cō-
 sueuerūt. **d** nā siquando ipsis con-
 sultandum videtur, tum postera
 die ieiunant, proponitque is qui
 ædibus illis in quibus fortē cōsul-
 tatur præest: & si placuerit, atque
 ieiunauerint, vtūtur ipso: sin mi-
 nus cōprobetur, abrogant: & de
 quibus ieiuni deliberauerint, de
 eisdē poti pronuntiant. Quum in
 via inuicē sibi occurrunt, ex hoc
 quis cognoscat an pares sint: nam
 salutationis loco se mutuo oscu-
 lantur. quod si alter fuerit infe-
 rior paulo, malas osculantur dū-
 taxat: sin autem alter fuerit mul-
 to ignobilior, prostratus adorat
 honoratiorem. In primis autem
 illos obseruant reuerēter qui pro-
 ximē habitant: secundas tri-
 buunt iis qui à primis proximi:

a Illi autem qui
 sacrificat, non li-
 cet sibi priuatim
 precari bona, sed
 commun.

b Inter cunctos
 Persas ipse etiam
 qui sacrificat com-
 prend.

c Græcos si nem
 edēdi facere dum
 adhuc esuriunt,
 quod à cœna ni-
 hil apponatur il-
 lis quod sit alicui
 pretii: quod si
 quid tale appone-
 retur, non esse si-
 nē facturos quo-
 ad satiari essent.

d Quod autem i-
 psis placuerit de-
 liberantibus inter
 pocula, id postri-
 die proponit do-
 minus illius do-
 mus in qua deli-
 berauerint: & si
 quidem placuerit
 sobriis etiam, eo
 vtuntur: sin mi-
 nus, relinquunt.
 De quibuscūque
 autem sobrii cō-
 sultauerint, ine-
 briati ea in disqui-
 sitionē reuocant.
 Si in vita, &c.

atque sic deinceps progredientes, quo viciniores, hoc arctiori necessitudine iunctos existimant: se nimirum omnium longè optimos arbitrantes: * alios verò, quo remotius diffiti sunt, hoc à virtute magis esse alienos. atque illos demum secundum dictam proportionem pessimos esse colligentes qui à Persis absint quam remotissimè.

Sub Medis imperiū obtinētibus, pleræque nationes quoque imperitabāt: sed quibus omnibus præcrant Medi. Iidem & affines perinde atque Persæ colunt. Quæ gens imperii curam gerens, latè progressa fuit. Externorū autē morū Persæ maximè omnium hominum sunt studiosi. nam & Medicam vestem propria elegantiore arbitrantes, gestant: & in pugnæ thorace vtiuntur AEgyptio.

Quin voluptatibus etiam omnis generis quas semel rescire poterunt, frui student. A Græcis edocti, puerorum quoque indulgent amoribus. Virgines multas ducunt vxorum loco, sed multo plures pallacas habent. Secundū bellicam fortitudinem potior ducitur numerosa sobolis procreatio: & illi qui quamplurimos liberos ediderit, huic rex tãquam strenuū quippiam præstiterit, singulis annis munera mittit. Liberos suos, à quinto anno incipientes usque ad vicesimū, tribus duntaxat instituunt, equitare, arcu sagittas excutere, vera loqui. Ante

quinquennium filius in conspectum patris non venit, sed apud feminas degit. Quod ea gratia sic fit ut si inter educationem decedat, nullam hæc prolis iactura patri afferat molestiam. Equidem hunc morem laudo: laudo item illum, ne ob vnam tantum culpam liceat vel ipsi regi occidere quempiam, neque alicui aliorum Perfarū atrocius aliquid in familiam suam exercere ob vnum solum delictum: * sed expédere iubetur quisque, si plura ac magna patrarit, atque tum demum iusta vtatur indignatione. Suum autem patrem aut matrem aiunt neminem vnquam occidisse: verum quotquot horum fortè acciderint, omni necessitate excussa,

a Minimè autē eos qui sedes à se remotissimas incolunt, honore afficiunt: seipsos omnium hominum longè præstantissimos esse arbitantes in omnibus rebus: ceteros autem, propius incolunt, (ut dictum est) virtutem amplecti. At qui longissimè ab ipsis habitent deterrimos esse. Porro Medis imperium obtinentibus, quædam etiam gentes tuod imperabant, id est, imperium in quâdam obtinebant, & vicissim aliarum imperio suberant. Medi enim vniuersis imperabant, & maximè sibi propinquis: hi autem, etiam finitimis: illi verò, iis qui maximè vicini erant. Eadem autē ratione & Persæ vicinos suos colunt. Latè enim progrediebatur illa gens, imperas & præfecturas obtinens. Externorum aut.

b Huic rex munera quotannis mittit. In multitudine autem posuit esse robur existimant. Lib.

c Sed ubi confiderauerit, si peccata commissa pluram maioræ esse comperiat quàm obsequia præstita, tum demum iram suā exerceat. Suum autē patrem aut matrem neminem vnquam occidisse: sed quicumque tales fuerint, si necesse esse ut si de illis inquiratur, aut supposititii, aut spurii comperiantur. Quippe veris.

A Μὲν δὲ, καὶ λόγον παρέβαινοντες ἡμιόσι. ἡμισα δὲ τοὺς ἐωυτῶν ἑκαστάτω ἀνελκόμενοις ἐοικέναι ἀγνοῦνται, νομίζοντες ἐωυτοὺς εἶναι ἀνθρώπων μακρότατα πάντα ὄντας: τοὺς δ' ἄλλους, καὶ λόγον τῶν λεγόμενων τῆς ἀρετῆς ἀντιθέσθαι. τοὺς δὲ ἑκαστάτω οἰκείοντες ἀπ' ἐωυτῶν, κακίους εἶναι. ὅτι δὲ Μηδῶν ὀρχόντων καὶ ἡρχετο ἔδρεα δαλῆλων, στυγαπάντων μὲν Μηδῶν, καὶ τῶν ἀρχισα οἰκείοντων σφίσι: οὗτοι δὲ καὶ τῶν ὁμοίων.

B οἱ δὲ, μάλα τῶν ἐχθρόνων. καὶ αὐτοὶ δὲ λόγον καὶ οἱ Πέρσαι ἡμιόσι. παρέβαινε γὰρ δὴ τὸ ἔθνος ἀρχόντε καὶ ὅτι ἐπαύον. ξεινικά δὲ νόμισμα Πέρσαι παροῖσται ἀνδρῶν μάλιστα. καὶ γὰρ δὴ τῶν Μηδικῶν ἐδῆτα νομισθέντες τῆς ἐωυτῶν εἶναι καλλίω, φερέουσι, καὶ ἐς τοὺς πολέμους, τοὺς Αἰγυπτίους ὁμοῦσας. καὶ ὅσα θείας τε πόλεως δαπὰς πύωνται ὁμοῖοι ὅτι τε δούλοισι, καὶ δὴ καὶ ἀπ' Ἑλλήνων μαχόντες, πασι μίσσονται. γαμέουσι δὲ ἕκαστος αὐτῶν πολλὰς μὲν κουριδοὺς γυναικας, πολλὰ δὲ ἐπὶ πλῆθους παλλακὰς κτείνονται. αἰδραγαθῆ δὲ αἴτη δῶκε δέκεται, μὲν δὲ μάχεσθαι εἶναι ἀγαθόν, ὅς αὖ πολλοὺς δῶκε δέκεται παῖδας. τὰ δὲ τοὺς πλείους δῶκε δέκεται, δῶκε δὲ ἐκπέμπει ὁ βασιλεὺς ἀνὰ πόλιν ἕπος. ὃ πολλὸν δὲ ἡγία ἰσχυρὸν εἶναι. παιδούουσι δὲ τοὺς παῖδας, δῶκε πενταέτεος ὀρχασμένοι, μέγρε εἰκοσαέτεος, τέτα μούνα, ἰπποβόην, καὶ ἑξέβην, καὶ ἀληθίζεσθαι.

C παρὶν δὲ ἡ πενταετὴς γύνηται, οὐκ ἀπικνέεται ἐς ὅψιν τὰς πατεὶ, ἀλλὰ τῶν τῆσι γυναιξὶ διατῶν ἐχθρῶν. τῶν δὲ εἰνεκα τὸ τοιοῦτον παῖδας, ἵνα αὐτὸς δῶκε τῶν τε φερόμενος, μηδεμίαν ἀσπὴν ἀνδρῶν τὰς πατεὶ παρὸς ἀλλή. ἀνέω μὲν νυν τὸν δὲ νόμον ἀνέω δὲ καὶ τὸν δὲ, ὃ μὴ μῆς αἰτίας εἶνεκα μῆτε αὐτὸν βασιλεὺς μηδὲνα φονδεῖν, μῆτε τῶν ἄλλων Περσέων μηδὲνα τῶν ἐωυτοῦ οἰκετῶν ὅτι μὴ αἴτη ἀνήκετον πάρος ἔρδειν. ἀλλὰ λογισάμενος ὡς βέλτερον πλεῶν τε καὶ μέζοντα ἀδικήματα εἶναι τῶν ὑποσυρημαίων, οὕτω τὰς θυμῶν χεῖρας. δῶκε κτεῖναι ὃ δῶκεν καὶ λέγουσι τὸν ἐωυτῶν πατέρα, ἢ μητέρα. ἀλλὰ ὅσοις ἡδὴ τοιαῦτα ἐγύρετο, πᾶσιν ἀνάγκη φασὶ ἀναζητεῖσθαι

D να, ἰπποβόην, καὶ ἑξέβην, καὶ ἀληθίζεσθαι. παρὶν δὲ ἡ πενταετὴς γύνηται, οὐκ ἀπικνέεται ἐς ὅψιν τὰς πατεὶ, ἀλλὰ τῶν τῆσι γυναιξὶ διατῶν ἐχθρῶν. τῶν δὲ εἰνεκα τὸ τοιοῦτον παῖδας, ἵνα αὐτὸς δῶκε τῶν τε φερόμενος, μηδεμίαν ἀσπὴν ἀνδρῶν τὰς πατεὶ παρὸς ἀλλή. ἀνέω μὲν νυν τὸν δὲ νόμον ἀνέω δὲ καὶ τὸν δὲ, ὃ μὴ μῆς αἰτίας εἶνεκα μῆτε αὐτὸν βασιλεὺς μηδὲνα φονδεῖν, μῆτε τῶν ἄλλων Περσέων μηδὲνα τῶν ἐωυτοῦ οἰκετῶν ὅτι μὴ αἴτη ἀνήκετον πάρος ἔρδειν. ἀλλὰ λογισάμενος ὡς βέλτερον πλεῶν τε καὶ μέζοντα ἀδικήματα εἶναι τῶν ὑποσυρημαίων, οὕτω τὰς θυμῶν χεῖρας. δῶκε κτεῖναι ὃ δῶκεν καὶ λέγουσι τὸν ἐωυτῶν πατέρα, ἢ μητέρα. ἀλλὰ ὅσοις ἡδὴ τοιαῦτα ἐγύρετο, πᾶσιν ἀνάγκη φασὶ ἀναζητεῖσθαι

E λα λογισάμενος ὡς βέλτερον πλεῶν τε καὶ μέζοντα ἀδικήματα εἶναι τῶν ὑποσυρημαίων, οὕτω τὰς θυμῶν χεῖρας. δῶκε κτεῖναι ὃ δῶκεν καὶ λέγουσι τὸν ἐωυτῶν πατέρα, ἢ μητέρα. ἀλλὰ ὅσοις ἡδὴ τοιαῦτα ἐγύρετο, πᾶσιν ἀνάγκη φασὶ ἀναζητεῖσθαι

ἡμισα

ἡμισα

ταῦτα ἀνδρεδίωαι ἦτοι ὑποβολιμῶα
 εἶναι, ἢ μοιχίδια. οὐ γὰρ δὴ φασὶ εἰκὸς εἶ-
 πόν γε ἀληθῶς θεῖα ὑπὸ τῷ ἐωυτοῦ πη-
 δὸς ἀποθνήσκειν. ὅκουσα δὲ σφι ποιεῖν οὐκ
 ἔξεσι, ταῦτα γὰρ λέγειν ἔξεσι. αἰχιστὸν δὲ
 αὐτοῖσι τὸ ψυδεσθαι νενομισται· δούτε γὰρ,
 ὅφειλεν γέρος· πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων εἰ-
 νεκα, μάλιστα δὲ ἀναλκίην φασὶ εἶναι·
 ὁφείλοντα, καὶ τὴν ψυδὸς λέγειν. ὅς αὖ δὲ τῷ
 ἀγῶνι λόφῳ ἢ λόφῳ ἔχει, ἐς πόλιν οὐδὲ
 οὐ κατέρχεται, γὰρ συμμίσγει τοῖσι δὲ
 λαοῖσι Πέρσῃσι. φασὶ δὲ μὲν ἐς τὸν ἥλιον ἀ-
 μῖνόν τε, πῶς ἔχον ἔχον ὅτι πάντα, ὅτι
 λαμβανόμενοι ὑπὸ τυτῶν, πολλοὶ ἔξε-
 λαίνουσι. ἐκ τῆς χώρας· καὶ τὰς λυκάς
 περὶ αὐτῶν, τίς αὐτῶν αἰτῇσι ὅτι φέροντες.
 ἐς ποταμὸν δὲ οὐτε ἐνδρεύουσι, οὐτε ἐμπαύ-
 ουσι, οὐ χεῖρας ἐναποιέονται, γὰρ ἄλλο
 τι γὰρ ποιοῦσι, ἀλλὰ σέβονται ποταμοὺς
 τῶν ποταμῶν μάλιστα. καὶ τὸ δὲ ἄλλο σφι
 ὡς συμπεπῶκε γίνεσθαι, τὸ Πέρσαι μὲν
 αὐτοῖς λέλῃσι, ἡμέας δὲ οὐ. τὰ οὐνόματα
 σφι εἶναι ὅμοια τοῖσι σώμασι καὶ τῇ μεγα-
 λοφρεσίῃ, τελευτῶσι ποταμῶν ἐς τὸ
 γράμμα, ὅτι Δωριεὲς μὲν σὺν καλέοισι,
 Ἰῶνες δὲ, σίγμαι. ἐς τὸ γὰρ διζήμενος ὁρῶ-
 σης τελευτῶντα τῶν Περσέων τὰ οὐνόμα-
 τα, οὐ γὰρ μὲν, τὰ δὲ οὐ, ἀλλὰ ποταμῶν ὁμοί-
 ως. ταῦτα μὲν ἀπὸ τοῦ ἔχοντος αὐτῶν
 εἰδὼς εἰπεῖν. τὰ δὲ μὲν οὐκ ὡς χρυσοῦ μὲν
 λέγεται, καὶ οὐ σαφινέως περὶ τῶ ἀπο-
 θανόντος· ὡς οὐ περὶ τὸν δαφνέται ἀν-
 δρὸς Πέρσῃσι ὁ νέκεις, περὶ αὖ ὑπὸ ὀρνι-
 θος ἢ κυνὸς ἐλκυοῦ. μάγους μὲν γὰρ ἀ-
 πτεκίως οἶδα ταῦτα ποιεῖν· ἐμφανέως
 γὰρ δὴ παιδοῖσι. καὶ ταχέως αὐτοῖς δὲ ὦν
 νέκυν Πέρσαι, γὰρ χρυσοῖσι. μάγους
 καὶ αὐτῶν πολλὸν τῶν τε ἄλλων ἀν-
 δρῶν, καὶ τῶν αἰγυπίων ἰρέων. ὅτι
 μὲν γὰρ ἀγνοοῦσι ἐμφύχον μηδὲν κτεί-
 νειν, εἰ μὴ ὅσα θύουσι. ὅτι δὲ μάγους αὐ-
 τοῖς πάντα, πλὴν κυνὸς καὶ αἰγυπίου,
 κτείνουσι. καὶ ἀγνοῖα τῶν μέγα
 παιδῶν, κτείνοντες ὁμοίως μύρμηκας τε
 καὶ ὄφεις, καὶ πᾶλλα ἐρπετα καὶ πετεινά.
 καὶ ἀμφὶ μὲν τῶν νόμων πύττω ἔχεται ὡς καὶ
 reptilia atque volatilia plurima necauerint.

hos tandem deprehensos tradunt
 aut subdititios, aut spurios. Quip-
 pe verisimile nequaquam videri
 aiunt ut is qui verus parens sit, à
 proprio filio interimatur. Quæ-
 cunque apud eos fas non est face-
 re, ea nec dicere. Turpissimū a-
 pud eos ducitur, mentiri: secūdo
 loco, æs alienum debere, cum ob
 alias multas causas tum quod ne-
 cessum sit eūdem qui debet, mē-
 dacio quoque obnoxium esse. Si-
 quis è ciuibz lepra aut vitilagine
 infectus sit, huic in ciuitatem ac-
 cedere non conceditur, neque cū
 aliis Persis consuetudinem habe-
 re. Dicunt enim hos morbos illis
 immisos quod in solē peccave-
 rint. Externum verò qui iisdem
 correptus fuerit, è regione sua
 exigit: atque ob eandē causam
 albas columbas in regionē illam
 afferunt. In flumen nec inuēi-
 unt, nec inspuunt, nec manus ab-
 luunt, nec denique simile quip-
 piam faciunt, sed flumina inter
 omnia religiosissimè colunt. Hoc
 quoque Persis accidit peculiare,
 quod quanquam illos lateat, nobis
 minimè est obscurum: nempe
 quæcunque apud illos nomi-
 na vel corporibus vel magnificē-
 tiæ sunt similia, ea omnia in eadē
 terminari litera, quæ Doris san-
 appellant, Iones sigma. Et, si ani-
 maduertas attentius, deprehēdes
 nomina Persarū nō quædam, sed
 omnia similiter claudi. Equidem
 hæc probè sciēs de Persis possum
 indubitatō affirmare. at ista quæ
 de mortuis prodūtur, obscuriora,
 neque perinde certō: cadauera
 videlicet defūctorū Persarū non
 prius humari quàm aut ab alite
 aut cane trahantur. Magos ta-
 men sat scio hæc facitäre: quan-
 do quidem apertè faciunt. Persæ
 igitur mortuum cæra inuoluētēs
 in terram condunt. Magi verò
 cū ab aliis hominibz tum à sa-
 cerdotibus Aegyptiis differunt.
 Siquidem hi nullus animātis oc-
 cisione se polluiūt præter ea dun-
 taxat quæ diis immolāt: Magi suis
 ipsorū manibus, excepto homine
 atque cane, quidvis occidūt: imò
 hoc palmarii loco ducunt, si for-
 micas serpentēsq; & breuiter
 Atque de horum ritibus hunc in

Columbas exi-
 gunt, vel expellunt
 eandem causam
 præcedentes. In
 flum.

Magos quidē
 certè sat sc.

Vel, Cera cir-
 cumlimentes, aut
 integentes.

modum dictum sit: nos ad institutam narrationem recurrimus.

a Volentes iisdem conditionibus stare quibus & Cræso fuerant subiecti. Verum Cyr.

PORRO Iones atque AEoles, ubi audierunt Lydos citra negotium à Persis victos, legatos Sardis miserunt ad Cyrum, * ultro postulantes ut iisdem conditionibus eos admitteret quibus Cræsi subiectos in ditionem accepisset. Verum Cyrus ad eorum postulata per huiusmodi *similitudinem* atque apologum respondit, Tibiccen, inquit, quidam ubi pisces in mari conspexisset, canere tibia coepit, ratus nimirum eos *ad can-tus suavitatem* in terram progressuros: at spe sua frustratus, misso in mare verriculo, ingentem piscium vim complexus est traxitque. Et quum palpitantes cerne-ret in sicco, dixit ad pisces, Temperate, inquit, nunc mihi quæso à saltationibus: quando nō libuit vobis me canente saliendo progredi. Quæ verba Cyrus Ionibus AEolibusque ideo dixit, quod Iones prius ipso Cyro per legatos *ad amicitiam inuitante*, & flagitante ut à Cræso rebellarent, constanter recusauerant: actum demum, ^b rebus non ex sententia succedentibus, parati essent Cyri imperata facere. Hac occasione ira commotus, dicto responso eos dimisit. Iones, his auditis, ad suas quique civitates reuertuntur, moenique communiant. Congregabantur autem in Panionio alii omnes, præter Milesios, quippe cum his solis foedus inierat Cyrus, iisdem conditionibus quibus & Lydos receperat. Porro reliquis Ionibus communis sententia videbatur legati in Spartam mittendi, qui *simul & presentem rerum statum nuntiarent* & auxiliū rogarent.

c Legio hic interpretatur Lydos, nō Lydicos.

Iones verò illi ad quos Panionium quoque pertinet, civitates habent cum cæli bonitate tum montium commoditate omnium optimè sitas quas nos nouerimus, adeo ut neque superior regio, neque inferior, neque ea quæ orientem nec quæ occidentem spectat plaga, Ioniam hac in parte æmulari possit. Siquidem hæc vel frigore riget, vel premitur aquis: illa rursus calore at situ squaler. Lingua utitur non eadem, ^d sed eius quatuor proprietates ducunt. Miletus, prima apud ipsos ciuitas, ad meridiem vergens. Post hanc Myus & Priene:

d Ad verbum, Sed quatuor modos deductionum v. surpant. i. Ea sunt in quatuor modis & proprietates deductæ.

A Αρχὴν ἐνομίᾳ. αὐτὸν δὲ ἐπὶ τὸν πρῶτον λόγον.

IONES δὲ καὶ Αἰολέες, ὡς ὁ Λυδοὶ πᾶσι κατερέφατο ὑπὸ Περσέων, ἔπειτα πρὸς ἀρχέλους ἐς Σάρδεις πρῶτα Κέρσην, ἔχοντες ὅτι τοῖσι αὐτοῖσι εἴη τοῖσι δὲ Κρείσῳ ἦσαν κατήκοι. ὁ δὲ, ἀκούσας αὐτῶν τὰ πρῶτον, ἔλεξε σφὶ λόγον, αἰδρα. Φὰς αὐλητῶν ἰδὲντα ἱχθύς ἐν τῇ θαλάσῃ, αὐλέειν, δοκέοντά σφας ἐξελεύσασθαι ἐς γῆν. ὡς δὲ ψευδῶσαι τῆς ἐλπίδος, λαβεῖν ἀμφίβλητρον, καὶ πρὸς βαλεῖν τε πληῆθος πολλὸν τῶν ἱχθύων καὶ ἐξέρυσσιν. ἰδὲντα δὲ πολλοὶ μύθοις, εἰπεῖν ἄρα αὐτὸν πρὸς τοῖς ἱχθύς, Γαῖα δέ μοι ὄρχεο μύθοι, ἐπὶ οὗτοι ἐμὸ αὐ-λέοντος ἠέλετε ἐκβαλεῖν ὄρχεο μύθοι. Κέρσης μὲν τῶτον τὸν λόγον τοῖσι Γῶσι καὶ τοῖσι Αἰολῶσι τῶνδε εἵνεκα ἔλεξε, ὅτι δὴ οἱ Γῶνες πρῶτον αὐτῷ Κύρῳ δεηθέντος δι' ἀγγέλων ἀπίστασαι σφας διὰ Κρείσῳ, οὗ ἐπείθοντο. τότε δὲ κατεργασμένων τῶν ὁρμημάτων, ἦσαν ἐπὶ μοι πείθεσθαι Κύρῳ. ὁ μὲν δὲ, ὁρμῇ ἐχόμενος, ἔλεξε σφὶ ταῦδε. Γῶνες δὲ ὡς ἤκουσαν τούτων, αἰνέτηντες ἐς τὰς πόλεις, τείχεά τε πρὸς ἐβάλλοντο ἔχαστοι, καὶ σὺν ἐλέρντο ἐς Πανιώνιον. ἄλλοι πάλιν Μιλησίων (πρὸς μοῖνας καὶ τούτους ὄρχιον Κέρσης ἐποίησεν, ἐπὶ οἷσι τῷ ὁ Λυδοὶ) τοῖσι δὲ λοιποῖσι Γῶσι ἐδόξε κακῶς λόγῳ πέμπεῖν ἀρχέλους ἐς Σπέρτην, δεησομένους Γῶσι ὑπαρέειν.

Οἱ δὲ Γῶνες οὗτοι, τῶν καὶ οἱ Πανιώνιον ὄντι, τῶ μὲν οὐρανῷ, καὶ τῶν οὐρέων ἐν τῇ καλίστῃ ἐτύγχεμον ἱδρυσάμενοι πόλεις παλαιῶν ἀνθρώπων τῶν ἡμεῖς ἰδόμεν. οὔτε γὰρ τὰ αὐτῆς χεῖρα τῶν ἐπὶ ἐποίητο Γῶνιν, οὔτε τὰ χεῖρα, οὔτε τὰ πρὸς τὴν ἡσ, οὔτε τὰ πρὸς τὴν ἐσπερίαν τὰ μὲν, ὑπὸ τῷ ψυχρῷ τε καὶ ὑγρῷ περὶ οὐρανῷ, τὰ δὲ, ὑπὸ τῷ θερμῷ καὶ ἀρχμυδῶς. γλαῖσ-

E σθαι δὲ οὐ πῶ αὐτῶν οὗτοι νενομίχασιν, ἀλλὰ ὅπως τέσσαρας πρὸς ἀλλήλων. Μίλητος μὲν αὐτῶν πρῶτη καὶ πόλις πρὸς μεσσημερίαν μὲν δὲ, Μυοὺς τε καὶ Περίην.

αὐταὶ μὲν ἐν τῇ Καρίῃ κατοικήνται, κατὰ
 ταῦτα Διφλεγρόναι σφι. αἱ δὲ δὲ ἐν τῇ
 Λυδίῃ Ἐφεσος, Κολοφών, Λέβεδος, Τέως,
 Κλαζομόναι, Φώκεια. αὐταὶ δὲ αἱ πόλεις
 τῆσι περὶ τὴν λεγόμεναι ὁμογενέες καὶ
 γλώσσῃ σφῶν, σφι δὲ ὁμοφωνέουσι. ἐπὶ ᾧ
 πρὶν ἂν ἰσχυροὶ ἰάδεις πόλεις, τῶν αἱ δύο
 μὲν, νήσοις οἰκέσται, Σάμον τε καὶ Χίον· ἡ δὲ
 μία ἐν τῇ ἡπείρῃ ἰδρύται, Ἐρυθραῖ. Χίοι
 μὲν νῦν καὶ Ἐρυθραῖοι καὶ τῶν Διφλεγ-
 ρόνται, Σάμοι δὲ ἐπὶ ἐωυτῶν μόνωσι. οὗτοι
 χαρκατῆρες γλώσσης τέαταρες γίνονται.
 τούτων δὲ ὧν τῶν ἰωνίων (C) Μιλήσιοι μὲν ἡ-
 σθμ ἐν σκέπη τῆς Φόβου ὄρκια ποινοῦσιν· οἱ
 τῶσι δὲ αὐτῶν νησιώταις ἐν δὴν ὁμοφών. οὐ-
 τε γὰρ Φοίνικες ἡσθμ καὶ Περγέων κατήκοι,
 οὐτε αὖτε (C) Πέρσαι ναυβάται. ἀπεχρήσθη-
 σθμ δὲ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἰωνίων ἔτοι κατ' ἄλ-
 λο μὲν σφῶν, ἀδενέος δὲ ἐόντος τῆς πόλεως
 τότε Ἑλλήνικοι γένος. πολλὰ δὲ ἐν ἀδεν-
 νέσῃ τῶν ἐνέων ὁ ἰωνικόν, καὶ λόγου ἐ-
 λείποντο. ὅτι γὰρ μὴ Ἀθῆναι, ἐν σφῶν ἡγε-
 πόλις μα λόγιμον. οἱ μὲν νῦν ἄλλοι ἰωνες καὶ
 Ἀθηναῖοι ἐφύοντο ὄνομα, ὅτι βυλόμενοι ἰω-
 νες κεκληθῆσαι. ἀλλὰ καὶ νῦν φαίνεται μοι
 οἱ πολλοὶ αὐτῶν ἐπαγαγόμενοι ὅτι ὄνοματι-
 αὶ δὲ δωδέκα πόλεις αὐταὶ τὰς τε οὐνο-
 ματι ἡγάλλοντο καὶ ἐν ἰδρύσθμ, ὅτι τε
 σφῶν αὐτῶν ὄνομα ἔχοντο Πανιώνιον ἐ-
 βουλόσθμ δὲ αὐτῶν μεταδοῦναι μηδα-
 μοῖσι ἄλλοις ἰωνίων. οὐδ' ἐδεήσθμ ὅτι οὐ-
 δαμοὶ μεταχεῖν, ὅτι μὴ Σμυρναῖοι. κατὰ
 τὸν οἶον τῆς Πενταπόλεως νῦν χερῆς Δω-
 εῖας, περὶ τὴν δὲ ἑξάπολις τῆς αὐτῆς
 ταῦτης καλεομένης, φυλάσσονται ὧν μη-
 δαμοὶ ἐδεξάσθμ τῶν περὶ τὴν Δω-
 εῖαν ἐς τὸ Τελοπικόν ἰόν. ἀλλὰ καὶ σφῶν
 αὐτῶν τοῖς περὶ τὸ ἰόν ἀνομήσθμ ἐξέ-
 κληθῆσαι τῆς μετρητῆς. ἐν γὰρ τῶν ἀγῶνι τῶν
 Τελοπικῶν Ἀπόλλωνος ἐπὶ τῶν τοπάλων βίπο-
 δας χαλκίους ποῖσι νικῶσι καὶ τοῖς τριπο-
 δῶν λαμβάνουσι ἐκ τῶν ἰόν μὴ ἐκ φέρειν,
 ἀλλ' αὐτὰ ἀπαθῆναι ἰὼν τῶν ἀνὴρ ὧν Ἀλικαρ-
 νησίης, ἰὼν ὄνομα ἐν Ἀγαστιλῆς, νικῶσι, τῶν

certamine Apollinis Triopii tripodes victoribus constituebantur aerei: quos ac-
 ceptos non ē sacro efferre, sed deo ipsi donare ibidem oportebat. At vir qui-
 dam Halicarnassæus, nomine Agasicles, in eodem certamine victoria potitus,

hæ in Caria sitæ sunt, eadē lingua
 vcentes. Illæ verò in Lydia, Ephe-
 sus, Colopó, Lebedus, Teos, Clazo-
 menæ, Phocæa, quæ cum iā didis
 civitatibus, quātum ad linguam
 attinet, non conueniunt, inter
 se tamen eadem sonant lingua.
 Reliquæ sunt tres ciuitates Ioni-
 cæ, quarum duæ insulas habitat,
 Samum videlicet & Chium: ter-
 tia in cōtinenti sita, Erythræ. Ex
 his Chi & Erythræi eandem ser-
 monis proprietatem sibi vendi-
 cant: Samii verò ab his discrepā-
 tes, propriam quandam recep-
 runt loquendi formam. Atque
 hunc in modum quatuor omni-
 no linguarum sunt proprietates.
 Ac verò ex iisdem Ionibus Mile-
 sii erāt qui cum Cyro metus præ-
 textu fœdus pepigerant. Insula-
 ribus autem nihil dū grauius fuit
 metuendum, quòd Persis Phœ-
 nices nondum essent subiecti, &
 ipsi Persæ nauigiis non vteretur.

Porro hi non aliam ob causam
 ab Ionibus defecerūt quàm quòd
 cum imbecilles essent omnes alii
 Græci, tum Iones oppido quàm
 infirmissimi, & nullius propemodum
 momenti. Siquidem præter
 vnas Athenas, nulla vrbs alia in-
 signiserat. Iam enim alii Iones,
 atque ipsi Athenienses, Ionū no-
 men refugerant, nolentes Iones
 appellitari. Quinetiam nunc ple-
 rosque ex illis videas quos nomi-
 nis istius pudeat. Cæterum duo-
 decim istæ ciuitates nomine ipso
 gloriabantur: & quæ semel no-
 men sibi Panionis indidissent, fa-
 num quoque de suo nomine cō-
 struxerunt Panioniū. Cuius nul-
 los participes facere in animum
 sibi inducere: nec erant qui ma-
 gnopere postularent eiusdem par-
 ticipes fieri, exceptis tantum Smyr-
 næis. Tale quippiā Dorienſibus
 accidit qui Pentapolin incolunt,
 quæ antè Hexapolis vocabatur.
 nam & hi cauent ne quem ē fini-
 timis Dorienſibus ad Triopium
 sacrum admittāt: adeo vt etiam b

a Adeo quidem
 ut cum alii Iones
 tum ipsi Atheni-
 enses hoc nomen
 refugerēt, Ionē-
 que appellari nol-
 lent. Sed etiam nū
 multi eorum no-
 men hoc sibi pu-
 dendum ducere
 videntur. At hæ
 duodecim ciuit.

b Templum.

c Templo.

a Ad clauū suspendere. Propt.

ausus est legē hanc violare, tripodēmq; domū ferēs sibi asseruare. Propter quod cōmissum, quinque hę ciuitates, Lindos, Ialysus, Cameneus, Cos atque Cnidus, sextā ciuitatem Halicarnassum à sacrorum participatione remouerunt: hac videlicet pœna Halicarnassicos multantes. Atqui mihi sanē videntur Iones duodecim fecisse ciuitates: nec voluisse plures recipere, propterea quod eorundem Peloponnesum habitantium totidē fuerint partes: quemadmodum nunc quoque Achæorum, qui Ionas ē sedibus suis exegerūt, duodecim sunt partes. Nēpe prima ante Sicyonem est Pellena, deinde Aegiræ & Aegæ, ad quā Crathis fluius perennis labitur: à quo & Italicus ille vocatus est. Post Aegæ Bura est & Helice: quod ab Achæis bello fracti Iones confugerunt. Post hanc Aegion est, & Rhypes, & Patrenses, & Pharenses, atque Olenus, quam Pirus ingens fluius præterfluit. Postea Dyma & Tritæenses, qui soli mediterranea colunt. Hę sunt duodecim Achæorum illę portiones quę tum quidem Ionum erant: hæcque causa fuisse videtur quapropter Ionibus duodecim ciuitates constituere placuerit. Nam istos præcipuē magisque aliis Iones esse, aut præstantius quippiam gessisse, magna infamia esset asseruare: quum ex his Abantes sint, Eubææ haudquaquam minima portio, qui tamen nec cum Ionum nomine quicquam habent commune: & Minyæ Orchomeniis sint admixti, Cadmæ quoque, Dryopes, b Phocenses, Molossi, Arcades, Pelasgi, Doræ, Epidaurii, atque alię pleręque nationes inter se cōmixtę sint. c Quorum alii ex Atheniensium Prytaneco progressi, nobilissimos se Ionum existimauerunt. Hi coloniam ducentes, loco vxorum Caricas habebant mulieres, quarum iam antē parentes interemerant. Propter quam cædem mulieres Caricæ legem tulerant, quam iureiurando inter se firmauerant, tradideruntque suis deinceps filiabus, quod videlicet cum maritis nunquam cibum sumerent, neque propriis nominibus compellarent: propterea quod eorum patres, mari-

b Omittit ἀποδύματα

c Ex quorū numero, illi qui ex Irytaneco Atheniensium profecti sunt, & se Ionum nobilissimos existimauerunt, hi vxores secum nō adduxerunt quā in coloniam migrarent, sed Caricas habuerunt, quarum, &c.

A νόμον κατηλόγησε φέρων δὲ παρὲς τὰ εὐνῶν οἰκία προσεπασιδύσσει τὸν ἱπποδά. Διὰ τούτων ἢ αἰτίων αἱ πέντε πόλεις, Λίνδος, καὶ Ἰηλυαὸς τε καὶ Κάμειρος, καὶ Κῶς τε καὶ Κνίδος, ἐξεκλήισαν τὸ μετοχῆς ἢ ἐκ τῆς πόλιν Ἀλικαρνησόν. Τούτοις μὲν νῦν τούτων πέντε ζημίω οὗτοι ἐπέθηκεν. δοκέοσι δὲ μοι δυνάδεα πόλεις ποιήσασθαι. Θ Ἴωνες, καὶ οὗ ἐτελήσαντο πλῆθους ἐς δέξασθαι, τῷ δὲ εἰνέκα. ὅτι καὶ ὅτε ἐν Πελοποννήσῳ οἰκεον, δυνάδεα ἡ αὐτῶν μέρεα, κατὰ περ νῦν Ἀχαιῶν, τὸ ἐξελασθέντων Ἰώνων, δυνάδεα ἔστι μέρεα. Πελλήνη μὲν τε παρὰ τῇ παρὰ Σικυωνος. μὲν δὲ, Αἰγίον, καὶ Αἰγίον. ἐν τῇ Κραθίς ποταμὸς ἀεὶναὸς ἔστι, ἀπὸ τῆς ὅ ἐν Ἰθαλίῃ ποταμὸς ὁ οὐδῶμα ἔχει καὶ Βούρα, καὶ Ἐλίκη, (ἐς πέντε κατὰ φύσιν Ἰωνες ἡ πόλις Ἀχαιῶν μάχῃ ἐσώθοντες) καὶ Αἰγίον, καὶ Ρύπες, καὶ Πατρέες, καὶ Φαρέες, καὶ Ωλεις, ἐν τῇ Πείρῳ ποταμὸς μέγας ἔστι καὶ Δελμῆ, καὶ Τεταίεες, οἱ μὲν οὖν τούτων μεσσηγοῖ οἰκέοσι. Τούτα δυνάδεα μέρεα νῦν Ἀχαιῶν ἔστι, καὶ τότε γὰρ Ἰώνων ἡ. τούτων δὲ εἰνέκα καὶ Θ Ἴωνες δυνάδεα πόλεις ἐποίησαντο. ἐπεὶ ὡς γένοιτο μάλλον οὗτοι Ἰωνες εἰσι τῶν ἄλλων Ἰώνων, ἢ καλλίον τι γένοιτο, μᾶλλον πολλὰ λέγειν. τῶν Ἀχαιῶν μὲν ἔξ Εὐβοίης εἰσι οὗ ἐλαχίστη μοῖρα, οἷσι Ἰωνίης μέτα οὐδὲ τῶ οὐδῶματος οὐδέν. Μινύαι δὲ Ὀρχομενίοισι αἰαμεμίχται, καὶ Καδμεῖοι, καὶ Δρύοπες, καὶ Φωκέες ἀποδύσμενοι, καὶ Μολοσσοί, καὶ Ἀρχαῖδες Πελασγοί, καὶ Δωριεῖς, Ἐπιδαυριοί, ἄλλα τε ἔθνη πολλὰ αἰαμεμίχται. Θ αὐτῶν, ἀπὸ τῆς πυρρῆς τῆς Ἀθηναιῶν ὀρμηθέντες, καὶ νομίζοντες ἡμιαιάτατοι εἶναι Ἰώνων. οὗτοι δὲ οὐ γυναικας ἡγάγοντο ἐς πέντε ἀποικίαν, ἀλλὰ Καίερας ἔχον, τῶν ἐφόνδυσαν οὐ γυνέας. Διὰ τῶν δὲ πέντε φόνον αἱ γυναικας αὐτάς, νόμον θέμεναι, σφίσι αὐτῶν ὅρκους ἐπὶ λῆσαι, καὶ πᾶσι δέδοσαν τῆσι θυγατέρας μήκοτε ὁμοσιτῆσαι τῶσι ἀνδράσι, μὴ δὲ οὐ νόματι βῶσαι τὸν ἐνὸς αἵματός, ὅτε εἰνέκα, ὅτι ἐφόνδυσαν σφῶν πατέρας καὶ αἰ-

δράς καὶ παῖδας· καὶ ἐπὶ τὴν αὐτὴν κτή-
 σματα, αὐτοῖσι στυλοῖσιν. αὐτὰ δὲ ἰὼν
 κόρυς ἐν Μιλήτῳ. βασιλεὺς δὲ ἐστὶν
 σάντο, ὅ μιν αὐτῶν, Λυκίους, ἀπὸ Γλαύ-
 κου τῷ Ἱππολόχῳ γενόμενος. ὁ δὲ Καν-
 κωνας Πυλίου, ἀπὸ Κόδρου τῷ Μελαχίου·
 οἱ δὲ καὶ στυναμφοτέρους. ἀλλὰ γὰρ παρ-
 ἔχονται τῷ οὐνόματι· μάλλον τι τῶν ἄλλων
 Ἰώνων. ἔγνωσαν δὲ καὶ οἱ κατὰ πόλιν γεγε-
 νότες Ἰῶνες. εἰσὶ δὲ πᾶντες Ἰῶνες, ὅσοι ἀπὸ
 Ἀθηνῶν γεγενῆσιν, καὶ Ἀπατούρια ἀγορῇ
 ὀρτῶν. ἀγορῇ δὲ πᾶντες, πλὴν Ἐφεσίων καὶ
 Κολοφωνίων. οὗτοι γὰρ μοῦνοι Ἰώνων ἐκ
 ἀγορῇ Ἀπατούρια· καὶ οὗτοι καὶ Φόρου π-
 να σκῆψιν. ὁ δὲ Πανιώνιον ὅτι τῆς Μυκά-
 λης ἡρώς ἰεὺς, παρὲς ἀρκτον τετραμμέ-
 νος, καὶ ἡ ἑξαμηνίαν ἀπὸ Ἰώνων Πο-
 σειδέωνι Ἐλικωνίᾳ· ἡ δὲ Μυκάλη ὅτι τῆς
 ἡπείρου ἀκρῇ, παρὲς ζέφυρον ἀέμον κα-
 τήκουσα Σάμῳ. ἐς τὴν συλλεγόμενοι ἀπὸ
 τῶν πολλῶν Ἰῶνες, ἀγορῇ ὀρτῶν, τῇ ἑρῶν
 οὐκ ὀρεῖ Γαλιάνῳ. πεπνυμένοι δὲ οὗτοι μόναι
 αἱ Ἰώνων ὀρτῇ τῇ, ἀλλὰ καὶ Ἐλλήνων
 ὁμοίως πᾶσαι ἐς τὴν πόλιν ἡράματα τελευ-
 τῶσαι, κατὰ τὴν Περσέων τὰ οὐνόματα.
 αὐταὶ μὲν αἱ Ἰάδες πόλεις εἰσι.

Αἱ δὲ αἱ Αἰολίδες, Κύμη, ἡ Φρικων-
 νίς καλεομένη, Ἀθηνῶν, Νέον τεῖχος, Τη-
 νος, Κίλλα, Νότιον, Αἰγίρεα, Πιτάνη,
 Αἰγίαι, Μύρινα, Γρυῖα· αὐταὶ ἑνδεκά
 Αἰολέων πόλεις ἀρχαῖαι· μία γὰρ σφειν
 πρὸς ἑλῶν ἀπὸ Ἰώνων, Σμύρνη· ἦσαν γὰρ
 καὶ αὐταὶ δωδέκα ἐν τῇ ἡπείρῳ. οὗτοι δὲ
 ὁ Αἰολέες ἡρώς μὲν ἐτύχον κτίσαντες
 ἀμείνων Ἰώνων, ὡρῶν ἡ ἡκούσαν ἐκ ὁμοίως.
 Σμύρνην ὅτι ὡς ἀπέβαλον Αἰολέες. Κολο-
 φωνίους αὐδρας εἰσεῖ ἑσπέρην, καὶ
 ἐκ πεσόντας ἐκ τῆς πατρίδος, ὑπεδέξαν-
 το. καὶ δὲ, οἱ φυγάδες τῶν Κολοφωνίων
 φυλάξαντες ἐν Σμυρναίοις ὀρτῶν ἑξ
 τείχεος πορθημένοις Διονύσῳ, τὰ πύλας
 ἀποκλήσαντες, ἔχον τὴν πόλιν. βοηθ-
 σάντων δὲ πᾶντων Αἰολέων, ὁμολογίᾳ ἐ-
 χρήσαντο, τὰ ἐπιπλά ἀποδόντων τῶν Ἰώ-
 νων, ἐκ λιπεῖν Σμύρνην Αἰολέας. ποιη-

Succurrentibus autem AEolibus vniuersis, sic inter eos transigebatur, ut si Iones
 utensilia bonaque mobilia AEolibus redderent, AEoles Smyrna cederet. Hanc

tos atque filios trucidassēt, & quā
 hæc patrassent, simul orbas ad cō-
 cubitū violenter rapuissent. Hæc
 Mileti fiebant. Reges autē cre-
 auerant, partim Lycios, Glaucō
 Hippolochi filio oriūdos: partim
 Cauconas Pylios, Codro Melan-
 ethi progenie ortos: partī ex vtrif-
 que. Sed nomen Ionum inter cæ-
 teros maximè amplectuntur. Et
 sunt quidē illi veri atque genui-
 ni Iones: omnes tamē Ionum no-
 menclaturæ communicāt quot-
 quot Athenis oriundi Apaturia
 festa concelebrant. Concelebrāt
 autem omnes, præter Ephesios &
 Colophonios, qui soli ex Ionibus
 ab Apaturiis arcentur, idque ob
 cædis patrata causā. Porro Pan-
 ionium locus est Mycales sacer,
 ad Septentrionem vergens, com-
 munitè ab vniuersis Ionibus Ne-
 pruno Heliconio dicatus. Myca-
 le autem promontorium est in
 continenti situm: quod quā ze-
 phyro vento expositum est, ad
 Samum pertinet. Ad hunc mon-
 tem collecti vniuersi Iones sacri-
 ficiū celebrabant quod Panio-
 nia vocant. Accidit hoc sanè no-
 Ionum sacris duntaxat, verūm
 communiter omnibus Græcorū
 festiuitatibus, ut in eandem literā
 finiant, perinde atque Persarum
 nomina. Et hæc quidem Ionicæ
 sunt ciuitates.

AEolicæ autem ciuitates sunt,
 Cumæ, quæ & Phriconis voca-
 tur, Larissæ, Nouus murus, Te-
 nus, Cilla, Notium, AEgiroessa,
 Pitana, * AEgæa, Myrina, Cry-
 a Egæa, αἰγῆαι.
 Atque hæc x i AEolicæ fue-
 runt priscae ciuitates. Vna autem
 Smyrna (AEolica & ipsa ciuitas)
 ab Ionibus b diruta fuit. Alioqui b Dirēpta fuit.
 & hæc, duodecim erant numero,
 in continenti sitæ, quæ ditionem
 habebant Ionibus præstatiorem,
 at quæ tamen ad illius cæli tem-
 periem nequaquam accederet.
 Smyrnam verò hac occasione a-
 miserunt AEoles, quòd Colopho-
 nios per seditionem ἐ sedibus sub
 motos recepissēt: qui postea Smyr-
 naos obseruantes, dum extra vr-
 bem Bacchi sacra celebraret, oc-
 clusis portis urbem occuparunt.

a Distribuerūt,
vel inter se parti-
ta sunt ipsos illæ
vndecim, &c.

b Nihil pericu-
li, per.

c Ut plurimi ex
Spartiatīs, quum
hoc audissent, ac-
currerēt, proces-
sit, hort.

d Adde ex Græc.
cod. Græcū, Lacedæ-
monii verò il-
lis aurem præbe-
re noluerūt, imò
non ferendum esse
auxilium Ionibus
statuerunt. Hi i-
gitur abierunt.
Illi, &c.

cōditionem quum Smyrnæi ac-
cepissent, * distributæ sunt vnde-
cim hæ ciuitates, suos quæque cō-
stituens ciues. Hæ itaque conti-
nentis sunt ciuitates, exceptis iis
quæ Idam habitabant: nam illæ
ad has non referuntur. Insulares
verò quinque ciuitates Lesbū
colebant. sextam enim in Lesbo
Arismam Methymnæi iā sibi sub-
iecerant, tanquam consanguinitate
iunctam. In Tenedo autem
vna habitabatur ciuitas, & altera
quædam in centum appellatis in-
sulis. Iam verò Lesbii Tenediū-
que ^b nihil grauius, perinde atque
cæteris Ionibus insulas tenētibz,
erat metucendum: at reliquis ciui-
tatibus cōmuniter placuit Iones
sequi, quocunque illi duxissent.

Porro vbi Ionum AEolūm-
que legati Spartam appulissent (id
quod fiebat properatèr) ex omni-
bus delegarūt Phocensem quen-
dā, cui nomē Pythermo, qui po-
stulata proponeret. Hic purpurea
veste indutus, ^c in Spartiatarum
conuentum, qui ad famam lega-
torum collectus fuerat, processit:
hortatūque est Lacedæmonios
multis verbis ad auxilium Ionū
bus ferendū. ^d Illi, quamuis Ionū
legatos repulissent, tamen myo-
paronem ablegarunt, quantum
ego coniicio, hominibus instru-
ctū qui rerū Cyri Ionūmque suc-
cessum explorarēt. Hi Phocæam
appulsi, Sardis mittūt spectatissi-
mū ipforū, nomine Lacrinem, ^d
qui Cyro Lacedæmoniorū man-
data perferret: nimirum ne vlli
Græciæ ciuitati damni inferret:
vtpote se id minimè toleraturis.
Cyrus audiens quæ Lacrines pro-
ferret, rogasse fertur circumstan-
tes Græcos quinā homines essent
Lacedæmonii, & quā multi nu-
mero. Mox vbi hæc cognouisset,
ad Spartiatā dixisse, Equidem nō
extimui vnquam homines illos
quibus locus est in media vrbe
vacuus, in quem collecti mutuis
ipsi sibi iuramētis imponūt. Atq;
his, (si modò superi me seruauerit
incolumē) non Ionū, sed propria
sua incommoda erūt deplorāda.
Hæc in vniuersos Græcos verba
detorsit Cyrus: quod fora ampla
haberēt in quibus negotiationes

A σάμῃ τε δὲ ταῦτα Σμυρναίων, ὅτι δειλόν-
τό σφας εἰ ἑνδεκά πόλεις, καὶ ἐποιήσαντο
σφῶν αὐτέων παλιν ἑα. αὐταὶ μὲν νῦν αἱ
ἡπειρώτιδες πόλεις, ἔξω τῇ ἐν τῇ Ἰδῇ οἰ-
κημένων. κεχωρίσθησαν γὰρ αὐταί. αἱ δὲ τῆς
νῦν οἰκουμένης, πέντε μὲν πόλεις τὴν Λέσβον
νέμονται. πλὴν γὰρ ἐκ τῶν ἐν τῇ Λέσβῳ οἰ-
κουμένων Ἀρῖσμον ἡδραπόδιστον Με-
θυμναῖοι, εὐόντας ὁμοῖοι. ἐν Τενέδῳ δὲ
μία οἰκείται πόλις, καὶ ἐν τῇσι ἑκατὸν νῆ-
B σσοι καλεομένησι ἄλλη μία. Λεσβίοισι μὲν
νῦν καὶ Τενεδίοισι, κατὰ τὸν Ἰώνων τοῖσι τῆς
νῦν οἰκουμένης ἔχουσι, ἡ δὲ δὴν ὁδοῦ τῇσι δὲ λῶ-
πῇσι πόλεις ἑαδὲ καὶ ἡ Ἰῶσι ἐπέσθαι, τῇ αὖ
οὗτοι ὀξυγέονται.

Ὡς δὲ ἀπικέσθαι εἰς πλὴν Σπάρτην τῶν
Ἰώνων καὶ Ἀιολέων (ὧν ἀγγέλῳ, (ὧν γὰρ δὴ
παῖδες ἡ ταῦτα παρὰ σόλῳ) εἰλόντο τῶν
πρώτων λέγων (ὧν) Φωκαεῶν, τῶν οὐνομα
ἡ Πύθερμος. ὁ δὲ, πορφύρεον τε εἶμα πε-
C ρισσάμενος, (ὡς αἱ πέντε θανόντων πόλεις
οἱ σὺν ἑλθοῖεν Σπάρτην) (ὧν) κατὰ τὴν
ἐλέγε πολλὰ, ἡμῶν ἐν ἐωυτοῖσι χρήζον.
Λακεδαιμόνιοι δὲ οὕτως ἤκουον, ἀλλ' ἀπέ-
δοξε σφι μὴ τιμῶμεν Ἰῶσι. (ὧν) αὐτὸ δὴ ἀ-
παλλάσσοντο. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἀπὸ σά-
μῳ τῶν Ἰώνων τῶν ἀγγέλῳ, ὅμως ἀπέ-
τειλαν πεντηκοντέρῳ ἀνδράσιν, ὡς ἐμοὶ δὴ
καὶ, κατὰ σκόπῳ τῶν τε Κύρου παρηγμά-
των, καὶ Ἰωνίης. ἀπικόμενοι δὲ οὗτοι εἰς Φω-
D κίαν, ἐπεμποι εἰς Σάρδεις σφῶν αὐτέων
(ὧν) δοκίμοι τὸν, τῶν οὐνομα ἡ Λακρί-
νης, ἀφ' ἑόντα Κύρου Λακεδαιμονίων ῥῆσιν,
τῆς τῆς Ἑλλάδος μηδεμίαν πόλιν σέμα-
μῶν ἐν, ὡς αὐτῶν οὐ παρὰ σόλῳ. ταῦ-
τα εἰπόντος ὁ κήρυκος, λέγεται Κόρυς ἐπὶ
ρεσθαι τῶν πρῶτοντας (ὧν) Ἑλλήων, τίνες
εὐόντες αὐθροποι Λακεδαιμόνιοι, καὶ χροῖ
πλήθος, ταῦτα ἐωυτῶν παρὰ σόλῳ. πῶν-
θανόντων δὲ μιν εἶπεν τῶν κήρυκα
E (ὧν) Σπάρτην. Οὐκ ἐδείσα κῶ ἀνδράσιν
τοῖσι τοῖσι ὅτι χωρὶς ἐν μέσῃ τῇ πόλει
σποδεδεγμένος, εἰς (ὧν) συλλεγόμενοι, ἀλ-
λήλοις ὁμοῦντες ὅλα πατῶσι. τοῖσι, ἡ ἐγὼ
ὕμῳ, οὐ τὰ Ἰώνων πάντα ἔσθαι ἀλέγῃ, ^a ὧν ἔλεγε,
ἀλλὰ τὰ οἰκῆα. ταῦτα εἰς τῶν πρῶτοντας
Ἑλλήων ἀπερίριξε ὁ Κόρυς τὰ ἔπεια, ὅτι
ἀνθροποι κτησόμενοι, ὡν τε καὶ παρήσει

ἡ Διολί-
δης πόλις

χρῆνται. αὐτοὶ γὰρ ὁ Πέρσαι ἀγορήσι οὐ-
δὲν ἔωθασιν χρῆσθαι, οὐδὲ σφι ἔστι ῥοπα-
ραπὸν ἀγορή. μὲν ταῦτα ἐπιτρέψας τὰ
ἐν Σάρδεις Ταβάλου αἰδρὶ Πέρσῃ, ὅς δὲ
χρυσὸν τὸν τε Κροίσου καὶ τὸν τῶν ἄλλων Λυ-
δῶν Πακτίῃ αἰδρὶ Λυδῶ κομίζαν, ἀπὴ-
λαυε αὐτὸς ἐς Ἐκβάτημα, Κροισὸν τε ἄ-
μα ἀγρόμιος, καὶ ὅς τινες Ἰωνᾶς ἐν οὐδὲν λό-
γῳ ποιησάμιος τὴν παρὰ τὸν εἶ. ἵ. τε γὰρ
Βαβυλων οἱ ἑμὲ πόδες, καὶ ὁ Βάκτριον
ἔθνος, καὶ Σάκας τε καὶ Αἰγύπτιοι, ἐπ' οἷς
ἐπιχέτε στρατηλατέων αὐτὸς, ἐπὶ δὲ Ἰω-
νᾶς ἄλλοι πέμπειν στρατηγόν.

Ὡς δ' ἀπῆλθε ὁ Κρόης ἐκ τῆς Σαρ-
δίων, ὅς τινες Λυδοὶ ἀπέστησε ὁ Πακτίης ἀπὸ
τε Ταβάλου καὶ Κύρου· καὶ τὰς δὲ ἐπὶ
θάλασσαν, ἅτε τὸν χρυσὸν ἔχων πᾶντα τὸν
ἐκ τῆς Σαρδίων, ἐπικούρους τε ἐμισθοῦ-
το, καὶ τοὺς ἐπιπαραστάσις αἰδοῦσιν ἐ-
πειθε σὺν ἐωυτῷ στρατεύεσθαι. ἐλάσας δὲ
ἐπὶ τὰς Σάρδεις, ἐπολιόρχεε Τάβαλον, ἀ-
πορριμένον ἐν τῇ ἀκροπόλει. πυθόμενος δὲ
κατ' ὁδὸν ταῦτα ὁ Κρόης, εἶπε παρὰ Κροί-
ον τὰδε, Κροῖσε, τί ἔσται ὁ τέλος τῆς γινο-
μένης οὕτως ἐμοί· οὐ παύσονται Λυδοὶ, ὥς
εἴκας, ἀρήματα πῆρ' ἔχοντες, καὶ αὐτοὶ ἐ-
χόντες. φροντίσω μὴ ἀρεσκὴν ἢ ὄξυδραπο-
δίστασθαι σφέας. ὁμοίως γάρ μοι νῦν γε φαί-
νομαι πεποιηκέναι, ὥς εἴ τις πατέρω ἀπο-
κτείνας, τῆς παιδὸν αὐτῷ φείσεται. ὥς δὲ
καὶ ἐγὼ Λυδῶν τὸν μὲν πλέον τι ἢ πατέρω
ἔόντα σε λαβὼν ἄγω, αὐτοῖσι δὲ Λυδοῖσι τὴν
πόλιν πῆρ' ἔδωκα· καὶ ἐπειτα θυμὸς ἐμὸς
μοι ἀπεσῆσι. ὁ μὲν δὲ τὰ παρ' ἰοῦσε, ἔλεγε
ὁ δὲ ἀμείβετο τοῖςδε, δέσας μὴ αἰσάτοισι
ποιήσῃ τὰς Σάρδεις, ὡς βασιλεῦς, τὰ μὲν εἰ-
κότα εἴρηκας· οὐ μὲντοι μὴ πᾶντα θυμῷ
χρῆω, μὴ δὲ πόλιν ἀρχαίῳ ἔξδραστήσης,
αἰαμύρτητον εὐδοκίῃ καὶ τῆς παρὰ τὸν, καὶ
τῆς νῦν ἐστῶτων. τὰ μὲν γὰρ παρὰ τὸν ἐγὼ
τε ἔπαρξα, καὶ ἐμὴ κεφαλῇ αἰαμαῖζας
φέρω· τὰ δὲ νῦν πῆρ' ἔδωκα, Πακτίης γάρ
ἔστι ὁ ἀδελφεός, τὰς οὐ ἐπέτρεψας Σάρδεις,
ὅς τινες δότω τοι δίκην. Λυδοῖσι δὲ συγγνώμην
ἔχων, τὰ δὲ αὐτοῖσι ἐπὶ τὰς, ὥς μὴ τε ἀπο-

nas det. Lydis autem veniam dans, hæc illis impera. ne videlicet aliquando viri-

A exercerent. nam Persæ ipsi horū
nullo distinentur, neque illis vl-
lum est forum. Post hæc Sardis
Tabalo homini Persæ commi-
sit: Cræsi autem cæterorumque
Lydorum thesaurum Paçya Ly-
do tradidit deferendum. Ipse ver-
sus Ecbatana cõtendit, Cræsum
vnà secum ducens: Ionum inte-
rim non magna habita ratione,
* etiamsi primi adoriēdi fuissent.
quandoquidem Babylon ei ob-
staculo esse videbatur, & Bactria-
B na quoque natio, item Sacæ at-
que AEgyptii, in quos ipse expē-
ditionem facere in animo habe-
bat, in Ionas autem alium quem-
piam imperatorem mittere.

b At verò vbi Cyrus è Sardis
Lydos exegisset, Paçyas à Taba-
lo atque Cyro desciscit. Et quia
Lydorum thesaurum habebat,
conscens nauibus auxilios
mercede conduxit, maritimis-
que omnibus persuasit vt cõmu-
nem secum expeditionem susci-
perent. Atque *hinc succedentibus*,
Sardis castra mouit, Tabalũmq;
in arce vndique conclusum ob-
sedit. Cyrus hæc ex itinere intel-
ligens, Cræsum hunc in modum
alloquutus est, Quisnam, inquit,
Cræse, finis erit eorum quæ nũc
mihi accidunt? c quando nõ ces-
sabunt Lydi (vt videntur) tanti-
per & sibi & mihi negotium fa-
cessere, dum eos prorsus delere
aggrediar. Videor equidem per-
inde fecisse atque is qui occiso
patre, filiis pepercerit. Siquidem
ego te cepi, qui plus quàm Lydo-
rum pater eras, ipsis autem urbẽ
suam reddidi: adeo vt nunc mi-
rer eos à me deficere. Quum hæc
suam sententiã Cyrus exposuisset,
Cræsus excepit, veritus nim-
mirum ne Sardis funditus euer-
teret, Rex, inquit, Cyre, quan-
quam prudenter tu recteque di-
xeris, moderaberis tamen furori,
neque patieris antiquam hanc ci-
uitatem ita excindi, quæ cùm su-
periorum tum eorum quæ nunc
acciderũt, rea non est. nam prio-
rum ego autor fui, id quod meo-
pte hoc capite pendo: præsens fa-
ctum Paçyas designauit, cui tu
Sardis commiseras: hic tibi pœ-
nas det.

a Hic mendosum
esse videtur Gra-
ecum exemplar.

b Verum simul-
atque Cyrus Sar-
dibus est profe-
ctus, Paçyas Ly-
dos ad desciscen-
dum à Tabalo &
Cyro impulit. Et
quia Sardium
thesaur.

c Non videntur
Lydi facessendi
mihi & sibi nego-
tium finem factu-
ri. Cogito nun-
quid maximè ex-
pediat eos in ser-
uitutem redigere.
Mihī enim vi-
deor nunc perin-
de fecisse, &c.

bis aucti, vel defectionem meditari audent, vel molesti esse possint. Interdicto illis ne arma bellica possideant, iubetóque supratunicam pallium gestare, induere item cothurnos. Adhæc impera ut liberos citharam pulsare, psallere, cauponari doceant. & mox comperies, ô rex, viros in mulieres degenerasse, nihilque metuendum ne rebelles vnquam à te desciscant. Hæc ideo Cræsus suggessit, quod optabiliorem Lydis hanc esse conditionem existimaret, quàm semel subactos venundari: sat sciens se, nisi prætextum idoneum cōminisceretur, non persuasurum illi ut institutū detrectaret. Adde etiam quod formidabat ne in posterum aliquādo Lydi, si imminuentem calamitatē effugissent, rebellātes à Persis funditus extinguerētur. Cyrus hac Cræsi admonitione gavisus, remissaque iracūdia, respondit ei se pariturum. Accersitóque continuo Mazare, homine Medo, eadē illi præcepit, quæ Cræsus suggesserat, Lydis imperanda. Atque præter hæc mandauit, illos omnes sub corona venundari, quotquot vnā cum Lydis Sardis oppugnassent: Pactyam autem viuum ad se perducī. Et ista quidem ex itinere quum præcepisset, * Lydos compulit ad Persarū mores recipiendos. Pactyas, intelligens exercitum non procul abesse, contritus confugit Cumam. Mazares verò nihil cunctatus, Cyri exercitus partē quam secum ducebat, Sardis promouit. Verum vbi Pactyam iam vnā cū suis cōmilitonibus Sardis abiisse cognouit, primū Lydos adegit Cyri mandatis obsecundare. Et iam inde Lydi omnem vitæ rationē cōmutarunt. Deinde Mazares nuntios Cumā misit qui Pactyam reposcerent. Cumæi verò cōsilio inito statuerūt ad deum apud Branchidas referendum quid facto opus esset. Erat enim illic oraculū peruestitū quo AEoles Ionēsque cōmuniter vti cōsueuerāt. Oraculum hoc in Milesiorū agro est situm supra Panormum portū. Missis igitur ad Branchidas consultoribus, rogabant quidnam

a In Persiam ad sedes suas perrexit. Παρ.

A γέωσι, μήτε δεινοί τε ἔωσι. ἀπείπε μὲν σφίσι πέμψας, ὅπλα δ' ἑῷα μὴ ἐκτῆσθαι· κελθε δὲ σφεας κηθῶνας τε ὑποδυῖν τοῖσι εἵμασι, καὶ κοθῶνους ὑπαδέεσθαι. πορεύεσθαι δ' αὐτοῖσι κηθαίρειν τε καὶ ψάλλειν, καὶ καπηλεύειν παιδύειν δὲ παῖδας. καὶ ἑαλέως σφέας, ὃ βασιλῶν, γυναιχῶν αὐτῶν· αἰδράων ὅψασι γυμνῶσθαι. ὥστε ὁδὸν δεινοί τοι ἔσονται μὴ ἀπογέωσι. Κερίσους μὲν δὴ ταῦτα οἱ ὑπέστητο, αἰρετώτερον ταῦτα δὲ εἰσκὼν Λυδοῖσι, ἢ αἰδραποδιδέναι τῶν περ σφεας ὅτις ἀνδρὸς ὅτι μὴ αἰετιόχρεων πορεύσασιν πορεύειν, οὐκ αἰσπείσει μιν μεταβουλεύσασθαι· ἀρῶ δέων δὲ μὴ καὶ ὑπερὶν κοτε. Λυδοῖσι, μὲν δὲ πῶρον ὑπεκδράμωσι, ἀποσάντες ἀπὸ τῶν Περσέων ἀπόλωνται. Κύρος δὲ ἡδείς τῇ ὑποθήκῃ, καὶ ὑπὲς τῆς ὀργῆς, ἐφ' ἧς οἱ πείθεσθαι. καλέσας δὲ Μαζάρην αἰδρα Μῆδον, ταῦτα οἱ ἐνετείλατο πορεύειν Λυδοῖσι τὰ ὅτι Κερίσους ὑπέστητο καὶ πορεύεσθαι αἰδραποδιδέσθαι τοῖς ἄλλοις παῖδας, οἱ μὲν Λυδῶν ὅτι Σάρδεις ἐστρατὸς ἀνδρῶν, αὐτὸν δὲ Πακτύλῳ πῶντος ζῶντα ἀγαγῆναι πρὸς ἐωῦτον. ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἐκ τῆς ὁδοῦ ἐντεταλμένος, ἀπήλαυνε ἐς ἡγεα τῶν Περσέων. Πακτύλῳ δὲ πυρόμενος ἀγγεῖν ἐστρατὸν, ἐπ' ἐωῦτον ἔοντα, δέσας ὥχεται φθίζων ἐς Κύμῳ. Μαζάρης δὲ ὁ Μῆδης ἐλάσας ὅτι τὰς Σάρδεις, τοῦ Κυροῦ στρατοῦ μοῖραν ὅσπ' ἔχον, ὥς οὐκ ὄρε ἐπ' ἔόντας δὲ ἀμφὶ Πακτύλῳ ἐν Σάρδισι, πορεύεσθαι μὲν τοῖς Λυδοῖσι μὴ ἀγχεσθαι τὰ Κύρου ἐντολὰς ὅτι τελέειν. ἐκ τούτου δὲ κελυσοσυνῶν Λυδοῖσι τὴν πᾶσαν διαίτην τῆς ζῆς μετέβαλον. Μαζάρης δὲ μὲν τῶν ἐπεμπε ἐς τὴν Κύμῳ ἀγγελοῖς, ἐκδιδόναι κελύων Πακτύλῳ. δὲ Κυμαῖοι ἐγκωσθαι συμβουλῆς πέρι ἐς θεὸν αἰῶσαι ὅτι Βεργχίδησι. μὲν γὰρ αὐτοῖσι μαντήιον ἐκ παλαίου ἱδρυμένον, τῷ Γ' ὡνές τε παῖδες καὶ Αἰολέες ἐώπ' ἔσθαι χρεῖσθαι. ὁ δὲ χῶρος δὲ, ὅτι δὲ Μιλησίων ὑπὸ Παυόρμου λιμένος. πέμψαντες ὧν οἱ Κυμαῖοι ἐς τοὺς Βεργχίδας θεοσκόποις, ἡρώτεω τῶν Πακτύλῳ ὁκοῖον ἡ ποιεόντες, τοῖσι μὲν ὡς χρεῖσθαι.

41

ἐπειρωτῶσι

ἐπειρωτῶσι δὲ σφί Τῶτα χρησθήειον ἐγέ-
νετο, ἐκδιδόναι Πακτύλῳ Πέρσῃσι. Τῶ-
τα δὲ ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσθον οἱ Κυμαῖοι,
ὄρμεατο ἐκδιδόναι· ὄρμεωμόρου δὲ Τῶτῃ
τῷ πληθέος, Ἀριστόδικος ὁ Ἡρακλείδew,
ἀνὴρ τῷ ἄσῳ ἐὼν δοκιμος, ἔχε μὴ ποιῆ-
σαι Τῶτα Κυμαῖοις, ἀπιστῶν τε τῷ χρη-
σμῷ, καὶ δοκέων τοῖς θεοπροπτοῖς οὐ λέγειν
ἀληθῆως. ἐς δὲ τοδύτερον πρὸ Πακτύεω
ἐπειρησάμενοι, ἦσαν ἄλλοι θεοπροπτοι,
τῷ καὶ Ἀριστόδικος ἑὸν ἀπικομῶν δὲ ἐς
Βραγχίδαας, ἐχρησθιαίεζον ἐκ πύργων
Ἀριστόδικος, ἐπειρωτῶν τὰς, Ὡνάξ,
ἦλθε πρὸ ἡμέας ἰκέτης Πακτύης ὁ Λυ-
δος, φάγων θάνατον εἰαγον πρὸς Περσέων·
ὅ δέ μιν ἔξαπτόνται, πρῶτα καλῶν-
τες Κυμαῖοις. ἡμεῖς δὲ δειμαίνοντες τῷ
Περσέων διώαμιν, ἰκέτῳ ἐς τὸδε ὕπε-
ρολμήαμεν ἐκδιδόναι, ὡς αὐτὸς ἀπὸ
σευ ἡμῖν δηλωθῇ ἀτρεκέως ὅς τε ποί-
ωμεν. ὁ μὲν Τῶτα ἐπειρωτῶν ὁ δὲ αὐτῷ
αὐτὸν σφίσι χρησμὸν ἔφαινε, καλῶν
ἐκδιδόναι Πακτύῃ Πέρσῃσι. πρὸς Τῶ-
τα ὁ Ἀριστόδικος ἐκ πρῶτοίς ἐποίησεν ἄδε·
πρῶτον τὸν νῆον κύκλω, ἔξαιρέσειεν εἰσὶν οἱ,
καὶ ἄλλα ὅσα ἑὸν νεοστυμῶνα ὀρνίθων γυνῆα
ἐπὶ τῷ νηῷ. ποιεόντος δὲ αὐτοῦ Τῶτα, λέγα-
ται φωνῇ ἐκ τῷ ἀδύτῳ γινέσθαι, φέρου-
σθαι μὲν πρὸς τὸν Ἀριστόδικον, λέγουσθαι δὲ
τὰς, Ἀνοσιώτατε αἰθερόπων, τί ἄδε βολ-
μας ποιεῖν; τοῖς ἰκέτῳ μου ἐκ τῷ νηῷ κε-
ραίης; Ἀριστόδικον δὲ οὐκ ἀπορήσθαι,
πρὸς Τῶτα εἰπεῖν, Ὡνάξ, αὐτὸς μὲν οὐ-
τω τοῖσι ἰκέτῃσι βοηθεῖς, Κυμαῖοις δὲ κε-
λεύεις τὸν ἰκέτῳ ἐκδιδόναι; τὸν δὲ αὐτῷ ἀ-
μείψασθαι τοῖςδε, Ναὶ καλῶ, ἵνα γὰρ ἀ-
σεβήσαντες, θάσσον ἀπὸ ληθεύς, ὡς μὴ βλοῖ-
πὸν πρὸ ἰκετῶν ἐκδοσὶς ἔλθοιτε ὅτι δὲ
χρησθήειον. Τῶτα ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσθον
οἱ Κυμαῖοι, βραχέμενοι ὅτε ἐκδόντες ἀ-
πολέατο, ὅτε πρὸ ἐωυτοῖσι ἔχοντες πολιορ-
κέατο, ἐς Μιτυλήνῳ αὐτὸν ἐκπέμπουσι.
οἱ δὲ Μιτυλήνῳ, ὅτι πέμποντος τῷ Μα-
ζάρειος ἀγγελίας ἐκδιδόναι τὸν Πακτύῃν,
runt Cumæi, neque volentes Paṭyā Persis tradere interimendū, neque eundē
penes se detinendō, Cyrū ad ciuitatis suæ expugnationē excitare, hominē able-
gant in Mitylenā. Mitylenæ, quū Mazares subinde per nūtiōs Paṭyā flagitaret,

A Consulētibz respōdebatur Pa-
ṭyam Persis esse permittendū.
Quæ quum relata audirent * Cu-
mæi, putauerunt oraculo acqui-
escendū, Paṭyāque reddē-
dū. Cæterū quum huc bona
pars propensa esset, Aristodicus,
Heraclidis filius, vir inter cæteros
Cumæos clarus, seu oraculo pa-
rum fidens, siue ipsos consulto-
res oraculi responsū non rectē
perferre existimans, constanter
obstabat quominus oraculo Cu-
mæi obtemperarent. Vnde factū
est ut iterum de Paṭyā interro-
gaturi alii mitterentur sacerdotes
consultores, inter quos ipse quo-
que Aristodicus erat. Hi quum ad
Branchidas peruenissent, vnus ex
omnibus Aristodicus consulebat
oraculum, sciscitans in hæc ver-
ba, O rex, venit ad nos supplex
Paṭyas Lydus, mortem fugiens
violentam: Persæ eundem repo-
scentes, iubent Cumæos hominē
dimittere. Nos Persarū poten-
tiam formidantes, tamen suppli-
cem nōdum reddere ausi sumus,
donec intelligeremus ex te indu-
bitatō quid facere nos conueni-
ret. Hūc in modū sciscitanti Ari-
stodico, idem rursus respōdeba-
tur quod priores retulerāt, nem-
pe Paṭyam Persis permittendū.
Post hæc Aristodicus tale quippiā
de industria aggreditur: Téplum
circumciens, passerēs aliāque au-
culas quæ fortē in templo istic ni-
dulabantur, ē nidis exemit. Quæ
quum ille faceret, memorant vo-
cem ex adyto auditam quæ ad A-
ristodicum ferretur, atque huius-
modi quædam sonaret, Hominū
scelestissime, quænam libido te
inceffit vt auderes meos supplices
diripere? Aristodicum nihil dubi-
tasse ad hunc modum responde-
re, Tūnc rex sic auxiliū fers sup-
plicibus, & Cumæos iubēs suppli-
cem Paṭyam tradere Persis? Cui
deus respondens, Equidem, in-
quit, iubeo vt impii malē perea-
tis, neque deinde oraculum hoc
de reddēdis vestris supplicibus
lacestatis. Porro vbi responsū
hoc postremum relatum audiue-

b Cumæi, Pa-
ṭyam tradere de-
creuerant. Vel, in
animo habebant.
Quum autem vul-
gus hoc decre-
uisset, Aristod.

a Haud enim possum id certò dicere, quum res ad exitum perdu- cta non fuerit.

b Neque bella- ria ex fruge inde collecta pinseban- tur. Denique om- nia, &c.

c Illo in prædam suis militibus ex- posito: Magnæ.

d Cyrum ad re- gnum obtinendū adiuerat. Hic, &c.

e Postquā enim ciues intra mœ- nia compulerat, aggere, &c.

f Phocæam pri- mam Ionum ci- uitatem oppugna- uit. Hi Phoc.

g Longinquis nauigationibus vñ sunt: Adr. h Ostenderunt, &c.

paciscuntur pro certa mercede mittendum: ^a quod tamen no- lim indubitato asseuerare, quan- doquidem nō fuit perfoluta. Cum- mæi, cognoscentes ea quæ circa Paçtÿā à Mitylenæis gesta essent, misso ad Lesbum nauigio, Paçtÿā deportant in Chium. Indidē ve- rò ex Mineræ tutelaris deæ tem- plo violenter raptus, à Chiis red- ditur. Reddiderunt autem pro A- tarnei mercede. Atarneus autem locus est Mysia, e regione Lesbi situs. Et sic quidē in custodia Per- sæ habebant Paçtÿam, vt Cyro quū primū liceret traderetur. Atque multo exinde tempore, Chiorum nullus ex Atarneco ne- que molis libabat hordeaceis deo cuiquam, ^b neque secundæ men- sæ fructibus inde decerptis uteba- tur. Breuiter omnia à sacrorum vñ remouebantur quæ ex agro illo prouenirent. Postquā ve- rò Paçtÿas iā à Chiis traditus fuit, Mazares mox in illos castra pro- mouit qui vnā cum Paçtÿa Ta- balum oppugnassent: & partim Prienēses subegit, partim Mæan- dri campum incurfauit, ^c frumē- tationē militibus faciēs: Magne- siam etiam pari modo. Postremò Mazares morbo correptus, vita defungitur.

In defuncti verò locū suffectus Harpagus, & ipse Medus: nimirū quem Medorum tyrānus Astya- ges indignis epulis exceperat, qui- que ^d Cyrum in regni potestatem inuexerat. Hic, inquam, à Cyro institutus dux, simulatque in Io- niam venit, vrbes ductis aggeri- bus cepit. ^e Nam vbi mœnia ci- uesque vndique exercitu clausif- set, aggere ad murum obiecto ci- tra negotium expugnabat: atque sic ^f Phocæa prima Ionum ciui- tate potitus est.

Hi Phocenses, primi Græco- rum ^g longis nauibus vñ ferūtur: Adriamque simul & Tyrrheniā, Iberiam atque Tartessum ^h occu- pauerunt. Nauigiis autē uteban- tur non rostratis, sed penteconte- ris, hoc est lembis quinquagenūm remorum. Hi quum primum Tar- tessum venirent, grati admodum fuerunt regi, cui nomen erat Arganthonio, quique iam octoginta annis Tartessiorum regno præfuerat.

A παρεσθιάζοντο ὅτι μιᾶς ὁσμῆς. οὐ γὰρ ἔχω τὴν γε εἰπεῖν ἀπεκείως· οὐ γὰρ ἐτελεύ- η. Κυμαῖοι γὰρ ὡς ἑμαῖον ταῦτα παρσο- μῆμα ἐκ τῆς Μιτυληναίων, πέμψαντες πλοῖον ἐς Λέσβον, ἐκχεμίζοσι Πακτύην ἐς Χίον. ἐνθεῦτεν δὲ ἔξ ἱεροῦ Ἀθηνᾶς πολιοῦχου ἀποσπασθεῖς, ὑπὸ Χίων ἔξ- εδόθη· ἔξεδδσαν δὲ οἱ Χῖοι ὅτι τὰς Ἀπαρ- νεῖ μιᾶς· τῆς δὲ Ἀπαρνέως τούτου ἐστὶ χῶ- ρος τῆς Μυσῆς, Λέσβου αἰτίας. Πακτύην μὲν τὴν παρὰ δὲ ἄρμυοι οἱ Γέροισι εἶχον ἐν φυλακῇ, θέλοντες Κύρῳ ἀποδέξαι. ἡ δὲ χεῖρος οὗτ' οὐκ ὀλίγος ἡρόδμος, ὅτι Χίων οὐδεὶς ἐκ τῆς Ἀπαρνέως λούτου, οὔτε οὐλὰς κριθῶν πορεύουσιν ἐποιέετο θεῶν οὐ- δειν, οὔτε πέμματα ἐπέσπετο καρποῦ τῆς ἐνθεῦτεν, ἀπείχετο τε τῆς πώτων ἱερῶν τὰ πώματα ἐκ τῆς χῶρης ταύτης γινόμενα. Χῖοι μὲν τὴν Πακτύην ἔξεδδσαν. Μα- ζάρης δὲ μετ' ταῦτα ἐστρατεύετο ὅτι τοῖς συμπολιορχήσαντες Τάβαλον. καὶ τῆ- το μὲν, Περίλυτος ἔξελυδραποδίστατο· τῆ- το δὲ, Μαμαῖδρου πεδίον πρὶν ἐπέδραμε, λήϊον ποιόμενος τὰς στρατῶν. Μαγνησίῳ δὲ ὡσαύτως. μετὰ δὲ ταῦτα, αὐτίκα νού- σω τελευτᾷ.

ΑΠΟΘΑΝΟΝΤΟΣ ΔΕ ΤΟΥΤΟΥ, ΑΡ- παγος κατέβη ἀφ' αὐτοῦ τῆς στρατηγίας, ἡμὸς καὶ αὐτὸς ἐὼν Μήδης, ὁ Μήδων βασιλεὺς Ἀστυάγης ἀνόμῳ τραπέζῃ ἔδαι- σε, ὁ τὰς Κύρῳ πλὴν βασιλείῳ συλκατερ- γασάμενος. οὗτ' ὡς νῆρ τότε ὑπὸ Κύρῳ στρατηγὸς ἀποδείξει, ὡς ἀπείχετο ἐς τὴν ἰω- νίῳ, αἶρεε τὰς πόλεις χῶμασι, ὅπως γὰρ ἡ- χήρεας ποιήσῃ, ὅς ἐνθεῦτεν χῶματ' αὐτῶν πορεύσῃ τείχεα ἐπώρθε. πορὶ τῇ δὲ Φω- καίῃ Ἰωνίης ἐπεχείρησε.

Οἱ δὲ Φωκαεῖς ὅτι ναυπηγῆσι μακρῆσι πρῶτον Ἑλλήνων ἐχρήσαντο, καὶ τὸν τε Ἀδρίην ἐτ' Τυρρηνίην ἐτ' Ἰβηρίην καὶ τὸν Ταρ- τήσων οὐσίῃσι οἱ κατὰ δέξαντες. ἐναυτίλ- λοντο δὲ ἐπὶ τροχὺ ληστῶν ναυσὶ, ἀλλ' ἂν πεντηκον- τέροισι. ἀπὸ ἑρμῶν δὲ ἐς τὸν Τάρτησων, Εὔρωφίλεις ἐγένοντο τὰς βασιλείῃ τ' Ταρ- τησίων, τὰς ἑνομα μὲν ἡ Ἀργανθώνιος· ἐτυράνθησε δὲ Τάρτησος ὁ δὲ ἀκόλῃα ἔτα, &c.

ἐβίωσε δὲ πρῶτα, εἰκοσι καὶ ἑκατὸν. οὕτω δὲ τῶν αὐτῶν ὡς φιλέας ^α Φωκαεῖς οὕτω δὲ τι ἐγύοντο, ὡς τὰ μὲν πρῶτα σφέας ἐκλιπόντες Ἰωνίῳ, ἐκέλευε τῆς ἐαυτοῦ χώρας οἰκῆσαι ὅκου βούλονται· μὲν δὲ, ὡς τῆτο οὐκ ἐπειθε δὲ Φωκαεῖς, ὁ δὲ πύρρῳς ^β Μήδων πρὸ αὐτῶν ὡς αὐξοίτο, ἐδίδου σφι χρήματα τῆς πρὸς ἐξουσίας πλὴν πόλιν. ἐδίδου δὲ ἀφειδίως· καὶ γὰρ καὶ ἡ πρὸς τοῦ τείχεος οὐκ ὀλίγοι εἰσὶ τῆτο δὲ πρῶν, λίθων μεγάλων, καὶ βυσσινιάρμοσμένων. ὁ μὲν δὲ τῆς τοῖσι Φωκαεῖσι ἔσπευτο τοῖσι δὲ ἐξέποιήθη. ὁ δὲ Ἀρπαγρὸς ὡς ἐπῆλθε πλὴν γρατίῳ, ἐπολιόρκει αὐτοῖς, πρὸς γὰρ ὁ μὲν ἔπειτα, ὡς οἱ καταρχῇ εἰ βούλονται Φωκαεῖς πρὸς μαχεῖν ἕνα μακρὸν τῶν τείχεος ἐρεῖλαι, καὶ οἰκημα ἐν κατεργασίᾳ· ^γ δὲ Φωκαεῖς, πρὸς μακρόντες τῇ δουλοποιίᾳ, ἐφασάν γελευν βουλεύσασθαι ἡμέρῳ μίῳ, καὶ ἔπειτα ὑποκρινέσθαι. εἰ δὲ βουλεύονται αὐτοὶ, ἀπαρχαίῳ ἐκείνῳ ἐκέλευον πλὴν γρατίῳ ἀπὸ τῶν τείχεος. ὁ δὲ Ἀρπαγρὸς ἔφη εἰ δύναντο μὲν δὲ τὰ ἐκείνοι μέλλοιεν ποιεῖν, ὅμως δὲ σφι παρῆναι βουλεύσασθαι. εἰ δὲ ὦν ὁ Ἀρπαγρὸς ἀπὸ τῶν τείχεος ἀπήγαγε πλὴν γρατίῳ, ^δ Φωκαεῖς δὲ οὕτω κατεπαρῆσαντες τὰς πεντηκοντέρας, ἐσθλῆς νοὶ τέκνα καὶ γυναικας καὶ ἑπιπλα πρῶτα, πρὸς δὲ καὶ τὰ ἀγάλματα τὰ ἐκ τῶν ἱερῶν, καὶ τὰ ἄλλα αἰσθητά, χωρὶς ὅτι χαλκὸς ἢ λίθος ἢ ῥαφῆϊν, τὰ δὲ ἄλλα πρῶτα ἐσθλῆς, καὶ αὐτοὶ ἐσθλῆς, ἐπλεον ὅτι Χίου. πλὴν δὲ Φωκαεῖς ἐρημωθεῖσιν αὐτῶν ἔχον οἱ Πέρσαι· ^ε δὲ Φωκαεῖς, ἐπὶ τε σφι Χίοι τὰς νήσους τὰς Οἰνούσας καλεομένας οὐκ ἐβόλυντο ὠκυπόροισι πωλέειν, δειμαίνοντες μὴ αἰ μὲν ἐμπεριον γίνονται, ἢ δὲ αὐτῶν νῆος ἀποκρίσθαι, οὕτω εἶνεκα, πρὸς τὰ οἱ Φωκαεῖς ἐπέλλοντο ἐς Κύρνον. εἰ γὰρ τῇ Κύρνῳ εἰκοσι ἔτεσι πρῶτον οὕτω· ἐκ θεοπρεπείας αἰετήσαντο πόλιν τῇ οὐνομαζομένην Ἀλαλίᾳ. Ἀργανθῶνιος δὲ πλὴν καὶ τὰ ἡδη τετελευτήκει. πολλοὶ δὲ ὅτι πλὴν Κόρινον, πρῶτα κατεπαρῆσαντες ἐς πλὴν Φωκαίῳ, κατεφόνυσαν τῇ Περσέῳ

A Vixit autem annos cētum viginti. Atque ^a Phocenses Arganthonio ista occasione redditi sunt amici, quod videlicet Phocenses Ioniam relinquentes, iussit in sua ditione sedes deligere ubicunque illis liberet. Verum quū hoc non persuasisset Phocensibus, intelligeretque interim Medum in eos exercitum ducere, pecunias numeravit liberaliter. Siquidem ipsius muri ambitus non paucorū est stadiorum, totusque à maiusculis lapidibus, iisque affabrè cōcinnatis. Et murus quidem ille à Phocensibus hoc pacto fuit constructus. Porro Harpagus exercitum promouens, urbem oppugnauit: quū ^b postulasset prius sibi sat esse, si vellent Phocenses vnum duntaxat muri propugnaculum demoliri, vbi habitationem extrueret, *cetera illis se permissurum intēta*. Phocenses seruitutem auerfantes, responderunt diem vnum se ad consultandum sumpturos: sed interim dum consultaretur, illum exercitum ab vrbe iubebant abducere. Harpagus autem, quanquam se scire diceret quid facturi essent, tamen se illis vt consultarēt permittere. Simul atque igitur ille exercitum abduxit, Phocenses continuo lembos instruxerunt, quibus liberos vnā cum vxoribus atque supellestiale vniuersa imponent: ad hæc statuas quoque templorum & cetera donaria, nisi quæ vel ferrea vel lapidea aut denique pida essent, & reliqua omnia imposuerunt. quas & ipsi conscendentes, soluerunt, traieceruntque in Chium. Phocæam autem iam desertam hominibus occupauerunt Persæ. Phocenses autem, quum ipsis Chii insulas quæ OEnusæ vocantur, licitantibus addicere nollēt, metuentes ne illuc emporium transferretur, obque hanc causam hæcorū insula excluderetur, cōcesserunt in Cynrū. Hic enim iam ante viginti annos ciuitatē ex vaticinio condiderant, nomine Alaliā. Interea autē Arganthonius fatis cōcesserat. Porro Cynrū traieçuri Phocenses, prius diuerterunt Phocæā, præfidiāque illic Persarū

^a Phocenses huc viro adeofuerunt accepti, vt primū quidem ipsos relicta Ionia quam vellent suæ regionis partem incolere iusserunt: deinde verò quum id non persuaderet, & ex illis audiret Medi vires crescere, pecuniam illis ad urbem muro circumvallandam dedit: & quidem largē. Siquidem, *c.*

^b Proposuisse *id.*

a Diras atroces
imprecati sunt o-
mnibus suæ clas-
sis qui illic rema-
nerent. Ad hæc
ferri massam can-
dentem in mare
proiecerunt, seq-
nō prius Phocæā
reversuros iura-
runt quàm hæc
inassa emergeret.
Commod. Græ.
Hæc autem verba,
Saxū vadis imis
leuatū renarit,
sumpsit Valla ex
Horatio.
b At quum Cor-
sicam nauigarent,
maiorē illorum
partem desiderii
ac commiseratio
cepit ipsius vrbis,
ac sedium suæ re-
gionis. Quare
violato iure iurā-
do Phocæam re-
meant. Alii au-
tem iur.

c Mente aliena-
bantur.

quæ ab Harpago fortè custodiæ
causa relicta fuerant, trucidarūt.
Quibus patratīs, * quotquot ex
classica sodalitate supererant, cō-
muni consilio sese mutuis exci-
tationibus dirisq̃ deuotioni-
bus astringunt. Ad hæc grande
saxum in mare demergunt, iura-
mentoque confirmant nō prius
se de repetenda patria cogitatu-
ros, quàm saxum vadis imis leua-
tum renarit. b Commodum ve-
rò, profectiōnem molientibus,
plusquam mediocritatē desiderium
cepit ingens paterni soli morum-
que Phocensium: & plerique e-
tiā violato iuramēto remigrarūt
in l'hoceam: alii autem iuriu-
rando satisfaciētes, soluentēque
ex Oēnūsīs, Cynnum rectā petie-
runt. Quò quū appulissent, com-
muniter habitarunt vnà cum su-
perioris temporis colonis, annis
quinque, sacrāque crexerūt. Cæ-
terum quum iam vicinos circū-
quaque hostili more. popularen-
tur, communi sententia bellum
in eos adornant Tyrreni atque
Carthaginenses, vtrique sexaginta
nauibis instructi. Phocenses
ex aduerso sexaginta & ipsi naues
milite implent, obuiamque illis
procedunt in mare quod appel-
latur Sardonium. Commissa na-
ualis pugna, Phocēsis Cadmea
quædam contigit victoria. nam
quadraginta illis naues perierūt,
reliquæ viginti contulis rostris
factæ inutiles. Regressi igitur A-
lialiam, sumptis liberis vxoribuf-
que, atque reliquis facultatibus
quantas naues ferre poterant, re-
liæta Cynno, demigrarunt Rhe-
gium. Verum ē nauibis illis quæ
perierant, quotquot homines in
Carthaginēsiū Tyrrenorum-
que manus peruenerunt, (capti e-
nim plurimi) hi omnes protracti
ē nauibis, lapidibus obruebantur.
Deinceps verò quæcūque
ex Agyllēsiū vel pecoribus vol-
iumētis atque hominibus locum
illum accedebant, vbi Phocen-
ses lapidati fuerāt, cōtinuò c mor-
bida fiebant, stupore atque igne
corripiebantur sacro. Quare A-
gyllenses Delphos miserūt, volen-
tes cōmissum illud expiare. Pythia hæc iussit facere, quæ etiā nūc ab Agyllæis
obseruatur. nā & iusta illis persoluūt magnificè, & gymniciū celebrāt certamen.

πλώ φυλακῶν, ἢ ἐφεσῦρεε παρὰ δὲ δὲ α-
μύνη παρὰ Ἀρπάγου πλὴν πάλιν. μὲν δὲ,
ὡς τὸ σφι δὲ ἐργαστο, ἐποίησαντο ἰχυρεῖς
κατὰρας πρὸς ὑπολὶ πομῶν ἐωυτῶν τε
πόλου. πρὸς δὲ ταύτησι, καὶ μύδρον σι-
δήρεον κατεπόντωσαν. καὶ ὠμοσάν μὴ
παρὶν εἰς Φωκαίῳ ἦσαν, παρὶν ἢ μύδρον
τῶτον ἀναφῆναι. γαλλομῶν δὲ αὐτῶν ἐπὶ
πλὴν Κύρνον, ὑπὸ ἡμίστεας τῶν ἀσπῶν ἐλα-
βε πόρος τε καὶ οἶκος τῆς πόλιος, καὶ τῶν
ἡγεῶν τῆς χώρας. ψευδορῆχοι δὲ θυρόμυθοι,
ἀπέπλεον ὀπίσω εἰς πλὴν Φωκαίῳ. οἱ δὲ
αὐτῶν δὲ ὄρκειον ἐφύλασσον, ἀεργῆντες ἐκ
τῶν Οἰνουατέων, ἐπλεον. ἐπεὶ τε δὲ εἰς πλὴν
Κύρνον ἀπίκοντο, οἶκεον κοινῇ μὲν τῶν πρὸ-
τερον ἀπικομῶν, ἐπ' ἕτεα πέντε καὶ ἰσά
ἐνιδρύσαντο. καὶ ἄλλον γὰρ ἥδη καὶ ἐφεσῶν
τοῖς παλαιόχαις ἀπομῆσαι. στρατεύοντα ὡν
ἐπ' αὐτοῖς κοινῶ λόγῳ χρησάμενοι Τυρση-
νοὶ καὶ Καρχηδόνιοι, τοῖς ἐκαστέροις ἐξήκοντα.
οἱ δὲ Φωκαῖες, πληρώσαντες καὶ αὐτοὶ τὰ
πλοῖα, εἶοντα θρήνηον ἐξήκοντα, ἀντία ζον
εἰς τὸ Σαρδόνιον καλεόμενον πέλαγος. συμ-
μίσθοντων δὲ τῇ ναυμαχίᾳ, Καδμείῃ τις
νίκη τοῖσι Φωκαῖσι ἐγένετο. αἱ μὲν γὰρ τε-
σσεράκοντα σφίσι νῆες διεφθάρησαν, αἱ δὲ
εἴκοσι καὶ παρὰ ἐξομα, ἡσθμ' ἀχρηστοὶ ἀπεγρά-
φατο γὰρ τοῖς ἐμβόλοισι. καταπλώσαντες
δὲ εἰς πλὴν Ἀλαλίῳ, ἀνέλαβον τὰ τέκνα καὶ
τὰ γυναῖκας, καὶ πλὴν ἄλλῳ κίπῳ ὅσῳ
οἱ αἱ τε ἐγγύοντο αἱ νῆες σφι ἄλῃ. καὶ ἐπειτα
ἀφέντες πλὴν Κύρνον, ἐπλεον εἰς Πήγιον. τῶν
δὲ Διφθαράσιων περὶ τοῖς αἰδράσι οἱ τε
Καρχηδόνιοι καὶ οἱ Τυρσηνοὶ ἐλαχόν τε αὐ-
τῶν πολλὰ πλείους, καὶ τοῖς ἐξαχάρη-
τες κατέλυσαν. μὲν δὲ, Ἀγυλλαίοισι πρῶ-
τα τὰ παρὶόντα τὸν χώρον ἐπὶ τοῖς Φωκα-
ῖας καὶ ταλῶντες ἐκείνο, ἐγένετο Διφ-
θροφα καὶ ἐμπερεῖα ἐξ ἀπὸ πλεονατίας ὁμοῖως
πρὸς ἄλλα καὶ ὑπολὶ γῆς, καὶ αἱ δὲ σφαί-
ροι δὲ Ἀγυλλαῖοι εἰς Δελφοὺς ἐπεμποι, βε-
λῆμοι ἀκίσταται πλὴν αἰμῶντα δα. ἡ δὲ
Πυθίη σφῆας ἐκέλευε ποιῆναι καὶ γὰρ οἱ
Ἀγυλλαῖοι ἐπὶ ὅτι τελέεσσι καὶ γὰρ ἐκείνη
σφι μεγάλας, καὶ ἀγῶνα γυμνικῶν ἐπὶ τῶν.

43

τὰν γυμνί-
κων καὶ ἰσπ-
κῶν ἐστ.

καὶ οὗτοι μὲν τῷ Φωκασίῳ τοιούτω μὲν
 διεχρήσατο. οἱ δὲ αὐτῶν ἐς τὸ Ρ' ἤμον κα-
 ταφυγόντες, ἐνθα δὲ τὸν ὀρμηώδηρον, ἐκ τῆ-
 σόμῃ πόλιν γῆς τῆς Οἰωτρίης τῶν τῶν,
 ἥτις νῦν ἔστι καλεῖται. ἐκ ποσὶν δὲ τῶν-
 τῶν, πρὸς ἄνδρ' ὅσους Προειδωνιήτεω μαθόν-
 τες ὡς Κῦρνον σφι ἡ Πύθην ἐχρησε κτί-
 σαι, ἥρων ἐόντα, ἀλλ' οὐ πῶ νῆσον. Φωκασί-
 μὲν νῦν περὶ τῆς ἐν Ἰωνίᾳ οὕτω ἔχει.

Παραπλήσια δὲ τοῖσι καὶ Τηίοι ἐ-
 πίησαν. ἐπὶ τε γὰρ σφῶν εἶλε χάμα-
 τι δὲ τῆχος Ἀρπαγός, ἐσβαίντες πάντες
 ἐς τὰ πλοῖα, οἶχοντο πλεόντες ὅτι τῆς
 Θρηίκης. καὶ ἐνθαῦτα ἐκ ποσὶν πόλιν
 Ἀβδηρα. πῶν πρὸς τῶν Κλα-
 ζοδῶν. Τιμησίος κτίσας, οὐκ ἀπώνητο,
 ἀλλ' ἐπὶ Θρηίκῃ ἐξελαθεῖς, ἡμαῖς
 νῦν ἐπὶ Τηίων ἐν Ἀβδηρῶσι ὡς ἥρως ἐ-
 χει. οὗτοι μὲν νῦν Ἰώνων μοῖροι πῶν δου-
 λοσυνῶν οὐκ ἀνεχόμενοι, ἐξέλιπον τὰ
 πατρίδας. ὅς δ' ἄλλοι Ἰῶνες, πῶν Μι-
 λησίων, ἀφ' ἡμῶν μὲν ἀπικέσθαι Ἀρπά-
 γου, καὶ τὰς οἱ ἐκλιπόντες. καὶ ἄνδρες
 ἐγγόνων ἀγαθοί, πρὸς τῆς ἐνθαῦτα ἕκαστος
 μαχόμενοι. ἐσπαθόντες δὲ καὶ ἀλόντες, ἐ-
 μένον κατὰ χάριν ἕκαστος, καὶ τὰ ὅπτα-
 σόμενα ἐπέτελεον. Μιλήσιοι δὲ (ὡς καὶ
 πρὸς τῶν μοι εἴρηται) αὐτῶν Κύρου ὄρκειον
 ποιησάμενοι, ἡσυχίαν ἔχον. οὕτω δὲ δὲ
 δαῖτερον Ἰωνίᾳ ἐδεδούλωτο. ὡς δὲ πρὸς ἐν
 τῇ ἡπείρῃ Ἰωνίας ἐχειρώσατο Ἀρπαγός, οἱ
 τῶν ἡσυχίαν ἔχοντες Ἰῶνες, καὶ τὰ ὄρκειον
 τῶν τῶν, σφῶν αὐτοῖς ἐδόσαν Κύρου. κα-
 κακωμένων δὲ Ἰώνων, καὶ συλλεγμένων
 ὅσων ἦσαν ἐς τὸ Παμινώνιον, πτωχάτομα
 γνῶμην Βιάτα αἰδρα Περίωρα ἀποδὲ-
 ξασθαι Ἰῶσι χρησιμότητι, τῇ εἰ ἐπεί-
 στοντο, πρὸς αὐτῶν βίδα μόνον Ἑλλήνων
 μάλιστ' ὅς ἐκέλευε κοινῶς τὸν Ἰῶνας ἀ-
 ερθῆναι πλεῖν ἐς Σαρδίαν, καὶ ἐπειτα πό-
 λιν μίαν κτίζειν πῶν Ἰώνων. καὶ οὕτω
 ἀπαλαμψάμενοι σφῶν δουλοσυνῆς, βίδα
 μόνον ἡσυχίαν τε ἀπάσων μεγίστην νεμομέ-
 ρους, ἐν ἄρχοντες ἄλλων. μένουσι δὲ σφι ἐν
 τῇ Ἰωνίᾳ οὐκ ἐφ' ἐν ὁρᾷ ἐλθεῖν ἐ-
 πὶ ἐσομένῃ. αὕτη μὲν Βιάτης ἡ Περικλέους
 γνῶμη ὅτι διεφθαρμένοι Ἰῶσι γινώσκον.

Et Phocenses quidem huiusmo-
 di fato vsi sunt. Illi autē qui hinc
 progressi Rhegium confugerant,
 ciuitatem condiderunt in agro
 Oenotriæ quæ nunc appellatur
 Hyela. Atque Phocensium in Io-
 nia res sic habent.

a Hyela. Eam au-
 tem condiderunt,
 à quodam Posi-
 doniate edocti,
 Pythiæ oraculo
 iussos fuisse Cyr-
 num cedere, qui
 heros esset, non
 ipsam insulam.
 Atque Phos.

Simile quiddam accidit Teiis,
 quos simulatque aggerum bene-
 ficio cepisset Harpagus, omnes
 consensu nauibustraiecerunt in
 Thraciam, ibidemque urbē con-
 diderunt Abdera, cuius fundamē-
 ta prius iecerat Temesius Clazo-
 menius: sed nihil pro hac sua o-
 pera fructus reportans, à Thraci-
 bus expulsus fuerat: nunc tamen
 à Teiis apud Abdera heroum col-
 litur honoribus. Hi igitur Ionum
 soli seruitutem non ferentes, pa-
 trium solū reliquere. Verum
 alii Iones, præter Milesios, prælio
 superati tandem, accesserunt Har-
 pago, perinde atque illi qui defe-
 cerunt, virósque se strenuos de-
 clararunt, pro suis quisque forti-
 ter pugnans. Superati autē & ca-
 pti in sua quisque patria reman-
 serunt: eaque quæ imperabantur
 subibant. Milesii qui iam Cyro
 foedere astricti erant, (quemad-
 modum superius à me com-
 moratum est) quietem agebant.
 Hunc itaque in modum Ionia se-
 cundo in seruitutem fuit redacta.
 Porro quum Ionibus iis potitus
 esset Harpagus qui continentem
 habitabant, insularum horū exem-
 plo conterriti, ultro sese dedide-
 runt Cyro. Iam verò Ionibus, e-
 tiam si afflictis, nihilominus sese
 ad Panionium recipientibus, au-
 dio Biantem Prienarum saluber-
 rimum dedisse consilium: cui si
 obtemperassent, licuisset Græco-
 rum omnium felicissimos viue-
 re. Siquidē ille suadebat vt com-
 muni classe soluentes, Sardiniam
 peterent, & ibi vnā ciuitatem
 omnium Ionum construerent.
 Hoc enim pacto eos seruitute li-
 beratos feliciter esse viaturos, o-
 mnium insularum maximā in-
 colentes, & cæterarū imperio po-
 tiētes. Sin autē manerēt in Ionia,
 nullam inquit sibi apparere liber-
 tatis spem. Hæc Biatis sententia i-
 psis Ionibus subactis prodita fuit.

b At cæteri Io-
 nes (exceptis Mi-
 lesiis) præliū qui-
 dem & ipsi cum
 Harpago commi-
 serunt, sicut & qui
 solum patriam re-
 liquerunt: seque
 fortiter gesserunt:
 pro sua quisque
 patria pugnantes:
 sed superati ca-
 pti, in suis se-
 dibus remanse-
 runt, imperata fa-
 cientes. Milesii
 autem, qui, Cy-
 ro. Fortasse tamē pos-
 sit & aliter expo-
 ni, μόνον καὶ γὰρ
 πῶν.

Verum Thaletis quoque sanum illud consilium, iam ante subacta Ioniam datum, nempe qui iussit Ionas vnam quandam communem curiam habere, eamque esse in Teo: propterea quod Teos in media esset Ionia: ceteras autē ciuitates habitatas, nihilominus huic parituras quā aliarum ciuitatum tribus legibus parerent. Atque hi quidem huiusmodi cōsilia dederunt.

Harpagus, subacta Ionia, in Caras exercitum traduxit, & Carios atque Lycios, vna ducēs Ionas atque Aeoles. ^b Nam Cares ab his oriundi ex insulis progressi sunt in continentem. Olim enim Minoi parebant, appellabanturque Leleges, & insulas habitabāt. tributum autem nullum pendebant, quantum equidem possum superiora repetendo ē longissimo

^a Nihilominus eodem loco haberi quo tribus. Sed νομοθῆναι α-
βισμ etiam inter-
pretationem ad-
mittit.

^b Inter hos autē Cares ex insulis in continentem venerunt. Olim, &c.

^c Vel, Quum Minoi opus erat, naues, &c.

^d Quum autem Minos magna di-
tione potitus es-
set, prosperaque
in bello fortuna
vteretur, longē
Carica gens supra
omnes alias cele-
bris erat. Tribus
que rebus quas il-
li excogitarant, v-
si sunt Græci.

Quippe gal.

^e Vel insignia, &c.

^f Anfas quoque
scut. excog. Antea
nanque absque
anfis gestab. cly-
peos quicunque
illis vti soliti erāt:
collōque & dex-
tro humero cir-
cumpositos vin-
culis coriaceis te-
nentes agitabant.
Post Caras, &c.

auditu coniectare: sed quum Mi-
nos flagitabat, naues ei implebāt.
^d Ille felici vsus belli successu, mul-
tos agros populabatur. Caricæ
gentis, omnium quæ illis tempo-
ribus claruerunt ingeniosissimæ,
memorantur tria inuenta. quip-
pe galeis cristas imponendas pri-
mi ostenderunt Cares, clypeis si-
gna adiungere, postremo lora
quoque scutorum excogitauerunt.
antea nanque citra habenas
gestabant quotquot clypeis ute-
bantur, ac balteis duntaxat coria-
ceis fulcientes, collo sinistroque
humero sustinebant. Post Car-
ras verò tempore longo succedē-
te, Dories atque Iones ex insulis e-
gredientes, in cōtinenti sedes po-
suerunt. Hunc in modum Cretē-
ses de Caribus referunt. Quanquā
his non assentiuntur Cares qui se
aborigines atque indigenas esse
memorant, eodēque nomine
vsque vsos. atque apud Mylassos
Iouis Carii delubrum ostentant
vetustissimum, quo communi-
ter quoque Myfi atque Lydi v-
tuntur, vt qui Caribus sint ger-
mani. Quippe Lydum & My-
sum Caris fratres esse dicunt, at-
que ob id eodem vtuntur fano:
at quotquot alterius sunt gentis,
etiā si Carum lingua vrantur,
non tamen sacro participant.

^a χρηστή δέ, καὶ τὸν ἢ δὲ φαρμάκων ἰωνίω,
θαλέω αἰδρὸς Μιλησίου ἐγμέτο, αἰέκα-
θεν ἡμὸς ἐόντος Φοίνικος ὅς ἐκέλευε ἐν βου-
λαυτῆριον ἰωνας ἐκ τῆσθαι. ὅ δὲ ἐπὶ τῷ
τέω. Τέων γὰρ μέσον ἐπὶ ἰωνίης. τὰς δὲ ἄλ-
λας πόλεις οἰκεομένων, μὴ δὲ ἡσων νομί-
ζεσθαι, κατὰ τὸν εἰ δῆμοι εἶεν. οὕτω μὲν δὴ
σφι γνῶμας τοιαύτῃ ἀπεδέξαντο.

Ἀρπαγὸς δὲ καταστρέψας ἰωνίω,
ἐποίητο στρατὸν ἐπὶ Κᾶρες καὶ Καυ-
νίους καὶ Λυκίους, ἅμα ἀγρόμενος καὶ ἰωνας

^b καὶ Αἰολέας. εἰσὶ δὲ τούτων Κᾶρες μὲν ἀ-
πὸ γένου ἐς τὴν ἡπειρὸν ἐκ τῆς νήσων. ὅ
γὰρ παλαιὸν ἐόντες Μίνω κατήκοι, καὶ κα-
λεόμενοι Λέλεγες, εἶχον τὰς νήσους, φόρον
μὲν οὐδένα ὑποτελέοντες, ὅσον καὶ ἐγὼ

^c δυνάμεις εἰμι μακρότατον ἐξικέσθαι ἀκοῇ.
ὅ δὲ, ὅπως Μίνω δέοιτο, ἐπλήρωσι οἱ τὰ
νέας. αἱ δὲ Μίνω κατεστραμμένου γλῶ-
σσῶν, καὶ βύτρυχόντος τῶν πόλεων, ὅ

^d Καραίων τῷ ἔθνος λογιμώτατον τῶν ἐθνῶν
ἀπὸ τῶν καὶ τῶν ἅμα τὸν χρόνον, καὶ μα-
κρῶ μάλισα. καὶ σφι τελέα ἐξέρρημα-
τα ἐγένοντο, τοῖσι ὅ Εἰλλῶνες ἐχρήσαντο.

καὶ γὰρ ἐπὶ τὰ κρατέα λόφοις ἐπιδέσθαι
Κᾶρες εἰσι οἱ καταδέξαντες καὶ ἐπὶ τὰς ἀ-
σπίδας τὰ σημεῖα ποιέσθαι. καὶ ὁχλῶν ἀ-
σπίσι δὲ τοῖς εἰσι οἱ ποιησάμενοι περὶ τοῖς

τέως δὲ αὐτῶν ὁχλῶν ἐφόρεον τὰς ἀσπίδας πᾶν-
τες οἱ περὶ ἐώθεισιν ἀσπίσι χεῖρας, τελα-
μῶσι σκυτίνουσι οἰκίζοντες περὶ τοῖς αἰχέ-
σι τε καὶ τοῖς ἀριστεροῖς ὤμοισι περικείμε-
νοι. μὲν δὲ τοῖς Κᾶρες, χρόνῳ ὕστερον πολ-
λῶ Δωριεὲς τε καὶ ἰωνες ἐξάνεστησαν ἐκ

τῆς νήσων, καὶ οὕτω ἐς τὴν ἡπειρὸν ἀπῆλθον.
καὶ μὲν δὴ Κᾶρες οὕτω Κρήτες λέγουσι
γινέσθαι. οὐ μὲντοι αὐτοὶ γε ὁμολογέουσι
τούτοις ὅ Κᾶρες, ἀλλὰ νομίζουσι αὐτοὶ

ἐωυτοὺς ἐπὶ αὐτῶν ἡπειρώτας, καὶ τὰς
ἐνόματι τῶν αὐτῶν αἰεὶ δὲ χεῖρας μὲν τῶ-
ν περὶ τῶν. ἀποδεικνύει δὲ ἐν Μυλασσοῖσι

Διὸς Καραίου ἱερὸν ἄρχειον, ὃ Μυσοῖσι μὲν
καὶ Λυδοῖσι μέτεστι, ὡς κασιγνήτοις ἐσσι τοῖς
Καροῖ. πᾶν γὰρ Λυδὸν καὶ Μυσοῖν λέγουσι
ἐπὶ Καρὸς ἀδελφεοῖς. τούτοις μὲν δὴ μέ-
τεστι ὅσοι δὲ ἐόντες ἄλλῃ ἐθνῶς, ὁμῶς λωσ-
σοι τοῖς Καροῖ ἐγγόντο, τούτοις δὲ οὐ μέτε.

^e περὶ τῶν. ἀποδεικνύει δὲ ἐν Μυλασσοῖσι
Διὸς Καραίου ἱερὸν ἄρχειον, ὃ Μυσοῖσι μὲν
καὶ Λυδοῖσι μέτεστι, ὡς κασιγνήτοις ἐσσι τοῖς
Καροῖ. πᾶν γὰρ Λυδὸν καὶ Μυσοῖν λέγουσι
ἐπὶ Καρὸς ἀδελφεοῖς. τούτοις μὲν δὴ μέ-
τεστι ὅσοι δὲ ἐόντες ἄλλῃ ἐθνῶς, ὁμῶς λωσ-
σοι τοῖς Καροῖ ἐγγόντο, τούτοις δὲ οὐ μέτε.

καὶ γὰρ ἐπὶ τὰ κρατέα λόφοις ἐπιδέσθαι
Κᾶρες εἰσι οἱ καταδέξαντες καὶ ἐπὶ τὰς ἀ-
σπίδας τὰ σημεῖα ποιέσθαι. καὶ ὁχλῶν ἀ-
σπίσι δὲ τοῖς εἰσι οἱ ποιησάμενοι περὶ τοῖς

τέως δὲ αὐτῶν ὁχλῶν ἐφόρεον τὰς ἀσπίδας πᾶν-
τες οἱ περὶ ἐώθεισιν ἀσπίσι χεῖρας, τελα-
μῶσι σκυτίνουσι οἰκίζοντες περὶ τοῖς αἰχέ-
σι τε καὶ τοῖς ἀριστεροῖς ὤμοισι περικείμε-
νοι. μὲν δὲ τοῖς Κᾶρες, χρόνῳ ὕστερον πολ-
λῶ Δωριεὲς τε καὶ ἰωνες ἐξάνεστησαν ἐκ

τῆς νήσων, καὶ οὕτω ἐς τὴν ἡπειρὸν ἀπῆλθον.
καὶ μὲν δὴ Κᾶρες οὕτω Κρήτες λέγουσι
γινέσθαι. οὐ μὲντοι αὐτοὶ γε ὁμολογέουσι
τούτοις ὅ Κᾶρες, ἀλλὰ νομίζουσι αὐτοὶ

ἐωυτοὺς ἐπὶ αὐτῶν ἡπειρώτας, καὶ τὰς
ἐνόματι τῶν αὐτῶν αἰεὶ δὲ χεῖρας μὲν τῶ-
ν περὶ τῶν. ἀποδεικνύει δὲ ἐν Μυλασσοῖσι

44

ἢ δὲ πᾶ-
λέοις,

Ⓐ δὲ Καῦνιοι, αὐτὲς ἔχουσιν, δοκέειν ἐμοί, εἶσι. αὐτοὶ μὲν γὰρ ἐκ Κρήτης φασὶ εἶναι. παρὰ κα-
χωρήκας δὲ Γλαῦκον μὲν παρὰ τὸν Καρι-
χὸν ἔθνος, ἢ Ⓒ Κάρης παρὰ τὸ Καυνικόν.
τὸτο γὰρ οὐκ ἔχω ἀπεχεύειν. Διὰ κρίναι.
νόμοισι δὲ χρέωνται καὶ χωρισμένοι πολλὸν
τῷ τε ἄλλων αἰθερόπων καὶ Καραῶν. τοῖσι
γὰρ ἀλλοῖσι ὅσι καὶ ἡλικίῳ τε καὶ φιλό-
τητά ἰσχυρὸν συγκρίνασθαι ἐς πόσιν, καὶ αἰ-
δράσι καὶ γυναιξὶ καὶ παισὶ. ἰδρυθέντων
δὲ σφί ἱρών ξφνικῶν, μετέπειτα ὡς σφί ἀ-
πέδοξε, (ἐδόξε δὲ τοῖσι πατρίοις μοιῶν
χρεῖσθαι τοῖσι) ἐνδιώτες τὰ ὅπλα ἀπαν-
τες. Καῦνιοι ἡγήσαντο τυπύοντες δούρασι καὶ
ἡέρε, μέχρι οὐρανὸν τῷ Καλινδικῶν ἔποντο,
καὶ ἐφασάν ἐκ βαλάν τοὺς ξφνικοὺς τοὺς.
καὶ οὗτοι μὲν ἔσποισι τοιούτοις χρέωνται.
Ⓒ δὲ Λύκιοι ἐκ Κρήτης πύργων γεγέ-
νασι πύλιν γὰρ Κρήτιον εἶχον τοπαλαγὸν πᾶ-
σαν βάρεον. διενέχοντων δὲ ἐκ Κρήτη
πρὸς τῆς βασιλείης τῷ Εὐρώπῃ παίδων,
Σαρπηδόνοιο τε καὶ Μίνω, ὡς ἐπεκράτησε
τῇ σάφῃ Μίνω, ὅλῃ λησε αὐτὸν τε Σαρπη-
δόνα καὶ τῷ τασισώτῃ αὐτῷ. Ⓒ δὲ, ἀπω-
θέντες, ἀπίκοντο τῆς Ἀσίας ἐς γαῖαν πύλιν
Μιλυάδα. πύλιν γὰρ νῦν Λύκιοι νέμονται,
αὐτὴ τοπαλαγὸν ἢ Μιλυάς. Ⓒ δὲ Μι-
λύαι, τότε Σόλυμοι ἐκαλέοντο. τέως μὲν
δὲ ἀπὸ τῶν Σαρπηδῶν ἦρχε. οἱ δὲ ἐκαλέον-
το τότῃ τε ἠώϊσαντο οὐνομα, καὶ νῦν ἔτι
καλέονται ὑπὸ τῷ πρὸς οἰκῶν Ⓒ Λύκιοι,
Τερμίλαι. ὡς δὲ ὅλῃ Ἀθηνῶν Λύκος ὁ
Παιδίοιος, ὅλῃ λησε καὶ τῷ τῷ πρὸς
ἀδελφοῦ Αἰγῶος, ἀπίκοντο ἐς τῷ Τερμί-
λας πρὸς Σαρπηδόνα, οὕτω δὲ καὶ τῷ
Λύκου πύλιν ἐπωνυμίῳ, Λύκιοι αὐτὰ χρέ-
ον ἐκλήθησαν. νόμοισι δὲ, τῷ μὲν Κρητι-
χοῖσι, τὰ δὲ Καρχηδοῖσι χρέωνται. ἐν δὲ πρὸς
ἰδίῃν νενόμικας, καὶ οὐδαμοῖσι ἄλλοις συμ-
φέρονται αἰθερόπων. καλέοισι δὲ τῷ
μητέρων ἐωτοῖς, καὶ οὐκ ἀπὸ τῷ πατρί-
ων. εἰρημίου δὲ ἐτέρου τὸν πλησίον πρὸς
εἶναι, καὶ παλὲς ἐωτοῖν μητέρων, καὶ τῆς μη-
τέρας αἰαμνέται τῷ μητέρας, καὶ ἢ μὲν γυ-
νὴ ἀπὸ δούλῃ σκηνοικίῃ, γυναικὰ τὰ τέκνα
νενόμικας. ἢ δὲ ἀπὸ ἀνδρὸς, καὶ ὁ παρὸς αὐ-
τῶν, ἢ ἀπὸ ξένης ἢ παλλακῆς ἔχει, ἀπὸ

A Caunii verò, quantum mihi vi-
detur, indigenæ sunt: etsi ipsi se è
Creta oriundos affirmant. Lin-
guam sanè aut ipsi ad Caricam
accommodauerunt, aut Cares ad
Caunicam. * id quod ægrè diudi-
cari posset. At legibus vtuntur
cum ab aliis gentibus tum à Ca-
rum moribus multum diuersis.
Nam apud illos laudatissimum
habetur, ^b iuuentutem frequenter
amoris gratia ad computationes
conuenire, tam viros quàm mu-
lieres atque pueros. Sacra princi-
pio sibi cōstituerat externa, quo-
rum postea pertaxi, quum patriis
duntaxat videretur vtédum diis,
Caunii ^c omnis ætatis sumptis ar-
mis, *sacerdotem* ad Calyndicos vi-
que montes persequiebantur, fu-
stibus cædentes, exclamantesque
externos se exigere deos. Et hu-
iusmodi moribus illi vtiebantur.
Lycii autem è Creta ab initio ori-
ginem traxerunt. Cretam enim
primùm vniuersam barbari in-
colebant: deinde cōtendentibus
de imperio Europæ filiis Sarpe-
done atque Minos, Minos supe-
rior factus expulit Sarpedonem
^d eiusque conspiratores. Hi expul-
si, Asiæ regionem occupauerunt
Milyada. Quam enim nunc Ly-
cii incolunt, olim erat Milyas: &
Milyæ tunc appellabantur Soly-
mi. Dum igitur ipsis imperitaret
Sarpedon, eo quod attulerat no-
mine vocabantur, & nunc adhuc
vocatur à vicinis, Termilæ. Quum
verò Lycus Pádionis filius à fra-
tre AEgæo Athenis pulsus, ad Sar-
pedonem in Termilas abiisset, fa-
ctum est temporis progressu vt
de Lyci nominè Lycii vocaren-
tur. Legibus vtuntur partim Cre-
tensium partim Carum. * Quàm
quam hoc vnum, præter cæteros
homines, pro lege habent pecu-
liare, quòd à matribus nomina si-
biipsis induunt. Et si quis obuium
percontetur quisnam sit, quàm
familia ortus, à matribus auis que
protinus genus suum repeter. Adde
quòd si qua ingenua seruo nupse-
rit, liberi qui ex his suscipiuntur,
ingenui existimabuntur: sin au-
tem vir ingenuus, & quidè inter
eos primarius, vxorem duxerit
externam aut pallacam, suscepti

a Haud enim cer-
tò diiudicare pos-
sum.

b Prout ferunt
gradus gratum, &
amicitia interce-
dit, ad computa-
tiones turmatim
conuenire viros,
mulieres ac pue-
ros.

c Sumptis armis
petulanter acrem
ferientes hastis,
ad Calynd. vsque
montes peruene-
runt, se expellere
deos externos di-
centes. Et hi qui-
dem moribus, *vel*
vtibz, huiusmo-
di vtuntur. At Ly-
cii, &c.

d Et quos habe-
bat suæ conspira-
tionis, *vel factio-
nis*, socios.

e Sed hunc mo-
rem peculiarem
habent, & cum
aliis nullis conue-
nientem, *vel com-
munem*, quòd se
de nominib' ma-
trum appellent,
non patrū. Adeo
vt si quis vicinum
suum roget quis
sit, recenscat se i-
psum, *id est*, ge-
nus suum, *vel gen-
tem suā*, à matre:
matrisque suæ
matres enumeret.
Adde quòd, &c.

a Infames. Vel,
Homines indo-
gui.

ex his liberi reputabuntur * mini-
mè ingenui. Enimuero huius
tempestatis Cares nullo præclaro
facinore edito, ab Harpago suba-
cti sunt. Nec Cares tantum nul-
lū ediderunt, sed nec Græci quot-
quot illam regionem tenebant.
Tenebant autem cum alii tū La-
cedæmoniorum coloni Cnidii,
quorum regio declinat ad mare
appellatum Triopium. Nā quum
initium Byblefiæ ex peninsula au-
spicetur, sintque Cnidii prope-
modum circumflui: (eam enim
partem qua boream spectat, Ce-
raunius claudit sinus, australem
verò Symanū Rhodiūque ma-
re) reliquum quod perquam exi-
guum est, nempe quinque stadio-
rum, Cnidii tentauerunt perfo-
dere interea dum Harpagus Io-
niam euerteret, volentes suam di-
tionem in insulæ formam redi-
gere.

b Erat autē intra
isthmum to-
ta ipsorum ditio.
Nam qua parte
in continentem
desinit, isthmus
est, quem perfo-
dere statuerāt. Id
ergo multa manu
conantibus, quia
qui operi incum-
bebant, vehemen-
tius & diuinius
quàm ut commu-
ne quiddam id vi-
deri posset, tum
aliis corporis par-
tibus, tum præci-
puè circa oculos,
dum rupes ferire-
tur, vulnerari vi-
debantur, Cnidii.

Erātque hic isthmus quem
perfordere statuerāt, ea parte qua
continentem spectat Cnidia. Id
ergo multa manu conantibus di-
uinitus arbitror aliquid repugnaf-
se, quod nimirū omnes qui ma-
num admovent laderet, cum
alias corporis partes, tum præci-
puè oculos infestante petra. Cni-
dii, missis nunciis Delphos, ro-
gant quidnam istuc esset quod
tantopere conatibus eorum ad-
uersaretur. Pythia, ut ipsi referūt
Cnidii, senario versu respondit in
hanc sententiam,

*Isthmum neque azgerate, neque
fodite:*

*Iupiter nanque ipse, si placuisset,
fecisset Insulam.*

Quum respondisset hunc in mo-
dum Pythia, Cnidii à perfodiendo
isthmō destiterunt, & inuadēti
cum exercitu Harpago, ultro
sele non commisso prælio dedi-
derunt. * Pedasii qui mediter-
raneanam supra Halicarnassum co-
lunt, aliique vicini maximā dili-
gentiam adhibere feruntur ut eo-
rum sacerdos Palladis sacrā bar-
bam habeat. id quod ter illis acci-
disse putatur. Hi soli in Caria po-
puli Harpago diu reluctati sunt,
mukúmque negotii exhibuerūt,

d montem extruendo cui nomen
Lyda. Tandem tamen & ipsi expugnati fuerunt. Cæterum ubi in Xanthium
campum exercitum produxisset Harpagus, Lycii contrà procedentes, paucique

e Porro Pedasii,
vel Pedasenses, su-
pra Halic. medit.
incolebant: apud
quos illi quæ Mi-
neræ sacerdos
est, prolixa barba
nascitur quoties
ipsis aut ipsorum
vicinis aliquid
mali immineret.
Quod ter illis vi-
su venit. Hi soli,
e.g.

d Munio ope-
ribus monte.

A τὰ τέκνα γίνεται. Ὁ μὲν νῦν Κᾶρες ὁδὸν
λαμπρὴν ἔργον ἀποδιδάμνουν, ἐδουλώ-
θησαν ὑπὸ Ἀρπάγου· οὐτε αὖτε Ὁ Κᾶ-
ρες ἀποδιδάμνουν ὁδὸν, οὐτε ὅσοι Ἑλλή-
νων αὐτὴν τὴν χώραν οἰκίοντο. οἰκίοντο γὰρ
καὶ ἄλλοι, καὶ Λακεδαιμονίων ἀποικοὶ Κνί-
διοι, τῆς χώρας τῆς σφετέρης τετραμμένης
ἐς πόντον, ὃ δὴ Τελόπιον καλεῖται. Ἄρ-
γμένης δὲ ἐκ τῆς Χερσονήσου τῆς Βυβλε-
σίης, εὐούσης τε πάσης τῆς Κνιδίης, πλεῖον ὁ-
λίγης, παρέρρου (τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς πρὸς
βορρῶν αἵμον, ὃ Κεραυνίχης ἐλάπος ἀπείρ-
γει, αὐτὴ δὲ πρὸς νότον, ἢ γὰρ Σύμῳ τε καὶ
Ρόδῳ θάλασσα) ὃ ὧν δὴ ὀλίγη τέρη, ἐὼν
ὅσον τι ὅτι πεντε σταδία, ἄρυσαν Ὁ Κνί-
διοι, ἐν ὅσῳ Ἀρπάγος τὴν Ἰωνίαν κατε-
σρέφετο, βουλόμενοι νῆσον τὴν χώραν ποι-
ῆσαι. ὅτις δὲ πᾶσα σφι ἐγένετο. τῇ γὰρ ἡ
Κνιδίη χώρα ἐς τὴν ἡπείρου τελευτᾷ, αὐ-
τῇ ὁ ἰσθμὸς ὅστις τὸν ἄρυσαν. καὶ δὴ πολλῇ
C χεὶρ ἔργα ζομένων τῶν Κνιδίων· μάλλον
γὰρ τι καὶ θεϊότερον ἐφαίνοντο τιτρώσκεισθαι
Ὁ ἔργα ζομενοὶ τῷ εἰκότος, τὰ τε ἄλλα τοῦ
σώματος, καὶ μάλις τὰ παρὰ τὸν ὀφθαλ-
μοῖς, δρακομήνης τῆς πέτρης· ἐπεμποι ἐς
Δελφοῖς, ἐδρησομένους ὃ αἰτίξουν. ἡ δὲ
Πυθίη σφι (ὡς αὖτε Κνιδιοὶ λέγουσι) χρᾶ
ὅτι τεμνέτω τὸν κατὰ δέ,

Ἰσθμὸν δὲ μὴ πυργώτε, μηδ' ὀρύσσετε·
Ζεὺς γὰρ καὶ ἔθηκε νῆσον, εἰ καὶ ἐβούλετο.

D Κνιδιοὶ μὲν, αὐτὰ τῆς Πυθίης χερσονήσου,
τῷ τε ὀρύγματος ἐπαύσαντο, καὶ Ἀρπάγῳ
ὅτιόντι σὺν τῷ στρατῷ, ἀμαχητὶ σφρέας
αὐτοῖς παρέδδσαν. ἦσαν δὲ Γηδιαστές, οἰ-
κιστῆς· ὑπὸ Ἀλικαρνασσοῦ μεσούγαμον·
τοῖσι ὅπως τι μέλλοι αἰεπιτήδεον ἔσθαι,
αὐτοῖσι τε καὶ τοῖσι παρὲν ἰσθμῷ, ἡ ἱερεὶα τῆς
Ἀθηναίης πάγονα μέγα ἴχει. τοῖς σφι
τῷτο ἐγένετο. ὅτι τῷ παρὲν Καρίῳ αἰδράν
μουνοῖ τε αἰτέον χρόνον Ἀρπάγῳ, καὶ
E ὁρήματα παρέχον πλείεα, ὅπως τειχί-
σαντες, τῷ σὺν ὁμαῖ ὅστις Λίδη. Γηδιαστές
μὲν νῦν χρόνον ἔξαιρέθησαν. Λύκιοι δὲ, ὡς
ἐς τὸ Ξανθίον πεδῖον ἦλθε ὁ Ἀρπάγος Ὁ
στρατὶν, ὑπεξιώντες, καὶ μαχόμενοι ὀλίγοι

πρὸς πολλοὺς, ὅτε δὲ ἀπεδείκνυντο ἑσ-
σώσαντες δὲ, καὶ κατεληγόντες ἐς τὸ αἶψα,
σιμείλησαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν καὶ τε γυ-
ναῖκας καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰ χρήματα καὶ
ὅσους οἱ κέλευσε καὶ ἔπειτα ὑπῆσαν τὴν ἀκρό-
πολιν πᾶσαν αὐτὴν καίεσθαι. αὐτὰ δὲ
ποιήσαντες, καὶ σιωμώσαντες ὅρκους δε-
χόμενοι, ὑπεξελθόντες ἀπέθανον πάντες Ξαν-
θιοὶ μαχόμενοι. τῶν δὲ νῦν Λυκίων Φα-
ρμάων Ξανθίων ἐστίν. πολλοὶ, πλεονόγ-
δωντα ἰστέων, εἰσὶ ἐπὶ ἡλυδες· αἱ δὲ ὀγδω-
κοντα ἰσῆαι αὐταὶ ἐτυχον τινικαὶ αὐτὰ ἐκ-
δημέουσαι, καὶ οὕτω παρέρχοντο. τὴν μὲν
δὲ Ξανθίων οὕτως ἔχε ὁ Ἄρπαγος. παρὰ
πλησίως δὲ καὶ τὴν Καῦνον ἔχε. καὶ γὰρ
Καῦνιοι δὲ Λυκίους ἐμιμήσαντο τὰ πλέω.

Τὰ μὲν νῦν καὶ τὴν Αἰῶν Ἄρπαγος
αἰάσατα ἐποίησε· τὰ δὲ αἰὼν αὐτῆς, αὐτὸς
Κύρος, πᾶν ἔθνος κατὰ σφερόμενος, καὶ οὐ-
δὲν ἠδριεῖς. τὰ μὲν νῦν αὐτῶν πλέω ἠδρι-
εῖς· τὰ δὲ οἱ ἠδριεῖς πόνοι τε πληστοὶ καὶ
ἀξιαπηγητότατα ἐστίν, ὅτι τῶν ὀπιμνήσο-
μα. Κύρος δὲ, ἐπὶ τε τὰ πόματα τῆς ἡπεί-
ρου ὑποχείμα ἐποίησατο, Ἀσσυρίοις
ἐπέπλετο.

Τῆς δὲ Ἀσσυρίης ἐστὶ μὲν καὶ
ἄλλα πόλινματα μεγάλα πολλὰ· τὸ δὲ ὀ-
νομαστότατον καὶ ἰσχυρότατον, ἐστὶν ἡ Ση,
Νίνου αἰασάτου ἡμομένης, τὰ βασιλῆα
κατεστήκεε, ὡς ΒΑΒΥΛΩΝ, ἐοῦσα ὡς αὐ-
τῇ δὲ τῆς πόλιν· καὶ τῇ πεδὶς μεγάλη,
μέγαθος ἐοῦσα, μέτωπον ἔχουσα, εἰκοσι καὶ
ἑκατὸν σταδίων, ἐοῦσης τετραγώνου. οὗτοι
σταδιοὶ τῆς πεδὶδος τῆς πόλιν γίνονται συν-
απόμενοι ὀγδωκοντα καὶ τετρακόσιοι. τὸ
μὲν νῦν μέγαθος τοσοῦτον ἐστὶ τῆς αἰῶνος τοῦ
Βαβυλωνίου. ἐκείνη δὲ ὡς ὅσον ἄλ-
λο πόλινμα τῶν ἡμεῖς ἰδόμεν. τὰ φερε μὲν
πρῶτα βαθῆα τε καὶ ὕψος καὶ πλεον-
δατος πεδὶς· μὲν δὲ, πέντε, πεντήκοντα
μὲν πηχέων βασιλῆων ἐόν· τὸ ὕψος, ὕψος
δὲ, διηκοσίων πηχέων. ὁ δὲ βασιλῆος πῆ-
χυς ἐμπερὶς ἐστὶ πῆχυς μέζων περὶ δα-
κτύλοισι. δεῖ δὲ μετὰ τούτοις ὅτι φερε-
σαι· ἵνα τε ἐκ τῆς πεδὶδος ἡ γῆ αἰασιμῶται,
καὶ τὸ πέντε ὅτι τῆς πεδὶδος ὅτι φερε-
σαι· ἵνα τε ἐκ τῆς πεδὶδος ἡ γῆ αἰασιμῶται,
καὶ τὸ πέντε ὅτι τῆς πεδὶδος ὅτι φερε-
σαι· ἵνα τε ἐκ τῆς πεδὶδος ἡ γῆ αἰασιμῶται,

cum multis configētes, strenuē
se se gesserunt. Superati autē prae-
lio fugatique, in urbem sese rece-
perunt, vxores, liberos atque pec-
cunias vnā cum familia tota in
arcem cogentes: admotoque i-
gne arcem vnā cum ceteris re-
bus incenderunt. Quae vbi fecis-
sent, ipsi regressi iureiurando se
mutuō astringentes, eoque hor-
rendo, cum hostibus iterum cō-
gressi sunt, fortiterque pugnan-
do omnes oppetierunt. Ex Lyciis
autē, qui Xanthii dicuntur esse, hi
omnes, * prae octoginta quos-
dam, Istixorum sunt conuenae.
qui octoginta tum emigrantes,
superstitēs remanserant. Xanthū
igitur hunc in modum obtinuit
Harpagus: pari modo Caunum.
Nā Caunii Lycios insequuti sunt
magna ex parte.

Tum igitur inferiorem Asiam
Harpagus euertebat, superiorem
ipse Cyrus, vniuersam gentē sub-
igens nihilque relinquens. At e-
go in praesentia illorum gestorum
pleraque prudens omittam, ca-
dūtaxat proditurus quae illi quā-
 plurimo constiterūt labore, sunt-
que memoria dignissima. Quum
igitur Cyrus continentem vni-
uersam suae ditionis fecisset, Assy-
riis bellum intulit.

ASSYRIAE autem cum alia
multa sunt magna oppida, tum
verò celeberrimi nominis ac va-
lidissimum est BABYLON, vbi
post euersam ab ipsis Ninum, re-
gia erat. quod oppidum situm est
in planitie ingenti, forma qua-
drata, magnitudine quoque vni-
versus centenū vicenū stadiorū,
in summa quadringentorum &
octoginta, in circuitu quatuor la-
terum vrbis. Tanta est Babylo-
niopidi magnitudo: quod ita ex-
ornatum est vt aliud nullum eo-
rum quae nos nouimus. Iam pri-
mū fossa ambit alta atque lata,
aquae plena. Deinde murus quin-
quaginta cubitorum regionum
crassitudine, ducentorum celsi-
tudine. Est autem regius cubitus,
quā is quo pro mēsurā vtimur,
tribus digitis maior. Operis pre-
tiū certē est me praeter hanc ^b dis-
ferere in quem vsū sit consum-
pta terra ex fossa egesta, & quomodo fuerit murus confiditus. Vt quidque terrae

a Sunt aduenae,
prae octoginta
familias: quae tum
in vrbe non erāt,
atque ita supersti-
tes fuerunt. Xan-
thi. Deceps autē
Vallam istarū,
quod pro istarū
perperam scriptū
fuisse, manifestū
est ex his pro-
ximis sequētibz,
ai dē istai.

b Exponere vbi
sit conf.

^a In effodienda
ad fossam facien-
dam terra, effert.

^b Quas vocat sū-
mitates arundi-
num, quidam ex
Corintho interp-
rareolās arundi-
num, siue arundi-
neas. Super his
autem lateres sic-
cabantur.

^c Portiones, siue
partes.

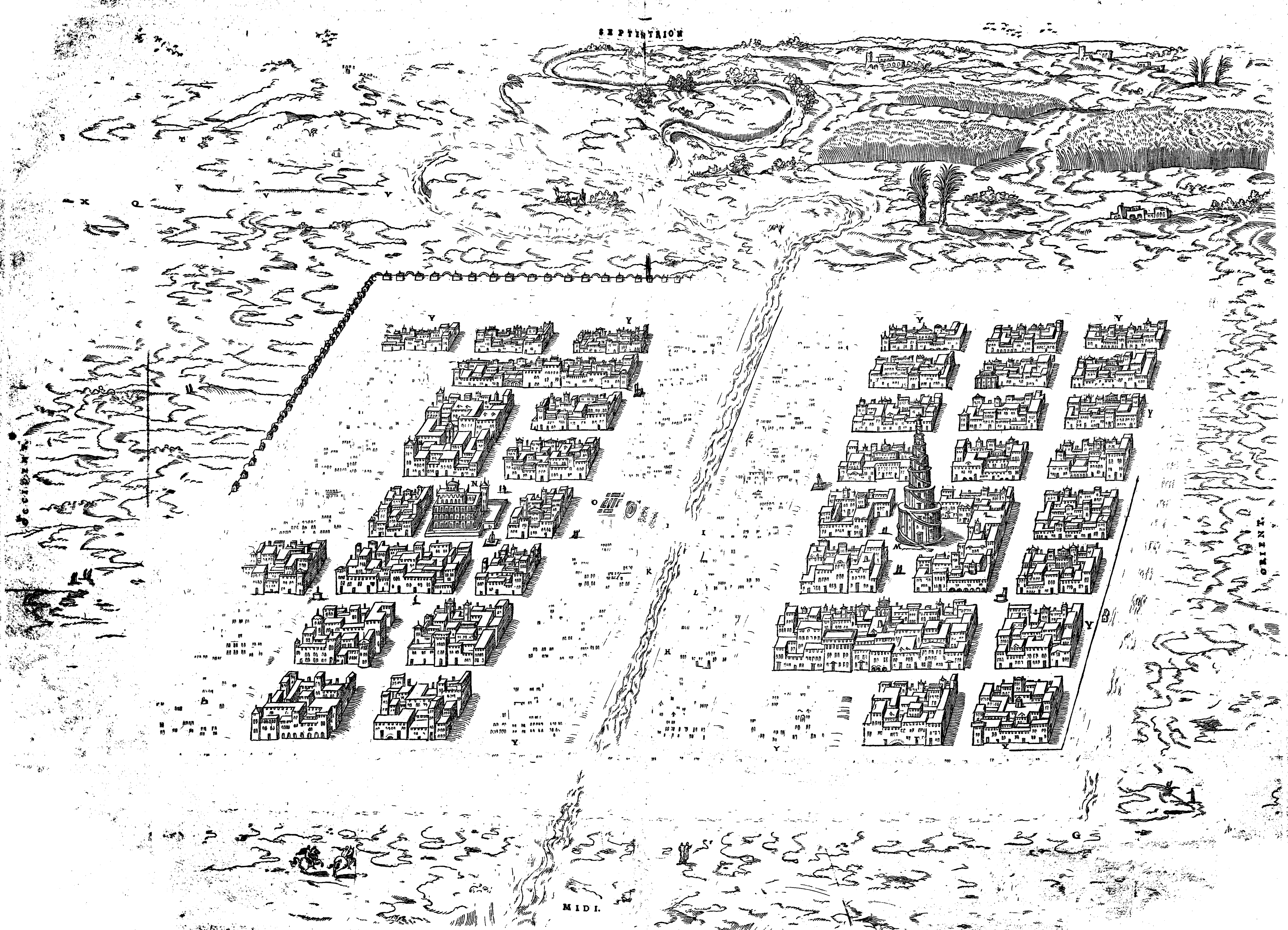
^d Incuruæ ripæ
pro ὀπίκεμπαί:
quæ vox sonat q. d.
incuruatur: sed
esse irreputia vi-
detur.

^a in dep[ri]menda fossa efferebant, ex eo lateres ducebant: quorum postquam magnā vim duxissent, eos in fornacibus coquebāt. Postea cœno vtentes, asphalto feruenti per tricesimum quēque laterum ordinem ^b summitates arundinum instipatas conglutinabant. & primū labra fossæ, deinde ipsum murum ad eundem modum ædificarunt: super quem circa oras extruxerunt domunculas vnius contignationis inter se obuersas: inter quas tantum intertercapedinis reliquebatur vt quadriga interagi posset. Eius per ambitum centum portæ stabant, æreæ omnes, cum cardinibus itidem postibūsq̃ue. Babylone octo dierum itinere abest alia vrbs nomine Is, vbi fluuius est haud magnus, eiusdem nominis, qui se deuoluit in flumen Euphratem. Hic itaque fluuius Is, vnā cum aqua per multos reddit asphalti bituminis grumos: quæ asphaltus ad murum Babylonis comportabatur. Hunc autem in modū Babylon extructa est. Eius duæ sunt

^c plagæ, quas interfuit fluuius nomine Euphrates, qui magnus & altus & celer, ex Armeniis in rubrum mare decurrit. In hunc vterque murus lacertos exporrigit, cuiusque ^d incuruæ vtrinq̃ue ripæ coactilibus lateribus pro maceria prætexuntur. Ipsa vrbs plena domibus est ternarū quaternarūque cōtignationum, secta in vias cum rectas tum verò transuersas, quæ ad flumē pertingunt: ad quarum singulas pro numero vicorum portulæ factæ sunt in maceria quæ flumen sepiebat, & ipsæ æreæ, & ad flumen idem ferentes. Et hic quidem murus lorica est. Alius verò intus nō multo quā hic debilior, sed exilior: inque vtriusq̃; ciuitatis plagæ medio murus est erectus, quorum hic regiā comprehendit ambitu prægrandi atque valido: in altero verò Iouis Beli templum æreis portis, id quod mea etiam nunc ætate existit, duorum vndecunq̃ue stadio-
rū amplitudine, figura quadrata.

ἢ τὰ βασιλῆα, περὶ βόλῃ τε μεγάλῃ καὶ ἰσχυρῇ. ὃν δὲ τῶν ἑτέρων, Διὸς Βηλίου-
ρον χαλκὸν πυλὸν, καὶ ἐς ἡμῖν τῷτο ἐπὶ ὧν, δύο σταδίῳ, πρῶτῃ ἐὼν τετραγώνον.

^a ἄμα τὴν ἄφρον, ἐπλίνθηον τὴν γλῶττῃ
ἐκ τῆς ὀρύγματος ἐκφερομένην. ἐλκύν-
σαντες δὲ πλίνθοις ἰκαναῖς, ὡς ἡσθῆν αὐ-
τὰς ἐκ καμίνοις. καὶ δὲ, τέλει καὶ χρεώ-
μενοι ἀσφάλτῃ θερμῇ, καὶ ὅττι τε περὶ κῶντα
δύμῳ πλίνθου ἄρστοις καλὰ μὲν ἀφρο-
σάροντες, ἐδεῖμαν περὶ τὰ μὲν τῆς πόλεως
τὰ χεῖλεα. δούτερον δὲ, αὐτὸ δὲ τείχος
αὐτὸν ὅσον. ἐπὶ μὲν δὲ τῶν τείχεος περὶ τὰ
ἑξῆς, οἰκήματα μισυνοκώλα ἐδῆσαν, τε-
^b τραμμένα ἐς ἀλλήλα. ὁ μέσος δὲ τῶν οἰκη-
μάτων ἔλιπον τε θρίπῳ περὶ ἐλάσιν. πύ-
λαι δὲ ἑξῆς αἰ περὶ τῶν τείχεος ἑκατὸν,
χαλκαὶ πάντα. καὶ σταθμοὶ τε καὶ ὅττι τε
ὡς αὐτῶν. ἐστὶ δὲ ἄλλη πόλις ἀπέχου-
σα ὅκτω ἡμερέων ὁδὸν ἀπὸ Βαβυλωνος.
Ἰς οὐνομα αὐτῇ. ἐνθα ἔστι ποταμὸς οὐ μέ-
γας Ἰς καὶ τὰ ποταμῶν τὸ οὐνομα. ἐς βάλ-
λῃ δὲ ὁδὸν ἐς Εὐφράτην ποταμὸν ὁ
ῥέει θρον. ὁδὸν ὧν ὁ Ἰς ποταμὸς, ἄμα τὰ ὕ-
^c δαπὶ θρομβοῖς ἀσφάλτου αἰσθῶν διδοὶ πολ-
λοῖς, ἐνθεν ἡ ἀσφαλτος ἐς τὸν Βαβυλωνί-
ταιχος ἐκοιμήθη. ἐπεὶ τείχεος μὲν ἡ Βα-
βυλὼν. ὅσον τῶν ῥιγῶν. ἐστὶ δὲ δύο φάρσέα
τῆς πόλιος. ὁ γὰρ μέσος αὐτῆς ποταμὸς δι-
είρηται, τὰ οὐνομα ἔστι Εὐφράτης. ῥέει δὲ
ἐξ Ἀρμενίων, ἐὼν μέγας, καὶ βαρὺς, ἐκ τα-
χύς. ἐξὶ δὲ ὁδὸν ἐς τὴν Εὐφράτην θά-
λασσαν. ὁ ὧν δὲ τείχος ἑκάτερον ὁδὸν ἀγ-
κώας ἐς τὸν ποταμὸν ἐλήλαται. ὁ δὲ ἀπὸ
τοῦτον, αἰ ὀπίκεμπαί, περὶ χεῖλος ἑκά-
^d τερον τὸν ποταμὸν, αἰμασὶ πλίνθων ὀπίεων
περὶ τῆς. ὁ δὲ ἄστυ αὐτὸ ἐὼν πλήρες οἰ-
κίων τε τῶν ῥιγῶν τε καὶ τετρωρῶν, κα-
τατέμνηται τὰ ὁδοὺς ἰσθμίας, τὰς τε ἀλλὰς,
καὶ τὰς ὀπίκεμπαίς τὰς ὀπί τὸν ποταμὸν
ἀγρούσαι. καὶ δὲ ὧν ἑκάστην ὁδὸν ἐν τῇ αἰμα-
σὶ τῇ περὶ τὸν ποταμὸν πυλίδες ἐπήσαν,
ὅσαι περὶ λαύραι, ὅσαι ται θρίθμιν. ὅσαι
δὲ καὶ αὐταὶ χαλκαὶ, φέρουσαι καὶ αὐταὶ
^e ἐς αὐτὸν τὸν ποταμὸν. τῷτο μὲν δὲ τὸ τείχος,
θωρηξ ἔστι. ἑτέρον δὲ ἔσθην τείχος περὶ
ταῖς, οὐ πολλῶν τῶν ἀσθενέστερον τῶν ἑτέρων
τείχεος, σφινότερον δὲ. ὃν δὲ φάρσιν ἑκάτε-
ρον τῆς πόλιος ἐπετείχετο ὃν μέσῳ, ὃν τὰ
ἦν τὰ βασιλῆα, περὶ βόλῃ τε μεγάλῃ καὶ ἰσχυρῇ. ὃν δὲ τῶν ἑτέρων, Διὸς Βηλίου-
ρον χαλκὸν πυλὸν, καὶ ἐς ἡμῖν τῷτο ἐπὶ ὧν, δύο σταδίῳ, πρῶτῃ ἐὼν τετραγώνον.

DES RIPTION DE BABYLON SELON HERODOTE

contient vingtsept parties qu'on appelle doigts, mesures il a esté impossible de rder en si petit avoit fait en la campagne vne t e quarree, por- de trentecinq pieds de ofond, bordee S. T. O. de trentecinq pieds de ofond, bordee elle desfourna le fleuve d'Euph tes, quand elle t puis apres, quand il vou t tarir le fleuve, du fleuve iusques à la fosse, V V V.

contient stades de chaque , AB, BC,

La hauteur des murailles, deux cens coudees, E F. L'espesseur cinquante coudees, B F. Sur la muraille il y avoit force maisonnettes d'vne tant d'espace entre deux qu'il en faut pour le passage. Le fleuve d'Euphrates partissoit egalemēt la ville en d. Les fosses larges & profonds au deuant des murailles, Le fleuve estoit bordé deca & dela d'vne basse muraille Vn pont de bois traufferant le fleuve, duquel la scrip Toutes les rues estoient droictes à la ligne, & porta plus de traufferantes que d'autres, lesquelles voyen

QUELQUES ADDITIONS DE DIO DORE SICILIEN

eulement, ouvertes vis à vis l'vne de l'autre, avec at- vne charrette. de deux stades de largeur, tāt à l'entree qu'à l'issue. H. n'est en Diodore Sicilien, I. ntrecoupoyent à droicts anglets: mais il y en avoit rs le fleuve, alcauoir, iusques à vne leuee qui estoit

de costé & d'autre, & qui seruoit de quay entre les maisons & le chacun bout de rue aboutissant à la leuee, il y avoit vne port a tour sinuee de l'vn des costez de la ville. M. palais du roy assis de l'autre part, N. iardins suspendus, O. L. ville avoit cent portes en égale distance, entre epulchre de la roine Nitocris avec ceste inscri NT, QVIL M'OVVRE, ET V. P. Rem au derriere des murailles large de de

a In effodienda * in deprimenda fossa efferebant,
 ad fossam facien- ex co lateres ducebant: quorum
 dam terra, effec. postquam ~~ma-~~ in duxissent,
~~ba-~~ bāt. Po-

A ἄμα τῷ τάφῳ, ἐπλήθυνον τῷ γένει τῆς
 ἐκ τῆς οὐρύμας ἐκφερομένη· ἐλκύν-
 οντες δὲ πλύνοντες ἱκανὰς, ἀποθήσαν αὐ-

47

a In templi m.
Et in pced.

b In med. gr.
statio.

c Ascendentes.

d Quarum mu-
lierum vtraque
cum v.

c Intellige, Quā-
do contingit ut an-
tistite debeat fung
minere.

f Porro illo Bab

g Magnum hab
Louis simulacrum
setlens. *Vel se-*
dentis , legendo
καθηδών.

h Erilli magna
mensa adiacet au
rea: cuius scamni
& sella sunt ex
auro.

i Pecudes imm

lz *Vel, Quotian*
nis libanotum ad
pondus centum
mill. cal. adolent.

1 Festum diem
celebrant.

dzis referuntur. Hanc statuā Darius Hystaspis filius insidiosē captans, non ausus tamen fuit diripere: sed eam postea Xerxes Darii filius abstulit, sacrificio, qui prohibuerat statuam loco dimouendam, interempto. Atque illud templum hoc pacto constructum fuit ornamentis: etiamsi alia sint peculiararia pleraque eiusdē donaria.

Huius Babylonis multi quoque aliquādo reges extiterē, (quorum in exponendis rebus Assyriis mentionē faciam) qui & muros ornauerunt & templa: & inter eos duæ foeminae. Harū prior, quæ quinque etatibus ante posteriorem regnavit, vocata est SEMIRAMIS. Hæc per planitiē aggeres extruxit speculaculo dignos, quum antehac flumē eā omnem restagnare solitus esset. Posterior regina, NITOCRIS nomine, extitit superiore solertior. cuiuscūm alia monumenta extiterunt, quæ ego cōmemorabo, tū verò hoc, quod animaduertens imperium Medorū ingens ac pacatum, subactaque ab his multa oppida, & inter hæc Ninum, præmuniuit se omnibus quā potuit maximē. Ante omnia fluviū Euphratem, qui prius mediam ipsorum urbē interfluens, rectus erat, tortuosū reddidit, fossis superius depressis, adeo ut quēdam Assyriæ pagum, nomine Ardericam, ter influat, & qui nūc ē mari per Euphratem Babylonem versus subuehantur, ter ad hunc eundem pagum applicent, idque triduo. Et hūc quidem talem reddidit. Aggerem vero ex utroque fluminis labro agcessit visu mirādū: tantæ est & magnitudinis & sublimitatis. Multo supra Babylonem, aliquantulum seorsum à flumine, effodit^a paludis eluuiem, profunditate quidem^b ad aquā vsque semper ducta: latitudine verò eius quoquo uersus^c trecentorum viginti stadiorū. Hac fossitia humus ad fluminis ripas aggesta est. Quē locū ubi depressit, crepidinē ambitus eius lapidibus induxit. Hæc duo,

^a Paludis receptaculum.

^b Id est, Quoad aqua fodiendo inueniretur.

^c Quadringentorum vig.

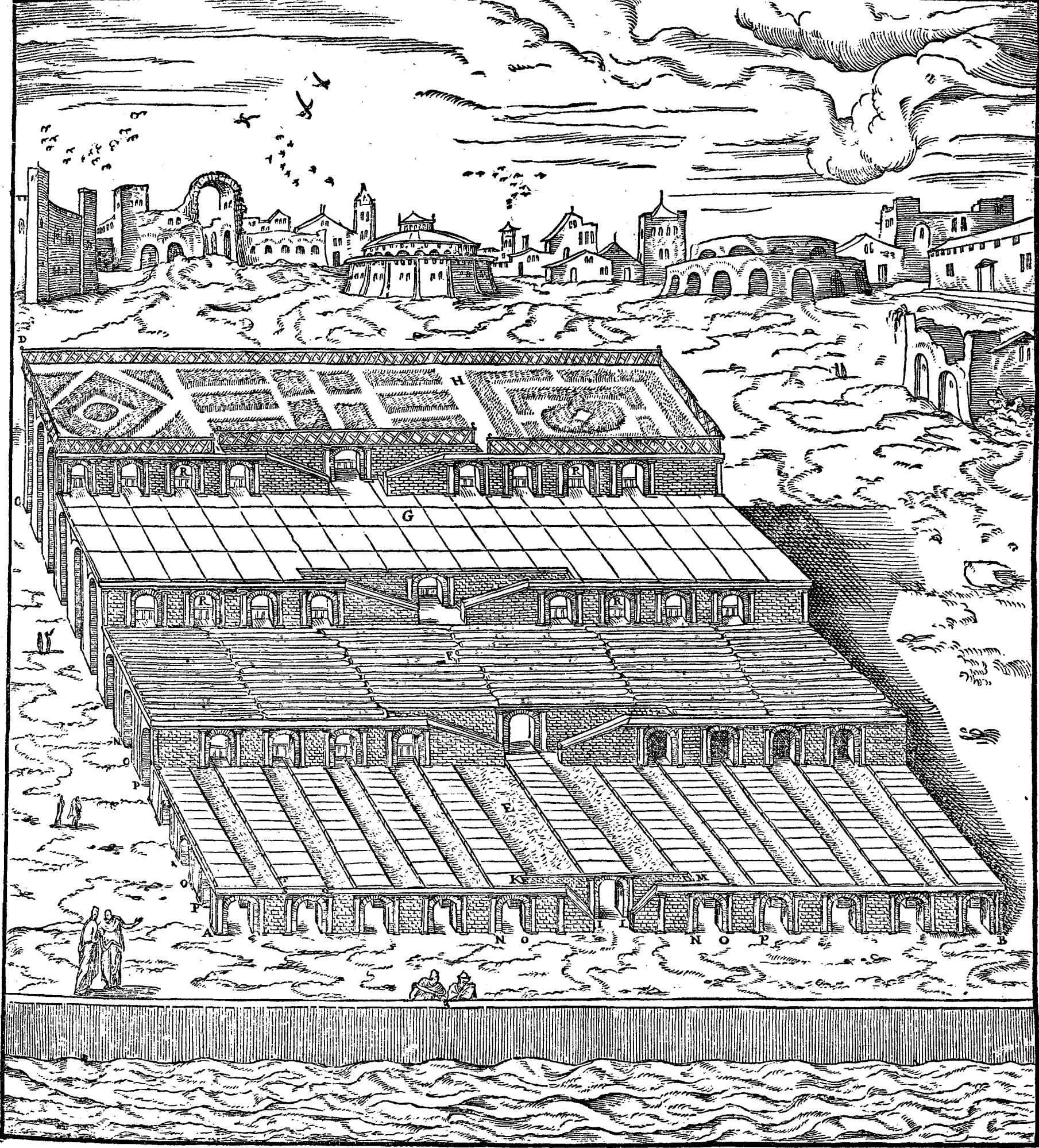
Α δαίων, ταῦτα λέγω. οὕτω τὰ ἀνδραγαθήματα Δαρείος μὲν ὁ Ὑστάσπης ὅτι βουλεύσας, οὐκ ἐπόλεμσε λαβεῖν Ξέρξης δὲ ὁ Δαρείου ἔλαβε, καὶ ἱερά ἀπέκτεινε, ἀπαγορεύοντα μὴ κινεῖν τὸν ἀνδραγαθήματα. ὁ μὲν δὲ ἱερὸν τῶν οὕτω κεκόσμηται. ἐστὶ δὲ καὶ ἴδια ἀνδραγαθήματα πολλά.

Τῆς δὲ Βαβυλωνος ταύτης πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι ἐγίνοντο βασιλεῖς, (τῶν ἐν τοῖσι Ἀσσυρίοισι γένεσιν μνημῶν ποιήσονται) οἳ τὰ τεῖχεά τε ἐπεκόσμησαν καὶ ἱερά. ἐν δὲ δὴ καὶ γυναικες δύο· ἡ μὲν πρώτην ἀρξασα, τὴν ἑτέραν ἡμεῖσι πέντε πόλιν, ἡμεῖσι γινώσκουσα, τὴν οὖνομα ἐστὶ ΣΕΜΙΡΑΜΙΣ. αὕτη μὲν ἀπέδεξε τοὺς χώματα ἀνὰ τὸ πεδῖον ὄντα ἀξιοθέητα· πρώτην δὲ ἐώγετο ὁ ποταμὸς αἰὶ· τὸ πεδῖον πᾶσι πελαγίζον. ἐν δὲ δὴ δούτερον ἡμεῖσι γινώσκουσα τῆς βασιλεῖς, τὴν οὖνομα ἐστὶ ΝΙΤΟΚΡΙΣ (αὕτη δὲ οὖνομα τὴν ἡμεῖσι γινώσκουσα τὴν πρώτην δὲ ἐξάσας) τῶν μὲν, μνημῶσιν αἰλίπετο τὰ ἐγὼ ἀπηγήσομαι· τῶν δὲ, τὴν Μήδων ὀργῆς ἀρχὴν μεγάλῃ τε καὶ οὐκ ἀπρεμίζουσα, ἀλλὰ τε δὲ ἀνδραγαθήματα ἀπὸ αὐτοῖσι, ἐν δὲ καὶ τὴν Νίνον, ποταμὸν ἔλαβε οὕτως ὅσα ἐδύνατο μάλιστα· πρώτη μὲν ἔφυγεν τὴν ποταμὸν, ὄντα πρώτην ἱερὸν, ὃς σφί δὲ τῆς πόλιος μέσης ῥέει, τῶν δὲ, αἰώθεν διώρυχας ὀρύξασα, οὕτω δὴ τι ἐποίησε σχολίον, ὥς τε δὴ τοῖς ἐς τὴν πᾶσα κομῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσσυρίᾳ ἀπικνέεται ῥέων. τῇ δὲ κομῇ οὖνομα ἐστὶ ἐς τὴν ἀπικνέεται ὁ ἔφυγεν τῆς, Ἀρδερικῆς. καὶ νῦν οἱ αὖ κομίζονται ἀπὸ τῆς λαοῦ ἐς Βαβυλῶνα, κατὰ πλεοντες ἐς τὴν ἔφυγεν τῆς ποταμῶν, τοῖς τε ἐς τὴν αὐτὴν ταύτην κομῶν ποταμῶν γίνονται, καὶ ἐν τοῖσι ἡμέρησι. τῶν μὲν δὴ ποιοῦτο ἐποίησε. χώμα δὲ πρὸ ἔχουσε πρὸ ἑκάτερον τῶν ποταμῶν ὁ χεῖλος, ἀξίον θανάτου, μέγας καὶ ὕψος ὅσον τι ἐστὶ. κατὰ τῶν δὲ παλλῶν

ταῦτα ῥέοντα

Βαβυλωνος ὥρουσε ἑλῦθον λίμνης, ὀλίγον τι ποταμῶν ἀπὸ τῶν ποταμῶν, βαρὺς μὲν ἐς τὸ ὕδωρ αἰεὶ ὀρύσσουσα, ὀλίγον δὲ τὸ πρὸς αὐτῇ ποιοῦσα, εἰκοσί τε καὶ τετρακοσίων σταδίων. ὁ δὲ ὀρύσσοντα χεῖρ

ἐκ ταύτου τῶν ὀρύξεων αἰασιμῶν ποταμῶν τὰ χεῖλα τῶν ποταμῶν ποταμῶν ἐπέτε δὲ οἱ ὀρύκτο, λίθους ἀνδραγαθήματα, κρητῖδα κύκλῳ περὶ αὐτῶν ἔλασε. ἐποίησε δὲ ἀμφοτέρω

DESCRIPTION DES IARDINS DE SEMIRAMIS,
appelez les iardins souspendus.

En l'un des costez de la ville estoient les iardins souspédus, abou-
tissans au fleuve d'Euphrates, contez entre les sept miracles du
monde: desquels sensuit la description selon Diodore Sicilien.
Le pourpris d'iceux estoit quarré, portant quatre cens pieds de chaf-
que face, A B, A C, auxquelles sont correspondantes les deux
autres.
Au dedans il y auoit quatre parterres de quatre cens pas de long &
cent de large, emineus l'un par dessus l'autre, E F G H.
Le premier esléué de terre de douze coudees & demie, E.
Le second de vintcinq coudees, F.
Le troisieme de trentesept coudees & demie, G.
Le quatrieme respondant à l'Euphrates de cinquante coudees: & de
là se tiroit de l'eau d'Euphrates avec certains engins pour ar-
rouser les iardins, H.
Tout cela estoit soustenu sur voutes de brique, qui regnoient de
bout à autre, estans esleuees selon la susdite proportion des par-
terres, chascune desquelles auoit douze pieds de diametre, N O,
distantes d'un entre deux de vintdeux pieds, O P: tant pour sou-
stenir les voutes de part & d'autre, que pour estre approprié de

certaines demeures par le dedans.
Le dessus de ces voutes que vous voyez pour ceste cause représenté
en quatre sortes, estoit premierement chargé de grosses pierres
de la lógueur de seize pieds & de quatre de largeur, comme vous
voyez au premier parterre, E.
Puis tout cela estoit couuert de force cannes, comme vous voyez
au second parterre, F.
En troisieme lieu ces canes estoient couuertes de grandes lames de
plomb, pour defendre les voutes cõtre l'humidité de la terre, cõ-
me vous voyez au troisieme parterre, G.
Finalement il y auoit sur tout cela force bõne terre assemblee, com-
me vous voyez au quatrieme parterre, orné de toutes plantes
exquises, H.
Quant aux escaliers par lesquels on montoit d'un parterre à l'autre,
ils ne sont descrits par Diodore, mais on les a plantez comme
l'architecture le requiert, I K L M.
Les fenestragés qui sont marquez de la lettre R, seruoient d'autant
d'ouuertures pour regarder d'un parterre en l'autre.

dzis referuntur. Hanc statuā Da-
 rius Hyfaspis filius insidiosē ca-
 ptans, non ausus tamen fuit diri-

α δαίων, ταῦτα λέγω. ὧς περ παρ' αἰδριαίτι
 Δαρείος μὲν ὁ Ὑστάσπης ὅτι βουλόμενος,
 ὅτι ἐπὶ ληστὴ λαβεῖν· Ξέρξης δ' ὁ Δαρεῖος

a Pal
 ptaculu

b Ide
 aqua fe
 nensret.

c Qu
 torum

48

a Hæc autẽ ex-
truxit qua parte
aditus erāt & viæ
compendia quæ
ex Medis ducit;
ne Medi, &c.

b Et his quidē
munitionibus ab
imo vsque vrhem
circumdedit. Sed
& has munitio-
nes obiter ad hūc
vsum accommo-
dauit: Quum sit,
Ccc.

c Receptaculū

d. Cōperta fuit
opportune facta:
& pons, &c.

h. i.

literis inscripsit, s i c v i r e -
g v m b a b y l o n i s p o s t
m e f v t v r o r v m f v e r i t
p e c v n i a e p e n v r i a , a -
p e r t o s e p v l c r o s v -
m i t o q v a n t v n c v n q v e
l i b v e r i t p e c v n i a e . n e
t a m e n n i s i i n d i g v e -
r i t , a l i o q v i a p e r t o .
n o n e n i m i n r e m e i v s
f v e r i t . H o c s e p u l c r u m t a m
d i u f u i t i m m o t u m d u m r e g n u m
p e r u e n i t a d D a r i u m . I s i n d i g n u m
e s s e r a t u s s e n e q u e v t i q u i p p i a m
h i s p o r t i s , (i d e o a u t e m n o n v t e -
b a t u r , ^a q u o d s u p r a c a p u t i p s i u s
t r a n s c u n t i s m o r t u u s s i t u s e s s e t)
n e q u e s u m e r e p e c u n i a s r e p o s i t a s ,
& e a s q u i d e m i p s u m p r o u o c a t e s ,
r e f e r a u i t m o n u m e n t u m : i n q u o
n o n q u i d e m p e c u n i a s i n u e n i t ,
^b s e d l i t e r a s i t a d i c e t e s , n i s i p e -
c v n i a e e s s e s i n e x p l e -
b i l i s e t t v r p i s l v c r i
c v p i d v s , d e f v n c t o r -
v m s e p v l c r a n o n
a p e r v i s s e s . T a l i s e x t i t i s s e
h a c r e g i n a m e m o r a t u r .

Aduersus cuius filium Labyni-
tum, patris nomē & Assyriæ im-
perium habentem, Cyrus exer-
citum duxit. ^c Ducit autem rex
magnus exercitum, probè domi
comparata re frumentaria atque
pecuaria. Portatur etiam aqua ex
flumine Choaspe, Susa præter-
fluente, ex quo vno ex omnibus
fluminibus rex potat. Cuius Cho-
aspis aquam decoctam, & in ar-
gētea vasa diffusam, ferentes per-
multæ carrucæ quatuor rotarū,
mulis trahentibus, assidue comi-
tantur quocunque ille proficisci-
tur. Cyrus igitur Babylonē ten-
dens, vbi venit ad Gyndē amnē
(qui in Mantienis^d ortus monti-
bus, ^d per Dardancos in Tigrim
alterum amnē in fluit, qui Opin
urbem præterflabēs, rubro infun-
ditur mari) conabatur hūc traii-
cere, quum non posset nisi nau-
ibus traiici. Interim ei quidam ē
sacris equis candidis petulāter in-
gressus fluuiū, transire conabatur.

Ταμὸν ὡς δὲ βαίνειν ἐπειχέτο ὁ Κύρος, εὐόντα νηυσὶ ᾤκητον, ἐν ταῦτα οἱ τῶν πρὶς ἱρῶν
ἰππῶν τῶν λαβὼν ὑπὸ ὕδατος ἐσθλὰς ἐς τὸν ποταμὸν, ἀφ'βαίνειν ἐπειχέτο.

α ζεάμματα λέγοντα τὰδε, Τῶν τις
ἐμεῦ ὕστερον γινόμενων
Βαβυλῶνος βασιλέων, ἡν
σπανίση, χρημάτων, ἀ-
νοίξας τὸν τάφον, λαβε-
τῶ ὁκόζα βούλεται χρη-
ματα. μὴ μέντοι γε μὴ
σπανίσσασθε, ἀλλὰ ὡς ἀνοί-
ξη. οὐ γὰρ ἀμείνον. ὧς ὁ
Τάφος ἡ ἀκίνητος, μέχρι οὐ ἐς Δαρείον
βασίλῃς ἡ βασιλῆς. Δαρεῖος δὲ καὶ δι-
κὸν ἐδόκεε εἶναι τῇσι πύλῃσι ταύτης μηδὲν
χεῖεσθαι, καὶ χρημάτων κειμένων, καὶ αὐ-
τῶν τῶν χρημάτων ὅτι καλεομένων, μὴ ἐ-
λαβὼν αὐτά. τῇσι δὲ πύλῃσι ταύτης οὐ-
δὲν ἔχεσθαι τὰδε εἶνεκα, ὅτι ὑπὸ κεφα-
λῆς οἱ ἐγγύετο ὁ νεκρὸς διεξελαύνοντι. ἀνοί-
ξας δὲ τὸν Τάφον, οὐρε χρημάτων μὴ οὐ, ὧς
νεκρὸν δὲ, καὶ ζεάμματα λέγοντα τὰδε,
εἰ μὴ ἀπ᾿ αὐτοῦ στέβῃς
χρημάτων, καὶ αἰσχρο-
κερᾶς, οὐκ ἂν νεκρῶν
ἦεν ἄνεσθαι. αὐτὴ μὲν
ἡ βασίλῃς, ταύτη ὡς λέγεται ἡγεσθαι.

Οὗ δὲ δὴ Κύρος ἐπὶ ταύτης τῆς γυναι-
κὸς τὸν παῖδα ἐσρατεύετο, ἔχοντά τε τοῦ
πατρὸς τῶ ἐωυτοῦ πύνομα Λαβυνίου καὶ
τῶ Ἀσουείων δὲ χλῷ· ἐσρατεύετο δὲ
Βασιλῆς ὁ μέγας καὶ σιτίοις δι' ἐσθλὰς ἀσμέ-
νοις ἐξ οἴκου, καὶ παροῦσιν· καὶ δὴ καὶ
ὑδάτι ἀπὸ τῆς Χοάσπεως ποταμοῦ ἅμα ἀ-
γεσθαι τῶ πατρὶ Σοῦσα ῥέοντος, τῶ μὲν πι-
νει Βασιλῆς, καὶ ἄλλου ὁστένης ποταμοῦ.
τοῦτου δὲ τοῦ Χοάσπεως τῶ ὕδατος ἀπεψῆ-
μένων πολλὰ καὶ ἄρτα ἅμα ξαί τε τὰ κυ-
κλοι ἡμιόνειαι καὶ μίζουσαι ἐν ᾤργυροῖσι
ἀχέοις, ἐπονται ὅποι ἀνελάνοι ἐκαστοτε.
ἐπεί τε δὲ ὁ Κύρος πορβύρηνος ἐπὶ τῶ
Βαβυλῶνα ἐγένετο ἐπὶ Γυῶν ποταμῷ,
τοῦ αἰ μὲν πηγαὶ ἐν Μελυπύοις οὐρεσι,
ἐρεῖ δὲ ἀφ' Δαρδανείων, ἐκ διδοῖ δὲ ἐς
ἐπερὸν ποταμὸν Τίγριν, ὁ δὲ, πατρὶς ὧς
πιν πόλιν ῥέων, ἐς τῶν Ἐρυθρῶν θάλα-
σσαν ἐκ διδοῖ· τῶν δὲ Γυῶν πο-
ταμὸν ὡς δὲ βαίνειν ἐπειχέτο ὁ Κύρος, εὐόντα νηυσὶ ᾤκητον, ἐν ταῦτα οἱ τῶν πρὶς ἱρῶν
ἰππῶν τῶν λαβὼν ὑπὸ ὕδατος ἐσθλὰς ἐς τὸν ποταμὸν, ἀφ'βαίνειν ἐπειχέτο.

a Quod trāsiens
habiturus esset ca-
daver supra caput
suum situm.

b Sed cadauer,
& literas quibus
hoc dicebatur,

c Hæc verba, Du-
cit autē rex, &c.
Usque ad, Cyrus
igitur, &c. paulo
inferius videntur
collocanda.

d Per Darneos.
Darnam enim nu-
merat Ptolemaus
inter Assyria ur-
bes medieterra-
neas.

ὁ δὲ μὴν συμψήσας, ὑποβρύχιον οἰχάκεε Ἀ
 φέρων. κάρτα δὲ δὴ ἐχάλεπαμεν τὰ ποτα-
 μῶ ὁ Κύρος οὕτω ὑβρίσθητι· καὶ οἱ ἐπη-
 πείλησε, οὕτω δὴ μὴ ἀδυνέα ποιήσῃν, ὥς-
 τε τὰ λοιπὰ καὶ γυναιχάς μιν διπτεῖως,
 ὃ γυνὴν βρεχέουσας, ἀφαιήσεσθαι. μὲν
 δὲ πλεῖν ἀπειλῶν, μετὶς πλεῖν ὅτι Βαβυ-
 λῶνα γρατῆσιν, διαίρει πλεῖν γρατῆν δι-
 49 χα. διελὼν δὲ, κατέτινε χοινοτινέας ὑπο-
 δέξας διώρυχας ὀγδῶκοντα καὶ ἑκατὸν, πρὶν
 ἐκείτερον τὸ χεῖλος τῆ Γυώδου τετραμμέ-
 νας πᾶντα ἔκρινεν. ἀφαιήσας δὲ ὁ γρα-
 τὸν, ὀρύσσειν ἐκέλευε. οἱ δὲ ὁμίλου πολλοὶ
 ἐργάζοντο, ἥνυτο μὲν δὲ ἔργον, ὅμως μὲν-
 τοι πλεῖν θερέτω πᾶσαν αὐτὴν αὐτὴ διέτει-
 ναν ἐργάζοντο. ὥς δὲ ὁ Γυώδου ποτα-
 μὸν ἐπὶ τὸ Κύρος, ἐς τελευτίας καὶ ἐξή-
 κοντά μιν διώρυχας ἀφαιήσας, ὃ τὸ δού-
 τερον ἔαρ ὑπέλαμπεν, οὕτω δὴ ἡλαυνε ὅτι
 πλεῖν Βαβυλῶνα. οἱ δὲ Βαβυλώνιοι ἐκ γρα-
 τευσάμενοι, ἐμῶν αὐτῶν. ἐπεὶ δὲ ἐγγύετο ἐ-
 λαύνων ἀγγυρὸς τῆς πόλιος, σὺν βαλὼν τε
 ὁ Βαβυλώνιοι, καὶ ἐσώσαντες τὴ μάχην,
 κατελήθησαν ἐς τὸ ἄστυ. οἱ δὲ ἔξ ὅσπερ
 μὲν ἐπὶ πρῶτον ὁ Κύρος οὐκ ἀρε-
 μίζοντα, ἀλλ' ὀρέοντες αὐτὸν πᾶντι ἐπὶ ὁ-
 μοίως ὅτι χεῖρεοντα, πρῶτα ἔασι πᾶσι ἐ-
 τῶν κάρτα πολλῶν. ἐσώσαντα οὗτοι μὲν λό-
 γον εἶχον τῆς πολιορκίας ὁδῶν. Κύρος δὲ
 ἀπορήσει ἐνείχετο, ἅτε χρόνου τε ἐγγινομέ-
 νου συχνοῦ, αἰωτέρω δὲ ὁδῶν τῶν ὁρημα-
 των πρῶτον ὁδῶν. εἴτε δὲ ὦν ἄλλος οἱ
 ἀπορέοντι ὑπὲρ ἤκατο, εἴτε καὶ αὐτὸς ἔμαθε
 ὃ ποιητέον οἱ μὲν, ἐποίησε δὲ τοιόνδε· τάξας
 πλεῖν γρατῆν ἀπασὴν ἔξ ἐμβολῆς τῆ πο-
 ταμοῦ, τῇ ἐς πλεῖν πόλιν ἐσβάλλει, καὶ ὅπως
 αὐτὴς τῆς πόλιος τάξας ἐτέρους, τῇ ἔξ ἡ
 οὐκ τῆς πόλιος ὁ ποταμός· ὁρῶντι ὁ γρα-
 τῶν, ὅταν ἀφαιήσας ὁ ῥέεθρον ἰδῶνται γε-
 νόμενον, ἐσιέναι αὐτὴν ἐς πλεῖν πόλιν. οὕτω
 ἡ δὲ τάξας, καὶ ἔξ αὐτῶν πρῶτα ἀφαιήσας, ἀπὴ-
 λαυνε αὐτὸς οὕτω τὰ ἀρχαῖα τῶν γρατῶν. ἀ-
 πικόμενος δὲ ὅτι πλεῖν λίμνῃ, ἔατο ἡ τῶν
 Βαβυλωνίων βασιλεὺς ἐποίησε κατὰ τὸν
 ποταμὸν καὶ ἔξ πλεῖν λίμνῃ, ἐποίησε καὶ ὁ Κύρος ἐπεσθαι αὐτὰ. ὁ γὰρ ποταμὸν
 διώρυχαι εἰσαγαγὼν ἐς πλεῖν λίμνῃ ἐοῦσαν ἔλος, ὃ ἄρχαῖον ῥέεθρον ἀφαιήσας
 εἰ ἐποίησε, ὑπονοήσαντος τῶν ποταμοῦ. ἡγομένου δὲ τῶν τοιούτων, ὁ Γέρας

Hunc fluuius vorticibus contor-
 quens, submersū abripuit. Cyrus
 autem perquam ægrè ferens hanc
 fluminis iniuriam, illi commi-
 natus est, se sic redditurum cum
 tenuem ut in posterum facilè vel
 à mulieribus transiri posset, ne ge-
 nua quidem tingētibus. Hæc mi-
 natus, expeditione in Babylonē
 intermissa, copias suas bifariam
 diuisit. Dehinc alucos ad funicu-
 lum designauit centenos & octo-
 genos, vtrique ad Gyndis labra
 omnino conuersos: quos distri-
 butis copiis effodi iussit. Et opus
 quidem, ut quod à tanta multi-
 tudine fieret, perficiebatur: tamē
 in eo faciendo eam æstatem tri-
 uerunt. Cyrus ergo quum Gyn-
 dem multasset in trecentos &
 sexaginta riuos diductum, & al-
 terum ver illuxisset, ita porro ire
 Babylonem pergit, Babylonis
 cum producto exercitu præstola-
 tibus. Qui, ubi propius urbem ille
 promouit, cum eo conflixerunt,
 prælioque fugati, in oppidum cō-
 pulsifuerunt. Ii tamen, quia Cy-
 rum iam pridē animaduenterant
 inquietum esse, viderantque o-
 mnes pariter gentes aggredientē,
 comportauerant permultorum
 annorum commعات: ideoque
 tunc obsidionem nihili faciebāt.
 Et Cyrus, quum iam longo tem-
 pore nihil admodum res ipsius
 proficerent, inops consilii erat.
 Tandem, siue alius ei anxio sug-
 gessit, siue ipsi in mentem venit
 quid in rem esset, sic statuit faciē-
 dum: Instruētis vniuersis copiis
 partim quā fluuius urbem ingre-
 ditur, partim à tergo quā egredi-
 tur, præcipit ut, quum cernerent
 alucum posset transiri, illac urbem
 inuaderent. Itā instruētis atque
 admonitis suis, cum inutiliori
 exercitus parte abiit ad paludem.
 Eō ubi peruenit, quæ Babylo-
 niorum regina fecerat circa flu-
 men & circa paludem, eadem

a Nam fluuiio in
 paludem, siue fla-
 gnum, ducta fossa
 immisso, pristinum
 eius alucum, flu-
 uio subsidente, vel
 abscedere, per-
 uium reddidit.

qui ad hoc ipsum instructi erant, per alucū vnde fluvius EVphrates abscesserat, * mediorum ferè femorum tenuis fortiter Babylo-nem introierunt. Quos Babylo-nii, si factū Cyri prius aut audisset aut sensissent, haud dubiè b con-tempto eorum ingressu, pessimo exitio affecissent. Nam obscratis omnibus quæ ad flumen ferunt portulis, conscensisque septis, i-psi pro ripis stātes illos progressos veluti in cauea exceperunt. Nunc ex inopinato eis Persæ astiterūt:

c Nunc exinopi nato illis Persæ superuenerunt. Tantæque urbis erat magnitudo, ut (quemadmodū narrant accolæ) quum captiessent qui extremas vr-bis partes incole-bant, ii qui me-diam urbem inco-lerent, id nesci-erent. Sed quod,

d Intelligit, sumen- tis regionibus in- dici solium quid alendo regi Cy-e- no copias persolue- ret.

e (Quem rex huic tractui præ- fecerat)

f Atque hæc ad eum qui Babylo- nis præfectus e- rat, pertinebant. Præterea,

& quum capti essent c qui media urbis incolebant Babylonii, pro-pter eius tamen magnitudinem non sentiebatur (ut fertur) ab iis qui circa extrema habitabāt. Sed quod fortè dies festus eis esset, ex-ercendis choreis atque oblectatio- nibus operam dabant, donec pla- nè hoc rescuerunt. Atque ita pri- mō capta est Babylon.

C V I V S ciuitatis quāta sit po- tentia, cum ex aliis multis decla- rabo, tum verò ex hoc. Quum regi magno omnis plaga cui im- perat, sit d distributa in ipsius at- que exercitus eius alimentū, præ- ter tributa, ex duodecim quibus annus constat mensibus, quatuor regio Babylonica, octo reliquis eū omnis Asia alit. Ita huius regio- nis potētia tertiā Asiæ partē æqui- parat, & eius principatus, (quem satrapiam Persæ vocant) omniū prouinciæ lōgè est optimus, adeo ut Tritæchmæ Artabazi fi- lio (* qui pro rege tributum hoc exigebat) singulis diebus singulæ argenti plenæ artabæ penderen- tur. Est autem artaba mensura Persica, capaxior quàm Atticus medimnus, tribus chœnicibus Atticis. Ad hæc erant ei peculia- res equi, præter bello destinatos, admissarii octingenti, cum equa- rum a quibus admittebātur, sex- decim millibus. nam singuli a vi- cenis admittebātur. Præterea ca- num Indicorum tanta alebatur multitudo, ut ad præbenda eis ci- baria, quatuor in eadem planitie magni vici attributi essent, alio- rum tributorum immunes. f At- que hæc præsidis Babylonis pecu- liaria erant.

τετάχατο σίτια πρὲς χιλ. τριαυτά μ'

A οἱ δὲ ἐτετάχατο ἐπ' αὐτῶν τούτων καὶ τὸ ρέε-
σθαι τῆς ΕΥφράτης ποταμοῦ, ὑπονοε-
σηκότος ἀνδρείως ἐς μέσον μηνὸν μαλίστα
κη, καὶ τὸ ἐσπένδον ἐς τὴν Βαβυλῶνα. εἰ
μὴ νυν παρῆντο ἢ ἑμαθον οἱ Βαβυ-
λώνιοι τὸ ἐκ τῆς Κύρου παιδὶ μύρον, οὐδ' αὖ
ὡρεϊδόντες τοῖς Πέρσαις ἐσελθεῖν ἐς τὴν
πόλιν, διέφθον κακίαι. καὶ ἀκλήσιαν-
τες γὰρ αὖ πάσαι τῆς ἐς τὸ ποταμὸν πυλί-
δας ἐχούσαι, καὶ αὖτε ὅτι τῆς αἵμασις
B αἰαδάντες τῆς πόλεως τὰ χεῖλα τῆς ποτα-
μοῦ ἐληλυθίνας, ἔλαβον αὖ σφρας ὡς ἐν
κύρῃ. νυν δὲ ἐξ ἀπορροδότητος σφρι πα-
ρέστησαν οἱ Πέρσαι. ὑπὸ δὲ μεγάλῃ τῆς
πόλεως, ὡς λέγεται ὑπὸ τῆς αὐτῆς οἰκη-
μύρων, τῆς πόλεως τὰ ἔχματα τῆς πόλεως ἐα-
λωκότων, τοῖς δὲ μέσσοις οἰκόντας τῆς Βαβυ-
λωνίων, οὐ μανθάνειν ἐαλωκότας, ἀλλ' αὖ (τυ-
χεῖν γὰρ σφρι εὐδοσαν ὀρτυλῶ) χορδὴν τε τῆ-
τον τὸν χρόνον, καὶ ἐν ὅπασιν ἐστὶ. ἐς δὲ δὴ
C καὶ τὸ κάρτα ἐπύθηντο. καὶ Βαβυλῶν μὴ
οὕτως ὡρεῖτον αἰαίρητο.

Τὴν δὲ δυνάμειν τῆς Βαβυλωνίων πολ-
λαῖσι μὲν καὶ ἀλλοῖσι δηλώσω ὅση τις ἐστὶ, ἐν δὲ
δὴ καὶ τῷ δευτέρῳ βασιλεῖ τῆς μεγάλης ἐς Ἑφελῶ
αὐτῆς τε καὶ τῆς στρατῆος ἀγαθήναι παρέξ τῆς
φόρος γὰρ πᾶσα ὅσης ἀρχῆς. δυνάδεα δὲ μὴ-
νῶν ἐόντων ἐς τὸν αἰῶνα, τοῖς τέσσαρας βέ-
φει μὴ ἡ Βαβυλωνίη χώρα, τοῖς δὲ ὅκτω τῆς
μηνῶν ἡ λοιπὴ πᾶσα Ἀσίη. ἔτι περὶ τῆς μοίρης
D ἡ Ἀσσυρίη χώρα τῇ δυνάμει τῆς Ἀσίης.
καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς χώρας αὐτῆς, τῇ οἱ Πέρσαι σα-
ραπήνην καλέουσι, ἐστὶ ἀπασέων τῆς ἀρχῆων
πολλὸν τι κρατίστη, ὅκου Τριτάχμης τῆς Ἀρ-
ταβάδης ἐκ βασιλείας ἔχοντι τὸ νομὸν τῆς
ἀρχῆς μὲν προσήκει ἐκείνης ἡμέρης ἀρῆ-
ση μὲς ἢ ὅτι ἀρῆσιν, μέτρον ὅτι Περσικόν,
χωρεὸν μεδίμνους Ἀθηναίων πλῆθος χοίνιξι πρὸς
Ἀθηναίους. ἵπποι δὲ οἱ αὐτοὶ ἡσδὶ ἰδίῃ, παρέξ
τῆς πολέμιας, οἱ μὲν ἀναβαίνοντες τῆς ἡ-
E λείας, ὅκτα χόσιοι αἱ δὲ βαγνόμεναι, ἑξακίς-
χίλια καὶ μύρια. ἀνέβαινε γὰρ ἐκαστος τῆς
ἐρσένων τούτων εἴκοσι ἵπποις. κυνῶν δὲ Ἰνδι-
κῶν τριπλῶν δὲ πλῆθος ἐτρέφετο, ὡς τε
τέσσαρες τῆς ἐκ τῆς πεδῆς καὶ μεγάλας,
τῆς δὲ ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἀτελέας, τοῖσι κυσὶ παρῶ-
τετάχατο σίτια πρὲς χιλ. τριαυτά μ' τῆς ἀρχῆς τῆς Βαβυλωνίως ὑπῆρχε ὄντα.

καὶ πρὸς
τὸν ποταμὸν

καὶ ἐν Π.
χωρεῖ
τῆς Ἀθηναίων

καὶ περὶ
σίων.

Ἡ γὰρ τῆς Ἀσσυρίων ἐστὶ μὲν ὀλίγη, καὶ ἂν
 ὅσον ἐκείνην τῆς ῥίζης ἔσται, ὅτι τὸ ποταμὸν
 δὲ ὁρμητὸν μὲν τοὶ ἐκ τῆς ποταμοῦ ἀδρυνέ-
 παί τε τῆς λήϊον, καὶ τῆς ἀγίνης ὁ οἶτος, ὃ κα-
 τάφωρ ἐν Αἰγύπτῳ, αὐτὸς ποταμοῦ ἀνα-
 βαίνοντος ἐς τὰ ἀρβύλας, καὶ ἀγροὶ τε τῆς κη-
 λωνίοισι Σαρδάνοις, καὶ γὰρ Βαβυλωνίῃ χώρῃ
 πᾶσα, κατὰ τὴν Αἰγύπτῳ, κατὰ τὴν ἡμετέραν
 ἐς διώρυχας, καὶ ἡ μέγιστη τῶν διωρυχῶν ὅτι νη-
 οὶ περὶ τὸς, ὅρος ἡλίον τεταμμένη τὸν χρό-
 νον. ἐσέχθη ὁ δὲ ποταμὸς ἐκ τῆς Εὐφ-
 ράτης, ἐς τὸν Τίγριον, παρ' ὃν Νίνος πόλις
 οἰκία. ἐστὶ γὰρ χώρῳ αὐτῇ ἀπασέων μα-
 κρῶ ἀείρη, τῇ ἡμεῖς ἰδόμεν, Διμήθεος καρ-
 πὸν ἐκφέρει. καὶ γὰρ δὴ ἄλλα δένδρεα ὅσα
 πειράται Σαρδάνοι φέρειν, ὅτε συκέν, ὅτε ἀμ-
 πελον, ὅτε ἐλάην, τὸν γὰρ Διμήθεος καρ-
 πὸν ὡς ἀγροὶ ἐκφέρειν ὅτι, ὥστε ἐπὶ δι-
 ηκῆσια μὲν τοῦ ποταμοῦ ἀποδιδῶν. ἐπεὶ γὰρ
 ἀείρη αὐτῇ ἐωυτῆς ἐρείκη, ὅτι τελεχῆσια
 ἐκφέρει. καὶ δὲ φύλλα αὐτῇ τῶν τε πυ-
 ρῶν καὶ τῆς κριθῶν τῶν πλάτος γίνεται τε-
 τάρων ὅπερ ἐκ δακτύλων. ἐκ δὲ κέ-
 λου καὶ σπασάμου ὅσον τι δένδρου μέγιστος
 γίνεται, ὅς ἐστι Σαρδάνος, μνήμην οὐ ποιήσω-
 μεν. ὅς εἰδὼς ὅτι τοῖσι μὴ ἀπαιρένοισι ἐς
 τὴν Βαβυλωνίαν χώρην, καὶ τὰ εἰρημνῶν
 καρπὸν ἐκφέρει, ἐς ἀπείρην πολλὰ ἀπεί-
 κται. χρέωνται δὲ ὅσα ἐλάει, ἀλλ' ἐκ
 τῆς σπασάμου ποιεῖντες. εἰσὶ δὲ σφί Φοίνι-
 κες πεφυκῆτες ἀπὸ τοῦ πεδίου, οἱ πλά-
 νες αὐτῶν καρποφόροι. ἐκ τῆς κασιτιά-
 τος οἶνον καὶ μέλι ποιεῖνται. τοῖς συκέν τῶν
 ποιεῖν περὶ τοῦ ποταμοῦ. καὶ τὰ ἄλλα, καὶ Φοίνι-
 κων τοῖς ἔρσενας Ἕλληνας καλέουσι, τῶν
 καρπὸν ποιεῖν τοῖς βαλάνοις σφί ὅτι τὴν τὴν
 βάλαμον ἐς διώκων, καὶ μὴ ἀπορρέει ὁ καρ-
 πὸς ὅτι Φοίνικος. φῆκας γὰρ δὴ φέρουσι ἐν
 τῇ καρπῷ οἱ ἔρσενες, κατὰ τὴν δὴ οἱ ὀλυν-
 θοι. τῶν δὲ ἀπάντων θάυμα μέγιστον μοι ὅτι
 τῆς αὐτῆς μετὰ γὰρ τὴν πόλιν αὐτῶν, ἔρ-
 χου φέρων.

Τὰ πλοῖα αὐτοῖς ὅτι τὰ καὶ τὰ ποτα-
 μὸν πορφυρόντα ἐς τὴν Βαβυλῶνα εἰσὶν αὐ-
 κλοτερέα, πλοῖα σκύπνα. ἐπεὶ γὰρ ἐν τοῖσι
 Ἀρμενίοις τοῖσι καὶ τῇ Ἀσσυρίῳ οἱ κηλῶν νομέας ἵτεναι αὐτοῖς ποιεῖν,

Porro in Assyriorum terra pa-
 rum pluit. Quod in ea frumenti
 germinat, id demum est quod ex
 flumine irrigatur. Irrigatur autē
 seges provenitque frumentū, nō
 quemadmodum in AEGypto, flu-
 mine sua sponte in arua ascendē-
 te, sed manibus^b atq; scrobibus
 irrigatum. Etenim Babylonica
 regio omnis (quemadmodū AE-
 gyptiaca) dissecta est in fossas, qua-
 rum maxima nauibus transiri po-
 test, ad solē hybernum vergens:
 exit autem ex Euphrate in Ti-
 grim alterum flumen, ad quod
 vrbs Ninus sita erat. Hæc regio
 omniū quas nos vidimus, lon-
 gē optima est, duntaxat ferendo
 frumento. Nam in arboribus fe-
 rēdis, ficu, vite, olea, nequaquam
 de principatu contendit. Cereris
 autē fructu procreādo adeo ferax
 est ut nusquā non ad ducena red-
 dat: ubi autē bonitate sese ipsa vin-
 cit, etiam ad tricena. Quaternum
 autē digitorum maximorū lati-
 tudo est tritici atque hordei fo-
 liis. Milii verò ac sesami proce-
 ritatē instar arborū, etsi mihi cō-
 pertā, tamē memorare superse-
 deo, probē sciens, iis qui nunquā
 Babylonicam regionem adierūt,
 quæ de frugiferis dicta sunt, per-
 quā incredibilia visum iri. Oleo
 autem non vtuntur nisi quod ex
 sesamis faciunt. Sunt eis passim
 per omnē regionē palmæ sua spō-
 te nascentes, pleræque fructiferæ:
 ex quibus & cibos & vinū & mel
 conficiunt, colentes ficuum mo-
 re. Harum, ut aliarum arborum,
 Græci masculas vocant, quarum
 fructum iis quæ palmulas ferunt
 alligant, ut illinc prodiens culex,
 palmulas penetrans cogat matu-
 rescere, alioqui occasuras. Ma-
 scula enim in fructu culices fe-
 runt, quemadmodum caprifici.
 Venio ad id quod ex omnibus
 quæ sunt in ea regione, secundum
 ipsam urbem, mihi summo mi-
 raculo est differendum.

Nauigia illorum quæ per flu-
 mē cōmeant Babylonē, omnia
 sūt orbiculata atque coriacea, quæ
 pecuarii Armenii, qui supra Assy-
 rios incolūt, ex cæsis salicib^o faciūt,
 coaptant, obte-

Porro in Assy-
 riorum regione
 parū pluit: & hoc
 ipsum est quod
 fructū radicem
 alit: seges tamen
 fluuio rigata fir-
 mior: provenit-
 que, &c.

Id est, Ad sol-
 em hybernum.

Pertingit au-
 tem ab Euphra-
 te.

Longē præstā-
 tissima est ferēdo
 quidem certē fru-
 mento. Nam a-
 lioqui arbores ne
 ab initio quidem
 ferre potest: velu-
 ti ficum, vitem,
 oleam. Cereris,
 &c.

In quam autē
 altitudinem mi-
 lium & sesamum
 arborescant, etsi
 probē norim, ta-
 men id non refe-
 ram: quum scīz,
 iis qui n.

Producunt.

Huc locum ita
 vertit Bayf. in lib.
 De re Nauali, Na-
 uigia illis sūt quæ
 secundo flumine
 deferuntur Baby-
 lonem versus, om-
 nia circulariter for-
 mata: ex aluta. Vbi enī Armenii
 qui supra Assyrios
 habitāt, ligna cir-
 cularia ē salice
 coaptant, obte-

dunt extrorsus
regumenta è pelli-
bus, quibus soli
vice vtuntur cari-
naeque loco, nulla
neque puppis ne-
que prora forma
discreta, verum
scuti instar, in or-
bem composita;
deinde stipula re-
ferciunt, illudque
nauigium flumi-
ni permittunt,
mercibus onustū:
præcipue autem
bicosè palmarum
foliis comportat
vino refertos. Re-
guntur autem gu-
bernaculis duo-
bus, cum totidem
hominibus qui
stant: quorum al-
ter introrsum tra-
hit, alter extrin-
secus propellit.
Fiuntque hæc na-
uigia valde ma-
gna, nonnulla &
minora: eorum
autem maxima
ferunt onus talē-
torum quinque
millium. Inest &
in vnoquoque na-
uigio asinus vi-
uus, in maioribus
etiam plures. *Pro*
Bicos è palmarum
foliis, alij Dolia
palmea interpre-
tantur.

instruuntque pellibus, nudo illa-
rum extrinsecus posito in modū
foli: neque puppe discreta, neque
prora acuminata, sed in speciem
clypei magis orbiculata. Tale na-
uigium stramentis stipatum flu-
uio deferendum permittūt, cum
aliis rebus, tum verò doliis e pal-
mularum vino onustum, diri-
gentibus illud duobus, cum toti-
dem palis: quorum alter intror-
sum palum trahit, alter exterius
pellit. Fiunt autem nauigia hæc
& magna admodum & minora:
quorum maxima quæque ferunt
pondus quinque millium talen-
torum, singula singulos asinos
vuios intus habentia, maiora e-
tiam plures. Postquam igitur na-
uigantes Babylonem peruene-
runt, onusque exposuerunt, li-
gnis nauigii atque omnibus stra-
mentis venundatis, pelles asinis
imponunt, eosque in Armeniam
agitant. aduerso enim flumine
nauigari præ illius rapiditate nul-
lo pacto potest. Propterea enim
non ex lignis, sed ex pellibus na-
uigia fiunt. Iidem, vbi asinos a-
gitando in Armeniam redierūt,
alia ad eundem modum nauigia
comparant. Et naues quidem eo-
rum tales sunt.

Amictu autem tali vtuntur:
Duabus amictuntur tunicis, vna
linea vsque ad pedes demissa, cui
alteram lancam superinduunt:
postremo candidam penulam
circumiiciunt. Calceos gerunt
gentis more, soleis Thebanis pe-
nè similes. Capita habentes co-
mata, mitris redimiunt, vnguē-
tis toto corpore delibuti. Annulū
signatorium singuli gestant, &
sceptrum affabrefactum, cui su-
perstat aut malum, aut rosa, aut
lilium, aut aquila, aut aliud quip-
piam. Nam absque insigni gesta-
re sceptrum ipsis nefas est. Atque
hic eorum corporis est cultus.

Leges verò quæ constitutæ ab
ipsis, hæc sunt: Vna quidem, pru-
dentissima, altera autem (quantū
ego sentio) qua Enetos qui sunt
ex Illyriis, audio vti per singulos
pagos. Semel enim quotannis
ista fiebant. Vbi virgines effectæ.

A πετεινοῖσι τούτοις διφθέρας ἐναγρίδας
ἐξωθεν, ἐδάφεος ἔσπον, οὔτε ἀρύμην α-
ποκρίνοντες, οὔτε ἀφάρην σιυνάζοντες,
ἀλλ' ἀσπίδος ἔσπον κυκλοτερέα ποιήσαν-
τες, ἐκ ἀλάμης πλήσαντες πρὸ τοῦ πλοῖ-
ον τῆτο, ἀπὶ αἰσι χεῖρ' τὸν ποταμὸν φέρεσθαι,
φορητῶν πλήσαντες. μάλιστ' αὖ, βίκους
φοινικηνοὺς κατὰ ρεῖσι οἴνου πλέους. ἰθύνε-
ται δὲ ὑπὸ τε δύο πλῆκτεων, καὶ δύο αἰ-
δράων ὀρθῶν ἐσώτων. καὶ ὁ μὲν ἔσω ἔλκει ὁ
B πλῆκτεον, ὁ δὲ ἐξω ὠθέει. ποιεῖται δὲ καὶ
καὶ ῥα μεγάλα ταῦτα τὰ πλοῖα, ὅτε ἐλασ-
σω. τὰ δὲ μέγιστα αὐτέων, καὶ πεντακισχι-
λίων ἑλάντων ῥέμον ἔχον. ἐν ἑκάστῳ δὲ
πλοῖῳ ὄνος ἑξῆς ἐνεσι, ἐν δὲ τοῖσι μέγιστοι,
πλῆθύνες. ἐπεὶ αὖ οὖν ἀπικνύονται πλεόντες ἐς
τὴν Βαβυλωνίαν, καὶ ἀφ' ἡνέωνται τῷ φόρ-
τον, νομέας μὲν τῶ πλοίου καὶ τὴν καλὰ-
μην πᾶσαν ἀπεκρήνυζαν. τὰ δὲ διφθέρας
ἔκτισαντες ὅτι τῶ ὄνοις, ἀπελάνοντες
ἐς τὸν Ἀρμενίους. αἱ δὲ τῶ ποταμὸν γὰρ δὴ
C οὐκ οἶα τε ἔστι πλεῖν ὁδοῖν ἔσπον, ὑπὸ
ἑλκεος τῶ ποταμοῦ. ἀφ' ἡνέωνται τῶ οὐκ
ἐκ ξύλων ποιῶνται τὰ πλοῖα, ἀλλ' ἐκ δι-
φθερέων. ἐπεὶ αὖ δὲ τῶ ὄνοις ἐλάνοντες ἀ-
πικνύονται ὅπισθ' ἐς τὸν Ἀρμενίους, ἀλλὰ
ἔσπον τὰ αὐτὰ ποιῶνται πλοῖα. τὰ μὲν δὲ
πλοῖα αὐτοῖσι ἔστι ταῦτα.

Εἰδήσι δὲ τοῖσιδε χρῆσθαι. κητῶν πο-
δωκεῖ λίγες καὶ ὅτι πύτω ἄλλον ἡλεόν
D κητῶνα ἐπειδύει. καὶ χλανίδων λυκὸν πε-
εβαλλόμενοι, ὑποδήματα ἔχουσι ὅτι-
χώρα, πᾶσα πλῆσι τῇσι Βοιωτικῇσι ἐμ-
βάσι. κυμῶντες δὲ τὰ κεφαλὰς, μήτηρσι
51 αἱ δέονται, μεμυεσμένοι πρὸ τοῦ σώμα-
σφρηγίδα δὲ ἑκάστος ἔχει, καὶ σκήπτρον
χειροποίητον. ἐπ' ἑκάστῳ δὲ σκήπτρῳ ἔ-
πεσι πεποιημένον ἢ μῆλον, ἢ ῥόδον, ἢ κρί-
νον, ἢ αἰετὸς, ἢ ἄλλο τι. αἱ δὲ γὰρ ὅτι-
σήμου οὐ σφι νόμος ἔστι ἔχειν σκήπτρον.
αὕτη μὲν δὴ σφι ἄρτισις περὶ τοῦ σώμα-
E ἔστι.

Νόμοι δὲ αὐτοῖσι ὧδε κατεστάται. ὁ μὲν
σοφώτατος ὅδε, καὶ γινώσκων τὴν ἡμετέραν,
ὅτι καὶ Ἰλλυριῶν ἔνετος πτωχάνομα χρῆ-
σθαι καὶ κύμας ἐκείνας ἀπαξ ἔτεος ἐκά-
στου ἐποιέτο τὰδε ὡς αἱ αἰ γινώσκοντες ἡμοῖα το

γάμῳ ὥρῃαι, ταῦτάς ὅκως σίυναγάγειεν
πάσαι, ἐς ἐν χωρίον ἐσάγεσθαι ἀλέας· πέ-
ραι δὲ αὐτάς ἴσατο ὁμιλῶς ἀνδράν. ἀμίσται
δὲ καὶ μίλῳ ἐκάστη κήρυξ πωλέεσκε, παρῶ-
τα μὲν τὴν διδασκάλῳ ἐκ πασέων μετα-
δεῖ, ὅκως αὐτῇ διδόντα πολλὸν χρυσίον πο-
θεῖν, ἀλλῶν ἀνεκέρυσσε, ἢ μετ' ἐκεῖνῳ ἔσκε
διδασκάλῳ. ἐπωλέοντο δὲ ἐπὶ στυοικῆσει.
ὅσοι μὲν δὴ ἔσθον διδάσκοντες καὶ βαρυλῶ-
νῶν ἐπιτάγμοι, ὑπερβάλλοντες ἀλλήλους
ἐξωνέοντο ταῖς καλλιτεχνούσαις· ὅσοι δὲ ἔ-
δῃ μου ἔσθον ἐπιτάγμοι, οὗτοι δὲ εἰδέος μὲν οὐ-
δὲν ἐδέοντο χρυσίου, οἱ δὲ αὖ χρῆματά τε καὶ
αἰχρόνας πρὸς ἑτέροις ἐλάμβανον. ὥς γὰρ δὴ οἱ
ἐξέλθοι ὁ κήρυξ πωλέων ταῖς διδασκάλῳ
καὶ πρὸς ἑτέροις, αἰσῆσιν αὖ τὴν ἀμορφοπάτην,
ἢ εἰ τις αὐτέων ἐμπηρος ἦε. καὶ ταῦτῳ ἀ-
νεκέρυσσε, ὅς τις γὰρ ἐλάχιστον χρυσίον λα-
βὼν, στυοικῆσιν αὐτῇ ἐς ὃ τὰς ἐλάχιστον
ἐπιτάγμῳ παροσέχειτο. ὃ δὲ αὖ χρυσίον
ἐγίνετο ἀπὸ τῶν διδόντων πρὸς ἑτέροις. καὶ οὕτω
αἱ ἀμορφοὶ καὶ ἀμόρφοι καὶ ἐμπηροὶ ἐξ-
εδίδοντο. ἐκδοῦναι δὲ τὴν ἐκδοτὴν θυγα-
τέρα ὅτῳ βούλοιτο ἕκαστος, οὐκ ἐξέλει, οὐ-
δὲ αὖτὸν ἐγκλητέον ἀπαγαγέσθαι τὴν πρὸς
ἑτέρον παρὰ μὲν, ἀλλ' ἐγκλητέον χρυσίῳ κα-
ταστήσασθαι, ἢ μίλῳ στυοικῆσειν αὐτῇ, οὕτω
αἰσῆσθαι εἰ δὲ μὴ συμφερίατο, ἀπο-
φέρειν δὲ χρυσίον ἕκαστος νόμος. ἐξέλει δὲ καὶ
ἐξ ἄλλης ἐλθόντα κάμης καὶ βουλάμῳ
ὥνέεσθαι. ὁ μὲν γὰρ καλλιστος νόμος, οὗτος
σφι λῶν· ὁ μὲν γὰρ νῦν γὰρ διετελέεε ἑὸν. ἀλ-
λο δὲ πᾶσι ἐξελήκεται νεώστ' ἡμέρας, ἵνα μὴ
ἀδικαίῃ αὐτάς, μηδ' ἐς ἐτέρῳ πόλιν ἀ-
γῶνται. ἐπεὶ τε γὰρ ἀλόντες ἐκαστὸν ἑ-
οικοφθῶρησαν, πᾶς τις ἔδῃ μου βίβ' ἀπα-
νίσκων κατὰ πορνείαν καὶ θήλεα τέκνα.
Διότερος δὲ σφίη ὁδὲ ἄλλος σφι νόμος
κατεστήκει· ὅτ' ἐκ μὲν ταῖς ἐς τὴν ἀγορὴν
ἐκφορέοισι (οὐ γὰρ δὴ χρέωνται ἡγεῖ-
σι) παροσόντες ὧν παρὸς τὴν ἐκ μὲν, συμ-
βουλεύοισι πρὸς τῆς νοῦσου, εἰ τις καὶ αὐτὸς
τοιοῦτον ἔπαγε ὁμοίον αὐτῷ ἔχοι ὁ ἐκ μὲν, ἢ ὁ-
λον εἶδε παρὸντα. ταῦτα παροσόντες συμ-
βουλεύοισι, καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀπαντῶν ποι-
ήσας ἐξέφυγε ὁμοίῳ νοῦσον, ἢ ἄλλον εἶδε
que ad ea quæ ipsi faciendo effugerint similem morbum, aut alium nouerint

A essent nobiles, eas quum cōgre-
gassent, vniuersas vnum in locū
recipiebant, quas circumfistente
virorum frequentia, surgens præ-
co sigillatim vēdebat: sed primū
pulcherrimam omnium, ^a secū-
dum hanc (vt quamplurimo vē-
ditur auro) aliam euocabat quæ
post illam esset speciosissima. Vē-
debatur autem in cōtubernium.
Babylonii igitur qui locupletes, &
iidem cælibes erāt, pulcherrimas
quasque mercabantur, vt quisque
B licitando alterum superauerat. At
iis ex plebe qui essent cælibes, his
nō opus erat pulchra forma: ideo
turpiores virgines simulque pecu-
nias accipiebant. Nam præco, v-
bi virginum speciosissimarū per-
egisset venditionem, ^b excitabat
deformissimam, siquis illorum
mercari volens existeret: edice-
bātque quisquis vellet quammi-
nimo auri sumpto eam in matri-
monium habere, donec illi qui
minimo contentus esset, fœmi-
na addiceretur. Ita aurum ex spe-
ciosis virginibus conficiebatur, &
sic speciosa deformes ac ^c debiles
collocabant. ^d Quarum nullam
cuique emptori fas erat sine fide-
iussoribus abducere, sed datis fi-
deiussoribus de ducenda illa in v-
xorem, ita demum licebat abdu-
cere. si de hoc non conueniebat,
lex lata erat vt aurum illi redhi-
beret. Quinetiam ex alio pago ve-
nientibus licebat vxorem merca-
ri si vellent. ^e Hæc apud eos ho-
nestissima lex erat, quæ tamē nō
perseuerauit. Sed nouissimē aliud
quiddam excogitauerunt, ne quis
fœminas iniuria afficiat, nēue
quis aliam in vrbem abducatur. Nā
posteaquam expugnati malè ac-
cepti sunt, rēmq; domesticam
absumpserunt, vnusquisque ple-
beius qui victus inopia premitur,
filias suas adigit ad quæstum cor-
pore faciendum. Alteram item
sapienter condiderunt legem, æ-
grotos efferendi in forum: (ne-
que enim medicis vtuntur) vt de
eorum languore consulant ^f qui
eos adeunt, siquis & ipse eundem
passus est morbum, aut alium vi-
dit patientem. Hæc viri qui illos
adeunt consulunt, hortantūr-
tant.

a Vbi autem hæc
auro multo ven-
dita erat, aliā ad-
dicebat, quæ se-
cundum illā esset
spec. Vendeban-
tur autem ea con-
ditione vt vxores
essent emptoribus.
Babylonii igitur
qui, &c.

b Surgere iube-
bat.

c Debilitas a-
liqua parte corpo-
ris. Vbi, Quæ ali-
quo vitio corpo-
ris laborarent.
d Nec verò cui-
que suam filiam
collocare licebat
cui vellet, neque
emptori sine fid.

e Videntur in Gr.
exemplaribus præ-
posterè collocata
esse quædam ver-
ba, &c. esse hæc sen-
sus. Et hæc quidē
apud illos hone-
stissima consue-
tudo erat, ne iniu-
ria illas afficeret,
neque in aliam vr-
bem abducerent.
Verū ad hæc
vsque tēpora nō
permansit: sed no-
uiss. aliud q. exco-
gitauerunt. Nam
posteaquā in sua
vrbē expugnatio-
ne vexati fuerunt
& bonis euerfi, v-
nusquis.
f Accedentes i-
gitur ad ægrotū
siqui aut eodem
morbo laboraue-
rint, aut laboran-
tem alium vide-
rint, de illo con-
siliū dant, hor-
tant.

effugisse. Nec fas est cuiquam x-
grotantes præterire silentio, nec
antequam explorauerit quoniam
ille morbo laboret. Sepulcra eis-
dē in melle sunt: lucus funebres
Ægyptiacis per similes. Quoties
autem cum vxore miscetur vir
Babylonius, adhibito thymiamati
affidet, & ex altera parte mulier
idem facit. Quinetiam sub dilu-
culum abluuntur ambo, nullum
vas priusquam se abluerint tactu-
ri. Eadem & hæc Arabes faciunt.
Vna iisdem Babylonis lex est om-
nibus modis foeda. nempe om-
nibus mulieribus indigenis com-
mune est, semel in vita ad Ven-
ris templum defidentibus, cum ex-
ternis viris consuetudinem habe-
re. Cæterum quum pleræque sint
diuitiis tumentes, ^a quæ sui copiam
facere recusent, hæc vehiculis ca-
meratis vectæ, pro templo con-
sistunt, relicta interim à tergo ma-
gna famulitii turba. Pleræque e-
tiam hunc in modum faciunt. Ad
templum Veneris sedent nodis
corollisq; tempora reuinctæ mul-
tæ mulieres, e quibus alix acce-
dunt, alix discedunt. Nam diuer-
tacula vndecunque sic funiculis
distincta aditum præbent exter-
nis ad mulieres illas, quam cui-
que libuerit deligendam. Porro
quum semel illic cōfederint, non
prius domum regrediuntur quàm
hospitem aliquis pecuniam mu-
lieri in sinum iniecerit, & cum eadē
à fano seorsum abducta rem ha-
buerit. Hospitem autem illū qui
pecuniam obtulit, dicere oportet,
Ego tibi deam Mylittam im-
ploro. Mylitta enim Assyrii Ve-
nerem appellant. Ac verò pecu-
niam illam, quantulacunque sit,
non fas est reicere, ^b siquidem in
sacrum conueritur vltum. Nec-
que mulieri etiā permittitur ho-
spitem aliquē repudiare: sed qui-
cunque is est qui pecuniam obie-
cerit primus, hunc illa sequitur
citra delectum. Postremò ubi iā
congressa fuerit cum externo mu-
lier, ^c dea expiata, domū reuer-
titur. At deinceps ^d haud ita mul-
to conduxeris. Iam, quæ forma
sunt elegantiori, citius discedunt: quæ verò deformes, diutius coguntur deside-
re pro templo antequam legi faciāt satis. Fitq; interdū vi vno atque altero anno aut
etiā triennio atque diutius expectare oporteat miseræ. ^e Alicubi, nēpe in Cyprio,

^a Quæ se aliis im-
miscere dedigna-
tur, hæc veh.

^b Siquidem illa
sit sacra.

^c Rite factis de-
sacris.

^d Nihil tā ma-
gnum est quoda-
to potiri illis pos-
sis.

^e Sed & in ali-
qua Cypri parte
famil.

^A ἐκφυγόντα. σιγή δὲ πρὸς ἐλθεῖν κα-
μνοντα οὐ πῶς σφί ἐξεσι, τῶν αὖ ἐπείρηται
λυπῖνα νοῦσον ἔχει. τὰ φά δὲ σφί ἐν μέλει τι.
θρῦλοι δὲ πᾶσι πλῆστοι τοῖσι ἐν Αἰγύ-
πτῳ. ὅσας δὲ αὖ μιζήσιν καὶ τῇ ἐω-
πύῃ Βαβυλωνίῳ, περὶ θυμιάμα κα-
ταμιζόμενοι ἴσθι, ἐτέρω δὲ ἡ γυνὴ τῶν
τῶν ποιέει. ὅρ. θροῦ δὲ θυμιάματος, λυπῖται
ἀμφοτέρω ἀγέως γὰρ ὁ δὲ δὲ ἀφ' ὧν τῶν
αὖ λυπῖται. τὰ δὲ τῶν καὶ Αἰγύπτῳ
ποιέοι. ὅς δὲ ἀγέως τῶν νόμων ἐστὶ τοῖσι
^B Βαβυλωνίοις, ὅδε· δὲ πᾶσι γυναικας ἐ-
πιχωρίῳ ἰσομήνῳ ἐς ἱερὸν Ἀφροδίτης, ἀ-
παξ ἐν τῇ ζῶν μιζήσιν ἀνδρὶ ξείνῳ. πολ-
λαὶ δὲ καὶ ὅδε ἀξιόμηναι ἀναμίσγεται
τῆσι ἄλλῃσι, οἷα πλούτῳ ἡ φρενέσσαι,
ὅτι ζῶντων ἐν καμάρῃσι ἐλάσσαι, τῶν
τῇ ἐς αἶσιν θεοπῆν δὲ σφί ἐπεται πολ-
λὴ ὅππῃ. αἱ δὲ πλῆνες ποιῶσιν ὧδε· ἐν
τεμένει Ἀφροδίτης κατέεται τῶν πε-
ρὶ τῆς κεφαλῆς ἐρῶσαι θυμιάματος πολλὰ
γυναικας. αἱ μὲν γὰρ πρὸς ἐρχονται, αἱ δὲ
^C ἀπέρχονται. χοροτενέες δὲ δι' ἑξοδὶ πᾶσι
τῶν ὁδῶν ἐχοροῖσι τῶν γυναικῶν, δὲ ὧν
οἱ ξένοι διεξίοντες ἐκ λέγονται. εἴθι ἐπει-
τῇ γυνή, οὐ πρὸς τῶν ἀπαλλάσσεται
ἐς τὰ οἶκία, ἢ τις οἱ ξείνῳ θρῦλον ἐμβα-
λὼν ἐς τὰ θυμιάματα, μιζήν ἐξω τῇ ἱερῇ ἐμ-
βαλόντα δὲ δὲ εἰπεῖν τῶν δὲ, Ἐπικαλέω
⁵² τοῖσι τῶν θεῶν Μυλitta. Μυλitta δὲ κα-
λέοισι τῶν Ἀφροδίτῃ Ἀσσύριοι. ὅδε
θρῦλον, μέγας ἐστὶ ὅς ἐν ὧν. οὐ γὰρ μὴ ἀ-
πώσεται. οὐ γὰρ ὅδε ἐστὶ. γὰρ γὰρ ἱερὸν
^D τῶν ὅδε θρῦλον. τὰ δὲ πρὸς ἐμβα-
λόντι ἐπεται, ὅδε ἀποδοκιμαῖ ὁ δὲ δὲ ἐ-
πειτῇ δὲ μιζή, ἀποσιωπαμένη τῇ θεῷ, ἀ-
παλλάσσεται ἐς τὰ οἶκία. καὶ τῶν πᾶσι τοῦτου
ὅδε οὐ πῶς μέγα τί οἱ δῶσεις ὧς μιν λάμ-
ψαι. ὅσαι μὲν νῦν εἰδὲός τε ἐπαγμένης εἰσὶ
καὶ μεγάλας, καὶ ἀπαλλάσσονται· ὅσαι
δὲ ἀμφοῖς αὐτῶν εἰσὶ, χροῖον πολλὸν τῶν
μυλίοις, οὐ δύναμιν καὶ νόμον ἐκ πλῆσται
καὶ γὰρ τελέτια καὶ τετραέτια μετεξέπεται
^E χροῖον μύριοις. ἐνιαχὶ δὲ καὶ τῆς Κύπρου

ὅτι τῷ πληρώσει τούτου νόμος. νόμοι μὲν δὲ τοῖσι Βαβυλωνίοις οὗτοι κατεστάσι.

Εἰσι δὲ αὐτέων πατεῖαι ψεῖς, αἱ δὲ ἐν ἄλλοις σιτέονται εἰ μὴ ἰχθὺς μόνον· ὅθεν ἐπεὶ τε αἱ θηρόσχητες αὐγίνωσι πρὸς ἡλίον, πιδύσι τὰ δὲ. ἐς βάλλοις ἐς ὄλμον, καὶ λεήναντες ὑπέροισι, σῶσι διὰ σινδόνος. καὶ ὅς μὲν αὖ βούληται αὐτέων, ἅτε μάζαν μαζαρόντος ἔχει· ὁ δὲ ἄρτου ὅσον ὀπλήσκει.

Ὡς δὲ Κύρου, καὶ ὑποῖο ἔθνους κατέρχεται, ἐπεθύμησε Μασσαγέτας· ὁ δὲ ἔθνους τούτου, καὶ μέγα λέγεται εἶναι καὶ ἄλκιμον, οἱ κηρύον δὲ πρὸς ἡλίου αἰατράς, πέρην τῆς Ἀράξου ποταμοῦ, αἰτίον δὲ Γασπιδίων ἀνδρῶν. εἰσι δὲ οἵτινες καὶ Σκυθικὴν λέγουσι τὴν τοῦ ἔθνους εἶναι. ὁ δὲ Ἀράξης λέγεται καὶ μέζων καὶ ἐλάσσων εἶναι τῆς Γέρονος· ἡ δὲ αὐτῇ Λέσβῳ μέγα καὶ τῷ πληρώσει συχναὶ φασὶ εἶναι. ἐν δὲ αὐτῇσι, αἱ θεσφαίς οἱ σιτέονται μὲν ῥίζας τοῦ θεοῦ ὀρύσσοντες πρὸς τοῖας· καρποὺς δὲ ἀπὸ δένδρεων ἐξυρμημένοις σφι ἐς φορέειν κατεπίθεσθαι ὡραίους, καὶ τούτοις σιτέσθαι τὴν χειμῶνιν. ἄλλα δὲ σφι ἐξυρῆσθαι δένδρεα καρποὺς τοῖσι δὲ πῖνας φέροντα, ὅθεν, ἐπεὶ τε αὐτὸς τὸ σπινθῆσι καὶ εἰλας, καὶ πῦρ αἰακῶσονται, κύκλῳ περὶ τοῦ ὀρμῶντος ἐπιβάλλει· ἐπὶ τοῦ πῦρ· ὁ σφραγισμὸς δὲ κατεμαζομένου τῆς καρπῶν τῆς ἐπιβάλλου ὀρμῶντος, μεθύσκεσθαι τῇ ὀσμῇ, κατὰ τὴν ἑλληνικὴν οἶον. πλὴν δὲ ἐπιβάλλου ὀρμῶντος καρπῶν, μάλλον μεθύσκεσθαι. ἐς ὃ ἐς ὄρχισιν τε ἀνίστασθαι, καὶ ἐς αἰοιδίῳ ἀπικνεσθαι. τούτων μὲν αὐτὴ λέγεται διαγὰ εἶναι. ὅς Ἀράξης ποταμὸς ῥέει μὲν ἐκ Μαντινῶν, ὅθεν καὶ ὁ Γαύδης, καὶ ἐς τὰς διώρυγας τὰς ἐξήκοντά τε καὶ τετηκοῖας διέλαβεν ὁ Κύρος· σόμασι δὲ ἐξερβύχεται τεσσάρων, τῶν τὰ πάντα πλὴν ἐνός, ἐς ἐλεά τε καὶ τινάρεα ἐκ διδοῖ. ἐν τοῖσι αἰθεράσι κατεκείσθαι λέγουσι ἰχθὺς ὡμοῖς σιτομένοις, ἐσθῆτι δὲ νομίζοντες χρῆσθαι φωκίων δέρμασι. ὁ δὲ ἐν τῇ σόματι τῆς Ἀράξου ῥέει καὶ κατὰ τοῦ τῆς Καππίου θαλάσσης.

Ὡς καὶ τῆς θαλάσσης ἐπὶ ἐν ὧν, οὐ συμμίσχουσα τῇ ἑτέρῃ θαλάσσῃ. καὶ μὲν ἡ ἑλληνικὴ ναυήλοισι παρὰ τὴν ἑξω γηλέων θαλάσσαν ἢ Ἀτλαντὶς καλεομένη,

similis quædam lex est. Hæc sunt Babyloniorum instituta. quorum tres sunt^a familiæ, quæ a Tribus nullo alio nisi piscibus victitant. quos captos ubi arefecerunt ad solem, hoc faciunt: In pilam coniiciunt, ac pistillis pinunt: b deinde linteis conseruant, unde quisquis vult conspergit, of- famque facit quam in modum panis torreat.

b Legit οὐλοῖται, quam οὐλοῖται vera scriptura. id est, incernunt per linteum.

CYRUS, post hanc gentem ab eo subactam, incessit cupidus MASSAGETAS in suam potestatem redigendi. Quæ gens fertur & magna esse & strenua, ad auroram solisque ortum sita, trans Araxem fluuium eregione Issedonorum. Sūt etiam qui eam Scythicæ nationis esse dicāt. Araxes Istro maior & idē minor esse memoratur: & in eo frequētes insulæ Lesbō pares magnitudine: & homines qui illas incolūt, ætate vefci radicibus quibuslibet quas ipsi euellunt: arborū autē fructus quos maturos comperiūt, in cibum reponere, quo per hyemem vescantur. Ab illis inuentas etiam esse arbores talem fructum ferentes, qui iactus ab illis in ignē quem turmatim collecti accenderint, odore suo eos circumquaque confidentes perinde inebriat ac vinum Græcos: & eo vehemētius quo plus eius fructus fuerit iniectum, donec ad tripudiandū cantandūque consurgant. Atque hæc fertur eorum esse viuendi consuetudo. Araxes porro fluuius à Mantienis quidem, unde & Gyndes (quem Cyrus in trecentos ac sexaginta diduxit riuos) fluit, sed per sexaginta ora prorūpens, quæ, vno excepto, in paludes eluuiisque euoluuntur. ubi feruntur homines habitare qui crudis victitent piscibus, & pro vestibibus vtantur vitulorum mariorum pellibus. Reliquum illud per apertū fluit in mare Caspiū: quod mare per sese est, nec villo cum alio commiscetur. Nam & illud quod Græci omne per nauigant, & id quod extra columnas est, Atlanticum dictum & ru-

brum idē est mare.¹ Caspiū verò est alterum, ac per seipsum, longitudinis quindecim dierū, cuius naus quæ remis vtatur: latitudinis, vbi spatiosissimum est, octo dierum. Est autem, qua ex parte ad vesp̄erum vergit, Caucasio prætentum monte, cuius cum maxima vastitas tum summa est altitudo, multasque atque omnifarias gentes habet, ac plerasque omnes agrestis materia vicinatē: vbi arborum frōdes^a iis quæ sunt apud nos similes ferūtur esse, quibus contusis & aqua dilutis illi animalia in suis vestibus pingere dicuntur: eaque animalia nuquā elui, sed perinde ac si ab initio essent intexta, sic cum reliqua lana veterāscere. Horum quoque hominum concubitus, sicuti pecorum, in propatulo esse. Et huius quidem maris quod Caspium vocatur, partem quæ ad vesp̄eram vergit, Caucasus determinat: qua verò parte vergit ad auroram orientemque solem, planities excipit prospectu immensæ magnitudinis. Quam spatiosam planitiem non ex minima parte Massagetæ possident, quibus bellum Cyrus inferre cupiebat, multis ac magnis sollicitatus incitatusque causis. Primum sua genitura, quod videbatur maius quiddam homine esse: secundo loco, felicitate qua fuerat vsus aduersus hostes. quācunque enim gentē Cyrus inuaserat, ea gens nullo pacto poterat euadere.

^a Græca verba suspecta hic sunt.

^b Hanc Cyrus per quosdā quos miserat, simulatis verbis ambiebat, uxorem sibi habere volens. At Tomyris vbi nō se sed Massagetarum regnum ab illo ambiri animaduertit, accessit.

Erat autem Massagetarum regina defuncto viro, **TOMYRIS** nomine, ^b ad quam in coniugiū petendam Cyrus misit verbo dūtaxat, volens eam habere vxorē. at illa animaduertens non se in coniugium, sed regnum Massagetarum peti, accessum Cyro interdixit. Postea Cyrus, quum dolus non procederet, progressus vsque ad Araxem, apertē infesto cū exercitu in Massagetas tendit. Flumen pontibus iungit, quibus copias traiciat, facisque nauibus turres desuper ædificat. Ad quem in hoc labore occupatum, Tomyris caduatore[m] misit, qui

^A καὶ ἡ Ἐρυθρὴ, μία τυγχάν ἐστι· ἡ δὲ Κασπίη, ἐστὶ ἐτέρη ἐπ' ἐωῦτης, ἐοῦσα μήκος μὲν πλοῦ, εἰρεσίῃ χρεωιδύω, πέντε καὶ δεκά ἡμερῶν· ὅς τις δὲ τῇ διρυτάτῃ ὅσῃ αὐτῇ ἐωῦτης, οὐκ τῶ ἡμερῶν καὶ τὰ μὲν πρὸς τὴν ἑσπέρην φέρονται τῆς θαλάσσης αὐτῆς ὁ Καύκασος παρὰ τὴν, ἐὼν ὄρεων καὶ πλήθους μέγιστος, καὶ μέγα τῇ ὑψηλότητος. ἔθνεα δὲ αἰθιοπῶν πολλὰ καὶ πῶντοια ἐν ἐωῦτῃ ἔχει ὁ Καύκασος· τὰ πολλὰ, πῶντα δὲ ὕλης ἀρχὴς ζῶντα. ἐν τοῖσι καὶ δένδρεα φύλλα τοῖς δὲ ἰδέσθαι πρὸς χροῖον ἐστὶ λέγεσθαι, τὰ τεύχοντα τε καὶ παρὰ μίσθον ὅσῃ ὕδωρ, ζῶα ἐωῦτοῖσι ἐς τὴν ἐσθίαν ἐλθράφει. τὰ δὲ ζῶα σὺν ἐκ πλωέσθαι, ἀλλὰ σὺν καὶ ἀγροσκήν τὰ ἄλλα εἰς αὐτὴν, κατὰ περ ἐν φαίνοντα ὄρχις. μίξιν τε τούτων τῇ αἰθιοπῶν ἐστὶ ἐμφανέα, κατὰ πρὸ τοῖσι πρὸς αὐτοῖσι. τὰ μὲν δὲ πρὸς ἑσπέρην τῆς θαλάσσης αὐτῆς τῆς Κασπίης καλεομένης ὁ Καύκασος ἀπέρχεται· τὰ δὲ πρὸς ἡῶν τε καὶ ἡλίον αἰατέλλοντα, πεδίον ἐκ δέχεται, πλήθος ἀπειρον ἐς ἀποψιν. τὸ ὦν δὲ πεδίου δὲ μέγαλον σὺν ἐλθρήσιν μίρην μετέχοι· ⁴ Μασαγέται, ἐπ' οἷς ὁ Κύρος ἔχε πρὸς ὁμιλίαν στρατεύεσθαι. πολλὰ τε γὰρ μιν καὶ μέγαλα τὰ ἐπαίροντα καὶ ἐποτρύνοντα ἔω. πρὸς μὲν ἡ ἡμέρας, ὅ δὲ δόκεον πλέον τῇ αἰθιοπῶν δούτερον δὲ, ἡ δὲ τύχη ἡ καὶ τῶν πολέμοις γενημένη. ὅκη γὰρ ἰθύσειε στρατεύεσθαι Κύρος, ἀμνηχρον ἔω ἐκείνο ὃ ἔθνος ἀφ' οὗ γένει.

ἡ δὲ ἐν ὄρ. ὃ πλ. μέγιστος, καὶ μὲν ὑψηλότητι.

^E Ἦν δὲ αὐτὸς ἀποθανόντος γυνὴ τῇ Μασαγέται βασιλίσσα· **ΤΟΜΥΡΙΣ** οἱ ἦν ὄνομα. αὐτὴν πέμπων ὁ Κύρος ἐμπαῖον τὴν λόγῳ, θέλων γυναῖκα ἔω ἔχειν. ἡ δὲ **Τόμυρις**, σὺν ἧς σὺν αὐτῷ μιν μὲν ὁμιλον, ἀλλὰ τὴν Μασαγέται βασιλίσσιν, ἀπείπατο τὴν πρὸς οὐδὲν. Κύρος δὲ μὲν τῶν, ὡς οἱ δόξα οὐ πρὸς χώρες, ἐλάσας ὅτι τὸν Ἀράξιν, ἐπὶ ὅτῃ ἐκ τῶν ἐμφανέος ^E ὅτι τῶν Μασαγέται στρατῶν, γεφύρας τε ζυγῶν ὅτι τὸν ποταμὸν ἀφ' ὅσῃ τῶν στρατῶν, καὶ πύργους ὅτι πλοίων τῇ ἀφ' ὅσῃ μιν ὅτι ποταμὸν οἱ ἐκδομένοισιν. ἔχοντι δὲ ⁴ τοῦτον τὸν πόνον, πέμψασα ἡ Τόμυρις κήρυκα, ἔλεγε

& quidem sine duce. Turpe est enim atque intolerabile, Cyrus, Cambyſis filium, mulieri cedentem detrectare pugnam. Itaque mihi placet, traiectis copiis procedere couſque dum illi in occurſum prodeant: atque dehinc ^a ita faciendo, dare operam ut illos superemus. Namque, ut ego audio, Maſſagetæ bonorum ſunt Perſicorum inſueti, & magnorum commodorum experies. his ergo viris propone in noſtris caſtris magnam inſtructarum epularum copiam, magna vi peccorum interfecta, cum magna etiam vi poculorum vini meri, atque omnis cibariorum generis. Hoc ubi fecerimus, imbecilliffimis quibuſque militum ibi relictis, cum reliquis ad flumen nos recipiamus. Tantis enim bonis conſpectis illi (niſi me fallit opinio) ſe ad ea cōuertent: unde nobis ſupererit facultas magnas res perpetradi. Atque hæc quidem ^b in diſcuſſionem venerit ſententiæ. Cyrus autem, priore repudiata, Cræſique probata ſententia, indixit Tomyridi ut retrocederet, utpote ſe aduerſus illam traiecturo. Illa, quemadmodum à principio ſporoderat, retroceſſit. Cyrus in Cambyſis filii ſui (cui regnum iradebat) manus præbuit Cræſum, ac maiore in modum ut hominem honore beneficiisſque proſequeretur, præcepit, ſi ſua aduerſus Maſſagetæ traiectio non rectè cederet. Hæc ubi præcepit, eōſque remiſit in Perſidem, ipſe cum copiis ſuis flumen traiecit. Trāſmiſſo Araxe ubi nox aduenit, vidit per quietem talem viſionem: Videbatur Cyrus in ſomnis cernere maximum natu filiorum Hyſtaſpis, habentem in humeris alas, quarum altera Aſiam, altera Europam inumbraret. Hyſtaſpi (qui Achæmenides erat, ^c Arſamenis filius) erat ex liberis natu maximus. Darius, tunc ferme vicesimum ætatis annum agens, in Perſide relictus quod non maturus militiæ eſſet. Experrectus Cyrus viſum ſuum ^d intra ſe retractabat: quod quum ei magni momenti videretur, vocato Hyſtaſpi remotis arbitris, in-

^a Ita ut dicam
fac.

^b Propoſitz fue-
runt ſent.

^c Arſacis, nam
est vet. cod. pro
ἀρσάμενος habens
ἀρσάμενος.

^d Apud ſe exa-
minabat. Vel, in
diſquiſitionem vo-
cabat. Ad verbum
ſine ſpirationem il-
lus viſi reddebat.

^A χρεῖς τε τῷ ἀπηνημιδίου, ἀγρόν τε καὶ οὐκ
αἰσχροῦν, ὃν Κρόνος γὰρ τὸν Καμβύσεω γυ-
ναικὶ εἰζῆντα ὑποχωρήσας τῆς μάχης. νυν
ὦν μοι δοκέει, δευδαίτα παρελθεῖν ὅσον αὐ-
ἐκεῖνοι διεξίωσι. ἐνθεῦτεν δὲ τὰδε ποιῶν-
τας, πεισθῶναι ἐκείνων παρεγίνεσθαι. ὡς γὰρ
ἐγὼ πινυθάνομαι, Μαωτα γέται εἰσὶ ἀγα-
θῶν τε Περσικῶν ἀπυργοὶ, ἔχοντες μεγά-
λων ἀπαθείας. οὗτοι οἱ ὦν τοῖσι ἀνδράσι τῶν
παραβάτων ἀφ' ὧν πολλὰ κατὰ κόλιν
^B τας, καὶ σκλάβοισιν τας, ποροθεῖναι ἐν ὧν τρα-
ποπέδιον τὰς ἡμετέρας δαῖτας. πρὸς δὲ, καὶ
κρητῆρας ἀφ' ὧν οἶνου ἀκρήτου, καὶ σιτία
πομπόια. ποιήσαντες δὲ ταῦτα, ὑπολει-
πομένους τῆς τραπῆς ὁ φλαυρότατον, ὅν-
λοιποὺς αὐτοῖς ἔξανα χωρέειν ὅτι τὸν ποτα-
μόν. ὡς γὰρ ἐγὼ γνώμης μὴ ἀμάρτω, κείνοι
ἰδοῦντες ἀγαθὰ πολλὰ, τρέφονται τε πρὸς
αὐτὰ, καὶ ἡμῖν ὁ ἐνθεῦτεν λείπεται δόπο-
δεξις ἔργων μεγάλων. γράμματα δὲ αὐτὰ
^C σιμύεσθαι. Κρόνος δὲ, μετείς τινα παρ-
τέρειον γνώμην, τινα Κρόνου δὲ ἐλθόντος,
παροχρῶναι Τόμυρι ἔξανα χωρέειν, ὡς
αὐτὸν ἀφ' ὧν οὐδὲν ἐπ' ἐκείνῳ. ἡ δὲ δὴ
ἔξανα χωρεῖ, καὶ ὑπέχετο παρῶντα. Κρόνος
δὲ Κροῖσον ἐς τὰς χεῖρας ἐς τοὺς πατέρων
παῖδι Καμβύση, τῶν τῶν βασιλῆων ἐ-
δίδου, καὶ πολλὰ ἐντειλάμενος οἱ υἱαῖν τε
αὐτὸν καὶ οἱ ποιεῖν, ὡς ἡ ἀφ' ὧν οἱ ὅτι
Μαωτα γέται μὴ ὀρθωθῇ. ταῦτα ἐντειλά-
^D μένος, καὶ δόποσίλας οὐτοῖς ἐς Πέρσας, αὐ-
τὸς διεβάνε ὃν ποταμόν, καὶ ὁ τραπὸς αὐτῶν.

Ἐπεὶ τε δὲ ἐπαγαγὼν τὸν Ἀρσάμενα, νυκτὸς
ἐπελθούσης, εἶδε ὅφιν ὄντων ἐν τῇ Μαωτα-
γέτων τῇ χώρῃ, τοῖσι δὲ. ἐδόκεε ὁ Κρόνος ἐν
τῶν ὑπὸν ὄραν τῶν Ὑστάμενος παίδων τὸν
παροχρῶντα ἐχόντα ὅτι τῶν ὡμῶν πτέρυ-
γας καὶ οὐτέων τῇ μὲν τιμῇ Αἰσίῳ, τῇ δὲ τῇ
Εὐρώπῃ ὅτι σκιά ζῆν. Ὑστάμενος δὲ ὅν Ἀρ-
σάμενος, ἐόντι ἀνδρὶ Ἀχαιμίδῃ, ὡς τῶν
^E παίδων Δαρξος παροχρῶντατος, ἐὼν τότε ἡ-
λικίῳ ἐς εἴκοσι κου μάλιστ' ἔτα. καὶ οὐδὲν
καταλέλθωτο ἐν Πέρσῃ, (οὐ γὰρ εἶχε καὶ
ἡλικίῳ τραυέσθαι) ἐπεὶ ὦν δὴ ἔξεγέρθη
ὁ Κρόνος, ἐδίδου λόγον ἐωυτῷ περὶ τῆς ὀ-
ψιμος. ὡς δὲ οἱ ἐδόκεε μεγάλην εἶναι τὴν ὀψιν, κα-
λέσας Ὑστάμενα, καὶ δόποσίλας μωῶν,
εἶπε,

ἢ Ἀρσά-
μενος.

« εἶπε, Ὑστάσπης, παῖς σὸς ὅτι βουλῶν A
 « ἐμοί τε καὶ τῇ ἐμῇ ἀρχῇ ἐάλωκε. ὥς ὃ ἀ-
 « πρεκέως ταῦτα οἶδα, ἐγὼ σημανέω. ἐμεῖς
 « θεοὶ κηδόνται, καὶ μοι πάντα παρορμήσου-
 « σι τὰ ὅτι φερόμεθα· ἡ δὲ ὦν ἐν τῇ παρορ-
 « μῇ ἡ νικτὶ βύδων, εἶδον ἥν' ὅσων παῖδων B
 « παρορμήσαντες ἔχοντα ὅτι τ' ὤμων πτέρυγας
 « καὶ ρυτίων τῇ μὲν πλὴν Ἀσίῃ, τῇ δὲ πλὴν
 « Εὐρώπῃ ὅτι σκιάζον. ἔκων ὅτι μηχανῇ
 « ἀπὸ τῆς ὀψίος ταύτης ὁδομήν, ὅ μὴ κεί-
 « νον ὅτι βουλῶν ἐμοί. σὺ τοίνυν πλὴν ταχί-
 « σην παρβύεο ὁπίσω ἐς Πέρσας, καὶ ποίεε ὅ-
 « πως, ἐπεὶ ἐγὼ τὰ δὲ καὶ ταῖς φερόμενος ἐλ-
 « θω ἐκεῖ, ὥς μοι καὶ ταῖς τὸν παῖδα ἐς ἐ-
 « λεῖχον. Κύρος μὲν δὲ δαίμων Δαρφὸν οἱ ὅτι
 « βουλῶν, ἔλεγε τὰ δὲ τῷ δὲ ὁ δαίμων παρ-
 « ἔβαινε ὥς αὐτὸς μὲν τελευτήσῃ αὐτὸς ταύ-
 « τη μὲν, ἡ δὲ βασιλὴν αὐτὸς περὶ χεῖρας ἐς
 « Δαρφὸν. ἀμείβεσθ' ὦν δὲ ὁ Ὑστάσπης τοιοῖς-
 « δε, ὧς βασιλῶν, μὴ εἴη ἀνὴρ Πέρσης γέ-
 « γνησ, ὅς τις τοῖς ὅτι βουλῶν· εἰ δὲ ἔστι, ἀ- C
 « πόλαιοι ὥς ταχίς· ὅς ἀπὸ μὲν δούλων, ἐ-
 « ποίησαι ἐλθόντες Πέρσας εἰς ἀπὸ τ' ἄρ-
 « χεσθαι ὡς ἄλλων, ἀρχὴν ἀποδύων. εἰ
 « δὲ τις τοῖς ὀψίς ἀπαγγέλλοι παῖδα τὸν ἐμὸν
 « νεώτερον βουλῶν παρὶ σέο, ἐγὼ τοῖς παρ-
 « δίδωμι χρυσῶν αὐτῷ ἑκατὸν ὅ, πὶ σὺ βέλεαι.
 « Ὑστάσπης μὲν τοῖς ἀμείβεσθαι, καὶ
 « ἀφῆκε τὸν Ἀράξην, ἡ δὲ ἐς Πέρσας, φυ-
 « λαξὼν Κύρον τὸν παῖδα Δαρφίον.

Κύρος δὲ παρελθὼν ἀπὸ τῆς Ἀρά- D
 ξου ἡμέρης ὁδὸν, ἐποίησε τὰς Κροίσου ὡς
 δήκας. μὲν δὲ ταῦτα, Κύρου τε καὶ Περ-
 σέων τῶν κατὰ τοῖς γραπτοῖς ἀπελάσαντος ὁ-
 πίω ὅτι τὸν Ἀράξην, ἀφῆκε τὸν δὲ τῶν ἀ-
 ρχέων, ἐπελθόντα ἥν' Ἐλκίον τῶν Μασσαγέτων τρι-
 τήμοις τῶν γραπτοῖς, ποιεῖτε ἀφῆκε τῶν τῆς
 Κύρου γραπτοῖς ἐφόνθις ἀλεξάνδρους, καὶ
 πλὴν παρὰ μὲν ἰδόντες δαῖτα, ὥς ἐχει-
 ρώσαντο ποιεῖ ἐλκίον, κλινόντες ἐδάμνω-
 το. πληρωθέντες ὃ φοβῆς καὶ οἶνου, ὥδον. E
 οἱ δὲ Πέρσαι ἐπελθόντες πολλοὶ μὲν σφόνθι
 ἐφόνθον, πολλῶν δὲ ἐπὶ πλῆθους ἐζώρη-
 σαν, καὶ ἄλλοις, καὶ τῇ βασιλῇ Το-
 μύριδος παῖδα, γραττήγοντα Μασσαγε-
 τέων, τὰς οὐνομα ἡ ΣΠΑΡΓΑΠΙ-
 ΣΗΣ. ἡ δὲ, πτομένη τὰ τε παρὶ πλὴν γραττή-
 γοντα καὶ τὰ παρὶ τὸν παῖδα,

quit, Filius tuus, Hytaspes, mihi
 atque regno meo insidiari depre-
 hensus est: hoc ^a vnde procul du-
 bio nouerim, per me noscas licet. ^a Vnde certò
 compererim,

Dii mihi, quòd mei curam gerūt,
 quæcunque euentura sunt, ostē-
 dunt. Siquidem proxima nocte
 inter quietem vidi liberorū tuo-
 rum natu maximum, in hume-
 ris habentem alas, quarum altera
 Asiam, altera Europam inumbra-
 ret. Ex quo visò ^b nulla tergiver-
 satio est quin ab illo mihi tendan-
 tur insidiæ. Quapropter tu quam-
 primum in Persidem reuertere:
 facitoque vt quum ego subactis
 Massagetis illuc rediero, filiū tuū
 mihi sistas ad causam dicendam.
 Et Cyrus quidem hæc loquutus
 est, scilicet quòd sibi insidiari Da-
 rium suspicabatur. At dæmon ei
 portendebat ipsum ibi mortē op-
 petiturum, & eius regnum ad Da-
 rium esse peruenturum. Respon-
 dens illi Hytaspes, Absit, inquit,
 rex, vt quispiā vir genere Perse,
 tibi molietur insidias: quòd si quis
 sit, is primo quoque tēpore mor-
 te mulctetur. tu enim Persas ex
 seruis liberos, ex subditis, aliorum
 hominū dominos effecisti. Quòd
 si qua tibi visio filiū meum indicat
 rebus nouis contra te studere, e-
 go tibi eum ^c exhibeo pro tuo ar-
 bitratu tractandum. Hoc reddito
 responso, Hytaspes traiecit Ara-
 xem in Persidē cōtendit, Cyro filiū
 suum Darium custoditurus.

Cyrus autē Araxe traiecit pro-
 gressus vnus diei iter, quæ Cræ-
 sus admonuerat exequitur: reliquæ
 que illic imbelli parte copiarum,
 mox cū expedita manu ad Araxē
 reuertitur. Hos itaque relictos ex
 Cyri exercitu aggrediens tertia
 Massagetani exercitus pars, sese
 defensantes interimit. Eadē, cō-
 specto epularū apparatu, post ad-
 uersariorū cædem, ad epulandum
 discumbit: refertaque cibo ac vi-
 no soporatur. Persæ superueniē-
 tes horū multos occidūt, multo-
 que plures viuos capiunt, cū alios,
 tū verò ducē eorum, reginæ To-
 myridis filium, cui nomen erat
 SPARGAPISES. Tomyris, co-
 gnito exercitus ac filii sui casu,

^b Nulla ratione
 negari potest
 quin, &c.

^c Id est, Offero.
 Vel, exhibere pa-
 ratum sum.

misso ad Cyrum caduceatore, ita inquit, Inexplebilis cruore Cyrene spiritustollas ex hoc quod actū est. Si fructu vitino, quo ipsi distenti adeo desipitis ut descendente in corpus vino improba à vobis verba fundantur, si tali veneno filium meum vicisti, dolo, non praelio, es superior. Quare meum admixte consilium, bene tibi cōsulentis: Abi, reddito mihi filio, ex hac regione, ferens impunè quod tertiam Massagetarum partem profligasti. Quæ nisi feceris, per Solem iuro Massagetarum dominum, fore ut ego te, et si insatiabilem cruoris, tamen satiem.

Hæc verba ad se perlata Cyrus pro nihilo habuit. Filius reginæ Tomyridis Spargapises, ubi à vino relaxatus didicit^a se in malo esse, exorauit à Cyro ut vinculis solueretur. Statimque quum solutus est ac manuum compos effectus, seipsum interemit: atque hic quidem talem obiit mortem.

Tomyris autem, quum Cyrus ipsi non auscultaret, cōtraitis suis copiis ita conflixit cum Cyro, ut hanc pugnam ex omnibus quæ inter barbaros extiterunt, acerrimam censcam extitisse. Eam autem ita gestā fuisse accipio: Primum utroque spatio inter se distantes, sagittas misisse: deinde sagittis absumptis concurrentes, lanceis pugionibusque^b fuisse cōsertos: ac diu pugnantes perstitisse, neutris fugere volentibus: ad extremum Massagetas superiores exitisse: ibique cum permagnā exercitus Persici partem tum verò Cyrum ipsum occubuisse, quum vnū de triginta omnino regnasset annos. Cuius cadauer inter cætorum Persarum stragē Tomyris perquisitum quum inuenisset, caput in virem demisit quem humano cruore cōpleuerat: mortuō que insultans inquit, Tu quidem meū viuētis & in pugna victricis filiū perdidisti dolo captū: at ego te (prout interminata sū) cruore saturabo. Hæc de Cyri vitæ exitu: de quo quū multa referatur, is qui mihi maximè verisimilis videtur à me commemoratus est.

δὴ καὶ τὸ Κύρου τελευτῆς ἔτι, πολλῶν λόγων λεγομένων, ὅδε μοι ὁ πιθανώτατος εἶρη).

A πέμπουσα κήρυκα πρὸς Κύρον, ἔλεγε ταῦτα·
 δε, Ἀπληγε αἵματος Κύρε, μηδὲν ἐπὶ τῆς
 θῆς τῷ γεροντὶ τῷδε σφῆματι, εἰ ἀμπε-
 λίνῳ καρπῷ, τῷ τῷ αὐτῷ ἐμπιπλάμηναι.
 μαίνεσθε ἔγω, ὥστε κακίοντος τῷ οἴνου ἐς τὸ
 σῶμα, ἐπὶ μακρὰ ἐκὼν ἐπεα κακὰ τοῖς· 55
 τῷ φαρμάκῳ δὲ λῶσαι, ἐκράτησαι παιδὸς
 τῷ ἐμοῦ, ἀλλ' οὐ μάχῃ καὶ τὸ καρτερόν. ἰὺν
 ὦν μευ δὲ παραινέσης ὑπολαβετὸν λό-
 γον. ἀποδοὺ μοι τὸ παῖδα, ἀπὸ τῆς
 B δὲ τῆς χώρας ἀζήμιος, Μασαγετίων βι-
 τημορίδι τῷ στρατοῦ κατερείσαι. εἰ δὲ μή·
 ταῦτα σὺ ποιήσης, ἥλιον ἐπὶ μνημί τοι τὸ
 Μασαγετίων δεσπότην, ἡμεῖς σε ἐγὼ καὶ
 ἀπληστον ἐόντα, αἵματος κρέσω. Κύρος
 μὲν νυν, τὸ ἐπέων τουτέων ἀνεφθάρων, οὐ-
 δένα ἐποίητο λόγον. ὁ δὲ τῆς βασιλῆως
 "Τομυρίδος παῖς Σπάργασιος, ὥς μιν
 ὁ, τε οἶνος ἀνῆκε, καὶ ἔμαθε ἵνα κακῶς
 δειήσῃς Κίρου ἐκ τῆς δεσμῶν λυθῆναι, ἐ-
 C τυχε. ὥς δὲ ἐλύθη τε πάχιστα, καὶ τῆς χερῶν
 ἐκράτησε, διεργάζετο αἰῶντον. καὶ δὴ οὕτως
 μὲν ἔπειτα τοιούτῳ τελευτᾷ. Τόμυρις δ',
 ὥς οἱ Κύρος οὐκ ἐσέκρυσε, συλλέξασα πᾶ-
 σθαι πῶς αἰῶντος διώαμιν, σπένδαλε Κύ-
 ρου. ταῦτ' αὖτε πῶς μάχην, ὅσα δὲ βαρβάρων
 αἰδρῶν μάχαι ἐγόντο, κρίνω ἰσχυρο-
 πάτῃ γνέσθαι, καὶ δὴ καὶ πῶς θάνατον
 οὕτως τὸ γνόμενον. ὡς οὖν μὲν γὰρ λέγει
 αὐτοῖς διαστάντα, ἐς ἀλλήλους ὁρῶντες μὲν
 D ὥς σφι τὰ βέλεα ἔξετε τοῦτο, συμπε-
 σόντας τῆσι αἰχμησὶ τε καὶ τοῖσι ἐλπίδιοισι
 συνέχεον. χρόνον τε δὲ ὅπῃ πολλὸν συνεσ-
 ται μαχομένων, καὶ ὅδε τέροις ἐτέλῃν φού-
 ρην τέλος δ', οἱ Μασαγῆς ὡς ἐκρήματα.
 ἢ τε δὲ πολλή τῆς Περσικῆς αὐτῶν στρατῆς
 ταῦτ' αὖτε διεφθάρη καὶ δὲ αὐτὸς Κύρος τε-
 λευτῆς, βασιλεύσας τὰ πάντα ἐνὸς δέοντα βι-
 ῆκοντα ἔτεα. ἀσκήν δ' ἐπλήσασα αἵματος
 ἀνδροφθνήσας Τόμυρις, ἐδίξετο ἐν ταῖσι τε-
 θεῶσι τὴν Περσέων τὴν Κύρου νέκυν. ὥς δ' ὅτε,
 E "ὦσα πῆκε αὐτὴν καὶ φθῆναι ἐς τὸ ἀσκήν. λυ-
 μενομένη δ' ὡς νεκρῶν, ἐπέλεγε τὰδε, Σὺ μὲν
 ἐμὲ ζωῆς τε καὶ νικῶσης ἐς μάχην, ἀπὸ
 λεσας παῖδα τὸ ἐμὸν, ἢ ὧν δόλω. σὲ δ' ἐγὼ,
 καὶ ἀπὸ ἡπείλησα, αἵματος κρέσω. τὰ μὲν
 αὖτε

^a In quod malū incidisset. Vel, Quantum malum sibi accidisset.

^b Manus conseruisse.

τὸν Τομυρίδος

τὸν αὐτῶν

τὸν αὐτῶν

Μααταγέται δὲ ἐσθιῖται τε ὁμοίῳ τῇ Ἀ
 Σκυθικῇ φορέοισι, καὶ διατὸν ἔχουσι. ἱπ-
 πόται δὲ εἰσι καὶ ἀπὸ τοῦ ἀμφοτέρων γὰρ μ-
 τέχουσι. καὶ τοῖς τε ἑ αἰχμοφόροι, σα-
 γάρης νομίζοντες ἔχουσιν. χρυσῷ δὲ ἑ χαλ-
 κῷ τὰ πόρτα χρέωνται. ὅτε μὲν γὰρ ἐς αἰ-
 χμας καὶ ἀρδεις καὶ σαγάρης, χαλκῷ τὰ
 πόρτα χρέωνται. ὅσα δὲ περὶ κεφαλῶν, καὶ
 ζωστῆρας καὶ μαχαλιστῆρας, χρυσῷ κο-
 σμεύονται. ὡς δὲ αὐτοὺς τῶν ἱππῶν τὰ μὲν
 περὶ τὰ ἑρῆνα, χαλκῷ θώρηκας περὶ δὲ
 λαιοὶ. τὰ δὲ περὶ τοῦ χαλινῶν καὶ τῆς
 καὶ φάλαρα, χρυσῷ. σιδῆρα δὲ οὐδὲ ἄρ-
 γύρα χρέωνται οὐδὲν. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ σφι
 ἔστι ἐν τῇ χώρῃ. ὁ δὲ χαλκὸς καὶ ὁ χρυσοῦς,
 ἀπλετοί. νόμοισι δὲ χρέωνται τοιοῖς δὲ
 γυναῖκα μὲν γαμέει ἕκαστος, ταύτησι δὲ ὅτι
 κοινὰ χρέωνται. ὁ γὰρ Σκύθας φασὶ Ἕλλη-
 νες ποιεῖν, οὐ Σκύθαι εἰσὶ οἱ ποιεόντες, ἀλλὰ
 Μααταγέται. τῆς γὰρ ὅτι θυμῶς γυναικὸς
 Μααταγέτης ἀμὴρ, τὸν φαρετρεῶνα ἀπο-
 κρεμάσας περὶ τῆς ἀμάξης, μίσσεται ἀ-
 δεῶς. οὐδὲς δὲ ἡλικίης σφι περὶ καὶ ἄλ-
 λος μὲν οὐδὲς, ἐπεὶ αὐτῶν γέρον γήνηται κέρ-
 τα, οἱ περὶ σπῆκοντες οἱ πόρτες σὺν ἐλθόντες
 θύοισι μιν, καὶ ἄλλα περὶ βότα ἅμα αὐτῶν.
 ἐφῆσάν τε δὲ τὰ κρέα, κατενέχονταί.
 ταῦτα μὲν τὰ ὀλβιώτατά σφι νενομίσται.
 ὁ δὲ νόσος τελευτῶντα οὐ κέρτα σι-
 τέονται, ἀλλὰ γῇ κρύπτουσι, συμφορῶν
 ποιούμενοι ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἐς τὸ τυθῆναι.
 ἀπείρουσι δὲ οὐδὲν, ἀλλὰ ἀπὸ κτηνῶν ζώ-
 οισι καὶ ἰχθύων. ὁ δὲ, ἀφῆνοι σφι οὐκ ἐν
 Ἀράξει ποταμῷ περὶ γίνονται. γαλα-
 κτοπόται δὲ εἰσι. θεῶν δὲ μοιῶν ἡλίου σέ-
 λονται, τὰ θύοισι ἱπποῖς νόμος δὲ οὐδὲ τῆς
 θυσίας. τῶν θεῶν τὰ παχίστα, πάντων τῶν
 ζῴων τὸ ἄριστον δατέοντα.

Massagetae & amictum gerunt
 & victum habent Scythico simi-
 lem. Ex equis praeliantur, & pe-
 dibus. utroque enim genere valēt.
 Sagittarii item sunt atque hastati
 sagares, hoc est pugiones, è more
 gestantes: in omnibus auro vtētes
 & ære. Vtuntur namque ære in o-
 mnibus quæ ad hastas, ad phare-
 tras, ad sagares pertinent: auro au-
 tem in cunctis quæ ad capitis, ad
 balteorum, ad axillarū ornamen-
 tum spectant. Equorum itidem
 pectoribus æreos thoraces circū-
 dant. Circa frenum, frenaque &
 phaleras, aurum adhibent: ferro
 atque argento nihil prorsus vtē-
 tes: nam quum in eorum regione
 immensa sit auri atque æris copia,
 ferri tamen atque argenti nihil est.
 Moribus his vtuntur: Singuli qui-
 dem vxorem ducunt, sed ea com-
 munitè vtūtur. Nam quod Græ-
 ci memorant facere Scythas, id
 non Scythæ faciunt, sed Massage-
 tæ. siquidem vir Massageta quo-
 ties cupidine capitur mulieris, su-
 spensâ ad plaustrum pharetra, sine
 pudore cōcumbit. Terminus vi-
 tæ nullus eis propositus est: sed v-
 bi quis admodum senuit, conue-
 nientes propinqui eū immolant,
 & cum eo aliquot pecudes: quarū
 carnibus pro epulo, vbi coxerūt,
 vescuntur. quod genus obitus a-
 pud eos beatissimum habetur.
 Languore extinctos nō edunt, sed
 terra operiunt, loco damni putan-
 tes quod ad immolationem non
 peruenerint. Nihil omnino serūt:
 sed pecoribus victitant, piscatū-
 que, quem eis abundè Araxes flu-
 uius suppeditat: lac autem poti-
 tant. Ex diis vnum Solem vene-
 rantur, cui equos immolant. Hic
 autem est eis mos sacrificandi, vt
 deorum perniciosissimo è quadru-
 pedibus omnibus perniciosissimum
 macient.

a Et absque e-
 quis. Gall. Ille com-
 batent à pied &
 à cheval.

b Alii sagares
 eorum genus esse pu-
 tant, & ipsos
 Valla sic alibi ter-
 nit.

c Circum habe-
 nas fr.

d Est autem in-
 stitutum hoc sa-
 crificium vt deo-
 rum perniciosissimo
 omnium mortu-
 lorum perniciosi-
 mum macient.
 Sed Valla κτηνῶν
 legit pro ζῴων.

HERODOTI H' P O Δ O ' T O Y T O Y

Halicarnassei histo-
riarum liber secūds,
qui inscribitur
E V T E R P E.

Ἀλικαρνασσεως ιστοριων
δευτερα, ἑπτα-
φορμη
ΕΥΤΕΡΠΗ.

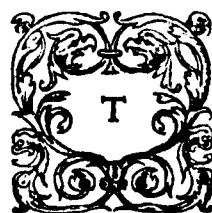
Y R O vita fun-
cto, regnum sus-
cepit C A M B Y-
S E S, eius & Cas-
sandanæ Phar-
naspō genitæ fi-
lius: quam ante virum defunctam
Cyrus ingenti luctu & ipse prose-
quutus est, & cæteris quibus im-
perabat, eam ingenti luctu prose-
qui præcepit. His parentibus or-
tus * Cambyſes, quum Iones &

a Cambyſes, Iones quidē & Æoles pro paternis seruis habebat, sed aduersus Ægypt. Sonabit autem paternis, a patre relicto.

AEgyptii autem, priusquam apud eos regnaret P s A M M E T I-
C H V S, omnium hominū se pri-
mos extitisse arbitrabantur: ve-
rū Pſammeticho regnum ade-
pto, quum incessisset cupido no-
scendi quīnam primi hominum
extitissent, ex eo tempore putaue-
runt Phrygas quā se priores ex-
titisse, se verò quā cæteros. Enim-
vero Pſammetichus, quum scisci-
tando quīnam primi hominum
extitissent, b nullum exitum in-
uenire posset, huiusmodi rē ma-
chinatur: Pueros duos ex humili-
bus parentibus recens natos, tra-
dit pastori inter pecora educan-
dos hunc in modum: iubens vi-
delicet neminem coram eis vocē
vllam edere, sed in deserta casa
ambos seorsū collocari, c eisdem-
que in tpeore capras adduci: vbi
autem lacte expleti forent, alia ad-
ministrari. Hæc ideo faciebat iu-
bebātq; d Pſammetich⁹, quod quæ
vox prima ex his puëris erūperet,
vbi inarticulatè vagire defissent,
audire cuperet: prout & contigit.

c Eisdemque certis temporibus capr.

d Valli de Verseras, lubeatque Pſammet. quod cuperet ex pueris, vbi inarticulatè vagire defisset, audire legens lū pna φωνήν, pro ἡντινα φωνήν.

ΕΛΕΥΤΗΣΑΝΤΟΣ
δὲ Κύρου, παρέλαβε ἡ
βασιλήϊα ΚΑΜΒΥ-
ΣΗΣ, Κύρου ἐὼν παῖς
καὶ Κασσανδρῆς τῆς Φαρ-
νάσπης θυγατρὸς. τῆς παραπολιούσης,
Κύρος αὐτὸς τε πένθος μέγα ἐποίησατο, καὶ
ποῖσι ἄλλοις παρέειπε πᾶσι τῷ ἦρχε, μέγα
πένθος ποιέεσθαι. ταύτης δὲ τῆς γυναικὸς
ἐὼν παῖς καὶ Κύρου Καμβύσης, Ἰῶνας μὲν
καὶ Αἰγύλιος ὡς δούλους πατρῷους ἐόντας
ἐνόμιζε· ὅτι δὲ Αἰγύλιον ἐποίητο τρα-
πηλασίον, ἄλλοις τε ἀρχαῖς τῶν ἡρ-
χε, καὶ δὴ καὶ Ἑλλήνας, τῷ ἐπεκράτεε.

Οἱ δὲ Αἰγύλιοι, τῶν μὲν ἡ ΨΑΜ-
ΜΗΤΙΧΟΝ σφένδαμνον βασιλεύσαντα, ἐνόμι-
ζον ἐωυτοὺς πρῶτους γινέσθαι πόρων αἰ-
θρώπων. ἔπειτα Ψαμμήτιχος βασιλεύσας,
ἠθέλησε εἰ δύναι οἱ πῖνες γενναῖοι τῶν αἰ-
θρώπων νομίζουσι Φρύγας ποτε γινέσθαι
ἐωυτῶν, τῷ δὲ ἀγῶνι, ἐωυτοὺς Ψαμμήτιχος
γὰρ ὡς οὐκ ἐδυνάτο πύλαι ἰσχυροὺς πορ-
τῶνα τοῦτον ἀνδρῶν οἱ γινώσκοντες πρῶτοι
αἰθρώπων, ὅτι τεχνάται ἱσίωνδε παιδία
δύο νεογνὰ αἰθρώπων τῷ ὅτι τεχνάται διδοῖ
ποιμνὴν πρῶτον ἐς τὰ ποιμνία Ἐσφίη πῖνα
ποιμνὴν· ὅτι τε γάμμος μηδὲν ἀντίον αὐ-
τῶν μηδεμίαν φωνὴν ἰέναι, ἐν ἑξῆς δὲ ἐρή-
μῃ ἐπ' ἐωυτῶν κέατ' αὐτὰ, καὶ τῷ ὄρνῃ ἐπα-
γινέει σφίσι αἶγας. πλησθῆσα δὲ τῇ γάλα-
κτος, ἄλλα ἀφ' ὧν ἔσταντο. ταῦτα δὲ
ἐποίητο καὶ ἐτετέλλετο ὁ Ψαμμήτιχος, δι-
λῶν ἀκούσαι τῶν παιδῶν, ἀπαλλασθῆναι
τῶν αἰσθημάτων κυζημάτων, ἵνα φωνήν
ῥήξουσιν πρῶτον. τὰ φωνὴν καὶ ἐχέουσιν.

ἐπὶ τῶν
των.

ἐπὶ τῶν
ἐπὶ τῶν

ἐπὶ τῶν
ἐπὶ τῶν

ἐπὶ τῶν
ἐπὶ τῶν

ὥς γὰρ διέτης χρόνος ἐγγόνες, ταῦτα τὰ
 ποιμνία παρήσαντι, ἀνοίγοντι τε πύλιν,
 καὶ εἰσόντι, τὰ παῖδια ἀμφοτέρω παρ-
 πίτοντα, βέκκος ἐφώνεον, ὀρέγοντα τὰ
 χείρας. τὰ μὲν δὲ παρὰ ἀκούσας, ἥου-
 χος ὡς ὁ ποιμνίω ὡς δὲ πολλάκι φοιτέοντι
 καὶ ἐπιμελουμένω πολλὸν ὡς τὸ τοῦτο ἔ-
 πως, οὕτω δὲ σημήνας τὰ δεσπότη, ἦγαγε
 τὰ παῖδια καλὸς αὐτὸς ἐς ὅφιν τὴν ἐκεί-
 νου. ἀκούσας δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ψαμμήπιχος,
 ἐπὶ πύλιν οἵτινες αἰδεσθῶν βέκκος π
 καλέοισι. πύλιν αὐτὸς δὲ, δύνεικε Φρύ-
 γας καλέοντες αἰδεσθῶν. οὕτω σὺν ἐκείνῳ
 σὺν Αἰγυπτοῖσι, καὶ τοῖσι τῶν σαβημοσάμε-
 νοι παρὰ χεῖρας, τοῖς Φρύγας παρὰ χεῖρας
 εἰς αὐτῶν τὸ μὲν γὰρ ἡμεῖς αἰδεσθῶν τῶ
 Ἡφαιστὸς ἐν Μέρφι ἦκουον. Ἐλλοῦς δὲ
 λέγεισι ἀλλὰ τε μάταια πολλὰ, ὥς γυ-
 ναῖκα τὰ γλώσσας ὁ Ψαμμήπιχος ἐκ-
 τράφη, τὴν δὲ αὐτὴν οὕτως ἐποίησαν τῶ
 παῖδιον τῶν αὐτῶν τῶν γυναιξί. καὶ
 μὲν δὲ τὴν ἐφ' ἧς τῶν παῖδιον ποσῶν
 ἔλεγον. ἦκουσα δὲ καὶ ἄλλα ἐν Μέρφι,
 ἐλθὼν ἐς λόγους τοῖσι ἱεροῖσι τῶ Ἡφαιστὸς. ὥ
 δὲ καὶ ἐς Θήβας τε καὶ ἐς Ἡλιούπολιν αὐ-
 τῶν εἰνεκεν ἐπὶ πόλιν, ἐλθὼν εἰδέναι εἰ
 συμβήσονται τοῖσι λόγοις τοῖσι ἐν Μέρφι.
 οἱ γὰρ Ἡλιούπολιν λέγονται Αἰγυπτίῳ
 εἰς λογιστάται. τὰ μὲν γὰρ ἡμεῖς αἰδεσθῶν
 57 γυναικῶν οἷα ἦκουον, ὥς εἰμὶ παρὰ χεῖρας
 ἐλθὼν ἐξ ἧς τὰ οὐνόματα αὐτῶν
 μοῦνον· νομίζων πᾶσι αἰδεσθῶν ἴσον
 παρὰ αὐτῶν ἐπίσταται. τὰ δὲ αἰδεσθῶν
 αὐτῶν, ὥς τῶ λόγῳ ἀναγκαζόμε-
 νος ἐπιμνησθῆσθαι.

Ὅτι δὲ ἀνδραγαθία παρὰ χεῖρας,
 ὥς ἔλεγον ὁμολογούντες σφίσι. παρὰ χεῖρας
 Αἰγυπτοῖσι ἀνδρῶν ἀπὸ τῶν ἐξυμνούντων
 τὸν αὐτὸν, δυνάμει μέρει διασαμῶν
 τῶν ὡρέων ἐς αὐτὴν. ταῦτα δὲ ἐξυμνούντων
 τῶν ἀστέρων ἔλεγον. ἀγνοοῖ δὲ τοσῶδε σφώ-
 τερον Ἑλλήνων (ὡς ἐμοὶ δοκεῖ) ὥς Ἑλλη-
 νες μὲν δὲ τῶν τῶν ἐπεὶ ἐμβόλιμον ἐπεμ-
 νῶσι, τῶν ὡρέων εἰνεκεν Αἰγυπτίῳ ἵπ-
 κονημέροις ἀγνοοῖ τοῖς δυνάμει μέρει,

Nam bimatus exaetho tempore,
 pastori qui hæc administrabat, a-
 perienti ianuā atque intranti, am-
 bo infātes porrectis manibus oc-
 currētes, beccos clamabāt. Quod
 primò audiēs pastor obticuit: quū
 verò crebrius adeunti & obseruāti
 idem verbum frequentaretur, ita
 demum re domino indicata, ius-
 sus ab eo, pueros attulit exhibuit-
 que. Quos quum & ipse Psammie-
 tichus audisset, percontabatur qui-
 nam homines beccos quippiam
 appellarent. Hæc percontans cō-
 perit Phrygas sic panē appellare.
 Tali negotio argumētati, Phry-
 gas se priores extitisse AEgyptiis
 concesserunt. Quod ita adūm ef-
 se equidem ex sacerdotibus Vul-
 cani, qui sunt Memphi, audiebā.
 Græci tamen cū alia multa ine-
 pta memorant, tum verò Psam-
 metichum pueros educandos cu-
 rasse apud mulieres quarum lin-
 guas præcidisset. Hactenus de pue-
 rorū educatione referebāt. A-
 lia quoque apud Memphim audi-
 ui ex Vulcani sacerdotibus, cum
 quibus in colloquiū veni. Quine-
 tiam harum ipsarum rerum gra-
 tia & Thebas & Heliopolin, id est
 Solis urbem, me contuli, animo
 cognoscendi nunquid consenta-
 nea dicturi essent iis quæ Memphi
 dicerētur. Nam Heliopolitani fe-
 runtur AEgyptiorum esse solertif-
 simi. Atq; ex iis narrationibus,
 quæ ad rem diuinam pertinentia
 audiui, ea non libenter enuncia-
 uerim, nisi ipsorum tantummo-
 do nomina, existimans omnes
 homines idem sentire de his, quo-
 rum quicquid commemorabo,
 id oratione coactus commemo-
 rabo.

Quæ autem humanarū re-
 rum sunt, hæc ita referebant in-
 ter se cōstare: Omnium hominū
 primos AEgyptios annum com-
 perisse, distinguentes eū in duo-
 decim temporum mēses. Et hæc
 comperisse ex astris: qui eo pru-
 dentius (ut mihi videtur) hoc
 agunt quā Græci: quod Græci
 quidem tertio quoque anno in-
 tercalarem mensem introducūt,
 temporum gratia: AEgyptii ve-
 rò numero tricenorum dierum,
 quibus duodecim menses taxant,

a Ex hac recō-
 iecturam facien-
 tes, Phr. Vel, Quū
 hanc rem exami-
 nassent.

1777

b Verūm quæ
 mihi ad deos per-
 tinētia narratū,
 ea scriptis mada-
 re non libet, præ-
 ter illorū nomi-
 na: quod idem de
 illis omnes homi-
 nes scire existi-
 mem. Quæ autē
 præterea de his
 commem.

c Quæ autem ad
 res humanas spe-
 ctant, hæc ita cō-
 muni cōsensu re-
 ferebant. Omn.
 d Atque illi duo-
 decim tempora
 distribuisse. Et
 hæc comp.
 e Annum spa-
 tium exigunt ita
 distinctum.

a Quz ita se habuisse re ipsa comprobât magna ex parte. Præter.

b Demissa bolide, id est nautico perpendiculari, cœnum erues, etiam in aq.
c Vlnas. Gr. ὀργάνω.

d Vlnis. Gr. ὀργάνω.

e Depressa. i. e. ὀργάνω, non ποταμῶ.

adiiciunt quotannis quinos dies. unde eis ratio circuli temporum constat eodem redeuntis. Aegyptios quoque primos, duodecim decorum cognomina in usu habuisse, & ab illis Græcos fuisse mutuatos. Item primos diis & aras & simulacra & delubra statuisse: quinetiâ animalia in saxis sculptisse: * quarum rerum pleraque ita effecta opere demonstrabant. Præterea primum mortalium regnasse Menem, ac sub eo omnem Aegyptum, præter Thebaicam provinciam, palustrem fuisse: ex eaque nihil eorum quæ nunc sunt supra stagnum Myrios, extitisse: in quod stagnum à mari per flumen septem diebus navigatur. Atque de regione bene mihi dicere videbantur. manifestum enim est ei qui, si antea non audierit, tamen inspexerit, (modò sit solertia præditus) Aegyptum in quam Græci navigant accessione esse terræ, ac fluminis donum: quinetiam loca quæ supra stagnum hoc sunt, ad trium usque dierum navigationem. De qua non iam tale quicquam commemorabât. Est autem & aliud tale: Aegyptiacæ regionis huiusmodi natura est: iam primum quum Aegyptum versus in alto cursum tenēs, abes procul ab ea adhuc diurnæ navigationis spatium, b patieris sensum cœni, etiam in aqua undecim alta c passus: quæ res declarat eatenus esse humum aggestâ. Ipsi autem Aegypti longitudo secundum mare, sexaginta est schoenorum, id est funiculorum: quemadmodum nos Aegyptum distinguimus à sinu Plinthinæ, id est lateritio, usque ad stagnum Scabonidis: ad quod mōs Cassius usque pertingit. Itaque ab hac parte sexaginta schoeni sūt. Etenim qui modicum terræ possident, metiuntur illam d passibus: qui minus inopes terræ sunt, metiuntur stadiis: qui multum possident, parasangis: qui plurimum, schoenis. Constat autē parasanga tricenis, schoenus, (qui mēsurā est Aegyptiaca) sexagenis stadiis. Ita erat Aegyptus secundū mare stadiorū trium millū sexcentorū. Hinc ad Heliopolin mediterranea versus Aegyptus spatiosa est, c supina omnis & aquarū inops simul ac limosa.

A ἐπάρουσι ἀνα πῶν ἔτος πέντε ἡμέρας πρὶν τῆς ὀργάνω. καὶ σφι οὐκ ἔστι τῶν ὠρέων ἐς τὴν πῶν πῶν, πῶν γίνεται. δυνάδεα τε θεῶν ἐπωνυμίας ἔλεγον πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους νομίσαι, καὶ Ἐλλήνας πρὸς τοὺς ἄλλους. βωμοὶ τε καὶ ἀγάλματα καὶ νηοὶ θεοῖσι ἀπονέμει σφέας πρὸς τοὺς, καὶ ζῶα ἐν λίθοις ἐκλύψαι. τοῦτων μὲν νῦν τὰ πλεῖα ἔργω ἐδήλωον οὕτω ἡμῶν βασιλεύσας. δὲ πρὸς τοὺς αἰσθητῶν ἔλεγον Μῆνα. ὅτι τοῦτου, πλεῖον τῆς Θεβαϊκῆς νομοῦ, πᾶσιν Αἰγυπτίοις ἐῖς ἑλθόν. καὶ αὐτῆς ἐῖς ὁδὸν ἔχον τῶν νῦν ἐνερθε λίμνης τῆς Μύριος ἔσονται. ἐς τὴν αὐτὰ πλοῖς ἀπὸ θαλάσσης ἐπὶ ἡμερέων ὅσῃ αὐτὰ τὸν ποταμόν. καὶ οἱ μοι ἐδόχεον λέγειν περὶ τῆς χώρας. διὰ γὰρ δὴ καὶ μὴ παρακρύπτει, ἰδὼν δὲ (ὅστις γε στείλει ἐχέει) ὅτι Αἰγυπτός, ἐς τὴν Ἐλλήνας ναυτίλλονται, ἐστὶ Αἰγυπτίοις ὅτι κτηνὸς τε γῆ, καὶ δῶρον τῆς ποταμοῦ καὶ τὰ κατὰ τὴν ἐπὶ τὴν λίμνης αὐτῆς, μέλει τεινῶν ἡμερέων πλοῦ, τῆς πέρας ἐκεῖνοι ὁδὸν ἐπὶ ποῖον δὲ ἔλεγον. ἐστὶ δὲ ἑτέρων τοιούτων. Αἰγυπτίου γὰρ φύσις τῆς χώρας ὅσῃ τοιῆδε. πρὸς τὰ μὲν πρὸς πλεῖον ἐπὶ, καὶ ἡμέρης δρόμον ἀπέχον ἀπὸ γῆς, κατεῖς καταπειρηθεῖς, πηλὸν τε αἰοίσεις, καὶ ἐν εἰδεκα ὀργάνω ἔσται. τὸ μὲν ὅτι ποταμόν δὴ τοῖς πρὸς χυσιν τῆς γῆς εὐδοκίαν. αὐτῆς δὲ τῆς Αἰγυπτίου ὅτι μήκος δὲ πρὸς τὰ λατῶν, ἐξήκοντα χοῖνοι, καὶ ἡμέρας διατρέον μὲν ἐῖς Αἰγυπτίον ἀπὸ τῆς Πλινθινῆς κόλπου μέλει Σεβωνίδος λίμνης. πρὸς τὸν δὲ Κάσιον ὅρος τεῖν. αὐτῆς ὧν οἱ ἐξήκοντα χοῖνοί εἰσι ὅσῃ μὲν γὰρ γεωπεινῶν εἰσι αἰσθητῶν, ὀργάνω μεμετρήκασιν τὴν χώραν. ὅσοι δὲ ἦσαν γεωπεινῶν, σάδιοι οἱ ὅτι πολλὰ ἔργα, πρὸς τὰς γῆς οἱ δὲ ἀφρονον λίην, χοῖνοι οἱ. δυνάται δὲ οἱ μὲν πρὸς τὰς γῆς τελέκοντα σάδια. ὁ δὲ χοῖνος ἕκαστος, μέτρον ἑὼν Αἰγυπτίου, ἐξήκοντα σάδια. οὕτω αὖ εἰσὶν Αἰγυπτίου σάδιοι ἐξαχέριοι καὶ τετράλιοι, τὸ πρὸς τὰς γῆς. ἐν δὲ τὴν καὶ μέλει Ἡλίου πόλιος ἐς τὴν μέσσην, ἐστὶ βύρεια Αἰγυπτίου, εὐδοκίαν πᾶσα ἐπὶ τὴν τε καὶ αὐτοδρος, καὶ ἰλὺς.

ταὶ δὲ Αἰγυπτίου πρὸς.

ἔστι δὲ ὁδὸς ἐς τὴν Ἡλίουπολιν ἀπὸ θαλάσσης αἰὼν ἰόντι, πρὸς πλησίον δὲ μήκος τῆς Ἰθάκῃς αἰῶν ὁδὸς τῆς ἀπὸ τῆς δυνάμειος θαλάσσης βωμοῦ φερούσης ἐς τὴν Γίαντι καὶ ἐπὶ τὸν ἵκον τῆς Διὸς τῆς Ὀλυμπίου. μικρόν τι ἀφ' ἑρῶν ὅροις τίς αἰὼν ἰόντι, οὐ πλεον πεντεκαίδεκα σταδίων. ἡ μὲν γὰρ ἐς Γίαντι Ἰθάκῃς αἰῶν, κατὰ δὲ πεντεκαίδεκα σταδίων, ὡς μὴ εἴη πεντεκαίδεκα καὶ χιλίων. ἡ δὲ ἐς Ἡλίουπολιν ἀπὸ θαλάσσης, πλησίον ἐς τὸν ὄριον τῆς τῆς. ἀπὸ δὲ Ἡλίουπόλιος αἰὼν ἰόντι, τεινὴ ἔστι Αἰγύπτου. τῇ μὲν γὰρ τῆς Αἰγύπτου ὅρος πρὸς ἀπ' ἀρκτου πρὸς μεσημβρίῳ τε καὶ νότον, αἰὼν αἰὼν τεινὸν ἐς τὴν Ἐρυθρὴν καλεομένην θάλασσαν. ἐν τῇ καὶ λιθοποιμαί ἐνέσι, αἰὼν ἐς τὰς πυραμίδας καὶ ἀτμηθεῖσαι τὰς ἐν Μέμφι. ταῦτα μὲν λήγον, αἰὼν ἀκμάει ἐς τὰ εἰρηται, ὅ ὅρος. τῇ δὲ αὐτὴ ἐν τῇ ἔστι "μακρότερον, ὡς ἐγὼ ἐπισηθάνομι δὴ δύο μιλίων αὐτὴ εἴη τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῆς πρὸς ἐσπερίῳ. τὰ δὲ πρὸς τὴν ἑῷ, λιβαίωτο φόρος αὐτὴ τὰ τέρματα εἴη. τῆς μὲν νῦν ὁ ὅρος τοιοῦτον ἔστι. ὁ δὲ πρὸς Λιβύης τῆς Αἰγύπτου ὅρος ἄλλο πέτεινον τεινὴ, ἐν τῇ αἰὼν πυραμίδες ἐνέσι, ἰάμμοι καὶ τελημερόν, τεταμένον, τῇ αὐτὴν ὅρον καὶ τῆς Αἰγύπτου τὰ πρὸς μεσημβρίῳ φέροντα. ὁ δὲ ἀπὸ Ἡλίουπόλιος, οὐκέτι πολλὴν χωρίων, ὡς εἴη Αἰγύπτου, ἀλλ' ὅσον τε ἡμετέρων τεσσάρων αἰῶν πλὴν τεινὴ ἔστι, Αἰγύπτου εὐδοσα. τῇ δὲ οὐρέων τῇ εἰρηθῶν ὁ μεταξὺ, πεδίας μὲν γῆ, σταδιοὶ δὲ μάλιστα ἐδδοκὸν μοι εἴη, τῇ τεινότερα τὸν ἔστι, δικασίων οὐ πλείους, ἐκ τῆς Αἰγύπτου οὐρέος ἐς τὴν Λιβυκὴν καὶ λίβυον. τὸ δὲ ἐν τῇ τεινὴ αἰὼν ἰόντι Αἰγύπτου ἔστι. πέφυκε μὲν ὡν ἡ χώρα αὐτὴ οὕτω. ἀπὸ δὲ Ἡλίουπόλιος ἐς Θήβας ἔστι αἰὼν πλὴν ὅσον αἰὼν ἡμερέων. σταδιοὶ δὲ τῆς ὁδοῦ ἐξήκοντα καὶ ὀκτακόσιοι καὶ τετρακισχίλιοι, ὁρίων ἐνός καὶ ὀγδωκόντα ὄντων. ὅποι στω τεταμένον σταδιοὶ Αἰγύπτου, ὁ μὲν πρὸς θάλασσαν, ἡ δὲ μοι καὶ πρὸς τὸν δὲ δὴ λῶται ὅτι ἐξακοσίων τε ἔστι σταδίων καὶ τρις χιλίων ὅσον δὲ τῇ ἀπὸ θαλάσσης μέγεθος Θήβων μεσὸ γὰρ ἔστι, σημαίνω.

A A mari ad Heliopolin eundo per superiora, iter est eiusdem spatii cuius id quod ab Athenis ab ara duodecim deorū fert Pisam & ad delubrum Iouis Olympii: quæ itinera si quis computet, inueniet parum quiddam differre quomin' paria sint, ac nō amplius quindecim stadiis. Nā viæ quæ ex Athenis Pisam fert, quindecim stadia defunt quominus sit mille & quingentorum stadiorum: at ea quæ a mari ad Heliopolin ducit, hūc stadiorum numerum complet. Ab Heliopoli autem per superiora eundo Aegyptus angusta est. nam ab vna parte mons Arabiæ exporrigitur, ab aquilone ferēs ad meridiem atque ad austrū, semper sursum tendens ad mare quod rubrum vocatur. Ibi insunt & lapidicinæ, ad pyramides quæ sunt apud Memphin, excisæ. Ab hac quidem parte desinens mōs, declinat in quæ dictum est. Quæ verò parte productior seipso est, duorum ego audiebam mensium itineris esse ab aurora ad hesperū: & eius extrema quæ ad auroram vergūt, feracia thuris esse. Atque hic quidem mons talis est. Quo autē latere Africā Aegyptus spectat, alius mon saxeus extenditur, in quo pyramides sunt, fabulo oblitus, eodem modo quo Arabici mōtis tractus qui ad meridiē fert. Itaque ab Heliopoli nō ita multorū spatiorū est iter quod modò Aegypti sit, sed angusta est, & quatuor duntaxat dierum nauigationem habet. Inter eos quos dixi montes quod est intercapedinis, campestris est terra, stadiorum fermē (ut mihi videtur) quæ parte aridissima est, non amplius ducētorum, è monte Arabico ad ū qui dicitur Libycus. Illinc rursus Aegyptus laxa est. Atque ita situs regionis natura comparatus est. Ab Heliopoli autē ad Thebas nouem diebus nauigatur, spatium quatuor millium octingentorum & sexaginta stadiorum, hoc est, vnus & octoginta schœnorū: quæ Aegyptia stadia collecta, secundū quidē mare sūt, (prout à me superi' indicatū est) tria millia sexcēta: quantū verò à mari ad Thebas mediterraneum sit, indicabo.

ἔστι δὲ ὁδὸς
πρὸς πλησίον
δὲ μήκος τῆς
Ἰθάκῃς αἰῶν

ἔστι δὲ ὁδὸς
πρὸς πλησίον
δὲ μήκος τῆς
Ἰθάκῃς αἰῶν

ἔστι δὲ ὁδὸς
πρὸς πλησίον
δὲ μήκος τῆς
Ἰθάκῃς αἰῶν

58

ἔστι δὲ ὁδὸς
πρὸς πλησίον
δὲ μήκος τῆς
Ἰθάκῃς αἰῶν

ἔστι δὲ ὁδὸς
πρὸς πλησίον
δὲ μήκος τῆς
Ἰθάκῃς αἰῶν

a Reflegitur
versus ea quæ di-
xi loca.

μέζων ἐπὶ τούτου, ὑπὸ ποσούτου τε ποταμοῦ καὶ οὕτως ἐργατικῶς; πὰρ δὲ Αἰγυπτιῶν ὧν, καὶ τοῖσι λέγουσι αὐτὰ πείθονται, καὶ αὐτοὶ οὕτως καὶ ἴσα δοκέω εἶναι, ἰδὼν τε πλεονάζοντα Αἰγυπτιῶν ποταμῶν τῆς ἐρημότητος γῆς, καὶ γὰρ ἡμεῖς τε φαίμεθα ὅτι τοῖσι ὁρεσὶ, καὶ ἄλλοις ἐπαρτήουσιν. ὥστε καὶ τὰς πυραμίδας δηλέεσθαι καὶ ψάμμιον μοῦνον Αἰγυπτιῶν ὅρος τὸ τοῦ Μέρφιος ἐργον. πρὸς δὲ τῇ χώρῃ, οὐτε τῇ Ἀραβίῃ προσούρω εὐοσμή τινα Αἰγυπτιῶν ποταμῶν, οὐτε τῇ Λιβύῃ, οὐ μὲν γὰρ τῇ Συρίῃ, (τῆς γὰρ Ἀραβίης πὰρ τῆς θαλάσσης Σύνιοι νέμονται) ἀλλὰ μετὰ τὴν καὶ κατεργάζονται, ὥστε εὐοσμή ἰλιώ τε καὶ ποταμοῦ. 59 χυσὶν δὲ Αἰγυπτιῶν κατεργάζονται ὑπὸ ποταμοῦ. πλεονάζοντα δὲ Λιβύῃ ἰδὼν ἐργατικῶς τε γὰρ καὶ ὑπὸ ψάμμιον πλεονάζοντα δὲ Ἀραβίῃ τε καὶ Συρίῃ ἐργατικῶς τε καὶ ὑπὸ ποταμῶν εὐοσμή. ἔλεγον δὲ καὶ τὸδε μοι μέγα τεκμήριον πρὸς τῆς χώρας ταύτης οἱ ἱερεῖς, ὡς ὅτι Μύριος βασιλεὺς, ὅπως ἔλθοι ὁ ποταμὸς ἐπὶ ὅκτω πηχέας ὁ ἐλάχιον, ἐργατικῶς Αἰγυπτιῶν τῇ ἐνερῇ Μέρφιος. καὶ Μύριος οὐκ ἔτι εἰς ἀνακρίσιν τετελευτηκώς, ὅτε τῇ ἱερείᾳ ταύτῃ ἐγὼ ἤκουον. νῦν δὲ εἰ μὴ ἐπὶ ἐκατὶδε καὶ ἡ πεντεκαίδεκα πηχέας αἰσθῆναι τοῦ ἐλάχιον ὁ ποταμὸς, οὐκ ὑποβάλλει ἐς πλεονάζοντα. δοκέοις δὲ μοι Αἰγυπτιῶν οἱ ἐνερῇ τῆς λίμνης τῆς Μύριος, οἰκόντες πὰρ τε ἄλλα χωρία καὶ ὁ καλεόμενον Δέλτα, ἡ οὕτως ἡ χώρα αὕτη καὶ λήγον ἐπὶ διδοῖ ἐς ὕψος, καὶ ὁμοίον ἀποδίδει ἐς αὐξήσιν, μὴ κατακλύζοντος αὐτὴν τὸ Νεῖλου, πείσεσθαι τὸν πάντα χρόνον τὸν ἐπίλοιπον Αἰγυπτιῶν, ὅς ποτε αὐτῇ Ἑλλήνας ἐφασκόντων πείσεσθαι. πλεονάζοντες γὰρ ὡς ὕεται πᾶσα ἡ χώρα τῇ Ἑλλήνων, ἀλλ' οὐ ποταμοῖσι ἀρδεταί, κατὰ τὴν ἡ σφετέρῃ, ἐφασκόντων Ἑλλήνας ψευδέντας κατὰ ἐλπίδος μεγάλης, κακῶς πεπῆσται. ὁ δὲ ἔπος τὸ ἐλάττω λέγειν, ὡς εἰ μὴ ἐτελέσθαι σφοδρῶς ὅς ὁ θεός, ἀλλ' αὐχμῶ δαχνασθαι, λιμῶ (4) Ἑλλήνες αἰρεθήσονται. οὐ γὰρ δὴ σφοδρῶς ὕδατος ὁδεμένη ἄλλη ἀποτροφή ὅτι μὴ ἐκ τῆς Διὸς μοῦνον. καὶ ταῦτα μὲν ἐς Ἑλλήνας Αἰγυπτιῶν οἱ ὁρῶντες ἐργοντα εἴρηται. φέρε δὲ νῦν καὶ αὐτοῖσι Αἰγυπτιῶν ὡς ἔχει φερόμεν. εἰ σφοδρῶς ἐτελέσθαι

A quàm hic est maiorem, à tanto flumine atque ita operoso. Itaque quæ de AEgypto à referētibus audiui, ea & ipse ita habere existimo. quippe quum videam & AEgyptum esse exporrectam à terra contigua, & conchylia existere in montibus, ac saluginem exudare, quæ etiam pyramides corrumpat: & solum hunc montem qui in AEgypto imminet Memphi, B arenas habere. Præterea regionē hanc nulli alteri conterminat, aut Arabiæ, aut Libyæ, aut Syriæ assimile esse: (etenim Arabiæ maritimam oram Syrii incolunt) sed nigram terram & * fragile habere, utpote limo ex alluionibus ab AEthiopia flumine deuecto. Nā Libyam humum scimus magis rubram esse, & magis ^b subarenaceam: Arabicam verò atque Syriacam, argillofiorem ac suppetrosam. Quinetiam hoc magnū C huius regionis documentum aiebat sacerdotes, sub rege Myri fluium, quoties octo cubitis, dum minimū, influebat, irrigasse AEgyptum quæ infra Memphim est. necdum ab obitu Myris nongēti erant anni ad tempus quo hæc ego à sacerdotibus audiebam. At nūc, nisi ad sedecim aut ad quindecim saltem cubitos ascēdat fluuius, in regionem non transcendit. Quæ regio, si proportionē in altum surgat, & tantundem ad incrementū tendat, non restagnante cam Nilo, videntur mihi AEgyptii utique qui infra paludem Myridis incolunt cū alia loca tum verò eum qui vocatur Delta, idem passuri omni futuro tempore, quod aiebant ipsi passuros aliquando Græcos. Nam quum audirēt omnem Græcorum terram pluuiā perfundi, non fluminibus, ut suam, dicebant fore ut decepti aliquando magna spe, malè ^c esurirēt. Qui sermo hoc dicere vult, Græcos, si nolite eis deus pluere, sed siccitatem immittat, fame extinctum iri, utpote quibus nihil atque, nisi tantum à loue, suppetat. Atque hæc quæ ab AEgyptiis in Græcos dicuntur, rectè se habēt: age, nūc vicissim dicā quomodo res ipsis AEgyptiis se habeāt. Si, ut

a In rimas fissam.

b Subarenaceam vocat cui arena subest: suppetrosam (vel potius subpetrosam) cui petra subest s. lapides. q. d. petrosam. i. lapidosam. Sic exprimere voluit ὑποψάμμιον ἢ ὑπόπετον.

c Rectè legitur Valla πινύσθαι (Si habet ver. cod.) πινύσθαι.

ἢ ποδομῶν

ἢ πορρήσιν.

a Nónne Aegyptios qui hanc partem incolunt, esurire necesse fuerit, si neque Iupiter illorum regioni pluet, neque fluuius in arua illorum transcendere possit? Nunc enim isti minore labore quàm omnes alii homines, atque adeo quàm ceteri Aegyptii, fructum è terra percipiunt: qui neque se fatigant proscindendis aratro sulcis, neque sarriendo solo, neque aliud q. *Lego autem uos pro γυνή.*

b Suum ope frumentum è spicis excusserit, tū demum colligit. Quod si, *Ος. Sunt enim qui πυν ἀποδινύσας id significare hic putant, Et id loco sit translationis.*

c Humus est al-
luite fluuii deue-
cta.

d Nil sanè neces-
se fuit eos in in-
fantibus experiri
quam primā vo-
cem emitterent.
Ego certè Aegyp-
tios. *Ημεν ανή
γαστήρ meminit li-
bro eodem supra.*

e Terræque flu-
uij decursu accre-
scente multos ex
eis remansisse, mul-
tos item in infe-
riorem regionē
descendisse.

superius dicebam, quæ infra Mē-
phim est regio, (hæc enim est quæ
augescit) velit in altum augescere
proportione præteriti tempo-
ris, a quid aliud Aegyptios, qui il-
lic incolunt, quàm esurituros? si
neque gustare ea quæ ab Ioue sūt,
neque à flumine restagnari queāt
rura ipsorum? Isti nanque ex o-
mnibus hominibus, atque ex o-
mnibus Aegyptiis, maximè illa-
boratum percipiunt fructum, qui
neque proscindendis aratro sul-
cis, neque subigendo solo, neque
aliud quicquam exercendo eorū
quæ in aruis colendis ceteri mor-
tales, laborem tolerant: sed post-
quam fluuius sua sponte superue-
niens irrigauit rura, irrigatæque
reliquit rursus, tunc in suum quis-
que rus iacto semine sues immit-
tit, conculcatōque suis semine,
messē deinde expectat: atque v-
bi b suis semē versauerit, ita
demum frumentum percipit.

Quod si vellem^o de Aegypto Io-
nū vti sententiis, qui solū Delta AE-
gyptū esse aiunt, à Persei specula
appellata, dicentes illam secundum
mare, ad Pelusiacas vsq; taricheas,
quadraginta schoenorum esse: à
mari autem mediterranea versus,
pertingere ad Cercaforū urbem,
iuxta quam scinditur Nilus in Pe-
lusiū fluens & in Canobū: cætera
verò Aegypti, partim esse Africæ,
partim Arabiæ: ostēderemus, hac
ratione vrentes, nullam Aegypti
primitus fuisse regionem. Nam
Delta eis (vt ipsi dicūt, & mihi vi-
detur) c defluxa humus est, & quæ
nuper (vt sic dicam) extitit. Ita-
que si nulla eis terra erat, quid cu-
riosi sunt, putantes se primos ho-
mines extitisse? d qui ne in puero-
rum quidem experimentum, qui
primam linguam proderent, ire
debebant. Ego certè Aegyptios
opinor neque cum loco quē Del-
ta Iones vocant, pariter extitisse,
sed sēper fuisse ex quo genus hu-
manū extitit, e progressūque ter-
ræ multos ex eis reliquos fuisse,
multos aliūde subingressos. Idco-
que olim Thebæ Aegyptus voca-
batur, cuius ambitus est stadiorū

A (ὡς καὶ παρ' ἑτέροις εἰπὼν) ἡ χώρα ἡ ἐνερθε
Μέμφιος (αὐτὴ γὰρ ἐστὶ ἡ αὐξανομένη) καὶ
λέγονται τῷ παρὰ χηιδίου χρόνου ἐς ὕψος αὐ-
ξάνεσθαι, ἄλλο τι ἢ οἱ ταύτη οἰκούντες Αἰ-
γυπτίων πεινήσουσι; εἰ μήτε γὰρ σφαίρις ἡ
χώρα ἐκ τοῦ Διός, μήτε ὁ ποταμὸς οἶός τ'
ἔσται θρόνος ὑπερβαίνειν; ἢ γὰρ δὴ νῦν γὰρ
οὗτοι ἀπονηντάτα καρπὸν κομίζονται ἔκ-
τος τῆς τε ἄλλων ἀφ' ἑσθ' ἁπάντων, καὶ
τῆς λοιπῆς Αἰγυπτίων οἱ οὐτε θρόνος ἀ-

B παρρηγιώτες αὐλαχας, ἔχουσι πόνοις, οὔτε
σκάλλοντες, οὔτε ἄλλο ἐργαζόμενοι ὁδοῖν,
τῆς ἄλλοι ἀφ' ἑσθ' ἁπάντων πονέουσι.
ἀλλ' ἐπεὶ σφαίρις ὁ ποταμὸς αὐτόματος ἐ-
πομειλθὼν ἄρσιν καὶ θρόνας, ἄρσας δὲ ἀ-
πολείπει ὅπισθεν, τότε αὐτὰς ἐκαστος τὴν
ἐωυτοῦ ἀρουραν, ἐς βάλλει ἐς αὐτὴν ὕς. ἐ-
πεὶ δὲ ἔκαστα πατήρη τοῖσι υἱοῖς ἀνέμει-
κτον ἀμνητὸν δὲ ἀπὸ τοῦτου μὲν. ἀποδινύσας
δὲ τοῖσι υἱοῖς ὅσιν, οὕτως κομίζεται.

C Εἰ δὲ ἐκ λέμδα γυνήσι τοῖσι Ἰώνων χρό-
νῳ καὶ Αἰγυπτίῳ, οἱ φασὶ τὸ Δέλτα μὲνον
εἶναι Αἰγυπτίον, ἀπὸ Γερσέως καλεομένη
σκηπίης, λέγοντες τὸ παρὰ θαλάσσαν εἶναι
αὐτὴν, μέχρι θαλάσσης τῆς Πηλουσι-
ακῆς, τῇδε τεσσάρωντα εἰσι χοῖνοι. ὁ δὲ
ἀπὸ θαλάσσης λεγόντων ἐς μέσσην τεί-
νῃ αὐτὴν, μέχρι Κερκασώρου πόλιος, κατ'
ἐὺ χρίζεται ὁ Νεῖλος, ἐς τε Πηλούσιον ῥέων
καὶ ἐς Καίωβον, καὶ δὲ ἄλλα λεγόντων τῆς

D Αἰγυπτίου, καὶ μὲν Διούσης, καὶ δὲ Ἀραβίης
εἶναι. ἀπὸ δὲ κηιδίου αὐτὴν, οὕτως τὰς λέγων
χρησόμενοι, Αἰγυπτίοισι ἐκ ἐοῦσαν παρ'
ἑτέροις χώραν. ὅδη γὰρ σφαίρις τὸ γὰρ Δέλτα (ὡς
αὐτοὶ λέγουσι Αἰγυπτιοὶ, καὶ ἐμοὶ δοκέει) ἐστὶ
κατὰ ῥυτὸν τε, καὶ νεώσι, ὡς λέγων εἰπὼν, ἀ-
ναπεφηνός. εἰ τοίνυν σφαίρις γὰρ μηδεμίαν
ὑπὴρχε, τί παρ' ἐργάζονται δοκούντες παρ'
τοῖς ἀφ' ἑσθ' ἁπάντων γεγενῆσιν; ὁδοῖ δὲ εἰσι σφείας
ἐς ἀλάπειραν τῆς παιδίων ἰέναι, πῖνα ἱλῶ-

E σαι παρ' αὐτὴν ἀπύσουσι. ἀλλ' αὐτὲ Αἰγυ-
πτιοὶς δοκέει ἅμα τὸ Δέλτα καὶ τὸ Ἰώ-
νων καλεομένην γένεσθαι, αἰεὶ τε εἶναι ὅς οὐ
ἀφ' ἑσθ' ἁπάντων γένος ἐγένετο. παρ' οἰούσης δὲ τῆς
χώρας, πολλοὶ μὲν εἰσὶ ἡπολάφοι μύοις
αὐτῶν γένεσθαι, πολλοὶ δὲ τοὺς ἡποκατα-

βαίνοντες. ὁ δὲ ὡς πάλαι αἰθ' Αἰγυπτιος ἐκλάετο· τὸ παρ' ἐμὲ γὰρ εἰσὶ

καὶ παρ' ἑσθ' ἁπάντων

καὶ ἐσθ' ἁπάντων
καὶ ἀφ' ἑσθ' ἁπάντων
καὶ ὡς γὰρ, ὅς

καὶ ἐπὶ αὐτῇ

καὶ κατὰ τὴν τῆς

καὶ τῆς

καὶ καὶ ἐσθ' ἁπάντων

καὶ καλεομένης

καὶ αὐτῇ

καὶ παρ' ἑσθ' ἁπάντων

καὶ ἐπὶ αὐτῇ

60 εἰσι εἴκοσι καὶ ἑκατὸν καὶ ἑξακισχίλιοι. εἰ δὲ ὦν
 ἡμεῖς ὀρθῶς παρὰ αὐτῶν γινώσκοντες, ἴσμεν
 ὅτι δὲ φρονέοις παρὰ Αἰγυπτίου· εἰ δὲ ὀρ-
 θῇ ὅτι ἢ τῶν ἰώνων γνῶμη, ἢ ἄλλως τε καὶ
 αὐτοῖς ἴσμεν ἀποδείκνυμι ὅτι ὅπως μέ-
 νους λογίζεσθαι· οἱ Φασί περὶ μύρια εἴ-
 πλὴν γινώσκοντες, Εὐρώπην τε καὶ Αἰσίον
 καὶ Λιβύην. τέταρτον γὰρ δὴ σφέας παρὰ
 λογίζεσθαι Αἰγυπτίου ὅτι Δέλτα, εἰ μὴ τε-
 γὰρ ὅτι τῆς Αἰσίας, μὴ τε τῆς Λιβύης. οὐ γὰρ δὴ
 ὁ Νεῖλος γὰρ ὅτι τῆς ἰσθμῶς, ὁ πλὴν
 Αἰσίον οὐκ ἔστιν τῇ Λιβύῃ. Δέλτα δὲ τοῦ-
 του καὶ ὅτι ὁ ἐξ ὧν ἐκέρχεται ὁ Νεῖλος ὥστε
 εἰς τὰς μετὰ τὴν Αἰσίαν τε καὶ Λιβύην γίνονται
 αἱ. καὶ πλὴν ἡμῶν ἰώνων γνῶμη ἀπὸ ἡμε-
 ῶν δὲ ὧδε καὶ παρὰ τούτων λέγοντες.
 Αἰγυπτίον μὲν πᾶσιν ἐστὶ τὴν πλὴν ὑπὸ
 Αἰγυπτίων οἰκομένην, κατὰ τὴν Κιλικίαν,
 πλὴν ὑπὸ Κιλικίων, καὶ Ἀσσυρίων, πλὴν ὑ-
 πὸ Ἀσσυρίων. αὐτοῖς δὲ Αἰσίῃ καὶ Λιβύῃ
 οἶδα μὲν ὅτι ἐὼν ὀρθῶς λόγῳ, ὅτι μὴ ὅτι
 Αἰγυπτίων οὐκ εἶναι. εἰ δὲ τὰς ὑπὸ Ἑλλή-
 νων νεομισμέναις χρησόμεθα, νομίζοντες Αἰ-
 γυπτίον πᾶσιν, ὅτι ἑκατέρωθεν ἀπὸ Καταδού-
 πων τε καὶ Ἐλεφαντίνης πόλιος, διχὰ δια-
 ρέεσθαι, καὶ ἀμφοτέρων τῶν ἐπὶ πρυμνέων ἔ-
 χεσθαι. τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς, ἐστὶ τῆς Λιβύης·
 τὰ δὲ, τῆς Αἰσίας. ὁ γὰρ δὴ Νεῖλος ὅτι ἑκατέ-
 νος ἀπὸ τῶν Καταδούπων, ῥέει μέσση Αἰ-
 γυπτοῖς ἁλῶν, εἰς θάλασσαν. μέχρι μὲν νυν
 Κερκασώρου πόλιος ῥέει εἰς ἐὼν ὁ Νεῖλος·
 ὅτι ἀπὸ τούτης τῆς πόλιος, ἁλῶνται τρι-
 φασίας ὁδοί· καὶ ἡ μὲν παρὰ τὴν ἑκτέρωθεν
 παρὰ τὴν ἑκτέρωθεν ἔχει. τὸ δὲ Κατω-
 κὸν εἶδος ἐκέρχεται. ἡ δὲ δὴ ἰσθμὸς ὁδῶν
 Νεῖλος ἐστὶν αἰὼν φερόμενος, εἰς ὃ ῥέει
 τὸ Δέλτα ἀπὸ τούτου. ὅτι ἀπὸ τούτου,
 ἁλῶν μέσση ὅτι Δέλτα, εἰς θάλασσαν ἔξελ-
 οὔτε ἐκέρχεται μίσην ὅτι ὕδατος πρὸς ἑκατέ-
 νος τούτη, οὔτε ἡκιστα οὐδὲ μακρὰ. ὅτι κα-
 λῶνται Σεβεννυτικὴν εἶδος. ἐστὶ δὲ καὶ ἑτέρα
 διφάσια εἶδος ἀπὸ τῆς Σεβεννυτικῆς ἀ-
 ποχρᾶνται, φέρονται εἰς θάλασσαν, τοῖσι οὐ-
 νόματα χεῖται τὰ δὲ τὰ μὲν, Σαίτικόν αὐ-
 τῶν, τὰ δὲ, Μενδυσίων. τὸ δὲ Βολβίτινον εἶδος καὶ ὁ Βυκολικὸν ὅτι ἰθαυμέα εἶ-
 ματα ὅτι δὴ ὀρυκτά. μὴ τυρέει δὲ μετὰ τῇ γνῶμῃ ὅτι τῶν αὐτῶν ὅτι Αἰγυπτίος, ὅτι

A sex millium ac centum viginti. I-
 taque si nos de eis recte sentimus,
 Iones non recte sentiunt de AE-
 gypto: sin recte Iones sentiunt, o-
 stendo neque Græcos neque Io-
 nes scienter computare: qui aiunt
 tria membra totam esse terram,
 Europam, Asiam, Africam. quar-
 tum enim membrum annume-
 rare debent Delta Aegypti, si nō
 sit neque Asia, neque Africa. Nā
 secundum hanc rationem nō est
 Nilus qui Asiam ab Africa deter-
 minat: qui quum * diuortia faciat
 circa acumen Delta, id quod in
 medio est, Asia & Africa esset. Sed
 nos Ionum sententiam missam fa-
 cientes, ita de his dicimus: AEgy-
 ptum quidem, eam omnem esse
 quæ ab Aegyptiis incolitur: quæ
 admodum Ciliciam, eam quæ a
 Cilicibus, & Assyriam, quæ ab As-
 syriis. Sed Asia & Africa scimus
 recta ratione nullum esse termi-
 num, nisi terminos Aegyptiorū.
 Si verò quod Græcis persuasum
 est sequemur, sentiemus omnem
 Aegyptum quæ a Catadupis & E-
 lephantina vrbe incipit, bifariam
 diuidi, & utrunque cognomē ob-
 tinere. aliam enim eius partem,
 esse Africa, aliam Asia. Quippe
 Nilus a Catadupis incipiens, me-
 diam interfluens Aegyptum in
 mare influit: vno quidem aluco
 vsque ad Cercaforum urbem, in-
 de autem tripartito. Et alucus qui-
 dem ad auroram vergens, Pelu-
 sium ostium: alter ad vespēra ten-
 dens, Canobicum ostium nomi-
 natur. Tertius, quo recta Nilus
 meat, talis est: Delatus per superio-
 ra, ad acumen Delta peruenit, de-
 hinc medium Delta scindens, in
 mare exit: non minimam huic al-
 uco portionem aquæ præbēs, nec
 minimè celebrem, quod Seben-
 nyticum ostium appellatur. A Se-
 bennytico item duo alia diuidū-
 tur ostia, in mare ferentia, quibus
 hæc sunt imposita nomina, vni
 Saiticum, alteri Mædesium. Nam
 quæ Bolbitinum & Bucolicū no-
 minantur, non sunt natiua ostia,
 sed effossa. Huic meæ opinionis
 tantam esse Aegyptum quantam

a Plinius scissuram vocat.

ἐτησία μὲν οὐκ ἔπρὸς αὐτὸν, ὁ δὲ Νεῖλος ἅπαντ' ἐργάζεται. τὰς δὲ εἰς ἐτησία αἵ ποταμοὶ ἦσαν, καὶ οἱ ποταμοὶ ποταμοὶ, ὅσοι τοῖσι ἐτησίῃσι αὐτοὶ ῥέουσι, ὁμοίως πάσῃ καὶ τῇ τῶν Νεῖλου καὶ μᾶλλον ἐπὶ τοῦτον, ὅσα ἐλασσονες εἶναι, ἀσθενέστερα τὰ ῥώματα πρὸς ῥέοντα. εἰσὶ δὲ πολλοὶ μὲν ἐν τῇ Συρίῃ ποταμοί, πολλοὶ δὲ ἐν τῇ Λιβύῃ, οἱ ὅσῃ τοιοῦτον πάθος οἶόν τι καὶ ὁ Νεῖλος. ἡ δὲ ἐτέρη, ἀνεπισημωμένη μὲν ἐστὶ τῆς λεγόμενης, λόγῳ δὲ εἰπεῖν, θωύμασιώτερη. ἡ λέγει δὲ τὸ ὅτι ὁ Νεῖλος ῥέοντα αὐτὸν τῶν μηχανάσθαι. τὸν δὲ ὁ Νεῖλος ῥέοντα πᾶσαν ῥέει. ἡ δὲ τελευτῇ τῇ ὁδῷ, πολλὸν ὅτι φέρεται εἰς αὐτὴν, μάλιστα ἐφύεται. λέγει γὰρ δὲ ὁ αὐτὸς ὅτι, φασὶν τὸν Νεῖλον ῥέειν ἀπὸ τῆς ἀφ' ἡμέρας χιόνος. ὅς ῥέει μὲν ἐκ Λιβύης διὰ μέσων Αἰθιοπῶν, ἐκ δὲ διδίδει ἐς Αἰθιοπῶν. καὶ ὡς δὴ ῥέει αὐτὸς ἀπὸ χιόνος, ἀπὸ τῆς θερμότητος ῥέων ἐς τὰ ψυχρότατα. τῆς τὰ πολλὰ ἐστὶ ἀνδρὶ λογιζομένη τοιοῦτον πέρι οἷον τε εἶναι, ὡς ὅτι εἰς τὸν χιόνος μὲν ῥέει. τῶν δὲ μὲν καὶ μέγιστον μὲν τὸν οἱ ἀνέμοι πρὸς ῥέοντα, πνέοντες ἀπὸ τῆς χειμῶνος τούτων θερμοί. δούτερον δὲ, ὅτι ἀνομιβὸς ἡ χώρα, καὶ ἀκρύσταλος διὰ τὴν ἐξ αὐτῆς. ὅτι δὲ χιόνος περὶ σῆσιν, πᾶσα ἀνάγκη ἐστὶ ὑσταὶ ἐν πέντε ἡμέρησι. ὥστε εἰ ἐχθρὸς, ἢ ἐτ' αὐτὰ τὰ χειμῶνα. τελευτῇ δὲ, οἱ ἀνέμοι τῶν καὶ μακρὸς μέλανες εἶναι. ἐκ τῶν δὲ καὶ χελιδόνες δὲ ἐπεὶ εἶναι ἐκ τῶν ἀπὸ λείπουσι. γόραιοι δὲ φθίνουσι καὶ χιμῶνα ἐν τῇ Σκυθικῇ χώρῃ ἡμιόμοτον, φοιτῶσι ἐς χιμαδίαν ἐς τοὺς ἴσους τοῦτον. εἰ τὸν ἐχθρὸν καὶ ὅσων τῶν τῶν χιμῶν δὲ ἡς τε ῥέει καὶ ἐκ τῆς ἀρχαίας ῥέων ὁ Νεῖλος, ὡς αὐτὸς τοιοῦτον ὅσῃ, ὡς ἡ ἀνάγκη ἐλέγχῃ. ὁ δὲ τῶν ὁ Νεῖλος λέγει, ἐς ἀφ' ἡμέρας μὲν ἀνεμείχας, ἐκ ἔχει ἐλεγχον. οὐ γὰρ ἵνα ἐγὼ οἶδα ποταμὸν ὁ Νεῖλος εἶναι. ὁ μὲν δὲ, ἡ πῖνα τῆς περὶ τὸν ἡμιόμοτον ποιητῶν, δὴ καὶ οὐδὲν ὅτι εἶναι ἐς τὸν ποιῆσιν ἐσενείκασθαι. εἰ δὲ δὲ μεμψόμενον γράμματα τὰ περὶ χιμῶνας, αὐτῶν τῶν ἀφ' ἡμέρας ἡμιόμοτον ἀποδείξαι, φράσω δὲ τι μοι δοκέει

A nonnunquam etesiae nōdum spiraverunt quum Nilus id agit. Ad hanc, si etesiae in causa forent, oporteret alia quoque flumina quae cumque etesiae obnoxia sunt, idē quod Nilus pati: & eo magis quo tenuiora sunt, minores gurgites exhibentia. Sunt autē multa in Syria, multa in Africa flumina, quae nihil tale patiuntur quale patitur Nilus. Altera opinio est: incre-

B dibilior quidem quā hanc quae dicta est, dictū tamen admirabilior, quae ait illū, quod ab Oceano fluat, istud efficere: ipsum verò Oceanum orbem terrarū circumfluere. Tertia opinio, ut multo modestissima, ita logē falsissima est: quippe quae & ipsa nihil dicit, inquit ē niuibz liquefcentibus manare Nilum: qui quū ex Africa per medios Aethiopes fluens in Aegyptum euadat, ex locis calidissimis ad frigidissima, quomodo ex niuibz fluere? De qua re multa sanē sunt quae quis coniectare possit, non esse credibile, cum qui talis sit, manare de niuibz: primum ac maximū testimonium perhibentibus ventis, qui ab his regionibus calidi spirant: secundum, ea plaga quae sine imbribus & sine glacie perpetuū est. (super niuem autē quae cecidit necesse omnino est intra quinque dies pluerē: quare si in his regionibus ningeret, etiam plueret.)

C tertium, hominibus qui ab aestu solis nigri sunt, & miluis, atque hirundinibus, quae illic perennāt. Grues quoque, Scythicae plagae hyemem fugientes, ad hanc loca se conferunt hybernatum. Si igitur vel quantulumcūque ningeret in ea plaga per quam fluit & ex qua incipit Nilus, profecto nihil tale esset, quemadmodum necessitas arguit. At is qui de Oceano loquitur, ad occultā fabulā refertur, caret argumēto. Neque enim ego ullū noui fluviū qui sit Oceanus, sed hoc nomē opinor Homerum, aut aliquem priscorum poetarū, quū inuenisset, in poeticam intulisse. Quod si opiniones quas proposui, improbantem me oportet de occultis ferre sententiam, dicam quare mihi videatur

a In hoc die

Imo est verissima, nam in Regnis in quod omnes maximi sunt montes et pleni nivis, ubi recens a P. P. est deus, huiusmodi

Avos frigus fugiens, ubi hyemem

καὶ χιμῶνα

καὶ πύκνυν

κατά τῶν νῶν τὰ Λιβύης ἐρχεται. διεξιόντα δὲ μιν Διὶ πάσης Εὐρώπης, ἔλπομαι ποιέειν αὖ τῷ Ἰγρὸν τὰ τῶν νῶν ἐργάζεσθαι τὸ Νήλον. τῆς αὐρῆς δὲ πέρι, ὅτι σὺ δὲ ποπνέει δὲ τὸ Νείλου, τῷ δὲ ἔχει γνῶμην, ὡς κάρτα δὲ τὸ θερμὸν χωρέων σὺ εἰχὺς ὅτι σὺ δὲ ποπνέειν. αὐρῆ δὲ δὲ τὸ ψυχρὸν πῖος φιλέει πνέειν. ταῦτα μὲν νῦν ἔγωγ ὡς ἔστι τε καὶ ὡς δὲ χλὺν ἐγγύεω.

Τοῦ δὲ Νείλου τὰ πηγὰς οὔτε Αἰγυπτίων, οὔτε Λιβύων, οὔτε Ἑλλήνων τῶν ἐμοὶ ἀπικομμένων ἐς λόγους, σὺ δὲ οὐκ εἶδεναι, εἰ μὴ ἐν Αἰγύπτῳ ἐν Σαὶ πόλει ὁ γραμματικὸς τῶν ἱερῶν χρημάτων τῆς Ἀθηνῶν. σὺ δὲ μοι παύσῃ ἐδόκει, φάμενος εἰδέναι ἀπρεχέως. ἔλεγε δὲ ὧδε· ἔϊ) δύο οὐρεα ἐς ὅζῳ τὰ χρυφαὶ ἀπὸ γένεα, μετὰ ζῦ Συλῶν τε πόλιος καὶ μὲν αὐτῆς Θεβαΐδος, καὶ Ἐλεφαντίνης. οὐδὲν ματα δὲ εἶναι τοῖσι οὐρεσι, τὰ μὲν, Κρωφί, τὰ δὲ, Μωφί. τὰ ὧν δὲ πηγὰς τὸ Νείλου εὐούσαι ἀβύσσους, ἐκ τῶ μέσου τῶν οὐρέων τουτῶν ρέειν. καὶ τὸ μὲν ἡμῖς τῷ ὕδατος, ἐπ' Αἰγύπτου ρέειν, καὶ πρὸς βορέην αἴεμον. τὸ δὲ ἔτερον ἡμῖς, ἐπ' Αἰθιοπίας τε καὶ νότου. ὡς δὲ ἀβυσσοὶ εἰσὶ αἱ πηγὰς, ἐς δὲ περὶ εἴρη τούτου Ὑαμμήτιχον Αἰγύπτου βασιλέα ἀπικέσθαι. πολλῶν γὰρ αὐτὸν χιλιάδων ἐργῶν πλεξάμενον καλόν, κατεῖναι ταύτην, καὶ σὺ δὲ κέσθαι ἐς βυσσόν. οὕτω μὲν δὲ ὁ γραμματικὸς εἰ ἄρα ταῦτα ἡμῶν εἶλεγε, ἀπέφαινε (ὡς ἐμὲ κατὰ μοῖαν) δίναν πινὰς ταύτην εὐούσαι ἰσχυρὰς, καὶ παλὶ ῥοίῳ. οἷα δὲ ἐμβαλόντες τὸ ὕδατος τοῖσι οὐρεσι, μὴ διώσασθαι κατεμύλῳ κατὰ πειρατῆλιν ἐς βυσσὸν ἰέναι. ἄλλου δὲ σὺ δὲ οὐκ εἶδεναι ἐδιδάμην πνέειν. ἀλλὰ ποσὶν δὲ μὲν ἄλλο ὅτι μακρότατον ἐπὶ ἡμῶν, μέγας μὲν Ἐλεφαντίνης πόλιος αὐτοῦ ἐλθὼν, τὸ δὲ δὲ τὸ δὲ, ἀχρὺ ἢ δὲ ἰσπερὶ. Ἀπὸ Ἐλεφαντίνης πόλιος αὐτὸν ἰόντι, αὐτὸν ὅτι χωρίον ταύτην ὧν δὲ τὸ πλοῖον Διὰ δὲ σὺ δὲ ἀμφοτέρωθεν, κατὰ τῶν βοῶν, πορβέειν. καὶ δὲ δὲ πορβέειν τὸ πλοῖον, ἵσταται φερόμενον ὑπὸ ἰσχύος τοῦ ῥόου. τὸ δὲ χωρίον τοῦτο, ὅτι ὅτι ἡμέρας πέντε πλοῖος.

minis impetu. Absse autem hunc locum quatuor dierum navigatione:

quemadmodum nunc supra Africam: pertransiliensque nobis omnem Europam, faceret (opinor) eadem in Istro quæ nunc facit in Nilo. De aura autem quæ nulla è Nilo efflat, hoc mea fert opinio: Consentaneum esse, è locis valde feruidis nihil respirare auræ: quippe quæ ab aliquo frigido loco flare gaudet. Verum hæc ita sint quemadmodum & sunt, & ab initio fuisse.

Nili tamē fontes nemo neque AEgyptiorum, neque Græcorum neque Afrorum, cum quibus in colloquium veni, se nosse professus est, præter scribam sacrarum Mineræ pecuniarum apud AEgyptum, in vrbe Sai: qui mihi iocari videbatur, affirmās se id proculdubio nosse. Sic autem dicebat, geminos esse montes, cacuminibus in acutum tendentibus, inter Syenem positos, urbē Thebaidis, & Elephantinam: quorum vni nomen esset Crophī, alteri Mophi, & ex eo medio Nili fontes abyssos, hoc est, immensa altitudinē, emanare. cuius aquæ dimidium AEgyptum versus & ventum aquilonem flueret, reliquum dimidium AEthiopiam versus atque austrum. Quod autem abyssi forent fontes, aiebat Psammeticum AEgypti regem periculum huius rei fecisse: qui funibus multorum millium passuum connexis, & in fontes demissis, tamen ad fundum non deuenisset. Scriba hic, si modò gesta fuerant quæ dicebat, affirmando faciebat ut ego opinarer vortices quosdam illic esse rapidos, ac refluxus, quemadmodum præcipitantis è montibus aquæ, vnde nequeat funis ad explorandum demissus peruenire in fundum. Aliud ab vlllo quodquam audire nō potui: nisi (quā ipse inspiciendi gratia ad Elephantinam vsque urbē profectus sum) quiddam longissimæ narrationis, quod ex fama illic iam inquirendo accepi: cum ab vrbe Elephantina ad superiora esse locum accliuem, vbi necesse sit, nauigio vtrinque alligato, tanquam boue, pergere: & si funis abrumptatur, abire nauigium, rapiente flu-

a Sed quicquid præterea audiui, vel accepi, (ad Elephantinam quidē vsque urbē spe datum ipsemet profectus: ab eo autem loco, ex auditu habēs) id est huiusmodi, penitissimè indicat. Ab Elephantina vrbe in superiora tendenti acclius est locus, adeo ut necesse, &c.

a Peruenies. Sic
et sequentia per
indicatum, non
infinitum.

b Insula conti-
guum est ingens
stagnum. Potest
λίμνη etiam πε-
λὺς vel lacus ex-
poni.

esseque ibi Nilum tortuosum vel-
uti Mæandrum, & duodecim schoe-
norum, per quos hūc in modum
navigare oportet, & postea^a per-
uenire planum in locum, vbi sit
insula Nilo circumflua, nomine
Tachompso. Ab Elephantina de-
super iam Aethiopes incolere &
dimidium insulae: nam alterum
dimidium incolere Aegyptios.
^b Insulam contineri ingēti stagno,
accolentibus circum Aethiopi-
bus pastoribus: in quodē Nilo sub-
uectus, peruenias in alucū qui in
stagnum diffunditur. Deinde e-
gressus, itinere pedestri quadragin-
ta dierū pergas propter flumen.
nam in Nilo acutos scopulos exis-
tere & saxa frequentia, per quae
navigare nō licet. Peragrato qua-
draginta diebus eo loco, alterum
rursus ingressus nauigium, duo-
decim diebus subuectus, dum ve-
nias in oppidum magnū nomine
Meroē, quae fertur aliarū urbium
esse metropolis. Cuius incolae
solos deorum colūt Iouem & Li-
berum, cōsque magnopere vene-
rantur. Ioui etiam constituerunt
oraculum, cuius responsis, postea-
quam iubentur, & quocūque iu-
bentur, eō sumant expeditionem.
Ab hac vrbe, intra tantundē tem-
poris intra quantum ad ipsam ex
Elephantina peruenitur nauigan-
do, peruenies ad Automolos, id
est, transugas, quibus nomen est
Asinach: quod verbum Græca in
lingua idem pollet quod Sinistræ
regiæ assistentes. Isti quū essent
Aegyptii bellatores, ducenta & o-
cto millia, ad hos Aethiopes trās-
sire hac de causa: Sub rege Psam-
meticho fuerant in præsiidiis col-
locati, alii ad urbem Elephantinā
& ad Daphnas Pelusias aduersus
Aethiopes, alii aduersus Arabes &
Syros, alii ad Marcā aduersus Li-
byam. (Quibus in locis, quemad-
modū sub rege Psammeticho e-
rant, ita mea ætate Persarum præ-
sidia excubabant. nam & apud E-
lephatīnā & apud Daphnas Persæ
excubias agunt.) Quū igitur triē-
niū in præsidio fuissent Aegyptii,
neq; illinc ab aliquo dimitterētur,

A σκαλιός δὲ ταύτη, καὶ τὰς ὁ Μαίανδρος,
ὅστις ὁ Νεῖλος. χοῖνοι δὲ δυνάδεα εἰσι οἱ τοῖ,
ὅθεν δὲ ταύτη τὰς ἔσπευ διεκπλώσας. καὶ
ἐπειτα ἀπὶ ξέας ἐς πεδίον λείον, ἐν τῇ νήσῳ
περὶ ῥέει ὁ Νεῖλος, Ταχομψῷ οὐνόμα
αὐτῇ ὅστις. οἰκέουσι δὲ τὰς ἀπὸ Ἐλεφαντί-
νης ἀνω Αἰθιοπες ἦδη, καὶ τῆς νήσου τὸ ἡμι-
συν. ὅ δὲ ἡμῖν, Αἰγυπῖοι. ἔχεται δὲ τῆς
νήσου λίμνη μεγάλη, τὴν περὶ ξυνομάδες
Αἰθιοπες νέμονται. τὴν διεκπλώσας, ἐς
B τὴν Νείλου τὸ ῥέει θροῖν ἤξει, τὸ ἐς τὴν λί-
μνην ταύτην ἐκ διδοῖ. καὶ ἐπειτα ἀποβάς
τὰς ἑξ ὁ ποταμὸν, ὁδὸν πορεύειν ποιήσεται
ἡμετέρων τεσσάρων. σὺν τελοῖ τε γὰρ ἐν
τῇ Νείλῳ ὅξεις ἀνέχουσι, καὶ χοιράδες
πολλὰ εἰσι, δι' ὧν οὐκ οἶα τέ ὅστις πλέειν.
διεξελεῖν δὲ τῆς τεσσάρων ἡμέρησι
τῷ τὸ χεῖρον, αὐτὴς ἐς ἑτέρον πλοῖον ἐμ-
βάς, δυνάδεα ἡμέρας πλώσεται· καὶ ἐπει-
τα ἔξει ἐς πόλιν μεγάλην, τῇ οὐνόμα ὅστις
C Μερὴ. λέγεται δὲ αὐτῇ ἡ πόλις ἐπὶ μη-
τροπλῆς τῇ ἁγῶν Αἰθιοπῶν. ὅ δὲ ἐν ταύ-
τῃ, Δία θεῶν καὶ Διόνυσον μοῦνοις σέβον-
ται, τούτοις τε μεγάλως τιμῶσι· καὶ σφι
μαντήιον Διὸς κατέστηκε. τραπύονται δὲ
ἐπὶ αὐτῇ σφέας ὁ θεὸς ὅστις κελεύει ἀφ' ἑ-
σπιομάτων καὶ τῇ αὐτῇ κελεύει, ἐκείσε. ἀπὸ
δὲ ταύτης τῆς πόλιος πλέων ἐν ἰσὺ χεῖ-
ρον ἄλλω, ἤξει ἐς τοὺς Αὐτομόλους, ἐν ὅ-
σῳ τῷ ἔξ Ἐλεφαντίνης ἡλθες ἐς τὴν μη-
D τροπλῆν τῇ Αἰθιοπῶν. ποῖσι δὲ Αὐτομό-
λοισι τούτοις οὐνόμα ὅστις Ἀσμάχ. διώα-
ται δὲ τῷ τὸ ἔπος, κατὰ τὴν Ἑλλήνων
γλώσσην, ὅ δὲ αἰετῆρος χεῖρος παρι-
στάντες βασιλεῖ. ἀπέστησαν δὲ αὐταὶ τέ-
σπερες καὶ εἴκοσι μυριάδες Αἰγυπῶν
τῇ μάχῃ ἐς τοὺς Αἰθιοπῶν τούτους, δι'
αὐτῶν πολὺν δὲ· ὅτι Ψαμμήτιχου βασι-
λέως φυλάξαι κατέστασαν ἐν τῇ Ἐλεφαν-
τίνῃ πόλιν πρὸς Αἰθιοπῶν, καὶ ἐν Δάφνησι
E τῇσι Πηλοσίησι· ἄλλη δὲ πρὸς Ἀραβίων
τε καὶ Ἀσσυρίων, καὶ ἐν Μαρῇ πρὸς Λι-
βύης ἄλλη. ἐπὶ δὲ ἐπ' ἐμεῦ καὶ Περσέων καὶ
ταῦτα αἱ φυλακαὶ ἔχουσι ὡς καὶ ὅτι Ψαμ-
μήτιχου ἦσαν. καὶ γὰρ ἐν Ἐλεφαντίνῃ Γερ-
σαι φρουρέουσι, καὶ ἐν Δάφνησι. τοὺς ὧν δὲ Αἰγυπῖους τεία ἔτα φρουρήσαντας
ἀπέλυε οὐδὲ τῆς φρουρῆς· οἱ δὲ, βουλδοσάμνοι, καὶ κύνες λόγῳ χερσαίμνοι.

63

28° Αἰγύπτου

πρότερος δὲ τοῦ Ψαμμήτιχου ἀποστάντες, ἠίσταμ' εἰς Αἰθιοπίαν. Ψαμμήτιχος δὲ πυθόμενος, ἐδίωκε. ὡς δὲ κατέλαβε, ἐδέετο, πολλὰ λέγων, καὶ σφείας θεοὺς πατρώους ἀπολιπεῖν οὐκ ἔα, καὶ τέκνα, καὶ γυναῖχας. ὅν δ' ὕνα λέγεταί δι' ἔξοδα τὸ αἰδοῖον, εἰπεῖν, ἔνθα αἱ τῶτο ἦ, ἔσονται αὐτοῖσι ἐν ταῦτα καὶ τέκνα καὶ γυναῖχας. οὗτοι ἐπεὶ τε εἰς Αἰθιοπίαν ἀπικώλο, διδόντες σφείας αὐτοῖς τὰς Αἰθιοπῶν βασιλεί. ὁ δὲ σφείας πρὸς αἰτιδωρέεταί. ἦσαν οἱ ἀλγύφοροι πίνες γερονότες τῶν Αἰθιοπῶν. οὗτοι ἐκέλευε ἔξελόντας, πλὴν ἐκείνων γὰρ οἱ κέειν. τούτων δὲ ἐσοικισθέντων εἰς τοὺς Αἰθιοπίας, ἡμερώτεροι γενέασιν Αἰθιοπες, ἦσαν μαθόντες Αἰγύπτιον. μέγας μὲν γὰρ πεσέ-ρων μίλων πλοῦς καὶ ὁδοῦ, γινώσκειται ὁ Νεῖλος, παρέξ τὸ ἐν Αἰγύπτῳ ῥόμα-τος. οὗτοι γὰρ συμβαλλομένων μίλων δι-ερχόμενοι ἀνασιμωμένοι, ὅς ἐλεφάντινους περὶ τοὺς Αἰγύπτιους οὗτοι. ῥέει δὲ ἀπὸ ἐσπερίας τε καὶ ἡλίου διεσπείων. ὅ δὲ ἀπὸ τῶδε, ὅθεν εἶχε σαφέως φερό-σαι. ἔρημος γὰρ ἔστι ἡ χώρα αὕτη ἀπὸ καύματος.

Ἀλλὰ τὰ δὲ μὲν ἤκουσα ἀνδρῶν Κυ-ρηναίων, Φαυδῶν ἐλθεῖν τε ὅτι ὁ Ἀμ-μονος χρηστήριον, καὶ ἀπικέσθαι ἐς λόγους Ἐτεάρχῳ τῶν Ἀμμωνίων βασιλεί. καὶ πως ἐκ λόγων ἄλλων ἀπικέσθαι ἐς λέ-γῃ περὶ τοῦ Νείλου, ὡς ὁδὸς αὐτῶν οἱ δὲ τὰς πηγὰς. καὶ ὅς Ἐτεάρχον φάναι ἐλθεῖν κοτε πρὸ αὐτῶν Νασαμώνας ἄν-δρας. ὅ δὲ ἔθνης τῶτο ἐστὶ μὲν Λιβυκόν, νέ-μεται δὲ πλὴν Σύρτιν τε καὶ πλὴν περὶ τὴν χώραν τῆς Σύρτιος οὐκ ὅτι πολλόν. ἀπικο-μένους ὅτι Νασαμώνας, ὅς εἰρωπεωμένους εἰπὶ ἔχουσι πλέον λέγειν περὶ τῆς ἔρημον τῆς Λιβύης, φάναι περὶ σφίσι γένεσθαι ἀνδρῶν διωσάτων παῖδας ὑβρίζας τοὺς ἄλλὰ τε μηχανάσθαι ἀνδρωθέντας περὶ αὐτὰ, καὶ δι-καὶ ἀποκληρώσθαι πέντε ἐωυτῶν, ὅς μὲν οὖν τὰ ἔρημα τῆς Λιβύης, καὶ εἰπὶ πλέον ἰδοῖεν τῶν μακρότατα ἰδομένων. τῆς γὰρ Λιβύης τὰ μὲν ἔσθ' ἑσπέρην θάλασσαν, ἀπ' Αἰ-γύπτου ἀρξάμενοι μέχρι Σολέωντος ἀκρῆς,

A communi vñ cōsilio, à Psamme-
ticho ad AEthiopiā sibi transcun-
dum putauerunt. Quos, re audita,
Psammetichus insequutus, vbi
est assequutus, multis verbis obse-
crabat, vetabátque patrios deos
ac liberos vxorésque deserere. Ibi
quidam illorum fertur ostēso ve-
retro dixisse, vbiunque id esset,
sibi & vxores & liberos fore. Hi
posteaquam in AEthiopiam pro-
fecti sunt, sese AEthiopum regi
tradiderunt: quos ille ita remunc-
ratus est. Erant ei nonnulli AE-
thiopum aduersarii, quorum ter-
ram eripientes istos iussit incole-
re. AEthiopes, his colonis inter se
collocatis, facti sunt mansuetio-
res, moribus AEgyptiacis imbuti.
Ad quatuor igitur mensium par-
tim nauigationē, partim iter, co-
gnoscitur Nilus: præter id quo
fluit per AEgyptum. Tot enim
menses in summa reperiētur im-
pendi ab iis qui ex Elephantina ad
hos Automolos pergāt. Fluit au-
tem ab hespero & occasu: dehinc
quid sit, nemo potest pro comper-
to narrare. est enim deserta præ
feruore ea regio.

Accepi tamen hoc ex quibus-
dam Cyrenæis, qui se ad Ammo-
nis oraculum isse commemora-
rent, colloquutósque cum Etear-
cho Ammoniorum rege, & ex aliis
sermonibus deuenisse in con-
fabulationem de Nilo, cuius ne-
mo nosceret fontes: Etearchum-
que narrasse, aliquando quosdam
ad se venisse Nasamonas, quæ gēs
sit Libyca, Syrtim incolens, & o-
ram Syrtis quæ vergit ad aurorā,
no multum supra Syrtim. Eos, quum
venissent, interrogarētúr-
que numquid amplius haberent
quod referrent de Africæ desertis,
retulisse, apud se fuisse quosdam
virorum præpotentium filios pe-
tulantes: eos, quum in virilem æ-
tatem adoleuissent, cum alia su-
peruacua fuisse machinatos, tum
verò ex sese quinque sortitos ad
inspiciendas Libyæ solitudines, &
siquid amplius cernerent quàm ii
qui longissima inspexissent. Orā
enim maritimam Libyæ aquiloni
obnoxia Libyæ & Libyū permul-
tas gētes ab AEgypto incipientes omnē
obtinere vsq; ad promōtoriiu Solocentē,

a Non longè pe-
netrādo, vel pro-
grediendo. Eos, q;

quod Libyam terminat, præter id demum quod aut Græci obtineant, aut Phœnices: ac supra maritimam oram, & eos qui ad mare incolunt, feris vltiora habitari: at quæ vltiora sunt parte à feris habitata, arenosa esse, vehementerque arida, ac prorsus vasta. Igitur eos iuuenes ab æqualibus dimissos, aqua atque cibariis probe instructos, primum per regionem hominibus habitatam perrexisse: hanc permenfos, in illam à feris habitatam peruenisse. Ex ea per solitudines iter fecisse ad ventum zephyrum: peragratoque multo spatio sabulosi loci pluribus sanè diebus, aspersisse demum arbores in planitie quadam enatas, ad easque accessisse, ac fructum qui inerat decerpisse. Eisque inter decerpendum superuenisse quosdam infra mediocrem virorum staturam pusillos: quorum linguam Nasamones non intelligerent, vt nec ipsi Nasamonum: & ab his deprehensos ductosque fuisse per maximas paludes: atque illas transgressos peruenisse in urbem in qua vniuersi forent æquali statura illis qui adduxissent, colore nigro. Eam urbem præterlabi grande flumen, ab hespero ad orientem solem fluens, in quo conspicerentur crocodili: Hactenus à me sermo Ammonii Etearchi commemoratus sit: nisi quod is aiebat Nasamones (vt Cyrenæi referebant) reuertisse, & eos homines ad quos illi peruenisset, omnes esse * fallaces. Flumen autem quod præterfluebat, & Etearchus coniecit Nilum esse, & ratio sic dicat. Ex Libya enim Nilus fluit, eamque mediam fecat: & (vt ego ex apertis ignota coniecto) pari tractu atque Ister meat. Ister nanque fluere incipiens à Celtis atque vrbe Pyrene (Celtæ autem sunt extra cippos Herculis, Cynestis finitimi, omnium in Europa ad occasum habitantium vltimi) mediam Europam scindit: totamque permenfus quam Istriani Milesiorum coloni incolunt, mari Euxino finitur.

a Impostores, vel
præstigiatores.

σηλέων ὁμοῦρέασι δὲ Κυθησίοισι, οἳ ἔχουσι πρὸς δεξιῶν οἰκίους τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατοικημένων. τελευτᾷ δὲ ὁ Ἰστρος ἐς θάλασσαν ῥέων πρὸ Εὐξείνου πόντου διὰ πάσης Εὐρώπης, τῇ Ἰβηρῶν Μιλησίων οἰκίους ἀποικοί.

A ἢ τελευτᾷ τῆς Λιβύης, πρὸς ἡμέρας πρὸς πᾶσαν Λίβυν, ἐξ Λιβύων ἔθνη πολλά, πλείονες Ἕλληνας καὶ Φοίνικας ἔχουσι. πρὸς δὲ ὑπερβαλόντες καὶ τῶν ὑπερβαλόντων κατοικήντων ἀνθρώπων, πρὸς κατὰ τὴν θηρίων δὲ τῆς Λιβύης. πρὸς δὲ κατὰ τὴν θηρίων δὲ, ἡμίμμος τε ὅστις, καὶ αὐτὸς δὲ ἄνθρωπος, καὶ ἔρημος πᾶντων. ἐπεὶ ὧν ὅτι νειμίας ἀποπεμπομένους ἀπὸ τῶν ἡλίκων, ὅθεν τῆς καὶ σιτίοις δὲ ἐξερτυμένους, ἵεναι ταπεινὰ μὲν δὲ τῆς οἰκονομίας. ταύτην δὲ διεξελθὼν τῆς, ἐς πλείονος θηρίων ἀπικέσθαι. ἐκ δὲ ταύτης, πλείονος ἐρημίας διεξίεναι, τὴν ὁδὸν ποιεῖν μὲν πρὸς ζέφυρον αἰέμον. διεξελθὼν τῆς δὲ χώρας πολλὸν ἡμιμμόδεα, καὶ ἐν πολλῇσι ἡμέραις, ἰδεῖν δὲ καὶ δένδρεα ἐν πεδίῳ πεφυκῆτα· καὶ σφῆας πρὸς ἐλθὼν τῆς, ἀπικέσθαι τῆς ἐπείοντος ὅτι τῶν δένδρεων καρποῦ. ἀπικέσθαι δὲ σφῆας ἐπείοντος αἰδράς μικροῖς, μετρίων ἐλάσσονας αἰδράν. λαβὼν τῆς δὲ ἄγειν σφῆας. φωνῆς δὲ οὐτέ τι τῆς ἐκείνων ὅτι Νασαμῶνας γενώσκειν, ὅτι τοῖς ἄγειν τῆς Νασαμῶνων. ἄγειν τε αὐτοῖς δὲ ἐλέων μεγίστων· καὶ διεξελθὼν τῆς ταύτης, ἀπικέσθαι ἐς πόλιν, ἐν τῇ πόλει τῆς τοῖσι ἄγειν τῆς μέγαθος ἴσοις, χροῖμα δὲ μέλανας. πρὸς δὲ πλείονος πόλιν ῥέειν ποταμὸν μέγα· ῥέειν δὲ ἀπὸ ἐσπέρης αὐτὸν, πρὸς ἡλίον ἀνατέλλοντα· φαίνεσθαι δὲ ἐν αὐτῇ χροῖμα δὲ ἰσίοις. ὁ μὲν δὲ τῆς Ἀμμωνίου Ἐτεάρχου λόγος ἐς τὸ μοι δεδηλώσθαι· πλείονος ὅτι ἀπονοστήσαι τε ἔφασκε ὅτι Νασαμῶνας, ὡς

Ⓢ Κυβηταῖοι ἐλθόντες καὶ ἐς τοὺς οὗτοι ἀπικόντο αἰσώποισι, γῆρας ἐξ πᾶντων. Ⓢ δὲ πρὸς ποταμὸν τῆτον τὸν πρὸς ἄρρεοντα καὶ Ἐτεάρχος σὺν ἐβάλλετο τῆς Ⓢ Νείλον καὶ δὲ καὶ ὁ λόγος οὕτως αἰρέει. ῥέει γὰρ ἐκ Λιβύης ὁ Νείλος, καὶ μέσην τᾶμιν Λιβύην· ἐξ ὧς ἐγὼ συμβάλλομαι, τοῖσι ἐμφανέσι πᾶσι μὴ γνωστέοντα τεκμαίρεσθαι) ὅτι Ἰστρος ἐκ τῶν ἴσων μέτρων ὁρμαῖται. Ἰστρος τε γὰρ ποταμὸς διὰ τὴν ἄλυσιν ἐκ Κελτῶν ἐκ Γυρρίωνος πόλιος, ῥέει μέσην γίζων πρὸς Εὐρώπην. Ⓢ δὲ Κελτοὶ εἰσὶ ἐξ ὧς Ἑσπερίων

ὁ μὲν δὲ Γ'ερος (ρέει γὰρ δι' οἰκεομένης) πρὸς πολλῶν γινώσκεται. πρὸ δὲ τῆς Νείλου πηγῶν ὁδοὶς ἔχει λέγειν. αἰκμητὲς τε γὰρ ἔστι καὶ ἔρημος ἡ Λιβύη, δι' ἧς ρέει. πρὸ δὲ τῆς ῥόδου αὐτῆς, ἐπὶ ὅσον μακρότατον ἰσορροῦντα αὐτὴν ἐξικέσθαι, εἴρηται. ἐκ δὲ διδῶν δὲ ἐς Αἴγυπτον. ἡ δὲ Αἴγυπτος τῆς ὀρήνης Κιλικίης μάλιστα καὶ αὐτὴ κέεται. ἐνθεῦτεν δὲ, ἐς Σινώπην τινὲς ἐστὶν ἑξήκοντα πέντε ἡμερῶν ἰσθία ὁδὸς διζώνων αἰδρί. ἡ δὲ Σινώπη τῆς Γ'ερος ἐκ δὲ διδῶν ἐς θάλασσαν αὐτὴ κέεται. οὕτω δὲ Νεῖλον ὁδοῦντα παρὰ πᾶσι τῆς Λιβύης διεξιόντα ἐξισούσθαι τῆς Γ'ερος. Νείλου μὲν νῦν περὶ ποσάυτα εἴρησθαι.

Ἔρχομαι δὲ πρὸς Αἴγυπτον μεκυνέων τὸν λόγον, ὅτι πλεῶν θαυμάσια ἔχει ἢ ἄλλη πᾶσα χώρα, καὶ ἔργα λόγου μέζοντα ῥέχεται πρὸς πᾶσαν χώραν. τούτων εἴνεκα πλεῶν πρὸς αὐτῆς εἴρησεται. Αἴγυπτιοι ἅμα τῶν οὐρανῶν τῶν καὶ σφέας εἰσὶν ἐτεροί, καὶ τῶν ποταμῶν φύσιν ἄλλοί, καὶ πρὸς ἄλλους ἢ οἱ ἄλλοι ποταμοί, καὶ πολλὰ πρὸς ταῖς ἐμπαιν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἐστὶν ὁμοιότης ἢ ἡτέρας καὶ νόμοις. ἐν τοῖσι, αἱ μὲν γυναῖκες ἀνδράζοισι καὶ καπηλίοις. ὧ δὲ αἱδρες, κατ' οἴκους εἰσὶν, ὑφαινοῦσι. ὑφαινοῦσι οἱ μὲν ἄλλοι, αὐτὴν τὴν χρόνιν ὥστεοντες, Αἴγυπτιοι δὲ, κατὰ. τὰ ἄλλα οἱ μὲν αἱδρες ὅτι τῶν κεφαλῶν φορέουσι. αἱ δὲ γυναῖκες, ὅτι τῶν ὠμῶν. οὐρέουσι, αἱ μὲν γυναῖκες, ὀρθαί, ὧ δὲ αἱδρες, κατὰ μῆνους. βίμαρ ἐν χερσίν, ἐν τοῖσι οἴκοις, ἐσθίουσι δὲ ἐξω ἐν τοῖσι ὁδοῖς. ὅτι πλεῶντες ὥστε καὶ μὲν αἱδρες, ἀναστὰς δὲ, ἐν σποκρῶ ἔστι ποιεῖν χερσίν. τὰ δὲ μὴ αἱδρες, ἀναφασθῆναι. ἰσθίται γυνὴ μὲν ὁδοῦντα οὐτε ἔρσηνος γαστρί, οὐτε θηλέης. αἱδρες δὲ, πρὸς τὴν τε καὶ πασῶν. πρὸς τὴν ἑτέρας τοῖσι μὲν πασι ὁδοῦντα αἱδρες, μὴ βουλομένοις. τῆσι δὲ θυμαρὰσι πᾶσα αἱδρες, καὶ μὴ βουλομένοις. οἱ ἰσθίται τῶν ἑτέρας, τῶν μὲν ἄλλων καμίοις, ἐν Αἴγυπτι δὲ ἐρηθύνται. τοῖσι ἄλλοις ἀνθρώποις νόμος ἅμα καὶ δεῖ κεχεῖσθαι καὶ κεφαλῶν, ἐν μάλιστα ἰσθίται. Αἴγυπτιοι δὲ ὑπὸ τοῖς θανάτοις αἱδρες καὶ τείχας αὐξάνει, καὶ τε ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῇ γυνεί, τῶς ἐξυμῆνοι. τοῖσι μὲν ἄλλοις ἀνθρώποις χωρὶς θηλέων

Et Ister (fluit enim per terrā habitatā) inter primos cognoscitur: de Nili verò fontibus nemo habet quod referat: & meritò; utpote Libya per quam fluit, deserta. De eius fluxu, quàm potuit longissimè repetendo narrari, dictum est. exit autem in Aegyptum. Porro Aegyptus montanæ Ciliciæ ferè opposita est. Hinc rectā ad Sinopē in ponto Euxino sitam, quinque dierum est rectum iter viro expedito. Sinopē autem Iistro mare irumpenti ex aduerso est sita. Ita Nilus totam permeans Africam, videtur mihi æquiparandus Iistro. Haftenus de Nilo dictum sit.

VENIO ad plura de Aegypto referenda: quia plura quàm alia omnis regio mirabilia habet, & præter omnem regionem exhibet opera relatu maiora. Horum gratia plura de ea commemorabuntur. Aegyptii, quemadmodum & cælo eorum & flumine diuersam ab aliis naturam ostendente, ita ipsi pleraque omnia à cæteris hominibus diuersa constituerunt & instituta & iura. Apud hos foeminae quidem negotiantur cauponanturque, & institoriiis operis vacat: viri autem intra domos texunt. Alii villum subtegminis desuper tramāt, Aegyptii subter. Onera viri capitibus, foeminae humeris baiulant. Foeminae, stantes mingunt: viri, sedentes. Domi ventrem exonerant, foris in viis comedunt: reddentes rationem, quæ sunt turpia, sed necessaria, ea in occulto fieri debere: palam verò, quæ non sunt turpia. Mulier neque dei neque deæ villa sacerdos est, sed viri decorum omnium & dearum. Alèdi parentes filiis nulla, nolètib: filiabus, etiam si nolint, summa necessitas est. Deorū sacerdotes alibi comati sunt, in Aegypto derasi. Apud alios ritus est, statim in funere proximi capita deglabrare: Aegyptii in funeribus sinunt capitis crines augescere, barbam tamen tondent. Apud cæteros mortales victus à

^a Verum Ister à multis cognoscitur, quippe qui per terram habitatam fluat.

^b Apud alios homines more receptum est ut in luctu statim capita condeantur ab iis quos potissimum is attingit: ac Aegyptii, in morte suorum, sinunt capitis barbaque pilos crescere, quos alioqui antea tōsi fuerunt. Apud c.

ferarū secretus est consortio: AEgyptii cum feris vescuntur. Alii frumento atque hordeo victitāt: AEgyptiis^a victitare iis quæ ex his facta sūt, maximo probro est: sed cibus ē farre confectis, quod quidā sīliginem appellant.^b Cōspersionem pedibus, lutū manibus^c subigunt. Virilia, alit talia relinquūt qualia natura sunt, præter eos qui ab istis didicerunt: AEgyptii circumcidunt. Viri binas vestes habent, fœminæ singulas. Alii velorum ansulas & fūnes extrinsecus assuūt, AEgyptii intrinsecus. Græci literas scribūt & calculis computant, à sinistro in dextrum manum ferentes, AEgyptii à dextro in sinistrū: & hoc facientes aiunt se in dextrum, Græcos facere in sinistrum. Literis bisfariis vtūtur, quarum vnas, sacras vocant, populares alteras.

^a Victitare his, maximè probrosum est. sed ex olyris cibaria conficiunt, quas alii zeas appellant.

^b Farinam aqua maceratam subigunt pedibus, lutum autem manibus. Fortasse autē intelligit lutum ex quo in tritum conficitur, quod Gall. mortier.

^c Subigunt, & iisdem sterces accipiunt.

^d Byblinos.

^e Bis. δις, non πεις.

^f Sunt qui sacrificia exponant, aliij panes sacros.

^g Videtur aliud legisse quàm habent vulg. edes.

Διατὰ ἀποκέρει), Αἰγυπτίοις ὁμοδθη-
εἰοῖσι ἢ διατὰ ἔστ. ἀπὸ πυρέων καὶ κριθέων
ἄλλοι ζώσι. Αἰγυπτίων δὲ τὰ παιδυμένα
ἀπὸ τούτων τὴν ζώον ὀφθός μεγιστὸν ἔστ.
ἀλλὰ ἀπὸ ὀλυρέων παιδύονται σπία, τὰς ζεὰς
μετεξέτεροι καλέοι. Φυράσι δὲ μὲν γὰρ
ποῖσι ποῖσι, ἀλλὰ δὲ πηλὸν τῇσι χερσὶ καὶ τὴν
χάσσειν αἰσχροῦται. τὰ αἰδοῖα ἄλλοι μὲν
ἐὼς ὡς ἐχρῶνται, πηλὴν ὅτι ἀπὸ τούτων ἐ-
μαθόν. Αἰγυπτίοι δὲ περὶ ἀμύμονται. εἰ-
ματα, τῇ μὲν αἰδοῦν ἐκαστος ἔχει δύο. τῇ
δὲ γυναικὶ ἐν ἐκάστη. τῇ ἰσὶν τοὺς κρι-
κοὺς καὶ τὸν κάλας. ἀλλὰ ἄλλοι ἔξωθεν
πορρὸς δέξασιν, Αἰγυπτίοι δὲ ἔσωθεν. γράμ-
ματα γράφουσι, καὶ λογίζονται ψάφοις,
Ἑλλῆνες μὲν, ἀπὸ τῇ δριστερὰν ὅτι τὰ
δδξία φέροντες τὴν χεῖρα, Αἰγυπτίοι δὲ,
ἀπὸ τῇ δδξίαν ὅτι τὰ δριστερά. καὶ παιδύ-
ντες τὰτα, αὐτοὶ μὲν φασὶ ὅτι τὰ δδξία
ποιέειν, Ἑλλῆνες δὲ ἐπ' ἀριστερά. διφα-
σίοις δὲ γράμμασι χρεῶνται. καὶ τὰ μὲν
αὐτῇ, ἰερά, τὰ δὲ δημοτικὰ καλέεται.

Θεοσεβείας δὲ περὶ αὐτῶν εἶναι μάλιστα
πρῶτον αἰθρῶντων, νόμοισι τοῖς δὲ χρεῶν-
ται. ἐκ χαλκῶν ποτηρίων πίνοισι, ἀφ-
σμέωντες αἰὰ πᾶσιν ἡμέρῃν. οὐχ ὁ μὲν, ὁ
δὲ οὐ, ἀλλὰ πρῶτον. εἶματα δὲ λίνεα φο-
ρέουσι αἰεὶ νεόπλута, ὅτι τηδύοντες τὸτο
μάλιστα. τὰ τε αἰδοῖα περὶ ἀμύμονται, κα-

δαριότῃς εἶνεκεν. πορρὶ μὲν καὶ κατὰ
εἰς ἢ ὅτι περὶ εἰς. ἀλλὰ δὲ ἰερεὺς χυρδύνται
πρῶτον τὸ σῶμα δὲ τῆς ἡμέρης, ἵνα μήτε
φθέρῃ, μήτε τι ἄλλο μὴ μὲν ἐγγίνη-
ταῖ σφι. γερὰ πρῶτοι σφι θεοὺς. ἐσθῆτα
δὲ φορέουσι οἱ ἰερεὺς λινέῃν μωμῶν, καὶ ὑ-
περδύματα ἑσθῆτα. ἀλλὰ δὲ σφι ἐσθῆτα ἔκ-
ἐξέσι λαβόν, ὅτι ὑπερδύματα ἀλλὰ. λουῶ-
νται δὲ δις τὴν ἡμέρης ἐκάστης ὕδατι ψυχρῷ, ὅ-
δὲ ἐκάστης νυκτός. ἀλλὰ τε δρησκείας μὴ

εἰας ὅτι τελέεσι, ὡς εἰπεῖν λόγῳ. πάχουσι
δὲ καὶ ἀγαθὰ σὺν ὀλίγα. οὐτέ τι γὰρ τῇ οἰ-
κίῳ τελέεσι, ὅτι δαπνόμενται, ἀλλὰ ὅ-
σπία σφι ἔστ ἰερά πρῶτον. καὶ χυρδύων ὅ-
βοῶν χρεῶν πηλὸς τι ἐκάστη γινέται παλ-
λὸν ἐκάστης ἡμέρης. δίδεται δὲ σφι καὶ οἶνος

ἀμύμονται. ἰσθῶν δὲ σφι ἐξέσι πᾶσαι. κυδμοὺς δὲ τι μάλα σπέρουσι Αἰ-
γυπτίοι ἐν τῇ γῇ, τοὺς τε γυρομῶντες ὅτι ἰώγουσι, οὐτέ ἔφοντες δατέον. οἱ δὲ δὴ

ἀμύμονται. ἰσθῶν δὲ σφι ἐξέσι πᾶσαι. κυδμοὺς δὲ τι μάλα σπέρουσι Αἰ-
γυπτίοι ἐν τῇ γῇ, τοὺς τε γυρομῶντες ὅτι ἰώγουσι, οὐτέ ἔφοντες δατέον. οἱ δὲ δὴ

ἀμύμονται. ἰσθῶν δὲ σφι ἐξέσι πᾶσαι. κυδμοὺς δὲ τι μάλα σπέρουσι Αἰ-
γυπτίοι ἐν τῇ γῇ, τοὺς τε γυρομῶντες ὅτι ἰώγουσι, οὐτέ ἔφοντες δατέον. οἱ δὲ δὴ

ἀμύμονται. ἰσθῶν δὲ σφι ἐξέσι πᾶσαι. κυδμοὺς δὲ τι μάλα σπέρουσι Αἰ-
γυπτίοι ἐν τῇ γῇ, τοὺς τε γυρομῶντες ὅτι ἰώγουσι, οὐτέ ἔφοντες δατέον. οἱ δὲ δὴ

τὰ παπύ-
ται.

ἱρέες, ὅσῳ ὀρέοντες ἀνέχονται, νομίζοντες οὐ
καθαρὸν μιν εἶναι ὅσῳ ὀριον. ἰεῖται ὃ ὅτι εἰς
ἐκείνου τῷ θεῷ, ἀλλὰ πολλοί, τῷ εἰς ὅτι ἄρ-
χερδῆς. ἐπεὶ δὲ τις ἀποθάνῃ, τοῦτου ὁ παῖς
ἀντικαθίσταται. ὅτῳ δὲ βοῖς τοῖς ἑρσενας, τῷ
Εὔπαφου εἶναι νομίζουσι, ὅτῳ τοῦτο εἶνεκα δο-
κιμάζουσι αὐτοῖς ὥδε· τείχεα ἡνὶ καὶ μίλῳ
ἰδῆται ἐπιδοσθῆναι μέλαινα, οὐ καθαρὸν εἶναι
νομίζῃ. δίδεται δὲ ταῦτα ὅτι τὸ τοῦ τετα-
γμένου τῷ πῖς ἰρέων, καὶ ὁ ὀρθὸς ἑρσενας τοῦ
κτείνεος καὶ ὑπὸ πῖου, καὶ πῖναι γλαυκῶν ἐξεί-
ρυσας, εἰ καθαρή τῷ ὀροκειμῶν σμυλίων
παρὰ ἡνὶ ἀλλὰ λόγῳ ἑρέω. καθαρὰ δὲ καὶ
ταῖς τείχεας τῆς οὐρῆς, εἰ καὶ φύσιν ἔχει πε-
φυκίας. ἡνὶ δὲ τοῦτέων πῶντων ἡ καθαρός,
σημαίνειται βύβλω παρὰ τὰ κέρεα ἐλίσσων
καὶ ἐπειτα γλῶσση σημαίνειται ὅτι πλάσσει,
ὅτι ἐλάττω τὸν δακτύλιον· καὶ οὕτω ἀπά-
γουσι. ἀσήμενον ὃ ἡνὶ σμυλίων θάνατος ἡ ζῆ-
μὴν ὅτι καὶ εἶναι. δοκιμάζεται μὲν νῦν τὸ κτε-
νός ὅτι παρὰ τοῖς ὀρεῖ. ἡνὶ δὲ σφί ἡ δὲ κατέστη-
κε. Ἀγαρήνῃς τὸ σπασμασμένον κτενός ὀρεῖ
βωμόν ὅπου αἱ ἡνὶ σφί, πυρὶν καὶ οἶσι. ἐ-
πειτα ὃ ἐπ' αὐτῷ οἶνον καὶ ὃ ἰρήνῃ ὅτι παρὰ
σμυλίων, καὶ ὅτι κατέσθοντες τὸν θεόν, σφά-
ζουσι. σφάζαντες δὲ, ἀποτάμνουσι τὴν κε-
φαλὴν. σῶμα μὲν δὲ κτενός δείρουσι.
κεφαλῇ δὲ ἐκείνου πολλὰ ἡνὶ κτενός, με-
νοί, φέρουσι τοῖσι μὲν αἱ ἡνὶ ἀγρῇ, καὶ Ἑλλη-
νὲς σφί ἑώσι ὅτι κτενός ἐμπόροι, οἱ δὲ φέρον-
τες ἐς πῖναι ἀγρῇ, ἀπ' ὧν ἑδόντο. τοῖσι ὃ αἱ
μὴ πῖναι Ἑλλήνες, οἱ δὲ ἐκ βάλλουσι ἐς
ὅτι πῖναι. καταρέονται δὲ, παρὰ λέγοντες
τῇσι κεφαλῇσι, εἰ τι μέλλοι ἡ σφίσι τοῖσι
ἡνὶ σφί, ἡ Αἰγυπτίῳ τῇ συναπάσῃ κακὸν γε-
νέσθαι, ἐς κεφαλῇν ταῦτῃν τραπεζῇ. καὶ
μὲν νῦν ταῖς κεφαλῇς τῷ ἡνὶ σφί κτενός,
καὶ πῖναι ὅτι παρὰ τῇσι οἶνον, πῶντες Αἰγυ-
πτιοὶ νόμοις τοῖσι αὐτοῖς χρεώνται ὁμοίως ἐς
πῶντα ταῖς ἰεῖ. καὶ ἀπὸ τοῦτου τῷ νόμου, οὐδὲ
ὅπου ὁ δὲ ὀρεῖ ἐμψύχου κεφαλῇς γεύσεται
Αἰγυπτίων ὀρεῖ. ἡ δὲ δὲ ἐξάρεσις τῷ
ἰρῶν, καὶ ἡ καύσις, ὅπου παρὰ ἄλλο ἰρῶν σφί
κατέστηκε. πῖναι δὲ ὧν μερίστη τε δαίμο-
να ἡνὶ γλῶσση εἶναι, καὶ μερίστη οἱ ὀρθὴν αἰάρε-
σι, ταῦτῃν ἑρχομένη ἑρέων· ἐπὶ τῇ παρὰ τῇσι
σῶσι τῇ Γ' οἱ, ὅτι ἐπὶ κατέσθοντες, ἡνὶ σφί
καὶ ἀπὸ δὲ ἰρῶντες, καὶ ἡνὶ σφί

A dotes verò ne aspicere quidem eas
sustinent, arbitrates haud mundū
illud legumen esse. Initiatur non
sigillatim cuique deorū, sed gre-
gatim: quorum vnus est pōtifex.
vbi quis defunctus est, filius eius
subrogatur. Boues marcs, Epaphi
esse censent: eaque de re hunc in
modum explorant: Si pilum in co-
nigrum vel vnū viderint, nequa-
quam mundum censent. Explo-
rat autem hæc sacerdotum aliquis
ad id constitutus, pecude cū stan-
te & erecta tum etiam resupina-
ta: lingua etiam exerta *explorans*
an pura sit iis signis quæ ego alio
referam in libro. Inspicit & caudæ
pilos, nunquid eos habeat secun-
dum naturam procreatos. Eum,
si fuerit his omnibus mundus, no-
tat alligato cornibus byblo: dein-
de applicita terra sigillari anulo
impressa, abducitur. Nam immo-
lanti eo sigillo non notatam, pœ-
na morte sancita est. Et hunc qui-
dem in modū pecus exploratur.
Sacrificadi autem is eis est ritus:
Pecude quæ obsignata est, ad arā
vbi immolatur abducta, pyram
incendunt: deinde ^a supra pecudē
libato *cōtra templum* vino, ac deo
inuocato, eam maciant: ^b macia-
te caput asportant in forū, si nun-
dinx sint, & eis Græci negotiato-
res adfuerint: atque illis vendunt:
qui si non adfuerint, in flumē ab-
iiciunt. Execrantur autem capita
in hæc verba, vt siquid mali aut
ipsis immolantibus aut vniuersæ
AEgypto futurum sit, id in caput
hoc conuertatur. Eodem porro
ritu circa capita pecudum immo-
lādarum, & vini libamina, omnes
pariter AEgyptii in omnibus tē-
plis vtuntur. Atque ex hoc ritu fit
vt nemo AEgyptiorum de capite
vllius animantis degustet. Est
tamen sacrorum delectus, & alius
apud alia templa adolendi modus
ab eis institutus. Quam igitur deā
maximam esse cēscant, & cui ma-
ximum festum celebrent, iā nunc
dicam. Posteaquam ieiunaue-
runt pridie festi, ^c atque obdor-
mierūt, bouem immolant, eum-
que corio exuunt, & aluo tota

66

κατα-
σάμφοι.

^a Supra hostiā.

^b Maciatæ caput
amputant, & re-
liquū corpus ex-
coriant. Capiti
autem illius mul-
ta imprecati, as-
portant. Aspor-
tant, inquam, in
forum quidem,
illi quibus forū
est, & apud quos
mercatores Græ-
ci diuersantur, i-
bique illis ven-
dunt: illi verò
quibus non ad-
fuerint Græci, in
flum.

^c Et precati sūt.
καπύωνται, pro
quo aliud legitur.

vacuant. Intestina intra ventrem adipemque linquant, crura truncant, & extremos lumbos armosque, ac ceruicem. His actis, reliquum bouis corpus stipant panibus puris, & melle, & uua passa, & ficis, & thure, & myrrha, atque aliis odoribus. Vbi hæc infarserūt, adolent, multum vini oleique infundentes: ieiuni tamen priusquā sacrificent. Dum sacrificium ardet, omnes ^a verberatur. Posteaquam vapulauerunt, dapes ex sacrificii reliquiis proponuntur. Boues mares eisdemque mundos, ac vitulos vniuersi Aegyptii immolat: at foeminas eis immolare non licet, utpote Isidi consecratas. Nā Isidis simulacrum muliebri est, bubulis præditum cornibus, quæ admodum Io Græci describunt. Bouesque foeminas omnes itidem Aegyptii venerantur ex omnibus pecudibus longè plurimum: eoque nemo Aegyptius Aegyptiave Græci viri aut os suauaretur, aut cultro, vel veru, vel olla illius vreretur, aut pura bouis carne Græco cultro incisa vesceretur. Boues qui demortui sunt, hunc in modum sepeliunt: Foeminas quidem in flumen abiiciunt, mares autem in suburbanis singuli defodiunt, vno aut altero cornu extante, signi gratia. Vbi computruerunt, & statum tempus aduenit, præsto est ad singulas vrbes naus ex insula nomine Prosopitide, quæ est in Delta, habetque nouè schœnorum ambitū. In qua cum alia sūt frequētes vrbes tū ea vnde profisciscuntur naues ad ossa tollenda, nomine Atarbechis, vbi templum Veneris extrudum est, ex qua vrbe alii permulti vagantur in alias vrbes. Vbi autē effoderūt ossa, asportant, eaque vno in loco cuncti sepeliunt. Quem porro in modum boues, in eundē defuncta alia pecora sepeliunt. ita enim apud eos circa hæc legibus comparatum est. nam ne hæc quidem interimunt. Cæterum qui Iouis Thebani templum incolunt; aut Thebanæ ^b prouinciæ sunt,

^a Omnes seiplos verberant. Postquam autem verberare desierunt, dapes, &c. In vulg. edit. hunc interpret. Valla, epulauerunt legitur pro vapulauerunt.

^b Vel, προσοπί-
νο. ὅς τις ἵσταται
ἐν τῇ. Valla προσοπί-
νος, ἵσταται. ad eff
τόμου, ποταμόν.

^A πάντων ἔξω εἶλον, ἀλλ' ἀρχὰ δὲ αὐτὴ λεί-
ποισι ἐν τῇ σῶματι ἐπὶ πλεῖν πημελίω. σκέ-
λεα δὲ ἀποτάμνοισι, καὶ πλεῖν ὀσφρὶν ἀκρῆν,
καὶ ἐπὶ ὤμοις τε καὶ τὸν πρῶτον. ταῦτα
δὲ ποιήσαντες, ὃ ἄλλο σῶμα ἔβροδος πιμ-
πλάσι ἄρτων καθαράν, καὶ μέλιτος, καὶ ἀσα-
φίδος, καὶ σύκων, καὶ λιβαίνωτος, καὶ σμύρ-
νης, καὶ τῶν ἄλλων θυωμάτων. πλησάντες
δὲ πύτων, κατὰ γέζοισι, ἔλαγον ἀφρονον κα-
παχέοντες. ὁρνησάντες δὲ, θύοισι κακο-
μύων δὲ τῶν ἱερῶν, τύπτονται πύττες. ἐπεὶ αὖ
^B δὲ ἀποτύπνυνται, δάπτα παρὰ τὴν θύαν, ἥ ἐ-
λίποντο τῶν ἱερῶν. ἐπὶ μὲν νυν καθαρεύς ἐρ-
σειας τῶν βοῶν καὶ τοὺς μέγας οἱ πάντες
Αἰγύπτιοι θύοισι. τὰς δὲ θηλέας ὅσφι ἔξ-
εσι θύειν, ἀλλὰ ἱερὰ εἰσι τῆς Ἰσίδος. ὃ γὰρ τῆς
Ἰσίδος ἀγαλμα ἐὼν γυναικίον, βούκεράν
ἔστι, κατὰ τὸν Ἑλλήνων πλεῖν ἰουὺν χράθου-
σι. ἐπὶ τὰς βοῆς τὰς θηλέας Αἰγύπτιοι πάν-
τες ὁμοίως σέβονται παρὰ βᾶτων πύτων
μάλιστα μακρῶ. τῶν εἰνεκα οὐτ' αἰὲρ Αἰ-
γύπτιος, οὐτε γυνὴ ἀνδρα Ἑλλήνων φιλό-
^C σιαι αὖ τὰ σῶματι. ὁσὲν μαχαίρῃ ἀνδρὸς
Ἑλλήνων χρησέται, ὃ δὲ ὀβελοῖσι, ὁσὲν λέ-
βητι, ὁσὲν κρέως καθαρεύς βοῶς ἀφαι-
τμημύου Ἑλληνικῇ μαχαίρῃ γέσσεται.
θάπτοισι δὲ τοὺς ἀποθνήσκοντες βοῆς, ἔξ-
πον τοῖονδε. τὰς μὲν θηλέας ἐς τὸν ποταμὸν
ἀπιδῶσι ἐπὶ τῇ ἔρσειας, κατὰ τοῦ αἵματος ἕκαστοι
ἐν τοῖσι παρὰ γέζοισι, ὃ κέρας τὸ ἔτερον ἢ
καὶ ἀμφοτέρω ὑποφύοντα, σημήϊον εἶνε-
κα· ἐπεὶ αὖ δὲ ἄπῃ, καὶ παρὰ τὴν ὁ τεταγμέ-
νος χρόνος, ἀπικνέεται ἐς ἕκαστην πόλιν βᾶ-
^D ρεις ἐν τῇ Προσωπίτιδος κατὰ τοῦ αἵματος ἕκαστοι
οἱ δὲ ἐπὶ μὲν ἐν τῇ Δέλτῃ, παρὰ τὴν ἑμὲ
δὲ αὐτῆς εἰσὶ χοῖνοι ἐνέα. ἐν ταύτῃ δὲ ὡν
τῇ Προσωπίτιδι νῆσα ἐνδοὶ μὲν καὶ ἄλλαι
πόλεις συχῶς· ἐν τῇ δὲ αἰβάρις παρὰ
γίνονται αἰαρησόμεναι τὰ ὅσα τῶν βοῶν
οὐκ ὄμα τῇ πόλῃ Ἀτάρβης. ἐν δὲ αὐτῇ
Ἀφροδίτης ἱερὸν ἄχον ἵδρυται. ἐν ταύτῃ
τῆς πόλιος πλατύνονται πολλοὶ ἄλλοι ἐς ἁγ-
λας πόλεις· αὐτοῦξαιτες δὲ τὰ ὅσα ἀπᾶ-
^E νουσι, καὶ θάπτοισι ἐς ἕνα χωρὶν πάντες. καὶ
ταῦτα δὲ τοῖσι βοιοῖσι καὶ πᾶσι κτείνεα ἄ-

ἔξω εἶλον.

πάντα θάπτοισι ἀποθνήσκοντα. καὶ γὰρ παρὰ ταῦτα ἔτι σφιν νομοθέτηται. κτείνεα
γὰρ δὲ ἔτι ταῦτα ὅσοι μὲν δὲ Διὸς Ὀφθαλμοῦ ἵδρυται ἱερὸν, ἢ νομοῦ ἔθνη αἰεὶ εἰσὶ, ἔτι ὅσοι

οὗτοι μὲν πρότερος ὄντων ἀπεχόμενοι, αἶγας ἅ
 θύουσι. τοὺς γὰρ δὴ οὐ τοὺς αἰετὶς ἀπὸ μὲν
 ὁμοίως Αἰγυπτοῖσι σέβονται, πάλιν ἰσὶός
 τε, καὶ Οἰεῖος, ὅς τινι Διόνυσον εἶναι λέγουσι.
 τούτοις δὲ ὁμοίως ἀπαντες σέβονται. ὅσοι μὲν
 δὴ τῷ Μενδησίῳ ἐκτίλνεται ἱερὸν, ἢ νομοῦ τῷ
 Μενδησίῳ εἰσὶ, οὗτοι δὲ αἶγων ἀπεχόμενοι,
 οἷς θύουσι. Θεβαῖοι μὲν γὰρ, καὶ ὅσοι Διὰ
 τούτοις ὄντων ἀπέχονται, Διὰ γὰρ πᾶσι λέγουσι
 τὸν νόμον τὸν δὲ σφί τε δυνάμει. Ἡρακλῆα θε-
 λῆσαι πρότερος ἰδέσθαι Δία, καὶ τὸν οὐρανὸν
 ἐξελθὲν ὁφθαλμοῖς αὐτοῦ. τέλος, ἐπεὶ τε-
 λειώσῃ τὸν Ἡρακλῆα, Δία μὲν χαλκῶν
 σαδαι, κριὸν δὲ δείσαντα, ὡς ἔρεσεν
 τε πλεῖον κεφαλῶν ἀποταμέντα τῷ κριῶν, καὶ
 ἐνδυνάτω τὸν αἶγας, οὕτω οἱ ἐαυτὸν ὅτι δει-
 ξαι. ἀπὸ τούτου, κριὸς ὡς ὁ πόντος γὰρ λῆμα
 τῷ Διὶ ποιῶσι Αἰγυπτοῖσι. ἀπὸ δὲ Αἰγυ-
 πτίων, Ἀμμωνίῳ, εἰσὶν Αἰγυπτίων τε καὶ
 Αἰθιοπῶν ἀπαίκοι, καὶ φωνῶν μεταξὺ ἀμ-
 φοτέρων νομίζοντες. δοκέει δὲ ἐμοὶ, καὶ τὸν νο-
 μα Ἀμμωνίῳ ἀπὸ τῶν δὲ σφί πλεῖον ἐπωνυ-
 μίῳ ἐποιήσαντο. Ἀμμωνὸν γὰρ Αἰγυπτοῖσι
 καλεοῖσι Δία. οὗ δὲ κριὸς οὐ θύουσι
 Θεβαῖοι, ἀλλ' εἰσὶ σφί ἱερὸν Διὶ τῷ. μὴ
 δὲ ἡμέρη τῷ οὐρανῷ, ἐν ὁρτῇ δὲ Διὶ, κριὸν
 ἕνα κατακόψαντες, καὶ ἀποδείξαντες, κατὰ
 τὸ αὐτὸ ἐν δυνάτω γὰρ λῆμα τῷ Διὶ. καὶ ἐ-
 πείτα ἄλλο ἄγαλμα Ἡρακλέος ὡς ὁστα-
 γουσι ὡς αὐτό. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, τῷ
 πόντῳ οἱ οὐρανὸν ἀπὸ μὲν τὸν κριόν, καὶ
 ἐπειτα ἐν ἱερῇ θήκῃ θάπτουσι αὐτόν.

Ἡρακλέος δὲ πέρι τὸν δὲ τὸν λόγον ἡ-
 χουσα, ὡς εἴη τῷ δωδέκα θεῶν. τῷ ἐτέρῳ
 δὲ πέρι Ἡρακλέος, Ἑλλήνες οἶδασι,
 οὐδ' αὖ μὴ Αἰγυπτίου ἐδιδάδην ἀκούσαι.
 καὶ μὲν ὅτι γὰρ οὐ πρὸ Ἑλλήνων ἐλαβὼν τὸ
 ὄνομα τῷ Ἡρακλέος Αἰγυπτοῖσι, ἀλλ' Ἑλ-
 λήνες μάλλον πρὸ Αἰγυπτίων, καὶ Ἑλ-
 λήνων οὗτοι οἱ θεοὶ τῷ Ἀμφιτρύωνος γένει
 ὀνόμα Ἡρακλέα, πολλὰ μοι καὶ ἄλλα τε-
 κμήρια ὅτι τῷ ὅτι ἔχει, εἰ δὲ δὴ καὶ τὸ
 δὲ ὅτι τῷ Ἡρακλέος τούτου οἱ γονεὺς ἀμ-
 φοτέρῳ, ὡς Ἀμφιτρύων, καὶ Ἀλκμήῃ,
 γηγόνες τὸ αἶμα γενεῶν Αἰγυπτίου καὶ
 δὲ Αἰγυπτίου ὅτι Ποσειδῶνος ὅτι Διο-
 σκούρων τὰ ὀνόματα φασὶ εἶδέναι, ὅτι σφί

ii omnes ab ouibus se abstinētes,
 capras immolant. Non enim eos-
 dem deos similiter colunt vniuer-
 si AEgyptii; præter Isidem & Osi-
 rin, quem Bacchū esse aiunt. hos
 per æquē vniuersi colunt. Qui ve-
 rò Mendetis templum obtinent,
 siue Mendesiæ provincię sunt, hi
 capris abstinētes, immolāt oues.
 Itaque Thebani, & quicūque pro-
 pter illos ouibus parcunt, aiunt
 ideo sibi conditam hanc legem,
 quod Iupiter, quum ab Hercule
 cernere eum volente, cerni nol-
 let, tandem exoratus hoc com-
 mentus sit, ut amputato arietis
 capite, pellēque villosa quam il-
 li detraxerat, induta sibi, ita se-
 se Herculi ostenderet: & ob id
 AEgyptios instituisse Iouis simu-
 lachrum facere arietina facie: &
 ab AEgyptiis Ammonios acce-
 pisse, qui sunt AEgyptiorum at-
 que AEthiopum coloni, & lin-
 guam inter utrosque usurpantes.
 Qui etiam mihi videntur ideo se
 Ammonios cognominasse quod
 AEgyptii Iouem Ammonē ap-
 pellant. Ob hanc rem arietes non
 maculantur à Thebanis, sed eis sa-
 crofandi sunt. Certo tantum die
 quotānis in festo Iouis, vnum de-
 mum arietem obtruncant, cuius
 pellem detractam, hunc in modū
 Iouis simulachro induunt: ad il-
 ludque deinde aliud ducunt Her-
 culis simulacrum. Hoc actō, cū-
 & qui circa templum sunt, arietē
 verberant, deinde sacra eundem
 vrna sepeliunt.

De Hercule autem hunc ego
 audiui sermonem, quod sit vnus
 ex diis duodecim. nam de altero
 Hercule quem Græci norūt, nulla
 in parte AEgypti quippiam potui
 audire: cuius nomen non AEgy-
 ptii à Græcis acceperunt, sed Græ-
 ci potius ab AEgyptiis, & ii quidē
 Græci qui hoc nomen filio Am-
 phitryonis imposuere. Quod ita se
 habere, cū multa mihi indicia
 sunt, tum verò istud, quod huius
 Herculis vterque parēs, Amphi-
 tryon & Alcmena, fuerunt ab AE-
 gypto oriundi: & quod AEgyptii
 negant se aut Neptuni aut Tyndaridarum nomen nosse: neque

a Id est, Lingua
 videtur quæ aliquid
 cum vtroque
 lingua commune
 habet.

b Ammon

c Dioscurorum

hos deos inter ceteros admiserunt. Quod si nomen dæmonis vilius à Græcis mutuati essent, nō minus, imò vel magis, istorum mentionē fuissent habituri: si etiam tūc nauiculariam exercebāt, & vlli Græcorum nauicularii erant, vt credo, & mea fert opinio. Istorum igitur potius deorum quàm Herculis nomen AEgyptii percepissent. Atqui vetustus quidam deus est apud AEgyptios Hercules, & (vt ipsi aiunt) decem & septē annorum millia sunt ad Amasin regem, ex quo Herculem^a ex octo diis, qui duodecim erant, vnum esse arbitrat̃ur. Quibus ego de rebus certior fieri^b cupiens, à quibus possem, in Tyrum Phoeniciæ urbem nauigavi, quod ibi tēplum Herculis esse audirem: quod & vidi opulenter exornatum cum aliis multis donariis tum verò duobus cippis, altero ex auro excocto, altero ex lapide smaragdo maiorem in modum splendente pernoctē. Veniensque in colloquiū cum dei sacerdotibus, percoctabar quantum temporis foret ex quo id templum fuisset extructum: sed comperi ne hos quidem cōgruere cum Græcis, quippe dicentes ab vrbe condita fuisse dei templum pariter extructum: esse autem à Tyro cōdita annorum duo millia ac trecentos. Vidi præterea Tyri etiam aliud Herculis templum cognomine Thasii. Quinetiam in Thasum profectus sum, vbi inueni tēplum à Phœnicibus cōditum, qui ad inuestigandam Europam nauigantes, Thasum condiderunt: quod quinque virorū ætate^b prius fuit quàm Hercules Amphitryonis in Græcia existeret. Hæc quæ commemorantur, planè declarāt Hercule vetustum deū esse. eoque videntur hi rectissimè facere è Græcis, qui bifaria Herculi templa ædificanda colēdāque cēsuerunt: vni quidem, vt immortalī, cognomine Olympio, immolantes: alteri verò, vt heroi, parentantes. Alia quoque multa in cōsideratē Græci loquuntur, quorum & hæc inepta fabula est, quam de Hercule ferūt: Eum, quum in AEgyptum peruenisset, ab AEgyptiis redimitū, tanquam Ioui immolandū, cum pompa fuisse eductum,

a Ex quo è diis octo facti fuerunt duodecim, quorū vnum Herculem censent.

b Studens pro viribus, Tyr.

A θεοὶ οὗτοι ἐν τοῖσι ἄλλοισι θεοῖσι ἀπιδεδέχαται. καὶ μὲν εἴ γε πρὶν Ἑλλήνων ἐλαβόν οὐνόμαα τευ δαίμονος, τούτων σὺν ἡκιστα ἀγλαμάλιστα ἐμελλον μνήμην ἔξῃν, εἴ ποτ' ἐν τότε ναυτιλίῃσι ἐχέωντο, καὶ ἥσαν Ἑλλήνων ἡγέται ναυτίλοι, ὡς ἐλπομένη τε καὶ ἐμνησθῆναι αἰρέει. ὥστε τουτέων ἀπὸ καὶ μάλλον τῆς θεῶν τὰ οὐνόμαα ἐξεπείσατο Αἰγυπτιοὶ ἢ τῶν Ἑρεκλέος. ἀλλ' αἱ τίς ἀρχαῖος ὅστις θεὸς Αἰγυπτιοῖσι Ἑρεκλέης· ὡς δὲ αὐτοὶ λέγουσι, ἔτα βστὶ ἐπὶ αἰκίς χίλια καὶ μύρια ἐς Ἀμφισιν βασιλεύσαντα, ἐπεὶ τε ἐκ τῆς ὀκτὸς θεῶν οἱ δωδέκα θεοὶ ἐγγύοντο, τῆς Ἑρεκλέας ἑνα νομίζουσι, καὶ θάλων δὲ τούτων πέρι σαφές τι εἶδέναι. ἔξ ὧν οἷον τὸ αὐτὸ, ἐσπλάσσει ἐς Τύρον τῆς Φοινίκης, πτωχονόμος αὐτοῦ ἐστὶν Ἑρεκλέος ἄγιον· καὶ ἴδον πολλοῖσι κατεσκευασμένον ἄλλοις τε πολλοῖσι αἰαθήμασι, καὶ ἐν αὐτῷ ἦσαν στήλαι δύο, ἡ μὲν χρυσῇ ἀπείφου· ἡ δὲ, σμαραγδῶν λίθου, λαμπρότης τῆς νύκτας μέγας. ἐς λόγους δ' ἐλθὼν τοῖσι ἰδούσι τὸ θεοῦ, εἰ ἐμνησθῆναι ὅστος χρόνος· εἴη δ' οὐ σφίσι ἴδον ἴδρυται· ὅθεν δὲ ὅσθ' ἐπὶ τοῖσι Ἑλλήσι συμφερεμύνοις. ἔφασαν γὰρ, ἄμα Τύρῳ οἰκισθῆναι καὶ τὸ ἴδον τῶν θεῶν ἰδρυθῆναι. εἴ δ' ἔτα ἀπὸ οὗ Τύρον οἰκέοις, τελεχέσια ἐδιδόχλια. εἴδον δὲ ἐν τῇ Τύρῳ καὶ ἄλλο ἱερὸν Ἑρεκλέος, ἐπὶ αὐτῇ ἐγγύοντος Θάσιου ἐστὶν. ἀπικερμύμος δὲ καὶ ἐς Θάσον, ὅθεν ἱερὸν Ἑρεκλέος ὑπὸ Φοινίκων ἰδρυμένον, οἱ κατ' Εὐρώπης ζήτησιν ἐκπλάσαντες, Θάσον ἐκίπσαν. καὶ ταῦτα πέντε ἡμέρῃσι ἀνδρῶν πωρότερά βστὶ ἢ ἡ Ἀμφικτεύωνος Ἑρεκλέας ἐν τῇ Ἑλλάδι γινέσθαι. τὰ μὲν κωϊστορήμω δαλοῖ σαφέως παλαιὸν θεὸν τὸν Ἑρεκλέα εἶναι. ἐδοκέει δὲ μοι οὗτοι ὀρθότατα Ἑλλήνων ποιέειν, οἱ δὲ ἄλλοι Ἑρεκλέας ἰδρυσάμενοι ἐκτίωται· καὶ ὅ μὲν, ὡς ἀθανάτω, Ὀλυμπία δὲ ἐπὶ αὐτῇ μίμναι, θύουσι· ὅ δ' ἑτέρω, ὡς ἥρωϊ, σπλάζουσι. λέγουσι δ' πολλὰ καὶ ἄλλα ἀεπισκέπτως οἱ Ἕλληνες· ἀλλ' ἡς δ' αὐτέων ἐστὶν ὁ μῦθος βστὶ, πέντε ἡμέρας Ἑρεκλέος λέγουσι ὡς αὐτῶν ἀπικέρμειν. ἐς Αἰγυπτον ἐλθόντες οἱ Αἰγυπτιοὶ, ὑπὸ πομπῇς ἐξῆγον ὡς θύοντες ὅτι Διὶ δέ,

68

τὴν δὲ, τέως μὲν ἡ σὺ χίλῳ ἔχειν· ἐπεὶ δὲ αὐτὴ ἄ-
 πορὸς τὰ βωμῶν κατάρχοντο, ἐς ἀλκὴν βα-
 πόμην, πᾶν τὰς σφέας καὶ τὰ φονδύσαι. ἐμοὶ
 μὲν νῦν δοκέοσι τῶντα λέγοντες, τῆς Αἴ-
 γυπτίων φύσις καὶ τῆς νόμον πάμπαν ἀ-
 πείρως ἔχῃ οἱ Ἕλληες. τοῖσι γὰρ οὐδὲ κτή-
 νεα οὐκ ἔστιν ὅτι, (χωρὶς ὕων, καὶ ἐρσένων
 βοῶν, καὶ μόρων, ὅσοι αὐτὰ κατὰ τοὺς ἔως, καὶ
 χυμένῳ) κῶς αὐτοὶ αὐθρόποις θύοιεν; ἐπὶ
 δὲ ἕνα ὄντα Ἡρακλέα, καὶ ἐπὶ αὐθρό-
 πον (ὡς δὴ φασί) κῶς φύσιν ἔχῃ πολλὰς
 μυριάδας φονδύσαι; καὶ περὶ μὲν τούτων
 τῶντα ἡμῖν εἰπῶσι, καὶ περὶ τῆς θεῶν
 περὶ τῆς ἡρώων διμυρία εἴη.

Τὰς δὲ δὴ αἶγας καὶ τοὺς πέρους τῶνδε
 εἵνεκα οὐ θύοσι Αἴγυπτίων οἱ εἰρηκόροι.
 τὸν Πάνα τῆς ὀκτὼ θεῶν λογίζονται ἐπὶ
 Μενδηίοι. τοὺς δὲ ὀκτὼ θεοὺς τούτους, περ-
 τέρας τῆς δωδέκα θεῶν φασὶ γινέσθαι.
 γράφοις δὲ δὴ καὶ ἱλύφοις οἱ ζωγράφοι
 καὶ οἱ ἀγαλματοποιοί, ὅτι Πάνος, κατὰ τὸν
 Ἕλληες, τῶν ἀγαλμάτων, αἶψα περὶ τῶν καὶ
 πρᾶγσκελέα· οὐτὶ ποιῶν νομίζοντες εἶναι
 μιν, ἀλλ' ὅμοιον τοῖσι ἄλλοις θεοῖσι. ὅτεν δὲ
 εἵνεκα ποιῶν γράφοις αὐτὸν, οὐ μοι ἡδίστον
 ἔστι λέγειν. σέβονται δὲ πάντες τοὺς αἶγας οἱ
 Μενδηίοι, καὶ μᾶλλον τοὺς ἔρσενας τῆς θη-
 λεῶν καὶ τούτων οἱ ἀπόλοι ἡμαῖς μέζονας
 ἔχουσι. ἐκ δὲ τούτων εἰς μάλιστ', ὅς τις ἐ-
 παύει δαπάνην, πένθος μέγα παρὰ τῷ Μεν-
 δησίῳ νομῶ τίθεται. καλέει δὲ ὅ, τε βάρης
 καὶ ὁ Γαῖ Αἴγυπτις, Μένδης. ἐγγύς τοι
 ἐστὶ τὰ νομῶ τούτων ἐπὶ ἐμὸν τόπον ὅτι τέρας·
 γυναικὶ πρᾶγος ἐμίσγητο ἀναφαιδόν. τῷ-
 ποῖς ἐπιδίδειν αὐθρόπων ἀπικέτω· ὡς δὲ
 Αἴγυπτιοι μίαν ἡγλῶται θηρίον εἶναι.
 καὶ τῷ μὲν, ὡς τις ψαύσῃ αὐτῶν παρὼν
 υἱός, ἀλγίστι τοῖσι ἱμαίοις ἀπὸ τῶν ἑβαλε
 ἐωυτὸν, βαρὺς ἐστὶν ὁ πόσμον· τῷ δὲ, ὅτι συ-
 βῶται, ἔοντες Αἴγυπτιοι ἐγγυρῆες, ἐς ἱερὸν
 οὐδὲν τῆς Αἴγυπτιος ἐστέρχονται μοῦνοι
 παρῶν. οὐδὲ σφι ἐκ δίδεσθαι θυγατέ-
 ρα οὐδέ τις ἐθέλει, οὐδὲ ἀγαθὰ ἔξ αὐτῶν.
 ἀλλ' ἐκ δίδονται οἱ συβῶται, καὶ ἀγνοῦνται
 ἔξ ἀλλήλων. τοῖσι μὲν νῦν ἄλλοις θεοῖς
 θύειν ἔξ οὐ διχάζονται Αἴγυπτιοι· σελῶν
 δὲ καὶ Διοῦσος μοῦνοισι, τοῦ αὐτοῦ χροῖνου,

ac tātis per ^a quietē ^b tenuisse dum
 illi ante aram cum stetissent: ^c ibi
 ad vim conuersum, omnes inter-
 emisse. Quæ quum dicunt Græ-
 ci, videntur mihi se & naturæ AE-
 gyptiorum & morū ignaros pro-
 fus ostendere. Quibus enim nullā
 pecudem fas est immolare, præter
 sues, præterque boues mares, &
 vitulos (dummodo mundos) &
 anseres: ii qua ratione immolarēt
 homines? Aut quomodo Hercu-
 les, quum vnus esset, & adhuc (ut
 aiunt) homo, tot millia virorum
 interemisset? Hæc tamen tot quæ
 de his rebus diximus, sint & à diis
 & ab heroibus in bonam partem
 accepta.

Porro capras & hircos ea de
 causa ii quos diximus AEgyptiorū
 non mactant, quod Pana inter o-
 cto deos Mendesi numerāt, quos
 octo aiunt priores duodecim diis
 extitisse. Panos autem simulacrū
 & pictores pingūt & statuarii scal-
 punt, quemadmodum Græci, ca-
 prina facie, hircinisque cruribus:
 haudquaquam existimantes eum
 esse talē, sed similem cæteris diis.
 Qua tamen eum causa talem pin-
 gant, non est mihi relatu iucun-
 dū. Verūm hi omnes cū capras,
 tū verò maximè capros veneran-
 tur. Et inter Mendesios caprarii
 præcipuo honore afficiuntur, &
 ex his vnus maximè: qui quum
 decessit, ingens totū Mendesiæ pro-
 uinciæ luctus proponitur. Voca-
 tur autem & hircus & Pan, AE-
 gyptiacè, Mendes. In hac regione
 contigit hoc mea memoria pro-
 digium: Hircus cum muliere coit
 propalam, quod in ^d ostentationē
 hominum peruenit. Suam au-
 tem AEgyptii spurcam beluam
 arbitrat̃ur: quam si quis vel trans-
 cundo contigerit, abit ^e lotum se-
 se cum ipsis vestimentis ad flumē.
 Eoque soli omnium subulci, AE-
 gyptii indigenæ, nullū ingrediū-
 tur in templum: nemōque aut fi-
 liam cuiuspiam eorum nuptum da-
 re vult, aut cuiuspiam eorum fi-
 liam in matrimonium ducere:
 sed ipsi inter se subulci dant ac-
 cipiuntque filias. Aliis diis im-
 molare sues ius AEgyptiis non
 est, præterquam Lunæ & Libero:

^a Se continuisse.
^b Tenuisse dum
 ad aram admoto
 molam insperge-
 rent. Bud.
^c Ibi viribus uti
 cœpisse, omnesq;
 interem. Ad Ver-
 bum, Ibi ad vires
 se conuertisse.

^d Sunt qui ὅτι-
 δὲ in pro ostento
 hic accipiant.

^e Immersum se
 flumini cum ipsis
 vest.

ὀλίγα αὐτῶν παρὰ μάλα ξαίτα. οὐ γὰρ δὴ Α
 συμπίσσειν γε φήσω ἅ τε ἐν Αἰγύπτῳ
 ποιδύμενα τὰ θεῶν, καὶ τὰ ἐν τοῖσι Ἑλλήσι.
 ὁ μὲν ἔσθ' ἔστι γὰρ ἡ τοῖσι Ἑλλήσι, καὶ οὐ νεώτε-
 ρ' ἐσηγμένα. οὐ μὲν γὰρ φήσω ὅπως Αἰ-
 γύπτιοι παρὰ Ἑλλήων ἔλαβον ἢ τῦτο, ἢ ἄλ-
 λ' οὐκ ἐν νόμῳ. πῦθ' ἔστι δέ μοι δοκέει μά-
 λιστα Μελάμπους τὰ παρὰ τὸν Διόνυσον πα-
 ρὰ Κάδμου τε τῶν Τυρίων, καὶ τῶν σὺν αὐ-
 τῷ ἐν Φοινίκῃ ἀπικορμύων ἐς τὴν νῦν
 Βοιωτίαν καὶ Λοκρὸν χώρην. ἔστι δ' ἔτι καὶ
 "πρώτα τὰ οὐνόματα τῶν θεῶν ἐξ Αἰγύ-
 πτου ἐλήλυθε ἐς τὴν Ἑλλάδα. δέστι μὲν
 γὰρ ἐκ τῶν βαρβάρων ἦκει, πτωχὰν ὁρμῶν
 ἔτι βίβωσκον ἔον. δοκέει δ' ὦν μάλιστα ἀπ' Αἰ-
 γύπτου ἀπῆλθαι. ὅτι γὰρ δὴ μὴ Γοσι-
 δέωνος, καὶ Διοσκυρίων (ὡς καὶ παρὰ τὸν
 μοι ἔστι εἰρηται) καὶ Ἡφης, καὶ Ἰσθης, καὶ
 Θέμιος, ἔχ' Χαρίτων, καὶ Νηρηίδων, καὶ τῶν
 ἄλλων θεῶν, Αἰγύπτιοι αἰεὶ κατετὰ οὐνό-
 ματα ἔστι ἐν τῇ χώρῃ. λέγω δὴ τὰ λέγουσι
 αὐτοὶ Αἰγύπτιοι τῶνδε οὐ φασὶ θεῶν γινώ-
 σκειν τὰ οὐνόματα. οὗτοι δέ μοι δοκέουσι ὑ-
 πό Πελασγῶν ὀνομασθῆναι, πλὴν Ποσι-
 δέωνος. τῶν γὰρ τὸν θεὸν παρὰ Λιβύων ἐπύ-
 θοντο· οὐδαμῇ γὰρ ἀπ' Ἑρμῆος Γοσιδέωνος
 οὐνόματι κτλῶνται, εἰ μὴ Λίβυες καὶ τιμῶσι
 τὸν θεὸν τῶν αἰετῶν. νομίζουσι δ' ὦν Αἰγύ-
 πτιοι οὐδ' ἦρως ὁρμῶν. ἔστι μὲν γὰρ, καὶ
 ἄλλα παρὰ τούτοις, τὰ ἐγὼ φράσω, Ἑλ-
 λῶες ἀπ' Αἰγύπτου νεομύμενοι. τῶ δὲ
 Ἑρμῆος τὰ ἀγάλματα ὅρθα ἔχειν τὰ αἰ-
 δία ποιῶντες, οὐκ ἀπ' Αἰγύπτου μεμα-
 θήκασι, ἀλλ' ἀπὸ Πελασγῶν, παρὰ τοῖς μὲν
 Ἑλλήων ἀπὸ τῶν Αἰθιωπῶν παρὰ λα-
 βόντες, παρὰ δὲ τούτων ὦν μοι. Αἰθιωπῶσι
 γὰρ δὴ πτωχὰ ἐς Ἑλλῶνας τελέουσι
 Πηλασγοὶ σιῶντοί τε ἐγόντο ἐν τῇ χώρῃ ὅ-
 θεν καὶ Ἑλλῶνες ἤρξαντο νομασθῆναι.
 ὅστις δὲ τὰ Καθεύρων ὄργια μεμύνηται,
 ἅ Σαμοθρητικὰ ὅτι τελέουσι λαβόντες
 παρὰ Πελασγῶν, οὗτοι ὦν οἱ δὲ τὰ λέ-
 γω. πλὴν γὰρ Σαμοθρητικὴν οἶκον παρὰ
 Πελασγοὶ οὗτοι, τοὶ καὶ Αἰθιωπῶσι
 σιῶντοί τε ἐγόντο, καὶ παρὰ τούτων Σα-
 μοθρητικὰ τὰ ὄργια παρὰ λαμβάνουσι.

tamē commutata. *Neque enim
 dixerim quæ in AEGypto fiunt
 huic deo, congruere cum iis quæ
 in Græcia. nā consentanea essent
 Græcis, non autem nuper intro-
 ducta. Neque tamen dicam AE-
 gyptios à Græcis fuisse mutuatos
 *aut hoc aut aliud quippiam. Vi-
 detur autē mihi Melampus quæ
 ad Dionysum pertinent audisse
 ex Cadmo, aliisque Tyriis qui cū
 eo è Phœnice venerūt in terram
 quæ nunc Boeotia appellatur. Ac
 omnia ferè deorum nomina ex
 AEGypto in Græciā peruenerunt.
 *Idque ego ex barbaris sciscitatus,
 ita rem habere comperio, ac reor
 ex AEGypto præcipuè venisse: d &
 idcirco illic non esse usquam no-
 mina neque Neptuni, neque Ca-
 storis, quemadmodum à me su-
 perius dictum est, neque Iunonis,
 neque Vestæ, neq; Themidis, ne-
 que Gratiarū, neque Nereidum,
 neque aliorum deorum. Dico au-
 tem quæ ipsi dicunt AEGyptii, qui
 se negant deorum illorum, *Neptu-
 ni & Dioscurorum*, agnoscere no-
 mina. Videntur autem mihi isti à
 Pelasgis fuisse nominati, præter
 Neptunum, quem à Libybus au-
 dierunt. Nam Neptuni nomē ab
 initio nulli v'surpauerunt, nisi Li-
 byes, qui semper hunc deum in
 honore habent. *Eum AEGyptii
 igitur putant esse, sed nullo hono-
 re prosequuntur. Hos itaque ritus
 & alios præterea quos ego referam
 Græci sunt ab AEGyptiis mutuati:
 sed ut Mercurii statuam facerent
 porrecto cum veretro, nō ab AE-
 gyptiis, sed à Pelasgis didicerunt,
 & primi quidē ex omnibus Græ-
 cis Athenienses acceperunt, & ab
 his deinceps alii. f Nam præstabat
 inter Græcos ea tempestate Athe-
 nienſes in quorum regione per-
 mixti Pelasgi habitāt, ex quo cœ-
 perūt pro Græcis haberi. Hæc quæ
 dico, quisquis Cabiſorum ſacra i-
 niciatur, quibus Thraces iniciantur,
 novit à Pelasgis esse sumpta.
 Nam Samothraciā quondam in-
 coluerunt hi Pelasgi, qui cū Athe-
 nienſibus vnā habitauerūt, à qui-
 bus orgia Samothraces acceperūt.

a Sunt qui hunc locum ita interpre-
 sentur, Neque enim
 dixerim casu
 contigisse ut eadē
 tum in AEGypto
 tū in Græcia huic
 deo sacra fierent.
 Sunt enim vnus
 modi apud Græ-
 cos, neque recens
 introducta.
 b Aut hunc aut
 alium ritum. Vid.

c Nam à barba-
 ris profecta esse
 audiens, ita r.
 d Nam præter-
 quam Neptuni &
 Dioscurorum,
 (quemad. à me s.
 dict. est) & Iuno-
 nis & V. & The-
 midis, & Gratiarū,
 & Ner. & a-
 liorum deorum
 nomina AEGy-
 ptii semper olim
 in sua regione ha-
 buerunt. Dico au-
 tem, &c.

e Quidā sic, AE-
 gyptii verò he-
 roas nullis sacris
 dignantur. Vel,
 Pro diu non habet.

f Atheniense e-
 nim, qui tūc inter
 Hellenas cense-
 bantur, Pelasgi
 cōubernales fue-
 re in ea regione:
 vnde etiam cœp.
 pro Gr. haberi.
 Quisquis autem
 Cabiſorum sacris
 fuit iniciatus
 (quæ Samothra-
 ces peragūt à Pe-
 lasgis sumpta) is
 quæ dico intelli-
 git. Nā Samothr.

Itaque primi è Græcis Athenien-
ses à Pelasgis edocti, statuas Mer-
curii erecta virilia habentes fece-
runt. De qua re Pelasgi sacrū quē-
dam sermonem retulerunt, qui
in Samothraciæ mysteriis decla-
ratus est. Iidem antea in deorum
inuocatione tum omnia immo-
labant, (quemadmodum ego apud
Dodonā audiendo cognoui) tum
nulli deorum aut cognomē aut
nomen imponebant, quippe
quod nondum audissent. ^a Quos
autem cognominauerunt, eos ob
id cognominauerūt, quòd omnes
res atque omnes regiones illi tene-
rent redactas in ordinem. Multo
deinde progressu temporis, aliorū
deorum nomina audierūt ex AE-
gypto allata: post quos diu nomē
Dionysi acceperunt. Itēque ali-
quanto pōst de illorum nomini-
bus in Dodona oraculum petiue-
runt. Nāque hoc oraculū omniū
quæ apud Græcos sunt oraculorū
vetustissimum esse existimatur, at-
que adeo solum erat ea tempesta-
te. Consulētibz igitur Pelasgis
apud Dodonā nunquid nomi-
na quæ à barbaris aduenissent af-
ficerent, oraculum redditum est
vt illis vterentur. Atque ita ex eo
tempore sacrificauerunt, deorum
nomina nuncupantes, & ea dein-
ceps è Pelasgis Græci acceperunt.

Vnde autem singuli deorū exi-
titerint, an cū&i semper fuerint,
aut qua specie, hætenus ignoratū
est, nisi nuper atque heri, vt sic di-
cam. Nam Hesiodus atque Home-
rus, (quos quadringentis nō am-
plius annis ante me opinor exti-
tisse) fuere qui Græcis thegoniā
introduxerunt, eisque & ^b cogno-
mina & honores, & diuersa artifi-
cia & figuras attribuerunt. ^c Qui-
bus & posteriores videntur exti-
tisse hi poetæ, qui fuisse priores
feruntur. Et prima quidē illa Do-
donææ sacerdotes meminerunt:
posteriora autem ad Hesiodū vs-
que & Homerum, ego referam. At
de oraculis quæ in Græcia, & de
illo quod in Libya est, talia AEgy-
ptii commemorant. Narrabant
sacerdotes Iouis Thebani duas foe-
minas, quæ essēt sacerdotes, The-
bis à Phœnicibus fuisse abductas:

a Θεοὺς autem
eos vocarunt, id
est deos, quòd res
omnes omnēsque
regiones, vel pro-
uincias, hinc est
χὼν κόσμῳ, id est
dispositiōe, sine
collocatiōe ordine.

b Cognomina
dederunt, hono-
resque & artifi-
cia distribuerūt,
id est singulū as-
signauerūt, ac eorum
figuras etiam ef-
finxerunt, vel si-
mulacra represen-
tarunt. Vel simpli-
cius, figuras eorum
indicauerunt.

c Qui verò istis
priores poetæ
fuisse dicuntur,
posteriores (vt
mihi quidem vi-
detur) fuerūt. Et
prima quæ illa Do-
donææ sacerdotes
dicūt: ea verò quæ ad
Hesiodum & Ho-
merum spectant,
ego sum qui di-
co. At de orac.

A ὁρῶν ὧν ἔχοντες αἰδοῖα παλάματα ἔρ-
μῶ, Ἀθῆνῶν ποῦτοι Ἑλλήνων ποῦτοι
Πελασγῶν μαθόντες, ἐποίησαντο. ^α δὲ
Πελασγοὶ ἰερὸν ἵνα λόγον ποῦτοι αὐτῶν ἔλε-
ξαν, τὰ ἐν τοῖσι ἐν Σαμοθρίκῃ μυστη-
ριοῖσι δεδῆλωται. ἔθνον δὲ καὶ πᾶσι ποῦτοι
τερον οἱ Πελασγοὶ θεοῖσι ἐπὶ χροῖνοι, ὡς
ἐγὼ ἐν Δωδώνῃ οἶδα ἀκούσαι. ἐκωνυμῶ
δὲ οὐδὲ οὐνομα ἐπιδύνῃ οὐδὲ αὐτῶν
οἱ γὰρ ἀκηχέσθην κω. θεοῖσι δὲ ποῦτοι οὐ-
νομασθῆναι σφραγίσαντες τὸν τοῦτον, ὅτι χροῖ-
νομασθῆναι ποῦτοι ποῦτοι καὶ πᾶσι νο-
μασθῆναι εἶχον. ἐπειτα δὲ χροῖνα πολλοὺ διελ-
λόντες, ἐπύθοντο ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἀπη-
γμένα τὰ οὐνοματα τῶν θεῶν τῶν ἄλλων.
Διογύσου δὲ ὕστερον πολλῶ ἐπύθοντο καὶ μὲν
χροῖνον ἐξηγητὰς ποῦτοι ποῦτοι οὐνομα-
των ἐν Δωδώνῃ. δὲ γὰρ δὲ μαθητῶν τῶν νε-
ώμοιο ἐξηγητὰς ποῦτοι ἐν Ἑλλήσιν ἐξηγη-
τῶν εἶχον καὶ μὲν ποῦτοι χροῖνον τῶν ποῦτοι.
ἐπεὶ ὧν ἐξηγητὰς ποῦτοι ἐν τῇ Δωδώνῃ ^α
Πελασγοὶ εἰ ἀνέλονται τὰ οὐνοματα τὰ
ἐκ τῆς βαρβάρων ἦγονται, ἀνείλε δὲ μὲν
τῶν χροῖνων. ἀπὸ μὲν δὲ τούτου τῆς χρό-
νου ἔθνον, τοῖσι οὐνομασθῆναι τῶν θεῶν χροῖνο-
μοι. ποῦτοι δὲ Πελασγῶν Ἑλλήνες ἐδε-
ξαντο ὕστερον.

Οἱ δὲ ἐγὼ ἐκαστος τῶν θεῶν, εἴτε
αὐτῶν ποῦτοι, οἱ οἱ τε τινες τὰ εἶδεα,
ὅσα ἡπίστατο μέγιστον οὐ ποῦτοι τε καὶ χροῖ-
νος, ὡς εἰπεῖν λόγῳ. Ησίοδον γὰρ καὶ Ὀμη-
ρον ἡλικίῳ τετραχρῶσι ἐπὶ δόκειν
μεν ποῦτοι χροῖνος, καὶ οὐ πλεον-
σι. οὐτα δὲ εἰσι ^α ποιητῶν θεογονίῳ
Ἑλλήσιν, καὶ τοῖσι θεοῖσι τὰ ἐκωνυμῶ
δόντες, καὶ ἡμᾶς τε καὶ τέχνας διελόν-
τες, καὶ εἶδεα αὐτῶν σημειώσαντες. ^α δὲ
ποῦτοι ποιητῶν λεγόμενοι τούτων τῶν
ἀνδρῶν χροῖνος, ὕστερον, ἐμοὶ δόκειν, ἐγ-
νοντο τούτων. καὶ τὰ μὲν ποῦτοι Δωδω-
νίδες ἱρήϊα λέγουσι τὰ δὲ ὕστερον, τὰ ἐς Ἡ-
σίοδον τε καὶ Ὀμηρον ἔχοντα, ἐγὼ λέ-
γω. χροῖνων δὲ πᾶσι τῶν τε ἐν Ἑλ-
λῆσιν καὶ τοῖς ἐν Λιβύῃ τὸνδε Αἰγύπτῳ
λόγον λέγουσι. ἐφασάν ^α ἱερεῖς τοῦ Θη-
βαίου Διός, δύο γυναῖκας ἱρήϊας ἐκ
Θηβαίων ἐξαχθῆναι ἐκ Φοινίκων

ταὶ ἀπὸ ποῦ-
τοι καὶ
ἀπὸ ποῦτοι

ποῦτοι καὶ
ἐκαστος

ποῦτοι
ποῦτοι
70

καὶ τὴν μὲν αὐτέων πυθιάδην ἐς Λιβύην ὤρη-
 θήσαν, τὴν δὲ ἐς τοὺς Ἑλλήνας. αὐτὰς δὲ
 αἰὶναιχας εἶδεν ἰδρυσαμένης τὰ μαν-
 τήια παρ' αὐτῶν ἐν τοῖσι εἰρημόιοις ἐθέσει.
 εἰρημόιου δὲ μενέχου οὕτω ἀπρεχέως ἐ-
 πιστάμενοι λέγουσι, ἔφασθαι παρὰ τῶν
 ζήτησιν μετὰ τὴν σφῆρα γνέσθαι τὴν
 γυναικὸν τουτέων· καὶ ἀνδρεῖν μὲν σφῆρας
 οὐ διωπατοὶ γνέσθαι, πυθιάδην δὲ ὑπερ-
 τῶντα παρὰ αὐτέων τὰς δὲ ἔλεγον. αὐ-
 τὰ μὲν νῦν τῇ ἐν Θήβησι ἱερωὶ ἴκοντο. τὰ
 δὲ Δωδωναίων φασὶ αἰ παρὰ μύθους, δύο
 πελαγιάδας μελαίνας ἐκ Θηβῶν τῇ Αἴ-
 γυπτιῶν ἀναπλάμεναι, τὴν μὲν αὐτέων, ἐς
 Λιβύην, τὴν δὲ παρὰ σφῆρας ἀπικέσθαι.
 ἱζομένην δὲ μιν ἐπὶ φηγόν, αὐδάξασθαι
 φωνῇ αἰδομένην, ὡς χρεὼν εἶναι μνηστήριον
 αὐτῇ Διὸς γνέσθαι. καὶ αὐτὴς ὑπολα-
 βεῖν θεῖον εἶναι· ὃ ἐπαγγέλλομενοι αὐτοῖσι, καὶ
 σφῆρας ἐκ τούτου ποιῆσαι. τὴν δὲ ἐς τοὺς Λί-
 βυας οἰχομένην πελαγιάδα, λέγουσι Ἀμ-
 μωνος χρηστήριον κελεύσαι τοὺς Λίβυας
 πείθεσθαι· ἐστὶ δὲ καὶ τὸ τοῦ Διός. Δωδωναίων δὲ
 αἰ ἱρήναι (τῇ τῇ παρὰ οὐνομα λῶ
 Προμήθεα, τῇ δὲ μετ' αὐτὴν, Τιμῶντι, τῇ
 δὲ νεωπάτῃ, Νικάνδρῃ) ἔλεγον αὐτὰς. συν-
 ωμολόγηον δὲ σφῆρας καὶ οἱ Δωδωναῖοι οἱ πε-
 ς τὸ ἱερόν. ἐγὼ δὲ ἔχω περὶ αὐτέων γνώ-
 μην· τὴν δὲ εἰ ἀληθῶς οἱ Φοίνικες δέχη-
 ραν αἰετὸς γυναιχας, ἐπεὶ τὴν μὲν αὐτέων,
 ἐς Λιβύην, τὴν δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀπέ-
 δοντο, δοκέειν ἐμοὶ καὶ γυνὴ αὐτῇ τῆς νῦν Ἑλ-
 λαδος, παρὰ τὴν δὲ Πελασγίης καλε-
 μένης τῆς αὐτῆς αὐτῆς, ὡς παρὰ τῶν
 Θεσπεσίων. ἐπειτα δουλοβύουσα αὐτῇ,
 ἰδρυσαμένη ὑπὸ φηγῷ πεφυκίῃ Διὸς ἱ-
 ερόν· ὡς παρὰ τὸ εἶκος, ἀμφιπολῶσθαι ἐν
 Θήβησι ἱερόν Διός, εἶτα ἀπὶ κετο, ἐν αὐτῇ
 μνημὲν αὐτῇ ἔχειν. ἐκ δὲ τούτου, χρη-
 στήριον κατηγήσατο, ἐπεὶ τε σὺν ἑλπίδι τὴν
 Ἑλλάδα Ἰλῶσθαι, φάναι δὲ οἱ ἀδελφεοὶ
 ἐν Λιβύῃ περὶσθαι ὑπὸ τῇ αὐτῇ Φοι-
 νίκων ὑπὸ ὧν καὶ αὐτὴ ἐπὶ τῇ. πελαγιά-
 δος δὲ μοι δοκεῖσι κληθεῖσθαι παρὰ Δω-
 δωναίων ἐπὶ τῇ αἰ γυναιχας, διότι βάρ-
 βαροι ἦσαν· ἐδόκεε δὲ σφῆρας οἰκίσαι φη-
 γοῖ. μὲν δὲ χρεὼν τὴν πελαγιάδα ἀνδρεῖν φωνῇ αὐδάξασθαι λέγουσι,

& harum vnam in Libya fuisse ve-
 nundatam, se audisse, alteram in
 Græcia: atque has fœminas esse
 quæ primæ apud dictas gentes o-
 racula constituissent. Percontan-
 tique mihi vnde id quod cōme-
 morarent, adeo compertum ha-
 berent, ad hæc responderūt, ma-
 iorem in modum se instituisse ve-
 stigare de his mulieribus, nec ta-
 mē vnquam inuenire potuisse:
 sed postea hæc quæ dicebant de
 eis audisse. Hæc igitur Thebis è sa-
 cerdotibus audiui. Antistites autē
 Dodonæorum hæc aiunt: Gemin-
 as Thebis AEgyptiis columbas
 nigras aduolauisse, vtramque ni-
 gram, vnam quidem in Libyam,
 alteram ad ipsos: quæ fago insi-
 dens, humana voce eloquuta sit,
 eò loci Iouis oraculum cōdi de-
 bere: & se interpretatos esse, quod
 ipsis annuntiaretur id esse diuini-
 tus, & ob id se ita fecisse. Eam verò
 quæ ad Libyas abisset columbam;
 iussisse illis vt Ammonis oraculū
 conderent: quod & ipsum Iouis
 est. Ita referebant Dodonæorum
 sacerdotes, cū assensu cæterorum
 Dodonæorum templo vicino-
 rum: quarum antiquissimæ no-
 men erat Promenæ: proximæ,
 Timaretæ: minimæ natu, Nican-
 dræ. de quibus ita mea fert opi-
 nio: Si re vera Phœnices abduxerūt
 fœminas sacerdotes, & earum
 alteram in Libya, alteram in Græ-
 cia vendiderunt: hanc, quæ in
 Græcia illa quæ Pelasgia vocaba-
 tur, veniit, eā esse quæ apud The-
 protos veniit: atque deinde ancil-
 lantem ibidem, condidisse sub fa-
 go enata fanum Iouis, quemad-
 modum mos erat Thebis mini-
 strare in Iouis templo. Hinc pro-
 cessit vt hîc memoria eius habe-
 retur: atque hinc oraculum in-
 stitutum. Et posteaquam illa lin-
 guam Græcā accepit, dixisse aiūt,
 sororem suam in Africa ab eisδὲ
 Phœnicibus (vt ipsa fuisset) venū-
 datam. Quòd autem mulieres à
 Dodonæis columbæ vocatæ sunt,
 ob id mihi videtur factum quia
 barbaræ essent, q̃ videlicet simile
 quiddā aurbus sonare ipsis vide-
 rétur. Interiecto deîde tēpore co-
 lūbā humana voce loquutā aiūt,

^a In fatis esse.

^b Qui templi en-
ram gerunt. Vel,
Quibus templi en-
ra demandata est.

^c Videtur mihi
hæc mulier venū-
data apud The-
protos in ea re-
gione quæ nunc
Hellas est, quæ
eadem prius Pe-
lasgia vocabatur:
deinde ancillans
ibidem, sub fago
quæ ibi nata esset
constituisset Ioui
sacrum, id est, fa-
gum quæ ibi erat,
Ioui consecrasset,
sicut par erat eam
quæ Thebis sa-
era Iouis obii-
set, eo loco ad
quæ peruenerat,
monimentum i-
psius habere. At-
que hinc orac.

postquam quæ ipsi intelligere possent mulier loquuta est, tādīu volucris modò sonare visa quamdiu barbarè loquebatur. nam columba quomodo humanam vocem sonaret? Nigram autem columbā esse dicentes, AEgyptiam foeminam significant. Sūntque penè simillima inter se oracula, & illud apud Thebas AEgyptias, & hoc apud Dodonam. estque diuinandi in templis ratio ab AEgypto ascita. Ipsi igitur AEgyptii extiterunt principes conuentus & pompas & conciliabula faciendi, & ab eis Græci didicerunt. Cuius rei hoc apud me argumentum est, quòd illa cōstet priscis temporibus, Græcanica verò recens fuisse instituta. Nec verò semel quotannis conuentum agunt AEgyptii, sed frequenter, cūm alibi tum præcipuè ac studiosissimè in vrbe Bubasti, in honorem Dianæ. Secundo loco in vrbe Busiri in honorem Isidis. In qua vrbe maximum est templum Isidis, ipsa in medio Delta AEgypti sita. Est autem Isis quæ Græca lingua dicitur Δημήτηρ, id est Ceres. Tertio gradu in vrbe Sai, in honorem Mineræ. Quarto, Heliopoli, in honorè Solis. Quinto in vrbe Buti, in honorem Latonæ. Sexto in vrbe Papremi, in honorem Martis.

Cæterum quum se conferunt in urbem Bubasti, hæc faciunt: Nauigant viri pariter & mulieres, magnaque est in singulis nauibus vtrorūque multitudo. Inter nauigandū assiduè mulieres aliquor, crepitacula tenentes plaudunt, viri tibiis canunt: cæteri cæteræque modulantur manūsque complo-dunt. Atque vt ad quāque urbem perueniunt nauigando, talia agūt: Appulsa ad terram naui, mulierū alix ea quæ dixi faciunt, alix compellantes eius vrbeis foeminas, ingerunt probra, alix saltant, alix surgentes retrahunt illas. Talia in singulis ciuitatibus ad flumen sitis agunt. Quum ad urbem Bubastin peruentū est, diem festū celebrant magnis hostiis offerendis. quo in festo plus vini vinealis absuitur quàm in reliquo anni tempore.

a Collocationes cum diis per sequestrem & inter pretem.

b Pudenda reuelant.

A ἐπεὶ τε παρ' αὐτὰ σφι πύδα ἡ γυνή· ἔως δ' ἐβαρβάριζε, ἐδόχε σφι ὄριθος ἔσπον φθί-
μας. ἐπεὶ ἰτέα ἔσπον αὖ πελάς αἰδεσ-
πίνη φωνή φθέγγατο· μέλαινα δὲ λέγων-
τες εἰ) πλὴν πελάδα, σημαῖοσι ὅτι Αἴ-
γυπτιῆς ἡ γυνή ἡ δὲ μαρτυρία ἡ τε ἐν Θή-
βησι τῇσι Αἴγυπτιῇσι καὶ ἐν Δωδώνῃ, πα-
ραπλήσια ἀλλήλοισι τυγχάνουσι εὐδοκί-
ας. ἐστὶ δὲ καὶ τῇ ἱερῇ ἡ μαρτυρία ἀπ' Αἴγυπτι-
ἀπιγμένη· πόμηνυας δὲ ἄρα καὶ πομπὰς
B καὶ πορρογαγὰς πορροτοὶ αἰδεσπών Αἴ-
γυπτιῶσι εἰσὶ οἱ ποισσάμενοι· καὶ πορρὰ πού-
των Ἑλλήνες μεμαθήκασι. τεκμήριον δὲ
μοι τούτου, τὸδε· αἱ μὲν γὰρ φαίνονται ἐκ
πολλοῦ τευ χρόνου ποιδύμεναι, αἱ δὲ Ἑλλη-
νικαὶ νεωστὶ ἐποίηθησαν. πόμηνυας δὲ
Αἴγυπτιῶσι ἐκ ἀπαξ τῆ ἐνιαυτοῦ, πόμ-
ηνυας δὲ συχνὰς· μάστιγα μὲν καὶ πορ-
ρομώτατα ἐς Βούβασιν πόλιν, τῇ Ἀρτέμιδι·
δούτεα, ἐς Βούσειν πόλιν τῇ Ἴσι. (ἐν ταύ-
C τη γὰρ δὴ τῇ πόλει ἔστι μέγιστον Ἴσιος ἱερὸν· ἰ-
δρυται δὲ ἡ πόλις αὐτῇ τῆς Αἴγυπτου ἐν
μέσῳ τῆς Δέλτα. Ἴσις δὲ ἔστι καὶ πλὴν Ἑλ-
λῶων γλαῦσθαι Δημήτηρ) τείτα δὲ, ἐς
Σαῖν πόλιν τῇ Ἀθηνᾷ πόμηνυας·
τέταρτα δὲ, ἐς Ἡλιούπολιν τῇ ἡλίῳ πέμ-
πτα δὲ, ἐς Βουτουῖν πόλιν τῇ Ἀθηναίᾳ· ἕκτα δὲ,
ἐς Γάραρην πόλιν τῇ Ἀρείᾳ.

Εἰς μὲν νυν Βούβασιν ἐπεὰν χερμίζονται,
ποιδύσι τὰ δὲ. πλέοσι τε γὰρ δὴ ἅμα αἰδρες
D γυναιξί, καὶ πολλὸν ἢ πληθὺς ἐκατέρων ἐν
ἐκείῃ βάει. αἱ μὲν πινες τῇ γυναικῷ,
κρόταλα ἔχουσαι, κροταλίζουσι· (4) δὲ αἰ-
λέοισι κατὰ πόμηνυας τὸν πλῆθος· αἱ δὲ λοι-
παὶ γυναικες καὶ αἰδρες αἰείδουσι, καὶ τὰς
χεῖρας κροτέουσι. ἐπεὰν δὲ πλέοντες κα-
τὰ πῖνα πόλιν ἄλλῃ ἡμῶνται, ἐγχερίμε-
ψαντες πλὴν βάειν τῇ γῇ, ποιδύσι τὰ δὲ· αἱ
μὲν πινες τῇ γυναικῷ ποιδύσι τὰ παρ' εἰρη-
κα· αἱ δὲ ποιδύουσι, βοᾶσαι τὰς ἐν τῇ πό-
E λει ταύτῃ γυναικας· αἱ δὲ ὀρχέονται, αἱ δὲ
αἰασύρονται ἀνιστάμεναι. ταῦτα πορρὰ πᾶ-
σθαι πόλιν πορρὰ πομπῇ ποιδύσι. ἐπεὰν
δὲ ἀπικῶνται ἐς πλὴν Βούβασιν, ὀρτάζουσι
μεγάλας αἰδρες θυσίας. ἐοῖνος ἀμπέ-
λινος αἰασιμοῦται πλεον ἐν τῇ ὀρτῇ ταύ-
τῃ ἢ ἐν ὅῳ ἀπαντὶ ἐνιαυτῷ τὰς ὀρελίοπας.

συμφοιτέωσι δὲ ὅ, π' αἰὴρ ἔ' γυνή' ἐστ', πλην
 παιδίων, καὶ ἐς ἑβδόμηκοντα μυριάδας,
 ὡς οἱ ἔπιχόριοι λέγουσι. Ταῦτα μὲν δὴ
 ταύτῃ ποιεῖται. ἐν δὲ Βοιοῖσι πόλι' ὡς
 αἰάγουσι τῇ Ἰσι τὴν ὀρτυλῶν, εἴρηται παρ' ἐ-
 ρόν μοι. τύπνονται γὰρ δὴ μὲν τὴν θυσίῳ
 πάντες καὶ πᾶσαι, μυριάδες κάρτα πολ-
 λαὶ αἰθροῦτων. τὰ δὲ τύπνονται, οὐ μοι ὁ-
 σιόν ἐστ' ἐλάνειν. ὅ, οἱ δὲ Καρανείσι ἐν Αἰ-
 γύπτῳ οἰκούντες, οὗτοι δὲ τοσούτῳ ἐπὶ πλέω
 ποιῶσι τοῦτων, ὅσα καὶ τὰ μέτωπα κέπν-
 νονται μαχαίρησι· καὶ τοῦτω εἰσὶ δὴ λθοῖσι εἰσὶ
 ξφίνοι καὶ οὐκ Αἰγύπτιοι. ἐς Σαῖν δὲ πόλιν
 ἐπεὶ συλλεχθῶσι τῆσι θυσίῃσι ἐν τῇ νυκτὶ,
 λύχνα καί οἱσι πάντες πολλὰ ὑπαίθρια
 παρ' τὰ δώματα κύκλω. τὰ δὲ λύχνα, ἐστὶ
 ἐμβάφια ἐμπλεα αἰλός καὶ ἐλαῖα· ἔπιπο-
 λῆς δὲ ἐπεστὶ αὐτῷ ὃ ἐλμύχριον καὶ ἔτο κατέ-
 ναι πυρνύχριον· καὶ τῇ ὀρτῇ οὐνόμα κέεται
 λυχνόκαϊν· οἱ δὲ αἱ μὴ ἔλθωσι τῇ Αἰγύ-
 πτιῳ ἐς τὴν πυρνήγειν ταύτην, φυλάσ-
 σοντες τὴν νύκτα τῆς θυσίης, καί οἱσι καὶ αὐ-
 τοὶ πάντες τὰ λύχνα. καὶ ἔτω οὐκ ἐν Σαῖ
 μοιῶν καίεται, ἀλλὰ καὶ ἀνα πᾶσιν Αἰγύ-
 πτιον. ὅτεν δὲ ἐνεκα φῶς ἔλαχε ἔ' πμῶν ἢ
 νύξ αὐτῇ, ἐστὶ ἱερὸς παρ' αὐτῇ λόγος λεγόμε-
 νος. ἐς δὲ Ἡλίας τε πόλιν καὶ Βυτωνῶν θυσίας
 μοιῶν ἔπι τελέεσι φοιτῶντες. ἐν δὲ Γα-
 ρημί θυσίας μὲν καὶ ἱερὰ, κατὰ τὴν καὶ τῇ
 ἄλλῃ, ποιεῖουσιν· ὅ, τ' αὖ δὲ γίνονται κατὰ πε-
 ρὴς ὃ ἥλιος, ὀλίγοι μὲν τινες τῇ ἱερῶν παρ' ἑ-
 ὅ δ' ἀγαλμα πεπονέεται, ὅ, πολλοὶ αὐ-
 τῶν, ἐκ ξύλων κορυφὰς ἔχοντες, ἐστῶσι παρ'
 ἱερῶ ἐν τῇ ἐσθλῇ. ἄλλοι δὲ διχῶλός ἔπι-
 τελέοντες πλῆνες χιλίων ἀνδρῶν, ἔχουσι
 ἔχοντες ξύλα, ἔ' οὗτοι ἔπι τὰ ἔτετα αἰεὲς
 ἐστῶσι. ὅ, δὲ ἀγαλμα ἐόν ἐν νηὶ μικρῇ ξυ-
 λίνῳ κατὰ χειρὸς αὐτῶν, πορρεκκομίζου-
 σι τῇ παρ' ἐραῇ ἐς ἄλλο οἶκημα ἱερὸν. ὅ,
 μὲν δὲ ὀλίγοι οἱ παρ' ἀγαλμα λελεμ-
 μένοι ἔλκουσι τετρακύκλον ἄμαξαν, ἀ-
 γουσιν τὸν νηὶν τε καὶ ὅ, ἐν τῇ νηὶ ἐρεῖν
 ἀγαλμα· ὅ, δὲ οὐκ ἐστὶ, ἐν τοῖσι παρ-
 πυλαίοις ἐφεῶτες, ἐστῆναι. ὅ, δὲ διχῶλι-
 μοῖ, ὑμφορέοντες τὰς θεῶν, παίουσιν αὐτοὺς
 ἀλεξόμενοι. ἐν ταῦτα μάχη ξύλοισι καρτε-
 ρῇ γίνεται· κεφαλὰς τε σίωνα φέρονται·

Commeant illuc (vt indigenæ ai-
 unt) virorum ac mulierum, præ-
 ter pueros, ad septingenta millia.
 Atque hæc quidē in ea vrbe fiunt.
 At in vrbe Busiri quomodo diem
 festum Isidi agant, superius a me
 dictū est. Verberantur enim post
 sacrificium cuncti & cunctæ, mul-
 ta sanè hominum millia: quo au-
 tem verberentur, non est mihi fas
 dicere. ^a Sed ex omnib⁹ præcipuè
 hoc faciunt Cares qui AEgyptum
 incolunt: adeo quidem vt gladiis
 quoque frontes cōcidant. Ex quo
 facto datur intelligi eos hospites
 esse, non AEgyptios. Vbi verò
 in Sain vrbem sacrificatum con-
 uenerunt, noctu sub dio vniuersi
 circum domos frequentes lucer-
 nas accendunt, imbutas sale & o-
 leo plenas ^b cum multo lychno,
 quod tota ardet nocte. Cui festo
 nomen impositum est, Accensio
 lucernarum. Ad hunc conuētum
 quicumque AEgyptiorum nō ie-
 rint, obseruātes sacrificii noctem,
 & ipsi vniuersi lucernas accendūt:
 atque ita accenduntur lucernæ nō
 in Sai modò, sed etiam per vni-
 uersam AEgyptum. Qua verò gra-
 tia nox hæc lumen & honorem
 sortita sit, sacra quædam ratio cō-
 memoratur. Ad Heliopolin &
 ad Butin qui veniunt, tantum sa-
 crificasse contenti sunt. In Pa-
 premi verò, quemadmodum ali-
 bi, & sacrificia & res diuinas per-
 agunt, ^c sed quoad sol circūfer-
 tur, pauculi sacerdotes circa simu-
 lachra exercētur: quum plures eo-
 rum tenentes ligneas clauas stant
 pro foribus templi, alii eregione,
 plus mille virorum qui vota exe-
 quuntur, cum singulis fustibus
 frequentes alia ex parte cōsistunt.
 Porro simulacrum ligneum ex li-
 gneo facello deaurato in alias sa-
 cras ædes pridie exportant, paucis
 illis qui ministerio simulacri reli-
 gi sunt, trahentibus plaustrum
 quatuor rotarum, quo vehitur sa-
 cellū cū simulacro quod intus est.
 Hos ingredi prohibēt ii qui in ve-
 stibulo stant. At ii qui vota exe-
 quūtur, opitulantes deo, percu-
 tiunt hos, sese ipsi defēntes.
 Hic vehemens existit fustuaria
 pugna mutuò capita ferientium:

^a Quotquot au-
 tem Cares Agy-
 ptum incolunt,
 in eo plus etiam
 faciūt istis, quod
 & feriant frontē
 gladiis.

^b Quibus super-
 stans incumbit i-
 psū ellychniū.

^c Sole autē iam
 inclinante, pauci
 quidam ex sacer-
 dotibus circa si-
 mulacrum occu-
 pati sunt, plurimi
 autem eorum,
 vel, maior autem
 pars, tenētes ligni-
 cl. st. pro st. templi.
 Alii verò qui vo-
 ta exequuntur,
 plures quàm mil-
 le homines, cum
 singul.

multique ex vulneribus, (ut ego opinor) pereunt, etsi Aegyptii quemquam mori negant. Aiunt autem indigenarum conuentum hunc ideo institutum: Templum id incoluisse matrem Martis, & ad eam Martem iam adultum ac virilis ætatis venisse gratia cocundi cum matre: quæ maternos ministros,

a Ut qui antea ipsum non vidissent, non fuisse ingredi, sed abegisse.

b Et ob hanc rem Marti hanc verberationem die festo solennem se instituisse aiunt. Sed & ne in templo cum f. cōgredierentur, neve à congressu, ad verbum, à feminis, nisi abl. tem. adiri primi religiose cauerunt. Vel, Sed in templo congre- di, &c. his primi religio fuit.

ut qui eū à principio non agnosceret, quum ingredi ad matrem non sinerent, hunc, ex alia ciuitate adductis hominibus, illos male mulctasse, & ad matrem fuisse introgressum. Et ob hanc rem aiunt solennem esse Marti die festo hanc rixam, & institutum ne in templo cum foeminis coiretur, neve à venere nisi ablutis templa adiretur. Hi sunt qui primi ceremoniis vacauerunt. nā cæteri ferè mortales, præter Aegyptios ac Græcos, cocunt in templis: & à venere surgentes, non abluti introeunt templum, putantes hominem esse ut cæteras animantes. Etenim videre licet & pecudes omnes & volucrum greges coire in decorum templis atque in fanis: quod si non esset deo gratum, ne pecudes quidem id esse facturas dicunt. Mihi autem ista facientes non probantur.

Aegyptii porro cum in aliis ad sacra pertinentibus, tum verò in his superstitione agunt. Aegyptus, quum sit Libyæ finitima, non tamen admodum bestiis abundat: quæ verò illic sunt, ex omnes pro sacris habentur, partim mansuetæ, partim immanis. Qua autem causa pro sacris habentur, si dixerò, ad res diuinas oratio mea descendet, quas ego in primis enarrare deuito: quarumque quicquid dixi, id necessitate coactus delibando dixi. Consuetudo quæ de bestiis est, ita habet: Eas seorsum singulas educandi curam Aegyptii atque Aegyptiæ suscipiunt: in quo honore filius patri succedit. His bestiis omnes qui in urbibus sunt, vota persolunt, supplicantes illi deo cuius illa bestia est, hunc in modum: Derasis filiorum capitibus aut in totum, aut ex media, aut ex tertia parte, appendunt cri-

c Quorum alie inter ipsos homines aluntur, alie non item. Cur autem abstinetur ab iis quæ sacra sunt, si dix.

A καὶ, ὡς ἐγὼ δοκέω, πολλοὶ καὶ ἀποθνήσκουσι ἐκ τῆς πωμάτων. οὐ μὲντοι γε οἱ τε Αἰγυπῆσιοι ἐφάσθην ἀποθνήσκειν ὁσόνδε αὐτῶν. πλὴν ὅτι πόρνηγεν τούτῳ ἐκ τῆςδε νομίμας φασὶ οἱ ὀπιχώριοι οἰκέειν ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ, ὃ Ἀρεος πλὴν μητέρα, καὶ ὃ Ἀρεα ἀπὸ Ἑσφον γυρόμενον, ἐλθεῖν δὲ ἀδρωμένον, ἐθέλοντα τῇ ματρὶ συμμίξαι, καὶ τοῖς πᾶσι πόλεις τῆς ματρὸς, οἷα ὅσα ὁπωπύται αὐτὸν πᾶσι τερον, οὐ πειοραῖν ἡριέναι, ἀλλ' ἀδρύνειν.

ταὶ ὁσόνδε αὐτῶν

B ὃ δὲ ἄλλης πόλιος ἀγαγόμενον αἰδεσφόους, τοῖς τε πᾶσι πόλεις πηχέως περὶ αὐτῶν, καὶ ἐσελθεῖν πᾶσι πλὴν μητέρα. ἀπὸ τούτου τὰ Ἀρεῖ τούτῳ πλὴν πηχέως ἐν τῇ ὁρτῇ νενομικέναι φασὶ. καὶ ὃ μὴ μίσθου γυναιξὶ ἐν ἱερῷ, μηδὲ ἀλυστοῖς ἀπὸ γυναικῶν ἐς ἱερὰ εἰσεύειν, οὐτοί εἰσι ὃ πᾶσι δρησκύοι. ὃ μὲν γὰρ ἄλλοι χερδὸν πᾶσι αἰθροῖαι, πλὴν Αἰγυπῶν καὶ Ἑλλήνων, μίσθονται ἐν ἱερῷ καὶ ἀπὸ

C γυναικῶν αἰσαμένον, ἀλυστοὶ ἐσέρχονται ἐς ἱερὰ, νομίζοντες αἰδεσφόους εἶναι κατὰ τὰ ἄλλα κτενέα. καὶ γὰρ τὰ ἄλλα κτενέα ὁρᾶν καὶ ὀρνίθων ἡρεὰ ὀχνομένον ἐν τοῖς νηοῖσι τῶν θεῶν καὶ ἐν τοῖς τελεῶσι. εἰ ὦν ἐν τῷ ἱερῷ τῶν μὴ φίλων, ὅσα αὐτῶν τὰ κτήνη ποιέειν, ὅτοι μὲν νυν τοιαῦτα παιδύν-
72
τες, ὅτι λέγουσι ἐμοὶ γε ὅσα ἄρεα.

ταὶ ὁπλίσ-
γοντες πᾶσι
δοσι

Αἰγυπῆσιοι δὲ θρησκύοι πειορῶντες τὰ τε ἄλλα πᾶσι ἱερὰ, καὶ δὴ καὶ τὰ δε. εὐδοῖα δὲ Αἰγυπῆσιος ὁμοῦς τῇ Λιβύῃ, οὐ μάλα θηρώδης ἐστὶ τὰ δὲ ἔοντα σφι, ἀπὸ μὲν ἱερὰ νενομιστῶν καὶ τὰ μὲν, σὺν Ἑσφῶν αὐτοῖς τοῖς αἰθροῖαι, τὰ δὲ, οὐ τῶν δὲ εἰνεκα αἰεῖται τὰ ἱερὰ, εἰ λέγουμι, κατὰ βαίω αὐτῶν λόγῳ ἐς τὰ θεῶν ὁρήματα, τὰ ἐν ὧν φθίγω μάλα ἀπηγέεσθαι τὰ δὲ καὶ εἰρηκα αὐτῶν ὅτι φαύσαι, ἀναγκάη κατὰ λαμβανόμενος εἶπον. νόμος δὲ ἐστὶ πᾶσι τῶν θεῶν ὅδε ἔχων· μηδεὶν οὐδὲ ἀποδεδέχεται τῆς Ἑσφῆς ἑκατέρων, καὶ ἑρσενες καὶ ἡλεαὶ τῇ Αἰγυπῶν, τῶν πᾶσι πᾶσι πᾶσι ἐκ δέκεται πλὴν ἡμῶν. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει ἐκαστοὶ βύχας τὰ δὲ σφι ἀποτελέοι, βύχαι μὲν τὰ θεῶν τῶν αὐτῶν τῶν θεῶν· ἑρσενες τῶν πᾶσι δίων ἢ πᾶσιν πλὴν κεφαλῶν, ἢ ὅτι ἡμῶν, ἢ τὸ πᾶσιν μέγας τῆς κεφαλῆς, ἰσῶσι σαβμῶ

πρὸς ἀργύριον τὰ τεύχεα· ὃ δὲ αὐτὸ ἐλ-
κυσή, τὸ ποτὶ τῇ μὲν δυνάμει τῶν θηρίων διδοῖ. ἢ
δὲ αὐτὸ αὐτὸ παμμουσα ἰχθύς, πρὸς ἐχέει βο-
ρὴν τοῖσι θηρίοις. Ἐσθὲ μὲν δὲ αὐτοῖσι ποι-
αύτη ἀποδέδεται. ὃ δὲ αὐτὸς τῶν θηρίων
τούτων ἀποκτείνει, ὡς μὲν ἐκὼν, θάνατος ἢ
ζημία· ὡς δὲ ἀέκων, ἀποπνίγει ζῆμιον πλεὺ-
στοὶ οἱ ἰρῆες τὰ ζῶνται. ὅς δὲ αὐτὸς ἢ ἰρῆα
ἀποκτείνει, ὡς τε ἐκὼν, ἢν τε ἀέκων, τε θανά-
ται ἀάγχι. πολλὰν δὲ ὄντων ὁμοῦ φων-
τοῖσι ἀνθρώποισι θηρίων, πολλὰ αὖ ἐπὶ πλέω
ἐμένετο, εἰ μὴ κατελάμβανε τὸν ἀλγύργου
τοῖα δὲ ἐπεὶ τέκωσι αἱ θήλειαι, οὐκέτι φοι-
τεύουσι τῶν ῥυτῶν ἔρσειας. ὅ δὲ διζήμιον
μίσχεται αὐτῇσι, ὥς ἐχέουσι. πρὸς ὧν
ταῦτα σφίζονται τὰ δὲ· ἀρπάζοντες ἀπὸ
τῶν θηρίων, καὶ ἱππαρέοι μὲν τὰ τέκνα, κτεί-
νουσι κτείναντες μὲν τοῖς, οὐκ πατέονται. αἱ δὲ,
σελιπύρηναι τῶν τέκνων, ἄλλων δὲ ἐπιθυ-
μίουσαι, ὅτε δὲ ἀπικνεύονται τῶν δὲ ἐρ-
σειας. φιλότεκνον γὰρ τὸ θηρίον. πυρκαϊῆς δὲ
γνομένης, θεῖα τῶν ῥήματα κατὰ λαμβάνει
τὸν ἀλγύργου. ὅ δὲ μὲν γὰρ Αἰγύπτιοι δὲ
πάντες φυλαχὰς ἐχέουσι τῶν ἀλγύργων, ἀμε-
λήσαντες σβεννύει τὸ κατόμιον· οἱ δὲ ἀλ-
γύργοι, ἀφ' αὐτῶν, καὶ ἄλλοι δεφύοντες
τοῖς ἀνθρώποις, ἐσάλλονται ἐς τὸ πῦρ. τού-
των δὲ γνομένων, πένθεα μεγάλα τὸν Αἰ-
γύπτιον καταλαμβάνει. ὅ δὲ ὅτε οἱ αὐ-
τοῖσι αἱ ἀλγύργοι ἀποθάνη ἀπὸ τῆς ἀλγύργου
του, οἱ ἐνοικέοντες πύργους ζυρέονται τὰ ὀ-
φρύας μοιῶν· καὶ ὅτε οἱ αὐτὸν κύνων, πύρ-
τι σῶμα καὶ πλεὺς κεφαλῶν. ἀπάγονται δὲ οἱ
ἀλγύργοι ἀποθάνοντες ἐς ἱερὰς γέρας, ἐνθα
θάπτονται τρεῖς ἡμέρας ἐν Βυβάσι πόλιν.
τὰ δὲ κύνες ἐν τῇ ἐωυτῶν ἐκαστοὶ πόλιν θά-
πτουσι ἐν ἱερῇσι θήκησι. ὡσαύτως δὲ τῆσι κυσὶ
οἱ ἰχθυοὶ θάπτονται. τὰ δὲ μυγαλάς καὶ
τὸν ἰρῆα ἀπάγουσι ἐς Βωνυμὸν πόλιν. τὰ
δὲ ἄρκτοις ἐούσαις ἱερὰς, καὶ τοῖς λύκοις, οὐ
πολλὰ τέα ἐόντα ἀλλωπέκων μέζοντας, αὐτὸν
θάπτονται τῇ αὐτῇ βίρεθῶσι κείμηναι.

Τῶν δὲ κροκόδειλων φύσις ἔστι τοιήδε·
τὸν χειμῶνα τὰς μῆνας τέσσαρας ἐσθίει
ὁ δὲ ἐν τῇ τῆς ἀπικνύει, χερσαῖον καὶ λι-
μναῖον ἔσθι. πικτεῖ μὲν γὰρ ὡς ἐν γῇ, καὶ ἐκ-
λέπει καὶ τὸ πολλὸν τῆς ἡμέρας δὲ τρεῖς ἡμέρας ἐν

A nes una in lance, & altera tantū-
dem argenti: quæ pecunia quum
lancem traxerit, eam tradunt cu-
ratrici bestiarum. Illa pro hoc cō-
cisos pisces præbet bestiis escam.
a talis enim cibus illis præbetur.

Quarum siquam quis necauerit, si
volens, morte mulcatur: sin no-
lens, plectitur ea multa quam sa-
cerdotes statuerint. Quisquis ta-
men ibin aut accipitrem necau-
erit, siue volens siue nolens, neces-
sariò morte afficitur. Quum au-
tem multæ sint bestię quæ vnà cū

B hominibus victitant, multo tamē
plures essent nisi res hæc officeret
felibus. Feles postquam sunt eni-
xæ, non amplius adeunt mascu-
los: eas isti cōeundi gratia indagā-
tes, tamen potiri nequeunt: ergo
contra illas talia comminiscuntur:
Ereptos & subreptos earum foetus
occidunt, non tamē occisos edūt.

Illæ foetibus orbatæ, cupiditate a-
liorum (amantissima enim foetuū
bestia est) ita demum ad mares se

C conferunt. d Felem incensa strue
diuina res occupat. nā quoties i-
gnem extinguere neglexerūt AE-
gyptii, custodias felium dispositi
agunt. At illæ aut intrudēdo sese
hominibus, aut transiliendo in i-
gnem insiliunt. Hoc dum contin-
git, ingenti luctu afficiuntur AE-
gyptii. Quibuscunque autem in
domibus felis oppetit mortem, ea-
rum domorum habitatores cun-
cti sola supercilia eradunt: totum

D autē corpus & caput, in quorum
domibus moritur canis. Efferun-
tur autem feles mortuæ ad sacra
tectā, vbi salitæ sepeliuntur in vr-
be Bubasti. Canes fœminas in
sua quisque vrbe tumulant, sacra-
tis in oculis. Eodem modo quo
canes fœminæ, ichneutæ sepeliū-
tur. Nam mygalas, id est mures a-
raneos, & accipitres in urbem Bu-
tum asportant. Vrsos autem,
qui sacri sunt, & lupos non multo
vulpibus grandiores, eò loci sepe-
liunt vbi iacentes inueniunt.

At crocodilo talis inest natura:
Quatuor mensibus maximè hy-
bernis nihil omnino edit: & quū
sit animal quadrupes, tamen ter-
restre & aquatile est. Nā oua parit
humī, excluditq; & plerūq; diei in

a Et huiusmodi
quidem educa-
tio ipsis est consi-
tuta. Quarū, &c.

b Nisi tale quid-
dam felibus ac-
cideret.

c Ergo aduersus
hoc malum tali
vtuntur versutia.

d Orto autē in-
cendio diuinum
quiddam felibus
accidit. Egyptii
enim recedentes
& ignem extin-
guere negligētes,
feles obseruāt: fe-
les autem subeun-
tes & supersilien-
tes homines, in i-
gnem insiliunt.
Fel, salientes su-
pra homines.

e Id est, Canes
masculi ferarum
indagatores. Gall.
Chiens de chasse.
Limiers.

28' δυνάμει.

28' πόλιν·
καὶ δὲ ἱεῖς
ἐς Ἑρμῆ-
πολιν. καὶ δὲ
ἀρκτοις.
28' ἀρκτοῖς.

sicco agit, sed totam noctem in flumine, quippe calidiore aqua quam nocturno sereno & roscido. Ex omnibus quæ nouimus animalibus, hoc maximum existit ex minimo. siquidem oua gignit haud multo maiora anserinis, & proportionem oui foetus excluditur: at excrefcens, ad decem & septem & amplius cubitos peruenit. oculos habet suillos, dentes magnos proportionem corporis, & prominētes atque serratos: cui ex omnibus bestiis soli lingua innata non est. Idem inferiorem maxillam solum non mouet, sed superiorē inferiori admouet. Ungues quoque robustos habet, pellemque squamatam circatergum impenetrabilem. Inter aquas cæcus, sub dio perspicacissimus. Itaque quod in aqua vitam degat, os fert introrsum hirudinibus refer-
tum. Quinque eum catægræ volucres ac bestię fugiant, solus ipsi trochilus pacatus est, quod videlicet ei est utilis. Etenim posteaquam crocodilus ex aqua in terrā egressus est, ac deinde hiauit (semper enim ferē hoc ad zephyrū facere solet) tunc in eius os trochilus penetrās, deuorat illas sanguifugas. Qua vtilitate delectatus crocodilus, nihil omnino trochilū lædit. Quibusdam Aegyptiorum crocodili sacrosācti sunt: quibusdam non sunt, sed veluti hostes exagitant. Sacros admodum esse eos existimant qui circa Thebas & Mærios stagnum incolunt: quorum utriusque vnum ex omnibus crocodilis alunt cicurem & edoctum manu tractari, appendētes eius auribus vel gemmas, vel ex auro fusiles in aures, & primoribus pedibus catenam in necen-

a Ad verbum, mortalibus.

b Cum solo trochilo pacem habet, vixit a quo iuuatur. Etenim pos.

c Constituta, vel decreta.

d Et viuum honestissime tractantes.

e Valla interpretatio habet solum, comparantes.

A τὰ ξηρὰ, πλὴν δὲ νύκτα πάντων ἐν τῷ ποταμῷ. θερμότερον γὰρ δὴ ὅτι ὁ ὕδωρ τῆς τῆς αἰθρίας καὶ τῆς δρόσου. πόρτων δὲ τῶν ἡμεῖς ἰδόμεν θνητῶν, τὸ τοιοῦτον ἐλάττω μέγιστον γίνεται. Ἐὰ μὲν γὰρ ὡς, χινέων οὐ πολλὰ μέζω τίηται καὶ ὁ νεοσσός καὶ λῶρον τὸ ὠδὸ γίνεται. αὐξάνομενος δὲ, γίνεται καὶ ἐπὶ πλάκας δεκά πηχας, καὶ μέζων ἐπὶ. ἔχει δὲ ὀφθαλμοὺς μὲν, ὅς· ὀδόντας δὲ, μεγάλας καὶ χαυλιόδοντας, καὶ λῶρον τὸ σάματα. γλώσσῃ B ὁ μοιῶν θηρίων σὺν ἔφουσε. ὁ δὲ τῇ κατὰ κινεῖ γὰρ ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ τὸ μοιῶν θηρίων πλὴν αἰὶν γὰρ ἄνθρωπον παρὰ τῇ κατὰ. ἔχει δὲ καὶ ὄνυχας καρτεροὺς, τὸ δὲ ἄνθρωπον λεπτὸν ἀρρηκτον ὅτι τὸ νῶτον. τυφλὸν δὲ ἐν ὕδατι, ἐν δὲ τῇ αἰθρίῃ ὁξυδερκέστατον. ἄτε δὲ ὡς ἐν ὕδατι διατῆται ποδὶ μόνον, ὁ σῶμα ἐνδὸν φορέει πόρμεσιν βδέλλων. τὰ μὲν δὲ ἄλλα ὄρνεα καὶ θηρία φθίβει μιν· ὁ δὲ ἑσχίλος εἰρηνιστὴς οἱ ὅτι, ἄτε ὠφελεομένη C παρὰ αὐτῶν. ἐπειδὴ γὰρ ἐς τὴν γῆν ἐκβῆται τὸ ὕδατος ὁ κροκόδειλος, καὶ ἐπειτα χερσὶ, (ὥστε γὰρ τὸ ὡς ὅτι τὸν ποιῆται παρὰ τὸν ζέφυρον) ἐν ταῦτα ὁ ἑσχίλος ἐσδύων ἐς τὸ σῶμα αὐτῶν, κατὰ πίνει τὰ βδέλλας· ὁ δὲ, ὠφελεομένης, ἡδύται, καὶ ὁ δὲ σίνεται ὁ ἑσχίλος. ποῖσι μὲν δὲ τῶν Αἰγυπτίων ἱερεῖς εἰσι οἱ κροκόδειλοι, τοῖσι δὲ οὐ, ἀλλ' ἄτε πολεμικοὶ παρὰ τοῖς. ὁ δὲ παρὰ τὴν Θήβας καὶ πλὴν Μοίριος λίμνῃ οἰκόντες καὶ κέρτα ἡγλῶται αὐτοῖς ἐπὶ ἱερεῖς. ἐκ πόρτων δὲ ἕνα ἐκαστὸν ἐκ τῶν φοροῖ κροκόδειλον, δέ- διδαγμένον ἐπὶ χειρὶ ἡσυχῇ. δὲ τῇματὰ τε λίθινα χυτὰ καὶ χεῖρσιν ἐς τὰ ὦτα ἐσδύντες, καὶ ἀμφιδίας παρὰ τοῖς ἐμπροσθίοις πόδας, καὶ στήναι δόποτα καὶ διδόντες, καὶ ἱρήναι, καὶ παρὰ τοῖς ὡς ἐκλίσει ζῶντας. ἀποθανόντας δὲ τρεῖς χεῖρσιν, τὰ πλοῖοι ἐν ἱρήναι ἡσυχῇ. ὁ δὲ παρὰ Ἐλεφαντίνῃ πόλιν οἰκόντες, καὶ ἐσδύνουσι αὐτοῖς, σὺν ἡγό- E μενοι ἱερεῖς ἐπὶ καλέονται δὲ οὐ κροκόδει- λοι, ἀλλὰ χαμψαί. κροκοδείλοις δὲ Ἴωνες ὀνόμασιν, εἰκάζοντες αὐτῶν τὰ εἶδεα τοῖσι παρὰ σφίσι γινόμενοι κροκόδειλοις τοῖσι οἱ τῆσι αἰμασίῃσι. ἀγρῶν δὲ σφραγῶν πολλὰ κατετίεσιν, καὶ πῶνται. ἡ δὲ ὡς ἐμοιγε

δοκέει ἀξιωματικῇ ἀπηγήσει (ἔτι), τῷ τῆν Γρά-
φω· ἐπεὶ αὖ νῦν σὺ δὲ λείπῃ πᾶσι ἀγχι-
ερον, μετὶ ἐς μέσον τὸν ποταμόν. αὐτὸς δὲ
ὅτι τῷ χεῖλεος ὅ ποταμοῦ ἔχων δέλφακα
ζωὴν, τῷ τῆν τύπῃ, ἐπακούσας δὲ τῆς φωνῆς
ὁ κροκόδειλος, ἵεται καὶ πῶ φωνῇ· ἐν-
τυχὼν δὲ τῷ νῶτι, καταπίνει. (C) δὲ ἔλκου-
σι· ἐπεὶ αὖ δὲ ἔλκυσθαι ἐς γλῶττι, πρὸς τὸν ἀ-
πὸ πύτων ὁ θηροβότηρ πηλὸν κατ' ὧν ἐπλάσσε
αὐτὸ τοῖς ὀφθαλμοῖς. τῷ τῷ ποιήσας, κέρ-
τα δὲ πετέως τὰ λαιπὰ χειρὸς τῆς· μὴ ποι-
ήσας δὲ τῷ τῷ πόνῳ.

Οἱ δὲ ἵπποι οἱ ποταμίῳ νομῶ μὲν τὰς
Παρθενίταις ἱερῇ εἰσι, τοῖσι δὲ ἄλλοις Αἰ-
γυπτοῖσι σὺν ἱερῇ. φύσιν δὲ κτίζονται ἰδὲν
τοῖσι δὲ. τετραπόδιον ἔστι, δίχην· ὁπλὰ
βοῶς· σιμὸν, λοφίον ἔχον ἵππου, χαλκίῳ δὲ
ταῖς φαῖναι· οὐρὴν ἵππου, καὶ φωνῇ· μέγα-
τος, ὅσον τε βοῖς ὁ μέγας. ὁ δὲ ἄλλος δὲ αὐτῷ
οὕτω δὲ τι παχὺ ἔστι, ὥστε αὐτοῦ γυμνασίου,
ἐν τῷ ποιεῖται ἀκρόντα ἔξ αὐτῶν. γίνονται C
δὲ καὶ ἐνὶ δριεὶς ἐν τῷ ποταμῷ, ταῖς ἱερῇ
ἡλῶται (ἔτι). νομίζουσι δὲ ὅτι τῷ ἡλίου τὸν
καλὸν μὲν λεπιδωτὸν, ἱερὸν (ἔτι), καὶ πῶ
ἐγγελην. ἱερὸς δὲ πύτοις (ἔτι) τῷ Νείλου
Φασί· καὶ τῷ ὀρνίθῳ σὺν χαλκῷ πεκαί.
ἔστι δὲ καὶ ἄλλος ὄρνις ἱερὸς, τῷ οὐνόμα φει-
νίξ. ἐν τῷ μὲν σὺν εἶδον, εἰ μὴ ὅσον γρα-
φῇ. καὶ γὰρ δὲ καὶ σπῆντος ὅτι φοιτᾷ σφι, δι-
ετέων (ὡς Ἡλίου πολίται λέγουσι) πεντα-
κασίων. φοιτῇ δὲ ὅτε Φασί ἐπεὶ αὖ οἱ ἀπο-
θάνῃ ὁ πατήρ. ἔστι δὲ ἐν τῇ γραφῇ παρ-
μοῖος, τοῖς δὲ καὶ τοῖς δὲ· τὰ μὲν αὐτῶν γρυ-
σόμα καὶ τῷ πηλῶν, τὰ δὲ ἐρυθρὰ ἐς τὰ μά-
λισα ἀετῶν πρὸς ἡσυχίαν ὁμοιοτάτος, καὶ ὁ μέ-
γας. τῷ τῷ δὲ λέγουσι μὴ χροῖσθαι τὰ δὲ
(ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες) ἔξ Αἰθιοπίας
ὁρμῶν μὲν, ἐς ὃ ἱερὸν τῷ ἡλίου κομίζῃ τὸν
πατέρα, ἐν σμύρῃ ἐμπλάσσειντα, καὶ γὰρ
πῆν ἐν τῷ ἡλίου τῷ ἱερῷ. κομίζῃ δὲ οὕτω·
πρὸς τὸν, τῆς σμύρνης ὧν πλάσσειν ὅτι δὲ
ναπὶς ἔστι φέρῃ. καὶ δὲ, περὶ αὐτῶν αὐτῶν φο-
ρέοντα· ἐπεὶ αὖ ὅτι σμύρῃ, ἔτι δὲ καὶ κοιλῇ-
νῶντα ὁ αὐτὸν, (C) πατέρα ἐς αὐτὸ ἐν τῇ νῶναι.
σμύρῃ δὲ ἄλλῃ ἐμπλάσσειν τῷ τῷ, καὶ ὅτι τῷ
ὡοῦ ἐγκοιλῆνας ἐν τῇ νῶναι τὸν πατέρα. ἐν-
χειμῶν δὲ τῷ πατρὶ, γίνεσθαι τῷ τῷ βάρος

A quod maximè dignum relatu vi-
detur, puto scribendum. Vbi ter-
gum suillum hamo circūdatum,
ad alliciendum crocodilum, per-
tulit in mediū fluminis venator,
ipse ad orā fluminis porcellum,
quem viuum tenet, verberat. cu-
ius vocem crocodilus audiens, se-
cundum illam tendit, natūque
tergum deuorat. Et posteaquam
attractus est, ante omnia eius o-
culos venator cœno opplet. Hoc
acto, cætera facilè sanè obtinet, a-
lioqui cum labore adepturus.

Iam verò fluuiales equi in pla-
ga Papremikana sacri sunt, in cæ-
tera AEgypto nō sacri: talem spe-
ciem naturamque habētes: Qua-
drupedes sunt, bifidis pedibus, vn-
gulis bouinis, simo naso, equina
iuba, * eminentibus & cancellatis
dentibus, fulgida cauda, equina
voce, magnitudine maximi tau-
ri, tam crasso corio vt ex eo are-
facto fiant pila missilia. Gignū-
tur præterea in fluuio ^b aquatilia
quædam quæ AEgyptii sacra ef-
fe arbitrantur. * Arbitrantur itē
sacrum esse genus piscium quod
vocatur squamosum, atque etiam
anguillam. Hos pisces aiūt sacros
esse: ex volucris verò vulpan-
feres. Est & alia volucris sacra,
nomine phoenix, quam equidē
nunquam vidi nisi in pictura. et-
enim perrara ad eos commeat,
quingentesimo quoque (vt aiunt
Heliopolitani) anno, & tunc de-
mum quum pater eius deceffit. Is
si picturæ assimilis est, talis catū-
que est: Pennæ coloris partim au-
rei, partim rubei, maxima ex par-
te cum habitu tum magnitudine
simillimus aquilæ. Eū aiūt (quod
mihi non fit verisimile) hoc ex-
cogitare: Ex Arabia profiscen-
tem in templum Solis, gestare pa-
trem myrrha obuolutum, & in eo
templo humare. sic autem gesta-
re: primū ex myrrha ouum cō-
ponere, quantum ipse ferre possit:
deinde ferendo illud experiri: hoc
expertum, ita demū ouum exen-
terare, atque in illud parentem
inferre: & qua parte ouum exina-
niuit, patrēque intulit, eam
partem alia myrrha inducere: &
quum tantūdem ponderis im-
posito parētē effectum sit, obstru-

a Exertos dētes
offertantes, cau-
da & voce equi-
na.

b Lutræ, sive lu-
træ, quas Æg. sa-
cras esse arbitr.

c Arbitrantur
autem, etiam ex
piscibus eum qui
squamosus voca-
tur, sacrum esse,
necnon anguillā.
Hos autem pisces
Nilo sacros esse
aiunt.

ἡ θηροβότης

ἡ ἐγκοιλῆ-
νας

ὁτο ρυφύς foramine, baiulare illud in Aegyptum in templum Solis. Hæc facere hanc auem commemorant. At circa Thebas sunt sacri serpentes, nihil omnino hominibus noxii, pusillo corpore, binis præditi cornibus, è summo vertice enatis: quos defunctos in Iouis æde sepeliūt. huic enim deo sacros illos esse prædicant. Est autem Arabia locus, ad Butum urbem ferè positus: ad quem locum ego me contuli, quod audirè volucres esse serpentes. Eò quū perueni, ossa serpentum aspexi, & spinas multitudine supra fidem ad enarrandum, quarū acerui erant magni, & his alii atque alii minores, ingenti numero. Est autem hic locus vbi spinæ proiecæ iacebant, huiuscemodi: Ex arctis montibus exporrigitur in vastam planitiē Aegyptiæ cōtiguam. Fertur ex Arabia serpentes alatos in eunte statim vere in Aegyptum volare, sed eis ad ingressum planitici occurrentes aues ibides, non permittere, sed ipsos interimere & ob id opus ibin magno in honore ab Aegyptiis haberi Arabes aiunt, confitentibus & ipsis Aegyptiis idcirco se his auibibus honorē exhibere. Eius auis species talis est: Nigra tota vehementer est, cruribus gruinis, rostro maxima ex parte adūco, eadem qua crex magnitudine. Et hæc quidem species est nigrarum quæ cum serpentibus pugnant. ^a At earum quæ pedes humanis similes habent (nam bifariæ ibides sunt) gracile caput ac totum collum, pennæ candidæ, præter caput ceruicemque, & extrema alarum & natium. quæ omnia quæ dixi sunt vehemēter nigra, crura & rostrum alteri cōsentanea. Serpentis porro figura qualis hydrarum: alas pennatas non gerit, sed *glabras* & alis verspertilionis valde similes. Hæcenus de sacris bestiis dictum sit.

Ipsorum autē Aegyptiorum, ii qui circa partē Aegypti frumentariam habitant, ^b memoriam omnium hominum commentantes, sunt ferè eorum in quorum ego veni experimentum, longè μίλλω ἀνθρώπων πόλιν ἐπασκόντες, μάλιστα λογάτα τοί εἰσι μακρῶ τῷ ἐγὼ ἐς

^a Earum verò quæ hominibus magis obuersantur,

^b In prodendis memoriæ factis omnium hominū se exercentes.

Ἀ ἐμπλάσθητα δὲ, καὶ μίλλω ἐπ' Αἰγυπλίῃς τῷ ἡλίου δ' ἰόν. ταῦτα μὲν τῶτον τὸν ὄρνιν λέγρουσι ποιεῖν. εἰσὶ δὲ τῶδε Θήβας ἰερεῖ ὄφεις, αὐθροπῶν ὕδαμά δηλήμονες· οἱ μὲν γὰρ εἰόντες μικροί, δύο κέρα φορέουσι, πεφυκῆτα δ' ἄκρης τῆς κεφαλῆς. τῶν δ' ἀποθανόντων θάπτοιτο ἐν ταῖς ἱερῶ τῷ Διός. τοῦτου γὰρ σφρας τῷ θεοῦ φασι εἶναι ἰερεῖς. ἐστὶ δὲ χώρος τῆς Ἀραβίης καὶ Βουτουῦ πόλιν μάλιστα καὶ κείδμος· καὶ ἐς τοῦτο δ' χωρίου ἡλθον πτερυγανόμυθος τῶν πτερωτῶν ὀφίων· ἀπικέδμος δὲ, εἶδον ὅτ' ἐτα ὀφίων, καὶ ἀκρόθας· πλήθει μὲν ἀδυνάτα ἀπηγήσασθαι· φρεῖ δὲ ἡσθμ ἀκρόθων καὶ μεγάλοι, καὶ ὑποδέεσθαι, καὶ ἐλάσσονες ὅτι τῶτων. πολλοὶ δὲ ἡσθμ οὔτοι. ἐστὶ δὲ ὁ χώρος τῶν ἐν αὐτῇ ἀκρόθαι κατακεχύαται, τοῖος δὲ τις· ἐς βολὴν δ' ἔρρων γενῶν ἐς πεδίον μέγα· δὲ πεδίον δ' οὐ σὺν ἀπὸ τῶ Αἰγυπλίῳ πεδίῳ. λόγος δὲ ὅτι, ἅμα ὅτ' ἐαρι πτερωτοὶ ὄφεις ἐκ τῆς Ἀραβίης πέτεσθαι ἐπ' Αἰγυπίου. ταῖς δ' ἱεῖς τῶ ὄρνιθας ἀπὸμπαύσας ἐς τὴν ἐσβολὴν ταύτης τῆς χώρας, οὐκ ἔτι ἐναὶ τῶν ὄφεις, ἀλλὰ κατακτείνου. καὶ τὴν ἱεῖν δ' ἐκ τῶτο δ' ἔρρων τεπμῆσθαι λέγουσι Ἀραβίοι μεγάλως πρὸς Αἰγυπλίῳ. ὁμολογέουσι δὲ καὶ Αἰγυπλίοι διὰ ταῦτα πᾶν τῶ ὄρνιθας ταῦτας. εἶδος δὲ τῆς ἱεῖος τοῦδε· μέλαινα δεινῶς πᾶσα, σκέλεα δ' φορέει γέραιου, πρὸς ὥσπον δὲ ἐς ταμάλισα ἐπίγρυπον, μέγας, ὅσον κρέξ. τῶν μὲν δὲ μελαίνων τῶ μαζομῶν πρὸς τοὺς ὄφεις, ἡδ' ἰδέειν. τῶν δ' ἐν ποτὶ μᾶλλον εἰλθυμένων τοῖσι αὐθροποῖσι, (δι' αὐτὸ γὰρ δὴ εἰσὶ αἱ ἱεῖς) ψιλή τὴν κεφαλὴν, καὶ τὴν δειρὴν πᾶσθμ· λυκὴ πτεροῖσι, πλὴν κεφαλῆς, ἐαυχένος, καὶ ἀκρων τῶν πτερυγῶν, καὶ πυγῆς ἀκρου. ταῦτα δὲ τὰ εἶπον πόλιν, μέλαινα ὅτι δεινῶς. σκέλεα δ' καὶ πρὸς ὥσπον, ἐμφερῆς τῇ ἐτέρῃ. τῶ δ' ὄφιος ἡ μορφή, οἷον τῶν ὕδρων. τῶν δὲ οὐ πτερωτὰ φορέει, ἀλλὰ τοῖσι τῆς νυκτείδος πτεροῖσι μάλιστα καὶ ἐμφερέστατα. ταῦτα μὲν θηρίων πείρι-
ρῶν εἰρήστω.

Αὐτῶν δὲ Αἰγυπλίῳ οἱ μὲν τῶν πτερωτῶν Αἰγυπλίῳ οἱ κέουσι, μνήμην ἀνθρώπων πόλιν ἐπασκόντες, μάλιστα λογάτα τοί εἰσι μακρῶ τῷ ἐγὼ ἐς διὰ πτεροῖν

ἀπαυρῶν ἀπαυρῶν. Ἐπεὶ δὲ ζῶντες τοῖσι
 διὰ χρεῶνται· συρμαῖζοισι πρὸς ἡμέ-
 ρας ἐπεὶ μὲν ἐκαστοῦ, ἐμέτοισι θηρώ-
 μιστοι πλὴν ὑγίειν καὶ κλύσματος, νομίζοντες
 ἀπὸ τῆς πρεφόντων σιτίων πάσας τὰ νοῦ-
 σις τοῖσι αἰθερῶσι γίνεσθαι. οἱ σὶ μὲν γὰρ
 καὶ ἄλλως Αἰγυπῆιοι μὲν Λίβυας ἐχέ-
 σασι πρὸς τῶν αἰθέρων, τῆς ὥρεων (ἐμὸν δὲ
 κέειν) εἴνεκεν, ὅτι οὐ μετὰ ἀλλὰ οἱ αἰθέρων.
 ἐν γὰρ τῇσι μεταβολῇσι τοῖσι αἰθερῶσι
 αἰ νοῦσι μάλιστα γίνονται, τῶν τε ἄλλων εἰ-
 νεκα πάντων, καὶ δὴ καὶ τῆς ὥρεων μάλιστα.
 ὅσοι φαγέοισι δὲ ἐκ τῆς ὀλυρέων ποιῶν-
 τες ἄρτοι, τοὺς ἐκεῖνοι ἡλλήσις ὀνομαζου-
 σι. οἷον δὲ ἐκ κριθῶν πεποιημένους διὰ
 χρεῶνται· οὐ γὰρ σφι εἰσὶ ἐν τῇ χώρῃ ἀμ-
 πελοι. ἡθύων δὲ τοὺς μὲν, πρὸς ἡλίον αὐτῶν
 νδρτες, ὡμοῖς σιτέονται, τοὺς δὲ, ὅς ἄλμης
 τετραειχυκότες· ὀρνίθων δὲ τοὺς τε ὀρτυ-
 γας, καὶ τὰ νήσας, καὶ τὰ μικρὰ τῶν ὀρ-
 θίων ὡμοῖς σιτέονται, πρὸς τριειχυκότες.
 τὰ δὲ ἄλλα ὅσα ἡ ὀρνίθων ἡ ἡθύων ὅσι σφι
 ἐχόμενα, χωρὶς ἡ ὀκῆσι σφι ἐστὶ ἀποδεδέ-
 χεται, τοὺς λοιποὺς ὀπλοὺς καὶ ἐφθόσι σι-
 τέονται. ἐν δὲ τῇσι σιτωουσὶ τοῖσι βύδα-
 μοσι αὐτέων, ἐπεὶ ἀπὸ δειπνῶν γίνονται,
 πρὸς τῶν αὐτῶν νεκρὸν ἐν σπρῶ ξύλινον πε-
 ποιημένον, μεμίζμενον ἐς τὰ μάλιστα καὶ γὰρ
 φῆ καὶ ἔργον. μέγας ὅσον τε πρὸς τῇ παρ-
 αῖον, ἡ δὲ πηχυ. δέκναι ὅς ἐκαστὸς τῶν συμπο-
 τῶν, λέγει, Ἐς τὸν ὥρεων, πῖνέ τε καὶ τέρ-
 πει· ἔσται γὰρ ἀποθανόντων τοιοῦτος. ταῦτα μὲν
 πρὸς τὰ συμποσία ποιῶσι. πατέροισι δὲ
 χρεῶνται νόμοισι, ὅντων ὁσὶνα ὅπικ τέων-
 ται. τοῖσι ἄλλὰ τε πολλὰ ἐπαξία ὅσι νόμι-
 μα, καὶ δὴ καὶ ἀσμά ἐνεστὶ Λίνος, ὅς ποτε ἐν
 τε Φοινίκη αὐοιδιμός ὅσι καὶ ἐν Κύπρῳ, καὶ
 ἐν ἄλλῃ. κατὰ μὲν οἱ ἔθνη οὐνομα ἔχῃ.
 συμφέρεται δὲ αὐτὸς ἐπὶ τὸν οἱ Ἕλληνας
 Λίνον ὀνομαζόντες, αἰεῖδουσι ὥστε πολλὰ
 μὲν καὶ ἄλλα ἀποθανόντων μετὰ τῶν πατέρων
 Αἰγυπῆιον ἐόντων· ἐν δὲ καὶ ὁ Λίνον ὁ-
 κῆν ἔλαβε τοῦνομα. φαίνονται δὲ αἰεὶ κο-
 τετῶν αἰεῖδοντες· ἐστὶ δὲ Αἰγυπῆισι ὁ Λί-
 νος καλὸν ὄνομα. Μανέρως. ἐφασκεν δὲ
 μιν Αἰγυπῆιοι τοῦ πρὸς βασιλῆος
 Αἰγυπῆιον παῖδα μοιωνοῦντα γινέσθαι· ἀποθανόντα δὲ αὐτὸν ἀνεῖν,

A excellentissimi. Tali autem vitæ
 genere utuntur: Singulis mensi-
 bus triduo purgant se, vomendo
 atque intestina diluendo, gratia
 sanitatis conservandæ: existiman-
 tes omnes languores hominibus
 creari ex cibis quibus aluntur. Nā
 sunt alioqui Aegyptii omnium
 hominum, secundum Libyas, ma-
 xime salubri corpore, * aeris (ut
 mihi videtur) beneficio, qui nū-
 quam immutatur: ex cuius muta-
 tionibus præcipue existunt in ho-
 minibus morbi. Panem vescuntur
 quem ^b ex farre cōficiunt, quem
 panem collestem nominant. Vi-
 no utitur facto ex hordeo: desunt
 enim in ea regione vites. Visitat
 quoque tum piscibus (partim cru-
 dis ad solem arefactis, partim sal-
 fugine conditis) tum auibis cru-
 dis, prius tamen sale conditis, co-
 turnicibus anatibusque atque a-
 uiculis. ^c cæteris autem vel volu-
 cribus vel piscibus qui ipsis in pro-
 ximo sunt, (præter illos qui ab eis
 sunt recepti pro sacris) partim as-
 sis, partim elixis. Apud locupletes
 eorum, quum multi conuenerūt,
 & a cœna discessum est, circum-
 fert aliquis in loculo mortuum è
 ligno factum, sed pictura & opere
 verum maxime imitantem, lon-
 gitudine cubitali omnino, aut
 bicubitali, ostendensque singulis
 conuiuarum, ait, In hunc intue-
 s pota & oblectare, talis post mortē
 futurus. Hæc illi apud cōuiuia fa-
 ciunt, cōtentique moribus patriis,
 nullum alium asciscunt. Quibus
 cum alia sunt egregia instituta,
^d tum verò illud, adhibendi mo-
 dulatorem, qui & in Phœnice &
 in Cypro, & alibi nomen pro dif-
 ferentia gentium habet. Idem ta-
 men cōgruit cum eo quem Græ-
 ci decantant, appellantes Linum.
 ut ego admirer cū alia multa quæ
 sunt apud Aegyptum, tum verò
 vnde id nomen Lini acceperint,
 quem semper quodammodo de-
 cantare cognoscuntur. Vocatur
 autem Linus Aegyptiacè Mane-
 ros: quem Aegyptii tradide-
 runt, quum filius vnicus extitisset
 primi ipsorum regis, præ-
 maturaque morte decessisset,

a Tēpestatum.
 Gall. La disposition
 du temps.

b Ex olyris, id
 est, ζεα.

c Cæteris autē
 quæ cum auibis
 aut piscibus affi-
 nitatem aliquam
 habent.

d Tum verò e-
 tiam Linus can-
 tio in Phœnice &
 Cypro & aliis lo-
 cis decātata: quæ
 varium quidem
 pro singularū gen-
 tium differentia
 nomen habet: sed
 (ut inter omnes
 conuenit) eadem
 illa est quæ Græci
 canunt, & Linum
 appellant. ut cum
 alia multa quæ
 sunt in Agypto,
 tum etiam illud
 admirer, vnde Li-
 ni illius quæ vi-
 dentur iam inde
 ab omni æuo ce-
 cinisse, nomen sit
 exortum. Voca-
 tur porro Linus,
 etc.

his lamētis ab Aegyptiis fuisse decoratum: & cantilenā hanc cām- que solam ipsis institutam. Cōgruunt præterea in hoc cum solis Græcorum Lacedæmonibus Aegyptii, quod minores maioribus natu obuii cedūt via, ac deflectūt, aduenientibūque ē sedili assurgunt: qua in re cum nullis aliis Græcorum conueniunt. ^a Inuicē compellendi se mutuō in viis adorant, genu tenus demissa manu. Vestibus amiciūtur lineis, circa crura fimbriatis, quas calasiris appellāt, super quas candida ^b ferunt amacula tāquam superiecta: *omittens εἰμένα, id est lanca.* ^c Alui & vicinorum partium.

^a In viis pro mutua salutatione, ador.

^b Valla, ferunt amacula tāquam superiecta: *omittens εἰμένα, id est lanca.*

^c Alui & vicinorum partium.

A Ἀρμένιοι πύργοι ἔχουσιν Αἰγυπτίῳ ἡμῶν θύλακα. καὶ αὐτοὶ δὲ τὸ αὐτὸ μὲν ἔχουσιν, καὶ παρὰ τὴν σφίσι γινώσκουσι. συμφέρονται δὲ καὶ τὸδε ἄλλο Αἰγυπτίῳ Ἑλλήνων μὲν οἱ Λακεδαιμόνιοι. οἱ νεώτεροι αὐτῶν οἱ παλαιότεροι σὺν τυχεροῖς, εἰκοσι τῆς ὁδοῦ, καὶ ἐκ περὶ τῆς καὶ ἐπιούσης, ἔξ ἑδρῆς ὑπομνήσας. τὸδε μὲν οἱ ἄλλοι Ἑλλήνων οὐδαμῶς συμφέρονται ἀπὸ τοῦ παρὰ τὴν ὁδὸν ἀλλήλους ἐν τοῖς ὁδοῖσι. B σι, παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ πέντε μέρη τῆς γυναικὸς τὴν χεῖρα. ἐν δὲ δύναισι δὲ κίθωνας λινέους, παρὰ τὰ σκέλεα θυσιασμοῦ, οἱ καλέουσι καλασίαις. ἐπὶ τούτοις δὲ εἰμένα εἴματα λαμβάνει παρὰ τὴν ὁδὸν φορέουσι. οὐ μὲν τοὶ ἐς γὰρ τὰ ἱερὰ ἐσφύρεται εἰμένα, ὅθεν σὺν κατὰ πλεῖστα σφί. οὐ γὰρ ὅσοι. ὁμολογέουσι δὲ ταῦτα τοῖς ὀρφικοῖς καλεομένοισι καὶ βακχικοῖς, ἐοῦσι δὲ Αἰγυπτίοις καὶ Πυθαγορείοις. ὅθεν γὰρ τούτων τῶν ὀργίων μετέχοντα, ὅσων ἐστὶ ἐν εἰμέντοις εἴμασι θαφθῆναι. ἐστὶ δὲ παρὰ αὐτῶν ἱερὰς λόγος λεγόμενος. καὶ τὰδε ἄλλα Αἰγυπτίοις ἐστὶ ἐξυμνήματα. μεῖς τε καὶ ἡμέρη ἐκάστη θεῶν ὅτε ἐστὶ καὶ τῇ ἐκάστῃ ἡμέρῃ γινώσκουσι, ὅτε οἱ ἐκκρήσει, καὶ ὅπως τελευτήσῃ, καὶ ὅκοιός τις ἔσται. καὶ τούτοις τῇ Ἑλλήνων οἱ ἐν ποιήσῃ γινώσκουσι ἐκρήσαντο. παρὰ τὰ τε πλεῖστα σφί. ὅθεν τῇ ἡμέρῃ αὐτοῖς ἀπασιν αὐθιγὰς. γινώσκουσι γὰρ τελεῖται, φυλάσσουσι γινώσκουσι τὰ ποταμῶν καὶ ἡμέρη τε ὅτε ἐσφύρεται παρὰ τὴν ὁδὸν γινώσκουσι, καὶ τὰ τούτων νομίζουσι ἀποβήσεσθαι. μαρτυρεῖ δὲ αὐτοῖς ὅθεν δὲ δὲ κατέσται. ἀνθρώπων μὲν ὅθεν δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν κατέσται ἡ τέχνη, τῶν δὲ θεῶν μετεξετέρεται. ἐν γὰρ Ἡρακλέους μνηστήριον αὐτοῖς ἐστὶ, καὶ Ἀπόλλωνος, καὶ Ἀθηναίης, καὶ Ἀρτέμιδος, καὶ Ἀρεος, καὶ Διός. καὶ ὅγε μάλιστα οἱ ἡμῶν ἀγνοῦσι παρὰ τὴν ὁδὸν μαρτυρίων, Ἀπτοῖς ἐν Βουτοῖ πόλει ἐστὶ. E οὐ μὲν οἱ αἰγυπτίαι σφί καὶ τὰ τούτων ἐσφύρεται, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν εἰσι. ἡ δὲ ἡμεῖς καὶ τὰδε σφί δὲ δαταῖ. μῆς νόσου ἐκάστης ἡμέρας ἐστὶ, καὶ οὐ πλεόνων. παρὰ τὰ δὲ ἡμεῖς ἐστὶ πλεῖστα. ① μὲν γὰρ, ὁφθαλμοῖν ἡμεῖς κατέσται ② δὲ, κατὰ τῆς. ③ δὲ, ὁδὸν τῶν. ④ δὲ, τῶν καὶ τῶν. οἱ δὲ, τῶν ἀφαιμένων νόσων.

αὐτοῖς αὐτοῖς

[illegible]

Luſus eorundem ac ſepulturæ tales ſunt: Quibuſcunque aliquis ex domeſticis deceſſit, homo alicuius momenti, ibi omnes formi- næ illius familiæ caput ſibi & vul- tum oblinunt luto. deinde relicto ^a domi cadauere, ipſæ per urbem vagantes ſe plangunt, ſuccinctæ, nudatis mammillis, & cum eiſ ^b proximæ quæque. Altera ex par- te viri, & ipſi ^c expectorati ſe verbe- rant. Hiſ adis, ita demum ad con- diendum portant. Sunt autē certi ad hoc ipſum conſtituti, qui hoc artificium faciunt: qui, quum ad ipſos cadauer portatum eſt, oſtē- dunt iis qui portauerunt, exem- plaria mortuorum lignea, pingē- do aſſimilata. Et eorum vnum ac- curatiſſimè fabrefactum eſſe aiūt, (cuius ego ^d nomen ſi nuncupa- uero, haud faciam ſanctè) alterum illo inferius, ac vilioris pretii: ter- tium, viliffimi. Quibus expoſitis ſciſcitantur ab iis ad quod exem- plū velint effingi mortuum ſuū. Iſti vbi de pretio conuenerunt, il- linc abeūt. At hi relicti in ædibus, hunc in modum diligentiffimè condiūt corpus: Ante omnia in- curuo ferro cerebrum per nares educunt, ^e vt quamque partem e- ducentes, ita locum eiſ medica- mentis explentes. Dehinc acutiſ- ſimo lapide AEthiopico circa ilia conſcindunt, atque illac omnem aluum protrahunt: quam vbi re- purgarunt, ac vino palmeo elue- rūt, rurfus odoribus contuſis pro- luunt: tū aluum cōplentes cōtuſa myrrha pura, & caſia, & aliis (ex- cepto thure) odorib⁹, iterū conſuūt. Vbi hæc fecēre, ſaliūt nitro abditū ſeptuaginta dies. nā diutius ſalire nō licet. Exactis ſeptuaginta die- bus cadauer vbi abluerūt, ſindone byſſina totū inciſis loris inuoluūt, gummi illinentes: quo AEgyptiū glutinis loco plerunque vtuntur. Eo deinde recepto, propinqui li- gneam hominiſ effigiem faciunt, in qua mox inferunt mortuum, incluſumque ita, ^f reponunt.

a Inter cognatos,
vel necessarios, nisi
vinculo de prava-
tum est, aut pro
vinculo posuitur.
b Affines omnes.
c Succincti.

d Nomen nuncupare nefas esse duco.

**e Ipsum quidem
sic educētes, phar
maca verò infun-
dentes.**

f Reponunt in loculo, *Vel potius in loco sepulchrorum loculus dicato*, & rectum statuunt ad parietem. Siquidē mortuos sumptuosissimē apparant, *vel adornāt*. Eos autem, *etc.*

Eos autem qui mediocria volunt, nimium fugientes sumptum, ita apparant: Clysterē vnguinē quod ē cedro gignitur complent: deinde ex hoc aluum mortui, ipsam neque scindentes neque extrahētes, sed per secessum, prehēso viā posterioris hiātū, inferciunt: & tot quot dixi diebus salē condiūt. quorum dierum ultimo cedrinū vnguen, quod prius ingesserant, ex aluo egerunt: quod tantam habet vim ut vñā secum aluum atq; intestina tabefacta educat. Nitrum autē carnes tabefacit, mortuique tantum cutis & ossa relinquuntur. Vbi ista fecēre, ^a ex quo sic tradidere mortuum, nihil amplius negotiū suscipiunt. Tertia conditura hæc est qua adornatur eorum mortui, qui tenuiori sunt fortuna: Ablutionibus ventrē abstergūt, arefaciuntque sale septuaginta per dies, deinde tradunt reportandum. Vxorē tamen insignium virorum, non statim vita defunctas tradunt condiendas, ac ne eas quidem fœminas quæ formosæ valde & ^b maioris momenti fuerint, sed triduo atque quatruiduo ante defunctas. Ea de causa facientes, ne cum fœminis isti salinarii concumbant. Deprehensum enim quendam aiūt coeuntem cū recenti cadauere muliebri, delatūque ab eiusdem artificii socio. Quisquis autem vel ipsorum Aegyptiorum vel externorum compertus sit mortuus, siue à crocodilo raptus, siue ab ipso flumine, necessarium prorsus est ei ciuitati ad quam eiectus est, cōdire, & quam honestissimo funere sepelire, in sacris monumentis. quem ne contingere quidem fas est alteri aut proximorum aut amicorum, ^c nisi ipsis Nili sacerdotibus, utpote maius quiddā quàm hominem mortuum tractātibus ad sepeliendum. Græcanicis institutis uti recusant, & (ut semel dicam) nullorum hominum aliorum institutis uti volunt. Et hoc quidem cæteri Aegyptii observant. Est autem Chemmis oppidum grande Thebaicæ provinciae, prope Neam urbem: quo in oppido est templum Persei, ^d μεγάλη νομού τῷ Θηβαϊκῷ, ἐχὼς Νέης πόλιος· ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ἐστὶ Περσέος

^a Sic mortuum propinquum reddunt, nulla re alia facta. Tert.

^b In pretio habitæ f.

^c Sed cum sacerdotes ipsi Nili, veluti maius quiddam quàm humanum cadauer, manibus cōtrechantes sepeliunt.

^A τῶν δὲ πᾶν μέσων βουλομένων, τὴν δὲ πολυτελείῃν ἐκφύγοντας, σκιδάζουσι ὥς δὲ ἐπὶ κλυτῆρας πλησύνται τῷ ἀπὸ τῆς κένδρου ἀλείφατος γινομένου, ἐν ᾧ ἐπλησθὲν τοῦ νεκροῦ τὴν κοιλίαν, οὔτε ἀνατρεμόντες αὐτὸν, οὔτε ἐξελόντες τὴν νηδύν· καὶ δὲ τὴν ἐδρὴν ἐσηθίσαντες, καὶ ὅτι λαβόντες τὸ κλύσμα τῆς ὀπίσω ὁδοῦ, τρεχέουσι τῷ περικειμένῳ ἡμέρας· τῇ δὲ τελευταίῃ ἐξίσι ἐκ τῆς κοιλίας τὴν κένδριν, τὴν ἐσθῆκα παρὰ τὴν ἡῶν ἐξήλσαντες τὴν νηδύν καὶ τὰ σπλάγχνα καὶ ταυτετήματα ἐξάγουσι. τὰ δὲ ὄντας δὲ νύκτον καὶ ἀτῆται καὶ δὴ λείπεται τῷ νεκροῦ τὸ δέρμα μοιῶν, καὶ τὰ ὅσα. ἐπειτὰ δὲ ταῦτα ποιήσωσι, ἀπ' ᾧ ἔδωκαν οὕτως τῷ νεκρῷ, ὅσῳ ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ γένει. ἡ δὲ τρίτη τρεχέουσι ἐστὶ ἡδε, ἡ τοῦ χεῖματος ἀσθενέστερος σκιδάξῃ. σιρμῆν δὲ ἡσθάντες τὴν κοιλίαν, τρεχέουσι ἐς δὲ μήκοντα ἡμέρας, καὶ ἐπειτὰ ἀπ' ᾧ ἔδωκαν ἀποφύεσθαι. τὰ δὲ γυναικὸς τῇ ὅτι φανέων ἀνδρῶν, ἐπειτὰ τελευτήσωσι, οὐ παρὰ τὴν διδοῦσι τρεχέον, ὅσῳ ὅσα αὐτῶν βίῃ δέες κάρτα καὶ λήγου πλῆθος γυναικῶν· ἀλλ' ἐπειτὰ τριπλάσιον ἢ τετραπλάσιον γίνονται, οὕτως παρὰ διδοῦσι τοῖσι τρεχέουσι. τὸ δὲ ποιεῖται οὕτως τῷδε εἶνεκα, ἵνα μή σφοδρὶ οἱ τρεχέουσι μίσῃ τῇσι γυναιξί. λαμβάνουσι γὰρ πῖνα φασὶ μισγόμενον νεκρῷ παρὰ τὴν γυναικῶν· κατεῖπαι δὲ τὸν ὁμότεχον. ὅς οἱ αὖ ἢ αὐτῶν Αἰγυπτίων ἢ ξείνων ὁμοίως ὑπὸ χρόκοδείλου ἀρπαγῆς, ἢ ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ φανήται τεθνηώς, κατ' ἐν αὐτῇ πόλει ἐξενεχθῆναι, τοῖσι πᾶσι ἀνατῆν ὅτι τρεχέουσι αὐτῶν, καὶ ἀφείλονται ὡς κάλλιπα, θάψαι ἐν ἱρήσι θήκησι. ὅσῳ ταῦτα ἐξέσι αὐτῶν ἀπὸν ὅσῳ οὐτὲ τῷ παρὰ τὸν χρόνον, οὐτὲ τῷ φίλων· ἀλλὰ μὲν οἱ ἱερεῖς αὐτοῖσι οἱ τῷ Νείλου, ἔπειτὰ πλεονεχίῃ ἢ ἀμεινον νεκρῷ, χρεώσιν ἀφείλονται θάψουσι. Ἕλλησι δὲ νομοῖσι φεύγουσι χρεώσιν· ὅ δὲ σὺ μὲν εἰπὲν, μὴ δ' ἄλλων μηδαμᾶ μηδαμῶν ἀνδρῶν νομοῖσι. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι Αἰγυπτίοι ὅτε τῷ φυλάσσουσι· ἐστὶ τῷ Χέμμισ πόλις, ὅτε τῷ φυλάσσουσι· ἐστὶ τῷ Χέμμισ πόλις, ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ἐστὶ Περσέος

τῷ φεύγουσι,

τῆς Δαμῆς ἰεὺς τετραγώνον· πείρξ' ὅσ' αὐτῶν
φοίνικες πεφύκασι. τὰ δὲ παρὰ πύλιν τε
εὐδ', λίθινά βετι, κέρτα μεγάλα· ὅπ' δὲ αὐ-
τοῖσι ἀνδριάντες δύο ἐστῶσι λίθινοι μεγάλοι.
ὣς δὲ παρὰ παρὰ βεβληκῶν τούτων νηὸς τε ἔ-
κ'· καὶ ἀγαλμα ὡς αὐτῶν ἐστήκει Περσέος.
αὐτοὶ οἱ Χέμμιται λέγουσι τὴν Περσέα πολ-
λάκι μὲν ἀνὰ πύλιν γλῶφάμεσθαι σφ'·
πολλάκι δὲ ἐσὼ τῆς ἰεῖς. σαρδάλιόν τε αὐ-
τῆς πεφορηκῶν δέεισθεσθαι, ἐὼν δὲ μέγα-
ρος, διπλήν· τὰ ἐπεὶ φανῆναι, ἀδυνάτῃ αὐ-
τοῖσι πύλιν Αἰγυπτιῶν. ταῦτα μὲν λέγου-
σι· πῶς δὲ τὰ δὲ Ἑλλήνων καὶ τὰ Περσέων.
ἀγῶνα γυμνικὸν πηθεῖσι Διὶ πάσης ἀγω-
νίης ἔχοντα· πρὸς ἔχοντες ἀεθλα, κλέεα, καὶ
77 χλαῖνας, καὶ δερμάτα· εἰρημίου δὲ μεν-
τι σφ'· μοῦνοι οἱ ἐὼν οἱ Περσέων· ὅπ' αὐτῶν
αὐτῶν, καὶ ὅπ' κεχρησθῶσι Αἰγυπτιῶν καὶ
ἄλλων ἀγῶνα γυμνικὸν πηθεῖντες, ἔφασαν τὸν
Περσέα ὅτι τῆς ἐωυτῶν πόλιος γαγενῆσαι.
Ὡς γὰρ Δαμῶν καὶ τὸν Λυγχεῶν ἐόντας
Χέμμιτας, ὅτι πλῶσθαι ἐς πύλιν Ἑλλάδα.
ἀπὸ δὲ τούτων ἡμενησθέντες, κατέβαινον
ἐς τὴν Περσέα. ἀπικέκῶν δὲ αὐτῶν ἐς Αἰ-
γυπτιῶν, κατ' αὐτῶν πύλιν καὶ Ἑλλήνων λέ-
γουσι, οἷοντα ὅτι Λιθύης πύλιν Γοργεῖς κε-
φαλῶν, ἔφασαν ἐλθεῖν καὶ παρὰ σφ'·
καὶ ἀναγκῶν τοῖς συγγενέας πύλιν. ὅτι
μεμαθηκότα δὲ μιν, ἀπικέκῶν ἐς Αἰγυ-
πτιῶν, ὅτι τῆς Χέμμιος οὐδὲ πομπησμένον
παρὰ τῆς μητρὸς· ἀγῶνα δὲ οἱ γυμνικὸν
αὐτῶν κελεύσαντες, ὅπ' τελέειν. ταῦτα μὲν
πύλιν οἱ κατὰ σφ'· ὅτι ἐλέων οἱ κέοντες Αἰ-
γυπτιῶν νομίζουσι.

Οἱ δὲ δὴ ἐν τοῖσι ἔλεσι κατὰ κηλῶν,
τοῖσι μὲν αὐτοῖσι νόμοις χρέωνται τοῖσι καὶ οἱ
ἄλλοι Αἰγυπτιῶν· καὶ τὰλλα, καὶ γυναικί
μηδ' ἑκάστος αὐτῶν σῖμοις, κατὰ σφ' Ἑλ-
λήνων. ἀπὸ παρὰ βύτ' ἐλθόντων τῶν σιτίων,
τὰ δὲ σφ' ἄλλα δὲ βύρηνται· ἐπεὶ πλήρης
γίνεται ὁ ποταμός, καὶ τὰ πεδία πελάγησιν.
φύεται ἐν τῶν ὕδατι κρίνεα πολλὰ, τὰ Αἰγυ-
πτιῶν καλέουσι λωτὸν. ταῦτ' ἐπεὶ δὲ δρέ-
ψονται, αὐαῖνουσι παρὰ τὸν ἥλιον. καὶ ἐπειτα
ὅτι τῶν μέσθων τῶν λωτῶν, τῇ μήκωνι ἐὼν ἐμ-
φερὲς, ὅπ' ἡσάντες, ποιδύνται ἐξ αὐτῶν ἄρτοις ὅπ' οἱ πύλιν· ἐστὶ δὲ καὶ ἡ ρίζα τῶν λα-
ποῦ τούτου ἐδαδία· καὶ ἐκλύσθ' ὅπ' ἐκείως ἐὼν στρογγύλον, μέγας κατὰ μέλην.

A Danaæ filii, quadratum ac palme-
to. circumdatum, ingenti sanè è
faxis vestibulo, stantibus desuper
duabus grandibus è lapide statuis.
In hoc ambitu est templum, & in
eo simulacrum Persei: què Ché-
mitæ memorant sibi apparere fre-
quenter è terra exeuntè, frequen-
ter intra templum. Eiusque san-
daliū quod gestabat, inueniri,
bicubitali magnitudine: quod
postquam apparuerit, exhuberare
omnem AEGyptū. Hæc quidē illi
ajunt. Faciunt autē Perseo Græ-
cane cōgymnicos ludos, per omne
certādī genus, propositis præmiis
tum pecorū, tum palliorū, tū pel-
lium. Percontantique mihi cur
eis solis cōsueuisset apparere Per-
seus, & cur in edendo gymnico
certamine ab AEGyptiis discrepa-
rent, aiebant Perseum ex ipsorum
ciuitate esse oriundum. Danaum
enim & Lynceū, qui essent Ché-
mitæ, nauigasse in Græciam: a
quibus originem gradatim ducē-
do, deueniebant ad Perseum. Hūc
in AEGyptum profectum eam ob
causam quam & Græci dicūt, gra-
tia afferendi ex Libya caput Gor-
gonis, venisse quoque ad ipsos, ac
cognatos omnes agnouisse. quos
postquam agnouisset, & nomen
Chemmis ex matre audisset, in
AEGyptum venisse, b & gymni-
cum certamen celebrari iussisse.
Hæc omnia opinantur AEGyptii
qui supra paludes incolunt.

a Quorum ge-
nealogiā descri-
bentes, deuen.

b Se igitur cer-
tamē gymnicum
ipsius iussu pera-
gere. Et hi quidē
sunt ritus Agy-
ptiorum qui sup.

Qui verò in paludibus, utitur
eisdē quibus ceteri AEGyptii mo-
ribus, cū in aliis tum in habē-
dis singulis vxoribus, quemadmo-
dum Græci. Cæterum ad vi-
dus facilitatem alia sunt eis exco-
gitata. Siquidem quum fluuius
plenus campos inundauit, in ipsa
aqua exoritur ingēs vis liliorum,
quæ Ioton AEGyptii vocant. Ea
vbi demessuerūt, ad solem exic-
cant: deinde quod medium loti
est, papaueri affimile, postquam
coxerunt, ex eo faciunt panes as-
fos. Est autē huius loti radix quo-
que esculēta, etiā suauitate præstā-
ti, orbiculata, mali magnitudine.

a Calyce adnafcente è radice, fimil.

b Conſeſcentes, abſorbent, & ex ea conc. Legendū enim αἰαλάπποι ex vet. cod. non ἀνακάμπποι, cum Vallæ, nec αἰαλάμποι, cum vulg. eſt.

c His capita ſiniſtram verſus at- trita apparēt: qui verò capiuntur dum remeant, dex- tram habent at- tritam. idque ob eam cauſam pat.

Sunt & alia lilia roſis ſimilia, & ipſa in flumine naſcentia: quorum fructus in alio: calice germinans è terrâ, ſimillimus ſpecie eſt fauo veſparum. In eo eſculēta quædam inſtat nuclei oliuæ coagmentata innaſcuntur, quæ & tenera comeduntur & arefacta. Iam verò byblum annuum vbi è paludibus excerpſerūt, ſuperiorem eius partem amputant, quā in aliud quiddam conuertunt: quod relictum eſt inferius, longitudine cubitali, id edunt pariter, ac venūdant. Eo ſiqui admodum ſuavi vti cupiūt, in luculento furno torrefactum ita comedunt. Sunt præterea ex eis, qui ſolūm piſcibus viſitant, quos vbi ceperunt, exenteratos ad ſolem deſiccant, exiccatifque deinde veſcuntur. In fluminibus nō ferè gignuntur piſces gregales: ſed nutriuntur in ſtagnis. qui hæc faciunt: Simulac inceſſit eis libido gignendi, gregatim in mare enant, ducibus maſculis genituram ſpargentibus, quam foemina^b cōſeſcentes, recuruando ſe ex ea cōcipiunt. Eædem vbi prægnantes in mari ſunt effictæ, remeant omnes rursus ad loca ſibi conſueta, non amplius eorūdem ductu, ſed foeminarum. Gregatim autem præcūtes, faciūt quemadmodum fecerant mares, oua fundentes inſtar milii parua, quæ mares veniētes deuorant. Sunt autem ea tanquam milii grana, piſces: quum ex illorum granorū reliquiis non deuoratis, ſed nutritis, piſces fiant. Ex his piſcibus qui capiūtur, dum in mare meant, his detrita dextra: quod ea de cauſa patiuntur, quod in mare dum tendunt, à ſiniſtra terram legūt: rursus eadem via reuertentes, incurſant atque offeſſant contingēdo terram plerunque, ne itinere aberrant propter aquæ decurſum. Nilo incipiente augeſcere, in primis deprefſa loca terræ & lacunæ fluuiio proximæ impleri incipiunt. Confeſſimque redundante à flumine aqua, hæc plena fiunt, & continuo cuncta piſciculis minutis

A ἔτι δὲ καὶ ἄλλα κρίνεα ῥόδοις ἐμφορέα, ἐν τῷ ποταμῷ γινόμενα· καὶ ταῦτα· ὅτε ὠκὸς κερπὸς ἐν ἀλγῇ καὶ λυγρῇ παρὰ φύσιν ἐκ τῆς ρίζης γίγνεται· κηλὶ σφραγισθὴν ἰδίῳ ὁμοίωτατον. ἐν τούτῳ τρωκτὰ ὅσων τε πυρλῶν ἐλαφὺς ἐκκίναται σιγῇ. τρώγεται δὲ καὶ ἅπαντα ταῦτα καὶ αὐτὰ. πλεὺ δὲ βυβλάων πλεὺ ἐπέτειον γινόμενον, ἐπεὶ αἰαλαπποῖσι ἐκ τῆς ἐλέων, τὰ μὲν αὖ αὐτῆς ἀποτάρμοντες, ἐς ἄλλο τι τρώγεται· ὁ δὲ καὶ τὸ λελημμένον ὅσων τε ὅτι πῆχυν, τρώγεται, καὶ πωλείοι. οἱ δὲ αὖ καὶ κέρτα βούλωνται χρῆσθαι τῇ βυβλῷ χρᾶσθαι, ἐν κηλῇ νῶν παρὰ φανεί πνίξαντες, οὕτως τρώγεται. οἱ δὲ πινες αὐτῶν ζῶσι ἀπὸ τῆς ἰχθύων μύων. ὅτε ἐπεὶ λαβῶσι, καὶ ὀξέλωσι πλεὺ κοιλίσιν, αὐαίνουσι πρὸς ἥλιον, καὶ ἐπειτα αὐοὺς ἐόντας σιτέονται. ὁ δὲ ἰχθύες οἱ ἀγελαῖοι ἐν μὲν τοῖσι ποταμοῖσι οὐ μάλα γίνονται· περὶ φόρμους δὲ ἐν τῇσι λίμναισι, τοιάδε ποιεῖουσιν· ἐπεὶ σφραγισθὴν οἰστρος κύσκεισθαι, ἀγεληδὸν ἐκ πλώουσι ἐς πλεὺ θάλασσαν· ἡγέονται δὲ οἱ ἔρσενες, ἀπορράινοντες τῷ θορυβῷ· αἱ δὲ, ἐπὶ μὲν ἀνακαταπίουσι, καὶ ὅτε αὐτὲ κύσκεισθαι· ἐπεὶ δὲ πλήρεις γίνονται ἐν τῇ θάλασσῃ, αἰαπλώοι οἱ πίσω ἐς ἥλα τὰ ἐωυτῶν ἐκαστοί. ἡγέονται μὲν τοὶ γε σὺν ἐπὶ οἱ αὐτοί, ἀλλὰ τῇ θηλεῶν γίγνεται ἡ ἡγεμονία· ἡ γὰρ μὲν δὲ ἀγεληδὸν, ποιδῶσι οἷον παρὰ ποιεῖν οἱ ἔρσενες. D τῇ γὰρ ὡς ἀπὸ ἀπορράινουσι κατ' ὀλίγους τῇ κέγχρων· ὁ δὲ ἔρσενες καταπίνουσι ἐρχόμενοι. εἰσὶ δὲ οἱ κέγχροι οὗτοι, ἰχθύες. ἐκ δὲ τῆς παρὰ γινόμενων καὶ μὴ καταπινομένων κέγχρων οἱ περὶ φόρμους, ἰχθύες γίνονται· οἱ δὲ αὖ αὐτῶν αἰαλοὶ ἐκ πλώοντες ἐς θάλασσαν, φαίνονται τετραμμένοι τὰ ἐπὶ ὀρίσιν τῇ κεφαλῇ· οἱ δὲ αὖ οἱ πίσω ἀναπλώοντες, τὰ ἐπὶ δόξια τετρίφαται. πύχρως δὲ ταῦτα παρὰ τῷ ὅδε· ἐχόμενοι τῆς γῆς, ἐπὶ ὀρίσιν καταπλώουσι ἐς θάλασσαν· καὶ αἰαπλώοντες οἱ πίσω, τῆς αὐτῆς αἰτέονται ἐγγεμίπορμους, καὶ φαίνονται ὡς μάλισσα, ἵνα δὴ μὴ ἀμύρποιεν τῆς ὁδοῦ παρὰ τῆς ποταμοῦ καὶ αὐτῆς τε πλέα γίγνεται ταῦτα, καὶ παρὰ χρῆμα ἰχθύων σμικρῶν

78

πλήματα πόδα. ἔχον δὲ εἰς αὐτὸς
 γίνεσθαι, ἐγὼ μοι δοκέω κατὰ φύσιν τῆτο. τὸ
 παρτέρου ἔτος ἔπειτ' ἀπὸ λίπης ὁ Νεῖλος
 ὁ ἰχθύες ἐκτεκόντες ὡς ἐς τὴν ἰχθυή, ἀ-
 μα τῷ ἔρατῳ ὕδατι, ἀπαλλάσσονται. ἔ-
 πειτ' δὲ πάλιν ὕδατος ἔχοντος πάλιν ἐπέλ-
 θη δὲ ὕδατος, ἐκ τῆς ὡς τοῦτων πρῶτα ἰχ-
 θύνονται οἱ ἰχθύες οὗτοι. καὶ πάλιν τῆς ἰ-
 χθύων οὕτω ἔχει. ἀλείφατι δὲ χρέωνται
 Αἰγυπτιῶν οἱ πάλιν τὰ ἔλαια οἰκέοντες, ἀπὸ
 τῆς σιλικυπριῶν τῆς καρπῶν, ὅ καλεῖται
 μὲν Αἰγυπτιῶν κίκι. ποιεῖσι δὲ ὡς πα-
 ρὰ τῆς χεῖλεα τῶν τε ποταμῶν καὶ τῆς
 λιμνῶν ἀπὸ τοῦ πάλιν σιλικυπρία ταῦ-
 τα. τὰ γὰρ ἐν Ἑλλήσποντο αὐτὰματα ἀγρία
 φύεται, ταῦτα ἐν τῇ Αἰγυπτίᾳ ἀπὸ τοῦ
 να, καρπὸν φέρει πολλὸν μὲν, δυσώδεια
 δὲ τῶν ἐπὶ σιλικυπριῶν, οἱ μὲν, ἔχοντες
 τες, ἀπὸ τοῦ οἱ δὲ ἐκ φρύγαντες ἀπέχου-
 σι, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ αὐτῶν σιλικυπρία. ἔστι
 δὲ πῶν, καὶ ὡς ἐν τῇ ἑλλάδι τῶν λυχνῶ
 παρθενίς. ὁ δὲ μὲν δὲ βαρέα πρὸς χεῖρα.
 παρθενίς τῶν κώνωπας ἀφ' ὧν ἐόντες τὰ δὲ
 σφι ὅτι μεμνησθῆναι. ὅτι μὲν τὰ αἶμα τῶν
 ἑλλέων οἰκέοντες οἱ πύργου ὡφελέουσι, ἐς οἷς
 ἀναβαίνοντες, κοιμούνται. οἱ γὰρ κώνωπες ὑ-
 πὸ τῆς αἵμας ὅς οἱ οἱ τε εἰς ὑποδὲ πέτε-
 ῖς. τοῖσι δὲ πάλιν τὰ ἔλαια οἰκέουσι τὰ δὲ αὐτῶν
 τῶν πύργων ἄλλα μεμνησθῆναι. πᾶς αἷρ
 αὐτῶν ἀμφὶ βληστρον ἔκτεται, τῶν τῆς ἡ-
 μέρης μὲν ἰχθύος ἀγρία, πάλιν δὲ ἰχθυή αὐ-
 τῶν χρεῖται ἐν τῇ αἵμα παύεται κοίτη. πάλιν
 ταῦτα ἰχθυή δὲ ἀμφὶ βληστρον. καὶ ἔπειτα
 ἐν δὲ ὑπὸ αὐτῶν, κατὰ τοῦ. ὁ δὲ κώνωπας,
 ὡς μὲν ἐν ἰματίᾳ ἐλὶξ ἀμφοῖς βύθη, ἡ σιν-
 δονι, ὅς τῶν δάκρυσι. ὅς δὲ τῶν δικτύων
 ὅς δὲ πειρώται δρῶν. τὰ δὲ δὴ πλοῖα σφι
 τοῖσι φορτηγέουσι, ἔστι ἐκ τῆς ἀχρῆς πει-
 ρῆς, τῆς ἡ μορφή μὲν ὅτι ὁμοίη ἐκ Κυ-
 ρηνάει λωτῶ. ὅ δὲ δάκρυον, καμμι ὅτι ἐκ
 ταῦτης ὡς τῆς ἀχρῆς κατὰ τοῦ. ὅς δὲ
 ὅσον τε διπλή, πλινθίδων συνπληθύνου-
 πη μὲν οἱ. ὅσον τοῖον δὲ. πάλιν γὰρ μορφοῖς
 πυκνοῖς καὶ μακροῖς πάλιν τοῖσι διπλή-
 ρα ὅς. ἔπειτα δὲ ὅσον τῶν ναυπη-
 γῶνται, ζυγὰ ὅτι πολλὰς τείνουσι αὐτῶν.
 νομεῖσι δὲ ὅσον χρέωνται ὅσον δὲ ταῖς ἀρμονίαις ἐν ὡς ἐπὶ ταῖς τῆς βύβλας.

oppletur. Vnde autē verisimile sit
 eos gigni, hoc mihi videor causā
 intelligere, quod superiore anno post-
 quam Nilus abscessit, pisces qui o-
 va in ceno pepererant, unā cum
 postremis abeunt aquis: circum-
 do rursus anno, ubi aqua resta-
 gnauit, protinus ex his ouis gignū-
 tur pisces. Et ad pisces quidē quod
 attinet, ita se res habet. Porro
 Aegyptii qui palustria accolunt,
 vnguento vtuntur ex fructu silli-
 cypriorum, quod appellant AE-
 gyptii kiki, hunc in modū con-
 ficientes. Sillicypria hæc, quæ a-
 pud Græcos vltro nascuntur, ad
 oras fluminum stagnorumque se-
 runt, multum quidem fructum
 ferentia, sed graecolentem. Hunc
 vbi collegerunt, alii contusum, ad
 ignem, alii in sartagine coquunt,
 & quod ex eo defluit excipiunt,
 pingue quiddam, & non minus
 ad lucernas idoneum quā oleū,
 sed graecolētiam exhibens. Sunt
 autem aduersus culices, quorum
 magna vis est, hæc ab eis excogi-
 tata. Illos quidem qui supra palu-
 des incolunt, iuuant turres quas
 dormituri ascendunt. nam culi-
 ces ventus prohibet in altum vo-
 lare. At qui intra paludes habitāt,
 alia turrium vice sunt machinati,
 hæc videlicet: Singuli sua habent
 retia, quibus per diem pisces ca-
 piunt, eisdem noctu vtuntur cu-
 bili in quo requiescunt. Circūda-
 tis illis, deinde operiti somnū ca-
 piunt. qui si in vestimento inuo-
 luti aut in sindone dormirent, eos
 per ipsa indumenta culices mor-
 derent: per retia verò ne tantulū
 quidem mordere conantur. Nau-
 es eorum onerariæ sunt factæ ἐκ
 spina, cuius figura simillima est lo-
 to Cyrenæo, & cuius lacryma gū-
 mi est. Ex hac spina ligna conci-
 dunt, quæ magnitudine bicubita-
 li, tanquam lateritio opere com-
 ponunt, hunc in modum compin-
 gentes: Ligno cubitali circum-
 dens ac longos stipites appen-
 dunt: vbi hunc in modum com-
 pegerunt, desuper frequentia trā-
 stra extendunt. Commissuris
 nequaquam vtuntur, sed intror-
 sum compages byblo innedunt.

a Vulgo vicinū esse existimantur.

b Noctē verò sic vtuntur, Cubile in quo quiescunt, reti circumdant, deinde op. Et le- gantur οὕτω, non αὐτῶν.

c Nauigia eorū oneraria sunt facta ἐκ sp.

d In formā lateris comp. hunc in m. compingētes, Cuneis frequentibus & lōgis circumnectunt bicubitalia ligna. Vbi hunc in m. e Curuatis autē ingyrum lignis non vt.

¶ Vnum faciūt, Gubernaculum * scitè faciunt, &
hoc per carinā transīt. Malo quo-

b Cratis.

c Ex arúdinum,
refegminibus cō-
futa, *vel contexta,*
& lapis perfora-
tus, duorū. f. *¶*

d Cratem.

e Cratis itaque
imp.

f Memphin ver-
sus nauigati, iuxta
ipſas pyramidas
eſt curſus, *ideſt*
temetur, Vel diri-
gitur. at ne hic
quidem eſt *inm*,
ſed eſt *alms* iuxta
ac.

g Sed fieri potest
vt aliquis alius
Archāder fuerit:
non tamen Ægy-
ptium est hoc no-
men.

MENEM, qui primus apud
Ægyptū regnavit, aiebant sacer-

ΤΟ Ν ΜΗΝΑ ὡς πρὸ βασιλεύοντα Αἰγυπτίου, ὁ ἱεὺς ἔλεγει

A πηδάλιον δὲ ἐν ποιοῦνται, καὶ τὸτο Διὰ τῆς
 ὅπως Διαβαίνεται. ἰστὼ δὲ ἀκρωτίνῳ χρέ-
 ωνται, ἰστοῖσι ἢ βυβλίνοισι. Ταῦτα τὰ πλοῖα
 ἀνὰ μὲν τὸν ποταμὸν οὐ διώαται πλέειν,
 ὡς μὴ λαμπαρὸς ἀνέμος ἐπέχῃ ἐκ γῆς δὲ
 πρὸς ἄλκεται. καὶ ῥοόν δὲ κομίζεται ὧδε· ἐστὶ
 ἐκ μινεικῆς πεποιημένη θύρη, κατερράμ-
 μενη ῥίπτει καὶ λαμῶν, καὶ λίθος τετραμήριος
 διαλαμπρὸς μάλιστ' ἀκροβατῶν. Τούτων τὴν
 μὲν θύρην δεδεμένην καὶ λαμῶν ἐμπαρεσθεῖς
 B πλοίου ἀπὸ ἐπιφέρεται, καὶ δὲ λίθον ἀλ-
 λὰ καὶ λαμῶν ὅπασθε· ἡ μὲν δὲ θύρη, ἣ ῥοὸν ἐμ-
 πίπτοντος, χωρὲς ὁχέως, καὶ ἔλκει τὴν βα-
 ρύν (τὸτο γὰρ δὴ οὐκ ὀνόμαζ' ἐστὶ τοῖσι πλοίοις
 τούτοις) ὁ δὲ λίθος ὅπασθε· ἐπελκόμενος, καὶ
 ἑὸν ἐκ βυαυῶν, καπιθύνει τὸν πλόον. ἐστὶ δὲ
 σφι τὰ πλοῖα ταῦτα πληθεῖ πολλὰ, καὶ ἀ-
 γένια πολλὰς χιλιάδας τ' ἀνθρώπων. ἐπεὶ αὖ
 δ' ἐπέλθῃ ὁ Νεῖλος τὴν χώραν, αἱ πόλεις
 μουῦα φαίνονται ὑπερέχουσαι, μάλιστ' ἀκρο-
 C ἐμπερέεες τῆσι ἐκ τῶν Αἰγυπτίων ἐλπομένη-
 σοι. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τῆς Αἰγύπτου, πελα-
 γος γίνεται· αἱ δὲ πόλεις μουῦα ὑπερέχου-
 σι. πορθμεύονται ὧν, ἐπεὶ αὖ τὸ γῆνται, οὐκ
 ἐπὶ καὶ τὰ ῥέε, ἔθρα τῶ ποταμοῦ, ἀλλὰ Διὰ
 μέσου τῶ πεδίου. ἐς μὲν γὰρ Μέμφιν ἐκ
 Ναυκρατίος αἰσπλώνοντι, καὶ αὐτὰς τὰς
 πυραμίδας γίνεται ὁ πλόος. ἐστὶ δὲ ἐκ τῶ
 D ὧν αὐτὰς τῶ οὐκ ἐστὶ τῶ Δέλτα, καὶ τῶ
 Κερκασωρὶ πόλιν. ἐς δὲ Ναυκρατίαν ἀπὸ
 θαλάσσης καὶ Κανώου Διὰ πεδίου πλέων,
 ἥδε καὶ Ἀνθυλλὰ τε πόλιν, καὶ τὴν Ἀρ-
 χιδόρην καλεῖται. Τούτων δὲ ἡ μὲν Ἀν-
 θυλλα, εὐδοκίμη πόλις, ἐς ὑποδή-
 ματα ἐξαιρετὸς δίδεται τῶ αἰεὶ βασιλεύον-
 τος Αἰγυπτίου τῇ γυναικί. τὸτο δὲ γίνεται
 ἐξ ὅσων ὑποπέρσονται ἐστὶ Αἰγύπτιος. ἡ δὲ
 E ἑτέρα πόλις δοκέει μοι ὅτι οὐκ ἔχειν ἀπὸ
 τῶ Δαναοῦ, γαμβροῦ Ἀρχιδόρου ἔστι Φθίς,
 τῶ Ἀχαιοῦ καλεῖται γὰρ δὲ Ἀρχιδόρος πό-
 λις. εἴη δὲ αὐτὴ καὶ ἄλλος τις Ἀρχιδόρος· οὐ
 μὲντοι γὰρ Αἰγύπτιον τὸ οὐκ ὀνόμαζ' ἐστὶ μὲν
 τούτου, ὅψις τε ἐμοί, καὶ γυνή, καὶ ἰστορία ταῦ-
 τα λέγουσ' ἐστὶ τὸ ὅτι ἀπὸ τῶδε, Αἰγυπτίους
 ἔρχομαι λόγους ἐρεῖν, καὶ ἡκούσθαι. παρσέεται
 δὲ τοὶ καὶ αὐτοὶ τί καὶ τῆς ἐμῆς ὀψιος.

ಪ್ರತಿಭಾವಾನ್ವಿತರು

24' Ελ. πόμε-
105

२४. २४. २४.

79

τῶτον μὲν ἀπογεφυρώσαι πλὴν Μέμφιν. ὅτε γὰρ ποταμὸν πρὸς τὴν ῥέαν ὅθεν ὁ ὄρος τὸ Ὑάμμιον πρὸς Λιβύης· τὸν δὲ Μελῶα ἀνωθεν, ὅτε τὴν ἐκ τῶν σαδείων ἀπὸ Μέμφιος, τὸν πρὸς μεσαμβείης ἀγκῶνα πρὸς ὠσάματα, ὅτε μὲν ἀρχαῖον ῥέεθρον ἀποξηραίναι, ὅτε δὲ ποταμὸν ὁχετεύσαι, τὸ μέσον τῆς οὐρέων ῥέαν. ἔτι δὲ καὶ νῦν ὑπὸ Γερσέων ὁ ἀγκῶν ὅθεν τῆς Νείλου ὅς ἀσφραγμένος ῥέει, ἐν φυλακῇσι μεγάλοι ἐχέται, φρασσόμενος ἀνὰ πρὸς ἔτος. εἰ γὰρ ἐθέλῃσι ῥήξας ὑποφλέναι ὁ ποταμὸς ταύτη, κίνδυνος πάση Μέμφι κατακλυδιῶν ὅστις δὲ τῇ Μηρί τούτῳ τὰς πρὸς τὴν ἡμοδύα βασιλείῃ χέρσονται γεγενῆσθαι ὁ ἀσφραγμένος, τῶτον μὲν, ἐν αὐτῇ πόλει κτίσαι ταύτην, ἥτις νῦν Μέμφις καλεῖται. ἐστὶ γὰρ καὶ ἡ Μέμφις ἐν τῇ σείνῃ τῆς Αἰγύπτου· ἐξωθεν δὲ αὐτῆς πρὸς βορρῆα λίμνη ἐκ τῆς ποταμοῦ πρὸς βορρῆα τε καὶ ἐσπερίῳ. ὅτε γὰρ πρὸς τὴν ἡμῶν αὐτὸς ὁ Νεῖλος ἀπέρχεται. τῶτον δὲ, τῆς Ἡφαιστοῦ ὅτε ἰδρὺς αὐτῆς ἐν αὐτῇ, ἐὼν μέγα τε καὶ ἀξιαπηγητότατον. μετὰ δὲ τῶτον, κατέλεγον οἱ ῥέες ἐκ βύβλου, ἡμῶν βασιλέων τελευκῶν τε καὶ τελεκῶντα οὐνόματα. ἐν ποταύτῃσι ἡμεῖσι αἱ δευτέραι, ὅτε καὶ δεκά μὲν Αἰθίοπες ἦσαν, μὴ δὲ γυνὴ ὅτι χωρὶν. ὅτε δὲ ἄλλοι, ἄνδρες Αἰγύπτιοι. τῇ δὲ γυναικὶ οὐνομα ἰὺ, ἥτις ἐβασίλευσε πρὸς τῇ Βαβυλωνίῃ, ΝΙΤΟΚΡΙΣ. πλὴν ἔλεγον ἡμῶν ἀδελφεῶν, ὅτε Αἰγύπτιοι βασιλεύοντα σφῶν ἀπέκτειναν· ἀποκτείναντες δὲ, οὕτως ἐκείνη ἀπέδωκε τὴν βασιλείαν. τούτῳ ἡμῶν ἀδελφῶν, πολλοὺς Αἰγύπτίων ἀφαιρῶν δόλω. ποίησάμεν γὰρ μιν οἶκημα πρὸς ἡμῶν, ὑπόγειον, καὶ οὕτως τὰς λέγων, νόσφι δὲ ἄλλα μηχανάσθαι. καλέουσαν δὲ μιν Αἰγύπτίων τὰς μάλιστα μεταπίους τῆς φόνου ἥδε. πολλοὺς ἐστῆν· δαηνυμένοι δὲ, ἐπείναν τὸν ποταμὸν δι' αὐλῶν κρυπτοῦ μεγάλου. ταύτης μὲν περὶ ποταύτῃς ἔλεγον. πλὴν ὅτι αὐτὴν μὲν, ὡς τοῦτο ὁξέρχασθαι, ῥίψαι ἐς οἶκημα ἀποδοῦναι, ὅπως ἀπὸ μέρους ἡγήται. τῇ δὲ ἡμῶν βασιλέων, οὐ γὰρ ἔλεγον ὁδομήν ἐργῶν ἀπὸ δεξιῆς καὶ ὁδοῦ ἐξ ἀμφοτέρων, πλὴν ἐνός ὃ ἐξ αὐτοῦ αὐτῇ ΜΟΙΡΙΟΣ.

A dotes * iunxisse pontibus Nilum ad Memphin. nam cum, Libyam versus, totum præterlabi montem Pflammium : & supra Memphin centum circiter stadia meridiem versus aggesta humo ad anfractum fluminis arefecisse pristinum alucum. ita flumen facto aluco per medium montium fluere. Adeo nunc quoque sub Persis iste anfractus Nili qui coercitus fluit, magnis præfidiis custoditur, quotannis obseptus aggeribus. B Quos si refringens flumen velit ea parte reducere, omnis Memphis adibit periculum ne aquis operiatur. Ab hoc Mene, qui primus extitit rex, ^b i. vnde fluit amnis effectum terrestris, ibique ab eodem urbem hanc condita quæ nunc Memphis appellatur (est enim Mephisin angustiis Aegypti sita) & exterius aquilonem versus & vespertinum, ex flumine effusum esse stagnum, (nam ab auro-ra ipse Nilus coercet) & ab eodem in ea vrbe extructum hoc templum Vulcanitum magnum tum memoratu dignissimum. Post hunc recēbant ἐ libro sacerdotes nominatim alios trecentos ac triginta reges. In quibus tot ætatibus hominum, decem & octo fuissent Aethiopes, & vna mulier alienigena: cæteri, viri Aegyptii. Mulieri quæ regnavit, fuit nomen idem quod reginæ Babylonicæ, NITOCRIS. Quam dicebāt ultam fuisse fratrem, ab Aegyptiis, apud quos regnabat, interemptū: quum eo interempto, regnum ad hanc detulissent. Ultam autē fratrem, multis Aegyptiorum dolo absumptis. ^c Nam extruxisse eam permagnum ædificium subterraneum, per causam quidem noui operis, animo autem aliud agita- tem: & conuocatis ad conuiuium multis, quos præcipuè nouerat fraternæ cædis autores fuisse, per occulum quendam specum im-misisse flumen discumbentibus. Hæc demum de illa referebant, præterquā quòd, ubi hoc fecisset ^d cōspersisse eā multo cinere ædificiū, quo impunita esset. Aliorum autē regū nullum referebant clarū opus editū, nisi vnus, qui postremus horū extitit, MOERIS.

a Aggestisse Mē-
phin. flumiū enim
totum præterla-
bi solitum montē
fabulosum Libyā
versus: Menem
autem supra sta-
dia circiter centū
à Memphi, sinu
qui meridiē ver-
sus ferebatur ob-
structo, aref. pr.

b Quum ea pars
à qua fluium ar-
cuerat, continens
facta esset, vel ter-
restris, ibi ab e.

c Nam quū do-
mum conderet,
specum subterra-
neū & eum qui-
dem valde longū
excavasse, ut ipsa
quidem dicebat,
mente autē aliud
machinatum esse,
& conuoc. *Ule-
gatur κατωῦ, καὶ
καὶ τοῦ.*

d Se se coniec-
set in domum ci-
nere plenā, quò
imp.

28 ἀμμιον

28 βύβλου,

28 καλέουσαν

Hunc enim ædificasse memoratu digna Vulcani vestibula, ad ventum aquilonem vergentia: & stagnum effodisse, cuius quot sint in ambitu stadia, posterius aperiam: & pyramides in ea extruxisse, de quarum magnitudine simul cum ipsius lacu mentionem faciā. Hūc itaque tantum operum edidisse: alios autem nihil prorsus.

Quos ego prætergressus, eius qui his successit, nomine ΣΕΣΟΣΤΡΙΣ, mentionē habeo. Istū dicebant sacerdotes, * primū longis nauibus ex Arabico sinu profectum, rubri maris accolas in suam potestatem redegissee: progressūque longius, venisse in mare iam vadosum, & proinde non nauigabile. Illinc ubi retro se ad AEGYPTUM recepisset, secundum sacerdotum cōmemorationem, coactis ingenti exercitu per continentem perrexisse: omnesque gentes, ut in quaque incidebat, subegisse. Et quascūque earū nanciscēbatur feroces & vehementer studiosas libertatis, in earum regionibus cippos statuebat, inscriptos literis sui nominis & patriæ, & quæ referrēt ipsum illos vi subegisse: quarum verò vrbes nullo prælio nullōque negotio cepisset, his cippis inscripsit tum eandem literas quas scripserat eis gentibus quæ viriles extiterant, tum muliebria genitalia: planū facere volens, illos haudquaquam viriles extitisse. Hac faciēdo peragrabat continentem, donec ex Asia in Europā trāsgressus, Scythas subegit & Thrāces: ad quos vsque & non ulterius mihi videtur AEGYPTIUS exercitus peruenisse, quoniā in istorum terra tituli, non ultra, positi apparent. Hinc digressus retro abiit, & posteaquam ad Phasin subsedit, ^b quid deinceps, non habeo quod dicā, an ipse rex Scythris, diuiso suo exercitu, aliquātulum copiarum reliquerit ad eā regionē incolendā, an aliqui militū pertæsi peregrinationis, circa fluuiū Phasin subsisterint. Nam Colchi videntur AEGYPTII esse: φ

a Hunc locū Budæus sic vertit, Primum omnium regum longis nauibus Arabicum sinum præteruectum, & populos rubri maris accolas in potestatem suā redegissee: indeque retro iisdē vestigiis reuersum, & coactis in gentibus copiis trāsgressum in continentem in fesso exercitu obuias ubique gentes subegisse: Quascūque autem erat nactus gentes strenuas, & pro libertate tuenda acriter ac percupidē dimicantes, per horum ille regiones stellas, id est, cippos lapideos, statuebat, literis significantes ipsius regis nomen & patriā, & ut copiis eos propriis ac viribus subegerat. Quorū verò vrbes nullo negotio aut incruento certamine cepisset, apud hos itidem ut apud illos qui strenuitatis specimen ediderant, cippos quoque statuebat, atque eo amplius muliebria genitalia adsculpebat, significare volens eos ignauos esse.

Bud.

b Deinceps pro comperto dicere non possum an ipse.

α τῶτον δὲ ἀποδέξασθαι μνημόσυνα, τοῦ Ἡφαιστου τὰ πρὸς βορέην αἴεμον τετραμμένα πρὸς πύλας, λίμνῳ τε ὀρύξαι τῆς ἡφαιστίδος ὅσων ἐστὶ σταδίων ὑπερον δὴλώσω. πυραμίδας τε ἐν αὐτῇ οἰκισθῆσαι, τῇ δὲ μεγάλῃ περὶ, ὁμοῦ αὐτῇ τῇ λίμνῃ ἐπιμνήσκει. τῶτον μὲν ποσάυτᾳ ἀποδέξασθαι, τῇ δὲ ἄλλων ὁδὸν ἐπὶ.

Παραμειψάμενος ὦν τοῦτοις, τὸ ἐπὶ τοῦτοις ἡρμοδίου βασιλείας, τῷ οὐνόματι ἐν ΣΕΣΟΣΤΡΙΣ, τοῦτου μνήμην ποιήσας, τὸ ἔλεγον οἱ ἱερεῖς παρῶν μὲν πλείοις μακροῖς ὀρμηθέντα ἐκ τῆς Ἀραβίου κόλπου, ὅθεν πρὸς Ἐρυθρῷ θαλάσῳ καταπικνυμένους κατασφραγεῖσθαι. ἐς δὲ πλεόντᾳ μιν πρὸς, ἀπικέσθαι ἐς θαλάσσοισιν, μηκέτι πλωτῶν ἀπὸ βραχέων. ἐνθεὸς δὲ, ὅπισθεν ἀπικέσθαι ἐς Αἴγυπτον, καὶ τῇ ἱερών τινα φαίν, γραπῶν πολλῶν τῇ λαβῶν ἡλαυνε δὲ τῆς ἡπείρου, παρὸς ἔθνος δὲ ἐμποδῶν κατασφραγίσμενος. ὅτε οἱ μὲν νῦν αὐτῶν ἀλκίμοις ἐνετύγχανε, καὶ δὲ νῶς γλιγνυμένοις πρὸς τῆς ἐλευθερίας, τοῦτοις μὲν ἐλάσας αἴση ἐς τὰς χώρας, ἀπὸ γραμματέων λεγούσας, ὅ, τε ἐαυτοῦ οὐνόμα, καὶ τῆς πατρίδος, καὶ ὡς διωάμει τῇ ἐαυτοῦ κατασφραγίσθαι σφραγῆς. ὅτε δὲ ἀμαχητὶ δὲ ὡς πετέως πρὸς λαβῆς τὰς πόλεις, τοῦτοις δὲ ἐνέγραφε ἐν τῇσι ἐλήσας καὶ ταῦτα καὶ τοῖσι ἀνδρῆσιν τῇ ἐθνεῶν ἡρμοδίοις, καὶ δὴ καὶ αἰδοῖα γυναικὸς παρὰ σφραγίσθαι, δὴ λαβούμενος ποτέν, ὡς ἡ ἀνδράλκιδες, ταῦτα δὴ ποτέν, διεξήει τινα ἡπείρου.

δ ἐς δὲ ἐκ τῆς Αἰθίως ἐς τινα Εὐρώπην ἀφῆλθας, ποῖς τε Σκυθίας κατασφραγίσθαι καὶ τοῖς Θρήκας, ἐς τοῦτοις δὲ μοι δοκέει καὶ οὐ παρὸς ταῦτα ἀπικέσθαι ὁ Αἴγυπτιος γρατὸς. ἐν μὲν γὰρ τῇ τοῦτοις χώρῃ φαίνονται σταθίσαι αἱ ἐλήσας. δὲ δὲ πρὸς τῶν τοῦτων, οὐκέτι. ἐνθεὸς δὲ ἐπὶ σφραγίσθαι, ὅπισθεν, ἡίε, καὶ ἐπὶ τῇ ἐλμέτῳ ἐπὶ φάσι ποταμῷ, οὐκ ἔχω δὲ ἐνθεὸς ἀπὸ τῆς εἰπεῖν εἶτε αὐτὸς ὁ βασιλεὺς Σέσωστρις ἀποδασάμενος τῆς ἐαυτοῦ γρᾶφῆς μόλις ὅσον δὴ, αὐτὸς κατέλιπε τῆς χώρας οἰκήτορας, εἶτε τῇ πένες γραπῶν ἐν τῇ πλῇ αὐτῇ ἀνδραδέντες, πρὸς

φάσιν ποταμὸν κατέμειναι. φαίνονται μὲν γὰρ ὄντες ὁ Κόλχοι Αἴγυπτιος νοή-

παρ' αὐτῶν, ἢ ἀκούσαι δὴ μὲν, λέ-
 γω. ὥς δέ μοι ἐν φρονίδι ἐχέτο, ἠέ μιν
 ἀμφοτέρους ἔμαλλον οἱ Κόλχοι ἐμεμνεί-
 ατο τῶν Αἰγυπίων, ἢ οἱ Αἰγύπιοι τῶν Κόλ-
 χων. νομίζοντι ἔφασκεν Αἰγύπιοι τῆς
 Σεσωστρίδος γραπτῆς ἐστὶ τῶν Κόλχων. αὐτὸς
 δὲ εἶκασα τῇδε, καὶ ὅτι μετὰ χροῖες εἰσι καὶ
 οὐλόπειρες. καὶ τὸ μὲν ἐς ὅσον αἰήκει·
 εἰσι γὰρ καὶ ἑτέροι ποιοῦτοι. ἀλλὰ ποῖσι δὴ
 μάλλον, ὅτι μοῦνοι πόρτων αἰθρώπων Κόλ-
 χοι, καὶ Αἰγύπιοι καὶ Αἰθίοπες περὶ τα-
 μνονταί· ἀπ' ἑρχῆς τὰ αἰδοῖα. Φοίνικες δέ,
 καὶ Σύριοι οἱ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, καὶ αὐτοὶ ὁ-
 μολογέουσι πρὸς Αἰγυπίων μεμαθημέναι·
 Σύριοι δὲ οἱ περὶ Θερμόδοντα καὶ Παρθέ-
 νιον ποταμὸν, καὶ Μάκρωνες οἱ τούτοις ἀνυ-
 γαίτονες ὄντες, ἀπὸ Κόλχων φασὶ νεωστὶ
 μεμαθημέναι· οὗτοι γάρ εἰσι οἱ περὶ ταμνὸ-
 μνους αἰθρώπων μοῦνοι· καὶ οὗτοι Αἰγυ-
 πίοι φαίνονται ποιδύντες καὶ ταῦτα. αὐ-
 τῶν δὲ Αἰγυπίων καὶ Αἰθίοπων οὐκ ἔχω
 εἰπεῖν ὅς τε οἱ περὶ τῶν ἑτέρων ὀξέμενον.
 Ἑρχαῖον γὰρ δὴ τι φαίνεται ἔόν· ὥς δὲ ὅτι-
 μος γὰρ Αἰγύπῳ ὀξέμενον, μέγα μοι
 καὶ τὸδε μὲν τὺρον γίνεται· Φοινίκων ὅς τε
 τῇ Ἑλλάδι ὅτι μίσηται, οὐκέτι Αἰγυ-
 πίοις μιμνέονται καὶ τὰ αἰδοῖα, ἀλλὰ τῶν ἐ-
 πιγνομένων οὐ περὶ ταμνοῖσι τὰ αἰδοῖα.
 Φέρε δὴ καὶ ἄλλο εἶπω περὶ τῶν Κόλχων,
 ὥς Αἰγυπίοις πορος φερέες εἰσὶ. λῖνον μοῦ-
 νοι οὗτοι τε καὶ Αἰγύπιοι ἐργάζονται καὶ
 ταῦτα. καὶ ἡ ζῶν πᾶσα καὶ ἡ γλώσσα ἐμφε-
 ρῆς ὅσῃ ἄλλοι οἱ. λῖνον δὲ τὸ μὲν Κόλχ-
 χόν, ἀπὸ Ἑλλήνων Σαρδονικὸν κέκληται·
 τὸ μὲντοι ἀπ' Αἰγύπτου ἀπικνέμενον, κα-
 λέεται Αἰγύπτιον. αἱ δὲ σῆλαι, τὰς ἰσὰς καὶ
 χροῖας ὁ Αἰγύπτου βασιλεὺς Σεσωστρίς, αἱ
 μὲν πλῆνες οὐκέτι φαίνονται περὶ ταῦτα· ἐν
 δὲ τῇ Παλαιστίνῃ Σύριον αὐτὸς ὠρεον ἔδασα,
 καὶ τὰ χρᾶμματα τὰ εἰρημνία ἐνέοντα, καὶ
 γαυρὰ καὶ ὀκρά· εἰσὶ δὲ καὶ περὶ Ἰωνίῳ δύο
 τύποι· ἐν πέτρῃσι ἐγκυκαλῆμένοι τούτου ὁ
 ἄνδρὸς, τῇ τε ἐν τῇς Εὐφρατῆς ἐς Φώκαιαν
 κατέρχεται, καὶ τῇ ἐν Σαρδίων ἐς Σμύρ-
 νην. ἐκατέρωθεν δὲ αἰὲρ ἐγγεγλυπται, μέ-
 γατος πέμπτης σπηλαμῆς, τῇ μὲν δεξιῇ χε-
 ρὶ

A ipse prius notū quàm ex aliis au-
 ditum refero. Cuius rei quū mihi
 cupido incessisset ut utroque per-
 cōtaret, magis Colchi reminisce-
 bantur AEgyptiorum, quàm AE-
 gyptii Colchorum. Dicebant au-
 tem AEgyptii se opinari Colchos
 ē Sesostris esse exercitu. * Ipse au-
 tem ex hoc coniecturam capiebā,
 quod atro colore sunt & crispo
 capillo (tametsi hoc pro nihilo
 putari posset, quum & alii sint hu-
 iuscemodi) ^b sed quod isti præci-
 puē. Præterea quod soli omnium
 hominum Colchi & AEgyptii &
 AEthiopes ab initio statim pudē-
 da circumcidūt. Nam & Phœni-
 ces & Syrii, qui sunt in Palæstina,
 didicisse id ab AEgyptiis & ipsi cō-
 fitentur. Syrii verò qui fluuium
 Thermodontem & Parthenium
 accolunt, & horum contermini
 Macrones, à Colchis se nuper di-
 didicisse aiunt. Hi enim ex homini-
 bus soli sunt qui circumciduntur:
 & in hoc faciendo, agnoscuntur
 AEgyptii esse. AEgyptii verò atq;
 AEthiopes, non quæo dicere utri
 ab utris didicerint. nam videtur
 esse perantiquū. Sed quod ex AE-
 gypto, quum illic commercium
 haberent, didicerint, magnū mi-
 hi fit hoc testimonium: quod hi
 Phœnices qui cum Græcis com-
 mercium habent, non amplius
 circa virilia imitātur AEgyptios,
 nec eorum qui nascuntur, virilia
 circumcidunt. Agedum & aliud
 de Colchis dicam, in quo sint si-
 miles AEgyptiorum. Hi soli atque
 AEgyptii linum eadē ratione ^d o-
 perantur: omnisque utrorumque
 vita pariter & lingua similis est.
 Linum autem Colchicū à Græcis
 Sardonicum appellatur, quum il-
 lud quod ab AEgypto venit, ap-
 pelletur AEgyptiacū. Titulorum
 quos Sesostris rex AEgypti ^e re-
 gionatim erexit, plerique iam in-
 columes non extant. quosdam in
 Syria Palæstina ipse vidi inscri-
 ptos, tum quibus dixi literis, tum
 muliebribus genitalibus. Circa
 loniam quoque duæ huius viri fi-
 guræ visuntur in petris incisæ: v-
 na quidem quā ex Epheso in Pho-
 cæam itur, altera verò, quā ē Sar-
 didibus Smyrnam versus. In qua-

^a Ipse partim ex hoc

^b Sed ex istis magis, quod soli, &c.

^c Et in eo istos AEgyptiorum consuetudinē sequutos constat.

^d Elaborat. Vel Apparat. Gall. accomptens.

^e Per singulas regiones.

πικμή-
ελοι

φέρειτω

καὶ
χρῶς

culum tenens: sinistra arcus, cæte-
ramque item armaturam & AE-
gyptiacam & AEthiopicā gestans:
& ex altero ad alterum humérum
eūtes sacrae literæ AEgyptiacæ sūt
in sculptæ in hæc verba, HANC
EGO REGIONEM MEIS OB-

TI NVI HVMERIS. Quis tamē

a. Hic quidē nō
declaratur, sed a-
b. declaratū est.

aut cuius fuerit, * ab hac parte nō indicāt, sed ab altera. Ea quidam cōspicati, Memnonis imaginem esse conieciant, multū à veritate deficientes. Hunc igitur. Sesostrin Aegyptium sacerdotes dicebāt, redeuntē, multōsque mortales earum genium ac regionum quas subegerat, reportantem, cū-

¶ Quum in re-
ditu Daphnas Pe-
lusias venisset.

dem, ^b posteaquam ad Daphnas Pelusias se receperat, fuisse à fratre, quem AEgypto praefecerat, vnà cum liberis inuitatū : & quum ille domum exterius materia circumstipasset, struemque incendisset, re hunc intellecta extemplo cum vxore deliberaſſe, (nam & vxorem secum duxerat) & ea suadente vt duos è sex liberis super ardentem pyram extendens, pontē faceret, super quos ipsi tranſcūtes euaderent, ita feciſſe : & duobus filiis ita incensis, ceteros vnà cum patre fuiſſe ſeruato. Sesoſtrin in AEgyptum reuerſum, vltionem de fratre ſumpſiſſe: quā verò multitudinem è terris in poteſtatem redactis abduxerat, ea vſū in hæc fuiſſe. Nempe iſti fuerunt qui sub hoc rege immenſæ magnitudinis lapides in templum Vulcani portatos pertraxerunt, quique ad diuortia aquarum, quæ nūc in AEgypto ſunt, cūcta effodienda ſunt.

c Et per imprudentiam fecerunt vt Ægyptus pr. e. & pl. agendis ubique idonea, commoditate ista careret. Nam, *Ex.*

d Et varias formas, *vel varia dimensacula* habentes. Regionem autē idcirco rex incidit ut ciuitat. *Hic pro Enos legis nōnos.*

multiplies fossas^d vniuersa loca
occupantes: quas ideo rex fodiē-
das putauit, vt ciuitates quæ non
accolerent flumen, sed in medio
AEgypti essent, refluēte flumine
non laborarent penuria aquæ ad

των αἱ διώρυχες γηγάσας, εὐοῦσα πολλὰ, καὶ πῶν τοῖς ἔσποις ἔχουσα. κατέταμνε
δὲ τὸδε εἵνεκα πλὴν χώρῳ ὁ βασιλεὺς ὅσοι τῶν Αἰγυπτίων μὴ ὅτι τὰ ποταμῶ
ἐκίλυντο πόλεις, ἀλλ' ἀναμέσους, ἔτοι ὅπως τε ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀσπάζοντες ὑδάτων,
πλευτῶντες

Α εἶχον αἰχμῶν, τῷ δὲ Σφρισερῇ πύξον· καὶ
 πῶς ἄλλω σκολῶν ὡσαύτως. καὶ γὰρ Αἰ-
 γυπτιῶν καὶ Αἰθιοπιδᾶ ἔχα. Ἐκ δὲ τῶμου
 εἰς τὸν ἔπρεον ὦμον ὄξα τῶ στήθεων χρᾶμματα
 ἰσθ' Αἰγυπτια δὴνκει ἔλκευ λαμμένα, λεί-
 ροντα παῖδε, ἐγὼ τὴν δὲ τὴν
 κωρὴν ὧ μοῖσι τοῖσι ἐ-
 μοῖσι ἐκτῆσ' ἀμην. ὅς τις δὲ
 οὐκ ὄθεν ὅστι, ἐν ταῦτα μὲν οὐ δηλοῖ, ἐπέρωθι
 δεδῆλωκε. πᾶ δὲ καὶ μετεξέτεροι τῶν γε-
 νῶν

Β σαμάρων, Μέμνηνος εἶχ' ἵνα εἰκάζοι μιν εἶ-
ναι, πολὺ τῆς ἀληθείης ἀπολεληγμένοι.
τῷτον δὲ Αἰγύπτιον Σέσωφριν αἰσχω-
ρέοντα, καὶ ἀμύλλοντα πολέας αἰδοφύποις τῷ
ἐθνέων τῶν τὰς χώρας κατεγρέψαντο, ἔλεγον
οἱ ἱερεῖς, ἐπεὶ τε ἐγένετο αἰακμιζόμενος ἐν
Δάφνησι τῆσι Γηλοιαῖσι, Αἰδοφρόν
αὐτῷ, τὰς ἐπέτρεψε Σέσωφρις πρὸς Αἰγύ-
πτιον, τῷτον ὅτι ξείνια αὐτὸν καλέσαντα, καὶ
πρὸς αὐτῶν τοὺς παῖδας, παρέστησαν ἔξωθεν

C πλὴν οἱ κίλιν' ὕλη· ἀεικνήσαντα δέ, ὑποσφῆ-
 σαι. πέν δέ, ὡς μαθεῖν τῆτο, αὐτίκα συμβα-
 λθῆναι τῇ γυναικί· καὶ γὰρ δὴ ἔτι πλὴν γυ-
 ναῖκα αὐτὸν ἄμα ἄγειναι. πλὴν δέ οἱ συμ-
 βουλεύσαι, τῶν παίδων ἑόντων ἕξ, ὅθεν δύο
 ὅτι πλὴν πυρὶν ἐκτείναντα, γαφυράσαι τὸ
 καὶ ὁμοῖον, αὐτοὺς δ' ἐφ' ἐκείνων ὅτι βάλον-
 ται ἐκ σὺν ἑαυτοῖς. ταῦτα ποιῆσαι. Σέσω-
 σιν· καὶ δύο μὲν τῶν παίδων κατὰ κίλιν' αὐ-
 τῶν ποιῶντες, ὅθεν δέ λοιποὺς ἀποσωθῆναι

D ἄμα πᾶσι πατέρι. νοσήσας δὲ ὁ Σέσωσφις ἐς
πῶς Αἰγυπτιον, καὶ πρὸς ἄνθρωπος τὸν ἀδελφεόν,
πᾶσι μὲν ὁμίλῳ τὸν ἐπηγάγετο, τῷ θεῷ ἁ-
ρως κατεσρέψατο, ὑπὸ τῷ μὲν πᾶσι δὲ ἐχρήσα-
το. τοῖς τε οἱ λίθους τοῖς ὅτι τούτου τῆ βασι-
λέως κομιδὴν θεῷ ἐς τῷ Ἡφαιστῷ ὁ ἰόν,
ἐόντας μεγάλοι πειρήσεις, οὗτοι ἦσαν οἱ ἥ-
κυντες. καὶ θεῷ διώρυχας θεῷ νῦν εἰσὺς
ἐν Αἰγύπτῳ, πᾶσι οὗτοι ἀναγκαζόμενοι
ἄρῃσιν. ἐποίεον τε οὗτοι ἐχόντες Αἰγυπτιον,

Εὐχαρίστησαν ἰπποσύμῳ, καὶ ἀμαξιομένην
πάντας, ἐνδεῶς πύτων. ἀπὸ γὰρ τούτου ἔ-
χρονος Αἰγυπτιος εὖστα πεδία πάντα, ἀ-
νιπτος ἐν αἰαμάξιδος γέροντος. αἴτια δὲ τοῦ-
τολλαί, καὶ πᾶσι τοῖς ἔξοις ἔχουσαι. κατέταμνε
ἀδελφοὶ ὅσοι ἦν Αἰγυπτίων μὴ ὅτι τὰ ποταμῶν
ὡς τε ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀποβύζοντες ὑδάτων,
πλάτυνται ῥοαί.

πλατυτέροις ἐχέωντο τοῖσι πόμασι ἐκ
φρεάτων χρεώμενοι. Τούτων μὲν δὴ εἵνεκα
κατετμήθη ἡ Αἰγύπτιος. κατὰ μείμνη δὲ
τὴν χώραν Αἰγυπτίοισι ἀπασι τῶν ἐλε-
γων βασιλέα, κληθὲν ἴσον ἐκάστω τερά-
γων διδόντα. καὶ ἀπὸ τούτου τὰς πορθεύ-
σας ποιήσασθαι, ὅτι παλαιὰ ἀποφορὴν
ὅτι τελέει κατ' ἐνιαυτὸν. εἰ δὲ ἴσος ἔ-
καστος ὁ ποταμὸς ἡ πρὸ ἐλπίτο, ἐλθὼν αὖ πορ-
θεύσας, ἐσήμανε δὲ γὰρ ἡμετέροις ὁ δὲ, ἐπεμπε-
σθε ὅτι σκοπεύομενοι, καὶ ἀναμετρήσονται ὅ-
σος ἐλάσσων ὁ χεῖρος γένηται, ὅπως τὸ λοιπὸν
καὶ λόγον τῆς τετραμένης ἀποφορῆς τε-
λέοι. δοκέει δὲ μοι ἐνθεῦτεν γεωμετρεῖν δι-
ρεθεῖσα, ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐπαμειβεῖν. πό-
λον μὲν γὰρ, καὶ γνώμονα, καὶ τὰ δυώδεκα
μέρεα τῆς ἡμέρας πρὸς Βαβυλωνίων ἐμα-
θον Ἑλλήνες. βασιλὰς μὲν δὴ οὗτος δὴ μού-
νος Αἰγύπτῳ Αἰθιοπίας ἦρξε. μνημόσυ-
να δὲ ἐλίπετο πρὸς τὴν Ἡφαιστείου, ἀνδριαί-
τας λιθίνας. δύο μὲν, τετρήκοντα πήχεων, C
ἐαυτὸν τε καὶ τὴν γυναῖκα. τοὺς δὲ παῖδας
ἐόντας τέσσαρας, εἴκοσι πήχεων ἕκαστον. τῷ
δὲ ὁ ἱρδὲς τῆς Ἡφαιστου χεῖρος μετέπειτα
πολλῶ Δαρεῖον Πέρσῃ οὐ παρέειδε ἰ-
σάντα ἐμπαθεῖν ἀνδριαίτα, φασὶ οὐ οἱ
πεποιῆσθαι ἔργα οἰάσθαι Σεσώστρι τῷ Αἰ-
γυπτίῳ. Σεσώστριν μὲν γὰρ ἀλλὰ τε καὶ
ἐρέλασθαι ἔθνεα ὅσα ἐλάσσων ἐκείνου, καὶ
δὴ καὶ Σκύθας. Δαρεῖον δὲ οὐ δυνασθῆ-
ναι Σκύθας ἐλεῖν. οὐκ ὦν δίκαιον εἶναι D
ἐμπαθεῖν τῷ ἐκείνου ἀναθημάτων, μὴ
ὅσα ὑπερβαλλόμενον τοῖσι ἐκείνου ἔργοις.
Δαρεῖον μὲν ἦν λέγουσι πρὸς ταῦτα συγ-
γνώμην ποιήσασθαι.

Σεσώστριος δὲ τελευτήσας, ἐκ δὲ-
ξασθαι ἐλεγον τὴν βασιλὴν τῷ παῖδι
αὐτοῦ ΦΕΡΕΝΑ. τῷ ἀποδέξασθαι μὲν
ὁ δὲ μίμνῃ στρατῷ, σὺν ἐκείνῳ δὲ οἱ
τυφλὸν γινέσθαι, ἀφ' οὗ τοῖονδε παῖμα-
πὸ ποταμοῦ κατελθόντος μέγιστα δὴ τότε E
ἐπ' ὅκτω καὶ δέκα πήχεις, ὡς ὑπερέβα-
λε τὰς πόδας, πρὸς ἀπὸς ἐμπεσόντος,
κυματῆς ὁ ποταμὸς ἐγέμετο. τὸν δὲ βασι-
λέα λέγουσι ἔπον ἀπαδαλίη χρησαμένον,
λαβόντα ἀχμὴν βαλέειν ἐς μέσας τὰς δύνας τῶ ποταμοῦ. μὲν δὲ αὐτὴ καὶ καμὸν-
τα αὐτὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς, τυφλὸν γίνεσθαι. δέκα μὲν δὴ ἔπειτα εἶναι μιν τυφλόν

potandum, sed ea suppeditaretur
ē puteis. Hac de causā AEGYPTUS
intercisa est, & ab hoc rege, vt
dicebant, in omnes AEGYPTIOS
dispartita, soli quadrati aqua por-
tione viritim per sortem data: at-
que hinc prouentus instituti, im-
posita certa pensione, quam illi
quotannis soluerent. Quod si cu-
ius portionem alluuiōne flumen
decurtasset, is adiens regem, rei
quae cōtigerat certiorē faciebat.
rexque ad prædium inspiciendum
mittebat qui metirentur quanto
deterius factū esset, vt ex residuo
pro portione taxatū vectigal pen-
deretur: atque hinc geometria or-
ta videtur in Græciam transcen-
disse. Nam polum & gnomonē,
id est normam, & duodecim dici
partes à Babyloniis Græci didice-
runt. Solus hic AEGYPTIUS rex im-
perio potitus est AETHIOPIÆ: mo-
numētum quoque sui reliquit an-
te adē Vulcani, lapideas statuas,
duas quidē tricenūm, vnā suam,
alteram vxoris: quatuor autem,
vicenūm cubitorum, totidem fi-
liorum. Huic statuae longo pōst
tempore quum Darii Persæ statua
anteponeretur, non tulit id sacer-
dos Vulcani, negans Darium ta-
les res gessisse quales gessisset Seso-
stris AEGYPTIUS: quippe qui cū
alias nationes nō pauciores quā
a Darius, tum verò Scythas sube-
gisset: eoque iniquum esse huius
ante illius sisti donaria, qui rebus
gestis nō esset illum supergressus.
Hæc loquuto sacerdoti tamen i-
gnouisse Darium ferunt.

Defuncto Sesoistre, regnū sus-
cepisse PHERONEM eius filium
aiebant, & hunc nullam sumpsis-
se expeditionem, sed ei contigisse
vt luminibus caperetur. idq; hac
de causā: Quum flumen eo tem-
pore copiosissimum manaret, ita
vt supra decē & octo cubitos rura
transcenderet, vento ingruente,
qui flūctus cieret, ferunt hunc re-
gem b facinus admississe, quod
sumptum spiculū in medios flu-
minis vortices cōtorserit: statim-
que laborasse ex oculis, ac visū a-
mississe, decennioque cæcū fuisse.

a Hæc adde post
Subegisset, Dariū
autem Scythas
vincere non po-
tuisse. idēque in.

b Proternitate
quadam sumpt.

ταῖς Φερών,

a Poenæ qua
mulcāretur.

Vndecimo autem anno ex vrbe Buti ei oraculum aduenisse, iam exactum esse tempus^a calamitatis: visumque ei redditurum, si oculos abluisset lotio mulieris quæ ad suum solius virum accessisset, aliorum virorum expers. Eum ergo ante omnia vrinam vxoris expertum, quum nihil amplius cerneret, cæterarum deinceps vrinā expertum, tandem vidisse. Tūmque omnes mulieres quas fuisset expertus (præter eam cuius lotio lotus visum recepisset) vnam in urbem coegisse, quæ ἐρυθρὴ βῶλος, id est, rubra gleba, dicitur, & eas illic coactas cum ipsa vrbe omnes concremasse: & eam cuius lotio lotus visum recepisset, vxorē duxisse. Ergo ea clade liberatus cum alia in aliis tēplis donaria posuit, omnia memoratu digna, tū maximè memorabilia ac spectaculo digna in templo Solis, gemina saxa, quos obelos vocant, à figura veru, centenū cubitorum longitudinis, octonū latitudinis.

Huic in regno successisse aiebāt C virum Memphitē cui nomen esset lingua Græca ΠΡΟΤΕΥΣ, cuius nunc apud Memphin visitur fanum, decorum sanè ac valde adornatum, ad australem partem templi Vulcani positum, circumquaque Phœnicibus Tyriis habitantibus: qui locus omnis castra Tyriorum appellatur. In hoc fano Protei est ædes quæ vocatur Veneris hospitæ: quam coniicio esse Helenæ Tyndari filia: tū quia apud Proteum fuisse diuersatam audiui, tum etiā quod cognomine Veneris hospitæ appellatū est. Nam quæcūque sunt alterius Veneris templa, neutiquam hospitæ appellantur. Et sanè percontāti mihi sacerdotes de Helena, referebant ita rem esse gestam: Alexandrum, rapta è Sparta Helena, quum renauigaret domū, in mari AEGæo ventis cursu excussum in AEGYPTIACUM pelagus: atque illinc, nō remittētibus flatibus ap-
pullum, in AEGYPTU, ad ostiū Nili quod vocatur Canobicū, atque ad Taricheas. Erat in eo littore, Herculis tēplum, quod nūc quoq; est:

A ἐνδεκάτῃ ὃ ἐπὶ ἀπικέσθαι οἱ μαντήιον ἐκ Βουπιῶν πόλιος, ὡς εἰρήκει τέ οἱ ὁ χρόνος τῆς ζημίας, & ἀναβλέψαι, γυναικὸς ἔρω νιφάρδος τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἥ τις τῶν τ' ἐαυτῆς αἰδρα μουῶν πεφοίτηκε, ἀγῶν ἀνδρῶν εὐστα ἀπειρος. καὶ τὸν πεφοίτητος τῆς ἐαυτοῦ γυναικὸς περιεσθαι· μὲν δὲ, ὡς οὐκ ἀνέβλεψε, ἐπεξῆς πασέων περιεσθαι· ἀναβλέψαντα δὲ, στυαγαγεῖν τῇ γυναικὶ τῇ ἐπειρήθῃ, πλὴν ἢ τῆς ὅουρα νιφάρδος ἀνέβλεψε, ἐς μίλιν πόλιν, ἣν νῦν καλεέται Εἰρυδρὴ βῶλος· ἐς ταύτην στυαλίσαντα, ὑποπαρήσας πᾶσαι στυαυτῇ τῇ πόλι. τῆς δὲ νιφάρδος τῇ οὐρᾷ ἀνέβλεψε, ταύτην δὲ εἶχε αὐτὸς γυναικᾶ. ἀναδημάτω δὲ, ἀποφυγὼν τὴν πόλιν τῇ ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ τε ἀνὰ τὰ ἰερά πύργα τὰ λόγμια ἀνέθηκε, καὶ τῶν λόγων μάλιστα ἀξίον ὅστι ἔχον, ἐς τὴν ἡλίου τὸ ἰερόν ἀξιόπιστα ἀνέθηκε ἔργα, ὅδε λαοὶ δύο λιθίοις εἰς εἰὸς ἐόντας ἐκάτερον λίθου, μῆκος μὲν ἐκάτερον, πῆχυν ἐκάτερον, διῶρες δὲ, ὁκτώ.

C Τούτου δὲ ἐκδέξασθαι τὴν βασιλὴν ἔλεγον αἱδρα Μεμφίτῃ, τῇ καὶ τὴν Ἑλλάνων Γλῶσσην οὐνομα ΠΡΩΤΕΪΑ (ἢ) τῇ νῦν τέμνος ὅστι ἐν Μέμφι κάρτα καλόν τε καὶ δὴ ἐσκαυμένον, τῇ Ἡφαιστήου πρὸς νότον ἀνέμον κείμνον. περὶ οὗτος ὃ τέμνος τῷ το Φοίνικας Τυεῖοι. καλεέται ὃ ὁ χρόνος οὗτος ὁ στυαπας, Τυεῖον φραγμένον. ἐστὶ ὃ ἐπὶ τῇ τέμνει τῇ Πρωτέος ἱερὸν, τὸ καλεέται ξείνης Ἀφροδίτης· συμμέσθαι ὃ τῷ τὸ ἱερὸν Ἑλένης τῇ Τυωδάρῃ καὶ τῇ λόγον ἀκηχῶς, ὡς διατήθη Ἑλένη τῇ Πρωτεί καὶ δὴ καὶ ὅτι ξείνης Ἀφροδίτης ἐπώνυμόν ὅστι. ὅσα γὰρ ἀπὸ τῆς Ἀφροδίτης ἰερά ὅστι, ὅδε αἱ ξείνης ὅστι καλεέται. ἔλεγον δὲ μοι οἱ ἱερεῖς ἱστοροῦντι τῇ περὶ Ἑλένην γνέσθαι ὅδε Ἀλέξανδρον ἀρπάσσειν Ἑλένην ἐκ Σπάρτης, ἀποπλέειν ἐς τὴν ἐαυτοῦ καὶ μιν ὡς ἐχέτο ἐπὶ τῇ Αἰγῶν, εἰς αὐτῇ ἀνέμοι ἐκ βάλλοις ἐς τὸ Αἰγυπτιῶν πέλαγος. ἐν ταύτῃ δὲ (οὐ γὰρ ἀνὶ τὰ πνύματα) ἀπικνέεται ἐς Αἰγυπτιον, καὶ Αἰγυπτιου ἐς τὴν Κατωεὶκὸν καλὸν μόνον τόμα τῇ Νείλου, καὶ ἐς Ταρχίαν. ἡ δὲ ἐπὶ τῆς ἡϊόνος, ὃ καὶ νῦν ὅστι, Ἡρακλῆος ἱερὸν.

ταὶ ἀνέβλεψε
περὶ

ταὶ οὐδ' αὖ
μὴς

ἐς τὸ ἰὺ καταφυγὴν οἰκίτης ὅτε αἰδέσθων
 ὅτι βιάσθηται στήματα ἱερά, ἐωὺ τὸν δι-
 δοὺς τὰ θεῶ, σέκ' ἐξέσι πύτου ἄναξ, ὁ νό-
 μος σὺ δ' ἄρα τελέει ἑὼν ὁμοίως μέγας ἐμὸς
 παῖς ἀπ' Ἑλίου. τῷ ὦν δὴ Ἀλεξάνδρου ἀπι-
 σταται θεράποντες, πυθόμενοι τὸν παῖδα ἰ-
 εῖν ἔχοντα νόμον. ἰκέται δὲ ἐξ ὁμίῳ τῷ θεῷ,
 κατηγάρεον τοῦ Ἀλεξάνδρου, βουλόμενοι
 βλάπῃν αὐτὸν· πῶντα λόγον ἔξηλόμενοι
 ὡς εἶχε παῖς τῶν Ἑλίων τε καὶ τῶν Με-
 νέλεων ἀδελφῶν κατηγάρεον δὲ ταῦτα παρὸς
 τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς σόματος πύτου φύ-
 λακον, τὰς οὐνομα λῶ Θωνίς. ἀκούσας δὲ
 ταῦτων ὁ Θωνίς, πέμπει τὴν ἑλπίδα ἐς Μέμ-
 φιν ὡς Πρωτεῖα ἀφ' Ἑλίου, λέγουσάν
 «τὰ δὲ, ἦ κ' εἴς ἑξ ἑνός, γῆρος μὲν, τὸ δὲ κρος, ἔρπον
 «δὲ αἰόσιον ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐργασμένος. ξείνου
 «γὰρ τῷ ἐωὺ τοῦ ἔξαπατήσας τῶν γυναικῶν,
 «αὐτῶν τε ταῦτα ἀγωνίηται, καὶ πολλὰ κέρ-
 «τα χρήματα, ὑπὸ αἰέμεν ἐς γῆν τῶν σπῆν
 «ἀπενεχθεῖς. κατερεῖ δὴ τὰ τῶν ἐσθλῶν ἀσι-
 «νέα ἐκπλέει, ἢ ἀφελώμεθα τὰ ἔχον ἢ λη-
 «σάμεν περὶ παρὸς ταῦτα ὁ Πρωτεῖς λέ-
 «γοντα τὰ δὲ, Ἄνδρα τῶν, ὅς τις κατ' ἐστὶ ἀ-
 «νόσια δ' ἐργασμένος ἔξινον τὸν ἐωὺ, συλλα-
 «βόντες, ἀπάγετε πρὸς ἐμὴν, ἵνα ἰδῶ τί κατερεῖ
 «λέξει. ἀκούσας δὲ τοῦτο ὁ Θωνίς, συλλαμ-
 «βάει ὡς Ἀλέξανδρον, ἐξ ἑνός αὐτῶν κα-
 «πῆται. μὲν δὲ, αὐτὸν τε ἔπον αἰὶν ἐς Μέμ-
 «φιν, καὶ τῶν Ἑλίων τε καὶ τὰ χρήματα·
 «παρὸς δὲ καὶ τοὺς ἰκέτας. ἀνακομίσαντες δὲ
 «πύτων, ἡρώτα ὡς Ἀλέξανδρον ὁ Πρω-
 «τεῖς, τίς τε εἶναι, καὶ ὅθεν πλέοι. ὁ δὲ οἱ ἐπὶ
 «γῆρος κατελέξε, καὶ τῆς πάσης εἶπε τοῦνο-
 «μα. καὶ δὴ καὶ τὸν πλόον ἀπηγήσατο ὅθεν
 «πλέοι. μὲν δὲ, ὁ Πρωτεῖς ἡρώτα αὐτὸν ὅ-
 «θεν τῶν Ἑλίων λαβῶν· πλαιωμένου δὲ
 «τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν τῷ λόγῳ, καὶ οὐ λέγον-
 «τος τῶν ἀληθῶν, ἠλεγχον ὡς ἡρόμενοι
 «ἰκέται, ἔξηλόμενοι πῶντα λόγον τῷ ἀδελ-
 «φῶν καὶ τῶν σπῆν. τῶν δὲ σπῆν λόγον τὸνδε ἐκφαί-
 «ναι· ὅτι Πρωτεῖς, λέγων ὅτι, Εἰ μὴ παῖς πολ-
 «λοῦ ἡλίου μὴδὲνα ξείνων κτείνην, ὅστι
 «ὑπὸ αἰέμεν ἢ δὴ ἀπολαμφθέντες ἦλθον
 «ἐς γῆν τῶν Ἑλίων, ἐγὼ αἰσέομαι τοῦ
 «Ἑλίου ἐπὶ σπῆν ὅς, ὡς καὶ αἰσέομαι αἰδρῶν,
 «ξείνων τυχόν, ἔρπον αἰσέομαι ἐργασίαν·

A ad quod si quis cuiuscunque ho-
 minis servus confugiēs capiat sa-
 cras notas, sese deo tradens, cum
 nefas est tangere. Quæ sanctio ad
 meam usque ætatem prorsus im-
 mutata perseveravit. Eam templi
 legem mancipia Alexandri quum
 audissent, ab eo profugerunt: assi-
 dentesque deo supplices, Alexan-
 drum insimulabant, eum destru-
 æum volentes: remque omnem
 exponebant ut circa Helenam ge-
 sta erat, & illatam Menelao iniu-
 riam. Insimulabant autem de his
 apud sacerdotes & apud huius o-
 stii Nili præfectum, nomine Tho-
 nin. His auditis, Thonis quàm ra-
 ptissimè Memphin ad Proteum
 mittit hæc nunciatum, his verbis:
 Peregrinus quidam venit genere
 Teucer, qui rem nefariâ in Græcia
 perpetravit: quippe seduxit hospi-
 tis uxorem, quam secum ducens
 cum multis admodum opibus, in
 tuam terram ventis appulsus est:
 C utrùmne sinemus eum abire im-
 punem, an ea quæ attulit secum
 eripiemus? Ad hæc remisit Pro-
 teus qui diceret, Virum istum, vn-
 decunque is sit qui rem nefariam
 in hospitem suum perpetravit,
 comprehensum ad me deducite,
 ut quidnam dicturus sit sciam.
 Hoc ubi accepit Thonis, Alexan-
 drum comprehendit, naucesque e-
 ius distinct: dehinc illū Helenam-
 que cum opibus, atque etiam ser-

a Supplices, ἰκέ-
 ται, pro quo hic le-
 git, οἰκέται.

b Ad verbum,
 Non dicentem:
 veritatem.

D percontatus est Alexandrum quis-
 nam esset, & unde cum nauibus
 profectus. Alexander illi & ge-
 nus suum commemoravit, & pa-
 triæ nomen, & unde nauigasset,
 & quò. Sed interrogante Proteo
 unde Helenam accepisset, tituban-
 tem in loquendo ac tergiversan-
 tem coarguebant ii qui fue-
 rant supplices, exponentes omnia
 quæ in scelere admittendo gesta
 essent. Tandem Proteus apud
 eos hanc sententiâ tulit, inquit,
 Ego, nisi magni interesse arbitra-
 ter de nullo peregrino suppliciū
 capitis sumere, ad terram meam
 ventis appulso, supplicium pro
 Græco illo de te sumerem. O-
 mnium hospitem deterrime, sce-
 lestissimum facinus admisisti,

c Qui (ὁ omniū
 hominum deter-
 rime) hospitio
 exceptus, scele-
 stiss. At hic pro
 ξείνων legis ξεί-
 νων, inimicus cum
 αἰδρῶν, ἐξ οἰκίταις
 παρὸν.

a Neque verò ti-
bi satis fuit cum
illa rem habuisse,
sed etiā sublata
illa abiisti. Ac ne
his quidem con-
tentus, direpta
hosp. Possit et a-
liis exponi atri-
pietates.

à tuo ipsius hospite crepta vxore:
neque his contētus, cum ea ab-
isti. Ac ne his quidē satis habens,
compilata hospitis domo venisti.
Itaque quoniam magni momēti
esse duco necare hospitem, mu-
lierem hanc atque opes tibi vt ab-
ducas non sinā, sed ego hæc Græ-
co hospiti referuabo, dum ille ipse
constituerit venire ad ista repor-
tāda. Tibi verò ipsi, tuisque cō-
uectioribus, vt è mea terra in aliā
triduo transfrētis præcipio, alio-
qui vos pro hostibus persequutu-
rus. Hunc Helenæ ad Protea ad-
uentum fuisse sacerdotes refere-
bant. Quam famam videtur mihi
& Homerus accepisse: sed quia nō
perinde decora res erat in carmi-
ne, alio loquendi modo est vsus;
in quem transtulit, declarans se
hūc famæ sermonem notum ha-
buisse. Id manifestum est ex eo
quòd in Iliade facit mētionem e-
iusdem erroris Alexandri: nec vs-
quam alibi retrahat, Alexandrum
abducentem Helenam, cum alibi
fuisse errabundum, tum etiam Si-
donē Phœniciæ applicuisse. Me-
minit enim huius rei in laudanda
virtute Diomedis: ita versibus in-
quiens,

Iliad. 3.

*Picturata inerāt ibi pallia, opus mu-
lierum*

*Sidonidum, quas ipse Paris formo-
sus ab urbe*

*Sidonia duxit, sulcans freta lata
carinis,*

*Quum retulit magnis Helenā na-
talibus ortam.*

Odyss. 2.

Meminit quoque in Odyssæa his
versibus,

*Hoc habuit Ioue nata probum præ-
sēnsque venenum,*

*Quod Polydāna sibi Thonis dona-
uerat vxor:*

*AEgypti qua terra ferax fert pluri-
ma mixtim,*

*Multa quidem proba, multa autē
damnosa venena.*

Odyss. 2.

Hæc quoque alia ad Telemachū
Menelaus inquit,

*Huc etiam AEgypto dii me tenuere
reuerti*

*Conantem, quibus haud tuleram
solennia sacra.*

In his carminibus fatetur Home-
rus se nosse errationem Alexan-
dri in AEgyptum. Est enim

A πάλι τοῦ σεωυτοῦ ξείνου πάλιν γυναικα, πάλιν
ἔχων ἦλθες. καὶ μάλα ὅσα ἤρκεσέ τοι ὁ
συγγενέσθαι αὐτῇ, ἀλλ' ἀναπαύεσθαι αὐ-
τῇ, οἴχου λαβών. καὶ ὅσα τὰ αὐτῇ τοι
μουῖα ἤρκεσε, ἀλλὰ καὶ οἱ κία τῷ ξείνου κε-
ραίσας ἤκεις. νῦν ὦν ὅττι πάλιν πολλοὺς ἡ-
γήμασι μὴ ξεινοκτονέειν, γυναικα μὲν αὖτε
πάλιν καὶ τὰ χεῖματα οὐ τοι παρὰ γένος ἀπα-
γαδά, ἀλλ' αὐτὰ ἐγὼ παρ' Ἑλλήσι ξείνῳ
φυλάξω, ἐς ὃ αὐτὸς ἐλθὼν ἐκείνος ἀπα-
γαγάδα ἐθέλη. αὐτὸν δέ σε καὶ τοὺς σοὺς
συμπλοοὺς τριῶν ἡμερῶν παρὰ γένος
ἐκ τῆς ἐμῆς γῆς ἐς ἄλλην ἰνὰ μεταρμύζε-
σθαι· εἰ δὲ μὴ, ἄτε πολεμίοις παρὰ γένος
σθαι. Ἑλένης μὲν αὖτε πάλιν ἀπῆλθεν παρὰ
Πρωτῆα ἔλεγον ὅτι ἱρέες ἡμέσθαι. δοκέει
δὲ μοι καὶ Ὀμηροῦ λόγον τῶτον πυθέ-
σθαι· ἀλλ' οὐ γὰρ ὁμοίως ἐς πάλιν ἐποποιίῃ
ὁμοιωμένης αὐτῇ παρ' ἐτέρῳ, τῷ αὖτε ἐχρήσατο
ἐς ὃ μετήκε αὐτὸν, δηλώσας ὡς καὶ τῶτον ἐ-
πίστατο λόγον. δῆλον δέ, καὶ γὰρ ἐποίησε
ἐν Ἰλιάδι, καὶ οὐδαμῇ ἄλλῃ ἀνεπόδισε
ἐκ τῶν πλάνων πάλιν Ἀλεξάνδρου, ὡς ἀπη-
νείχθη ἀγῶν Ἑλένης. τῇ τε δὲ ἄλλῃ πλα-
ζόμενος, καὶ ὡς ἐς Σιδῶνα τῆς Φοινίκης ἀπῆ-
κετο. ὅτι μνησθῆναι δὲ αὐτὸν ἐν Διομήδεος
ᾠρῇ. λέγει δὲ τὰ ἔπεα ὧδε,

ἡ οἴχου
ἔχων αὐ-
καί φασ.

Εἴθ' ἔσθαι οἱ πέπλοι παμποίκιλοι, ἔργα
γυναικῶν

Σιδονίων, αὐτὸς Ἀλέξανδρος θεοφθής.

D Ἡ γὰρ Σιδονίηθεν, ὅτι πάλιν ὠρεῖα πόντον,
τῷ ὁδὸν αὐτὸς Ἑλένης παρ' ἀντήρα γυνὴν ἀπα-
τέρφει.

ὅτι μνησθῆναι δὲ καὶ ἐν Ὀδυσσείῃ, ἐν τοῖς δὲ
τοῖσι ἔπεσι,

Τοῖα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα μεμνησθῆναι,
Ἑσθλὰ, τὰ οἱ Πολυδάμνα πόρην Θῶνος
παρὰ γένος,

Αἱ γυνήϊν τῇ πλῆσσι φέρει ξείνων ἀρουρα
φάρμακα, πολλὰ μὲν Ἑσθλὰ μεμνησθῆναι,
E πολλὰ δὲ λυγρὰ. (λέγει,

καὶ τὰ δὲ ἔπειτα πρὸς Τηλέμαχον Μενέλαος
Αἱ γυνήϊν μ' ἐπὶ δούρῳ θεοὶ μεμαῶτα νέεσθαι
ἔχον, ἐπεὶ οὐ σφιν ἔρεξα τελέεσθαι ἐκα-
τόμβας.

ἐν πύτοις τοῖσι ἔπειτα δηλοῖ ὅτι ἡπίστατο ἦ
ἐς Αἱγύπτιον Ἀλεξάνδρου πλάνων. ὁμοῦ-

ρέει γὰρ ἡ Συρία Αἰγύπτῳ. οἱ δὲ Φοίνικες, τῶν
 ἔστι Σιδων, ἐν τῇ Συρίᾳ οἰκέουσι. καὶ ταῦτα
 δὲ τὰ ἔπη καὶ πόδες οὗ χωρίον οὕτως ἤκιστα,
 ἀλλὰ μάλιστα δηλοῖ ὅτι οὗτος ὁ Ὅμηρος καὶ
 Κύπρια ἔπη ἔστι, ἀλλ' ἄλλου ἑνός. ἐν μὲν
 γὰρ τοῖσι Κύπριοις εἴρηται ὡς περὶ τοῦ Α-
 λέξανδρος ἀπὶ τοῦ ἐκ Σπάρτης ἐς τὸ Ἰ-
 λιον ἄγων πλεῖν Ἐλένῃ, ὅθεν τε πηδύματι
 χρησαμένη καὶ θαλάσῃ λείπει ἐν τῇ Ἰλιά-
 δι λέγει ὡς ἐπλάττετο ἄγων αὐτῷ. Ὅμη-
 ρος μὲν νῦν καὶ τὰ Κύπρια ἔπη χαίρειν. B
 Εἰσὶ δὲ καὶ μετὰ τοῖς ἱεράς εἰ μάλιστα λόγον
 λέγουσι οἱ Ἕλληνες τὰ περὶ τὸ Ἰλιν ἡμέραν,
 ἥ ὅ, ἐφασαν πορὸς ταῦτα, τὰ δὲ ἱστορήσι φά-
 μνοι εἰ δέκα πρὶν αὐτῷ Μενέλεω ἐλθεῖν μὴ
 γὰρ μὲν πλεῖν Ἐλένης ἀρπαγῇ ἐς πλεῖν Τε-
 κρίδα πλεῖν Ἑλλήνων στρατὸν πολλὸν βοή-
 θεῦσθαι Μενέλεω. ἐκβᾶσαν δὲ ἐς γῆν καὶ ἱ-
 δρυθεῖσθαι πλεῖν στρατὸν, πέμπειν ἐς τὸ Ἰλιν
 ἀγγέλους· οὗ δὲ σφίι ἐναι καὶ αὐτὸν Με-
 νέλεω. τοῖς δὲ ἐπεὶ τε ἐσελθεῖν ἐς τὸ πει-
 χος, ἀπαγγέλλει Ἐλένῃ τε καὶ τὰ χεῖματα,
 ὅτι οἱ χερσὶ κλέψας Ἀλέξανδρος, τῶν τε ἀ-
 δικημάτων δίκας αἰτέειν. τοῖς δὲ Τεκρίδαις
 αὐτὸν λόγον λέγειν τότε καὶ μετέπει-
 πα, καὶ ὁμνῶντας, καὶ ἀνωμοτῇ, μὴ μὲν ἔ-
 χαν Ἐλένῃ, μηδὲ τὰ ὅτι καλὸν ἄρμα χρή-
 ματα, ἀλλ' εἰ αὐτὰ πάντα ἐν Αἰγύπτῳ.
 καὶ οὕτως αὐτοὶ δίκας ὑπέχουν, ἃ
 Πρωτεὺς ὁ Αἰγύπτιος βασιλεὺς ἔχει. C
 ὅτι Ἑλλήνες καταγελάσθαι δοκούντες ἑα-
 αὐτῶν, οὕτως δὲ ἐπολιόρκεον, ἐς ὃ ἔξελον. ἐ-
 λθούσι δὲ τὸ πειχὸς ὡς οὕτως ἐφάνετο ἡ Ἐλένη,
 ἀλλὰ τὸν αὐτὸν λόγον τῷ περὶ τῶν ἐπι-
 θάνοντο, ὅτε δὲ πεισύναντες τῷ λόγῳ τῷ
 περὶ τῶν οἱ Ἑλλήνες, αὐτὸν Μενέλεω ἀπο-
 στέλλουσι τῷ Πρωτεῖ. ἀπὸ μὲν δὲ ὁ
 Μενέλεως ἐς πλεῖν Αἰγύπτου, καὶ ἀναπλώ-
 σαι ἐς πλεῖν Μέμφιν, εἰπας πλεῖν ἀλκιδίῳ ἢ
 ὀρηγμάτων, καὶ ξένῳ ἰώτῃσι μεγάλων,
 καὶ Ἐλένῃ ἀπαρτὰ καὶ ἄνδρα ἀπὸ τοῦ περὶ
 δὲ, καὶ τὰ ἐκ τῶν χεῖματα πάντα. τυχὼν
 μὲν οὖν ταῦτα, ἐλθὼν αὐτῷ Μενέλεως ἀδι-
 κος ἐς Αἰγύπτου. ἀποπλέειν γὰρ ὁρμημέ-
 ρον αὐτὸν ἴσον ἀπλοῖαι. ὅτι δὲ τὸ ὅτι
 πολλὸν τοιοῦτο ἰώ, ὅτι τεχνάται ὀρηγμά-
 οὕτως ὅσον. λαβὼν γὰρ δύο παῖδας ἀνδρῶν ὀριχωρίων, ἐντομὰ σφρα ἐποίησε.

Syria Aegypto contermina, &
 Phoenices (quorum Sidon est) in
 Syria incolunt. Itaque cū hi ver-
 sus, tum verò hic locus, non mi-
 nimùm, imò maximè probât, Cy-
 prios versus, non Homeri, sed cu-
 iuspiam alterius, esse: in quibus di-
 citur Alexander ex Sparta Helenā
 ducens, triduo Ilium peruenisse,
 secundo vento vsus ac tranquillo
 mari: quū in Iliade dicat illum,
 quum Helenam duceret, errasse.
 Sed Homerus & Cypria carmina
 valeant. Cæterum, nunquid
 Græcivana quæ circa Ilium gesta
 memorarent necne, percontanti
 mihi, sacerdotes ita respondebāt,
 se cognouisse ex ipso Menelao, ra-
 pta Helena magnas Græcorum
 copias auxilio venisse Menelao in
 regionem Teucriam: quæ in ter-
 ram egressæ, locoque communi-
 to, miserunt Ilium legatos, cūm-
 que eis & ipsum Menelaum isse.
 Hos, postquam ingressi sunt moe-
 nia, tum Helenā, ^a opesque quas a Vel, Résque
 Alexander furto asportasset, repo-
 poscisse, tum iniuriæ satisfactionē.
 Teucros autem tunc eadem nar-
 rasse, deinde & iuratos negasse ha-
 bere se Helenā atque opes de qui-
 bus arguerentur, sed ea in AEGyp-
 to esse, omnia: neque se iure rea-
 tum sustinere earum rerum quas
 Proteus Aegyptius rex teneret:
 Græcos, quum se ab illis derideri
 arbitrantur, ita obsedisse Ilium,
 donec expugnauerunt. Vrbe ca-
 pta, quum Helena non appareret,
 & eadem orationem quam prius
 audirent Græci: ita demum habi-
 ta prioribus verbis fide, ipsum Me-
 nelaum ad Proteum mittunt. Hic
 ubi ad AEGYPTU peruenit, & Mé-
 phin appulit, exposita rei gestæ
 veritate, honorificentissimè ho-
 spitio exceptus, Helenam malo-
 rum immunem recepit, & insu-
 per omnes ^b pecunias suas. Et quū b Vel, Res suas.
 hæc assequutus esset Menelaus, ta-
 mē iniurius in AEGYPTIOS extitit.
 nam quum proficisci conaretur,
 nec per ventos posset, idque iam
 diu, rem nefariam excogitauit.
 Súptis enim duobus pueris quo-
 rundam indigenarum filiis, ex-
 ecisque, haruspicinam fecit.

a Nauibus in Li-
byam profugit.
Inde quoniam i-
ter conuerterit,
nihil ampl. *Hic in-
terpr pro νηυσί λε-
γει νηυσίσι.*

b Et ipse assen-
tior iis quæ de
Hel. &c. his adie-
ctis, Si, &c.

Quod ubi cum fecisse rescitū est, inuisus & exagitatus *fuga in insulas Africæ obiacentes. Eo posteaquam se contulit, nihil amplius quod referrent Aegyptii habebat. Atque horum alia sese ex historiis nosse dicebant, alia ut apud ipsos gesta, sese magis habere comperita. Et hæc quidem aiebant Aegyptiorum sacerdotes. Ego verò *ad ea quæ de Helena commemorata sunt, & ipse adiicio hoc coniecturæ, Si intra Ilium fuisset Helena, vtrique fuisset Græcis tradita, siue volente Alexandro siue inuito. Neque enim ita despiebat Priamus, aut alii eius propinqui, ut suis ac liberorum corporibus, atque etiā urbe periclitari vellent, quod Alexander Helenæ contubernio potiretur. Quod si inter initia ita sensissent, tamen, posteaquam cum multi aliorum Troianorum, tum verò Priami filiorum duo trésc aut plures perierant cum Græcis præliantes, siquid referētibus credi versificatoribus debet: hæc, inquam, omnia quum contigissent, ego crediderim, Priamum, vel si ipse in contubernio Helenam habuisset, Achæis redditurum fuisse, cupiditate præsentia mala deuītadi. Neque verò regnum ad Alexandrum erat peruenturum, ut iam sub eo res essent, seniore Priamo, quum Hector & natus maior & virtute præstantior quàm ille, regnū esset defuncto Priamo suscepturus: quem haudquaquā de-
cuiisset fratri iniuste agenti indulgere, quum præsertim tanta mala propter eum, tum priuatim ipsi, tum cæteris Troianis omnibus euenirent. Sed nec poterant reddere Helenam, nec verum dicētibus eis Græci fidem habebant, numine (ut quod sentio dicam) disponente, ut funditus euerſi planum facerent hominibus, Magnarum iniuriarum magnas à diis esse vltiones. Et hæc quidem, * ut mihi videntur, dicta sunt.

c Ex opinione mea d.

b Monumenta.

Protei autem regnum dicebant suscepſisse RHAMPſINI-
TVM, qui * memoriam sui reliquit vestibula ab occasu spectatia

Πρωτεύς δὲ ἐκδέξαται τὴν βασιλίην. ΡΑΜΨΙΝΙΤΟΝ ἔλε-
γον. ὃς μνημόσυνον ἔλιπετο τὰ παρὰ πύλας τὰ πρὸς ἑσπερίῳ τετραμύρῳ

αὐτὸν δὲ, ὡς ἐπαίσιος ἐχρήμετο τὸ ἐργασμένους, μισηταίς τε καὶ διωκόμενος, οἷχτο φθόγων τῇσι νηυσὶ ἐπὶ Λιβύης. ὃ ἐρθεύτην δὲ ὅκου ἐπ' ἀπέτω, οὐκέτι εἶχον εἰπεῖν Αἰγυπῖοι. Τούτων δὲ τὰ μὲν ἱστορίῃσι ἐφασαν ὅτις αἰσθαι, τὰ δὲ, πρὶν ἐαυτοῖσι γυμνάσαι, ἀπρε-
κείως ὅτις αἰσθαι, λέγειν. Ταῦτα μὲν Αἰγυπῖων οἱ ἱερεῖς ἔλεγον. ἐγὼ δὲ τὰς λόγους τὰς παρὰ Ἑλένης λεγόντων καὶ αὐτὸς παρὰ πύλας, τὰ δὲ ὅτις λεγόμενος. Ἐὶ μὲν Ἑλένη
b ἐν Ἰλίῳ, ἀποδοθῆναι αὐτὴν τοῖσι Ἑλλησιν, ἥτοι ἐκόντος γὰρ ἢ ἀκόντος Ἀλέξανδρου. οὐ γὰρ δὴ οὕτως γὰρ φρενοβλαβὴς μὲν ὁ Πριάμος, ὅσοι οἱ ἄλλοι παρορῶντες αὐτὰς, ὥστε τοῖσι σφετέροις σώμασι καὶ τοῖσι τέκνοις καὶ τῇ πόλει κινδυνεύειν ἐβούλοντο, ὅπως Ἀλέξανδρος Ἑλένην στείνοικεν. εἰ δὲ τοῖς καὶ ἐρῶσι παρὰ τοῖσι χερόνοις ταῦτα ἐγίνωσκον, ἐπεὶ πολλοὶ μὲν τῶν ἄλλων Τρώων, ὅκτε συμμίσθοντο τοῖσι Ἑλλησιν, ἀπώλλυντο αὐτὰς δὲ Πριάμου ὅσα ἐστὶ ὅτε οὐ δύο, ἢ τρεῖς, ἢ καὶ ἐπὶ πλείους τῶν παίδων μάχης γινόμενης ἀπέθνησκον, εἰ καὶ τοῖσι ἐποποιόισι χερόμοιρον λέγειν. Τούτων ὅτις τοιούτων συμβαινόντων, ἐγὼ μὲν ἔλπομαι, εἰ καὶ αὐτὸς Πριάμος στείνοικεν Ἑλένην, ἀποδοθῆναι αὐτὴν τοῖσι Ἀχαιοῖσι, μέλλοντα γὰρ δὴ τῶν πρὸν-
των κακῶν ἀπαλλαγέσθαι. οὐ μὲν ὅσοι ἡ βασιλὴν ἔς Ἀλέξανδρον παρὰ τῆς, ὥστε γέροντος Πριάμου ἑόντος, ἐπὶ ἐκείνῳ παρὰ τῆς ματα εἶ, ἀλλὰ Ἐκτωρ, καὶ παρὰ τῆς τερος, ὅτις αὐτὸν ἐκείνου μάλλ' ὄν' ἐών, ἐμμελλε αὐτὴν Πριάμου ἀποθανόντος παρὰ τῆς ἀφαισθαι, τὸν οὐ παρορῶν ἀδικέοντι τὰς ἀδελφεὰς ὅτις τρέπειν. καὶ ταῦτα, μεγάλως κακῶν δὲ αὐτὸν συμβαινόντων, ἰδίῃ τε αὐτὰς, καὶ τοῖσι ἄλλοις πᾶσι Τρώσι. ἀλλ' οὐ γὰρ εἶχον Ἑλένην ἀποδοθῆναι, ὅσοι λέγουσι αὐτοῖσι τὴν ἀληθείαν ὅτις τρέφον οἱ Ἕλληνες ὥς μὲν ἐγὼ γνώμην ἀποφαίνομαι, ὅτι δαίμον
c εἶναι παρὰ τῆς ἀσθενέοντος, ὅπως παρὰ τῆς ἀσθενέοντος ἀποθνήσκον, καὶ παρὰ τῆς ἀσθενέοντος ἀποθνήσκον, ὥς τῶν μεγάλων ἀδικημάτων μεγάλαι εἰσὶ καὶ αἱ ὑμφοραὶ παρὰ τῆς καὶ ταῦτα μὲν τῇ ἐμοὶ δοκέει εἶρηται.

ταῖς οὐκ ἐπὶ
ἐπ' ἀπέτω,
οὐκ εἶχον

ταῖς πλείους
εἰ,

τοῦ Ἡ' Φαισίου· αὐτοῖς δὲ τῷ ποταμῷ
 ὡς ἔφησε ἀνδρῶν τε δύο, εὐόν τε μέγα-
 ρος πέντε καὶ εἰκοσι πῆχυν. τῷ Αἰγύ-
 πτιοι τὸν μὲν ποταμὸν βορέην ἐκαλεῖται καὶ λέγουσιν
 "Ῥέως, τὸν δὲ ποταμὸν περὶ τοὺς νότον καὶ δύον
 αὐτοῖς δὲ ποταμὸν νότον, χιμῶνα καλεῖται
 νοῖον, τὰ ἑμπαλιν τούτων ἔρδουσι. πλοῦτον δὲ
 τούτῳ τῷ βασιλεῖ ἡμέραν ἄργον μέ-
 γαν, τὸν ὁδὸν τῷ ὕστερον ὅτι γράφοντων
 βασιλέων διωσάσθαι ὑποβαλέσθαι, ὅτι
 ἐγγὺς ἐλθεῖν. βασιλεῖς δὲ αὐτὸν ἐν ἀσφα-
 λήν τὰ χρήματα ἡσυχάζον, οἰκοδομίας
 οἰκῶν λιθίνων· τῷ τῷ τοῖς ἑνὶ ἐξ
 μέγας τῆς οἰκῆς ἔχον. ὅτι δὲ ἐργάζοντο,
 ὅτι βουλεύοντα, τὰ δὲ μηχανάσθαι τῷ λί-
 θον ποταμῷ ἀσάσθαι ἑνὶ ἑξαιρετῶν
 ἐκ τῶ τοῖς ῥηιδίως καὶ ὑπὸ δύο ἀνδράν
 καὶ ὑπὸ ἑνός. ὡς ὅτι ἐπετελέσθη ὁ οἰκῶν,
 ὅτι μὲν βασιλεῖα ἡσυχάζοντα τὰ χρήμα-
 τα ἐν αὐτῷ χρόνῳ δὲ περὶ τὸν οἰκῶν,
 μὲν περὶ τελευτῶν τῶ βίον ὄντα, αἰακα-
 λείσθαι τοῖς παῖδας (ἑῖς) γὰρ αὐτῷ δύο)
 τούτοις δὲ ἀπηγγέλλασθαι, ὡς ἐκείνων ποτα-
 μῶν, ὅπως βίον ἀφ' ὅνον ἔχον, τεχνάσθαι
 οἰκοδομίας τὸν ἡσυχάζον βασιλεῖος. σα-
 φέως δὲ αὐτοῖς πᾶσι ἐξηγησάμενον τὰ
 περὶ τῶν ἑξαιρετῶν τῶ λίθου, δοῦναι τὰ μέ-
 γα αὐτῷ, λέγοντα ὡς αὐτὰ ἀφ' ὅνον
 σποντες, ταμίαι τῷ βασιλεῖος χρημάτων ἑ-
 σπονται καὶ τὸν μὲν τελευτῶν τὸν βίον, ὅτι
 δὲ παῖδας αὐτῷ ἐκ ἐξ "μακρῶν ἔργῳ ἑ-
 χεῖς· ἐπελθόντες δὲ ὅτι τὰ βασιλεῖα νυ-
 κτός, ἐκ τὸν λίθον ὅτι τὰ οἰκοδομίας ἀ-
 νιθεῖν τε, ῥηιδίως μεταχειρίσθαι, καὶ τῷ
 χρημάτων πολλὰ ἐξενείκασθαι. ὡς δὲ τυ-
 χεῖν τὸν βασιλεῖα ἀνιθεῖν ὁ οἰκῶν,
 ἡσυχάζον, ἰδόντα τῷ χρημάτων καταδεῖ-
 τὰ ἀγῆναι· ὅτι ἔχον δὲ ὅτι πᾶσι ἐπαρτίζονται,
 τῷ τε σημεῖον ὄντων σώων, καὶ τῶ οἰκῶ-
 ματος κατακεκλησμένου. ὡς δὲ αὐτῷ καὶ δις
 καὶ τρίς ἀνιθεῖν, αἰεὶ ἐλάσσω φαίνεσθαι
 τὰ χρήματα (ὅτι γὰρ κλέπτης ὅτι ἀνιθεῖν
 κεραίζοντες) ποιῶν μὲν τὰ δὲ πᾶσι ποτα-
 μῶν ἐργάζεσθαι, καὶ αὐτὰ περὶ τὰ ἀγ-
 γῆα ἐκ τοῖς τὰ χρήματα ἐκείνῳ, ἡσυχάζον· τῷ δὲ φωνῶν ὡς ὅτι ἐκ τῶ ποταμοῦ χε-
 ρεῖ ἐλθόντων, καὶ ἐκείνους τῶ ἐτέρῳ αὐτῶν, ἐπεὶ ποταμὸς τὸ ἀγῆν ποταμῶν, ὅτι ὡς
 τῇ πᾶσι ἐκείνῳ. ὡς ὅτι γινώσκαι αὐτὸν ἐκ οἰκῶν καὶ ἡσυχάζον, ὡς καὶ τὸν ἀδελφόν,

A templū Vulcani: & eregione ve-
 stibulorum statuit duo simulacra
 quinūm & vicinām cubitorum
 lōgitudinis: quorum quod aequi-
 lonem spectat, id AEstatē: quod
 austrum, id Hyemem Aegyptii
 vocant, praposterē faciētes. Huic
 regi ingentem etiam pecuniarum
 vim fuisse, quam nemo regū qui
 deinceps scripti sunt, superare po-
 tuerit, ac ne proximē quidem ac-
 cedere. Et quum in tuto eam
 pecuniam collocare vellet, ædifi-
 cium extruxisse lapideum, cuius
 parietum vnus in exteriorē ædiū
 partem pertingebat. sed structorē
 insidiantem hoc fuisse machina-
 tum: Is vnum ē lapidibus ita stru-
 xit vt ē pariete facile tolli à duo-
 bus viris atque adeo ab vno pos-
 set. AEdificio absoluto, regem in
 eo pecuniam reposuisse: interie-
 cto tempore, structorem illum,
 quum esset vita excessurus, voca-
 se ad se filios (nam duos huic fuis-
 se) cūque narrasse, se illis prospici-
 entem, vt affluenter vitam de-
 gerent, astutē ædificasse regis æra-
 rium: denique omnia illis expo-
 sisse planē, mensurāsque ad lapi-
 dem amouēdum docuisse, ac di-
 xisse, illos hęc obseruantes, regii
 ærarū quæstores fore. Patre vita
 functo, haud in lōgum filios rem-
 distulisse. noctu enim ad regiam
 accedentes, lapidem ædificii inue-
 ntū nullo negotio amouisse, mul-
 tūque pecuniae expilasse. Quum
 autem rex fortē fuisset ædificium
 ingressus, viderētque vasa num-
 morum imminuta, obstupuisse:
 nec habuisse quem insimularēt;
 quum & signa salua & ædificium
 obseratū esset. Vbi autem iterum
 ac tertiō aperienti minor assidue
 pecunia apparebat, hoc fecisse,
 ne fures cum furto abirent: La-
 queos faciēdos curasse, & eos cir-
 ca vasa in quibus pecuniae inerant
 collocasse: fures, quemadmodū
 superiori tempore, quum venis-
 sent, & alter eorum penetrans ad
 vas rectā perrexisset, cum fuisse la-
 queo retentū: & vbi agnouit quod
 ī malo esset, protinē fratrē vocasse,

a Id AEstatē vo-
 cant, & eum qui-
 dem adorant at-
 que beneficiis
 prosequuntur: ei
 autem qui ad no-
 tum est, & Hyems
 vocatur, cōtraria
 istis faciunt.

b Denique quū
 illis omnia quæ
 ad lapidem amo-
 uendum pertine-
 rent, apertē ex-
 posuisset, eius
 mensuram dedis-
 se, ac fore dixisse
 vt si hęc obserua-
 rent, regii ær.

c Apparebat (nā
 fures non desine-
 bāt diripere) ipsū
 hęc fecisse. La-
 queos, ὅτι. Vel,
 (vtpote furebus as-
 siduē diripienti-
 bus)

ὡς ὅτ' εἶχον κατακλιθέντες, πίνον Διόνυσος
 ὃς, ἔκκεινον ποταχάμβαιον, καὶ κελύβιν
 μετ' ἐωυτῶν μέλαινα συμπίνον. ὅτ' παί-
 αδιώαί τε δὴ, ἔκαταμείναν. ὡς δὲ μιν πα-
 ρὰ τὴν πόσιν φιλοφρόνως ἡσάροτο, ἔπι-
 δουῶν αὐτοῖσι καὶ ἄλλων τῶν ἀσκήν. δαψί-
 λει· ὅτ' ποτὶ χρησαμένοισι τοῖς φυλάκους,
 ἔπαρμεθυσθῆναι καὶ κρατὶ τένεας ἔπαρ
 ὕπνου, αὐτὸν εἰδὼς ἐπινόει κατακοιμηθῆναι.
 ὅτ' δὲ, ὡς παρῶσα ἦν τῆς νυκτὸς, τὸ τε σῶμα
 τὸ ἀδελφεοῦ καταλύσαι, καὶ τῶν φυλάκων
 ἔπι λύμῃ πρῶτων ξυρῆσαι τὰ δόξιας πα-
 ρηίδας. ἔπι τήντα δὲ τὸν νέκυν ἔπι τοῖς ὄνοις,
 ἀπελαύνει ἐπ' οἴκου, ἔπι τελέσθαι τῇ
 μητρὶ τὰ παρῶσα. ὅτ' δὲ βασιλέα,
 ὡς αὐτὸν ἀπηγέλαθ' ἔφαρξεν ὁ νέκυσ ἐκ-
 κεχλεμένος, δεινὰ ποιεῖν. πρῶτος δὲ βου-
 λόμενον θύρεδναι ὅστις κατ' εἶη ὁ ταῦτα
 μηχανώμενος, ποιῶσά μιν τὰδε, ἐμοὶ μὲν ὅ-
 πιστα· τὴν θυγατέρα τὴν ἐωυτοῦ καί πο-
 τ' οἰκῆματος, ἐν τειλαμένον πρῶτα τε ὁ-
 μοίως παρῶσα καὶ τὸν συγγενέα,
 ἀναγκάζειν λέγειν αὐτῷ, ὅτι δὴ ἐν τῷ βίῳ
 ἔργασαι αὐτὸν σφώτατον καὶ αἰοσιώτατον
 ὅς δ' αὖ ἀπηγήσεται τὰ παρῶσα τὸν φάρα γα-
 γνημῆνα, τὸτον συλλαμβάνειν, ἔκ μὴ ἀπιέ-
 ναι ἔξω. ὡς δὲ τὴν παῖδα ποιεῖν τὰ ἐκ τῆς
 παρῶσας παρῶσα, ὅτ' φάρα πρῶτον
 ἔπειτα εἰνεα ταῦτα ἐπὶ ἡσασα, βουληθέντα
 πολυτῶν βασιλῆος παρῶσα, ποιεῖν
 τὰδε· νεκρὸν παρῶσα τοῦ ἀποταμόντα τῇ
 χεῖρ' ἐν τῷ ὡμῷ, εἶναι αὐτὸν ἔχοντα αὐτὸν
 ἔπαρ τῷ ἱματίῳ· ἐσελθόντα δὲ ἐς τὸ βασι-
 λῆος τὴν θυγατέρα, ἔκ εἰρωτόμενον τὰ παρῶσα
 καὶ οἱ ἄλλοι, ἀπηγήσασθαι ὡς αἰοσιώτατον
 μὲν εἶη ἐργασμένος, ὅτ' τὸ ἀδελφεοῦ ἐν τῷ
 θνητῶν τῶ βασιλῆος ἔπαρ πάσης ἀλόν-
 τος ἀποτάμοι τὴν κεφαλὴν. σφώτατον
 δὲ, ὅτ' τοῖς φυλάκους κατὰ μέσας, κατα-
 λύσει τὸ ἀδελφεοῦ κρεμάμενον τὸν νέκυν.
 τὴν δὲ, ὡς ἡκούσε, ἀπὸ αὐτοῦ. ὅτ' δὲ φά-
 ρα ἐν τῷ σκῆτει παρῶσα αὐτῇ τῷ νεκρῷ
 τὴν χεῖρα. τὴν δὲ, ἔπι λαβομένη, ἔχειν,
 νομίζουσαν αὐτὴν ἐκείνου τῆς χειρὸς αὐτῆς
 χεῖρα. ὅτ' δὲ φάρα παρῶσα αὐτῇ, ὅ-
 χεσθαι Διὶ θυρέων φεύγοντα. ὡς δὲ καὶ ταῦτα ἐς τὸν βασιλέα ἀνεείρη, ἐκ-
 πεπληθῆσαι μὲν ἔπι τῇ πολυφροσύνῃ τε καὶ γὰρ τῇ τῶν θεῶν. τέλος δὲ,

eos illic, ut erant discumbentes,
 potare constituisse, prehensantes
 hominem ac iubetes ut secum ad
 compotandum maneret: atque
 istum obsequutum remansisse: &
 quum inter potandū comiter ac-
 ciperetur, donasse insuper alterū
 utrem. Ita se vino ingurgitantes
 custodes, admodum temulentos
 esse factos, somnōque oppressos,
 ibidē ubi potauerant obdormis-
 se. Istum, ubi multū noctis erat,
 tunc corpus fratris dissoluisse, &
 custodum malas dexteras in con-
 tumeliam deraisse, & asinos im-
 posito cadauere domum versus
 agitasse, exequutumque imperia
 matris. Regem, ubi ei renun-
 tiatum est furē cadauer surripuis-
 se, acerbē tulisse: & quum vellet
 quoquomodo inuenire quīsnam
 esset ista machinatus, hoc fecisse,
 quod apud me caret fide: Filiam
 suam domi prostituisse, iussam o-
 mnes indifferenter excipere: sed
 priusquam coirent, adigere ad si-
 bi dicendum quīdnam in vita es-
 set actum a se solertissimū ac sce-
 lestissimum: & qui narraret quæ
 circa furem acta esset, cum com-
 prehenderet, neque exire permit-
 teret. Quū itaque filia patris im-
 peria faceret, furem, quod au-
 didisset quamobrem ista fierent, cu-
 piētem euadere versutiam regis,
 hoc egisse: Recentis mortui am-
 putatam ex humero manum sub
 pallio ferentem isse, atque ingres-
 sum ad filiam regis, quum inter-
 rogatus esset eadem quæ ceteri, e-
 narrasse, hoc se scelestissimū per-
 petrasse, quod fratris in arario re-
 gis laqueo capti caput amputasset:
 solertissimū autem, quod cada-
 ver fratris suspensum resoluisset,
 custodibus prius ebriis factis. Illā,
 quum hæc audisset, manum in
 hunc iniēcisse: eique furem in te-
 nebris manum mortui porrexiss-
 se. quam mulier quum appreh-
 hendisset, manum se huius tene-
 re rata, istum per fores se prori-
 puisse, muliere delusa. Postquā
 & hæc renuntiata sunt regi, stupo-
 rem incussisse tam astutiam, iustā
 audaciā hominis. Ad extremum,

a. Vel. Qui intel-
 ligeret.

dimissis per omnes vrbes nuntiis, regem edixisse, non modò veniā sed etiā magna munera manere furem, si in conspectum ipsius veniret: ita furem, fide habita, ad eū venisse: eique Rhampsinitū, magna viri admiratione ductum, filiam suam collocasse, tāquam ex omnibus mortalib⁹ plurima sciēti. Nam Aegyptios quidem ceteris, hunc autem Aegyptiis antecellere.

Post hæc aiebant regē hunc descendisse viuum sub terram, eò vbi Græci opinantur sedes infernas esse, & ibi cum Cerere alea luisse: & aliquando victorem, aliquādo victum fuisse: & sursum iterū fuisse reuersum, munus ab ea obtinētē mantile aureum. Quod tempus à Rhampsinito descensu ad reditum, dicebant feriatum esse apud Aegyptios. Idque ego ad meā memoriam scio obseruatum. Verū

a An ob id, an ob aliud quippiā sic ferientur Aegyptii, asserere non possum. Sacerdotes autem pallium quoddā eo ipso die contextū vni ex suis induunt, & oculos mitra obducunt: quem gest. pall. vbi in v. dedux. q. f. ad C. templum, ipsi redeunt illo relicto.

b Et hæc quidē tum ab Aegyptiis relata sunt, quæ cuius. cr. vid. is eis vtatur. Mihi autem toto hoc opere, vel tota hac narratione, consistit.

an ob id sic feriatī sint Aegyptii, asserere non possum: sed sacerdotes pallium quoddā, quod intra vnum diem detexuerunt, vni ex suis induere, & oculos mitra obducere: quem gestantem palliū vbi in viam deduxerunt quæ fert ad Cereris templum, ipsos redire illo relicto. Hunc autem sacerdotem oculos velatos habentē aiunt à geminis lupis agi ad Cereris templum, quod ab vrbe viginti stadia abest: & rursus à templo in eūdem locum à lupis reduci. Quæ ab Aegyptiis referuntur, cuicumque credibilia videntur, is eis vtatur. mihi autem in omni sermone constitutū est ea scribere quæ auditu cognoui. Inferorū principatum tenere Cererem & Liberum Aegyptii aiunt. Hi denique primi extiterunt qui dicerēt animam hominis esse immortalem, quæ de mortuo corpore subinde in aliud atque aliud corpus, vt quodque gigneretur, immigraret. Atque vbi per omnia se circumtulisset, terrestria, marina, volucris, rursus in aliquod hominis corpus genitum introire. atque hunc ab ea circuitū fieri intra annorum tria millia. Hanc rationē sunt à Græcis qui vsurpauerint tanquā suam ipsorum, alii prius, alii postterius.

A Ἀπὲ μπόνη εἰς πᾶσας τὰς πόλεις, ἐπαγγελλέσθαι ἀδείαν τε δίδοιτα, καὶ μεγάλα ὑποδεχόμενον ἐλθόντι εἰς ὅψιν τὴν ἐωυτοῦ. ὃ δὲ φῶρα, πικρὸν σῶμα, ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν. Παμφύνητον δὲ μέγας θάυμάσαι, καὶ πλεοναγία τούτῳ σπουδαίον, ὡς πλεοναγία ὅτις αὐτὸν ἀνδραγαθῶν. Αἱ γυπῖοις μὲν γὰρ τῶν ἄλλων περικεχρίσθαι, ἐκείνοι δὲ Αἱ γυπῖων.

Μετὰ δὲ ταῦτα, ἔλεγον τῶτον τὸν βασιλῆα ζῶν καταβῆναι καὶ τὴν εἰς τὸν οἶον ἔλθινες αἰδῶ νομίζουσι εἶναι, καὶ κείνῃ συγκυβῶν τῇ Δήμητρει καὶ τῇ μηρ, νικᾶν αὐτὴν, τὰ δὲ ἐαυτοῦ αὐτῆς. καὶ μιν πάλιν ἀπικέσθαι δῶρον. ἔχοντα πρὸς αὐτῆς χερσὶ μακρὸν χρύσειον. ἀπὸ δὲ τῆς Παμφύνητος καταβάσιος, ὡς πάλιν ἀπικέσθαι, ὅρτις δὲ ἀνὰ γυναικὶ Αἱ γυπῖοις ἐφασκόν, πλεοναγία καὶ ἐγὼ οἶδα ἐπὶ καὶ ἐς ἐμὲ ὅτις τελέοντες αὐτοῖς οὐ μόνον εἴτε δὲ ἄλλοι, εἴτε Ἀπὲ ταῦτα ὅρτις νομίζουσι, ἔχω λέγειν. φάσκει δὲ αὐτὴν μερὸν ὄξυφῆναι τὸν οἶον, καὶ τὸν ἔδῃσθαι ἐνός αὐτῶν μήτηρ τῶν ὀφθαλμοῖς. ἀνὰ γυναικὶ δὲ μιν ἔχοντα τὸ φάσκει ἐς ὁδὸν φέρεσθαι ἐς ἱερὸν Δήμητρος, αὐτοὶ ἀπαλλάσσονται ὅπῃσιν. ὃ δὲ ἰδέα τῶτον καταδεδεμένον τοῖς ὀφθαλμοῖς, λέγουσι ὑποδύον λυκῶν ἀγαθὰ ἐς τὸ ἱερὸν τῆς Δήμητρος, ἀπέχον τῆς πόλεως εἰκοσι σταδίοις. καὶ αὐτοῖς ὅπῃσιν ἐκ τῶν ἱερῶν ἀπάγειν μιν τῶν λυκῶν ἐς τὸν πλεοναγίον. τοῖσι μὲν νυν ὑπο Αἱ γυπῖων λεγόμενοι χερσὶ μακρὰ ὅτε τὰ τοιαῦτα πηγαῖα ἔσθαι. ἐμοὶ δὲ πρὸς πάντα τὰ λεγόμενα ὑποκαίται, ὅτι τὰ λεγόμενα ὑπο ἐκείνων ἀκρὴ γράφω. Σχηματεύειν δὲ τῶν κατὰ Αἱ γυπῖοι λέγουσι "Δήμητρον καὶ Διόνυσον. πρὸς τοὺς δὲ καὶ τὸνδε τὸν λεγόν Αἱ γυπῖοι εἰσὶ εἰπόντες, ὡς αἰδεσθῶν ψυχὴ ἀθανάτος ἔσθαι τὸ σῶμα τὸ δὲ καταφθίνοντος, ἐς ἄλλο ζῶν αἰεὶ γινόμενον ἐσθῆται. ἐπεὶ δὲ περὶ ἐλθὼν πάντα τὰ χερσὶ καὶ τὰ σταδία καὶ τὰ πλεοναγία, αὐτοῖς ἐς αἰδεσθῶν σῶμα γινόμενον ἐσθῆται. πλεοναγία περὶ ἐλθὼν δὲ αὐτῇ γίνεσθαι ἐκ περικεχρίσθαι εἶσι. τούτῳ τὰ λεγόμενα εἰσὶ οἱ ἑλλήνων ἐχρήσαντο, ὃ μὲν, πρὸς τερν, ὃ δὲ, ὅτε, ὡς ἰδίᾳ ἐωυτῶν ἐόντι.

ἡ δὲ Δήμητρος

ἡ δὲ περὶ τὰ
ἡ δὲ γινόμενον

τῶν ἐγὼ εἰδώς τὰ οὐνόματα, οὐ γράφω.

Μέγρε μὲν νυνὶ Ρ' αμψίντου βασιλῆος
 ἔστι δ' Αἰγύπτου πᾶσιν δυνάμειν ἔλεγον,
 καὶ δι' αὐτὴν Αἰγύπτου μέγ' αὖτως· μὲν δὲ
 τῶν, βασιλεύσαντα σφραγίσαντες ΧΕΟΡΕΜ, ἐς
 πᾶσαν κακότητα ἐλάσαν. κατακλιθεῖντα
 γὰρ μιν πῶτα τὰ ἱερὰ, πρὸς τὰ μὲν σφραγίσαντες
 θυσιῶν τουτέων ἀπέρξαν· μὲν δὲ, ἐργάζε-
 σθαι ἐαυτῶν καὶ διὰ πῶτα Αἰγυπτίους.
 τοῖσι μὲν δὲ ἀποδεδῆσθαι, ἐκ τῶν λιθοτο-
 μῶν τῶν δ' Α' αμψίντου οὐρεῖ, ἐκ τουτέων
 ἔλκεν λίθους μέγρε τῶ Νείλου· ὅθεν αὖτε
 γίνεσθαι δὲ τὸν ποταμὸν πλοίοισι, ὅθεν λίθους
 ἐτέρωθεν ἐταξέ· ἐκ δὲ καὶ αὖτε, καὶ πρὸς τὸ Λι-
 βυκὸν καὶ διὰ μὲν οὐρεῖ, πρὸς τῶν ἔλκεν.
 ἐργάζοντο δ' ἔτι δέκα μυριάδας αἰθέρ-
 πων αἰεὶ πῶτα τεύχεων ἐκάστην. χρόνον δὲ
 ἐργάζεσθαι τεύχεων πῶτα λαῶν, δέκα μὲν
 ἔτεα τῆς ὁδοῦ κατ' αὐτὴν εἰλκον τοῖς λίθους, ἔ-
 δῃσαν, ἔργον ἐὸν οὐ πολλῶν τεύχεων ἐλασσόν τῆς
 πυραμίδος, ὡς ἐμοὶ δοκέειν. τῆς μὲν γὰρ μῆκος
 ὅστις πέντε σάββα· ὅστις δὲ, δέκα ὀργαμί· ὅ-
 στος δὲ, τῆς ὑψηλότητι ὅστις αὐτὴ ἐαυτῆς, ὅ-
 κτω ὀργαμί· λίθου τε ξέσου καὶ ζῶων ἐργ-
 γλυμμένων. αὐτῇ δὲ πᾶσι δέκα ἔτεα γε-
 νέσθαι. καὶ τῶν ὅτι δὲ λείπον, ἐπ' οὐ ἐστὶ αἰ-
 πυραμίδες, τῶν ὅτι γὰρ οἰκημάτων, αὐ-
 τοῖς ἐποίητο θῆρας ἐαυτῶν ἐν νήσῳ, διώρυχα δ'
 Νείλου ἐσαγαγόν. τῇ δὲ πυραμίδι αὐτῇ
 χρόνον γένεσθαι εἶχον ἔτεα ποιεῖν, τῆς
 ὅστις πῶτα καὶ μέγρε πῶτα ὅκτω πλέ-
 θρα, ἐοῦσης τετραγώνου, καὶ ὅστος ἴσων. λί-
 θου δὲ ξέσου τε καὶ ἀρμολομένου αὐτῶν.
 ὅστος δὲ τῶν λίθων τεύχεων ποδῶν ἐλασ-
 σων. ἐποίησεν δὲ ὅθεν αὐτῇ ἡ πυραμὶς αἰα-
 θαθῶν ὅστος, αὐτῶν ἐξέτερον κρῶσας, οἱ
 δὲ βωμίδας ὀνομάζουσι. τοιαύτην ὅθεν αὐ-
 τὸν ἐπεὶ τε ἐποίησαν αὐτῶν, ἡδὲ τοῖς ὅτι-
 λοῖποις λίθους μηχανῆσι ξύλων βραχέων
 πεποιημένων· χαμῶθεν μὲν ὅτι δὲ πρὸς
 τοῖς τῶν αἰαθαθῶν αἰείοντες ὅστος δὲ α-
 νίος ὁ λίθος ἐπ' αὐτὸν, εἰς ἐτέρω μηχανῶν
 ἐπὶ ἔτερον, ἐξέσταν ὅτι δὲ πρὸς τοῖς ὅστος
 πύτου δὲ ὅτι τὸν δούτερον εἰλκετο τοῖς ὅστος,
 ἐπ' ἄλλης μηχανῆς. ὅστος γὰρ δὲ τοῖς ὅστος
 ὅτι αἰαθαθῶν, ὅστος αὐτῶν καὶ αἰαθαθῶν ὅστος
 εἶπε καὶ πῶτα αὐτῶν μηχανῶν ἐοῦσαν μὲν τε καὶ
 ὅθεν αὐτῶν μετεφύρεον ὅτι δὲ

A quorum ego nomina sciens, non duco scribenda.

Ad Rhampsinitum usque regē aiebant in AEgypto viguisse sanē
 ius omne. Post hunc autem, qui in regno successit CHEREM in omne flagitiū fuisse prolapsū. Omnibus nanque eum tēplis ob-

a Omnem legū aequitatem, &c.

B & illinc ad Nilum usque protra- herent: aliis, ut transmissio flumi- ne, illa acciperent, & ad montem qui dicitur Libycus traherent. Fa- ciebant autem opus circiter decē hominū myriades, id est, centum millia, ternis semper mēsisbus sin- gular. In ea via populus dum tra- hendis saxis atteritur, decenne tē- pustiuit, quod non multo mi- noris operis mihi videtur quān pyramidem extruxisse. Cuius lō- gitudo est quinque stadiorum, la- titudo decem passuum: b altitudo

(vbi maxima est) octo passuum, lapide polito & animalibus inscul- pto. In hac decē annos fuisse con- sumptos, & in subterraneis edibus in tumulo, supra quē pyramides stant, quas fecit sibi pro sepulcro, in insula, intromisso per fossā Ni- lo. Verūm in pyramide hac an- nos viginti absumptos: cuius sin- gular frōtes (nam est formæ qua- dratæ) sunt c octogenū iugerum

b Altitudo au- tem, quā parte est altior seipsa. Sic ad Verbum. Intel- ligit autem fasti- gium ipsius pyra- midis. Gall. La- pyramide, vel, l'égui- le.

D pari altitudine, saxis dolatis decē- tissimisque coagmētatis, quorum nullū est minus triginta pedom. Fuit autem extructa hæc pyramis in speciem graduū, quas quidam scalas, quidam arulas vocāt. Po- steaquam eā principio talem fecis- sent, attollebant reliquos lapides breuibus machinis è ligno factis, ex humo in primum ordinē gra- duum leuantes. d Vbi super hunc

c Octogenūm pedom.

E gradum lapis erat, alteri machinæ imponebatur, quæ in ipso primo gradu stabat. Ab hoc deinde in al- terum ordinem trahebatur, super alteram machinam. Nam quot ordines graduum, totidem ma- chinæ erant, siue eandem machi- nam, quæ vna & facilis ad fe- rendum esset, transferebant ad

d Atque prout in eum lapis at- tollebatur.

a Dictum enim
fit à nobis quod
aiūt in vtramque
partem.

b Raphano,

c Vestem, id est, Vestitum, operariorum, dum per id quod dixi tēpus opera extruerent.

d Sesquiplethri
spatium habet.
*Ad Verbu, Sesqui-
plethru est, id est,
150 pates pedes.*

e Primo autem
 ædificio ex lapi-
 de Æthiopico
 versicolore ædifi-
 cato. quadragin-
 ta pedibus infra,
 alteram ædifica-
 vit eadē magni-
 tudine, magnæ
 contiguam. *Et le-
 γαται οἰκοδομησθαι
 πρὸ οἰκοδομῆς.*

singulos ordines, quoties saxum amoliebantur. ^a Dictum sit à nobis de utroque, quemadmodum refertur. Effecta sunt igitur ita prima quæque ex pyramide, quæ erant altissima: deinde gradatim sequentia: nouissimè verò quæ solo sunt iuncta & infima. In ipsa pyramide literæ AEgyptiacæ scriptæ, indicant quantum sit erogatum in operarios pro ^b apio, capis, & alliis: quod interpretes earum literarum (vt probè reminiscor) aiebat in summa mille & sexcèta talenta pecuniæ esse. Quod si ita se habet, quantum in alia credibile est fuisse consumptum, vel in feramenta, vel in cibos, vel ^c in vestiarium operariorum? Atque per id quod dixi tēpus opera extruebant. Alio item tempore (vt ego opinor) lapides exciderunt atque portarunt, & alio nō exiguo subterraneā fossam effecerūt. Propter quod eò flagitii deuenisse Cheopem, vt pecunia defectus, filiam suam in quodam ædificio prostituerit, imperans quantumcūque faceret quæstum, (non enim dicebatur quantum) eamque cum patris iussa fecisse tum verò priuatim de relinquenda sui memoria cogitasse, itaque singulos ad se intrātes orasse vt sibi ad opera singulos lapides donarent. Ex his lapidibus aiebant extructam fuisse pyramidē quæ stat in medio triū, in conspectu pyramidis magnæ, cuius vnūquodque latus ^d sesquigerum est.

Quinquaginta annos regnasse hunc Cheopem AEgyptii dicebant; eoque defuncto accepisse regnum fratrem CHEPHRENE: & hunc eodem instituto usum cum in aliis tum verò in facienda pyramide, non tamen quæ ad magnitudinem fraternæ accederet. eas nanque & nos sumus dimessi. Nam subterranea non subsunt ædificia, neque per fossam derivatus in eam Nilus (quemadmodum in alteram) influit, sed extracto aquæ ductu introrsum insulam circumluit, in qua situm esse ipsum Cheopem aiunt. Fuluisse tum ex AEthiopico lapide versicolore primum domum, quadraginta

Α ποῖον ἔχασον, ὅπως τὸν λίθον ὀξέλοιεν. λε-
 λέξω γὰρ ἡμῖν ἐπ' ἀμφοτέροι, κατὰ περ
 λέγεται. ὀξεποιήθη δὲ ὧν τὰ αἰώτατα αὐ-
 τῆς παρθενα· μὲν δὲ, τὰ ἐπὶ ὁρμηνα τοῦτων ὀξε-
 ποίουν· τελευτᾶ δὲ, αὐτῆς τὰ ὀπίσθια
 καὶ τὰ κατωτάτω ὀξεποίησαν. σεσήμανται
 δὲ ὅλα γραμματέων Αἰγυπίων ἐν τῇ πυ-
 ραμίδι, ὅσα ἐς τε συρμῶν καὶ κρόμμυα
 καὶ σφόδα αἰαισιμῶν τοῖσι ἔργα ζορμνοί-
 σι, καὶ, ὡς ἐμὲ δι' ἐμνησθαι τὰ ὀρμῶν δι'
Β μοι, ὅτι λεγόμενος τὰ γράμματα, ἔφη, ἔξα-
 κῖα καὶ χίλια τέλαιντα ἔργου τε τε-
 λέεσθαι. εἰ δὲ ἔστι οὕτως ἔχοντα ταῦτα, χύσα
 εἰκὸς ἄλλα δεδαπομένη εἶναι ἐς τε σίδη-
 ρον, τὰ ἔργαζοντο, καὶ σιτή καὶ ἐσθῆτα τοῖσι
 ἔργαζομένοισι; ὅκτε χρόνον μὲν οἰκοδόμουν
 τὰ ἔργα τὸν εἰρημνόν. ἄλλον δὲ (ὡς ἐγὼ δο-
 κέω) ἐν ταῖς τοῖς λίθοις ἑταμνον, καὶ ἄρην
 καὶ ὃ ὑπὸ γλυφύριον ἔργαζοντο ὅτι ὁ-
 λίθον χρόνον. ἐς τῆς δὲ ἐλθεῖν Χέοπα κα-
Γ κήτης, ὥς τε πλὴν θυγατέρα πλὴν ἐωυτοῦ,
 χρημάτων δέοιμον, κατίσαντα ἐπ' οἰκή-
 ματος, παρσάξαι παρήσασθαι ἔργου
 ὁκόσον δὴ τι. οὐ γὰρ δὴ τῆς γε ἔλεγον. τὴν δὲ,
 ταῖς τε ὑπὸ τοῦ πατρὸς παρῆσεντα παρήσε-
 σθαι· ἰδίη δὲ καὶ αὐτὴν ὀξνοηθῆναι μνη-
 μόσιμον καταλιπέσθαι. καὶ τῆς ἐπόντος
 πατρὸς αὐτὴν ἔχασον δέεσθαι ὅπως αὐτῇ
 ἓνα λίθον ἐν τοῖσι ἔργοις δωρέοιτο. ἐκ τούτων
 ὅτι τῶν λίθων ἔφασαν ἢ πυραμίδα οἰκοδο-
Δ μήσῃ, πλὴν ἐν μέσῳ τῶν τριῶν ἐσηκῆναι,
 ἔμπαρσθεν τῆς μεγάλης πυραμίδος· τῆς
 ὃ κῶλον ἔχασον, ὅλῳ καὶ ἡμίσειος πλέθρου.

Βασιλεύσας δὲ Χέοπα τῶν Αἰ-
γύπτιοι λέγρουσι πεντήκοντα ἔτεα. τελευ-
τήσας αὖτος δὲ πύτου, ἐκδέξασθαι τὴν βασι-
λίην τὸν ἀδελφεὸν αὐτοῦ Χ Ε Φ Η Ν Α.
καὶ τῶτον δὲ παρ' αὐτοῦ ἔσπινε αἰχμαδα-
ται ἑτέρω. ἅ τε ἄλλα, καὶ πυγμαῖδα ποι-
ῶσιν, ἐς μὲν τὰ ἐκείνου μέγιστα οὐκ αἰήκου-
Ε σάν. ταῦτα γὰρ ὧν καὶ ἡμεῖς ἐμεβήσαμεν. ἔτε
γὰρ ὅπερ οἰκήμετα ὑπὸ γλῶ, οὐτε ἐκ τῆ
Νείλου διώρυξ ἦκει ἐς αὐτὴν, ὥς περ ἐς τὴν
ἐτέρην, ῥέουσα. θρῆκοδμηιδίου δὲ αὐλα-
νος ἔσω, νῆσον περὶ ῥέειν, ἐν τῇ αὐτὸν λέγρουσι
κεῖται Χέοπα. ὑποδείμας ᾗ τ' ὡρῶν δόμον
λίθου Αἰγυπτικοῦ ποικίλου, τεσσάρων τε
πόδας

πόδας ὑποβάς τῆς ἐτέρης, τῷ τὸ μέγαρος
ἐχορδύνει τῆς μεγάλης οἰκοδομῆς. ἐς αἶσι δ'
ὅππῃ λόφου τῆς αὐτῆς ἀμφοτέραι, μάλιστα ἐς
ἐκαστὴν πόδας ὑψηλῶς. βασιλεύσας δὲ ἔλε-
γον Χεφρήνα ἐξ καὶ πενήτηκοντα ἔτεα. ταῦ-
τα ἐξ τε καὶ ἐκαστὸν λαγίζονται ἔτεα, ἐν τοῖ-
σι, Αἰγυπτοῖσι τε πᾶσαν τὴν κακότητα, καὶ
τὰ ἰσὰ χρόνου τοσούτου καὶ ἀκλήϊα δένειν,
οὐκ ἀνοίξαι. οὗτοις ὑπὸ μίστος οὐ
κάρτα θέλουσι Αἰγυπτοῖσι ὀνομάζειν, ἀλλὰ
καὶ τοῖς πυραμίδας καλέουσι ποιμνῶς Φι-
λιτίωνος, ὃς τῶν χρόνον ἐνεμε κτύνει
καὶ ταῦτα τὰ χωρία.

Μετὰ δ' ὅτε τον, βασιλεύσας Αἰγυπτίου
ΜΥΚΕΡΙΝΟΝ ἔλεγον, Χέοπος παῖδα.
ταῦτά μιν τὸ παῖς ἔργα ἀπαδείν. ὅ δὲ
τὰ τε ἰσὰ ἀνοίξαι, καὶ τὸν λαὸν τετυμνῶν
ἐς τὸ ἔχαστον κακοῦ, ἀνδρῶν πρὸς ἔργα τε καὶ
θυσίας. δίκας δὲ σφι πρῶτων βασιλῶν δι-
καστοῖς κρίνειν. καὶ τὸ το μιν τὸ ἔργον,
ἀπρῶτων ὅσοι ἦδη βασιλῆες ἐχρόνοντο Αἰγυ-
πτοῖσι, ἀνέοισι μάλιστα τῶν. τὰ τε γὰρ μιν
ἄλλα κρίνειν δὲ, καὶ δὴ καὶ τὰ ἐπιμεμο-
νῶς ἐκ τῆς δίκης πρὸ ἐωυτοῦ διδόντα ἀγ-
λα, ἀποπιμπλάναι αὐτὸν τὸν θυμὸν. εὐντὶ
δ' ἡπὶ ταῖς Μυκερίωνος καὶ τοῖς πολλοῖς, καὶ
ταῦτα ὅππῃ τῶν πρῶτων, πρῶτον καὶ ἄρξαι
τὴν θυγατέρα ἀποθανούσας αὐτῆς, τὸ μόν-
ον οἱ εἶναι ἐν τοῖς οἰκείοις τέκνον. τὸν δ', ὑ-
περαλγίστῳ τε ὡς ἀειπεπλήκει πρῶ-
γματι, καὶ βουλόμην ὡς ἀσπότερον τὴν
ἄλλων θάψαι τὴν θυγατέρα, ποιήσασθαι
βουῶν ξυλίνῳ κοίλῳ, καὶ ἔπειτα καὶ
χρυσώσαντά μιν ταῦτα, ἔσω ἐν αὐτῇ θά-
ψαι τὴν ἀποθανούσαν θυγατέρα. αὕτη ὦν
ἡ βοῦς γῆ οὐκ ἐκρύφθη, ἀλλ' ἐπὶ καὶ ἐς ἐμέ-
ω φανερή. ἐν Σαί μιν πόλει εὐστα, καί-
μην δὲ ἐν τοῖς βασιλῆσι, ἐν οἰκίᾳ τῇ
σκημῶν. θυμῆματα δ' πρὸ αὐτῇ πρῶτα
καὶ λαγίζουσι ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν. νύκτα δὲ
ἐκαστὴν πάνυ γὰρ λυγρὸς πρῶτος. αἰχρὸς
δὲ τῆς βοῦς ταύτης ἐν ἄλλῳ οἰκίᾳ εἰχ-
νὲς τῶν παλλακῶν τῶν Μυκερίωνος ἐσσι, ὡς
ἔλεγον οἱ ἐν Σαί πόλει ἱερεῖς. ἐς αἶσι μιν γὰρ
ξύλινοι κολασσοί, εὐστα πρῶτον ὡς εἰκόσι
μάλιστα κη, γυμναὶ κείμεναι. αἰτνες μὲντοι
εἰσὶ, οὐκ ἔχω εἰπεῖν, πλὴν ἢ τὰ λεγόμενα.

A pedibus depressiorem altera, sed
habentem idem quod grande æ-
dificium, magnitudinis. Stant au-
tem super eundem tumulū am-
bæ, centum ferè pedum celsitu-
dinis. Porro quinquaginta sex
annos regnasse Chephrenē aie-
bant. ita centum & sex anni sup-
putantur quibus AEGYPTII in om-
ni calamitate versati sunt, nec
templa aperta, sed semper fuerūt
occlusa. Hos reges AEGYPTII præ
odio ne nominare quidē voluit,
sed eorum pyramidas vocant pa-
storis Philitionis, qui ea tempe-
state pecudes per hæc loca pa-
scebat.

Post hunc regnasse in AEGY-
PTO dicebant MYCERINVM
Cheopis filium, cūque paterna
perosum facta, & templa referas-
se, & populo ad vltimum calami-
tatis afflicto fecisse potestatem res
agendi & sacrificandi: quinetiam
super omnes reges iustitiā exer-
cuisse. Quo nomine ex vniuersis
regibus hunc AEGYPTII maximè
prædicabāt, tum ob alia quæ be-
ne iudicabat, tum verò quòd cō-
querenti de ipsius sententiā, de suo
donabat, vt indignationi homi-
nis satisfaceret. Quum autem ef-
set in ciues ita clemens Myce-
rinus, atque ita studiosus, princi-
pium ei malorum contigisse obi-
tium filix, quæ domi vnica sobo-
les erat. Qua clade supramodum
doleret, vellētque filiam ex-
cellentiori aliquo genere sepelire
quàm cæteri, fecisse ligneam bo-
uem cauam, quam quum inau-
rasset, in ea filiam sepelisse defū-
ctam. neque humo bos hæc cō-
dita est, sed ad meam vsque me-
moriā in propatulo^b fuit in vr-
be Sai apud regiam, in conclau-
i quodā exornato posita. Cui sin-
gulis diebus omnifarii odores
inferuntur: noctibus autē per-
petuò incensa lucerna astat. In
altero contiguo conclauī imagi-
nes stant concubinarum Myce-
rini, vt in vrbe Sai sacerdotes
aiebant. Stant enim colossi, id
est grandia simulacra, circiter vi-
ginti, è ligno fabricati, nudi ple-
rique: qui quarum sint mulie-
rum non possum dicere, præ-
terquam quæ narrantur.

Ita se gereret,

^b Extabat in vr-
be, ὡς ἐστὶν ἐν
Sai

^c Adolentur.

Sunt qui de hac boue & colossis hæc referant: Mycerinum amore filia suæ captum, vim ei intulisse: deinde illam quæ præ mœnore se suspēdisset, patrem in hac boue sepelisse: matrem autē manus ministrarum quæ filiam patri prodidisset, præcidisse: & nūc earū hæc esse simulacra eius mali quod viux passæ fuisset. Hæc (ut ego opinor) dicunt nugatores, ut alia, ita & de manibus colossorū: quippe quas ipsi vidimus temporis diuturnitate delapsas, quæ ad meam usque ætatē ad pedes eorū stratæ viscebantur. Bos quoque cum cæterum corpus operta est Phœnicco pallio, tum verò cervicem & caput crasso admodum auro: cuius inter media cornua

a Orbis est solis aureus assimilat.

a circulus annexus inest, soli assimilat. Neque stans est bos, sed in genua cubans, magnitudine, quanta est grandis vacca viua. Effertur autē e conclauī quotannis. & postquam AEgyptii verberarunt deum quendam, quem in tali negotio nō puto mihi nominandum, tunc & bouem in lucem proferunt. Aiunt enim eā orasse patrem Mycerinum, ut defuncta quotannis semel solem intueretur. Huic regi, post calamitatem filia, secundo loco hæc accidisse: Ex vrbe Buti venisse oraculum, fore ut sex omnino annos viueret, septimo defūcturus. Id hunc agrē ferentem, vicissim misisse ad oraculum contumeliosas querimonias: quod, quum pater suus & patruus qui deorum immemores templa clausuerant, hominēque perdiderant, tandiu vixissent, ipse piē faciens tam citō foret vita defūcturus. Rursus ei venisse dicuntur ex oraculo responsa, capropter ipsum properē vitam finiturum quod non id fa-

b Quod in fatis esset ut faceret.

ceret b quod deberet. Oportuisse enim AEgyptum centum quinquaginta annis affligi: idque duos qui ante eum fuissent reges didicisse, ipsum verò, nequaquam. Hæc ubi accepit Mycerinus, se iam a numinibus damnatum, lucernas fecisse permultas,

ἐκείνου ἡγομένους βασιλέας, ματὴν τῆτο, κείνον δὲ οὐ. ταῦτα δὲ ἀκούσαντα ὁ Μυκεῖνον, ὡς κατεκρήμην ἦδη ὁ τούτων, λύχρα ποιησάμενον πολλά,

A οἱ δὲ ἄνθρωποι λέγουσι πρὸς τῆς βοῦς ταύτης, καὶ τῆς κολοσσῆς, τὸν δὲ τὸν λόγον ὡς Μυκεῖνος ἠγάδη τῆς ἐωυτῆς θυγατρὸς, ὃ ἐπειτα ἐμίγη οἱ ἀκούσῃ. μὲν γὰρ λέγουσι ὡς ἡ παῖς ἀπῆλθε ἀπὸ ἀρχῆς· ὁ δὲ μὴν ἔθαλε ἐν τῇ βοῇ ταύτῃ. ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς τῇ ἀμφιπόλῳ τῇ περὶ δουσίῳ πλὴν θυγατέρα τῆς πατρὸς ἀπέταμε τὰ χεῖρας· καὶ νῦν τὰ εἰκόνας αὐτῶν εἶ) πεποιθῆσας ἀπὸ ζωῆς ἐπαγον. ταῦτα δὲ λέγουσι φλυαρέοντες, ὡς ἐγὼ δοκῶ κῶ, τὰ τε ἄλλα, καὶ δὲ καὶ τὰ πρὸς τὰ χεῖρας τῇ κολοσσῆς. ταῦτα γὰρ ὧν καὶ ἡμεῖς ὠρέομεθα ὅτι ἀπὸ χερσὶν τὰ χεῖρας ἀποβέβληκας, αἱ ἐν ποσὶ αὐτῶν ἐφαίνοντο ἑοῦσαι· ἐπὶ ἐς ἐμέ. ἡ δὲ βοῖς τὰ μὲν ἄλλα κατεκρήμην φοινικέῳ εἵματι. ὁ αὐχὲνα δὲ καὶ πλὴν κεφαλῆς φαίνετο κεχρυσωμένα παχὺ κάρτα χρυσῷ. μετὰ δὲ τῇ κερῶν, ὁ τοῦ ἡλίου κύκλος μεμμημένος ἐπεσιχρυσέος. ἐστὶ δὲ ἡ βοῖς ὅση ὁρῶ, ἀλλ' ἐν γυνάσῃ κειμένη· μέγας δὲ ὅση πρὸς μεγάλη βοῖς ζώῃ. ἐκφέρεται δὲ ἐκ τῆς οἰκῆματος ἀπὸ πόρτας τὰς ἐπὶ ἐπὶ τῶν ταῖς οἱ Αἰγύπτιοι τὸν ὄνομα ζόμενον θεὸν ὡς ἐμεῖς ὅτι τοιοῦτον ὀνόματι, τότε ὧν καὶ πλὴν βοῦν ἐκφέρουσι ἐς τὸ φῶς. φασὶ γὰρ αὐτῶν δεκτικῶν τοῦ πατρὸς Μυκεῖνου ἀποθήσασθαι, ἐν τῇ ἐνιαυτῷ ἀπ᾽ ἐμὴν ἡλίου καλεῖν. μὲν δὲ τῆς θυγατρὸς τὸ πάρος, δούτερα ἐν τῇ βασιλείᾳ τὰ δὲ ἡμέρας· ἐλθεῖν οἱ μαρτύριον ἐκ Βουτοῖς πόλεος, ὡς μέλλοι ἐξ ἔτεα μοῦνον βιοῦς, τὰς ἐξ δόμῳ τελευτήσῃ. ὁ δὲ δεινὸν ποιησάμενον, πέμψαι ἐς τὸ μαρτύριον τὰς θεῶν ὀνείδισμα, ἀντιμεμφομένον ὅτι ὁ μὲν αὐτῶν πατὴρ καὶ πάτριος, ἀποκλήσασθαι τὰς ἱεῖρας, καὶ θεῶν οὐ μεμμημένοι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀνθρώποις φθίροντες, ἐβίωσαν χερσὶν ὅτι πολλὸν αὐτὸς εἰς βίωσιν ἐὼν, μέλλει τὰ χερσὶν οὕτω τελευτήσῃ. ἐκ δὲ τοῦ χρηστηρίου αὐτῶν δούτερα ἐλθεῖν λέγοντα, ἐν τῇ εἵνεκα καὶ συνταχῶν αὐτῶν τὸν βίον· οὐ γὰρ ποιησάμην τὸ χερσὶν εἶη ποιέειν. δεῖν γὰρ Αἰγύπτιον κακοῦσθαι ἐπὶ ἔτεα πενήτην· τὰ τε καὶ ἐκείν. καὶ τοῖς μὲν δύο τοῖς πρὸς

89

ἡ ἐπὶ τῇ

ἡ ἐπὶ τῇ

ἡ ἐπὶ τῇ

ὅπως γίνοντο νύξ, αἰά-φαντα αὐτὰ, πίνον τε
καὶ ὑπάρχον, οὐτε ἡμέρας, οὐτε νυκτὸς αἰέν-
τα, ἐς τε τὰ ἔλεα καὶ τὰ ἄλσεα πλατύνου-
ντο, καὶ ἵνα πινυθάνοιτο εἴ) ὁσιότησια ὅτι-
τηδὲ πάντα. Ταῦτα δὲ ἐμνησάτο, θέλων ὁ
μαντήριον ψευδοῦναι δὲ πρὸς δέξαι, ἵνα οἱ δυνά-
μει εἴτα αὐτὴ ἐξ ἐτίων γήνηται, αἱ νύκτες
ἡμέρας πινυθάνουσι. πυραμίδα δὲ καὶ οὗτ' ἀ-
πελίπετο πολλὸν ἐλάσσονα τῆς πατρὸς, εἰκοσι
ποδῶν κατὰ δέουσαν, καὶ ὅλον ἕκαστον τριῶν
πλέθρων, εὐρύς τετραγώνου· λίθου δὲ ἐς
ὁ ἡμῖσι Αἰθιοπικῶν. πλὴν δὲ μετιξέτεροι
φασὶ Ἑλλήνων Ρόδωπος ἐταίρης γυναικὸς
εἴ) ὁσιότησια λέγοντες. ὁ δὲ ὦν ὁ δὲ εἰδὸς
τὴν μὴ φαίνονται λέγειν οὐτοὶ ἢ πρὸς ἡ Ρο-
δῶπις. οὐ γὰρ αἱ οἱ πυραμίδα ἀέθουσαν πα-
ήσασθαι τοῖς αὐτοῖς, ἐς τὴν θαλάσσιον χλιδά-
δες αἰεθλῆται, ὡς λέγειν εἰπεῖν, αἰεθλῆ-
ται. πρὸς δὲ, ὅτι καὶ Ἀμασιν βασιλεύ-
οντα ἡ ἀκμαῖουσα Ρόδωπις, ἀλλ' οὐ καὶ
τῶν. ἔτι γὰρ καὶ πολλοῖσι ὕστερον του-
τέων τῶν βασιλέων τῶν πυραμίδας ταύ-
τας λιπόντων, ἢ Ρόδωπις· ἡμεῖς μὲν, ἀπὸ
Θρηάκης· δούλη δὲ ἡ Ἰαδμόνος τῆς Ἡ-
φαιστοπόλιος, ἀνδρὸς Σαμίου, σκυδουλος
δὲ Αἰσώπου τῆς λυσιπποῦς. καὶ γὰρ οὗτ' Ἰα-
δμόνος ἐχέτο, ὡς διέδεξε τῇδε ὁ καὶ ἡμεῖς.
ἐπὶ τε γὰρ πολλὰς κηρυσσόντων Δελφῶν
ὁ καὶ τοῦτο, ὅς βούλοιο πινυθάνου τῆς
Αἰσώπου ψυχῆς αἰεθλῆσαι, ἄλλος μὲν οὐ-
δεὶς ἐφαίη, Ἰαδμόνος δὲ πατρὸς παῖς ἄλ-
λος Ἰαδμόν αἰεθλῆτο, οὕτω καὶ Αἰσώπος
Ἰαδμόνος ἐχέτο. Ρόδωπις δὲ ἐς Αἰγυ-
πτον ἀπῆκετο, Ἐσθῆτος τῆς Σαμίου κομισαν-
τὸς μιν. ἀπὸ κομῆς δὲ κατ' ἐργασίαν, ἐλ-
θὼν χρημάτων μεγάλων ὡς ἀνδρὸς Μι-
τυλλιαίου Χαράδρου, τῆς Σκαμανδρονί-
μου πατρὸς, ἀδελφεοῦ δὲ Σαπφῶος τῆς
μουσοποιῦς. οὕτω δὲ ἡ Ρόδωπις ἐλθὼν ἡ-
θη, καὶ κατέμεινε τε ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ κατ-
παθεῖν τοῦτο γινώσκον, μετὰ ἑκὼν ἐκ τῆς
στατο χρημάτων, ὡς ἀνδρὸς Ρόδωπιν, ἀπὸ
ὅπως καὶ ἐς πυραμίδα τοιαύτην ἐξήκει.
τῆς γὰρ πλὴν δεκάτην τῶν χρημάτων ἰδίᾳ
ὅτι ἐπὶ καὶ ἐς πόδε πρὸς τῶν βουλομένων,
ὁ δὲ δὴ μετὰ ἑκὼν οἱ χρημάτων ἀναθεῖται.
τιὰ hoc volēti cognoscere licet, non magnam ab illa pecuniam fuisse repositam.

quibus quum noctesceret accen-
sis, potaret ac se oblectaret; neque
diu neque noctu intermittētem
quin per paludes perque nemora
vagaretur, * utque audiretur iu-
uenilibus in rebus studiosissimē
versari. Hæc autem idcirco exco-
gitat, quod vellet oraculū con-
vincere mendacii, ut duodecim
pro sex fierent anni, diebus factis
ex noctibus. Pyramidem & hic
reliquit lōgē minorem paterna,
vicenis pedibus ex omni parte
(nam est quadrāgularis) brevio-
rem, ^b quæ est trium iugerum, ^b Trium plethro
Æthiopico ex lapide ad mediū
usque. Hanc quidam Græcorum
volunt esse Rhodopis mulieris
prostitutis, non rectē sentiētes: qui
ne nosse quidem videntur quæ-
nam fuerit Rhodopis de qua lo-
quuntur. Neque enim talem py-
ramidem illa sibi facere destinā-
set, in qua talentorum infinita (ut
sic dicam) millia cōsumpta sunt.
Ad hæc, non istius sed Amasis
regis temporibus Rhodopis flo-
ruit. Multis enim post hos reges
annis qui istas pyramides relique-
runt, Rhodopis extitit, genere
Thracia, ancilla Iadmonis Sa-
mii, ex vrbe Vulcani, conserua
Æsopi fabularū scriptoris (^c nā
& hic Iadmonis fuit) postquam
is huic mulieri non minimum
cordi fuit. Siquidem quum sæpe-
numero Delphi ex oraculo pro-
nuntiarent, si quis sumere pœnas
vellet ^d animæ Æsopi, alius nul-
lus extitit qui sumere vellet nisi
Iadmonis ex filio nepos, alius
Iadmon. ita & Æsopus Iadmo-
nis fuit. Rhodopis autem in Æ-
gyptum abiit, à Xantho Samio
trāsportata. Et quum eò ad quæ-
stum faciendum venisset, magna
pecunia fuit redempta à Chara-
xo, viro Mitylenæo, Scamandro-
nymii filio, Sapphus poematum
conditricis fratre. Hunc in mo-
dum Rhodopis libertatem nacta
est, & in Ægypto remansit: gra-
tiosaque vehementer effecta in-
gentes opes ^e comparauit, quæ
Rhodopin transcenderent, non
quæ ad talem pyramidem faciē-
dam ascenderent. ^f Ex quarum
opum decima parte cuiusque e-
o. ii.

a Et vbi intelli-
get cœnacula esse
commodissima.

b Trium plethro
rum, id est pedum
300

c Nam & hic Iad-
monis fuit, ut
hinc maximè o-
stendit. Siq.

d Id est vita, vel
pro vita.

e Comparauit,
pro Rhodopes
quidem conditio
ne, neque tamen
ad potentiam tā-
tā peruenit. Vel,
ad tātum regnum.
At Vallæ pro tu-
centia legi pu-
erum. Quamlo-
quutionem sequendo
(qua est in aliquot
vet. quibusdam
cod. habetur) ita
verte. Sed nō quæ
tantæ pyramidis
sumptus ferre pos-
set.

f Nam quum i-
psius opum deci-
mam partem qui
uis etiam nunc
cernere possit, nō
est cur magnas i-
psius opes tribua-
mus.

Quam enim optaret memoriam
sui in Græcia relinquere, fecit o-
pus quod ab alio excogitatum nō
est neque donatum, idque dona-
uit in templo Delphico monu-
mentum sui. E decima enim sua-
rum opum tot è ferro verua ad
boues torrendos fecit, ad quot fa-
cienda sufficeret decima ipsa: quæ
Delphos misit: quæ nunc quoque
posita sunt eregione templi, post
aram quâ Chii donauerunt. Gau-
dent autem quodāmodo in Nau-
erate prostibula fieri gratiosa. nā
hæc de qua mentio habetur, adeo
nobilitata est fama, vt nemo Græ-
corum non edidicerit Rhodopis
nomē. Alterius quoque quæ po-
sterior fuit nomine Archidice, fa-
ma per Græciam celebris extitit,
sed minus quàm prioris: * cuius a-
more Charaxus insaniens, Mity-
lenen rediit, vt meminit Sap-
pho, conuictis eum insectata. & de
Rhodope quidem hætenus.

2 Charaxus au-
tem quū liberata
Rhodope Mity-
lenen rediisset,
Suppho versibus
suis illum est val-
de infectata.

Post Mycerinum autem Aegypti regem fuisse dicebant sacerdotes A S Y C H I N, cumque fecisset Vulcano porticum ad solem orientem, longè pulcherrimam longèque maximam. ^b Habere enim ubique cum figuras insculptas, tum aliam infinitam ædificiorum speciem. Illud verò maximū ab hoc rege fuisse factum, ut quum vehementer laboraretur ex ære alieno, legem hanc Aegyptiis promulgauerit, ut haec demum quis pecuniam mutuo acciperet, si cadaver patris pignori traderet. Hunc autem ad hanc legem adiecisse, ut penes creditorem esset potestas omnis sepulcri debitoris, utque hæc irrogaretur multa pignus deponenti: cui, si dissolvere res alienum recusaret, fas non esset sepeliri aut in paterno aut ullo in alio sepulcro: ac ne alium quidem ex seipso progenitorum sepultura mandare. Hunc præterea regem superiores antecellendi cupidum, reliquisse memoriam sui pyramidem lateritiā, incisis lapidi literis in hæc verba,

b Habere enim cum alias porci-
cus; figuratque
bene sculpras; &
alias infinitas æ-
dificiorum spe-
cies, tum verò i-
sta longè plura.
Hoc regnate quò
non sine magna
difficultate pecu-
nias alii cum aliis
communicarent,
legem hanc Æ-
gyptiis fuisse de-
tinebant, vt ira de-
tineant, &c. *Vt di-
stinguatur possi-
bilitas. Ita tamè
si hac verba ad
sequens referri
possint. q. d. Ista
que sequuntur:
quàm sit turba;
non tamè, aut
cui.*

A ἐπεθύμησε γὰρ Ῥοδῶπις μημηλίων αὐτῆς
 ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ θαλιπέσσαι, ποίημα ποι-
 ποταμὴν τῆτο, ὅ μὴ τυχεράν, ἀλλὰ ἔξ θυρη-
 ραίων, καὶ ἀνακείρουον ἐν ἑρῶς, τῆτο ἀναθεῖ-
 ναι ἐς Δελφοὺς μημηόσων ἐωυτῆς. τῆς ὦν
 δεκάτης τῇ χρημάτων ποίποταμὴν ὁδελοῖς
 βουπόρεος πολλοὺς σιδηρέους, ὅσον ἐνεχώρεε
 ἡ δεκάτη οἱ, ἀπέπεμψε ἐς Δελφοὺς. οἱ καὶ
 νῦν ἐπὶ σκυανέσσαι, ὅπερ ἐμὴν ποδ βωμοῦ
 Χῖοι ἀνέθεσαν, ἀντίον δὲ αὐτῇ τῆ τοῦ.
 B φιλέοσι δὲ καὶ ἐν τῇ Ναυκρῇ ἐπαφρό-
 διτοι γίνασθαι αἰετῶναι. τῆτο μὲν γὰρ, αὐτῇ,
 τῆς πέρι λέγεται ὅδε ὁ λόγος, οὕτω δὲ τῇ
 κλεινῇ ἐχρήτο, ὡς καὶ πόρυτις Ἑλλήνες Ῥο-
 δῶπιος τὸ νόμα ἔξέμαθον. τῆτο δὲ, ὕψι-
 ρον τῆς, τῇ οὐδῶμα ἐν Ἀρχιδίχῃ, αἰοί-
 διμος ἀνὰ πῶν Ἑλλάδα ἐχρήτο, ἥσων δὲ
 τῆς ἐτέρης περὶ λεγλῶντος. Χάραχος δὲ
 ὡς λυσάμενος Ῥοδῶπιν, ἀπενόσησε ἐς Μι-
 τοπλιώϊον, ἐν μέλει Σαπφῶ πολλὰ κατε-
 C κερτόμησέ μιν. Ῥοδῶπιος μὲν νῦν πέρι πέ-
 παυμα.

Μετὰ δὲ Μυκεῖνοι ἡμέρας Αἰγυ-
πτοῦ βασιλέα, ἔλεγον οἱ ἱερεῖς ἡμέρας Ἀ-
ΣΥΧΙΝ, (Α) τὰ πρὸς ἡλίου ἀνίσχοντα ποι-
ῶσαι ὧς Ἡφαιῶς πρὸς πύλας, εἶναι πολ-
λῶ τε καὶ λίγα καὶ πολλῶ μέγιστα. ἔχῃ μὲν
γὰρ καὶ τὰ πάντα πρὸς πύλας, τύποις τε δι-
γυγλυμμένοις, καὶ ἄλλω ὅφιν οἰχοδομη-
μάτων μυρίω, ἐκείτα δὲ καὶ μακρῶ μέ-
D λιστα. ὅτι τούτου βασιλβόντος, ἔλεγον ἀ-
μιξίης εὐούσης πολλῆς χρημάτων, ἡμέρας
νόμον Αἰγυπτοίοις, ἀποδεικνύοντα ἐνέχυ-
ρον τοῦ πατρὸς (Β) νέκον, οὕτω λαμβάνειν ὁ
χρεός. πρὸς τε Πλούα δὲ ἐπὶ τούτῳ τὰ νό-
μῳ τὸνδε, (Γ) δίδοντα ὁ χρεός, καὶ ἀπα-
σης κρατεῖν τῆς τοῦ λαμβάνοντος θήκης.
τὰ δὲ ὑποπθέντι τῷτο ὁ ἐνέχυρον πλού-
δε ἐπέειναι ζημίω, καὶ μὴ βουλομένη ἀ-
ποδοῦναι ὁ χρεός, μηδὲ αὐτὰ ἐκείνῳ τε-
E λυποῖσάντι (Δ) (Ἐφῆς κυρῶσαι μήτ' ἐν-
κείνῳ τὰ πατρὶος τάφα, μήτ' ἐν ἄλλῳ
μηδεὶ, μήτ' ἄλλον μηδένα (Ε) ἐαυτοῦ ἀ-
πογρόμδρον θάψαι. ὑποβαλέσθαι δὲ
βουλόμδρον τῷτον τὸν βασιλέα τοῖς πρὸς
Αἰγυπτοῦ μηκρόστονον πυραμίδα λιπία, ὅς ἐκ
ταῖς λίθοις ἔγκειτο λαμβάνοντα τὰδε λέγοντά ἐστι,

ΜΗ' ΜΕ ΚΑΤΟΝΟΘΗΣ ΠΡΟΣ ΑΝΕ ΜΕ ΛΑΡΙΔΕΙΣ ΡΥ-
ΤΑΣ ΛΙΘΙΝΑΣ ΠΥΡΑΜΙΔΑΣ.
ΠΡΟΕΧΩ. ΓΑΡ ΑΥΤΕΩΝ ΤΟ-
ΣΟΥΤΟΝ, ΟΣΟΝ Ο ΖΕΥΣ ΤΩΝ
ΑΛΛΕΝΘΕΩΝ. ΚΟΝΤΩ ΓΑΡ Υ-
ΠΟΤΥΠΤΟΝΤΕΣ ΕΣ ΛΙΜΝΗΝ,
ΟΤΙ ΠΡΟΣΧΟΙΤΟ ΤΟΥ ΠΗΛΟΥ
ΤΩ ΚΟΝΤΩ, ΤΟΥΤΟ ΣΥΛΛΕ-
ΓΟΝΤΕΣ, ΠΑΙΝΘΟΥΣ ΕΙΡΥΣΑΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΡΟΠΩ ΤΟΙΟΥΤΩ ΕΞ-
ΕΠΟΙΗΣΑΝ. ΤΩΝ ΜΗ ΠΟΤΑΥΤΑ ΔΕΠΟ-
ΔΕΞΑΘΑΙ.

ANEME LAPIDEIS PY-
RAMIDIBVS * COMPRA-
RES, QVAE TANTVM IL-
LIS PRAECELLO QUAN-
TVM IVPITER CAETE-
RIS DIIS. NAM FVN-
DVM LACVS CONTO
VERBERANTES, QVIC-
QVID LVTI CONTO AD-
HAERESCEBAT, ID COL-
LIGENTES, ^b ME COMPO-
SVERVNT, ET IN TALEM
MENSVRAM REDEGE-
RVNT. atque id demum operis
B hunc regem edidisse.

^a Videtur aliud
legisse quàm κα-
τόνοθς.

^b Lateres duxe-
runt, & me inta-
lem formam re-
deg.

Μετὰ δὲ τῶτον, βασιλεύσας αἰδρα τυ-
φλὸν ἔξ Ἀνύσιος πόλεος, πῶ οὐνομα ἈΝΥ-
ΣΙΝ ^{εἰ}· ἐπὶ πύργῳ βασιλεύοντος, ἐλα-
σας ἐς Αἰγύπτου χεὶρ πολλῇ Αἰθιοπίας
τε καὶ ΣΑΒΑΚΩΝ ^{τῇ} Αἰθιοπῶν βασι-
λέα. ^ᾧ μὲ δὲ τυφλὸν τῶτον οἴχεσθαι
φύζοντα ἐς τὰ ἔλεια. ^ᾧ δὲ Αἰθιοπα βα-
σιλεύειν Αἰγύπτου ἐπ' ἔτεα πεντήκοντα.
ὅς τοι αὐτὸν τὰδε ἀποδέξασθαι, ὅπως τῶν
ἡς Αἰγυπτίων ἀμύριτι, κτείνειν μὲν αὐ-
τῶν ὁστένα ἐθέλειν. ^ᾧ δὲ, κατὰ μέγαρος
τοῦ ἀδικήματος ἐκάς φησὶ δικάζειν, ἐπιπα-
σσοντα χώματα χωρὶς τῇ ἐωυτῶν πό-
λι, ὅθεν ἐκαστος ὡς τῇ ἀδικούντων. καὶ οὐ-
τω ἐπὶ αἱ πόλεις ἐγέρνοντο ὑψηλότεραι. ^ᾧ
μὲν γὰρ πρῶτον, ἐχώθησαν ὑπὸ τῇ
τῆς διώρυχας ὀρυζάντων, ἐπὶ Σεσώτριος
βασιλέως· δούτεα δὲ, ἐπὶ τοῦ Αἰθιοπῶς
καὶ ἑκατὶ ὑψηλαὶ ἐγέρνοντο. ὑψηλέων δὲ καὶ
ἐτέρων τραπεζῶν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ πο-
λήων, ὡς ἐμεῖ δοκέει, μάλιστα ἢ ἐν Βουβά-
σι πόλιν ἐξέχωθη, ἐν τῇ καὶ ἱερὸν ἐστὶ Βου-
βάσιος ἀξιαπηγηπύργον. μέζω μὲν γὰρ καὶ
ἄλλα, καὶ πολυδαπνόμενα ἐστὶ ἱερά. ἡ-
δονῇ δὲ ἰδέσθαι ὁστέον πύργῳ μάλλον. ἡ δὲ
Βουβάσις, κατ' Ἑλλάδα γλωσσῇ ἐστὶ
Ἀρτεμῖς. ^ᾧ δὲ ἱερὸν αὐτῆς ὡςδε ἔχει. πλὴν
τῆς ἐσοδου, ^ᾧ ἄλλο νηὸς ἐστὶ. ἐκ γὰρ τοῦ
Νείλου διώρυχας ἐσέχουσι, οὐ συμμίσγυν-
σαι Ἀλλήλοισι, ἀλλ' ἄρχει τῆς ἐσοδου τῆς ἱ-
ερῆς ἐκατέρῃ ἐσέχει. ἡ μὲν, τῇ περὶ ῥέου-
σα, ἡ δὲ, τῇ ὕψος εὐστα ἐκατέρῃ ἐκα-
τὸν ποδῶν, δένδρεσι κατὰ σκίος. τὰ δὲ περὶ
πύλας, ὑψος μὲν δέκα ὀργμῶν ἐστὶ, τυ-
ποισι δὲ ἐξαπῆχαι ἐσκαδάται ἀξίοισι λόγῳ. ἐὼν δὲ ἐν μίση τῇ πόλιν ^ᾧ ἱερὸν,

Post hunc regnasse cæcū quen-
dam ex vrbe Anyfi, nomine A-
NYSIN: atque eo regnante, ex-
currisset in AEGyptum magna cū
manu AETHIOPUM SABACVM
regem: & quum cæcus hic fuga se
in palustria proripuisset, illum re-
gnasse in AEGypto quinquaginta
annos: idque intra tempus ista e-
didisse: Quoties AEGYPTIORUM
quisquam aliquid deliquisset, ne-
minē voluisse morte afficere: sed
pro sui quence delicti magnitu-
dine, damnare ad aggerendā cer-
tam mēsuram aggerum intra vr-
bem vnde quisque incolentium
erat. Atque ita vrbes sunt etiā sub-
limiores effectæ. nā primū hum-
us aggesta fuerat ab iis qui sub
rege Sesostre riuos effoderant: ite-
rum sub rege AETHIOPE valde sūt
vrbes factæ excelsæ, cū cæteræ
quæ in AEGypto sunt tum verò
(vt mihi videtur) Bubastis vrbs,
vbi præcipuè terra exaggerata.

In qua vrbe templum est Buba-
stis, ^a quæ nostra lingua dicitur
Diana, omnium maximè memo-
rabile. Quo etsi alia sunt tū gran-
diora tum sumptuosiora, nullum
tamen est aspectu iucundius. id i-
ta se habet: Cætera præter accessū
insula est: cuius ad ingressum vs-
que duo è Nilo fluēta vicina cur-
runt, nec confluunt, hinc atque il-
linc præterfluentia, centū vtrun-
que pedum latitudinis, arboribus
inumbrata. Eius vestibulum de-
cem passibus sublime est figuris
senū cubitorū adornatum. Id
templum in media vrbe situm,

^d Est autem Bu-
bastis, ea quæ lin-
gua Græca Ar-
temis dicitur. id est,
Diana. Sed hæc
verba habentur in
cod. Gr. post ista,
Nullum tamē est
aspectu iucundius.

vndique circumeuntium oculis subiicitur. nam quum vrbs sit aggestu terræ sublimis, templū quē admodū à principio conditū, nec loco motum, pro speculo est, illud materia figuris exculpta ambit. Interius delubrum, ingenti procerissimarū arborum manu cōstiturum luco ambiente, in quo delubro statua est. ^b Longitudo templi quoquo uersus vnus est stadii. Ab eius ingressu via per forum orientem versus, quæ fert ad Mercurii templum, tria circiter stadia longitudinis, & ^c quatuor iugerum latitudinis, strata lapide est, vtriusque arboribus manu confitis in cælum euntibus. Atque hūc quidem in modum templum habet. Verūm se ita ad extremum liberatos AEthiope referebant, quod ille per quietem oblata sibi visione, fugæ se mandauerit. Visus est sibi videre quendam astantem, qui suaderet ipsi vt congregatos cunctos AEgypti sacerdotes incideret medios. Hac cum visione conspecta dixisse, videri sibi deos demonstrare hanc occasionem, vt piaculo in sacra commissio, aliquid cladis aut à diis aut ab hominibus acciperet: se verò nequaquam ista facturum, sed abiturum: quoniam excessisset iam tēpus quod ipsi à diis vaticinatum esset, quousque foret in AEgypto regnaturus. Etenim quum in AEthiopia ageret, oraculis quibus vuntur AEthiopes, responderat deus, fore vt is in AEgypto quinquaginta regnaret annos. Id tempus quum excessisset, & viso in somnii perturbatus esset Sabacus, ultro ex AEgypto concessit. Eo profecto ex AEgypto, rursus cæcum è palustribus egressum accepisse imperium: vbi quinquaginta annos habitasse insulam, cinere atque humo aggesta. Nam vt quisque AEgyptiorum iussus illuc ibat portans frumentum, ei mandabat vt clam AEthiope ad se dono etiam cinerem ferret. Hæc insulam nemo ante Amyrtæū inuenire potuit, sed septingentis & amplius annis superiores Amyrtæo reges nequierunt eam inuenire: cui insulæ nomen est Elbo, decem omnino stadiorū magnitudinis.

a Septem figuris exculptum.

b Latitudo autē & longitudo t.

c Quatuor plethrorum, id est 400 pedum.

A καπορθῆται πρῶτον παλαιόντι. αἵ τε γὰρ τῆς πόλεως μὲν ἔκκεχωσμένῃς ὑψοῦ, τῆ δὲ ἰσοῦ οὐ κεκίνημένῃς ὡς ὁρῶμεν ἐποίησεν, ἐσοπλὸν ἔστι. παλαιὰ δὲ αὐτὸ αἵμασι καὶ ἐγγλυμένῃ τύποισι. ἐστὶ δὲ ἑσώθεν ἄλλος δένδρεων μεγάλων πεφυτευμένων παλαιὸν μέγαρον, ἐν τῷ δὲ τῷ γαλμα ἐνι. διὸς δὲ καὶ μήκος τῆς ἰσοῦ, πρῶτη σταδίου ἔστι. καὶ μὲν δὲ πρὸ ἐσοδὸν, ἐγγυμένῃς ἔστι ὁδὸς λίθου ὅτι σταδίους περὶ μαλίστα κη, διὰ τῆς ἀγορῆς. B φέρουσα ἐς τὸ πρὸς ἡμᾶς. διὸς δὲ, ὡς τεσσέρων πλέθρων. τῇ δὲ καὶ τῇ τῆς ὁδοῦ, δένδρεα ὁρανομήκεα πέφυκε. φέρει δὲ ἐς Ἑρμῆα ἰσὺν. τὸ μὲν δὲ ἰσὺν τῆς οὐτῶ ἔχει. τέλος δὲ τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς. Αἰθίοπος ὥδε ἔλεγον ἡμέραν. ὅψιν ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ πύλου ἰδόντα αὐτὸν, οἴχεσθαι φεύγοντα. ἐδόκει οἱ αὐτὰ ὅτις τὰ, συμβουλεύοντες ἰδέας ἔδωκεν αἰθίορι Αἰγυπτιῶσι συλλέξαντα πρῶτα, μέσους δὲ παρὰ μὲν. ἰδόντα δὲ πρὸς ὅψιν τῶν C πρὸς λέγειν αὐτὸν, ὡς παρὰ φασὶν οἱ δοκέει τῶν πρὸς τοῖς θεοῖς παρὰ δεικνύειν, ἵνα ἀσέβησαι παρὰ τὰ ἰσὺ, κακὸν τι παρὰ θεῶν ἢ παρὰ ἀνθρώπων λάβοι. οὐκ ὡς ποιήσειν τῶντα. ἀλλὰ γὰρ οἱ ὅτι ἐληλυθέναι τὸν χρόνον, ὁ χρόνος κεχρησθῆναι ἀρξάντα Αἰγυπτιῶν ἔκχωρῆν. ἐν γὰρ τῇ Αἰθιοπῇ ἐόντι αὐτῷ τὰ μαρτύρια, τοῖσι χρόνοι Αἰθίοπες, αἰσθάνεως δὲ αὐτὸν Αἰγυπτιῶν βασιλεύοντα, ἔπειτα πεντήκοντα. ὡς ὅν ὁ χρόνος ἔδωκεν, καὶ αὐτὸν ἢ ὅψιν τῆς ἐνυπνίου ἐπετάρασε, ἐκὼν ἀπαλλάσσειτο ἐκ τῆς Αἰγυπτοῦ ὁ Σαβακός. ὡς δὲ ἀρεὰ οἴχεσθαι Αἰθιοπὰ ὅτι Αἰγυπτοῦ, αὐτὸς τὸν τυφλὸν ἀρχειν ἐκ τῆς ἐλέων ἀπικόμενον. εἴθις πεντήκοντα ἔπειτα νῆσον χρόνος ἀποδῶτε καὶ γῆ, οἴκεε. ὅπως γὰρ οἱ φοιτῶν οἱ τὸν ἀγρόντας Αἰγυπτιῶν, ὡς ἐκαστοὶ παρὰ τετάρτη σιγῇ τῆς Αἰθιοπῆς ἐς πρὸς δωρεῶν κελεύειν σφέας καὶ ἀποδὸν κομίζειν. τῶν πρὸς τῶν νῆσων ὁδοὶς παρὰ τὸν ἑδωκότα Αἰγυπτιῶν ὁδοὺς. ἀλλὰ ἔπειτα ὅτι πρὸς ἢ ἐπὶ ἀχόσια ὅτι οἱ τε ἡσθμ αὐτὴν αἰθέρην οἱ παρὰ τὸν ἡρόδοτον βασιλεῖς Αἰγυπτιῶν. οὐνομα δὲ τῶν τῆς νῆσος ἑλβῶ, μέγαρος ἔστι πρῶτη δὲ σταδίων.

παλαιὸν καὶ μὲν

παλαιὸν καὶ μὲν

Μετὰ δὲ τῷτον, βασιλεύσας τὸν ἱεῖα τοῦ
 Ἡφαίστου, τῷ οὐνόματι ΣΕΘΩΝ· ὃς
 ἐν ἀλογίῃσι ἔχον παρὰ χερσὶν αὐτοῦ
 μάχων Αἰγυπτίων, ὡς ὁδὸν δευτέρου αὐ-
 τῶν· ὃς δ' αὖτε δὴ ἀπὸ μακρόθεν ἐς αὐτοὺς, καὶ
 σφῆας ἀπελεύσας, καὶ δούρας, πῶσι ὅτι
 τῷ πορτέρων βασιλῆων δεδούκῃς ἔξαιρέτως
 ἐκείνῳ δυνάδεα δούρας. καὶ ὅ, ἐπ' Αἰ-
 γυπτίον ἐλαύνειν στρατὸν μέγαν Σαναχάρι-
 βον βασιλέα Αἰθιοπῶν τε καὶ Ἀσσυρίων.
 οὐκ ὄν δὲ ἐλθὼν δὴ μάχῃσι τῷ Αἰγυ-
 πτίων βοηθῆν. ὃς ἱεῖα ἐς ἀποδείξω ἀ-
 πειλημμένον, ἐσελθόντα ἐς τὸ μέγαρον, πρὸς
 τῷ ἄλμα ἀποδύεσθαι οἷα κινδυνεύει
 παρῆν. ὁλοφύρομενον δ' ἄρα μιν ἐπελθεῖν
 ὑπνον, καὶ οἱ δόξαι ἐν τῷ ὄφει ὅτι σάντα τὸν
 θεὸν παρῆν ὡς ὁδὸν πείσεται ἄρχει,
 αἰτιάσων Αἰθιοπῶν στρατὸν. αὐτὸς γὰρ
 οἱ πέμψεν πρυμναί. οὗτοι δὲ πῶς δὴ πῶς
 οἱ ποῖσι ἐνυπνίοισι, παρὰ λαβόντα Αἰγυ-
 πτίων δὴ βουλομένοισι οἱ ἐπεσθαι, στρατο-
 πεδούσας ἐν Πηλοποιῷ. αὐτὴ γὰρ εἰσι
 αἰετοβολαί. ἐπεσθαι δὲ οἱ τῷ μάχῃσι μὲν
 ὁδὸν αὐτῶν, καὶ πῆλεις δὲ καὶ χειρῶνα-
 κτας, καὶ ἀγροαίους αἰθερόπεις, ἐν ταῦτα
 ἀπικρομένοισι, τοῖσι ἐναπτοῖσι αὐτοῖσι ὅτι χυ-
 θεῖται νυκτὸς μὲν δούρας, καὶ μὲν φα-
 γέει τοῖς φαρετρεῶνας αὐτῶν, καὶ δὲ τὰ ῥο-
 ξα· πρὸς δὲ, τὸ ἀσπίδων τὰ ὄχλα. ὥστε τῇ
 ὑπεραίῃ φλογίντων σφέων γυμνῶν ὄπλων,
 πεσέει πολλοί. καὶ νῦν δὴ ὁ βασιλεὺς ἐ-
 στηκε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ Ἡφαίστου λίθινος, ἔχων
 ὅτι τῆς χειρὸς μου· λέγων δὲ ῥα μὲν ἀ-
 των τὰδε, Εἴς ἐμὲ τίς ὀρεῖται,
 εἴς ἐβη' εἴς τω.

Εἰς μὲν ποσὶν δὲ τῷ λόγῳ Αἰγυπτίοι τε
 καὶ οἱ ἱεῖες ἔλεγον, ἀποδύκνυντες, ἀπὸ τοῦ
 πορτοῦ βασιλέως, ἐς τῷ Ἡφαίστου τὸν ἱεῖα
 τῷτον τὸν τελευτῶν βασιλεύσαντα, μὲν
 τε καὶ τεσσαράκοντα καὶ τριηκοσίας αἰθρῶ-
 πων γυνεῶν ἡμορμίας, καὶ ἐν ταῦταισι δού-
 ρας καὶ βασιλέας ἐκατέρους ποσὺ τοῖς
 ἡμορμίοις. καὶ τοῖς τριηκόσιαι μὲν αὐτῶν
 γυνεῶν δυνάται μύρια ἑπτα. γυνεῶν γὰρ ῥα
 αὐτῶν, ἐκατὸν ἑπτα ἑξή. μῆς δὲ καὶ τεσσα-
 ράκοντα ἐπὶ τῷ ὅτι τοῖσι γυνεῶν, αἱ ἐπὶ τῷ
 τριηκοσίαι καὶ χίλια ἑπτα. ὅτω ἐν μυρίοις τε
 ἑπτα καὶ χιλίοις καὶ τριηκοσίοις τε

Post hūc regnasse sacerdotem
 Vulcani, nomine SETHON:
 eumque bellatoribus Aegyptiis
 abusum fuisse, contemptui habēs
 tanquam sibi non opportunos,
 & cum aliis ignominiosis affecisse,
 tum verò a agris exuisse quibus
 fuerāt a superioribus regibus sin-
 guli donati duodenis. Ex quo fa-
 ctum est ut, quū postea Sanacha-
 ribus Arabū Assyriorumque rex
 cum magnis copiis inuāisset AE-
 gyptum, noluerint ei opitulari.
 Tunc sacerdotem consilii inopē,
 in coenaculum se contulisse: ibi-
 que apud simulacrū complorasse
 quanta pati periclitaretur: eique
 inter lamentationem obrepisse
 somnum: & inter quietem visum
 altare deum, exhortantem nihil
 cum molesti passurum, si copiis
 Arabum obuiam iret: se enim au-
 xiliarios ei missurū. His insomniis
 fretum sacerdotem, sumptis AE-
 gyptiorum iis qui sequi vellent,
 castra in Pelusio posuisse. (hac e-
 nim Aegyptus inuaditur) nec eū
 fuisse quempiam bellatorum se-
 quutum, sed institores, & opera-
 rios, & forenses homines. Eo quū
 peruenissent noctu, effusam ipsis
 hostibus vim agrestium murium,
 qui illorum tum pharetras, tum
 arcus, tum scutorum habenas abe-
 derunt, ita ut postera die hostes
 armis exuti fugam fecerint, mul-
 tis amissis. Eoque nunc iste rex in
 templo Vulcani lapideus stat, ma-
 nu murem tenens, atque hæc per
 literas dicēs, IN ME QVIS IN-
 TVENS, PIVS ESTO.

Ad hunc vsque narrationis lo-
 cum & Aegyptii & sacerdotes re-
 ferebant, demonstrantes a primo
 rege ad Vulcani sacerdotem hunc
 qui postremus regnavit, proge-
 nies hominū fuisse trecentas qua-
 draginta vnam, & totidem inter
 ea pontifices totidemque reges.
 Trecētæ autem progenies decem
 millia annorum valēt. (nam tres
 virorum progenies, centum anni
 sunt.) vna & quadraginta, quæ re-
 liquæ sunt ultra trecētas, sunt an-
 ni mille trecenti quadraginta. Ita
 intra decem millia trecentosque

a Aruris exuisse.
 Qua mensura pe-
 des quinquaginta
 capit, dimidium
 plethri.

b Noluerint ei
 milites Aegyptii
 opitulari. Vel,
 Bellatores Aegy-
 ptii. Videtur signifi-
 ficare eos qui re-
 militarum scientiā
 profiterentur. Ipse
 Valla bellatores
 paulo antè inter-
 pretatur, & alibi
 pugnatōres.

28' δὲ μιν

92

E

& quadraginta annos, negabant vllum deum forma humana extitisse: ac ne in regibus quidē Aegypti qui aut prius aut posterius extiterint, aliquid tale dicebant fuisse: sed intra hoc tempus quater solem præter consuetudinem fuisse ortum, bis quidem illinc exortum, vbi nunc occidit: bis autem vnde nunc oritur, illic occidisse: nec tamen sub hæc aliquid in Aegypto esse immutatum, nec ea quæ ex terra, nec ea quæ è flumine ipsis proueniunt, nec quæ ad morbos aut quæ ad mortes per-

a Iam prius autem Hecataeo historiographo apud Thebis originem generis sui recensenti, ac progeni. fam. suæ ad sextumdecimum usque deum repetenti, sacerdotes Iouis tale quiddam fec. quod mihi recens. originē fam. meæ. Introducto in q. gr. con. en. demonstr. tot è ligno colossos quot dixi. Ibi nanque stabant pontifices sub imagine vitæ qua quisque vixerat. enumerantes itaque sacerdotes ostendebant mihi vnūquēque eorum esse filium proximè defuncti sacerdotis, imagines eorum singulas gradatim percensendo, donec omnes exposuerat. Atque Hecataeo originē suam recensenti, & ad sextumdecimum deum referenti, occurrebant è diuerso progeniem recensentes, & in enumeratione non admittētes id quod ab illo diceretur, hominem progenerari è deo. Occurrebāt autem in repetenda progenie hunc in modum, quod dicerent vnīcuique colossorum fuisse Piromin ex Piromi genitum, donec trecentos quadraginta quinque b commemorarent: Piromin assidue ex Piromi procreatū, non referētes ad deum illos aut ad heroa. Est autē Piromis Græca lingua expositum καλὸς καὶ ἀγαθός, id est, honestus & bonus. Eos itaque quorum imagines erant, demonstrabant tales omnes extitisse, sed multum à diis distantes. Priores tamen his viris fuisse deos in Aegypto principes, c vnà cū homi-

b Commemorarent Piromidas cognominatos, neque tamen refer. Legendo πiρωμις ἐπινομαζόμενος.

c Minimè cum hominibus verantes.

Atque ante Hecataum sermonum scriptorē, apud Thebas originem generis sui recensentem, ac progenitores familiæ suæ repetentem ad sextumdecimum deum, sacerdotes Iouis tale quiddam fecerant: & mihi non recensenti originem familiæ meæ, introducto in quoddam grāde coenaculum, enumerando demonstrabant tot è ligno colossos quot dixi. Ibi nanque stabant pontifices sub imagine vitæ qua quisque vixerat. enumerantes itaque sacerdotes ostendebant mihi vnūquēque eorum esse filium proximè defuncti sacerdotis, imagines eorum singulas gradatim percensendo, donec omnes exposuerat. Atque Hecataeo originē suam recensenti, & ad sextumdecimum deum referenti, occurrebant è diuerso progeniem recensentes, & in enumeratione non admittētes id quod ab illo diceretur, hominem progenerari è deo. Occurrebāt autem in repetenda progenie hunc in modum, quod dicerent vnīcuique colossorum fuisse Piromin ex Piromi genitum, donec trecentos quadraginta quinque b commemorarent: Piromin assidue ex Piromi procreatū, non referētes ad deum illos aut ad heroa. Est autē Piromis Græca lingua expositum καλὸς καὶ ἀγαθός, id est, honestus & bonus. Eos itaque quorum imagines erant, demonstrabant tales omnes extitisse, sed multum à diis distantes. Priores tamen his viris fuisse deos in Aegypto principes, c vnà cū homi-

α καὶ τεσσαράκοντα ἔλεγον θεὸν αἰθερῶν ποτὶ δία σθένει γένεσθαι· οὐ μὲντοι σθένει ποτὶ πτερον, σθένει ὑπερον ἐν τοῖσι ὑπολοίποισι Αἰγυπτίου βασιλεῦσι γυρομήσοι, ἔλεγον τοιοῦτον σθένει. ἐν τίνι πύργῳ τὰ χροῖα τετρακίς ἔλεγον δὲ ἡγῶν τὸν ἥλιον αἰατεῖλαι· ἐνθά τε νύκτα καταδύεται, ἐνθεὺς δὲ εἰσέρχεται· ἐνθέν νύκτα αἰτέλλει, ἐνθαυτα δὲ καταβύσσει. καὶ σθένει τῇ κατ' Αἰγυπτίον ὑποταῦτα ἐτερολογεῖσθαι, ὅτε παρὰ τῆς γῆς, οὐτε παρὰ τῆς ποταμῶν σφίγι νόμῳ, οὐτε παρὰ ἀμφινοῦσι, ὅτε παρὰ καταδύσθαι θανάτους. ποτὶ πτερον δὲ ἔκαστ' αὐτῶν τὰ λογαποῖ ἐν ὁρίῳ γυρολογισμῶν ἐωυτὸν, καὶ αἰαδὸς μὲν τε πύργῳ πατεῖν εἰς ἐκκαδέκατον θεόν, ἐποίησθαι οἱ ἱερεῖς τῷ Διὶ, οἷον πὶ καὶ ἐμοὶ "συγγενολογισμῶν ἐμεωυτὸν. ἔσχατοι γὰρ ἐς τὸ μέγαρον ἐσὼ ἐὸν μέγα, δὲ κείθμεον δεικνύσας χρυσάσις ξυλίνοις ποσὺσι, ὅς τις ὡς εἶπον. Ὁρχιδὸς γὰρ ἔκαστος αὐτῶν ἱστῶν ἐπὶ τῆς ἐωυτῆς ζῆσις εἰκόνα ἐωυτῆς. Ὁριθιμένοις ὦν καὶ δεικνύσας οἱ ἱερεῖς ἐμοὶ, ἀπεδείκνυσθαι πᾶντα παρὰ τῶν ἔκαστον ἐωυτὸν ἔοντα, ἐκ τῶν ἀγχις ἀποθανόντος τῆς εἰκόνης, διεξιόντες ἀπὸ πασέων, ἕως οὐ ἀπέδεξθαι ἀπάσας αὐτάς. Ἐκαστ' αὐτῶν δὲ γυρολογισμῶν ἐωυτὸν, καὶ αἰαδὸς μὲν ἐς ἐκκαδέκατον θεόν, αἰτερολογισμῶν ὅτι τῇ Ὁριθιμῶσι, οὐδεὶς μὲντοι πᾶσι αὐτοῖς, ἀπὸ θεοῦ γένεσθαι αἰθερῶν. αἰτερολογισμῶν δὲ ὧς, φάμενοι ἔκαστον τῶν χρυσοῦν Πίρωμιν ἐκ Πίρωμιος γυρογέναι· ἐς δὲ τοὺς πάντας καὶ τεσσαράκοντα καὶ τετρακισίους ἀπέδεξθαι χρυσοῦς, Πίρωμιν ἐπινομαζόμενον καὶ οὐτε ἐς θεόν, οὐτε ἐς ἥρωα αἰέδουσαν αὐτοῖς. Πίρωμις δὲ ἔστι κατ' Ἑλλάδα Γλασσαν, καλὸς καὶ ἀγαθός. ἥδη ὦν τῶν αἰετικῶν ἦσαν, ποιούσας ἀπεδείκνυσθαι σφραγίδας πᾶσι τῶν ἐόντων, θεῶν δὲ πολλὸν ἀπαλλαγμένους. ὁ δὲ ποτὶ πτερον τῶν αἰδρωτῶν τούτων, θεοὺς εἶναι σθένει ἐν Αἰγυπτίῳ ἀρχόντας, σθένει ἐὸν ἀμα τοῖσι αἰθερῶσι καὶ τούτων αἰετῶν τὸν κρατερόντα εἶναι. ὕστατον δὲ αὐτῆς βασιλεύσας ὦν τὸν Ὀσίριος παῖδα, ὃν Ἀπόλλωνα Ἑλλήνες ὀνομάζουσι· τῶν κατα-

αἰετῶν

αἰετῶν οὐ γυρολογισμῶν

αἰετῶν ἐκαστον

αἰετῶν

παύσθητα Τυφῶνα, βασιλεύσας ὑστατὶν Α
Αἰγυπίου. Ὅσους δὲ ἔστι Διόνυσος κατ'
Ἑλλάδα γλῶσσαν. ἐν Ἑλλήσι μὲν νυνεὺ
πατοὶ τῷ θεῶν νομίζοντι (ἔῃ) Ἡρακλῆς τε καὶ
Διόνυσος καὶ Πάν. πρὸ Αἰγυπίοισι δὲ, Πάν
μὲν, Σφραγίστατος, καὶ τὸ ὅτι τῷ πατρὶ
λεγομένων θεῶν (ἔῃ) Ἡρακλῆς δὲ, τῷ δού-
τέρων, τῷ δυνάδεκα λεγομένων. Διόνυσος
δὲ, τῷ τρίτων, οἱ ἐκ τῷ δυνάδεκα θεῶν ἐ-
γίνοντο. Ἡρακλῆς μὲν δὴ ὅσοι αὐτοὶ Αἰγυ-
πίοι φασὶ (ἔῃ) ἔτεα ἐς Ἀμασιν βασιλέως Β
δεδλωπάμει παρῶδε. Πάνι δὲ ἐπὶ τούτῳ
πλεονάζει (ἔῃ), Διόνυσος δὲ ἐλάττω
τούτων καὶ τούτῳ πεντακισχίλια καὶ μύρια
λογίζονται (ἔῃ) ἐς Ἀμασιν βασιλέα. καὶ ταῦ-
τα Αἰγυπιοὶ ἀπεκρίσας φασὶ ὁπίσθασθαι,
αἰεὶ τε λογιζόμενοι, ὅτι αἰεὶ ἀπογραφομένοι
τὰ ἔτεα. Διόνυσος μὲν νυνεὺ ἐκ Σεμέλης
τῆς Κασίου λεγομένης γυναικὸς ἐξ-
κρίσας ἔτεα καὶ χίλια, μάλιστα ἔστι ἐς ἐμὴ.
Ἡρακλῆς δὲ τῷ Ἀλκμήνης, καὶ εἰσακρί-
σας. Πάνι δὲ ἐκ Πηνελόπης (ἐκ ταύ-
της γὰρ καὶ Ἑρμῆος λέγεται γυναικὸς ἑκ-
93 Ἑλλήνων· ὁ Πάν) ἐλάττω ἔτεα. ἔστι τῷ
Τρωϊκῷ, καὶ ὅτι καὶ κρίσας, ἐς ἐμὴ.
τούτων ὡν ἀμφοτέρων πρὸς ἡμεῖς ἔσθαι τῷ
πρὸς πύσεται λεγομένοις μάλλον ἐμὰ δὲ ὡν
ἡ τοῦ αὐτέων γνώμη ἀποδέδεκται. εἰ μὲν
γὰρ φανερόν τε ἐγίνοντο, καὶ κατεγέγρασθαι
ἐούτοι ἐκ τῇ Ἑλλάδι, κατὰ τὸν Ἡρακλῆος
ὁ δὲ Ἀμφιτρυῶνος γυμνός, ἐκ δὲ καὶ Διό-
νυσος ὁ ἐκ Σεμέλης, καὶ Πάν ὁ ἐκ Πηνε-
λόπης γυμνός, ἐφ' ἃν τις καὶ τούτοις ἄλ-
λοις γυμνοῖς ἀνδράς ἔχειν τὰ ἐκείνων οὐ-
νόματα τῷ παροχρησθέντων θεῶν. νυνεὺ δὲ Διό-
νυσον τε λέγουσι (ἔῃ) Ἑλλήνες ὡς αὐτὸς
γυμνός, ἐς τὸν μῆθρον ἐκέρρατο Ζεὺς,
καὶ ἦν καὶ ἐς Νύκταν πύλιν καὶ Αἰγυπίας,
ἐκδοσθαι ἐν τῇ Αἰθιοπίᾳ. καὶ Πάνος γὰρ πέρι
οὐκ ἔχουσι εἰπεῖν ὅτι ἐκέρρατο γυμνός,
διότι μοι ὡν γέγονε ὅτι ὑστερον ἐγίνοντο (ἔῃ)
Ἑλλήνες τούτων τὰ οὐνόματα ἢ τὰ τῷ ἁλ-
λων θεῶν. ἀπ' οὗ δὲ ἐγίνοντο χρόνοι, ἀπὸ
τούτου γυναικὸς αὐτέων πύλιν γυναικὸς.
ταῦτα μὲν νυνεὺ αὐτοὶ Αἰγυπιοὶ λέγουσι.
Ὅσα δὲ οἱ τε ἄλλοι ἀνθρώποι, καὶ

quam extinxit Typhonem, re-
gnasse in AEgypto postremum.
Ofiris autē Græca lingua est Dio-
nysus, id est Liber. Atqui apud
Græcos nouissimi decorū esse. cō-
scentur Hercules, Dionysus & Pā:
at apud AEgyptios Pan vetustis-
simus est etiam ex octo diis; qui
primi dicuntur: Hercules, ex iis
qui secundi, numero duodecim:
Dionysus, ex iis qui tertii vocan-
tur, ab illis duodecim procreati.
Ab Hercule autem quantum an-
norum ad Amasin regem esse i-
psi AEgyptii aiunt, superius à me
patefactum est. A Pane verò plus
annorū esse dicitur: minimum
inter hos, à Dionyso: quanquam
ab hoc ad Amasin regem quin-
decim millia annorum supputā-
tur. Et hæc AEgyptii pro cōper-
tis assueverant; seque scire assidue
supputando, semperque annos
describendo. A Dionysio quidem
certè, qui ex Semele Cadmi ge-
nitus fertur; ad meā ætatem sunt
anni fermè mille sex cēti: ab Her-
cule verò Alcmenæ filio, fermè
nongenti. A Pane autem Pen-
elopes (ex hac enim & Mercurio
Pan genitus dicitur à Græcis) mi-
nus annorum est quàm à bello
Troiano, octingenti ferè ad me
anni. Vtrum horum probabilius
sibi videtur, eo quisque utatur li-
cet: " mihi autem de his recepta
a A me verò que
fit de illis senten-
tia commemora-
tum est. Quòd si
& isti, videlicet
Dionysus & Se-
mele, & Pan ex
Penelope genit',
in Græcia cele-
bres fuisset ac cō-
scentur, quem-
admodum Hercu-
les ex Amphitry-
one genitus, di-
cere etiam posset
aliquis & hos a-
lios, &c.

manifestum, Græcos audiuisse
posterius horum quàm aliorum
decorum nomina: & ex eo tem-
pore illorum progenies recten-
suisset quo primum de iis audire-
rāt. atque hæc quidem AEgyptii
aiunt.

QV AE verò cæteri homines cū

a Quibus aliquid etiam adicietur ex iis quæ ipse conspexi. Post Vulc.

b Nā in omnibus templis convenire solebant. Visum autem est eis, &c.

c Æstimet. Vel, colligat.

d Illis autē imposita numero tria millia, singula videlicet mille quingenta.

e Nam qui ex Ægyptiis præfecti erant labyrinthi

Ægyptiis cōsentiētes memorāt in hac regione fuisse gesta, hæc iā explicabo, * aliquid etiā his quæ ego vidi cōferentibus. Post Vulcani sacerdotē regem *sumu* Ægyptii libertatem adepti, duodecim sibi reges (nullo enim temporis momēto poterant sine rege vivere) deligunt, in totidem partes omni Ægypto distincta. Isti iunctis inter se affinitatibus regnabant, pactiōibus initis ne mutuō auferre imperium conarentur, neutē quis plus alio quippiā obtinere quæreret, sed ut esset inter se quā amicissimi. Atque ea de causa has pactiōes artas accuratāque inierunt, quod eis inter initia, simulatque tyrānides inuasērunt, resposum fuerat, Qui in templo Vulcani æreaphiala libasset, cum totius Ægypti regno positurum. ^b Vbi omnia sacra exequuti sunt, placitum est eis aliquod relinquere sui commune monumētum: ex eoque placito fecerunt labyrinthum, paulo supra stagnū Mœrius, maximē urbem versus quæ dicitur crocodilorum: quem ego aspexi fama maiorem. Si quis enim ex Græcorum narratione muros & operis speciem ^c ratiocinetur, minus concipiet quā pro labore & sumptu huius labyrinthi. Tametsi enim Ephesi templum est memoratu dignum, & in Samo, tamen pyramides erāt narratione maiores, quarum singulæ multis ac magnis operibus Græcis æquiparandæ sunt. Sed eas quoque labyrinthus antecellit. Etenim duodecim eius aulae sunt recto opertæ, portis oppositis altrinsecus: sex ad aquilonem contiguae, totidem ad austrum vergentes, eodē extrinsecus muro præclusæ. Bifaria in eo sūt domilia, vna subterranea, altera superiora ^d illis imposita, vtraque numero tria millia, quingenta. Quorum ea quidem quæ superiora sunt, ipsi vidimus, & quæ aspeximus enarramus, subterranea verò auditu didicimus. ^e Nā præpositi Ægyptiorū nolebant villo pacto illa mōstrari. Quod diceret illic sepulcra esse tū eorū regū qui ædificādi labyrinthi fuēre autores, tum sacrorū crocodilorū. Itade

A Αἱ γυπῆιοι λέγουσι, ὁμολογῶντες τοῖσι ἄλλοις καὶ τῷ αὐτῷ πάλιν χρόνῳ ἡμέτερον, αὐτὸ ἦδη φερέσθαι. περὶ οὗτοι δὲ πᾶσι αὐτοῖς καὶ τῆς ἐμῆς ὀψίως. Ἐλευθερωθέντες Αἱ γυπῆιοι μετ' ἰσθμῶν Ἡφαιστοῦ βασιλεύσαντα, (ὅθεν αὖ γὰρ χρόνον οἱ αὐτοὶ τε ἦσαν αὐτῷ βασιλῆος διατηροῦντες) ἐσημαίνοντο δυνάμει βασιλέας, ἐς δυνάμει μοίρας διασπάρδοντες Αἱ γυπῆιον πᾶσαν. οὗτοι ἐπιγαμίας ποιησάμενοι, ἐκασιλεύον, καί μοισι τοῖσι δὲ χρεώμενοι, μήτε κατὰ πᾶσιν ἄλλοις, μήτε πλεονεξίᾳ διζήσαντες. ^B ἔχοντες τὸν ἕτερον τῶν ἑτέρων· εἶναι τε φίλους ἑαυτά, πᾶσι δὲ εἶνεκα τοῖς νόμοις ὑποταγῆς ἐποιδῶντες, ἰσχυρῶς ποιεῖσθαι ἑαυτοὺς ἐκείνῳ τῷ σφίσι κατ' ἀρχαῖς αὐτῆς ἐπισταμένους ἐς τὰ τυραννίδας, καὶ χαλκῇ φιάλῃ σφραγίσαντα αὐτῶν ἐν τῷ ἱερῷ τῷ Ἡφαιστοῦ, τῶν αἰπάσθαι βασιλεύσων Αἱ γυπῆων. ἐς γὰρ δὴ πᾶσι πᾶσι ἱερὰ σφραγίσαντες. καὶ δὴ σφίσι μνημόσυνα ἔδωκεν λιπεῖσθαι κοινῇ. δόξαν δὲ σφίσι, ἐποιδῶντες λαβύρινθον, ὀλίγον ὑπὸ τῆς λίμνης τῆς Μοίριος, καὶ προκοδείλων καὶ λευκῆ πόλιν μαλίστα καὶ κείμενοι. ^C ἔχοντες ἦδη ἰδὼν λόγον μέγαν. εἰ γὰρ τις τῶν Ἑλλήνων τεύχεα τε καὶ ἔργα ἀποδοῖεν συλλογίσαντο, ἐλασσονος πόνου τε αὐτῶν δαπάνης φανείη ἔσθαι τῷ λαβύρινθου πύλῳ. καὶ τοῖς ἀξιολογῆσαι καὶ ὁ ἐν Ἡφαιστοῦ ὄντι νῆος, καὶ ὁ ἐν Σάμῳ ἦσαν μὲν καὶ αἱ πυραμίδες λόγον μέγαντες, καὶ πολλῶν ἐκείνων αὐτῶν Ἑλλήνων ἔργων καὶ μεγάλων αἰπαξίῃ. ὁ δὲ δὴ λαβύρινθος καὶ τὰ πυραμίδας ὑπερβάλλει. τῷ γὰρ δυνάμει μὴ εἶσι ^D αὐλαὶ κατὰ τῆς, αἰπίπυλοι ἄλλοις ἐξ αὐτῶν βορέων, ἐξ δὲ περὶ νότον τετραμερῶν σφραγίσαι. τοῖς δὲ ἔχοντες ὁ αὐτὸς σφραγίσαι οἰκῶντα ὅτι ἐστὶ διπλῶν, πᾶσι μὲν, ὑπογάμα. τὰ δὲ, μετέωρα ὑπὸ ἐκείνοις τεύχεσιν, ἀριθμῶν πεντακσίων καὶ χαλκῶν ἐκείνῳ. πᾶσι μὲν μετέωρα τῶν οἰκῶντων αὐτοῖς τε ὁρῶντες διεξιόντες, καὶ αὐτοῖς διασπάρδοντες λέγουσιν. πᾶσι δὲ αὐτῶν ὑπογάμα λόγῳ ἐπισημαίνοντα. ^E γὰρ ἐπεσφραγίσαντες τῶν Αἱ γυπῶν δικαίως αὐτὰ οὐδαμῶς ἦσαν, φάμενοι. δίκαια αὐτοῖς εἶναι τῶν τε ἀρχῶν τὸν λαβύρινθον τῶν οἰκῶντων βασιλῶν, καὶ τῶν ἱερῶν προκοδείλων. οὕτω τῶν μὲν

καὶ τῶ παρὶ οἰκημάτων ἀκοῇ τῶ λαβόντες
 λέγειν. Ἐὰ δὲ αὖτ', μέζονα αἰθροπῆων
 ἔργων αὖτ' ὠρέομαι. αἱ τε γὰρ ἔξοδοι διὰ
 τῶν τεχνῶν, καὶ οἱ ἐλιγμοὶ διὰ τῶν αὐλέων
 ἔόντες ποικιλῶτατοι, θάυμα μῦθον παρ-
 χοντο, ὅς αὐλῆς τε ἐς τὰ οἰκήματα διεξιο-
 σι, καὶ ἐκ τῶν οἰκημάτων ἐς πασάδας· ἐς γέ-
 γας τε ἄλλας ἐκ τῶν πασάδων, καὶ ἐς αὐλὰς
 ἄλλας ἐκ τῶν οἰκημάτων. ὁρῶν δὲ πῶ-
 των τούτων λιθίνη, κατὰ τὴν οἰκίαν. ④ δὲ
 τοῖς, τῶν ἐγγλυμμένων πλέοι αὐλῇ
 δὲ ἐκείνη περὶ τοῦ, λίθου λυκοῦ ἀρμο-
 σμένου ἑμαλίστα. ἡ δὲ γωνίης τελευτῶν-
 τος τῆ λαβυρίνθου ἔχειται πυραμὶς τετα-
 ρακοντόργμος, ἐν τῇ ζῶα μετὰ τὴν ἐγγλυ-
 πται, ὁδὸς δὲ ἐς αὐτὴν ὑπο γῆν πεποίηται.
 ἡ δὲ λαβυρίνθου τοῦτ' ἔστιν οἰκὸς, θάυμα
 ἐπὶ μέζον πρὸς τὴν Μοίριος καλεομένη λί-
 μνη, πρὸς τὴν οἰκὸς οἰκοδόμηται. ἡ δὲ
 ὁ περὶ μέζον τῆς περὶ τοῦ εἰσι εἰσὶ εἰσὶ ἐξ-
 κῶστοι καὶ περὶ λίθοι, γόνιων ἐξήκοντα ἔσονται,
 ἴσοι καὶ αὐτῆς Αἰγύπτου ὁ περὶ τὰς ἑτα-
 σαν. κέεται δὲ μακρὴ ἡ λίμνη πρὸς βορέαν
 τε καὶ νότον, ἑοῦσα βάθος, τῇ βαθυτάτῃ αὐ-
 τῇ ἐκείνῃ, πεντηκοντόργμος. ὅπ' ἡ χειροποι-
 ῆτος ὅτι καὶ ὀρυκτῇ, αὐτὴ δηλοῖ. ἐν γὰρ μέση
 τῇ λίμνῃ μαλίστα κη ἐστὶν δύο πυραμίδες,
 τῆς ὕδατος ὑποφύουσαι πεντήκοντα ὀργμὰς
 ἑκατέρη καὶ ὁ κατ' ὕδατος οἰκοδόμηται ἐ-
 πὶ τὴν τοῦτον καὶ ἐπ' ἀμφοτέρῃσι ἐπεσι κο-
 λοσσὸς λίθινος, κατὰ μέτρον ἐν θρόνῳ. οὕτω
 αἱ μὲν πυραμίδες εἰσὶ ἑκατὸν ὀργμῶν, αἱ δὲ
 ἑκατὸν ὀργμὰς διχασαὶ εἰσὶ εἰσὶ εἰσὶ ἐξ ἀπλε-
 ρῶν. ἔξ ἀπόδοι μὲν τῆς ὀργμῆς μετρεομέ-
 νης καὶ τετραπύχως, τῶν ποδῶν μὲν τετρα-
 παλάτων ἔόντων, τῆς δὲ πύχως, ἐξαπαλά-
 τω. ὁ δὲ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ λίμνῃ, αὐτὸ γινώσκον μὲν
 οὐκ ἐστὶ (αὐτοδρόν γὰρ δὴ δεινὸς ὅτι τῶν)
 ἐκ τῆς Νείλου δὲ καὶ διώρυγα ἐστὶν. καὶ
 ἐξ μὲν μιλῶν ἔσται πρὸς τὴν λίμνην, ἐξ δὲ
 μιλῶν ἔξω ἐς τὴν Νείλον αὐτῆς. καὶ ἐπεὶ αὐ-
 τὸν ἐκρένῃ ἔξω ἡδε, τότε αὐτὸν ἐξ μιλῶν ἐς
 τὸ βασιλῆιον καταβάλλει ἐπ' ἡμέρῳ ἑκα-
 τῇ τῶν λαβυρίνθου ἐκ τῶν ἰσχυρῶν. ἐ-
 πεὶ δὲ ἐστὶ τὸ ὕδωρ ἐς αὐτὴν, εἰς ἡμέρας.
 ἔλεγον δὲ οἱ ὅτι πύχως καὶ ὡς ἐς τὴν Σύρ-
 τιν πρὸς τὴν Αἰγύπτον ἐκ δίδωι ἡ λίμνη αὐτὴ

A inferiorib⁹ ædificiis fando cogni-
 ta referimus. Superiora ipsi aspe-
 ximus humanis operibus maio-
 ra. nam egressus per tecta, & re-
 gressus per aulas diuersissimi, infi-
 nita me admiratione afficiebāt.
 Ex aula in conclauia tráfitur, ex
 conclauibus in cubicula, è cubi-
 culis in solaria alia, è cóclauibus
 in alias aulas. Horum omnium
 lacunar, quemadmodum parie-
 tes, lapideum est, sculptilibus pas-
 sim figuris ornatum. Singulæ au-
 læ maxima ex parte digesto lapi-
 de albo, colúnarum ambitu re-
 dimitæ. Angulo quo finitur la-
 byrinthus, adhæret pyramis qua-
 draginta passuum, in qua gran-
 dia sunt insculpta animalia, ad
 quam iter sub terra fit. Et quum
 talis sit labyrinthus, tamé stagnū
 Mœrios, ad quā labyrinthus ædi-
 ficatus est, plus præbet admi-
 rationis. Cuius in circuitu mensu-
 ra trium millium & sexcétorum
 stadiorum est, schoenorum sexa-
 ginta, quāta videlicet ipsius AE-
 gypti ad mare mensura est. Iacet
 autem stagnum longo situ aequi-
 lonem versus austrumque: alti-
 tudine, vbi eius profundissimum
 est, quinquaginta passuū. Quòd
 autem manu facta sit ac depressa,
 indicat, quòd in eius fermè me-
 dio stant duæ pyramides, quin-
 quaginta passus ab aqua extátes,
 altero tanto ædificii aquis tecto.
 Super quarum vtraque lapideus
 est colossus in folio sedens: ita py-
 ramides sunt centum passuum.
 Centum autem ^b iusti passus sunt
 stadium vnum ^c sex iugerū. Pas-
 sus, inquam, mensuræ sex pedū,
 siue quatuor cubitorum: pedes
 autem, quatuor palmorum: cu-
 biti verò, sex palmorum. Aqua
 stagni natiua non est, vtpote so-
 lo illo admodū arido, sed è Nilo
 deriuata, sex mensibus in stagnū
 fluens, totidem retro in Nilum
 refluens. Illisq; sex mēsisibus qui-
 bus effluit, ^d augens regiū fiscum
 talentis argēti singulis, in singu-
 los dies, prouectu piscium, quum
 influit, viginti mnis. Hoc sta-
 gnum dicebant etiam indigenæ
 euadere in Syrtin Africæ, perfo-

a Anfractus, vel,
 implicite via, per
 aulas diuersissi-
 maz infinitam ad-
 mirationem affe-
 rebant, ex aula in
 conclauia trans-
 euntibus, ex con-
 clauibus in cub.

b Videtur respon-
 dere hæc Græca
 phrasi Gallica.
 c Sex plethro-
 rum. Id est, centū
 pedum.

d In regium fi-
 scum talenta ar-
 genti singula sin-
 gulis diebus ex
 prouectu piscium
 perfoluit: quum
 influit, viginti
 minas.

a Occidentem
versus.

b At illi quonā
esset deportata,
mihi exposuerūt.

c At illi mente
comprehensio fa-
cto Psammitichi,
atque oraculo i-
pſis reddito. *Vel,*
Quum Psammi-
tichi factum or-
aculum apud se co-
siderassent.

d Quæſtione ha-
bita comper.

rato sub terrā meatu in mediter-
ranca *Hesperia versus, secundum
montem Memphi imminētem.
Verūm quum humum è lacu e-
gestam nusquam viderem (hoc
enim mihi indagare curæ erat)
percontabar proximos accolarū
vbinam esset humus illinc defos-
sa. ^b Illi dicere fuisse deportatam,
facile id mihi persuadentes: quip-
pe qui simile quiddam factum esse
apud Ninum urbem Assyrio-
rum auditu cognoueram. Siqui-
dem fures quidam magnā vim
pecuniæ Sardanapali, qui Nini
rex erat, in thesauris subterraneis
abstrusam, compilare quum cō-
stituiſſent, à suis domibus fodere
exorſi sunt, dimēſi viam sub ter-
ra ad regias ædes, eamque humū
è cuniculis effosſam, vbi nox ad-
erat, in flumen Tigrim (qui Ni-
num præterfluit) exportabant,
donec id quod optabāt perfecere.
Eodem modo audiui in AE-
gypto hanc alteram fuisse factam
lacunam, præterquam quod nō
noctu hæc, sed interdū est facta.
Ægyptios enim humum quam
effodiebant, in Nilum extulisse,
quam ille acceptam dissiparet. Et
hic quidem lacus ita fertur fuisse
depressus. Duodecim autem re-
ges quum iustè degerent, ac statō
tempore in tēplo Vulcani sacri-
ficassent, & vltimo die festo liba-
turi essent, porrexerunt eis pontifex
aureas phialas, quibus libare cō-
sueverant, aberrās numero, duo-
decim videlicet viris vndecim
phialas. Ibi P s a m m i t i -
c h v s, qui postremus eorū sta-
bat, quum non haberet phialam,
detraçtam sibi æream galeam te-
nuit, libauitque. Ferebant autem
& cæteri omnes reges, & tūc quo-
que gestabant galeas. Nec tum
quidē dolo malo Psammitichus
galeam tenuit. ^c Cæteri tamen id
consulto factum esse à Psammi-
ticho existimantes, & in memo-
riam redeuntes, oraculum ipsis
esse redditum, qui ærea in phiala
libasset, eum solum regem AE-
gypti futurum, non censuerunt
quidem æquum esse Psammiti-
chum morte mulctari, postquā
^drimando compererunt non id
illum fecisse industria: sed maxima

A ὑπὸ γλῶ, τετραμμένη τὸ πῶς ἐσπέρην ἐς τὴν
μεσόγαιαν πῶς δ' ὅρος τὸ ὑπὸ Μέρφιος.
ἐπεὶ τε δὲ τὸ ὄρυγματος τοῦτου σὺν ὄρεον τὸν
χοιῶν οὐδαμῶς εἶναι, ὅτι μελὲς γὰρ δὴ μοι
λῶ, ἡ ἐρμῆν τοὺς ἀγχιεὶ οἰκείοντας τῆς λί-
μνης ὅκου εἶναι ὅτι οὐδ' ἐξορυγθεῖς· οἱ δὲ ἐφε-
σθ' μοι ἵνα ἐξεφορήθῃ. καὶ ὁπότεως ἐπει-
θον· ἡ δὲ γὰρ λέγω καὶ ἐν Νίνῳ τῇ Ἀσσυ-
ρίῳ πόλιν ἡμῶν ἐτερον τι τοιοῦτον. τὰ γὰρ
Σαρδαναπάλου τῆς Νίνου βασιλῆος χρε-
ματὰ εἶναι μεγάλα, καὶ φυλασσόμενα ἐν
θησαυροῖσι καταχάοισι, ἐπεινόσαν κλέπτες
ἐκφορήσαι. ἐκ δὲ ὧν τῶν σφετέρων οἰκίαν
ἐξάμην οἱ κλέπτες, ὑπὸ γλῶ σταθμώ-
μενοι, ἐς τὰ βασιλῆα οἰκία ὤρυσον. ^β δὲ
χοιῶν τὸν ἐκφερέμενον ἐκ τῆς ὀρύγματος,
ὅπως ἤγοιτο νύξ, ἐς τὴν Τίγριν ποταμὸν, πα-
ραρρέοντα τὴν Νίον, ἐξεφόρεον· ἐς ὃ κατερ-
χάσθητο ὅ, τι ἐβύλοντο. τοῖσιν ἐτερον ἤκου-
σα καὶ δὲ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ λίμνης ὄρυγμα
ἡμέτερά· πλὴν οὐ νυκτὸς ἀλλὰ μετ' ἡμέ-
ρην ποιεῖμεν. ὄρυσοντας γὰρ τὸν χοιῶν σὺν
Αἰγύπτῳ, ἐς τὴν Νίον φορέειν· ὁ δὲ, ὑπο-
λαβαίνων, ἐμελλε δευχεῖν· ἡ μὲν γὰρ λίμνη
αὐτὴ ὅτε λέγεται ὀρυγθῆναι. τῇ δὲ δυνά-
μει βασιλῆων διακοσύνῃ χρεωρύνων, ἀνα-
χρῆνον ὡς ἐχυσθ' ἐν τῇ ἰσῶ τῆς Ἡφαιστοῦ,
τῇ ὑστάτῃ τῆς ὀρτῆς μελλόντων κατασπί-
σθαι, ὁ ἀρχιεὶς ἐξέειπεν σφίσι φιάλας χρυ-
σεάς, τῇσιν ὡς ἔωσαν ἀνένδιν (ἀμύρτων ἢ
ἀνέμω) ἑνδεκά, δυνάδεκα εὐόσι. ἐν ταῦτα
ὡς σὺν εἶχε φιάλῃ ὁ ἕκαστος ἐξ αὐτῶν
ΨΑΜΜΙΤΙΧΟΣ, πῶς ἐλθόμενος τὴν κυ-
νέην εὐόσαν χαλκῆν, ὑπέχετε καὶ ἑσπεί-
δε· κυνέας γὰρ καὶ οἱ ἄλλοι πᾶντες ἐφόρεον
τε βασιλῆες, καὶ ἐτύγχεμον τότε ἔχοντες.
Ψαμμίτιχος δὲ νυνὶ δὲν δολερῶν ὡς χρε-
ωρῆμος, ὑπέχε πλὴν κυνέην. ^γ δὲ, ἐν φρενὶ
λαβόντες τὸ, τι ποιήσιν ἐκ Ψαμμίτιχου, ἐ-
πὶ χρεστήριον, ὅτι ἐκέχρησθ' σφίσι, τὸν χαλκὸν
αὐτῶν φιάλῃ, τῶν βασιλῆα ἐ-
σταδα μοιῶν Αἰγύπτου· αἰαμνησθέντες ἢ
χρησμοῦ, κτεῖναι μὲν σὺν ἐδικήσαν Ψαμ-
μίτιχον, ὡς ἀνέλεσθον βασιλῆοντες ἐξ ἑδὲ
μῆς ὁρονοίης αὐτ' ποιήσαντα· ἐς τὴν ἑλέα
ἐδδξέ σφίσι δαΐξαι, ψιλώσαντας τὰ πλείεστα
τῆς

τῆς δὲ καὶ

τῆς δὲ καὶ

τῆς διωμέως· ἐκ δὲ τῶν ἐλέων ὀρμεώμε-
νον μὴ ἐπιμίσησθαι τῇ ἄλλῃ Αἰγυπτίῳ.
95 **Θ** δὲ Ψαμμίτιχον ἔτον παρ' ἑτέρον φέρων-
τα τὸν Αἰθίοπα Σαβαῖον, ὅς οἱ τὸν πατέρα
Νεκὼν ἀπέκτεινε, τῶτον φέρωντα τότε ἐς
Συρίαν, ὡς ἀπαλλάξῃ ἐκ τῆς ὀφείας τοῦ
ὀνέρου ὁ Αἰθίοψ, κατήγαγον Αἰγυπτίων
οὔτι οἱ ἐκ νομοῦ τῆ Σαΐτιω εἰσί. **Μ** δὲ,
βασιλεύοντα ἑδούτερον παρὲς τῶν ἑνδεκα
βασιλέων, καὶ λαμβάνει μὴν **Δ**αΐτιον
κυνέειν^α φέρωντα ἐς τὰ ἑλεα. ἐπισημνός
ὢν ὡς ἀειδύοισιμος εἴη παρὲς αὐτῶν, ἐπε-
νόεε τίσασθαι τοὺς διωξάντας. πέμψαντι δὲ
οἱ ἐς Βυθίω πόλιν ἐς τὸ χρηστήριον τῆς Λη-
ροῦς, ἔνθα δὴ Αἰγυπτίοισι ἔστι μαρτυρίον ἀ-
ψευδέστατον, ἥλθε χρησιμὸς, ὡς τίσις ἦεν ἀ-
πὸ θαλάσσης χαλκίων ἀνδρῶν ἐπιφάνει-
των. καὶ τῶν μὲν δὴ ἀπίστη μεγάλη ὑπεκί-
χυρ, χαλκίους οἱ ἀνδρας ἦεν ἐπικούρους·
χέρου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος, ἀναγνῆναι
κατέλαβε Ἰωνᾶς τε καὶ Κάρως ἀνδρας, καὶ
λπίῳ ἐκ πλώσαντας, ἀπενδύσθαι ἐς Αἰ-
γυπτίον· ἐκβαίνοντας δὲ ἐς γῆν, καὶ ὀπλισθέν-
τας χαλκῶ, ἀγέλλει τῶν πρὸς Αἰγυπτίων ἐς
τὰ ἑλεα ἀπικύμνους τῶν Ψαμμίτιχῶ, (ὡς
οἱ ἐκ ἰδῶν παρ' ἑτέρου χαλκῶ ἀνδρας ὀπλι-
σθέντας) ὡς χαλκίους ἀνδρες ἀπικύμνοι ἀ-
πὸ θαλάσσης λελησμένοι τὸ πείδιον. ὁ δὲ,
μαθὼν τὸ χρηστήριον ἐπιτελόμενον, φίλα
τε τοῖσι Ἰωσι καὶ Καρσὶ ποιεῖται· καὶ σφείας,
μεγάλα ὑπερβύμνους, πέμψει μετ' ἐωυτοῦ
ἡμέρας. ὡς δὲ ἐπίσσει, οὕτω ἅμα τοῖσι μετ'
ἐωυτοῦ βυλομήνοισι Αἰγυπτίοισι, καὶ τοῖσι
ἐπικούροισι, κατὰ μέτρον βασιλέας. κα-
τήγαγον ὁ Αἰγυπτίου πάσης ὁ Ψαμμίτιχος,
ἐποίησε δὲ Ἡφαίστιον παρὰ πύλας αὐτῆς Μέρ-
φι, τὰ παρὲς νότον ἀνέμον τετραμμένα αὐλήν
τε τῶν Ἀπιδ, αὐτῇ δὲ φέρεται ἐπεὶ αὐτῇ ὁ Ἀ-
πιδ, οἰκοδόμησε, αὐτὴν τὸν τῶν παρὰ πύλων,
πᾶσιν τε πείσιλον ἐοῦσιν, καὶ τῶν πλῆν.
αὐτῇ δὲ κίωνων, ὑπερᾶσι κορυφαῖ δυνάμει
πύλας τῇ αὐτῇ. ὁ δὲ Ἀπιδ καὶ τῶν Ἑλλή-
νων γλώσσῃ ἐστὶ Ἑπαφος. τοῖσι δὲ Ἰωσι καὶ
Καρσὶ τοῖσι συγκυπερβύμνοι αὐτῶν, ὁ Ψαμμίτιχος δίδωσι χώρους ἐνοικῆ-
σαι αὐτοῖς Ἀλλήλων, τῶν Νείλου δὲ μέσσην ἐ-
χοντος· τοῖσι οὐνόματα ἐτέθη Στρατόπεδα.

A relegandum, ne illinc egressus,
ceteræ AEgypto se immisceret.
Huc Psammitichum, quum Sa-
bacum AEthiopem, qui patrem
eius Necon interemerat, fugisset
in Syriam, postquam AEthiops
ex insomni visione abiit, redu-
xerunt ii AEgyptii qui sunt^b ἐ
tribu Saitana. Deinde quum re-
gnaret vnà cum vndecim regi-
bus, contigit ei ut fugeret iterū
propter illam galeam in paludes.
Igitur intelligens quā ignomi-
niosè tractatus ab illis esset, statuit
ultum ire qui ipsum persequuti
esset. Itaque ex oraculo Latonæ,
quod in vrbe Buti apud AEgy-
ptios veracissimum est, ad quod
ipse miserat, redditum est respō-
sum, affuturam ultionē ei ē ma-
ri viris æreis^c existētibus. Quod
responsum ei magnam incredulitatem
offudit, viros æreos ipsi
in auxilium venturos. Non lon-
go tēpore interiecto, Iones quos-
dam & Cares prædādi gratia na-
uigantes, necessitas compulit ap-
plicare ad AEgyptum. Hi quum
in terram exisset ære armati, AE-
gyptiorum quidam nunciū fert
Psammiticho ad paludes: & quia
nunquam viderat aliquos ære ar-
matos, ait, egressos ē mari æreos
viros campestris populari. Ille a-
gnoscentes oraculum esse perfectū,
amicitiam cum Ionibus & Ca-
ribus facit: eosque magnis polli-
citationibus hortatur ad secum
manendum. Vbi persuasit, ita de-
mum vnà cum iis AEgyptiis qui
secum sentiebant, cumque auxi-
liariis, reges sustulit. Omni poti-
tus AEgypto, fecit in Memphi
tum Vulcano vestibula ad ventū
austrium vergentia, tum eregio-
ne vestibulorum aulam Api, (in
qua Apis educatur, quum appa-
ruerit) vndique columnis cinctā,
ac figuris refertam: in qua aula
stant loco columnarum colossi
duodenū cubitorum: Apis au-
tem Græca lingua Epaphus est.
His Ionibus Caribisque, qui-
bus fuerat vsus adiutoribus,
Psammitichus dedit ad habitan-
dum posita altrinsecus prædia,
Nilo medio dirempta, quibus
nomen impositum est Castra.

^a Quum Sab.
Æth. antea fugi-
ens, qui patr. eius
N. interemerat,
in Syriam venif-
set, postq. Sed vul-
gatum lest. ἐκόν
(sequendo, interpre-
tandum esset, qui
patrem eius volēs
interemerat, id
est, non per im-
prudentiam.
^b E præfectura.

^c Repente appa-
rentibus. Vel, in
confectum veni-
entibus.

Et cum hæc eis loca dedit, tum verò cætera quæ fuerat pollicitus repræsentavit. Pueros quinetiam Aegyptios cômisit lingua Græca imbuēdos, à quibus linguam Græcam edo&is oriundi qui nûc in AEgypto interpretes sunt. Incoluerunt autem Iones & Carcs diu hæc loca^a contra mare, aliquantulû supra urbem Bubastin, ad ostium Nili quod dicitur Pelusiacum sita. Vnde postea Amasis rex Memphin eostranstulit, in sui tutelam aduersus Aegyptios. Post sedes ab istis in AEgypto collocatas, Græci cum illis ita cômmercium habuerunt, & nos res in AEgypto gestas, à Psammitichos rege exorfi, & quæ deinceps extiterunt, omnia sine ambiguitate nota habemus. Hi enim primi AEgyptum, qui diuersæ linguæ essent, incoluerunt. Atque vnde demigrarunt illuc, ^b & vestigia naualium, & domorû ruderæ, ad meam vsque ætatem ostendebantur. Atque hunc quidē in modum Psammitichus Agypto potitus est.

De oraculo autem quod est in Agypto, cum feci multa verba, tum faciam, utpote de re memoratu digna. Est enim oraculum hoc in Agypto, sacrum Latonæ, positum in magna vrbe cui nomen est (ut superius à me dictum est) Buto, contra ostiû Nili quod Sebennyticum appellatur, à superiori parte maris flumen subeuntibus. In hac vrbe tépla sunt Apollinis Dianæque. Et illud Latonæ in quo redduntur oracula, grande est, & porticum habens decem passibus sublimem. Vbi quid mihi ex iis quæ in aperto erant, maximo miraculo fuerit, referam: Est in hoc fano Latonæ, delubrum ex vno factum lapide, cuius parietes æquali celsitudine ad longitudinem quadragenûm cubitorum: cuius lacunari protecto impositus est alius lapis quatuor cubitorum per oras crassitudinis. Itaque eorum quæ circa templum hoc sunt in propatulo positorum, admirabilissimum apud me fuit id delubrum. Secundo loco insula quæ vocatur Chémis, eî τέτο δ' ἰρὸν ἔστι θανῶματόπερον

^a Propemodum ad mare, infra urbem Bub.

^b Et canales quibus deducebantur naues.

Α τούτοις τε δὴ σφι εὖ χώροις δίδωσι, καὶ πάλ-
λα τὰ ὑπέχετο πάντα ἀπέδωκε. καὶ δὴ καὶ
παῖδας πρὸς ἑαυτοῖσι Αἰγυπτίους, τὴν
Ἑλλάδα γλῶσσαν ἐκδιδάσκοντα. ἀπὸ δ'
τούτων ἐκμαθόντων τὴν Ἑλλάδα γλῶ-
σσαν, οἱ νῦν ἑρμηνέες ἐν Αἰγύπτῳ γινέ-
σσι· οἱ δὲ Ἰωνές τε καὶ οἱ Κᾶρες τούτοις τοῖς
χώροις οἰκῆσαν χρόνον ὅτι πολλόν· εἰσι δὲ
οὔτοι οἱ χώροι πρὸς ὀλίγον θαλάσσης ἐνερ-
γε Βούβασιος πόλεος, ὅτι τὰ Πηλοισίῳ
Β καλεομένην σόματι τῆς Νείλου· τούτοις μὲν
δὴ χρόνῳ ὑπερὶ βασιλῆος Ἀμασις ἐξ Ἀμα-
σίης, ἐν θεῷ τε καὶ οἰκῆσσε ἐς Μέμφιν, φυ-
λακίῳ ἐωυτοῦ παιδὶ μένος πρὸς Αἰγυ-
πτίων. τούτων δὲ οἰκιστῶν ἐν Αἰγύπτῳ,
οἱ Ἕλληνες ὅτι μισημένοι τούτοις, τὰ
πρὸ Αἰγύπτου γινόμενα, ἀπὸ Ψαμμίτι-
χου βασιλῆος ἀρξάμενοι, πάντα καὶ τὰ
ὑπερὶ ὅτις ἀμύδα ἀπεκέρως. πρὸς τὴν γὰρ οὔ-
τοι ἐν Αἰγύπτῳ ἀλλόγλωσσοι καὶ οἰκιστῆ-
C σται. ἔξ ὧν δὲ ἀνέστησαν χώρων, ἐν τούτοις
δὴ οἱ τε ὅλχοι τῶν νεῶν καὶ τὰ ἐρείπια τῶν
οἰκημάτων ὅ μεν εἰς μένῃσιν ἦσαν. Ψαμμί-
τιχος μὲν νῦν οὕτω ἔχει Αἰγύπτου.

Τοῦ δὲ χρηστήριον ἔστι ἐν Αἰγύπτῳ πολ-
λὰ ἐπεμνήσθην ἥδη· καὶ δὴ λέγειν πρὸς αὐ-
τὴν ὡς ἀξίου ἐόντος ποιήσομαι. ὃ γὰρ χρηστή-
ριον τέτο δ' ἐν Αἰγύπτῳ, ἐστὶ μὲν Λητοῦς ἱ-
ερόν, ἐν πόλει δὲ μεγάλη ἰδρυμένη, καὶ ὃ
Σεβέντυκόν καλεομένην σόματι τῆς Νείλου,
D ἀναπλέοντι ἀπὸ θαλάσσης ἀνω. εὐνομα δ'
τῇ πόλει ταύτῃ, ὅκου δ' χρηστήριον ἔστι, Βου-
τῶ, ὡς καὶ πρὸς τὴν οὐνόμασά μοι. ἱερόν
δὲ ἔστι ἐν τῇ Βουτῇ ταύτῃ Ἀπόλλωνος καὶ
Ἀρτέμιδος. καὶ ὁ γυνὴ τῆς Λητοῦς, ἐν τῇ
δὴ δ' χρηστήριον ἐνί, αὐτὸς τε τυγχάνει ἐὼν
μέγας, καὶ τὰ περὶ λαοὺς ἔχει ἐς ὕψος δέ-
κα ὀργμῶν. ὃ δὲ μοι τῶν φανεράν μιν θανῶ-
μα μέγιστον πρὸς ἑαυτοῖς, φερέτω. ἐστὶ ἐν
τῇ τελευτῇ τούτῳ Λητοῦς νῆος, ἔξ ἐνὸς λί-
E θου πεποιημένης, ἐς τε ὕψος, καὶ ἐς μήκος·
καὶ τοῖς ἑκάστος τούτοις ἴσος. τεσσαρά-
κοντα πήχεων τούτων ἑκάστην ἔστι. ὃ δὲ κα-
ταστάλαγμα τῆς ὀρθῆς, ἄλλος ὅτι κίετα
λίθος, ἔχων τὴν παρωροφίδα τετραπύχην.
οὕτω μὲν νῦν ὁ νῆος τῶν φανεράν μοι τῶν πε-
τῶν δὲ δούτερον, νῆος ἡ Χέμις καλεομένη.

ἔστι μὲν ἐν λίμνῃ βαθέῃ καὶ πλατείῃ, καὶ μέ-
 γη δὲ ἐν Βουτῇ ἱερῇ, λέγεται δὲ ὡς
 Αἰγυπίων αὐτὴ ἡ νῆσος εἶναι πλωτή. αὐτὸς
 μὲν ἔγωγε οὔτε πλεύουσαμ, οὔτε κινηθεῖσαμ
 εἶδον. τήν περ δὲ ἀκούων εἰ νῆσος ἀληθῶς
 ἔστι πλωτή. ἐν δὲ ὧν τῷ τῆς νῆος τε Ἀπόλ-
 λωνος μέγας ἐστίν, καὶ βωμοὶ τριφάσιοι ἐσι-
 δρύνται. ἐμπεφύκασι δὲ ἐν αὐτῇ φοίνικες
 συχοὶ, καὶ ἄλλα δένδρεα, καὶ καρποφόρα
 καὶ ἄφθορα πολλά. λόγον δὲ παῖον δὲ ὅτι λέ-
 γοντες οἱ Αἰγύπτιοι, φασὶ εἶναι αὐτὴν πλω-
 τὴν ὡς ἐν τῇ νῆσῳ τῷ τῆς νῆος τε Ἀπόλ-
 λωνος πλωτῇ, Ἀπὼν, εὐοῦσα τῇ ὁκτῷ θεῶν
 τῇ περὶ τῶν ἡμερῶν, οἱ κέουσιν δὲ ἐν Βου-
 τῇ πόλιν, ἵνα δὲ οἱ ὁ χρηστὴν τῆς πόλεως, Ἀ-
 πόλλωνα δὲ ἱστος δὲ καὶ ἀπὸ τῆς νῆος δὲ
 ξαμνὴν, διέσωσε καὶ ταχρύνει αὐτὴν ἐν τῇ
 πλωτῇ λεγόμενῃ νῆσῳ. ὅτε δὲ πᾶν διζήμε-
 νος ὁ Τυφὼν ἐπῆλθε, γέλων ὅτι βούρην τῆς Ὀ-
 σείδους τὴν παῖδα. Ἀπόλλωνα δὲ, καὶ Ἀρ-
 τεμιν, Διονύσου καὶ ἱστος λέγεται εἶναι παῖ-
 δας. Ἀπὸ τῆς δὲ, ὅτι φωνὴ αὐτοῖς καὶ σώτειραν
 ἡμέραν. Αἰγυπιοὶ δὲ Ἀπόλλων μὲν, ὧ-
 ρος. Δημήτηρ δὲ, ἱστος. Ἀρτεμὶς δὲ, Βούβα-
 σις. ἐκ τούτου δὲ τῆς λέξεως καὶ ὁσένης ἀλλῶ,
 Αἰγύλιος ὁ Εὐφορέωνος ἥρπασε ὅ ἐγὼ
 φράσω, μωῦος δὲ ποιητῶν τῇ περὶ τῶν
 μῶν. ἐποίησε γὰρ Ἀρτεμιν εἶναι θυγατέρα
 Δημήτρως, τὴν δὲ νῆσον, ὧς τῆς ἡμέρας
 πλωτὴν. τῶν μὲν οὕτω λέγεται. Ψαμ-
 μίτης δὲ ἐβασίλευσε Αἰγύπτου τέσσαρα
 καὶ πενήκοντα ἔτη. τῇ περὶ τῆς νῆος τε
 ἡκοντα, Ἀζωτον, τῆς Συρίας μεγάλῃ πό-
 λιν, περὶ καὶ τῆς νῆος ἐπολιόρχεε, ἐς ὃ ὅτι
 λεῖ αὐτῇ ἡ Ἀζωτος ἀπαστῶν πόλιν ὅτι
 πλεῖστον χρόνον πολιόρχετο μὲν αὐτῇ, τῇ
 ἡμεῖς ἰδόμεν.

Ψαμμίτης δὲ Νεκταρὶς παῖς ἐγμέ-
 το, καὶ ἐβασίλευσε Αἰγύπτου, ὅς τῃ διώρυ-
 χῇ περὶ τῆς νῆος τῇ ἐς τὴν Ἐρυθρὴν
 θάλασσαν φερούσῃ. τὴν Δαρδανὸς ὁ Πέρ-
 σης δούτετα διώρυξε. τῆς μὲν δὲ ἔστι πλεῖος
 ἡμέρας τέσσαρες. ὅτι δὲ ὡς τῆς νῆος τε
 ἡρέας δύο πλεῖον ὁμοῦ ἐλαττωμέναι. ἡ-
 κται δὲ ἀπὸ τῆς Νείλου ὅ ὕδωρ ἐς αὐτὴν.
 ἡκται δὲ κατὰ τῆς ὁλίγης Βουβάστιος πό-
 λιος δὲ Πάρυμον τὴν Ἀραβίαν πόλιν. ἐστὶ δὲ ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν.

A in lacu profundo ac spatiofo sita
 propter templum quod Buti est:
 quæ insula ab AEgyptiis fertur
 innare. Ego tamen eam neque
 innantem vidi, neque se mouen-
 te: & hoc audire admiratus sum,
 si verum est insulam natate pos-
 se. In hac igitur templum Apolli-
 nis magnum est, & aræ trifariæ
 extructæ, & palmæ frequentes e-
 natæ: aliæque partim fructiferæ,
 partim steriles arbores. Cur autē
 ea innatans sit, hanc AEgyptii ra-
 tionem reddunt: quod Latona
 (quæ ex octo numinibus quæ pri-
 ma extiterunt, vnum est) quum
 in vrbe Buti, vbi hoc eius oracu-
 lum est, habitaret: Apollinem ab
 Iside sibi commendatum, occul-
 tavit in hac insula nondum in-
 natate, ac sospitem reddidit: quo
 tempore Typhon omnia inda-
 gans vt Osiris filium inueniret,
 aduenisset. Nam Apollinem &
 Dianam aiunt Dionysi & Isidis
 filios esse: Latonam verò, nutri-
 cem horum ac liberatricem. Et
 Apollo quidem AEgyptiacæ O-
 rus dicitur: Ceres autem Isis, Dia-
 na verò Bubastis. Atque hinc so-
 lum non aliunde AEschylus Eu-
 phorionis filius, rapuit quod di-
 cam: vt solus omnium qui poe-
 ta dicuntur, fecerit Dianam Ce-
 reris filiam, idcoque insulam red-
 ditam esse natantem. Hæc illi sic
 aiunt. Psammitichus verò in AE-
 gypto quatuor & quinquaginta
 regnavit annos: per quorum vn-
 detriginta magnam Syriæ urbē
 obsidens oppugnauit, donec ex-
 pugnavit. Hæc est Azotos, quæ
 diutissimam inter omnes vrbes
 (διῆκαστος quas nouimus) sustinuit
 obsidionem.

Psammitichi filius qui regnū
 AEgypti suscepit, extitit Nec-
 tars, qui fossam ad rubrum mare fe-
 rentem primus aggressus est, quā
 Darius Perses secundo loco de-
 pressit, longitudinis quidē qua-
 tuor dierum nauigationis, lati-
 tudinis, vt per eam duæ possent
 simul agi triremes. Aqua quæ
 in hanc ἐν Νίλῳ deducitur, pau-
 lo supra Bubastin urbem, iuxta
 oppidum Arabiæ Patumon de-
 ducitur, euadēs in mare rubrum.

a Omnium su-
 perioris ætatis
 poetarum.

Initium fodienti sumptum est à planitie Aegypti, Arabiam versus. Nam quæ supra planitiæ sunt a continens prope Memphin occupat mons, in quo lapidicinæ sunt. Itaque ad huius môtis imducta est fossa ab occidente orientem versus longo tractu: & deinde pertingit diuortio montis tenuis (quod diuortium ad meridiem & vêtum austrum fert) in sinum Arabicum. Quâ igitur breuissimus tractus & maximè compediarius est à mari septentrionali ascensus ad australe, quod idem rubrum vocatur, à monte Casio, qui Aegyptum Syriamque determinat, stadia mille sunt in Arabicum sinum. Et hoc quidè breuissimum est: verum fossa multo longior, scilicet quanto est b cōfragosior. In qua fodienda sub rēge Necocētum viginti millia Aegyptiorum perierunt. Inque eius medio opere Necus destitit, hoc c interpellatus oraculo, eū id opus barbaro præmunire. Aegyptii autē barbaros omnes vocant qui non ipsorum lingua loquuntur. Superfodens itaque à facienda fossa Necus, d ad militum copias se cōuertit, atque ad classes quæ partim in mari septentrionali, partim in sinu Arabico ad rubrum mare sunt ædificatæ: quarum adhuc e vestigia naualium ostendunt. Et classibus quidem Necus, dum opus fuit, est vsus. Terrestri autē acie congressus cum Syris in Magdolo, victoria potitus est, & post prælium, Cadyti, magna Syriæ vrbe. f In vestitu autem curiosus quum fuisset, illum Apollini dicatum ad Branchidas Milesiorum misit. Hic perfectis decem & septem imperii sui annis decessit, tradito imperio P s a m m i filio suo. Eo apud Aegyptum regnante, nuntii Eleorum aduenerunt, iactantes à se in Olympia iustissimum & ac maximum inter mortales propositum esse certamē, rati ne Aegyptios quidē hominū sapientissimos aliquid ultra hæc esse inuenturos. Isti vbi in Aegyptum peruenerunt, eaque exposuerunt quorum gratia venerant, rex conuocauit ex Aegyptiis eos qui sapientissimi haberentur.

a Contiguus.

b Obliquior.

c Impeditus.
Vet. Remocatus.

d Ad bellicas copias & triremes partim in mæsept.

e Canales quibus deducebatur naues, & paulo antè. Alij naualia interpreti.

f Eum autem vestitum quo vsus erat quū ista conficeretur, missum ad Brachidas Milesiorum, Apollini dicauit. Postea verò decem & septem omnino annos quum imperasset, decessit, trad.

g Ac optimatione præter omnes mortales

ἀρκεται δὲ πρὸς τὸν μὲν τὴν πεδίον τὴν Αἰγυπ-
τῶν παρὰ πρὸς Ἀραβίαν ἔχοντα· ἔχεται δὲ
κατὰ τὴν πεδίον τὴν Μέρφιν τείνον ὄ-
ρεος, ἐν τῇ αἰ ληγοτομία ἐν ἑσσι. ὅν δὴ ὕψους
τούτου πρὸς τὴν ὑπάρειν ἦν ταὶ ἡ διώρυξ
ἀπ' ἐσπέρης μακρὴ πρὸς τὴν ἡώ, καὶ ἐπειτα
τείνε ἐς δὲ σφάρας φερύσας ἀπὸ τῶ ὕψους
πρὸς μεσαμβρίαν τε καὶ νότον ἀνέμων, ἐς τὴν
κόλπον τὸν Ἀραβίον. τῇ δὲ ἐλαχίστην ὅστι καὶ
σινωμύτατον ἐκ τῆς Βορρῆης θαλάσσης
ὑπερβύσας ἐς τὴν Νοτίαν καὶ Ἐρυθρὴν
τὴν αὐτὴν ταύτην χαλεομένην, ἀπὸ Κα-
σίου ὕψους τὴν οὐράζοντος Αἰγυπτῶν τε καὶ
Συρίων, ἀπὸ τούτου εἰς τὰς χίλιοι ἐς τὸν
Ἀραβίον κόλπον. τὸ το μὲν τὸ σινωμύτα-
τον· ἡ δὲ διώρυξ πολλῶ μακροτέρη, ὅσα
σχιωτέρη ὅστι. τὴν ὅτι Νεκὸς βασιλῆος
ὀρύσσοντος, Αἰγυπτῶν ἀπώλοντο δυώδε-
κα μυριάδες. Νεκὸς μὲν νυν μετὰ τὸ ὀ-
ρύσσαν ἐπαύσατο, μαρτυρίου ἐμποδίου ἡμο-
μήνου τοιοῦδε, τὰ βαρβάρων αὐτὴν πρὸς
ἐργάζεσθαι. βαρβάρους δὲ πρὸς τὰς οἱ Αἰ-
γυπῶνι καλέοισι τοὺς μὴ σφί ὁμογλώσ-
σους. παυσάμενος ὁ τῆς διώρυχος ὁ Νεκὸς,
ἐπράπετο πρὸς στρατίας· καὶ τεινέρες αἱ
μὲν, ὅτι τῇ Βορρῇ θαλάσῃ ἐπὶ κήθησιν,
αἱ δὲ ἐν τῇ Ἀραβίᾳ κόλπω, ὅτι τῇ Ἐ-
ρυθρῇ θαλάσῃ· ὧν ἐπὶ (α) ὁλοκοὶ ὅτι δὴ-
λοι. καὶ ταύτησί τε ἐχέοντο ἐν τῇ δέοντι
καὶ Σύριοι περὶ ὁ Νεκὸς συμβαλὼν ἐν
Μαδδολῇ ἐνίκησε. μετ' ὃ τὴν μάχην, Κά-
δυτιν πόλιν τῆς Συρίας ἐξσαν μεγάλην εἴ-
λε. ἐν τῇ ὃ ἐσθῆτι ἐτυχε ταῦτα κατεργα-
σάμενος, ἀνέθηκε ὡς Ἀπολλωνί, πέμψας ἐς
Βραχίδας τὰς Μιλησίων. μετ' ὃ, ἐκ καὶ δεκά
ἔτεα τὰ πρῶτα ἀρξας, τελευτᾷ, τὰς πα-
ντὶ Ὑάμμιν πρὸς αὐτὴν τὴν δέοντι.
ἔπ' ὅν δὴ (β) Ὑάμμιν βασιλεύοντα Αἰ-
γυπτῶν ἀπύκοντο Ἡλείων ἀνδρες ἀχέλοι,
αὐχόντες διαχρότατα ἐ καλλίστα ὑπὸ τὸν
ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀγωνία πρῶτων αὐθρότων καὶ
δοκούντων πρὸς ταῦτα οὐδ' αὖ τοὺς σφω-
τάτους ἀνδρόπων Αἰγυπτίους ὅσθ' ἐν ἐπεξ-
θερεῖν. ὡς δὲ ἀπύκοντο ἐς τὴν Αἰγυ-
πτον οἱ Ἡλείοι ἔλεγον τῷ εἰναι ἀπύκοντο,
ὅν ταῦτα ὁ βασιλεὺς οὐδ' αὖ σὺ καλέεται Αἰ-
γυπτῶν τοὺς λεγομένους ἐπὶ σφωτάτους.

28 ἀπὸ π

συνελθόντες ὃ ὦ Αἰγυπῖοι, ἐπεὶ ὠθάνοντο ἅπληθιν Ἡλείων, λεγόντων ἅπαντα τὰ κατ' ἡγεμονίαν ποιεῖν ἐπὶ τὸν ἀγῶνα. ἀπηγησάμενοι ὃ τὰ πάντα, ἔφασαν ἡκεῖν ὅτι μαθησόμενοι εἴ τι ἔχοιεν Αἰγυπῖοι τούτων διχαστότερον ἐπεξεδρῆν. οἱ δὲ, βυβλυσάμενοι, ἐπρωτῶν τοῖς Ἡλείοις εἴσφι οἱ πολλοὶ τὰ ἐναγωνίζοντα. οἱ ὃ ἔφασαν καὶ σφέων καὶ ἄλλων Ἑλλαντικῶν ὁμοίως τὰ βουλομένων ἐξῆναι ἀγωνίζεσθαι. οἱ ὃ Αἰγυπῖοι ἔφασαν σφέας ἕτοιμα εἶναι, πᾶσι τῶν διχαστῶν ἡμῶν τῶν ἀγῶνων. οὐδὲ μὲν γὰρ ἐπὶ μηχανῶν ὅπως οὐ τὰς ἀσθενέων ζομένων παρὰ θεῶν ἀδικούντες τὸν ἐξόνον. ἀλλ' εἰ δὴ βούλονται διχαστῶς ἀγωνίζεσθαι, καὶ τούτου εἵνεκα ἀπικολοῦμαι εἰς Αἰγυπτον, ξείνοισι ἀγωνιστῇ ἐκέλευον τὸν ἀγῶνα ἀγωνίζεσθαι, Ἡλείων δὲ μηδενὶ ἐξῆναι ἀγωνίζεσθαι. ταῦτα μὲν Αἰγυπῖοι Ἡλείοις ὑπεθήκατο.

Ψάμμιος ὃ ἐξ ἑτα μόνον βασιλεύσας Αἰγυπτοῦ, καὶ στρατεύσας εἰς Αἰθιοπίαν, καὶ μετὰ ταῦτα τελευτήσας, ἐξεδέξατο τὴν βασιλείαν Ἀπρίης ὁ Ψάμμιος. ὃς μὲν Ψάμμιον τὸν ἐαυτοῦ πατέρα ἐχρῆτο διδάσκαλον τῶν ἐπὶ τὸν βασιλείαν ἡγεμονίας, ἐπὶ ἑτα πέντε καὶ εἴκοσι ἔτη. ἐν ταῖς ἐπὶ τὴν Σιδῶνα στρατὸν ἤλασε, ὃ ἐναυμάχησε τὰς Τυρίδας. ἐπὶ δὲ οἱ ἑτα κακῶς ἡμέρας, ἐγένετο ἀπὸ πλοῦτος, τὸ ἐγὼ μεζόνως μὲν ἐν ταῖς Λιβυαῖς λόχοις ἀπηγέστομαι, μετὰ δὲ ἐν τῇ παρὰ τὸν ποταμὸν ἡμέρας γὰρ ἀπὸ τῆς ὁ Ἀπρίης μέγα ὅτι Κυρηνάοις, μεγαλῶς παρὰ τὴν Αἰγυπτοῦ δὲ ταῦτα ὅτι μεμφομένοι, ἀπέστησαν ἀπ' αὐτῶν, δοκούντες ὅτι Ἀπρίην ἐκ παλαιῶν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς παλαιᾶς Φαιακίας κακῶν, ἵνα δὴ σφῶν φθορὰ γένηται, αὐτοὺς δὲ τῶν λοιπῶν Αἰγυπτίων ἀσφαλέστεροι ἀρχῇ. ταῦτα ὃ δὲ ἀπὸ τῶν ποταμῶν ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν ποταμῶν, καὶ οἱ τῶν ποταμῶν φίλοι, ἀπέστησαν ἐκ τῆς ἰδέας. πυθόμενος ὃ Ἀπρίης ταῦτα, πέμπει ἐπὶ αὐτοῖς Ἀμασιν καὶ παύσονται ἐν ταῖς ἡμέραις. ὃ δὲ, ἐπεὶ τε ἀπὸ τῶν κατελάμβανεν τοῖς Αἰγυπτοῖς, ταῦτα μὴ ποιεῖν λέγοντος αὐτῶν, τῶν τις Αἰγυπτίων ὅτι παρὰ τὰς ἀπὸ τῆς οἱ κυνέων. ὃ παρὰ τῶν, ὃ παρὰ τῶν βασιλῆα παρὰ τῶν. ὃ τὰς οὐκ ἔχουσιν ἐγένετο γὰρ ποταμῶν, ὡς διεδίκευε.

Qui quum cōuenissent, & Eleos audissent omnia cōmemorantes quæ par erat ab eis fieri in edendo certamine, & se venisse dicētes sciscitatum num quid possent AEgyptii reperire iustius, habito inter se consilio, interrogarunt Eleios nunquid apud eos certarent ciues. Et illis respōdentibus, sine discrimine & suorum & ceterorum Græcorum, cuicunque volenti certare fas esse. Atqui, inquit, illos quum tale certamē proponerent, ab omni iure excedere. Nullo etenim pacto posse fieri quin conciuī pugnantī ciues fauerent, faciētes iniuriā hospiti. Sed si vellēt iustum proponere certamen, & si eius gratia venissent in AEgyptum, iusserūt hospitibus ponere certamē, nullo Eleorū certare permissio. Hæc AEgyptij Eleis subiecerunt.

Psammis autem, quum sex tantum regnasset annos in AEgypto, facta in AEthiopiam expeditione, mox vita defunctus est. Cuius regnum Apries filius accepit, qui secundum Psammitchum auum suum, fortunatissimus extitit omnium ad eam ætatem regum, quique & viginti dominatus annos. Quod intra tempus & bellum Sidoni intulit, & cum Tyro pugna nauali dimicauit. Sed quum calamitas eū maneret, cōtigit ea occasione quam ego pluribus, dū res Libycas exequar, exponam, paucis contentus impræsentiarum. Quum aduersus Cyrenæos Apries exercitu misso magnam cladem accepisset, id ei imputantes AEgyptii rebellauerūt, opinati se ab illo in aperta perniciē fuisse dimissos: ut his internecone deletis, ipse ceteris AEgyptiis imperitaret securius. Hæc perquā grauiter ferētes tū ii qui redierūt, tū eorū qui interierant amici, ingenuē desciuerūt. Id ubi rescivit Apries, mittit ad eos verbis sedandos Amasin. Qui quū peruenisset, reprehendensque dissuaderet ne talia facerēt, quidā AEgyptiorum ei à tergo stans galeam circūdat: eaque circūdata, inquit se illam ob regnum imposuisse. Neque hoc eo inuito factum fuit, ut ostendit.

Aberrasse.

nam simulatque ab iis qui descuerant Aegyptiis declaratus est rex, sese apparabat tanquam aduersus Aprien moturus. His cognitis Apries mittit ad Amasin ex iis qui secum erant Aegyptiis, spectatum quendam hominem nomine Patarbemin, iussum ut ad se viuū Amasin perduceret. Hic ubi peruenit, Amasin ad se vocat. * Amasis (sedebat

a At Amasis (se debuit enim forte in equo) crure sub lato pepedit, & illud Apris affertur iussit. Ita Camerarius interpretatio: sed Camerarius assensior.

autem in equo ad suos cohortandos, insolenter) stolidè iubet hūc ad se adducere Aprien, & quum Patarbemin cum rogaret ut regē adiret, accitus, respondit se iam dudum dare operam ut id ageret: nec de seipso Aprien esse questurum. se enim illi praestō futurum & alios adducturum. Patarbemis non ignarus propositi illius, tum ex oratione tum ex apparatu quem videbat, statuit suae diligentiae esse quam celerrimè regem rerum quae agerentur facere certiorē. Huic redeūti, quod Amasin nō adduceret, nullo verbo edito Apries ira percitus praecidi aures nasūque iussit. Id intuentes ceteri Aegyptii qui cum eo haecenus senserant, virum inter eos probatissimum ita fœdè indignèque affectum, ne tanti-

b Apries igitur in Aegyptios, Amasis in externos tendebat. Quūque Memphin vtrique peruenissent, tentare pugnae discrimē parabant. Ceterum sunt & in. Ad verbum, Mutuo alter alterum experturus erat, vel, expertus parabat. Potest etiam verbi nō male fortasse, cum Valli, Apriani & Amasiani.

c Harum praefecturae sunt. (nam in praefecturas distincta est omnis Aegyptus) Hermotybiarum quidem hae sunt praefecturae. Et paulo post, Ex his praefecturis, pro Ex his tractibus, Item, paulo post Praefectura pro Plage, & pro Tribus, nisi quā malis vocem Graciam nō mos ubique retinere.

A ἐπεὶ τε γὰρ ἐσήσαντο μιν βασιλέα τῷ Αἰγυπίων οἱ ἀπετεώτες, πρῆσκαλᾶζετο ὡς ἐλάν' ὅτι Αἰγύλιον. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Αἰγύλιος, ἐπέμπε ἐπ' Ἀμασιν αἰδρα δόκιμον τῷ περὶ ἐωυτὸν Αἰγυπίων, ὃ οὐκ ὀνόμαζεν Πάταρβημις· ἐπειλάμενος αὐτῷ, ζήτησε Ἀμασιν ἀγαγὴν πρὸς ἐωυτόν. ὡς δὲ ἀπικόμενος ὁ Πάταρβημις, τὸν Ἀμασιν ἐκάλει· ὁ δὲ Ἀμασις (ἐτύχε γὰρ ἐπ' ἵππου κατήμενος) ἐπάρας ἀπεματαίωσε· καὶ τὸ γὰρ μὴν ἐκέ-

B λυσε Αἰγύλιον ἀπάγειν ὅμως δὲ αὐτὸν ἀξίον Πάταρβημις, βασιλέως μεταπεμπομένου, ἵεναι πρὸς αὐτόν. τὸν δὲ αὐτῷ ὑποκρίνασθαι ὡς ταῦτα πάλαι πρῆσκαλᾶζετο ποιεῖν, καὶ αὐτῷ οὐ μέμφασθαι Αἰγύλιον· πρῆσσεσθαι γὰρ καὶ αὐτὸς, καὶ ἄλλοις ἀξίον. τὸν δὲ Πάταρβημις ἐκ τε τῷ λεγόμενῳ ἔκ αἰσῶν πλὴν δόκοναι· καὶ πρῆσκαλᾶζόμενον ὁρέοντα σπουδῇ ἀπείναι, βουλόμενον πλὴν ταχίστην βασιλεῖ δηλώσας ὅτι πρῆσκαλᾶζον.

C ὡς δὲ ἀπικέσθαι αὐτὸν πρὸς Αἰγύλιον, ὅς ἐχοντα τὸν Ἀμασιν, ὁ δὲ αὐτῷ λόγον δόντα, ἀλλὰ περὶ ὅπως ἔχοντα, περὶ αὐτῶν πρὸς τὰς αὐτῶν τὰ τε ὥτα καὶ πλὴν ῥίνα. ἰδομένους δὲ οἱ λοιποὶ τῷ Αἰγυπίων, οἱ ἐπὶ τῷ ἐκείνου ἐφύροντο, αἰδρα τὸν δοκιμώτατον ἐωυτῶν οὕτω αἰσῶν λύμην ἀφαικόμενον, ὁ δὲ αὐτῷ δὴ χρόνον ὅτι χρόνος, ἀπὸ τῆς αὐτῶν ὅς ἐτέρες, καὶ ἐδίδδον σφέας αὐτοὺς Ἀμασί. πυθόμενος δὲ καὶ ταῦτα ὁ Αἰγύλιος, ὥ-

D πλιζε πρὸς ὅτι χρόνος, καὶ ἡ λαοὶ ὅτι τοὺς Αἰγυπίων. εἴχε δὲ περὶ ἐωυτὸν Κᾶρας τε καὶ Γῶνας, αἰδρας ὅτι χρόνος ἱσχυροῦς. ἡ δὲ οἱ τὰ βασιλῆα ἐν Σαῖ πόλιν μετὰ εὐόντα, ὅς ἐξιοῦντα· καὶ οἱ τε περὶ τὸν Αἰγύλιον ἐπὶ τοὺς Αἰγυπίων ἡδὲ, ὅς οἱ περὶ Ἀμασιν, ἐπὶ τοὺς ξείνους. ἐν τε δὴ Μέμφι πόλιν ἐχόντων ἀμφοτέρω, καὶ πειρήσας ἐμὸν ἀνὴρ ἡλων. ἔστι δὲ Αἰγυπίων ἐπὶ αἰγύλιον. ὅς οὐκ ὀνόμαζεν, οἱ δὲ, μαχόμενοι κεκλέα· οἱ δὲ, βραχέας.

E οἱ δὲ, σὺ βῶται· οἱ δὲ, κᾶπηλοι οἱ δὲ, ἐρμηνέες· οἱ δὲ, κᾶπηλοι. ἡ δὲ αὐτῶν Αἰγυπίων ποσῶν τὰ ὅσα οὐκ ὀνόματα δὲ σφίσι κᾶπη· ἀπὸ τῆς τεχέων. οἱ δὲ μαχόμενοι αὐτῶν καλέονται μὲν Κᾶρασίαιες τε καὶ Ἑρμοτύβιαι. ἐκ νομῶν δὲ τῶν δὲ εἰσι· καὶ γὰρ δὴ νομοὶ Αἰγυπίου ἀπασα ἀφαιρήσονται. Ἑρμοτύβιων μὲν οἱ εἰσι νομοί.

καὶ ὑποκρί-
νασθαι

καὶ πρῆ-
σκαλᾶζον

98
καὶ ἀξίον

Βουσιρείτης, Σαίτης, Χεμμίτης, Γαωρημί-
της, νῆσος ἡ Γέροσω πῆτις καλεομένη, Ναθὺ
Θήμισι. Ἐκ μὲν τούτων τῶ νομῶν Ἑρμου-
βίης εἰσὶ ἡμόρμυοι, ὅτε ἔπι πλείους ἡμοί-
α, ἐκ χαίδεα μυριάδες. Ἐ τούτων βασι-
αῖς ὁδοὶς δεδάηκε ὁδοὶν, ἀλλ' αἰεὶ ἔς
μάχμον. Καλασιεῶν δ' οἶδε δῆλοι νομοί εἰ-
σι. Θηβαῖος, Βυβασίτης, Ἀφρίτης, Ταίτης,
Μενδήσιος, Σεβεννίτης, Ἀθριβίτης, Φαρβα-
γίτης, Θμουίτης, Ονουφίτης, Ἀνύτιος, Μυ-
κφορείτης. ὧν ὁ νομὸς ἐν νήσῳ οἰκείᾳ, αἰτίον
Βουβάσιος πόλις. οὗτοι δὲ οἱ νομοὶ Καλα-
σιεῶν εἰσὶ ἡμόρμυοι, ὅτε ἔπι πλείους ἐγ-
νέατο, πέντε καὶ εἴχουσι μυριάδες ἀνδρῶν.
ὁδοὶ τούτοις ἔξεσι τέχνῳ ἐπασκῆσαι ὁδο-
μίῳ, ἀλλὰ τὰ ἐς πόλεμον ἐπασκέοισι με-
ναι, παῖς τῶν πατρῶν ἔκ δεκόμενοι. Σὶ μὲν
κιν καὶ τῷτο πρὸ Αἰγυπτίων μεμαθήκασι
οἱ Ἕλληες, ὅς ἐχον ἀπρεκέως κρίνασθ' ὁρέων
καὶ Ὀρήκας καὶ Σκύθας καὶ Γέροσας καὶ Λυ-
δοὺς, καὶ σχεδὸν πᾶσιν τῶν βαρβάρων, ἀ-
ποτιμωτέρας τῶν ἄλλων ἡμορμύους πολι-
τείων τοῖς καὶ τέχνῳ μαθητῶν, καὶ τοῖς
ἐκ γένους τούτων. ὧν δὲ ἀπαλαγμένοις τῶ
χειρωναξίῳ, ἡμοίους νομίζοντες, καὶ
μάλιστα τοῖς ἐς τὸν πόλεμον αἰετῶν. με-
μαθήκασι δ' ὧν τῷτο πάντες οἱ Ἕλληες, καὶ
μάλιστα Λακεδαιμόνιοι. ἦκα δὲ Κορινθιοὶ
ὄνομα τοῖς χερστέχνῳ. γέρεα δὲ σφι ἦν τὰ-
δε Ἰξαραρημύα μοιούσι Αἰγυπτίων πα-
ρεξ τῶν ἰρέων. ἄρουρα Ἰξάρετι δυνάδεα
ἐκάσθ' ἀτελέες. ἡ δὲ ἄρουρα ἐκαστὸν πῆ-
χων ἔστι Αἰγυπτίων πᾶσι. ὁ δὲ Αἰγυπτίος
πῆχυς τυχερῶς ἴσος ἐὼν τῷ Σαμῷ. ταῦτα
μὲν δὲ τοῖσι ἅπασιν ἡμῶν Ἰξαραρημύα. τὰ δὲ
δὲ ἐν τῇ Ἰξάρῃ ἐκαστὸν, καὶ οὐδαμᾶ
ὡς τῇ. Καλασιεῶν χίλιοι, καὶ Ἑρμουβί-
αῖοι, ἐδρυφόρεον ἐν αὐτὸν ἕκαστον τὸν βα-
σιλέα. τούτοις δ' ὧν τὰδε πρὸς τῶν Ἰξου-
ρέων ἄλλα ἐδίδου ἐπ' ἡμέρη ἐκάστη ὅσπου
σίου σιθμός, πέντε μῆναι ἐκάσθ', κρεῶν
βοέων δύο μῆναι, οἴνου τέσσερες ἡμε-
ραι. ταῦτα τοῖσι αἰεὶ δρυφορέοις ἐδίδου.
Ἐπεὶ τε δ' οὐκ ἔχοντες, ὅ, τε Ἀφρίτης, ἄγων τοῖς
ἐπικυροῖς, καὶ ὁ Ἀμασις πᾶσι τοῖς Αἰγυ-
πτίοις, ἀπὸ κοῦ ἐς Μέμφιν πόλιν, συνέβηον.

A Busrifitana, Saitana, Chemmitana, Papremmitana, infula Proso-
pitis, quæ vocatur Natho ex di-
midia parte. Ex his tractibus Her-
motybies, quum plurimi, cētum
ac sexaginta millia sunt: quorum
nemo quippiam opificii quæstua-
rii didicit, sed omnes rei militari
vacāt. Calasirium hæ alix plagæ
sunt, Thebana, Bubastiana, A-
phthitana, Tanitana, Mendesia,
Sebennitana, Athribitana, Phar-
bæthitana, Thmuitana, Onu-
phitana, ^a Anyfia, Myecphori-
tana. Hæc tribus insulam incolit
ex aduerso Bubastis vrbis. Hæ tri-
bus Calasirium, qui dum quoad
possunt plurimi coguntur, ducē-
ta quinquaginta millia virorum
sunt: quibus nec ipsis licet vlli ar-
tificio operam dare, sed solum rei
militari, filio discenti à patre.
Hoc ab AEgyptiis sine mutuati sint
Græci non possum pro certo di-
iudicare, quum videam & apud
Scythas Persasque & Lydos, de-
nique apud omnes ferè barbaros
haberi pro ignobiliorib⁹ ciuib⁹
eos qui artificia discunt, eorū-
que liberos: generosiores autem
eos qui à manuariis operib⁹ ab-
stineant, præsertim qui ^b cessent
ob bellum. Hoc itaque cum cæ-
teri Græci didicerunt, tum præ-
cipuè Lacedæmonii, ^c Corinthii
quoque minimi faciunt opifices.
His solis AEgyptiorum præter sa-
cerdotes, hoc eximii honoris ha-
beatur, vt singulis duodecim a-
ruræ essent exemptæ & immu-
nes. est autem arura centum cu-
bitorū AEgyptiorū quoquouer-
sus. AEgyptius verò cubitus Sa-
mio par est. Hæc tamen vniuer-
sis exempta erant: istis verò per
vices in orbē fruebantur, & nun-
quam iidem. Calasirium mille-
ni & Hermothybium, alii totidē
circa regem fungebantur annuo
satellitum munere. Istis præter
aruras dabantur viritim hæc alia,
panis tosti pōdo quinæ mnæ, car-
nis bubulæ binæ, vini ^d sextarii
quaterni. Hæc assidue satellitibus
præbebantur. Vbi igitur edi-
uerso venientes, Apries cum au-
xiliariis, Amasis cum vniuer-
sis AEgyptiis, in urbem Mem-
phin peruenere, congressi sunt.

p. iii.

d. *Abusivus*, ab
aliis cyathis: ab al-
iis notationem vo-
cabuli sequentibus
Hausius vel Ham-
stra.

25. *é-ghúerna*

ταῖς ἐκδο-
μας.

28' νομίζο-
μενός

२४५

2 Anytia,

**b Qui rei mili-
tari vacant.**

c At Corinthii
minimè contem-
ptui habent opi-
fices. *Intellige au-
tem Minimè Vel
pro Non, Vel com-
parativè pro Mi-
nimè omnium.*

d. *Abusivus*, ab
aliis cyathis: ab al-
iis notationem vo-
cabuli sequentibus
Hausius vel Ham-
stra.

Et peregrini quidem egregiè pugnauerunt, tamè quòd erat multo inferiores numero, victi sunt. Fertur Apries ea fuisse persuasio-

^a Ne deum quidem vllum posse sibi adimere reg.

ne, ^a vt nullus neque decorum neque hominum posset sibi adimere regnum: adeo videbatur sibi illud stabilisse. Et tamen tunc congressus, prælio fugatus est, viuusque captus ad urbem Saim ductus est in ædes quæ ipsius antea fuissent, tunc autem Amasis regia.

^b Aliquandiu quidem in regia nutritus fuit, & cum Amasis honestè obseruauit: ^c Vel, honesta obseruantia profectus est: tandè autem incusant.

^d Vel, antea quidè in regia nutritus fuit: ^e Cum Am. honestè obseruabat: at postquam incusantur AEgyptij,

^f Palatium cunctos ex ea præfectura reges.

^g Longius quidem abest à palatio quàm illud Apries eiusque progenitorum: est tamen in septo templi hoc quoque, porticus lapidea & columnis ornata palmarum arb. imitant. & alio sumptu. In ipsa porticu geminae stant fores, intra quas est conditorium. Sunt etiam sep.

bique ^b quamdiu in regia pascebatur, cum Amasis honestè asseruauit. Tandem incusantibus AEgyptiis non iuste agere qui suum & ipsorum inimicissimè aleret, ita illis Aprien tradidit. Eum isti vbi stragulauerunt, paternis in monumentis sepelierunt, quæ sunt in templo Mineræ, proximè ^c coenaculum ad læuam manum intranti. Nam Saitani ^d cūctos qui

tribules eorum fuere reges, intra templum sepelierunt. Etenim Amasis monumentum ^e ex altera parte coenaculi est quàm illud Apries eiusque progenitorum. In eiusdem templi aula hoc quoque est ingens cubiculum lapideum, tum columnis excultum, palmarum arbores imitantibus, tum alio sumptu. Intra id cubiculum gemini postes stant, in quibus verna est. Sunt etiam sepulcra, (cuius nomen si nuncupauero hac in re, haud sanctè fecero) apud Saim in templo Mineræ post totum delubrum prope parietem: atque in fano stant ingentes obeli, lacusque cōtiguus lapidea crepidine adornatus, & circumquaque probè elaboratus, magnitudine (vt mihi videtur) quanta in Delo, qui dicitur trochoerdes. In hoc lacu imagines suorum quisque affectuum noctu faciūt, quæ vocant AEgyptii mysteria: de quibus quum permulta ego norim, quo pacto se habeant singula, tamen absit vt proloquar. De Cereris quoque initiatione, quæ Græci thesmophoria vocant ^a ferendis legibus, absit vt eloquar, nisi quatenus sanctum est de illa dicere. Danaï filiz ritum hunc ex AEgypto attulerunt, eoque Pelasgicas fœminas imbuerunt. Sed deinde omni Peloponneso à

^A καὶ ἐμαχέσθητο μὲν οἱ ἔξοι, πλήθει δὲ πολλῶν ἐλάσσονες εἶντες, καὶ τὸ τοῦ ἐσθλῆος. Ἀπρίεω δὲ λέγεται εἶναι ἡ δὲ ἡ δαίνοια, μηδὲ αἰθεὶν μιν μηδὲνα διωκᾶν παύσαι τῆς βασιλείης· οὕτω ἀσφαλῶς ἐωυτῶ ἰδρύσθαι ἐδόκει. καὶ δὴ τότε συμβαλὼν ἐσθλῆ καὶ ζωρηθεῖς, ἀπήρθη ἐς Σαῖν πόλιν, ἐς τὰ ἐωυτοῦ οἰκία πρῶτον εἶναι, τότε δὲ Ἀμάσιος ἡδὲ βασιλεία. ἐν ταῦτα δὲ τέως μὲν ἐπρέφετο ἐν τοῖσι βασιλείοισι, καὶ μιν ^B Ἀμασις δὲ περὶ τὸ τέλος δὲ, μεμφομένην Αἰγυπτίων ὡς οὐ ποιεῖ δίκαια πρὸς τὸν σφίσι τε καὶ ἐωυτῶ ἔχουσιν, οὕτω δὲ πρὸς διδοῖ ^C Ἀπρίεω τοῖσι Αἰγυπτίοισι. οἱ δὲ μιν ἀπέπνιξαν, καὶ ἔπειτα ἔθαψαν ἐν τῇσι πατρίοισι τάφῃσι. αἱ δὲ εἰσι ἐν τῇ ἰρῇ τῆς Ἀθηνᾶς, ἀγχοτάτω τῷ μεγάρῳ, ἐσόντι Σφιστερῆς χειρὸς. ἔθαψαν δὲ Σαῖται πόλιν τῆς ἑσθλῆς ἐκ νομοῦ τούτου ἡγεμόνες βασιλέας ἔσω ἐν τῇ ἰρῇ. καὶ γὰρ τῷ Ἀμάσιος σῆμα. ^C ἐκαστέρω μὲν ἔστι τῷ μεγάρῳ ἢ τὸ ἔσθλῳ καὶ τῷ τούτου πρὸς πατρίων ἐστὶ μνηστοὶ καὶ τῷ τοῦ αὐτῆς τῆς ἰρῆς, παρὰ λιθίνῃ μεγάλῃ, καὶ ἡσκημένη ἐν τοῖσι φοίνικας τὰ δένδρεα μεμνημένοι, ἐν τῇ ἄλλῃ δαπάνῃ. ἔσω δὲ ἐν τῇ παρὰ διδοῖ θυρώματα ἐσθλῆ· ἐν δὲ τοῖσι θυρώμασι ἡ δίκη ἔστι. εἰσι δὲ καὶ αἱ ταφαὶ τῶ ἑσθλῷ ὅσων ποιεῖν ἔβητο τοῦτο πρὸς ἡγίαν πρὸς ἀγορῶν ποιῶμα, ἐν Σαῖ, ἐν τῇ ἰρῇ τῆς Ἀθηνᾶς, ὅπια δὲ τῷ νομῷ πάντες τῆς τῆς Ἀθηνᾶς ἐχόμενοι τοῖχου καὶ ἐν τῇ τεμνείῃ ὅτε εἰσι ἐσθλῷ μεγάλῃ λιθίνῃ. λίμνη τέ ἐστι ἐν τῇ λιθίνῃ, χρηστὴ κακοσμημένη, καὶ ἐργασμένη δὲ κύκλῳ, καὶ μέγας (ὡς ἐμοὶ ἐδόκει) ἐσθλῷ ἢ ἐν Διῇ, ἢ ἑσθλῆς καλεομένη. ἐν δὲ τῇ λίμνῃ ταῦτα τὰ δείκνυται τῇ παρὰ αὐτῶν νηκτὸς ποιεῖν, καὶ καλέοι μυστήρια Αἰγυπτίοι. περὶ μὲν νῦν τούτων, εἰδοὶ μοι ὅτι πλέον ὡς ἑκατὰ αὐτῶν ἔχει, βίεμα κείδω. καὶ ^E τῆς Δήμητρος τελετῆς πέρι, ἢ οἱ Ἕλληνες θεομοφία καλέοι, καὶ ταῦτα μοι πέρι βίεμα κείδω, πλὴν ὅσον αὐτῆς ὅση ἔστι λέγειν. αἱ Δαῖα ἡγεμῶνες ἢ αἱ τὴν τελετὴν ταῦτα ἔξ Αἰγύπτου ἔξαγαγούσιν, καὶ διδάξασαί τε Πελασγῶν πιδας γυναῖκας. μὲν δὲ, ἔξ ἀναστάσης πάσης Πελοποννήσου ὑπὸ

autem nisi sunt, remittunt. Nam si perpetuo intectus esset, frangeretur, ut, quum opus esset, uti iam illo non possent. Talem & hominis conditionem esse: si assidue feriat frangere, nec ull.

eos, si semper intenti sint, rupturi, nec posse eis illos, quum indigeant, uti: ita & hominis institutum esse: si assiduo laborare studio, nec ullam partem ad lulum sibi indulgere velit, fore ut pedetentim aut mente captus sit aut membris. Quod ego intelligens, utriusque rei tempus impertio. Hæc Amasis amicis respondit. Etenim fertur Amasis, quum priuatus foret, fuisse potandi iocandique cum dicacitate studiosus, & vir neutiquam rerum agendarum anxius. Et quoties eum potantem ac se oblectantem necessaria defecissent, solitum circumcundo furari: & quum reposceretur ab iis qui dicerent eum ipsorum habere pecuniam, ac negaret, adduci solitum ad oraculum quodcumque eo in loco erat: & frequenter ab oraculis conuictum, frequenter absolutum. Postquam verò etiam assequutus est regnum, ista egit: quicumque dii cum furti absolverant, horum templa neque curæ habuit, neque vlla re ad ornamentum donauit, neque adiens sacrificauit, tanquam nihil mererentur, quod redderet falsa responsa: qui autem eum pronunciauert furem, hos tanquam vere deos, nec mendacia reddentes oracula, maximè coluit. Præterea in Sai vestibulum Mineræ fecit, opus admirandum, & longè superans cætera tum sublimitate tum magnitudine. tanta est vastitas lapidum atque substruccionum. Quinetiâ ingentes colossos, & immanes androsphingas ibidem posuit. Alia quoque saxa prægrandia in apparatus corporauit, ducta partim è lapidicinis quæ iuxta Mephin sunt, partim utriusque quæ maioris molis erant, ex vrbe Elephantina, quæ Sai distat viginti dierum navigatione. Ad hæc, quod non minime sed maximè omnium admiror, attulit ædificium ex solido saxo ab vrbe Elephantina, in quo afferendo triennium consumpserunt duo millia delectorum virorum, qui omnes erant gubernatores. Huius autem domus extrinsecus est vnus & viginti cubitorum longitudo: quatuordecim, latitudo: octo, sublimitas. Hæc est dimensio exterior tecti ex vno lapide.

a. Ad verbum, Constrinxerant, id est, Conuicti.

A ἐπὶ αὐτῷ δὲ χερήσονται, ἐκλύοιτο. εἰ γὰρ δὴ τὸν πάντα χρόνον ἐστέτα μὲν αἰὶν, ἐκτραγίη αὐτῷ. ὥς τε ἐς τὸ δέον ἐκ αὐτοῦ ἐχόειν αὐτοῖσι χερήσονται. οὕτω δὴ καὶ αὐτῷ χερήσονται κατὰ τὰς αἰεὶ. εἰ ἐθέλοι κατεσπυδάσθαι αἰεὶ, μὴ δὲ ἐς παμγίην τὸ μέρος ἐωυτὸν αἰεταί, λατοὶ αὐτοῖσι μαρῆς, ἢ ὅσα ἀπὸ πηλκτος ἡμῶν. τὰ ἐγὼ ὅτι τὰς αἰετῶν, μέρος ἐκαστέρω νέμω. ταῦτα μὲν τοῖς φίλοις ἀμείψατο. λέγεται δὲ ὁ Ἀμασις, ὅτι ἐν ἰδιότητι, ὡς φιλοπότης καὶ φιλοσκομμῶν, καὶ οὐδαμῶς κατεσπυδασμένος αὐτῷ. ὅπως δὲ μὴ ὅτι λείποι πίνοντά τε καὶ βυπαθόντα τὰ ὅτι τήδεα, κλέπτεσκε αὐτῷ ἐξ αἰῶν. οἱ δὲ αὐτῷ μὴ φάμενοι ἔχειν τὰ σφέτερά χερήματα, ἀνδρῶν ἀγασκὼν ὅτι μαρτήων, ὅκου ἐκαστοῖσι εἴη. πολλὰ μὲν δὲ κατηλίσκετο ὑπὸ τῶν μαρτηίων, πολλὰ δὲ καὶ ὑπέφλυγε. ἐπεὶ τε ὅτι καὶ ἐβασίλευσε, ἐποίησε (αὐτῷ) ὅσοι μὲν αὐτὸν τῷ θεῶν ἀπέλυσαν μὴ φάρα εἶναι, τούτων μὲν τῶν ἰσχυρῶν οὐτε ἐπεμέλετο, οὐτε ἐς ἐπισημῶν ἐδίδου ὁδὸν. ὁδὸν φοιτῶν ἐθεῖ. ὡς ὁδὸν ἐξ ὁδοῖ ἀξίοις, ψεύδεά τε μαρτήια κεκτημένοι. ὅσοι δὲ μὴ κατέδυσαν φάρα εἶναι, τούτων δὲ ὡς ἀληθῶν ἔόντων καὶ ἀψευδέα μαρτήια πρὸς χερῶν, ταμαλίστα ἐπεμύετο καὶ τῶν μὲν, ἐν Σαὶ τῇ Ἀθηνῶν παρὰ τὴν αἰῶν. ὅσοι δὲ ἐξέποιε, πολλὸν πᾶσι ὑπερβόητος τῶν ὑψί καὶ τῶν μεγάλῃ, ὅθεν τε τὸ μέγατος λίθων ἐστὶ, καὶ ὁμοίων τῶν τῶν δὲ, χαλοαστοῖς μεγάλους καὶ αἰδρόσφινγας περὶ μέγας ἀνέθηκε. λίθους τε ἄλλους ἐς ἐπισημῶν ὑπερβόητος τὸ μέγατος ἐξέμισε. ἡγάγετο δὲ τούτων ὅσων μὲν, ἐκ τῶν καὶ Μέμφιν ἐουσέων λιθοτομέων, τοῖς δὲ ὑπερβόητος, ἐξ Ἐλεφαντίνης πόλιος, πλοῦν ἐείκοσι ἡμερῶν ἀπεχούσης ἀπὸ Σαίων. τὸ δὲ ἐκ ἡκίστα αὐτῶν, ἀμάλισα θωυμάζω, ἐστὶ τὸδε οἶκημα μουνολίθον ἐξέμισε ἐξ Ἐλεφαντίνης πόλιος καὶ ἔτο ἐκ ἐκ μίση μὲν ἐπὶ ἔτεα περὶ αἰῶν, διὰ λίθοι δὲ οἱ παρὰ τῶν ἀνδρῶν ἀγασκῶν, καὶ ὅτι ἀπᾶντες ἡσαν κυβερνήται. τὸ δὲ ἐξ ἡκίστα αὐτῶν τὸ μὴ μέγας ἐξέωθεν ἐστὶ, εἰς τε ἐξ εἰκοσι πηχέας. ὅθεν τῶν περὶ αἰῶν καὶ δέκα ὑψος τῶν, ὅκτω. ταῦτα μὲν τὰ μέγα ἐξέωθεν τῶν ἐξ ἡκίστα τῶν μονολίθων ἐστὶ.

καὶ ὅτι

ἀπὸ φά-

ἐκ μίση

ἀπὰρ ἔσωθεν ὁ μῆκος, ὅκτακαίδεκα πή-
 χων, καὶ πυγῆνος· ὁ δὲ ὄρος, δώδεκα πή-
 χων· ὁ δὲ ὕψος, πέντε πήχων ὅστις αὐτὴ ἔ-
 ἰργον κέειται πρὸς τὴν ἑσπέρην· ἔτι γὰρ μὴ ἐς
 τὸ ἰόν φεσὶ τῶν δὲ εἰνεκα ὅσα ἐσελεύσεται τὴν
 ἀρχιτέκτονα· αὐτῆς ἐλαχρότης τῆς στήνης,
 ἀναστράξαι, οἷά τε χρόνου ἐκ γερονόπου παλ-
 λου, καὶ παρὰ τοὺς ἑργῶν· ὁ δὲ Ἀμασιν,
 ἐν θυμῷ ποιοσάμενον, ὅσα ἐὰν ἐπὶ παρ-
 σωτέρῳ ἐλεύσεται· ἥδη δὲ τίνες λέγουσι ὡς ἀν-
 δροπος διεφθάρη· ὅτι αὐτῆς τῆς αὐτῆν
 μοχλῶντων, καὶ ἀπὸ τοῦτου ὅσα ἐσελκυ-
 αῖται· ἀνέγκει δὲ καὶ ἐν τοῖσι ἄλλοις ἰστοῖς
 ὁ Ἀμασις πᾶσι τοῖσι ἐλλογίμοις ἔργα ὁ μέ-
 γατος ἀξιοθέητα· ἐν δὲ καὶ ἐν Μέμφι, τὸν
 ὑπὸν κείμενον κολοασί, τῆς Ἡφαιστείου ἐμ-
 πορᾶς· τῶν πόδες πέντε καὶ ἑξήκοντα
 εἰσι ὁ μῆκος· ὅτι δὲ τὰς αὐτὰς βάθρας ἔσται,
 τῶν αὐτῶν ἐόντος λίθου, δύο κολοασί, ἐείκοσι
 ποδῶν ὁ μέγας ἐὼν ἐκάτερος· ὁ μὲν, ἐν-
 θεῖ, ὁ δὲ ἐνθεῖ τῶν μεγάλων· ἐστὶ γὰρ λίθινος ἐτε-
 ρος ποσότητος καὶ ἐν Σαί, κείμενος καὶ τὸν αὐ-
 τὸν ἔσπον τὰς ἐν Μέμφι· τῇ ἰστίᾳ δὲ ἐν
 Μέμφι ἰστίαν Ἀμασίς ὅστις ὁ ἑξοικισμὸς
 ἐὼν μέγας τε ὁ ἀξιοθέητατον· Ἐπὶ Ἀμα-
 σίος δὲ βασιλῆος λέγεται Αἰγυπτιῶς μά-
 λιστα δὴ τότε βυδαμονῆσαι, καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ
 ποταμοῦ τῇ χώρῃ γινόμενα, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς
 χώρας τοῖσι ἀνδράποισι· καὶ πόλιν ἐν αὐτῇ
 γινέσθαι καὶ ἀπάσαις τότε δις μυρίας τοῖς
 οἰκετοῦσιν· νόμον τε Αἰγυπτιῶσι τὸνδε Ἀ-
 μασίς ὅστις ὁ καταστήσας ἀποδεδειγμένον ἔτεος
 ἐκάστου ὅτι νομίζῃ πάντα πινὰ Αἰγυπτίων,
 ὅθεν βιούται· μηδὲ ποιῶντα ταῦτα, μηδὲ ἀ-
 ποφαίνοντα δικαίῳ ζῶν, ἵθνασθαι θανά-
 τῳ· Σόλων δὲ ὁ Ἀθηναῖος λαβὼν ἔξ Αἰ-
 γυπτίου τῶν τὸν νόμον, Ἀθηναῖοις ἔθετο· ὅτι
 ἐκεῖνοι ἐς αἰεὶ χρεώνται, ἐόντι ἀμύμων νόμῳ·
 φιλέλλειν γὰρ ἡρόδοτος ὁ Ἀμασίς, ἀπὸ τῆς
 ἑλλήνων μετεξέτερος ἀπεδέξατο, καὶ δὴ
 καὶ τοῖσι ἀπικυβερνήταις ἐς Αἰγύπτῳ ἔδωκε
 Ναύκρατιν πόλιν ἐνοικῆσαι· τοῖσι γὰρ μὴ βυ-
 λομήσοις αὐτῶν οἰκῆν, αὐτῶν δὲ ναυπλο-
 μήσοις, ἔδωκε χώρας ἐνιδρύσασθαι βωμοὺς
 καὶ τεμένεα θεοῖσι· ὁ μὲν νυνὲς μέγιστον αὐτῶν
 τέμενος, ὅτι οὐνομαστότατον ἐὼν καὶ χρησιμώ-
 τατον, καὶ λυόμενον δὲ ἑλλήνων, αἰεὶ πᾶ-

A Introrsum autem * duodeviginti
 & amplius cubitorum est longi-
 tudo: quinque, sublimitas. Do-
 mus hæc ad ingressum templi col-
 locata est. nam ob id aiunt in tem-
 plum nō fuisse pertractam, quod
 quū suspirasset architectus dum
 illa adueheretur, utpote pertractus
 diutini temporis operæ, b ea de
 re stomachatus Amasis, non per-
 miserit hominem ulterius trahere.
 Nonnulli aiunt quendam ex
 iis qui vectibus lapidem agebāt,
 ab illo fuisse oppressum, ideoque
 lapidem non introductum. Do-
 navit præterea operibus ob ma-
 gnitudinem spectaculo dignis
 cum alia templa insignia, tum in
 Memphi templum Vulcani, collo-
 sso supino ante illud posito, lon-
 gitudinis quinque & septuaginta
 pedum. Superque idem pavimē-
 tum gemini colossi stāt c ex AE-
 thiopico lapide, vicenū pedum
 magnitudinis, hinc & hinc ma-
 gno illi assistentes: cuius instar est
 alter in Sai lapis, eodem habitu
 iacēs. Illud etiam quod in Mem-
 phi est templum Isidis ingens &
 spectatu dignissimum, Amasis æ-
 dificauit. Sub Amasi rege dici-
 tur AEgyptus fuisse maximè bea-
 ta, in iis quæ vel regioni ex flumi-
 ne, vel hominibus ex regione
 proueniunt, & vrbes quæ incole-
 rentur tunc, fuisse numero illic
 mille & viginti. d Amasis quoque
 extitit qui legem hanc apud AE-
 gyptios condidit, ut singulis an-
 nis apud prouinciarum præfides
 AEgyptii omnes demonstrarent
 vnde viuerent: & qui aut hoc nō
 faceret, aut non demonstraret se
 se legitimè viuere, is morte affi-
 ceretur. Quā legē Solon ab AE-
 gyptiis mutuatus, Atheniensibus
 tulit, quam illi, quod sit castissi-
 ma, assidue vsurpant. Amasis
 porro, quoniam Græcorum erat
 studiosus, cum alia in quosdam
 Græcos officia contulit, tū iis qui
 in AEgyptum cōcederent, dedit
 facultatē Naucratin urbem in-
 colendi. Qui verò eorum nollēt
 illic habitare, sed nauigando ne-
 gotiari, fecit potestatem certis in
 locis aras & fana extruēdi. Et ma-
 ximū quidē eorū finu atque c
 leberrimū vocatur Græcū: cuius

a Duodeviginti
 cubitorum, & di-
 gitorum x x est
 longitudo: latitu-
 do verò, cubito-
 rum duodecim:
 quinque, subl.

b Hoc in reli-
 gionem vertens
 Amas.

c Ex eodem la-
 pide.

d Hic est autem
 Amasis qui legem
 hanc tulit, demon-
 strare vnumquē-
 que apud præfidē
 cuiusque loci, vnde
 viuat: quod qui
 non fecerit, aut
 demonstrare vitæ
 suæ rationem ius-
 tam non porue-
 rit, hunc morte
 mulcandum. So-
 lon autem Athe-
 niensis sumptam
 hanc legem ex AE-
 gypto Athenien-
 sibus promulga-
 uit, qua illi sem-
 per vsi sunt, lege
 sanè inculcata.
 Ita hunc locum
 vocant Budam.

e Maximè fre-
 quentatum. Vel,
 quo maximè &
 inueniunt.

tates autem quæ communiter illud extruxerunt, sunt, Ionū quidem, Chius, Teus, Phocæa, Clazomenæ: Dorum autem, Rhodus, Cnidus, Halicarnassus, Phaselis: AEolum verò, vna Mitylene. Harum ciuitatum hoc fanum est, & ab his præfæci emporii præbentur. Cæteræ ciuitates quæ cōsortes huius rei sunt, rei ad ipsos minimè pertinētis cōsortes sunt. Separatim tamen ædificauerunt, AEginetæ quidem, Iouis: Samii autem, Iunonis: Milesii verò, Apollinis fanum. Nam vetus emporium erat sola Naucratis: præter hoc in AEgypto aliud nullū. Quod si quis in aliud aliquod Nili ostium applicuisset, is necesse habebat deicrarē se venisse inuitū, datoque iureiurando eadem nauui ad Canobicum nauigare: & si id minus per contrarios ventos posset, onera fluuialibus nauigiis circumagere lustrādo Delta, donec perueniret Naucratin. ita Naucratis in honore erat. Iā verò quum Amphictyones templū quod nunc Delphis est, (quia illud prius sua sponte deflagrauerat) trecentis talentis construēdū locassent, Delphi, quos quarta pars sumptus contingebat, circa ciuitates vagi, cum aliūde tum verò non minimum ex AEgypto rerulerunt. nam Amasis quidem eis mille talenta aluminis, Græci autem qui AEgyptum incolebant, vicensas mnas donauerunt. Cum Cyrenæis quoque Amasis amicitia societatemque iniit, ita vt illinc vxorē etiam putaret sibi esse ducendam, siue foeminæ Græcæ amore captus, siue aliās ob beneuolentiam Cyrenæorum. Vxorem quam duxit, alii volunt filiam fuisse Battii, alii Arcefilai, alii Critobuli, inter suos populares viri spectati, nomine Ladice: cum qua dum in toro cubaret, concumbere non poterat, quum tamen aliis mulieribus vteretur. Id quū diu fieret, ad eam Amasis, Tu verò inquit, vxor beneficio me laxisti: ideoque nullo machinamēto vales effugere quominus inter omnes mulieres teterrima pereas morte. Ladice, quum pernegando

Α λίες εἰσι αἱ ἰδρυμέναι κοινῇ, Ἰώνων μὲν, Χίος, καὶ Τέως, Ἐ Φώχεια, καὶ Κλαζομεναί· Δωρείων δὲ, Ρόδος, καὶ Κνίδος, καὶ Ἀλικαρνησός, καὶ Φάσηλις· Αἰγολέων δὲ, ἡ Μιτυληναίων μοῖνῃ. Τούτων μὲν ὅστις τὸ τέμενος τέτο· καὶ παρὰ τὰς τῶ ἐμπορίου αὐταὶ αἱ πόλεις εἰσι αἱ κτίζεσθαι. ὅσαι δ' ἄλλαι πόλεις μεταποδύνται, ὁδὸν σφι μετεὸν μεταποδύνται. χωρὶς δὲ, Αἰγινήται ἐπ' ἐωυτῶν ἰδρύσαντο τέμενος Διός· καὶ ἄλλο Σάμιοι, Β Ἡρίης· καὶ Μιλήσιοι, Ἀπολλωνος. ἡ δὲ τοπαλαγὸν μοῖνῃ ἡ Ναύκρατις ἐμπόριον, καὶ ἄλλο ὁδὸν Αἰγυπίου. εἰ δὲ τις ἐς τῆν πύλον τομῆ· τὸ Νείλου ἀπὶ κίοντο, χερσὶν ὁμῶσαι, μὴ μὲν ἐκόντα ἐλθεῖν. ἀπομύσαντα δ' ἐπὶ τῇ νηὶ αὐτῇ πλέειν ἐς τὸ Κανωβικόν. ἢ εἰ μὴ γε οἷα τε εἴη παρὰς αἰέμοις ἀπτοῖς πλέειν, τὰ φορτία ἔδεε παρὰ τὴν ἐν βάσει παρὰ τὸ Δῆτα, μέγρι οὐ ἀπὶ κίοντο ἐς Ναύκρατιν. οὕτω μὲν δὲ Ναύκρατις ἐτετήμητο. Ἀμφικτυόνων δ' C μισθωσάντων τὸ ἐν Δελφοῖσι νῦν ὄντα νηὸν τελεχοσίων λαλάντων ἐξεργάσασθαι· (ὁ γὰρ παρὰ τὸν ἐὼν αὐτῇ, αὐτομάτως κατεκάρη) ὅν Δελφοὺς δὲ ἐπέβαλε τεταρτημόριον τὸ μισθώματος παρὰ τὴν. πλανώμενοι δὲ οἱ Δελφοὶ παρὰ τὰ πόλεις, ἐδωπύναζον. ποιδύντες δὲ τέτο, οὐκ ἐλάχισον ἐξ Αἰγυπίας ἡγεῖσαντο. Ἀμασις ἡν γὰρ σφι ἔδωκε χίλια φυσιῆεις λαλάντα· οἱ δ' ἐν Αἰγυπίῳ οἰκέοντες Ἑλλήνες, εἴκοσι μνέας. Κυ D ριωμαῖοι δ' ἐς Ἀλλήλους Ἀμασις φιλότητά τε καὶ συμμαχίην σίνεθηκατο. ἐδιγνώσε δ' καὶ γῆμα αὐτῇ, εἴτ' ὅτι θυμῶσας Ἑλληνίδος γυναικὸς, εἴτε καὶ ὁμῶς φιλότητος Κυριωμαίων εἶνεκα. γαμέει δ' ὦν, οἱ μὲν λέγουσι Βάπτεω, οἱ δ' Ἀρχεσίλεω θυγατέρα, οἱ δὲ Κεῖτοβούλου, αἰδρὸς τῆν ἀγῶν δοκίμου· τῇ οὐδὲμα ἡ Λαδίκη. τῇ ἐπεὶ τε συγχλίνοντο Ἀμασις, μίσγεσθαι οὐκ οἶός τε ἐγχεῖν. τῇσι δὲ ἄλλοισι γυναιξὶ ἐγχεῖτο. ἐπεὶ τε δὲ πολλὰ E λὸν τέτο ἐγένετο, εἶπε δὲ ὁ Ἀμασις παρὰς τὴν Λαδίκην τῷ τῷ καλεσμένῳ, ὧς γυναικὸς κατὰ με ἐφάρμαξας, καὶ ἐστὶ ὁδὸν μὴ μὴ κατὰ τὸν ἀπολωλέναι κακίστα γυναικῶν πασέων. ἡ δὲ Λαδίκη, ἐπεὶ τὸ οἱ δὲ τῶν μὴ ὁδὸν ἐγχεῖτο παρὰ τὴν Ἀμασις, ὅχεται ἐν τῷ

αὐτῇ.

ἐν τῷ νόῳ τῇ Ἀφροδίτῃ, ὡς οἱ ἐπ' ἐκείνῳ
πλυνύκτα μίχθη ὁ Ἀμασις, (τὸ γὰρ οἱ
κακοῦ ἐστὶ μῆχος) ἀγαλμαὶ οἱ Σποπέμε-
ψιν ἐς Κυρήνῃν. μὲν δὲ πλὴν διχλὺν αὐτῇ-
κα οἱ ἐμίχθη ὁ Ἀμασις. καὶ δὲ ἐθελῶν ἦ-
δη ὁχόσπερ ἔλπει Ἀμασις πρὸς αὐτὴν, ἐμί-
σῃτο καὶ κάρτα μιν ἐξέρξε μετὰ τὸτο. ἡ δὲ
Λαδίκη ἀπέδωκε πλὴν διχλὺν τῇ θεῷ. ποιη-
σαμένη γὰρ ἀγαλμα, ἀπέπεμψε ἐς Κυρή-
νῃν, δὲ ἐπὶ καὶ ἐς ἐμὲ ὡς σῶον, ἐξω τετραμ-
μύον ποδὶ Κυρήναιων ἀγέος. ταῦτ' αὖτε πλὴν
Λαδίκῃν, ὡς ἐπεκράτησε Καμβύσης Αἴ-
γυπτοῦ, καὶ ἐπύθετο αὐτῆς ἡ πῆς εἴη, ἀπέπεμ-
ψε ἀσινέα ἐς Κυρήνῃν. ἀνέθηκε δὲ καὶ ἀνα-
θήματα ὁ Ἀμασις πέμψας ἐς πλὴν Ἑλλά-
δα· τὸτο μὲν, ἐς Κυρήνῃν ἀγαλμα ὀπί-
ζησον Ἀθηνῶν, καὶ εἰκόνα ἐωυτοῦ, ρα-
φῇ εἰκασμένῃν· τὸτο δὲ, τῇ δὲ Λίνδῳ Ἀ-
θηνῶν δύο τε ἀγάλματα λίθινα, καὶ θά-
ρηκα λίνεον ἀξιοθέτητον· τὸτο δὲ ἐς Σάμον
τῇ Ἥρῃ, εἰκόνας ἐωυτοῦ διφασίας ξυλίνας,
αἱ δὲ τῷ νῶ τῷ μεγάλῳ ἰδρύατο ἐπὶ καὶ
τὸ μέγας ἐμὲ, ὅππῃ δὲ τῷ θυρέων. ἐς μὲν νῦν
Σάμον ἀνέθηκε καὶ ξυλίνῳ πλὴν ἐωυτοῦ τε καὶ
Πολυκράτους τῷ Αἰάκειος· ἐς δὲ Λίνδον,
ξυλίνῳ μὲν ὁδοδείκῃς εἵνεκεν· ὅτι δὲ τῷ ἱερῷ δὲ
ἐν Λίνδῳ τὸ τῆς Ἀθηνῶν λέγεται τῷ τῷ
Δαμοῦ θυγατέρας ἰδρύσασθαι παρθρού-
σαι, ὅτε ἀπεδίδρησκον πρὸς Αἰγύπτου πατ-
δας. ταῦτα μὲν ἀνέθηκε ὁ Ἀμασις. εἰλεῖ δὲ
Κύπρον παρθεῖν αἰδεσφόπων, καὶ κατεγρέ-
ψατο ἐς φόρου ἀπαγωγῇ.

A intra se Veneri, si ea nocte secum
coiret Amasis, (hoc enim ipsius
fuisse machinamentum aduer-
sus illud malum) statuam Cyre-
nas se illi missuram. Concepto
autem voto, coit statim cum ea
Amasis, ac deinceps quoties adi-
ret, cum ea coibat: ac postmodū
eam perquam valde dilexit. Et
Ladice votum deæ persoluit, fa-
cta statua Cyrenásque missa, quæ
ad meam vsque memoriam in-
columis erat, extra urbem Cyre-
nensem posita. Hæc Ladicen Cā-
byses, posteaquam AEgypto po-
titus est, cognito quænam esset,
Cyrenas illæsam remisit. Dona-
uit item Amasis dona quæ misit
in Græciam: Cyrenas quidem,
statuam Mineræ inauratam, &
sui imaginem pictura ^a adumbra-
tam: Lindum autē, duo lapidea
Mineræ simulacra, & thoracem
lincum spectaculo dignum: Sa-
mum verò, Iunoni bifarias sui i-
magine, quæ magno in templo
erectæ erant post ianuas, ad meā
vsque ætatem. Samum quidem,
propter hospitium quod inter i-
psum erat & Polycratem AEacis
filium: Lindum autem, nullius
hospitii gratia, sed quia templum
quod Lindi est, Mineræ ferun-
tur extruxisse Danaï filia, ^b post-
quam agnitæ sunt quum filios
AEgypti fugerent. Hæc quidem
donaria dedicauit Amasis, pri-
mūque mortalium Cyprus ce-
pit, tributariamque fecit prouin-
ciam.

^a Ad vinum ex-
pressam.

^b Hæc appulsa
quum f.

HERODOTI H' P O Δ O' T O Y T O Y

Halicarnassei histo-
riarum liber tertius,
qui inscribitur,

Τ Η Α Λ Ι Α .

Ἀλικαρνασέως ἱστορίων
τείτη, Τριγχα-
φορμική

Θ Α Λ Ε Ι Α .

D V E R S V S A

hunc Amasin
CAMBYSES
Cyri filius, cō-
parato cūm ex
aliis quib. impe-

rabat, tū ex Græcis Ionibus AEo-
libusque, exercitu, bellum mo-
uit ob hāc causam: Misso in AE-

gyptum ^a legato, Cambyfes pe-
tiit ab Amasi filiam, & petiit cō-
filio cuiusdam AEgyptii, qui A-
masi erat infensus quod se potis-
simūm ex omnib⁹ AEgypti me-
dicis Amasis ab vxore & liberis
abstraxisset, amandando in Per-
sas, quo tempore Cyrus ad Ama-
sin miserat petitum oculariū me-
dicum, omnium qui in AEgy-
pto essent prastantissimum. Ob
id infensus Amasi ille AEgyptius,
institit suadere Cambyfi vt ab A-
masi filiā peteret: vt ille aut mce-
rore afficeretur data filia, aut nōn
data, Cambyfi redderetur inui-
sus. ^b Amasis eam nec dare aude-
bat, nec abnuere. nam & Cam-
bysem intelligebat non habiturū
illam vxoris loco, sed pellicis: &
Persarum potētiam grauabatur
horrebātque. Hæc reputans, ita
sibi faciendum statuit: Erat Apriæ
superioris regis filia, nomine ^c Ni-
tetis, vnica domi relicta, grandis
atque spēciosa. Hanc puellam A-
masis vestitu pariter & auro ex-
ornatam, pro sua in Persas di-
mittit. Quam quum post aliquā-
tum tempus Cambyfes salutasset,
filiam Amasis appellans, ipsa ad
eum, Rem, inquit, rex, ignoras,
ab Amasi elusus, qui me ornatu
comptam transmisit, tradens

^a Caduceatore.
sic alibi κήρυκα
recte dicitur cadu-
ceatorem, non le-
gatum.

^b Amasis, quum
Pers. potentiam
grauaretur atque
exhorresceret,
nec dare nec ab-
nuere audebat.
nam & Camb.

^c Nitetis, valde
procera & formo-
sa, sola ex ea fami-
lia relicta.

Π Ι Τ ὅ τον δὴ Ὁ Α'μα-
σιν Κ Α Μ Β Υ Ξ Η Σ ὁ Κ Ὑ-
ρου ἐστρατεύετο, ἀγωνιζο-
μένοις τῷ ἥρχε, καὶ Ἐλ-
λιύων Γ'ωνάς τε καὶ Αἰο-

λέας, δι' αἰτίαν τοιούδε. πέμψας Καμ-
βύσης ἐς Αἰγύπτον κήρυκα, αἰτεῖ Α'μα-
σιν θυγατέρα. αἰτεῖ δὲ ἐκ βουλῆς ἀνδρὸς
Αἰγυπίου, ὃς μεμφόμενος Α'μασιν, ἔφη-
ξε ταῦτα, ὅτι μὲν ἔξ ἀπώρων τῷ ἐν Αἰ-
γύπτῳ ἰητῶν ῥηποσάταις ἀπὸ γυναικὸς τε
καὶ τέκνων, ἐκδοτὸν ἐποίησε ἐς Πέρσας, ὅτε
Κῦρος πέμψας τῷ Α'μασιν αἰτεῖ, ἰη-
τῶν ὁφθαλμοῦν ὃς εἶη αἰετος τῷ ἐν Αἰ-
γύπτῳ. ταῦτα δὲ ὅτι μεμφόμενος ὁ Αἰ-
γύπτιος, ἐνήγε τῇ συμβουλίῃ, κελύων
αἰτεῖν Ὁ Καμβύσεα Α'μασιν θυγατέ-
ρα· ἵνα ἢ δοῖς ἀνιῶτο, ἢ μὴ δοῖς, Καμβύ-
ση ἀπέχρητο. ὁ δὲ Α'μασιν τῇ διωάμει
τῷ Περσέων ἀγρόμενος καὶ δέξασθαι,
ὅς ἐχε οὐτὲ δουῶαι, οὐτὲ δροῖσασθαι.

^c Ὡς γὰρ ἠπίετο ὅτι οὐχ ὡς γυναικὶ μὲν ἐ-
μελλε Καμβύσης ἔξειν, ἀλλ' ὡς παλλα-
κῇ. ταῦτα δὲ ἐκ λογιζόμενος, ἐποίησε
ταῦτα· ἡ δὲ Α'μασίω τοῦ περσέου βα-
σιλέως θυγάτηρ κάρτα μεγάλη τε καὶ βύ-
ειδης, μοιῶν ὅς οἱ οἶκου λελειμμένη. οὐνομα ᾧ
οἱ ἡ Νίτητις. ταῦτις δὲ ἡ παῖδα ὁ Α'-
μασιν κοσμήσας ἐδῆπεν ἐ χρυσῷ, ἀποπέμ-
πει ἐς Πέρσας ὡς ἐαυτοῦ θυγατέρα. μὲν ᾧ
χρόνον ὡς μὲν ἠσπάζετο, παρόθεν οὐνομα-
ζων, λέγει περὶ αὐτὸν ἡ παῖς, ὡς βασιλεύς,
ὡς βασιλεὺς ἡ παῖς Α'μασιν οὐ μὲν δα-
νός, ὃς ἐμέ σοι κόσμῳ ἀσκήσας ἀπέπεμψε, ὡς

ἡ συμβου-
λή.

ἐωὺτοδ' ὁυγατέρα διδδὲς, εὐδοκῶ τῇ ἀλ-
 γῇ Ἀπρίεω· ὅς ἐκεῖνος ἐόντα ἐωὺτοδ' δε-
 σσόμενα, μετ' Αἰγυπίων ἐπαμαρτὰς ἐφό-
 νησε. τὸ δὲ ὅς ἐπος καὶ αὐτῇ ἡ αἰτὴ ἐγ-
 γνομένη ἦγε Καμβύση τὸν Κύρου, με-
 γάλως θυμωθέντα, ἐπ' Αἰγύπτιον· ὅττω μὲν
 κινώ λέρουσι Πέρσαι. Αἰγυπτιοὶ δὲ οἰκειδύ-
 νται Καμβύση· φάρμοί μιν ἐκ ταύτης δι-
 τῆς Ἀπρίεω θυγατρὸς ἡμέαται. Κόρου γὰρ
 εἶ) τὸν πῦμα· φαίνεται ὅτι Ἀμασιν ὅτι πῦμα
 θυγατέρα, ἀλλ' οὐ Καμβύση· λέγοντες ὅτι
 ταῦτα, ἐκ ὁρῶς λέρουσι. οὐ μὲν οὐδὲ
 λέληθε αὐτοῖς (εἰ γὰρ πῖες καὶ ἄλλοι τὰ Πέρ-
 σέων νόμιμα ὁρῶς ἐπὶ γένεταί, καὶ Αἰγύ-
 πτιοι) ὅτι περὶ ταῦτα μὲν νόμον οὐ σφιν νόμος ἐστὶ
 βασιλεύουσι, γησίου πρῶτοντος· αὐτῶς δὲ, ὅτι
 Κασσανδάνης τῆς Φαρνάσπει θυγατρὸς ἐκ
 πατρὸς Καμβύσης, ἀδρὸς Ἀχαμνίδειω, ἀν-
 ὅς ἐκ τῆς Αἰγύπτου. ἀλλὰ περὶ ταῦτα
 ποιοὶ τὸν λόγον, περὶ τοὺς μὲν τῇ Κύρου
 οἰκίᾳ συγγενέες εἶ). καὶ ταῦτα μὲν ὧδε ἔχῃ.
 λέγεται δὲ καὶ ὧδε λόγος, ἐμοὶ μὲν οὐ πῖτα-
 νός· ὡς τῷ Περσίδων γυναικὶ ἐσελθούσῃ
 πῖς περὶ τῇ Κύρου γυναικὸς, ὡς εἶδε τῇ
 Κασσανδάνῃ περὶ ταῦτα τέκνα διδδὲς τε
 μεγάλα, πολλὰ ἔχοντα πῦμα ἐπαινοῖ, ὡς
 θυμωμένη· ἡ δὲ Κασσανδάνη, εὐδοκῶ τοῦ
 103 = Κύρου γυνῆ, εἶπε ταῦτα· Τοιοῦτον μὲν ἐμὲ
 = παίδων μητέρα εὐδοκῶ Κόρου ἐν ἀπὸ μὴ
 = ἔχει πῦμα ἀπ' Αἰγύπτου ὅτι τῇ τῇ, ἐν
 = ἡμῇ πῖται. πῦμα μὲν ἀχθόμενον, τῇ Νιτῇ
 εἶπεν ταῦτα. τῷ δὲ οἱ παίδων περὶ τοῦ
 = τερν εἶπεν Καμβύση, τοιοῦτον, ὡς μητὴρ,
 = ἐπεὶ ἐγὼ ἡμέω αἰτῇ, Αἰγύπτου τὰ μὲν
 = αἶω, καὶ τῷ ἡμέω· τὰ δὲ καὶ τῷ, αἶω. ταῦτα
 εἶπεν αὐτὸν ἔτα ὡς δὲ καὶ κου γονότα, καὶ
 τῇ γυναικὸς ἐν θυμῷ πῖ ἡμέαται· τὸν δὲ
 ἀχθόμενον ὄντα, οὕτω δὲ, ἐπὶ τε αἰδρωθῇ,
 καὶ ἔχει πῦμα βασιλῆα, πῖ τῇ πῦμα ἐπ'
 Αἰγύπτου γραπτό. σὺ μὲν δὲ καὶ ἄλλο
 τί τοιοῦτον περὶ ἡμέω ἡμέω ἐς πῦμα ἔγραπ-
 104 = τῷ τῷ. καὶ τῷ ὅτι κούρων Ἀμασίου
 αἰτῇ ἡμέω μὲν Ἀλικαρνασσεὺς, οὐδὲμα δὲ οἱ
 Φαῖης, καὶ γυνὴν ἡμέω, καὶ τὰ πολέμια
 ἀλκίμος. οὕτω ὁ Φαῖης μεμφόμενος καὶ πῖ
 Ἀμασί, ἐκ διδρῶς πῖ πῖ ὅς Αἰγύπτου,

tibi pro sua, quum reuera sim A-
 priæ filia, quem ille dominum
 suum cum AEgyptiis rebellans
 interemit. * Hic sermo extitit
 causa quæ Cambysem Cyri filiū
 vehēmenter indignatum indu-
 ceret aduersus AEgyptum. At-
 que ita quidem memorant Per-
 sæ. AEgyptii autem Cambysem
 suum vendicant, asserētes ex hac
 Apriæ filia illum esse genitum.
 Cyrum enim fuisse qui ad Ama-
 sin misit super filia, non Cam-
 bysem. Quod quum dicunt, non
 rectè dicunt: etsi eos hoc non la-
 tet. nam si qui alii, profecto & AE-
 gyptii rectè norunt mores Per-
 sarum: apud quos illud in pri-
 mis nefas est, illegitimum obti-
 nere regnum, si adsit legitimus.
 Præterea Cassandanes filius erat
 Cambyse, Pharnaspe viro A-
 chæmenida genitus, non mulieris
 AEgyptiæ. Sed AEgyptii rem ge-
 stam transferunt, fingentes sibi
 cum Cyri familia intercedere co-
 gnationem. & hæc quidem ita
 se habent. Cæterum ille sermo
 mihi non probatur, quo dicitur
 mulierem quādam Persidem ad
 vxores Cyri introgressam, quum
 liberos Cassandanes assistentes
 forma ac statura egregia conspi-
 caretur, supramodum admira-
 bundam magni tulisse illam lau-
 dibus: eique Cassandane (quæ
 Cyri esset vxor) ita dixisse, Me,
 quæ talium filiorum sum mater,
 Cyrus contemptui habet, præpo-
 nens quādam ex AEgypto an-
 cillam. Videlicet infensam Niteti
 ista dixisse: & ei maximum natu
 filiorum Cambysem subiecisse,
 Ego verò tibi mater, quum in vi-
 rilem ætatem adoleuero, summa
 AEgypti reddā ima, & ita, sum-
 ma. idque dixisse circiter decem
 natum annos, admirantibus mu-
 lieribus. Et quum in virilem ado-
 leuisset ætatem, & regnum obti-
 nuisset, huius rei memorē, AEgy-
 pto bellū intulisse. Accessit huc
 & aliud quiddā, ad hanc sumen-
 dā expeditionē. Erat quidā auxi-
 liariorū Amasis, nomine Phanes,
 genere Halicarnasseus, vir cōsilio
 præstās, & in re bellica strenu⁹. hic
 Phanes nescio quid Amasi succē-
 sēs, nauigio profugit ex AEgypto,

a Hic sermo &
 hæc causa veloci-
 casio interueniēs
 Camb. Cyri fil.
 veh. stomachatū
 aduersus AEgy-
 ptum impulit.

b Primum qui-
 dem per legē non
 licere vt illegiti-
 mus regnum ob-
 tineat, quum le-
 gitimus adest: de-
 inde, Cassand. fi-
 lium fuisse Cam-
 bysem, Phar.
 c Rem ita nar-
 rant vt inuertant.

III

104 ὅτι ἡμέω
 πῖ

volens in colloquutionem veni-
re Cambyſis. Bū Amafis (quod
inter auxiliares nō parui momē-
ti eſſet, quodque de rebus AEgy-
pti nonnihil compertiffimū ha-
beret) inſequi ſtatuit, adhibita
diligentia aſſequendi. Itaque ad
hominem inſequendum mittit
cum triremi eunuchorū fidiffi-
mum, qui Phānem aſſequutus in
Lycia cepit, ſed non reduxit in
AEgyptum, * ab illo prudentia
ſuperatus. Nam Phānes inebria-
tis cuſtodibus abiit in Perſas, Cā-
byſemque molientem aduerſus
AEgyptum expeditionē, & quo
paſſo carentia aquis loca tranſ-
mitteret ambigentem, adiit. Ei-
que cū alias Amafis res expo-
ſuit, tum verò quæ ad trāſmittē-
dum pertinebant, ſuadens, ad re-
gem Arabum mitteret oratum
vt ſibi tutum præberet trāſitum.
Hāc enim duntaxat patet ingreſ-
ſus in AEgyptum. Nam à Phœ-
nice ^b vſque ad montes Cadytis,
quæ eſt vrbs eorum Aſſyriorum
qui nunc Palæſtini vocantur: ab
vrbe Cadyti nō minore (vt mea
fert opinio) quā Sardis, emporia
ſecundum mare vſque ad vr-
bem Ienysum, Arabicæ ditionis
ſunt. Ab vrbe Ienyſo rurfus Sy-
riacæ, vſque ad lacum Serboni-
dis, iuxta quem Caſius mons per-
tingit ad mare. A Serbonidis lacu
in quo Typhō fertur occultatus,
deinceps iam AEgyptus eſt. Hoc
tamen intercapedinis quod eſt

a Phānes enim
cum aſtucia cir-
cumuenit. Nam
inebriat, cuſtod.

b Vſque ad fines
Cadytis, quæ eſt
vrbs eorum Aſſy-
riorum qui Pa-
læſt.

c Vel, Amphora
vini plena. ſic &
in ſequētibz. Vel
potius, Amphora
vini plena, ſi ſi
poſitum ſingul. pro
plurali.
d Vox reſpōdens
huic in ſexto Gr.
nō habetur: ſed ex
καίδρον, quod ibi
legitur factum eſt
καὶν, id eſt, Ga-
gnum.

prum bis quotannis ^e vas fidile
vini plenum: & tamen ibi ne v-
num quidem numero (vt ſic di-
cam) vas vinarium fidile aſpici
vacuum poteſt. Vbinam (dicat
aliquis) hæc vaſa conſumuntur?
hoc quoque ego depromā. Præ-
fecti prouinciarum neceſſe habēt
ex ſua quiſque vrbe colligere va-
ſa teſtacea quæ Memphin portē-
tentur: eadem è Memphi aliū aqua impleta portare in hæc arida Syriæ loca.

A βουλόμενος Καμβύση ἐλθεῖν ἐς λόγους.
οἷα δὲ εἶναι αὐτὸν ἐν τοῖσι βῆτικούργοις λό-
γου οὐ μικροῦ, βῆτικὸν μὲν τε καὶ περὶ Αἴ-
γυπτον ἀπὸ τῆς ἐξέτατα, μεταδιώκει ὁ Ἀμα-
σις, ἀπουδὺν ποιδύμνος ἐλεῖν. μεταδιώ-
κει δὲ, τῷ β' νούχων β' πιστότατον ἀποστει-
λας τελεῖται κατ' αὐτὸν, ὃς αἰρεῖται μιν ἐν
Λυκίῃ, ἐλὼν δὲ, οὐκ ἀνήγαγε ἐς Αἴγυ-
πτον. σφίγῃ γὰρ μιν περὶ ἡλίου ὁ Φάνης.
καταμεθύσας γὰρ οὗτον φυλάκεις, ἀπαλ-
λάσας ἐς Πέρσας. ὡρμημένον δὲ Καμ-
βύσην γρατύνεσθαι ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ἀπο-
ρέοντι τὴν ἐλπίσιν ὅπως τὴν ἀνδρῶν διεκ-
περᾶ, ἐπελθὼν φράζει μὲν καὶ τὰλλα τὰ
Ἀμασιος ἀρήματα. ἐξηγέται δὲ καὶ τὴν
ἐλπίσιν, ὡς φησὶν ἐν περὶ πάντων τῶν
β' Ἀραβίων βασιλέα, διέσθαι τὴν διέξ-
οδον οἱ ἀσφαλέα τῶν ἀρχῶν. μνησθῆναι τῶν
τῇ εἰσὶ φθνεραὶ ἐσβολαὶ ἐς Αἴγυπτον. ἀ-
πὸ γὰρ Φοινίκης μέγας οὐρανὸν τῷ Καδύ-
πιος πόλιος, ἢ ὅτι Συρίων τῷ Παλαεστίνων
καλομένων. ἀπὸ δὲ Καδύπιος, εὐρύς πό-
λιος (ὡς ἐμοὶ δοκεῖ) Σαρδίων οὐ πολλὰ
ἐλάσσονος. ἀπὸ ταύτης τὰ ἐμπόρια τὰ ἐ-
πὶ θαλάσσης μέγας Ἰωνύσου πόλιος ὅτι
τῆς Ἀραβίου. ἀπὸ δὲ Ἰωνύσου, αὐτῆς Συ-
ρίων μέγας Σερβωνίδος λίμνης, πρὶν ἢ
δὴ ὁ Κάσιος ὅρος τῆς ἐς θαλάσσαν. ἀπὸ
δὲ Σερβωνίδος λίμνης, ἐν τῇ δὴ λόγος β'
Τυφὸν κεκρύφθαι, ἀπὸ ταύτης ἡ δὲ Αἴ-
γυπιος. ὁ δὲ μεταξὺ Ἰωνύσου πόλιος, καὶ
Κάσιος τε οὐρέος καὶ τῆς Σερβωνίδος λίμνης,
εἶναι τὸτο οὐκ ὀλίγον χωρίον. ἀλλ' ὅσον τε ἐ-
πὶ πρὶς ἡμέρας ὁδὸν, ἀνδρῶν ὅτι δεινὰς. ὁ
δὲ ὀλίγοι τ' ἐς Αἴγυπτον ναυιλλομένων ἐν-
νείκασιν, τὸτο ἔρχομαι φράσων. ἐς Αἴγυ-
πτον ἐκ τῆς Ἑλλάδος πάσης, καὶ περὶ ἐκ
Φοινίκων, κέραιος ἐστὶ γὰρ πλήρης οἶκός δις
τῶν ἐπεὶ ἐκείνου. καὶ ἐν κεραιῶν οἰκιστὴν ἀρι-
θμῶ καί μιν οὐκ ἐστὶ, ὡς λόγος εἰπεῖν, εἰδέσθαι.
κοῦ δὲ τὰ (εἴποι τις αἶ) ταῦτα ἀνασιμουῶ-
ται; ἐγὼ καὶ τὸτο φράσω. διὲν β' μὲν δὴ
μῶρον ἐκείνου συλλέξαντα ἐκ τῆς ἐκείνου
πόλιος πόματα τὸν κέραιος, ἀγὰρ ἐς Μέμ-
φιν περὶ τῇ ἐκ Μέμφιος ἐς ταῦτα δὴ τὰ ἀ-
νδρα τ' Συρίης κομίζαν, πλήσαντες ὕδατος.

καὶ

καὶ Φοινί-
κας

ἔπειτα ὁ ὀπίσθιος κέρας, καὶ ἔξαιρέμε-
 νος ἐν Αἰγύπτῳ ἐπὶ τῇ παλαιῇ, κομίζε-
 ται ἐς Συρίαν. οὕτω μὲν Πέρσαι εἰσὶ οἱ
 πλεῖστοι ἐν τῇ παλαιᾷ Ἀσσυρίᾳ, καὶ
 ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ δὴ τὰ εἰρημνύα, ἔλθοντες
 ὕδατι, ἐπεὶ τε πάχιστα πρὸς ἑαυτοὺς Αἰγύ-
 πτον ἵκνυντο, καὶ ἐν τῇ ἐν τῇ ἐν τῇ ἐν τῇ
 Καμβύσης πυλόμενος τῷ Ἀλικαρνασσῆος
 ξείνου, πέμψας πρὸς Ἀράβιον ἀγέ-
 λους, καὶ δεηθεὶς τῆς ἀσφαλείης, ἔτυχεν· πῆ-
 ρις δὲ τε καὶ δὲ ἀμφοτέρωθεν αὐτῶν. σέβον-
 ται δὲ Ἀράβιοι πίστις ἀνδρῶν ὁμοῖα τοῖς
 σιμάλοις. ποιεῖνται δὲ αὐτοὶ ἑστῶτες πο-
 δὲ τῇ βουλομένων τὰ πιστὰ ποιεῖσθαι, ἀγ-
 λους ἀνὴρ ἀμφοτέρων αὐτῶν ἐν μέσῳ ἑστώς,
 λίθῳ ὃς εἰς τὸ εἶσθαι τῇ χερσὶ πρὸς τοὺς δα-
 κτύλους τοὺς μεγάλους ἐπιτάμνῃ τῇ ποι-
 ομένων τὰς πίστις· καὶ ἔπειτα λαβὼν ἐκ τῆς
 ἱματίου ἑκάτερου ἡ χροκύν, ἀλείφει τὰς
 αἰματὶ ἐν μέσῳ κειμένων λίθους ἐπὶ ἀ-
 ποδὲ ποιεῖν, ἐπὶ καλῇ τὸν τε Διόνυσον καὶ
 πλεῖστον Οὐρανίῳ. ἐπὶ καλῇ σάντος δὲ πύ-
 του τῶντα, ὅτε πίστις ποιησάμενος τοῖσι φί-
 λοις, πρὸς ἑαυτὸν ἔξινον, ἢ καὶ τὸν ἄσθον, ἡ
 πρὸς ἄσθον ποιήσεται. ὅτε φίλοι, καὶ αὐτοὶ
 τὰς πίστις διχαῖσι σέβονται. Διόνυσον δὲ
 θεὸν μουσῶν ἐν πλεῖστον Οὐρανίῳ ἡγέονται· καὶ
 καὶ τῇ περὶ πλεῖστον κουρὴν καίρεσθαι φα-
 σὶ, καὶ τὰς αὐτῶν Διόνυσον κεκέρσαι.
 καίρεται δὲ ἡ πρὸς ἑαυτὸν, πρὸς ἑαυτὸν
 τοὺς χροκύν. οὐνομάζουσι δὲ τῷ μὲν
 Διόνυσον, Οὐρανίῳ· πλεῖστον δὲ Οὐρα-
 νίῳ, Ἀλιγῆ. ἐπεὶ ὡν πλεῖστον τοῖσι ἀγ-
 γέλοις τοῖσι πρὸς Καμβύσῳ ἀπιγμένοι-
 σι ἐποίησεν ὁ Ἀράβιος, ἐμνησαντο ποιά-
 δε· ἀσχυρὲς καμῆλων πλήθος ὕδατος, ἐπέ-
 σαξε ἐπὶ τῇ ζωᾷ τῇ καμῆλων πάσας·
 τὸ δὲ ποιήσας, ἦλθεν ἐς πλεῖστον ἄνδρες, καὶ
 ὑπέμεινε ὁ τῶντα Καμβύσῳ στρατὸν.
 οὕτω μὲν ὁ πιθανώτερος τῇ λόγων εἴρηται.
 δεῖ δὲ καὶ τῇ ἡσὸν πιθανόν (ἐπεὶ γὰρ δὴ λέ-
 γεται) ῥηθῆναι. ποταμός ἐστι μέγας ἐν τῇ
 Ἀραβίᾳ τῷ οὐνομα Κορίς· ἐκ δὲ διδὶ δὲ οὐ-
 πος ἐς πλεῖστον Ἐρυθρὴν καλεομένην ῥαλα-
 σαι. ἀπὸ τούτου δὴ ὡν τῷ ποταμῷ λέγε-
 ται βασιλέα τῇ Ἀραβίῳ, ῥαφάμην ὁμοιοῦσαν καὶ τῇ ἄλλων δερμά-
 των ὅταν μὴ κεῖται ἐκ τῶν μὲν ἐς πλεῖστον ἄνδρες, ἀγαθὴν δὲ τῇ πύτων τῷ ὕδατι.

A ita hydrix superuenientes in AE-
 gypto sumptæ, ad veteres, in Sy-
 riam portantur. Atque hunc in
 modum quem dixi aqua cōtra-
 cta, Persæ vñ fuerunt, qui hoc
 ingressu apparato quamcelerrime
 AEGypto potiti sūt. Sed tūc,
 quum in expedito aqua nō esset,
 Cambyses, audito hospitis Hali-
 carnassei consilio, missis ad regē
 Arabum nuntiis tutum iter pre-
 caratus, obtinuit, data acceptaque
 inuicem fide. Seruant autem
 B fidem Arabes inter homines vt
 qui maximè, quam hunc in mo-
 dum dant: Quoties fœdus inire
 volunt, alius quidam medius in-
 ter vtrosque stans, acuto lapide
 ferit volam, iuxta maiores digi-
 tos eorum qui fœtus incunt. De-
 inde sumpto flocco ex vtriusque
 vestimento, inungit eo sangui-
 ne septem lapides in medio posi-
 tos, inter inungendum inuocās
 Dionysum & Vraniam. Hoc a-
 cto, idē qui fuit sequester fœderis
 inter amicos contrahendi, vada-
 tur hospitem, aut fortè ciuem, si
 cum ciue res agitur. Quod fœdus
 & ipsi quā amicitiā contraxerunt,
 seruare iustū censent. Dionysum
 quem Vrotalt, & Vraniam quā
 Alilat appellant, solos deos esse
 arbitrātur. Et quemadmodum
 Dionysum, ita puellarum capillū
 tondere aiunt. tondentur autem
 in rotundum, tempora subradē-
 tes. Igitur postquam fœdus cum
 nuntiis iniit Arabs, talem rem
 commētus est: Camelos omnes,
 posteaquam vtribus camelinis
 aqua completis onerauit, egitque
 ad loca humore carentia, ibi Cā-
 bysis exercitum præstolabatur.
 Ex iis quæ narrantur, hoc quod
 dixi propius fidem est, tamen id
 quoque quod minus credibile
 est, quandoquidem refertur, cō-
 memorare debeo. Est magnū in
 Arabia flumen nomine Corys,
 exiens in mare quod dicitur ru-
 brum: ab hoc flumine fertur A-
 rabum rex canalem ex bouinis
 aliisque crudis coriis confutū, tā-
 ta lōgitudine produxisse, vt ad lo-
 ca arida per illū aquā produceret:

a Ita amphoræ
 quæ inuehuntur,
 sumptæ in Aegy-
 pto, vltra veteres
 in Syriam portā-
 tur. Et quidem
 Persæ ii sunt qui
 hunc in Aegyptū
 transitum appa-
 runt, contracta,
 vt modo dixi, a-
 qua, simulatque
 occuparunt Aegy-
 ptū. *Intellige au-
 tem Vltra veteres,
 pro eo quod est, Vltra
 eas quæ iam
 ante ibi erant.*

b Eodēque
 modo quo ton-
 sus est Dionysus,
 tonderi se aiunt.

inque ipso arido solo ingentes cisternas fodisse, qua recepta aqua potum suppeditarent. Et quum sit à flumine ad terram aridam duodecim dierum via, per tres aquæ ductus in totidem partes aquam deduxisse.

Caterum apud Nili ostium quod dicitur Pelusium, habebat castra Psammenitus Amasis filius, Cambysem oppericens. Nam Amasin Cambyfes in Aegyptum progressus non viuum nactus est, sed defunctum, quum quatuor & quadraginta annis regnasset: per quos nihil admodum calamitatis est expertus. defunctusque & sale conditus est, & in sepulchris quæ ipse edificauerat, situs intra templum. Sub eius autem filio Psammenito maximum exitit Aegyptiis portentum: Apud Thebas Aegyptias (quod neque prius unquam neque postea ad meam usque ætatem contigit, ut ipsi Thebani aiunt) pluit.

a Nam in superiore Aegypto penitus non pluit. Thebis tamen, etc.

b Legit συμβαλέοντες δι' ἑν' ἑστ. nostri cod. habent.

Thebis tamen tunc pluit guttis. Persæ porro ubi siccanæa peragrauerunt, subsedere, vicini Aegyptiis, tanquam iam congressuri. Ibi Aegyptiorum auxiliarii Græci & Cares, Phani qui externum exercitum in Aegyptum abduxisset, infensi, hoc rei in illud sunt machinati: Filios qui erant à Phane relictos in Aegypto, in castra perduxerunt, atque in conspectum patris, positoque in medio duorum exercituum cratere: dehinc productos singulos puerorum super craterem obtruncaverunt. Omnibus interfectis, vinum & aquam in craterem intulerunt: quo sanguine epoto, auxiliares ita conflixerunt. Acri prælio commisso, perquam multis utrinque cadentibus, in fugam vertuntur Aegyptii. Ibi ego rem mirandam vidi, ab indigenis edoctus: Ossa eorum qui in acie ceciderunt, quum iacerent fusa, ut ab initio distincta fuerant, scorsum erant Persarum, aliorum Aegyptiorum: sed Persarum capita adeo fragilia sunt, ut si velis ferire, vel solo calculo perforare possis:

αὐτὸ δὲ τῇ αὐτῇ μεγάλῃς δόξαι μὲν οὐκ ἔσθαι, ἵνα δεκόμεναι τὸ ὕδωρ σώζωσι. ὁ δὲ δὲ ἐστὶ δυνάδεα ἡμερέων ἀπὸ τῆς ποταμοῦ εἰς τὰ πτωτὴν αὐτῶν. ἀγὼν δὲ μιν ἔχει ὁ χερσὶν τεινῶν εἰς τεινὰ χεῖρα.

Εν δὲ τῇ Γηλοσίῳ καλεομένη τῷ μακρῷ Νείλου ἐστρατοπέδοντο ΨΑΜΜΗΝΙΤΟΣ ὁ Ἀμασίου παῖς, ὑπομένων Καμβύσην. Ἀμασιν γὰρ οὐ κατέλαβε ζῶντα Καμβύσης ἐλάσας ἐπ' Αἰγυπτιον. Ἀλλὰ

Β βασιλεύσας ὁ Ἀμασις τέσσαρα καὶ τεσσαράκοντα ἔτη, ἀπέθανεν. ἐν τοῖσι τοῖσι αἰάροισιν τῷ ἡμασι συνεβλήθη. ἀποθανὼν δὲ, καὶ τὰ χερσὶν εἰς τῇσι τεινῇσι τῇσι ἐν τῇ ἰρῇ, τὰ αὐτὸς οἰκοδομήσατο. ὅτι τῷ Ἀμμηνίου δὲ τῷ Ἀμασίου βασιλεύσαντος Αἰγυπτίου, φάσμα Αἰγυπτίοισι μέγαν δὴ ἐβύετο, ὡς ὅτι οὐδὲν γὰρ ὅτι οὐδὲν Αἰγυπτίῳ, οὐτε πρῶτον οὐδὲν ὡς αὐτῶν, ὅτι οὐδὲν, πρῶτον ἐμὲ, ὡς λέγουσι αὐτοὶ ὅτι

Γ βασις. οὐ γὰρ δὴ ὕεται τὰ αἶμα τῆς Αἰγυπτίου τῷ ἡμασίῳ. Ἀλλὰ καὶ τὸ τε ὡς αὐτῶν αἰ ὅτι βασις. ὅτι δὲ Πέρσαι, ἐπεὶ τε διεξέλασαντες τὴν αὐτῶν, ἵζοντο πέλας τῇ Αἰγυπτίῳ, ὡς συμβαλέοντες, ἐν ταῦτα οἱ ὅτι οὐδὲν οἱ τῷ Αἰγυπτίου, εἶντες αὐτοὶ ἑλλήνες τε καὶ Κάραι, μεμφομένοι τῷ φαίῳ ὅτι στρατὸν ἡγάγε ἐπ' Αἰγυπτιον ἀλλοτρίον, μηχανῶν τῷ ἡμασίῳ εἰς αὐτὸν ποιῶντες ὅτι οὐδὲν τῷ φαίῳ παῖδες ἐν Αἰγυπτίῳ

Δ καταλελειμμένοι. ὅτι ἀγαγόντες εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ εἰς ὅτι τῷ πατρὶ, χρητῆρα ἐν μέσῳ ἐστῶν ἀμφοτέρων τῷ στρατοπέδῳ. μὲν δὲ, ἀγινέοντες καὶ εἰς ἑκάστην τῇ παίδων, ἐσφάζοντες τὸν χρητῆρα. ὅτι πρῶτων δὲ διεξελθόντες τῷ παίδων, οἶνον τε καὶ ὕδωρ ἐσφάροντες εἰς αὐτὸν. ἐμπιόντες δὲ τῷ αἵματος πρῶτες οἱ ὅτι οὐδὲν, οὕτω δὲ σιμῶν βαλον. μάχης δὲ ἡμοῦνης καρτερῆς, καὶ πεσόντων δὲ ἀμφοτέρων τῷ στρατοπέδῳ

Ε πλήθει πολλῶν, ἐπράποντο ὅτι Αἰγυπτιοί. ταῦτα δὲ μέγα εἶδον πυθόμενος ὡς αὐτῶν ὅτι οὐδὲν. τῷ γὰρ ὅτι οὐδὲν πρῶτων χερσὶν ἐκαστέρων τῷ ἐν τῇ μάχῃ τῷ τῷ πεσόντων. (χεῖρας μὲν γὰρ τῷ Περσέων ἐκέστο

τὰ ὅτι, ὡς ἐχέσθαι κατ' ἄρχας, ἐπὶ τῷ δὲ, τῷ Αἰγυπτίῳ) αἱ μὲν τῷ Περσέων κεφαλὰς εἰσι ἀσθενέες οὕτω ὡς εἰ γέλως ἡφῶ μωμῇ βαλέει, ἀφ' ἑαυτῶν αἰσῶν.

τῷ οὐδὲν οἱ μέγα αἰσῶν

Σημειώσεις
inter calvarias
Aegyptiorum et
Persarum.

αἱ δὲ τῶν Αἰγυπτίων, οὕτω δὴ πῖ ἰχυραὶ, ὥς
 μόγις αὖ λίθῳ παύσας δ' ἄρρηξας. αἴτιον ὃ
 τούτου τόδε ἔλεγον (καὶ ἐμὲ γ' ὀπιτεῖως ἐ-
 πείθον) ὅτι Αἰγύπτιοι μὲν, αὐτίκα ἀπὸ παι-
 δίων ὄρξ' ἀμφοῖ, ξυρδύνται καὶ κεφαλὰς, καὶ
 πρὸς τὸν ἥλιον παχύνεται ὁ ὄψων. τούτῳ
 δὲ τῷτο καὶ ὁ μὴ φαλακροῦσθαι αἴτιον ἔστι.
 Αἰγυπτίων γὰρ αὖ τις ἐλαχίστοις ἰδδῖτο φα-
 λακροῖς πρὸνταιν αἰδεσφῶν. οὗτοι μὲν
 δὴ τῷτο ἔστι αἴτιον ἰχυρὰς φορέειν καὶ κε-
 φαλὰς. οἷσι δὲ Πέρσῃσι ὅτι ἀδενέας φο-
 ρέουσι, αἴτιον τὸδε σκηθεφορέουσι ὅς ὄρχης,
 πύλεις πύλας τε φορέοντες. ταῦτα μὲν νυν
 ἴδωμεν. εἶδον δὲ καὶ ἄλλα ὁμοῖα πύτοις
 ἐν Παπρήμι, τῶν ἁμὰ Ἀχαιμνῶν τῶν Δα-
 ρείου δ' ἄφ' Ἀρμέντων ὑπὸ Ἰνάρῳ τῷ Λι-
 βυός. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἐκ τῆς μάχης ὥς
 ἐπ' ἀπόντο, ἐφθάρην ὁδὸν κόσμῳ. κατε-
 λήθων δὲ ἐς Μέμφιν, ἐπεμπε πρὸς ποτα-
 μὸν Καμβύσης νεὰ Μιτυλιναίῳ κήρυκα
 ἄρουσθ' ἀνδρα Πέρσῃν ἐς ὁμολογίῳ πορο-
 καλεόμενος Αἰγυπτίους. (α) δὲ, ἐπεὶ τε τὴν
 νεὰ εἶδον ἐσελθούσθ' ἐς τὴν Μέμφιν, ἐκ-
 χυθέντες ἀλλῆς ἐκ τῆς τείχεος, τὴν τε νεὰ
 διέφθειραν, καὶ εἶδ' ἀνδρας κρεουργηδὸν
 ἀφ' ἀπασάντων, ἐφόρεον ἐς τὸ τεῖχος. καὶ Αἰ-
 γύπτιοι μὲν μὲν τῷτο πολιορκεῖσθαι, χρο-
 νῶ πρὸς ἑσθ' οἱ δὲ πρὸς ἑσθ' Λίβυες, δει-
 σάντες τὰ πρὸς τὴν Αἰγύπτιον γερνόντα,
 πρὸς ἑσθ' ἀνδρας ἀνδρα ἀμαχητὶ καὶ φόρον
 τε ἐπ' ἔσθ' καὶ δῶρα ἐπέμποι. ὥς δὲ Κυ-
 ρηνῶν καὶ Βαρχῶν, δεισάντες ὁμοίως αὖ καὶ
 οἱ Λίβυες, ποιῶντα ἐποίησαν. Καμβύσης δὲ
 τὰ μὲν πρὸς Λίβυων ἐλθόντα δῶρα, φιλο-
 φρόνως ἐδέξατο. τὰ δὲ πρὸς Κυρηνῶν
 ἀπικόμενα μεμφθεῖς, ὥς ἐμοὶ δοκέει, ὅτι ὡς
 ὀλίγα. ἐπέμψαν γὰρ δὴ πενταχθρίας μνῆας
 ὄρχου οἱ Κυρηνῶν. ταῦτα δ' ἀνδρῶν
 ἀνδρῶν διέσπειρε τῇ στρατῇ.

Ἡμέρη δὲ δεκάτῃ ἀπ' ἧς πρὸς ἑσθ' ὁ
 τείχος τὸ ἐν Μέμφι Καμβύσης, καπῶσαι
 ἐς τὸ πρὸς ἑσθ' ἐπὶ λύμῃ τὸν βασιλέα
 τῶν Αἰγυπτίων Ψαμμήνιτον, βασιλεύσαν-
 τα μὲν ἔξ, τῷτον καπῶσαι οἷον ἄλλοις
 Αἰγυπτίοις, διεπείρατο αὐτὸς τῆς ψυχῆς,
 ποιέων τὰδε. γείλας αὐτὸς τὴν θυγατέ-
 ρα ἐσθ' διδυλῆν, ὅς ἐπεμπε ἐπ' ὕδωρ ἔχουσαν ὕδρηον. οἷον ἐπεμπε δὲ

A Aegyptiorum autem ita firma,
 ut ea vix ictu lapidis * elidas. Cu-
 ius rei causā hanc illi reddebant,
 (facile mihi persuadentes) quod
 Aegyptii statim à pueris radere
 capita incipiunt, & os capitis ad
 solem redditur cōpactum. Quæ
 eadem causa est non caluescēdi.
 nā ex omnibus hominibus pau-
 cissimos quis Aegyptios caluos
 videat. His igitur hoc causæ est
 cur robusta capita gestēt. At Per-
 sis cur fragilia sint capita, id in
 causa est quod à principio assue-
 B fiunt operire capita, gestantes pi-
 lea tiarāsque. ^b Hæc ego huiusce-
 modi ossa vidi. Vidi itē alia istis
 similia in Papremi, eorum qui
 vnā cum Achæmene filio Darii
 ab Inaro Libyc sunt cæsi. AE-
 gyptii quoque postquam ex acie
 terga dederunt, nullo ordine fu-
 gam capessunt. Ad quos, quum
 se recepissent Méphin, misit Cá-
 byses aduerso flumine nauī Mi-
 tylenæam cum caduceatore viro
 Persa, qui illos ad deditionē hor-
 taretur. Isti vbi nauim aduenta-
 re C Memphin vident, frequentes
 ex vrbe effusi, nauim corrūpunt,
 virósque frustatim dilaniatos in
 oppidum afferunt. Et Aegyptii
 quidem ^c post hæc obsessi aliquā-
 diu restiterunt. Libyes verò id a-
 nimaduertentes, eadem sibi quæ
 Aegypto contigissent veriti, sese
 citra pugnam dederunt, tribu-
 tūque inter se partiti dona mi-
 serunt. Cyrenæi quoque ac Bar-
 cæi itidem ut Libyes timentes, si-
 milia & ipsi fecēre. Cábyses mu-
 nera quæ à Libybus venēre, per-
 benignè accepit: quæ autē à Cy-
 renæis, succensens, ut opinor,
 quod exigua erant. quingentas
 enim minas argēti miserāt, quas
 sua manu prehensas, dispersit in
 milites.

Decimo autem die quàm mu-
 ros Memphis cepisset Cambyses,
 Psammenito Aegyptiorum re-
 ge, qui sex omnino regnarat ^d an-
 nos, collocato in suburbanis, i-
 gnominiæ gratia, cū Aegyptiis
 aliis, hoc fecit ut eius animū ex-
 periretur: Filiā illius, vestitu ser-
 uili circumdatam, cum hydria
 ad aquam emisit: & cum ea simi-

Perfringas.
Egyptij rari
calui, cur?

^b Et hæc quidē
 ita se habent.

^c Obsessi tandē
 ad deditionē ve-
 nerūt. At Libyes
 vicini eadē, &c.

^d Menses. nam
 μήνας ὅς in Vulg.
 edst. ὅς in Ver.
 cod. legitur.

105

ταῖς φιλοπ-
 μως

ταῖς πιάδῃ

liter indutas alias quas delegerat, primorum virorum filias virgines. Quæ ubi ad patres pervenerunt cum eiulatu ploratuque, cæteri quidem patres conspectis filiabus tā malè acceptis, vicissim vociferati sunt atque fleuerunt: Psammenitus autem intuens atque intelligēs, humi vultum demisit. Prætergressis puellis aquam ferentibus, secundo loco Cambyfes ante oculos Psammeniti misit filium eius cū duobus millibus Aegyptiorum æqualis ætatis, vinctas fune ceruices & frænata ora habentibus. Ducebantur autem luituri pœnas his Mitylenæis qui cum naui fuerāt ad Memphin obtruncati. Ita enim censuerant regii iudices, pro singulis suorum interfectis denos primorum Aegyptiorum interficiendos. Psammenitus prætereuntes intuēs, & filium animaduertens duci ad mortem, aliis Aegyptiis qui circumsedebant complorantibus, *ac indignè ferentibus*, ipse idem quod erga filiam fecit. His quoque prætergressis, accidit ut quidam ^a compotorum eius natu grandior, pristinis bonis delapsus, ac nihil habens nisi quæ inops mendicabat, obiret exercitum, necnon Psammenitum aliōsque Aegyptios in suburbanis confidentes. Quem ut cōspexit Psammenitus erumpente ingente fletu, compellans nomine amicum, caput suū cædebat. Aderant autem ei tres observatores, qui ut quicquid ab illo fiebat, ex omni viarum exitu Cambyfi renuntiarent. ^b Ea quæ fiebant admiratus Cabyfes, misso nuntio Psammenitum percōtatus est, inquiring, Psammenite, herus te Cambyfes interrogat quamobrem tu, qui visa filia indignè affecta, viso etiam filio ad mortem eūte, neque eiulasti neque fleuisti, pauperem tanti feceris, tibi (ut ab aliis audiuit) non propinquum. Et Cambyfes quidem ita interrogavit: Psammenitus autē his verbis respōdit, Fili Cyri, domestica mala erāt maiora quā ut possē ea deflere: at lamē ratio amici digna lacrymis fuit, qui ē multis ac fortunatis opib⁹ ad inopiā recidit, in extremo limine senectutis.

a Cōnuictorū.

b Quod factum admir.

καὶ ἄλλας πρῆνοις ἀπολέξας αἰδρὰν τῆς
 πατρὸς, ὁμοίως ἐσαλμύρας τῆς βασιλείας.
 ὡς δὲ βοῇ τε καὶ κλαυθμῷ πρῆσαι αἱ παρ-
 ῆνοι· καὶ τοὺς πατέρας, ὁ μὲν ἄλλοι πρῆ-
 ντες αἰεδοὺν τε καὶ ἀνέκλαιον, ὁρέοντες τὰ τέ-
 κνα κεκακωμένα· ὁ δὲ Ψαμμιλύτης, παροί-
 δων καὶ μαθὼν, ἔκλυε ἐς τὴν γῆν. πρὸς ἐλ-
 θουσέων δὲ τῶν ὑδροφόρων, δούτερά οἱ τὸν
 παῖδα ἐξέπεμπε μετ' ἄλλων Αἰγυπτίων
 διχαλίῳ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ἔχοντων. ὅθι
 ὁ αὐχένας καὶ λαοὶ δεδεμένους ἦγον, καὶ τὰ σό-
 ματα ἐγκέχαλινωμένους. ἄρνοντο δὲ ποινὴν
 ἴσοντες Μιτυλιναίων τοῖσι ἐν Μέρφιδι ἀ-
 πολαμμένοισι σὺν τῇ νηί. ταῦτα γὰρ ἐδίδκασαν
 οἱ βασιλῆες δικαστῆς, ἵνα αἰδρὸς ἐκαστοῦ
 δέκα Αἰγυπτίων τῶν πατρὸς αὐτὰ πολλοὺς
 ὦσιν. ὁ δὲ, ἰδὼν πρὸς ἐξίοντα, καὶ μαθὼν τὸν
 παῖδα ἀγρόμενον ὅτι θάνατον, τῶν ἄλλων
 Αἰγυπτίων τὸ περικταμένων αὐτὸν κλαί-
 ὦντων, τούτῳ ἐποίησε ὅ καὶ ὅτι τῇ θυγατρὶ.
 πρὸς ἐλθόντων δὲ καὶ τούτων, στυγνὴν ἔκε
 ὅτι συμποτέων οἱ αἰδρὰ ἀπηλικέστερον ἐκ-
 πεπικνῶντα ἐκ τῶν ἐόντων, ἔρποντα τε ὁδοῦν,
 εἰ μὴ ὅσα πτωχοί, καὶ παροισατέοντα τὴν
 στρατιὴν παρεῖναι, Ψαμμιλύτην τε ὁ Αἰ-
 μάσιος, καὶ ὅθι ἐν τῇ παροισατέῳ κταμέ-
 νους Αἰγυπτίων. ὁ δὲ Ψαμμιλύτης ὡς εἶδε,
 ἀμακλώσας μέγα, καὶ καλέσας ὀνομαστῆ
 τὸν ἐπαῖρον, ἐπληξάτο τὴν κεφαλὴν ἥσαν
 δι' ἃρα αὐτὸς τρεῖς φύλακας, οἱ δὲ ποιδύμε-
 νον πρὸς ἐξ ἐκείνου ἐπ' ἐκαστῇ ἐξ ὁδοῦ, Καμ-
 βύση ἐσημῆνον. θαυμάσας δὲ ὁ Καμβύσης
 ὁ ποιδύμενον, πέμψας ἀγγέλον, ἠρώτα αὐ-
 τὸν, λέγων ταῦτα, Δεασότης σε Καμβύσης
 Ψαμμιλύτη ἐρωτᾷ, διότι πῶς τὴν μὲν θυ-
 γατέρα ὁρέων κεκακωμένον, καὶ τὸν παῖδα
 ὅτι θάνατον εἴχοντα, οὔτε αἰεώσας, οὔτε
 ἀνέκλαυσας, ὁ δὲ πτωχόν, (ὁδοῦν σοι
 παροισκόντα, ὡς ἄλλων πτωχάνομα) ἐπι-
 μισας. ὁ μὲν δὲ ταῦτα ἐπηρώτα. ὁ δὲ ἀ-
 μείβετο τοῖςδε, ὦ παῖ Καμβύση, τὰ μὲν οἰκλή-
 ῳ μὲν ὡς κακὰ ἢ ὥστε ἀνακλαίειν· ὁ δὲ πρὸς
 ἐπαῖρον πάρος, ἀξίον ὡς δακρύων· ὅς ἐκ
 πολλῶν τε καὶ βιδαμύων ἐκπεσὼν, ἐς πτω-
 χίον ἀπίκται, ὅτι γέρας οὐδὲν.

καὶ παρ-

καὶ ἡλικίαν
 καὶ κλαίον-
 των, καὶ ὁδοῦ
 ποιδύμενον,
 τὸν δὲ

καὶ ποιδύ-
 μενον,

καὶ ἀπὸ κλαυ-
 σας,
 καὶ πτωχάνο-
 μα,

106

πρὸς αὐτὸν.

καὶ ταῦτα ὡς ἀπενηχθέντα ὑπὸ τούτου, οὗ
δοκέειν οἱ εἰρηάζ. ὡς δὲ λέγεται ὑπὸ Αἰ-
γυπτίων, δακρύειν μὲν Κροίσον (ἐτετεύχεε
γὰρ καὶ οὗτ' ὅτι πασιπρόμος Καμβύσης ἐπὶ
Αἰγυπτιῶν) δακρύειν δὲ Περσέων τοὺς πα-
ρῶντας. αὐτὰρ τε Καμβύσης ἐσελθεῖν οἰκτὴν
πῆα· καὶ αὐτῆκε κελύβειν τὸν τε οἱ παῖδα ἐκ
τῆς ἀπολλυμένων σάφει, καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ
παρασείου αἰαγήσθαι, ἀγνὸν καὶ ἐνυῶν.
ὅμην δὲ παῖδα ὄντων αὐτῶν ὁματιόντες,
ἐκέπτε παριόντα, δὲ παρὰ τὸν κατακτείν-
τα. αὐτὸν δὲ Ψαμμηνεῖον αἰαγήσθαι, ἡ-
ρῶν παρὰ Καμβύσεα· εἶτα τῷ λοιποῦ διαγ-
νῆτο, ἔχων οὐδὲν βίαιον. εἰ δὲ καὶ ἡπιστήθη
μὴ πολυπραγμοῖς, ἀπέλαβε αὐτὸν Αἰγυ-
πτιῶν, ὡς τε ὅτι τῷ πατρὶ αὐτοῦ. ἐπεὶ τιμὰν
ἐώτασι Πέρσας τῆς βασιλείας τοὺς παῖδας.
τῆς, μὲν καὶ σφραγῶν ἀποτίεσθαι, ὅμοις τοῖσι γε
παισὶ αὐτῶν ἀποδιδόναι τὴν ἀρχὴν. πολ-
λοῖσι μὲν, νῦν καὶ ἄλλοις ὅτι σταθμισαῖται
ὅτι τῷ οὐτὼ νενομίκεται ποιεῖν. ἐν δὲ καὶ
τῷδε, τῷ Λίβυος Ἰνάρου πατρὶ Θανύρα,
ὃς ἀπέλαβε τὴν οἰκὴν πατρὸς ἀρχὴν καὶ
τῷ Ἀμυρταίου Γαυσίει καὶ γὰρ ὅτος ἀπέ-
λαβε τὴν πατρὸς ἀρχὴν. καὶ τοὶ Ἰνάρου
τε καὶ Ἀμυρταίου οὐδαμῶς ὡς Πέρσας κα-
κὰ πλεῖα ἐργάσθη. νῦν δὲ μηχαρῶς μὲν
κακὰ ὁ Ψαμμηνεῖος, ἥ αὖτε τὸν μισθὸν ἀπι-
σας γὰρ Αἰγυπτίους ἤλω, ἐπεὶ τε ὃ ἐπαίσιος ἐ-
γὼν ὑπὸ Καμβύσεω, αἰμαλαῶς πικρὸν, ἀπὲ
θαυε παραχρήμα. ὅπως δὲ οὗτ' ἐτελᾶται.

Καμβύσης δὲ ἐκ Μέρφιος ἀπῆκετο εἰς
Σαῖν πόλιν, ἐκ λέρμους ποτιῶσαι τὰ δὲ ἐπεί-
ησε. ἐπεὶ τε γὰρ ἐσθλὰ ἐς τὰ Ἰνάρου οἰ-
κία, αὐτῆκε ἐκέλευε ἐκ τῆς Ἰαφῆος Ἀμάσιος
νέκυν ἐκφέρειν ἔξω. ὡς ὃ ταῦτα ὅτι τελέα
ἐγὼν, μασιῶν τὸν νέκυν ἐκέλευε, καὶ τῶν Ἰ-
χθῶν ἀποτίλλειν, καὶ κενταύων, καὶ πᾶντα πᾶντα
λυμαίνεσθαι. ἐπεὶ τε καὶ ταῦτα ἐκ μὲν πα-
ρῶντες, (ὁ γὰρ δὴ νεκρὸς, ἀπὲς τὸν παρὰ χερσὶν
αὐτῆς τε ἐκ οὐδὲν διεχέτο) ἐκέλευσε μὲν ὁ
Καμβύσης καπαχεύσαι· ἐπεὶ δὲ λέρμους ἐκ
ῶσα. Πέρσας γὰρ θεὸν νομίζουσι εἶναι τὸ πῦρ· ὅ-
τι καπαχεύειν τοὺς νεκροὺς, ὁ δὲ αὖτε ἐν νόμῳ
οὐδὲ τῶν οἰσὶν ὅτι, Πέρσας μὲν, δὲ ὅτι εἶρη,
θεὸς δὲ δῖος εἶναι λέγουσι νέμειν νεκρὸν αὐθιγόν·
πρὸς id quod dictum est, quia nefas esse aiunt deo depasci cadauere homi-

^a Hæc ubi responsa ab hoc renū-
tiata sunt, visus est illis Psamme-
nitus, ut ab Aegyptiis fertur, re-
dē respondisse. Cræsusque dici-
tur illacrymasse, item qui ade-
rant Persæ, ipsique Cambyse cō-
miserationem subiisse, ut protin-
us iusserit & filium ex his qui
morti addidi esset liberari, & pa-
trem è suburbanis excitatum ad
se perducere. Sed filiū quidem qui
adierunt, nō iam superstitem in-
uenerunt, sed primo loco trun-
catum: ipsum verò Psammenitū
excitatum ad Cambysem perdu-
xerunt: ubi reliquum vitæ vixit,
nihil violentum passus. Qui si cō-
pertus fuisset non affectasse res
nouas, accepisset Aegyptum ut
eam procuraret. Nam consueve-
runt Persæ in honore habere fi-
lios regum: & etiam si qui ab eis
defecerint, tamen illorum filiis
restituere principatū. Quod eos
ita facere cōsueisse, cū aliis per-
multis potest probari documen-
tis, tum verò hoc, quòd Than-
nyra Inari Libyis filius recepit
quem pater obtinuerat, princi-
patum: quòdque Pausiris Amyr-
tæi filius & ipse paternum recu-
peravit imperium. ^b Nec ipsis I-
naro & Amyrtæo quicquā am-
plius à Persis irrogatum est. Nūc
Psammenitus malè cogitās, mer-
cedem accepit. nam quū ad de-
fectionem Aegyptios induxisset,
captus est: ac deinde à Cambyse
conuictus, epoto cruore taurino,
statim expiravit. Atque hunc in
modum iste decessit.

Cambyses autem è Memphi
urbem Sain abiit, animo facien-
di quæ fecit. Etenim simulatque
in ædes Amasis ingressus est, im-
peravit cadauer Amasis è condi-
torio afferri: deinde prolatū ver-
beribus cædi ac vellicari, & stimu-
lis pungi, omni denique contu-
melia infestari. Quod facientes
postquam defatigati erant, (nam
cadauer utpote salitū resistebat,
nec quicquam omnino elideba-
tur) iussit cremari: haudquaquā
sancta iubens: quia Persæ deum
ignem esse arbitrantur, & apud
neutros moris est cremare cada-
uera: apud Persas quidem, pro-
pter id quod dictum est, quia nefas esse aiunt deo depasci cadauere homi-

^a Hæc quum ab
isto renuntiata
essent, visus est
Psammenitus re-
dē respondisse. fe-
runtq; Aegyptiis,
Cræsum (nā hic
quoque à Cam-
byse in Aegyptū
adductus fuerat)
eōsq; qui ade-
rant Persas illa-
crymasse.

^b Quamvis nulli
Persas pluribus
malis quā Ina-
rus & Amyrtæus
affectissent. Ve-
rū Psammeni-
tus quum frau-
dē molitus esset,
mercedem acce-
pit. Deprehensus
enim Aegyptios
ad defectionem
sollicitare, ac de-
inde à Cambyse
conuictus, &c.

^c Vel, Omnibus
denique modis vo-
lari.

+

nis: apud Aegyptios autem, quia persuasum habet ignem animatam beluam esse, & omnia quae nascuntur deuorare, & postquam deuorando fuerit expleta, una cum ipsa re deuorata emori. Non esse verò apud eos consuetudinem mortuum beluis tradendi, sed faciendi, tum ob id, tum ne humatus deuoretur à vermibus. Ita neutris consuetam rem iussit agi Cambyfes. Quamquam (ut ipsi aiunt Aegyptii) non Amasis fuit qui ista passus est, sed alius quidam Aegyptius eadem quam Amasis ætate: quem Persæ Amasin arbitantes vexauerunt. Memorant enim, Amasin, quum ex oraculo audisset quæ circa se defunctum futura essent, hoc modo rei venturæ medendum putasse, ut hunc hominem qui flagellatus erat, mortuū^a ad postes sepeliret extra conditorium suum, se autem in conditorii quam intimo recessu collocari filio mandaret. Mihi tamen non videntur hæc ab initio Amasis fuisse mandata de sua & alterius hominis sepultura, sed aliàs ab Aegyptiis adornata.

^a Ad fores intra conditorii suum.

^b Triplex.

SECUNDVM hæc Cambyfes constituit^b trifarium mouere bellum, aduersus Carthaginenses, aduersus Ammonios, aduersus Aethiopes macrobios, id est longanos, qui Africā ad australe mare incolunt, & aduersus quidem Carthaginenses, nauticas copias: aduersus autem Ammonios, pediatum: aduersus verò Aethiopes, prius exploratores mittere, per speciem dona ferendi illorū regi, spectatum illic mensam Solis, nūquid reuera esset: simulque res Aethiopicas exploratum. Solis autem mensa talis esse memoratur: est in suburbanis pratum, omnium quadrupedum assa refectum carne, quam per noctem singuli ciuiū magistratus prope-rant ponere: ad eamque, ubi illuxit, cuilibet epulatum licet accedere. Hæc autem ipsa à terra reddi assidue indigenæ aiunt. Et mensa quidem quæ Solis vocatur, talis esse fertur. Cambyfes autē ubi statuit exploratores dimittere,

Α που· Αἰγυπτίοις δὲ νενομίσται πῦρ θηρίου εἶναι ἐμψυχόν· πρῶτον δὲ αὐτὸ κατεδίφην παρὰ αὐτὸν λαβὴν· πληθεῖν δὲ αὐτὸ τῆς βορῆς, σίωνα ποδησάειν τὰς κατεδιδομένας. οὐκ οὖν θηρίοις νόμος οὐδαμῶς σφί' ὅστι τὸν νέκυν διδόναι, καὶ διὰ ταῦτα τρεῖς χεῖνοι, ἵνα μὴ κείνῳ ἀπὸ βιότων καταβρωθῇ. οὕτως δὲ τρεῖσι νομίζοντο ἀντεῖλετο ποιεῖν ὁ Καμβύσης. ὡς οὖν οἱ Αἰγυπτίοι λέγουσι, ὅτι Ἀμασίς ἦν ὁ ταῦτα παρὰ τὸν, ἀλλὰ ἄλλος τις τῶν Αἰγυπτίων, ἔχων πλεονάζοντα ἢ λιγύτερον Ἀμασί· ὃν λυμαίνοντο Πέρσαι, ἐδόκεον Ἀμασί λυμαίνεσθαι. λέγουσι γὰρ ὡς πυθόμενος ὁ μαντήϊου ὁ Ἀμασίς τὰ πρὸς ἐαυτὸν ἀποθανόντα μέλλοντα γίνεσθαι, οὕτως δὲ ἀκέραιος τὰ ἐκτεφραδόμενα. ἢ μὲν αἰδοῦντο τῶν τοῦ μασηγμένων, ἀποθανόντα ἔσθαι ἐν τῇσι θύρῃσι ἐν τῇς ἐαυτοῦ θήκῃς, ἐαυτὸν δὲ ἀντεῖλετο τὰς παρὰ τὸν μυχῷ τῆς θήκῃς ὡς μάστιγα θείναι. αἱ μὲν οὖν ἐν τῇ Ἀμασίος ἐστολὰ αὐτῇ, αἱ εἰς τὰ φιλώ τε καὶ τὸν αἰδοῦντο ἔχουσιν, οὐ μοι δοκέοις ἀρχὴν ἡμεῖς, ἀλλὰ ὅτι αὐτὰ Αἰγυπτίοι σέμνουν.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα ὁ Καμβύσης ἐβουλόσατο περὶ φασίας γρατῆας, ὅτι τε Καρχηδονίους, καὶ ὅτι Ἀμμωνίους, καὶ ὅτι τοὺς μακροβίους Αἰθίοπας, οἰκηθέντας ἢ Λιβύης ὅτι τῇ νοτίῃ θαλάσῃ. βουλευόμενος δὲ οἱ ἔδοξε, ὅτι μὲν Καρχηδονίους τὸν ναυτικὸν στρατὸν ἀποστέλλειν· ὅτι δὲ Ἀμμωνίους, τοὺς περὶ τὸν ἀποκρίναντα· ὅτι δὲ ὅτι Αἰθίοπας, καὶ τοῦ πρὸς τοῦτον, ὁ φορμύριος τε πλεονάζοντος τοῖσι Αἰθίοφι λεγομένῳ εἶναι ἡλίου πρᾶπτεζαι, εἰ ἔστι ἀληθὲς, καὶ πρὸς ταύτην ὅτι ἄλλα καὶ φορμύριος· δῶρα δὲ τὰς λόγους φέρονται τὰς βασιλεῖς αὐτῶν. ὃ δὲ πρᾶπτεζα τῷ ἡλίου, τοῦ δὲ πρὸς λέγεται εἶναι. λεγόμενόν ὅτι ἐν τῇ πρᾶπτεζῃ, ὅτι πλεονάζοντες ἐφθῶν πρῶτον τῶν τετραπόδων· ἐς τὸν τῶν μὲν ἑκτάων ὅτι πρᾶπτεζα πέντε ταῖς κρέα τοὺς ἐν τῇ ἐκείνοις ἐόντας τῶν ἀνθρώπων, καὶ δὲ ἡμέρας δαίμνους πρᾶπτεζα τὸν βουλόμενον. φαίται δὲ ὅτι χαλεπὸς ταῦτα πλεονάζοντα αὐτῶν ἀναδιδόναι ἐκείνους. ἡ μὲν δὲ πρᾶπτεζα τῷ ἡλίῳ καλεομένη, λέγεται εἶναι τοῦδε. Καμβύσης ὃ ὡς ἔδοξε πέμπειν τοὺς κατασχετοὺς,

αὐτὴν μετεπέμπετο ἔξ Ἐλεφαντίνης πό-
λιος, τῷ ἰχθυοφάγων αἰδράν τοις ὅπτις-
μύροις τὴν Αἰθιοπίδα γλῶσσαν. ἐν ᾧ δὲ
τούτοις μετῆσαν, ἐν τούτῳ ἐκέλευε ὅτι τὴν
Καρχηδόνα πλέειν τὸν ναυτικὸν στρατὸν. Φοί-
νικες δὲ οὐκ ἔφασαν ποιήσθαι ταῦτα ὀρκίοισι
τε γὰρ μεγάλοις ἐδεδέσθαι, καὶ οὐκ αὖ
ποιεῖν ὅσα ἐπὶ τοῦ παῖδας τοις ἐκείνων
στρατευόμενοι. Φοινίκων δὲ οὐ βουλομένων,
ᾧ λοιποὶ οὐκ ἀξιομάχοι ἐγίνοντο. Καρχη-
δόσιοι μὲν οὕτω δουλοποιήσαντες διέφυγον
πρὸς Περσέων. Καμβύσης γὰρ βίβω οὐκ
ἐδικαίου πρὸς Φοινίξιν, ὅτι σφέας τε
αὐτοὺς ἐκ δαδῶκεσαν Πέρσησι, καὶ πᾶς ἐκ
Φοινίκων ἥρτητο ὁ ναυτικὸς στρατός. δόντες δὲ
καὶ Κύπριοι σφέας αὐτοὺς Πέρσησι, ἐστρα-
τεύοντο ἐπ' Αἰγύπτου. ἐπεὶ τε δὲ ὁ Καμ-
βύσης ἐκ τῆς Ἐλεφαντίνης ἀπίκοντο οἱ ἰχθυο-
φάγοι, ἐπεμπε αὐτοὺς ἐς τὴν Αἰθιοπία, ἐν-
τειλάμενος τὰ λέγειν ἑαυτοῦ καὶ δῶρα φέ-
ροντας, πορφύρεον τε εἶμα, καὶ χρυσεον σρε-
πλὸν περικνηνιον, καὶ ψάλλια, καὶ μύρου
ἀλβάστρον, καὶ φοινικίου οἴνου κάδον.

Οἱ δὲ Αἰθιοπες οὗτοι ἐς τοὺς ἀπέπεμψε
ὁ Καμβύσης, λέγονται εἶναι μέγιστοι καὶ κάλ-
λιστοι αὐθιγῶν πόντων. νόμοισι δὲ καὶ ἄλ-
λοισι χρᾶσθαι αὐτοὺς κεχρησμένοι οἱ τῶν ἄλ-
λων αὐθιγῶν, καὶ δὴ καὶ τῶν βασιλῆων
τοιοῦδε. ᾧ αὖ τῶν ἀνδρῶν κρίνωσι μέγιστον τε
εἶναι, καὶ τῶν μέγαρος ἔχειν τὴν ἰχθυή-
σαν ἀξιοῦσι βασιλεύειν. ἐς τούτοις δὴ ὡς τὸν
αἰδράν ὡς ἀπίκοντο οἱ ἰχθυοφάγοι, διδόντες
τὰ δῶρα τῶν βασιλέων αὐτῶν, ἔλεγον ταῦτα,
«Βασιλεῦς ὁ Περσέων Καμβύσης, βουλόμε-
«νος φίλος τοι καὶ ξένος γινέσθαι, ἡμέας τε ἀ-
«πέπεμπε, ἐς λόγους τοι ἐλθεῖν κελεύων, καὶ
«δῶρα ταῦτά τοι διδοί, τοῖσι καὶ αὐτὸς μάλι-
«σα ἤδεται χρυσάμενος. ὁ δὲ Αἰθίοψ, μα-
«θαὶ ὅτι κατόπται ἠκούειν, λέγει πρὸς αὐτοὺς
«τοιαῦτα, Οὐ γὰρ ἐγὼ Περσέων βασιλεὺς δῶρα
«ὑμέας ἐπέμψα φέροντας, πρὸς μὲν πολλοῖς
«ἐμοὶ ξένος γινέσθαι. οὐ γὰρ ὑμεῖς λέγετε ἀ-
«ληθῆα. ἤκετε γὰρ κατόπται τῆς ἐμῆς ἀρχῆς.
«ἔτε ἐκεῖνος ἀνὴρ ὅστις δίκαιος. εἰ γὰρ ἐγὼ δίκαι-
«ος, οὐτ' ἀν' ἐπεθύμησε χώρας ἀλλῆς ἢ τῆς ἐμῆς.

A continuò ab vrbe Elephantina
accerfit ex Ichthyophagis, id est
piscis vescantibus, maximè gna-
ros AEthiopicæ linguæ. * Vt
quedum isti veniunt, interea na-
uales copias Carthaginem versus
navigare iubet. verum hæc exe-
quuturos se Phœnices negau-
runt. esse enim magno cum illis
iureiurando se deuinctos: præter-
ea non facturos sanctè si aduer-
sus liberos suos militarent. nam
cæteri Phœnicibus ire recusati-
bus, ad pugnandum haud idonei
erant. Ita Carthaginenses quomi-
nus in seruitutem Persarum re-
digerentur euaserunt: quoniam
Cambyfes haud equum ducebat
vim afferre Phœnicibus, qui sei-
psos Persis dediderant, ex quibus
nauticus omnis constabat exer-
citus. Sed & Cyprii qui aduersus
AEgyptum in militia erant, sese
& ipsi dediderant. Porro Cābyfes
posteaquam ex vrbe Elephanti-
na aduenērūt Ichthyophagi, eos
ad AEthiopes misit, iussis cum ea
dicere quæ oporteret, tum dona
ferre, amiculum purpureum, au-
reūque torquem tortilem, &
armillas, ac vnguētū alabastrum,
cadūque vini ^b Phœniciei.

a Et interim dū
istos accerferet,
nauales cop.

b Palmci.

AEthiopes autem ii ad quos
misit Cambyfes, ferūtur esse ma-
ximi omnium hominum atque
pulcherrimi: diuersisq; vti à ce-
terorum hominum ritibus, cum
aliis, tum verò hoc circa regnū:
quod quem è popularibus maxi-
mum & pro magnitudine vali-
dum iudicant, hunc regem deli-
gendum censent. Ad hos itaque
viroso Ichthyopagi venerunt, of-
ferentēsq; regi munera, ita lo-
quuti sunt, Cambyfes, Persarum
rex, cupiēs amicus tibi fieri atque
hospes, nos misit, iuhēs vt in col-
loquium tuum veniremus, tibi-
que hæc dona daremus, quorum
ipse vsu maximè delectatur. Ad
hos AEthiops, gnarus ad explo-
randum venisse, talia respondit,
Neque rex Persarum vos ideo cū
donis misit quod magni faciat
hospitium meum, neque vos ve-
ra loquimini, quippe qui ad ex-
plorandum nostrum imperium
venistis: neque iustus ille vir est.

si enim iustus foret, non alienam regionem affectaret, sed esset sua contentus;

B.

a Quum Persæ tam facile tendēt tantę magnitudinis arcus, quā facile hunc a me semel videri, tunc copiis supramodum magnis instructus macrobiis Æthiopibus bellum inferat. b Id est, Æthiopiis.

c Id est, Ad fermentationem de vino.

d Legit ἀνέφερον, ex qua lectione videtur quod hic sensus elici possit, Nisi potu illo vires refocillarent: Ichthyophagis vinum innuēs. in hoc enim se à Persis vinci. Quū autem vicissim regem interrogaret Ichthyophagi de vita, etc. At legēdo ἀνέφερον, perinde fuerit ac si Gallicè dicam, S'ils ne detremperoyent leur viande d'un tel breuvage.

nec homines à quibus nihil lacessitus est in servitutē redigeret. Ei nūc vos hunc arcum date, ita dicentes, Rex Æthiopum regi Persarum consilium^a dat, quādo Persæ tam facile trahent in tanta magnitudine arcus, tunc adversus macrobios Æthiopes cum maioribus copiis moueat bellū: interim diis gratias habeat, qui non inducunt^b filiis Æthiopum ut præter suam velint aliā comparare regionem. Hæc loquutus, arcū laxavit, eisque qui venerant dedit. Tum sumptō purpureo amiculo, rogavit quidnam esset & quomodo confectum. & quum Ichthyophagi veritatem de purpura deque tinctura dixisset, Dolori, inquit, homines, dolosa sūt vestimenta. Secūdo loco de auro sciscitatus, de tortili monili atque armillis, ornatum eius rei exponentibus Ichthyophagis, risit, atque existimans vincula esse, inquit robustiora apud se vincula esse. Tertiō sciscitatus de vngueto, quū illi de confectura vngēdique ratione dixissent, idem dixit quod de vestimento. Vbi^c ad vinum pervenit, cuiusque conficiendi rationem audiuit, maiore in modum delectatus potu, percontatus est quibusnā rebus vesceretur rex, & quod longissimū tempus à viro Persa viveretur. Isti dixerunt vesci regē pane, (exposita tritici natura) perfectissimūque diu vivēdi spatium homini Persæ proponi octoginta annos. Ad hæc Æthiops, Nihil se mirari inquit si stercore vescētes, paucis viverent annis. nam ne tot quidē annis victuros^d nisi hoc potui acceptum referrent. affirmantibus Ichthyopagis ita esse de vino. (hoc enim ipsos Persis subdidisse.) Interrogatus vicissim rex ab Ichthyophagis de vita & victu, plerosque è suis ait ad cētū viginti annos pervenire, nonnullos etiam hos transcendere: dixit cibum eis esse carnem coctam: & potum, lac. Et quum exploratores de numero annorū mirarentur, ad fontem quēdam eos deduxit, in quo loti efficiuntur perinde atque oleo inuncti, violā

A οὐτ' ἂν ἐς δουλοσύνην ἀνδράποισι ἦγε ἔω' ὧν μηδὲν ἠδίκηται. νῦν δὲ αὐτῶν τὸ ζῶν τὸ δὲ δίδοντες, τὰ δὲ ἔπειτα λέγετε, Βασίλει, ἐπεὶ δὴ οὕτω θύπετέως ἔλκωσι τὰ τοῦ ξα Πέρσαι ἐόντα μεγάλα ἵστα ἅπαντα, τότε ἐπ' Αἰθιοπίας τοῖς μακροβίοις πληθεῖ ὑμῶν ἑκατόμηνον στρατεύεσθαι. μέγας δὲ τοῦτων, καὶ οἱ εἰδέναι χάριν, οἱ δὲ ὅτι νόον κρείσσει Αἰθιοπῶν παρὶ γλῶσσην παρὰ τὰ ἑαυτῶν. ταῦτα δὲ εἰπας, καὶ αἰεὶς τὸ ζῶν, πρὸς δὲ τοῖς ἡκούσι. λαβὼν δὲ τὸ εἶμα ὅσον πορφύρεον, ἠρώτα ὅ,τι εἴη, καὶ ὅπως πεποιημένον. εἰπόντων δὲ τῶν ἰχθυοφάγων πλεῖν ἀληθῆναι περὶ τῆς πορφύρης καὶ τῆς βαφῆς, δολεροῖς μὲν τοῖς ἀνδράποισι ἐφ' ἑῷ, δολερά δὲ αὐτέων τὰ εἶματα. δούτερος δὲ, ὅς γε χρυσὸν ἠρώτα σφραγιστὸν πέντε ελαιώνων, καὶ τὰ ψέλλια. ἔξηγετο μὲν δὲ τῶν ἰχθυοφάγων τὸν κόσμον αὐτέων, γελασας ὁ βασιλεὺς, καὶ νομίσας εἶναι σφραγιστὸν, εἰπεὶ ὡς πρὸς ἑωῦτοῖς εἰσι ῥωμαλέωτεραι τοῦτων πέδα. τείνον δὲ, ἠρώτα ὅσον μύρον. εἰπόντων δὲ τῆς ποιήσεως πέρι καὶ ἀλείψιος, τὸν αὐτὸν λόγον τὸν καὶ περὶ τῶν εἰματός εἰπε. ὡς δὲ ἐς τὸν οἶνον ἀπείκετο, καὶ ἐπύθετο αὐτὸ πλεῖν ποίησιν, ἔσθλη δὲ τὰ πόματι, ἐπείρετο ὅ,τι τε σιτέεται ὁ βασιλεὺς, καὶ χρυσὸν ὅσον μακρότατον ἀνὴρ Πέρσης ζῶν. οἱ δὲ, σιτέεσθαι μὲν τὸν ἄρτον εἰποι, ἔξηγετο μὲν δὲ τῶν πυρῶν πλεῖν φύσιν ὀγδώνοντα ὅ,τι ἔπειτα ζῶνς πλήρωμα αἰδρὶ μακρότατον παρὰ τὰ ἑαυτῶν. περὶ ταῦτα ὁ Αἰθιοπὴς ἐφ' ἑῷ, Οὐδὲν θανάτου εἰσι σιτερόμενοι καὶ παρὸν, ἔπειτα ὀλίγα ζῶσι. ὅσῳ γὰρ αὐτοῖς ταῦτα διώσας ζῶν σφέας, εἰ μὴ τὰ πόματι ἀνέφυρον. φράζων τοῖς ἰχθυοφάγοις σιτὴν οἶνον. τῷ γὰρ ἐωῦτος ἔω Πέρσαι ἐσθλὸν εἶναι. αὐτερομύθων δὲ τὸν βασιλέα τῶν ἰχθυοφάγων τῆς ζῶνς καὶ διαίτης πέρι, ἔπειτα μὲν ἐς εἴκοσι ἔειπεν ὅσον πολλοὺς αὐτέων ἀπικνέεσθαι, ἔπειτα βαλλέν δὲ πινὰς καὶ ταῦτα. σιτῆσιν δὲ ἐῖς) κρέα τε ἐφθάρ, καὶ πόμα, γάλα. θάνατον δὲ ποιδομύθων τῶν κατὰ σφύρας περὶ τῶν ἐπέων, ὅτι κλέων σφίγησαι, ἀπ' ἧς λουόμενοι, λιγρῶτεροι ἐγίνοντο, κατὰ τὸ εἰλαίου εἶναι. ὅσον δὲ ἀπ' αὐτῆς

αὐτῶν.

108

αὐτῆς ὡσεὶ ἰών. ἀδυνεύς δὲ τὸ ὕδωρ τῆς κρή-
νης ταύτης οὕτω δὴ τι ἔλεγον εἶ) οἱ κατὰ-
σχετοί, ὥστε μηδὲν οἶόν τε εἶ) ἀπ' αὐτῶν ὅτι-
πλήθει, μήτε ξύλον, μήτε τῆ ὅσα ξύλου ἐ-
στὶ ἐλαφρότερα. ἀλλὰ πᾶν τὰ σφεα χωρέει
ἐς βυσσόν. τὸ δὲ ὕδωρ τῆτο, εἴ σφι ὅτι ἀλη-
θῆως οἶόν τι λέγεται, ἀλλὰ τῆτο αὐτὸ εἶεν ταύ-
τὰ πᾶντα γρηώμενοι μακρόβιοι. ἀπὸ τῆς
κρήνης δὲ ἀπαλλασσομένων, ἀγαγὼν σφῆας
ἐς δεσμωτήριον αἰδράων, ἐνθα τοὺς πάντας ἐν
πέδησι γρυσέσι δεδέσθαι. ἐστὶ δὲ ἐν τούτοι-
σι τοῖσι Αἰθίοψι πάντων ὁ χαλκὸς σπουδαιώ-
τατος καὶ τιμιώτατος. θεσπόμενοι δὲ καὶ τὸ
δεσμωτήριον, ἐγήσαντο καὶ τὴν τῆς Ἡλίου
λεγεμηνίαν ἀπέζαν. μὲν δὲ ταύτην, τε-
λευτάας ἐγήσαντο τὰς θήκας αὐτῶν, αἱ
λέγοντο σκευάζεσθαι ἐξ ὑέλου, ἔσπευσαν
δὲ. ἐπειὰ τὸν νεκρὸν ἰσκήνωσι, εἴτε δὴ κατὰ-
σχε Αἰγυπιοί, εἴτε ἄλλως πως, γυψώσαν-
τες ἀπόματα αὐτὸν, γραφῇ κοσμέουσι, ὅσοι
μοιῶντες τὸ εἶδος ἐς τὸ διωατὸν. ἔπειτα δὲ
οἱ περὶ αὐτὸν ἐγγύθι ἔξ ὑέλου πεποιημένην
κοίλιν. ἡ δὲ σφι πολλὴ καὶ βύερξ ὀρύσσεται.
ἐν μέσῃ δὲ τῇ ἐγγύθι ἐσθλὴν ὄψαν φανέται
ὁ νέκυς, οὗτε ὁδὸν μὲν ὁδομήνιν ἀγχοῖν πα-
ρεχόμενος, οὗτε ἄλλο ἀφ' ἑσθλῆς καὶ ἔχει
πάντα φανερά ὁμοίως αὐτῷ ὁ νέκυς. ἐνταυ-
τὸν μὲν δὴ ἔχεισι τὴν ἐγγύθιν ἐν τοῖσι οἰκίοι-
οις οἱ μάλιστα πορνεύοντες, πᾶντων ἀπὸ
χρόμενοι, καὶ θυσίας οἱ πορνεύοντες. μετὰ
δὲ ταῦτα ἐκκομίσαντες, ἰσθλὸς περὶ τὴν πό-
λιν. θεσπόμενοι δὲ τὰ πάντα οἱ κατὰ σχο-
ποι, ἀπαλλάσσοντο ὁπίσω ἀπαγέλλαντων δὲ
ταῦτα ταύτων, αὐτίκα ὁ Καμβύσης ὁργί-
σας, ἐσφατεύετο ὅτι τοὺς Αἰθίο-
πας· οὗτε περὶ σκευάζεσθαι οἴτου ὁδομήνιν ἀγ-
αγείλας, οὗτε λόγον ἐαυτῷ δοῦν ὅτι ἐς τὰ
ἐχθρὰ γῆς ἐμελλε σφατεύεσθαι. οἷα δὲ ἐμ-
μελής τε ὦν καὶ οὐ φρενήρης, ὥς ἦκουε τῆς ἰ-
χθυοφάγων, ἐσφατεύετο. Ἐλλείων μὲν δὲ
πρὸς αὐτὸν τὰς ἀγχοῖν ἀπομύειν, τὸ δὲ
περὶ πᾶντα ἄμα ἀγχοῖν. ἐπεὶ τε δὲ σφα-
τεύμενος ἐγγύθι ἐν ὁδοῖσι, ἀπέκρινε τοῦ
σφατοῦ ὥς πέντε μυριάδας καὶ ταῦτοι μὲν
ἐνετέλλετο Ἀμμωνίοις ὅσοι ἀποδισαμέ-
νοι, τὸ χρησθῆαι τὸ τῆς Διὸς ἐμφοῖται· αὐ-
τὸς δὲ τὸν λοιπὸν ἀγχοῖν σφατὴν, ἡ δὲ ὅτι τοὺς Αἰθίοπας. τὸν δὲ τῆς ὁδοῦ τὸ πέμπτον

olentes. Eam aquam aiebant ex-
ploratores adeò inualidam ut in
ea nihil innatare posset, ne lignū
quidem, & quæ leuiores sūt ligno:
sed omnia pessum ire in profun-
dum. Hæc aqua si verè apud illos
est qualis commemoratur, ideo
macrobiū, id est longæui, existūt,
quòd ea semper vtuntur. Deinde
à fonte rex istos ad carcerem de-
duxit, vbi viri omnes auris vin-
culis erant alligati. est enim apud
hos AEthiopes omnium rarissi-
mum ac pretiosissimum xs. In-
specto carcere, exploratores in-
spexerunt & mēsam quæ dicitur
solis. Post hanc ad extremum in-
spexere eorum sepulcra quæ di-
cūtur è vitro esse construda, hūc
in modum: Posteaquam mor-
tuum siue AEgyptiorum siue a-
liorum more arefecerūt, totum
gypso inducunt, picturæque ex-
ornantes repræsentāt quoad fieri
potest effigiem eius: deinde cip-
pum ei cauum è vitro, quod a-
pud illos multum est & facile ef-
foditur, circumdant: in cuius
medio mortuus interlucet, nihil
neque odoris ingrati, neque fœ-
ditatis vilius exhibens, sed omnia
ipsi illi mortuo similia habēs. Hūc
cippum qui maximè sunt pro-
pinqui, intra ædes annum tenēt,
offerētes ei omnium rerum pri-
mitias, hostiasque: anno exaeto
efferunt, circâque urbē statuunt.
Omnibus exploratores inspectis
reuerſi sunt. Qui quum ista re-
nuntiaſſent Cambyſi, continuò
ira percitus aduersus AEthiopes
exiit in expeditionem, neque rei
frumētariæ apparatū indiçto, ne-
que secū ipſo ratione inrita quòd
in extrema terrarum faceret ex-
peditionem: sed veluti vesanus,
nec mentis compos, simulatque
Ichthyophagos audiit, profectus
est cum omni peditatu, Græcis
qui aderant illi, manere impera-
tis. Vbi ad Thebas est ventum,
delegit de exercitu quinquaginta
circiter millia, quibus præcepit
ut Ammonios diriperēt, deinde
oraculū Iouis incenderēt: ipſe cū
reliquis copiis aduersus AEthio-
pes cōtēdit. Sed antequā quintā

N
unde Mumia?

itineris partem confecerunt, exercitum eius protinus commectus omnis quem secum habebat, defecit: mox & iumenta ad vescendum defecerunt. Quibus rebus cognitis Cabyres si respuisset ac retroduxisset exercitum, in eo quod prius admiserat peccato, vir sapiens extitisset: nunc autem nihil pensi habens, assidue processit ulterius. Milites, quandiu quod de terra sumerent habuerunt, herbis victitauerunt: at ubi ad sabulum peruenere, ibi nonnulli diram rem perpetraverunt. nam sortiti ex seipsis decimum quemque comederunt. Id audiens Cambyres, veritus suorum mutuum depastionem, intermissa aduersus AEthiopes expeditione, retro rediit, Thebasque peruenit, multis de exercitu amissis.

^a Thebis autem iter faciebant, itineris duces habentes, & quum descendisset Memphin, Græcos missos fecit, ut illinc enauigarent. Et exercitus quidem aduersus AEthiopes ita se gessit.

Copiarum autem quarum aduersus Ammonios missæ erant, à Thebis mouentes, itineris duces sequebantur: ^b ac nisi sunt vsquedum ad urbem Oasin peruenierunt, quam incolunt Samii ii qui feruntur à tribu AEschryonia esse, septem dierum per arenas itinere distantem Thebis: quæ regio vocatur lingua Græca *μακάρων νῆσος*, id est, beatorum insula. in hunc locum dicitur peruenisse exercitus. Deinceps quid de eo actum sit, præter Ammonios & eos qui ab his audierunt, nulli alii habent quicquam dicere. Nam neque ad Ammonios peruenierunt, neque retro reuerterunt. Ab ipsis autem Ammoniis demum fertur, quum illi ex vrbe Oasi per arenam iter facerent, iamque medio ferè spatio inter Oasin & Ammonios pranderent, ingruisse magnum ac validum austrum, & ingestis arenæ cumulis eos obruisse, atque hunc in modum illos à conspectu sublatos. ita actum esse de hoc exercitu Ammonii memorant.

Cambyse autem Memphin regresso, Apis (quem Græci

^A μέγας διελλυθέναι τὴν στρατὸν, αὐτὴν καὶ πᾶντα ἀνδρῶν εἶχον σιτίων ἐχόμενα, ἐπελελοίπεε. μὲν δὲ τὰ σιτία, καὶ τὰ ὑποζύγια ἐπέλιπε κατεαδιόμενα. εἰ μὲν νυν μαθὼν ταῦτα ὁ Καμβύσης ἐγνωσιμάχῃ, καὶ ἀπῆγε ὀπίσω τὸν στρατὸν ὅτι τῇ ἀρχῇ γε γηρομένη ἀμφοτέρω, ὡς αὐτὸς ἀνὴρ νυν δὲ σθένει λατὸν ποιόμενος, καὶ αἰεὶ ἐς τὸ παρῶν. ^B ὁ δὲ στρατὸς ἔως μὲν πῶς εἶχον ἐκ τῆς γῆς λαμβάνειν, ποιηφάγοντες δὲ ζῶον ἐπεὶ δὲ ἐς τὴν Ἰάμμον ἀπῆκοντο, δυνόν ἔργον αὐτῶν ἴνεις ἐργάζοντο. ἐκ δὲ καὶ οὗτος ἕνα σφέων αὐτῶν ἀποκληρώσαντες, κατέφαγον. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Καμβύσης, δέσας τὴν ἀλληλοφάγιαν, ἀπῆγε τὸν ἐπὶ Αἰθίοπας πόλον, ὀπίσω ἐπορεύετο. καὶ ἀπικνέεται ἐς Θήβας, πολλοὺς ἀπολέσας τοῦ στρατοῦ. ἐκ Θηβῶν δὲ ἐπορεύοντο ἔχοντες ἀγωγὰς καὶ κατὰ βίας ἐς Μέμφιν, τοὺς Ἑλλήνας ἀπῆγε ἀποπλέειν. ^C Αἰθίοπας πόλος οὕτω ἐπορεύετο.

Οἱ δὲ αὐτῶν ἐπὶ Ἀμμωνίους ἀποσάλλοντες στρατεύεσθαι, ἐπεὶ τε ὀρμηθέντες ἐκ τῆς Θηβαίων, ἐπορεύοντο ἔχοντες ἀγωγὰς, ἀπικνέμενοι μὲν φανεροί εἰς ἐς Ὀάσιν πόλιν, τὴν ἔχουσι μὲν Σάμιοι τῆς Αἰθιοπίας φυλῆς λεγόμενοι εἶναι. ἀπῆγε δὲ ἐπὶ τὴν ἡμερέων ὁδὸν ἀπὸ Θηβαίων ἀπὸ Ἰάμμου. οὐνομάζεται δὲ ὁ χώρος. οὗτος κατὰ Ἑλλήνων γλῶσσαν, Μακάρων νῆσος. ἐς μὲν δὲ τὴν τὸν χώρον λέγεται ἀπικνέσθαι τὸν στρατὸν. ^D ὅς τις οὕτως δὲ, ὅτι μὴ ἀλλοὶ Ἀμμωνιοί, καὶ οἱ τούτων ἀκούσαντες, ἄλλοι σθένει οὐδὲν ἔργον εἰπεῖν παρὰ αὐτῶν. οὐτε γὰρ ἐς τοὺς Ἀμμωνίους ἀπῆκοντο, οὐτε ὀπίσω ἐνόησαν. λέγεται δὲ καὶ τὰδε ὅτι αὐτῶν Ἀμμωνίων. ὅτις ἐκ τῆς Ὀάσιος ταύτης ἵεναι ἀπὸ τῆς Ἰάμμου ὅτι σφέας, ἡμέσας τε ἀνδρῶν μετὰ ζῶον μάλιστα αὐτῶν τε καὶ τῆς Ὀάσιος. αἰετον δὲ αἰρεόμενοι αὐτοῖς, ^E ὅτι πνύσασθαι νότον μέγαν τε καὶ ἰσχυρὸν φορέοντα δὲ ἵνας τῆς Ἰάμμου κατὰ χῶσας σφέας, καὶ τῶν τοιούτων ἀφαιεσθῆναι. Ἀμμωνιοὶ μὲν οὕτω λέγουσι ἡμέσας παρὰ τῆς στρατῆς ταύτης.

Ἀπικνέμενος δὲ Καμβύσης ἐς Μέμφιν, ἐφάρη Αἰγυπίοισι ὁ Ἀπῆς, ὅς Ἑλλήνες

Ἐπαφὸν καλέοισι. ὅτι φανερός δὲ τοῦτου γε-
νομένου, αὐτίκα οἱ Αἰγυπῆσιοι εἴματα ἐφό-
ρεον τὰ κάλλιστα, καὶ ἥσαν ἐν θαλίῃσι. ἰδὼν
ᾧ ταῦτα τοῖς Αἰγυπῆσι ποιῶντα ὁ Καμ-
βύσης, πάλιν σφέας καταδύξας, ἐωῦτ' ἐκα-
κῶς ὠρῆσθαι, γαρμύσσεια ταῦτα ποιῆν,
ἐκέλευε τοῖς ὅτις τοῖς τῆς Μέρμφιος. ἀ-
πικαρμόους δὲ ἐς ὅψιν εἶρετο ὅτι πᾶσιν
μὲν ἔοντος αὐτῷ ἐν Μέρμφι, ἐποῖδον τοιοῦτον
οὐδὲν Αἰγυπῆσιοι, ὅτε δὲ, ἐπεὶ αὐτὸς κέρειν
τῆς στρατῆρος πληθὺς τι ἀποβαλὼν. **α** δὲ ἐ-
φραζον ὡς σφι θεὸς κέρειν φανείν, **β** αὖ
χρόνου πολλοῦ ἐωθὼς ὅτι φανέσθαι καὶ ὡς
ἐπεὰν φανῇ, τότε πᾶντες **γ** Αἰγυπῆσιοι
καχρηχότες ὀρτάζοντο. ταῦτα ἀκούσας ὁ
Καμβύσης, ἔφη ψεύδεσθαι σφέας, καὶ ὡς
ψευδομένους, θανάτῳ ἐζημίουν. ἀποκτείνας
ᾧ τοῖς, δούτε τοῖς ἱεράς ἐκέλευε ἐς ὅψιν.
λεγόντων δὲ καὶ τὰ αὐτὰ τῶν ἱερέων, οὐ λήσθην
ἔφη αὐτὸν εἰ θεὸς ὡς χειροῆτης ἀπιγμένος
εἰς Αἰγυπῆσιοι. ποσαῦτα δὲ εἰπας, ἐπάρειν **δ**
ἐκέλευε **ε** Ἀπὶν τοῖς ἱεράς. οἱ μὲν δὲ μετῆ-
σαν ἄζοντες. ὁ δὲ Ἀπὶς **στ** ὁ Ἐπαφός, γέ-
νεται μῶρος ἐκ τοῦ ἥτις οὐκέτι οἶν τε γίνε-
ται ἐς γαστέρα ἄλλον βάλλεσθαι γόνον. Αἰ-
γυπῆσιοι δὲ λέγουσι σέλας ὅτι τὴν βουὴν ἐκ
τῆς οὐρανοῦ κατήχυν, καὶ μὲν ἐκ τοῦτου πί-
κτειν **ζ** Ἀπὶν. ἔχει δὲ ὁ μῶρος **η** ὁ Ἀπὶς
καλεόμενος σημήια τοιαῦτα· ἐὼν μέγας, ὅτι
μὲν τὰ μετώπῳ λαβὼν τετραγώνον φορέει·
ὅτι δὲ τῆς νώτου, ἀγέτον εἰκασμένον· ἐν δὲ τῇ
θ οὐρῇ, **ι** αὖτε διπλαῖ· ὅτι δὲ τῇ γλώσ-
σῃ, κένθαρον. ὡς ᾧ ἦσαν **κ** Ἀπὶν οἱ ἱερεῖς,
ὁ Καμβύσης, οἷα ἐὼν ὑπομερζότερος,
σπασάμενος ὁ ἐν χειρὶ δὲ, γέλων τὴν ψα-
μὴν γαστέρα τῆς Ἀπὶς, παρὰ τὸν μηρὸν. γε-
λάσας δὲ, εἶπε πρὸς τοῖς ἱεράς, **λ** καὶ
κεφαλὰι, τοιοῦτοι θεοὶ γίνονται ἐναιμοὶ τε καὶ
σαρκώδεις, καὶ ἐπαίοντες σιδηρέων· ἀξίος
μὲν γε Αἰγυπῆσιον **μ** ὁ θεός. ἀπάρτοι ὅ-
μως γε οὐ χείροντες, γέλωτα ἐμὲ ἥσασθε.
ταῦτα εἰπας, ἐντετέλατο τοῖσι ταῦτα ὠρῆ-
σασιν, **ν** μὲν ἱεράς ἀπομαστιγῶσαι, Αἰ-
γυπῆσιον δὲ τῶν ἀνδρῶν τὸν αὐτὸν γάβωσι ὀρτάζοντα
κτείναν. ὀρτὴ μὲν δὲ διήλυτο Αἰγυπῆσιοι·
οἱ ᾧ ἱερεῖς ἐδικαιώθη. ὁ ᾧ Ἀπὶς πεπληγμένος
τὸν μηρὸν, ἔφθινε ἐν τῷ ἱερῷ κατακείμενος.

vocant Ἐπαφόν) apparuit. AEgy-
ptii, quum Apis extitisset, vesti-
menta quampulcherrima fere-
bant, & celebrando festo operam
dabant. Id tunc facientes AEgy-
ptios Cambyfes intuens, ^a ratif-
que ob res à se malè gestas pror-
sus illos esse in his gaudiis: præpo-
sitos accersit Memphis, quos, vbi
præsto fuerūt, interrogabat quid
ita, quum antea se apud Mem-
phin agente, nunquam aliquid
tale fecissent, nunc id facerent,
posteaquam ipse rediisset parte
copiarum amissa. Illi dicere, dum
illis deus appareret (longo autem
temporis interuallo apparere so-
litum) tūc omnes AEgyptios so-
lennem celebrare lætitiā. Hæc
vbi audiit Cambyfes, mentiri eos
respondit, ac tanquam mentien-
tes morte multauit. His inter-
emptis, iussit sacerdotes in con-
spectum venire. quibus eadem
referentibus, dixit, Siquis deus
mansuetus ad AEgyptios veni-
ret, fore vt se non lateret. ^b Hæc-
enus loquutus iussit sacerdotes ad-
ducere Apin. illi ad eum addu-
cendum perrexerunt. Est autem
hic Apis, idemque Epaphus, è vac-
ca genitus quæ nullum dum aliū
potest concipere fœtum: quam
AEgyptii aiunt fulgure ictā con-
cipere ex eo Apin. Habet autem
hic vitulus qui appellatur Apis,
hæc signa: ^c Toto corpore est niger,
in fronte habens candorem fi-
guræ quadratæ: in tergo effigiem
aquilæ, ^d cantharum in palato,
duplices in cauda pilos. Postea-
quam Apin sacerdotes adduxe-
re, Cambyfes veluti vecordior,
educto mucrone quum vellet fe-
rire ventrem, femur percussit,
cachinnânque ad sacerdotes in-
quit, O capita nequam, huiusce-
modi dii existūt, sanguine atque
carne præditi, & ferrum sentien-
tes? dignus nimirū AEgyptiis hic
deus. nos certè ludibrio habuisse
non iuuabit. Hæc loquutus im-
peravit iis quorum hoc munus
erat, vt sacerdotes quidem flagris
exderet: ceteros autè AEgyptios
vt quemque feriantē adipiscerē-
tur, occideret. Ita festū solutū est,
sacerdotes mulctari: Apis saucia
femur, in templo iacēs extabuit:

^a Vel, Valde aut
omnino hoc eorū
factū improbans,
quod in eius re-
bus aduersis ita
se exhilararent,
Memphidis præ-
fectos accersit:
quos, vbi in con-
spectum prodie-
runt, interroga-
uit cur antea,
quum, &c.

^b Nec plura lo-
quutus

^c Non μέγας,
sed μέγας, (id est
magnus) habens
nostra exempli. Ma-
gnus tamen placet
illud quam hoc: vt
dicat Herodotus,
eum, quum sit a-
liquis niger, habe-
re candorem fig-
uræ quadratæ. Valla au-
tem de suo addidit
illa, toto corpore.
^d In lingua scæ-
rabeum.

quem è vulnere extinctū tumu-
lauere sacerdotes clam Cābyse.

Ob hoc scelus, (vt AEgyptii
aiunt) continuò Cambyfes infla-

a Quū ne prius
quidem compos
natis fuisset. *Qua
verba non iā sunt
AEgyptiorum, sed
ipsius amioris. q. d.
Dicunt illū AE-
gyptij hinc furore
corruptum. aliqui
ne antea, quidem
mentū cōpos erat,
exorsus, &c.*

b Οὐν ὅτι δύο
δακτύλους, quod
Gallicè dicunt, A
denx digitis pres.
Pro Iraharet au-
tem vertendum po-
tius Adduceret,
aut Tenderet, sine
Intenderet. hac e-
nim de arcu potius
dicunt. Et ipse
Herodotus in se-
quentibus dicit
ἀφαινεῖν τὸ τόξον.

niit: a quum ne compos mentis
quidem fuisset, exorsus primum
perpetrare facinus in Smerdin,
ex eisdem sibi parētibz fratrem,
quem ex AEgypto remiserat in
Persas, liuore commotus quod
solus ille Persarum arcum quem
Ichthyophagi ab AEthiope at-
tulerant, b ad duos digitos trahe-
ret: quod nemo alius è Persis po-
terat. Smerdi in Persidē profe-
cto, hanc vidit in somnis Cam-
byfes visionem: Nuncius quidā
è Persis veniens, ei nunciare est
visus, Smerdin in regio sedentem
folio cælum contingere vertice.

Ob id Cambyfes sibi metuēs, ne
se necato à fratre occuparetur
imperium, mittit in Persas ad il-
lum interimendum Prexaspem,
sibi ex omnibus Persis virum fi-
delissimum. Hic vbi Susa con-
scendit, Smerdin necandum cu-
rauit, (vt quidam aiunt) quum
eum eduxisset venatum: quidam
inquiunt, quum ad mare rubrū
produxisset, ibi eum demersisse.
Et hoc quidem initium scelerum
Cambyfis extitisse ferunt: secun-
dum autem scelus, sororis neca-
tionem, in AEgyptum eum se-
quitur: quæ ex eisdem parentibus
erat soror, atque eadem vxor: quā
hunc in modum acceperat vxor-
em. Quum antehac Persæ soror-
es in matrimoniū accipere ne-
quaquam consueuissent, Cam-
byfes vnus sororum amore cap-
tus, cupidusque deinde ducendi
illam vxorem, c quum propter
rei insolentiam laboraret effice-
re, accessit eos qui regii iudices
nominantur. Fiunt autem dele-

c Quum rem no-
uam facere in a-
nimo haberet.

d Donec mori-
antur.

e Et cautè re-
spond.

cti è Persis viri, sūntque d perpet-
tui, nisi delicti alicuius comperti
fuerint. Isti apud Persas ius dicūt,
& legum patriarū sunt interpre-
tes, & ad eos omnia referuntur.
Hos Cambyfes percōtatur, num
qua lex sit quæ sinat volentem cū
sorore contrahere matrimoniū.
Iudices & iuste & e ingenuè re-
spondentes, negant vllā se inue-
nire legē quæ sinat fratri nubere
sororē: quādā tamē inuenire legē,

A καὶ τὸν μὲν, τελευτήσασθαι ἐκ τῆς πρώμα-
τος, ἔταψαν οἱ ἱερεῖς λαθρῇ Καμβύσῳ.

Καμβύσης δὲ (ὡς λέγουσι Αἰγύπτιοι)
ἀφ' ὧν τὸ δ' ἀδίκημα αὐτίκα ἐμάνη, ἐὼν
ὁδὸν πρὸς τὸν φρενῆρας. καὶ πρῶτα μὲν τῷ
κακῷ ἐξεργάσατο τὸν ἀδελφεὸν Σμέρδιν,
εὐὸντα πατρὸς καὶ μητρὸς τῆς αὐτῆς. ὃ ἀπέ-
πεμψε ἐς Πέρσας φθόνῳ ἐξ Αἰγύπτου, ὅτι
τόξον μουῦος Περσέων ὅσον τε ὅτι δύο δα-
κτύλους εἴρυσσε, ὃ πρῶτον Αἰθίοπος ἑλ-
κύνει οἱ ἱερὸς φάροι. τῷ δὲ ἄλλων Περσέων

B ὁδοὺς οἷός τε ἐγχετο. ἀποκρυφίου ὦν ἐς
Πέρσας τῷ Σμέρδιδι, ὅφιν εἶδε ὁ Καμβύ-
σης ἐν τῷ ὑπνῷ τοιούτου. ἔδοξε οἱ ἀγγέλον
ἐλθόντα ἐκ Περσέων ἀγγέλλειν ὡς ἐν τῷ
φρόνῳ τῷ βασιλικῷ ἰζομένης Σμέρδις, τῇ
κεφαλῇ ὃ οὐρανοῦ φαύσθε. πρὸς ὧν ταῦ-
τα, δείσας ὡς ἐὼν τοῦ μὴ μιν ἀποκτείναις

ὁ ἀδελφεὸς ἄρξῃ, πέμπει Πρηξάσπεια ἐς
Πέρσας (ὅς οἱ ἑὸν ἀνὴρ Περσέων πιστότατος)
ἀποκτενέοντά μιν. ὁ δὲ, ἀναβὰς ἐς Σούσα,
ἀπέκτεινε Σμέρδιν. ὃ μὲν λέγουσι, ἐπ' ἀ-
γρίῳ ἐξαγαγόντα. οἱ δὲ, ἐς τὴν Ἐρυθρῶν

C θαλάσσης πρὸς τὴν ἀγρίαν, καὶ ἀποκτείν-
σαι. πρῶτον μὲν δὲ λέγουσι Καμβύσῳ τῷ
κακῷ ἀρξάμ τῶν δούτεα δὲ, ἐξεργάσα-
το τὴν ἀδελφεὴν, ὅτι ἀποκτείνῃ οἱ ἐς Αἰ-
γύπτον, τῇ καὶ στυοικέει. καὶ ἑὸν οἱ ἀπ' ἀμ-
φοτέρων ἀδελφεῇ. ἐγχετο δὲ αὐτῷ ὡς δὲ
(οὐδαμῶς γὰρ ἐὼν τοῦ πρὸς τὸν ἀ-
δελφεὸν στυοικέειν οἱ Πέρσαι) ἠεὶ ἄθῃ μίψ
τῷ ἀδελφεῷ Καμβύσῳ: καὶ ἔπειτα βυ-
λόμενος αὐτῷ γῆμα, ὅτι ἔκ ἐὼν τοῦ ἀπεινέει

D ποιήσῃ, εἴρετο καλέσας τοὺς βασιλικοὺς δι-
καστάς, εἴ τις ἐστὶ κελεύων νόμος τῷ βυλόμενον
ἀδελφεῇ στυοικέειν. οἱ δὲ βασιλικοὶ δικασταί,
κεκριμένοι αἰῶνες γίνοντο Περσέων, ἐς δὲ ἀπο-
θάνωσι, ἢν σφι μὴ πῶν ῥεθῇ τὸ ἀδικον μέγε-
ν τούτων. ἔστι δὲ τοῖσι δικασταῖς δικάζουσι καὶ ἐξη-
γηταί τῷ πατρίων θεσμῶν γίνονται, ἐκ πάντων ἐς
τούτους ἀνακείεσθαι. εἰρομένη ὦν τῷ Καμβύ-
σῳ, ὑπεκρίναντο αὐτῷ ὅτι ἐκ δίκῃ καὶ ἀ-
σφαλέα. φάμενοι, νόμον ὁδοῦνα ἐξυλ-
εῖ-

E σκεῖν ὅς κελεύει ἀδελφεῇ στυοικέειν ἀδελ-
φεὸν. αὐτὸν μὲν τοὶ ἐξυλκέναι νόμον, ὃ βασι-
λικοὶ Περσέων ἐξήγαγον ἐπὶ τῷ ἀν' ἐκλήν.

καὶ ἔπειτα βυ-
λόμενος αὐτῷ γῆμα, ὅτι ἔκ ἐὼν τοῦ ἀπεινέει
ποιήσῃ, εἴρετο καλέσας τοὺς βασιλικοὺς δι-
καστάς, εἴ τις ἐστὶ κελεύων νόμος τῷ βυλόμενον
ἀδελφεῇ στυοικέειν. οἱ δὲ βασιλικοὶ δικασταί,
κεκριμένοι αἰῶνες γίνοντο Περσέων, ἐς δὲ ἀπο-
θάνωσι, ἢν σφι μὴ πῶν ῥεθῇ τὸ ἀδικον μέγε-
ν τούτων. ἔστι δὲ τοῖσι δικασταῖς δικάζουσι καὶ ἐξη-
γηταί τῷ πατρίων θεσμῶν γίνονται, ἐκ πάντων ἐς
τούτους ἀνακείεσθαι. εἰρομένη ὦν τῷ Καμβύ-
σῳ, ὑπεκρίναντο αὐτῷ ὅτι ἐκ δίκῃ καὶ ἀ-
σφαλέα. φάμενοι, νόμον ὁδοῦνα ἐξυλ-
εῖ-

110

ἔστι φῆμι

ἔστι φῆμι

ἔστι φῆμι

οὐτὼ οὐτε ὁ νόμον ἔλυε, δείσαντες Καμ-
βύσεα· ἵνα τε μὴ αὐτοὶ ἀπολῶνται ὁ νό-
μον πεποιθότες, πρὸς ἑξῆς ἄλλον νό-
μον σύμμαχον τῷ ἑλόντι γαμέειν ἀδελ-
φούς. τότε μὲν δὴ ὁ Καμβύσης ἐγήμε πλεὺ
ἐρωμένην. μὲν μὲν οὐ πολλὸν χρόνον ἔχε
ἄλλῃ ἀδελφείῳ. Τούτων δὴ τὰ πλεονε-
τέρειν ὅτι αὐτοὶ μὲν οἱ ἐπὶ Αἰγύπτῳ κλεί-
νει. ἀμφὶ δὲ τῷ θανάτῳ αὐτῆς διζὸς (ὡς-
περ περὶ Σμερδῆς) ὅτι φέρεται λόγος.

Ἐλλῆνες μὲν γὰρ λέγουσι Καμβύσεα συμ-
βαλέειν σκύμνον λέοντος σκύλακι κυνός· θε-
ωρεῖν δὲ καὶ πλεὺ γυναικὶ τῷ πλεῖν. νικη-
μένου δὲ τοῦ σκύλακος, ἀδελφὸν αὐτῆς ἄλ-
λον σκύλακα, ἀπορρήξαντα τὸν δεσμὸν, πα-
ραγμέσθαι οἱ· δύο δὲ ἡγορεύουσιν οὕτω δὴ
τοῖς σκύλακας ὅτι κρατῆσαι τοῦ σκύμνου.
καὶ ὁ μὲν Καμβύσεα ἠδεσθαι τῷ μόνον
πλεῖν δὲ, πρὸς ἑξῆς, δακρύειν. Καμβύσεα
δὲ μαλόντα τῷ πλεῖν, ἐπείρεσθαι ὅτι δακρύου-
σιν δὲ εἰπεῖν, ὡς ἰδοῦσα ὁ σκύλακα τῷ
ἀδελφῷ ἡμωρήσασθαι, δακρύσειε, μη-
δεῖσθαι τε Σμερδῆς, καὶ μαλόντα ὡς κεί-
νη ὅτι εἴη ὁ ἡμωρήσων. Ἐλλῆνες μὲν δὲ
ἀφ' ὧν τῷ πλεῖν ὅτι φασὶ αὐτὴν ἀπολέσθαι
ὑπὸ Καμβύσεω. Αἰγύπτιοι δὲ, ὡς πα-
πέζη περὶ αὐτῆς μὲν, λαβούσθαι θρίδα-
κα πλεὺ γυναικὶ περὶ πλεῖν· καὶ ἐπείρε-
σθαι ὁ αὐτὴν, ὅτι περὶ πλεῖν ἡ
θρίδαξ, ἢ δασεῖα, εἴη ἀμείνων. καὶ ὁ

ὁ δασεῖα. = Φάναι, "δασεῖα. πλεὺ δὲ εἰπεῖν, τῷ πλεῖν
= μὲν δὴ κοτε σὺ πλεῖν θρίδακα ἐμμήσαιο,
= ὁ Κύρου οἶχον ἀποψιλώσαι. ὁ δὲ, θυ-
μωθέντα, ἐμπηδῆσαι αὐτῇ ἐν ἑρῷ ἐν γα-
στρί. καὶ μὲν ἐκ τῶν ὁσῶν ἀποθανεῖν. τῷ
πλεῖν ἐς τοῖς οἰκίῳις ὁ Καμβύσης ἔξε-
μαίνῃ, εἴτε ὅτι ἀφ' ὧν τὸν Ἄπιν, εἴτε καὶ ἄλλως,
οἷα πολλὰ ἔωθε ἀνθρώποις κακὰ κατὰ-
λαμβάνειν. καὶ γὰρ πῶς ἐκ τῶν ἡρώων νῦν με-
γάλῃ λέγεται ἔχειν ὁ Καμβύσης, πλεῖν ἰρὴν
ὀνομάζουσι ἴνες. οὐ νῦν τοῖς ἀνθρώποις ὁσῶν ἦν,
τῷ σώματι νῦν μεγάλῃ νοσήσας, μη-
δὲ τῷ φρένας ὑμῶν. πῶς δὲ ἐς τοῖς ἄλ-
λοις Πέρσαις ἔξεμαίνῃ λέγεται γὰρ εἰπεῖν
αὐτὴν περὶ Περσῶν, ὁ ἐπὶ μα-
ταλῆς, καὶ οἱ τῷ ἀγέλης ἐφόρει ὁσῶν.

A Ita neque legem abrogarūt me-
tu Cambyfis: & ne legem tuen-
tes ipsi perirent, aliam inuenerūt
adiutricem eius qui sororem in
matrimoniu ducere vellet. Tunc
itaque Cambyfes^a eam quā dixi
accepit uxorem, aliquantūque
post & alteram. Harum iuniorē
quæ ipsum in Aegyptum comi-
tata est, interemit. Cuius mors,
quemadmodū illa Smerdis, an-
ceps refertur. nam Græci quidē
aiunt, dum Cambyfes duos ca-
tulos, alterum leonis, alterum ca-
nis, committit, hanc interfuisse
spectaculo: & quum à leunculo
catulus superaretur, alterum ca-
tulum huius canis fratrem, abru-
pto loro superuenisse: & quū duo
essent, ita superiores leunculo ex-
titisse. Et Cambyse, dum id cer-
nit, capiente voluptatem, hanc
ei assidentem illacrymasse. Ea re
animaduersa, Cambysem inter-
rogasse quidnam lacrymaretur:
& mulierem dixisse, se visō ca-
tulo suppetias fratri ferente, ideo
 flere quod subierit memoria Smer-
dis, cuius sciret neminem fore
vltorem. Ob hoc dictum Græci
illam à Cambyse fuisse interem-
ptam memorant: Aegyptii verò
ob id quod quum ad mēsam dis-
cumberetur, mulier lactucam
sumpsit, cuiusque decerptis foliis,
virum interrogauit utrū discer-
pta lactuca an densa pulchrior
foret: quum hic respondisset, Dé-
sa: Hanc, inquit, lactucā aliquan-
do imitatus es, qui Cyri domum
denudasti. Ibi Cambysem indi-
gnatione percitum, insiliisse cal-
cibus in prægnātem, eamque ab-
ortu edito decessisse. ^b Ita Cam-
byfes in præcipuos domesticorū
insaniit, siue id propter Apin, si-
ue aliunde, qualia multa in rebus
humanis mala contingere con-
sueverunt. Etenim fertur Cam-
byfes ab ipsis natalibus grādi la-
borasse morbo, quem quidā sa-
crum nominant: ut haud ab re
fuerit, cuius corpus magna ægri-
tudine inualidum esset, eius ne
mentem quidem sanam fuisse.
^c Atque in alios quoque Persas
insaniit, veluti in Prexaspē, quē
præcipuo honore prosequabatur,
& qui ad eum nūcios perferebat:

^a Eam quam di-
legebat. Vel, Ami-
cam illam.

^b Id est, Talia
per insaniā fecit
præcipuos, &c.

^c Hæc autē ad-
uersus alios Per-
sas insaniit. Id est,
Per insaniā egit.
Fertur enim ad
Prexaspem dixi-
se, quem præcip.

a Cuius filius a
poculis ei erat.

b Non legit φιλο-
τεικήν, sed φιλο-
νίη, quam lectio-
nem sequentis cō-
probare videntur.

c Id est, Vanum
esse, vel, finitulum.

d Et me non sa-
perc.

e At Prexaspem,
quum animad-
verteret homi-
nem mente esse
captum, & sibi ti-
meret, dixisse,
Here, ego, &c.

& cuius filius Cābyſis vina mi-
ſcebat: qui honos & ipſe nō par-
uus eſt: ad hunc (*inquam*) fer-
tur dixiſſe Cābyſes, Quémnam-
virum Perſæ me eſſe cenſent, aut
qualem de me ſermonem habēt?
Et iſte ei reſpondiſſe, Here, cæte-
ra quidem omnia in te magnis
laudibus ferūt, ſed nimis te vi-
no deditum aiunt eſſe. Hæc Pre-
xaſpes de Perſis reſpondit. Qui-
bus ille indignatus, Siccine, in-
quit, Perſæ me aiunt vino deditum
deſipere, nec mentis eſſe cō-
potem? ergo in eo quod prius di-
xerunt, non veri fuēre. Nam ſe-
natum Perſarum (cui intererat
Crœſus) aliquando interrogarat
Cābyſes qualis ipſe videretur eſſe
vir ad patrem Cyrum adæquan-
dum. Et illi reſponderant, cum
patre eſſe præſtantiorem, qui &
omnia illius haberet, & Aegypti
ac maris acceſſionem adieciſſet.
hæc quidem Perſæ dicebant. Sed
Crœſus qui aderat, diſplicente ei
quæ dicebatur ſentētia, ad Cam-
byſem inquit, Mihi tu quidem
Cyro genite, nō videris adæquā-
dus eſſe patri: nondum enim tibi
eſt filius qualem ille te reliquit.
Hoc audito Cābyſes delectatus,
Crœſi ſententiam approbavit.
Quorum nunc reminiſcens, ad
Prexaſpem iratus inquit, Intelli-
ge nunc ipſe per te nūquid Perſæ
vera dicant, an hæc dicentes ipſi
deſipiant. Nam ſi filii tui qui in
veſtibulo ſtat, medium cor non
fruſtrato ictu percuſſero, conſta-
bit^c nihil eſſe quod Perſæ dicūt:
ſin aberrauero, conſtabit Perſas
vera loqui,^d & me eſſe intempe-
rantem. Hoc loquutus, intendit
arcum, puerūque percuſſit: at-
que eum collapſum iuſſit diſcin-
di, & inſpici iſtum. quūque in
corde ſagitta eſſet inuenta, ob id
lætabundus atque cachinnās, ad
patrem pueri inquit, Prexaſpes,
facta eſt tibi fides non me inſani-
re, ſed Perſas. Verū nunc mihi
dicito quémnam ex omnibus ho-
minibus iā noris ita ad deſtinatū
emittere ſagittas.^e Prexaſpes ho-
minem aduertens eſſe veſanum,
& in ipſum quoque inſaniētē,
Here, inquit, ego ne deum qui-
dem arbitror tam probē iaculari

A Τούτου τε ὁ παῖς οἰνοχόος ἦν τῷ Καμβύσῃ
τῇμὲν δὲ αὐτῇ οὐ σμικρῇ. εἰπεῖν δὲ λέγονται
τὰδε, Πηξάσπες, χυῖόν μὲ πῖνα νομίζοις =
Πέρσαι εἶ) αἰδρα; τίνας τε λόγους πῶς ἐμέο = III
ποιδύνται; τὸν δὲ εἰπεῖν, ὧς δέσσοντα, ἔα μὲν =
ἀλλὰ πᾶντα μεγάλως ἐπαγγέεαι, τῇ δὲ φι-
λονεικίᾳ σε φασὶ πλεονῶς πρὸς κέεσθαι. (Φ)
μὲν δὲ λέγειν ταῦτα πρὸς Περσέων· τὴν δὲ,
θυμωθέντα, τοῖς δὲ ἀμείβεσθαι, Νυνὲν ἄρα με =
"φασὶ οἶν πρὸς κείμηνον, πρὸς φρονέειν, καὶ =
B ὅτι εἶ) νοήματα. οὐδ' ἄρα σφῶν οἰπρὸς =
περὶ λόγους ἡσθμὲν ἀληθῆς. πρὸς τερον γὰρ δὲ =
ἄρα Περσέων οἱ σῶν ἐδρῶν ἐόντων, καὶ Κροί- =
σου, εἶρετο Καμβύσης χυῖος τίς δοκέει αἰνῆρ =
εἶ) πρὸς τὸν πατέρα τελέσαι Κρόνον οἱ ὧς, =
ἀμείβοντο ὡς εἶη ἀμείνων τῷ πατρὶ. τὰ τε =
γὰρ ἐκείνου πᾶντα ἔχειν αὐτὸν, καὶ πρὸς τεκτῆ- =
σαι Αἰγυπῖον τε καὶ πῶς θάλασσαν. Πέρ- =
σαι μὲν ταῦτα ἔλεγον. Κροῖστος δὲ πρὸς τὸν τε
καὶ ὅτι πρὸς κείμηνος τῇ κρίσει, εἶπε πρὸς
C Καμβύσῃ τὰδε, Ἐμοὶ μὲν νυνὲν ὧς παῖ =
Κρόνου οὐ δοκέει ὁμοῖος εἶ) τῷ πατρί. οὐ =
γὰρ κω τοὶ ὅτι ὧς οἶον σε ἐκείνος κατελί- =
πετο. ἡδὴ τε ταῦτα ἀκούσας ὁ Καμβύ- =
σης, καὶ ἐπαγγέει πῶς Κροῖσου κρίσιν. Τούτων
δὲ ὧν ἐπιμνησθέντα, ὀργῇ λέγειν πρὸς (Φ)
Πηξάσπῃ, Σὺ νυνὲν μάτε εἰ λέγονσι Πέρ- =
σαι ἀληθῆς, εἴτε αὐτοὶ λέγοντες ταῦτα πα- =
ραφρονέοις. εἰ μὲν γὰρ τῇ πατρὶ οὐδ' οὐδ' οὐδ' =
δε ἐξεῶς ἐν τοῖσι πρὸς οὐροῖσι βαλὼν τυ- =
D χοιμὲς τῆς καρδίας, Πέρσαι φανεόνται =
λέγοντες ὅτι ἐν. ἡ δὲ ἀμύρτω, φαίει τε =
Πέρσαι λέγειν ἀληθῆς, καὶ με μὴ παραφρο- =
νέειν. ταῦτα δὲ εἰπόντα, καὶ παρατείναντα ὅ =
τόξον, βαλέειν τὸν παῖδα· πεσόντος δὲ τοῦ =
πατρὸς, αἰαγίζειν αὐτὸν κελεύειν, καὶ σκέ- =
ψασθαι ὅ βλήμα. ὡς δὲ ἐν τῇ καρδίᾳ =
δύρεθλῶναι ἐνέοντα τὸν ἰόν, εἰπεῖν πρὸς (Φ) ^{ἡ δὲ αἰνῆρ,}
πατέρα τῷ πατρὶ, γελάσθαι, καὶ πε-
ριχρῆα θυμωθέντα, Πηξάσπες, ὡς μὲν =
ἔγωγε οὐ μνησθῆναι, Πέρσαι τε παραφρο- =
E νόοις, δηλὰ τοὶ γέροντες. νυνὲν δὲ μοι εἰπέ τί- =
να εἶδες ἡδὴ πᾶντων αἰδεσθῶν οὕτως ἐ- =
πίσχεπα τοξόοντα· Πηξάσπῃ δὲ ὀρέοντα =
αἰδρα οὐ φρονέειν, καὶ πρὸς ἐμὸν πῶς δει-
κνύμενα, εἰπεῖν, Δέσσοντα, οὐδ' αὖ αὐτὸν ἐ- =
γωγε δοκέω τὸν θεὸν οὕτως αἰετῶς βαλεῖν.

τότε μὲν ταῦτα ἐξεργάσατο. ἑτέρωθι δὲ Ἀ
Περσέων ὁμοίως τοῖσι παρ' αὐτοῖσι δυνάδεα
ἐπ' ὁδομῇ αἰτῇ ἀξιόχρεα ἔλων, ζώντας
ὑπὲρ κεφαλῶν κατάρυξε.

Ταῦτα δὲ μιν ποιῶντα ἐδικάωσε Κροῖ-
σος ὁ Λυδὸς νοθεύσας τοῖσι ἔπεισι,
« ὦ βασιλεῦ, μὴ πόντα ἡλικίῃ καὶ θυμῷ ἐ-
πίτρεπε· ἀλλ' ἴχε καὶ καταλάμβανε σεῦ-
« τὴν, ἀγαθῶν τε παρ' οὐνοῦ ἐξ ἡσοφὸν δὲ ἢ παρ-
« μητίῃ. σὺ δὲ κτείνῃς μὲν ἀνδρας σεῦ τοῦ
« πολήντας ἐπ' ὁδομῇ αἰτῇ ἀξιόχρεα ἦν, ὅ
« κτείνῃς δὲ παῖδας. ἡ δὲ πολλὰ ποιῶντα
« ποιήεις, ὅρα ὅπως μὴ σευ ἀποστήσωνται Πέρ-
« σαι. ἐμοὶ δὲ πατὴρ σὸς Κύρος ἐρετέλλετο
« πολλὰ, κελύων σε νοθεύεσθαι, καὶ ὑποπίθε-
« ῖς ὅ, τι αὐτὸν ἐπέσχω ἀγαθόν. ὁ μὲν δὲ δύνωιδον
« φάινων σῶνέσθαι λυδῶν οἱ ταῦτα· ὁ δὲ ἀμεί-
« βετο τοῖσι δὲ, Σὺ καὶ ἐμοὶ πολυῶς συμβου-
« λώσῃ, ὅς σε χρὴ σὺ μὲν πλὴν σεῦ τοῦ πατρίδα
« ἐπεδύσασαι, ὅ δὲ τὰ πατρὶ πατρὶ ἐμῷ
« σῶνέσθαι λυδῶν, κελύων αὐτὸν Ἀρξίεα
« ποταμὸν διαβαίνα, ἵεναι ὑπὲρ Μασσαγέτας,
« βουλομένων ἐκείνων διαβαίνα ἐς πλὴν ἡμε-
« τέριον, καὶ ἀπὸ μὲν σεῦ τὸν ὠλεσας, τῆς σε-
« ῶν τοῦ πατρίδα κακῶς παρ' αὐτῶν, ἀπὸ δὲ ὠ-
« λεσας Κύρον, πείσασθαι μοι. ἀλλ' οὐτοὶ χαί-
« ρων· ἐπεὶ τοὶ καὶ πάλαι ἐς σε παρ' ἀσπίος τε
« ἐδύσασθαι ὑπὲρ λαβέσθαι. ταῦτα δὲ εἰπας, ἐ-
« λάμβανε ὁ πῶς ὡς καταποδύσων αὐτὸν.
Κροῖσος δὲ ἀναδραμὸν ἔθεε ἔξω. ὁ δὲ, ἐπεὶ
« τε τοῦτο οὐκ εἶχε, ἐνείλατο τοῖσι θε-
« ραποῖσι λαβόντας μιν ἀποκτεῖναι. (4) δὲ
« θεράποντες, ὑπὲρ ἀνδρῶν τὸν ἔχον αὐτῶν, κα-
« τακρύπιοι (5) Κροῖσον ὑπὲρ τῶν τὰ λῶ-
« γῶν, ὥστε εἰ μὲν μεταμελήσει τὰ Καμβύ-
« σῃ, καὶ ὑπὲρ τῇ τὸν Κροῖσον, (4) δὲ, ἐκφῆ-
« ιαυτες αὐτὸν, δῶρα λαμβάνοντα ζώοντα
Κροῖσον ἡ μὲν δὲ μὴ μεταμελήται, μη-
« δὲ ποτὴ μιν, τότε κατακτεῖναι. ἐπὶ τῇ τε
« δὲ ὁ Καμβύσης τὸν Κροῖσον οὐ πολλῶ με-
« τέπειτα χρόνῳ ὕστερον, καὶ οἱ θεράποντες,
« μαχόντες τὸτο, ἐπηγγέλλοντο αὐτῶν ὡς πε-
« ρεῖν. Καμβύσης δὲ Κροῖσον μὲν σιωπῇ δε-
« ῶν ἐφη παρ' αὐτῶν, ἐκείνοις μὲν τοῖσι τοῖσι
« ποιήσασθαι ὅ κατὰ παρ' αὐτῶν, ἀλλ' ἀπο-
« κτενέειν, καὶ ἐποίησε ταῦτα· ὁ μὲν δὲ ποιῶντα
« πολλὰ ἐς Πέρσας τε καὶ ὅδον συμμάχους

Et tunc quidem hoc perpetravit.
Altero die, duodecim Persas, pri-
moribus^a pares, ob nulli^b mo-
menti causam necavit, viuos in
caput defodiens.

Hæc eum facientem Cræsus
Lydus censuit his verbis admo-
nendum, Rex, cūcta noli ætati
atque iræ indulgere: sed cohibe
& compesce teipsum. Conducit
tibi te prouidum esse: & sapientis
est prospicere: tu verò viros in-
terficias tuos populares ob nullius
momenti causam, interficias etiā
pueros: qualia si multa facies, cō-
sidera ne abs te deficiant Persæ.
Enimvero pater tuus Cyrus, etiā
atque etiam mādans, mihi præ-
cepit ut te commonefacerem,
subiiciendo quicquid boni com-
perirem. Hoc illi Cræsus bene-
uolentiam præ se ferens consule-
bat. Ad quem Cambyfes respon-
dens, Etiam mihi tu, inquit, da-
re consilium audes, tanquam be-
ne aut tuā ipsius patriam admi-
nistraris, aut patri meo cōsuluc-
ris, iubens cum traiecto flumine
Araxe tendere aduersus Massa-
getas, quum illi vellēt transire in
terram nostram. Imò & teipsum
malè præfidentem patriæ tuæ, &
Cyrum tibi credentem perdidisti.
sed ob id nequaquam gauisur-
us: quia olim iam debebam ca-
ptare in te occasione. c Arcūm-
que corripiebat tanquam homi-
nem confixurus. at Cræsus cur-
su se foras proripuit. d Hic ubi nō
habet in quem telū dirigat, man-
dat ministris ut illum cōprehen-
sum interimant. Ministri, qui
mores eius nossent, Cræsum ab-
diderunt: hac ratione, ut si Cam-
byfes facti pœnitens requireret
Cræsum, eo producto donis af-
ficeretur quod illum seruassent:
si non pœniteret, nec desidera-
ret, tunc hominem interficeret.
Nec ita multo pōst quū Camby-
fes desideraret Cræsum, ministri
hoc animaduertentes, enunciant
ei hominem superesse. Cambyfes
se quidem inquit Cræso super-
stite gaudere, sed iis qui illum ser-
uassent, veniam non daturum,
sed mortem allaturum: prout &
fecit. Multa huiusmodi tam in
Persas quàm in socios, quum

a Nō legi ὁμοία,
sed ὁμοίως: ὅτι ὁ
in veter. cod.
b Ob nullum
morte dignū cri-
men. Vel, Nullo
crimine mortem
committitis. Sic ὁ
statim pōst.

c Hæc quum di-
xisset, arcum cor-
ripiebat, &c.

d At hic quum
illum configere
non posset, &c. po-
te quis se foras pro-
ripuisse.

ταῖς λαμβά-
νουσιν

a. Vel, Per insa-
niam.

b. Ritúsque

c. Pindarus ce-
cinisse, Morem,
ὅς. nam ποιῶν
de poetis dicitur,
et Lat. cognere.

Memphi moratus est, Cambyſes faciebat ^a infania. adeoque ve-
tusta recludēs sepulcra, mortuos
inspiciebat. Etiam templū Vul-
caniadiens, multo derisu simula-
crum illius cauillatus est. siquidē
statua Vulcani simillima est iis
diis quos Pataicos vocant Phœ-
nices, quos in tritremium proris
Phœnices circumferunt: quos
qui non vidit, ego sic ei indica-
bo, esse illos Pygmæi viri imagi-
ne. In templum quoque Cabi-
rorum, inaccessum alteri quàm
sacerdoti, ingressus est: & quæ il-
lic erant simulacra, multis in ea
iocatus verbis, concremauit. Sūt
enim & hæc illis Vulcani similia,
à quo se hi homines aiunt esse o-
riundos. Cū multa igitur apud
me documēto sunt, Cambysem
vehementer insanisse, tum verò
illud, quòd alio qui non tentasset
templa ^b legésque habere ludi-
brio. Nam si quis vniuersis ho-
minibus præbeat facultatem o-
ptimas ex omnibus leges eligen-
di, profectò cunctas vnusquisque
rimatus, suas eligeret. Non igitur
credibile est alium quàm demē-
tem, talia ludibrio habere. At ita
de suis quemque legibus sentire,
licet cum aliis coniecturis colligere,
tum etiam hac: Darius ac-
citos qui in sua ditione erāt Græ-
cos percontatus est quanta pecu-
nia vellent defunctis parentibus
vesci: illis negantibus vlla se pec-
unia hoc esse facturos, Darius
dehinc Græcis præfētibus, & quæ
dicebantur per interpretem di-
fcentibus, interrogauit eos Indos
qui Callatix nominātur, qui ve-
scuntur parentibus, quantum ac-
cipere pecuniarum vellent vt pa-
tres defunctos igne comburerēt.
Indi vehementer reclamantes,
meliora illum ominari iubebāt.
Atque ita moribus comparatum
est: rectéque mihi videtur ^c Pin-
darus fecisse vt diceret Morem
omnium esse regem.

CAETERVM dum Camby-
ses in AEGYPTUM contendit, La-
cedæmonii quoque intulere bel-
lum Samo & Polycrati AEACIS
filio, qui Samum vi occupauerat,
cāmque inter initia trifariā parti-
tus erat cū fratribus, Pantagnoto

A ἔξεμαρνετο, μὲν ὃν Μέρφι καὶ θήκας τε
παλαιὰς αἰοίγων, καὶ σκεπτόμενος τοὺς νε-
κροὺς. ἐς δὲ δὴ καὶ Ἡφαίστου θ' ἱερὸν ἦλθε,
καὶ πολλὰ πρὸ γάλαμα κατεγέλασε· ἐστὶ γὰρ
τῷ Ἡφαίστου τὸ γάλαμα τοῖσι Φοινικηίοισι
Παταϊκοῖσι ἐμπερέσατον, ὅθεν οἱ Φοίνικες ἐν
τῇσι περὶ τῆς τεινέρεων ἀειάξεσι. ὅς
δὲ πύτοις μὴ ὁπώπτε, ἐγὼ δὲ οἱ σημανέω·
πυγμαίου αἰδρὸς μίμησός ἐστι. ἐσπῆλθε δὲ ἐ-
ς τῷ Καθείρων θ' ἱερὸν, ἐς τὸ οὐ θεμιτὸν ἐστὶ
B εἰσέναι ἄλλον γὰρ ἢ τὸν ἱερέα. ταῦτα δὲ τὰ-
γάλαμα καὶ ἐνέσκηψε, πολλὰ καπασκώ-
ψας. ἐστὶ δὲ καὶ ταῦτα ὅμοια τοῖσι τῷ Ἡφαί-
στου. τοῦτου δὲ σφρας παῖδας λέγουσι (εἶ).
πρὸς ταχὺ ὡς μοι δὴ λέγεται ὅτι ἐμαῖη μεγέ-
λως ὁ Καμβύσης· οὐ γὰρ αἱ ἱερεῖσι τε καὶ νο-
μοῖσι ἐπεχείρησε κατὰ γέλων. εἰ γὰρ τις
περὶ τῆς πᾶσι αἰ. δεσποῖσι ἐκλέξατο κα-
λῶν νόμους ὅθεν καλλίστους ἐκ τῷ πρῶτων
νόμον, ἀφ' οὗ καὶ ἄλλοι αὐτὸν ἐλθόντα ἐκαστοί
C τοὺς ἐωυτῶν οὕτω νομίζουσι πολὺ πῃ καλ-
λίστους τοὺς ἐωυτῶν νόμους ἐκαστοί (εἶ). οὐκ ὦν
εἰκός ἐστι ὅτι γὰρ ἡ μακρόμενος αὐτὰ γέλω-
τα τὰ τοιαῦτα πύθεσθαι. ὡς δὲ οὕτω νενομί-
κας τὰ περὶ τοὺς νόμους πρῶτες αἱ δεσποῖ,
πολλοῖσι τε καὶ ἄλλοισι τεκμηρίοις πρῆξι
σταθμισσάμενος, ἐν δὲ δὴ καὶ τῷδε. Δαρείος
ὅτι τῆς ἐωυτοῦ ἀρχῆς καλέσας Ἑλλήνων
τοὺς πρῶτους, εἶρετο ὅτι πρῶτον αὐτῷ χρημάτι
βυλῶν τοὺς πατέρας ἀποθνήσκοντες κα-
ταστρέψαν· οἱ δὲ ἐπ' ὅσον ἐφασάν ἐρδεῖν
D αὐτῷ. Δαρείος δὲ μὲν ταῦτα καλέσας
Ἰνδῶν ὅθεν καλεομένης Καλλιπίας, οἱ τοὺς
γενέας κατεδίδοι, εἶρετο, πρῶτον τῷ
Ἑλλήνων, καὶ δὲ ἑρμηνεύς μανθάνοντων τὰ
λεξιόμενα, ὅτι τίνι χρημάτι δόξαται αὐ-
τοῖς τελευτέοντες τοὺς πατέρας καταστρέφειν πυ-
εῖ. (εἶ) δὲ ἀμβώσαντες μέγα, βύφημιν μιν
ἐκέλευον. οὕτω μὲν ταῦτα νενομισται καὶ
ὁρθῶς μοι δοκεῖ Πίνδαρος ποιῆσαι, νόμον
E πρῶτον βασιλέα φήσας (εἶ).

KAMBYSES ὅς ἐπ' Αἴγυπτον στρα-
τευόμενος, ἐποίησεν καὶ Λακεδαιμόνιοι
στρατὴν ὅτι Σάμον τε καὶ Πολυκράτεια
(εἶ) Αἰάκος, ὅς ἐχε Σάμον ἐπὶ νῆας.
καὶ τὰ μὲν περὶ ταῖς δασαμένους πλεῖ-
στον, τοῖσι ἀδελφεοῖσι Πανταγνώτῃ

καὶ Συλοσῶντι ἐνέμε· μὲν δὲ τὸν μὲν αὐτέων
 ἀποκτείνας, τὸν δὲ νεώτερον Συλοσῶντα ἔξ-
 ελάσας, ἔχε πᾶσάν τι τὴν Σάμον. ἴχων δὲ,
 ἔφηνεν Ἀμάσι τῶν Αἰγυπτιῶν βασιλεῖ
 σίυνε δῆκατο, πέμπων τε δῶρα, καὶ δεχόμε-
 νος ἄλλα πρὶς ἐκείνου. ὃς χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ
 αὐτίκα τοῦ Πολυχράτους ἑὸς παρηγάμα
 αὐξέτο, καὶ ἐν βεβωρηδῶν αἰά τε τῷ Ἰωνίῳ,
 καὶ τῷ ἄλλῳ Ἑλλάδα· ὅσων γὰρ ἰθυσσε
 στρατεύεσθαι, πᾶν τὰ οἱ ἐχώρει βύτυχῶς. ἔ-
 κτητο δὲ πεντηκόντερος τε ἔκατον, καὶ χι-
 λίοις τοξότας. ἔφερε δὲ καὶ ἦγε πᾶν τὰ, δα-
 κρινῶν ὁσθένεα. τῶν γὰρ φίλων ἔφη χραισθῆναι
 μάλλον ἀποδιδόντες ἑὸν ἔλαβε, ἢ ἄρχην μη-
 δὲ λαβών. συγχὰς μὲν δὲ τῶν νήσων αἰρήκεε,
 πολλὰ δὲ καὶ τῆς ἡπείρου ἄγρεα. ὃς δὲ δὴ ἔ-
 Λεσβίοις πᾶν στρατὸν βοηθόντα Μιλησίοι-
 σι, ναυμαχίῃ κρατήσας εἶλε, οἱ τὴν πᾶφρον
 πᾶν τὸ πτεῖρος ὃς Σάμῳ πᾶσάν διεδέμε-
 νοι ὠρυξαν. καὶ κως ὅς Ἀμασιν βύτυχῶν
 μεγάλως ὁ Πολυχράτης ὅσα ἐλάσθαι, δὴ
 λαοὶ οἱ δὲ τῷ ὅππιδῶς. πολλῶν δὲ τοι πλῆ-
 νός οἱ βύτυχῆς γινομένης, γράψας ἐς βιβλίον
 « τὰ δὲ, ἐπέσχελε ἐς Σάμον ἈΜΑΣΙΣ ΠΟ-
 « ΛΥΚΡΑΤΕΙ ὩΣΤΕ ΛΕΓΕΙ. ΗΔΥ
 « μὲν πινυθάνεσθαι αἰδρα φίλον καὶ ξῖνον βῖ-
 « τῶν ὀνῶντα· ἐμοὶ ὅς αἱ σὰ μεγάλα βύτυχῆς
 « ὅσα ἄρεσκει, ὃς τῶν ὅππιδῶν ὡς ἐστὶ
 « φρονεῖν, καὶ κως βούλομαι καὶ αὐτὸς καὶ τῶν
 113 « αἰ κήδωμαι, ὃς μὲν τι βύτυχῆς τῶν παρηγάμα-
 « των, τὰ δὲ πᾶν πᾶν καὶ οὕτω ἀφαιρέειν
 « τὸν αἰδρα, ὃς ἀλλὰ τῶν ὀνῶν, ἢ βύτυχῶν
 « τὰ πᾶν. ὁσθένεα γὰρ κως λόγῳ οἶδα ἀκού-
 « σας, ὅς τις ἐς τέλος οὐ κακῶς ἐτελῶν
 « παρρησίᾳ, βύτυχῶν τὰ πᾶν. σὺ ὦν νῦν
 « ἐμοὶ πειθόμενος, ποίησον πᾶν τὰς βύτυχῆς
 « τοῖα δὲ φροντίσας τὸ αὐτὸς ἐόν τοι πλεί-
 « σον ἀξίον, καὶ ἐπὶ ὅς σὺ ἀπολασθῶν μάλιστα
 « τὴν ψυχὴν ἀλγήσας, τὸ πᾶν ἀποβαλεῖ οὕτω,
 « ὅπως μηκέτι ἦξῃ ἐς αἰδέσθαι. ἡ δὲ μὴ
 « ἀλλὰ ἤδη αἱ βύτυχῆς τοι τὰ πᾶν τῶν
 « αὐτοῖσι παῖσι πᾶν πᾶν, ὅσων τὰς ἔξ-
 « ἐμοὶ ὑποκειμένη ἀκέρ. ταῦτα ὅππιδῶν
 « ἑλκόμενος ὁ Πολυχράτης, καὶ νόω λαβῶν ὡς
 οἱ δὲ ὑποτίθοντο Ἀμασιν, ἐδίξετο ἐπὶ ὅς αἱ
 « μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀσθεῖν ἀπολασθῶν
 τῶν κειμηλίων. διζήμενος δὲ βύτυχῆς τῶν

A & Sylofonte: quorum deinde al-
 tero necato, altero qui erat iu-
 nior, eiecit, totam solus obtine-
 bat, inito foedere cum Amasi re-
 ge Aegypti, cum quo hospitium
 habebat, mittens munera, vicis-
 simque accipiens. Breuique sta-
 tim tempore res eius adeo pro-
 cesserunt ut per Ioniam ceteram-
 que Græciā celebraretur. Quo-
 cunque enim ^a bellum intulerat,
 cuncta ei prosperè cedebant, quā
 haberet centum ^b biremes, mille
 sagittarios, inuadens omnes sine
 villo cuiusquā discrimine: quod
 diceret se magis gratificari ami-
 co si ei quæ abstulisset redderet,
 quàm si ^c nihil adhuc auferret.
 Multas itaque hic insulas, multa
 etiā in continente oppida capie-
 bat. Lesbios enī cum omni-
 bus copiis opem Milesiis ferētes,
 nauali prælio vicit cepitque, qui
 omnē fossam mœnia Sami am-
 bientem vinclis foderunt. Atque
 res Polycratis tātopere secundas
 esse non latuit Amasin, cui hoc
 curæ erat. Sed quum assiduè fo-
 rent multo secundiore, Amasis
 libellum Samū misit, in hæc ver-
 ba scriptum, AMASIS POLY-
 CRATI ITA INQVIT, Mi-
 hi quidem, feliciter agi cum viro
 amico meo & hospite, audire vo-
 luptati est: tamē tuæ magnæ pro-
 speritates mihi non placent, qui
 intelligo quā inuidum numē
 sit. Quod ad me attinet, malim
 tum meas ipsius tum eorum qui
 mihi curæ sunt ^d res nunc pro-
 sperè ire, & ita per varias fortuna
 vices xuum traducere, quàm in
 omnibus mihi prosperè cedere.
 Tu itaque mihi obtemperando,
 hoc aduersus prosperitates agito:
 dispice quid tibi sit quod plurimi
 facias, quodque amissū tibi ma-
 ximè doleret: id vbi inueneris, i-
 ta abiicito ut nunquam ^e ad ho-
 mines veniat. Quod si prospera
 tua deinceps non variabuntur ad-
 uersis, medeare tu tibi subinde eo
 modo quæ tibi subieci. Hæc quā
 legisset Polycrates, & in ani-
 mum demississet, tanquam bene
 sibi ab Amasi præcepta, disquire-
 bat quodnam suorum ornāmē-
 torum esset quo amisso maxima
 ipse molestia afficeretur: atque
 hoc tandem quærītādo inuenit:

^a Bellum infer-
 re cogitaret,

^b Centum naues
 quinquagintare-
 morum.

^c Nihil ab ini-
 tio abstulisset.

^d Res nūc pro-
 sperè ire, nūc in-
 feliciter cedere.
 Vel potius, Ex re-
 bus aliis feliciter,
 alias infelicitè ce-
 dere. Post cedere,
 adde, Nec enim
 adhuc de quoquā
 audisse me puto,
 qui quum in o-
 mnibus felix fuisset,
 non tandem
 malè perierit fun-
 ditus.

^e Id est, In homi-
 num conspectum.

ταυ
 φιλιω
 ΔΙ' γυ-
 πτω

ταυ
 ἀτυχίαν

ταυ
 αὐτοῖσι
 παῖσι

a Quinquaginta remorum navem.

b Polycrates, quum cum subisset divinum quiddam id esse, scribit quæ fecisset, & quæ post illa à se facta sibi contigisset. *Vcl. Quis quid sibi post eam rem factam accidisset.*
c Didicit fieri non posse ut homo hominem à re quæ euentura est retrahat: & Polycrati non felicem fore tandem rerum exitum, qui per omnia prosperam fortunam experiretur: adeo ut ea etiam reper.

Erat ei gemma signatoria smaragdus, quam gestabat auro inclusam, opus Theodori Samii Telecle geniti. hanc ubi abiiciendam statuit, ita abiicere libuit: * Birrem conscendit: eam dehinc viros quibus illam instruxerat, in pelagus educere iubet. Et postquam ab insula procul aberat, detraxit sibi sigillum, iis qui unam navigabant inspecantibus, abiicit in pelagus: hoc acto renavigavit. Reverso domum, quum ex iactura afficeretur, quinto sextove quam hæc acta sunt die, hoc ei casu evenit. Piscator quidam captum à se piscem, grande sanè ac pulchrum putavit dignum quo Polycratem donaret. eum ad fores quum attulisset, dixit se in conspectu Polycratis ire velle: à ianitore permissus, donans Polycrati piscem, Rex, inquit, hunc ego quem ceperis piscem, ceteris operis manuariis vitam tolero, tamen non iudicavi ferendum à me esse in forum, sed te tuamque potentia dignum. Eum itaque affero tibi, donoque. His verbis iste delectatus, ita respondit, Tu verò probe, nec factum solo, sed etiam oratione apud me iniisti gratiam: ad cenamque te vocatum volo. Hæc magni facies piscator domum abiit. piscem ministri rescindentes, offendunt in eius alio sigillo Polycratis. Quod ubi viderunt sumpseruntque, ad Polycratem lætabundi quam celerim pertulerunt. Eoque illi reddito, referrebat quo pacto fuisset inveniunt. b Polycrates, quemadmodum res divinitus contigit, singula quæque à se gesta retulit in libellum: & quæ ratione quod amiserat recepisset. Hæc ubi scripsit, in Aegyptum misit. Quibus tabellis Amasis perleceis quæ à Polycrate venerant, intellexit non posse præstare hominem ut alterum hominem fato impendenti eripiat: utque Polycrates bene iam moreretur, bonam fortunam semper expertus, qui ea quoque reperiret quæ abiicisset. Misso itaque Samum caduceatore, dixit se ius cum illo hospitii solvere. Quod ideo fecit ne in tristem aliquem grauemque casum incidente Polycrate, animi dolorem veluti de hospite ipse contraheret.

A *ὡς οἱ σφρηγὶς πλὴν ἐφόρεε χρυσόδετος, σμαράγδου μὲν λίθου ἐοῦσα, καὶ δὲ ἔργον Θεοδώρου τῷ Τηλεκλέος Σαμίου ἐπὶ ὧν ταῦτις οἱ ἐδόκεε ἀποβαλέειν, ἐποίησε τὰδε. πεντηκόντην πλῆρως αὐτῶν, ἐσέβη ἐς αὐτὴν. μὲν δὲ, αἰαγαγεῖν ἐκέλευσε ἐς τὸ πέλαιος. ὡς δὲ ἀπὸ τῆς ἰήσου ἐκείνῃ ἐγύμνο, πῶς ἐλόμενος πλὴν σφρηγίδα, πῶς τῶν ὄντων τῶν συμπλοῶν, ῥίπτε ἐς τὸ πέλαιος. τὴν δὲ ποιήσας ἀπέπλεε ἀπικόμενος δὲ ἐς*
B *τὰ οἶκία, συμφορὴν ἐχρήστο. πέμπτη δὲ ἡ ἐκτὴ ἡμέρῃ ἀπὸ τούτων, τὰ δὲ οἱ στυλῶδες γινέσθαι. αἰὲρ αἰλίδας, λαβὼν ἰχθυὸν μέγαν τε καὶ καλόν, ἡξίου μιν Πολυκράτει δῶρον δοθῆναι. φέρων δὲ ὅτι τὰ θύρας, Πολυκράτει ἔφη ἐλθεῖν ἐλθεῖν ἐς ὅψιν. χρηστόματος δὲ οἱ τούτου, ἔλεγε, διδοὺς τὸν ἰχθυόν, ὁ βασιλεὺς, ἐγὼ τὸνδε ἐλὼν, ὅς ἐστιν ἐδιδόσας. φέρων ἐς ἀγρὸν, καὶ ὅς ἐων ἀποχειροδότης, ἀλλὰ μοι ἐδόκεε σὺ τε εἶς ἄξιος καὶ τῆς σῆς δόξης. σοὶ δὲ μιν φέρων δίδωμι. ὃ δὲ, ἡδεῖς τοῖσι ἐπέσι, ἀμείβεσθαι τοῖςδε, Κάρτα τε δὲ ποιήσας. ἔχαις διπλὴν τῶν τε λαγῶν καὶ τῶν δώρων. καὶ σὺ ὅτι δειπνῶν καλέομαι. ὁ μὲν δὲ αἰλίδας, μέγα ποιούμενος ταῦτα, ἦε ἐς τὰ οἶκία. ὅ δὲ ἰχθυὸν ταμνοῦντες οἱ θεράποντες, διεύκλειστοι ἐν τῇ νηδύνι αὐτῶν ἐνεούσαν τὴν Πολυκράτους σφρηγίδα. ὡς δὲ εἶδον τε καὶ ἔλαβον, ἄχιστα ἔφερον κεχρησμέτες τῷ Πολυκράτει.*
D *διδόντες δὲ αὐτῷ σφρηγίδα, ἔλεγον ὅτι τῷ πρὸς ἀρετῇ. ὅ δὲ ὡς ἐσθλὸς θεῖον εἶς τὸν ἡμέραν, γράφει ἐς βιβλίον πῶς ταῦτα ποιήσαντα μιν, οἷα καταλαβέσκει. γράφας δὲ ἐς Ἀγχιπὸν ἐπέθηκε. ὅτι λεξάνδρος δὲ ὁ Ἀμασις ὁ βιβλίον τὸ τῷ Πολυκράτους ἦκον, ἔμαθε ὅτι ἐκχεύσας τε ἀδιώκων εἶναι αὐτῶν, ἀφ' ὧν αὐτῶν ἐκ τῶν μέλλοντος γινέσθαι τῶν ἡμερῶν, καὶ ὅτι ὡς ἐκ τῶν τελευτήσεων μέλλει Πολυκράτης διττυχεῖν τὰ πῶς. ὅς καὶ τὰ ἀποβάλλει, διεύκλει. πέμπτας δὲ οἱ κήρυκα ἐς Σάμον, ἀφ' αὐτῶν ἔφη πλὴν ἑξήκω. τῶνδε εἶνεκα ταῦτα ἐποίησε, ἵνα μὴ στυγερῆς δεινῆς τε καὶ μεγάλης Πολυκράτει καταλαβούσης, αὐτὸς ἀλγήσειε πλὴν ψυχῆς, ὡς πῶς ξείνου*
E *ὅς ἐστιν ἀπὸς ξένου.*

Ἐπὶ τῶν δὲ ὧν Ὁ Πολυκράτης βύ-
 χοντα τὰ πρῶτα, ἐφρατεύοντο Λακεδαιμό-
 νιοι, ὅτι καλεσαμένων τῶν μὲν ταῦτα Κυ-
 δονίῳ τιμὴ ἐν Κρήτῃ κτισμένων Σαμίων.
 πέμψας ὃ κήρυκε λατρεῖν Σαμίων Πολυ-
 κράτης τῷ Καμβύσῃ. Ὁ Κῦρος συλ-
 λέγοντα φρατὸν ἐπ' Αἴγυπτον, ἐδήθη ὅπως
 αὐτῷ καὶ ἐπὶ τὸν πέμψας ἐς Σάμον, δέοιτο
 φρατῆ. Καμβύσης δὲ ἀκούσας τούτων, προ-
 θύμως ἔπεμπε ἐς Σάμον, δεησάμενος Πολυ-
 λυκράτους φρατὸν ναυπηκὸν ἅμα πέμψαι
 ἐπὶ Αἴγυπτον. ὃς, ὅτι λέξας τῶν ἀ-
 γῶν τῶν ὑπὸ τῷ βασιλεὶ μαλίστα ἐς ἐπανάστασιν,
 ἀπέπεμπε τεσσάρων τε κήρυκας ἐπὶ τῇ
 λατρεῖν Καμβύσῃ ὅπως τούτοις μὴ δόπο-
 πέμπειν. Ὁ μὲν δὲ λέγοντες τοὺς δόποπεμ-
 φθέντας Σαμίων ὑπὸ Πολυκράτους, οὐκ
 ἀπικέσθαι ἐς Αἴγυπτον. ἄλλ' ἐπεὶ τε ἐγέ-
 ροντο ἐν Καρπάθῳ πλέοντες, δοῦναι σφι
 λόγον, καὶ σφι ἀδείν ὃ παρ' αὐτῶν μὴ κέτι
 πλέειν. οἱ δὲ λέγοντες ἀπικόμενοι τε ἐς Αἴ-
 γυπτον καὶ φυλασσόμενοι, ἐνδεύειν αὐτοὺς
 δόποδρῶναι. κατὰ πλείους δὲ ἐς τὴν Σάμον
 Πολυκράτης νηυσὶ ἀντιπάσας, ἐς μάχην κα-
 τέστη νικησάμενος δὲ οἱ καπνόντες, ἀπέβησαν
 ἐς τὴν νῆσον. περὶ μαχησάμενος δὲ ἐν αὐτῇ,
 ἐσπάρθησαν. καὶ οὕτω δὲ ἔπλεον ἐς Λακε-
 δαιμόνα. εἰς δὲ οἱ λέγοντες τῶν ἀπ' Αἴγυ-
 πτου νικῶντων Πολυκράτης λέγοντες, ἐμοὶ
 δοκέειν, οὐκ ὀρθῶς. ὅθεν γὰρ ἔδωκε σφῶας Λα-
 κεδαιμονίους ὅτι καλεσθέντες, εἴπερ αὐτοὶ ἰκα-
 νοὶ ἦσαν Πολυκράτης τῷ βασιλεὶ. πρὸς
 δὲ ταῦτοις, ὅθεν λόγος αἰρέει, τῶν ὅτι κουερί-
 τε μισθωτοὶ ἐπὶ τῷ οἰκῆσι ἦσαν πλήθει
 πολλοί, τῶν ὑπὸ τῶν καπνόντων Σαμίων
 ὄντων ὀλίγων ἐσπάρθησαν. τῶν δὲ ὑπὸ
 αὐτῶν ὄντων πολιτῶν τὰ τέκνα καὶ τὰ γυ-
 ναῖκας ὁ Πολυκράτης ἐς τοὺς νεωσοῖκοις συ-
 νελήσας, εἶχε ἐτοίμους, ὡς ἄρα παρ' αὐτῶν
 οὗτοι πρὸς τοὺς καπνόντας, ὑποπαρήσαν αὐ-
 τοῖσι τοῖσι νεωσοῖκοις. ἐπεὶ τε δὲ οἱ ἐξελα-
 γόντες Σαμίων ὑπὸ Πολυκράτους ἀπὶ-
 κόντο ἐς τὴν Σπάρτην, κατὰ πάντας ὅτι τοὺς
 ἄρχοντας, ἐλεγον πολλὰ, οἷα κέρτα δεόμε-
 νοι. οἱ δὲ σφι τῇ παρ' αὐτῶν κατὰ σάσει ὑπεκρί-
 ναντο, τὰ μὲν παρ' αὐτῶν λεγόμενα ὅτι λε-

A Aduersus hūc igitur Polycratē
 in omnibus bene agentem, La-
 cedæmonii sumpserunt expeditio-
 nem, acciti ab iis Samiis qui post
 hæc Cydoniam in Creta condi-
 derunt. Polycrates, misso clan-
 culū caduceatore ad Cambysem
 Cyri filium, aduersus AEGyptum
 copias comparantem, orauit ut
 nunciis ad se in Samum missis,
 rogaret aliquid copiarum. Quod
 audiens Cambyfes, libenter in
 Samum misit ad rogandas à Po-
 lycrate nauticas copias, quas se-
 cum iste mitteret in AEGyptum.
 Polycrates, delectis quos maxi-
 mē suspicabatur è popularibus
 suis ad rebellionem spectare, qua-
 draginta triremes misit Camby-
 si, mandans ne retro eos dimit-
 teret. Et alii quidem negant Sa-
 mios à Polycrate missos, in AE-
 gyptum peruenisse: sed quum in
 Carpathio mari cursum teneret,
 inter se colloquutos decreuisse
 ne porro cederent. Alii verò aiunt
 peruenisse in AEGyptum, ac re-
 tentos inde fugam fecisse: & in
 Samum redeuntibus, Polycratem
 cum classe occurrentem superaf-
 se, atque in insulam exisse: sed pu-
 gna pedestri commissa repulso,
 ita Lacedæmonem nauigasse. Sūt
 qui dicant penes eosdem, ab AE-
 gypto redeuntibus aduersus Poly-
 crate, extitisse victoriam: non
 rectè dicētes mea opinione. Ne-
 que enim oportuisset illos ascen-
 dere Lacedæmonios, si per se ad
 resistendum Polycrati validi e-
 rant. Præterea nec ratio dicat ut
 cui permulti aderant, cum auxi-
 liarii mercede conducti, tum do-
 mestici sagittarii, is à Samiis re-
 deuntibus numero paucis fuerit
 superatus: quum præsertim liberi
 ciuium atque vxores sub Poly-
 crate essent, quos iste inter na-
 ualia coactos tenebat, ideo para-
 tos ut si ii qui secum erant, cum
 redeuntibus aliis prodidissent, v-
 nā cum ipsis naualibus combu-
 reret. Posteaquā verò Samii qui
 à Polycrate exacti erāt, Spartam
 venerūt, adēutes principes multa
 sanè (qualia supplices) comme-
 morabant. Quibus illi primo cō-
 gressu respōderunt, eorū quæ isti
 dixisset, priorū quidē oblitos esse

28' ἐπεμψε
 ἐς Σάμον,
 διότι

114

se, posteriora verò non intelligere. Secundo deinde congressu, nihil isti dixerūt, nisi allato panario, illud pane indigere. Quibus idem responderunt ^a panario superfuturum. ^b Itaque opē ferendam eis censuerunt. Atque ubi rem apparauēre, cum exercitu in Samum se contulēre, referēdæ gratiæ causa, vt Samii aiūt, quia illis aliquando Samii aduersus Messenios auxilio fuissēt: vt verò Lacedæmonii aiunt, non tam quia tutari deberēt Samios, quam vt eisdem vlcererēt ob interuersum craterē, quē Cræso portabant, & ob thoracem ab Amasi rege Aegypti ipsis missum. Interceperant enim Samii priore quàm craterem anno, thoracē lineum quidem, sed frequentibus animalū figuris ex auro lanāque versicolore, ^c è ligno intertextum: ob id admiratione dignum, quod quum inscriptæ eius venationes essent exiles, tamē singulæ in se habebant tricenas ac sexagenas bestiolas, singulæque euidentes: hoc mirum reddebat thoracem. Qualis alter est quem in Lindo Mineræ idem Amasis dedicauit. Comparauerūt itaque Lacedæmonii exercitū aduersus Samum, vt Corinthios quoque sollicitarent.

In quos etiam Samiorum exatabat iniuria ætate quæ præcessit hanc expeditionem, circa idem tēpus facta quo crater interuersus est. Nam quum Perionder Cypseli filius, Sardis ad Halyattem castrandos mitteret trecētos primorum Corcyræorum liberos, Corinthiūque qui illos ducebant, Samum appulsi essent, audita Samii causa cur Sardis pueri ducerentur, primū edocuere pueros vt ^d puluinar Dianæ contingerent: deinde non sinentes ^e abstrahi eosdem è puluinari, quum prohiberent Corinthii præbere illis alimenta, ipsi diem solēnem egerunt, quem nunc quoque per id tempus celebrāt. Quum enim nox aduenerat, quamdiu pueri precabantur, tamdiu exercebant choros virginū atq; adolescentiū. Tūc autē choros exercētes, esculentia fecerūt ex scfamo ac melle,

^a Illos panario superuacaneam orationem curiose addidisse. *Q. d.* Deuissit illos comentes esse panarium sen accut ostendere. *Videitur hic verum esse huius loci sensus, cui tamē fortasse vix aliqua deest.*
^b Ferendam tamen illis opem cens.

^c Ex xylo intertextum, quem admiratione dignū reddebant singula eius fila, quæ quum exilia essent, tamen singula in se tricena ac sexagena fila, & quidem euidentia singula, habebant: Talis & alter est quem in Lindo Min. idem Am. dedicauit. Ad hanc verò in Samum expeditionē adiuerunt etiam Corinthii lubenter.

^d Templum.

^e Abstrahi supplices è templo, quum prohib.

^A λῆα, τὰ ὅτι ὕστατα οὐ σπινύειναι. μὲν δὲ ταῦτα, δότι τε καὶ καταστάντες, ἄλλο μὴ εἶποι οὐδὲν, θύλακον δὲ φέροντες, ἐφασαν ὅτι ἀλφίτων δέεσθαι. οἱ δὲ σφίσι πεκρίνθητο, τὰ θύλακω πεκρίνθησθαι. βοηθῆν δὲ ὡς ἐδόξε αὐτοῖσι. καὶ ἔπειτα πελοποννησιακοὶ ἐστρατεύοντο Λακεδαιμόνιοι ἐπὶ Σάμον, ὡς μὴ Σάμιοι λέγουσι, διερρησίας ἐκπίνοντες ὅτι σφίσι περὶ τὴν αὐτὴν νηυσὶ ἐβοήθησαν ὅτι Μεσσηνίους. ὡς δὲ Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, οὐκ ἔστι τι μνησθῆσαι δεομένων Σαμίους ἐστρατεύοντο, ὡς πείσασθαι βυλάρητοι τῷ χρητῆρι τῆς ἀρπαγῆς, ὅτι ἦσαν Κερύσιαι, καὶ τῷ θάρηκι τὸν αὐτὸν Αἰμασίς ὁ Αἰγύπτιος βασιλεὺς ἐπέμψεν δῶρον. καὶ γὰρ θάρηκα ἐλπίσθητο τὰ περὶ τὴν ἐπὶ τὴν χρητῆρα, ὅτι Σάμιοι ἐόντα μὴ λίνεον, καὶ ζώων ἐνφασμένων συχλῶν, κεκοσμημένων δὲ χρυσῷ καὶ εἰρίοις, ἀπὸ ξύλου. τῶν δὲ εἰνεκα θωυμάσας, ἄξιον ἀρπεδύνης ἐκάστη τῷ θάρηκι ποιεῖν. εὐόσα γὰρ λεπτῇ, ἔχει ἀρπεδύνης ἐν αὐτῇ τεικησίας καὶ ἐξήκοντα, πᾶσας φθνεύρας. τοιοῦτος ἑτέρος ὅστι καὶ τὸν ἐν Λίνδῳ αἰεθῆκε τῇ Ἀθηνᾷ Αἰμασίς. σπινύειν δὲ τὸν τῷ στρατεύματι τῷ ὅτι Σάμον ὥστε γινέσθαι, καὶ Κορινθιοὶ περὶ τὴν.

Ἰστορία γὰρ καὶ ἐς τοῦτοις εἶχε ἐκ τῶν Σαμίων ἡρόδοτος ἡρεῖν περὶ τὸν τῷ στρατεύματι πύτου, καὶ δὴ τὸν αὐτὸν χρόνον τῷ χρητῆρι τῇ ἀρπαγῇ γιγνός. Κερκυραίων γὰρ παῖδας τεικησίων ἀνδρῶν τῶν περὶ τῶν, Περικλῆδος ὁ Κυψέλου ἐς Σάρδεις ἀπέπεμψε τῶν Αἰγύπτιος ὅτι ἐκτομῇ. περὶ τῶν δὲ ἐς τὴν Σάμον τῶν ἀγόντων ἐστὶν παῖδας Κορινθίων, πυλάρητοι ὅτι Σάμιοι τὸν λόγον, ἐπὶ οἷσι ἀγρία οἱ παῖδες ἐς Σάρδεις, περὶ τὰ μὴ τοὺς παῖδας ἐδίδασθαι ἰερὸν ἀφασθαι Ἀρτέμιδος. μετὰ δὲ, οὐ πελοποννησίων ἀπέλκιν ἐστὶν ἰκέτας ἐκ τῶν ἰερῶν, σπινύων δὲ τοὺς παῖδας ἐργάζωνται Κορινθίων, ἐποίησαντο ὅτι Σάμιοι ὀρτῶν, τῇ καὶ καὶ ἐστὶν χρέωνται καὶ ταῦτα. νυκτὸς γὰρ ὅτι ἡρόδοτος, ὅσον χρόνον ἰκέτευον ὅτι παῖδες, ἰσασθαι χρόνους παρθέτων τε καὶ νύμφων. ἰσάντες δὲ τοὺς χρόνους, τῶν καὶ σπινύων τε καὶ μέλιτος ἐποίησαντο νόμον

τὸν δὲ λακόν

νόμον φέρεσθαι· ἵνα δὲ παῖδες ᾧ τῷ A
 Κερκυραίων παῖδες ἔχοιεν τροφίω. ἐς τῷ-
 το δὲ οἱ ἐγρήγοτο ἐς ὃ ᾧ Κορινθιοὶ τῷ παῖ-
 δων ᾧ φύλακοι οἴοντο ἀπολιπόντες.
 ὅτε δὲ παῖδας ἀπήγαγον ἐς Κέρκυραν ᾧ
 Σάμιοι. εἰ μὲν γὰρ Περικλῆδου τελευτή-
 σθαι τοῖσι Κορινθίοισι φίλα ἦν πρὸς
 τοὺς Κερκυραίους, ᾧ δὲ ὅτι αὐτὸν σὺν ἐλά-
 βοντο τοῦ στρατεύματος τοῦ ὅτι Σάμιον. αὐ-
 τῆς ἕνεκα τῆς αἰτίας· νῦν δὲ αἰεὶ ἐπεὶ τε-
 κτισθὲν τὴν νῆσον, εἰς ἀλλήλοισι ἀγέφο-
 ροὶ ἔοντες ἐωῦτοῖσι. τούτων ὧν ἕνεκα ἀπε-
 μνησκόμενοι τοῖσι Σαμίοισι ᾧ Κορινθίοι.
 ἔπεμπε δὲ ἐς Σάρδεις ἐπ' ἐκτομῇ Πε-
 ρικλῆδρος, τῷ πρὸς τῶν Κερκυραίων ὅτι-
 λέξας τοῖς παῖδας, ἡμῶν δὲ μὲν πρὸς
 τερεῖ γὰρ οἱ Κερκυραῖοι ἤρξαντο ἐς αὐτὸν
 πρῆγμα ἀπάσθαιλον ποιήσαντες· ἐπεὶ τε
 γὰρ τὴν ἐωῦτοῦ γυναικα Μελισσῶν Πε-
 ρικλῆδρος ἀπέκτεινε, συμφορῶν τοῖσι
 δὲ οἱ ἀλλήλων σὺν ἔβη πρὸς τῇ γυναικί
 γινέσθαι· ἥσαν οἱ ἐκ Μελίσσης δύο παῖ-
 δες, ἡλικίῳ ὁ μὲν, ἑπτακαίδεκα, ὁ δὲ,
 ὀκτωκαίδεκα ἔτεα γυνώσκει. τούτοις ὁ μη-
 τροπάτωρ Περικλῆς, ἐὼν Ἐπιδάυρου τυ-
 ραννος, μετὰ περὶ ἀμφοῖν πατρὶς ἐωῦτον,
 ἔφιλοφρονεῖ τε, ὡς εἰκὸς ἦν, θυγατρὸς
 ἔοντα τῆς ἐωῦτοῦ παῖδας· ἐπεὶ τε δὲ σφραγ-
 ἀπέπεμπετο, εἶπε πρὸς πέμπων ἀδελφῶν,
 Ἄρα ἴτε ὧ παῖδες ὅς ὑμῶν τὴν μητέρα
 ἀπέκτεινε; τῷ δὲ ἔπος ὁ μὲν πρὸς αὐτὸν
 εὖ αὐτῶν ἐν ὁσθένι λόγῳ ἐποίησεν· ὁ δὲ
 νεώτερος, παρ' οὐδὲν ἡλικίᾳ Λυκόφρων, ἡλ-
 γιστε ἀκούσας οὕτω, ὥστε ἀπικράδμος ἐς
 τὴν Κορίνθον, ἄτε φονέα τῆς μητρὸς
 πατέρα οὔτε πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ λεγόμενός
 τε "οὐ πρὸς διελέχθη, ἰσχυρόντι τε λόγον
 ὁσθένι ἐδίδου. τέλος δὲ μὲν πρὸς θυμῷ ἐ-
 χράδμος ὁ Περικλῆδρος ἐξελάνθη ἐκ τῷ
 οἰκίῳ. ἐξελάνθη δὲ τῷτον, ἰσχυρῶς ᾧ πρὸς
 αὐτὸν ἐπὶ ὅτι ὁ μητροπάτωρ διελέχθη
 ὁ δὲ οἱ ἀπήγαγον ὡς σφραγὶς φιλοφρονέως ἐ-
 δέξατο. ἐκείνου δὲ τοῦ ἔπος τοῖσι ὅτι
 Περικλῆς ἀποτέλλων εἶπε, ἄτε οὐ νόον λα-
 βὼν, ὅτι ἐμὲ μνησθῆναι. Περικλῆδρος δὲ οὐ-
 δεμίῳ μηχανῶν ἔφη εἶναι μὴ οὐ σφραγὶς ἐ-
 κείνου ἀποτέλλαι τι· ἐλπίσας τε ἰσχυρῶν.

quæ distribuenda ferrentur: ut ea
 Corcyæorum filii rapientes, ali-
 menta haberent. idque eouſque
 factum est dum Corinthii pueris
 quos asseruabant omiſſis abierūt.
 Ita Samii pueros Corcyram re-
 duxerunt. Quòd si defuncto Pe-
 rianandro, Corinthiis cum Corcy-
 ræis amicitia extitiſſet, non ob
 hanc cauſam Corinthii* aduer-
 ſus Samios expeditionem ſum-
 piſſent: nunc ab ipſa vrbe Cor-
 cyrenſi à ſe condita, Corinthii
 ſemper cum Corcyræis diſcor-
 des mutuò fuère. Huius igitur rei
 memores Corinthii, exulcerato
 in Samios animo erant. Mitte-
 bat autem Periander ad caſtran-
 dum Sardis primorum Corcy-
 ræorum delectos pueros, vlcifcē-
 di facinoris gratiā quod Corcy-
 ræi priores in eum amiſſerant.
 nam poſteaquam uxorem ſuam
 Meliſſam necauit Periander, ac-
 cidit ut ad ſuperiorem calamita-
 tem hæc quoque accederent: E-
 rant ei ex Meliſſa liberi duo, v-
 nus decem & ſeptē, & alter duo-
 deuiginti natus annos. hos auus
 maternus Procles Epidauri tyrā-
 nus, ad ſe accitos, ea proſequeba-
 tur charitate qua debebat nepo-
 tes ex filia. Quos ubi remittendos
 ſtatuit, priuſquā dimitteret, Sci-
 tis, inquit, pueri, quiſnam matrē
 veſtram interemit? Hoc dictum,
 ei qui maior natu erat, nulli* mo-
 menti habitum eſt: at minori,
 cui nomen erat Lycophroni, ita
 doluit, ut reuerſus Corinthum,
 patrē neque prius affatus ſit, ne-
 que affantem reaffari, ac ne in-
 terrogāti quidem reſpoſum red-
 dere voluerit. Eum Periander tā-
 dem ſanè indignatus è laribus e-
 iecit. Quo electo, maiorem natu
 percontatur quænam cum eis a-
 uus eſſet colloquutus. Ille narra-
 re ut ſe auus amantiſſimè acce-
 piſſet: non tamen facere men-
 tionem dicti illius quod Procles
 in eis dimittendis dixiſſet,^b quip-
 pe quod in mentem non admi-
 ſerat. Periander dicere, nul-
 la ratione fieri poſſe quin ali-
 quid illis ab auo ſit ſuggeſtum:
 itaque percontando inſtare.

a Ad ſumēdam
 in Samios expe-
 ditionem operas
 contuliſſent.

b Quippe quie-
 ius nō meminiſ-
 ſet, quòd animū
 ad id non aduer-
 tiſſet.

b Ad quod Per-
animum aduer-
tens

b Multam

c Invidia quam
commiseratione
mouere.

d Corripiebat.

e Multam

f Eiusmodi esse
cuius sanandira-
tio nulla iniri pos-
set. *Vol. Nulla via
esse sanabile. Ma-
gus ad verbum, Nul-
lum exitum ha-
bere.*

Tunc adolescens in memoriam rediens, id quoque dictum fuisse narravit. * Quod Periander in animum accipiens, tamen nolens aliquid filio concedere indulgentius, mittit ad eos apud quos filius ab ipso expulsus degebat, prohibitum ne adolescentem in domum excipiat. Ille illinc eiectus, in alteram se domum conferebat: sed ab hac quoque abiiciebatur, Periandro iis qui acceperant comminante, atque ut arcerent imperante. Expulsus hinc in aliam sodalium domum se contulit. Illi etsi formidantes, tamen quod esset Periandri filius, hominem excipiebant. Ad postremum Periander edictum proposuit, quisquis hunc in domum reciperet, aut alloqueretur, eum sacram^b poenam Apollini debiturum, quantum ipse nuncupabat. Ad hoc edictum quum nemo illum in domum reciperet, nemo affari vellet, ne ipse quidem putauit rem desperatam esse tentandam: sed intra porticus se tenens, assidue versabatur. Quem die quarta Periander illuie & inedia enectum cernens, misertus est, depositaque ira, propius accedens, Fili, inquit, utrum est optabilius, istudne quod faciendo pateris, an patri obtemperando, tyrannidem atque opes accipere quae ego habeo: qui quum sis & meus filius & beatae Corinthi rex, praoptasti mendicam vitam, obsistendo atque irascendo illi cui minimè debebas. Nam siquid calamitatis illinc accidit vnde suspicionem in me habes, id mihi accidit, cuiusque ego particeps eo magis sum quod ipse id perpetravi. Tu verò, edoctus quanto satius sit^c inuidiosum quam miserabilem esse, & simul quid sit in parentes & in meliores se irasci, abi domum. Periander quidem his verbis filium^d castigabat: ille autem nihil patri respondit, nisi ipsum sacram^e poenam deo debere, quod in ipsius colloquiū venisset. Ibi Periander animaduertens malum filii vehementius esse quam ut corrigi posset, ab oculis eum sibi amandandum putauit, nauigio in Corcyra misso. nam Corcyra quoque imperitabat.

A ὁ δὲ, ἀναμνηθεὶς, εἶπε καὶ τὸτο Περσίδου-
δρος δὲ νόῳ λαβὼν καὶ τὸτο, καὶ μαλακὸν
ἐν δίδοναι βουλόμηνος ὁδὸν, ἥ ὁ δὲ λαθεὶς
ὑπὸ αὐτῷ παῖς διατὰν ἐποιέετο, ἐς τούτους
πέμπων ἀγγέλον, ἀπηγγέλλε μὴ μιν δέχε-
σθαι οἰκίοισι. ὁ δὲ, ὅπως ἀπελαυνόμενος
ἔλθοι ἐς ἄλλην οἰκίαν, ἀπελάνετ' αὐτὸν καὶ
ἄπὸ τούτης ἀπειλέοντός τε τῷ Περσίδα-
δρου τοῖσι δόξαμένοισι, καὶ ἐξείργην κελεύ-
οντος. ἀπελαυνόμενος δ' αὐτὸν ἐπ' ἐτέρῃ
B ἐπαύρων. (4) δὲ, ὅτε Περσίδαδρου εὐὸντα παῖ-
δα, καὶ ὅρ δὲ μαίνοντες, ὁμῶς ἐδέχοντο. τέ-
λος δὲ, ὁ Περσίδουδρος κήρυγμα ἐποίησατο,
ὅς αὐτοῖσι οἰκίοισι ὑποδέξεται μιν, ἢ πρὸς δόξα-
λεσθῇ, ἢ ἰρὼν ζηνίλῳ τῶν τῶν Α' πύλωνι ὀ-
φείλῃ, ὅσῃ δὲ εἴπας. πρὸς ὧν δὲ τὸτο ὁ
κήρυγμα, οὐτέ τις οἱ ἀφ' ἀλέγεσθαι, οὐτε
οἰκίοισι δέχεσθαι ἠέλεε. πρὸς δὲ, ὁδὸν αὐ-
τὸς ἐκείνος ἐδιμάδην περὶσθαι ἀπειρημέ-
νου, ἀλλὰ ἀφ' ἀκαρτερέων ἐν τῇσι σοῖσι ἐ-
C χαλινδύετο. τετάρτη δ' ἡμέρῃ ἰδὼν μιν ὁ
Περσίδουδρος ἀλοισίησι τε καὶ ἀσιτήσι συμ-
πεπληκῆτα οἴκῳ τειρε. ὑπὲρ δὲ τῆς ὀργῆς,
ἦε ἀσπον, καὶ ἔλεγε, ὅτι παῖ, κατέρα τού-
των αἰρετώτερόν ἐστι, ταῦτα τὰ νῦν ἔχων
παρῆσαι, ἢ πλὴν τυραννίδα, καὶ τὰ ἀγα-
θὰ τὰ νῦν ἔχων, ταῦτα, εὐὸντα τῷ πατρί
ἔπι τῇδεον, ὡς λαμβάνῃ; ὅς ἐὼν ἐμὸς τε
παῖς, καὶ Κορίνθου τῆς βιδαίμονος βασι-
λῆς, ἀλήτῳ βίον εἶλθ. ἀντιστάτων τε καὶ
D ὀργῇ χρεώμενος ἐς τὸν σε ἥκιστα ἐχρῆν. εἰ
γάρ τις συμφορὴ ἐν αὐτοῖσι ἐγενήνεε ἐξ ἧς
ὑποψίαν ἐς ἐμὴν ἔχῃς, ἐμοὶ τε αὐτῇ γέγ-
νε, καὶ ἐγὼ αὐτῆς τὸ πλὸν μέτοχος εἰμι, ὅ-
σοι αὐτῆς σφε ἐξέρχασαί μιν. σὺ δὲ μα-
θὼν ὅσοι φθονέεσθαι κρέσσον ἐστὶ ἢ οἴκῳ τειρε-
σθαι, ἅμα τε ὁκοῖόν τι ἐς τοὺς τοκῆας καὶ ἐς
τοὺς κρέσσοντας τεθυμῶσθαι, ἀπὸ τῆς ἐξ οἰ-
κίας. Περσίδουδρος μὲν τούτοις αὐτὸν κατε-
λάμβανε. ὁ δὲ ἄλλο μὲν ὁδὸν ἀμείβεται
E ὁ πατέρας, ἔφη δὲ μιν ἰρὼν ζηνίλῳ ὀφεί-
λῃ τῷ θεῷ, ἐωυτῶν ἐς λόγους ἀπικόμενον.
μαθὼν δὲ ὁ Περσίδουδρος ὡς ἀπορὸν τι ὁ
κακὸν εἴη τοῦ πατρὸς καὶ ἀνίκητον, ἐξ ὀ-
φθαλμῶν μιν ἀποπέμπε, τείλας πλοῖον
ἐς Κέρκυραν. ἐπεκράτεε γὰρ καὶ τούτης.

116 ἀποτείλας δὲ τῷ τῶν ὁ Γεραιδρος, ἐστρα-
 τώετο ὅτι τὸν πενθερὸν Περικλέα, ὡς τὸν
 πρῶτον οἱ ὀφθαλμοὶ ἐόντα αἰτίωτατον·
 καὶ εἶλε μὲν τὴν Εὐκλείαν, εἶλε δὲ αὐτὸν
 Περικλέα, καὶ ἐζώρησε· ἐπεὶ δὲ τῷ χρόνῳ
 παρβαίνοντος, ὅτε Περαιδρος πρὸς ἑαυ-
 τὸν οὐκ ἐμνήσθητο ἐκείνῃ διω-
 πῶς τὰ ὀφθαλμὰ ἐπορεύετο καὶ διέπειν,
 πέμψας ἐς τὴν Κέρκυραν, ἐπελάεε
 Λυκοφρονά ὅτι τὴν τυραννίδα. ἐν γὰρ δὴ
 τῷ παρβαίνοντι τῶν παιδῶν οὐκ ἐνέωρε,
 ἀλλὰ οἱ κατεφάνετο ὅτι νωθέστερος ὅς ὁ Λυ-
 κώφρων οὐδὲ ἀνακρίσιος ἤξιώσε τὸν φέροντα
 τὴν ἀφελίαν. Περαιδρος δὲ, παρβαίνον-
 τος τῷ νειώειν, δούτερον ἀπέστειλε ἐπὶ αὐτὸν
 τὴν ἀδελφίαν, ἐκείνῃ δὲ θυγατέρα· δοκῶν
 μὴ μάλιστα αὐτῇ ἀπείχεσθαι ἀπικυμέ-
 νης δὲ αὐτῆς, καὶ λεγούσης, ὡς παῖς, βούλεται
 « τὴν τε τυραννίδα ἐς ἄλλοις πεσεῖν, καὶ τὸν
 « οἶκον τῷ πατρὶ· ὅς γε φθορήνεται μᾶλλον, ἢ αὐ-
 « τὸς σφεδρῶν ἀπελθὼν ἔχειν· ἀπὸ γὰρ τὰ οἶκον,
 « παῖσιν σεωυτὸν ζημιῶν. φιλοτιμία, κατῆμα
 « σκαῖον. μὴ δὲ κακὸν τῷ κακῷ ἰδὲ πολλοὶ τῶν
 « δικαίων τὰ ὅτι κατέστρεψε παρβαίνοντι. πολλοὶ
 « δὲ ἤδη τὰ μητρῴα διζήμενοι, τὰ πατρῴα
 « ἀπέβαλον. τυραννίς, χρεῖμα σφαλερὸν·
 « πολλοὶ δὲ αὐτῆς ἐρεσάμεισι. ὁ δὲ, γέρον τε
 « ἤδη καὶ πρὸς ἑαυτὸν. μὴ δὲ τὰ σεωυτὸν ἀ-
 « γαθὰ ἄλλοις. ἡ μὲν δὲ τὰ ἐπαγωγῶτατα
 διδάσκεισα ὑπὸ τῷ πατρὶ, ἔλεγε παρ-
 αὐτῶν. ὁ δὲ, ὑποκρινόμενος, ἔφη οὐδὰμὰ
 ἤξει ἐς Κόρινθον ἐστὶ αὐτῶν θάνατος παρ-
 εόντα τὸν πατέρα. ἀπαγῆλας δὲ αὐτῆς
 αὐτῆς, ὅτε τῶν ὁ Περαιδρος κήρυκα πέμ-
 πει, βουλόμενος αὐτὸς μὲν ἐς Κέρκυραν ἡ-
 κειν· ἐκείνῳ δὲ ἐκέλευε ἐς Κόρινθον ἀπικ-
 μένῳ, ἀφ' ὅθεν ἡμέαται τῆς τυραννίδος.
 κατὰρ σάμπος δὲ ὅτι τούτοις τῶν παιδῶν, ὁ
 μὲν Περαιδρος ἐξέλετο ἐς τὴν Κέρκυραν,
 ὁ δὲ παῖς οἱ ἐς τὴν Κόρινθον. μαθόντες δὲ οἱ
 Κερκυραῖοι τούτων ἕκαστα, ἵνα μὴ σφί Περ-
 ραιδρος ἐς τὴν χώραν ἀπικηται, κτείνουσι
 τὸν νειώσαντα. αἱ τὴν πύργῳ μὲν Περαιδρος
 Κερκυραίοις ἐπιμύρετο.

Λακεδαιμόνιοι δὲ πόλιν μεγάλαν ὡς ἀ-
 πίκοντο, ἐπολιόρχουν Σάμῳ παρβαλόντες
 ὅτε τῶν τῶν πόλιν, τοῦ μὲν τῶν θαλάσσης ἐκείνης πύργου καὶ τὸ παρβαίνον τῆς

A Eo autem amandato, bellum so-
 cero Procli intulit, tanquam prae-
 cipuo harum rerum autori. Ex-
 pugnatâque Epidaurò, Proclum
 cepit, quem tamen viuum serua-
 uit. Interiecto deinde tempore
 quum senuisset Periâder, sibi-
 que esset conscius se non esse amplius
 parem administrandis obeundis-
 que rebus, mittit Corcyram ac-
 cersitum Lycophronem ad tyrâ-
 nidem administrandam. Nam
 in maiore filio non erat indoles,
 B hebetiorque esse ei videbatur.

Lycophron ne responsione qui-
 dem est dignatus eum qui sibi nun-
 tium affererat. At Periander in
 amorem adolescentis propensus,
 rursus ad eum misit sororem fi-
 liam suâ, sperans fore ut ille huic
 praecepue auscultaret. Hæc, ubi
 venit, Fili, inquit, mauis tyranni-
 dem recidere in alios, & domum
 patris tui ad alienos dispergi, quâ
 tu ipse habere illuc reuersus? Redi
 quæso ad penates, desine tibi met
 C officere. Læua possessio est per-
 uicacia: noli malum medicari
 malo. Multi mansuetiora iusti-
 oribus præponunt. multi mater-
 na sectantes, paterna perdiderunt.
 Lubrica res est tyrannis, cuius
 multi sunt amatores. Pater senex
 est prouectæque ætatis: tua ipsius
 bona ne aliis tradas. His illa ver-
 bis ad inducendum appositis fra-
 trem alloquebatur, à patre edo-
 cta. Cui iste respondens, negat se
 D iturum Corinthum quoad patrē
 superesse audiret. Hoc quum mu-
 lier renuntiasset, tertio Periander
 caduceatorem mittit. qui dicat se
 quidem in Corcyram velle con-
 cedere, sed ut hic Corinthū pro-
 ficiscatur ad tyrannidis succes-
 sionem. Id approbante filio, Pe-
 riâder Corcyram ipse veniebat,
 iuuenis Corinthum mittebatur.
 Hæc omnia edocui Corcyraei, ne
 ad ipsorum regionem Periander
 accederet, adolescentem inter-
 E munt. Ob hæc igitur Periander
 de Corcyraeis ultionē sumebat.

a Interrogatio-
 ne. Vel, compella-
 nant.

b Sinistra. Vel, in-
 fansa.

c Iustis æquitatē
 anteponūt. i. AE-
 quū ē bonū sum-
 mo iuri præferunt.

Lacedæmonii ingenti cū clas-
 se ubi peruenēre, Samum obse-
 derunt, succedentēque muro,
 turrem mari imminentem iuxta
 f. ii.

ἐχρέωντο ὧν χρησιμείω, εἰ αὐτοῖσι τὰ πρῶτον
 τὰ ἀγαθὰ οἷά τε ἔστι πολὺν χρόνον ὡδὲ
 μῦθον. ἡ δὲ Πυθίη ἐχρησέσθην τὰδε,
 Ἀλλ' ὅτ' ἐν Σίφνῳ πυρρὰν ἡλὸν
 ἤντηται,

Λύκοφρις τ' ἀγορῇ, τότε δὲ Φεάδμο-
 νος ἀμδρός,
 Φεάσαοι ἐξυλινόν τε λόχον κήρυκα τ' ἐ-
 ρυθρῶν.

τοῖσι δ' Σίφνίοισι τότε ἡ ἀγορὴ καὶ τὸ πυρ-
 ρὰν Παιῖα λίθῳ ἡσκημῶνα. τὸν δὲ
 χρησιμὸν ὅτ' οἱ τε ἦσαν γινώσκαι, οὐτε τότε
 ὠδὲ, οὐτε τῇ Σαμίων ἀπικλήσων. ἐπεὶ τε
 γὰρ πάλαι πρὸς τὴν Σίφνον πρὸς τὸν οἱ
 Σάμιοι, ἐπεμπον τῇ νεῶν μὲν πρὸς τὴν
 ἀγορᾶν ἐς τὴν πόλιν. ὁ δὲ παλαιὸν ἀπα-
 σαι αἱ νῆες ἦσαν μετὰ τὴν φέας. καὶ ἡ τῶν
 τὸν Πυθίαν πρὸς τὴν τοῖσι Σίφνίοισι, πυρ-
 ρὰν ἡλὸν ἐξυλινόν λόχον κελύουσα, καὶ
 κήρυκα ἐρυθρῶν. ἀπικλήσων οἱ ὧν οἱ ἀγέ-
 λαι ἐδόντο τῇ Σίφνῳ, δέκα τὰ λαντὰ σφι
 χρεῖται. οὐ φασχόντων δὲ χρεῖται τῇ Σίφνῳ
 αὐτοῖσι, οἱ Σάμιοι τοῖς χώροις αὐτῶν ἐπὶ
 ἔσθον. πυρρὰν οἱ δὲ οἱ Σίφνιοι βοή-
 θοντες, καὶ συμβαλόντες αὐτοῖσι, ἐσώθη-
 σαν. καὶ αὐτῶν πολλοὶ ἀπεκλήσων τοῦ
 ἀγέας ὑπὸ τῇ Σαμίων. καὶ αὐτοῖς μετὰ
 ταῦτα ἐκ τῶν τὰ λαντὰ ἐπὶ τὴν ἡλὸν. ὡς δὲ
 Ἑρμιονέων νῆσῳ ἀπὶ χρημάτων πρὸς τὴν
 ἑσθον, Θυρέω τὴν ἐν Πελοποννήσῳ, καὶ αὐ-
 τὴν Τροζην τοῖσι πρὸς τὴν ἡλὸν. αὐτοῖς δὲ
 Κυδωνίῳ τὴν ἐν Κρήτῃ ἐκτίσαν. ὅτ' ἐ-
 πὶ τῶν πλεόντες, ἀλλὰ Ζακύνθιοι ὅτ' ἐ-
 λαιῶτες ἐκ τῆς νήσου. ἐμειδὼν δὲ ἐν ταῖς
 τῇ καὶ δὲ τὴν ἡλὸν ἐπὶ ἔτεα πέντε. ὥς τε
 τὰ ἑσθον τὰ ἐν Κυδωνίῳ ἑσθοντα νῶν, οὐτοῖς εἰσι
 οἱ ποιήσαντες, ἐπὶ τῆς Δικτύνης νήσῳ. ἐκ τῶν
 ὅτ' ἐπὶ Αἰγίνῃ αὐτοῖς ναυμαχίῃ νικήσαν-
 τες, ἡδραποδίσαντο μὲν Κρητῶν. καὶ τῇ
 νήσῳ καὶ τῶν ἐχρυσέων τὰ πρὸς τὴν ἡλὸν
 τηλέσαν, καὶ ἀνέστησαν ἐς τὴν ἡλὸν τῆς Αἰγί-
 νης ἐν Αἰγίνῃ. ταῦτα δὲ ἐποίησαν ἐλθόντων
 ἐχρυσέων Σαμίοισι Αἰγίνῃ. πρὸς τὴν ἡλὸν
 γὰρ Σάμιοι ἐπὶ Ἀμφικράτους βασιλεύον-
 τος ἐν Σάμῳ, στρατευσάμενοι ἐπὶ Αἰγί-
 νῃ, μετὰ τὴν καὶ ἐποίησαν Αἰγίνῃ, καὶ
 ἐπαθον ὑπὸ ἐκείνων. ἡ μὲν αὐτὴ αὐτή.

A nunquid diu permanere possent
 ipsis praesentia bona, consulē-
 re oraculum. Eis ita Pythia re-
 spondit,

^a Quum tamen in Siphno fuerint
 prytaneia cana,

Canas fori facies, tunc vir vaser ad-
 sit oportet,

Qui nolet è ligno agmē, legatūm-
 que rubentem.

^a Hæc explicam-
 tur statim post.

Erant eo tempore Siphniis ^b pry-
 taneium forūmque Pario lapide
 exculpta: hoc autem oraculum Si-
 phnii neque tunc statim, neque

^b Id est, domus
 publica.

^B post aduentum Samiorum intel-
 ligere potuerunt. Nā Samii ^c quū
 velocissimè ad Siphnum appli-
 cuissent, miserūt ad urbem cum
 legatis vnam è nauibus. Veteri
 autem instituto naues omnes e-
 rant rubrica delibutæ: atque hoc
 erat quod Siphniis Pythia præ-
 dixerat, ut obseruarent ligneum
 agmen ac rubrum legatum. Nū-
 cii igitur ubi peruenere, decem
 sibi talenta mutuari precabātur.
 Negantibus Siphniis se mutua-
 turos, Samii eorum agros popu-
 labantur. Id audientes Siphnii,
 continuò occurrentes, commif-
 sa pugna fugati sunt: eorumque
 multi ab vrbe interclusi, quos po-
 stea centum talentis recuperauē-
 re. Ab Hermioneis quoque Sa-
 mii pecuniarū loco insulā Thy-
 ream acceperunt, Peloponneso
 adiacentem, quam Troezeniis
 commendauerunt: ipsi Cydoniā
 in Creta condiderunt, quum il-
 luc non ea de causa nauigassent,
 sed ut Zacynthios ex insula sum-
 mouerent. In hac vrbe quinquē-
 nium degētes, ita rem bene gēs-
 serunt ut templa quæ nūc in Cy-
 donia visuntur, isti fecerint, &
 Dictynnes præterea delubrum.
 Sexto eos anno AEginetæ nauali
 prælio victos cum Cretēsisibus di-
 ripuerūt, ac rostratas naues mu-
 tilauerūt, eaque rostra apud Mi-
 neruz templum in AEgina affi-
 xerunt. Hæc AEginetæ Samiis fe-
 cēre, infensi quòd illi antea sub
^E Amphicrate rege, bello AEginæ
 illato, magnis cladibus illos af-
 fecissent, & inuicem affecti fuif-
 sent. & hæc quidem fuit causa.

^c Quum primū
 Siph. applicue-
 runt.

ταυμα-
 χῶσι

ὡς ὅτι
 πρῶτον

Protraxi autem sermonem de Samiis ob hoc magis, quod tria sunt apud eos opera Græcanicorum omnium maxima. Vnum, montis in centum quinquaginta passus editi, à cuius imo fossa incipiens ad contrarium os deducta est, longitudinis septem stadiorum: celsitudinis autem ac latitudinis, vtrinque octonum pedum. Itē per eam totā altera fossa depressa est ^a viginti cubitorū, triplo maioris latitudinis, per quā deriuata à magno fonte aqua fistulis in urbem deducitur. Huius fossæ architectus extitit Megarēsis Eupalinus Naustrophi filius. Alterum ē tribus operibus est agger circa portum in mari, ad viginti passus altitudinis, duobus amplius stadiis longitudinis. Tertium opus est templum omnium quæ nos vidimus amplissimum, cuius architectus primus extitit Rhœccus, Philei filius, indigena. Horum operum gratia sermonē aliquanto magis extendimus.

CAMBYSE Cyri circa AEGYPTUM immorāte, ac desipiscēte, duo magi iidēmq; fratres ^bconiurauerunt: quorum alterū Cambyfes reliquerat rei domesticæ curatorem. Hic cognita Smerdis nece, quæ occultabatur, paucisq; Persarum erat nota, plerisque cum viuere arbitrantibus, ^crebellandum sibi putauit, atque ita rem esse aggrediendam. Erat ei in regia germanus, quem dixi vnā ^dcōiurasse, corporis habitu quāsimillimus Smerdi, Cyri filio, quem Cambyfes fratrem suum interemerat: nec specie tantum corporis Smerdi assimilis, sed etiam cognominis. Hunc virum magus Patizithes instructū quemadmodum ipse illi omnia peracturus esset, in regium soliu perducit. Hoc actō, caduceatores cum alia in loca, tum verò in AEGYPTUM dimittit ad exercitū, qui edicerent vt Smerdi Cyri filio deinceps obedirent, nō Cambyfi. Hæc caduceatores alii alibi edixere. Is quoque qui ad AEGYPTUM delegatus erat, (inuenit autem Cambysem atque exercitum in Ecbatanis Syriæ agētem)

^a Viginti cubitorum altitudinis, profunditatis, triū autem pedum latitudinis. *Valla autem pro τείνου legi πεπλοῦ.*

^b Rebellauerūt. *Vel, ἰν/κινεσέσθαι.*

^c Inuadendum regnum.

^d Rebellaſſe. *Vel, ἰν/κινεσέσθαι.*

^A ἐμήκυνα δὲ πρὸ Σαμίων μάλλον, ὅτι σφί τε τρία ἐστὶ μέγιστα ἀπὸ πάντων Ἑλλήνων ἐξεργασμένα, οὐρέος τε ὑψιλοῦ ὄρυγμα ἐς πενήτηκοντα καὶ ἑκατὸν ὀργμὰς. τὸτο δ' ὄρυγμα κατέκταν Ἐρξάμδρον, ἀμφίστομον. ὁ μὲν μήκος τῆς ὀρύγματος, ἐπὶ τὰ σαδείῳ εἰσι. ὁ δὲ ὕψος καὶ ὄρος, ὅκτω ἑκάτερον πόδες. διὰ πόρτος δὲ αὐτῶ ἄλλο ὄρυγμα εἰκοσίπηχυ βάθος ὁρώρεται, τείπου δὲ τὸ ὄρος· δι' οὗ δ' ὕδωρ μεταχέτευσόμενον ἔχει τῆς θάλασσας, ^B πρὸς γίνετα ἐς πλεὺ πόλιν ἀγόμενον, ἀπὸ μεγάλης πηγῆς. Ἐρχτέκτων δὲ τῆς ὀρύγματος πύτου ἐγένετο Μεγάρδας Εὐπαλίνος Ναυστρόφου. τὸτο μὲν δὴ ἐν τῇ περὶ ὅτι δαύτερον δὲ πρὸς λιμνὴν χῶμα ἐστὶ θαλάσσης, βάθος καὶ εἰκοσι ὀργμῶν μήκος δὲ τῆς χῶματος, μέτρον δύο σαδείων. τείτον δὲ σφί ἐξέρχεται νηὸς μέγιστος πάντων νηῶν τῇ ἡμεῖς ἰδόμεν· τῆς Ἐρχτέκτων περὶ τοῦ ἐγγύς το Ροίχης Φίλειω ὅτι χῶριος. τούτων εἴνεκε ^C μάλλον πρὸς Σαμίων ἐμήκυνα.

ΚΑΜΒΥΣΗΣ δὲ πρὸς Κύρου, χροίζοντι πρὸς Αἰγυπτιον, καὶ πρὸς Φροισόσμητι, ἐπαρξέσθαι ἀνδρες μάχῃ δύο ἀδελφοί· τῇ τὸν ἕτερον καταλελοίπε τῇ οὐκίῳ μελεδωνόν ὁ Καμβύσης. ὅσα δὴ ὦν οἱ ἐπαρξέσθαι μάχῃ τε Σμέρδης θάνατον, ὡς χρύπτοιτο γυρόμενος, καὶ ὡς ὀλίγοι τε ἦσαν οἱ ἐπιστάμενοι αὐτὸν Περσέων, ^D δὲ πολλοὶ περὶ εὐόντα μιν εἰδείσθαι. πρὸς ταῦτα βαυλίσσαι τὰς δὲ, ἐπεχείρησε τοῖσι βασιλῆσιν. ὡς οἱ ἀδελφὸς τὸν εἰπά οἱ συνεπαρξέσθαι, οὐκὼς μάλιστα ὁ εἶδος Σμέρδι πρὸς Κύρου, ^E ὁ Καμβύσης εὐόντα ἐώυτο δὲ ἀδελφὸν ἀπέκτεινε. ὡς τε δὴ ὁμοῖος εἶδος πρὸς Σμέρδι, καὶ δὴ καὶ οὐκὼς μάλιστα εἶχε Σμέρδης. τὸτον τὸν ἀνδρα ἀγνώσας ὁ μάχης Παπίζιθης, ὡς οἱ αὐτὸς πόρτος διὰ πλῆξαι, εἶσε ἀγων ἐς βασιλῆϊον θρόνον. ποιήσας ὁ τὸτο, κήρυκας διέπεμπε τῇ τε ἄλλῃ καὶ δὴ καὶ ἐς Αἰγυπτιον, ^E πρὸς ἐρέοντα ὅς φρατῶ ὡς Σμέρδης τῆς Κύρου ἀχυσία εἴη τῆς λοιποῦ, ἀλλ' οὐ Καμβύσεω. οἶτε δὴ ὦν ἄλλοι κήρυκες πρὸς γρόβον ταῦτα, καὶ δὴ καὶ ἐπ' Αἰγυπτιον ἄλλοις, (ὅς εἰσκει γὰρ Καμβύσεω καὶ φρατῶν εὐόντα τῆς Συρίας ἐς Εκβατάνοις)

πρὸς τὸν μέσοντα ἐν μέσοις τῶν ἀντιπαλόντων
 να ἐκ τῆς μάχης. Καμβύσης δὲ ἀκούσας
 τῶντα ἐκ τῆς κήρυκος, καὶ ἐλπίσας μὴ λεί-
 γην ἀληθῆς, αὐτὸς τε πρὸς δὲ δόξῃ ἐκ Πρη-
 ξάσπεος (πεμφθέντα γὰρ αὐτὸν ὡς ἀποκτε-
 νέοντα Σμέρδιν, οὐ ποιῆσαι τῶντα) βλέψας
 « ἐς τὸ Πρηξάσπεα, εἶπε, Πρηξάσπε, οὐτὶ
 « μοι διεπρήξαιο τό τοι πρὸς σέθεντα πρῆγμα.
 « ὁ δὲ εἶπε, ὦ δέσποτα, οὐκ ἐστὶ τῶντα ἀλη-
 « θῆς ὅπως κατὰ σοὶ Σμέρδης ἀδελφεὸς ὁ σὸς
 « ἐπὶ μέσηκε, ὅσδε ὅπως τὴν ἐξ ἐκείνου τῶν αἰ-
 « δρὸς καὶ χάς πῃ ἐστὶ ἢ μέγα ἢ σμικρόν. ἐγὼ γὰρ
 « αὐτὸς, ποιήσας τὰ σὺ με ἐκέλευες, ἔσταψα
 « μὴν χερσὶ τῆς ἐμεωῦτοῦ. εἰ μὲν νῦν οἱ τε-
 « θνῶντες αἰετῆρες, πρὸς δέ κε οἱ τοὶ καὶ Ἀστυά-
 « γεα τὸ Μῆδον ἐπὶ μακρότατον· εἰ δὲ ἐστὶ ὥς-
 « τος πρὸς σὲ, οὐ μὴ πῃ τοὶ ἐκ γὰρ ἐκείνου νεώτε-
 « ρον κακὸν αἰαδῶμαι. νῦν ὦν μοι δοκέει, με-
 « ταδιώξασθαι τὸν κήρυκα, ἔξεται δὲ εἰρω-
 « τεύσθαι πρὸς ὅτε ἡκὼν πρὸς ἀστυάγεα ἡμῖν
 « Σμέρδης βασιλῆος ἀκούει. τῶντα εἰπὼντος
 Πρηξάσπεος, (ἦρεσε γὰρ Καμβύση) αὐτίκα
 μεταδίωκτος ἡρόμδμος ὁ κῆρυξ ἦκε. ἀπι-
 « γμένον δὲ μὴν εἶρετο ὁ Πρηξάσπεος παῖδε, ὦν-
 « δεσπε, φῆς γὰρ ἡκεῖν πρὸς Σμέρδης τῶν
 « Κύρου ἀγέλης νῦν ὦν εἰπας πῶς ἀληθῆναι,
 « ἀπὸ τῶν χαίρων κατὰ αὐτὸς πῃ Σμέρδης φαι-
 « νόμδμος ἐστὶ ὅτι ἐστὶ ἀντιπαλόντων, ἢ τῶν
 « πῃ ἐκείνου ὑπηρετῶν. ὁ δὲ εἶπε, Ἐγὼ Σμέρ-
 « διν μὲν τὸν Κύρου ἐξ ὅπου βασιλῆος Καμ-
 « βύσης ἦλθε εἰς Αἴγυπτον, οὐκ ὅπως παῖς ὁ
 « δὲ μοι μάγος τὸν Καμβύσης ἐπὶ τῶν πρῶ-
 « οἰκίων ἀπέδδξε, ὅτε τῶντα ἀντιπαλόντων,
 « φας Σμέρδιν τὸν Κύρου εἶναι τὸν τῶντα ἐπι-
 « γέννητον εἰπαι πρὸς ὑμέας. ὁ μὲν δὲ σφίε-
 « λεγε, ὅσδε ἐπὶ τῶντα τελευτήσας. Καμβύσης
 « δὲ εἶπε, Πρηξάσπε, σὺ μὲν οἶα αὐτὸν ἀγα-
 « ρὸς, ποιήσας τὸν κελυθόμδμον, ἀπὸ τῶν ἐκ πῆ-
 « φθας ἐμοὶ δὲ τίς αὐτὸν εἶναι Περσέων ὁ ἐπὶ με-
 « γάλος, ἐπὶ βασιλῶν τῶν Σμέρδης οὐδὲ μάλιστα;
 « ὁ δὲ εἶπε, Ἐγὼ μοι δοκέει σιωπῆσαι τὸν γέγονος
 « τῶντα, ὅτι βασιλῆος. τῶντα μάλιστα εἰσὶ τοὶ οἱ ἐπαγε-
 « τῶντες, τὸν τε ἐλπίες μελεδωνόν τῶν οἰκίων,
 « Παπζείης, καὶ ὁ πούτου ἀδελφεὸς Σμέρ-
 « δης. ὅτῳ τῶντα ἀκούσαντα Καμβύσεα τὸ

stans in medio, præcepta magi
 exposuit. Hæc audiēs Cambyfes,
 veræ loqui caduceatorem ratus,
 seque à Prexaspæ esse proditum,
 quod missus ad occidēdū Smer-
 din, rem non peregisset, intueēs in
 eum, Prexaspes, inquit, rem mihi
 non exequutus es quam iniūxe-
 ram. Ad quem ille, Ista here, ait,
 haudquaquam vera sunt, vt aut
 frater tuus aliquando rebellet in
 te,^a aut quippiā ex illo viro cer-
 taminis existat magni exiguivē.
 quippe quum ego sim exequutus
 quæ tu mihi imperasti, quiq; ho-
 minē meis ipsius humarim ma-
 nibus.^b Quod si defuncti rebel-
 lant, expecta vt etiam Astyages
 Medus in te rebellet: sin autem
 ita habet vt antea habebat, nihil
 tibi ex illo nouum amplius ger-
 minabit. Igitur mitte mecū qui
 assequantur caduceatorem, qui
 percontando indagent^c nūquid
 à quo Smerdi rege nobis denun-
 tium venit, eum audierit. Hæc
 loquentem Prexaspem Camby-
 fes audiens, quum ei placuissent,
 confestim ad assequendum ca-
 duceatorem misit. Eum, vbi re-
 diit, Prexaspes his verbis interro-
 gauit, O homo, quandoquidem
 te ais à Smerdi Cyri filio venire
 nuntium, dicito veritatem: qua
 dicta, abito sospes. Vtrum Smer-
 dis ipse in conspectum datus tibi
 ista mandauit, an quispiam eius
 ministrorum? Tum ille, Equidē,
 inquit, ego Smerdin Cyri filium,
 ex quo Cambyfes aduersus AE-
 gyptum fecit expeditionē, nū-
 quam cōspexi: sed magus quem
 Cambyfes rerum suarum fami-
 liarium procuratorem cōstituit,
 is mihi ista mādauit, dicēs Smer-
 din Cyri filium^d optare hæc ap-
 ud vos dici. Hæc ille loquens,
 nihil e mentitus est. Tum Cam-
 byfes, Prexaspes, inquit, tu qui-
 dem quia vt vir bonus imperata
 fecisti, culpam effugisti: verūm
 quisnam fuerit è Persis qui con-
 tra me rebellauit, occupato Smer-
 dis nomine? Ad quē Prexaspes,
 Ego, inquit, hoc quod actum est
 mihi videor intelligere. Magi sūt
 qui aduersus te insurrexerūt, Pa-
 rizithes quem tu rerum familia-

^a Aut vlla con-
 tentio, vel, disce-
 ptatio, magna, aut
 parua ex illo ad-
 uersus te oritur.

^b Si fortē tamē
 mortui resurre-
 xerunt, puta fore
 vt etiam Astyages
 Medus rebellet:
 sin res ita se ha-
 bent vt antea. i. si
 mortui nihilo ma-
 giū nunc resurgunt
 quā antea, fieri
 non potest vt no-
 uum aliquod ma-
 lum ab illo tibi
 repullulet.

^c A quo veniēs,
 id est, missus, nos
 Smerdi dicto au-
 diētes esse iubeat.

^d Iniunxisse. Vel,
 mandasse.

liarium curatorem reliquisti, & frater eius Smerdis. Ibi Cambysem, quom
 f. iii.

a Videtur hæc phrasus respondere nostræ, Il fuit tonché en son cœur.

b Deseuit, & de tota calamitate questus est, in equum inf.

c Quamprimū. Vel, Primo quoque tempore.

d Gladius vagina excidit.

e Postquā sciscitatus, oppidi nomen rescivit, tum magi iniuria percussus, tum ex vulnere, resipuit, vel, ad se rediit, & intellexit oraculo, vel, ex quanta mēse complexus esset oraculum, dixit, Hoc in loco fatale est Camb.

f Eō redactus sum ut id apud vos efferam.

g Quod vrinam minimè vidissē.

Smerdis audisset nomen, * percussit veritas sermonis, ac sōnii, per quod ei quidam visus fuerat nūtiare, Smerdin regio insidentem folio, ad cælū vique pertinere vertice. Agnoscens itaque sine causa fratris interemptorem se fuisse, desiebat Smerdin. Quē vbi^b desieuit (vt erat omni clade afflictus) in equum insiliit, habens in animo^c quamraptissimè Susa versus exercitum ducere in magum. Insilienti in equum, ^d vagina gladii excidit, vnde nudatus gladius perstrinxit eius femur, in ea scilicet parte in qua prius ipse tāquam opportuna ad feriendum (vt sibi videbatur) percusserrat Apin Aegyptiorum deū. Vulneratus Cābyfes, quodnam illi oppido nomen esset interrogauit. Illi aiūt Ecbatana. Sed quū fuisset iam antea Cambyfi redditum ex vrbe Buti oraculū, cum in Ecbatanis decessurū, ipse interpretabatur se in Ecbatanis Mediz (vbi res eius omnis erat) scēnem vita functurum: at oraculū in Ecbatanis Syriæ loquebatur. Tunc^e postquam sciscitatur, resipuit, oppidi nomen audiēs, tum magi iniuria percussus, tum vulnere: verbāque oraculi expēdēs, Hoc in loco, inquit, fatale est Cābysem Cyri decedere. Haftenus tunc loquutus. Vicesimo dehinc die accitis Persarum qui aderant præstantissimis quibusque, ita inquit, Quod maximè occultum volebam Persæ, ^f id cogor apud vos efferre. ego enim quum apud Aegyptum agerē, inter quietem visum vidi, ^g quod quidem minimè visum oportuit. Videbatur mihi nuntius quidam domo adueniens, nuntiare Smerdin in regio sedentem folio, cælum capite contingere. Ex quo veritus ne à fratre exuerer principatu, properantius quā prudētius feci. neque enim in hominis natura sitū est auertere quod euenturum est. Itaque demens ego Prexaspem Susa ad Smerdin interimendum misi. Quo tanto scelere perpetrato securius degebam, nequaquā coniectans fore vt Smerdi sublato, alius quispiā mortalium in me ^h ξάμνος μή κοτέ τις μοι, Σμέρδης

A Σμέρδης οὐδ' ὄμα, ἐτυψε ἡ ἀληθινή τῇ τε λόγων καὶ τῷ ἐνυπνίου· ὃς ἐδόκεε ἐν τῷ ὕπνῳ ἀπαγείλαι τινά οἱ ὡς Σμέρδης ἰζόμενος ἐς τὸν βασιλῆιον θρόνον, ψάυσειε τῇ κεφαλῇ τῷ οὐρανῷ. μαθὼν δὲ ὡς μάτῳ ἀπολωλεκώς εἴη τὸν ἀδελφεόν, ἀπέκλαψε Σμέρδιν· ἀποκλαύσαι δὲ, καὶ ὥς ἐμεκλήσας τῇ ἀπάσῃ συμφορῇ, ἀναδρώσκει ὅτι ὦ ἵππον, ἐν νόῳ ἔχων πλεῖν ἑλπίσιν ἐς Σούσα στρατεύεσθαι ὅτι τὸν μάγον. καὶ οἱ αἰά-
B θροσκοντι ὅτι τὸν ἵππον, τῷ κουλεῷ τῷ ξίφους ὁ μύκης ἀποκίτῃ. γυμνωθὲν δὲ ὁ ξίφος παύει τὸν μηρόν. τραυματίαι δὲ ὁ ξίφος αὐτὸς τῇ περὶ τὸν ἄλγος τῶν Αἰγυπτίων θεῶν Ἀπὶν ἐπληξε, ὡς οἱ χαλεπὴ ἐδόξε τεύφῃ, εἶρετο ὁ Καμβύσης ὅτι τῇ πόλι οὐδ' ὄμα εἴη. οἱ δὲ εἶπον ὅτι Ἐκβάτῃμα. τὰ δὲ ἐπὶ περὶ τὸν ἐκέρχῃ ἐκ Βουτοῖς πόλιος ἐκβάτῃμοις τελευτήσῃ τὸν βίον. ὁ μὲν δὲ ἐν τοῖσι Μηδικοῖσι Ἐκβάτῃμοις ἐδόκεε
C τελευτήσῃ γηραιός, ἐν τοῖσι οἱ ἰωὶ πόλῃ τὰ ὠρήματα. ὁ δὲ χρηστήριον τοῖσι ἐν Συρίῃ Ἐκβάτῃμοις ἔλεγε ἄρα· καὶ δὲ ὡς τότε ἐπειρεόμην ἐπύθετο τῆς πόλιος ὁ οὐδ' ὄμα, ὑπὸ τῆς συμφορῆς τῆς τε ἐκ τῷ μάγον ἐκπεπληγμένος, καὶ ὁ τραύματος, ἐφ' ὧν ἦν. συλλαβὼν δὲ ὁ θεοπρεπὶς, εἶπε, Ἐνθαῦτα Καμβύση (ὦ) Κύρῳ ὅτι πε- 119
περὶ μὲν τελευτῇ. ὅτι μὲν ποταῖτα· ἡμέρησι δὲ ὕστερον ὡς εἴκοσι μεταπεμφάμε-
D νος Περσέων τῇ πρεσβύτων ἐν λογιμωτά-
τοις, ἔλεγε σφι τὰδε, ὦ Πέρσαι, κατὰ λε-
γόμενά με, ὁ πόρτυν μάλιστα ἐκρυπτόν-
τα ὠρήματα, τῷ ἐς ὑμέας ἐκφῆται. ἐγὼ γὰρ
ἐὼν ἐν Αἰγύπτῳ, εἶδον ὅτι ἐν τῷ ὕπνῳ τῷ
μηδαμὰ ὅφελον εἶδον. ἐδόκεον δέ μοι ἀγέ-
λων ἐλθόντα ὅς ἐστιν ἀγέλλῃν ὡς Σμέρδης
ἰζόμενος ἐς τὸν βασιλῆιον θρόνον, ψάυσειε
τῇ κεφαλῇ τῷ οὐρανῷ. δείσας δὲ μὴ ἀπα-
ρεθῶ πλεῖν ὁρῶντα τὸν ἀδελφεόν, ἐ-
E ποίησα τὰ χύτῃ ἢ σφώτῃ. ἐν τῇ γὰρ αἰ-
θερῇ τῇ φύσει· ὅς ἐστιν ἄρα ὁ μέλλον
γίνασθαι ἀποκτείνει. ἐγὼ δὲ ὁ μάταιος Πρη-
ξάσπης ἀποπέμψω ἐς Σούσα ἀποκτείνον-
τα Σμέρδιν. ὁ ξεροαδέντος δὲ χακοῦ ποσὺ-
του, ἀδεῶς διατρίβω, οὐδαμὰ ὅτι λε-
γόμενον, ἄλλος ἐπὶ μαρτυρίῃ αἰθερῇ

πῶν. πῶν δὲ τῷ μέλλοντος ἔσεσθαι αἰμῶ-
 τῶν, ἀδελφεοκτόνος τε δοῖν, δέον γέγονα, καὶ
 τῆς βασιλείης δοῖν ἦσαν ἐστέρημα. Σμέρ-
 δις γὰρ δὴ ἐγὼ ὁ μάλιστα, τὸν μοι ὁ δαίμων πο-
 ῖε φανεῖς τῇ ὁψὶ ἐπαρσένεσθαι. ὅ μιν δὲ
 ἔργον ἔργασάμην, καὶ Σμέρδιν ὅ Κύρου
 μηκέτι ὑμῖν ἔοντα λογίζεσθαι. οἱ δὲ ὑμῖν μά-
 λιστα χρετέοι τῷ βασιλείῳ, τὸν τε ἔλιπον
 ὅτι τῷ οἰκίῳ, καὶ ὁ ἐκείνου ἀδελφεός
 Σμέρδης. τὸν μὲν νῦν μάλιστα χρεῖν ἐμεῖς
 αἰχρὰ πῶς τῷ μάγων πεπονθὸς τιμῶ-
 ρέν. ἐμοὶ, δοῖν μὲν αἰσίοις μῶρ τετελεύτησε
 ὑπὸ τῷ ἐωυτοῖ οἰκιστῶν. οὗτου δὲ μη-
 κέτι ἔοντος, δοῖν τε τῷ λοιπῶν ὑμῖν ὡς Πέρ-
 σαι γίνεσθαι μοι αἰαγχοτάτην ἐντέλλεσθαι,
 ἅ ἡλώ μοι γνέσθαι, τελευτῶν τὸν βίον καὶ
 δὴ ὑμῖν ἅδε ὅτι σκῆπη, θεοὶ τοὶ βασι-
 λῆοις ὅτι καλέων, καὶ πᾶσιν ὑμῖν, καὶ μά-
 λιστα Ἀχαιμνιδέων τοῖσι πατρῷσι, μὴ πε-
 ρεῖν πῶς ἡγεμονίῳ αὐτοῖς ἐς Μηδίας πε-
 ρεῖν ὁδοῖ. ἅλλ' εἴτε δόλῳ ἔχουσι αὐτῶν
 κτησάμενοι, δόλῳ ὑπαίρεσθαι ὑ-
 μῶν. εἴτε καὶ ἀνεί τῷ κατεργασάμενοι,
 ἀνεί τῷ ὁ καρτερὸν αἰσώσατο. ἔ τῷ
 μὲν παιδοῖ ὑμῖν γῆ τε καρπὸν ἐκφέρει,
 καὶ γυναικὲς τε ἐποίμνια τίκτοιεν ἐοῖσι ἐς
 ὅ ἀπόμνη χροῖον ἐλθόντες μὴδ' αἰα-
 σσάμενοι ὅρχει, μὴδ' ὅτι χερήσασαι
 ἀσώζην, ἅ ἐναντία οὗτοι σπέρμα ὑ-
 μῖν γνέσθαι. καὶ πῶς ἐπὶ οὗτοι, ὅ τέλος
 Περσέων ἐκείνῳ ὅτι γνέσθαι οἷς ἐμοὶ ὅτι
 γέγονε. ἅμα τε εἴπας τῷτα ὁ Καμβύ-
 σης, ἀπέκλαψε πᾶσιν τῶν ἐωυτοῖ παρῆεν.
 Γέρονται δὲ ὡς τὸν βασιλέα εἶδον ἀνακλώ-
 σματα, πῶς τῷ τε ἐωυτοῖς ἐχόμενα εἶχον,
 τῷτα κατεφύχον τε καὶ οἰμωγῇ ἀφρόνως
 διεχρέοντο. μὲν δὲ τῷτα, ὡς ἐσφαχέλιος
 τε ὁ ὅς, καὶ ὁ μὲν πᾶσις ἐσάπη, ἀ-
 πῆνκε Καμβύσας ὅ Κύρου, βασιλεύ-
 σαι μὲν πᾶσι πῶς ἐπὶ αἵ τε καὶ μὲν
 πῆνκε, ἀπαρὰ δὲ τῷτα πῶς ἔοντα ἔρπον
 καὶ γέγονε. Περσέων δὲ τοῖσι πατρῷσι
 ἀπιστῇ πολλὴ ὑπεκέρχον, ὅτι μᾶλλον ἔχον
 τὰ παρῆματα. ἅλλ' ἡπίεσται ὅτι ἀφρο-
 βολῇ εἰπὼν Καμβύσας τὰ εἴπε πῶς τοῦ
 Σμέρδους θανάτου, ἵνα οἱ ἐκ πολέμου γῆ πῶς
 ὁ Περσέων. οὗτοι μὲν νῦν ἡπίε-
 σται Σμέρδιν τὸν Κύρου βασιλέα ἀνεστῆναι. δεινὸς γὰρ καὶ ὁ Περσέων ἐξαρ-

exurgeret. Vnde prorsus euen-
 tu rerum frustratus, & parricida
 fratris incaſsum exiiti, & nihilo-
 minus regno exutus ſum. nam
 Smerdis magus erat is quem dæ-
 mon mihi per quietem demon-
 ſtravit in me arma ſumpturum.
 Hoc opus quū ego perpetrarim,
 iam vobis Smerdin Cyri non ſu-
 pereſſe exiſtimetis, ſed magos vo-
 bis regnum occupaviſſe: quorum
 alterum rerū domesticarū pro-
 curatorem reliqueram, alter eius
 frater eſt Smerdis. Quem igitur
 decebat præcipuè vicem meam
 ulciſci, indigna à magis paſſi, is
 immerita morte à proximis ſuis
 affectus eſt. Secūdo loco (quod
 reliquum eſt Perſæ) neceſſariſſi-
 mū mihi demā dare vobis quod
 è vita exiens effici mihi cupio at-
 que opto, per regios deos obte-
 ſtans cū omnes vos tum ma-
 ximè Achæmenidas qui adeſtis,
 ne per ſocordiam permittatis vt
 imperium rurfus redeat ad Me-
 dos. Sed ſi dolo occupatum eſt,
 illud dolo ſurripiatis: ſin vi præ-
 reptū, vi recuperetis. Hæc vobis
 faciētibus, & tellus fructum pro-
 ferat, vxoréſque & pecua pariant
 in omne tempus libertate fruē-
 tibus: ſecus facientibus, contra-
 ria hiſ quæ dixi imprecor: & præ-
 terea vnicuique Perſarum cum
 finem qualis mihi cōtigit. Simul
 hæc loquutus Cambyſes, deſle-
 vit omnem ſuam conditionem.
 Perſæ, vt regem lamentantē con-
 ſpexere, vniuerſi tum veſtimenta
 reſcindere, cum effuſo ploratu v-
 ti. Poſt hæc vbi femoris os vi-
 tiatum eſt, femurque celerrimè
 contabuit, Cambyſi vita erepta
 eſt, Cyri filio, quum regnaſſet ſc-
 ptem omnino annos & menſes
 quinque, nulla vnquam prole
 ſuſcepta virili ſcæmine æve. At
 Perſis qui aderant magna offuſa
 eſt incredulitas, rerum potiri ma-
 gos, interpretantibus potius, Câ-
 byſem, quæ de nece Smerdis di-
 xiſſet, ea dixiſſe vt illi omne no-
 men Perſicum redderetur ho-
 ſtile. Itaque pro certo habe-
 bant Smerdin Cyri per rebellio-
 nē regnare, vt pote Prexaſpe vſq;

ἡ ἀπαρ-
 τῶν
 καὶ
 πᾶσι
 καὶ
 πᾶσι
 καὶ
 πᾶσι

a Impia
 b Quum verò
 iſte ſuperſtes non
 ſit, hoc mihi ſe-
 cundo loco relin-
 quitur imprimis
 neceſſarium, vt
 vobis mandata
 dem de iis quæ
 mihi vita exce-
 dēt præſtari vo-
 lo. Hæc igitur à
 vobis extremū
 peto, per regios
 deos obt.
 c Vi recupere-
 tis pro virili. Vel,
 Pro viribus.

d Omne illud fa-
 ctum ſuum deſle-
 vit.
 e Alij, Carie ex-
 eſum fuit. Alij e-
 tiam aliter.

pernegate à se fuisse Smerdin interfectum. Neque enim tutum ei erat post Cambyſis obitum fate-
ri, ipsius manu filium Cyri inter-
emptum.

MAGVS defuncto Cambyſe, simulando ſe Smerdin eſſe Cyri filium, qui ipſi fuerat cognomi-
nis, ſecurus regnavit menſes ſe-
ptem, qui reliqui erant ad implē-
dum octauum annū regni Cam-
byſis: per quos menſes omne ge-
nus liberalitatis in ſubditos mun-
ificentiaēque exhibuit, adeo ut
cuius defuncti magnum ceperit
deſiderium omnes Aſiam incol-
lentes, ipſis Perſis exceptis. Nam
miſſis ad ſingulas quibus impera-
bat nationes edictis, magus im-
munitatem tributorum ac vaca-
tionem militiae in triennium tri-
buit: atque hoc quidem ſtatim a-
deptus imperium edixit. Octauo
autem mēſe, quiſnam eſſet com-
pertus eſt hunc in modum: Erat
Otanes quidā Pharnaſpis filius,
ſed genere atque opibus primo
cuique Perſarum par. Hic Ota-
nes magum non eſſe Smerdin
filium Cyri, primus ſuſpicatus eſt,
ſed eum qui erat, hac coniectura,
quod neque ex arce progredie-
batur, neque Perſarum procerū
quempiam ad conſpectum ſuum
vocabat. Itaque ^a cum ſuſpicatus
eſſe, hoc ſibi ſtatuit faciendum:
Quum haberet filiam nomine
Phādyam, quam Cambyſes
tenuerat, cuiuſque tunc magus
cōtubernio utebatur, ut aliarum
omnium Cambyſis vxoru: miſit
ad eam quendam ſciſcitatū quo-
cum homine cubaret, cū Smerdi
Cyri, ^b an cum altero. Illa remiſ-
ſo nūtio, negauit ſe id ſcire, quip-
pe quā nec Smerdin filium Cyri
vidiſſet vnquam, nec eum cum
quo cubaret noſſet quiſnam eſ-
ſet. Ad hāc rurfus mittit Otanes,
inquiēs, Si ipſa Smerdin Cyri nō
habes cognitū, ſaltem ſciſcitare
ab Atoffa quocum viro tu atque
illa cubitatis. non enim illa ſuum
ipſius ignorat fratrem. Filia ad hoc
reſpondit, Ne in Atoffa quidem
colloquiū venire poſſum, aut vllā
aliam cernere mulierū cū illo cu-
batiū. Nāque hic vir, quiſquis eſt,
quumprimū adeptus eſt regnū

^a Quum cum
ſuſpectum impe-
ſtura haberet, ita
egit: Quum hab.

^b An cum alio
quopiam.

Ανος ἡ μὴ μὴ ἀποκτεῖναι Σμέρδιν. οὐ γὰρ
ἡ οἱ ἀσφαλές, Καμβύσεω τετελευτηκό-
τος, φαίται ὅτι Κύρου υἱὸν ἀπολωλεναι
ἀδελφείῃ.

Ὁ δὲ δὴ ΜΑΓΟΣ, τελευτήσας Καμ-
βύσεω, ἀδελφῶς ἐβασίλευσε, ὅτι βατθῶν τῷ
ὁμοῦ μόνου Σμέρδης τῷ Κύρου μελῶς ἐπὶ αὐ-
τῷ ὅτι λυίοις Καμβύση ἐς τὰ ὀκτὼ ἔτα
τῆς πληρώσιος· ἐν τοῖσι ἀπεδέξατο ἐς τοὺς
ὑπηκόους παρὰ τῆς βίεργείας μεγάλας, ὡς-

Β τε ἀποθανόντος αὐτοῦ πόρον ἔχει παρὰ τῶν
τοῖς ἐν τῇ Ἀσίῃ, πρὸς αὐτῶν Περσέων.

Ἀπὲ μὲν γὰρ ὁ μᾶζος ἐς παρὰ ἔθνος τῷ
ἤρχε, πρὸς εἴπε ἀτελήναι ἐπὶ στρατῆρος καὶ
φόρου ἐπὶ ἔτα τεία. πρὸς εἴπε μὴ δὴ τῷ

αὐτῆς αἰσάμενος ἐς τὴν ἀρχὴν. ὁ-
γδοὺ ὅμηνι ἐχέτο κατὰ δὴλος ἔργα τοῖς

δε· Ὁ τῶν ἡ Φαρνάσπει μὴ παῖς,
ἡρεῖ δὲ καὶ χεῖμασι ὁμοίως τὰ πρὸς

Περσέων. ὅτι ὁ Ὁ τῶν πρὸς ἡ-
πάνω θύσε τὸν μᾶζον, ὡς ὅτι εἴη ὁ Κύρου

Σμέρδης, ἀλλ' ὅς περ ἡ τῇδε συμβαλλεό-
μενος, ὅτι τε ὅτι ὅτι ἐξέφοιτα ἐκ τῆς ἀκροπό-

λιος, καὶ ὅτι ὅτι ἐκάλει ἐς ὅτι ἐν ὅτι οὐ-
δὴνα τῷ λόγῳ Περσέων. ὡς πῶς

δε μιν, ἐποίησε τὰ δε. ἔχε αὐτῷ ὁ Καμβύσης
θυγατέρα, τῇ οὐνομα ἡ Φαδύμη· τὴν

αὐτῇ δὴ τῷ τῷ εἶχε τότε ὁ μᾶζος, καὶ
τῷ τῷ σιωοίκεε, καὶ τῷ τῷ ἀλλοι παῖσι τῇ

σι τῷ Καμβύσεω γυναιξί. πέμπων δὴ ὡς
ὁ Ὁ τῶν πρὸς αὐτῇ τῷ θυγατέρα, ἐπυν-

θάνετο πρὸς ὅτε αἰδεόπων κριμῶν, εἴπε
μὴ Σμέρδης τῷ Κύρου, εἴπε μὴ ἄλλου

τεν. ἡ δὲ οἱ αὐτῇ πέμπει, Φαρνῆ οὐ γινώ-
σκει· οὐτε γὰρ ὁ Κύρου Σμέρδιν ἰδέσθαι

οὐδαμᾶ, οὐτε ὅς τις εἴη ὁ σιωοίκεων αὐτῇ εἰ-
δέναι. ἐπέμπε δὲ τῶν ὁ Ὁ τῶν, λέγων,

Εἰ μὴ αὐτῇ Σμέρδιν ὁ Κύρου γινώσκεις,
σὺ δὲ πρὸς Ἀπώσης πύθου ὅτε πύθου συν-

οικέει αὐτῇ τε ἐκείνη, καὶ σὺ. πρῶτως γὰρ δὴ
ἐχου τὸν γινώσκεις ἀδελφεὸν γινώσκει. αὐτῇ

πέμπει πρὸς τῷ τῇ θυγατέρα, Οὐτὲ Ἀ-
πώση δυνάμει ἐς λόγους ἐλθεῖν, οὐτε ἄλ-

λιν ὁδοῖν ἰδέσθαι τῷ συγκατημένων
γυναιξί. ἐπεὶ τε γὰρ τὰ χεῖρα ὅτι αἰδεό-

πος, ὅς τις κοτὶ ἐστὶ, πρὸς ἐλθεῖ τὸ βασιλῆα,

διέσπειρε ἡμέας, ἀλλ' ἕωκ' ἄλλη τάξας. ἀκού-
οντι δὲ ταῦτα ὧς Ὀτάνης, μάλλον κατεφά-
νετο δὲ ὡρῆμα. πείτεν δὲ ἀγέλιον ἐς-
πέμψει πρὸς αὐτὸν, λέγουσάν ταῦτα, ὧς
ἦν γὰρ, δὲ σε γερνῶναι βί, κινδυνον αἰα-
λαβέει, τὸν αὖτ' ὁ πατήρ ὑποδύνει καλῶσι.
ἡ δὲ γὰρ μὴ ἐστὶ ὁ Κύρου Σμέρδης, ἀλλὰ τὸν
αὖ κατεδίδεω ἐγὼ, οὐτοί μιν σὶ τε συγκοι-
μήδον, καὶ δὲ Περσέων κρείττος ἔχοντα, δὲ
χαίρειντα ἀπαλλάσσειν, ἀλλὰ διώκει δίκην.
νῦν ὧν ποιήσω (αἶδε' ἐπεὶ σοὶ στυγερὰ, καὶ
μάθης αὐτὸν κατεπνομήδον, ἀφασον αὐτῶν
τὰ ὦτα. καὶ ἡ μὲν φαίνεται ἔχον ὦτα, νόμι-
ζε στυγερὰ Σμέρδης τὰ Κύρου στυγοκέρει.
ἡ δὲ μὴ ἔχον, σὺ δὲ τὰ μάγῳ Σμέρδης.
ἀντιπέμψει πρὸς ταῦτα ἡ Φαδύμη, φα-
μὲν κινδυνώσῃ μαλάκως ἡ ποιῇ ταῦτα.
ἡ δὲ γὰρ μὴ τυγχάνῃ τὰ ὦτα ἔχον, ὅτι
λαμπρὸς δὲ ἀφάσους ἐστὶ, βί εἰδέναι ὡς
αἰσώσῃ μιν. ὅμως μὲντοι ποιήσῃ ταῦτα. ἡ
μὲν δὲ ὑπεδέξατο ταῦτα ὧς πατεὶ κατε-
γάτασθαι. τὸ δὲ μάγῳ τούτῳ τὸ Σμέρδης
Κύρου ὁ Καμβύσεω ἀρχὸν τὰ ὦτα ἀπέτε-
με ἐπ' αἰτήν δὲ πνι οὐ σμικρῇ. ἡ ὧν δὲ Φα-
δύμη αὐτῇ ἡ τὸ Ὀτάνης θυγάτηρ, πύματα
ὅτι τελέει τὰ ὑπεδέξατο τὰ πατεὶ, ἐπεί
τε αὐτῇ μέρος ἐγένετο τῆς ἀπίστους πρὸς τὸν
μάγῳ (ὧς πρὸς τὴν γὰρ δὲ γυναικὸς φοι-
τήτοισι τοῖσι Γέρουσι) ἐλθούσῃ πρὸς αὐτὸν πύ-
δε. ὑπνωμένη δὲ κατεργάει τὸ μάγῳ, ἡ φα-
σε τὰ ὦτα. μαθούσῃ δὲ οὐ χαλεπῶς ἀλλ'
διπετέως ὧς ἔχοντα τὸν αἰδρα ὦτα, ὡς ἡ-
μέρη τὰ χεῖρα ἐγερνέει, πέμψασα ἐσήμνη
ὧς πατεὶ τὰ θυγάτηρ. ὁ δὲ Ὀτάνης πρὸς
λαβὼν Ἀσπαθίνῳ καὶ Γωβρύῳ, Περσέων
τε πρὸς τοῖς ἐόντα καὶ ἐωυτῶν ὅτι τε δεωπά-
τοις ἐς πίστιν, ἀπηγήσατο πρὸς δὲ ὡρῆμα.
ἡ δὲ καὶ αὐτὴ ἀρεῖ ὑπὸ πύθων οὕτω τὸν ἔ-
χον. αἰνεύειντος δὲ τὸ Ὀτάνης ὧς λόγους,
ἐδέξατο καὶ ἐδόξε σφι ἐκαστον αἰδρα Περ-
σέων προσεταμείσασθαι τὸν ὅτι πιστὸν
μαλιστα. Ὀτάνης μὲν νῦν εἰσάγεται Ἰντα-
φέρνηα. ὁ δὲ Γωβρύς, Μεγάβυζον Ἀσπα-
θίνης δὲ, Ὑδάρνεα. γερνόντων δὲ τούτων ἔξ,
πρὸς γίνεται ἐς τὰ Σούσα Δαρφός ὁ Ὑστά-
σπεος, ὅς τε Περσέων ἡκων. ταῦτα γὰρ δὲ ἡ
οἱ ὁ πατήρ ὑπὸ γὰρ. ἐπεί ὧν αὐτὸς ἀπίστεο,

nos dispersit, aliam alibi collo-
cans. Audienti hæc Otani res est
visa manifestior. itaque tertio
nuntium ad eandē mittit in hæc
verba. Filia, decet te bonis ortā
natalib', suscipere periculū quod
te subire pater hortatur. Si enim
iste Smerdis, filius Cyri nō est, sed
is quem ego suspicor, non debet
neque tuo frui contubernio, ne-
que quod potentiam Persarum
obtinet, impune lætari, sed pœ-
nas luere. Nunc igitur hoc agi-
to: quum tecū cubabit, animad-
uertēsque soporatum, palpa eius
auriculas: quas si habentem com-
pereris, cum Smerdi filio Cyri te
cubare existima: sin minus, cum
Smerdi mago. Ad hæc Phædyma
respondet, se, si id faciat, magnū
adire discrimen, quoniam probè
scit, si ille careat auribus, & ipsa
in palpano deprehendatur, fo-
re ut ipsa ab illo trucidetur: tamē
se id facturam. Et Phædyma qui-
dem recipit se patri hoc esse per-
secuturam. Huic autem Smerdi
mago Cyrus, quum regnaret, au-
res præciderat, nō exigua de cau-
sa. Ergo Phædyma hæc Otanis
filia, quæcunque receperat patri
exequuta est. nam ubi vices eius
fuerunt ad eūdi magum, (etenim
vxores Persarum per vices in or-
bem ad illos pergunt) adiēs ma-
gum, vñā cubuit, eiūsq̃, dum
vehementer soporatus esset, aures
palpauit: quibus carere homi-
nem, non difficulter sed facilè sa-
nè deprehendit. Vbi illuxit, ce-
lerrimè patrem certiorē rei gestę
facit. Ille, sumptis Aspathine &
Gobrya Persarum primoribus, &
ad fidem sibi seruandam accom-
modatissimis, rem omnem ex-
ponit, qui & ipsi sua sponte rem
ita se habere suspicabantur. cō-
que verba quæ Otanes attulerat,
admisērunt: constitueruntque ut
singuli sibi singulos in societate
deligerent Persis quibus maxi-
mè confiderent. Asciiuit itaque
sibi Otanes Intaphernem, Go-
bryas Megabyzum, Aspathines
Hydarnem. hi quum sex forent,
Darius à Persis (nam his pater
eius Hystaspes præerat) Susa ad-
uenit. qui quum aduenisset,

28 γ δ

28 αὐτῆς

placuit sex Persis hūc in societa-
tem adsciscere. qui quum septem
essent, congressi colloquitique,
fidem mutuò dederūt. Quumque
ad Darium ordo dicendæ senten-
tiæ venisset, ita apud ceteros ver-
ba fecit, Equidem mihi videbar
ego solus nosse magum regnare:
& Smerdin, filium Cyri, mortem
oppetuisse: atque ob id ipsum de-
dita opera huc me contuli, ad ne-
cem mago comparandam. Ver-
um quandoquidem contigit ut
vos quoque rem sciatis & non
solum ego, videtur mihi confe-
ssim esse transigendum neque dif-
ferendū. differre enim satius non
est. Ad hæc Otanes, Fili, inquit,
Hystaspis, & patre egregio ortus
es, & te nihilo inferiorē esse patre
tuo, indolem præfers: noli tamē
ita properare ad rem aggredien-
dam inconsultò, sed consideran-
tius illam capeffe: quam ita demū
aggredi debemus quum plures
fuerimus. Tum Darius, Viri, in-
quit, qui adestis, si eo quem O-
tanes dixit utemini modo, scia-
tis vos teterrimè perituros. aliquis
enim priuati lucri ratione habi-
ta rem ad magum deferet. Et
vos quidem debebatis potius per
vosmet qui cœperatis, ista ex-
equi: sed quoniam statuistis ad
plures referendum & me adhi-
bendum, aut hodie transiga-
mus, aut scitote, si nobis hodie-
nus elabatur dies, non alium oc-
cupaturum ut me apud magum
accuset, sed me ut vos accussem.
Ad hæc Otanes, quum cerneret
Darium properare, Quoniam,
inquit, nos maturare compellis,
nec finis differre, age, expone no-
bis ipse quoniam pacto regiā in-
troire possimus, & illos aggredi.
excubias nanque dispositas esse,
ipse quoque, etsi non visu, certè
auditu nosti: quas qua ratione
penetrabimus? Cui respondens
Darius, Multa sunt, inquit, Ota-
nes, quæ nequeunt oratione de-
clarari, sed factò: alia, quæ oratio-
ne declarari possunt, sed vnde ni-
hil clari operis existit. Vos verò
nostis, excubiasquæ dispositæ sūt,
a Haud difficul-
ter posse pertrāfi-
ri. Nam q.

A τοῖσι ἐξ τῶν Περσέων ἔδδξε καὶ Δαρείον παρὸς-
επαρῆσθαι. οὐκ ἐλθόντες δὲ οὐτοὶ εὐόντες
ἑστῶτα, ἐδίδοσαν σφι πύξιν καὶ λόγους. ἐπεὶ
τε ὁ εἰς Δαρείον ἀπῆκετο γράμμιον ἀποφαί-
νεσθαι, ἔλεγε σφι τὰδε, Ἐγὼ ταῦτα ἐδόχεον
αὐτὸς μοιῦς ὁπίστασθαι, ὅτι τε ὁ μάγος εἴη
ὁ βασιλεύων, καὶ Σμέρδης ὁ Κύρου τετε-
λεύτηκε· καὶ αὐτὸς τοῦτου εἵνεκεν ἦκα σπου-
δῆ, ὥς συστήσω ὅτι τὰς μάγῳ θάνατον. ἐπεὶ
τε δὲ στυγνῶκε ὥς τε καὶ ὑμῶς εἰδέναι, καὶ
μὴ μοιῦν ἐμὲ ποιέειν αὐτίκα μοι δοκέει, καὶ
B μὴ ὑπερβαλέσθαι. οὐ γὰρ ἀμεινον. ἔπειτα
πρὸς ταῦτα ὁ Οὐτάνης, ὃς παῖς Ὑστάσπης,
εἰς τε πατρὸς ἀγαθοῦ, καὶ ἐκ φαίνῃ ἐοικὸς
σεωυτὸν εὐόντα πατρὸς ὁσθὲν ἦσαν· τινὲς μὲν
ποὶ ὅτι χεῖρσιν ταῦτιν μὴ οὕτω στυγνῶ-
χυνε ἀβούλως, ἀλλ' ὅτι ὁ σωφρονέστερος
αὐτῶν γέμεδμε. δεῖ γὰρ πλῆθυναι γυμνα-
σμοῖς, οὕτω ὅτι χεῖρσιν. λέγει πρὸς ταῦτα
Δαρίος, Ἄνδρες οἱ παρόντες, ἔστω τὰς εἰ-
ρημῶν ὅς Οὐτάνης εἰ χρησέσθε, ὁπίστασθε
ὅτι ἀπολέεσθε κακίαι. ὅς οἱ σέι γὰρ τις
C πρὸς τὸν μάγῳ, ἰδίῃ περὶ βαλλόμενος ἐω-
πῶ κέρδεα. μάλιστα μὲν νυνὶ ὀφείλετε ἐπ' ὅ-
ντων αὐτῶν βουλόμενοι ποιέειν ταῦτα· ἐπεὶ
τε δὲ ὑμῖν αἰαφένῃ εἰς πλῆθυναι ἐδόκεε, καὶ
ἐμοὶ ὑπερβέσθε, ἢ ποιέωμεν σήμερον, ἢ ἴτε
ὑμῖν ὅτι ἡ ὑπερπείση ἡ νῦν ἡμέρη, ὥς οὐκ
ἄλλος φθὰς ἐμεῦ κατήρησεν ἔσται, ἀλλὰ
σφέας αὐτοὶ ἐγὼ κατερέω πρὸς τὸν μά-
γῳ. λέγει πρὸς ταῦτα Οὐτάνης, ὅτι ὅς ὁ
ἐκ ἀπερχόμενος Δαρείον, ἔπειτα τε ἡμῶς
στυγνῶν ἀναγκάζει, καὶ ὑπερβάλλει
D αὐτὰς οὐκ εἰς, ἢ ἡ δὲ καὶ αὐτὸς ὅτε πρὸς
πᾶσι ἐς τὰ βασιλῆα, καὶ ὅτι χεῖρσιν
μὲν αὐτοῖσι. φυλαχὰς γὰρ δὴ διεφύλακται· οἱ
δὲ αὖ καὶ αὐτὸς, εἰ μὴ ἰδὼν, ἀλλ' ἀκούσας,
αὖ τὴν ἑσπέρην περὶ σπῆναι· ἀμείβεταί Δα-
ρείος τοῖςδε, Οὐτάνη, ἢ πολλὰ ἔστι ταῖς λόγῳ
μὲν οὐκ οἶα τε δηλώσαι, ἔργῳ δὲ· ἀλ-
λα δὲ ὅτι τὰς λόγῳ μὲν οἶα τε, ἔργῳ δὲ
ὁσθὲν ἀπ' αὐτῶν γέμεδμε γίνεταί. ὑμεῖς
δὲ ἴτε φυλαχὰς ταῖς κατεφύλακται, εὐόσαι
E ὁσθὲν χαλεπὰς περὶ εἶναι. τὸ μὲν γὰρ
ἡμῶν εὐόντων τοῖων, ὁσθὲν ὅς τις οὐ πα-
ρήσει· ταῖς μὲν καὶ κατεφύλακται ἡμῶς,
τὰ δὲ καὶ

« τὰ δὲ χεῖρ καὶ δάμαρνον. τὸ δὲ, ἔχω αὐτὸς
 « σκῆψιν ὑπερεπεσάτω, τῇ παρμῶν φασ
 « ἄρτι τε ἤκειν ἐκ Περσέων, καὶ βούλεσθαι
 « τί ἐπος ᾧ τὸ πατρὸς σημήναι τὰ βασι-
 « λεί. ἐντα γὰρ πὶ δεῖ ψεύδους λέγεσθαι, λε-
 « γέσθω. τοῦ γὰρ αὐτὸς γλιχόμεθα οἱ τε ψευ-
 « δομῶν καὶ οἱ τῇ ἀληθείᾳ ἀφ' ἑωμῶν.
 « Ὡς μὲν γὰρ ψεύδονται, τότε, ἐπειτὰ τι μέλλωσι
 « τοῖσι ψεύδεσι πείσασθαι, κερδήσεσθαι. Ὡς
 « οἱ ἀληθίζονται τι, ἵνα τῇ ἀληθείᾳ ἔπιπαι-
 « σωνται κέρδος, καὶ πῃς μάλλον σφίσι ὅτι-
 « τρώπηται. οὕτω ὦν ταῦτα ἀσκεόντες, πω-
 « τῶν ἐπεχόμεθα. εἰ δὲ μὴδὲν κερδήσεσθαι
 « μέλλοιεν, ὁμοίως αὖ ὅ, τε ἀληθίζομενος,
 « ψευδὴς εἶη, καὶ ὁ ψευδομῶν, ἀληθὴς. ὅς
 « αὖ μὲν νῦν τῇ πλουραὶν ἐκὼν ἡρεῖν, αὐτῶν
 « οἱ ἀμεινον ἐς χρόνον ἔσται ὅς οἱ αὖ ἀπὸ βαί-
 « νειν πειράται, δεικνύσθω ἐν ταῦτα ἐὼν πο-
 « λέμιος, καὶ ἐπειτα ὡς αὐτοὶ ἔσω, ἔργου ἐ-
 « χόμεθα. λέγει Γοβρύης μετὰ ταῦτα, Ἀν-
 « δρες φίλοι, ἡμῖν ἔστε καλλίον ἡρεῖν ἀνα-
 « σῶσθαι πλὴν ἄρχω, ἢ, εἴ γε μὴ οἱοί τε
 « ἐσόμεθα αὐτῶν ἀναλαβεῖν, ἀποθανεῖν.
 « ὅτε γὰρ ἀρχόμεθα μὲν, ἐόντες Πέρσαι,
 « ὑπὸ Μήδου ἀνδρὸς μάγῃ, καὶ τοῦτο ὦτα
 « οὐκ ἔχοντες, ὅσοι τε ὑμῶν Καμβύσι νοσέ-
 « οντι ἡρεῖν ὄντο, πόρῳ καὶ μέμνηται ταῖς
 « ἐπέσκηψε Πέρσῃσι τελευτῶν Ὡς βίον, μὴ
 « πειρεσθῶντο ἀνακτῶσθαι πλὴν ἄρχω. ταῖς
 « τότε οὐκ ἐδεχόμεθα, ἀλλ' ὅτι ἀφ' ἑω-
 « λῇ ἐδοχέομεν εἰπεῖν Καμβύσῃ. νῦν ὦν
 « τῇ μετὰ ψήφον πείθεσθαι Δαρείῳ, καὶ μὴ
 « ἀφ' ἑωμῶν ἐκ τοῦ συλλογῶν τῶνδε ἀλ-
 « λουθιόντας ἢ ὅτι τὸν μάγῃ ἰδέσθαι. ταῦτα εἰ-
 « πε Γοβρύης. καὶ πάντες ταῦτα ἀνεον.

Εἰ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐβουλόοντο, ἐγένετο
 καὶ ταῖς σιῶντι χίλιν τὰ δεῖ. τοῖσι μάγῃσι ἐδόξε
 βουλομῶντοισι Πρηξάσπῃ φίλον παρ-
 ῥέσθαι, ὅτι τε ἐπεπείθετο παρὸς Καμβύσῃ
 ἀναρῶσα, ὅς οἱ Ὡς παῖδα ὧς ὁσας ἀπο-
 λωλέεε. καὶ δὲ πῇ μοῦνος ἡπίστατο Ὡς
 Σμέρδῃς τοῦ Κύρου θάνατον, ἀποχρεῖν
 μὴν ἀπολέσθαι παρὸς οἱ ἐπὶ, ἐόντα ἐν ἀν-
 μερίᾳ Ὡς Πρηξάσπῃ. ἐν Πέρσῃσι. ταῖς
 των δὲ μὴ εἶνεκε καλέσασθαι, φίλον παρ-
 εκτέωντο, πῆσαι τε λαβόντες καὶ ὀρχίοισι,
 hominem, sibi amicum comparabant: accipientes fidem ac iusiurandum,

A partim ob timorem. Adde quòd
 habeo prætectū^a accommoda-
 tissimum cui innitatur. siquidē
 è Persis venisse me dicā, ac velle
 quædam à patre mādāta regi nū-
 tiare. Vbi enim expedit mēdaci-
 um dicere, dicatur. nam idem o-
 ptamus, quique mendacium di-
 cimus quique veritatem: quippe
 quum ii qui mentiuntur, tunc
 mentiantur quum persuadendo
 sunt quippiā lucri facturi: & qui
 verum dicunt, ideo dicant vt ve-
 rum dicēdo aliquod lucrū^b cō-
 sequantur. Et alius huc, alius illuc
 magis propensus est. ita non idē
 facitādo, idem tamen obtine-
 mus. quòd si nihil lucri faciendū
 esset, peraxquē & verax foret men-
 dax, & mēdax verax. Quod autē
 ad ianitores attinet, si quis eorum
 libenter cedit nobis, vtilius ei suo
 tempore erit: si quis resistere co-
 nabitur, vt erit hostis, ita tūc pro
 hoste habeatur: deinde intro ir-
 rūpentes, rem transigamus. Post
 hæc Gobryas, Viri amici, inquit,
 nobis pulchrius erit recuperare
 imperium: aut, si recuperare non
 poterimus, mortem oppetere,
 quā, quum simus Persæ, viro
 Medo parere, & quidē aures non
 habenti. Quum præsertim qui-
 cunque vestrūm Cambyſi ægro-
 tanti adfuiſtis, memoria teneatis
 quæ ille dum vita excederet, Per-
 sis imprecatus est, nisi imperium
 recuperare tentarent: quæ nos
 tunc non admittebamus, c̄ inui-
 dioſe dici à Cambyſe existiman-
 tes. Nunc igitur calculum pono
 in Darii ſententiā: d̄ neque hunc
 cœtum dissolucendum cēſeo, sed
 statim aduersus magum adēun-
 dum. Hæc dicta à Gobrya cæteri
 comprobarunt.

Interca verò dum ab istis con-
 sultatur, fortè hoc cōtigat vt ma-
 gi inito inter se consilio statue-
 rent conciliandum sibi amicum
 Prexaspem, quòd indigna passus
 à Cambyſe eſſet, occiſo eius fi-
 lio ictu ſagittæ, & ſolus mor-
 tem Smerdis Cyro geniti noſ-
 ſet, quem ipſe ſuapte manu in-
 teremiſſet: quòd^e præterea ob id
 apud Perſas maxima flagrabat
 inuidia. His de cauſis accitum
 t. i.

a Accommo-
 quos
 innitentes per-
 trāſeamus. ſiqui-
 dem è P.

Von gll. ita
 ut du dicij.

b Conſequatur,
 & aliquis magis
 iſtis conuertatur,
 vel, ſectatur. id
 eſt, Morigerum ſe
 præbeſt. Q. d. Vt
 aliquis magis ani-
 mum ad eorū vo-
 luntatem conuer-
 tat. In iū autem
 qua proximè ſe-
 quuntur, aliam le-
 ctionem ſequitur
 interpres.

c Calumnioſe.

d Neque hoc
 cœtu diſſoluto,
 eundem aliò cē-
 ſeo quā rectā
 ad magum.

e Præterea apud
 Perſas in maxi-
 ma exiſtimatio-
 ne eſſet.

αὐτὴν τε ἰέναι, καὶ τὰ δεδωμένα ποιέειν, A
μηδὲ ὑπερβάλλεσθαι. ὥτιζομένων δὲ αὐ-
τῶν, ἐφαίη ἱρήκων ἐπὶ τὰ ζώγια, δύο αἰγυ-
πίων ζώγια διώκοντά τε καὶ πλλοντα καὶ
ἀμύσσοντα. ἰδόντες δὲ ταῦτα οἱ ἐπὶ αὐτῶν, πλὴν
τε Δαρείου πῶντες αἰνεον γνῶμι, & ἐπει-
τα ἦσαν ὅτι τὰ βασιλῆα τεταρρῆκότες
τοῖσι ὄρνισι. ὅτι τῶν δὲ ὅτι τὰ πύλας ἐγίνε-
το οἷον τι Δαρείω ἢ γνῶμι ἔφερε. κατα-
διδόμενοι γὰρ B φύλαξι αἰδρας δὲ Περ-
σίων παρῶν, καὶ δὲ τὸν τοῖτον ὑποπλῆ-
οντες δὲ αὐτῶν ἔσεσθαι, καὶ ἰσάσθαι, καὶ πομ-
πῇ χρῶμενοι. οὐδὲ ἐπὶ πρῶτα δὲ δὲ. ἐπεί
τε δὲ καὶ πρὸς τὸν ἐς πλὴν αὐτῶν, ἐπὶ κυρ-
σθαι τοῖσι τὰ ἀγέλιαι ἐσφῆρισι δυνούχοις,
οἱ σφῆρας ἰσφῆρον ὅ, τι θέλοντες ἤκοιεν. καὶ
ἀμα ἰσφῆροντες τοῖσι, τοῖσι πυλωροῖσι
ἀπείλεον ὅτι σφῆρας πρὸς ἤσαν. ἴσαν τε βου-
λομένοις τοῖς ἐπὶ αὐτῶν ἐς τὸ παρῶν παρῶν.
C ὅ, δὲ κελελευμένοι, καὶ παρῶν παρῶν τὰ
ἐγκλεισθῆναι, τοῖσι μὲν τοῖς ἴσαν τὰ, αὐτῶν
ταῦτα συγκεντέοις. αὐτῶν δὲ ἦσαν δρόμῳ
ἐς τὸν αἰδραῖνα. D ὅ, δὲ μάγῃ ἐτύχῃ ἀμφο-
τερι πλὴν αὐτῶν ἐόντες εἴσω, καὶ τὰ δὲ
Πρηξάσθαι γνῶμι ἐν βουλήν ἔχοντες. ἐ-
πεί ὡν εἴδον δὲ δυνούχους τετορυμμένους τε
καὶ βοῶντας, ἀμὰ τε δὲ δρῶν παλιν ἀμφο-
τερι καὶ ὡς ἐμῶν τὸ ποιδόμενον παρῶν ἀλ-
κὴν ἐτάποντο. ὁ μὲν δὲ αὐτῶν φθάνει τὰ
τοῖς κατελόμενος, ὁ δὲ παρῶν πλὴν αἰχμῶν
ἐτάποντο. ἐν ταῦτα δὲ οἱ ἐμῶν δὲ δὲ δὲ δὲ
λοιποῖς. τὰ μὲν δὲ τὰ τὸς αἰαλαβόντι αὐ-
τῶν, ἐόντων τε ἀγχοῖ αὐτῶν τῶν πολεμίων,
καὶ παρῶν μὲν, ὡς χρῆσθαι δὲ δὲ. ὁ δὲ ἐ-
τερος τῇ αἰχμῇ ἡμῶν τε καὶ τῶν μὲν, A-
παθῆναι παρῶν ἐς τὸν μὲν τῶν δὲ, Ἰντα-
φέρνηα ἐς τὸν ὀφθαλμόν. καὶ ἐτερῇ μὲν τῶν
ὀφθαλμοῦ ἐκ τῶν βῶματος ὁ Ἰνταφέρνης, οὐ
μὲν τοῖς ἀπὸ τῶν γὰρ μὲν δὲ μάγῃ οὐτερος
τῶν παρῶν τῶν τῶν. ὁ δὲ ἐτερος, ἐπὶ τῶν οἱ τὰ
τὸς δὲ δὲ χρῆσθαι ἐγίνετο, ἦν γὰρ δὲ δὲ δὲ
μὲν ἐσέχων ἐς τὸν αἰδραῖνα, ἐς τῶν κατὰ
φθάνει, θέλων αὐτῶν παρῶν τὰ δὲ δὲ καὶ
οἱ σφῆρας πῶντες τῶν ἐπὶ αὐτῶν, Δαρῆος τε &
Γοβρύης. συμπλακέντος δὲ Γοβρύω τῶν μά-
γῃ, ὁ Δαρῆος ἐπετεῶς ἡ πόρ, οἷα ἐν σφῆτι,
παρῶν μὲν μὲν πλὴν τῶν Γοβρύω.

confestim eundum, & quod de-
cretum esset peragendum. Eis
concertantibus apparuerunt se-
ptem accipitrum paria, infestan-
tium duo paria vulturum, eōs-
que vellicantium atque infestan-
tium. Quod intuentes septem
Persæ, sententiam Darii com-
probarunt: & mox freti auibus
ad regiam cum fiducia perrexerunt.
Vbi ad portas adfuerunt,
prout Darius senserat, ita eue-
nit. nam custodes reueriti Per-
sarum primarios, nec aliquid hu-
iusmodi suspicantes ex his fore,
qui venirent diuina cum pom-
pa, ne interrogauerunt quidem.
Vbi in aulam introgressi sunt,
offendunt eunuchos qui erant à
nuntiis: & ab his qua gratia ve-
nirent interrogantur. Simul-
que inter percontandum iani-
toribus minitabantur quòd ho-
mines ingredi permisissent: at-
que ulterius pergere volentes
eosdem prohibebant. Isti se mu-
tuò cohortati, eduçis gladiis, eos
à quibus arcebantur, ibidem tru-
cidant: iidemque cursu in con-
clauē contendunt, intra quod
tunc fortè ambo magi agebant,
& de iis quæ à Prexaspe erant a-
dā consultabant. Qui quum vi-
dissent tumultuantes eunuchos
atque vociferantes, procurre-
runt vterque: & quod fiebat a-
nimaduertentes, a ad vires con-
uerfi sunt: quorum vnus occu-
pat arcum, alter lanceam su-
mit. atque inde b miscentur in-
uicem. Verum arcus ei qui il-
lum sumpserat, quum hostes
iuxta essent, nulli vsui fuit: al-
ter qui se lancea tuebatur, tum
Aspathmis femur percussit, tum
oculum Intaphernis: oculóque
ex vulnere Intaphernes, non
tamen & vita priuatus est. Hos
igitur alter magorum vulnera-
uit: alter verò, quando arcus ei
nulli vsui erat, in thalamum qui
erat conclauī contiguus, se pro-
ripuit, fores occlusurus. Sed illuc
duo de septem cum eo irrum-
punt, Darius & Gobryas: quum
autem Gobryas esset implicitus
cum mago, Darius adhuc stans
atque hærens, considerabat ne
Gobryam feriret in tenebris.

a Vires suas ad-
uersus illos expe-
riri cœperūt. Vel,
Pro viribus illis
obfistere cœpe-
runt.
b Manus conse-
rebant.

c Quum autem
pedem conferret
cum m. Vel, Quum
autem manū con-
ferret. Vel, Quum
adortus esset Go-
bryas magum.

Eum cernens Gobryas otiosum stantem, interrogavit cur nō vteretur manu. Respondenti Dario, Dispicio ne te feriam, Tu verò, inquit, vel per utrūque exige gladium. Cui Darius obtemperans, pugionis ictu vibrato magū casu percussit. Interfectis magis capita demunt, eaque gestantes quinque eorum, duobus reliquis qui saucii erant illic relictis, tū quod inualidi essent, tū arcis tuēdæ causa, foras procurrunt cū vociferatione ac tumultu: cæteróq; Persas compellendo, rem gestam exponebant, capita ostentantes: & simul quicunque magorum ipsi occurrebat mactabant. Persæ, cognito quod adsum ab his erat, ac dolo magorum, & ipsi facienda sibi eadem censuerunt: eductisq; gladiis, ut quenque reperiebant magum, interficiebāt: & nisi noctis interuentu cohibiti fuissent, neminem magorum reliquissent. Hunc diem Persæ maximè solennem publicè obferuant, & in eo ingens celebrat festum, vocantes id *μαγοφονίαν*, id est, *magorum cadem*. quo die nulli magorum fas est prodire in lucem, sed cuncti se intra domū continent.

Vbi resedit tumultus, diēque quinque excessere, ii qui magos inuascerant, de omni rerum statu cōsultabant. Quorum orationes etsi apud nonnullos Græcorum fide carent, tamē huiusmodi fuerunt: Otanes hortabatur ut rem Persicam in medium constituerent, ita inquit, ^a Vnum è nobis principem fieri, amplius mihi non videtur: neque enim id aut iucundum est, aut bonum. ^b Nā & quò licētix Cambyfes processerit, nostis, & quò mag^o. ^c Quid igitur nobis opus est monarchia, quā sustulimus? in qua licet pro libidine agere omnia impunè? quæ virum, etiamsi optimus omnium fuerit, tamen, quum in ea positus est, extra consuetos abiecerit sensus? Quippe quum præter inuidiam ab initio ingeneritam homini, ingeneretur ex præsentibus bonis insolentia.

^d Itaque hæc duo mala habēs, nimirum omnē malitiam habet,

Α ὁρέων δέ μιν δρῶν ἐπετεῶπα ὁ Γοβρύης, εἰρεπο ὅτι οὐ χρῆται τῇ χειρὶ· ὃ δ' εἶπε, Προμηθεόμυθος σέο, μὴ πλῆξω Γοβρύης δὲ ἀμείβετο, Ὡς καὶ δι' ἀμφοτέρων τὸ ξίφος. Δαρῖος δ' πυθόμενος, ὥστε τὸ ἐλχεῖδεν, καὶ ἐτυχέ κως τὸ μάγῳ. Σποκλείδην τε δὲ τοὺς μάγους, καὶ σποκράμοντες αὐτέων τὰ κεφαλὰς, τοὺς μὲν πρῶματίας ἐωυτῶν αὐτῶν λείπουσι, καὶ ἀδύνασθης εἵνεκεν, καὶ φυλακῆς τῆς ἀκροπόλεως· οἱ δ' ὅτι πάντες αὐτέων, ἔχοντες τῶν μάγων τὰ κεφαλὰς, ἔθεν, βοή τε καὶ πατάγων χρεώμενοι, καὶ Πέρσαις τοῖς ἄλλοις ἐπεκείοντο, ἔξηγόμην τε τὸ πρῆγμα, ἐδικνύοντες τὰς κεφαλὰς καὶ ἅμα ἐκτεινον πρῶτα ἵνα τῶν μάγων ἐν ποσὶ γινόμενον. ^Β ^Γ δὲ Πέρσαι, μαγόντες τὸ γερνός ἐκ τῶν ἐπὶ αὐτῶν καὶ τῶν μάγων τὴν ἀπάτην, ἐδιχάδον καὶ αὐτοὶ ἕτεροι τοιαῦτα ποιεῖν.

σπασόμενοι δὲ τὰ ἐν χεῖρὶ λαβόντες, ἐκτεινον ὅκου ἵνα μάγῳ δέισκον. εἰ δὲ μὴ ἦξέ ἐπελθοῦσα ἔχε, ἐλίπον αὐτῶν δὲ μάγῳ. ^Γ τῶν τῶν ἡμέρῳ θεραπείῳσι Πέρσαι κοινη μάλιστ' αὐτῶν καὶ ἐν αὐτῇ, κοινή ὅρτῳ μεγάλῳ ἄγροι, ἢ κέκληται ὑπὸ Περσέων μαγοφονία· ἐν τῇ μάγῳ ἐσθῆνα ἔξεσι φθνύῳ ἐς τὸ φάος, ἀλλὰ κατ' οἰκοὺς ἐωυτοὺς οἱ μάγῳ ἔχροι τῶν ἡμέρῳ τῶν τῶν.

Ἐπεὶ τε δὲ κατέστη ὁ ἥρως, καὶ ἐν τῷ πέντε ἡμέρῳ ἐχρῆτο, ἐβουλόοντο οἱ ἐπανάσαντες τοῖσι μάγῳσι πᾶσι τῶν πρῆγματων πρῶτων· καὶ ἐλέχθησαν ἀγροὶ ἀπὸ τοῦ μὲν ἐλλύων, ἐλέχθησαν δὲ ὧν. Ὁ τῶν μὲν ἐκείλθε ἐς μέσον Πέρσαι κατὰ θεῖναι τὰ πρῆγματα, λέγων τὰδε, Εἰ μοι δὲ κεί, εἴα μὲν ἡμέων μοιῶν μοιῶν μὴ κέτι γνέσθ' ὅτε γὰρ ἡδύ, ὅτε ἀγαθόν. εἰδέτε μὲν γὰρ τῶν Καμβύσεω ὕβριν ἐπ' ὅσον ἐπέξῃλθε, μετεχρήκατε δὲ τῆς τῆς μάγῳ ὕβριος. ^Ε κῶς δὲ αὐτῶν εἶναι χρῆμα κατηρητημένοι μουναρχίῃ, τῇ ἔξεσι αἰσθύνως ποιέειν τὰ βούλεται; καὶ γὰρ αὐτῶν ἀέριον αἰδρῶν πρῶτων σάντα ἐς τῶν τῶν δρῶν, ἐκ τῶν τῶν ἐωυτῶν νοημάτων γήσσει. ἐλγίνεται μὲν γὰρ οἱ ὕβρις ὑπὸ τῶν παρεόντων ἀγαθῶν, φθόνος δὲ δρῶν ἐν ἐμφύεσσι αὐτῶν πᾶσι. δύο δὲ ἔχων τῶν τῶν, ἔχει πᾶσαν κακότητα.

^a Ego certè, ut posthac nostrum unus rerum solus potatur, vel, ut totum imperium nostrum posthac deferatur, auctor non fuerim. *Q. d. Non censo posthac de hoc cogitandum si imperium tui deferatur. Neque enim dicis, Posthac deferatur, quasi iam antea delatū fuerit. Sic intelligendum paulo post metentis huius μοιῶν μοιῶν.*

^b Nā quò progressa sit Cambyxis insolentia vidistis, & magi insolentiam experti estis.

^c Quomodo autem monarchia sit res bene ordinata, in qua licet pro lib. *Q. d. Vel, Quomodo autem in monarchia res bene compositæ esse possint?*

^d Hæc autem duo habēs, omnē vitium habet.

τῶν μαγοφονία

τῶν μοιῶν καὶ μοιῶν

τῶν καὶ καὶ

« τὰ μὲν γὰρ ὑβρὶς κεκορημένος ἔρδει πολλά
 « καὶ ἀτάσθαλα· τὰ δὲ, φησὶν, καὶ τοὶ ἄνδρες
 « γὰρ τυράννον, ἀφ' ὧν ἔδει (ἔξ), ἔχοντά γε
 « πόρρω τὰ ἀγαθὰ· ὅς δ' ὑπερδύτιον τοῦτου
 « ἐς τοὺς πολίτας πέφυκε· φησὶν γὰρ τοῖσι
 « αἰετοῖσι παρὰ τοῖσι τε καὶ ζώουσι, χαίρει δὲ
 « τοῖσι κακίοισι τῶν ἀσίων. Διὰ βολὰς δὲ ἀ-
 « ριστοὶ ἐν δέκαταις ἡμέταις. ἀναρμωσάτων
 « δὲ πόρρων· ὡς τε γὰρ αὐτὸν μετεώρως θω-
 « μάζης, " ἄρχειται ὅτι οὐ καὶ ῥα θεοπα-
 « ται· ὡς τε θεοπαδόντις καὶ ῥα, ἄρχειται ἄτε
 « θωπέας ἡγούμενος. τὰ δὲ δὴ μέγιστα ἔρ-
 « μαι ἐρέων· νόμισα τε κινεῖ πάτερ, καὶ βιά-
 « ται γυναικας, κτείνῃ τε ἀκρίτως. πλῆθος δ'
 « ἄρχον, παρὰ μὲν οὐνομα πόρρων καλλι-
 « σον ἔχει, ἰσονομίαν· δούτερα δὲ, τοῦτων τῶν ὅ
 « μου ἀρχος, ποιῇ ὁσδ' ἐν. πάλω μὲν γὰρ
 « ἄρχας ἄρχει, ὑπερδύτιον δὲ ἄρχων ἔχει,
 « βουλόμενα δὲ πόρρω ἐς ὅ κοινὸν ἀναρ-
 « ρῇ. τίθεμαι ὧν γνώμην, μετέντας ἡμέας
 « μου ἀρχίω, ὅ πλῆθος ἀέξων. ἐν γὰρ τῷ
 « πολλῷ ἐνὶ τὰ πόρρω. Ὁτάνης μὲν δὴ τῷ
 « τῷ τῷ γνώμην εἰσέφερε. Μεγαβύζος δ'
 « ὀλιγαρχίαν ἐκέλευε ὅτι πρὸς αὐτὴν, λέγων ὅ-
 « δε, τὰ μὲν Ὀτάνης εἶπε, τυραννίδα παύων,
 « λελέχθω καὶ μοι τῷτα· τὰ δὲ ἐς ὅ πλῆ-
 « θος ἀνὼ γὰρ φέρειν ὅ καὶ πρὸς, γνώμης τῆς ἀ-
 124 « ρίτης ἡμῶν τε. ὁμίλου γὰρ ἀρχίου ὁσδ' ἐν
 « ὅτι ἀξιώμεται τερον, ὁσδ' ὑβριστικώτερον.
 « καὶ τυράννου ὕβριν φεύγοντας ἀνδρας, ἐς
 « δήμου ἀκολάτου ὕβριν πεσέειν, ἐς οὐδα-
 « μως ἀναρχεῖν· ὁ μὲν γὰρ, εἴ τι ποιῇ, γινώ-
 « σκων ποιῇ· τὰ δὲ ὁσδ' γινώσκων ἐν. κῶς
 « γὰρ αἱ γινώσκων, ὅς οὐτ' ἐδιδάχθη, οὐτε οἱ δὲ
 « καλὸν ὁσδ' ἐν, οὐδ' οἰκόν· ὡς τε ἐμπροσθεν
 « τὰ τῷ γὰρ αὐτὸν νόου, χαίμαρ ῥα ποτα-
 « μῷ ἵκελος. δὴ μὲν μὲν νῦν οἱ Πέρσησι κακὸν
 « νοέουσι, οὗτοι χεράσων. ἡμεῖς δὲ ἀνδρῶν τῶν
 « ἄρχειν ὅτι πλεονέκτης ὁμίλιον, τοῖσι πε-
 « ραίω μὲν ὅ καὶ πρὸς. ἐν γὰρ δὴ τοῖσι καὶ
 « αὐτοῖς ἐν εὐσέμετα. Αἰετων δὲ ἀνδρῶν εἰ-
 « κὸς αἰετα βουλόμενα γίνεσθαι. Μεγά-
 « βύζος " μὲν δὴ τῷ τῷ γνώμην εἰσέφερε.

tum per insolentiā, quod exple-
 tus omnibus rebus est, tum per
 invidiam multa facinora admit-
 tens. Atenim vir tyrannus, ut
 qui omnia bona obtineat, debe-
 bat sine liuore esse: verum ita na-
 tura comparatū est * ut is sit ad-
 uersarius popularibus suis, siqui-
 dem eorum optimis quibusque
 qui superstites sunt atque viuūt,
 inuidet, b deterrimis deletatur:
 & quod indecētissimum est, cri-
 minationes admittere optimum
 putat. Nam siue admireris eum
 modestē, offenditur quod non
 effuse hoc facias: siue effusē facias,
 offenditur, quasi sibi assenteris.
 Et ut exequar dicendo quæ ma-
 xima sunt, iura patriæ labefactat,
 fœminis vim affert, indemnatos
 interimit. At quum Dominatur
 multitudo, primū quidem no-
 men obtinet omnium pulcher-
 rimum, isonomian, id est iuris
 æquabilitatem: deinde verò nihil
 eorum agit quæ monarchus: hoc
 est unus princeps. nam magi-
 stratus tum sorte deliguntur, tum
 administratorum rationem red-
 dunt: omnia denique consilia in
 commune referuntur. c Itaque
 (ut meam dicam sententiā) cen-
 seo nobis monarchiæ deiectioni-
 bus statum multitudinis esse o-
 ptandum. in multitudine enim
 omnia insunt. Otanes quidem
 hanc sententiā dixit. Megabyus
 autē ad oligarchiam. i. ad statum
 paucorū, rē traducens, ad eam so-
 cios hortabatur, his verbis, Quæ
 Otanes dixit de abolenda tyran-
 nide, ea sūt pro dictis à me quo-
 q;: sed quatenus hortabatur sum-
 mam rerum deferri ad multitu-
 dinem, in hoc ab optima errauit
 sententia. Etenim populari mul-
 titudine nihil est neque insipien-
 tius, neque insolētius. Itaque eos
 d qui tyranni sœuitiam fugiunt,
 ad intemperantis plebis recidere
 sœuitiam, nequaquam toleran-
 dum est. Nam tyrannus, siquid
 facit, intelligens facit: * at plebi
 suum est nihil intelligere. quo e-
 nim pacto sciat, qui neque edo-

a Ut contrario modo se in popu-
 lares suos gerat. Vel, Contrariis
 morib' erga suos
 populares prædi-
 tus sit. Vel breui-
 us, Sed contrā cō-
 paratus est in ci-
 ues. Et ὑπερδύτιον
 sumatur aduer-
 bialiter.

b Deterrimis
 deletatur: crimi-
 nationibus etiā,
 vel calumniis, lo-
 cum dare optimū
 putat. Et (quod
 est quiddam mi-
 nime omnium se-
 cum consentiēs)
 siquidē cum me-
 diocri, vel mod-
 ca, admiratione
 prosequaris, in-
 sensus est quod
 non impensē co-
 latur: sin impensē
 quis eum colat,
 eo cultu, tanquā
 assentatione, of-
 fenditur.

c Nobis igitur
 cenfeo, missam fa-
 cientibus tyran-
 nidem, euehen-
 dam, vel, prome-
 hendam, esse mul-
 tudinē. in mul-
 tud. Et c. Id est,
 missam faciētib'us
 de tyrannide deli-
 berationem.

d Qui tyranni
 insolentiā fugiūt,
 in plebis effrenā
 insolentiam inci-
 dere, neq.

e At plebi nulla
 intelligētiā ineft.
 quomodo enim
 intelligat [Vel,
 unde enim intel-
 ligentia ei adfit]
 qui nec edoctus
 est nec nouit ho-
 nestum quicquā,
 ne in sua quidem
 familia: & qui ad
 res ag. Et c. Sed
 oixior potest et
 aliter exponi.

aus est, neque honestum nouit, ne domesticum quidem? & qui ad res agen-
 das sine consilio præceps ruit torrenti flumini similis? Quare siqui malè con-
 sultum Persis cupiunt, ii statu populari vtantur: nos verò cœtu virorū optimo-
 rum delecto, ad eos imperium deferamus. nā inter eos & ipsi erimus, & ex opti-
 mis viris credibile est optima existere cōsilia. Hanc Megabyus sententiā dixit.

Tertio loco suam Darius, inquit, Quæ Megabyzus dixit, quatenus ad statum popularem pertinent, rectè mihi videtur dixisse: quatenus autem ad statum paucorum, nō rectè. propositis enim tribus statibus, & his omnibus optimis, ut optimè imperet populus, optimè pauci, optimè vnus, inter hæc multo antecellere vnus imperium sentio. imperio enim vnus viri qui optimus sit, nihil melius esse constat. ^a Quod qui sentit, non immeritò statum popularem missum faciat. ut taceam sic præcipuè consilia in aduersarios trahi solere. At in statu paucorum, quum plures virtuti incumbant in publicum, vehementiora priuatim odia excitari consueuerunt. quum enim quisque princeps esse optet, & in dicenda sententia vincere, ad ingentia inter se odia euadunt. Ex quibus seditiones existunt, & seditionibus cædes, & cædibus ad vnus imperium deuenitur. vnde intelligi datur quanto sit hoc illo præstantius. Iam verò, plebe imperante, fieri non potest quin malitia exoriat: exorta malitia in republica inter malos, non odia fiūt, sed amicitia valide. qui enim aduersus rempublicam facinorosi sunt, mutuo se occultant: idque tamdiu fit dum aliquis populo præpositus tales homines compescat, is videlicet quem populus inter cæteros admiretur. Hic quū admirationi est, tunc verè ^b monarchus ostenditur, declarans in hoc monarchiam esse rem omnium præstantissimā. Atque ut in summam omnia colligam, vnde nobis libertas extitit, & à quo data? à populone, an ab oligarchia, an à monarcho? Ego igitur ^c sentio, quum sitis per vnum virum liberati, vos debere talem rem complecti, ne aliqui leges patrias dissoluatis bene conditas: quod nequaquam satius est. Hæ tres dictæ fuerūt sententiæ, quarum vltimæ quatuor reliqui assenserunt. Otanes, qui iuris æquabilitatem facere Persis studebat, ubi ipsius sententia reiecta est apud alios, ita in medium loquutus est, ^d Viri seditiosi, quoniam constat necesse esse vnum aliquem è nobis regem fieri, siue per sortem, siue permissu Persarum per multitudinis electionem,

^a Nam qui hoc animo præditus sit, sine vlla reprehensione multitudinem gubernauerit: ut tac. *Sequenti autem pro ximè loci scriptura mendis suspecta est. Videtur iamè posita reddi.* Atque hac potissimum ratione [vel, hoc potissimum modo] consilia taceri apud aduersarios queant.

^b Monarchus euadit.

^c Sentio, quum per vnum nobis imperatorem sumus liberati, hoc vnum imperium nobis esse tuendum. ac præterea, leges patrias non esse soluendas, quæ rectæ sunt, vel, bonæ. non enim consultum nobis hoc fuerit. Hæ tres dictæ.

^d Cōspirationis socii, vel, factio-

^a Τεῖτος δὲ Δαρείος ἀπεδείκνυτο γνώμην, λέγων, Ἐμοὶ δὲ τὰ μὲν εἶπε Μεγαβύζος, ἐς τὸ πλῆθος ἔχοντα, δοκέει ὀρθῶς λέγειν. ὅτι δὲ ἐς ὀλιγαρχίαν, οὐκ ὀρθῶς. τριῶν γὰρ πολιτεῶν, καὶ πόλεων τῶν λέγων ὀρίσων ἑόντων, δήμου τε ὀρίσου, καὶ ὀλιγαρχίης, καὶ μοναρχίης, πολλῶ τῶτο πλεονέχειν λέγων. ἀπὸ δὲ ἑνὸς τοῦ ὀρίσου ὁσθὲν ἀμεινον αὐτὸ φαίνει. γνώμη γὰρ τοιαύτη χρεώδης, ὅτι. Ἐπὶ αὖ αἱ ἀμφιμήτως ὁ πλῆθος· σιγῶντο ^α ^β τε αὖ βουλόμενα ὅτι δεσποτίας αὐδρας οὐτὼ μάλιστα. ἐν δὲ ὀλιγαρχίᾳ, πολλοῖσι δρετλὴν ἐπασκέουσι ἐς τὸ κοινόν, ἔχοντα ἰσχυρὰ φιλέει ἐλθίνεσθαι. αὐτὸς γὰρ ἕκαστος βουλόμενος κορυφαῖος εἶναι, γνώμησιν τε καὶ, ἐς ἔχοντα μεγάλα ἀλλήλοισι ἀπικνεύονται. ἔξ ὧν στάσις ἐλθίνονται. ἐκ δὲ τῶν στασιῶν, φόνος. ἐκ δὲ τῶ φόνου, ἀπέβη ἐς μοναρχίαν. καὶ ἐν τούτῳ διέδδξε ὅσον ὅτι τῶτο ἀριστον. δήμου τε αὖ ἄρχοντος ἀδυνάτα μὴ οὐ κακότητα ἐλθίνεσθαι. κακότητος τοίνυν ἐλθίνοντες ἐς τὰ κοινὰ, ἔχοντα μὲν οὐκ ἐλθίνεται τοῖσι, φιλίας δὲ ἰσχυραί. ὅ γὰρ κακωύτες τὰ κοινὰ, συγκρούσαντες ποιοῦσι. τῶτο οἱ τοιοῦτο γίνεται, ἐς ὃ αἱ πόλεις τις τῶ δήμου ὁσθ' ποιούτοις παύσῃ. ἐκ δὲ αὐτῶν θανάσιζεται ὁσθ' δὴ ὑπὸ τῶ δήμου. θάνασιζόμενος δὲ, αὐτὸν ἐφαίνει μοναρχος εἶναι. καὶ ἐν τούτῳ δηλοῖ καὶ ὁσθ' ὡς ἡ μοναρχία κράτιστον. ἐν δὲ ἔπει πόλεις συλλαβόντα εἰπεῖν, καὶ ἢ μὴ ἢ ἐλθίνεσθαι ἐλθίνετο; ἐπεὶ δὲ ὄντος; κατέρεα τῶ δὲ δήμου, ἢ ὀλιγαρχίης, ἢ μοναρχίης; ἔχω τοίνυν γνώμην, ἡμέας ἐλθίνεσθαι ὅτις ἂν εἶνα αὐδρας, τὸ τοιοῦτο πλεονέχειν. χωρεῖς τε τούτου, πατέροις νόμοις μὴ λυθὲν ἔχοντες οὐ γὰρ ἀμεινον. γνώμη μὲν δὲ τρεῖς αὐταὶ πολιτεῖα. ὅ δὲ τέλειες τῶν ἐπὶ αὐτῶν ἀνδρῶν πλεονέχοντο τούτῳ. ὡς δὲ ἐσώθη τῇ γνώμῃ ὁ Ὀτάνης, Πέρσῃσι ἰσονομίᾳ ἀπεύδων ποιῆσαι, ἔλεξε ^α ἐς μέσον ἀντίοισι τὰδε, Ἄνδρες στασιῶται, δήλα γὰρ δὴ ὅτι δεῖ ἕνα γέ τινα ἡμῶν βασιλέα ἡγεσθαι ἢ τοὶ κληρῶ γὰρ λαχόντων, ἢ ὅτι τρεῖς πόλεις τῶν Περσέων πλῆθει τῶν

αὐτοὶ ἐκεῖ οὐκ ἔστιν ἄλλω πινάμηνον. οὐτε
 ἔγωγε μὲν οὐκ ἔστιν ἄλλω πινάμηνον. οὐτε
 γὰρ ἀρχεῖν οὐτε ἀρχεσθαι ἐθέλω. ὅτι τοῦ-
 τω δὲ ὑπεξίσταμαι τῆς θρησκείας, ἐπὶ ᾧ τε
 ἡμεῖς ὁδοῦμεν ὁδοῦμεν ἀρχόμεθα, οὐτε αὖ-
 τος ἔγωγε, οὐτε οἱ ἄλλοι ἐμεῖς αἰεὶ γινόμενοι.
 Τούτου εἰρηκτοῦς ταῦτα, σὺν ἐκείνοις οἱ ἐξ ὅτων
 ταῦτα οἱ. οὐδὲ μὲν δὴ σφίσι δὲ ἐκείνοις ζῆτο,
 ἀλλ' ἐκ μέσου καὶ ἡτο. καὶ νῦν αὖτις ἡ οἰκία
 δευτελέει μοι ἡ ἐλθὼν ἐοῦσα Περσέων,
 καὶ ἀρχεται ποταῦτα ὅσα αὐτῇ γέλοι, νόμοις
 δὲ καὶ ὁρᾶν οὐσα δὲ Περσέων. οἱ δὲ λοι-
 ποὶ τῶν ἐπὶ τῇ ἐβουλεύοντο ὡς βασιλέα δι-
 χαίοντα ἐτίθει. καὶ σφίσι δὲ ὅτι, ὅτι μὲν μὴ
 ἐπὶ τοῖσι δὲ ὅτι μὲν αἰεὶ γινόμενοι, ἡ ἐς
 ἄλλον πινάμηνον ἐπὶ τῇ ἐλθὼν ἡ βασιλῆα, ἐξαι-
 ρετα δίδδοται ἐδῆτα τε Μηδικὴν ἔτεος ἐ-
 κείνου καὶ πλεῖον παῖδων δωρεῶν ἢ γίνετα ἐν
 Πέρσῃσι ἡμιπαῖται. τῶν δὲ ὅτι εἴνεκεν ἐβούλευ-
 σάν οἱ δίδδοται ταῦτα, ὅτι ἐβούλευσεν τε
 παρ' αὐτοῦ ὅτι παρ' αὐτοῦ, καὶ σὺν ἐκείνοις αὐτοῖς.
 Ταῦτα μὲν δὴ ὅτι μὲν ἐξαιρετα. ταῦτα δὲ ἐς
 τὸ κοινὸν ἐβούλευσαν, παρ' αὐτοῦ ἐς τὰ βασι-
 λῆα παῖτα τὸν βουλεύοντα τῶν ἐπὶ αὐτοῦ
 ἐστὶν ἡλέος, ἡ μὲν τυγχάνει δὲ δὲ μὴ γυ-
 ναῖκας βασιλῆα. γαμῆν δὲ μὴ ἐξιδῆναι ἄλ-
 λοθεν τὰ βασιλείῃ ἐκ τῶν σὺν ἐπιδμασάν-
 των. τῶν δὲ τῆς βασιλῆας ἐβούλευσαν ποι-
 οῦν. ὅτε αὖ οἱ ἴππος ἡλίου ἐπιδματέλλοντος
 παρ' αὐτοῦ φθίνετα ἐν τῷ παρ' αὐτοῦ, αὐ-
 τῶν ὅτι ἐβουλεύοντων, τῶν ἐχέει πλεῖον βασι-
 λῆα. Δαρείω δὲ ἡ ἴππος ἡλέος, αὐτῶν σο-
 φός, τῶν οὐκ ὅμα ἡ οἱ ἴππος. τῶν τῶν
 αὐτοῦ, ἐπεὶ τε διελεύθησαν, ἔλεξε Δα-
 ρείος τὰ δὲ, οἱ ἴππος, ἡ μὲν δίδδοται τῶν τῆς
 βασιλῆας παῖδων καὶ τὰ δὲ ὅτε αὖ οἱ ἴππος
 παρ' αὐτοῦ φθίνετα ἅμα τῶν ἡλίου αἰόντι,
 αὐτῶν ἐπιδματέλλοντων, ὅτι ἐχέει τὴν βασι-
 λῆα. νῦν ὅτι εἰ πινάμηνον σοφίῃ, μὴ δὲ
 ὡς αὐτῶν ἡμεῖς ἡμεῖς τῶν ὅτι ἡμεῖς, ἐμὴ δὲ
 τῆς. αὐτῶν οἱ ἴππος τοῖς δὲ, εἰ μὲν δὴ,
 ὅτι δὲ αὐτοῦ, ἐν τῷ τῶν ὅτι ἡ βασιλῆα ἐπὶ
 ἡ μὲν, παρ' αὐτοῦ τῶν εἴνεκεν, καὶ θυμὸν ἔχει ἀγα-
 θόν ὡς βασιλῆα ὁδοῦμεν ὁδοῦμεν παρ' αὐτοῦ ἐστὶν
 τοιαῦτα ἔχω φάρμακα. λέγει Δαρείος, εἰ
 τῶν πινάμηνον ἐχέει σοφίῃ, ὡς μὴ δὲ
 αὐτοῦ, καὶ μὴ αὐτῶν ὁδοῦμεν ὡς τῆς ὅτι τῆς ἡμέρας ὁ αὐτῶν ἡμῶν ὅτι. ἀκούσαι ταῦτα ὁ

A siue qua alia ratione, equidem e-
 go vobis non refragor: quippe
 qui neque praeferre volo, neque
 subesse. Et hac lege cedo vobis
 ius meū imperii, ut nulli vestrum
 aut ipse ego, aut ullus vnquam
 meorum sublit. Otane hæc lo-
 quuto, ceteri sex eius postularis
 assenserunt. Ita hic aliis non re-
 fragatus, è medio abiit aliò sessu.
 B Ceteris autem septem de rege
 iustissimè deligendo consultan-
 tibus, visum est, si ad aliquem ex
 ipsorum numero regnum per-
 ueniret, Otanem donari debere
 peculiariter eiusque deinceps po-
 steros cū omni alio magnificen-
 tiaz genere apud Persas honorifi-
 centissimo, tum Medica quotā-
 nis veste. Quæ ideo decreuerunt
 ei donanda quòd primus rem a-
 gitauerat, & ipsos in cœtum coe-
 gerat. Et hæc quidem peculiari-
 ter Otani decreuerunt: illa verò
 in commune, ut regiam introi-
 re vnique è septem sine inter-
 nuntio liceret, nisi fortè cum v-
 xore cubaret rex: nèue regi fas
 esset aliunde quàm è familia cō-
 iuratorum vxorem ducere. De
 regno autem hunc in modum:
 ut sub ortum solis conscensis e-
 quis, dum in suburbanis vecta-
 rentur, cuius equus vocem pri-
 mus edidisset, is regnū Cambysis
 obtineret. Erat autem Dario qui-
 dam equiso, vir solers, nomine
 OEbares: ad quem Darius, post-
 quam è cœtu digressi sunt, ita in-
 quit, OEbares, de regni negocio
 sic inter nos conuenit: Sub ipsum
 statim solis ortum equis conscē-
 sis, ut cuius equus vocem primus
 ediderit, is regno potiatur. quare
 siquid solertiz habes, nunc com-
 miniscere, ut nos obtineamus
 hoc decus, & nemo alius. Ad eū
 respōdens OEbares, Hec, inquit,
 si in hoc versaris ut rex sis vel nō,
 huius rei causa confidere te iu-
 beo, & bonum habere animum,
 ante te fore regem neminem: e-
 iusmodi habeo medicamenta. Si
 igitur, inquit Darius, habes isti-
 usmodi comētum, adest tempus
 comminiscendi, nec differendi
 re, ut pote crastino die nobis fu-
 turo certamine. Hæc ut audiuit

a Vobiscū non
 contendam. Me
 competitorē non
 habebis. Sic
 paulo post οὐκ ἔτι
 παύσεται.
 b Ante Ceteris
 adde, Atque ad
 hunc vsque diem
 sola hæc familia
 inter Persas liber-
 tatem retinet, nec
 imperio regis nisi
 quātum ei visum
 fuerit, parer, le-
 ges Persarum nō
 transgrediens.
 c De hac refe-
 cturum esse te vē-
 lim.

OEbares, ita facit: Vbi nox aduenit, vnam equarū quā equus Darii maximè adamabat, in suburbana adducit, ibique alligat: tum equum Darii eòdem ducit: eúmque circumagens, identidem equæ admouet, ac tandem admittit. Postero die, simulatque illuxit, sex Persæ ex còuento adfuerunt equis insidentes. & quum in suburbanis vltro citróque vectarentur, vbi ad locū peruenerunt vbi superiore nocte equa fuerat alligata, ibi Darii equus accurrēs hinnitum edidit: & hinnitu edito, protinus fulgur sereno cælo tonitruque exiit. Hæc quū Dario tanquam ex composito accidissent, cum compotem voti fecerunt. nam cæteri ex equis desilientes, Darium adorauerunt. Sunt qui hoc dicant OEbarem fuisse machinatū, sunt qui aliud. vtroque enim modo refertur à Persis. Volūt nanque OEbarem attrectatis manu huius equæ genitalibus, ipsam manū intra subligaculum tenuisse abditā: & sub ipsum statim solis ortum, quum equi digressuri essent, cam naribus equi Darii admouisse, equumque ad odoris sensum infremuisse atque hinnisse.

DARIUS itaque, Hystaspis filius, declaratus est rex: eique omnes Asiani audienti dicto fuerunt, præter Arabes, qui à Cyro & rursus à Cambyse subacti, nunquam tamen in seruitutem redacti sunt, sed hospites extiterūt. Hi Cambyse aduersus AEgyptū præsto fuerant: quibus inuitis haudquaquam fuissent ingressi Persæ AEgyptum. Darius matrimonium ex Persis auspicatus est, ductis duabus Cyri filiabus, Atossa, quæ Cambyse fratri & rursus mago nupsit, & Artystona virgine. Præterea alteram Smerdis, filii Cyri, filiā, nomine Parmyn, necnon filiam Otanis duxit, quæ magum prodidit. Idem, viribus omni ex parte stabilitis, ante omnia simulacrum è lapide factū statuit, hominis equo insidentis, inscriptis in hæc verba literis,

νάμϊός τε πρῶτ' αἱ οἱ ἐπιμπλέατο. πρῶτον μὲν νῦν τύπον ποιοσάμενος λίθινον, ἐποίησε, ζῶον δὲ οἱ ἐνὶ αἵματι ἐπὶ πλάγι. ἐπέγραψεν δὲ χρᾶμματα λέγοντα ταῦτα,

A Οἱ Ἑσπερίαι, ποιεῖτε τοιόνδε. ὡς ἐγένετο ἡ νύξ, τῷ θηλέων ἵππων μίλῳ, τὴν δὲ Δαρείου ἵππος ἐξεργε μάλιστα, ταύτῃ ἀγαθὸν ἐς τὸ πορδαίειον, κατέδρασε, καὶ ἐπήγαγε τὸν Δαρείου ἵππον. καὶ τὰ μὲν πολλὰ περὶ τῆς ἀνδροτῆς ἵππων, ἐγγράμπτων τῇ θηλείᾳ, τέλος δὲ, ἐπὶ τῇ οὐχέουσι τὴν ἵππων. ἀμὲν ἡμέρη δὲ δὴ φωσκούσῃ, οἱ ἔξ, ἡστέρην, πρῶτον ἐπὶ τῷ ἵππων. διεξελαινόντων δὲ ἡστέρην πορδαίειον, ὡς ἡστέρην τὸ χεῖρον ἐξήκοντο ἵνα τῆς πρῶτοιχορμῆς νυκτὸς κατεδέδρατο ἡ θήλεα ἵππος, ἐν ταῦτα δὲ Δαρείου ἵππος πορδαίειον ἐξεργεμίσει. ἄμα δὲ τῷ ἵππῳ τὸ ποινῆσαντι, ἀστραπὴ ἀπὸ αἰθέρος καὶ βροντὴ ἐγένετο. ἐπὶ θυμόν τε ταῦτα τὰ Δαρείου, ἐτελέωσέ μιν, ὡς ἂν ἐκ σὺν γένου τευ θυμόν τε. ὁ δὲ, καταθρόνους ἀπὸ τῷ ἵππων, πορδαίειον μιν τὸν Δαρείου ὡς βασιλῆα. ὁ μὲν δὲ φασὶ τὸν Οἱ Ἑσπερίαι ταῦτα μηχανήσαντας. οἱ δὲ, τοιαῦτα. (καὶ γὰρ ἐπ' ἀμφοτέρω λέγεται ὑπὸ Περσέων) ὡς τῆς ἵππου ταύτης τῷ ἀστροφῶν ἐπὶ ταύσας τῇ χειρὶ, ἔχει αὐτὴν κρύψας ἐν τῇ αἰαζυρίᾳ. ὡς δὲ ἄμα τὰ ἡλίου αἰνόντι ἀπείσθαι μέλη ἐκ τῶν ἵππων, τὸν Οἱ Ἑσπερίαι τῶν ἐξείργοντα τὴν χεῖρα, πρὸς τὸ Δαρείου ἵππου τοῖς μυκθήσας πορδαίειον. ὁ δὲ, αἰαζόμενος, φειμάξασθαι τε καὶ χρεμετίσαι.

ΔΑΡΕΪΟΣ. τε δὲ ὁ Ὑστάσπερος βασιλῆς ἀπεδέδρατο, καὶ οἱ ἄλλοι ἐν τῇ Αἰσίῃ πρῶτες κατήκοι, πλὴν Ἀραβίων, Κύρου τε καὶ πρῶτον μὲν, καὶ ὕστερον αὖτις Καμβύσεω. Ἀραβίοι δὲ οὐδαμᾶ κατήκουσαν ἐπὶ δουλοσύνῃ Πέρσῃσι, ἀλλὰ ξείνοι ἐγένοντο, πρῶτον μὲν Καμβύσεα ἐπ' Αἰγύπτῳ. ἀεχόντων γὰρ Ἀραβίων, ἐκ αὐτοῦ ἀλλοιεν Πέρσας ἐς Αἰγύπτῳ. γάμοις τε τοῖς πρῶτοις ἐγάμεε Πέρσῃσι ὁ Δαρεῖος, Κύρου μὲν δύο θυγατέρας, Ἀποσάν τε καὶ Ἀρτυσάνην. τὴν μὲν Ἀποσάν, πορδαίειον καὶ τὴν Καμβύσην τε τὰ ἀδελφεῶν, καὶ αὖτις τὰς μάχων. ὁ δὲ Ἀρτυσάνην, πρῶτον μὲν ἐτέρῳ ὃ Σμερδῆς τὸν Κύρου θυγατέρα ἐγήμε, τῇ οὐνομα λὺ Πάρμης. ἐξ ἧς καὶ τὴν τὸν Ὀτάνην θυγατέρα, ἡ τὸν μάχων κατὰ δὴ λὸν ἐποίησε. δυ-

a Quum Cambyfi aditū in AEgyptum permisiscent.

ΔΑΡΕΪΟΣ Ο΄ Υ΄ΣΤΑΣΦΕΟΣ ΣΥΝΑ
 ΤΕ ΤΟΥ΄ ΙΠΠΟΥ ΤΗ΄ ΑΡΕΤΗ,
 ΤΟ ΟΥΨΟΜΑ ΛΕΓΩΝ, ΚΑΙ ΟΙ΄ ΒΑΡΕΟΣ
 ΤΟΥ΄ ΙΠΠΟΚΟΜΟΥ, ΕΚΤΗΣΑ-
 ΤΟ ΤΗΝ ΠΕΡΣΕΩΝ ΒΑΣΙ-
 ΛΗΓΗΝ. ποιήσας δὲ ταῦτα ἐν Πέρσῃ-
 σι, ὄρχας κατεστήσατο εἴκοσι, τὰς αὖτις κα-
 λέασι σατραπείας. κατεστήσας δὲ τὰς ὄρ-
 χας, καὶ ἄρχοντας ὅπως ἔταξα το φόρος
 οἱ περσῶνες καὶ ἔθνεα τε, καὶ πᾶσι τοῖς
 ἔθνεσι τοῖς πλησιοχώροις περσέων, καὶ
 ὑπερβαίων τοῖς περσεχίας, τὰ ἐκατέρω
 ἄλλοις ἄλλα ἔθνεα νέμειν. ὄρχας δὲ καὶ φό-
 ρων περσοδὸν τὴν ἐπιτιμὴν καὶ πᾶσι διδῆ-
 τοῖσι μὲν αὐτέων ὄργυριον ἀπαγνέουσι εἰρη-
 το βαυλώνιον σταθμὸν τάλαντον ἀπαγνέειν.
 τοῖσι δὲ χειρόν ἀπαγνέουσι, ΕΥβοίχην δὲ
 δὲ βαυλώνιον τάλαντον διώαται ΕΥβοί-
 δας ἐξοδμήκοντα μνέας. ὅτι γὰρ Κύρου
 ἄρχοντος, καὶ αὐτοῦ Καμβύσιω, καὶ κατεστη-
 κός ὄσθεν φόρου πέει, ἄλλα δώρα ἀγνέον.
 ἀφ' οὗ δὲ ταῦτις τὴν ὅπταξιν τῷ φόρῳ, ὅ-
 τῳ ἀπλήσια ταῦτη ἄλλα, λέγουσι Πέρσαι
 ὡς Δαρῆος μὲν καὶ καπῆλος Καμβύσιος δὲ
 δεσπότης. Κύρος δὲ πατήρ. ὁ μὲν, ὅτι ἐκα-
 πῆλθε πόρτα τὰ πόρτα. ὁ δὲ, ὅτι χα-
 λεπὸς τε καὶ οὐλίωρος. ὁ δὲ, ὅτι ἡπίος τε,
 καὶ ἀγαθὰ σφι πόρτα ἐμνημόνευστο. ἀπὸ
 μὲν δὲ Ἰώνων, καὶ Μαγητῶν τῶν ἐν τῇ Ἀ-
 σίῃ, καὶ Αἰολέων, καὶ Καραῶν, καὶ Λυκίων, καὶ
 Μηλυέων, καὶ Παμφύλων, (εἰς γὰρ καὶ οἱ τε-
 ταρμένους φόρος ὄστος) περσὶς τετρακῆσια
 τάλαντα ὄργυριον. ὄστος μὲν δὲ περσὶς οἱ
 νομὸς κατεστήκει. ἀπὸ δὲ Μυσῶν, καὶ Λυδῶν,
 καὶ Αἰυσιπῶν, καὶ Καδύων, καὶ Ὑγνέων,
 πεντακῆσια τάλαντα ὄργυριον νομὸς δού-
 τερος ὄστος. ἀπὸ δὲ Ἑλλήσποντιων τῶν ὅτι
 δόξια ἐσπλέοντι, καὶ Φρυγῶν, καὶ Θρηάκων τῶν
 ἐν τῇ Ἀσίῃ, ὅτι Παφλαγγίων, καὶ Μαριαν-
 δυνῶν, καὶ Συρίων, ἐξήκοντα καὶ τετρακῆσια
 καὶ τάλαντα φόρος νομὸς τετὸς ὄστος. ἀπὸ
 δὲ Κιλικίων, ἵπποι τε λευκοὶ ἐξήκοντα καὶ
 τετρακῆσιοι, ἐκείνης ἡμέρας εἰς μινόμενος, καὶ
 τάλαντα ὄργυριον πεντακῆσια. ταῦτων δὲ
 τετρακῆκοντα μὲν καὶ ἑκατὸν ἐς τὴν φρου-
 ρέουσαν ἵππων τὴν Κιλικίαν, χαίρειν αἰαι-
 σιμοῦντο, πᾶσι δὲ τετρακῆσια καὶ ἐξήκοντα

DARIVS, HYSTASPIΣ FI-
 LIVS, TVM EQUI VIR-
 TVTE, (cuius nomen legeba-
 batur) TVM OEBARIS E-
 QVISONIS, PERSARVM
 REGNVM ADEPTVS EST.
 His apud Persas aetis, viginti pro-
 uincias (quas ipsi satrapeias vo-
 cant) constituit: earumque sin-
 gulis praesides praefecit: taxato
 quod penderetur tributo per na-
 tiones, aliis finitimos transcri-
 bens, aliis transferens, aliis remo-
 tiores gentes attribuens. distri-
 buto prouinciis huc in modum
 tributo, quod exigebatur cu hoc
 edicto, vt qui argentum, ii Baby-
 lonici talenti pondere: qui aurū,
 ii EVboico pondere afferrēt. Va-
 let autem Babylonicum talētum
 septuaginta minas EVboicas. Et-
 enim sub Cyro atque deinde sub
 Cambyse nihil dum fuerat circa
 tributa institutum, sed munera
 afferebantur. Ob hanc tributi
 ordinationem & alia huiusmodi,
 Persae aiunt Darium fuisse insti-
 torem: Cambysem autē, domi-
 num: Cyrum verò, patrem. quo-
 niam Darius res omnes quae tui
 habebat: Cambyfes, asper erat
 ac morosus: Cyrus, mitis, & o-
 mni ratione de illis bene mereri
 studens. Ab Ionibus igitur &
 Magnetibus qui in Asia incolūt,
 & AEolibus & Caribus & Lyciis
 & Melyensibus & Pamphyliis (v-
 num enim erat idēque impo-
 situm his tributum) pendeban-
 tur quadringenta argenti talen-
 ta. Haec erat ab eo prima portio
 instituta. A Myfis & Lydis &
 Alysoniis & Cabaliis & Hygen-
 nensibus quingena talenta. Se-
 cūda portio haec erat. Ab Hel-
 lespontiis, qui ad dextram illuc
 nauigantium siti sunt, & Phry-
 gibus & Thracibus qui Asia in-
 colūt, & à Paphlagonibus & Ma-
 riandenis & Syris, trecenta & se-
 xagena talenta. Haec erat tertia
 portio. A Cilicibus, equi albi
 triceni sexageni, in dies singulos
 singuli, necnon talenta argenti
 quingenta: quorum centena &
 quadragena erogabātur in eam
 Ciliciae regionē quae equos pro-
 ducebat: trecenta autē & sexagena

a Sunt qui istā
 hunc locum expo-
 nant, Adiunctis
 ad nationes, vel
 gentes, vicinarum
 regionum incol-
 lis, atque etiam
 transgressus vici-
 nos, iis qui lon-
 gius erant diffusi,
 aliis alias gentes
 tribuens. Distri-
 buit igitur prou-
 inciis hunc in
 modum tributū,
 quod quidē exi-
 gebatur, &c. Vt
 legatur aliis al-
 la ἔθνεα νέμων.
 ὄρχας δὲ, &c.

126

καὶ χεῖμα-
 τα.

a In montibus.
Falla legis ἐπ' ὄρεσι
pro ἐπ' οὐρεσι.

b Est autem in
hac portione omnis
Phœnicia.
Nā Falla in praecedentibus nomon
portionē vertit.

Dario obueniebant. Hæc quarta portio. Ab vrbe Posideio, quam coloniam Amphilochous Amphiarai filius deduxit^a in finibus Cilicum ac Syriorum, ab hac ad AEgyptum vsque, præter Arabum partem, (hæc enim erat immunis) trecenta & quinquagena erat tributū. Quinta portio hæc. ^b cui annumeratur omnis Phœnicia & Syria quæ dicitur Palaestina, & Cyprus. Ab AEgypto & Libybus AEgypto conterminis, & Cyrena & Barca (in portione nanque AEgypti ista ordinantur) septingenta proueniebant talenta, præter pecuniā ē piscario prouētu lacus Mœrius. Excepta hac pecunia & certo frumenti numero, septingenta talenta obueniebant. Nam cētum viginti millibus Persarum, qui in Albo muro Memphitico stationem habent, & eorum auxiliariis admetiuntur illi frumētum. Sexta portio hæc. Sattagydx & Gādarii & Dadicæ & Apparitæ, in idem constituti, cētena & septuagena talenta pendebant: Septima portio hæc. A Susis & cætera Cissiorum regione, trecenta: Octaua hæc portio. A Babylone verò cæteraque Assyria millena talenta argēti proueniebāt, & præterea pueri castrati quīgeni: Nona portio hæc. Ab Ecbatanis & ab reliqua regione Medica & Parycanis & Orthocorybantibus, quadringena & quinquagena talenta: Decima portio hæc. Caspii & Pausice & Pāthimati & Daritæ simul conferentes, ducena talēta afferebant. Vndecima hæc portio. A Baſtrianis ad AEGlos vsque, trecentorum & sexagenorum talentorum erat tributū. Portio duodecima hæc. A Patayica & Armeniis, eorumque conterminis, Euxino tenus ponto, talenta quadringenta. Tertiadecima hæc. A Sagartiis & Sarangæis & Thamanæis & Vtiis & Mecis, & iis qui rubri maris insulas incolūt, vbi rex eos qui Relegati vocantur collocat: ab his omnibus sexcentorum talentorum proueniebat tributum: ὄντων τῶν ἐν τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσῃ, ἐν τῇσι δὲ Ἀνασσαίοις καλεομένοις κατοικίζει βασιλῆς, ἀπὸ τούτων πόρων ἐξαχθῆσα ἑλάντα ἐγένετο φόρος.

A Δαρείω ἐφοίτα· νομὸς τέταρτος δὲ τοῦ Γοσιδίου πόλεος, πρὸ Ἀμφιλόχου ὃ Ἀμφιάρειω οἰκιστὴ ἐπ' οὐρεσὶ τοῖσι Κιλικίων τε καὶ Σύρων, ὅρξ' ἀμφοῖν ἀπὸ ταύτης μέλει Αἰγύπτου, πρὸ μαιῆς τῆς Ἀραβίων (ταῦτα γὰρ ὡς ἀτελέα) πεντήκοντα καὶ τετρακῶσια τάλαντα φόρος ὡς. ἐστὶ δὲ ἐν ταῖς νομῶν τούτων Φοινίκη τε πᾶσα, καὶ Συρία καὶ Παλαιστίνη καλεομένη, καὶ Κύπρος· νομὸς πέμπτος δὲ Αἰγύπτου, καὶ Λιβύων τῶν περὶ Αἰγύπτου, Κυρήνης τε καὶ Βαρυχῆς (ἐς γὰρ τὴν Αἰγύπτου νομὸν αὐτὰ ἐκχωσμέα) ἐπ' ἑκακῶσα περὶ τῆς θαλάσσης, πρὸ τῆς ἐκ τῆς Μυρσίου λίμνης γονομήνου ἀργυρίων, ὃ ἐγένετο ἐκ τῶν ἱερῶν τούτου τε δὴ χωρίων ἀργυρίων, καὶ ὅτι μετ' ἐν αὐτοῖς οἰτοῦ περὶ τῆς ἑκακῶσας θαλάσσης. οἰτοῦ γὰρ δυώδεκα μυριάσι Περσέων τε πῶσι ἐν τῇ Ἀδριατικῇ περὶ τῆς ἐν Μέρμφι κατοικημένοις κατὰ μέγεθος, καὶ πῶσι τούτων ὅτι κούροισι νομὸς ἕκτος δὲ Σατταγύδαυ τε καὶ Γαδάριοι, καὶ Δαδίκαι τε καὶ Ἀπαρίται, ἐς τῶν τεταγμένων, ἐξ ὁδομήκοντα καὶ ἑκατὸν τάλαντα περὶ τῆς ἑκακῶσας θαλάσσης. ἀπὸ Σούσαν δὲ, καὶ τῆς ἄλλης Κισσίων χώρας, τετρακῶσια· νομὸς ὅγδοος δὲ ἀπὸ Βαβυλωνος δὲ, ἐκ τῆς λοιπῆς Ἀσσυρίων χώρας, χίλια οἱ περὶ τῆς θαλάσσης ὅρξ' ἀμφοῖν, καὶ παῖδες ἐκ ταύτης πεντακῶσιοι νομὸς ἑνάτος δὲ ἀπὸ τῶν ἐκ Βαβυλωνος, καὶ τῆς λοιπῆς Μιδικῆς καὶ Παρυχαμίων, καὶ Ὀρθοκορυβατίων, πεντήκοντα τε καὶ τετρακῶσια τάλαντα· νομὸς δέκατος δὲ Κασπιοὶ δὲ καὶ Πασίκα, Πανθήμασι τε καὶ Δαρῆται, ἐς τῶν συμφέροντες, διηκῶσια τάλαντα ἀπαγόμενοι· νομὸς ἐνδέκατος δὲ ἀπὸ Βακτριανῶν δὲ μέλει Αἰγύπτου, ἐξ ἑκακῶσα καὶ τετρακῶσια τάλαντα φόρος ὡς· νομὸς δυωδέκατος δὲ ἀπὸ Πακτυκῆς δὲ, καὶ Ἀρμενίων, καὶ τῶν περὶ Αἰγύπτου μέλει τοῦ πόντου τῶν Εὐξείνου, τετρακῶσια τάλαντα· νομὸς τρίτος καὶ δέκατος οὗτος. ἀπὸ δὲ Σαγάρτιων, καὶ Σαραγγίων, καὶ Θαμαναίων, καὶ Οὐτίων, καὶ Μάκων, καὶ τῶν ἐν τῇσι νήσοις οἰκούντων τῶν ἐν τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσῃ, ἐν τῇσι δὲ Ἀνασσαίοις καλεομένοις κατοικίζει βασιλῆς, ἀπὸ τούτων πόρων ἐξαχθῆσα ἑλάντα ἐγένετο φόρος.

τὰς ὀρθοκορυβάντας

τὰς νήσους

127
πατρὶς
καὶ δέκατος
πεντηκ-
δάρης

Μαθη-
ταί, καὶ
Σάρπει

Μάρου-
σι,

νομὸς τῆς τετρακτὸς καὶ δέκατος δίδω. Σάχη δὲ
καὶ Κάσσιοι πεντήκοντα ἔδην δηνάρια ἀπαγί-
νεον ἑλάντα. νομὸς πέμπτος καὶ δέκατος
δίδω. Πάρθοι δὲ, ἔχοντες Χορσάμοι, καὶ Σογδοί
τε καὶ Ἀρβόι, τετρακτὸς ἑλάντα. νομὸς ἑ-
κτὸς καὶ δέκατος δίδω. Παρκαῖοι δὲ, καὶ
Αἰθίοπες οἱ ἐκ τῆς Ἀσίας, τετρακτὸς ἑ-
λάντα ἀπαγίνον. νομὸς ἑβδόμος καὶ δέκατος
δίδω. Μαρτίλωοι, καὶ Σαρπειροί, ἔδην
λαφροῖσι δηνάρια ἐπὶ τετρακτὶ ἑλάντα.
νομὸς ὄγδοος καὶ δέκατος δίδω. Μοχροί δὲ,
καὶ Τιβάρηοι, καὶ Μακρωσί, καὶ Μοσ-
νοίκοι, καὶ Μάρδοι, τετρακτὸς ἑλάντα
παραδίδω. νομὸς ἑνάτος καὶ δέκατος δίδω.
Ἰνδῶν ὅτι πλῆθος τε πολλὸν πλῆθος ἔστι πό-
των τῶν ἡμεῖς ἰδόμεναι ἀφ' ὧν, καὶ φόρον
ἀπαγίνομεν πρὸς πόλιν τοῖς ἄλλοις, ἐξή-
κοντα καὶ τετρακτὸς ἑλάντα ψήματα νο-
μὸς εἰκάδης δίδω. τὸ μὲν δὲ ὄργυρον δὲ Βα-
βυλώνιον πρὸς δὲ Εὐβοίαν συμβαλλέ-
μενον ἑλάντα, ἔστι τετρακτὸς καὶ πεν-
τακτὸς καὶ εἰνακὶ χίλια ἑλάντα. δὲ χρυ-
σίον τετρακτὸς δέκασι δηνάρια ἑλάντα, τὸ ψή-
μα δὲ εἰσάγεται ἐν Εὐβοίᾳ καὶ ἑλάντα
ὀδύνη καὶ ἐξακοσίων καὶ τετρακτὸς χιλίων.
τούτων ὧν πόλιν σέσωκε μετὰ τὸν πλῆθος,
Εὐβοίᾳ καὶ ἑλάντα συνελέγετο ἐς τὸν ἐπεί-
τειον φόρον Δαρείῳ, μύρια καὶ τετρακτὸς χί-
λια καὶ πεντακτὸς καὶ ἐξήκοντα. δὲ ἔτι
τούτων ἑλάντα ἀπείρους, οὐ λέγω. δὲ Δα-
ρείῳ πρὸς τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς Ἀσίας, καὶ
τῆς Λιβύης ὀλίγα χόρην. πρὸς τὸν πόλιν
τῶν χροῦ, καὶ ἀπὸ νήσων πρὸς τὴν πόλιν ἄλλος φό-
ρος, καὶ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ μέχρι Θεσσα-
λίας οἱ κορυφαῖοι. τῶν πόλιν φόρον ἡσυχάζει
βασιλεὺς ἔστω τοῖς δὲ ἐς πόλιν κεραμένους
τήρας καταχέει. πλῆθος ὅτι ἄλλος, πρὸς τὴν
πόλιν ἑλάντα. ἐπὶ τῇ πόλιν χρημάτων,
καταχέει τοσοῦτον ὅσῳ αὐτὸς ἐκαστοτε δέηται.
αὐτὰρ μετὰ τὸν πόλιν, καὶ πόλιν
ὅτι τὰς πόλιν.

Ἡ Περσίς δὲ χώρα μοι ὡς εἶρη
δαμοφόρος. ἀτελέα γὰρ Πέρσαι νέμονται
χώραν. οἱ δὲ δὲ φόρον μετὰ δὲ ἐπὶ τῇ πόλιν
φέρειν, δῶρα ὅτι ἀγίνομεν Αἰθίοπες οἱ πρὸς τὸν

villum tributum non adigebantur, sed munera portabant: Aethiopes Aegy-

Quartadecima portio hæc. Sacæ
& Caspi ducena & quinquagin-
ta talenta afferebant. Quintade-
cima portio hæc. Parthi Cho-
rasmiique & Sogdi & Arii, trece-
ta talenta. Sextadecima portio
hæc. Paricanii & qui ex Asia sūt
Aethiopes, quadraginta talēta.
Decima septima portio hæc. Ma-
tienis & Saspiribus & Alarodii
ducena iniuncta talenta erant.
Duodevicesima portio hæc.
Moschis & Tibarenis & Ma-
cronibus & Mosynæcis & Mar-
distrecenta talenta præcepta e-
rant. Undevicesima hæc portio.
Indi, ut sunt multitudine multo
numerofissimi inter omnes quos
novimus mortales, ita tributum
super ceteros omnes afferebant
tricena sexagena talenta aureo-
rum rametorum. Vicesima por-
tio hæc. Quod si Babylonica pe-
cunia ad pondus Euboicum re-
digatur, sūt novies millena quin-
genaque & quadraginta talenta
argēti. Aurum verò si terdecies
tanto rametorum taxetur, in
summa reperietur ad rationem
Euboicam esse sex millia talentor-
um, sexcentaque & octoginta.
Quibus in unum contractis ad
Euboicum computum, exigebāt-
ur in summam annui tributū
Dario, talentorum quatuordecim
millia quingenta & sexaginta.
Minorem his summam omittē-
dam mihi non referēdam puto.
Hoc tributum Dario ex Asia ob-
veniebat, & aliquantulum ex Li-
bya: ceterum procedente tem-
pore & ab insulis obvenit aliud
tributum, & ab iis qui Europam
Thessalia tenus incolunt. Id tri-
butum rex hunc in modum the-
saurizat, hoc est reponit. Liquefa-
ctum aurum argentumque in fi-
diles fidelias infundit: explectas
mox fidelias subinde frangit: ex
eoque auro argētioue, quoties pe-
cunia indiget, tantum concidit
quantum usus postulat. Atque
hæc quidem provinciæ erant: ac
tributorum taxationes.

Sola autē Persis ideo inter tri-
butarias à me prætermissa est,
quod eam minimè Persæ co-
lunt. Isti autem ad ferendum
ad gr.

a Aurum autem
ramentorum in-
venitur esse talē-
tum Euboicorū
quatuor millium
sexcentorum &
octoginta, si ita
ratio inest ut
per se. isamen-
tum, terdecies tā-
to argenti repen-
datur. His igitur
omnibus in unū
coagmentatis, Eu-
boica talenta nu-
mero quatuor de-
cim millia quin-
genta sexaginta
annuo tributo
colligebantur. I-
ta Budem hunc
locum interpreta-
tur lib. 4. De asse,
admonēs legendū
πεντακτὸς καὶ
στον. quam lecti-
nem et in vet.
cod. reperimus. Idē
aliis verbis hunc
locum ita reddit
circa initium infu-
dem libri, Aurum
verò ramētium
si terdecies expē-
datur ad argen-
tum, in summa
reperietur ad ra-
tionem Euboicā
esse quatuor mil-
lia talentorum,
sexcentaque &
octoginta. Qui-
bus in unum co-
actis, sic summa
corū quæ quot-
annis colligeban-
tur, quaterdecies
millena quingena
& sexagena talē-
ta Euboica.
b Quod Persæ
immunes agros
colant. Isti porro
ad gr.

pto contermini, quos Cābyſes in expeditione contra macrobios AEthiopes ſumpta ſubegit, quique ſacram Niſam incolunt, & Dionyſo dies feſtos agūt. Iſti AEthiopes eorūque finitimi, eodē quo Indi Calandiae ſemine vtuntur, ſubterraneasque habent domos. horū vtrique tertio quoque anno munera portabant, portantque ad meam vſque memoriam, a binos chœnices auri ignē non experti.

a Binos chœnices auri ignē non experti.

INDORVM autē tractus qui auroram ſpectat, propter arenā vaſtus eſt. Eorum autem complures ſunt gētes, atque ex lingua inter ſe diſſonant: & eorū alii ſunt dediti rei pecuariae, alii non: item alii in paluſtribus fluminis habitant, crudis viſcitantes piſcibus, quos aggreſſi ex arundineis nauigiis exceperant. Singula autem nauigia ē ſingulis arundinis internodiis fiunt. Iſti ex Indis ferūt veſtem ē tegete: quam vbi ē flumine meſſuerūt inciderūtque, plectentes in modum ſtorea, tāquam thoracem ſibi induūt. His finitimi auroram verſus ſunt Indi pecuarii, carnibus crudis veſcentes, nomine Padæi, qui talibus vti moribus narrantur: Quoties ciuium

b Seu vir ſeu foemina, ægr.

Α ερι ΑΙ γύπτιοι, ὅν Καμύσης ἐλαύνων ὅτι ὅν μακροβίοις ΑΙ ἥοπις, κατεγρέφατο· οἱ περὶ τε Νίσην πλεῖν ἰστέον κατόικηται, καὶ ὅς Διονύσου αἰάρεσι τὰς ὀρεάς. οὗτοι οἱ ΑΙ ἥοπις καὶ οἱ πλησιόχωροι τούτοις, ἀπέρματι μὲν χρέωνται τῷ αὐτῷ τῷ ἔοι Καλαμπία Ἰνδοῖς οἰκήματα ὅς ἐκτινται κατὰ γαῖαν. οὗτοι στυαμφότεροι ἄλλ' αὖτε τοῦ ἔτους ἀγίνεον, ἀγίνεοι δὲ καὶ ὁ μέγας ἐμεῖς, δύο χρίνικας ἀπύρου χρεῖου, καὶ δικασίας φάλαγγας ἐβένου, καὶ πέντε παῖδας ΑΙ ἥοπις, ἔλεφάντος ὀδόντας μεγάλους εἴχουσι. Κόλχη δ' ἐταξάν οἱ ἐς πλεῖν δωρεῖν, καὶ οἱ περὶ χρεῖς μέγας τῷ Καυκάσιος οὐρεος. ἐς τὴν γὰρ ὁ οὐρεος ὑπὸ Πέρσῃσι ἀρχεται. τὰ δ' ὅς περὶ βορῶν αἰέμον τῷ Καυκάσιος, Περσέων δ' ἐν ἐπὶ φροντίδι. οὗτοι ὦν δῶρα τὰ ἐταξάντων, ἐπὶ καὶ ἐς ἐμεῖς ἄλλ' αὖτε πεντετηρίδος ἀγίνεον, ἐκατὸν παῖδας, καὶ ἐκατὸν ἡβήτους. Ἀράβιοι δὲ χίλια τάλαντα ἀγίνεον λιθόμωτον αἰὰ παύσης. ταῦτα μὲν ὦν οὗτοι δῶρα πρὸς ἑὸν φόρου βασιλείῃ ἐκόμιζον. ὅς δὲ χρυσὸν τῶν τοῦ πολλόν οἱ Ἰνδοῖς, ἀπ' οὗ ὁ ψῆγμα τῷ βασιλείῃ τῷ εἰρημῶν κομίζουσι, ἔπειτα τοῖς ὧδε κτεώνται. ἐστὶ τῆς Ἰνδικῆς χώρας τὸ περὶ ἡλίον αἰέροντα φάμμος. τῷ γὰρ ἡμεῖς ἴδμεν, τῷ καὶ πῶς ἀπρεκὲς τί λέγεται, περὶ τοῖς περὶ ἡλίου αἰατολάς οἰκέουσι αἰδεσθῶν τῷ ἐν τῇ Αἰσίῃ Ἰνδοῖ.

Δ Ἰνδοὶ γὰρ τὸ περὶ πλεῖν ἡλίου ἐρημικήν ὄρεα, ἄλλ' αὖτε φάμμος. ἐστὶ δὲ πολλὰ ἔθνη Ἰνδῶν, καὶ ὅς ὁμόφωνα σφίσι. καὶ ὅς μὲν αἰτῶν, νομάδες εἰσὶ· οἱ δὲ, οὗ· οἱ δὲ, ἐν τοῖς ἐλεσι οἰκέουσι τῷ ποταμῷ· καὶ ἰστέον σιτέοντα ὡμοῖς, ὅς αἰρέουσι ἐκ πλοίων καλαμίνων ὀρμώμενοι. καλαμῶν δὲ ἐν γῆν πλοῖον ἐκαστον ποιεῖται. οὗτοι μὲν δὲ τῷ Ἰνδῶν φορέουσι ἐαθῆναι τε φλοῖνον· ὡς, ἐπειὰ ἐκ τῷ ποταμῷ φλοῖν ἀμύθουσι, καὶ κόψουσι, τὸ ἐν τῷ τενφορμῷ ἔσπον κατὰ πλέξαντες, ὡς θάρηκα ἐν δυνέουσι. ἄλλοι δὲ τῷ Ἰνδῶν περὶ ἡλίου οἰκέοντες τούτων, νομάδες εἰσὶ, χρεῶν ἐδεσθῶν ὡμοῖς. καλέονται δὲ Παδαῖοι. ἰόμοις δὲ τοιοῖςδε λέγονται χρεῶν. ὅς ἀνέμῃ τῷ αἰτῶν, ὡς τε ἀνῆρ, ὡς τε γυνή, αὐτὸς μὲν

128

ἡ νομάδες

Ἰ μὲν ἀνδράσιν αὐδρες ὁ μάλιστα οἱ οὐμίλε-
οντες κτείνουσι, φάρμακοι αὐτὸν, τῆς κλῆρον τῆ
κούσας, ἡ κρέα σφίσι Διὶ φθείρειν ὁ δὲ,
"ἀπὸ νεομῶνός ἐστι μὴ μὲν νοσέειν" ὁ δὲ, οὐ
συγγίνωσκέμενοι, ἀποκτείνοντες κατευω-
χέονται. "ὡς δὲ γυνὴ καὶ μὴ, ὡσαύτως αἱ
ἄνθρωποι καὶ μὴ, αἱ μάλιστα γυναικες τῶν
ποῖσι ἀνδράσι ποιδύσι. ὁ γὰρ δὲ ἐς γῆρας ἀ-
πὸ κλῆρον θύσονται, κατευωχέονται. ἔκ δὲ
τούτου τὸ λῶν οὐ πολλοὶ ὄντες αὐτέων ἀπ-
κτείνονται, ὡς γὰρ ὁ δὲ ἐς νοῦσον πᾶντα π-
πῶντα κτείνουσι, ἑτέρων δὲ ἐστὶ Ἰνδῶν ὅτε ἀγ-
λως ἔσπας· οὐτε κτείνουσι οὐδὲν ἐμψυχόν,
οὐτε ἀπείρουσι, οὐτε οἱ κλῆς νομίζουσι ἔκ τῆ-
σας. ποιηφάγεουσι δὲ, καὶ αὐτοῖσι ἐστὶ ὅσον
κένχεος ὁ μέγας ἐκ κλῆλου, αὐτῶν ματὸν
ἔκ τῆς γῆς γινώσκοντες, ὁ συλλέγοντες, αὐτῇ
τῇ κλῆλου ἐφοροῖ τε καὶ σιτέοντα, ὅς δὲ αὐτὸς
νοῦσον αὐτέων πείσῃ, ἐλθὼν ἐς τὴν ἔρημον
κτείνεται. φροντίζῃ δὲ οὐδὲν οὐτ' ἀποθανόν-
τος, οὐτε κλῆμοντος. μίξις δὲ τούτων τῶν Ἰν-
δῶν τῶν κατέλεξα πᾶντων, ἐμφανὲς ἐστὶ,
κατὰ τὸν τῶν παρὰ τῶν. καὶ ὁ χρῶμα
φορέουσι ὁμοῖον πᾶντες καὶ τῶν ἀπλησίον
Αἰθιοπῶν. ἡ γυνὴ δὲ αὐτῶν, πῶς ἀπέντα ἐς
τῆς γυναικες, οὐ, κατὰ τὸν τῶν ἄλλων ἀν-
δρῶν, ἐστὶ λευκή, ἀλλὰ μέλαινα, κα-
τὰ τὸν χρῶμα. τῶν αὐτῶν δὲ καὶ Αἰθιο-
πες ἀπέντα θορῶν. οὐτοὶ μὲν τῶν Ἰνδῶν ἐ-
κείνων τῶν Περσέων οἰκέουσι, καὶ πᾶς νό-
του ἀνέμου· καὶ Δαρείου βασιλῆος οὐδα-
μὰ ὑπήκουσαν.

Ἄλλοι δὲ τῶν Ἰνδῶν Κασπατῦρος τε πό-
λι καὶ τῇ Πακτυκῇ χώρῃ εἰσὶ παρὰ τὸν ποταμόν,
πᾶς ἀρκτου τε καὶ βορέου ἀνέμου κατοι-
κημένοι, καὶ τῶν ἄλλων Ἰνδῶν, οἱ Βακτεριοί-
σι παρὰ πηλοῖς ἐχοσι διατῶν· οὐτοὶ καὶ
μαχμῶτα τοῖς εἰσὶ Ἰνδῶν. ὁ οἱ ὅτι ὁ χρυ-
σὸν γελλόμενοι εἰσὶ οὐτοὶ καὶ γὰρ τῶν ἐπὶ ἐ-
ρημῇ Διὶ πῶς φάμενοι. ὁ δὲ ὦν τῇ ἐρη-
μῇ τῶν καὶ τῇ φάμμι γίνονται μύρμη-
κες, μεγάλα ἔχοντες κυνῶν μὲν ἐλασσονα,
ἀλωπέκων δὲ μεζονα. εἰσὶ γὰρ ὅς αὐτέων
καὶ τῶν βασιλῆϊ τῶν Περσέων, ἐσθῆντι
θηρῶντες. οὐτοὶ ὦν οἱ μύρμηκες ποιδύμε-
νοι οἰκῶσιν ὑπὸ γῆ, ἀναφορέουσι τῇ φάμ-
μῃ κατὰ πῶν οἱ ἐπὶ τοῖς Ἕλλησι μύρμηκες,

A virum quidem suimaximè fami-
liares interimunt: quòd dicant
illum morbo tabescètem, carnes
ipsis corrupturum: & licet se ne-
get ille ægrotare, nihilominus i-
sti non ignoscentes necant eum,
epulanturque. Mulieri verò, suæ
maximè necessariæ, idem quod
viri viro faciunt. Qui autem ad
senium peruenit, eo itidem ma-
dato pascuntur. Idèoque cū hac
de causâ, tum quia omnes qui in
morbum incidunt, necantur, nō
multi sanè eorum ad senectutem
B perueniunt. Est aliorum Indorū
hæc diuersa consuetudo, vt nul-
lam animantem interimant, vt-
que nihil ferant, nec domos pa-
randas existiment, atque herba
viscent. Estque eis semè quod-
dā milii instar, sua sponte nascens
è terra, suo in calice: quod cum i-
pso calice lectum coquūt, edunt-
que. Eorum quisquis in morbū
incidit, is in locum desertum per-
git, ibique decumbit, eius vel de-
cumbētis vel defuncti curam ge-
rente nemine. Horum omnium
C quos recensui Indorum coitus in
propatulo est, sicut pecorum: co-
lor similis ac proximus AEthio-
pico. genitura quā in mulieres e-
mittunt, non alba, quemadmo-
dum cæterorum hominum, sed
atra, vt color corporis: qualem
AEthiopes quoque emittunt. Hi
Indi longius à Persis absunt, * & a
veto Austro obnoxii: eoque Da-
rio neutiquam obtemperabant.

b Cæteri Indi Caspatyro vrbi & b Alii ex Indis
Paçtyicæ regioni cōtermini sūt, Caspatyro vrb.
adventum Aquilonem habitan-
tes. Et ex aliis Indis ii qui proxi-
mam Bactrianis vitam degunt,
pugnacissimi sunt, & qui c ad au-
rū præcipuè mittunt. Circa hanc
enim plagam vasta sunt propter
arepam loca. in ea solitudine a-
renosa formicæ gignuntur, ca-
num quidem magnitudine mi-
nores, vulpium verò maiores.
Earum nonnullæ & apud eos &
apud regē Persarū visuntur, hinc
venatu captæ. Hæ formicæ in fa-
ciēdis sub terra domiciliis egerūt
arenā, vt apud Græcos formicæ,

c Ad aurum bol-
legendum præci-
puè mittuntur. In
alio edit. inter-
pret. Vallat-gistur,
Qui ad Austrum
mittunt, pro, Qui
ad aurum mittun-
tur. Vel, proficiū-
tur.

a Ad quam col-
legendam qui in
desertum mittun-
tur Indi, &c.

atque eodem modo, ipsa specie corporis simillima. Ea autē quæ egeritur arena, auracea est: * pro qua in desertum mittentes Indi, ternos singuli camelos iungunt: mares à lateribus, quos frænatos trahunt, foeminam in medio, in quam ipsi ascendunt: data opera ut à recentissimis foetibus abstra-ctas iungant. Etenim apud eos cameli cum nihilo sunt minori pernecitate quàm equi, tum verò ad ferenda onera multo valentiores. Qualem autem habeat camelus specie, Græcis, utpote sciētibz, non puto scribendum: sed quod de eo animali nescitur.

b Sic in ita itinere
ratione ut quā
feruen. &c. Vel,
Hoc prudēter pre-
uiso ut quā, &c.

Camelus in posterioribus cruribus gerit quatuor femora, & totidem genua, & veretrum inter posteriora crura caudam versus spectans. Hunc in modum iungentibus camelis, Indi ad aurum le-
gendum tendunt, * ut quum feruentissimus fuerit æstus, sint in rapina. siquidem præ æstu formicæ sub terra se occultas tenēt. Est autem illis hominibus sol ardentissimus matutinus, non quemadmodum aliis meridie, eousque effervescens dū tempus est à foro discedendi: per quod spatiū multo magis vrit quàm meridianus in Græcia, adeo ut dicantur illi tum in aqua se abluere. Meridies verò ferè Indos vrit peræquē atque alios homines: declinante meridie, talis est illic sol qualis a libi matutinus: ac deinceps magis ac magis frigesceus, dum ad occasum peruenit: quo tempore præcipuē friget. Vbi ad locū Indi peruenere, culeis quos attule-

c Quamprimū.
Vel, primo quo-
quo tempore.

re, arena completis, * raptissimē retrō se recipiunt. Quos protinus formicæ (ut à Persis fertur) olfactu perceptos insequuntur tanta pernecitate quāta in alio est nullo: ita ut nisi viam ^d ad quam formicæ congregantur, anticipent Indi, nemo sit ipsorum inde euasurus. Ideoquē camelos mares, quod impares foeminis sunt in currendo, * ne trahantur, dissol- uunt: sed non utrunque pariter. foemina verò, pulli quem reliquit memor, nihil sibi remittit.

d Interim dum
formicæ congre-
gantur.

e Dissoluunt, si
vnā non trahan-
tur vtrique. Id
est, si vtrique af-
sequi pari gradu
non possint. Ita
quidam hunc locū
interpretantur: qui
et aliam interpre-
tationem admi-
tere videtur.

τίποις τὰς ὁμηλέας ἀναμνησχομένης τ' ἐλπιὼν τέκνων, ἐνδιδόναι μὲν ἀκὸν ὁδοῖν.

A καὶ τὸν αὐτὸν ἔχον. εἰσὶ δὲ καὶ τὸ εἶδος ὁ-
μοιότατοι οὗτοι. ἡ δὲ ψάμμος ἡ ἀναφερο-
μένη ἐστὶ χειρῶν. ὅτι δὴ ταῦτ' αὐτὸν τ' ψάμ-
μος ἐκαστος καμήλοις τρεῖς, σφροφόρον
μὲν ἐκαστέρωθεν ἔρσεντα πρὸς ἑλκεῖν, θήλεα δ',
ἐς μέσον. ὅτι ταῦτ' αὐτὸν δὴ αὐτὸς ἀναβαίνει, ἐ-
πιτηδύσαι ὅπως ἀπὸ τέκνων ὡς νεωπύτων
ἀπαρτῶσαι ζώῃ. αἱ γὰρ σφι καμήλοι,
ἵππων οὐκ ἴσωντες ἐς ταχυτῆτά εἰσι. χωρὶς
B δὲ, ἀρῆτα διωατώτεροι πολλῶ φέρειν. ὃ μὲν
δὴ εἶδος ὁκοῖον π' ἐχ' ἡ καμήλος, ὅτις αὐτὸς
ἰοῖσι τοῖσι Ἕλλησι οὐ γράφω. τὸ δὲ μὴ ὅτι-
τὰ αὐτῆς, τὸ το φέρειν. καμήλος ἐν τοῖ-
σι ὁπιαδίοισι σκέλεσι ἐχ' τέσσαρας μηρούς,
καὶ γυνώατα τέσσαρα· τὰ δὲ αἰδοῖα, ἀφ' ἧ
ὁπιαδίων σκελέων, πρὸς τὸν ἔρπον τετραμ-
μένα. C δὲ δὴ Ἰνδοὶ ἔχον τοῖσι καὶ ζώ-
ει τοιαύτη χειρῶν μοῖρα, ἐλαύνει δὲ ἐπὶ τ' χου-
σὸν λελογισμένως, ὅπως αὐτὸν καυμάτων τῶν
D θερμότητων ὄντων ἔσονται ἐν τῇ ἀρπαγῇ.
ὑπὸ γὰρ τῆ καύματος οἱ μύρμηκες ἀφα-
νέες γίνονται ὑπὸ γλῶ. θερμότητος δὲ ἐστὶ ὁ
ἥλιος τοῦτοις τοῖσι ἀνδρῶν τοῖσι τὸ ἐωθινόν·
καὶ ταῦτ' τοῖσι ἄλλοις μεσαμβρείης, ἀλλ'
ὑπὸ πείλας μέγας οὐ ἀγρῆς ἀγρῶντος·
τὸν δὲ τὸν χειρῶν καὶ πολλῶ μάλλον ἢ τῇ
μεσαμβρείῃ τὴν Ἑλλάδα· οὕτως ὥστε ἐν
ὑδαπὶ λόγος αὐτοῖς ἐστὶ βρέχεσθαι τῆς αὐ-
τα. μεσοῦσα δὲ ἡ ἡμέρη, σχεδὸν ὡς ἀπλη-
D σίως καὶ τρεῖς τε ἄλλοις ἀνδρῶν τοῖσι ἐστὶ
Ἰνδοῖς· ἀποκλινομένης δὲ τῆς μεσαμβρείης,
γίνεται σφι ὁ ἥλιος κατὰ τὸν τοῖσι ἄλλοις ὁ
ἐωθινός. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦτου ὅτι τὸν ἐπὶ μάλ-
λον ψύχῃ, ἐς ὃ ὅτι δειμῆσι ἐὼν, καὶ τὸ κάρτε
ψύχῃ. ἐπεὶ δὲ ἔλθωσι ἐς τὸν χωρὶν οἱ Ἰνδοί,
ἔχοντες θυλάκια, ἐμπλήσονται ταῦτα τῆς
ψάμμου, τὴν ταχίστην ἐλαύνουσι ὀπίσω. αὐ-
τήκα γὰρ οἱ μύρμηκες ὁδοῦ, ὡς δὴ λέγεται
ὑπὸ Περσέων, μαθόντες διώκοισι. E δὲ τα-
χυτῆτα ὁδοῖν ἐτέρω ὁμοίαι τοῖσι τῶν ὡς τε εἰ
μὴ παραλαβάνειν τῆς ὁδοῦ τοῖς Ἰνδοῖς ἐν
ὧ τοῖς μύρμηκες συλλέγεσθαι, ὁδοῖν αὐ-
τοῖς ἀποσώζονται. τοῖς μὲν νῦν ἔρσεντας τ'
καμήλων, (εἰ) γὰρ ἴσωντας θύν τ' ἡλέων) ἐ-
σώζονται ἐπὶ γομφίους, ὅς ὁμοῖα ἀμφο-
τέρω τὰς ὁμηλέας ἀναμνησχομένης τ' ἐλπιὼν τέκνων, ἐνδιδόναι μὲν ἀκὸν ὁδοῖν.

καὶ πύμα
τῆς χούφ

127

καὶ ὁμοίαι
οὕτως ὡς

τὸν μὲν δὲ πλέω τῷ χρυσῷ οὕτω ὅτι Ἰνδοὶ
κτείνονται, ὡς Πέρσαι Φασί· ἀλλ' ὅς δ' ἀποδιδώ-
τερος ἔστι ἐν τῇ χώρῃ ὀρυσσόμενος. αἱ δ' ἐ-
ξαπαύτως τῆς οἰκουμένης τὰ κάλλιστα ἐ-
λαττον, κατὰ τὴν Ἑλλάδα τὰ ὥσπερ πολλὸν τι
κάλλιστα κεχεαρμένης ἔλαττε. τὸ τοιοῦτον γὰρ
πρὸς πλεῖον ἔω ἐλάττω τῶν οἰκουμένων ἢ Ἰνδι-
κῇ ἔστι, ὥσπερ ὀλίγον πρὸς τεσσάρων εἴρηκα. ἐν
ταύτῃ τὸ τοιοῦτον, τὰ ἐμφύχα τετραπόδα τε
καὶ τὰ πετεινὰ πολλὰ μέζω ἢ ἐν τοῖσι ἄλ-
λοις χωρίοις εἴσι, πρὸς τῶν ἵππων· (οὗτοι
γὰρ ἐσονται παρὰ τῶν Μηδικῶν, Νισαίων
δὲ καὶ διμυρῶν ἵππων) τὸ τοιοῦτον δὲ χρυσὸς ἀ-
πλετος αὐτῇ ἔστι, ὁ μὲν, ὀρυσσόμενος· ὁ δὲ,
καταφορδόμενος παρὰ ποταμῶν· ὁ δὲ, ὡς περ
ἐσημανα, ἀρπαζόμενος. τὰ δὲ δένδρεα τὰ
ἀγρία αὐτῇ φέρει καρπὸν εἰς καλλοῦν
τε πρὸς φέροντα, καὶ ἀρετῇ τῇ ἀπὸ τῶν οἴων
καὶ ἐσθλῇ· ὅτι Ἰνδοὶ ἀπὸ τούτων τῶν δένδρεων
χρῶνται.

Πρὸς δ' αὖ μεσαμβρίας ἐλάττω Ἀρα-
βίῃ τῶν οἰκουμένων χωρίων ἔστι. ἐν δὲ ταύτῃ
λιβανωτὸς τε ἔστι καὶ μοιὴν χωρὲς πασιῶν
φυόμενος, καὶ σμύρνη, καὶ κασίη, καὶ κιννά-
μωμον, καὶ λήδμον. ταῦτα γὰρ πᾶντα πλὴν
τῆς σμύρνης, ὡς περὶ κτείνονται ὅτι Ἀρα-
βιοὶ. τὸν μὲν γὰρ λιβανωτὸν συλλέγουσι, πλεῖον
ἐν ἑσθλῇ θυμιάντες, πλεῖον ἐς Ἑλλήνας Φοίνι-
κες ἐξάγουσι. ταῦτα γὰρ θυμιάντες λαμβά-
νοισι· τὰ γὰρ δένδρεα ταῦτα τὰ λιβανωτοφό-
ρα, ὅφιν ἐκαστὴν ἐρεσι, μικροὶ τὰ μεγάλα, δι-
ποικίλοι τὰ εἶδεα, φυλάσσουσι, πλήθει πολ-
λοὶ περὶ δένδρον ἔχουσιν. οὗτοι οἱ περὶ Ἀρ-
γυπῶν ἐπιστρατεύονται, ὅσοι δὲ ἀπὸ ἀπὸ
λαύονται ἀπὸ τῶν δένδρεων, ἢ τῆς ἐσθλῆς
τῆς καπνῶ. λέγουσι δὲ ὅτι Ἀραβιοὶ, ὡς
πᾶσα αἰ γῆ ἐπιμπλέπει τῶν ὀφίων πύτων,
εἰ μὴ γίνεσθαι κατ' αὐτοὺς οἶον τι καὶ τὰ ἐ-
χιδνας ἢ περὶ ἀμύλην γίνεσθαι, καὶ ὡς τὸ θεῖον
ἢ παρνοῖη, ὡς περὶ καὶ εἰκός ἔστι, ἐοῦσα σφή,
ὅσα μὲν φύλλοι τε δειλά καὶ ἐδάδιμα, ταῦ-
τα μὲν πᾶντα πολύχονα πεποιήκεν, ἵνα μὴ
"ὅτι λείπηται κατεσθιόμενα· ὅσα δὲ χέ-
τλια ἔσονται, ὀλιγώχονα. ἔτι μὲν, ὅτι ὁ λα-
γὼς παρὰ πᾶντος θηρδύεται θηρίου, καὶ ὀρνι-
θός, καὶ αἰ θηροφύτου· οὕτω δὲ τὸ πολύχονον
ἔστι· ὅτι κινύσκει μοιῶν πᾶντων τῶν θηρίων

Hac ratione Indi maiorem auri
partem nanciscuntur, ut Persæ
memorant. nam quod effoditur
in eadem regione aurum, rarius
est. Et sanè pulcherrimas quodā-
modo res extrema orbis habitati
pars sortita est, quemadmodum
Græcia (quod præstantissimum
iudicatur) pulcherrimas regio-
nes. Nam, ut paulo antè dixi, vlti-
ma plagarum quæ ad orientem
vergentes habitantur, Indica est:
in qua & animâtes tam quadru-
pedes quàm volucres, multo sunt
grandiores quàm ceteris in locis,
præterquam equi: (nam ab equis
Medicis vincuntur qui Nisæi vo-
cantur) & infinita vis auri, partim
effossi, partim per flumina deue-
cti, partim ut indicavi surrepti.
præterea agrestes arbores pro fru-
ctu lanam ferentes, ouillæ tum
pulchritudine tum bonitate præ-
cellentem: qua in vestiarium In-
di vtuntur.

Ad meridiem vltima è regio-
nibus quæ habitatur, Arabia est:
in qua sola omnium nascuntur
tho, myrrha, cassia, cinnamomū,
& ledanum. cuncta hæc facilia
ad nanciscendum, præter myr-
rham. Nam thus Arabes styrace
suffientes legunt, ea quam Phœ-
nices ad Græcos exportant. hac
suffitum thus capiunt. Etenim
thuriferas arbores observant co-
lubri subalati, exiguo corpore,
discolori specie, permagno nu-
mero circa singulas arbores, iidē
videlicet qui aduersus Aegyptū
facto exercitu tendunt. Nec vllō
alio ab arboribus quàm styracis
fumo submouentur, vniuersam
terram oppleturi, ut Arabes aiūt,
nisi (ut iidem narrabant) simile
quiddā istis contingeret ei quod
nouimus contingere viperis, id-
que (ut credere debemus) soler-
ti diuinitatis prudētia, nam quæ
& timido animo sunt & esculen-
ta, ea omnia foetuosā fecit, ne as-
siduo esu deperirent: contrā, quæ
fæua & maligna sunt, ea voluit
parum esse foetuosā. Vnde fit ut
lepus, quem omnia venantur, fe-
ra, ales, homo, tam ferax sit: so-
lāque ex omnibus bestiis, quum
grauida est, etiam impleatur.

a Græcia longè
temperatissimas
nata est anni tē-
pestates. Gal. Les
saisons de l'année.

b Versicolori.

c Ut rationi cō-
sentaneum est.

d Superfoetet.

& alium foetum in vtero gestet pilis vestitum, alium nudum, alium tantummodo formatum: aliū concipiat. Et lepus quidem talis est. At lezna validissimum ferocissimumque animal, semel in vita vnum parit. nam vna cum foetu vterum emittit. Cuius rei causa est hæc, quod catulus leoninus, vbi moueri in vtero incipit, quum habeat vngues longè acutissimos ex omnibus feris, vterum lacerat, augescensque magis ac magis, vngues imprimendo exhulcerat: ita ut ad postremū, quum partus instat, nihil vteri relinquitur incolume. Sic quoque si viperæ & alati Arabiæ serpentes gignerentur ut ipsorum natura fert, non esset hominibus viuendi facultas: nunc autem, quum libidine agitantur, & per paria coeunt, foemina collum maris in emittenda genitura comprehendit, sorbensque non prius dimittit quàm deuorauerit. & mas quidem hoc modo perit. Foemina verò talem luit masculo prænata: quod filii dum adhuc intra vterum sunt, patrem vlciscentes matricem ambedunt: cuiusque aluo ambefas, ita partū faciunt. Cæteri serpentes qui nō sunt hominibus perniciosi, oua pariunt & magnam vim foetuū excludunt. Porro viperæ per vniuersum orbem terrarum visuntur: alati verò serpentes nusquam alibi nisi in Arabia; aut certè nō adeo frequentes. Hunc in modum Arabesthus comparant. Casiam autem sic: Postquam sibi cum cæterum corpus, tum faciem præter oculos obligauerunt coriis aliisque pellibus, ad casiam pergunt. Ea nascitur in palude nō alta, circa quam & in qua degunt feræ alatz, vespertilionibus simillimæ, stridore dirø, & viribus præualētibus: quas ab oculis arcentes Arabes, sic casiam metunt. Cinnamonum etiam quàm superiora mirabilius legunt. nam aut quomodo aut qua in terra gignatur, illud nequeūt dicere: nisi quod probabili ratione videntur, quod quidā volūt id gigni in iis regionibus vbi Dionysus educatus est: χρεώμενοι. ἐν τοῖσι δὲ χωρίοισι φασὶν ὡς αὐτὸ φύεται ἐν τοῖσι ὁ Διόνυσος ἐπείσθη.

a Et arctè amplexa. Vel, Et arctè constringens. Vel, Et inherens.

α καὶ τὸ μὲν δασὺ τῶν τέκνων ἐν τῇ γαστρὶ, τὸ δὲ ψιλόν· τὸ δὲ, ἄρτι ἐν τῇσι μήτρησι πλάσσει· τὸ δὲ, ἀναιρέεται. τὸ το μὲν δὲ τοιοῦτό ἐστὶ. ἢ δὲ λέειν, ἐὼν ἰσχυρότατον, καὶ θρασύτατον, ἅπαξ ἐν τῇ βίῳ τέλει ἐν. πικτούσα γὰρ, συνεχθάλλει τὰ τέκνα τῇ μήτρη. τὸ δὲ αἶπιον τοῦτου τοῦδε ἐστὶ· ἐπεὶ ὁ σκύμνος ἐν τῇ μήτρη ἐὼν ἀρχεται διακινεῖσθαι, ὁ δὲ, ἔχων ὀνυχας θηρίων πολλὸν πόντον ὀξύτατος, ἀμύσσει τῇ μήτρη. αὐξάνουμνος τε δὲ πολλὰ μᾶλλον ὀπτικνέεται καὶ ἀγρόφων. πέλας τε δὲ ὁ πόκος ἐστὶ, καὶ τοῦδε ἀπὸ μλείπεται αὐτῶν ὅτις οὐδὲ ἐν. ὡς δὲ καὶ αἱ ἐχιδναὶ τε καὶ οἱ ἐν Ἀραβίῳσι ὑπόπτεροι ὄφεις, εἰ ἐγίνοντο ὡς ἡ φύσις αὐτοῖσι ὑπάρχει, οὐκ αὐτῶν βιώσιμα αὐθιγὰς ποιοῖ· νυν δὲ ἐπεὶ θορνύονται καὶ ζύγια, καὶ ἐν αὐτῇ ἢ ὁ ἔρσην τῇ ἐκ κοίτης, ἀπτεροῦ αὐτῶν πλεονέχων, ἢ θήλεα ἀπτεται τῆς δειρῆς, καὶ ἐμφύσσει, οὐκ ἀνὰ τὴν αὐτῆς ἀφάγῃ. ὁ μὲν δὲ ἔρσην ἀπτεροῦ καὶ ἐπὶ τῇ εἰρημνίᾳ. ἢ δὲ θήλεα πῶν τοῖνδε ἀπτεται τῇ ἐρσει· τὰ γὰρ ἡμωρέοντα ἐπὶ ἐν τῇ γαστρὶ ἐόντα τὰ τέκνα, διεαδίει πλεονέχων. ἀφάγῃ τε δὲ πλεονέχων αὐτῆς, οὕτω πλεονέχων ποιεῖται. δὲ δὲ ἄλλοι ὄφεις, ἐόντες ἀνθιγὰς οὐ δηλήμονες, πικτοῖ τε ὡς, καὶ ἐκλέπουσι πολλὸν τι χρεῖμα τῶν ὀφίων. αἱ μὲν γὰρ ἐχιδναὶ καὶ πᾶσιν πλεονέχων εἰσὶ. δὲ δὲ ὑπόπτεροι, ἐόντες ἀθιγὰς, εἰσὶ ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, καὶ οὐδαμῇ ἄλλῃ καὶ τῶνδε δόκειουσι πολλοὶ εἶναι. μὲν δὲ λιθωρῶν τῶν οὕτω κτῶνται Ἀραβίῳσι. πλεονέχων δὲ κασιῶν, ὡς δὲ ἐπεὶ κασιῶνται βύρσοι καὶ δέρματα ἄλλοις πόντῳ τῷ σῶμα καὶ τῷ πρῶτον, πλεονέχων τῶν ὀφθαλμῶν, ἔρχονται ὅτι πλεονέχων. ἢ δὲ ἐν λίμνῃ φύεται οὐ βαθέη. πλεονέχων δὲ αὐτῶν καὶ ἐν αὐτῇ αὐλίζονται κου θηρία πλεονέχων, τῆσι νυκτερίοις πλεονέχων μαλίστα· καὶ τέσσαρα δεινὰ, καὶ ἐς ἀλκίῳ ἀλκιμα. τὰ δὲ ἅπα μύνομνοις ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, οὕτω δρέπιν πλεονέχων. τὸ δὲ δὲ κινάμωμον ἐπὶ τοῦτων θωμάσσοτερον συλλέγεται. ὅκου μὲν γὰρ γίνεται, καὶ ἥτις μιν γὰρ ἡ τρέφουσα ἐστὶ, οὐκ ἔχουσι εἰπεῖν, πλεονέχων ὅτι λόγῳ εἰχρή.

καὶ αὐτῶν
τὸς
τὸς ἐστὶ

128

τὸς ὀφθαλμοῦ
πικ

καὶ πλεονέχων

ὄρνιθας δὲ λέγουσι μεγάλας φορέειν ταῦ-
τα καὶ κάρφεια τὰ ἡμεῖς, ἀπὸ Φοινίκων μα-
θόντες, κιννάμωμον καλέομεν. φορέειν δὲ οὖν
ὄρνιθας ἐς νεοσιας πεπλοσμένας πηλὸν
πρὸς ἀποκρήμνοισι οὔρεσι, ἐνθα πρὸς ὅσα-
σιν ἀνθρώπων οὐδὲ μίλιν ἐστίν. πρὸς ὧν
δὴ ταῦτα τοῖς Ἀραβίοις σφίζονται τὰ-
δε· βοῶν τε καὶ ὄνων τῶν ἀπογνομήνων καὶ
τῶν ἄλλων ὑποζυγίων καὶ μέλας ἀφαι-
μύνας ὡς μέγιστα, κομίζειν ἐς ταῦτα τὰ
χωρία· καὶ σφραγίζονται ἀπὸ τῶν νεοσιέων,
ἀπαλλάσσονται ἐκ αὐτῶν. τὰ δὲ ὄρνιθας
καταπετομένης, αὐτῶν τὰ μέλας τὸ ὑπο-
ζυγίων ἀναφορέειν ὅτι τὰ νεοσιας· τὰ δὲ,
οὐ δυναμένης ἰσχυρῶς, καταρρήγνυται ὅτι
πλεῖστον τοῖς δὲ ὅτιοντα, συλλέγειν οὕτω
μὲν δὲ κιννάμωμον συλλεγόμενοι δὲ ἐκ τοῦ-
των, ἀπικνέονται ἐς τὰ ἄλλας χώρας. ὅ
δὲ λήθμον, ὅ Ἀραβίοι καλέουσι λαδά-
νον, ἐκ τοῦτου θωμάσιώτερον γίνεται. ἐν
γὰρ δυσδμοτάτω γινόμενον, βρώδιστα τὸν ἐστίν.
τῶν γὰρ αἰγῶν τῶν τεύχων ἐν τοῖσι πώγωνι
βρίσκειται ἐγγινόμενον, οἷον γλοιὸς ἀπὸ τῆς
ὕλης. χρησίμων δὲ ἐς πολλὰ τῶν μύρων ἐστίν.
θυμῶσι τε μέγιστα τὰ τοῦ Ἀραβίου. τοσαῦ-
τα μὲν θυμιαμάτων πέρι εἰρήσθω. ἀπὸ δὲ
τῆς χώρας τῆς Ἀραβίας θεωρεῖται ὡς ἡδύ.
δύο δὲ γένεα οἶων σφίβει θωμάσιος ἄξια,
τὰ οὐδὰ μὲν ἐτέρωθεν ἐστίν. ὅ μὲν αὐτῶν ἐ-
τερον ἔχει τὰ οὐρὰς μακράς, τριπλήτων
ὅσα ἐλασσονας· τὰ εἰς τὴν ἐπὶ σφίβει ἀπέλ-
κειν, ἔλκεα αὖ ἔχειν, ἀνατελομένων πρὸς
τῇ γῇ τῶν οὐρέων. νῦν δὲ ἅπας τις τῶν ποι-
μένων ὅτις τὰ ξυλουργεῖν ἐς ποσσὺν· ἀ-
μαξίδας γὰρ ποιοῦντες, ὑποδέουσι αὐτὰ
τῇσι οὐρῇσι, ἐνὸς ἐκαστοῦ κτύπος πλεῖστον οὐρῶν
ὅτι ἀμαξίδα ἐκαστὴν κατὰ δέοντες. ὅ δὲ
ἐτερον γένος τῶν οἶων τὰ οὐρὰς πλατείαις φο-
ρέουσι, καὶ ὅτι πῆχυ πλάτος· ἀποκλινα-
μένης δὲ μεσαμβρίας, κτίζειν πρὸς δυνάμει
ἡλίου ἢ Αἰθιοπικῆς χώρας, ἐκαστὴ τῶν οἰκομένων.
αὕτη δὲ χρυσὸν τε φέρει πολλόν, καὶ ἐλέφαν-
τας ἀμφιλαφείας, καὶ δένδρεα πᾶντα ἄγρια,
καὶ ἑβένον, καὶ αἰδρας μεγίστους καὶ καλλίστους
καὶ μακροβιωπάτους· αὗται μὲν νῦν ἐν τῇ
τῇ Αἰθίᾳ ἐξαπαίεισι καὶ ἐν τῇ Λιβύῃ. πρὸς
τῇ τῇ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῇ πρὸς ἑσπέρῳ ἐξαπείων ἔχω μὲν ὅσα ἀρεκίως λέγειν.

A & ipsas cinnamomi festucas af-
ferri à grandibus quibusdam ali-
tibus ad nidos è luto constructos
in præruptis montium & homi-
ni inaccessis. Cōtra quas hoc A-
rabes excogitauerūt : boum a-
sinorumque defectorum & alio-
rum iumentorum membra mi-
nutatim concisa, in ea loca por-
tant : & vbi iuxta nidos posuere,
procul abscedunt. Ad hæc frustra
delapsæ volucres, ad nidos suos
carnem comportāt : cui sustinē-
dæ impares nidi ad terram discissi
labuntur : tūc Arabes ad eos col-
ligendos accedunt. Hac ratione
cinnamomū ab illis legitur, & il-
linc in alias regiones dimittitur.
At ledanum (quod Arabes lada-
num vocant) etiam cinnamomo
mirabilius comparatur : quippe
quod in graucolentissimo loco
nascens, tamen fragrantissimè o-
let. In barbis hircorum inueni-
tur innatum, veluti mucor ligni,
cū ad conficienda multifaria
vnguenta vtile, tum præcipuè ad
suffitionem qua Arabes vtuntur.
Hactenus de thymiamatis dictū
sit. Redolet Arabica regio miri-
ficè iucūdo quodā odore. Sūnt-
que in ea ouium duo genera ad-
miracione digna, quæ nusquam
alibi videntur. Quorū vnū cau-
das habet tam longas vt nō sint
tribus breuiores cubitis : b si quis
trahi sinat, hulkera contrahuntur,
dum per terram atteruntur : nūc
vnusquisque pastorum hactenus
est doctus arte fabrilī, vt plostella
faciant quæ singularum ouium
caudis subligent, supérque plo-
stella caudas ipsas alligent. Alte-
rum genus ad cubitalē latitudinē
caudas gerit. Huic, qua parte me-
ridies ad solem occidentem ver-
git, cōtermina est Aethiopia, ter-
rarum habitatarum vltima. Hæc
& auri multum fert, & vastos ele-
phantes, prominētibus vtrinque
dentibus : & cū agrestes omnes
arbores, tum verò ebenū, necnō
viros maximos pulcherrimosq;
& aui lōgissimi. Atque hæc qui-
dē extrema sūt Afrix Libyæq; De
extremitatib⁹ autē Europæ quod
pro comperto referā non habeo.

a Asinorumque
mortuorum & al.
iumentorum mēb.
in quammaxima
frusta concisa, in
ea loca por.

b Quas si per-
mittantur trahere,
id est, demittere
ad terram, vel
demissæ affricare
terra, hulkera cō-
tracturæ sint dū
illæ ad terram at-
terentur : verū
vnusq;.

neque enim assentior fluuium quendam esse Eridanum à barbaris vocitatum, qui subit mare ad Septentrionem spectans, unde electrum venire narratur. Ne Cassiteridas quidem noui insulas, *hoc est stannarias*, unde ad nos venit cassiteros, *id est stannum*, nā vel ipsum coarguit nomen Eridanus, quod Græcum est, non barbarum, ab aliquo poetarum fictum. Sed etsi hoc studiosè questui, à nemine qui ipse viderit accipere potui, quomodo se habeat mare ad illam Europæ partem. Ab extrema itaque ad nos venit stannum electrumque. Ceterum ad septentrionem Europæ quam plurimam auri vim esse constat: sed quomodo fiat, ne hoc quidē pro comperto dicere queo. Dicuntur tamē id à gryphibus auferre Arimaspi, viri vnoculi. quod nec ipsum crediderim, vt viri nascantur vnoculi, ceteram naturam habentes aliis hominibus parem. Porro extrema terrarum concludunt aliam regionem, intusque cohibet ea quæ nobis pulcherrima putantur, illisque rarissima. Est in Asia planities quædā vndique cincta monte quinque in locis interciso, quæ aliquando

a Chorasmiorū montes incolentiū, Chorasmiorum *inquam* & Hirc.

fuit^a Chorasmiorum cum ipsorum finibus & Hircanorū & Parthorum & Saragæorum & Thomaniorum: sed posteaquam Persæ rerum potiti sunt, facta est regis. Ex hoc circumiecto monte ingens amnis profluit, nomine Acces: qui quodam per singulas vndique intercisiones ductus ac distributus, totidem quas dixi gentium regiones irrigabat: vbi verò in potestatem regis Persæ venerunt, hoc ab illo sunt passæ, quod anfractibus montium ab rege obstructis, & ad eorum singulos portis inditis, aqua ab exitu interclusa est: interfluenteque introsum amne, planities quæ intra montes erat, pelagus facta, quum fluat in interiora amnis nulla ex parte exitum habens: atque ita ipsæ gentes pristino aquæ vsu fraudatæ afficiuntur per magno detrimento. Nam hyberno tempore deus illis, quemadmodum aliis hominibus, pluit:

οὐτε γὰρ ἔγνω ἐνδέκομαι Ἡεῖδδμόν καλέσθαι πρὸς βαρβάρων ποταμόν, ἐκ δίδόντα ἐς θαλάσσαν πλὴν πρὸς βορέην ἀνέμον, ἀπὸ τευ δ' ἤλεκτρον φοιτᾷν λόγος ἔστι, οὐτε νήσεις οἷδα κασιτερίδας εὐόσας, ἐκ τῆς ὁ κασιτερος ἡμῶν φοιτᾷ. τὸτο μὲν γὰρ, ὃ Ἡεῖδδμός αὐτὸ κατηγορέει οὐκ οἶμαι, ὡς ἔστι Ἑλληνικόν, καὶ οὐκ ἂν βαρβαρικόν. ὑπὸ ποιητῶν δὲ τίνος παιγνίον. οὐτε δὲ σούδενός αὐτόπῃ γε γηρομύθου οὐ διωάμεθα ἀκούσαι τῶτο μελετῶν, ὅπως θαλάσσει ἔστι τὰ ἐπέκεινα Εὐρώπης. ὅς ἐξ ἑστέρας δὲ ὧν ὁ κασιτερος ἡμῶν φοιτᾷ, καὶ δ' ἤλεκτρον. πρὸς δὲ ἄρκτου τῆς Εὐρώπης πολλῶν τοι πλείους χρυσὸς φαίνεται ἑὸν. ὅπως μὲν γινέμενος, οὐκ ἔχω σούδ' ἐπεὶ ἀπεχέως εἶπα λέγεται ὅτι ὑπὸ τῆς χρυσῶν ἀρπάξιν Ἀεμασσοῖς, αἰδρας μοινοφθαλμοῖς. πεῖθον δὲ σούδ' ἐπεὶ, ὅπως μοινοφθαλμοὶ αἰδρες φύονται, φύσιν ἔχοντες πλὴν ἄλλω ὁμοίω τοῖσι ἄλλοις αἰδραποῖσι. αἱ δὲ ὧν ἑσπία οἰκασί περικλίουσαι πλὴν ἄλλω χώρῃ, καὶ ἐν τῷ ἀπὸ πέρους τὰ καλλιὰ δοκούντα ἡμῶν εἶναι, καὶ σπουδαίοντα ἔχειν αὐταί. ἔστι δὲ πεδίον ἐν τῇ Ἀσίῃ περικληῖ σμύρον οὐρεὶ πρὸς τοῦτον ὄρεος δὲ τῷ οὐρέος εἰσι πέντε. τὸτο δὲ πεδίον μὲν καὶ τε Χορασμίων, ἐν ὅροις ἐόντων Χορασμίων τε αὐτῶν καὶ Ὑρκανίων, καὶ Πάρθων, καὶ Σαρακηνῶν, καὶ Θωμαριῶν. ἐπεὶ τε δὲ Πέρσαι ἔχουσι τὸ κράτος, ἔστι δὲ βασιλέος. ἐκ δὲ ὧν τῷ περικληῖ οὐρέος τοῦτου ῥέει ποταμὸς μέγας, οὐκ οἶμαι δὲ οἱ ἔστι Ἀχης. σούδ' αὖτε πρὸς μὲν ἀρδεσκε δὲ λαμβάνοντες πρὸς τῆς εἰρημῶν τούτων τὰς χώρας, δὲ δὲ ἀφ' ὅσων ἀνέμενος ἐκείνης ἐκαστοῖς. ἐπεὶ τε δὲ ὑπὸ τῶν Πέρσων εἰσὶ, πεπνυμένα τοῖονδε. τὰς δὲ ἀφ' ὅσων οὐρέων ἐνδείμας ὁ βασιλεὺς, πύλας ἐπ' ἐκείνῃ δὲ ἀφ' ὅσων ἐστὶν. ἀπὸ περικληῖ οὐρέος δὲ τῷ ὕδατος τῆς διεξόδου, δὲ πεδίον τὸ ἐν τῷ οὐρέων, πέλους γίνεται, ἐκ δὲ δίδοντος μὲν τῷ ποταμοῦ, ἔχοντος δὲ οὐδ' αὖτε ὅσων. οὐτοῖσι ὧν οἱ αὖτε ἐμπεραθεν εἰώθεσθαι χρᾶσθαι τὰ ὕδατι, οὐκ ἔχοντες αὐτὰ χρᾶσθαι, συμφορὴ μεγάλη δὲ χρᾶσθαι. καὶ μὲν γὰρ χειμῶνα ὅσων οὐκ ἔστι, ὡς αὖτε καὶ τοῖσι ἄλλοις αἰδραποῖσι.

ταῖς κασιτερίδας

ταῖς οὐκ ἂν βαρβαρικόν

ταῖς ἑσπίας 129

τῷ δὲ θέρους ἀπείροντες μελίλινω, καὶ σήσα-
μον, χρηίσκοντο τὰ ὕδατι. ἐπεὶ αὖ μὴδέν
σφι παρὰ διδῶται τῷ ὕδατος, ἐλθόντες ἐς
τοὺς Πέρσας αὐτοὶ τε καὶ γυναῖκες, πάντες
καὶ τὰς θυρας ἔβασιλέος, βοᾶσι αἰνυμένοι.
ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖσι δεομένοισι αὐτῶν μάλι-
στα ἐντέλλεται ἀνοίγειν τὰς πύλας τὰς ἐς
τὸ φερούσας· ἐπεὶ δὲ δὴ κόρος ἡ γῆ σφέων
γῆνται πίνουσα τὸ ὕδωρ, αὐταὶ μὲν αἱ πύ-
λαι ἀποκλινόνται, ἄλλας δὲ ἐντέλλεται ἀ-
νοίγειν ἄλλοις τοῖσι δεομένοισι μάλιστα τῶν
λοιπῶν. ὡς δὲ ἐγὼ οἶδ' ἀκούσας, χρηίσματα
μεγάλα παροσόμενος αἰοίγει, πρὶν τὸ φέ-
ρου. ταῦτα μὲν δὲ ἔχει οὕτω.

Τῶν δὲ ὧν μάλιστ' ἐπιδμασάντων ἐστὶν
ἀνδρῶν, ἓνα αὐτῶν Ἰνταφέρνηα κατέλαβε
ὑβρίσθαι. τὰς δὲ, ἀποθανόντι αὐτῷ καὶ τῷ
ἐπιδμασάντι ἦτορ ἐς τὰ βασιλῆα ἐσελθόντων
χρηίσματα δοῦναι τῷ βασιλεῖ. καὶ γὰρ δὴ ὁ
νόμος οὕτω εἶχε, τοῖσι ἐπαναστῶσι τὰ μάλιστ'
ἐσθλὰ ἐστὶν παρὰ βασιλέα αἰεὶ ἀγέλου, ὡς
μὴ γυναῖκεσσι τυγχάνη μισθόμενος ὁ βασι-
λεὺς. οὐκ ὦν δὲ Ἰνταφέρνης ἐδιδόκει τὸ δόγμα
οἱ ἐσαγείλαι· ἀλλ' ὅτι ὡς τῶν ἐστῶν, ἦτορ
ἐσέναι. ὁ δὲ πύλας καὶ ὁ ἀγέλης φόρος οὐ
παύσατο, φάμενοι τὸν βασιλέα γυναῖκεσσι
μισθόμενους. ὁ δὲ Ἰνταφέρνης, δοχέων σφέας
ψυδρα λέγειν, ποιεῖ τὰς δὲ ἀπαστάμενος τὸν
ἀκινάκεα, ἀποτάμνει αὐτῶν τὰς ὦτας καὶ
τὰς ῥίνας· καὶ ἀείρας τὸν χαλινὸν τῷ ἵππῳ,
παρὰ τοῦ αὐχένος σφένον ἐδύσε, καὶ ἀπῆκε.
Ὁ δὲ τῷ βασιλεῖ δεικνύοντι ἐωυτοὺς, καὶ τὴν
αἰτίαν εἶπον, δι' ὧν πεπονθότες εἴησαν. Δα-
ριος δ', ἀρρώδης μὴ κρινῶ λόγῳ οἱ ἐξ πε-
ποιηκότες εἶναι ταῦτα, μεταπεμπόμενος ἓνα
ἐκάστον, ἀπεπεριεῖτο γράμματα, οἷον ἐπαμνοί
εἶσι τὰς πεποιημένους. ἐπεὶ τε δὲ ἔξέμαθ' ὡς
οὐ σὺλχειμένοι εἶναι ταῦτα πεποιηκότες, ἔλα-
βε αὐτὸν τε τὸν Ἰνταφέρνηα, καὶ τοὺς παῖδας
αὐτοῦ, καὶ τοὺς οἰκίους πᾶσι τὰς ἐλπίδας πολ-
λὰς ἔχων καὶ τῶν συγγενέων μὴν ὅτι βου-
λόμενοι εἶναι ἐπιδμασάντων. συλλαβὴν δὲ σφείας,
ἔδουκε πᾶσι ὅτι θανάτω. ἡ δὲ γυναῖς τῷ Ἰν-
ταφέρνηος φοιτῶσα ὅτι τὰς θυρας ἔβασι-
λέος, κλαίεσκε αὐτὴ καὶ ὠδύρετο ποῖσιν· ὅς αὖ
τῷ τὸν ἑσπέρην, ὅς Δαρίον ἐπίσπε οἰκτεῖται μιν·
tabatur. Id assidue faciendo ad sui misericordiam Darium quum adduxisset,

A sed æstate quum ferunt^a pisum^a Panicum.
& sesamum, aquam desiderant.
Igitur quum nihil eis aquæ tri-
bueretur, ad Persas venerunt viri
atque mulieres: stantēsq; pro
foribus regis, cum eiulatu voci-
ferabantur. Tunc rex iis qui ma-
ximè indigebant portas referari
iussit, utique eas quæ ad illos fer-
rent: easdem, quum illorum ter-
ra humore hausto satiata esset,
rursus obserari: ita deinceps alias,
ut quique cæterorum populorū
maximè aqua indigerent. id fa-
ciens (quantum ego auditu co-
gnoui) pecuniæ exigendæ gratia
præter tributum. Atque hæc qui-
dem ita se habent.

CAETERVM rex unum è
septem viris qui aduersus magū
conspirauerunt, Intaphernem,
cepit ac capite damnavit ob hanc
noxam: Intaphernes, statim post
oppressos magos regiam ingres-
sus, volebat admitti ad colloquiū
regis. etenim hac lege conuentū
erat inter magi oppressores ut eis
ad regem foret aditus sine inter-
nuntio, nisi cubantem cum vxore.
Itaque nō oportere sibi inter-
uenire nuntiū censens Intapher-
nes, quia foret vnus è septem, in-
troire utique volebat. sed quum
ianitor & qui a responsis erat in-
troire non sinerent, quod regem
dicerēt rei vxoriz dare operam,
eos mentiri ratus, educto acina-
ce, aures utrique narēsq; præ-
cidit, ac lora fræni equini ad cer-
uices ipsorum alligauit, homi-
nēsq; dimisit. Qui quum sese re-
gi exhibuissent & cur id passi fue-
rant exposuissent, Darius sigilla-
tim quēque Persarum accersit,
veritus ne id communi sex
Persarum consilio factum esset:
explorauitque nunquid id quod
actum foret comprobarent. Vbi
comperit sine horum consensu
Intaphernem hæc fecisse, homi-
nem comprehendit eiūsq; li-
beros atque omnem familiam:
multis de causis credens illum cū
suis propinquis rebellionē fuisse
moliturum: hos comprehensos
ad necem vinciri iussit. Tunc vxor
Intaphernis ad regias fores
accedens, plorabat atque lamen-tabatur.

misso ad eam nuntio, rex inquit, Mulier, offert tibi Darius vnus electionem, ex vinctis domesticis tuis quem velis liberari. Illa postquam secum deliberauit, ita respondit, Si vnus *omnino* animā rex mihi gratificatur, eligo ex omnibus fratrem. Hæc audiens rex, miratus huius orationem, misso nuntio, inquit, Percōtatur te rex qua de causa, viro filiisque prætermisissis, fratrem delegisti vt superesset, qui & remotiore abs te est gradu quā filii, & minus iucundus quā maritus. Cui illa respondens, Rex, inquit, maritus mihi alius, si dæmon voluerit, atque alii liberi, si hos amifero, esse possunt: alius frater, parentibus meis iam vita defunctis, nulla ratione potest esse. * Hanc sequuta causam, ita loquuta est. vixitque est Dario probè dixisse. itaque ea re delectatus rex, & eum quem mulier optauerat missum fecit, & filiorum natu maximū, cæteris omnibus interfici iussis. Ita vnus ē septem Persis statim initio occubuit.

a Hanc rationē in ista electione sequuta sum.

Enimuero illud ferè circa Cabyssis ægrotationem contigit: Erat Sardibus præses quidā à Cyro præfectus, nomine Oroetes, Persa, cui nefariæ rei cupido incescit: siquidem Polycratem Samium, à quo nullo nec facto nec dicto quātulocūque læsus esset, quēque ne vidisset quidem vnquam, tamen concupiuit capere ad interimendum, ob hanc (vt plerique aiunt) causam: Quū aliquando pro foribus regis considerent Oroetes & alter quidā Persa nomine Mitrobates, præfectus gentis quæ est in Dascylia, è verbis ad iurgia peruenerunt. Et quum de virtute disceptaretur, Mitrobates obiiciēs Oroeti, inquit, b Tūne in pretio virorum es, qui insulam Samum tuæ prouinciæ adiacentem, regi non acquiris, ita facilem captu vt quidam ē popularibus quindecim armatis fretus occuparit, ciuīque tyrannide potitur? Hoc iurgium audienti O-

b Itane tu vlt censendus es qui inf.

c Vt non tā eum rœti adeo doluisse quidam aiūt, qui hæc dixisset vt affectauerit non de obiurgāte vindictā, sed Polycratē pror-

A πέμψας δὲ ἀγγέλον, ἔλεγε τάδε, ὧ γυναι, « βασιλὲς τοὶ Δαρῆος διδοῖ ἕνα τῶν δεδεμένων οἰκηῶν ῥύσασθαι, τὸν βούλεαι ἐκ πατρῶν. ἡ δὲ, βουλευσάμενη, ὑπεκρίνετο ἑξ ἑστέ, « εἰ μὴ δὴ μοι διδοῖ βασιλὲς ἑνὸς ψυχῶν, « αἰρέομαι ἐκ πατρῶν τὸν ἀδελφεόν. πυθόμενος ὁ Δαρῆος ταῦτα, καὶ θυνώμασας τὸν λόγον, πέμψας ἡγήσθη, ὧ γυναι, εἰρωτᾷ σε « βασιλὲς, τίνα ἔχουσα γνώμην, ὅτι αἰδρά « τε καὶ τὰ τέκνα ἐγκαταλιποῦσα, τὸν ἀδελφεόν εἴλθῃ ποιεῖναι τοῖς ὅς καὶ ἄλλοις τεινέ « B πᾶσι τοῖς παῖδων, καὶ ἄσπονδοις κεχρησμένοις « τῷ αἰδρῶ. ἡ δὲ ἀμείβετο τοῖςδε, ὧ βασιλῶν, αἰὲρ μὴ μοι αἰ ἄλλος ἦροιο, εἰ δαίμονι ἐγγέλοι, καὶ τέκνα ἄλλα, εἰ ταῦτα ἀποβάλλοιμι. παῖδες δὲ καὶ μητὲρ οὐκ ἔτι μεν ζώντων, ἀδελφεὸς αἰ ἄλλος οὐδὲν ἔσπῳ ἦροιο. ταῦτῃ τῇ γνώμῃ χρεωιδύη, ἔξέλεξα ταῦτα. οὗτε δὲ ἔδοξε τῷ Δαρῆϊ εἰπεῖν ἡ γυνή, καὶ οἱ ἀπῆκε τὸν τε τὸν παῖτα, ὅτι τῶν παῖδων τὸν πορευόμενον, ἡ δὲ αἰτῇ οὐδὲ ἄλλοις ἀπέκτεινε παῖτα. τῶν μὴ δὲ ἐπὶ αἰ εἰς αὐτὴν ἔσπῳ τῷ εἰρημνύει ἀπολώλεε.

Κατὰ δὲ κου μάλιστα πλεῖν Καμβύσεω νοδόν ἐγγύεσσι ἑστέ. ὑπὸ Κύνου κατὰ σαθροῖς ἡ Σαρδίων ὑπὸ ἡρώς Οὐρίτης, αἰὲρ Πέρσης. οὗτ' ἐπεθύμησε πορῆμας οὐκ οὐσίαν οὐτε γὰρ τι παθὼν οὐτε ἀκούσας μάταιον ἔπος πρὸς Πολυκράτους τῷ Σαμίῳ, οὐτε ἰδὼν πορῆτερον, ἐπεθύμει λαβὼν αὐτὸν ἀπολέσαι, ὡς μὴ οἱ πλεῖντες λέγουσι, διὰ τοῦτο δὲ τίνα αἰτίαν ὅτι τῷ βασιλεὺς θυρέων κατήκοντο τὸν τε Οὐρίτην καὶ ἄλλον Πέρσην τῷ οὐνόματι εἰς Μιτροβάτην, νομοῦ ἀρχόντα ὅς ἐν Δασκυλίᾳ, τοῖς ἐκ λόγων ἐς νείκεα συμπεσέειν. χρινομένων δὲ πρὸς ἀρετῆς, εἰπεῖν ὅτι Μιτροβάτην τῷ Οὐρίτῃ πορῆτερον, Σὺ γὰρ ἐν αἰδρῶ λόγῳ, ὅς βασιλεῖ νῆσον Σάμον πρὸς τῷ σὺ νομῶ πρὸς κεκλήμενον οὐ πορῆτερον οὐδὲν ἔστι ἐοῦσαν διπτεῖα χειρὶ λαβὼν, πλεῖν τῷ πρὸς ὅτι χειρὶ πνικαῖδεκα ὀπλίταις ἐπανάστας ἔχε, καὶ νυνὶ αὐτῆς τυραννίδος; οἱ μὲν δὲ μιν φασὶ τῷτο ἀκούσαντα, καὶ ἀλγίσαντα ὅτι οὐκ εἶδεν, ὅτι θυμῶν οὐκ οὐτὼ τὸν εἰπόμενον ταῦτα πρὸς αὐτὸν, ὡς Πολυκράτης παρ-

ἡ ἔστιν

ἡ αἰδρῶν

ἡ κεκλήμενον

πᾶς ἀπολέσται, ὅρα τίν' ἀκακῶς ἤκουσε. οἱ δ' ἐλάσσονες λέγουσι πέμψαι Ορεσίτεα ἐς Σάμον κήρυκα ὅτε δὴ χεῖματός δεσπομένην (οὐ γὰρ ὦν δὴ τῆτο λέγεται) καὶ Πολυκράτεια τυχεῖν καὶ λακείδμον ἐν ἀνδρα-
 νι· κῆρυκα δὲ οἱ καὶ Ἀνακρέοντα Τηϊόν. καὶ κως εἴτ' ἐκ παρθοῖνς αὐτὸν κατηλογέ-
 οντα (ὅτι Ορεσίτεω παρήγματα, εἴτε ἐπὶ σω-
 τυχῇ τις διαότῃ ἐπεχέτο. τὸν τε γὰρ κήρυκα
 Ορεσίτεω κῆρυκα δὲ λέγεσθαι, καὶ
 τὸν Πολυκράτεια (τυχεῖν γὰρ ἐπετραμμέ-
 νον παρὰ τὸν ποιῆν) οὔτε τι μεταστραφέναι,
 οὔτε ὑποκρίσασθαι. αἰτία μὲν δὴ αὐτὰι
 διφάσαι λέγονται τῷ θανάτῳ τοῦ Πολυκρά-
 τεος γινέσθαι, κῆρυκα δὲ πείθεσθαι ὁκοτέρῃ
 τῇ βούλεται αὐτέων. ὁ δὲ ὦν Ορεσίτης ἰσο-
 μένος ἐν Μαγνησίῃ τῇ ὑπὸ Μαγαδρίου
 ποταμοῦ οἰκομένη, ἐπεμπε Μύρσον Γύ-
 γω αἰδρα Λυδὸν ἐς Σάμον ἀγελίω φέ-
 ροντα, μαθὼν τὸ Πολυκράτεος τὸν νόον. Πο-
 λυκράτης γὰρ ὅτι παρὰ τὸν τῆς ἡμεῖς ἰδμεν
 Ἐλλώων, ὅς θαλασσοκρατεῖν ἐπυνόηθη,
 κῆρυκα Μίνωός τε τῷ Κνωσίου, καὶ εἰ δὴ τις
 ἄλλος παρὰ τὸν ἡμεῖς ἰδμεν τῆς θαλάσσης.
 τῆς δὲ ἀνδραποπῆς λεγομένης γινέσθαι
 Πολυκράτης ἡμῶν ἐλπίδας πολλὰς ἐ-
 χων ἰωνίης τε καὶ ἰωνῶν ἀρξάν. μαθὼν ὦν
 ταῦτα διαβοῦμεν ὁ Ορεσίτης, πέμψας ἀ-
 γελίω, ἔλεγε τὰδε, ΟΡΟΪΤΗΣ ΠΟ-
 ΛΥΚΡΑΤΕΙ· ὅρα δὲ λέγει, Πω-
 λυκράτεια ὅτι βουλόμην σε παρήγμασι μεγ-
 αλοῖσι, καὶ χεῖματά τοι οὐκ εἶναι καὶ τὰ φε-
 ρόμενα. σὺ νῦν ὦδὲ κινῶν, ὁρῶντας μὲν
 σε αὐτὸν, σώσεις δὲ καὶ ἐμέ. ἐμοὶ μὲν γὰρ βα-
 σιλῆς Καμβύσης ὅτι βουλόμην θάνατον, καὶ
 μοι τῆτο ἐξαγγέλλεται σαφηνέως. σὺ νῦν
 ἐμὲ ἐκ κομίσας αὐτὸν, καὶ χεῖματά, (ἀλλὰ
 αὐτέω αὐτὸς ἔχει, τὰ δὲ, ἐμὲ ἔα ἔχειν εἶνε-
 καὶ τὰ χεῖματων, ἀρξάν ἀπάσης Ἐλλάδος.
 εἰ δὲ μοι ἀπιστεῖς τὰ παρὰ τῶν χρημάτων,
 πέμψον ὅστις τοι πιστότατος τυγχέτω ἐμῶν, ὅ-
 ἐγὼ ὑποδέξω. ταῦτα ἀκούσας Πολυκρά-
 τής, ἤσθη τε καὶ ἐβούλετο· καὶ κως (ἡμείρετο
 γὰρ χρημάτων μεγάλως) ἀποπέμπε παρὰ
 κατὰ φόρμον Μαγαδρίον Μαγαδρίου,
 αἰδρα τῶν αἰσῶν, ὅς οἱ ἔω χρηματιστής.
 ad ré inspicendā quēdā ē popularibus suis,

sus occidere, propter quem malè
 audisset. Alii (sed pauciores) in-
 quiūt, caduceatorem in Samum
 ab Oroete missum cuiusdam rei
 rogandæ causæ: (cuius autē, non
 dicitur) Polycratem autem tunc
 fortè in conclavi cubantē fuisse,
 assistente ei Anacreonte Teio, si-
 ue id consultò, quòd res Oroetis
 contemptui haberet, siue forte a-
 aliqua huiusmodi factum. ad quē
 quum accedēs Oroetis caducea-
 tor, eius mandata exponeret, Po-
 lycratem neque se ad hominem
 conuertisse (erat enim ad parietē
 versus) neque quicquā respōdis-
 se. Hæ bifariæ causæ mortis Po-
 lycratis fuisse memoratur, qua-
 rum utrilibet accommodare fi-
 dem quis potest. Itaque Oroetes
 in urbe Magnesia degens, quæ
 est ad Mæandrum flumen sita,
 misit Myrsum quendam Lydū,
 Gygis filium, cum nuntio in Sa-
 mum ad Polycratem, cuius ani-
 mum nouerat. Etenim Polycra-
 tes primus extitit Græcorū, *dun-*
 taxat eorum quos nouimus (se-
 cundum Minoem, & si quis alius
 isto prior maris imperio potitus
 est) qui in animum induxerit ut
 mari potiretur. Primus, inquā,
 extitit ex eo genere quod hu-
 manum vocatur, qui multam
 conciperet spem Ioniz atque in-
 sulis dominandi. Hoc igitur cum
 in animo habere certior Oroetes
 factus, misit nūtiū in hæc ver-
 ba, OROETES POLYCRATI ITA INQVIT, Audio te
 res excellentes agitare animo, sed
 proposito rem pecuniariam non
 suppetere. Quòd si ita feceris ut
 suadeo, prospexeris & tibi & salutē
 meæ. Nam rex Cābyfes (ut mihi
 pro cōperto renuntiatur) de me
 interficiendo cogitat. nunc igitur
 meipsum recipito, atque pec-
 unias, earū partē tibi habiturus,
 partē mihi permissurus: & ipsarū
 pecuniarū beneficio omni Græ-
 ciæ imperatur. De quibus si mi-
 hi fidem non habes, mittito quē-
 piam tibi fidissimū, cui ego
 fidē faciā. Quo audito Polycra-
 tes grauius est, atque obsequivo-
 lebat. maiore enim in modū pec-
 unia auebat. Mittit itaq; prius
 Mæadriū Mæadrii filiū, (cribā suū:

a Id est, Primus
 inter homines. Hoc
 addit quod Minos
 haberetur Ioni fi-
 lius.

b Cui ego ostē-
 dam. Vel repræ-
 sentabo.

c Mæandrum
 Mæandrii fl.

a At Orætes quum exploratorē aduentare audisset, ita egit. *Ad verbum*, Expectari audisset.

b At ille, tum oraculis tum amicis multū dehortatibus, illuc profectus est. quum etiam eius filia somnium hoc vidisset. Cernere sibi videbatur, &c.

c Omnibus modis, *vel, omni arte* dissuadebat.

d Ad nauē quinquaginta remorum. *Sunt qui verentur*, ad nauem a-quariam.

e Optimè omnium suæ ætatis exerc.

f Et suo ingenti animo, *vel, excelsio*. Nam præter Syrac. nullus est Gr. tyr. magnif.

g Quum ipse humorem ē corpore emitteret.

qui non longo pōst hoc tempore ornatum conclauis Polycratis spectatu dignum templo Iunonis omnem dicauit. * Hunc Orætes quum cognouisset speculatorem esse circumspectum, ita sibi agendum putauit: Ocho scrinia lapidibus implet, præter admodum paruam partem circa ipsas oras, ac superficiem lapidum auro inducit: eaque scrinia alligata in expedito habet. Quæ adueniens Mzādrius quum inspe-

xisset, Polycrati renuntiavit. ^b Enimvero ne illuc sese cōferret, magnopere dehortabantur tum oracula & amici, tum præcipuè somnium hoc, quod eius filia viderat. Videbatur sibi cernere patrem in aere sublimem esse, qui à Ioue quidem lauaretur, à sole autem inūgeretur. Hanc visionem conspicata, ^c instabat omnino dissuadere patri ne à patria profisceretur ad Orætem: quinetiā ^d ad biremem eunti malè ominabatur. Cui quum ille minitaretur, si sospes rediret, fore ut hæc per diu maneret virgo: ipsa ut ita contingeret, sibi imprecata est. malle enim se diutius virginem esse quàm patre orbari. Polycrates omne consilium pro nihilo habens, ad Orætem nauigauit, cum alios secum ducens tum verò Democedem Calliphontis filium, Crotoniensem medicum, qui eam artem apud suos ^e præclarissimè omnium exercebat. Vbi Magnesium peruenit Polycrates, tetra mortē est affectus, indignaque sua persona ^f & suis cogitationibus. nam neque eorum qui Syracusis tyranni extiterūt, neque aliorum Græciæ tyrannorum vllus est magnificētia cum Polycrate comparandus. Eum Orætes (quod indignum relatu est) cruci suffixit: ex illis verò qui illum comitati fuerant, Samios quidem dimisit, iubēs eos gratiā sibi habere quòd liberi essent: peregrinos autem atque seruos iure captiuitatis sibi vendicans, retinuit. Polycrates ergo suspensus omnem filiae visionem exoluit. nam ab Ioue quidē, quū plueret, lauabatur: à sole autē, ^g exudatē ē membris abdomine, vngebatur.

A ὅς χρόνος οὐ πολλὸν ὕστερον τούτων, ὁ κόσμος τὸν ἐκ τῆς ἀδρεάνης τοῦ Πολυκράτους ἐόντα ἀξιοθέτητον ἀνέθηκε πύρνα ἐς τὸν Ἡραῖον. ὁ δὲ Οἰσίτης, μαθὼν τὸν κατὰ σκεπὸν ἐόντα παρὰ δόκιμον, ἐποίησε. Ἰα δὲ λάρνακας ὅκτω πληρώσας λίθων, πλὴν κάρτα βραχέος τῆς πρὸς αὐτὰ Ἰα χεῖλεα, ὅτι πολλῆς τῆς λίθων, χρυσὸν ἐπέβαλε. κατὰ δὴσας δὲ Ἰα λάρνακας, εἶχε ἐποίμας. ἐλθὼν ὁ Μάισδος, καὶ θεσσαλὸς, ἀπήγαγε τὰς Πολυχράτει. ὁ δὲ, πολλὰ μὲν τῶν μαντήων ἀπαγορεύοντων, πολλὰ δὲ τῶν φίλων, ἐξέλετο αὐτὸς. παρὰ δὲ, καὶ ἰδούσης τῆς θυγατρὸς ὅτι ἐν πυρὶ τοῦ πυλῶος ἐδόκεε οἱ τὸν πατέρα ἐν τῇ ἡμέρᾳ μετέωρον ἐόντα, λαύσασθαι μὲν ὑπὸ τῷ Διὶ, χεῖρεσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου. ταῦτ' αὖτε ἰδούσα τὴν ὄψιν, πρὸ τοῦ ἐλθέτο μὴ ἀποδημῆσαι. ὁ Πολυκράτης τὰς τῶν Οἰοίτηα καὶ δὴ καὶ ἰόντος αὐτῆς ὅτι τὴν πεντηκόντηρον, ἐπεφίμειτο. ὁ δὲ οἱ ἡπίλυσεν, ὡς ἀπονοστήσει, πολλὸν μὲν χρόνον πρὸς θεοῦ ἐσθλῶς. ἡ δὲ ἡρώσατο ὅτι τελέα ταῦτα γινέσθαι. βούλεσθαι γὰρ πρὸς θεοῦ ἐσθλῶς πλέω χρόνον ἢ τοῦ πατρὸς ἐστρέφασθαι. Πολυκράτης δὲ, πάσης συμβολῆς ἀλογίῃς, ἐπλεε τὰς Οἰοίτηα, ἅμα ἀγρόμυρος ἄλλοις τε πολλοῖς τῶν ἐταίρων, ἐν δὲ καὶ Δημοκλῆδα τὸν Καλλιφάντος, Κροτωνιῆτιν, αἰδρα ἡδὲ τ' ἐόντα, καὶ τὴν τέχνῃν ἐπασκέοντα ἀείσα τῶν κατ' ἐαυτὸν ἀπικόμυρος ὅς ἐς τὴν Μαγνησίην ὁ Πολυκράτης, διεφθάρη κακῶς, οὔτε ἐαυτοῦ ἀξίως οὔτε τῶν ἐαυτοῦ φρονιμάτων. ὅτι γὰρ μὴ οἱ Συρηκοισίων ἡρώμυροι τύραννοι, σὺν δὲ εἰς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τυράννων ἀξίως ὅτι Πολυκράτει μεγαλοπρεπέην συμβληθῆναι. ἀποκτείνας δὲ μὲν ὅκτω ἀξίως ἀπηγήσιος Οἰσίτης ἀνέταύρωσε. τῶν δὲ οἱ ἐπομύων ὅσοι μὲν ἔσαν Σάμιοι, ἀπῆκε, χελεύων σφίτας ἐαυτῷ χάριν εἰδέναι, ἐόντας ἐλευθέρους. ὅσοι δὲ ἔσαν ξηνοὶ τε καὶ δοῦλοι τῶν ἐπομύων, ἐν αἰδρα πόδων λόγῳ ποιόμυρος εἶχε. Πολυκράτης ὁ αἰακρέμαμυρος, ἐπετέλεσε πάντων τῶν ὅτι τῆς θυγατρὸς. ἐλαύσας μὲν γὰρ ὑπὸ τῷ Διὶ ὅκτω ὅκτω υἱοί, ἐχέμετο δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἀμειβόμενος αὐτὸς ἐκ τῶν σώματος ἰκμάδα.

τὰς ἀσπίδας

τὰς ἐπὶ τῇ

Πολυκράτεος μὲν δὴ αἱ πολλάι βύτρυχαι ἐς
τὸ τελευτήσαν, τῇ **Θ** Ἀμασις ὁ Αἰγύ-
πτου βασιλεὺς παρεμαρτύσατο. χρόνῳ δὲ
οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ Οῤοίτεια Πολυκράτεος
πίσιες μετήλθον. μὲν γὰρ **Κ**αμβύσεω θά-
νατον, καὶ τῇ μάχῃ τὴν βασιλείαν, ἡδύων
ἐς τῇσι Σάρδισι Οῤοίτης, ὠφέλιχ μὲν οὐ-
δὲν Πέρσαι, ὑπὸ Μήδων ἀπαρρημύχους
τὴν **Ξ**ρχίω· ὁ δὲ ἐς ταύτῃ τῇ **Ξ**ρχῇ καὶ μὴ
ἐκτείνε Μίθρδάτεια τὸν ἐκ Δασκυλείου
ὑπάρχον, ὅς οἱ ἀνείδισε τὰ ἐς Πολυκράτεια
ἔχοντα· κατὰ δὲ, **Κ**αμβύσεω παῖδα
"Κρανάπην· ἀνδρας ἐς Πέρσῃσι δοκίμοις.
ἀλλὰ τε ἐξ ὕβρισε πᾶσι, καὶ τίνα ἀγέ-
ληφόρον ἐλθόντα Δαρείου παρ' αὐτὸν, ὡς οὐ
παρὲς ἡδονῇ οἱ μὲν τὰ ἀγέλλοιμα, ἐκτε-
νέ μιν ὀπίθω κομίζομενον, ἀνδρας οἱ ὑπεί-
σας κατ' οὐδὲν. ἀποκτείνας δὲ μιν, ἠφαιίσσε
αὐτῷ ἵππων. Δαρφός δὲ ὡς ἔχε τὴν **Ξ**ρχήν,
ἐπεθύμησε **Θ** Οῤοίτεια τίσασθαι, πᾶσι τῶν
τῇ ἀδικημάτων εἴνεκε, καὶ μάλιστα Μίθρ-
δάτεια, καὶ τῶ πριμῶν· ἐκ μὲν δὴ τῆς ἰσχύος
στρατὸν ἐπ' αὐτὸν ὅτε ἐδόκεε πέμπειν, ἅτε
οἱ "οἶδανόντων ἐπὶ τῇ **Π**ρημαίων, καὶ νεω-
στὶ ἔχων τὴν **Ξ**ρχίω, καὶ τὸν Οῤοίτεια μεγá-
λιν τὴν ἰσχύϊ πεισθανόμενος ἔχειν· τὸν χί-
λιοι μὲν Περσέων ἐδδρυφόρεον· εἶχε δὲ νομὸν
τὸν τε Φρύγιον, καὶ Λυδίον, καὶ Ἰωνικόν. παρὲς
ταῦτα δὲ ὧν ὁ Δαρφός τὰδε ἐμνημονεύσατο·
συγκαλέσας Περσέων τοὺς "δοκιμοτάτους,
" ἐλέγχεσθαι τὰδε, ὧς Πέρσαι, τίς αἰ' μοι τῶ
" ὑμέων ὑποσας ὅτι τελέσειε σοφίη τε, καὶ μὴ
" βίη τε καὶ οὐμία· εἶτα γὰρ σοφίης δέξαι, βίης
" ἔργον ὁδοῦν. ὑμέων δὲ ὧν τίς μοι Οῤοίτεια ἢ
" ζώοντα ἀνέξει, ἢ ἀποκτείνῃ· ὅς ὠφέλιπός
" μὲν καὶ Πέρσαις ἐδὲν, καὶ καὶ ὧς μεγáλα ἔοργε·
" τῶτο μὲν, δύο ἡμέων ἠίστωσε, Μίθρδάτεια τε
" καὶ τὸν παῖδα αὐτῷ· τῶτο δὲ, ὅτε αἰσκαλέον-
" τας αὐτὸν, καὶ πεμπούχους ὑπ' ἐμοῦ, κτείνῃ,
" ὕβριν ὅτε αἰσκαχέτον φαίνων. τῶν ὧν μέζον
" ἐξεργάσασθαι μιν Πέρσαις κακόν, κατὰ-
" λαμπρέος ἐστὶ ἡμῖν θανάτου. Δαρφός μὲν ταῦ-
τα ἐπηρώτα, τῷ δὲ ἀνδρὲς τεύχοντα ὑπέ-
στησαν, αὐτὸς ἕκαστος ἐθέλων ποιέειν ταῦ-
τα· ἐλίζοντας δὲ Δαρφίος κατελαμβάνει,
est ad necē. Hæc Darius interrogabat Persas. Eorū triginta exiitērūt qui repromit-
terēt, singuli volētes ipsi id exequi. Quos inuicē cōtendētes Darius reprehēdens,

Hunc exitum habuerūt tot pro-
speræ res Polycratis, quem vari-
cinatus ei fuerat Amasis rex AE-
gypti. Verūm non multo pōst
tempore Polycratis ultio Oræ-
tem excipit. quippe post Camby-
sis obitum occupato à magis re-
gno, Orætes quum esset Sardis-
bus, nihil de Persis qui à Médis
imperio fraudati erant, bene me-
ritus est: sed in ea perturbatio-
ne Mitrobatem Dascylii præfe-
ctum (qui illi de Polycrate ex-
probrauerat) interemit, & eius fi-
lium Cranapē, spectatos in Per-
sis viros: & cū alia quoque om-
nifaria flagitia commisit, tum
quendam è nuntiis qui ad ipsum
à Dario venerat, quod parum iu-
cundā nuntiaffet, trucidandum
curauit, summissis quibusdā qui
redeuntem aggredierentur, qui-
que trucidatum cum ipso equo
occultarent. Darius, vbi princi-
patu potitus est, Orætem vlcisci
cū ob alia scelera, tum præci-
pue ob Mitrobatem filiūmque,
cupiebat: sed aduersus eū ē pro-
fesso mittere copias consilii non
erat, utique rebus nondum sa-
tis fundatis, & imperio recēs par-
to: quum præsertim audiret Or-
ætem multa vi nixum, quum
mille Persarum satellitibus stipa-
tus esset. nam suæ provinciæ ha-
bebat Phrygiā, Lydiā, Ioniā.
Itaque Darius aduersus hæc
hanc rationē iniuit: Accitis Per-
sarum summis quibusque proce-
ribus, his loquutus est verbis, Per-
sæ, quis hoc vestrūm mihi repro-
mittat, & exequuturus & prudē-
tia duntaxat, nulla vi, nullisque
copiis: Vbi enim opus prudentia
est, ibi vi agere nihil attinet. Er-
go quis vestrūm mihi Orætem
vel adducat viuū, vel interficiat,
qui de Persis nihil omnino me-
ruit, sed cū alia multa scelera ad-
misit, tum hæc duo: vnū, quod
duos è nobis, Mitrobatem ciuis-
que filiū interemit: alterū, quod
à me missos ad se accerendum,
necandos curat, facinus profe-
ctū non tolerandum. idēque
priusquam maiora in Persas sce-
lera admittat, cōprehendendus

a Legi δὲ ταύτῃ
τῇ **Ξ**ρχῇ.

b Qui ei illa ad
Polycratem per-
tinentia expro-
brauerat.

c Aperté. Gri-
ce τῆς ἰσχύος. q. d.
refta via.

d Vt pote rebus
adhuc turbulen-
tis. Vel, Rebus
nondum compo-
sitis. Ad Verbum,
Rebus adhuc tu-
mentibus. q. d.
Quum nondum in
not rerum refe-
differ. ad est, turbu-
lentis statim.

e Aliquis vestrū.
Poteft & interro-
gatu legi.

f Necat, insolē-
tiam intolerabilē
exhibens.

g Morre nobis
est occupandus.

ταῖς Κρανά-
πην

ταῖς ὑπεί-
σας

ταῖς οἰδιόν-
των

ταῖς λογιμ-
τάτης

ταῖς ἐπιστη-
μῇ

fortiri iussit. id quum fecisset, fors Bagæum Artontis filiū ex omnibus contigit. Hic sorte delectus, hac ratione vsus est: Complures literas variis de rebus vbi scripsit sigillóque Darii impressit, cū his profectus est Sardis. Eas, posteaquam in cóspectum Orætis venit, dedit separatim recitādas regio scribæ. (regios autem scribas cuncti præsides habent.) Reddebat autem separatim Bagæus literas, explorandi gratia animos satellitum, nunquid annuerēt ad rebellandum ab Oræte. Quos animaduertens magnopere venerari literas, & ea quæ in illis dicerentur, etiā vehementius, reddidit aliam epistolam in hæc verba, Persæ, Darius rex interdicat vobis ne apud Oræte fungamini satellitum officio. Hoc illi audito lanceas deposuerunt. Tunc Bagæus cernens illos obtemperantes epistolæ, sumpta fiducia reddidit scribæ ultimū libellum in hæc verba scriptum, Rex Darius mādāt Persis qui in Sardibus sunt vt Orætem interimant. Id vbi audiere doryphori, *id est hastati satellites*, eductis acinacibus sine mora Oræte interemerunt. Ita vindicta Polycratis Samii Orætem persequuta est.

Traductis atque comportatis Sufa bonis Orætis, contigit non diu pōst vt in venatu ferarū Darius rex, dū ab equo descilicet, pedē intorserit vehementerque luxauerit. nam talus ē iuncturis amotus est. Se itaque existimans, vt etiam prius, habere ex Aegyptiis eos qui primi putarētur arte medicinæ, eorum opera utebatur. At isti retorquēdo pedem ac violenter tractando, plus mali faciebāt: adeo quidem vt septem dies totidēque noctes Darius præ molestia qua afficiebatur transgerit insomnes. Octauo die eidē malē habenti quidam Democcedis Crotoniensis mentionem facit: cuius de artificio prius iā inde in Sardibus audisset. Darius hominem quamecelerrimē accersit ad se iubet. Ille, vt inter captiuos Orætis fuit inuentus, vbi

μιν ἢ παρὶς ἡν ἔρωτον ἐκέλευσε. τὸν ὅς ὥς ἐξ ὕδρον ἐν τοῖσι Οἰοίτεω ἀνδραπόδοις

Α κελύων πάλλασθαι. παλλομένων δὲ, λαγ-
χόμεν ἐκ πόντων Βαγάος ὁ Αἰρτόντεω. λα-
χὼν δὲ ὁ Βαγάος, ποιέει τοιάδε βιβλία γρα-
ψάμενος πολλά, καὶ πάλιν πολλὰ ἔχοντα
σημαμάτων, σφρηγίδας σφί ἐπέβαλε τίς
Δαρείος. μὲν δὲ ἦν ἔχων τῶντα ἐς τὰς Σάρ-
δεις. ἀπὸ κελύων δὲ, καὶ Οἰοίτεω ἐς ὅψιν ἐλ-
θὼν, τῷ βιβλίῳ ἐν ἑκάστῳ περὶ αἰρεμένων,
ἐδίδου τὰς γραμματῆς τὰς βασιλικὰς ἐ-
πιλέγεσθαι. (γραμματῆς δὲ βασιλικὰς οἱ

Β οἱ πόντες ὑπὸ ἡν ἔχουσι) ἀποπειρώμενος
δὲ τῷ δρυφύρῳ, ἐδίδου τὰ βιβλία ὁ Βα-
γάος, εἰ οἱ ἐνδοξαίῃς ἀπόστασιν ἀπὸ Οἰ-
οίτεω. ὁρέων δὲ σφρας τὰ τε βιβλία σε-
βομένων μεγάλως, καὶ τὰ λεγόμενα ἐκ
τῷ βιβλίῳ, ἐπὶ μεζόνως, διδοὶ ἄλλοι, ἐν
τὰς ἐν τῷ ἑπτασίῃδε, ὧς Πέρσαι, βα-
σιλῆς Δαρείος ἀπαρτύνει ὅμῳ μὴ δρυ-
φύρῳ Οἰοίτεω. Γ δὲ, ἀκούσαντες τού-
των, μετῆλθον οἱ τὰς ἀρχαί. ἰδὼν δὲ τούτῳ
σφρας ὁ Βαγάος περὶ κελύων τὰς βιβλίας,
ἐν ταῦτα δὴ θαρσύνει, ὅτι τελευτῶν τῷ
βιβλίῳ διδοὶ τὰς γραμματῆς, ἐν τὰς ἐ-
γχεσθῶ, βασιλῆς Δαρείος Πέρσαι
τοῖσι ἐν Σάρδισι ἐτέλλεται κτείνειν Οἰ-
οίτεω. Δ δὲ δρυφύρῳ ὡς ἡκουσάν τῶν-
τα, ἀπαρτύνει ὅτι ἀκινάχεας, κτείνουσι
πρῶτον μιν. οὕτω δὲ Οἰοίτεω Ε Πέρ-
σῃ Πολυκράτους τὸν Σαμίῳ πίστις με-
τῆλθον.

Δ Ἀπὸ κελύων δὲ καὶ ἀνακομιθέντων τῷ
Οἰοίτεω χρημάτων ἐς τὰς Σάρδεις, συνελθὼν
χρόνῳ οὐ πολλῷ ὑστερὸν βασιλεῖα Δαρφῶν, ἐν
ἀρχῇ θηρῶν ἀποθνήσκοντα ἀπ' ἵππου, τρα-
φύσας τὸν πόδα. καὶ κως ἰσχυρότερος ἐγρά-
φη ὁ γὰρ οἱ ἀγράφως ἐξεχώρησε ἐκ τῷ
ἀρδρῶν. νομίζων ὅτι καὶ πρῶτον πάλιν ἐω-
τὸν ἔχον Αἰγυπτίων τοῖς δόκον (ταῖς ἐν) τρω-
τοῖς τὴν ἰντερικὴν, τοῖσι ἐχρῆτο. οἱ δὲ, ερε-
βλωῦτες καὶ βιῶμενοι τὸν πόδα, κακὸν μέ-
ζον ἐργάζοντο. ἐπ' ἐπὶ ἄλλῳ δὲ ἡμέρας καὶ ἐ-
πὶ ἄλλῳ τὰς ὑπὸ τῷ πρῶτοντος κακοῦ ὁ Δαρφῶς
ἀγρυπνῆσαι εἶχετο. τῇ δὲ δὴ ὀγδοῇ ἡμέρῃ ἔ-
χοντι οἱ φλαύρας, πρῶτοντος πρῶτοντος
ἐπὶ ἐν Σάρδισι ὁ Κροτωνιήτεω Δημοκῆ-
δεος ἢ τέχνη, ἀγέλην ὡς Δαρείος. ὁ δὲ ἀγέ-
λην

οἰκουδὴ-

ὁκούδ' ἤκουτε ἀπὸ μεληιδμῶν, πρὶν ἔς μέ-
σον, πέδας τε ἔλκοντα, καὶ ῥά κ' εἰς ἑαυτὸν
γον. σαθὴν δὲ ἐς μέσον, ἥρῳτα ὁ Δαρείος
τὴν τέχνην εἰδὼς. ὁ δ' ὅτ' οὐκ ὑπεδέχε-
το, ἀρρῶ δέων μὴ ἐαυτὸν ἐκ φήνας, τοῦτο δ' ἀ-
πορρῶ τῆς Ἑλλάδος ἢ ἀπεστερημῶς. κατε-
φάνη τε τῷ Δαρείῳ τεχνάζειν ὅτις αὐτὸν
νος· καὶ τοῖς ἀγαθόντας αὐτὸν, ἐκέλευσε μά-
στιγας τε καὶ κέντρα πορρῶ φέρειν ἐς τὸ μέσον.
ὁ δὲ ἐν ταῦτα δὴ ὦν ἐκ φάνη, φάς, ἀπ' ἐ-
κείως μὲν οὐκ ὅτις αὐτὸν, οὐκ ἔμελλε δὲ ἰπ-
πῶ, φλαύρως ἔχ' ἂν τὴν τέχνην. μετὰ δὲ,
ὡς οἱ ἐπέτρυνε, Ἑλλήνων οἱ ἰήματα χρυσώ-
μῶς, καὶ ἡπιόματα (αἱ ἰατρὴς πορρῶ-
γων, ὑπὸν τε μιν λαγχάνειν ἐποίεε, καὶ ἐν
χρυσῶ ὀλίγῳ ὑγέα μιν εὐνὸντα ἀπέδδξε, οὐ-
δαμὰ ἐπὶ ἐλπίσιν (αἱ δ' ἰπποῖν ἐσσεῖται.
δωρέεσθαι δὲ μιν μὲν ταῦτα ὁ Δαρείος πε-
δῶν χρυσῶν δύο ζεύγη. ὁ δὲ μιν ἐπύρετο,
Εἴ οἱ διπλήσιον τὸ κακὸν ὅτις αὐτὸν νέμει, ὅτι
μιν ὑγέα ἐποίησε. ἡ δ' αὖτε δὲ τῷ ἐπὶ ὁ Δα-
ρείος, ἀποπέμπει μιν πορρῶ τῶν ἐαυτοῦ γυ-
ναῖκας. πορρῶντες δὲ οἱ δυνούχοι, ἔλεγον
πορρῶ τῶν γυναικῶν ὡς βασιλεῖς οὐκ εἴη ὡς
τὴν ψυχὴν οἱ ἀπέδδξε. ὑποτύπνουσα ὅ
αὐτῶν ἐκάσθ, φιάλῃ τῷ χρυσοῦ σπῶν θῆ-
κη ἐδωρέετο τὸν Δημοκλῆδα· ὅτ' ὡν τι δα-
ψίλει δωρεῇ, ὡς τοῖς ἀποπύπνου (αἱ δ' ἀπὸ τῆς
φιαλέων σατῆρας ἐπόμῳς ὁ οἰκέτης τῷ
οἴνομα μὲν Σκίτων, ἀνελέγετο, καὶ οἱ χρῆ-
μα πολλόν τι χρυσοῦ σπῶν ἐλέγχετο. ὁ δὲ Δη-
μοκλῆς οὐκ, ὡς δὲ ἐκ Κρότωνος ἀπὸ με-
νος, Πολυχράτῃ ὁμίλησε πατεῖ, ὅς σπῶ-
εἶχετο ἐν τῇ Κρότωνι, ὁργῶν χαλεπῶ. τῷ
τον ἐπὶ τε οὐκ ἐδωῶτα φέρειν, ἀπολιπὼν,
οἶχετο ἐς Αἰγίνα. κατὰ δὲ ἐς ταῦτα, τῷ
τῷ πορρῶ ἐτεῖ ὑποβόαλετο τοῖς πορρῶ-
τοις ἰπποῖς, ἀσπιδὸς πορρῶν, καὶ ἔχων οὐδ' ἂν
τῷ ὅσα πορρῶ τὴν τέχνην βεῖ ἐργαλῆα·
καὶ μιν δαυτέρῳ ἐτεῖ (αἱ λαμπροῦ Αἰγινήται
δημοσίῃ μαθεῖνται· πεῖται δὲ ἐτεῖ Αἰθ-
ναῖοι, ἐκαστὸν μνῶν τετάρτῳ δὲ ἐτεῖ, Πολυ-
κράτης δυοῖν (αἱ λαμπροῖν. οὕτω μὲν ἀπὸ
τοῦ ἐς τὴν Σάμον. καὶ ἀπὸ τούτου τῷ ἀνδρὶ
οὐκ ἦν Κροτωνιῆται ἰπποῖς βυδὸκίμησθαι·
ἐχέοντο γὰρ ὡν τῷ ὅτε πορρῶ μὲν Κροτω-
νιῆται ἰπποῖς ἐλέγχετο ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα εἶ),

A pro neglecto habebatur, in me-
diū adductus est, sicut erat pāno-
sus ac cōpedes trahēs. In medio
positū Darius interrogavit nun-
quid eam nosset artē. Democ-
edes, veritus ne, si se proderet, vi-
quequaue Græcia priuaretur,
dissimulare: sed quum videretur
notitiā artis præ se ferre, Darius
iussit eos qui hominē adduxerāt,
verbera & tormēta afferre in me-
dium. Tunc ille dissimulatione
missa, se planē scire artē illam ne-
gavit, sed aliquantulum, ob eam
consuetudinē quam cū medico
habuisset. Factāque ei potestate
curandi, Græcis medicamētis v-
tens, & lenia, post acria, admo-
uens, Dariū compotē somni fe-
cit, & brevi tēpore incolumem
reddidit, quū iā se posthac validū
fore ad incedēdū desperasset. Ob
quā curationē postea quum cum
Darius duobus aurearū compe-
dum paribus donasset, interro-
gavit Democedes nunquid ideo
se duplici malo remunerandum
putaret, quòd ab eo sospes ipse fo-
ret effectus. Hoc dicto Darius de-
lectatus, ad suas vxores hominē
misit. Eunuchi qui cum deduxe-
rūt ad fœminas, dicebāt hūc esse
qui restituisset animā regi. tunc
earū singulæ aurēā phialæ thecā
suffringentes, Democedē dona-
uerūt tā amplo munere, vt famu-
lus nomine Scitō qui sequebatur,
excidentes ex percussione phialarū
statères colligēs, nō paruam auri
summā coegerit.^b Hic Democ-
edes hūc in modū ē Crotone pro-
fectus, cū Polycrate cōsuetudinē
habuit: quū a patre sanē iracun-
do Crotone cohiberetur, nec
eum tolerare posset, illo relicto
abiit in AEGINAM: vbi commo-
ratus vnum annum, primos me-
dicos transcendit, et si imparatus
erat, & nihil instrumentorum
habens quæ ad artem medicinæ
pertinerent. Ex quo factum est
vt insequēti anno AEGINETÆ cō-
duxerint eū talento, Athenienses
tertio anno centū minis, Poly-
crates quarto anno talentis duo-
bus. ita Sāmū profect⁹ est. A quo
viro non minimū *medici Cro-
tonienses primi numerabantur,

a Hæc interpre-
tatio ostendit eum
legisse, ἡπια μὲν
τὰ ἰατρὰ. Alio-
qui, si quando no-
stram lectionem,
vertendum esset,
Et fomenta vali-
da adhibens.

b Hic autē De-
mocedes ita Cro-
tone SAMUM ve-
nierat. Cum Po-
lycrate patre ver-
satus, quum aspe-
ram eius iracun-
diam ferre non
posset, illo relicto
ab. C.

c Crotonienses
inclauerūt. hinc
enim tempus fuit
quum primi qui-
dem medici Græ-
ciæ Crotoniæ
esse dicerentur,
secundi verò, Cy-
renzi.

a In maximo-
pretio à rege De-
mocrates habebatur.

secundi, Cyrenæi. Qua etiā tem-
pestate Argiui cæteris Græcis præ-
stare musica ferebantur. Tunc i-
taque Democedes Dario sanato
Sufis, maximas ædes obtinebat, &
cum rege ad mensam sedebat, om-
nibus rebus affluens, præter
hæc vnam quod in Græciam re-
dire non poterat. Quinetiā AE-
gyptios medicos regem curare
solitos, quum esset patibulis suf-
figendi, quod à Græco medico su-
perati forent, impetrata ab rege
venia liberauit: item vaticinum
quendam Eleum, qui Polycratē
sequutus fuerat, & inter captiuos
pro neglecto relictus. Denique
Democedes erat. Interiecto de-
inde breuitempore, inter alia cō-
tingit vt Atossæ Cyri filiz (quæ e-
rat Darii vxor) in mamilla vlcus
exoriretur, deinde rescissū porro
grassaretur. quod ista, quoad fuit
exiguum, præ pudore occultans,
nemini indicauit: sed vbi malè iā
se habebat, accersito Democedi
rem ostendit. Ille se redditurum
sanam affirmans, adiurat eam vt
sibi vicissim ipsa inseruiat in eo
quod orauerit, oraturū autē nihil
vnde dedecus redūdaret. A quo,
posteaquam curata est, edocta,
Darium, dum cum eo cubat, his
verbis alloquuta est, Rex, quum
tantum tu habeas copiarum, de-
sides, nullam neque gentem ne-
que potentiam Persis acquirens.
atqui par est virum & iuuenem &
magnarum opum dominum, a-
liquid operis edendo se ostende-
re, quod etiam Persæ cognoscant
sibi virum præesse. Quod vt fa-
cias, duabus de causis interest, vt
Persæ & cum qui ipsis præest, vi-
rum esse intelligant, & bello at-
terantur: ne otium agentes tibi
insidias tendant. Nunc ergo ali-
quod opus edas quoad in ætate
iuuenili es. nam augescēte cor-
pore ingenium pariter augescit,
& consenescente consenescit, &
ad res omnes elanguescit. Hæc
Atossæ ex admonitu Democedis.
Ad quam Darius respondens,
Quæ, inquit, vxor, ipse facere de-
stinaueram, ea omnia dixisti.

A δούτεροι δὲ, Κυρίω αἰοί. κατὰ τὸ αὐτὸν δὲ
τῶν χερσὶν καὶ Ἀργεῖοι ἤκουον μουσικῶς
εἶναι Ἑλλήνων παρῶν. τότε δὴ ὁ Δημοκλή-
δης ἐν τοῖσι Σούσισι ἔξιστάμενος Δα-
ρεῖον, οἷόν τε μέγιστον εἶχε, καὶ ὁμοῦ ἀπὸ
ζῶος βασιλείᾳ ἐγγράφει· πάλιν τε ἐνός τοῦ ἐς
Ἑλλήνας ἀπέναι, πᾶσι τὰ ἅλλα οἱ ἑρῶν.
καὶ τὸ μὲν, τοῖς Αἰγυπτίοις ἰσχυροῖς, οἱ
βασιλεῖα παρῶν ἰσχυροῖς, μέλλοντες ἀνα-
σχολοπεῖσθαι, ὅτι ὑπὸ Ἑλλήνων ἰσχυ-
ροῖς ἐσώθησαν, τοῖς βασιλεῖα παρατη-
σάμενος, ἐρρύσαντο. τὸ δὲ, μάλιστα Ἡλφον
Πολυχράτει ὅτι παρῶν, καὶ ἀπημελη-
μένων ἐν τοῖσι αἰδραπόδοις, ἐρρύσαντο. ὡς
μέγιστον παρῶν Δημοκλήδης παρῶν ἐσώ-
σιν. ἐν γὰρ ὅλῳ μὲν ταῦτα, τὰ δὲ
ἄλλα συνήνθευ γράφει. Ἀπόσθη τῇ Κύρου
μὲν θυγατρὶ, Δαρείου γὰρ θυγατρὶ, ὅτι τοῦ
μαστοῦ ἐφύφθη. μὲν δὲ, ἐκράθη, ἐνέμε-
το παρῶν. ὅσον μὲν δὴ χροῖον ὡς ἔλασσον,
καὶ δὲ, κρύπτουσα καὶ αἰχμωομένη, ἐφραζε
ὁ δὲ ἐπεί τε δὲ ἐν καὶ ὡς, μετεπέμ-
ψατο τὸν Δημοκλήδην, καὶ οἱ ἐπέδωκε. ὁ δὲ,
φας ὑμῖν ποιήσειν, ὅς οἱ μιν, ἢ μὴ οἱ αὐ-
τοपुरγῆσιν ἐκείνῳ τῶν δὲ αὐτῆς δεη-
θῇ δεήσασθαι δὲ ὁ δὲ τῶν αἰχμωῶν
ὅτι φέρονται. ὡς δὲ ἄρα μιν μὲν ταῦτα ἰσχυ-
ρὸς ὑμῖν ἀπέδωκε, ἐν ταῦτα δὲ δι-
δαχθεῖσα ὑπὸ τῆς Δημοκλήδης ἡ Ἀπόσθη,
παρῶν φέρε ἐν τῇ κοίτῃ Δαρείῳ λόγον τοῖ-
ονδε, ὅτι βασιλεῦ, ἔχον διώαμιν ποσά-
ντων κατέσθαι, οὐτέ τι ἐθνὸς παρῶν μέγιστος,
οὐτε διώαμιν Πέρσῃσι. εἰς δὲ ὅτι ἄνδρα
καὶ νέον, καὶ χρημάτων δεσπότην μεγάλων,
φαίνεσθαι τι ἀποδιδόντων, ἵνα καὶ Πέρ-
σαι ἐν μάθῃσι ὅτι ὑπὸ ἄνδρὸς ἄρχονται.
ἐπὶ ἀμφοτέρω δὲ τοῖς φέρει ταῦτα ποιέειν, καὶ ἵνα
σφῶν Πέρσῃσι ὅτι γίνονται αἰδρα-
ποῖν παρῶν, ὅτι τὰ τῶν πολέ-
μων, μὴ δὲ ὁρῶντες, ὅτι ἐκ λῶσι τοῖς.
ὡς γὰρ αὐτῇ καὶ ἀποδέξατο ἔργον, ἕως νέος
εἰς ἡλικίαν. αὐτὸς δὲ μὲν τῶν σῶματι καὶ αὐτῇ
σῶματι καὶ αὐτῇ φρένες, γράφει δὲ ἐν
συγγραφῇ, καὶ ἐς τὰ παρῶν ταῦτα
ἀπαμειβόμενοι. ἢ μὲν δὲ ταῦτα ἐν διδα-
χῇ ἐλέγετο δὲ ἀμείβεσθαι τοῖς δὲ, ὅτι γὰρ, πᾶσι
ταῦτα περ αὐτῶν ὅτι ποιεῖν, εἴρηκα.

ἔγω γὰρ βεβούλευμαι ἵδμεναι γέφυραν,
 ὅκ δὲ τῆς ἡπείρου ἐς τὴν ἐπὶ τῷ ἡπείρου
 ὅτι Σκυθὰς ἐρατεύεσθαι. καὶ ταῦτα ὁλί-
 γον χρόνον ἔσται τελευτῆμα. λέγει δὲ Ἀ-
 πολλωνίας, ὅτι νῦν, ὅτι Σκυθὰς μὲν
 τὴν περὶ τὴν ἰνῆν ἔασον (οἱ τοὶ γὰρ, ἐπει-
 σὺ βούλη, ἔσονται τοι) σὺ δὲ μοι ὅτι τὴν
 Ἑλλάδα ἐρατεύεσθαι. ὅτι θυμὸς γὰρ,
 λόγῳ πῶς θανόντων, Λακωνίας τε μοι γέ-
 νεσθαι θεσπαίνας καὶ Ἀργείας καὶ Ἀθη-
 νας καὶ Κορινθίας. ἔχεις δὲ ἄνδρα ὅτι τῇ-
 δεῶτα τὸν ἄνδρα πῶς τῶν δέξαι τε ἔχου-
 τῆς Ἑλλάδος καὶ καταγέσθαι, τῶν ὅς
 σευ ὅτι πῶς ἔξισθαι. ἀμείβεται Δα-
 ρεῖος, ὅτι γυναι, ἐπεὶ τοίνυν τοι δοκέει τῆς
 Ἑλλάδος ἡμέας περὶ τὰς ἀποπειράσθαι,
 κατασχεύεις μοι δοκέει Πελοπόννησον
 ἀμείνῃ ὅτι ὁμοῦ πῶς τῶν σὺ λέγεις, πέμ-
 ψαι ἐς αὐτοὺς. οἱ μαχόμενοι καὶ ἰδόντες ἔχου-
 σα αὐτῶν, ἔξισθαι ἡμῶν. καὶ ἐπειτα
 ὅτι ἐπιτάμνος, ὅτι αὐτοὺς περὶ τῶν. ταῦ-
 τα εἶπε. καὶ ἅμα ἔπος τ' εἶπε, καὶ ἔργον
 ἐποίησε. ἐπεὶ τε γὰρ ἔχουσα ἡμέρη ἐπέ-
 λαμψε, καλέσας Πελοπόννησον ἄνδρας δοκέ-
 μοι πεντεκαίδεκα, ἐπετέλετο σφί, ἐπο-
 λήσας Δημοκλῆν, διεξελθεῖν τὰ περὶ τῶν
 λαοῦ τῆς Ἑλλάδος. ὅπως τε μὴ ἀφ-
 ἡρησθῇ σφί, ὅτι Δημοκλῆς, ἀλλὰ μιν
 πῶς ὁπίσω ἀπαΐξωσι. ὅτι τῶν ἡμέρῳ
 ὅτι τοῖσι ταῦτα, δότι τε καλέσας αὐτῶν
 Δημοκλῆν, ἐδέετο αὐτῶν ὅπως ἔξισθαι με-
 νος πῶς καὶ ὅτι δέξας τὴν Ἑλλάδα τοῖσι
 Πέρσῃσι, ὁπίσω ἔξει. δῶρα δὲ μιν τῶν πα-
 τέρων καὶ τοῖσι ἀδελφοῖσι ἐκέλευε πῶς τὰ
 ἐκείνου ἐπιπλάττοντα ἀγνῶν, φασὶ ἀλ-
 λά οἱ πολλὰ πλῆθος ἀντιδρῶσιν. περὶ δὲ,
 ἐς τὰ δῶρα, ὅλκα δὲ οἱ ἔφη συμβαλεῖσθαι,
 πλῆθος ἀγαθῶν πῶς τῶν, τὴν ἅμα οἱ
 πλῆσθαι. Δαρεῖος μὲν δὲ, δοκέει ἡμῶν,
 ἀπ' ὅτι δὲ δόλετο νόον ἐπαγγέλλετο οἱ
 ταῦτα. Δημοκλῆς δὲ, δέσας μὴ δὲ ὅτι
 περὶ τῶν Δαρῆος, οὔτε ὅτι δρῶν, πῶς
 τῶν διδόντων ἐδέετο. ἀλλὰ τὰ μὲν αὐτοῦ,
 καὶ ὅλκα ἔφη καταλείψων, ἵνα ὁπίσω
 σφί, ἀπὸ τῶν ἔχοι τὴν μὲν οἱ ὅλκα δὲ
 τὴν οἱ Δαρῆος ἐπαγγέλλετο ἐς τὴν δω-
 ρεῖν τοῖσι ἀδελφοῖσι, δέχεσθαι ἔφη.

A ego enim constitueram Scythis
 bellum inferre, iūcto mari c no-
 stra continente in alteram pon-
 te: & hæc breui tempore perficiē-
 tur. Ad eum Atossa, Animaduer-
 te, inquit, nunc: omite primūm
 Scythis bellum inferre, qui, quā-
 docunque volēs, tui erunt: aduer-
 sus Græciam mihi tu eas in expe-
 ditionem. concupisco enim La-
 cernas & Argivas & Atticas & Co-
 rinthias, fando cognitās, mihi
 fieri ancillas. Et ad hoc virum
 B habes ex omnibus maximè ido-
 neum *ad demonstrandas Græ-
 ciæ res atque exponendas, hunc
 qui pedem tuum sanauit. Cui
 Darius, Quandoquidem, inquit,
 vxor, tibi videtur nos primūm
 Græciam tentare debere, mihi
 videtur satius ante omnia mitte-
 re illuc exploratores Persas, vnā
 cum isto quem dicis, qui perce-
 pta omnia illic & visa renuntiēt:
 & mox ego ab illis edoctus, ad-
 uersus Græcos tendam. Hæc lo-
 quutus Darius, & quod est loquu-
 tus, re quoque aggressus est. nan-
 que vbi primūm illuxit, accitis
 quindecim viris Persarum spe-
 ctatis, præcepit vt sequentes De-
 mocedem omnia Græciæ mari-
 tima loca collustrarent, nève cō-
 mitterent vt Democedes ab illis
 aufugeret, sed rursus eum omni-
 no reducerent. Hæc illis vbi præ-
 cepit, secundoloco Democedem
 ipsum ad se accersitū orat vt
 D exposita atque demonstrata Per-
 sis omni Græcia, rursus redeat:
 iubetque eum dono ferre patri
 ac fratribus omnia sua utensi-
 lia, affirmans se alia multo plu-
 ra *illi inuicem donaturum.
 *ac præter dona missurum ait,
 quæ vnā iter faciat onerariam
 nauim, omnifariis bonis refer-
 tam. Quæ Darius nullo dolo-
 so consilio (vt mea fert opinio)
 *mandabat: ille tamen veritus
 f ne se Darius tentaret, tanquam
 fugitiuum, si cuncta sibi oblata
 E caperet: respondit se quidem sua
 illic velle relinquere, vt ea re-
 uersus sibi haberet: verūm na-
 uim onerariā quam Darius pro-
 mitteret, dono fratrib' accipere.

a Ad ostendenda
 singula Græciæ
 loca & ad dedu-
 cendum.

b Vt quum Per-
 sis ostenderit v-
 niuersam Græciā
 & per eam dedu-
 xerit, reuertatur.
 c Pro illis dona-
 turum.
 d Præterea verò
 ad dona portanda
 nauem onerariā
 ei se suppeditatu-
 rum dixit, eam-
 que se bonis om-
 nifariis imple-
 turum, quæ cum
 ipso nauigaret.
 e Pollicebatur.

f Legit hic inter-
 pres μὴ εἶ, quæ le-
 git magis placet.
 ille tamen veritus
 ne Darius eius a-
 nimum tentaret,
 nequaquā omnia
 quæ dabatur per-
 currit, id est recē-
 suit, & accepit: sed
 sua quidem suo
 in loco relicta
 se dixit, vt ea re-
 uers. &c. & legat-
 ur πάντα ex vet.
 cod. pro πάντας, &
 ὅτι δρῶν ἀσινὲ
 sumatur. quasi di-
 cat non percurrisse
 numerum, tanquā
 nihil omittere vo-
 lentem. Fortasse
 tamen & aliter
 exponi posset ὅτι-
 δρῶν.

ἀναρτύντες δὲ ἐκ τῆς Κροτωνος οἱ Πέρσαι, ἅ
ἐμπύπτοι τῆς νηὸς ἐς Ἰππυγίην, καὶ σφραγ
δουλοῦντες ἐν ταῦτα, Γίλλος ἀνὴρ Τα
ραντίνος φυγὰς ῥυστάμηνος, ἀπήγαγε πα
ρὰ βασιλέα Δαρείον. ὁ δὲ αὐτὶ τούτων ἐ
ποιμος ὡς δίδναι τούτω ὅ,τι βούλοιτο αὐτός·
Γίλλος δὲ αἰρέεται καὶ ποδὸν οἱ ἐς Τάραντα
ἄγειν, παραπηγησάμηνος πλεῖν συμ
135 φορέω. ἵνα δὲ μὴ σίῃται ἐξ ἑλπίδος Ἑλλά
δα, καὶ δὲ αὐτῶν σόλος μέγας πλεῖν ὅ,τι τὴν
Ἰταλίαν, Κνιδίους μόνους ἀποχρᾶν οἱ ἐφ
τοὺς κατὰ γόντας γίνεσθαι· δοκέων ἀπὸ τού
των ἐόντων τοῖσι Ταραντίνιοισι φίλων μά
λιστα πλεῖν καὶ ποδὸν οἱ ἐσσεσθαι. Δαρείος δὲ
ὑποδοξάμηνος ἐπετίλεε. πέμψας γάρ
ἀγγελον ἐς Κνίδον, κατὰ γιν σφραγ ἐκέ
λευε Γίλλον ἐς Τάραντα. περὶ δὲ οἱ Δα
ρείω Κνιδίσι Ταραντίνιοις οὐκ ἔπειθον, εἶπε
δὲ ἀδυνάτοι ἦσαν πρὸς φέρειν. ταῦτα μὲν
νυν οὕτω ἐπαρήχη. οὗτοι δὲ πρὸς τοὺς ἐς πλεῖν
Ἑλλάδα ἐκ τῆς Ἀσίας ἀπύκοντο Πέρσαι, C
καὶ οὗτοι ἀπὸ τοῖνδε παρήγημα κατὰ σκῆπτρον
ἐγέροντο.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα, Σάμων βασιλὸς Δα
ρείος αἰρέει, πολίων πασέων πρὸς τὴν Ἑλληνί
δων καὶ βαρβάρων, ἀπὸ τοῖνδε πῖνα αἰτήν·
Καμβύσῳ τὸ Κύρῳ φρασίθου μόνου ἐπὶ Αἴ
γυπτον, ἀλλοι τε συχοῖ ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀπί
κοντο Ἑλλήνων, οἱ μὲν, ὡς εἰκός, κατ' ἐμπο
ρίαν φρασίθου μόνου, οἱ δὲ πῖνες, καὶ αὐτῆς τῆς
χωρὸς γενταὶ τὴν καὶ Συλοσῶν ὁ Αἰαχέος, D
Πολυχρέτιος τε ἐὼν ἀδελφεός, καὶ φθόνων
ἐκ Σάμου. τῶν τὸν Συλοσῶντα κατέλα
βε διτύχη τοῖνδε πῖς· λαβὼν χλανίδα καὶ
πρὸς φρασίθου μόνου πύρρην ἡμέραζε ἐκ τῆς Μέρ
φι· ἰδὼν δὲ αὐτὸν Δαρείος, δορυφόρος τε
ἐὼν Καμβύσῳ, καὶ λόγου σθένος καὶ με
γάλου, ἐπεθύμησε τῆς χλανίδος, καὶ αὐτὴν
πρὸς λαβὼν ὤνεετο. ὁ δὲ Συλοσῶν ὀρέων τὸν
Δαρείον μεγάλως ὀπίθου μόνου τῆς χλα
νίδος, θεῖν τυχὴν πρὸς φρασίθου μόνου, λέγει, Εἰ γὰρ ταῦ
πλεῖν πωλέω μὲν σθένος χρέματος· δίδω
μι δὲ ἄλλως, εἴπερ οὐ πω δεῖ ἄγειν. πῶ
τως τοι αἰνέσαι ταῦτα ὁ Δαρείος, πρὸς
λαμβάνει δὲ εἶμα. ὁ μὲν ὦν Συλοσῶν ἡπίστα
τό οἱ τῶν ἀπὸ λαλέων δι' ὀνήθειν· ὡς δὲ τῶ
χρόνῳ πρὸς φρασίθου μόνου Καμβύσῳ τε ἀπύκοντο,

Profecti Crotone Persæ, ad Iapy
giam in quasdam naues incide
runt: à quibus in seruitutem re
daçtos Gillus quidam Tarétinus
exul redemit, & ad regem Dariū
reportauit. Ob quod meritum
quum rex paratus esset donare ei
quicquid vellet, optauit se in pa
triam reduci, exposita prius sua
calamitate, dicens, ne omnem
Græciam conturbaret, si classis
ingens ipsius causa in Italiā mitteretur, contentum se esse vt per
B solos Cnidios reduceretur: existi
mans, pro amicitia quæ Cnidiis
erat cum Tarentinis, se præcipuè
reductum iri. Id Darius pollici
tus effecit. nam misso Cnidum
nuntio iussit vt Gillum Tarentū
reducerent. Cnidii Dario obse
quentes, id tamen à Tarentinis
non impetrauerūt: nam ad vim
inferendam inualidi erāt. Atque
hæc hūc in modum administra
ta sunt. hique Persæ primi exti
tere qui in Græciam traiecerunt
explorandi gratia, & ob hanc ré.

S A M V M verò post hæc rex
Darius, omniū vrbium tā Græ
carum quàm barbararū primā,
euertit, ob hanc causam: Dum
Cambyfes in expeditione aduer
sus AEGYPTUM ageret, permulti
scilluc Græcorum conferebant,
partim (vt credibile est) negotiā
di, partim militādī, partim ipsius
regionis oculis subiiciendæ gra
tia. E quibus fuit Syloson AEACIS
filius, Polycratis germanus, ex
torris patria. Huic Sylosoni feli
citas huiusmodi cōtigit: Sumpto
hic amiculo rutilo ac sibi circū
dato, apud forum Memphæos
spatiabatur. quem quum vidisset
Darius Cambyfis satellites, a nul
lius admodum conditionis vir,
captus amore amiculi, adit ho
minem vt meretur amiculum.
Syloson, animaduertēs Darium
magnopere amiculum cupere,
diuina quadam fortuna vsus, E
go, inquit, amiculum hoc nulla
pecunia vendo, sed tibi largior,
si modò tuum perpetuò debet ef
se. Hæc approbās Darius, accepit
indumentū. Syloson, qui putarat
sibi illud stultè perisse, interiecto
tēpore, quū Cabyfes decessisset,

a Nullius adhuc
admodū magnæ
authoritatis vir, a
miculi desiderio
captus.
b Sed alioqui
dono (si hoc qui
dem vt fiat neces
se est) certè tibi.
Q. d. Sed quodego
vendere nolum, id
alioqui dono, tibi
quidem certè li
bentius quàm cui
quam aliq, quan
doquidem donare
non videretur.
Non immerito ta
men suspectus ali
cui fuerit hic locus.

a Nec vlli Græcorum vlllo sum beneficio obstrictus. Vel, denim.

& septē illi magum oppressissent, & ex septem Darius regnum adeptus esset, vbi certior factus est ad eum virum peruenisse regnum cui ipse roganti dedisset in Aegypto illud amiculum, Susa ascēdit, sedēnsque in vestibulo regiae, ait se eum esse qui de rege sit bene meritus. hæc audiens ianitor, regi nuntiauit: ad quem admirabundus rex, Et quis est, inquit, Græcorum qui in me beneficus extiterit, cui ego reuerētiā debeam, recēs regno potitus? Necdum multi aut nulli eorum ad nos ascenderunt: *nec vlllo Græcorum quicquam (vt sic dicam) opus habeo. tamen hominem introduce, vt sciam quid hæc dicendo velit sibi. Vbi à ianitore introductus est Syloson, ac stetit in medio, interrogatur ab interpretibus quisnam esset, aut quo facto beneficus in regem extitisset. Ipse rem omnem gestam circa amiculum refert, scēdēque illū esse qui id donasset. Ad hæc respondens Darius, O, inquit, virorum generosissime, tūc ille es qui mihi nullam dum potentiam habēti donasti ea, quamuis parua, tamen perinde grata acsi nūc aliquid magnū acciperem? Quade re immenso te auro argentoque remunerabor, vt nunquam poeniteat te liberalem in Darium Hystaspis filium extitisse. Cui Syloson, Mihi, inquit, rex, neque aurum neque argentum dederis, sed patriam meam Samum, vbi eam liberaueris: quam nunc post necem fratris mei Polycratis ab Oroete interfecti, occupat seruus noster: hanc mihi donato citra cædem atque direptionem. His Darius auditis, misit exercitum duce Otane vno è septem viris, iussu vt quæ Syloson rogasset, ea effecta redderet. Otanes ad mare descendens, contrahebat exercitum.

At Sami imperium obtinebat Mxandrius Mxandrii filius, acceptum à Polycrate, vt illud procuraret. Cui, iustissimo virorum volenti esse, non licuit. nam vbi de Polycratis interitu allatus est nuntius, ante omnia Ioui liberatori statuit arā.

A καὶ τὰ μάλ' ἐπαμύνησθαι οἱ ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐκ τῆς ἐπ' αὐτῷ Δαρφός τινὲ βασιλῆϊν ἔχε, πυνθάνεται ὁ Συλοσὼν ὡς ἡ βασιλῆϊν παρ' αὐτῶν ἐλθόντες ἐπ' αὐτῷ Αἰγύπτῳ δεηθέντι δ' εἶμα. ἀναβὰς τὰ ἐς τὰ Σούσα, ἵζεται ἐς παρ' αὐτῶν τὴν βασιλῆος οἰκίαν, καὶ ἔφη Δαρφίου δ' ἐργέτης εἶναι. αἰσθάνθη τὰ αὐτῶν ἀκούσας ὁ πολυεύρως τὰ βασιλῆϊν ὁ δὲ, θωμάσας λέγει παρ' αὐτῶν, Καὶ τίς ἐστὶν Ἑλλήνων δ' ἐργέτης, ὃν ἔχῃ;

B ἐγὼ παρ' αὐτῶν εἶμι; νεωστὶ μὲν τινὲ δ' ἔχων. αἰσθάνθη δὲ τίς ἡ δ' αὖτις καὶ πρὸς ἡμέας αὐτῶν. ἐγὼ δὲ χρεός, ὡς εἰπὴν, δ' αὖτις αἰδρὸς Ἑλλήνων. ὅμως δὲ αὐτῶν παρ' αὐτῶν ἐσθ' ἵνα εἰδῶ τίς ἔστιν ἡ λέγει τὰ αὐτῶν. πρὸς ἡμῶν ὁ πολυεύρως Συλοσὼν ταῦτα δὲ ἐς μέσον ἡρώτεω οἱ ἐρμηνεύες τίς τε εἴη, καὶ τί ποιήσας, δ' ἐργέτης φησὶ εἶναι βασιλῆος. εἰπὴ ὁ Συλοσὼν πάντα τὰ παρ' αὐτῶν χλανίδα, γυμνάσια, καὶ ὡς αὐτὸς εἴη κείνος ὁ δ' αὖτις.

C μίβεται παρ' αὐτῶν Δαρφός, ὃς ἡμῶν παρ' αὐτῶν, σὺ κείνος εἰς ὃς ἐμοὶ δ' αὖτις ἐχρῆν καὶ δυνάμειν ἔδωκας; εἰ καὶ σμεκρά, ἀλλ' ὡς ἴση γὰρ ἡ χάρις ὁμοίως ὡς εἰ νῦν χρῆναι μέγα λάβοιμι. αἰσθάνθη ὡς τοὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον ἀπλετοὶν δίδωμι, ὡς μὴ χρῆναι μεταμύνησθαι Δαρφόν ὃς ὕστατος δ' αὖτις σμῆναι. λέγει παρ' αὐτῶν ὁ Συλοσὼν, Ἐμοὶ μὴτε χρυσὸν ὅ βασιλῆϊ μὴτε ἄργυρον δίδου, ἀλλ' αἰσώσασθαι μοι δὲς τὴν πατρίδα.

D δα Σάμων τινὲ νῦν, ἀδελφεοῦ δ' ἐμοῦ Πολυκράτους ἀπ' αὐτῶν ὁποῖον ὅτι ὁποῖον, ἐχρῆν δ' αὖτις ἡμέτερος. τὰ αὖτις μοι δὲς αἰδρὸς τε φόνου καὶ ἑξ' αὐτῶν παρ' αὐτῶν. τὰ αὖτις ἀκούσας Δαρφός, ἀπέστειλε γρατῆν τε καὶ γρατῆρην ὁποῖον, αἰδρὸν τῶν ἐπ' αὐτῷ γυμνάσιον ἐπ' αὐτῷ παρ' αὐτῶν ὅσων ἐδίδθη ὁ Συλοσὼν, τὰ αὖτις οἱ ποιεῖν ὅτι τελέα. κατὰ δὲ δ' ὅτι τινὲ γὰρ αὐτῶν ὁποῖον, ἐξέλε τὴν γρατῆν.

E Τῆς δὲ Σάμων Μαίανδρος ὁ Μαίανδρίου εἶχε δ' αὖτις, ὅτι ὅτι ὅτι Πολυκράτους λαβὼν τινὲ δ' αὖτις. τὰ αὖτις χαμπάτω αἰδρὸν βουλομένην γυμνάσιον, ὅτι ἐξέλετο. ὅτι γὰρ ὅτι ἐξ' αὐτῶν ὁποῖον Πολυκράτους θάνατος, ἐποίησε τοιαύτη παρ' αὐτῶν, Διὸς ἐλθόντος βωμὸν ἰδρύσασθαι,

αὐτῶν αἰδρὸς

αὐτῶν αἰδρὸς

136 καὶ τέρμινος παρ' αὐτὸν οὐρανοῦ τὸ νῦν ἐστὶ
 παρ' ὧν αἱ πόλεις ὄντι. μὲν δὲ, ὥς οἱ ἐπεποιήτο,
 ἐκκλησίῳ πάντας ἀνθρώπων ἄνθρωπων
 ἔλεξε παρ' αὐτοῦ (ὡς ἴτε καὶ ὑμεῖς) σκηπτεῖον
 καὶ δυνάμει πάντα τὰ Πολυκράτους ἐπιτε-
 τεσθαι, καὶ μοι πρῶτον νῦν ὑμῶν ἀρχεῖν.
 ἐγὼ δὲ πᾶσι πᾶσι πέλας ἐπιπλήσω, αὐτὸς
 καὶ δυνάμει οὐ ποιήσω. οὐτε γάρ μοι Πολυ-
 κράτης ἤρεσκε δεσπόζων ἀνδρῶν ὁμοίων ἐ-
 ωντῶ, οὐτε ἄλλος ὅστις τοιαῦτα ποιεῖ. Πο-
 λυκράτης μὲν νῦν ἐξέπλησε μοίρῳ τιμῇ
 ἐωυτοῦ. ἐγὼ δὲ ἐς μέσον τιμῇ ἀρχὴν ἵσθαι,
 ἰσonomy ὑμῶν παραγορεύω. ὅσα δὲ μὲντοι
 δικασθῆναι ἐμεῖσι τῷ γένει. ἐκ μὲν γὰρ
 τῷ Πολυκράτους χρημάτων, ἐξ αἵρεται ἐξ
 πάντων μοι γένει ἱεροσύνην δὲ παρ' αὐ-
 τοῦ τοιοῦτο ἀνδρὸς αὐτῷ τ' ἐμοὶ καὶ τοῖσι ἀπ' ἡ-
 μέτε ἀνδρῶν οἱ Διὸς τῷ ἐλθεῖν.
 παρ' αὐτὸς τε ἱερὸν ἱδρυσάμενος, καὶ τιμῇ ἐλθ-
 ῆναι ὑμῖν παρ' αὐτοῦ. ὁ μὲν δὲ ταῦτα
 τοῖσι Σαμίοις ἐπαγγέλετο. παρ' αὐτοῦ δὲ πᾶσι
 νασσας εἶπε, Ἀλλ' οὐδ' ἄξιός ἐστι σύ γὰρ ἡμέων
 ἀρχεῖν, γεγενῆς τε κακός, καὶ ἐὼν ὁλεθρὸς.
 ἀλλὰ μάλλον ὅπως λόγον δώσεις τῷ μετε-
 χέειν χρημάτων. ταῦτα εἶπε, ἐὼν ἐπὶ
 τοῖσι ἀνδρῶσι δόκιμος, παρ' οὐδ' ὅμα ἔτι Τελε-
 στάρχης. Μακρίδριος δὲ νόον λαβὼν ὡς εἰ-
 μετήσιν τιμῇ ἀρχὴν, ἄλλος τις αὐτῷ αὐτῷ
 τύραννος καὶ ἀφίσταται, οὐδὲν τι ἐπὶ νόον εἶχε
 μετέναι αὐτῷ. ἀλλ' ὡς ἀνέχρησε ἐς τιμῇ
 ἀκρόπολιν, μεταπεμπόμενος ἐν ἑκάστῳ ὡς
 δὴ λόγον τῷ χρημάτων δώσων, σὺν ἐλαβέ-
 σθαι, καὶ κατέδρασε. οἱ μὲν δὲ ἐδεδέχατο.
 Μακρίδριον δὲ μὲν ταῦτα κατέλαβε νοῦ-
 σος. ἐλπίζων δὲ μὲν ἀποθανέεσθαι ὁ ἀδελ-
 φός, παρ' οὐδ' ὅμα ἔτι Λυκαρῆτος, ἵνα βί-
 πετεσθῶς κατὰ τὴν πᾶσι τῇ Σάμῳ πρὸς
 γαπα, κατὰ κτείνῃ ἐπὶ δεσμοῖς πρὸς τῷ.
 καὶ δὲ, ὡς εἰκόσιν, ἐβουλέατο τῷ ἐλθεῖν
 ἐπὶ. ὅπῃ ὦν ἀπίκοντο ἐς τὴν Σάμον οἱ Πέρ-
 σαι, κατὰ γιντες Συλοσῶντα, οὐτέ τι σφι
 χεῖρας ἀπαίρεται, ὑπὸ ἀνδρῶν τε ἐφασκν
 εἰ) εἰ) τοῖμοι οἱ τῷ Μακρίδρις) σασιώται, καὶ
 αὐτὸς Μακρίδριος, ἐκ χωρήσων ἐκ τῆς νήσου.

A eique fanum in circuitu designa-
 uit, quod nunc quoque in subur-
 banis extat. Deinde ubi hoc per-
 fecit, aduocata omnium ciuium
 concione, ita verba fecit, Mihi
 sceptrum atque omnis potentia
 Polycratis (vt vos etiam nostis)
 demandata fuit: in meo quoque
 arbitrio situm est vobis domina-
 ri: sed quod in vicino reprehē-
 do, id ipse quoad potero non fa-
 ciam. Nā neque Polycrates pla-
 cebat mihi, in viros sibi ipsi pares
 B dominatum habens, neque alius
 quispiam talia faciens. Et Poly-
 crates quidem fatū suum exple-
 uit: ego autem, deposito in me-
 dium dominatu, iuris æquabili-
 tatem suadeo: postulans iure o-
 ptimo mihi ipsi hoc honoristan-
 tum modo vt pecunia Polycra-
 tis sex demum talenta peculiari-
 ter mihi cedant. & præterea Io-
 uis liberatoris (cui ego templum
 extruxi) sacerdotium tam meis
 in perpetuum liberis, quā mi-
 hi qui libertatem vobis restitui.
 C Hæc Mæandrius à Samiis postu-
 labat. Tunc eorum quidam sur-
 gens, Tu verò, inquit, indignus
 es qui nobis imperes, tu qui ma-
 lusextitisti ac funestus, sed dignus
 potius qui pecuniarum quas in-
 teruertisti, rationem reddas. Hæc
 Telearchus (ita enim vocaba-
 tur) dixit, quod inter ciues erat
 D expertæ virtutis. Quæ Mæadrius
 in animum accipiens, reputans,
 que fore vt si dominatū ipse de-
 poneret, alius quispiam in eius lo-
 cum tyrannus constitueretur, nō
 deponendum sibi dominatū sta-
 tuit: sed in arcem regressus, acci-
 tum vnumquenque eorum, tan-
 quam rationem pecuniarū red-
 diturus, comprehendit, alligauit-
 que. Post hæc, dum hi in vincu-
 lis sunt, Mæandrius morbo cor-
 ripitur: quem decessurum credēs
 frater suus, nomine Lycæretus,
 quò facilius Sami rerum potire-
 tur, omnes vinclos interemit: ne-
 que enim videbantur velle liberi
 esse. Igitur ubi Samum tenuere
 Persæ, Sylofontem reducentes,
 nemo aduersus eos manum le-
 uauit. Atque ii qui contrariæ
 E Mæandrio factionis erant, dedi-
 tionem se facere velle dixerunt: quin & ipse Mæandrius ex insula discedere.

In alio repr.

Erat specta-
 tus.

ταρ
 28
 1 ηος

ταρ
 28
 1 ηος

c id est, illi
 d Quinetiam &
 Mæadrii milites
 & ipse Mæadrius,
 se paratos esse da-
 re sibi fide insula
 excedere dixerunt.

Quum autē hanc conditionem admisisset Otanes, fidemque dedisset, spectatissimi quique Persarū, *Ἦν. Lego autem στραπὼται ex vet. cod. pro σισιῶται.*

a Qui ob nescio quod delictum in subterranea fossa vinctus derinebatur. *Sic paulo post, Et ex illa subterranea fossa suspiciens, Ἦν. Nec ita men γργύρα est simpliciter subterranea fossa, sed canosa etiam, sine limosa.*

Approbante hæc Otane, atque inito fœdere, eminentissimi quique Persarū postis sellis eregione arcis sedebant. Erat autē Mæandrio germanus vecordiusculus, nomine Charileus, * qui quod delinquere solebat, in subterraneo loco erat alligatus. Hic quū audisset quæ agebatur, & per specū suspiciens vidisset Persas quietē sedentes, vociferando dicebat velle se in colloquiū venire Mæandri. Eum audiens Mæandrius, iussit solum ad se adduci. vbi adductus est, confestim conuiciando maledicendoque illi suadebat vt impetum daret in Persas: hæc inquit, Me tu, ô deterime virorum, qui sum tuus frater, quique nihil vinculis dignū peccauī, in subterraneo carcere alligandum putasti: Persas autē, quos cerniste adorientes, atque extorrem facientes, vlscisci non audes, tam faciles tibi ad capiendū? Quos si tu reformidas, præbe mihi auxiliares tuos, vt istos ob suum huc aduētum vlsciscar: paratus etiam teipsum ex insula eiicere. Hæc Charileus. Quem sermonem Mæandrius admisit, quantum ego sentio, non quia cō insipientiæ venisset vt putaret suas vires regis superiores esse: sed quia inuidens Sylofonti si ciuitatem & integram & sine labore esset accepturus, maluerit res Samias debilitari Persis irritatis, atque ita tradi: probē intelligens, Persas prius iniuria lacestitos, scuituros esse in Samios, & sibi tutū ex insula excessum esse quandocunque vellet. foderat enim sibi occultum cuniculum; ex arce ferentem ad mare: itaque ipse quidem Mæandrius ē Samo profectus est. Charileus autem, armatis cunctis auxiliariis, patefactisque portis egreditur in Persas nihil tale expectantes, sed b omnia pacata existimātes. * In hos Persas qui sellas attulerant, & plurimi momēti erant, dato impetu auxiliarii grassabātur. Dū hæc isti agūt, cæteræ Persarū copię auxilio veniūt: à quibus repulsi auxi-

b De omnibus conuenisse exist.
c Irruentisque auxiliarii Persas eos qui sellis insidebant, & maximæ autoritatis erant, inter fecerunt.

A καταινέσθης δὲ ὅτι τοῦτοι οὐκ ἔμελλον, καὶ ἀπεισάμενοι, τῇ Περσέων οἱ πλείους ἀξιοὶ θρόνοις θέμενοι, κατεναντίον τῆς ἀκροπό-
λιος ἔκατέατο. Μαυαδρίω δὲ τὰ τυράννων
ὡς ἀδελφεὸς ὑπομύρζετο, ὡς οὐ νόμος
ὡς Χαρίλεως. ὅτι ὅτι δὲ ἔλαμψαν, ἐν
γοργύρη ἐδέδετο. καὶ δὴ τότε ἐπακούσας τε
τὰ πρησάμενα, καὶ ἔλαμψας ἔλα τῆς γορ-
γύρης, ὡς εἶδε ὅτι Πέρσας εἰρώσας κατη-
μέρους, ἐβόα τε καὶ ἔφη λέγων, Μαυαδρίω
B θέλῃ ἐλθεῖν ἐς λόγους. ἐπακούσας ὁ Μαυ-
αδρίος, λυσάμενος αὐτὸν ἐκέλευε ἀγῆν πρὸς
ἐαυτὸν ὡς δὲ ἀγῆται, λοιδορέων τε καὶ
κακίζων μιν, ἀνέπειθε ὅτι θέσθαι τοῖσι Πέρ-
σησι, λέγων τοιαῦτα, Ἐμὲ μὲν, ὃ κακίαι ἀν-
δρῶν, ἐόντα σεωυτοῦ ἀδελφεόν, καὶ ἀδική-
σθαι σὸν ἀξίον δεσμοῦ, δῆσαι γοργύρης
ἡξίως, ὁρέων δὲ ὅτι Πέρσας ἐκβάλλον-
τάς τε σε καὶ ἀνοίκον ποιεόντας, οὐ πολὺς
ἵστασθαι, οὐτὼ δὲ πῶς ἐόντας ὑπετέας χειρῶ-
C θύωαι; ἀλλ' εἴ πῃ σὺ σφρας κατὰ ῥῶδης, ὡς
ἐμοὶ δὲ πῶς ὅτι κύριος, καὶ σφρας ἐγὼ πῶς
μυθήσασθαι τῆς ἐνθάδε ἀπίστους αὐτὸν τῶ
ἐκπέμψαι ἐκ τῆς νήσου ἐτοίμως εἰμι. ταῦ-
τα δὲ ἔλεξε ὁ Χαρίλεως. Μαυαδρίος δὲ
ὑπέλαβε τὸν λόγον, ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, ὅτι
ἐς τὸ πρὸ ἀφροσύνης ἀπικέμενος ὡς δόξαι τὴν
ἐαυτοῦ διώσασθαι ἐξέσθαι τῆς βασιλείας,
ὅτι ἀφρονήσας μᾶλλον Συλοσῶντι, εἰ δὲ πο-
νητὶ ἐμελλε δόξα μῆλασθαι ἀκέραιοι τιλ-
D πόλιν. ἐρεθίσας ὡν ὅτι Πέρσας, ἔθελε ὡς
ἀσθενέστατα ποιῆσαι τὰ Σάμια πρήγματα,
καὶ οὕτως ὅτι δίδοναι ὅτι ἔξαρσάμενος ὡς
παλόντες οἱ Πέρσας κακίως, πρὸς ἐμπειρά-
γέσθαι ἐμμελλον τοῖσι Σαμίοις· εἰδὼς τε ἐ-
αυτῷ ἀσφαλέα ἐκδυσιν εὐδοσθαι ἐκ τῆς
νήσου, τότε ἐπεαὶ αὐτὸς βούληται. ἐπεποίητο
γὰρ οἱ κρυπτῇ διώρυξ ἐκ τῆς ἀκροπόλιος
φέρουσα ὅτι θαλάσσης. αὐτὸς μὲν δὲ ὁ
Μαυαδρίος ἐκπέμψαι ἐκ τῆς Σάμου. ὅτι
E δὲ ὅτι κύριος πᾶσι ὁ πῶς ὁ Χαρί-
λεως καὶ αἰαπετάσας τὰ πύλας, ἔθηκε ἐ-
πὶ ὅτι Πέρσας, οὐτε πρὸς δεκτέους ποι-
οῦτο σὸν, δοκίοντάς τε δὲ πᾶσι συμβε-
βαίαι. ἐμπεσόντες δὲ οἱ ὅτι κύριος, τῇ Περ-

σέων τοῖς διφροφορβήμενοις τε καὶ λόγου πλείους ἐόντας ἐκτεινον. καὶ οὗτοι μὲν
ταῦτα ἐποίουν, ἡ δὲ ἄλλη στρατὴ ἡ Περσικὴ ἐπεβόηθε. πεζοὶ μὲν οἱ ὅτι κύρι-

ροι ὁπίσω κατεπλήθησαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν. Ὀτάνης δὲ ὁ στρατηγός, ἰδὼν παῖδας μέγας Πέρσας πεπονημένους, ἐπολέας τε καὶ Δαρφίους οἱ δ' ἀποστῆλλαι ἐντέλλετο, μήτε κτείνῃ μεθ' ἑαυτῶν Σαμίων, μήτε αἰδραποδίζεσθαι, ἀπαῖα τε καὶ ἄλλ' ἀποδοῦναι τὴν νῆσον Συλοσῶντι, τούτων μὲν τῶν ἐπολέων μεμνημένος, ἐπελάνθανε· ὃν κ' ἤγγιλε τῇ στρατιῇ πρῶτα τὸν αὐτὸν λαβῶσαι, καὶ αἰδρα ἔπειτα, ὁμοίως κτείνῃ. ἐνθαῦτα τῆς στρατίας οἱ μὲν τὴν ἀκρόπολιν ἐπολιόρχεον, οἱ δὲ ἐκτεινοὶ πρῶτα τὸν ἐμποδὸν γινόμενον, ὁμοίως ἐν τε ἱρῶ καὶ ἔξω ἱερῶ. Μαχαιδρίος δ' ἀποδράς ἐκ τῆς Σάμου, ἐκπλέει ἐς Λακεδαίμονα. ἀπικείμενος δ' ἐς αὐτὴν καὶ ἀμενέμενος τὰ ἔχων ἔξερχεται, ἐποίει ποιάδε· ὅπως ποτήρια δ' ἑργεῖα τε καὶ χρύσεια προσήτο, ὧ μὲν θεράποντες αὐτῷ ἔξομιον αὐτά. ὃ δ' αὖτ' ἔν τῳ χρόνῳ τῷ τῷ Κλεομνέει τῷ Αἰναξανδρίδῃ ἐν λόχοις ἑὼν, βασιλεύοντι Σπάρτης, προσήγαγε μὲν ἐς τὰ οἰκίαια. ὅπως δὲ ἰδὼν Κλεομνὴς τὰ ποτήρια, ἀπεθάρμαξε τε καὶ ἔξεπλήρωσε. ὃ δὲ αὐτὸν ἐκάλυψε αὐτῶν ἀποφύγεσθαι αὐτὸν ὅσα βούλοιτο. τῷτο καὶ δις καὶ τρις εἰσπορεύσας Μαχαιδρίου, ὃ Κλεομνὴς διχαστάτος αἰδραὶν γίνετα· ὃς λαβὼν μὲν διδόμενα ὅσα ἐδιδάμει· μαθὼν δὲ ὡς ἄλλοισι διδοῖ τῶν ἀστῶν δὴρήσεται τιμωρεῖν, βίαις ὅτι τοῖς ἐφόροις, ἀμεινον εἶ) ἔφη τῇ Σπάρτῃ τὸν ἕξιν ὧ Σάμιον ἀπαλλοτρίεσθαι ἐκ τῆς Πελοποννήσου, ἵνα μὴ ἀμαρτίῃ ἢ αὐτὸν, ἢ ἄλλον τίνα Σπάρτην τῶν, καλὸν γινέσθαι. ὧ δ' ὑπακούσαντες ἔξεκλήρουν Μαχαιδρίον. τὴν δ' Σάμον σαγηνεύσαντες οἱ Πέρσαι, κ' ἔδωσαν Συλοσῶντι, ἔρημον ἐοῦσαν αἰδρα· ὑστέρῃ μὲν τῷ χρόνῳ καὶ συγκατοίκισε αὐτὴν ὁ στρατηγός Ὀτάνης, ἐκ τῆς ὀφίος ὀνείρου, καὶ οὐοῦ ἢ μὲν κατέλαβε νοσῆσαι τὰ αἰδρα.

Εἰς τὴν Σάμον στρατεύματος ναυτικοὶ οἰόμενοι, Βαβυλώνιοι ἀπέστησαν, καὶ ἄρτα βί) κ' ἔσκαλασμένοι. ἐν ὅσῳ γὰρ ὁ, τε μέγας ἦρχε καὶ οἱ ἐπὶ αὐτῷ ἀπέστησαν, ἐν τούτῳ πρῶτ' ὧ χρόνῳ καὶ τῇ παραχρῆ ἐς τὴν πολιορκίαν κ' ἔσκαλασσαντο. καὶ κως αὐτὰ ποιῶντες iurati rem aggrediuntur, per hoc omne tempus & per occasionem rerum turbatarum, se ad ferendam obsidionem instruxerunt, & in his apparandis vsque

liarii, rursus in arcem se recipiūt. Otanes imperator, cernens tantā cladem accepisse Persas, etsi memor erat præceptorum Darii, dū ipsum mittebat, ne quem Samiorū aut occideret aut caperet, sed insulam immunem malorū Sylofonti traderet: tamen horum præceptorum oblitus est, iussitque milites ut quæque Samium adipiscerentur, occidere, virum pariter & puerum. Tunc pars copiarum arcē obsidebat, pars obuiū quemque sine discrimine trucidabat, tam in delubris quā in extra delubra. Mxandrius ē Samio profugiens, Lacedæmonem nauigauit. cō vbi peruenit, habēs quæ in discessu exportauerat, dat negotium famulis ut pocula argentea & aurea proponāt. Dum illi ea promūt, interea ipse Cleomenem, Anaxádrīdæ filiū, Spartæ regem, colloquendo deducit ad ædes suas. Cleomenes vbi pocula inspexit, præ admiratione attonitus erat. Mxandrius cum iubere, quæcunque liberet, illinc asportaret: idque quum etiam atque etiam Mxandrius diceret, tamen Cleomenes virorum iustissim' extitit, qui ea quæ sibi donabantur, recipienda non putauit. Sed quum sensit eadē nonnullis ciuium Mxandriū largiri, quomodo puniri deberet excogitauit. aditis enim ephoris, hoc est tribuni plebis, dixit satius esse Spartæ hospitem Samium ē Peloponneso ablegari, necui Spartanorum aut ipsi aut alii cuipiā persuaderet fieri malū. Illi, Cleomeni obsequentes, Mxandrium ablegauerunt. Persæ vbi diripuēre Samum, Sylofonti tradiderūt viris defolatam. Intericō tamē tempore Otanes imperator frequentem incolis effecit, ē visio- ne per quietē morbo correptus, quo laborauit circa pudenda.

CAETERVM, interim dum Samum nauticus proficiscitur exercitus, interea Babylonii rebellauerunt, rebus probè admōdum comparatis. nam quandiu magus imperauit, & septem con-

a Ita egit: Quū argentea pariter & aurea pocula promississet, vel, promississet, ea famuli extergebāt, interea autem ipse cum Cleomene Anaxand. filio Spartæ rege colloquens, cum ad ædes suas deducit.

b Quum bis atque adeo ter dixisset.

c Sed quum intellexit eum hæc aliquibus aliis ciuium donaturū, & inde mulctatū iri, aditis ephoris dixit, &c.

d Ex somnii in visione & morbo quo illum circa pudenda laborare cōtigit. Id est, Quod facere in morbo sibi venit quod somnium quoddam videret, & in morbo incidisset.

ταῖς παρὰ σφαιρίσιν τοῖς ἑσπερίαις.

a Matribus suis
exēptis. Vel, Quā
matres fecerunt
aut segregassent.

latuerunt: verum ubi professio
desciuerunt, hæc sibi faciēda sta-
tuerunt: ^a Matres expellunt: mu-
lierum vnam, quam sibi quisque
voluit, è domesticis deligit, itē-
que vnam ad panem sibi facien-
dum: cæteras in vnum cōtractas
strangulant. hoc idcirco faciētes
ne rem frumentariam ipsorum
illæ absumerēt. His rebus cogni-
tis Darius aduersus eos contractis
omnibus copiis cōtēdit: & post-
quam peruenit, vrbem obsidio-
ne cingit. Sed illi nihili pendere
obsidionem. nam cōscensis pro-
pugnaculis, tripudiare probra-
que ingerere Dario atque exerci-
tui. quorum quidam ita inquit,
Quid istic desidetis Persæ? quin
potius absceditis, quippe qui tūc
expugnaturi nos estis quum pe-
pererint mulæ? Hoc quidā Ba-
byloniorū dicebat, credēs nun-
quā parere mulam. Anno ac se-
ptem mensibus in obsidione cō-
sumptis, iam Darium, atque vni-
uersum exercitum, tædere quòd
Babylonios expugnare non pos-
set: etsi aduersus illos omnia ma-
chinamēta atque omnes insidias
experitus, cū alias, tū illas qui-
bus eisdē Cyrus. expugnauerat.
Omnia hæc frustra fuerunt, quia
Babylonii vehementer excubiis
incumbabant. Sed quum ne sic
quidem capi possent, vicesimo
quàm circumuallati sunt mense,
Zopyro, Megabyzi filio, vnus è
septem qui magum sustulerunt,
hoc contigit portentum, vt quæ-
dam mularum eius quæ frumēt-
um subuectabāt, pareret. Quod
vbi ei renuntiatum fuit, nō cre-
dens, factū ipse inspicere voluit.
eo viso, vetuit seruos cuiuspiam rē
aperire, reputans illius Babylonii
verba, qui inter initia dixisset,
postquam mulæ peperissent, fore
vt muri expugnaretur. ^b Ex hac
fama Zopyro visa est expugna-
bilis Babylon. diuino enim nu-
mine & illum loquutum & suam
mulam esse enixam. Igitur vbi
visum est fatale esse iam Babylo-
nem capi, adiens Darium, scisci-
tatus est nunquid perquam ma-
gni faceret expugnare Babylonē.

b Ex hoc omi-
ne.

α ἐλπίσαντες. ἐπεὶ τε δὲ ἐκ τῶ ἐμφανέος ἀ-
πέστησαν, ἐποίησαν τοιοῦτον. αἱ μητέρας δὲ
ἐλόντες, γυναῖκα ἑκάστη μίαν παρσεξαι-
ρήσαν, ἣν αὐτὸν ἐβούλετο ἐκ τῶν ἐωυτοῦ οἰ-
κίων. αἱ δὲ λοιπὰς ἀπάσας σὺν ἀναγκῇ
τῇ, ἀπέπνιξαν. πλεὺ δὲ μίαν ἑκάστη σπο-
ποιοὶ δὲ αἰρέετο. ἀπέπνιξαν δὲ αὐτὰς, ἵνα μὴ
σφραγίσαντες τὸν οἶτον ἀεισιμύθοι. πυθόμενος δὲ
Ζωῦτα ὁ Δαρδός, καὶ συλλέξας ἅπαντας τὴν
ἐωυτοῦ δύναμιν, ἐστρατεύετο ἐπ' αὐτοὺς. ἐπε-
λάσας δὲ ὅτι πλεὺ Βαβυλωνίαν, ἐπολιόρχεε,
βρογνίζοντας ὁδὸν τῆς πολιορκίας. ἄρα-
βαίνοντες γὰρ ὅτι τοὺς παρσεμαχέοντας ἔτι-
χεος. ^α Βαβυλωνίους, κατωρχέοντο, καὶ κα-
τέσκηπον Δαρδόν καὶ πλεὺ στρατὸν αὐτοῦ.
καὶ τις αὐτῶν εἶπε τῷτο ὁ ἔπος, Τί καίτιθε
ἐνθάδε ὁ Πέρσης, ἀλλ' οὐκ ἀπαλλάσσει-
αδε; ὅτε γὰρ αἰρήσετε ἡμεῖς ἐπεὶ ἡμίονοι
τέκωσι. τῷτο εἶπε τῶν Βαβυλωνίων, οὐ-
δαμᾶ ἐλπίζων ἡμίονον τεκεῖν. ἐπὶ δὲ μη-
νὶ καὶ οἰαυτὸν διελαλυθὸς ἦδη, ὁ Δαρδός
τε ἤχαλε, καὶ ἡ στρατὴ πᾶσα, οὐ δυνατὴ
εἶδουσα ἐλθὼν δὲ Βαβυλωνίους καὶ τοὺς πόλιν
σοφίσματα καὶ πᾶσας μηχανὰς ἐπεποίηκε
ἐς αὐτοὺς Δαρδός. ἀλλ' αὐτὸς ὡς ἐδύνατο ἐ-
λθὼν σφείας. ἄλλοι τε σοφίσματα πειρησά-
μενος, καὶ δὴ καὶ τῶ Κέρως εἰλέ σφείας, καὶ
τούτω ἐπειρήθη. ἀλλὰ γὰρ δεινὸς ἔστιν ἐν
φυλακῇσι ^α Βαβυλωνίους, ὁδὸν σφείας οἷος
τελὺ ἐλθὼν. οἰθαῦτα εἰκοστῷ μίλῳ Ζωπύρου
τῶ Μεγαβύζου, τούτου ὅς τῶν ἐπὶ ἀνδρῶν
ἐχέοντο τῶν τὸν μάχον κατελόντων, τούτω δὲ
Μεγαβύζου πατρὶ Ζωπύρου ἐχέοντο τέρας 138
D τῶ δὲ τῶν οἰστροφῶν ἡμίονων ἡ μὴ ἔτεκε.
ὡς δὲ οἱ ἐξαγγέλην, καὶ τὸ ἀπίστης αὐτὸς ὁ
Ζωπύρος εἶδε τὸ βρέφος, ἀπὸ πᾶσας τοῖσι ἰ-
δοῦσι μηδὲν φερέειν ὁ γνησιός, ἐβελβύετο.
καὶ οἱ παρὲς τὰ τῶ Βαβυλωνίου ῥήματα, ὅς
κατ' ἀρχὰς ἔφασκε, ἐπεὶ τῶ ἡμίονοι τέκω-
σι, ὅτε τὸ τεῖχος ἀλώσεσθαι, παρὲς τούτων
πλεὺ φημὺ Ζωπύρου ἐδόκεε ἀλώσιμος εἶναι
ἡ Βαβυλών. σὺ γὰρ καὶ ἐκεῖνον τε εἶπειν, καὶ
ἐωυτὸν τεκεῖν πλεὺ ἡμίονον. ὡς δὲ οἱ ἐδόκεε
E μέροισι εἶναι τῇ Βαβυλὼνι ἀλίσκεσθαι,
ἔπεσε λαὸν Δαρείω ἀπεπυθάνετο εἰ πλεὺ
πάλῳ καίριον ποιεῖται τὴν Βαβυλὼνα ἐλθὼν.

ταῖς
δὲ σφρα-
γῇς, Δαρ-
αἶτι.

πυρρόμυρος δὲ ὡς πολλοῦ πρῶτο, ἄλλο ἐβ-
 λῶτο, ὅπως αὐτὸς τε ἔσαι ὁ ἐλὼν αὐτὴν, καὶ
 ἐωυτοῦ δ' ἔργον ἔσαι. κέρτα γὰρ ἐν τοῖσι Πέρ-
 σῃσι αἱ ἀγαθουργίαι ἐς τὸ πρῶτον μογάρητος
 ὑμῶνται. ἄλλα μὲν γὰρ οὐκ ἐφραζέτο ἔρ-
 γῳ διωκτὸν εἶναι μιν ἄλγεα χεῖρ' ἰπποχ-
 εῖλω, εἰ δ' ἐωυτὸν λωβησάμηνος ἀλγ' ἀπολήσειε ἐς
 αὐτοῖς. ἐν ταῦτα ἐν ἐλαφρῷ ποιησάμηνος,
 ἐωυτὸν λωβᾶται λῶσει αἰήκετον. ἀποτα-
 μὼν γὰρ ἐωυτοῦ πλεῖν ῥίνα καὶ τὰ ὦτα, καὶ τὴν
 κήμην κακῶς περικείρας, καὶ μαστιγῶσας,
 ἦλθε πρὸς Δαρφόν. Δαρφὸς δὲ κέρτα βα-
 ρέως ὠνέγκε, ἰδὼν ἀνδρα δοκιμάτατον λε-
 λωβημῆρον· ἐκ τε τοῦ θρόνου ἀπαπηδήσας,
 ἀνέβωσε τε καὶ εἶρετό μιν ὅς τις εἴη ὁ λωβη-
 σάμηνος, καὶ ὅ, τι ποιήσεται· ὁ δὲ εἶπε, Οὐκ
 ἔστι τοῦτο ὡς νῆρ' ὅτι μὴ σὺ, τὰς ἐστὶ δυνάμεις
 τοσαύταις ἐμὲ δὴ ὧδε ἀφαιρῆναι. οὔτε τις ἀλ-
 λοτεῖων ὦ βασιλεῦ τὰ δὲ ἐργασαι, ἀλλ' αὐ-
 τὸς ἐγὼ ἐμειωτὸν· δεινὸν τι ποιησάμηνος Ἀσ-
 συρίοις Πέρσῃσι καταργῆσθαι. ὁ δ' ἀμείβετο,
 ὦ γαίονες αἰδρωτὶ, ἔργῳ τὰς αἰχμῆς
 οὐκ ὄμα τὸ κάλλιστον ἔχει, φασὶ δ' αὖ τοῖς πο-
 λιορκευμῆρος σεωυτὸν ἀπὸ κέως ἀφαιρῆναι.
 τί δ' ὦ μάταρ, λελωβημῆρου σέ, θάσσον οἱ
 πολέμοι πρὸς ἐρήσονται; πῶς ἔκ' ἐπ' ἔλω-
 σας τῶν φρενῶν, σεωυτὸν ἀφαιρῆναι; ὁ δὲ
 εἶπε, Εἰ μὲν τοῖς ὡς ἐπὶ τὰ ἐμὴν ποιή-
 σαι, οὐκ αἶμα περικείρας· νῦν δ' ἐπ' ἐμειω-
 τῷ βαλλόμενος, ἔσθ' ἔσθ' αὖ. ἦ δὲ ὦν ὡς μὴ τῶν
 ὡς δένον, αἰρέομαι βαρυλῶνα· ἐγὼ μὲν γὰρ
 ὡς ἔχω, ἀλγ' ἀπολήσω ἐς τὸ τεῖχος, καὶ φήσω
 πρὸς αὐτοῖς ὡς ὡς σέ, τὰ δὲ ἐπαθόν, καὶ
 δοκέω, πείσας σφέας ταῦτα ἔχειν οὕτω,
 πύξασθαι στρατῆς. σὺ δὲ, ἀπ' ἧς αὖ ἡμέρης
 ἐγὼ ἐσέλθω ἐς τὸ τεῖχος, ἀπὸ ταύτης ἐς
 δεκάτην ἡμέρην τῆς σεωυτῆς στρατῆς, τῆς
 ὅσθ' ἐμὴν ἔσαι ὥρῃ ἀπολλυμῆνης, ταύτη χε-
 λίοις τάξον καὶ τὰς Σεμεράμιος χαλεομέ-
 νας πύλας· καὶ δὲ, αὐτὴς ἀπὸ τῆς δεκάτης
 ἐς ἐβδόμην, ἄλλοις μοι τάξον διχαλίσας καὶ
 τὰς Νινίωι χαλεομῆρας πύλας. ἀπὸ δὲ τῆς
 ἐβδόμης ὀχθαλίπων εἴκοσι ἡμέρας, καὶ ἐπει-
 τα ἄλλοις καί ποσιν, ἀγαθὸν καὶ τὰς Χαλ-
 χιδίων χαλεομῆρας πύλας, τετραχιχαλίσας.

Audiens perquam magni ab illo
 fieri, aliud consultat, quomodo
 ipse foret urbis expugnator, &
 suum hoc esset opus. ^a beneficia
 enim apud Persas permultum ad
 incrementa honorū consequen-
 da valēt. ^b Eoque nemini expro-
 mens se suffeaturum rei faciendę,
 si seipsum quū mutilasset, ad ho-
 stes transfugeret, se se deformissima
 mutilatione affecit, prorsus quū
 id minimi faceret. quippe nares
 sibi præcidit auriculāsque, co-
 māmque deformiter circumtō-
 dit, plagas imposuit: atque ita ad
 Darium perrexit. Quem ille in-
 tuens, virum videlicet spectatissi-
 mum sic mutilatum, adeo gravi-
 ter tulit ut exiliens è folio excla-
 maret, interrogando quis eum &
 ob quod facinus mutilasset. Ad
 eum respondens Zopyrus, Ne-
 mo, inquit, rex præter te, cuius
 tanta potentia est, ita me potu-
 isset afficere. neque alienus quispiā
 hoc mihi fecit, sed ipse ego: quod
 indignè animo fero Assyrios Per-
 sis illudere. Cui rex, O virorum
 miserrime, inquit, turpissimo fa-
 cto pulcherrimum nomen im-
 posuisti, inquit, propter eos qui
 obsidentur, temetipsum indignè
 lacerasse. Nunquid, ὁ demens,
 te mutilato hostes citius deditio-
 nem facient? quid in teipsum la-
 niando sensus amisisti? Ad eum
 Zopyrus, Si, inquit, tecum com-
 municassem quæ eram factururus,
 tu me non permisisses: nunc me-
 met ego adhibens in consilium,
 id feci. Itaque iam Babylonem
 capiemus, ^d nisi tu tuis parces. e-
 go enim ita uti sum ad muros ut
 transfuga fugiam: dicāmque ad
 illos me hæc abs te esse passū: &
^e ut opinor, ex hoc corporis ha-
 bitu fidem eis faciens, consequar
 exercitus præfecturam. At tu de-
 cimo die quām muros fuero in-
 gressus, mille milites ex eo ge-
 nere cuius amissione nihil ad-
 modum damni fiat, colloca ad
 portam quæ vocatur Semirami-
 dis: rursus interiectis septem die-
 bus, colloca mihi duo millia
 ad portas quæ dicuntur Ninio-
 rum: atque tertio, viginti die-
 bus interiectis, e regione por-
 tarum quæ dicuntur ^f Chaldaeorum, alios

^a Fortia enim fa-
 cta. Vel, Res enim
 fortiter gesta.

^b Alio enim nul-
 lo facto illam se
 subiugaturū co-
 gitabat quā si à
 seipso mutilatus
 ad illos transfu-
 geret. Tum igitur
 ad parui pen-
 dens, seipsum a-
 trocissima muti-
 latione affecit: vel,
 seipsum modū a-
 trocissimum muti-
 lat.

^c Et se flagris
 cecidit.

^d Nisi per tuos
 steterit.

^e Ut opinor, fi-
 de eis facta hæc
 ita se habere, mi-
 litum copias im-
 petrabo.

^f Recte legis
 Χαλδαίων, ut et
 in vet. cod. non
 Χαλμίδων.

statue, numero quatuor millia:

dum neque priores neque posteriores habeant quo se defendant, præter gladios: hoc tantum sinas eos habere. Post diem vicessimū reliquas copias iube rectā muros vndique subire. Verum ad portas quæ Belides ac Cissix vocantur, Persas mihi statuito. etenim (ut ego arbitror) Babylonii mihi, qui magna opera ediderim, committent cum alia, tum verò portarum claves, illinc mihi atque Persis curæ erit operam nauare. Hæc vbi mandauit, ad muros perrexit, subinde respectans tanquam verè perfuga. Eo conspecto qui in turribus ad id dispositi erant, deorsum decurrerunt, & alteram portam aliquantulum reclinantes, sciscitabantur quisnam esset, & cuius rei indigēs veniret. Quumque hic dixisset se Zopyrum esse, & se ad illos transfugere, cum ^a ad Babyloniorum magistratus deduxerunt. Ante quos vbi stetit Zopyrus, conditionem suam miserebatur, referens à Dario se passum quæ à semetipso passus erat: idque ob eā causā quod suafisset illi discedere cum exercitu, quoniam nulla via ostenderetur vrbs expugnandæ. At nunc, inquit, ad vos venio Babylonii, futurus vobis maximo bono, Dario autem & copiis eius maximo malo. Neque enim quod ita me mutilauit, feret impune, quum habeam exploratos omnes consiliorum eius exitus. Hæc Zopyrus commemorabat. Quem Babylonii virum utique apud Persas spectatissimum cernētes, naribus atque auribus priuatū, vibicibus ac sanguine conspersum, sperantes omnino vera loqui, & ad ipsos venire ^b sociū, inducī sunt ^c ad permittenda ei quæcunque postulasset. Ille postulauit copias militum: quas ut adcepit, perfecit ^d ea quæ cū Dario composuerat. Siquidem decimo die eductis Babyloniorum copiis, mille Darianos quos collocari primos mādarat, circumuentos trucidauit. Eum Babylonii animaduertentes consentanea verbis facta præstare, maiorem in modum lætabatur, parati omni in re homini parere.

^a Ad publicas ædes Bab. eū deduxerūt. *à la maison de la ville.* Quod quū venisset, conditionem suam misere deplorebat, refer. *etc.*

^b Auxiliatorem
^c Ad ea illi committenda parati erāt quæ ab ipsis postulasset. Ille mil. cop. postulauit.
^d Ea de quibus cum Dario conuenerat.

^A ἐχόντων δὲ μήτε οἱ πρῶτες μὴδὲν τῷ ἀμύνουσιν, μήτε οὗτοι, πλὴν ἐσχειρόνων. ἔπο' ἑάν' ἔχιν. μὲν δὲ πλὴν εἰκοσὴν ἡμέρην, ἰθὺς πλὴν μὲν ἄλλω στρατῷ κελεύειν πέ-
εξ πρῶτος ἀλλὰ πρῶτος δὲ πείχος. Πέρσαι δέ μοι τάξον κατὰ τὴν Βαλιδάσ καλεο-
μῶνας πύλας καὶ Κισίας. ὡς γὰρ ἐγὼ δο-
κέω, ἐμὸν μέγα ἔργον ἀποδοῦναι τοῦ, τὰ
τὴν ἄλλα ὅτι περὶ ἀφόνται ἐμοὶ Βαβυλωνίῳ, καὶ
δὴ καὶ τῷ πύλεων τῷ βαλιδάσ. ὅ δὲ
^B ἐσθ' ὅτεν, ἐμοὶ τε καὶ Πέρσησι μὴ γένοιτο τὰδε ποιέειν. ταῦτα ὁ τειλαμνός ἦν ὅτι τῷ πύλας, ὅτι περὶ φόρμος ὡς δὲ ἀληθῶς αὐτόμολος. ὁρέωντες δὲ ἀπὸ τῷ πύργῳ οἱ καὶ τὸ τεταγμένοι, κατέπερυν κατὰ καὶ ὁλίγον πρὸς ἀκλίναντες πλὴν ἐτέρῳ πύλῳ, ἡρώτεσι τίς τε εἴη, καὶ ὅτεν δόρυς ἦκοι. ὁ δὲ σφι ἡρώτεν ὡς εἴη τε Ζώπυρος, καὶ αὐτομολοί ἐς ἐκείνους. ἦγον δὲ μὴν οἱ πύλεων, ταῦτα ὡς ἡκούσθην, ὅτι τὰ κοινὰ τῷ Βαβυλωνίῳ. κατὰ δὲ ἐπ' αὐτὰ, κατὰ κτίζετο, φασὶ ὑπὸ Δαρείου πεποιθέναι τὰ πεπνυγμένα ὑπὸ ἐωυτοῦ. παρὶν δὲ ταῦτα δὴ σφι συμβαλόντες οἱ ἀπορρίσαντες πλὴν στρατῷ, ἐπεὶ τε σφῶν πόρος ἐφάνετο τῆς ἀλώσεως. 139
Νεὺν τε (ἐφ' ἡμέραν) ἐγὼ ὑμῖν ὦ Βαβυλωνίῳ ἦκω μέγιστον ἀγαθόν, Δαρείῳ δὲ καὶ στρατῷ καὶ Πέρσησι μέγιστον κακόν. οὐ γάρ δὴ, ἐμὲ γε ὡς δὲ λωβησάμενος, κατὰ πρῶτον ζεταί. ὅτι σφ' αὐτὸν πάντα τὰ διεξό-
^D δους τῷ βουλευμάτων. ταῦτα ἔλεγε. ὁ δὲ Βαβυλωνίῳ ὁρέωντες αὐτὰ τῷ σφι Πέρσησι δοκιμάσαντες ῥίγος τε καὶ ὥτων ἐρημνόν, μάλιστα τε καὶ αἵματι αἰσπεφυρμένον, πᾶν χυλὸν πύλεωντες λέγειν μὴ ἀληθῆ, καὶ σφι ἦκεν σύμμαχον, ὅτι περὶ ἀφόνται ἐτοιμοὶ ἔσθην τῷ ἐδέετο σφῶν. ἐδέετο δὲ στρατῷ. ὁ δὲ, ἐπεὶ τε αὐτῶν τὸ πρῶτον ἦλθε, ἐποίησε πάντα τὰ Δαρείῳ σφ' ἐπ' ἡμέραν. ὅταν γὰρ τῇ δεκάτῃ ἡμέρῃ πλὴν στρα-
^E πλὴν τῷ Βαβυλωνίῳ, καὶ κυχωσάμενος πύλεωντες, σφ' ὡς τοῖς ἐντεῖλα το Δαρείῳ τάξαι, τοῖς κατέφονθον. μαρτυρῶν δὲ μὴ ὁ Βαβυλωνίῳ τοῖς ἐπ' ἡμέραν ἔργον πρὸς φόρμον ὁμοῖα, πᾶν χυλὸν πύλεωντες ἐόντες, πᾶν δὲ ἐτοιμοὶ ἔσθην ὑπὸ πρῶτον. ὁ δὲ, ὅταν

A Iste rursus interiectis diebus de quibus erat conuentum , cum delectis Babyloniorum egressus , duo millia Darianorū militum interfecit. Babylonii cernentes hoc alterum opus, nihil aliud quā Zopyrum in ore habere , cum laudibus tollere. Hic rursus constitutis diebus super sedēs ad prædictum locum copias educit, circumuētāque quatuor millia occidit: quo tertio opere edito, Zopyrus omnia apud Babylonios
B erat, adeo vt & dux exercitus & murorum custos declararetur. Vbi verò ē composito Darius copias vndique muris admouit, ibi Zopyrus omnem dolum patefecit. nam quū Babylonii conscensis muris copias Darii adorientes arcerent, ipse apertis Cissis ac Belidibus portis, Persas in urbem introduxit. Quod factum qui Babyloniorum videbant, hi in * puluinar Iouis Beli confugerunt: qui non videbant, hi in suo
C quisque loco permanserunt, donec & ipsi se proditos intellexerunt. Ita Babylon iterum capta est. qua potitus Darius muros eius circūcidit, & portas omnes amolitus est: quorum neutrum Cyrus fecerat prius eidē à se capte. Babyloniorum quoque procerum tria millia patibulis affixit, data cæteris venia urbem incolendi. Atque vt iidem vxores haberēt vnde succresceret soboles, prouidit. nam fœminas Babylonii (vt superius demonstratum est) rei frumentariæ consulentes, strangulauerant. Itaque Darius vicinis vndique populis negotium dedit vt fœminas Babylone repræsentarent , pro iniuncto quisque numero. In summa igitur quinquaginta millia fœminarū cōuenerunt. ex quibus qui sunt Babylonii originē duxerūt. Zopyri autem præstantia facta nemo Persarum, Darii iudicio,
E supergressus est, neque eorum qui prius neque eorum qui posterius extiterunt, præter vnum Cyrum : cui cōparari nullus vnquam Persarum dignum se existimauit. Ferturque Darius hoc

a Templum

y. i.

dictū sapenūmero v'surpasse, praxoptaturū se Zopyrū nihil esse cladis passum, quā viginti sibi Babylonē vltra illam quā haberet acquiri. Egregiē verò eū remuneratus est, cum dando quotannis quæ apud Persas sunt honorificentissima, atque alia permulta, tum tradita Babylone immuni, quoad viueret, in peculiarem portionem. Huius Zopyri filius fuit Megabyzus, qui dux exercitus extitit in AEGypto aduersus Athenienses & socios: atque huius Megabyzi filius, Zopyrus ille qui ad Athenienses transfugit à Persis.

Α γράμιν πλώδε ἀποδέξασθαι, ὡς βούλοιο αὐτὸν Ζώπυρον εἶναι ἀπατῆα τῆς ἀφ' αὐτοῦ μάλλον, ἢ Βαβυλωνίαν οἱ εἴκοσι πρὸς τῇ εὐουσίᾳ πρὸς γῆν ἔμελλεν. ἐτίμησε δὲ μιν μετὰ τῶν. καὶ γὰρ δῶκε οἱ ἀνὰ πρῶτον ἔτος ἐδίδου ταῦτα τὰ Πέρσῃσι ὅτι ὑμινώματα, καὶ πλὴν Βαβυλωνίαν οἱ ἔδωκε ἀτελέα νέμεσθαι μέχρι τῆς ἐκείνου ζῆς. ἔδωκε δὲ ἄλλα πολλὰ ἀπέδωκε. Ζώπυρον δὲ τούτου γίνεται Μεγαβύζος, ὅς ἐστι Αἰγύπτῳ αἰτία Ἀθηνάων καὶ τῶν συμμάχων ἐστρατήγησε. Μεγαβύζου δὲ τούτου γίνεται Ζώπυρος, ὅς ἐστι Ἀθηνάων πτόμολος ἐκ Περσέων.

HERODOTI H' P O Δ O' T O Y T O Y

Halicarnassei historiarū liber quartus,
qui inscribitur

MELPOMENE.

Ἀλικαρναστέως ἱστοριῶν
τετάρτη, ἑστρατη-
γική

ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ.

OST BABYLONIS expugnationē, Darius aduersus Scythas expeditionē fecit. Nā quum floreret viris Asia & magno pecuniae prouentu, cupido incessit ei Scythas vlciscendi: quippe qui priores iniuriam intulissent, quā Mediā ingressi essent, & eos qui occurrerant, praelio vicissent. Etenim Scythæ (quemadmodū superius à me dictum est) duodeciginta annos superiori Asiæ imperitauerunt. siquidē persequentes gentem Cimmeriam, ingressi Asiam, abrogarunt imperio Medos, qui ante ipsorum aduentum Asiam obtinuerant. Sed Scythas, quum octo & viginti annos peregrè abfuisent, in patriam re-

Β Τ Α' δὲ πλὴν Βαβυλωνίαν ἀφ' αὐτοῦ ἐπὶ Σκύθας αὐτὸν Δαρείου ἔλασιν. αἰθροῦσι γὰρ τῆς Ἀσίας ἀνδράσι, καὶ χερμάτων μεγάλων σκυθίωντων, ἐπεθύμησε ὁ Δαρείος πᾶσι Σκύθας, ὅτι ἐκείνοι πρῶτοι ἔσβαλον ἐς τὴν Μηδικήν, καὶ νικησαντες μάχῃ τοὺς αὐτομάχους, ὑπὲρ ἑαυτῶν ἀδικῆς. τῆς γὰρ αὐτοῦ Ἀσίας ἦρξεν (ὡς καὶ πρῶτον μοι εἴρηται) Σκύθαι ἔτεα δυνάμει δέοντα τεινέοντα. Κιμμεριοὶ γὰρ ὅτι διώκοντες ἔσβαλον ἐς τὴν Ἀσίαν, καὶ ἀπαύσαντες τῆς ἀρχῆς Μηδοῦ. οὗτοι γὰρ, πρὶν ἢ Σκύθας ἀπικέσθαι, ἦρχον τῆς Ἀσίας τοὺς Σκύθας ἀποδημήσαντας ὅκτω καὶ εἴκοσι ἔτεα, καὶ ἄρ' ἑξήκοντα ἔτη καὶ πέντε ἐς τὴν σφετέρην, ὅτε δὲ ἔλασιν ὁ Σκύθας ἐλθόντων πόνος τῆς Μηδικῆς ὄντων γὰρ αὐτομάχων σφί γράβην

a Intellige de iis qui in occursum ad resistendum illis venerant.

b In patriā post tam longum temporis intervallū reuert.

ὅς κ' ὀλίγῳ. αἱ γὰρ τῷ Σκυθέων γυναικες, ὥς σφι οἱ ἄνδρες ἀπῆσαν χρόνον πολλόν, ἐφοίτεον τῷ δὲ τοῖς δούλοις. τοὶ δὲ δούλοις οἱ Σκύθαι πρὸς τῷ τυφλοῦσι, τῷ γὰρ λακρός εἶνεκε, τῷ πίνουσι ποιβόντες ὧδε ἐπεαὶ φουασητήρας λαβῶσι ὁστίνους, αὐλοῖσι παροσμεφηρεσάτοισι, βούτοις ἐς θέντες ἐς τῷ ἡμιλέων ἵππων πρὸς ἄρθρα, φουασῶσι τοῖσι σῶμασι· ἄλλοι δὲ ἄλλων φουασόντων ἀμέλγροισι. Φασὶ δὲ τῷδε εἶνεκα τῷτο ποιέειν· τῷ φλέβας τε πίμπλασθαι φουασωμῆδας τῆς ἵππου, καὶ οὗτάρ κατεῖσθαι. ἐπὶ δὲ ἀμέλξωσι τὸ γάλα, ἐς χέαντες ἐς ξύλιναν ἀγῆϊα κοίλα, καὶ παροσῆσαντες καὶ τὰ ἀγῆϊα τοῖς τυφλοῖς, δονέουσι τὸ γάλα. Ἐπὶ μὲν αὐτὸν ὅστις ἀμνον ἀπαρύσαντες, ἡγέονται ἐξ ἡμιώτερον τὸ δὲ ὑπὸ σῶμα, ἡσόν τῷ ἐτέρῳ. βούτων μὲν εἶνεκα ἀπάρτα τὸν αὐτὸν λαβῶσι οἱ Σκύθαι, ἐκ τυφλοῦσι. οὐ γὰρ ἀργάται εἰσὶ, ἀλλὰ νομάδες. ἐκ τυτῶν δὲ ὧν σφι τῷ δούλων καὶ τῷ γυναικῶν ἐτράφη νεότης· οἱ ἐπεὶ τε ἕμῃον πλὴν σφετέρῳ ἡγέσιν, ὑποπῶντο τοῖσι καπνοῖσι ἐκ τῷ Μήδων· καὶ παροσῶσι μὲν πλὴν χόρῳ ἀπετάμοντο, τὰ φρονόρῳζα μῆνοι δὲ ῥέδῳ, καὶ κατείνουσαν ἐκ τῷ Ταυρικῶν οὐρέων ἐς πλὴν Μαγῶν λίμνῳ, ἡπέρ ὅστις μέγιστη· μὲν δὲ, πειρωμῆοισι ἐς βάλλειν πῶσι Σκύθησι ἀντικαπῶ μῆνοι ἐμάχοντο. γνομῆς δὲ μάχης πολλάκις, καὶ οὐ διωαμῶν ὁσὲν πλέον ἔχῃ τῷ Σκυθέων τῷ μάχῃ, εἰς αὐτῶν ἔλεξε· τῷδε, οἱ αὖ ποιβόντες, ἄνδρες Σκύθαι, δούλοισι τοῖσι ἡμέτεροισι μαχόμενοι; αὐτοῖ τε ἐλασσόνες κληρόμενοι γινόμεθα, καὶ ἐκείνοις κτείνοντες ἐλασσόνων πολλοὶ πρὸς ἄρῳ μῆνι. νῦν ὧν μοι δοκέει ἀγχαμῶν καὶ τῷ μετεῖναι, λαβόντα δὲ ἐκαστὸν τῷ ἵππου πλὴν μάστιγα, εἶναι ἄσπον αὐτῶν. μέγιστον γὰρ ὥρεον ἡμέας ὅπλα ἔχοντες, οἱ δὲ ἐνόμιζον ὁμοῖοι τε καὶ ὅμοιων ἡμῖν εἶναι· ἐπεαὶ δὲ ἰδὼνται μάστιγας ἀντὶ ὅπλων ἔχοντες, μαχόντες ὥς εἰσὶ ἡμέτεροι δούλοι, καὶ συγγρόντες τῷτο, ὅς κ' ὑπομῆουσι. τῷτα ἀκούσαντες οἱ Σκύθαι, ἐπαύον ὅτι τελέα. οἱ δὲ ἐκπλαγῆντες ὅτι τὰ γνομῶν, τῆς μάχης τε ἐπελάθοντο, καὶ ἐφθον. οὕτω οἱ Σκύθαι τῆς τε Ἀσίας ἡρξαν, καὶ ἔξελαθόντες αὐτοῖς ὑπὸ Μήδων, καὶ τῶν ἑσπερίων τοῖσι δὲ ἐς τὸ σφετέρῳ.

sibi occurrentem. Vxores nāque eorum, in diuturna virorum absentia^a ad seruos accesserant visu orbatos. Orbant autem Scythæ seruos omnes lactis gratia, quod potant, ita id facientes: Sufflatoria ossa fistulis simillima sumuntur, eaque genitalibus equarum imposita ore inflantur. hoc aliis facientibus, alii equas emulgent. Hoc ideo se facere aiunt, quod venæ equarum sufflatæ implentur & mammæ descendunt. Posteaquam emulxere lac, in concaua vasa lignea diffundunt. His circumpositi cæci lac agitant. cuius quod summū est delibatur, pretiosiusque habetur: vilius autem, quod subsidit. Huius rei gratia Scythæ quemcunque capiunt, visu orbant. non enim agricolatores sunt, sed^b pastores. Ex his igitur seruis & vxoribus Scytharū progenita est iuuentus: quæ suorum natalium cōditione cognita, obuiā perrexerit iis qui reuertebantur à Medis. Et primū quidem regionem intersepsit ducta lata fossa, quæ à Tauricis montibus pertingebat ad Mæotin paludem omnium maximam: cōtinde in his cōsistens, Scythis introire conantibus repugnabat. Sæpe cōmissa pugna, quum nihil tamen Scythæ proficeret, quidam ex eis inquit, Quidnam rei facimus viri Scythæ, cum nostris ipsorum seruis dimicantes: qui & quum interficimur, ipsi pauciores effici-mur: & illos interficiēdo, paucioribus deinceps imperabim⁹. Mihi videtur hastis arcubusque omis-sis sumēda flagella quibus equos verberamus, & ad illos propius eundum. Nam quoad videt nos arma habētes, arbitratur se similes nobis, atque cōsimilibus esse: vbi nos pro armis verbera tenētes viderint, tūc se nostros seruos esse intelligentes, atque id agnos-cētes, non perstebunt. Hoc Scythæ quū audissent, ita sibi faciendum putauerunt. Qua ex re perculsi illi, pugnæ immemores, fugam capesserunt. Ita Scythæ imperio sunt Asiæ potiti: & rursus à Medis eiecti, ad terram suam hunc in modum reuersi.

^a Cum seruis re habuerant.

^b Nomades.

^c Deinde verd conantibus irrūpere Scythis se prælio opponebat.

141

Hac de causa Darius vlciscendi cupidus, comparauit exercitum.

Scythæ gentem suam omniū nouissimam esse aiūt, idque hoc modo extitisse. Virum quendam in hac terra, quum deserta esset, primum fuisse, nomine Targitau, & eius parentes (quod tamen mihi non probatur) Iouē, Borysthenisque fluuii filiam. Tali genere ortum aiunt Targitau: cuiusque tres liberos fuisse, Lipoxain, Arpoxain, & nouissimum Colaxain. His regnantibus, demissa cælitus in Scythicā regionem, ex auro facta, aratrum, iugum, securim, phialam. Quæ quū primus omnium inspexisset natu maximus, accessisse animo illa sumendi: sed eo accedente, aurū arsisse: hoc digresso, secundum accessisse, & itidem aurum arsisse. Ambobus ab ardenti auro summotis, quum minimus natu accederet tertius, aurum fuisse extintum, & ab illo asportatum. eaq; re maiores fratres animaduersa, totum regnum ad minimum detulisse. Et à Lipoxai quidē progenitos esse Scythas, quorum genus AVchata appellatur: ab Arpoxai verò, qui mediū fuit eos qui Catiari & Traspiēs nominantur: à minimo autem natu, reges qui Paralata vocantur. Omnibus autem nomen esse Scolotis, regis cognomen. sed Scythas Græci appellauere. Hunc in modum se extitisse Scythæ migrant, & ex quo extiterunt, à primo rege Targitao, vique ad Darii aduersus ipsos transitum, annos omnino mille non amplius fuisse. Aurum verò illud sacrum in primis custoditur à regibus, placaturque maioribus hostiis, & aditur quotannis sollemniter. & qui aurum sacrum habēs, die festo dormierit sub dio, is nūquam perennare fertur: & ob id dari ipsi tantum soli quantum vno die vctus equo peragrarē potest. Quum autem regio sit ingens, Colaxain constituisse trifarium filiis suis regnum:

A τῶν δὲ εἵνεκα ὁ Δαρῆος πείσασθαι βουλόμενος, σιωπῇ γαίρε' ὅτε' αὐτοῖς ἐγράψεν.

Ὡς δὲ Σκύθαι λέγονται, νεώτατον ἀπὸ τῶν ἐθνέων εἶναι τὸ σφέτερον. τὸ ποτὲ γένος αὐτῶν ἀνδρῶν γένεσθαι πρῶτον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ ἐοῦση ἐρήμῳ, τὰ οὐνόματι Ταργίταον. τὸ δὲ Ταργίταου πύτου τοῖς γένεας λέγονται εἶναι (ἐμοὶ μὲν ὅτι πῖσα λέγοντες, λέγουσι δὲ ὧν) Δία τε καὶ Βορυσθένης τὸ ποταμὸν θυγατέρα. γένος μὲν τοῦτου δὴ πύτος γένεσθαι Ταργίταον. τοῦτου δὲ γένεσθαι παῖδας τρεῖς, Λιπόξαιν, καὶ Ἀρπόξαιν καὶ νεώτατον Κολάξαιν. ὅτι τούτων ἀρχόντων, ἐκ τῶν οὐρανῶν φερόμενα χρυσέα ποιήματα, ἀρξάν τε καὶ ζυγὸν καὶ σάραειν καὶ φιάλῳ, πεσόντες ἐπὶ τῷ Σκυθικῷ. καὶ τὸν ἰδόντα πρῶτον τὸν πρεσβύτατον αἰὶον ἰέναι, βουλόμενον αὐτὰ λαβεῖν. ὃ δὲ χρυσὸν, ἐπιόντος καίεσθαι. ἀπαλαφέντος δὲ τοῦτου, πρὸς τὴν ἑλπίδα καὶ τὸν αὐτὸς ταῦτα ποιῆσθαι. ὅτε μὲν δὴ καὶ οἱ μὲν τὸν χρυσὸν ἀπύσασθαι. τρεῖς δὲ ὧν νεώτατος ἐπελθόντι κατὰ σέλιον, καὶ μὴν ἐκείνον καίεσθαι ἐς αὐτοῦ.

B καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἀδελφοῖς πρὸς ταῦτα συγγιγνόμεναι, πρὸ βασιλείῃ πασθῶν. ὡς δὲ διωκόμεναι τὰ νεώτατα. ἀπὸ μὲν δὲ Λιπόξαιος γεγενῆσθαι τοῦτοισι τῷ Σκυθῶν. οἱ Ἀγχαταὶ γένος καλέονται. ἀπὸ δὲ τοῦ μέσου Ἀρπόξαιος, οἱ Κατάρσι τε καὶ Τράσπες καλέονται. ἀπὸ δὲ τοῦ νεώτατου αὐτῶν, ὃν βασιλεὺς οἱ καλέονται Παρλατά. σύμψασι δὲ εἶναι οὐνόματι Σκολόταις, τοῦ βασιλῆος ἐπωνυμίῃ. Σκύθας δὲ Ἕλληες οὐνόμασθαι. γεγενῆσθαι μὲν οὐκ ἔστιν οὐτῶς λέγονται Σκύθαι. ἔπειτα δὲ σφί, ἐπεὶ τε γεγένησιν, τὰ σύμψασι, λέγουσι εἶναι. ἀπὸ τῶν πρῶτον βασιλῆος Ταργίταου ἐς πρὸς Δαρείου ἀγέσθαι πρὸς ὅτι σφέας, χιλίων οὐ πλέον, ἀλλὰ ποσσῶν.

C ὃ δὲ χρυσὸν τῶν τῶν ἱερῶν φυλάσσουσι οἱ βασιλεῖς ἐς ἑαμάλιαν, καὶ θυσιῇ μεγάλησι ἱλασόμενοι μετέρχονται αὐτὰ πρὸς ἑπὶ. ὅς δὲ αὐτῶν τὸν χρυσὸν τὸν ἱερὸν ἐν τῇ ὁρτῇ ὑπαίθριος κατακοιμηθῇ, ὅτε λέγεται ὑπὸ Σκυθῶν οὐ διεναιωπίζεσθαι δίδωσθαι.

D ὃ δὲ χρυσὸν τῶν τῶν ἱερῶν φυλάσσουσι οἱ βασιλεῖς ἐς ἑαμάλιαν, καὶ θυσιῇ μεγάλησι ἱλασόμενοι μετέρχονται αὐτὰ πρὸς ἑπὶ. ὅς δὲ αὐτῶν τὸν χρυσὸν τὸν ἱερὸν ἐν τῇ ὁρτῇ ὑπαίθριος κατακοιμηθῇ, ὅτε λέγεται ὑπὸ Σκυθῶν οὐ διεναιωπίζεσθαι δίδωσθαι.

E ὃ δὲ χρυσὸν τῶν τῶν ἱερῶν φυλάσσουσι οἱ βασιλεῖς ἐς ἑαμάλιαν, καὶ θυσιῇ μεγάλησι ἱλασόμενοι μετέρχονται αὐτὰ πρὸς ἑπὶ. ὅς δὲ αὐτῶν τὸν χρυσὸν τὸν ἱερὸν ἐν τῇ ὁρτῇ ὑπαίθριος κατακοιμηθῇ, ὅτε λέγεται ὑπὸ Σκυθῶν οὐ διεναιωπίζεσθαι δίδωσθαι.

δὲ οἱ ἀγχαταὶ ὅσα αὐτῶν ἐν ἡμέρῃ μὴ πεισάσθαι αὐτοῖς. τῆς δὲ χώρας ἐξουσίας μετὰ τῆς βασιλείας τοῖσι πασι τοῖσι ἐκείνῳ καταστήσας Κολάξαιν.

a Non sit verisimile.

b Natu minimum.

c Studiosissime

ἡ πῖσα

ἡ ἐμνημίω.

καὶ τοῦτ' ὧν μὲν μεγίστη ποιῆσαι, ἐν τῇ τὸν
 χρυσὸν φυλάσσειν· πὰρ δὲ κατ' ὑπερθε-
 πέρης βορέην λέγρουσι ἄνεμον τῆς ὑπερ-
 κων τῆς χώρας, οὐκ οἶα τε εἶναι ἐπὶ πρὸς αὐ-
 τέρω οὔτε ὄραν, οὔτε διεξίεναι, ὑπὸ πτε-
 ρῶν κεχυμένων· πτερὰ γὰρ καὶ πλὴν γλῶσσαι
 τὸν ἥερα εἶναι πλεόν, καὶ αὐτὰ εἶναι πρὸς ἀπο-
 κληνόντα πλὴν ὄφιν. Σκύθαι μὲν ὧδε ὑπερ-
 σφείων τε αὐτῶν, καὶ τῆς χώρας τῆς κατ' ὑ-
 περθε λέγρουσι.

Ελλήνων δὲ τὸν πόντον οἰκέοντες, ὧ-
 δε· Ἡρακλέα ἐλαύνοντα τὰς Γηρυόνας
 βοῆς, ἀπικέσθαι ἐς γλῶσσαι τῶν εὐσθῶν ἐ-
 ρμήν, ὡς πῖνα νῦν Σκύθαι νέμονται. Γη-
 ρυόνα δὲ οἰκῆν, ἔξω τῆς πόντου, κατοικη-
 μέν, πλὴν Ἕλληνας λέγρουσι Ἐρύθραν νῆ-
 σον, πλὴν πρὸς Γηδείροις τοῖσι ἔξω ἔστι Ἡ-
 ρακλήων σπλάγχθον ἔστι τὰς Ωκεανῶν. τὸν δὲ
 Ωκεανὸν λόγῳ μὲν λέγρουσι ἀπὸ ἡλίου
 αἰατολέων δ' ἔξω μόνον, γλῶσσαι πᾶσιν
 ῥέειν, ἔργῳ δὲ οὐκ ἀποδεικνύσι. ὁ γὰρ τὴν
 τὸν Ἡρακλέα ἀπικέσθαι ἐς πλὴν νῦν Σκυ-
 θίαν χώραν καλεομένην κατὰ λαβὴν γὰρ αὐ-
 τὸν χερσὶν τε καὶ κρυμὸν. ἐπειρυσάμενον δὲ
 πλὴν λεόντιον, κατυπνῶσαι. τὰς δὲ οἱ ἵππους
 τὰς ἀπὸ τῆς δόρυτος νεμομένης ἐν τοῦτ' αὖ-
 τὰς χώρας, ἀφανισθῆναι θεῖν τήν. ὡς δὲ
 ἐγρηθῆναι τὸν Ἡρακλέα, διζέσθαι πρὸς
 δὲ τὰ τῆς χώρας ἐπεξελθόντα, τέλος ἀπι-
 κέσθαι ἐς πλὴν Ἰλαίαν καλεομένην γλῶ-
 σσιν αὐτὰ δὲ αὐτὸν εὐρύν ἐν ἄντρος μιζοπά-
 ρον πῖνα Ἐχιδνὰν διφύεα. τῆς τὰ μὲν ἀνω
 ἀπὸ τῆς γλυτῶν, εἶναι γυναικός· τὰ δὲ
 ἔνερθεν, ὄφις, ἰδὼντα δὲ καὶ θανάσιμα, ἐ-
 πείρεσθαι μὲν εἰκου ἰδοὶ ἵππους πλανω-
 μένας. πλὴν δὲ φάναι ἐωὶ πλὴν ἔχειν, καὶ οὐκ
 ἀποδώσθαι ἐκείνῳ πρὶν ἢ ὅτι μὴ γλῶσσαι. τὸν
 δὲ Ἡρακλέα μὴ γλῶσσαι ἔστι τῷ μισθῷ πύ-
 τω κείνῳ τε δὲ ὑπερβαλέως ἢ ἀποδοῖν
 τῷ ἵππων, βουλομένην ὡς πλεονάζοντος
 σὺν εἶναι τῷ Ἡρακλεῖ καὶ τὸν, χερσὶν αὐτοῦ,
 ἐθέλῃ ἀπαλλάσσειν· τέλος δὲ, ἀποδιδ-
 ναι αὐτὴν εἰπεῖν, ἵππους μὲν δὲ αὐτὰς ἀ-
 πικεμένης ἐνθάδε, ἐσώσθαι τοὺς ἑγὼ σῶσθαι τε
 οὐκ ἔστιν ἐγὼ γὰρ οὐκ σὺν τῇς παῖδας ἐ-
 χῶ. τὸν, ἐπεὶ γένωνται τῶν, ὅ, πρὸς
 mibi persoluiſti. Cōcepi enim ex te filios tres: qui vbi adoleuerint, expone quid

corumque vnum & quidē ma-
 ximum, vbi aurum asseruatur.
 * Superiora autem ad ventum
 aquilonem vergentia, vltra quā
 regionem nulli incolere possint,
 neque prospicere neque transi-
 re, propter interfusas pennas.
 Pennis enim tum terram tum
 aerem oppletum esse: & has præ-
 pedire visum. Hæc Scythæ de
 seipsis pariter ac de regione su-
 periore narrant.

At Græci qui Pontum inco-
 lunt, ad hunc modum: Hercule,
 Geryonis vaccas agentem, in
 hanc peruenisse terram, quæ de-
 ferta esset, quā nunc Scythæ in-
 colunt. Geryonem autem habi-
 tasse extra Pontum in terra quā
 Græci insulam Erythiam vocāt,
 contra Gades, quæ sunt extra co-
 lumnas Herculis in Oceano. (O-
 ceanum verò, ab ortu solis inci-
 pientem, circumfluere terram,
 verbis quidem affirmant, sed re
 tamen non demonstrant). Her-
 culem, quum illinc ad regionem
 quæ nunc Scythica vocatur ve-
 nisset, substrata sibi pelle leonis
 obdormisse (deprehēderat enim
 eum vehemens pluvia & gelu) &
 dum dormit, interea equas eius
 à curru pascētes, diuina quadam
 forte amotas, non comparuisse.
 Eas experrectus quum indaga-
 ret, omnem regionem collu-
 strans, tandem in terram quæ di-
 citur Hylæa deuenisse: ibique in
 antro quandam inuenisse vir-
 ginem ancipitis naturæ, huma-
 næ ac serpentinæ: supernè qui-
 dem, femorum tenuis, foeminæ:
 inferius autem, viperam. Eā con-
 spicatum Herculem atque admi-
 ratum, interrogasse nūcubi suas
 equas errabundas vidisset. Illam-
 que respondisse, Se quidem illas
 habere: sed nō prius reddituram
 ei quā cum ipsa coiisset: Her-
 culem pro ea mercede cum foe-
 mina concubuisse. Sed quum illa
 differret reddere equas, cupida
 diutissimè cum Hercule con-
 cumbendi, at hic cuperet rece-
 ptis equis abire, ad postretum
 illis redditus mulierē dixisse, Has
 ego tibi equas quæ huc venerāt,
 seruaui: tu earū seruatarū pretiū
 y. iii.

* Quæ verò sunt
 Boream versus,
 vltra eos qui su-
 premam regio-
 nis partem inco-
 lunt, & nec pro-
 spici nec transiri
 posse propter in-
 terf. &c.

b Natiū

a Dare illis do-
mic.

b id est, *Agathyrso*
proximo.
c Natu minimo.

d Nomadas.

facere debeam: nūquid hīc^a habere domicilium, (nā ipsa huius regionis imperium teneo) an ad te mitti. Hæc percōtata respondisse, Posteaquam eos in virilem ætatem adoleuisse videris, si ita facies non delinques: quem animaduverteris eorum hunc arcum ita tendentem, & hoc balteo ita præcinctum, cum tu huius regionis incolam effice: qui autem his operibus quæ mando non erit par, cum hinc ablegabis. Hæc exequendo & ipsa lætaberis, & præceptis meis obtemperabis. Atque ita loquutum Herculem tetendisse alterum arcum, (duos enim gestabat) & balteum præmonstrasse, atque utrunque mulieri tradidisse, arcum & balteū, qui balteus in extrema commissura haberet auream phialam: & his donatis abiisse. Illam pueris natis nomina imposuisse, vni, Agathyrso: ^b sequenti, Gelono: ^c nouissimo, Scythæ. Et quum in virilem ætatem adoleuerunt, eādem mādatorum memorem illa peregisse: & duos quidem filiorū, Agathyrsum aq̃ Gelonum, qui proposito certamini non sufficissent, à matre ablegatos, è regione excessisse: Scytham verò, qui rem compleffet, ibidem remansisse: & ab illo Scythæ Herculis filio progeneratos qui deinceps fuerint reges Scytharum: ab illa autem phiala, Scythas ad hāc vsque ætatem phialas in balteis ferre: & id solum Scythæ matrē excogitasse. Hæc Græci qui habitant in Ponto referunt.

Fertur & alius sermo ita habens, cui ipse præcipuè assentior: Scythas ^d pecuariis, qui Asiam incolunt, quum à Massagetis bello vexarentur, Araxe transmissio, in Cimmericiam abiisse. nā regio quam nunc Scythæ incolunt, ea fertur olim fuisse Cimmericiorum. Sed inuadentibus Scythis Cimmericios, quum deliberarent, tanquam qui à magno inuaderentur exercitu, in sententia discrepasse, hinc reges, inde plebem: utraque quidem valida, sed regum meliore. nā populus

A ποτέην, ἔξηγέο σύ· εἴτε αὐτὸν κατοικίζω (χώρης γὰρ ἢ δὲ ἔχω τὸ κράτος αὐτῇ) εἴτε ἀποπέμψω πρὸς σε. ἢ μὲρ δὴ ταῦτα ἐπειρωτᾷν. τὸν δὲ λέγρουσι πρὸς ταῦτα εἰπεῖν, Ἐπειὰν ἀνδρωθέντας ἰδῆταις ὅς τοι παῖδας, τὰ δὲ ποιεῖσαι ὅς κ' αὖ ἀμάρτυροις. ἢ μὲρ αὖ ὁρᾷς αὐτέων τὸ δὲ τὸ πῶσον ὥδε διατεινόμενον, καὶ τὰ ζωστῆρα τὰ δὲ κατὰ ζωννύμενον, τῶτον μὲρ τῆς δὲ ἢ χώρης οἰκήτορα ποιεῖν. ὅς δ' αὖ τούτων τῶν ἔργων τῶν ἐντελλομένων.

B λίπηται, ἐκπεμπε ὅς κ' τῆς χώρης. καὶ ταῦτα ποιεῖσαι, αὐτὴ τε βύφρανεσαι, καὶ τὰ ἐντεταλμῆνα ποιήσεις. τὸν μὲρ δὴ εἰρύσονται τῶν πῶσον τὸ ἕτερον (διὸ γὰρ δὴ φορέην τέως Ἡρακλέα) καὶ τὰ ζωστῆρα πρὸς δεῖξαντα, πρὸς δὲ διδόναι τὸ πῶσον τε καὶ τὸν ζωστῆρα, ἔχοντα ἑὸς ἀκτῆς τῆς συμφορῆς φιάλῃ χρυσέῃ· διδόντα δὲ, ἀπαλλάσσεσθαι. τίς δ', ἐπεὶ οἱ ἡγεμόνες ὅς τοι παῖδας ἀνδρωθῆναι, ὅτι μὲρ σφι οὐνόμαστα ἵσταται, τὰ μὲρ, Ἀγάθυσον, αὐτέων ὅς δ' ἐπομῆναι, Γελωνόν.

C Σκύθην δὲ, τὰ νεώτατα ὅτι τῆς ἐπιτολῆς μεμνημένῃ αὐτὴν, ποιῆσαι τὰ ἐντεταλμῆνα. ὅς δὴ δύο μὲρ αὖ τῶν παίδων τὸν τε Ἀγάθυσον ὅς τὸν Γελωνόν ὅς κ' οἷος τε ἡγεμόνοις ἐξικέσθαι πρὸς τὸν πρὸς κείμηνον ἀέθλον, οἷχεσθαι ὅς κ' τῆς χώρης, ὅς κ' ἐληθέντας ὑπὸ τῇ ἡγεμονίᾳ. ἢ ὅς νεώτερον αὐτέων Σκύθην ἐπιτελέσαντα, κατὰ μείναι ἐν τῇ χώρῃ ὅς ἀπὸ μὲρ Σκύθῃ τοῦ

D Ἡρακλέος ἡμέσθαι τοῖς ἀεὶ βασιλῆας γινομένοις Σκυθῶν. ἀπὸ δὲ τῆς φιάλης, ἐπὶ δὲ ὅς ἐς τὸδε, φιάλας ὅς κ' τῶν ζωστῆρων φορέην Σκύθας. τὸ δὴ μοῦνον ^{τὸ μνηστέον} μηχανάσθαι τίς μῆτερά Σκύθην. ταῦτα δὲ Ἑλλήνων οἱ τὸν πόντον οἰκούντες λέγουσι.

Ἔστι δὲ καὶ ἄτερος λόγος ἔχων ὥδε· (τὰ μάλιστα λεγόμενον αὐτὸς πρὸς ὀψίμην) Σκύθας τοῖς νομάδας, οἰκούντας ἐν τῇ Ἀσίῃ, πολέμῳ πιαθέντας ὑπὸ Μασαγετέων, οἷχεσθαι διαβαίτας πρὸς μὲν Ἀρξίαν ὅτι γινώσκει Κιμμερίων. τίς γὰρ νυνὲς μόνον Σκύθαι, αὐτὴ λέγεται ὁπαλαγὸν (ἢ) Κιμμερίων. τοῖς δὲ Κιμμερίοις, ὅτι τῶν Σκυθῶν, βουλόμεσθαι, ὡς στρατοῦ ἀμφοτέρως, ἀμείνω δὲ τίς τῶν βασιλῆων. τίς μὲρ γὰρ δὴ τοῦ δήμου φέρει

ἡνὶ μὲν, ὡς ἀπαλλάσσεσθαι πρῆγμα εἶναι, A
 μηδὲ πρὸ πολλοῦ δειρόμενον κινδυνεύειν.
 τὴν δ' ἤν βασιλῆων, ἀφ' ἡμᾶς χεῖρας πρὸς
 τῆς χώρας τοῖσι ὅπτοι. οὐκ ἔστι δὲ ἐλθεῖν
 πείθεσθαι ἔτε τοῖσι βασιλῆσι τ' δῆμον, ἔτε
 τῶν δῆμον τοὺς βασιλῆας. τοὺς μὲν δὲ
 ἀπαλλάσσεσθαι βουλόμεσθαι ἀμαχητῇ, τ'
 χώραν πρὸς ἀλλήλους τοῖσι ὅπτοι. τοῖσι δὲ
 βασιλῆσι δόξα ἐν τῇ ἐαυτῶν κείεσθαι
 ἀποθανόντας, μηδὲ συμφύγειν τῶν δῆμον.
 λοισσομένοι οὗτοι τε ἀγαθὰ πεποιθότες, καὶ B
 οὗτοι φεύγοντες ἐκ τῆς πατρίδος κακὰ ὅπτι-
 δόξα καὶ λαμβάνειν. ὡς δ' ἔστι σφίσι ταῦ-
 τα, ἀφ' ἡμᾶς χεῖρας, ἐξ ἰσχυρῶν ἰσχυροτέρους,
 μάχεσθαι πρὸς ἀλλήλους. καὶ τοὺς μὲν
 ἀποθανόντας πρὸς τῶν ἐαυτῶν, θάψαι
 τὸν δῆμον τῶν Κιμμερίων πρὸς τῶν ποταμῶν
 Τύρῳ καὶ σφίσι ἐπὶ δῆλος ὅτι ὁ πάρος.
 θάψαντες δὲ, οὕτω τὴν ἐξοδὸν ἐκ τῆς χώ-
 ρης ποιέεσθαι. Σκύθας δὲ ἐπελθόντας, λα-
 βὼν ἐρήμιον τὴν χώραν καὶ νῦν ἐστὶ μὲν ἐν C
 τῇ Σκυθικῇ Κιμμέρια πείχεσθαι, ἐστὶ δ' ὁ πορ-
 θμήν τῃ Κιμμέρια. ἐστὶ δὲ καὶ χώρα οὐνόμα
 Κιμμερία. ἐστὶ δὲ Βόσπορος, Κιμμέριος κα-
 λεόμενος. Φαίνονται δ' οἱ Κιμμέριοι φεύ-
 γοντες ἐς τὴν Ἀσίαν τοὺς Σκύθας, καὶ τὴν
 Χερσονήσον κλισάντες, ἐν τῇ νῦν Σινώπῃ
 πόλιν ἔχουσιν. Φαίνεται δὲ εἶσι καὶ οἱ
 Σκύθαι διώξαντες αὐτοὺς, καὶ ἐσβαλόντες
 ἐς τὴν τὴν Μνηδικήν, ἀμφοτέρους τῆς ὁδοῦ.
 Ὁ μὲν γὰρ Κιμμέριοι αἰεὶ τὴν πρὸς τὰ
 λαοὺς ἐφύγον. Ὁ δ' Σκύθαι, ἐν δόξῃ τὸν
 Καύκασον ἔχοντες, ἐδίωκον ἐς τὸ ἐσβαλόντες ἐς
 τὴν Μνηδικήν γλῶσσαν, ἐς μεσσηνίαν τῆς ὁδοῦ
 τραφέντες.

Οὗτος δὲ ἄλλος ἕως ἑλλείων τε καὶ
 βαρβαρῶν ἡρόδοτος λόγος εἴρηται. ἔφη
 δὲ Αἰετὴς ὁ Κανροβίου, αὐτῇ Πελοπον-
 νήσιος, ποιέων ἔπεα, ἀπικέσθαι ἐς Γασπρό-
 νας, φοιβόλαμπτος ἡρόδοτος. Γασπρόνων δ'
 ὑποφύγοντες Αἰμασσοὺς, αἰετὰς μοινο-
 φθαλμοὺς. ὑπὸ δὲ πούτων, τοὺς χροσ-
 φύλακας Γρύπας. πούτων δὲ, τοὺς ὑπερβο-
 ρέους, κατήκοντες ὅτι θάλασσαν. τοὺς ὧν
 πρὸς τὰς, πλὴν ὑπερβορέων, ὁρμαίνων
 Αἰμασσοῦν, αἰεὶ πρὸς πλησιοχώροις ὅπτι ἔχουσιν καὶ ὑπὸ μὲν Αἰμασσοῦν
 ἔχουσιν ἐκ τῆς χώρας Γασπρόνων. ὑπὸ δὲ Γασπρόνων, Σκύθας. Κιμμέριοις δὲ

sentiebat abstinendum bello, nec
 oportere aduersus multos pu-
 gnando adire periculum: at reges,
 pro regione cum inuasoribus di-
 micandum. Ita quum neutris alteri
 obtemperare vellent, & populus
 cēseret sine praelio demigrandum,
 tradita inuasoribus regione: re-
 ges verò, in sua potius patria oc-
 cumbendum, nec vnà cum plebe
 fugiendum censuisse, quot bona
 habuissent, & quot mala euidentia
 habituri essent patria profugi, re-
 putantes: hæc illos sentientes, in-
 ter se decertasse, utrosq; numero
 pares: & omnes qui mutuis icti-
 bus concidissent, fuisse à populo
 Cimmeriorum sepultos ad flumen
 Tyrem: (& eorum adhuc sepul-
 crum extat.) Sepultis his, illum
 è regione migrasse: quam deser-
 tam superuenientes Scythas oc-
 cupauisse. Extantque adhuc in
 Scythia tum muri Cimmerii, tum
 portoria Cimmeria, tum regio-
 ni cuidam: nomen Cimmerie
 est, & Bosphorus qui Cimmerius
 appellatur. Constat autem Cim-
 merios^a in Asiam fugisse Scy-
 thas, & Cherfonesum condidisse,
 ubi nunc Sinope Græca vrbs
 sita est. Apparet etiam Scythas in
 persequendis illis Mediam in-
 trasse, via aberrantes. nam Cim-
 merii quidem fugientes, iter sem-
 per secundum mare tenebant: Scythæ
 autem eos ad dexteram
 Caucasum habentes insequébatur,
 donec ingressi sunt Mediā,
 itinere in mediterranea cōuerso.

Alia quoque fertur commu-
 nis Græcorum barbarorumque
 narratio: Aristæus quidam Pro-
 connesius, versificator, Castrobii
 filius, memorauit se Phœbo in-
 stinctum venisse ad Issedonas: &
 supra hos incolere Arimaspos,
 viros vnoculos: & item supra hos
 esse Gtyras, qui aurum asseruēt
 ac super hos esse Hyperboreos, id
 est super aquilonares, ad mare per-
 tingentes. Hos autem omnes,
 præter Hyperboreos, Arimaspis
 autoribus, assidue finitimis bel-
 lum inferre, & ab Arimaspis ex-
 terminari Issedones, ab Issedoni-
 bus Scythas. A Scythis autem

a Id est, in Asiam
 venisse quum fu-
 gerent Scythas.

καὶ νῦν ἔστιν αἰδρίας ἐπωπυμίων ἔχων Ἀρι-
στεύ, καὶ αὐτὸς τὰ ἀγάλματα τῷ Ἀπόλλω-
105. "ὦ δὲ αὐτῶν δαφναί εἰσσι. ὃ δὲ ἀ-
γάλημα ἐστὶ τῇ ἀγορῇ ἰδρυται. Ἀεὶ γὰρ μὲν
νῦν πέρι τοσαῦτα εἰρήσεται.

Τῆς δὲ γῆς τὴν περὶ ὃν λόγος ὁδε ὠρμηται
λέγεσθαι, ὁδὸς οἷδε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ὅτι ὃ
κατὰ τὴν ὁδὸν. ὁδὸς γὰρ δὴ αὐτόπῳ εἰ-
δέναι φάρμακον διώματι πυθόσθαι. ὁδὸς γὰρ
ὁδὸς Ἀεὶ γὰρ, τῷ ἀλίγῳ πρὸς περὶ πύ-
των μνήμην ἐποιδύμεν, ὁδὸς δὲ πρὸς
τέρῳ Ἰσσηδόνων, ἐν αἰδοῖσι τοῖσι ἐπεσι πύ-
των, ἔφησε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ. ἄλλὰ τὰ κατὰ τὴν
ἔλεγε ἀκτὴν, φασὶ Ἰσσηδόνων ἐστὶ τοῖς ταῦτα
λέγοντες. ἄλλ' ὅσον μὲν ἡμεῖς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ
μακρότερον οἰοίμεθα ἀκτὴν ἔχον-
144 αδα, πρὸς εἰρήσεται. ἀπὸ τῷ Βορυθένῳ τέων
ἐμπόρῳ. (ὅτι γὰρ τῷ πρὸς τὰ λαοὶν με-
σαίταται ἐστὶ πάσης τῆς Σκυθίας) ἀπὸ τούτου
πρὸς τοῖς Καλλιπιδῶν ἐμονται, ἔοντες Ἐλ-
λίωες Σκύθαι. ὡς γὰρ τούτων, ἄλλο ἔθνος,
οἱ Ἀλαζόνες καλεῖνται. οὗτοι δὲ καὶ οἱ Καλ-
λιπιδῶν τὰ μὲν ἄλλα καὶ ταῦτα Σκύθησι
ἐπασκεύουσι. οἷον δὲ καὶ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, ἐστὶ
ταῖς καὶ χρομμυα καὶ στέρεδα καὶ φακίς ἐ-
κείνοις. ὡς γὰρ Ἰσσηδόνων οἱ χέουσι Σκύ-
θαι σφόδρῃ, οἱ δὲ πρὸς στήθει ἀπὸ τῆς ὁδοῦ
τῶν οἷον, ἄλλ' ἐπὶ τῇ ὁδοῦ. τούτων δὲ κατὰ
τὴν ὁδοῦ οἱ χέουσι Νυρῶν. Νυρῶν δὲ ὁ πρὸς
βορέῳ αἰέμον, ἔρημον αἰδεσθῶν, ὅσον ἡ-
μῖς ἰδμεν. ταῦτα μὲν πρὸς τῷ ὕδατι
ποταμῶν ἐστὶ ἔθνη πρὸς ἐσπέρῳ τῷ Βο-
ρυθένῳ. ἀπὸ τῶν λαοὶν τῷ Βορυθένῳ
ἀπὸ τὰ λαοὶν, πρὸς τῶν μὲν ἢ ὕδατι ἀπὸ
δὲ τούτων, αἰδεσθῶν οἱ χέουσι Σκύθαι γεωρ-
γοί. τῶν Ἐλλίωες οἱ οἰκόντες ἐπὶ τῷ ὕ-
δατι ποταμῶν καλεῖνται Βορυθένῳ σφόδρα
δὲ αὐτοῖς, Ὀλβιοπολίταις. ὅτι ὡς οἱ γεωργοὶ
Σκύθαι ἐμονται τὸ μὲν πρὸς τῷ ὕδατι, ἐπὶ
τῆς ἡμέρας ὁδοῦ κατὰ τὴν ὁδοῦ ἐπὶ ποταμῶν
τῶν οἰωόμεθα καί ται Παιτικίης τὸ γὰρ πρὸς
βορέῳ αἰέμον, πλοῶν ἀπὸ τῷ Βορυθένῳ
ἡμέρων ἐνδεκα. ἥδη δὲ κατὰ τὴν τούτων ἢ
ἔρημος ἐστὶ ἐπὶ πολλόν. μὲν δὲ τῷ ἔρημον
Ἀνδροφάγῳ οἱ χέουσι, ἔθνος ἐόν ἰδμεν, καὶ οὐδα-
μὸς Σκυθικόν. τὸ δὲ τούτων κατὰ τὴν ὁδοῦ, ἔρη-

Et nunc statua extat cognomine
Aristei, iuxta aram ipsam Apolli-
nis, in foro extructam: circum-
stantibus utrinque lauris. Hæc de
Aristeo hætenus.

Regionē autē de qua nos di-
cere institueramus, quænam sint
ulteriora, nemo exploratum ha-
bet. neque enim id ego ab aliquo
audire potui, qui se diceret nosse
quod ipse vidisset. Ac ne Aristeus
quidem ipse (cuius paulo antè fe-
ci mentionem) in iis quos fecit
versib⁹, ait se ultra Issedones pro-

cessisse: sed ulteriora fando sibi
esse cognita, quòd Issedones di-
ceret ista comemorare. Verùm
nos, quoad^a longissimè rem in-
uestigare potuimus, omnem re-
feremus: Ab emporio Borysthe-
nitarum (hoc enim ex maritimis
totius Scythiæ est maximè me-
dium) primi incolunt Callipidæ,
qui sunt Græcoscythæ, id est, de
Græci facti Scythæ: super hos a-
liud genus eorum qui vocantur
Halizones. Horum utrique cum

in cæteris servāt ritum Scythæ-
rum, tum in ferendo, atque ve-
scendo cæpe, allio, lête, milio. Su-
pra Halizones autē incolunt Scy-
thæ aratores, qui nō ad panem
conficiendum serunt triticum,
sed ad illud torrédum. Supra hos
incolunt Neuri: quorum tractus
qui ad aquilonem vergit, quantū
nos scimus, desertus est. Atque hæ
quidem nationes iuxta flumen
Hypanin colunt, ad occidentalē
partē Borysthenis. Verùm trans-
misso Borysthene, à mari prima
est Hylæa: dehinc habitāt Scythæ
agricolæ, quos Græci qui^d sub

Hypane incolunt, Borysthenitas
appellant, ipsi verò se Ὀλβιοπολί-
τας. Hi igitur agricolæ Scythæ
colunt eum quidem tractum
qui vergit ad auroram, triū dierū
itinere, pertingentes ad flumen
nomine Panticapem: eum ve-
rò qui ad ventum aquilonem,
vndecim dierum navigatione,
Borysthenem versus. tractus autē
qui ulterior est, in multum sanè
spatii desertus est. Ultra quam so-
litudinem habitāt Androphā-
gi, id est, virorum carne vefcentes,
separata natio, ac nequaquam
Scythica. At supra hos deser-

Penitissimè

b In cæteris qui-
dem ritum Scy-
tharum servant,
sed frumentū se-
runt & edūt, nec
non cæpe, & al-
lium, & lentem,
& milium.

c Qui frumentū
non ad vescendū
serunt, sed ad vē-
dendum. Sup.

d Ad Hypanin
fluvium incol.

e Colunt, orien-
tem quidem ver-
sus, trium dierum
iter.

f Boream autem
versus, dierū vn-
decim, secundo
flumine Bory-
sthenē.

ta iā proculdubio omnia, nec vlla gēs, quantū nos scim⁹. At horū Scytharum qui agricolæ sūt, plagam quæ ad aurorā vergit, transmissio flumine Panticape, Scythæ nomades, *id est, pecuarij*, incolūt, neque serentes quicquam neque arantes. Nuda autem arboribus est omnis hæc plaga præter Hyllæam. Nomades autem isti incolunt tractum quatuordecim dierum longitudinis, aurorā versus, ad Gerrhum vique flumen. Trās Gerrhum autem sunt ^a ea quæ vocantur regia, & Scythæ optimi pariter & plurimi, & qui suos seruos esse cæteros Scythas arbitrantur: à meridie quidē ad Tauricam regionem pertingentes: ab aurora verò, ad fossam ^b quā dixerunt illi qui è cæcis geniti fuerunt, Oryxam: & ad emporium paludis Mæotidis, quod vocatur Cremni, *id est, præruptu*: quorum pars ad flumen Tanain porrigitur. At quæ superiora sunt, ad ventum aquilonem, Scythiis regiis, ea incolūt Melanchlæni, alia gēs non Scythica. Et supra Melanchlænos paludes sunt, & deserta hominibus regio, quantum nos scimus.

Trans flumen autem Tanain non est regio Scythica, ^c sed prima Laxiorum Sauromatarum, qui à recessu Mæotidos paludis incipientes, incolūt tractum qui spectat aquilonē, itinere dierum quindecim, vacuum prorsus arboribus tā agrestibus quàm fructiferis. Supra hos habitant (quæ secunda portio est) Budini, terrā colentes totam omni arborum genere abundantem. Supra Budinos ad aquilonem statim excipit solitudo octo dierum itineris. Post hanc solitudinē declinando magis ad ventum subsolanum, incolunt Thyssagetæ, natio copiosa & ^d propria, & è venatu vitæitans. His contigui, & in eisdem habitantes locis, ii quibus nomē inditum est Iyrca, & ipsi è venatione vitæitantes, hunc in modū: Consensu arboribus, quæ per omnem regionem frequētes sunt, insidiatur. singulis autē adest canis, & ite equus, in ventrē cubare edoctus, humili⁹ subsidēdi gratia.

A μὲν ἡδὴ ἀληθέως, καὶ ἔθνος ἀνθρώπων οὐδὲν, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν. ὃ δὲ πρὸς πλὴν ἕω τῆς γεωργῶν τούτων Σκυθῶν, ἀφ' ἑαυτῆς τὸν Παντικαπὴν ποταμὸν, νομαῖδες ἡδὴ Σκύθαι νέμονται, οὔτε τι ἀπειρογνῆτες οὐδὲν, οὔτε ἀρρωγνῆτες. ψιλὴ δὲ δεινδρέων ἡ πᾶσα αὕτη γῆ, πλὴν τῆς Ὑλλαιᾶς. ⁴ δὲ νομαῖδες οὗτοι τὸ πρὸς πλὴν ἕω, ἡμερέων τεσσάρων καὶ δέκα ὁδὸν νέμονται χωρίῳ κατὰ τείνουσθμ ἑπὶ ποταμὸν Γέρρον. πέριξ δὲ τῆς Γέρρου ταῦτα B δὴ τὰ καλὸν βασιλῆα βασιλῆα ὅτι, καὶ Σκύθαι οἱ ἀριστοὶ τε καὶ πλεῖστοι. ἐπὶ τοῖς ἄλλοις νομίζοντες Σκύθας, δουλοῖς σφετέροις εἶναι. κατήκουσι δὲ οὗτοι τὸ πρὸς μεσημβρίῳ, ἐς πλὴν Ταυρικῆν. ὃ δὲ πρὸς ἡλ., ὅτι τε πᾶσιν, πλὴν δὲ οἱ οὐκ ἔχουσιν τυφλὸν ἡνόμενοι ὠρύξασθαι, καὶ ὅτι τῆς λίμνης τῆς Μαηνίδος τὸ ἐμπόριον, ὃ καλεῖται Κρημνοί. ταῦτα αὐτῶν κατήκουσι ἑπὶ ποταμὸν Τάναϊν. ταῦτα δὲ κατὰ τὸ πρὸς βορέην ἀνεμὸν τῆς βασιλῆων Σκυθῶν οἰκέουσι Μελαγχλαῖνοι, ἄλλο ⁵ ἔθνος, καὶ οὐ Σκυθικόν. Μελαγχλαίων δὲ τὸ κατὰ τὸ πρὸς βορέην, λίμναι, καὶ ἔρημος ὅτι ἀνθρώπων, κατὰ τὸν ἡμεῖς ἴδμεν.

Τάναϊν δὲ ποταμὸν ἀφ' ἑαυτῆς, οὐκέτι Σκυθική, ἀλλ' ἡ μὲν πρὸς τὴν Λαξίαν, Σαυροματῶν ὅτι, οἱ οὐκ ἔχουσιν ὠρύξασθαι τῆς Μαηνίδος λίμνης, νέμονται τὰ πρὸς βορέην ἀνεμὸν, ἡμερέων πεντεκαίδεκα ὁδὸν, πᾶσιν ἐαυτοῖς ψιλῶ καὶ ἀγρίῳ καὶ ἡμέρων δεινδρέων. ὑποφύουσι δὲ τοῖς τοῖσι δουτέριον λαξίαν ἔχοντες Βουδῖνοι, γλῶν νεμέμενοι πᾶσιν διασέσω ὕλην πημπούνη. Βυδῖνων δὲ κατὰ τὸ πρὸς βορέην, ἐπὶ πρὸς τὴν μὲν ἔρημος, ὅτι ἡμερέων ἐπὶ ὁδὸν μετὰ δὲ πλὴν ἔρημον. ἀπὸ κλίνας μᾶλλον πρὸς ἀπὸ κλίνας ἀνεμὸν, νέμονται Ουσσαγέται, ἔθνος πολλὸν καὶ ἰδίον. ζώουσι δὲ ἀπὸ θήρης. σὺν ἐχέει δὲ τοῖς τοῖσι αὐτοῖς τοῖς κατὰ κληρονομίαν τοῖς τοῖς οὐκ ὁμοῖα κεῖται ἰούρα καὶ οὗτοι ἀπὸ θήρης ζώοντες ὅσον τοῖς τοῖς λοχαῖς ὅτι δεινδρεὸν ἀναβάς. ταῦτα δὲ ἐπὶ πυκνὰ ἀνὰ πᾶσιν πλὴν χωρίῳ ἵππος δὲ ἐκείνῳ δεδιδαγμένος ὅτι γαστέρα κείσθαι, ταπεινότητι εἶνεκα, ἔρμιος ὅτι, καὶ κύων.

a Vel, Ea que vocantur regia, sub domus.

b Quam foderunt qui è cæcis illis orti fuerunt. E cæcis illis quorū videlicet factus fuit supra mentio.

c Sed prima quidē portio est Sauromat. vel sora.

d Ἰδιοί, quod fuit ἰδιοί, quod fuit ἰδιοί.

ἡ γῆ.

ἡ γῆ.

ἡ γῆ.

ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τῆς θύρας ἀπὸ τοῦ δένδρεως, Ἀ
 ὤξυς, ἐπὶ τὴν ἵππον, δὶ καὶ καὶ
 ὁ κύων ἐπεταί. ὡς δὲ πύτων, ὁ πύτων
 πύτων καὶ τρεπταμένον οἰκέοι Σκυθῶν ἀλ-
 λαι, ἀπὸ τῆς βασιλείας Σκυθῶν ἀποστάν-
 τες, καὶ οὕτω ἀπὸ τῆς βασιλείας ἐς τὴν πύτων.
 μέγας δὲ τῆς πύτων τῆς Σκυθῶν χώ-
 ρης, ἐστὶν ἡ καταλελειμμένη πᾶσα, πεδία τε γῆ
 καὶ βαθυγῶς. ὁ δὲ ἀπὸ τούτου, λιθώδης τ'
 ἐστὶ καὶ τσηχίη. διεξελθόντι δὲ καὶ τῆς τση-
 χίης χώρας πολλόν, οἰκέοι ὑπὸ τῶν οὐρέων
 ὑψηλῶν αἰθροποι λεγόμενοι εἰς τὴν πύτων
 φαλακροί, ἐκ θυρεῶν γινόμενοι, καὶ ἔρσητες
 καὶ ἡλεαὶ ὁμοίως καὶ σιμοί. καὶ ἡλεα ἔχον-
 τες, μεγάλα φωνῶν δὲ ἰδίῳ ἰέντες. ἐστὶν
 δὲ χρεώμενοι Σκυθῶν ζῶντες δὲ ἀπὸ δέν-
 δρεων. Πομπὴν δὲ οὐδὲν πᾶσι δένδρεω
 ἀπ' οὗ ζῶσι, μέγας δὲ καὶ σκέλις μάλι-
 στα κη καρπὸν ὃ φορέει κυάμω ἴσον, πυρῶνα
 δὲ ἔχει. τὸτο ἐπὶ τῶν πύτων, ὁκέοι
 ἱμαίοις. ἀπὸ τῶν δὲ ἀπ' αὐτῶν παχὺ καὶ
 μέγας. οὐδὲν πᾶσι ἀπὸ τῶν πύτων ἐστὶν ἀ-
 γν. τὸτο δὲ καὶ λείχοι, καὶ γὰρ λακτι συμ-
 μίσγοντες πίνοισι. καὶ ἀπὸ τῆς παχυτῆτος
 αὐτῶν τῆς τρυφῆς παλλὰς σιωπῆσαι, καὶ
 ταῦτα σιτέονται. πύτων γὰρ σφι οὐ
 πολλὰ ἐστὶ. οὐ γὰρ τοὶ σιωπῶν αἰνομαί
 αὐτῶν εἰσι. ὡς δὲ δένδρεω δὲ ἕκαστος κατό-
 κηται, ὡς δὲ χεῖμα, ἐπὶ τῶν δένδρεων
 πύτων ἀπὸ τῆς πύτων λυκῶ. ὁ δὲ γέ-
 ρος, αὐτὸ πύτων. τούτοις οὐδὲν ἀδικεῖ αὐ-
 ροπῶν ἰσοί γὰρ λέγονται εἰς τὴν πύτων. οὐδὲν
 πύτων ὅπλον ἐκτέταται. καὶ τὸτο δὲ, τοῖσι
 πύτων οἰκέοι οὐτοὶ εἰσι οἱ τῶν ἁφροδῶν δια-
 ρέοντες. τὸτο δὲ, ὅς αὐ κατὰ φύσιν ἐς τούτους,
 ὡς οὐδὲν ἀδικεῖ. οὐδὲν πᾶσι ἀπὸ τῶν
 Ἀργιππαῖοι. μέγας δὲ νῦν τῆς φαλακρῶν
 πύτων, πολλὰ πύτων τῆς χώρας ἐστὶ, καὶ
 τῆς ἐμπεδωθὲν ἐθνῶν. καὶ γὰρ Σκυθῶν πύ-
 τες ἀπὸ τῶν πύτων ἐς αὐτοὺς, τῆς οὐ καλεπὸν ἐστὶ
 πύτων καὶ Ἑλλήνων τῆς ἐκ Βορυθένης
 τε ἐμπεδίου καὶ τῆς ἄλλων Πομπῆς ἐμ-
 ποδίων. Σκυθῶν ὃ οἱ αὐτῶν ἐς αὐτοὺς,
 δι' ἐπὶ ἡ ἐρμύων καὶ δι' ἐπὶ ἡ γλωσσῶν
 ἀφροπῶνται. μέγας δὲ τῶν πύτων γι-
 νώσεται. ὁ δὲ τῶν φαλακρῶν κατὰ φύσιν οὐδὲν
 ὑψηλὰ ἀπὸ τῶν πύτων, ἐκ τῶν σφῶν ὡς

Vbi quis igitur ab arbore feram viderit, sagittâque percusserit, cōscenso equo illam persequitur, comitâte cane. Super hos, auro ram versus, incolunt alii Scythæ, qui à regiis Scythis deficientes, ita in hunc locum peruenerunt. Ad hos vsque Scythas omnis regio Scythica est campestris, & spissi soli: reliqua dehinc lapidosa atq; salebrosa. Cuius regionis magno transmissio spatio, incolunt sub excelsorum montium radicibus homines qui ab ipso natali dicuntur esse calui, mares pariter & fœminæ, simis quoque naribus, & ingenti mento: propriam quandam vocem edentes, Scythicam gestâtes vestem: ex arboribus vitantes. cui generi arboris nomen est Ponticum, magnitudo ferè eadem quæ fico, fructus fabæ instar nucleum habens. Id vbi maturuerit, vestibus * exprimunt, & quod ab eo crassum & nigrum defluit, nomine aschy, id & lingunt, & lacte commixtum potant. ex ipsius quoque crassitudinis fœce massas ad esum componunt. Neque enim multum est eis pecorum, utpote non studiosis rei pecuariæ. Sub arbore quisque cubat: per hyemem quidem, vbi arborem pileo albo firmoque contexerint: per æstatem verò, sine hoc pileo. His nemo mortalium iniuriam infert. sacri enim dicuntur esse: nihilque Martiorum armorum possident. Iisdem & finitimorum controuersias dirimunt, & quisquis ad eos confugit, is à nemine læditur. Nomen eis est Argippæi. Ad hos vsque caluos ingēs quoquouersus prospectus est regionis & gentiū, quæ in conspectu sunt ex Borysthenis atque ex aliis Ponticis emporiis. Scythæ qui ad eos commeāt, per septem interpretes totidēque linguas perueniunt. Horū tenuis notitia rerum habetur. at quod supra illos caluos est, nemo pro comperto referre potest. nā mōtes editi atque prærupti trāsitum interdicunt, quos nemo transcendit. Isti tamen calui referunt.

Excolant,

E

28 ἀποκρί-
νεται .

145

πλωκαῦτα μὲν οὐ γίνονται, θέρους δὲ ἀμ- A
φιλαφείες· ὡς δὲ χειμῶνος βροτὴ γήηται,
ὡς τέρας νερόμισται θωυμάζεσθαι· ὡς δὲ
καὶ ὡς σεισμός γήηται ὡς τε θέρους ὡς τε
χειμῶνος ἐν τῇ Σκυθικῇ, ὡς τέρας θωυ-
μάζεται. ἵπποι δὲ ἀνεχόμενοι φέρουσι
χειμῶνα τῶν, ἡμίονοι δὲ οὐδ' ἵνοι ἀνέχον-
ται πλεονέχων. τῇ δὲ ἄλλῃ ἵπποι μὲν ἐν
κρυμῶ ἐστῶτες ἀποσφακελίζουσι, ὅνοι
δὲ καὶ ἡμίονοι ἀνέχονται. δοκέει δὲ μοι καὶ
ὁ γῆρας τῶν βοῶν τοιαύτου ἀφ' αὐτῶν B
οὐ φύειν κέρεια αὐτοῖσι. μῦθον δὲ μου τῇ
γνώμῃ καὶ Ὀμήρου ἔπος ἐν Ὀδυσσεΐ, ἐ-
ρῶν ὧδε,

Καὶ Λιβύην, ὅτι τ' ἄρνες ἀφ' αὐτῶν κεραοὶ τε-
λέθουσι·

ὁρθῶς εἰρημῶν, ἐν τοῖσι θερμοῖσι ἀχὼ πα-
ραγίνεσθαι καὶ κέρεια· ἐν δὲ τοῖσι ἱερῶσι
ψύχαις ἢ οὐ φύειν κέρεια τὰ κτενέα ὄρχιλι,
ἢ φύοντα, φύειν μόνως. ἐν αὐτῇ μὲν
ἀφ' αὐτῶν γίνεσθαι αὐτῶν· θωυμάζω C
δὲ (παραθήκας γὰρ δὴ μοι ὁ λόγος ἐξ ὄρ-
χης· ἐδίξετο) ὅτι ἐν τῇ Ἡλείῃ πάση χώρα
οὐ διμύεται γίνεσθαι ἡμίονοι, οὔτε ψυχρῶ
τοῦ χώρου ἐόντες, οὔτε ἄλλου φανεροῦ αἰ-
τίου οὐδενός. φασὶ δὲ αὖτις Ἡλεῖοι ἐκ κα-
τάρης τευ οὐ γίνεσθαι σφί ἡμίονους· ἀλλ' ἐ-
πειὰ παλαιὴν ἢ ὥρῃ κυύσκεσθαι καὶ ἵππους,
ἐξελάνοισι ἐς τοὺς πλησιοχώρους αὐτῶν
καὶ ἐπειτὰ σφί ἐν τῇ τῶν πέλας ἐπιείσοι οὐ-
δῶνοις, ἐς οὗ αὖ γὰρ αἱ ἵπποι ἐν γαστρί· ἐπει- D
τα δὲ ὁπίσω ἀπελάνοισι. παρὲν δὲ τῶν πε-
ρῶν, τῇ Σκύθῃ λέγουσι ἀναπλεων εἶναι
ἡέρα, καὶ τουτέων εἶνεκα οὐκ οἶοί τε εἶ) οὔ-
τε ἰδεῖν ὁ παρῶν τῆς ἡπείρου, οὔτε διεξιέ-
ναι, πλεονέχων παρὲν αὐτῶν πλεονέχων
τὰ κτενέα τῆς αὐτῆς τῆς χώρας αἰεὶ νίφε-
ται, ἐλάσσονι δὲ τοῦ θέρους ἢ τοῦ χειμῶνος,
ὡς παρὲν εἰκός. ἥδη ὦν ὅστις ἀγχοῖν χιόνα
ἀδρὲν πίπτουσαν εἶδε, οἶδε ὁ λέγων· εἰ-
κε γὰρ ἡ χιών παρῶσι. καὶ ἀφ' αὐτῶν χειμῶ-
να τῶν ἐόντων τοιοῦτον ἀοίκητα τὰ παρὲν βο-
ρῶν ὅτι τῆς ἡπείρου αὐτῆς. καὶ ὦν περὶ
εἰκαζόντες πλεονέχων, τοὺς Σκύθας τε καὶ
τοὺς παρῶν δόκεω λέγειν. αὐτῶν μὲν νῦν
τὰ λέγεται, μακρότατα εἰρηται..

Υπερβορέων δὲ πέρι αὐτῶν λέγουσι οὐτὲ π Σκύθῃ λέγουσι οὐδὲν, οὔτε

tum ibi nulla existunt, æstas nu-
bila est: hyeme si fiant tonitrua,
pro ostento habetur. terræmo-
tus in Scythia si existat seu æstate
seu hyeme, tanquam prodigium
admirantur. Eam vim hyemis e-
qui perferunt, muli asinique ne-
que incipientem quidem ferunt:
quum tamen alibi stantes in ge-
lido equi tabesiant, asini verò ac
muli durēt. Et hæc mihi videtur
esse causa cur omnino cornua
bouino generi non succrescant:
astipulante sententiæ meæ Home-
ri carmine in Odyssea, quod ita
habet,

*Et Libyen, ubi sunt cornuti proxi-
mus agni.*

Quod rectè dictum est, in locis
calidis maturè cornua existere. ac
in vehementibus frigoribus aut
non oriuntur statim pecoribus
cornua, aut si oriuntur, vix o-
riuntur. In Scythia itaque hoc
propter frigora contingit. Quo
magis miror (ab initio enim o-
ratio mea indagare instituit) cur
in omni Eleo agro muli nequeāt
gigni, quum neque locus sit fri-
gidus, neque vlla alia causa appa-
reat. Aiunt Eleenses ipsi ex im-
precatione quadam id sibi conti-
gisse: quumque tempus aduentat
conceptus equarum, se in loca fi-
nitima illas educere: ibi postquā
admiserint asinos, * dūmq; co- a Et gravidæ sue
ceperint, tunc rursus eas redu-
cere. De pennis autē quibus aiūt
Scythæ oppletum esse aerem, &
idcirco non posse prospici lōgius
continentem, nec ulterius trans-
iri, hæc est mea sententiā: b Quod
ultra eam regionem assidue nin-
git, & (vt credibile est) minus æ-
state quàm hyeme. nam, (prout
cuilibet eminus intuenti cadentē
niuem copiosam liquet quod di-
co) nix pēnis affimilis est: & pro-
pter hanc talem hyemem inha-
bitabilia sunt eius continentis lo-
ca quæ ad aquilonem spectant.
Eoque opinor, pennas niuem ef-
se interpretantes Scythas ac cir-
cūiectas gentes, ita loqui. Verūm
* ea quæ reperiuntur, longissimè
dicta sunt.

De Hyperboreis autē homini-
bus neq; Scythæ quippiā, neque

a Et gravidæ sue
runt, tunc rurs.

b Quæ sunt vi-
tra hanc regionē
loca, semper ni-
uosa sunt, minus
tamen (vt rationi
consentaneū est)
æst. quàm hye-
me. Iā verò quis-
quis cadentē co-
piosam niuem in-
tuitus est commi-
nus, intelligit.
quod dico. nix e-
nim pennis simi-
lis est.

c Quæ comme-
morantur ab a-
liis, latissimè ex-
posita sunt.

a Occasum ver-
sus longissimè A-
ndriam vsque.

b Puellæ quidē
ante nuptias, fu-
so inuolutæ.

alii vlli illic incolentium me-
morant, præter Issedones: ne ipsi
quidem (vt mihi videtur) dicen-
tes aliquid. dicerent enim & Scy-
thæ de hoc, quemadmodum de
vnoculis dicunt. Quamquam &
ab Hesiodo de Hyperboreis mē-
tio fit: quinetiam ab Homero in
Epigonis, si tamen Homerus re-
vera fecit hos versus. Sed multo
plurima de his Delii memorant,
sacra alligata in triticea stipula ex
Hyperboreis delata venisse ad
Scythas, à Scythis deinceps fini-
timos accepisse, gradatimq; per
singulos ad ^a occasum vsque: at-
que illinc Meridiè versus dimis-
sa, à primis Græcorū Dodonæis
esse accepta, & ab his descendisse
ad Meliensem sinum, peruasisse-
que in Eubœam, & oppidatim
vsque ad Carystum: ab hac verò
reliquisse Andrum (Carystios e-
nim esse qui in Tenū portarint)
Tenios verò in Delum: atque ita
hæc sacra in Delum aiunt perue-
nisse. Sed primūm Hyperboreos
misisse duas puellas quæ ferrent
hæc sacra, quās Delii aiunt Hype-
rochen & Laodicen: & cum his
tutelæ gratia quinque è suis popu-
laribus, qui eas deducerent: nunc
Peripherces vocatos in Delo, vbi
in magno honore habentur. Sed
quum isti ab Hyperboreis missi,
rursus non redirēt, indignè ipsos
Hyperboreos tulisse, si eos quos
assiduè mitterent non reciperēt.
Ita misisse qui ferrent ad cōfines
suos sacra in stipula tritici ligata,
iuberētque illos cōsideratè mīt-
tere ad aliam nationem: atque i-
ta hæc gradatim missa, aiunt de-
uenisse in Delum. His ego sacris
simile quiddam fieri animaduerti
à foeminis Thracis atque Pæo-
niis, quæ in sacrificando regis
Dianæ, non sine stipula triticea
id faciunt: atque ipse vidicas fa-
cientes. Cæterū his virginibus
Hyperboreis vita functis in Delo,
parentant puellæ Delix ac pueri,
tonsis utriusque crinibus: quos
puellæ quidem fuso inuolutos,
supra monumentum deponunt:

ἡ δὲ οἶδα ταύτας ποιβύσας τῆσι ᾧ περὶ γένεσι ταύτης τῆσι δὲ ὕπερβορέων τε-
λευτήσασσι ἐν Δήλῳ, κείρονται καὶ ἀκρόαζεν οἱ παῖδες οἱ Δηλίων· αἱ μὲν, πρὸς
γάμου πλόκαμον ἀποβαλόντων, καὶ παρὲς ἀπὸς αὐτὸν εἰλίξασαι, ὅτι ὁ σῆμα

ἄνθρωποι τῶν ταύτην οἰκημένων, εἰ μὴ ἄρα
Ἰσσηδῶνες. ὡς δὲ ἐγὼ δοκέω, οὐδὲ ὅτι λέγου-
σι ὁδόν. ἔλεγον γὰρ αὐτὰς Σκύθαι, ὡς καὶ
παρὲς τῶν μουσοφθάλμων λέγουσι. ἄλλ' Ἡ-
σιόδῳ μὲν ὅτι παρὲς ὕπερβορέων εἰρημνύα,
ἔστι δὲ καὶ Ὀμήρῳ ἐν Ἐπιγόνῳ, εἰ δὲ τὰ
ᾧτι γὰρ Ὀμήρῳ ταῦτα τὰ ἔπειτα ἐποίησε.
πολλῶν δὲ ἐπὶ πλείεσσιν παρὲς αὐτῶν Δηλίοι
λέγουσι, φάμενοι ἰσθῆναι δὲ δυμνύα ἐν κα-
λάμῃ πυρᾶν, ὅς γ' ὕπερβορέων φερόμενα,
ἀπικνέεσθαι ἐς Σκύθας. ἀπὸ δὲ Σκυθῶν
ἤδη δεκαμύρους αἰεὶ τοῖς πλησιοχώροις ἐκεί-
νοισι, κομίζον αὐτὰ τὸ πρὸς ἐσπερὴς ἐκεί-
τω ὅτι τὸν Ἀδρίην. ἐνθεῦται δὲ πρὸς με-
σαμβείην πρὸς περὶ πόρην πρὸς τοῖς Δω-
δωναίοις Ἐλλινῶν δέκα ὄξ. ἀπὸ δὲ τούτων
καταβαίνειν ὅτι τὸν Μηλιέα χάλπον, καὶ
ἀπὸ πορβύεσθαι ἐς Ἐγβοίδην. πόλιν δὲ ἐς
πόλιν πέμπειν, μέγρι Καρύστου· τὸ δὲ ἀπὸ
ταύτης, ἐκλιπεῖν Ἀνδρον. Καρύστιοι γὰρ
ἐστὶ τοῖς κομίζοντες ἐς Τίωον· Τίωοις δὲ, ἐς
Δήλον. ἀπικνέεσθαι μὲν νῦν ταῦτα τὰ ἰσθῆ-
ναι λέγουσι ἐς Δήλον· πρὸς τοῖς δὲ τοῖς ὕ-
περβορέων πέμψαι φερούσας τὰ ἰσθῆναι δύο
κέρας, τὰς οὐνομάζουσι Δηλίοι· ὅτι ὕ-
περβορέων τε καὶ Λαοδικῶν. ἅμα δὲ αὐτοῖσι ἀ-
σφαλείης εἵνεκεν πέμψαι τοῖς ὕπερβο-
ρέων τῶν ἀστῶν ἄνδρας πέντε πομπούς, τού-
τοις οἱ νῦν Περιφερῆες καλεῖν, ὅμαις με-
γάλας ἐν Δήλῳ ἔχοντες. ἐπεὶ δὲ τοῖσι ὕ-
περβορέοις τοῖς ἀποπεμφθέντες ὁπίσω οὐκ
ἀπονοστήν, δεινὰ ποιβύμενοις εἰσφρέας αἰεὶ
καταλάμψεται, ἀποτέλλοντες μὴ ἀπο-
δέχεσθαι, οὕτω δὲ φέροντες ἐς τοῖς οὐρεῖς
τὰ ἰσθῆναι ἐν δυμνύα. ἐν πυρᾶν καλάμῃ,
τοῖς πλησιοχώροις ὅτι σκῆπτειν, καλῶ-
ντας πρὸς πέμπειν σφρέας ἀπ' ἐαυτῶν ἐς
ἄλλο ἔθνος. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω πρὸς
περὶ πόρην, ἀπικνέεσθαι λέγουσι ἐς Δή-
λον· αἶσα δὲ αὐτοῖς τούτοις τοῖσι ἰσθῆναι πό-
δὲ ποιβύμενοι πρὸς φερέας· τὰς ὅτι Ὀρήσας
καὶ τὰς Παιονίδας γυναικας, ἐπεὶ γὰρ θύω-
σι τῇ Ἀρτέμιδι τῇ βασιλῆϊ, οὐκ ἀνθ' πυ-
ρᾶν καλάμης θυνοῦσας τὰ ἰσθῆναι. καὶ ταῦτα
μὲν οἶδα ταύτας ποιβύσας τῆσι ᾧ περὶ γένεσι ταύτης τῆσι δὲ ὕπερβορέων τε-
λευτήσασσι ἐν Δήλῳ, κείρονται καὶ ἀκρόαζεν οἱ παῖδες οἱ Δηλίων· αἱ μὲν, πρὸς
γάμου πλόκαμον ἀποβαλόντων, καὶ παρὲς ἀπὸς αὐτὸν εἰλίξασαι, ὅτι ὁ σῆμα

ἡ δὲ οἶδα
ταύτας

147

ἡ δὲ οἶδα

πῆλσι. ὃ δὲ σῆμά ἐστι ἐσὼ ἐς τὸ Ἀρτεμί-
 ον, ἐσιόντι Ὀρίστῃς χειρὸς. ὅπτι πέφυκε δὲ
 αἰ ἐλαίη. ^α δὲ παῖδες τῆς Δηλίου, πρὸς
 χλόω ἡνὰ εἰλίζαντες τῆς τειχῶν, ἡγεῖσι
 καὶ οὗτοι ὅπτι ὃ σῆμα. αὐτὰρ μὲν δὴ ταύτην
 πρὸς πηλὸν ἔχουσι πρὸς τῆς Δηλου οἰκη-
 τῶν. φασὶ δὲ οἱ αὐτοὶ καὶ πρὸς Ἀργιν τε
 τὴν Ὀπιν, εὐούσας ἡγεῖσθαι ἐξ ὧν Ὀρβόρων,
 καὶ τοὺς αὐτοὺς τοῦτοισι αἰδεσθῆναι πορθομέ-
 νας, ἀπικέσθαι ἐς Δηλον, ἐπὶ πρῶτον ὧν
 Ὀρβόρων τε καὶ Λαοδίκης. ταύται μὲν γὰρ τῇ
 Εἰληθῆναι ἀποφραδύσας αὐτὴν τῷ ἀκνέου
 τὸν ἐτάξαντο φέρον ἀπικέσθαι. πρὸς δὲ Ἀρ-
 γιν τε καὶ πρὸς Ὀπιν ἄμα αὐτοῖσι τοῖσι θεοῖσι
 ἀπικέσθαι λέγουσι. καὶ σφί πρὸς ἄλλας
 δέδωκεν πρὸς σφῶν. καὶ γὰρ ἀγείρει σφί
 τὰς γυναικας, ἐπονομαζέσας τὰ οὐνόματα
 ἐν τῷ ὕμνῳ, τὸν σφί Ὀλλίω αἰὲρ Λυκίος ἐ-
 ποίησε. πρὸς δὲ σφῶν μαζόντας πρὸς ὧν
 τε καὶ Ἰωνας, ὕμνῳ δὲ Ὀπιν τε καὶ Ἀργιν, ὁ-
 νομαζόντας τε καὶ ἀγείροντας. ^α δὲ δὲ Ὀ-
 λλίω καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς παλαίοις ὕμνοις ἐ-
 ποίησε ἐκ Λυκίης ἐλθὼν, τοῖς ἀδελφοῖς
 ἐν Δηλῷ. καὶ τῆς μηδείας καταγχομδῶν
 ὅπτι τὰ βωμῶν, πρὸς ἀπὸν ταύτην ὅπτι τὴν
 θῆκην τῆς Ὀπινος τε καὶ Ἀργίος αἰασιμού-
 σαι ὅπτι βαλκομδῶν. ἡ δὲ θῆκη αὐτέων ἐστὶ
 ὅπτι δὲ Ἀρτεμίου, πρὸς ἡνὰ τετραμμέ-
 νη, ἀγρὰ τῷ τῷ Κηίων ἱστῶν. καὶ ταύ-
 ται μὲν ὧν Ὀρβόρων πρὸς εἰρήσας. ^α γὰρ πε-
 ρὶ Ἀβάρης λόγον τῷ λεγομδῶν ^α ὧν Ὀρ-
 βορέω, οὐ λέγω, λέγων ὡς τὸν οἶσόν πρὸς ἐφε-
 ρε καὶ πᾶσιν πρὸς γῆν, ὅπτι σιπτόμδῶν. εἰ-
 δὲ εἰσὶ πίνες ὧν Ὀρβόροι. αἰδεσθῆναι, εἰσὶ καὶ
 ὧν νότιοι ἄλλοι. γὰρ δὲ ὅραν γῆς πρὸς ὧν
 ὧν γὰρ φαίνεται πολλοὺς ἡδὴ, καὶ ὧν ὧν
 νόον ἔχοντας ὧν ὧν ὧν. οἱ ὧν ὧν τε
 ὧν ὧν γὰρ φαίνεται πρὸς, πρὸς τε γῆν ὧν ὧν
 κυκλοτερέα ὧς ἀπὸ τῶν, καὶ πρὸς Ἀσίαν
 τῇ Εὐρώπῃ ποιδῶν ὧν. ὧν ὧν γὰρ
 ὧν ὧν ὧν μέγας τε ὧν ὧν αὐτέων, ^α
 οἷς πρὸς ἐς γὰρ ὧν ὧν.

A pueri autem ad quandam her-
 bam applicantes, & ipsi sepul-
 chro imponunt. Est autem mo-
 numentum intra Artemisium
 ad sinistram intrantibus, olea-
 que supra ipsum est nata. Hoc
 honore ab incolis Deli afficiun-
 tur hæ virgines. Aiunt verò ii-
 dem Argin & Opin virgines ex
 Hyperboreis, eorundem homi-
 num atate, in Delum venisse, e-
 tiam priores Hyperochæ & Lao-
 dice: & has quidem venisse ad
 reddendum Lucinæ tributum
 quod pro partu maturando in-
 stituerant: Argin verò & Opin
 vnà cum ipsis deis aduenisse, hōf-
 que illis alios honores donasse.

Ad eas enim ^a cōgregari cœtum
 mulierum quæ hymnum canāt,
 ab Olene Lycio conditum: in
 quo hymno nomina Argis &
 Opis nuncupantur. Deinde à
 Deliis edoctos insulanos & Io-
 nes, cœtus agere instituisse, &
 nominatim Argin & Opin de-
 cantare. (hic Olen è Lycia pro-
 fectus, alios quoque vetustos fe-
 cit hymnos, qui cantantur in
 Delo) ^b dum cinis qui supra se-
 pulcrum est Argis & Opis, dif-
 pergitur super infinitam ægro-
 torum turbam qui ad aram sunt.
 Est autem sepulcrum earum
 post Artemisium, ad auroram
 spectans, proxime Ceiorum cœ-
 naculum. Hactenus de Hyper-
 boreis dictum sit. Nam de fa-
 bula Abaris, qui fertur esse Hy-
 perboreus, nihil dico: qui sagit-
 tam dicitur per vniuersam ter-
 ram circumtulisse, nihil come-
 dens. Quod siqui sunt Hyper-
 borei, *id est superaquilonares*, e-
 runt & alii hypernotii, *id est su-
 peraustrales*. Nempe rideo quum
 multos video iam descripsisse
 ambitum terræ, nullum habentes
 in exponendo sensum, qui
 Oceanum scribunt circumflue-
 re, & terram, tanquam tornum,
 factam esse orbiculatam, & A-
 siam faciunt Europæ parem.
 Nam ego singularum magni-
 tudinem breui patefaciam, & ^c
 quanta sint singula ad descri-
 bendum.

^a Videtur potius
 ἀγείρειν ita sumi
 ut quum de matre
 deorū dicitur, unde
 μνηστῆρες τῶν. Sic
 ἔρ βασιμ πόβ.

^b Et dum femo-
 ra ad aram ado-
 lentur, cinerem
 hunc consumi in
 conspergēdo O-
 pidis & Argidis
 sepulcro. Est au-
 tem sep.

^c Et quales sint
 singulæ, quantum
 ad descriptionem
 attinet.

Περσῶν οἰκῶντες καὶ τῶν
 ἰοπίων γὰρ ὧν, τῷ Ἐρυθρῷ καλεομδῶν.

VBI Persæ incolunt, id ad australe protēditur mare quod dicitur Rubrum.

Super hos ad v̄ctum aquilonem habitant Medi, super Medos Sapires, super Sapires Colchi, ad septentrionale pertingentes mare, in quod influit flumen Phasis. Hæ quatuor nationes à mari ad mare incolūt. Dehinc vesp̄eram versus ab ea duæ oræ terrarum ad mare protenduntur, quas ego exponā. Hinc aquilonē versus, ora vna à Phasi incipiens porrigitur ad mare per Pontum & Hellespontum, vsque ad Sigeū Troicum: austrum autem versus, eadem ora à sinu Mariandyno, qui Phoenicæ adiacet, protēditur secundū mare ad promontorium vsque Triopium. Incolunt autē in ora hac hominū nationes triginta. talis est vna ora. Altera vero, à Persis incipiens porrigitur ad rubrū mare, quod & Persicū vocatur: deinde gradatim Assyria, atque inde Arabia: desinitque in sinu Arabico. etsi non desineret, nisi ob id quod Darius è Nilo riuos in illū sinum induxit. A Persis ad Phoenicē tractus amplius est ac multus. A Phoenice hæc ora tēdit secundū hoc mare per Syriā Palæstinā & AEGYPTŪ, in qua terminatur: intra quā tres sunt duntaxat nationes. Atque hæc sunt quæ à Persis occasū versus in Asia cōtinētur. Quæ supra Persas sunt & Medos & Sapires & Colchos, aurorā versus & solē orientē, hinc mari rubro alluūtur: aquilonē autē versus, à mari Caspio, & flumine Araxe, qui cōtra solē oriētem fluit. Porro India tenus habitatur Asia. Illinc iā auroram versus deserta sunt: nec qualia sint dicere quispiam potest. Et Asia quidem talis & tanta est.

Libya autem in altera ora est. ab AEGYPTO enim iam excipitur. Hæc ora circa AEGYPTUM iam angusta est. nam ab hoc mari ad rubrū intercapedo est centū milliū vlnarū, quæ efficiūt mille stadia. Ab his deinceps angustius spatiosa sanē ora excipit. quæ Libya dicitur. Itaq; admiror eos q̄ differminarūt atq; distinxerūt Libyā,

αὐτὰς δ' αἰεὶ ἐὶν χίλιοι στάδιοι. τὸ δ' ἀπὸ τῆς ἐξ ἑνὸς οὗτου, κάρτα πλατέα τυγχάνει ἔσσει ἀκτὴ, ἥ τις Λιβύη κέκληται. θωυμάζω ὧν τ' διαρισθῶτων καὶ διελόντων Λιβύην

Αὐτῶν δ' ὑποφωτισμένοι πρὸς βορέην ἀέμον, Μῆδων Μήδων δ', Σάπειρες Σαπείρων δ', Κόλχοι, κατῆκοντες ὅτι πλεῖστον ἑσθιόντων, ἐς πλεῖστον Φάσις ποταμὸς ἐκδιδόει.

Αὐτὰ τέσσαρα ἔθνη οἰκίει ἐκ θαλάσσης ἐς θάλασσαν. ἐν δὲ τῇ δὲ τὸ πρὸς ἐσπέρην ἀκτὴν διφάσαι ἀπ' αὐτῆς κατὰ τῆς οἰκίας ἐς θάλασσαν, ἡ ἐξ ἡμῶν ἀπηγήσομαι. ἔνθεν μὲν ἡ ἀκτὴ ἡ ἐτέρη τῇ πρὸς βορέην ἀπὸ Φάσιος ὁρμαίνουσα, κατὰ τῆς οἰκίας ἐς θάλασσαν κατὰ τὸν πόντον καὶ τὸν Ἑλλήσποντον, μέ-

Β. ἔχει Σιγαίου τῆς Τρωϊκοῦ. τῇ δὲ πρὸς νότον, ἡ αὐτὴ αὐτὴ ἀκτὴ ἀπὸ τῆς Μακεδονικῆς κόλπου τῆς πρὸς Φοινίκην κειμένης τείνει τὰ ἐς θάλασσαν μέγιστον Τριοπίου ἀκρὸς. οἰκίει δ' ἐν τῇ ἀκτὴ τῇ αὐτῇ ἔθνη αὐθιγῶν διήκοντα. αὐτὴ μὲν νῦν ἡ ἐτέρη τῇ ἀκτῶν. ἡ δὲ δὴ ἐτέρη, ἀπὸ Περσέων ὁρμαίνουσα, παρὰ τῆς οἰκίας ἐς πλεῖστον Ἑρυθρῇ θάλασσῃ ἢ τε Περσικῇ, ἢ ἀπὸ τῆς οἰκίας ἀπὸ Δαρδανίου Ἀσσυρίαν καὶ ἀπὸ Ἀσσυρίαν, ἢ Ἀραβίαν λήγει δὲ αὐτὴ οὐ λήγουσα, εἰ μὴ νόμῳ, ἐς τὸν χάλ-

Κ. πον τὸν Ἀραβίον, ἐς τὸν Δαρδανίου ἢ Νείλου διώρυγα ἐσθιόντα. μέγιστον νῦν Φοινίκης ἀπὸ Περσέων, χώρος πλατὺς καὶ πολλὸς ὅστις. ὃ δ' ἀπὸ Φοινίκης παρήκει ἀπὸ τῆς δὲ τῆς θαλάσσης ἡ ἀκτὴ αὐτὴ κατὰ τὴν Συρίαν πλεῖστον κατὰ τὴν Παλαιστίναν, καὶ Αἰγυπτίους, ἐς πλεῖστον τελευτᾷ. ἐν τῇ ἔθνη ὅστις τελευτᾷ. αὐτὰ μὲν ἀπὸ Περσέων τὰ πρὸς ἐσπέρην τῆς Αἰγύπτου ἔχοντα ὅστις. τὰ δὲ κατὰ τὴν Περσέων, καὶ Μήδων, καὶ Σαπείρων, καὶ Κόλχων, τὰ πρὸς ἡμῶν τε καὶ ἡ-

Δ. λιον ἀνατέλλοντα, ἔνθεν μὲν ἡ Ἑρυθρὴ παρήκει θάλασσα, πρὸς βορέην δ' ἡ Κασπία τε θάλασσα, καὶ ὁ Ἀραβίος ποταμὸς, ῥέων πρὸς ἡλίου ἀνίσχοντα. μέγιστον δὲ τῆς Ἰνδικῆς οἰκίεται Ἀσίη. ὃ δὲ ἀπὸ τῆς, ἡ ἑρμῶν ἡ δὴ τὸ πρὸς πλεῖστον ἔω, οὐδ' ἐξ ὅσων φασὶν οἶον δὲ π' ὅστις. τοιαύτη μὲν ἡ ὅσα ἡ Αἰγύπτος ἐστίν.

Ἡ δὲ Λιβύη ἐν τῇ ἀκτὴ τῇ ἐτέρῃ ὅστις ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου Λιβύη ἡ δὴ ἐκ δίκης. καὶ μὲν νῦν Αἰγύπτιον ἡ ἀκτὴ αὐτὴ ἐστὶν ὅστις ἀπὸ τῆς δὲ τῆς θαλάσσης ἐς πλεῖστον Ἑρυθρὴν θάλασσαν, δέκα μυριάδες εἰσὶ ὁρμαίνων.

Σάπειρες Σαπείρων

τὸν ἑρμῶν

καὶ Ἀσίῳ καὶ Ἑγύπτῳ. οὐ γὰρ σμικρὰ τὰ
 Διφθέρεοντα αὐτῶν ὄντι. μήκει μὲν γὰρ
 πρὶ ἀμφοτέρων πρῆκει ἡ Ἑγύπτῳ: ὅμως
 δὲ πῆρ, ὅσῳ συμβαλέειν ἀξίη φαίνεται μοι
 εἶναι. Λιβύη μὲν γὰρ δηλοῖ ἐωυτίῳ, εὐόσας
 παρρησίας, πλὴν ὅσον αὐτῆς πρὸς τὴν Ἀ-
 σίῳ οὐκ ἔστι. Νεκὸς τῆς Αἰγυπτίων βασι-
 λῆος παρὰ τοῦ τῆς ἡμεῖς ἰδμεν, καὶ δεξά-
 τος: ὅς ἐπεὶ τε τὴν διώρυχα ἐπαύσατο ὀρύ-
 σων τὴν ἐκ τῆς Νείλου διέχουσαν ἐς
 Ἀραβίον κόλπον, ἀπέπεμψε Φοίνικας ἄν-
 θρας πλοίοισι, ὅτε λαβόμενος ἐς τὸ ὀπίσω δι'
 Ἡρακλείου στήλεων ἐκπλέειν ἕως ἐς τὴν
 Βορρῆϊν θάλασσαν, καὶ οὕτω ἐς Αἰγύπτῳ
 ἀπικνεῖσθαι. ὁρμηθέντες ὧν οἱ Φοίνικες ἐκ
 τῆς Εὐρυπῆς καλεομένης θαλάσσης, ἐπλεον
 τὴν Νοτίῳ θάλασσαν. ὅπως δὲ ἡ ἡρότο
 φθινόπωρον, παρὰ ἡμέρας αὐτῶν ἐπλεον
 τὴν ἡμέραν, ἵνα ἐκαστοὶ τῆς Λιβύης πλέοντες γε-
 νοίατο, καὶ μὲν ἐσχον ἀμνητὸν γελοῖον
 τὸ αὐτῶν σῆμα, ἐπλεον. ὥστε δύο ἐτέων
 διεξελθόντων, τρίτῳ ἐτεί καμψάντες Ἡ-
 ρακλείας στήλες, ἀπίκοντο ἐς Αἰγύπτῳ.
 Ἐλέγον ἐμοὶ μὲν οὐ πῆρ, ἀλλὰ δὲ δύνει, ὡς
 παρὰ πλώοντες ἐς τὴν Λιβύην, ἡ ἡ-
 λιον ἔχον ἐς τὰ δεξιὰ. ἔτω μὲν αὐτὴ ἐγνω-
 ῶν παρὰ τὸν. μὲν δὲ, Καρχηδόνιοι εἰσὶ οἱ
 λέγοντες, ἐπεὶ Σατάσπης γὰρ ὁ Τεάσπης,
 ἀνὴρ Ἀχαιμενίδης, οὐ παρὰ πλώσε Λι-
 βύην, ἐπὶ αὐτὸ τὸ περὶ φθίσι. ἀλλὰ δεί-
 σαι τὸ, τε μήκος τῆς πλοῦ καὶ τὴν ἐρημίαν,
 ἀπῆλθε ὀπίσω, οὐδ' ἐπέτελεσε ἐπὶ
 ἑξέοι ἡ μήτηρ ἀέθλον. θυγατέρα γὰρ Ζω-
 πύρου ἐβόησατο τῆς Μεγαβύζου πατρῶν.
 ἔπειτα μάλλοντος αὐτῆς Διφθέρεος τὴν τὴν
 αὐτῆν ἀνασχελοποιεῖσθαι ὑπὸ Ξέρξῳ
 βασιλῆος, ἡ μήτηρ τῆς Σατάσπης, εὐόσας
 Δαρείου ἀδελφεῖ, παρητήσατο, φασὶ οἱ
 αὐτὴ μέζω ζῆλον ὅτι δύνει ἡ παρὰ ἐκείνον.
 Λιβύην γὰρ οἱ ἀνὰ κλην ἐστὶν παρὰ πλώειν,
 ἐς ὃ αὐτὴ ἀπικηται, παρὰ πλέων αὐτῶν, ἐς
 Ἀραβίον κόλπον. συλχωρήσαντος δὲ Ξέρ-
 ξῳ ὅτι τούτοις, ὁ Σατάσπης ἀπικόμενος ἐς
 Αἰγύπτῳ, καὶ λαβὼν νέαν τε καὶ ναύτα πα-
 ρὰ τοῦτων, ἐπλεε παρὰ Ἡρακλείας στή-
 λας. διεκπλώσας γὰρ καμψὰς τὸ ἀκρω-
 τήριον τῆς Λιβύης, τὰς ὀνομαζομένης Συλόης ὄντι,

Asiam, Europam: inter quas nō
 parum est differentia. Siquidem
 Europa longitudine quidem cæ-
 teras assequitur, latitudine verò
 non videtur mihi comparari di-
 gna. nam Libya se ipsam mon-
 strat circumfluam mari esse, ex-
 cepto duntaxat ubi Asia con-
 termina est, Neco Aegyptiorū rege,
 eorum quos nouimus primo in
 hoc demonstrando. Is postquam
 destitit à deprimenda fossa à Ni-
 lo ad Arabicum sinum, misit na-
 uibus quosdā Phœnices, præci-
 piens vt transiret columnas Her-
 culeas penetrarent ad septentrio-
 nale vsq; mare, atque ita ad AE-
 gyptum remearent. Phœnices
 igitur è rubro mari soluentes, ab-
 ierūt in mare australe: qui, quum
 autumnus aduenisset, applicitis
 ad terram nauibus semetētem fa-
 ciebant: * vt assidue Libyes lege-
 rent, ac messēm expectarent. de-
 inde mēso frumento nauigabāt.
 Ita biennio cōsumpto, anno ter-
 tio ad Herculeas columnas decli-
 nantes in AEGyptum remearūt,
 referentes quæ apud me fidē nō
 habent, sed fortē apud aliquē al-
 lium: prætereuntes Africam, se
 habuisse solem ad dextram. At-
 que hunc in modum Libya pri-
 mūm est cognita. Secundo loco
 fuere Carthaginenses, qui dixe-
 runt quendam Sataſpem, Teas-
 pis filium, virum^b Achæmeni-
 dem, qui Libyam non circum-
 nauigauit quū esset ad hoc ipsum
 missus: sed cūm nauigationis lō-
 gitudine, tū terræ solitudine de-
 territus retrò rediit, non impleto
 labore quem ei mater iniūxerat.
 Etenim vitiauerat filiam virginē
 Zopyri, filii Megabyzi, quem ob
 hanc causam à Xerxe rege suffi-
 gendum cruci mater sua, quæ e-
 rat Darii soror, liberauit: quòd di-
 ceret se maius illi supplicium ir-
 rogaturā quā rex pararet. qui p-
 ne necesse ei fore per nauigare o-
 mnem Africam, dum perueniret
 ad Arabicum sinum. His an-
 nuente Xerxe, Sataſpes in AE-
 gyptum abiit, sumptaque illinc
 naue ac sociis, nauigauit ad co-
 lumnas Herculis: quibus trans-
 missis, circumuectus Africæ pro-
 montorium nomine Syloes,

a In quancun-
 que Libyæ partē
 nauigantes per-
 uenissēt: messēm
 que expectabant.
 Quum autē mes-
 suissent, orā sol-
 uerūt. Ita bienn.

b Achæmenidē
 Libyam non cir-
 cum nauigasse, id
 est, nauigando ob-
 isse: quasi legeret
 eam λέγοντες οἱ.
 Vel, λέγοντες se-
 parandum à se-
 quētibz. Deinde,
 Deterritum re-
 tro rediisse.

in meridiem cursum tenebat. Emēsusque permultum maris intra complures menses, quum assidue pluri tempore opus esset, cōuerso cursu in Aegyptum rediit. Et illinc ad regem Xerxem regressus, aiebat se in pernauigāda remotissima ad quam isset ora, uidisse homines pusillos Phoenicea vrentes veste, qui, quum ipsi terræ nauim applicarent, ad montes se fuga proriperent relictis vrbibus. Ipse autem ingressos nihil illis iniuriæ intulisse, pecora tantum illinc accepisse. Quod autem totam Africam non pernauigassent, hanc causam afferebat, quod nauigium vltius procedere non posset, sed retineretur.

a At Xerxes, nō assentiēs ipsi, vera esse quæ diceret.

b Quod labore sibi proposito nō defunctus esset.

c Id est, silentio prætereo.

Hunc Xerxes negans loquutum vera, ^b quod certamen sibi propositum non exoluisset, in crucē sustulit, irrogata quam destinauerat pœna. Huius Sataspis eunuchus, audita domini nece, Samū cum magna pecunia profugit, quam Samius quidam interuertit: cuius nomen quum sciam, tamen volens obliuiscor.

Cæterum Asiæ bona pars à Dario peruestigata est. Is cupidus cognoscendi vbinam Indus (qui secundus omnium fluminū crocodilos præstat) mare influat, misit nauibus cum alios quosdam, quos vera renuntiaturus confidebat, tum Scylacem quendam Caryandæum. Isti è Caspatyro vrbe & è terra Paçyia soluētes, secundo flumine auroram versus, atque solem orientem nauigātes in mare, dehinc per ipsum mare occasum versus, tricesimo demum mense tenuerunt eum locum vnde rex Aegyptiorum eos Phœnices quos antea dixi, miserat ad Libyā circumnauigādam. Post horū circumnauigationē Darius Indos subegit, & eo mari potitus est. Ita Asiā (præter eam quæ oriētem solem spectat) compertum est parem Libyæ esse. At Europa à nemine inuestigata est, neque quā ad orientē neque quā ad aquilonem vergit, an mari ^d claudatur. Lōgitudine tamē cognoscitur ad vtranque accedere. Neque possum cōiectura colligere vnde, quū vna sit terra,

d Mari alluatur.

A ἐπλεε παρὲς μεθ' ἑαυτὸν. τῶν ποταμῶν πολλῶν ἐν πολλοῖσι μῆσι, ἐπεὶ τε τῶν πλοίων αἰεὶ ἐδίδε, ἀποπλέειν ὅπως ἀπέπλεε εἰς Αἴγυπτον. ἐκ δὲ ταύτης ἀπικερδὲς τῶν βασιλείᾳ Ξέρξεα, ἔλεγε, φασὶ τὰ πρὸς τὰ περὶ αὐτῶν μικροῦς ποταμῶν πλέειν, ἐὰν τι Φαινικήν ἀναχρησάμενοι οἱ, ὅπως σφῆς καταγείαν τῇ γῇ, φθίσαντες παρὲς τὰ οὐρεα, καταλιπόντες τὰς πόλεις αὐτοὶ δὲ ἀδικεῖν ὡς δὲ οἶνοντες, βρωτὰ δὲ

ἢ ἐπὶ τῇ γῇ

B μουῖα δὲ αὐτῶν λαμβάνειν. τῶ δὲ μὴ περικλάσαι Διούλιον ποταμὸν, αἴτιον τὸδε ἐλέγχετο· ὅτι πλοῖον τοπρὸς οὐ διωκτὸν ἐπὶ τῷ ποταμῷ, ἀλλ' ἐνίχεται. Ξέρξης δὲ οἱ οὐ συνήνωσκειν λέγειν ἀληθεῖα, ἐκ ὅτι τελέσθη τὰ τὸν ποταμὸν ἀεθλόν, ἀνεσχελῶσι, πλεῖν ὁρχαίῳ δίκην ὅτι τιμῶν. τούτου δὲ τῶ Σατάππεος θυνοῦχος ἀπέδρη εἰς Σάμον, ἐπεὶ τε ἐπόθετο τὰ χίσα τὸν δεσπότην τετελευτηκότα, ἔχων χρῆματα μεγάλα, τὰ Σάμιος αἶν κατέχευε· τῶ ὅτι τὰ μένος ὁ οὐμῶμα, ἐκὼν ὅτι τὴν ἰστορίαν.

149

C Τῆς δὲ Αἰσῆς τὰ πολλὰ ὑπὸ Δαρείου ἐξελρέθη· ὅς βουλόμενος Ἴνδον ποταμὸν, ὅς κροκοδείλους δούτερος ὡς ποταμῷ πρὸς τῶν πρὸς χεῖρας, τῶν ποταμῶν εἰ δέναί τῇ ἐς θάλασσαν ἐκ δίδει, πέμπει πλοίοισι ὁχλοῖς τε τοῖσι ὅτις τε πλεῖν ἀληθῶς ἐρέειν, καὶ δὴ καὶ Σκύλακα ἀνδρα Καρυανδέα. D Δὲ ὁρμηθέντες ἐκ Κασατύρου τε πόλιος καὶ τῆς Πακτυκῆς γῆς, ἐπλεον χεῖρας ποταμὸν παρὲς ἡὼ τε καὶ ἡλίου αἶατο παρὲς ἐς θάλασσαν. Αἰγ' ἡ θάλασσης δὲ παρὲς ἐσπέρην πλέοντες, τετραχῶ μίλι ἀπικρύνονται ἐς τῶν τὸν χώρον ὅθεν ὁ Αἴγυπτιῶν βασιλεὺς ὦν Φοῖνικας, τοῖς παρὲς ἐῖπα, ἀπέστειλε πρὸς τὸν Διούλιον. M δὲ τούτοις πρὸς τὸν ποταμὸν, Ἰνδὸς τε καὶ τῆς Δαρείου, καὶ τῇ θάλασσῃ ταύτῃ ἐρχεσθαι. ὡς καὶ τῆς Αἰσῆς, πλεῖν τὰ παρὲς ἡλίου αἰατῶντα, οὐτε τὰ παρὲς βορέην, εἰ πρὸς τὸν ὅτι μῆκει δὲ γινώσκειται πρὸς ἀμφοτέρους πρὸς ἡμέραν. οὐδ' ἐχρυσόμαλα δὲ ὅτι ὅπου μὴ εἴσῃ γῆ,

flris habitet, qui non hi fuerint in- expugnabiles & inaccessi: Hæc autem, &c.

plaustra habentes: quidni imbelles alioqui futuri, & ad dimicandum inhabiles? Hæc autem sunt ab eis inuenta cum opportunitate terræ, tum fluminum beneficio. nam hæc terra, quum sit cæpestis, sua sponte vliginosa est & humida, eamque interfluunt flumina non multo pauciora numero quam in AEgypto fossæ. Quorum quæ sunt celeberrima & à mari nauigabilia, ea recensabo. Ister, quinque ostia habens: post huc Tyres & Hypanis & Borysthenes & Panticapes & Hypacyris & Gerrhus & Tanais. Isti hunc in modum fluunt. Ister, omnium quos nouimus fluuiorū maximus, semper sibiipso par tam æstate quam hyeme fluit, ab occasu primus omnium qui sunt in Scythia. ob id omnium maximus quod alii in eum influunt, qui ipsum ingentem reddunt: per Scythiā quidem delapsi, numero quinque. vnus quæ Porata Scythæ appellant, Græci Pyreton: alius, Tiarantus: tertius, Ararus: quartus, Napares: quintus, Ordissus. Horū primo loco dictus fluuius, magnus est, & ad auroram fluēs, cum Istrō aquam communicat: minor est Tiarātus, ad occasum magis vergēs. Inter quos cæteri fluentes, Ararus, Naparis & Ordissus, in Istrū infunduntur. Hi sūt vernaculi Scythiæ amnes, qui illum augment. Ex Agathyrhis autem fluens vnus, Maris, Istrō se immiscet: ex Hæmi verò iugis tres alii ingentes ad aquilonem ventum, Atlas & Auras & Tibesis: per Thraciam verò & Crobyzos Thraces, Athres & Noes & Atarnes: at ex Pæoniis ac monte Rhodope, medium interscindēs Hæmum Cius in ipsum erumpit. Quin ex Illyriis in aquilonē tendens Angrus, planitiem Triballicam interfluēs, Brongum intrat, Brōgus iste Istrū. ita utrūque per se magnum Ister excipit. Præter ea ex regione quæ est supra Vmbricos, Carpis, & alius ad vctum aquilonem Alpīs, in Istrū exeūt. Omnē enim Europā Ister eme-

a Per quorum medium cæt. fl. vel, quos cæteri interfl.

κατὰ τὴν γῆν Ομβρίων, Κάρπας ποταμὸς, καὶ ἄλλος Ἀλπίς, πρὸς βορρην ῥέον-
τες αἱέμον, ἃ ἔτι ἐς διδοῦσι ἐς αὐτὸν. ῥέει γὰρ δὴ διὰ πάσης τῆς Εὐρώπης ὁ Ἰστρος,

A σφίη ὅτι ζυγίων, καὶ οὐκ αὖ ἐπὶ σφίη οὗτοι αἰμαχοί τε καὶ ἀπορα παροσμύζων; ἔξ ἀ-
ρηται δὲ σφίη τὰυτα, τῆς τε γῆς εὐρύτης ὅτι-
τηδὴς καὶ τῆς ποταμῶν ἐόντων σφίη συμμά-
χων. ἢ τε γὰρ γῆ εὐρύς πεδίας αὐτῇ, πτωδὴς
τε καὶ δύσδρος ἐστὶ ποταμοί τε δι' αὐτῆς ῥέουσι
ὡ πολλὰ τέα ἀριθμὸν ἐλάσσονες τῶν Αἰ-
γυπίων διωρῶν. ὅσοι δὲ οὐνομαστοί τε εἰσι
αὐτῶν, καὶ παρὰ πλωτοὶ ἀπὸ θαλάσσης,
τούτοις οὐνομανέω. Ἰστρος μὲν, πάντα τομος.
B μὲν δὲ, Τύρης τε καὶ Ὑπάνις, καὶ Βορυσθέ-
νης, ἔπειτα Παντικαπῆς, καὶ Ὑπάκυρις, καὶ Γέρ-
ρος, καὶ Ταναις: ῥέουσι γὰρ οἵδε καὶ τὰδε. Ἰ-
στρος μὲν ἐὼν μέγιστος ποταμὸς πάντων, τῆς
ἡμεῖς ἴδμεν, ἴσος αἰεὶ αὐτὸς ἐκὼν ῥέει καὶ
θέρους καὶ χειμῶνος. παρ' αὐτοῦ δὲ τὸ ἀπ' ἐ-
σπερίας τῆς ἐν τῇ Σκυθικῇ ῥέων καὶ τοιοῦδε
μέγιστος γέγονε, ποταμὸς καὶ ἄλλων ἐς αὐτὸν
ἐκ διδοῦτων. εἰσὶ δὲ οἱ μὲν αὐτὸν ποι-
ῶντες: ἄλλοι μὲν γὰρ τῆς Σκυθικῆς γῆς, πέν-
C τε μὲν οἱ ῥέοντες: τὴν τε Σκυθίαν Πόρετα
καλεῖοι, Ἕλληνας δὲ Πυρετόν: καὶ ἄλλος
Τιαραντὸς, καὶ Ἀεραρὸς τε καὶ Νάπαρις, καὶ
Ὀρδιστός. ὁ μὲν παρ' αὐτοῦ λαμβάνει τῆς ποτα-
μῶν, μέγας, ἔπειτα ῥέων, ἀναχρηνοῦται
τῷ Ἰστροι ὁ ὕδωρ. ὁ δὲ δούτερος λαμβάνει
Τιαραντὸς, παρ' ἐσπερίας τε μάλλον, καὶ ἐ-
λάσσων. ὁ δὲ δὴ Ἀεραρὸς τε καὶ ὁ Νάπαρις
καὶ ὁ Ὀρδιστός, διὰ μέσου τούτων ῥέοντες,
ἐς βάλλουσι ἐς τὸν Ἰστρον ὅτι μὲν ἀπὸ γῆς
D ποταμοὶ Σκυθικῇ συμπληθύνουσι αὐτὸν. ἐκ
δὲ Ἀγαθύρων Μάρις ποταμὸς ῥέων συμ-
μίσχεται τῷ Ἰστροι. ἐκ δὲ τῆς Αἰγύπτου τῆς
κρυφείων πρὸς ἄλλοι μεγάλοι ῥέοντες παρ' ἐς
βορέην αἱέμον, ἐς βάλλουσι ἐς αὐτὸν, Ἀτλας,
καὶ Αὐγέρης, καὶ Τίβησις: διὰ δὲ Θρηάκης
καὶ Θρηάκων τῆς Κερκυραίων ῥέοντες, Ἀθρῆς,
καὶ Νόης, καὶ Ἀτάρνης, ἐκ διδοῦσι ἐς τὸν Ἰ-
στρον. ἐκ δὲ Παμόνων, καὶ ἑρῶος Ροδόπης, Κίος
ποταμὸς μέσσην χερσὶν τὸν Αἰγύπτου, ἐς διδοῖ
E αὐτὸν. ἔξ Ἰλλυριῶν ὁ ῥέων παρ' ἐς βορέην αἱ-
νέμον Ἀγέρης ποταμὸς, ἐς βάλλει ἐς πειδίον τὸ
Τριβερικόν, καὶ ἐς ποταμὸν Βερύγιον. ὁ δὲ Βερύ-
γιος ἐς τὸν Ἰστρον οὕτω ἀμφοτέρως ἐόντας
μεγάλους ὁ Ἰστρος διέχεται. ἐκ δὲ τῆς

150

καὶ διδοῖ

Ὄρξάμμος ἐκ Κελτῶν, οἱ ἔχουσι πρὸς
 ἡλίου δεξιέων μὲν Κιωνήας οἰκέουσι τῇ ἐν
 τῇ Εὐρώπῃ. ῥέων δὲ ἀπὸ πάσης τῆς Εὐ-
 ρώπης, ἐς τὰ πλάγια τῆς Σκυθίας ἐσβάλλ-
 λει. τούτων ὧν τῇ καταλεχθέντων, καὶ ἄλ-
 λων πολλῶν συμβαλλομένων ὁ σφέτερον
 ὕδωρ γίνεται ὁ Ἰστρος ποταμῶν μέγιστος· ἐπεὶ
 ὕδωρ γὰρ ἐν πρὸς ἐν συμβάλλειν, ὁ Νεῖλος
 πληθεῖ ὅτι κεραιεῖ. ἐς γὰρ δὴ τὸν οὐτε πο-
 ταμὸς, οὐτε κρῖν ὁδομήν ἐσδιδοῖσα, ἐς
 πληθὺς οἱ συμβάλλεται οἱ. ἴσος δὲ αἰεὶ ῥέει
 ἐν τε θέρει καὶ χειμῶνι ὁ Ἰστρος, καὶ τοιόνδε τοι,
 ὥς ἐμοὶ δοκέει· τὸ μὲν χειμῶνος ὅτι ὅσος πέρ
 ὅτι ὀλίγον τε μέζων τῆς ἐαυτοῦ φύσεως γί-
 νεται. ὕεται γὰρ ἡ γῆ αὐτῇ τῷ χειμῶνος πάμ-
 πτον ὀλίγον· νιφετὸν δὲ πᾶντα χεῖται. τῷ δὲ
 θέρεος ἡ γῆ ἢ ἐν τῷ χειμῶνι πεσούσα ἀμ-
 φιλαφής, τῇ κορυφῇ πᾶντοθεν ἐσδιδοῖ ἐς τὸν
 Ἰστρον. αὐτῇ τε δὴ ἡ γῆ ἐσδιδοῖσα ἐς αὐ-
 τὴν, συμπληρὺς, καὶ ὁμοιοι πολλοί τε καὶ
 λαοὶ σὺν αὐτῇ. ὅτι γὰρ δὴ ὁ θέρος· ὅσα δὲ
 πλέον ὅτι ἐαυτὴν ὕδωρ ὁ ἥλιος ἐπέλασται
 ἐν τῷ θέρει ἢ ἐν τῷ χειμῶνι, τούτων τὰ
 συμμιγνύμενα ὁ Ἰστρος, πολλὰ πληθύνει ὅτι
 τῷ θέρεος ἢ τῷ χειμῶνος. αἰτίτητά μιν δὲ
 ταῦτα, ἀντιστήκωσις γίνεται, ὥστε ἴσον μιν
 αἰεὶ φαίνεσθαι εἶναι. εἰς μὲν δὴ τῇ ποταμῷ
 τοῖσι Σκυθῶσι ὅτι ὁ Ἰστρος· μὲν δὲ ἔστιν, Τυ-
 ρῆς. ὅς ἐστι βορέω μὲν αἰέμου ὁρμαῖται, ἔρ-
 χεται δὲ ῥέων ἐκ λίμνης μεγάλης, ἢ οὐκ ἐξ
 πλὴν τε Σκυθικὴν καὶ Νουρίδα γλῶ. ὅτι δὲ
 τὰ σόματι αὐτῇ κατὰ κινῶται Ἑλλήνες, οἱ
 Τυρῆται καλέοντες. πρὶν δὲ ὕπνομος πο-
 ταμὸς ὁρμαῖται μὲν ἐκ τῆς Σκυθικῆς, ῥέει δὲ
 ἐκ λίμνης μεγάλης, τὴν περὶ ἐνέονται
 ἵπποι ἀγροὶ λευκοί. καλεῖται δὲ ἡ λίμνη
 αὐτῇ ὀρθῶς, μήτηρ ὕπνομος ἐκ τῆς αὐτῆς ὧν
 ἀνατέλλων ὁ ὕπνομος ποταμὸς ῥέει. ὅτι μὲν
 πέντε ἡμερῶν πλέον βραχὺς καὶ γλυκύς
 ὅτι· ἀπὸ δὲ τούτου, πρὸς θαλάσσης τε αὐ-
 ρων ἡμερῶν πλέον, πικρὸς δεινός. ἐκ δὲ διδοῖ
 γὰρ ἐς αὐτὸν κρῖν πικρὴ. οὕτω δὴ πὶ εὐδοῖα
 πικρὴ, ἢ μεγατέρι σμικρὴ εὐδοῖα, κρινὰ δὲ
 ὕπνομιν, εἶναι ποταμὸν ἐν ὀλίγοις μέγαν.
 ἔστι δὲ ἡ κρῖν αὐτῇ ἐν οὐρεσι χώρας τῆς τε
 ὄροτῆρων Σκυθῶν καὶ Ἀλαζόνων. οὐδὲ μα-
 ρετὴ κρῖν, καὶ ὅθεν ῥέει τὰς χώρας, Σκυθίᾳ

titur (sumpto ex Celtis initio, qui
 omnium in Europa ad solis occasum
 extremi sunt, post Cynetas) totam-
 que permixtus Europam, ex transuer-
 so ingreditur Scythiam. His quæ
 dixi fluminibus, & aliis aquas suas
 communicantibus, Ister fit om-
 nium maximus. nam si alterius
 cum alterius aqua compareretur,
 profecto Nilus copia aquæ ante-
 cellit, quod in eum nullus neque
 fluuius neque fons ingrediens, ad
 incrementum aquæ confert. Quod
 autem Ister sibi semper par fuit
 tam æstate quam hyeme, ob id
 fit (ut mihi videtur) quod hyeme
 est quantus est, aliquantulo ma-
 ior quam sua natura fert. nam per
 hyemem paululum in ea regione
 pluit, sed ubique ningit. Æstate
 verò nix, quæ sub hyemem deci-
 dit permulta, vndique in Istrum
 liquefacta dilabitur: cumque im-
 plet: nec ipsa solum, sed cum ea
 imbres multi atque vehementes.
 Quippe per æstatem pluit: quo tẽ-
 pore quanto plus aquæ sol ad se
 attrahit quam hyeme, tanto plus
 aquæ cum Istro miscetur æstate
 quam hyeme. Ita quum paria fa-
 ciat Ister datis aquis & acceptis, sic
 ut semper videatur sibi esse simi-
 lis. Ex fluuiis ergo qui apud Scy-
 thas sunt, vnus est Ister. Post
 hunc Tyres, qui ab aquilone meas,
 ortum trahit ex ingenti palude,
 quæ Scythicam terram à Nebri-
 de separat. ad ostium huius inco-
 lunt Græci qui Tyritæ vocan-
 tur. Tercium flumẽ est Hypa-
 nis, ex Scythia veniens, & ex ma-
 gna palude profluens, circum quã
 pascuntur equi syluestres candi-
 di: recteque vocatur hæc palus,
 mater Hypanis. Ex hac igitur or-
 tus Hypanis fluit ferè quinque
 dierum nauigatione, angustus, &
 adhuc dulcis, sed mox quatuor à
 mari dierum nauigatione sanc-
 quam amarus, propter amarum
 qui in eum fluit fontem: a deo,
 inquam, amarum, ut quum sit ex-
 iguus magnitudine, tamen inficiat
 Hypanin flumen, in paucis
 magnum. Est autem hic fons in
 finibus regionis Scytharum arato-
 rum, & Alizonum, eodem nomine
 quo locus vnde emanat, Scythica

πρὸς πρὸς
 εὐδοῖα ἀμφι-
 λαφής

lingua, Amaxampeus, Græca autem lingua, ἰραὶ ὀδδί, id est, facta vi.e. Apud Alizonas autem contrahunt terminos suos Tyres & Hypanis: mox deinde in diuersū abeuntes, mediam intercapedinem laxant. Quartus fluuius est Borysthenes, secundum Istrū omnium maximus, & nostra sententia, non modò Scythicorum fluuiorum λόγῃ huberrimus, sed etiā ceteris huberior, præter Aegyptiū Nilum, cum quo nō licet alium comparare. Cæterorū autē huberrimus est Borysthenes, pascua præbens amoenissima & accommodatissima pecorib*, nec non optimorum ac singularium piscium affatim: idem ad potandum suauissimus, limpidus inter turbidos fluens, iuxta quæ sementis optima fit, * & herba non satiuæ, etiam altissima. In huius quoque ostio ingens vis salis sua sponte concreuit. Præbet idē ingētia cete ad falsuram, spinis carentia, quæ antacæos appellāt. Alia præterea præstat admiratione digna. Porro quadraginta quidem dierum nauigatione vsque ad locū nomine Gerrhum, cognoscitur ab aquilone fluere: at superiora per quæ fluit, nemo hominum eloqui potest: videtur tamē fluere per solitudinē ad Scytharum agricolantium plagam. nam hi Scythæ decem dierū nauigatione accolunt hoc flumen. Cuius tantūm ac Nili fōtes nec ipse possum, nec vllum Græcorum reor posse dicere. Idem quū ad mare aduenit, Hypanis cum eo miscetur, eodem in loco mare irrumpens. Quod inter hos amnes in confluentem tendentes intercapedinis est, b Hyppoleo promontorium vocitatur, vbi delubrum Cereris extructū est. Ultra quod delubrum sub Hypani incolunt Borysthenitæ. Hactenus quæ ab his fluuiis. Post hos alius, qui quintus est, nomine Panticapes, & ipse ab aquilone fluens, atque ē palude: inter quem & Borysthenem incolunt Scythæ agricolatores. Idem in Hylæam ingreditur, qua transmissa, Borystheni immiscetur. Sextus est Hypacaris, qui ē palude manans

a Et gramē, quæ parte non feritur regio, altissimū. Ad Verbum, profundissimum.

b Hipoleon

A μῆ, Ἐξαμπαῖος κτ' ὃ ἡ Ἑλλήνων Γλώσσα, Ἰραὶ ὀδδί. σὺν ἀγροῖσι δὲ τὰ τέρματα ὅ, τε Τύρης καὶ ὁ Ὑπὸνις κτ' Ἀλκίονας. ὃ δὲ ἀπὸ τούτου, ἀποστέλλας ἐκείτους ῥέει διρυῶν ὃ μέσον. τέταρτος δὲ, ὁ Βορυαθένης ποταμός, ὃς ὅστις τε μέγιστος τε μὲν Ἰστρον τοῦτων καὶ πολυαρχέστατος, κτ' ἡρώμας ἔχει ἡμετέρας, οὐπὶ μοιῶν τῇ Σκυθικῇ ποταμῶν, ἀλλὰ καὶ τῇ ἄλλων ἀπορῶν, πλεον Νείλου τῇ Αἰγυπτιῶν. τούτῳ γὰρ οὐκ οἶά τε B ὅστις συμβαλέειν ἄλλοι ποταμῶν. τῇ δὲ λοιπῶν Βορυαθένης ὅστις πολυαρχέστατος, ὃς νομαίς τε καλλιέας καὶ βόνομιδεσά τας κτελέσει πρὲχεται, ἰσχυρὰς τε ἀρίστους ἀφ' αὐτῶν καὶ πλείους πίνεσθαι τε ἡδιστὸς ὅστις ῥέει τε καθαροὺς ὡς ἡ πολερεῖσι. ἀσπὺς τε πρὸ αὐτὸν ἀεὶ γίνεται. ποτὴν τε, τῇ οὐ ἀσπύρεται ἡ χώρα, βαθυπάτη. ἄλλες τε ὅτι τὰ ἑσμάτι αὐτῶν αὐτὰ μοι πηγνύται ἀπ' αὐτοῦ κήτι δὲ τε μέγιστα ἀνὰ χεῖρας, ἔα αἰταχμοὺς καλίοισι, πρὲχεται ἐς θαλάσσιον, ἀλλὰ τε C πολλά θάνατάσιν ἀξία. μέχρι μύθων Γερρέου ῥέου, ἐς τὸν πεσσεφκοντα ἡμερέων πλόος ὅστις, γινώσκεται ῥέων ἀπὸ βορέω αἰέμου. ὃ δὲ κατὰ ὄρεα, δι' ὧν ῥέει ἀνὰ θρόνων ὁδοὶς ἔχει φεῖσθαι. φαίνεται δὲ ῥέων δι' ἐρήμου ἐς τῇ γεωργῶν τῇ Σκυθῶν τὴν χώραν. οὗτοι γὰρ Σκυθαὶ πρὸ αὐτὸν ὅτι δέκα ἡμερέων πλόον νέμονται. μοιῶν ὃ τούτου τῇ ποταμῶν καὶ Νείλου οὐκ ἔχω φεῖσθαι D τὰς πηγὰς. δοκέω δὲ, ὅσδε ὁδοὶς Ἑλλήνων. ἀγχοῦ τε δὴ θαλάσσης ὁ Βορυαθένης ῥέων γίνεται, καὶ οἱ συμμίσχεται ὁ Ὑπὸνις ἐς ταῦτόν τελος οὐκ διδούς. ὃ δὲ μεταξὺ τῶν ποταμῶν τούτων εἶναι ἐμβολὸν τῆς χώρας, ἰσχυρῶν ἀκρὴ καλεῖται. ἐν δὲ αὐτῇ ἰσὺν Διμήτης οἰδρύεται. πέρην δὲ τῆς ἰσῦς ἀπὸ τῆς Ὑπὸνις Βορυαθενίται κατοικηται. ταῦτα μὲν τὰ ἀπὸ τούτων τῶν ποταμῶν. μὲν δὲ τούτοις πέμπτος ποταμός E ἄλλος, καὶ οὐνομα Παντικέπης. ῥέει μὲν γὰρ καὶ ὁδοὺ ἀπὸ βορέω τε καὶ οὐκ λίμνης, καὶ ὃ μεταξὺ τούτου τε καὶ τῆς Βορυαθένης νέμονται οἱ γεωργοὶ Σκυθαὶ. οὐκ διδοὶ ὃ ἐς τὴν Ὑλάειν. ὡς αὐτοὶ φασὶν ἀπὸ τῆς Βορυαθένης συμμίσχεται. ἔκ τος ὃ Ὑπάκας ποταμός, ὃς ὁρμαῖται μὲν οὐκ λίμνης,

ἡμα-
ξάμπος

ἡμα-
ξάμπος

ἡμα-
ξάμπος

ἡμα-
ξάμπος

Διὰ μέσων δὲ τῶν νομάδων Σκυθῶν ῥέων, ἔκδοδι καὶ Καρκινίτιν πόλιν, ἐς δὲ ξίλιν ἀπέρχων πλώτε Ὑλάειν καὶ Ἀχελῷον καλεόμενον ὁρμον. ἔσδομος δὲ Γέρρος ποταμὸς ἀπέρχεται μὲν ἀπὸ τῆς Βορύσθηνος, καὶ τῆς τοῦ τῆς χώρας ἐς ὃ γινώσκειται ὁ Βορύσθηνος· ἀπέρχεται μὲν νυν ἐκ τούτου τῆς χώρας· οὐδὲν δὲ ἔχει πρὸς τὸν ὅτι οὗτος, Γέρρος· ῥίον δὲ ἐς θαλάσσαν, οὐδέ τις πλώτε τῶν Νομάδων χώρην, ἐπὶ πλὴν βασιλῆων Σκυθῶν. ἔκδοδι δὲ ἐς τὴν Ὑπάειν. ὁ Ἰδδος δὲ τῇ Ταταῖς ποταμὸς, ὃς ῥέει πάντεσσι ἐκ λίμνης μεγάλης ὀρμεώμενος, ἔκδοδι δὲ ἐς μέζω ἐπὶ λίμνῃ καλεομένη Μαῖη· ἢ οὐδέ τις Σκυθῶν τε τοῖς βασιλῆσι καὶ Σαυρομάται· ἐς δὲ Ταταῖς τῆς τοῦ ἄλλου ποταμὸς ἐσθ' ἀλλ' ὅτι οὐδὲν ἔστι Ὑργίς. τοῖσι μὲν δὲ οὐδὲν ἔστι ποταμοῖσι οὕτως δὲ πρὸς Σκυθῶν ἐσθ' ἀλλ' ἀδεται.

Τοῖσι δὲ κτίεσι ἢ ποίῃ αἰαφυομένη ἐκ τῇ Σκυθικῇ, ἐστὶ ὅτι χλωπὰ τῇ πασίῃ ποιέων τῶν ἡμεῖς ἰδόμεθα. ἀνισχυόμενοι δὲ τοῖσι κτίεσι ἐστὶ σταθμίζονται ὅτι τῶν οὕτως ἔχει. τὰ μὲν δὲ μέγιστα ἔτι σφι ὅτι πρὸς ἐστὶ· ἔτι δὲ λοιπὰ νόμῳ καὶ τὰ δὲ σφι Διὰ χεῖται. θεοὺς μὲν μωνοὺς τοὺς δὲ ἰσχυοῦνται, Ἰσὺν μὲν μάλιστα, ὅτι δὲ, Δία τε καὶ Γεῶν, νομίζοντες πλὴν Γεῶν τῆς Διὸς ἐπὶ γυναικῶν. μὲν δὲ πύτοις, Ἀπόλλωνα τε καὶ οὐρανίῳ Ἀφροδίτῃ καὶ Ἡρακλεῖ, καὶ Ἀρεῖ. τοῖσι μὲν πρῶτες οἱ Σκυθῶν νενομίχασιν οἱ δὲ καλεόμενοι βασιλῆοι Σκυθῶν καὶ τὰς Προσιδέων θυοῖσι. οὐδὲν ἔστι τῶν Σκυθῶν, Ἰσὺν μὲν, Ταταῖς· Ζεὺς δὲ ὁρδοῦντα καὶ γυναικῶν πλὴν ἐμὴν καλεόμενος Παπαῖος· ἢ δὲ, Ἀπία· Ἀπόλλων δὲ, Οἶ πόσιος· οὐρανίῳ δὲ Ἀφροδίτῃ, Ἀρτήμια· Προσιδέων δὲ, Θαιμιασάδης. ἀγάλματα δὲ καὶ βωμοὶ καὶ τοῖς οὐ νομίζουσι ποιέειν, πλὴν Ἀρτί· πύτοις δὲ νομίζουσι. θυοῖσι δὲ ἢ αὐτῇ πᾶσι κατέστηκε πρὸς πρῶτα τὰ ἰσχυοῦνται· ἐρδομένη δὲ ἔστι δὲ· ὁ μὲν ἰσχυοῖσι αὐτῇ ἐμπεποδισμένων τοῖς δύο πόδας ἔστι ἐμπεποδιστοῖς ἔστηκε· ὁ δὲ θυοῖσι, ὅτι πρὸς τῶν κτίεος ἔσθ' ἀλλ' ἀδεται τὴν ὁρδοῦντα ἐρδοῦν, κατὰ βάλλει μιν· πύτοις δὲ τῶν ἰσχυοῖσι, ὅτι κατέειπεν τὸν θεὸν ὅτι αὐτῇ καὶ ἐπὶ τα βούχῳ πρὸς ἐσθ' ἀλλ' ἀδεται· σκυταλίδας δὲ ἐμβαλὼν πρὸς ἀ-

A mediósq̄ue Scythas nomadas influens, in mare voluitur, iuxta Carcinitin oppidum, ad dexteram coercēs Hylæam, & cursum qui dicitur Achillis. Septimius est Gerrhus, nomen à loco obtinens, qui à Borysthene dirimitur circa ea loca apud quæ Borysthene cognoscitur: cui loco nomē est Gerrho, disternatque regionem Scytharum nomadum ac regionum. & dum in mare fluit in Hypacarin dilabitur. Octavius est Tanais, qui superius è vasta palude profluens, in aliam vastiorem diffunditur, nomine Mæotin, quæ discludit regios Scythas à Sarmatis. In hunc Tanain alius influit, nomine Hyrgis. His celeberrimis amnibus Scythæ muniri sunt.

Gramen quod in Scythia germinat, omnium quæ nos novimus germinum aridissimum est: quod ita se habere dissectis petcoribus licet discernere. Et ea quæ dem ut quæ maxima sunt, ita apud eos abundant. cætera autem vulgaria sunt. Atque hūc in modū res sunt eis institutæ. Deorū hos solos propitiantur: Vestam ante omnes, deinde Iouē ac Tellurem: existimantes Tellurem Iouis coniugem esse. Post hos Apollinem, & cælestem Venerem, & Martem & Herculem. Hos cū Scythæ deos arbitrantur. Sed qui regii Scythæ vocantur, etiam Neptuno sacrificant, appellantes Vestam lingua sua Tabiti: Iouē, Pæxum: mea sententia rectissime: Tellurem, Apiam: Apollinē, Oetofyrum: cælestē Venerem, Artimpasam, Neptunum: Thaimiasadem. Simulacra & aras & delubra facienda non putant, præterquam Marti. Idem sacrificium prorsus apud omnia templa fieri eodem modo est institutum, qui talis est: Victima ipsa primoribus implicita pedibus sistitur, cuius à tergo stans immolator, amota in primis infula, pecudem ferit, eaque concidente deum inuocat cui illam mactat: deinde circumdat laqueum collo, tū iniecto baculo circumdu-

a Videtur aliud legisse quam ὅτι-χλωπῶν.

b Ritus sunt eis instituti.
c His solis diis licant, vel sacrificant.

d Facere nō est illis vsu receptū.

τῶν ἰσχυοῖσι

152

a Non oblati
primitiis.

cit, hostiámque strangulat non incenso igni, * non votis nūcupatis, non sumptis libamētis, sed vbi pecudem strangulauit, eique pellem detraxit, ad coquendum se conuertit. Verum quum Scythica regio lignorum sit admodum inops, hoc ab illis ad carnē coquendam excogitatum est: Vbi victimam pelle denudarunt, denudant quoque ossa carnibus, dehinc illas in lebetes eius gentis (Lesbiis crateribus assimiles, nisi quod sunt multo capaciores) iniiciunt: subiectis atque succensis ossibus hostiarum, coquunt. Si autem non adfuerit lebes, omnes carnes hostiarum in aluos illarū & cum aqua commisceat, atque ossa succedunt. Quibus pulcherrimē ardētibus, & aluis facilē capientibus carnes ossibus separatas, ita fit vt bos se ipse coquat: & item cætera pecora immolata, per semetipsum quodque elixum fit. Coctis carnibus, is qui immolauit, earum atque intestinorum ^b libamenta ante se porricit. Immolant autē cum alia pecora, tum præcipuē equos. Et aliis quidem diis hunc in modum & alias pecudes immolant. Marti verò sic prisco ritu apud quosque tale extruitur templum: Sarmetorum fascēs aggeruntur trium in longum latumque stadiorū, minoris tamen sublimitatis: desuper quadrata planities efficitur: tria latera prærupta sūt, quartum accliuē, per quod ascendatur. Eò quotannis comportant centum quinquaginta plaustra sarmentorum. nam semper propter cæli tempestatē illa marcescūt. Sub hac cōgerie ferreus acinacis, qui singulis vetustus est, statuitur. Idque est Martis simulacrum, cui annuas hostias offerunt cum aliorum pecorum, tum equorum, & plus ^c huic acinaci quàm cæteris diis. Ex captiuis centesimum quemque immolat, non eodem quo pecora modo, sed diuerso. nā vbi eorum capitibus vinum libauerunt, ipsos intra quoddam vas iugulant: dehinc eisdem in congeriem sarmentorum sublati, acinacem cruore perfundūt. Hæc quidem supra conferunt.

b His. Intelligit
fortē Marti & acinaci.

A γη, καὶ ἀποπνίγει· οὐτε πῦρ αἰσχυρὰς, οὔτε καταρξάμενος, ὅτ' ἐπιταπείσται. ἀποπνίξας δὲ καὶ ἀποδείρας, τράπηται πρὸς ἑψήσιν. τῆς δὲ γῆς τῆς Σκυθικῆς αἰνὰς ἀξύλου εὐούσης, ὥδε σφρι ἐς πλεῖν ἑψήσιν τῆς κρεῶν ἐξέρηται. ἐπειὰ ἀποδείρωσι τὰ ἱρήια, γυμνοῦσι τὰ ὀστέα τῆς κρεῶν ἐπειτα δὲ ἐσθάλλοισι, ἡ μὲν τυχούσι ἔχοντες λέβητας ἐπιχωρεῖσι, μάλιστα Λεσβίοισι χρητῆρσι ποσειδέλους, χωρεῖς ἢ ὅτι πολλὰ μέζοντας. B ἐς τοῦτοις ἐσθάλλοντες, ἑψήσιν ὑποκρίοντες τὰ ὀστέα τῆς ἱρήων. ἡ δὲ μὴ σφρι παρῇ λέβης, οἱ δὲ ἐς τὰς γαστέρας τῶν ἱρήων ἐσθάλλονται τὰ κρέα πόματα, καὶ πρὸς αἰνέοντες ὕδωρ, ὑποκρίονται τὰ ὀστέα. τὰ δὲ αἰνέται χαλμῶ. αἱ δὲ γαστέρες χωρέουσι διππετίως τὰ κρέα ἐπιλωμύρα τῆς ὀστέων· καὶ οὕτω βοῖς τε ἐωῦτόν ἐξέψαι, καὶ πάλλα ἱρήια ἐωῦτό ἐχέον. ἐπειὰ δὲ ἐψήσιν τὰ κρέα, ὁ θύσας, τῆς κρεῶν καὶ τῆς ἀπὸ ἀρχαίων ἀπαρξάμενος, ῥί- C πῆς ἐς τὸ ἐμπεραθεν· θύοισι δὲ καὶ πάλλα παρθέατα, καὶ ἵππους μάλιστα. τοῖσι μὲν δὲ ἄλλοισι τῆς θεῶν ὕτω θύοισι, καὶ τῶν τῆς κτλινέων. τὰ δὲ ἑρῆι ὥδε καὶ νόμοις ἐκείνοις τῆς ἀρχαίων ἐοικυῖται σφρι Ἄρῃος ἰερὸν τοῖονδε· Φρυγῶν Φάκελοι σῖννεῖαται ὅσον τ' ὅτι σαδίοις τρεῖς μῆκρος καὶ διέρος, ὅψος δὲ, ἐλασσόν· αἶψα δὲ τοῦτου, πετράγωνον ἀ- D πεδον πεποιήται καὶ τὰ μὲν τεῖα τῆς κώλων ἐστὶ ἀπότομα, καὶ δὲ τὸ ἐν, ἐπιβάτον. ἔπειτα δὲ ἐκείνου ἀμαξας πεντήκοντα καὶ ἐκείτον ἐπινέουσι Φρυγῶν. ὑπονοσέει γὰρ δὴ αἰεὶ ὑπὸ τῆς χειμῶνος. ὅτι τοῦτου δὴ τῆς ὄψου ἀκινάκης σιδήρεος ἰδρυται ἀρχαῖος ἐκείνοισι καὶ τῆς ὅτι Ἄρῃος ὁ ἀγαλμα. τοῦτο δὲ τὰ ἀκινάκει θυσίας ἐπιτελοῖς ποσειδά- E γιοι πορθέατων καὶ ἵππων. καὶ δὲ καὶ τοῖσι δὲ ἐπὶ πλεῖν θύοισι ἢ τοῖσι ἄλλοισι θεοῖσι. ὅσοις δὲ αὖ τῆς πολεμίων ζωρησῶσι, ἀπὸ τῶν ἐκείτον ἀνδρῶν ἀνδρα ἓνα θύοισι, ἑπὶ οὐ τὰ αὐτῶν καὶ τὰ παρθέατα, ἀλλ' ἐπερείσας. ἐπειὰ γὰρ οἶνον ἐπιταπείσας καὶ τῶν κεφαλέων, ἀποσφάλλοις ὅτ' αἰδεσφόροις ἐς ἀλγος· καὶ ἐπειτα ἀνείκοντες αἶψα ὅτι τὸν ὄγκον τῶν Φρυγῶν, κατὰ χεῖροις ὁ αἶμα τῆς ἀκινάκης. αἶψα μὲν δὴ φορέουσι τῆτο. καί τω γ

τῆς καπυζα
μέρος.

τῆς δαίπ-
δον

τῆς πωδ

καὶ τῷ δὲ ᾧ ἔχεται ἡ πόλις αὐτὴν ποιεῖν ἔχει· τῷ δὲ ᾧ
ποσφαιγρότων ἀνδρῶν τοὺς δεξιούς ὥμοις
πρόχεται ἀποτάμνοντες σὺν τῇσι χερσὶ, ἐς
τὴν ἑλθεῖν· καὶ ὅστις καὶ τὰ ἄλλα ἀ-
πέρχονται ἐν τῇ ἀπαλλάσσονται· χεὶρ δὲ
τῇ αὐτῇ πέσσει κέεται, καὶ χωρὶς ὁ νεκρός. θυσιᾶν
μὲν νῦν αὐτῇ σφί κατεστάσι. οὗτοι δὲ οὗτοι
ὅσοι ἐννομίζουσι, ὅσοι ῥέφθη τῷ ᾧ ἔχεται
τῇ γαῶνι θέλουσι.

Τὰ δ' ἐς πόλεμον ἔχοντα ὧδ' σφίδ' ἔ-
κείσθαι· ἐπεὶ δὲ ὡς ποταμὸν ἀνδρα κατὰ βό-
λη ἀνὴρ Σκύθης, τῷ αἵματος ἐμπνέει. ὅσοις
δ' αὖ φονὴν ἐν τῇ μάχῃ, τοῦτέων τε κε-
φαλὰς ἀποφέρει παρ' βασιλείῃ. ἀπενείχας
μὲν γὰρ κεφαλὴν, τῆς λήϊας μεταλαμβάν-
ει τιμὴν αὖ λαβῶσι· μὴ δ' ἐνείχας δέ, οὐ. ἀπο-
δεύει δὲ αὐτὴν ἔσ' ἡ ποταμῷ δέ· ὡς δὲ λαμψὴν
κύκλῳ περὶ τὰ ὦτα, καὶ λαβόμενος τῆς κε-
φαλῆς, ἔξείει. μὲν δὲ, ὅρκισαι βοὸς πλῆ-
ρῇ, δέψαι τῇσι χερσὶ. ὀρκίσαι δὲ αὐτὸ, ἅτε
χειρὸν μακρὸν ἔκτεται. ἐκ δὲ τῶν χαλινῶν
τῷ ἵππου τὸν ἀν' αὐτὸς ἐλαύνει, ἐκ τοῦτου ἔξ-
άσσει, καὶ ἀγάλλεται. ὅς γὰρ αὖ πλείεστα
δέρματα χειρὸν μακρὰ ἔχει, ἀνὴρ ἄριστος
ὧδ' ἐκέρχεται. πολλοὶ δὲ αὐτέων ἐκ τῶν ἀ-
ποδερμάτων καὶ χλαῖνας ἐπείνυσθαι ποι-
ῶσι, συρράττοντες κατὰ ὄψ' βαίνας. πολ-
λοὶ δὲ ἀνδρῶν ἐχθρῶν τε δόξιας χέρας νε-
κρῶν ὄντων ἀποδείραντες, καὶ ἀφαιεῖν ἀν-
τες αὐτοῖσι ὄνουσι, καλύπτειν τῶν φαρ-
μακῶν ποιῶνται. δῆρμα δὲ ἀνδρῶν, καὶ
παχὺ καὶ λαμψὲν. ὡς δὲ αὖτε χερδὸν δερ-
μάτων πόμπτων λαμψέσθαι τοι λυχνύτῃ.
πολλοὶ δὲ καὶ ὅλοις ἀνδρας ἐκδείραντες,
καὶ ἀφαιεῖν ἀντες ὅτι ξύλων, ἐπ' ἵππων
περιφέρουσι. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω σφί νερό-
μισται. αὐτὰ δὲ τε κεφαλὰς, οὗτοι πόμ-
πτων, ἀλλὰ τῶν ἐχθρῶν, ποιῶσι τε δέ· ἀπο-
τρίσαι ἕκαστος πόμπτῳ ὅς ἐνεργεῖν τῶν ὀφρύων,
ἐκκαταράν· καὶ ὡς μὲν ἡ πέτης, ὅσῃ ἔξωθεν
ὡμοβοεῖν μοιῶν περὶ τείνας, οὕτω χρῆ-
ται ὡς δὲ πλούσιος, τιμὴν μὲν ὡμοβοεῖν πε-
ριτείνει· ἔσθω δὲ ὡς περὶ χρυσώσας, οὕτω
χρῆται ποτιπνέει. ποιῶσι δὲ τὸ καὶ ἐκ
τῶν οἰκηθῶν, ὡς σφί ἀφαιεῖν γίνονται, καὶ
ὡς τις ὅτι περὶ τήσιν αὐτῶν ὡς παρ' βασι-
λείῃ. ξείνων δὲ οἱ ἐλθόντων τῶν αὖτε λόγων ποιῶνται

inferius autem in templo ista faciunt: Virorum interemptorum omnes humeros dextros præcidunt, quos vnà cum manibus in aerem iaciunt. & quocunque deciderit manus, ibi iacet, seorsum autem mortuus. ^a Cæteris deinde solennibus confectis abeunt. Et sacrificia quidē hæc ab eis sunt instituta. ^b Sues pro nihilo putât, quas nec alere omnino in sua regione volunt.

Quæ verò ad bellum attinēt, hūc in modum sunt ab eis comparata. Quem primum virū ceperit vir Scythæ, eius sanguinem potat: quoscunque in prælio interemerit, eorum capita regi offert. nam capite allato, sit prædæ quâcunque ceperint particeps, alio qui expers. Caput hoc modo præcidit: In orbē illud amputat circæ aures, verticēque sumpto excutit, deinde pellem detrahīt: & vbi sicut bouis corium manibus molliuit, tanquam mantile possidet, eaque & habenis equi sui appēsā gloriatur. qualia mātīlia vt quisque plurima habet, ita vir iudicatur præstantissimus. Sūt quoque multi qui coria hæc humana tāquā brutorum consuunt, quibus pro amiculis induantur. Multi etiam cæforum hostium manus dextras cum vnguibus excoriāt, & cîsque opercula pharetrarū integūt. Est autē inter omnia coria humanū ferē & crassum maximē & candore splendidum. Multi etiam totos homines excoriatos, & super ligna extētos, supra equos circumferūt. Hæc ab illis in mores sunt recepta. Non tamen de omnium, sed de inimicissimorū capitibus hoc faciunt, vt quisque illud quod est infra supercilia, recisum prorsus excutiat: & crudo tantūm bouis corio, si pauper sit, si diues, non modò exterius inducat bouino corio, verū etiam interius inauret, & sic vterq; pro poculo vtatur. Idem agunt de familiaribus, si inter eos extiterint discordiæ, & apud regem victoria sint potiti. Hæc capita hostibus qui ad eos veniunt vti alicuius existimationis, exhibent:

a Videtur autem de
versum à nostra
lesionem sequen-
tum esse, aut nostram
non intellexisse.

Quaenam ἀνίρ-
ξας habet pro
eo quod vet. cod.
ἀνίρξας.

b Suum nullus
est illis vsus.

c Effque phare-
tras integut. *Vel,*
Et ex eis opercu-
la pharetrarum
conficiunt.

¶ At capitibus
non quidem o-
mnium, sed ini-
micissimorū, hoc
faciunt.

referuntque, illos, quum essent domestici, & ad pugnam laceffisset, ab ipsis esse superatos: id strenuitatis loco ponentes. Semel autem

a Vnusquisque provinciarum præfatus in sua provincia craterem vini temperat, de quo Sc.

b Scytharum omnes bibunt à quibus hostes sui interfeciti fuerint: at qui hoc facinus non ediderint, hoc non gustant, sed, &c.

c Simulque dum hæc dicunt, virgas rursus conuoluunt, quas desiderantes euoluerant, & in vnum componunt.

d Legit oi ὅτι αἰσχρογῶνοι, pro καὶ οἱ αἰσχροί.

e Aut, ὡς αὐτοί.

f Καὶ δεινολογείται, quod dicatur Gall. Et dicit qu'on luy fait tort.

tem quotannis a singuli regionum principes miscunt vinum crateri, de quo b Scytharum omnes hostium homicidarum bibunt, at non gustant qui nihil præclari operis ediderint, sed sine honore seorsum sedent: quæ res apud eos maximæ est ignominia. Qui verò coplures cades fecerunt, hi duobus pariter quos habet calicibus potant.

Apud eosdem permulti sunt vaticinatores, qui pluribus virgis malignis diuinant, ad hunc modum: Grandes virgarum fasces quum attulerunt, humi positos dissoluunt, ac separatim ponentes illarum singulas, vaticinantur.

c ad hæc dicendo, viceversa virgasprehendunt, ac rursus sigillatim componunt. Hæc est illis tradita à maioribus diuination)

Sed Enaries, d qui sunt androgyni, aiunt sibi à Venere traditam diuinationem, qui tiliæ fi: e de vaticinantur. Tiliam vbi quis trifariam sciderit, digitis suis eam implicando ac resoluendo tractat, atque in hunc modum vaticinatur.

(Horum tres maximè probatos accersit rex quoties ægrotat: cui isti semper ferè dicunt hunc aut illum ciuem (nominant autem hominem de quo loquuntur) peierasse, iuramentum per regium f solium: (est autem Scythis mos plerumque iurandi per regium solium, quum maximum volunt interponere iusiurandum) protinusque is quem dixerint peierasse, adductus, coarguitur scientia diuinandi, tanquam compertus falso deierasse per regium solium, & ob id regem ægrotare. Si ille inficiās se negat peierasse, f atque

rem grauius fert, rex duplici vaticinorum accersit: qui inspecta diuinandi ratione, si & ipsi hominem periurii conuincerint, sine mora caput excidunt: cuiusque facultates inter se partiuuntur primi vaticinantes. Si vero illi qui superuenerunt vicini homines absoluerint;

ἔπιτορκῆσαι, τὸ δὲ ἰθὺς πῶς κεφαλὴν ἀποτάμνῃσι, καὶ τὰ χρήματα αὐτῶν ἀναγκάσουσι οἱ περὶ τὴν μαντικὴν. ὡς δὲ οἱ ἐπελθόντες μάντιες ἀπολύσουσι,

A καὶ ἔπιτορκῆσαι ὡς οἱ ἔοντες οἰκῆιοι πόλεμον περὶ στήθεσιν, καὶ σφραγίσαντες αὐτοὺς ἐπεκρήθησαν αὐτῶν πῶς ἀνδραγαθίῳ λέγεται.

ἅπασι δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκάστου οὐνομαρχίας ἐκάστου ἐπὶ τῶν νομῶν κινῆσαι χρηστήρα οἴνου, ἀπὸ οὗ πίνουσι τῇ Σκυθίᾳ ὅσοις δὲ ἄνδρες πολέμιοι θρασυρημόιοι ἔωσι τοῖσι δὲ αὐτῶν κατεργασμένοι ἢ τῷ τῷ, οὗ γίνονται τῶ οἴνου τούτου, ἀλλ' ἠτιμωμένοι ἀπακατέονται. ὁ γὰρ δὲ σφραγίσαντες ἐπὶ μέγιστον τῶν

B ὅσοι δὲ αὐτῶν καὶ κέρτα πολλοὺς ἄνδρας ἀναρρηκότες ἔωσι, οὗτοι δὲ σφραγίσαντες δύο κύλικας ἔχοντες, πίνουσι ὁμοῦ.

Μάντιες δὲ Σκυθίᾳ εἰσὶ πολλοί, οἱ μὲν τεύοντες ῥάβδοις ἰτεῖναι πολλῇσι ὡς δὲ ἐπεὶ φακέλοις ῥάβδων μεγάλους ἐνέεικονται, γέντες χαμῶν, διεξελίσσονται αὐτοὶ καὶ ὅτι μίαν ἐκάστην ῥάβδον ἰσχυρῶς, θεασάμενοι.

ἅμα τε λέγοντες αὐτὰ, σιωπεύουσι αὐτοὶ ῥάβδοις ὅπισθεν, καὶ αὐτοὶ κατὰ μῆκος σιωπῇσι. αὐτὴ μὲν τοιήμαντική, παρ' οἷον σφραγίσαντες.

C δὲ ἐπὶ αἰεὶ καὶ οἱ ἀνδρόγυνοι πῶς Ἀφροδίτῃ σφραγίσαντες λέγουσι μαντικῶς διῶναι. Φιλύρης ὡς φλοῖον μαρτυροῦνται, ἐπεὶ πῶς φιλύρῃ τείχεα χρίσιν ἀφροδισίων, ἡ δὲ βασιλῆος ὁ Σκυθῶν καμῶν, μετὰ πέμπεται τῇ μαντικῇ ἀνδρας πρὸς τὸν διδοκίμενον αὐτῷ μάλιστα, οἱ ἔσονται εἰρημόνως μαρτυροῦνται. καὶ λέγουσι οὗτοι ὡς περὶ τὸν μάλιστα αὐτῷ, ὡς αὐτῷ βασιλῆος ἰσῆας ἔπιτορκῆσαι ὡς καὶ ὡς λέγοντες τῇ αἰσχρογῶνι αὐτῷ δὲ λέγουσι. (αὐτῷ δὲ βασιλῆος ἰσῆας νόμος Σκυθῶν αὐτῷ μάλιστα ὅτι ὁμνῶναι τότε ἐπεὶ αὐτῷ μέγιστον ὄρκιον ἔλῃσι ὁμνῶναι) αὐτῷ δὲ ἀφροδισίων ἀγῶνι αὐτῷ δὲ φῶσι ἔπιτορκῆσαι. ἀπὸ γὰρ μὲν δὲ ἐλέγχουσι οἱ μάντιες ὡς ἔπιτορκῆσαι φαίνεται ἐν τῇ μαντικῇ αὐτῷ βασιλῆος ἰσῆας, καὶ ἀφροδισίων αὐτῷ ἀλ-

D γὰρ ὁ βασιλῆος. ὁ δὲ θρονέεται, οὐ φάμενος ἔπιτορκῆσαι, καὶ ἀνολογείται. θρονέομαι ὅπου, ὁ βασιλῆος μετὰ πέμπεται ἄλλους διπλοῦσι μαντικῇ καὶ ὡς μὲν καὶ οὗτοι ἐσφραγίσαντες ἐς πῶς μαντικῇ, κατὰ δὴ ὡς

E γὰρ ὁ βασιλῆος. ὁ δὲ θρονέεται, οὐ φάμενος ἔπιτορκῆσαι, καὶ ἀνολογείται. θρονέομαι ὅπου, ὁ βασιλῆος μετὰ πέμπεται ἄλλους διπλοῦσι μαντικῇ καὶ ὡς μὲν καὶ οὗτοι ἐσφραγίσαντες ἐς πῶς μαντικῇ, κατὰ δὴ ὡς

γὰρ ὁ βασιλῆος. ὁ δὲ θρονέεται, οὐ φάμενος ἔπιτορκῆσαι, καὶ ἀνολογείται. θρονέομαι ὅπου, ὁ βασιλῆος μετὰ πέμπεται ἄλλους διπλοῦσι μαντικῇ καὶ ὡς μὲν καὶ οὗτοι ἐσφραγίσαντες ἐς πῶς μαντικῇ, κατὰ δὴ ὡς

γὰρ ὁ βασιλῆος. ὁ δὲ θρονέεται, οὐ φάμενος ἔπιτορκῆσαι, καὶ ἀνολογείται. θρονέομαι ὅπου, ὁ βασιλῆος μετὰ πέμπεται ἄλλους διπλοῦσι μαντικῇ καὶ ὡς μὲν καὶ οὗτοι ἐσφραγίσαντες ἐς πῶς μαντικῇ, κατὰ δὴ ὡς

γὰρ ὁ βασιλῆος. ὁ δὲ θρονέεται, οὐ φάμενος ἔπιτορκῆσαι, καὶ ἀνολογείται. θρονέομαι ὅπου, ὁ βασιλῆος μετὰ πέμπεται ἄλλους διπλοῦσι μαντικῇ καὶ ὡς μὲν καὶ οὗτοι ἐσφραγίσαντες ἐς πῶς μαντικῇ, κατὰ δὴ ὡς

γὰρ ὁ βασιλῆος. ὁ δὲ θρονέεται, οὐ φάμενος ἔπιτορκῆσαι, καὶ ἀνολογείται. θρονέομαι ὅπου, ὁ βασιλῆος μετὰ πέμπεται ἄλλους διπλοῦσι μαντικῇ καὶ ὡς μὲν καὶ οὗτοι ἐσφραγίσαντες ἐς πῶς μαντικῇ, κατὰ δὴ ὡς

ἄλλοι πρῶτοι μάντιες, καὶ μάλα ἄλλοι. ὡς
 ὧν οἱ σελύγες τὸν αἰθέρα περὶ πολύσωσι, δέ-
 δοκται τοῖσι περὶ τοῖσι τῶν μαντίων αὐτοῖσι
 ἀπὸ λαμπρῶν. ἀπὸ λαμπρῶν δὲ αὐτοῖς ἔσπετο
 δεῖν· ἐπεὶ αἱ ἀμαξὶν καμάρης φρυγανῶν
 πλῆσσαι, καὶ ὑποζύξωσι βοῖς, ἐμπεδύ-
 σαντες τοῖς μαντίαις, καὶ χέρας ὀπίσω δὴ-
 σάντες, καὶ στροφάδους, κατεργαστοῖς ἐς μέ-
 σα τὰ φρυγανῶν. ὑποστροφάδους δὲ αὐτοῖς,
 ἀπείσι, φοβήσαντες τὰς βοῖς. πολλοὶ μὲν
 δὲ αὐτὰ κατὰ τὸν τοῖς μαντίαις βῆς, πολ-
 λοὶ δὲ περικεκκαυμένοι ἀποφθίσουσιν, ἐπεὶ αὐ-
 τῶν ὁ φύμος κατὰ καυθῆ. κατὰ καυθῆσι δὲ
 ἔσπετο τὰ εἰρημνῶν. ἔδ' ἄλλας αἰτίας ἐπὶ
 μαντίαις, ψευδομαντίας καλέοντες. τοῖς
 δ' αὖ ἀποκτείνου βασιλῆς, πούτων ὁδοῖ
 τοῖς παῖδας λείπει, ἀλλὰ πῶτα τὰ ἔρσενα
 κτείνῃ, τὰ δὲ θήλεα οὐκ ἀδικεῖ. ὅρνια δὲ
 ποιδύται, σκῆψαι ὡς, περὶ τοῖς αὖ ποιδύ-
 ται· ἐς κύλικα μεγάλῳ κεραμνῶν οἶνον
 ἔχοντες, αἶμα συμμίσχουσιν τῶν ὅρων
 κατὰ μνημόνων, τὴν φαντες ὑπὲρ πῆ-
 ταμόντες, μαχαίρη σμικρὸν τῷ σώματος.
 καὶ ἐπειτα ἀποβάψαντες ἐς τὴν κύλικα
 ἀκινάκεια, καὶ οἶσιν, καὶ σάλας καὶ ἀκόν-
 τιον· ἐπεὶ δὲ ταῦτα ποιήσωσι, κατεύχονται
 πολλὰ· καὶ ἐπειτα ἀποπίνουσιν αὐτοῖς τε οἱ
 ὅρνια ποιδύμενοι, καὶ τῶν ποιδύμενων οἱ πλεί-
 στου ἀξιοί.

Ταφαὶ δὲ τῶν βασιλῶν ἐν Γέρροις εἰ-
 σί. ἐς δὲ ὁ Βορυσθένης ἐστὶ περὶ πλωτῶν, ἐν-
 θαῦτα, ἐπεὶ σφί ἀποδῶν ὁ βασιλῆς, ἔρυ-
 γμα γῆς μέγα ὀρύσσουσι τεβάρων. ἐταῖμον
 δὲ ὕπο ποιήσαντες, ἀνδραμείδουσι τὸν νεκρὸν
 κατὰ κεκρημνῶν μὲν τὸ σῶμα· τὴν δὲ νη-
 δὴν ἀνακαθεῖσθαι, ἐκ κατὰ ρηϊσθῶν, πλέπ-
 κυπέρου κακομμένου, καὶ θυμῆματος, καὶ σε-
 λήνου ἀπέρματος, ἐκ ἀνήσου, συνέρραμμένην
 ὀπίσω, καὶ κομίζουσι ἐν ἀμαξῇ ἐς ἄλλο ἔ-
 θνος. οἱ δ' αὖ περὶ ἀξίοντες κομίζονται
 τὸν νεκρὸν, ποιδύσι τὰ περὶ οἱ βασιλῆς Σκῆ-
 ψαι· τοῦ ὧτος ἀποτρίβονται, τείχας περὶ
 καίρονται, βραχίονας περὶ τριβονται, μέτω-
 πον καὶ ῥίνα κατὰ μύσσονται, ἀφ' ἧς τε
 ἀειτερῆς χερός οἶσιν ἀφ' ἧς νέονται. ἐν-
 θαῦτα δὲ κομίζουσι ἐν ἀμαξῇ πὸν νέκυν τῷ
 βασιλέος ἐς ἄλλο ἔθνος τῶν ἀρχοί. ὅδ' σφί ἐπὶ ποτὶ, ἐς τοῖς περὶ τερῶν ἡλθον.

alii atque alii præsto sunt: quorū
 si plures absoluerint, decernitur
 primis illis vaticinis esse percun-
 dum. eosque hūc in modum ne-
 cāt: Plaustrum concameratum
 vbi sarmentis referferūt, bubū-
 que iunxerūt, vaticinos pedibus
 implicatis, & manibus post tergū
 reuinctis, atque ore obstructo,
 extendunt in medium sarmento-
 rum: incensūque sarmentis terri-
 tando agitāt boues. quorum boū
 multi cum vaticinis concremā-
 tur, multi ambusti, cremato vti-
 que plaustris temone, aufugiant.
 Hoc quem dixi modo combu-
 runt *μαντῆας, id est, vaticinos*, etiā
 ob alias causas, appellātque ψευ-
 δομαντῆας, *id est, falsos vaticinos*.
 Sed quos morte rex afficit, eorū
 ne liberos quidem relinquit, sed
 vniuersos mares interficit, foemi-
 nis nihil læsis. / *Fœdera* cū qui-
 buscunque incunt Scythæ, hoc
 modo incunt: Infuso in grādem
 calicem fidilem, vino cōmiscēt
 eorū sanguinem qui feriunt *foe-*
cus, percutiētes a cultello aut in-
 cidētes gladio aliquātulum cor-
 poris. deinde in calice tingūt aci-
 nacē, sagittas, securim, b gladiū.
 Hæc vbi fecerūt, sese multis ver-
 bis deuouent: postea vinum epo-
 tant non modò ii qui fœdus fe-
 cerunt, sed etiam comites ii qui
 sunt maximæ dignitatis.

Regū autē sepulcra apud Ger-
 rhos sunt. Vbi Borysthenes iam
 nauigabilis est, ibi, quum rex eo-
 rum decessit, ingentem scrobem
 effodiunt forma quadrata. hoc
 vbi præpararunt, accipiunt mor-
 tuū corpore incerto, aluo euul-
 sa atque expurgata, quā silere cō-
 tūso & thymiamate apīque semi-
 ne & anisi quū expleuerūt, resuūt
 rursus, impositūque plaustro
 cadauer ad aliam gentem ferunt.
 Quod qui excipiunt, eadē agunt
 quæ regii Scythæ: aurem deci-
 dunt, crinem circūtondent, bra-
 chia circumcidunt, frontem na-
 sūmque confauciant, sinistram
 manum sagittis traiciunt. Post-
 modum regis cadauer carpento
 ferunt ad aliam gentem cui im-
 peritant, quæ ipsos comitatur
 ad eos vnde primum venerant.

Vbi iam mortuum circumferētes, iustrauerunt singulas gentes quibus imperauit, apud eos depōnūt qui in extremis Gerrhis habitāt, & in sepulcris. Quem postquam super torum in loculo posuerūt, hastis hinc atque hinc defixis, desuper ligna disponūt, deinde pallio contegunt. In reliqua loculi spatio sitate aliquam eius pallacam strangulatam sepeliūt, & cum qui vinum miscebat, & cocum & equisonem & ministrū & cum qui erat à nuntiis, necnō equos & aliarum rerū omnium primitias, quinetiam phialas aureas. nam argentum aut æs nihil in vſu habent. His adis, humum certatim atque auidē iniiciunt, cupientes tumulum quamaximum efficere. Circumactio anno, rursus hoc agunt: E famulis regis intimos sumunt. (sunt autem famuli regū, ^a ingenui Scythæ, & quos ipse rex iusserit. nam nullus venalitius ei ministrat.) Horum ministrorū quinquaginta quum strangulauerunt, ac totidem præstantissimos equos, ^b e-

a Sunt autē Scythæ indigenæ. nā famuli sunt quos rex iusserit: nec vilis venal. *Legisse autem videtur hic interpr. & γένεες pro ἐγγένεες.*

b Vacuata & purgata aluo.

A ἐπεαὶ ὃ παύσαι παύσαι τὸν νέκυν κομίζοντες, ὅς Γέρροις ἔχατα κατοικημένοις εἰσι τῇ ἐνέῳ τῇ ἀργεῖ, καὶ ἐν τῇ ταφῇ. καὶ ἔπειτα ἐπεαὶ γένοι τὸν νέκυν ἐν τῇ θήκῃ, ὅτι σταδὸς παρὰ πηξοῦτες ἀρχμας ἐνθεν ἐνθεν νεκροῦ, ξύλα ὑπερτίνοι, καὶ ἔπειτα ῥίψι κατὰ σταδίου. ἐν δὲ τῇ λοιπῇ ὠρυχωρίῃ τῆς θήκης, τῇ παλλάκῃ τε μίλῳ ἀποπνίξοντες θάπτουσι, καὶ τὸν οἶνοχόον, καὶ μάγιστον, καὶ ἵπποχόμον, καὶ δικήνον, καὶ ἀγέληφόρον, καὶ ἵπποις, καὶ τῇ ἄλλων ἀπάντων ἀκρόχας, καὶ φιάλας χρυσέας. Ὑγρὰ δὲ ὁδοὶ ὁδοὶ χαλκῷ χέωνται. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, γούσι πάντες χῶμα μέγα, ἀμυλώμενοι, καὶ παρὰ μείοντες ὡς μέγιστον ποιήσῃ. ἐν αὐτοῦ δὲ παρὰ μείοντες, αὐτὸς ποιῶσι τοῖον δὲ λαβόντες τῇ λοιπῇ θεράποντων τοῖς ὅπτι-
τηδεωτάτοις; (οἳ δὲ εἰσι Σκύθαι ἐγγένεες οὗτοι ἄλλοι εἰσι θεράποντες τοῖς αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς κελεύσῃ, ὁργυρῶνται δὲ ὅς ἐ-
οἱ σφι θεράποντες) τουτέων ὧν τῇ δικήνων
C ἐπεαὶ ἀποπνίξουσι πεντήκοντα, καὶ ἵπποις τοῖς καλλίστοις πεντήκοντα, ὅξελόντες αὐτέων πλεῖστον, καὶ καθήκοντες, ἐμπιπλάσι ἀχύρων, καὶ συρράπτουσι. ἀψίδος ὃ ἡμῖν ὅτι ξύλα δύο, ἡμῖν σήπαντες ὑπὸ πῖον, καὶ ὃ ἑτέρον ἡμῖν τῆς ἀψίδος ἐπ' ἐπερα δύο καταπνίξοντες ὅπῃ ποιούται, πολλὰ ταῦτα ἔπειτα τῇ ἵππων κατὰ μή-
κα ξύλα παχέα διελάσαντες μέχρι τῇ τραχήλων, ἀναβιβάζουσι αὐτοὺς ὅτι τὰ ἀψίδας. τῇ δὲ, αἱ μὲν πρότεροι ἀψίδες ὑ-
D πέχοις τοῖς ὡμοῖς τῇ ἵππων αἱ δὲ, ὅπῃθεν παρὰ τοῖς μηροῖς, τὰ γαστέρας ὑπολαμβάνουσι. σκέλεα δὲ ἀμφοτέρω κατὰ μέτρον μετέωρα. χαλινούς δὲ καὶ σόμια ἐμβαλόντες ἐς τοῖς ἵπποις, κατὰ τείνουσι ἐς τὸ πρόθεν αὐτέων, καὶ ἔπειτα ἐκ πασάτων δέουσι. τῇ δὲ δὴ νελευίσκων τῇ ἀποπεπνιγμένων τῇ πεντήκοντα ἕνα ἕκα-
στοι ἀναβιβάζουσι ἐπ' ἵππων. ὡς ἀναβι-
βάζοντες ἐπεαὶ νεκροῦ ἕκαστου παρὰ πλεῖστον
E ἀχάνθαν ξύλον ὀρθὸν διελάσσωσι μέχρι τοῦ τραχήλου, καὶ πῶθεν δὲ ὑπερέχει τὸ ξύλου

τούτου, τὸ ἐς τὸν πηγνύσαι τὸ ἑτέρου ξύλου ὃ δὲ τῇ ἵππου ὅπῃ σήπαντες ὃ κύκλῳ τὸ σῆμα, ἵππας βίου τοῖς ἀπελάνοις. οὕτω μὲν τοῖς βασιλεῖς θάπτουσι.

155 τοὺς δὲ ἄλλους Σκύθας, ἐπεὶ ἀποθανῶσι, ἄλλοις οἱ ἀρχοὶ τὰ παρ' ἑαυτῶν κτείναντες φίλους ἐν ἀμάξει καὶ κλισίαις. ἦν δὲ ἕκαστος ὑποδεδυμένος βύσσινος ἐπὶ μέντοι καὶ τῶν νεκρῶ ἀπομένων παρὰ πλῆθος ὡς παρὰ πλῆθος τοῖσι ἄλλοις. ἡμέρας δὲ τεσσαρὶς οὕτως οἱ ἰδιῶται περὶ ἀρῶνται, ἐπειτα θάπτονται. θάψαντες δὲ οἱ Σκύθαι, καὶ θάρονται ὑπὸ τοῖσι σπηλαιόμοις καὶ κεφαλὰς καὶ ἐκ πλυνάμοις, ποῖον περὶ δὲ σῶμα ἄδει· ἐπεὶ ζύλας ἑταῖροις τεύχεα ἐς ἄλληλα κεκλιμένα, περὶ ταῦτα πύλους εἰσένεον, περὶ τείνοισι συμφέρειντες δὲ ὡς μάστιγα, λίθους ἐκ πυρὸς ἀφαιρέας ἐσθάλλουσι ἐς σκάφην κλισίῳ ἐν μέσῳ τῶν ζύλων τε καὶ τῶν πύλων. ἐστὶ δὲ σφι κένναβις φυσμένη ἐν τῇ χώρῃ πλὴν παχύτης καὶ μεγάλους, τῶν λίνων ἐμφερές αὐτή. ταῦτα δὲ πολλὰ ὑποφέρει ἢ κένναβις αὕτη· καὶ ἀλματὴ καὶ ἀσφραγὶς φέεται· καὶ ἐξ αὐτῆς Θρήικας μὲν καὶ εἰματα ποιοῦνται τοῖσι λινέοις ὁμοίωτα· οὐδ' αὖ, ὅστις μὴ κέρτα τεύχεων εἴη αὐτῆς, ἀφαιρέει λίνου ἢ κένναβιός ἐστι· ὅς δὲ μὴ εἴδῃ καὶ τὴν κένναβίδα, λίνον δοκῇσιν εἶναι· εἶμα. ταῦτα δὲ οἱ Σκύθαι τῆς κένναβιός τ' ἀπέρμα ἐπεὶ λαβῶσι, ὑποδύνουσι ὑπὸ τοῖς πύλοις, καὶ ἐπειτα ὑποδύνουσι τὸ ἀπέρμα ὅτι τοῖς ἀφαιρέας λίθους τῶν πυρῶν. τὸ δὲ θυμῶνται ὅτι βαλλόμενοι, καὶ ἀτμίδα πρὸς ἑαυτὸν ὑπαύττω, ὥστε Ἑλλήνικη δούλει μιν πύρην ἀποκρατήσκει. ④ δὲ Σκύθαι ἀγάρμοι τῇ πύρῃ ὠρύονται. τὸ σφι ἀντι λουέσθαι. οὐ γὰρ δὴ λουῶνται ὑδατι ὑποδύσθαι δὲ σῶμα. αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν ὕδωρ παρὰ χεῖρας, καὶ ἀσάχουσι περὶ λίθον πηχὺ τῆς κυπαρίσου, καὶ κένδρα, καὶ λίβανου ξύλου· καὶ ἐπειτα τὸ καὶ ἀσάχουσι τῶν πυρῶν, παχὺ ἐόν, καὶ ἀπασσονται πᾶσι δὲ σῶμα καὶ τὸ παρ' ἑαυτῶν καὶ ἅμα μὲν βιώδη σφείας ἀπὸ τοῦτου ἰχθ. ἅμα δὲ ἀπαρρέουσαι τῇ δούτῃ ἡμέρῃ τὴν καὶ ἀπλάσθην, γίνονται καὶ θάρα καὶ λαμπαρά.

Ἐννικοῖσι δὲ νομάχοις καὶ οὗτοι ἀνὼς χράσθαι φέρουσι, μήτοι γε ὧν ἀνὴλων, Ἑλληνικοῖσι δὲ ἦκιστα, ὡς διέδεξεν Ἀνάχαρις τε δὲ δούτερα αὐτῆς Σκύλης. ἔτο μὲν γὰρ Ἀνάχαρις, ἐπεὶ τε γὰρ πολλὴν θεωρήσας,

A Alios autem Scythas, quum decesserunt, proximi quique in plaustris collocatos ad amicos circumferunt. eos singuli amicorum exipientes, epulum cadauer comitantibus præbent, tam propinquis quam cæteris. Ad hunc modum quadraginta diebus priuati homines circumaguntur: dehinc

^a humanantur, talitamen ratione prius purgati: Vbi caput exinanuerunt, ablueruntque, circa corpus ita agunt: Tria ligna statuunt mutuò inclinata, circa hæc præ-

tendunt lanea pilea, quammaximè possunt constipantes, & in ^b sca-

pham in medio lignorum pileorumque positâ lapides coniiciunt

ex igne ^c perspicuos. Nascitur

autè apud eos cânabis lino similima, præterquâ crassitudine ac

magnitudine: sed multo quàm nostra est præstâtior, vel sua sponte nascens, vel sata: ex qua Thra-

ces vestimenta conficiunt lineis

simillima: quæ ^d nisi quis admo-

dum terat, lineæ sint an cânabea, non queat dignoscere: & qui nò

viderit cannabem, existimet lineum esse vestimentum. Huius

cannabis sumptum semen Scythæ sub pileis occulunt, supra la-

pides igne ^e perspicuos: unde fit

thymia: tantum reddens vaporem quantum apud Græcos

nullum thuribulum reddit. Hoc

odore stupentes Scythæ eiulant: quod apud ipsos loco lauacri est.

^f neque enim lauât omnino corpus, sed vxores eorum infundentes

aquam, corpora ad lapidem aliquem scabrum conterunt cy-

presso & cedro & thuris ligno: deinde perfritum corpus quò in-

tumuerit, illud facièmq; medicamentis oblinunt. Id eas simul

bene olentes facit, simul postero die, & medicamentis amotis, mû-

das ac splendas.

^g Rametis quibus se obleuerat.

^h Ut ostendit Anacharsis, & deinde iterum Scyles. Anacharsis enim, quum multo orbis terrarum

spatio perlustrat,

Externis hi ritibus uti magnopere cauent, ne mutuò quidem inter se: sed Græcorum præcipuè,

utique posteaquam deprehenderunt Anacharsin, & deinde de iterum Scylem. Siquidem Anacharsis quum multum orbis terrarum contemplatus esset,

Ut ostendit Anacharsis, & deinde iterum Scyles. Anacharsis enim, quum multo orbis terrarum

spatio perlustrat,

Ut ostendit Anacharsis, & deinde iterum Scyles. Anacharsis enim, quum multo orbis terrarum

spatio perlustrat,

Ut ostendit Anacharsis, & deinde iterum Scyles. Anacharsis enim, quum multo orbis terrarum

spatio perlustrat,

Ut ostendit Anacharsis, & deinde iterum Scyles. Anacharsis enim, quum multo orbis terrarum

spatio perlustrat,

Ut ostendit Anacharsis, & deinde iterum Scyles. Anacharsis enim, quum multo orbis terrarum

spatio perlustrat,

Ut ostendit Anacharsis, & deinde iterum Scyles. Anacharsis enim, quum multo orbis terrarum

spatio perlustrat,

Ut ostendit Anacharsis, & deinde iterum Scyles. Anacharsis enim, quum multo orbis terrarum

spatio perlustrat,

Ut ostendit Anacharsis, & deinde iterum Scyles. Anacharsis enim, quum multo orbis terrarum

^a Humanantur. Postquam autem humanantur Scythæ, ita se purgant. Vbi caput absterferunt & lauerunt, hæc circa corpus faciunt.

^b Alueum.

^c Fulgentes. Vel candentes.

^d Nisi quis sit valde exercitatus, lin.

^e Fulgentes. Vel candentes.

^f Corpus enim nullo pacto lauât. At vxores eorum effundunt aquâ, deinde cupressi & cedri & thuris lignum ad scabrum aliquem lapidem atterunt: eo autè quod ita fuerit atterendo abrasum (est autem crassum) corpus totum facièmq; oblinunt.

^g Rametis quibus se obleuerat.

^h Ut ostendit Anacharsis, & deinde iterum Scyles. Anacharsis enim, quum multo orbis terrarum

to, magnâque sapientia sibi inde comparata, Scythicas sedes repperet, per Hellespontum nauigans, Cyzicum appulit. ubi vouit matri d.

& multum in sapientia profecisset, eam ad mores Scytharum per tulit. Is dum per Hellespontum nauigans tenuisset Cyzicum, vouit matri deorum, (offendit enim Cyzicenos eiusdem festum magnifico sanè apparatu celebrantes) si saluus sospesque domum reuertisset sacrificaturum se eodem ritu quo Cyzicenos sacrificantes vidisset, & peruigilium noctis instituturum. Quum igitur in Scythiam venisset, venit ad locum qui dicitur Hylæa, iuxta Achillis cursum sita, ubique omnifariis arboribus referta. In hanc abstrudens se Anacharsis, omnem festi ceremoniam deper soluit, tympanum tenens, & exuisti que simulacris. Hæc cum agentem quidam Scythæ animaduertens, indicium detulit Saulio regi. Rex quum & ipse contulisset se cò, & Anacharsin ea facientem inspexisset, excussa sagitta necauit. Et nunc si quis de Anacharsis interroget, Scythæ negant se nouisse hominem, ob id quòd in Græciam peregrinatus exte-

a Clam ingressus est Hylæam. Vel in Hylæam se abdidit.

b *Legit nulla*
ὁκνησάμενος, pro
ὁκνησάμενος, pro
quo perperam legitur in vulg. edit.
ὁκνησάμενος.

c Ut autem ego ex Timne tutore Spargapithis, audiui, fuisse eum Indathyræ regis Scytharum patrum, filium autem Gn. n. L. pron. Sp. si ex hac familia extitit Anacharsis, constat eum à patruele fuisse interemptum. Indathyræ enim fuit filius Saulis, Saulius autem fuit qui Anacharsin interemit. Quamquam & aliud quiddam Peloponneses audiui referentes, Anacharsin à rege Scytharum missum, Græciæ factum esse discipulum: & quum redisset, dixisse ad eum qui ipsum miserat, cunctos Græcos esse in omni sapientia occupatos, Lacedæmoniis exceptis, qui soli rationem haberet dandi & accipiendi prudenter. Verum hæc narratio aliter ab ipsis Græcis delusa est. Hic igitur vir (quæ admodum antea dictum est) mortem oppetiit. & ipse quidē ita egit propter externos ritus & Græcorum consuetudinē. Multis autem sanè annis postea interiectis ita passus est Scyles, Aripichis filius. etenim Aripiches Scytharum rex,

d Vel. Eo quo dictum est modo, interemptus fuit.
e Et huic quidē propter externos ritus & propter consuetudinem quæ illi cū Græcis fuerat, talia contigerūt. Mult.
f. c. d. Vi autem huic ita datum fuit rituum externorum cognitio, f. c. ita Scyles multum postea am-

A & ἀποδεδάμενος κατ' αὐτὴν σοφίῳ πολ-
λίῳ, ἐκομίζετο ἐς ἡῆα τὰ Σκυθίῳ, πλέων
δ' Ἐλλησπόντου, προσέχει ἐς Κύζικον καὶ
ὄρε γὰρ τῇ μητρὶ τῇ ἑαὶν ἀνάρχουτος ἐστὶ
Κυζικηνοὶ ὀρτῶν "μεγαλοφρεπεία κάρτα,
ὄξαστο τῇ μητρὶ ὁ Ἀνάρχουτος, ὡς οὖν καὶ
ὕλης ἀπονοστήσῃ ἐς ἐωυτοῦ, θύσειν τε κατὰ
ταῦτά κ' ὥρα τοῖς Κυζικηνοῖς ποιῶντας,
ὅτι πρηνὴς ἵδρα γήσειν. ὡς δὲ ἀπῆκετο ἐς τὴν
Σκυθίαν, κατὰ δὲ ἐς τὴν καλεομένην Ὑ-
λαίῳ. ἡ δ' ἐστὶ μὲν παρὰ τὴν Ἀχίλλειον
δρόμον, τυγχάνει δὲ πάντα ἐοῦσα δινδρέων
πρηνέων πλέων ἐς ταύτην δὴ κατὰ δὲ ὁ Ἀ-
νάρχουτος, τὴν ὀρτῶν πάντων ἐπετέλλετο τῇ
θεῷ, τὸ μὲν τὸν ἐχόν, καὶ ὁκνησάμενος
ἀγέλαμα καὶ πῆς τῇ Σκυθίῳ καταφρα-
δεῖς αὐτὸν ταῦτα ποιῶντα, ἐσθμήνῃ τῷ βα-
σιλεῖ Σαυλίῳ. ὁ δὲ, καὶ αὐτὸς ἀπὸ κέρματος,
ὡς εἶδε τὸν Ἀνάρχουτον ποιῶντα ταῦτα, το-
ξόσας αὐτὸν ἀπέκτεινε. καὶ νῦν ὡς πῆς εἴρη-
ται παρὰ Ἀναχάρτου, οὗ φασὶ μὲν Σκυθῶν
γινώσκειν, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς ἔξεδήμεσθε τε ἐς τὴν
Ἑλλάδα, καὶ ἔξηνεισὶ ἔτεσι διεχρήσατο τοῖς
δ' ἐγὼ ἤκουσα Τίμνεω τοῦ Σπάρταγίθους
ὅτι τῷ πρηνέ, ἡ δ' αὐτὸν Ἰνδαθύρῳ τῷ Σκυ-
θῶν βασιλεὺς πατρὸς, παῖδα δὲ εἶναι Ἰνδύ-
ρου τῷ Λύκου τῷ Σπάρταγίθους. εἰ ὦν ταύ-
της ὡς τῆς οἰκίας Ἀναρχοῦτος, ἴστω ὑπὸ τῷ
ἀδελφιδεοῦ ἀποθανόντων. Ἰνδαθύρῳτος γὰρ ὡς
παῖς Σαυλίου, Σαυλῖος δὲ ὡς ὁ ἀποκτεί-
νας Ἀναχάρτον. καί τοι ἵνα ἡδὴ ἤκουσα λό-
γον ἄλλον ὑπὸ Πελοποννησίων λεγόμενον,
ὡς ὑπὸ τῷ Σκυθῶν βασιλεὺς Ἀναχάρ-
του ἀποπεμφθεὶς, τῆς Ἑλλάδος μαθητὴς
γένοιτο ὅπισθεν ἀπονοστήσας, φαίη πρὸς
τὴν ἀποπέμφαντα, Ἑλλήνας πάντας ἀγέ-
λους εἶναι πρὸς πᾶσιν σοφίῳ, πλεὺς Λα-
κεδαιμονίων τοῦτοισι ὅτι μωροῖσι φρεσὶ
ὡς δοῦναι τε καὶ δεῖσθαι λόγον. ἀλλὰ ὅτι
μὲν ὁ λόγος ἄλλως πέπληται ὑπὸ τῇ
Ἑλλήνων. ὁ δ' ὦν αἴηρ, ὡς πρὸς πρῶτον
εἰρήνην, διεφθάρη. ὅτι μὲν νῦν οὕτω δὴ τι ἐ-
πὶ τῷ ἔξῃ ἐξηνεισὶ τὸ νόμα καὶ Ἑλλήνων
ὁμιλίας. πολλοῖσι δὲ κάρτα ἔτεσι ὕστερον
Σκύλης ὁ Ἀρειπίθους ἔπαυε παρὰ πᾶσι
ταῦτα. Ἀρειπίθης γὰρ τῷ Σκυθῶν βασιλεῖ

τῷ μεγα-
σπότης

bacchanalibus sacris initiatus est Scyles, quidā Borysthenitarum Scythis indicium detulit, inquiens, Vos quidem Scythæ nos irridetis quod bacchanalia agamus, quodque nos deus occupet: at nunc demum hic vestrum quoque regem occupavit. nam bacchanalia exercetā deo in dementiam actus. Quod si mihi non habetis fidem, sequimini me, re vobis ostēsurum. Primores Scytharum hominem sequuti sūt: quos Borysthenita ille deducos clanculū in turri collocavit. Vbi adfuit Scyles cum thiafo, Scythæ cū bacchabundum conspicati, rem ingentis calamitatis esse duxerūt: digressique, ea quæ viderant omni exercitui indicarunt. Post hæc vbi ad lares suos rediit Scyles, defecerunt ab eo Scythæ, delecto fratre eius Oetamasade, ex

a Scyles quum ita se tractari videret, & causam sciret. Vel, Quum videret ita in se consuli.

filia Teris genito. a Scyles cognito quid de se fieret, & quam ob causam, profugit in Thraciam. Id quum audisset Oetamasades, cū exercitu aduersus Thraciam contendit: cui ad Istrū progresso Thracæ occurrerūt. Et quum conficturi essent, Sitalces ad Oetamasadem misit caduceatorē, cum his mandatis, Quid opus est inter nos tentare fortunam? Tu quidem sororis meæ es filius, sed habes germanum meum, quem si mihi reddideris, ego vicissim Scylem tradā tibi. Ita neque tu, neque ego periclitabor exercitu. Erat enim apud Oetamasadē frater Sitalcis ab eo profugus. Hanc à Sitalce oblatam conditionem Oetamasades accepit, redditōq; Sitalci fratre, eodēque auūculo suo, Scylem recepit fratrem. Et Sitalces quidem recepto fratre reduxit exercitum: Oetamasades autem eodem die caput Scyli depfit. Adeo sua instituta Scythæ obseruant: & iis qui externos ritus asciscunt, tales irrogant pœnas.

Multitudinem autem Scytharum non potui exatē indagare, quum de eius numero varia referentes audiam, & permultos illos, & rursus paucos esse utique Scythas. Quantum autem sub aspectum meum venit: Est inter

A δι' ἐπιλέσθαι τὰ βακχεῖα ὁ Σκύλης, διε-
πρήγευσέ τ' ἢ τις Βορυσθενείτιον πρὸς αὐτὸν
Σκύλης, λέγων, Ἡ μὲν δὲ κατὰ γὰρ αὐτὸν
Σκύλης, ὅτι βακχεύοντο, καὶ ἡμέας ὁ θεὸς
θαμβώσῃ· κὺν δ' αὖτ' ὁ δαίμων καὶ τὸν ὑμέτε-
ρον βασιλέα λελάσκει, καὶ βακχεύει, καὶ
ὑπὸ τοῦ θεοῦ μῆνεται. εἰ δέ μοι ἀπιστεῖτε,
ἐπαθε, καὶ ὑμῖν ἐγὼ δείξω. εἴ ποτε τ' ἢ Σκυ-
λέων οἱ πρὸς ἐσθλούς· καὶ ἀδελφεὶς αἰσχυρῶν ὁ
Βορυσθενείτης, λαθρῶν ὅτι πύργον ἐκάτισε.

B ἐπεὶ τε δὲ παρήϊε σὺν αὐτῷ Ἰάσῳ ὁ Σκύλης,
καὶ εἶδόν μιν βακχεύοντα (C) Σκύλης, κέρ-
τα συμφορῶν μεγάλων ἐποίησεν. ἔξελ-
θόντες ὃ ἐσημνῶν πάση τῇ στρατιῇ τὰ ἰδίον.
ὥς δὲ μετὰ ταῦτα ἔξηλαυσε ὁ Σκύλης ἐς ἡ-
γεα τὰ ἐωυτοῦ, οἱ Σκύλης πρὸς ἐσθλούς τοῦ
ἀδελφεοῦ αὐτοῦ Οἰκταμασάδην, γεγνόντα
ἐκ τῆς Τυρέω θυγατρὸς, ἐπὶ μισθῷ αὐτῷ
Σκύλης. ὃς, μαθὼν δ' ἡγεμόνον ἐπ' ἐωυτῷ,
καὶ πλεὺς αἰτίων δι' αὐτὸν ἐποίησε, κατὰ φύσιν

C ἐς πλεὺς Θρηίκην. πύργον δὲ ὁ Οἰκταμα-
σάδης ταῦτα, ἐστρατεύετο ὅτι πλεὺς Θρηί-
κην ἐπεὶ τε δὲ ὅτι ὁ Ἰάσος ἐγέρετο, καὶ πα-
σὺν μιν οἱ Θρηίκες. μελλόντων δὲ αὐτῶν
συνάπην, ἐπεμψε Σιτάλκης πρὸς τὸν
Οἰκταμασάδην, λέγων τοιαῦτα, Τί δέ τίς ἡ-
μέας ἀλλήλων πειρηθῆναι; εἰς μὲν μεν τῆς
ἀδελφείας παῖς, ἔχεις δέ μεν ἀδελφεόν· σὺ
τέ μοι δώδως τῶτον, ἔγω σοι τὸν σὺν Σκύ-
λῳ πρὸς ἀδίδωμι. στρατῷ δὲ μήτε σὺ κιν- 157

D διώδης, μήτ' ἐγώ. ταῦτα οἱ πέμψας ὁ
Σιτάλκης ἐπεκηρυκεύετο. καὶ γὰρ πρὸς τὰ
Οἰκταμασάδην ἀδελφεὸς Σιτάλκης, πε-
φθαρῶς τῶτον· ὁ δὲ Οἰκταμασάδης καται-
νέει ταῦτα. Ἐκδοὺς δὲ τὸν ἐωυτοῦ μήτρας
Σιτάλκην, ἔλαβε τὸν ἀδελφεὸν Σκύλῳ.
καὶ Σιτάλκης μὲν πρὸς λαβὼν τὸν ἀδελ-
φεόν, ἀπήγατο. Σκύλῳ δὲ Οἰκταμασάδης
αὐτῷ ταῦτα ἀπέταμε πλεὺς κεφαλῶν. οὕτω
μὲν πρὸς ἐλλοιοὶ τὰ σφέτερον νόμισμα Σκύ-
E λῳ, τοῖσι δ' ὅτι πρὸς κτωμήριοις ξένοις νόμοις,
τοιαῦτα ὅτι τιμὰ διδοῖσι.

Πληθος δὲ τὸ Σκυλέων ἐκ οἷος τε ἐγέρ-
μην ἀρεκίως πύργον, ἀλλὰ ἀρεκίως λόγους
πρὸς τὸν Ἰάσον· καὶ γὰρ κέρτα πολλοὺς
εἶναι σφέας, ὅτι λίγους, ὡς Σκύλης εἶπεν. Ἰσότη-
ς δὲ μὲνται ἀπέφατον μοι ἐς ὅτιν ἐστὶ μετὰ ξυ

Βορυσθένης τε ποταμὸς ἔστι παρ' αὐτοῦ χάρις·
 οὐδ' οὐμα δ' ἔστι οἱ Ἐξαμπαῖος τῶν καὶ ὀλί-
 γων τι παρ' ἑτέρων τούτων μνημῶν εἶχον, φα-
 ρμας ἐν αὐτῷ κρῖν' ὕδατος πικροῦ εἶναι,
 ἀπ' ἧς δ' ὕδωρ ἀπορρέον· ἢ ἢ παρ' αὐ-
 τὸν ποιεῖ. ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ κείται χαλ-
 κήϊον, μεγάλῳ ἐξαπλήσιον τῷ ὅτι τῷ σό-
 ματι τῷ Πόντου χρητῆρος, ἢ Πανσάρκῃς ὁ
 Κλεομύδου αἰετῆρα. ὅς δ' ἐμὴ εἰδὲ καὶ
 τῶτον, ὡς δὲ δηλώσω· ἐξακοσίους ἀμφορέας
 διπτεῖως χωρεῖ δ' ἐν Σκυθῶν χαλκήϊον.
 παρ' ἧς δ' ὁ Σκυθικὸν τῷτο χαλκήϊον ἐστὶ δα-
 κτύλων ἕξ. τῷτο ὧν ἔλεγον οἱ ὅτι χάλκιοι ἀ-
 πὸ Σαρδίων γυνεῶν. βουλόμην γὰρ τὸν σφέ-
 τερον βασιλέα, τῷ οὐδ' οὐμα εἶναι Ἀσιατῶν,
 τῶτον εἰδέναι δ' ἐπὶ πληθὺς τῶν Σκυθῶν, κα-
 λῶν μιν παρ' αὐτοῦ Σκυθῶν ἀρδὴν ἔχον
 μέν τῷτο οἱ σὺν χαλκήϊον· ὅς δ' αὖ μὴ κο-
 μίσσῃ, θάνατον ἀπειλεῖ. καμίνω δ' αὖτε δὴ
 χρῆμα πολλῶν Σαρδίων, καὶ οἱ δόξα ἔξ αὐ-
 τῶν μνημόσυνον ποιήσαντι λιπέσθαι. ἐν
 τούτων δὴ μιν τὸ χαλκήϊον ποιήσαν τῷτο, ἔ-
 σταθεῖναι ἐς ἢ Ἐξαμπαῖον τῶτον. ταῦτα
 δὴ παρ' αὐτῷ πληθὺς τῶν Σκυθῶν ἤκουον.
 θανύμασια δ' ἢ ἡ χάρις αὐτῇ οὐκ ἔχει, χαλκίς
 ἢ ὅτι ποταμοὺς τε πολλὰ μεγίστους, καὶ Σαρ-
 θμόν πλείους. ὅς δ' ἀποθανύμεσσι ἀξίον, πα-
 ρεῖ τῶν ποταμῶν, καὶ τῷ μεγάλῳ τῷ πεδίῳ,
 κρήνηται, εἰρύσεται. ἵχνος Ἡρακλέους φαί-
 νοις ἐν πέτρῃ εἶναι, ὅς εἰκε μὲν βήματι
 ἀνδρὸς, ἐστὶ δὲ τὸ μέγαθος διπλήν, καὶ δὲ
 Τύριον ποταμόν. τῷτο μὲν νῦν τοιοῦτό ἐστι.

ἈΝΑΒΗΣΟΜΑΙ δ' ἐς τὸν κατ' ἀρχαίς
 ἡία λέξων λόγον. παρ' αὐτοῦ αὐτοῦ Δα-
 ρείῳ ὅτι οὐδ' Σκυθῶν, ἔστι πέρι ποταμῶν αὐ-
 τῶν ἐπὶ τῶν ποταμῶν τοῖσι μὲν περὶ ἑσπέρην,
 τοῖσι δὲ νέας κρήνην, τοῖσι δὲ ζώνουσι τὸν
 Ὀρητικὸν Βόσπορον. Ἀρταβανὸς ὁ ὕψα-
 απος, ἀδελφεὸς ἐὼν Δαρείου, ἐχρηζε μη-
 δαμῶς αὐτὸν γραπὴν ὅτι Σκυθῶν ποιε-
 σθαι, καπαλέγων τῶν Σκυθῶν πῶς ἀπο-
 εἶναι. ἀλλ', οὐ γὰρ ἐπειθε συμβουλῶν
 χρῆσθαι, ὁ μὲν ἐπέπαυτο· ὁ δὲ, ἐπειδὴ οἱ τὰ
 παρ' αὐτῷ κρήνηται, ὅς ἐλαυνε τὸν γρατὸν
 ἐκ Σούων. ἐν ταῦτα τῷ Περσέων Οἰόβα-
 ρος ἐδὴνη Δαρείῳ, τριῶν ἐόντων οἱ παῖδων,
 καὶ πατρὶος γρατευσμένων, εἴα αὐτῷ κατὰ

Borysthenem & Hypanin flumi-
 na, locus nomine Exampæus: cu-
 ius etiam aliquanto antea habui-
 mus mentionem, quum dicebam
 fontem in eo esse aquæ amaræ,
 Hypanin in quem fluit, impota-
 bilem reddentis. Hoc in loco ia-
 cet ahenum sexies tantum quan-
 tus crater qui est in ostio Ponti, à
 Pausania Cleombroti filio dedi-
 catus. Quod si quis illum non in-
 spexit, hunc ei in modum decla-
 rabo: Sexcentarum est ampho-
 rarum facile capax, crassitudine
 digitorum sex. id aiunt indigenæ
 ex aculeis sagittarum esse factū:
 regem enim suum, nomine A-
 riantem, quum numerum Scy-
 tharum scire vellet, iussisse singu-
 los Scythas conferre singulos sa-
 gittarum aculeos, proposita mor-
 te ei qui non ferret. Ita magnam
 vim collatam esse aculeorum: &
 ex his confectum ahenum illud
 placuisse ei pro monumento re-
 linquere, & in hoc Exampæo de-
 dicare. Hoc de multitudine Scy-
 tharum audiebam. Miracula au-
 tem hæc regio nulla habet, præ-
 ter flumina cum multo maxi-
 ma, cum numero plurima. Siquid
 tamē, præter flumina & magni-
 tudinem campi exhibetur admi-
 ratione dignum, id dicitur: Ve-
 stigium Herculis ostendunt petræ
 impressum, virili vestigio simile,
 bicubitali magnitudine, iuxta
 fluuium Tyrem. Et hoc ita se
 habet.

REDEO ad eam quam ab
 initio institueram orationē: Da-
 rio aduersus Scythas exercitum
 comparanti, dimissis nuntiis ad
 imperandum, aliis ut peditatum,
 aliis ut classem præstarent, aliis ut
 Bosporum Thracium * iunge-
 rent: Artabanus, Hystaspis filius,
 Darii frater, nolebat illum villo
 pacto Scythis inferre bellum, cō-
 memorās Scytharum inopiam,
 vtilia suadens: quū tamen non
 persuaderet illi, destitit à dissua-
 dedo. Darius, ubi omnia ei in ex-
 pedito fuere, copias eduxit ex vr-
 be Susis. Ibi cum Oebazus qui-
 dam Persa, cui tres filii erant, o-
 mnes in militiam euntes, obse-
 crabat ut vnum sibi ex illis relin-

* Id est, Pontum
 confluenter.

a Et non nimia petēti. *Vel*, Rem non nimis magnam.

b *Vel potius*, Eos quorum id officiū erat iussit.

queret. Cui Darius tāquam amico * & modesta obsecrāti, respōdit se omnes eius liberos reliūrum. Eo respōso OEobazus magnopere latrabatur, sperās liberos suos missionem habere militiæ. At ille b præpositos filiis OEobazi, iussit ut omnes eos interimerent. Ita filii OEobazi obtruncati, illic sunt relictī. Darius Susis mouēs, peruenit ad Bosphorum Chalcedonis, ubi pons iunctus erat. Illic conscensa navi, trāsīmisit in insulas nomine Cyaneas, quas Græci prius errabūdas fuisse aiūt. Ibi sedēs in tēplo subiiciebat oculis Pōtum, rem spectaculo dignā, nam inter omnia maria est maximè admirabile. Cuius longitudo est vndecim millium ac centum stadiorum: latitudo (qua latissimum est) trium millium ducentorum. Huius pelagios latitudinis est quatuor stadiorū: longitudo oris (quod est collū) quæ Bosphorus dicitur, ubi pōs connectebatur, circiter cētum viginti stadia, ad Propontidem vsque pertingens. Propontis autē quingentorum stadiorum est, mille & quadringentorum longitudinis, influens in Hellepontum. Ipse Hellepontus, ubi angustissimus, stadiis septem quadringētis longus, intrans pelagi vastitatem quod AEgæū vocatur. Hæc autem ita dimensa sunt. Navis ferè meat omnino septuaginta millia passuum longo die, nocte verò sexaginta millia. Itaque è faucibus Pōti ad Phasin (hoc est enim Pontilongissimum) nouem dierū est nauigatio, & octo noctiū, quæ sūt mille centum ac decem millia passuum, hoc est stadiorū vndecim millia ac cētum. E Scythica autem ad Themiscyram, quæ est super flumen Thermodontem (hīc nanque Ponti latissimum est) trium dierū duarūque noctium est nauigatio, quæ fiunt passuū trecenta ac tria millia, stadiorum verò tria millia & trecenta. Hunc igitur in modum Pontus ac Bosphorus & Hellepontus à me dimensa sunt, & secundum ea quæ dixi, situm habēt. Quinetiam Pontus hic paludem habet influentem in se, non

A λήφθῆναι. ὁ δὲ οἱ ἔφη, ὡς φίλος εἶναι, καὶ μετεῶν δεομένη, πᾶν τὰς τοὺς παῖδας καταλείψαι. ὁ μὲν δὲ οἱ ὅβριος παρεχρήσθη, ἐλπίζων τοὺς υἱὰς κρατήης ἀπολεῦσθαι· ὁ δὲ κελύβη τοὺς ὅτι πούτεων ἐπετεώσας, ἀποκτεῖναι πᾶν τὰς αὐτῶν οἱ ὅβριος παῖδας. καὶ οὗτοι μὲν ἀποσφαγῆτες, αὐτῶν τῇ ἐλίποντο. Δαρδύος δὲ ἐπεὶ τε πορθήσας ἐκ Σούσων ἀπῆκερ τῆς Κολχιδόνης ὅτι (B) Βόασπον, ἵνα ἐξέλκετο ἡ γέφυρα, ἐνδεύεν ἐς βας ἐς νέας, ἐπλεε ὅτι τὰς κυνέας καλυμμένας, τὰς παρῆτερον πηλίκας Ἑλλήνες φασὶ ἐξεί. ἐξ ὁμοῦ δὲ ὅτι τὰ ἱερῶν, ἐξ ἡνὶ (C) Πόντον εἶναι ἀξιοθέτητον. πελάγεων γὰρ ἀπὸ τῶν πέφυκε θωύμασιώτατος. τὸ μὲν μῆκος εἰσὶ σάδρι ἐκατὸν καὶ χίλιοι καὶ μύριοι. τὸ δὲ τῇ ὀρύττατος αὐτοῦ ἐωυτοῦ, σάδρι διηκῆσοι καὶ τριχίλιοι. τούτου ἔπελάγεος ὁ σῶμα, ἐστὶ βίρος τέσσερες σάδρι· μῆκος δὲ τὸ σῶματος, ὁ αὐχλὺς, ὁ δὲ Βόασπος κέκληται, κατ' ὃ δὲ ἐξέλκετο ἡ γέφυρα, ὅτι σάδριοις εἴκοσι, καὶ ἐκατὸν ἔστι. πένθ' οἱ ἐς τὴν Περποντίδα ὁ Βόασπος. ἡ δὲ Περποντίς, εἶδοντα βίρος μὲν, σάδριον πεντακοσίων, μῆκος δὲ τετρακοσίων καὶ χιλίων, καταδιδοὶ ἐς (D) Ἑλλάσσοντον, εἶναι φεινότητι μὲν ἐπὶ σάδριοις, μῆκος δὲ τετρακοσίους. ἐκ διδοὶ δὲ ὁ Ἑλλάσσοντος ἐς χάσμα πελάγεος ὁ δὲ Αἰγῶν καλεῖται. μεμετρηται δὲ αὐτὰ ὥδε· νηὶς ὅτι πᾶν μάλιστ' ἀκη κατὰ μὲν ἐν μακρῇ ἡμέρῃ ὀργμέας ἐπὶ ακισμυείας, νυκτὸς δὲ, ἐξακισμυείας. ἡ δὲ ὦν ἐς μὲν Φάσιν ἀπὸ τοῦ σῶματος, (τὸ γὰρ ἔστι τὸ Πόντου μακρότατον) ἡμερέων ἐν νέας πλῆθος ἔστι, καὶ νυκτῶν ὀκτώ· αὐταί, ἐνδεκα μυριάδες καὶ ἐκατὸν ὀργμέων γίνονται. ἐκ δὲ τῆς ὀργμέων πούτεων, σάδρι ἐκατὸν ἑχίλιοι καὶ μύριοι εἰσι. ἐς δὲ Θεμισκυραν τὴν ὅτι Θερμόδοντι ποταμῶ ἐκ τῆς Ἰνδικῆς, (καὶ τὸ γὰρ ἔστι ἔκ Πόντου ὀρύττατον) τριῶν (E) τε ἡμερέων καὶ δύο νυκτῶν πλῆθος. αὐταὶ δὲ, τρεῖς καὶ πενήκοντα μυριάδες ὀργμέων γίνονται, σάδρι δὲ, τριηκῆσοι καὶ τριχίλιοι. ὁ μὲν νυν Πόντος αὐτῶν καὶ Βόασπος τε καὶ Ἑλλήσποντος οὕτω τέ μοι μεμετρεῖται, καὶ καὶ τὰ εἰρημνῶα πεφύκασι. κῆρῆται δὲ καὶ λίμνῃ ὁ Πόντος αὐτῶν ἐκ διδοῦσ' ἐς ἐωυτόν, ὡς

καὶ πρὸς τὴν ἑλ-

158

πολλὰ τέα ἐλάσσω ἐωυτοῦ· ἡ Μαῖη τις τε
καλέεσται, καὶ μήτηρ τῷ Πόντῳ. ὁ δὲ Δα-
ρεῖος ὡς ἐξηγήσατο τῷ Πόντῳ, ἐπλεε ὅπισω
ἐπὶ πλώ γέφυραν, τῆς ἀρχιτέκτων ἐχέμετο
Μανδροκλέης Σάμιος. Ἡησάμενος δὲ καὶ
τὸν Βόσπορον, σήλας ἐσησε δύο ἐπ' αὐτῷ,
λίθῳ λυκοῦ, ἐνταμὼν γράμματα, ἐς μὲν
πλώ ἐτέρῳ, Ἀσσύρια· ἐς δὲ πλώ, Ἑλλωι-
κῶ, ἐθένα πᾶντα ὅσα ἦν. ἡ γὰρ δὲ πᾶντα
τῷ ἦρχε. Τούτων μυριάδες ὀκταμυρία-
σθ' ἦσαν, χωρὶς τῶ ναυτικῶ, ἐβδωμήκοντα, σὺν
ἰπποῖσι νέες δὲ ἐξακόσιαι σὺν ἐλέφασιν.
τῆσι μὲν νῆσι τῶν τούτων Βυζάντιοι, κο-
μισσάμενοι ἐς τὴν πόλιν, ὑπερὶ τούτων ἐχέ-
σθ' ἔτι πρὸς τὸν βωμὸν τῆς Ὀρθωσίης Ἀρ-
τέμιδος, χωρὶς ἐνὸς λίθου. οὗτος δὲ κατελεί-
φθ' ἔτι τῷ Διονύσῳ τὸν νηὸν ἐν Βυζαν-
τίῳ, γράμματων Ἀσσυρίων πλέος. τῷ δὲ
Βοσπόρῳ ὁ γῶρος, τὸ ἐξέβλε βασιλῆς Δα-
ρεῖος, ὡς ἐμοὶ δοκέει συμβαλλομένη, μίσση
ἐστὶ Βυζαντίου τε καὶ τῷ ἐπὶ σῶματι ἰού.
Δαρφὸς δὲ μὲν τῶντα ἡδεῖς τῇ χερσὶ, τὸν
ἀρχιτέκτονα αὐτῆς Μανδροκλέα τὸν Σά-
μιον ἐδωρήσατο παῖσι δέκα· ἀπ' ὧν δὲ
Μανδροκλέης ἀπαρχῶν, ζωογραφεύμενος
πᾶσιν πλώ ζῶειν ἐν Βοσπόρῳ, καὶ βασιλέα
τε Δαρφὸν ἐν πρὸς ἐδρὴν κατήμενον, καὶ
τὸν φράττον αὐτῷ ἀφαιρῶντα, τῶντα γρα-
φεύμενος, ἀνέθηκε ἐς τὸν Ἡραῖον, ἐπιγρά-
ψας τὰςδε,
Βόσπορον ἱσχυρόντα γεφυρώσαι αἰεθήκε
Μανδροκλέης Ἡρημυμόσσινοι χερσὶν·
Αὐτῷ μὲν σέφασον ἑταῖροις, Σαμίῳσι δὲ
κῦδος·

Δαρεῖς βασιλέος ἐκτελέσας χερσὶν ἰού.
Τῶντα μὲν νῦν τοῦ ζῶσαντος πλώ γέφυραν
μυημόσινα ἐχέμετο. Δαρφὸς δὲ δωρησάμε-
νος Μανδροκλέα, διέβαινε ἐς τὴν Εὐρώπην,
τοῖσι ἰῶσι πρὸς Ἀχελείας πλέειν ἐς τὸν Πόν-
τον, μέχρι Ἰέρου ποταμοῦ· ἐπειὰ δὲ ἀπὸ
κωνται ἐς τὸν Ἰέρον, ἐνθαῦτα αὐτὸν ἑταί-
ρῳ, ζῶντι καὶ τὸν ποταμόν. ὃ γὰρ δὲ ναυτι-
κὸν ἦσαν ἰῶνές τε καὶ Αἰολεὺς καὶ Ἑλλη-
πόντιοι. ὁ μὲν δὲ ναυτικὸς φράττος καὶ Κυα-
νέας διεκπλώσας, ἐπλεε ἰθὺς τοῦ Ἰέρου. ἀ-
ναπλώσας δὲ αὐτὸν ποταμόν δυὼν ἡμε-
ρέων πλῆθος ἀπὸ θαλάσσης, τοῦ ποταμοῦ τὸν ἀρχαῖον, ἐν τῷ ἔχεται τὰ σῶματα

multo quàm ipse est minorem,
quæ a Mæotis appellatur, & ma-
ter Ponti. Darius, vbi Pontum
contemplatus est, renauigauit ad
pontem, cuius architectus extitit
Mandrocles Samius. Contempla-
tus item Bosphorum, duos super
eum cippos crexit è candido la-
pide, literis incisis, in vnum qui-
dem Assyriis, in alterum verò Græ-
cis, omnes gentes quas secum
ducebat. Ducebat autem omnes
gentes quibus imperabat, conti-
nentes numero septingenta mil-
lia hominum cum equitatu, præ-
ter classem, quæ constabat è na-
uibus sexcentis. His postea cippis
Byzantii in urbem suam transla-
tis vsi sunt ad arā Dianæ Ortho-
siæ, præter vnum lapidem, qui a-
pud Bacchi delubrum in eadem
vrbe relictus est literis Assyriis op-
pletus. Cæterum Bosphori locus
quem rex Darius ponte commi-
sit, coniectanti mihi videtur me-
dius inter Byzantium & templum
quod supra fauces est. Post hæc
Darius ponte sublicio delectatus,
authorem eius Mandroclem Sa-
mium donauit decuplo. Ex cu-
ius primitiis Mandrocles pictis
animalibus commissionem Bos-
phori & regem Darium in Me-
dico folio sedentem, ac suas co-
pias traducentem, effinxit, eam-
que picturam templo Iunonis de-
dicauit, cum hac inscriptione,

Qui rate piscosum coniunxit Bos-
phoron, implens
Darii regis vota, iubentis opus,
Iunoni Mandrocles hac monumenta
dicanit,
Effet honor Samiis unde, coro-
na sibi.

Hæc igitur monumenta extite-
runt eius qui pontem compegit:
quem vbi remuneratus est Da-
rius, transmisit in Europam, iussis
Ionibus nauigare in Pōtū vsque
ad Istrum, atque vbi eò peruenis-
sent, se illic præstolari, fluuiū pōte
iungentes. Ducebant enim clas-
sem Iones & Aæoles & Hellepon-
tii. Hi præteruecti Cyaneas, rectā
ad Istrum nauigarunt, subuecti-
que duorum dierū itinere à mari
ad fauces fluminis, vbi in diuersa

b Indicantibus
omnes g. Hoc aut
aliud huiusmodi
participium sub-
audiendum vide-
tur.

c Hic monitum
est Græcum textum.

ἡ γὰρ δὲ πᾶντα

αὐτῷ πᾶσι

scinditur, illud pōte iungunt. Darius, transmissio per ratē Bosphoro, faciebat per Thraciam iter, & quū ad fontes Teari amnis peruentum esset, triduo hīc habuit statua. Tearus fertur ab accolis omnium amniū esse optimus cū ad alios morbos, tū ad scabiem curandam, vel hominum vel equorum. Eius enim fontes duodequadraginta sunt, ex eadē petra manantes, partim frigidi, partim calidi. Ad hos tātundem viz est à Iunonis templo eius vrbis quæ iuxta Perinthum est, & Apolloniæ quæ est in Ponto Euxino, duorum dierum vtraque. Fluit autem Tearus hic in flumē Contadesdum, Contadesdus in Agrianem, Agrianes in Hebrum, Hebrus in mare iuxta vrbē AEnum. Ad hūc igitur amnem quū peruenisset Darius, castrāque posuisset, oblectatus amne, cippum crexit, his literis inscriptū, T E A R I A M N I S ^a C A P I T A O P T I M A M A Q V A M A T Q V E P V L C H E R R I M A M C V N C T O R V M A M N I V M ^b C O N T I N E N T I S R E X. Hæc sunt illic inscripta. Darius hinc mouens venit ad alium amnem nomine Artiscum, qui per Odryas fluit: quō vbi peruenit, ita agēdum sibi putauit: Ostenso certo loco copiis suis, iussit illic singulos quosque pratercuntes ponere singulos lapides. Id quum omnis exercitus fecisset, grandes acerui lapidum effecti sūt: quibus relictis, Darius illinc mouit.

Sed priusquam ad Istrum perueniret, primos subegit Getas, qui immortales agūt. Nā Thracæ qui Salmydessum, quique supra Apolloniā & Melambriam vrbem incolūt, & qui Cyrmanæ

^c Αθανάτιζοντες, id est, ad verbum, immortalizantes: quod statim post ab ipso antea exponunt.

159
 Α τῷ Ἰστροῦ, ἐξέβηκε. Δαρδός δέ, ὡς διέβη τὸν Βόσπορον καὶ τὴν γεδύω, ἐπορεύετο διὰ τῆς Θρηκίας. ἀπικήμενος δὲ ἐπὶ Τεάρου ποταμοῦ τῆς πηγῆς, ἐστρατοπεδούσατο ἡμέρας τρεῖς. ὁ δὲ Τεάρος λέγεται ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἐῖς ποταμὸν αἰετός, τὰ τε ἄλλα ἐς αἰετὸν φέροντα, καὶ δὴ καὶ αἰετῶσι ἐῖς ποιοῖσι ψάλλω ἀκέσασθαι. εἰσὶ γὰρ τοῦτου αἱ πηγαὶ δυνάμει δέουσαι τεσσέρεσσι, ὅκ πετρῆς τῆς αὐτῆς ρέουσιν. καὶ αἱ μὲν αὐτῶν, εἰσὶ ψυχραὶ αἱ δὲ θερμαί. ὁδὸς δὲ ἐπὶ αὐτῇ ἐστὶ ἴση ἔξ Ἡραῖς τε πόλιος τῆς παλαιᾶς Περίου, καὶ ἔξ Ἀπολλωνίης τῆς ἐν τῷ Εὐξεινῷ πόντῳ, δυνάμει ἡμερῶν ἑκατέρῃ. ἐκ διδιδὶ δὲ ὁ Τεάρος ἐστὶ ἐς τὸν Κοντιάδεσδον ποταμόν· ὁ δὲ Κοντιάδεσδος, ἐς τὸν Ἀργεῖον· ὁ δὲ Ἀργεῖος, ἐς τὸν Εὐξείν· ὁ δὲ, ἐς τὸν Ἰστρον. τὸν ποταμόν ἀπικήμενος ὁ Δαρδός, ὡς ἐστρατοπεδούσατο, ἡδαιεὶς τῶν ποταμῶν, ἐπὶ τῷ Ἰστροῦ ἐστρατοπεδούσατο, καὶ ἐνταῦθα γράμματα ἐγράψας, λέγοντα ταῦτα, ΤΕΑΡΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙ ὙΔΩΡ ΑΡΙΣΤΟΝ ΤΕ ΚΑΙ ΚΑΛΙΣΤΟΝ ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΙ ΠΑΝΤΩΝ ΠΟΤΑΜΩΝ. ΚΑΙ ΕΠ' ΑΥΤΑΣ ΑΠΙΚΕΤΟ, ΕΛΑΥΝΩΝ ΕΠΙ ΣΚΥΘΑΣ ΣΤΡΑΤΟΝ, ΑΝΗΡ ΑΡΙΣΤΟΣ ΤΕ ΚΑΙ ΚΑΛΙΣΤΟΣ ΠΑΝΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ, ΔΑΡΕΪΟΣ Ο' ΥΨΙΣΤΑΣΠΕΟΣ, ΠΕΡΣΕΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΓΑΨΗΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ. Ταῦτα δὲ ἐνταῦθα ἐγράφη. Δαρδός δὲ ἐνταῦθα ὁρμηθεὶς, ἀπικέτο ἐς ἄλλον ποταμόν τῶν οὐνομα Ἀρπιοχὸς ἐστὶ, ὅς δὴ διὰ τῆς Ὀδρυσῶν ρέει. ἐπὶ τῷ δὴ τὸν ποταμόν ἀπικήμενος ἐποίησε τοῖονδε· ἀποδέξας ἑαυτὸν τῇ στρατῇ, ἐκάλυψε πάντα αἰετὰ λίθον ἑνα πρὸς ἑξῆς, πηγῶν αἱ ἐς τὸ ἀποδεδεγμένον τῷτο χωρίον· ὡς εἰ ταῦτα ἡ στρατὴ ἐπετέλεσε, ἐνταῦθα κολιωνοὶ μεγάλοι τῶν λίθων καταλιπὼν, ἀπὸ λανθῶν τῶν γραπτῶν. Περὶ δὲ ἀπικέας ἐπὶ τῷ Ἰστροῦ, παλαιῶν αἱρέων Γέτας τοὺς ἀθανάτιζοντας. οἱ μὲν γὰρ δὴ Σαλμυδεσῶν ἐχόντες Θρηκίαν, ἐκ τῆς Ἀπολλωνίης τε καὶ Μεσαμβρίης πόλιος οἰκημένοι, καὶ ἀπὸ τῆς Κυρμιάνας καὶ Μυ-

τῶν χωρίων

καὶ Μυψαῖοι, ἀμαχητὶ σφέας αὐτοὶ κτε-
 ροῦσαν Δαρείω. οἱ δὲ Γέται, πρὸς ἀγνωμο-
 σύνην βαπτομένοι, αὐτίκα ἐδουλώθη, Ὀρη-
 ῖκων εἶντες ἀνδρόφονοι καὶ διχαστοί. ἀ-
 θανάτιζοι δὲ τὸνδε τὸν ἔσπον· οὔτε ἀπο-
 θνήσκῃ ἐωυτοὶ νομίζουσι, ἵνα τε τὸν ἀπολ-
 λύμνον πρὸς Ζάμολξιν. οἱ δὲ αὐτέων τὸν
 αὐτὸν τῷτον νομίζουσι Γεβελείζιν. ὅτε πεν-
 τετηρίδες δὲ τὸν πάλω λαχόντα αἰεὶ σφρων
 αὐτέων ἀποπέμπουσι ἀγγελὸν πρὸς τὸν Ζά-
 μολξιν, ἐντελλόμενοι τῷ αὐτῷ ἐκαστὸς δέων.
 πέμπουσι δὲ ὧδε· οἱ μὲν αὐτέων λαχόντες,
 ἀκόντια τεῖα ἔχουσι· ἄλλοι δὲ ὅτε λαχόντες
 τῷ ἀποπεμπομένῳ πρὸς τὸν Ζάμολξιν ἑλ-
 χέας καὶ τοὺς πόδας, ἀνακινήσαντες αὐτὸν
 μετέωρον, ῥίπτουσιν ἐς τὰ λείχας. ὡς μὲν δὲ
 ἀποθάνῃ ἀπαρεῖς, τοῖσι δὲ ἰλεως ὁ θεὸς δο-
 κείη.
 ὡς δὲ μὴ ἀποθάνῃ, αἰπώνται αὐτὸν
 τὸν ἀγγέλον, φάμενοι μὴ ἀνδρα κακὸν εἶναι.
 αἰπησάμενοι δὲ τῷτον, δῆλον ἀποπέμπου-
 σιν ἐντέλλονται δὲ ἐπὶ ζῶντι. οὗτοι οἱ αὖτε
 Ὀρηῖκες καὶ τῶρος βροντῶν τε καὶ ἀστραπῆν
 ποξόοντες ἀνω τῶρος τὸν οὐρανόν, ἀπειλές-
 σιν τὰ θεῶ, ὁσένα ἄλλον θεὸν νομίζοντες
 εἶναι μὴ τὸν σφέτερον· ὡς δὲ ἐγὼ πύωτα-
 νομα τῷ Ἑλλήσποντον οἰκεόντων Ἑλλή-
 νων καὶ Πόντον, Ζάμολξιν τῷτον εἶντα
 αὐτοῖσιν, δουλοῦσθαι ἐν Σάμῳ· δουλοῦ-
 σθαι δὲ Πυθαγόρῃ τῷ Μνηστάρχῳ. ἐνθεῦ-
 πτεν δὲ γυμνοὺς ἐλθόντες, χρηματὰ κτη-
 σασθαι συγχαί. κτησάμενοι δὲ, ἀπελθεῖν
 ἐς πῶν ἐωυτοῖς. ἅτε δὲ κακῶν τε εἶντων
 τῷ Ὀρηῖκων καὶ ὑπαφρονετέρων, Ζά-
 μολξιν τῷτον ὅτις ἀμύμονι διατμήν τε Ἰάδα,
 καὶ ἦτα βαθύτερον ἢ τῷ Ὀρηῖκας (οἷα Ἑλ-
 λησὶ τε ὁμιλήσαντα, καὶ Ἑλλήων οὐ τῷ
 ἀσθενεστάτῳ σοφιστῇ Πυθαγόρῃ) καὶ τα-
 σκιδάσασθαι ἀνδρεῶνα, ἐς τὸν παρδουκύν-
 τα τῷ ἀσπὶ τοῖς ποσὶ τοῖς, καὶ δυνάμεντα,
 ἀναδιδάσκειν ὡς οὔτε αὐτοῖς, οὔτε οἱ συμ-
 πόται αὐτοῖς, οὔτε οἱ ἐκ τούτων αἰεὶ γινό-
 μενοι ἀποθάνοντα, ἀλλ' ἔξουσι ἐς χρόνον
 τῷτον ἵνα αἰεὶ πρὸς ἑαυτοὺς ἔξουσι τὰ πῶτα
 ἀγαθὰ. ἐν ᾧ δὲ ἐπίειε παρὰ καὶ λαχόν-
 τα, καὶ ἔλεγε ταῦτα, ἐν πύτῳ κατὰ γαυρὸν
 οἶκῳ ἐποιέετο· ὡς δὲ οἱ παρδουκῶς εἶχε
 τὸ οἶκῳ, ἐκ μὲν τῷ Ὀρηῖκων ἠφαιμίδῃ

& Mysæi vocantur, sine pugna
 sese Dario dederunt. Getæ ve-
 rò per imperitiam resistentes, in
 seruitutē redacti sunt, quum sint
 fortissimi Thracū atque iustissi-
 mi. Immortales autē agunt hoc
 modo: Mori se non putant, sed
 cum qui defunctus est, meare ad
 Zamolxin *demonē*, quē nonnulli
 eorū opinantur eundē esse Gebe-
 leizin. * Ad hūc mittunt assidue
 cū naui quinque remigum nun-
 tiū quempīā, ex seipsis sorte dele-
 ctū, præcipiētes ea quibus semper
 indigent. cūque ita mittunt:
 Quibusdam eorū datur negotiū
 ut tria iacula teneant: aliis, ut cō-
 prehensis eius qui ad Zamolxin
 mittitur, manibus pedibūsq̃ue,
 hominem agitantes in sublime,
 iacēt ad iacula. Qui si impræsen-
 tiarū extinguitur, propitium sibi
 deū arbitrantur: sin minus, ipsum
 nuntium insimulant, asseueran-
 tes malum illum esse virum. Hoc
 insimulato, aliū mittunt, dantes
 adhuc viuenti mandata. Iidem
 Thracēs, dū tonat fulgurātque,
 in cælum sagittas excutunt, deo
 minitantes quòd nullum alium
 præter suum esse arbitrantur. Ve-
 rum (ut ego à Græcis accepi, Hel-
 lespontū & Pontum incolētibus)
 Zamolxis hic homo fuit, Sami-
 que seruitutem seruiuit Pytha-
 goræ Mnesarchi filio. Illic na-
 tus libertatem, quum multum
 pecuniæ comparasset, in patriam
 rediit. qui quum animaduerneret
 Thracēs malè viuentes & inscitè,
 ipse edoctus Ionicum viuēdi ge-
 nus & mores liberaliores quàm
 Thracum, ut qui conuersatus es-
 set cum Græcis, b cūque Py-
 thagora non infirmissimo inter
 Græcos sophista, domicilium ex-
 truxit in quod primos quosque
 popularium in conuiuīū accipie-
 bat, & inter conuiuandū doce-
 bat, neque se neque suos conui-
 uas, c neque illos qui illic assidue
 gignerētur, interire: sed in eū lo-
 cum ire vbi superstites omnium
 bonorum cōpotes essent. Dum
 ea quæ commemorata sunt age-
 ret atque diceret, interim sub-
 terraneum ædificium struebat.
 Quo prorsus absoluto, è Thra-
 cum conspectu se subducit,

a Semper autem
 solēt quinquo-
 que annis quem-
 piām ē suorum nu-
 mero sorte dele-
 ctum, nuntium il-
 li mittere, man-
 data ei dantes de
 iis quæ sibi opus
 sint.

b Et quidē cum
 Pythagora philo-
 sophorum non
 infimo.

c Nec eos qui
 ex ipsis in omne
 tempus nascerē-
 tur, interituros,
 sed in eum locū
 vēturos vbi, &c.

Ζάμολ-
 ξιν δαίμο-
 να.
 Ζάμολ-
 ξιν. οὐτω
 καὶ οἱ ποῖς
 Ζάμολξιν.

κλήματα
 μεγάλα.

descendens in illud subterraneū
 ædificium. vbi circiter trienniū
 egit, desiderantibus eum Thraci-
 bus, ac deflentibus tāquam mor-
 tuū. quarto anno se eisdē in con-
 spectum dedit. atque ita credibili-
 lia sunt effecta quæ illis exposue-
 rat. Hæc Zamolxin aiunt fecisse.)
 Cui^a subterraneo ædificio neque
 fidem detraho, neque valde cre-
 do, sed multis eum ante Pytha-
 goram annis extitisse arbitror.
 Verū siue Zamolxis fuerit ho-
 mo quispiam, siue sit dæmon Ge-
 tarū indigena, valeat. Getæ hoc
 ritu vtentes, vbi à Persis subacti
 fuerūt, cæterum sunt exercitum
 sequuti. Darius vbi ad Istrum
 peruenit, & vnā pedestres copias,
 cunctique flumen transmiserūt,
 tunc verò iussit Iones, postquam
 ratem soluisent, sequi se pedestri
 itinere cum nauticis copiis. Qui
 quum^a ratem soluturi essent &
 imperata facturi. Coes Erxandri
 filius, Mitylenæzōrū dux, ita apud
 Dariū verba facit, sciscitatus an-
 tea nunquid ei gratū foret^b au-
 dire sententiā dicere volētis: Quū
 aduersus eam terram rex facias
 expeditionē, in qua fertur nihil
 arari, nullas vrbes coli, finito nūc
 pontē hoc loci stare, relictis ad e-
 ius tutelam custodibus iis qui eū
 contexuerunt: per quem siue ex
 sententia rem geremus, Scythis
 inuētis, siue illos inuenire nequi-
 bimus, tutus nobis sit reditus. Ne-
 que enim vereor ne prælio com-
 misso à Scythis superemur: sed
 potius ne eis non inuētis aliquid
 patiamur errabundi. At enim
 credat me quispiam mea ipsius
 causa hæc dicere, vt hīc subsistā:
 ego verò, quod in tuam rem esse
 sentio, rex, id in medium profe-
 ro. ipse te sequi volo, neque hīc
 relinqui. Delectatus admodū eo
 consilio Darius, ita respōdit, Ho-
 spes Lesbie, fac omnino quum
 sospes domum rediero, ^a prætē
 mihi sis, vt te ob egregium consi-
 liū egregiis factis remunerē. Hæc
 loquutus, vbi sexaginta nodis lo-
 rū innodauit, accitis ad collo-
 quiū tyrānis Ionibus, ita loquit^c
 est, Viri Iones, quā prius habuerā
 de pōte sententiā, eā missā facio.
 δε, Ἄνδρες Ἴωνες, ἢ μὲν πρότερον γνώμη σποδεχθεῖσα ἐς τὸ γέφυραι μετείοδω μοι.

a Pontem vocat
 statim pōst.

b Admittere sen-
 tentiam, vel con-
 silium, ab eo qui
 proponere vellet.
 Id est, Aurem pra-
 bere consilio.

c Des te mihi in
 conspectum.

A καταβὰς δὲ καί τω ἐς τὸ κατὰ γαίον οἶκημα,
 διατὰ το ὅτ' ἔπειτα τελευτᾷ οἱ δὲ μὲν ἐποτρύνοντε
 καὶ ἐπένθηον ὡς τε θνήσκοντα. τετάρτῳ δὲ ἔτι
 ἐφάνη τοῖσι Θρηῖξι, καὶ οὕτω πιθανὰ σφί
 ἐχέμετο πὰ ἑλέγε οὐ Ζάμολξις. ταῦτα φασὶ
 μὲν ποιῆσαι. ἐγὼ δὲ πᾶσι μὲν τοῦτου καὶ τοῦ
 καταγὰς οἰκήματος οὔτε ἀπίστεω, οὔτε πι-
 στεῶν λίλω. δοκέω δὲ πολλοῖσι ἔπειτα πρὸς
 ἔργον τὸν Ζάμολξιν τῶτον γινέσθαι Πυθαγό-
 ρεω. εἴτε δὲ ἐχέμετο τις Ζάμολξις αἰθερ-
 ος, εἴτ' ἐστὶ δαίμων τις Γέτης τῶν ὀπίσσω
 εἰος, χαίρειτω. οὗτοι μὲν δὲ ἔργα ποιούντων
 χρεώμενοι, ὡς ἐχρήσθησαν ὑπὸ Δαρείου
 καὶ Περσέων, εἴ ποτε ὅς ἄλλω στρατῷ. Δα-
 ρίος δὲ, ὡς ἀπίκετο καὶ ὁ περὶ αὐτῶν αὐτῶν
 στρατὸς ὅτι τὸν Ἴστρον, ἐν ταῦτα διὰ βασιλῶν
 πόντων, Δαρδὸς ἐκέλευσε τοῖς Ἴωνας πλεῖ-
 σθῆναι λύσασθαι, ἔπειτα κατ' ἡπειρον
 ἐωυτῶν, καὶ τὸν ἐκ τῶν νεῶν στρατὸν. μελλόν-
 των δὲ τῶν Ἴωνων λύειν, καὶ ποιῆσαι πὰ κελεύ-
 ομενα, Κωὴς ὁ Ἐρξάνδρου, στρατηγὸς ἐὼν Μι-
 τυλίων αἰών, ἐλέξε Δαρείω πὰ δε, πυθόμενος
 πρὸς τὸν εἰς οἱ φίλον εἶη γνώμην σποδε-
 χασθαι πρὸς τὸν βουλομένου σποδεχέμε-
 νου, ὡς βασιλεὺς, ὅτι γινώσκων μέλλει στρα-
 τεύεσθαι, τῆς οὔτε ἀπὸ τοῦ μέρους φαίνεται
 ὁδὸν, οὔτε πόλιν οἰκόμεν. σὺ νυνὶ γὰρ
 ῥῶν ταῦτα ἔα καὶ ῥῶν ἐστάναι, φυλάκεις
 αὐτῆς λιπὼν τοῖς οἱ μὲν ἐξέβλεψαι. καὶ
 ἦν τε καὶ νόον πρὸς τὸν δεινὸν Σκύθας,
 D ἔσται ἀποδοὺς ἡμῖν ἡμεῖς τε καὶ μὴ σφραγίσ-
 ρειν διωόμενα, ἢ γὰρ ἀποδοὺς ἡμῖν ἀσφαλές.
 οὐ γὰρ ἔδωκα καὶ μὴ ἔστω δεινὸν ὑπὸ Σκυ-
 θῶν μάχῃ, ἀλλὰ μάλλον μὴ οὐ διωόμενοι
 σφραγίσθαι, πὰ τὸν μὲν πὶ ἀλώμενοι. καὶ πὰ
 δε λέγειν φαίη τις αὐτῷ με ἐωυτῶν εἶνεκεν, ὡς κα-
 ταμάρω. ἐγὼ δὲ ὅτι γνώμην μὲν πλεῖστον
 ἀείκων σοι βασιλεὺς, ἐς μέσον φέρω. αὐτὸς
 μὲντοι ἐφομά τοι, καὶ σὺ αὐτὸς ἀφ' ὧν θέλεις.
 E καὶ ταῦτα τῷ Ἰωνί τῷ γνώμῃ Δαρδὸς, καὶ μὲν ἡ-
 μείψατο τοῖς δε, ἔπειτα Λέσβιε, σὺ γὰρ ἐντός ἐμεῦ
 ὁπίσσω ἐς οἶκον τὸν ἐμὸν, ὅτι φάνηται μοι πάν-
 τως, ἵνα σε αὐτὴ χρῆσις συμβεβλήνης χρηστοῖσι
 ἔργοις ἀμείψωμαι. ταῦτα εἰπας, καὶ ἀπα-
 ψας ἄμματα ἐξήκοντα ἐν ἡμέρῃ, καὶ λέσας
 ἐς λόγους τοῖς Ἴωνων τυράννοις, ἐλέγα ταῦ-
 τα, Ἄνδρες Ἴωνες, ἢ μὲν πρότερον γνώμη σποδεχθεῖσα ἐς τὸ γέφυραι μετείοδω μοι.

ἔργα
 δου,

ἔργα

ἔχοντες δὲ θύματα τὸνδε, ποιεῖτε τὰδε·
 ἐπεὶ μὲ ἴδῃτε ἄρχα παρθομόδον ὅτι
 Σκύθας, ἀπὸ τούτου ὄξυμόδοι τῷ χρόνῳ,
 λυέτε ἄμμι ἐν ἐκάστης ἡμέρης ἑὸν ὅσον
 τὰς χρόνῳ μὴ πῦρ, ἀλλὰ διεξέλθωσιν
 ὁμῶν αἱ ἡμέραι τῶν ἀμμάτων, ἀποπλέετε
 εἰς πλὴν ὑμετέρῳ αὐτέων. μίχρη δὲ τούτου,
 ἐπεὶ τε οὕτω μετέδοξε, φυλάσσετε πλὴν γε-
 δῖον, πᾶσαν παρθομίλῳ σωτηρίας τε καὶ
 φυλακῆς πῦρ ἐχόμενοι. ταῦτα δὲ ποιῶντες,
 ἐμοὶ μέγας χρεῖσθε. Δαρδύος μὲν ταῦ-
 τα εἰπας εἰς τὸ πῶς ἐπείγεται.

Τῆς δὲ Σκυθικῆς γῆς ἡ Θρηάκη τὸ εἰς θά-
 λασσαν παράκειται· κόλπου δὲ ἀρμόδιον τῇ
 γῆς ταύτης, ἡ Σκυθική τε ἐκ δέκεται, καὶ ὁ
 Ἰστρος ἐκ διδοῖ εἰς αὐτὴν, πρὸς ὅν ἄνε-
 μον τὸ σῶμα τετραμμένον. τὸ δὲ ἀπὸ Ἰστροῦ
 ἔρχομαι σημεῖον, τὸ πρὸς θάλασσαν αὐ-
 τῆς Σκυθικῆς χώρας εἰς μέγεσσι ἀπὸ Ἰστροῦ.
 αὕτη ἡδὴ ἄρχη Σκυθῶν ὅτι πρὸς μεσαμ-
 βείῳ τε καὶ νότον ἄνεμον κειμένη, μέγρη πό-
 λιος καλομένης Καρχινίδος. τὸ δὲ ἀπὸ
 ταύτης, πλὴν ἄλλῳ ὅτι θάλασσαν πλὴν αὐτὴν
 φέρουσαν, εὐοῦσαν ὀφειλὴν τε χώραν καὶ παρ-
 κειμένην τὸ εἰς Πόντον, ἡμεῖται τὸ Ταυρικὸν
 ἔθνος, μέγρη Χερσονήσου τῆς περὶ τῆς κα-
 λεομένης. αὕτη δὲ εἰς θάλασσαν πλὴν πρὸς
 ἀπὸ πηλιώτιον ἄνεμον κατῆκει. ἐστὶ γὰρ τῆς
 Σκυθικῆς τὰ δύο μέρη αὐτῶν εἰς θάλα-
 σσαν φέροντα, πλὴν τε πρὸς μεσαμβείῳ,
 καὶ πλὴν πρὸς πλὴν ἡδὴ, κατὰ τὴν τῆς Ἀττι-
 κῆς χώρας. καὶ παρὰ πηλιώτιον ταύτη καὶ τὴν
 Ταυρὸν νέμονται τῆς Σκυθικῆς, ὡς εἰ τῆς
 Ἀττικῆς ἄλλο ἔθνος καὶ μὴ Ἀθηναῖοι νε-
 μοῖατο τῶν γυνόντων τὸν Σουωιακόν, μάλλον εἰς
 τὸν πόντον πλὴν ἄλλῳ ἀνέχοντα τὸν ἀπὸ Θο-
 ρικοῦ μέγρη Ἀναφλύσου δήμου. λέγω ὅτι, ὡς
 εἰ ταῦτα σμικρὰ μεγάλοις συμβάλλειν.
 τοιοῦτο ἡ Ταυρικὴ ὅτι. ὅς δὲ τῆς Ἀττικῆς
 ταῦτα μὴ παρὰ πηλιώτιον, ἐγὼ ὅτι ὅπως δη-
 λώσω· ὡς εἰ τῆς Ἰπυρίας ἡδὴ ἔθνος, καὶ μὴ
 Ἰπυρίας, ὄξυμόδοι ἐκ Βρεντεσίου λιμέ-
 νος, ἀπὸ ταυμοῖα τοῦ μέγρη Τάρδου, καὶ νε-
 μοῖα τοῦ πλὴν ἄλλῳ. δύο δὲ λέγων ταῦτα,
 πολλὰ λέγω παρόμοια, τοῖσι ἄλλοις εἰοικε
 ἡ Ταυρικὴ τὸ δὲ ἀπὸ τῆς Ταυρικῆς, ἡ-
 δὴ Σκύθαι κατὰ τὴν τῆς Ταυρῶν καὶ τῆς
 πρὸς θάλασσης τῆς ποίης νέμονται

A vos sumpto hoc loco, hæc ita ve-
 lim agatis: "quo ex tempore vi-
 deritis me raptissimè iter inten-
 dentem in Scythas, ex eo tempo-
 re incipiētes, soluite singulis die-
 bus singulos nodos: intra quod
 tempus nisi adfuero, sed dies no-
 dorum exierit, vela facite in pa-
 triam vestram. interea, quoniam
 consilium mutavi, agite custodiā
 ratis, & omne studium illi & cō-
 servandæ & custodiendæ adhi-
 bete: quod facientes, maiorem in
 modū mihi gratificabimini. Hæc
 B loquutus Darius, promouet ex-
 exercitum.

Thracia tellus in mare ten-
 dens, Scythicæ præextenditur, qua
 finum faciente Scythica excipit:
 & illic Ister mare subit, ostio in
 vêtum Eurum conuerso. Quod
 autem ab Istro soli Scythici secū-
 dum mare est id metiendo, indi-
 care aggrediar: Ab Istro hæc iā
 vetus Scythia est, meridiem ver-
 sus & austrū posita, vsque ad vr-
 bem Carcinitidem. eiusdem de-
 inceps quod ad mare fert mon-
 tosz regionis, & in pontum por-
 rectum, incolit gens Taurica vs-
 que ad Chersonesum dictam tra-
 cheam, id est, asperam. Hæc ad
 mare pertingit quod ad ventum
 subsolanum vergit. Sunt autem
 finium Scythicæ partes duæ, fe-
 rentes ad maria, vna ad meridia-
 num, altera ad orientale, quem-
 admodū Atticæ regionis. quod
 sic partem Scythiæ Tauri inco-
 lunt ut si Atticæ iugū Suniacum
 alia gens non Atheniensis inco-
 leret, quod à tribu Thorica vsq;
 ad Anaphlystam magis in Pon-
 tum porrigit promontorium. ta-
 lis est (ut parua cum magnis cō-
 parem) Taurica regio. Qui autē
 non est hanc Atticæ partē præ-
 teruectus, huic alio modo planū
 faciam: ut si Iapygiæ non Iapyges
 sed alia gens imperas, diuisa terra
 à Brundisio vsque Tarentum,
 promontoriū incolet. Quum
 hæc duo dico, multa alia similia
 dico, quibus Taurica gens est cō-
 paranda. A gente Taurica de-
 inceps Scythæ supra Tauros &
 orientale versus mare incolunt,

a · Simulatque
 videritis me in
 Scyth. proficisci,
 ex eo temp.

E

a Mætidis. Illa
tamen altera ap-
pellatio frequen-
tior est.

b Mætin

c Porro Scythæ,
quum inita apud
se ratione se so-
los impares esse
animaduertissent
copiis Dar.

& quæ Bosphori Cimmerii sunt ad vesperam vergentia, & quæ paludis^a Mæotidis Tanai tenuis, qui influit in huius paludis secessum. Itaque ab Istro iam quæ superiora sunt ferentia in mediterranea, discludunt Scythiam ab Agathyrsis, deinde à Neuris, deinde ab Androphagis, postremo à Melanchlænis. Itaque Scythiæ veluti formam quadratam habentis, duæ partes quæ ad mare pertingunt, altera, ad mediterranea ferens, altera ad maritima, vsquequaque sunt pares. nam ab Istro ad Borysthenem, decé dierum est iter, tantundem à Borysthene ad^b Mæotidem paludē. A mari mediterranea versus, vsque Melanchlænos qui supra Scythas habitât, viginti dierum iter. Supputantur autem à me in singulos dies itineris ducena stadia. Ita transuersa Scythiæ erunt quatuor millium stadiorū: recta quæ ad mediterranea ferunt, totidem stadiorum. Tantæ est hæc terra magnitudinis.

Scythæ inter se colloquuntur, quum soli impares essent copiis Darii prælio repellendis, nuntios ad finitimos misere. Eorum reges ubi conuenere, consultabant, ut ingenti exercitu inuadente. Erāt autem qui conuenerant reges, Taurorum, & Agathyrsorum, & Neurorum, & Androphagorū, & Melanchlænorum, & Gelonorum, & Budinorum, & Sauromatarum. E quibus Tauri huiusmodi moribus utuntur: Virgini naufragos immolant, & quoscūque Græcos illuc delatos: hoc modo, Postquam preces peregerint, hominis caput claua feriunt, truncū eius quidā aiunt deturbari ē rure. nam in rupe prærupta templum est eorum situm. cruci affigunt caput. Quidam de capite suffigendo consentiunt, sed truncum ē præcipitio deiici negant, sed humo contegi dicunt. Dæmonem cui immolant, ipsi Tauri aiunt esse Iphigeniam, Agamemnonis filiā. In hostes autē quos ceperit, hoc agūt: Amputatū quiscue caput hostis domū reportat,

χειρώσσει, ποιῶσι τὰδε· ἀποταμῶν ἑκάστος κεφαλὴν, ἀποφέρεται ἐς τὰ οἰκία.

τῆ τε βοσπόρου τῆ Κιμμερίου παρὰ τὴν ἑσπέρην, καὶ τῆς λίμνης τῆς Μαγνήτιδος, μέγρε Τανναΐδος ποταμοῦ. ὅς ἐκ διδοῖ ἐς μυχρὸν τῆς λίμνης ταύτης. ἥδη ὦν ἀπὸ μὲν Ἰστρου τὰ κατὰ ὥρην ἐς τὴν μεσόγαλιν φέρονται ἀποκλινέται ἡ Σκυθικὴ ἀπὸ τῶν ὁρίων Ἀγαθύρσων· μὲν δὲ, Νευράων· ἔπειτα δὲ, Ἀνδροφάγων· τελευταίων δὲ, Μελαγχλαίων· ἐστὶ ὦν τῆς Σκυθικῆς, ὡς εὐρύτης τετραγώνου, τῇ δὲ δύο μερῶν κατὰ κλίνας ἐς θάλασσαν, πάλῃ τῇ ἰσὺν τὸ, τε ἐς τὴν μεσόγαλιν φέρον καὶ τὸ πάλῃ τὴν θάλασσαν. ἀπὸ γὰρ Ἰστρου ὅτι Βορυσθένα δέκα ἡμερῶν ὁδὸς ἀπὸ Βορυσθένος τ' ὅτι τὴν λίμνην τὴν Μαγνήτιν, ἑτέρων δέκα. καὶ τὸ ἀπὸ θαλάσσης ἐς μεσόγαλιν ἐς δὲ Μελαγχλαίνοις τοὺς κατὰ ὥρην Σκυθῶν οἰκημένους, εἴκοσι ἡμερῶν ὁδός· ἡ δὲ ὁδὸς ἡ ἡμεροσὶν ἄντα διηκόσια στάδια συμβέβληται μοι. οὕτω αἰεὶ τῆς Σκυθικῆς καὶ ὅτι κέρσια, τετρακιχλίων στάδιον· καὶ τὰ ὅρλια καὶ ἐς τὴν μεσόγαλιν φέρονται, ἑτέρων ποσούτων στάδιον. ἡ μὲν γὰρ γῆ αὕτη ἐστὶ μέγας ὅσα αὕτη.

Οἱ δὲ Σκύθαι δόντες σφίσι λόγον ὡς οὐκ οἰοῖ τε εἶσι τῷ Δαρείῳ στρατὸν ἰθυμαχίῃ δυνάσασθαι μοῦνοι, ἐπιμύον ἐς τοὺς πλησιοχώρους ἀγέλοισι. τῶν δὲ ἔθνη οἱ βασιλεῖς συνελθόντες ἐβουλεύοντο ὡς στρατὸς ἐπελαύνοντος μεγάλου. ἔσθην δὲ οἱ συνελθόντες βασιλεῖς, Ταύρων, καὶ Ἀγαθύρσων, καὶ Νευράων, καὶ Ἀνδροφάγων, καὶ Μελαγχλαίων, καὶ Γελωνῶν, καὶ Βουδίνων, καὶ Σαυροματέων. τούτων ταῦτι μὲν νόμοισι ποιοῖσι· δεχόμενοι· θύοισι μὲν τῇ κρημνῇ τοὺς τε ναυηγούς, καὶ τοὺς αἰσέως Ἑλλήνων ἐπαναχθέντας, ἔσθην τοὺς κατὰ τὸν ὅριον· ῥοπαλῶ παῖοισι τὴν κεφαλὴν. ὅ μὲν δὲ λέγουσι ὡς τὸ σῶμα ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ διώκοισι κατὰ τὸν κρημνοῦ ἰδρυται τὸ ἰόν τὴν δὲ κεφαλὴν ἀΐσασθαι ἐϋδοῖ. ὅ δὲ, καὶ μὲν τὴν κεφαλὴν ὁμολογοῖσι, τὸ μὲν τοῦ σῶματος οὐκ ἀθέσθαι ἀπὸ τῆς κρημνοῦ λέγουσι, ἀλλὰ γὰρ κρημνίσθαι. τὴν δὲ δαίμονα ταύτῃ τῇ θύοισι, λέγουσι αἰεὶ ταῦροι, Ἰφιγμένῃ τὴν Ἀγαμέμνονος εἶναι. πολέμους δὲ αἰσέως οὐκ αἰ

τὰν ὡς αἰεὶ

ἔπειτα ὅτι ξύλα μεγάλου ἀναπέρας ἰς αὐτὴν τῆς οἰκῆς ὑφ' ἑχούται πολλόν, μά-
 λιστα δὲ ὑφ' τῆς καπνοδόχης. φασὶ δ' οὐ-
 τοὺς φυλάκους τῆς οἰκῆς πάσης ὑφ' αὐ-
 ρέεσθαι. ζῶσι δὲ ἀπὸ ληΐης τε καὶ πολέμου.
 Ἀγᾶθυρσοι δὲ, ἀβρότεροι ἀνδρῶν εἰσὶ, καὶ χρυ-
 σοφόροι ταμάλιστα. ὅτι κτείνον δὲ τῇ γυναι-
 κῶν τὴν μίξιν ποιῶνται, ἵνα κασίγνητοὶ τε
 ἀλλήλων ἔωσι, καὶ οἰκῆοι εὐόντες πόλιν, μή-
 τε φθόνῳ, μήτ' ἐξθρῖ χρέωνται ἐς ἀλλήλους.
 τὰ δ' ἄλλα νόμισμα Θρήξιν παρὰ καὶ χωρή-
 κασι. Νούροι δὲ νόμοισι μὲν χρέωνται τοῖ-
 σι Σκυθικοῖσι, γυνὴ δ' οὐ μὴ παρὰ τὸν σφραγῆς
 τῆς Δαρειοῦ γρατῆλασίης, κατέλαβε ἐκ-
 λιπὲν τὴν χώραν πᾶσαν ὑπὸ ὀφίων. ὁ-
 φίας γὰρ σφί πολλοὶ μὲν ἡ χώρα ἀνέφανε,
 οἱ δὲ πλῆνες ἀνωθέν σφί ἐκ τῆς ἐρήμου ἐ-
 πέπεσον. ἐς ὃ πεζόμοιροι, οἰκήσαν μὲν Βου-
 δίνων τὴν ἐωυτῶν ἐκλιπόντες. κινδυνεύου-
 σι δὲ οἱ αὐτοὶ οὐτοὶ γῆτες εἶναι. λέγονται
 γὰρ ὑπὸ Σκυθίων καὶ Ἑλλήνων τῶν ἐν τῇ
 Σκυθικῇ κατοικησάντων, ὡς ἔπος ἐκείνου ἀ-
 παξ τῶν Νυμφῶν ἕκαστος, λύκος γίνεσθαι ἡμέ-
 ρας ὀλίγας, καὶ αὐτὸς ὀπίσω ἐς τὸ αὐτὸ κα-
 σαται. ἐμὲ μὲν νῦν ταῦτα λέγοντες οὐ πεί-
 θουσι· λέγουσι δὲ ὅτι ἐν ἡσπὶν, καὶ ὁμῶς οὖσι
 δὲ λέγοντες. Ἀνδροφάγοι δὲ ἀγριώτατα
 πάντων αἰθροῦν ἔχουσι ἡγεῖα· οὐτε δίκην
 νομίζοντες, οὐτε νόμῳ ὁδὸν ἔχουσιν. νο-
 μάδες δὲ εἰσι. ἐὰντα δ' ὀρέουσι τῇ Σκυθι-
 κῇ ὁμοίῳ, ἡλῶσθαι δ' ἰδίῳ. Μελαγχλα-
 νοὶ δὲ εἶματα μὲν μέλαινα φορέουσι πάντες,
 ἀπ' ὧν καὶ τὰς ἐκπονημίας ἔχουσι. Ἀνδρο-
 φάγοι δὲ μοῦνοι πύτων νόμοισι δὲ Σκυ-
 θικοῖσι χρέωνται. Βουδῖνοι δ' ἔθνος ἐὼν μέ-
 γα, ἐ πολλόν, ἡλαυνε τε πᾶν ἰσχυρῶς ὅτι ἐ
 πυρρὸν. πόλις δὲ ἐν αὐτοῖσι πεπολίται ξυ-
 λῖνη· οὐνομα δὲ τῇ πόλει ὅτι Γελωνός. τὴν δ'
 τείχεος μέγας καλῶν ἔχουσιν, τεκνέοντα
 σαδῶν ὅτι. ὑψηλὸν δ' οὐ καὶ πᾶν ξύλινον καὶ
 οἰκίαι αὐτῶν ξύλιναι, καὶ τὰ ἱερὰ ἐστὶ γὰρ δὴ αὐ-
 τῶν Ἑλλήνων τῶν ἰσθ' Ἑλλήνων κα-
 τοικησάντων ἀγάλμασι τε καὶ βωμοῖσι καὶ
 τοῖσι ξυλῖνοις. καὶ τὰ Διονύσου τελεθῆ-
 δας ἀναγρῶσι, ἐ βακχεύουσι. εἰσι γὰρ οἱ Γε-
 λωνοὶ παρὰ τὸν Ἑλλήνας. ἐκ δὲ τῶν ἐμπο-
 ρίων ἔξασαντες, οἰκῆσθαι ἐν τοῖσι Βουδῖνοις

& fusti suffixum admodū subli-
 me supra tecta statuit, & plerun-
 que supra fumarium: ideo in su-
 blimi locantes quod dicant eos
 totius domus esse custodes. Vivunt
 autem è rapto & ex bello. At
 Agathyrsi excultissimi viri sunt,
 & aurum plerunque gestantes. In
 commune cū mulieribus coeunt,
 ut inter se germani sint ac dome-
 stici omnes, nihil neque lioris
 neque odii mutuò exercentes: in
 cæteris ad Thracum consuetudi-
 nem accedunt. At Neuri Scy-
 thicis quidem utuntur moribus,
 qui vna ante Darii expeditionē
 ætate coacti fuerant solum verte-
 re propter serpentes. nam serpe-
 tum cū magna vis ex ipforum
 solo est edita, tum maior super-
 nē è locis desertis ingruerat: qui-
 bus usque adeo infestati fuerunt,
 ut relicto suo solo cum Budinis
 habitauerint. Idem periculum
 faciūt se homines esse maleficos,
 quod dicuntur à Scythiis & ab iis
 qui in Scythia incolunt Græcis,
 semel quotānis singuli ad aliquot
 dies effici lupi, & rursus in pristi-
 num habitum redire. quod tamē
 dicentes mihi non persuadent:
 nihilominus tamen illi aiunt ita
 esse, ac decerant. Androphagi
 agrestissimos omnium homi-
 num mores habent, non iudi-
 ciis, non legibus utentes, pecu-
 ariam exercentes, vestem Scy-
 thicæ similem gestantes, propriam
 linguam habentes. Melanchlæ-
 ni omnes indumenta nigra ge-
 runt, unde & cognomen habēt,
 qui soli ex his humana carne ve-
 scuntur, institutis Scythicis utē-
 tes. Budini, ingēs natio atque nu-
 merosa, vehementer cæcis oculis
 omnis ac rufa: quorū vrbs no-
 mine Gelonus è materia cōstru-
 cta est, muro alto è materia toto:
 cuius singula latera tricenorum
 stadiorū sunt magnitudinis. AE-
 des quoque cū priuatæ tum sa-
 cræ sunt è materia. Nam visun-
 tur ibi deorum Græcorum tem-
 pla Græcanicè extructa, simula-
 cris, aris, delubris ligneis. Diony-
 so trieterica, id est, triennialia, a-
 gūt, & bacchanalia exercēt. quip-
 pe Geloni quodā Græci fuere, sed
 sumoti iter Budinos habitauerūt:

b Videntur au-
 tem hi incantato-
 res esse quod dic.

c Sunt autem
 Nomades.

a Nomades sunt.

lingua partim Scythica, partim Græca videntes: Budini à Gelonis & lingua & visu sunt dispares. nam quū indigenæ sint, pecuaræ operam dant, solique eius regionis pedunculos edunt. at Geloni agriculturæ operam dantes frumento vititāt, & hortos possidēt, nihil illis neque aspectu neque colore similes. Vocantur autem à Græcis Geloni, etiam Budinisti, non rectè vocantibus. Horum regio omnis est arboribus frequēs, & vbiq; plurimū consista, vbi est lacus ingens & multus, & palus, ac multum circa arundinis. Ex quo lacu lutræ capiuntur, & castores, & aliæ feræ, forma oris quadrata, quorum pelles ad renones faciendos consuuntur, & testiculi ^b ad curanda posteriora sunt.

b Morbis matri-
cis auxiliantur.
*Ad Verbum, Ad
modum matricis
conferunt.*

De Sauromatis verò ita memoratur: Quum Græci præliati sunt cū Amazonibus (quas Scythæ AEorpata vocant, quod nomen potest transferri, Viricidæ: æor enim virum dicunt, pata autem, occidere) feruntur post victoriam prælii ad Thermodonté facti, abiisse, portantes tribus in nauibus quasunque potuerant ex Amazonibus viuas capere: quibus illæ in pelago insidiatæ, cunctos trucidauere. Sed quum naucs haberent incognitas, nec gubernaculo aut velis aut remis uti scirent, interfectis viris, ferebantur secundum tempestatem & ventum. Delatæque sunt ad paludis Mæotidis prærupta, quæ Scytharum liberorum telluris sunt. Ibi è nauibus egressæ Amazones, ad loca habitata iter faciētes, quod primum nactæ sunt equorum armentum, diripiunt, conscenduntque: & obequitātes, è Scythis prædas agunt. Scythæ quid hoc rei esset conicere nequibant, quum neque vocem, neque vestem, neque gentem agnoscerent: admirabundi vnde venirēt, & rati cunctos esse viros eiusdē ætatis. Sed commissa cum eis pugna potiti quibusdam illarum, ita demū scēminas esse cognouerunt. Itaque cōsilio habito visum est eis, nullo pacto posthac καὶ οὕτω ἔγνωσαν τοὺς αὐτὰς γυναῖκα.

A καὶ γλώσῃ πα' μὲν, Σκυδικῇ, καὶ δὲ, Ἑλλη-
νικῇ χρεώνται. Βουδῖνοι δὲ οὐ τῇ αὐτῇ γλώ-
σῃ χρεώνται, ἀλλὰ Γελωνοί. ὧς δὲ δίαται ἡ αὐ-
τή. ④ μὲν γὰρ Βουδῖνοι, ὄντες αὐτόχθονες,
νομάδεις τὲ εἰσι καὶ φθιροπτεράγειοι μοῦνοι
τῇ αὐτῇ. Γελωνοί δὲ, γῆς τε ἐργάται, καὶ
σιτοφάγοι, καὶ κήποις ἐκτεμεῖται, ὧς δὲ πλεὺς
ἰδέτω ὁμοῖοι, ὧς δὲ ὁ χροῖμα. ὑπὸ μὲντοι
Ἑλλήνων καλεῖονται, καὶ οἱ Βουδῖνοι, Γελω-
νοί, οὐκ ὁρθῶς καλεῶμενοι. ἡ δὲ χώρα σφέων,
B πᾶσα ἔστι διασέτη ἰδῆσι ποταμοῖσι. ἐν δὲ τῇ
ἰδῇ τῇ πλείεσσι ἔστι λίμνη μεγάλη τε καὶ
πολλή, καὶ ἔλως, καὶ κάλαμος πρὸς αὐτήν.
ἐν δὲ αὐτῇ ἐκιδρυσ αἰσικονται, καὶ κάστο-
ρες, καὶ ἄλλα θηρία τετραγώνου ποσώπα,
τῇ πα' δέρματα πρὸς αὐτῇ σιούρας πρὸς ἀρ-
ράπηται. ἔν οἱ ὄρχεις αὐτῶν εἰσὶ χρήσιμοι
ἐς ὑστερῶν ἄκασιν.

Σαυροματείων ὃ πέρι ὧδε λέγεται· ὅτε
Εἰλιώες Ἀμαζόοι ἐμαχέσθητο, (ταὶ δὲ
C Ἀμαζόνας καλέοισι Σκύθαι Αἰορπαταί.
διδόσκει δὲ τὸ οὐνομα τὸτο κατ' Εἰλιώα
γλασθῶν ἀνδροκτόνοι. αἰὼρ γὰρ καλέοισι
τὸν αἶδρα, τὸ δὲ παταί, κτείνην) ὅτε λόγος
ἔθεν Εἰλιώας νικήσθηντας τῇ ἑπὶ Θερμύ-
δοντι μάχῃ, ἀποπλέφει ἄγροντας πρὸς πλοί-
οισι τῇν Ἀμαζόνων ὅσας ἠδυναίαν ζωρεῖ-
σαι. ταὶ δὲ ἐν τῷ πελάγει ἔπιτερυγίας,
ἐκχέουσαι τοὺς αἰδρας. πλοῖα δὲ οὐ γινώ-
σκον αὐτάς, ὅσθι πηδάλιοις ἤρουντο, ὅσθι
D ἰστίοις, ὅσθι εἰρεσίῃ· ἀλλ' ἐπεὶ ἐξέκοψαν τοὺς
αἰδρας, ἐφέροντο καὶ κύμα καὶ αἴεμον καὶ
ἀπικυρόντων τῆς λίμνης τῆς Μαγνητιδος ἑπὶ
κρημνοῖς. (ᾧ δὲ κρημεῖ, εἰς τῆς γῆς τῇν
Σκυθίων τῇν ἑλβετέρων) ἐνθαῦτα ἀποβά-
σαι ἀπὸ τῇν πλοίων αἱ Ἀμαζόνες, ὡδιδό-
ρεον ἐς τὴν οἰκεομένην. ἐνταυροῦ δὲ παρώ-
τω ἵπποφορεῖα, τῷτο διήρπασθαι· καὶ ἑπὶ
τοῦτων ἵππαζομένης ἐλπίζοντο πρὸς τῇν Σκυ-
θίων. οἱ δὲ Σκύθαι ὅτι εἶχον συμβαλέσθαι
E τὸ παρῆμα. οὐτε γὰρ φωνῶν, ὅτε ἐσθῆτα, ὅτε
τὸ ἐξῆος ἐγνώσκον, ἀλλ' ἐν θαυμάτι ἐσθῆ
ὁκόθεν ἐλθοῖεν. ἐδόκεον δὲ αὐτάς (εἰ) αἰδρας
τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ἔχοντας. μάχην τε δὴ
τῶρος αὐτάς ἐποιῶντο· ἐκ δὲ τῆς μάχης
ἵπτας τῇν γυναικῶν ἐκέρχισθαι. ᾧ Σκύθαι,
α. βουλομένοι οἱ ὦν αὐτοῖς ἐδόξε κτείνην μὴ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

28 μάχης,
νεκρωτέκρ
τησεν

163 ὁ δὲ νῆϊ ἔσπευε τι αὐτὰς, ἐωυτῶν δὲ ὁδὸν νεω-
 τάτοις ἀποπέμψαι ἐς αὐτὰς, πλήθος εἰκί-
 σθησας ὅσαι αὖ ἐκείναι ἐσθμ. τούτοις ὃ γρα-
 τοπεδύεσθαι πλησίον ἐκείνων, καὶ ποιεῖν
 τὰ αὖ αὐτὰς ἐκείναι ποιεῖσι· ὡς δὲ αὐτὰς
 διώκωσι, μάχεσθαι μὴ μὴ, ὑποφύγειν
 δὲ. ἐπεὶ δὲ παύσονται, ἐλθόντας αὐτὰς
 πλησίον, γρατοπεδύεσθαι. ταῦτα ἐβουλό-
 σαρτο ὁ Σκύθαι, βουλόμενοι δὲ αὐτῶν
 παῖδας ἐγχειρῆσθαι. ἀποπεμψέντες δὲ
 οἱ νεωῖσχοι, ἐποίουν τὰ ἐν τεταλμύρα· ἐπεὶ
 δὲ ἔμαθον αὐτὰς αἱ Ἀμαζόνες ὅτι ὁ δὲ νῆϊ
 δηλήσει ἀπειγμένοις, ἔων χαίρειν. παρσέχ-
 ρον δὲ πλησιαιτέρω ὃ γρατοπεδόν ὃ γρα-
 τοπεδὸν ὅτι ἡμέρη ἐκάστη· εἶπον ὃ ὁ δὲ νῆϊ
 οἱ νεωῖσχοι, ὥς αὖ αἱ Ἀμαζόνες, εἰ μὴ τὰ ὀ-
 πλα, καὶ ὁδὸν ἵππους· ἀλλὰ ζώον ἐζώνον τὴν
 αὐτὴν ἐκείνησι, θηρῶνόντες τε, καὶ ληϊζόμε-
 νοι. ἐποίηον δὲ αἱ Ἀμαζόνες ἐς τὴν μεσαμ-
 βείην ποιόνδε· ἐγένοντο σποράδες καὶ μίαν
 τε καὶ δύο, παρσέχοντες ἀπ' ἀλλήλων ἐς βύμα-
 εἶν ἀποσκιδνάμεναι. μαθόντες δὲ καὶ ὁ
 Σκύθαι, ἐποίουν ταῦτ' ὅτι καὶ πρὸς μοιων-
 θισίων αὐτῶν πρὸς ἐρεχρίμωτο, καὶ ἡ Ἀ-
 μαζών ὁδὸν ἀπαγέτω, ἀλλὰ παρσέχοντες
 σαοῦ. καὶ φωνήσας μὲν ὁδὸν εἶχε, (οὐ γὰρ
 οἰκνύεσαν ἀλλήλων) τῇ δὲ χειρὶ ἐφραζε ἐς
 τὴν ὑπεραίην ἐλθεῖν ἐς τὸν τῶν χερῶν, καὶ ἑ-
 τερον ἀγείν· σημαίνουσα δὲ ἡμέσθαι, καὶ
 αὐτὴ ἐτέρην ἀγείν. ὁ δὲ νεωῖσχος ἐπεὶ ἀ-
 πῆλθε, ἔλεξε ταῦτα παρσέχοντες λοιποῖς. τῇ
 δὲ ὑπεραίῃ ἡλθε ἐς τὸν χερῶν αὐτῶν τε ὁδὸν,
 καὶ ἑτερον ἡλθε· καὶ τὴν Ἀμαζόναν ὥρε δδ-
 τέρην αὐτῶν ὑπομάρουσαν. ὁ δὲ λοιπὸν
 νεωῖσχοι ὥς ἐπύθοντο ταῦτα, ἐὰν αὐτῶν ὁδὸν
 λώσαντο τὰς λοιπὰς τῆς Ἀμαζόνων, μὲν δὲ
 συμμίζαντες τὰ γρατόπεδα, οἴκεον ὁμοῦ,
 γυναικὰς ἔχον ἕκαστος ταῦτ' ὅτι τὸ παρσέχον
 σωμαίνον. τὴν δὲ φωνὴν τὴν μὲν τῆς γυ-
 ναϊκῆς, οἱ ἀνδρες ὁδὸν ἐδιδυαίτο μαθεῖν, τῇ
 δὲ τῆς ἀνδρῶν, αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἐλάβον. ἐπεὶ
 δὲ οἰκνύοντο ἀλλήλων, ἔλεξαν παρσέχοντες
 Ἀμαζόνες τὰς αὐτὰς, ἡμῶν εἰσι μὲν τα-
 χέες, εἰσὶ δὲ κτήσις. νῦν ὦν μακρότι πλῆθνα
 χροῖον ζώον τοῖς δὲ ἔχοντες· ἀλλ' ἀπελ-
 θόντες ἐς τὸν πληθόν, διατρώμεθα. γυναικὰς
 δὲ ἔχοντες ὑμῶν, ἐὰν οὐδαμῶς ἄλλας. αἱ δὲ

A quampiā illarū esse occidendam:
 sed ex se qui maximè iuvenes es-
 sent, ad eas esse mittēdos, eodem
 numero quo illas esse coniecā-
 bant, qui sua prope earum castra
 haberent, & eadem quæ illæ face-
 rent. * Si inuaderentur, pugnaret,
 neu subterfugerent: vbi subsiste-
 ret illæ, ipsi etiam proximè acce-
 dentes castra ponerent. Hoc Scy-
 thæ idcirco decreuerunt quod
 prolem ex illis suscipere cupie-
 bant. Adolescētes qui missi sunt,
 mandata peregerūt. quos vbi A-
 mazonēs intellexerunt ne utiquā
 ad se lædendas venisse, valere si-
 nebant. quotidie tamē castra ca-
 stris propius admouebātur. Cæ-
 terum ne ipsi quidem adolescen-
 tes quicquā habebant, quæ mad-
 modum Amazonēs, præter arma
 & equos: & eandem vitam quam
 illæ viuebant, venādo atque præ-
 dando. Circa meridiem Amazo-
 nēs solebant aut singulæ aut bi-
 næ separatim à reliquis ad ven-
 trem leuandum longius vagari.
 ea re Scythæ cognita, & ipsi idem
 faciunt. ^b quorum cuidam vna
 illarū, quæ soliuaga erat, propin-
 qua quum fuisset, non se auertit,
 sed de colloquendo deliberabat:
 nec appellare poterat eum quocū
 non esset prius congressa, tamen
 manu significauit vt ad eundem
 locum postridie rediret, adducto
 secum altero, vt duo essēt: se quo-
 que alteram adducturā. Digres-
 sus ab eā adolescens hæc enarrat
 cæteris: posteroque die sociū secū
 ducens, ad locum præsto fuit, ac
 reperit * Amazonem expectantē
 sociam. Eius rei certiores facti re-
 liqui adolescentes: & ipsi ^d sedu-
 cunt cæteras. Post hæc commix-
 tis castris pariter habitauerunt: eam
 quisque vxorem cū qua primū
 coierat, habentes. Earum vocem
 quum ipsi discere nō possent, i-
 psoꝝ illæ discabant. Et quum
 vtrique inter se conuenissent, vi-
 ri ad Amazonēs ita dixerūt, No-
 bis parentes sunt pariter & facul-
 tates: proinde non agamus diu-
 tius hāc vitam, sed hinc digressi,
 in hominū frequentia degamus,
 vbi vos habebimus vxores, ne-
 quaquam alias. Ad hæc illæ

a Si ille ipsos in-
 uaderent, ne pu-
 gnarent, sed sub-
 terfugerent:

b Quum autem
 quidam vni Ama-
 zoni seorsim à cæ-
 teris vaganti cor-
 pus iungeret, illa
 minimè repulit,
 sed copiam sui fe-
 cit: manūque si-
 gnificauit, quum
 voce non posset
 (neque enim se
 mutuò intellige-
 bant) vt ad eund.

c Amazonē al-
 teram ipsum ex-
 pectantem.

d In matrimo-
 nium sibi cæteras
 conciliauerunt.

responderunt, Nos verò non possumus vestris cum foeminis habitare, quibus non iidem qui nobis sunt mores. nos enim arcu tela excutimus, & iaculamur, & equitamus, muliebria opera non edoctæ: vestrae foeminae nihil eorum quæ recensuimus, sed opera muliebria facit, desiderantes in plaustris, non ad venationem atque alia huiusmodi prodeuntes.

a Proinde nobis cōuenire non potest cum illis.

proinde non possumus illis esse similes. Quod si vobis cordi est habere nos coniuges, & iusti videri vultis, ite ad parētes vestros, & facultatum sortiti partem, rursus redite, ut deinde semoti ab illis habitemus. Id approbantes adolescentes ita fecēre, acceptaque facultatum quæ ipsis contigebat portione, rursus ad Amazones redierunt. Ad quos illæ, ^b Duplex, inquit, metus nos tenet in his locis habitandi: vnus, quod nos parentibus vestris vos priuauimus: alter, quod terram vestra magnopere vastauimus. Sed quoniam dignamini nos habere vxores, hoc vnà nobiscum agatis, Agedum proficiscamur è regione hac, & Tanai transmissio illic habitemus. Huic quoque rei obtēperauēre adolescentes. Traiectoque Tanai, & à Tanai trium dierum oriētem versus, totidēque à Mæotide palude & aquilonem, itinere confecto, peruenērunt ad eum locum quem nunc incolūt, ibique subsederunt. Ideoque prisca consuetudine viuendi foeminae Sauromatarum vtūtur. nam ad venationem vnà cum viris ac sine viris, equis insidentes, & ad prælium proficiscuntur, eadēque quam viri stolā gerūt.

b Duo sunt quæ ab incolendo hoc loco nos deterret: vnum, quod, &c. alterū, quod d. terr.

“Sauromatae putantur lingua Scythica solœcizare, id est, corruptè vtī, quod eam ab initio non probè didicerint Amazones. Quod ad coniugia pertinet, ita ab eis est institutū: Nulla virgo nubit priusquam aliquem hostium interemerit: ideoque nonnullæ earum decedunt iam verulæ, antequam nubant, quod legi satisfacere nequeant. Ad harum igitur quas dixi gentium coactos reges nūti Scytharum quum peruenissent, παλαιόντων ἐσθνέων τοῖς βασιλείας ἀλισμένους ἀπικλήμιοι τῷ Σκυθίων οἱ ἀγέλοι,

c Voce porro Scythica vtuntur Sauromatae, iam inde à prisco tempore ea solœcizantes, quod, &c. Vel, Vltata est autem Sauromatis vox Scythica, ea solœcizantibus iam inde à prima origine, quod eam, &c.

A πρὸς ταῦτα ἐλέξαντο τὰς, Ἡμεῖς οὐκ αἰδιωναίμεθα οἰκέειν μὲν τῷ ὑμετέρων γυναικῶν. ὃ γὰρ τὰ αὐτὰ νόμισμα ἡμῶν τε καὶ αἰεῖναι οὐ βέλ. ἡμεῖς μὲν ποξδύομεν τε καὶ ἀκοντίζομεν, καὶ ἰππαζόμεθα, ἔργα δὲ γυναικῆα οὐκ ἐμάθομεν. αἱ δὲ ὑμετέρας γυναικες, τούτων μὲν οὐδὲν τῷ ἡμῶν κατελέξαντο ποιῶσι, ἔργα δὲ γυναικῆα ἐργάζονται, ἀδύναται οὐτῇ ἀμαζήσιν, οὐτ' ὅτι θήλειον ἰούσαι, οὐτε ἀλλή οὐδαμῇ. οὐκ αἰὼν διωναίμεθα ἐκεί-

B νησι σμφέρεσθαι. ἀλλ' εἰ βούλεσθε γυναικας εἶναι ἡμέας, καὶ δοκέειν εἶναι δίκαιοι, ἐλθόντες πρὸς τοὺς θεάς, ἀπολαχέτε τῷ κτημάτων ὁ μέρος· καὶ ἐπειτα ἐλθόντες, οἰκώμεν ἐπ' ἡμέων αὐτέων. ἐπεὶ γοῦν καὶ ἐποίησαν ταῦτα οἱ νεωλίσκοι. ἐπεὶ τε δὲ ἀπολαχόντες τῷ κτημάτων τὸ ὅτι βάλλον, ἦλθον ὀπίσω πρὸς τὰς Ἀμαζόνας, ἐλέξαντο αἱ γυναικες πρὸς αὐτοὺς ταῦτα, Ἡμεῖς ἐχρήσσομεν τε καὶ θεῶς ὅπως χρῆσθαι οἰκέειν ἐν τῷδε πεδίῳ χωρίῳ. τῷ μὲν, ὑμέας ἀποστερησάσθαι πατέρων, τῷ δὲ, πλεῖν γυναικῶν ὑμετέρων.

C δηλοσάμεναι πολλὰ. ἀλλ' ἐπεὶ τε ἀξιοῦτε ἡμέας γυναικας εἶναι, ταῦτα ποιέετε ἅμα ἡμῶν, φέρετε, Ἰξανατέωμεν ἐκ τῆς γῆς τῆςδε, καὶ ἀφῆσθαι τὰς αἰνὰ ποταμὸν οἰκώμεν. ἐπεὶ γοῦν καὶ ταῦτα οἱ νεωλίσκοι. ἀφῆσθαι δὲ τὰς αἰνὰς, ὡς διπύρεον πρὸς ἡλίον αἰχρόντα, τειχῶν μὲν ἡμερέων ἀπὸ τοῦ Ταταίδος ὁδόν, τειχῶν δὲ ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς Μαῖης πύρεος, πρὸς βορέην ἀέμενον ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὸν πόντον χωρὶν ἐν ᾧ καὶ ποικίληται, οἰκῶμεν τῷ πόντῳ, καὶ διαίτη ἀπὸ τούτου χρεώμεναι τῇ παλαιῇ τῷ Σαυρομάτεων αἱ γυναικες, καὶ ὅτι θήλειον ὅτι ἰππῶν ἐκφοιτῶσι ἅμα τοῖς ἀνδράσι, καὶ χωρὶς τῶν ἀνδρῶν καὶ ἐς πόλεμον φοιτῶσι, καὶ πολλὰ πλεῖν αὐτῶν τοῖς ἀνδράσι φορέοις. φωνὴ δὲ

D Σαυρομάται νομίζουσι Σκυθική, σολοικίζοντες αὐτῇ ἀπὸ τῆς ἀρχαίας, ἐπεὶ οὐ χρῆσθαι δὲ ὡς ἐμάθομεν αὐτῶν αἱ Ἀμαζόνες. τὰ πρὸς γάμον δὲ ὡς ἐστὶν ἀφῆσθαι οὐ γαμῶμεν πρὸ γάμου οὐδὲ μὴ, πρὶν αὖ τῷ πολέμῳ ἀνδρα ἀποκτείνῃ. αἱ δὲ πίνες αὐτέων καὶ τελευτῶσι γυναικαί πρὶν ἡμῶν, ὃ δὲ δύναμεν αὐτὸν νόμον ἐκπλῆσαι. ὅτι τούτων ὧν τῇ κα-

E τῶν ἐξέμαθον αὐτῶν αἱ Ἀμαζόνες. τὰ πρὸς γάμον δὲ ὡς ἐστὶν ἀφῆσθαι οὐ γαμῶμεν πρὸ γάμου οὐδὲ μὴ, πρὶν αὖ τῷ πολέμῳ ἀνδρα ἀποκτείνῃ. αἱ δὲ πίνες αὐτέων καὶ τελευτῶσι γυναικαί πρὶν ἡμῶν, ὃ δὲ δύναμεν αὐτὸν νόμον ἐκπλῆσαι. ὅτι τούτων ὧν τῇ κα-

αἱ οἰκῶσι τῷ πόντῳ

αἱ φωνῶσι, αἱ φωνῶσι

ἔλεγον ἐκδιδάσκοντες ὡς ὁ Πέρσης, ἐπειδὴ
 (C) τὰ ἐν τῇ ἡπείρῳ τῇ ἐτέρῃ πόρτα κατέ-
 τραπῆαι, γέφυραν ζεύξας ὅτι τὰς αὐχένι
 Βοσπόρου, δὴ βέβηκε ἐς τὴνδε τὴν ἡπείρον.
 Διὰ δὲ καὶ καταστρέφει ἄρδμος Θρήικας,
 γέφυρσι ποταμὸν Ἰστρον, βουλομένης καὶ
 « δε πόρτα ἡ ἐν ὧν ποιεῖσθαι, Ἰμείας
 « ὦν μὴδὲν ἔστω ἐν τῷ μέσῳ κατὰ ἄρδμοι,
 « πρὸς εἰδὼτε ἡμῶν Διὰ φθαρῆναι. ἄλλα
 « τῶν τοῦ νομίσματος, αὐτὰ ἄρδμοι τὸν ὅτι οὐκ
 « οὐκὼν ποιήσετε ταῦτα; ἡμῶν μὲν πειζόμε-
 « νοι, ἢ ἐν λείῳ ἄρδμοι τὴν χώραν, ἢ ἄρδμοι,
 « ὁμολογῆναι χρὴσόμεθα. τί γὰρ παύμεθα, μὴ
 « βουλομένην ὑμῶν πτωρεῖν; ὑμῶν δὲ ὁδοῖν
 « ὅτι τούτῳ ἔσται ἐλαφρότερον. ἡμεῖς γὰρ ὁ
 « Πέρσης ὁδοῖν πᾶλλον ἐπὶ ἡμῶν ἢ καὶ
 « ὅτι ὑμῶν. ὁδοῖν οἱ καταχρῆσθαι ἡμῶν κα-
 « ταστρέφει ἄρδμοι, ὑμῶν ἀπεχέσθαι. μέγα δὲ
 « ὑμῶν λόγων τῶνδε μὲν τῶνδε ἐρεομένη. εἰ γὰρ
 « ἐπὶ ἡμῶν μωροῖς ἐστὶν ἡμεῖς ὁ Πέρσης,
 « τίσασθαι τῆς παρὰ δε δουλοσύνης βουλο-
 « μένος, χρὴ αὐτὸν πόρταν τῇ ἄλλῃ ἀπε-
 « χέμεθα, οὕτως ἵεναι ὅτι τὴν ἡμετέρην καὶ
 « αὐτὴν δὴ πασι ὡς ὅτι Σκύθας ἐλαύνει, καὶ
 « ὁδοῖν τῶν ἄλλοις. νῦν δὲ ἐπεὶ τε τὰ χεῖρα
 « διέστη τῇδε τὴν ἡπείρον, ὁδοῖν αἰεὶ ἐμποδῶν
 « γνομένης ἡμεροῦσι πόρτα; τοῖς τε δὴ ἡ-
 « λωῖς ἔχει ἡ ἐν ὧν Θρήικας, καὶ δὴ καὶ
 « τοῖς ἡμῶν ἐόντας πλησιοχώρους Γέτας.

Ταῦτα Σκυθῶν ἐπαγγέλλομένων, ἐβλά-
 οντο (C) βασιλεῖς οἱ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἡκοντες.
 καὶ σφραγίσαντες αἱ γυναῖκες ὁ μὲν γὰρ Γε-
 λωνός, καὶ ὁ Βουδίνος, ὁ Σαυρομάτης, καὶ
 τῶν τοῦ ἡμῶν, ὑπεδέχοντο Σκύθησι τιμη-
 ρήσιν ὁ δὲ Ἀγάθης, καὶ Νεβρός, καὶ Ἀν-
 δροφάγος, καὶ οἱ τῶν Μελαγχλάων καὶ
 « Τάυρων, τὰ δὲ Σκύθησι ὑπεκρίναντο, Εἰ μὲν
 « μὴ ὑμεῖς ἔατε (C) πρὸς τὸν ἀδίκησθαι
 « Πέρσας, καὶ ἄρξασθαι πόλεμον, τούτων δὲ ὁ-
 « μένοι τῶν νῦν δέεσθε, λέγειν τε αὐτὴν ἐφαίνεσθε
 « ἡμῶν ὁδοῖν, καὶ ἡμεῖς ὑπακούσμεθα, τῶν τοῦ
 « αὐτὴν ἐπὶ ἡμῶν. νῦν δὲ ὑμεῖς τε ἐς τὴν
 « ἐκείνων ἐβλάδοντες γὰρ, αὐτοῖς ἡμῶν, ἐπε-
 « χειρῆτε Περσέων, ὅσον χρόνον ὑμῶν ὁ θεός
 « παρὰ δίδου ὁ ἐκείνοι, ἐπεὶ σφραγίσαντες θεός
 « ἐχέει, τὴν ὁμοίαν ὑμῶν ἀποδίδουσι. ἡμεῖς

certiores eos fecerūt, Persam, vbi
 omnia quæ sunt in interiore cō-
 tinente in suam ditionem rede-
 git, faucibus Bosphori ponte iun-
 ctis, in citeriorem traicisse con-
 tinentem: subactisque illic Thra-
 cibus, fluuium Istrum ponte iun-
 xisse, animo hæc omnia in suam
 redigendi potestatem. Proinde
 vos (inquiunt) nolite villo pacto
 de medio cedere, sinentes ad per-
 niciem nos deuenire, sed idem
 sentientes, obuiam eamus inua-
 denti: quod nisi facitis, nos in vl-
 timum discrimē adducti, aut re-
 gionem deseremus, aut manen-
 tes deditionem faciemus. quid e-
 nim cladā subeamus, nolentibus
 vobis auxilio nobis esse? Quan-
 quam non commodius ageretur
 vobiscum, aduersus quos non
 minus venit Persa, quàm aduer-
 sus nos: neque, nos subegisse con-
 tentus, à vobis abstinebit. Cuius
 rei magnum hinc accipite docu-
 mentum, quòd si nobis solis in-
 ferret ille bellum, animo superioris
 seruitutis vlciscendæ, debebat
 à cæteris hominibus abstinere, &
 sic in nostram cedere regionem,
 ostendens omnibus se aduersum
 alios ire: at nunc, vbi primùm
 traiecit in hanc continentem, vt
 quisque sibi occurrit, pacat: cæte-
 ros, veluti Thraces & nobis con-
 fines Getas, suo subiectos imperio
 habet.

Hæc quum Scythæ denūtiā-
 sent, ii qui è nationibus venerant
 reges deliberabant, sed discordes
 eorum erant sententiæ. * Nam
 Geloni quidem & Budini & Sau-
 romatæ concordī animo rece-
 perūt se Scythiis auxilio futuros:
 Agathyrsus autem & Neurus &
 Androphagus & Taurorum Me-
 lanchlæ norumque reges ita Scy-
 this responderunt, Si vos in in-
 iuria faciendā ac bello inferendo
 priores non fuissetis, rectè vide-
 remini precari quæ precamini: &
 nos vestris precibus morem ge-
 rētes, idem quod vos ageremus:
 nunc vos sine nobis illorum ter-
 ram ingressi, imperitastis Persis,
 quoad deus vobis indulsit: illi
 idem, quandoquidem eos i-
 dem deus in vos excitat, vi-
 cem vobis reddunt. At nos ne-

a Nam Gelonus
 quidē rex & Bu-
 dinus & Sauro-
 mata conc.

28^α τοῖς
 29^α πρὸς

28^α ἢ καὶ ὅτι

28^α καὶ ὁ

que tunc quicquam intulimus iniuriæ his viris, neque nunc quicquam conabimur priores inferre. Quod si hic nostram regionē iuuaserit, & prior iniuriam fecerit, nos haudquaquam tolerabimus. id donec cernamus, apud nosmetipsos manebimus. neque enim in nos venire Persæ videntur, sed in eos qui fuerunt autores iniuriæ. Scythæ, vbi hæc relata audire, statuerunt nullā sibi pugnam rectā atque exaperto conferendam, quando ipsis isti ad so-

a Sed se subducendo obstruendos sibi esse puteos & fontes quos in itinere offenderent, gramēque ē terra exterendum, & ex duabus partibus in quas seipso diuisissent, ad vnā, vbi Scopasis regnabat, Sauromatas cōferre se debere: sed subducere se, si illuc se conuerteret Persa, fugient. r. ad fl. T. f. M. quum autem Persa pedem referret, inuadere & persequi.

b Subducere se, Vel, Panlatismant clam progredi se subducendo. Sic ὅτ' paulo post r. pone pro Seducere.

c Præterquā iis quæ ad victum satis esse possent.

d Præmississent

citatem non accedebant. ^a Itaque digressi clam, ac lōgius progressi, puteos quos ipsi offendūt, ac fontes, obstruunt, bifariāmque diuisi herbam ē regione atterūt. Et ad vnā ē partibus, vbi regnabat Scopasis, iubent Sauromatas pergere, qui se subducerent, si cō Persia declinaret, fugientes rectā ad flumen Tanain, secundum Mazotidem: iidem Persam abscedentem inuadendo persequerentur. Hæc erat vna pars regni ordinata ad hanc viam, quemadmodum dictum est. Reliquarum duarum vnā, cui imperabat rex Indathyrus, quæ magna erat, & tertiam in qua regnabat Taxacis, in vnum coeuntes, accedentibus Gelonis atque Budinis, iubent hos vno die prægressos exercitum Persarum ^b seducere, hostem laceffendo, & ea quæ decreuissent exequendo: & ante omnia hostem seducere in agros illorum qui societatem ipsorum abnuissent, vt eos, si minus volentes bellum aduersus Persas susceperent, certē inuitos redderent istis hostes. deinde in suam terrā reflexere, & tentare, siquid ipsis tentādum esse videretur ac liberet. Hæc vbi decreuere Scythæ, copiis Darii ex occulto occurrebant, præstantissimis equitū præcursoribus missis. Carros autem in quibus eorum filii vxorēque omnes degunt, vnā cum pecoribus, ^c præterquam ad victū suppetentibus, præmiserāt, dato suis mandato vt semper aquilonem versus tenderent. Hoc quū ^d præparassent Scythæ, eorum emissarii, posteaquam cōpererūt Persas

A δὲ οὐτέ τι τότε ἡδίκησάντων τοὺς αἰδράς τούτους ὁδόν, οὐτέ νιν πρὸς τεροὺς πειρησόμεθα ἀδικεῖν. ἡ δὲ μὲν τοὶ ὅτι, καὶ ὅτι τὴν ἡμετέρην ἀρξάντων ἀδικεῖν, καὶ ἡμεῖς οὐ πεισόμεθα. μέγας δὲ τὸ τοῦ ἰδωμένου, ἡμέτερον καὶ ἡμῶν αἰσίοι. ἤκειν γὰρ δόκοντες ὅτι ὅτι ἡμέας Πέρσαι, ἀλλ' ὅτι τοὺς αἰσίοις τῆς ἀδικίας ἡμετέρας. Ταῦτα ὡς ἀπειρηθέντα, ἐπύθοντο οἱ Σκύθαι, ἐβλάθοντο ἰθυμαχίην μὲν μηδεμίαν ποιεῖσθαι ἐκ τῆς ἐμφανέως, B ὅτι δὲ σφί οὐτοὶ γὰρ σύμμαχοι οὐ πρὸς τεροὺς ὑπεξιώντες δὲ, καὶ ὑπεξελαύνοντες, τὰ φρέατα τὰ πρὸς αἰσίοι, καὶ τὰ κρήνας συλχοῦν, τὴν πόλιν τε ἐκ τῆς γῆς ἐκτελεῖν, διχῆσθαι διελόντες: καὶ πρὸς μὲν τὴν μίαν τῇ μοιρέων τῆς ἐβασίλιδος Σκυώπαισι, πρὸς χωρὲς Σαυρομάταις. τούτοις μὲν δὲ ὑπάγειν, ἡ δὲ ὅτι τὸ πρὸς ἀπῆται ὁ Πέρσης, ἰθὺ Ταναΐδος ποταμοῦ πρὸς τὴν Μαῖητιν λίμνιν ὑποφύγειν: ἀπειλόντες C τε τῆς Πέρσεως, ὅτιοντες διακίειν. αὐτὴ μὲν σφί μὴ ἡ μοίρη τῆς βασιλείας, τεταγμένη ταύτην τὴν ὁδὸν ἡ πρὸς εἰρήτην. τὰ δὲ δύο τῇ βασιλείᾳ, τὴν τε μεγάλην, τῆς ἡγεῖν Ἰνδάθυρος, καὶ τὴν περὶ τῆς ἐβασίλιδος Τάξαις, σιωελθούσας ἐς τὴν πύλιν, καὶ Γελωνῶν τε καὶ Βουδίνων πρὸς ἡμετέρας, ἡμετέρας καὶ τούτοις ὁδὸν πρὸς χωρὲς τῇ Πέρσεως, ὑπεξάγειν, ὑπὸντες τε καὶ ποιῶντες D τὰ βουλομένη. πρὸς μὲν γὰρ ὑπὸντες σφείας ἰθὺ τῇ χωρὲν τῇ ἀπειλῶν τὴν σφετέρην συμμαχίην, ἵνα καὶ πούτοις ἐκπολεμῶσι: εἰ δὲ μὴ ἐχόντες γὰρ ὑπέδυσαν τὸν πόλεμον. τὰ πρὸς Πέρσαι, ἀλλ' ἀκόντες ἐκπολεμῶσι. μὲν δὲ τὸ τοῦ, ὑποφύγειν ἐς τὴν σφετέρην, καὶ ὅτι χρεῖν, ἡ δὲ βουλομένη οἱ δόκον. Ταῦτα ὅτι Σκύθαι βουλομένη, ὑπὸντες τὴν Δαρείου γραπὴν, πρὸς ὁδοῖς ἀποσείλιντες τῇ ἰππέων πρὸς ἀρίστοις. τὰ δὲ ἀμαξίας ἐς τῇ E οἱ σφί διατάττει τὰ τέκνα τε καὶ αἱ γυναῖκες πᾶσαι καὶ τὰ πρὸς τεροὺς πούτοις, πλὴν ὅσα σφί ἐς φορέων ἵκανα ἡ, πούτοις ἀπολιπόμενοι, τὰ ἄλλα ἅμα τῇ ἀμαξίᾳ πρὸς περὶ, ἐπὶ λαοὶ αἰεὶ ὁ πρὸς βορέων ἐλαύνειν. Ταῦτα μὲν δὲ πρὸς κομίζοντο. τῇ δὲ Σκυθῶν οἱ πρὸς ὁδοῖς ὡς ὅσον τῇ Πέρσαις

ὅσον τε τριῶν ἡμερέων ὁδὸν ἀπέχοντα, ἀπὸ
 Ἰστρου, οὗτοι μὲν τοῦτοις διέροντες ἡμέρης ὁδῷ
 πρὸς ἔχοντα, ἐτραποπεδύοντο, καὶ ἐκ τῆς
 γῆς φυόμενα λεαίνοντες. (C) δὲ Πέρσαι ὡς
 εἶδον ὅτι φασγάνῳ τῷ Σκυθίων πλὴν ἵππων,
 ἐπήϊσθαι καὶ εἶσθαι αἰεὶ ὑπαγόντων καὶ ἐπει-
 τα (πρὸς γὰρ πλὴν μίλῳ τῷ μοιρέων ἵππων
 (C) Πέρσαι) ἐδίωκον πρὸς ἡμέτερον τὸ Ταν-
 ναϊδὸς. Διὰ βαίων δὲ τούτων (C) Ταίαιν
 ποταμόν, οἱ Πέρσαι ὅτι διαβαίνοντες ἐδίωκον.
 ἐς δὲ τῷ Σαυροματίων πλὴν χώρῳ διεξελ-
 γόντες, ἀπείκοντο ἐς πλὴν τῷ Βυδίνων. ὅσον μὲν
 δὴ χρόνον (C) Πέρσαι ἦσαν διὰ τῆς Σκυ-
 θικῆς καὶ τῆς Σαυροματίδος χώρας, οἱ δὲ εἰ-
 χον ὁδὸν σίνεα, αἵ τε τῆς χώρας εὐσεύς χέρ-
 σου· ἐπεὶ τε δὲ ἐς πλὴν τῷ Βυδίνων χώρῳ
 εἰσέβαλον, ἐν ταῦτα δὴ ἐντυχόντες τῷ ξυ-
 λίνῳ τείχει, ἐκ λεοπότων τῷ Βυδίνων, καὶ
 κεκενωμένου τῷ τείχεος πόρῳ, ἐνέπρησαν
 αὐτό. τῷτο δὲ ποιήσαντες, εἶποντο αἰεὶ ὅ
 πρὸς καὶ εἶσθαι ἐς δὲ διεξελγόντες ταῦτην,
 ἐς πλὴν ἔρημον ἀπείκοντο. ἡ δὲ ἔρημος αὕτη
 ὑπὸ οὐραμῶν νέμεται αἰδράων, κέεται δὲ
 ὑπὸ τῆς Βυδίνων χώρας, ἐοῦσα πληθὺς ἐ-
 πί αἱ ἡμερέων ὁδοῦ. ὑπὸ δὲ τῷ ἔρημου Θυσ-
 σαγάται οἱ κέοισι. ποταμοὶ δὲ οἱ αὐτῶν τέ-
 αρες μεγάλοι ῥέοντες διὰ Μαητέων ἐκ-
 διδοῦσι ἐς πλὴν λίμνῳ πλὴν καλεομένη
 Μαῖητιν· τοῖσι οὐνόματα κέεται τὰδε, Λύ-
 κος, Οἶαρος, Ταίαις, Σύργας. ἐπεὶ ὦν ὁ Δα-
 ρεῖος ἦλθε ἐς πλὴν ἔρημον, παυσάμενος τοῦ
 δρόμου, ἵδρυσεν πλὴν γραπλὴν ὅτι ποταμῷ
 Οἶαρος. τῷτο δὲ ποιήσας, ὅπως τείχεα ἐτεί-
 χε μεγάλα, ἴσων ἀπὸ Ἀλλήλων ἀπέχοντα,
 σαδείους ὡς ἐξήκοντα μάλιστα καὶ τῷ ἐπὶ ἐς
 ἐμὲ τὰ ἐρείπια αὐαῖν. ἐν ᾧ δὲ οὗτος πρὸς
 ταῦτα ἐπράπετο, οἱ διωκόμενοι Σκύθαι πε-
 ρελγόντες τὰ κατὰ τῆς, ὑπὸ ἐρεφὸς ἐς
 πλὴν Σκυθικῆν. ἀφανισθέντων δὲ τούτων το-
 πῶν, ὡς οὐκέτι ἐφανταζόντο σφί, οὕτω
 δὴ ὁ Δαρεῖος πείχεα μὲν ἐκείνη ἡμέρην
 μετήκε· αὐτὸς δὲ ὑπὸ ἐρεφὸς ἦεν πρὸς
 ἐσπέρῳ δοκέων τοῖσι τε πόρῳ τοῖς Σκυ-
 θαῖς (C), καὶ πρὸς ἐσπέρῳ σφέας φεύγειν.
 ἐλαύνων ὅττι τὰ χίστην τὸν γραπλὸν, ἐς τὴν Σκυθ-
 κὴν ἀπείκοντο ἐς δὲ ἐκέρυσεν ἀμφοτέρῃσι τῇσι μοίρῃσι τὴν Σκυθικὴν. ἐντυχὼν ὅττι, ἐδίω-

ab Istro trium ferè dierum & an-
 te se vnus diei itinere abesse, po-
 sitis castris, germina terræ vastat.
 Persæ, vbi Scytharum equitatus
 in conspectum se dedit, eum in-
 sequi maurant, à via sese semper
 subducetem: & quum ad vnam
 partium ventum est, aurorâ ver-
 sus & Tanain, Scythis tendenti-
 bus, & insequentibus Persis, Scy-
 thæ Tanain traiciunt: eo & Per-
 sæ traiecto, illos insequuntur, do-
 nec peragrata Sauromatum pla-
 ga, perueniunt in Budinicâ. Cæ-
 terum quandiu Persæ fuerunt in
 Scythica ac Sauromatide regio-
 ne, nihil ei detrimeti inferre po-
 tuerunt, vt pote vastæ: vbi verò
 Budinicam ingressi sunt, ibi na-
 æi lignea mœnia à Budinis de-
 ferta, & omnibus rebus vacua, in-
 cenderunt. His actis, ipso itinere
 ire porrò tendunt, dum eam re-
 gionem peruagati, in vastam so-
 litudinem deueniunt. Hæc soli-
 tudo à nemine hominū colitur,
 posita supra Budinorum regio-
 nem, septem dierū itineris ma-
 gnitudine: vltra quā Thyssagetz
 incolunt, à quibus quatuor inge-
 tes amnes per Mæzotos fluūt, &
 in paludem nomine Mæotin se
 insinuant: quibus hæc sunt indi-
 ta nomina, Lycus, Oarus, Ta-
 nais, Syrges. Darius, vt ad soli-
 tudinem peruenit, cursu omisso
 copias super fluuium Oarum lo-
 cauit. Post hæc, octo vrbes cæ-
 que ingentes condidit, pari inter
 se spatio distantes, sexagenorum
 ferè stadiorum, quarum ad meā
 vsque memoriam adhuc ruinæ
 extabant. Dum in his Darius oc-
 cupatur, interim Scythæ (quos
 ille insequabatur) circumitis lo-
 cis superioribus, reuerterunt in
 Scythiam. Quibus è conspectu
 omnino semotis, nec se amplius
 exhibentibus, ita Darius vrbibus
 illic relictis dimidiatis, conuertit
 iter ad occasum, ratus & hos esse
 cunctos Scythas, & ad occasum
 fugere. Proinde cū exercitu ma-
 turas ire in Scythiam, eò deuenit
 vbi in duas Scytharum incidit
 partes. Hos nactus insequē-

tur vnus diei spatio, nunquā intermittens subterfugientes. Subterfugiebant autem de industria in terram eorum qui societatem ipsorum respuerant, & primum in Melanchlænorum. Quos quū perturbassent tam Persæ quā Scythæ, eorum terram ingressi Scythæ in loca Androphagorum Persas adducunt. Perturbatis autem & Androphagis, hostem in Neuridem ducunt. Neuris quoque consternatis, tendunt subterfugiendo ire ad Agathyrsos. Sed Agathyrsi cernentes fugari finitimos à Scythis ac perturbari, priusquā à Scythis ager ipsorum inuaderetur, misso caduceatore, Scythis ingressum suorum finium prohibent, prædicentes, si conarentur inuadere agrum suum, cum eis primum se præliū commissuros. Hoc interminati Agathyrsi, in fines procurrūt, animo arcendi ingredi volētes. At Melanchlæni & Androphagi & Neurii, inuadentibus Persis vnā cum Scythis, neque viriū neque minarum memores, sed timore perculsi, fugam capefferunt aquilonem versus ac solitudinē.^a Scythæ partim ad Agathyrsos, iam non recusantes societatem, se conferebant, partim è Neuride regione in suam Persis præibant. Id quum diu factitaretur, neque desisteretur, Darius ad Indathyrsum Scytharum regem misso equite, inquit, ^b Virorum dæmonie, id est, beate, quid assidue fugam facis, quum liceat tibi horū facere alterutrum? si tibi videris idoneus ad resistendum negotiis meis, siste cursum, ac perstas, mecum fac prælium: sin agnoscis te imparē esse, sic quoque siste cursum, & hero tuo munera offerēs terram atque aquam, in colloquium veni. Ad hæc Scytharum rex Indathyrus ita respondit, Sic res meæ habent, ô Persa, vt neque vllum mortaliū ego metuens antè fugerim, neque nūc fugiam te, neque quicquam faciā diuersum nunc atque in pace facere consueueram. Quod autē

a At Scythæ non iam ad Agathyrsos (quippe qui ingressu suæ regionis interdixisset) tendebant, sed ex Neuride regione in suā Persis præibant. Nulla putamus à πειπνίας esse pro απιπνίας τοις συμμαχίω (vt paulo ante loquutus erat Herodotus) quum referatur ad απιπνίας paulo ante.
b Butham dicitur, O miserrime hominum.

c Cur autē non pr. tecum ineam præliū, hoc quoque tibi declarabo.

α κε ὑπεκφέρουσιν ἡμέρης ὁδῶ. καὶ (οὐ γὰρ αἶνε ὅτιων ὁ Δαρείος) ὅ Σκύθαι κατὰ τὰ βεβουλαιμένα ὑπέφθον ἐς τὴν ἀπειπαμνίων τὴν σφετέρην συμμαχίαν. πρὸ τούτων δὲ ἐς τὴν Μελαγχλαίων τὴν γῆν. ὡς δὲ ἐσβαλόντες τούτοις ἐπάρσαν οἱ τε Σκύθαι καὶ ὁ Πέρσαι, κατηγόνοιο οἱ Σκύθαι ἐς τὴν Ἀνδροφάγων τοὺς χώρους. Ταραχθέντων δὲ καὶ τούτων, ὑπέστην ὅτι τὴν Ναιίδα. παραπομπῶν δὲ καὶ τούτων, ἥσαν ὑποφύγοντες ὁ Σκύθαι ἐς τὴν Ἀγαθύρσοις. Ἀγαθύρσοι δὲ ὁρέοντες καὶ τοὺς ὁμούρους φύγοντες ὑπὸ Σκυθῶν, καὶ πεταραχμένοις, ὡς ἡσφι ἐμβαλέειν τὴν Σκύθας, πέμψαντες κήρυκα, ἀπηγγέλλον Σκύθῃσι μὴ ἐπιβάλλειν τὴν σφετέρων οὐραν. παραλόντες ὡς εἰ πειρήσονται ἐσβαλόντες, σφίσι πάντα ἀφαιμαχίσονται. Ἀγαθύρσοι μὲν πρὸς τὴν Ναιίδα, ἐβόησαν ὅτι τοὺς οὐρανοῖς, ἐν τῇ ἐρήνῃ ἐρύκειν τοὺς ὅτιοντες. Μελαγχλαῖνοι δὲ καὶ Ἀνδροφάγοι ἐ Ναιίδι, ἐσβαλόντων τὴν Περσέων ἅμα Σκύθῃσι, οὐτε πρὸς ἀλλήν ἐτράποντο. ὅτι λαγόμενοι τε τῆς ἀπειλῆς, ἐφύγον αἰεὶ τὸ πρὸς βορέω ἐς τὴν ἐρήμιον πεταραχμένοι. ὁ δὲ Σκύθαι ἐς μὲν τὴν Ἀγαθύρσοις οὐκέτι ἀπείπνους ἀπικνέοντο. οἱ δὲ ἐκ τῆς Ναιίδος χώρης ἐς τὴν σφετέρην κατηγόνοιο τοῖσι Πέρσαι. ὡς δὲ πολλὸν τοῦτο ἐγύετο, καὶ οὐκ ἐπαύετο, πέμψας Δαρδός ἱππία πρὸς τὸν Σκυθῶν βασιλῆα Ἰνδάθυρσον, ἔλεγε ταῦτα, Δαμόνιε ἀνδρῶν, τί φθάνεις αἰεὶ, ὅσον τοι τῶνδε πᾶ ἔτετα ποίειν; εἰ μὲν γὰρ ἀξιοχρεῶς δοκέεις εἶναι σεαυτῷ, εἴσσι ἐμοῖσι ῥήμασι ἀντιωθῆναι, οὐ δὲ ἐγὼ καὶ μάχομαι. εἰ δὲ μὴ, καὶ οὕτω παύσαιμην τῆ δρόμου, δεσπότη τὰ σὺ δώρῃς φέρων γῆν τε καὶ ὕδωρ, ἐλθέ ἐς λόγους. πρὸς ταῦτα ὁ Σκυθῶν βασιλεὺς Ἰνδάθυρσος ἔλεγε ταῦτα, Οὐ γὰρ ἐμὸν ἔχει ὡς Πέρσαι. ἐγὼ γὰρ δὲνα καὶ ἀνδρῶν δέισσαι ἐφύγον, οὐτε πρότερον, οὐτε νῦν σε φθάνω. γὰρ πινώτερον εἰμὶ ποιήσας νῦν ἢ καὶ εἰς εἰρήνῃ ἔωθα ποίειν. ὅτι δὲ οὐκ αὐτίκα μάχουμαι τοι, ἐγὼ καὶ τοῦτο σημαίνω. ἡμῶν οὐτε

ἡσφι ὅτιοντες

166

ἡσφι αἰεὶ πινώτερος τῆ δρόμου, δεσπότη τὰ σὺ δώρῃς φέρων γῆν τε καὶ ὕδωρ, ἐλθέ ἐς λόγους. πρὸς ταῦτα ὁ Σκυθῶν βασιλεὺς Ἰνδάθυρσος ἔλεγε ταῦτα, Οὐ γὰρ ἐμὸν ἔχει ὡς Πέρσαι. ἐγὼ γὰρ δὲνα καὶ ἀνδρῶν δέισσαι ἐφύγον, οὐτε πρότερον, οὐτε νῦν σε φθάνω. γὰρ πινώτερον εἰμὶ ποιήσας νῦν ἢ καὶ εἰς εἰρήνῃ ἔωθα ποίειν. ὅτι δὲ οὐκ αὐτίκα μάχουμαι τοι, ἐγὼ καὶ τοῦτο σημαίνω. ἡμῶν οὐτε

ἡμῖν οὐτε ἄγρια, οὐτε γῆ πεφυτευμένη ἔστι, **A**
 ἢ πῆρι δέισαντες, μὴ ἀλῶν ἢ χαρῇ, πα-
 χιον συμμίσθισιν αὐτῶν ἐς μάχην ὑμῖν. εἰ
 ὅ δέοι πόλεως ἐς τῆς κτ' ἔλθεις ἀπικνέ-
 σθαι, τυγχάνοις ἡμῖν ἔοντες πάφοι παῖράσιοι.
 φέρετε, πούτοις αἰδοῦντες, συγχέειν περὶ
 αὐτοῖς· ἔγωγε αὖτε τότε εἴτε ὑμῶν μα-
 χησόμεθα παρὶ τῆς πάφης, εἴτε καὶ ὁ μαχη-
 σόμεθα παρὶ τῆς πόλεως ὅτι μὴ ἡμέας λῶντες αἰ-
 ρῇ, οὐ συμμίσθισιν αὐτοῖς. ἀμφὶ μὲν μάχην το-
 σαύτη εἰρήστω. δεσπότης δ' ἐμοὶς, Δία τε
 ἐγὼ νομίζω τὸν ἐμὸν παρόντων, καὶ Ἰστίου
 τὴν Σκυθῶν βασιλῆα, μοιῶντες εἰ σοὶ ὅ
 αἰτή μὲν δῶρων γῆς τε καὶ ὕδατος δῶρα πέμ-
 ψω ποταμῶν οἷά σοι παρέπει ἐλθεῖν. αἰτή δ' ὅ
 ὅτι δεσπότης ἐφασκε εἰ ἐμὸς, κλαίει λέγων.
 τὸ δὲ ἔστι ἡ Σκυθῶν ῥῆσις. ὁ μὲν δὲ κή-
 ρυξ οἰχώσας ἀγγελέων ταῦτα Δαρείῳ. **Θ**
 ὅτι Σκυθῶν βασιλῆες, ἀκούσαντες τῆς δου-
 λωσιῆς τοῦ νόμου, ὁργῆς ἐπληρώθησαν. τὴν
 μὲν δὲ μὲν Σαυροματίων μοίρην παρτεῖ-
 σαν, τῆς ἥρχε Σκώπαις, πέμπουσιν, ἴωσι κα-
 λθόντες ἐς λῶντες ἀπικέσθαι πούτοις οἱ τὸν
 Ἰστρον ἐξυγμένον ἐφρουρεον.

Αὐτῶν δ' ἦτοίσι ὑπολαβόμενοι ἐδόξε
 πλανᾶν μὲν μηκέτι Πέρσας, οἷα δὲ ἐκεί-
 ποτε ἀναιρεομένοισι ἔπιτιθεσθαι. νωμῶντες
 ὡς οἷα ἀναιρεομένοισι τοῖς Δαρείου, ἐποίησαν
 τὰ βεβουλωμένα. ἡ μὲν δὲ ἵππος τὴν ἵπ-
 πον αἰεὶ τρέπεσκε ἡ τῆς Σκυθῶν. οἱ δὲ τῆς
 Περσῶν ἵπποτα φεύγοντες ἐσέπιπτον ἐς
 τὸν πεζόν. ὁ δ' ὅτι πεζὸς αἰεὶ ἐπικούρει. **Θ** δὲ
 Σκύθαι ἐσπεύσαντες τὴν ἵππον, ὑπε-
 σρεφον, τὸν πεζὸν φοβερόμενοι. ἐποίησαντο δ' καὶ
 τὰ νῦν ταῦτα παρὰ πλοῖας παρὰ βολὰς οἱ
 Σκύθαι. ὅ δὲ τοῖσι Πέρσῃσι τε ἡ σύμμα-
 χον καὶ τοῖσι Σκυθήσι ἀντίστον, ἔπιτιθεμένοισι
 τὰ Δαρείου γραβόπεδον, θάψμα μέγ-
 στον ἐρέω τῆς τε ὄνων ἢ φωνῆ, καὶ τῆς ἡμίονων
 τοῦ εἶδος οὐτε γὰρ ὄνον οὐτε ἡμίονον γῆ ἢ Σκυ-
 θική φέρει, ὡς καὶ πρότερον μοι διδόντων.
 ἔδ' ἐστὶν ὅτι τῆς Σκυθικῆς πάσης χώρας ὑπερ-
 ῖσθαι οὐτε ὄνος, οὐτε ἡμίονος, ἀλλὰ τὰ ψύχρα.
 ὑβρίζοντες ὡς οἱ ὄνοι ἐπ' ἄρα τὸν ἵππον τῆς
 Σκυθῶν πολλάκις ὅτι ἐπελαυνόντων ἔπι τῆς
 Πέρσας, μέγα δ' ὅπως ἀκρόσθαι οἱ ἵπποι τῆς
 ὄνων ἢ φωνῆς, ἐπ' ἄρα τὸν ἵππον ὑποστροφόμενοι,

Nobis neque oppida sunt neque
 agri culti, quos invadi aut vasta-
 ri metuētes, properemus vobis-
 cum cōferre pugnam. ad quam
 si opus est cōtinuò devenire, sunt
 paterna sepulcra, quæ vos quum
 nacli fueritis, agendum tentate la-
 befactare: & tunc intelligetis, pu-
 gnaturi vobiscum simus pro se-
 pulcris, necne: prius autem (nisi
 nos ratio traxerit) tecum præliū
 non cōferemus. Hactenus, quod
 ad pacem pertinet, dictum sit.
B quod autem ad cætera, ego solos
 mihi heros arbitror Iovem pro-
 genitorem meum, * & solium
 Scytharum regium. Tibi autem
 pro terra & aqua, quæ dono po-
 scis, mittam quæ decet ad te ve-
 nire dona: pro eo quod herum te
 meum esse dixisti, iubeo te flere:
 Hoc à Scythis responsū est: quod
 caduceator reuersus Dario renū-
 tiavit. Scytharum reges, audito
 nomine seruitutis, indignatione
 perfusi, partem illam quæ cum
 Sauromatis ordinata erat, cui
 præerat Scopasis, mittūt ad col-
 loquendum cum Ionibus qui I-
 strū ponte iunctum asseruabant.

At Persæ nō amplius sibi va-
 gandum esse statuerunt, vt ho-
 spitibus, qui ipsorum commea-
 tum eripiebant, insidias tende-
 rent, distributis qui aduersus e-
 reptoires frumentariæ rei iussa
 exequerentur. Enimvero equi-
 tatus Scytharum semper in fugā
 vertebat equitatum Persarum,
 sed fugientes incidendo in pedi-
 tatum, ab eo defensabantur. Ita
 Scythæ summoto equitatu ho-
 stili, tamen metu peditum abs-
 cedebant, & nihilominus no-
 cibus quoque tales incursio-
 nes faciebant. * Aduersus quos
 quid Darianis auxilio fuerit re-
 feram: res in primis admirabilis,
 asinorum vox ac mulorum spe-
 cies. Nam (vt superius à me de-
 monstratum est) nullus in terra
 Scythica neque asinus neq; mu-
 lus gignitur, ac ne vllus quidem
 visitur, propter frigora. Itaque
 rudentes asini perturbabāt Scy-
 tharum equos: & quum Scythæ
 sæpenumero Persas adoriren-
 tur, eorum equi exaudita asino-
 rū voce, cōsternati auerrebantur,

a Et Vestam Scy-
 tharum reginam.
 Fortasse tamē
 aliam interpreta-
 tionem Verba Græ-
 ca admittunt.

b At Scythæ qui
 ibi relinqueban-
 tur, vel remane-
 bant, nō amplius
 censuerūt Persas
 cogendos esse va-
 gari, sed adorien-
 dos esse quoties
 cibum sumerent.
 Obseruantes igitur
 tempus quod
 ab illis cibis sum-
 mebatur, facie-
 bant quod statue-
 rant. Enimvero, &c.

c Veram quod
 Persis auxiliaba-
 tur, Scythis verò
 aduersabatur, Da-
 rii exercitum in-
 uadētibz, id re-
 feram, maximum
 miraculum. Nō
 mirum id faciebat
 asinorum vox &
 mulorū species.

a Et commorantes angeretur ob rerum omnium penuriam.

b Suam potentiam.

arrectis auribus stupefacti, utpote insolentia tum vocis quam prius non audissent, tum formæ quam nunquam inspexissent. Atque hoc quidem paululum quiddam momēti ad bellum afferebat. Cæterum Scythæ ubi animaduerterunt Persas tumultuantes, quò diutius in Scythia illi commorarentur, & commorantes ad omnium necessariorum rerum inopiam redigerentur, faciendum ita sibi putarunt, ut pecoribus suis vnà cum pastoribus relictis, in alium ipsi abscederent locum. Persæ illuc se conferentes, excipiebant pecora. quo facto quum sæpius idē tentarent, ad vltimum Darius inopia rerum laborauit. Id reges Scytharum intelligentes, mittūt ad eum cum muneribus caduceatorē, aue, mure, rana, & quinque sagittis. Persæ, cum qui munera ferebat, percontabantur quid illa significarent. Iste negare sibi aliud esse mandatum nisi ut quum illa tradidisset, celerimē rediret. iubere tamen ipsos Persas, si solertes forent, interpretari quid sibi dona vellent. Hoc quum audissent Persæ, consultabant. Et Darii quidem sententia erat, Scythas seipsos ei donare, & terram atque aquam: hac ratione coniectans, quòd mus quidē in terra gignatur, & eodem quo homines fructu vidit, rana autē in aquis nascatur, auis verò sit equo assimilis: at sagittis dandis, quòd b seipsos tradere viderentur. In hanc sententiam Darius interpretabatur. At Gobryas vnus ē septem qui magos sustulerunt, hoc dicere dona coniectabat, O Persæ, nisi effecti ut aues, subuoletis in cælum, aut effecti ut mures, subeatistis terram, aut effecti ut ranæ infiliatis in paludes, non remeabitis vnde venistis, his sagittis confecti.) Et Persæ quidem illa munera sic interpretabantur. At vna pars Scytharum cui datū antè erat negotium Meotidis paludis custodiendæ, tunc autē cū Ionibus qui ad Istrū erant colloquēdi, ubi ad pontē venit, ita verba fecit, Viri Iones, libertatē vobis

A καὶ ἐν θανάματι ἔσονται, ὅρθα ἱστῶντες τὰ ὦτα· ἄτε οὐτε ἀκούσαντες πρῶτον φωνῆς τῆς τοιαύτης, ὅτε ἰδόντες δ' εἶδός. Ταῦτα μὲν νυν ὅτι μικρὸν τι ἐφ' ἔργον τῷ πολέμῳ. οἱ δὲ Σκύθαι ὅπως τοῖς Πέρσαις ἰδόντες τεθορυβημένοι, ἵνα παρὰ μὲν οἱεν τε ὅτι πλέω χρόνοι ἐν τῇ Σκυθικῇ, καὶ παρὰ μὲν οἱεν αἰῶνι, τῷ πρῶτον ὅτι δεῖς ἔόντες, ἐπὶ οὖν τοῖονδε ὅπως τῷ παρὰ τῶν τῶν σφετέρων αὐτῶν κατελίποιν μὲν τῶν νομέων, αὐτοὶ B αὖ ὑπεξήλαυνοίς ἄλλον χρόνον· οἱ δ' αὖ Πέρσαις ἐπελθόντες ἐλάβεσαν τὰ παρὰ τα, καὶ λαβόντες, ἐπ' ἔργον αὖ τὰ πεποιημένα. πολλὰ δὲ τοιοῦτου γινόμενου, τέλος (Δαρξός τε ἐν ἀπορίῃσι εἶχετο, καὶ οἱ Σκυθῶν βασιλεῖς μαθόντες τοῦτο, ἐπεμπεύον κήρυκα δῶρα Δαρξίᾳ φέρειν, ὅρνια τε καὶ μὺν καὶ βάτραχον καὶ εἰσοὺς πέντε. Πέρσαι δὲ τὸν φέρειν τὰ δῶρα ἐπ' ἡρώτεον τὸν νόον τῶν διδομένων. ὁ δὲ δοῦν ἐφ' οἱεπε C σάλας ἄλλο ἢ δὸν τὰ πλεῖστα χίστην ἀπαλάσσεσθαι· αὐτοὺς δὲ τοῖς Πέρσαις ἐκέλευε, εἰ σφοδαίσι, γράναι τὸ δὲ τὰ δῶρα λέγειν. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Πέρσαις, ἐβουλόοντο. Δαρξίου μὲν νυν ἡ γνώμη ἔην, Σκύθας ἐωυτὰ διδόναι σφέας τε αὐτοῖς, καὶ γὰρ τε καὶ ὕδωρ· εἰ καὶ ζῶντος τῆδε, ὡς μὺς μὲν ἐν τῇ γῇ γίνεται, καρπὸν τὸν αὐτὸν ἀνδρῶν σιτόμοδος· βάτραχος δὲ, ἐν ὕδασι ὄρνις δὲ μάλιστα εἶοικε ἵππῳ· τοῖς δὲ εἰσοῖς, ὡς πλεῖ D ἐωυτῶν ἄρην παρὰ διδοῖσι. αὐτὴ μὲν Δαρξίᾳ ἡ γνώμη ἀπεδέδεκτο. συνεστίασε δὲ ταῦτη ἡ γνώμη Γοβρύεω, τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐπὶ ἑνὸς τῶν τὸν μάχην κατελόντων, εἰ καὶ ζῶντος τὰ δῶρα λέγειν, ἢ μὴ ὄρνιθες ἡ γρόμοι ἀναπλήσθαι ἐς τὸν οὐρανὸν ὡς Πέρσαι, ἢ μὺς γρόμοι, καὶ τῆς γῆς καταδύητε, ἢ βάτραχοι γρόμοι, ἐς τὰς λίμνας ἐκπηδήσῃτε, ὅκα ἀπονοήσῃτε ὅπισθεν, ὑπὸ τῶν δὲ τῶν τοῦ θυμῶν βαλλόμενοι Πέρσαι μὲν δὴ οὕτω τὰ δῶρα εἶκαζον. ἡ δὲ Σκυθῶν μήτηρ μίση ἡ ἀρξίσα πρῶτον μὲν παρὰ πλεῖστον Μαῖην λίμνῃ φερούμενην, τότε δ' ὅτι τὸν ἱερὸν ἱὸν ἐς λόγους ἐλθεῖν, ὡς ἀπὶ κετ' ὅτι πλεῖστον γέφυραν, ἐλεγε ταῦτα, Ἄνδρες ἱῶνες, ἐλθὺτε μὲν ὑμῶν

ἡχοῦν φέροντες, ὡς δὲ ἔθελ' ἑστακῶν.
 πῶς γὰρ νόμῳ Δαρφόνος ἐπείλασθ' ὕ-
 μῳ, ἐξήκουσ' ἡμέρας μούνας φερούσαντας
 τ' γέφυραι, αὐτὰ μὴ παρελθούσας ἐπὶ τοῦ
 τῶ τ' ἡρόν, ἀπαλλάσσεται ἐς τ' ὑμετέ-
 ρην. νῦν ὧν ὑμεῖς παῖδες ποιδύντες, ἐκ τῶς μὲν
 ἔσονται παρὲς ἐκείνης αἰτίας, ἐκ τῶς δὲ παρὲς
 ἡμέων τὰς παρελθούσας ἡμέρας παρὰ μεί-
 ναντες, ὁ δὲ πρὸς τοῦτου ἀπαλλάσσεται. οὐτοί
 μὲν νῦν, ὑποδεξάμενοι Γάων ποιήσιν
 ταῦτα, ὁπίσω πλεῖστα χίστην ἐπέλθοντο. Πέρ-
 σης δὲ μὲν τὰ δῶρα τὰ ἐλθόντα Δαρφίω,
 αὐτὰ πάλιν οἱ ὑπολφθέντες Σκυῖται
 πρὸς τὴν ἵπποισι, ὡς συμβαλέοντες. τετα-
 γμένοι οἱ τῶσι Σκυῖται γὰρ ἐς τὸ μέσον
 διήξε' ἔτι δὲ, ὡς ἔχαστοι ὄρεον τὸν λαόν, ἐδίω-
 κον. ταραχθέντων δὲ τῶ Σκυθῶν, ἐπὶ τῶν χρεώ-
 μενων, εἶπε δὲ Δαρφός τῶ ἀντιπολεμίων τὸν
 Ἰόρυσον. πρὸς μὲν δὲ σφραγὶς τὸν λαόν διώ-
 κωντας, εἶπε δὲ παρὲς τοῖς περὶ ὧν τε καὶ τὰ
 ἄλλα λέγειν, ὅτι οἱ ὧν ἄνδρες ἡμέων πολλὸν
 κατὰ φρονέουσιν. καὶ μοι νῦν φαίνεται Γοβρύης
 εἶπαι παρὲς τῶ Σκυθικῶν δῶρων ὁρθῶς, ὡς ὧν
 ὅπως ἡδὴ δοκούντων καὶ αὐτὰ μοι ἔχειν, ὅ-
 λης ἀγασθῆς δεῖ, ὅπως ἀσφαλῶς ἡ κομιδὴ
 ἡμῶν ἔσται ὁπίσω. παρὲς ταῦτα Γοβρύης εἶ-
 πε, ὡς βασιλεὺς, ἐγὼ χρεὼν μὲν καὶ λόγῳ ἡ-
 πιστάμην ὑμῶν τῶ ἀνδρῶν πλεῖστα ἀποκρίνω.
 ἐλθὼν δὲ, μάλλον δὲ ξέμαθον, ὄρεων αὐτοῖς
 ἐμπάζοντας ἡμῶν. νῦν ὧν μοι δοκεῖ, ἐπεὶ
 τὰ χίστη νύξ' ἐπέλθοι, ἐκκαύσαντας τὰ πύρα
 (ὡς καὶ ἄλλοτε ἐώτα μὲν ποιέειν) τῶ σφραγί-
 των τοῖς ἀσθενέσας ἐς τὰς ἑλασπασίας
 ὅλα πατρίσθ' ἔσται, καὶ τοῖς ὄνοις παρὰ τὰς κα-
 ταδύσαντας, ἀπαλλάσσεται παρὲν ἡ καὶ ὅτι
 τὸν Ἰόρυν ἰθὺς Σκυθῶν λύσαντας πλεῖ-
 στα γέφυραν, ἡ καὶ τῶ Ἰωσι δόξα, ὅς ἡμέας
 οἷόν τε ἔσται δὲ ξερὰ σάσασθαι. Γοβρύης μὲν
 ταῦτα σιωπῶν ἐβόλθε. μὲν δὲ, νύξ' τε ἐγένετο,
 ἐπὶ Δαρφίως ἐχρᾶτο τῶ γράμμι ταῦτη τοῖς
 μὲν καματηροῖς τῶ ἀνδρῶν, ἐπὶ τῶ ὡς ἐ-
 λθίςτος ἀπολλυμένων λόγος, καὶ τοῖς ὄ-
 νοις πάντας καταδύσαι, κατέλιπε αὐτὸς ἐπὶ
 τῶ σφραγίδ' ὡς κατέλιπε δὲ τοῖς τε ὄνοις
 καὶ τοῖς ἀσθενέσας τῆς σφραγίδος, τῶ δὲ εἰνε-
 κα. ἵνα ὅ μὲν οἶοι βοῶν παρέχονται.
 ἐπὶ δὲ αὐτῶ σφραγίδος μὲν εἰνεκα κατέλιποντο, παρὰ τῶς δὲ διήλθον

A afferentes venimus, si modò
 nos exaudire volueritis. Acce-
 pimus enim, Darium vobis præ-
 cepisse ut ad sexaginta dunta-
 xat dies custodiam pontis agere-
 tis, & si intra id tempus ipse non
 afforet, domum abiretis. Itaque
 si id feceritis, & apud illum & a-
 pud nos culpam deitaueritis. proinde quum ad præstitutam
 diem permanseritis, iam abscē-
 dite. Hæc se facturos recipienti-
 bus Ionibus, Scythæ b raptim re-
 trò abiēre. At cæteri Scythæ, post
 missa Dario dona, cum peditatu
 ac equitatu aduersus Persas in ac-
 cie instructi steterunt tanquam
 consiliaturi. quum interim lepus
 in medium profiliit, quem ut
 quisque vidit, insequēbatur. Per-
 turbatis Scythis ac vociferanti-
 bus, sciscitabatur Darius vnde
 hostium tumultus existeret: &
 quum audisset illos leporem in-
 sectari, inquit ad eos Persas cum
 quibus cætera colloqui cōsueue-
 rat, Hi viri vidētur mihi magno
 nos habere contemptui, & nunc
 Gobryas rectè dixisse de Scythi-
 cis donis. Quo magis, quū mihi
 quoque ipsi res ita se habere vi-
 deātur, bono cōsilio est opus, ut
 tutus nobis eò vnde venimus sit
 receptus. Ad hæc Gobryas, Equi-
 dem, inquit, ὁ rex, horū ego vi-
 rorum inopiā videbar mihi ferè
 fama habere cognitā, sed vbi
 adueni, cūdētius intellexi, ani-
 maduertēs eos habere nos ludi-
 brio. Proinde mihi videtur, quū
 primū nox aduenerit, incen-
 sis ē more ignibus, & aliis quæ
 consueuerunt fieri, aëris, imbe-
 cillissimis quibusque militum
 ad hostem fallendum relictis, a-
 sinisque omnibus alligatis, ab-
 eundum, priusquam ad Istrum
 rectā pergant Scythæ ad pontem
 soluendum, d aut Ionibus sol-
 uere lubeat: quod nobis factu
 facile erit. Hoc Gobryas consiliū
 dabat. Cui assentiens Darius, vbi
 nox adfuit, reliquit in castris vi-
 ros lāguore præditos, & eos quo-
 rū amissio minimi faciēda esset,
 necnō omnes asinos alligatos: a-
 sinos quidē, ut vocē ederent: in-
 firmos autē homines, hoc titulo,
 ipse cum illo cor,

a Itaque si hoc
 feceritis, culpa &
 apud illum & a-
 pud nos vacabi-
 tis: nimirum ut
 quum ad pr. diē
 permāseritis, iam
 abscedatis.

b Primo quoque
 tempore redie-
 runt.

c Accensis igni-
 bus, ut & aliis fa-
 cere cōsueuimus,
 & imbecill.

d Aut Iones ali-
 quid. in nos mo-
 liantur quod ef-
 ficere illis nō dif-
 ficile futurum sit.

e Eadem est vox
 pro qua reddidit
 paulo ante Imbe-
 cillissimis quibus-
 que: nisi quid hoc
 est profuturus gra-
 dum, quum ibi esset
 superlatiuus.

f Homines verò
 propter imbecil-
 litatem quidem
 relinquebantur,
 sed hoc tamen
 prætextu, ut dum
 ipse cum illo cor,

a Afini à cœtu
segregati,

b Manus ad Scy-
thas tendere, &
iis quibus dece-
bat verbis apud
eos uti. Quibus
illi auditis, in v-
num agmen con-
globatz tum illæ
duæ Scytharum
partes, tum illa
Sauromatū v-
na, necnon Budi-
ni & Geloni, Per-
sas recta ad Istr.
via persequuntur.
Sed quum Persa-
rū exercitus ma-
gna ex parte pe-
dites haberet,
viâsque ignora-
ret, utpote in cer-
ta itinere, Gel-
on certa itinere
dierum non se-
ctas: at Scythicus
equitibus cōsta-
ret, & iis quidē
itinere compē-
dia scientibus,
quum utriusque ab
ale. abest.

ut dum ipse cum flore copiarū
adoriretur hostem, isti interea
castra tutaretur. Hæc persuadens
iis qui relinquebantur, Darius,
accensis ignibus quammaturri-
mè ad Istrum contendit. a Afini,
quòd multitudine destituti ef-
sent, eo magis rudere, quos au-
dientes Scythæ, credere omnino
Persas in eisdem permanere ca-
stris. verum ubi illuxit, ii qui re-
lictæ erant, cognito se proditos
esse à Dario, b manus extendere
ad Scythas, & quæ contigerant
referre. His illi auditis, repētè re-
tractis duabus Scytharum parti-
bus, & vna Sauromatarum, cum
Budinisque ac Gelonis, Persas re-
cta ad Istrum via persequuntur,
utpote plerosque pedites & iti-
nera nescientes, ea præsertim quæ
diuortia habebant ipsi equites &
compendia viarum scientes. Sed
quum utriusque ab alteris aberrar-
ent, multo priores ad pontem
Scythæ peruenere quàm Persæ.
Ibi cognito se prævertisse Persas,
ita ad Ionas qui in nauibus erant
verba fecerūt, Viri Iones, quum
dierum numerus iam pertransf-
ierit, iniuriæ estis qui adhuc per-
maneatis: sed quoniam hæc-
enus præ timore permanistis, nūc
soluite quam celerrimè traieciū,
atque abite sospites liberique, diis
pariter ac Scythis gratiam ha-
bentes. Nam cum qui antea do-
minus vester erat, ita tractabi-
mus ut aduersus nullum mortali-
um sit facturus expeditionem.
De hac re consultantibus Ioni-
bus, Miltiadis quidem Atheniē-
sium ducis & Cherfonensiu (qui
sunt in Helleponto) tyranni sen-
tentia erat, Scythis obtemperan-
dum esse, & Ioniam seruitute li-
berandam. At Histiaz Milesii di-
uerfa, quòd diceret nūc quidem
eos suæ quæque vrbis tyrannos
esse ob Darium: potentia verò
Darii sublata, neque se Milesiis,
neque alium quæquam vsquam
præesse posse. Fore enim ut fin-
gulæ ciuitates popularem statum
quàm tyrannicum mallent. Hæc
sententiā quū dixisset Histiazus,
omnes cōfestim qui Miltiadi af-
fensi fuerāt, in eam transierunt.

σαν τετραμμένοι πρὸς ταύτην

A αὐτοὺς μὲν οὖν τὰ κατὰ τὸν τῶν γρατῶν ὅτι-
θήσεα μέλλοι τοῖσι Σκυθήσι, ὅτι δὲ γρα-
τὸν πεδὸν τῶν τοῦ χρόνον ῥυοίαν. ταῦτα τοῖσι
ὑπολαβόμενοι ὑποθέμενος ὁ Δαρῖος,
καὶ πρὸς ἐκκαύσαι, τὴν χάσιν ἐπεὶ γε το
ἔτι τὸ ἔργον. οἱ δὲ οὐκ ἐρημωθέντες ὁμίλῃ,
ἔτι μὲν δὴ μάλλον πολλὰ ἔειπεν τὸ Φωνῆς,
ἀκούσαντες δὲ οἱ Σκύθαι τῶν ὄνων, παύχην
χώραν ἢ λίαν οὐδὲ Πέρσαις εἶναι. ἡμέρης δὲ
ἡμερῶν γινόντες. C ὑπολαβόντες ὡς
B πρὸς δεδωμένοι εἶεν ὑπὸ Δαρείου, χεῖρας
τε πρὸς ἐπείνον τοῖσι Σκυθήσι, καὶ ἔλεγον τὰ
κατὰ τὸν τῶν οἱ δὲ ὡς ἡκούσαν ταῦτα, τὴν χά-
σιν συσφέντες, αἵ τε δύο μοῖραι τῶν Σκυ-
θῶν, καὶ ἡμία, Σαυρομάται καὶ Βυδῖνοι καὶ
Γελωνοὶ, ἐδίδωκον οὐδὲ Πέρσαις ἰσοῦ τὸ ἔργον.
αἵ τε δὲ ὅτι Περσικὸν μὲν τῶν πολλοῦ ἐόντος πε-
ζοῦ γρατῶν, καὶ τὰς ὁδοὺς οὐκ ὅτι σαμῶν,
ὡς οὐ τετμημένων τῶν ὁδῶν, ὅτι Σκυθικόν,
ἰπποδρόμῳ, καὶ τὰ σῶμα τῆς ὁδοῦ ὅτι
C σαμῶν, ἀμφοτέρωθεν ἀλλήλων, ἐφθισαν
πολλὰ οἱ Σκύθαι τοῖς Πέρσαις ὅτι τὴν γέφυ-
ραν ἀπὸ κόμῳ. μαθόντες δὲ τοῖς Πέρσαις
οὐκ ἂν ἀπὸ γένους, ἔλεγον πρὸς τοῖς Ἰωνῶν
ἐόντας ἐν τῇσι νηυσὶ, Ἀγδρες Ἰωνες, αἵ τε ἡμέ-
ραι ὑμῶν τῶν ὅτι μοῖραι δὲ οἱ χύλων, καὶ ὅτι ποιε-
τε διχασμὸν ἐπὶ τῶν σαμῶν. ἀλλ' ἐπὶ τῶν
τερον δεικνύοντες ἐμμένετε; νῦν λύσαντες
τὸν πόρον, τὴν χάσιν ἀπὸ τε χεῖροντες ἐ-
λάβετε, θεοὶσι τε καὶ Σκυθήσι εἰδότες
D χάσιν. τὸν δὲ πρὸς τῶν ἐόντων ὑμῶν δε-
σπότην ἡμεῖς ὡς ἀποσώμεθα οὕτως, ὡς
ὅτι μηδαμῶς ἐπὶ αἰσώποισι αὐτὸν γρα-
τὸν οὐσαυτά. πρὸς ταῦτα. C Ἰωνες ἐβου-
λόντο Μιλτιάδεω μὲν τῶν Ἀθηναίων γρα-
τηχόντος, ὅτι τυραννίδος Χερσονησιωτῶν
τῶν ἐν Ἑλλήσποντῳ, καὶ γράμῃ πείθεσθαι
Σκυθήσι, καὶ ἐλθόντων Ἰωνίῳ Ἰστιαίου δὲ
τῶν Μιλησίου ἐναπλήσειν τῶν ἀέροντος ὡς νῦν
μὲν ἀπὸ Δαρῖος ἕκαστος αὐτῶν τυραν-
νὸς πόλιος, τὸ Δαρείου δὲ διωόμενος κα-
ταρθείσης, οὐτε αὐτοὺς Μιλησίων οἶος τε
ἔσται ὅτι χεῖν, οὐτε ὅτι οὐδὲνα ὅτι δαμῶν. βυ-
λήσεσθαι γὰρ ἐπὶ τῇ τὸν πόλιν δημοκρατε-
σθαι μάλλον ἢ τυραννείᾳ. Ἰστιαῖος δὲ γράμῃ
ταύτῃ ἀποδίδυμὸν, ἀπὸ πᾶσι πάντες ἡ-
γώμην, πρὸς τῶν τὸν Μιλτιάδεω ἀντιθέμενοι.

ἦσαν ὅσοι οἱ Διφφέροντες τε πλὴν ἦφον, ἔχοντες λόγῳ πρὸς βασιλῆος, Ἑλλήνων μὲν τύραννοι, Δάφνης τε Ἀβυδηνός, καὶ Ἰπποκλὸς Λαμφακηνός, καὶ Ἡρόφαντος Παριώνος, καὶ Μηξίδωρος Περικοννήσιος, ἔχοντες Ἀρεταγόρης Κυζικηνός, ἔχοντες Βυζαῖνός. ὅσοι μὲν ἦσαν οἱ ἔξ Ἑλλήνων πόντου. αὐτὸν Ἰωνίης δὲ, Στρατίας τε Χίος, καὶ Αἰακίδης Σάμιος, καὶ Λαοδάμας Φωκεὺς, καὶ Ἰστιαῖος Μιλήσιος. ὅττιν γνώμη παρεκείνη ἐναντίῃ τῇ Μιλτιάδεω. Ἀπολέων ὅττιν ἰσχυρὸς λόγος μοιῶος Ἀρεταγόρης ὁ Κυμαῖος, οὐτι μὲν ἐπιτε πλὴν Ἰστιαίου αἰρέοντο γνώμην, ἐδόξε σφί περὸς αὐτῇ (ἀδὲ ἔρτα τε καὶ ἔπειτα πρὸς θεῖναι) μὲν γεφύρης λυφὴν τὰ καὶ εἶναι Σκυθίας ἔχοντα, λυφὴν ὅσον πύθμα δὲ κινεῖ) ἵνα καὶ ποιέειν τι δοκέωσι, ποιοῦντες μηδὲν. ἔοι Σκυθαὶ μὴ πειράσασθαι βιάσασθαι, καὶ βυλόμενοι Διφφύων τὸν Ἰσθμὸν καὶ τὴν γεφύραν. εἰπεῖν τε λυφὴν γεφύρης τὸ ἐς τὴν Σκυθίαν κλειῖν, ὡς πρὸς ποιήσασθαι τὰ Σκυθησὶ ἐστὶ ἐναντίῃ. αὐτὰ μὲν παρεσέθησαν τῇ γνώμῃ. καὶ δὲ, ἐκ πρῶτων ὑπεκρίνατο Ἰστιαῖος, καὶ λέγων, Ἄνδρες Σκυθαὶ, χρῆσθαι ἤκατε φέροντες, ἔξ ἑαυτῶν ἐπιείχασθε καὶ τὰ τε ἀπ' ὑμέων ἡμῶν χρῆσθαι ὁδοῦ, ἔξ ἑαυτῶν ἡμῶν ἐς ὑμέας ὅτι τῆδε ὁδὸς ὑπηρετεῖται, ὡς γὰρ ὁ ἔατε, ἔξ ἑαυτῶν τὸν πόντον, καὶ πρὸς ἡμῶν πασάν ἐξομῶν, θέλοντες εἶναι ἐλθόντες. ὅττιν δὲ ἡμέας τὰδε λυφὴν, ὑμέας καὶ ἑαυτῶν διζέσθαι ἐκείνοις. ὅττιν δὲ, ὡς τε ἡμῶν καὶ ὑμέων αὐτῶν ἵστασθαι οὕτως ὡς ἐκείνοις πρέπει. Σκυθαὶ μὲν ὁδοῦ τερον ἴωσι πρὸς ὁδοῦ τε λέγειν ἀληθῆα, ὡς ἔσθαι ὅτι ζήτησιν ἡμῶν Περσέων, καὶ ἡμῶν πᾶσι τῆς ἐκείνων διζέσθαι. αἱ πῶι δὲ πύτου αὐτοὶ οἱ Σκυθαὶ ἐχόντο, τὰ νομάς ἡμῶν ἵππων τὰ αὐτῇ Διφφύωνται, καὶ τὰ ὕδατα συγχάσαντες. εἰ γὰρ αὐτὰ μὴ ἐποίησαν, πρὸς ἑαυτοὺς σφί, εἰ ἐβούλοντο, ὅτι περὶ τῶν δὲ Περσῶν νῦν δὲ τὰ σφί ἐδόκεε δὲ βεβουλόσθαι, κατὰ αὐτὰ ἐσφάλησαν. Σκυθαὶ μὲν νῦν τῆς σφετέρης χώρας τῇ χιλὸς τε τοῖσι ἵπποισι καὶ ὕδατα ἰσχυρῇ, αὐτῇ διεξίντες, ἐδίξυντο τοῖς ἀντιπολεμίοις partem conficiātes in qua cibaria equis atque aquae forent, hostē indagabant,

A Fuere autem qui disceptauerūt, duntaxat alicuius apud regem existimationis. Hellepontinorum quidem tyranni, Daphnis Abydenus, & Hippoclus Lampracenus, & Erophantus Parienus, & Metrodorus Praconnefius, & Aristagoras Cyzicenus, & Aristō Byzantius: & isti quidem ex Hellepōto. Ab Ionia autem, Stratias Chius, & AEacides Samius, & Laodamas Phocensis, & Histiaus Milesius: cuius sententia praelata est sententiae Miltiadis. AEolum verò vnus affuit qui esset alicuius autoritatis, Aristagoras Cymæus. Hi, posteaquam Histia probauere sententiam, hoc sibi præterea agendum dicendumque censuerunt, ut pontem^a quidem ab ulteriore ripa catenus soluerent ut extra sagittæ iactum essent, ne nihil facere viderentur, quum tamen nihil facerent, neve Scythæ vim afferre tentarent, & Istrum pontem transire, sed soluentes illinc pontem, quasi omnia ad votum Scytharum facerent. Hoc sententiae Histiaei addendum quum decreuissent, ita pro vniuersis ad Scythas Histiaus verba fecit. Viri Scythæ, iucundam nobis rem attulistis, & opportunè instatis: atque ut vos nobis probè viam ostendistis, ita nos vobis obsequenter obtemperabimus. Ut enim cernitis, traiectum rescindimus, adhiberi omnem diligentiam, cupiditate assequendæ libertatis. Cæterum dum nos hæc dissoluimus, interea vos illos inquirere tempus admonet, & inuentos, tam vestro quàm nostro nomine ita vlcisci ut merentur. Scythæ, Ionibus iterum fidem habentes, tanquam vera eloquistis, ad inquirendos Persas reuertunt: atque ab omni illorum itinere aberrarūt, ipsi sibi huius rei causa, quod pabula equorum illis in locis corruperant, fontesque obstruxerant. quod nisi fecissent, facile si voluissent Persas inuenissent: nunc ita faciendo, visi sibi fuerant optimè consuluisse, ob quæ tamen eos res frustrata est. Quippe eā suæ regionis

a Partis pontem soluerēt quæ versus Scythas spectaret: soluerent autem non amplius quàm ad iactus teli spatium; ne nihil fac. b Sed soluentes illam pontis partem quæ Scythiā versus spectabat, omnia pro arbitrio Scytharum se facturos dicerent.

c Cuius mali sibi autores fuerant.

rati illum eadem parte fugam intendisse: at ille observato quod prius tenuerat itinere, abierat, atque ita quoque ægrè traiectus reperit locum. Et quum noctu peruenisset, nactus pontem solutum, animo prorsus concidit, veritus ne se relicto Iones abissent. Erat autem apud Darium Aegyptius quidam, omnium hominum vocalissimus: hunc Darius supra ripam Istris positum iubet inclamare Histizum Milesium: Histizus enim scipsum inclamantem: tamen ad primam inclamationem exaudiens, omnes naues admouit, & ad traiciendum exercitum potem iunxit. Atque hunc in modum Persæ effugerunt, quos indagantes Scythæ, iterum aberrauerunt.

a Et propterea modò Iones, ut qui liberi sint, pessimi homines iudicant: modò de illis tanquam de seruis loquentes, mancipia dominorum amantia & minime fugitiua esse aiunt. *Vel, Et propterea aliàs Iones, &c. Sic & in altera parte. Aliàs verò de illis &c. Solet tamen fieri, ut de, potius exponi, Partim quidem, Partim verò, sed hic non satis conuenire videtur Partim. sensus est enim, Iones (Scytharum iudicio) si liberi considerantur, se in illa re ignauissimos ostendisse: si ut serui, officio mancipiorum dominos amantissimos fuisse.*
b Megabazo. in vulg. edit. Gr. & in nostris vet. cod. Sic in sequentibus locis.
c Cuius rei tantam multitudinē sibi optaret.

& ob id Iones tanquam non liberos, sed pessimos & ignauissimos omnium hominum iudicant, deque eis tanquam de seruis loquentes, mancipia dominorum amantia esse aiunt, & inestatione dignissimos. Hæc in Iones Scythæ probra iaciunt. Darius per Thraciam iter faciens, Sextum Chersonesum peruenit, atque illinc in Asiam nauibus ipse transiit, relicto in Europa exercitus duce Megabyzo, viro Persæ, cui Darius aliquando hunc honorem habuit, ut hoc verbum inter Persas diceret: quum esset esurus mala punica, simulac primum malum aperuit, interrogatus à fratre Artabano: nunquid tantum hominum sibi optaret quantum illic esset acinorum, respondit, Se præoptare tot sibi esse Megabyzos quàm Græciam subditam. His verbis apud Persas hominem honorauit: quem tunc prætorem reliquit cum octoginta millibus militum. Megabyzus autem hic immortalis sui memoriam apud Hellefpontios reliquit, hoc dicto, quod quum apud Byzantium agēs audisset Chalcedonios decem & septem annis ante Byzantios urbem condidisse, inquit Chalcedonios eo tempore cæcos fuisse, qui, quum pulchrior adesset locus ad urbem condendam, nequaquam turpiore elegerint nisi cæci fuisset.

A δοκούντες καὶ ἐκείνοις ἀπὸ τοῦτον πλεονάζειν πεισθέντες. οἱ δὲ δὴ Πέρσαι τὸν ποταμὸν ἐκείνους ἐκείνους ἐκείνους, τῶν φυλάσσοντες ἴσθμους. καὶ οὕτως μόλις ἐκείνους τὸν ποταμὸν. οἱ δὲ, νυκτὸς τε ἀπὸ κρήνης, ἐκ λευκῆς τῆς γαλῆρας ἐκτυγχόντες, ἐς πᾶσαν ἀπὸ τοῦτον ἀπὸ τοῦτον μὴ σφραγίσαι οἱ Ἴωνες ἐκείνους ἀπολελοιπότες. καὶ ὁ δὲ Δαρδανὸς αὐτὸν Αἰγύπτιος, φωνῶν μέγιστον ἀπὸ τοῦτον τῶν δὴ τὸν αὐτὸν καταστάντα ὅτι ἔχειλεος ἔχει, ἐκείνους Δαρδανὸς καλέει Ἰστιαῖον Μιλήσιον. ὁ δὲ δὴ ἐκείνους τῶν Ἰστιαῖος ὅτι, ἐκ ακούσας τῶν ποταμῶν κελύσματι, τῶν τε νέας ἀπὸ πᾶσαν πρὸς διαπορθμεύειν τῶν γρατῶν, καὶ τῶν γαλῆρας ἐκείνους. Πέρσαι μὲν ὡς ἔγωγε ἐκφεύγεσι. Σκύθαι δὲ διζήμενοι, ἐκ τοῦτον ἡρώδοτος τῶν Περσέων. καὶ τῶν μὲν, ὡς ἐόντας Ἴωνας ἐκείνους, κακίους τε καὶ αἰανδροτάτους κρίνοισι ὅτι ἀπὸ τοῦτον αἰθρώπων. τῶν ὅτι, ὡς δουλοῦσι Ἰώνων τῶν λόγων ποιεῖ μὲν, ἀνδράπεδα φιλοδοξοῦντα φασὶ ὅτι, ἐκ ἀδρῆστα μάλιστα. τῶν μὲν δὴ Σκύθαις ἐς Ἴωνας ἀπὸ τοῦτον. Δαρδανὸς ὅτι ἀπὸ τοῦτον ὁ ὀρθήκης πορθνέει, ἀπὸ κετο ἐς Σησὸν τῶν Χερσονήσους. ἐκείνους ὅτι αὐτὸς μὲν διέβη τῶν νησὶ ἐς τῶν Αἰσίων, λέγει ὅτι γρατῶν ἐκ τῶν Εὐγρᾶπῃ Μεγάλας, ἀνδρα Πέρσων. ὁ Δαρδανὸς κατεῖδεν ἴσθμους, τοῖον δὲ εἶπας ἐκ Πέρσων: ἔπος, ὡς μνηστῆρος Δαρδανίου ροῖας τρώγειν, ὡς αἰοῖζε τὰ χεῖρα πλεονάζειν τῶν ροῖων, εἶπετο αὐτὸν ὁ ἀδελφεὸς Ἀρτάβατος, ὅτι βούλοισι αὐτὸν οἱ τοῦτον πληθὺς ἡμέρας ὅσοι ἐκ τῶν ροῖων ἐκείνους. Δαρδανὸς δὲ εἶπε, Μεγάλας αὐτὸν οἱ τοῦτον ἀπὸ τοῦτον ἡμέρας ἐκείνους μάλιστα ἢ τῶν Ἑλλάδων. καὶ ὡς ἔγωγε. καὶ μὲν δὴ Πέρσων τῶν μὲν εἶπας ἐκείνους. πῶς δὲ αὐτὸν ὑπέλιπε γρατῶν, ἐκείνους τῶν γρατῶν τῶν ἐκείνους τοῦτον ὁκτώ μυριάδας. καὶ δὲ ὁ Μεγάλας, εἶπας. πῶς ἔπος, ἐκείνους ἀθανάτων μνηστῆρος ἐκείνους Ἑλλήσποντον. ἡμέρας γὰρ ἐκ Βυζαντίου, ἐκείνους ἐκείνους ἀπὸ τοῦτον ἐκείνους ποταμῶν Χαλκηδονίους κτίσαντας τῶν χωρίων Βυζαντίων. πυρὶ μὲν δὲ, ἐκ Χαλκηδονίους τῶν τὸν χερσὶν τυχεῖν ἐκείνους τυφλοῖς. οὐ γὰρ αὐτὸν ἐκείνους πρὸς ἐκείνους κτίσιν χωρίων, τὸν αἰσίων ἐκείνους, εἰ μὴ ἴσται τυ-

φλοί. ὅτ' δὴ ὦν τότε ὁ Μεγάβαζος τρα-
τηρὸς λήφθεις ἐν τῇ χώρῃ Ἑλλησπονδίων,
ὅτ' μὴ μηδίζοντάς κατεγρέφετο. ὅτ' μὲν
νῦν ἔωθε ἐπρησσε.

Τὸ νῦν αὐτὸν δὴ τοῦτον χρόνον ἐγίνε-
το ἔπειτα Λιβύῳ ἄλλος τραπῆς μέγας σό-
λος, ὃν πρὸς αὐτὸν πῶς ἐγὼ ἀπηγήσο-
μαι, πρὸς δὴ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐγένετο
τῶν ἐκ τῆς Ἀργεὺς ἑπταπύλων παίδων
παῖδες, ὅτε λαθόντες ὑπὸ Πελασγῶν ἐκ
Βραυρωνίος, ληισαμένων τῶν Ἀθηναίων γυ-
ναῖκες, ὑποβυτίων ὅτε λαθόντες ἐκ Λή-
μνου, οἵοντο πλέοντες ἐς Λακεδαίμονα. ἱ-
ζόμενοι δὲ ἐν τῷ Τηυγέτῳ, πῦρ αἰέχοντο.
Λακεδαμόνιοι δὲ ἰδόντες, ἀγγέλοι ἐπεμ-
πον, πρὸς αὐτοὺς τίνες τε καὶ ὅθεν εἰσὶ. ὃν
ὅτ' ἀγγέλοι εἰρωπτόντι ἔλεγον, ὡς εἴησαν μὲν
Μινύαι, παῖδες δὲ εἶεν τῶν ἐκ τῆς Ἀργεὺς
πλέοντων ἡρώων. πρὸς αὐτοὺς δὲ τούτοις ἐς
Λήμνου, φυτεύουσα σφέας. οἱ δὲ Λακεδα-
μόνιοι ἀκηκόοντες τὸ λόγον τῆς ἡμετέρας τῆς Μι-
νυέων, πέμψαντες ὁδοῦ τερον, ἡρώων ἡγε-
λοντες ἡκούον τε ἐς πῶς χώρῳ, καὶ πῦρ αἰ-
έχοντο. οἱ δὲ ἐφασάν, ὑποβυτίων ἐκ
Βραυρωνίος, ἡκούον ἐς τοὺς πατέρας. διχόνο-
τον γὰρ εἶναι οὕτω ὅτε γίνεσθαι. δέεσθαι τε οἰ-
κέειν ἅμα τούτοις, μοῖραν τε τιμῶν μετέ-
χοντες, καὶ τῆς γῆς ἀπολαχόντες. Λακεδα-
μόνιοι δὲ ἐὰν δέεσθαι τοὺς Μινύας ἐπὶ
οἷσι γέλοισι αὐτοῖς. μάστιγας δὲ ἐπὶ τῇ σφέας
ὥστε ποιεῖν ἔωθε, τῇ Τυδαεῖδων ἡγε-
πλὴν ἐν τῇ Ἀργεὺς. δέξασθαι ὅτε τοὺς Μι-
νύας, γῆς τε μετέδοσαν, καὶ ἐς φυλάς διε-
δάσαντο. οἱ δὲ αὐτίκα μὲν γάμοις ἐγγυμνῶν,
τῶν δὲ ἐκ Λήμνου ἡγόντο, ὅτε ἐδόσαν ἄλλοι-
σι χρόνον ὅτου πολλοῦ διεξελθόντος, αὐτίκα
οἱ Μινύαι ὅτε ἐβύβισαν, τῆς τε βασιλείης με-
ταπτόντες, καὶ ἄλλα ποιεόντες ἐκ ὅσα.
τοῖσι ὦν Λακεδαμόνιοι ἐδόξε αὐτοῖς ἀ-
ποκτεῖναι. συλλαβόντες δὲ σφέας κατέ-
βαλον ἐς ἐκ τῶν. (κατείνοντο ὅτε τῆς αὐτῆς
νῦν Λακεδαμόνιοι, νυκτός μετ' ἡμέρας ὅτε,
ὁδοῖα). ἐπεὶ ὦν ἐμελλόν σφέας καταρ-
σεσθαι, πρὸς αὐτὸν αἰγυμνῶν τῶν Μι-
νυέων (εὐδοκίαν αἰσάμενοι, καὶ τῇ πρώτῃ Σπάρ-
τητιων θυγατέρες) ἐσελθόντες ἐς πῶς

sent. Hic igitur Megabyfus in
Hellepontia plaga pro pratore
relictus, eos qui diuersarum à
Medis partium erant, subige-
bat. & iste quidem talia agebat.

P E R idem autem tēpus alia
ingens aduersus Libyas exitit
expeditio, ob eam quam ego
cōmemorabo causam, his prius
expositis: Argonautarum poste-
ri quum à Pelasgis qui fœminas
) Atheniēsium ex Braurone præ-
dati sunt, essent eiec̃ti à Lemno,
B Lacedæmonem nauigauerunt,
cōsidentēsque apud Taygetum
ignes accenderunt. Quos Lace-
dæmonii quū aspexissent, nun-
tium misere sciscitatum quīnā
& vnde essent. Illi, nuntio scisci-
tanti responderunt se Minyas
esse, ab iis heroibus oriundos qui
in Argo nauigassent quīq; quū
Lemnum appulissent, illic eos
procreassent. Hanc mentionem
stirpis Minyarum quum audis-
sent Lacedæmonii, misso iterum
C nuntio sciscitantur quid sibi ve-
lit ipsorum aduētus, atque ignis
accensio. Illi verò se respondent
à Pelasgis eiec̃tos, redire ad pa-
rentes, (æquissimum enim id fa-
ctu esse) oratēque vt sibi liceat v-
nā cum eis habitare, tum bono-
rum tum agrorum participes.
Eos recipere * in ea quæ ipsi vel-
lent, Lacedæmoniis placuit, cum
ob alia ad hoc faciendum indu-
ctis, tum præcipuè quòd Tynda-
ridæ Castor & Pollux in Argo
D nauigauerant. Receptos Minyas
& agris impertierunt & in tribus
cooptarunt. Ibi confestim ablo-
catis in alios quas in Lemno du-
xerant vxoribus, matrimonia
contraxerunt. Non longo dein-
de interiecto tēpore, statim elatī
superbia, cum alia flagitiosa per-
petrarunt, cum regnū affectarūt.
Quo nomine eos Lacedæmonii
morte mulctandos quū censuis-
sent, comprehensos in carcerem
E coniecerunt. Quoscuq; autem
Lacedæmonii morte plectendos
censent, eos noctu plectunt, in-
terdiu neminem. Quum igitur
essent in illos animaduersuri, ex-
orati sunt ab eorū vxoribus (quæ
ciues erat & primorum Sparta-
norum filix) veniā ingrediendi

a Quibus ipsi cō-
ditionibus vellēt

170

ταῖς ἑσπερίαις
94

a Vestitu quem
gest. v. trad. illorū
restitutum su mps.

carcerem, & cum suo cuiusque viro colloquendi, nullum in illis dolum esse suspicâtes. Horum permisso, Minyarum vxores ingressæ carcerem, omni^a veste quam gestabant viris tradita, illorum vestem illæ sumpserunt. Ita Minyæ muliebri veste amicti, veluti mulieres è carcere prodierûnt, rursusque apud Taygetum confederunt.

Hac eadem tempestate Theres, Autefionis filius, Tifameni nepos, Therfandri pronepos, Polynicis abnepos, missus est in coloniam Lacedæmonis, genere Cadmeo, auunculus Aristodemi filiorum, Eurysthenis & Proclis: quorum, quum pupilli essent, tutelâ gerebat regni Spartani. Adultis mox pupillis, ac recepto imperio, Theras ita graui-ter tulit sibi ab aliis imperari, quoniam imperium degustasset, vt negaret se Lacedæmone moraturum, sed ad cognatos nauigaturum. Erant autem in insula quę nunc Thera vocatur, quondam Callista, viri Phœnices à Membliare Pœcilis filio oriundi. Cadmus enim Agenoris filius Europam quæritans, in insulam quę nunc Thera vocatur quum appulsus esset, siue regio- nis amore captus, siue qua alia voluntate, reliquit illic cū alios quosdam Phœnices, tum Membliarem consanguineum suum. Isti hominum ætatibus octo antequam Theras Lacedæ- mone venisset, insulâ quę Callis- ta, *id est pulcherrima*, vocabatur: incoluerunt. Ad quos Theras cū multitudinē tribulū missus est, nequaquam ad illos eiicien- dos, sed ad vnâ habitandum, & ad insulam valde frequentan- dam. Postea verò quàm Minyas è carcere elapsos & apud Tayge- tum confidentes, Lacedæmonii tamen necare statuerant, The- ras necem eorum deprecabatur, recipiens se illos ex ea regione abducturum. Et huic postulato Lacedæmoniis assentientibus, cum tribus biremibus ad posse- ros Membliaris nauigauit, du- cens secum non vniuersos Mi- nyas (plerique enim ex ipsis ad

A ἔρχηται, ὃς ἐς λόγους ἐλθεῖν ἐκάστη ὡς ἐαυτοῦ
 αἰδρί. οἱ δὲ σφεας πῶρῃαν, ὡς δὲ να λθρον
 δοκούντες ὅς αὐτῶν ἔσταθαι. αἱ δὲ ἐπεὶ τε
 ἐσθλῶν, ποιέουσι τὰδε· πᾶσιν τὴν εἶχον ἐ-
 ἀήτα. πᾶσα δὲ οὐσα τοῖσι αἰδράσι, αὐταὶ ἦ
 τῶν αἰδρῶν ἔλαβον. οἱ δὲ Μινύαι, οἱ δὲ οὐ-
 τὴν γυναικῶν ἐδῆτα, αἵτε γυναικες, ὅς-
 ηῖσιν ἐξω. ὅς φησὶν ὅς τὰ ἔργα ποιῶν
 ἔχοντο αὐτῆς ἐς τὸ Τηύχετον.

Τὸν δ' αὐτὸν πᾶν χρόνον Θήρας ὁ Αὐ-
 B τεσίωνος, τῷ Τισαμῶνι, τοῦ Θερσάμδρου, ὃ
 Πολυνείκεος, ἔτελλε εἰς ἀποικίῳ ἐκ Λα-
 κεδάμονος. ὡς δὲ ὁ Θήρας εἶδε ἄλλος ἐὼν
 Καδμεῖος, τῷ μητρὶς ἀδελφεὸς ποῖσι πα-
 σὶ Ἀριστδήμου, Εὐρυδένει καὶ Γερκλεί-
 ὄντων ἐπ' ἔπ' ἡν πάδων πούτων νηπίων,
 ὅτι ἔπαλιν εἶχε ὁ Θήρας πλὴν ἐν Σπάρ-
 τη βασιλίῳ. αὐξηγόντων δὲ τῶν ἀδελφι-
 δῶν, καὶ παλαιόθεν πλὴν δ' ἔχον, οὕτω
 δὴ ὁ Θήρας δεινὸν ποιήσας δ' ἔχων ἐπ'
 C ἄλλων, ἐπεὶ τε ἐγούσα παρῆς, ὅς ἐφη με-
 νει ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ἀλλ' ἀποπλύσεαι
 ἐς τὰς συγγενέας· ἡσθμ δὲ ἐν τῇ νῦν Θήρη
 καλεομένη νῆσῳ, πρὸς τὸν Καλλίστῃ τῇ
 αὐτῇ γυναικί, ἀπὸ γένου Μεμβλιάρεω τῷ
 Ποικίλῳ, ἀδρὸς Φοίνικος. Κάδμος γὰρ ὁ
 Ἀγνώρορος, Εὐρώπῃ διζήμενος, πρὸς ἑα
 ἐς πλὴν νῦν Θήρῳ καλεομένῳ· πρὸς γὰρ
 D ὅ, εἴτε δὴ (1) ἡ χώρα ἤρεσε, εἴτε καὶ ἄλλως
 ἠθέλησε ποιῆσαι τῷτο, καταλείπει ἐν τῇ
 νῆσῳ γυναικί ἄλλοις τε τῶν Φοινίκων, καὶ δὴ
 καὶ τῶν ἐαυτοῦ συγγενέων Μεμβλίανον. οὗ-
 τοι ἐνέμοντο πλὴν Καλλίστῃ καλεομένῳ
 ὅτι θμεαί, ὅρην ἡ Θήραν ἐλθεῖν ἐκ Λα-
 κεδάμονος, ὅπως ἀδρῶν. ὅτι ἴσους δὴ ὦν ὁ
 Θήρας λαὸν ἔχων ἀπὸ τῶν φυλέων, ἔτελλε
 συνοικίσαν τούτοις καὶ οὐδαμῶς ἔξελών αὐ-
 τοὺς, ἀλλὰ κάρτα οἰκηθῆναι. ἐπεὶ τε ὅ καὶ
 οἱ Μινύαι ἐκδραῖντες ἐκ τῆ ἐρκτῆς ἰζόντο
 ἐς τὸ Τηόγατον, τῶν Λακεδαμονίων βαλο-
 E μένων σφέας ἀπολλύσας, παρατίει· ὁ Θή-
 ρας ὅπως μῆτε φόνος γρῆν, αὐτὸς τε ὑπέδε-
 κετό σφεας ἔξ' ἑξὶν ἐκ τῆ χώρας. συγχωρη-
 σάντων δὲ τῇ γνώμῃ τῶν Λακεδαμονίων, τρισὶ
 περικοντέρεσι ἐς τὰς Μεμβλιάρεω ἀπο-
 γόνους ἔπλωσε· οὗτις πᾶντας ἀγων τοὺς Μι-
 νύας, ἀλλ' ὀλίγους ἵνας. οἳ γὰρ πλευνῶντες αὐτῶν

ἐπὶ ἀπόντο ἐς τοὺς Παρωρεάδας καὶ Καυ-
κώνας. τοῦτοις δ' ἔξελασθαιτες ἐκ τῆς χώ-
ρης, σφέας ἐωυτοὺς ἐς ἑξ μοῖρας διέλυν' καὶ
ἐπέβη ἐκαστὸν πόλιος. ταῖς δὲ ἐν αὐτοῖσι,
Λέπρεον, Μαγισον, Θειξας, Πύργον, Ε-
πιον, Νουδιον. τοῦτέων δ' ἑκάστης ἐπὶ
ἐμὸς Ἡλδοὶ ἐπόρησθαι τῇ δ' νήσῳ ἀπὸ τοῦ οἰ-
κιστῆς Θήρα ἢ ἐπωνυμίῃ ἐκρίνετο. ὃ δ' παῖς δ'
ἦν ἔφη ὅτι συμπλῦσθαι, τοιγάρ οὐ
ἔφη αὐτὸν καταλείψαι οἷον ἐν λυκαῖσι. ἀπὸ
τῆς ἑπεὶ τοῦτου τοῦ οὐνόμα τῶν νελωσκά
πύττω. Ὁλύκως ἐγένετο καὶ κως τῷτο ἐπε-
κράτησε. Ὁλύκου δὲ γίνεταί Αἰγίς. ἀπὸ
οὗ Αἰγίδα καλεῖται, φυλὴ μεγάλη ἐν
Σπάρτῃ. τοῖσι δ' ἐν τῇ φυλῇ ταύτῃ ἀνδρά-
σι (ὃ δ' ὡς ἐμείναι τὰ τέκνα) ἰδρύσθαι
ἐκ θεοῦ ὁπίου Ἐριννίων τῇ Λαίου τε καὶ
Οἰδιπόδω ἰσὺν καὶ μὲν τῷτο, ὡς ἐμείνε
ταῦτο τῷτο καὶ ἐν Θήρῃ τοῖσι ἀπὸ τῶν αν-
δρῶν τούτων γερονόσι. μέλει μὲν οὖν τούτου
τῶν λόγων Λακεδαιμόνιοι Θηραίοισι καὶ ταυ-
τὰ λέγουσι. ὃ δὲ ἀπὸ τούτου μαιῶσι Θηραῖοι
ὦδε ἡμέσθαι λέγουσι. Γεῖνος ὁ Αἰσανίου
ἐὼν Θήρα τούτου ἀπὸ γένος, καὶ βασιλεύων
Θήρης τῆς νήσου, ἀπῆκετο ἐς Δελφοὺς,
ἀγων ἀπὸ τῆς πόλιος ἐκατόμβην εἶποντο.
δὲ οἱ καὶ ἄλλοι τῇ πολιτείῳ, καὶ δὴ
καὶ Βάτης ὁ Πολυμήστου, ἐὼν ἡμὸς Εὐ-
θυμίδης τῇ Μινυέων. ἡγεμὸν δὲ τῶν
Γεῖνων τῶν βασιλείῃ τῇ Θηραίων ὡς ἄλ-
λων, ἡγεῖται Πυθία κτίζειν ἐν Λιβύῃ πόλιν.
ὃ δὲ ἀμείβετο λέγων, Ἐγὼ μὲν, ὦ καὶ,
ἡγεσθ' ὅπως τε ἡδὴ εἰμὶ, καὶ βαρὺς
ἀείρεσθαι. σὺ δὲ τίνα πῶνδε τῶν νεωτέρων
κέλευε ποιεῖν. ταῖς δὲ ἄμφοτε ἔλεγε ταῦτα,
καὶ ἐδείκνυε ἐς τὸν Βάτην. τότε μὲν ὅσα δ-
τα. μὲν δὲ ἀπελθόντες, ἀλογίως εἶχον τοῦ
ἡγεμῆτος, οὔτε Λιβύην εἰδότες ὅκου γῆς
εἴη, οὔτε πολυμῶντες ἐς ἀφανὲς ἡγεμῶν
ἀποστέλλειν ἀποκίλιν. ἐπὶ δὲ ἐπέων μὲν
ταῦτα ὅσα ἔε τῇ Θήρῃ ἐν τοῖσι τὰ δένδρεα
πάντα σφί τὰ ἐν τῇ νήσῳ, πλὴν ἑνός, ἔξ-
αιαθῇ. ἡγεμῶν οἱ δ' ὅτι Θηραίοισι ὁρο-
έφερε ἡ Πυθία πλὴν ἐς Λιβύην ἀποκίλιν. ἐπεί
τε δὲ κακοῦ ὁδοῦ ἐν τῇ σφί μῆκος, πέμπουσιν
ἐς Κρήτην ἀγγέλους, διζήμενους εἴ τις Κρη-
τῶν ἢ μετόικων ἀπηγμένους εἴη ἐς Λιβύην.

A Paroreatas Cauconasque diuer-
terunt) sed paucos, quos in sex
partes distribuerunt, & totidem
illic oppida cōdiderunt, Lepreu,
Magistum, Thrixas, Pyrgum,
Epium, Nudium. quorum plera-
que Elei memoria mea deleue-
runt. Insula autem à conditore
Thera nomen est inditum. Hic
filio, quod negaret se nauigaturū
cum eo, Relinquā ergo, inquit,
ouem lupis, ex quo dicto nomē
adolescenti impositum est Olo-
lycus, id est Oulupus, & id nomē
alteri praeualuit. Ololyco natus
est filius AEGeus, à quo vocantur
AEGidas, in Sparta ingens tribus.
Ex hac tribu viri, quum sibi non
permanerent filii, ex Erinnyum
oraculo delubrum Laio & OE-
dipodi extruxerunt: quod postea
apud eos Theræos mansit qui
ex his viris procreati fuere. Hac-
tenus Lacedæmonii cum The-
ræis consentiūt: quod deinceps
exitit, soli Theræi factum hoc
modo esse memorant: Grinus,
AESanii filius, ab hoc Thera o-
riundus, quum esset Theræ in-
sulæ rex, contulit se Delphos,
ducens ex vrbe solennes ho-
stias, comitantibus eum cum a-
liis ciuibus, tum verò Battus
qui erat de genere Polymnesti, apud
Minyas gratus. Consulenti
autem Grino Theræorum regi
de aliis rebus, Pythia respondit
ut urbem in Libya cōderet. Cui
vicissim iste, Equidem (inquit)
ego, ô princeps, senior sum &
grauis ad moliendum: tu verò
quempiam horum iube ista fa-
cere. Simul hæc dicens, Battum
ostendebat: Hæc hætenus. Tunc
ubi reuersi sunt, pro nihilo ha-
buere responsum: neque ubi ter-
rarum Libya esset gnari, neque
ex incerto oraculo coloniā mit-
tere audentes. Septem post hæc
annos quum in Thera nō pluif-
set, & omnes, præter vnam, ar-
bores exaruiscent, consulentibus
Theræis Pythiam, respondit,
mittendā in Libyam esse colo-
niam. Illi, quoniā nullum mali
remedium erat, mittunt in Cre-
tam nuntios inuestigatum si quis
aut indigenarū aut aduenarū il-
lic esset qui in Libyā nauigasset.

a Quum autem
hos expulisset, se-
ipsum in sex par-
tes distrib.

b At filius, quum
ei se vnā nauiga-
turum neganti di-
xisset pater se ita-
que cum relin-
tum dū in λυκαῖσι,
id est ouem inter
lupos, ex hoc di-
cto vocatus fuit
Οἰόλυκος, atque
adeo nomen hoc
inualuit.

c Afferens ex vr-
be hecatombem
comit.

d Qui filius erat
Polymnesti, Eu-
thymides generis
ex Minyis.

e Obiecit illam
coloniæ deductio-
nem in Libyam.

Nuntii, quum Cretam pererrassent, & ad urbem Itanum pervenissent, in ea contraxerunt cum purpurario quodam, cui nomen erat Corobio. is aiebat se ventis abreptum in Libyam applicuisse, & ad Platæam insulam Libyæ. Hunc nuntii mercede inductum in Theram duxerunt. Verum non multi ad rem explorandam ex Thera initio profecti sunt, duce ipso Corobio: quo in ea insula relicto cum aliquot mensium cibariis, ipsi quamcelerrimè reuerterunt ad cæteris de insula renuntiandum. Quibus vltra præstitutum tempus redire differentibus, omnia Corobio deficiebant: sed appulsa eò naui Samia quæ ab AEGypto redibat, (cuius gubernator erat Colæus) Samii, omni re gesta à Corobio audita, in annum homini cibaria reliquerunt. Ipsi ex hac insula quum soluissent, AEGYPTUM optantes, vento subfolano abrepti ferebantur: nec intermittente flatu, Herculeas transuecti columnas, perueniunt in Tartessum, * pompam ferentes ad rem diuinam. Erat cæ tempestate id emporium intemeratum, adeo vt inde reuercentes isti ex mercibus quæstum maximum fecerint, ^b inter omnes quos nouimus Græcos, duntaxat post Sofstratem Laodamantis filium AEGINETAM, cū quo nemo possit contendere. Ex hoc quæstu Samii decima (id est sex talentis) selecta, fecerunt alienum ad exemplum crateris Argolici, gryphinis capitibus in circuitu altrinsecus obuersis: & in templo Iunonis collocarunt, sustinentibus illud tribus colossis, *id est humanis simulacris*: septenarium cubitorum, genu nixis: & hoc primum factu ingens amicitia Cyrenæis Theræisq; cum Samiis contracta est. Theræi, ubi relicto in insula Corobio ad Theram reuersi renuntiarunt esse illis insulam e regione Libyæ sitam, placuit Theræis vt è singulis oppidis, quæ septem erant, viri mitterentur, fratribus inter se sortitis quis potius mitteretur, duce eorum rege Batto.

a Deducente eos numine. Erat, &c.

b Inter omnes Græcos de quibus certò nobis compertum est.

A *Περὶ πλανώμενοι δὲ αὐτῶν οὗτοι, ἀπὶ κοντὸν καὶ εἰς Ἰτάνων πόλιν. ἐν ταύτῃ δ' συμμίστροι αἰθρὶ πορφυρεῖ, τὰ οὐδ' ὅμα ἐκὼ Κορώβιος· ὃς ἐφ' ἑσπέρῳ αἰέματι ἀπενειχθεὶς ἀπικέσθαι εἰς Λιβύην καὶ Λιβύης, εἰς Πλάταιαν νῆσον. μισθῷ δὲ τῶτον πείσαντες ἤγον εἰς Θήρην. ἐκ δ' Θήρης ἐπλεον κατὰ σκοποὶ ἀνδρες, ταπεινὰ οὐ πολλοί. κατηγησαμένου δὲ τῷ Κορωβίου εἰς τὴν νῆσον ταύτῃ δὴ τὴν Πλάταιαν, τὸν μὲν Κορώβιον λείποισι, σιτία καταλιπόντες ὅσον δύο μίλων· αὐτοὶ δ' ἐπλεον τὴν ταχίστην ἀπαλμαλέοντες Θηραίῳσι παρὲς τῆς νήσου. Σπιδημέοντων δὲ τούτων πλέω χερσὶν ἔσχευον, τὸν Κορώβιον ἐπέλιπε τὰ πόδια. μὲν δὲ, νηὶ Σαμίνῃ, τῆς ναυκληρῆς ἦν Κωλῶος, πλέουσα ἀπ' Αἰγυπίου, ἀπηνείχθη εἰς τὴν Πλάταιαν ταύτῃ. πολλοὶ δὲ οἱ Σάμιοι παρὰ τῷ Κορωβίου τὸν πάντα λόγον, σιτία*
C *ἐνιαυτοῦ καταλείποισι· αὐτοὶ δὲ αἰαρίζοντες ἐκ τῆς νήσου, καὶ γλιχόμενοι Αἰγυπίου, ἐπλεον, Σπιδημέοι ἀπηνείχθη αἰέματι, καὶ γὰρ αἰὶς τὸ πνέμα. Ηερκλέας σήλας διεκωφίσαντες, ἀπίκοντο εἰς Τάρτησόν, γαίῃ πομπῇ χερσὶν ἄνθρωποι. τὸ δ' ἐμπόριον τῶτο ἡν ἀκέραιον τῶτον τὸν χρόνον ὥστε Σπιδημέοντες οὗτοι ὅπισθεν, μέγιστα δὲ Ἑλλήνων πόλεων, τῇ ἡμῖς ἀπεκίλιν ἴσμεν, ἐκ φορτῶν ἐκέρδησθαι, μετὰ γὰρ Σώστρατον τὸν Λαοδάμευτος, Αἰγινήτην. τούτῳ γὰρ οἱ αἰὶς τὸ ἐστὶ εἰσαὶ ἄλλον. ὁ δὲ Σάμιοι τὴν δεκάτην τῇ ὅτι κεκέρδων ὄξελόντες ἐξ ἑλάντα, ἐποίησαντο χαλκήϊον, χρητῆρας Ἀργολικοῦ ὅπου. πέειξ δὲ αὐτῶν, χρυσῶν κεφαλῶν περὶ χροασοὶ εἰσι καὶ αἰέθησαν εἰς τὸ Ἡράιον, ὥστε στήσαντες αὐτὰ τρεῖς χαλκείους κολῶσους ἐπὶ ἀπὸ πῆχας, τοῖσι χρυσῶσι ἐρηρσμένοις. Κυρῶσιν δὲ καὶ Θηραίῳσι εἰς Σαμίους ἀπὸ τούτου τῷ ἔργῳ παρὰ φιλίας μεγάλας συνεκρίθησαν. ὁ δὲ Θηραίῳσι, ἐπὶ τῇ, τὸν Κορώβιον λιπόντες ἐν τῇ νήσῳ, ἀπίκοντο εἰς τὴν Θήρην, ἀπηνείχθη ὥς σφι εἴη νῆσος ὅτι Λιβύῃ ἐκτισμένη Θηραίῳσι δὲ ἑαδὲ ἀδελφείον τε ἐπ' ἀδελφείῳ πέμπειν πάλω λαχόντα, καὶ ἀπὸ τῶν χώρων ἀπολέων ἐπὶ ἑδόντων, αἰδρας. εἰ δὲ σφῶν καὶ βασιλέα καὶ ἡγεμόνα Βαίηον.*

ταπ
δὲ μὲν δὲ
ταῦτα, ἵε

ταπ
δὲ ὅπου
δύο

οὕτω δὲ γέλλοισι δύο πεντηκόντερες ἐς τὴν Πλάταιαν. αὐτὰ δὲ Θηραίσι λέγουσι· τὰ δὲ ὅτι λαιπαὶ ἔλθου, συμφέρονται ἤδη Θηραίσι Κυρηνάιοισι. Κυρηνάιοι γὰρ τὰ πᾶσι Βάτηον ἔδδαμψεν ὁμολογοῦσι Θηραίσισι. λέγουσι γὰρ οὕτω ἐστὶ τῆς Κρήτης Οἰαξὸς πόλις· ἐν τῇ ἐγένετο Ἐτεάρχος βασιλεύς. ὃς ὅτι θυγατρὶ ἀμήτορι, τῇ οὐνόμα ἡ Φρονίμη, ὅτι αὐτῇ ἔφημε ἄλλω γυναικί. ἡ δὲ ἐπεσθλῆσα ἐδιδάχθη ἔτι καὶ ἔργῳ μὴ μὴ τῇ Φρονίμῃ, πρὸς ἑαυτὴν τε καὶ καὶ, καὶ πρὸς ἐπὶ αὐτῇ μὴ χυμωμένη· ἐτέλος, μαχλοσύνην ἐπετίθει· περὶ τὴν αὐτὰ αὐτὰ ἔχειν οὕτω· ὁ δὲ, αἰαγνοθεὶς ὑπὸ τῆς γυναικὸς, ἔργον οὐκ ὅσον ἐμνησαντο ὅτι τῇ θυγατρὶ. ἡ γὰρ δὲ Θεμισὼν αἰὲρ Θηραῖος ἔμπορος ἐν τῇ Οἰαξῷ ποῦτον ὁ Ἐτεάρχος παρὰ λαβῶν ὅτι ξενίῃ, ἔξορκοι ἡ μὲν δὲ δεικνύσῃ ὅ, τι αὐτὴ δειθῇ. ἐπεὶ τε δὲ ἔξορκωσεν, ἀγαγόντες οἱ παρὰ λαβῶν τὴν ἐωῦτὴ θυγατέρα· ἐν αὐτῇ ἐκέλευε καταποντῶσαι ἀπαγαγόντες. ὁ δὲ Θεμισὼν, παρὰ μακρήσας τῇ ἀπάτῃ τὸ ὄρκου, παρὰ λυσάμενος τὴν ξενίαν, ἐποίησε τοιαύτην παρὰ λαβῶν τὴν παῖδα ἀπέπλεε. ὡς δὲ ἐγένετο ἐν τῇ πελάγει, σποσφένδρος τὴν ἔξορκωσεν τὸ Ἐτεάρχου, χοίριοι αὐτῷ παρὰ δῖσας κατῆκε ἐς τὸ πέλαγος· ἀναπαύσας δὲ ἀπῆκετο ἐς τὴν Θήραν. ἐν τῇ δὲ τὴν Φρονίμην παρὰ λαβῶν Πολύμητος, ἐὼν τῇ Θηραίων αἰὲρ δοκιμὸς, ἐπαλλαχύνετο· χορίου δὲ παρὰ λόντος ἔξεγενετο· παῖς ἰσχυρὸς καὶ τεταλὸς, τῇ οὐνόμα ἔτεθην Βάτης, ὡς Θηραίσι τε καὶ Κυρηνάιοι λέγουσι. ὡς μὲν ταῦτα ἐγένοντο, ἄλλο τι Βάτης, ὃ μετὰ νομάδῃ ἐπίτε ἐς Λιβύην ἀπῆκετο, σπὸς τὴν χερσηλείου τὸν ἡμερόν· ἐν Δελφοῖσι αὐτῇ, ἐν τῇ τῆς πῆλῃς ἡ ἔχε, τὴν ἐπανομίαν παιδὶ μένος. Λίβυες γὰρ τὸν βασιλέα Βάτηον καλέουσι. ἐν τούτου εἶνεκα δόχεω παρὰ ζουσαμ τὴν Πυθίαν, καλέσας μιν Λιβυκὴ γλώσσῃ, εἰδὺσαν ὡς βασιλεὺς ἔσται ἐν Λιβύῃ. ἐπὶ τε γὰρ ἡ δρώσῃ οὐαί, ἡλθε ἐς Δελφοὺς παρὰ τῆς φωνῆς· ἐπειρωτέοντι δὲ ἡ γὰρ ἡ Πυθίαν παῖδε,

A Ita duas biremes in Plateam miserunt. Hæc Theræi memorant. Cætera iam Theræis cum Cyrenæis constant. nam quod ad Battum pertinet, Cyrenæi nequaquam cum Theræis consentiunt, sic enim narrant: Est in Creta oppidum Oaxus, in quo fuit Etearchus rex. hic amissa vxore, induxit filię, nomine Phronimæ, nouercam: quæ domum ingressa, vt erat, ita reipsa se nouercam præstitit, cum lædendo atque omne genus iniuriarum excogitando, tum ad extremum *impudicitiam impingendo: atque ita rem habere viro persuasit. Ille ab vxore deceptus rem de filia nefariam commentus est. Erat in Oaxo negotiator quidam Theræus, nomine Themison: hunc in familiaritatem acceptum Etearchus adiurat vt quæ rem oraretur, in ea se ministrum præberet. Vbi hominem iureiurando adegit, adductam ei tradidit filiam suam: iubens vt eam abductam in mare demergeret. Themison ancipiti animo inter nefas operis & hospitii perfidiæ, ita sibi faciendum putauit: accepta puella mare ingressus, quum in alto fuit, vt iuriiurando Etearchi satisfaceret, reuinctam funibus puellam demisit in pelagus: ea deinde retracta Theram peruenit. Ibi Polymnestus, vir inter Theræos spectatus, in concubinatum Phronimam accepit, ex qua interiecto tempore natus est ei filius, sono vocis exili ac balbutienti, cui nomen impositum est Batto, vt Theræi & Cyrenæi aiunt: vt autem ego sentio, aliud aliquod: sed cum cognominatum Battum postquam in Libyam abiit, cum propter oraculum apud Delphos sibi redditum, tum propter honorem quem assequutus est. Battum enim Libyes regem appellant, & ob id reor d Pythiam lingua Libyca quam nouerat, quum oraculum reddidit, vocasse Battum, quod futurus rex esset in Libya. Hic, vbi in virilem adoleuit ætatem, Delphos adiit ob linguæ vitium. Cui consulenti Pythia respondit,

* Impudicitie crimen impingendo. Vel, impudicitiam obijciendo.

b Hospitio exceptum adigit iureiurando, ipsum operam suam ei præstiturum quæcunque ad rem illi opus ea esset.

c Desungi iurandi religione volens, demissam in mare puellam funiculis alligatâ, statim extraxit, vt promisso satisfaceret. Ita Bndam hunc locum vertit.

d Pythiam in suo vaticinio lingua Libyca cum ita vocasse, quoniam cum Libyæ regē futurū nouerat.

*Batte venis vocis causa: dux te
iubet ire*

*Lanigeram in Libyen habitatam
Phæbus Apollo.*

a *Ante hæc verba adde, Perinde ac si lingua Græca oraculum reddēs dixisset, O rex, vocis causa venisti. Si Verbum verbo reddatur, O rex, ad vocem venisti. Sequuntur autem illa, Ad hæc Batt.*
b *Qua potentia? Vel, Quibus copiis?*
c *Ab eo tempore autem quum illa cum in hunc ipsum tum in ceteros Therzōs iram exerceret, hi calamitates suas ignorantes, id est, calamitatum suarum causam, Delphos miserūt, quō de malis illis scirentur.*

* Ad hæc Battus sic vicissim inquit, O princeps, ego ad te veni gratia consulendi de voce: tu de aliis mihi respondes quæ nequeunt fieri, iubens migrare in Libyam. quæ copia? quæve manut? Hæc loquens non persuasit illi ut alia responderet, sed eadē quæ prius respondente Pythia, illinc digressus abiit in Theram. * Mox deinde quum & huic ipsi & cæteris Therzōis malè contingeret, nec mali causa deprehenderetur, ob hæc mittunt Delphos sciscitatum. Quibus quum respondisset Pythia, melius cum ipsis actum iri si Cyrenen in Libya conderent cum Batto, miserunt Therzi Battum cum duabus biremibus. Isti Libyam profecti (quandoquidem non aliud habebant quod agerent) retrò ad Theram se receperunt. Sed eos Therzi arcentes accessu Theræ repellebant, ac rursus reuerti iuebant. ita necessitate adacti, remenso iterum mari, condiderunt oppidum in insula Libyæ adiacenti, nomine ut prius dictum est, Platæa, quæ fertur Cyrenæorum vrbi quæ nunc est, par esse magnitudine. Hanc biennio incolentibus, quū nihilo melius secum ageretur, vno è suis relicto, ceteri Delphos nauigauerunt ad oraculum consulendum. Eò postquam venerunt, sciscitantibus quid ita secum in Libyam profectis nihilo tamen melius ageretur, Pythia respondit his verbis,

Lanigera Libyes scis quam nec adiueris urbem.

Me melius: tuum ego ingenium mirabor euntis.

His auditis, ii qui cum Batto erant, rursus redierunt. neque enim sinebat eos deus aliò migrare priusquam in Libyam concessissent. Reuersi ad insulam, recepto quem reliquerant, incoluerunt locum in Libyæ, e regione insulæ, nomine

Βάτῃ, ὅπῃ Φωνίῳ ἦλθες· αἰῶξ δὲ σε Φῶ-
κος Ἀπόλλων

Εἰς Λιβύῳ πέμπῃ μὲν ὄψον οἰκιστῆρα, ὥς ποῦ εἰ εἴποι Ἑλλάδι γλώσσῃ χρεωδύνη, Ὡ βασιλεῦ, ὅπῃ Φωνίῳ ἦλθες. ὁ δ' αἰμείβετο τοῖς δε, Ὡναξ, ἐγὼ μὲν ἦλθον ποῦ σε χρεωδύνης ποῦ τῆς Φωνίης· σὺ δέ μοι ἄλλα ἀδυνάτα χρεῖς, κελδύων Λιβύῳ ἀπαικίζῃ. τίς δυνάμει; κοίη χρεῖς; ταῦτα λέγων, οὐκ ἐπέτε ἄλλὰ οἱ χρεῖς. ὥς ὃ κτ' ταῦτα ἐλάσσει εἰ οἱ ἦ καὶ ποῦ τερον, οἷχετο μεταξὺ ἀπολικῶν ὁ Βάτης εἰς τὴν Θήρην. κτ' δέ, αὐτὰρ τε πύττω καὶ τοῖσι ἄλλοις Θηραίοις συνεφέρετο παλινκώτους. ἀγροδύντες δὲ τὰ συμφορὰς οἱ Θηραῖοι, ἐπεμπον εἰς Δελφοὺς ποῦ τῇ πρῶτον κακῶν. ἡ δ' Πυθίᾳ σφι ἐχρησε, Συκλίζουσι Βάτῃ Κυρηνίῳ τῆς Λιβύης ἀμεινον ὡρήξῃ. ἀπέπελλον μτ' ταῦτα τὸν Βάτην Θηραῖοι δύο πεντηκοντῆροις. πλώσαντες δὲ εἰς τὴν Λιβύῳ οὐτοί, (ὃ γδ' εἶχον ὁ, τι ποίεωσι ἄλλο) ὁπίσω ἀπαλλάσσοντο εἰς τὴν Θήρην. ὃ δ' Θηραῖοι καταχρεωδύνης ἐβαλλον, καὶ εἰς ἔων τῇ γῇ ποῦ σίχῃ, ἀλλ' ὁπίσω πλώῃν ἐκέλευον. ὃ δ', αἰακὰ χρεῖς μῆροι, ὁπίσω ἀπέπλεον. καὶ ἐκπῆσαν τῇσσι ὅπῃ Λιβύῃ καμδύῳ, τῇ οὐνομαῖ βσι (ὥς καὶ ποῦ τερον ἐρρήγη) Γλάταμα. λέγεται δ' ἴση τῇ ἡ νῆσος τῇ νῦν Κυρηνάων πόλι. ταῦτην οἰκόντες δύο ἔτεα, ὁδὸν γάρ σφι χρυσὸν συνεφέρετο, ἕνα αὐτῶν καταλιπόντες, ἄλλοι ποῖ πᾶντες ἀπέπλεον εἰς Δελφοὺς. ἀπικόμενοι δ' ὅπῃ ὁ χρηστήριον, ἐχρέωντο, φάρμοι οἰκέῃ τε τὴν Λιβύην, καὶ ὁδὸν ἀμεινον ὡρήσσειν οἰκωντες. ἡ δ' Πυθίᾳ σφι ποῦς ταῦτα χρὰς δέ, Ἄστυ ἐμεῦ Λιβύῳ μὲν ὄψον οἶδας ἀμεινον, Μὴ ἐλθῶν. ἐλθόντος ἄγαν ἀγαμῆ σοφίῳ σελ.

E αἰκούσμεντες τούτων ὃ ἀμφὶ τὸν Βάτην, ἀπέπλων ὁπίσω. οὐ γδ' δὴ σφραγῆς ἀπὸ τοῦ τ' ἀποικίης, ὡρὶν δὲ ἀπικωνται εἰς αὐτὴν Λιβύῳ. ἀπικόμενοι δ' εἰς τὴν νῆσον, καὶ αἰαλαβόντες τὸν ἔλιπον, ἐκπῆσαν αὐτῶς τῆς Λιβύης χωρὶν αἰτίον τ' νήσου τῇ οὐνομαῖ ἰῶ Ἀζίαν.

Αζίρειτον. νάπαυ τε κάλλιτον ὅτι ἀμφο-
 τερα συγκλείουσι, καὶ πρῶτος τὰ ὅτι τὰ-
 τερα παραρρέει. τῶτον οἶκεον τὸν χώρον ἐξ
 ἑτα. ἐξ δὲ δὲ σφῆας ἑταί παρατησάμε-
 ροι Λίβυες, ὡς ἀμείνονα χώρον ἄξουσι, ἀ-
 νέγνωσαν ἐκ λιπῆν. ἦρον δὲ σφῆας ἐταῦ-
 τεν οἱ Λίβυες, ἀναστήσαντες πρὸς ἐσπερίω
 καὶ τὸν κάλλισον τῶν χώρων ἵνα διεξιόντες οἱ
 Ἕλληες μὴ ἰδοιεν, συμμετρησάμενοι πλεὺ
 ὥρην τῆς ἡμέρας, νυκτὸς ἥρῃ ἦρον. ἐστὶ δὲ
 τῶν χώρων πούτω οὐνομα Ἰρεσσα. ἀγαθόντες
 δὲ σφῆας ὅτι κρήνην λεγόμεν ἔστι Ἀπόλ-
 173 λωνος, εἶπαμ, Ἄνδρες Ἕλληες, ἐταῦτα ὑ-
 μῖν ὅτι τῆδε οἶκεον. ἐταῦτα γὰρ οὐρα-
 νός τε τῆς πατρίδος. ὅτι μὲν νῦν Βάτῃω τῶ οἰκι-
 ζέω τῆς ζῆς ἀρχάντος ὅτι τεσσέροντα ἔ-
 πα, ἐτὲ παιδὸς αὐτοῦ Ἀρκεσίλειω ἀρχαν-
 τος ἐκ χειρὸς ἑτα, οἶκεον οἱ Κυρηναῖοι, ἐόν-
 τες ποσὺτοι ὅσοι ὄρχιλι ἐς πλεὺ δῶποι κίλι
 ἐσαλῆσαν ὅτι ὅς τῆς Βάτῃω, τῶ ΕΥ-
 δαίμονος καλεομένου, Ἕλληας πᾶν τῶ ὄρ-
 μῃσε χεῖρα ἡ Πυθίη πλεῖν, σένοι οἰκίσον-
 τας Κυρηναῖοι Λιβύω. ἐπεκαλέοντο γὰρ
 οἱ Κυρηναῖοι ὅτι γῆς ἀναδασμῶ. ἔχρησε ὅ
 ὡδε ἔχοντα,
 Ὅς δὲ κεν ἐς Λιβύω πολὺν ἄνθρωπον ὑπερον ἔχῃ
 Γὰς ἀναδαομένης, μετὰ οἱ πόκα Φαμί
 μελήσειν.

συλλεξάντος δὲ οὐμίου πολλοὺς ἐς πλεὺ Κυ-
 ρήνην, ὡς ταμνόμενοι γὰρ πολλῶν οἱ πλε-
 οἰκοι Λίβυες, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, τῶ οὐνο-
 μα ἰὼ Ἀδιδραν, οἶα τῆς τε χώρας τελευτή-
 ροι, καὶ πλεῖστοι ἐξ ὁμοῦ ὑπὸ τῶ Κυρη-
 ναίων, πέμψαντες ἐς Αἰγύπτου ἐδόξε σφῆας
 αὐτοῖς Ἀπρίη τῶ Αἰγύπτου βασιλεί. ὅς,
 συλλέξας στρατὸν Αἰγυπτίων πολλόν, ἐπεμ-
 πε ὅτι πλεὺ Κυρηναίων. ὅ δὲ Κυρηναῖοι
 ὁ στρατευσάμενοι ἐς Ἰρεσσα χώρον, καὶ ἐ-
 πὶ κρήνῃ θέσιν, συνέβαλον τε τοῖσι Αἰ-
 γυπτοῖσι, καὶ ἐρίκησαν τῇ συμβολῇ. ἄτε
 γὰρ οὐ πεπειρημένοι πρὸς τῶν Αἰγυπτοῖσι
 Ἕλληων, καὶ πρὸς χεῖρας ὁμοῦ, διεφθάρη-
 σαν οὕτω ὥστε ὀλίγοι ἱνὲς αὐτῶν ἀπενό-
 ησαν ἐς Αἰγύπτου. αἱ τὶ τούτων Αἰγύ-
 πτιοι κατὰ ταῦτα ὅτι μεμφομένοι Ἀπρίη,
 ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ. τούτου ὅς Βάτῃω γέ-
 νε ὅ πᾶσι Ἀρκεσίλειος, ὁ βασιλεὺς, ὡς ταῖς
 τοῖσι ἐμὲν ἀδελφοῖσι, ἐσαίσαν,

A Aziristum, amoenissimis collibus
 vtrunque cōclusum, & vtrunque
 flumine præterlabente. Hunc lo-
 cum sex annis quū incoluissent,
 septimo deferendum putauerūt,
 admonitu Libyum, vt in melio-
 rem transirent. Ita illinc eos Li-
 byes vesperum versus & ad loco-
 rum speciosissimum abduxerūt,
 & quidem noctu, ne Græci inter-
 diu facientes iter, diurnum spa-
 tium metiēdo animaduertērent.
 Est autem huic loco nomen Ira-
 sa. Eos, vbi ad fontem qui Apol-
 linis esse fertur, duxerūt, inquit,

B Viri Græci, hīc vobis incolere cō-
 modum est vbi cælum * vocali-
 ter sonat. Sub Batto igitur, qui
 condidit ^b Zoam, & annos qua-
 draginta regnavit, & sub eius fi-
 lio Arcesilaio, qui regnavit annos
 sexdecim, Cyrenæi habitauerūt
 tot omnino quot in coloniam
 initio missi fuerāt. Sub tertio au-
 tem Batto, qui felix est appella-
 tus, cum Græcos ad nauigan-
 dum in Libyam cum Cyrenæis
 habitatum induxit suo oraculo
 Pythia. Nam accersiebāt eos Cy-
 renæi ad agri partitionem. Indu-
 xit autem, hæc verba respōdens,
 C *Serior in Libyen quisquis perue-
 nerit almam,*

*Discernendi agri, mox hunc, affir-
 mo, pigebit.*

Quū ergo ingens multitudo Cy-
 renam se contulisset, finitimorū
 Libyum agros vastabant, atque
 inter se particbantur. At illi eo-
 rumque rex, nomine Adicran, a-
 gris exuti à Cyrenæis, missis in
 AEgyptum quibusdam, sese de-
 diderunt Apriæ AEgyptiorū re-
 gi. Ille comparatum grandē AE-
 gyptiorum exercitum misit ad-
 uersus Cyrenas. Cyrenæi, instru-
 cta apud Irasa locum & ad fontē
 Thestin acie, cum AEgyptiis cō-
 fluxerunt, cōsque superauerunt,
 vtpote inexpertos antea atque
 contemptores Græcorum: adeo-
 que profigarunt vt pauci ex eis
 in AEgyptum redirent. Qua de
 re AEgyptii succensentes Apriæ,
 ab eo descuerunt. Huius autem
 Batti filius extitit Arcesilaus, qui
 regnum adeptus, inter initia cū
 fratribus suis seditiones exercuit,

τοῖσι ἐμὲν ἀδελφοῖσι, ἐσαίσαν,
 dd. i,

a Cælum perfo-
 ratum est.

b *suspectabile
 sunt Græci exēpl
 quorum alia ζῶνς,
 alia ζῶνς habent.*

donec illi relicto eo in alium Libyæ locum migrauerunt, vbi contracti urbem hanc condiderunt quæ, vt tunc, Barce nunc appellatur. Et inter cōdendum Libyas

^a Impulerūt ad defc.

^a sollicitabant ad deficiendum à Cyrenæis. Arcefilaus tam suis defectoribus quàm eorum rectoribus bellum intulit: quem reformidantes Libyes, fugam ad orientales Libyes intenderūt. Sed fugientibus Arcefilaus vsque in-

^b Et inuadendū esse cum Libyes censerent.

stitit insequendo, dum ad Leuconem Libyæ perueniret, ^b & Libybus videretur opportunus ad inuadendum. Itaque congressi cū eo Libyes, adeo superauere Cyrenæos, vt ex illis septem millia ceciderint. Post hanc cladem, Arcefilauum ægrotantem epoto medicamento frater suus Aliarchus strangulauit: sed hunc dolo vxor Arcefilai interfecit, nomine Eryxo. Arcefilao successit in regno Battus, pedibus non valens, sed claudus. Cyrenæi ob acceptā calamitatem, Delphos miserunt per quosdam interrogatum, quā rationem ineūtēs præclarissimè habitarent. His Pythia respondens, iussit ex Mantinea Arcadū adducerent moderatorem. Itaque petentibus Cyrenæis Mantinei dederunt quendam nomine Demonacem, virum inter populares probatissimum. Hic igitur vir Cyrenen profectus, vbi singula quæque edoctus est, in tres tribus distribuēs illos, ita digessit vt vnā quidem partem faceret Theræorum atque confinium: alteram autem, Peloponnésium atque Cretensium: tertiam verò, cunctorum insularum. Qui

^c Quum Batto regi pecuniaria fana & ceremonias secreuisset, cetera omnia quæ antea regum erant, populo in commune dedit. Quæ instit.

etiam ^c huic Batto regi cū alia omnia quæ superiores reges obtinuerant contulit, tum verò pecuniaria fana ac ceremonias in media ciuitate instituit. Quæ instituta sub hoc quidem Batto sincera permanserunt: verum sub eius filio Arcefilao vehementer sunt perturbata, negante Arcefilao Battii illius claudi & Pheretima filio se latitum quæ Mantineus Demonax constituisset, ac reposita honores suorum maiorum. Hinc seditione orta, ciecus profugit in Samum,

^a ἐς ὃ μιν οὗτοι ἀπολιπόντες οἰκόντο ἐς ἄλλαν γῆρον τῆς Λιβύης· καὶ ἐπ' ἐωυτῶν βαλλόμενοι, ἐκίλισαν πόλιν τωτὶ, ἣ τότε καὶ νῦν Βάρκη καλεῖται. κτίζοντες δ' ἅμα αὐτῇ, ἀπικῆσαν ἀπὸ τῆς Κυρηναίων τοῖς Λίβυας. μὲν δὲ Ἀρκεσίλεως ἐς τοὺς ὑποδδξαμένους τε τῆς Λιβύων, καὶ ἀποστάντας τοὺς αὐτοὺς Λύβους, ἐγράτευσεν. ^α δὲ Λίβυες δεισαντες αὐτὸν, οἰκόντο φεύγοντες πρὸς σάβηοις τῆς Λιβύων. ὁ δὲ Ἀρκεσίλεως εἰπε-

^b το φεύγουσι· ἐς ὃ ἐν Λόκωνί τε τῆς Λιβύης ἐγένετο ὅτι διώκων, καὶ ἐδδξε τοῖσι Λίβυσι ὅτι γένοιτο οἱ. συμβαλόντες δὲ ἐνίκησαν τοῖς Κυρηναίοις τοσούτο, ὥς τε ἐπὶ αἰσχυλίοις ὀπλίταις Κυρηναίων ἐγῆντα πέσσειν. μὲν δὲ ὁ πρῶτος τῶν Ἀρκεσίλεως μὲν κέρροντά τε καὶ φάρμακον πεπωκῆτα, ὁ ἀδελφεὸς Ἀλάρχης ἀποπνίγει Ἀλάρχον δὲ ἡ γυνὴ Ἀρκεσίλεως δόλῳ κτείνει, τῇ οὐνόμα ἡ Εὐρυξώ. διεδέξατο ὃ τὸν

^c βασιλὴν τοῦτου τῶ Ἀρκεσίλεως ὁ παῖς Βάτης, γυνὴς ἐὼν, καὶ σὺν ἀρτίποις. ^α δὲ Κυρηνάιοι πρὸς τῇ κατὰ λαβοῦσάν συμφορῇ, ἐπεμπον ἐς Δελφοὺς, ἐπειρησμένοι οὖν τίνα ἔσπον κατὰ σπονδαί, καὶ λίσσασθαι οἰκίσειν. ἡ δὲ Πυθίη ἐκέλευε ἐκ τῆς Μαντινέης τῆς Ἀρκάδων κατὰ σπονδαί ἀγαγεῖσθαι. αἶτεον ὧν οἱ Κυρηνάιοι, καὶ ^α Μαντινέες ἐδδσαν αἶδρα τῆς ἀστὸν δοκιμαστικόν, τῷ οὐνόμα ἡ Δημόναξ. σάβηον ὧν ἡ ἀπικύριος ἐς τὴν Κυρηνίαν, καὶ μαθὼν ἕκαστα, τῶν μὲν, τειφύλοισι ἐποίησεν σφῆας, τῇ δὲ Ἀφροδίτῃ· Θηραίων μὲν γὰρ καὶ τῆς τοῦ οἰκῶν μίαν μοῖραν ἐποίησεν ἄλλαν δὲ, Πελοποννησίων καὶ Κρητῶν· τειφύλου δὲ, νησιωτῶν πόλεων. τῶν δὲ, τῷ βασιλεῖ Βάτῃ τελέμενα ἔχων, καὶ ἱερῶν σιγῶν, τὰ ἄλλα πόλιν τὰ πρὸς τῇ εἰ-

^d ὧν ἡ ἀπικύριος ἐς τὴν Κυρηνίαν, καὶ μαθὼν ἕκαστα, τῶν μὲν, τειφύλοισι ἐποίησεν σφῆας, τῇ δὲ Ἀφροδίτῃ· Θηραίων μὲν γὰρ καὶ τῆς τοῦ οἰκῶν μίαν μοῖραν ἐποίησεν ἄλλαν δὲ, Πελοποννησίων καὶ Κρητῶν· τειφύλου δὲ, νησιωτῶν πόλεων. τῶν δὲ, τῷ βασιλεῖ Βάτῃ τελέμενα ἔχων, καὶ ἱερῶν σιγῶν, τὰ ἄλλα πόλιν τὰ πρὸς τῇ εἰ-

^e λει ἐόντα· ὅτι δὲ τῶν τοῦτου παίδος Ἀρκεσίλεως πολλὴ παρεχὴ πρὸς τῆς ἡμεῶν ἐγένετο. Ἀρκεσίλεως γὰρ ὁ Βάτῃου τε τῶ γυναικὸς καὶ Φερετῆς, σὺν ἑφῇ ἀνέξεσθαι καὶ τὰ ὁ Μαντινέας Δημόναξ ἔταξε, ἄλλα ἀπαίτε τὰ τῆς πρὸς τῇ γέρεα. ἐγῆντα τιν σασιάζων ἐσάσθη, καὶ ἐφυγε ἐς Σάμον.

174

ἡ δὲ μήτηρ οἷς Σαλαμίνα τῆς Κύπρου ἔφυγε. τῆς δὲ Σαλαμῖνος τῷ τὸν χρόνον ἐπεκράτῃ Εὐέλθων, ὅς τὸν Δελφοῖσι θυμῆταρον ἐὼν ἀξιοθέητον ἀνέθηκε, ὃς ὁ Κορινθίων θησαυρὸν κέετα. ἀπικομῆναι τῷ πατρὶ ἢ Φερετίμῃ, ἐδέετο γρατῆς, ἢ κατὰ ξυσφάας ἐς τὴν Κυρηνίαν. ὁ δὲ Εὐέλθων πατρὶ μάλλον ἢ γρατῆν οἱ ἐδίδου. ἡ δὲ, λαμβάνουσα τὸ διδομένον, καλὸν μὲν ἔφη καὶ τὸ εἶναι, καλλίον δὲ ἐκεῖνο, τὸ δοῦναι οἱ διομένην γρατῆν. τῷ γὰρ ὅτι πατρὶ τῷ διδομένῳ ἔλεγε. τελευτῶν οἱ ὅς ἐπεμψεν δῶρον ὁ Εὐέλθων ἀπὸ τὸν χρόνον καὶ ἡ λακέρτιον παρῶν δὲ οἱ καὶ εἶλον. ἐπειπάσης δὲ αὐτῆς τῆς Φερετίμης τῷ ἔπος, ὁ Εὐέλθων ἔφη, τοῖσι τοῖσι γυναικας δωρεῶσαι, ἀλλ' οὐ γρατῆν. ὁ δὲ Ἀρχεσίλεως τῷ τὸν χρόνον ἐὼν ἐν Σάμῳ, συνήγαγε παῖτα ἄνδρα ὅτι γῆς ἀναδασμῶ. συλλεγομένης τῇ γρατῇ πολλῇ, ἐς αὐτὴν ἐς Δελφοὺς Ἀρχεσίλεως, χρησόμενος τῷ χρησέει παρὲς κατόδου. ἡ δὲ Πυθίη χρᾶτα δέ, Ἐπὶ μὲν τέσσρας βασιλοῖς, καὶ Ἀρχεσίλεως τέσσρας, ὅκτω αἰδρῶν ἡμεῖς, διδοὶ ὑμῖν Λοξίης βασιλεύειν Κυρήνης. πλεόνον μὲν τοῖς τοῖς περὶ αὐτῶν παρῶν. σὺ μὲν τοῖς ἡσυχος εἶναι, κατελθὼν ἐς τὴν σεωῦ. ἡ δὲ τὴν καμινον ὄρης πλέην ἀμφορέων, μὴ ὅς ὁπλήσης τοῖς ἀμφορέας, ἀλλ' ἀπόπεμπε κατ' ἄρον· εἰ δὲ ὅς ὁπλήσης τῇ καμινον, μὴ εἰσέλθης ἐς τὴν ἀμφίρρυντον· εἰ δὲ μὴ, ἀποθανέαι καὶ αὐτὸς, καὶ τῶν αὐτῶν ὁ καλλιγυνών. τῶντα ἡ Πυθίη Ἀρχεσίλεως χρᾶ. ὁ δὲ, παρὰ λαβὼν τοῖς ἐκ τῆς Σάμου, κατέλθε ἐς τὴν Κυρηνίαν καὶ ἐπικρατήσας τῇ παρῶν, τοῖς μὲν τοῖς οἷς ἐμέμνητο, ἀλλὰ διχας τῶν αἰτίσασθαι αἰτεῖ τῆς ἐωῦ τοῦ φυγῆς. τῇ δὲ οἱ μὲν τῶν παρῶν ἐκ τῆς χώρας ἀπαλλάσσοντο, τοῖς δὲ πινας χειρωσάμενος ὁ Ἀρχεσίλεως ἐς Κύπρον ἀπέστειλε ὅτι ἀφῆκε. τοῖς μὲν νῦν Κνίδῳ ἀπενειχθέντας παρῶν τὴν σφετέρην, ἐρρύσαντο, καὶ ἐς Θήρην ἀπέστειλαν. ἐτέρους δὲ πινας τῇ Κυρηνίαν ἐς πύργον μέγαν Ἀγλωμάχου κατὰ φυγόντας ἰδιωπικόν, ὅλλω παρῶν, Ἀρχεσίλεως ἐνέωρσε. μετὰ δὲ ἐπεξεργασμένοι οἱ τὸ μαντήιον ἐὼν τῷ, ὅτι μιν ἡ Πυθίη

mater eius in Salaminem Cypri. Obtinebat ea tēpestate Salaminis imperiū EVelthon, qui Delphis dedicauit thuribulum spectaculo dignum, quod in thesauro Corinthiorum situm est. Ad hunc profecta Pheretima precabatur ut se filiūmque Cyrenen cum exercitu reduceret. Ille omnia potius quān exercitū huic dabat. Pheretima id quod dabatur accipiens, dicere bonum id quidem esse, sed melius facturum cum si ei petēti daret exercitum. Quūmque identidem ad omnia quae dabantur, hoc diceret, tandem misit ad eam EVelthon dono fufum aureum, atque columpenso circūdatam. ^a dicentique quae consueuerat verba Pheretima, inquit talibus rebus donari foeminas, non exercitu. Arcefilaus interea Sami agens, vnumquenque sollicitabat ad spem rei agrariae: coactoque ingenti exercitu, missus est Delphos ad cōsulendum de reditu in patriam. Cui Pythia ita respōdit, Ad quatuor Battos, ac totidem Arcefilaios, octo hominū xtates dat vobis Apollo Cyrene regnare: ulterius vos conari dehortatur. Tibi verò suadet ut ingressus in domū tuam, quietem agas. Quod si fornacem inueneris plenā amphorarum, ne eas excoquas, sed ad auram emittas. Sin fornacē incenderis, ne committas ut circumfluam introcas: alioqui peribis tu pariter & taurus optimè opus faciens. Hæc Arcefilao Pythia respondit. Ille sumptis iis quos cōtraxerat ἐ Samo, rediit Cyrenen: recuperatōque rerum statu, immemor oraculi factus, vocatis ad dicendam causam iis qui contra ipsum in partibus fuerant, obicit culpam fugæ suæ. At illorum alii exilio solum vertebāt, alii ab eo comprehensi, in Cyprum ad necem mittebantur: quos Cnidii ad suam terram appulso liberauerunt, ad Therāmque dimiserunt. Quosdam, qui in grandem quandam & priuatam Aglomachi turrim refugerant, circumdata materia Arcefilaus igni cremauit. Hoc perpetrato, agnoscēs id esse oraculum quo Pythia

^a Eadem autem verba ad hoc munus dicenti, id est, inter accipiendum hoc munus, se talibus muneribus non autem exercitu foeminas donare respondit.

a Et quòd existimaret circumfluam esse Cyrenen. Id est, appellatione circumfluæ Cyrenen significatam fuisse.

b Vxor autē ei erat genere propinqua, Barcæ rû regis filia, qui Alazer vocabatur: ad hunc se contulit. At quidam Bar.

non sinebat cum inuentas in fornace amphoras excoquere, excessit ultro ex vrbe Cyrene, extimescēs necem oraculo prædictam, & quòd Cyrenen existimaret circumfluam. ^b Contulitque se ad regem Barcæorum nomine Alazerin, cuius filius in matrimonio habebat cognatam suam. Et quidam tum Barcæi, tū exules Cyrenæi quum in foro agente animaduertissent, obtruncarunt, & insuper eius socerum Alazerin. Ita Arcefilaus, siue volens siue inuitus oraculo non obsequutus, fatum suum impleuit. Mater eius Pheretima, dum filius suus mali sui sibi author Barcæ agit, ipsa interea honoribus filii Cyrene fūgbatur, ac munera obibat cum alia, tum in senatu præsidendo. Vbi autem cognouit filiū in vrbe Barca oppetisse mortem, fuga se proripuit in AEGYPTUM. nam Arcefilaus fuerat de Cābyse Cyri bene meritis: quòd is extitisset qui Cyrenē Cambyfi tradiderat, ac tributum instituerat. Hæc in AEGYPTUM quū peruenisset, supplex Aryandi assedit: hortānsque eum ad se vliscendam, & prætendens titulū quòd ideo filius suus, quia cum Medis sentiret, interemptus esset. Erat hic Aryandes AEGYPTI prætor à Cambyse constitutus, qui aliquāto pòst tempore quum æmulari Darium vellet, ab eo est interfec-tus. Siquidem audiens atque animaduertens Dario cordi esse memoriam sui relinquere opere quod à nullo alio regum factum esset, id sibi imitandum putauit: donec mercedem accepit. Etenim Darius ex auro quàm potuit purgatissimo monetam percussit: Aryandes autē AEGYPTI prætor idem ex argento fecit, & nūc quoque extat purissimum argentum Aryandicum. Ea re cōperta Darius insimulatum quasi rebel-laret, morte affecit. Tunc autem Aryandes hic misertus Pheretimæ, omnes ei copias AEGYPTI tradidit, pedestres simul & nauticas, præposito quidem pedestribus Amasi viro Maraphio, nauticis autem Badre, qui genere Pasargades erat.

A Οὐκ ἔα διέχοντα ἐν τῇ καμίνῳ τοὺς ἀμφορέας ὅζοι πῆσαι, ἔργατο ἐκὼν τῆς Κυρηνάων πόλιος, δειμαίνων τε τὸν κεχρημένον θάνατον, καὶ δοκέων ἀμφίρρυνον τὴν Κυρηνάων ἐστῆ. εἶχε δὲ γυναῖκα συγγενέα ἐαυτοῦ, θυγατέρα δὲ τῆς τῶν Βαρχαίων βασιλῆος, τῆς οὐνομα λῶ Ἀλαζήρ. ὡς δὲ τὸν ἀπικνεέται· καὶ μὴ Βαρχαῖοί τε αἱδρες, καὶ τῶν ἐκ Κυρηνῆς φυγάδων πινές καταμαθόντες ἀγροάζοντα, κτείνουσι. ὡς δὲ, καὶ τὸν πεν-

B θερὸν αὐτῆς Ἀλαζήρα. Ἀρκεσίλεως μὲν νῦν εἴτε ἐκὼν εἴτε ἄκων ὀξυμαρπῶν τοῦ χρηνοῦ, ὅξέπλησε μοίρῳ τὴν ἐαυτοῦ. ἡ δὲ μήτηρ Φερετίμη, τίως μὲν ὁ Ἀρκεσίλεως ἐν τῇ Βάρκῃ διατὰτο ὀξεργασμένος ἐαυτῷ κακόν, ἡ δὲ εἶχε αὐτῇ τῆς παιδὸς τὰ γέρεα ἐν Κυρηνῇ, καὶ ἄλλα νεμομένη, καὶ ἐν βουλῇ πρὶ ζούσα. ἐπεὶ τε δὲ ἔμαθε ἐν τῇ Βάρκῃ ἀποθανόντα οἱ τῆς παῖδα, φθίζουσα εἰχώκεε ἐς Αἰγύπτου. ἥσδμ γὰρ οἱ ἐκ τοῦ Ἀρκεσίλεω βίεργασίαι ἐς Καμ-

C βύσεα τῆς Κυβερνέου ποιημένη· ὅττ' γὰρ λῶ Ἀρκεσίλεως ὁς Κυρηνάων Καμβύση ἔδωκε, καὶ φόρος ἐτάξατο. ἀπικομένη δὲ ἐς Αἰγύπτου ἡ Φερετίμη, Ἀρυαίδεω ἰκέτις ἵζετο, πτωρῆσαι ἐαυτῇ κελεύουσα. ὡς γὰρ ἐχρήματι, ὡς ἄλλοι τὸν μηδισμὸν ὁ παῖς οἱ τέθηκε. ὁ δὲ Ἀρυαίδης λῶ ὅττ' τῆς Αἰγύπτου ὑπάρχοντος ὑπὸ Καμβύσει κατε-τεώς ὁς ὑτέρῳ χρόνῳ τούτων παλαιούμηνος

D Δαρείῳ διεφθαρῆ. πυθόμενος γὰρ καὶ ἰδὼν Δαρφὸν ἐπιθυμῶντα μνημόστυον ἐαυτῷ λιπέσθαι τοῦτο ὅ μὴ ἄλλῳ εἴη βασιλείῃ κατεργασμένον, ἐμμεέτο τῆτον. ἐς ὅ ἔλαβε τὸν μισθόν. Δαρφὸς μὲν γὰρ χρυσίον καθάρωτατον ἀπέψῃσαι ἐς τὸ διωατώτατον, νόμισμα ἐχέφατο. Ἀρυαίδης δὲ ἄρχων Αἰγύπτου, ὅργυλοι τῷ τῆτον ἐποίησε, καὶ νῦν ἐπὶ ὅργυλοι καθάρωτα τῶν Ἀρυαίδων. 175

E αἰπλῶ οἱ ἄλλῳ ἐπενείχε, ὡς οἱ ἐπιδιμάσας, ἀπέκτεινε. τότε δὲ ὅττ' ὁ Ἀρυαίδης καποικτίρας Φερετίμῳ, διδοῖ αὐτῇ στρατὸν τὸν ὅς Αἰγύπτου ἀπὸ μὲν, καὶ τὸν πεζὸν καὶ τὸν ναυτικόν. στρατηγὸν δὲ τῆς μὲν πεζῆς, Ἀμασιν ἀπέδεξε, αἰδρα Μαράφιον· τῆς δὲ ναυτικῆς Βαδρίῳ, ὄντα Παργαδὸν γένος.

καρὶν ὃ δ' ἀποτείλαι τὴν ἐράνῃ οὐδ' Ἀρυάνδης. **A** κέμ' ἄς ἐς τὴν Βάρκην κήρυκα, ἐπὶν δ' ἀνετο πῆς εἴη ὁ Ἀρχαιολεων δ' ἀποκτείνας. **Θ** ὃ Βαρέχοι αὐτὸν ὑπεδέχεται πόρτες. πολλὰ τε γὰρ καὶ κακὰ πάχ' ἔχ' αὐτῷ. πυθόμενος δὲ τῷ πατρί Ἀρυάνδης, οὕτω δὴ τὴν ἐρατὴν ἀπέπελθε ἅμα τῇ Φερετῇ. αὐτὴ μὲν οὖν αἴτη παρὰ γῆμα τῷ λόγῳ ἐγένετο.

Ἀπεπέμπετο ὃ ἡ ἐρατὴ, ὡς ἐμοὶ δοκέει, ὅτι Λιβύων καὶ ἄλλων. Λιβύων γὰρ δὴ ἐθνεα πολλὰ καὶ πόλεις ἔχ'· καὶ τὰ μὲν αὐτῷ ὀλίγα, βασιλέος ὡς ὑπῆρχα, τὰ δὲ πλεονά. **B** ἐφ' ὅντις βασιλέος Δαρείου ὄντι. οἱ κείνοι δὲ καὶ τὰς Λίβους ἀπ' Αἰγύπτου ἀρχοῦνται. παρ' αὐτοῖς Ἀδύρμαχίδαι Λιβύων καὶ οἰκονομῶν, οἱ νόμοι μὲν τὰ πλεονά Αἰγύπτου αἰχμαλωτῶν, ἐδῶτα δὲ φορέουσι οἷον οἱ ἄλλοι Λίβους. αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν, ἑλλήνων ὡς ἑκάστη τῇ κημέων φορέουσι χάλκεον. τὰ κεφαλαὶ δὲ κομῶσαι, καὶ φερέσαι ἐπ' αὐτῶν λαβῶσι τοὺς ἐσθλοὺς ἐκείνη ἀπιδάκνῃ, καὶ οὕτω ῥίπτει. οὗτοι δὲ μοῦνοι Λιβύων τῷτο ἐργάζονται. καὶ δὲ βασιλεί μοῦνοι τὰς παρθένους μελλούσαι σίνουσι κείνῃ ὅτι δὲ φανόσι· ἡ δὲ αὐτὰς βασιλεί ἀρετὴ γίνονται, ὡς τὸν πύθου ἀφ' ὧν ὁ παρ' αὐτοῖς. παρ' αὐτοῖς δὲ οὗτοι **Θ** Ἀδύρμαχίδαι ἀπ' Αἰγύπτου μέγ' ἐλπίδες, τὰς οὐνοματῶν Πλάτωνος ὄντι. οὗτων δὲ ἔχονται Γυγάμης, νεμόμενοι τὴν πρὸς ἐσπέρην χώραν, μέγ' ἐφ' ὅντις ἀδὸς νήσου. ἐν δὲ τῇ μετὰ τὴν χώραν πύθου ἡ τε Πλατῆα νήσος ὅτι κείνη, τὴν ἐκπύου Κυρηνάοι καὶ ἐν τῇ ἡπείρῃ Μεγαλῆος λιμὴν ὄντι, καὶ Ἀζίς, τὴν **Θ** Κυρηνάοι οἰκοῦν καὶ τὴν Σίλφιον ἀρχαίαν ἀπὸ τούτου. παρ' αὐτοῖς δὲ ἀπὸ Πλατῆας νήσου, μέγ' ἐλπίδες τῆς Σύρτιος ὅτι Σίλφιον. νόμοι δὲ ἔχονται οὗτοι παρὰ πλεονά τοῖς ἑτέροις. Γυγάμης δὲ ἔχονται ὅτι πρὸς ἐσπέρην Ἀσούται. οὗτοι δὲ ὡς Κυρηνάοι οἰκοῦν. ὅτι δὲ ἀπὸ τῆς δὲ οὐκ ἀπὸ τῆς Ἀσούται. ὅτι δὲ ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς Κυρηνάοι νέμονται. τε ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς δὲ οὐκ ἔχονται ἀλλὰ μάλιστα Λιβύων εἰσι. νόμοι δὲ οὗτοι Πλάτωνος μίμνῃ. **Θ** ὅτι τῆς ἀπὸ τῆς Κυρηνάοι. Ἀσούται δὲ ἔχονται ὅτι πρὸς ἐσπέρην Ἀγλαῖται. οὗτοι ὡς Βάρκης οἰκοῦν, καὶ τῆς ἀπὸ τῆς ἔχονται καὶ ἔχονται.

Sed priusquam copias mitteret, caduceatore Barcam misso percontabatur quisnam percussor Arcefilai extitisset: Barcei se omnes extitisse respondent: multa enim se ab illo mala esse perpessos. His auditis Aryandes ita excitum unam cum Pheretima mittit. Atque hic quidē a titulus inferendi belli extitit.

Verum (ut mea fert opinio) exercitus mittebatur ad Libyas subigendos. Libyum enim multae sunt & variae nationes, quarum paucae regi obtemperabant, pleraeque Dariū contemnebant. Colunt autem Aegyptū versus (ut hinc incipiamus) Libyum primi Adyrmachidae, qui eisdem fere quibus Aegyptii moribus videntur. Vestem gestant qualem & alii Libyes, vxores eorum in vitroque cruce armillam aeream. Eisdem capitis comā alunt: quarum quaeque suos quos capit pendunculos praemordet, atque ita

bybus soli faciunt: solique virgines nupturas regi exhibent, & quae illi placuerit, eā deuirginat. Pertingunt hi Adyrmachidae ab Aegypto ad portum usque nomine Plynū. His confines sunt Gigam, locū qui occasum spectat incolentes, Aphrodisiade tenus insula. In huius loci medio est insula Platza, ubi urbem cōdidere Cyrenaei. Atque in continente est portus Menclaus & Aziris, quam Cyrenaei incolere. Et dehinc Silphium incipit, ab insula Platza pertingens usque ad fauces Syrtis. Apud hos iidem pene ritus qui apud alios sunt. Gigamas ab occasu contingunt Asbytae, qui supra Cyrenen incolentes non pertingunt ad mare. namque maritima Cyrenaei incolunt. Iidem non postremi sed praecipui Libyū sunt qui quadrigis vehantur, studiosi in Cyrenaeorum moribus maxima ex parte imitandis. Horum sunt occasu versus confines Ayschi, qui supra Barcā incolentes ad mare pertingunt ad Evesperidas.

a Prætextus

b Vicissim morabitur.

c Sic in vet. cod. Gr. πλυνός legitur, non πλυνός.

καὶ οὐτε ὄπλων ἐκτίεται ὀρήτοις ὄρεσσιν. αὐ-
 τε ἀμυνέσθαι ὀπίσθιαται. οὗτοι μὲν δὲ καὶ
 τὴν ὁρὴν οἰκέουσι Νασαμόνων. ὁ δὲ πρὸς
 τὴν θαλάσσην ἔχονται τὸ πρὸς ἑσπέρην.
 Μαχά, οἱ λόφοι κείρονται. ὁ μὲν μέσσην τῆς
 τεύχεων αἰέναντες αὐξέσθαι, ὅθεν ἐνταῦθα ἐν-
 θαν κείρονται ἐν χροί. ἐς δὲ τὸν πόλεμον
 φρουρῶν καταγαίῳ δόρας φορέουσι πρὸς
 βλήματα. ἄλλοι δὲ αὐτῶν Κύνυς ποταμὸς
 ῥέων ἐκ λόφου καλουμένου Χαρίτων, ἐς
 θαλάσσην ἐκδιδῶι. ὁ δὲ λόφος οὗτος ὁ Χα-
 εῖπων δασὺς ἰδὴ οἱ ὄντι, εὐούσης τῆς ἄλλης τῆς
 ποταμολαγείας Διούης ψιλῆς. ἀπὸ
 θαλάσσης δὲ ἐς αὐτὸν γὰρ διηκίσοι εἰσι.
 Μαχέων δὲ πύτων ἐχόμενοι Γινδάνες εἰ-
 σι τῆς αἰ γυναικὲς περὶ σφύρα δερμάτων
 πολλὰ ἐκείνη φορέει. καὶ τοῖον δὲ τι, ὡς λέγε-
 ται κατ' αἰδρα ἐκείνην μίθρηντα περὶ σφύ-
 ρων περὶ δέεται. ἢ οἱ αἰ πλῆστα ἔχῃ, αὐτὴ
 ὄρεσι δὲ δοκεῖται εἶναι, ὡς ὑπὸ πλείων αἰ-
 δραν φιληθεῖσα. ἀκτὴν δὲ πρὸς ἔχουσιν
 ἐς τὸ Πόντον πύτων τῆς Γινδάνων νέμονται
 Λωτοφάγῳ· οἱ τὸν καρπὸν μοῦκων τῆς λωτῆς
 πρῶτοντες ζῶουσι. ὁ δὲ τῆς λωτοῦ καρπός,
 ἐστὶ μέγας ὅσον ὁ τῆς χροῖνου· γλυκύτητα
 δὲ, τῆς φοίνικος τῆς καρπῶς περὶ σφύρας.
 ποιῶνται δὲ ἐκ τῆς καρπῶς οὗτου τὸ Λω-
 τοφάγῳ καὶ οἶνον. Λωτοφάγῳ δὲ τὸ πα-
 ρεῖ. θαλάσσην ἔχονται Μαχά, λωτῶν
 μὲν καὶ οὗτοι χροῖνοι, ἀπὸ τῆς ἡσυχίας τῆς
 πρὸς τὸν λεχάνων. κατὰ τὸν δὲ ἐπὶ πο-
 τῆς μὲν μέγαν, ὅθεν οὐδὲμα Τεῖτων ὄντι ἐκ-
 διδοῖ δὲ οὗτος ἐς λίμνην μεγάλην Τεῖτα-
 νίδα. ἐν δὲ αὐτῇ ἡσυχίας ἐν τῇ οὐδὲμα Φλα-
 τῶν τῶν δὲ τῶν ἡσυχίας Λακεδαιμονίοισι φα-
 σὶ λόγον εἶναι κίπασαι. ἐστὶ δὲ καὶ ὁ δὲ λόγος
 λεγόμενος Ἰήσωνα, ἐπεὶ τε οἱ ὄρεσι γὰρ ὕ-
 πο τῆς Πηλίας ἢ Ἀργῆς, ἐστὶν ἡσυχίας ἐς αὐτὴν
 ἄλλω τε ἐκείνην, καὶ δὲ καὶ τῆς ποτα-
 μάδας, περὶ πλάσσειν Πελοπόννησον, βουλό-
 μενοι ἐς Δελφοὺς ἀπικέσθαι. καὶ μὴ ὡς
 πλείοντα ἡσυχίας καὶ Μαλέων, ὑπολα-
 βῆν αἰέμον βορέων, καὶ ἀπὸ φέρειν πρὸς τὴν
 Λιβύην. φέρειν καὶ πλάσσειν γὰρ, ἐν τοῖσι
 βράχυσιν ἡσυχίας λίμνης τῆς Τεῖτα-
 νίδος. καὶ οἱ ἀπὸ τῆς τῆς ὄρεσι γὰρ ὕ-
 φανται Τεῖτωνα, καὶ καλῶν τὴν Ἰήσωνα ἐν τῇ
 δδ. iiiii.

nihil bellicæ armaturæ habentes,
 ac ne defendere quidem sese au-
 dentes. hi supra Nasamones in-
 colunt. Circa maritima verò,
 occasum versus, confines sunt
 Macæ, qui summum capitis ver-
 ticem radunt, in medio capillos
 crescere sinètes, hinc atque hinc
 in orbem tondentes. In bellum
 pelles subterraneorum struthio-
 num ferunt pro tegumento. Per
 eos flumē Cinyps è colle qui vo-
 catur Gratiarum, fluens, in mare
 influit. Hic collis Gratiarum ne-
 moribus frequens est, quum cæ-
 tera cuius memini Libya sit ar-
 boribus nuda. ducentorum ab
 eo ad mare stadiorum est inter-
 capedo. Horum Macarum fi-
 nitimi sunt Gindānes: quorum
 vxores ferunt fimbrias pelliceas
 singulæ multas, ob hoc (vt me-
 moratur) quòd vt à quoque viro
 venerem passa est, fimbriā nodat,
 & vt quæque plurimas habet, ita
 præclarissima censetur, tanquam
 à pluribus viris adamata. Ho-
 rum Gindanorum oram in ma-
 re porrectam incolunt Lotopha-
 gi, qui è solo loti fructu victitāt:
 qui fructus est instar fructus len-
 tisci, suauitate assimilis fructui
 palmarum. Ex hoc fructu Loto-
 phagi vinum conficiunt. Loto-
 phagis secundum mare vicini
 sunt Machlyes, loto & ipsi vescē-
 tes, sed minus quàm superiores.
 Pertingunt autem vsque ad in-
 gentem amnem nomine Trito-
 nem, qui in grandem paludem
 Tritonidem influit, in qua est in-
 sula quæ dicitur Phla. Hanc in-
 sulam aiunt dici à Lacedæmoniiis
 habitari debere. Aiunt autem
 & hæc: Iasonem, posteaquam sub
 Pelio, Argo exædificauit, imposi-
 tis in ea cum aliis solēnibus ho-
 stiis, tum verò tripode æγέος, cir-
 cuiisse Pelopόννησον, animo Del-
 phos eundi: cumque, quum ten-
 ret cursum circa Maleam, abre-
 ptum à vento aquilone, & abdu-
 ctum in Libyam, & priusquàm tel-
 lurē cerneret, in aspretis paludis
 Tritonidis assistisse: ei; hæsitanti
 de egressu apparuisse Tritonē, ac
 iussisse dari sibi tripodē, quod diceret

a Aiunt autem
 editum esse Lace-
 dæmoniiis oracu-
 lum de deducen-
 da in hanc insu-
 lam colonia.

b Cum reliqua
 hecatombe, cum
 c Statim post eadē
 dem vocem vertit
 breuia. Lego autē
 βράχυσιν ὅτι βρα-
 χύων cum ves. eod.

ostensurum se illis exitum, atque incolumes remissurum. Assentiente Iasone, ita demum Tritonem ostēdisse qua ratione è breuib. enauigarent, & tripodem in suo templo posuisse, in eoque tripode oraculum reddidisse, & iis qui cum Iasone erant, omnem rationem indicasse. Fore enim ut quum quis tripodem accepisset, ex omnibus qui in Argo nauigarent, necessariò tētum Græcæ ciuitates accolerent paludem Tritonidem. hæc quum audisset Libyes qui montem Gratiarum colunt, tripodem occultasse. Iuxta hos Machlyes habitāt AVses: & circum paludem Tritonidem vtrique habitant, ita ut medio Tritone dirimantur. Quorum Machlyes quidem occiput crinitum gestant, AVses verò siniciput. Horum virgines, anniuersario Mineræ festo, in honorem ipsius deæ inter se bifariam diuisæ, præliantur lapidibus fustibusque; dicentes se morem patriū seruare ei quam Mineruā nominauimus: & quæ virgines è vulneribus decedunt, eas falsas virgines appellant. Sed priusquam à pugnando desistant, hoc faciūt: Quæ virgo in pugnam optimam operam nauauit, eam semper cōmuni consensu cæteræ virgines exornant cū cætera armatura Græcæ, tum crista Corinthia, & currui impositam circa paludem circumferunt. Quibus autē rebus ornarentur olim hæ virgines antequam accolerent Græci, nō habeo dicere. arbitror autem ornari fuetas armis AEGYPTIIS. nā ab AEGYPTO affirmari & scutū & galeā Græcis esse tradita. Aiunt autem Mineruam Neptuni esse filiā ac paludis Tritonidis, eamque nescio quid à patre reprehensam donasse se ipsam Ioui, & Iouem, sibi illam asciuisse filiam. Hæc illi aiunt. Iidem promiscue cum mulieribus, non vnā habitantes, sed pecudum more concumbunt. Vbi apud mulierem puer robustus est factus, apud quē virū habitare sustinet, (nā tertio quoq; mēse viri conueniunt) eius filius cēsetur. Isti quidē maritimi Libyum Nomadum dicti sunt.

a Ex posteris eorum qui, &c. Forasse Valla scripsit ex nepotibus.

b Ritus patrios ei peragere

c Nescio quid de patre conquestam

α καὶ τὴν πόρην δείξαι, καὶ ἀπήμονας ἀποσελέειν· περὶ τοῦ μύθου δ' ἔτι ἰηθόνος, οὕτω δὲ τὸν τε διέκπλοον τῇ βραχέει διεικνύουσι. β Τεῖτωνά σφι, καὶ τὸν τεῖποδα θῆναι ἐν τῷ εὐντοδ' ἱρῷ· ὅτι θεοῖσιν αὐτὰ τε τῷ τεῖποδι, καὶ τοῖσι σὺν ἱηθόνι σημήνια τα τὸν πόρηντα ῥῆον, ὡς ἐπεὶ τὸν τεῖποδα κομίσσεται τῇ ἐκ γένων πρὸς τῇ ἐν τῇ Ἀργεῖ συμπλεόντων, ὅτε ἐκ τὴν πόλιν οἰκῆται πρὸς τὴν Τεῖτωνίδα λίμνῃ Εἰλιωίδας, πᾶσαν γὰρ αἰάγκην. γαῖτα ἀκούσας τοῖς ὅτι γυναικοῖς τῇ Λιβύων, κρύψαι τὸν τεῖποδα. οὕτως δ' ἐργάζεται τῇ Μαχλύων ΑΥσῆς, οὗτοι δὲ καὶ δ Μαχλυνες πείρξ τὴν Τεῖτωνίδα λίμνῃ οἰκέοι. δ μέσον δὲ σφι οὐ εἰς δ Τεῖτων. καὶ οἱ μὲν Μαχλυνες τὰ ὀπίσω κομέοι τῆς κεφαλῆς· οἱ δὲ ΑΥσῆς, τὰ ἔμπροσθεν. ὁρτὴ δὲ εἰσάσιν Αἰθιωαῖς αἱ κῆρῆνοι αὐτῶν διχα ἀφ' ἑαυτῶν μάχονται πρὸς ἀλλήλας λίθοις τε καὶ ξύλοις, 177 τῇ αὐτῇ γυνεὶ θεῷ ἀγρυπνοῦσι τὰ πάντα ἀποτελέειν τὴν Αἰθιωαῖν καὶ λέοις. εἰς δ' ἀποδησοῦσαι κῆρῆνοις ἐκ τῇ τρωμάτων, ψευδοπαρῆνοις καὶ λέοις. σφιν δ' ἀνίσταται αὐτὰς μάχεσθαι, τὰ δὲ ποιεῖσι. κοινῇ κῆρῆνοι τὴν καλλιγεύουσαν ἐκαστοτε κοσμήσασθαι κυνὴν τε Κοερινὴν καὶ πόρην πλὴν Εἰλιωικήν, καὶ ὅτι ἄρμα ἀναβιβάσασθαι, πρὸς αὐτοῖς τὴν λίμνῃ κέκρω. ὁποῖοι δὲ ὑπάλας ἐκόμεον τὰ κῆρῆνοις σφιν ἢ σφι δ Εἰλιωας κῆρῆνοις αὐτῶν, ὅτι ἐκ εἶπαι· δοκίω δ' ὡν Αἰγυπτοῖσι ὅπλοισι κοσμέσθαι αὐτὰς. ἀπὸ γὰρ Αἰγυπτίου καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ κράνος φημι ἀπῆρξαι ἐς τὴν Εἰλιωας. τὴν δ' Αἰθιωαῖν φασὶ Ποσειδέωνος εἶναι θυγατέρα καὶ τῆς Τεῖτωνίδος λίμνης· καὶ μὲν μεμνησθῆναι τὴν πατέρα, δεινῶν εὐντοδ' τῷ Διὶ. δὲ Δία εὐντοδ' μὲν ποιῆσθαι θυγατέρα. γαῖτα μὲν λέγεισι· μίξιν δὲ ὅτι κοινοῖν τῇ γυναικὶ ποιεῖσθαι, ε ὅτι στυγοῦντες, κτλ. πρὸς τὴν μισογυνίαν. ἐπεὶ δ' ὅ γυναικὶ τὸ παιδίον ἀδρὸν γήνηται, συμφορτίοις ἐς τὸν πόρην οἱ ἀδρὲς τῶν μηρῶν, καὶ τὰ αὐτῇ τῇ αὐδρῶν τὸ παιδίον, τοῦτου παῖς νομίζεται. οὗτοι μὲν οἱ πρὸς ἀλλήλους τῇ Νομάδων Λιβύων εἰρεάται.

177

τὴν τῇ παρ-
χίτων

ὑπὲρ δὲ τούτων ἐς μεσόγαιαν ἡ θηριώδης
 ἔστι Λιβύη. ὑπὲρ δὲ τῆς θηριώδους, ὁ φρύγ-
 γάμμος κατέκει, ὡς φαίνεται ἀπὸ Θη-
 βέων τῶν Αἰγυπτιέων ἐπὶ Ἡρακλείας ἐπὶ
 λας. ἐν δὲ τῇ ὁφρύνῃ αὐτῇ μάστιγα ἀφ' ἧς
 δέκα ἡμερέων ὁδὸς, ἀλὸς ἔστι τρύφεα καὶ
 χοῖδροις μεγάλοις ἐν χαλωναῖσι, καὶ ἐν κο-
 ρυφῇσι ἐκαστοῦ τῶν χαλωνῶν ἀναχρητίζῃ ἐν
 μέσῳ τῆς ἀλὸς ὕδωρ ψυχρὸν καὶ γλυκύ. πε-
 ρὶ δὲ αὐτὸ ἀνδρες οἰκέουσι ἕνατοι παρὰ
 τῆς ἐρήμου, καὶ ὑπὲρ τῆς θηριώδους, παρὰ
 τοῦ ἀπὸ Θηβέων δέκα ἡμερέων ὁδὸς
 Ἀμμωνίῳ, ἔχοντες τὸ ἰόν ἀπὸ τῆς Θηβαίας
 Διός. καὶ γὰρ ἐν Θηβῇσι (ὡς καὶ παρὰ τε-
 ρον εἴρηται μοι) κριοπαρὰ τὴν Διὸς τῶ-
 γαλμα ἔστι. τυγχάνει δὲ καὶ ἀλλόσφι ὕδωρ
 κρυφαῖον ἔον· τὸν μὲν ὁρῶν τῶν χλια-
 ρῶν, ἀγρῆς δὲ πληθυσύσης ψυχρότερον. μα-
 σαμβερίη τε ἔστι, καὶ τὸ κάρτα γίνεται ψυ-
 χρὸν. πλωκαστὰ δὲ ἀρδουσι τοὺς κήπους. ἀ-
 ποκλινομένης δὲ τῆς ἡμέρας ὑπνέται τῶν ψυ-
 χρῶν, ἐς οὗ δύεται τε ὁ ἥλιος, καὶ τὸ ὕδωρ γί-
 νεται χλιαρὸν. ἐπὶ τῷ μάλλον ἰόν ἐς τὸ θερ-
 μὸν ἐς μέσας νύκτας πελαγίζῃ. πλωκαστὰ
 δὲ ζεῖ ἀμβολαδῶν. πρὸς ἔρχονται τε μέσαι
 νύκτες καὶ ψύχεται μέχρι ἐς ἡμέραν. ἐπὶ κλησιν
 δὲ αὐτῇ ἡ κρυὴ καλέεται ἡλίου. μετὰ δὲ
 Ἀμμωνίους, ἀφ' ἧς ὁφρύνος τῆς φάμμου
 δι' ἄλλων δέκα ἡμερέων ὁδὸς, κολωνός τε
 ἀλὸς ἔστι ὁμοῖος τῇ Ἀμμωνίᾳ, καὶ ὕδωρ, καὶ
 ἀνδρες οἰκέουσι παρὰ αὐτὸν οἰκέουσι. παρὰ δὲ χάρα
 τούτῳ οὐνομα Αἰγίλα ἔστι. ἐς τὴν τὴν ἡμέ-
 ραν ὁ Ναμάμωνες ὁπρωτὶ δύντες τοὺς φοί-
 νικας φοιτέουσι. ἀπὸ δὲ Αἰγίλων, ἀφ' ἧς
 δέκα ἡμερέων ἄλλων ὁδὸς, ἔτερος ἀλὸς κο-
 λωνός, καὶ ὕδωρ, καὶ φοίνικας καρποφόροι
 πολλοί, κατὰ τὴν ἐν ταῖσι ἐτέροις καὶ ἀν-
 δρες οἰκέουσι ἐν αὐτῇ τοῖσι οὐνομα Γα-
 ραμάτις ἔστι, ἔθνος μέγα ἰσχυρὸς· οἱ ἐπὶ
 τὴν ἀλὸς γὰρ ἐπὶ φορέοντες, οὕτως ἀπείρουσι.
 σινοπώματα δὲ ἔστι ἐς τὴν Λωτοφάγους
 ἐν τῇ τριήκοντα ἡμερέων ἐς αὐτὴν ὁδὸς ἔστι
 ἐν ταῖσι καὶ οἱ ὀπιαθονόμοι βόες γίνονται. ὀπι-
 αθονόμοι δὲ ἀφ' ἧς τῶν εἰσὶ. τὰ κέρεια ἔχουσι
 κακυφύτα ἐς τὸ ἐμπαρᾶν. ἀφ' ἧς τῶν ὀπι-
 σω αἰαχωρέοντες, νέμονται ἐς τὴν τὸ ἐμ-
 παρᾶν ὅτε οἱ οἰοῖται εἰσὶ, παρὰ μεβαλλόν-

Supra hos autem ad partem me-
 diterraneam Libya est theriodes
 dicta, id est feris abundans. Supra
 hanc therioden supercilium soli
 fabulosum est, porrectum à The-
 bis Aegyptiis ad columnas Her-
 culis. In hoc supercilio ferme de-
 cem dierum itinere sunt grumi
 grandes salis iucundi in collibus,
 & singulorum collium vertices è
 medio sale ciaculantur aqua dul-
 cem pariter & gelidam. Circa
 quam homines habitant ultimi,
 solitudinem versus, & supra pla-
 gam therioden dictam, à Thebis
 itinere dierum decem, primi Am-
 monii, habentes templum ad The-
 bani Iouis effigiem. etenim The-
 bis (quemadmodum à me me-
 moratum est) aspectu arietino
 Iouis simulacrum est. Apud hos
 est alia quoque aqua fontana, quae
 sub matutinum quidem tepet,
 sub horam autem qua forum fre-
 quentissimum est, frigescit: sub
 meridiem multo frigidior est. eaque
 hora hortos irrigant. Declinato
 iam die remittitur frigus,
 donec sol occidit: tunc tepescit,
 magis ac magis calefcens, ad me-
 diam usque noctem, quo tem-
 pore feruens exstuat: praeterita
 nocte media, ad auroram usque
 refrigescit. cognominatur autem
 fons iste, solis. Post Ammonios
 autem per supercilium fabuli, de-
 cem rursus dierum itinere est collis
 salis, & aqua illi Ammoniae par,
 hominibus circumhabitantibus:
 cui loco nomen est AEgila, ad
 quem locum Nasamones veniunt
 palmulas decerptum. Rursus de-
 cem dierum spatio ab AEgilis
 alius collis est salis, & aqua, &
 palmularum fructiferarum ma-
 gna vis, quemadmodum apud al-
 ios: incolentibus illic homini-
 bus quibus nomen est Garama-
 tibus, natione sanè magna, qui
 inducta super salem humo, ita fe-
 runt. Ab his ad Lotophagos bre-
 uissimum iter. A quibus triginta
 dierum spatium est ad eos apud
 quos gignuntur boues praeposte-
 re pascuntur. Ideo autem praepo-
 stere pascuntur quod cornua in-
 flexa antierius habet, & ob id cef-
 sim eunt pascuntur. nam offen-
 satibus in terra cornibus, progre-

a Sunt frustra salis
 veluti grumi ma-
 gni in tumulis: &
 in singulorum tu-
 mulorum verti-
 cibus è medio sa-
 le aqua frigida &
 dulcis erumpit.

b Agger. Paulo
 post ipse tumulum
 vertit.

diendo pasci nequeunt: alioqui nihil differentes à cæteris bobus, præter crassitudinem pellis atque duritiem. Garamantes hi Troglodytas AEthiopes quadrigis venantur. nam Troglodyta AEthiopes, omnium quos fando cognouimus, perniciosissimis pedibus sunt, serpentibus, lacertisque & aliis id genus reptilibus vescentes, lingua nulli alteri simili utentes, sed vesperilionum more stridentes. A Garamantibus decem quoque dierum itinere alius collis est salis, & aqua: accolentibus hominibus quibus nomen est Atlantibus, solis omnium hominum, quos ipsi nouimus, innominatis. ^a nã sales quidem apud eos vocantur Atlantes, singulis autem eorum nullum nomen imponitur. Hi solem transcendentem execrantur, eique præterea omnia conuitia ingerunt, quod torridus & ipsos & regionem perdat. Post totidem dierum iter alius tumultus salis est, cum aqua, & hominibus accolentibus. Cui confinis est mos nomine Atlas, angustus, & vndique teres: & (ut fertur) adeo cellus ut eius cacumen nequeat cerni, quod à nubibus nunquam relinquatur, neque hyeme neque æstate: quem esse columnam cæli indigenæ aiunt. Ab hoc mote cognominantur hi homines: nã Atlantes vocantur. dicunturque nec vlla animante vesci, nec vlla somnia cernere. Ad hos usque Atlantes possum recedere nomina eorum qui in supercilio *Libya* habitant, post hos non amplius. Porrigitur autem id supercilium ad columnas usque Herculeas, atque ulterius. Intra quod est salis metallum, ^b id est, ^b effusio, decem dierum itinere, & homines incolentes, qui domicilia sua faciunt ex micis salis. isti enim iam tractus *Libyæ* vacant imbribus. nam si plueret illic, non possent manere parietes ^d salis. Supra autem hoc supercilium, austrum verius ac mediterranea *Libyæ*, deserta iam plaga est, & sine aqua ferisque, sine pluuiis ac lignis, omni-

^a Nam omnibus quidem simul nomen est Atlantes. Id est, commune quidem consuetudinis nomen est Atl.

^b Fodina.

^c Grumis

^d Post Salis, adde, Ibi autem & altus & purpureus effoditur.

^A των ἐς πλεῖστον τῶν κερέων. ἄλλο δὲ ὁδοῦν ἀφ' ἐρεσι τῶν ἄλλων βοᾶν ὅτι μὴ τὸτο, καὶ δὲ ἄρμα ἐς παχύντητά τε καὶ τεῖψιν. οἱ Γα-
ραμαντες δὲ οὗτοι εἰσὶ Τρωγλοδυταί. Αἱ-
θιοπας θηρῶν τοῖσι τε θρίπποισι. ^Θ γὰρ
Τρωγλοδυταί Αἱθιοπες πόδας τάχιστα αἰ-
δεσίων πάντων εἰσὶ, τῶν ἡμεῖς πέρι λόγους
ἀποφραδύνουσιν ἀκούομεν. σιτέονται δὲ ^Θ
Τρωγλοδυταί ὄφεις καὶ σαύρες, καὶ τὰ τοι-
αῦτα τῶν ἐρπετῶν. γλασσοῦ δὲ ὁδοῦν μὴ
^B ἄλλῃ παρομοίῳ νεομίκῃσι, ἀλλὰ πετρύ-
γαισι, κατὰ τὸν αἰνυκτερίδης. ἀπὸ δὲ Γα-
ραμαντῶν δι' Ἀλλέων δέκα ἡμερέων ὁδοῦ,
ἄλλος ἄλως τε κολωνός, καὶ ὕδωρ, καὶ αἰθρω-
ποι περὶ αὐτὸν οἰκέοισι, τοῖσι οὐνομαῖ ἐστὶ Αἰ-
τλαντες· οἱ αἰώνυμοι εἰσι μοιῶσι αἰδεσίων
τῶν ἡμεῖς ἰδμεν. ἀλέσι μὲν γὰρ σφι ἐστὶ Αἰ-
τλαντες οὐνομα, ἐν δὲ ἐκείνῳ αὐτέων οὐνο-
μα ὁδοῦν κέεται. οὗτοι τῶν ἡλίου ὑπερβό-
λοντι καταρῶνται, καὶ περὶ τούτοις πᾶσι τα-
^C ῖα ἀγρὰ λαιδορέον, ὅτι σφέας καίων ὅπι-
τεῖβι, αὐτοὶ τε τοῖς αἰδεσίοις, καὶ πλεῖ-
στον κούτων. μὲν δὲ, δι' Ἀλλέων δέκα ἡ-
μερέων ὁδοῦ, ἄλλος κολωνός ἄλως, καὶ ὕδωρ,
καὶ αἰθρωποι περὶ αὐτὸν οἰκέοισι. ἔχεται δὲ
τῶ ἄλως τούτου οὗρος τῶ οὐνομα Αἰτλας·
ἐστὶ δὲ στεινὸν καὶ κυκλωτερές πᾶσι. ὑψηλὸν ὅ-
ντων δὴ τι λέγεται ὡς τῶ χρυφαῖ αὐτῶν ἐκ
οἰά τε ἐστὶ ἰδέσθαι. ὁδοῦν κοτε γὰρ αὐτῶ ἀπο-
λείπει νεφέα οὔτε ἥρεος οὔτε χειμῶνος. τῶ-
^D πο κίονα τῶ οὐρανοῦ λέγουσι ^Θ ὅπι χέριοι
ἐστὶ. ὅπι τούτου τῶ οὐρεος οἱ αἰθρωποι οὐ-
τοι ἐπώνυμοι ἐγίνοντο· καλέονται γὰρ δὴ Αἰ-
τλαντες. λέγονται δὲ οὔτε ἐμψυχον ὁδοῦν σι-
τέσθαι, οὔτε ἐνύπνια ὁρᾶν. μέγας μὲν δὴ
τῶν Αἰτλαίων τούτων, ἔχον τὰ οὐνομα τῶν
ἐν τῇ ὀφρύνῃ κατοικημένων καταλέξαι τὸ δὲ
ἀπὸ τούτων, ἔκείν. διήκει δὲ ὧν ἡ ὀφρύνῃ μέ-
γας Ἡρακλήων σιλέων, ἐπὶ ἔξω πυτέων.
ἐστὶ δὲ ἄλως τε μέταλλον ἐν αὐτῇ ἀφ' ἧς δέκα
^E ἡμερέων ὁδοῦ, καὶ αἰθρωποι οἰκόντες· τὰ δὲ
οἰκία τούτοις πᾶσι ἐκ τῶν ἀλίων χόνδρων
οἰκοδομείται. ταῦτα γὰρ ἡδὴ τῆς Λιβύης ἀ-
νομβραῖ ἐστὶ. οὐ γὰρ ἡδυνάατο μὲν οἱ τοῖχοι
εἶναι ἀλίοι, εἰ ὕε. ὁ δὲ ἄλως αὐτοῖσι καὶ λα-
κός καὶ πορφύρεος ἐστὶν ὁρῶν. ὑπερ ὅ τῆς ὀφρύνῃς ταύτης, τὸ περὶ νότον ἐ με-
σότητα τῆς Λιβύης, ἔρημος καὶ αἰνυρός καὶ ἀήρης καὶ ἀνομβρος καὶ ἀξυλός ἐστὶ

τῶν αἰθρῶν.

178

τῶν αἰθρῶν·
τὸ ἔξω με-
σότητα

ἡ γὰρ ἡμεῖς ἐκμάδος ἐστὶ ἐν αὐτῇ ὁδῷ. οὕτω
 μὲν γὰρ τῆς Τριτωνίδος λίμνης ἀπ' Αἰ-
 γυπτίων νομάδες εἰσὶ κρεοφάγοι τε καὶ γαλα-
 κτοπόται Λίβυες· καὶ θηλέων τε βοῶν οὕτω
 γαλόμυροι, δὴ πρὸς ὁδῷ Αἰγυπτιῶν, καὶ ἐξ
 οὐ τρέφοντες. βοῶν μὲν νυνὶ θηλέων οὐδ' αἱ
 Κυρηναίων γυναικες διχμήδουσι πατέεσθαι,
 ὅτε τιμὴ ἐν Αἰγυπτίῳ ἴσθι, ἀλλὰ ἐν νηθείᾳ
 αὐτῇ καὶ ὁρᾷ ὅτι τελέεσθαι αἱ δὲ τῶν Βαρ-
 κίων γυναικες ὁδῷ ὑπὸ πρὸς τῇσι βοῶσι
 γάσσονται. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω ἔχει. ὅ δὲ
 πρὸς ἐσπερῆς τῆς Τριτωνίδος λίμνης ἔκ-
 τι νομάδες εἰσὶ Λίβυες, ὁδῷ νόμοισι τοῖσι
 αἰετοῖσι γαλόμυροι, ὁδῷ καὶ τὰ παιδία πω-
 δύντες οἷον τι καὶ οἱ νομάδες ἐώθασιν ποιεῖν.
 ὅ γ' δὴ τῶν Λιβύων νομάδες, εἰ μὲν πρῶ-
 τες, οὐκ ἔχω ἀπεχεῖως εἶπε εἶπαι· ποιῶσι
 δὲ αὐτῶν συχοὶ τοιάδε. τῶν παιδίων τ' σφε-
 τέρων, ἐπεὶ τετραετία γήνηται, οἱ σὺν πῇ ὁρο-
 βάτων καί οἱσι τῇσι κορυφῇσι φλέ-
 βας μετεξέτερι ὅ αὐτέων, τῇσι τοῖσι κρο-
 πάφοισι, ὅ δὲ εἴνεκα, ὥς μὴ σφραγὶς ἐς τὸν πᾶν-
 τα χρόνον καταρρέον φλέγμα ἐκ τῆς κε-
 φαλῆς δηλῆται. καὶ ἀφ' ὅτε σφραγὶς λέ-
 γουσι εἰς ὑγροτάτοις. (εἰσὶ γ' ὥς ἀληθῶς
 Λίβυες αἰδεσθῶν πρῶτων ὑγροτάτοι,
 τῶν ἡμεῖς ἰδόμεν· εἰ μὲν ἀφ' ὅτε οὐκ ἔχω
 ἀπεχεῖως εἶπαι, ὑγροτάτοι δ' αὖ εἰσὶ) ὡς
 δὲ καί οἱσι τὰ παιδία ἀσασμός ὅτι γήνηται,
 ὅτε βύρηται σφι ἄκως· πρῶτον γ' οὐδὲν ἀνεί-
 σθημις ῥύονται σφραγὶς. λέγω ὅτι τὰ λέγουσι
 αἰετοὶ Λίβυες. θυοῖσι δὲ τοῖσι νομάσι εἰσὶ αἱ-
 δε. ἐπεὶ τῷ ὥπῳ ἀπ' ἑξῶνται τῷ κτελέος,
 ῥιπίεοισι ὑπὸ τὸν δόμον· τῷ ὅτι ποιήσαντες,
 ἀποτρέφοισι τὸν αὐχένα αὐτῶν. θυοῖσι δὲ ἡ-
 λία καὶ σελιῶν μαυνοῖσι. τοῦτοισι μὲν νυνὶ
 πάντες Λίβυες θυοῖσι ἀπ' οἱ πρὸς τῇ Τρι-
 τωνίδα λίμνῃ νέμοντες, τῇ Ἀθηναίῃ μά-
 λιστα. μὲν δὲ, τῶν Τριτωνίων καὶ τῶν Ποσει-
 δώνων. τιμὴ δὲ ἄρα ἐσθῆτα καὶ τῇσι ἀγρίδας
 τῶν ἀγαλμάτων τῆς Ἀθηνᾶς ἐκ τῶν Λι-
 βυαίων ἐκποισάμενοι. Ἐλλῆνες, πολλὰ γ' ὅτι
 σκυπτήν ἡ ἐσθῆς τῶν Λιβυαίων ἐστὶ, καὶ οἱ
 θυοῖσι οἱ ἐκ τῶν ἀγρίδων αὐτῇσι, οὐκ ὀφίεις
 εἰσι, ἀλλὰ ἱμάρινοι· τὰ δὲ ἄλλα πρῶτα καὶ
 πρῶτον ἐσθῆτα. καὶ δὴ καὶ τοῦτο μὲν κατηγορέ-
 ῃ ὅτι ἐκ Λιβύης ἦκει ἡ σολή τῇ Παλλασίῳ.

A prorsus humore vacās. Ita ab AE-
 gypto ad Tritonidē paludē, * pa-
 storitii Libyes sunt carne victitā-
 tes ac lacte, nihil vaccinum gu-
 stantes, quia nec Aegyptii gustāt
 suum, nec alentes quidem vac-
 cam. Sed nec Cyrenææ fœminæ
 B ferire sibi fas putāt, ob Isidē quæ
 est in Aegypto, cui etiam ieiunia
 & dies festos studiosē agūt. At mu-
 lieres Barcææ non modò gustu
 vaccinæ carnis, sed etiam suillæ
 abstinent. Atque hæc quidem ita
 habent. Ad occasum verò Tri-
 tonidis paludis iam non sunt * pa-
 scuales Libyes, neque eisdē mo-
 ribus vtentes, neque idem circa
 infantes quod pascuales solent,
 faciitantes. Nam Libyum qui
 pastores sunt plerique hoc fa-
 ciūt, an omnes, nō queo pro cer-
 to dicere. Vbi filii ipsorum qua-
 drimi effecti sunt, venas verticis
 illorum lana succida inurūt, nō
 nulli venas temporum: eam vi-
 delicet ob causam ne vlllo vnquā
 C tempore phlegma, id est, pituita,
 defluens ē capite, officiat. eaque
 dere se aiunt esse optima valetu-
 dine. Et sunt revera Libyes inter
 omnes quos nos nouimus ho-
 mines saluberrimo corpore: in-
 certum mihi an ob hanc causam,
 certē optima valetudine sunt.
 Quod si pueris inurendis spasmus
 existat, inuenta est ab eis medici-
 na. vrina enim hirci aspersa eos
 liberant. Ea autem refero quæ i-
 psi Libyes narrant. Porro sacrifici-
 a apud D pastoritios Libyes talia
 sunt: Vbi pro primitiis aurē pec-
 cudis præciderūt, eam supra do-
 mum abiiciunt: hoc actō, cerui-
 cem eius auertūt. Solis autem o-
 mnium deorum immolant Soli
 & Lunæ. & his quidem vniuersi
 Libyes sacrificāt: at qui circa Tri-
 tonidem paludem incolunt, etiā
 Mineræ Tritonique ac Neptu-
 no: sed Mineræ præcipuē. A qui-
 bus Libybus Græci vestem & æ-
 gidas simulacrorū Mineræ mu-
 tuati sūt, præterquā quod ægides
 apud Libyes, & pendentes ex eis
 fimbriæ nō sunt serpentes, sed ē
 loris factæ: cætera verò omnia ad
 idē exemplar efficta sūt: nomine
 quoque ipso testificante venisse
 ex Libya E Palladiorum stolam.

a Nomades Li-
 byes sūt, qui car-
 ne & lacte vescū-
 tur, sed ab esu
 vaccarum absti-
 nent sicut & Aeg-
 yptii, suæque
 non alunt.

b Suspecta est hic
 vox Græca.

c Nomades Li-
 byes.

d Nomades. sicut
 in sequenti pro
 pastorales.

e Id est, fimbria-
 rum Mineræ.
 na. dicit enim He-
 rodot. παλαδίω
 quod dixerat τῇ
 ἀγαλμάτων τῆς
 Ἀθηνᾶς.

Quippe Libyssæ mulieres super A
vestem amiciuntur nudis ægeis,
id est. caprinis pellibus non villosis,
fimbriatis, ac rubrica delibutis, à
quibus ægeis, *id est. caprinis pelli-*
buis, ægidas denominauère Græ-
ci. Quinetiam hinc primùm mi-
hi videtur ciulatus in templis ex-
titisse, quòd eò Libyssæ mulieres
vehementer vtuntur ac bellè. Et
à Libybus quadriugos equos iū-
gere Græci didicere. Sepeliūt au-
tem pastorales Libyes defunctos
vt Græci, præter Nasamones, qui
illos sedētes sepeliunt, obseruan-
tes vt dum quis cœpit agere ani-
mam, cum sedentem constituāt,
ne supinus expiret. Domicilia eo-
rum sunt virgulicis compacta, sus-
pensis circa lentiscos, & ea quo-
quouersus versatilia. Et isti qui-
dem talibus vtuntur moribus.

a Occidentali.

b Loctionem sequitur videtur dispersam ab ea que est in Vulg. edit.

Contingunt autē hos ab ^a orientali parte Tritonis fluminis ii Aules qui sunt aratores: ^b qui verò Libyes domos possidere consueverunt, iis nomen impositum est Maxyes, qui dextram capitis partem comatam gestant, sinistram radunt, corpus minio tingunt, asserentes se à Troianis esse oriūdos. Regio autem hæc & reliqua ad occidentem vergens, multo frequentior est feris syluisq; quàm regio pastoralium. Nam quæ ad auroram respicit, quam pastorales incolunt, Tritone flumine tenuis & depressa est & arenosa: hinc deinceps quæ aratorum est, vesperam spectans, montana valde est ac nemorosa, ferisq; frequēs. Siquidem apud hos & serpentes sunt supramodum grâdes ac leones, elephantes quoque & vrsi, & aspides, & asini cornibus præditi.

c. In vulg. Grædit. Cymoccephalorū
statum fit mentio,
sed quidā vet. co-
dices pro κυνο-
φαλοι, hoc modo,
κρη οί αἰκίφαλοι οί
ὡ πῖσι τῆσι, &c.
d Ad quarum
cornua Phœnices
cubitos mensuram
faciunt. Id est,
Phœnices suam me-
suram distam cubi-
tos illarum cornu-
um magnitudine
faciunt pares. For-
tasse tamē & a-
liis sit mensuræ.

Α ἀγέδας γὰρ περιβάλλονται ψιλὰς παρὲς πλὴν
 ἑαδῆτα θηροφύλας αἱ Λίβυσαι, κεχερμέ-
 νας ἐρβυθεδάμα. ὅκ δὲ τῶν ἀγέων τουτέων
 ἀγέδας ④ Ἕλληνες μετωνόμασθαι. δοκέει
 δὲ ἔμοι γε καὶ ὀλολυγὴ ἐν ἰερίοι ἐνθαῦτα
 περὶται θηρεύσαι. κάρτα γὰρ ταύτῃ χρέων-
 ται καλὰς αἱ Λίβυσαι· καὶ τέσσρας ἱπ-
 ποὺς ζυγῶναι παρὰ Λιβύων οἱ Ἕλληνες
 μεμαθήκεσι. θάπτοιοι δὲ τοὺς ἀποθνή-
 σκοντες οἱ Νομαῖδες, κατὰ περ οἱ Ἕλληνες,
 πλὴν Νασαμφόνων. οὗτοι δὲ κατηρόους
 Β θάπτοιοι, φυλάσσοντες, ἐπεὶ αἱ ἀπὴν τὴν ψυ-
 χλὴν, ὅπως μιν κατέποισι, μηδὲ ὑπὶ ἰός ἀπο-
 θανέεται· οἱ κήματα δὲ σήμεπτικτα ἔξ αἰθε-
 ρίων ἐνεμερόων παρὲς χοῖνοις ἐστὶ, καὶ ταῦ-
 τα παρὲς φορητὰ. νόμοισι μὲν τοιούτοις οὗτοι
 χρέωνται. ὅ δὲ παρὲς ἐσπέρην τὴν Τεί-
 πωνος ποταμοῦ, Αὐσέων ἔχονται θροτήρες
 ἤδη Λίβυες, καὶ οἱ χίλις νομίζοντες ὅκ τῆς,
 τοῖσι οὐνόμα κέεται Μαῖζυες· οἱ τὰ ὅπτιδι-
 ξιά τῶν κεφαλέων κομῶσι, τὰ δὲ ἐπαερε-
 ρὰ κείροισι. ὅ δὲ σῶμα μίλτω χείρονται.
 C Φασὶ δὲ οὗτοι εἶ) τῶν ὅκ Τροίης ἀνδρῶν· ἡ δὲ
 χώρα αὕτη τε καὶ ἡ λοιπὴ τῆς Λιβύης ἡ παρὲς
 ἐσπέρην, πολλῶν θηελωδέεσσι τε καὶ θασυ-
 τέρῃ ἐστὶ τῆς τῶν Νομαῖδων χώρας. ἡ μὲν γὰρ
 δὴ παρὲς πλὴν ἡδὲ τῆς Λιβύης, τὴν οἱ Νομαῖ-
 δες νέμουσι, ἐστὶ πεπινῆ τε καὶ ψαμμώδης,
 μέγχι τῷ Τείπωνος ποταμοῦ. ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ-
 του ὅ παρὲς ἐσπέρην, ἡ τῶν θροτήρων, ὀρή-
 νῃ τε κάρτα καὶ θασέα ἐς θηελωδῆς. καὶ γὰρ
 οἱ ὀφίεις ④ ὑψομεγάλας, καὶ οἱ λέοντες
 κατὰ τοὺς εἰσι, καὶ οἱ ἐλέφαντες τε καὶ
 D ἄρκτοι, καὶ ἀπιδες τε καὶ ὄνοι οἱ τὰ κέ-
 ρεα ἔχοντες· καὶ οἱ κυνοκέφαλοι, ④ ἐν τοῖ-
 σι γῆτες ὅν· ὀφθαλμοὺς ἔχοντες (ὡς δὲ
 λέγεται γε ὑπὸ Λιβύων) καὶ ἀγέλοι ἀν-
 δρες, καὶ γυναικὲς ἀγέλαι, καὶ ἄλλα πλὴν
 τοῖς πολλὰ θηελὰ ἀκατάψυσα. κατὰ τοῦ
 Νομαῖδας δὲ ἐστὶ τουτέων ὁσόν, ἀλλ' ἄλ-
 λα τὰδε, πύθωρη, καὶ ζορκάδες, καὶ βα-
 βάλεις, καὶ ὄνοι ὅτι οἱ τὰ κέρεα ἔχοντες,
 ἀλλὰ ἄλλοι ἀποτοὶ (οὐ γὰρ δὴ πίνουσι) καὶ
 E ὄρυες, (τῶν καὶ κέρεα τοῖσι φοῖνιξι οἱ πῆχες
 ποῖνται· μέγας δὲ ὁ θηελὸν τῆτο κατὰ
 βοῶν ἐστὶ) καὶ βασιλίστα, καὶ ὑαιναί,
 quiparationem bouis) & bassaria, & hyena,
 καὶ ὑερίδες,

καὶ ὕστριχες, καὶ κριοὶ ἀγριοί, καὶ δίκτυες, & θῶες, καὶ πόμ. θῆρες, καὶ βόρυες, καὶ κροκό-
 δῃλοι ὅσων τε περιπλήχες χερσαῖοι, τῆσι σαύ-
 ρησι ἐμφερέσονται· καὶ στροβοὶ καὶ ἀγριοί,
 καὶ ὄφεις μικροί, κέραι ἐνέκαστος ἔχοντες.
 Ταῦτα τε δὴ αὐτοὶ ὅτι θηρία, καὶ ἀπὸ τῆ
 ἄλλῃ, πλὴν ἐλάφου τε καὶ ὕος ἀγρίου. ἑ-
 λαφος δὲ καὶ ἐξ ἀγρίου ἐν Λιβύῃ πάρι-
 πον ἐκ ἐστὶ. μυῶν δὲ ἡρεα τεῖξά αὐτοῦ.
 ὅτι οἱ μὲν, διποδες καλεόνται· οἱ δὲ, ζεγέ-
 ριες· (ὅ δὲ οὐνόμα τῶτο ἐστὶ μὲν Λιβυκόν, B
 διώαται δὲ κατ' Ἑλλάδα γλώσσῃ, βου-
 νοί) οἱ δὲ, ἐχίνες. εἰσὶ δὲ καὶ γαλαῖ ἐν ταῖς
 σιλφίῃ γινόμεναι, τῆσι Ταρτησίοισι ὁμοί-
 ούται. ποσαῦτα μὲν νυν θηρία ἢ τῶν Νο-
 μάδων Λιβύων γῆ ἔχει, ὅσων ἡμεῖς ἰστέον-
 τες, ὅτι μακρότατοι οἱοί τε ἐγρόμεθα ἔξι-
 κέσθαι. Μαξύων δὲ Λιβύων Ζαυήκας ἔχον-
 ται, τοῖσι αἱ γυναικες ὑπόχουσι τὰ ἄρματα
 ἐς τὸν πόλεμον. τούτων δὲ Ζύγαντες ἔχον-
 ται, ἐν τοῖσι μέλι μὲν πολλὸν μέλισσαι κα-
 τεργάζονται, πολλὰ δὲ ἐπὶ πλέον λέγεται C
 δημιουργεῖ ἀνδρας ποιέειν. μιλιτωῦται δὲ
 ὧν πόμυτες οὗτοι, καὶ πιθηκοφάγοι. ὅ
 δὲ σφι ἀφθῆνοι, ὅσοι ἐν τοῖσι οὐρεσι γίνονται.
 καὶ τούτοις δὲ λέγουσι Καρχηδόνιοι κέσθαι
 νῆσον τῇ οὐνόμα ἐστὶ Κύρανιν· μήκας μὲν,
 διηκοσίων σταδίων, πλάτος δὲ, ἐν τῷ, ὁμοῦ-
 τὸν ἐκ τῆς ἡπείρου· ἐλαίαν τε μεσθὴ καὶ
 ἀμπέλων. λίμνῃ δὲ ἐν αὐτῇ ἐστὶ, ἐκ τῆς
 αἰπυρῆνοι τῶν ὅτι χωρίων, ὅτε ῥοῖσι ὀρνί- D
 θων κεχρημένοισι πίσι, ἐκ τῆς ἰλῦος ψῆ-
 γμα ἀναφέρουσι χρυσόν. Ταῦτα εἰ μὲν ἐ-
 σὶ ἀληθῆς, ἐκ οἷδα, πὰ δὲ λέγεται γε-
 φῶ. εἴη δὲ αὐτὸ μὲν, ὅκου καὶ ἐν Ζακύνθῳ
 ἐκ λίμνης καὶ ὕδατος πίσι ἀναφε-
 ροῦν αὐτὸς ἐγὼ ὤρεον. εἰσὶ μὲν καὶ πλῆ-
 νες αἱ λίμναι αὐτοῦ· ἢ δὲ ὧν μεγίστη αὐτέων,
 ἐβδμήκοντα ποδῶν πόμυτι, βάθος δὲ, διόρ-
 γμος ὅτι· ἐς ταῦτα κοτὴν καπείσι, ὅτι
 ἀπὸ μυρσίνῃ περὶ δέσσαντες, καὶ ἐπι-
 τα ἀναφέρουσι τῇ μυρσίνῃ πίσι, ὁ μὲν
 μὲν ἔχουσιν ἀσφάλτου, πὰ δὲ ἄλλα, τῆς
 Πιερίκῃς πίσις ἀμείνω· ἐστέουσι δὲ ἐς
 λάκκον ὁρωρυμένον ἀγχοῦ τῆς λίμνης.
 ἐπεὶ δὲ ἀθροίσωσι συχλῶ, οὕτω ἐς τὸ
 ἀμφορέας ἐκ τοῦ λάκκου κατὰ χέουσι.

& hystriches, & arietes agrestes, &
 diaycs, & thoes, id est, ex hyana
 & lupo geniti, & panthera, & bo-
 ryes, & crocodili tricubitali ad su-
 mum magnitudine, terrestres, la-
 certis affimiles, & struthi subter-
 ranei, & serpentes pusilli cū sin-
 gulis cornibus. Hæ sunt illæ fe-
 ræ, & item cæteræ quæ alibi, præ-
 ter ceruum & aprū. ceruus enim
 & aper prorsus in Libya nullus
 est. Sūt ibidem quoque tria mu-
 rium genera, quorum alii bipe-
 des vocātur, alii zegeries, Libyca
 lingua (quod in Græca pollet i-
 dem quod βουνοί, id est, colles) alii,
 echines. Sunt præterea mustelæ
 quæ in silphio nascuntur, a mu- a Tartessiacis
 rænis simillimæ. Tot habet feras similes.
 Libyū pastoralium regio, quā-
 tum nos maximè scrutādo lon-
 gissimè inuestigare potuimus.
 Maxyū autem Libyū confines
 sunt b Zabecce, vbi forminx au- b Zayecce
 rignantur currus in bellum. His
 finitimi sunt Zyγantes, vbi ma-
 gnam vim mellis apes cōficiunt,
 sed multo plus opifices viri facere
 dicuntur. omnes autem minio
 inficiuntur, ac simiis vescuntur,
 quarum affatim gignitur iis qui
 in montibus degunt. Iuxta hos
 aiunt Carthaginenses sitam esse
 insulam nomine Cyranin, ducē-
 torum stadiorum longitudine,
 arctam latitudine, in quā transiri
 è continente potest, oleis refertā
 ac vitibus. Et in ea esse lacum vn-
 de virgines indigenarum pennis
 volucrum pice illitis ramēta au-
 ri referunt è limo. Hæc an vera
 sint haud equidem scio, sed quæ
 narrantur scribo. c Fieri autē pos-
 totum, vt ipse ego in Zacyntho
 vidi picem è lacu referri. Sunt
 eo loci complures lacus, quorum
 qui maximus, septuaginta quo-
 quouersus pedum est, altitudinis
 duūm passuum. in hunc virgines
 cōtum, cuius in summitate myr-
 tus alligata est, demittunt, deinde
 referunt myrto picem, odorem
 quidem asphalti habentem, sed
 cætera præstantiorem pice Pic-
 ria: cāmque in scrobē quam iuxta
 lacum foderunt, effundunt, & v-
 bi multum illius aggefferūt, ita è
 scrobe in amphoras trāsfundūt.

ταῖς Λιβυ-
 κῶν.

a Conspicitur.
Nec, apparet.

b Procul à mercibus retrocedere. Hic autem interpretis aliter legisse videtur. sed hanc lectionem nec exaχωρέειν ποσῶν ἀπὸ τῶν φορτίων sequentia confirmant.

c Videatur aurum.

d Faciant illos acquiescere. Gall. *Isques à ce qu'ils les rendent cōiens.*
e Neque enim illos aurum attingere priusquam mercium pretio id æquauerint, id est, priusquā tantum multum exhibuerint quantum mercium pretio respiciatur, neque illos merces attingere, vel, contingere priusquam, &c.

f Nec quicquam omnino similis est reliquæ Libyæ.

Quicquid autem in lacum decedit, id sub terram means * redditur in mari, quod à lacu quatuor stadiis abest. Ita quæ de insula adiacenti Libyæ dicuntur, consentanea sunt veritati. Aiunt præterea Carthaginenses, locum esse Libyæ extra columnas Herculis habitatum hominibus: eò quoties ipsi applicuere, se merces è nauibus exponere, easque in crepidine terræ deinceps collocare: tum consensu nauibus fumum excitare: fumo autem conspecto, indigenas ad mare contendere: dehinc auro pro mercibus deposito, b rursus illinc abscedere, sed non extra conspectum: tum se illinc è nauibus egressos pretiū cōsiderare, & si dignum mercibus c videatur, eo sumpto abire: sin minus, cōscensu iterum nauibus considerare. illos verò accedentes, plus auri ad id quod deposuerūt addere, donec d persuadeat. Neutros autem alteris iniuriam inferre: e neque aut se cōtingere merces priusquā ipsi sumpserint aurum. Atque hi sunt Libyū quos nominare possum. quorum plerique neque tunc de rege Medorum curabant quicquam, neque nunc curant. De qua regione cætenus quæo dicere, à quatuor cā nationibus (quātum nos scimus) & non à pluribus incolis: quarum duæ sunt indigenæ, totidem non indigenæ. Indigenæ quidem, Libyæ atque Aethiopes: quorum alteri ad aquilonem Libyæ, alteri ad austrum incolunt: aduenæ verò, Phœnices & Græci. Neque verò videtur mihi bonitas Libyæ terræ cum bonitate Asiæ atque Europæ cōparāda, præter vnam Cinypem, quæ tellus fluuio cognominis est. Hæc autē optimæ cuique telluri par est prouentu fructus cerealis f omnino cæteræ Libyæ. Est enim pulla & vda fontibus, ac secura siccitatis aeris: ac ne imbre quidem, qui sit vehemētiore, læditur. nam in cōtractu Libyæ pluit. Ex prouentibus autem fructuum ætæ, totidem mensuræ illic quot è Babylonica tellure percipiuntur. Bonum solum & illud est quod Evesperitæ colūt:

A ο, τι δ' αὖ ἐς πέσοι ἐς τὴν λίμνην, ὑπὸ γῆν ἰόν, ἀναφαίνεται ἐν τῇ θαλάσῃ. ἡ δὲ ἀπόχρησις τέσσαρα στάδια ἀπὸ τῆς λίμνης. οὕτω ὦν καὶ τὰ ἀπὸ τῆς νήσου τῆς ἐπὶ Λιβύῃ καί μενῆς εἰκότα ἐστὶ ἀληθινή. λέγουσι δὲ καὶ τὰ δὲ Καρχηδόνιοι, εἶναι τῆς Λιβύης χώρον τε ἐκ ἀδελφῶν ἐξω Ἡρακλήων σπλήνῃ καὶ τοῖς κατὰ τοὺς ἐπεὶ ἀπὸ τῶν καὶ ἐξέλωται τὰ φορτία, γέντες αὐτὰ ἐφεξῆς πᾶσι τὸ κυματῶν, ἐσθλότες ἐς τὰ πλοῖα, τυφνὸν καὶ πνόν. τοὺς δ' ἐπιχωρίους, ἰδομένους καὶ πνόν, ἰέναι ἐπὶ τὴν θαλάσσαν καὶ ἐπειτα αὐτὴ τῶν φορτίων χρυσὸν πέναι, καὶ ἐξαναχωρεῖν πᾶσι ἀπὸ τῶν φορτίων. τοὺς δὲ Καρχηδόνιους ἐκβαλεῖν, σκέψασθαι καὶ ἡ μὲν φαίνεται σφι ἄξιος ὁ χρυσὸς τῶν φορτίων, ἀτελέμενοι ἀπαλλάσσονται. ἡ δὲ μὲν ἄξιος, ἐσθλότες ὁπίσω ἐς τὰ πλοῖα κατέαται. δὲ, πρὸς ἐλθόντες, ἄλλοι πρὸς ὧν ἐν καὶ χρυσὸν, ἐς οὗ αὖ πείθωσι. ἀδικεῖν δὲ σὺν τέρεσι. οὐτε γὰρ αὐτοὶ τοῦ χρυσοῦ ἀπολαύουσι τὸν αὖ σφι ἀπιστωμένη τῇ ἀξίᾳ τῶν φορτίων, οὐτ' ἐκείνοις τῶν φορτίων ἀπολαύουσι πρὸς τὴν ἡ αὐτοὶ δὲ χρυσὸν λαβῶσι. οὕτω μὲν εἰσι τοὺς ἡμεῖς ἐχόμενους Λιβύων ὀνομάσας καὶ τοῦτέων οἱ πολλοὶ βασιλῆος τῶ Μήδων οὐτε τι νῦν οὐτε τότε ἐφροντίζουσι οὐδέν. τοσούτων δὲ ἐπὶ ἔχω εἰπεῖν πᾶσι τῆς γῆς τῶν, ὅτι τέσσαρα ἐθνεα νέμεται αὐτῶν, καὶ οὐ πλέω τούτων, ὅσον ἡμεῖς ἰδομένους καὶ τὰ μὲν δύο, αὐτῶν τῶν ἐθνεων, τὰ δὲ δύο, οἱ Λίβυες μὲν καὶ Αἰθίοπες, αὐτῶν τῶν. αὐτῶν, τὰ πρὸς βορέω, οἱ δὲ, τὰ πρὸς νότον τῆς Λιβύης οἰκούντες. Φοίνικες δὲ καὶ Ἕλληες, ἐπὶ ἡλυσες. δοκέει δὲ μοι οὐδ' ἀρετῶν εἶναι τις ἡ Λιβύη ἀσυνδαμή, ὥστε ἡ Αἰθίη ἢ Ἐγρώπη πᾶσι βληθῆναι, πλεονέκτητος μοιῶς. τὸ γὰρ δὴ αὐτὸ οὐνομα ἡ γὰρ τὰ ποταμῶν ἔχει. αὕτη δὲ ὁμοίᾳ τῇ ἀείῃ γαμῶν, Διμήτρως καρπὸν ἐκφέρειν. σὺν δὲ οἴκε σὺν τῇ ἄλλῃ Λιβύῃ. μετὰ γὰρ τῶν γὰρ ἐστὶ, καὶ ἐπὶ πύδρος πίδαξι. καὶ οὐτε αὐχμοῦ φροντίζουσα σὺν τῇ, ὅτι ὁμοῖον πλεονέκτητος, δεδῆλται. ὕεται γὰρ δὴ τῶν τῆς Λιβύης. τῶν δὲ ἐκ φορέων τῶν καρπῶν τῶν τὰ μέγιστα τῇ Βαβυλωνίων γῇ κατέσται. ἀγαθὴ δὲ γῆ καὶ τὴν Ἐγρώπην νέμον.

ἡ δὲ Βαβυλωνίων γῇ κατέσται.

ἐπ' ἐκαστὰ γὰρ, ἐπεὶ αὐτὴ ἐωυτῆς ἀείσα
 εἰείκη, ἐκ φέρει· ἢ δ' ἐν τῇ Κίνυπι, ὅτι τε-
 ηκόσια. ἔχει δὲ καὶ ἡ Κυρυναϊκὴ χώρα, εὐοῦσα
 ὑψηλοτάτῃ τῶν τῆς Λιβύης πλὴν οἱ Νο-
 μάδες νέμον, τρεῖς χώρας ἐν ἐωυτῇ, ἀξίας
 θωυμωτος. πρῶτα μὲν γὰρ τὰ παλαιὰ
 λαοῖα τῶν καρπῶν ὀργὰ ἀμαρτὰ τε καὶ
 " τρυφᾶσαι. πούτων τε δὲ συλκεκομισμένων,
 " τὰ ὑπὸ τῶν βαλαιοιδίων χώρων τὰ μέσσα
 " ὀργὰ συλκεμίζεσθαι, (αἱ βουνοὶ καλέουσι.
 συλκεμίζαί τε εἰσὶν ὁ μέσος καρπός, καὶ ὁ
 ἐν τῇ κατυφωτάτῃ τῆς γῆς πεπαίνεται τε
 καὶ ὀργὰ. ὥς τε ἐκ πέποιται τε καὶ κατὰ βέ-
 βρωται ὁ πρῶτος καρπός, καὶ ὁ τελευταῖος
 συμπαρᾶναι). οὕτω ἐπ' ὅκτω μῆνας Κυ-
 ρινωαῖοι ὁπώραν ἐπέχθαι. ταῦτα μὲν νῦν ὅτι
 τοσούτων εἰρήσθω.

Οἱ δ' ἐφερέτης ἱμωρὶ Πέρσαι, ἐπεὶ
 τε ἐκ τῆς Αἰγύπτου σαλόντες ὑπὸ Ἀ-
 ρυαίδω, ἀπίκοντο ἐς πλὴν Βάρκην, ἐπολιόρ-
 κειον πλὴν πόλιν, ἐπαγέλλομενοι ἐκ διδόναι
 τοῖς αἰπτοῖς τῶ φόνου τῶ Ἀρχεσίλεω. τῶν δέ,
 (πρὸ γὰρ ἡ πόλις πλῆθος μεταίτιον) οὐκ ἐδέ-
 χοντο τοῖς λόγους. ἐν ταῦτα δὲ ἐπολιόρκειον
 πλὴν Βάρκην ὅτι μὲν ἐν ἐνέα, ὀρύσσοντες
 τε ὀρύγματα ὑπὸ γαλα, φέροντα ἐς τὸ τεῖ-
 χος, καὶ πρὸς βολὰς καρτερὰς ποιούμενοι.
 τὰ μὲν νῦν ὀρύγματα ἀνὴρ χαλκεὺς ἀνδρε,
 ὅτι χαλκῶ ἀσπίδι, ὡς δὲ ὅτι φραδεῖς πε-
 ριφέρων ἀπὸ πλὴν ἐν τῶ τείχεος, πρὸς ἴσχε
 πρὸς τὸ δάπεδον τῆς πόλιν. (τὰ μὲν δὲ ἀγ-
 λα ἔσκε κωφὰ πρὸς ἀπὸς ἴσχε, καὶ δὲ τὰ
 ὀρυζομήναι ἡχεσκε ὁ χαλκὸς τῆς ἀσπίδος.
 αὐτορύσσοντες δὲ αὐτὴν τῶ Βαρκαῖοι ἐ-
 κτεινοὶ τῶ Περσέων τοῖς γεωρῶντες. τῶ πο
 μὲν δὲ οὕτω ἔξωρῆθη. τὰ δὲ πρὸς βολὰς
 ἀπεκρούοντο τῶ Βαρκαῖοι. χερσὶν δὲ δὴ
 πολλῶν τριβομένων, καὶ πτωχόντων ἀμ-
 φοτέρων πολλῶν, καὶ οὐκ ἦσαν τῶν Περ-
 σέων, Ἀμασις, ὁ στρατηγὸς τῶ περὶ οὗ, μηχα-
 ναῖται τοιάδε μαθὼν τοῖς Βαρκαῖοις, ὡς καὶ
 μὲν ὁ ἰχυρὸν ἐκ αἰρετοὶ εἶεν, δόλω δὲ αἰρετοί,
 ποιέει τὰ δὲ νυκτὸς ἀφρον ὀρύξας βύρην, ἐπέ-
 τεινε ξύλα ἀδενέα ὑπὸ αὐτῆς κατυφῶν
 δὲ ἐκ πολλῆς τῶ ξύλων χοῦν γῆς ἐπεφόρη-
 σε, ποιέων τῇ ἄλλῃ γῇ ἰσὺ πεδον. ἄμα ἡμέρη
 δὲ ἐς λόγους ὁ πορσεκαλέετο τοῖς Βαρκαῖοις.

A nam quoties id eximiè seipsum
 vbertate superat, centuplum red-
 dit: at illud Cinypū, circiter tre-
 centa. Porro Cyrenaica regio
 quæ huius Libyæ editissima est,
 quam pastorales incolunt, tres in
 se plagas continet admiratione
 dignas. Primam, quæ maritima
 est, quod in ea iam fructus matu-
 ri metuntur vindemianturque:
 his compositis, in plaga quæ su-
 pra maritimā est, medios fructus
 legunt, quos bunos appellant: dū
 hi fructus adornantur, ii qui sunt
 in editissima plaga, coquuntur at-
 que maturescunt. Itaque dū pri-
 mi fructus bibuntur atque eduntur,
 ultimi aduentant. Atque hunc in
 modum ad octo menses percep-
 tio fructuum Cyrenæos occupa-
 pat. Hæc hæcenus de his dicta
 sint.

Perse autem ad vlciscendam
 Pheretimam ab Aryande missi,
 ex AEgypto Barcen peruenērūt,
 oppidum obsederūt, missis illico
 qui denuntiarent dedi autores
 necis Arcesilai. Eos oppidani, ut
 qui cædis omnes participes esset,
 in colloquium non admisērunt.
 Ita octo menses Barce quum ob-
 sedissent Perse, nono mense cu-
 niculos suffoderūt ad murum fe-
 rentes, & valida tormenta admo-
 uerunt. sed cuniculos quidem fa-
 ber quidam ærarius deprehendit
 æreo scuto, hunc in modū: Cir-
 cumferens illud intra murum,
 D admouebat pauimento vrbs:
 quod vbicunque admouebatur
 alibi, illinc è solo nihil soni red-
 debatur: ad locum autem qui suf-
 fodiebatur, æs clypei re sonabat.
 vbi è diuerso fodientes Barcæi,
 Perse suffosiores interemerunt.
 Tormenta autem Barcæi ipsi re-
 pulsabant. Verum quum multū
 temporis contriuisent, & multi
 vtrinq; caderent, nec paucio-
 res ex Persis, Amasis, dux pedita-
 tus, talem rem commentus est:
 E Animaduertēs Barce vi non
 posse superari, sed dolo, latā fossā
 per noctem depreffit, eique fragi-
 lia superstrauit ligna, & super ea
 humum induxit, reddens solum
 cætero æquabile. simulatque illu-
 xit, Barceos in colloquiū euocat.

a Sicut in Gra-
 co contextu pro
 χώρας legendum
 cenſeant ωρας.
 quænam leſionem
 ſequendo, aliter
 fuerit interpretā-
 du hic locus.

b Eorum oppi-
 dani, ut qui, &c.
 orationē non ad-
 miſerunt. id eſt,
 eorum petitioni nō
 acquieuerunt, vel
 aſſenſi non ſunt.

Illi libéter obtemperauere, quòd eis cordi erat ad pactiōē deuenire. Pactiōem autem in hanc formulam inierunt, ferientes fœdus super illam occultā fossam: ut quoad humus ea ita se haberet, tandiu fœdus in ea regione ratū foret, Barcæis, quod æquum foret se penfuros regi, & Persis, se nihil rerum nouarū aduersus Barcæos esse molituros, promittentibus. Barcæi dehinc fœderibus freti, & ipsi ex vrbe prodibant, & ex hostibus cuiusque libebat intrādi urbem faciebant potestatem, pactefactis omnibus portis. At Persæ rescisso ponte occulto in urbem proruperunt: ideo autem pōtem quem fecerant resciderūt, ut fœdus soluerent quod cum Barcæis percusserant, tandiu ratum fore fœdus quandiu maneret terra ut tunc manebat: refracto enim pōte, nō manere fœdus in ea regione amplius. Pheretima traditos sibi à Persis Barcæos qui faciēdæ cædis principes fuerant, sudibus suffixit per ambitum murorum. Fœminarū quoque decimas mammillas circa muros appēdit. Cæteros Barcæos Persis ut diriperēt imperauit, præter Battidas, & qui cædis affines non extiterant. His urbē permisit: reliquis in seruitutem abreptis Persæ redierūt, qui quum ad urbem Cyrenē redissent, Cyrenæi eos oraculi cuiusdam seruandi gratia, per urbē deduxerunt, sed inter transeundū præfectus naualis exercitus Bares illis præcepit ut urbem diriperēt: recusante Amasi peditum duce, se enim aduersus vnā Barcen Græcam ciuitatem esse missos. Verū postquam transierunt, & ad ripā Lycæi lous subsederunt, pœnitentia eos subiit, quòd Cyrenen non occupassent: eāque iterum adoriri conati sunt, Cyrenæis non permittentibus. Et licet nemo cōtrā ferret arma, tamen incessit eis metus: illincque cursū se proripientes, sexaginta circiter stadia consederunt. vbi statua habentibus, ab Aryande nuntius aduenit ad eos reuocandos. Quū igitur à Cyrenæis com meatū sibi præberi precati essent,

A ④ δὲ ἀσπαζῶς ὑπήκουσάν, ἐς ὃ σφι ἕαδε ὁμολογῆναι χεῖρα δαμνῆναι. τὴν δὲ ὁμολογίαν ἐποιδῶντο τοὺν δὲ τίνα. ὅτι τῆς κρυπτῆς τὰ φρουρὰν τὰ μνησθέντες ὅρκια, ἐστὶ αὐτῇ ἡ γῆ αὐτῇ οὐτὼ ἐχθρῶν, μὲν δὲ ὅρκιον καὶ χάριν καὶ Βαρκαίους τε ὑποτελέειν φάσαι ἀξίον βασιλείῃ, καὶ Πέρσαι μὴ δὲ ἄλλο νεοχρῆμα καὶ Βαρκαίων. μὲν δὲ ὅρκιον, Βαρκαῖοι μὲν πιστεύουσιν τοῦτοις, αὐτοὶ τε ἐξήσσαν ἐκ τῶ ἀέρος, καὶ τῶν πολεμίων ἔων κερῖναι ἐς B ὅ τειχὺς τὸν βουλόμην, τὰς πύλας πάσαις ἀνοίξαντες. ④ δὲ Πέρσαι κατὰ ῥῆξαιτες τὴν κρυπτὴν γέφυραν, ἔθεν ἔσω ἐς τὸ τειχὺς κατὰ ῥῆξαι δὲ τῶδε εἶνεκα τὴν ἐποίησαν γέφυραν, ἵνα ἐμπροσθέντες, ἀμύνοντες τοῖσι Βαρκαίοις χρόνον μὲν αἰεὶ ὅρκιον ὅσον αὐτῇ γῆ μὲν καὶ τὰ τότε εἶχε κατὰ ῥῆξαι δὲ, οὐκέτι ἐμῶν ὅρκιον κατὰ χάριν. ὅν μὲν νῦν ἀπὸ τῶν Βαρκαίων ἡ Φερετήμη, ἐπεὶ τε οἱ ἐκ τῶν Περσέων κερῖναι δὲ θῆσαν, ἀνεσχολήσιν κύκλῳ τῶ τειχεος· C τῶν δὲ σφι γυναικῶν τοὺς μαζοὺς ἀποταμύουσα, περὶ ἐστὶ καὶ τοῦτοις ὅ τειχὺς. τοὺς δὲ λοιποὺς τῶν Βαρκαίων, λήϊον ἐκάλυψε θέσθαι τοὺς Πέρσαι, πλὴν ὅσοι αὐτῶν ἔσαν Βαττιάδαι τε καὶ τῶ φόνου οὐ μεταίποιοι. τοῦτοις δὲ τὴν πόλιν ἐπέκασεν ἡ Φερετήμη. τοὺς ὧν δὲ λοιποὺς τῶν Βαρκαίων ④ Πέρσαι ἐξ ἀνδραποδισάμενοι ἀπῆσαν ὀπίσω καὶ ἐπεὶ τε ὅτι τῇ Κυρηναίῳ πόλιν ἐπέστησαν ④ Κυρηνάιοι, λέγοντι ἀποσειδίμενοι διεξῆκον αὐτοὺς ἀπὸ τῶ ἀέρος. διεξιούσης δὲ τῆς στρατῆς, Βάρης μὲν ὁ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ στρατηγὸς ἐκάλεσε αἰφέν τὴν πόλιν, Ἀμασις δὲ ὁ τοῦ πεζοῦ, ὅς ἐστι. ἐπὶ Βάρκῳ γὰρ ἀποσταλῆναι μοιῶν Εὐκλίδαν πόλιν. ἐς ὃ διεξελθούσι, καὶ ἰζομήνοισι ὅτι Διὸς Λυκαίου ὄψιν, μετεμέλησέ σφι οὐ χροὺς τὴν Κυρηνάιν, καὶ ἐπειρῶντο ποδῶν τερον κερῖναι ἐς αὐτὴν. οἱ δὲ Κυρηνάιοι οὐ παρέωρον. τοῖσι δὲ Πέρσαι, ὁ δὲ ἀνὸς μαχηδόνου, φόβος ἐνέπεσε· ἀποδραμόντες δὲ ὅσον ἐξήκοντα σταδία, ἵζοντο. ἰδρυνῶντι δὲ τῶν στρατοπέδων ταύτῃ ἦλθε πρὸς Ἀελαίδεω ἄγγελος, ἀποκαλέων αὐτοὺς. οἱ δὲ Πέρσαι, Κυρηνάων δεινῶντες ἐπὸ δὲ σφι δοῦναι, ἔτυχον

a Quæ quondam à Pæonibus acciderant Perinthis, ita se habuerant. Vel, Talem quidā olim cladem Perinthis à Pæonibus acceperant. Tunc tamen pro libertate stren-

Enimuero confidentibus Perinthis eregione Pæonum in suburbanis, ibi singulare certamen triplex ex prouocatione commissum est, viri cum viro, equi cum equo, canis cum cane. Et quū victores duobus certaminibus Perinthis præ gaudio carmen Pæona cantarent, tunc Pæones hoc ipsum esse responsum dei coniectantes, inter se dixere, Nunc oraculum dei perfectum est, nunc nostrum est opus. Atque ita in Perinthis canētes impetum fecere, egregiēque vincentes ex illis paucos reliquere. Quæ quōdam à Pæonibus gesta fuerant, hunc in modum gesta sunt. Tunc autem Perinthis pro libertate strenuē pugnantes, tamen multitudine à Megabyzo superati sunt. Perinthis capta, Megabyzus per Thraciam arma circumferens, omnes eius vrbes atque omnes nationes pacatas regi reddebat. Hoc enim illi à Dario fuerat imperatum, vt omnem Thraciam subigeret.

Gens Thracum, secundum Indos, omnium maxima est: quæ si aut vnus imperio regeretur, aut idem sentiret, vt mea fert opinio, inexpugnabilis foret, & omnium gentium multo validissima: sed quia id nimis arduum illis est, & nulla ratione contingere potest, ideo imbecilles sunt. Habent autem multa nomina singularum regionum singuli. Moribus tamen ac opinionibus cōsimilibus imbuti sūt, præter Getas & Trausos, b & qui supra Crestonæos incolunt. Ex quibus quæ à Getis fiant qui c se pro immortalibus gerunt, à me commemoratū est. Trausi verò in cæteris quidem omnibus idem quod Thraces, verū circa natalia suorum atque obitus hoc faciunt: Edito puero, propinqui eum circumfidentes cū ploratione prosequuntur, ob ea mala quæ necesse est illi, quod vitam ingressus sit, perpeti: humanas omnes calamitates recensentes. Hominem autē fato functum, per lusum atque lætitiā terrę demandāt, referētes quot malis liberatus in omni sit felicitate. At q supra Crestonæos incolūt, ista agūt: Singuli plures vxores habēt:

b Vel, Et Crestonæos qui superiorem regionē incolunt, sic & paulo post.
c De his vide lib. precedente locum Herodoti, summi-que annotationem in eum.

A ἀντιζυγμένων ὃ τῶν Περνηθίων ἐν ταῖς πολεμείαις, ἐν ταῦτα μουνομαχίῃ περιφασίῃ ἐκαστὸς ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ γὰρ ἀνδρῶν καὶ ἵππων ἵππῳ σιυνέβαλλον, καὶ κύνα κυνί. νικῶντων δὲ τὰ δύο τῶν Περνηθίων, ὡς ἐπαμύνοιζοι κωχρηκότες, σιυνέβαλλοντο. Παίονες τὴν χερσηλέον αὐτὸ τῆτο εἶπεν καὶ εἰπὼν καὶ τῶν σφίσι αὐτοῖσι, Νυνὶ αὖ εἴη ὁ χρησμὸς ὅτι τελέομενος ἡμῶν, νυνὶ ἡμέτερον τὸ ἔργον. οὕτως τοῖσι Περνηθίοσι παμ-
B ωνίσασι ὅτι χερσηλέοντι Παίονες, καὶ πολλὸν τε ἐκράτησεν, καὶ ἐλιπόν σφραγίδας. καὶ αὐτὸν δὴ τὸν Παίονων πρῶτον θυμόμενα, ὡς δὲ ἐχρήσατο τότε δὲ ἀνδρῶν ἀγαθῶν πρὸς τῆς ἐλευθερίας γιγνόμενων τῶν Περνηθίων, Πέρσαι τε καὶ ὁ Μεγάλβαζος ἐπεκράτησεν πληθύνει. ὡς δὲ ἐχειρώθη ἡ Πέρσης, ἤλαυνεν τὸν στρατὸν ὁ Μεγάλβαζος ἀφ' ἧς Θρηίκης, πᾶσιν πόλιν καὶ πόλιν ἔδωκε τῶν ταῦτ' οἰκημάτων ἡμετέρων βασιλεὶ Δαρείῳ. ταῦτα γάρ οἱ ἐπέταλλε ἐκ Δαρείου, Θρηίκην κατὰ σφραγίδας.

Θρηίκων δὲ ἔθνος μέγιστον ἐστὶ, μετὰ γὰρ Ἰνδοῖς, πρῶτων ἀνθρώπων· εἰ δὲ ἔτι ἐνός ἀρχαίου, ἢ φρονέοιτο καὶ ταῦτ' ἄμα χόντ' ἀνείη, καὶ πολλὰ κράτιστον πόλιν ἐνέων, καὶ γινώμεν τὴν ἐμὴν. ἀλλὰ γὰρ τῆτο ἀπορῶσφι καὶ ἀμύνημον μὴ κοτε ἐγένετο. εἰσὶ δὲ καὶ τῆτο ἀδελφεές. οὐδ' ὅματα δὲ πολλὰ ἔχουσι καὶ χώρας ἕκαστοι νόμοισι δὲ οὗτοι παρὰ πλείστοις πόλιντες χερσηλέοντι καὶ πάντα, πλὴν Γετέων, καὶ Τραυσῶν, καὶ τῶν κατὰ τῆς Κρησωναίων οἰκούντων. ταῦτα δὲ τὰ μὲν Γεταὶ οἱ ἀθανάτιζοντες ποιεῖσι, εἰρηταῖ μοι Τραυσοὶ ὃ τὰ μὲν ἄλλα πάντα καὶ ταῦτα τοῖσι ἄλλοις Θρηξὶ ὅτι τελέουσι, κατὰ δὲ τὸν γινόμενον σφίσι καὶ τὸν γινόμενον ποιεῖσι τὰ δὲ τὸν μὲν γινόμενον πρὸς ζυγόμενοι παρὰ σφίσι ὁλοφύρονται, ὅσα μὲν δεῖ, ἐπεὶ τε ἐχρήσατο, ἀμα πλησάσθαι καὶ ἀμύνημον τὰ ἀνθρώπων πάντα παρὰ τὰ. ὃ δὲ τὸν γινόμενον, παύζοντες τε καὶ ἡδόμενοι, γῆν καλύπτουσι, ὅτι λέγοντες ὅσων καὶ κῶν ἔξαπαλλαχθεῖς, ἐστὶ ἐν πάσῃ βύδαμονίῃ. ὃ δὲ κατὰ τῆς Κρησωναίων, ποιεῖσι τὰ δὲ ἔχει γυναικας ἕκαστος πολλὰς:

ἢ ἀνὴρ
πᾶσι
ἢ ἀνὴρ
πᾶσι

183

ἐπὶ αὐτῶν ὅτι τις αὐτῶν ἀποθανῇ, κρίσις γίνεται α
 μεγάλη τῇ γυναικί, καὶ φίλων ἀποδοῖ
 ἰσχυραὶ πρὸς τὴν δέ, ἢ τις αὐτῶν ἐφίλετο μά-
 λιστα ὑπὸ τῷ ἀνδρὶ. ἢ δὲ αὐτῶν καὶ π-
 μνη, ἐγκωμιάσασα ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ
 γυναικὸς, σφάζεται ὅτι τὸν τάφον ὑπὸ τῷ
 οἰκιστῇ αὐτοῦ ἐωυτῆς. σφάζεται δὲ, στυγνὰ
 ποιεῖται τὰ ἀνδρὶ. αἱ δὲ ἄλλαι συμφορὰς
 μεγάλας ποιοῦνται. οὐδὲ γὰρ σφί τῶν
 μέγιστον γίνεται. τῇ δὲ δὴ ἄλλων Θρησίων
 ἐστὶ ὁδε νόμος· πωλοῦσι τὰ τέκνα ὅτι ἔλα-
 γωγῇ. τὰ δὲ παρθένοι οὐ φυλάσσοις, ἀλλ'
 ἐὰν οἱ αὐτῶν βούλων ἀνδράσι μίσγεται.
 τὰ δὲ γυναῖκες ἰσχυρὰς φυλάσσοις, καὶ ὡ-
 νέονται τὰς γυναῖκας πρὸς τῶν γονέων χρη-
 ματίων μεγάλων. καὶ τὸ μὲν ἐστὶν αὐτῶν
 κέκριται· ὅ δὲ ἀστέκον, ἀγνέες. ὅ δὲ
 καλλίσον γῆς δὲ ἐργάτην, ἀπὸ μύκτων. ὅ δὲ
 ἀπὸ πολέμου ἐλπίστους, καλλίσον. οὗτοι μὲν
 σφραγίσαντες οἱ νόμοι εἰσὶ. θεοὶ δὲ
 σέβονται μωυνοὺς τοὺς δὲ, Ἄρεα, ἐ Διόνυσον, C
 καὶ Ἄρτεμιν. ὅ δὲ βασιλῆς αὐτῶν, πα-
 ρεῖ τῇ ἄλλων πολιτῶν, σέβονται Ἑρμῆν
 μάλιστα θεῶν καὶ ὁμνίουσι μωυνοῦ τῶν, ἐ
 λέγουσι γονέαι ἀπὸ Ἑρμῆος ἐωυτοῦ. τα-
 φαὶ δὲ τοῖσι διδάμμοι αὐτῶν εἰσὶ αἰδὲ τῆς
 μὲν ἡμέρας πρὸς τῆς αὐτῆς τὸν νεκρὸν καὶ πρὸς
 τοῖα σφάζοντες ἰρήνια, βωχέονται, πρὸς
 κλαυθρῶντες πρὸς τὸν. ἔπειτα δὲ θάψονται
 κατὰ καὶ σφραγίσαντες, ἢ ἄλλως γῇ κρύψαντες.
 χῶμα δὲ χεῖντες, ἀγῶνα πηλοῖσι πρὸς τοῖς
 ἐπὶ τὰ μέγιστα ἀέθλα τίθεται καὶ λόγον
 μωυνομαχίας. τὰ φά μὲν δὲ Θρησίων εἰσὶ
 αἰδὲ. ὅ δὲ πρὸς βορέω ἐπὶ τῆς χώρας τῶν
 τῆς, ὅ δὲ εἰς φερέται τὸ ἀπὸ τῆς οἱ πῆγες
 εἰσὶ αἰδὲ τῶν οἱ οἰκόντες αὐτῶν. ἀλλὰ τὰ
 πέρην ἢ τῆς Ἰφρου ἔρημος χώρα φαίνεται
 εὐδοῖα ἐ ἀπείρους. μωυνοὺς δὲ διώματι πυ-
 γάσαι οἰκόντας πέρην τῆς Ἰφρου αἰδὲ τῶν
 ποιεῖ, τοῖσι οὐνομα ἐστὶ Σιγύνας, ἐὰν τῇ χρεώ-
 μῶν Μινδικῇ. ὅ δὲ δὲ ἵππους αὐτῶν εἰς
 λαοὺς ἀπὸ τῶν σῶμα, ἐπὶ πέντε δακτύ-
 λους ὅ βαρὺς τῇ περὶ. μικροὺς δὲ καὶ σ-
 μοὺς, καὶ ἀδυνάτους ἀνδρας φέρει. ζυγν-
 μῶν δὲ ὑπὸ ἄρματα, ἐστὶ ὡκυτάτους. ἄρ-
 ματα λατύνει ὅ τῶν τῶν τοῖς ἐπιχωρίους.
 sed currui iunctos esse perniciosissimos: atque his curribus indigenas inuchi.

quorum ubi quis decessit, disce-
 ptatio magna fit inter uxores, a-
 cri amicorum circa hanc re stu-
 dio, quænam dilecta fuerit à ma-
 rito præcipuè. Quæ talis iudicata
 est & hunc honorem adepta, ea à
 viris ac mulieribus exornata, ad
 tumulum à suo propinquissimo
 macatur, unaque cum viro hu-
 matus, ceteris vxoribus id sibi
 pro ingenti calamitate ducenti-
 bus. nam id eis summo dedecori
 datur. Reliquis Thracibus hic
 mos est: Liberos in mercato ve-
 nundant. Virgines autem non
 asseruat, sed quibus libuerit cum
 viris concumbere sinunt. at vxo-
 res asseruant vehementer, easque
 magno ære à parētibus coemūt.
 Punctas * notis esse frontes, no-
 a Stigmati. Ci-
 bile iudicatur: nō esse notatas pū-
 cerro σημάτια im-
 tis, ignobile. Otiosum esse, pro-
 terpretatur com-
 honestissimo habetur: agricola-
 pnatismu μοίρ.
 torem verò, pro cōtemptissimo.
 E bello atque rapto viuere, pul-
 cherrimum. Atque hi quidem
 sunt eorum insignissimi mores.
 Deos autē hos solos colunt, Mar-
 tem, Liberum, Dianam: sed re-
 ges, præter populares, etiā Mer-
 curium, eumque è diis præcipuè:
 per quem solum iurant, à quo
 progenitos quoque se aiunt. O-
 ptimatis eorum tales sunt se-
 pultura: Prolato triduum cada-
 uere, macatisque omnifariis ho-
 stis, conuiuantur. illudque de-
 fletum prius, deinde combustū
 sepeliunt, aut aliter humo conte-
 gunt. Aggestoque desuper tumu-
 lo, cum alia omnis generis certa-
 mina proponunt, tum præcipuè
 certa cū ratione monomachia,
 id est, *singulare certamen*. Et sepul-
 turæ quidem Thracū huiusmodi
 sunt. Quod autem huius regionis
 ad aquilonem vergit, nemo po-
 test pro comperto referre quinā
 homines eam incolant: sed illam
 quæ trans Istrum plaga est, con-
 stat vastam esse atque ignotam:
 E ubi solos audio habitare homi-
 nes nomine Sigynas, veste Me-
 dica vtētes, eorumque equos to-
 to corpore hirsutos esse, ad quin-
 que digitos altitudine pilorum,
 eosdēque pusillos ac simos, in-
 ualidosque ad viros gestandos,

b De nullis autē
 possum quicquā
 accipere qui trās
 Istrum habitent
 præterquam de
 Sigynis.

Horum fines proximè accedere ad Enetos, qui sunt in Adria. Eos quoque se colonos Medorū dicere: qui quopactō coloni Medorum fuerint, equidē non queo dicere: sed ^a fiat quidlibet intra lōgum tempus. ^b Sigynas Libyes qui supra Massiliam incolūt, īstītores appellant: Cyprii iacula. Verūm, ut Thraces aiunt, apes loca quæ sunt trans Istrum, obtinent, & ob illas ulterius pergi nō potest. Quæ quum dicunt, haud credibilia apud me dicunt, quoniam hoc animal constat frigoris intolerans esse. Sed mihi videtur loca quæ septētrionibus subsunt, ob gelu inhabitabilia esse. Hactenus de hac regione: cuius oram maritimam Megabyzus Persis obedientem reddidit.

^a Nihil est quod non contingere possit intra long.
^b Sigynas quidē certe Ligures qui supra Mass. Er.
At hic legitur Λίγυες pro Λίγυες.

^c Quumprimū Sardis transmissō Helleſponto peruenit.

Darius, ^c trāsmisso rapidissimè Helleſpōto, postquam Sardis venit, recordatus est beneficii in se ab Histiro collati, & consilii Cois Mitylenæi. Quibus accersitis Sardis obtulit electionem. Histiaus, ut qui esset Mileti tyrānus, nullam sibi tyrānidem poposcit: sed Myrcinum Edonidē, animo urbis in ea condēdæ. Et iste quidē hanc elegit. Coes autem, ut qui non tyrannus sed priuatus esset, optauit Mitylenes tyrannidem. Impetrato uterque quod optauerat, eō se contulit.

At Dario res huiuscemodi oblata est, ut illam videnti incesserit cupido iubendi Megabyzo ut Pæonas ex Europæ sedibus in Asiam transportaret. Erant Pigres & Mastyes viri Pæones, qui postquam Darius transmissit in Asiā, & ipsi Sardis venere, cupidi tyrānidis apud Pæonas potiundæ, ducentes vnā sororē procera statura atque speciosa. Obseruato tempore dum in suburbanis Lydorum Darius præsideret, talem rem sibi agendam putarunt: Sororem quā optimè poterant: quum exornassent, ad aquā mittunt, vas capite tenētem, equūque è brachio trahētem, linūque nentem. Eam prætereūtem Darius attentè cōsiderabat, quod

^a κατήκειν ὃ τυττίων ὅτι οὐρεὶ ἀγχοῦ Εἰνότην τῇ ἐν τῇ Ἀδρίῃ. ἢ δὲ Μήδων σφέας ἀποίκους λέγουσι. ὅπως δὲ οὗτοι Μήδων ἀποικοὶ γὰρ ἴσασιν, ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω ὅτι φράσασθαι. γήροισι δὲ αὐτῶν ἐν τῇ μακροῦ χρόνῳ. Σιγμάας δὲ ὧν καλέουσι Λίγυες οἱ αὐτοὶ τῶν Μασσαλίων οἰκόντες, ὅτι καπῆλοις. Κύριοι δὲ, τὰ δόξατα. ὡς ὃ Θρήικας λέγουσι, μάλιστα κατέχουσι τὰ πέρι τοῦ Ἰστρου καὶ τῶν τυττίων οὐκ ἔστι διελθεῖν ^b ποταμῶν τέρω. ἐμοὶ μὲν νυν, ταῦτα λέγουτες, δοκέουσι λέγειν οὐκ εἰκότα. τὰ γὰρ ζῶα ταῦτα φαίνεται εἶναι δίειρα. ἀλλὰ μοι τὰ ὑποπλὺ ἀρκτὸν ἀοίκητα δοκέει εἶναι, ἀφ' τῆ φύσεως. ταῦτα μὲν νυν τῆς χώρας ταύτης πέρι λέγεται. τὰ παλαιὰ γὰρ οὐκ ἔστι αὐτῆς Μεγάβαζος Περσέων κατήκοα ἐποίησε.

Δαρδός δὲ, ὡς ἀφ' ἑσθλῆς τῆς ἐλλήσποντον, ἀπῆκετο εἰς Σάρδεις, ἐμνήσθη τῆς δὲ Ἰστιαίου τε τῆς Μιλησίου διεργεσίας, καὶ τῆς περὶ αὐτὸς τοῦ Μιτυληναίου Κώεω. μεταπεμψάμενος δὲ σφέας εἰς Σάρδεις, ἐδίδου αὐτοῖσι αἶρεσιν. ὁ μὲν δὲ Ἰστιαῖος, αἵ τε τυραννίδων τῆς Μιλήτου, τυραννίδος μὲν οὐδὲ μῆς προσέχευε. αἱ τὲ δὲ Μύρκινοι τὴν Ἡδωνῶν, βαλόμενος ἐν αὐτῇ πόλιν κήσας. ὅτι μὲν δὲ ταῦτα αἰρέεται. ὁ δὲ Κώης, οἱ αὖτε ἐτυραννος, δὴ μὲν τῆς ἐκείνῃ Μιτυληνῆς τυραννίδος, τελεωθέντων δὲ ἀμφοτέρωσι, οὗτοι μὲν καὶ τὰ εἰλοντο ἐπράποντο.

Δαρδὸν δὲ σιυνύψακε, παρ' ἄγμα τοῖον δὲ ἰδὼν, ὅτι θυμῶν ἐντεῖλασθαι Μεγάβαζον, Παμόνας ἐλόντα αἰσπῶντας ποιῆσαι ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν. ὡς Πίρχης καὶ Μακῆς, αἱ δὲ Παμόνες οἱ ἐπεὶ τὸ Δαρδὸς διέβη ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν, αὐτοὶ ἐθέλοντες Παμόνων τυραννίδαν, ἀπικνέονται εἰς Σάρδεις, ἀμὰ ἀρχαῖοι ἀδελφείῳ μεγάλῳ τε καὶ βυδέα. φυλάξαντες δὲ Δαρδὸν παρὰ πύλῳ ἐς τὸν ποταμὸν οὗ τῇ Λυδῶν, ἐποίησαν τοῖον δὲ σκιδάσμεν τὴν ἀδελφείῳ ὡς εἶχον ἀείσαι, ὅτι ὕδωρ ἐπεμποι, ἄλγος ὅτι τῇ κεφαλῇ ἔχουσιν, καὶ ἐκ τῆς βραχίονος ἵππον ἐπέλαουζεν ἐκλωθούζον λῖνον. ὡς ὃ παρεξήνε ἡ γυνή, ὅτι μελὲς τῇ Δαρείῳ ἐγένετο. ὅτι

τῇ Μακῆς

γδ Περσικὰ καὶ οὐτε Λύδια τὰ παιδύμνα A
 ἐκ τῆς γυναικός, οὐτε παρὰ τῆς ἐκ τῆς Α-
 σίης οὐδαμῶν. ὅπτι μελὲς δ' ὥς οἱ ἐγγύετο, τ'
 δορυφόρῳ τινὰς πέμπει, καλῶν φυλάξαι
 ὃ, τι χρῆσταιτο τὰ ἵππων ἢ γυνή. ④ μὲν δὲ
 ὅπτι δὲν εἴποντο· ἢ δὲ, ἐπεὶ τε ἀπύκτετο ὅτι τὸν
 ποταμὸν, ἦρσε τὸν ἵππον. ἄρσασα δὲ, καὶ ὅ
 ἀγῆος τῆς ὕδατος ἐμπλησαι μὲν, τὴν αὐτὴν
 ὁδὸν πρὸς ἐξήϊε, φέρουσα ὅ ὕδωρ ὅτι τῆς κε-
 φαλῆς, καὶ ἐπέλκουσα ἐκ τῆς βραχίονος τὸν
 ἵππον, καὶ ἐρέφουσα τὸν ἀτρακτον. θυνμαί-
 ζων δὲ ὁ Δαρδῖος τὰ τε ἤκουσε ἐκ τῆς κατα-
 σκίπτον, καὶ τὰ αὐτὸς ὤρεα, ἀγῆιν αὐτὴν ἐκ-
 λαβεῖν ὡς οὐτὴν ἐς ὅσον. ὥς δὲ ἀρῆθ, πρὸς τὴν καὶ
 οἱ ἀδελφεοὶ αὐτῆς, οὐκ ἔσω σκαπὶν ἐ-
 ρχυντες τυτέων. εἰρωτέωντος δὲ τῆς Δαρείου
 ποταπὴ εἴη, ἐφασκεν οἱ νεωὶσχοι ⑤ Παιό-
 νες, καὶ ἐκείνῳ ⑥ σφέων ἀδελφεὺς. ὁ δὲ
 ἀμείβετο τῆς δὲ οἱ Παιόνες αὐτῶν ποιεῖσι,
 καὶ καὶ γῆς οἰκημῶν, καὶ τὴν δὲ καίνοι ἐθέλον-
 τες ἐλθοῖεν ἐς Σάρδεα. ④ δὲ οἱ ἐφασκεν ὡς
 ἐλθοῖεν μὲν ἐκείνῳ δώσοντες σφέας αὐτοῖς·
 εἴη δὲ ἡ Παιονίη ὅτι τὰ Σπερμῶν ποταμῶ
 πεπολισμένη· ὁ δὲ Σπερμῶν οὐ παρὰ τὸν
 Ἑλλησπόντου· εἴησαν δὲ Τευκρῶν τῆς ἐκ
 Τροίης ἀποικοι. ④ μὲν δὲ ταῦτα ἔκαστα ἐ-
 λεγον. ὁ δὲ ἡρώτα εἰ καὶ πᾶσιν εἴησαν αὐτῶν
 αἱ γυναικες οὕτω ἐργάπιδες. οἱ δὲ καὶ τῶν
 ἐφασκεν παρὰ τὸν οὕτω ἔχειν. αὐτὸν γὰρ ὦν
 τούτου εἴνεκα καὶ ἐποίητο. ἐν ταῦτα Δαρδῖος
 γράφει γράμματα παρὰ Μεγαβάζον, ⑤ D
 ἔλιπε ἐν τῇ Θρηίκῃ στρατηγόν· ἐπελόμε-
 νος ἔξαπατήσας ἔξ ἡγεῶν Παίονας, καὶ πρὸ
 ἐωυτὸν ἀγαγεῖν καὶ αὐτοῖς καὶ τέκνα τε καὶ
 γυναικας αὐτέων. αὐτίκα δὲ ἵπποις ἐθε-
 φέρων τὴν ἀγέλην ὅτι ⑥ Ἑλλησπόντον.
 παρὰ τῶν δὲ, διδοὶ τὸ βιβλίον τὰ Μεγα-
 βάζον. ὁ δὲ, ὅπτι λεξάμενος, καὶ λαβὼν ἡγε-
 μόνος ἐκ τῆς Θρηίκης, ἐστρατεύετο ὅτι τὴν
 Παιονίαν. πυθόμενοι δὲ οἱ Παίονες ὅτι Πέρ-
 σας ὅτι σφέας ἰέναι, ἀλιδέντες ἔξεστρα-
 τεύσαντο παρὰ θαλάσσης· δοκέοντες ταῦ-
 τη ὅτι χειρήσειν ὅτι Πέρσας ἐσβαλόντας. οἱ
 μὲν δὲ Παίονες ἦσαν ἐπὶ μοι ⑥ Μεγαβά-
 ζου στρατὸν ὅπτι ὄντα ἐρύκειν ④ δὲ Πέρσας
 πυθόμενοι στυαλιθῶντες ὅτι Παίονας, καὶ
 τὴν παρὰ θαλάσσης ἐσβολὴν φυλάσσοντες, ἔχοντες ἡγεμόνας, τὴν αὐτὴν ὁδὸν

neque Persica erant illa quæ age-
 ret mulier, neque Lydica, neque
 vllarum ex Asia foeminarū. Hæc
 considerans, misit quosdam suo-
 rum satellitum, iussos observare
 in quam rem vteretur mulier e-
 quo. Istis obsequentibus, foemina
 vbi peruenit ad flumen, a equo
 satisfecit, vas aqua impleuit. His
 actis, eadem via regreditur, aquā
 capite sustinēs, equum è brachio
 trahens, ac fufum versans. Ad-
 miratus Darius, tum iis quæ ab
 B exploratoribus audisset, tum iis
 quæ ipse vidisset, adduci coram
 foeminam iubet. Ea adducta, a-
 dolescentes fratres qui aderant,
 non procul rem ipsam specularan-
 tes, interroganti Dario cuia illa
 esset, aiunt se Pæones esse, & illam
 suam sororem. Ad quos Darius,
 quinam homines essent Pæones,
 & vbi locorum habitarent, & cu-
 ius rei gratia illi venissent Sardis,
 percontari. Adolescentes, se verò
 venisse dicere vt sese ei donarēt.
 Pæoniam autem esse ad flumen
 Strymonem sitam, qui Strymon
 non procul abesset ab Hellespō-
 to. Esse verò Pæones coloniam
 Teucrorum qui è Troia fuerūt.
 Hæc singulatim illi referebant.
 Interrogantique Dario nūquid
 omnes illic foeminae tam labo-
 riosæ essent, affirmare promptè
 id ita se habere. huius enim rei
 gratia illud fiebat. Ibi Darius lite-
 ras ad Megabyzum dat, quem in
 Thracia præfectum reliquerat,
 iubens è sedibus suis Pæones ad
 ipsum transferri cum liberis pa-
 riter & vxoribus. Eques cum hoc
 nuntio confestim ad Hellespontum
 cucurrit, Hellepontoque
 trāsmisso literas Megabyzo red-
 didit. Quibus ille lectis, sumpto è
 Thracia duce, aduersus Pæoniā
 exercitum ducit. Pæones, cogni-
 to Persarum in se aduentu, con-
 tractis copiis processere ad mare,
 rati illac Persas ingressuros ad
 E dimicandum. Et Pæones qui-
 dem ad arcēdum exercitus Me-
 gabyzi ingressum parati erant:
 Persæ autē certiores facti Pæo-
 nas conuenisse ad intercluden-
 dū ab ora maritima ingressum,
 sumptis ducibus, iter ad superiora

a Equum aqua-
 uit. vel, ad aqua-
 uit.

conuertunt, hostémque latentes in eius oppida irrumpunt, & illa, vitpote vacua, facile occupant. Quod vbi rescuere Pæones, protinus dispersi, ad sua quisque dilabuntur, seque Persis dedunt. Ita è Pæonib⁹ Syropæones & Pæoplæ, & qui ad Prasiadē vsque paludem incolunt, è suis sedibus commoti, in Asiam sunt abduci. Qui verò circa Pangæum montem incolunt, Doberásque & Agrianas & Odomantos, & ipsam Prasiadem paludem, à principio nō cepit Megabyzus. Tentauit tamē eos etiam expugnare qui paludem incolunt, incolunt autem hunc in modum: In media palude compactæ stant sublicæ, angustum à continente ingressum vno ponte habentes. Has sublicas tabulata sustinentes, olim cōmuniter omnes ciues statuebāt: mox è lege hunc in modum statuendas censuerunt, vt pro singulis vxoribus quas quisque duceret (ducūt autem singuli multas vxores) ternas defigeret sublicas, è monte sumptas cui nomē est Orbelus. Hoc habitantes modo, obtinent singuli super ea tabulata tugurium in quo degunt, & fores inter tabulata cōpactas, deorsum ad paludem ferentes. Paruulos autem liberos per pedē recte illigant, metuentes ne illi in aquam deuoluantur. Equis autē & subiugalibus pisces pro pabulo præbent. Porro piscium tāta est copia vt quoties quis ianuam cōpactam réclinauerit, demissā fune sportam vacuam, aliquanto post retrahat piscium plenam. quorum duo sunt genera, vnum quod vocant Papraces, alterum Tilones. Cæterum è Pæonibus ii qui capti fuēre, in Asiam sunt abduci.

Pæonibus captis, Megabyzus nuntios in Macedoniam, septem Persas, qui post eum erant in exercitu spectatissimi, misit ad Amyntā, petiuros regi Dario terram & aquam. Est autem è palude Prasiade brevis admodum in Macedoniam via. nam in primis paludi confine est metallum, id

a. Podina, vnde, est. fossa aris: vnde post ea tēpora

Græ.

κεδονίῳ. πρῶτα μὲν γὰρ ἔχεται τῆς λίμνης τὸ μέταλλον, ἔξ οὗ ὕστερον τούτων τὰ

A πᾶσι πονταί. λαβόντες δὲ τοὺς Παιόνας, ἐπὶ πλοίοις ἐς τὰς πόλεις αὐτῶν, εὐίστας αἰδρωτὶ ἐρήμαις. οἷα δὲ κεινῆσι ὅπτι πεσόντες, δύπτεώς κατέχον. ④ δὲ Παιόνας ὡς ἐπύθοντο ἐρημίας τὰς πόλεις, αὐτίκα διψοκεδάδεντες, κατ' ἐωυτοὺς ἕκαστοι ἐπράποντο, καὶ πρὸς ἐδδοσὴν σφραγίδος αὐτοῖς τοῖσι Πέρσῃσι. ὅττω δὲ Παιόνων Σφραγματόνες τε καὶ Παγόπλαι, καὶ οἱ μέγρι τῆς Περσῆας λίμνης, ὅς ἦσαν ἔξασα πάντες ἤγοντο ἐς τὴν Αἰόλιον.

B ④ δὲ πρὸς τὸ Πάγαιον οὖρος, καὶ Δόδοις, καὶ Ἀγελῆας, καὶ Οὐδομαῖναις, καὶ αὐτὴν τὴν λίμνην τὴν Περσῆας, οἷα ἐχειρώθησαν ὁρχαί. ὑπὸ Μεγαβάδῃ. ἐπειρήθη δὲ καὶ τοὺς ἐν τῇ λίμνῃ κατοικημένους ἔξαγρεῖν ὧδε. ἰκρία ὅπτι τσαυρὼν ὑψηλὰν ἐξυγμένα ἐστὶν ἐν μέσῃ τῇ λίμνῃ, ἔσθον ἐκ τῆς ἡπείρου τεινὴν ἔχοντα μὴ γὰρ φύρη. τοὺς δὲ τσαυροὺς τοὺς ὑπερεῶτας τοῖσι ἰκρίοις τὸ μὲν κου ὁρχαίον ἐστὶν κοινὴ πᾶντες οἱ πολίται. μὲν δὲ νόμῳ χρεώμενοι ἰσᾶσι τοῖσδε κομίζοντες ἔξ οὐρέος ὧ οὐωομαῖ βῆσι Ὀρβηλος, καὶ γυναικας ἕκαστην ὁ γαμέων τρεῖς τσαυροὺς ὑπὶ τῇσι. ἀγεται δὲ ἕκαστος πολλὰς γυναικας. οἰκέοις δὲ τοιοῦτον ἔσπον. κρατῶν ἕκαστος ὅπτι τῇ ἰκρίων καλύβης τε ἐν ἡ διαπᾶται, καὶ θύρης καταπακτῆς δὲ τῇ ἰκρίων κατὰ φερούσης ἐς τὴν λίμνην. τὰ δὲ νήπια παῖδια δέοις τῶ ποδὶς σπάρτω, μὴ κατακυλιθῇ δειμνόντες. τοῖσι δὲ ἵπποισι καὶ τοῖσι ὑποζυγίοις πρὸς ἔχοντες χόρτον ἰχθῦς. τῇ δὲ πληθὺς βῆσι τοσούτων, ὥστε ὅταν τὴν θύρην τὴν καταπακτὴν αἰακλῇ, κατὰ χρίων σπυρίδα κεινὴν ἐς τὴν λίμνην καὶ οὐ πολλὸν πῖνα χρόνον ὅπτι χάν, ἀνασπᾶ πληρεῖα ἰχθύων. τὰ δὲ ἰχθύων βῆσι ἄρεια δύο, τοὺς καλέοις πάσαραχας τε καὶ πλώνας. Παιόνων μὲν δὲ οἱ χειρωθέντες ἤγοντο ἐς τὴν Αἰόλιον.

Μεγαβάδης δὲ ὡς ἐχρῶσατο τοὺς Παιόνας, πέμπει ἀγγέλους ἐς Μακεδονίην, αἰδράς ἐπὶ Πέρσας, οἱ μετ' αὐτὸν κεινὸν ἔσθον δοκιμύτατοι ἐν τῇ σφατοπέδῃ. ἐπέμποντο δὲ οὗτοι πρὸς Ἀμύντιον, αἰτήσαντες γλῶττε καὶ ὕδωρ Δαρείῳ βασιλεῖ. ἐστὶ δὲ ἐκ τῆς Περσῆας λίμνης σκυτομος κέρτα ἐς τὴν Μακεδονίαν. πρῶτα μὲν γὰρ ἔχεται τῆς λίμνης τὸ μέταλλον, ἔξ οὗ ὕστερον τούτων τὰ

λαττον ἀργυρεὺς Ἀλεξάνδρῳ ἡμέρης ἐκάστης
 ἐφοίτα. μὲν γὰρ ὁ μέταλλον, Δύσωρον καλεό-
 μητον οὐρεσ, ὑπερβαίντα ἐστὶ ἐν Μακεδονίῃ.
 οἱ δὲ Πέρσαι οἱ πεμφθέντες οὗτοι πρὸς
 Ἀμύντιν, ὡς ἀπίκοντο, αἴτεον, ἐλθόντες ἐς
 οὗαν τίνω Ἀμύντιν, Δαρείῳ βασιλεῖ γλυ-
 τε καὶ ὕδωρ. ὁ δὲ ταῦτα ἐδίδου, καὶ σφραγίσας ὅτι
 ξηρία ἐκείλῃ. πρὸς αὐτὸν δὲ δεῖ-
 πνον μεγαλοπρεπές, ἐδέχετο δὲ Πέρσαι
 φιλοφρόνως. ὡς δὲ ἀπὸ δείπνου ἐρύοντο
 ὡς πίνοντες, εἶπεν ὁ Πέρσαι τὰδε, Ξένε
 Μακεδόν, ἡμῖν νόμος ἐστὶ τοῖσι Πέρσησι, ἐ-
 πὶ δὲ πρὸν πρὸς ἡμέτερον μέγα, τότε καὶ
 τὰ παλλακὰς καὶ τὰς κορυδαῖας γυναικας
 ἐσάγειν καὶ πρὸς δέξιν. σὺ νυν, ἐπεὶ πρὸς πο-
 τῶν ἡμῶν ἐδέξασ, μετὰ δὲ ξηρίαίς,
 Δαρείῳ γὰρ βασιλεῖ διδῶς γλυτὴν καὶ ὕδωρ,
 ἐπεὶ νόμῳ τῷ ἡμετέρῳ. εἶπε πρὸς ταῦτα
 Ἀμύντης, ὅς γὰρ Πέρσαι, νόμος μὲν ἡμῖν γὰρ ἐστὶ
 ὅς κ' ἐστὶ, ἀλλὰ καὶ χωρεῖν αὐδρας γυναι-
 κας ἐπὶ τῇ δεξίᾳ, ὡς ἐόντες δεσποταῖς πρὸς
 ἡμῶν ἐπὶ τῇ δεξίᾳ, πρὸς ἡμῶν καὶ ταῦτα.
 εἶπας ποσά τα ὁ Ἀμύντης μετεπέμπετο
 τὰς γυναικας· αἱ δὲ ἐπεὶ τὴν καλεόμηναι
 ἦλθον, ἐπεξῆς αὐτὰ ἵζοντο τοῖσι Πέρσησι.
 ἐν ταῦτα ὁ Πέρσαι ἰδοῦντες γυναικας δὲ
 μώρφοις, ἔλεγον πρὸς Ἀμύντιν, Φάρμακοι
 ὁ ποιητὴν τῶν, ὅθεν ἐστὶ σοφόν. κρέσσον γὰρ
 ἐστὶ ὅρῃ μὴ ἐλθεῖν τὰς γυναικας, ἢ ἐλ-
 θούσας καὶ μὴ παρὲς αὐτὰς, αὐτὰς ἵζεσθαι,
 αὐτὰς δὲ σφι ὁφθαλμοῖς. ἀναγκαζόμε-
 νος γὰρ ὁ Ἀμύντης ἐκέλευε παρὲς εἶναι. πειθο-
 μένων δὲ τῶν γυναικων, αὐτὰς οἱ Πέρσαι
 μετὰ τὴν ἀπόνοιαν, οἷα πλύνοντες οἰνωμένοι,
 καὶ κουτὴν καὶ φιλέειν ἐπειράτο. Ἀμύντης
 μὲν δὲ ταῦτα ὁρέων, ἀτρέμας εἶχε, καὶ περ
 δις φορέων, οἷα ὑπερδυσμάνων δὲ Πέρσαι
 Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Ἀμύντιν, παρεὼν τε καὶ
 ὁρέων ταῦτα, αἵ τε νέος τε ἐὼν ἐκ κακῶν ἀπα-
 θῆς, οὐδ' αὖ μὲς ἐπὶ κατέχευ οἷος τ' ὕψος ὥστε
 ὁ βαρέως φέρων, εἶπε πρὸς Ἀμύντιν τὰ-
 δε, Σὺ μὲν ὡς πᾶτερ εἶχε τῇ ἡλικίᾳ, ἀπῶν
 τε αἰαπαύεο, μὴ δὲ λιπρῆς τῇ πόσει ἐγὼ γὰρ
 πρὸς αὐτὸν αὐτὸς τῇδε, πᾶντα τὰ ὅτι τῇδε
 παρὲς τοῖσι ξείνοισι. πρὸς ταῦτα σιωπῶν
 Ἀμύντης ὅτι νεώτερος τῶν ἡλικιῶν παρὲς εἶναι

Alexandro in singulos dies sin-
 gula talenta proueniebant. Post
 metallum, superato mōte quem
 vocāt Dysorum, Macedonia in-
 tratur. Eō Persæ vbi peruenere,
 & in conspectū Amyntæ, ad quē
 mittebātur, regi Dario terram &
 aquam petiere: Amyntas & ea de-
 dit, & homines in hospitium vo-
 cavit: instructaq; splēdidè cœna,
 percomiter accepit. Persæ, post-
 quam à cœna ad potum perue-
 nēre, Hospes, inquit, Macedo,
 nobis Persis consuetudinis est,

B quoties magnā exhibuimus cœ-
 nam, tunc etiam concubinas^a &
 adolescentulas vxores ad affiden-
 dū introducere. Proinde tu nūc,
 quoniam libenter excepisti nos,
 & liberali hospitio prosequutus
 es, regique Dario & terram das &
 aquam, scdare consuetudinē no-
 stram. Ad hæc Amyntas, Nobis,
 inquit, Persæ, ista consuetudo nō
 est, sed viros à fœminis semouē-
 di: verū quandoquidem vos ex-
 igitis qui domini estis, hoc quo-
 que vobis præstabitur. Hæc lo-
 quutus Amyntas, fœminas ac-
 cerūt. Illæ, vt iussæ, præsto fuerūt,
 & eregione Persarum deinde cō-
 federunt. Quas Persæ conspici
 formosas, Amyntam alloquun-
 tur, negantes omnino id factum
 esse sapienter. satius enim futurū
 fuisse, ab initio nō venire fœmi-
 nas, quàm, postquam venerant,
 non assidere, sed ex aduerso sede-
 re in oculorum dolorē. Ita coa-
 ctus Amyntas illas assidere iussit.
 Quæ quum obtemperassent, illi-
 co Persæ mamillas illarū traha-
 re, vt pote plusculo vino temulē-
 ti, nonnulli etiam tentare suauia-
 ri. Hæc Amyntas intuens etsi ini-
 quo ferebat animo, tamen præ
 metu Persici nominis quiescere.
 Verū eius filius Alexander quū
 adesset, atque hæc aspiceret, vt-
 pote adolescens, & malorum in-
 expertus, nequaquā amplius to-
 lerare posse. itaque grauiter ferēs,
 ad Amyntam inquit, Tu quidē
 pater^b cede ætati, abique hinc ad
 requiescendum, ^c neque indul-
 geas nimium potationi: ego verò
 hīc remanens, omnia hospitibus
 quæ oportet exhibebo. Amyntas
 cum rei nouæ aliquid facturum

^a Et legitimo
 virginitatis iure
 nuptas.

^b Morem gere
 ætati.

^c Neque per to-
 tum potationis
 tempus hīc ma-
 neas.

a Ex his verbis te ira propemodum ardere intelligo. *Poteſt etiam χεδὼν cum σπίνῃ inungi.*

b Vobis, hospites, his foeminis potiri, *vel, si, facile est, siue cum omnibus, siue cum aliquor earum, vel, cum quantacunque eorum pate concumbere libeat.* Verum id postea nobis significabitur: at nunc quum & tempus petendi lecti instet, & vos, ut video, egregie potestis, has (si graue non est) lotum ire sinite: & lotarum reditum expectate.

c Id est, imberbes iuuenes, *quoniam laeua fulgent ora, ut loquitur Tib.*

d Ut nos vobis omnem quo digni estis honore exhibere intelligatis.

a Astutia circūuenit.

animaduertens, ad hæc respōdit, Fili, inquit, * verba tua hinc me summouētis penē intelligo. ideo enim me dimittis quod aliquid noui agere in animo habes. Quare nolo te quicquam noui in hos viros perpetrare, futurum in perniciem nostram: sed tolera expectans quæ geruntur. nam quod ad discessum meum pertinet, parebo. His respōsis Amyntas abiit. Tum Alexander ad Persas, b Vobis, inquit, hospites, cum his foeminis vel omnibus, si libet, facillime licet concumbatis: sed cum qua earum concumbere libeat indicate. Nūc enim fere tempus cubadi aduentat, & vos bene potos esse temulentosque video. Proinde has foeminas, si vobis cordi est, sinite ire ad se lauandū, quas, quum lotæ fuerint, accipiat. Hæc loquutus Alexander, approbantibus Persis, egressas foeminas in muliebri remittit conclauē: ac totidē * viros læues malas habentes, muliebribus vestibus exornat, traditisque pugionibus introducit: admonētque Persas, inquit, Vos verò Persæ, à nobis in conuiuium estis omnimunicentia accepti: quippe quibus & quæ habemus, & quæ inuenire potuimus, ea omnia representauimus: & quod omnium maximum est, etiā nostras ipsorum matres & sorores liberaliter exhibemus: d vt omni honore affecti à nobis, intelligatis quibus rebus digni estis: vtque regi quī vos misit, à Græco quodam Macedonū principe vos & mensa & lecto bene acceptos esse renuntietis. Hæc loquutus Alexander, singulos Macedonas quos foeminas esse aiebant, affidere iussit singulis Persis. qui posteaquā à Persis attrahari cœpēre, illos obrūtāuēre. Et hæc quidem morte affecti sunt Persæ ipsi pariter & eorum comitatus. Comitabantur enim eos & vehicula, & famulitia, & omnis generis apparatus, quæ cūcta cum illis omnibus pariter intercepta sunt. Non multo deinde interiecto tempore, quum magna horum virorum à Persis inquisitio fieret, Alexander illos * prudenter occupauit, cum multa pecunia, cum

μίσθῳ Ἀλέξανδρος, λέγει, ὧ παῖ, χεδὼν * γὰρ σευ ἀνακτομόρου σπίνῃ τοὺς λόγους, * ὅτι ἐθέλεις ἐμὲ ἐκπέμψαι ποιέειν τι νεώτερον. ἐγὼ ὦν σευ χηρῶ μηδὲν κεχυμῶσαι * πρὸς αὐδρας τοὺς, ἵνα μὴ ἐξεργασθῇ ἡμέας. ἀλλὰ αἰέχου ὁρέων τὰ ποιιδύμνα. ἀμφὶ δὲ ἀπὸ δ' ἡμῇ πίστῳ σοι. ὥς δὲ Ἀμύντης χηρῶσαι πυντέων οἰχάκεε, ἔλεγε ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τοὺς Πέρσας, Γυναικῶν πυντέων ὧς ἐφ' οἱ πολλή ἐστὶ ἐν ὑμῶν διπτετή, * καὶ εἰ πάσῃσι βούλεσθε μίσγασθαι, καὶ ὁπόσῃσι ὦν αὐτέων. τοῦτου μὲν πέρι αὐτοὶ ἀποσημανέστε. νῦν δὲ (χεδὼν γὰρ ἦδη τῆς κοίτης ὥρη πρὸς ἑρχεται ὑμῖν, καὶ χαλῶς ἔχοντες ὑμέας ὁρέω μετῆς) γυναικας ταῦτας, εἰ ὑμῶν φίλον ἐστὶ, ἀφετε λούσασθαι. λουσαμύρας δὲ, ὅποισα πρὸς δέχεσθε. εἰπας ταῦτα (συνέπανοι γὰρ ἔσαν αἱ Πέρσαι) γυναικας μὲν ἐξελθούσας ἀπέπεμπε εἰς τὴν γυναικῆν. αὐτὸς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἴσους τῇσι γυναιξὶ δριμύτων αὐδρας λοφονείους τῇ τῇ γυναικῶν ἐσθῇ σκιδάσας, καὶ ἐν χειρὶ δαδὺς, παρήγε εἰς τὸ πρῶτον δὲ τοῦτους, ἔλεγε τοῖσι Πέρσῃσι τὰδε, ὧ Πέρσαι οἴκατε πόμδαμὸς τελέη εἰσῆσθαι. τὰ τε γὰρ ἄλλα ὅσα εἰρημῇ, καὶ πρὸς, τὰ οἶα τε ἡμεῖς ἐξυδέντες παρέχον, πόμδα ὑμῖν περὶ ἐστὶ. καὶ δὴ καὶ πόδε δὲ πόμδων μέγιστον, τὰ τε ἐαυτῶν μητέρας καὶ τὰς ἀδελφείας ὅτι δαψιλομέμεθα ὑμῖν. ὥς πόμδων τελέως μάθητε τι μεμῶμενοι πρὸς ἡμέων τῶνδε ἐστὶ ἄξιοι. πρὸς δὲ, καὶ βασιλεὺς τῶν πέμψαντι ἀπαχρίλητε, ὥς αἰὲρ Ἑλλῶ Μακεδὼν ὑπερῆρος δι' ὑμέας ἐδέξατο καὶ τραπέζῃ καὶ κατῇ. ταῦτα εἰπας Ἀλέξανδρος, παρὶς Πέρσῃ ἀνδρὶ αὐδρα Μακεδὼνα, ὡς γυναικας ὧ λόγῳ. οἱ δὲ, ἐπεὶ τέ σφρων οἱ Πέρσαι φαύλῃ ἐπειραντο, διεργάζοντο αὐτοὺς. καὶ οὗτοι μὲν πῦρ τῶν μύρων διεφθάρησαν, καὶ αὐτοὶ καὶ ἡ τεραπῆν αὐτέων. εἰπετο γὰρ δὴ σφι καὶ ὀχλήματα, καὶ θεράποντες, καὶ ἡ πᾶσα παλλὴ πρῶτα σκιδῆ. πόμδα δὲ ταῦτα, ἅμα πᾶσι κείνοισι ἠφάνιστο. μὲν δὲ χροῖον οὐ πολλῶ ὑπερῆρος, ζήτησις τῶν ἀνδρῶν πυντέων μεγάλη ἐκ τῆς Περσέων ἐγένετο. καὶ σφείας Ἀλέξανδρος κατέλαβε σοφίῃ, χηρῶματα τε δοὺς πολλὰ, καὶ τὴν ἐ-

καὶ ἐφ' αὐτοῖς
ἐστὶν.

τὴν ἐωὺτ' ἀδελφεῖν, τῇ οὐνομα κ' Ὑ-
 γαίη. δδὲ δὲ αὐτὰ κατέλαβεν ὁ Ἀλέ-
 ξανδρος Βουβάρη αἰδρὶ Πέρσῃ τῇ δὴ
 μύων τοῖς ἀπὸ λαμῶν τῇ στρατηγῶν. ὁ
 μύ νω τῇ Περσέων τυτέων θάνατος οὐ-
 τω καὶ λαμῶν εἰσῆλθον. Ἐλλίνας δὲ
 τυτοῖς εἰ) δδὲ ἀπὸ Περδίκκω γερονότα,
 κατὰ τὸν αὐτὸν λέγοντες, αὐτὸς τε οὕτω τυγ-
 χάνω ὅπως αὐτὸς, καὶ δὴ καὶ ἐν τοῖσι ὅπι-
 ατε λόγοις ἀπὸ δέξω ὡς εἰσὶ Ἕλληνας. τὸς
 δὲ, καὶ οἱ τὸν ἐν Ολυμπίῃ διέποντες ἀγῶνα
 ἐλλυνοδίκῃ οὕτω ἐγνωσαν εἰ). Ἀλεξάν-
 δρου γὰρ ἀεθλῶν ἐλαμῶν, καὶ κατὰ τὸν
 τὸς ἐπ' αὐτὸ τῷ, οἱ αὐτὸν τυτοῖς Ἕλλη-
 νων ἐξεῖργον μιν, φάμνοι οὐ βαρβάρων ἁ-
 γωνιζέον εἰ) τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ Ἕλλυνων.
 Ἀλέξανδρος δὲ, ὅπως ἀπέδεξε ὡς εἰ) Ἀρ-
 γείος, ἐκρίθη τε εἰ) Ἕλλη, καὶ ἀγωνιζόμε-
 νος τὰ δδὲ, οὕτω ἐπὶ τῷ τῷ τῷ. αὐ-
 τα μύ νω οὕτω καὶ ἐγρήτο.

Μεγάβαζος δὲ ἀγῶν ἐν Πάγονας, ἀ-
 πίκετο ὅτι τὸν Ἕλλησποντον. καὶ ἐν τῷ
 ἀφ' αὐτοῦ, ἀπίκετο ἐς Σάρδεις. αἶτε) C
 τειχέοντος ἥδη Ἰστῆου τῷ Μιλησίου τῷ πα-
 ρὰ Δαρείου αἰτήσας ἐτυχε μισθὸν δω-
 ρεῖν φυλακῆς τῆς χειρὸς. ἐόντος δὲ τῷ χῶ-
 ρου τούτου τῷ Σπυρμόνα ποταμῶν, τῷ
 οὐνομα ὅτι Μύρκινος. μαθὼν δὲ ὁ Μεγά-
 βαζος ὅτι ποιεῖ μισθὸν ἐκ τῷ Ἰστῆου, ὡς ἦλθε
 τὰς ἐς τὰς Σάρδεις ἀγῶν τοῖς Πάγονας,
 ἔλεγε Δαρείῳ τὰδε, ὦ βασιλεῦ, οἶόν τι
 χρῆμα ἐποίησας, αἰδρὶ Ἕλλησι δεινῶτε C
 σοφῶ δδὲ ἐκτίσασθαι πόλιν ἐν Θρηίκῃ;
 ἵνα ἴδῃτε ναυπηγῆσι μὸς ὅτι ἀφθονος, καὶ D
 πολλοὶ κωπῆες, καὶ μέταλλα ὀργύρεα. ὅμι-
 λος τε πολλὸς μὲν Ἕλλησι ποιεῖ κέρη, πολλὸς
 δὲ βαρβάρων. οἱ τὸς τῷ ὅτι λαμῶν
 νοι, ποιήσουσι τῷ τῷ ὅτι αὐτὸς ἐκρίθη-
 ται καὶ ἡμέρης καὶ νυκτός. ὅτι τῷ τῷ
 ἄνδρα παῦσον αὐτὰ ποιῶντα, ἵνα μὴ
 οἰκνῆς πολέμῳ σιυνέχῃ. ὅπως δὲ ἡπί-
 μετρεμὲν αὐτὸς, παῦσον. ἐπειδὴ δὲ αὐ-
 τὸν ποιεῖ λαμῶν, ποιέειν ὅπως μὴ κέρη
 ἐς Ἕλληνας ἀπὶ τῇ). αὐτὰ λέγων ὁ Με-
 γάβαζος, ὅπως τῷ Δαρείῳ, ὡς ὅτι τῷ τῷ
 ἀγῶν περὶ μὲν ὁ Δαρείος ἐς τὴν Μύρκινον, ἔλεγε τῷ, Ἰστῆε, βασιλεῦ, Δα-
 ρείος τῷ λέγει, ἔγω φροντίζω ὅπως ἐμοὶ τε καὶ τοῖσι ἐμοῖσι τῷ τῷ
 ff. i.

forore sua, nomine Gyga, Bubari data, viro Persæ, vni ex inquisitoribus interfectorum. Ita horum Persarum cædes deprehensa, sed silentio suppressa est. Esse autem Græcos hos qui à Perdica progeniti sunt, quemadmodum ipsi aiunt, & ego scio, & ostendam in iis quæ postea dicā. Quinetiam & ii qui in Olympia certaminibus Græcorum præsumunt, Græcos esse eos, ita cognouerunt. Nam quum Alexander certandi gratia ad hoc ipsum descendisset, à concursoribus prohibebatur, quod negaret barbarorum id esse certamen, sed Græcorum. at ubi palam fecit sese Argium, Græcus esse iudicatus est: & stadium currens, proximus primo extitit. Et hæc quidem ita gesta sunt.

Megabyzus autem Pzones ducens, abiit in Hellespontum: & illo transmissio, peruenit Sardis. quum interim Histæus Milesius iam muris cingeret locum, quo à se petito donatus à Dario fuerat in pretium seruatae ratis, qui locus est ad flumē Strymonem nomine Myrcinus. At Megabyzus, cognito quod fiebat ab Histæo, quum primum venit Sardis, ducens Pzones, ita est Darium alloquutus, Rex, quidnam tu rei fecisti, dato loco ad urbē condendam in Thracia viro Græco, eisdemque solerti atque industrio: ubi affatim materia est ad naues ædificandas, multumque remigū atque pecuniæ: multis etiā cum barbaris tum Græcis incolētibus? qui nacti ducem, faciēt quicquid ille vel die vel nocte præceperit. Nunc igitur tu virum hunc ita facientem inhiibe, ne domestico bello affligeris. Inhiibe autē mihi modo accersitum: quem quum acceperis, da operam nequando in Græciam reuertatur. Hæc loquitur Megabyzus, perfacile Dario persuasit, tāquam probè prospiciēs quod esset euenturū. Darius misso in Myrcinū nuntio ad Histæū, hæc inquit, Histæe, rex Dari' hæc dicit, Mihi rebūq. meis

Inquisitoribus
 astu circumuen-
 tis, fil. suppr. est.
 Ad Verbum, Ita
 circumuenientia est.
 Voluit enim autem
 ratione idem vo-
 cabulum: effi-
 niui posteriori loco
 circumuenientis.

a Quamprimū
à Scythis redii

b Hæc propono.
vel, offero.

melius consulentem quàm te
inuenio neminem: quod non
verbis, sed factis compertum ha-
beo. proinde quum res magnas
agere destinem, præsto mihi sis ut
eas tibi aperiam. His verbis fidem
habens Histæus, & simul magni
faciens consiliarium regis fieri,
Sardis profectus est. Cui adueni-
ti Darius, Histæe, ego (inquit) ea
de causa te accersui, quod^a post-
eaquam à Scythis redire matura-
ui, & tu ab oculis meis abfuisti,
nullius rei desiderium tam me te-
nuit breui, quàm ut tu in aspec-
tū & colloquium meum venires:
quum sciam omnium possession-
um pretiosissimam esse virum
amicum, solertem, bene sentien-
tem: quæ tibi ambo adesse ego te-
stimonio esse possū è rebus meis.
Quare tibi ego, qui fecisti probè
quod veneris, b hoc gratificandū
putaui, ut omiſſa Mileto, & re-
cens condita in Thracia vrbe,
me sequaris Susa, eadem quæ ego
habiturus, meūſque conuiſtor ac
consiliarius futurus. Hæc loqui-
tus Darius, vnà secum Histæum
ducens, Susa versūſiter intendit,
præfecto Sardibus Artapherne,
fratre suo ex eodem patre. Item
præfecto Otaneoræ maritimæ:
cuius patrem Sisamnem, vnum
è regis iudicibus, quod iniuste
ob pecuniā iudicasset, rex Cam-
byſes interemerat: interemptor-
que detractum coriū in lora cō-
cidit, quibus tribunal in quo ille
sedens iudicarat, intēdit: ibidem-
que eius filium Otanem sedere
iudicem præcepit, atque in me-
moria habere in quo tribunali iu-
dicaret. Hic igitur Otanes in eo
tribunali sedens, tunc Megabyzi
successor exercitus, Byzantios ac
Chalcedonios cepit: cepit item
Antandru, quæ est in terra Tro-
ade, cepit quoque Lamponium.
Sumpta etiam à Lesbii classe, ce-
pit Lemnum & Imbrum, à Pe-
lasgis tunc quoque vtranque ha-
bitatam. Sed Lemnii quoniam
prælio contenderant, & aliquan-
diu repugnauerant, mala perpeſſi
sūt: quorū qui superſuere, iis præ-
fectū Persæ impoſuere Lycaretū,

A. ὁδὸν αὖτις ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἀνέστη. τὸ δὲ ἔ-
λθοντι δὲ ἔργον οἶδα μέγαν. νῦν ὦν (ἐ-
πινεύω γὰρ πρήγματα μέγала κατεργάσα-
σθαι) ἀπικνέο μοι πάντως, ἵνα τοι αὐτὰ ὑ-
ποθήσωμαι. τοῦτοισι τοῖσι ἐπεὶ πιστεύσας ὁ ἱ-
στῆος, καὶ ἅμα μέγα ποιθὲν βασιλῆος
σύμβουλος γινέσθαι, ἀπικνέτο ἐς Σάρδεις. ἀ-
πικνέοντι δὲ οἱ ἔλεγε Δαρῆος τὰδε, ἱστῆε, ἐ-
γὼ σε μετεπεμψάμην τῶνδε εἵνεκεν ἐπεὶ
τε τὰχιστα ἐπέστησα ἀπὸ Σκυθῶν, ἐπεὶ σὺ μοι
B ἐγγύς ἐξ ὀφθαλμῶν, ὁδὸν κῶ ἄλλοι χρεῖ-
μα οὕτω ἐν βραχείᾳ ἐπέστησα ὥς σὲ ἰδέσθαι
τε καὶ ἐς λόγους μοι ἀπικνέσθαι ἐργακῶς ὅτι
κτημάτων πόρτων ἐστὶν ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων
C λος, σκευὴς τε καὶ βύθος. τὰ τοι ἐγὼ καὶ ἅμα
φότερα σκευὴς, ἔχω μὲν τυρέην ἐς πρή-
γματα τὰ ἐμά. νῦν ὦν (ὅτι γὰρ ἐποίησας ἀ-
πικνέοντος) τὰδε τοι ἐγὼ ὑποθέτωμαι. Μί-
λητον μὲν ἔα, καὶ πλεονέκτιστον ἐν Θρηάκῃ 187
πόλιν. σὺ δὲ μοι ἐπικνέου ἐς Σοῦσα, ἔχε
D τὰ ὅσα αὐτὸς ἐγὼ ἔχω, ἐμὸς τε σύσιπτος ἐὼν καὶ
σύμβουλος. ταῦτα Δαρῆος εἶπας, καὶ
καταστὰς ἄρτα φέρνεια ἀδελφῶν ἐ-
ωυτοῦ ὁμοπάτριον, ὑπαρχὸν ἔτι Σαρδίων,
ἀπὴλ αυνὲ ἐς Σῶσα, ἅμα ἀγρόντος ἱστῆος.
Ὅτανεα γὰρ ἀποδέξας στρατηγὸν ἔτι τῶν πα-
ραλασίων ἀνδρῶν, τῶν τὸν πατέρα Σι-
σάμην βασιλῆς Καμβύσης, γυρόμενοι
τῶν βασιλῆων δικαστῶν, ὅτι ἐπὶ χρεῖμασι
δικίῳ ἀδικοῖ ἐδικασε, σφάξας, ἀπέδειρε
E πᾶσαν τὴν ἀνδραγαθήν. ἀπαδίδας γὰρ αὐ-
τῷ τὸ δέρμα, ἱμάντας δὲ αὐτῷ ἔταμε, καὶ ἐπέ-
τεινε τὸν θρόνον ἐς τὸν ἵζων ἐδικάζε. ἐπὶ τα-
νύσας δὲ ὁ Καμβύσης, ἀπέδδξε δικαστὴν ἔτι
αὐτῇ τῷ Σισάμην, τὸν ἀποκτείνας ἀπέδει-
ρε, τὸν παῖδα τῷ Σισάμην, ἐπὶ τῷ θρόνῳ
οἱ μεμνησθαι ἐπὶ τῷ κατήζων θρόνῳ δικά-
ζε. ὁ δὲ ὦν ὁ Ὅτανης ὁ εἰς κατήζοντος ἐς τ-
τον τὸν θρόνον, πότε δὲ ἀδελφὸς γυρόμενος Με-
γαβάξω τῆς στρατηγῆς, Βυζαντίους τε εἴλε
καὶ Καλχηδονίους. εἴλε δὲ Ἀνταδρον, πλε-
ον ἐν τῇ Τρωάδι γῆ εἴλε δὲ Λαμπώνιον. λα-
βὼν δὲ τῶν Λεσβίων νέας, εἴλε δὲ Ἀγρόν τε
ἐν Ἰμβρῶν, ἀμφοτέρους ἐπὶ τότε ὑπὸ Πέ-
λασγῶν οἰκομενῶν. οἱ μὲν δὲ Ἀγρόν καὶ
ἐμαχέσαντο, καὶ ἀμύνοντες, ἀνὰ χρο-
νον ἐκακώθησαν. τοῖσι γὰρ περὶ αὐτῶν οἱ Πέρσαι ὑπάρχοντες ὅτι καὶ Λυκαῖον,

Μακρυδρίου τοῦ βασιλεύοντος Σά-
μου ἀδελφεόν. ὅτε ὁ Λυκαρῆτος ἄρχων
ἐν Δήμῳ, τελευτᾷ. αἰτήν δὲ πύτου ἦδεν
πρώτος ὑδραποδίζετο καὶ κατεσρέφετο
ὅτι μὲν, λειποσραπῆς ἐπὶ Σκυθίας αἰ-
πιώμενος, τοῦ δὲ, σίνεσθαι. Δαρείου
σραπὸν. ὅτι Σκυθίῳ ὀπίσω ἀποκομι-
ζόμενον. ὅτι μὲν ἔνθα αὐτὰ ἐξεργάσα-
το σραπῇ. μετὰ δὲ οὐ πολλὸν χρόνον
ἀνέως κακῶν ἔει.

ΚΑΙ ἤρχετο πειδύτερον ἐκ Νάξου τε
καὶ Μιλήτου ἴωσι γίνεσθαι κακὰ. τὸ πρῶτον μὲν
γὰρ, ἡ Νάξος βυδαμονίῃ τῇ νήσῳ παρέ-
φερε. τὸ πρῶτον δὲ, καὶ αὐτὴν χρόνον ἡ Μίλη-
τος αὐτὴ τε ἐκείνης μάστιγα δὴ τότε ἀκμά-
σασα, καὶ δὴ καὶ τῆς Ἰωνίης ὑπὸ παράκλημα.
κατέσθρε δὲ τούτων, ἐπὶ δύο ἡμέρας ἀν-
δρῶν νοσήσασα ἐς Ἀμάλιναν εἰσελθεῖν, μέ-
γας οὐ μὴν Πάριον κατηρτίσθη. τούτοις
γὰρ καταρτίσθας ἐκ πρώτων τῇ Ἑλλή-
νων εἰλοντο. Μιλήσιοι. κατήλλαξαν
δὲ σφῆας ὡς Πάριοι ὡς ἀπὸ κινῶν αὐτῶν
ἀνδρες ἀεῖσι ἐς τὴν Μίλητον (ὥρεον γὰρ
δὴ σφῆας δεινὰς οἰκοφθορημύους) ἔφα-
σαν αὐτῶν βούλεσθαι διεξελθεῖν τὴν χώραν.
πειθόμενοι δὲ ταῦτα, καὶ διεξιόντες πᾶ-
σαν τὴν Μιλησίαν, ὅπως ἵνα ἴδωσιν ἀνεστη-
κίμη τῇ χώρῃ ἀγροὺς ὅτι ἐξεργασμένοι, ἀπε-
ργαφέατο τὸ νόμα τὸ δὲ ἀπὸ τῶν ἀγρῶν.
διεξέλασθαι δὲ πᾶσαν τὴν χώραν, καὶ
σποδίοις ὡρεῖντες τούτοις, ὡς παρὰ κατέ-
στησαν ἐς τὸ αἶμα, ἀλίαν ποιησάμενοι, ἀπὸ
δὲ ἀπὸ τῶν μὲν τὴν πόλιν ἐνέμεν τῇ βί-
ον ποιῶν ἀγροὺς ὅτι ἐξεργασμένοι. ἀπὸ
γὰρ ἔφασαν καὶ τῇ δημοσίῳ οὕτω δὴ σφῆας
ἐπιμελήσεσθαι ὡς παρὰ καὶ τῇ σφετέρῳ.
τοῦ δὲ ἄλλοις Μιλησίοις τοῖς παρὶν εἰσα-
ζοῦσθαι, τούτοις ἐπαξίαν ποιῆσθαι. Πάριοι
μὲν οὕτω Μιλησίοις κατηρτίσαν. τότε
ἡ ἐκ τούτων τῇ πόλιν ὡς ἤρχετο κακὰ
γίνεσθαι τῇ Ἰωνίῃ. ἐκ Νάξου ἐφυγεν ἀνδρὲς
τῇ παρὶν ὑπὸ τῷ δήμῳ. φυγόντες ἡ ἀπὸ
κινῶν ἐς Μίλητον τῆς δὲ Μιλήτου ἐπὶ χάρ-
εος ἐὼν Ἀρισταγόρης ὁ Μολπαγό-
ρειω, γαμβρὸς τε ἐὼν καὶ ἀνεψιὸς Ἰστιαίου τῷ
Λυσταγόρειω, τὸν δὲ Δαρείος ἐν Σούσοις κα-
τεῖχε. ὁ γὰρ Ἰστιαῖος, τύραννος ὑπὸ Μιλήτου,

A Mazandrii eius qui Sami regna-
uit, germanum. Hic Lycaretus
quū Lemno præfesset, hac de cau-
sa mortem oppetiit, quod omnes
in captiuitatem redigebat, atque
euertebat, alios insimulās deser-
tores Scythicæ expeditionis, alios
vexatores copiarum Darii à Scy-
this reuertentium. Hæc iste in sua
præfectura perpetrabat: sed non
diu in malis faciendis delituit.

a Sami qui αἰώνως
hic suspectum ha-
beant, nec immen-
sitò fortasse.

E r coeperunt iterum ἐ Naxo
B atque Mileto calamitates Ioni-
bus fieri. b ἐ Naxo quidem, quod
inter insulas felicitate præstabat:
ἐ Mileto autem, quod ea tempe-
state propè seipsa superata maxi-
mè florebat, eratque Ioniz præ-
textum: quum laborasset duabus
superioribus ætatibus morbo se-
ditionis, donec eam seditionem
Parii c sedauerunt, ex omnibus
Græcis correptores à Milesiis de-
lecti. Hunc autem in modum eos
Parii correxere: Quum Miletum
venissent viri inter Parios præ-
stātissimi, cernerentque d domos
vehementer labefactas, dixerūt
velle se regionem ipsorum pera-
grare. Id facientes, & omnem a-
grum Milesiū lustrantes, ut quæ-
que fundum animaduertebant
bene cultum fructumque emis-
sentem, conscribebant domini
nomē. Peragrata omni regione,
quum paucos huiusmodi fundos
cōperissent, quammaturrimè ad
urbem descenderunt: coactoque

b Etenī Naxus
quidem inter ins.
felic. præstabat,
Miletus verò eo-
dem tempore ma-
gis quàm vnquā
antea florens, Io-
niz ornamētum
erat: quum labo-
rass.

c Fel, Composue-
runt, ex omnibus
Gr. composuitores à
Mil. delecti. Hunc
autem in modum
eos ad concordiam
Parij reuocauerunt.

d Eos planè for-
tunis euerfos.

coactu, decreuerunt urbem ab iis
esse incolēdam quorum fundos
bene cultos inuenissent. videri e-
nim illos ita curaturos publica ut
sua ipsorum curauissent. Ceteros
Milesios, qui prius seditionē mo-
uissent, iusserūt horum dicto au-
dientes esse. Ita e Milesios Parii
e Res Milesiorū
correxerunt. Ex his tūc vrbibus
Parii composue-
hoc modo coeperunt Ioniz ma-
læ contingere: Ex Naxo quidam
Parii composue-
runt. At tunc ex
his vrbibus.

E locupletes ἐ plebe in exiliū missi,
Miletum se contulerunt. Miletum
autem procurabat Aristago-
ras, Molpagoræ filius, idē-
que gener ac consobrinus Hi-
stixi, Lyfagoræ filii, quem Da-
rius Susis distinebat. nam Hi-
stixus, Mileti erat tyrannus,

& per id tēpus Sufis degebat quū Naxii venēre iam pridem Histizi hospites. Quum autem Miletum Naxii aduenēre, obsecrarunt Aristagoram ut aliquantulum copiarum ipsis præstaret ad redeundum in patriam. Ille colligens, si per eum isti in patriam redirent, fore ut Naxo imperaret, tamen prætendens Histizi^a hospitium, ita eos est alloquutus, Meæ quidē vires ad tantum copiarum præbendum non suppetunt, ut inuitis iis qui Naxum tenent, vos possim reducere: quum audiam octo millia scutatorum Naxiis ac multum longarum nauium esse: tamē omne studium ad istud efficiendum adhibebo, hoc scilicet in animo versās: Est mihi amicus Artaphernes, Hytaspis filius, Darii regis frater, qui præses est omnium in Asia maritimorum, multo exercitu præditus ac multa classe: hunc ego virum opinor facturum omnia ex animi nostri

^a Id est, Hospitiū consuetudine: Vel, Hospitalium amicitiam quæ illi cū Histiazio intercedebat. Intellexit autē hunc preteritum huius amicitia doliuisse Naxiū operam manare, quā potius id ea spe quam declarat, faceret.

^b Rem Aristagoræ commēdarent ut eā quam posset optimē administraret. Vel, Negotium Aristagoræ dederunt rem quam posset commodissime gerēdi. quinetiam munera eum polliceri iubebant, & sumptus in exercitiū, ut qui eos reddiduri essent. quodd magna spe tenebantur fore ut, quum in Naxiorum conspectum venissent, illi omnia quæ ab ipsis iuberentur facerent.

^c Quod tu quū feceris, nō solum magnam pecuniarum vim, quæ tibi paratæ apud me erunt, consequeris, præter sumptus exercitus: (hos enim à nobis qui ducimus, suppeditari par est) verum etiam ditioni regis adiciēs insulas, & ipsā Nax.

^A καὶ ἐτύγχευε τῷτον τὸν χρόνον ἐὼν ἐν Σού-
σοισι ὅτε [Ⓢ] Νάξιοι ἦλθον, ξείνοι πρὶν εἶναι
τις τῶν Ἰστιαίων. ἀπικόμενοι δὲ οἱ Νάξιοι
ἐς τὴν Μίλητον, ἐδίοντο τῷ Ἀρισταγόρῳ,
εἴ πως αὐτοῖσι πρὸς ἀρχὴν διώσκειν πᾶσα, καὶ
κατέλθοιεν ἐς τὴν ἐαυτῶν. ὁ δὲ, ὅτι κτε-
ξόμενος ὡς ἐγὼ δὲ ἐαυτοῦ κατέλθωσι ἐς
τὴν πόλιν, ἀρξέει τῆς Νάξου· σκῆψιν δὲ
ποιδόμενος τὴν ξηρίην τὴν Ἰστιαίου, τὸν δὲ
σφι λόγον παροσέφερε, Αὐτὸς μὲν ὑμῶν
οὐ φερέηνός εἰμι διώσκειν τοσαύτην πα-
^B ραχέιν, ὥστε κατὰ γὰρ ἀσκήτων τῶν πλε-
ονῶν ἐχόντων Νάξιον. πικρὰ γὰρ
ὀκτακισχίλιον ἀσπίδα Νάξιοις εἶναι, καὶ
πλοῖα μακρὰ πολλά· μηχανήσασθαι δὲ,
πᾶσαν ἀποσπᾶν ποιδόμενος. ὅτι νοέω δὲ
τῇδε· Ἀρταφέρνης μοι τυγχάνει ἐὼν φί-
λος. ὁ δὲ Ἀρταφέρνης, Ὑστάσπεος μὲν ὅστις
παῖς, Δαρείου δὲ τῷ βασιλεὺς ἀδελφεός·
τῶν δὲ ὅτι βασιλέων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ ἀρχ-
ομένων, ἔχων στρατιὴν τε πολλὴν καὶ πολ-
λὰς νέας. τῷτον ὡν δοκέω τὴν αἰδρα ποι-
^C σεν τῶν αὐτῶν χρηζόμεν. ταῦτα ἀκούσαντες
[Ⓢ] Νάξιοι, παροσέθεντο τῷ Ἀρισταγόρῳ
πρήσσειν ἢ διώσκειν αἰετα· καὶ ὑπὲρ ἑαυτῶν
δύρα ἐκέλευον, καὶ δαπάνην τῇ στρατιῇ, ὥς
αὐτοὶ ἀγαλώσονται· ἐλπίδας πολλὰς ἔ-
χοντες, ὅταν ὅτι φανεώσι ἐς τὴν Νάξον,
πάντα ποιήσονται δὲ Νάξιοις τὰ αὐτῶν κε-
λεύσει· ὥς δὲ, καὶ τοῖς ἄλλοις νησιώταις. τῶν
γὰρ νήσων περὶ τὴν Κυκλάδων ὁδομίαν
καὶ ἐγὼ ἀπὸ Δαρείου. ἀπικόμενος δὲ ὁ Ἀ-
ρισταγόρης ἐς τὰς Σάρδεις, λέγει πρὸς τὸν
^D Ἀρταφέρνηα, ὡς Νάξος εἶναι νῆσος μεγάλη
μὲν οὐ μεγάλη, ἄλλως δὲ, καλὴ τε καὶ ἀ-
γαθὴ, καὶ ἀγαθὸν ἰσχύος χρήματα δὲ ἔχει
πολλὰ, καὶ αἰδράποδα. Σὺ ὡν ὅτι ταύτην
πλεονάζειν στρατηλάτῃ, κατὰ γὰρ ἐς αὐ-
τὴν τοῖς Φρυγιάδας ἔξ αὐτῆς. καὶ τοῖς ταῦτα
ποιήσασθαι τῷτον μὲν ὅστις ἐπὶ μοι
χρήματα μέγιστα πρὸς τῶν αἰασιμω-
μάτων τῇ στρατιῇ. ταῦτα μὲν γὰρ δίστα-
σθαι ἡμᾶς δὲ ἄλλοις παρέχειν· τῷτον δὲ, νῆ-
^E σοις παροσκήσεια βασιλείῃ, αὐτῶν τε Νά-
ξον καὶ τὰς ἐν ταύτης ἡρημεύσας, Πά-
ρον τε καὶ Ἀνδρον καὶ ἄλλας τὰς Κυκλά-
δας καλεώμεν. οἷός τινος δὲ ὁρμεώμενος,

« βύπετέως ὅτι θήσεται Εὐβοίῃ νήσω μεγά-
 « λη τε καὶ βυδαίμονι, ὅκ' ἐλάσσονι Κύπρου,
 « καὶ κάρτα βύπετέϊ χερσὶ Διῶναι. ἀποχρῶ-
 « σι δὲ ἐκαστὸν νέες ταῦτας πάσαι χερσὶ σάω-
 « ὁ δὲ, ἀμείβετο αὐτὸν τοῖςδε, Σὺ ἐς οἶκον
 « βασιλῆος δζηγητὴς γίνεαι παρηματίων ἀ-
 « γασθῶν. καὶ ταῦτα βύπρηνέες πόλιν, πλὴν
 « τῶν νεῶν τῆς ἀριθμοῦ. αἰτὶ γὰρ τὴν ἐκαστὴν νεῶν,
 « διηκόσαι τοὶ ἐτοῖμοι ἔσονται ἅμα ταῖς ἑαρι.
 « δεῖ δὲ τοῖτοισι καὶ βασιλῆα στυέπανον
 « γίνεσθαι. ὁ μὲν δὲ Ἀεισαγόρης ὡς ταῦτα
 « ἤκουσε, παρὰ τῆς ἐῶν, ἀπῆλ' ἐς Μίλητον.
 « ὁ δὲ Ἀρταφέρνης, ὡς οἱ πέμψαντι ἐς Σοῦ-
 « σα, καὶ ὑπερῶντι τὰ ἐκ τῆς Ἀεισαγόρεω
 « λεγόμενα, στυέπανος καὶ αὐτοῦ Δαρείου ἐ-
 « γνήσιοι, πρὸς καθάστατο μὲν διηκοσίας τε σπ-
 « ρεας, πολλὸν δὲ κάρτα ὁμίλον Περσέων τε
 « τῶν ἄλλων συμμαχῶν. στρατηγὸν δὲ τοῦτέων
 « ἀπέδδξε Μεγαβάτην, ἄνδρα Πέρσων τῶν
 « Ἀχαιμενιδῶν, ἐωῦτ' ἐπὶ καὶ Δαρείου ἀνε-
 « ψύον· τοῦ Πausanias ὁ Κλεομβρότου Λα-
 « κεδαιμόνιος, εἰ δὲ ἀληθὴς γὰρ ὁ λόγος, ὑπερῶν
 « χρόνῳ τοῦτέων ἡρώστατο θυγατέρα, ἔρωτα
 « γῶν τῆς Ἑλλάδος τυράννος γινέσθαι. ἀπο-
 « δέξας δὲ Μεγαβάτην στρατηγὸν Ἀρταφέρ-
 « νης, ἀπέστλετο στρατὸν πρὸς τὴν Ἀεισα-
 « γόρεα. πρὸς λαβὼν δὲ ὁ Μεγαβάτης ἐκ
 « τῆς Μιλήτου τὸν τε Ἀεισαγόρεα καὶ πλὴν
 « Ἰάδα στρατῶν, καὶ τοὺς Ναξίους, ἐπλεε
 « πρὸς φασιν ὅτι Ἑλλήσποντου· ἐπεὶ τε δὲ ἐ-
 « γίνετο ἐν Χίῳ, ἔρχετο ταῖς νέας ἐς Καύκασον, ὡς
 « ἀνθεῦτεν βορέη ἀνέμῳ ἐς πλὴν Νάξον ἀφ-
 « βάλοι. καὶ (οὐ γὰρ ἔδεε πούτω ταῖς σὺλῳ Να-
 « ξίοις ἀπολέσθαι) παρηματίων δὲ συνελθόν-
 « τιν ἡρώστων Μεγαβάτην ταῖς ἐπὶ
 « τῶν νεῶν φυλαχάς, ὅτι νεὸς Μυνδίου ἔτυχε ὑ-
 « δεῖς φυλάσων· ὁ δὲ, δεινὸν τι ποιησάμενος, ἐ-
 « χέλυσεν τοὺς δορυφόρους ἐξυρὼντας τὸν ἀρ-
 « χοντα ταῦτης τῆς νεὸς, ὃ οὐνομα ἦν Σκύλαξ,
 « τῶν δὲ θῆσται δὲ θαλαμίας διελόντας τῆς νεὸς
 « καὶ τὸ ἐξω μὲν κεφαλὴν ποιδύντας, ἔσω δὲ
 « σῶμα. δεινότερος δὲ τῆς Σκύλακος, δὲ ἀγέ-
 « λῳ πρὸς τὴν Ἀεισαγόρην ὅτι τὸν ξεινὸν οἱ τῶν Μύν-
 « δων Μεγαβάτης θῆσται λυμάνοιτο. ὁ δὲ ἔ-
 « θων παρὰ τῆς τῶν Πέρσων. τυγχάνων δὲ οὐ-
 « δενός τ' ἔδεετο, αὐτὸς ἐλθὼν ἔλυσεν· πυθόμε-
 « νος δὲ, κάρτα δεινὸν ἐποίησεν ὁ Μεγαβάτης,

A haud difficilè inuades Eubœam,
 insulam magnam ac beatâ, nec
 inferiorem Cyprou, ac facilem sa-
 nè ad capiendum, cētum omni-
 no nauibus ad has omnes occu-
 pādas suffeaturis. Huic respōdens
 Artaphernes, Tu verò, inquit,
 quæ sūt ex vtilitate regiæ domus
 exponis, & probè ista suades o-
 mnia, præterquam de numero
 nauium. nam pro cētum nauibus,
 ducentæ tibi incūte statim vere
 in promptu erunt. Oportet tamē
 B in his rebus autoritatē quoque
 regis accedere. His auditis Arista-
 goras lætus Miletum rediit. Ar-
 taphernes autē misso Susa ad Da-
 riū nuntio, per quem de rebus ab
 Aristagora didicis cum certiore
 faceret, vbi ille rem approbavit,
 ducentas naues instruxit cum Per-
 farum tum aliorum sociorum
 magna sanè multitudine, præfe-
 cto eis duce Megabate, viro Per-
 sa, familia Achæmenidarum, suo
 C ac Darii consanguineo: * qui (si
 vera sunt quæ post hoc tempus
 gesta) filiam desponderat Pausa-
 nia Lacedæmonio, Cleombroti
 filio, Græciæ tyrannidem affectā-
 ti. Delecto itaque duce Megaba-
 te, exercitum Artaphernes ad Ar-
 ristagoram misit è Mileto. Mega-
 bates Aristagora assumpto atque
 Ionum exercitu cū Naxiis, profe-
 ctus est per simulationem eundi
 in Hellespōtum. Atque vbi Chiū
 peruenit, classem continuat apud
 D Caucasum, ut illinc vento aqui-
 lone traiceret in Naxum. Sed
 quoniam non erat fatale Naxios
 ea classe deleri, hoc contigit: Me-
 gabates in circumeūdis nauium
 excubiis offendit nauem Myn-
 diam à nemine custodiri. quam
 ré indignè ferens, iussit satellites
 inuentum eius nauis principem,
 nomine Scylacem, vincire traie-
 ctum per thalamiam, id est, fora-
 men per quod remus extat: ita ut
 caput extaret, corpus intus esset.
 E Aristagoras autem à quodam fa-
 ctus certior, hospitē suum Myn-
 dium à Megabate vincitum affli-
 ctari, Persam adit & hominem
 excusans reposcit: quum nihil ex-
 oraret, ipse accedens Scylacem
 soluit. Id vbi rescivit Megaba-
 tes, ^b grauiter admodum ferens,

a Cuius filiam
 postea (si vera fa-
 ma est) sibi despo-
 satā habuit Paus.
 Lacedæmonius,
 Cl. filius, Gr. ty-
 rannus euadere
 cupiens.

a Id magnæ iniu-
 riæ loco ducens,

Aristagoræ suc-
censuit.

Aristagorā inuasit, Cui Aristagoras, Quid tibi, inquit, est cum istis negotiis? nōne te misit Artaphernes ut me sequereris, atque cō nauigares quocunque ego iuberem? quid multa agis? His verbis indignatus Megabates, ubi nox adfuit, misit Naxum quosdā cum naui, ad rem Naxiis quæ impenderet exponēdam. Naxii, ut qui nihil minus quā hanc aduersus se classē veturam expectabant, ubi id audierunt, omnia confestim ex agris in urbē comportare: & se, ut qui obsidendi essent, instruere cibariis, potu, murorum refectioe. Et isti quidem tanquam instante sibi bello sese apparabant: illi verō, posteaquam ē Chio in Naxum traiecerunt, iam præmunitos aggressi sunt. Consumptisque quatuor in obsidione mēsisibus, assumptaque à Persis quam secum attulerant pecunia, & maxima etiam ab Aristagora, quum plura desideraret obsidio, ubi mœnia Naxiis exulibus ædificauerunt, in continentem reuerterunt malè affecti. Aristagoras, quando quod Artapherni receperat præstare non poterat, nec exercitui stipēdium exigenti dare, præsertim Megabate insimulante apud milites malè affectos, verebaturque præterea ne regno Mileti fraudaretur, his de causis trepidus, de defectione cogitabat. Contigit enim ē Susis ab Histiazō venire quendam compuncto notis capite, quibus Histiazus Aristagorā cōmonefaciebat ut ab rege deficeret. Id namq; volēs Histiazus Aristagorē indicare, quia alia ratione facere non poterat, utpote itineribus custoditis, fidelissimo ē seruis caput erasit, literasque impressit, & hominem retinens quoad capilli renascerentur, ubi illi renati sunt, raptissimè dimisit Miletum, nihil aliud mandās nisi ut quum Miletum peruenisset, iuberet Aristagorā craso suo capite inspicere. Ea autē stigmata significabāt (ut à me superius dictū est) defectionē. Hoc ideo Histiazus faciebat quod magnā sibi

A καὶ ἐπὶ ἔρχετο τῷ Ἀρισταγόρῃ. ὁ δὲ εἶπε, Σοὶ δὲ καὶ τοῦτο τοῖσι παρήμασι τί ὄσῃ; ὁ δὲ ἀπέστειλε Ἀρταφέρνης ἐμὸν πύλαδα, καὶ πλέειν τῇ αὐτῇ κελύβῃ; τί πολλὰ παρήσεις; ταῦτα εἶπε Ἀρισταγόρης. ὁ δὲ, θυμωθεὶς τοῦτοισι, ὡς νύξ ἐχρήετο, ἐπεμπεῖς Νάξον πλοῖον ἀνδρας φερόντας τοῖσι Νάξιοις πᾶν τὰ πρῶτοντα σφι παρήματα. ὃ γὰρ ὡν Νάξιοι ὁ δὲ πᾶν τῶν παρῶν συνεδροντο ὅτι σφέας τὸν στόλον τῶν ὁρμήσεσσι.

B ἐπεὶ μὲν οὖν ἐπύθοντο, αὐτίκα μὲν ἐσπεύσαντο τὰ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐς τὸ τεῖχος, παρεσβύσαντο δὲ, ὡς πολιορκησόμενοι, καὶ σιτία καὶ ποτὰ, καὶ τεῖχος ἐσάξαντο. καὶ οὗτοι μὲν παρεσβύσαντο ὡς παρεσβύσαντο σφι πολέμου. ὃ δὲ ἐπεὶ τε διέβαλον ἐκ τῆς Χίου τὰ νεῆα ἐς τὴν Νάξον, πρὸς πεφραγμένους παρῶν φέροντο, καὶ ἐπολιόρκειον μύνας τέσσας. ὡς δὲ πᾶν τε ἐχόντες ἤλθον χεῖρα.

C Πέρσαι, ταῦτα κατεδέδαπνόντα σφι, καὶ αὐτὰ τῷ Ἀρισταγόρῃ παρῶν αἰσόμεστο πολλὰ, τὸ πλεονός τε ἐδέετο ἢ πολιορκίῃ, ἐνθαῦτα τείχεα τοῖσι φυγάσι τῶν Νάξιων οἰκδομήσαντες, ἀπαλλάσσοντο ἐς τὴν ἡπειρόν, κακῶς παρήσαντες. Ἀρισταγόρης δὲ οὐκ εἶχε τὴν ὑπόθεσιν τῷ Ἀρταφέρνηϊ ἐκπληρῶσαι. ἀμα δὲ ὅτε ζέμιν ἡ δαπάνη τῆς στρατῆς ἀπαιτεομένη, ἀρρωδέε τε, τοῦ στρατοῦ παρήσαντος κακῶς, καὶ Μεγαβάτην ἀφελόμενος, ἐδόχεε τε τὴν βασιλείαν τῆς Μιλήτου ἀπαρῆσθαι.

D ἀρρωδέων τε τούτων ἕκαστα, ἐβουλόβετο ἀπόστασιν. σινέπειθε γὰρ καὶ τὸν ἐστῆμενον τὴν κεφαλὴν ἀπὶ τῆς Σουσίων πρὸ Ἰστιαίου, σημάνοντα ἀπίσασθαι Ἀρισταγόρῃν ἀπὸ βασιλῆος. ὃ γὰρ Ἰστιαῖος βουλόμενος τῷ Ἀρισταγόρῃ σιμῆναι ἀποστῆναι, ὡς μὲν οὐδαμῶς εἶχε ἀσφαλῆως σιμῆναι, ὥστε φυλασσόμενον τῶν ὁδῶν ὃ γὰρ τῶν δούλων τὸν πιστότατον ἀποζηρήσας τὴν κεφαλὴν, ἐστῆξε, καὶ αἰέμεινε

E ἀναφυῶναι τὰ τεύχεα. ὡς δὲ ἀνέφυσεν, ταχιστα ἀπέπεμπε ἐς Μίλητον, ὅτε λαβόμενος αὐτὰ ἄλλο μὲν ὁ δὲ ἐπὶ αὐτῇ ἀπὶ κηται ἐς Μίλητον, κελύβῃ Ἀρισταγόρῃν ἀποστῆναι τὰ μὲν ταύτα τεύχεα, κατεδέδασθαι ἐς τὴν κεφαλὴν. τὰ δὲ σήματα ἐσήμανε (ὡς καὶ παρῶν

ἐν μοι εἶρηται) ἀπόστασιν. ταῦτα δὲ ὁ Ἰστιαῖος ἐποίησε, συμφορὴν ποιούμενος μεγάλην

καὶ πάλιν
αὐτῶν

καὶ πάλιν
αὐτῶν

πῶς ἐαυτοῦ καποχρῶν τῶν ἐν Σύσσοις. ἀπο-
 στασιος ὢν γινομένης, πολλὰς εἶχε ἐλπίδας
 μετήσασθαι ὅτι θαλάσσιον, μηδὲ νεώτερον
 τι ποιούσης τῆς Μιλήτου, οὐδαμᾶ ἐς αὐτὴν
 ἤξειν ἐπὶ ἐλπίσειτο. Ἰστιαῖος μὲν νυν τῶντα
 διαποδόμενος, ἀπέπεμπε τὸν ἄρχελλον. Αἰ-
 σαγέρη δὲ σὺν ἐπιπλοῖ τῶ αὐτοῦ χρόνου πρὸς
 ταῦτα σὺνελθόντα. ἐβουλόβετο ὢν μὲν
 τῶν σασιωτέων, ἐκ φήνας τῶν τε ἐωῦτ' ἡρώ-
 μων καὶ τὰ παλαιὰ τῶ Ἰστιαίου ἀπὸ γένεα.
 Ὁ μὲν δὲ ἄλλοι πᾶντες ἡρώμω καὶ τῶν
 τῷ ἔξεφεροντο, κελύοντες ἀπίστα. Ἐκα-
 ταῖος δὲ ὁ λογιστοὺς παλαιὰ μὲν οὐκ ἔα
 πόλεμον βασιλεῖ τῶν Περσέων αἰαρέεα, καὶ
 χαλὰ λέγων τὰ τε ἔθνηα πᾶντα τῶν ἡρώ
 Δαρφός, καὶ τῶν δυνάμειν αὐτῶν ἐπὶ τε δὲ
 οὐκ ἔπειθε, δούτεα σὺν ἐβούλουε πείσειν
 ὅπως ναυκράτες τῆς θαλάσσης ἔσονται. ὅ-
 λως μὲν νυν οὐδαμῶς ἔφη λέγων ἐνορᾶν
 ἐσόμενον τῶντο. ὅτις αὖτα γὰρ τῶν δυνάμειν
 τῶν Μιλησίων ἐοῦσαν ἀσθενέα· εἰ ὅτι τῶν
 ματα καπαρθεῖν τὰ ἐκ τῶ ἱεροῦ τοῦ ἐν
 Βραγχίδῃσι, τῶ Κροίσου ὁ Λυδὸς αἰέτηκε,
 πολλὰς εἶχε ἐλπίδας ὅτι κεραιήσῃ τῆς θα-
 λάσσης· καὶ οὕτω αὐτοῖς τε ἔξειν χρήματα
 χρᾶσθαι, καὶ τοῖς πολέμοις οὐ συλήσειν
 αὐτά. τὰ δὲ χρήματα τῶν ταῦτα μεγάλα,
 ὡς δεδήλωται μοι ἐν τῷ παλαιῷ τῶν λό-
 γων. αὐτὴ μὲν δὲ οὐκ εἶχε ἡ γῶμη. ἐδὲ
 καὶ δὲ ὅμως ἀπίστα. ἕνα τε αὐτέων πλω-
 σματα ἐς Μυσιῶντα ἐς τὸν στρατόπεδον τὸ ἀπὸ
 τῆς Νάξου ἀπελθόν, ἐὼν ἐν ταῦτα, συλλαμ-
 βάειν πειράσθαι τοῖς ὅτι τῶν νεῶν ὅτι
 πλέοντας στρατηγούς. ἀποπεμφθέντος δὲ
 Γηταγέρου κατ' αὐτὸ τῶντο, καὶ συλλαβόν-
 τος δὲ τῶ Ὀλίου τοῦ Ἰβανώλιος Μυλασέα,
 καὶ Ἰστιαῖον Τύμνεον, Τερμυδέα, καὶ Κώλιν
 Ἐρξιδόρου, τῶ Δαρφός Μιτυλιώλιν ἐδω-
 ρήσας, καὶ Αἰσαγέρην Ἡρακλείδην Κυ-
 μάρον, καὶ ἄλλοις συχοῖς· οὕτω δὲ ἐκ τοῦ
 ἐμφανέος ὁ Αἰσαγέρης ἀπεστῆκε, πᾶν ἐπὶ
 Δαρφίῳ μηχανώμενος. καὶ παλαιὰ μὲν
 λόγῳ μετεῖς τῶν τυραννίδων, ἰσχυροῦς ἐ-
 πείσει τῶ Μιλήτῳ, ὡς αὐτὸν ἔχοντες αὐτοῖς οἱ Μι-
 λῆσοι σὺν ἀπείσταντο μετὰ δὲ, καὶ ἐν τῇ
 ἄλλῃ Ἰωνίᾳ πᾶν τὸ τῶντο ἐποίησε, ὅθεν μὲν
 ἔξελαύνων τῶν τυραννίδων, ὅθεν δὲ ἔλαβε

A iacturā ducebat se Sufis distineri:
 etiam atque etiam sperans fore
 ut si ab Aristagora rebellaretur,
 ad mare proficisceretur: sin Mile-
 tus nil noui moliretur, nullā sibi
 viam amplius esse ad eam reuer-
 tendi intelligebat. Eum quidem
 nuntium Histixus hæc conside-
 rans mittebat. Aristagoras autē,
 quum ei hæc omnia cōsentanea
 per idem tempus cōtigissent, re-
 tulit * ad seditiosos tā de sua sen-
 tentia quā de Histiei mandatis.

^a Ad sup faction-
 nis homines.

B Cui quum cæteri omnes assensis-
 sent, iubentes ut rebellaret, He-
 catæus tamen historiographus
 initio dissuadere bellum sumi ad-
 uersus regem Persarum, enume-
 rans cūctas nationes quibus Da-
 rius imperaret, omnemque illius
 potentiam: sed quū hoc persua-
 dere nō posset, secundo loco sua-
 dere ut classe mare occuparent,
 negans se videre quā alia ratio-
 ne id esset euenturum. Scire enim
 se Milesiorum vires esse imbecil-
 las: si tamē pecuniæ ē tēplo quod
 est in Branchidis tolleretur, quas
 Croesus Lydus reposuisset, multū
 spei recipere maris potiundi, at-
 que ita pecuniam & ipsos habitu-
 ros ad utendū, nec hostes eā spo-
 liaturos. Erant autem hæ ingen-
 tes pecuniæ, quemadmodū a me
 in primo libro declaratum est.
 Verū ne hæc quidem sentētia
 obtinuit, sed illa, ut omnino re-
 bellaretur: utque vnus eorū My-
 untē nauigaret ad exercitum
 qui ē Naxo reuersus illic agebat,
 ut conaretur duces classiariorum
 comprehendere. Missus autem
 ad hoc ipsum Iatragoras, dolo ce-
 pit Oliatum Ibanolis filium My-
 lassensem, & Histixum Tymnis
 Termenensem, & Coem Erxan-
 dri filium, quem Darius Mityle-
 ne donauerat, & Aristagorā He-
 raclidis filium, Cymæum, com-
 pluresque alios. Ita ex professo A-
 ristagoras defecit omnia in Da-
 rium comminiscens: & primum
 quidē, verbo duntaxat tyranni-
 dem ^b immutans, statum reipu-
 blicæ Mileti constituit, ut secum
 libenter Milesii rebellarent. Idē
 dehinc in reliqua Ionia fecit, ty-
 rannorum alios eiiciens, ex aliis

^b Aut aliud legit
 quam nos, aut ma-
 le vertit.

a Alium alii vr-
bi tradens.

autem quos ceperat ē nauibus iis quæ aduersus Naxum vnā ierāt, vt ciuitatibus gratificaretur, ^a alium in alia vrbe diuendens, ex qua quisque illorum erat. Quorū Coem Mitylenzi vt acceperunt, sine mora productum lapidibus interemerunt: Cymæi suum dimiserunt. Posteaquam autem & alii complures tyrāni fuga solum vertēte, passim per ciuitates tyrānorū abdicatio facta est. Tyrannis summotis, Aristagoras Milesius secundo loco iussit in singulis ciuitatibus cōstitui singulos magistratus, mōxque ipse Lacedæmonem triremi pro legato missus est. opus enim erat magnā aliquam comparare societatem.

b Ephori ei ac-
cerfio dixerunt.

Spartæ regnum iam nō tenebat Anaxandrides, Leontis filius, quia non superstes erat, sed eius obitu filius Cleomenes regnabat: non ille quidem propter virtutis specimen, sed propter genus. Etenim Anaxandrides duxerat in matrimonium sororis filiā, quæ etsi cordi erat, tamen ex ea liberos non suscipiebat. Id quum ita esset, ^b ephori his eum verbis incusauerunt: Si tu tibi non prospicis, at certē nobis hoc non est despiciendum, Eurysthei genus labefieri. Tu igitur quādoquidem vxorē habes quæ non concipit, ea repudiata aliam ducito, gratissimam rem in hoc Spartiatis facturum. His ille respondens, negat se earum rerum alterutram esse facturum: & hos non rectē consulere ait, qui ipsum hortentur repudiata quā habeat vxore innoxia, alteram ducere: eoque se non esse pariturum. Cui ephori atque optimates consilio inter se habito retulerunt: Quoniam te cernimus amore coniugis quam habes implicitū, facito quod dicemus, ac nolirepugnare, nequid de te Spartiæ grauius cōsulant. Coniugem quam habes vt repudies non postulamus: quæcūque ei præstas nunc, ea omnino præstato: alteram tamen ducito præter hanc vxorem, quæ sit fecunda. Hæc dicentibus assensus est Anaxandrides: qui duas dehinc vxores habens, binis ædibus habitabat, haudquaquam Spartiati-

Α Ἰουραίνους ἀπὸ τῆς αὐτῆς συμπλοκασιάνων ὅτι Νάξον, οὗτοι δὲ Φίλα βουλόμενος ποιεῖσθαι τῆσι πόλισι, ὅξεδίδου, ἄλλον ἐς ἄλλῃ πόλιν ὡς αὐτοῖς, ὅθεν εἴη ἕκαστος. Κάλω μὲν γὰρ Μιτυλιναῖοι, ἐπεὶ τε τάχιστα παρέλαβον, ὅξαζαζήντες κατέλαβον. Κυμῶν δὲ τὸν σφέτερον αὐτῶν ἀπῆλθον. ὡς δὲ καὶ ἄλλοι οἱ πλεονες αὐτῶν ἀπέστην, τυραννῶν μὲν νῦν κατὰ παυσιν ἐγένετο αἰὰ τῆς πόλιας. Αἰεταζήρης δὲ ὁ Μιλήσιος ὡς τοῖς τυραννοῖς κατέπαυσε, στρατηγὸς ἐν ἑκάστῃ τῶν πόλιων κελεύσας ἑκάστους καταστῆσαι, δούτερά αὐτοῖς ἐς Λακεδαίμονα τελέρει ἀπόστολος ἐγένετο. ἔδεε γὰρ δὴ συμμαχίης ἑνὸς οἱ μεγάλης ἐξυρεθείωαι.

Τῆς δὲ Σπάρτης Ἀναξανδρίδης μὲν ὁ Λέοντος οὐκέτι πατρὸς ἐβασίλευε, ἀλλ' ἐτετελεύτηκε. Κλεομένης δὲ ὁ Ἀναξανδρίδου εἶχε τιὼ βασιλείῃ, οὐχὶ αἰδραγαθίῃ χῶν, ἀλλὰ χῆρῃ. Ἀναξανδρίδης γὰρ ἐχρητὶ γυναικᾶ ἀδελφεῆς ἐαυτοῦ θυγατέρα, καὶ εὐρύστου τοῦ οἱ καταθυμῆς, παῖδες οὐκ ἐγένοντο. οὗτου δὲ ποιούτου ἐόντος, ὁ ἔφορος εἶπεν, ὅτι καλεσάμενοι αὐτὸν, Εἴ τι σύ γε σεαυτοῦ μὴ θεωροῖς, ἀλλ' ἡμῖν τὸτ' ὅτι οὐ θεωροῖς, γῆρας τὸ ΕΥρυθέος γῆρας ἐξίτηλον. σὺ νῦν τιὼ μὲν ἔχεις γυναικᾶ, ἐπεὶ τέ τοι οὐ τίηται οὐκ σέο, ἀπες, ἀλλῃ δὲ γῆμον. καὶ ποίῃ τῷτα, Σπάρτῃ τῇσι ἀθήσεις. ὁ δὲ ἀμείβετο, φάς. οὐτῶν ὅδε τερα ποιήσειν ἑκείνοις τε οὐ καλῶς συμβουλεύειν, φραζέμεναι, τιὼ ἔχει γυναικᾶ, εὐδὲν αἰαυδῆτην ἐαυτοῦ, τῷ τῷ ἀπέντα, ἀλλῃ ἐσαζαγιάς. ὁ δὲ σφι πείσεται. πρὸς τῷτα οἱ ἔφοροι καὶ οἱ γέροντες συμβουλεύσαντες, πρὸς σφέτερον Ἀναξανδρίδην τὰδε, Ἐπεὶ πόινω τοι παρὲς ὁ μὲν σε ὀρέμεται τῆς ἔχεις γυναικῆς, σὺ δὲ τῷτα ποίεις, καὶ μὴ αἰτίσθαι πύτυσι, ἵνα μὴ ἡ ἀλλοῖον παρὲς σέο οἱ Σπαρτῆται βου-
Ε λούσωνται. γυναικῆς μὲν τῆς ἔχεις οὐ παρὲς δόμεθα σε τῆς ὅξεσιος. σὺ δὲ τῷ τῷ πάντα ὅσα νῦν πρὸς ἔχεις πρὸς ἔχει, καὶ ἄλλῃ πρὸς τῷ τῷ ἐσαζαγιά γυναικᾶ τεκνοποιῶν. τῷ τῷ κη λυγόντων, συνεχώρησε ὁ Ἀναξανδρίδης. μὲν δὲ, γυναικῆς ἔχων δύο, διζὰς ἵστας οἶκε, ποίῃ οὐδαμᾶ Σπάρ-

ἡ πλεον
ἀπ.

ἡ πλεον

την καὶ χρόνου ὃ οὐ πολλὸν διήγοντος, ἡ ἐσ-
 τερὴν ἐπελθούσα γυνὴ τίκει τὸν δὴ Κλεο-
 μένεια τῶτον. καὶ αὐτὴ τε ἐφ' ἑδρον βασιλέα
 Σπάρτην αὐτὴν ἀπέφαινε καὶ ἡ παρ' αὐτὴν γυ-
 νὴ τὸν παρ' αὐτὴν χρόνον αἰτίας ἐοῦσα, τότε
 κως ἐκύνετο, σὺν τυχὴ τῷ τῇ χρησάμεν. ἔ-
 ρουσαν δὲ αὐτὴν ἀληθεὶ λόγῳ, ὅτι τῆς ἐ-
 πελθούσης γυναικὸς οἰκῆιοι πυθόμενοι ὤ-
 χλειον, φάμενοι αὐτὴν κομπεῖν ἄλλως, βυ-
 λομήνιν ὑποβαλέσθαι. δινα δὲ παιδὸν
 τῶν αὐτῶν, τὸ χρόνον σὺν τῷ μόνον, ὡς
 ἀπίστους οἱ ἔφοροι τίκτουσαν τὴν γυναικα
 παρ' αὐτὴν ἐφύλαξαν. ἡ δὲ ὡς ἔτεκε Δω-
 ρεία, ἰθὺς ἵκει Λεωνίδην καὶ μὲν τῶτον,
 ἰθὺς ἵκει Κλεόμβροτον. ὅτι καὶ διδύμοις
 λέγουσι Κλεόμβροτον καὶ Λεωνίδην γινέ-
 σθαι. ἡ δὲ, Κλεομένηα τεκούσα, καὶ τοδὴν
 τερὴν ἐπελθούσα γυνὴ, ἐοῦσα θυγάτηρ Περ-
 σινάδω τῷ Δημόδω, οὐκέτι ἔπικε το-
 δὴ τερὴν. ὁ μὲν δὲ Κλεομένης, ὡς λέγεται,
 ὡς τε οὐ φρενὴς, ἀχρομαθὴς τε. ὁ δὲ Δω-
 ρείας ὡς ἦν ἡλικίαν πόρπῃ παρ' αὐτῆς. ὅτι
 ὅτις αὐτὸ κατ' ἀδραγαδίαν αὐτὸς γήσων ἦ
 βασιλεύει. ὡς τε ὡς ἔπειτα φρονέων, ὅτις ὅτε
 Ἀναξάνδριδος ἀπέθανε, καὶ ὅτι Λακεδαι-
 μόνιοι χρεώμενοι τῷ νόμῳ, ἐξήσαντο βασι-
 λῆα τὸν παρ' αὐτῶν Κλεομένηα, ὁ Δω-
 ρείας δὲ δεινὸς τε ποιδίμενος, καὶ οὐκ ἀξίων ὑ-
 πό Κλεομένηας βασιλεύειν, αἰτήσας λαόν,
 Σπαρτῆν ἔπειτα ἐς ἀποικίαν. οὐτε τὰς ἐν
 Δελφοῖσι χρησθεῖα χρησάμενος, ἐξ ἑπτα-
 γλῶκτις ἦν, οὔτε ποιήσας ὅθεν ἦν νομι-
 ζομένην, οἷα βαρέως φέρων, ἀπὸ ἐς τὴν
 Λιβύην τὰ πλοῖα κατηγόοντο δὲ οἱ αἰῶνες
 Θεβαῖοι. ἀπὸ Κλεομένηος δ' ἐς Κίνυκα, οἵκιστο
 χωρὶς καλλίστην τὴν Λιβύαν παρὰ ποταμόν.
 ὅτε λαοὶ δὲ ἐν τῇ περὶ τὴν ἑπὶ ὑπὸ
 Μαχίων τε καὶ Λιβύων καὶ Καρχηδονίων,
 ἀπὸ Κλεομένηος ἐς Πελοπόννησον. ἐν ταῦτα δὲ οἱ
 Ἀντιχάρης, αἰὲρ Ἐλεονίος, σὺν ἐβούλῳ σέ
 οἱ ἐκ τῆς Λαίου χρησάμεν, Ἡρακλῆϊ τὴν
 ἐν Σικελίᾳ κτίζειν, φάσκειν Ἐρυκος χωρίον
 παρὰ τὴν Ἡρακλιδῶν, αὐτὴν Ἡρακλῆος
 κτησάμενον. ὁ δὲ, ἀκούσας ταῦτα, ἐς Δελ-
 φοὺς οἶχτο χρησάμενος τὰς χρησθεῖα, εἰ
 αἰρέσει ἔπειτα ἐπὶ τὴν ἑπὶ τὴν ἑπὶ τὴν ἑπὶ τὴν

ce faciens. Non lōgo interiecto
 tempore, vxor quæ postorius du-
 cta est parit hunc Cleomenem,
 quem mater successorē regni
 Spartiarum nuncupabat. At v-
 xor prior quæ hactenus sterilis
 fuerat, & ipsa concepit, hoc fato
 vsa: quæ quum reuera prægnans
 esset, domestici tamen postero-
 ris vxoris id audientes, ac mole-
 stē ferentes, dicere, iactari hoc ab
 illa animo subiiciendi sibi partū.
 Itaque his indignē ferētibus, exa-
 cto tempore pariendā, ephori in-
 creduli scēminæ parturienti cu-
 stodes apposuerunt: quæ Doriciū
 peperit, mōxque Leonidem, &
 post hunc gradatim Cleombro-
 tum. Sunt etiam qui dicant Cle-
 ombrotum atque Leonidē fuisse
 geminos. At quæ Cleomenem
 peperit, secundo loco in matrimo-
 nium ducta, filia Perinetadz,
 filii Demarmeni, alium filium
 amplius non genuit. Et Cleome-
 nes quidem non compos (vt fer-
 tur) sed inops mentis, Doricius
 autem inter æquales omnes pri-
 mus erat, meritōque putans se ob
 virilitatem regno potiturū. hoc
 ita opinione præsumens, defun-
 cto Anaxandrida quum Lace-
 dæmonii Cleomenem ex lege,
 quod maximus natu esset, creas-
 sent, indignē id tulit, sibi à Cleo-
 mene imperari. Igitur petita à
 Spartiatis plebe, coloniam duxit,
 neque Delphico vsus oraculo, in
 quam terram ad urbem condē-
 dam tenderet, neque quippiam
 consuetorum exequutus: adeo
 rem indignē ferebat. In Libyam
 autem nauigās ducibus Theba-
 nis ad Cinypen delatus, locum
 incoluit totius Libyæ pulcherri-
 mum, iuxta flumen. Sed illinc
 tertio eiectus anno à Macis &
 Libybus & Carthagenensibus, in
 Peloponnesum abiit. Vbi Anti-
 chares vir Eleonius ei consiliū
 dedit ex Laii oraculis, vt Heracleā
 in Sicilia conderet, affirmans E-
 rycis regionem esse Heraclida-
 rum, ab ipso Heracle, id est, Her-
 cule, conditore. Hoc ille audito
 Delphos se contulit ad oracu-
 lum consulendum nunquid re-
 gione ad quam mittebatur po-
 siturus esset. Pythia cum poi-

b. Atque ipsa
 quidem produxit
 eū qui deinceps
 regni administra-
 tionē susciperet,
 ita Camerat.

b. Dicitur tamen
 ipso lazar, perinde
 ac si ipsius fuerint
 castodes.

turum respōdit. Sumptaque Doricius classe quam & in Libyam duxerat, Italiā prætērehebatur. Ea tempestate (ut ferunt) Sybaritæ cum Tely rege suo bellum Crotoniatibus erant illaturi: id metuentes Crotoniatæ Doricum ut sibi opē ferret orauēre. Hic precibus inductus, vnā cum illis aduersus Sybarin contendit, eamque cepit. Hæc Sybaritæ Doriciū & qui cum illo erant fecisse aiūt. at Crotoniatæ negant quempīā se peregrinum in bello aduersus Sybaritas asciuisse, prætē vnum Calliam Eleum Iamidcorū vaticinum: & hunc à Tely Sybaritarum tyranno ad ipsos transfugisse, hoc modo, quod sacrificans de cundo aduersus Crotonem, non litaret. Hæc isti aiunt, quarum rerum vtrique testimonia hæc adserūt: Sybaritæ quidē, partim fanum ac templum prope Crastin, quod Doricum capta vrbe aiunt extruxisse Mineræ cognomine Crastis: partim ipsi Dorici necem, quam volunt esse maximum testimoniū, quoniā cōtra vaticinia agens interēptus fuit. Si enim nihil nisi id ad quod mittebatur fecisset, nec trāsgressus esset, Erycinam regionē obtinisset, & obtentam possedisset, nō ipse cum exercitu absumptus esset. At Crotoniatæ multa monstrant peculiariter donata Calliæ Eleo in agro Crotonienfi, quæ etiam ad meam vsque memoriā prognati Calliæ colebāt: Dorico autē & eius posteris nihil omnino fuisse donatum. cui tamen, si in bello Sybaritano fuisset Crotoniatibus auxilio, multo plura quàm Calliæ fuisset donata. hæc pro se vtrique eorum testimonia referunt: quorum vtrius accedere quisque mauult, his accedat licet. Nauigarunt autem cum Dorico & alii Spartiatarum, deducendæ coloniz focii, Thessalus, & Parabates & Celecs & EVryleon: qui quum omni classe Siciliam tenuerunt, superati à Phœnicibus atq; AEgestanis, in prælio occubuerunt, vno tantum ex hac aduersa pugna superstite EVrylonte: qui collectis eorum τῶν συλκπιγίων πεισθέντες πύργου τῆς πάσης. συλλαβὼν δὲ οὗτ' τῆς γραπῆς τοῖς

A χρᾶς αἰρήσειν. πῶς λαβὼν δὲ ὁ Δωριεὺς τὸν στόλον τὸν καὶ εἰς Λιβύην ἦγε, ἐκομίζετο παρὰ τὴν Ἰταλίην. ὅτε χρόνον ὃ τῷτον, ὡς λέγουσι Συβαεῖται, σφέας τε αἰεῖς, καὶ Τήλυον τῷ ἐωυτῶν βασιλῆα ὅτι Κρότωνα μάλῃν στρατεύεσθαι. οὗτον δὲ Κροτωνιῆτας πεισθέντας ἡγομήρους, δεηθῆναι Δωριέος σφίσι πμωρήσασθαι, καὶ τυχεῖν δεηθῆναι. συστρατεύεσθαι τε δὴ ὅτι Σύβαριν Δωριεῶν, καὶ οὐκ ἐλεῖν τὴν Σύβαριν. ταῦτα μὲν νυν B Σύβαεῖται λέγουσι ποιῆσαι Δωριεῶν τε καὶ τοῖς μετ' αὐτῶν Κροτωνιῆται δὲ ὕδνα σφίσι φασὶ ἔσθον παρ' ἐπεπλάσθαι τῶν παρὰ Σύβαριν πόλεμον, εἰ μὴ Καλλίῳ τῷ Ἰαμιδέων μάντιν Ἡλφον μοιῶν καὶ τῷτον ἔσθον τοῖσι. πῶς Τήλυος τῷ Σύβαριτίων τυχεῖνου ἀποδραῖντα ἀπικέσθαι παρὰ σφέας, ἐπεὶ τε οἱ παῖρ' οὐ παρ' ἐπὶ χρεῖα θυομένην ὅτι Κρότωνα. ταῦτα ὃ C οὐκ οὔτοι λέγουσι. μὲν τῶν δὲ τούτων ἐκάτεροι ἀποδεικνύουσι πᾶσι. Σύβαεῖται μὲν τέμνος τε καὶ ἡνὸν εἶναι πῶς τὸν ξεῖνον Κροτῶν, τὸν ἰδρύσασθαι οὐκ ἐλόντα τὴν πόλιν Δωριεῶν λέγουσι. Αἰθιωαῖη ἐπωνύμῃ Κροτῶν. τῷτον δὲ, αὐτῶν Δωριέος τὸν θάνατον μὲν τῶν μέρων ποιῶνται, ὅτι πᾶσι μεμνημένους ποιέων διεφθάρη. εἰ γὰρ δὲ μὴ πῶς ἐπὶ μὴδὲν, ἐπ' ᾧ ὃ ἐσάλην ἐποίησε, εἴλε αὐτὸν Εὐρυκλῆος χόρην, καὶ ἐλὼν κατέχευε, οὐδ' αὖ αὐτὸς τε καὶ ἡ στρατὴ διεφθάρη. οἱ δὲ αὖ Κροτωνιῆται ἀποδεικνύουσι Κρο D λῆ μὲν καὶ Ἡλείῳ ἔχαιρεται ἐν γῇ τῇ Κροτωνιῆτι πολλὰ δόξαντα, τὰ καὶ εἰς ἐμὲ ἐπὶ ἐνέμοιτο. Καλλίῳ ἀποχρηνοῖ Δωριεῖ δὲ καὶ τοῖσι Δωριέος ἀποχρηνοῖσι, οὗτον. καὶ τοῖς εἰ σιωπεπλάβετο τῷ Σύβαριτι καὶ πολέμου Δωριεῖς, δόξαντα αὖ οἱ πολλαπλάσια ἢ Καλλίῳ. ταῦτα μὲν νυν ἐκαστέρωι αὐτῶν μὲν τῶν ἀποφαιρόνται. καὶ πῶς ἐστὶ οἰκοτέ E ρεῖν. σιωπῆ πλεον δὲ Δωριεῖ καὶ ἄλλοι συλκπῆσαι Σπάρτητι τῶν Θεσσαλῶν καὶ Παραβάτης καὶ Κελῆς καὶ Εὐρυλέων. οἱ ἐπεὶ τε ἀπὸ κορυφῆς πόλεως εἰς τὴν Σικελίαν, ἀπέθανον μάχῃ ἐσθλῶντες ὑπὸ τῇ Φοινίκῃ καὶ Αἰγυπτίων. μούνος δὲ γὰρ Εὐρυλέων τῶν συλκπιγίων πεισθέντες πύργου τῆς πάσης. συλλαβὼν δὲ οὗτ' τῆς γραπῆς τοῖς

192 *Περσική* Μινώων τινὶ Σελινου-
σίῳ ἀποικίῳ καὶ στυγερῷ Σελινου-
σίῳις τῷ μοιναρχῷ Πυθαγόρῳ. μὲν δὲ, ὡς
τῶν κατεῖλε, αὐτὸς τυραννίδι ἐπεχείρησε
Σελινουσίῳις, καὶ ἐμοιναρχήσας χρόνον ὅτι
ὀλίγον. οἱ γὰρ μὲν Σελινουσίῳις ἐπιδρασαντες
ἀπέκτειναν καταφυγόντα ὅτι Διὸς ἀρ-
ραίῳ βωμόν. στυγερῷ δὲ Δωρεῖ καὶ στυ-
γερῷ Φίλιππος ὁ Βουτακίδης, Κροτων-
νίτης αὐτῷ ὅς ἀρμοσάμενος Τήλυος ὁ Συ-
βαρίτης θυγατέρα, ἔφυγε ἐκ Κροτωνος.
Ψευδοὶς δὲ τῷ γάμῳ εἶχετο πλέων ἐς Κυ-
ρηνίαν. ἐκ τούτης ὁ ὁρμεσάμενος στυγερῷ
το οἰκίῃ τε τεύχεα καὶ οἰκίῃ αἰδράν δαπά-
νη, ἐὼν τε Ὀλυμπιονίκης καὶ κάλλιπος Ἑλ-
λῶν τῶν κατ' ἐωυτὸν. ἀφ' οὗ δὲ ὁ ἐωυτοῦ
κάλλος ἐνείκατο πρὸς Αἰγυπτίων τὰ οὐ-
δεὶς ἄλλος. ὅτι γὰρ τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἥρῳον
ἰδρυσάμενος, θυσίῃσι αὐτὸν ἰλάσκεινται. Δω-
ρεῖς μὲν τὴν ἑστῶτα ποιούτω ἐτελεύτησε. εἰ
δὲ ἐωυτοῦ βασιλεύοντος ὑπὸ Κλεομέ-
νεος, καὶ κατέμνητο ἐπὶ Σπάρτῃ, ἐβασίλευσε αὐ-
τοῦ Λακεδαιμόνιος. οὐ γὰρ πῖνα πολλὸν χρόνον
ἥρξε ὁ Κλεομένης, ἀλλ' ἀπέθανε ἄπαις,
θυγατέρα μοιναίων λιπὼν τῇ οὐνομῇ τῷ
Γοργῷ.

Ἀπικνέεται δὲ ὧν ὁ Ἀρισταγόρης ὁ Μι-
λήτου τύραννος ἐς τινὶ Σπάρτῃ, Κλεομέ-
νεος ἑρπῆτος τινὶ ἀρχῇ. ὅς δὲ ἐς λόγους ἦεν,
ὡς Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, ἔχων χάλκεον
πίνακα, ἐν τῷ γῆς ἀπάσης περὶ οὗτος ἐνε-
τέμματο, καὶ θαλάσσιά τε πάντα καὶ πο-
ταμοὶ πόρτες. ἀπικνέοντος δὲ ἐς λόγους ὁ
Ἀρισταγόρης, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τοιαῦτα, Κλε-
ομένης, σπουδῇ μὲν τινὶ ἐμὲ μὴ θωύ-
μασθαι τῆς ἐν ταῦτα ἀπίστους. ἅ κατὰ κλοντα
γὰρ ἐστὶ τοιαῦτα. Ἰώνων παῖδας δούλους
εἶναι αὐτῷ ἐλθόντων, οὐκ ἔστι καὶ ἄλλος μέγ-
ιστος μὲν αὐτοῖσι ἡμῖν, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν ὕμν,
ὅσα παροεστέατε τῆς Ἑλλάδος. νῦν ὧν πρὸς
ἡμῖν τῶν Ἑλλήνων ῥύσασθε Ἰώνας ἐκ τῆς
δουλοσύνης, ἀνδράς ὁμοφύλους. διπτεύετε
δὲ ὕμν ταῦτα χωρὶς οἷά τε ἐστὶ. οὐτε γὰρ οἱ
βάρβαροι ἀλλήμοι εἰσι, ὕμεις τε καὶ ἐς τὸν
πόλεμον, ἐς τὰ μέγιστα αἰήκατε ὄρεταις πέ-
ει. ἦτε μάχῃ αὐτέων, ἐστὶ τοιαῦτα, πόσα, καὶ
αἰχμὴ βραχία. ἀναξυρίδας δὲ ἔχοντες

A reliquiis, occupavit Minoā Selinu-
siorū coloniā, Selinusiōsq; libera-
uit monarchia Pythagoræ. Hūc
quum sustulisset, ipse tyrannidem
Selinuntis inuasit. Sed ad breue
tempus eam obtinuit. nam Selin-
usii impetu in eū facto, quum
ad Iouis forensis aram confugis-
set, obruncarunt. Dorico &
vix & mortis socius fuit Philip-
pus Butacides, vir Crotoniata,
qui desponsa sibi filia Telys Sy-
baritæ, Crotonæ profugerat, ab-
B negatōque matrimonio trāsmi-
sit Cyrenen. Ex hac discedens, se-
catus est familiarem triremem,
ac familiarium virorum sumptū,
quod esset olympionices, id est,
victor certaminis ad Olympiā, &
b omnium illinc Græcorum spe-
ciosissimus. Ob quam corporis
speciē ab Aegestanis ea quæ ne-
mo aliis reportauit. nam sepul-
turæ eius heroico monumento
extructo, Aegestani hostias offe-
runt. Hunc in modum Doricus
vita fūctus est. qui si in animum
induxisset ferre Cleomenis re-
gnum, & in Sparta permansisset,
regno fuisset Lacedæmoniorum
potitus. Neque enim diu Cleo-
menes imperauit: ac sine liberis
decessit, vna dūtaxat relicta filia,
cui nomen Gorgo.

Cleomene igitur imperium
tenēte, Spartam venit Aristago-
ras Milesi tyrānus: Cleomenem-
que alloquuturus conuenit, ha-
bens (vt Lacedæmonii aiunt) æ-
ream tabellam, in qua totius ter-
ræ ambitus erat incisus, cūcūm-
que mare, atque omnia flumina.
Huius in colloquium vbi venit,
ita ad eum inquit, ^c Studiū meū
Cleomenes qui huc aduenerim,
ne mireris. non enim ab re hoc
fit. Prolem Ioniam pro libera
seruam esse, cūm nobis ipsis de-
decus dolorque maximus est, tū
verò vobis, & eo maior quo ma-
gis cæteros in Græcia antecelli-
tis. proinde nunc per deos Græ-
cos eripite Iones à seruitute, con-
sanguineos vestros. quod facile
est ad præstandum: nam neque
barbari sunt viri strenui, & vos
in summum rei bellicæ per vir-
tutem euasistis, ^d & genus pu-
gnandi eorum huiusmodi est: breues
arcus ac breuia spicula,

a Crotone extu-
lauit: frustratū-
que matrimonio
Cyrenem trans-
misit. ex qua pro-
fectus Doricum
propria triremi
propriisq; in suos
milites sumpti-
bus, sequutus est,
quum esset ol.
b Omnium sui
temporis Græco-
rum.

c Ne meum in
conficiendo hoc
ad vos itinere stu-
dium admireris
Cleomenes. de eo
enim nūc agitur,
vt Iones ex libe-
ris serui fiant.
quod cum nobis
ipf. d. dol. max.
est, tum inter cæ-
teros, vobis, eo
præsertim nomi-
ne quod Græciæ
præstis. vel præ-
fides est.

d Eorumque pu-
gna talis est, Ar-
cus & breue spi-
culum. Quinetiā

bracas induti, & pileis capita operiti, in pugna prodeunt. adeo eos superare facile est. *Alij κυρτασίας aliter exponunt.*

λόγαςque in capitibus cristas, (unde faciles capti sunt) gerentes, in pugnam eunt. Ad hæc, tantum bonorum est iis qui eam incolunt continentem, quantum non est cæteris vniuersis, tum auri (vt ab hoc incipiamus) tum argenti, tum æris, tum variaz vestis, tum iumentorum, tum mancipiorum: quibus vos, si potiri libuerit, potiemini. Sunt quoque inter se confines, vt ego disseram. His Ioni- bus confines sunt Lydi, qui terrā incolunt tum aliarum rerū tum verò argenti feracissimam. Hæc autem dicebat, ostendens in ambitu terræ in tabella quā attulerat descripto. Lydis verò (dicebat Aristagoras) cōfines sunt hi Phryges, auroram versus, pecorū copia & terræ vbertate, omnium quos ego noui longè beatissimi. Phrygibus confines sunt Cappadoces, quos nos Syros appellam⁹. His confines sunt Cilices, huius maris accolæ, vbi hæc Cyp⁹ insula est sita: qui tributum annuū regi pendunt quingena talenta. His Cilicibus cōfines sunt hi Armenii, & ipsi re pecuaria abūdantes. Armeniorum hanc regionē contingunt Matieni, quorū terræ Cissia hæc confinis est: in qua iuxta fluuium hunc Choaspē sita sunt, hæc Susa, vbi rex magnus domicilium habet, atque hic pecuniarum thesauri sunt. ^a Hanc vos urbem si cepertis, iam cum Ioue audacter de diuitiis certetis. ^b Viribus vobis parca.

ἔρχονται ἐς τὰς μάχας, καὶ κυρτασίας ὅτι τῆσι κεφαλῇσι. οὕτω διπτεῖτες χειρῶν θῆται εἰσι. ἔστι δὲ καὶ ἀγαθὰ τοῖσι πλεὺς ἡπειρον ἐκείνῳ νεμομένοι, ὅσα ὁδὸν τοῖσι συνάπτει. ἄλλοισι δὲ πρὸ χρυσοῦ ἄργυροισι, ἄργυρος, καὶ χαλκός, καὶ ἐσθῆς ποικίλη, καὶ ἕσπερος, καὶ αὐδράποδα. τὰ θυμῷ βουλομένοι, αὐτοὶ αὖ ἔχοντες. κατόικηται δὲ ἄλλων ἐχόμενοι, ὡς ἐγὼ φράσω. Ἴωνων μὲν πῶνδε οἶδε Λυδοὶ, οἰκούντες τε χώρῳ ἀγαθῇ καὶ πολυαργυρώτατοι ἔοντες. δεικνύς δὲ ἔλεγε ταῦτα ἐς πλεὺς τῆς γῆς παρ' ὁδοῖν, τὴν ἐφέρετο ἐν τῷ πῖνακι ἐν τετμημένῳ. Λυδοὶ δὲ (ἔφη λέγων ὁ Αἰεταγόρης) οἶδε ἔρχονται Φρύγες οἱ παρὲς πλεὺς ἡμῶν, πολυπλοκάτωταί τε ἔοντες ἀπὸ πῶν τῇ ἐγὼ οἶδα καὶ πολυκαρπώτατοι. Φρυγῶν δὲ ἔχονται Καππαδόχει, ὅν ἡμεῖς Συρίους καλέομεν. τούτοις δὲ παρ' οὐρεσι Κίλικες, κατήκοντες ὅτι θάλασσαν πλεὺς, ἐν ᾗ ἦδε Κύπρος νῆσος κέεται. οἱ πεντακόσια τάλαντα βασιλεῖ τὸν ἐπέτειον φόρον ὅτι τελευτοῖσι. Κίλικων δὲ πῶνδε ἔρχονται Ἀρμένιοι οἶδε, ὅσοι ἔοντες πολυπλοκάτοι. Ἀρμενίων δὲ, Μαθηνοὶ, χώρῳ πλεὺς ἔχοντες. ἔχεται δὲ πῶν γῆ ἦδε Κισίη, ἐν τῇ δὴ παρὰ ποταμὸν τὸνδε Χοάσπῳ κείμενὰ ἔστι τὰ Σισίαντα, ἐντα βασιλὲς τε μέγας διατὸν ποιεῖται, καὶ τῇ χειματῶν οἱ θησαυροὶ ἐν ταῦτα εἰσι. ἐλόντες δὲ ταῦτ' αὖ πλεὺς πόλιν, θάροντες ἦδη τῷ Διὶ πλούτου πέρι εἰζέτε. ἄλλα περὶ μὲν χώρας ἀρεὰ οὐ πολλῆς, ὁδὸν οὕτω χειρῆς, καὶ οὐρανὸν συμκράν, χειρῶν ἔστι ὑμῶν μάχας ἀναβάλλεσθαι παρὲς τε Μεσσηνίοις ἐόντας ἰσπαλίας, καὶ Ἀργείας τε καὶ Ἀργείοις. τοῖσι οὐτε χρυσοῦ ἐχόμενοι ἔστι ὁδὸν, οὐτε ἄργυρου, τῇ πέρι καὶ πῖνα ἐν ἀγῇ παρ' οὐμὴν μαχόμενοι ἀποθνήσκον. ἄλλοι δὲ τῆς Αἰῆς πάσης ἀρχὴν διπτεῖτες, ἄλλοι π' αἰρήσεσθε; Αἰεταγόρης μὲν ταῦτα ἔλεξε. Κλεομένης δ' ἀμειβεθεὶς αὖτε, ὧς ἔφη Μιλήσιοι, ἀναβάλλομαι τοῖς ἐς τὴν ἡμέρην ἀποκρινέσθαι. τότε μὲν ἐς ποσὸν ἦλθον. ἐπεὶ δὲ ἡ κυρτή ἡμέρην ἐγένετο τῆς ἀποκρίσεως, ὅς ἦλθον ἐς τὸν σελαιμόν, εἶρετο ὁ Κλεομένης τῇ Αἰεταγῶρην ὁκοσίων ἡμερῶν ἀπὸ θα-

ἀπὸ θαλάσσης τῶν ἰώνων ὁδὸς εἴη παρὰ βα-
 σιλῆα. ὁ δὲ Ἀρισταγόρης, πᾶλλα ἐὼν σοφός,
 καὶ ἀφ' ἀλλῶν ἐκείνων βί, ἐν πύτῳ ἐσφα-
 λη. χρεὼν γὰρ μιν μὴ λέγειν τὸ ἐὼν, βου-
 λόμενον γὰρ Σπάρτην εἰσαγαγεῖν ἐς πύ-
 λω, λέγει δὲ ὦν, πεισθόμενός φασ' εἶ-
 πλὼ ἀνοδόν. ὁ δὲ, ὑπερπάσας τὸν ὅτιλοιπον
 λόγον, τὸν ὁ Ἀρισταγόρης ὥρμητο λέγειν
 "ὡεὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπε, ὦ ξείνε Μιλήσιε, ἀ-
 "παλλάσσεο ἐκ Σπάρτης παρὸ δύντος ἡλίου.
 "ὅθεν αὖ γὰρ λόγον βίεπτα λέγεις Λακεδαι-
 "μονίοισι, ἐθέλων σφέας ἀπὸ θαλάσσης ῥιζῶν
 193 "μυλῶν ὁδὸν ἀγαγεῖν. ὁ μὲν δὲ Κλεομένης
 ταῦτα εἶπας, ἦε ἐς τὰ οἰκία. ὁ δὲ Ἀρι-
 σταγόρης λαβὼν ἰκετηρίην, ἦε ἐς τὸ Κλεομέ-
 νος ἐσελθὼν ἧ εἶσω, ἄτε ἰκετεύων, ἔπακού-
 σας, ἐκέλευε τὸ Κλεομένηα ἀποπέμψαι τὸ
 παιδίον. ὡς ἐστὶν καὶ γὰρ τὸ Κλεομένην ἢ
 θυγάτηρ τῇ οὐνομα ἢ Γοργώ. τὸ δὲ οἱ ἐ-
 μῶνον τέκνον ἐτύγχανε, ἐὼν ἐτέρων ὀκτώ ἢ ὅ-
 νεα ἡλικίῳ. Κλεομένης δὲ λέγει μιν ἐκέ-
 λυε τὰ βούλεται, μὴ δὲ ὅτι χεῖν τὸ παιδίον
 εἶνεκα. ἐν ταῦτα δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἄρχετο
 ἐκ δέκα τῶν ἀντὶ τὸν ὑπάρχοντος, ἢ οἱ ἐ-
 πιτελέσει τῷ ἐδέετο. ἀναβύοντος δὲ τοῦ
 Κλεομένηος, ὡς ἐβίβαντο ποῖσι χεῖμασι ὑ-
 παρὰ ἀλλῶν ὁ Ἀρισταγόρης ἐς οὐ πενήτην-
 τὰ τε τὰ λατὰ ὑπέδεδεκτο, καὶ τὸ παιδίον
 "νύδαζατο, Πάτερ, ἀφ' ὧν ἔρεε σε ὁ ξείνος,
 "ἢ μὴ ἀποσας ἴης. ὅτε δὲ Κλεομένης ἦ-
 αὖτε τὸ παιδίον τῇ πατρὶν ἔπεισε, ἦε ἐς ἐτε-
 ροὶ οἶκημα. καὶ ὁ Ἀρισταγόρης ἀπαλλά-
 σσετο παρὰ τὸν πόλιν ἐκ τῆς Σπάρτης, ὅθεν οἱ
 ἔξερχετο ἐπιπλέον ἐπὶ σημήναι ὡεὶ τῆς ἀ-
 νόδου τῆς παρὰ βασιλῆα. ἔχει γὰρ ἀμφὶ
 τῇ ὁδῷ τῶν ὡδῶν σαθροὶ τε πόλιν ἀχρεῖ-
 σι βασιλῆοι, καὶ κατὰ λυσιες καλλιῶν
 ἀφ' οἰκομένης τε ἡ ὁδὸς ἀπασα καὶ ἀ-
 σφαλὲς. ἀφ' ἧν γὰρ Λυδίας καὶ Φρυγίας
 σαθροὶ τείνοντες εἰκοσὶ εἰσι, παρὰ τὰς
 δὲ τέσσρες καὶ ἐννεήκοντα καὶ ἡμισυ. ἐκ-
 δέκαται δὲ ἐκ τῆς Φρυγίας ὁ ἄλλος ποτα-
 μός, ἐπ' ᾧ πύλαι τε ἐπείσι, τὰ διεξελθ-
 σαι πᾶσα ἀνάγκη, καὶ οὕτω διεκπαρῶν
 ποταμὸν καὶ φυλακτικὸν μέγα ἐπ' αὐ-
 τῷ. ἀφ' ἧν γὰρ δὲ ἐς πύλιν Καππαδοκίῳ, καὶ
 ταῦτα ποταμὸν μέγα οὐρῶν τὸ Κιλικίον, σαθροὶ δὲ
 οὐρῶν δύνοντες εἰσὶ τελέοντα,

A ab Ionio mari ad regem esset iter. Aristagoras, alioqui solers, & val-
 de illum antecellens prudentia, in hoc tamen lapsus est : qui quū
 non deberet rem ut se habebat il-
 li aperire, volens Spartiatis in A-
 siam educere, dixit triū mensium
 esse iter. Cleomenes, interpellata
 huius quam ordiri instituerat o-
 ratione de itineris spatio, inquit,
 Hospes Milesie abscede è Sparta
 ante solem occidentem. nihil e-
 nim rationis dicis, quum istud
 B facile non sit Lacedæmoniis, qui
 vis eos trimestri itinere abducere
 à mari. Hæc loquutus Cleome-
 nes, domum abiit. Aristagoras,
 sumpto * oleæ ramo ad domum
 Cleomenis se contulit, b eamque
 ingressus, iubebat precabundus
 ad se audiendum mitti illius filiā.
 Assistebat enim Cleomeni filia
 cui nomē erat Gorgo, vnica pro-
 les, eaque octo aut nouē annos
 nara. Cleomene iubente eum di-
 cere quæ vellet: filiolarum enim gra-
 tia nolle prohibere: tunc Arista-
 goras incepit polliceri illi c vnde-
 cim talēta, si precibus suis annue-
 ret. Abnuente Cleomene, subin-
 de adiiciēdo eò peruenit ut quin-
 quaginta talenta polliceretur. Ad
 quod puella, Pater, inquit, hospes
 te corrumpet, nisi hinc abis. Cō-
 filio puellæ delectatus Cleome-
 nes, in aliud conclaue abiit: & A-
 ristagoras è Sparta prorsus absce-
 dit, non facta ei amplius potestate
 D indicādi itineris, quod erat vsque
 ad regem. | Ea nanque itineris
 ratio ita habet. Vbique sunt regii
 stathmi, id est, mansiones, ac di-
 uerforia pulcherrima. Iter omne
 per loca culta, ac tutum. id nun-
 quam intermissum per Lydiam
 & Phrygiam, viginti est mansio-
 num, hoc est, vicinorum castrorum,
 paraſangarū nonaginta quatuor
 & dimidiati. E Phrygia excipit flu-
 uius Halys, cui imminent portæ,
 quas transire omnino necesse, at-
 que ita fluuium transmittere. est
 E & d præsidium magnū supra illū.
 Transgresso in Cappadociam, &
 eā permetiēti vsque ad fines Cili-
 ces, duodetriginta stathmi sunt,

a Olea ramo lo-
 na obvoluto, quo
 supplicantes tro-
 bantur. Unde de-
 ducta est vox Gra-
 ca quasi supplica-
 toriam dicas.

b Eamque in-
 gressus, à Cleo-
 mene contende-
 bat ut filiā admit-
 teret, quippe qui
 ab eo ut aurē sibi
 commodaret, sup-
 pliciter peteret.

Assistebat enim,
 etc. (vel adsta-
 bat. legendo potius
 παρῆσται quāvis
 παρῆσται) Cleo-
 mene eum iub.
 dicere quæ vellet,
 neque differre
 propter filiolarum,
 tunc Aristag. Le-
 go autem inquit
 ἐπακούσαι, ex ver-
 cod.

c Decem. Sed
 Valla ex ὅτι δέκα
 fecit ἑνδεκά, quā
 ὅτι regatur ab ἀρ-
 χῶ.

d Vel, arc. aut
 castrum. Vel, pro-
 pugnaculum. Sic
 ὁ in seq.

a Finibus

parasangæ centum quatuor. In horum ^a mōtibz positas duplices portas ac totidem præsidia pertransis. Hæc tibi transgresso, & per Ciliciam iter facienti, tres stathmi sunt, parasangæ quindecim ac dimidiatus. Ciliciam autē ab Armenia disternat flumen quod nauibus transitur, nomine Euphrates. In Armenia stathmi sūt diuersiorum quindecim, parasangæ quinquaginta sex & dimidiatus, in quibus & præsidium est. Eam fluiui qui nauibus transcuntur quatuor influunt, quos transmittere prorsus necessariū est: primus, Tigris: secundus dehinc ac tertius eiusdem nominis, etsi non idem fluius, nec ex eodem fluens loco. nam horū quos enumeravi primus Tigris ex Armeniis fluit, alter ex ^b Mantienis. quartus fluius nominatur Gyn-des, quem Cyrus aliquādo in trecentos ac sexaginta diduxit alueos. Ex hac Armenia in terram Mantienā tendenti stathmi sunt quatuor: vnde in regionem Cissiam trāscenti sunt vndecim stathmi, parasangæ verò quadragintaduo & dimidiatus, ad fluium Choaspem, qui & ipse nauibus trāsmititur. supra quem vrbs Susa est sita. Omnes autem hi stathmi, sūt centum vndecim. Tot diuersoria stathmorum sunt ascendenti Sardibus Susa. Quod si iter regiū rectē metiamur parasāgis, & parasanga valet triginta stadia, (ut valet) sunt ē Sardibus ad regiam quæ dicitur Memnonia, tredecim millia stadiorum & quingenta: quum sint parasangæ quadringentæ quinquaginta. Itaque peragrandō singulis diebus centena & quinquagena stadia, cōsumuntur solidi nonaginta dies. Hunc in modum ab Aristagora Milesio apud Cleomenē Lacedæmoniiū dicente triū mensiū iter esse, rectē dicebatur. Quod si quis exploratius ista inquirat, hoc quoque ego indicabo. nā iter ab Epheso ad Sardis hac ratione decet cōputari. A Græco igitur mari ad Susa (hæc enī vrbs Mēnonis vocatur)

c Huic oportet annumerare.

δὸν δὲ πρὸς λογιόσασθαι ταύτην. καὶ δὴ λέγω σαδείους εἶναι τοὺς πρῶτας ἀπὸ θαλάσσης τῆς Ἑλληνικῆς μέχρι Σούσων (ταῦτο γὰρ Μεμνόνειον ἄστυ καλεῖται)

A πρὸς ἀσάγην δὲ τέσσερες καὶ ἑκατόν. ὅπῃ δὲ ποῖσι τούτων οὐροισι διξάς τε πύλας διεξελάς, καὶ διξὰ φυλακτέα πρὸς αὐτοὺς. ταῦτα δὲ διεξελάσαντι, καὶ ἀπὸ τῆς Κιλικίας ὁδὸν ποιδυμῶν, πρὸς εἰσὶ σαθμοὶ, πρὸς ἀσάγην δὲ πεντεκαίδεκα, καὶ ἡμῖσι. οὗτος δὲ Κιλικίας καὶ τῆς Ἀρμενίας ἐστὶ ποταμὸς νηυσὶ πρὸς ἡρῆς, τῷ οὐνομα ἔστι Φρήτης. ἐν δὲ τῇ Ἀρμενίᾳ σαθμοὶ μὲν εἰσι κατὰ γὰρ γένων πεντεκαίδεκα, πρὸς ἀσάγην δὲ, ἐξ καὶ πενήκοντα, καὶ ἡμῖσι. καὶ φυλακτέοι ἐν αὐτοῖσι. ποταμοὶ δὲ νηυσὶ πρὸς ἡρῆς τέσσερες ἀπὸ ταύτης ρέουσι, τοὺς πᾶσα ἀνάγκη ἀπὸ πορθμεύσας εἶναι. πρὸς ἡρῆς μὲν, ἡ Τίγρης· μετὰ δὲ, δὴ τέσσερες τε καὶ πεντήκοντα οὐνομαζόμενος. ἐν αὐτοῖς ἐὼν ποταμὸς, ὅστις ἐκ τῆς αὐτῆς ρέων. ὁ μὲν γὰρ πρὸς τέσσερας αὐτῶν καταλεχθεὶς, δὲ Ἀρμενίων ρέει· ὁ δὲ ὑπερὸν, ἐκ Μανιλιῶν· ὁ δὲ τέταρτος τῶν ποταμῶν, οὐνομα ἔχει Γωδης, ὁ Κῦρος διέλαβεν καὶ εἰς διώρυχας ἐξήκοντα καὶ τετρακοσίας. ἐκ δὲ ταύτης τῆς Ἀρμενίας ἐσθάλλοντος ἐς τὴν Μανιλιῶν γλῶσσαν, σαθμοὶ εἰσι τέσσερες. ἐκ δὲ ταύτης ἐς τὴν Κισσίαν γλῶσσαν μετὰ βαίνοντι, ἑνδεκα σαθμοὶ, πρὸς ἀσάγην δὲ δύο καὶ πεντεκαίδεκα καὶ ἡμῖσι· ἐστὶ δὲ ὅπῃ ποταμὸν Χοάσπην, ἐόντα καὶ τῶν νηυσὶ πρὸς ἡρῆς ἐπὶ τῇ Σούσῃ πόλιν πεπόλισται. οὗτοι οἱ πρῶτες σαθμοὶ εἰσὶ ἑνδεκα καὶ ἑκατόν. κατὰ γὰρ γὰρ μὲν νῦν σαθμῶν τριακῶντα εἰσι ἐκ Σαρδίων ἐς Σούσας ἀναβαίνοντι. εἰ δὲ ὁρθῶς μεμέτην ἡ ὁδὸς ἢ βασιλὴν τοῖσι πρὸς ἀσάγῃσι, ἐὼν παρὰ τῆς διώρυγας δυνάμει (ὡς πρὸς ἡρῆς γὰρ διώρυγαι ταῦτα) ἐκ Σαρδίων σαδείας εἶναι ἐς τὴν βασιλὴν τὰ Μεμνόνειον καλεόμενα, πεντακόσια καὶ ὀχτώκατα καὶ μύρια, παρὰ τῶν γένων ἐόντων πενήκοντα καὶ τετρακοσίων. πενήκοντα δὲ καὶ ἑκατόν σαδεία ὅπῃ ἡμέρη ἐκάστη διεξιούσι, ἀνασιμωῶνται ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐννεήκοντα. οὕτω τῷ Μιλησίῳ Ἀρισταγόρῃ, εἰπὼν πρὸς Κλεομένην τὸ Λακεδαιμόνιον, εἶναι τῶν μιλίων τὴν ἀνοδὸν τῇ πρὸς βασιλὴν, ὁρθῶς εἴρηκε. εἰ δὲ τις τὸ ἀπεκρέτερον τούτων ἐπὶ δίζηται, ἐγὼ καὶ τῶν σημειῶν. τὴν γὰρ εἰς Εὐφράτην ἐς Σάρδεις ὁδὸν δὲ πρὸς λογιόσασθαι ταύτην. καὶ δὴ λέγω σαδείους εἶναι τοὺς πρῶτας ἀπὸ θαλάσσης τῆς Ἑλληνικῆς μέχρι Σούσων (ταῦτο γὰρ Μεμνόνειον ἄστυ καλεῖται)

πρὸς ἡρῆς.

πρὸς ἡρῆς.

παρακοντα καὶ τετρακισχίλις καὶ μυ-
είους. ④ γὰρ ἔξ Ε'φέσου εἰς Σάρδεις εἰ-
σὶ παρακοντα καὶ πενταχόσιοι στάδιοι
καὶ οὕτω τρισὶ ἡμέρησι μνησκύεται ἡ τε-
μνωος ὁδός.

ΑΓΓΕΛΑΥΝΟΜΕΝΟΣ ΔΕ Ο' ΑΓΓΕΛΑ-
γῆρης ἐκ τῆς Σπάρτης, πρὸς τὰς Α'θῆνας,
ἡμορδίας ὧδε τυραννῶν ἐλθούσας· ἐπεὶ
Ἰππαρχὸν τὸν Πεισιγέραιον, Ἰππάρχου δὲ τοῦ
τυραννῶν ἀδελφεόν, ἰδόντα ὅτι ἐντυπνίου
τῷ ἐκὸντο πάσι συναρξαμένῳ, κτείνουσι
Α'ριστογείτων καὶ Α'ρμόδιος, ἡμῶς ἔοντες τὰ
ἀνέκασθεν Γεφυραῖοι, μὲν ταῦτα ἐτυραν-
νῶντο Α'θῆναι οἱ ἐπ' ἑτα τέσσαρα, ὁ δὲ
ἦσαν, ἄλλα καὶ μᾶλλον ἢ πρὸς τῷ. ἡ μὲν
νῦν ὅτις τοῦ Ἰππάρχου ἐντυπνίου ἡ δὲ
ἐν τῇ πρὸς τὴν νυκτὶ τῇ Παναθηναίων ἐ-
δόκεε ὁ Ἰππάρχος αἰδρά οἱ ἐπιστάντα μέ-
γαν καὶ διὰ δὲ αἰνίσσασθαι τὰ δὲ τὰ ἑτα,
Τλήτη λέων ἀτλήτα παθὼν τετληνὸν θυμῷ.
ΟΥΔΕΙΣ Αἰδεσθῶν ἀδικῶν τίσιν οἷα ἀ-
ποτίσει.

ταῦτα δὲ, ὡς ἡμέρη ἐχέμεν πάχιστα, φανε-
ρὸς ἡν ὑποπτεύμενος ὁνέροπόλοισι. με-
τὰ δὲ, ἀπειπάμενος τὴν ὅτιν, ἐπεμπε τὴν
πομπὴν ἐν τῇ δὲ τελευτᾷ. ④ δὲ Γεφυ-
ραῖοι, τῇ ἔσαν οἱ φονεῖς Ἰππάρχου, ὡς μὲν
αὐτοὶ λέγουσι, ἐγχεύοντο ἔξ Ερετρίας τὴν
δὲ χεῖρ ὡς δὲ ἐγὼ ἀναπύσαντο ἡμορδίας δι-
είσω, ἔσθην Φοίνικες τῇ σὺν Κἀδμῳ ἀ-
πικρομένων Φοινίκων εἰς γῆν τὴν νῦν Βοιω-
τῶν καλεομένην. οἶκον δὲ τῆς χώρας ταύ-
της ἀπολαχόντες τὴν Τάμαρικὴν μοί-
ρην. ὁ δὲ ὕπνισεν δὲ Κἀδμείων πρὸς τὴν
ἔξ ἀμασάντων ὑπὸ Α'ργείων, ④ Γεφυ-
ραῖοι οὗτοι δὴ τετρα ὑπὸ Βοιωτῶν ἔξ ἀμα-
σάντες ἐπείκοντο ἐπ' Α'θῆναι. Α'θη-
ναῖοι δὲ σφῆρας ὅτι ρητοῖσι ἐδίδξαντο, σφῆρων
αὐτῶν ἐπὶ πολὺν χρόνον, πολλῶν τέων καὶ οἷα
ἀξιαπληγῶν ὅτι τὰ ξαντες ἐργαζαί. οἱ δὲ
Φοίνικες οὗτοι οἱ σὺν Κἀδμῳ ἀπικρομένοι,
τῇ ἔσαν οἱ Γεφυραῖοι, ἀλλὰ τε πολλὰ, οἱ-
κήσαντες ταῦτῃ τὴν γῆν, ἐσθῆσαν δι-
δασκάλια εἰς τοὺς Ἑλλήνας, ἐ δὲ καὶ γράμ-
ματα, οἷα ἔοντα πρὶν Ἑλλήνοισι, ὡς ἐμοὶ δο-
κεῖ. πρὸς ταῦτα μὲν, τοῖσι καὶ ἀπὸ αὐτῶν χεῖρων
ταῖς Φοίνικες· μὲν δὲ, χεῖρου πρὸς βαρύνοντος,

A dico esse tredecim millia stadio-
rum & quadraginta. Ex Epheso
enim ad Sardis, quingēta & qua-
draginta stadia: atque ita tribus
omnino diebus producit iter
trimestre.

B D I G R E S S V S ē Sparta A-
ristagoras Athenas contendit, ty-
rannis liberatas, hoc modo: Post-
quam Hipparchum Pisistrati fi-
lium, Hippiaeque tyrani fratrem,
qui in somnis visionē cladis suae
evidentissimam vidisset, interfe-
cere Aristogiton & Harmodius,
prisco genere Gephyraei, post hęc
nihilominus Athenienses, imò
magis quàm prius, tyrannidem
quadriennio pertulerunt. Visio
autem insomni Hipparchi hęc
erat: Pridie Panathenaeorum vi-
debatur Hipparchus cernere vi-
rum assistentem sibi procerum
atque speciosum, hos versus per
aenigma dicentem,

*Intoleranda leo tolera, tolerans ani-
mo agro.*

C *Nemo viris pœnas iniustis iure
rependet.*

D Vbi dies illuxit, confestim præ-
se ferebat referre hęc velle ad so-
mniorum coniectores: sed mox
spretā visione, misit pompam, v-
bi mortē oppetiit. Gephyraei
autem ē quibus erant percussio-
res Hipparchi, fuere à principio
ex Eretria oriundi, ut ipsi aiunt:
verum, ut ego interrogando cō-
perio, fuere Phœnices, ex iis qui
cum Cadmo in terram quæ nūc
vocatur Bœotia venire, atque eā
incoluere, fortiti Tanagricū tra-
ctū. vnde Cadmeis primū per
Argiū sexaetis, iterū per Bœotos
hi Gephyraei expulsū, Athenas di-
uerterūt. Ab Atheniēsis autē
recepti sub conditionibus sūt ut
ciues inter eos essent, multis nec
memoratu dignis quas agerent
rebus impositis. Phœnices isti qui
cum Cadmo aduenerunt, quorū
Gephyraei fuere, dū hanc regio-
nem incolunt, cum alias multas
doctrinas in Græciam introdu-
xere, tum verò literas, quæ apud
Græcos, ut mihi videtur, antea
non fuerant. Et primæ quidē illæ
exiterūt quibus omnes Phœni-
ces vtiuntur: progressu verò tēporis,

a Quatuorde-
cim.

b Exactus autē
Sparta.

c Iniustus nemo
est quem non sua
pœna sequetur.

d Quumprimū
autē dies illuxit,
hęc ad somniorū
coniectores apertē
retulit. Vel, Hęc
somm. cōiectoris
palam communis-
catis. sed postea
repudiata visio-
ne, vel, quum vi-
sioni illi remissa fu-
set, pompam so-
lemnem celebra-
uit.

e Nec memora-
tu dignis rebus
illis interdictis.

a Qui quum à Phœnicibus literas didicissent, forma paucarum quarundam immutata, utebantur, & videntes famam sparserunt, (ut æquitas etiā postulabat) quū Phœnices in Græciam eas introduxissent, Phœnicias esse nominandas.
b Per bibulum videtur intelligenda potius papyrus Aegyptia.

vnà cum sono mutauerunt, & modulum pristinum. Et quum ea tempestate in plerisque circa locis eorum accolæ Iōnes essent, qui literas à Phœnicibus discendo acceperant, eas illi cum suis pauculis collocantes, in vſu habuerunt: & in vtendo confessi sūt, ut ratio ferebat, vocari Phœnices, quod essent à Phœnicibus in Græciam illatæ. Priscæque cōsuetudine biblos Iones appellant pelles, quod aliquando penuria biblorum, hoc est *ῥιππορίων*, pelibus caprinis ouillisque utebantur: adhuc quoque ad meam vſque memoriam multi barbarorum talibus in pellibus scribunt. Quin ipse vidi apud Thebas Bœotias in Ismenii Apollinis templo, literas Cadmeas in tripodibus quibusdā incisas, magna ex parte consimiles Ionicis. quorum tripodum vnus habet hoc epigramma,
Obtulit Amphitryon me gentis Te-leboarum.

Hæc fuere circa ætatem Laii, qui fuit filius Labdaci, nepos Polydori, pronepos Cadmi. Alter tripus hexametro carmine ait,
Sceus in assueto pugilum certamine victor,
Me tibi sacravit speciosum munus,
Apollo.

Sceus autem hic Hippocoontis filius fuerit: si quidem hic est qui tripodem dicauit, & non alius idē Hippocoontis filij, nomen habens, circa ætatem OEdipodis Laio geniti. Tertius tripus, & is hexametro carmine, ait,
Laodamas ipsum tripodem sua in urbe monarchus,
Hoc inſigne decus tibi magne dicauit Apollo.

Sub hoc Laodamante Eteoclis filio, qui monarchus fuit, id est, solus principatus est potius, ceciderunt Cadmei ab Argiuis, & se ad Encheleas contulerunt. Gephyræi autem postea, in suspicionē Bœotiorum quum venissent, Athenas commigrarunt: vbi sunt ab eis templa extructa seorsum à cæteris, cum alia, quædam, tum Cereris Achæiz & τέπλῳ & orgia.

c Legit ὑπο-
αὐλῶν τις pro
ὑπολειφθέντες.

A ἄμα τῇ φωνῇ μετέβαλον καὶ τὸν ῥυθμὸν τῶν γραμμάτων. ὡς οἰκεῖον δὲ σφραγὶς τὰ πολλὰ τῶν γράφων τὸν θεὸν χροῖον Ἑλλήνων ἱῶνες· οἱ δὲ λαβόντες διδασχὴν παρὰ τῶν Φοινίκων τὰ γράμματα, μεταρρυθμίσαντες σφραγῶν ὀλίγα, ἐχρῶντο. χροῖοι δὲ, ἐφ' ἀπίσμον, ὡς ὅτι καὶ ὁ δίκαιος ἔφερε, ἐσαγὰ γέντων Φοινίκων ἐς τὴν Ἑλλάδα, Φοινικῆα κεκληῖσθαι. καὶ τὰ βίβλους διφθέρας καλέοιεν ἀπὸ τῆς παλαιᾶς ἱῶνες, ὅτι κατὰ τὴν ἀσπίδα βίβλων ἐχρῶντο διφθέρησι ἀγλαῖσιν τε καὶ οἰήσιν. ἐπὶ δὲ καὶ ὁ κατ' ἐμὲ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἐς τοιαύτας διφθέρας γράφοιεν. ἴδον δὲ καὶ αὐτοὶ Καδμήϊα γράμματα ἐν τῷ ἱερῷ τῷ Ἀπόλλωνος τῷ Ἰσμελίου ἐν Θήβῃσι τῷσι Βοιωτῶν, ὅτι τέλει ποῖοι ἐγκεκολλημένα, τὰ πολλὰ ὁμοῖα ἐόντα τοῖσι ἱωνικοῖσι· ὁ μὲν δὲ εἰς τῶν τελεπῶν ὅτι γράμμα ἔχει, Ἀμφιτρυῶν μὲν ἀνέθηκεν, ἐὼν ἀπὸ Τηλεβοῶν.

C ταῦτα ἡλικίῳ αὐτοῦ εἶπεν Λαῖος ὁ Λαοδάκου τῷ Πολυδάδου τῷ Καδμίου. ἕτερος δὲ τέλει ποῖς ἐξαμέτρῳ τὸν αὐτὸν λέγει, Σχεῖος πυγμαχέων με ἐκνήολα Ἀπόλλωνι
Νικήσας ἀνέθηκεν τείν ὡς καλλὲς ἀγαλμα.

Σχεῖος δὲ αὐτὸν εἶπεν ὁ Ἰπποκῶντος· εἰ δὲ οὕτως γ' ὅτι οἱ αἰσθητὲς, καὶ μὴ ἄλλος τῶν τούτων οὐνομα ἔχων ὁ Ἰπποκῶντος, ἡλικίῳ καὶ οἱ δὲ πτωχῷ Λαῖου. τέλει ποῖς δὲ τέλει ποῖς λέγει καὶ οὗτος ἐν ἐξαμέτρῳ, Λαοδάμας τέλει ποῖς αὐτὸν εὐσκόπως Ἀπόλλωνι
Μουναρχέων ἀνέθηκεν τείν ὡς καλλὲς ἀγαλμα.

Ἐπὶ τούτου δὲ τῷ Λαοδάμαντος τοῦ Ἑτεοκλέος μοναρχέοντος ἔλατταται Καδμεῖοι ὑπὸ Ἀργείων, καὶ τέρονται ἐς τοὺς Ἑλλέας. οἱ δὲ Γεφυραῖοι ὑπολέγοντες ὕστερον ὑπὸ Βοιωτῶν, αἰσχυρέοις ἐς Ἀθῆνας. καὶ σφί ἐστι ὅτι ἐν Ἀθῆνῃσι ἰδρυμένα, τῶν ὁδῶν μετὰ τοῖσι λοιποῖσι Ἀθηναίοις, ἀλλὰ τε χειροσμένα τῶν ἄλλων ἱερῶν, καὶ δὲ καὶ Ἀχαΐης Δημήτρως ἱερὸν τε καὶ ὄργια.

ἡ μὲν δὲ ὅψις τῷ Ἰππάρχου ἐνυπνίου, καὶ οἱ Ἀ
Γεφυραῖοι ὅταν ἐγείνηται, τῷ ἔσαν οἱ Ἰππάρ-
χου φονέες, ἀπήγηταί μοι. δεῖ δὲ πρὸς τοῦ-
τοις ἐπὶ ἀνθυλαεῖν τὸν κατ' ἄρχας ἦν αὐ-
ξων λόγον, ὡς τυραννὸν ἐλθὼν ῥωγῆσαν. **Θ**
Ἀθλιῶται. Ἰππάρχου τυραννίδος, καὶ ἐμπί-
κρατορὸς Ἀθηναίους, ἀφ' οὗ τὸν Ἰππάρχου
θανάτον, Ἀλκμαωνίδαι, γένος ἑόντες Ἀθη-
ναῖοι, καὶ φθύνοντες Γφιστρατίδας, ἐπεὶ τε
σφι ἅμα τοῖσι ἄλλοις Ἀθλιῶν φυγῇσι
πειρωμένοις καὶ τὸ ἰσχυρὸν οὐ πορεύεσθαι κα-
τόδους, ἀλλὰ πρὸς ὁπλίσματα μάλα, πε-
ρωμένοι κατέβαινεν καὶ ἐλθὼν ῥωγῆσαι Ἀ-
θλιῶτας, Διψύδριον δ' ὡς Γαμονίης τεχνί-
σαντες, ἐν ταῦτα οἱ Ἀλκμαωνίδαι πᾶσι ἐπὶ
τοῖσι Γφιστρατίδῃσι μηχανώμενοι, καὶ
Ἀμφικτυόνων τὸν νηὸν μισθούται τὸν ἐν
Δελφοῖσι, τὸν νηὸν ἑόντα, τότε ὅτε ἔκω, ὅταν ἔξ-
οικοδομήσῃ. οἷα δὲ χρημῖς ὅς ἦσαντες, καὶ
ἑόντες ἄνδρες δοκιμοὶ ἀνέκασθαι ἐπὶ τὸν τε νηὸν
ἔξεργάσαντο τῷ ὁδοδείγματος κάλλιον, καὶ
τε ἄλλα, καὶ συσκευασθαι σφι πωλεῖν λίθου
ποιεῖν τὸν νηὸν, παρὶς καὶ ἐμπεσθαι αὐτῷ
ἔξεποιήσῃ. ὡς ὦν δὲ οἱ Ἀθηναῖοι λέγουσι, ὅ-
τι οἱ ἄνδρες ἐν Δελφοῖσι κατήμενοι ἀνέπει-
θον τῷ Πυθίῳ χρημασί, ὅπως ἐλθόντες Σπάρ-
την ἄνδρες, εἴτε ἰδίῳ σὺλῳ εἴτε δημοσίῳ
χρησόμενοι, πρὸς ἑρῆν σφι καὶ Ἀθλιῶτας ἐ-
λθὼν ῥωγῆσαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ὡς σφι αἰεὶ
παῦτα πρὸς φαντοῖς ἔχοντο, πέμπουσι Ἀλχι-
μόλιον τὸν Ἀγέρως, ἑόντα τῷ ἄσπῳ ἄνδρα δό-
κιμον, σὺν στρατῷ, ἔξελόντα Γφιστρατίδας
ἔξ Ἀθλιῶν, ὅπως καὶ ξηνοῖς σφι ἑόντας
ἑλθόντας. καὶ γὰρ τὸ θεοῦ πρὸς ὅτις ἐ-
πειδὴ τὸ πᾶσι τῶν ἀνδρῶν. πέμπουσι δὲ τοῦ-
τοις καὶ ἑλθόντων πλοίοις. ὁ μὲν δὲ πο-
ρὸν ἐς Φάληρον τὴν στρατιὴν ἀπέπεμψε. **Θ**
δὲ Γφιστρατίδαι πρὸς πωλεῖν ἀνέμενον
τα, ἐπεκαλέοντο ἐκ Θεσσαλίας ὅτι κου-
ρίων. ἐπεποίητο γὰρ σφι συμμαχίᾳ πρὸς
αὐτοὺς. Θεσσαλοὶ δὲ σφι δεομένοις ἀπέ-
πεμψαν, καὶ τὴν γὰρ χρημῖς, καὶ λί-
θου τε ἵππων, καὶ βασιλῆα σφὲ τε-
ρον Κινέειν, ἄνδρα Κονιάων. τοῖς ἐπὶ τε
ἐ-
χοι συμμαχοῖς οἱ Γφιστρατίδαι, ἐμμη-
νέοντο ποιεῖν καὶ ῥωγῆσαι τῶν Φαληρέων
πεδίον, καὶ ἵππασιμον ποιήσαντες τῶν

Quod igitur fuerit visū Hippar-
chi in somnis, & vnde fuerint o-
riundi Gephyraei, ex quibus fuere
percussores Hipparchi, à me có-
memoratu est. Vnde oportet ad
cum redire sermonem quem à
principio institueram, qua ratio-
ne sint Athenienses liberati tyrá-
nis. Hippias tyrannidem obtinē-
te, & infenso eis propter eadem
Hipparchi, Alcmaonida, qui ge-
nere sunt Athenienses, profugi

a Qui exacerbatus in Athenien-
ses erat ob eadem
Hipp.

patria propter Pisistratidas, quo-
niam ipsis vnà cum cæteris exuli-
bus res de redeūdo tentata omni
ope, frustrata fuit, cónatique A-
thenas reuertendo liberare, vehe-
menter spe deciderūt, Lipsydriū
super Pæoniam communierunt:
dehinc omnia aduersus Pisistra-
tidas comminiscendo, mercede
conduxerunt ab Amphictyoni-
bus téplum Delphis ædificadum,
id quod nunc est, tunc autem nō
erat. Enimuero quum bene nū-
mati essent, ac viri spectati iā inde

à suis maioribus, extruxerunt té-
plum exemplari pulchrius, b ac
cætera omnia. nam quum ex la-
pide Porino conuentum esset vt
illud facerent, tamen anteriora
eius Pario lapide effecerunt. Vt
igitur Athenienses aiunt, hi viri
Delphis sedentes, Pythiam pecu-
nia persuaserunt vt & quoties vi-
ri Spartiatæ venirent, siue priua-
to siue publico agmine, petentes
oraculum, proponeret ipsis libe-
rare Athenas. Lacedæmonii au-
tē, quū sibi idē semper diceretur,

b Atque inter
cætera, quum ex
lapide Por.

mittunt Anchimolium, Asteris
filium, inter populares eximiū,
cum exercitu ad expellendos A-
thenis Pisistratidas, tamen si hospi-
tes suos & in primis amicos. anti-
quiora enim duxerunt quæ ad
deū quàm quæ ad homines per-
tinent. Hos itaque mari nauibus
miserūt: cum quibus Anchimo-
lius ad Phalerum appulsus, co-
pias eduxit. Id præsciscentes Pisi-
stratidæ auxilia Thessalia euoca-
uerunt. societate enim cū Thessa-
lis fecerant. quibus rogantibus,
cómuni decreto Thessalimiserūt
mille equites cū suo rege Cineas,
viro Coniæo. Hos socios vbi ha-
buere Pisistratidæ, hoc excogita-
uēre: planitiē Phalæcorū deter-
gūt, cūque locum equitabilem

E
gg. iii.

reddūt, atque illac equitatum in castra hostium immittunt. Equitatus in Lacedæmonios irruens, cum alios multos, tum verò Anchimolium interemit: cæteros qui superfuere, ad naues repulit.

a Hic fuit primæ expeditionis Lacedæmoniorum exitus.

Hunc in modum primus Lacedæmoniorum exercitus abscessit. Extātque in Alopecis Atticæ bustum Anchimolii, iuxta Herculis templum quod est in Cynosargi. Postea verò Lacedæmonii maiores copias contra Athenas miserunt, non mari, sed terra, præfecto illis duce Cleomene Anaxandridæ filio: cum quibus oram Atticam inuadentibus congressus primū Thessalorum equitatus, non diu post in fugam versus est, cæsis supra quadraginta è suis, qui superfuere, quæ quisque potuit, rectà in Thessaliam rediēre. Cleomenes ad urbem pergens, vnà cum iis Atheniensibus qui liberi esse cupiebant, obsedit tyrannos, intra murum Pelasgicum redactos. b Neque tamen omnino Pisistratidas eiecē-

b Nec verò Pisistratidas vlla ratione eiecissent, vel profligassent Lacedæmonii, quippe qui de traheuda in longum obsidione nō cogit. & Pisistr. cōmeatu bene instructi erant: idēque vbi per aliquot dies obsidisset, Spartam reuersi fuissent. Sed res contigit quæ ut illis perniciofa, ita his adiumento fuit. Pisistratidarum enim liberi dum etiam è regione subducebantur, deprehensi fuerunt. Quo ex facto omn.

c Ex quibus Codrus & Melanthus, qui prius adueni, &c.

re Lacedæmonii, quippe qui de facienda obsidione non cogitabāt, & Pisistratidæ cibo potūque bene instructi erant. Itaque quū aliquot dies Lacedæmonii tyrannos obsidissent, Spartam abiēre. Hic tamen casus qui aliis infestus, idem aliis faustus exitit. nā filii Pisistratidarum qui clām extra regionem supponebātur, intercepti sunt. Quo ex facto omnes eorū res perturbatæ sunt, & pro redimēdis filiis ad voluntatem Atheniensium transegerunt ut intra quinque dies ex Attica excederent. Moxque in Sigeum quod est supra Scamandrum concesserunt, quum sex & triginta annos regnassent, oriūdi è Pylo atque à Neleo, ex eisdem prognati ex quibus ii qui fuere cū Codro ac Melātho, qui prius aduentitii, tamen Atheniensium reges euasere. Eaque de re Hippocrates Pisistrati pater, repetita memoria Pisistrati filii Nestoris, idem nomen filio suo imposuit. Hoc Athenienses modo tyrānis liberati sunt. Qui recepta libertate, quæcūque aut fecēre aut passi sūt memoratu digna,

A χῶρον, ἐπὶ ἧσαν τὰ στρατοπέδω τ' ἵππων. ἐμπεσόντα δὲ διέφθειρε ἄλλοις τε πολλοῖς τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ δὴ καὶ ὁ Ἀγχιμόλιον. ὅν δὲ περὶ ἡμιμόρτοις αὐτέων ἐς τὰ νέας κατέρχεται. ὁ μὲν δὲ περὶ τοὺς τόλως ἐκ Λακεδαιμόνους ὕψω ἀπὴν ἤλαξε· καὶ Ἀγχιμόλιον εἰς ταφὰς τῆς Ἀθηναίων Ἀλωπεκῆς, ἀγγυρὸς ἤθεα κληῖς τ' ἐν Κνωσθῶνι. μὲν δὲ, Λακεδαιμόνιοι μέζω τόλῳ φείλαντες, ἀπέπεμψαν ὅτι τὰ Ἀθηναίων, στρατηγὸν τῆς στρατῆς

B ἀποδέξαντες βασιλῆα Κλεομένηα. ὁ Ἀναξανδρίδην, ὅστις καὶ τὰ λαοὺς φείλαντες, ἀπὸ κατ' ἡπειρον. τοῖσι δὲ ἐς βαλόντες ἐς τὴν Ἀθηναίων χώραν ἢ τῶν Θεσσαλῶν ἵππων περὶ τὴν περὶ σέμμε, καὶ οὐ μὲν πολὺ ἐπείπετο. καὶ σφῶν ἐπὶ σπονδῶν τε αὐτῶν αἰδρεῖται· οἱ δὲ περὶ ἡμιμόρτοις, ἀπαλλάσσοντο ὡς εἶθ' ἰθὺς ὅτι Θεσσαλίας. Κλεομένης δὲ ἀπὸ Κλεομένης ἐς τὸ αὐτὸ ἄμα Ἀθηναίων τοῖσι βουλευμένοις ἐπὶ ἐλθόντες, ἐπολιόρχε

C ὅν τυράννοις, ἀφ' ἡμετέροις ἐν τῇ Πελασγικῇ πέτρῃ. ὅς δὲ πᾶσι πᾶσι αὐτῶν ἐς τὴν Πείσανδρας οἱ Λακεδαιμόνιοι. οὐτε γὰρ ἐπὶ δύναντο ἐπὶ πᾶσι ποιήσασθαι, οἱ τε Πείσανδρας οἱ ποιοῖσι δὲ περὶ σκλαβιάδατο· πολιορκήσαντες τε αὐτὴν ἡμέρας ὀλίγας, ἀπαλλάσσοντο ἐς τὴν Σπάρτην. νυνὶ δὲ σιωπῇ τῇ τοῖσι μὲν κακὴ ἐπεχρήσθη, τοῖσι δὲ, ἢ αὐτῇ αὐτῇ σύμμαχος. ὑπεκτιθέμενοι γὰρ ἐξωτὴς χώρας οἱ παῖδες τῇ Πείσανδρας δύναντο ἢ λωσθαι.

D τῶν δὲ ὡς ἐχρήσθη, πᾶσι αὐτέων τὰ πρὸς ἡμακα σιωπῇ τεταράχθη. περὶ τῶν δὲ ἐπὶ μισθῶ τοῖσι τέκνοις, ἐπὶ οἷς ἐβόλοντο οἱ Ἀθηναῖοι. ὡς τε ἐν πέντε ἡμέραις ἐκ χωρῆσαι ἐκ τῆς Ἀθηναίων. μὲν δὲ, ἐξ ἐχρήσθη ἐς Σίγην ὅτι τὰ Σκαμαίνδρας, ἀρξάντες μὲν Ἀθηναίων ἐπὶ ἔτα ἐξ καὶ τελέκοντα, εὐόντες δὲ καὶ οὗτοι ἀνέχον Πύλιοι τε ἐν Νηλεΐδαι, ἐκ τῶν αὐτέων γεγενῆσθαι, καὶ οἱ ἀμφὶ Κόδρον τε ἐν Μελάνθον· οἱ ἄλλοι ἐπὶ ἡλῶδες εὐόντες, ἐχρήσαντο Ἀθηναίων βασιλῆες. ὅτι τῶν

E τῶν δὲ καὶ τῶν οὐνομα ἀπεμνημόνευσε ἵππων πολεμῆσαι τὰ παρὰ τὸν ἥμισυ. Πείσανδρας, ὅτι τῶν Νέσσορος Πείσανδρας ποιοῦμενος τὸ ἐπὶ πᾶσι. οὕτως μὲν Ἀθηναῖοι τυράννοι ἀπὸ ἡλῶσαι. ὅσα δὲ ἐλθόντες ἔχοντες ἢ ἐπὶ τὸν ἀξίον ἀπὸ ἡλῶσαι,

πρὶν Ἰωνίῳ τε δ' ὑποστῆναι ἀπὸ Δαρείου, καὶ
 Αἰεταγόρεα ^α Μιλήσιον ἀπικέλευον ἐς
 Αἰθιώας χρεῖσται σφέων βοηθεῖν, ταῦτα
 πρῶτα φερέτω.

Αἰθιώαι, εὐδοκῶν καὶ πρὶν μεγάλα, τότε
 ἀπαλλαχθεῖσαι τυράννων, ἐγέροντο μέζον-
 τες. ^α ἐν δὲ αὐτοῖσι δύο αἰδρες ἐδυάφευον,
 Κλεοθένης τε, ἀνὴρ Ἀλκμαγωνίδης, ὅς ποτε
 δὴ λόγον ἔχει τῷ Πυθίῳ αἰαπεῖσαι· καὶ
 Ἰσαγόρης ὁ Τισαμβρόου, οἱ κίχης μὲν ἐὼν δοκί-
 μου, ἀπὸ τὰ ἀνέχεσθαι οὐκ ἔχω φερέσαι.
 θύοισι δὲ οἱ συγγενέες αὐτῷ Διὶ Κασίω. οὗ-
 τοι ^α αἰδρες ἐσασιόσθην πρὸ δυνάμιος·
 ἐσπυμῆμος ὃ ὁ Κλεοθένης τὸν δῆμον πρὸς-
 επαίρει· μὲν δὲ, τετραφύλους ἐόντας Αἰ-
 θιωαίους, δεκαφύλους ἐποίησε, τῷ Ἰωνος
 παίδων Γελέοντος καὶ Αἰγικόρεος καὶ Ἀρ-
 γαδέω καὶ Ὀπλητος, ἀπαλλάξας αὐτὸν ἐπὶ
 νυμίας· ὅτι χυλίων δὲ ἐτέρων ἡρώων ἐπὶ
 νυμίας ὄξυρῶν, κέρει Αἰῶτος. τῶν δὲ,
 αἵ τε ἀστυγείονα καὶ σύμμαχον ξείνων ἐόντα,
 πρῶτον ἔθεντο. ταῦτα δὲ, δοκῶν ἐμοί, ἐμμενέ-
 το ὁ Κλεοθένης οὗτος τὸν ἐωυτοῦ μητρὸς πάτο-
 ρα Κλεοθένα τὸν Σικυωνίου τυράννου. Κλεο-
 θένης γὰρ Ἀργείοισι πολεμήσας, τῷτο μὲν,
 ῥα φησὶν ἐπαυσε ἐν Σικυωνίᾳ ἀγωνίζεσθαι
 τῷ Ὀμηρείῳ ἐπέων εἵνεκα, ὅτι Ἀργεῖοί τε
 καὶ Ἀργεὶς τὰ πολλὰ πτόντων ὑμνεῖται. τῶ-
 ν δὲ (ἡρώων γὰρ οὐ καὶ ἐστὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀγρῇ
 τῷ Σικυωνίῳ Ἀδρήστου τῷ Ταλαοῦ) τῶτον
 ἐπεθύμησε ὁ Κλεοθένης ἐόντα Ἀργεῖον, ἐκ-
 βαλὼν ἐκ τῆς χώρας. ἐλθὼν δὲ ἐς Δελφοὺς,
 ἐχρησθεῖαζέτω εἰ ἐκβάλοι τὸν Ἀδρήστον· ἢ
 δὲ γὰρ Πυθίᾳ χρεῖα οἱ φάσα, Ἀδρήστον μὲν εἶ-
 Σικυωνίων βασιλῆα, ἐκείνου δὲ, λυσιτε-
 λῶν ὅπως, ἐβουλόετο μηχανῶν τῇ αὐτῷ
 ὁ Ἀδρήστος ἀπαλλάξεσθαι. ὥς δὲ οἱ ὄξυρῶν
 αὐτῷ ἐδόκεε, πέμψας ἐς Θήβας αὐτὸν Βοιω-
 τίας, ἔφη γὰρ ἐπαγαγέσθαι Μελεάντιον
 ὁ Ἀεταγός· οἱ δὲ Θηβαῖοι ἐδόσαν. ἐπαγα-
 γέμενος δὲ ὁ Κλεοθένης ^α Μελεάντιον,
 τέμενος οἱ ἀπέδωκε ἐν αὐτῷ τῷ πυρὸς πυλῶν,
 καὶ μιν ἴδρυσεν ἐν ταῦτα ἐν τῷ ἰχυροτάτῳ.
 ἐπηγάγετο δὲ ^α Μελεάντιον ὁ Κλεοθένης
 (καὶ γὰρ τῷτο δεινὸν ἀπηγγέσθαι) ὥς ἔχρισον
 ἐόντα Ἀδρήστου ὅς τὸν τε ἀδελφὸν οἱ Μηκιστὰ ἀπεκτόνεε, καὶ τὸν γαμβρὸν Τυδεία.

antequā Ionia defecerit à Dario,
 & Aristagoras Milesius Athenas
 oratū auxilia venerit, hæc prius
 edifferam.

Athenæ, quū magnæ fuissent
 antea, tūc tamen tyrannis libera-
 tæ, extiterē maiores. in quib⁹ duo
 viri præpollebant, Clisthenes, vir
 Alcmaeonides, qui (vt fama fert)
 * Pythiam persuaferat : & Isago-
 ras, Tisadri filius, illustri quidem
 familia, sed quā vetusta nō queo
 affirmare: eius tamē cognati Ioui

Cario immolant. Hi viri per fa-
 ctiones de potētatu contēdebāt.
 Clisthenes, quum vinceretur, po-
 pulū amplectēdo, ex quatuor tri-
 bubus mox decē effecit, cognom-
 inibus Ionis filiorū, ^b Pelcontis

& AEgicoris & Argadei & Hople-
 tis, in alia cōmutatis quæ ipse in-
 uenit, aliorum heroum indige-
 narū, præterquā Aiæcis: quem etsi
 hospitē, tamē adiecit, utpote fini-
 timū ac sociū. Qua in re videtur

mibi Clisthenes hic auum suum
 maternū Clisthenē Sicyonis ty-
 rannū fuisse imitatus. ille enim,
 quū bellū gessisset cum Argiuis,
 summovit è Sicyone certamina
 canentium poemata, ob Homeri
 carmina, in quibus Argos atque
 Argiui tātopere celebrantur. Ne-
 que hæc modò submovit, sed etiā
 optauit monumētū Adraſti, Ta-
 lai filii, quod erat in ipso Sicyo-
 niorū foro, quia fuerat Argiuis,
 exterminare: ideoque Delphos

adiit ad oraculū consulendū nū-
 quid Adraſtum eiiceret. Cui Py-
 thia respōdens, inquit, Adraſtum
 quidē Sicyoniū regē esse, ipsū ve-
 rò, lapidatorem. Id nō concedēte
 sibi deo, Clisthenes reuersus ex-
 cogitabat quo pacto Adraſtus ip-
 se demigraret. Quod ubi exco-
 gitasse sibi visus est, misit ad Boco-
 tias Thebas nuntiatū, velle se af-
 ferre Sicyonē Melanippū Astaci

filiū. Eumque tribuētibus Theba-
 nis, in urbē intulit: atque ei fanū
 in ipsa curia designatū exadifica-
 uit munitissimo in loco, in quē
 intulit Melanippū. ^d Quod factū

deberet existimari inimicissi-
 mum Adraſto, quod & Mece-
 stem fratrem eius & Tydeum ge-
 nerum Melanippus interfecisset.

^a Pythia persua-
 ferat & id faceret
 quod paulo ante
 narratum est.

^b Geleontis

^c Reducere. Sic
 in seq.

^d Reduxit autē
 Melanippum Cli-
 sthenes (hoc e-
 nim narrandum
 est) vt Adraſto
 inimicissimum,
 quod & Mecest.

a Eius infortunia choris tragicis decorabant.

Clifthenes ubi fanum extruxit, hostias & dies festos Melanippo dedit ab Adraſto ereptos, quibus illum Sicyonii magno cum honore proſequi conſueverant. Et enim regio Polybi fuerat, qui, quum ſine liberis decederet, imperiū Adraſto legauit nepoti ſuo ex filia. cum igitur Sicyonii cum aliis honoribus proſequiebantur, tum verò ^a tragicis choris, ita ut non Dionyſum, ſed Adraſtū venerarentur. at Clifthenes choros quidem Libero, cæteras verò ceremonias Melanippo dicauit. Hæc ille in Adraſtum egit. Tribus autem Dorienſium ne foret eadem Sicyoniis quæ Argiuis, in alia nomina commutauit: ex quibus Sicyonios plurimum ridiculos reddidit. quippe hyos & onou,

b Cognomina eorum mutas in alia quibus *ὄος* & *ὄνου*, id eſt, *ſυκ* & *αῖνι*, appellaciones præfixæ eſſet, vltimas ſyllabas addebat.

c Quum apud ſe expēdiſſent.

d Poſt Clifthenes, adde, fecerat. Athenienſis autē Clifthenes, quum huius Sicyonii eſſet ex filia nepos, & ab eo nomē haberet, &c.

e Superatus autem viciffim Iſagoras, hoc contrā excogit.

A ἐπὶ τε δὲ οἱ δὲ τέλειμος ἀπέδδξε, θυσίαις τε καὶ ὀρχαῖς Ἀδρήστου ἀπελόμενος, ἔδωκε τὰς Μελαγνίπων. ^α δὲ Σικωνῖοι ἐώθασι μεγαλῶς κέρτα πιαίν ^β Ἀδρήστον. ἡ γὰρ χώρα καὶ αὐτῇ Πολύβου· ὁ δὲ Ἀδρήστος καὶ Πολύβου θυγατεῖδος· ἀπαις δὲ Πολύβος τελευτῶν διδοὶ Ἀδρήστῳ πλεῖς ἀρχαί, τὰ τε δὴ ἄλλα οἱ Σικωνῖοι ἐπὶ μὲν ^γ Ἀδρήστον, καὶ δὴ πᾶσι, τὰ πάντα αὐτῇ παραχρῆσιν χοροῖσι ἐγέγραψεν· τὸν μὲν Διόνυσον οὐ πημέωντες, τὸν δὲ Ἀδρήστον. Κλεοθένης δὲ χοροῖς μὲν τὰς Διονύσιον ἀπέδωκε, πλεῖς δὲ ἄλλων θυσίῳ τὰς Μελαγνίπων. ταῦτα μὲν ἐς Ἀδρήστον οἱ ἐπεποιήσαντο φυλάς· ἡ δὲ Δωρεῖων, ἵνα δὴ μὴ αἱ αὐταὶ ἔωσι τοῖσι Σικωνῖοις καὶ τοῖσι Ἀργείοις, μετέβαλες ἄλλα οὐνόματα. ἐνθα καὶ πλεῖστον κατεγέλαστο τῶν Σικωνῖων. ὅτι γὰρ οὗς τε καὶ οἶον τὰς ἐπωνυμίας μεταπηγῆς, αὐτὰ τὰ τελευτάδια ἐπέθηκε, πλεῖς τῆς ἐωυτοῦ φυλῆς. ταῦτα δὲ ^δ τοῦτομα ἀπὸ τῆς ἐωυτοῦ ἀρχῆς ἔθετο. οὗτοι μὲν δὲ Ἀρχεῖλοι ἐκαλέοντο· ἔτεροι δὲ, Ὑάται· ἄλλοι δὲ, Ονεᾶται· ἔτεροι δὲ, Χοιρεᾶται. οὗτοισι τοῖσι οὐνόμασι τῶν φυλέων ἐχέοντο ^ε Σικωνῖοι, καὶ ὅτι Κλεοθένης ἀργυρῶτος, καὶ ἐκείνου τιθνεῶτος, ἐπὶ ἐπὶ ἔτα ἐξήκοντα. μετέπειτα μὲν τοὶ λόγον σφίσι δόντες, μετέβαλον ἐς τοὺς Ὑλλέας καὶ Παμφύλους καὶ Δυμαναίτας· τετάρτοις δὲ αὐτοῖσι προσέθεντο ὅτι τῷ Ἀδρήστῳ παιδὸς ^δ Αἰγιάλεος, πλεῖς ἐπωνυμίῳ ποιόμενοι κεκληῖσθαι Αἰγιάλεας. ταῦτα μὲν νῦν ὁ Σικωνῖος Κλεοθένης ἐπεποιήκε. ὃ γὰρ Ἀθιωᾶς Κλεοθένης, ἐὼν τῷ Σικωνίου τοῦ θυγατεῖδος, καὶ ὁ οὐνόμα ὅτι τοῦτου ἔχων, δοκέειν ἐμοί, καὶ τοῦτο ὑποφιδῶν Γῶνας, ἵνα μὴ σφίσι αἱ αὐταὶ ἔωσι φυλαὶ καὶ Γῶσι, τὸν ὁμόφυμον Κλεοθένα ἐμμήσατο. ὡς γὰρ δὴ ^ε Ἀθιωᾶν δῆμον πρῶτον ἀποσμένον, τότε πρῶτον πρὸς πλεῖς ἐωυτῷ μοίρεον προσεθήκατο, τὰς φυλάς μετωνόμασε, καὶ ἐποίησε πλεῖδας ὅς ἐλασσόνων. δέκα τε δὴ φυλάρχους αὐτῇ τεσσάρων ἐποίησε, δέκα δὲ καὶ τοῖς δῆμοις κατένεμε ἐς τὰς φυλάς. καὶ τε τὸν δῆμον πρῶτον τέλειμος πολλὰ κατῴχετο τῇ αἰτίσασιν τῶν. ὃν δὲ μέρει γὰρ ἐσπούμενος ὁ Ἰσαγόρης αἰπτεχᾶται τὰς δὲ ὅτι καλέει Κλεοθένα τὸ Λακεδαιμόνιον,

ἡρόδοτον ἐαυτῷ· ἔξον δὲ τῆς Πεισιφραπί-
δων πολιορκίης. ὅθι Κλεομένης εἶχε αἰ-
τή φοιτῆν· ὅθι δὲ Ἰσαγόρεω τὴν γυναῖ-
κα. Ἐν δὲ τῷ περὶ τὴν Κλεομένη-
νης ἐς τὰς Ἀθηνῶν κήρυκα, ἔξεβαλε Κλε-
ομένης, καὶ μετ' αὐτῶν ἄλλους πολλοὺς Ἀθη-
ναίων, ὅσοι ἐναγέας ὄντι λέγων. Ταῦτα δὲ
πέμπων, ἔλεγε ἐκ διδασκῆς τῷ Ἰσαγόρει.

Ἐν δὲ τῷ Ἀλκμαωνίδῳ καὶ οἱ συσσιώ-
ται αὐτῶν εἶχον αἰτίαν τῷ φόνου· τοῦτο αὐ-
τὸς δὲ οὐ μετεῖχε, οὐδ' οἱ φίλοι αὐτοῦ. οἱ δὲ
ἐναγέες Ἀθηνῶν ὥδε ὠνομάσθησαν· Ἰω-
Κύλων τῷ Ἀθηνῶν αἰὲρ Ὀλυμπιονί-
κης· ὅστις ὅτι τυραννίδι ἐκόμισσε· ποροποι-
ησάμενος δὲ ἐταυρήσει τῷ ἡλικιωτέων, κα-
ταλαβὼν τὴν ἀκρόπολιν ἐπειρήθη· οὐ δυ-
νάμενος δ' ὅτι κτερεῖται, ἰκέτης ἵκετο πρὸς
τὸν γάλαμα. Τούτοις αἰτίαισι μὲν οἱ πορτυ-
νισ τῷ Ναυκράτει, οἱ δὲ ἐνέμοντο τότε τὰς
Ἀθηνῶν ὑπερχύους, πλὴν θανάτου· φονεύ-
σαι δὲ αὐτοὺς αἴτη ἔχει Ἀλκμαωνίδας.
Ταῦτα πρὸ τῆς Πεισιφράτου ἡλικίης ἐχρέ-
το. Κλεομένης δὲ ὡς πέμπων ἔξεβαλε
Κλεομένης καὶ τοὺς ἐναγέας, Κλεομένης μὲν
αὐτὸς ὑπέχετο· μετ' δὲ, ὅσοι ἦσαν πρὸς
ἐς τὰς Ἀθηνῶν ὁ Κλεομένης, οὐ σὺν μεγά-
λῃ χειρὶ. ἀπὸ Κλεομένης δὲ ἀγλατὴ ἐπὶ α-
κόσια ὅτις τὰς Ἀθηνῶν, τὰ οἱ ὑπέχετο ὁ
Ἰσαγόρης. Ταῦτα δὲ ποιήσας, δούτε καὶ τὴν
βουλὴν καταλύειν ἐπειράτο. Τετηκεῖσιν οἱ
δὲ τοῖς Ἰσαγόρει συσσιώται τὰς ἄρχας ἐ-
νεχείριζε. αἰτίαισι δὲ τῆς βουλῆς, καὶ
οὐ βουλομένης πείθεσθαι, ὅ, τε Κλεομένης
καὶ ὁ Ἰσαγόρης καὶ οἱ συσσιώται αὐτῶν κατα-
λαμβαίνοισι τὴν ἀκρόπολιν· Ἀθηνῶν δὲ
οἱ λοιποὶ τὰ αὐτὰ φρονήσαντες, ἐπολιόρχουν
αὐτοὺς ἡμέρας δύο. τῇ δὲ τέτῃ ὑπόσπον-
δι ἔξερχοντα ἐκ τῆς χώρας ὅσοι ἔσαν αὐ-
τῶν Λακεδαιμόνιοι, ἐπετελέετο δὲ ὁ Κλεο-
μένης ἡ φήμη. ὡς γὰρ αἰεὶ ἐς τὴν ἀκρόπο-
λιν, μέλλων δὲ αὐτὴν καταχρῆσθαι, ἦν ἐς τὸ
ἄδυστον τῆς θεοῦ, ὡς παροτρύνων. ἡ δὲ ἱρήν
ἔξανα σταθερὰ τῷ θεῷ, τὸν ἢ τὰς θύρας
αὐτὸν ἀμείψαι, εἶπε, ὦ ἔξιν Λακεδαιμό-
νιε, πάλιν χώρει, μηδ' ἐσθ' ἐς τὸ ἱερόν. οὐ
γὰρ θεμὸν Δωρεῖσι κτερεῖναι ἐπαῦτα. ὁ
δὲ, εἶπε, ὦ γυναῖκα, ἀλλ' οὐ Δωρεὶς εἰμι,

iam inde ab obsidione Pisistrati-
darum sibi hospitem factum: qui
quidem culpabatur quod ad v-
xorem Isagoræ ventitaret. is mis-
so primùm Athenas caduceato-
re, Clisthenem eiecit, & cum eo
alios complures Athenienses, eos
enageas vocans, q. d. *piaculares*,
videlicet admonitu Isagoræ hæc
dicēs. nam Isagoras atque amici
eius non erant affines cædis cu-
ius insimulabantur. Alcæmonidæ,
& qui Atheniensium erant e-
nagees, ita nominabantur, *qui*
piaculo obstricti erant. Cylon qui-
dam Atheniensis vir olympioni-
ces, affectatæ tyrannidis comper-
tus est. Simulato nanque æqua-
lium sodalicio arcem occupare
conatus est. Id quum efficere nō
potuisset, assedit simulacro dei
supplex, ipse ac socii. hos illinc
submoverunt quidem magistra-
tus Naucratorum, qui tunc A-
thenas incolebant, data fide pu-
niendi eos citra mortem: sed cul-
pa horum mox interfectorum
fuit penes Alcæmonidas. Hæc
ante Pisistrati ætatem gesta sunt.
Vbi autem Cleomenes per nun-
tium eiecit Clisthenē atque pia-
culares, quamvis Clisthenes ipse
profugisset, nihilo secius Athenas
venit, non magna cum manu,
atque illinc septingentas familias
militares Atheniensium, tāquam
piaculo contaminatas, relegavit,
quas ei suggerebat Isagoras. Hoc
acto conabatur secundo loco se-
natum dissolvere, & magistratus
trecentis Isagoræ militibus mā-
dare: verum reluctante senatu,
atque obtemperare nolēte, Cleo-
menes Isagorāsque cum suæ fa-
ctionis hominibus arcem occu-
parunt. quos cæteri Athenienses
cum senatu sentiētes, biduo ob-
federunt: tertio die quicumque
Lacedæmonii ibi erant, accepta
fide, regione discesserunt, brato
effecto quod Cleomeni dictū est.
nam ei ad occupandam arcem
ascendēti, & ad dei penetrāle cō-
sulēdi gratia eunti, exurgēs ē sel-
la sacerdos, antequam ille valuas
referaret, Lacedæmonie, inquit,
hospes, retrō redcas, néve templū
introcas. non enim Doribus huc
introire fas est. Cui Cleomenes,
Ego, inquit, mulier, Dorēs nō sū,

a Alcæmonidæ
enim & qui ea-
rundem partium
erant, cædis hu-
ius invidiam susti-
nebāt, at ipse Is-
agoras nequaquā,
nec eius amici.
Enagees autem
inter Athenien-
ses ita nominati
fuerunt.

b Omne Cleo-
menirato effecto.
Id est, Rato effecto
eo quod omne por-
tendebatur Cleo-
meni. Vel, Exim o-
mne approbante Cleo-
meni. Quod autem
hic φήμιν, statim
post κλειδίνα δο-
ρεας, quod Valla
interpret. admo-
nitionem.

sed Achæus. Itaque admonitu uti nolens, atque in conatu pergens, tunc quoque iterum à proposito cum Lacedæmoniis decidit. Cæteros autem ad necē vincere Athenienses, & in iis Timotheum fratrem eius cuius manualia opera atque strenuitatem maximam referre possem. Atque hi quidem in vincula coniecti mortem oppetiere. Athenienses autem post hæc reuocatis cum Clisthene septingētis *militum* familiis, quas Cleomenes exegerat, Sardis mittunt ad contrahendā cum Persis societatem. Intelligebant enim sibi cum Cleomene atque Lacedæmoniis esse bellandum. Ut Sardis venire nuntii, mandatāque exposuere, percontatus est eos Artaphernes Hystaspis filius, Sardiū prætor, quinquam homines essent Athenienses, & ubi terrarum incolentes, qui socii Persarum fieri orarent. Vbi id ex nuntiis audiuit, ita eis ingenuè respondit, Si regi Dario terram darent & aquam, se cōtracturum cum eis societatem: sin minus, illos abscedere præcepit. Nuntii inter se colloquuti, quod societate facere cuperent, daturos se esse dixerunt. quo nomine, ubi reuerſi sunt domum, vehementer accusati sunt. Cleomenes, intelligens ab Atheniensibus se & verbis & factis lædi, ex omni Pelopōneso copias coegit, dissimulās quem ad finem, quum haberet in animo tum populū Atheniensem vlcisci, tum Isagoram constituere tyrannum, qui vnā cum eo ex arce decesserat. Comparato exercitu ingenti, ipse Eleusina inuasit, & ex cōposito Boeotii Oenoeum occuparunt & Hyſias, vltimos Atticæ populos: & ab altera parte Chalcidenses orā Atticæ loca populabantur. Athenienses etsi ancipiti bello districti, Boeotiorum & Chalcidensium ultione dilata, arma contra Peloponnesos in Eleusine agentes ferūt. Dūmque ambo exercitus cōferturi prælium essent, Corinthii, primi omniū secū reputantes iniuste à se agi, auerterunt se, atque absceſſerūt. Secundū hos idē fecit Demaratus Aristonis filius,

a Sententiā mutauerunt.

A Δὲ μὲν Ἀχαιοί. ὁ μὲν δὲ τῇ κλεομένη ὁδοῖν
χρεώμενος, ἐπεχείρησέ τε, καὶ τότε πάλιν
ἔξεπνυσε μὲν τῷ Λακεδαιμονίων. ὅθεν
δὲ ἄλλοις Ἀθηναῖοι κατέδησαν τὴν ὁδὸν
θανάτου· ἐν δὲ αὐτοῖσι, καὶ Τιμησίθεον ὁ
ἀδελφεόν, τῶ ἔργῳ χειρῶν τε καὶ λήμματος
ἐχρῆμ' αὐτὸς μέγιστα καταλέξαι. οὗτοι μὲν νυν
δεδεμένοι ἐτελεύτησαν. Ἀθηναῖοι δὲ μὲν
ταῦτα Κλεομένηα καὶ τὰ ἐσθλαχόσια ἐπί-
στα τὰ διωθέντα ὑπὸ Κλεομένηος μετα-
B πεμφάμενοι, πέμπουσι ἀγγέλους εἰς Σάρ-
δεις, συμμαχίῳ βουλόμενοι ποιήσασθαι
πρὸς Πέρσας. ἠπιστάτο γὰρ σφι πρὸς
Λακεδαιμονίους τε καὶ Κλεομένηα ἐκπε-
πολεμῶσθαι. ἀπικρομένων δὲ τῶ ἀγγέλῳ εἰς
τὰς Σάρδεις, καὶ λεγόντων τὰς ἐντεταλμένας,
Ἀρταφέρνης ὁ ὕψαπτος, Σαρδιῶν ὑπάρχων,
ἐπὶ πρῶτα τίνες εἶντες αὐτοῖσι, καὶ ποῖ γῆς
οἰκόμενοι, δεοῖατο Περσέων σύμμαχοι γέ-
νέσθαι. πυθόμενος δὲ πρὸς τῶν ἀγγέλων, ἀ-
C πεκορύφου σφι πᾶσι· εἰ μὲν διδώσι βασι-
λεῖ Δαρείῳ Ἀθηναῖοι γῆν τε καὶ ὕδωρ, ὃ
συμμαχίῳ σφι σῶναι πέποι· εἰ δὲ μὴ δι-
δώσι, ἀπαλλάσσασθαι αὐτοὺς ἐκέλευε. ὅθεν
δὲ ἀγγέλῳ ἐπὶ σφραγίσαντα βαλλόμενοι,
διδόναι ἔφασαν, βουλόμενοι τὴν συμμα-
χίῳ ποιήσασθαι. οὗτοι μὲν δὲ ἀπελθόντες
εἰς τὴν ἐωυτῶν, αἰτίας μεγάλας ἔχον. Κλεο-
μένης ὅτι ἐπιστάμενος πρὸς ἑβρίῳ ἐπεσι καὶ ἔρ-
χοισι ὑπὸ Ἀθηναίων, συνέλεγε ἐκ πάσης Πε-
D λοποννήσου στρατὸν, καὶ φερόμενος εἰς τὸν σιλήφ.
πῶσα δὲ τε ἐγγέλων τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων,
καὶ ἴσα γάρ εἰς βουλόμενος τύραννον κατα-
στῆσαι. συνέξῃλθε γὰρ οἱ οὗτοι ἐκ τῆς ἀκροπό-
λιος. Κλεομένης τε δὴ σὺν τοῖς μεγάλοις ἐπέ-
βαλε εἰς τὴν Ἐλευσίνα, καὶ οἱ Βοιωτοὶ ἀπὸ συ-
θήματος Οἰνίου αἰρέοισι, ἐκ Ὑσίας, δῆμοις
τοῖς ἐσθλοῖς τῆς Ἀττικῆς. Χοχιδεῖς τε ἐπὶ
τὰ ἔτερα εἰσίνοντο, ἐπιόντες χώρους τῆς Ἀτι-
κῆς. Ἀθηναῖοι ὅτι καὶ ἀμφιβολίῃ ἐχόμενοι,
E Βοιωτῶν μὲν καὶ Χοχιδέων ἐσώτερον ἔμμενον
μνήμην ποιήσας, Πελοποννησίοισι δὲ ἐοδ-
σι ἐν Ἐλευσίῃ αἰτία ἔθεντο τὰ ὅπλα μνησ-
τῶν ὅτι συνάψαν τὰ στρατόπεδα ἐς μάχην, Κο-
ρίνθιοι μὲν πρῶτα σφι αὐτοῖσι δόντες λόχον
ὥς οὐ ποιοῖεν τὰ δίχαια, μετέβησαν τε καὶ ἀ-
παλλάσσοντο μὲν ὅτι, Δημόκριτος ὁ Αἰρίωνος,

ἔτι μὲν
τοῖς

ἔτι μὲν
τοῖς

ἐὼν καὶ οὗτος βασιλὰς Σπάρτην, ἐσὺν
 εξαγαγὼν τε τὴν στρατίαν ἐκ Λακεδαι-
 μονος, καὶ οὗτος ἐὼν ἀφ' ὧν ἐν ταῖς πα-
 ρεῖαις χρόνῳ Κλεομένης. ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς
 διχραστίας, ἐτέθη νόμος ἐν Σπάρτῃ, μὴ ἐξ-
 εἶναι ἑπείσθαι ἀμφοτέρους τοῖς βασιλῆας,
 ἑξιοῦσης τῆς στρατῆς. τῶς γὰρ ἀμφοτέροι
 εἶποντο. ὡς αὖτε αὐτοῦ δὲ πούτεων τῶ ἐπεί-
 ρου, καταλείπεσθαι καὶ τῇ Τιωδαριδῶν
 τὸν ἑτερον. ὡς ποῦ γὰρ δὴ καὶ οὗτοι ἀμφοτέ-
 ροι, ἐπὶ κλητοῖς σφί ἐόντες, εἶποντο. τότε δὴ ἐν
 τῇ Ἐλυσίῃ ὁρέωντες οἱ λοιποὶ τῇ συμμά-
 χων τοῖς τε βασιλῆας τῇ Λακεδαιμονίῳ
 οὗτος ὁμολογήσαντες, καὶ Κορινθίοις ἐκλιπόν-
 τας τὴν τάξιν, οἰστρον καὶ αὐτὸ ἀπαλαστώ-
 μνοι. τέταρτον δὴ τῶτο ἐπὶ τὴν Ἀθηναίων ἀ-
 πικύμνοι Δωριεῖς, δις τε ἐπὶ πολέμῳ ἐς-
 βαλόντες, καὶ δις ἐπ' ἀγαθῶ τῶ πληθους
 τῇ Ἀθηνῶν. ὡς ποῦ μὲν, ὅτε ἐν Μέγα-
 ρα καπύκιστον, οὗτος ὁ πόλεος ἐπὶ Κόδρου
 βασιλῆοντος Ἀθηναίων, ὁρθῶς αὖ καλέοιτο
 δούτερον δὲ καὶ τρίτον, ὅτε ἐπὶ Πείσαντι-
 δῶν ἐξέλασιν ὁρμηθέντες, ἐκ Σπάρτης ἀ-
 πίκοντο. τέταρτον δὲ τότε, ὅτε ἐς Ἐλυσίαν
 Κλεομένης ἀγῶν Πελοποννησίοις ἐσέβαλε.
 οὕτω τέταρτον τότε Δωριεῖς ἐσέβαλον ἐς
 Ἀθῆνας. ἀφ' αὐτῶν ὧν τῶ πόλεος τούτου
 ἀκλεῖας, ἐν ταῖς Ἀθῆναις πίνουσαι βου-
 λόμενοι, ὡς ποῦ στρατῆν ποιῶνται ἐπὶ
 Χαλκιδίας. Βοιωτοὶ δὲ τοῖς Χαλκιδεῦσι
 βοηθῶσι ἐπὶ τῇ Εὐβοίᾳ. Ἀθῆναισι δὲ
 ἰδοῦσι οὗτοι Βοιωτοῖς, ἐδόξε πρῶτερον τοῖς
 Βοιωτοῖς ἢ τοῖς Χαλκιδεῦσι ἐπὶ χειρέσιν.
 συμβάλλοι τε δὴ τοῖς Βοιωτοῖς ὅτι Ἀθη-
 ναῖοι, καὶ πολλὰ ἐκρήσθησαν· κάρτα δὲ πολ-
 λὰς φονδύσμετες, ἐπὶ αὐτοῖς αὐτῶν ἐξώ-
 ρησθαι. τῆς δὲ αὐτῆς ταύτης ἡμέρας ὅτι
 Ἀθηναῖοι ἀφ' αὐτῶν ἐς τὴν Εὐβοίαν, συμ-
 βάλλοι καὶ τοῖς Χαλκιδεῦσι. νικήσαντες
 δὲ καὶ τούτοις, τετρακισχίλους κληροῦχος
 ἐπὶ τῇ Ἰπποδατέων τῇ χώρῃ λείποισι ὅτι
 ὅτι Ἰπποδατέων ἐκάλοντο οἱ παχέες τῇ Χω-
 κιδῶν. οὗτοι δὲ καὶ τούτων ἐξώρησθαι, ἀμ-
 τοῖς Βοιωτῶν ἐξώρησθαι εἶχον ἐν Φυ-
 λακῇ, ἐς πέδας δόσαντες. χρόνῳ δὲ ὕπε-
 ρον ἔλυσθαι σφῶας διμῶς ἀποπλησθέντες. τὰς δὲ πέδας αὐτῶν, ἐν τῇ ἐδε-
 δίατο, ἀνεκρέμασθαι ἐς τὴν ἀκρόπολιν, ἀπὸ ἐπὶ καὶ ἐς ἐμὲ ἔσθαι ὡς ἐοῦσαι,

A qui & ipse erat rex Spartiatarum,
 & à Lacedæmone copias cōtra-
 xerat, nec à Cleomene superiori
 tempore dissenserat. Ob quam
 regum dissensionem lex apud
 Spartam lata est, non licere utri-
 que regi cum exercitu prodire.
 (nam prius prodibant) & his se-
 iunctis, alterum quoque à Tyn-
 daridis relinqui: qui & isti ante-
 hac ab eis euocati, exercitū ambo
 comitabantur. Porro tunc ceteri
 socii qui erāt in Eleusine, cernē-
 tes non conuenire inter reges, &
 B Corinthios aciem deseruisse, & i-
 psi dilapsi abierunt. Quartò tunc
 Dores in Atticam profecti sunt,
 bis ad bellandum ingressi, bis ob
 Atheniensium multitudinis cō-
 modum. Primò, quum Megarā
 coloniam deduxerunt, hæc ex-
 peditio rectè vocetur, sub Codro
 Atheniensium rege: iterū ac ter-
 tiò, quum ad expellēdos Pisistra-
 tidas ex Sparta ventum est: quar-
 tò, quum Cleomenes Pelopon-
 nenses ducens, Eleusinē inuasit.
 Ita quartò tunc Dores aduersus
 C Athenas expeditionem sumpse-
 rūt. Dilapsò igitur indecorè hoc
 exercitu, ibi Athenienses volētes
 ultum ire iniurias, primam expe-
 ditionē fecerunt aduersus Chal-
 cidenses: quibus Boeotii ad Euri-
 pum iere suppetias. His conspectis
 Athenienses putarunt sibi cum
 eis prius quàm cum Chalciden-
 sibus pugnam conferendam. ita-
 que congressi cum illis egregiè
 superant, permultisque eorum
 caesis, septingentos capiunt. Eo-
 dem die transgressi Eubœam, cū
 D Chalcidensibus conflixere: qui-
 bus etiam victis, quatuor millia
 colonorum in prædiis hippoba-
 tarum, q. d. equitum reliquerunt.
 hippobataz autem apud Chalci-
 denses vocabatur locupletes. Ho-
 rum quoscunque ceperunt, vnā
 cum Boeotiorū captiuis victos
 in carcerem coniecerunt: quos
 aliquanto post binis multatos
 minis soluerunt: eorumque vin-
 cula quibus alligati fuerant, in ar-
 ce suspenderunt: quæ ad meam
 E usque memoriam extabant,

καί, οὐ γάρ τις γνώμη τούτης ἀμείνων
 ἐδόκει φαίεσθαι, αὐτίκα πέμψαντες ἐ-
 δέοντο Αἰγινήτων, ὅτι καλεσμένοι καὶ ὁ
 χρηστήριος σφί βοήθειν, ὡς ἐόντων ἀχρήτων.
 οἱ δὲ σφί αἰτίοισι ὅτι κουρίλλω τὴν Αἰακί-
 δας συμπεμπειν ἔφασαν. πειρησαμένων ὃ
 τῷ Θηβαίων καὶ τῷ συμβαλίῳ τῇ Αἰακί-
 δῶν, καὶ πενήτως παρέφθέντων ὑπὸ τῇ Α-
 θηναίων, αὐτὸς οἱ Θηβαῖοι πέμψαντες, τοὺς
 μὲν Αἰακίδας σφί ἀπέδιδδον, τῷ δ' αἰ-
 δῶν ἐδέοντο. Αἰγινήται δ' ἑὴν ἀμυνήν τι με-
 γάλῃ ἐπαφθέντες, καὶ ἑρπὺς παλαῆς αἰα-
 μνηδέντες ἐούσης τῆς Αἰωναίας, τότε
 Θηβαίων δεηθέντων, πόλεμον ἀκήρυκτον
 Αἰωναίοις ἐπέφερον. ὅτι κηρύσσοντες αὐ-
 τῶν Βοιωτῶν, ὅτι πλώσαντες μακρῇσι
 ἡμετέροις πλοῦσι Αἰγινήται, κατὰ μὲν ἑσπέρην Φα-
 ληρον, καὶ δὲ τῆς ἄλλης πελάγους πολλοὺς
 δῆμους, ποιδύντες δὲ ταῦτα, μεγάλως Αθη-
 ναίους ἐσπένοντο. Ἡ δὲ ἑρπὺς ἡ περὶ τοῦ
 λοιδοῦ ἐς Αἰωναίους ἐκ τῶν Αἰγινήτων,
 ἐκείνη δὲ δὲ τῆς τοῦ δὲ Ἐπιδαυρείοις ἡ
 γῆ καὶ τὸν ὅσον αὐτῶν ἀπέδιδδον. ὅτι τούτης
 ὡν τῆς συμφορῆς οἱ Ἐπιδάυριοι ἐχρέωντο
 ἐν Δελφοῖσι. ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευε
 Δαμῖν τε καὶ Αὔξιν ἀγάλματα ἰδρύ-
 σαι καὶ σφί ἰδρυσάμενοι, ἀμεινον συνοί-
 σεσθαι. ἐπὶ τῷ ὧν οἱ Ἐπιδάυριοι κότε-
 ρα χαλκοῦ ποιεόνται τὰ ἀγάλματα, ἢ
 λίθου. ἡ δὲ Πυθίη ὅθεν τερατοῦ τῶν ἑα, ἀλ-
 λὰ ξύλου ἡμέρης ἐλαίης. ἐδέοντο ὧν οἱ Ἐ-
 πιδάυριοι Αἰωναίων ἐλαίῳ σφί δοῦναι
 παμείεσθαι, ἰσχυρὰ δὲ καὶ κείνας νομίζοντες
 εἶναι. (λέγεται δ' ὅτι ὡς ἐλαίαι ἔσαν ἀλλοθι
 γῆς οὐδαμῶς κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον, ἡ Α-
 θηναῖοι οἱ δὲ ὅτι τοῖς δὲ δώσειν ἔφασαν, ἐπὶ
 ὧ ἀπαξιοῖσι ἑτέροις ἐκείνου τῇ Αθηναίῃ τε τῇ
 πολιᾷ δι' ἑα, καὶ τῇ Ἐρεχθίδι καταμένεσαντες
 ὅτι τῷ τῷ οἱ Ἐπιδάυριοι, τῇ τε ἐδέοντο
 ἑστῆναι, καὶ ἀγάλματα ἐκ τῶν ἐλαίων
 τυτῶν ποιεσάμενοι, ἰδρυσάντο. καὶ ἡ τε
 γῆ σφί ἔφερε καρπὸν, καὶ Αθηναίοις ἐ-
 πετέλεον τὰ σπένοντο. τῷ δὲ τι τὸν χρό-
 νον, καὶ τὸν ὅσον τούτου, Αἰγινήται Ἐπιδάυ-
 ρίων ἤκουον, τὰ τε ἄλλα, καὶ δίκας, ἀφ-
 βαίνοντες ἐς Ἐπιδάυρον, ἐδίδδον τε ὅτι
 ἐλαμείοντο πρὸ ἀλλήλων. ὁ Αἰγινήται.

A Thebani, quoniam nulla quàm
 hæc visa est dici potior sententia,
 protinus misere ad Aeginetas o-
 randos auxilia, tanquam prox-
 imos, ex dei oraculo. Illi petenti-
 bus his auxilia dixere se mittere
 cum eis AEacidas. Societate AEa-
 cidarum freti Thebani, quum
 lacerassent Athenienses, accepta
 offensione aduersæ pugnae, iterum
 auxilia virorum remissis AEaci-
 dis orauerunt. Quorum prece
 mori Aeginetæ, tum magnitu-
 dine opum inflati, tum pristinae
 inimicitiae quam gessere cum A-
 theniensibus memores, bellum
 illis haud indictum intulerunt.
 Nam quum Athenienses Bœo-
 tiis incumberent, ipsi longis na-
 uibus in Atticam traicientes, cum
 alios multos populos in cætera
 ora maritima, tum Phalerum
 diripuerunt, magnam ex hac re
 calamitatem Atheniensibus af-
 ferentes. Inimicitia autem quam
 Aeginetæ aduersus Athenienses
 habebant, ex hoc initio extitit:
 Epidaurii, quum sua ipsis terra
 nihil redderet, de hac calamitate
 Delphicum consulere oraculum.
 Quibus Pythia iussit ut Damiae
 & Auxesiae simulacra erigerent:
 & postquam crexissent, melius
 secum actum iri. Sciscitantibus
 que Epidauriis utrum ex ære fa-
 cerent illa an ex lapide, respondit
 se è neutro fieri sinere, sed è li-
 gno oleagino, oleæ tamen, non
 oleastri. Rogabāt igitur Epidau-
 rii Athenienses ut sibi permitte-
 rent oleam incidere, qui scilicet
 oleas illas sacratissimas esse ex-
 istimarēt. (fertur etiam nusquam
 gentium nisi Athenis illa tem-
 pestate oleas fuisse.) Athenienses
 se verò dixerūt concessuros, hac
 tamen lege, si quotannis illi sa-
 cra Minervæ urbanæ & Erech-
 theo afferret. Accepta conditio-
 ne Epidaurii quæ rogabant im-
 petrauerunt, & simulacra ex his
 oleis fabricata statuerunt: terræ-
 que sua fructum eis ferere, quod
 cōuenerat Atheniensibus persol-
 uebāt. Eo tempore atque superiori
 Aeginetæ Epidauriis parebant
 tum in aliis tum verò in litibus, quas
 Aeginetæ inter se vel actores,
 vel rei illuc se cōferentes agebāt:

a Bœotos bello
 premerent.

verum ex eo tempore fabricatis nauibus, nullo consilio vfi, ab Epidauriis descuerunt. Faciliq̃ue hostes, ac mari potiti, cum alias clades inferebant, tum simulacra Damix & Auxesiz surripuerunt: eaque asportata, in regionis suæ mediterraneo loco statuerunt, cui nomen est OEx, viginti ferme procul ab vrbe stadiis. Hoc in loco illis erectis, supplicabant sacrificiis atque iocabundis choris mulierum, denis viris vtrique dæmonum affignatis, qui choris præessent. Chori autem neminem virum

a Probris infestabantur.

nuncupabant, sed indigenas feminas: quæ ceremoniæ apud ipsos quoque Epidaurios fuerat. Surreptis statuis, Epidaurii quod fuerant pauci Atheniënsibus non soluebant: cuius rei quum à nuntiis Atheniensium admonerentur, reddere rationem cur iniurii non essent: se enim quandiu apud se statuas habuissent, quod conuentum erat exoluisse, eisdem iam viduatos, non debere exoluere, sed AEginetas, qui illas haberent: à quibus id exigi iuebant. Ad eas repetendas AEginam Athenienses misere. AEginetæ negare quicquam negotii esse sibi cum Atheniensibus. Athenienses autem aiunt, post repetita simulacra, triremem missam publicè cum ciuibus quibusdam: qui AEginam quum venerunt, simulacra, tanquam è suis lignis facta, conati sint suis sedibus emoliri vt asportarent: quumque eo pacto auferre nequirent, circumdatis funibus trahere tentasse. Sed dum trahunt, tonitrum & cum tonitruo terræmotum extitisse: eaque de re illos remiges qui trahabant simulacra, ab his in amentiam esse conuersos: & ex hoc morbo sese tanquam hostes mutuo trucidasse, donec vnus ex omnibus reliquus est, qui ad Phalerum se recepit. Athenienses quidem ita rem gestam esse memorant. AEginetæ verò negant illos vna cum naui venisse,

λεμίους ἐς ὃ ἐκ πάντων ἓνα λείβοντα, ἀναχωρεῖν αὐτὸν ἐς Φάληρον. Ἀθηναῖοι μὲν νῦν ἔτι λείβουσι γυνεῶν Αἰγινήται, οὐ νῦν μὴ ἀπικέαι Αἰθναῖοις,

A ὁ δὲ ἀπὸ τούτου, νῆας τε πηξάμενοι, καὶ ἀγνομιστὴν χρησάμενοι, ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς Ἐπιδαυρείων ἅτε δὴ ἔοντες ἀγφοροί, ἐδηλέοντο αὐτοῖς. ὥστε δὴ θαλασσοκράτορες ἔιντες, καὶ δὴ καὶ τὰ ἀγάλματα ταῦτα τῆς τε Δαμῆος καὶ τῆς Αὔξης ἱερῶν ἀντέων καὶ σφραγίσαντο τε καὶ ἰδρύσαντο τῆς σφετέρης χώρας ἐς πλεῖον μετόχαις, τῇ Οἴῃ μὲν ὅτι οὐνομα, γὰρ δὲ μάλιστα καὶ ἀπὸ τῆς πόλιος ἐς εἴκοσι ἀπέχεται ἰδρυσάμενοι δὲ ἐν πύτῳ τὰς χώρας, θυσιῶν τε σφραγὶς καὶ χοροῖσι γυναικείοις κερτόμοις ἰσχύοντο, χρηστῶν ἀποδείκνυμένων ἑκάτερη τῇ δαμόνων δέκα ἀνδρῶν κακῶς δὲ ἠγρόβουσι χοροῖς αἰδέσθαι μὲν ὁδόν, τὰ δὲ ὅτι χωρίας γυναικείας. ἔσαν δὲ καὶ τοῖσι Ἐπιδαυρείοις αἱ ποταμαὶ ἱερουργαί· εἰσὶ δὲ σφίσι καὶ ἄρρητοι ἱερουργαί. κλεφθόντων δὲ πῶνδε τῶν ἀγαλμάτων, οἱ Ἐπιδαυρείοι τοῖσι Αἰθναῖοις τὰ ξυνέθεντο, ὥστε ἐπετέλεον. πέμψαντες δὲ Αἰθναῖοι ἐμνηνυον τοῖσι Ἐπιδαυρείοις. ὧς δὲ ἀπέφαινον λόγῳ ὥς ὅτι ἀδίκειν. ὅσον μὲν γὰρ χρόνον εἶχον τὰ ἀγάλματα ἐν τῇ χώρῃ, ὅτι τέλει ἐν τῇ συνέθεντο. ἐπεὶ δὲ ἐξεπῆσθαι αὐτῶν, οὐ δίκαιον εἶναι ἀποφέρειν ἐπὶ, ἀλλὰ τοῖς ἔχουσιν αὐτὰ Αἰγινήταις ὑποσχεσθαι ἐκείλῳ. πρὸς ταῦτα Αἰθναῖοι, ἐς Αἰγίνας πέμψαντες, ἀπαίτεον τὰ ἀγάλματα· οἱ δὲ Αἰγινήται ἔφασαν σφίσι τε καὶ Αἰθναῖοις ὅτι ὁδὸν ὑποσχεσθαι. Αἰθναῖοι μὲν νῦν λέγουσι, μὴ πλεῖον ἀπαίτησιν ἀποσταλῶναι τελεῖν μὴ τῶν ἀγῶν πύτους· οἱ ἀποπεμφθέντες ἀπὸ τῆς χερσονήσου, καὶ ἀπικέμενοι ἐς Αἰγίνας, τὰ ἀγάλματα ταῦτα, ὥς σφετέρων ξύλων ἔοντα, ἐπειρώοντο ἐκ τῆς βάθρου ὕψους ἀνασπῶν, ἵνα σφραγίσκωνται. οὐ δυνάμενοι δὲ πύτῳ τὰς τελεῖν αὐτῶν κρατῆσαι, ἀεὶ λαλόντας χοροῖς ἔλκειν τὰ ἀγάλματα. καὶ σφίσι ἔλκειν, βρογνύοντες, καὶ ἅμα τῇ βρογνύῃ σφισμὸν ὁπτημένους τοῖς δὲ τελεῖν τοῖς ἔλκοντες, ἀπὸ πύτων ἀλλοφρονῆσαι παρὸν δὲ τῶν κτείνειν ἀλλήλους ἅτε πο-

ταῖς ἐκείνου
σάν π

ταῖς κερ-
μῶσι

ταῖς αὐτῶν

(μὴν μὲν γὰρ, καὶ ὀλίγα πλοῦντας μῆς, καὶ εἰ
 σφι μὴ ἔτυχον ἔσσαι νέες, ἀπαμυνέας αὐ
 διπτεῖας) ἀλλὰ πολλῆσι μεσὶ ἔπιπλέον
 σφι ἔπι τῇ χώρῃ αὐτοὶ δὲ σφι εἶξαι, καὶ οὐ
 ναυμαχεῖσθαι. ὅκ' ἔχουσι δ' ἴστω διασημῆσαι
 ἀπρεχέως, ὅτε εἰ ἔσονται συγγινώσκοντες ἔτι
 τῇ ναυμαχίῃ, καὶ ἔτι εἶξαι, οὐτε εἰ βυλόμε
 νοι ποιῶσιν οἶοντι καὶ ἐποιῶσιν. Ἀθηναίους μὲν
 θαν, ἐπεὶ τε σφι ὁδοὶς ἐς μάχην κατέστα
 πο, ἀποβαίνας ἀπὸ τῶν νεῶν, παπείας παρὰ
 τὰ ἀγάλματα. ὅ δὲ δυναμῶδες δ' αἰσάσασθαι
 ἐκ τῶν βαθρῶν αὐτὰ, ὅτε δὲ πρὸς βαλλομέ
 νας χροῖα, ἔλκειν, ἐς δ' ἐλκόμενα τὰ ἀγάλ
 ματα ἀμφοτέρωθεν τῶν ποιεῖσθαι ἐμοὶ μὲν ὅ
 πιστὰ λέγοντες, ἄλλω δὲ τε. ἐς γὰρ ναυὰ γάρ
 σφι αὐτὰ πεισθέν, καὶ τὸν ἀπὸ τούτου χρόνον
 ἀφ' ὧν τελέειν ὅτε ἔχοντα. Ἀθηναίους μὲν δὲ
 ταῦτα ποιεῖν. σφέας δ' Ἀἰγινήται λέγουσι.
 πυθομῶδες τοὺς Ἀθηναίους, ὡς μέλλοιεν ἔπι
 σφέας στρατὸν εἶναι, ἵππους Ἀργείους ποιεῖ
 ν. τοὺς τε δὲ Ἀθηναίους ἀποβαίνας ἐς πλὴν
 Ἀἰγινέω, καὶ πρὸς ναὶ βοηθεῖν σφι τοὺς
 Ἀργείους, καὶ λαθόν τε ἔξ' Ἐπιδάουρου ἀφ
 βαίνας ἐς πλὴν ἵησιν, καὶ ὅτε πρὸς ἀκροῦσι τοῖσι
 Ἀθηναιοῖσι ἔπι πεισθέν ἔσονται μὲν, τὸ
 ἀπὸ τῶν νεῶν. ἄμα τε ἐν τούτῳ τῷ βροντῶν τε
 γνέσθαι καὶ τὸν σφοδρὸν αὐτοῖσι. λέγεται μὲν
 νῦν ὑπ' Ἀργείων τε καὶ Ἀἰγινέων τὰ δὲ ὁ
 μολογέται δ' ἐκ τῶν Ἀθηναίων εἶνα μοῦνον
 τὸν ἀποσπῶντα αὐτῶν ἐς τὴν Ἀττικὴν γνέ
 ν. πλὴν Ἀργεῖοι μὲν λέγουσι, αὐτῶν τὸ
 Ἀττικὸν στρατόπεδον διαφθέρωντων, τὸν εἶνα
 τούτων πρὸς γνέ. Ἀθηναιοὶ δὲ, τὸ δαί
 μονιον. πρὸς γνέ μὲν οὐδὲ τῶν πᾶν εἶνα,
 ἀλλ' ἀπολέας τρὸς πρὸς τοῖς δε. χροῖα, καὶ
 ἐς τὰς Ἀθῆνας, ἀπὸ γὰρ τὸ πάθος. πυθο
 μῶδες δ' ἐκ γυναικῶν τῶν ἐπ' Ἀἰγιναι στρα
 τισαμῶν ἀνδρῶν, δεινὸν τι ποιῶσα μὲν,
 καὶ νῦν μοῦνον δ' ἐκ ἀπὸ τῶν σωθῆναι, πέριξ τῶν
 αὐθροῶν τῶν λαβόντων, καὶ κεντὸν τῶν
 πρὸς γνέ τῶν ἵματιων, εἰρωτῶν ἐκείνην αὐ
 τῶν ὅκ' εἰν ὁ ἐωυτῆς αἰήρ. καὶ τῶν μὲν ὅτε
 διαφθάρῃναι. Ἀθηναίοισι δ' ἐπ' ὅτε παρὰ δει
 νοῖον τι δόξαι ἔτι δ' ὅτε γυναικῶν ἔρπον ἄλλω
 μὲν δὲ ἐκ ἔχον ὅτε γυναικῶν ἔρπον ἄλλω
 τῶν ἐκείνην μετέβαλον αὐτῶν ἐς τὴν Γαῖαν.

A (facile enim se vnam navim, at
 que adeo complusculas, etiam si
 sibi nullæ fuissent naues, fuisse
 propulsaturos) sed cum complu
 ribus in ipsorum terram inuasiss
 se, se verò cessisse, nec pugna na
 uali contendere voluisse. Qui ta
 men planum facere nequeunt,
 an, quia impares se esse ad pu
 gnandum agnosceret, cesserint:
 an volentes permiserint illos fa
 cere quod fecerunt. Athenienses
 certè, quod nulli propugnatores
 B obstarent, egressos è navibus ad
 simulacra se còuertisse: & quum
 ea è suis vestigiis amoliri nequi
 rent, circumdatis restibus trahere
 ita conatos, donec illic ambo
 simulacra, dum traherentur, fe
 cère rem apud me fide carètem,
 alicui alteri credibilem. aiunt e
 nim illa procubuisse sibi in ge
 nua, atque ex eo tempore sem
 per genu nixa permāsisse. Et hæc
 quidem Athenienses fecisse: Se
 verò, quod audirent sibi bellum
 C ab Atheniensibus illatū iri, præ
 parasse Argiuos ut sibi aduersus
 Athenienses in AEginam descen
 dentes adessent auxilio. Eòsque,
 quum latuissent hostem in traii
 ciendo ex Epidauro in insulam;
 in Athenienses, qui nihil præ
 scissent, à navibus disclusos ir
 ruisse: & interea tonitrum ipsis
 terræ motumq; extitisse. Hæc ab
 Argiuis AEginetisque comme
 morantur. Athenienses quoque
 D còfitentur vnum omnino è suis
 incolumem in Atticam reuer
 tisse, quem tamen Argiui aiunt
 superstitem fuisse ex Attico exer
 citu quem ipsi profligassent. Eū
 δὲ Athenienses, δαμονιο incol
 umè; nihilo secius periisse refe
 runt, hunc in modū: Quū Athe
 nas se recepisset, clademq; renun
 tiasset, uxores eorum qui aduer
 sus AEginā profecti fuerāt, indi
 gne ferentes vnum ex omnibus
 esse reducè, circumfusas homi
 nem E prehensisse, ac sibilis vesti
 mentorum pupugisse, percontā
 tes singulas ubi suus vir esset, at
 que hoc modo hunc fuisse còfe
 ctum. Idq; factum mulierum vi
 sum esse Atheniēsisbus ipsa clade
 tristius. in quas quum alia ratio
 ne animaduertere non possent, vestem

a Vt tamen verū
fareamur, nō Io-
nica est hęc ve-
stis ab antiqua o-
rigine, sed Caira.
omnis enim pri-
sca vestis Græca-
rum mulierum
eadem erat cum
illa quam nunc
Doricam appel-
lamus. At verò
Argivis & AEGINETIS hac de cau-
sa cōsuetudinem
istam inualluisse
aiunt, vt fibulae
fiant mensuræ
fescuplo maioris
quàm quæ tum
recepta erat. quin
etiam mulieres
apud eos templo
deorum fibulas
præcipuè conse-
crare, *vel fibulas
pro domariū offer-
re*: Atticum verò,
nihil, ac ne laterē
quidem, templo
offerre: atque ad-
cō vt ibi ex vr-
ceis suæ patriæ
potarent, more
postea receptum
fuisse. *Animad-
uertendum est an-
tem, in Græco tex-
to interpolationē
quæ est post ποιή-
σαι inde translatā
ponendam esse poss-
e, ut sit, ἔτι, π-
δ ποιήσαι νόμον
εἶναι.*

b Vel potius, ipsi
subigerentur.

c Sed annos tri-
ginta non absti-
nuerunt, *vel su-
perfederunt*, quū
audissent sibi esse
abstinendum, pas-
sis hostilia ab A-
eginetis. Histamē
ad vic.

nam antea Doridem vestem ge-
rebant Atticæ fœminæ, similli-
mam Corinthiæ. eā itaque mu-
tauerunt in lineam, ne fibulis v-
terentur.* Quamquam reuera si-
ratione vtamur, non las olim ve-
stis fuit, sed Caira, quoniā omnis
prisca vestis fœminarū Græcarū
eadem erat quæ nūc, quam Do-
ridem appellamus. Præterea Ar-
giui & AEGINETÆ idem adhuc fa-
citant, apud quorum utrosque
mos est fibulas faciendi fescuplas
mensura quàm tunc consueue-
rat: quas præcipuè fœminæ eo-
rum templis decorum consecra-
re solent, neque aliud quicquam
Atticū illic offerre, ne vrceum
quidem, sed ex ollis gentilibus in
posterum ibidem potare. Eoque
contentionis processere Argiuæ
atque AEGINETÆ mulieres cum
Atticis, vt ad meam vsque ætatē
fibulas gestauerint quàm antea
grandiores. Odiorum principiū
AEGINETARŪ in Athenienses hoc,
quemadmodū commemoratū
est, extitit. Cuius rei circa statuas
gestæ memoriam retinentes, li-
beter Thebanorum rogatu au-
xilium tulere Boeotiis AEGINETÆ.
Qui quum maritima Atticæ va-
starent, Atheniensesque aduersus
AEGINAM expeditionem inirēt,
aduenit è Delphis oraculum, vt
ab AEGINETIS lædendis triginta
annos abstinerent, tricesimo an-
no, quum fanū AEACO dicassent,
bellum cum AEGINETIS inchoa-
rent, ad votum eis re succedura.
Sin bellum continuò inferrent,
fore vt interea multa detrimēta
acciperent & inferrēt, sed ad ex-
tremum illos subigerent. Hoc
oraculum ad se Athenienses al-
latum vbi audire, eatenus ei ob-
temperandū censuerūt vt AEACO
fanum dicarent, quod nunc
in foro extructum visitur: sed
triginta annis non esse abstinen-
dū, quod videlicet audissent esse
fatale, multa se passuros indigna
ab AEGINETIS, si bello abstinerēt.
His tamen ad vlciscendum
se parantibus, Lacedæmonium
factum extitit impedimento. Si-
quidem Lacedæmonii, audito
commēto Alcæonidarum er-
ga Pythiā, & quæ egisset Pythia

A ΕΦΟΡΕΟΝ γὰρ δὴ παλαιὰ αἱ τῶν Ἀθηναιῶν
γυναικες ἐδιδόχα Δωρίδα, τῇ Κορινθίων
παλαιολογίατι. μετέβαλον ὡς ἐς τὸν
λίβεον κίτωνα, ἵνα δὴ περὶ ἧσι μὴ χρέωνται.
ἔστι δὲ ἀληθὲς λόγος χρεωδύμοις, οὗτοι γὰρ
αὐτῇ ἡ ἐσθλῇ ὑπαλαμὸν, ἀλλὰ Κἀδρα. ἐπεὶ
ἦγε Ἑλληνικῇ ἐσθλῇ πᾶσα ἡ ἀρχαία τῶν γυ-
ναικῶν, ἡ αὐτὴ ἡ, τίω νῦν Δωρίδα κα-
λέομεν. τοῖσι δὲ Ἀργείοις καὶ τοῖσι Αἰγινή-
ταις, καὶ παρὰ τοῦτο ἐπὶ τῷ ποιεῖναι νό-
μον εἶ) παλαιόφρονες ἑκάτεροις ἐπὶ περὶ νῆας
ἡμιολίας ποιεῖσθαι τὸ τότε κατεστῶτος
μέτρου, καὶ ἐς τὸ ἰεὲν τῶν θεῶν τυτέων πε-
ρὶ νῆας μάλιστα αἰστανθῆναι ἐπὶ γυναικάς.
Ἀθηκὸν δὲ μήτε τι ἄλλο παρὰ φέρειν παρὰ
τὸ ἰεὲν, μήτε κέραιον, ἀλλ' ἐκ χυτείδων
ἔπι χυτείδων νέμον τοιοῦτον αὐτοῖς εἶ) πίναν.
Ἀργείων μὲν νῦν καὶ Αἰγινήτων αἱ γυναι-
κες ἐκ τοῦ ποίου κατ' ἑρὶν τῶν Ἀθηναιῶν,
περὶ νῆας ἐπὶ καὶ ἐς ἐμὲ ἐφόρεον μέζοντας ἢ
παλαιόφρονες ὅτι ἐξ ἑρῆς τῆς παρὰ Αἰγινήταις
Ἀθηναιῶσι ἡμιολίας ἀρχὴ καὶ τὰ εἰρηται
ἐγένετο. τότε δὲ Θεβαίων ἔπι καλεομένων
παρὰ ἡμῶν τῶν παλαιῶν ἀγάλαματ' ἡμι-
ολίων, αἰαμνησκόμενοι οἱ Αἰγινήταις ἐβόη-
θον τοῖσι Βοιωτοῖσι. Αἰγινήταις δὲ ἐδίδον τῆς
Ἀθηκῆς τὰ παλαιὰ λαοκρατία καὶ Ἀθηναίοι-
σι ὁρμηδύμοις ἐπὶ Αἰγινήταις στρατεύε-
σθαι, ἢ ἄλλο μανθῆιον ἐκ Δελφῶν, ἔπι χυ-
τείδων ἀπὸ τῶν Αἰγινήτων αἰκίου τεύχοντα
ἔπειτα, τὰ ἐνὶ ἐπεμχῶς, Ἀκαῶ τέμενος
ἀπὸ δὲ ἐκαστοῦ, ἀρχαῖς τῶν παρὰ Αἰγινήταις
πολέμου καὶ σφί χυρῆσειν τὰ βύλονται, ἡ
ἢ αὐτῆς ἐπιγράβων, πολλὰ μὲν σφείας
ἐν τῷ μεταξὺ τῶν χυρῶν πείσασθαι, πολλὰ
δὲ καὶ ποιήσιν τέλος μὲντοι καταστρέφα-
σθαι. ταῦτα ὡς ἀπεφθῆντα ἀκούσαν οἱ Ἀ-
θηναῖοι, τὰ μὲν Ἀκαῶ τέμενος ἀπεδέ-
ξαντο τὸ τοῦ νῦν ἔπι τῆς ἀγορῆς ἰδρυται
τεύχοντα δὲ ἔπειτα οὗτοι ἀέχοντο, ἀκούσαν-
τες ὅπως χρεῶν εἴη ἔπι χυρῆν πεποιθῶς ὑπὸ
Αἰγινήτων ἀγάρσια.

Εἰς ἡμιολίαν δὲ παρασπύα ζομῶντο αὐ-
τοῖσι, ἐκ Λακεδαιμονίων παρηγμένα ἐγείρο-
μενοι, ἐμὲ πῶδ' ἐν ἐγένετο. πυθόμενοι γὰρ Λακε-
δαιμόνιοι τὰ ἐκ τῶν Ἀλκμαωνιδῶν ἐς τίω
Πυθίαν μεμνηχανημένα, καὶ τὰ ἐκ τῶν Πυθίων

Και-
σι

ἀπὸ
ἐμ

ἡμ-
αυτῶν

ὅτι σφέας τε καὶ τοὺς Πεισιπρατίδας, συμ-
φορίῳ ἐποιδῶντο διπλῶν, ὅτι τε ἀνδρας
ξείνους σφι εὐόντας δ' ἐλὼν ἤλασαν ἐκ τῆς
ἐκείνων, καὶ ὅτι αὐτὰ ποιήσας χάρις οὐ-
δεμίῃ ἐφάνετο παρὲς τῷ Ἀθιναίων. ἐπὶ
τε παρὲς τοῦτοις αἰσῶν σφέας ὁ χρη-
σμοί, λέγοντες πολλά τε καὶ αἰάροια ἐσε-
σθαι αὐτοῖσι δ' Ἀθιναίων, τῷ παρ' ἑτέρων
μὲν ἔσαν ἀδάεες, τότε δέ, Κλεομένης κο-
μίσαντος ἐς Σπάρτην, δ' ἐξέμαθον. ἐκ τῆ-
σατο δὲ ὁ Κλεομένης ἐκ τῆς Ἀθιναίων
ἀκροπόλιος τοὺς χρησμοὺς, τοὺς ἐκ τῶν
παρ' ἑτέρων μὲν οἱ Πεισιπρατίδας, δ' ἐλαυνό-
μενοι δὲ ἔλιπον ἐν τῷ ἱερῷ καταλίσσοντας
δὲ ὁ Κλεομένης αἰέλαβε. τότε δὲ ὡς αἰέ-
λαβον οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς χρησμοὺς, καὶ
τοὺς Ἀθιναίους ἐώρων αὐτοῖς, καὶ οὐ-
δαμῶς ἐτόιμοις εὐόντας πείθεσθαι σφι, νό-
μα λελόντες ὡς ἐλδοῖτο μὲν εὖν τὸ γένος τὸ
Ἀθηκόν, ἰσορροπὸν δ' ἐωυτῶν ἀν' ἑαυτοῖς, κα-
τεχόμενον δὲ ὑπὸ τυραννίδος, ἀδελφές, καὶ
πειθαρχεῖσθαι ἐτόιμον μαθόντες τυτῶν ἐ-
καστα μετεπέμποντο Ἰππίῳ τὸν Πεισιπρά-
τον ἀπὸ Σιγείης τῆς ἐν Ἑλλήσποντον, ἐς ὃ κα-
ταβύβησιν οἱ Πεισιπρατίδας. ἐπὶ τε δὲ σφι
Ἰππίης καλεόμενος ἦκε, μετὰ πεμψάμενοι
καὶ τῷ ἄλλων συμμάχων ἀγγέλοις, ἐλεγον
" σφι Σπαρτηνῶν, ἄνδρες σύμμαχοι,
" συγγνώσκειν αὐτοῖσι ἡμῖν οὐ ποιήσας ὁρ-
" θῶς. ἐπ' ἔχοντες γὰρ κτεδῆλοισι μαντηίοισι,
" ἀνδρας ξείνους εὐόντας ἡμῖν ἀμαλίστα, καὶ
" ἀναδεχομένους ὑποχρέας πρὸς ἑαυτὰς
" Ἀθηνῶν, οὗτοις ἐκ τῆς πατρίδος δ' ἐλθόν-
" σαμεν, καὶ ἐπειτα ποιήσαντες αὐτὰ, δῆμα
" ἀρξείτω πρὸς ἑδῶκα μὲν τὴν πόλιν ὅς ἐπεί
" τε δὲ ἡμέας ἐλδοῖτο ἀνέκυψεν, ἡμέας
" μὲν καὶ τὸν βασιλῆα ἡμέων παρ' ἐυβρίσας δ' ἐ-
" βαλε, δόξαν δ' ὅφυσας αὐξάνει. ὥστε ἐκ με-
" μαθήκασιν μάλιστα μὲν οἱ πατρίοι καὶ ἀπ' αὐτῶν
" Βοιωτῶν καὶ Χαλκιδέες, ἄλλα δὲ καὶ ἄλλοι
" ἐκ μακρότερον ἀμύμων. ἐπὶ δ' ἐκεῖνα ποιήσαν-
" τες ἡμῶν μὲν, νῦν πειρησόμεθα σφέας ἀ-
" μα ὑμῖν ἀπικόμενοι τίσασθαι. αὐτὰ γὰρ δὴ
" τῷδε εἶνεκεν τῷδε τε Ἰππίῳ μετεπέμψα-
" μεθα καὶ ὑμέας ἀπὸ τῶν πολιῶν, ἵνα κοινῶν τε
" λόγων καὶ κοινῶν σόλων ἐσάχαζοντες αὐτὸν ἐς
" τὰς Ἀθηνῶν, ἀποδοῶμεν τὰ ἀπελάμεθα.

A in ipsos atque Pisistratidas, du-
plicem se iacturam fecisse ani-
madueriebant: quod & suos ho-
spites ἐ patria eiecissent, & nulla
sibi ex hoc fido gratia ab Athe-
nienſibus haberetur. Præterea
oraculis vrgebantur, denuntian-
tibus multa ipsis & indigna ex
Athenienſibus futura, quorum
antehac securi fuissent, præfer-
tim ex eo quod à Cleomene
Spartam reuerso didicerant. Et
enim Cleomenes potitus est ex
B arce Athenienſiū oraculis quæ
à Pisistratidis prius possessa,
quum illi expellerentur, relicta
fuerant in templo. Ea Lacedæ-
monii vbi per Cleomenem ac-
cepere, & animaduerebant A-
thenienſes augescentes, nec ad
ipsis obtemperandum vilo mo-
do esse animatos: præterea genus
Atticum quod sub tyrānis fuiſ-
set infirmum, & ad parendum
promptum, nunc paria liberta-
te ipsis par existeret: hæc omnia
C considerantes, accerserunt Hip-
piam Pisistrati à Sigeo Helleſpō-
ti, quò Pisistratidæ confugerant.
Postquam Hippias accersitus ad-
fuit, accitis etiam aliorum so-
ciorum nuntiis, ita Spartiatæ ap-
ud eos verba fecere, ^e Agnosci-
mus viri socii, nos haud rectè e-
gisse, qui emenitis oraculis in-
ducti, viros, qui erant nostri im-
primis hospites, ^d quique in ani-
mum inducebant præbere no-
bis D Athenas obnoxias, ἐ patria
eiecimus. & quū hæc fecerimus,
tamen ingrato populo vrbe tra-
didimus: qui posteaquā per nos
^e liberatus, despexit nos, pariter
ac regem nostrū per dedecus de-
trimētumque eiecit: inflatusque
superbè, famam auget, præcipuè
quidem Boeotos suos finitimos
atque Chalcidēſes didicisse qui i-
psi sint: sed fore fortassis vt alius
quis, si peccauerit, idem discat.
Quare, quoniam in illis agendis
E peccauimus, nūc demus operam
vt illuc vnà vobiscū euntes, sup-
plicium de illis sumamus. Hac e-
nim de causa Hippiam & vos ἐ
sua quosque vrbe accersiuimus,
vt publico consensu & cōmuni
exercitu reducentes hunc Athe-
nas, reddamus ei quæ abstulimus.

d Hostilia, vel da-
tricia, ab Atheti-
fuit. quorum ora-
culorū antea qui-
dem ignari fue-
rant, tum verd
cognita habue-
rant, quum Cleo-
menes ea Spartā
attulisset. iis enim
potitus est ex A-
thenienſium arce
oraculis quæ, &c.

e In templo re-
liquerant: relicta
autem Pisistratus
acceperat. Lacedæ-
monii igitur,
quam hæc ora-
cula in eorū ma-
nus peruenissent,
Athenienſium pō-
tentiam crescere
& ad parendum
ipſorum imperio
nullo modo ani-
motos esse viden-
tes, quum apud
se considerassent,
gentem Atticā
tātisper dū liber-
tate potiretur,

vel sui iuris eſſet,
viribus parē tur
esse futuram, atſi
tyrannide coer-
ceretur, infirmā
& ad imperata
faciendum fore
promptam: hæc,
inquam, omnia
quum animad-
uertissent, accer-
suerunt Hipp.

c Confici nobis
sumus nos haud
rect.

d Quique se A-
thenas in pote-
statem noſtram
redactūros rece-
perant.

e Liberatus, ani-
mo erigi cœpit,
nos regēque no-
ſtrum per contu-
meliam eiecit: at-
que adeo superbè
inflatus, suam po-
tentiam auget: vt
& iam didicerūt
potiſſimū quid-
am finitimi eorū
Boeoti & Chal-
cid. diſcet verò
fortaſſe & alius
quē peccare con-
tingerit. non cau-
te ſe erga illos ge-
rere. Quod tamen
poſſit aliter etiam
exponi, ſic ut il-
lud dōξαν φύσας

a Nunc profecto
caelum sub terra
erit, terraque ca-
lo superemine-
bit, homines ma-
re incolēt, pisces
domiciliū prius
hominum acci-
pient, quum vos
Laced. reb. pub.
euerf. t. in vrbes
reducere cone-
mini. quibus ni-
hil in reb. hum.
nec magis iniu-
stum est, nec ma-
gis sanguinariū.
Perinde ac si dice-
ret, cum poeta, O-
mnia natura pre-
postera legibus u-
bunt, Parsque suū
mundi nulla tem-
bit ster. Omnia iā
fieri fieri quae posse
negabam: quum
vos Laced. adeo
mutati sitis, ut
c. Sed legēdum
h. d. h. π. u. c. a. v. s.
c. e.

Hæc Spartiatæ. Quæ quum alii
socii non probarent, quumque
silentium tenerent, Corinthius
Soficles ita loquutus est, "Eo tē-
pore cælum sub terra, ac terra
superior cælo erit, hominesque
domiciliū in mari habebunt,
quo tempore vos Lacedæmo-
nii rebus publicis euerfis, tyran-
nides in vrbes introducere co-
nabimini. quibus nihil est in
rebus humanis neque iniustius
neque magis mortiferum. Quod
si bonum vobis videtur ciui-
tates subesse tyrannidi, ipsi vobis
primi tyrannum constituite, at-
que ita ut aliis constituatis ope-
ram date. At nunc ipsi tyran-
norum expertes, & ne id in Sparta
contingat vehementissimè ca-
uentes, hoc in socios studetis ef-
ficere: qui si essetis, ut nos sumus,
experti, meliorem quàm nunc
facitis, de hac re ^bsententiam di-
ceretis. Nā ista res apud Corin-
thios ciuitatis perturbatio fuit,
quum esset apud eos paucorum
regimen: & ii qui Bacchiadæ vo-
cabantur, urbem incoherent, vl-
tro citroque inter eos matrimo-
nia contrahebantur. Horum vni
nomine Amphioni nata est filia
clauda, cui nomen erat Labda:
quam quoniam nemo Bacchia-
darū ducere volebat, duxit Ec-
tio Echecratis filius, è Petra qui-
dem tribu, sed oriundus à Lapi-
thæ ac Cæneo. Qui quum neque
ex hac muliere, neque ex alia
tolleret liberos, missus est Del-
phos ad consulendum de prole.
cum introeuntem statim Pythia
his versibus compellauit,

*Eetion, te nemo (licet sis tantus)
honorat.*

*Conceptum pariet saxum graue
Labda, monarchos*

c Quod cadet,
neque enim vide-
tur posse alio re-
ferri potest quod
ad o. l. o. r. o. n.

d Hæc oraculum
Eetioni respon-
dit, Bacchiadis
renuntiatur, qui
quod prius editū
de Corinthe fue-
rat oraculum nō
intelligebat, quū
eodem quod & il-
lud Eetioni red-
ditū, pertineret.

*Qui cadet in ciues, emendabit-
que Corinthum.*

Hoc oraculum quod Eetioni
redditum est, eodem tendebat
quod alterum antea Bacchiadis
redditum, haud prius intellectu
quàm hoc renuntiatum est in
hæc verba,

*Concipit in petris aquila, enixura
leonem*

*Robustum, saxum, genua & qui
multa resoluet.*

A οἱ μὲν αὖτ' ἔλεγον· ἡ δὲ συμμαχία ὁ
πληθὺς ὅτι ἐδέξατο τοὺς λόγους· ὁ μὲν
νῦν ἄλλοι ἡσυχίαν ἤσαν· Κορινθίους δ' Ἰω-
σὴφ' ἔλεξε παῖδε, ἦ δὴ ὅτι ὁ οὐρανὸς
ἐστὶ ἐνερθε τῆς γῆς, καὶ ἡ γῆ μετέωρος ὑπὲρ
τῆς οὐρανοῦ, καὶ ὁ ἀνδραποιοι νομὸν ἐν
θαλάσῃ ἔξοισι, καὶ οἱ ἰσχυροὶ τὸν πλοῦτερον
ἀνδραποιοι, ὅτε ὑμεῖς ὡς Λακεδαιμόνιοι ἰσο-
κρατίας καταλύοντες, τυραννίδας ἐς τὰς
πόλεις κατὰ γινώσκοντες ἀφαιρᾶτε. τῶν δ'
τε ἀδικωτέρων ὁσὲν ἔστι κατ' ἀνθρώπους
οὔτε μακροτέρων. εἰ γὰρ δὴ τὰς τε δοχὰς
ὑμῖν εἶ) χρηστὸν, ὥστε τυραννέεσθαι τὰς
πόλεις, αὐτοὶ πλοῦτοι τυράννοι καταστ-
σάμενοι πᾶσι σφίσι αὐτοῖσι, οὕτω καὶ τοῖ-
σι ἄλλοις διζέετε καλίστα· νῦν δὲ, αὐτοὶ
ἀπειροὶ ἐόντες τυράννων, καὶ φυλάσσοντες
δεινότερα πότι ἐν τῇ Σπάρτῃ μὴ ἡμεῖς,
πᾶσι δὲ ἐς τοὺς συμμαχοὺς. εἰ δ' αὖτ'
ἐμπειροὶ ἔατε, κατὰ τὴν ἡμεῖς, εἴχετε αἰ-
σῶσιν αὐτὸν γνῶμας ἀμείνονας συμβάλλε-
σθαι ἡμῶν νῦν. Κορινθίοις γὰρ ἡ πόλις
κατὰ σάσις τοῖςδε. ἡ δὲ ὀλιγαρχία, καὶ οὗτοι
Βακχιάδαι καλεόμενοι ἐνεμον τῇ πόλιν
ἐδίδδον δὲ καὶ ἤσαντο ὅς ἀλλήλων. Ἀμ-
φίονι δ' ἐόντι πρυτανίᾳ αἰδραῖν, γίγεται θυγά-
τηρ χρωλή· οὐνομα δὲ οἱ ἡ Λαβδα. αὐτὴν
(Βακχιάδων γὰρ ὁσὲν ἦν λεγόμενα) ἴσχει
Ἡετίων ὁ Ἐχεκράτεος· δὴ μὲν μὲν ἐκ Γέτρης
ἐὼν, ἀπὸ τῆς αἰέσεως Λαπίθης τε καὶ Καί-
νιδης. ἐκ δὲ οἱ αὐτῆς τῆς γυναικὸς, οὐδ' ἔξ
ἄλλης, παῖδες ἐγγόντες ἐσάλη ὧν ἐς Δελ-
φοὺς πᾶσι γένου. ἐσιόντα δ' αὐτὸν, ἰδέσθαι ἡ Πυ-
θίαν ποροσαγορεύει τοῖσι δὲ τοῖσι ἐπέσι,
Ἡετίων, οὗτός σε πῆς πολυτίμων ἐόντα.
Λαβδα κύει, τέξεται δὲ ὀλοῖς ποχον. ἐν δὲ
πιστεύεται
Ἀνδράσι μωυάρχοισι, διχαιώσθαι δὲ Κο-
ρινθίους.
αὐτὰ χρηστέοντα ὡς Ἡετίωνι, ἔξ ἀγέλλεται
κως τοῖσι Βακχιάδῃσι, τοῖσι δ' αὖτ' αὐτῶν
πλοῦτον ἡρόμενον χρηστέον ἐς Κέρυνθον ἡ
ἄσσημον, φέρον τε ἐς τοῦτόν καὶ τὴν Ἡετί-
ωνος, καὶ λέγον ὡςδε,
Αἰετός ἐν πέτρῃσι κύει, τέξεται δὲ λέοντα
Καρτερόν, ὡμηνήν· πολλὰ δὲ ἔσται γαί-
νατα λύσσει.

Ταῦτά νιν ὅφρα ζῶσι Κορίνθιοι, αἱ πε-
ρεκαλίω.

Γ' ἰβρίδι οἰκεῖτε καὶ ὀφρυόεντα Κορίνθιοι.

τοῦτο μὲν δὴ τοῖσι Βακχιάδῃσι παρότερον

ἡμόρμῳ, ὡς ἀτέκμητον· τότε δ' ἡ τῶν Ἡε-

πίωνι ἡμόρμῳ ὡς ἐπυθύντο, αὐτίκα καὶ το-

πότερον σιωνῆσαν, ἐὼν σιωνῶδον τῶν Ἡε-

πίωνος σιωνέντες δ' ἐκ τῆς, εἶχον ἐν ἡσυχίᾳ,

ἐθέλοντες τὸν μέλλοντα, Ἡεπίωνι ἡμέσασθαι

ῥήγον Διφραθεῖραι. ὡς δ' ἔτεκε ἡ γυνή, τὰ

χρῆστα πέμποισι σφρέων αὐτέων δέκα ἐς τὴν

δῆμον ἐν τῶν καποίκητο Ἡεπίων, ἀποκτε-

νέοντα δὲ παιδίον. ἀπικόμοι δὲ οὗτοι ἐς

τὴν πέτρην, καὶ παρελθόντες ἐς τὴν αὐ-

λίω τῆς Ἡεπίωνος, αἶτεον δὲ παιδίον· ἡ δὲ

Λάβδα, εἰδὺς τε ὅθεν τῶν εἰνέκα ἐκείνοι

ἀπικόμοι, καὶ δοκέουσα σφρέας φιλοφρο-

συνῆς τοῦ πατρὸς εἰνέκα αἰτέειν, φέρουσα

ἐν χειρὶ αὐτέων ἐνί. τοῖσι δὲ ἄρα ἐβέβη-

λύντα κατ' ὁδόν, τὸν παρῶτον αὐτέων λα-

βόντα τὸ παιδίον παρῶτον δόσασθαι. ἐπεί τε ὦν

ἔδωκε φέρουσα ἡ Λάβδα, τὸν λαβόντα τῶν

αἰδρῶν θείῃ τύχῃ παρῶτον ἔλασε τὸ παι-

δίον. καὶ τὸν φραδέντα τῆς οἰκίας πρὸς ἴχει

ἀποκτείναι. καποικτείνας δὲ παρῶτον δόσασθαι

δούτερον· ὁ δὲ, τῶν τρεῖς, οὕτω δὴ διεξήλθε

Διφραδὸν τῶν δέκα παρῶτον δόσασθαι, οὐ-

δεὶός βουλομένη διεργάσασθαι. ἀποδόντες

ὦν ὁπίσω τῇ τελευτῇ τὸ παιδίον, καὶ ἔξελ-

όντες ἔξω, ἐς τῶν ἐπὶ τῶν θυρέων, ἀλλή-

λων ἀποῖοντο, καποικτείναντες καὶ μάλιστα

παρῶτον λαβόντος, ὅτι ἔκ ἐποίησε κατὰ δέ-

δομένα. ἐς δὲ σφίς χρόνος ἐγνομένων, ἔδωκε

αὐτοῖς παρελθόντας πάντας ὅφρα μετῴχθαι.

ἔδει δὲ ἐκ τῆς Ἡεπίωνος ῥήγος Κορίνθου κα-

καὶ αἰαλασθεῖν ἡ Λάβδα γὰρ πάντα ταῦτα

ἤκουε ἐς τῶν παρῶν τῆς θύρης· δόσασθαι

δὲ μὴ σφίς μεταδόξῃ, καὶ ποδύτερον λαβόν-

τες τὸ παιδίον ἀποκτείνωσι, φέρουσα κατα-

κρύπτει ἐς τὸ ἀφραδέντα τὸν οἶον φαίνετο, ἐς

κυψέλλω. ὅπρῃσι μὲν ὡς εἰ ὁ παρῶν φαίνετο

ἐς ζήτησιν ἀπικόμοι, πάντα ἐρβυθήσθαι μέλ-

λοιόντα δὲ καὶ ἐγίνετο, ἐσελθόντες γὰρ καὶ διζημέ-

νοι σφίσι ὡς ὅτι ἐφαίνετο, ἔδωκε ἀπαλ-

λασθεῖν, ὅτι λέγει παρῶν τοῖς ἀποκτείναν-

τας, ὡς πᾶν ποιήσασθαι τὰ ἐκείνοι ἐντεῖ-

λαστο. οἱ μὲν δὲ, ἀπελθόντες, ἔλαβον ταῦτα.

*Hæc bene nunc animis versate
Corinthia proles,*

*Quæ colitis pulchram Pallenem, a Pirenen;
altamque Corinthum.*

^b Id oraculum quum ad eā diem
fuiſſet indeprehenſum, ſimular-
que ex hoc Eetionis patuit eodē
vtrumque pertinere, ſilentio ſup-
preſſere, animo futurum Eetio-
nis filium extinguendi. Et vt pri-
mū mulier enixa eſt, miſerunt
ē ſuo numero decem viris ad
tribum in qua habitabat Eetion,
qui puerum extinguerent. Iſti,

poſtquam ad Petram peruene-
re, & ad Eetionis atrium acceſſe-
re, puerum petūt. Labda cur ve-
niſſent ignara, paternæque be-
neuolentiæ cauſa veniſſe eos ra-
ta, aſſert filium, & in vnus corū
manum porrigit. erat autem
inter viam conſtitutum, vt qui
primus eorum puerum cepiſſet,
iſ humi illum allideret. Verū
diuina quadam fortuna puer ei

viro cui à Labda traditus erat,
arriſit. quam rem illi cōſideranti
miſeratio ſubiit pueri occidendi.
Sic miſertus alteri tradidit, & ille
tertio, atque ita deinceps per ma-
nus traditus infans, per omnes
decem tranſiit: ac nemine in-
terimere volēte, rursus matri eſt
redditus. Illi egreſſi atque ante
ianuam ſtantes, alius alium in-
cuſabāt caſtigabāntque, ſed pri-
mum præcipuē, qui ex conuen-
to non feciſſet: donec interiecto

temporis ſpatio placitum eſt vt
rursus introgreſſi, omnes fierent
participes cædis. Sed neceſſe erat
ex Eetionis ſtirpe germinari Co-
rintho perniciem. nam Labda
ſtans pro foribus, hæc omnia ex-
audiebat: eoque metuens ne illi
immutata voluntate acceptum
rursus puerum interimerent, af-
portauit, & in menſura frumen-
taria occuluit: qui locus viſus
eſt minimē inueſtigabilis, quum
ſciret, illos, ſi redirent ad inue-
ſtigādum puerum, omnia ſcru-
tatuſ: vt & contigit. nam in-
trogreſſis & ſcrutantibus vbi
non apparuit, viſum eſt eis
abeundum, atque iis à quibus
miſſi eſſent, dicendum ſe cuncta
quæ illi mandaſſent perpetrā-
ſe: atque ita reuerſi dixerunt.

^b Quum igitur
Bacchiadæ huius
oraculi ſibi prius
redditi mentem
aſſequi non poſ-
ſent, quum audi-
uerūt id quod
Eetioni erat red-
ditum, tūc illud
etiā prius intel-
lexerunt, cum il-
lo Eetionis con-
gruens. Quum au-
tem & hoc intel-
lexiſſent, ſilentio
ſuppreſſerūt, na-
ſcituram Eetioni
prolem interfice-
re in animo ha-
bentes.

^b Ad gratulan-
dum patri veni.

Posthæc Ectionis filio crescenti impositum est nomen Cypselo, ob periculum hoc quod deuitauerat in cypselâ, id est mensura frumentaria. Vbi autem in virilem adoleuit ætatem, consulenti oraculum Delphis, anceps est redditum, quo fretus Corinthū aggressus occupauit. oraculum autem hoc erat,

Vir locuples nostras hic qui descendit ad ades

Cypselus Eetides, clara rex esto Corinthi,

Ipsæ & eo nati, sed nulli deinde nepotes.

Et oraculum quidem, hoc erat. Cypselus verò tyrannide potitus, talis extitit vt Corinthiorum multos insequutus sit, multos pecunia, longè plurimos anima priuauerit. Cui, quum triginta regnasset annos, bene vita defuncto successit in tyrannide filius Periander, qui inter initia mitius agebat quàm pater, sed vbi per nuntios consuetudinem habuit cum Thrasybulo Mileti tyranno, multo magis quàm pater cruentus effectus est. Misso enim præcone, Thrasybulum interrogauit qua ratione ipse rebus tutius constitutis, ciuitatem pulcherrimè gubernaret. Thrasybulus, eo qui à Periandro missus erat, extra oppidum educato, ingressus est rus quoddam satum, & vnà cum eo segetem interambulans, sciscitabatur hominem de suo aduentu è Corintho, detruncans atque abiiciens vt quanque videbat spicam inter alias extantem, donec segetem formosissimam atque densissimam hunc in modum corrupit: prædiūque illud peruagatus, nullo verbo reddito præconem remisit. Reuersus Corinthum præco, auido præceptionis audiendæ Periandro, negauit sibi quippiam respondisse Thrasybulum, & mirari quòd se ad virum ysanum Periander mississet, & sua ipsius destruentem: exponitque quæ ex Thrasybulo vidisset. Periander id quod à Thrasybulo actum erat intelligens, atque interpretans sibi

A Ηπειώνι δὲ μετὰ ταῦτα ὁ παῖς πύξαιετο καὶ οἱ Διφρυγῶντι τῶτον τὸν κίνδυνον, ἀπὸ τῆς κυψέλης ἐπωνυμίῳ Κυψέλος οὖνομα ἐτέθη. ἀνδρωθέντι δὲ καὶ μαντιβοοῦντι Κυψέλα ἐχόρετο ἀμφιδέξιον χρηστέλιον ἐΔελφοῖσι, τῷ πίσυμος ἡρόμδρος ἐπεχρήσθη τε καὶ ἔχε Κόεον. ὁ δὲ χρησμός, ὁ δὲ ἦν,

Ὁλβιος εἴτ' αἶψ' ὥς ἐμὸν δόμον ἐσκαταβαίης,

B Κυψέλος Ηπειδης, βασιλὰς κληνοῖο Κορίνθου

Αὐτὸς, καὶ παῖδες παῖδαν γε μὴδ' οὐκέτι παῖδες

Ὁ μὲν δὲ χρηστέλιον τοῦτο ἦν. τυραννίδας δὲ ὁ Κυψέλος, τοῖουτος δὲ τις αἰὴρ ἐχόρετο πολλοὺς μὲν Κορίνθιων ἐδίωξε, πολλοὺς δὲ χρημάτων ἀπετέρησε, πολλὰ δ' ἐπὶ πλείστοις ψυχῆς. Σέξαντος δὲ τοῦτου ὅππῃ τεύχοντα ἔτεα, καὶ Διφραπλίδαντος τὸν βίον ὄντα

C Διφραδόχος οἱ τῆς τυραννίδος ὁ παῖς Περίανδρος γίνεται. ὁ τοίνυν Περίανδρος κατ' ἀρχαίαν μὲν ἡπιώτερος τῷ πατρὶ ἐπεί τε δὲ ὠμίλησε δὲ ἀγγέλων Θερασίουλα τῷ Μιλήτου τυράνῳ, πολλὰ ἐπὶ ἐχόρετο Κυψέλου μισθώοντες. πέντε καὶ πέντε Θερασίουλον κήρυκα, ἐπυνθάνετο ὄντινα ἔσπον' ἀσφαλέτερον καταστῆσαι μδρος τῷ τρημάτων, κάλλιστα πλεῖν πάλιν ὅππῃ πᾶσι. Θερασίουλος δὲ τὸν ἐλθόντα τῷ

D τῷ Περίανδρου ὄξῃα ἔξω τῷ ἀέρος. ἰσθὰς δὲ ἐς ἄρρεαν ἑσπαρμύλῳ, ἅμα τε διεξήιε ὁ λήιον, ἐπειρωτῶν τε καὶ αἰαποδίζων τὸν κήρυκα καὶ πλεῖν ἀπὸ Κορίνθου ἀπῆλθον ἐκάλουε αἰεὶ ὅπως τινὰς ἦδη τῷ ἀσάρχων ὑποφύοντα τῷ ἄλλῳ χελούων δὲ, ἔρριπτε ἐς ὃ τῷ λήιον τὸ κάλλιστον τε καὶ βαθυπαπιν διέφθρε τρέπον τοιοῦτον. διεξελθὼν δὲ τὸ χεῖρον, καὶ ὑποφύμενος ἔπος οὐδέν, ἀποπέμπει πιν κήρυκα. νοσήσαντος δὲ τῷ

E κήρυκος ἐς πλεῖν Κόεον, ἡνὶ παρθένος πυνθάνεσθαι πλεῖν ὑποφύμενον ὁ Περίανδρος ὁ δὲ εἰπὼν οἱ ἔφη Θερασίουλον ὑποφύμενον θανάτῳ τῷ αὐτῷ, καὶ οἶον μιν ἀνδρα ἀποπέμψαι, ὥς τῷ πληγῇ τε καὶ τῷ ἐαυτοῦ στυγνῶν ἀπηγέμενος τῷ τῷ Θερασίουλοσ ὁ πάπτε. Περίανδρος δὲ, στυγνῶν τὸ ποιηθέν, καὶ τοῖς ἔχων ὥς οἱ

ὡς ἐπὶ θεοὺς θεοῦ βούλους τοὺς ὑπερβύτας
 ἦν ἄσων φονεύειν, εἰς ταῦτα δὲ πᾶσαν κα-
 χήτητα ἐξέφαινε ἐς τοὺς παλινθεῖς. ὅσα γὰρ
 Κύνελος ἀπέλιπε κτείων τε καὶ διώκων,
 Περικλῆδρος σφεα ἀπέτελεσε μῆν' ὅτ' ἡμέ-
 ρῃ ἀπιδύσει πᾶσας τὰ Κορινθίων γυναῖ-
 κας, ὡς πῶ ἐωυτῆς γυναῖκα Μελίανδρον.
 πέμψαντι γὰρ οἱ ἐς Θεσπρωτοὺς ἐπ' Ἀ-
 χερόντα ποταμὸν ἀγέλοις ὅτι δὲ νεκυο-
 μαντήιον παρὰ κατὰ γῆρας πέρι ξφινικῆς, ὅ-
 τε σημανέειν ἔφη ἡ Μελίασα ὅτι φανίστα,
 ὅτε κατερέειν ἐν τῇ κείνῃ χώρῃ ἡ παρὰ
 κατὰ γῆρας ῥιγρῶν τε γὰρ, καὶ εἰς γυμνῇ τῇ
 γὰρ οἱ συλλαττάμεν ἱματίων ὀφελος εἴη
 ὅσον, ὅ κατὰ καυθάντων. μὲντοι δὲ οἱ
 εἴη ὡς ἀληθεῖα ταῦτα λέγει, ὅτι ὅτι ψυ-
 χρὸν τὸν ἱππὸν Περικλῆδρος τοὺς ἄρτους ἐπέ-
 βαλε. ταῦτα ὅτ' ὡς ὀπίσω ἀπηγέλην δὲ Πέ-
 ρικλῆδρος, πῶ γὰρ οἱ ὡς δὲ συμβόλαιον, ὅς
 νεκρὰ εὐοσπῇ Μελίαντῃ ἐμύγη, ἰθὺς δὲ μὲν
 πῶ ἀγελίω, κήρυγμα ἐποίησατο, ἐς τὸ
 Ἡραῖον ἐξίεναι πᾶσας τὰ Κορινθίων γυναῖ-
 κας. αἱ μὲν δὲ, ὡς ἐς ὀρτὴν ἦσαν κόσμῳ τῇ
 καλλίστῃ χροῖν μῦθαι ὅτ' ὡς ὡς τοὺς
 δρυφύρεας, ἀπιδύσει σφεας, πᾶσας ὁμοίως
 τὰ τ' ἐλδύθρας καὶ τὰ ἀμφιπόλους. συμ-
 φορήσας δὲ ἐς ὄρυγμα, Μελίαντῃ ἐπὶ χρο-
 ῖνος κατέκειτο. ταῦτα δὲ οἱ ποίησαντι, καὶ
 ὁδοῦ τερον πέμψαντι, ἔφραζε τὸ εἰδῶλον
 τὸ Μελίαντῃ ἐς τὸν κατέθηκεν χροῖν πῶ ἐξεί-
 νη πῶ παρὰ κατὰ γῆρας. τοιοῦτο μὲν ὅτ' ὡς
 ἡ τυραννὶς ὡς Λακεδαιμόνιοι, καὶ τοιοῦτον ἔρ-
 ρον ἡμέας ὅτ' αὐτὰς τοὺς Κορινθίους τότε αὖ-
 τῃκα θάναμα μέγα εἶχε, ὅτι ὡς εἰδῶλον
 μεταπεμπομένοις ἱππῶν. νῦν τε δὲ καὶ
 μεζόνως θάναμα ζομεν λέγοντες ταῦτα. ἐ-
 πιμὲντοι ἐμὲ δὲ τε ὅτ' ἐκαλέσθη οἱ ὡς
 θεοὺς τοὺς Ἑλλενίοις, μὴ κατιστάναι τυραν-
 νίδας ἐς τὰ πόλεις. ἐκὰν ὡς μὴ παύση-
 σθε, ἀλλὰ πειρήσασθε παρὰ τὸ δίκαιον κα-
 τὰ γῆρας ἱππῶν, ἵνα ὡς Κορινθίους γὰρ οὐ
 σῶσιν αὐτοὺς. Σωσιπλῆος μὲν ἀπὸ Κοριν-
 θίου παρὰ βούλων ἔλεξε τὰδε ἱππῶν δὲ αὐτὸν
 ἀμείβετο, τοὺς αὐτοὺς ὅτ' ἐκαλέσας θεοὺς
 κείνους, ἡ μὲν Κορινθίους μάλιστα πάντων ἐ-

A ab illo præceptum ut emin-
 tissimos quosque populariū in-
 terimeret, tunc verò omnem in-
 ciues scitiam exercuit, interfi-
 ciendo ac persequendo cōsum-
 mans id quod à Cypselo fuerat
 omisum. Atque adeo die vno v-
 niuerfas mulieres Corinthias ex-
 uir, propter Melissam vxorem
 suam. nam quum ad Thespro-
 tos, qui sunt ad flumen Ache-
 rontem, misisset nuntios scisci-
 tatum necyomanteō, id est mor-
 tuorum oraculum, de hospitibus de-
 posito, Melissa appatens negauit
 se indicaturam aut dicturam v-
 binam depositum esset colloca-
 tum, quoniam ipsa algeret, quia
 nuda esset. nihil enim sibi prodes-
 se vestes cū quibus sepulta fuis-
 set, utpote non cōcrematas. Cu-
 ius rei, quòd vera loqueretur, te-
 stimonio foret quòd Periander
 in frigidum furnū panes inges-
 sisset. Hæc Perianthro renuntiata;
 C ob illud argumentum fidem fe-
 cêre, quòd ipse cum Melissa quā-
 uis defuncta coierat. Itaque
 statim post eum nuntium per
 præconem edixit ut omnes Co-
 rinthiæ mulieres ad Iunonis tē-
 plum prodirent. Eò, tanquam ad
 diem festum, quàm ornatissimè
 poterant quum issent mulieres
 istæ, depositis clām sacellitibus,
 eas omnes sine discrimine exuit,
 ingenuas pariter & ancillas, atq;
 eas vestes ad foueam cōportatas
 D Melissa precando cremauit. Hæc
 vbi fecit, & nuntios iterū eisdem
 misit, tūc ei Melissæ idolū, hoc est
 inanæ imago, exposuit vbinā de-
 positū hospitibus collocasset. Huius-
 modi est tyrānis, Lacedæmonii,
 vobis, & talium operum. Eòque
 nos Corinthios cum magna ad-
 miratio cepit simulatq; vidimus
 vos accersisse Hippia, tum verò
 maior nūc dum ista dicitis. Pro-
 pterea deos Græcorum inuocā-
 tes *testamur apud vos, ne velitis
 tyrannides in ciuitatibus consti-
 tuere, quas non extinguitis, sed
 excitatis præter æquitatem, dum
 Hippiam reducit: in quo scitote
 Corinthios vobis nō assensuros.
 Hæc Sosicles Corinthiorum le-
 gatus. Quem excipiens Hippias,

a Obtestamur
 vos ne tyrānides
 in ciuitatibus cō-
 stituatis. Atque
 adeo, nisi ab in-
 cepto desistatis,
 sed Hippiam cō-
 tra ius & æquum
 reducere concē-
 mini, scitote non
 approburos ve-
 strum hoc factū
 Corinthios.
 b Vbi venissent
 statim dies quibus
 futurum esset ut
 illos angerent A-
 thenienses. Sed
 aitiā dū suspēctū
 reddit vel ipsa
 valla interpreta-
 na.

eosdem quos ille deos inuocādo dixit, cū cæteros tum præcipuè Corinthios de-

sideraturos Pisistratidas, ^b quum venissent dies quibus expiare se ab Atheniēsis nequirent. Hactenus respondit Hippias, quoniā oracula illa ipse prae ceteris nota haberet. Ceteri socii, qui antea silentium tenuerant, audito Socrate, liberior pro se quisque in vocē erumpentes, accedere sentētiae Corinthiorum, obtestariq; Lacedaemonios nequid agerent noui aduersus Græcam ciuitatē. Ita ab ea re cessatum est. Hippias illinc profectus, offerente sibi Amynta Macedone Anthemuntē, & Thessalis Iolcō, neutrum accipere voluit, sed rursus ad Sigeum concessit, quod armis Pisistratus à Mitylenæis eripuerat. Eoque capto, tyrannum ibi constituerat Hegesistratum, filium nothum ex muliere Argiua, qui tamen, quæ à Pisistrato acceperat, non tenuit sine prælio. nam diu inter Mitylenæos ac Athenienses pugnatum est, hos ex oppido Achilleo, illos è Sigeo prodeuntes: hos repetentes regionē, illos refellētes hac ratione, quod dicerent nihilo magis iuris esse AEolibus in agrum Iliensem, quàm sibi ac ceteris Græcis qui Menelao in raptu Helenes operā nauassent. His assidue bellātibus, cū alia in præliis gesta sunt, tū illud, quod Alcæus poeta in prælio quod collatis signis gerebatur, vincentibus Atheniensibus, ipse quidem fugæ se mandans euasit: sed armis eius potiri sunt Atheniēses, quæ apud templum Mineræ in Sigeo suspenderūt. Hanc rē Alcæus carmini mandans, in Mitylenen reposuit, indicans Menalippo sodali suā calamitatem. Mitylenæos tamen atque Atheniēses reduxit in gratiam Periāder Cypseli filius, qui delectus arbiter, ita eos reconciliavit, vt vtrique ea colerent quæ haberent. Atque hoc modo Sigeum factum est Atheniensium.

Hippias, posteaquam Lacedæmone in Asiam abiit, cūcta agitabat, in simulando Athenienses apud Artaphernē, atque omnē operā dando vt Athenæ in illius ac Darii venirent potestatem.

Φέρνεια, καὶ ποιεῖν ἀπομνησκῶν

^A πποθήσιν Πείσιπραπίδας, ὅταν ὄφει ἤκουσεν ἡμέραι αἱ κύρια ἀνίσταται ὑπὲρ Ἀθηνῶν. Ἰππίας μὲν τοῦτοι αἰμείφατο, οἷα ὅδ' ἔχουσιν αἰσχετάτα αἰδρῶν ἔξεπιστάμενος.

^Θ δὲ λοιποὶ τῶν Συμμαχῶν τέως μὲν εἶχον ἐν ἡσυχίᾳ σφέας αὐτοῖς ἐπεὶ τε δὲ Σωσικλέος ἤκουσαν εἰσθῆντος, ἐλθὼν ἄπας τις αὐτῶν φωνῶν ῥήξας, αἰρέετο τῷ Κορινθίου τὴν γνώμην. Λακεδαιμονίοισι τε ἐπεμύτρειοντο, μὴ ποιῆν μηδὲν νεώτερον ὧς

^B πόλιν Ἐλλινίδα. ἔτω μὲν ταῦτα ἐπαύσθη. Ἰππίας δὲ ἐν ῥόθῳ ἀπελαυνομένη, ἐδίδου μὲν Ἀμεινίας ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς Ἀνθεμουῦντα, ἐδίδουσι δὲ Θεσσαλοὶ Ἰωλκῶν. ὁ δὲ πούτῳ μὲν ὁδοῦ περὶ αἰρέετο, αἰεχῶρε δὲ ὁπίσω ἐς Σίγην, τὸ εἶλε Πείσιπρατος

αἰχμῇ τῷ Μιτυλιωαίων. κρατήσας δὲ αὐτῶν, κατέστησε τύραννον ἐν ταῖς πόσιν τῶν ἑωυτοῦ νότον Ἡγισπράτον, ὄντα δὲ Ἀργείης γυναικὸς ὅς ἐστιν ἀμαχητὶ εἶχε τὰ πρὸ ῥέλας

^C τῷ Πείσιπρατὶ ἐπολέμεον γὰρ, ἐκ τε Ἀχαιῶν πόλιος ὀρμενῶν καὶ Σιγίου, χεῖρον ὅτι σιγῶν, Μιτυλιωαῖοι τε καὶ Ἀθηνῶν οἱ μὲν, ἀπατέοντες τὴν χώραν. Ἀθηνῶν δὲ, οὐτε συγγνωσκόμενοι, ἀποδερνύντες τι λόγον ὅδ' ἐν μάλλιν Ἀἰολῶσι

μετὶ ὅν τῃς Ἰλιάδος χώρας, ἢ οὐ καὶ σφίσι καὶ τοῖσι Ἕλλησι, ὅσοι συνεπαράστατο Μεγαλῶν καὶ Ἑλῆνης ἀσπαράξ. πολεμούντων δὲ σφῶν, καὶ ἄλλα πολλὰ πῶντο ἐγένετο

^D τῇσι μάχῃσι: ἐν δὲ καὶ Ἀλκίος ὁ ποιητής, συμβολῆς ἡγομένης, καὶ νικητῶν Ἀθηναίων, αὐτὸς μὲν φάσκει ἐν φάσκει, τὰ δὲ οἱ ὅπλα ἴσχει Ἀθηνῶν, καὶ σφῶν αἰεχρήμασιν ὡς ὅδ' Ἀθηνῶν ὅς ἐστι Σιγίω. ταῦτα δὲ Ἀλκίος ἐν μέλει ποιῶν, ὅτι πηδὶ ἐς Μιτυλιώην, ἔξ ἀγγελλόμενος ὅς ἐστιν ὁ

παῖς Μελαίππῳ ἀνδρὶ ἐπάρῳ. Μιτυληναῖος δὲ ἐς Ἀθηναίους κατήλλαξε Περικλῆος ὁ Κυψέλλου. πούτῳ γὰρ διατητῇ ἐπε

^E τράποντο. κατήλλαξε δὲ ὡς δὲ τῷ μετὰ ἀμφοτέρω τὴν ἔχουσι. Σίγιον μὲν νῦν οὕτω ἐγένετο ὡς Ἀθηνῶν.

Ἰππίας δὲ ἐπεὶ τε ἀπῆκετο ἐκ Λακεδαιμονίας ἐς τὴν Ἀσίαν, πῶν χεῖρμα ἐκίνεε, ἀγγελλῶν τὰς τε Ἀθηναίους πρὸς τὸν Ἀρταβάνην καὶ ποιεῖν ἀπομνησκῶν αἱ Ἀθῆναι ἡγοῖατο ὑπὲρ ἐωυτῶν ἐς Δαρείον.

Ἰππίας τε δὴ ταῦτα ἐπρήσατο, ἔοι Ἀθη-
ναῖοι πυθόμενοι ταῦτα, πέμπουσιν εἰς Σάρ-
δεις ἀγγέλους, ὅτι ἐάν τις τοὺς Πέρσας πεί-
θεσθαι Ἀθηνάων τοῖσι φησὶ. ὁ δ' Ἀρτα-
φέρνης ἐκέλευε σφείας, εἰ βουλοίατο σῶσι
εἶ), κατὰ δέκεσθαι ὅπισθεν Ἰππίῳ. οὐκ ἔστι δὲ
ἐνεδέχοντο τοὺς λόγους ἀποφραγευμένους Ἀ-
θηνάων. ὅτι ἐνδεχόμενοι δὲ σφί, ἐδέδδ-
κτο ἐκ τῆς φανεροῦ τοῖσι Πέρσῃσι πολέμους
εἶ). νομίζουσιν δὲ ταῦτα, καὶ ἀφ' ἐβλημέ-
νοισι εἰς τοὺς Πέρσας, ἐν τούτῳ δὲ τῷ χρόνῳ
ὁ Μιλήσιος Ἀρισταγόρης ὑπὸ Κλεομένηος
τῷ Λακεδαιμονίῳ ὄξεσθαι εἰς τῆς Σπάρ-
της, ἀπὶ κετο εἰς Ἀθῆνας. αὐτὴ γὰρ ἡ πόλις
τῷ λοιπῶν ἐδυνάστευε μέγιστον. ἐπελθὼν δ'
ὅτι τὸν δῆμον ὁ Ἀρισταγόρης, ταῦτα ἔλεγε
πᾶσι καὶ ἐν τῇ Σπάρτῃ, ὡς τῷ ἀγαθῷ τῷ
ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ τῷ Περσικῷ πολέμῳ, ὡς
οὐτε ἀσπίδα οὐτε δόρυ νομίζουσιν, διπτερές
τε χειρὶ πλεονέχουσιν. ταῦτα τε δὲ ἔλεγε,
καὶ πρὸς τοῖσι, τὰ δὲ, ὡς οἱ Μιλήσιοι τῷ Ἀ-
θηνάων εἰσὶ ἀποικοί, καὶ εἰκός σφί εἴη ῥύε-
σθαι διωκόμενους μέγα. καὶ ὅθεν ὅ, ὅτι
ὑποίχετο, οἷα κάρτα δεινός. εἰς δ' αἰέπει-
σε σφείας. πολλοὺς γὰρ οἶχε εἶ) διπτετέρον
ἀφ' ἐβάλλειν ἢ ἕνα, εἰ Κλεομένηα μὲν τὸν
Λακεδαιμόνιον μοῦνον ὅτι οἶός τε ἐχέσθαι
μεταβαλέειν, τῆς δὲ μυριάδας Ἀθη-
ναίων ἐποίησε τῶτο. Ἀθηνάων μὲν δὲ αἰα-
πειδέντες ἐψηφίσαντο εἴκοσι νέας ἀποστεί-
λαι βοηθοὺς Ἰῶσι, στρατηγὸν ἀποδέξασθαι
αὐτῶν εἶ) Μηλάνθιον, ἀνδρα ἅ' ἀστῶν εὐόντα
πᾶσι πάντα δόκιμον. αὐτῶν δ' αἰνέες, ἀρχαὶ κα-
κῶν ἐχρόνοντο Ἕλλησι τε καὶ βαρβάροις. Ἀ-
ρισταγόρης δὲ πρὸς πλώσας, καὶ ἀπὸ κέρματος
εἰς πλὴν Μίλητον, ὅθεν βούλονται ἀπ'
οὗ Ἰῶσι μὲν ἔμελλε ὁδεύειν ὠφέλεια εἶσθαι,
(οὐδ' ὦν ὁδεῖ τούτου εἴνεκα ἐπείεε,
ἀλλ' ὅπως βασιλῆα Δαρδανὸν λυπήσσει) ἐ-
πεμψε εἰς τὴν Φρυγίαν ἀνδρα ἐπὶ τοὺς Παίον-
ας τοὺς ἀπὸ Στυμόνος ποταμοῦ ἀίχμα-
λῶτες ἡγεμόνους ὑπὸ Μεγαβάζου, οἱ-
κείοντες δὲ τῆς Φρυγίας χῶρον τε καὶ κάμιν
ἐπ' ἐωυτῶν ὅς ἐπ' ἐδὴ ἀπὶ κετο εἰς τοὺς Παίον-
ας, ἔλεγε τὰ δὲ, Ἀνδρες Παῖνες, ἐπεμψε
με Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήτης τύραννος, σωτη-
ρίην ὑμῖν ὑποσχόμενος, ἵνα ὑμεῖς ἐλθῃτε πεί-

A Quae agitare Hippiam quum ac-
cepissent Athenienses, mittunt
Sardis nuntios ad dissuadendum
Persis fidem habere exulibus A-
theniensibus. Sed Artaphernes
iubere Athenienses (si salui esse
vellēt) rursum Hippiam recipere:
Athenienses eam conditionem
recusare, & malle professi esse
Persarum hostes. Dum ita apud
Persas insimulantur, atque ita a-
nimati sunt Athenienses eā con-
ditionem recusare, hoc interim

B tempore Milesius Aristagoras à
Cleomene Lacedæmonio reie-
ctus è Sparta Athenas venit. nam
ea ciuitas inter cæteras præpol-
lebat. * Ad quam ciuitatem ubi
venit Aristagoras, eadem quæ in
Sparta commemorauit de com-
modis quæ essent in Asia, deque
Persico bello, quod neque scu-
tum neque lanceam in usu ha-
berent, b facile (que essent ad ca-
piendum. Hæc ille referens, ea
quoque addebat, Milesios esse A-
theniensiū colonos, quos æquū
esset ab eis liberari qui multum
pollerent. Denique nihil nō pol-
licebatur, omnibus precibus ob-
secrans quod tantopere cupie-
bat, donec eos induxit. Facilius

C enim ei visum est multos deci-
pere quàm vnū: qui si Cleome-
nem solum fallere non potuit, id
tamen in triginta millibus A-
theniensū effecit. Itaque Athe-
nienses persuasi, decreuere viginti
naues Ionibus auxilio mittendas,

D Melanthio illis præfecto, viro in-
ter populares omni in respecta-
to. Hæc classis initium malorum
exitit Græcis pariter & barbaris.
ante cuius egressum Aristagoras
reuectus Miletum, excogitauit
consilium quod in nullam Io-
num vtilitatē erat redundaturū.
quanquam ne ille quidē hac ra-
tionē faciebat, sed vt regi Dario
molestiam afferret. Etenim mi-
sit quendam in Phrygiam ad
Pæones qui à flumine Strymo-
ne in captiuitatē abducti à Me-
gabyzo erant, locū atque vicum
per sese incolētes: ad quos vt per-
uenit nūtiūs, ita verba fecit, Viri

E Pæones, misit me Aristagoras
Mileti tyrānus d ad ostēdendam
vobis (si obtemperare velitis) sa-

a Quum autem
ad plebem acces-
sisset Aristag.

b Expugnari que
facile possent.

c Esse videtur
mult. decip. q. vn.,
si Cleom. quidē
Lacedæmoniam
solum fal.

d Salutare confi-
lium vobis datu-
rum.

lutem. Nunc enim cuncta Ionia
 a Vobisque iam ab rege defecit, a eademque vo-
 licet incolumes bis præstat facultatem salutis pa-
 in patriam reuer- ti: vobis quidem randæ ad patriam vestram: per
 ad mare vsque: vos quidē, vsque ad mare dein-
 quod autem à ceptis nobis iam curæ crit. His au-
 mari est, nobis ditis Pæones magnam sanè vo-
 curæ erit. Q. d. Ve- luptatem acceperunt: sumptif-
 situm est operam que liberis atque vxoribus, ad
 dare si ad mare mare fuga se proripuerunt: non-
 vos recipiat, eo nullis eorum præ metu b illinc
 quum veneritis, remeātibus. Vbi ad mare perue-
 quod iter tenere nēre, illinc in Chiū transmissere.
 debeat, curæ no- Cuius oratione repudiata, à Chiis
 bis erit. b Illic remanen- sunt in Lesbū transportati, mox
 tibus. à Lesbiis in Doriscum, vnde ter-
 restri itinere se in Pæoniā rece-
 perūt. Posthæc ad Aristagoram
 Atheniēses viginti cum nauibus
 venire, ducentes vnā quinque
 triremes Eretriorum, qui nō A-
 theniensium gratia commilitiū
 præstabant, sed debitam ipsis Mi-
 lesiis gratiam reddebant. Nam
 Milesii aliquando c pro Eretriis
 in bello Chalcidensi præstiterāt,
 quum Samii contra Eretrios at-
 que Milesios Chalcidensibus o-
 pem tulissent. Aristagoras, vbi
 isti atque alii focii adfuere, expe-
 ditionem fecit aduersus Sardis,
 non tamen ipse proficiscens, sed
 Miletī remanens, præfectis aliis
 ducibus Milesiorum, fratre suo
 Charopino, & cæterorum ciuiū
 Hermophanto. Hac classe Iones
 vbi peruenere Ephesum, relictis
 nauibus apud Coresum, quod
 est agri Ephesii, ipsi cum ingenti
 manu, sumptis viæ ducibus E-
 phesiis, ad superiora tendebant,
 secundum flumē Caystrum te-
 nētes iter. Illinc superato Tmo-
 lo Sardis adueniunt, eāsque, d oc-
 currēte nemine, capiūt, omniā-
 que eius vrbs loca, præter arcē,
 quam Artaphernes ipse tutaba-
 tur, habens nō exiguas virorum
 copias: e quæ res fuit impedimē-
 to quominus qui ingressi erant
 vrbs diriperent. Erant Sardi-
 bus domus pleræque arundina-
 ceæ: quæ autē lateritiæ, tamen ex
 arūdinibus lacunaria habebant.

c Eretrios in bel-
 lo aduersus Chal-
 cidenses adiuue-
 rant.

d Repugnante
 nemine.

e Ne autem vr-
 bem hanc à se ca-
 ptam diriperent
 hoc obstitit: quod
 sequitur videlicet.
 at Vallæ iuxta præ-
 cedentibus hæc,
 τὸ δὲ μὴ ληλατῆ-
 σαι, &c.

A θεοται. νῦν γὰρ Ἰωνίη πᾶσα ἀπέστηκε ἀπὸ
 βασιλῆος, καὶ ὑμῶν κτλ. καὶ οὐκ ἔστιν ὅτι τὸ
 ὑμετέρῃ αὐτέων. μέγας μὲν θαλάσσης, αὐ-
 τοῖσι ὑμῶν τὸ δὲ ἀπὸ πύργου, ἡμῶν ἡδὴ μελή-
 σθ. ταῦτα δὲ ἀκούσαντες οἱ Πάγονες κάρτα
 τε ἀσπασθὲν ἐποίησαντο, καὶ αἰαλαβόντες
 παῖδας τε καὶ γυναῖκας, ἀπεδίδρυσαν ὅτι
 θαλάσῃ. οἱ δὲ τίνες αὐτέων ἐκατέμει-
 ναν, ἀρρώδισαντες, αὐτῶν. ἐπεὶ τε γὰρ οἱ Πάγο-
 νες ἀπικέατο ὅτι θαλάσῃ, ἐνθεοῦντες ἐς
 206

B Χίον διέβησαν. ἐόντων γὰρ ἡδὴ ἐν Χίῳ, καὶ
 πόδας ἐλήλυθε Περγέων ἵππος πολλή,
 διώκουσα τὸν Πάγονας. ὡς γὰρ κατέλαβον,
 ἐπηγέλλοντο ἐς τὴν Χίον τοῖσι Πάγοι, ὅπως
 αὐτοῖσι ἀπέλθοιεν. οἱ δὲ Πάγονες τοὺς λό-
 γους οὐκ ἐδέχοντο. ἀλλ' ἐν Χίῳ μὲν Χίοι
 σφείας ἐς Λέσβον ἤγαγον, Λέσβιοι γὰρ ἐς Δο-
 εῖον ἐκόμισαν. ἐνθεοῦντες γὰρ περὶ κομιζό-
 μενοι, ἀπικέατο ἐς Παιονίαν. Ἀρισταγόρης γὰρ,
 ἐπεὶ δὲ οἱ τε Ἀθηναῖοι ἀπικέατο εἰκοσινικῶς,

C ἀμα ἀγρόθυοι Ἐρετριέων πέντε τελέσας,
 οἱ οὐ γὰρ Ἀθηναίων χάριν ἐστρατεύοντο, ἀλλὰ
 τὴν αὐτέων Μιλησίων, ὅφρα λέρησιν αὐτοῖσι
 διδόντες. (οἱ γὰρ δὴ Μιλησιοὶ πλεονέκῃσι
 Ἐρετριέων τὴν πρὸς Χαλκιδέας πόλεμον
 σὺν διένεικον, ὅτε καὶ Χαλκιδεῶσι αἰτία
 Ἐρετριέων καὶ Μιλησίων Σάμιοι ἐβόησαν)
 αὐτοὶ ὡν ἐπεὶ τέσφι ἀπικέσθαι, καὶ οἱ ἄλλοι
 σύμμαχοι κτλ. ἤσαν, ἐποίετο στρατήν. ὁ Ἀ-
 ρισταγόρης ἐς Σάρδεις αὐτὸς μὲν δὲ ἐστρα-
 τεύετο, ἀλλ' ἐμνε ἐν Μιλήτῃ στρατηγὸς γὰρ
 ἄλλοις ἀπέδξε Μιλησίων εἶ), τὸ ἐν αὐτῷ ἀ-
 δελφεὸν Χαροπίον, καὶ τὸν ἄλλον ἀσπῶν, Ἐρ-
 μόφαντον. ἀπικόμενοι γὰρ εἰς πόλιν πύργῳ Ἰω-
 νες ἐς Ἐφεσον, πλοῖα μὲν κατέλιπον ἐν Κο-
 ρήσῃ τῆς Ἐφεσίης. αὐτοὶ γὰρ αἰέδαμον χεῖρ
 πολλήν, ποιόμενοι Ἐφεσίης ἡγεμόνας. πο-
 ρθόμενοι γὰρ παρὰ πόλιν Κανέριον, ἐνθεοῦ-
 ντες ἐπεὶ τε ὑπερβαίντες τὴν Τμολὸν ἀπικόν-
 ταν, αἰρέσιν Σάρδεις, ὁδὸν ἐς σφίσι ἀπὸ πύργου.

D τὸ δὲ ἐν Χίῳ, ἀπικόμενοι γὰρ εἰς πόλιν πύργῳ Ἰω-
 νες ἐς Ἐφεσον, πλοῖα μὲν κατέλιπον ἐν Κο-
 ρήσῃ τῆς Ἐφεσίης. αὐτοὶ γὰρ αἰέδαμον χεῖρ
 πολλήν, ποιόμενοι Ἐφεσίης ἡγεμόνας. πο-
 ρθόμενοι γὰρ παρὰ πόλιν Κανέριον, ἐνθεοῦ-
 ντες ἐπεὶ τε ὑπερβαίντες τὴν Τμολὸν ἀπικόν-
 ταν, αἰρέσιν Σάρδεις, ὁδὸν ἐς σφίσι ἀπὸ πύργου.

E αἰρέσιν γὰρ χωρὶς τὸν ἀκρόπολιν πᾶν παρὰ
 τὴν γὰρ ἀκρόπολιν ἔρρετο αὐτὸς Ἀρταφέρ-
 νης, ἔχων διώκων ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγων. ὁ γὰρ
 μὴ ληλατῆσαι ἐλόντας σφείας πύργῳ πόλιν,
 ἔχε πέντε ἔσαν ἐν τῇσι Σάρδισι οἰκίαι, αἱ μὲν
 πλεονέκας, καλὰ μνησιν. ὅσαι δὲ αὐτῶν καὶ
 πλεονέκας ἔσαν, καλὰ μνησιν εἶχον. τὰς οὐρανίας
 τουτέων

πούτεων δὴ μίαν τῶν πρῶτων ὡς ἐ-
 νέωρκε, αὐτίκα ἀπ' οἰκίης ἐς οἰκίαν ἰὼν ὁ
 πῦρ, ἐπενέμετο ὁ ἄστυ ἀπὸν. χαρομῆδου δὲ
 τῷ ἄγεος, (A) Λυδοὶ τε καὶ ὅσοι Περσέων ἐπὶ-
 σαν ἐν τῇ πόλει, ἀπολαμφθέντες πᾶντο-
 γεν, ὥς τε παρὰ τοῖς ἐξάχατα νεμομῆδου τῷ πυ-
 ρός, καὶ οὕτως ἔχοντος ἔξήλυσιν ἐκ τῷ ἄ-
 γεος, σὺν ἑρῶσι ἐς τὴν πύλιν ἀγρῶν καὶ ὅπῃ
 (B) Πακτωλὸν ποταμὸν, ὅς σφι ψῆγμα
 χρυσοῦ καὶ ἀφορέων ἐκ τῷ Τμώλου, διὰ
 μέσης τῆς ἀγρῆς ῥέει· καὶ ἐπεὶ ἐς (C)
 Ἑρμῶν ποταμὸν ἐκιδδοῖ, ὁ δὲ ἐς θάλασσαν.
 ὅπῃ τῶτον δὴ (D) ποταμὸν, καὶ ἐς πύλιν
 ἀγρῶν ἀδελφοὶ ἰομῆδοι οἱ τε Λυδοὶ καὶ (E)
 Πέρσαι, ὑπὸ ἀγῶνι ἀμύνεσθαι. (F) δὲ
 Ἴωνες ὁρέωντες τοῖς μὲν τῶν πολεμίων ἀ-
 μυνομῆδοις, τοῖς δὲ, σὺν πληθύνει πολλῶν
 παρὰ φερομῆδοις, ἐξ ἀνεχώρησαν διείσδυ-
 ντες πρὸς τὸ οὖρον τὸ Τμῶλον καλεόμε-
 νον· ἐνθεῦτεν δὲ ὑπὸ νύκτα ἀπαλλάσσον-
 το ὅπῃ τῶν νέας. καὶ Σαρδίαις μὲν ἐνεπαρή-
 ρησαν, ἐν δὲ αὐτῇσι, καὶ ἰὼν ὅπῃ χεῖρας
 θεοῦ Κυβέλης· ὁ σκηπτοῖς οἱ Πέρσαι, C
 ὕστερον ἀντενεπὶ μωραστῶν τῶν ἐν Ἑλλήσι
 ἰού. τότε δὲ οἱ Πέρσαι οἱ ἐπὶ τοῦ Ἀλφειοῦ πο-
 ταμοῦ νομοῖς ἔχοντες, παρὰ πύλιν ἀνὸ μῆδου
 ταῦτα, σὺν ἡλίζοντο καὶ ἐβοήθουν τοῖσι Λυ-
 δοῖσι· καὶ ὡς ἐν μὲν Σαρδίαισι οὐδέ τι ἐόν-
 τας τοῖς Ἴωνας διέλασσαν, ἐπὶ μῆδοι δὲ χεῖ-
 ρας, αἰρέουσι αὐτοὺς ἐν Ἑφέσῳ· καὶ αὐτε-
 παρήσαντο μὲν (G) Ἴωνες, συμβαλόντες δὲ,
 πολλὸν ἐσώθησαν. καὶ πολλοὺς αὐτῶν (H)
 Πέρσαι φονδύουσι, ὀνομαστοὺς τε ἄλλοις·
 ἐν δὲ δὴ, καὶ Εὐαλκίδα ἐξαπληγόντα Ε- D
 ρετρίων, ἐφ' ὧν φέροις τε ἀγῶνας ἀναρ-
 ραιηκότα, καὶ ὑπὸ Σίμωνίδῳ τῷ Κηίου
 πολλὰ ἀνέθεντα. οἱ δὲ αὐτῶν αὐτίκα ἀ-
 πτεφύζον πύλιν μάλιν, ἐσκέδασθησαν ἀνὰ
 τῶν πόλιν. τότε μὲν δὴ οὕτως ἡγωνίσθη-
 ντο. μετὰ δὲ, Ἀθῆναιοι μὲν τῶν ἐξ ἑσθλῶν ἀ-
 πολιπόντες τοῖς Ἴωνας ὅπῃ καλεομῆδοις
 σφέας πολλὰ δι' ἀγγέλων Ἀεὶσαγῶν, C
 οὕτως ἔφασαν ὑποφύσειν σφίσι. Ἴωνες δὲ
 τῷ Ἀθῆναιων συμμαχίᾳ ἐρηγνόντες, (οὕτως E
 γὰρ σφι ὑπῆρχε πεποιτημῆα ἐς Δαρδάν) ἔδιν
 ἦσαν τὸν πρὸς τὸν βασιλῆα πόλεμον ἐσκέδάζοντο. πλώσαντες ὅς ἐς τὴν Ἑλλήσπον-
 τον, Βυζαντίον τε καὶ τῶν ἄλλων πόλιν ἀπῶσαν, τῶν αὐτῶν, ὑπὸ ἑωυτοῖσι ἐποίησαντο·

A harum vnam quidā ē militibus
 quum incendisset, repente ignis
 ē domo in domum elapsus totā
 urbem absumpsit. Ardente vrbe,
 & vastante iam extrema incēdio,
 nec habente regtēssum, Lydi &
 Persarum quicunque in vrbe e-
 rant, vndique circumuenti, ex
 vrbe in forum confluunt, & ad
 amnem Pactolum, qui medium
 forum interfluens, ramenta auri
 ē Tmolo illis defert, deinde flu-
 mini Hermo immiscetur, & ille
 mari. Ad hunc amnem & ad hoc
 B forum conglobati Lydi pariter
 & Persæ sese defendere adigeban-
 tur. Iones, videntes hostium alios
 sese tutantes, alios magna multi-
 tudine se obuiam ferentes, metu
 perculsi, ad montem qui dicitur
 Tmolus sese recipiunt, atque il-
 linc noctu ad naues. Crematis
 Sardibus, deflagrauit vnā templū
 Cybeles indigenæ deæ: cui præ-
 textu postea Persæ templa quæ in
 Græcia erant cremauerunt. Hoc
 vbi Persæ qui intra Halyn domi-
 cilia habebant, rescuerunt, tunc
 verò ad ferendam Lydis opem
 conuenerūt: nec adepti Sardibus
 Iones iā illinc profectos, eadem
 via insequuti, comperiūt Ephesi:
 congressique cum illis ex aduer-
 so instructis, in fugam eos ver-
 tunt, multosque occidunt, & in
 his cum alios illustres viros, tum
 E Valcidem Eretriorum ducem,
 qui donatus laurea in certamini-
 bus fuerat, & à Simonide Cœo
 maiorem in modum celebratus.
 Ex ea pugna qui euasere, per vr-
 bes fuere dissipati. Et tunc quidē
 ita dimicatum est. Athenienses
 autem, post hæc desertis prorsus
 Ionibus, etsi per nuntios Arista-
 goræ magnopere rogabantur,
 negauerunt se auxilio futuros.
 Quorū societate fraudati Iones,
 tamē quoniam ista aduersus Da-
 rium egerant, nihilo segnius bel-
 lum aduersus regem parabant:
 Hellepontumque inuecti, By-
 zantium ac cæteras circa vrbes
 in suam potestatem redegerunt.

Inde euecti, magnam Cariz par-
tē in belli societatem asciuerūt.
nam Caunus, quæ prius societate
facere recusauerat, vbi Sardis cō-
flagrarunt, & ipsa Ionibus acces-
sit: Cyprii quoque omnes vltro,
exceptis Amathusiis, accesserunt.
Defecerūt autem Cyprii à Medis
in hunc modum: Erat Onesilus
quidam Gorgi Salaminiorū re-
gis frater, natus minor, Chersis fi-
lius, Siromi nepos, Evclthontis
pronepos. hic vir, quum sæpenu-
mero antea Gorgum sollicitasset
ad rebellandum ab rege, tunc au-
diens Ionas rebellasse, vehemen-
tius urgere hominem institit. In
quo quia nihil proficiebat, obser-
uato tempore dum Gorgus op-
pidum egrederetur vnā cum suis
militibus, cum portis exclusit.
Gorgus oppido exutus, ad Medos
transfugit: eo potitus Onesilus o-
mnibus Cypriis vt rebellaret sua
debat: persuasus cæteris, Amathu-
sios rebellare abnuētes obsidione
circumdedit.

Dum hic Amathuntem ob-
sidet, Darius, vt ei nuntiatum est
Sardis captas incensāsque ab A-
theniensibus atque Ionibus, &
huius comparandæ classis atque
rei contextendæ fuisse authorem
Aristagoram Miletium, fertur,
quum primum hæc audiuit, di-
xisse Iones nihil fecisse: probè
sciens non fuisse illos præ contē-
ptu sui rebellaturos: deinde inter-
rogasse quānam essent Athenien-
ses. Id quum audisset, tum arcum
poposcisse, eoque sumpto, sagittā
quam imposuerat, in cælum ex-
cussisse: & ea in aerem excussa, di-
xisse, O Iupiter, contingat mihi
vt Athenienses vlciscar. Atque
hæc loquutus, cuidam famulorū
præcepisse vt sibi semper apposta
cœna, ter diceret, Here, memēto
Atheniensium. Et quū hoc præ-
cepisset, accito ad suū cōspectum
Histixo Milesio, ^c quem ipse diu
distinuerat, ita cum fuisse allo-
quutus, Audio Histixe procu-
ratorem tuum, cui tu Miletum
demandasti, nouas aduersum
me res esse molitum. viris enim
ex altera continente persuasit

a Legit σπαώ-
της pro σασί-
ων.

b Vbi hæc audi-
uit, Iones cōtem-
plisse, & el, nihil
fecisse, quippe qui
non impunitam
illorum fore re-
bellionem sciret.
deinde interr:

c Quem à λό-
γο iam tempore de-
stinebat. Vel, resi-
nebat.

α ἐκ πλώσθης τε ἔξω τὸν Ἑλλησπόντον,
Καρίης τὴν πολλὴν παρεκτίσθης το σφί-
σι σύμμαχον εἶν. καὶ γὰρ τὴν Καῶνον παρ-
τερον οὐ βουλομένην συμμαχεῖν, ὡς ἐνέ-
ωρῃσαν τοῖς Σάρδεις, τότε σφί καὶ αὐτὴ
παρεσθῆναι. Κύριοι δὲ ἐβόλοντο σφί 207
πάντες παρεσθῆναι, πλὴν Ἀμαθουσίαν.
ἀπέστησαν γὰρ καὶ οὗτοι ὧδε ἀπὸ Μήδων·
ὧν Οἰήσιλος, Γόργου μὲν τῷ Σαλαμινίων
βασιλῆος ἀδελφεὸς νεώτερος, Χέρσιος δὲ
τῷ Σιρώμονι τῷ Εὐκλθόντος παῖς. οὗτοι
ὡς ἴηρ πολλάκις μὲν καὶ παρτέρων βό-
ρην πρὸς ἡγερέατο ἀπίσασθαι ἀπὸ βασι-
λῆος, τότε δὲ ὡς καὶ τοῖς Ἰωνίας ἐπύθετο ἀ-
πεισάναι, πᾶν γὰρ ὅτι κείμηνος ἐν ἡγε. ὡς δὲ
οὐκ ἐπειθε τὸν Γόργον, ἐν ταῦτά μιν φυλά-
ξας ἐξελθόντα δ' αὖτε τὸ Σαλαμινίων Ὁ-
νήσιλος, ἅμα τοῖσι ἐωυτῷ σασίωσι, ἀπε-
κλήσε τῶν πυλέων. Γόργος μὲν δὲ σερμηῖς
τῆς πόλιος, ἐφύλαξε Μήδους. Οἰήσιλος ὃ
ἦρχε Σαλαμίνος, καὶ ἀνέπειθε πρὸς τοῖς Κυ-
ριοῖς σίνα ἀπίσασθαι. τοῖς μὲν δὲ ἄλ-
λοις ἀνέπεισε, Ἀμαθουσίους δὲ οὐ βουλομέ-
νους οἱ πείθεσθαι, ἐπολιόρχεε ἑσκατήμηνος.
Οἰήσιλος μὲν γὰρ ἐπολιόρχεε Ἀμα-
θουῖα. βασιλεῖ δὲ Δαρείῳ, ὡς ἐξ ἀγγέλ-
ου Σάρδεις αἰλούσας ἐμπαρθέναι ὑπὸ
τε Ἀθηνάων καὶ Ἰώνων, οὗ δὲ ἡγεμόνα
ἡγερέατο τῆς συλλογῆς, ὡς τε ταῦτα σινυ-
φῆναι, οὗ Μιλήσιον Ἀρισταγόρην,
παρτέρων μὲν λέγεται αὐτὸν, ὡς ἐπύθετο ταῦ-
τα, Ἰώνων οὐδὲνα λόγον ποιησάμενον, ὅς
εἶδοντα ὡς οὐτοί γε οὐ καταπαύοντο ἀ-
ποσάντες, εἴρεσθαι οἵτινες εἶεν αὐτῶν
Ἀθηναῖοι. μὲν δὲ πυθόμενον, ἀγῆσαι δὲ τόπον.
λαβόντα δὲ καὶ ὅτι πάντα οἶσιν, ἀνα εἰς οὐ-
ρανὸν ἀπείναι· καὶ μιν ἐς τὸν ἥερα βα-
λόντα, εἰπεῖν, ὦ Ζεῦ, ἐκ ἡμέω μοι Ἀθ-
ηνάοις τίσι καὶ εἴποντα ὅτι ταῦτα, παρ-
τέρων ἐν τῇ ἡεραπόντων, δείπνου παρχει-
μῆνός αὐτῶν, ἐς τὸς ἐκάστοτε εἰπεῖν, Δέσπο-
τα, μέμνηο τῶν Ἀθηνάων. παρστὰς δὲ
ταῦτα, εἶπε, καλέσας ἐς ὅψιν Ἰστιαῖον τὸν Μι-
λήσιον, τὸν δὲ Δαρεῖος κατέχευε χρόνον ἥδη
πολλόν, Πρωδάνομα Ἰστιαῖε ὅτι ἔσπον
σὸν, τὰ σὺ Μίλητον ἐπέτρεψας, νεώτερος ἐς
ἐμὲ πεποιθέναι ὁρήματα. ἀνδρας γὰρ μοι ἐκ τῆς ἐτέρας ἡπείρου ἐπαγαγόν,

καὶ Ἰωνας οὕτω αὐτοῖσι, πρὸς δώσοντάς ἐμοὶ
 δίκην τῇ ἐποίησεν, τοῦτοις ἀναγνώσας αἰ-
 μα ἐκείνοισι ἐπείσθαι, Σαρδίων με ἀπειτέ-
 ρησέ. καὶ ὦν κῶς τοι φαίνεται ταῦτα ἔχει
 καλῶς; κῶς δὲ ἀνδρὶ τῷ σὺν βουλευμα-
 τῶν τοιούτων τι ἐπαρήρη; ὅρα μὴ ἔξ ὑτέρης
 σεωυτὸν ἐν αἰτήῃ γῆς. εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ
 Ἰστιαῖος, Βασιλεὺς καὶ ἐφ' ἡγεῖσθαι ἔπος, ἐμὲ
 βουλεύσασθαι παρήγημα ἐκ τοῦ σοῦ τι ἢ μέγα ἢ
 μικρὸν ἐμελλε λυπηρὸν ἀναρῶσθαι; τί δὲ
 αἰ ἐπιδίζημι, ποίεοιμι ταῦτα; πῦρ δὲ
 ἐσθλὸς ἐών; τὰ πάρα μὲν πᾶντα ὅσα παρ
 σοῦ, πᾶντων δὲ πρὸς σέο βουλευμάτων ἐ-
 πακούειν ἀξιόβουμος; ἀλλ' εἴπερ τι τοιούτων οἷς
 σὺ εἰρηχῶς παρήσσει ὁ ἐμὸς ἐπιτρέψας, ἴαθι
 αὐτὸν ἐπ' ἐωυτῷ βαλλόμενον πεπαρηχέναι.
 ἀρχὴν δὲ ἐγὼ γε ὁδὸν ἐνδέχομαι, λό-
 γον, ὅπως τι Μιλήσιοι καὶ ὁ ἐμὸς ἐπιτρέψας
 νεώτερον παρήσσει παρὲς παρήγματα τὰ σά.
 εἰ δὲ ἄρα τι τοιούτων ποιῶσι, καὶ σὺ τὸ ἐόν ἀ-
 κήρας ὧς βασιλεὺς, μάτε οἷς παρήγημα ἐργά-
 σαι, ἐμὲ δ' ὅτι θαλάσσης ἀνάστατον ποιή-
 σαι. Ἴωνες γὰρ οἴκασι, ἐμὲ δ' ὅφθαλμοι
 σφι γυρομένη, ποιῶσαι τῇ πάλαι ἡμερῶν εἰ-
 χον ἐμὸς δὲ αἰ ἐόντος ἐν Ἰωνίῃ, ὁδὸν ἐμὴν πό-
 λιν ὑπεκίχησε. καὶ ὦν ὡς πάρος με ἀφες
 πορβύλλωαι ἐς Ἰωνίαν, ἵνα τοι κείνῃ τε
 πᾶντα κατὰ τῆς ἐς τὰν πόλιν, καὶ Μιλή-
 του ἐπιτρέπον τῶν ταῦτα μηχανησά-
 μενον, ἐγχειρίσθαι παρὰ δὲ. ταῦτα δὲ
 κατὰ νόον οὐκ ὄν ποιήσας, τοῖς ἐπόμενοι
 τοῖς βασιλείοις, μὴ μὲν πρῶτον ἐκδύ-
 σαθαι, ἔχῃ κητῶνα, καταβήσομαι ἐς
 Ἰωνίαν, παρὶν αὖ τοι Σαρδὺν ἡσπὶ πύλῃ
 μεγίστῃ, δασμοφόρον ποιήσω. Ἰστιαῖος
 μὲν λέγων ταῦτα, διέβαλε. Δαρεῖος δὲ,
 ἐπείθετο· καὶ μιν ἀπείει, ἐντελέμενος, ἐ-
 παῖτα ὑπέχετο οἱ ἐπιτελέα ποιήσῃ, πα-
 ραγίνεσθαι οἱ ὀπίσω ἐς τὰ Σούσα. ἐν ᾧ δὲ
 ἡ ἀγγελίη τε παρὲς τῇ Σαρδίων παρὰ
 βασιλῆα ἀνέει, καὶ Δαρεῖος τὰ παρὰ
 τοῖς ποιήσας, Ἰστιαῖος ἐς λόγους ἦλθε, καὶ Ἰ-
 στιαῖος μεμελημένος ὑπὸ Δαρείου, ἐκομί-
 ζετο ἐπὶ θαλάσῃ. ἐν πύλῃ παρὰ
 γῆρας ἐγένετο τὰ δὲ. πολιορκέοντι δὲ Σαλα-
 μινίῳ Οἰκιστῇ Ἀμαθυσίοις, ἔξαχέλλε),

ut Iones sequerentur, (qui mihi
 commissorum poenas dabunt)
 eosque induxit ad me Sardibus
 priuandum. Num igitur videtur
 hac tibi bene habere? quorum
 quidnam sine tuis consiliis actum
 est? Proinde vide ne rursus teipsum
 in culpa induas. Ad hac Histixus,
 Quodnam, inquit, rex protulisti
 verbum? mene consulere rem
 quae tibi sit quippiam siue multum
 siue parum molestiae allatura? Quid
 mihi querens ista facerem? aut
 cuius rei indigens? cui omnia ad-
 sunt quae tibi? quem tu omnium
 consiliorum tuorum comunio-
 ne dignaris? Quod si istud quod
 ais egit procurator meus, sic ha-
 beto, id eum fecisse suo consilio.

* Principio rationem istam non
 admitto, Milesios ac meum pro-
 curatorem quippiam rerum no-
 uarum fecisse aduersus statum
 tuum: siquid tamen huiusmodi
 faciunt, & tu id quod est audisti,
 rex, intellige quid rei egeris quod
 me à mari ablegandum putasti,
 nam Iones id agere aggressi sunt
 postquam ego ex ipsorum con-
 spectu sum amotus, cuius aggre-
 diendi iam pridem libidine tene-
 bantur: quod si ego in Ionia fuis-
 sem, nulla profecto se ciuitas co-
 mouisset. Proinde nunc propere
 dimitte me ut in Ioniam cōten-
 dam, illic omnia negotia tibi in
 integrum restitutus, & hūc Mi-
 leti procuratorem, harum rerum
 machinatorem, in tuam potesta-
 tem redactus. Hæc, quum ex a-
 nimæ tuæ sententia confecero, iu-
 ro per deos regios me non prius
 exuturum hanc vestem, qua in-
 ductus in Ioniam descendā, quā
 Sardiniam insulam maximam
 tibi tributariam reddam. Hæc Hi-
 stixus fallēdi gratia dicebat. qui-
 bus persuasus, Darius hominem
 dimisit, præcipiens ut postea quæ
 ea quæ sponderat præstitisset,
 ad se Susa reuerteretur. Dū nun-
 tius de Sardibus ad regem venit,
 Dariūque illam rem arcu fecit,
 & Histixum est alloquutus, Hi-
 stixūque ab eo dimissus ad ma-
 re se contulit, hoc interea o-
 mni tempore hæc gesta sunt:
 Onesilo Salaminio Amathu-
 sios obsidenti nuntius affertur,

a Sed ego pro-
 sus fidem his ver-
 bis abrogo, Mi-
 let.

a Artybiū Persam cum numerosa manu Persica, Cyprum advenire. Advenire, Expectari in Cyprum. Id est, Eum in Cyprum advenire expectari. Valla autē hic περσὶ δόκμοι cum δόκμοι confusus.

b Nos itaque ubi collocati sumus, ut oper. Vel, In itinere quod nobis iniunctum est.

c Audaciz plenus. Vel, animosus: Vel, magnos spiritus gerens. Sed rectius λήματα quā λήματα.

d Eum in quem impetum faciat, interficere. Vel, Eum in quem feratur, aut insurgat, conficere. quod melius respōdet verbo καπρῶσαι.

Artybium virum inter Persas eximium cum magna vi Persarum cursum tenere in Cyprum. Quo accepto, Onesilus legatos passim in Ioniam dimittit ad Iones euocandos: qui non diu in deliberando cūctati, cum magna classe ad eum se contulerunt. Et quum Cyprum tenuissent, Persarum nauibus Cilicia traiecerunt, terrestrique itinere Salaminem cōtenderunt, Phœnicibus classe circumeuntibus promontorium quæ Claves Cypri vocantur. His ea facientibus, Cyprii tyranni cōuocatis Ionum ducibus dixere, Viri Iones, vobis nos Cyprii optionem damus cum vtris dimicare velitis, cum Persis an cum Phœnicibus. Si terra mauultis cū Persis acie configere, iam tempus est è nauibus egrediendi, & in acie standi, ut nos vestras ingressi naues, cum Phœnicibus dimicemus: sin cum Phœnicibus fortunam tentare mauultis, facite. quoniam alterutrum opus est eligatis, ut quantum in nobis sitū est, Ionia atque Cyprus in libertatem vindicetur. Ad hæc Iones, Commune, inquit, Ioniz cōcilium nos misit ad mare tutandū, non ad naues tradendas, quod ipsi cum Persis in terra configeremus. Ita que vbicunque quidem collocabimur, ut operam nauemus enitemur: vos verò debetis, qualia ab imperatibus Medis passi estis reminiscetes, viros egregios vos ostendere. Hæc Iones responderunt. Post hæc Persis in capum Salaminium tēdentibus, Cyprii reges aduersus alios hostes cōstituerunt alios Cyprios: aduersus Persas, optimum quēque Salaminiorum ac Soliēsum. aduersus Artybium Persarū ducem Onesilus ultro constitit. Insidebat Artybius equo in armatū erigere se docto. Quod audiēs Onesilus, ad satellitem suum (erat enim ei satelles sanē quā peritus rei bellicæ, & alioqui solertiz plenus,) Audio, inquit, Artybii equum edoctum se erigere, & pedibus simul atque ore cum in quem agitur, perficere: proinde tu properè inita ratione dicito τίματι κατεργάζεαι πρὸς τὸν αὐτὸν ποσειδάων.

A πρὸς γράτιω πολλὴν ἀγῶντα Περσικὴν Ἀρτύβιον, αἰδρα Πέρσῃ, πρὸς δόκμον ἐς τὴν Κύπρον εἶ. πυρόμυρος δὲ ταῦτα ὁ Οἰήσιλος, κήρυκας διέπεμπε ἐς τὴν Ἰωνίαν, ὅτι καλὸν μὲν ὅσπερ. Ἰῶνες δὲ οὐκ ἐς μακρὴν βουλοσάμενοι, ἦσαν πολλῶν ὄλῳ. Ἰῶνες τε δὴ πρὸς τὴν Κύπρον, καὶ Πέρσαι γινώσκοντες ἐκ τῆς Κιλίκης, ἦσαν ὅτι τὴν Σαλαμῖνα περὶ. τῆσι δὲ γινώσκοντες οἱ Φοίνικες πρὸς πλεον τὴν ἀκρίαν, αἱ καλέονται κληίδες τῆς Κύπρου. οὗτου δὲ τοιούτου γινώσκοντες, ἔλεξαν οἱ τύραννοι τῆς Κύπρου, συγκαλέσαντες τῶν Ἰωνῶν τοὺς στρατηγούς. Ἄνδρες Ἰῶνες, αἰρεσιν ὑμῶν διδομένη μὲν οἱ Κύπριοι, ὡς τέρσι βλάσθαι πρὸς φέρεσθαι, Πέρσῃ, ἢ Φοίνι. εἰ μὲν γὰρ περὶ βούλεσθαι παρὲντες Περσέων δόξαν πειρᾶσθαι, ὥρῃ αὖ εἴη ὑμῶν ἐκβαίτας ἐκ τῶν νεῶν, ταῦτα περὶ, ἡμέας δὲ ἐς ταῖς νεῶς ἐμβαίειν πρὸς ὑμετέρους, Φοίνι αὐταγῶντες μύρους. εἰ δὲ Φοινίκων μάλλον βλάσθαι δόξαν πειρᾶσθαι, ποιέειν χρῆναι ὅτι ὑμέας. ὁπότῃ αὖ δὴ πρυτῶν ἐλθοῖτε, ὅπως ὁ κατ' ἡμέας ἐστὶ ἢ τε Ἰωνίῃ καὶ ἢ Κύπρῳ ἐλθῶν. εἴπω δὲ Ἰῶνες πρὸς ταῦτα, ἡμέας ἀπέπεμψε δὲ κοινὸν τῶν Ἰωνῶν, φυλάσσοντας τὴν δαλφύδα, ἀλλ' οὐκ ἵνα Κυπρίοις ταῖς νεῶς πρὸς δόντες, αὐτοὶ Πέρσῃ περὶ πρὸς φερώμεθα. ἡμεῖς μὲν νῦν ὅχου ἐπαρῆμεν, ταῦτα πειρησόμεθα χρῆναι ἡμέας, ὑμέας δὲ χρῆναι ὅτι αἰαμνησθέντες οἷα ἐπάγετε δουλοῦντες πρὸς τὴν Μήδων, γίνεσθαι αἰδρας ἀγαθοὺς. Ἰῶνες μὲν οὗτοι ἀμείψαντο μὲν δὲ ἡχόντων ἐς τὸ πεδίον τὸ Σαλαμινίων τῶν Περσέων, διέτασσον οἱ βασιλεῖς τῶν Κυπρίων, τοὺς μὲν ἀγῶνι Κυπρίους καὶ τοὺς ἀγῶνι γράτιω αὐτῶν πάντες, Σαλαμινίων δὲ καὶ Σολίων ἀπολέξαντες τὸν αἰσῶν, αὐτῶν Πέρσῃ. Ἀρτύβιος δὲ πρὸς στρατηγῶν Περσέων ἐτελοντὴς αὐτῶν οἰήσιλος ἤλαυνε δὲ ἵππων ὁ Ἀρτύβιος δεδιδαγμένον πρὸς ὁπλίτιον αὐτῶν αὐτῶν οἰήσιλος, καὶ γὰρ οἱ ὑπαασις ἡρόμυρος μὲν καὶ τὰ πολέμια κέρτα δόκιμος, ἐπὶ δὲ λήματος πλεός. εἶπε πρὸς ὅτι, Πρωθάνομος τὸν Ἀρτύβιον ἵππων ἰσάμενον ὁρῶν, ἐπὶ ποσὶ καὶ ποσειδάων ὡς ὡς βουλοσάμενος, αὐτῶν εἶπε

ac supra portas suspenderunt. Quod suspensum quum iam exinanitum esset, ingressum apum examen fauo referat. ea de re oraculum Amathusiis (nam oraculum consulere) redditum est ut depositum caput humarent, Onesilóque quotannis tanquam heroi sacrificarent. hoc facientibus, melius cum eis actum iri. quod Amathusii ad meam usque memoriam faciebant. Iones, & alii qui ad Cyprum pugna navali dimicauerant, ubi didicere res Onesili perditas, & cæteras Cypriorum vrbes obsessas præter Salaminem, eam autem Gorgo pristino regi Salaminios restituisse, in Ioniam redire maturauerunt. Ciuitatum autem Cypriorum diutissimè obsidionem Soli pertulit, sed eam Persæ quinto mense quam obsidere coeperunt, circum suffosso muro expugnauerunt. Ita Cyprii, quum annum liberi fuissent, denuo in seruitutem sunt redacti. At Daurises, qui filiam Darii in matrimonium habebat, Hymæesque & Oranes, atque alii Persarum duces, & ipsi filias Darii in matrimonio habentes, persequuti eos Iones qui aduersus Sardis expeditionem fecerant, postquam in naues repulerunt prælio victos, dehinc inter se partiti sunt vrbes quas expugnabant. Daurises quidem conuersus ad vrbes in Helle-sponto sitas, cepit Dardanum, cepit Abydum & Percotem, Lampscum & Pæson, singulas diebus singulis.

Cui à Pæso ad urbem Parion contendenti nuntius adfertur, Cares cum Ionibus sentientes, à Persis defecisse. igitur conuerso itinere ex Helle-sponto aduersus Cariam copias duxit. Sed antequam perueniret, de eius aduentu certiores facti Carii, ad colūnas quæ Albæ dicuntur, conueniunt, atque ad amnem Marsyam, qui ex Hydriade regione defluit in Mæandrum. Ibi coactis Cariis, multæ sunt à multis diæ sententiæ: sed optima omnium, meo iudicio, à Pixodora Mausoli filio, viro Cindysii, qui Syenesis Cilicis regis filia in matrimonio habebat.

a Pixodaro.

βουλαί ἄλλαι τε πολλαί, καὶ αἰεὶ γε δοκέουσα εἶναι ἐμοί, Πιξοδάρεω τῷ Μανσώλου, αἰδρὸς Κινδυέος, ὃς τῷ Κιλικίων βασιλεὺς Συνένεσιος εἶχε θυγατέρα.

καὶ μὴν ἀπεκρέμασαν ὑπὸ τῇ πυλείῳ. χρεμαμμένης δὲ τῆς κεφαλῆς, καὶ οὐσης ἡδὴ χιλῆς, ἐσμός μύμιον ἐσδὺς ἐς αὐτὴν, κηρίων μὴν ἐπέπλησε. τούτου δὲ ἡμομόρου τοιούτου, ἐχέοντο γὰρ παρὶ αὐτῆς. Ὁ Αἰμαθούσιοι, ἐμμενέοντο σφί, τὴν μὲν κεφαλὴν κατελόντες θάλασσαν, Ὀνοσίλεω δὲ θυγὴν ὡς ἦσαν αἰὰ παρὶ ἐπὶ καὶ σφί ποιῶσι ταῦτα, ἀμεινονοῦσι οἷσιν. Αἰμαθούσιοι μὲν νῦν ἐπὶ τὴν ταῦτα καὶ ὁ μέγας ἐμεῖ. Ἰῶνες δὲ οἱ ἐν Κύπρῳ ναυμαχίαντες, ἐπὶ τῇ ἐμάθον ταῖς ὁρήμασι τῶν Ὀνοσίλου διεφθαρμένων, καὶ τῶν πόλεως τῇ Κυπρίῳ πολιορκουμένης τῶν ἄλλων, πλὴν Σαλαμῖνος, ταῦτα δὲ Γόργῳ τῷ περὶ βασιλείῳ τῶν Σαλαμῖνίων παρὰ διδόντες, αὐτὰς μαθόντες. Ἰῶνες ταῦτα, ἀπέπλων ἐς τὴν Ἰωνίαν. τῇ δὲ ἐν Κύπρῳ πόλεω αὐτὰς χρόνον ὅτι πλείον πολιορκουμένη Σύλοι, τὴν περὶ ὑπορύσσοντες ὁ τείχος, πέμπει μὲν εἰλόν. Ὁ Πέρσαι, Κύπριοι μὲν δὲ ἐπὶ αὐτὸν ἐλθόντες ἡμομόροι, αὐτὶς ἐν νέας κατεδούλωντο. Δαυείσης δὲ ἔχων Δαρείου θυγατέρας, καὶ ὕμης τε καὶ Ὀτόνης, καὶ ἄλλοι Πέρσαι στρατηγοὶ ἐχόντες καὶ οὗτοι Δαρεῖος θυγατέρας, ἐπιδιώξαντες τοὺς ἐς Σάρδεις στρατευσαμένους Ἰώνων, καὶ ἐσάραξαν τὴν σφέας ἐς τὰ νέας, τῇ μάχῃ ὡς ἐπεκράτησαν, ὅτε δὲ τὴν διελόμενοι τῶν πόλεως ἐπὶ ῥητον. Δαυείσης μὲν παρὰ πόλεμον πρὸς τῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ πόλεως, εἴλε μὲν Δάρδαμον, εἴλε δὲ Ἀβυδὸν τε καὶ Γερκώτιον, καὶ Λάμψακον καὶ Παισόν. ταῦτα μὲν ὅτι ἡμέρης ἐκείνης αἴρεε.

Ἀπὸ δὲ Παισὸν ἐλαύνοντι οἱ ἐπὶ Πάριον πόλιν, ἦλθε ἀγγελία, τοὺς Κάρους πρὸς τὸν φερόμενον, ἀπεσάναι ἀπὸ Περσέων. ἀποφράδας ὧν ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ, ἦλανε τὸν στρατὸν ὅτι τῷ Καρίῳ. καὶ κως ταῦτα τοῖσι Καροῖσι ἀγγελία, ὅτε τὸν στρατὸν ἡ τῷ Δαυείσῃ ἀπὸ Κάρου. πυθόμενοι δὲ οἱ Κάρους συνέλεγοντο ἐπὶ Λαχῆς τε γῆρας καλεομένης, ἐποταμὸν Μαρσύην ὅς ῥέων ἐν τῇ Ἰδρυάδος γῆρας, ἐς τὸν Μαίανδρον ἐκδιδόν. συληθέντων δὲ τῇ Κάρῳ ἐν ταῦτα, ἐλθόντες

ἡ Περσὶς
καὶ

πούτου τῷ ἀνδρὶς ἡ γνώμη ἔφερε, δ' ἔλαβ' ἑαυτὸν **A**
 Ὁ Μαίανδρον δὲ Κᾶρες, καὶ τῷ νότου ἔ-
 λθοντες τὸν ποταμὸν, οὕτω συμβάλλειν ἵνα μὴ
 ἔχοντες ὀπίσω φεύγειν οἱ Κᾶρες, αὐτὸν τε μέ-
 νειν αἰαγὰ ζόμενοι, ἡμοίαν ἔπι ἀμείνονες
 τῆς φύσεως. αὐτὴ μὲν νῦν οὕκ ἐνίκη ἡ γνώ-
 μη, ἀλλὰ τοῖσι Πέρσῃσι τῷ νότου γένεσθαι
 Ὁ Μαίανδρον μᾶλλον ἢ σφίσι. δηλαδὴ ἵνα
 ὡς φυγὴ τῷ Περσέων γήνηται, καὶ ἑσθλὴν
 τῇ συμβολῇ, ὥς οὕκ ἀπονοστήσοις ἐς τὸν
 ποταμὸν ἐσπώνοντες. μὲν δὲ, πρὸς ἑόντων, καὶ **B**
 δ' ἔλαβ' ἑαυτὸν τὸν Μαίανδρον τῷ Περσέων, ἐνθαῦ-
 τα ὅτι ὁ Μαρσύη πόλιν αὖ συνέβαλον ὅτε
 τοῖσι Πέρσῃσι οἱ Κᾶρες, καὶ μάχην ἐμαχέ-
 σοντο ἰσχυρῶς, καὶ ὅτι χρόνον πολλόν. τέλος
 δὲ, ἑσθλὴν αὖ αὖ πλῆθος. Περσέων μὲν
 δὲ ἔπεισον αἰδρεῖς ἐς διχαλίους, Κάρων δὲ, ἐς
 μυρίους. ἐνθαῦτα δὲ οἱ ἀφ' αὐτῶν αὐ-
 τῶν κατελήθησαν ἐς Λάβρανδα, ἐς Διὸς
 γρατίου ἱερὸν, μέγα τε καὶ ἄγιον ἄλσος πλα-
 τανίστων. μωῶσι δὲ, τῷ ἑμῖς ἰδὲ μὲν, Κᾶρες εἰσι **C**
 οἱ Διὶ γρατίῳ θυσίας αἰάζουσι. κατελήθη-
 ντες ὧν οὗτοι ἐνθαῦτα, ἐβουλόοντο πρὸς σπ-
 τηλῆς, ὁκότι οἱ πρὸς ἀδόντες σφῆας ἐω-
 τοῖς Πέρσῃσι, ἢ ἐκλιπόντες τοῖς ἀπὸ τῶν τῶν
 Ἀσίῳ, ἀμείνον ὁρῆζοις. βουλομένοισι
 δὲ σφίσι ταῦτα πρὸς ἀγίνονται βοηθόντες Μι-
 λῆσιοι τε καὶ οἱ πούτων ζύμματα. ἐνθαῦτα
 δὲ, τῷ μὲν πρὸς πρὸς **Δ** Κᾶρες ἐβουλόον-
 το, μετὰ τῶν, οἱ δὲ αὐτῶν πολεμῶν ἐξ ἑρ-
 χῆς ἑρτέοντο. ἐνθαῦτα οἱ τῷ Πέρσῃσι συμ- **D**
 βάλλοις, καὶ μαχεσάμενοι ὅτι πλέον ἢ
 πρὸς πρὸς, ἑσθλὴν. πεσόντων δὲ πολ-
 λῶν, Μιλήσιοι μάλιστα ἐπλήγησαν. μὲν δὲ
 τῷ πρὸς πρὸς, ἀνέλαβον τε καὶ αἰεμαχέ-
 σαντο **Ε** Κᾶρες. πρὸς μὲν οὖν ὡς γρατε-
 υσαί ὁρμύεαται **Ζ** Πέρσαι, ὅτι τῷ πόλιν
 σφῆας, ἐλοχίσαντο πλῶν ὅτι Δάσῳ ὁδὸν ἐς
 πλῶν ἐμπεσόντες οἱ Πέρσαι νυκτὸς, διεφθάρ-
 ρισαν, καὶ αὐτῶν, καὶ οἱ γρατῆροι αὐτῶν, Δαυ-
 εῖος καὶ Ἀμώρης καὶ Σισαμάχης. σπῶν **E**
 δὲ σφίσι ἀπὸ τῶν καὶ Μύρσης ὁ Γύγῳ. τῷ
 λόχου τούτου ἡγεμὸν ὡς Ἡρακλείδης Ἰ-
 βασιώλιος, αὐτὸν Μυλασσεῖς. οὗτοι μὲν νῦν
 τῷ Περσέων οὕτω διεφθάρσαν. ὕμνης δὲ
 ἐς αὐτῶν ἐν τῷ ὅτι διωχάτων ὅτι ἐς Σάρδεις
 γρατευσάμενοις Ἰώνων, βασιλεύς
 ἐς πλῶν Περσωνίδαν, εἴλε Κίον πλῶν Μυσίῳ. ταῦτα δὲ ἐξελών, ὡς ἐπύθετο **Φ**

Ab hoc sententia dicebatur ut
 transmissio Mæandro Cares flu-
 men à tergo habētes, ita demum
 cum hoste cōgrederētur, ut sub-
 lata spe retro fugiendi, atque i-
 bidem manere coacti, redderen-
 tur^a meliores quàm natura ef-
 sent. Verùm hæc sententia non
 perucit, sed illa, ut Persis potius à
 tergo Mæander esset, ut si Persæ
 fugam facientes euaderent, tamē
 in flumen incidentes, abire non
 possent. Post hæc quum adessent
 Persæ, ac Mæandrum transissent,
 ibi super amnem Marsyam Ca-
 res prælium conseruere cū Persis
 acre atque diuturnum: ad postre-
 mum præ multitudine hostium
 terga vertūt. Quo in prælio, Per-
 sarum cecidere duo millia, Carū
 decem millia: ex quibus qui effu-
 gerunt, ad Labranda in Iouis mi-
 litaris templum se receperunt, in
 magnum atque sacrum lucum
 platanorum. Soli autē ex iis quos
 nouimus, Cares sūt qui Ioui mi-
 litari hostias offerant. Huc Cares
 quū se recepissent, de salute con-
 sultabant, utrū sese Persis dedere,
 an Asiā penitus relinquere satius
 esset. De hac re consultantibus,
 subsidio venere Milesii cum so-
 ciis. Ibi Cares immutata priori
 voluntate, rursus ad bellum in-
 staurandum animantur, & cum
 inuadentibus Persis concurrūt: &
 quum diutius quàm prius dimi-
 catum esset, fugantur, multis ca-
 sis, Milesiorum præcipuè. Post
 acceptam calamitatem hæc Ca-
 res copiis reparatis^b repugnauc-
 runt. Audientes enim vrbes suas
 inuasum iri à Persis, insidias illis
 in via quæ in Mylassa fert collo-
 cauerunt, authore Heraclide Iba-
 nolio, viro Mylassensi. In eas infi-
 dias Persæ noctu incidentes, ob-
 truncati sunt cum ducibus suis
 Daurise & Amorge & Sisamace,
 necnon Myrse Gygis filio. Hunc
 in modū interiere hi Persæ. Hy-
 mees autem (qui & ipse erat ex in-
 sequentibus Iones qui aduersus
 Sardis militauerant) ad Propon-
 tidem conuersus cepit Cio My-
 sian. Hac expugnata, audiens

^a Fortiores. Vel,
magis strenui.

^b Pro, Pugnam
instituerunt. Vel,
Denuo pugnarūt.

a Qui ex priscis
T. rel. fuerāt. Vel,
remanserant.

b Cum eis deli-
berabat, satius
esse dicens perfu-
gium aliquod se
habere, si fortē
Mileto expellerē-
tur. an ne igitur se
coloniam in Sard.
an in Myrc. Edo-
norum ducere o-
porteret, quam
Hist. Vbi autem
Valla sua illa se-
pentrionalia loca
memoris non vi-
deo, nisi ex υπάρ-
χον fecerit υπάρ-
κων.

c Historicus.

d Mirum si Valla
ita scriptum reli-
quit, ut Mileto
viri illius sit notā,
quum in nostris
exempl. sit dunta-
xat Pythagora.

Daurisem relicto Hellespōto ten-
dere aduersus Cariā, omīssa Pro-
pontide, in Hellespontum duxit
exercitū, cepitque AEoles omnes
qui oram Iliadem incolunt. cepit
itē Gergithas * qui à priscis Teu-
cris relicti fuerāt. Et ipse quidem
Hymees, quum has gentes cepis-
set, morbo decessit Troade: & hic
quidem ita mortem obiit. Arta-
phernes autem Sardium præfe-
ctus, & Otanestertius dux, ad-
uersus Ioniā confinēmq̃ AEo-
lidem delecti imperatores, cepere
ex Ionia quidem Clazomenas, ex
AEolia verò Cumā: Quibus op-
pidis captis, Aristagoras Milesius,
vbi hoc accepit, nō erat compos
mentis, vt qui perturbasset Ioniā,
& magna negotia cōfudisset. Ita-
que cernens hæc, vbi constitit ei
rem effici nō posse, nec Darium
regem superari, de fugiendo de-
liberabat, conuocatisque suæ fa-
ctionis hominibus, ^b consulebat
satius fore eis, si Mileto expellerē-
tur, in septētrionalia loca aliqua
profugere, ducētes coloniam vel
in Sardiniam vel in Myrcinum
Edonum, quam Histieus, à Dario
ea donatus, mœnibus struxerat.
Hæc Aristagoras percontabatur.
Verū Hecataeus Hegesandri fi-
lius, ^c vir logopœos, negabat co-
loniam alterutrò deducendam:
sed, si Mileto eiicerentur, mœ-
nia in Lero insula ædificanda,
atque illic quiescendum: dcin-
de illinc Miletum esse remean-
dum. Hoc consulebat Hecataus.
Sed Aristagoras, cuius sententia
præcipuē erat abeundi in Myrci-
num, demandata ^d Mileto Py-
thagoræ filio viro inter popula-
res probato procuracione Mileti,
ipse sumptis secum omnibus vo-
luntariis in Thraciam nauigauit,
regionēmq̃ obrinuit ad quam
concesserat. Ex ea profectus, dum
urbem obsidet, tam ipse quàm
eius exercitus à Thracibus, tam-
etsi illinc accepta fide excedere
volentibus, interemptus est.

τήμιος, καὶ βουλομένων τῶν Ὀρηκίων ὑποσπονδῶν ἐξίεναι.

A Εὐλήσποντον ἐκ λελοιπέναι Δαυρίστη, καὶ
στρατεύεσθαι ὅτι Καρίης, καταλιπὼν τὴν
Προποντίδα, ὅτι Εὐλήσποντον ἦγε τὸν
στράτον· καὶ εἶλε μὲν Αἰολέας πάλῳ, ὅσοι
τὴν Ἰλιάδα νέμονται, εἶλε δὲ Γέργιθας
τοὺς ὑπολειφθέντας τῶν Ἀρχαίων Τευκράδ.
αὐτὸς μὲν Ὑμέης αἰρέων ταῦτα πὰ ἔθνεα,
νοῦσεν τελευτᾶ ἐν τῇ Τρωάδι. οὗτος μὲν δὲ
ἔτιω ἐτελεύτησε. Ἀρταφέρνης δὲ ὁ Σαρδίων
ὑπάρχων, καὶ Ὀτάνης ὁ τρίτος στρατηγός, ἐ-

B πάρησαν ὅτι τὴν Ἰωνίαν, καὶ τὴν προσι-
χίαν Αἰολίδα στρατεύεσθαι. Ἰωνίης μὲν νυν,
Κλαζομένας αἰρέοισι Αἰολέων ὃ, Κύμη.
ἀλίσκομένων δὲ τῶν πολίων, ὡς γὰρ δὴ (ὡς
διέδοξε) Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήσιος ψυχρῶ
ἐκ ἀκρος, ὃς ταραξίας τὴν Ἰωνίαν, καὶ ἐγ-
κερατάμηνος κρήματα μεγάλα, δρημοὺν
ἐβούλανε, ὀρέων ταῦτα. πρὸς δὲ οἱ καὶ ἀ-
δυνάτα ἐφάνετο βασιλῆα Δαρδύον ὑπαρ-
χάμεσθαι. πρὸς ταῦτα δὲ ὧν συγκαλέσαι

C οὐδ' οὐσασιώτας, ἐβούλανε, λέγων ὡς ἀ-
μεινόν σφι εἴη χρησφύγαν τι ὑπάρχον (εἴη),
ὡς ἀρετῶν ὄντων ἐκ τῆς Μιλήτου. εἴτε
δὲ ὧν ἐς Σαρδίαν ἐκ τῆς πόλεως τοῦτου ἀγχι
ἐς Σποικίην, εἴτε ἐς Μύρκινον τὴν Ἡδωνῶν,
τὴν Ἰστιαίαν ἐπέχεε παρὰ Δαρείου δωρεῶν
λαβών. ταῦτα ἐπηρώτα ὁ Ἀρισταγόρης. Εἰ-
καταίου μὲν νυν τῆς Ἡγησάμεδρου, αἰδρὸς
λογοποιού, οὐτέων μὲν ἐς οὐδ' ἐτέρων ἐλπίδι
ἔφερε ἡ γνώμη, ἐν Λέρω δὲ τῇ νήσῳ τείχος

D οἰκοδομησάμενον ὑποκίην ἀγχι, ὡς ἐκ πίσει
ἐκ τῆς Μιλήτου· ἐπειτα δὲ ἐκ ταύτης ὀρ-
μεώμενον, κατελεύσεσθαι ἐς τὴν Μίλητον.
ταῦτα μὲν δὲ Ἐκαταῖος σίμβουλος. αὐτὰ
ὃ Ἀρισταγόρη ἡ πλείστη γνώμη ὡς ἐς τὴν Μύρ-
κινον ἀπάγειν. τὴν μὲν δὲ Μίλητον ὅτι τῆς
Πυθαγόρη, αἰδρὸς τῶν ἀστῶν δοκίμῳ. αὐ-
τὸς δὲ παρὰ λαβὼν πόμπαν τὸν βουλομένων,
ἐπλεε ἐς τὴν Ὀρηκίην· καὶ ἔχε τὴν χώραν
ἐπ' ὡς ἐσάλη. ἐκ δὲ ταύτης ὀρμεώμενος,

E ἀπὸλλυται ὑπὸ Ὀρηκίων αὐτὸς τε ὁ Ἀρι-
σταγόρης, καὶ ὁ στρατὸς αὐτῶν πόλιν παρὰ τῆς

28

ΗΡΟΔΟΤΟΥ·ΤΟΥ ΗΕΡΟΔΟΤΙ

Αλικαρνασσεως ιστοριων

ἑκτη, Πηγεα-

Φορμύνη

ΕΡΑΤΩ.

Halicarnassei histo-
riarum liber sextus,
qui inscribitur

E. R. A. T. O.

ΡΙΣΤΑΓΟΡΗΣ ΜΥΑ

νυν Ιωνίω ἀποστήσας, ὅ-

τω τελευτᾷ. Ἰστιαῖος δὲ ὁ

Μιλήτου τυραννος μέμ-

πρόμος ὑπὸ Δαρείου,

πρῶτον ἐς Σάρδεις ἀπηγμένον δὲ αὐτὸν ἐκ τῆς

Σύσων, εἶρετο Ἀρταφέρνης ὁ Σαρδίων ὑπὸ

χρος, καὶ κοῖον τι δοκέει Ἰωνας ἀπεσῆναι. ὁ δὲ

οὐτε εἰδέναι ἔφη, ἐθελύμαζέ τε ὁ γερωνός, ὡς

ἑσθὲν δὴθεν τῇ πρῶτον τῶν πρηγματῶν ἐ-

πιστάμενος. ὁ δὲ Ἀρταφέρνης ὁρέων αὐτὸν τε

χράζοντα, εἶπε, εἰδὼς πλὴν ἀπρεχίλω τῆς ἀ-

ποστάσιος, Οὐτὶς τοι Ἰστιαῖε ἔχει καὶ ταῦτα

καὶ τῶν πρηγματῶν τούτων ὁ ὑποδὴμα ἔρρα-
σας

καὶ μὴ οὐ, ὑπέδῃσας το δὲ ὁ Αἰεταγόρης. Ἀρ-

ταφέρνης μὲν ταῦτα ἐς πλὴν ἀπόστασιν ἔχοντα

εἶπε Ἰστιαῖος δὲ, δείσας ὡς οὐκ ἐντα Ἀρτα-

φέρνηα, ὑπὸ πλὴν πρῶτον ἐπελθοῦσάν

νύκτα ἀπέδρη ὅτι, θάλασσαν, βασιλῆα

Δαρφον ἐξηπατηκώς, ὅς Σαρδωνήσων τὴν

μεγίστην ὑποδὴσάμενος κατεργάσασθαι,

ὑπέδωκε τῇ Ἰωνῶν πλὴν ἡγεμονίῳ ὅτι πρὸς

Δαρφον πολέμου. Ἀφῆκας δὲ ἐς Χίον, ἐδέ-

γη ὑπὸ Χίων, καταγνωθεὶς ὑπὸ αὐτῶν

νεώτερα τῶν πρηγματῶν ἐς ἐωυτοὺς ἐκ

Δαρείου, μαχόμενος μὲν τοι οἱ Χίοι τὸν πρῶ-

τον λόγον, ὡς πολέμιος εἴη βασιλεῖ, ἔλυσάν

αὐτὸν. ἐν ταῦτα δὲ εἰρωπεύμενος ὑπὸ τῇ

Ἰωνῶν ὁ Ἰστιαῖος κατόπι πρῶτον οὗτος ἐ-

πέσθηκε τῷ Αἰεταγόρῃ ἀπίστα. ὁ δὲ ἀπὸ βα-

σιλῆος, καὶ κακὸν ποσὺν τὸν εἴη Ἰωνας ἐξερ-
σμένο· πλὴν μὲν ἡγεμονίῳ αὐτοῖσι αἰτίῳ ὅτι

μάλα ἐξέφανε, ὁ δὲ ἔλεγε σφι, ὡς βασι-

λεὺς Δαρείος ἐβουλόσατο Φοίνικας μὲν

RISTAGORAS

quidem Ionice

rebellionis au-

thor ita oppo-

nit. Histizus au-

tem Mileti ty-

rannus, à Dario com meatu ade-

ptus, Sardis venit. eo quum ve-

nisset è Sufis, interrogatus est ab

Artapherne Sardium præfecto,

quidnam ei videretur Iones ad

rebellandum induxisse: & quum

negaret se id scire, quinimò mi-

rari quod actum esset, tanquam

eius rei prorsus ignarus, ^b Artaphernes, qui cum fuisse artificem

comperisset, id ipsum intuens,

inquit, Histize, sic res hæc se ha-

bet, Hunc calceum tu quidem

consuisti, Aristagoras autem sibi

induit. Hoc Artaphernes ad re-

bellionem pertinens dixit: quem

Histizus, tanquam rei gnarum,

veritus, prima statim nocte fuga

se ad mare proripuit, regem Da-

rium frustratus, cui Sardiniam

insulam maximam in illius po-

testatem redacturum se pollici-

tus, subiit primas partes Ionici

belli aduersus Darium gerendi.

Is quum in Chium transmississet,

à Chiis in vincula coniectus est,

^d exploratum habentibus eum à

Dario illuc isse ad res novas mo-

liendas: sed ubi omnem cognouere rationem, quod regi hostis

esset, hominē soluerūt. Ibi inter-

rogatus Histizus ab Ionibus cur

ita promptè Aristagoræ ut à rege

deficeret ^e delegasset, & tāta clade

Ionēs affecisset, ^f nō dixit causam

penes illos meritò fuisse, sed regē

Darium constituisse, Phœnices ^e

^a A Dario dimissus.

^b Artaphernes illum altitè respondere videns, dixit, ut qui veram defectionis causam comperitam haberet.

^c Rege Dario decepto, in cuius potest. quā Sard. inf. max. se redacturum esset pollicitus, subiit pr.

^d Iudicantibus. Vel, Existimantibus.

^e Per literas, & vel per nuntios suasisset, aut imperasset.

^f Veram causam illis minimè exposuit.

a Quum rex hæc
facere minimè
deliberasset.

sedibus suis amotos in Ioniam
transferre, & Iones in Phœnicē,
& hac causa literas ea de re se mi-
sisse. *Quibus verbis*, quum ni-
hil omnino rex constituisset, ipse
Ionesterrefaciebat. Post hæc ad
Persas qui Sardibus erant, literas
dat, tanquam secum antea de re-
bellione colloquutos: quas lite-
ras fecit per nuntium quendam
Hermippum Atarnitē. Eas Her-
mippus non iis ad quos dabatur
reddidit, sed Artapherni. Ille, om-
nibus quæ agebantur cognitis,
iubet Hermippum & eas reddere
quibus Histiazus mittebat, & quæ
vicissim à Persis ad Histizum re-
sponderentur, sibi dare. Ita rebus
palàm factis, Artaphernes de mul-
tis Persarum suppliciū sumpsit.
Ex Sardibus quidē tumultus exiit:
Histizus autē hac spe lapsus,
exoratis Chiis, Miletū rediit.
Sed Milesii, libenter etiam A-
ristagora liberati, nullo pacto a-
nimum inducebāt ad alium ty-
rannum illuc recipiendum, ut-
pote gustata libertate. ^b Histizus
sub noctē conatus introire Mi-
letum, à quodam Milesio in fe-
more vulneratus est. Ita reiectus
à patria sua, rursus se recepit in
Chium: atque illinc, quoniam
Chios ad tradendas sibi naues in-
ducere non poterat, traiecit Mi-
tylenen: ^c Lesbiique ut sibi trade-
rent naues persuasit, octo illorum
triremibus armatis Byzantium
remigavit. Ibique subsidens, na-
uigia quæ è Ponto prodibant in-
tercipiebat, præter eorum qui se
paratos obsequi sibi assentieban-
tur.

e Quumque Le-
sbiis ut sibi naues
darent persuasisset,
hi triremes
octo armarunt,
quibus cum illo
Byzantium nau-
garunt. Ibique
subsidentes nau-
igia q. e. P. pr. in-
tercipiebāt, præ-
terquam eorum
qui se Histizo pa-
ratos obsequi di-
cebant.

d Expectabatur.

Histizo & Mitylenæsi hæc a-
gētibus, aduersus ipsam Miletum
ingēs exercitus hostiū classarius
pariter & terrestris ^d in expedito
erat. Duces enim Persarum coa-
ctis in vnum copiis cuncti in eā
contendebant, minoris cætera
oppida facientes. Inter classarios
promptissimi erāt Phœnices, cū
quibus militabant & Cyprii re-
cens subacti, & Cilices, & AEgy-
ptii. Hos aduersus Miletum & cæ-
teram Ioniam venturos quum
accepissent Iones, miserunt suos

A ἔξαυαθήσαν, ἐν τῇ Ἰωνίᾳ καὶ τοῖς Ἰωνῶσι,
δὲ ἐν τῇ Φοινίκῃ καὶ τοῦτέων εἵνεκα ὁπίσθη-
λθε. ὅθεν ἡ πρῶτως ταῦτα βασιλεὺς βου-
λυσσάμενος, ἐδείματόν τ' οὐ Ἰωνῶσι. μὲν δὲ,
ὁ Ἰστῆος δὲ ἀγγέλου παιδὶ μένος Ἑρμῖππου,
αἰδρὸς Ἀταρνείτῳ, τοῖσι ἐν Σάρδισι ἐοῦσι
Περσέων ἔπεμπε βιβλία, ὡς παρελελεγμη-
νὸν μένος αὐτῷ, ἀποστασίος πέρι. ὁ δὲ Ἑρ-
μῖππος πρὸς τοὺς μὲν ἀπεπέμφθη, οὐ δι-
δοῖ, φέρων δὲ ἐνεχείρισε τὰ βιβλία Ἀρτα-
φέρνηϊ. ὁ δὲ, μαθὼν ἅπῃ τὸ γινόμενον, ἐκέ-
λευε τὸν Ἑρμῖππον τὰ μὲν πρὸς τὸν Ἰστῆον,
δοῦναι φέροντα τοῖσι ὅσ' ἔφερε, τὰ δὲ αἰμο-
βῆα τὰ πρὸς τὸν Περσέων αὐτὶ περὶ πόμπε-
να Ἰστῆον, ἐωυτῷ δοῦναι. τοῦτέων δὲ ἡμο-
μένων φανερόν, ἀπέκτεινε ἐν αὐτῷ πολλοὺς
Περσέων ὁ Ἀρταφέρνης. πρὸς Σάρδεις μὲν
δὲ ἐγένετο ἡσυχία. Ἰστῆον δὲ, ταύτης ἀπο-
σφαλέντα τῆς ἐλπίδος, Χίοι κατήγαν ἐς
Μίλητον, αὐτῷ Ἰστῆου δεηθέντες. ^c δὲ Μι-
λήσιοι ἄσμενοι ἀπαλαθύντες καὶ Ἀρτα-
φέρνη, οὐδαμῶς πρὸς θυμὸν ἔσαν ἄλλοι τύ-
ραννον δέχεσθαι ἐς τὴν χάριν, οἷα ἐλθόν-
τες γασσάμενοι. καὶ δὲ (νικτὸς γὰρ ἐούσης
βῆε ἐπειράτο κατὰ τὸν Ἰστῆον ἐς τὴν Μί-
λητον) πρὸς ὥσπερ τὸν μὲν ἑαυτοῦ τευ τῷ
Μιλησίων. ὁ μὲν δὲ ὡς ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς ἐωυ-
τοῦ γίνεται, ἀπικνέεται ὁπίσσω ἐς τὴν Χίον. 212
ἐνθαυτεν δὲ (οὐ γὰρ ἐπειθε τὸν Χίοις ὥστε
ἐωυτῷ δοῦναι νέας) διέβη ἐς Μιτυληνίαν,
δὲ ἐπεισε Λεσβίοις δοῦναι οἱ νέας. οἱ ὅ, πλη-
ρώσαντες ὅκτ' ὡς τετρήρας, ἔπλεον ἅμα Ἰ-
στῆον ἐς Βυζάντιον. ἐνθαυτεν ὁ ἰζόμενος, πρὸς
ἐκ τῆς Πόντου ἐκ πλωούσας τῶν ἐν ἑλᾶμ-
βον, πλὴν ἢ ὅσοι αὐτέων Ἰστῆον ἐφασκν
ἐπιμοῖ ἐξ ἐπείθεσθαι.

Ἰστῆος μὲν νυν καὶ Μιτυληναῖοι ἐποῖον
ταῦτα. ὅτι δὲ Μίλητον αὐτῶν ναυτικὴς
πολλὸς καὶ περὶ τὴν γρατὴν πρὸς δόκιμος.
συγγραφέντες γὰρ οἱ γρατῆροι τῷ Περσέων,
καὶ ἐν ποιήσαντες γρατῆρον, ἤλαυνον ὅτι
τὴν Μίλητον, τὰλλα πολίσματα πρὸς ἐ-
λασσονος ποιησάμενοι. τῶν δὲ ναυτικῶν Φοι-
νικῶν μὲν ἔσαν πρὸς θυμῶτατοι, συνεγραπύον-
το δὲ καὶ Κύριοι, νέως κατεγραμμένοι,
καὶ Κίλικες τε καὶ Αἰγύπτιοι. οἱ μὲν δὲ ὅτι τῷ

Μίλητον ἐξ ἄλλων Ἰωνίων ἐγραπύοντο Ἰωνες δὲ, πῶν γινόμενοι ταῦτα, ἐπέμπον

παρβούλους σφέων αὐτέων ἐς Παιωνί-
 νιον· ἀπικομήδμοι δὲ τοῦτοις ἐς τὸν ῥόν
 χῶρον, καὶ βουλευομήμοις, ἔδδξε περὶ ὃν μὲν
 στρατὸν μηδένα συλλέγειν ἀντίξουν Πέρση-
 σι, ἀλλ' ἐκ τείχεος ὡς διωατὸν ῥύεσθαι αὐ-
 τοὺς Μιλησίοις· ὃ δὲ ναυτικὸν πληρωῦν, ὑ-
 πολυπομήμοις μηδεμίῳ τῷ νεῶν. πληρω-
 σάμεθα δὲ, συλλέξαμεν τὴν παλίστην ἐς Λά-
 δον, παρναυμαχίῃσι Μιλήτου. ἡ δὲ
 Λάδον, ἐστὶ νῆσος μικρὴ ὅπῃ τῇ πόλι τῇ Μι-
 λησίων καμμένη. μὲν δὲ ταῦτα, πεπληρω-
 μένησι τῇσι νηυσὶ πρὸς ἡσάν. ὁ δὲ ἰώνες. σὺ δὲ
 σφι, καὶ Αἰολέων ὅσοι τὴν Αἰολίδα γλῶ-
 νέμονται. ἐπάσαντο δὲ ὧδε· ὃ μὲν πρὸς τὴν
 ἑὼ εἶχον κέρας αὐτῶν Μιλησίοι, νέας πρὸς ἑ-
 λμοὶ ὁ γδῶκοντα. εἶχοντο δὲ τοῦτέων Πει-
 νέες δυνάμει νηυσὶ, καὶ Μυρσίοι τριῶν νηυσὶ·
 "Μυρσίων" τῇσι εἶχοντο ἑπτακμήδεκα νηυσὶ·
 Τηίων δὲ εἶχοντο Χίιοι ἑκατὸν νηυσὶ. πρὸς ὃ
 τοῦτοις, Ἐρυθραῖοι τε ἐπάσαντο καὶ Φω-
 καέες· Ἐρυθραῖοι μὲν, ὅκτω νέας πρὸς ἑλμοὶ,
 Φωκαέες δὲ, πέντε. Φωκαέων δὲ εἶχοντο Λέσβιοι
 νηυσὶ ἑβδόμηκοντα. τελευταῖοι δὲ ἐπάσαντο
 ἔχοντες ὃ πρὸς ἑσπέρην κέρας Σάμιοι,
 ἑξήκοντα νηυσὶ. πασέων δὲ τοῦτέων ὁ σύμπαρ
 ὄρισμός, ἑξήκοντα, πρὸς καὶ πεντήκοντα καὶ
 τετρακσίαι τετραεῖς. αὐτὰ μὲν ἰώνων ἑσάν·
 τῷ δὲ βαρβάρων ὃ πλῆθος τῷ νεῶν ἑσάν
 ἑξακσίαι· ὡς δὲ καὶ αὐτὰ ἀπίκοντο πρὸς
 τὴν Μιλησίῳ, καὶ ὁ περὶ σφι ἅπας πα-
 ρεῖν, ἐν ταῦτα ὁ Περσέων στρατηγὸς πυ-
 λήμοι ὃ πλῆθος τῷ ἰάδων νεῶν, κατὰ
 ῥάδῃσιν μὴ οὐ διωατοὶ γίνονται ὑφ' ἑλ-
 λέσθαι, καὶ οὕτω οὐτε τὴν Μίλητον οἰοί τε
 ἑῶσι ὀξελεῖν, μὴ οὐκ ἔοντες ναυκράτορες,
 πρὸς τε Δαρείου κινδυνώσωσι κακὴν τι
 λαβῆν. ταῦτα ὅπῃ λεγόμενοι, συλλέξαντες
 τῷ ἰώνων τοὺς τυράννοις, οἱ ὧν Ἀριστα-
 γόρεω μὲν τῷ Μιλησίου καταλυθέντες τῷ
 ὄρχαίων, ἐφύζον ἐς Μήδους, (ἐπύγχοντο δὲ
 ὅτε συστρατευόμενοι ὅπῃ τὴν Μίλητον)
 τοῦτέων τῷ ἀνδρῶν τοὺς παρ' ὧν Ζυγχα-
 λέσαντες, ἔλεγον πᾶσι, Ἄνδρες ἰῶνες, νῦν
 "πῆς ὑμέων βί' ποιήσας φανήτω τὸν βασιλῆος
 "οἶκον· ὅτι γὰρ ἐγὼ ὑμῶν ἕκαστος ὑμέων πολήσας
 "πειράσθω ἀποχίζων ἀπὸ τῶν λοιπῶν συμ-
 "μαχικῶν πρὸς ἑλμοὶ δὲ ἐπαγείλασθε ταῦτα, ὡς πείσονται τε ἀχαιεῖς ὅσων ἀφ'

A quique primores ad commune
 Græciæ concilium. Quibus in
 cum locum coactis, atque deli-
 berantibus, visum nullas debere
 terrestres copias adversus Persas
 contrahi, ^a sed Milesios mœnia
 per seiplos pro viribus tutari, cæ-
 teros classem instruere nulla na-
 ui prætermissa. instructaque clas-
 se, primo quoque tempore con-
 tractis apud Ladam ante Miletū
 pugna navali decerneret. Lada au-
 tem, parua quædā est insula, vbi

B Milesiorum obiacens. Post hæc
 impletis nauib⁹ Iones præstō fue-
 runt, comitatibus AEolibus ^b qui
 incolunt Lesbū: atque ita aciem
 instruxerunt: Cornu quod erat
 auroram versus, ipsi Milesii cum
 octoginta nauibus tenebant. His
 contigui Prienenses erant, duo-
 decim cum nauibus: Miusii cum
 tribus nauibus. His cōtigui Teii,
 decem & septem cum nauibus:
 Chii cum centum. Ultra hos lo-
 cati erant Erythræi & Phocæses:

C Erythræi quidem, cum octo na-
 uibus, Phocæses verò cum tribus.
 Phocensibus adhærebant Lesbii
 cū nauibus septuaginta. Ultimo
 in loco erant Samii cū sexaginta
 nauibus, tenētes cornu occasum
 versus. In summa, omnium nu-
 merus, trecetæ sexaginta tres tri-
 remes. Tot fuerunt Ionice naues.
 Barbaræ verò, numero sexcetæ.
 Quæ vbi & ipsæ in agrum Mile-
 siū venere, omnisque eis pedita-
 tus adfuit, tum verò duces Persa-
 rum, audita multitudine nauium,
 iam dudum extimuerunt ne illos
 superare, néve Miletum, nisi
 mari potiti essent, capere nō pos-
 sent, simulque ob id apud Dariū
 adirent periculum pœnæ subeū-
 dæ. Hæc reputantes, contractis
 Ionice tyrānis, qui ab Aristagora
 Milesio deiccti principatu, ad
 Medos perfugerant, & tunc ad-
 versus Miletum militabant, horū

E quicunque aderant conuocatis,
 ita verba fecerunt, Viri Iones,
 "qui vestrum de domo regia be-
 ne meritus est, nūc apparatus suos
 enim populares quique vestrum
 conetur abducere à reliquis so-
 ciis, eliciēdo illos hac promissio-
 ne, nihil eos, q̃ rebellarent, mole-

^a Sed è mœni-
 bus Milesios ho-
 stium impetum
 pro viribus pro-
 pulsare: classem
 autem instruere,
 &c.

^b Quicunque
 agrum Eolicum
 incolunt.

^c Nunc extens
 alicuius vestrum
 in regiam domū
 beneficia.

stix censuros, nullas eorum vel sacras vel priuatas ædes incensumiri, nihil violentius quàm antea passuros: sin minus ista facere sed omnino decernere prælio voluerint, hæc eis dāna dicite euentura, quæ certè euenient: ipsos prælio victos in seruitutem rapiendos, liberos eorum à nobis castrandos, virgines in Baetra asportandas, terram aliis tradendam. Hæc loquutis Persarum ducibus, Ionum tyranni sub nocte ad suos quisque populares denūtiatum miserunt. Iones ad quos ii nuntii peruenierunt, contemnere hæc, nec animū ad proditiōē faciendam inducere, sibi quisque solus illa à Persis denuntiari existimantes. Hoc, simulatque Miletū Persæ applicuere, gestum est.) Mox quū ad Ladam Iones coacti essent, conciliāque haberentur, & aliæ ab aliis sententiæ dicerentur, Dionysius Phocensis dux ita loquutus est, Quoniam in summo ancipiti res nostræ sūt, viri Iones, vt aut liberi sim⁹ aut serui & quidem tanquam fugitiui, si vultis deuitare calamitates, subeundus est vobis impræsentiarum labor: ita superatis hostibus liberi esse poteritis: sin autem ignaui fueritis, & ab ordine recesseritis, nullam vestri spem habeo quominus poenās regi rebellionis detis. Sed assētiāmini mihi, & vos ipsos mihi permittite, & ego, diis & æquo iuuantibus, recipio vobis aut nō concursuros hostes, aut si cōcurrēt, multo inferiores futuros. His auditis, Iones sese Dionysio permiscere. Ille classem assidue in cornua producēs, vt remiges exerceret, subinde loca inter navigandum variare cogitabat, quin etiam propugnatores armatos esse, & reliquum dici naues in ancoris stare: quotidie laborem Ionibus exhibens, ad septimum vsque diem obtemperatibus atque imperata facientibus. Post eum diem Iones, vt pote talium laborum insueti, tū defatigatione, tū sole afflicti, inter se dixere, Quo nos deorū offenso ista patimur?

οἱ αἰπαγέες ἔοντες πόνων τοιούτων, τετραμύριοι τε παλαμπωρήσι τε καὶ ἡελίῳ, ἔλεξαν πρὸς ἑαυτοὺς τὰδε, Τίνα δαυμόνων παρὰ βαίτες, τὰδε αἰατὶ μπλαρῶν;

οἵ τινες

A ἄποσαν, ὁδὸν σφι οὔτε τὰ ἰερά οὔτε τὰ ἱερὰ ἐμωρήσεται. ὁδὸν βιαστέον ἐξοισι ὁδὸν, ἢ πρὸς τὸν εἶπον. εἰ δ' αὖτα μὴ ποιήσῃσι, (C) δὲ πρὸς τὸν ἀλβ-
G γνται, τὰ δὲ σφι λέγετε ἐπηρεάζοντες, τὰ-
πρ σφέας κατέξῃ, ὡς ἐσπῶντες τῇ μάχῃ,
ἔξανδρα ποδιδύται, καὶ ὡς σφέων τοὺς παῖ-
δας ἐκ τομίας ποιήσουμεν, (C) δὲ παρθένοις
αἰαπατοὺς ἐς Βάκτρα· καὶ ὡς τὴν χώραν
ἄλλοισι παρὰ δώσουμεν. (C) μὲν δὲ ἔλεγον
B αὖτα· τῶν δὲ Ἰώνων οἱ τύραννοι διέπεμπον
νυκτὸς ἕκαστος ἐς τοὺς ἑαυτοῦ, ἔξαγέλλομε-
νος. (C) δὲ Ἰῶνες, ἐς τοὺς καὶ ἀπύκοντο αὐταὶ
αἱ ἀγέλαιαι, ἀγνωμοσύνη τε διεχρέωντο, καὶ
οὐ παροίεντο τὴν παροδοσίαν· ἑαυτοῖσι τε
ἕκαστοι ἐδόκεον μοιῶσι αὖτα ὅτι Γέροας
ἔξαγέλλεσθαι. αὖτα μὲν νυνὶ ἰδέως ἀπι- 213
χρῶν ἐς τὴν Μίλητον τῶν Περσέων ἐγένε-
το· μὲν δὲ, τῶν Ἰώνων συλλεχθέντων ἐς τὴν
Λάδην, ἐγένοντο ἀγοραί. καὶ δὴ κου σφι καὶ
C ἄλλοι ἠγορεύοντο, ἐν δὲ δὴ καὶ ὁ Φωκαεὺς
στρατηγὸς Διονύσιος, λέγων τὰδε· Εἰ πὶ ξυ-
ροῦ γὰρ τῆς ἀκμῆς ἔχεται ἡμῖν τὰ πρῆγμα·
πα, αἰδρες Ἰῶνες, ἢ εἴ) ἐλδύθεροι ἢ δού-
λοι, καὶ τοῦτοι ὡς δρηπέτησι. νυνὶ ὦν ὑ-
μέες, ὡς μὲν βούλησθε θαλαπρωρίας ἐν-
δίκεσθαι, ὅ παρὰ χεῖμα μὲν πόνος ὑμῖν
ἔσται, οἱοί τε δὲ ἔσεσθε, ὑπερβαλλόμενοι τοῖς
ἐναντίοις, εἴ) ἐλδύθεροι· εἰ δὲ μαλακίη τε
καὶ ἀπαξίη παρὰ χεῖμαδε, ὁδὸν μὲν ὑμέων
D ἔχω ἐλπίδα μὴ οὐ δώσειν ὑμέας δίκην τῶν
βασιλεί τῆς ἀποστάσιος. ἀλλ' ἐμοὶ τε πεί-
θεσθε, καὶ ἐμοὶ ὑμέας αὖτις ὅπι τρέψατε. καὶ
ὑμῖν ἐγὼ, θεὸν τὰ ἴσα νεμόντων, ὑποδέχο-
μαι ἢ οὐ συμμίσξην τοῖς πολεμίοις, ἢ συμ-
μίσξην (C) πολλὸν ἐλασώσεσθαι. αὖτα
ἀκούσαντες (C) Ἰῶνες ὅπι τρέποισι σφέας
αὖτις ὅτι Διονυσίῳ ὅτι, ἀνάρχων ἕκαστος ὅπι
κέρας τῆς νέας, ὅπως τοῖσι ἐρέτησι χρῆσταιτο,
δέκπλοον ποιβήμενος τῆσι νησὶ δι' ἄλλη-
E λέων, καὶ τοῖς ὅπι βάραι ὀπλίσιε, ὅλοι πόν
τῆς ἡμέρας τῆς νέας ἔχσκε ἐπ' ἀγκυρέων·
πρὸς τὸ τοῖσι Ἰῶσι πόνον δι' ἡμέρας. μέγρε
μὲν νυνὶ ἡμερῶν ἐπὶ ἀπειρήντο τε καὶ ἐπὶ ὀδῶν
τὸ κελευόμενον. τῇ δὲ ὅπι αὐτήσι, οἱ Ἰῶνες,

« βίτνες παρὰ Φρονήσδην, καὶ ἐκπλώσαν-
 « τες ἐκ τῆς νόου, ἀνδρὶ Φωκαεὶ ἀλαζόνι, πα-
 « ρεχομένης νέας τρεῖς, ὅπτις ἐφαντες ἡμέας
 « ἐωυτοὺς ἐξομῶν; ὃ δὲ παρὰ λαβὼν ἡμέας, λυ-
 « μένῃ λυμῆσι ἀνηκέστοι· καὶ δὴ πολλοὶ μὲν
 « ἡμέων ἐς νοῦσις περὶ ὧκεσι, πολλοὶ δὲ ὅπτι-
 « δόξοι παῦρ τῶν πεῖσεσθαι. παρὲς τούτων
 « τῶν κακῶν, ἡμῶν γὰρ κρέσσον καὶ ὅποιον ἄλλο
 « παρὲν ἐστὶ, καὶ τὴν μέλλουσαν δουληίην ὑ-
 « πομείναι, ἥ τις ἔσται, μάλλον ἢ τῇ παρὰ εὐδαι-
 « μονίᾳ χεῖρα. φέρετε, τῶν λοιπῶν μὴ πειθῶ-
 « μῶν αὐτῶν. ταῦτα ἔλεξον. καὶ μὲν ταῦτα
 αὐτίκα πείθεσθαι ὁδοὶς ἤθελε, ἀλλ' οἷα
 στρατὴρ, σκηπὶς τε πηξάμενοι ἐπὶ τῇ νήσῳ, ἐ-
 σκηνήσαντες ὄντο, καὶ ἐσθλὴν δὲ ἐξέλεσθαι ἐς
 τὰς νέας, οὐδ' ἀναπειθεσθαι. μαθόντες δὲ
 ταῦτα τὰ γινόμενα ἐκ τῶν Ἰώνων οἱ στρατη-
 γοὶ τῶν Σαμίων, ἐπαύτα δὲ παρὰ Αἰάκος
 τῷ Συλοσῶντος, κείνοισι τοῖς παρὲς ἐπεί-
 πεμπε λόγους Αἰάκης, καλὸν τῶν Περσέων,
 δεόμενος σφραγίσαντες ἐκ λιπῶν τῶν Ἰώ-
 νων συμμαχίην. Ⓢ Σάμιοι ὦν, ὁρέωντες ἄ-
 μα μὲν εὐοῦσαν ἀταξίην πολλὴν ἐκ τῶν Ἰώ-
 νων, ἐδέχοντο τοὺς λόγους· ἄμα δὲ κατεφά-
 νετό σφι Ⓢ ἀδυνάτον τὰ βασιλῆος παρὰ
 γράμματα ὑπερβαλέσθαι, ὅτι τε ὅπτις ἀμφοῖ
 ὡς εἰ καὶ ὁ παρὰ ναυτικὸν ὑπερβαλοῖσθαι
Ⓢ Δαρεῖον, ἄλλο σφι παρὲς πενταπλή-
 σιον. παρὰ φάσις ὦν ὅπτις ἀμφοῖ, ἐπεὶ τε
 τάχιστα εἰδὼν τοὺς Ἰώνας οὐ βουλομένους Ⓢ
 χρῆσθαι, ὅς κέρδει ἐποιδῶν παρὰ ποιῆσαι τὰ
 τε ἰσχυρὰ τὰ σφέτερά καὶ τὰ ἰσχυρὰ. ὃ δὲ Αἰά-
 κης, παρὰ ὅτε τοὺς λόγους ἐδέχοντο, πᾶς μὲν
 τῷ Συλοσῶντος τῷ Αἰάκος, τύραννος δὲ
 ἐὼν Σάμου, παρὰ τῷ Μιλησίου Ἀρισταγό-
 ρῳ ἀπεστέρητο τὴν δόξαν, καὶ τὰς οἱ ἄλ-
 λοι τῆς Ἰωνίης τύραννοι. τότε ὦν ἐπεὶ ἐπέ-
 πλεον οἱ Φοίνικες, οἱ Ἰῶνες ἀπὸ τῆς καὶ
 αὐτοὶ τὰς νέας ὅπτις κέρως. ὡς δὲ καὶ ἀλχοὶ ἐ-
 γήγοντο, καὶ σιζέμενοι ἀλλήλοισι, πειθεῖ-
 νεν ὅς κ' ἔχω ἀπὸ κέρως συγχεῖσθαι οἵτινες τῶν
 Ἰώνων ἐγρήγοντο ἄνδρες κακοὶ ἢ ἀγαθοὶ ἐπὶ
 τῇ ναυμαχίᾳ ταύτῃ. ἀλλήλοισι γὰρ κατα-
 πύονται. λέγονται δὲ Σάμιοι ἐπαύτα, καὶ
 τὰ συγχεῖσθαι παρὰ τὸν Αἰάκα, αἰετα-
 μένοι τὰ ἴδια, ἀποπλάσσειν ἐκ τῆς τάξις ἐς τὴν Σάμον, πλὴν ἑνδεκά νεῶν. τού-
 των δὲ οἱ τριήραρχοι ἔμμενοι καὶ ἐναυμάχοι, ἀνηκουστήσαντες τοῖσι στρατηγοῖσι.

A qui desipientes ac mēte capti vi-
 ro Phocenſi ſuperbo tres naues
 habenti, omnino nos permiſi-
 mus, eūmq; toleramus? quos il-
 le ſumptos perdit intolerabilibus
 ærumnis: quorū multi in mor-
 bum inciderunt, multi idē paſſu-
 ri videtur. quibus ſatius eſt quid-
 uis aliud quā hęc mala pati, at-
 que adeo ſeruitutem, * ſiqua fu-
 tura eſt, expectare, quā præſen-
 ti afflicti. Agite, huic ne deinceps
 obtemperemus. Hęc inter ſe
 loquutis, mox deinde nemo illi
 parere velle, ſed tentoriis more
 militari in inſula defixis, frui um-
 braculis, ac nolle naues ingredi,
 neque ad munia ſua redire. Id a-
 nimaduertentes Samiorum du-
 ces, & magnam Ionum cōfuſio-
 nem, putauerunt ſibi admitten-
 dam orationem Perſarum, quā
 per nuntium aperuerat ABaces
 Sylofontis filius, rogās vt à ſociis
 deficerent, quum præſertim nō
 fieri poſſe videretur vt regis po-
 tentiam ſuperarent, ac probē ſci-
 rent, ſi præſentem Darii claſſem
 ſuperaffē, aliam quincuplo ma-
 iorem adfuturam. Naſti igitur
 occaſionē, vbi primū viderunt
 Iones negantes ſe in officio futu-
 ros, lucrificandam putauerunt
 ſuorum ſacrorum atque priuato-
 rum cōſeruationem. ABaces au-
 tem, cuius orationem admifere
 Samii, filius Sylofontis ABacis
 filii fuit, Sami tyrānus, ab Ariſta-
 gora Mileſio exutus principatu,
 quemadmodum alii Ioniz tyrā-
 ni. Itaque poſteaquam Phœnices
 nauigare aduerſus Iones cœpe-
 rūt, Ionēſque & ipſi naues in cor-
 nua digeſtas producere, ac pro-
 prius ventum eſt, præliūmq; cō-
 ſertum, tunc quā Iones ignaui,
 quīue egregii fuerint, haud queo
 pro comperto ſcribere, quia alius
 in alium reiicit culpam. Dicūtur
 tamē Samii, quemadmodum cū
 ABace compoſuerāt, ſublatis vel-
 lis ex acie exceſſiſſe, Samūmq; ab-
 iſſe, præter decem naues, qua-
 rum trierarchi permanserunt,
 dimicarūntque, nolentes dicto
 audientes eſſe ſuis ducibus.

* Quancacūq;
 futura eſt.

a Quin & Ionu
bona pars idem
faciebat. Inter
eos verò qui in
pugna perfite-
runt, Chii asper-
rimè tractati fue-
runt, quippe qui
egregia facinora
ederent, nullum-
que laborem de-
tractarent. Qui
(ut sup.

Quo ex facto commune Samio-
rum concilium eis donavit ut i-
pforum nomina à maioribus re-
petita, tanquam egregiorum vi-
rorum, in lapide scriberetur: ex-
tâtque is lapis adhuc in foro. Le-
sbii videntes Sainios qui iuxta e-
rant fugam capeffere, idem fece-
re quod Samii. * Quum id pleri-
que Ionum facerent, eorum qui
pugnando perfistere, Chii præci-
puè circumuerti sunt, & quia no-
lebant perfidè agere, edita egre-
gia opera oppressi. Qui (ut superi-
dictum est) centum naues quum
præberent, singulas cum quadra-
genis propugnatoribus delecto-
rum ciuium, et si cernerent per-
multos sociorum esse proditores,
tamen iniquè se facturos censue-
runt si illorum similes essent: sed
relictis cum paucis sociis discurs-
sando dimicauerunt, donec cō-
pluribus captis hostium nauibus,
pluribus suarum amissis, cum cæ-
teris in terram suam perfugerūt.
Quorum verò naues inualidæ e-
rant, quia laceratæ, iis Chii in se-
quente hoste ad Mycalem fugiē-
tes, impactis terræ nauibus ac re-
lictis, per continentem pedestre
iter fecerunt. Et quum in agrum
Ephesium ingressi essent, sub no-
ctem ad urbem contenderunt,
quum illic à mulieribus sacra le-
giferæ Cereris fieret. quos arma-
tos Ephesii ingressos agrū suum
videntes, quum de eis nihil audis-
sent, suspicati fures esse & ad mu-
lieres tēdere, vniuersi ad vim ar-
cendam procurrerūt, Chiosque
interemerunt: & hi quidem hoc
casu occiderunt. Dionysius autē
Phocensis, posteaquam res Ionū
accisas intellexit, captis tribus ho-
stium nauibus, abiit non iam in
agrum Phocensem, (probè sciēs
eum cum cætera Ionia direptum
iri) sed ut erat, rectà contendit in
Phœnicem: vbi nauibus onera-
riis spoliatis raptaque ingenti pec-
cunia, in Siciliam nauigauit:
atque illinc prodeundo, latro-
cinia agitauit, in nullum qui-
dem Græcorum, sed in Carthagi-
nenses ac Tyrrhenos. At Persæ,

A καὶ σφι δ' κρινόν τῳ Σαμίῳν ἔδωκε Διφ-
πτό το πρῶτον, ἐν τῇ αἰνῇ ἀναγρᾷ φιλῶναι
πατρίαν, ὡς ἀνδράσι ἀγαθοῖσι ἡγομέ-
νοισι· καὶ ἐστὶ αὐτῇ ἡ σῆλη ἐν τῇ ἀγρῇ. ἰ-
δόμενοι δὲ καὶ Λέσβιοι δὴ πρῶτον Σαμίῳσι·
ὡς δὲ καὶ ὁ πλὺντες τῳ Ἰωνῶν ἐποίησεν τὰ
αὐτὰ ταῦτα. τῳ δὲ πρῶτον αἰνῶν ἐν
τῇ ναυμαχίᾳ πρῶτον φησὶν ἡγήματα Χίοι
(ὡς ἀποδεικνύμενοι τε ἔργα λαμπρὰ)
καὶ οὐκ ἐπὶ λοκαλέοντες· οἱ παρέρχοντο
B μὲν ὡς καὶ πρῶτον ἐρρήθη, νέας ἐ-
κατόν, καὶ ἐπ' ἐκάστης αὐτῶν, ἀνδρας τε-
σσεράκοντα τῳ ἀγῶνι λογάδας ὅτι βα-
τύνοντες ὁρέωντες δὲ τοὺς πολλοὺς τῳ συμ-
μάχων πρῶτον δίδοντες, οὐκ ἐδιδόντες ἡμέ-
ρας τοῖσι κακοῖσι αὐτῶν ὁμοῖοι, ἀλλὰ
μετ' ὀλίγων συμμάχων μεμονωμένοι,
διεκπλῶντες ἐναυμάχων, ἐς ὃ τῳ πο-
λεμίων ἐλόντες νέας σύχας, ἀπέβαλον
τῳ σφετέρων νεῶν τὰς πλῆθους. Χίοι μὲν
δὴ τοῖσι λοιπῇσι τῳ νεῶν ἀποφύγονται ἐς
C πλὴν αὐτῶν ὅσοισι δὲ τῳ Χίων ἀδυνάτοι ἐ-
σθαι αἱ νέες ὑπὸ πτωμάτων, οὗτοι δὲ ὡς ἐ-
διδόντες, καὶ ἀφύγονται πρὸς πλὴν Μυ-
καλῶν. νέας μὲν δὴ αὐτῶν ταύτην ἐποκέ-
λυντες κατέλιπον, ὁ δὲ περὶ ἡ ἐκομίζον-
το Διφπτό τῆς ἡπείρου. ἐπεὶ δὲ ἐσέβαλον ἐς
πλὴν Ἐφεσίων κομιζόμενοι ὁ Χίοι, νυ-
κτός τε ἀπικέατο ἐς αὐτὴν, καὶ ἐόντων τῆσι
γυναιξὶ αὐτῇσι θεομοφορίων, ἐθαῦτα δὴ
ὁ Ἐφέσιοι, οὐτε πρᾶσσι καὶ ὅπως εἶ-
χε πρὸ τῳ Χίων, ἰδόντες τε στρατὸν ἐς πλὴν
D χώρῳ ἐβεβληκότα, πᾶν χυ σφέας κα-
ταδόξαντες εἰς κλῶπας, καὶ ἰέναι ὅτι τὰς
γυναῖκας, ὅξεσσι θεοὺν παρδῆμεν, καὶ ἐ-
κτεινόν τοὺς Χίους. οὗτοι μὲν νῦν πιαυτοῖσι
πρῶτον πρῶτον τύχησι. Διονύσιος δὲ ὁ Φω-
κεὶς, ἐπεὶ τε ἔμαθε τῳ Ἰωνῶν τὰ πρῶτα
τα δεφθαριμένα, νέας ἐλὼν πρῶτον τῳ πο-
λεμίων, ἀπέπλεε ἐς μὲν Φώκεας οὐκ ἐπὶ,
ὅς εἰδὼς ὡς ἀνδραποδεῖται σὺν τῇ ἄλλῃ
Ἰωνίᾳ. ὁ δὲ ἰδέως ὡς εἶχε, ἐπλεε ἐς Φοινί-
E κλῶν. γαυλοὺς δὲ ἐθαῦτα καὶ ἀδύνας, καὶ
χρήματα λαβὼν πολλὰ, ἐπλεε ἐς Σικε-
λίαν. ὁρμεώμενος δὲ ἐνθεῦτεν, ληψὲς κα-
τεστῆκε Ἐμλιῶν μὲν ὁ σθένος, Καρχηδονίων δὲ καὶ Τυρσηνῶν. ὁ δὲ Πέρσαι

τεστῆκε Ἐμλιῶν μὲν ὁ σθένος, Καρχηδονίων δὲ καὶ Τυρσηνῶν. ὁ δὲ Πέρσαι

ἐπεὶ τε τῇ ναυμαχίῃ ἐνίκων τοὺς Ἴωνας, τὴν
Μίλητον πολιορκέοντες ἐκ γῆς καὶ θαλά-
σσης, καὶ ὑπορύσσοντες τὰ τείχεα, καὶ πύ-
ρρας μηχανὰς πρὸς φέροντες, αἰρέεσσι καὶ
ἀκρῆς, ἐκ τῶν ἐπὶ τῷ δότῳ δῶπας αἰσῶς τῆς Ἀ-
εὐαγρότεω καὶ ἡνδραποδίσαντο τὴν πόλιν,
ὥστε θυμπεσιὴν τὸ πάθος ὃν χρησθεῖσιν τὰς
ἐς Μίλητον ἡμετέρας. χρεωμένοι οὖν Ἀρ-
γείοι ἐν Δελφοῖσι πρὸς σωτηρίῃς τῆς πό-
λιος τῆς σφετέρης, ἐχρησάθη ὑπὸ τοῖς χρη-
σθεῖσι. τὸ μὲν ἐς αὐτοὺς τοὺς Ἀργείους φέρον,
τὴν δὲ πρὸς ἐνθάδην ἐχρησσε ἐς Μιλησίους. ὃ
μὲν νῦν ἐς τοὺς Ἀργείους ἔχον, ἐπὶ αὐτῷ τῷ
τοῦ ἡρώμευ τῷ λόγῳ, τότε μεμαθήσομαι. τὰ δὲ
τοῖσι Μιλησίοις ὃ πρὸς οὐδὲν ἐχρησσε, ἐχὼ ὥδῃ.
Καὶ τότε δὴ Μίληντε κακῶς ὑπὸ τῇ μάχῃ
ἔργον,

Πολλοῖσι δὲ ἵπποι τε καὶ ἀγλαὰ δῶρα γε-
νήσθῃ

Σαὶ δὲ ἄλλοι πολλοῖσι πόδας νίφοισι κο-
μήταις.

Νηοὺ δὲ ἡμετέρου διδύμοις ἄλλοις με-
λήσθῃ.

τότε δὴ ταῦτα τοὺς Μιλησίους κατελάμ-
βαιε, ὁπότε αἱ δὲ μὲν οἱ πλεόνες ἐκλείον-
το ὑπὸ τῇ Περσέων ἐόντων κομητέων, γυ-
ναῖκες δὲ καὶ τέκνα ἐν αἰδραπόδων λόγῳ
ἐγένοντο. ἱερὸν δὲ ὃ ἐν διδύμοις, ὁ νῆος τε ὃ
τὸ χρησθεῖον, συληθέντα ἐνεπίμωρατο. τῷ
δὲ ἐν τῷ ἱερῷ τούτων χρημάτων πολλάκις
μημήλιον ἐτέρωθι ὃ λόγῳ ἐπινοήσασθαι.

215 δὲ οὕτως οἱ ζωρηθέντες τῷ Μιλησίων ἦγοντο
ἐς Σῶσα βασιλῆος δὲ σφραγῆς Δαρφῶς, κακὸν
ὄσθῃ δὲ οὐκ οὐκ οὐκ, καὶ τοῖς οὐκ οὐκ τῇ Ἐρυθρῇ
καλεομένη θαλάσῃ, ἐν Ἀμπί πόλιν, πρὸ ἧν
Τίγρης ποταμὸς παρὰ τῶν, ἐς θαλάσσαν
ἐξίει. τῆς δὲ Μιλησίων χώρας αὐτοὶ μὲν
Πέρσαι εἶχον τὰ πρὸ τῆς πόλιν καὶ τὸ πεδίον,
τὰ δὲ ὑπεράνω ἐδόσαν Καρσοὶ Πηδα-
σεῦσι ἐκ τῆς θαλάσσης. παρὰ τοῖσι δὲ ταῦτα Μιλη-
σίοις πρὸς Περσέων, ὅς κ' ἀπέδοσαν τὴν
ὁμοίαν Συβαρίται, οἱ Λάον τε καὶ Σκιδρόν
οἴκεον, τῆς πόλιος ἀπετερημένοι. Συβάειος
γὰρ ἀλυσίης ὑπὸ Κροτωνιητέων, Μιλησίοι
πύρρας ἡνδρὶν ἀπεχείραντο τῷ κεφαλῇ,
ὃ πένθος μέγα προσεθήκαν. πόλιες γὰρ αὐ-
ταὶ μάλιστα δὴ τῷ ἡμεῖς ἰδμεν, ἀπὸ τῆς ἡλῆσι
ἐξήλθον, ὅσθῃ ὁμοίως ὃ Ἀθηνῶσι.

A victis pugna nauali Ionibus, Mi-
letum à terra atque mari obsede-
runt, suffossisque muris, & omni
genere tormentorum admoto,
eam^a ab arce ceperunt sexto quàm a Funditus euer-
rebullauerat Aristagoras anno, terunt:
atque diripuerunt: ut defuncta sit
ea calamitate quam oraculum
prædixerat. Siquidem Argiuis a-
pud Delphos de ciuitatis suæ sa-
lute consulentibus, oraculū pro-
miscuum redditum est, quod in
iplos quidem Argiuos tendebat,
B sed ex adiectione ad Milesios.
Quod quatenus ad Argiuos per-
tinet, quum ad eum locum ve-
nerimus, referemus: quatenus
autem ad Milesios, ita habet,

Tunc quoque commentrix operum
Milete malorum,

Per multis caena & præstantia mu-
nera fies,

Crinitisque pedes tua pluribus ab-
luet uxor:

¶ Nostri erit ast aliis delubri cura ge-
mellis.

Hæc tunc Milesiis contigerunt,
quum ex iis plerique viri à Persis,
qui criniti erant, sunt cæsi, uxores
ac liberi in prædam cesserunt, tē-
plumque quod erat in geminis, &
delubrum, iuxta oraculum defla-
grarūt. Pecuniarum autem quæ
in hoc tēplo erant, sæpe alibi mē-
tionem fecimus. Milesii conser-
uati à cæde, dehinc Susa perducti
sunt. quos rex Darius nulla alia

pœna afficiēs, collocauit in vrbe
Ampa ad mare quod rubrū vo-
catur sita, vbi fluuius Tigris eam
præterfluēs exit in mare. Agrum
Milesium vrbi circumiectum at-
que planitiē ipsi Persæ obtinue-
re, montana Caribus Pedaseni-
bus possidenda dederunt. b Hæc
Milesiis à gente Persarum passis
non reddiderunt vicem Sybari-
tæ, qui vrbe exuti Laon & Scidro
incolebant. nam Sybari à Croto-
niatis direpta, vniuersi Milesii
qui puberes erant capita derafc-
runt, & ingentem lucum exhi-
buerunt. Ex omnibus enim ciui-
tatibus (quas nouimus) hæ præ-
cipuè mutuo hospitio iunge-
bantur. At non item Atheniēses,

b Milesiis autem
in hunc modum
à Persis affectis,
Sybaritæ qui vr-
be sua exacti Laō
& Scidron inco-
lebant, gratiā pa-
rem non repede-
runt. Siquidē St-
bari olim à Cro-
toniatis capta Mi-
lesi omnes pube-
res capita rasita-
re instituerunt, in-
gentemque lucum
præferre ob ca-
lamitatem Syba-
ritarum. Dux e-
nim illæ ciuitates
omnium quas no-
uimus maximè
inter se hospitio
cōiunctæ fuerūt.
Non sic autem
Atheniēses, ut
Sybaritæ: qui quæ

manifesta alioqui
indicia condole-
scentiæ multifa-
riam eam ob cau-
sam dedissent, in-
super Phrynicho
tragediā de Mi-
leto capta scri-
bente per sceni-
cosque edente,
quum theatrum
ipsū in lacrymas
versum esset, ipsi
Athenienses poc-
matis autorem
mille drachmis
multarunt, tan-
quā proprias eo-
rum calamitates
commemorasset.
*Ita Bud. hunc lo-
cum interpret.*

sed Mileti expugnationē se per-
molesse tulisse cū aliis multis
rebus declararunt, tum verò hac,
quod Phrynicho docente fabulā
quam de Mileto direpta fecerat,
theatrum illacrymauit, & Athe-
niēses eum, quod domestica ma-
la refricuisset, mille drachmis
multauerunt, adiecto interdicto
nequis postea ea fabula vteretur.
Et Miletus quidem Milesiis de-
solata est. Samiis autem iis qui ali-
quid habebant, a deo nō id quod
sui duces erga Medos fecerant,
probabatur, ut inito secundum
pugnam naualem consilio, visū
sit, priusquam eō tyrannus AEa-
ces veniret, in coloniam profici-
sci, ne manētes & Medis seruiret
& AEaci. Etenim per hoc idem
tēpus Zanclei (qui sunt Sicilien-
ses) missis in Ioniam nuntiis, soli-
citabant Iones ad Pulchrū littus,
cupientes illic urbem Ionū con-
dere. Hoc autem littus quod Pul-
chrum dicitur, Siculorum quidē
est, sed ad Tyrrheniam Siciliae
vergit. His ergo sollicitatibus, soli
ex Ionibus Samii cum iis qui ef-
fugere Milesiis eō concesserunt.
Quibus in Siciliam tendentibus,
iāmque appulsis Locros epize-
phyrios, hoc rei cōtiguit, ut inter-
ea Zanclei vnā cū suo rege (cui
nomen erat Sgythes) obsiderent
urbem Siculorum, ut eam expu-
gnarent. Idque quum audisset A-
naxileus tyrannus Rheginus,
quod erat Zancleorum hostis, ad-
iens Samios, suavitius esse ut
Pulchrū littus, ad quod naviga-
bant, valere sinerent, & Zanciam
occuparent viris desertam. Samii
persuasi Zanciam occuparunt.
Id Zanclei quum audissent, vrbi
sux suppetias ferunt, aduocato
Hippocrate Gelæ tyranno. erat e-
nim is eorum socius. Qui postea-
quam ad illos iuuandos cū exer-
citu venit, Scythæ Zancleorum
monarcho, tanquam vrbis de-
sertori, & fratri eius Pythogeni
vincula indidit, eosque in op-
pidum Inycum relegauit: at cæ-
teros Zancleos Samiis (cum
quibus publicè loquutus fuerat)
dato & accepto iureiurando,

A Αἰθιωαῖοι μὲν γὰρ δὴ λὼν ἐποίουν ὑποθα-
λάθεντες τῇ Μιλήτου ἀλώσει, τῇ τε ἄλλῃ
πολλᾷ, καὶ δὴ καὶ ποιήσαντι Φρυγίῳ
δράμᾳ Μιλήτου ἀλώσιν, καὶ διδάξαντι, ἐς
δάκρυά τε ἔπεισαν ὁ γὰρ ἔχον, καὶ ἐξημίωσάν
μιν, ὡς αἰαμησάντα οἰκίᾳ κακῇ, χαλίῃσι
δραχμήσι· καὶ ἐπέταξαν μηκέτι μηδὲνα
χρᾶσθαι τούτῳ τῷ δράματι. Μιλήτης μὲν
νῦν Μιλησίων ἡρήμεον. Σαμίῳ δὲ τοῖσι π
ἐχριοι, ὁ μὲν ἐς τὸν Μήδους ἐκ τῆς τρα-
B τηγᾶν τῆς σφετέρων ποιήσεν, οὐδαμῶς ἥρε-
σκε· ἐδόκεε δὲ μὲν πλεῖν ναυμαχίῳ αὐτῇ κα-
βουλομένοισι, τῶν ἢ σφι ἐς πλεῖν χερσὶν
ἀπικέσθαι τὸν τύραννον Αἰάκᾳ, ἐς ἀπο-
κίῳ ἐκ πλείων, μηδὲ μόνον τῶν, Μήδουσι τε
καὶ Αἰάκεσι δουλεύειν. Ζαγκλαῖοι γὰρ οἱ ἀπὸ
Σικελίης, ὅν αὐτὸν χρόνον τῶν πέμποντες
ἐς πλεῖν Ἰωνίῳ ἀγέλεις, ἐπεκαλέοντο τὸν
Ἰῶνα ἐς Καλίῳ ἀκτίῳ, βουλομένοι αὐ-
τῇ πόλιν κτίσαι Ἰώνων· ἡ δὲ Καλή αὐτῇ
C ἀκτὴ καλεομένη, ἐστὶ μὲν Σικελίᾳ, πρὸς
δὲ Τυρσηνίῳ τετραμμένη τῆς Σικελίης.
πυτῶν ὧν ὅτι καλεομένων, οἱ Σάμιοι μόν-
οι Ἰῶνες ἐσάλησαν, σὺν δὲ σφι Μιλησίων
οἱ ἐκπεφθότες. ἐν ᾧ τοῖονδε δὴ τι ξυνή-
νηκε γινέσθαι· Σάμιοι γὰρ χρημίζοντες ἐς
Σικελίῳ, ἐχρόντο ὅτι Λοκροῖσι τοῖσι ὅτι
ξεφυεῖσιν, καὶ Ζαγκλαῖοι, αὐτοῖσι τε καὶ ὁ βα-
σιλεὺς αὐτῶν, τῷ οὐδὲν ἰσχυρῆς, πε-
ριεχόμενα, πόλιν τῇ Σικελίᾳ ἐξελθὲν βα-
D λόμενοι. μνηστὴν δὲ τῶντα ὁ Πηγίου τύραννος
Ἀναξίλειος, ὅς τε ἐὼν ἀξέφορος τοῖσι Ζα-
κλαῖοις, συμμίσξας τοῖσι Σαμίοις, ἀναπέ-
θει ὡς χρόνῳ εἰς Καλίῳ μὲν ἀκτίῳ ἐπὶ ἡ
ἐπλεον, ἐὰν χερσὶν, πλεῖν δὲ Ζαγκλίῳ χεῖν,
εὐδοσαν ἐρήμιῳ αἰδράν. περὶ τοῖσιν δὲ τῇ
Σαμίῳ, καὶ χρόνῳ πλεῖν Ζαγκλίῳ, ἐν ταῦτα
οἱ Ζαγκλαῖοι ὡς ἐπύθοντο ἐχρηδύνειν τὴν πό-
λιν ἐαυτῶν, ἐβόησαν αὐτῇ, καὶ ἐπεκαλέοντο
Ἰπποκράτῃ Γέλης τύραννον· ἡ γὰρ δὴ
E σφι τὸν σύμμαχος. ἐπεὶ τε δὲ αὐτοῖσι καὶ
ὁ Ἰπποκράτης σὺν τῇ τραπὴν ἦκε βοηθῶν,
Σκύθῳ μὲν τὸν μόνον τῇ Ζαγκλίῳ,
ὡς ἀποβαλόντα πλεῖν πόλιν, ὁ Ἰπποκράτης
πεδίσσε, καὶ τὸν ἀδελφεὸν αὐτοῦ Πυθόγε-
νεα, ἐς Ἰνυκὸν πόλιν ἀπέπεμψε. τὸν δὲ λαι-
πὸς Ζαγκλαῖος, κοινολογήσας τοῖσι Σαμίοις, ἐ-
ῶρχον δοῖς, καὶ δόξα μὲν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλος,

πὸς Ζαγκλαῖος, κοινολογήσας τοῖσι Σαμίοις, ἐ-
ῶρχον δοῖς, καὶ δόξα μὲν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλος,

πρωτόδωκε· μισθὸς δὲ οἱ αὖ εἰρημνός ὅδε·
 ὑπὸ τῷ Σαμίων, πόλεων τῶν ἐπὶ πλῶν καὶ
 ἀνδραπόδων τὰ ἡμίσεα· λαβὴν τῶν ἐν τῇ
 πόλει· ἧς δὲ ὅτι τῶν ἀγρῶν πόματα, ἱππο-
 κρέτι λαβάνην. τοὺς μὲν δὲ πλεονάσας τῶν
 Ζακχαραίων αὐτὸς ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ εἰ-
 χεδόσας· τοὺς δὲ κορυφαίους αὐτῶν τετη-
 χυόσις, ἔδωκε τοῖσι Σαμίοισι κατασφάξαι·
 οὐ μὲν τοι οἷ γε Σάμιοι ἐποίησαν· αὐτὰ. Σκύ-
 θης ὅς τῶν Ζακχαραίων μισθωάρχος, ἐκ τῆς
 Ἰνυχοῦς ἐκδιδομένης ἐς Ἰμέριον, ἐκ δὲ αὐ-
 τῆς, πρὸς ἐς τὸ Ἀσίον, ἐκ ἀνέστη πρὸς βα-
 σιλεῖα Δαρφόν. καὶ μὲν ἐνόμισε Δαρφὸς
 πόλεων ἀνδρῶν διχαστάτον ἐξ ὅσων ἐκ τῆς
 Ἑλλάδος πρὸ ἐωυτοῦ ἀνέστησαν· καὶ γὰρ πα-
 ρατησάμενος βασιλεῖα, ἐς Σικελίαν ἀπέ-
 κειτο· ἐκ αὐτῆς ἐκ τῆς Σικελίας, ὁπίσω πρὸς
 βασιλεῖα. ἐς ὃ γὰρ μέγα ὄλβιος ἐὼν ἐτε-
 λούσῃ ἐν Πέρσῃσι. Σάμιοι δὲ ἀπαλλα-
 χθέντες Μήδων, ἀπονητὴ πόλιν καλλίστην
 Ζακχάρων· ὡς ἐξέμελλετο. μὲν δὲ πλεονά-
 μαχίην πλεῖον ὑπὸ Μιλήτου ἡγεμονίᾳ, Φοί-
 νικες, κελυσιμένων Περσέων, κατήγον ἐς
 Σάμον Ἀγίακα τὸν Συλοσάντος, ὡς πολλοὺ
 τε ἀξιοῖ ἡγεμόνον σφίσι, καὶ μέγα λαὸν κατε-
 ρασάμενον. καὶ Σαμίοισι μισθωόσις τῶν ἀπο-
 σάντων ἀπὸ Δαρφίου ἔχον πλεῖον ἐκ λείψαν τῶν
 νεῶν τῶν ἐν τῇ ναυμαχίᾳ, οὔτε ἡ πόλις, οὔτε
 τὰ ἱερὰ ἐσφωρόθη. Μιλήτου δὲ ἀλούσης,
 αὐτίκα Κασίας ἔχον οἱ Πέρσαι· τὰ μὲν ἐ-
 θελοντὶ τῶν πόλεων ὑποκυλάσας, τὰ δὲ ἀνάγκη
 πωροσηγάζοντο. αὐτὰ μὲν δὲ οὕτω ἐγένετο.

216

Ἰστιαῖοι δὲ τὰς Μιλησίων ἐόντι πρὸς Βυζάν-
 τιον, καὶ συλλαμβάνοντι τὰς Ἰωνίων ὀκτάδας
 ἐκπλεούσας ἐκ τῆς Πόντου, ἔξαχθέμεναι· τὰ
 πρὸς Μιλήτου ἡγεμόνα. τὰ μὲν δὲ πρὸς Ἑλ-
 λήσποντον ἔχοντα πρὸς ἡμάτια, ὅτι τρεῖς ἀπὸ
 Βισαλτῆ Ἀπολλοφάνεος πατρὶς Ἀβυδηνῶν
 αὐτὸς ὅς ἔχον Λεσβίους, ἐς Χίον ἐπλεε. καὶ
 Χίων Φεστυρὴ οὐ πωροσηγάζοντο, σιμύεβα-
 λε ἐκ Κοίλοισι καλεομένοις τῆς Χίης γέ-
 ρης. πούτων τε δὲ ἐφόνθυσεν σιμύοις, καὶ τῶν
 λοιπῶν Χίων, οἳ δὲ κεκακωμένων ἐκ τῆς
 ναυμαχίας, ὁ Ἰστιαῖος ἔχον τοὺς Λεσβίους
 ἐπεκράτησε, ἐκ πολίχνης τῆς Χίων ὀρμεῶ-
 νος. φιλέει δὲ καὶ πωροσηγάζειν ὅτι τὸ αὐ-
 μένην μέγα λαὸν καὶ ἡ πόλις ἡ ἐξενεῖ ἔσται.

prodidit, pacta mercede ut^a di-
 midium^a omnis prædæ urbicæ
 atque captiuorum ipse haberet, i-
 tē omnia quæ in agris esset: quā-
 quā plerisque Zancleorū titulo
 captiuorū in vinculis habebat,
 quorū summos quosque trece-^b
 tos Samiis occidendos tradidit:
 quod tamen illi facere noluerūt.
 Cæterum Scythes Zancleorum
 monarchus ex Inyco profugit in
 Himerā, atque illinc transmisit in
 Asiam, ascenditque ad Dariū
 regem: quē Darius iustissimum
 virorum omnium censuit qui ē
 Græcia ad se ascendissent. nā quū
 exorato rege in Siciliam abiisset,
 rursus ē Sicilia ad regē rediit: do-
 nec natu grandior ac^c beatus a-
 pud Persas excessit ē vita. Samii
 itaque Medis liberati, Zancleā vr-
 bem pulcherrimā nullo negotio
 adepti sunt. Cæterum post na-
 uale prælium pro Mileto gestū,
 Phœnices iubētibus Persis AEa-
 cem Sylofontis filium tanquā de
 ipsis bene meritum, & qui egre-
 giā operam nauasset, Samū redū-
 xerūt. Quæ ciuitas, solā ex omni-
 bus quæ à Dario rebellauerant, ea
 fuit cuius neque vrbs neque tēpla
 incenderentur, quod in pugna
 nauali à sociis defecisset. Statim
 expugnata Mileto Persæ Cariam
 cepere, ciuitatibus partim se vltro
 dedentibus, partim vi adaactis. Et
 hæc quidem ita gesta sunt.

^a Dimidium totius
 suppellectilis
 & mancipiorum
 quæ in vrbe esset,
 ipse hab.

^b Ex quibus Zā-
 cleis trecentos
 qui primores in-
 ter suos erant

^c Prædiues.

Histiazo autē Milefio, dū circa
 Byzantiū agit, & Ionū onerarias
 naues quæ ē Ponto cursum tene-
 bāt, intercipit, affertur nūtijs de
 rebus ad Miletū gestis. itaque ne-
 gotiis ad Hellepontū pertinenti-
 bus Bisaltæ Apollophanis filio A-
 bydeno delegatis, ipse habēs Le-
 sbios, Chium nauigat, & apud
 locum quēdam agri Chii quem
 vocant Concaua regionis, quod
 ab eius præsidio non reciperetur,
 congressus, permultos eorum in-
 terfecit: simulque cæteros Chios,
 utpote ex pugna nauali malè af-
 fectos, subegit, quodā ex eorū op-
 pidulo cū Lesbiiis progrediēs. Sed
 videlicet quoties ingētes sunt e-
 uēturæ calamitates vel ciuitati vel
 nationi, solent signis prænūtiari.

etenim Chios ante hanc cladem ingentia signa contigerant: vnū, quod ex choro cētum iuuenum quos miserant Delphos, duo omnino rediere, nonaginta octo pestilentia absumptis: alterum, quod sub idem tempus, paulo ante naualem pugnam, teſtum ſupra pueros literas diſcentes corruit, ita vt ex cētum viginti pueris vnus omnino euaserit. hæc eis ſigna deus præmonſtrauiſt. Poſt hæc excepiſt pugna naualis, quæ ciuitatem in genua deiecit. Acceſſit ad cladem naualis pugnae Hiſtiæus cum Leſbiis, qui Chios iam exhaustos facile ad excidiū deduxit. Hiſtiæus autē illinc cum multa Ionum & AEolum copia aduerſus Thaſum cōtendit. Cui Thaſum obſidenti quum eſſet nuntiatum Phœnices à Mileto in reliquā Ioniam proſectos eſſe, Thaſum inexpugnata reliquit, atque in Leſbum traiecit cum omnibus copiis: & illinc, quod copias ſuas formidabat, traiecit in prouinciam Atarnis, tanquam frumentandi gratia tam illinc quàm ex agro Caico qui erat Myſorum. Erat in his locis fortē Harpagus, vir Perſa, non parui exercitus dux: qui cum Hiſtiæo egreſſo in terram, certamine cōmiſſo, & ipſum Hiſtiæū viuum cepit, & maiorem exercitus eius partem occidit. hunc autem in modum captus eſt Hiſtiæus: Dū Græci cum Perſis pugnarent apud Malenam regionis Atarnitidis, ac diu perſtarent, mox equitatus emiſſus in Græcos impetum dedit. quo ex facto verſis in fugam Græcis, Hiſtiæus haud credens ob præſentem noxam ſe interfectum iri ab rege, ob quandam vitæ cupiditatem captus eſt: qui vt fugiens capiebatur à quodam Perſa, vtque ab eodem erat transfodiendus, ſeſe Mileſium Hiſtiæū eſſe, lingua Perſica vtēs indicauit. Quē opinor, ſi ſeruat^a ad regem Dariū perductus fuiſſet, nihil tale fuiſſe paſſurū, remiſſa ei à Dario culpa: nunc, ne id cōtingeret, néue fuga elapſus apud regem magnus ruruſ exiſteret, Δαρῖον, ὃν ὅτ' ἀνέπαθε κακὸν ὅδιν, δοκέειν ἐμοί, ἀφ' ἧς τ' ἀν' αὐτῷ τ' αἰτίην νῦν δέ μιν, αὐτέων τε βούλων εἶνεκα, καὶ ἵνα μὴ δῖον φυγῶν, αὐτὶς μέγας πρὸ βασιλείῃ γῆν,

a Chios tam malis confectos facile subegit.

b Quod eius copiarum sibi metuerat.

c Sed Dariū culpam ei fuiſſe remiſſurum.

καὶ γὰρ Χίοιοι πρὸς τούτων σημήνια μεγάλα ἐχέμετο. τὴν μὲν σφί πέμψασι ἐς Δῆφους χροὸν νεωχέων ἐκείνων, δύο μαιῶνοι τουτέων ἀπειρόσησαν, ὅδιν δὲ ὅκτω τε καὶ ἐνανήκοντα αὐτέων λαιμὸς. ἀπὸ λαβῶν ἀπήγαγε τὴν δὲ, ἐν τῇ πόλει τὸν αὐτὸν τῶτον χρόνον, ὀλίγον πρὸς τῆς ναυμαχίης, παῖσι γραμματεῖ διδασκαλμοῖσι, ἐνέπεσε ἡ γῆγη, ὥς τε ἀπ' ἐκείνων καὶ εἴκοσι παίδων εἰς μαιῶνος ἀπέφυγε. ταῦτα μὲν σφί σημήνια ὁ θεὸς προσέδειξε. μετὰ δὲ ταῦτα, ἡ ναυμαχία ὑπολαβούσα, ἐς γόνυ πλεῶ πόλιν ἔβαλε. ὅτι δὲ τῇ ναυμαχίᾳ ἐπεχέμετο Ἰστῆος Λεσβίοις ἀγων. κακὰ καμμένων δὲ τῶν Χίων, κατατροφίω δὲ πετέως αὐτέων ἐποίησατο. ἐνδεύει δὲ ὁ Ἰστῆος ἐσφατεύετο ὅτι Θάσον, ἄγων Ἰώνων καὶ Αἰολέων συχοῖς. περικατημένον δὲ οἱ Θάσον ἦλθε ἀγγελίη ὡς Φοίνικας ἀναπλώοισι ἐκ τῆς Μιλήτου ὅτι πλεῶ δὴ λλεῶ Ἰωνίῳ. πυθόμηνος δὲ ταῦτα, Θάσον μὲν ἀπόρθητον λείπει, αὐτὸς δὲ ἐς πλεῶ Λέσβον ἠπείχετο ἀγων παῖσαν τὴν στρατιάν. ἐκ Λέσβου δὲ δειμνηνοῦσης οἱ τῆς στρατιῆς, πέρην θάλασσαν ἐς τὴν Ἀταρνέος, ὡς ἀμύσαν τὸν οἶτον τὸν τε ἐνδεύει καὶ ἐκ Καίκου πεδίου τῶν Μυσῶν. ἐν δὲ τούτοις τοῖσι χεῖροις ἐτύγχευε ἐὼν Ἀρπαγῆς, αἰὴρ Πέρσης, στρατηγὸς στρατιῆς ἐκ ὀλίγης. ὅς οἱ ἀποβαίπει συμβαλὼν, αὐτὸν τε Ἰστῆον ζωχίῃ ἔλαβε, καὶ τὸν στρατὸν αὐτῷ τὸν πλεῶ διέφθειρε. ἐξωχρήθη δὲ ὁ Ἰστῆος ὥδε ὡς ἐμάχοντο Ἕλληες τοῖσι Πέρσησι ἐν τῇ Μαλιῇ τῆς Ἀταρνείδος χώρας, οἱ μὲν σκεύασαν χρόνον ὅτι πολλόν, ἡ δὲ ἵππου ὑπερον ὀρμηθεῖσα ὅτι πίπτη τοῖσι Ἕλλησι, τότε δὲ ἔργον τῆς ἵππου τὴν ἐχέμετο. ἐπεπταμμένων τ' Ἑλλήων, ὁ Ἰστῆος ἐλπίζων ἐκ ἀπολέεσθαι ὑπὸ βασιλῆος δὴ πλεῶ πρὸ εὐδοῖαν ἀμύρταδα, φιλοψυχίῳ τοιῷ δὲ πινὰ ἀναμρέεται ὡς φθίγων τε κατελαμβαίνετο ὑπὸ ἀνδρὸς Πέρσῳ, καὶ ὡς κατατρέόμενος, ὑπὸ αὐτῷ ἐμύησιν συγκεκτημένησθαι, Περσίδα γλῶσσαι μετείς, καταμηνύει αὐτὸν, ὡς εἴη Ἰστῆος ὁ Μιλήσιος. εἰ μὲν νυν, ὡς ἐξωχρήθη, ἀρῇ ἀγρόμηνος πρὸ βασιλῆα Δαρῖον, ὃν ὅτ' ἀνέπαθε κακὸν ὅδιν, δοκέειν ἐμοί, ἀφ' ἧς τ' ἀν' αὐτῷ τ' αἰτίην νῦν δέ μιν, αὐτέων τε βούλων εἶνεκα, καὶ ἵνα μὴ δῖον φυγῶν, αὐτὶς μέγας πρὸ βασιλείῃ γῆν,

Ἄρταφέρνης τε ὁ Σαρδίων ὑπάρχων, καὶ ὁ λα-
βὼν Ἄρπαγος, ὡς ἀπῆκετο ἀγρόδμος ἐς Σάρ-
δεις, ὃ μὲν αὐτὸ σῶμα αὐτὸ τῷ αὐτῷ αἰεταύ-
ρωσθαι, τὴν δὲ κεφαλὴν παρεχούσθαι, ὁ
μὲν ἄλλος παρὰ βασιλῆα Δαρφον ἐς Σαρ-
δα. Δαρφος δὲ πυθόμενος ταῦτα καὶ ἐπα-
νησάμενος τοὺς ταῦτα ποιήσαντας, ὅτι μιν
οὐ ζῶντας ἀνήγαγον ἐς ὅφιν τὴν ἐαυτοῦ, τὴν
κεφαλὴν τὴν Ἰστιαῖον λούσαντας τε καὶ πε-
ριεργάζοντας διωρεπῶς ἐρετρίλατο δάψαι,
ὡς αἰδρὸς μεγάλως ἐαυτῶν τε καὶ Πέρσης
διεργάζετο. τὰ μὲν παρὰ Ἰστιαίων οὕτω ἔχε.

217 Οὐδ' ἐναυτικός στρατὸς ὁ Περσέων, χει-
μερίσας παρὰ Μίλητον παρὰ δὲ ἑτέρω ἔτι ὡς
αἰετῶν, αἰρέει διωρεπῶς τὰς νήσους τὰς
παρὰ τῇ ἡπείρῳ κειμένας, Χίον καὶ Λέσβον
καὶ Τένεδον. ὅπως δὲ λαβοὶ πῖνα τῶν νήσων,
ὡς ἐκείνην αἰρέοντες οἱ βάρβαροι ἐσαγίνθουν
τοὺς αἰδεσφότους. σαγινύουσι δὲ τῶν τὸν
ἔχον. αἰὲρ αἰδρὸς ἀφ' αὐτῶν τῆς χειρὸς,
ἐκ ταλαφίας τῆς βορρῆς ὅτι τὴν νοτίαν
διήκοιοι, καὶ ἔπειτα διὰ πάσης τῆς νήσου
διέρχονται ἐκ θηρύνοντες τοὺς αἰδεσφότους.
αἰρεὶν δὲ καὶ τὰς ἐν ἡπείρῳ πόλεις τὰς Ἰα-
δας καὶ τὰ αὐτὰ πάλιν ἐκ ἐσαγινύουσι
τοὺς αἰδεσφότους. οὐ γὰρ οἱ αὐτὴν ἐπὶ ταῦτα
Περσέων οἱ στρατηγὶ ἐκ ἐφύσαντο τὰς ἀ-
πειλὰς τὰς ἐπηπείλησαν τοῖσι Ἰωσι στρατο-
πεδλομένοισι ἐναντία σφίσι. ὡς γὰρ δὴ ἐπε-
κράτησαν τῇ πολίῳ, παῖδας τε τοὺς διείδε-
σάτους ἐκ λεγόμενοι ἔξέταμνον, καὶ ἐποίουν
δυστὶς ὁρῶν, εἰ δὲ βούλονται καὶ πρὸς τοὺς
καλλιστενοῦσας, ἀναστατοῦσι παρὰ βασι-
λῆα. ταῦτα τε δὴ ἐποίουν. καὶ τὰς πόλεις
ἐρεπόμενους αὐτοῖσι τοῖσι ἰερίσι. οὕτω
δὲ τρεῖς Ἰωνες κατεδουλώθησαν παρὰ
τὸν μὲν, ὑπὸ Λυδῶν, δις δὲ ἐπεξῆς τότε ὑ-
πὸ Περσέων. ἀπὸ τῆς Ἰωνίης ἀπαλασσύμε-
νος ὁ ναυτικός στρατός, τὰς ὅτις ὄριστες ἐς-
πλέοντι τῇ Ἑλλήσποντου, αἰρεῖ παρὰ. τὰς
γὰρ ὅτι δὲ ξία αὐτοῖσι τοῖσι Πέρσῃσι ὑπο-
χείματα ὡς γεγονότα κατ' ἡπείρου. εἰσὶ δὲ ἐν
τῇ Ἑγρώπῃ αἰετῶν τῇ Ἑλλήσποντου, Χερσό-
νησός τε, ἐν τῇ πόλεις πολέες εἰσὶ, καὶ Πέ-
λεος, καὶ τὰ τείχεα τὰ ὅτι Ὀρνίχης, καὶ
Σηλυβρίη τε καὶ Βυζάντιον. Βυζάντιοι μὲν
νῦν καὶ ὅτι πέρηθεν Χαλκηδόνιοι, οὐδ' ὑπέμειναν ὅτι πλέοντας ὅτι Φοίνικας,

A Artaphernes Sardium prætor &
Harpagus, qui ceperat eū, Sardis
perductum, in crucē sustulerūt,
tamen truncum. nam caput sale
conditū Susa ad regem Dariū de-
tulerunt. Ea re audita Darius obi-
urgatis qui id fecerant, quod ho-
minem viuum in cōspectū suum
non adduxissent, iussit Histiaxi ca-
put eos elotum atque obuolutū
sepelire, tanquam viri de ipso ac
de Persis bene meriti. Ita res Hi-
stiaxi se habuerunt.

B PERSARVM autem nauti-
cæ copię circa Miletum hyber-
nantes, altero à profectiōe an-
no haud difficulter insulas conti-
nenti adiacentes ceperunt, Chiū,
Lesbum Tenedum: quarum in-
sularum vt quamque capiebant,

a Tanquam in
autem hunc in modum: b Viri
sagenam inclu-
debat. b Vir manu vi-
manum mutuò tāgentes, à mari
ri prehensa. id est,
Post hæc omnem insulam pera-
Prehensis manu
grant, venando homines. Cepe-
manibus. Gall. Se
runt quoque in continēte vrbes
premans tem par
la manu.

c lades eadem ratione, præterquā
quod non euerriculabant homi-
nes. neque enim poterant. Hic
autem nō falsō cesserunt ea quæ
duces Persarum minati sūt Ioni-
bus, quum ex aduerso castra ha-
berent. nam posteaquam potiti
sūt vrbibus, formosissimos quos-
que puerorum seligētes castra-
uerunt, ex ceteris testibus facientes
eunuchos: virginēsque forma
præstantissimas ad regem trans-
portarunt: & super hæc, vrbes cū
ipsis templis cremauerūt. Ita ter-
tiò Iones sunt in seruitutem re-
dacti, primū à Lydis, bis deinceps
à Persis. Profectus ab Ionia
naualis exercitus, omnia quæ
ad lzuam sunt in Hellespontum
nauigantibus, subegit. nam quæ
sunt ad dexteram, iam subacta e-
rant à Persis per continentem.
Hellesponti autem hæc in Euro-
pa sunt, Chersonesus, in qua fre-
quentes sunt vrbes, & Perinthus,
& muri super Thraciā, & Selym-
bria & Byzantiū. Quorū Byzan-
tij, & qui vltiori in littore sunt
Chalcedonii, ne excedauerunt
quidē aduentū Phœnicis classis:

sed relictis suis vrbibus, in interiora Euxini ponti recesserunt, ibique vrbem Mesambriam cōdiderunt. at Phœnices his vrbibus quas commemoravi incensis, ad Prœconnesum & Artacensem cōuertunt. Quibus & ipsis igni traditis, rursus in Cherſoneſum reuocantur, euerſuri cæteras vrbes quas superiore accessu non euerterant. nam Cyzicum ab initio ne accesserant quidem, quod ipsi Cyziceni, iam ante aduētum hunc classis Phœnicum sub rege erant, quum se OEbari filio Megabyzi qui Dascylii præsces erat, dedisset. Cæteras Cherſionensi vrbes (præter Cardiam) Phœnices subegerunt: quarum vsque ad id tēpus tyrānus erat Miltiades, filius Cimonis, nepos Stesagoræ: cuius imperii autor fuerat Miltiades Cypseli filius, ad hunc modum: Dolonci Thraces qui Cherſonēsum hanc tenebant, quū ab Absinthiis bello vexarentur, reges suos, vt de bello cōsulerent, Delphos miserūt. quibus Pythia respondit vt coloniz in suam tetrā deducendæ eum autorem asciscerent qui primus eos tēplo abeuntes hospitio inuitasset. Doloci sacram viam ingressi, per Phœces atque Boeotios iter fecerūt: à quorū nemine inuitati, Athenas diuertunt. Ea tempestate Athenis omne quidem imperiū tenebat Pisistratus, dominabatur tamen & Miltiades Cypseli filius à familia^a Tethrippotrophi,^b ab AEaco & AEgina oriundus, nuper familia facta Atheniensi, cuius author extitit Philæus AEaci filius. Miltiades hic, vt sedebat in domus suæ vestibulo, cernēs Doloncos prætereuntes, non illius loci vestem gerentes, neque tela, homines in clamauit: accedenti-^bbusque obtulit domicilium & hospitum congiariū. Illi in domum excepti & hospitaliter accepti, aperuerunt ei oraculum, precēsque addiderunt vt deo obsecraretur. Miltiades ea oratione audita, confestim persuasus est, vt qui pertæsus imperiū Pisistrati, cu-^bperet illinc emigrare: protinusq;

^a Vide quod paulo post dicit de palatia quam hic qua drigario curriculo reportauerat. ibi enim est ἀλὺμπα αἰτηρικός περὶ πτω, ὅτι hic οἰκίος περὶ πτω.

quod (ὅτι verba sonant significat, Ex familia quadrigæ equos alente. Vel, equos ad quadrigariū cursum. Ex quo videtur voluisse lectores splendorem opulentiamque domus colligere.

^b Longius quidem repetita origine ab AEaco & AEgina oriundus, at propius repetita, Atheniensis, quum Philæus, AEaci filius, ex hac familia primus, Atheniensis fuisset.

τῇ Πεισιγράτῳ δόχῃ, καὶ βουλεύμενον ἐκποδῶν ἐξ.

ἄλλ' οἵχοντο φθίζοντες, ἀπολιπόντες τὴν πόλιν, ἕσω ἐς Ἐγξήνον πόinton καὶ ἐθαύ-
τα πόλιν Μεσαμβρίῳ οἰκήσαν. οἱ δ' Φοίνικες κατακαύσαντες αὐτὰς τὰς χώρας τὰς καταλελειμμένας, τράπονται ὅτι τε Γεργιχὴν νησον, καὶ Ἀρτάκην. περὶ δὲ καὶ αὐτὰς νέμμεντες, ἐπλεον αὐτῆς ἐς τὴν Χερσονήσον, ἐξαιρήσαντες τὰς ὅτι λείποις τῶν πολιῶν, ὅσας παρὰ ἄλλους οὐ κατέσταν. ὅτι δὲ Κύζικον ὁδὸν ἐπλωσαν τὴν δόρυ. αὐτοὶ γὰρ Κυζικηνοὶ ἐπὶ παλαιῶν τῶν Φοινίκων ἐσπλά-
γυνον, ἐμνήσαντο ὑπὸ βασιλείᾳ Οἰβάρεως τῷ Μεγαβάρι, ὁμολογῶντες ὅτι ἐν Δασκυλίᾳ ὑπῆρχον. τῆς δὲ χερσονήσου, πλείων Καρδίας πόλις, καὶ ἄλλας πάσας ἐχειρώσαντο οἱ Φοίνικες. ἐτυράνθον δὲ αὐτῶν μέλει τότε Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος τῷ Σπτησάρει, κτησαμένου τὴν δόρυ τῷ αὐτῷ παλαιῶν Μιλτιάδεω τῷ Κυψέλου, ὅτι πα-
ροῦσθε. εἶχον Δόλογχοι Θρήικες τὴν δόρυ τῆς Χερσονήσου αὐτῶν. ὅτι οἱ Δόλοχοι πεσόντες πολέμῳ ὑπὸ Ἀψινθίων, ἐς Δελφοὺς ἐπέμψαν τοὺς βασιλῆας πρὸς τὸν πολέμου χρησσομένους. ἡ δὲ Πυθίᾳ σφί δαείλα οἰκιστὴν ἐπαγαγὼν ὅτι τὴν χώραν τῆσιν, ὅς ἀνσφρας ἀπὸντας ἐκ τῶν ἰσθμῶν ὅτι ξείνια καλέσθ. ἰόντες δὲ οἱ Δόλογχοι τῶν ἰσθμῶν ὁδόν, δὲ Φωκέων τε καὶ Βοιωτῶν τῇσιν. καὶ σφρας ὡς ὁδοὶς ἐκάλει, ἐκ τῶν τράπονται ἐπὶ Ἀθηναίων. ἐν δὲ τῇσιν Ἀθηνῶσι τλεικαστά εἶχε-
μεν τὸ παῖς κράτος Πείσιγγρατος, ἀπὸρ ἐδυνάστευε καὶ Μιλτιάδης ὁ Κυψέλου, ἐὼν οἰκίος τε Δριπποδρόφου, τὰ μὲν ἀνέχεσθαι, ἀπ' Αἰακοῦ τε καὶ Αἰγίνης γεγονώς. τὰ δὲ νεώτερα, Ἀθηνῶν, Φιλῶν τῷ Αἰατῶσι πα-
δὲς ἡμομένων παρὰ τοῦ τῆς οἰκίος αὐτῆς Ἀθηνῶν. ὅτι ὁ Μιλτιάδης, κατὰ μέτρον ἐν τοῖσι παρὰ ἄλλοις τοῖσι ἐὼν τῶν ὁρέων ἐπὶ Δόλογχοις παριόντας, ἐδῆπα ἐκ ἐν γαλῶν ἐχόντας, καὶ αἰχμαῖ, παρὰ σέβαστον καὶ σφί-
B παρὰ σέβαστον, ἐπὶ γαλῶν καταγλυῶν ἐξείνια. ὅτι δὲ δόρυ ἀρμόνιοι, καὶ ἐξαιρῶντες ὑπ' αὐτῶν, ἐξέφαμον παῖς τῷ μαντήιον. ἐκ φη-
ναιτες δὲ, ἐδέοντο αὐτῶν τὰς θεῶν μιν πείθεσθαι. Μιλτιάδης δὲ ἀκούσαντας, πρῶτα αὐτῶν ἐπεισε ὁ λόγος, οἷα ἀρμόδιον τε

τῶν Φοινίκων βεβίω

τῶν ὅτι

τῶν τῶν Χερσονήσου τῶν οἰκιστῶν

218 Δελφοῖς, ἐπειρησάμενος δὲ χρησέμεν εἰ
 ποιοῖν πάῳ αὐτῷ (4) Δόλονγχι παρσε-
 δόντο. κελθούσης δὲ καὶ τῆς Πυθίης, οὕτω
 δὲ Μιλτιάδης ὁ Κυψέλου ὀλύμπια αἶηρη-
 κῶς παρτέρον τυτέων τεθρίππων, τότε πα-
 ραλαβὼν Ἀθηνάων πρῶτα τὸν βουλέμε-
 νον μετέχειν τῆς πόλεως, ἐπλεε ἅμα τοῖσι Δο-
 λῶχοις, καὶ ἔσκε πλὴν χώρην· καὶ μὲν οἱ ἐπα-
 γμέμφοι τύραννον κατεστήσαντο. ὁ δὲ "παρ-
 τον μὲν ἀπετείχετο τὸν ἰαθμόν τῆς Χερσονή-
 σου, ἐκ Καρδίας πόλιος ἐς Πακτύλιν, ἵνα
 μὴ ἔχοιεν σφέας οἱ Ἀψινθιοὶ δηλέεσθαι ἐς-
 βάλλοντες ἐς πλὴν χώρην. εἰσὶ δὲ οὗτοι σταδίῳ
 ἕξ τε καὶ τετρήκοντα τῷ ἰαθμό. ἀπὸ δὲ τοῦ
 ἰαθμοῦ τούτου ἡ Χερσονήσος εἶσω πᾶσα ὅτι
 σταδίων εἴκοσι (5) τετρακοσίῳ δὲ μῆκρος. ἀπο-
 τερίσας ὧν τὸν αὐχένα τῆς Χερσονήσου ὁ
 Μιλτιάδης, καὶ οὗ Ἀψινθίους ἔπειτα ποιῶ-
 δε ὡσαύτως, τῶν λοιπῶν παρτοῖσι ἐπολέ-
 μησε Λαμψακνηοῖσι καὶ μὲν οἱ Λαμψα-
 κνηοὶ οἱ λοχίσταυτες αἰρέοισι ζωρίη. ὡς δὲ
 ὁ Μιλτιάδης Κροίσῳ τῷ Λυδῷ ἐν γνώμῃ
 γερνῶς. πυθόμενος ὧν ὁ Κροῖσος τῶτα,
 πέμπων παρηγόρευε τοῖσι Λαμψακνηοῖσι
 μετέναι Μιλτιάδεα· εἰ δὲ μὴ, σφέας πί-
 τυος ἔσπον ἀπέλεε ἐκ τεύχεων. πλῆσι-
 ρήων δὲ τῶν Λαμψακνηῶν ἐν τοῖσι λόχοις,
 τί θέλῃ δὲ ἔπος εἶπὲς τὸ σφι ἀπέλυσεν ὁ Κροῖ-
 σος, πίτυος ἔσπον ἐκ τεύχεων, μόνος κοτὲ
 μετῶν τῶν πρὸς παρσευτέρων, εἶπε δὲ ἐόν, ὅτι
 πίτυς μοιῶν δεινῶν πρῶτων ἐκ κοπέϊτα,
 βλαστὸν ὁδῶνα μετῆς, ἀλλὰ πρῶτω λέθρως
 ἔξαπόλλυται. δεισάμετες ὧν (6) Λαμψα-
 κνηοὶ Κροῖσον, λύσαντες μετῆσαν Μιλτιά-
 δεα. οὗ μὲν δὲ ἀφ' ἧς Κροῖσον ἐκφύγει.
 μὲν δὲ τῶτα τελευτᾷ ἅπας, πλὴν ὅρην
 τε καὶ τῶν χρημάτων παρσευτέρων Σπυσανόρη
 τῷ Κίμωνος ἀδελφεοῦ παιδὶ ὁμομητεῖ.
 καὶ οἱ τελευτήσαντι Χερσονήσῳ θυοῖσι, ὡς
 ὁ νόμος οἰκιστῇ, καὶ ἀγῶνα ἵππικόν τε καὶ γυ-
 μνικὸν ὅπως αἰσῇ, ἐν τῷ Λαμψακνηῶν οὐ-
 δεινὸν ἐχθρὸν ἀγωνίζεσθαι. πολέμου δὲ ἐόν-
 τος παρὲς Λαμψακνηοῖς, καὶ Σπυσανόρεα
 κατέλαβε ἀποθανόντι ἅπασα, πληρότα τῇ
 κεφαλῇ πελέκει ἐν πυρὶ καίῳ, παρὲς
 αἰδρὸς αὐτομόλου μὲν τῷ λόγῳ, πολέμου
 curiā percussus securi in capite à quodā qui se

Delphos se contulit oraculum
 cōsulturus nūquid faceret quod
 à Doloncis rogaretur. Iubente
 Pythia, ita Miltiades Cypseli fi-
 lius, (qui quadrigario curriculo
 prius Olympiacam palmam re-
 portauerat) vnà cum Doloncis
 nauigauit, assumptis Athenien-
 sium voluntariis quibusque ad
 expeditionem incundam: & vbi
 locum illum tenuit, ab iis qui se
 deduxerāt, tyrānus creatus est. Is
 ante omnia Chersonesi isthmū,
 id est breuem inter duo maria in-
 tercaudinem, ab vrbe Cardia ad
 Pactyam muro præcepit, ne ab
 Absinthiiis regionem incurstan-
 tibus infestari posset. sunt autem
 isthmi sex ac triginta stadia. ab
 hoc autem isthmo introrsus, om-
 nis Chersonesus quadringen-
 torum viginti stadiorum est lō-
 gitudinis. Miltiades igitur, inter-
 septis faucibus Chersonesi, atque
 hoc modo Absinthiiis cohibitis,
 primis cæterorum Lampfacenis
 intulit bellum: illi dispositis infi-
 diis cum viuū cepere. Ea re Crœ-
 sus Lydus audita (erat autē Crœ-
 so Miltiades charus) per nuntios
 Lampfacenis præcepit vt homi-
 nem missum facerent: alioqui se
 illos in morem pini extriturum
 comminatus est. * Hac oratione
 nutantibus Lampfacenis, quid si-
 bi vellet quod Crœsus minaba-
 tur se illos in morem pini extri-
 turum, vix tādē quidam ē ma-
 ioribus natu intelligens, quid il-
 lud esset exposuit, in quibus pinum
 ex omnibus arboribus solam esse
 quæ excisa nullam sobolem re-
 mittat, sed prorsus emoriatur.
 Eapropter veriti Crœsum Lam-
 pfaceni, solum Miltiadem re-
 miserunt. Ita Miltiades ob Crœ-
 sum euasit: qui postea sine liberis
 moriens, imperium atque opes
 tradidit Stefagoræ, Cimonis sui ē
 matre germani filio. Cui defun-
 cto Cherfonitæ, vt mos est, cōdi-
 tori vrbis, sacrificāt, certamenq;
 equestre ac gymniciū statuto tē-
 pore celebrāt, in quo nulli Lam-
 pfacenorum certare permittitur.
 Durante autē cum Lampfacenis
 bello, cōtigat vt Stefagoras quo-
 que liberis orbus decederet, apud

a Hæc Valla non
 ē suo addidit. nam
 in vulgatis quodā
 edis. desunt, in vet.
 autem codic. legi-
 tur hæc verba,
 πλῆσι-
 ρήων δὲ
 Λαμψακνηῶν ὁ
 πῶς λόγος, τί θέ-
 λει τὸ ἔπος εἶπὲς
 τὸ σφι ἀπέλυσεν ὁ
 Κροῖσος, πίτυος
 ἔσπον ἐκ τεύχεων.
 qui error ex repe-
 titione eiusdem
 verbi ἐκ τεύχεων
 contigit, librarij o-
 culis alterū trans-
 latis.

a Hostis erat, &
temerarius. Vel,
Ex ira precipitis.
Ad Verbum, Sub-
ferendus.

ipsa * quàm hostis erat atrocior. Stefagora hunc in modum defuncto, tum Pisistratidę Miltiadę Cimonis filium fratrem defuncti, cum trireme ad suscipiendas in Chersoneso res dimiserunt: in quem etiam Athenis beneficia contulerant, tanquam non sanę conscii mortis Cimonis patris eius: de qua morte alio in libro qualis fuerit comemorabo. Miltiades vt venit in Chersonesum, ^b domi sese continebat, in honorem videlicet Stefagorę fratris. Quod quum audissēt Chersonitę, vndique ex omnibus ciuitatibus principes congregati sunt ad lugendam cum Miltiade fratris necem. Hi postquam venerunt

b Suspectus est
 hic locus in Vulg.
 edit. Gr. & b m-
 maw est potius Vl-
 ciscens, quod hic
 accipiendum fue-
 rit pro Vlisicem
 moliens.

c Quingētos al-
lens auxilarios.
d Huic Cimonis
filio Miltiadi, quū
nuper in Cher-
soneso venisset,
molestiz mai-
ores quā antea
congruerunt, ter-
tio enim quā
hæc gesta fu-
erant, à Scythis fu-
gatus fuerat. nam
quū Scythæ No-
mades à rege Da-
rio irritati, con-
ferto agmine ad
hanc Chersone-
sum vsque pro-
gressi essent, illis
inquadentibus ob-
sistere non ausus,
è Chersoneso au-
fugit, donec post
Scytharū disces-
sum, eum Bòdolis
reducerent. Hæc
inquā tribus an-
tè annis contige-
rant quā illa ei
evenerunt. Tunc
enim quom Phœ-
nices, &c. *Legi
autem ex vet. cod.
ἡν κατὰ λαβόντων
pro κατὰ χότων
in priorē loco, & si
κατὰ λαβάνει ἡ
λα ἡν κατὰ λαβόν-
των πρ. χαλ. id est,
κατὰ χαν ἄλλα, eo
sensu quo postea
dicit ἡν τὴν μιν
κατὰ χότων. Illud
αὐτὲ, ἐθελον. Χερ-
σόησον, forte
interp. Cherso-
so exulabat, quod
videlicet cum illis
congregatis ausus
non esset. Cui inter-
pretationis quadam
κατὰ χαν.*

εου ὁ Ὀρθήϊκος ἐὼν θυγάτρις, ἀλλ' ἵ-
 μιν πυθόμενοι ὡς εἶη Μιλτιάδεω πα-
 τρι μεγάλῃ κατὰ γήσεα, ὅτι δὴ

A δὲ καὶ ὑποθερμοτέρου τὰ ἔργα. τελευ-
τῶσαντος δὲ καὶ Σιτησαγόρεω ἔσπευ τοῦδε,
ἐν ταῦτα Μιλτιάδεα (B) Κίμῳνος, Σιτησα-
γόρεω ᾧ ἔτελευτῶσαντος ἀδελφεόν, κατα-
λαμφομένον τὰ ῥήματα, ὅτι Χερσονή-
σου ἀπογέλλοισι τελέρει (C) Πάρις τράπιδα·
οἱ μὲν καὶ ἐν Ἀθηνῶσι ἐποιοῦν δι', ὡς οὐ συν-
ιδόντες δῆθεν τῷ πατρὶ Κίμῳνος αὐτῶν τὸν
θανάτον· τὸν ἐγὼ ἐν ἄλλῳ λόγῳ σημαίνω
ὡς ἐγγύς. Μιλτιάδης δὲ ἀπικύρμενος ἐς τὴν
B Χερσονήσον, εἶχε κατ' οἶκος τὸν ἀδελφεόν
Σιτησαγόρεα, διλαθεὶς ὅτι τιμίων οἱ ᾧ Χερ-
σονησῖται πευθανόρμοι ταῦτα, συνελήθη-
σαν ἀπὸ πασιῶν τῶν πολλῶν οἱ διωφεύον-
τες πᾶντοθεν· κρινῶ δὲ σὺλῳ ἀπικύρμενος ὡς
συλλυπηγησόμενοι, ἐδέξθησαν ὑπὸ αὐτῶν.
Μιλτιάδης τε δὴ ἴχει τὴν Χερσονήσον, πεν-
τακοσίους βόσκων ὅττι κούρις, καὶ γαμέει
Ολῶρου ἔθρησκων βασιλῆος τὴν θυγατέ-
ρα Ἡγήσιπύλιν. (D) ὅτ' οὐ Κίμῳνος Μιλ-
C πιάδης, νεωστὶ μὲν ἐληλύθει ἐς τὴν Χερσονή-
σον, καταλαμβάνει δὲ μὲν ἐλθόντα ἄλλα
τῶν κατεχόντων ῥημάτων χαλεπώτε-
ρα. τελεῖται μὲν γὰρ ἔπει τουτέων, Σκύθας
ἐκφύγει. Σκύθαι γὰρ οἱ νομάδες ἐρεθισθέν-
τες ὑπὸ βασιλῆος Δαρείου, στίμω εἰσέγρα-
φον καὶ ἤλασαν μέγρι Χερσονήσου ταύτης.
τούτοις ὅτιόντα ὅτι ὑπομείνας ὁ Μιλ-
τιάδης, ἐφύγε Χερσονήσον. ἐς ὃ οἱ τε Σκύ-
θαι ἀπαλλάχθησαν, καὶ ἐκεῖνον Δόλογχοι
D κατήγαγον ὀπίσω. ταῦτα μὲν δὴ τελεῖται ἔ-
πει τοῦτέων ἐγγύς τῶν τότε μὲν κατε-
χόντων. τότε δὴ πύωθανόρμος (E) ὅτ' οὐ Φοί-
νικας ἐν Τενέδῳ, πληρώσας χρημάτων τελέ-
ρεας πέντε τῶν πρῶόντων, ἀπέπλεε ἐς τὰς Ἀ-
θηνῶας. ὅτ' ὡς ὅτ' ὠρμήθη ἐκ Καρδίας πό-
λιος, ἐπλέεε δὲ τὸ Μέλανος κόλπον. ὅτ' οὐ
μείξετο τε τὴν Χερσονήσον, καὶ οἱ Φοίνικες οἱ
ῥησὶ πύωθοι τῶσι νηυσὶ. αὐτὸς μὲν δὴ Μιλτιά-
δης σὺν τῶσι τέσσεροι τῶν νεῶν καταφύγει
E ἐς Ἰμβρον· τὴν δὲ οἱ πέμπω τῶν νεῶν κα-
τεῖλον διώκοντες οἱ Φοίνικες· τῶς ᾧ νεὸς ταύ-
της ἔτυχε τῶν Μιλτιάδεω παίδων ὁ ῥη-
σὶντος ἄρχων Μητιόχος, ὅτ' οὐ ἐν τῷ Ολῶ-
ρῳ δῆλός· ὅτ' οὐ τὸν ἄμα τῇ νηὶ εἶλθον οἱ Φοίνικες· καὶ
αὐτὸς, αἰτήσαντος ὅτ' οὐ βασιλῆα, διώκοντες χάρι-
Μιλτιάδης γνώμην ἀπεδέξατο ἐν ταῖσι Ἰώσι,

25^η καβα-
βόντων

πείθεσθαι κελύων τοῖσι Σκύθησι, ὅτε οἱ Σκύ-
θαι παροσέδοντο, λύσαντες τὴν σχεδίαν,
ἀποπλένῃ ἐς τὴν ἐώντων. Δαρδύος δέ, ὡς
Θοίνικες Μητίορον Μιλτιάδεω ἀνή-
γαγον, ἐποίησε κακὸν μὲν ὁδὸν Μητίορον,
ἀγαθὰ δὲ συχρά. καὶ γὰρ οἶκον καὶ κτήσιν ἐ-
δωκε, καὶ Περσίδα γυναικα, ἐκ τῆς οἱ τέ-
κνα ἐγένετο, τὰ ἐς Πέρσας κεκοσμέαται.
Μιλτιάδης ὅτ' ἔξ' Ἰμβρου ἀπικνέεται ἐς τὰς
Ἀθῆνας, καὶ κατ' ὅτ' ἔτος τὸτο ἐκ τῆς Περ-
σέων ὁδὸν ἐπὶ πλεονέχμετο τυτέων, ἐς νεϊ-
χος φέρον Ἰῶσι. ἀλλὰ τὰδε μὲν χρησίμα
κάρτα τοῖσι Ἰῶσι ἐγένετο. τούτου τῷ ἔτεος
Ἀρταφέρνης ὁ Σαρδίῳ ὑπὲρ ἧτος, μεταπεμ-
ψάμενος ἀγγέλους ἐκ τῆς πολέμῳ, σιω-
πῆρας σφίσι ἀγγίσει τοὺς Ἰῶνας ὑάγκασε
ποιήσασθαι, ἵνα δοσίδικοι εἶεν, καὶ μὴ ἀλλή-
λους φέροιεν τε καὶ ἀχθίεν. ταῦτα τε ὑά-
κασε ποιεῖν, καὶ τὰς χώρας σφέων μετήσας
καὶ ὠχασάσας, τοὺς καλέοισι Θ Πέρσας
τὰ τεύχεοντα εἰσάγει. καὶ δὴ τούτοις μετή-
σας, φόρους ἐπαξε ἐκαστοί, οἱ κατὰ χώραν
ἀφ' ἐτελέοισι ἐχόντες ἐκ τούτου τῷ χρόνου
αἰεὶ, καὶ ἐπὶ ἐς ἐμὲ, ὡς ἐπαρρησθῇ ἔξ' Ἀρτα-
φέρνηος. ἐπαρρησθῇ δὲ σχεδὸν καὶ ταῦτα τὰ
καὶ παρ' ἐτέρων εἶχον. καὶ σφίσι ταῦτα μὲν εἰ-
ρήνην αἶα ὑῶ.

Ἄμα δὲ παρ' ἑαυτῶν ἄλλων καταλε-
λυμένων στρατηγῶν ἐκ βασιλῆος, Μαρδόν-
ιος ὁ Γωβρύεω κατέβαινε ὅππ' ἰθάλασθαι,
στράτην πολλὴν μὲν καὶ κάρτα πεζὴν ἅμα ἀγ-
μέμενος, πολλὸν δὲ ναυτικὸν. ἡλικίῳ τε νέος
ἔων, καὶ νεωστὶ γαμμηκὸς βασιλῆος Δαρείου
θυγατέρα Ἀρτοζώρην. ἄγων δὲ τὸν στρα-
τὴν τῶτον ὁ Μαρδόνιος, ἐπεὶ τε ἐχόμετο ὅν τῃ
Κιλικίῃ, αὐτὸς μὲν ὅππ' ἐβας ὅππ' νεός, ἐκομί-
ζετο ἅμα τῇσι ἄλλοις νεοῖς, στρατὸν δὲ τὴν
πεζὴν ἄλλοι ἡγούμενοι ἦσαν ὅππ' Ἑλλήσ-
ποντον. ὡς δὲ παρ' ἀπλέων τὴν Ἀσίαν ἀπί-
κετο ὁ Μαρδόνιος ἐς τὴν Ἰωνίαν, ἐν ταῦτα
μέγιστον θάυμα ἐρέω τοῖσι μὴ ἀποδεχομέ-
νοισι Ἑλλήνων, Περσέων τοῖσι ἐπὶ ὁδοῦ
γνώμῳ ἀποδέξασθαι, ὡς χρεὼν εἴη δημο-
κρατεῖσθαι Πέρσας. τοὺς γὰρ τυράννοισι Ἰῶ-
νων καταπαύσας παύσας ὁ Μαρδόνιος, δη-
μοκρατίας κατίστα ἐς τὰς πόλεις. ταῦτα ὅ ποιήσας, ἡπείγετο ἐς τὴν Ἑλλήσποντον. ὡς
ὅ συνέλεξε καὶ χρηῖμα πολλὰ νεῶν, συνέλεξε καὶ ὅτι πεζὸς στρατὸς πολλός, εἰσβαίντες

tentia suafisset ut Iones Scythis
rogantibus soluta rate domum
abire, obtemperarent. Oblato ta-
men sibi Metiocho Darius tantū
abest ut quicquam mali fecerit,
ut permultis cum bonis affecerit.
donavit enim domo, facultati-
bus, vxore etiam Perside: ex qua
liberi geniti sunt qui inter Persas
censentur. Miltiades autē ex Im-
bro Athenas peruenit. * Neque
hoc anno quicquam est à Persis
amplius in Ionas sœuitum, sed
benignè sanè cum eis actū. Hoc
anno Artaphernes Sardium præ-
fes, accitis hostium nūtiis, adiecit
Iones ad pactiones inter se faciē-
das, b de tradendis mutuò iis qui
iniurias intulissent: néve quid in-
uicem ferrent aut agerēt. Ad hoc
adactis Ionibus, per parasangas
(ita enim Persæ tricena stadia ap-
pellant) regiones diuisit: regiona-
tīmque vectigal instituit quod re-
gi penderēt: quod vectigal ab Ar-
tapherne institutum, ad meam
vsque ætatem qui illic fuere pe-
penderūt, eadem penè qua prius
condicione institutum. Et hæc
quidem illis pacata erant.

Cæterum incunte statim vere
aliis ducibus ab rege abdicatis,
Mardonius Gobryæ filius, adhuc
adolescens, & recēs in matrimo-
nium accepta Darii filia Artozo-
stra, ad mare descendit, permagnas
ducēs peditum classiariorūque
copias. Qui cum exercitu post-
quam in Siciliam peruenit, ipse
conscensa naui cum classe abiit,
aliis ducibus pedestres copias in
Hellepontum ducentibus. Post-
eaquam autem præteruectus Asiā
in Ioniam peruenit Mardonius,
miram hīc rem ego referam iis
Græcis qui non assentiuntur O-
tanem inter septem Persas suafis-
se potiore esse Persis statū po-
pularē, c abdicatis tyrannis
Mardonius statum popularem
in ciuitatibus constituit. his a-
ctis, in Hellepontum ire con-
tendit: vbi coacta ingenti vi na-
uium ac peditatus, eas copias

a Neq; hoc an-
no vlla Persis ad-
uersus Iones cō-
tentio extitit: i-
mò magno Ionū
cōmodo factum
hoc fuit, quod se-
quitur videlicet.

b Vt rationi in-
iuriarum mutuò
reddendæ obno-
xii essent, vtque à
mutuis direptioni-
bus abstinerēt.
Vel, Vt iniurias
mutuò persequi ex
iure possent.

c Mardonius e-
nim abdic. tyrann-
nis. Vel, abrogato
tyrannū imperio,
statum pop.

ἡ γὰρ ἡμεῖς
τοῦτο τὸ ἔ-
τος. Ἀρτα-
φέρνης δὲ ὁ

a Prætextus expeditionis ipsi erant.

b In Athon propulisse, & ex nauibus quidē trecentas, ex hominibus supra viginti millia interierunt: partim quod à feris rapti, partim quod natate nescirent, partim quod petris allisi, (nam sciuissimum circa Athon est mare, partim gelu absumpti. Et cum nautico quidem exercitu ita actum est. Mardonium autem cum pedestribus copiis in Macedonia statiuam habentem Thraces Brygi sub noctem inuasere, & cū alios multos ex eis occiderunt, tum ipsum Mardonium vulnerauerunt. Sed non tamen seruitutem Persarum deuitare potuerunt. nam Mardonius non prius ex iis locis decessit quàm illos in suam redegit potestate. His subactis rursus reduxit exercitum, tum ob eam quam aduersus Brygos in exercitu terrestri, tum ob maiore quā in classe ad Athō acceperat calamitatem. Ita hic exercitus pugnatu piter gesta rediit in Asiam.

c Pecunia quam ex illis magni pro nauibus habebat, impendebant in comping.

traiecit Hellefpōtum, p̄rque Europam iter. Eretriam versū atque Athenas faciebat. Hæ igitur ciuitates a prætextus à Dario erāt belli inferendū: sed in animo habebat quā plurimas posset Græcarum ciuitatum subigere. Nam & classe Thasios nec manum ex aduerso leuantes subegit, & pediatu Macedones, vltra eos qui iā seruiebant in seruitutem redegit. etenim quæ intra Macedones sūt nationes, iam subactæ erant. Hæc classis è Thaso transmittens, ac terrā legens, ad Acanthum vsque processit: & ex Acantho soluens, dum Athon circumuegit, vêtus aquilo vehemens atque admodū atrox & intolerandus dicitur in eam ingruisse, nauiumque pleraque in Athon propulsa, ad trecentas affixisse, vt supra viginti millia hominū interierint: partim quod à feris rapti, partim quod natate nescirent, partim quod petris allisi, (nam sciuissimum circa Athon est mare, partim gelu absumpti. Et cum nautico quidem exercitu ita actum est. Mardonium autem cum pedestribus copiis in Macedonia statiuam habentem Thraces Brygi sub noctem inuasere, & cū alios multos ex eis occiderunt, tum ipsum Mardonium vulnerauerunt. Sed non tamen seruitutem Persarum deuitare potuerunt. nam Mardonius non prius ex iis locis decessit quàm illos in suam redegit potestate. His subactis rursus reduxit exercitum, tum ob eam quam aduersus Brygos in exercitu terrestri, tum ob maiore quā in classe ad Athō acceperat calamitatem. Ita hic exercitus pugnatu piter gesta rediit in Asiam.

Insequenti anno Darius ante omnia Thasios à vicinis insimulatos tanquam defectionem molientes, misso nuntio iussit diruere muros, & naues in Abdera trāsportare. nam Thasii, vt qui ab Histio Milesio fuerant obfessi, & prouentus magnos habebant, pecunia multa utebantur, cū

ελαίρεν, & τὰ νέας ἐς Ἀθήνας κομίζεν. οἱ γὰρ δὴ Θάσιοι, οἷα ὑπὸ Ἰστιαίου τε τῶ Μιλησίου πολιορκηθέντες, καὶ προσδύνειν ἐκείνων μεγάλων, ἐχρῆντο τοῖσι χρήμασι,

τῇσι νηυσὶ Ἐλλήσποντον, ἐπορεύοντο Διὰ τῆς Εὐρώπης· ἐπορεύοντο δὲ ὅτι τε Ἐρετρίαν καὶ Ἀθήνας. αὐταὶ μὲν ὦν σφι πᾶσι γῆμα ἔσαν τῷ στόλῳ, ἀπ' αὐτῶν ἔχοντες ὅσαι αἱ πλείεσται διώκοντο κατατρέφεσθαι τῇ Ἐλλενίδων πόλει, τὸ μὲν δὲ, τῇσι νηυσὶ Θάσιοι, ὅσῃ χεῖρας αὐτὰ φεραμένοι, κατατρέφαντο· τὸ δὲ, τὰ περὶ Μακεδονίας πᾶσι τοῖσι ἐπαρχοῖσι δούλοισι πᾶσι κτήσαντο. ἅ γὰρ ἐν τῷ Μακεδόνων ἔθνεα πᾶσι σφι ἡδὴ ὑποχείρια γεγονότα. ἐκ μὲν δὲ Θάσου Διὰβαλόντες πέριχον ὑπὸ πλὴν ἡπειρον ἐκομίζοντο μέγρι Ἀχαιῶν, ἐκ δὲ Ἀχαιῶν ὀρμενῶμενοι, ἅ ἄντων περιέβαλλον. ὅτι περὶ δὲ σφι πᾶσι πλείεσι βορῆς αἴματος, μέγας τε καὶ ἄπορος, καὶ ῥα τῇ γῆς πᾶσι πλεονέκτην πολλὰς τῇ νεῷ, ἐκβάλλον πᾶσι ἄντων· λέγεται γὰρ τετρακοσίας μὲν τῇ νεῷ τὰς Διὰ φθαρείσας εἶναι, ὑπὸ δὲ δύο μυριάδας αἰδεσθῶν. ὥστε γὰρ θηλειᾶς αἰδεσθῶν τῆς θαλάσσης αὐτῆς τῆς πᾶσι ἄντων, οἱ μὲν ὑπὸ τῇ θηλειᾶς διεφθείροντο ἄρπαζόμενοι· ὁ δὲ, πᾶσι τὰς πέτεας θρασύμενοι· οἱ δὲ αὐτῶν νέῃς ἐκ ἐπιγῆατο, καὶ τῇ τῷ διεφθείροντο· οἱ δὲ ῥίγαι. ὁ μὲν δὲ ναυτικὸς στρατὸς οὕτω ἔσθλασε. Μαρδονίῳ δὲ καὶ τὰ περὶ φρατῶν φρατοπεδύομενοι ἐν Μακεδονίῃ, νυκτὸς Βρύζι Θρήικες ἐπεχείρησαν· καὶ σφῶν πολλοὶ φονδύοισι ὁ Βρύζι, Μαρδονίῳ δὲ αὐτὸν πρῶμα τήροισι. οὐ μὲν γὰρ αὐτῷ δουλοσύνην διέφυγον πᾶσι Περγείων. οὐ γὰρ δὲ πᾶσι πᾶσι ἀπὸ μέρους ἐκ τῇ χωρῆων τούτων Μαρδόνιος, ὅτι ἡ σφῆας ὑποχείριοις ἐποίησατο. τούτοις μὲν καὶ κατατρέφαιμενος, ἀπὸ γὰρ πλὴν φρατῶν ὁπίσω, ἅτε τὰ περὶ τῷ πᾶσι πᾶσι πᾶσι πᾶσι Βρύζις, καὶ τὰ ναυτικῶν μεγάλως πᾶσι ἄντων. ὅτῃ μὲν γὰρ ὁ στόλος αἰχρῶς ἀγωνισάμενος, ἀπὸ μέρους ἐς πλὴν Ἀσίαν.

Διὰ τῆς ὅτι τῷ τούτων ὁ Δαρδῶν, πᾶσι μὲν Θάσιοις διὰ βληθέντες ὑπὸ τῇ ἀστυγόνων ὥς ἀπὸ σπῆας μὴ χυμῶατο, πέριχας ἀγῆλιν, ἐκ ἐλθέ σφῆας ὁ πῆχος περὶ αὐτῶν. οἱ γὰρ δὴ Θάσιοι, οἷα ὑπὸ Ἰστιαίου τε τῶ Μιλησίου πολιορκηθέντες, καὶ προσδύνειν ἐκείνων μεγάλων, ἐχρῆντο τοῖσι χρήμασι, αὐτῶν τε

καὶ τῶν σφῶν

220

ταῖς τε ναυπηγῶν μύθοι μακράς, καὶ τεῖχος
 ἰσχυρότερον περικυβερνῶν. ἡ δὲ πόλις
 δὲ σφι ἐγένετο ἐκ τῆς ἡπείρου καὶ ἀπὸ
 τῶν μεταλλῶν. ἐκ μὲν γὰρ τῶν ἐν Σικελίῃ
 ὕλη τῶν χρυσέων μεταλλῶν, ὑπερίπδον ὁ-
 γδῶκοντα τάλαντα πωροσθή. ἐκ δὲ τῶν ἐν
 αὐτῇ Θάσῳ, ἐλάσσω μὲν τυτίων, συχὰ δὲ
 οὕτω, ὥς τε ὑπερίπδον Θασίοισι εὐδοσι κερπῶν
 ἀτελέσι, πωροσθή ἀπὸ τε τῆς ἡπείρου καὶ
 τῶν μεταλλῶν ἕτεος ἐκείνου, διηκόσια τάλ-
 λαντα. ὅτε δὲ τὸ πλεῖστον πωροσθή, τετη-
 κόσια. εἶδον δὲ καὶ αὐτοὶ τὰ μέταλλα ταῦ-
 τα καὶ μακρῶν ἰσχυρότερον θαυμασιώτατα
 τὰ οἱ Φοίνικες ἀνδρῶν οἱ μὲν Θάσον κτίσαν-
 τες τὴν νῆσον ταύτην, ἡ τις νῦν ἀπὸ τοῦ
 Θάσου τυτού τῆς Φοίνικος τοῦ ὀνόματι ἔσκε. τὰ
 δὲ μέταλλα τὰ Φοινικὰ ταῦτα ἐστὶ τῆς Θά-
 σου, μετὰ δὲ Αἰνυρῶν τε χῶρον καλεομέ-
 νου, καὶ Κοινυρῶν. αὐτὸν δὲ Σαμοθρηκίης
 ὄρος μέγα ἀνεστραμμένον ἐν ζήτησει. τῆ-
 ρο μὲν γὰρ ἐστὶ τοιοῦτο. ὅ δὲ Θάσιοι τῶν
 βασιλεί κελύσθου καὶ τῶν περὶ τὸ σφέ-
 τερον κατεῖλον, καὶ τὰς νῆας πάσας ἐκέρ-
 σθη ἐς Ἀβδηρα. μὲν δὲ τῆτο, ἀπεπειρά-
 ρο δὲ Δαρείος τῶν Ἑλλήνων ὅτι ἐν νόμῳ ἔ-
 χουεν, κατέχευε πολέμῳ ἐν ἑωυτοῖς, ἡ πᾶσι δι-
 δόναι σφέας αὐτοῖς. διέπεμπε γὰρ κήρυκας,
 ἄλλοις ἄλλη πᾶξας, ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, κε-
 λθόντων αὐτοῖς βασιλεί γλῶττε καὶ ὕδωρ. τυ-
 τρες μὲν δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐπεμπε ἄλ-
 λους δὲ κήρυκας διέπεμπε ἐς τὰς ἑωυτοῦ
 δασμοφόρους πόλεις τὰς περὶ τὰς θαλάσσιους,
 κελθόντων νῆας τε μακράς καὶ ἰσχυράς
 πλοῖα ποιεῖσθαι.

Οὗτοι τε δὲ πρὸς καθ' ἑαυτοὺς ταῦτα, καὶ
 τοῖσι ἄλλοις ἐς τὴν Ἑλλάδα κήρυξι, πολλοὶ
 μὲν ἡπείρω πτόν ἐδδοσθαι τὰ πωροσθή αὐτέων
 ὁ Πέρσης. πτόντες δὲ νησιῶται, ἐς τοὺς ἀπὸ
 κοίαν αὐτῶν, οἳ τε δὲ ἄλλοι νησιῶται δι-
 δόντες γλῶττε καὶ ὕδωρ Δαρείῳ, καὶ δὲ καὶ
 Αἰγινήται. ποιήσασιν δὲ σφι ταῦτα, ἵνα
 Αἰγινήται ἐπὶ κέλευθον, δοκούντες ὅτι σφίσι
 ἔχοντες τοὺς Αἰγινήτας δεδωκέναι, ὥς ἅμα
 ὁ Πέρσης ὅτι σφέας στρατεύων. ὁ δὲ ἀσμε-
 νοὶ πωροσθίος ἐπελάβοντο. φοιτούντες τε
 ἐς τὴν Σπάρτην, κατηγρέον Αἰγινήτων
 τὰ πεποιήκοιεν, πωροσθίος τὴν Ἑλλάδα. πωροσθίος δὲ τὴν κατηγρέον,

A in compingendis naubus lon-
 gis, tum validioribus muris vr-
 bi circumdandis. Erat autem eis
 prouentus ex continenti atque
 ex metallis. ex fossitia quidē me-
 tallorum aureorum materia,
 a septuaginta talentorū: ex Tha-
 sis autem metallis minus, sed ta-
 men ita frequenter, ut si Thasii
 forent immunes tributorū, fue-
 rint eis in summam prouentura
 quotannis ex continenti atque
 ex metallis ducenta talenta, &
 B quando plurimum, trecenta. Quæ
 metalla ipse quoque inspexi, &
 tamen longè admirabilia fue-
 re quæ Phœnices ii qui cū Tha-
 so eam insulam condiderūt, in-
 uenere: quæ insula ab hoc Tha-
 so Phœnice nomen obtinuit.
 Hæc autē Thasi Phœnicea me-
 tallata sunt inter locum qui voca-
 tur OEnyrorum & Cœnyrorū,
 sita: atque eregione Samothra-
 ciz ingens mons indagando e-
 uersus est. Et hoc quidem huius-
 cemodi est. Thasii autem iubē-
 te Dario, muros suos diruerunt,
 & naues omnes in Abdera trans-
 portarūt. Post hæc Darius, quid
 in animo Græci haberet, pugna-
 réne secum an sese dedere, ten-
 tandum ratus, legatos per Græ-
 ciam alios aliò dimittit, regi ter-
 ram & aquam petere iussos. Et
 hos quidem in Græciam, alios
 autem ad tributarias sibi mariti-
 mas ciuitates mittit, imperās lo-
 gas naues fieri, & hippagogas, id
 est, naues quibus equi feruntur.

Dum hæc isti comparant, le-
 gatis per Græciam euntibus, &
 quæ Perses præceperat petētibus,
 terram multi in continente po-
 puli dederunt: insulanæ quoque,
 cum alii omnes, ad quos eadem
 petituri legati accessere, tum ve-
 rò AEginetæ. Qua de re con-
 tinuò Athenienses irritati sunt,
 quòd putarent hostili in ipsos a-
 nimo dedisse terram & aquam
 E AEginetas, ut vnà cum Persa ad-
 uersus Athenas militarent. Ita-
 que libenter occasionem contra
 AEginetas amplexi, Spartā pro-
 fecti illos insimulauerunt quòd
 ex eo quòd fecerant Græciā pro-
 didissent. Ad hæc delationem

a Octoginta

b Ex quibus ad-
 miratione digna
 erant ea potissi-
 mum quæ Ph.

Cleomenes Anaxandridæ filius, Spartiatarum rex, Aeginā trāsmisit, animo præcipuos eius rei autores cōprehendendi. Conāti autem illos comprehēdere cūm alii Aeginetæ intercessere, tum præcipuē Crius Polycriti filius, ^a negans cum gauisurum siquē abduceret Aeginetarum: nā id eum facere sine communi consilio Spartiatarum, sed ab Atheniensibus pecunia corruptum: alioqui cum altero rege venturū fuisse ad se comprehendendos. ^b Mandato Hoc autem dicebat ex ^b epistola Demarati. Eū Cleomenes ab AEGINA discedēs interrogauit quod ei nomē esset. Ille respōdit quod erat Crius, *id est, aries*. Cui Cleomenes, Crie, inquit, iam nunc præferrato cornua, tanquam occursurus magno malo.

Spartæ autem per id tempus Demaratus Cleomenē infimulabat, & ipse rex Spartiatarum, sed ex familia inferiore, quæ tamē alia nulla in re inferior erat, (ab eodem enim oriundi) quātm quod familia EVRYSTHENIS, quod primigenius esset, nonnihil honoratior erat. Etenim Lacedæmonii, nulli poctarum assentiētes, negant se in eam quā nunc possident regionem deductos à filiis Aristodemi, sed ab ipso Aristodemo regnante, qui fuit Aristomachi, qui fuit Cleodæi, qui fuit Hylli filius. Nec multo post Aristodemi vxorem nomine ^c AEGINAM, (quam dicunt fuisse filiam AVTESIONIS, qui fuit TISAMENI, qui fuit Therfandri, qui fuit Polynicis filius peperisse geminos: ^d eisque natis Aristodemum morbo decessisse. Lacedæmonios autem qui tum erāt, inito consilio creasse regem è pueris eum qui esset primigenius, vt lex iubebat. Sed nesciētes vtrum puerorum eligerent, quum essēt similes ac pares: id quum nequissent ipsi discernere, prius fuisse percontatos genitricem: eaque negante se dignoscere, sed diffimulante, quod videlicet (vt credibile est) magnopere cuperet ambos effici reges: ita de hoc

^a Κλεομένης ὁ Ἀναξανδρίδῃ, βασιλὲς ἐὼν Σπαρτηνῶν, διέβη ἐς Αἴγινα, βουλόμενος συλλαβεῖν Αἰγινητῶν τοὺς αἰτίωτάτους. ὡς δὲ ἐπειρᾶτο συλλαμβάνειν, ἄλλοι τε δὴ αὐτῷ ἐγίνοντο ἀντίξοοι τῷ Αἰγινητῶν, ἐν δὲ δὴ καὶ Κριὸς ὁ Πολυκρίτου μάλισα· ὃς οὐκ ἔφη αὐτὸν δοῦνα ἄξιον χάριοντα Αἰγινητῶν. ἀνθ' ὧν μιν Σπαρτηνῶν τοῦ κοινοῦ ποιεῖν ταῦτα, ὥς Ἀθηνῶν ἀναγνωθέντα χρήμασι· ἅμα ᾧ αὐμιν παρ' ^b ἑτέρῳ βασιλεῖ ἐλθόντα συλλαμβάνειν. ἔλεγε δὲ ταῦτα δὲ ὅπισθ' ἡς τῆς Δημαρήτου. Κλεομένης δὲ ἀπελαυνόμενος ἐκ τῆς Αἰγίνης, εἶρετο ὁ Κριὸν ὅ, τι οἱ εἴη τὸ οὐνομα· ὃ δὲ δ' ἐὼν ἔφρασε οἱ. ὃ δὲ Κλεομένης πρὸς αὐτὸν ἔφη, Ἡ δὴ νῦν καὶ χαλκῶ αὐτὸν Κριεὶ τὰ κερέα, ὡς συνοισόμενος μεγάλῳ κακῷ.

Εἰν δὲ τῇ Σπάρτῃ τῶν χρόνον ὑπομῶν Δημάρητος ὁ Ἀείωνος, διέβαλε ^c Κλεομένηα, ἐὼν βασιλὲς καὶ οὗτος Σπαρτηνῶν, οἰκίης δὲ τῆς ὑποδεστέρης· κατ' ἄλλο μὲν οὐδὲν ὑποδεστέρης, (ἀπὸ γὰρ τοῦ αὐτοῦ γένουσι) κατὰ πρεσβυγχείῳ δὲ καὶ τετίμηται μάλλον ἢ Εὐρυδένεος. Λακεδαιμόνιοι γὰρ, ὁμολογόντες οὐδὲν ποιητῇ, λέγουσι αὐτὸν Ἀείσδημον ^d Ἀείσδημον τοῦ Κλεοδάου τῷ ὕμνου βασιλεύοντα, ἀγαθὴν σφῆας ἐς ταῦτις πλεὺν χρόνῳ πλεὺν νῦν ἐκτέταται, ἀλλ' οὐδὲν Ἀείσδημον παῖδας. μὲν δὲ χρόνον οὐ πολλόν, Ἀείσδημῳ τεκεῖν πλεὺν γυνῆα, τῇ οὐνομα ^e Ἀργείῳ. θυγατέρας δὲ αὐτῷ λέγουσι εἶ) Αὐτσίωνος, τῷ Τισαμένῳ, τῷ Θερασίνδρῳ, τῷ Πολυνείκῳ. ταῦτις δὲ τεκεῖν διδύμα· ἐπιδόντα δὲ ^f Ἀείσδημον τὰ τέκνα, νοῦσα τελευτᾶν. Λακεδαιμόνιοις δὲ τοῖς τότε ἐόντας, βουλῶσαι καὶ νόμον βασιλεῖα τῷ παίδων ^g πρεσβύτερον ποιήσασθαι· οὐκ ὦν δὲ σφῆας ἔχαιν ὁκότερον ἐλκωνται, ὥστε καὶ ὁμοίων καὶ ἴσων ἀμφοτέρων ἐόντων. οὐ διωαρμόεις δὲ γινῶαι, ἢ καὶ παρ' αὐτοῦ, ἐπειρωτᾶν πλεὺν πελοπόνη. πλεὺν δ', οὐδὲ αὐτῷ φαῖναι ἀφ' ἡμῶν, εἰδῶν μὲν καὶ δ' καίρτα λέγειν ταῦτα, βουλομένη δὲ εἰκὼς ἀμφοτέροις ἡμοίᾳτο βασιλεῖς. τοῖς ὦν δὴ

^a Id est, Negans cum in praeputio quē quam Aegin. abduciturum.

^b Mandato

^c Arguam,

^d Aristodemum autē liberos hos intuitum morbo decessisse.

Λακεδαιμονίους ἀπορέειν. ἀπορέοντες δὲ, ἅπερ μιν ἐς Δελφοὺς, ἐπιρησομένους ὅ,τι
 χρῆσονται τὰ ὀνήματα. πλὴν δὲ Πυθίην
 κελεύειν σφείας ἀμφοτέρω παῖδ' ἡγέ-
 σασθαι βασιλῆας, ἡμῶν δὲ μᾶλλον
 γαί' ἄνδρα. πλὴν μὲν δὲ Πυθίην αὐτὰ σφι
 ἀνελείν. τοῖσι δὲ Λακεδαιμονίοισι ἀπορέ-
 οισι ὁδὸν ἦσαν ὅπως ἐξ ὁδοῦ αὐτῶν
 παρ' ἑστέον, ὑποτάσσας αἰδρα Μεσση-
 νίων, τὰς οὐνομα εἶ) Περσέων. ὑποτά-
 σσας δὲ τὸν Περσέων τὰς τοῖσι Λα-
 κεδαιμονίοισι, φυλάττει πλὴν γυναικὶν ὁ-
 χύτερον τῶν παίδων παρ' ἑστέον, λούει καὶ
 ἀνελείν. καὶ ἡ μὲν καὶ αὐτὰ φάσκει αἰεὶ
 παιδῶσα, τοῖς δὲ παῖδ' ἐξ ὅσων τι καὶ δίζω-
 νται καὶ γέλοις ἐξ ὁδοῦ. ἡ δὲ πλανᾶται
 καὶ ἐκείνη, ὡς ἀλλὰ ποιῶσα, δὴ γὰρ σφι
 σέας ὡς ὁδὸν ἐκείνη πλεόν ὁδὸν εἶδε. ὅπ-
 ῃ ἄλλω τὴν σφείας τραπέσας ὁδὸν. ὁ γὰρ
 τα δὲ τοῖς Σπάρτην, καὶ τὰς τῶν Μεσση-
 νίου ὑποτάσσας, φυλάττει πλὴν μητέρας
 τῶν Αἰγυπτίων παίδων, λαβὼν καὶ αὐ-
 τὰ ὑμῶν τὸν παρ' ἑστέον καὶ οἵοις καὶ
 λούεισιν, ὅς ἐστιν ὅσων τῶν εἰνεκεν ἐφυλά-
 σσας. λαβόντες δὲ τὸν παῖδ' ὁ ὑμῶν
 παρ' ἑστέον τῆς γυναικὸς, ὡς ὁδὸν παρ' ἑστέον, ῥέ-
 φειν ὡς τὰς δημοσίαι. καὶ οἱ οὐνομα τε. ἡ
 ναὶ Εὐρυπύρην. τὰς ἡ νεωτέρω, Προκλέα.
 πύρην ἀνδρῶν τῶν, αὐτοῖς τε ἀδελφοῖς
 ὅσων, λέγουσι Διόφορος εἶ) Περσέων
 χρῆσις τῆς ζῆς αὐτῶν ἀλλήλοισι, καὶ τοῖς
 ἀπὸ τούτων γυναικῶν, ὡς αὐτῶν Διόφω-
 λείν. Λακεδαιμόνιοι μὲν αὐτὰ λέγουσι
 μῶν Εὐρυπύρην. τὰς δὲ καὶ αὐτοῖς
 ὡς Εὐρυπύρην, ἐγὼ γὰρ φημι. τούτοις δὲ
 Δωριέων βασιλῆας, μέγας μὲν Περσέος
 τοῦ Δαναῆς τῶν θεῶν ἀπὸντος, καταλεγο-
 μένους ὁρῶντες ὡς Εὐρυπύρην, καὶ ἀπὸ δι-
 κῆς ὡς εἰς Εὐρυπύρην, ἡ δὲ γὰρ πλὴν
 αὐτὰ ἐς Εὐρυπύρην οὐτοῖς ἐτέλεον. ἐλέξατο
 μέγας Περσέος, τῶν δὲ εἰνεκεν, ἀλλ' ὅς ἐστι
 καὶ ἐπὶ ἐλεον, ὅπ' ὅς ἐστι ἐπὶ πύρην
 Περσέος ὁδὸν παρ' ἑστέον, ὡς ὁδὸν ἡ
 κλεί Αἰγυπτίων. ἡ δὲ ὡς ὁρῶντες λέγουσιν
 μὲν, μέγας τῶν Περσέος ὁρῶντες εἰρηται μοι. ἀπὸ δὲ Δαναῆς τῶν Αἰγυπτίων καταλέ-
 γοντι τοῖς αὐτοῖς πατέρας αὐτῶν, φανοῖατο αὐτοῖς οἱ τῶν Δωριέων ἡγεμόνες
 Αἰγυπτιῶν ἡγεμόνες. αὐτὰ μὲν καὶ τὰ Εὐρυπύρην λέγουσι γυναικῶν.

dubitantes Lacedæmonios mi-
 fuisse Delphos sciscitatum quid in
 ea re agerent: & iis Pythiam re-
 spondisse ut utrunque puerorū
 regem ducerent, sed primigeniū
 magis honorarent. Hoc respon-
 so à Pythia edito, Lacedæmo-
 nios nihilominus incertos quo
 pacto primigenium reperirent,
 admonitos fuisse à quodā Mes-
 senio, nomine Panite, ut obser-
 uarent utrum puerorum mater
 priorem lauaret cibaretque: quā-
 si deprehenderent eodē semper
 modo facit, habituros id om-
 ne quod quærerent, & inuen-
 turos quod vellent: sin illa alter-
 nando erraret, palam fore ne ip-
 sam quidem quippiam magis
 nosse: & ut isti aliam rationem
 inirent. Ibique Spartiatis ex ad-
 monitu Messenii observantes
 matrem puerorum, ignorā cur
 observaretur, animaduertentē-
 que illam præferentē alteri pri-
 migenium tum cibando tum
 lauando, accepisse puerum qui
 magis honorabatur à matre, tā-
 quam primigenium, publicēque
 alēdum curasse, imposito ei no-
 mine EVrysthene: iuniori, Pro-
 cle. Hos autem fratres, ubi adole-
 uerunt, per omne vitæ tempus
 inter se dissensisse, & itidem corū
 posteros persecutasse. Hæc soli
 Græcorum Lacedæmonii aiunt.
 At hæc quæ commemorantur à
 Græcis, ego scribo: hos Dorien-
 sium reges vsque ad Perseū Da-
 naes à deo genitum, recēseri re-
 cē à Græcis, & ostendi Græcos
 esse. iam tū enim isti inter Græ-
 cos censebantur. Ideo autē dixi,
 vsque ad Perseum, nec altius re-
 petii, quod nullū Persæo cogno-
 mentum fuit mortalis patris,
 quemadmodum Herculi Am-
 phitryon. Itaque à me rectā ra-
 tionem sequente dictum rectē
 est vsque ad Perseum. A Danae
 verò Acrisii filia retrorsū patres
 corū recēsendo, cōstabit principes
 Dorien-
 sium ex AEGypto oriūdos.
 Hæc generis recēsis ex commemo-
 ratione Græcorum facta est.

α' Αἰγυπτίους
 se indigenas.

Vt autem à Persis fertur, Perseus ipse, quum esset Assyrius, factus est Græcus, non tamen progenitores eius. nam progenitores Acrisii ^a recensere ad progeniem Persei nihil attinet: eosque (quæ admodum Græci aiunt) AËgyptios fuisse. Hæc de his hæcenus. Quod autem regnum Dorum, quum AËgyptii essent, sibi traditum acceperint. hoc (quoniam ab aliis dictum est) omittemus: quæ verò alii non attigerunt: eorum faciemus mentionem. ^b Has dignationes regibus Spartiatæ tribuerunt: duo sacerdotia, Iouis Lacedæmonii & Iouis cælestis: & ius belli in quamcunque libuerit regionem inferendi, ut id nulli Spartiatarum prohibere fas sit, alioqui piaculari crimine teneatur. Vt in expeditionibus ad eundis primi cant reges, in abeundo postremi sint. Centum delecti viri eis in militia custodes adsint. ^c In egressibus utantur quotcunque pecoribus libuerit: quorum immolatorum pelles omnes ac terga accipiant. Bellica hæc. Alia sunt quæ pacis tempore eis tribuuntur: Vt quoties aliqua publica cuiuscunque fit, primi in cœna reges discubant, & iis primis distribui incipiat utrique eorum duplum omnium quàm cæteris conuiuis: ^d libaminaque immolatorum & coria, eorum sint. Singulis quoque calædis instantis mensis, singula pecora utrique è publico dentur Apollini immolanda: & farinæ medimnus, *id est, sex modia*, & vini Laconicus quartarius: & in spectaculis singulorum certaminum certis locis præfideant. ^e Liceâtque quibuscunque libeat ciuibus inniti, & utrique binos eligere Pythios. (sunt autem Pythii qui Delphos ad consulenda oracula mittuntur, quique publicè cum regibus pascuntur.) Regibus ad cœnam non cunctibus mittantur bini farinæ choenices, *id est, semodia*, & vini singulæ cotylæ, *id est, sextary*: præsentibus dupla dentur omnia. eadem ratione à priuatis quoque inuitati ad cœnam, honorentur.

a Nullam habere cū Perseo consanguinitatem

b Has dignitates. Vel, Hos honores.

c Quoties in expeditionem proficiscuntur, utant.

d Et ut primum in libationibus locum obtineat, coriaque immolatorum pecorū, eorum sint. Singulis quoque calædis instantis mensis, singula pecora utrique è publico dentur Apollini immolanda: & farinæ medimnus, *id est, sex modia*, & vini Laconicus quartarius: & in spectaculis singulorum certaminum certis locis præfideant. ^e Liceâtque quibuscunque libeat ciuibus inniti, & utrique binos eligere Pythios. (sunt autem Pythii qui Delphos ad consulenda oracula mittuntur, quique publicè cum regibus pascuntur.) Regibus ad cœnam non cunctibus mittantur bini farinæ choenices, *id est, semodia*, & vini singulæ cotylæ, *id est, sextary*: præsentibus dupla dentur omnia. eadem ratione à priuatis quoque inuitati ad cœnam, honorentur.

e Liceâtque illis quos velint ex ciuibus proxenos constituere, vel creare. Erant autem proxeni qui totius Urbis nomine hospitio excipiebant qui ex aliis ciuitatibus adueniebant, usque quæcumque poterant humanitatis officia præstabant.

ὥς δὲ ὁ Περσῶν λόγος λέγει, αὐτὸς ὁ Περσεὺς ἐὼν Ἀσσύριος, ἐγένετο Ἕλλην, ἀλλ' ἐκ τοῦ Περσέως πατρὸς γενέσθαι. ὅθεν δὲ Ἀχαιοὶ γε πατέρας ὁμολογέοντες κατ' οἰκηνότητα Περσέϊ δοῦναι, (τούτοις δὲ εἶ), κατὰ τὴν Ἑλλήνων λέγειν, Αἰγυπτίους. καὶ ταῦτα μὲν νῦν παρὶ τούτων εἰρήστω. ὅτι δὲ ἔόντες Αἰγυπτίοι, καὶ ὅτι ἀποδεδεμένοι ἔλαβον τῶν Δωριέων βασιλείας, ἄλλοισι γὰρ παρὶ αὐτῶν εἶρηται, ἐάσωμεν αὐτά. τὰ δὲ ἄλλοι οὐ κατελάβοντο, τούτων μὴ μὲν ποιήσωμεν. γέρεα τε δὴ τὰδε τοῖσι βασιλεύσιν Σπάρτηται δεδώκεσι, ἱρωστέας δύο, Διὸς τε Λακεδαιμόνος, καὶ Διὸς οὐρανοῦ καὶ πόλεμον γε ἐκφέρειν ἐπ' αὐτῶν βούλωνται χάριεν. τούτου δὲ μνησθέντες Σπάρτηται Διὰ καλυπτήν· εἰ δὲ μὴ, αὐτὴν ἐν ᾧ ἀγαθὸν ἐνέχεσθαι. στρατευομένων, πρῶτος εἶναι τοῖς βασιλεῦσιν, ὕστατος δὲ ἀπέναι ἕκαστον ὃν ἄνδρας λογάδας ἐπὶ στρατῆς φυλάσσειν αὐτοῖς. παρὰ τοῖσι δὲ λαοῖς ἐν τοῖσι ἑξοδόισι, ὁχλοῖσι αὐτῶν ἐθέλωσι. τῶν δὲ θυομένων ἀποθύων τὰ δέρματα τε καὶ τὰ νῶτα λαμβάνειν σφέας. ταῦτα μὲν τὰ ἐμπολέμια. τὰ δὲ ἄλλα τὰ εἰρηνῶνα καὶ τὰ δὲ σφι δέδδοται. ὡς θυσίῳ τις δημοτελὴς ποιήσεται, πρῶτος ἐπὶ τῷ δεῖπνῳ ἵξιν τοῖς βασιλεῦσιν καὶ ἀπὸ τούτων πρῶτον ἀρχεσθαι, διπλήσια νέμοντες ἕκαστέρῳ τὰ πόρτα ἢ τοῖσι ἄλλοισι δατυμόνεσι. καὶ ἀποιδαρχίας εἶ) τούτων, καὶ τῶν τυγόντων παρὰ τῶν τὰ δέρματα. νεομυρίας δὲ ἀνὰ πάσας καὶ ἐβδομάς ἰσαμύρου τῶν μύλων, δίδδοται ἐκ τῶν δημοσίων ἱρήιον τέλφον ἕκαστῶν ἐς Ἀπόλλωνος, ἃ μέδιμνοι ἀλφίτων, καὶ οἴνου τετάρτιον Λακωνικὴν. καὶ ἐν τοῖσι ἀγῶσι πᾶσι παρὰ τῆς ἑξαμέτης, καὶ παρὰ τῶν ἀπὸ δεικνύων τούτοις παρὰ κεῖσθαι τοῖς αὐτοῖς ἐθέλωσι τῶν ἀγῶν, καὶ Πυθίοις ἀγρέσθαι δύο ἕκαστον. (ὅ) δὲ πύθιοι, εἰσὶ θεοπαῖοι ἐς Δελφοὺς, στεοροὶ μετὰ τῶν βασιλέων τὰ δημόσια) μὴ ἐλθοῦσι δὲ τοῖσι βασιλεῦσιν ἐπὶ τῷ δεῖπνῳ, ἀποπεμπεσθαι σφι ἐς τὰ οἰκία ἀλφίτων τε δύο χοίνικας ἕκαστῳ, καὶ οἴνου κοτόλιον. πρῶτος δὲ διπλήσια πόρτα δίδδοται. ταῦτό δὲ τῶν καὶ παρὰ ἰδιωτῶν κληθῆναι ἐπὶ δεῖπνον ὑμᾶσθαι.

ὅς ὁ παῖς Περσῶν

221

ταῦτα τοῖσι δίδδοται τὰ δέρματα.

ταὶ δὲ μαντήϊας ταὶ γνομῶνας, οὗτοι α
φυλάσσον· οὐκ ἐδίδαναι δὲ καὶ τοῖς πυθόεσι.
δικάζει δὲ μοῦνοις τοῖς βασιλῆας ποσάδε
μοῦνα. πατρὸς τε πατρὸς περὶ, ἐς ὅ
ἰκνέεται ἔχειν, ὡς μή ποτ' ὁ πατήρ αὐτῷ ἐλ-
γήσῃ· καὶ ὁ δὲ δὴ δημοσίων περὶ, καὶ ὡς πρὸς
θετὸν παῖδα ποιέεσθαι ἐθέλη, βασιλῆων
ἐρατῆρον ποιέεσθαι. καὶ παρὲς βουλῶν-
σι τοῖσι γέρονσι, εὐοῖσι δὲ δέουσι τελέων-
τα. ὡς δὲ μὴ ἔλθωσι, τοῖς μάλιστα σφί τῷ
γερόντων παρὸν ὄντα ἔχοντα τῷ βασι-
λῆων γέρεα, δύο ψήφοις πημερῶσι, τελέων
δὲ, τῶν ἐωυτῶν. ταῦτα μὲν ζῶσι τοῖσι βα-
σιλῆσι δίδονται ἐκ τῆ κοινοῦ τῷ Σπαρτη-
τῶν ἀποθανόντι δὲ, ταῦτα δὲ ἰπποῖς παρὰ
γάλλουσι δὲ γερονόσι καὶ πᾶσιν τῶν Λακω-
νικῶν καὶ τῶν πόλιν γυναικῶν παρὸν ὄντων,
λέοντα κροτέοισι. ἐπεὶ αὖ ὦν τῶν γήνηται
ποιοῦτο, ἀνάγκη ἔξ οἰκῆς ἐκείνης ἐλθόντες
δύο καταμαίρεσθαι ἀδρά τε καὶ γυναικῶν·
μὴ ποιήσας δὲ τῶν, ζημίαι μεγάλαι ἐπι-
κέαται. νόμος δὲ τοῖσι Λακεδαιμονίοισι καὶ
τῷ βασιλῆων τοῖς θανάτοις ἐστὶ αὐτοῖς καὶ τοῖ-
σι βαρβάροισι τοῖσι ἐν τῇ Ἀσίῃ. τῶν βαρ-
βάρων οἱ πλεῖστες τῶν νόμων χρεώονται
καὶ τοῖς θανάτοις τῷ βασιλῆων. ἐπεὶ γὰρ
ἀποθάνῃ βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, ἐκ πα-
τρὸς δὲ Λακεδαιμόνος, χωρὶς Σπαρτητῶν,
δριμύ τῷ παρὸν ὄντων ἀναμαρτυροῦν ἐς ὅ
κῆδος ἴεσθαι. πούτῳ αὖ καὶ τῷ εἰλωτῶν, ἐκ
αὐτῶν Σπαρτητῶν ἐπεὶ συλλεγέτωσι ἐς
τῶν πολλὰ χιλιάδες, σύμμιγα τῇσι γυ-
ναῖσι κῶλονται τε (αὐτῶν μετὰ παρὰ γέροντας,
καὶ οἰκονομῶν ἀφ' ἑαυτῶν) ἀπλέτω. φάμε-
νοι τὸν ὕστατον αἰεὶ ἀπογυμῶν τῷ βασι-
λῆων, τῶν δὲ γήνηται ἀείρον. ὅς δ' αὖ ἐν
πολέμῳ τῷ βασιλῆων ἀποθάνῃ, οὗτω δὲ
εἰδὼλον σκιδάσμεντες, ἐκ κλῆς αὐτῶν ἐρωμέ-
νη ἐκφέρουσι. ἐπεὶ δὲ θάψωσι, ἀγρῶ δὲ
καὶ ἡμερῶν ἐκ ἵσταται σφί, οὐδ' ἄρ' ἀρχαίρε-
σιν συνίει, ἀλλὰ πωτόεσι ταῦτα (αὐτῶν ἡμέ-
ρας. συμφέρονται δὲ ἄλλο αὐτοῖς τὸ δὲ τοῖσι
Πέρσησι· ἐπεὶ ἀποθανόντος τῆ βασιλῆος
ἄλλος ἐρίσθαι βασιλεὺς, ὅς αὖ ἐοικὼν ἐλθ-
όντι ὅς πρὸς τῇ Σπαρτητῶν τῷ βασιλῆϊ ἢ
ἐκ δημοσίων ἀφ' ἑαυτῶν. ἐν δ' αὖ Πέρσησι ὁ κατὰ μένος βασιλεὺς τῶν παρὰ γέροντας
φόνος μετὰ πᾶσι τῇσι πόλιν συμφέρον) καὶ τὰδε Αἰγυπτίοισι Λακεδαιμονίοισι

a Vaticinia quæ de virgine pu-
pilla, viri danda sit, cūcui ma-
ter, an cui pater desponderat: nec
non de viis publicis: & si quis ad-
optivum filium b facere velit in-
uitis regibus. Liceat quoque eis
pro suo arbitrio affidere in sena-
tu, qui constat ex duodetriginta
senibus: si eò non accesserint, eo-
rum maximè propinqui duo se-
natores ius regū obtineant, duos
calculos ponendi, tertiū pro sei-
pſis. Viuentibus hæc regibus a re-
publica Spartiatarum tribuuntur:
B ista, defūctis: Equites per vniuer-
sam Laconicam obitum regis e-
nuntiant: foeminae per urbē cir-
cūmeuntes ollas pulſitāt. quūm-
que hoc fit, necesse est ex ſingulis
domibus duos ingenuos, marem
ac foeminam, luctu foedari, ma-
gnis pœnis (nisi hoc faxint) im-
positis. Eadem autem circa funus
regum consuetudo Lacedæmo-
niis est quæ barbaris Asianis. nam
plerique barbarorum eodē ritu
in mortibus regum vtuntur. Si-
quidem c posteaquam mortem
C oblit Lacedæmoniorum rex, o-
portet eius exequiis adesse ex o-
mni Lacedæmonis regione ne-
cessarios quosque Spartiatarum,
qui sunt numero vicinorū. Quo-
rum & item ſeruorū atque ipſorū
Spartiatarum posteaquam multa
millia in vnum coacta sunt, pro-
miscuè cum mulieribus frontes
suas intrepidè pungunt, & vlula-
tu immenso vtuntur, vltimum
quenque regum dicentes ſemper
fuisse optimum. Qui verò regum
in bello periit, eius ſimulacrum
quum expreſſerunt, in toro bene-
ſtrato efferunt, cuius tumulatione
decem dies iuſtitium eſt, nul-
lūſque magistratuum conſeſſus,
ſed luctus cōtinens. In hoc quo-
que cum Perſis iſti conueniunt,
quòd defūcto rege alter qui ſuc-
cedit, liberat ære alieno quicun-
que Spartiata aliquid aut regi aut
reipublicæ debebat: & apud Per-
ſas itē qui rex creatus eſt, omni-
bus ciuitatibus tributū quod de-
bebāt remittit. Cū AEgyptiis etiā
Lacedæmonii in hoc cōgruunt,

a Vaticinia autē
quæ eduntur, vt
ab iis custodian-
tur, vt ſolī reges
de his ſolis iudi-
cium ferant: de
virgine ad quam
tota hæreditas
deuenerit, quis
ex iure illam in
uxorem ducere
debeat, ſi pater eā
non deſponderit.
Ad Verbum, Cui
obueniat illā ha-
bere. i. in quā ca-
dat. Sic Gall. A
quis il ſciens. pro, d
quis il ſomno.
b Facere velit,
vt coram regibus
faciat. Vel, in con-
ſpectu regum.

c Mortuo rege
Lacedæmoniorū
coguntur proſe-
qui funus aperto
pectore totius La-
cedæmoniz re-
gionis certi nu-
meri incolæ, ex-
ceptis Spartiatis.
Ita Camerar. hūc
locum interpret.

quòd eorum præcones & tibicines & coqui in paterna artificia succedunt: & cōquus ē coquo, & tibicē ē tibicine, & præco ex præcone gignitur: neque ulli propter vocalitatem aliis insidiantes seipfos ingerunt, sed in paterno opere perseverant: atque hæc quidem ita fiunt.

Cleomenem autem tunc quū apud AEginam esset, communi Græciæ bono operam dantem insimulabat Demaratus, nō tam AEginetis studens, quā invidia & odio ductus. Quem Cleomenes ab AEgina reuersus consultabat ut regno submoueret, q̄b hanc rem intendens in eum actionem: Ariston Spartæ regnū obtinens, quum ē duabus vxoribus liberos non susciperet, & in se culpam eius rei non esse agnosceret, tertiam duxit vxorem, & duxit hunc in modum: Erat ei amicus quidam Spartiata, cuius op̄ra ex omnibus ciuibus maximē utebatur: cui viro erat vxor speciosissima, ex turpissima talis facta. siquidem hanc mala forma præditam esse cernēs nutritrix sua, idque parentes eius, utpote locupletes, agrē ferre, hoc excogitauit, ut puellam singulis diebus baiularet ad Helenæ templum, quod est in loco qui dicitur Therapne, supra fanum Phœbi. cō quoties nutritrix intulerat puellam, stans ante simulacrum, deā precabatur ut alumnam deformitate liberaret. Cui aliquando exēuti ē templo mulier quædam apparuisse fertur, atque interrogasse illam quidnam in vlnis gestaret: & quum nutritrix se infantem gestare respondisset, iussisse sibi ostendi. Quūque negaret nutritrix id se facturam, quòd infantem parentes sui vetuissent ostēdi cuiquam, instirisse iubere prorsus ut sibi ostenderetur. "magni enim facturam illam si à se infans conspiceretur. ita nutrice puellā ostendente, demulcentem caput puellæ dixisse, futurā eam omniū Spartanarum formosissimam: atque ab eo pristinam speciem decidisse. Hanc, quum ad nubile peruenit ætatem, duxit vxorem

a Nutricem autem, quum videret mulierem illam magni æstimare, infantem à se conspici, ei eadem ostendisse. Hanc autem, caput puellæ demulcentem dixisse. &c.

A ὁ κήρυκες αὐτῶν καὶ αὐληταὶ καὶ μάγειροι ἐκ δέχονται τὰς πατρίδας τέχνας, καὶ αὐλητῆς τε αὐλητέω γίνεται, καὶ μάγειρος μαγείῳ, καὶ κήρυξ κήρυκος, οὐ καὶ λαμπροφωνίῳ ὅτι ἡ δέμῃ οἱ ἄλλοι σφέας παροκληροῖσι, ἀλλὰ καὶ τὰ πάτρια ὅτι τελέοισι. Ταῦτα μὲν δὴ οὕτω γίνεται.

Τότε ὅτ' ἡ Κλεομένης ἐόντα ἐν τῇ Αἰγίνῃ, καὶ κοινὰ τῇ Ἑλλάδι ἀγαθὰ προσεργαζόμενον, ὁ Δημόκριτος διέβηκε, ὅς τε Αἰγινήτιον ἔπαινε κηδομένης, ὡς φησὶν καὶ ἄτῃ χρεώμενος. Κλεομένης δὲ νοσήσας ἀπ' Αἰγίνης, ἐβούλανε τὸν Δημόκριτον παῦσαι τὴν βασιλῆως, ὅς τε παρῆγμα τοῖον δέ, ὅτι βῆσιν ἐς αὐτὸν ποιοῦμενος. Αἰετῶν βασιλῆοντι ἐν Σπάρτῃ, ἔζημαντι γυναικας δύο, παῖδες οὗτοι ἐγένοντο. καὶ, οὐ γὰρ σπερμινώσκετο αὐτὸς "πύτου εἶ" αἶπος, γαμέει τεύχῃ γυναικας. ὧδε δὲ γαμέει ἡ οἱ φίλος τῇ Σπάρτητι αἶψα, ὅς τε προσεχέτο τῇ ἀγῶνι μάλιστα ὁ Αἰετῶν. Τούτῳ τὰς αἰδοὶ ἐτύχῃ εὐδοκα γυνὴ καλλίστη μακρῶ τῇ ἐν Σπάρτῃ γυναικῶν καὶ ταῦτα μὲν τοὶ καλλίστη ὅς τε αἰετῆς θυρομένη. εὐδοκα γάρ μιν ὁ εἶδος φλαύριον, ἡ ἔσφρος αὐτῆς, οἷα αἰετῶν τε ὁλίσθη θυγατέρας, καὶ δυσεῖδα εὐδοσαν, πρὸς δὲ καὶ ὀρέουσα ποιεῖ γενέας συμφορῶν ὁ εἶδος αὐτῆς ποιομένης, ταῦτα ἕκαστα μαρτυροῦσα, ὅτι φερέται ποιάδε' ἐφόρε αὐτῶν αἰὰ πᾶσαν ἡμέρῃ ἐς τὴν Ἑλένης ἱερὸν, τὸ ὅς ἐν τῇ Θεοφάνῃ καλομένη, ὑφάρχε τὸ "Φοιβίου ἱερὸν. ὅπως δὲ ἐνείκει ἡ ἔσφρος, πρὸς τε πύγαλμα ἴσα, καὶ ἐλίσσετο πύγῃ θεὸν ἀπαλάσσειν τὸν δυσμορφίης ὁ παιδίον. καὶ δὴ κατεῖπεν ὁ ἐκ τῆς ἱερῆς τῇ ἔσφρῳ γυναικας λέγεται ὅτι φαιδῶν ὅτι φαιδῶν δὲ, ἐπείρεσθαι μιν ὅ, ἡ φέρει ἐν τῇ ἀγκάλῃ. καὶ πύγῃ φερέσαι, ὡς παιδίον φερέει. πύγῃ δὲ κελεύσθαι οἱ δείξαι. πύγῃ δὲ οὐ φαίει ἀπειρῆσθαι γὰρ οἱ ἐκ τῆς γυναικῶν μηδὲν ὅτι δεικνύει. B πύγῃ δὲ πύγῃ εὐδοτῇ κελεύσθαι ὅτι δείξαι. ὁρῶσαν δὲ τὴν γυναικας ἀεὶ πολλοὺς ποιομένης ἰδέσθαι, οὕτω δὲ πύγῃ ἔσφρον δείξαι ὁ παιδίον. πύγῃ δὲ, κατεψῶσαν τὸ παιδίον πύγῃ κεφαλῇ, εἶπαι ὡς καλλιστεύσει πασέων τῇ ἐν Σπάρτῃ γυναικῶν. ἀπὸ μὲν δὴ

ἡ ἐν Σπάρτῃ,

ἡ πύγῃ

ἡ Φοιβίου καίου

a Vlscifi

Ergo ingressus cū^a vrgere Cleomenes, componit cū Leutychide Menaris filio, Agis nepote, ex eadem qua erat Demaratus familia, ea pactione, vt si eum regem in locum Demarati constituisset, se aduersus Aeginetas comitaretur. Erat autem Leutychides Demarato inimicus, ob hanc precipuē causam, quod quum Percala filia Chilonis, filii Demarmini, ei desponsata esset, Demaratus insidiosē hominem cōiugio priuauit, preoccupata & praecepta vxore, ac retenta. Ob hanc causam Leutychidi inimicitia cum Demarato extiteret. Is tunc, Cleomene sollicitante, cōtra Demaratum iurauit, negans cum rite Spartanorum esse regem, quod Aristonius filius nō esset, deinde quod iurauerat institit confirmare: quod Ariston aliquādo dixisset, quum ei nuntiaffet famulus suus filiū ei natum, & menses conferens, iureiurando negasset illum esse filiū suum. Huic verbo insistens Leutychides, pronuntiabat Demaratum neque Aristonis filium esse, neque rite Spartae regnare: eisdē ephoris adhibitis testibus qui Aristoni assidentes tūc hanc ab illo audierant. Tandem re in cōtentionem deducta, visum est Spartiatis oraculum quod Delphis est consulendum an foret Demaratus Aristonis fili⁹ necne. Ibi Cleomenes,^b quum ex ipsius erga Pythiam prouidentia nihil suspitionis esset, subornat Cobonē quendam Aristophāti filium maxima apud Delphos autoritate, vt persuadeat Perialla mulierum vaticinātium antistiti, dicere ea quae Cleomenes volebat dici. Ita Pythia, sciscitantibus iis qui ad oraculum erat missi, negauit Aristonis filium esse Demaratum. quae tamen res sequenti tempore palam facta est, & Cobon ē Delphis profugit, & Perialla honore abdicata est. Haecenus quae ad deponendum regno Demaratum acta sunt. Is ē Sparta ad Medos profugit, ob hanc contumeliam quod quum eiectus regno gereret magistratum,

b In Graeco exempli. pro αὐτοῦ legendum videtur αὐτοῦ, cuius lectionis alibi ratio redditur.

A ὁρμηθεὶς ὦν ἀποπίνουσαι ὁ Κλεομένης, σὺν τῇ περὶ Λευτυχίδῃ καὶ Μενάρειος τοῦ Ἀγῆος, ἐόντι οἰκίᾳ τῆς αὐτῆς Δημῶρητος, ἐπ' αὐτῇ, ἡ αὐτὸν καταστήσει βασιλεῦσα αὐτῇ Δημῶρητος, ἐπειτα οἱ ἐπ' Αἰγινήτῃ· ὁ δὲ Λευτυχίδης ἡ ἐξ ἑρῶς περὶ Δημῶρητος μαίλισται γυνὴς, ἀλλ' ὁρμηθεὶς τοιοῦτον· ἀρμυσσάμενον Λευτυχίδῃ Πέρκαλον τὴν Χίλωνος τῆς Δημῶρητος θυγατέρος, ὁ Δημῶρητος ἐπιβουλῆσαι, ἀποστρέφει Λευτυχίδῃ τὸ γάμον, φθασας αὐτὸς τὴν Πέρκαλον ἀρπάσας καὶ γυναικά. καὶ τὸτο μὲν ὁ Λευτυχίδης ἡ ἐξ ἑρῆς ἐς Δημῶρητον ἐγαγόντες· τότε δὲ ἐκ τῆς Κλεομένηος παρθενίας ὁ Λευτυχίδης κατὰ μνηστῆρας Δημῶρητος, φασὶ αὐτὸν ἐκ ἰκνεομένης βασιλεύειν Σπάρτην, ἐκ ὅντων παῖδα Αἰεΐωνος. καὶ δὲ τὴν κατωμοσίαν, ἐδίωκε αἰασώζων ἐκεῖνο· ὁ δὲ ἐπος τὸ εἶπε Αἰεΐωνι τότε, ὅτε οἱ ἐξήγησε ὁ οἰκίτης παῖδα γεγενῆσθαι· ὁ δὲ, συμβαλ-

C λεομένης τοῖς μὲν, ἀπώμοσε, φασὶ ἐκ ἐαυτοῦ μιν εἶ. τοῦτο δὲ ὅτι κατατεῦναι τὸν ῥήματος ὁ Λευτυχίδης, ἀπέφασκε· Δημῶρητον οὐτὶ ἐξ Αἰεΐωνος γεγενῆσθαι, ὅτε ἰκνεομένης βασιλεύοντα Σπάρτης, ὅς ἐφ' ὅρους μὲν τῶν περὶ ἐχθρῶν ἐκείνους οἱ τότε ἐτύλχοντο περὶ ἐδρῶν τε ἐόντες καὶ ἀκούσαντες τῶν Αἰεΐωνος. τέλος δὲ, ἐόντων περὶ αὐτῶν ἰσχυρῶν, ἐδόξε Σπάρτην ἐπείρεσθαι· ὁ δὲ χρηστήριον τὸ ἐν Δελφοῖσι, εἰ ἄρα Αἰεΐωνος εἴη παῖς ὁ Δημῶρητος. ἀναίτου δὲ γενομένης ἐκ παρθενίας τῆς Κλεομένηος ἐς τὴν Πύθην, ἐν ταῦτα παρρησιάζεται Κλεομένης Κόβωνα· Αἰετοφάτου, αἰδρα ἐν Δελφοῖσι διωκόμενον μέγιστον. ὁ δὲ Κόβων Περσέει τὴν παρρησίαν αἰσπεῖται· ὁ Κλεομένης ἐβουλεύετο λέγειν, λέγειν· ὅτι δὲ ἡ Πύθην, ἐπειρωτῶντων τῶν θεοπέπων, ἐκρίνε μὴ Αἰεΐωνος εἶ· Δημῶρητον παῖδα. ὅς τ' ἂν μὲν τοῖς γένει αἰάπυστα ἐγέρτο τῶντα, καὶ Κόβων τε ἐφύγε ἐκ Δελφῶν, καὶ Περσέει τὴν παρρησίαν ἐπαύσθη τῆς τιμῆς. κατὰ μὲν δὲ τὴν Δημῶρητος κατὰ παύσθαι τῆς βασιλείης οὕτως ἐγέρτο. ἐφύγε δὲ Δημῶρητος ἐκ Σπάρτης ἐς Μήδους ἐκ τοιοῦτο· δὲ οὐκ εἶδος· καὶ τῆς βασιλείης τὴν κατὰ παύσθαι ὁ Δημῶρητος ἤρχε αἰρεθεὶς ἀρχεῖν.

τα συμβαλόμενος

καὶ Κόβων

ἥσθην μὲν δὴ γυμνοπαγιδίᾳ θεωμόνους δὲ τῷ
 Δημόρητον, ὁ Λαυτυχίδης, γερωνὸς ἤδη αὐ-
 τὸς βασιλὲς αὐτ' ἐκείνου, πέμψας τὸν θε-
 ράποντα ὅτι γέλωτι τε καὶ λάσθῃ, ἥρωτα
 Δημόρητον. ὁκοῖόν τι εἴη δ' ἄρχην μὲν δ'
 βασιλὲς δὲ. ὁ δὲ, ἀλγίστας τὰς ἐπερωτήμα-
 τι, εἶπε φάς, αὐτὸς μὲν ἀμφοτέρων ἤδη πε-
 πειρησθαι, καίνοι δὲ, οὐ. τί μὲν τοῖς ἐπερωτή-
 σιν ταῦτα ἄρξῃ Λακεδαιμονίοισι ἢ μυ-
 εῖας κακότητος, ἢ μυεῖας βιδαμονίης. ταῦ-
 τα δὲ εἶπας, καὶ κατακαλυψάμενος, ἦε ἐκ
 τῷ θεῷ εἰς τὰ ἐωυτοῦ οἰκία. αὐτίκα δὲ
 παρθρασκυαμένους εἶνε τὰς Διὸς βῶν. θυ-
 σας δὲ, τί μὲν ἔρα ἐκέλευσε. ἀπικομήνη δ'
 τῇ μητρὶ ἐς θεῖς ἐς τὰς χεῖρας οἱ τ' ἀπλά-
 χων, κατῆκετε, λέγων τοιαῦτα, ὧς μῆτερ,
 θεῶν σε τ' ἄλλων καταπτόμενος ἰκετεύω,
 καὶ τοῦ ἐρκείου Διὸς τῷδε, φράσαι μοι τί μὲν
 225 ἀληθὲς, τίς μεν βεβήκατο πατὴρ ὁρθῶς λόγῳ.
 Λαυτυχίδης μὲν γὰρ ἔφη ἐπὶ τῷσι νεῖκεσι λέ-
 γων, κλέουσά μ' ἐκ τῷ πατρὶος ἀνδρός,
 οὐτὼ ἐλθεῖν παρὰ Αἰείτων. ἣ δὲ καὶ τὸν
 ματαίωτον λόγον λέγοντες, φασὶν σε ἔσελ-
 θεῖν παρὰ τῷ οἰκετῶν τὸν ὀνοφορέον, καὶ ἐ-
 μέειν ἐκείνου παῖδα. ἐγὰρ δὲ σε ὦν μετέρ-
 χου παρὰ θεῶν, εἰπεῖν τῷ ληγῆς. οὐτε γὰρ,
 εἰ πεποίησας τι τῷ λεγόμενῳ, μοῦν δὲ πε-
 ποίησας, μὲν πολλῶν δὲ ὅ, τε λόγος πολ-
 λὸς ἐπὶ Σπάρτῃ, ὡς Αἰείτων ἀνέμα παι-
 δοποιὸν ὅς ἐστιν. τεκεῖν γὰρ αὐτοὶ καὶ τὰ
 πατρὸς γυναικας. ὁ μὲν δὲ τοιαῦτα ἔ-
 λεγε. ἡ δὲ ἀμείβετο θεῖς δὲ, ὧς παῖ, ἐπεὶ τέ
 με λιτῆσι μετέρχεαι εἰπεῖν τί μὲν ἀληθὲς,
 ποῦ εἰς σε κατεῖρησται τῷ ληγῆς. ὧς με ἡ-
 γάγετο Αἰείτων ἐς ἐωυτῶν, νυκτὶ τελέτη δ' ὅ
 τῆς πατρὸς ἦλθε μοι φάσμα εἰδόμενον Αἰ-
 εῖτων· συνδυηθὲν δὲ, εἶδ' ἀφ' αἰετῶν οὐς εἶχε,
 ἐμοὶ παρῆναι. καὶ τὸ μὲν οἰχόμενος, ἦκε δ' ἔμψυ-
 τα Αἰείτων. ὧς δὲ με εἶδε ἐχουσά τε-
 φάνους, ἥρωτα τίς εἴη ὁ μοι δοξῶν. ἐγὼ δὲ ἐφά-
 μην ἐκείνον ὁ δὲ ὅς ἐστιν ἐπεδίδετο. ἐγὼ δὲ
 καταμύμην, φαρμῇ αὐτὸν οὐ καλῶς
 ποιεῖν ἀπ' ἑορῶν. ὀλίγον γὰρ τι πρότε-
 ρον ἐλθόντα καὶ σινδυνηθέντα, δοῦναι μοι
 εἶδ' ἀφ' αἰετῶν. ὁρῶν δὲ με καταμύμην ὁ
 Αἰείτων, ἔμαθε ὡς θεῖον εἴη δ' ὁ παῖς. καὶ
 Ariston, cernens me iurantem, intellexit eam rem diuinam fuisse. com-

adessetque spectaculo gymno-
 pædiarum, id est palestre pædiorū
 puerorum, misit ad eum Leuty-
 chides, in locum Demarati rex
 factus, deridendi insultandique
 causa, ministrū, qui interrogaret
 qualis esset præfectura post re-
 gnum. Eam interrogationem æ-
 grè ferens Demaratus, respondit
 se virumque expertū, illum ve-
 rò non: & eam interrogationem
 Lacedæmoniis futuram initium
 plurimæ aut calamitatis aut felici-
 tatis. Hæc loquutus, velato ca-
 pite è theatro domum abiit, cō-
 festimque præparatum Ioui bo-
 uem immolauit: quo immolato,
 matrem accersit: quæ quum ad-
 uenisset, positis in eius manus ex-
 tis, mulierem his verbis obsecra-
 uit, Per ego te mater cūm alios
 deos, tum Iouem hunc domesti-
 cum, quem tāgo, precor, promas
 mihi veritatem: quisnam reuera
 meus est pater? Nam Leutychi-
 des inter conuicia obiecit, te è
 priore viro grauidam, ita ad Ari-
 stonem venisse. Alii etiā demen-
 tius referentes, aiunt te ad dome-
 sticum asinarium ventitasse, il-
 liūque me filium esse. qua de re
 ego te adiens obsecro vt verum
 dicas. Siquid enim corū quæ di-
 cuntur fecisti, non sola fecisti, sed
 quod multæ. Et multus de hac re
 Spartz sermo est, negatium. Aristoni
 fuisse genituram ad filios
 procreandos. nam si fuisset, prio-
 res vxores fuisse cōcepturas. Hæc
 Demaratus. Cui mater ita respō-
 dens, Fili, inquit, quoniam præ-
 cibus mecum agis vt dicam ve-
 ritatem, omne tibi verum expo-
 netur: Vt me domum Aristō du-
 xit, tertia quā me duxerat no-
 cte simulacrum tāquam Aristō-
 nis ad me venit, quod postea quā
 mecū concubuit, corona quam
 gestabat, me circumdedit, atque
 abiit. Dehinc Ariston aduenit,
 qui cernens me coronas habenti-
 tem, sciscitabatur quisnā me illis
 donasset. Ego ipsum dedisse re-
 spondi: cōque id abnuente, iura-
 ui, asserens non bene illum face-
 re qui negaret, quippe qui pau-
 lo antè ingressus, vbi mecum
 coisset, coronis me donasset.

a Quale illis esset
 magistratum ge-
 nere, qui antea
 regnauissent.

b Aristoni fuisse
 prolificum semē.
 nam si fuisset.

c Precibus instas
 mihi vt dic. ver.

d Coronas quas
 gestabat mihi cir-
 cūposuit. Et hoc
 quidem abiit, A-
 riston autem po-
 stea venit.

portúmque est illas coronas fuisse sumptas ex heroico conditorio, quod est iuxta ianuam aulae extructum, quod vocant Astrobacis: & vates esse hunc eundem heroem responderunt. Habes igitur fili ita ut volebas audire. aut enim ex hoc heroe genitus es, paterque tibi est Astrobacus heros, aut ex Aristone. nam ea te nocte concepí. Verum quod tibi præcipue exprobrant inimici, quod Aristó, quum ei te natum esse nuntiatum est, multis audientibus negavit te suum esse, quia tempus decem mēsum non exisset, per inscitiam talium rerum illi hoc verbum excidit. nā mulieres novem etiam mēsum ac septem mensium partum edunt, non omnes decimum mensem explētes. ego autem fili septimestrem te genui. Ipse quoque Ariston non diu post agnovit: se per imprudentiam id verbum extulisse. Itaque alias orationes de tua genitura noli admittere. omnia enim verissime audisti. Nam quod ad asinarios attinet, ipsi Leutychildi & iis qui talia loquuntur, suæ uxores de asinariis pariāt filios. Hæc illa dixit. Demaratus auditis quæ volebat, sumpto viatico per speciem eundi Delphos ad oraculum consulendum, Elin contendit. Eum suspicari Lacedæmonii fugam capessiturum, insequuti sunt. Sed Demaratus iam ex Elide Zacynthū traiecerat, quem illuc transgressi Lacedæmonii prehenderunt, eiusque famulos: sed Zacynthiis eum dedere abnuētibus, Demaratus illinc in Asiam ad regem Darium traiecit: à quo magnifice exceptus est, territoriōque ac vrbibus donatus. Ita in Asiam Demaratus abiit, ac tali fortuna usus est, vir cum aliis in multis factis dictisque apud Lacedæmonios illustri, tū quod illis olympiadē palmā quadriiugo certamine reportauerat, rē ei⁹ solius, ad ea tēpora, regū Spartiatarum. Leutychildi autē Menaris filio, qui in regnum amoti Demarati successerat, natus est filius Zeu-

a. Se per stultitiam id verbum emisisse. Cætera autem quæ de tua genitura dicuntur, ne admittito.

a τὸ τοῦ μὲν, ὅτι φαίνομαι ἐόντες ἐκ τῆς ἡρώου τῆς πατρὸς τῆς θυγῆς τῆς αἰλίου ἰδρυμένης, ὅτι καὶ λέγουσι Ἀστροβάκχου. τὸ δὲ οἱ μαῖντες τὸν αὐτὸν τῆτον ἦσαν αἰάρεον εἶναι. οὕτω δὲ ὡς παῖς ἔχει πρὸς ὅσον τι καὶ βούλεται πύθεσθαι. ἢ γὰρ ἐκ τῆς ἡρώου τούτου γένιας, καὶ τοὶ πατὴρ ὅτι Ἀστροβάκος ὁ ἦρος, ἢ Ἀείων. ἐν γὰρ σε τῇ νυκτὶ τῶν αἰώνων. τῇ δὲ σευ μάστιγα κατέπληνται οἱ ἐχθροὶ, λέγοντες ὡς αὐτὸς ὁ Ἀείων, ὅτε αὐτὸς ἡ ἡλένης θυγάτηρ, πολλὰν ἀκουόντων οὐ φησείε σε ἐωυτῆς εἶναι. ὅτι χρόνον γὰρ τοὺς δέκα καὶ μὲν ὡς ὁδὸν ἔχῃ καὶ ἀνδρὶ τῆς τοιούτων κείνος τὸ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. τίς τε οὐ γὰρ γυναικὸς καὶ ἐννεάμηνον καὶ ἑπτάμηνον, καὶ οὐ πᾶσαι δέκα μὲν ὡς ἐκτελέσασθαι. ἐγὼ δὲ σε ὡς παῖς ἐπὶ ἀμνην ἔτεκον. ἐγὼ δὲ καὶ ὁ αὐτὸς Ἀείων οὐ μὲν πολλὸν χρόνον ὡς αἰοίη ὁ ἐπὶ ἐκβάλλοι τὸ. λόγους δὲ ἄλλοις πρὸς ἡμέρας τῆς σευ τοῦ μὲν δέκα κεο. τὰ γὰρ ἀληθῆς παρὰ πάντα ἀκρόασις. ἐκ δὲ ὀνοφορβῶν αὐτῶν τε Λατυχίδης καὶ τοῖσι τῶν λέγονσι τίς τοιεν αἱ γυναικὸς παῖδας. ἡ μὲν δὲ τῶν ἐλέγε. ὁ δὲ, πύθωνος τε παρὰ ἐβούλετο, καὶ ἐπὶ δὲ λαβὼν, ἐπορεύετο ἐς Ἡλίου. τὰς δὲ φασὶ ὡς ἐς Δελφοὺς χρόνον μὲν τὰς χρόνους πορεύεσθαι. Λακεδαίμονιοι δὲ, ὑποπληθέντες Δημῶντον δρησιν, ὅτι χειρὸς, ἐδίωκον. καὶ ὡς ἐφθῆ ἐς Ζακύνθον ἀφῆκε ὁ Δημῶντος ἐκ τῆς Ἡλίδος. ὅτι δὲ λαβὼν αὐτὸν, αὐτὸν τε ἀπῶνται, καὶ ὅτι γὰρ αὐτὸν ἀπαυρέονται. μετὰ δὲ, (ὅσον γὰρ ἔξεδίδου αὐτὸν) ὁ Ζακύνθιοι ἐπὶ δὲ τὸν ἀφῆκεν ἐς τὴν Ἀσίαν πρὸς βασιλῆα Δαρείον. ὁ δὲ ὑπεδέξατο τε αὐτὸν μεγαλῶς, καὶ γὰρ τε καὶ πόλιος ἐδωκε. οὕτω ἀπῆκετο ἐς τὴν Ἀσίαν Δημῶντος, καὶ τοιαύτη χρόνος τύχη. ἀλλὰ τε Λακεδαίμονιοι συχρὰ ἔργοις τε καὶ γνώμῃσι διπολαμωμένοι, ἐν δὲ καὶ ὁλύμπια σφι ἀνελόμενος τε θρίπῳ παρὰ σέβαλε, μόνος ποδοπόρῳ δὲ τῆς θυγάτηρ βασιλῆος ἐν Σπάρτῃ ποίησαι. Λατυχίδης δὲ ὁ Μεναρέος, Δημῶντος καὶ παπῶντος, διεδέξατο τὴν βασιλείαν καὶ οἱ γίνονται πάντες Ζα-

καὶ ὁλύμπια

ξίδημος, ὃ δὴ Σπάρτητιών μετεξέτερε A
 Κωϊσίων ἐκάλειον. ὅτ' ὁ Ζεύξιδημος οὐκ
 ἐβασίλευσε Σπάρτης. πρὸ Λευτυχίδεω
 γὰρ τελευτᾷ, λιπὼν παῖδα Ἀρχίδημον·
 Λευτυχίδης δὲ στερηθεὶς Ζεύξιδημου, γα-
 μέει δούτερῳ γυναικί· Εὐρυδαμῶν, εὐδ-
 σῶν Μενίου καὶ ἀδελφεῶν, Διακτορί-
 δεω δὲ θυγατέρι· ἐκ τῆς δ' ἔρσεν καὶ γί-
 νεται ὁ δὲν, θυγάτηρ δὲ, Λαμπιτῶ· πλὴν
 Ἀρχίδημος ὁ Ζεύξιδημου γαμέει, δόντος αὐ-
 τῷ Λευτυχίδεω. οὐ καὶ ὁ δὲ Λευτυχίδης B
 226 κατεγήρεα ἐν Σπάρτῃ, ἀλλὰ πάντοτε δὲ
 πῖνα Δημόρητον ὄξετο· ἐστράτησε Λα-
 κεδαιμονίοισι ἐς Θεσσαλίῳ· πρὸν δὲ οἱ ὑ-
 ποχείρια πάντα ποιήσασθαι, ἐδώκε δόκησε
 ὄργυριον πολὺ· ὅτ' αὐτοφῶρα δὲ ἀλοῖς
 αὐτῷ ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ὅππῃ κατήμνος
 χεῖρ διπλῇ ὄργυριον, ἐφυγε ἐκ Σπάρ-
 τῃς, ὑπὸ δικαστηρίῳ ὑπαρχεῖς· καὶ τὰ οἰ-
 κία οἰκατεσκάφη. ἐφυγε δὲ ἐς Τεγέαν, καὶ
 ἐτελευτήσεν ἐν αὐτῇ. αὐτὰ καὶ δὴ ἐγύμνο C
 γρόνθ' ὕστερον.

Τότε δὲ ὡς τῷ Κλεομένηϊ ἀνδρώη δ'
 ἐς δὴ Δημόρητον ὁρμήμα, αὐτίκα πρὸς
 λαῶν Λευτυχίδα, ἥτε ὅτι τοῖς Αἰγινή-
 τας, δεινὸν πῖνα σφι ἔγκοπον ἔλα· τὸν πρὸς
 πηλακισμὸν ἔχων. οὕτω δὲ οὐτε δ' Αἰγί-
 νηται ἀμφοτέρων τῶν βασιλέων ἡκόντων ἐπ'
 αὐτοῖς ἐδικαδὺν ἐπὶ αὐτῶν, ἐκείνοι τε ἐ-
 πιλεξάμενοι αὐδρας δέκα Αἰγινήτων τοῖς
 πλείστοις ἀξίοις καὶ πλούτοις καὶ γυνεῖ, ἦγον D
 ἄλλοις τε καὶ δὴ καὶ Κεῖον τε δὴ Πολυκρί-
 του, καὶ Κάσσιον δὴ Αἰσικράτους, οἳ πρὸς
 ἔχον μέγιστον κράτος. ἀγαγόντες δὲ σφείας
 ἐς γῆν πλὴν Αἰθιῶν, πρὸς δὴ καὶ κατεπ-
 θενται ἐς τοῖς ἐξήτοις Αἰγινήταισι Αἰθι-
 ναίοις. μετ' οὗ αὐτὰ, Κλεομένης ἐπαίσει γε
 νόμῳ κακοτεχνήσασθαι ἐς Δημόρητον, δεῖ-
 μα ἐλαβε Σπαρτηνέων, καὶ ὑπεξέχευ ἐς
 Θεσσαλίῳ. ἐν δὲ αὐτῇ ἀπικέμενος ἐς
 πλὴν Ἀρκადίαν, νεώτερά ἐπορεύετο ὁρμήμα-
 τα, σιωπῶν πρὸς Ἀρκάδας ὅτι τῇ Σπάρ-
 τῃ, ἄλλοις τε ὅρκοις, πρὸς αὐτῶν σφι, ἢ
 καὶ ἐφ' αὐτῶν σφείας αὐτῶν τῇ αἰδῶνται·
 καὶ δὴ καὶ ἐς Νάνακριν πόλιν πρὸς
 227 ἡμῶν τῶν Ἀρκάδων τοῖς πρὸς αὐτοῖς
 ἀγνέων, ἐξορκῶν δὲ Στυγὸς ὕδαρ. ἐν δὲ

xidamus, quem nonnulli Spar-
 tiatarū Cyniſcon, *id est, catulum*
 vocabant. Is Spartæ non regna-
 uit, ante Leutychidē defunctus,
 relicto filio Archidamo. Leuty-
 chides orbatuſ filio, alterā duxit
 vxorem EVrydamen, Menii so-
 rorem, Diactoris filiam, ex qua
 nullam prolem virilem suscepit,
 sed filiam nomine Lampito: quā
 Archidamus Zeuxidami filius in
 matrimonium accepit, ab ipſo
 Leutychide datam. At ne Leuty-
 chides quidem ipſe Spartæ con-
 ſenuit, ſed has pœnas Demarato
 rependit: In expeditione Theſſa-
 lica dux quum omnia faciendi
 ius haberet, multū pecuniæ per
 corruptelam dono accepit, ipſe-
 que in re deprehenſus, quum ſe-
 deret in caſtris, vtrique manu
 pecuniam tenens, in iudicium
 delat⁹ ἐ Spartā profugit, domūſ-
 que eius exciſa fuit: & Tegeræ in
 quam profugerat, mortē obiit.
 Sed hæc inſequenti tempore a-
 cta ſunt.

Tunc autem Cleomenes, quū
 ſibi res in Demaratum bene cel-
 ſiſſet, aſſumpto protinus Leuty-
 chide, contendit aduerſus AEgi-
 netas, maiorem in modum illis
 propter ignominiam inſenſus.
 Ita AEginetæ vtriuſque regis cō-
 tra ſe aduentu non repugnandū
 iam ſibi eſſe putauerunt. ex qui-
 bus reges adduxere decem, quos
 delegere, diuitiis ac genere emi-
 nētiffimos, cū alios, tū Crium
 Polycriti, & Caſambum Ariſto-
 cratis filium, qui plurimum ha-
 bebant potentiz. Eos in Atticā
 adductos, penes inimiciffimos
 AEginetis Athenienſes depoſue-
 runt. Poſt hæc Cleomenes, quū
 cum ſubiſſet metus Spartiatarū,
 iam manifeſtus maleficii in De-
 maratum excogitati, in Theſſa-
 liam ſubterfugit: atque illinc in
 Arcadiam profectus, res nouas
 E moliebatur, ſolicitans Arcadas
 aduerſus Spartam, adigēſque
 eos iureiurando ad ſe ſequēdum
 quocūque ipſos educeret. Quin-
 etiam in animo habebat primo-
 res illorum ad urbem Nonacrin
 ductos adigere ad iuſiurandum
 per aquam Stygis. In hac autem

vrbe ab Arcadibus fertur esse Stygis aqua: & est videlicet talis ea aqua: E petra emanat aquula, distillans in vas quoddam, in gyrum maceria præseptum. Nonacris autē vbi fons hic visitur, vrbs Arcadiæ est, ante Pheneon urbem. Talia molientem Cleomenem Lacedæmonii quum animaduertissent, timentes sibiipsis, Spartam reuocarunt ad pristinam dignitatem. Sed eum reuersum statim morbus insanix cepit, iam etiam antea subinsanum. nam vt cuique Spartiatarū obuius erat, in eius faciem infligebat sceptrum. Hæc illum facientem ac desipiscentem propinqui soleis ligneis illigauerūt. Qui custodem digressis aliis solū remansisse cernens, petiit ab eo gladium. custode abnuente dare, ab initio comminabatur quæ mox ei faceret, donec minis cōterritus custos (erat enim seruus

a Cleomenes vero arrepto ferro cepit à tibiis sese lacerare. nā conscindens longis vulneribus carnes, à tibiis sursum versus ad femora perrexerat, eque femoribus ad coxas & latera atque ventrē peruenit. Ita Camer. hunc locum interpret.

b Ipsum lucum contempui habens incend. Videtur autem hic legisse cō ἀργίην pro ἐν ἀργίῃ.

quidam) gladium tradidit. * Eo accepto, Cleomenes à furis incipiens sese detruncabat. In longū namque discindens carnes, è tibiis ad femora processit, è femoribus ad coxarum vertebrae atque ilia, quousque peruenit ad vterum, in quo rescindendo, sic expirauit, vt quidē plerique Græcorum memorant, quia Pythiā corruerat ad ea dicenda quæ circa Demaratum acta sunt: vt autem soli Athenienses, quod ad ortus Eleusinē, fanum deorum fuerat depopulatus: vt Argiui, quia eos qui è pugna fugerāt Argiuos, ex Argi templo ipsorum abductos obtruncarat: & ipsum lucum quem in Argia occupasset, incenderat. Cleomeni enim Delphis oraculum poscenti responsum fuerat, eum Argos esse capturum. qui posteaquam ad flumen Erasimum copias Spartiatarum duxit, quod flumen è lacu Stymphalio manare fertur: hunc enim lacum in voraginem condi, & Argis postea exorientem apparere, illincque iam eam aquam vocari Erasimum: ad hoc igitur flumē posteaquam peruenit, ei hostias immolauit: & quum læta non essent exta de flumine transmittendo,

A ταύτῃ τῇ πόλει λέγεται εἶναι ὕδωρ Ἀρκάδιον ὃ Στυγὴς ὕδωρ. καὶ δὴ καὶ ἐστὶ τοῖον δὲ πῖ. ὕδωρ ὀλίγον φαινόμενον, ἐκ πέτρης σταθρὶ ἐς ἀγῆος, ὃ δὲ ἀγῆος αἰμασιῆς τις πλεονέχων κύκλος. ἡ δὲ Νώνακρῖς, ἐν τῇ ἡ πηγῇ αὐτῇ τυγχάνει ἐκείνη, πόλιν ἔχει τῆς Ἀρκადίης πρὸς Φενεώ. μαθόντες δὲ Λακεδαιμόνιοι Κλεομένηα ταῦτα παρήσαντο, κατέστησαν αὐτὸν δεισάμετες ἐπὶ τοῖσι αὐτοῖσι ἐς Σπάρτην τοῖσι καὶ πρῶτον ἦρχε. κατελθόντα δὲ αὐτὸν, αὐτίκα ὑπέλαβε μολύνει νοσήσει, ἔχοντα δὲ πρῶτον ὑπομήνιστον. ὅπως γὰρ τεφρὰ ἐν τῷ Σπάρτην, ἐνέχευε ἐς τὸ πρῶτον τὸ σκήπτρον. ποιδόντα δὲ αὐτὸν ταῦτα, καὶ παρὰ φρονήσαντα, ἔδωκεν ὅπως ποινήκοιτες ἐν ξύλῳ. ὁ δὲ, δεχόμενος, τὸν φύλακον μολυνόμενα ἰδὼν τῷ ἄλλῳ, αἴτεε μάχαιραν. οὐ βουλομένη δὲ ταπείνωσεν τὸν φύλακον δίδοναι, ἀπειλῆε τὰ μὲν αὐτὸς ποιήσειε ἐς τὸ δεισάμενος, ἀπειλῆε δὲ φύλακος (ὡς γὰρ τῷ πῖς εἰλωτῶν) δίδωμι οἱ μάχαιραν. Κλεομένης δὲ παρὰ λαβὼν τὸν σίδηρον, ἄρχεται ἐκ τῷ κνημίων ἐκ τῶν λαβώνων. ὅτι τὰ μὲν γὰρ καὶ μήκρος καὶ ἄλλος, παρὰ ὅσον ἐκ τῷ κνημίων ἐς τοὺς μηρούς. ἐκ δὲ τῷ μηρῷ ἐς τὰ ἰχία, καὶ τὰ λαπαρῶς ἐς τὸ ἐς πῦν γὰρ ἀπὸ τοῦ, καὶ ταῦτα καταχρυσώων, ἀπέθανε ὅπως τοιοῦτος. ὡς μὲν οἱ πολλοὶ λέγουσι Ἑλλήνων, ὅτι τὴν Πυθίαν ἀνέγνωσε ἐς τὰ πρὸς Δημόφρον ἡρόδοτον λέγειν ὡς δὲ Ἀθῆναιοι μοιῶσι λέγουσι, δὲ τίς ἐστὶ Ἑλλήνων ἐσβαλὼν, ἔχειρε δὲ τέμνους τῷ θεῷ ὡς δὲ Ἀργεῖοι, ὅτι ἐξ ἰεροῦ αὐτῶν τῷ Ἀργεῖ, Ἀργεῖων δὲ καταφυγόντες ἐκ τῆς μάχης καταγινέων, κατέκοπτε, καὶ αὐτὸ δὲ ἄλλος ἐν ἀλογίᾳ ἔχων, ἐνέωρθε. Κλεομένης γὰρ μαντευόμενος ἐν Δελφοῖσι, ἐχρήσθη Ἀργεῖς αἰρήσειν. ἐπεὶ τε δὲ Σπάρτην ἔχων ἀπὸ τοῦ ἐπὶ ποταμὸν Ἐρασίον, ὃς λέγεται ῥέειν ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης. πῦν γὰρ δὴ λίμνη ταῦτα ἐς χάσμα ἀφανὲς ἐκδιδοῦσθαι, ἀναφανέσθαι ἐν Ἀργεῖ, ὃ ἐνέωρθε δὲ ὃ ὕδωρ ἦδη τῷ ὕδωρ Ἀργεῖων Ἐρασίον καλέεσθαι. ἀπὸ τοῦ ὅτι ὁ Κλεομένης ἐπὶ τὸν ποταμὸν τῶν, ἐσφαμάζετο αὐτῷ. καὶ, οὐ γὰρ οὐδαμῶς ἐκκαμνέρεε ἀφαιρῶν μιν, ἀγασσά

πρὸς δὲ πῖς

227 ἄνασσει μὲν ἔφη τῷ Ἐρασίνου οὐ παρὶ
 δόντος τοῖς πολίταις, Ἀργεῖους μὲν οὐδ'
 ὡς χαρήσιν. μὲν δὲ ταῦτα ἔξαπαχρήσασα
 πλὴν στρατὸν κατήγεε Θυρέω. σφαιρα-
 227 σάμνος δὲ τῇ θαλάσῃ ταῦρον, πλοίοισι
 σφαιρὰς ἡγάγεε πλὴν Τίρωθι καὶ ἑνὶ
 καὶ Ναυπλίῳ. Ἀργεῖοι δ' ἐβόησαν, πύ-
 ρανόμους ταῦτα, ἐπὶ θαλάσῃ. ὡς δ' αἶ-
 χροδ' μὲν ἐγίνοντο τῆς Τίρωθος, καὶ ὅς
 πούτῃ τῷ κέεται ἡ Σίπεια τοῦτομα, μετα-
 227 χμιον ἔμεγα ἀπολιπόντες, ἵζοντο αἱ τοῖς
 τοῖσι Λακεδαιμονίοισι. ἐνθα δὲ οἱ Ἀρ-
 γεῖοι πλὴν μὲν ἐκ τοῦ φανεροῦ μάχην οὐκ
 ἐφοβέοντο, ἀλλὰ μὴ δόλῳ αἰρεθῆναι. καὶ
 γὰρ δὴ σφί ἐς τὸ τοῦ ὀρθήματος εἶχε τὸ χρε-
 στείον, τὸ ἐπὶ κλίονα ἔχρησε ἡ Πύθια πύθισαι
 τε ἐπὶ τοῖσι Μιλησίοισι, λέγων οὕτως,

Ἀλλ' ὅταν ἡ θήληα τὸν ἀρσενά νικήσασα
 Ἐξελάσῃ, καὶ κῆδος ἐν Ἀργείοισιν ἄρη-
 ται,

Πολλὰς Ἀργείων ἀμφιδρυφέας τότε
 ἔσθῃ.

Ὡς ποτὲ τις ἐρέει καὶ ἐπ' ἑσπερίων αἰ-
 θεσίων,

Δήνος ὅφρις τελέλιχος ἀπώλετο δουρὶ
 δαμαστέϊς.

ταῦτα δὲ πρῶτα σκελεθόντα, τοῖσι Ἀρ-
 γείοισι φόβον παρήχε. ἐν δὲ σφί παρὸς ταῦ-
 τα ἔδοξε τῷ κήρυκι τῷ πολέμιον χρᾶσθαι
 δοῦναι δὲ σφί, ἐπὶ δὲ τοῖσι δὲ ὅπως ἐς Σπαρ-
 τήτης κήρυξ παρσημαῖοι π Λακεδαί-
 227 μοῖοι, ἐπὶ δὲ καὶ οἱ Ἀργεῖοι τῷ τὸ τοῦ-
 το. μαθὼν δ' ὁ Κλεομένης ποῖοντα τοῖς
 Ἀργείοις ὁκτοῖν οὐ σφέτερος κήρυξ σημή-
 νει, ὡς ἀλλήλοισι ὅταν σημήνῃ ὁ κήρυξ
 ποιεῖσθαι αἰετον, τότε αἰαλαβόντας τὰ
 ὅπλα, κατέβη ἐς τοὺς Ἀργεῖους. ταῦτα καὶ
 ἐγχετο ἐπὶ τελέα ἐκ τῶν Λακεδαιμονίων,
 αἰετον γὰρ πύθισαι τοῖσι Ἀργείοισι ἐκ
 τῶν κήρυκων, ἐπεκείτω. καὶ πολλοὺς
 μὲν ἐφόνοντο αὐτῶν, πολλοὺς δ' ἐπὶ πλά-
 227 νας ἐς τὸ ἄλσος τῷ Ἀργεῖοι καταφυγόν-
 τας παρὸς τοῖς ἐφύλασσον. ἐνθα δὲ οὐδὲν
 δὲ ὁ Κλεομένης ἐποίησε τοῖσι δὲ ἔχων αὐτομό-
 λους αἰετας, καὶ πύθισαι τοῖς ἐφύλασσον,
 ἔξελεε πέμπων κήρυκα, ὀνομαστὴν λει-
 γων τοῖς ἐκ τῶν ἰσθμίων ἀπογυμνοῖς τῶν Ἀργείων.

A dixit delectari se quidem Erafi-
 no, qui nollet prodere clues suos,
 non tamen ideo Argiuos gau-
 furios. Moxque illinc motis ca-
 stris ad Thyream venit, & mari-
 taurum quum maclasset, navi-
 bus copias ad regionem Tiry-
 nthiam ac Naupliam duxit. Id au-
 dientes Argiui ad eos arcendos
 obuiam tendunt ad mare. Et
 quum aduentaret Tiryntum,
 in loco cui nomen inditum est
 Sepia, relicta non magna inter
 duas acies intercapedine, conse-
 derunt eregione Lacedæmonio-
 rum. Neque verò illic pugnam
 ex aperto reformidabant, sed ne
 dolo exciperentur. nam ad hanc
 rem attinebat oraculum quod
 Pythia ediderat communiter eis
 atque Milesiis, in hæc verba,

Verum quando marem prænertet
 femina victrix,

Inter & Argiuos referet prælus-
 tris honorem:

Tunc Argiuarum reddet pleras-
 que gementes,

Ut venturorum aiat quis quan-
 doque virorum,

Telo saevis cbit sinuoso corpore
 serpens.

Hæc omnia Argiuis quum con-
 tigissent, metum incutiebant:
 ideoque eis visum est præcone
 hostium esse vtendum: atque ita
 esse faciendum, vt quoties præco
 Spartiata quippiam Lacedæmo-
 niis denuntiaret, idem facerent
 ipsi. Cleomenes autem animadu-
 uertens Argiuos facientes quic-
 quid apud Lacedæmones præco
 denuntiasset, præcepit suis vt
 quum præco denuntiaret pran-
 dendum, tunc raptis armis ten-
 derent in Argiuos. Hoc exequu-
 ti Lacedæmonii, in Argiuos * ἐ

a Id est, Præco præ-
 co denuntians.

E

clusi erant, ad se redimendos. est autem apud Lacedæmonios redemptio in singulos viros, binæ minæ. Ita Argivorum quinquaginta, ut quisque euocatus fuerat, Cleomenes interimebat, quod faciens, latebat cæteros qui in fano erant, utpote denso luco interiecto, non cernentes quid illi extrinsecus agerent. nisi postquam quidam conscensa arbore, quod fiebat inspexit: unde non amplius qui euocabantur prodire. Ibi Cleomenes iussit vnumquenque servorum lucum materia circumdare: atque illis obtemperantibus, lucum incendit. Eoque iam ardente, percontatus est quendam perfugarum cuiusnam deorum esset ille, lucus: perfuga, Argi esse respondit. Quo audito Cleomenes vehementer ingemiscens, O Apollon, inquit, vates, quantopere me frustratus es, dicens me Argos esse capturum. coniicio iam exitum habuisse oraculum. Post hæc maiore copiarum parte Spartam redire permitta, ipse cum mille delectis perrexit ad templum Iunonis, illic sacrificaturus. Sed sacrificare super aram volens, quum à sacerdote varetur, negante fas esse externo illic sacra facere, iussit servos abductum verberare: ac posteaquam immolauit, Spartam abiit. Reversum inimici ad ephoros citaverunt, crimini dantes quod pecunia corruptus, Argos, quum facile posset, non cepisset. Quibus respondit Cleomenes (incertum mihi verè an falsò) se, posteaquam templum Argi cepisset, putasse dei explectum esse oraculum, & proinde non prius tentandam urbem quam sacris operatus sciret an sibi deus illam traditurus esset, an impedimento futurus. Sibi autem apud Iunonis templum litanti effulxisse flammam è pectoribus simulacri: atque ita se intellexisse non expugnaturum, se Argos. Si enim è capite simulacri flamma extitisset, fore ut urbem ab arce caperet: quum verò è pectoribus illa extitisset, id omne fuisse confectum quod deus confici voluisset.

a Futurum fuisse
ut urbem funditus
euerteret.

A ὁ δὲ Κλεομένης δὲ, φάς αὐτῶν ἔχειν τὰ ἀπορία. ἀπορία δὲ ἔστι Πελοποννησίοισι, δύο μέρει παλαιά καὶ τὸ αἰδρα αἰχμαλώτων ἐκπίνην. καὶ πενήκοντα δὲ ὧν τῶν Ἀργείων ὡς ἐκαστοὺς ἐκκαλεόμενος ὁ Κλεομένης ἀπέκτεινε. ταῦτα δὲ ὡς γινόμενα ἐλέληθε τοὺς λοιποὺς τοὺς ἐν τῷ τεμένει. ἅτι γὰρ πυκροῦ ἐόντος τοῦ ἄλσους, οὐκ ὦρων οἱ ἐν τῷ τοῖς ἐκ τῷ, ὅ, πὶ ἐπαρῶσιν. ὡρὶν γε δὴ αὐτῶν πῶς αἰσθάνεσθαι δένδρου, κατεῖδε τὸ ποιούμενοι. ἔκων δὲ ἐπὶ καλεόμενοι ὤρῃσαν. ἐπαρῶντα δὲ ὁ Κλεομένης ἐκέλευε πρῶτα πῖνα τῶν εἰλωτῶν παρὲν ἐν ὕλῃ τοῦ ἄλσους. τῶν δὲ περὶ τοῦ μέρους, ἐνέπαρῃσε τὸ ἄλσος. καὶ τοῦ μέρους ὃ ἦδη, ἐπείρετο τῶν αὐτομολῶν, πίνος εἴη θεῶν τοῦ ἄλσους. ὁ δὲ ἔφη Ἀργεῖοι ἐξ. ὁ δὲ, ὡς ἤκουσε, αἰσθάνεσθαι μέγα, εἶπε, ὦ ἄπολλοι, ὅσον ἔσθαι, ἢ μεγαλῶς με ἠπάτηκας, φάμενος Ἀργεῖοι με αἰρήσειν. συμβάλλομαι δὲ ὤρῃσαι μοι τὸ χρηστέρων. καὶ ὁ ταῦτα, ὁ Κλεομένης πῶς μὲν πῶς ἐπαρῶν ἀπῆκε ἀπέναι ἐς Σπάρτην. χαλίοις δὲ αὐτῶν λαβῶν τοὺς ἀειτέας, ἦτε ἐς τὸν Ἡραῖον θύσαν. βουλομένη δὲ αὐτὸν θύειν ὅτι τῷ βωμῷ, ὁ ἱεὺς ἀπαγγέλλει, φάς οὐκ ὅσον ἐξ. ξείνῳ αὐτοῦ θύειν. ὁ δὲ Κλεομένης τὸ ἱεὺς ἐκέλευε τοὺς εἰλωτῶν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ἀπαγγέλλειν μασίγῃσαι, ἔα αὐτὸς ἔθυσσε. ποιήσας δὲ ταῦτα, ἀπῆκε ἐς τὸν Σπάρτην. νοσήσαντα δὲ μὴ ὑποῆγον οἱ ἔθροισι ὑπὸ τοῖς ἐφόροις, φάμενοι μὴ δωροδοκήσαντα, ἔκ ἐλέειν τὸν Ἀργεῖοι, πρὸς ἐνὶ περὶ τῶν μιν ἐλθόν. ὁ δὲ σφί ἐλέξε, οὐτε εἰ ψευδόμενος, οὐτε εἰ ἀληθὲς λέγων, ἔχω σαφινέως εἶπαι. ἐλέξε δὲ ὧν φάμενος, ἐπεὶ τε δὴ τῷ Ἀργεῖοι ἐρὸν εἶλας, δόκεν ὅτι ἐξελθὺν τῇ χρησμῶν τῷ θεοῦ. παρὲς ὧν ταῦτα οὐδὲν διχαδὼν περὶ τῆς πόλιος, ὡρὶν γε δὴ ἱεροῖσι χρῆσθαι. ἔμαθον εἶτε οἱ ὁ θεὸς παρὰ διδοί, εἶτε οἱ ἐμποδὼν ἔσθαι. καλλιερθόμενος δὲ ἐκ τῶν Ἡραίων, ἐκ τῷ ἀγάλματι τῶν θεῶν φλόγα πυρὸς ἐκλαμψαι. μεθὶν δὲ αὐτὸς οὐκ αὐτὸς ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τῷ ἀγάλματι ἐξέλαμψε, αἰρέειν αὐτὸ καὶ ἀφῆκε τὸν πόλιν ἐκ τῶν θεῶν ὅτι ἐκλαμψαντος, πρῶτον πεποιῆσθαι ὅσον ὁ θεὸς ἐβούλετο γινέσθαι.

ἢ σαρπίνης

ταῦτα δὲ λέγων, πᾶσι τε καὶ εἰκότα ἐδόχεε
 Σπαρτιῆται λέγειν, καὶ ἀπέφυγε πολλὸν χρό-
 νον ὡς. Ἄργος δὲ αὐτῶν ἐχέτω οὕτω
 ὥστε οἱ δοῦλοι αὐτῶν ἔχον πάντα τὰ τρη-
 γματα, ἄργοντες τε καὶ διέποντες, ἐς ὃ ἐπέ-
 βησαν οἱ τῶν ἀπολομένων παῖδες. ἔπειτα
 σφῆας οὗτοι αἰακτῶν οἱ, ὅπισθ' ἐς ἐωυτοὺς
 τὸ Ἄργος ὄξεσθαι, ὄξω δὲ οἱ δοῦ-
 λοι, μάχῃ ἔχον Τίρυνθάν. τίως μὲν δὲ σφίλι
 ἀφθίνα ἐς ἀλλήλους ἔπειτα δὲ ἐς τοὺς δού-
 λους ἦλθε αἰὴρ μάντις Κλεομένης, υἱὸς
 εἰν Φίλασις ἀπ' Ἀρκადίης, οὗτος πῶς δού-
 λους αἰετήσας ἐπὶ τῇ αἰῶνι δειπνήσας.
 ἐκ τούτου δὲ πόλεμος σφίλι ὅτι χρόνον
 συχρὸν, ἐς ὃ δὴ μόλις οἱ Ἀργεῖοι ἐπεκράτη-
 σαν. Ἀργεῖοι μὲν νῦν ἔτι ταῦτα Κλεομέ-
 νεα φασὶ μανέντα ἀπολέσθαι κακῶς. αὐ-
 τοὶ δὲ Σπαρτιῆται φασὶ ἐκ δαίμονι μὲν
 οὐδενός μανῆναι Κλεομένην, σκίθησι δὲ ὁ-
 μιλήσαντά μιν, ἀκρητοπόλει ἵκνῃσθαι, καὶ
 ἐκ τούτου μανῆναι. σκίθας γάρ τοις νο-
 μάδας, ἐπὶ τῇ σφίλι Δαρφόν' ἐσθλὴν ἐς
 τὴν χώραν, μετὰ ταῦτα μεμονόνα μιν τί-
 σαδαι πέμψαντες δὲ ἐς Σπάρτην, συμ-
 μαχίην τε ποιέεσθαι, καὶ σιυντῆσθαι ὥς
 χρεὼν εἴη, αὐτοὶ μὲν οὖν σκίθας ποταμὸν
 Φάσιν ποταμὸν περᾶν ἐς τὴν Μυδικὴν ἐσ-
 θλὴν, σφῆας δὲ πῶς Σπαρτιῆται κελύβην
 ὄξ' ἐφ' ἐσθλῶν ὁρμεωμένων αἰατῶν, ἐπεί-
 τα ἐς τοῦτο ἀπὸ τῶν Κλεομένην ὅτι λέγου-
 σι, ἡκόντων τῶν σκίθων ἐπὶ ταῦτα, ὁμι-
 λῆν σφίλι μεζίσως. ὁμιλέοντα δὲ μάλλον
 τῷ ἰκνεσθῶν, μαθεῖν τὴν ἀκρητοπόλει
 πῶς αὐτῶν. ἐκ τούτου δὲ μανῆναι μιν νο-
 μίζουσι Σπαρτιῆται, ἐκ τῆς τῆς, ὥς αὐτοὶ λέ-
 γουσι, ἐπειδὴ ζωρότερον βούλωνται πίνειν,
 ἔπειτα ἵππον λέγουσι, οὕτω δὲ Σπαρτιῆται
 πᾶσι Κλεομένην λέγουσι, ἐμοὶ δὲ δοκί-
 μαιον ταῦτα ὁ Κλεομένης Δημόκριτος ἐκ-
 τίσαδαι.

Τελυχίδης οὖν Κλεομένης, ὡς ἐπύ-
 ρεντο Ἀθηναῖοι, ἐπεμπεῖν ἐς Σπάρτην ἀγέ-
 λους κατὰ βῶστρον Λακεδαιμόνιος, ὅτι
 ὁ Ἀθηναῖος ἐμῶν ἐχθρῶν. Λακεδαιμό-
 νιοι δὲ δικαστήριον σωμαζόντες, ἐγνωσαν
 ὅτι ἔτι Ἀθηναῖοι ἀπὸ Λακεδαιμόνιος

A Hæc dicens, credibilia ac proba-
 bilia Spartiatis dicere visus est,
 multoque maiore parte senten-
 tiarum absolutus. Cæterum Ar-
 gos ita viris desolatum est ut ser-
 uis eorum res omnes susceperint;
 atque magistratus administra-
 rint, dum filii cæsorum ad pube-
 rem adolevere ætatem: qui sese
 in suum ius asserentes, ac reuersi
 Argos, mancipia elecere. Setui
 eicti, prælio Tiryinthem obri-
 nuere, a catenus quidem dum

B fuit in eis mutua beneuolentia,
 & donec ad eos venit vates qui-
 dā Cleander, genere Phigæus
 ab Arcadia. is persuasit seruis ut
 dominos adorirentur: vnde bel-
 lum inter eos diuturnum extitit,
 donec Argiui agrè euasere vi-
 ctore. Ob hoc igitur aiunt Ar-
 giui Cleomenem ad insaniam
 redactum, malè perisse. Ipsi au-
 tem Spartiatæ negant ab ullo
 dæmonio Cleomenem ad insa-
 niam redactum: sed conuersa-
 tione Scytharum, intemperan-
 tem meruisse factum, & idcirco
 furiosum. Scythas enim Noma-
 des, post illatum sibi à Dario bel-
 lum, ad illum vliscendum per-
 stitisse, missisque Spartam nun-
 tiis ad societatem faciendam, ita
 pepigisse, tanquam ex virorum-
 que utilitate foret ut ipsi qui-
 dem Scythæ iuxta flumen Pha-
 sin conarentur Medicam regio-
 nem inuadere, Spartiatæ verò
 ab Epheso ascendere, & ad cer-
 tum locum utrique occurre-
 rent. Cum iis Scythis qui ad hoc
 missi sunt, consuetudinem ha-
 buisse Cleomenem aiunt, atque
 ex eo nimiam didicisse potandi
 intemperantiam: seque ob id
 cum insanisse arbitrari. Vnde
 quoties, intemperantius bibere
 volunt, aiunt, Episcythison, id est,

C age Scytham. Ita de Cleomene
 referunt Spartiatæ. Mihi verò
 videtur ille has pœnas Demia-
 rato pependisse.

Eum autem esse defunctum
 ubi audiēre AEginetæ, Spartam
 nūtiis misere, vociferatū cōtra
 Leutychildē de obsidibus qui A-
 thenis teneretur. His Lacedæmo-
 nii, consilio inito, multū iniuriæ
 à Leutychide illatū esse cēsuerūt,

a Fuitque mutua
 inter eos concor-
 dia, donec ad ser-
 uos venit, &c.

hominemque dedendum, quem illi Aeginam deportarent pro iis qui Athenis tenerentur. Hunc quum essent ducturi Aeginetæ, tunc ad eos Theasides Leoprepis filius, vir Spartæ probatus, Quid, inquit, viri Aeginetæ facere vultis; regemne Spartiatum deditum à suis ciuibus abducere? Si nunc præ iracundia Spartiatæ ita decreuerunt, caute nequod exitiale malum in vestram regionem (si hoc feceritis) inferant. His auditis Aeginetæ ab illo abducendo superfederunt, hac tamen conditione ut secum profectus Athenas Leutychides redderet sibi viros qui illic depositi essent. Vbi Athenas venit Leutychides, ac depositum reproposcit, Athenienses (ut qui reddere nollent) tergiversari, quod dicerent duos in deponendo reges fuisse, idcirco iniquum esse id alteri sine altero reddi. Quibus negantibus se reddituros, Leutychides, Facite, inquit, Athenienses utrum ipsi vultis, si reddetis, sanctè facturis: e contrario, si non redditis. Qualis autem res circa depositum contigerit Spartæ, volo referre: Dicimus nos Spartiatæ fuisse tertia abhinc ætate quendam Glaucum Epicydidis filium, qui cum aliis summis laudibus excellebat, tum iustitia inter omnes optimè audiebat qui per id tempus Lacedæmonē incolebant. Et huic procedente tempore contigisse ut vir quidam Milesius Spartam venerit, hominis conueniendi gratia, atque ita sit loquutus, Ego sum vir Milesius, qui ad tuam Glaucæ fruendam iustitiam venio. Nam quum esset tua fama celebris cum per omnem aliam Græciam, tum verò per Ioniam, apud memetipsum ratiocinatus sum, Ioniam quidem semper obnoxia periculis est, Peloponnesus autem tutò fundata, & ob id videre licet eosdem homines nihil habere pecuniarum.

a Et pecunias nequaquam ab iisdem possideri videmus.

A καὶ μιν κατέκριναι, ἐκδοτὴν ἀγνοοῦν ἐξ Αἰγινήται αὐτὴ τῇ ἐν Αἰθιώσιν ἐχέμενον αἰδρα. μελλόντων δὲ ἀγνὴν τῇ Αἰγινήταιων τὸν Λατυχίδα, εἶπε σφί Θεασίδης ὁ Λεωπρέπιος, ἔων ἐν τῇ Σπάρτῃ δόκιμος αἷρ, τί βύλεατε ποιεῖν αἰδρες Αἰγινήται, τὸν βασιλῆα τῇ Σπαρτηνέων ἐκδοτὴν ἡρόμενον ὑπὸ τῇ πολιτείῳ ἀγνῶν; εἰ νῦν ὀργῇ ἡρώμενοι ἐγνωσαν οὕτω Σπαρτηνέται, ὅπως δὲ ὑγέρης μὴ τι ὑμῖν, ἡμεῖς ἴσμεν. ταῦτα πρήσσητε, πρῶτον δὲ κακὸν ἐς τὴν χώραν ἐσθάλωσι. ταῦτα ἀκούσαντες Αἰγινήται, ἔχοντο τῆς ἀγωγῆς. ὁμολογῆ δὲ ἐχρήσαντο τοῖσι δὲ ὅτι σωμένον Λατυχίδα ἐς Αἰθίαν, ἀποδιδῶναι Αἰγινήταισι τοὺς αἰδρας, ὡς δὲ ἀπὸ κέρμενος Λατυχίδης ἐς τὰ Αἰθίαν ἀπάγει τὴν ὁρμήατα γῆν, οἱ Αἰθίοι περὶ φάσας εἶλκον, οὐ βουλόμενοι ἀποδιδῶναι, πάντες δύο σφῆας ἐόντες βασιλῆας παρῆσαν, καὶ οὐ δικαιοῦν τὰ ἐτέρω ἀνδρῶν ἐτέρω ἀποδιδῶναι. οὐ φαρδύων δὲ ἀποδώσιν τῇ Αἰθιῶν, ἔλεξε σφί Λατυχίδης παῖδε, ὧς Αἰθίοι, ποιεῖτε μὲν ὅκατε βύλεατε αὐτοῖς, καὶ γὰρ ἀποδιδόντες, ποιεῖτε ὅσα καὶ μὴ ἀποδιδόντες, τὰ ἐστὶν αὐτῶν. ὅκατον μὲντοι πρὸς τῇ Σπάρτῃ σὺν ἡμετέροις ἡμέραν περὶ ὁρμήατα γῆς, βούλομαι ὑμῖν εἶπαι. λέγουμεν ἡμεῖς Σπαρτηνέται ἡμέραν ἐν τῇ Λακεδαίμονι κατὰ τρεῖς ἡμέρας τὴν ἀπ' ἐμέο, Γλαύκων Ἐπικυδείδης παῖδα. τῶν τὸν αἰδρα φαρδύ τὰ τε ἄλλα πρῶτον περὶ κείνους τὰ περὶ ταῦτα, καὶ δὴ καὶ ἀκούειν ἀεὶ διακοσμήσεως πέρι, πρῶτον ὅσοι τὴν Λακεδαίμονα τῶν τὸν χρόνον οἰκεον. σὺν ἡμετέροις δὲ οἱ ἐν χρόνῳ ἰσχυρόμενοι παῖδε λέγουμεν. ἀνδρα Μιλήσιον, ἀπὸ κέρμενον ἐς Σπάρτην, βύλεαται οἱ ἐλθεῖν ἐς λόγους, περὶ κέρμενον τοιαῦτα. Εἰ μὲν Μιλήσιος, ἥκω δὲ τῆς σῆς Γλαύκε διακοσμήσεως βουλόμενος ἀπολαύσαι ὡς γὰρ δὴ αἰνὰ πάσαι μὲν τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, ἐν δὲ καὶ περὶ Ἰωνίᾳ τῆς σῆς διακοσμήσεως ἡμεῖς πολλοὶ, ἐμμενῶντες λόγους ἐδίδωμεν καὶ ὅτι ὁπλύνειν ὅτι ἀείκοιτο ἡ Ἰωνία, ἡ δὲ Πελοπόννησος ἀσφαλέως ἰδρυμένη καὶ διότι χεῖματα οὐδαμᾶ ποτε αὐτοῖς ὅτι ὄραν ἔχοντες.

ἑαυτὰ τε ὦν ὅτι λεγόμενα, καὶ βουλο-
 μένα, ἔδωξέ μοι, τὰ ἡμίσεα πάσης τῆς εὐχῆς
 ἔξαργυρώσαντα, θέσθαι ᾧ σοι βί' ἔξε-
 πισταμένω ὥς μοι κείμενα ἔσται ᾧ σοι
 σῶα. σὺ δὲ μοι καὶ τὰ χρήματα δέξαι, καὶ
 παῖδε τὰ σύμβολα σῶζε λαβών. ὅς σ' αὖ
 ἔχων ἑαυτὰ ἀπαίτην, τούτω ἀποδοῦναι. ὁ
 μὲν δὲ ἀπὸ Μιλήτου ἥκων ξένος Ἰσαύρου
 ἔλεξε Γλαῦκος δὲ ἐδέξατο τὴν ᾧ ἔρα-
 τα θήκην ὅτι τὰ εἰρημνύω λόγῳ. χρόνῳ δὲ
 πολλοῦ διελθόντος, ἦλθον ἐς τὴν Σπάρτην
 τούτου τῷ ᾧ ἔρατα μὲν τὰ χρήματα οἱ παῖ-
 δες. ἐλθόντες δ' ἐς λόγους τὰ Γλαῦκος, καὶ
 ἀποδοκνύοντες τὰ σύμβολα, ἀπαίτησιν τὰ
 χρήματα. ὁ δὲ διώκων, αὐτοποκρινόμενος
 τοιάδε, ΟΥΤΕ μέμνημαι τὸ ᾧ ἔρατα, οὔτε
 με ᾧ ἐφέρειν ὁδὸν εἰδέναι τουτέων ὧν ὑμεῖς
 λέγετε. βούλομαι τε, αἰαμνηθεὶς, ποιέειν
 πᾶν τὸ δέχσθαι. καὶ γὰρ εἰ ἔλαβον, ὁρῶνς ἀπο-
 δοῦναι καὶ εἰς ἀρχὴν μὴ ἔλαβον, νόμοισι
 τοῖσι Ἑλλάνων χρησόμεν ἐς ὑμέας. ἑαυτὰ
 ὧν ὑμῶν ἀναβάλλομαι κυρώσθαι ἐς τέταρτον
 μῆνα ἀπὸ τῆςδε. οἱ μὲν δὲ Μιλήσιοι συμ-
 φορέω ποιδόμενοι, ἀπαλλάσσοντο, ὥς ἀπε-
 στερημένοι τῷ χρηματῶν. Γλαῦκος δ' ἐπο-
 ρβέον ἐς Δελφοὺς χρησόμενος ᾧ χρησ-
 εῖα. ἐπειρωτῶντα δὲ αὐτὸν τὸ χρησέσθαι εἰ
 ὅρκῳ τὰ χρήματα λήσεται, ἡ Πυθίη με-
 τέρχεται τοῖςδε τοῖσι ἔπεισι,
 Γλαῦκ' Ἐπικυδεῖδη, τὸ μὲν αὐτίκα κέρ-
 δον οὐτῶ,
 ὅρκῳ νικήσας, ἔχρημά τε λήσασα θάψαι.
 Ομνυέπει θάνατος γὰρ ἔδωκεν ἄνδρα.
 Ἀλλ' ὅρκου παῖς ὅστιν ἀνώνυμος, οὐδ' ἔπει
 χεῖρες,
 ΟΥΔὲ πόδες κραππὸς δὲ μετέρχεται, εἰ-
 σόκε πάσαν
 Συμμάργας ὀλέσει γυνεὴν, καὶ οἶκον ἀ-
 πάντα.
 Αἰδρὸς δ' ὀόρκου γυνὴ μετόπισθεν ἀ-
 μείνων.
 ἑαυτὰ ἀκούσας ὁ Γλαῦκος συγχνώμενος τὸν
 θεὸν πρᾶγμότερον αὐτῷ χεῖν τῷ ῥηθέντων ἢ δὲ
 Πυθίῃ ἔφην, Τὸ περικλυτὸν τῷ θεῷ, ἔτ'
 ποιῆσαι, ἴσον δυνάμει. Γλαῦκος μὲν δὲ,
 μεταπεμφόμενος τοῖς Μιλησίοις ξείνοισι,

A Hæc reputanti mihi atque con-
 sultanti visum est dimidium
 mei census in pecuniam reda-
 tum deponere penes te, quod
 probè intelligo hæc penes te de-
 posita mihi incolumia fore : tu
 verò has pecunias accipe, &
 hanc notam, quam vnà custo-
 di : quam notam quisquis ha-
 bens reposcet pecuniam, ei red-
 dito. Hæc hospes qui Mileto ve-
 nerax dixit : atque ea conditione
 depositū Glaucus accepit. Mul-
 to deinde tempore interiecto, fi-
 lii eius qui pecuniam deposue-
 rat, Spartam veniunt, Glaucum
 conueniunt : exhibitæque nota
 pecuniam reposcunt. Ille enim-
 uero repellere homines, atque
 his verbis è contrario responde-
 re, Neque istius rei quicquam
 reminiscor, neque ad me perti-
 net scire quæ dicitis. Volo ta-
 men, * reminiscens, quicquid
 iustum fuerit facere, & si acce-
 pi, iure optimo reddere : sin à
 principio non accepi, Græco-
 rum legibus in vos uti. Ad quod
 confirmandum præstituo vo-
 bis tēpus hinc ad quatuor men-
 ses. Ita Milecii ^b facta iactura,
 tanquam fraudati pecunia, dis-
 cessere : & Glaucus Delphos se
 contulit ad oraculum consul-
 tandum. Cui consultantian ὅρ-
 κῳ, id est, iureiurando, pecu-
 niam prædaretur, Pythia respō-
 dit his versibus,

D Glauce Epicydides equidem ex-
 pedit ad breue tempus
 Sic orco vicisse, interuertissæque
 nummos:
 Deicra, & euorcum quoniā ma-
 net exitus idem.
 Ast orci natus, qui nomine, qui
 manibus, qui
 Nullis est pedibus, rapide adue-
 nit, usque adeo dum
 Conuoluens omnem perdat pro-
 lēmq; damūmq;:
 Cum sobole euorci melius sed
 postea agetur.

E His auditis Glaucus veniam si-
 bi eorum quæ dixisset vt da-
 ret, deum obsecrabat. Cui Py-
 thia inquit, idem pollere, ten-
 tare deum & facere. Tunc Glau-
 cus accitis Milesiis hospitibus

a Si reminiscar,

b Calamitatem
se passos existi-
manres, vt qui
pecunia fraudati
essent.

pecuniam reddidit. Cur autem hæc oratio apud vos instituta est, dicitur: Glati nunc nulla superest neque soboles neque domus, quæ illius censeatur: sed ex Sparta radicitus extrita est. Ita bonum est nihil aliud de deposito cogitare quàm vt repetentibus reddatur. Leutychides hæc loquutus, quum nihilo magis ab Atheniësis audiretur, discessit.

At AEginetæ priusquam superiorū iniuriarum, quas Atheniensibus intulerant, gratificâtes Thebanis darent pœnas, hæc fecerant: Quū Atheniensibus succenserent quòd sibi ab illis iniuriam fieri arbitrarentur, se ad vlciscendum apparabant. Erat autem Atheniensium in Sunio quinquereimis quædam, quam Delū iam inde à Theſco quotannis mittebant: hanc AEginetæ locatis insidiis intercepte, plenam primoribus Atheniensium, virisque alligauere. Ea clade ab AEginetis accepta, Atheniëſes nō amplius differendum putauerunt quin omnia in illos excogitarēt. Erat igitur quidā nomine Nicodromus Cnoethi filius, vir in AEgina spectatus: hic suā ipsius priorē abitionem AEginetis imputans, querebatur: qui prius sua de missione quum transgisset, cognito Atheniëſes esse animatos ad nocendum AEginetis, quibus ipse infensus esset, composuit cum illis de prodenda AEgina ad certū diem, quo esset rem aggressurus ipse, & illos oporteret venire subsidio. Atque ita ex cōposito vrbē quæ Vetus vocabatur occupat. Sed Atheniensēs ad diem nō adfuerunt, quia classis eorum par AEginetanx nōdum erat comparata. Qui dū à Corinthiis cōmodari sibi naues rogāt, interea res corrupta est. Corinthii autē per id tempus Atheniensibus amicissimi dedere rogantibus naues viginti, sed dātes vendiderūt singulas quinis drachmis: quoniam eas dono dare vetabantur lege. His acceptis Atheniensēs, & suis instructis in summā septuaginta numero, in AEginā nauigauerunt, peruenēruntq; postridie eius dici qui erat destinatus.

A Ἀποδιδῶσι σφι τὰ χρήματα. τὴ δὲ εἵνεκα ὁ λόγος ὃ Ἀθῆναιοὶ ὅδε ὠρμήθη λέγεσθαι ἔς ὑμέας, εἰρήσεται. Γλαύκου νιῦ οὐτέ τι Ἀποχρονὸν ὅτι ὁδὸν, οὐτ' ἐστὶν ὁδομήν νομιζομένη ἐπὶ Γλαύκου. ἐκτίπτεισθαι τε παρ' ἑρρίξος ἐκ Σπάρτης. οὕτω ἀγαθὸν μὴ δὲ διανοέεσθαι περὶ παλαιὰ θήκης ἀλλ' ὅτι, ἢ ἀπαυτεόντων ἀποδιδόναι. Λθυ- χίδης μὲν εἶπας ταῦτα, ὥς οἱ ὁδοὶ οὕτω ἔσ- ηκουον οἱ Ἀθῆναιοὶ, ἀπαλλάσσετο.

B Οἱ δὲ Αἰγινήται, πρὶν τῷ πλεόντεσιν ἀδικημάτων δοῦναι δίκας, τῷ ἔς Ἀθηναίους ὕβρισαν, Θηβαίοισι χειρίζομενοι, ἐποίησαν τοῖσι μεμφομένοι τοῖσι Ἀθῆναιοις, καὶ ἀξιοῦντες ἀδικέεσθαι, ὥς ὑμωροσόμενοι τοῖς Ἀθηναίοις πρὸς καθάριστον, καὶ γὰρ δὴ τοῖσι Ἀθηναίοις πενήτης ὅτι Σουίφ' λο- χήσαντες ὦν, τὴ θεωρίδα ἡμεῖς εἶλον πλήρεα αἰδράν τῷ πρώτῳ Ἀθηναίων. λαβόντες δὲ τοῖς ἀνδράς ἔδωκαν. Ἀθηναῖοι δὲ παρόντες

C ταῦτα πρὸς Αἰγινήτων, οἷός ἐστι αἰεὶ ἀλλο- λοντο μὴ οὐδ' ὅπως μηχανήσασθαι ἐπ' Αἰγινήται. καὶ γὰρ Νικόδρομος Κνοίθου καλεόμενος ἐν τῇ Αἰγίνῃ, αἰὲρ δόκιμος. οὗτος μεμφομένος τοῖσι Αἰγινήταις, πλεόντεσιν ἐωῦτὸν ἔξέλασε ἐκ τῆς νήσου μαθὼν ὅτι τότε τοῖς Ἀθηναίοις αἰαρημένοις ἔρδειν Αἰγινήτας κακῶς, οἷον τίθεται Ἀθηναίοισι παροδοσίῳ Αἰγίνης, φερόσας ἐν τῇ τῇ ἡμέρῃ ὅτι χρήσις, καὶ ἐκείνοις ἐς ἡμῶν δέησει βοηθεῖν.

D μὲν ταῦτα, καταλαμβαίῃ μὲν καὶ ταῖς συνεβήκατο ὁ Νικόδρομος Ἀθηναίοις τὴ παλαιὰ καλεομένην πόλιν. Ἀθηναῖοι δὲ οὐ παρὰ γίνονται ἐς δῖον οὐ γὰρ ἐτυχεῖν εὐδο- σιὰ νέας σφι ἀξιόμαχοι τῇσι Αἰγινήταις συμβαλέειν. ἐν ᾧ ὦν Κορινθίων ἐδίοντο χεῖσθαι σφι νέας, ἐν τούτῳ διεφθάρη τὰ πρῆγματα. οἱ δὲ Κορινθιοὶ (ἔσαν γὰρ σφι τῶν πόντων χεῖρον φίλοι ἐς τὰ μάλιστα) Ἀθηναίοισι διδοῦσι δεομένοις εἰκοσι νέας, δι- δοῦσι δὲ πενταδράχμους ἀποδομένοι. δωρεὴν γὰρ ἐν τῇ νόμῳ οἷον ἔξω δοῦναι. ταῦτα τε δὴ λαβόντες οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τὰ σφε- τέρας, πληρώσαντες ἐβδόμησαντα τὰ πᾶ- σαις νέας, ἐπλεον ὅτι τῷ Αἰγίνῃ καὶ ὑπερῆσαν ἡμέρῃ μὴ τῆς συγκειμένης.

Νικόδρομος ὃς, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸν χαλκὸν
οὐ πρὸς ἄλλοις ἐς πλοῖον ἐσβὰς, ἐκδιδρῆ-
σας ἐκ τῆς Αἰγίνης. σὺν δὲ ὧς ἄλλοι
τῶν Αἰγινήτων εἶποντο, τοῖσι Ἀθιναῖοι
Σούνιον οἰκῆσαι ἐδδοσαν. ἐπεὶ δὲ οὗτοι
ὀρμενῶντες ἐφῆρυν τε καὶ ἤρην τοῖς ἐν τῇ
νῆσῳ Αἰγινήταις. ταῦτα μὲν δὴ ὕστερον ἐγί-
νετο. Αἰγινήτων δὲ ὧς παχέες, ἐπὶ μα-
στάντες τῷ δήμῳ σφι ἅμα Νικόδρομος,
ἐπεκράτησαν. ὧς ἐπειτὰ σφῶας χερσὶν αἰ-
νοῖσι, ἔλκοντο ἀπολέοντες. ἀπὸ τούτου δὲ καὶ
ἄλλος σφι ἐγένετο, ὅς ἐκ θυσαδῶν ἐκ οἰοί-
τε ἐγένοντο ἐπιμηχανῶντες, ἀλλ' ἐφῆσαν
ἐκπεσόντες πρὸς τὸν ἐκ τῆς νήσου ἢ
σφι ἵλεων ἡμεῶν πλεῖν θεῶν ἐπιτακτοῖς
ἢ τῷ δήμῳ ζῶντες, ἔλκοντο ὡς ἀπο-
λέοντες. εἰς δὲ πῆς πρυμνῶν ἐκφυγῶν τὰ
δεσμά, κατεφύγετο πρὸς πρὸς τὴν Δι-
μήν. θεομοφροῦν. ἐπιλαβόμενος ὃς τῶν
ἐπιπλοῦντων, εἶχετο. οἱ δὲ, ἐπεὶ τέ μιν ἀ-
ποπλάσσει, ἐκ οἰοί τε ἀπέλκοντες ἐγένοντο,
ἀποκόψαντες αὐτῶν τὰς χεῖρας, ὥστε οὕτω.
αἱ χεῖρες ὃς καὶ ἐμπεφυκῆσαι ἔσαν τοῖσι
ἐπιπλοῦνσι. ταῦτα μὲν νῦν σφῶας οἱ Αἰ-
γινήται ἐργάζονται. Ἀθιναῖοι δὲ ἥκοις
ἐλαυμάχουσι νηυσὶ ἐβόδμηκοντα. ἔστω-
ντες δὲ τῇ ναυμαχίᾳ, ἐπεκράλοντο πύ-
λαις αὐτοῖς, ὧς καὶ πρὸς τὸν, Ἀργείοις.
καὶ δὴ σφι οὗτοι μὲν ἐκ ἐπὶ βοηθείᾳ, μεμ-
φόμενοι ὅτι Αἰγινῶν νέες αἰάγκη λαμ-
φύονται. ἀπὸ Κλεομένηος, ἔχοντες ἐς πλεῖν
Ἀργολίδα χωρίῳ, καὶ σὺν ἀπέβησαν Λα-
κεδαιμονίοις. σὺν ἀπέβησαν ὃς καὶ ἀπὸ Σι-
κυωνίων ἀνδρες τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἐβόλῃ.
καὶ σφι ὧς Ἀργίων ἐπεβλήθη ζημίη,
χίλια τάλαντα ἐκπίσαι, πενταχόσια ἐ-
κατέρους. Σικυωνιοὶ μὲν νῦν σὺν γινόντες ἀδι-
κῆσαι, ὡμολόγησαν, ἐκ ἐπὶ τάλαντα ἐκ-
πίσαι, ἀζήμιοι εἶ. Αἰγινήται δὲ οὕτε
σὺν ἐγινώσκοντο, ἔσαν τε αὐτὰ δέξασθαι. ἀπὸ
δὲ ταῦτα δεομένοις, ἀπὸ μὲν τῷ δημοσίῳ
ἐσθλὸς Ἀργίων ἐπὶ ἐβόλῃ, ἐβόλοντο δὲ
ἐς χιλίους. ἦγε δὲ αὐτοῖς γρατηγὸς Εὐρυ-
βάτης, πεπλάσθαι ἐπαρῆσαι πρυμνῶν ὧς
πλάσθαι, ἐκ ἀπειόσθαι ὅπισθον, ἀλλ'
ἐπεβλήθησαν ὧς Ἀθιναίων ἐν Αἰγίνῃ.

Qui quum ad diem nō adessent,
conscēso nauigio Nicodromus
ex AEgina profugit, aliis nōnul-
lis AEginetarum cum comitan-
tibus, quibus Athenienses Suniū
incolendum dederunt. Vnde isti
prodeunt, eos qui in insula erāt
AEginetas & ferebant & agebāt.
sed hac posterius acta sunt. Ca-
terūm proceres AEginetarum,
superata plebe quē vnā cum Ni-
codromo tumultum in ipsis fec-
cerat, mox eos quos ceperant, ad
necem abducebant. Vnde pia-
culum admiserat quod nullo stu-
dio expiare potuerunt, praeoccu-
patique, prius ex insula sunt de-
iecti quā deum sibi propitia-
rent. nam quum septingentos ē
plebe quos viuos ceperāt, ad ne-
cem educerent, vnus eorū ē vin-
culis elapsus fugit ad Cereris le-
giferæ vestibulum, cuiusque car-
dinibus prehēsis adhærebat: quē
illi quum auellere non possent,
abscissis viri manibus ita dedu-
xerunt: quæ manus cardinibus
consertæ manserunt. Hac quum
ipsis fecissent AEginetæ, classe se-
ptuaginta nauīū cum Athenien-
sibus qui superuenere congressi,
superantur. Vi&i nauali prælio,
eosdem quos prius Argiuos in
auxilium vocauerūt: sed illi no-
luere eis amplius auxilio esse,
causati quod & naues AEginæ
necessariō sumptæ à Cleomene
oram Argolidem tenuissent, & i-
psi cum Lacedæmoniis in terrā
descendissent, vt nonnulli quo-
que ē Sicyoniis nauibus descen-
derent in eadem contra ipsos ex-
peditione. Quo nomine vtrīq;
multa ab Argiuis iniuncta est
mille talentorum, quorum quin-
gena vterque populus solueret.
sed quum Sicyonii suam culpā
agnoscentes, centū talentis cum
Argiuis decidissent, AEginetæ ne
agnoscere quidem culpā vo-
luere: erant enim superbiore.
Eapropter rogantibus eis nemo
amplius Argiuorum publicē au-
xilium tulit, sed voluntariorum
circiter mille, duce quodam cui
nomen erat EVrybates, * quinq;
palmarū viro. quorum plerique
non remeauerē, sed in AEgina
sub Atheniensibus occubuerē.

a Qui quinque
gymnastica cer-
tamina obierat.

Et ipse dux EVrybates singulari certamine ter victor, quarto sub Sophane Decelis filio oppetiit. Verum AEginetæ sua classe adorti, in compositos Athenienses superauere, eorumque naues quatuor cum ipsis pugnantibus cepere. Et Athenienses quidem bellum cum AEginetis contraxerant.

PERSES autem quæ ipsius partes erant exequabatur, cum famulo assidue in memoriam redigente ut reminisceretur Atheniensium, cum Pisistratidis affidelibus, Atheniensisque criminantibus, tum cupiditate per hunc pretextum quo nixus erat, subigendi Græcos quicunque sibi terram & aquam denegassent. Itaque Mardonium, qui male re naualem gesserat, præfectura amouit, aliosque designatos duces aduersus Eretriam & Athenas misit, datin genere Medum, & Artaphernē Artaphernis fratris sui filium, datis mandatis ut Athenas atque Eretriam diriperent, captiuosque in cōspectum adducerent. Postquam hi duces declarati, ab rege digressi, ad planitiem Ciliciæ maritimam deuenere cum ingenti ac bene instructo exercitu, & ibi castra posuere, aduenerunt nauticæ copię omnes, ut singulis erant imperata: ad hæc hippagoge naues, quas superiore Darius anno mandauerat tributariis suis præparadas. In has introductis equis atque terrestri peditatu, sexcentis cum triremibus in Ioniam contēderunt. Hic non recto cursu secundum continentē, Hellepontum & Thraciam versus nauigabant, sed è Samo vnde soluerant, præter Icariū, intēque insulas: præcipue quidem (ut ego scētio) metu circumetundi Athon, quæ superiori anno circumnauigātes, magnam iacturam fecerant: sed & coacti propter Naxon, quam antea non cepissent, ad quam posteaquā ex Icario pelago apulsi sunt (in hanc enim ut primū copię ducerentur, Persæ urgebant) Naxii memores priorū, fuga se in montes concitauerūt, (σῶν) μεμηνημένοι τῷ πρότερον οἱ Νάξιοι, πρὸς τὰ οὐρεὰ οἴκοντο φεύγοντες,

A αὐτὸς δὲ ὁ στρατηγὸς Εὐρυβάτης μωωόμεν χίλῳ ἐπασκεύων, πρὸς μὲν αἰδρας ἔπει τοὺς ἀποκτινύει, ἔπει δὲ τῷ τεταρτῷ Σωφάνῳ ὁ Δακελῆος ἀποθνήσκῃ. Αἱ γυνήται δ', ἐοῦσαι ἀνέκτιστοι Ἀθηναίοισι συμβαλόντες τῇσι νηυσὶ, ἐνίκησαν καὶ σφεων νέας τέσσερας αὐτοῖσι ἀνδράσι εἶλον. Ἀθῆναιοισι μὲν δὴ πόλεμος σκυλήτιο πρὸς Αἰγινήτας.

Οὐδὲ Πέρσης τὸ ἐωῦτ' ἐποίησε, ὥς τε αἰαμίνης κόντος τε αἰεὶ τῷ θεῷ πόντος, μεμνησθ' αἰν' ἑ Ἀθηναίων, ἃ Πείσι στραπιδίων πρὸς κατατημύων καὶ διαβαλλόντων Ἀθηναίους. ἀμα δ' ἐβυλάμενος ὁ Δαρδός, ταύτης ἐχόμενος τ' ἀποφάσιος, κατὰ σφέα τῆς Ἑλλάδος πρὸς μὴ δόντας αὐτῷ γλῶττι καὶ ὕδωρ, Μαρδόνιον μὲν δὴ φλαύρως παρήξαντα ὡς σὺλα, καὶ ἀμύλῃ τ' ἀποκτινύει ἄλλοις δὲ στρατηγοῖς ἀποδείξας, ἀπέσχετο ὅτι τε Ἐρέτεια καὶ Ἀθήνας, Δαπνί τε, ἐόντα Μῆδον γένος, καὶ Ἀρταφέρνηα τ' Ἀρταφέρνηος παῖδα, ἀδελφιδὸν ἐωῦτ'. ἐντεὶ λαβόμενος δὲ ἀπέπιμπτε ἔξ αὐδραποδίσσας Ἀθήνας ἃ Ἐρέτεια, ἀγνὴν ἐωῦτ' ἐς ὅψιν τὰ ἀνδράποδα. ὥς δ' οἱ στρατηγοὶ οὗτοι οἱ ἀποδείκνυτες παρβόλοιοι καὶ βασιλῆος, ἀπὸ κοῦ τῆς Κιλικίης ἐς τὸ Ἀλφειὸν πεδίον, ἀμα ἀγόμενοι στρατὸν πολλὸν πεζὸν καὶ ἐσκαλασμένον, ἐνθαύτα στρατοπεδολογούμενοι ἐπὶ ἡλθε μὲν ὁ ναυπλοῦς πᾶς στρατὸς ὁ ἐπιταχθεὶς ἐκαστοῖς, καὶ ἐρχόμενοι δὲ καὶ αἱ ἰπποκλαυτοὶ νέες, καὶ τὰς πρὸς τέρω ἐτεὶ προσέπει τοῖσι ἐωῦτ' ἀσμοφόροις Δαρδός ἐποιμάζειν. ἐσβαλόμενοι δ' αὖ πρὸς τὴν ἐς ταύτας, καὶ τ' ἐπὶ τὸν στρατὸν ἐσβαλόμενοι ἐς τὰς νέας, ἔπλεον ἐξακροσίοισι τεταίρεσι ἐς τὴν Ἰωνίαν. ἐνθαύτην δ' ὡς καὶ τὴν ἡπειρὸν ἔχον τὰς νέας ἰδὺς τε Ἑλλήσποντον καὶ τὴν Ὀρηνίαν, ἀλλ' ἐκ Σάμου ὀρμώμενοι, παρὰ τὴν Ἰκαρίον ἃ διὰ νήσων τ' πλοῦν ἐποιδύοντο. ὥς μὲν ἐμοὶ ὁδοκῇ, δείσαντες μάλιστα τὴν ἐπὶ πλοῦν τῶν Ἀθῶν, ὅτι τὰς πρὸς τέρω ἐτεὶ ποιδόμενοι ταύτην τὴν χερσόνησον, μεγάλως ἀποσέπτασαν πρὸς τὴν καὶ τὴν Νάξος σφείας ἰωάδην, πρὸς τὸν οὐκ ἀλυσάσθαι. ἐπεὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰκαρίου πελάγους πρὸς σφείας ποιδόμενοι ἀποσέμψαν τὴν Νάξον (ὅτι ταύτην γὰρ δὴ πρὸς τὴν ἐπὶ τὸν στρατὸν οἱ Πέρσαι, πρὸς τὰ οὐρεὰ οἴκοντο φεύγοντες,

231

ἀμα
στραπιδίων
ἀμύλῃ

στραπιδίων

οὐδὲ ὑπέμειναν. Ὁ δὲ Πέρσαι ἀνδραπο-
 διαρῆναι τοὺς κατέλαβον αὐτῶν, ἐνέωρη-
 σαν καὶ τὰ ἱερά καὶ τὴν πόλιν. Ταῦτα δὲ ποιή-
 σαντες, ὅτι καὶ ἄλλας νήσους αἰάζοντο. ὣς
 ὦ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐποίουν, οἱ Δῆλιοι, ἐκλι-
 πόντες ἐς αὐτοὺς τὴν Δῆλον, οἵ γε φεύγοντες
 ἐς Τίωον. τῆς δὲ στρατῆρος καταπλευούσης, ὁ
 Δαΐτις παρεπλώσας, ἔκ' ἑα καὶ νέας πρὸς
 τὴν Δῆλον παρεσορμίζεσθαι, ἀλλὰ πέρην ἐν
 τῇ Ρίωκῃ αὐτὸς δὲ πυθόμενος ἵνα ἔσται οἱ
 Δῆλιοι, πέμπων κήρυκα, ἠγέρθοντο σφί τε αὖτε,
 Ἄνδρες ἱεροὶ, πὶ φεύγοντες οἴχεσθε, ὅτι
 τῆδε καταγρόντες κατ' ἐμεῦ, ἐγὼ γὰρ καὶ
 αὐτὸς ὅτι ὅσοντό γε φρονέω, καὶ μοι ἐκ
 βασιλῆος ὥδε ἐπέσταλται ἐν ἡρώῃ οἱ δύο
 θεοὶ ἐγένοντο, ταῦτ' ἔλεγε μὴδὲν οἰνεσθαι, μήτε
 αὐτὴν πλὴν χόρῳ, μήτε τοὺς οἰκῆτορας αὐ-
 τῶν. νῦν ὦν καὶ ἀπὶ τε ὅτι τὰ ὑμέτερα αὐ-
 τῶν, καὶ τὴν νῆσον νέμεσθε. Ταῦτα μὲν ἐπι-
 κηρυκείσαστο τοῖσι Δηλίοισι· μὲν δὲ, λιβαίω-
 πύ τ' ἐκίχουσα τάλαντα καὶ πανήσας ὅτι πύ-
 βωμος ἐξυμῆσθε. Δαΐτις μὲν δὲ ταῦτα ποιή-
 σας, ἐπλέεσ' ἅμα τῶν στρατῶν ὅτι πλὴν Ἐρέ-
 τειᾷ παρεῖτα ἅμα ἀγρόμενος καὶ Ἰωνας
 καὶ Αἰολέας· μὲν δὲ πύθον ἐν θεῶν δ' ἄνα-
 γνῶντα, Δῆλος ἐκινήθη, ὡς λέγουσι Δῆλιοι,
 καὶ παρὰ καὶ ὕστατα, τὰ μέγιστα ἐμὸς οὐ σφ-
 δεῖται. καὶ τὸτο μὲν χυτὸς αὐτῶν ποιοῖσι
 τῶν μελλόντων ἔσεσθαι κακῶν ἔφηνε ὁ θεός.
 ὅτι γὰρ Δαρείου τ' Ὑστάσπεος, καὶ Ξέρξεω τ'
 Δαρείου, ἐς Ἀρτοξέρξεω τὸ Ξέρξεω, τριῶν
 πούτεων ἐπέξῃς ἡμεῶν, ἐγένετο πλέω κα-
 κατῇ Ἑλλάδι ἢ ὅτι εἰχνοὶ ἄλλας ἡμεῖς καὶ
 παρὶ Δαρείου ἡγεμονίας· τὰ μὲν, ἀπὸ τῆ Περ-
 σέων αὐτῇ ἡγεμονίᾳ, τὰ δὲ, ἀπ' αὐτῶν τῶν
 κορυφαίων παρὲς τῆς ἀρχῆς πολεμουμένων.
 ὅταν οὐδὲν ἔτι ἀφ' ἑκῆς κινήσῃται Δῆλον, πο-
 τερὶν εὐδύναν ἀκίνητον. καὶ ἐν χρησμῷ ἔτι
 κρησμεμένον παρὲς αὐτῆς ὥδε,

Κινήσῃ ἐν Δῆλον, ἀκίνητον παρ' εὐδύναν.

διώσται δὲ καὶ Ἑλλάδα γλαῶσθαι ταῦτα
 τὰ οἰωόμενα, Δαρῆος, ἐρξείης· Ξέρξεως,
 δεῖνιος· Ἀρτοξέρξεως, μέγας δεῖνιος. πούτις
 δὲ τὰς βασιλῆας ὥδε αὐτῶν ὁρθῶς καὶ γλαῶ-
 σαν πλὴν σφετέρῳ Ἑλλήνας καλέοιεν. οἱ δὲ
 βαρβαροὶ ὡς ἀπῆραν ἐκ τῆς Δῆλου, ποροῖχον πρὸς τὰς νήσους. ἐν θεῶν δὲ
 στρατὸς ἐπὶ τῇ ἐλαμδαίῳ, καὶ ὁμήρου τῇ νησιωτικῇ παῖδας ἐλάμβανον. ὡς

A non ausi resistere. Eorum au-
 tem quos adepti sunt Persæ
 quum in servitutem rapuissent,
 delubra atque urbem incende-
 runt. His actis ad cæteras insulas
 redeunt. Hæc dum isti agunt;
 Delii reliæta & ipsi Delo fuga Te-
 num abeunt. Eò tendentes na-
 ues præcedens Datis non sinebat
 ad Delum habere stationem, sed
 trans Delum apud Rheneam. Et
 simul cognito ubi Delii essent,
 misso caduceatore his eos verbis
 affatus est, Viri sacri, quid fuga
 abistis, non pro merito de me
 male opinâtes? Ego enim & ipse
 mea sponte animatus sum, & ab
 rege iussus, quo in loco duo dii
 geniti sunt, nequid aut eum lo-
 cum aut eius incolæ lædam. Re-
 dite igitur ad vestra ipsorum, &
 incolite insulam. Hæc Delii per
 caduceatorem dixit: mox tre-
 centas thuris libras super aram
 aggestas adolevit. His actis ad-
 uersus Eretriam primùm nauigauit,
 simul omnem classẽ, simul Iones
 pariter atque AEoles
 agens. Statimque ab illius digres-
 su Delos tremuit, (ut Delii aiunt)
 ad meam usque ætatem tunc &
 primùm & postremùm cômota,
 deo mala ventura hominibus
 portendente. Nam sub Dario
 Hytaspis, & Xerxe Darii, & Ar-
 taxerxe Xerxis filio, tribus iis
 deinceps ætatibus plus malorũ
 passa est Græcia quàm viginti
 aliis ante Darium ætatibus, par-
 tim à Persis, partim ab ipsis pri-
 moribus de principatu bellanti-
 bus: ut non ab re Delos com-
 mota sit, prius immobilis: de qua
 in oraculo ita scriptum erat,

*Et Delon, quanvis sit adhuc im-
 mota, mouebo.*

Et sanè in Græca lingua pollent
 hæc nomina, Darius, idem quod
 ἐρξείης, id est coercitor: Xerxes, idẽ
 quod δεῖνιος, id est bellator: ad ver-
 bum, martius: Artoxerxes, idem
 quod μέγας δεῖνιος, id est magnus
 bellator. Barbari, postquam à De-
 lo ad alias insulas profecti sunt,
 sumebant illinc tum copias tum
 liberos insulanorum obsides. Ut

E

verò insulas præternauigantes, Carystum appulerunt, Carystii-
que negarunt se vel obsides da-
turos vel militaturos aduersus
vicinas ciuitates (videlicet Athe-
nas & Eretriam significâtes) Car-
ystii tādīu obsessi sunt, eorū-
que ager vastatus, donec in ded-
itionem Persarum venerunt. Ere-
trientes autem audito Persarū
exercitum aduersum se venire,
auxilia ab Atheniensibus implo-
rauerunt. Quibus non deneganda
auxilia rati Athenienses, miserūt
subsidio illis ea quatuor millia
hominum qui Chalcidensium
equitum obtinuerant prædia.
Sed Eretriciūm haudquaquam
sincerum erat consilium, qui
yametsi accersiebant Athenien-
ses, tamen ancipiti sententia va-
cillabant: quibusdam eorum cē-
sentibus urbem deserendam, &
in cacumina Eubœæ eundum:
quibusdam, qui propria lucra à
Persis expectarent, prodicionem
molientibus. Horum utrorum-
que animos animaduertens AE-
schines Nothonis filius, Eretrici-
simum primarius, patefecit Athe-
nienſibus omnem præsentium
rerum statum, orauitque vt do-
mum abirent, ne vnà cum illis
occumberent. Hæc consulenti
Aeschini obtemperantes Athe-
nienſes, illinc in Oropum trans-
gressi, salutem sibi pepererunt.
At Persæ eò aduecti, naues oræ
Eretricæ ad fanum & Chœreas
& Aegilia applicuerunt: potiti-
que his locis, cōtinuò equos ex-
posuerunt, & tanquam cum hosti-
bus conflicturi se instruxerunt. Ad-
uersus quos non decreuerunt E-
retrientes sibi esse prodeundum:
sed quandoquidem sententia de
urbē nō deserenda euicerat, me-
rito dabant operam vt mœnia
custodirent. Adorientibus au-
tem ea Persis, acri pugna per sex
dies certatum est: multisque v-
trinque cadentibus, septimo die
Euphorbus Alcimachi filius, &
Philagrus Cynei, inter popula-
res suos viri spectati, filius, vr-
bem hostibus prodidit. Quam
ingressi Persæ, postquam tem-
pla spoliauerunt, incenderunt,

ἢ πλεονεκτήσαντες, πρὸς τὸν καὶ ἐς
Κάρυστον, ὃν δὲ σφίσι Καρύσιοι οὔτε ὁ-
μήρους ἐδίδδουσαν, οὔτε ἔφασαν ὅτι πόλις
ἀστυλείτωνες στρατὸν ἔχουσιν. Ἐρετρίαι
τε καὶ Ἀθῆναι, ἐνθα ὅτε τούτοις ἐπολιόρ-
κειόν τε καὶ τὴν γῆν σφέων ἔχειον. ἐς δὲ καὶ
οἱ Καρύσιοι πρὸς ἔρησαν ἐς τῇ Περσέων
τὴν γῆν. Ἐρετρίαι δὲ, πῶς θανόν-
τες τὴν στρατὸν τὴν Περσικὴν ὅτι σφέας
ὅτι πλεονεκτήσαν, Ἀθῆναιαν ἐδεήθησαν σφί-
σι βοηθεῖν ἡμέτερα. Ἀθῆναιοι δὲ οὐκ
ἀπείκοντο τὴν ὅτι κούρειον, ἀλλὰ πρὸς
τετραχιγλίου κληρονομήσαντες τῇ ἰππο-
κῆτων Χαλκιδέων τὴν χώραν, τούτοις
σφίσι δίδδουσι ἡμεροῖς τῇ Ἐρετρίαν ἡμέ-
τερα ὅσον ἐγγὺς βούλδμα, οἱ μετεπίμ-
ποντο μὲν Ἀθῆναιους, ἐφρόνεον δὲ διφασίας
ιδέας. οἱ μὲν γὰρ αὐτέων ἐβλάβοντο ἐκλι-
πεῖν τὴν πόλιν ἐς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίας·
ἄλλοι δὲ αὐτέων, ἴδια κέρδεα πρὸς δεχόμε-
νοι πρὸς τῇ Πέρσῃ οἴσασθαι, πρὸς δόλῳ
ἐσκαυάζοντο. μαθὼν δὲ τούτων ἐκάτερα
ὡς εἶχε Αἰγίνης ὁ Νόθωνος, ἐὼν τῇ Ἐρε-
τρίαν τὰ πρῶτα, πρὸς τῇ τοῖσι ἥκοι τῇ
Ἀθῆναιων πάντα τὰ πρὸς τῇ σφίσι κή-
ματα. πρὸς δὲ τὸ πᾶσι ἀπαλλάσσεσθαι
σφέας ἐς τὴν σφετέρην, ἵνα μὴ πρὸς α-
πόλων. οἱ δὲ Ἀθῆναιοι ταῦτα Αἰγίνῃ συμ-
βουλεύσαντι πείθονται. καὶ οὗτοι μὲν ἀφ-
βαίτες ἐς Ὀρωπὸν, ἐσώζον σφέας αὐτοῖς οἱ
δὲ Πέρσαι πλεονεκτήσαντες κατέχον τὰ νέας τῆς
Ἐρετρίκῃς χώρας καὶ τέρμους, καὶ Χοιρέας,
καὶ Αἰγίλια. καταχόντες δὲ ἐς ταῦτα τὰ
χωρία, αὐτίκα ἵππους τε ἐξέβαλλοντο, καὶ
πρὸς ἐσκαυάζοντο ὡς πρὸς τοῖσι μὲν τοῖσι
ἐχθροῖσι. ἢ Ἐρετρίαις ἐπεξελεῖν μὲν καὶ
μαχέσασθαι οὐκ ἐποιῶντο βουλῇ, εἰ-
κως δὲ ἀφφυλάξαι τὰ πείχεα, τούτου
σφίσι μελεπεῖν, ἐπεὶ τε εἰς μὴ ἐκλι-
πεῖν τὴν πόλιν. πρὸς βολῆς δὲ ἡγομένης
καρτερῆς πρὸς τῇ πείχῃ, ἐπιπῶν μὲν ὅτι
ἐξ ἡμέρας πολλοὶ μὲν ἀμφοτέρων τῇ
δὲ ἐβδόμῃ Εὐφορβὸς τε ὁ Αἰχμαχίου,
καὶ Φίλαγρος ὁ Κυνοῦ, αἵδρες τῇ ἀ-
γῶν δόκιμοι, πρὸς δίδδουσι τοῖσι Πέρσῃσι τὴν
πόλιν. οἱ δὲ, ἐσλόντες ἐς τὴν πόλιν, τῶ-
ν μὲν, τὰ ἱερὰ συλήσαντες ἐνέπρησαν,

τὰς
τῇ
σφίσι τῇ
χώραν, διὰ.

Ἀποπινύμενοι τὸ Σάρδιο κατακαύθη-
των ἱερῶν· τὸ δὲ τοῖς αἰθρώποις ἐνδραπέ-
δισαντο, καὶ τὰ Δαρείου ἐνέλας.

• Χειρσάμενοι δὲ πλεῖν Ἐρετρίαν, καὶ
ἐπιχόντες ὀλίγας ἡμέρας, ἐπλεον' ἐς πλεῖν
Ἀθήκην, κατέρχοντες τε πολλόν, καὶ δο-
κέοντες ταῦτα τοῖς Ἀθηναίοις ποιήσιν τὰ
ἐν τῇ Ἐρετρίᾳ ἐποίησαν. καὶ, ὡς γὰρ ὁ
Μαροθῶν ἐπιτηδεύατον χροῖον τῆς
Ἀθήκῃς ἐνὶ ὠπείᾳ, καὶ ἀγροῦ τῆς
Ἐρετρίης, ἐς τοῦτο σφικατηγέτο Ἰππίας ὁ
Πείσιγρᾶτου. Ἀθηναῖοι δ' ὡς ἐπύθοντο ταῦ-
τα, ἐβόηθον καὶ αὐτοὶ ἐς τὸν Μαροθῶνα·
ἦρξεν δὲ σφῆας στρατηγὸς δέκα· τῷ δὲ δέκα-
τος ὡς Μιλτιάδης, τῷ τὸν πατέρα Κίμων
τὸν Στησαγόρεω κατέλαβε Φυγίην δὲ
Ἀθηνάων Πείσιγρᾶτον τὸν Ἰπποκρά-
τεος. καὶ αὐτὸς φέροντι, Ὀλυμπιάδα ἀε-
λέσθαι τεθλίπω σιεύειν. καὶ ταύτην μὲν
πλεῖν νίκην ἀνελόμενον μιν, τούτῳ δὲ ξενεί-
κα εἶσαι τὰ ὁμομητεία ἀδελφεῷ Μιλ-
τιάδῃ. μὲν δ' ὅ, τῇ ὑγερῇ Ὀλυμπιάδι ποῖσι
αὐτοῖσι ἵπποισι νικῶν, πρῶτον δὲ Πείσι-
γρᾶτον ἀνακηρυχθῆναι. καὶ πλεῖν νίκην
ἡγεῖς πύργῳ, κατήλθε ἐπὶ τὰ ἐωυτῶν ὑ-
πόσπονδος. καὶ μιν ἀνελόμενον ποῖσι αὐ-
τοῖσι ἵπποισι ἄλλῃ Ὀλυμπιάδῃ, κατέ-
λαβε Σπιδανθὶν ὑπὸ τῷ Πείσιγρᾶτον
παίδων, ἔκεν πρῶτον αὐτῷ Πείσιγρᾶτον.
κατείνοντο δὲ οὗτοί μιν καὶ τὸν Ὀρυτανίον,
νυκτὸς ὑπέσαντες αἰόρας. τεταπῶται δὲ
Κίμων πρὸς τῷ ἀγῶνι, πέρην τῆς ἀγ-
χίλης καλεομένης ὁδοῦ. καταντίον δὲ
αὐτῷ αἱ ἵπποι τεταπῶται αὐταὶ αἱ τῆς Ὀ-
λυμπιάδας ἀνελόμεναι· ἐποίησαν δὲ ἐ-
233. ἄλλαι ἵπποι ἥδη τούτῳ τῷ Εὐαγόρεω
Λάκωνος· ἀπὲρ δὲ τούτων, οὐδαμῶς ὁ
μὲν δὲ πρῶτον τῶν παίδων τῷ Κί-
μωνι Στησαγόρης ὡς πλεοναῦτα πρῶ-
τῶν πάντων Μιλτιάδῃ πρῶτος ὡς τῇ
Χερσονήσῳ. ὁ δὲ νεώτερος πρὸ αὐτῷ Κί-
μωνι Ἀθηνῶν, ταῦτα ἔχων ἀπὸ τοῦ οἴ-
κῳ τῆς Χερσονήσου Μιλτιάδεω, Μιλτιά-
δης. οὗτος δὲ ὡς τότε ὁ Μιλτιάδης ἦκον
ἐκ τῆς Χερσονήσου, ἐκπεφύγων διπλὸν θάνατον, ἐστράτηγε Ἀθηνῶν. ἅμα
μὲν γὰρ, ὅ, Φοίνικες αὐτὸν οἱ ἐπιδιώξαντες μέχρι Γέφυρου, πρὸ πολλοῦ ἐ-
ποιδὸντο λαβὴν τε ἐν αἰαλαγίῃ πρῶτον βασιλῆα· ἅμα δὲ, ἐκφυγόντα τε πύργῳ,

in ultionem eorum templorum
quæ Sardibus deflagrauerant,
hominibus iussu Dari in serui-
tutem captis.

Potiti Eretria, & aliquot illic
dies morati, in Atticam naviga-
uerunt, tuncque magnam par-
tem vastauerunt, rati idem fa-
cturos Athenienses quod Ere-
trienes fecissent, etenim erat lo-
cus Atticæ Marathon proximè
Eretriam, ad equitandum op-
portunissimus, quò illos Hippias
Pisistrati filius deducebat. Eò-
dem Athenienses & ipsi re audita
ad vim arcendam processerunt,
decem præfectis sibi duci-
bus: quorum decimus erat Mil-
tiades, cuius patrem Cimonem
Stesagoræ filium fugere ex A-
thenis Pisistratum Hippocratis
contigerat, & dum fugit, obtine-
re Olympiadè quadriugo cer-
tamini: quam victoriam mun-
eris gratia transtulit in Miltiadem
ex matre germanum: proximā-
que Olympiadè eisdem equa-
bus aliam Olympiadem quum
vicisset, à filiis Pisistrati interfe-
ctus est, non iam uiuo Pisistrato.
Interfectus est autem ad Pryta-
neum, noctu summis percus-
soribus: sepultusque ante urbem
trans viam quæ vocatur Diacæ-
le: & e regione sepultæ sunt equæ
illæ quæ tres Olympiadas victo-
rias reportarant. Idem quod iste,
iam aliæ equæ fecerant, quæ fue-
runt Euagoræ Lagonis: aliæ præ-
terea nullæ. Per idem tempus
maior natu filiorum Cimonis
Stesagoras, apud Miltiadem pa-
truum in Chersoneso educaba-
tur: minor autem apud ipsum
Cimonem Athenis erat, nomen
habens à Miltiade Chersonesi
conditore. Hic igitur Miltiades è
Chersoneso tunc profectus, dux
Atheniensium erat, è duplici cede
elapsus: semel, quum cū Phœ-
nices usque ad Imbrū persequuti
sunt, magni facientes capere ho-
minem ut ad regem perduceret
iterum, quum ab iis elapsus,

domum suam reuersum, ac se reducem esse existimantem, inimici sui exceperunt, & ad iudicium deduxerunt, accusantes occupatæ in Cherfoneſo tyrannidis. Hoc reatu liberatus, suffragiis populi dux declaratus est. Duces autem quum adhuc in vrbe essent, ante omnia legatum Spartam mittunt Phidippidem, illum quidem Atheniensem, sed tabellariam operam facilitatem. Huic Phidippidi, vt ipse refert, & Atheniensibus renuntiavit, circa Parthenium montem, qui supra Tegeam est, obuius fuit Pan: compellatôq; nominatim Phidippide, iussit nuntiari Atheniensibus quid ita illi nullam gererent curam sui, qui bene ipsis vellet, quique iam sæpenumero de eis bene meritus fuisset atque etiam futurus esset. His verbis fide habita, Athenienses, quod eorum iam status erat bene constitutus, extruxerunt sub arce templum Panis: illique annuis hostiis, ex quo nuntium accepere, sacrificant, & ardenti candelabro supplicant. Phidippides autem hic qui sibi Pana dixit apparuisse tunc quum à ducibus missus est, iterum Athenis egressus, Spartam peruenit, adiensque magistratus, Lacedæmonii, inquit, orant vos Athenienses vt sibi opem feratis, nec ciuitatem inter Græcos vetustissimam cōtemnatis, in discrimen adductā, ne barbaris viris seruiat. Etenim Eretria direpta est, insignique ciuitate Græcia imbecillior redita. His mandatis à Phidippide expositis, placebat quidem Lacedæmonii opem ferre Atheniensibus: sed id sibi impossibile confestim facere erat, nolentibus legem rumpere. nam erat nonus dies instantis mensis, quo die negabant se progressuros, nec nisi orbe lunari impleto. Et isti quidem plenilunium expectabant. Hippia autem Pisistrati filio, qui barbaros in Marathonē perducebat, visū hoc in somnis superiore nocte oblatū est: Videbatur sibi Hippias cū matre concubere.

a Postridie quàm Athenis egressus est. Ad Verbum, Secundam ex Atheniensium vrbe fuit Sparta. At Valla dicitur accepit pro dūti-
por. Sic infra in hoc eodem libro, περὶ τοὺς οὐκ Σπάρτης ἐγγύς οὐ τῇ δ' ἡμέρᾳ

A καὶ ἀπικλόμενοι ἐς τὴν ἐαυτοῦ δόχοντα τε εἶ) ἐκ σωτηρίῃ, ἥδη τὸ ἐνδεχόμενον οἱ ἐ-
χθροὶ ὑποδέξαμενοι, ὑπὸ δικαστήριον αὐτὸν ἐσαγαγόντες, ἐδίωξαν τυραννίδος τῆς ἐν Χερσονήσῳ. ἀποφυγὼν δὲ καὶ πο-
ταε, στρατηγὸς οὕτω Ἀθηνάων ἀπεδέ-
χθη, αἰρεθείς ὑπὸ τῷ δήμῳ. καὶ παρῶτα μὲν, εὐόντες ἐπὶ ἐν τῷ ἀσπί οἱ στρατηγῶν, ἀποπέμποις ἐς Σπάρτῃ κήρυκα Φε-
διππίδην, Ἀθηνάων μὲν ἀνδρα, ἄλλως
B δὲ ἡμεροδρόμοι τε καὶ τῶν μελετώντων. τῷ δὲ (ὡς αὐτὸς τε ἔλεγε Φεδιππίδης, καὶ Ἀθηνάοις ἀπήγγελε) περὶ τὸ Παρ-
θέριον οὗτος τὸ ὑπὸ Τεγέης ὁ Παιὶ πε-
πίπῃ. βώσαντα δὲ ποιῶμα τῷ Φεδιππί-
δεω πὲν Γαῖα, Ἀθηνάοις κελύσαι ἀ-
παγγέλαι δέ τῃ ἐαυτοῦ δέμῳ ὅτι μέλει
πειδύ) ἐόντος βίου ἥδη Ἀθηνάοις, καὶ πολλὰ τοῦ γυμνασίου ἥδη σφίσι χρησίμου, τὰ δὲ πὶ καὶ ἐσθλῶν. καὶ ταῦτα μὲν Ἀ-
C θηνάοι, καταστάντων σφίσι δὲ ἥδη τῇ ὁρημάτων, πιστεύσαντες εἶ) ἀληθῆ, ἰ-
δρυσαντο ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει Γαῖος ἰεῖν, καὶ αὐτὸν ἀπὸ ταύτης τῆς ἀρχαίας θυσιῆς ἐπιτείησι καὶ λαμπάδι ἰλάσονται. τότε δὲ
πυμφεύς ὑπὸ τῇ στρατηγῶν ὁ Φεδιππί-
δης εἶπῃ, ὅτε περὶ οἱ ἔφη καὶ τὸν Γαῖα φα-
νέω, δόλτερός ἐκ τῷ Ἀθηνάων ἀσπίς
ἐν ἐν Σπάρτῃ. ἀπικλόμενος δὲ ὅτι τοῦ ἀρ-
χόντος ἔλεγε, ὅτι Λακεδαιμόνιοι, Ἀθη-
D ναῖοι ὑμῶν δέονται σφίσι βοηθῆσαι, καὶ μὴ
περιδεῖν πόλιν ἀρχαίαν ἐν τῇσι.
Ἕλλησι δουλοσύνην πεποιθόσιν παρῶτα
αἰδρῶν βαρβάρων. καὶ γὰρ Ἐρέτεια τε νῦν
ἐνδραπόδισαι, ἐ πόλις λαγίμῃ ἡ Ἑλλάς
γέγονε ἀσθενέστερη. ὁ μὲν δὲ σφί παρῶτα
ταλμύρα ἀπήγγελε. τοῖσι δὲ ἐαδὲ μὲν βο-
H θέην Ἀθηνάοις, ἀδύατα δὲ σφί ἐν τῷ
κῆρυκα ποιεῖν ταῦτα, οὐ βουλομένοις
λύειν τὸν νόμον. ἐν γὰρ ἱερῇ τῇ μενῶς
εἶναι τῇ εἶναι τῇ δὲ οὐκ ἐλπίσασθαι ἐφα-
σαν, μὴ οὐ πλήρους ἐόντος τῷ κύκλῳ. οὗτοι
μὲν νῦν τῷ περὶ ἡμῶν ἐμῶν. τοῖσι δὲ βαρ-
βάρῃς κατηγέτο Ἰππίης ὁ Γῆσι στρατῶν
ἐς τὸν Μαράθωνα, τῆς κῆρυκα πικρῆς
ὅτι ἰδὼν ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ τοῦ ἐδίδκε οἱ
Ἰππίης τῇ μητρὶ τῇ ἐαυτοῦ στυγερῇ.
συνεβάλ-

ἡμε-
ροδρόμῳ

σίωεβάλλετο ὦν ἐκ τῶ ὀνείρου, κατελθὼν
 ἐς τὰς Ἀθῆνας, ἐκ αὐτοσάμῃος τὴν Σφ-
 ρῶν, τελευτήσῃ ἐν τῇ ἐωυτοῦ γηραιός. ἐκ
 μὲν δὲ τῆς ὀψιμος σίωεβάλλετο τῶτα. τότε
 δὲ κατηγόμῃος, τῆτο μὲν, παῖ ἀνδράποδα
 παῖ δὲ Ἐρετρίης ἀπέβησε ἐς τὴν νῆσον τὴν
 Στυρέων, καλεομένην δὲ Ἀγίλῃ. τῆτο
 δὲ, κατὰ γῆρας ἐς τὴν Μαργάνα τῆς
 νέας ὠρμιζε σῆς. ἐκβαίνας δὲ ἐς τὴν γῆν
 τῆς βαρβαρῆς διέτασε. καὶ οἱ τῶτα διέ-
 ποντι ἐπὶ ἡλθε πᾶρεῖν τε καὶ βῆσαι μεζό-
 νως ἢ ὡς ἐώθε· οἱ δὲ περὶ σπυρίων ἐόντι, τῶ
 ὀδόντων οἱ πλῆνες ἐσείοντο. τούτων ὦν ἕνα
 τῶ ὀδόντων ἐκβάλλει ὑπὸ βίης βήξας.
 ἐκπεσόντος δὲ ἐς τὴν ἄμμοι ἀντὶ ἐποιέ-
 ετο πολλὴν ἀσπυρίων ἐξορρεῖν. ὡς δὲ οὐκ
 ἐφαίνετο οἱ ὀδούς, ἀναγενάξας, εἶπε πρὸς
 « οὐκ ἔστι παρὲς ὧς, ἡ γὰρ ἡδε οὐκ ἡμετέρη
 « ὅτι, ὅθεν μιν διωπτόμεθα ὑποχειρίων
 « ποιήσασθαι. ὁχόνον δὲ τι μοι μέγας μετῶ,
 « ὅ ὀδούς μετέχει. ἰπώης μὲν δὲ τῶ τῶ
 τῶ ὀψι σίωεβάλλετο ἐξεληλυμένα. Ἀ-
 θῆναιοι δὲ τεταγμένοι ἐν τελευτῇ Ἡ-
 ρακλέος, ἐπὶ ἡλθον βοηθόντες Πλαταιέες
 πομπῇ. καὶ γὰρ καὶ ἐδεδώκεσθαι σφῆρας
 αὐτοῖς τοῖς Ἀθῆναιοις οἱ Πλαταιέες, καὶ
 πόνοις ὑπὸ αὐτῶν οἱ Ἀθῆναιοι σιχνοὶ
 ἦδη ἀναγρέοντο. ἐδόσαν δὲ ὧδε· περὶ ὀδούς
 ὑπὸ Θεβαίων ὁ Πλαταιέες, ἐδιδόσαν
 πρὸς τὰ πρῶτα Κλεομένη τε καὶ Ἀ-
 ναξάνδριδαν καὶ Λακεδαιμονίοις σφῆρας
 αὐτοῖς. οἱ δὲ, οὐδέ μὲν οἱ, ἐλθόντες παῖδε,
 « ἡμεῖς μὲν ἐκείτω τε οἰκόμεν, καὶ ὑμῶν
 « τοῖς δὲ πῆς γένει αὐτοῖς ἐπικουρήσῃ. φησὶ
 « τε γὰρ αὐτοῖς πολλὰ κίς ἐξ ἀνδραποδιωτῆς ἢ
 « πῆνα πύχεσθαι ἡμέων. σιμβουλόμεν δὲ
 « ὑμῶν διωῶν ὑμέας αὐτοῖς Ἀθῆναιοις, πλη-
 « σιοχέρισσι τε ἀνδράσι, καὶ ὑμῶν ἐοῦσι οὐ
 « καχοῖσι. τῶτα σίωεβούλθον οἱ Λακε-
 δαιμόνιοι, οὐκ ἔστι βούλθον οὕτω τῶ Πλαται-
 έων, ὡς βούλθον πῆς Ἀθῆναιοις ἔχον
 « πόνοις, σίωεβούλθον Βοιωτοῖσι. Λακεδα-
 μόνιοι μὲν νῦν Πλαταιέων τῶτα σίωε-
 βούλθον. ὁ δὲ οὐκ ἡπίστησαν, ἀλλ' Ἀ-
 θῆναιων ἰσχυρῶν πομπῇ δώδεκα τοῖσι,
 ἰκέται ἰσχυροὶ ἐπὶ τὸν βωμόν, ἐδιδόσαν
 σφῆρας αὐτοῖς. Θεβαῖοι γὰρ πομπῇ τῶτα,

Quo ex somnio conieciabat fo-
 re ut reuersus Athenas, ac rece-
 pto dominatu senex domi suæ
 obiret. Hunc in modum inter-
 pretabatur visum suum. Dum
 autē prædam Eretriensem quam
 deposuerat, in insulam Styreorū
 nomine Aegilcā, reportat, dūm-
 que naues ad Marathonem ap-
 pulsas in stationibus locat, ac bar-
 baros in terram egressos dispo-
 nit, ciuitalia administranti cōrigit
 sternutatio, tussisque solito vehē-
 mentior. vnde concussis eius, ut-
 pote senis, plerisque dentibus, v-
 nus illorum ex violentia tussicūdi
 excussus est, & in arenā delapsus:
 qui magna adhibita ad inueniē-
 dum diligentia, quū tamen non
 appareret, suspirans Hippias, ad
 eos qui aderant ait, Hæc terra nō
 est nostra, nec eā poterimus no-
 bis subiectam efficere, * sed tan-
 tummodo partem, quātum spa-
 tii dens qui mihi aderat, obtinet.
 Huc Hippias suam visionem in-
 terpretabatur euasisse. Atheniē-
 sibus autē apud Herculis fanū in-
 structis superuenire auxilio Pla-
 tæenses, omni cum populo, qui
 sese Atheniensibus dederat, &
 pro quibus frequentes iam labo-
 res susceperant Athenienses: De-
 diderant autem sese hoc modo:
 Quum à Thebanis premeretur
 Platæenses, primū Cleomeni
 Anaxandridæ, qui interuenerat,
 atque Lacedæmoniis sese dedi-
 derant: à quibus tamen recepti
 non sunt, hac oratione utētibz,
 A nobis qui procul habitamus,
 frigidum quoddam fuerit vobis
 auxilium. nā priusquam nostrū
 quisquā audiat, possitis occupati
 ab hostibz sæpe expugnari. Sua-
 demus autem ut vos ipsos Athe-
 niensibus deditis, vicinis pariter
 & ad tutandum non inualidis.
 Hoc Lacedæmonii non tam cō-
 sulebant Platæensibus quod eis
 bene vellent, quām quod opta-
 ret Athenienses defatigari Bœo-
 tio bello. Id suadētibz Lacedæ-
 moniis non aduersati Platæen-
 ses, aditis Atheniensibus, dum
 rem diuinam duodecim diis fa-
 ciunt, eis ad aram suppliciter
 sedentes sese dederunt. Ad-
 uersus quos Thebani re audita,

a Sed eam illius
 portionem quæ
 ad me pertine-
 bat, dēs possidet.

exercitum duxerunt, in corum-
que auxilium Athenienses vene-
runt. Sed dum conferturi praeliū
essent, Corinthii haud conte-
mnendam sibi rem putantes, ad
eos reconciliandos interuenere:
atque utrorumque permissu re-
gionem hunc in modum ter-
minarunt, ut Thebani eos Boeo-
tos qui nollent inter Boeotos cē-
scri, sinerēt facere quod vellent.
Hoc ubi decreuere Corinthii,
abscessere. Abscedentes quoque
Athenienses aggressi Thebani
sunt, cōmissique pugna, repulsi.
vnde Atheniēses trāsgressi quos
Corinthii statuerant terminos,

a Afopū & Hy-
fias Thebanis
aduersus Platæ-
ses limitem sta-
tuerunt. Ergo Pl.

Afopum fecerunt limitē The-
banis. Ergo Platæses Atheniē-
sibus sese quum deditissent, ad
Marathonem tunc auxilio vene-
runt. Erant autem in Atheni-
ensium ducibus ancipites sentē-
tiæ, aliis vetātibus fieri praelium:
pauciores enim se esse quā ut
cum Medis confingerent: aliis
(quorum erat Miltiades) ad pu-
gnandum hortantibus. Itaque
quum essent bifariæ sententiæ,
& deterior vinceret, ibi Miltia-
des Callimachum Aphidnæum

b Tunc, quod
vndecimum suf-
fragium ad eum
pertineret, qui
ex facta per fabā
sortitione pole-
marchus Atheni-
ensium creatus
esset, *vel, ductis fa-
ba sortibus polem-
archus*. (oli
enim Athen. in
ferendo suffragio
par. duc. polem-
archum faciebant)
adiit Aphidnæum
Miltiades, tunc
polemarchum,
eique dixit, In te
nunc sitū est Cal-
limache, Athenas
vel in seruitutem
redigere, vel, illis
liberatis, monu-
mentum in omne
æuum relinque-
re, quale ne Har-
mod.

id est, belli principem: qui magi-
stratus per suffragia electus in dā-
da faba, hoc est, in declaranda sen-
tentia, vndecimus est. nam quō-
dam Athenienses in dicenda se-
tentia parem ducibus faciebant
polemarchum. Ad hunc Miltia-
des, In te, inquit, nunc Callima-
che situm est, utrum in seruitutē
Athenæ redigantur, an tu eas li-
berādo memoriam tui in omne
æuum relinquas, qualem ne Har-
modius quidem atque Aristogi-
ton reliquerunt. Nam Atheniē-
ses nūc in maximum omnium
ex quo nati sunt venere discri-
men: qui si Medis succumbant,
palām est quæ passuri sint, traditi
Hippiæ: sin autē superent, poterit
hæc ciuitas vrbium Græciæ ef-
fici prima. Quo autem pacto
hæc fieri possint, & quomodo
ad te harum rerum arbitrium
redeat, nunc exponam: Nostræ,
qui dūces sumus, bifariæ sunt sen-
tentiæ de praelio committendo: aliis id suadentibus, aliis dissuadentibus: Qui nisi
praeliū cōmittimus, vereor ne magna existat seditio, quæ mētes eorum sollicitet

A ἐστρατεύοντο ὅτι τοῖς Πλαταιέας· Ἀθηναῖοι
δὲ σφι ἐβόηθον. μελλόντων δὲ σφραγίσαι
αὐτῶν μάχην, Κορίνθιοι οὐ παρέειδον· ὅρα-
τυχόντες δὲ, καὶ καταλλάξασθαι, ὅτι πρε-
ψάντων ἀμφοτέρων, οὐκ ἔστιν πλεονέχον
ἐπὶ τοῖς δόξαι· ἔαν Ὀθβαίοις Βοιωτῶν τοῖς μη-
βουλομένοις ἐς Βοιωτοὺς τελέειν. Κορίνθιοι
μὲν δὲ ταῦτα γινόντες ἀπαλλάσσοντο. Ἀ-
θηνάοις δὲ ἀπιοῦσι ἐπέστησαντο Βοιωτοί·
ὅτι γὰρ μὲν οὐδὲν ἐσώθησαν τῇ μάχῃ. ὅρα-
B γὰρ τες δὲ οἱ Ἀθηνάοι τοῖς οἱ Κορίνθιοι ἐ-
στησαν Πλαταιῶσι ἐπὶ ἔσθαι, τοῖς τοῖς ὅρα-
γὰρ τες, τὸν Ἀσπιδῶν αὐτὸν ἐποίησαντο οὐρανὸν
Ὀθβαίοις πρὸς Πλαταιέας ἐπὶ ἔσθαι.
ἔδοσαν μὲν δὲ οἱ Πλαταιέες σφραγίσαι αὐτοὺς
Ἀθηναίοις ἔσθαι τὰ εἰρημνῶν· ἦσαν δὲ τότε
ἐς Μαραθῶνα ἐσθαι. τοῖς ὅρα Ἀθηνάων
στρατηγῶσι ἐγένοντο δίχα αἱ γνώμαι· τῇ μὲν
C οὐκ ἐόντων συμβάλλειν· (ὀλίγοις γὰρ ἐπὶ
στρατῇ τῇ Μήδων συμβάλλειν) τῇ δὲ, καὶ Μιλ-
τιάδεω, κελεύοντων. ὡς δὲ δίχα ἐγένοντο, καὶ
ἐγένετο ἡ χεῖρων τῇ γνώμῃ, ἐσθαι, ὡς γὰρ
ἐνδέκατος ψηφισδρόμος ὁ ὅρα κινάμω λαχὼν
Ἀθηνάων πολέμῳ χεῖρ· (ποταλαγὸν γὰρ
Ἀθηνάοι ὁμόψηφον τὸν πολέμῳ χεῖρ ἐπι-
βῆτο τοῖς στρατηγῶσι) ὡς γὰρ τότε πολέμαρ-
χος Κημίμαχος Ἀφιδναῖος πρὸς τὸν
ἐλθὼν Μιλτιάδης, ἔλεγε τὰδε, Ἐν σοὶ νῦν
Κημίμαχος ἐστὶ ἢ καὶ ἀδουλώσας Ἀθήνας,
ἢ ἐλθὼν ἔσθαι ποιήσαντα, μνημόσυνον λι-
D πείσας ἐς τὸν ἀπὸρτα ἀνδραγαθῶν βίον, οἷον
ὅσον Ἀρμόδιος τε καὶ Ἀριστογείτων λείπυ-
σι. νῦν γὰρ δὴ ἐξ οὗ ἐγένοντο Ἀθηνάοι, ἐς
κινδυνὸν ἤκουσι μέγιστον· καὶ ὡς μὲν γὰρ ὁπο-
κύνωσι τοῖς Μήδισι, δέδοκαται τὰ πείσον· καὶ
ὅρα δὲ δρομῶι ἵππῃ· ὡς γὰρ πρὸς τὴν αὐ-
την πόλιν, οἷον τε ἐστὶ πρὸς τὴν Ἑλλήνι-
δαν πόλιν ἡμέσας. καὶ ὡς ἐπὶ τοῦτων ἀν-
τε ἐστὶ ἡμέσας, καὶ ὡς ἐπὶ τοῦτων ἀν-
κει τῇ πρὸς τῶν τῶν τοῦτων ἐξάν, νῦν ἔρ-
E χος φράσων. ἡμέων τῇ στρατηγῶν ἐόντων
δέκα, δίχα γίνον· αἱ γνώμαι, τῇ μὲν, κελεύον-
των, τῇ δὲ, οὐ συμβάλλειν. ἢ μὲν νῦν μὴ συμ-
βάλλωμεν, ἐλπομένη ἵνα εἴσιν μεγάλην ἔμ-
πεσούσας ἀρσεσίσιν τὰ Ἀθηναίων φρονηματα,

καὶ μνημό-
συνον λιπ-
εστ. ἀ. αὐτο-
β. οἷα εἰδ.

ὥστε μηδίσαι· ἡ δὲ συμβάλλωμεν ὅρῳ τι
 καὶ σαφὲς ἂν Ἀθῆναιων μετεξέτεροις ἐγ-
 γράσθαι, θεῶν τε ἰσάμενων, οἷοί τε εἰ-
 μὲν ὡς ἐγγράσθαι τῇ συμβολῇ. ταῦτα ὦν
 πάντα ἐς σε νῦν τείνῃ, ἔκ σ' ἐοῖται ἡρτηται. ἢ
 γὰρ σὺ γνώμῃ τῇ ἐμῇ παρῴσθῃ, ἐστὶ τοι παρὶς
 τε ἐλδύτῃ, ἔκ πόλιν παρῴσθῃ τῇ Εὐ-
 λαδί. ἢ δὲ τῇ ἀπαυδόντων πᾶσι συμβου-
 λῶν ἔλῃ, ὑπάρξῃ τοι τῇ ἐγὼ κατέλεξα ἀ-
 γασθῶν πάντα. ταῦτα λέγων ὁ Μιλτιά-
 δης, παρῴσθαι τὸν Καλλίμαχον. παρῴ-
 σθαι δὲ τὸν πολέμῳ τῆς γνώμης, ἐ-
 κεχύρωτο συμβάλλῃ. μὲν δὲ, οἱ στρατηγῶν,
 τῇ ἢ γνώμῃ ἐφέρετο συμβάλλῃ, ὡς ἐκείνη
 αὐτῶν ἐγένετο παρῴσθῃ τῆς ἡμέρας, Μιλ-
 τιάδης πρῶτον δίδωσαν. ὁ δὲ, δεξιόμοσος, οὐκ ἔπει-
 συμβολῶν ἐποιέετο, ὅρῳ γὰρ δὴ αὐτῷ παρῴ-
 σθῃ ἐγένετο. ὡς δὲ ἐκείνον παρῴσθαι, ἐ-
 γασθῶν δὲ ἐπάσονται ὡς Ἀθῆναι ὡς συμ-
 βαλέοντες. τὸ μὲν δὲ δεξιόμοσος ἡγήετο ὁ
 πολέμῳ Καλλίμαχος. ὁ γὰρ νόμος εἶχε
 οὕτω τοῖσι Ἀθῆναιοις, τὸν πολέμῳ ἐ-
 κείνους τὸ δεξιόμοσος ἡγήετο δὲ τοῦτο, ἐ-
 δέκοντο ὡς δεξιόμοσος αἰφύλαξ, ἐχόμενος
 Ἀλλήλων. τελευτῶν δὲ ἐπάσονται, ἐχόντες
 τὸ δεξιόμοσος κέρας, Πλαταιέες. ἀπὸ ταύτης
 γὰρ σφί τῆς μάχης, θυσιᾶς Ἀθῆναιων ἀ-
 ναγνόντων ἐς παρῴσθαις τε ὅτι πεντε-
 τηλίοι νομῶν, κατέχευται ὁ κήρυξ ὁ Ἀ-
 θῆναιος, αὐτὰς Ἀθῆναιοις λέγων γινέσθαι
 ἀγασθῶν Πλαταιέων. τότε δὲ παρῴσθαις
 τῇ Ἀθῆναιων ἐπὶ τῇ Μαραθῶνι, ἐγένετο
 τοῖον δὲ τι. τὸ στρατοπέδον δεξιόμοσος ἰσά-
 μεν στρατοπέδον, τὸ μὲν αὐτῷ μέσθαι ἐγένετο
 ὅτι πάσης ὀλίγας, καὶ ταύτῃ ἡ ἀσθενέστα-
 τος τὸ στρατοπέδον. τὸ δὲ κέρας ἐκείνους ἐ-
 ρῶτο πλήθει ὡς δὲ σφί διετέτακτο, καὶ ταύ-
 σφάγια ἐγένετο καλὰ, ἐπὶ ταῦτα ὡς ἀπείρη-
 σθαι οἱ Ἀθῆναιοι, δρόμῳ ἔντο ἐς τοὺς βαρ-
 βάρους. ἢ σφί τῇ σάδοις ἐκ ἐλάσσονες τὸ με-
 τὰ χμῶν αὐτῶν, ἢ ὅτι οἱ δὲ Πέρσαι, ὁρ-
 ῶντες δρόμῳ ὅτι ὅτι, πρῶτον δὲ ὅτι ὡς
 δεξιόμοσος. μὲν δὲ τῇ Ἀθῆναιοις ἐπέ-
 φερον, καὶ πᾶσι ὀλεθρίῃ, ὁρῶντες αὐτοὺς ἐόν-
 τας ὀλίγους, ἔκ τοῖς δρόμῳ ἐπινομῶν,
 ἔτε ἰπποῦ ὑπὲρ χύσης σφί, ἔτε τοῖς δὲ μὲν.

ad sentiendū cū Medis: sin pu-
 gnamus antequam aliquid vitii
 in nonnullis Atheniensium sub-
 eat, possumus diis quis cum vi-
 ctoria discedere. Hæc omnia ad
 te tendunt, & abste dependent:
 qui si mea sententia accesseris,
 erit & tibi patria libera, & ciuitas
 omnium Græcarum princeps:
 sin accesseris sententia dissuade-
 tium pugnam, eorum quæ recē-
 sui bonorum tibi contraria exi-
 stent. Hæc dicens Miltiades Cal-
 limachum induxit. Ita acceden-
 te sententia polemarchi, obten-
 tum est ut configeretur. Post
 hæc ii duces quorum sententia
 de configendo fuerat, ut cuius-
 que dies imperitandi venerat,
 vicem suam Miltiadi dabat: quā
 ille accipiens, non tamen prius
 decertandum putavit quā sua
 dies imperii aduenit. Itaque ubi
 vices eius fuere, tunc Athenien-
 ses hunc in modum instructi sūt
 ad configendum: Dextro cor-
 nu præerat Callimachus pole-
 marchus. ita enim lex apud A-
 thenienses tūc postulabat ut po-
 lemarchus dextrū cornu tene-
 ret. Hæc duce sequebantur dein-
 cept cæteræ tribus, ut quæque or-
 dine erat. Nouissimi autem sunt
 collocati Platæenses, sinistrum
 cornu tenentes. Quo factum est
 ut ab huius pugnae tēpore, quo-
 ties Athenienses ferunt hostias
 apud panegyrias, id est, publicos
 conuentus, quæ quinto quoque
 anno sunt, Atheniensis præco
 conceptis verbis precetur bona
 Atheniensibus pariter & Platæ-
 sibus. Igitur Atheniensium acies
 tunc apud Marathonem instru-
 cta idcirco sic erat quod aciem
 Medicam imitabatur: sed in me-
 dio paucis conferta erat ordini-
 bus, idcircoque illic debiliior: utro-
 que autem in cornu confertior.
 Quæ posteaquā ita instructa est,
 ac sacrificiū litaturæ Athenienses
 audierunt, tūc cursu in barbaros
 tendūt. erat autē inter utranque
 acie nō minus octo stadiorum
 intercapedinis. Quos cursu fer-
 ri in se videntes Persæ, aptabant
 se tanquam illos excepturi:
 insanix dantes id quod cerne-
 rent eos cursu tendere, quum pauci essent, & nec equitatu nec sagittis freti.

a Primique vestem Medicam & eos qui illam gestarent cernere sustinuerunt, quā antea, &c.

b Insimulati sūt, illis id molientibus Persas hoc cōsiliū cepisse, quod videl.

Hoc ita barbari interpretabatur. A at verò Athenienses, posteaquā conferti conflixere cum barbaris, pugnam memoratu dignam edebāt. Quippe primi omnium Græcorum (quos ipsi nouimus) cursu in hostem vsi sunt: a primi sustinuerūt cernere Medica veste indutos: quum antehac vel audire nomē Medorum Græcis terror fuisset. In Marathone quū diu pugnatum esset, barbari circa mediam aciem vincebant, vbi Persæ stabāt & Sacæ, eamque B perrumpentes, hostem in mediterranea persequiebantur: at in vitroque cornu vincentes Athenienses Plataensesque, barbaris, qui terga dederant, fugere permissis, contraxerunt cornua, & cum iis qui mediam ipsorum aciem perfrugerant, dimicantes, quum superassent, fugientes Persas vrgebant cædebantque, donec ad mare peruenientes, petito igne naues corripuere. Quo in certamine Callimach^o polemarchus interficitur, egregia nauata opera. Occubuit quoque è ducibus Stesileus Thrasyli, & Cynagirus Evphorionis filius, qui dum summā puppim apprehendit, abscissa bipenni manu cecidit: necnon alii Athenienses multi & clari. ac septem quidem naues obtinuerunt Athenienses hoc modo: ceteris barbari retracti, receptaque præda Eretrienti ex insula vbi reliquerant, circūuecti D sunt Sunium, animo præuertēdi Athenienses euestigio abeuntes. Cæterum Alcæxonidæ ab Atheniensibus b insimulati sunt, quod videlicet ex cōposito Persis adhuc apud insulam agētibus scutum ostenderint. Dum illi Sunium circumuehūtur, Athenienses euestigio abeuntes celerimè ad ferendam vrbi opē properarunt, barbarosque cōdem tendentes præuerterunt: progressique ex Herculis templo quod est in Marathone, in aliud Herculis fanū quod est in Cynosargi, castra posuerunt. Barbari, quū classe Phalerum superassent (hic enī Atheniēsū nauale tūc erat) E ταῦτα μὲν γὰρ οἱ βάρβαροι κατείαζον. Ἀθηναῖοι δὲ, ἐπεὶ τε ἀθροῖοι παρσέμειξαν τοῖσι βαρβάροισι, ἐμάχοντο ἀξίως λόγῳ. παρσέμειπον γὰρ Ἑλλήνων πόντων τῇ ἡμεῖς ἰδμεν, δρόμῳ ἐς πολέμους ἐξήσθητο, παρσέμειποι τε αἰέχοντο ἐσθιὰ τε Μηδικὴν ὀρέωντες, καὶ τοῖς ἀνδράσιν ταῦτ' αὖ ἐσθιέμενοι: τίως δὲ μὲν τοῖσι Ἑλλήσι καὶ τοῦτομα ὁ Μήδων φόβος ἀκούσθαι. μαχόμενων δὲ ἐν τῇ Μαραθῶνι, χρόνος ἐγένετο πολλός· καὶ τὸ μὲν μέσον τῆς στρατοπέδου ἐνίκων οἱ βάρβαροι, τῇ Πέρσῃ τε αὖθις καὶ Σάκῃ ἐτετάχατο. καὶ τὸ μὲν δὴ ἐνίκων οἱ βάρβαροι, καὶ ῥήξαντες, ἐδίωκον ἐς πλὴν μεσσηγίαν. ὁ δὲ κέρας ἐκάπερ ἐνίκων Ἀθηναῖοι τε καὶ Πλαταιέες. νικῶντες δὲ, ὁ μὲν τετραμμένον τῇ βαρβάρων φύλῃ ἐών· τοῖσι δὲ ὁ μέσον ῥήξασι αὐτέων, συναγαγόντες τὰ κέρα, ἐμάχοντο, καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι φύλοισι ὅ τοῖσι Πέρσῃσι εἶποντο χεῖροντες, ἐς ὅτι πλὴν θαλάσσης ἀπικέμενοι, πῦρ τε αἶτεον, καὶ ἐπελαμβαίνοντο τῇ νεώ. καὶ τὸ μὲν, ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ ὁ πολέμης Κάλιμαχος ἀφ' αὐτοῦ πέρεται, ἀνὴρ ἡρόδωτος ἀγαθός· ἀπὸ δὲ ἔθανε τῇ στρατηγῇ, Στῆσίλεως ὁ Θερσύλεω· ὅτι δὲ, Κνωαῖος ὁ Εὐφορείωνος, ἐν ταῦτα ἐπιλαβόμενος τῇ ἀφάτων νηὶ, τὴν χεῖρα ἀποκοπεῖς πελέκει, πίπῃ· τὸ δὲ, ἄλλοι Ἀθηναίων πολλοὶ τε καὶ ὀνομαστοί. ἐπὶ δὲ μὲν δὴ τῇ νεώ ἐπεκράτησεν ἔργῳ τοῖσδε Ἀθηναῖοι. τῇσι δὲ λοιπῇσι οἱ βάρβαροι ἐξαναχρουσάμενοι, καὶ αἰαλαβόντες ἐκ τῆς νήσου ἐν τῇ ἔλιπον, καὶ ὅξιν Εἰρετέως ἀνδράποδα, παρσέμειπον Σούνιον, βουλόμενοι φθύναι τοὺς Ἀθηναίους ἀπικέμενοι ἐς ὁ αὖ. αἴτην δὲ ἔχε Ἀθηναῖοις ὅξιν Ἀλκμαωνιδέων μηχανῆς αὐτοῖς ταῦτα ἐκτελεσθῆναι. τοῖσι γὰρ σὺν θεοῖς τοῖσι Πέρσῃσι ἀναδείξασθαι· ἀσπίδα, εὐδοκίαν ἡδὴ ἐν τῇσι νηῖσι. οὗτοι μὲν δὴ παρσέμειπον Σούνιον. Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ποδῶν εἶχοντο, καὶ ἐβόηθηον ἐς ὁ αὖ. καὶ ἐφθισθῆναι ἀπικέμενοι, πρὶν ἢ τοὺς βαρβάρους ἴκων, καὶ στρατοπέδουσαντο, ἀπικέμενοι ὅξιν Ἡρακλείου τῆς ἐν Μαραθῶνι ἐν ἄλλῃ Ἡρακλείῃ τῇ ἐν Κνωσὶ· οἱ δὲ βάρβαροι τῇσι νηῖσι παρσέμειπον Φαλήρου, (τὸ γὰρ μὲν ἐπὶ τὸν τότε τῇ Ἀθηναίων)

236

ὑπὸ τούτου ἀναχωρήσαντες τὰ νῆας, ἀ-
πέπλεον ὅπισθεν εἰς τὴν Αἰόλιον. ὃν αὖτε τῇ
ἐν Μαραθῶνι μάχῃ ἀπέθανον τῷ βαρβα-
ρων κτ' ἐξακιχλίοις καὶ τετρακοσίοις αἰ-
δρας, Ἀθηνῶν δὲ, ἔκατον ἐνενηκόντα καὶ
δύο. ἔπεισον μὲν ἀμφοτέρων ποσότητες. σιμὴ-
νέκε δὲ αὐτοῖσι γένεμα ποιόνδε γνέσθαι. Ἀ-
θηνῶν αἰδρα Ἐπίζηλον τὸν Κουφάρεω
ἐν τῇ συστάσει μαχόμενον τε, καὶ αἰδρα γι-
νόμενον ἀγαθόν, τῷ ὁμιμάτων γερηλυαί, ὅ-
τε πληγῶντα ὁσὲν τὸ σῶμα τος, οὔτε βλη-
θέντα. καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ζῆς ἀφ' ἑλπί-
δος τούτου τὸ γένος ἔοντα τυφλόν. λέγειν
δὲ αὐτὸν ἡχυστα πᾶσι τὸ πάθος ποιόνδε τινα
λέγειν. αἰδρα οἱ δοκέειν ὁπλίτῃ αἰτίσθηναι
μέγαν, τὸ δὲ γένος τὴν ἀσπίδα πᾶσιν σκιά-
ζειν. τὸ δὲ φάσμα τὸν ἐαυτὸν μὲν πρὸς ἐλ-
θεῖν, τὸν δὲ ἐαυτὸν πρὸς ἀσπίδα ἀποκτεῖναι.
αὐτὰ μὲν δὲ Ἐπίζηλον ἐπιθόμην λέγειν.

Δαῖς δὲ πορθόμενος ἅμα τὰ στρατῶ
εἰς τὴν Αἰόλιον, ἐπεὶ τε ἐγήμετο ἐν Μυκόνῳ,
εἶδε ὅτι ἐν τῇ ὕπνῳ. καὶ ἡπὶ μὲν ὡς ἡ ὁ-
ψις, οὐ λέγεται. ὁ δὲ, ὡς ἡμέρη πᾶσις ἐπέ-
λαμψε, ζήτησιν ἐποίησε τῷ νεῶν. θύραν δὲ
ἐν Φοινίᾳ νῆϊ ἀγαλμα Ἀπόλλωνος κε-
χρυσωμένον, ἐπὶ τῷ θάνατο ὅχθῃ σεσυλημέ-
νον εἶναι. πυθόμενος δὲ ὅτι οὐ ὡς ἰερὸν, ἐπλεε τῇ
ἐαυτοῦ νῆϊ εἰς Δῆλον. καὶ, ἀπὸ τῶν γὰρ τῶν
καὶ οἱ Δῆλιοι ὅπισθεν εἰς τὴν νῆσιν, κατε-
πήγαμ τε εἰς τὸ ἰερὸν ὁ ἀγαλμα, καὶ ἐν τῇ
λεπῇ τοῖσι Δηλίοις ἀπαγαγεῖν ὁ ἀγαλ-
μα εἰς Δῆλον ὁ Θεβαίων. ὁ δὲ ἐστὶ ὅτι
θαλάσῃ, Χαλκίδος κατὰ τὸν. Δαῖς
μὲν δὲ αὐτὰ ἐν τῇ θάλασσῳ ἀπέπλεε. τὸν
δὲ αἰδρα πάντα τῶν Δηλίων ὅσοι ἀπήγαγον,
ἀλλὰ μὲν δὲ ἐτέων εἶχον Θεβαῖοι αὐτοῖς ἐκ
Θεοπερτίου ἐκομίσθητο ὅτι Δῆλον. ὅτι
δὲ τῷ Ἐρετειῶν αἰδρα ποδισμένοις Δα-
ῖς τε καὶ Ἀρταφέρνης, ὡς περὶ σέθεν εἰς τὴν
Αἰόλιον πλέοντες, ἀνήγαγον εἰς Σοῦσα. βα-
σιλῆς δὲ Δαρξος, τῶν μὲν αἰχμαλώτους
γνέσθαι τοῖς Ἐρετειῶν, ἐν εἰς σφὶ δεινὸν
χόλον, οἷα ὅρξαίτων ἀδικίης περὶ τῶν
τῷ Ἐρετειῶν ἐπὶ τε ὅτι εἰδὲ σφρας ἀπα-
ρτίνας πρὸ ἐαυτῶν, καὶ ὑποχέτους ἐαυ-
τῶ ἐόντας, ἐποίησε κακὴν ἄλλο ὁσὲν, ἀλλὰ
σφρας τῆς Κισίας χώρας κατόικισε ἐν θαλάσσῳ αὐτῷ, τὰ οὐνομα ὅτι Αἰδρα.

A super eum locum aliquādiu pro-
pter tempestatem morati, rursus
in Asiam abierunt. Quorum in
hac pugna apud Marathonem
gesta occubuerunt circiter sex mil-
lia trecenta: Atheniensium verò,
centum nonagintaduo. tot ex v-
trisque cecidere. In qua pugna
hæc res mira contigit, vt Athe-
niensis quidam Epizelus Cupha-
goræ filius, dum stante acie pu-
gnat strenuè, luminibus capere-
tur, neque saucius vlla parte cor-
poris, neque ictus: atque ita hæc
in reliquū vitæ tempus perman-
serit. Quem audiui dicere solitū
de sua clade, visum sibi esse ante
se stare virum quendam arma-
tū, procero corpore, cuius * mē- a Barba totum
tum omnem clypeū inumbra- clyp.
ret: & hanc larvam ipsum præ-
tergressam, sed illum qui sibi as-
sisteret occidisse. Hæc Epizelum
solitum commemorare audiui.

Porro Datis in Asiam cum
classe rediens, vbi Myconum te-
nuit, vidit in somnis visum: id ta-
men quod fuerit, non traditur:
sed vbi primū dies illuxit, na-
ues rimatus est: compertoque in
navi Phœnicia simulacro Apol-
linis inaurato, sciscitatus est quo
ἐν templo sublatum esset: & vbi
audiuit ex quo templo, nauigans
sua naui in Delū (iam enim De-
lii in insulam redierāt) ibi simu-
lacrum in templo deposuit, præ-
cepitque Deliis vt illud in Deliū
Thebanorum referrent, quod
est ad mare e regione Chalcidis.
Hoc vbi præcepit Datis, vela il-
linc fecit. Delii tamen hanc sta-
tuam non reportauerunt, sed vi-
cesimo post anno eam Thebanī
ex oraculo in Delium contule-
rūt. Datis autem & Artaphernes,
posteaquam in Asiam nauigau-
re, captiuos Eretrienſes Susa per-
duxere. quos Darius rex, etsi in
eos ante captiuitatem vultum
contraxerat acerbitatis, quod se
priores iniuria lacessissent, ta-
men vt in conspectum suum
adductos vidit ac sibi subiectos,
nullo alio malo affecit, sed in suo
Cissie regionis stathmo collo-
cauit, cui nomen est Anderica:

ducentis ac decem stadiis procul à Susis, quadraginta à puteo qui exhibet trifarias rerum species. nam ex eo asphaltum, *id est bitumen* & salem & oleum hauriunt, ad hunc modum. Hauritur quidem celoneo, *id est, instrumento dicto ciconia*, pro situla autem, dimidiato vtre ad celoneum alligato: quo in puteū decusso, quicquid hauritur, mox in cisternam diffunditur, atque hinc aliò effusum, triplici varietate conrescit: in asphaltum quidem & salem, protinus: oleum autem (quod Persæ rhadinacen appellant) in vasa colligunt. est autem atrum ac grauitèr olens. Hoc loci rex Darius locauit Eretrienfes, quem ad meam vsque memoriam tenere, seruantes pristinam linguam. Quod ad Eretrienfes attinet, ita habet.

Cæterum post plenilunium duo millia Lacedæmoniorū Athenas venerunt, tanta festinatione adipiscendi hostem, vt tri-duo quàm ex Sparta discesse, in Atticam peruenerint: & licet serius ad pugnam venissent, ta-men intuendi Medos cupidi, ad illos intuendos in Marathonem perrexerunt. Quibus visis, lauda-tisque Atheniensibus ob præcla-rum facinus, rursus redierūt. Te-net autem admiratio me, nec rationem inire possum, Alcmeo-nidas vnquam Persis ex compo-sito ostetasse parmam, quòd vel- lent Athenienses barbaris atque Hippix subesse. *quippe quos cō- stat in habendis odio tyrannis vchementiores quàm similiores fuisse Callix Phænippi, qui fuit pater Hipponici. nā Callias cū alia omnia in Pisistratum inimi-cissimè commentus est, tum ve-rò solus Atheniensem omnium, illius Athenis eieci quum publi-cè sub præcone venderentur bo-na, emere ausus est. Cuius Callix mentionem crebrò plerique omnes habere debent, cū ob ea quæ dicta sūt, vt viri summopere patriā liberatils, tum ob hæc quæ in Olympia fecit. nā & in equo-rum cursu palmā obtinuit, & in quadrigario fuit secundus: & in ludis Græcos sumptuosissimus exiit: tū

Α ἀπὸ μὲν Σούσαν δέκα καὶ διηκοσίους σταδίους
ἀπέχοντι, τελευτῶντα δὲ ἀπὸ τοῦ Φρέατος,
ὃ πρῆχται τριφασίας ἰδέας. καὶ γὰρ ἀ-
σφαλον καὶ ἄλλας καὶ ἔλαμον ἀρρῶσονται ὅς
αὐτὴν ἔξω πτωχῶδ' ἀντλέει μὲν κληθήσῃ,
αὐτὴ δὲ γαυλοῦ, ἥμιν ἀσφαλὸς πορὸς δέδει-
ται. ὑποτύψας ὃ πούτω αὐτλέει, καὶ ἔπι-
τα, ἐγγεῖς ἐς δόξα μὲν. ἐκ δὲ ταύτης ἐς
ἄλλο ἀφ' ἐχόμενον, τρέπεται τριφασίας ὁ-
δοῖς. καὶ ἡ μὲν ἀσφαλὸς καὶ (4) ἄλλες πῆ-
γνῳται πρῶτη κα, ὃ ὃ ἔλαμον στυάγοι
B ἐν ἀγέοις, ὃ οἱ Πέρσαι καλέουσι ραδινα-
κην ἔστι ὃ μέλαν, καὶ ὁ δὲ μὲν πρῶτος ἐχόμενος βα-
ρέαν. ἐν ταῦτα δὲ Ἐρεβείας κατοίκησε βα-
σιλεὺς Δαρδός, οἱ καὶ μέχρι ἐμὸς εἶχον τὴν
ρην ταύτην, φυλάσσοντες τὴν ἀρχαίην ἰλα-
σθαι. ἀπὸ δὲ τοῦ Ἐρεβείας, ἔχει οὗτω.

Λακεδαιμονίων ὃ ἦγον ἐς τὰς Ἀθῆνας
 διχάλλιοι μὲν ἤ πομπέλλων, ἔχοντες σπου-
 δῶ πολλῶν καταλαβεῖν οὕτω ὥστε τρι-
 τῶοι ἐκ Σπάρτης ἐβήοντο ἐν τῇ Ἀθηναίᾳ. ὕ-
 γειοι δὲ ἀπικόμενοι τῆς συμβολῆς, ἰμέλουν-
 τ' ὅμως θεήσασθαι ὅτι Μήδους. ἐλθόντες ὃ
 ἐς τὴν Μαραθῶνα, ἐβήσαντο. μὲν ὃ ἀνέ-
 σαντες Ἀθῆναις, καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν, ἀ-
 παλάσσαντο ὀπίσω. θῶμα δέ μοι, καὶ οὐκ
 ἐνδέκομαι τοῖς λόγοις, Ἀλκεμαγόνιδας ἀκού-
 τε ἀναδίσξαι Πέρσῃσι ἐκ σὺνθήματος ἀ-
 σπίδα, βουλευμένοις ὑπὸ βαρβάρῃσι τε
 καὶ Ἀθῆναις, καὶ ὑπὸ Ἰππῶν. οἳ πινες
 μᾶλλον ἢ ὁμοίως Κολίῃσι ὅτι Φαινίππου, Ἰπ-
 πονίκου ὃ πατεὶ, φαίνοντο μισοτύτεροι ἐόν-
 τες. Κολίῃσι τε γὰρ μοιῶς Ἀθηναίων ἀπορύ-
 πτων ἐτόλμα, ὅπως Γ' εἰς ἱερὰς ἐκ πείσοι ἐκ
 τῶν Ἀθῆναιων, τὰ χεῖματα αὐτῶν κηρυσσό-
 μενα ὑπὸ τοῦ δημοσίου ὠνέεσθαι, καὶ τὰλλα
 πὰ ἔχιστα ἐς αὐτὸν πόμῃτα ἐμνηχόμεναι. Κολί-
 λειω ὃ τοῦτου ἄξιον πολλὰ χροῖ μήμῃσι ὅτι
 πόμῃτα πῖνα ἔχειν. ἔτο μὲν γὰρ, τὰ πωρλελε-
 γμένα ὡς αἰὲρ ἄκρος ἐλθούσαν τὴν πατρί-
 δα. τὸτο δὲ, τὰ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐποίησε, ἵππων
 νικήσαι, πεθρίππων ὃ, δούτερος θυμόμενος. πύ-
 ρα ὃ πωρτέρεον αἰετλόμενος, ἐφατέρωσεν ἐς
 τοὺς Ἑλλήνας πόμῃτα μεγίστην δα πόμῃσι.
 ἔτο ὃ, καὶ τὰς ἐωυτῆς θυγατέρας, ἐύσαι ῥῆς.

a Quippe qui vel
maiori vel certè
pari odio tyran-
nos prosequuti
esse comperiun-
tur ac Callias
Phærippi filius,
Hipponici pater.
Vi autem hic dicis
μᾶλλον ἢ οἰμῖως,
sic paulo pòst,
οἰμῖως ἢ οὐδὲν ἤ-
σσον.

exhibuit. nam posteaquam nobiles extiterē,^b hoc eis magnificentissimum munus est gratificatus, ut quem sibi vnaquæque vellet ex omnibus Atheniēsisibus, cum deligeret: atque ita eam illi nuptum dedit. At Alcmaeonidæ aut perinde aut nihil minus quā Callias, perosi tyrānos fuere. Quo maior me admiratio subit, minūque admitto criminationē, eos parā Persis ostentasse, qui per omne tempus tyrannos effugerunt, & quorum astutia Pisistratidæ tyrannidē reliquerunt. Atque ita multo magis Athenarum liberatores extiterunt, meo iudicio, quā Harmodius & Aristogiton. Illi enim Hipparcho interempto, non tam ceteros Pisistratidas ab affectanda tyrānide reprefferūt, quā ad illam irritauerunt: Alcmaeonidæ autē proculdubio Athenas liberauerunt, si modò ipsi fuere qui Pythiam persuasere ad Lacedæmonios commonefaciendos ut Athenas liberarent, quemadmodum superius à me commemoratum est. ^bAtenim aliqui forsitan succensentes quod Atheniēsi in populo patriam prodiderunt. Imò nulli erant eis inter Atheniēses viri illustriores, neque qui magis essent honorati. ^cNeque verò sermo obtinuit, clypeum ab his esse ostentatum, sed tantummodo fuisse ostentatū. quod nihil est quā si id demum diceretur, ostēsus quidem est, sed à quo ostensus, incertum. ^dQuāquam Alcmaeonidæ iam pridem extiterant Athenis clarissimè vsque ab Alcmaeonide atque etiam Megacle. Etenim Alcmaeon Megaculis filius, iis Lydis qui Sardibus à Cræso Delphos ad oraculum ierant, administrū se præbuit, eosque comiter accepit. Cuius beneficētiā Cræsus à Lydis quos ad oraculum miserat quum audisset, hominem accersit, & ubi aduenit, eum donauit tanto auro quātum semel corpore suo ferre posset. Ad istā doni conditionem Alcmaeon hanc astutiam attulit: Pergrandem tunicam amictus, ingentem

c Quo fit ut rationi consentaneum nullo modo esse possit, clypeum ab illis hac de causa fuisse ostensum. ostensus enim clypeus fuit: neque hoc aliter dici potest: factum enim fuit. sed à quo ostensus fuerit, de eo ultra hæc dicere non possum. *Idest, Hæc de re non habeo quod dicam: quippe qui sciam quidem ostensum fuisse clypeum, sed nihil ultra. Et sit οὐκ ἔχω ἐπιπρῶτον πῶς τούτων, pro οὐκ ἔχω ἐπιπρῶτον, ἀπὸ τοῦ τοῦ εἰδέναι, ἀποστῆναι τοῦ τούτων. Illud autem οὐκ ἔστιν ἄλλως ἐπιπρῶτον, respondet Gallica phrasi, On ne peut dire autrement, pro, Non potest negari.*

d Hi autem Alcmæonidæ cum ab antiqua origine clari extiterat, tum verò ab Alcmæone & rursum à Megacle clari vel maximè fuerunt.

in ea sinu relictō, cothurnis quoque quos laxissimos reperit calceatus, ad thesaurū perrexit ad quē ducebatur. * Ibi in aceruum ra-

a Ibi aceruo ramentorum *auri* incumbens, primum quidē circa suas tibias tantum aggressi auri quantum cothurni ca-
piebant: deinde verō quum sinu totū auro impleuisset, & capillos ramentis illis conspersisset, *vel, & ramenta illa per capillos sparseret*, & alia ori indidisset, ex thesauro egressus est, & agrē cothurnos trahens, & cuius rei magis quam homini similis, ut pote cuius os ob-
turratū, & perres omnes inflatē essent. At Cræsus eum intuitus in risum prorupit, eique cum hæc omnia, tum verō alia his non mi-
nora donauit.

amentorum procubens, primum cothurnos quibus erat indutus, auro quantum ferebant referisit: deinde omnem sinum suum atque etiam crines ramentis subi-
gens, & parte in os desumpta, ē thesauro processit, agrē trahens cothurnos, cuius alteri rei quā homini similis: cuius os quū tur-
gidum esset, & omnia onusta, id cernens Cræsus, in eachinnū-
que erumpens, ea omnia illi donauit: nec minora his alia dona dedit. Ita domus hæc vehemēter locupletata est, & Alcma-
driugos equos alēs, vicit Olympia. Sed eam deinde secunda æ-
tate Clisthenes Sicyonis tyrānus extulit, ut multo magis quā prius inter Græcos celebris existerit. Erat enim Clistheni Ariston-
nymi filio, Myronis nepoti, Andrei pronepoti, filia nomine Agari-
sta: quam pater destinabat nuptum dare ei quem præstantissimum Græcorum omnium comperisset. Quum igitur ludi Olympiaci celebrarentur, & ex eis Clisthenes curriculo quadri-
gali victor extitisset, nūtiari iussit voce præconis ut quisquis sese dignum putaret qui Clisthenis gener esset, is ad sexagesimū diē aut prius, Sicyone præsto foret, quod Clisthenes intra annum a
sexagesimo die incepturus, exequi nuptias destinasset. Itaque omnes

b Græci qui & de seip-
tis & de pa-
tria sua magni-
cē sentiebant eo
proci cont.

Græci aut sua ipsorum aut familię claritate sibi confide-
tes, eo proci contenderūt: quibus Clisthenes & curriculum, & pala-
estram ad certandum præpara-
uerat. Ex Italia illuc se contulit Smindyrides Hippocratis filius Sybarita, (florebat autē maximē Sybaris ea tempestate) qui vnus vir in plurimum deliciarū pro-
cesserat: & Siritanus Damas Samyris filius, eius qui sapiens ap-
pellabatur. & hi quidem ab Italia venerunt. Ab Ionio autem si-
nu Amphimnestus Epistrophii filius Epidamnus. A Etolus verō Males, germanus Titormi illius qui Græcos robore fuerat super-
gressus, & in extrema Aetolia

A βαθύν καταλιπόμενος τῷ καθάρῳ, κατόρισ-
"τῷ δὲ εἰσὶν ὄντα τοῖς ἐόντας ὑποδησά-
μενος, ἥτε ἐς τὸν θησαυρὸν ἐς τὸν οἰκατηγόν-
το. ἐς πεσὼν δὲ ἐς σωρὸν ψήματος, παρ' ἣν
μὲν πρῶτα ἐπὶ τῷ θεῷ κτήμας τῷ χρυσῷ
ὅσον ἐχώρεον οἱ κατόριστοι. μὲν δὲ, ὁ κῆλπον
πῶντα πλησάμενος χρυσῷ, καὶ ἐς τῷ πε-
χας τῆς κεφαλῆς δευπάσαι τῷ ψήματος,
καὶ ἄλλο λαβὼν ἐς τὸ σῶμα, ὅτε ἐκ τοῦ
θησαυροῦ, ἔλκων μὲν μύχας τοῖς κατόριστοις,

B πῶντι δὲ τεφ οἰκῶς μάλλον ἢ αὐθιγῶν.
τὸ τὸ, τε σῶμα ἐβέβυτο, καὶ πῶντα ἐξώκωτο.
ιδόντα δὲ Κροίσον γέλωτος ἐπὶ λῆθε. καὶ οἱ
πῶντα ἐκεῖνα διδοῖ, καὶ παρ' ἐτέροις μιν
διῶρεται, σὺν ἐλθῶσι σκείνων. οὕτω μὲν
ἐπλούτησε ἡ οἰκία αὐτῇ μεγάλως. καὶ ὁ
Ἀλκμάων σὺν οὕτω τε θρηπὸν ἐφθίσει,
ὀλυμπιάδα αἰαρέεται. μὲν δὲ, θρηπὸν δὲ
τέρη ὑπερον, Κλεοθένης μιν ὁ Σικυωνίος τυ-
ραννος ἐξῆρε, ὥστε πολλὰ ὀνομαστοτέρην γε-
νέσθαι ἐν τοῖσι Ἕλλησι ἢ παρ' ἐτέροις ὡς Κλεο-
θένης γὰρ παρ' Ἀριστωνύμου τῷ Μύρωνος τῷ
Ἀνδρέω, γίνεται θυγάτηρ τῇ οὐλώμα ὡς
Ἀλκμάων. τῷ τῇ ἡγήλησε, Ἕλληων πῶν-
των ἐξυβρῶν τ' ἀεσον, τοῖσι γυναικῶν παρ-
θεῖναι. Ὀλυμπίων ὧν ἐόντων, καὶ νικῶν ἐν
αὐτοῖσι τε θρηπὸν ὁ Κλεοθένης, κήρυγμα
ἐποίησεν, ὅς τις Ἕλλήνων ἐωυτὸν ἀξιοῖ Κλεο-
θένης γὰρ μὲν θρηπῶν, ἢ κειν ἐς ἐξηκοστὴν
ἡμέρην, ἢ καὶ παρ' ἐτέροις, ἐς Σικυωνία, ὡς κυ-
ρώσοντος Κλεοθένης τὸν γάμον ἐν αὐτῷ,

C ἀπὸ τῆς ἐξηκοστῆς θρηπῶν ἡμέρης. ἐν-
θαῦτα Ἕλληων ὅσοι σφίσι τε αὐτοῖσι ἐσθμ
καὶ πάτην ἐξαγκλωμῶν, ἐφοίτεον μνηστῆρες.
τοῖσι Κλεοθένης καὶ δρόμον καὶ παλαίστρην
ποισάμενος, ἐπ' αὐτῷ τούτῳ εἶχε. ἀπὸ μὲν
δὲ Ἰταλίας ἦλθε Σμινδυρίδης ὁ Ἰπποκρά-
τειος Συβαρίτης, ὅς ἐπὶ σπλῆστον δὲ χλιδῆς
εἰς αὐτὴν ἀπίατο. (ἡ δὲ Σύβαρις ἡ κμαζε
τῶν τὸν χρόνον μάλιστα) καὶ Σιρίτης Δα-
μας ὁ Σαμύριος τῷ σοφῷ λεγομένῳ παῖς.
οὗτοι μὲν ἀπὸ Ἰταλίας ἦλθον. ἐκ δὲ τοῦ
κόλπου τῷ Ἰονίου, Ἀμφιμήτης Ἐπιστρόφου
Ἐπιδάμνιος: σὺν δὲ ἐκ τῷ Ἰονίου κῆλπου.
Αἰτωλὸς δὲ ἦλθε, Τιτόρμου τῷ ὑποφω-
ντος τε Ἕλληνας ἰσχυροῖ, καὶ Φυγότος αὐ-
θιγῶν ἐς τῷ ἐξατίας τῆς Αἰολίδος

D ρώσοντος Κλεοθένης τὸν γάμον ἐν αὐτῷ,
ἀπὸ τῆς ἐξηκοστῆς θρηπῶν ἡμέρης. ἐν-
θαῦτα Ἕλληων ὅσοι σφίσι τε αὐτοῖσι ἐσθμ
καὶ πάτην ἐξαγκλωμῶν, ἐφοίτεον μνηστῆρες.
τοῖσι Κλεοθένης καὶ δρόμον καὶ παλαίστρην
ποισάμενος, ἐπ' αὐτῷ τούτῳ εἶχε. ἀπὸ μὲν
δὲ Ἰταλίας ἦλθε Σμινδυρίδης ὁ Ἰπποκρά-
τειος Συβαρίτης, ὅς ἐπὶ σπλῆστον δὲ χλιδῆς
εἰς αὐτὴν ἀπίατο. (ἡ δὲ Σύβαρις ἡ κμαζε
τῶν τὸν χρόνον μάλιστα) καὶ Σιρίτης Δα-
μας ὁ Σαμύριος τῷ σοφῷ λεγομένῳ παῖς.
οὗτοι μὲν ἀπὸ Ἰταλίας ἦλθον. ἐκ δὲ τοῦ
κόλπου τῷ Ἰονίου, Ἀμφιμήτης Ἐπιστρόφου
Ἐπιδάμνιος: σὺν δὲ ἐκ τῷ Ἰονίου κῆλπου.
Αἰτωλὸς δὲ ἦλθε, Τιτόρμου τῷ ὑποφω-
ντος τε Ἕλληνας ἰσχυροῖ, καὶ Φυγότος αὐ-
θιγῶν ἐς τῷ ἐξατίας τῆς Αἰολίδος

E μιν ὁ Σαμύριος τῷ σοφῷ λεγομένῳ παῖς.
οὗτοι μὲν ἀπὸ Ἰταλίας ἦλθον. ἐκ δὲ τοῦ
κόλπου τῷ Ἰονίου, Ἀμφιμήτης Ἐπιστρόφου
Ἐπιδάμνιος: σὺν δὲ ἐκ τῷ Ἰονίου κῆλπου.
Αἰτωλὸς δὲ ἦλθε, Τιτόρμου τῷ ὑποφω-
ντος τε Ἕλληνας ἰσχυροῖ, καὶ Φυγότος αὐ-
θιγῶν ἐς τῷ ἐξατίας τῆς Αἰολίδος

ταυ
28 πκ

ταυ
28 αὐτῷ

ταυ
28 Αἰολίς

238

χώρας τούτου Τιτόρμου ἀδελφεὸς Μάλης. Ἀπὸ δὲ Πελοποννήσου, Φεῖδωνος ὁ Ἀργείων τυράννου παῖς Λεωκίδης. Φεῖδωνος δὲ τῆ πατρὸς ποιήσας Πελοποννησίοις, καὶ ὑβρίσας μέγιστα δὴ Ἑλλήνων ἀπύτων ὅς ἐξασπῆσαι τὸν Ἡλείων ἀγωνοθέτην, αὐτὸς ἐν Ὀλυμπίῃ ἀγῶνα ἔθηκε. Τούτου δὲ παῖς, καὶ Ἀμιάτος Λυκούργου Ἀρχαῖος Τραπεζούντης, καὶ Ἀζύω ἐκ Παιῖς πόλιος Λαφαῖης. Εὐφορίωνος, ὁ δὲ ξαμῆνου τε (ὡς λόγος ἐν Ἀρχαδίῃ λέγεται). ὁ Διοσκούροις οἰκίοις, καὶ ἀπὸ τούτου ἐφνοδχέοντος πατρὸς αἰδέσθους· καὶ Ἡλείος ὀνομαστὸς Ἀγαῖ· οὗτοι μὲν δὴ ἐξ αὐτῆς Πελοποννήσου ἦλθον. ἐκ δὲ Ἀθηναιῶν ἀπύκοντο Μεγακλῆς τε ὁ Ἀλκμήωνος τούτου τῆ πατρὸς Κροῖσον ἀπικομήν, καὶ ἄλλος Ἰπποκλείδης Τισαμύδρου, πλούτω καὶ εἰδέει παρφερόν Ἀθηναίων. ἀπὸ δὲ Ἐρετειῆς, αἰδεύσης τῆτον τὸν γέγονον, Λυσανίης. ὁ δὲ ἀπ' Εὐβοίης μοιῶος. ἐκ δὲ Θεσσαλίας ἦλθε τῷ Σκοπαδείῳ Διακτορίδης Κρανώνιος. ἐκ δὲ Μολοσσῶν, Ἀλκων. ποσὺτοι μὲν ἐγγόντο οἱ μνηστῆρες. ἀπικομήτων ὅ τούτων ἐς τὴν παρχειρηδίῳ ἡμέρῳ, ὁ Κλεισθένης παρτα μὲν τὰ πάσας τε αὐτῶν αἰεπύθετο, καὶ ἥρος ἐκείνου μὲν δὲ, κατέχων ἐνιαυτὸν, διεπεριεῖτο αὐτῶν τῆς τε ἀνδραγαθίας, καὶ τῆς ὀργῆς, καὶ παιδουσιός τε καὶ ἔργου, καὶ ἐνὶ ἐκείτῳ ἰὼν ἐς συνουσίῳ, καὶ σὺν ἅπασιν καὶ ἐς γυμνάσιόν τε ἐξαγαγὼν ὅσοι ἔσαν αὐτῶν νεώτεροι καὶ τὸ γὰρ μέγιστον ἐν τῇ σίνεσῃ διεπεριεῖτο. ὅσον γὰρ κατεῖχε χρόνον αὐτῷ, ὅτον πάντα ἐποίησε, καὶ ἅμα ἐξείνιξε μεγαλοπρεπέως. καὶ δὴ κου μάλιστα τῷ μνηστῆρων ἡρέσκοντο. ὁ δὲ ἀπ' Ἀθηναιῶν ἀπικόμενοι, καὶ πυτῶν μᾶλλον Ἰπποκλείδης ὁ Τισαμύδρου, καὶ κατ' ἀνδραγαθίῳ ἐκρίνετο, καὶ ὅτι ὁ ἀνέκαθεν τοῖσι ἐν Κορίνθῳ Κυβελίδῃσι τὸ παρσῆκων. ὡς δὲ ἡκυεῖν ἐγγύετο τῷ ἡμερέων, τῆς τε κατὰ κλῆσιος τῆ γάμου, καὶ ἐκ φάσιος αὐτῷ Κλεισθένης, ὁ κρίνῃ ἐκ παρτων, δύσας βοῶς ἐκατόν ὁ Κλεισθένης, δώχε αὐτῷ τε τὸν μνηστῆρας καὶ τοῖς Σικυνωίοις πατρὸς. ὡς δὲ ἀπὸ δῖπνου ἐγγόντο οἱ μνηστῆρες, εἶχον ἔειν ἀμφί τε μοισκῇ καὶ τὰ λεγομένη

homines fugerat. E Pelopōneso autē Leocides Phidonis Argiurum tyranni filius, eius inquam Phidonis qui spatia Peloponnēsis statuit, longē omniū Græcorum insolentissimus: qui summotis Eliensium agonotheῖtis id est, munerariis, ipse agonotheta extitit in Olympia, id est certamen præmiūque proposuit: Necnon Amiātus Lycurgi filius Arcas, ex Trapezunte: & Laphanes Azenus, ex vrbe Pæo, filius Euphorionis eius qui (vt in Arcadia fertur fama) in domum suā excepit Castorem & Pollucem, & ob id in omnes homines hospitalis: & Eleus Agæi filius vir præclarus. Isti ex ipsa Peloponnēso venerunt. Ex Atheniensibus autem, Megacles, Alcmaeonis eius filius qui ad Cræsum se contulerat: & alter, Hippocles, Tisandri filius, diuitiis ac forma inter Athenienses præcipuus. Ex Eretia autem (quæ per id tēpus florebat) Lysanias: solus hic ab Eubœa. E Thessalia verò à Scopadeis Diactorides Cranonius. Ex Molossis autem Alcon. Tot proci fuere, qui quum ad diem præstitutū adfuissent, Clisthenes ante omnia patriam singulorum familiamque percontatur. deinde eos annum apud se detinens, explorauit vniuscuiusque & virilitatem & iracundiam, & eruditionem, & mores: nunc cum singulis, nunc cum vniuersis congregiens, & iuniores in gymnasia educens: præcipuè tamen in conuiujs experiebatur. quandiu enim eos apud se tenuit, omnia fecit ac magnificè accepit. Sed ei inter procos præcipuè cordi erant Athenienses: & illorum magis Hippoclidem Tisandri strenuum esse iudicabat, quum præsertim eius maiores Cypseli Corinthii propinqui fuissent. Quū autē destinatus nuptiis dies illuxit, quo ipse Clisthenes edixerat iudicaturū se quem ex omnibus deligeret, matutinis centū bobus, in conuiuū tum ipsos procos, tum omnes Sicyonios accepit. Postea verò quàm cœnatū est, proci certamē de mūsica habere cœperūt, & pariter & de oratione habenda

a Et ab eo tempore in quolibet hospitalitatem exercuit.

b Et Eleus Onomastus Agæi filius. Atque hi qui dem ex ipsa Pel.

c Et c. Valla autem putauit ὀνομαστὸς hic, ut vulgo, appellatum esse nomen, ἡλείος autē proprium: quum contra ὀνομαστὸς sit hoc quidem loco nomen proprium, ἡλείος autem nomen a patria.

c Et ex illis magis Hippocles Tisandri filius, qui & strenuitate cæteris præstare iudicabatur, & eo quodd eius maiores à Cypselidis Corinthiis genus ducerent.

d Pariter & de sermone qui in medium proponebatur. Id est, ut de alijs rebus de quibus incidebat sermo.

a Videtur aliquid legisse quam πῶπιχων, aut ad perperā accipisse pro πωπῆχων.

b Suspectam habebat.

c Excandescere & in irā præceps erūpere. Ita Bud.

d Bud. hanc interpretationē approbat. perinde est autē ac si diceret, Hac ita interpretati saltatione nuptiarum se priuasti. Vel, spe nuptiarum, vel nuptiarum excidisti. q. d. Extra nuptias saltasti.

e Sed quum de vnica virgine despondenda deliberans, omnium voto satisfacere non possim, singulis quidem vestrum qui circa hæc nuptias repulsam patimini, singula argenti talenta dono, tum quod dignum me censueritis cuius filiam in vxorem duceretis, vel, cum filia nuptias ambiretur, tum etiam quod domo peregrè abfueritis: at Megacii Alcæonidis f. &c. f. Hætenus de iis quæ in serêdo de procis iudicio gesta sunt.

in medium. procedente autem potatione, Hippoclidēs, *quum longē alios antecederet, iussit tibicinem sibi canere ἐμμέλιαν, id est, sedatum quoddam saltationis genus. Tibicine obsequente saltauit, sibi quidem placens, sed Clisthenes omnem rem cernēs diffimulabat. Post hæc aliquatulum interquiescens Hippoclidēs, iussit aliquā sibi inferri mēsam: qua illata, primū super eā Laconicos saltauit modulos, mox alios Atticos: tertio super mensam capite statuto, cruribus veluti manibus gesticulabatur. Ad cuius primam ac secundam saltationem, et si stomachabatur Clisthenes, eum qui tam impudens esset, generum sibi fieri, tamen sese cōtinebat, nolens * in eum crumpere: at vbi vidit cruribus veluti manibus gesticulantem, iam se vltra continere non sustinens, inquit, Fili Tisandri, * defaltasti matrimonium. Cui excipiens ille ait, Non est istud curæ Hippoclidæ. Vnde prouerbum factum est, Non est istud curæ Hippoclidæ. Tunc Clisthenes silētio imposito, in medium hæc protulit, Viri proci meæ filiz, vos equidem omnes laudo, vobisque omnibus, si fieri posset, gratificarer, neque vnum ē vobis præcipuum probans, neque cæteros improbens: * verū fieri non potest vt de vnica virgine deliberans, omnium voto satisfaciam. Itaque singulis vestrum, qui compotes huius matrimonii non estis, tanquam dignis meæ filiz nuptiis, quodque domo peregrè abfuestis, singula argenti talenta dono do: Megacii autem Alcæonidis filio meā filiam Agaristiam despondeo ritu Atheniensium. Annuente conditioni Megacle, nuptiæ apud Clisthenem celebratæ sūt. * Hætenus quæ iudicadis procis gesta sunt: atque hunc in modum Alcæonidæ per Græciam celebrati fuerunt. Porro ex horum coniugio, cum Clisthenes, aucto materno cognominis, procreatur, (qui Atheniensium tribus populariumque statū instituit) tū Hippocrates: ex Hippocrate verò

α ες τὸ μέσον. παρῳούσης δὲ τῆς πόσιος, κατέχων πολλὸν τοὺς ἄλλους ὁ Ἰπποκλείδης, ἐκέλευσε τὸν αὐλητὴν αὐλησάτωι ἐμμέλειαν. πειθομένου δὲ τῷ αὐλητῷ, ὤρχησατο. καὶ κως ἐωυτῷ μὲν ὄρεσως ὤρχετο, ὁ δὲ Κλεφθένης ὀρέων ὄλον ὅ παρῳα ὑπὸ πῆθε. μὲν δὲ, ὅτι χῶν ὁ Ἰπποκλείδης χρονον, ἐκέλευσε τίνα τράπεζαν ἐστειλεῖν. ἐσελθούσης δὲ τῆς τραπέζης, πρὸς τὰ μὲν ὅτι αὐτῆς ὤρχησατο Λακωνικὰ γημάτια. μὲν δὲ, ἄλλα Ἀθηναῖα. ὅτε τῶν δὲ, πῶν κεφαλῇ ἐρείσας ὅτι πῶν τράπεζαν τοῖσι σκέλεσι ἐχειρονόμησε. Κλεφθένης δὲ τὰ μὲν πρὸς τὰ δούτε ὀρχομένου ὁποσυχέων γαμβροὶ αὐτοὶ ἐπὶ γυεῶν Ἰπποκλείδα ὁρῶντες πῶν τε ὀρχοῖν καὶ πῶν ἀναδείλῳ, κατέχευε ἐωυτὸν, οὐ βουλόμενος ἐκχεῖν αὐτὸν. ὡς ὅτε εἶδε τοῖσι σκέλεσι χειρονομήσασθαι, οὐκ ἐπὶ κατέχειν δυνάμενος, εἶπε, ὦ παῖ Τι-σάνδρου, ἀπαρχήσασθαι μὲν τὸν γάμον. ὅς ὁ Ἰπποκλείδης ὑπολαβὼν εἶπε, οὐ φρον-πὴς Ἰπποκλείδης. ἀπὸ τούτου μὲν τῷ οὐνόμαζεται. Κλεφθένης δὲ σιγῇ ποιησάμενος, ἔλεξε ἐς μέσον τὰς δὲ, Ἀἰδρες παῖδες τῆς ἐμῆς μνηστῆρες, ἐγὼ καὶ πᾶσι ὑμῶν ἐπα-νέω, καὶ πᾶσιν ὑμῖν, εἰ οἶόν τ' εἴη χειροζώμεναι. 239 αὐτὸν μὲν ἕνα ὑμῶν ἔλαβον ἀποκρίνων, καὶ μὴτε τοὺς λοιποὺς ἀποδοκιμάζων. ἀλλ' οὐ γὰρ οἶα τέ ἐστι, μῆς πῆς πρὸς γένου βαλθόντα, πᾶσι καὶ νόον ποιέειν. τοῖσι μὲν ὑμῶν ἀπελαυνόμενοι τῷ δὲ γάμον, ἔλαβον ὄρεως γυεῖν ἐκείνῳ δωρεῖν δίδωμι τ' ἀξιώσεως, καὶ εἵνεκα τῆς ἐξ ἐμῆς γῆρας, καὶ τῆς ἐξ οἴκου ἀποδομῆς. τὰς δὲ Ἀλκμαίωνος Μεγακλεία ἐγὼ παῖδα πῶν ἐμῇ Ἀγαρίστῃ, νόμοισι τοῖσι Ἀθηναίων. Φαρμάκου δὲ ἐγὼ ἄσθαι Μεγακλέος, ἐκεῖνῳ τὸ γάμος Κλεφθένι. ἀμφὶ μὲν κρίσει τῷ μνηστῆρων ἴσασθαι ἐγένετο, καὶ οὕτως Ἀλκμαγόνιδαι ἐβῶσθησαν. ἀνὰ πῶν Ἑλλάδα. τούτων δὲ σιωποῦσιντων, γίνεται Κλεφθένης τε ὁ τῶν φυλάς καὶ πῶν δημοκρατῆς Ἀθηναίοισι κατεστήσας, ἔχων ὁ οὐνόμας ἀπὸ τῆς μῆς πατρὸς τῆς Σικωνίου. οὗτος τε δὲ γίνεται Μεγακλεία καὶ Ἰπποκράτης. ὅς δὲ Ἰπποκράτης, Μεγακλῆς τε ἄλλος, καὶ Ἀγαρίστη ἄλλη, ἀπὸ τῆς αἰτίας

Κλῆδένος Αἰγαιίης ἔχουσα ποιῶμα. ἥ
συνοικήσατά τε Ξανθίππῳ τῷ Αἰφρο-
νος, καὶ ἔγκυος ἐοῦσα, εἶδε ὅψιν ἐν τῷ ὕπνῳ,
ἐδόκει δὲ λέοντα τεκεῖν· καὶ μετ' ὀλίγας ἡ-
μέρας, πικτεὶ Περικλέα Ξανθίππῳ.

Μετὰ δὲ ὅτε Μαραθῶνι πρῶμα ἡρώ-
μιον, Μιλτιάδης, καὶ πρῶτον διδοκίμεων
πρὸς Ἀθηναιοῖσι, τότε μάλλον αὐξέτο. αἰ-
τήσαι δὲ νέας ἐβδμήκοντα, καὶ γραπλῶ τε
καὶ χεῖματα πρὸς Ἀθηναιοῖς, οὐ φράσαι
σφι ἐπ' ὧν ἔπιγραφεύεται χώριον, ἀλλὰ
φασὶ αὐτοὺς καταπλουπείν ὧς οἱ ἐπώντα·
ἔπι γὰρ χώριον ποιάτω δὴ σίνα ἄξιν, ὅθην
χευσὸν ἀπετέως ἀφθνον οἴονται· λέγων
τοιαῦτα, αἵτις τὰ νέας. Ἀθηναιοὶ δὲ τοῖσι
ἐπὶ ῥήκτες πρὸς ἐδόσαν. πρὸς λαβὼν δὲ ὁ
Μιλτιάδης τὴν γραπλῶν, ἐπλεε ἔπι Πά-
ρον, πρὸ φασιν ἔχων ὡς ④ Πάριοι ὑπῆρ-
ξαν πρῶτοι γραπυόμοι ῥήρεσι ἐς Μα-
ραθῶνα ἅμα τῷ Πέρσῃ. τὸ μὲν δὲ πρῶ-
τον λόγων ὧς, ἀπάρ σίνα ἔλκον εἴχετο
Πάριοι δὲ Λυσιστρίων ⑤ Τισίω, ἐόντα
ἡρώς Πάριον, ἀφελόντα μιν πρὸς Ὑ-
δάρεα ⑥ Πέρσῃ. ἀπικόμοι δὲ ἐς τὴν
ἐπλεε ὁ Μιλτιάδης τῇ γραπλῇ, ἐπολίρκεε
Πάριοις, ἐγκατελημμένους ἐπὶ τῷ τείχεος·
καὶ ἐς πέμπτων κήρυκας, αἵτις ἔχον τὰ λα-
ντα, φασὶ ὧς μὴ οἱ δώσι, ὅτι ἀπονοήσειν τὴν
γραπλῶν, πρὶν ἢ ἔξελθ σφέας. ④ δὲ Πά-
ριοι, ὅπως μὲν τι δώσι Μιλτιάδῃ ἔργου-
εἶν, ὅθεν διανοῶντο. ⑤ δὲ ὅπως ἀφελ-
ῶσι τὴν πόλιν, τὸ ἐμνημονῶντο· ἀλλὰ
τε ἔπι φραζόμενοι, ἐπὶ τῇ μάλιστα ἔσκε ἐκεί-
νῳ τε ἔπι μαχόν τῷ τείχεος, τὸ πρῶτον νυκτὶ
ἔξῃρετο διπλήσιον ⑥ ἔργου. ἐς μὲν δὲ το-
σοῦτο τὸ λόγου οἱ πόδες ἔλκοντες λέγου-
σι· ὅτε ὅτε δὲ αὐτοὶ Πάριοι ἡμέας ὧς
λέγουσι. Μιλτιάδῃ ἀπορέοντι ἔξῃ εἰς λό-
γους ἀχμαλῶτον γυναικα, ἐοῦσα μὲν
Παρίῳ ἡρώς, οὐνομα δὲ οἱ εἶ ⑦ Τιμουῶ.
ἣ δὲ ὑποζάκορον τῷ ῥονίον θεῶν. τῷ-
τῶν ἐλθοῦσα ἐς ὅψιν Μιλτιάδεω, συμβε-
λῶσα οἱ, εἰ πρὸ πολλοῦ ποιεῖται Πάρον ἐ-
λθῇ, τὰ αὐτῇ ὑποθήται, ταῦτα ποιεῖν·
μὲν δὲ, τὸ μὲν ὑποζάκορον, ⑧ δὲ, ἀπικόμε-
νοι ὅτι τὸν κολωνόν τὸν πρὸς τὸ πόλεος ἐόντα,
Eius deinde praeceptis auditis Miltiadē accessisse ad maceriā quandā ante urbē,

Clisthenis nomen habens. quae
nupta Xanthippo Aripbronis fi-
lio quum praeagnans esset, visa est
sibi in somnis parere leonem,
paucosque post dies peperit Xā-
thippo Periclem.

Miltiades autem cum antea
probatum apud Athenienses, tum
verò post rem bene gestam in
Marathone maioribus incremē-
tis auctus, petit ab Atheniensibus
septuaginta naues cum propu-
gnatoribus & pecunia, non pro-
mens eis cui regioni bellum esset
illaturus, sed tantummodo se illos
locupletaturū si se sequerentur.
Ad eam enim regionem se illos
ducturum vnde affatim aurum
nullo negotio reportarent. His
verbis Atheniēses erectis animis
naues ut petierat tradiderūt. Qui-
bus Miltiades acceptis in Parum
nauigat, per speciem vlciscendae
iniuriae, quam intulerant Parii,
quod triremi in Marathonem
vnā cum Persis venissent. Hoc
quidem colore orationis uteba-
tur, sed infensus erat Pariis ob
Lyfagoram Tisei filium, genere
Parium, qui ipsum apud Hydar-
nē Persam accusauerat. Eò post-
quam peruenit Miltiades, Parios
intra moenia coactos obsedit,
missoque caduceatore poposcit
centum talenta: dicens, si ea sibi
non darent, se non prius illinc
abducturum copias quàm eos
euertisset. At Parii non ut quic-
quam pecuniae Miltiadi darent,
sed ut custodirent urbem cogi-
tabant, cum alia loca intersepiē-
tes, tum maximè vnde ea oppu-
gnari poterat: adeò ut noctu la-
borātes, murum duplum quàm
olim fuerat excitarent. Haecenus
Graeci in hac re commemorāda
consentiunt: deinceps gesta ipsi
Parii referunt hunc in modum:
Miltiadem, quum inops consilii
esset, adisse atque alloquutū fuisse
mulierem captiuam, genere Pa-
riam, nomine Timon, quae esset
indigenarum deorum admini-
stra: hanc, quum in conspectum
venisset, consilium ei dedisse ut
si magni faceret Parū capere, ex-
equeretur quae à se prae ciperetur.

κέρκυρα,

δωσι
Μιλτ. ἀφ-
γυναι,

δωσι
Μιλτ.

qua maceria sepitur templum Cereris legiferæ: cāmque, quia fores aperire non poterat, transiisse: & illam transgressum, solarium ascendisse ad aliquid intus faciendum, siue ad mouendum aliquid quod moueri nefas esset, siue ad aliquid, quodcunque sit, agendum. Et quum pro foribus esset, subeūte horrore præoccupatum, eadem via reuertisse, deque maceria desilientem femur conuulisse. alii in genua procidisse aiunt. Ita Miltiades malē habens, domum remeauit, neque pecuniam Atheniensibus portans, neque Paro parta: vrbe tantum per sex & viginti dies obsessa, & agro populato. Parii, cognito quod ministra deorū Timmo Miltiadem admonuisset, volentes ob id de ea supplicium sumere, postquam obsideri desierunt, Delphos miserunt sciscitarum nunquid ministram deorū condemnarent, quæ rationē capiēdæ patriæ hostibus detexisset, quæque Miltiadi exposuisset sacra quæ ad virilem sexum efferri nefas esset. Id Pythia fieri nō permisit, negans Timon earum rerum esse autorem: sed quia Miltiadæ^a nō bene obeundum esset, ideo ei ducem malorum apparuisse. Hæc Parii Pythia respondit. Miltiadem autem ē Paro reuersum cū alii Athenienses in ore habebant, tum præcipuē Xāthippus Aripbronis filius, qui cum apud populum accusauit quod Athenienses circumscriptisset. Cui accusationi Miltiades nō per se ipse respōdit, (neque enim poterat, qui putrescente femore iaceret in lecto) sed pro eo amici sui, ^b allegātes cū alia multa, & Lemnū expugnatā, quam vltus Pelasgos, Atheniēsis tradidisset, tū verò pugnā in Marathonē gestam. Interuentu tamē populi ne capitis dānaretur, quinquaginta talentis culpa multata est. Post hæc Miltiades^c dissolutus atque marcescente femore decessit: quinquaginta autem talenta Cimon filius exoluit. Porro Lemnum Miltiades hunc in modum obtinuerat: Pelasgi posteaquam ex Attica ab

^a Id est, misera morte perennitatem effert.

^b Marathonii prælii mentionē subinde faciētes, & expugnationis Lemni: quomodo Pelasgos vltus, expugnatam eam Atheniensibus tradidisset.

^c Quum femur ei marcidum, aut putridum, & emortuum factum esset. Vel, Quum ad syderationem decessisset, ut qui datur interpreti, ex Celso.

ἔρκος θεομοφόρου Δήμητρος ὑπερφορέει, οὐδὲν ἀμύνοντες θύρας αἰοῖσαι. ὑπερφορέοντα δὲ, ἵεναι ὅτι δὲ μέγαρον, ὅτι δὲ ποιήσονται ἐν τῷ, εἴτε κινήσονται πὶ τῷ ἀκινήτων, εἴτε ὅτι δὲ ποτε κινήσονται. πρὸς τῇσι θύρῃσι τε θύεσθαι, καὶ πρὸς τε φείκης αὐτῶν ὑπελθούσης, ὅπισθ' αὐτῶν ὁδὸν ἵεσθαι. κατὰ θεοφύκοντα δὲ τῶν αἱμασίλων, ὅτι μὴ ἐν ἀπαθλίῳ αἰ. δὲ, αὐτὸν δὲ γένυ πρὸς πηλῶσαι λέγουσι. Μιλτιάδης μὲν νυν φλασ-
B ρως ἔχων, ἀπέπλεε ὅπισθ', οὐτε χεῖματα Ἀθηνάοις ἀγῶν, οὐτε Γάρον πρὸς κτησάδης, ἀλλὰ πολιορκήσας ἔξ' ἑξήκοντα ἡμέρας, καὶ δηώσας τῶν νῆσων. Γάροι δὲ πυθόμηνος ὡς ἡ ὑποζάκωρος τῷ θεῶν Τιμῷ Μιλτιάδῃ κατηγήσατο, βυλάμηνος μὲν αὐτὶ πρυτάνων τιμωρήσας, θεοπρῶτοις πέμπουσι ἐς Δελφοὺς, ὡς σφῆρας ἡσυχίᾳ τῆς πολιορκίης ἔχε. ἐπεμπον δὲ ἐπειρησμένοις εἰ καὶ ἀρῶνται τῶν ὑποζάκωρον τῷ θεῶν, ὡς ἔζησιν αὐτῶν τοῖσι ἐχθροῖσι πατριδὸς ἄλῳσιν, καὶ τὰ ἐς ἔρσηνα γένον ἀρῶντα ἐστὶ ἐκ φήναςθ' Μιλτιάδῃ. ἡ δὲ Πυθίη οὐκ ἔα, φάσα οὐ Τιμοῦ ἐστὶ τὴν αἰτίαν πρυτάνων, ἀλλὰ, δεῖν γὰρ Μιλτιάδεα τελευτᾶν, μὴ δὲ φαυλοῦν αἰὶ τῷ κακῷ κατηγμένον. Γάροι οὖν μὲν δὲ ταῦτα ἡ Πυθίη ἔχρησε. Ἀθηνάοι δὲ ἐκ Πάρου Μιλτιάδεα δόκοντοσθῶντα ἔχον ἐν τόμασι, οἱ τε δήλοισι, καὶ μάλιστα Ξανθίππου ὁ Αἰφρονος, ὅς θανάτου ὑπαγαγὼν ὑπὸ τὸν δῆμον, Μιλτιάδεα ἐδίωκε τῆς Ἀθηναίων ἀπάτης εἵνεκα. Μιλτιάδης δὲ, αὐτὸς μὲν ἡφρεὼν οὐκ ἀπελογέτο, (ὡς γὰρ ἀδύνατος, ὥστε σπομῆνους τῷ μερῷ) πρὸς κεῖνους δὲ αὐτὸς ἐν κλίνῃ, ὑπερπολογέοντο οἱ φίλοι, τῆς μάχης τε τῆς ἐν Μαραθῶνι πολλὰ ὅτι μεμνημένοι, καὶ τῶν Ἀθηναίων αἵρεσιν ὡς ἐλὼν Ἀθηναίων τε καὶ ὑποζάκωρος τοῖς Πελασγοῖς, πρὸς ἑδωκε Ἀθηναίοισι. πρὸς ἡμομῆος δὲ δὲ μου αὐτῷ, καὶ τῷ δόκοντοσθῶν θανάτου, ζυμωσαντος δὲ καὶ τῷ ἀδελφῷ πεντήκοντα ταλάντοις, Μιλτιάδης μὲν μὲν ταῦτα, σφρακελίσαντος αὐτῷ τῷ μερῷ, καὶ ἀπέντος αὐτῷ, τελευτᾶ. τὰ δὲ πεντήκοντα ταλάντα ἐξέλιπε ὁ παῖς αὐτοῦ Κίμων. Ἀθηναίων δὲ Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος ἔτι ἔχε Πελασγοῖς, ἐπεὶ τε ἐκ τῶν Ἀθηναίων ὑπο-

240

τῷ τῇ ἐχθρῷ τοῖσι ἐχθροῖς τῆς πατρὸς.

τῷ Μαροθῶνι θύρας αἰοῖσαι.

τῷ σφρακελίσαντος αὐτῷ τῷ μερῷ καὶ ἀπέντος αὐτῷ.

ὑπὸ Ἀθηνῶν ὄξεσθαι, εἴτε ὦν δὴ διχῶς, εἴτε ἀδίκως, ὅτε γὰρ οὐκ ἔχω φράσαι, πλὴν τὰ λεγόμενα, ὅτι Ἐκαταῖος μὲν ὁ Ἡγησάνδρου ἐφασκεν τοῖσι λόγοις λέγων ἀδίκως· ἐπεὶ τε γὰρ ἰδεῖν τοὺς Ἀθηναίους πλὴν χωρὶς πλὴν σφίσι αὐτοῖσι ὑπὸ τὸν Ὑμμησὸν εἶδεν, ἐδόσαν οἰκῆσαι, μισθὸν τῷ τεύχεος· ὃ πᾶσι πλὴν ἀκρόπολιν κοτε ἐληλυθάνοντο. αὐτὸν ὡς ἰδεῖν τοὺς Ἀθηναίους ὄξεσθαι, πλὴν πρῶτον ἐπὶ κακὴν τε καὶ τῷ μηδενὸς ἀξίαν, λαβὼν φθόρον τε καὶ ἡμερον τῆς γῆς, καὶ οὕτω ὄξεσθαι αὐτοῖς, ὁ δὲ μὲν ἄλλην πρὸ φασιν πρὸ ξυμμετρίας τοὺς Ἀθηνῶν. ὡς ὅτι αὐτοῖς Ἀθηνῶν λέγουσι, διχῶς ὄξεσθαι. καὶ τοὶ κλημένοι γὰρ τοὺς Πελασγοὺς ὑπὸ τῷ Ὑμμησῷ, ὅτε ὅτε ὁρμημένοι, ἀδικεῖν τὰδε· φοιτῶν γὰρ αἰεὶ τὰ σφετέρως θυγατέρας τε καὶ πατρὸς ἐπὶ ὕδωρ ὅτι πλὴν Ἐνεάκρουων. (οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ τὸν χρόνον σφίσι καὶ ὁ δὲ τοῖσι ἄλλοις Ἑλλήσι οἰκέταις) ὅπως δὲ ἔλθοιεν αὐταί, τοὺς Πελασγοὺς ὑπὸ ὕδατος τε καὶ ὀλιγοῦς βιᾶσθαι σφρας· καὶ αὐτὰ μὲν σφίσι οὐκ ἀποχρᾶν ποιεῖν, ἀλλὰ τέλος καὶ ὅτι βουλόμενοι ὅτι χερσὶν, ἐπὶ αὐτοῖς φάσιν. ἐπὶ τοῖς δὲ ἡμέσθαι ποσὺν τοῦ κείνων ἀνδρας ἀμείνονας, ὅσον παρὲν αὐτοῖσι ἀποκτεῖναι τοὺς Πελασγοὺς, ἐπεὶ σφρας ἔλαβον ὅτι βουλόμενοι, οὐκ ἔλελθον, ἀλλὰ σφίσι πρὸ φασιν ἐκ τῆς γῆς ὄξεσθαι. τοὺς δὲ, οὕτω δὴ ἐκ χωρήσαντας, ἀλλὰ τε δὴ χεῖν χωρία καὶ Ἀἴμνον. ἐκεῖνα μὲν δὴ Ἐκαταῖος ἔλεξε, αὐτὰ δὲ Ἀθηνῶν λέγουσι, οἱ δὲ Πελασγοὶ οὗτοι, Ἀἴμνον τότε νεμῶμενοι, καὶ βουλόμενοι τοὺς Ἀθηνῶν ὑμνησάσθαι, ὅτι τε ὄξεσθαι μὲν τοὺς Ἀθηνῶν ὅρται αὐτῶν, πεντηκοντέρες κτησάμενοι, ἐλόχισαν Ἀρτίμιδι ἐν Βραυρωνί ἀγούσας ὁρτὴν τῆς Ἀθηνῶν γυναιχας. ὁ δὲ ὅτε ἄρπασαντες ὅσων πολλας, οἷον ἀποπλέοντες· καὶ σφρας ἐς Ἀἴμνον ἀγαγόντες, παλλαχὰς εἶχον. ὡς δὲ τέκνων αὐτὰ ἀγυναιχας ὑπεπλήθησαν, γλῶσσά τε πλὴν Ἀπικίῳ καὶ ὅποις τῶν Ἀθηνῶν ἐδίδασκον τοὺς παῖδας. ὅτι οὐτε συμμίσθαι τοῖσι ἐκ τῶν Πελασγῶν γυναιχῶν παῖσι ἦσαν· εἴ τι τῶν αὐτῶν ὑπὸ ἐκείνῳ ἦν, πο. i.

A Atheniensibus exacti sunt, siue iure, siue iniuria: nam de hoc nihil habeo præter relata: quia Hecataeus Hegesandri filius^a in ser-

B Atheniensibus autem, iure exacti, quippe quum essent sub Hymetto habitantes, illinc prodire solitos hæc iniuriam intulisse: Quoties filiarum ac filii Atheniensium ad Nouem fontes aquarum pergerent (nulladum enim aut eis aut ullis Græcis per id tempus mancipia erant) Pelasgos eis per contumeliam & contemptrum vim attulisse, neque hoc fecisse contentos, ad extremum manifestò deprehensos, de inuadendis Atheniensibus consilia agitasse. se verò adeo meliores quàm illi fuerant, viros fuisse, ut quum haberet facultatem interimendi eos quos sibi insidiatos deprehendissent, tamen noluerint: sed eis præceperint ut e regione excederent: atque ita illos solum vertentes, tum alia loca tum verò Lemnum obtinuisset. Illa Hecataeus, hæc Atheniensibus aiunt. At Pelasgi hanc Atheniensium iniuriam ulciscendi auidi, ii qui Lemnum incolebāt, gnari quando dies festi Atheniensium celebrarentur,^c biremibus instructis, insidias manipulatim collocarunt vxoribus Atheniensium diem festum Dianæ apud Brauronem agentibus: permultisque illarum illinc raptis abierunt, & in Lemnum delatas pro concubinis habuerunt. Hæc femina postea quâ filiis abundauere, lingua eos Attica ac moribus Atheniensium imbuerunt. At illi consuetudinem cum Pelasgidum filiis habere abnuebant: & si quis e suis ab illorum villo vapularet,

^a In sua narrationibus. Vel, in sua historica scriptis. Unde alibi dicitur.

^b Et nullo pretio digna. Vel, nulla pretio.

^c Nauibus quinquaginta remorum.

a Auxilio Tho-
antis. *Erasim.*

cuncti auxilio aderant, & mutuò sese tutabantur: ac dignos se qui aliis pueris dominarentur existimabant, atque adeo longè præualebant. Qua re animaduersa Pelasgi, inter se colloquuti sunt, considerantēque rem esse indignam, inter se dicebāt. Si nunc, dum pueri sunt, dignoscunt sibi opitulari aduersus filios vxorum legitimarum, quas virgines duximus, & eis continuo præesse conantur, quidnam facient in virilem adulti ætatem? itaque quum id eis altius insedisset, placitum est ut eos filios è matribus Atticis susceptos necarent. his necatis, addunt & cædes matrū. Ex hoc facinore, & illo superiore cœminarū, quæ viros suos^a vnā cum Thoante interemerunt, vsu receptum est per Græciam ut teterrima quæque facinora Lemnia appellētur. Pelasgi, quū eis post necem liberorum atque vxorum neque tellus fructū redderet, neque vxores neque pecus ut prius gignerent, pariter fame & liberorū orbitate vexati, Delphos miserunt petitū aliquod laxamētū præsencium malorum. Iussi autē à Pythia pœnas Atheniensibus quas illi vellent pēdere, Athenas iere: pollicitique sūt daturus se pœnas illis omnis iniuriæ. Athenienses, stratis in curia toris quàm poterāt splēdidissimè, appositæque mensa omniū bonorum refertissima, iusserunt Pelasgos ita se habentem regionem sibi tradere. Tunc Pelasgi excipientes dicere, Si naus vëto aquilone atque vno die nos è vestra regione in nostram prouehet, ita demum quod vos petitis trademus. Hoc dixere quòd scirent fieri non posse. nam Attica multo magis ad austrum vergit quàm Lénus. Hæc hætenus. Tūc cōpluribus deinde interiectis annis, vbi Chersonesus quæ est in Hellespōto, Atheniensiu ditionis fuit, Miltiades Cimonis filius, vëtis ctesis perflantibus, ex Eleūte quæ est in Chersoneso, solucēs, in Lemnū delatus est, præcepitq; Pelasgis ut ex ipsa excederēt: redigēs eis i memoriā oraculū, quod nunquā illi expletū iri sperassent.

A ἐβόηθον τε πῶντες, ἔτι μᾶλλον ἀλλήλοισι. ἔδῃ καὶ ἀρχὴν τε τῶν παίδων οἱ παῖδες ἐδί-
καζον, καὶ πολλὰ ἐπεκράτειον. μαζώντες δὲ
ταῦτα οἱ Πηλασγοὶ, ἐωυτοῖσι λόγοις ἔδοξε καὶ
σφίσι βουλομένοισι, δῆλον τι ἐσέδωκε· εἰ δὲ
ἀλγυνώσκειεν σφίσι τε βοηθῆν οἱ παῖδες
πρὸς τὴν κούριδιον γυναικῶν τοὺς παῖδας, καὶ
τοῦτων αὐτίκα ἀρχὴν περὶ αὐτοῦ, τί δὲ ἀν-
δρωτῶντες δῆθεν ποιήσοιεν; ἐρῶντα ἔδοξε
σφι κτείναν τοὺς παῖδας τοὺς ἐκ τῆς Ἀθηναίων
B γυναικῶν. ποιεῖσι δὲ ταῦτα· πρῶτα πολ-
λῦοις ἢ καὶ ταῖς μητέρας αὐτῶν. ἀπὸ τού-
του ὃ τὸ ἔργον, καὶ τὸ πρῶτον τοῦτου τὸ ἔρ-
γασθαι αἱ γυναῖκες, τοὺς ἄμα θόοντι αὐ-
δρας σφετέροις ἀποκτείνασθαι, φερόμεναι ἀνὰ
τὴν Ἑλλάδα τὰ χεῖλια ἔργα πῶντα, Ἀθ-
μια καλεῖσθαι. ἀποκτείναντες δὲ τοῖσι Πε-
λασγοῖσι τοὺς σφετέροις παῖδας τε καὶ γυ-
ναῖκας, οὐτε γῆ καὶ ὄρεα ἔφερε, οὐτε γυναῖκας
τε καὶ ποιμένας ὁμοίως ἐπικτον ὥς καὶ πρῶτον.
C περὶ οἱ μὲν δὲ λιμῶν τε καὶ ἀπαλίδῃ, ἐς Δι-
φοῖς ἐπεμπον, λύσιν ἰνὰ ἀγνοήσαντες τῶν
πρῶτον κακῶν. ἡ δὲ Πύθῃ σφέας ἐκέλευε
Ἀθῆναιοι δίκας δίδοναι ταῦτα καὶ αὐ-
τοῖσι Ἀθῆναιοι δικάσωσι. ἡ γὰρ τε δὲ ἐς
ταῖς Ἀθῆναις οἱ Πηλασγοὶ, καὶ δίκας ἐπα-
γέλλοντο βουλομένοι διδόναι πῶντος τοῦ ἀ-
δικήματος. Ἀθῆναιοι δὲ ἐν τῇ αὐτῇ
νῆϊ κλίνῃ σπῶσαντες· ὥς εἶχον κάλλιπα,
καὶ πᾶσι ζῶν ἐπιπλέων ἀγαθῶν πῶντων
D πρῶτοντες, ἐκέλευον τοὺς Πηλασγοὺς τὴν
χώρην σφίσι πρῶτον διδόναι οὕτω ἔχουσιν.
οἱ δὲ Πηλασγοὶ ἀπολαβόντες εἶπα, Ἐ-
πειὰ βορρῇ ἀνέμῳ αὐτῇμερὶ νηὶς ἔξαιύσῃ·
ἐκ τῆς ὑμετέρας ἐς τὴν ἡμετέραν, τότε
πρῶτον δώσωμεν. τὸτο εἶπα, ἐπὶ τῶν μὲν τῶν-
το εἰς ἀδύνατον ἡγεῖσθαι. ἡ γὰρ Ἀθηναίων
πρὸς νότον κέεται, πολλὸν τῆς Ἀθήμνου. τότε
μὲν ταῦτα· ἔπειτα δὲ κάρτα πολλοῖσι ὕστε-
ρον τοῦτων, ὥς ἡ Χερσονήσος ἡ ἐπὶ Ἑλλης-
E πόντῳ ἐγγύς· ὡς Ἀθῆναιοι, Μιλτιά-
δης ὁ Κίμωνος, ἐτησίαν ἀνέμῳ κατεσηκό-
των, νηὶ κατανύσαι ἔξ Ἑλεουῦτος ὅς ἐστι Χερ-
σονήσος ἐς τὴν Ἀθήμνον, πρῶτον γάρ οὐκ ἐξ-
εἶναι ἐκ τῆς νήσου τοῖσι Πηλασγοῖσι, ἀναμ-
νήσκων σφέας τὴν χερσὶν τὸ οὐδὲν
ἡλπισθαι σφίσι οἱ Πηλασγοὶ ἐπιτελέειν.

Ἡ Φαιστίης μὲν νῦν ἐπέστητο. Μυρναῖοι δὲ, οὐ συγγινώσκοντες αὐτοὺς, ἤ Χερσονήσου Ἀττικῶν, ἐπαλιόρχεοντο, ἐς ὃ καὶ αὐτοὶ πέρυσσιν. οὕτω δὲ Λήμνον ἔσχον Ἀθηνῶν τε καὶ Μιλτιάδης.

A Quorum Hephæstienſes quidem obtemperauerunt: Myrinæi autem, non agnoſcētes Cherſoneſum eſſe Atticam, tamdiu obſeſſi ſunt donec in deditiōnem venerūt. Ita Lemno potiti ſunt Athenienſes atque Miltiades.

Ἡ ΡΟΔΟΤΟΥ ΤΟΥ
Ἀλικαρνασέως ἱστορῶν
ἐβδόμη, Ἰππικα-
φορμῆν
ΠΟΛΥΜΝΙΑ.

HERODOTI
Halicarnassei histo-
riarū liber septimus,
qui inscribitur
POLYMNIA.

ΠΕΙ' δὲ ἡ ἀγγελία ἀπί-
κετο πρὸς τῆς μάχης τῆς
ἐν Μαραθῶνι γυμνασίου
πρὸς βασιλῆα Δαρῆον
Ἰστιάδεω, καὶ πρὶν

μεγάλως κεχαρσμένον τοῖσι Ἀθηνῶσι
ἄλλ' ἢ πρὸς Σαρδῖς ἐσβολῇ, καὶ δὲ καὶ
τότε πολλῶν τε δεινότερα ἐποίησε, καὶ μάλλον
ὥρμητο στρατεύεσθαι ὅτι πρὸς Ἑλλάδα. ὁ
αὐτίκα μὲν ἐπηγγέλλετο, πέμπων ἀγγέλους
καὶ πόλιν, ἐποιμάζων στρατὸν, πολλῶν τε
πλείον' ὅτι Ἰστιάδων ἐκείνοισι ἢ πρὸς τὴν
πέρυξιν, καὶ νέας τε καὶ ἵππους, καὶ οἶνον, καὶ
πλοῖα. πυτῶν δὲ πρὸς ἡγεμονῶν, ἡ Ἀ-
σίη ἐδοιέτο πᾶσα ὅτι τρεῖς ἔτη. καὶ ἡ
λεγε μὲν δὲ τῶν ἀείρων ὡς ὅτι πρὸς Ἑλ-
λάδα στρατευομένων, καὶ πρὸς Ἀσσίαν ὡς
μὲν, τετάρτῳ ἔτει Ἀἰγύπτιοι ὑπὸ Κამ-
βύσεω δουλωθέντες, ἀπέστησαν ἀπὸ Περ-
σέων. οὕτω δὲ καὶ μάλλον ὥρμητο ἐπὶ
ἀμφοτέρους στρατεύεσθαι.

Στελλομένη δὲ Δαρῆος ἐπὶ Ἀἰγύπτιον
καὶ Ἀθῆνας, τῶν παιδῶν αὐτοῦ γαστρίσιν ἐγγέτο
μεγάλη πρὸς τῆς ἡγεμονίας, ὡς δὲ μιν ἀπο-
δέξασθαι βασιλῆα καὶ τὸν Περσέων νόμον,
ὅτω ἐπαύεσθαι. ἔσαν γὰρ Δαρῆος ὁ πρὸς
τερον ἢ βασιλεύσας γεγονότες τρεῖς παῖδες
ἐκ τῆς προτέρας γυναῖκος Γοβρυέως θυγατρὸς.

OSTEA VERÒ
quàm nuntius
pugnæ ad regē
Darium Hyſta-
ſpis filium alla-
tus est ad Ma-

rathonem gesta, quū antea ve-
hementer infensus esset ille A-
theniensibus quòd Sardis inua-
ſissent, longè infensior factus est,
ac propensior ad bellum Græciæ
inferendum: missisque continuo
nuntiis ad ciuitates, edixit vt sin-
gulæ multo quā antea maiores
copias, necnon naues, nauigia,
equos, rem frumentariam com-
pararent. His nuntiis Asia tri-
cūm exagitata est. Vbi dum de-
lectus agitur optimi cuiusque ad
uersus Græciam militaturi, & ap-
paratui opera datur, quarto an-
no Aegyptii qui fuerāt à Cāby-
se subacti, defecere à Persis: quo
magis aduersus utrosque Darius
expeditionem sumere propera-
bat, Aegyptios atq; Atheniensēs.

Dum autem hæc comparat,
interea ingens inter eius liberos
de principatu exorta dissēſio est,
quoniam ex instituto Persarū,
oportebat ita demum ire in ex-
peditionē quū regni successorē
declaſſet. Erant autē Dario iā
antequā regnaret, liberi tres ē pri-
ore uxore Gobryæ filia suscepti

a Dum autem
hæc circumqua-
que denuntiaretur,
vniuersa per
tres annos Asia
agitata fuit.

& post partum regnum, alii quatuor ex Atossa Cyri filia. Superiorem maximus natus erat Artabazanes, posteriorum Xerxes. qui quum ex eadem matre non essent, disceptabant: Artabazanes quidem, quod omnis paternae sobolis ipse maximus natus foret, quum apud uniuersos homines sit institutum ut maximus natus liberorum obtineat principatum: Xerxes verò, quod ipse Atossa genitus esset, filia Cyri qui Persis libertatem acquisisset. Dario autem nondum ferente sententia, aderat forte Demaratus Aristonis filius, qui per id tempus altercationis Spartanorum regno exuit, ac Lacedaemone profugus, Susa ascenderat. hic vir audita liberorum Darii controuersia, adiit (ut fama fertur) Xerxem, admonuitque ut ad cetera quae pro se dicebat hoc adderet, se quidem genitum esse Dario iam rege & Persarum imperium obtinente: Artabazanem verò, esse Dario dum erat priuatus: proinde neque aequum neque iustum esse alium quēpiam potius quam se illam dignationem adipisci: quoniam Spartae quoque sic vsurparetur, ut sicui antequam regnet filii nascantur, deinde regnati alius nascatur, huius postea nati successio regni sit. Hac à Demarato suggesta ratione uteretur Xerxem, tanquam iuste dicentem, Darius regem declarauit. Quamquam etiam citra praecipuum Demarati Xerxes (ut mea fert opinio) regnauisset: quippe quum omnis potentia penes Atossam esset.

a Admonitionem

Declarato Darius Xerxe rege quum conaretur rebus apparatus exire in expeditionem, altero ab defectione Aegyptiorum anno, supremum diem obiit, sex & triginta annis regni expleto, haud copiosus ut Aegyptios & Athenienses vicisceretur.

Eius morte regnum ad Xerxem filium deuenit, qui ab initio nequaquam animatus erat ad bellum Graeciae inferendum, sed Aegypti. Ceterum Mardonius cōsobrinus eius, Gobryas & sororis Darii filius, cum adiens, epius Aegyptum eposuisset & Graeciae perierat Mardonius, o Γωβρύας, oς ην Ξέρξη μι αἰεψιός, Δαρείω δ' ἀδελφεῖς παῖς,

α καὶ βασιλεύσωντι, ὃς Ἀπόλλης τῆς Κύρου, ἔπειθε τέσσες: τῶν μὲν δὲ παλαιῶν ἐπὶ σέθεν Ἀρτοβάζανης, τῶν δὲ ἐπιγυμνῶν, Ξέρξης. εὐόντες δὲ μηδὲς οὐ τῆς αὐτῆς, ἐσασίαζον. ὁ μὲν Ἀρτοβάζανης, κατόπι παρσούτατος τε εἴη πᾶντος τῶ γένου, καὶ ὅτι νομίζοντο εἴη παρὸς πόλιν ἀνδραποδῶν, τὸν παρσούτατον πλὴν ἀρχὴν ἔχειν Ξέρξης δὲ, ὡς Ἀπόλλης τε παῖς εἴη τῆς Κύρου θυγατρὸς, ὅτι Κλέος εἴη ὁ κτησάμενος τοῖσι Πέρσησι πλὴν ἐλευθερίῳ. Δαρείου δὲ οὐκ ἀποδεικνυμένου καὶ γνώμῳ, ἐπύγχαυε καὶ πᾶν τοῦτοιοι καὶ Δημάρχου ὁ Αἰετῶνος ἀναβήσας ἐς Σοῦσα, ἐστέρημένος τε τῷ Σπάρτη βασιλῆϊ, καὶ φυγῶν ἐπιβαλὼν ἐαυτῷ ὅκ Λακεδαιμόνιος. οὗτος ὡνὴρ πυθόμενος τῶν Δαρείου παίδων πλὴν ἀφ' ὧν ἐλθῶν, ὡς ἡ φάσις μιν ἔχει, Ξέρξη σιυνέδουλαβε λέγειν παρὸς τοῖσι ἐλεγε ἔπει, ὡς αὐτὸς μὲν γήνοιο Δαρείω ἥδη βασιλεύοντι, καὶ ἔχοντι ὁ Περσέων κράτης, Ἀρτοβάζανης δὲ, ἐπὶ ἰδιώτῃ ἐόντι Δαρείω. οὐκ ἔστι οὐτ' εἰκὸς εἴη οὐτε δίχαιον, ἄλλον πῃα τὸ γέρας ἔχειν παρ' ἐαυτοῦ. ἐπεὶ γὰρ καὶ ὁ Σπάρτη, ἐφ' ἧ ὁ Δημάρχου ὑποπθήμενος, ὅτε νομίζεσθαι, ὡς οἱ μὲν παρ' ἀλλήλους ἐσσι παρὴν ἢ πῇ πατέρεσσιν βασιλεύσαι, ὁ δὲ βασιλεύοντι ὁψίμενος ἐπιγυμνῶν, τῶ ἐπιγυμνῶν πλὴν ἐκδίδειν τῆς βασιλείας γίνεσθαι. χρησαμένου δὲ Ξέρξεω τῇ Δημάρχου ὑποθήκῃ, γνοὺς ὁ Δαρξος ὡς λέγει δίχαια, βασιλῆα μιν ἀπέδδξε. (δοκέει δὲ μοι καὶ αὐτὸ ταύτης τῆς ὑποθήκης βασιλεύσαι αὐτῇ Ξέρξης. ἡ γὰρ Ἀπόλλης εἶχε τὸ πᾶν κράτος) ἀποδείξας δὲ 243 βασιλῆα Πέρσησι Δαρξος Ξέρξεα, ὡρμάτω στρατεύεσθαι. ἀλλὰ γὰρ μὲν ταῦτα τε καὶ Αἰγυπτίους ἀπέστασιν, ὡς ὕστερον ἐπὶ παλαιῶν ἱστοριογράφοι σιυνέδουλαβε αὐτὸν Δαρξον, βασιλεύσωντα πᾶν πόλιν ἐξ καὶ τριήκοντα ἔτεα, ἀποθανόντων δὲ οἱ ὅλκον οὐτε δὴν ἀπὸ ταύτης Αἰγυπτίους οὐτε Ἀθηναίους ὑποθήσασθαι.

ΑΠΟΘΑΝΟΝΤΟΣ δὲ Δαρείω, ἡ βασιλεία αἰετῶνος ἐς τὸ πᾶν δὲ ἔκείνη Ξέρξεα. ὁ τοίνυν Ξέρξης ἐπὶ μὲν τῇ Ἑλλάδι ὅδα μὲν παρόντος ἦν καὶ ἀρχὰς στρατεύεσθαι, πρὸς δὲ καὶ δυνάμει πρὸς ἐαυτῷ μέγιστον Περσέων Μαρδόνιος ὁ Γωβρύας, ὁς ἦν Ξέρξη μι αἰεψιός, Δαρείω δ' ἀδελφεῖς παῖς,

πούτου λόγου εἶχετο, λέγων, Δέσποτα ὦν
 εἰχὲς ὅτι Ἀθλιῶντες ἐργασαμένοι πολλὰ
 ἢ δὴ καὶ Πέρσες, μὴ οὐ δοῦναι δίκην τῷ
 ἐπείνοσθαι. Ἀλλὰ ὅ μιν νῦν ταῦτα παρήσαντες
 πᾶσι χερσὶν ἐχέει· ἡμεῶσας δ' Ἀγρυ-
 πιον τιμὴν ἐξυβρίσας, στρατηλάτῃ ἐπὶ ταῖς
 Ἀθήναις, ἵνα λόγος σε ἐχῇ πρὸς αἰδοσέων
 ἀγαθός, καὶ τις ὕστερον φυλάσσεται ὅτι γλυ-
 πῶ σὺν στρατεύεσθαι. ὧς μὲν οἱ ὁ λόγος ἦν
 πῶρος. πούτου δὲ τῷ λόγῳ πρὸς ἡμέτερον
 ποιεῖτο τιμὴν, ὡς ἡ Εὐρώπη παρὰ ἡμετέρας
 χώρας, καὶ δένδρεα παρὰ τοῖς φέρει παρ' ἡμετέρας,
 ὅρεσι τε ἀκρῇ, βασιλεῖ τε μωῶν ἡμετέρας
 ἀξίῃ ἐκ τῆσθαι. ταῦτα δὲ ἔλεγε, οἷα νεωτέ-
 ρων ἔργων ὅτι θυμητὴς ἑὸν, καὶ τέλων αὐτὸς
 τῆς Ἑλλάδος ὑπάρχων εἶ. ἡρόν τε κατεργ-
 γάσατο τε καὶ ἀνέπεισε ἑξέρχεται ὥστε ποιέειν
 ταῦτα. σιμῶντος γὰρ καὶ ἀλλὰ οἱ σύμμα-
 χα ἡρόντος πρὸς ὅ πείθεσθαι ἑξέρχεται.
 τῷ μὲν, ἀπὸ τῆς Θεσσαλίας πρὸς τὴν Ἀ-
 λβανίαν ἀπὸ γένεσι ἀγέλας ἐπεκταλέοντο.
 βασιλεῖα, πᾶσιν παρὰ θυμῶν πρὸς ἡρόντος
 ὅτι τῶν Ἑλλάνων (οἱ δὲ Ἀλβανῶν οὗτοι
 ἑσθὲν Θεσσαλίας βασιλεῖς) τῷ δὲ Πεί-
 στραπιδῶν οἱ ἀναβέβητες ἐς Σούδα, τῷ
 τε αὐτῶν λόγῳ ἐχόμενοι τῷ οἱ Ἀλβαν-
 δαί· ὅτι πρὸς τοῖσι ἐπὶ πλέον πρὸς
 ὡρέοντο οἱ ἐχόντες Ὀνομάκριτον, αἰδρα Ἀ-
 θλιῶν χρησιμολόγῳ τε ὅτι ἡρόντος χρη-
 σιμῶν τῷ Μουσαίου. ἀναβέβησθαι γὰρ τῶν
 ἐχόντων παρὰ θυμῶν, ὅτι ἡρόντος γὰρ
 ὑπὸ Ἰππάρχου τῷ Πείστραπιδῶν ὁ Ὀνο-
 μάκριτος ὅτι Ἀθλιῶν, ἐπὶ αὐτοῖς ἀ-
 λοῖς ὑπὸ Λάστου Ἑρμιόνης ἐμπορεύων ἐς
 τὰ Μουσαίου χρησιμῶν, ὡς αἱ ὅτι Ἀθήνῃς ἐ-
 πικεῖναι νῆσοι ἀφανίζονται ἐκ τῆς θα-
 λλάσσης. διὸ ὅτι ἡρόντος μιν ὁ Ἰππάρχος,
 ὡρότερον χρεώμενος παρὰ λίσσα. ὅτι ὅτι συν-
 αβάς, ὅπως ἀπὸ τοῖς ἐς ὅτι ἡ βασιλεῖς,
 λεγόντων τῷ Πείστραπιδῶν πρὸς αὐτὸς σε-
 μνοὺς λόγους, κατέλεγε τῷ χρησιμῶν. εἰ μὲν
 πρὸς σφάλμα φέρον τῷ βαρβάρῳ, τῷ
 μὲν ἔλεγε ὅτι ὅτι τὰ ὅτι ἡρόντος ἐκ λε-
 γόμενος, ἔλεγε τὸν τε Ἑλλήσποντον ὡς ζῶ-
 ῃ ἡρόντος χρεῶν εἶναι ὑπὸ αἰδρὸς Πέρσας, τὴν τε
 ἔλασιν ὅτι ἡρόντος. οὗτος τε δὴ χρησιμῶν
 ὡν ὡροσφύρετο, καὶ οἱ τε Πείστραπιδῶν καὶ οἱ Ἀλβανῶν γῶμας ἀποδίδουσι.

his verbis est alloquutus, Domi-
 ne, haud decorum est Atheniē-
 ses tam malè iam de Persis meri-
 tos non dare pœnas eorum quæ
 perpetraverunt, tu verò quod in
 manibus habes perfice: tamē ubi
 AEGYPTI, quæ dignitati tuæ iniu-
 riā fecit, domueris, sume aduer-
 sus Athenas expeditionem: ut &
 bene de te loquātur homines, &
 posthac abstineat alius à bello ti-
 bi inferendo. Et hæc quidem e-
 rat ratio ultionis exigendæ: illa
 autem rationis accessio, Europā
 esse regionem admodū specio-
 sam, omniāque genera feliciū
 arborum ferentem, ac summæ
 bonitatis, & dignam quæ à solo
 inter mortales rege possideatur.
 Hæc Mardonius dicebat ut iu-
 uenis ac nouarum rerum cupi-
 dus, imperiique Græciæ pro rege
 administrandi. Quod etiam regi
 persuasit, conditione temporum
 adiutus. nam alia ut rex ad hoc
 faciendū induceretur, adiuvento
 fuere. primū è Thessalia nū-
 tii ab Aleuadis ad regem inuo-
 candum aduersus Græciam. sc-
 nim omne obsequium præstitū-
 ros. (Aleuadæ autem isti erant
 Thessaliæ reges.) deinde ii Pisi-
 stratidæ qui Susā ascenderāt: qui
 cum eadē verba habuerunt quæ
 Aleuadæ, tum verò prætendebāt
 Onomacritum quendam Athe-
 niensem, quem secum habebāt,
 sortilegum, & Musæi sortium e-
 dissortatorem. Ascenderant autē
 cum eo reuersi in Græciam. nā
 Onomacritus ab Hipparcho Pi-
 sistrati filio Athenis fuerat cie-
 ctus, quod à Laō Hermionis
 filio manifestò deprehensus fuisset,
 inter Musæi sortes hæc etiam
 inseruisse, fore ut insulæ Lemno
 adiacentes mari submergeretur.
 Ob id Hipparchus hominem e-
 iccerat, quum familiarissimè illo
 antea uteretur. Et tūc cum eo-
 dem, ut in conspectum regis ve-
 niret, ascenderat: de quæ eo ho-
 norificè cū aliis Pisistratidis lo-
 quebatur. Onomacritus, siquæ
 sortes cladē barbaro nūtiabant,
 earū nullā recitauit. Itaque acce-
 dente hoc sortilego, & Pisistra-
 tidæ & Aleuadarū suasionibus,

a Dixerunt ad
 nostra lectionem
 sequimus est. no-
 stram tamen ha-
 bentur vet. cod.

sed quidam pro
 θεοκαλυπτοι
 τοι, habent θεοκα-
 λυπτοι.

b Vel potius Her-
 mionensis, id est, ex
 Hermione.

c Tunc autem
 quum vnā cum
 illis Susā ascēdis-
 set, quoties in
 conspectum regis
 veniebat, Pisistra-
 tidis honorificè
 de ipso loquenti-
 bus, aliqua ex il-
 lis oraculis reci-
 tabat. ex quibus
 ea quæ cladē bar-
 baro portende-
 bant, tacebat, &
 cōtrā faustissima
 quæque excerpe-
 bat: nimirum in
 satis esse ut Helle-
 spontus à viro
 Persā ponte iun-
 geretur, & ad ex-
 peditionem illam
 pertinentia recē-
 sens. Hic igitur
 oracula comme-
 morādo cum re-
 ge agebat: Pisistra-
 tidæ autē & Ale-
 uadæ suas sen-
 tias proferendo.

Quum autē Xerxi bellum Græcis inferre persuasissent, tunc quum secundus ageretur à Darii morte annus, primam expedit. suscepit aduersus Ægypt. *C. c. Illud autem Xerxi perinde est ac si diceret, ita se apud regem in hoc negotio gerebat ut oculis dumtaxat illis allegaret quibus induceretur.*

Xerxes ad inferendum Græciæ bellum inductus est. Sed altero à morte Darii anno, primam expeditionem fecit aduersus Ægyptios, qui rebellauerāt: quos subactos, & in arctiorem quàm sub Dario fuerant seruitutem redactos, tradidit gubernādos Achæmeni fratri suo, Darii filio: quem præsidem Ægypti intericcto deinde tempore interemit Inarus Psammetichi filius, vir Libys. Xerxes recepta Ægypto, producturus aduersus Athenas exercitū, præstantissimos quosque Persarum in concilium vocauit, ut & illorum sententias audiret, & ipse diceret quæ liberet. Quibus coactis, ita loquutus est,

VIRI Persæ, equidē ego non ero huius instituti author, sed ab aliis traditi imitator. nam quemadmodum à maioribus natu accipio, ex quo imperiū hoc à Medis eripuimus, Astyage per Cylum amoto, nunquā conqueui-mus, sed ita deus nos agit, & multa nobis sibi obsequentibus in melius cōfert. Atque ea quidem quæ Cyrus Cambysesque ac pater meus fecere, quas gentes imperio addidere, non attinet referre apud probē sciētes: ego autem posteaquam hanc sedem accepi, dedi operam ne ab iis qui hoc honore sunt functi degenerarē, neue minus potentia Persis acquirerem. Quod animo versans, inuenio nobis accessuram gloriā pariter ac honorem, & regionem neque inferiorem neque deterio-rem ea quam recuperauimus, sed feraciorem, vñā cum vltione iniuriæ atque vindicta. Ideoque nunc ego vos cōtraxi, ut id quod agere cōstitui vobis exponerem: Constituo, iuncto Hellesponto, copias per Europam traducere in Græciam, ut Atheniensium vlciscar iniurias, quas cum Persis aliis, tum patri meo intulere. Noratis autem & Darium aduersus hos viros bellum mouere destinasse: verū ei morte præuento non cōtigit ut illos vlcisceretur. Ego verò eius vicē aliorūque

ἐξερχέτο αὐτῷ πρὸς ἡγήσασθαι.

Α ὥς δὲ ἀνεγνώσθη Ξέρξης στρατεύεσθαι ὅτι πῶς Ἑλλάδα, ἐν ταῦτα δουτέρῳ μὲν ἔπει μὲν τὸν θάνατον Δαρείου, πρῶτα στρατὸν ποιεῖται ὅτι τοῖς ἀπεσταλτοῖς. οὗτοι μὲν νυν κατὰ γρὲν ἰάμβρος, καὶ Αἰγύπτου πᾶσαν πολλῶν δουλοτέρῳ ποιήσας ἢ ὅτι Δαρείου ἦν, ὅτι πέπει Αἰγυπτίῳ, ἀδελφεῷ μὲν ἐωυτοῦ, Δαρείου δὲ παιδί. Αἰγυπτίῳ μὲν νυν ὅτι ἐπιδύοντα Αἰγύπτου, χρόνῳ μετέπειτα ἐφόνευσεν Ἰνάρως ὁ Ψαμμίτιχον, ἀπὸ Λίβυς. Χέρξης δὲ μὲν Αἰγύπτου ἀ- λωσιν, ὥς ἐμύγε ἐς χεῖρας ἀξέσθαι τὸ πρῶ- τευμα ὅτι ἔτι Αἰθίοπας, σύλλογον ὅτι- κλητον Περσέων τῶν ὀρίων ἐποιέετο, ἵνα γλώσσας τε πύθηται σφέων, καὶ αὐτὸς ἐν πᾶσι εἴποι τὰ γέλῃ. ὥς δὲ σὺν ἐλεγχέσθαι, ἔλεξε Ξέρξης τὰδε,

ΑΝΔΡΕΣ Πέρσαι, οὐτ' αὐτὸς κατη- γήσομαι νόμον τὸνδε ἐν ὑμῖν πηλὴς, πρῶτα δὲ- ξάμενος τε, αὐτῷ γρήσομαι. ὥς γὰρ ἐγὼ πε- ρθάνομαι τῶν πρὸς δουτέρων, οὐδαμᾶ καὶ ἡ- πρεμήσασθαι, ἐπεὶ τε πρὸς ἑλθόντων πῶς ἡ- 244 γμονίῳ πῶς δὲ πρῶτα τῶν Μήδων, Κύρου κατελόντος Αἰθιοπίας. Ἀλλὰ θεὸς τε οὕτως ἀγχι, καὶ ἀδελφοὶ ἡμῖν πολλὰ ἐπέποιον συμ- φέρεται ὅτι ὁ ἀμείνων. Ἐὰ μὲντοι Κύρος τε καὶ Καμβύσης πατὴρ τε ἐμὸς Δαρδός κα- τεργάσθαι καὶ πρὸς ἐκτέλεσθαι τὸ ἔθνος, ἐ- πιστάμενοι δὲ οὐκ αὖ πῃς λέγει ἐγὼ δὲ ἐπί- τε πρὸς ἑλθόντων τὸν θρόνον, τῶν ἐφ' ἐντιζον, οὐκ αὖ μὴ λείψωμαι τῶν πρὸς τερον ἡγομέ- νων ἐν τῇ τῇδε, μὴ δὲ ἐλθόντων πρὸς ἐκ- σιμαί διώσιν Πέρσης. Φροντίζων δὲ δι- εἶπω, ἅμα μὲν κῶδος ἡμῖν τε πρὸς γινώ- μενον, χάρων τε τῆς νυν ἐκ τῆμεθα οὐκ ἐ- λθόντων οὐδὲ φανλοτέρων, παμφορο- τέρων δὲ ἅμα δὲ τῇμερῶν τε καὶ πῶς γι- νομένη. δὲ ὑμῶς ἐγὼ σὺν ἐλεξα, ἵνα ὁ νοῦς πρὸς αὐτῶν, ὡς πρὸς ἡμῖν. μέλλω, καὶ ὑμῶν ζήσας ὁ Ἑλλήσποντον, ἐλθὼν στρατὸν ἔχει καὶ τῆς ΕΥρώπης ὅτι πῶς Ἑλλάδα, ἵνα Αἰ- θιοπίας πρὸς ἡμῖν, ὅσα δὲ πεποιήκα- σι Πέρσης τε καὶ πατέρας τὸν ἐμὸν. ὡς ἔτε μὲν νυν καὶ πατέρας τὸν ἐμὸν Δαρείον ἱ- γύοντα στρατεύεσθαι ὅτι οὐδὲ αὐδρας τοῦ- τοις. ἀλλ' ὁ μὲν πεπελθίκα, καὶ οὐκ ἐγὼ δὲ ὡς πρὸς τὸ ἐκείνου καὶ τῶν ἄλλων

a Se sequētibz.

Ἰερσέων ὃ πρῶτον παύσομαι πρὶν ἢ ἔλω
 τε καὶ πυρώσω τὰς Ἀθῆνας, οἳ γὰρ ἐμὲ καὶ πα-
 τέρα τὸν ἐμὸν ὑπὸ ἥρξαν ἀδίκῃ παιδύντες.
 πρῶτα μὲν, ἐς Σάρδεις ἐλθόντες ἅμα Ἀ-
 ριστάγῳ τῷ Μιλησίῳ, δούλῳ δὲ ἡμετέρῳ,
 ἀπικόμενοι, ἐνέστησαν τὰ τε ἄλσέα καὶ τὰ
 ἱερά· δούτερες δὲ, ὑμῶν οἷα ἔρξαν ἐς τὴν
 σφετέρην ἀποβάλλας, ὅτε Δαίης τε καὶ Ἀρ-
 ταφέρνης ἐστράτηγον, τὰ ὅτις αὐτὲς καὶ πάν-
 τες. τούτων μὲν οἱ εἵνεκα αἰάτημα ὅτι
 αὐτοὺς ἐστρέψαμεν. ἀγαθὰ δὲ ἐν αὐτοῖσι τοῖς
 σάδε διείσχω ἀναλογισόμενος, εἰ τοῦτοίς τε
 καὶ τοῖσι πηλοπονησίοις καταστροφό-
 μεθα, οἳ Πέλοπος τῷ Φρυγῆς νέμονται χώ-
 ρῳ, γὰρ τε τὴν Περίδαν ἀποδέχομαι τῷ
 Διὸς ἀγέλει ὁμοῦ ῥέουσθαι. οὐ γὰρ δὴ χώρῳ
 γε σὺν αὐτῷ καὶ τὸν ἥλιος ὁμοῦ ῥέει·
 σάν τῃ ἡμετέρῃ, ἀλλὰ σφῶν πάσας ἐγὼ ἀ-
 μα ὑμῶν μίαν χώρῳ ἴστω, ὡς πάσης διεξ-
 ελθὼν τῆς Εὐρώπης. πτωχάνομα γὰρ ὡ-
 δεῖν οὐτὲ πῖνα πόλιν ἀδράν σὺν αὐτῷ,
 οὐτὲ ἔθνος σὺν αὐτῷ ἀδράν ὑπολείπε-
 σθαι, ὅ ἡμῶν οἶον τε ἔσται ἐλθεῖν ἐς μάχην,
 τοῦτων γὰρ κατέλεξα, ὑπεξαμνησάμεναι.
 οὐτὰ οἳ τε ἡμῶν ἀπὸ ἐξοῦσι δούλιον ζυγόν,
 οἳ τε αἰαῖται. ὑμεῖς δὲ αὖ μοι τὰδε ποιεόν-
 τες, ὡς ἐξοῖσθε· ἐπεὶ αὖ ὑμῶν σημήνω τὸν χρό-
 νον ἐς τὸν ἡκεῖν δεῖ, πρῶτον μὲν πῖνα
 ὑμῶν χρόνον πρῶτον. ὅς αὖ δὲ ἔχον ἡκῆ πα-
 ρεσβυασμένον στρατὸν καλλιῶν, δώσω οἱ δώ-
 ρα τὰ τιμωτάτα νομίζεται εἰς τὴν ἡμετέ-
 ραν. ποιητέα μὲν νῦν ταῦτα ὅτι οὕτω. ἵνα δὲ
 μὴ ἰδὲ βουλῶν ὑμῶν δοκέω, τίθημι τὸ πρῶ-
 γιον ἐς μέσον, γράμῳ κελεύων ὑμῶν τὸν
 βουλόμενον ἀποφάνεσθαι. ταῦτα εἰπας ἐ-
 παύετο. μετ' αὐτὸν δὲ Μαρδόνιος ἔλεγε,
 ὦ δέσποτα, οὐ μόνον εἰς τῶν ἡμετέρων Περ-
 σέων ἀρετῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐσσομένων· ὅς τὰ
 τε ἄλλα λέγων ὅτις αὖ ἀρετῶν καὶ ἀληθῶν
 παρὰ τῶν ἰωνῶν τοῖς ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατοικη-
 μένοις σὺν εἰσέσι καταγέλασται ἡμῶν, ἐόν-
 τας αἰαξίους· καὶ γὰρ δεινὸν αὖ εἶναι πρῶτον,
 εἰ Σάκας μὲν καὶ Ἰνδοὺς καὶ Αἰθίοπας, καὶ
 Ἀσσυρίους, ἀλλὰ τε ἔθνεα πολλὰ καὶ με-
 γάλῃ, ἀδίκησαν Πέρσας ὅτι, ἀλλὰ δύ-
 ναμιν παροκτῆσθαι βουλόμενοι, κατασρε-
 ψάμενοι δούλους ἐχθρῶν, Ἑλλήνας δὲ, ὑπὸ

Persarum viciscens, non prius
 definā quā exugnauero in-
 cenderoque Athenas: cuius ciues
 & me & patrem meum priores
 iniuria affecerunt: primū quū
 Sardis vnā cum Aristagora Mi-
 lesio seruo nostro venientes cre-
 mauerunt lucosque ac delubra.
 Deinde in vos quid fecerint ter-
 rā suam ingressos, quum Datis &
 Artaphernes duces fuere, omnes
 scitis. Harum gratia rerum ^a ir-

^a Alij, Animatus
 sum ad infer.

quos atque ipsorum finitimos,
 regionem Pelopis Phrygis in-
 colentes, si in potestatem redege-
 rimus, tot bona futura esse ratio-
 cinādo comperio: Terram Per-
 sidem ætheri Iouis cōterminam
 reddemus. nullam enim regio-
 nem spectabit sol finitimam no-
 strā, sed ego omnem permen-
 sus Europam, vnā vobiscum cūctas
 regiones in vnā redigam. Nā
 ita rem habere audio, nullam re-
 liquam esse hominum neque ci-
 uitatem, neque gentem, quæ vo-
 biscū ^b dimicare possit. Ita sub-
 actis his quos dixi, & qui nos la-
 cessierunt, iugum seruale sustine-
 bunt. In quo si mihi vos gratifi-
 cari volueritis, vbi tempus vobis
 indicauero quo vos præs-
 to esse oportet, tunc vnusquisque debe-
 bit impigrè adesse. Quorum qui
 ornatissimis cum copiis aderit,
 cum donabo iis quæ in nostra
 domo pretiosissima habentur. Et

^b Dimicare pos-
 sit, iis quos dixi
 summotis. Atque
 ita fiet vt & qui
 in culpa sunt &
 qui culpa vacant,
 seruale iugū susti-
 neant vel, q̄ quis
 male de nobis me-
 riti sunt, & q̄ qui
 non.

hæc quidem ita agenda sūt. Sed
 ne solus videar in concilio sen-
 tētiā dicere, rem pono in me-
 dio, iubens vnicuique quā libet
 sententiā dicere. His dictis lo-
 quendi finem fecit. Post quē
 Mardonius, Domine, inquit, tu
 verò non modò superioribus
 Persis, sed etiam venturis es præ-
 stantior: qui cū alia & optima
 & verissima commemoras, tum
 verò ^c quòd Iones qui Europam
 incolunt, non fines habere ludi-
 brius nos, minus quā ipsi sunt
 ludibrio dignos. Etenim res in-
 digna est si Sacas & Indos & AE-
 thiope & Assyrios, aliāsque mul-
 tas ac grandes nationes, quæ ni-
 hil Persas læsere, tamen potentiæ
 prolatandæ gratia in prouincias
 redeamus: Græcos, qui nos la-

^c Ita vertit quasi
 legeretur vñ oñ
 εἰσέσι. Sed rectius
 omitti videtur,
 quum Xerxes ea
 non dixerit.

a Sed & eorum
liberos iam habe-
mus, subiugatis
iis qui in nostrā
ditionem incolē-
tes, Iones & Ae-
les, &c.

cessere iniuria incepterunt, non
vltiscemur. quidnam metuen-
tes? quas illorum copias? quam
pecuniarum vim? Eorum pu-
gnam nouimus, eorū nouimus
vires imbecilles, * eorum quos
subegimus liberos penes nos ha-
bemus, hos qui domi nostrae ha-
bitantes, Iones & A^Γ & Do-
res appellatur. Qu^o quoque
expertus sum, qui iussu pa-
tristui intuli bellū: ac mihi quū
in Macedoniam vsque proces-
sissem, & penē vsque ad ipsas A-
thenas, nemo pugnaturus occur-
rit. Quanquam consueuere Græ-
ci (vt audio) inconsultissime in-
ire bella, propter imperitiam ac
sinisteritatem. nam quum bellū
inter eos indidum est, in locum
quem pulcherrimum planissi-
mūque inuenere descendētes,
ibi praelia faciunt, ita vt magno
cum suo malo victores inde dis-
cedant: deuidi (ne lōgius repetā)
ad internecionem deueniunt.
quos oportebat, quum sint eiuf-
dem linguae, interpositis cadu-
ccatoribus ac nuntiis dirimere
controuerfias, & omnia alia po-
tius agere quā pugnare: aut, si
necesse habent inter se omnino
pugnare, locum aliquē inuenire
vtriusque expugnatu difficillimū,
& ibi fortunam belli tētare. Hoc
itaque ritu haud probo vtentes
Græci, nunquam mecum verbis
egerunt de dimicando, quum
Macedonia tenus promouissē.
Tibi autem, rex, quis obuiā ven-
turus est bellandi causa, copias
Asiae atque omnem classem agē-
tis non eō audaciae procedent
(vt reor) Græcorum res. Quod si
me fallit opinio, & illi vecordia
elati ad pugnandum nobiscum
venient, discāt nos esse in re bel-
lica præstantissimos hominum.
Nihil igitur sit quod non expe-
riamur. nam sua sponte nihil
fit, sed omnia ab experimēto ho-
minibus fieri consueverunt. His
Mardonius sententiae Xerxis af-
sentatus, loqui cessauit. Tum si-
lētibus aliis Persis, nec diuersam
eis quæ dicta esset sententiam di-
cere audentibus, Artabanus Hy-
staspis filius, Xerxis patruus, vir
circumspectus, ita inquit,

A ξανθὰ ἀδικίης, & τιμωρησόμεθα. τί δέισαν-
τες; κοίλω πληθὺς συστροφίῳ; κοίλω δὲ
χρημάτων δυνάμει; τῇ ὀπισθήμετα μὲν
πλεῖν μάχῃ, ὀπισθήμετα δὲ πλεῖν δυνάμει
εὐδοκᾶ ἀδενέα. ἐργαζομένη δὲ αὐτῶν παῖδας
κατασφραγίσαντες, οἱ ἐν τῇ ἡμετέρῃ
κατοικημένοι, ἱωνεὶς τε καὶ Αἰολεὶς καὶ Δω-
ριεὶς καλέονται. ἐπειρήσειν δὲ καὶ αὐτοὺς ἡδὴ
ἐπελαύνων ὅτι τοῖς ἀνδράς τοῦτοισι ὑπο-
παθεῖς ὅσους κελευθεῖς καὶ μοι μέλει Μα-
κεδονίης ἐλάσσειν, καὶ ὀλίγον ἀπολιπόντι
ἐς αὐτὰς Ἀθῆνας ἀπικέσθαι, ὁδοὺς ἰω-
πώῃ ἐς μάχην. καὶ τοὶ ἐώθασιν Ἕλληες
(ὡς περὶ θάνατον) ἀβουλότατα πόλεμους ἵ-
στασθαι, ὑποὶ τε ἀγνωμοσύνης καὶ σκαμό-
τητος. ἐπεὶ γὰρ ἀλλήλοισι πόλεμον παρει-
πώσι, ἔξουθεντες ὁ καλλίστον χωρίον καὶ
λαβότατον, ἐς τὸ το καπνόντες μάχονται· ὥστε
οἷον καὶ ὡς μεγάλα οἱ νικῶντες ἀπαλλασ-
σονται. ποῖ δὲ τῇ ἐσπερίῳ ὁδοὶ λέγω
C ἀρχῇ. ἔξωλεες γὰρ δὴ γίνονται. ὁ δὲ χεῖρ,
ἐόντας ὁμογλώσσους, κήρυξί τε ἀφ' ἑαυ-
τῶν καὶ ἀγγέλοισι, καταλαμβάνειν τὰς
ἀφ' ὁρατὰς, καὶ πόρτῃ μᾶλλον ἢ μάχῃσι. εἰ
δὲ πόρτῃς ἔδδε πολεμῆναι παρὲς ἀλλήλους,
ἔξουθεντο καὶ χεῖρ τῇ ἐκάτεροι εἰσι δεσχε-
ρωτότατοι, καὶ αὐτῇ πειρᾶν. ἔπειτα οἱ νῦν
οὐ χεῖρ, Ἕλληες ἀφ' ἑαυτῶν, ἐμὸς
ἐλάσσειντος μέλει Μακεδονίης γῆς, ὅτε ἡλ-
θον ἐς τὸν λόγον ὥστε μάχεσθαι. οἱ δὲ δὴ
D μέλλειν πῶς βασιλεὺς ἀντιώσεσθαι πόλεμον
παρ' ἐφ' ἑρῶν, ἀγνοῖ καὶ πληθὺς ὁ ἐκ τῆς
Ἀσίας, καὶ νέας τὰς ἀπάσας; ὡς μὲν ἐγὼ δο-
κέω, ὅτε ἐς τὸ το δράσας αἰήκει τὰ Ἕλλη-
ων ὁρήματα· εἰ δὲ ἄρα ἐγὼ ψευθεῖν
γνώμη, καὶ οἱ κείνοι ἐκέρχοντες ἀβουλίῃ ἐλ-
θοῖεν ἡμῖν ἐς μάχην, μάθοιεν αὐτὸς ὡς εἰμὲν ἀν-
θρώπων ἀεὶ τὰ πολέμια. ἔγω δὲ ὦν μη-
δὲν ἀπείρητον. αὐτόματον γὰρ ὁδοὶν ἀπὸ
πείρης πόρτῃ αὐτοφύτοις φιλέει γενέσθαι.
E Μαρδόνιος μὲν ἡσυχῇ ὅτι κληθεὶς πλεῖν
ἔειπεν γνώμῃ ἐπέπαυσε. σκοπῶντων δὲ
τῇ ἄλλων Πελοπόννησον, καὶ οὐ πολὺν χρόνον
γνώμῃ ἀποδείκνυσθαι αὐτίκῃ τῇ παρ-
κειμένη, Ἀρτάβατος ὁ Ὑστάσπεος, πάτρως
ἐὼν Ξέρξῃ, τῷ δὲ καὶ πίστῳ ἐὼν, ἔλεγε
τοῖς,

Ω ΒΑΣΙΛΕΥ, μὴ λεηλειώσῃς μὲν ἄ-
 γωμένων ἀντιέων Ἀλλήλοισι, οὐκ ἔστι τι πῶ ἀ-
 μείνω αἰρεόμενοι ἐλέσθαι, ἀλλὰ δὲ τῇ εἰρή-
 νῃ ἢ χρεῖσθαι· λεηλειώσῃς δὲ, ἔστι ὥσπερ τὸν
 χρυσὸν τὸν ἀκήρατον, αὐτὸν μὲν ἐπ' ἐαυτοῦ
 οὐ διαγινώσκοντες, ἐπειὰ δὲ πατρὸς ἰψώμενοι
 ἄλλω χρυσῷ, διαγινώσκοντες τὸν ἀμείνω· ἐ-
 γὼ δὲ πατρὶ τῷ σῷ, ἀδελφεῷ δὲ ἐμῷ, Δα-
 ρείῳ, ἡ γάρ βουλον μὴ στρατεύεσθαι ὅτι Σκύθας,
 ἀνδρας οὐδαμῶς γῆς ἀπὸ νέμωντας· οὐδὲ ἐλ-
 πίζων Σκύθας ὅτι Νομάδας κατασφύ-
 ψαται, ἐμοὶ τε οὐκ ἐπείθετο, στρατευσάμε-
 νός τε, πολλοὺς τε καὶ ἀγαθοὺς τῆς στρατῆς
 ἀποβαλὼν ἀπῆλθε. σὺ δὲ ὡ βασιλεῦ, μὴ
 λῆς ὅτι ἀνδρας στρατεύεσθαι πολλὸν ἀμεί-
 νοι· οὐκ ἔστι Σκύθας· οἱ καὶ θάλασσαν τε ἀεισοὶ
 καὶ καὶ γῆν λέγουσιν εἶναι. ὅ δὲ ἀνδρῶσι ἐνέστι
 δεινόν, ἐμὲ σοὶ δεικνόν· ὅτι φερέειν ζεύξας
 φῆς Ἑλλάσποντον, ἐλάν· στρατὸν δὲ τῆς
 Εὐρώπης ἐς πῶ Ἑλλάδα. ἔ δὲ σὺν ἡμῶν
 καὶ καὶ καὶ γῆν ἢ καὶ καὶ θάλασσαν ἐσώ-
 νει· καὶ καὶ καὶ ἀμφοτέρω. οἱ γὰρ ἀνδρες
 λέγουσιν εἶναι ἄλκιμοι. πῆρες δὲ καὶ σαθυ-
 σσάμενοι, εἰ στρατῶν γὰρ ποταμῶν σὺν Δαί-
 καὶ Ἀρταφέρνηι ἐλθοῦσιν ἐς πῶ Ἀθηναίῃ
 χόρῳ μοῦσιν Ἀθηναῖοι διέφθικον, οὐκ ἔστι
 ἀμφοτέρωσι ἐχθροὶ. ἀλλ' ὡ τῇσι νηυσὶ
 ἐμβαλῶσι, καὶ νικῶσιντες ναυμαχίῃ, πλέω-
 σι ἐς Ἑλλάσποντον, καὶ ἐπειτα λύσωσι τὴν
 γέφυραν, τῷ δὲ βασιλεῦ γίνεται δεινόν· ἐγὼ
 δὲ ὁδοιμῇ σοφίῃ οἰκίῃ αὐτὸς συμβάλλο-
 μεν· αὐτὰ· ἀλλ' οἷόν μοι ἐμὲας ὀλίγου ἐ-
 δέσσε κατὰ λαβὴν πάρος, ὅτε πατὴρ σὸς ζεύ-
 ξας Βόσπορον Θρηάκιον, γεφυρώσας δὲ
 ποταμὸν Ἰστρὸν, διέβη ὅτι Σκύθας· τότε
 ποταμῶσι ἐχθρόντο Σκύθαι, δειόμενοι Ἰώνων
 λῶσαι τὸν πόρον τοῖσι ἐπὶ τῇ περὶ ἡ φυλα-
 κῇ τῇ γεφυρῶν τῷ Ἰστρῷ. καὶ τότε γὰρ Ἰ-
 στῆρος ὁ Μιλήτου τύραννος εἰ ἐπίσταντο τῇ
 ἄλλω τυράνῳ τῇ γῶμῃ, μὴ δὲ ὡς ὡς ὡς,
 διέβησαν αὐτὰ Περόσιν τῶν ἡμετέρων· καὶ τοὶ
 καὶ λόγῳ ἀκούσας δεινόν, ὅτι ἀνδρὶ γὰρ ἐνὶ
 πόρῳ τῷ βασιλέος τῶν ἡμετέρων γινέσθαι.
 σὺ ὦν μὴ βουλεύου ἐς κίνδυνον μηδὲνα ποι-
 οῦν ἀπὸ καὶ, μηδὲ μὴ ἀνὰ γῆς εὐρύς.
 ἀλλ' ἐμοὶ πείθεο· μὴ τὸν σὺλλον τὸνδε
 στέντε necessitate, sed mihi potius obtempera: hunc coetum in praesens missum

REX, nisi diuersim inter se se-
 tentia dicantur, non potest quis
 eligere meliorem, sed necesse ha-
 bet ea quae dicta est uti: at quum
 plures dicta sunt, licet tanquam
 aurum purum deligere: quod per
 se discerni quum nequeat, com-
 paratum cum altero discerni po-
 test. Ego patri tuo Dario eidem-
 que fratri meo suadebam ne su-
 meret aduersus Scythas expedi-
 tionem, viros nulla usquam op-
 pida incolentes: sed ille sperans
 Scythas Nomades se subacturum,
 mihi non est assensus: itaque sum-
 pta expeditione, multis & egre-
 giis viris de exercitu amissis abs-
 cessit. Tu vero, rex, bellum in-
 ferre destinas viris multo quam
 Scythae sunt praestantioribus, qui-
 que & mari & terra optimi esse
 dicuntur: quibus in rebus quid
 durum sit, hoc me tibi iustum est
 promere. Iuncto pontibus Hel-
 lesponto ais te copias per Europam
 in Graciam deducendum: at qui
 eos conuenit aut in terra aut in
 mari aut utrobique abste super-
 rari. siquidem feruntur viri esse
 fortes. Cuius rei licet hinc argu-
 mentum capi: Si tot copias du-
 ctu Datis & Artaphernis Atticam
 regionem ingressas soli Athenien-
 ses profligauerunt, ergo non vtra-
 que in parte successit. Quod si iu-
 dem consensu nauibus pugna
 nauali victores ad Hellespontum
 nauigant, ac deinde pontem sol-
 uant, hoc durum fuerit rex. Ne-
 que vero hoc ex mea vnus pri-
 uata prudentia coniecto, sed co-
 casu quo aliquando parum ab-
 fuit quin opprimeremur, quum
 pater tuus iuncto Bosphoro Thra-
 cio, ac flumine Istro pontibus
 commisso, traiecit ad Scythas:
 cum traiectum Scythae omnino
 institere precari Iones, quibus
 custodia pontium delegata erat,
 ut interscinderent. Quo tempo-
 re si Histiazus Milesi tyrannus a-
 liorum sententiae accessisset, ac
 non contradixisset, actum erat
 de rebus Persarum. Atqui res est
 dictu quoque horribilis, omnem
 regis statum in vno viro positum
 fuisse. Quare noli tu vllum ta-
 le adire discrimen, nulla substi-
 stente necessitate, sed mihi potius obtempera: hunc coetum in praesens missum

a Affricatum al-
 teri. Vel, Cum ma-
 gno attritu admo-
 num.

b Timendum sit.
 Vel, periculosum.

c Timendum fue-
 rit

facito, iterumque dum tibi videbitur, re apud teipsum confiderata, edicto quod optimum esse arbitraberis. Bene enim consultare, comperio maximum esse luctum. nam etiam si quid est contrario euenturum est, nihilo tamen minus bene consultum est, superauitque fortuna consilium: at qui turpiter consultauit, si ei fortuna obsecundauit, ille est quidem voti compos, nihilo tamen minus male consilium cepit. Vides ut prægrandia animalia fulmine deus ferit, nec finit infestescere: parua verò nihil lædit? Vides ut magna semper ædificia magnasque arbores huiusmodi fulminum tela percutiunt? Gaudet enim deus eminentissima quæque deprimere. Vnde & ingens exercitus ab exiguo profligatur, quoties deus iis quibus inuidet, aut metum incutit aut tonitruum. Propterea quidam secus ac dignitas sua postulabat, in calamitate inciderunt, quia deus neminem alium quam seipsum finit magnificè de se sentire. Omnis res properando parit errores, vnde magna detrimenta fieri adsolent: in cunctando autem bona insunt, si non talia quæ statim videantur esse bona, certè quæ suo tempore bona quis esse comperiat. Et hoc quidè tibi rex suadeo. Tu verò Gobryes fili Mar doni desine loqui ista de Græcis, haud dignis qui malè audiat. nam Græcis detrahendo, ipsum regem vis excitare ad bellum illis inferendum: ad quod tu omni

^b Absit ut talia fiant à nobis. Detrahitio enim, *delib*, obretractio, aut calumnia, res est deterrima.

^a ἀγέλυσον αὐτὴς τε ὅτῳ τοι δοκέῃ, παροκε-
 ῖν ἄλκιμος ὅτι σεαυτοῦ, παροκερθε ταῖ τοι
 δοκέῃ εἶ) ἀεὶ. ὃ γὰρ βουλόμεθα, κέρ-
 δος μέγιστον διείσχω εὖ. εἰ γὰρ καὶ εἰσπρω-
 θῶμαι τοι θέλῃ, βεβούλονται μὲν ὅσῳ ἦσ-
 σον δὲ, ἔσονται δὲ ὑπὸ τῆς τύχης ὃ βού-
 λουμαι. ὃ δὲ βουλόμενος ἀγέλως, εἴ σ' ἡ
 τύχη ὅτι αὐτοῖσι, ὄρημα ὄρηκε, ἦσαν δὲ οὐ-
 δὲ οἱ κακῶς βεβούλονται. ὁρᾷς ὡς ταῖ ὑπὸ
 ἔχοντα ζῶα κεραυνοὶ ὁ θεός, ὅσῳ εἰς φασ-
 ταζέσθαι, (αὐτὸ δὲ σμικρὰ, ὅσῳ μιν κνίζει, αὐ-
 ὁρᾷς δὲ ὡς εἰς οἰκήματα ταῖ μέγιστα αἰεὶ καὶ
 δένδρεα, (αὐτὸ τοιαῦτ' ὅτι σκῆπτρόν βέλεα, φι-
 λεί) γὰρ ὁ θεός ταῖ ὑπὸ ἔχοντα πᾶντα κο-
 λούει. οὐτὼ δὲ καὶ στρατὸς πολλός ὑπὸ ὁ-
 λίστῳ ἀγέφθεται καὶ ῥιόνδε· ἐπεί σφι
 ὁ θεός φθορήσας φόβον ἐμβάλη, ἢ βροντῶν,
 δι' ὧν ἐσφάλησθαι αἰαξίως ἐωυτῶν. οὐ γὰρ
 εἰς φρονέειν ἄλλον μέγα ὁ θεός ἢ ἐωυτόν. ἐ-
 πειθῶμαι μὲν γὰρ πᾶσι παρῆγμα, τίηται
 σφάλματα, ἐκ τῶν ζημίαι μεγάλας φι-
 λέοις γίνεσθαι· ἐπὶ δὲ τῶν ὅτι καὶ ἐνέσι ἀ-
 γασθῆναι, εἰ μὴ πᾶσιν αὐτῶν δοκέοντα εἶ), ἀλλ'
 ἀναχρόνον ἔρεσις αὐτῶν. σὺ μὲν δὲ ταῦτα ὡ-
 βασιλεύσιν συμβουλεύω. σὺ δὲ ὡς παῖ Γω-
 βρύεω Μαρδόνιε, παῦσαι λέγων λόγους
 ματαίους πρὸς Ἑλλήων, οἳ ἐόντων ἀξίων
 φλαύτως ἀκούειν. Ἑλλήων γὰρ ἀγέβαλ-
 λων, ἐπαίρει αὐτῶν βασιλῆα στρατεύεσθαι.
 αὐτῶν δὲ τούτου εἴνεκα δοκέει μοι πᾶσιν πο-
 θυμῶν ἐκτείνειν. μή νυν ἔγωγε γῆπται. ἀγέ-
 βολῇ γὰρ ὅστις δεινότερον ἐν τῇ δύο μὲν εἰσι οἱ
 ἀδικέοντες, εἰς ὃ ὁ ἀδικεῖν ἄλκιμος. ὁ μὲν γὰρ ἀγέ-
 βάλων, ἀδικεῖ, οὐ παρόντων κατηγάρων. ὁ γὰρ παρὲν
 ὁ δὲ ἀδικεῖ ἀναπειθόμενος παρὲν ἢ ἀπρεκέως
 ἐκμάχοι. ὃ γὰρ ἀπὸ τῶν λόγων ταῖδε ἐν αὐ-
 τῶν ἀδικεῖ), ἀγέβηταις τε ὑπὸ τῶν ἐτέρων,
 ἐνομιμαῖς πρὸς τῶν ἐτέρων κακῶς εἶ). ἀλλ'
 εἰ δὲ δεῖ γὰρ πᾶντας ὅτι ὅσῳ ἀνδρας ἱσχυροὺς
 στρατεύεσθαι, φέρε, βασιλῆα μὲν αὐτῶν ἐπὶ ἡ-
 ἔρεσι πᾶσι Περσέων μνηστέω. ἡμέων γὰρ ἀμφο-
 τέρων ἀγέβαλλομένων (αὐτὸ τέκνα, στρατη-
 λᾶτες αὐτῶν σὺ ὅτι λαξάμενος τε ἀνδρας
 ὅσῳ ἐθέλεις, καὶ λαβὼν στρατῶν ὁκόσω
 πᾶσι βούλει. καὶ ἡ μὲν τῇ σὺ λέγεις, ἀνα-

« βασιλῆϊ βασιλῆϊ τὰ πρήγματα, κτεινέσθων
 « οἱ ἐμοὶ παῖδες, πρὸς δὲ αὐτοῖσι, καὶ ἐγὼ ἔω
 « δὲ τῇ ἐγὼ παρῳάγῳ, ὅσπιν τῶντα παρῳά-
 « τω, σὺ δὲ σφί καὶ σὺ, ἔω ἀπονοστήσης. εἰ δὲ
 « τῶντα μὲν ὑποδιδῶν ἐκ ἐλπίσιν, σὺ δὲ
 « πόρρωτος ἐράτευμα αἰάξεις ὅππιν τῶν Εἰ-
 « λῶν, ἀκούσας δὲ τίνα φημί τῷ αὐτῷ τῇδε
 « ὑπολειπαμένων, Μαρδόνιον μέγα τι κακὸν
 « ἔξερχασάμενον Πέρσαι ὑποκινῶν τε καὶ
 « ὀρνίσθων ἀφ' ὧν ὁρμήσιν, ἤκου ἐν γῇ τῇ Αἰ-
 « θιωαίων, ἢ σὲ γὰρ ἐν τῇ Λακεδαιμονίῳ· εἰ
 « μὴ καὶ ἄρα καὶ παρῳάγῳ κατ' ὁδὸν, γόνυ
 « ὅππιν οἷος ἀνδρῶν αἰαγνίσκεις ἐρατεύεσθαι
 « βασιλῆα. Ἀρταβάνος μὲν τῶντα ἔλεξε·
 « Ἐέρξης δὲ θυμωθεὶς ἀμείβεται τοῖςδε, Ἀρ-
 « τάβαν, παῖς εἰς τῷ ἐμῷ ἀδελφεῖς. τῷτο
 « δὲ σὲ ρύσεται μηδὲν ἄξιον μισθὸν λαβεῖν
 « ἐπέων ματαίων· καὶ τοῖς τῶν αἰσίων
 « παρῳάγῳ, ἐόντι κακῷ τε καὶ ἀγύμῳ, μὴ
 « τε συστρατεύεσθαι ἐμοὶ γὰρ ὅππιν τῶν Εἰ-
 « λῶν, αὐτῷ τε μὲν ἄμα τῇσι γυναιξί. ἐγὼ
 « δὲ καὶ αὐτὸ σέο, ὅσα ἄρ' εἴπα, ὅππιν τελέα ποιή-
 « σω· μὴ γὰρ εἴλω ἐκ Δαρείου τῷ Ἰτιάσῳ,
 « ἢ Ἀρταμέως, ἢ Ἀριαράμῳ, τῷ Τείσπῳ,
 « τῷ Κύρῳ, τῷ Καμβύσῳ, τοῦ Ἀχαιμένους
 « γένους, μὴ τι μισθωσάμενος Αἰθιωαίοις· ὅ
 « ὅππιν ἄλλος ὅππιν εἰ ἡμεῖς ἡσυχίαν ἔχομεν,
 « ἄλλ' ἐκ ἐκείνοι, ἄλλ' καὶ μάλα ἐρατὸν
 « σπονταὶ ὅππιν τῶν ἡμετέρων, εἰ καὶ ἐρατὸν
 « αἰσίων τοῖσι ὑπαρχμένοισι ἔξ ἐκείνων οἱ Σάρ-
 « δις τε ἐνέσκησαν, καὶ ἡλασάν ἐς τῶν Αἰ-
 « θιω. οὐκ ὦν ἔξ ἀναχωρεῖν ἐν δὲ τῇσι δυ-
 « νατὶς ἔχει, ἄλλ' αὖ ποιεῖν ἢ παθεῖν παρῳά-
 « ται ἀγόν· ἵνα ἢ παθεῖν πόρρω ὑπὸ Εἰλῶσι ἢ
 « ἐκείνῃ πόρρω ὑπὸ Πέρσῃσι γόνυ· ὅ
 « γὰρ μέσον ἐστὶν τῇ ἐξ ἑρῆς ἐστὶ καλὸν ὦν,
 « παρῳάγῳ τῷ ἡμέας τιμωρεῖν ἐπὶ γόνυ,
 « ἵνα καὶ τὸ δεινόν, ὅ πείσῃ, τῷτο μάθω, ἐ-
 « λῶν ἐκ ἀνδρῶν τούτων· τοῖς γὰρ καὶ Πέ-
 « λῳ ὁ Φρύξ, ἐὼν ἐμῷ πατέρων δούλος, κα-
 « τεστράφατο οὕτως ὡς καὶ ἐς τῷδε αὐτοῖς τε ὦν
 « παρῳάγῳ καὶ ἢ γῇ αὐτῶν ἐκάνυμοι τῷ κατὰ
 « ἐρεταρῶν καλέονται. τῶντα μὲν ὅππιν
 « τῶντα ἔλεξε. μὲν δὲ, διφροῦν τε ἐλάετο, ὅ
 « Ἐέρξης ἐκινῆσεν ἢ Ἀρταβάνου γόνυ. νυκτὶ
 « δὲ βαλὼν διδύς, πᾶν γὰρ ὅππιν οἱ οὐ παρῳά-
 « γμα εἶναι ἐρατεύεσθαι ὅππιν τῷ Εἰλῶν· δι-
 « τας, comperit prorsus non esse sibi opus

A dēt regi, interimātur liberi mei,
 & insuper ego : sin succedent ut
 ego dico, interimantur tui, & in-
 super tu, si redieris. Quod si hanc
 subire conditionem recusas, cu-
 pisque in Græciā prorsus dedu-
 cere exercitum, affirmo fore ut
 aliqui eorum qui hic relinquen-
 tur, audiant Mardonium post
 allatam Persis magnam aliquā
 calamitatem, à canibus volucris-
 busque discerpi aut in Atheniē-
 sium solo aut in Lacedæmonio-
 rum: nisi fortè antea inter viam:
 tunc agniturum aduersus qua-
 les viros suades regi ut moueat
 bellum. Hæc Artabano loquu-
 to, Xerxes ira percitus his verbis
 excepit, Artabane, quod patris
 mei frater es, hoc te subleuat ne
 dignam stulta oratione merce-
 dem recipias. hac tamen te no-
 tabo ignominia, quia instrenuus
 es & ignauus, ne comes sis meæ
 in Græciam expeditionis, sed hic
 vnà cum foeminis mancas. Ego
 etiam sine te quæ dixi cōficiam.
 neque enim fuerim Darii filius,
 (qui fuit Hystaspis, qui fuit Arsā-
 nis, qui fuit Ariaramnis, qui fuit
 Teispei, qui Cyri, qui fuit Cam-
 bysis, qui fuit Achæmenis filius)
 nisi Atheniēses ultus fuero: pro-
 bē intelligēs, si nos quicuerimus,
 non quieturos illos, sed nostram
 terram cum exercitu inuasuros:
 prout colligere licet ex iis quæ il-
 li facere cœperunt, qui & Sardis
 incenderunt, & Asiam incurſa-
 runt. Itaque neutris fas est rece-
 dere, * sed vtrisque propositū est
 certamen aut agēdi aut patiēdi,
 ut aut hæc omnia sub Græcis,
 aut illa omnia sub Persis sint.
 medium enim inimicitiarum
 nullum est. Quare honestum e-
 rit nosiam iniuria lacessitos exi-
 gere ultionem, ut quam calami-
 tatem passurus sum intelligam,
 profect⁹ aduersus eos viros quos
 etiam Pelops Phryx nostrorum
 maiorū seruus ita subegit ut ad
 hoc vsque tempus & ipsi homi-
 nes & eorum regio ab illius qui
 subegit cognomine appellentur.
 Hæc hæcenus loquutus est. ^b De
 inde sub vesperum, quum fuisset
 stomachatus Artabani senten-
 tia, per noctem apud se consul-
 sua non esse ex-

a Quidā sic, Sed
 in eo res vertitur
 discrimine ut aut
 faciendum aut pa-
 tiendum aliquid
 sit.

b Ut autem non
 aduenit, morderē
 cepit Xerxēs Ar-
 tabani sententia.
 Quum autem in
 consiliū noctem
 adhibuisset, planē
 comperiebat e re-
 sua non esse ex-

peditionē in Græciam suscipere.

Quum igitur hæc contraria prioribus decreuisset, obdormit. Sed ea nocte visus est in somnis, &c.

Illud ἐκείνῃ ἑρμηνείᾳ potest Serpulum inieciat.

Eodem autem fere modo visus esse videtur Ovidius verbo morderi. Illud vero βελονὴ

*οἱ οὐ φέρματι, videtur ad verbum respondere phrasi misit ut a me-
lino exprimit, Que ce n'est pas son cas.*

a Quum iam Persis ut copias cogerent denuntiaveris? Atqui nec

quod sententiam reuoces bene facis, nec adest quis

quam qui tibi huiusmodi id est, reuocata sententia, cō-

scius futurus sit. Vel, Nec adest qui tibi hoc delat

Et reuocata sententia condonaturus sit. q. d. Nec ego qui tibi ad hoc impune hoc abire

sinam.

taque rursus sententia, quum obdormisset, visus est in somnis (ut fertur a Persis) videre quendam corpore ingenti atque specioso, qui sibi astans diceret, Reuocastine sententiā Persa de inferendo Græciæ bello, quum prædixeris Persis te cōparaturum esse exercitum? Neque, si reuocaueris eam, bene facis, neque qui tibi afficiatur adest. quare perge ire eā viam quam interdiu ire destinaueras. Hæc loquutus ille visus est Xerxi ab aspectu euauuisse. Vbi dies illuxit, Xerxes huius insomnii nulla ratione habita, coacto eorundem Persarum quos pridie coegerat cōcilio, ita verba fecit, Viri Persæ, veniam mihi date dicenti contrariam superiori sententiam. nā & ego nondum ad summum quod perueniendum est mihi prudentiæ perueni: & qui ut illud faciā suadent, nullo unquam à me tempore abscedunt. Eoque mihi Artabanus sententiam audiēti, confestim iuuentus efferbuit ut verba in virum grandem natu effunderet petulantiora quam debui. nunc itaque agnoscēs erratum meum, utar illius sententia: & quoniam reuocaui expeditionis sumēdæ sententiā, vos quieti estote. Hæc ubi audire Persæ, læticia affecti regem adorauere. Insequenti nocte idē rursus insomnium quiescēti Xerxi assistens, inquit, Fili Darii, videris expeditionē apud Persas reuocasse, verbis meis pro nihilo habitis, quasi illa à nemine audisses. Hoc igitur nunc bene intellige, nisi extēplo inis expeditionem, hoc tibi ex ea re continget: quemadmodum breui magnus & amplius effectus es, ita breui rursus humilis eris. Hoc viso perterrefactus, è cubili exiit pariter & nūtiū misit ad accersendū Artabanū. qui ubi aduenit, ita ad eū inquit, Artabane, ego statim quum in te bene cōsulētē mihi, stultis verbis inuectus sum, nō fui cōpos mētis: sed nō multo post pœnitēs, cognoui id mihi esse faciendū quod tu præcipiebas. Tamē id volēs exequi, nō possū. nā mihi iā animo immutato, & prioris sententiæ pœnitenti, apparuit in somnis visio,

A δογμένων δὲ οἱ αὐτῷ πούτων, καὶ τυπώσῃ καὶ δὴ κου ἐν τῇ νυκτὶ εἶδε ὅψιν τοιούτην, ὡς λέγεται ὑπὸ Περσέων ἐδόκει ὁ Ξέρξης αἰδραὶ οἱ ὅτι πάντα μέγα τε καὶ δίδέα εἶπεν, Μετὰ δὲ βουλόμεναι ὁ Πέρσης φράτευμα ἄγειν ὅτι πλεὺς Ἑλλάδα, παρείπας ἀλίξιν Πέρσης φράτον, οὐτε ὦν μεταβουλομένης ποιεῖς δὲ, οὐτε ὁ συνηνός μοι παρὰ ἀλλ' ὡς τῆς ἡμέρης ἐβούλυσαι ποιεῖν, ταῦτα ἴθι τῷ ὁδῶν. ὁ μὲν, ταῦτα εἰ-

B πηρυτα, ἐδόκει ὁ Ξέρξης ἀποπλάσθαι ἡμέρης δὲ ὅτι λαμβάσας, ὁνείρου μὲν πύτου λόγον ὁδῶν ἐποιεῖτο, ὁ δὲ Περσέων σίνα- λίσαι τοῖς αὐτοῖς τοῖς καὶ παρῶν σινέ- λεξε, ἔλεγε σφί ταδε, Ἄνδρες Πέρσαι συγ- γνῶμην μοι ἔχετε ὅτι ἀγχιερφα βουλό- ομαι. φρενῶν τε γὰρ ἐς τὰ ἐμεινὸς παρῶν οὐκ αἰήκω, ἐοὶ πρὸς ἡγερέμοι καὶ αἰα ποι- ἐν, ὁδῶν ἡρόν μεν ἀπέχονται. ἀκούσαν- τι μὲν μοι τῆς Ἀρταβάνου γνώμης, πρ-

C αὐτίκα μὲν ἡ νεότης ἐπέζεσε, ὡς τε ἀχέερα ἀπὸ ῥί- φαι ἔπεα ἐς αἰδρα παρῶν τε ἡ ἡρώων νῦν μὲν τοι συνηνός, χρησόμεναι τῇ ἐ- καίνου γνώμῃ, ὡς ὦν μεταδεδογμένα μοι μὴ φρατεύεσθαι ὅτι πλεὺς Ἑλλάδα, ἡ συγρίε. Πέρσαι μὲν, ὡς ἡκούσαν ταῦτα, κεχρηκό- τες παρῶν τε. νυκτὸς δὲ ἡμορόνης, αὐτῶν τῶν ὁδῶν ἔλεξε πρὸς Ξέρξην, καὶ τυπώμε- να ὅτι πάντα, ὧ παῖ Δαρείου, καὶ δὲ Φαί- νεαι ἐν Πέρσησι τε ἀπειπάρομος πλεὺς φρα-

D τηλασίλω, καὶ τὰ ἐμὰ ἔτεα ἐν ὁδῶν ποιη- σάρομος λόγῳ, ὡς πρὸς ὁδῶν ἀκούσας. δὲ νῦν τὸ πρὸς ἰαδί, ὡς τῇ αὐτίκα φρατῆλα- τῆς, ταδε τοῖς ὅς αὐτῶν παρῶν αἰαχί- σιν ὡς καὶ μέγας καὶ πολλὸς ἐγέρω ἐν ὁλί- γῳ χρόνῳ, οὕτω καὶ ταπεινὸς ὁπίσω καὶ πάρος ἔσται. Ξέρξης μὲν παρῶν ἡμορόμος τῇ ὅψιν, ἀνὰ τε ἔδραμε ἐν τῇ κοίτῃ, καὶ πέμ- πει ἀγγέλον, Ἀρταβάνον καλέοντα. ἀπι- γμένῳ ὅς ἔλεγε Ξέρξης ταδε, Ἀρταβάνε, ἐ-

E γὼ το παρῶν καὶ μὲν ὅς ἐσθ' ἐφύγον, εἰπας ἐς σε μάταια ἔπεα, χρηστῆς εἵνεκα συμβου- λῆς. μὲν μὲν οὐ πολλὸν χρόνον μετέγων. ἔγων δὲ ταῦτα μοι ποιητέα εἶντα τὰ σὺ ὑ- πέστηκα. ὅκω δὲ νῦν τοῖς εἰμὶ ταῦτα ποιεῖν βουλόμομος. πεπταμένῳ γὰρ δὴ καὶ μετε- γωχῇ ὅτι φοιτῶν ὁδῶν φαντάζεται μοι, οὐδ' αὖ μῦθ

ὅδε μὲν σῶν ἐπαγνέον ποιεῖν με τῶν πατέρων
 ὅ καὶ Διὸς πειλῆσαν οἵ γε παῖς ἐὼν θεός ἐστι ὁ
 ὅτι πέμπων, καὶ οἱ πάντως ἐν ἡδονῇ ἐστὶ γα-
 νῆσθαι γρὰ τηλασίῳ ὅτι πλεὺς Ἑλλάδα, ἐπι-
 κήσεται καὶ σοὶ παῦτό τ' ὄνθ' ἐστι, ὁμοίως
 ὡς ἐ ἐμοὶ ἐν τελλομένῳ. δὲ εἰσὶν ὅδε αἱ
 γυναικὲς τῶν πατέρων, εἰ γὰρ τοῖς ἔμμελ' οὐκ ἐ-
 πᾶσαν, ἐ ἐνδύς, μὲν τ' ὅτι ἴζοιο ἐς τὸν ἐμὸν
 θρόνον, καὶ ἐπειτα ἐν κοίτῃ τῇ ἐμῇ καὶ ὑπνώ-
 σθας. Ἐξέρχης μὲν τῶν πατέρων οἱ ἔλεγε. Ἀρτᾶβα-
 νος ὅς ἐστι παρ' ὅτ' ἐκεῖνος καλεῖται περὶ θρόνου, οἷα
 οὐκ ἀξιοῦμαι ἐς τὸν βασιλῆον θρόνον ἴ-
 ζεσθαι, τέλος ὡς ἡνᾶ καὶ ζετοῦ, εἴπας τὰδε, ἐ-
 ποίει τὸν καλὸν ὁ μὲν, ἴσθι ἐκεῖνο ὡς βασιλεὺς
 παρ' ἐμοὶ κέκρικται, φρονέειν τε δὲ, καὶ τὰ λέ-
 γοντι χρῆσθαι ἐθέλῃ περὶ τῶν πατέρων ἐ ἐμ-
 φότερα ποιεῖν, αὐθρόπων κακῶν ὁμι-
 λίῃ σφάλλοιτο. κατὰ τὸν τ' ὅτι πάντων χρῆ-
 σιμωτάτῳ αὐθρόποισι θαλάσσιον, πρὸς
 ματα φασὶ αἰέμων ἐμπίπτοντα, οὐ ποιε-
 ρᾶν φῖσθαι τῇ ἐωυτῆς χρῆσθαι. ἐμὲ δὲ ἀ-
 κούσαντα πορὶς σὺν κακῶς, ἐ ποσὺν τὸν ἐδα-
 κε λύπη, ὅσον γυναικῶν δύο πορὶς καὶ μὲν
 Πέρσησι, τῆς μὲν, ὕβρις αὐξούσης, τῆς δὲ,
 κατὰ παυούσης, ἐ λεγούσης ὡς κακὸν εἶναι δι-
 δασκῆναι πλεὺς ψυχῶν πλέον τι διζέσθαι αἰεὶ
 ἔχων τὸν παρεόντος, ποτεὶν πορὶς καὶ μὲν
 γυναικῶν, ὅτι πλεὺς σφάλλοι τέρῳ σὺν τῷ
 τε καὶ Πέρσησι αὐξίσει. καὶ ὡν, ὅτι τὸν
 τέρῳ καὶ ὅτι πλεὺς αἰεὶ, φῖς ποι μετέν-
 τι τὸν ἐπ' Ἑλλήνας εὐλόν, ὅτι φοιτᾶν οἷον
 ἐστι θεοῦ πινὸς πομπῇ, ἐκ' ἐάν τις σε κα-
 ταλύῃ τὸν εὐλόν. ἀλλ' ὅδε τῶν πατέρων θεῶν
 ὡς παῖς. ἐν ὑπνῷ γὰρ τὰ ἐς αὐθρόποις πε-
 πλαισμένα, καὶ τὰ ἐστὶ οἷα σὺ ἐγὼ διδά-
 ξω, ἐπεισὶ σὺ πολλοῖσι πορὶς οὐτέρας ἐών.
 πεπλαισμένα αὐτῶν μάλιστα ἐώτασι αἱ ὁ-
 ψες τῶν ὄνθ' ἐστιν, τὰ τις ἡμέρας φρονέει.
 ἡμεῖς δὲ τῶν πορὶς ἡμέρας τῶν πλεὺς πλεὺς
 γρὰ τηλασίῳ καὶ ὁ καὶ τὰ εἴχοντες μετὰ
 χεῖρας. εἰ δὲ ἄρα μὴ ἐστὶ τὸν πορὶς οἷον
 ἐγὼ διαγρῶ, ἀλλὰ τι τὸν θεοῦ μετέχον, σὺ
 πᾶν αὐτὸ συλλαβὼν εἴρηκας. φανήσεται γὰρ
 δὴ καὶ μοι ὡς καὶ σοὶ Διὸς καλὸν ὁ μὲν.
 φανήσεται δὲ ὅδε μὲν καὶ μοι ὁφείλῃ ἐχον-
 τι πλεὺς σὺν ἐάθῃ, ἢ οὐκ ἐμὲ.

A dissuadens omnino hoc quod
 posterius facere cōstituerat: quin-
 etiā nunc interpositis minis ab-
 cessit. Quod si Deus est qui inso-
 mnum misit, eique prorsus est
 cordi expeditionem sumi aduer-
 sus Græciam, continget hoc tibi
 quod mihi insomnum, itidē vti
 mihi præcipiens. Quod ita fore
 cōiecto, si omnem meum orna-
 tum sumas, cōq; indutus * in sel-
 la mea confideas, & deinde in cu-
 bili meo capias somnum. Hæc
 loquuto Xerxi Artabanus initio
 nolle obsequi, atq; negare se di-
 gnū qui regio in folio sederet:
 tandē quum cogeretur, fecit im-
 perata, hæc præloquutus, Apud
 me rex tantundē valet bene sen-
 tire per se, & alteri bonam dicen-
 ti sententiam accedere: quæ am-
 bo tibi quum adsint, malorū ta-
 men hominum colloquia te de-
 prauant: quemadmodum mare,
 quod est hominibus omniū vti-
 lissimum, ferunt ab ingruentibus
 ventorū flatibus non nisi natura
 sua vti. Ego verò ^b quum ex te
 male audiui, non tam meā dolui
 vicem quā tuam: qui, quū pro-
 positæ essent duæ sententiæ Per-
 sis, vna quæ detrimentum auge-
 ret, altera quæ tolleretur, dicēs per-
 niciosum esse imbui animū vsu
 plura semper expetendi: his pro-
 positis sententiis, tu elegisti eam
 quæ & tibi ipsi & Persis est peri-
 culosior. Nunc autem quum ad
 te mutato in melius consilio de
 sumenda aduersus Græcos expedi-
 tione ais accessisse insomniū,
 alicuius dei nutu, quod te vetat
 dimittere exercitum, hoc nō res
 diuina est, fili. insomnia enim i-
 sta sunt, quæ aduentia homines
 frustratur, quemadmodū ego te
 docebo, multis quā tu annis na-
 tu grandior. Consuerunt ipsa so-
 mniorū visa plerunque frustrari
 ob ea quæ quis per diem mente
 agitauit. nos autē nudiustertius
 B expeditionē hanc inter manus
 & quidē vehemēter habuimus.
 Quod si hoc nō est cuiusmodi e-
 go dico, sed aliquid diuini ha-
 bens, tu ipse omnia in summa
 dixisti. apparebit enim vt tibi, ita
 & mihi eadē iubens. Verū nihilo
 magis apparere mihi debebit tuū amicum gerētī, quā nō gerenti, sed meum:
 pp. i.

a In folio meo

b Quum tu me
 probris es infe-
 ctus, non id mi-
 hi tam doluit,
 quā quod ex
 duabus sententiis
 quæ Persis pro-
 positæ erant, alte-
 ra insolentiā pro-
 uehente, altera eā
 compescente, &
 perniciosum esse
 dicente docere a-
 nimū plura præ-
 sentibus semper
 expetere: ex his
 sententiis eam tū
 elegeris, &c.

c Id est, de hac ex-
 peditione, magnam
 animi cōtra-
 ctionem egimus, vt
 tractatum est.

neque magis quiescenti in tuo toro quam non, sed in meo: si etiam alias vult se exhibere. Neque eò vesanix peruenit illud quicquid est quod sese obtulit in somnis, ut me cernens putet esse te, ducto è vestibus argumento. Id autem si me contemptui habebit, profectò nec aspectu suo dignabitur siue mea gerentem vestimenta, siue tua, sed te adibit: quod iam animaduertendū est. Nam si frequentius accesserit, ipse quoque fatebor diuinum esse. Ceterum si ita tibi agendum videtur, neque id reuocari potest, en ad cubandum in tuo cubili pergo. Age, mihi quoque, quum ista fecero, appareat. hac tantum conditione tux sententia acquiescam. Hæc loquutus Artabanus, * quod speraret ea à Xerxe sine vllis verbis admissum iri, iussa exequutus est. Et quum induta sibi Xerxis veste, regali solio resedisset, mōxque recubisset, idem insomnium dormientem adiit quod Xerxem adierat, eique superassistens, ita inquit, ^b Tūne ille es qui festinantem ire in Græciam Xerxem distines, tanquam eius curator? Tu neque in futurum neque in præsens consideras, qui dissuades id quod est fatale contingere. Quid autem Xerxem pati necesse sit, nisi dicto audiens fuerit, ei ipsi demonstratum est. His verbis Artabano visus est ille vir in somnis minitari, candentibusque ferramentis conari oculos ipsi exurere. Qua de re vehementer exclamans Artabanus exiit, adiroque Xerxi obseruatam sibi in somnis visionem exposuit, secundoque loco hæc inquit: ^c Ego certe, rex, qui multos quorum res ampliores essent, ab illis quorum res angustiores erant, superatos vidissem, te per omnia ætati indulgere, gnarus rem esse malam multa concupiscere, memoria tenens quomodo cum exercitu Cyri contra Massagetas adum esset: quomodo cum exercitu Cambyxis contra Aethiopes: qui etiam cum Dario militauit aduersus Scythas. Hæc sciens ego, sentiebam te (si quiesceres) omnium hominum beatissimum.

^a Quum speraret fore ut quæ à Xerxe diceretur, vana esse probaret, iussa exeq.

^b Tūne ille es qui Xerxem ab inferendo Græcis bello dehortaris, tanquam eius curam gerens? At nec in præsens nec in posterum impune tibi erit quod ea dissuades quæ fata fieri volunt.

^c Ego certe, rex, qui multos quorum res ampliores essent, ab illis quorum res angustiores erant, superatos vidissem, te per omnia ætati indulgere, gnarus rem esse malam multa concupiscere, memoria tenens quomodo cum exercitu Cyri contra Massagetas adum esset: quomodo cum exercitu Cambyxis contra Aethiopes: qui etiam cum Dario militauit aduersus Scythas. Hæc sciens ego, sentiebam te (si quiesceres) omnium hominum beatissimum.

^A ὁδὸν ἐπὶ μάλλον ἐν χρίτῃ τῇ σὴ ἀνάπαυο-
μῶν, ἢ οὐ καὶ ἐν τῇ ἐμῇ εἰπὲρ γὰρ καὶ ἀλ-
λας ἐγὼ λέγω φαίνωμαι, οὐ γὰρ δὴ ἐς ποσὸν τό γὰρ
βῆθηίς αἰνέει τὸ τοιοῦτον, οἷον καὶ ἐστὶ δὲ ὅτι-
φαυνομένον τοι ἐν τῷ ὕπνῳ, ὥστε δόξῃ, ἐμὲ
ὄραν, σὲ εἶδῃ, τῇ σὴ ἐαδῇ τε κερμαζόμενον. εἰ
δὲ ἐμὲ μὲν ἐν ὁδῷ λέγω ποιήσεται, ὁδὸν
ἀξιώσῃ ὅτι φαίνωμαι, οὐτὲ ἢ πῶς ἐμὲ
ἐαδῇτα ἔχω, οὐτὲ ἢ πῶς σὴν, ὁδὸν ὅτι φοι-
τήσῃ τὸ μαθητέον ἢ δὲ ἐστὶ. εἰ γὰρ δὴ ὅτι-
^B φοιτήσῃ σὺν ἐχέως, φαίλω αὖ καὶ αὐτὸς
θεῖον εἶναι. εἰ δὲ τοι οὕτω δέδωκεται γίνεσθαι,
καὶ οὐκ οἶα τε αὐτῷ παρὰ τῆς φύσεως, ἀλλ' ἢ δὴ
ἴμμι ἐν χρίτῃ τῇ σὴ κατυπνώσκει, φέρε, του-
τίων ὅς ἐμεῦ ὅτι τελευτῶν, φανήτω καὶ
ἐμοί. μέγας δὲ τοῦτου τῇ παρεούσῃ γνῶμη
χρήσσομαι. Ἰσαύτα εἶπας Ἀρταβανός, νομί-
ζων Ξέρξεα ἀποδέξιν λέγοντα ὁδὸν, ἐ-
ποίησε δὲ κελυβόμενον. ἐν δὲ πῶς Ξέρξεω
ἐαδῇτα, καὶ ἐξ ὁμοῦ ἐς τὴν βασιλῆϊον θρό-
νον, ὡς μὲν ταῦτα χρίτον ἐποίησε, ἢ λῆθ' οἱ
^C κατυπνώσκει τὸν τὸν ὄντα τὸ ἐκ τῆς
Ξέρξεα ἐφοίτα. ὡς γὰρ ὅτι τῷ Ἀρταβά-
νῳ, εἶπε τὰδε, Ἀρεὰ σὺ δὴ κεῖνος ἦς ὁ ἀπο-
σπεύδων Ξέρξεα στρατεύεσθαι ὅτι πῶς ἔλ-
λας, ὡς δὴ κηδόμενος αὐτοῦ; ἀλλ' ὅτι ἐς τὸ
μετέπειτα, οὐτὲ ἐς ὅσον αὐτὴν ἐκαστα-
πορεύεται, ἀποτρέπων τὸ χρεὼν γινέσθαι.
Ξέρξεα δὲ τὰ δεινὰ ἀνέχοντα παρὰ τῆς αὐ-
τῷ ἐκείνῳ δεδίλωται. ταῦτα τε δὴ ἐδίδκε
Ἀρταβανός τὸν ὄντα ἀπειλῆν, καὶ θερ-
^D μοῖσι σιδηρεῖοισι ἐκκαθῆναι αὐτῷ μέλλειν τοὺς
ὀφθαλμούς. καὶ ὅς, ἀμβάσαις μέγα αἰα-
θρῶσκα καὶ παρὲς ὁμοῦ Ξέρξῃ, ὡς πῶς ὁ-
ψιν οἱ τῷ ἐνυπνίου διεξῆλθε ἀπηγερόμενος,
δοῦτε γὰρ οἱ λέγει τὰδε, Ἐγὼ μὲν ὦ βασι-
λεῦ, οἶα αὖθροπος ἰδὼν τε πολλὰ ἐμὲ γὰρ
λαπετόντα παρήματα ὑπὸ ἡσόνων, οὐκ
ἔων σὲ πᾶσι πόρῳ τῇ ἡλικίῃ εἶκιν ὅτι γὰρ με-
νος ὡς κακὸν εἶναι τὸ πολλὸν ὅτι θυμὸν με-
^E μνημένος μὲν τὸν ὅτι Μασαγέτας Κύρου
τόλῳ ὡς ἐπαύξει, " μνημένος δὲ καὶ τὸν
ἐπ' Ἀλγίοντας τῷ Καμβύσῳ, συστρατεύο-
μενος ὅτι Δαρείῳ ὅτι Σκύθας. ὅτι γὰρ με-
νος ὦν ταῦτα, γνῶμιν εἶχον, ἀτρεμίζοντά
σε μακαρίων εἶναι πρὸς πόρῳ ἀνθρώπων.

• ἐπεὶ δὲ δαίμωνίης γίνεται ὁρμή, καὶ ἑλ-
 • λενας (ὡς εἶοι) φθορὴ τις καταλαμβάνει
 • θεήλατος, ἐγὼ μὲν καὶ αὐτὸς πρᾶγμα,
 • καὶ πλὴν γνώμην μεταπίθωμαι, σὺ δὲ σήμην-
 • • ναι μὲν Πέρσῃσι πᾶσι καὶ τοῦ θεοῦ πεμπόμε-
 • • να, χρῆσθαι δὲ κέλθαι τοῖσι καὶ σὺ πρὸς
 • • τοῖσι πρὸς θεοὺς ἐς πλὴν πρὸς θεοὺς.
 • • ποίει δὲ οὕτω ὅπως τοῦ θεοῦ πρὸς θεοὺς,
 • • τῶν αὖν ἐνδεήσῃ μηδὲν. τοῦτων λεγόντων,
 • • ἐθαύτα ἐπαρθέντες τῇ ὀψί, ὡς ἡμέρη ἐ-
 • • ἡμέρη πᾶσι, Ξέρξης τε ὑπερέστη τοῦ
 • • ἑα Πέρσῃσι. καὶ Ἀρταβανος, ἐς πρὸς τὸν
 • • ἀποσπένδων μοῦνος ἐφαίνετο, τότε ὅτι
 • • ἀποσπένδων φανερός ἐστι.

249 Ὡς μὲν οὖν δὲ Ξέρξης στρατηλάτῃν,
 μὲν τῶντα πλείονας ὅς τε τῶν ὕπνου ἐγένετο,
 πλὴν οἱ μάστιγι ἐκρίναν ἀκρύβηντες, φέρειν τε
 ὅτι πᾶσαν γλῶσσαν, δουλοῦσιν τε οἱ πάντας ἀν-
 θρώπους. ἡ δὲ ὀψις μὲν ἦδε· ἐδόκει δὲ Ξέρξης
 ἐξέφαινασθαι ἐλαίης θαλάμῳ· ἀπὸ δὲ τῆς ἐ-
 λαιῆς ποιεῖ κλάδεις γλῶσσαν ὅτι γλῶσσαν.
 μὲν δὲ, ἀφανισθῆναι πρὸς τῇ κεφαλῇ κεί-
 ρονον τὸν ἐφαινον. κρινάτων δὲ τῶν τῇ
 μάστιγι, Περσέων τε τῶν συλλεγόντων, αὐ-
 τήκα πᾶς αἶψα ἐς πλὴν ὅρῳ πλὴν ἐοῦ-
 τοῦ ἀπελάσας, εἶχε πρὸς θυμὸν πᾶσαν
 ὅτι τοῖσι ἀφρημένοι, γέλων αὐτὸς ἐκ-
 σος πᾶς πρὸς κείνῳ δῶρα λαβόν. καὶ Ξέρ-
 ξης τοῦ στρατοῦ οὕτω ἐπᾶνερσιν ποιέεται,
 χῶρον πᾶντα ἐρῶν τῆς ἡπείρου. ἀπὸ γὰρ
 Αἰγύπτου ἀλώσιος, ὅτι μὲν τέσσαρα ἐ-
 ττα πλήρη πρὸς ἀρτέον στρατιῶν τε καὶ πᾶς
 πρὸς φορεῖ τῇ στρατῷ· πέμψον δὲ ἐπὶ
 αἰομῶν ἐστρατηλάτῃ χειρὶ μεγάλη πλὴν
 θεος. εὐλὼν γὰρ τῶν ἡμῶν ἰδὼν πολλὰ δὲ
 μέγιστος ὅτι ἐγένετο· ὥστε μήτε τὸν Δα-
 ρείου τὸν ὅτι Σκύθας πρὸς τῶν μὲν
 φαίνεσθαι, μήτε τὸν Σκυθικόν, ὅτι Σκύθαι
 Κιμμερίους διώκοντες, ἐς τὴν Μινδικὴν χώραν
 ἐμβαλόντες, χερδὸν πᾶντα πᾶς αἶψα τὴν Αἴαν
 καταστρέφοντες, ἐνέμοντο. τῶν εἶνεκεν ὕστε-
 ρον Δαρδός ἐπιμωρέον. μήτε καὶ τῶν λεγόν-
 τῳ τῶν Αἰπειδίων ἐς Ἰλίον, μήτε τὴν Μυσῶν
 τε καὶ Τρωικῶν, τὸν πρὸς τὴν Τρωικὴν ἡρόμε-
 νον οἱ διαβαίνοντες ἐς τὴν Ἑλλήσποντον καὶ Βόσπο-
 ρον, τοῖς τε Θρηάκας καταστρέφοντες πᾶντα,

A Sed quoniam diuinus quidam
 instinctus est, & Græcos clades
 quædam (ut videtur) missa diui-
 nitus manet, ego quoque cedo,
 ac sententiam muto. Tu verò
 quæ diuinitus missa sunt, indica-
 to Persis, iubetòque ut iis quæ ad
 apparatus pertinētia antè præ-
 ceperas, operam dent. Et ita agi-
 to ut nihil tuorum, deo tribuen-
 te, defuit. His dictis, & sublati ex ca-
 visione animis, ubi dies exiit,
 ibi confestim & Xerxes hæc Per-
 sis exponit, & Artabanus, quem
 constabat prius solum omnium
 id fuisse dehortatum, tunc ex-
 hortabatur.

Post hæc incunū expeditione
 Xerxi tertium in somnis vi-
 sum oblatum est: quod Magi au-
 ditum, coniectarunt ad vniuer-
 sam terram pertinere, portende-
 re; omnes homines Xerxi ser-
 uituros. Visum autem tale erat:
 Videbatur sibi Xerxes furculo o-
 leagino coronatus esse, cuius o-
 leæ ramis vniuersa tellus occu-
 paretur, & mox corona capiti
 circumdata, euanesceat. Hæc Ma-
 gis interpretatis, sine mora Per-
 sæ qui in cōcilio fuerāt, ad suam
 quisque præfecturam digressi, om-
 ni studio incubuerunt ad exe-
 quenda iussa, cupidi dona quæ
 proposita fuerant obtinēdi. Xer-
 xes autem ita copias suas contra-
 xit ut omnem continētis locum
 scrutaretur. siquidem à debellata
 D A Egypto per totum quadriennium comparauerat exercitum,
 atque eius apparatus, quinto au-
 tem anno ineunte mouit cum
 ingenti copiarum manu. Nam
 omnium quos nouimus exerci-
 tum hic multo maximus extitit:
 adeo ut ad eum nihil fuisse vi-
 deatur aut ille Darianus, qui ad-
 uersus Scythas ductus est, aut ille
 Scythicus, qui Cimmerios inse-
 quens Medicam regionem in-
 uasit, ac penè omnia superiora
 Afæ subegit ac tenuit: (quo no-
 mine Darius postea Scythas iuit
 ultum) aut ille (ut fama fert) A-
 tridæ aduersus Iliū, aut ille ante
 Troicū bellū, Mysorū Teucro-
 rumque, qui per Bosphorū in E-
 ropā transgressus, omnes Thra-
 ces in deditionem suam redegit,

a Quam enim ex Asia gentem in Græciam non adduxit Xerxes?

b Et Artachso Artzi filio.

c Nationatim distriburum effoderunt.

ad Ioniūmq; Pontū descēdens, ad Pehem usque amnem qui ad meridiem vergit, processit: neque illi omnes exercitus, neque alii his adiecti, cum vno hoc comparari merentur. * Quis enim non attulit ad Xerxem ex Asia copias? quæ aqua præter ingentes amnes potando non defecit? Alii nanque naues præstabant, aliis ut peditatum, aliis ut equitatum, aliis ut nauigia ad vectandos equos eorum qui vnà militabant, aliis ut naues longas in vsum pontium præstarent, iniunctum erat, aliis ut frumentum & naues. Quæ triennio superiore præparata erant, præcipue propter Athon, ut in quo superior classis dum circummichi- tur afflictata fuisset. Ad Eleūtem enim Cherfonei classis habebat stationem, illincque omnes copix sub verberibus cœperunt Athon effodere, quum per vices alii aliis succederent, adiuvantibus etiam in effodiēdo accolis: præpositis operi, Bubare Megabyzi, & Artazo Artachzi filio, viris Persis. Est autem Athos mōs ingens ac nobilis, ad mare pertinens, ab hac parte hominibus cultus, ad continentem desinens in speciem Cherfonei, id est, peninsule, cum isthmo duodecim stadiorum. Hæc planities atque tumuli, è mari Acanthiorum ad mare quod est cōtra Toronem, non sunt magni. In hoc isthmo vbi Athos finitur, sita est vrbs Græca nomine Sana. Quæ autem extra Sanam & intra Athon sitæ sunt vrbes, eas tunc Persæ ex cōtinentibus insulanas facere aggressus est: quæ sunt hæ, Diō, Olophyxus, Acrothoon, Thyſus, Cleōnæ. Istæ quidem sunt vrbes quæ apud Athon incoluntur. Hunc autem in modum barbari locum * nationatim effodiebant recto limite Sanam versus. Posteaquam depressa erat fossa ab iis qui in imo fodiebant, alii humum effossam assidue tradebāt aliis super scalas stantibus: & isti excipientes tradebant deinceps aliis, dum ad summos perueniebatur, qui illam efferebant atque abiiciebāt. Qua in re

A καὶ ὅτι τὸν Ἰώνιον πόντον κατέβησαν· μέγρι τε Πλωφόδ ποταμοῦ τῷ πρὸς με-
σαμβείῳ ἐλθσαν. αὗται αἱ πᾶσαι, οὐδ' ἑτέραί πρὸς ταύτησι θυρόμεναι αἱ στρα-
τηγασίαι, μῆς τῆςδε οὐκ ἀξίαι. πὶ γὰρ οὐκ ἦγαγα ἐκ τῆς Ἀσίης ἔθνος ὅτι τὴν Ἑλλάδα Ξέρξης; καὶ οἱ πινόμενον ὕδωρ οὐκ ἐπέλιπε, πλὴν τῶν μεγάλων ποταμῶν; ὁ μὲν γὰρ νέας κρείχοντο, ὁ δὲ ἐς πεζὸν ἐπιτάχματο, τοῖσι δ' ἵππων παρσετέ-
B τακτο, τοῖσι δὲ ἵππαρχοὶ πλοῖα, ἀμα στρατὸν ὁμοῖοι τοῖσι δ' ἐς τὰ γαφύρας μα-
κρὰς νέας κρείχοντο· τοῖσι δὲ, οἷα τε καὶ νέας. καὶ τὸτο μὲν, ὡς πρὸς πλοῖα σάντων τῶν παρῶτων παρσεπλέοντων. πρὸ τὸν Ἀθῶν, παρσετοιμάζετο πρὸς τεινὴν ἐτιν, ἐ μάλιστα ἐς τὸν Ἀθῶν. ἐν γὰρ Ἐλεουσίῃ τῆς Χερ-
σονήσου ὥρμεον τελέρεις· ἐν δὲ τῇ δὲ ὀρ-
μεώμενοι, ὄρουσαν ὑπὸ μαρίων πᾶντο-
δαπὸι τῆς στρατῆς, ἀφ' ὧν οἱ ἐφοίτων·
C ὥρυσαν δ' καὶ οἱ πρὸ τὸν Ἀθῶν κατοιχη-
μένοι. Βουβάεις δὲ ὁ Μεγαβάριος, καὶ Ἀρ-
ταχῆς ὁ Ἀρταίου, ἀνδρες Πέρσαι, ἐπι-
στάτεον τῷ ἔργῳ. ὁ γὰρ Ἀθῶς ἐστὶ ὄρος μέγα τε καὶ οὐνόμαστον, ἐς θάλασσαν κατῆκον, οἰκημένον ὑπὸ ἀνθρώπων. τῇ δὲ τελευ-
τᾷ ἐς τὴν ἡπειρὸν ὁ ὄρος, χρυσόστομος δὲς τε βῆσι, καὶ ἰαδμὸς ὡς δώδεκα σταδίων· πε-
D δίω δὲ τὸτο, καὶ καλῶν οὐ μέγαλοι ἐκ θαλάσσης τῆς Ἀχαιοῖων, ὅτι θάλασσαν τὴν αἰτίον Τωρώνης· ἐν δὲ τῇ ἰαδμῷ πύ-
τω, ἐς ἐν τελευτᾷ ὁ Ἀθῶς, Σάνη πόλις Ἑλλὰς οἰκηται. αἱ δὲ ἐν τῷ Σαίνης, ἔσω δὲ τοῦ Ἀθῶ οἰκημένοι, τὰ τότε ὁ Πέρσης τη-
σιώπιδας αἰτὶ ἡπειρωτῶν ὥρμητο ποιέειν, εἰσι αἶδε, Δῖον, Ολόφυξος, Ἀκροθῶν, Ὀύσος, Κλεωναί. πόλεις μὲν αὗται αἱ τὸν Ἀθῶν νέμονται. ὥρυσαν δὲ αἶδε· διασάμε-
νοι τὸν χώρον οἱ βαρβαροὶ καὶ ἔθνεα, κατὰ Σάνην πόλιν χρονοτενές ποιησάμενοι· ἐπεὶ
E δὲ ἐγένετο βαθεῖα ἡ διώρυξ, ὁ μὲν, κα-
τώπια ἐστῶτες, ὥρυσαν ἑτέροι δὲ κρεί-
δίδουσαν τὸν αἶνι ἔξορυσσόμενοι χροῶ ἀλ-
λοισι κατὰ τῶν ἐστῶσι ὅτι βάθρων· ὁ δὲ αὖ ἐκ δεινόμενοι, ἐτέροισι, ἔως ἀπίκοντο ἐς τοὺς ἀνωτάτω οὗτοι δ' ἔξοφρέον τε ἔξο-
βαλλον. τοῖσι μὲν μὲν ἄλλοισι πάλιν Φοινίκων,

καὶ ὡς πλοῖα σάντων

καὶ ἰππασαν

καὶ ὅσοι.

καὶ ἄρρηκτοὶ οἱ κρημνοὶ τῷ ὄρυγματι, πόνοι διπλήσιον πρῆξεν. ἅτι γὰρ τῷ τε αἰῶ-
 σόματι, ἔτι καὶ τῷ αὐτῷ μέτρῳ παιδύ-
 μων, ἐμέλλε σφι τοιοῦτον ἀποβήσεσθαι· οἱ
 δὲ Φοίνικες σοφίῳ ἐν τε τοῖσι ἄλλοις ἔργοι-
 σι ἀποδείκνυνται, ἔτι καὶ ἐν ἐκείνῳ. ἀπο-
 λαχόντες γὰρ μόλιον ὅσον αὐτοῖσι ἐπέβαλε,
 ὥρυσαν. ὁ μὲν αἰῶ σόμα τὸ δῶρον πειδύ-
 ντες διπλήσιον ἢ ὅσον ἔδει αὐτῷ τὴν δῶ-
 ρυχα ἡμέσθαι· παρβαίνοντες δὲ τῷ ἔργῳ,
 σπυῖον αἰεὶ καὶ τὴν ἐγίνετο, καὶ ἔξισυτο
 τοῖσι ἄλλοις τὸ ἔργον. ἐνθαῦτα δὲ λή-
 μθ' ἔστι, ἵνα σφι ἀγροὶ τε ἐγίνετο ἔτι κρη-
 τήριον. οἷος δὲ σφισι πολλὸς ἐφοίτα ἐκ τῆς
 250 Ἀσίης ἀληλεσμένος, ὥς μὲν ἐμὲ συμβαλ-
 λεόμενον διείσκη, μεγαλοφροσύνης εἶνε-
 κα αὐτὸ Ξέρξης ὀρύσσειν ἐκέλευε, ἐθέλων
 τε διώαιεν ἀποδείκνυσθαι, καὶ μημύστωα
 λιπέσθαι. πρὸν γὰρ, μηδὲνα πόνοι λαβόν-
 τας, τὸν ἰσθμὸν ἑλὲ νέας· ἀφ' ὧν, ὀρύσσειν
 ἐκέλευε διώρυχα τῇ θαλάσῃ, ὅπως ὡς δύο
 πειρήσας πλείον ὁμοῦ ἐλατρεόμενας. τοῖσι δ'
 αὐτοῖσι τοῦτοισι τοῖσι σφ' ἔτι τὸ ὄρυγμα, πο-
 ρετέτακτο καὶ τὸν Στρυμόνα ποταμὸν ῥύ-
 ξαι καὶ γεφυρώσαι. ταῦτα μὲν οὕτως ἐ-
 ποιέτο. παρεσχευάζετο δὲ ἔτι ὅπλ' αὖτ' ἐς τὰ
 γεφυρὰς βύβλινά τε καὶ λυκολίνου· ὅπτι-
 τάς φονίξί τε ἔτι Ἀργυπίοισι ἔτι σπία τῇ
 γρατῇ καταβάλλειν, ἵνα μὴ λιμνήε ἢ
 γρατῇ, μηδὲ τὰ ὑποζύγια ἐλαυνό-
 μθ' αὖτ' ἐπὶ τῷ Ἑλλάδα. αἰαπύ, ὁρμηρος δ'
 τοῖς χώροις, καταβάλλειν ἐκέλευε ἵνα ὅπτι-
 ταδεώταρον εἴη, ἄλλα ἄλλ' ἀγίνεον τὰς ὁλ-
 κῆσι τε καὶ πορθημένοις ἐκ τῆς Ἀσίης πλῆ-
 ταχόθεν. τὸν δὲ τῷ πλείων ἐς Λυκίαν
 ἀπὸ τῆς καλεομένης τῆς Θρηάκης ἀγίνεον,
 ὅδε, ἐς Τυροδίζαν τὴν Περινήν, ὅδε
 δὲ, ἐς Δορίσκον, ὅδε, ἐς Εἰόναν τὴν ὅπτι
 Στρυμόνι, ὅδε, ἐς Μακεδονίαν ἀφ' ἧς
 παχέμενοι. ἐν ταῖς δὲ οὗτοι τὸν παρβαίνον-
 πόνοι ἐργάζοντο, ἐν ταῖς δὲ περὶ ὅσας
 συλλεγεμένους ἅμα Ξέρξης, ἐπορεύετο ἐς
 Σάρδεις, ἐκ Κεράλων ὁρμητῆς τῇ ἐν
 Καππαδοκίᾳ. ἐνθαῦτα γὰρ εἶρητο συλ-
 λέσθαι πάντα τὴν κατ' ἡπείρου μέλλον-
 τα ἅμα αὐτῷ Ξέρξει πορεύεσθαι στρατὸν.
 οὗτοισι ἐστὶν εὐνοῖα κοίτη, καὶ ὅπως ἐκ τῆς
 αἰῶς ἐστὶν εὐνοῖα κοίτη, καὶ ὅπως ἐκ τῆς

A * cumuli effossi duplicē laborem
 illis, praterquā Phœnicibus, prae-
 bebant: nā quum eandē facerent
 fossae mensuram superius in ore
 quā inferius in fundo, id necesse
 fuit contingere. At Phœnices cū
 aliis in rebus, tū verò in illa pru-
 dentiā suam declarauerunt: qui
 partē quae sibi contigerat, ita ex-
 cauauerūt ut os fossae duplū esset
 quā ipsam fossam esse oportebat,
 procedentēq; opere assidue
 illam coarctabant: ut quum ad i-
 mum deuentū esset, fossa cetero-
 rū partibus adaequaretur. Est au-
 tē hoc loco pratum quoddā, ubi
 illorum erat & forum & merca-
 tus, quod multum etiam ex Asia
 frumētī moliti comportabatur.
 Hanc fossam Xerxes (ut ego con-
 iectura colligo) iactantiae gratiā
 deprimi iussit, potentiae ostētan-
 dā cupidus, ac memoriae sui re-
 linquendae. nam quum liceret
 nullo negotio naues per isthmū
 transportare, iussit isthmum in-
 tercidī, ad mare recipiendum in
 fossam tantae latitudinis ut duae
 triremes pariter illac agitari pos-
 sent. Eisdem autem imperatum
 est ut fossam facerēt, quibus fue-
 rat ut flumen Strymonem pon-
 tibus iungerent. Ista Xerxes hūc
 in modum fecit. Comparauit i-
 tem ad pontem^b armaturam,^c
 * sirpi atque albi lini copiam: da-
 to hoc Phœnicibus atque AE-
 gyptiis negotio ut commēatum
 exercitui comportarent: ne ho-
 mines neue iumenta quae duce-
 bantur in Græciam, ^d absumerentur.
 Sed admonitus iussit il-
 lum in loca quae cuique oppor-
 tunissima essent, alius alia via cō-
 portaret vndique ex Asia nauib;
 onerariis & vectigariis. Verūm
 plurimi comportarunt in oram
 quae dicitur Album littus, ut qui-
 busque praeceptum erat: alii in
 Tyrodizā Perinthiorum oram,
 alii in Doriscum, alii in Eionem,
 quae est super Strymonem: alii in
 Macedoniam. Dum isti in im-
 perato sibi traieci occupantur,
 interea Xerxes, coactis omnibus
 pedestribus copiis, iter ingressus
 est Sardis versus, mouens ex Cri-
 talis Cappadociae. Illuc enim edi-

a Prærupta præ-
 cipitia fossa dupl.

b Ὀπλιβίς vocā-
 tur fumes nautici.
 Gall. Le cordage.
 c Bybli.

d Fame labora-
 rent. λιμνὴν ποτὶ
 λιμνὴν.

In quibus quisnam praefectorū agmen pulcherrimè instructum ducens, ab rege donatus est proposito præmio, affirmare non possum, quia nec à principio, quum res in iudicium deducta est cognoui. Posteaquam autem transmissio flumine Haly, attigerunt Phrygiam, itinere per eam facto, peruenerunt Celænas, vbi fontes Mæandri existunt: & alterius amnis nō minoris Mæandro, nomine Cataraçæ, qui ex ipso foro Celænarum exoricens influit in Mæadrum. In qua vrbe & in quo foro visitur suspensa Sileni Marisyæ pellis in virem formata: quam à Phrygibus fertur Apollo illi detractam suspēdiffe.

In hac vrbe residens Pythius Atys filius, vir Lydus, omnem regis exercitū atque ipsum Xerxem magnificentissimo hospitio excepit: sponditque se pecuniā ei in bellum suppeditaturum. Ob quam sponsonem Xerxes eos qui aderant Persas interrogauit quisnam esset Pythius, & quantum possidens, qui hoc polliceretur. Illi, Rex, inquirunt, hic ille est qui Dariūm patrem tuum aurea platano ac vite donauit: quique nunc omnium hominum diuitiis princeps est secundum te. Hæc vltima verba Xerxes admiratus, secundo loco percontatus est ipse Pythium quantum ei pecunia-

a Quum ad mare Græciæ descendere te audissem, statim opū mearum rationē iniire aggressus sum. Iam tum enim in animum induxeram pecuniā tibi dono dare in bellum id gerendum. Subducta igitur ratione, argenti quidem talenta duo millia, auri verò myriadas quadringentas staterum Daricorum, septem millibus minus, habere me comperi: quæ tibi dono dare statui. Mihi autem victus ex mancipiis & agricultura suppetet. *Ex Bud. in-terpr.*

rum esset. Cui ille, Neque te, inquit, celabo rex, neque dissimulabo me scire meas ipsius facultates: sed sciens, proinde exatē recēsebo. Etenim posteaquā accepi, celerrimè te ad mare Græcum esse descendurum, volens tibi ad bellum pecuniā dono dare, subducta ratione comperi mihi esse argenti quidem duo millia talentorum, auri verò quadragies centena millia nūmūm Daricorum, septem millibus minus: quæ tibi dono do. nam mihi ipsi victus ē mancipiis atq; ex agricolis suppetit. Hæc Pythius. Quibus verbis delectatus Xerxes, Hospēs Lyde, inquit, ego ex quo Persidem regionem egressus sum, neminem adhuc

A ὅς μὲν νῦν τῷ ὑπάρχοντι στρατῷ καλλίστα ἐσάλμυρον ἀγαθόν, καὶ ποσειδέμω βασιλέος ἔλαβε δῶρα, οὐκ ἔχω φερόσαι. ὁ δὲ γὰρ ἄρχων ἐς κρίσιν πύπτου περὶ ἐλθόντας οἶδα. (C) δὲ, ἐπεὶ τε Διόβαυτες τὸν Ἀλίου ποταμὸν, ὠμίλησαν τῇ Φρυγίᾳ, δι' αὐτῆς πορθυόμενοι, πρὸς ἑλθόντας ἐς Κελαίνας, ἵνα πηγαὶ ἀναδιδόσι Μαϊαίδρου ποταμοῦ, καὶ ἐτέρου οὐκ ἐλάσσονος ἢ Μαϊαίδρου, τὰ οὐνομα τυγχάνη ἐὼν Καταρρήκτης: ὅς ἐξ αὐτῆς τῆς ἀγροῆς τῆς Κελαμνέων ἀνατέλλων, ἐς τὸν Μαϊαίδρου ἐκδιδότι ἐν τῇ καὶ ὁ τῷ Σιλίωος Μαρσύῃ αἰσχύς ἐν τῇ πόλει ἀνακρέμαται: τὸν ὑπὸ Φρυγῶν λόγος ἔχει ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἐκδιδόντα ἀνακρεμασθῆναι.

ἢ ἀπὸ πύπτου

B Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ὑποκατήκμενος Πυθίος ὁ ἄνθρωπος, ἀνὴρ Λυδὸς, ἔδειξεν ἑαυτὸν βασιλέος στρατῷ πᾶσαις ξηνοῖσι μερίσιν, καὶ αὐτὸν Ξέρξεα χεῖρα πᾶσι τε ἐπαγγέλλετο, βεβλήμενος ἐς τὸν πόλεμον πρὸς ἑαυτὸν. ἐπαγγέλλομένου δὲ χεῖρα Πυθίου, εἶρετο Ξέρξης Περσέων τοὺς πρῶτους, τίς τε ἐὼν ἀνδρῶν Πυθίος, καὶ ὅσα χεῖρα ματα κεκτημένος, ἐπαγγέλλοιτο ταῦτα.

C (C) ὁ εἶπεν, ὦ βασιλεῦ, οὕτως ἐστὶ ὅς τι τὸν πατέρα Δαρφον ἐδώρησά τοι τῇ πλατανίᾳ τῇ χρυσῇ, καὶ τῇ ἀμπέλῳ ὅς καὶ νῦν ἐστὶ πρὸς ἀνθρώπων πλούτῳ τῷ ἡμεῖς ἴδμεν, μετὰ σε. θωυμάσας δὲ τῷ ἐπέῳ το τελευτῶν Ξέρξης, αὐτὸς δότι εἶρετο Πυθιονόκωσά οἱ εἶη χεῖρα: ὁ δὲ εἶπε, ὦ βασιλεῦ, οὐτέ σε ἀποκρίψω, οὐτέ σκῆψω, ὅ μὴ εἶδεναι τίς ἐμεῖν οὐσίῳ, ἀλλ' ὅτι τὰ μὲν τοι ἀπὸ ἐκείνης καταλέξω. ἐπεὶ τε γὰρ παῖς σέ ἐπιθῆμι, ὅτι θάλασσαν καὶ θαλάσσιον τὸν Ἑλλήνιστον, βουλόμενος τοι δοῦναι ἐς τὸν πόλεμον χεῖρα, ἔξέμαθον, καὶ διερὸν λογίζομενος, ἄρχοντος μὲν δύο χιλιάδας εὐστάς μοι ἔλαύνων, χερσίου δὲ τετρακοσίας μυριάδας στήρων Δαρφῶν, ὅτι δεοῖσας ἐπὶ ἀχιλίαδῶν, καὶ πύπτοις σέ ἐγὼ δωρέομαι. αὐτὸς δὲ μοι ἀπὸ ἀνδραπόδων τε καὶ γυναικῶν ἐστὶ βίος. ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγε Ξέρξης ὁ ἡγεῖς τοῖσι εἰρηκόμοισι, εἶπε, Ξάνε Λυδῇ, ἐγὼ, ἐπεὶ τε ἔλθῃς τῇ Περσίδι χώρῃ, ἔδεναι ἀνδρῶν

ἢ Ἀργείων

ἢ γυναικῶν
δίων ἄριστον

251 « σὺν ἐμῇ εἰς πόδε, ὅστις ἤλποσε ξείνια
 « παρθεῖναι στρατῷ ὧ ἐμῷ, ὅσδ' ὅστις εἰς
 « ὄψιν φέω ἐμὴν καπαρτάς, αὐτεπάγγελτος εἰς
 « τὸν πόλεμον ἐμοὶ ἤλποσε συμβαλέσθαι
 « χρήματα, ἔξω σέδ. σὺ δὲ καὶ δξείνισας με-
 « γάλως στρατὸν τὸν ἐμὸν, καὶ χρήματα μεγά-
 « λα ἐπαγγέλλεαι. σὺ ὦν ἐγὼ αἰτὶ αὐτέῳ
 « γέρεα τοιαῦτα δίδωμι, ἔξῃον τε σε ποιδύμεν ἐ-
 « μὸν, καὶ τοῖς τετρακοσίαις μυριάδας τοὶ τῷ
 « σατήρων ἀποπλήσω πρὶ ἐμωῦτό, δίδω τοῖς
 « ἐπὶ χιλιάδας ἵνα μήτοι ὅπι δέες ἔωσι αἱ
 « τετρακοσίαι μυριάδες ἐπὶ χιλιάδων,
 « ὅλλ' ἢ τοὶ ἀπὸ πλοῆν ἔω ἐμὸ πεπλη-
 « ρωμένοι. κέκτησθ' αὐτὸς τὰ ὅρ' ἐκ τήσας,
 « ὅτις αὐτὸς τὸ αἰεὶ τοιούτος. οὐ γάρ τι ταῦ-
 « τα ποιεόντι, οὔτε εἰς τὸ πρῶτον, οὔτε εἰς τὸ
 « μέλλον μεταμελήσῃ. ταῦτα δὲ εἶπας, καὶ ἐ-
 « πιτελέα ποιήσας, ἐπορεύετο αἰεὶ τοῦ ποταμοῦ.
 « Ἄναυα δ' ἐκαλεομένην Φρυγῶν πόλιν παρὰ
 « μεσσηνίαν, καὶ λίμνην ἐκ τῆς ἅλης γίνον-
 « ται, ἀπὶ κατὰ τὴν Κολοσσάς, πόλιν μεγάλην
 « Φρυγίης, ἐν τῇ Λύκος ποταμὸς ἐς χάσμα
 « γῆς ἐσβάλλων, ἀφανίζεται. ἐπὶ ταῖς Διὰ
 « σαδίων ὡς μάλιστα καὶ πέντε αἰῶνα φαινόμε-
 « νος, ἐκ δίδω καὶ ὅσα εἰς τὸν Μαίανδρον. ἐκ
 « δὲ Κολοσσίων ὁρμώμενος ὁ στρατὸς ὅππ' ἔ-
 « λθ' οὐρεὶς τῇ Φρυγῶν καὶ τῇ Λυδῶν, ἀπὶ
 « κατὰ τὴν Κύδρα πόλιν· ἐνθα γῆλη καὶ ταπει-
 « νηγῆα, σαθροὶ δὲ ἔσθ' ἐν Κροίσου, καπα-
 « μνηνὶ Διὰ γραμματέων τοῖς οὐρεὶς. ὡς δὲ
 « ἐκ τῆς Φρυγίης ἐσέβαλε εἰς τὴν Λυδίαν,
 « χιζορδῆς τῆς ὁδοῦ, καὶ τῆς μὲν ἐπ' ἀριστε-
 « ρῇ, ὅππ' ἐκ τῆς Καρίης φερούσης, τῆς δ' ἐς διξίλιν,
 « ἐς Σαρδίς, τῇ καὶ παρὰ βορρῆν Διὰ βίαν τὸν
 « Μαίανδρον ποταμὸν πᾶσα αἰῶλη γίνεται,
 « καὶ ἵνα παρὰ Καλλάτην πόλιν, ἐν τῇ
 « αἰδρεὶς δημοεργαὶ ἐκ μυρίων τε ἔς περὶ
 « μέλι ποιεῖσι. ταῦτα ἰὼν ὁ Ξέρξης τὴν
 « ὁδὸν, ὅρ' ἐκ πλατύνει, τὴν καλλεὸς εἵνεκα,
 « διαρυσάμενος κόσμῳ χρυσῷ, καὶ μελεδωνῶ
 « ἀθανάτῳ ἀνδρὶ ὅππ' ἐπ' ἐξέλας, δὴ τέρη ἡμέρη
 « ἀπὶ κατὰ τὴν Λυδίαν ὁ αἶψα.

Ἀπὸ κατὰ τὴν Σαρδίς, πορτα μὲν
 ἀπὸ περὶ κέρυκας εἰς τὴν Ἑλλάδα, αἰ-
 τήσας γῆν τε καὶ ὕδωρ, ἐπερὶ τὸν
 δεῖπνα βασιλεὶ παρὰ σκλάβους. πάλιν
 οὔτε εἰς Ἀθῆνας, οὔτε εἰς Λακεδαίμονα ἀ-

nactus sum qui in exercitum
 meum hospitalitatem exercere
 voluerit, aut qui in conspectum
 meum veniens, sua sponte pecu-
 niam mihi ad bellum conferret,
 prater te : qui & exercitum meū
 egregia hospitalitate prosequu-
 tus es, & ingentem pecuniam
 polliceris. * ob quæ vicissim ego
 te iis remunerandum ducō. Ho-
 spitem meū te facio : & ista qua
 dragies centena millia num-
 mūm de meo ipsius explebo, da-
 tis septem millibus : ne quadrin-
 gentæ myriades, id est, quadra-
 gies centena millia, sint imperfe-
 ctæ, sed addito ē meis supplemē-
 to summa sit solida, quæque pos-
 sides, ipse possideto, ac scito sem-
 per talem agere. nam ita agen-
 tem te, neque in præsens neque
 in posterum pœnitebit. Hæc lo-
 quutus, & quæ dixerat exequu-
 tus, perrexit assidue porro ire :
 pratergressusque urbem Phry-
 giam nomine Anaua, & stagnū
 ex quo conficitur sal, peruenit
 Colossas Phrygiæ oppidum, vbi
 Lycus amnis hiatum terræ sub-
 iens occulitur, deinde ferè quin-
 que post stadia emergens, elabi-
 tur & ipse in Mæandrum. Mo-
 uens autem ē Colossis exercitus,
 venit ad oppidum Cydra, quod
 est in finibus Phrygiæ ac Ly-
 dorum : vbi cippus depactus at-
 que erectus à Cræso est, indicans
 literis eos finēs. Vbi autē ē Phry-
 giā in Lydiam ventum est, ad di-
 uortia viarum, quarum sinistra
 in Cariam fert, dextra Sardis
 quā tenentibus necesse est pror-
 sus Mæandrum transire, vr-
 bēque Callatē praterire, in
 qua sunt opifices mellis ē myrica
 & tritico cōficiendi : hanc viam
 tenens Xerxes, reperit platanum
 quam ob pulchritudinem au-
 reo monili donauit, cāmque
 tuendam viro ^b immortalī dele-
 gavit : & ad urbem Lydorum al-
 tero die peruenit.

a Ut tecum paria
 faciam, pro hac
 liberalitate hospi-
 tem te meum fa-
 cio: quadringen-
 tas verò myria-
 das nummūm de
 meo explebo, da-
 tis tibi chiliadi-
 bus septem, vt
 quadragies cen-
 tenis millibus Da-
 ricorū staterum
 nihil defit. Proin-
 de quæ hætenus
 possidisti, possi-
 deto: memetipsoque
 talem te semper
 prastare. hæc en-
 im te facientem
 nec in præsens
 nec in futurum
 pœnitebit. Ex e-
 usdē Bud. interpr.

b De hāc vñ qui
 immortales ducē-
 bantur, vide quæ
 postea traduntur
 ab Herodoto hoc
 eodē in lōgō.

Postquam Sardis aduenit,
 principio caduceatores dimisit
 in Græciam petitem terram &
 aquā: edidūmque vt cœnas regi
 instruerent ad omnes ciuitates,
 præter Athenas & Lacedæmonē.

Defunt hic aliquos verba in Vulgar. edit. Graecis, quae Valla addit, ut etiam in vet. scriptis cod. habentur.

Eorum autem causa mittebat petittum terram & aquam, quia qui hzc ante Dario petenti non miserant, hos tunc, perterritos omnino daturōs arbitrabatur. Id igitur volens explorare, caduceatores dimisit.

Secundum hęc sese apparabat tanquam Abydum profecturus, quum interea ii quibus negotium hoc datum erat, Hellepontum ex Asia in Europam cōiungerent. Est autem Chersonesi in Hellepōto, Sestum inter & Madytum vrbes, ora salebrosa, quæ in mare procurrit eregione Abydi. Vbi nō longo pōst tempore sub Xāthippo Aripbronis filio Atheniensium duce, Artayātem virum Persam Sesti præfectum cepere viuum, stipitiq̃ suffixerūt: qui in templum etiam Protesilai quod est in Eleunte adductis fœminis nefanda perpetrabat. Ad hanc oram ex Abydo iungere pontem inchoauēre ii quibus hoc munus erat delegatum: hinc Phœnices albo lino, illinc AEgyptii ^b sirpo. Est autem ex Abydo ad vltiorem continentem septem stadiorum traictus: quem pontibus iunctum ingens adorta tempestas ea omnia dirupit atque dissoluit. Quod quum audisset Xerxes, indignē ferens, iussit trecenta Helleponto verbera infligi, & in eius pelagus par compedum demitti. Iam verō audiui misisse quoque cum his etiam qui stigmata Helleponto inurērent. Certē mādauit vt colaphos Helleponto incuterent, dicentes barbara verba ac vefana, O aqua amara, dominus hanc tibi irrogat pœnam quod cum laxifisti, qui de te nihil malē meritus erat. Te tamen rex, Xerxes, velis nolisse, transmittet: meritōque nemo hominum tibi sacrificat, vt dolofo pariter & amaro flumini. Hac pœna mare Xerxes plecti iussit, atque eis qui præpositi opeti erant, caput præcidi. Et illos quidem pontes fecerūt ii quibus hzc ingrata merces proposita erat. At alii architecti qui alios fecerūt, hoc modo iūxerūt: *ἀρχαίς πμὴ τὰς δὲ ἄλλοι ἀρχιτέκτονες ἐξέβηνυσαν. ἐξέβηνυσαν δὲ ὥδε:*

*πέπεμπε ἐπὶ γῆς αἴτησιν, τῇ δ' ἄλλῃ πᾶσι τῇ. τῷ δὲ εἰνεκα ὁδοῦτερον ἀπέπεμπε ἐπὶ γῆς τε ἔ' ὕδαρ' οὗτοι πρῶτερον σὺν ἔπεμψαν Δαρείῳ πέμψαντι, τούτοις πάν-
χ' ἐδόκεε τότε δεῖσθαι, δῶσθ' βουλόμενος ὦν αὐτὸ τὸτο σκμαθεῖν ἀκριβῶς, ἐπεμπε.*

Μετὰ δὲ ταῦτα, πρὸς ἀναζήτησιν ὡς ἐλθὼν ἐς Ἀβύδον. ^Θ δ' ἐν τούτῳ τὸν Ἑλλήσποντον ἐξέβηνυσαν ἐκ τῆς Ἀσῆς ἐς τὴν Ἑὺρώπην. ἔστι δὲ τῆς Χερσονήσου τῆς ἐν Ἑλλήσποντῳ, Σησὺδ τε πόλιος μεταξὺ τε καὶ Μαδύτης, ἀκτὴ παχέα ἐς θαλάσσαν κατήκυσσα, Ἀβύδα καταντὼν ἔνθα μὲν ταῦτα, χρόνῳ ὕστερον οὐ πολλῷ, ἐπὶ Ξανθίππου τῷ Αἰέφρονος, στρατηγῷ Ἀθηναίων, Ἀρταύκτιω αὐδρα Πέρσῃ λαβόντες Σησὺδ ὑπαρχον, ζῶντα πρὸς στανίδα πρὸς διεπασάλευσαν ὅς καὶ ἐς τὴν Πρωτοσίλειον ὁ ἱὸν δ' ἐς Ἐλεουῖτα ἀγνεόρμυος γυναιχας, ἀθέμιτα ἔργα ἔρδεσκε. ἐς ταῦτα ὦν τὴν ἀκτὴν ὅς Ἀβύδου ὀρμῶν ῥοαί, ἐκφυέσκει τοῖσι πρὸς σέκειτο τὴν ῥοαὶν ἀποκλίνου, Φοίνικες τὴν δ' ἐτέρην τὴν βυβλίνην, Αἰγύπτιοι. ἔστι δὲ ἐπὶ τῇ σάνδα ὅς Ἀβύδου ἐς τὴν ἀπορτίον καὶ δὴ ἐξέβηνυσαν τὴν πύργον, ἐπὶ γυμῶντος χειμῶν μέγας σὺν ἐκὼς τε ἐκεῖνα πύργα καὶ διέλυσε. ὡς δ' ἐπύθετο Ξέρξης, δεινὰ ποιῶν ῥοαί, τὸν Ἑλλήσποντον ἐκέλευσε τρικκοσίας ἐπὶ κέσθαι μάστιγι πληγὰς, καὶ κατεῖ-
ναι ἐς τὸ πέλαγος πεδῶν ζῶντος. ὅδη δὲ ἤκουσα ὡς καὶ μασιγίας ἅμα τούτοις ἀπέπεμψε ἐξόντας τὸν Ἑλλήσποντον. ἐνετίλλετο δὲ ὦν ῥαπίζοντες, λέγειν βάρβαρά τε καὶ ἀτάκατα, ὅς πικρὸν ὕδαρ καὶ ἀλμυρὸν, δεσπότης τοι δίκην ἐπιπῆν τὴν δὲ, ὅτι μιν ἠδίκησας; οὐδὲν πρὸς ἐκείνου ἀδίκον παθόν. ἔ βασιλὲς ῥοαί, Ξέρξης, ὁρμήσεται σε, ὡς τε σὺ γε βούλη, ὡς τε μὴ σὺ δ' ἔσθ' δίκην. ὅς ὡς οὐδεὶς αὐθρώπων θύς, ὡς εἶναι καὶ ὁδοῦ τε καὶ ἀλμυρῷ ποταμῷ. τὴν δὲ ἑλθόντων ἐνετίλλετο τούτοις ξημιόν, καὶ τῷ ἐπεσύναν τῇ ζούσῃ τῷ Ἑλλήσποντου ἀποταμῶν τὰ κεφαλὰς καὶ ^Θ μὲν ταῦτα ἐποίησαν τοῖσι πρὸς σέκειτο αὐτῇ ἡ

^b Byble.

πεντηκοντεροισι καὶ τριήρεας σιῶντες, ὑπὸ
 μὲν τιμὴν παρὰ τῷ Εὐξείνου πόντου, ἐξή-
 κοντά τε καὶ πενηκσίας, τῷ μὲν πόντῳ, ὅπτι-
 καρούας· τῷ δὲ Ἑλλήνῳ πόντῳ, καὶ ῥόον, ἵνα
 αἰακωχεύῃ τὸν τόνον τῷ ὅπλων· σιῶντες
 δὲ ἀγκυρας κατέκοντο περὶ μέγας, καὶ μὲν
 παρὰ τῷ πόντῳ τῆς ἐτέρας, τῷ αἰέμον
 εἵνεκα τῷ εἰσῶθεν ἐκπρόντων τῆς δὲ ἐτέ-
 ρης τῆς παρὰ ἐσπέρας τε καὶ τῷ Αἰγίου,
 ὅρου τε καὶ ἰσίου εἵνεκα. διέκπλουν δὲ
 ὑποφάουσι κατέλιπον τῷ πεντηκοντέ-
 ρων, καὶ τευχὸς, ἵνα καὶ ἐς τὸν πόντον ἔχῃ
 ὁ βουλόμενος πλεῖν πλοίοισι λεπτοῖσι,
 καὶ ἐκ τῷ πόντῳ ἔξω. ταῦτα δὲ ποιήσαν-
 τες, κατέτεινον ἐκ γῆς, σφραδισμῶτες ὄν-
 ξι ξυλίνοισι τὰ ὅπλα. οὐκ ἔτι χωρὶς ἐκά-
 πτεα πάζαντες, ἀλλὰ δύο μὲν ἀνυκολί-
 νου δασαμένους ἐς ἐκαστέρῳ, τέσσαρα δὲ
 τῷ βυβλίῳ. παχύτες μὲν ὡς αὐτῇ, καὶ
 καλλοῖν. κατὰ λόγον δὲ ὡς ἐμβελήτερα
 τὰ λίνεα, τῷ τάλαντον ὁ πῆχυς εἴλεε ἐπὶ
 δὲ ἐκφυρῶν ὁ πόρος, κορμούς ξύλων κα-
 ταρτίσαντες, καὶ ποιήσαντες ἴσοις τῆς γε-
 δῆς τὰς ὀρεῖς, κόσμῳ ἐπέθηκεσαν κατὰ
 παρὰ τῷ ὅπλων τῷ τόνου. γέντες δὲ ἐπέξῃς,
 ἐνθαδὶα αὐτὶς ἐπέδωκον. ποιήσαντες δὲ
 ταῦτα, ὕλιν ἐπεφόρησαν κόσμῳ ὃ γέν-
 τες καὶ τιμὴν ὕλιν, γλῶς ἐπεφόρησαν. κα-
 τὰν ἀξάντες δὲ καὶ τιμὴν γλῶς, φεαγμόν
 πρὸς εἰρυσαν ἔνθεν ἐκ ἔνθεν, ἵνα μὴ φοβέ-
 νται τὰ ὑποζύγια τιμὴν θάλασσαν ὑποφο-
 ρῶντα, καὶ οἱ ἵπποι.

Ὡς δὲ τὰ τε τῷ γεφυρέων κατεσκία-
 σον, καὶ τὰ παρὰ τὸν Ἀθῶν, οἱ τε χυτοὶ παρὰ τὰ
 σώματα τῆς διώρυγας, οἱ τῆς ῥήγης εἵνεκα
 ἐποιήθησαν, ἵνα μὴ ἐμπιπλήται τὰ σώμα-
 τα τῷ ὀρύγματι, καὶ αὐτὴ ἡ διώρυξ πλυν-
 τελέως πεποιημένη ἀγέλλετο, ἐνθαδὶα
 χιμερίσας, ἀμα τὰ ἔασι πρὸς σκλασμέ-
 νος ὁ στρατός, ἐκ τῷ Σαρδίῳ ὠρμάτο ἐ-
 λθὼν ἐς Ἀβυδὸν ὠρμηδὺς δὲ οἱ ὁπλίαις ἐκ
 λιπὼν τιμὴν ἐκ τῷ οὐρανῷ ἔδρην, ἀφανὴς
 ὡς, οὐτ' ὅτι νεφέων ἐόντων, ἀθελὴς τε τὰ
 μάλιστ' αὐτῇ ἡμέρῃς τε, νόξ ἐγέρτο. ἰδὼν
 ὃ ἐμαδόντι ποδὶ τῷ Ζεφύρῳ ὅτι μάλ' ἐ-
 γέρτο καὶ εἶρετο τοῖς μάγους ὃ γὰρ παρ-
 φαίν' ὃ φάσμα. Ὡς δὲ ἔφασαν ὡς Ἑλ-

Biremes triremesque trecentas
 sexaginta Euxinum versus Pon-
 tum composuere: item ab altero
 latere trecentas quatuordecim,
 Ponto quidem transuersas, Hel-
 lesponto autem secundum de-
 fluxum, ut stabiliat funes arma-
 mentorum. Quibus compositis,
 prægrades ancoras demiserunt,
 partim ab hoc latere contra Pon-
 tum, ventorum causa qui ex
 intrinsecus spirant: partim ab alte-
 ro contra vesperum & Aegæum,
 Euri & Austri causa: relicto ad
 aurorā tribus in locis inter bire-
 mes transitu: ut qui vellet in Pō-
 tum minutis nauigiis & ex Pon-
 to nauigare posset. His actis, con-
 tenderunt à terra armamenta,
 contorquentes machinamentis
 ligneis, non iam separatim utra-
 que, sed bina ex albo lino hinc;
 quaterna è biblo illinc. Quorum
 quidem retinaculorum crassitu-
 do hæc erat & species: sed pro-
 portione lineæ, robustiora erant,
 quorum cubitus talentum pen-
 debat. Porro tractu pontibus
 iuncto, codices lignorum discif-
 sos & ad latitudinem ratis adæ-
 quatos aptè instrauerunt super
 armamenta intēta. Hos ubi gra-
 datim disposuerunt, tū verò rursus
 desuper innexerunt. Quod
 posteaquam fecēre, materiam
 attulerunt concinnæque impo-
 suerunt, deinde super materiam
 aggerem comportarūt: quo in-
 iecto, septem hinc atque hinc, ne
 maris aspectu iumenta & equi
 terrentur, prætenderunt.

Perfectis iis quæ ad pontes per-
 tinent, & item circa Athon ag-
 geribus ad fauces fossæ propter
 æstuarium maris, ne ipsæ fauces al-
 uci obstruerentur: Xerxes nun-
 tiato sibi prorsus alueo absoluto,
 Sardibus, ubi hybernauerat, in-
 eunte vere instructo cum exer-
 citu profectus est Abydum ver-
 sus. cui mouēti sol suam in cælo
 sedem relinquēs apparere desuit,
 quum nullæ nubes, verum seren-
 issimus aer esset: & pro die nox
 extitit. Id animaduertenti quum
 cura incessisset percontandi Ma-
 gos quid ostentū id vellet por-
 tendere, illi responderunt, deum

significare Græcis ciuitatū defe-
ctum: quod dicerent, solē, Græ-
corum: lunā, ipsorum esse præsi-
dem. Ea re audita Xerxes maio-
rem in modum latatus ire per-
gebat. Quem procedentē adiens
Pythius Lydus cælesti ostento
perterritus, elato animo propter
munera his verbis alloquutus
est, Domine, indulgebisne quid-
dam quod impetrare cupio, tibi
leue concessu, sed mihi pro ma-
gno futurum: Xerxes nihil non
potius illum quā petebat peti-
turum ratus, se indulturum re-
spondit, & ut peteret proloqui
iussit. Pythius ubi hoc audiuit,
sumpta fiducia, Domine, inquit,
quinque mihi liberi sunt, quos
omnes contingit in militiam tec-
cum ire aduersus Græciam: ho-
rum vni tu quæso, rex, misertus
mei qui huc processu ætatis, in-
dulge militiæ vacationem, ei qui
natu est maximus: ut & mei i-
psius & census curam gerat: qua-
tuor tecum vnā ducas, ita conse-
ctis quæ in animo habes, rursus
reuertaris. Rex ob id admodum
indignatus, his verbis respondit,
Homo improbe, tūc, quum ego
ipse in expeditionem eam ad-
uersus Græciam, filiosque meos
& fratres domesticos & amicos
ducam, ausus es mentionem filii
tui facere, qui meus es seruus,
quem oportebat cum omni fa-
milia & vxore me comitari. Pro-
bè nunc discito hoc, animum in
hominū habitare auribus. Qui
bene audit, eius corpus volunta-
te perfunditur: qui verò malè, is
exacerbatur. Tu itaque quū be-
nè fecisti, & alia eiusdem generis
promisisti, non gloriaris te su-
pergressum esse regem, munifi-
centia: postea verò quā ad im-
pudentiora conuersus es, non tu
quidem pro merito, sed minora
quā pro merito accipies. nam
te & quatuor liberos liberant tua
munera: vnus autē quem præ-
cipuè cōplecteris, damno mul-
tabere. Hæc quum respondisset,
subitò imperauit iis quibus dele-
gatum erat ista exequi, ut maxi-
mum natu filiorum Pythii in-
uentum discinderent medium:
eiūsq; discissi dimidium ad dex-

a Qui quum bo-
na audierit, volu-
ptate corpus im-
plet: quum his di-
uersa, molestia
afficitur. Ipe Eras-

α λιοι περιδιδυμή ο θεός εκ λήψων τῶ παλίων
λέγοντες ἡλιοι εἶη Ἑλλήνων περιδιδυμέα,
σελιώων δὲ, σφέων. πυθιάδης δὲ τῶντα ο
Ξέρξης, περιχρῆς ἑὼν, ἐποίητο πλὴν ὅξ-
έλασιν. ὡς δὲ ὅξῃ λαυτε πλὴν γραπλῶ, 253
Πύθιος ὁ Λυδὸς καταρρώδηςας ὁ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ φάσμα, ἐπαρθεὶς τε τοῖσι δυνή-
μασι, ἐλθὼν παρὰ Ξέρξεα, ἔλεγε παῖδε,
ὦ δίαυτα, χρεῖσας αἰπὶ τοῦ βουλοίμην
τυχεῖν, ὅ σοι μὲν ἐλαφρόν τυχεῖν εἶν
β ὑπουργῆσαι, ἐμοὶ δὲ μέγα ἡνέμοιρον;
Ξέρξης δὲ παρὰ μάλλον δοκέων μιν χρεῖ-
σθην ἢ ὁ ἐδήδη, ἔφη τε ὑπουργῆσθην, καὶ
δὴ ἀγροῦν ἐκέλευε ὅτεν δίοιτο. ὁ δὲ, ἐπεὶ
τε τῶντα ἤκουσε, ἔλεγε θαρσύνοντας ἑαυτῷ,
ὦ δίαυτα, τυχεῖν μοι παῖδες εἶντες
πάντα, καὶ σφέας καταλαμβαίη παρὰ
ἅμα σοὶ στρατεύεσθαι ὅππῃ πλὴν Ἑλλάδα.
οὐ δὲ ὡ βασιλεῦ, ἐμὲ ἐς τὸδε ἡλικίης ἤχον-
τα οἰκτεῖρας, τῇ μοι παίδων εἶνα παρὰ λυ-
C σση τῆς στρατῆς τὸν παρσένοντα, ἵνα αὐτῷ
τε ἐμὲ καὶ τῇ χρεμάτων ἢ μελεδωνός τοις
δὲ τέσσερας ἄγε ἅμα στωῖν καὶ παρῆξας
παρσένος, νοστήσας ὀπίσω. κάρτα τε ἐθυ-
μώθη ὁ Ξέρξης, καὶ ἀμείβετο τοῖςδε, ὦ κα-
κὲ ἀνδρῶν, οὐ ἐτόλμησας ἐμὲ στρατῶ-
ν μὲν αὐτῷ ὅππῃ πλὴν Ἑλλάδα, καὶ ἄγ-
τος παῖδας ἐμοὶ καὶ ἀδελφείοις καὶ οἰ-
κήτοις καὶ φίλοις, μνησάσθαι ποῦ σέο
παῖδος, ἐὼν ἐμὸς δοῦλος, τὸν χρεῖν παρ-
D κῇ αὐτῇ γυναικὶ στωῖν παρσένοντα; διὲν τὸ
ὅξῃ πῆσας, ὡς ἐπὶ τοῖσι ὡσὶ τῇ ἀνθρώπων
οἰκίᾳ ὁ θυμὸς. ὅς χρεῖσας μὲν ἀκούσας,
τέρψιος ἐμπιπλὲς τὸ σῶμα. ὑπεναρτία
δὲ τούτοις, αἰοιδέει ὅτε μὲν νυν χρεῖσας ποιῇ-
σας ἔπειτα ποῖα ἔπη γέλλεο, διέρχασθαι
βασιλῆα οὐ καυχῆσθαι ὑπερβαλέσθαι ἐ-
πί τε ὅ ἐς τὸ αἰαδίστην ἐπείατο, πλὴν
μὲν ἀξίω οὐ λαμβάνει, ἐλάσων δὲ τῆς
ἀξίης. σὲ μὲν γὰρ καὶ τοῖς τέσσερας τῇ παῖ-
E δων ῥύεται τὰ ξείνια. τοῦ δὲ ἐνὸς τῷ παρ-
εῖναι μάλιστα, πλὴν ψυχῇ ζημιώσας. καὶ τῇ ψυχῇ
ὡς δὲ τὰτα ὑπεκρίνατο, αὐτῇκα ἐκέ-
λευε τοῖσι παρσένοντα τῶντα παρσένοντα,
τῇ Πυθίου παίδων ἔξωθεν τὸν παρσέν-
οντα, μέσση ἀφαιρῆναι ἀφαιρῆναι δὲ,
τὰ ἡμῖν μα ἀφαιρῆναι, τὸ μὲν, ὅππῃ τὰ δε-

per Atarnem ad urbem Carinam. Ab hac per campum Thebanum, urbem Atramyttium & Antandrum Pelasgidem prætergrediens, & Idam ad sinistram manum stringens, ad terram Iliensem peruenit. cui primum sub Ida noctem agenti, tonitrua & fulgura ingruerunt, & complures ex eo exercitu occiderunt. Deinde ad Scamandrum est ventum, qui fluuiorum omnium erat primus, ex quo iter è Sardibus fieri coeptum est. Hunc profluentem sua aqua destituit, nec hominibus iumentisque potantibus suffecit. Eò Xerxes postquam peruenit, Priami Pergamum ascendit, loci visendi cupidus. Quod ubi contemplatus est, & singula quæque eorum audiuit, Mineræ Iliadi mille boves immolauit: quarum libamine Magi heroibus parentauerunt. His actis terror per noctem exercitum inuasit. Simulatque illuxit, illinc mouerunt, à læua stringentes Rhætion urbem, & Ophryneon, & Dardanon, quæ Abydo contermina est: à dextra, Gergiras & Teucros. Vbi Abydon venerunt, Xerxi incessit cupido omnem exercitum oculis subiiciendi. itaque in prætorio quodam, quod ei Abydeni prius ab illo iussu è candido lapide in tumulo pro dignitate extruxerant, residens prospiciebat litus, & illic terrestres copias atque classem. Quam dum intueatur, subiit eum cupiditas spectandi nauale certamen. Id certamen postquam commissum est, in quo Sidonii vicere, voluptatem Xerxes cepit, cum certaminis tum copiarum spectaculo. Et quum intueretur omnem Hellepontum nauibus obductum, omnia littora atque Abydenorum plana hominibus referta, ibi se beatum esse iactauit, & post hæc lacrymas fudit. Quod animaduertens Artabanus eius patruus, qui primò liberè dissuaserat bellum Græciæ inferendum, his verbis interrogauit, Quàm diuersa, rex, inter se nunc facis & dudum dixisti.

A Διὰ τὴν Ἀταρνὴν εἰς Καρύνειον πόλιν. ἀπὸ
τῆς ταύτης, διὰ τῆς Θήβης πεδίου ἐπερδύετο,
Ἀδραμύττειον τε πόλιν καὶ Ἀνταμύδρον
πρὸ Πελασγίδα παρὰ μαιεῖον. πρὸ
Ἰδίου δὲ λαβὼν εἰς Σριστερίῳ χεῖρα, ἥτε
εἰς πρὸ Ἰλιάδα γλῶ. καὶ παρὰ μαιεῖον (C)
ὑπὸ τῇ Ἰδῇ νύκτι ἀσπείναντι βροταί
τε καὶ παρρηγῆρες ἐπεισπύλοισι, καὶ τίνα αὐ-
τῶ ταύτῃ συχρὸν ὁμιλῶν διέφθεραν. ἀπὸ
κορυφῆς τῆς στρατοῦ ὅτι ποταμὸν Σκα-
B μανδρὸν, ὃς παρὰ ποταμῶν, ἐπὶ τε Ἐκ-
Σαρδίων ὁρμηθέντες ἐπεχείρησαν τῇ ὁδῷ,
ἀπὸ λῆψε δὲ ῥέεθρον, οὐδ' ἀπέχρησε τῇ
στρατῇ τε καὶ τοῖσι κτίεσσι πυγμῶνος. ὅτι
ποῦτον δὴ τὸν ποταμὸν ὡς ἀπὸ καπνοῦ Ξέρξης,
εἰς τὸ Πειάμου Πέρχαιον αἰετῶν, ἵμερον ἔ-
χων θεύσασθαι. θεύσας δὲ, καὶ πυγ-
μῶνος κείων ἕκαστα, τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Ἰλιά-
δι ἔθυσσε βοῖς χιλίας. χεῖρας δὲ οἱ μαιεῖροι τοῖ-
σι ἥρωσι ἔχεαντο. ταῦτα δὲ ποιησαμένων οὖν
C νυκτὸς φόβος εἰς τὸ στρατόπεδον ἐπέπεσε.
αἶμα ἡμέρη δὲ ἐπερδύετο ἐνθεῦτεν, ἐν αὐ-
ρατῇ μὲν ἀπὸ ῥέων Ροίτειον πόλιν καὶ
Οφρυνεόν, καὶ Δάρδανον, ἥσθ' δὲ Ἀβύ-
δω ὁμοῦρος ὅτι ἐν δόξῃ δὲ, Γέρχαις τε
καὶ Τούχοις. ἐπεὶ δ' ἐχρόντο ἐν Ἀβύδω
μέσση, ἠγέλησε Ξέρξης ἰδέσθαι πάντα τὸν
στρατὸν, καὶ παρὰ πεποιήτω γὰρ ὅτι κελωνοῦ
ὅτι τῆδε αὐτῷ ταύτῃ παρὰ ἑξέδρῃ λίθου
λαβὼν ἐποίησαν τὸ Ἀβυδωνοῖ, ὅτε τῶν
D μαιεῖων παρὰ τὸν βασιλῆος. ἐθαύματα, ὡς ἰ-
ζέτο κατὰ τὸν ὅτι τῆς ἡμέρας, ἐθῆστο καὶ τὸν πε-
ζὸν καὶ τὰ νέας. θεύσας δὲ, ἡμέρη τῇ νεῶν
ἀμύλλαι γιγνόμεναι ἰδέσθαι. ἐπεὶ δ' ἐχρόντο
τε καὶ οἰκῶν Φοίνικες Σιδωνιοί, ἥσθ' τε τῇ
ἀμύλλῃ καὶ τῇ στρατῇ. ὡς δὲ ὤρεα πάντα
μαρτὸν Ἑλλήσποντον ὑπὸ τῇ νεῶν ἀπο-
καχυμένον, πάσαις τῇ ἀπὸ τῆς καὶ τὰ Ἀ-
βυδωνίων πεδία ὅτι πλεῖστα αἰετῶν, ἐ-
θαύματα Ξέρξης ἐπὶ τὸν ἐμακρείστον. μὲν δὲ
E τῶν, ἐδάκρυσε. μαρτὸν δὲ μιν Ἀρταβανὸς
ὁ πατήρ, ὃς παρὰ τὸν γαίον ἀπὸ δὲ
ζέτο ἐλευθέρως, οὐ συμβουλεύων Ξέρξῃ
στρατὸν εἶναι ὅτι τὴν Ἑλλάδα. οὐδ' ὡς ἡ
φρασεῖς Ξέρξης δακρύσαντα, εἶρετο ταῦτα,
ὡς βασιλεὺς, ὡς πολλὰ ἀλλήλων καχυρισμέ-
να ἐργάσασθαι τὴν τε καὶ ὀλίγη παρὰ τὸν
μακρ-

μαχεύσασθαι γὰρ σεωυτὸν, δακρύεις. ὁ δὲ εἶ-
 πε, Ἐπὶ πῶς γὰρ με λοισσάμενον κατοι-
 κτεῖραι ὡς βραχὺς εἴη ὁ πᾶς αἰθερῆπιος
 βίος, εἰ τουτέων γε ἔοντων ῥοσούτων, ὁδὸς
 ἐς ἐκαστὸν ἔτος παρείεσθαι. ὁ δὲ ἀμείβετο
 λέγων, Ἐπεὶ τοῦτου παρὰ τὴν ζόλυν πε-
 πνιγμένον οἰκτότερον. εἰ γὰρ οὕτω βρα-
 χεὶ βίῳ ὁδὸς οὕτω αἰθερῆπιος ἐὼν διδά-
 μων πέφυκε, οὔτε τουτέων, οὔτε τῶν ἄλ-
 λων, τῶν οὐ παρὰ τὴν ζόλυν πολλαίς, καὶ
 οὐκ ἀπαξ, τεθνήσκειν βούλεσθαι μάλλον
 ἢ ζῆν. αἰ τε γὰρ συμφοραὶ παρὰ πῆλιν
 σαι, καὶ αἱ νοῦσοι συλλαβασαύσαι, καὶ
 βραχυὸν ἔοντα, μακρὸν δὲ δύναιτο ποιῶσι
 βίον. οὕτω ὁ μὲν θάνατος, μορθηρὸς ἐ-
 ούσης τῆς ζῆς, καὶ παρὰ τὴν ζόλυν παρὰ
 αἰθερῆπιος γένηται. ὁ δὲ θεὸς, γλυκυὴ γὰρ
 σαι αἰῶνα, φρονεῖς εἰ αὐτὰ διέσκε-
 πται ἐὼν. Ξέρξης δὲ ἀμείβετο λέγων, Ἀρ-
 τάβανε, βιοτῆς μὲν γὰρ αἰθερῆπιος πέ-
 ρει, εἰ οὐσης τοιαύτης οἴλω σὺ διαίρεσθαι εἶναι,
 παυσόμεθα, μηδὲ κακῶν μεμνόμεθα,
 χρηστὰ ἔχοντες παρήγματα εἰς χερσὶ φε-
 ρόντων δὲ μοι τόδε, εἴ τοι ἡ ὄψις τοῦ ἐν πῆλιν
 μὴ ἐναργὲς οὕτω ἐφάη, εἴ τις αὖ τὴν
 ἄρχαίην γνώμην, οἷον ἐὼν με κρατερέ-
 σθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἡμετέρας αἰ; φέ-
 ρε μοι τῶτο ἀπεκείως εἰπέ. ὁ δὲ ἀμείβετο
 λέγων, Ὡς βασιλεὺς, ὅψις μὲν ἡ ἐπιφα-
 ρεῖσα τοῦ ὀνείρου, ὡς βουλόμεθα ἀμφοτέ-
 ροι τελευτήσῃ· ἐγὼ δ' ἐπὶ τῇ ἐς τόδε δαίμα
 τὸς εἰμι ὑποπλεός, οὐδ' ἐπὶ τὸς ἐμωύ-
 τος ἀλλὰ τε πολλὰ ἐπιλεχόμενος, καὶ δὴ
 καὶ ὁρέων δύο τὰ μέγιστα πάντων ἔοντα τοι
 πολεμιώτατα. Ξέρξης δὲ παρὰ τὴν ζόλυν
 ἀμείβετο τοῖςδε, Δαίμονι ἀνδρῶν, καὶ αἰ
 τῶν λέγεις μοι εἰ δύο πολεμιώτατα;
 κατέρα τοι ὁ περὶ μεμνημένος κατὰ τὸ πλῆ-
 ρος ἐστὶ, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν κράτευμα φαί-
 νεται πολλαπλόσιον ἔσθαι τοῦ ἡμετέρου;
 ἢ τὸ ναυτικὸν τὸ ἡμέτερον λήψασθαι τῷ ἐ-
 κείνῳ; ἢ καὶ σὺναμφοτέρα τῶντα; εἰ
 γὰρ τοι ταῦτα εἰδότερα φαίνονται εἰς τὰ
 ἡμέτερα παρήγματα, γράβει αὖ ἄλλου τις
 τὴν ἀρχαίην ἀγροσὶν ποιοῖτο. ὁ δὲ ἀμεί-
 βον λέγων, Ὡς βασιλεὺς, οὔτε κρατὸν τῶ-
 ντον, ὅστις γε σὺνέσῃ ἔχει, μέμφοιτ' αὖ,

A qui te beatum esse dixerat, nunc
 lacrymas fundis. Et ille, Reputā-
 tem me, inquit, quā brevis sit
 omnis humana vita, subiit horū
 misratio: quorū, quum tot sint,
 nemo ad centesimum annum
 supererit. Excipiens Artabanus,
 Atqui, inquit, alia, quā istud
 est, viuendo miserabilia pati-
 mur. Nam in tā breui vita nul-
 lus hominum adeo felix exitit,
 neque horum neque aliorum,
 cui non crebrò, nedum semel,
 subitura sit animo moriendi vo-
 luntas potius quā viuendi. In-
 cidētes enim calamitates & mor-
 bi vitam perturbāt: efficiuntque
 ut quum brevis sit, tamen per-
 longa videatur. Ita mors optati-
 ssimum est per fugium ærumno-
 sæ vitæ, quam deus dulci gustu
 aspergens, ob id inuidius facere
 deprehenditur. Cui Xerxes,
 Artabane, inquit, quoniā hu-
 manæ vitæ cōditio talis est qua-
 lem tu exponis, eam commemo-
 rare super sedeamus: neque tri-
 stium faciamus mētionem, quū
 iucunda in manibus habeamus.
 Hoc mihi potius ediffere: nisi tibi
 ita euidentis insomni visio fuisset
 oblata, perstarēne adhuc in prio-
 re sententia, dissuadens mihi ad-
 uersus Græciā bellū? an in ea per-
 sisteres? agedū apertè hoc mihi
 dicito. Ej respōdens Artabanus,
 Visio, inquit, rex, quæ in somnis
 obiecta est, ad votum succedat
 amborum: ego tamē adhuc me-
 tuo, & adeo metu perculsus sū ut
 non sim apud me. Nam mecum
 reputans, cum alia multa, tū ve-
 rò duo, & ea omnium maxima,
 video tibi esse hostilissima. Ad
 hæc Xerxes, Dæmonie virorū,
 inquit, quænam ista ais mihi ho-
 stilissima esse? utrum horum ti-
 bi improbandum videtur, tan-
 quam non satis copiosum & ter-
 restrisne exercitus, quasi multo
 numerosior ille Græcus futurus
 esse videatur? an classis, tāquam
 illorum classe inferior? an hæc
 ambo? Nā si ob hoc imbecillio-
 res tibi vidētur nostræ res, celer-
 rimè alterū quis exercitū cōpa-
 raret. Respōdit Artabanus, Neq;
 hūc, rex, exercitū improbauerit
 quisquam, qui sit mentis cōpos,

a De humana vi-
 ta quæ talis est
 qualē tu esse disse-
 ris, verba facere
 definamus.

b O miserrime
 hominū. Sic And.
 in simili loco in-
 terpret.

a Quòd si maiorem numerum coegeris, duo illa quæ dico, multo etiam hostiliora futura sunt. Sunt autem illa duo, terra & mare.

b Sed circumvniuersam continentem in quam tendis.

c Non ostendas quid firmum sit, vel tutum.

d Hoc inquam perinde est.

e Aut non videntes istis sententiis,

neque hanc nauium multitudinem, ^a etiam si plures coegeris. Quæ autem duo dico esse tibi multo hostiliora, ea verò hæc sunt, terra & mare. neque enim usquâ maris portus est eiusmodi (ut ego coniecto) qui surgente tempestate sit capax huiusmodi classis, idoneusque ad eam tutandam: neque verò vnū tibi portū esse oportet, ^b sed vniuersa continētem esse portū, quò se recipiāt naues. Itaque quum portus tibi opportuni desint, intellige homines in arbitrio fortuitarum, non fortuita in arbitrio hominū esse. E duobus vno exposito, pergam dicere alterum: Terra cum ob alia tibi hostilis est, tum eo hostilior, si nihil obstiterit quò lōgius processeris, assidue vltiora surripens. Nulla enim est hominibus rei bene gerendæ satietas. Vnde etiam, ut nemo tibi occurrat, dico maiorem maiori in tēpore regionem, famem esse allaturā. At vir ita demum fuerit optimus si in deliberando quidem, omnē rem quamcunque pati possit, reputans extimescat, in re autem agenda sit audax. Cui Xerxes, Artabane, inquit, meritò tu quidem horū singula commemorasti: tamē non est ut omnia reformides, omniāque peræquē consideres. Nā si velis in rei consultatione semper omnia perinde considerare, nūquam aliquid efficias. Satiū enim omnia alacriter aggredientem dimidium ærumnarum pati, quàm omni in re præsumpto metu nihil omnino pati. Quòd si repugnando omnibus quæ dicuntur, ^c non vis cōmittere ut quod firmū est infirmetur, perinde peccas atque is qui contraria istis dicat. ^d Et hoc æqualiter se habet. Scire verò aliquē (quū sit homo) quæ ratione quid firmū esse oporteat, nequaquā arbitror. At iis qui facere quid volūt, cōsuevit plerumque succedere emolumentū: rarò autē iis qui pēlāt omnia, & quos agere piget. Ceteris quòd res Persica potentia processit: quòd nunquam progressam videres, si ii qui ante me exire reges, istiusmodi consiliis quibus tu vti fuissent: ^e aut videntes istis sententiis,

οὔτε ἴ νεῶν τὸ πλῆθος· ὡς δὲ πλεῖνας συλλέξης, τὰ δύο τοι τὰ λέγω, πολλὰ ἔτι πολὺ μῶτερά γίνεται. τὰ δὲ δύο ταῦτα, ἐστὶ γῆ τε καὶ θάλασσα. οὔτε γὰρ τῆς θαλάσσης ἐστὶ λιμὴν ἱσοῦτος οὐδαμῶτι (ὡς ἐγὼ εἰκάζω) ὅς τις ἐκ τοῦ χιμῆρος, δὲ ἀμύμος σεν τῷ τῷ ναυικόν, φερέγγυος ἐστὶ θάλασσαν θάλασσαν. καὶ τοι οὐκ ἓνα αὐτὸν δι' ἐπὶ λιμὴνα, ἀλλὰ πολλὰ πᾶσιν τῶν περὶ παρ' ὧν δὴ κομίζεαι. οὐκ ὦν δὲ εὐόντων τῶν λιμῶν ὑποδδίζων, μάτε ὅτι αἱ συμφοραὶ τῶν ἀνδρῶν ἀρχοισι, καὶ οὐκ ὦν ἀνδρῶν τῶν συμφορέων. καὶ δὴ τῶν δύο τοι τῶν ἐτέρων εἰρημίου, τὸ ἕτερον ἐρχομαι ἐρέων. γῆ δὲ πολεμική τῇδε τοι κατίσταται. εἰ ἐθέλῃ τοι μηδὲν ἀντίξουν κατὰ στήναι, ἱσοῦτό τοι γίνεται πολεμικώτερον, ὅσῳ αὖ περὶ βαίνοις ἐκαστέρω, ὅ περὶ αἰεὶ κλεπτόμενος. ὁ περὶ ξίφους γὰρ οὐκ ἐστὶ ἀνδρῶν οὐδεμὴν πληθύνει. ἔδῃ τοι ὡς οὐδένος ἐστὶν ὑβημῶν, λέγω ἴ χόρην πλεῖνα ἐπὶ πλεονάζοντι γινώσκω, λιμὸν τεξεσθαι. ἀνὴρ ὅς οὕτω αὐτὸν εἴη ἀριστος, εἰ βουλομένοισι μὲν ἀρῶν δέοι, πᾶσι δὲ περὶ λεγόμενος πείσεσθαι χρεῖμα, ἐπὶ δὲ τὰ ἐργα θρασὺς εἴη. ἀμείβεσθαι ξέρξης τοῖς δὲ, Ἀρταβανέ, εἰκότως μὲν σὺ γε τούτων ἐκαστα διαγρέει· ἀπὸ μὴτε πᾶσι φοβέο, μὴτε πᾶσι ὁμοίως ἐπιλέγειο. εἰ γὰρ δὴ βούλοιο ἐπὶ τῷ αἰεὶ ἐπεσφερομένοισι πᾶσι πᾶσι τὸ πᾶσι ὁμοίως ἐπιλέγεσθαι, ποιήσεις αὐτὸν οὐδαμᾶ οὐδέν. κρέσσον δὲ, πᾶσι θαρσύνοντα, ἢ μισοῖν τῶν δεινῶν πάσῃ μάλλον, ἢ πᾶσι χρεῖμα περὶ δὲ μισθόνοντα, μηδαμᾶ μηδὲν παθεῖν. εἰ ὅ ἐστι τῶν περὶ τὸ λεγόμενον, μὴ τὸ βέβαιον ἀποδέξης, σφάλλεσθαι ὁφείλῃς ἐν ἀδύτοις. ὁμοίως καὶ ὁ ὑπεκρίθη τούτοις λέξας, τῷ τῷ μὲν νῦν ἐπίσης ἔχει· εἰδέναι δὲ ἀνδρῶν εὐόντων ὡς χρεῖμα βέβαιον, δοκέω μὲν οὐδαμῶς. τοῖσι τοῖσι βουλομένοισι ποιεῖν, ὡς περὶ τὸν φιλέει γίνεσθαι τὰ κέρδεα· τοῖσι δὲ ἐπιλεγεμένοισι τε πᾶσι καὶ ὀκνέουσι, οὐ μάλα ἐθέλει ὁρᾶς τὰ περὶ τῶν πᾶσι ἐπὶ δὲ διωάμιος περὶ χόρην· εἰ τοῖσι καὶ οἱ περὶ ἐμὲ γινώσκοντες βασιλεῖς γινώσκοντες ἐχθρῶν τοι τῆς καὶ σὺ, ἢ μὴ χρεώμενοι γινώσκοντες τοιαύτησι, ἄλλοις σε μετὰ τοῖς εἰρηνοτομοῖς,

« οὐκ αὖ πᾶτε εἶδες αὐτὰ ἐς τὸ ποταμὸν ἔλθον-
 « τα· νῦν δὲ κινδυνῶεις ἀναρρῖπτόντες ἐς τὸ-
 « πὸ σφέα παρηγάγῃ. μεγάλα γὰρ ὤρη-
 « γματα μεγάλοισι κινδυνῶσι ἐθέλει κα-
 « ταρρέεσθαι. ἡμεῖς οἶνιν ὁμοιδόμοι κεί-
 « νοισι, ὥρῳ τε τὸ ἔτεος καλλίστην πορδόμε-
 « στα, καὶ κατὰ σφραγίδας πᾶσιν τὴν Εὐ-
 « ρώπην, νοσησάμεν ὁπίσω, οὔτε λιμῶ ἐντυ-
 « χόντες οὐδαμῶς, οὔτε ἄλλο ἄχαρι εὐδέν
 « παρόντες. τὸ μὲν γὰρ, αὐτοὶ πολλὰ φορ-
 « βῶν φερόμεθα πορδόμενοι· τὸ δὲ, τῷ
 « αὐτοῦ ἐπιβέβηκεν γὰρ καὶ ἔθνος, τὸ τὸν
 « οἶτον ἔξοδον· ἐπὶ ἄροτῆρας δὲ καὶ οὐ νομά-
 « δας στρατευόμεθα αἰδρας. λέγει Ἀρτά-
 « βανος μὲν ταῦτα, ὧς βασιλεὺς, ἐπεὶ τε
 « ἀρρῶδεῖν εὐδέν ἐᾷς ὤρημα, σὺ δὲ μέν
 « συμβουλίῳ ἐνδύσαι. ἀναγκάως γὰρ ἔχει
 « πᾶσι πολλῶν ὀρημάτων πλῆθνα λόγον
 « ἐκτείνειν. Κύρος ὁ Καμβύσεω Ἰωνίην πᾶ-
 « σαν πλὴν Ἀθηνάων κατεστράτεο δα-
 « σμοφόρον ἐπὶ Πέρσῃσι. τοῖσι δὲ τοῖς ἄν-
 « δρας συμβουλῶν τοι μηδεμιῇ μηχάνῃ ἀ-
 « γινῇ ἐπὶ τοῖς πατέρας. καὶ γὰρ αὐτοὶ τοῦτων
 « οἰοί τε εἰμὲν τῷ ἐξῆρῶν κατὰ πέρτεροι γί-
 « νεσθαι· ἢ γὰρ σφέας, ὡς ἐπώνται, δεῖ ἀ-
 « δικαζέσθαι γίνεσθαι κατὰ δουλομῶν τῇ
 « μητρὶ πολὺν, ἢ δικαιοτάτοις, σῶν εὐθε-
 « ρωτάς. ἀδικώτατοι μὲν γὰρ γινόμενοι, οὐ-
 « δὲν κέρδος μέγα ἡμῖν παροσβάλλουσι· δι-
 « καιώτατοι δὲ γινόμενοι, οἰοί τε δηλώσασθαι
 « μέγας τὴν σὴν στρατιὴν γίνονται. ἐς θυ-
 « μὸν δὲ βασιλεὺς καὶ ὁ παλαιὸν ἔπος, ὡς βῶ
 « εἴρηται, τὸ μὴ ἄμα ἄρχῃ πᾶν τέλος κα-
 « ταφάνεσθαι. ἀμείβεται πρὸς ταῦτα
 « Ξέρξης, Ἀρτάβανε, τῷ ἀπεφῆναι οὐ γω-
 « μέων, σφάλλεαι καὶ ταῦτ' ἔτι δὴ μάλιστα, ὅς
 « Ἰώνας φοβέεαι μὴ μεταβάλλωσι τῷ ἔχο-
 « μῳ γῶμα μέγιστον, τῷ σὺ τε μῆτις γίνεαι,
 « καὶ οἱ συστρατευσάμενοι Δαρείῳ ἄλλοι ἐ-
 « πί Σκύθας, ὅτι ἐπὶ τοῖσι ἢ πᾶσα Περσι-
 « κὴ στρατὴν ἐχρῆτο ἀφ' ὧν καὶ πᾶσι
 « πωῆσαι· ὧς δὲ δικαιοσύνην καὶ πίστην
 « ἐνέδωκεν, ἄχαρι εὐδέν ποιήσονται. παρέξ
 « δὲ τούτου, ἐν τῇ ἡμετέρῃ κατὰ λῆποντα τέ-
 « κνα, καὶ γυνῶν καὶ χρημάτων, οὐδ' ἐπι-
 « λέγεσθαι χρησιώτερον τι ποιήσειν. οὕτω δὲ
 « μηδὲ τὸ φοβεῖο, ἀλλὰ θυμὸν ἔχων ἀγαθόν,

non alios suos tales habu-
 sent: nunc pericula continentes,
 tantopere statum suum prouexe-
 runt. Magna enim negotia ma-
 gnis cum periculis suscipi voluit.
 Quare nos, illorum facti xmu-
 lantes, optimo anni tempore in-
 gredimur: subactaque omni Eu-
 ropa, rursus reuertemur, nullam
 usquam neque famem neque re-
 tristem passi. nam & commectus
 affatim ipsi nobiscum portamus:
 & ad quamcumque vel regionem
 vel gentem veniemus, eius re frum-
 mentaria potiemur. nam arabo-
 ribus viris non nomadibus infe-
 remus bellum. Posthæc Artaba-
 nus, Quandoquidem, inquit, non
 finis villam rem formidari, &
 tamē meum admittis consilium:
 necesse est enim de multis nego-
 tiis in longius extrahi orationem:
 Cyrus, Cambyse genitus, omne
 præter Athenas Ioniam Persis
 tributariam reddidit. quare sua-
 deo ne quo pacto hos viros ad-
 uersus patres suos ducas. nā sine
 Ionibus satis superque sufficimus
 hostē superare: quos necesse est
 aut iniustissimos esse, si metropo-
 lim suam in seruitutem redigāt:
 aut iustissimos, si illius libertatem
 adiuuent. Si iniustissimi erunt,
 nullo modo certē nobis magno
 usui futuri sūt: sin iustissimi, ma-
 gnam poterunt tuo exercitui af-
 ferre perniciem. Itaque hoc ve-
 tus dictum tanquam probum,
 rex, in mente habe, non statim ab
 initio exitum omnem esse ma-
 nifestum. Ad hæc excipiens Xer-
 xes, Artabane, inquit, sententia-
 rum quas dixisti in hac præcipue
 falleris, qui Iones metuis ne im-
 mutetur: quorum maximum
 habemus comilitium: quorum
 & tu testis es, & alii qui sub Da-
 rio aduersus Scythas militaue-
 runt, quum in eorum esset pote-
 state situm vniuersas Persarum
 copias & perdere & seruare, fide
 tamen iusticiamque præstitisse,
 nec quicquā nos læsisse. Præter-
 ea quum liberos suos atque vxo-
 res in nostra terra reliquerint,
 non est causa cur eos aliquid re-
 rum nouarū moliri suspicemur.
 Quare ne hoc quidē extimescas,
 sed bonum habens animum,

alios suos tales habuissent. *Id est, Antisthenes non fuisse eorum sententiam, sed aliorum fuisse, quorum consilium sequeretur. Valla autem negatam partem locum mutat, et Sententia est, more Græco duxit.*

a At meum ad-
 mitte consilium.
 Vel, Meum saltem
 adm. conf.

b Quorum ma-
 ximum habemus
 documentum, *id est, quorum fidei, iis in rebus quarum & tu testis es, & al. id est, Qui maximū nobis sua fidei documentum dederunt in iis rebus, &c.*

tutare meam domum atque tyrānidem. tibi enim soli ego sceptrum mea permitto. Hæc loquutus Xerxes Artabanum Susa dimisit, iterumque illustrissimos quosque Persarum accersit. Qui posteaquam præstò fuere, his eos verbis alloquutus est, ^a Persæ, ego vos, quorum opera mihi opus est, contraxi, ut viri præstātes existatis, ne res hæcenus gestas à Persis magnas præclarāq; de-
 decoretis: sed cum singuli, tum vniuersi ^b exhibeamus nōs alacres. commune enim hoc hominibus bonum est, strenuos esse. Eaque de re vos censui præmonendos, ad bellum cōstanter tolerandum. nam (ut ego audio) aduersus viros egregios tēdimus, quos si superauerimus, nullus vnquam nobis alius exercitus obstabit. Nunc igitur deos præfides terræ Persidis precati, trāscamus.

Ac eodem quidem die sese ad transcendū parauerunt. Postero autem tantisper morati sunt, dū solem exorientem cernerent, omnifarios odores in pontibus congerentes, ac myrto iter consternentes. Vbi sol exortus est, ex aurea phiala Xerxes libās in mare, apud solem vota cōcepit, nequid sibi aduersi cōtingeret, quo prius desisteret Europam subigere quàm ad illius terminos peruenisset. Hæc precatus, phialam in Hellespōtum abiecit, aureumque craterem, ac gladium Persicum, quem acinacem vocant. Hoc pro cōperto diiudicare non possum, vtrum soli dedicās gladiū dimiserit in pelagus: an Hellepontum, quod eum flagellasse pœniteret, in compensationem gladio donauerit. His actis, per alterū pontium, qui vergebat in Pontū, peditatus omnis equitatusque trāsiuit: per alterū, qui vergebat in AEgeum, iumēta atque

^a Ego vos Persæ coegi, à vobis hæc requirens, ut fortiter, vel strenuè vos geratis.

^b Alacriter operam nauemus. Ad id enim contendimus quod commune omnibus vtilitatem afferet. Ideo autem vos ut gnauiter militetis præmoneo, quod viros aduersus quos tendimus, bellicosos esse audiā. Quos si superauer.

^c Illis decē milia equorum videlicet facta fuit paulo ante mentio. Sic insequens. Illi equites, & illi equi sacri, & illi sacerdotum, & illi hastati, & illi mille equites, & illi aliter exercitus.

^A σῶζε οἶκόν τε τὸν ἐμὸν, καὶ τυραννίδα τιμῶ ἐμὴν. σοὶ γὰρ ἐγὼ μοῦνα ἐκ παύτων σκῆπτρον τὰ ἐμὰ ὅπως ἄπω. ταῦτα εἶπας, καὶ Ἀρτάβαρον ἀποτείλας ἐς Σούσα, δούτερά μετεπέμψατο Ξέρξης Περσέων τοὺς δοκιμωτάτους. ἐπεὶ δὲ οἱ περὶ ἡσθμὴν ἔλεγεν σφίσι ταῦτα, ὧς Πέρσαι, τῶν δὲ ἐγὼ ὑμῶν χρεῖζων, ὑμέας σιωλέεξα αἰδρας τε γίνεσθαι ἀγαθοὺς, καὶ μὴ καταιγισθῆναι παρὰ τὸν ἐργασμένα Πέρσῃσι, ἔοντα μεγάλα τε καὶ πολλοῦ ἀξία. ἀλλ' εἰς τε ἕκαστος ἐοὶσὶ μὴ πᾶσι παρὰ θυμῷ ἐχωρῶν. ξυῶν γὰρ τῶν πᾶσι ἀγαθὸν ἀνύδεται. τῶν δὲ εἵνεκα παρὰ γρηθῶν αἰτέχεται τῷ πολέμῳ ἐπιταμνῶς· ὥς γὰρ ἐγὼ πικρὰ νομίζω, ὅτι αἰδρας φρατερόμεθα ἀγαθοὺς· τῶν δὲ καὶ τήσων, οὐ μὴ τις ἡμῶν ἄλλος φρατὴς ἀπὸ σῆ κοτε αἰδεσθῶν. νῦν δὲ ἀφ' ἀβάνων ἐπὶ δ' ἄλκων τοῖσι θεοῖσι τοὶ Περσίδα γυνώσκουσιν.

^B ταύτην μὲν πρὶν ἡμέρην περὶ εὐκατάζοντος ἐπὶ τῷ δ' ἔλασιν· τῇ δὲ ὑστεραίῃ αἰετῶν τὸν ἥλιον, ἐλθόντες ἰδὲ αἰετῶν, θυμῷ ματὰ τε παύσιν· ὅτι τῶν γαυρέων καταιγίζοντες, καὶ μυροῖνσι σαρνῶντες τὴν ὁδόν. ὥς δ' ἐπὶ μετέλλε οὐ ἥλιος, ἀνείδων ἐκ χρυσῆς φιάλης Ξέρξης ἐς τὴν θάλασσαν, βύχετο πρὸς τὸν ἥλιον μηδεμίαν σῶντι χίλῳ ποιῶντιν ἡμέραν, ἢ μιν παύσει καταιγέσασθαι τὴν Εὐρώπην πρὸς τὴν ἡπείρου· ὅτι τέρμασι τοῖσι ἐκείνης ἡπείρου. δι' ἃ μένος δὲ, ἐσέβαλε τὴν φιάλῃ ἐς Ἑλλάς· πόντον, καὶ χρύσειον κρητῆρα, καὶ Περσικὸν ξίφος, ὃ ἀκινάκην καλέοισι. ταῦτα ὅσα ἐχὼ ἀπεκείως ἀφ' ἡλίου οὐτε εἰ τῶν ἡλίου ἀναπνεύσει κατὰ τὴν ἐς τὴν θάλασσαν, οὐτε εἰ μετεμνήσθαι οἱ τῇ Ἑλλάσποντον μασιγώσαντι, ὅτι ἀπὸ πούτων τὴν θάλασσαν ἐδωρέετο. ὥς δὲ ταῦτα οἱ ἐπεποίητο, διέβαινον καὶ μὲν τὴν ἐπὶ τῶν γαυρέων τὴν πρὸς τὸν Πόντον, ὁ περὶ τὸν ἥλιον ἀπασα καὶ δὲ τὴν πρὸς τὸν Αἰγαῖον, καὶ ὑποζύγια, ὅτι ἡ γεραιή. ἡγόντο δὲ πρὸς τὴν μὲν οἱ μύριοι Πέρσαι, ἐπεφαιώμενοι πάντες· μὲν δὲ πύποις, ὁ σύμμικτος φρατὴς παύσιον ἐπὶ τῶν. ταύτην μὲν πρὶν ἡμέρην οὗτοι. τῇ δὲ ὑστεραίῃ, πρὸς τοὺς μὲν οἱ τε ἰπῶται, ὅτι οἱ καὶ λόγους καὶ τῶν ἵππων. ἐπεφαιώντο δὲ καὶ οἱ ἵπποι.

^γ οἱ Πέρσαι αἰετῶν.

μὲν δὲ, οἳ τε ἵπποι οἱ ἱερεῖς, καὶ τὸ ἄρμα τὸ ἰ-
 ρόν· ὅτι δὲ, αὐτὸς τε Ξέρξης, καὶ οἱ αἰχμο-
 φόροι, καὶ οἱ ἵπποδάμοι οἱ χίλιοι. ὅτι δὲ πύ-
 τισι, ὁ ἄλλος στρατὸς καὶ αἱ νῆες αἶμα ἀνήγν-
 ον ἐς τὴν ἀπεναντίον. ἥδη δὲ ἤκουσα ἔϋσα-
 τον ὁμιλεῖν βασιλῆα πάντων. Ξέρξης δὲ
 ἐπεὶ τε διέβη ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐγήγρτο
 στρατὸν ὑπὸ μαστῖγων ὁμιλεῖν. διέβη δὲ
 ὁ στρατὸς αὐτὸς ἐν ἑσπέρῃσι καὶ ἐν ἑσπέρῃσι
 ὠφρόνησι, ἐλινύσας ὁστένα χρόνον. ἐν ταῦ-
 τα λέγεται, Ξέρξεω ἥδη διὰ βροχέωντος
 Ἑλλήσποντον, αἰδρα εἰπεῖν Ἑλλησπόντιον,
 «ὦ Ζεῦ, τί δὴ αἰδρὶ εἰδομένης Πέρσης, καὶ οὐ-
 νομα αἰτὶ Διὸς Ξέρξεα θεῖμος, ἀνέσταν
 «τὴν Ἑλλάδα ἐθέλεις ποιῆσαι, ἄγων πόλιν
 «αἰθερῶν; καὶ γὰρ ἀνδρῶν τούτων ὄξυς τοι
 «ποιεῖν ταῦτα. ὥς δὲ διέβησαν πόλιν, ἐς ὁ-
 δὸν ὠρμηιδμοῖσι τέρας σφί ἐφάνη μέγα, τὸ
 Ξέρξης ἐν ὁστένῃ λόγῳ ἐποίησατο, καὶ ὁ
 βυσυμβλητὸν εἶναι ἵππος γὰρ ἔτεκε λαγόν.
 βυσυμβλητὸν ὦν τῇδε ἐχέτο, ὅτι ἐμελλε μὲν
 ἐλθὼν στρατὸν ὅτι τὴν Ἑλλάδα Ξέρξης ἀ-
 γαυρότατα καὶ μεγαλοπρεπέστατα, ὅπως
 δὲ παρὲν ἐωυτὸν ἔχων ἦεν ἐς τὸν αὐτὸν χρόνον.
 ἐχέτο δὲ καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τέρας εἶναι ἐν
 Σάρδισι. ἡμίονος γὰρ ἔτεκε ἡμίονον διζὰ ἐ-
 χουσα ἀγροῖα, τὰ μὲν ἔρσηνος, τὰ δὲ θηλέης.
 κατὰ τὴν δὲ τῶν ἔρσηνος τῶν ἀμφο-
 τέρων λόγον ὁστένα ποιησάμενος, ὁ παρὼν
 ἐπορεύετο, σὺν δὲ οἱ πεζοὶ στρατοὶ· ὁ δὲ ναυ-
 τικὸς ἔξω τὸν Ἑλλήσποντον πλέων, ὁ δὲ γῆν
 ἐκομίζετο, τὰ ἑμπαλιν ὁρῶσαν τὴν πεζοῦ.
 ὁ μὲν γὰρ παρὲν ἐσπέρῃσι πλέε, ὅτι Σαρ-
 πεδονίης ἀκρὸς τὴν ἀπὸ τῆς ποταμὸς, ἐς
 τὴν αὐτὴν παρὰ τὴν ἀπὸ τῆς ποταμὸς παρὰ τὴν
 νειν· ὁ δὲ κατὰ ἡπείρου στρατὸς παρὲν ἥδη τε
 καὶ ἡλίου ἀνατολὰς ἐπιέετο τὴν ὁδὸν διὰ
 τῆς χερσονήσου· ἐν δὲ τῇ μὲν ἔχων Ἑλ-
 λης τὰ φόν τῆς Ἀθαμάντος, ἐν δὲ τῇ δὲ,
 Καρδίῳ πόλιν. διὰ μέσης δὲ παρὰ τὸν
 νειν πόλιος, τῇ οὐνομα τυγχάνει εἶναι Ἀγορῇ,
 ἐν ταῦτα δὲ καμπίων, τὸν χάλκον τὸν Μέ-
 λαια καλεόμενον ἐν Μέλαια ποταμῶν, ἐκ
 ἀντιπρόσθεν τὸτε τῇ στρατῇ τὸ ρέει, θορῶν, ἀλλ'
 ὅτι λίποντα· τὸν τὸν ποταμὸν ὁμιλεῖ, ἀπ'
 οὗ καὶ ὁ χάλκος ὁδὸν τὴν ἐπὶ νηυσὶν ἔχει,
 fecit, sed alucū suū deseruit. Hoc fluuiο trāsmissο à quo sinus hic cognominatur,

dehinc equi sacri, ac sacer cur-
 rus, cum ipse Xerxes, post hastati,
 & mille equites, & præterea al-
 lius exercitus, quinetiam naues
 pariter ad vltiora littora age-
 bantur: quanquam audiui po-
 stremum omnium pertransisse
 regem. Xerxes, posteaquam in
 Europam traiecit, conspicabatur
 exercitum sub verberibus trans-
 euntem. Transiuit autem eius
 exercitus septē per dies totidē-
 que noctes nullo tempore inter-
 misso. Ibi iam transgresso Hel-
 lespōtum Xerxe, fertur quidam
 vir Hellepontius dixisse, O Iupi-
 ter, quidnam tu sub specie viri
 Persæ, & accepto Xerxis pro Io-
 uis nomine, Græciam ἐ sedibus
 suis exturbare vis, omnes homi-
 nes ducēs, quū etiam citra hoc ti-
 bi id facere liceret? Transgressis
 omnibus & iter ingredientibus,
 ingens prodigium oblatum est:
 quod Xerxes nihili fecit, et si cō-
 iectura discutiendum. siquidem
 equa leporem enixa est. quod fa-
 cile erat ad coniectandum: fore
 enim ut Xerxes exercitū aduer-
 sus Græciam cum maximo stre-
 pitu & ambitiosissimè duceret,
 rursūque pro seipso sollicitus, ad
 eundem locum fuga recurreret.
 Alterum quoque ei prodigium,
 dum Sardibus foret, exhibitum
 est. mula enim mulum edidit
 ancipitia genitalia habentē, ma-
 ris & fœminæ, sed maris superio-
 ra. Quorum prodigiorū utrūque
 pro nihilo habens, ire pergebat,
 comitantibus eum terrestribus
 copiis, nauticis extra Helleston-
 tum nauigantibus, ac terram le-
 gentibus, & è diuerso atque ter-
 restres agentibus. nam isti quidē
 vesp̄erum versus ad promonto-
 rium. Sarpedonis nauigabant:
 quò quum peruēnissent, iussi e-
 rant permanere: illi verò ad au-
 roram & solis exortū iter facie-
 bant per Chersonesum, dextror-
 sum habentes sepulcrum Helles
 filiz Athamantis, sinistrorsum
 Cardiam urbem, per mediū op-
 pidi, cui nomen est Agora, id est,
 forum. Illinc deflecentibus ad si-
 nū nomine Melana, hoc est, migrū,
 fluuius cui idē est nomē, nō suf-

a Post quos al-
 ter ille exercitus
 nauēque simul
 ad vltex.

b Eandem vocē,
 videlicet δούμ-
 νον, quam hic
 male interpreta-
 tur, Cōiectura dō-
 sentendū, statim
 post bene veriss,
 Facile ad conse-
 flandum, id est,
 Cuius significatio-
 nem coniscere fa-
 cile erat, vel, con-
 iectura affequis.

vesperam versus contenderunt, AEnon urbem AEolidem & lacum Stentoridem prætereuntes, dum ad Doriscon peruētum est. Est autem Doriscus Thraciæ litus pariter & campus ingens, quæ grande flumē Hebrus interfuit: vbi extructus est is murus qui Doriscus appellabatur, in quo Persarum erat præsidium à Dario iam inde impositum quum Scythis inferebat bellum. Quum igitur locus digerendis recensendisque copiis idoneus videretur, Xerxes ita sibi faciendum putauit: Eius iussu nauarchi, quum eò appulissent, omnes naues ad lictus Doriscon contiguum receperunt, vbi Sala vrbs, Samothracia & Zona sitæ sunt: cuius vltima Serrium nominatur, celebre promontorium, qui locus quodam fuerat Ciconum. In hoc litus appulsa classe ac subducta, qui in ea subducenda laborauerāt respirauere. Xerxes autem per hoc tempus apud Doriscon lustrabat exercitum. Equidem quantum singuli præbuerint copiarū, pro certo affirmare nō possum: quoniam à nullis prorsus hominibus id refertur: constat autem terrestrium copiarū numerum fuisse centum septuaginta myriades, *id est decies septies centena millia*. Quorum numerum hoc modo inierunt: Contraxerunt vnum in locum myriadem hominum, *quæ sunt decem millia*: qua coarctata quammaximè poterāt, circulum extrinsecus descripserunt loco circumscripto: emissæque ilinc myriade, septem circumdederūt, eatenus excitates vt umbilico tenus pertingeret. Eam vbi fecere, aliam subinde atque aliam myriadem introduxerūt: donec omnes connumerauerunt: connumeratos autē, nationatim digesserūt. Ex quibus qui militabāt, hi erant. Persæ, hunc in modum ornati: Circa capita gestabāt pilea (quas vocāt tiaras) impenetrabilia: circa corpus tunicas, variis squamis è ferro cōsertas in similitudinem piscium: femoralia circa crura: pro clypeis gerra, *id est, cetra*, pharetris subter pendentibus: hastas breues, arcus grandes,

ἢ ἑπὶ πρὸς ἐσπερίῳ, Αἰῶνόν τε πόλιν Αἰολίδῃ καὶ Στεντορίδῃ λίμνῳ πρὸς ἑξίων. ἐς δὲ ἀπῆκετο ἐς Δορίσκον. ὁ δὲ Δορίσκος, ἐστὶ τῆς Θρηάκης αἰγιαλὸς τε καὶ πεδῖον μέγα. Ἀλλὰ δὲ αὐτὸν ῥέει ποταμὸς μέγας, Ἐβρος, ἐν τῷ τεύχεος τε ἐδέδμητο βασιλῆιον, τῷτο δὲ δὴ Δορίσκος κέκληται, καὶ Γερσέων φρουρὴ ἐν αὐτῇ κατεστήκει ὑπὸ Δαρείου δὲ ἐκείνου τῷ χρόνῳ ἐπεὶ τε ὅτι Σκύθας ἐστρατεύετο. ἔδοξε ὡν τὰς Ξέρξης ὁ χῶρος εἶπεν ὅτι τῆδεος ἐν ἄλγεα τάχα τε καὶ ἔλασθαι μῆσαι τὸν στρατὸν, καὶ ἐποιεῖ τῷτα. Τὰ μὲν δὲ νέας τὰ πάσαις ἀπικομίσθας ἐς Δορίσκον, ναυάρχῳ, κελεύσαντος Ξέρξεω, ἐς τὸν αἰγιαλὸν τὸν πρὸς ἐχία Δορίσκῳ ἐκόμισθον. ἐν τῷ Σάλλῃ τε Σαμοθρηάκῃ πεπόλισται πόλις, καὶ Ζώνη. τελευτάα δὲ αὐτῶν, Σέρρων, ἀκρὴ ὀνομαστὴ. ὁ δὲ χῶρος οὗτος τοπαλαγόνῳ Κικόνων, ἐς τὸν αἰγιαλὸν καταχρόντες τὰς νέας αἰέψυχον αἰελεύσαντες. ὁ δὲ ἐν τῷ Δορίσκῳ ἔπῃ τὸν χρόνον τῆς στρατιῆς ὀρίθμον ἐποιεῖτο. ὅσον μὲν νῦν ἔχαστοι πρὸς ἄλλαν πληθεος ἀριθμὸν, οὐκ ἔχω εἶπαι ὁ ἀπρεκές. (οὐ γὰρ λέγεται πρὸς οὐδαμῶν ἀνδρῶν) σύμπληκτος δὲ τῷ στρατῷ τῷ περὶ τοῦτο πληθὺς, ἐξοδμήκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδες. ἔξηλειθμήθησαν δὲ τὸνδε τὸν ἔπῃ. σιμνηγῶντο ἐς ἓνα χῶρον μυριάδα ἀνδρῶν, καὶ σιναφάντες αὐτίκῃ ὡς μάλιστα εἶχον, περὶ γὰρ αὐτῶν ἔσθην κύκλον. περὶ γὰρ αὐτῶν δὲ, καὶ ἀπέντες οὗτοι μυρίους, αἰμασὶν περὶ βαλὸν κατὰ τὸν κύκλον, ὕψος ἀνέκουσθον ἀνδρὶ ἐς τὸν ὀμφαλόν. αὐτίκῃ δὲ ποιήσαντες, ἄλλοις ἐσεβίβασον ἐς τὸ περὶ κοδομημῶν. μέγας οὐ πᾶν τὰς πύργῳ τῷ ἔπῳ ἔξηλειθμήθησαν. ὀρίθμήσαντες δὲ, κατὰ ἔθνηα διετάσσοντο. ὧς δὲ στρατευόμενοι, οἳ δὲ ἔσαν, Πέρσαι μὲν, ὧς δὲ ἐσθλασμένοι. περὶ μὲν τῶν κεφαλῶν εἶχον πᾶρας, καλεόμενοις πύλλοις, ἀπαγίας. περὶ δὲ τὸ σῶμα, κιθῶνας χειρῶν τε πικίλοις, λεπίδος σιδηρέας ὅσιν ἰχθυοειδὲς. περὶ δὲ τὰ σκέλεα, ἀναξυρίδας. ἀντὶ δὲ ἀσπίδων, γέρρα. ὑπὸ δὲ, φαρετραῖνες ἐκρέμαντο. αἰχμαὶ δὲ βραχέας ἔχον, τόξα δὲ μεγάλα,

οἰσὶν δὲ καλαμίνοις. πρὸς δὲ ἐγχειρίδια
 πρὸς τὸν δούριον μηρὸν παρωρδύμενα ἐκ
 τῆς ζώνης. καὶ ἄρματα πρὸς τὸν Ὀτάμειον
 Ἀμήτριος, πατέρα τῆς Ξέρξεω γυναί-
 κος. ἐκαλέοντο δὲ πάλαι ὑπὸ μὲν Ἑλλή-
 νων Κηφίους, ὑπὸ μὲν τοι σφέων αὐτέων
 καὶ τῶν παλαιῶν Ἀρταίων. ἐπεὶ δὲ Περσεὺς
 ὁ Δαναῶν τε καὶ Διὸς ἀπικέτο πρὸς Κηφέα
 τὸν Βήλου, καὶ ἔχε αὐτὸν τὴν θυγατέρα Ἀν-
 δρομέδω, γίνεται αὐτῷ παῖς τῷ οὐνόμα ἐ-
 γότο Πέρσης. τῷ τὸν δὲ αὐτὸν κατέλειπε. ἐ-
 τύγχευε γὰρ ἀπαις ἐὼν ὁ Κηφὺς ἔρσητος
 γένου. ἐπὶ τούτῳ δὲ τὴν ἐκωνυμίαν ἔχον.
 Μηδὶ δὲ τὴν αὐτὴν αὐτὴν ἐσαλμύροι
 ἐγρατεύοντο. Μηδικὴ γὰρ αὐτὴ ἡ σκευὴ ἐστὶ,
 καὶ οὐ Περσική. ὁ δὲ Μηδὶ ἄρματα μὲν
 πρὸς τὸν Τιβραῖον, ἀνδρὰ Ἀχαμνίδην
 ἐκαλέοντο δὲ πάλαι πρὸς πύργων Ἀεῖοι.
 ἀπικόμενης δὲ Μηδείης τῆς Κολχίδος ἐξ
 Ἀθηνῶν ἐς τὸν Ἀεῖον ἱέονται, μετέβα-
 λον καὶ οὗτοι τὸ οὐνόμα. αὐτοὶ δὲ σφέων ὁ-
 δε λέγουσι Μηδὶ. Κίσιοι δὲ γρατεύόμε-
 νοι, τὰ μὲν ἄλλα κατὰ τὸν Πέρσην ἐσκευά-
 ζαντο, αὐτὴ δὲ τῶν πύργων, μὲν ὁ φέρει ἔσαν.
 Κισίων δὲ ἦρχε Ἀνάφης ὁ Ὀτάμειος. Ὑρ-
 κῆνιοι δὲ κατὰ τὸν Πέρσην ἐσκευάζαντο, ἡγε-
 μὸνα πρὸς τὸν Μεγάρονον, βαθυ-
 λῶνος ὕψος τούτων ὅτι ἐπὶ τοῖς σκευά-
 ζαντο. Ἀσσύριοι δὲ γρατεύόμενοι, πρὸς μὲν τῇσι
 κεφαλῇσι εἶχον χαλκὰ τε κράεα, καὶ πε-
 πλεγμένα ἔσπον πινὰ βάρβαρον ἐκ δια-
 πύργων ἀσπίδας δὲ καὶ αἰχμας καὶ ἐγχει-
 ρίδια πρὸς τὸν πύργον τοῖσι Ἀλγυπίοις εἶ-
 χον. πρὸς δὲ, ῥόπαλα ξύλων τετυλωμένα
 σιδήρεα, καὶ λινέους θώρακας. οὗτοι δὲ ὑπὸ
 μὲν Ἑλλήνων ἐκαλέοντο Σύριοι, ὑπὸ δὲ
 τῶν βαρβάρων Ἀσσύριοι ἐκλήθησαν.
 Τούτων δὲ μετὰ τὸν Χορδαῖον ἦρχε δὲ σφέων
 Ὀτάμειος ὁ Ἀρταχίου. Βακτριοὶ δὲ πε-
 ρὸς μὲν τῇσι κεφαλῇσι ἀγρυπῶν τῶν Μη-
 δικῶν ἔχοντες ἐγρατεύοντο, ῥῆα δὲ καλὰ
 ἐπιχρῶντα, καὶ αἰχμας βραχέας.
 Σάκας δὲ οἱ Σκύθαι πρὸς μὲν τῇσι κεφαλῇ-
 σι κυρτάσας ἐς ὅζον ἀπικόμενας ὀρθὰς εἶχον
 πεπηγμένας, ἀναξυρίδας δὲ ἐκ δὲ δύκεσσαν.
 ῥῆα δὲ ἐπιχρῶντα, καὶ ἐγχειρίδια, πρὸς δὲ, καὶ
 ἀξίνας καὶ σαγάρδας εἶχον. τούτους δὲ οὐ τὰς Σκύθας Ἀμυργίους, Σάκας ἐκαλέον.

lagittas arundineas. ad dextrum
 femur, pugiones è balteo suspen-
 sos. Hi ducem habebant Otanē
 patrem Amastris, quæ erat vxor
 Xerxis. Vocabantur autē quon-
 dam Persæ à Græcis Cepheneis: à
 se verò ipsis atque ab accolis, Ar-
 taxi: verum posteaquam Perseus
 Danaes & Iouis filius ad Cephēū
 Beli filium commeauit, & An-
 dromedam eius filium duxit v-
 xorem, sustulit ex ea filium quem
 Persem appellauit, eumque illic
 reliquit: à quo (nam Cepheus ca-
 rebat virili prole) cognomē for-
 titi sunt Persæ. Medi eodem or-
 natu instructi militabant. nam
 hæc armatura Medica est, non
 Persica. Habebant autem ducem
 Tigranem Achæmenidem. Hi
 quondam ab omnibus vocabā-
 tur Arii: sed vbi ad eos concessit
 ex Athenis Medea Colchis, im-
 mutauerunt & ipsi nomen. Ita
 de seipsis Medi commemorāt.
 Cissii in militia cætero ornatu
 vt Persæ sunt armati, sed pro pi-
 leis mitras ferunt. Eis dux erat
 Anaphanes Otanis filius. Hyr-
 cani quoque Persica armatura
 ornati ducem habebant Mega-
 panū, qui postea Babylonis pro-
 curator fuit. Assyrii autē qui
 militabant, hunc habebant or-
 natum: Ferreas in capitibus ga-
 leas, barbarico quodam modo
 confertas, non faciliè penetra-
 biles: clypeos autem, hastas, pu-
 giones Aegyptiacis adsimiles: &
 præterea ligneas clauas ferro in-
 ductas, ac lineos thoraces. Isti à
 Græcis Syrii vocabantur, sed à
 barbaris Assyrii sunt vocati. (in-
 ter quos Chaldæi sunt.) iis præ-
 rat Hotaspes Artachxi filius. Ba-
 ctirii capitis ornatu in acie simil-
 limo illi Medico muniti erāt, sed
 more gētis, arūdineis arcubus &
 hastis breuib. Sacæ, qui Scy-
 thæ sūt, cristatas in capitibus cas-
 sides gestabāt, in acutum erectas
 atque compactiles, induti femo-
 ralibus: necnon arcus gentiles
 atque pugiones, ad hoc dolabras
 ac bipennes. Hos, quum sint Scy-
 thæ Amyrgii, Sacas appellabant:

b Non facili ex-
 plicatu. Vel, Quid
 explicare difficile
 fuerit, vel de scri-
 bere.

quod cunctos Scythas Persæ Sacas appellât. Bactriis & Sacis præerat Hytaspes, Darii fili⁹ & Atosæ Cyri filiz. Indi vestiti erant amictu è lignis confecto: arcus arundineos gestabant, itémque arundineas sagittas ferro præfixas: ita instructi Indi, erant sub duce Pharnazathre Artabatis filio. Arii Medicis arcub⁹ muniti erant, cæteris quemadmodû Bactrii. Iis præerat Sisamnes Hydarnis fili⁹. Parthi & Chorasmii & Sogdi & Gandarii & Dadicæ eandem in acie quam Bactrii armaturam gestabant. quorû Parthis & Chorasmiiis præerat Artabazus Pharnacis filius: Sogdis, Azanes Artaxi filius: Gandariis & Dadicis Artyphius Artabani filius. Caspii, sisyris, quod est genus penulæ, induti, arcus gentili more arundineos gestabant & acinaces, ducem sui agminis habêtes Ariomardû, Artyphii germanû. Sarangæ indumêta gestantes versicoloria decori erât, caligâsque genuum tenuis extêtas: arma habebant arcus læcêasque Medicas, ducem Pherendate Megabazi filio. Pactyes, & ipsi sisyras ferebât, & vernaculos arcus atque pugiones: quorû dux erat Arrayntes Itramitis filius. Vtii & Myci & Paricanii eodem quo Pactyes modo armati erât. sub his ducibus: Vtii quidem & Myci, sub Arsamane Darii filio: Paricanii verò sub Siromitre OEbazi filio. Arabes succincti erant ziras, amictuli genus, arcusque recuruos habilesque gestabant. AEthiopes pardorum pellibus leonûmque amicti, arcus è palmarum spathis factos gerebant, quatuor non minus cubitis longos: & item prælongas ex arundine sagittas, pro ferro præfixas eo lapide acuminato quo sigilla sculprût: præterea hastas capræ cornu præfixas, in modum spiculi acuminato, & clauas præferratas. Hi quum eunt in pugnam, dimidiatum corpus gypso, dimidiatum minio illinunt. Arabum autem AEthiopûmque qui

λέγεται. εἶχον ὃ καὶ ῥόπαλα τυλωτά. τῷ ὃ σώματος τὸ μὲν ἡμισυ ἐξηλείφοντο ἰόντες ἐς μάχην, γύψω, ὃ δὲ ἕτερον ἡμισυ, μίλτω. Ἀραβίων ὃ καὶ Αἰθιοπῶν τῶν

οἱ δὲ Πέρσαι πᾶσι τὰς τῶν Σκύθας καλέουσι Σάκας. Βακτρίων δὲ καὶ Σακίων ἦρχε Ὑτάσπης ὁ Δαρείου τε καὶ Ἀτόσπης τῆς Κύρου. Ἰνδοὶ δὲ εἰματὰ μὲν ἐνδεδυκότες ἀπὸ ξύλων πεποιημένα, τόξα δὲ καλαμίνα εἶχον, καὶ οἷσις καλαμίνοις· ὅτι δὲ σίδηρος ἔσται. ἑσφαλμένοι μὲν δὲ ἔσαν οὕτως Ἰνδοὶ· πρὸς τε πάχαι δὲ συστρατευόμενοι Φαρναζάδρη τῷ Ἀρταβάτῳ. Ἀρείοι δὲ πόξιοι μὲν ἐσθλασμένοι ἔσαν Μηδικαῖσι, τὰ δὲ ἀγλαὰ, κατὰ τὸν Βάκτειον. Ἀρείων δὲ ἦρχε Σισάμνης ὁ Ὑδάρνεος. Πάρθοι δὲ καὶ Χορασμοῖ, καὶ Σογδοὶ τε καὶ Γανδαρείοι καὶ Δαδίται, πλὴν αὐτῶν σκδλῶ ἔχοντες πλὴν καὶ Βάκτειοι, ἐστρατεύοντο· ἑυτέων δὲ ἦρχον οἷδε, Πάρθων μὲν καὶ Χορασμίων, Ἀρταβάζος ὁ Φαρνάκεω· Σογδῶν δὲ, Ἀζάνης ὁ Ἀρταίου· Γανδαρίων δὲ, καὶ Δαδικίων, Ἀρτύφιος ὁ Ἀρταβάου. Κάσπιοι ὃ σισύρας τε ἐνδεδυκότες, καὶ τόξα ὅπιχώρα καλαμίνα ἔχοντες καὶ ἀκινάκεις, ἐστρατεύοντο. οὗτοι μὲν οὕτως ἐσθλάδατο, ἡγεμόνα πρὸς ἐχόμενοι Ἀειόμενον τῷ Ἀρτυφίου ἀδελφεόν. Σαρσάται δὲ, εἰματὰ μὲν βεβαμμένα ἔχοντες, ἐνέπρεπον· πέδιλα δὲ ἐς γόνα ἀναπτίνοντα εἶχον, τόξα δὲ καὶ αἰχμας Μηδικάς. Σαραγγίων δὲ ἦρχε Φερενδάτης ὁ Μεγαβάζου. Πάκτυες ὃ, σισυροφόροι τε ἔσαν, καὶ τόξα ὅπιχώρα εἶχον καὶ ἐγχεῖδια. Πάκτυες δὲ ἀρχοντα πρὸς εἶχοντο Ἀρσάντιον τῷ Ἰπταμίτῳ. Οὐτοὶ ὃ καὶ Μύκιοι τε καὶ Παρικηνοῖοι ἐσθλασμένοι ἔσαν κατὰ τὸν Πάκτυες. ἑυτέων δὲ ἦρχον οἷδε· Οὐτίων μὲν καὶ Μύκων, Ἀρσαμνῆς ὁ Δαρείου· Παρικηνίων δὲ, Σιρομίτης ὁ Οἰβάξ. Ἀραβίοι ὃ, ζήρας ὑπεζωσμένοι ἔσαν· τόξα ὃ παλίντονα εἶχον πρὸς δεξιά, μακρά. Αἰθιοπεῖς ὃ πρὸς δαλέας τε καὶ λεοντέας ἀγαμμένοι, τόξα ὃ εἶχον ἐκ Φοινίκης ἀσάκης πεποιημένα μακρά, τετραπηχέων ἐκ ἐλάσων· ὅτι ὃ, καλαμίνοις οἷσις μακροῖς. ἀπὲρ ὃ σιδήρου ἐπὶν λίθος ὄξυς πεποιημένος, τὰ καὶ τὰ σφρηγίδας γλύφουσι. πρὸς ὃ, αἰχμας εἶχον, ὅτι ὃ, κέρως δορκάδος ἐπὶν ὄξυ, πεποιημένον ἔσπον

Δαρείου
καὶ

φοινίκης

ἀπὸ

ὑπὸ Αἰγύπτου οἰκημένων ἦρχε Ἀρσά-
 μης ὁ Δαρείδης καὶ Ἀρίστωνος τῆς Κύρου θυ-
 γατρὸς· πῶν μάλιστα ἐρξας τῇ γυναικὶ
 Δαρφός, εἰκὼ χρυσέῳ σφυρήλατον ἐποίη-
 σατο. τῇ μὲν δὲ ὑπὸ Αἰγύπτου Αἰθίο-
 πων καὶ Ἀραβίων ἦρχε Ἀρσάμης. ④ δὲ
 ἀπ' ἡλίου αἰατολέων Αἰθίοπες (διχοὶ γάρ
 δὲ ἐσρατεύοντο) παρσετετάχατο τοῖσι Ἰν-
 δοῖσι, ἀλλὰ πάντες εἶδος μὲν ὁδὸν τοῖσι
 ἑτέροις, φωνῶν δὲ καὶ τεύχεμα μουῶν.
 ④ μὲν γὰρ ἀπ' ἡλίου Αἰθίοπες, ἰθύτειχες
 εἰσι· οἱ δὲ ἐκ τῆς Λιβύης, οὐλότατον τεύχε-
 μα ἔχουσι πτόμων ἀνδρῶπων. οὗτοι δὲ οἱ
 ἐκ τῆς Ἀσίας Αἰθίοπες, ταῖς μὲν πλέω κα-
 τὰ τῶν Ἰνδοῖ ἐσσετάχατο, παρμετωπίδχα δὲ
 ἰπῶων εἶχον ἐπὶ τῇσι κεφαλῇσι, πῶν τε τοῖ-
 σι ὥς ἐκ δεδαρμύρα, καὶ τῇσι λοφῇσι. καὶ
 αἰτὶ μὲν λείφου, ἡ λοφὴ κατέχευε. ταῖς δὲ ὠ-
 τα τῇ ἰπῶων, ὀρθὰ πεπηγῆτα εἶχον. παρ-
 ελήματα δὲ αὐτ' ἀποδιδόν, ἐποιδύντο γασ-
 τρων δρεφς. Λίβυες δὲ σκελὲν μὲν σκυπ-
 νῶ ἔσαν ἔχοντες, ἀκοντίοισι δὲ ὅπληκαύτοισι
 χρεώμενοι. ἄρχοντα δὲ πρῆειχοντο Μασάγ-
 γων ④ Ἀορίζου. Παφλαγῶνες δὲ ἐσρα-
 τεύοντο, ἐπὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι ἔχοντες κρά-
 νεια πεπλεγμένα, ἀποδιδας δὲ μικράς, αἰ-
 χμας δὲ οὐ μεγάλας· παρς δὲ, ἀκόντια καὶ
 ἐγχειρίδια· παρς δὲ ποὶς πόδας, πέδιλα ἐ-
 πιχέια ἐς μέσσην κνήμην αἰατείνοντα.
 Λίγυες δὲ, καὶ Μαπίλων, καὶ Μαρυανδινοί
 τε καὶ Σύροι, πῶν αὐτῶν ἔχοντες Παφλα-
 γῶσι, ἐσρατεύοντο. ④ δὲ Σύριοι οὗτοι ὑπὸ
 Περσέων Καππαδόχει καλέονται. Πα-
 φλαγῶν μὲν νῦν καὶ Μαπίλων Δώτος ὁ
 Μεγασίδου ἦρχε· Μαρυανδίνων δὲ καὶ
 Λιγύων, καὶ Σύρων, Γωβρύης ὁ Δαρείου τε
 καὶ Ἀρτυστώνος. Φρύγες δὲ ἀγχοτάτω τῆς
 Παφλαγονικῆς σκελὲν εἶχον, ὀλίγην πα-
 ραλλάσσοντες. ④ δὲ Φρύγες (ὡς Μακεδ-
 νες λέγουσι) ἐκαλέοντο Βεῖγες χρονον ὅσον
 Εὐρωπῆιοι ἔοντες σκυοκόων Μακεδόνι
 μεταβαίντες δὲ ἐς πῶν Ἀσίαν, ἅμα τῇ χώρῃ
 καὶ τὸ οὐδὲμα μετέβαλον ἐς Φρύγας. Ἀρ-
 μῆριοι δὲ κατὰ τῶν Φρύγες ἐσσετάχατο, ἔοντες
 Φρυγῶν ἀποικοι. ποντέων σκυαμφοτέρων
 ἦρχε Ἀρτόχμης, Δαρείου ἔχων θυγατέρα.
 Λυδοὶ δὲ ἀγχοτάτω τῇ Ἑλληνικῇ εἶχον ὅπλα. οἱ δὲ Λυδοὶ, Μήονες ἐκαλέοντο πάλαι.

trans Aegyptum incolunt, dux
 erat Arsames, Darii filius & Ar-
 tystonæ Cyri filia: quam Darius
 ex vxoribus maximè adamans,
 cum talari ex auro tunica effin-
 xit. Arsames quidem AEthiopi-
 bus qui sunt trans Aegyptum,
 atque Arabibus præerat. Ii autè
 AEthiopes qui sunt ab ortu solis,
 (nam bifariam militabant) cen-
 scbantur cum Indis, specie nihil
 admodum à cæteris differentes,
 sed sono vocis duntaxat atque
 capillatura. Nam AEthiopes qui
 ab ortu solis sunt, promissos cri-
 nes: qui ex Libya, crispissimos in-
 ter omnes homines habent. AE-
 thiopes autem hi qui ex Asia e-
 rāt, pleraque arma quæ Indi ge-
 stabant, pellēsque frōtium equi-
 narum cum auribus atque iubis,
 in capitibus, ut ipsæ iubæ pro cri-
 stis essent, & hirtæ aures equinæ
 rigerent. in locum clypeorum
 pelles gruū prætendebant. Li-
 byes autem corio armati iêre, ac
 iaculis prætutis, duce Masange
 Aorizi filio. Paphlagonēs au-
 tem capitibus gerebant compa-
 ctiles cassides, scuta exigua, hastas
 haud longas, præterea iacula, pu-
 gionēsque, pedibus caligas mo-
 re gentis ad media crura subten-
 tas. Eandem quam Paphlago-
 nes armaturam gestabāt Ligyes
 & Matieni & Mariandyni & Sy-
 ri. Isti autem Syri à Persis Cap-
 padoces vocātur. Paphlagonum
 & Matienorum dux erat Dotus
 Megasidis filius: Mariandynorū
 & Libyum & Syrorum, Gobryas
 Darii filius & Artystonæ. Phry-
 ges autem proximam Paphlago-
 nicæ armaturam gerūt, paulūm
 differentes: qui (ut Macedones
 aiunt) tamdiu vocati sunt Bry-
 ges quamdiu EVropæi fuerunt,
 Macedonum accolæ: transgres-
 si autem in Asiam, vnà cum loco
 nomen immutauere in Phry-
 ges. Armenii Phrygum cultu
 armati erant, utique illorum co-
 loni. His vtrisque præerat Arto-
 chmes, qui Darii filiam in ma-
 trimonio habebat. Lydi pro-
 ximè ad Græcorum armaturam
 accedebāt, olim Meones vocati:

a Imaginè eius
 ex auro solido
 compactam ha-
 buit.

b Rectos crines.

c Calceos patrio
 more ad media
 crura extensos.

οὐ μὲν
 τυπία

259

συνέβαι
 οὐ μὲν

pristinóque nomine sublato, à Lydo Artyis filio cognomen acceperút. Myfi super capita gētiles galeas ferebāt, scutula quoque ac praeusta iacula. Sūt autem Lydorū coloni, à monte Olympo Olympieni nominati. Horū vtrisque praeerat Artaphernis filius, qui collega Datis apud Marathonem conflixit. Thraces è pelle vulpina cassides gestabāt, tunicis induti, & insuper circumdati variis sagulis, pedibus ac tibiis indutis caliga è pellibus hinnulorum: ferētes praeerea iacula & peltas & pugiunculos. Isti transgressi in Asiam, vocati sunt Bithyni, pri^a appellati (vt ipsi aiūt) Strymonii, quod Strymonē accolerent: à suisque sedibus exadi à Teucris & Mysis. Thracibus autem qui Asiam incolunt praeerat Bagasaces Artabani filius, gestantibus breuia^a è corio scuta, & bina singulis^b veruta ad lupos conficiendos apta, in capitibus aereas cassides, & super cassides ex aere factas aures bouis & cornua, impositis etiam cristis. crura autem panno Phoeniceo erant induta. Martis oraculum apud hos viros est. Cabelees Meones (qui Lasiinii vocantur) eundem cultum gestabant quē Cilices: quem ego, dum ordine ad Cilices veniam, indicabo. Milyx autem lanceolas gerebāt, & vestes fibulis substrictas, & eorum nonnulli Lycios arcus, in capitibus galeas è pellibus factas. Horum autem omnium praefectus erat Badres Hytstani filius. Moschi ligneas circa capita cassides gerebant, scutaque ac hastilia breuia, sed longa in hastilibus spicula. Eodem quo Moschi ornatu militabant Tibareni, & Macrones, & Mosynæci, quos hi regebant: Moschos & Tibarenos Ariomardus, Darii filius & Parmyis filia Smerdis, filii Cyri: Macrones & Mosynæcos Artayctes, Chorasmi filius, qui Sesti in Hellesponto praefes erat.

^c Mares in capitibus ligneas galeas gerebant, scutulaque è crudis bouis tergo. & paulo post versis eadem vocem.

^b Venabula Lycii opicris.

^c Mares in capitibus ligneas galeas gerebant, scutulaque è crudis bouis tergo. & paulo post versis eadem vocem.

ἔπ' ἡ δὲ Λυδοῦ τῷ Ἀτῦος ἔχον τιμὴν ἐπωνυμίῃ, μεταβαλόντες θ' οὐνόμα. Μυσοὶ δὲ, ἔπ' ἡ μὲν τῷσι κεφαλῇσι εἶχον κρατέα ἔπι χεῖρα, ἀσπίδας δὲ μικράς. ἀκοντίοισι δὲ ἐχρέωντο ἔπι καύποισι. οὗτοι δὲ εἰσι Λυδῶν ἀποικοὶ ἀπ' Οὐλύμπου δὲ οὐρέος χαλέονται Οὐλύμπιαι. Λυδῶν δὲ καὶ Μυσῶν ἦρχε Ἀρταφέρνης ὁ Ἀρταφέρνηος, ὃς ἐς Μαραθῶνα ἐστέβαλε ἅμα Δάτι. Θρήκες δ', ἔπ' ἡ μὲν τῷσι κεφαλῇσι ἀλωπεκέας ἔχοντες, ἐστρατεύοντο, πᾶσι δὲ θ' σάμα, καθῶνας. ἔπ' ἡ δὲ, ζήρας πᾶσι βεβλημένοι πικίλας. πᾶσι δὲ τοὺς πόδας τε καὶ τὰς κνήμας, πέδιλα νύραν. πᾶσι δὲ, ἀκόντια τε καὶ πέλας, καὶ ἐν χειρὶ δὲ μικρά. οὗτοι δὲ Διφθαῖτες μὲν ἐς τιμὴν Ἀσίῃ, ἐκλήθησαν Βιθυνοί. θ' δὲ πᾶσι τὸν ἐκαλέοντο (ὡς αὐτοὶ λέγουσι) Σπερμόνιοι, οἰκούντες ἔπ' ἡ Σπερμόνι. Ἰχθυαὶ δὲ φασὶ ἔξ ἡλίῳ ὑπὸ Τυχεῖν τε ἐ Μυσῶν. Θρήκων δὲ τῷ ἐν τῇ Ἀσίῃ ἦρχε Βαζασάκης ὁ Ἀρταβαίου. ἀσπίδας δὲ ὠμοδοῖνας εἶχον μικράς, καὶ πᾶσι βόλους δύο Λυκοεργέας ἕκαστος εἶχε. ἔπ' ἡ δὲ τῷσι κεφαλῇσι κρατέα χαλκία. πᾶσι δὲ τοῖσι κρατέοι, ὥτα τε καὶ κέρεα πᾶσιν βοῶς χαλκία. ἐπ' ἡ τῶν δὲ καὶ λόφοι. τὰς δὲ κνήμας ῥάκεσι φοινικέοισι κατελίχοντο. ἐν οὗτοι πᾶσι αἰδράσι Ἀρεὸς ἐστὶ χρηστέον. Καθηλέες δὲ οἱ Μήνες, Λασόνιοι δὲ καλὸι μῆμοι, τιμὴν αὐτὴν Κίλιξι εἶχον σκῆλυ. τιμὴν ἐγὼ, ἐπεὶ καὶ τιμὴν Κιλικίων τᾶξιν διεξιὼν γήρωμα, τότε σημανέω. Μιλούαι δὲ αἰχμαὶς τε βαρχέας εἶχον, καὶ εἴματα ἐπέπεποπτεῖατο. εἶχον δὲ αὐτῶν τῶσα μετεξέτερι λύνια. περὶ δὲ τῷσι κεφαλῇσι ἐκ διφθερέων πεπονημένους κινέας. οὐτῶν πᾶσι τῶν ἦρχε Βάδρης ὁ Ὑσάνεος. Μόχοι δὲ πᾶσι μὲν τῷσι κεφαλῇσι κινέας ξυλινὰς εἶχον, ἀσπίδας δὲ καὶ αἰχμαὶς σμικράς. λόγχαι δὲ ἐπ' ἡσιν μεγάλαι. Τιβαρῆνοι δὲ, καὶ Μάκρωνες, καὶ Μοσυνόιοι, κατὰ τὸν Μόχον ἐσθλασμένοι ἐστρατεύοντο. οὗτοι δὲ σὺν ἐπασσὸν ἀρῆντες οἶδε. Μόχοις μὲν καὶ Τιβαρῆνοσι, Ἀειρόμυδος ὁ Δαρείου τε παῖς καὶ Γάρμυος τὸ Σμύρδης τῷ Κυρῷ Μάκρωνας δὲ καὶ Μοσυνόιοι.

οἷς, Ἀρτακῆς ὁ Χερσέσιμος, ὃς Σησὸν τιμὴν ἐν Ἑλλήσποντῳ ἐπέστρεψε. Μάρης δ' ἔπ' ἡ μὲν τῷσι κεφαλῇσι κρατέα ἔπι χεῖρα πλεκτὰ εἶχον, ἀσπίδας δὲ δερ-

Μήνες

ματίνας μικράς, καὶ ἀκόντια. Κόλχῃ δὲ
 πρὸς ἑαυτὴν τῆς κεφαλῆς κρατέα ξύλινα, ἀ-
 σπιδας δὲ ὠμοβοίνας μικράς, αἰχμαὶ τε
 βραχέας. πρὸς δὲ, καὶ μαχαίρας εἶχον.
 Μαράν δὲ καὶ Κόλχων ἦρχε Φερενδάτης ὁ
 Τεάσπιος. Ἀλλὰ ἐδίδου δὲ καὶ Σάσπιδες,
 κατὰ τὸν Κόλχῃ ὠπλισμένοι ἐστρατεύοντο.
 Τυτέων δὲ Μασίστιος ὁ Σιερχμύττω ἦρχε.
 ὧ δὲ νησιωτικῇ ἐθνεατὰ ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς
 θαλάσσης ἐπύρην, νήσων δὲ ἐν τῇσι τοῖς ἀ-
 νασσατέσις καλεομένοισι κατοικίσει βασι-
 λεί, ἀγροτάτω τῇ Μυδιᾷ εἶχον ἐαυτὰ
 τε καὶ ὅπλα. Τυτέων δὲ τῇ νησιωτέων ἦρχε
 Μαρδόντης ὁ Βαγαίς, ὃς ἐν Μυκίᾳ ληστρα-
 τηγέων, δούτερον ἔπει Τυτέων ἐτελεύτησε ἐν
 τῇ μάχῃ. Ταῦτα ἰὼν τὰ κατ' ἡπίερον στρα-
 τούμενός τε ἐθνεατὰ, καὶ τεταγμένα ἐς τὸν πε-
 ζῶν Τυτέων ὡν τῷ στρατῷ ἦρχον οὗτοι οἱ ὧν εἰ-
 ρέαται. καὶ οἱ δὲ ἀτάξαιτες καὶ ἄεθλῆ-
 σμοι, οὗτοι ἔσαν καὶ χιλιάρχους τε καὶ μυ-
 ριάρχους ἀποδέξαντες· ἑκατοντάρχους δὲ καὶ
 δεκάρχους οἱ μυριάρχαι. τελέων δὲ καὶ ἐ-
 θνεῶν ἔσαν ἄλλοι σημαντοί. ἔσαν μὲν δὲ
 οὗτοι, οἱ ὧν εἰρέαται, ἄρχοντες. ἐστράτηγον
 δὲ τυτέων τε καὶ τῷ σύμπαντος στρατοῦ τῷ
 πεζοῦ, Μαρδόνιος τε ὁ Γωβρύεω, καὶ Τειν-
 παταίχμης ὁ Ἀρπαβαίς, τῷ γνάμῳ θεμέ-
 νου μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ πρὸς Ἑλλάδα, καὶ
 Σμερδδῆς ὁ Ὀπρύνεω, Δαρείου ἀμφότε-
 ροι οὗτοι ἀδελφεῶν παῖδες, Ξέρξης δὲ ἐγί-
 νοντο αἰεψοί· καὶ Μασίσης ὁ Δαρείου τε καὶ
 Ἀπόωνος παῖς, καὶ Γέργης ὁ Ἀειάζου, καὶ
 Μεγάβυζος ὁ Ζωπύρεω· οὗτοι ἔσαν στρατη-
 γοὶ τῷ σύμπαντος πεζοῦ, χωρὶς τῇ μυρίων.
 τῇ δὲ μυρίων τυτέων Περσέων τῇ ἀπολε-
 λεγμένων ἐστράτηγε μὲν Ὑδάρνης ὁ Ὑ-
 δάρνεος· ἐκαλέοντο δὲ ἀθάνατοι (4) Πέρσαι
 οὗτοι ἐπὶ τῷ δὲ εἰς αὐτέων ἐξέλιπε τὸν ἀ-
 εθμόν, ἢ θανάτῳ βιασθεῖς, ἢ νόσῳ, ἄλλος
 αἰὲρ αἰάριτο· καὶ ἐγίνοντο οὐδαμᾶ οὔτε
 πλεῖνες μυρίων, οὔτε ἐλάσσονες. χρόνον δὲ
 πλείονος περὶ ἔχοντο ἀπὸ πάντων Πέρσαι,
 καὶ αὐτοὶ αἰετοὶ ἔσαν. σκευὴ μὲν ἑαυτοῖς
 εἶχον ὡς εἴρηται· χωρὶς δὲ χρυσόν τε πολ-
 λὸν καὶ ἀφθονον ἔχοντες ἐνέσπερον. ἀρμα-
 μάχας τε αἶμα ἤεντο, ἐν δὲ παλλακαὶ καὶ θεράπῃη
 πολλὰ τε καὶ βί' ἐσθλα-
 σμεῖν. οἷα δὲ σφί, χωρὶς τ' ἄλλῳ στραπτέων, καὶ
 μῆλοι τε καὶ ἰπποζύγια ἦσαν.

A do bouis tergores, atque laccolas,
 præterea machæras. Præerat au-
 tem Maribus & Colchis Pherē-
 dates Theaspis filius. Alarodii
 & Saspires eodem quo Colchi
 ornatu militabāt, duce Masistio
 Sirometris filio. Insulanæ gen-
 tes, quæ rubro è mari sequuntur sūt
 ex iis insulis ad quas transporta-
 re rex solet quos è suis locis sum-
 mouet, gerebāt proxima Medis
 & vestimenta & arma: quibus
 præerat Mardontes Bagxi filius,
 qui apud Mycalem dux secūdo
 B post anno in pugna oppetiit. Hæ
 erant nationes quæ per continē-
 tem ibant, ex quibus constabat
 pedester exercitus: quibus ii præ-
 erant qui commemorati sunt,
 quique ordinarant milites con-
 numerauerantque, & chiliar-
 chas, id est, tribunos qui mille, &
 myriarchas, id est, qui decem mil-
 libus præfunt, delegerant: nā my-
 riarchæ céturiones decanóque
 creauerant. Erant & alii agminū
 & gentiū prætores: verū ii qui
 nominati sunt, erant duces. Ho-
 C rū tamen & totius exercitus im-
 peratores erant, Mardonius Go-
 bryæ filius, & Tirintatachmes
 filius Artabanī, qui dissuaserat
 bellum Græciæ inferendum, &
 Smerdones Otanis filius, ambo
 hi fratrum Darii filii, Xerxis pa-
 truces: & Masistes Dario & Atos-
 fa genitus, & Gergis Ariazi & Me-
 gabyzus Zopyri filius. Hi erant
 imperatores omnium pedestriū
 copiarū, præter illa delecta Per-
 farum decē millia, quibus præ-
 erat Hydarnes Hydarnis filius:
 D qui vocabantur immortales, ob
 hoc, quod si quis eorum aut nece
 aut morbo numerū imminue-
 ret, alius sufficiebatur: nec vnquā
 plures erant paucioresve decem
 millibus, præcipuo inter omnes
 cultu decori, & iidem præstan-
 tissimi omnium, ut dictum est: &
 præterea immenso auro conspi-
 cui, ducentes vnā carrucas eum
 pallacis ac familia permulta, ea-
 que bellè ornata: necnon came-
 E los ac iuméta, præter cæteros mi-
 lites, quæ commeatū portabant.

260

Τειν-
παίχμηςΖωπό-
ρεω

Περσέων

Equitant autem hæ nationes: sed non omnes habebant equos, verum hæ solæ: Persæ, qui eadē erāt qua peditatus armatura ornati, nisi quod quidam gestabāt in capitibus opera ex ære ferrōque ductilia. Sūt autem quidam Nomades homines, qui Sagartii appellātur, & gente & voce Persæ, sed cultu inter Persicum & Paθvicum, qui contulerunt equitatum octo millium equitū, armaturam neque ahencam neque ferream afflucti ferre, præter pugiones, vtentes recte è viminibus confecta, qua freti in præliū eunt. Est autem prælium eorum virorum huiusmodi: Cum hoste congregientes iniiciūt eas rectes in summo habentes laqueos, qui quum aut equum aut hominem adepti sunt, cum ad se trahunt: ita illi illaqueati conficiuntur. Talis horū pugna est, iidemque inter Persas censentur. Medi eadem equites quam pedites armaturam gerunt: & item Cissii. Indi quoque eandem quam peditatus suus gestant armaturam. cæterum equos defultorios agebant & currus: quibus curribus suberant & equi & asini agrestes. Bactrii eodem ornatu instructi erant equites quo pedites, & item Caspii. Libyes & ipsi eandem quam pedites armaturam gerebant: curruum autem hi cuncti erāt agitatores. Caspii quoque & Paricani itidem atque suus peditatus instructi erant. Necnon Arabes eo quo pedites ornati cultu agitabant camelos nihilo inferiores equis pernicitate. Hæ solæ gentes erant equestres. Fuitque numerus equitū, octo myriades, id est, octoginta millia, præter camelos & currus. Et alii quidam equites in ordinem redacti erant: Arabes autē in ultimo locati, ob id postremi ne equitatus consterneretur, equis camelos non tolerantibus. Equitatus autem præfecti erant, Harmamithres & Tithæus, filii Datis: quorum tertius collega Pharnuches Sardibus erat relictus ægrotus. Nam quū Sardibus proficisceretur, in calamitatē incidit infciēs.

Ἰππῶν δὲ ταῦτα τὰ ἔθνη· πηλὴν οὐ πόρην
 κρείχτο ἵππων, ἀλλὰ ῥοσάδε μοῦνα· Πέρ-
 σαι μὲν, πλὴν αὐτῶν ἐσθλασμένοι καὶ ὁ πε-
 ζὸς αὐτῶν· πηλὴν ὅτι τῇσι κεφαλῇσι εἶ-
 χον ἐνιοὶ αὐτῶν καὶ χάλκεα ἐσθλὰ ἔξε-
 ληλασμένα ποιήματα. εἰσὶ δὲ πινες νομάδες
 αἰθροποὶ Σαγάρτιοι καλεόμενοι, ἔθνος μὲν
 Περσικὸν καὶ Φωνή, σκιδνὴ δὲ μεταξὺ ἔχουσι
 πεποτημένῳ τῆς Περσικῆς τε καὶ τῆς Πα-
 κτυικῆς· οἱ κρείχοντο μὲν ἵππων ὀκτακιχα-
 λίῳ, ὅπλα δὲ οὐ νομίζουσι ἔχειν οὔτε χάλ-
 κεα, οὔτε σιδήρεα, ἔξω ἐν χειρὶ δύν. χρεών-
 ται δὲ σιρῇσι πεπλεγμένοι ἐξ ἰμδύτων,
 τῇσι πίστιν οἱ ἔρχονται ἐς πόλεμον. ἡ δὲ μά-
 χη τουτέων τῶν αἰδρῶν, ἥδε· ἐπεὶ αὖ συμμί-
 σθαι τοῖσι πολεμίοισι, βόηοισι τὰ σιρῆς,
 ὅτ' ἀκρὰ βρόχους ἐχούσας· ὅτε δ' αὖ τῶ-
 χη, ἴω τε ἵππων, ἴω τε ἀνδροπόου, ἐπ' ἐω-
 τὸν ἔλκει. αὖ δὲ ἐν ἀρχῇσι ἐμπαλασσομέ-
 νοι δὴ φθίεσθαι. τουτέων μὲν αὕτη ἡ μά-
 χη, καὶ ἐπετέταχτο ἐς τὸν Πέρσας. Μη-
 δοὶ δὲ, πλὴν ὅτ' ἐν τῇ πεζῇ εἶχον σκιδνὴν, ἐ
 Κίριοι ὡσαύτως. Ἰνδοὶ δὲ σκιδνὴ μὲν ἐ-
 σσάχατο τῇ αὐτῇ καὶ ἐν τῇ πεζῇ, ἡλαυνον
 δὲ κέληθαι καὶ ἄρματα· ὑπὸ δὲ τοῖσι ἄρ-
 μασι ὑπὸ σκιδνῇ ἵπποι καὶ ὄνοι ἄγχοι. Βά-
 κτειοι δὲ ἐσθλάδατο ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ
 πεζῇ, καὶ Κάσσιοι ὁμοίως. Λίβυες δὲ καὶ
 αἰθροποὶ κατὰ τὸν ἐν τῇ πεζῇ ἡλαυνον δὲ καὶ
 οὔτοι πόρτες ἄρματα. ὡς δ' αὖτως Κά-
 σσιοι ἐν Γαειχάμοι ἐσσάχατο ὁμοίως καὶ
 ἐν τῇ πεζῇ. Ἀραβίοι δὲ σκιδνὴ μὲν
 εἶχον πλὴν αὐτῶν καὶ ἐν τῇ πεζῇ· ἡλα-
 νον ὅτι πόρτες καμήλοις, ἄχνητι οὐ λφ-
 πομένης ἵππων. ταῦτα τὰ ἔθνη μοῦνα
 ἵππων. ὁριθμὸς ὅς τῃς ἵππων ἐχέτο ὀ-
 κτὼ μυριάδες, κ' ἐξ τῶν ἄλλων καμήλων
 ἐ τῶν ἁρμάτων. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι ἵπποι ἐ-
 τετάχατο καὶ τέλεα. Ἀραβίοι δὲ, ἔχα-
 τοὶ ἐτετάχατο. αὐτὲ γὰρ τῶν ἵππων οὐτὶ ἀ-
 νεχόμενοι τὰ καμήλοις, ὅτε ἐτετάχα-
 το, ἵνα μὴ φοβέοιτο τὸ ἵππων· ἵπποι γὰρ
 ὅς ἐσθλὰ ἁρμαμύθρας τε καὶ Τίθαιος, Δά-
 τιος παῖδες· ὁ δὲ πλείους σφίσι σιωπ-
 κέρως Φαρνούχης κατελέγητο ἐν Σαρ-
 δισι νοσέων· ὡς γὰρ ὁρμέωντο ἐν Σαρ-
 δίων, ὅτι συμφορὴν ἐπέπεσε αἰεθλήτων.

ἐλαίνοντι

261 ἐλαύνοντι γάρ οἱ, ὑπὸ τοῖς πόδασι τῶ ἵπ-
που ὑπέδραμε κύων· καὶ ὁ ἵππος οὐ παρ-
δὼν ἐφοβήθη τε, καὶ γὰρ ὀρθὸς ἀπεσείσα-
το τὸν Φαρνούχου. πεσὼν δὲ, αἷμά τε ἤμεε,
καὶ ἐς φθίσιν παρέληθε ἡ νοῦσος. τὸν δὲ ἵπ-
πον αὐτίκα κατ' ἄρχας ἐποίησαν οἱ οἰκέ-
ται ὡς ἐκέλευε· ἐς τὸν χώρον δὲ τῶν κατέ-
βαλε τὸν δεσπότηα ἀπαγαγόντες, σιῶ-
σι τοῖσι γυνῶσιν ἀπένταμον τὰ σκέλεα. Φαρ-
νούχης γὰρ οὕτω παρελύθη τῆς ἡγεμονίης.

Τὸν δὲ τεκνέων ἀελθὼς μὲν ἐγγύετο
ἐπὶ τὰ καὶ διηκόςαι καὶ χίλια, πρῆχοντο δὲ
αὐτὰ οἱ δὲ Φοίνικες μὲν, σιῶ Συρίοισι τοῖ-
σι δὲ τῇ Παλαιστίνῃ, τρικκοσίας ὧδε ἐσκα-
σμένοι· πρὸ μὲν τῆσι κεφαλῇσι κυνέας εἶ-
χον ἀλγυτάτω πεποτημένους· ἔχον τὸν ἑλ-
λινικόν· ἐν δὲ δυκέτες δὲ θωρηκὰς λινέους·
ἀσπίδας δὲ ἔχοντες οὐκ ἐχρυσάς εἶχον, καὶ ἀ-
κόντια. οὗτοι δὲ οἱ Φοίνικες τοπαλαὸν οἰ-
κεον (ὡς αὖτε λέγουσι) ὅτι τῇ Ἐρυθρῇ
θαλάσσῃ ἐγγεῦται δὲ ὑπερβαίντες τῆς Συ-
ρίης οἰκεῖουσιν τὸ πρὸς τὰς θαλάσσας· τῆς δὲ
Συρίης τῆς τοῦ χειρὸν καὶ τοῦ μέγρε Αἰ-
γυπτίου ποτῶ, Παλαιστίνῃ καλεῖται. Αἰγυ-
πτιοὶ δὲ νέας πρῆχοντο διηκόςαι. οὗτοι δὲ
εἶχον πρὸ μὲν τῆσι κεφαλῇσι κράνεα χι-
λιδυτά, ἀσπίδας δὲ κοίλας, ἄλλοι τε μεγά-
λας ἐχρυσάς, καὶ δορυτά· τε ναύμαχα, καὶ
τόχους μεγάλους. τὸ δὲ πλῆθος αὐτῶν, θω-
ρηκτοφόροι ἔσθην, μαχίρας δὲ μεγάλας
εἶχον. οὗτοι μὲν οὕτω ἐτελεύτασαν. Κύ-
πριοι δὲ πρῆχοντο νέας πεντήκοντα καὶ ἑ-
κατὸν, ἐσκασμένοι ὧδε· τῶ μὲν κεφα-
λῇ εἰλίχατο μίσησι βασιλῆς αὐτῶν,
οἱ δὲ ἄλλοι εἶχον κιθῶνας· τὰ δὲ ἄλλα κε-
πάτωρ Ἑλλήνες. οὐτῶν δὲ ἴσασιν ἐξ ἑστέ-
σι οἱ μὲν, ἀπὸ Σαλαμῖνος, καὶ Ἀθηνῶν·
οἱ δὲ, ἀπὸ Ἀργείων. οἱ δὲ, ἀπὸ Κύπρου·
οἱ δὲ, ἀπὸ Φοινίκης· οἱ δὲ, ἀπὸ Αἰθιοπίας,
ὡς αὖτε Κύριοι λέγουσι. Κίλικες δὲ ἑ-
κατὸν πρῆχοντο νέας· οὗτοι δὲ αὐτῶ μὲν
τῆσι κεφαλῇσι κράνεα ὀπίσθια, λαοπή-
τε εἶχον αὐτὰ ἀσπίδων, ὠμοβοῖν πεποτημέ-
να, καὶ κιθῶνας εἰσμενοὺς ἐν δὲ δυκέτες. δύο
δὲ ἀκόντια ἕκαστος καὶ ξίφος εἶχον, ἀλγυτά-
τω τῆσι Αἰγυπτίοισι μαχίρας πεποτημένα· οὗτοι μὲν δὲ τοπαλαὸν ὕπαρχοι ἐ-
καλέοντο, ὅτι δὲ Κίλικος τῶ Ἀργυρέος αἰδρός Φοίνικος ἔχον τιλὸν ἐπωνυμίαν.

A equitante enim eo canis sub pe-
des equi intercurrit: quo equus
improvisò deterritus atque ere-
ctum sese attollens, Pharnuchem
excussit. Hic collapsus sanguiné
evomuit, naūsque est morbum
qui in phthisin, id est, tabem, eua-
sit. Equo autē, à casu statim do-
mini, fecerunt famuli ut ille ius-
serat: Abducto nanque in eum
locum ubi dominum strauerat,
crura cum genibus absciderunt.
Itaque Pharnuches ita à præfe-
ctura summotus est.

Porro triremes inito numero
fuere mille ducentæ & octo: a Septem:
quas hi præbuere: Phœnices, cū
Syrīs qui Palæstinam incolunt,
trecentas: hunc in modum or-
nati: Circa capita galeas Græca-
nicis proximas gerebant, induti
thoracibus lineis, cum scutis vm-
bone carētibus, cūmque iaculis.
Hi Phœnices (ut ipsi memorāt)
quondā mare rubrū accolebāt:
illinc trāsgressi, maritima Syriæ
habitant. Is autem tractus Syriæ,
& quicquid AEgypto tenus est,
Palæstina vocitatur. Hi circa ca-
pita cassides forcipiculatas gere-
bant, conuexa autem scuta ma-
gnis vmbonibus prædita, ac grā-
dia pila nautica, & grandes bi-
pennēs: eorum turba thoraces
gerebat ac magnas machæras.
Hunc in modū isti armati erant.
Cyprii autem centum quinquā-
ginta naues præbebāt, hoc mo-
do armati: Reges eorum mitris
redimiti erāt: reliqui tunicas ge-
stabant, cætera ut Græci. Quorū
gentes sunt partim à Salamine &
Atheniensibus, partim ab Arca-
dia, partim à Cythno, partim à
Phœnice, partim ab AEthiopia
oriundi, ut ipsi Cyprii aiunt.
Cilices, cētum naues. hi circa ca-
pita ferebant gentiles galeas, pro
scutis parmulas ē crudo bouis
corio factas, lanceis vestibus indu-
ti: bina singuli iacula gestantes,
& ensē machæraz AEgyptiacæ
persimilem. Hi quondam Hy-
pachæi appellati fuerant, sed à
Cilice Phœnice Agenoris filio
illud nomen acceperunt.

Pamphylia, triginta naues, Græcanicis armis ornati, qui ab illis originem ducunt qui cum Amphilocho & Calchante è Troia disiecti fuerant. Lycii præbuerunt naues quinquaginta, thoracibus ocreisque armati: arcubus quoque è corno factis, & arundineis sagittis sine pennis, atque iaculis: gerentes ex humeris suspensas caprarum pelles, & in capitis pilæ pennis coronata, quinetiam pugiones & falces. Hi è Creta oriundi, quondam Termilæ nominati, sed à Lyco viro Atheniensi Pandionis filio, Lycii fuerunt cognominati. Diores qui sunt ex Asia, naues triginta. hi Græca gerebant arma, vti è Peloponneso propagati. Cares, septuaginta naues, cætera Græco more ornati, sed & falces & pugiones gerebāt. * quos prius appellatos fuisse Hæetines, in superioribus libris dictum est. Iones, centū naues, armati Græco ritu: qui quandiu in Peloponneso regionē quæ vocatur Achæia incoluerunt, & ante aduentū Danai & Xuthii in Peloponnesum, (vt Græci aiunt) vocabantur Pelasgi Aegialees, id est, *historales*, sed ab Ione Xuthi filio, Iones sunt appellati. Insulanis naues decem & septem, armati vt Græci: & ipsi Pelasgica gens, sed mox Ionica, ob eandem causam ob quam & duodecim oppida sunt Ionica ab Atheniēsis appellata. Aëoles, sexaginta naues, ritu Græco armati, & olim Pelasgi (vt apud Græcos fertur) vocati. Hellepontii, centū naues, præter Abydenos: quibus mandatum erat ab rege vt circa locum manerent ad pontes custodiendos. Cæteri è Ponto erant, Græco more armati, Ionum ac Dorum coloni. In omnibus autem nauibus epibatæ erant Persæ & Medi & Sacæ, quarum velocissimas præbueret Phœnices, & inter Phœnices optimas Sidonii. Harum singulis, & ite pedestribus eorū copiis

a Hi autem quos prius nomine vocati fuerint, in superioribus. *Hi autem radiculis fecit populos ex cavibus oīnes, vt supra, pag. 171 ex nomine populos Hæetinas fecerat.*

Α Πάμφυλοι δὲ πενήκοντα παρείχοντο νέας, Ἑλλήνικοις ὅπλοις ἐσθλασμένοι. α) δὲ Πάμφυλοι οὗτοι, εἰς τῇ ἐκ Τροίης ὁποσπεδαδόντων ἅμα Ἀμφιλόχῳ καὶ Κάλχῳ. Λύκιοι δὲ πρῆρχοντο νέας πενήκοντα, θωρηκφόροι τε ὄντες καὶ κημιδοφόροι. εἶρην δὲ τόξα κρατεῖνα, καὶ οἱ σοὺς καὶ λαμῖνοις ἀπὲρσι καὶ ἀκόντια· ὅτι δὲ, αἰγρὸς δέρματα παρὶ τοῖς ὤμοις ἀνωρθύμεθα· παρὶ δὲ τῇσι κεφαλῇσι πύλοις παρῆσι παρῆσι παρῆσι παρῆσι. ἐγχειρίδια δὲ καὶ δρέπανα εἶχον. Λύκιοι δὲ, Τερμίλαι ἐκαλέοντο ἐκ Κρήτης γεγονότες. ἀπὸ δὲ Λύκου τῷ Παυδίοις, ἀδρός Ἀθηναίῳ, ἔχον τινα ἐκωνυμίῳ. Δωριεὲς δὲ α) ἐκ τῆς Ἀσίας, πενήκοντα παρείχοντο νέας, ἔχοντες τε Ἑλληνικά ὅπλα, καὶ γεγονότες ἐκ Πελοποννήσου. Κᾶρες δὲ, ἐβδομήκοντα παρείχοντο νέας, α) μὲν ἄλλα κατὰ τὸν Ἑλλήνων ἑσταλμένοι· εἶχον δὲ καὶ δρέπανα καὶ ἐγχειρίδια. οὗτοι δὲ, οἱ πῖνες παρὶ τῇ ἐκαστῇ ἐκαλέοντο, οἱ τοῖσι παρὶ τοῖσι τῇ λόγων εἰρηται. Ἰῶνες δὲ, ἐκατὸν νέας πρῆρχοντο, ἐσθλασμένοι ὡς Ἑλλήνες. Ἰῶνες δὲ, ὅσον μὲν χρόνον ἐκ Πελοποννήσου εἴκειν τινα νῦν καλεομένην Ἀχαΐαν, καὶ τὸν δὲ Δαναοὺς τε καὶ Εὐρύκην ἀπικέσθαι ἐς Πελοπόννησον, (ὡς Ἑλλήνες λέγουσι) ἐκαλέοντο Πελασγοὶ Αἰγυπτιῶτες· ὅτι δὲ Ἰῶνος τῷ Εὐρύκῃ, Ἰῶνες. νησιῶται δὲ, ἐπὶ α) καὶ δεκά παρείχοντο νέας, ὀπλισμένοι ὡς Ἑλλήνες· καὶ τῷ Πελασγῶν ἄνθρωπος, ὅτερον δὲ Ἰωνικὸν ἐκλήθη κατὰ α) αὐτὸν λόγον. καὶ αἱ δυνάμεις πόλεις Ἰῶνες α) ἀπὸ Ἀθηνῶν. Αἰολεὲς δὲ, ἐξήκοντα νέας πρῆρχοντο, ἐσθλασμένοι τε ὡς Ἕλληνες, καὶ ὑπάλαμ καλεομένοι Πελασγοὶ, ὡς Ἑλλήνων λόγος. Ἕλλησπόντιοι δὲ, πλεονέκοντες Ἀβυδωνίων (Ἀβυδωνίοις γὰρ παρῆσι τετακτο ἐκ βασιλῆος κατὰ α) χώρην μύμουσι, Εὐφύλαχος εἶ) τῇ γεφυρέων) α) δὲ λοιποὶ ἐκ τῷ Πόντῳ στρατευόμενοι, παρείχοντο μὲν ἐκατὸν νέας, ἐσθλασμένοι δὲ ὅσον ὡς Ἕλληνες· οὗτοι δὲ, Ἰῶνων καὶ Δωριέων ἀποικοι. ἐπεβάτευον δὲ ὅτι πασέων τῇ νεῶν

Πέρσαι, καὶ Μῆδοι, καὶ Σάκαι. τούτων δὲ αἰετα πλεούσας πρῆρχοντο νέας Φοίνικες, καὶ Φοινίκων, Σιδωνιοι. οὗτοι πασι καὶ τοῖς ἐς α) πύρρον τε λαχόμενοι αὐτῶν

ἐπῆσαν ἐκάστοις ὅτι χεῖροι ἡγεμόνες. ἤν
 ἐγώ, (οὐ γὰρ ἀναγκάη· ὁ δὲ ἔργον ἐς
 ἰσορίας λόγον) οὐ παρὰ μίμησιν. οὐτε
 γὰρ ἔθνεος ἐκάστου ἀπάξιοι ἔσαν· ὁ ἡ-
 γέμενος ἐν τῷ ἔθνεϊ ἐκάστα ὅσα κ' ἔ-
 λυες, ἑσσύτοι καὶ ἡγεμόνες ἔσαν. εἰποντο δὲ
 ὡς οὐ στρατηγὶ, ἀλλ' ὡς τῷ οἱ ἄλλοι στρα-
 τολόμοι δοῦλοι. ἐπεὶ στρατηγὸς τε καὶ ἄρ-
 χοντες· ὁ δὲ πᾶν ἔχοντες κράτος, καὶ ἄρ-
 χοντες ἤν ἔθνεων ἐκάστων, ὅσοι αὐτῶν ἔσαν
 Πέρσαι, εἰρέαται μοι. τῷ δὲ ναυτικοῦ ἐ-
 στρατήγειον οἶδε· Ἀριαβίγης τε ὁ Δα-
 ρεῖου, καὶ Πρηξάσπης ὁ Ἀσπασίνεω, καὶ
 Μεγάβαζος ὁ Μεγαβάττειω, καὶ Ἀχαιμέ-
 νης ὁ Δαρείου· τῆς μὲν Ἰάδδος τε καὶ Κα-
 ελικῆς στρατῆρος, Ἀριαβίγης, ὁ Δαρείου τε
 παῖς καὶ τῆς Γωβρυέω θυγάτης· Ἀἰγυ-
 πτίων δὲ ἐστρατήγει Ἀχαιμένης, Ξέρξεω
 ἐὼν ἀπ' ἀμφοτέρων ἀδελφείας· τῆς δὲ
 ἄλλης στρατῆρος ἐστρατήγει· ὁ δὲ τετρακύν-
 τεσι δὲ, καὶ πεντηκύντεσι, καὶ χερκυρεσι,
 καὶ ἵππαγωγὰ πλοῖα μὲν οὐκ οὐκ ἐλθόντα
 ἐς τὸν ἀντιπρόσωπον, ἐφάνη περὶ χίλια. ἤν δὲ
 ὅτι πλεόντων μετὰ γὰρ τοῖς στρατηγοῖς, οἵ-
 δε ἔσαν ὀνομαστότατοι, Σιδώνιος Τετρα-
 μνηστος Ἀλκίσιππος, καὶ Τύριος Μάππης Σι-
 ρώνου, καὶ Ἀριδίου· Νέρβαλος Ἀρβά-
 λου, καὶ Κίλιξ Σύνεσις Ὀρμεδόντος, καὶ
 Λύκιος Κυβερνίσκος Σίξας· καὶ Κύπριοι,
 Γόρτος τε ὁ Χέρσιος, καὶ Τιμαγόρ· ὁ Τι-
 μαγόρ τε ὁ Καρῶν, Ἰστιάς τε ὁ Τύμνεω,
 καὶ Πύρρης ὁ Σελδάμου, καὶ Δαμασίθυ-
 μος ὁ Καυδάλλεω. ἤν μὲν γὰρ ἄλλων οὐ
 παρὰ μίμησιν βασιλεύοντων, ὡς οὐκ ἀνα-
 καζόμενος· Ἀρτεμισίης δὲ, τῆς μάλιστα
 θάνατος πρὸς τῷ, ὅτι πᾶσι Ἑλλάδα στρα-
 τολοῦσιν ἡγεμὸς, ἥτις ἀποθανόντος τῷ
 αἰσός, αὐτὴ τε ἔχουσα πᾶσι τυραννίδα, καὶ
 παιδὸς ὁ παῖς ἔχοντος νεώτερος, ὑπὸ λήμμα-
 τος τε καὶ ἀδελφῆς ἐστρατεύετο, ὁ δὲ μίμης ἐ-
 ούσης ἀναγκάης. οὐνομα μὲν δὲ ἡ αὐτῇ
 Ἀρτεμισίη, θυγάτηρ δὲ ἡ Λυδάμειος· γέ-
 νος δὲ ὁ Ἀλικαρνασσός, παῖς τῷ πατρὶ, καὶ
 παῖς μὲν ὅτι δὲ, Κρήνη. ἡγεμόνους δὲ Ἀλι-
 καρνασίων τε καὶ Κώων, καὶ Νισυρίων τε
 καὶ Καλυδνίων, πέντε νέας πρὸς χερσὶν

A præfeci erant vernaculi duces:
 quorum ego (quia ratio histo-
 riæ non exigit necessariò) non
 faciam mentionem. Neque enim
 singularum nationum duces di-
 gni memoria fuere, quarum quot
 vrbes, tot duces extitere: sed nõ
 vt ductores, verum vt serui (quæ-
 admodum alii qui ducebantur
 in militiam) venerunt: quoniam
 duces penes quos summa im-
 perii erat, vt singularum gētium
 principes, quoniam eorum Persæ
 fuerint, à me commemoratum
 est. Nauticis autem hi copiis
 præfuerunt: Ariabignes Darii, &
 Prexaspes Aspathinis, & Mega-
 bazus Megabatis, & Achæmenes
 Darii filius. Ionicæ quidem classi
 & Cariz Ariabignes, ex Dario &
 filia Gobryæ genitus: Aegyptia-
 cæ autem Achæmenes, Xerxis
 ex utroque parente germanus:
 reliquæ autem classi reliqui duo.
 Porro biremes, lembos quinquaginta
 aut triginta remorum, &
 ætuaria nauigia, & alia minuta,
 cum hippagogis, quæ equos ve-
 hunt, contracta cõstat ad trium
 millium peruenisse. Eorum au-
 tem qui in classe erant, secundum
 duces, illustrissimi fuere, Sidoni-
 us Tetramnestus Alcei filius, & Ty-
 rius Mapen Sironi, & Aridius
 Nerbalus Arbali, & Cilix Syen-
 nefis Oromedotis, & Lycius Cy-
 berniscus Sicæ filius. Cyprii au-
 tem, Gortus Chersis, & Timo-
 nax Timagoræ filius. Carum
 verò Histæus Tymnis, & Pygres
 Seldomi, & Damasthymus Cæ-
 daulis filius. Aliorum nunc præ-
 fectorum mentionem facere su-
 perfedeo, tanquam non necesse
 habes. Verum Artemisiz præ-
 cipua me tenet admiratio, mu-
 licis expeditione aduersus Græ-
 ciam sequitur: quæ defuncto vi-
 ro, ac pupilli filii tyrannidē ob-
 tinens, nulla adacta necessitate,
 sed præstantia animi atque viri-
 litate in militiam cõcessit. No-
 mē ei erat Artemisiz, Lygdamis
 filiz, paternū genus ex Halicar-
 nasso, maternū è Creta. Imperas
 hæc Halicarnassicis, & Cois, & Ni-
 syriis, & Calyndiis, quique cū na-
 uib⁹ venit omni copia instructis.

atque post Sidonias hæc naues fuerūt illustrissimæ. Eadē apud regē optimas inter omnes socios sententias dixit. Quas ciuitates recensui sub illius imperio fuisse, earum vnīuersam gētem annuo Doricam esse, Halicarnascorum quidem Træzeniam, cæterorū autem Epidauriam. Hæc enus de nautico exercitu.

Xerxes, inito copiarum numero, militibus instructis, concupiuit illos lustrando oculis obire: quemadmodum & fecit. Itaque inscensu curru singulas nationes lustrans, quānā essent percontabatur: quarum professionem scribæ excipiebant, donec ad extremos equitum pedītumque peruentum est. Hoc perfectō, & nauibus in mare deductis, Xerxes ē curru in nauim Sidoniam transcendit: residensque sub aureo tabernaculo, præteruehensque nauium proras, sciscitabatur de singulis itidem vt de terrestri exercitu fecerat, describique iubebat. Enimvero nauarchi productas à littore quatuoꝛ ferè iugerum spatio naues stabilierant, cōuersis à terra proris, & in vnā frontem digestis, epibatis quoque, *id est, propugnatoribus*, tanquam ad bellum armatis: quos Xerxes inter proras & litus nauigans conspicabatur. Vbi autem & classem lustrauit, egressus naui accersit Demaratū Aristonis filium, comitem huius aduersus Græciam expeditionis, eique accersito ita inquit, Demarate, iuuat nūc me quæ cupio: abs te interrogare, qui & Græcus es, & non ex minima ciuitate, vt audio, tam ex te quā ex aliis Græcis^a qui me alloquēdi gratia adeunt. nūc igitur hoc mihi expone, nūquid Græci sustinebunt manus contra me leuare. nam (vt ego opinor) ne omnes quidem Græci ac cæteri mortales qui^b ad hesperum incolunt, si congregarentur, pares essent nostris armis, nec me inuadentem expectarent: quū non sint inter se concordēs. Libet tamen mihi abs te audire quid de hoc dicas. His verbis interrogauit. Demaratus autem excipiens,

καὶ σὺναπάσης τῆς στρατῆς, μετὰ γὰρ ταῖς Σιδωνίων, νέας^a ἐνδοξοτάτας κρείχεται. πάντων δὲ τῶν συμμαχῶν νόμας ἀείρας βασιλεὶ ἀπεδέξατο. τῶν δὲ κατέλεξα πολίων ἡγεμονεύειν αὐτῷ, ὃ ἐθνος ἀποφαινω πρῶτον Δωρεῖον. Ἀλικαρνασσῆας μὲν, Τροίζωιους· ὧν δὲ ἄλλοις, Ἐπιδαυρείους. ἐς μὲν ποσὶν δὲ ὁ ναυτικὸς στρατὸς ἐήρηται.

Ξέρξης δὲ ἐπεὶ ἠείβησέ τε, καὶ διέταξε^b τὸν στρατὸν, ἐπεθύμησε αὐτὸς σφραγίσαι διέξελθαι τῆς Σιδωνίας. μὲν δὲ, ἐποίησε ταῦτα, καὶ διέξελάντων ὅτι^c δὲ μακρὸς κῆρ^d ἐθνος ἐν ἑκάστῳ, ἐπιωθάνετο. καὶ ἀπέγραφον^e ὁ γράμματις· ἕως ὅτε ἐλάττω ἐς ἑκατὰ ἀπίκετο καὶ τῆς ἵππων καὶ τῶν πεζῶν. ὡς δὲ ταῦτά οἱ ἐπεποίητο, τῶν νεῶν κατεπλευσέων ἐς τὰ λαοαῖμα, ἐν ταῦτα ὁ Ξέρξης μετεκβάς ἐκ τοῦ ἄρματος ἐς νέαν Σιδωνίαν, ἵζετο ὑπὸ σκηνῇ χρυσῇ· καὶ παρέπλεε^c τὰς τὰς περὶ τῶν νεῶν, ἐπειρωτῶν τε ἑκάστας ὁμοίως ὡς καὶ τὸν πεζόν, καὶ ἀπογραφομένων. ταῖς δὲ νέας οἱ ναυάρχαι ἀναγάρηντες ὅσον τέσσερα πλέθρα ἀπὸ τῆς αἰγιάλου, ἀνέκωχον τὰς περὶ τῶν νεῶν, τρεῖς πάντες πᾶντες μετωπῶν, καὶ ὅσοι πλείοντες ὧν ἑπὶ τὰς ὡς ἐς πόλεμον. ὁ δὲ, ἐπὶ τῶν περὶ τῶν νεῶν πλέων ἐθνεῖτο καὶ τῶν αἰγιάλου. ὡς δὲ καὶ ταῦτα διέξελωσε, καὶ ὅτε ἐβη ἐκ τῆς νεῆς, μετεπέμψατο^d Δημόρην^e Ἀρείωνος συστρατηγόμηνον αὐτῷ ὅτι πλεῖν Ἑλλάδα. καλέσας δὲ αὐτὸν, εἶρετο ταῦτα, ὦ Δημόρην τε, νυνὶ μοί σε ἡδὺ πίβει^f ἐπείρεσθαι τὰ θέλω. σὺ^g εἰς Ἑλλῶν τε, καὶ (ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι σε^h τε καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν ἐμοὶ ἐς λόγους ἀπικρομένων) πόλιος οὐτ' ἐλαχίστης, οὐτ' ἀδυνεστάτης. νυνὶ ὦν μοι τὸδε φράσον, εἰ Ἑλλῶνες ὑπομνέοισι χεῖρας ἐμοὶ ἀνταφρόμηνον. οὐ γάρ, ὡς δοκέω ἐγὼ, οὐδ' εἰⁱ 263

Επὶ πάντες Ἑλλῶνες, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ περὶ ἐπὶ τῆς οἰκόντες ἀφ' ὧν ποιοὶ συλλεγείνῃσιν, ὡς ἀξιόμαχοι εἰσι ἐμὸν ὅτιόντα ὑπομείναι, μὴ ὄντες ἀριθμοὶ. ἐγὼ μὲν τοῖς καὶ ὃ ἀπὸ σέθεν, οὐκ οἶόν τι λέγεις περὶ αὐτῶν, πυνθάν. ὁ μὲν ταῦτα εἶράτω. ὁ δὲ, ὑπολαβὼν ἔφη,

^a Qui me alloquūtur. Vel, Quibuscum mihi sermo est.

^b Ad occidentem

« Ωὖ βασιλεῦ, κότερα ἀληθινή χρησόμεθα
 « πρὸς σε, ἢ ἡδονῇ; ὁ δέ μιν ἀληθινή χρῆ-
 « σαι ἐκέλευε, φασ ὅσθ' ἐν οἱ ἀνδρέων ἐστ-
 « σαι ἢ πρὸς τὸν ἑω. ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσε
 « Δημάρχως, ἔλεγε τὰδε, Βασιλεῦ, ἐπεὶ δὴ
 « ἀληθινή " ἀφ' ἧς ἀσπασαί με κε-
 « λούεις, ταῦτα λέγοντα τὰ μὴ ψευδὲς ἔχον-
 « τας ὑστερον ὑποσέει ἀλώσεται, τῇ Ἑλλά-
 « δι πενίᾳ μὲν αἰεὶ κοτε σιῶντος ὅστις ἔστι· ὅρ-
 « τῃ δὲ ἔπακτός ἐστι, ὅποτε σφίσις κατερ-
 « ρασμένη καὶ νόμου ἰχυροῦ· τῇ ἀφ' ἧς ἔστι
 « μὲν ἡ Ἑλλάς, πλὴν τε πενίᾳ ἀπαμύνε-
 « ται, καὶ πλὴν δεσποσύνης. αἰνέω μὲν νῦν
 « πρῶτος Ἑλλήνας τοὺς πρὸς αἰεὶ τοὺς Δω-
 « ρεῖας χεῖρας οἰκημένους. ἔρχομαι δὲ λέ-
 « ξων οὐ πρὸς τὸν πόλεμον τοὺς δὲ τοὺς Λακε-
 « δαίμονας μοιῶν πρὸς τὸν πόλεμον
 « μὲν, ὅτι οὐκ ἐστὶ ὅπως κοτε σιῶντος ὅστις
 « ρεῖας δουλοσύνης φέρει τῇ Ἑλλάδι αὖ-
 « τος δὲ, ὡς ἀντιπύσσονται τοὺς μάχην, καὶ
 « ἑω (α) ἄλλοι Ἑλλήνες πάντες τὰ σὰ φε-
 « νέωσι. ἀεὶ μὲν δὲ πέρι, μὴ πύθη ὅσοι ἴνεις
 « εὐόντες ταῦτα ποιεῖν οἱοῖται εἶσι. ἑω τε γὰρ
 « τύχῃσι δὲ στρατῶν μὲν χίλιοι, οὗτοι μὲν
 « σονται τοὺς, ἑω τε ἑλάνθοντες του γένος, ἑω τε
 « καὶ πλὴνες. ταῦτα ἀκούσας Ἑρξῆς, γε-
 « λάσας ἔφη, Δημάρχτε, οἷς ἐφ' ἧς γὰρ ἔπος,
 « αὐδρας χιλίους στρατῶν ποσὶν μαχέσα-
 « σαι; ἀγε, εἰπέ μοι, σὺ φῆς πούτεων τῶν αἰ-
 « δρῶν αὐτὸς βασιλεὺς γινέσθαι; σὺ ὦν ἐ-
 « γελήσας αὐτίκα μάλα πρὸς ἄνδρας δέ-
 « κα μαχέσασθαι, καὶ τοὺς εἰς τὸ πολιτικόν
 « ὑμῖν πᾶν ἐστὶ τοιοῦτον οἷς σὺ διαρέεις, σέ γε
 « ἑω κείνων βασιλεὺς πρὸς τὸν πό-
 « λησιον ἀντιτάσσεται καὶ νόμους τοὺς ὑμέ-
 « τερος. εἰ γὰρ κείνων ἕκαστος δέκα ἀνδρῶν τῆς
 « στρατῆς τῆς ἐμῆς ἀντάξιός ἐστι, σέ γε δέκα
 « μὲν εἴκοσι εἰς ἀντάξιον· καὶ οὕτω μὲν ὅρ-
 « τοῖτ' αὖ ὁ λόγος ὁ πρὸς τὸν εἰρημνός. εἰ
 « δὲ τοιοῦτοί τε εὐόντες, καὶ μεγάλα ποσὺ τοὺς
 « σι σὺ τε καὶ οἱ πρὸς ἐμὲ φοιτῶσι Ἑλλήνων
 « ἐς λόγους, αἰχμαῖ τε ποσὺ τὸν, ὅρα μὴ μάττω
 « κόμπος ὁ λόγος ὅτι ὁ εἰρημνός εἴη. ἐπεὶ
 « φέρε ἰδὼ πρῶτον ὅτι εἰκότι καὶ δυνάμει
 « λιοι, καὶ καὶ μύριοι, καὶ πεντακισμύριοι, εὐόν-
 « τες γὰρ ἐλθόντες πάντες ὁμοίως, ἐμὴ ἑω
 « εἰός ὅρα μὲν, στρατῶν ποσὶν δὲ ἀντιπύσσεται.

A Vera, inquit, apud te rex utar?
 veritatēne an iucunditate? Ille
 ut veritate vteretur iubere. ne-
 que enim sibi ob id cum minus
 iucundum fore quàm antea fuisset.
 Hoc ubi Demaratus audiuit,
 Quoniam, inquit, me iubes, rex,
 omnino veritatem proloqui, ^a ea
 dicam quæ nemo nisi mentiens
 apud te postea carpere. Græcia scē-
 per quidem alumna fuit pauper-
 tatis, hospes virtutis, quam à sa-
 pientia acciuit & à severa disci-
 plina, quam vsurpans Græcia, &
 paupertatem ^b tuctur & domi-
 natum. Ita laudo quidem omnes
 Græcos qui Dorica illa loca vel
 circa incolunt: sed non de cun-
 ctis eis verba faciam, verum de
 Lacedæmoniiis solis. Iā primū
 nego fieri posse ut tuam oratio-
 nem admittant, afferentē Græ-
 ciæ servitutē: deinde ^a *ἀπὸ* ven-
 turos tibi obuiam ad pugnandū,
 etiamsi cæteri Græci omnes sen-
 tiant tecum. Neque verò de nu-
 mero eorū quæras, quot illi sint
 qui hoc facere possint. nam si in
 exercitu eorum mille fuerint, ii
 tecum congregientur: & itē siue
 pauciores siue plures. Hæc quum
 audisset Xerxes, sublato cachin-
 no inquit, Demarate, quòdnam
 extulisti verbum? mille omnino
 viros cum tanto exercitu con-
 gressuros? Agedū, dic mihi, nō-
 ne te ipsum ais istorum virorum
 fuisse regē? vísne igitur sine mo-
 ra tu cum decem viris dimicare?
 D Quòd si vestri populares omnes
 tales sūt quales tu prædicas, pro-
 fectò secundum vestra instituta
 debes tu, qui illorum es rex, du-
 plum præstare quàm singuli eo-
 rum: qui si denisè meo exercitu
 pares sint, iure abs te posco ut vi-
 ginti sis par: ita verba quæ dixi-
 sti, comprobabuntur. Atqui si
 tales sunt illi ac ^c tanta statura
 qualis quantūque tu, ac cæteri
 Græci qui in colloquium meū
 venerunt, videte ne, quum tan-
 to opere gloriāmini, frustra id in-
 solentēque faciatis. nam age in-
 telligam quocunque argumen-
 to, vnde fieri queat ut mille aut
 decē millia atque quinquaginta
 millia hominum, qui præsertim
 omnes liberi, nec vnius imperio
 subiecti, tāto exercitui obsisterēt:

^a Ea dicentē ob
 quæ nemo à te
 postea mendaciū
 conuincetur. Vel,
 arguetur. Relin-
 quitur autem pē-
 dens sententia, ut
 subaudiatur, Ita
 res se habet, Vel,
 Audi.

^b Propulsas

^c Tantilla

a Nam si more nostro vni parent, illius metu strenui magis quam pro sua natura reddi possent, & verberibus adacti adori- rentur plures quam ipsi essent: at nunc quum solute & liberè vi- uant, horum cer- tè neutrum fece- rint.

b Hastatis, & ipse antea est in- terpresatus.

quum simus nos plures quam milleni ad singulos eorum, si fue- rint quinque millia. * Nam sub vno (quemadmodum apud nos fit) imperatore milites, illius me- tu, etiam contra suam ipsorum naturam meliores efficiuntur, ad- actique verberibus, vel pauciores aduersus plures cunt: iudem re- misso libero sibi arbitrio, neu- trum horum facerent. Adeo o- pinor Græcos etiam pares nume- ro Persis, ægrè cum eis solis cer- taturus. quinimo istud apud nos solos est quod ais: verum non ita multum, sed rarum. sunt enim è Persis meis ^b satellitibus qui velint cum ternis Græcis pariter dimi- care: quorum tu inexpertus mul- ta blateras. Ad hæc Demaratus, Intelligebam, inquit, rex ab ini- tio me vera dicentem, non iu- cundum tibi futurum: sed quia tu dicere me verissima coegisti, dixi quæ erant è dignitate Spar- tanorum. Quamquam ipse opti- mè intelligis quantopere nunc illos ego amem, qui me honore & dignatione paterna exutum, extorré profugumque fecerunt: quem pater tuus exceptum, vi- ctu ac domicilio donauit. Quare non est credibile virum pruden- tem respucere beneuolentiam ex- ploratam, sed maximè obserua- re. Ego autem neque cum de- cem promittam me posse dimi- care, neque cum duobus: ac ne singulari quidem certamine vo- lens certauerim. At si necesse fue- rit, aut vehemens discrimen in- stiterit, libentissimè cū vno quo- libet istorum hominum dimi- carem, qui se singulos aiunt ido- neos ad certandum cum ternis Græcorum. Etenim Lacedæmo- nii pugnando cum singulis, non sunt illi quidem cæteris deterio- res viris: at conferti, cunctorum virorum sunt excellentissimi. nam licet sint liberi, non tamen sunt vsquequaque liberi: quip- pe quibus præest domina lex, quam multo magis metiunt quam tui te. Faciunt ergo quæ- cunque illa cogit, cogit autem i- dem semper, vetans semper eos ex acie fugere quantamuis hominum multitudinem: sed iubens vt ordinè non deferentes, aut vincant aut occumbant. Hæc ego loquès, si tibi blaterare videor,

A ἐπεὶ τε πλεονες ὡς ἓν ἕκαστον γινόμεθα, ἢ χίλιοι, ἐόντων πέντε χιλιάδων. ὑπὸ μὲν γὰρ ἑνὸς ἄρχομοιοι καὶ ἑξέπον τὸν ἡμέτερον, ἡμοῖα τ' αὖ δειμαίνοντες τῷ τῷ καὶ ὡς τὴν ἐωυτῶν φύσιν ἀμείνονες· καὶ ἴοιεν ἀναγκαζο- μνοιοι μάστιγι ἐς πλεονας ἐλάσσονες ἐόντες· ἀνδράοιοι δὲ ἐς τὸ ἐλθέμερον, οὐκ αὖ ποιεοιοιεν τούτων ὁδοτέρω. δοκέω δὲ ἐγὼ γε καὶ αἰ- σωμένω πλεῖν, χαλεπῶς αὖ Ἕλληνας Πέρσοιοι μοιόιοι μάχεσθαι. ἀλλὰ πρὶν ἢ μὲν μὲν μοιόιοι τῷ τῷ ὅτι οὐ λέγεις, ἐστὶ γε μὲν τοῖς πολλόν, ἀλλὰ σπουδόν. εἰσὶ γὰρ Περ- σέων τῶν ἐμῶν ἀχμοφόρων, οἱ ἐπὶ λήσοιοι Ἕλληων ἀνδράοιοι τρεῖς ὁμοῖοι μάχεσθαι. τῶν οὐ ἐὼν ἀπειρος, πολλὰ φλυσιεύεις. ὡς δὲ ταῦτα Δημόδοκος λέγει, ὁ βασιλεὺς ἄρ- χηταιν ἡπιστάμενος ὅτι ἀληθινήν χρεώμενος, ἐφίλα τοι ἐρέω. σὺ δὲ ἐπεὶ ὑπὸ ἀγκασσας λέ- γειν τῶν λόγων τοῖς ἀληθεύουσιν, ἐλέγον τὰ κατήκοντα Σπάρτην. καὶ τοι ὡς ἐγὼ τυ- χάρω τὰ νῦν τὰ δὲ ἐσθλὰς ἐκείνοιοι, αὐτὸς μάλιστα ἐξεπίστα· οἱ μὲν τιμῶν τε καὶ γέ- ρεα ἀπελόμενοι πατρῶα, ἀπολίν τε καὶ φυ- γάδα πεποιήκασι· πατήρ δὲ σὸς ὑποδὲ- ξάμενος, βίον τέ μοι καὶ οἶκον δέδωκε. οὐκ ἔστι εἰς ἄνδρα τὸν σῶφρονα βυνοῖον φαινο- μένον διωθέσθαι, ἀλλὰ τέρχειν μάλιστα. ἐγὼ δ' οὐτε δέκα ἀνδράοιοι ὑπὸ ἄρχῃ οἷος τε εἶ μάχεσθαι, οὐτε δυοῖοι ἐκὼν γε εἶ, εἰ δ' αὖ μοιωμαχοῖοι. εἰ δ' ἀναγκάη εἴη, ἢ μέ- ρας τις ὁ ἐποτρυνών ἀγών, μαχοίμενος ἀν- τὶ τῶν ἡδίστα ἐνὶ τούτων τῶν ἀνδράων, οἱ Ἕλ- λήων ἕκαστος φησὶ τριῶν ἀξίος εἶναι. ὡς δ' = 264 καὶ Λακεδαιμόνιοι, καὶ μὲν ἓν μάχομενοιοι, οὐδαμῶς εἰσὶ κακίονες ἀνδράων· ἀλλ' ἐς τὸ ἀ- ριστοῖοι ἀνδράων ἀπομύτων. ἐλθέμεροι γὰρ ἐόν- τες, οὐ πᾶντα ἐλθέμεροι εἰσὶ. ἐπεὶ γὰρ σφὶ δεσποτῆς, νόμος, ὅτι ὑποδὲ μοι- οιοι πολλῶν ἐπὶ μάλλον ἢ οἱ σὺ, σέ. ποιεῖς ἀγὼν τὰ ἀν' ἐκείνοιο ἀνάγει. ἀνάγει δ' οὐ τὸ αἰεὶ, οὐκ ἐὰν φύγειν ὁδοτέρω πλεῖν ἀν- δράων ἐκ μάχης, ἀλλὰ μένοντες ἐν τῇ τάξει, ὅτι κρατερεῖν, ἢ ἀπολλύεσθαι. σὺ δὲ, εἰ φαινομενος ταῦτα λέγων φλυσιεύεις,

ἄλλα σιγαῖν ἐθέλω πολλοὺς. νῦν δὲ αἰαγ-
 καθεὶς ἐλέξα. ἥρσιον μὲντοι κατὰ νόον τοι
 βασιλῆς. ὁ μὲν δὲ ταῦτα ἀμείφατο. Ξέρ-
 ξης δὲ ἐς γέλωτά τε ἐτρέφατο, ἃ οὐκ ἐποι-
 ῆσατο ὀργῇ δαδόμενῳ, ἀλλ' ἠπίως αὐτὸν
 ἀπεπέμψατο. ὅτε δὲ ἐς λόγους ἐλθὼν
 Ξέρξης, καὶ ὑπὲρ τὴν ἐν ταῖς Δορίσκῳ ὅτε
 καταστῆσαι Μασκάμῳ Μεγαδόστῳ,
 τὸν δὲ ὑπὸ Δαρείου σαθέντα καταπαύ-
 σαι, ἐξήλαυνε τὸν στρατὸν ἀπὸ τῆς Θρηκίης
 ὅτι τὴν Ἑλλάδα. κατέλιπε ἢ αὐδρα ὅ-
 ὃνδε Μασκάμῳ ἡρόδοτον, ὃς μουνοῦ Ξέρ-
 ξης δῶρα πέμπεσκε, ὡς ἔρκευοντι πρῶ-
 των ὅσοις κατέστησε αὐτὸς ἢ Δαρείος ὑπὲρ
 χους πέμπεσκε δὲ αὐτὸν πρῶτον. ὡς δὲ καὶ
 Ἀρτοξέρξης ὁ Ξέρξεω, τοῖσι Μασκαμείοις
 ἐκ γένουσι κατέστασαν ἡδ' ἐπὶ πρότερον ταῦ-
 τῆς τῆς ἐλασιος ὑπὲρ τῆς ἐν τῇ Θρηκίᾳ καὶ
 ταῖς Ἑλλήσποντον πόλυσιν. ὅτι ὡς πρῶτον,
 οἱ τε ἐκ Θρηκίης καὶ τῆς Ἑλλήσποντου, πάλιν
 ἢ ἐν Δορίσκῳ, ὑπὸ Ἑλλήνων ὕερον ταῦ-
 τῆς τῆς στρατηγείας ἐξηρέθησαν. ὃ δὲ ἐν
 Δορίσκῳ Μασκάμῳ οὐδαμῶς καὶ ἐδωκὴ
 ἡσυχίαν ἐξελείν, πολλὰν περὶ ταῖς πόλιν.
 ἀπὸ δὲ οἱ τὰ δῶρα πέμπεται ὡς τὰ βα-
 σιλεύοντος αἰὲν ἐν Πέρσῃσι. τῷ δὲ ἐξαιρε-
 γέντων ὑπὸ Ἑλλήνων ὁδὸν βασιλῆς
 Ξέρξης ἐνόμισε ἢ αὐδρα ἀγαθόν, εἰ μὴ
 Βόλῳ μουνοῦ τῷ Ἡϊῶνος. τῷ τὸν ἢ αἰνέων
 οὐκ ἐπαύετο, καὶ ὅτε παρὰ αὐτὸν ἐν
 Πέρσῃσι παῖδας ἐτήμα μάλισα. ἐπεὶ καὶ
 ἀξίος αἰὲν μεγάλου ἐγχετο Βόλης. ὅς, ὅπῃ
 ἐπολιορκέτο ὑπὸ Ἀθηνάων καὶ Κίμων-
 νος τῷ Μιλτιάδῳ, ἡρεῖον αὐτῷ ὑπὸ αὐτῶν
 δὸν ἐξελεῖν καὶ ἰοῦσθαι ἐς τὴν Ἀσίαν, οὐκ
 ἐθέλησε, μὴ δειλίῃ διζέει παρὰ βασιλείᾳ,
 ἀλλὰ διεκαστέρει ἐς τὸ ἔλατον. ὡς δ' οὐ-
 δὲν ἐπὶ φορβῆς ἐν τῇ ἐν ταῖς τείχεσιν, οἰκισθῆσαι
 πυρὶν μεγάλῃ, ἐσφαξε τὰ τέκνα καὶ τὴν
 γυναῖκα καὶ τὰς παλλακὰς, καὶ τοὺς οἰκέτας.
 καὶ ἐπειτα ἐσέβαλε ἐς τὸ πῦρ. μὲν δὲ ταῦ-
 τα, ὃ χρυσὸν ἀπὸ τῶν ἐν τῇ ἀγέῃ καὶ
 τὸν ἀργυρὸν ἔσπειρε ἀπὸ τοῦ τείχεος ἐς τὸν
 Στρυμόνα. ποιήσας δὲ ταῦτα, καὶ ἐὼς τὸν ἐσέ-
 βαλε ἐς τὸ πῦρ. ὅτε μὲν οὖν διτρώως αἰνέ-
 ται ἐπὶ καὶ ἐς τὸνδε ὑπὸ Περσέων.

Ξέρξης δὲ ἐκ τῆς Δορίσκου ἐπορεύετο ὅτι τὴν Ἑλλάδα. τοῖς ἢ αἰὲν ἡρόδοτος

volo posthac in cæteris silētium
 agere. Hactenus loquutus sum
 coactus: tibi verò ex sententia
 cōtingat, rex. Hæc loquuto De-
 marato, Xerxes ad risum ver-
 sus, nulla indignatione permo-
 tus est, sed comiter hominē re-
 misit. Post Demarati colloquiū,
 vbi Dorisco præfecit prætorem
 Mascamem Megadostis filium,
 amoto eo quem Darius præfeca-
 rat, ire cum exercitu aduersus
 Græciam pergit. Huic Mascami,
 quem illic reliquit Xerxes, vni
 tanquam omnium prætorum
 præstantissimo quos aut ipse aut
 Darius constituisset, dona quot-
 annis misit: & item eius posteris
 Artaxerxes filius Xerxis. Etenim
 ante hanc expeditionē in Thra-
 cia & vbique in Hellefpōto præ-
 tores fuerāt, qui omnes post ean-
 dem expeditionē à Græcis eiecti
 sūt & ἐ Thracia & ex Hellespō-
 to, præterquam ἐ Dorisco. * vn-
 de Mascamem Græci, permulta
 conati, tamen eiicere nequierūt.
 ob id huic ab eo qui in Pèrsis re-
 gnat, semper dona mittuntur.
 Eorum verò qui à Græcis expul-
 si sunt, neminem rex Xerxes vi-
 rum egregium esse dixit, præter
 vnum Bogem ex Eione, quem
 laudare non desinebat, eiusque
 qui superfuere liberos maximo
 inter Persas honore prosequē-
 batur. Siquidē magnis ferri lau-
 dibus Boges meruit: qui quum
 ab Atheniēsis & Cimone Mil-
 tiadis filio obsideretur, liceret-
 que ei accepta fide egredi & in
 Asiam remeare, tamen abnu-
 it, ne regi præ metu superfuisse vi-
 deretur, sed ad extremum vsque
 perstitit: atque vbi nihil in mo-
 nibus commeatus reliquū fuit,
 accenso ingenti rogo, interemit
 liberos, coniugem, concubinas,
 familiam: cōsque in rogam de-
 iccit: dehinc omne aurum vrbis
 atque argentum ἐ muris disper-
 sit in Strymonem. his actis, etiā
 semetipsum coniecit in rogam.
 Ita hic merito à Persis ad hoc vs-
 que tempus præconio celebra-
 tur.

Xerxes ἐ Dorisco in Græciam
 tendens, vt quosque populos

adibat, secum militare cogebat. Erat autem (ut superius à me expositum est) omnis ad Thessaliā usque tractus in ditionem redactus & regi tributarius effectus à Megabazo & mox à Mardonio. Digressus à Dorisco, præterit primū Samothracios muros, quorum ultimum oppidum ad vesperam sitū est, nomine Mesambria, cui vicinum est oppidū Thasiorum, Stryma: quæ oppida interfuit amnis Lissus, cuius aqua tunc nō suffecit copiis Xerxis, sed defecit. Hæc olim regio vocabatur Galaica, nunc autem Briantica: quæ tamē optimo iure Ciconum est. Transmisso profuente Lissi arefacto, Xerxes has Græcas vrbes prætergressus est: Maroneam, Dicæam, Abdera: eas inquam præterit, & hos qui iuxta eas sunt, famosissimos lacus, Ismaridem, qui Maroneā Strymāmque interiacet: Bistonidem Dicææ cōtiguam, in quæ duo flumina ingrediūtur, Trau⁹ & Cōpsatus. Iuxta Abdera autē nullum nobilem lacū præterit Xerxes, sed fluium Nestū mare subeuntē. Post has regiones perrexit mediterraneas versus vrbes: in quarum vna est lacus triginta ferme stadiorū in circuitu, piscosus & admodum salus: quæ sola iumenta quum aquarentur exsiccauere. Huic vrbi nomē est Pissyrus. Has vrbes & maritimas & Græcas sinistrorsū relinquens præterit Xerxes. Per quas autem gentes Thraciæ prouinciæ iter fecit, hæ sunt: Pæti, Cicones, Bistones, Sapæi, Derfæi, Edoni, Satræ. Quorum qui maritimi erāt, nauibus sequuti sunt: qui verò mediterranei (qui & cōmemorati sunt à me) præter Satras, ceteri omnes terrestri itinere sequi coacti sunt. Satræ nulli olim hominum, quantum nos scimus, fuere subiecti, sed soli ē Thracibus ad meam memoriam liberi semper perstiterē. Editos enim montes incolunt omnigenis arboribus ac niuibz obsitos: suntque viri in re bellica eximii.

2 Hæc nomina lacuū, & fluminū sunt Græci, quia λίμνη illis famini est generū. Idem ē in seq. obseruandum.

ἐμποδὼν, συστρατεύεσθαι ὑπὸ ἀγκυρῇ. ἐδιδούλωτο γὰρ (ὡς καὶ πρὸς τὸν μὲν διδύλωται) ἢ μέρει Θεσσαλίας πᾶσα, καὶ ὑπὸ βασιλῆα δασυμοφύρου, Μεγαβάζου τε καταστρεψαμένου, καὶ ὑπερὶν Μαρδονίου. παρεμείβετο δὲ πορθυόμηνος ἐν Δορείσκει, πρὸς τὰ μὲν τὰ Σαμοθρηκία τίχια, τῇ ἐχάτη πεπόλισται πρὸς ἐσπερίω πόλιν τῇ οὐνόμα' ἐστὶ Μεσαμβρίη· ἔχεται δὲ τῆς Θασίων πόλιν, Στρυμνὴ· ἔχει δὲ σφραγὶ τοῦ μέσου Λίσου ποταμὸς ἀφ' ὧν ὅς τότε οὐκ αὐτέχετο ὃ ὕδωρ πρὸς τῶν ὧν ἔξερξεν στρατῷ, ἀλλ' ἐπέλιπε· ἡ δὲ χώρα αὕτη πάλαι μὲν ἐκαλεέτο Γαλαϊκή, νῦν δὲ Βελαντικὴ. ἔστι μὲν τοὶ τὰ διχομοτάτω τῇ λῶν καὶ αὕτη Κικόνων. Διὰ τὰς δὲ τῶ Λίσου ποταμοῦ ῥέει, θρον ἀπὲς θρον, πόλιν Ἑλλωίδας τῆς δὲ παρεμείβετο, Μαρωνέας, Δικαίας, Ἀβδῆρας. Ταύτας τε δὴ πρὸς ἐξήϊε, καὶ κατὰ ταύτας, λίμνας ὀνομασθῆναι ταύτας· Μαρωνείας μὲν μετὰ τὴν καὶ Στρυμνὴς κειμένην Ἰσμαρίδα· κατὰ δὲ Δικαίας, Βιστωνίδα, ἐς τὴν ποταμὸν δύο εἰσεῖσι ὃ ὕδωρ, Τραυὸς τε καὶ Κόμφαρτος. κατὰ δὲ Ἀβδῆρας, λίμνῃ μὲν οὐδὲ μίλῃ εὐδοσθῶ οὐνόμασιν παρεμείψατο ἔξερξεν, ποταμὸν δὲ Νέστον, ῥέοντα ἐς θάλασσαν. μὲν δὲ ταύτας τὰς χώρας ἰὼν, τὰς ἡπειρώπιδας πόλιν πρὸς ἐξήϊε· τῇ ἐν μίτῃ λίμνῃ εὐδοσθῶ τυχερὰ ὥστε τελεῖσθαι σαδίων μάλιστ' αὖτε τὴν ποταμὸν, ἐκ τῶν τῆς καὶ κάρτα ἀλμυρῇ. ταύτῃ τὰ ὑποζύγια μόνον ἀρδόμενα αἰεζήρηνε. τῇ δὲ πόλιν ταύτῃ οὐνόμα' ἐστὶ Πίσσυρος. ταύτας μὲν δὴ τὰς πόλιν τὰς παρὰ θάλασσαν τε καὶ Ἑλλωίδας ἔξ' ὀνόμου χειρὸς ἀπὲρ γὰρ πρὸς ἐξήϊε. ἔθνεα δὲ Θρηκίων, δι' ὧν τῆς χώρας ὁδὸν ἐποιέετο, ἔσθ' αὖτε Πᾶται, Κικόνες, Βίστονες, Σαπαῖοι, Δερσαῖοι, Ἡδωνοί, Σάτραι. ταύτων οἱ μὲν παρὰ θάλασσαν κατοικημένοι τῆς ἐν τοῖς εἰπόντο· ὧν δὲ αὐτῶν τὴν μεσσηγίαν οἰκούντες, κατὰ λείποντες τε ὑπὸ ἐμῶν, πάλιν Σατρώων, οἱ ἄλλοι πόρτες, πρὸς ἀναγκάζονται εἰπόντο. Σάτραι δὲ οὐδὲν ὅς καὶ ἀρδῶν ὑπὸ καὶ ἐχρόντο, ὅσον ἡμεῖς

ἴδμεν, ἀλλ' αὖτε ἀφ' ἑλδοσὶ μέρει ἐμῶν αἰεὶ ἐόντες ἢ ὅσοι μοῖνοι Θρηκίων οἰκέουσι τε γὰρ ἔρεα ὑπὸ τῶν, ἴδμεν τε παλαιῶσι καὶ νῦν φάσι συντρέφεα· καὶ εἰσι τὰ πολέμια ἀχροί.

265

ἢ Γίγυρος.

οὗτοι οἱ τῷ Διονύσῳ ὁ μαντήιον εἰσὶ ἐκτε-
 μήοι. ὁ δὲ μαντήιον τῷτο, ἐστὶ μὲν ἔπι τῷ
 οὐρέων τῷ ὑψηλοτάτων, Βησσὶ δὲ τῷ Σα-
 τρέων εἰσὶ Ⓢ παρρητιόοντες τῷ ἰερῷ.
 παρρητιόοντες δὲ ἡ χερσοῦσα, κατὰ τὸν ἐν Δι-
 φοῖσι, καὶ ὁδὸν ποικιλωτέραν. ὁ δὲ μαν-
 μήος δὲ ὁ Ξέρξης τὴν εἰρημνίαν, δούτε-
 ραυτέων παρρητιόοντο τείχεα τὰ Πιέρων, τῷ
 καὶ Νιφάξης ἐστὶ οὐνόμα, καὶ ἐτέρῳ Πέρ-
 γαμος. αὐτῇ μὲν δὲ καὶ αὐτὰ τὰ τείχεα
 τὴν ὁδὸν ἐποιέετο, ἐκ δὲ τῆς χερσὸς τὸ Παλ-
 γαμον οὐρος ἀπέρχων, ἐὼν μέγα τε καὶ ὑψη-
 λόν, ἐν τῷ χερσοῦσα τε καὶ ὁρμηρία ἐνι μέ-
 ταλλα. αὐτὴν μὲν Πιέρης τε καὶ Ὀδομα-
 ντοί, καὶ μάλιστα Σάπραι. ὑποφύονται δὲ
 τὸ Παλγαμον παρὲς βορέω αἰέμου, Παίονας,
 Δόονας τε καὶ Γαρόπας καὶ ἑξῆς, ἥτις
 παρὲς ἐσπέρην. ἐς δὲ ἀπὸ τοῦ ὅτι ποταμὸν
 τε Στρυμόνα καὶ πόλιν Ηἰόνα. τῆς ἐπὶ ζωὸς
 ἐὼν ἦρχε Βόρης, τῷ δὲ ὁλόν παρὲς τὸν
 τῶν λῶν ἐποιέμεν. ἡ δὲ γῆ αὐτῇ ἡ παρὲς
 ὁ Παλγαμον ὄρος, καλεῖται Φιλλίς, κατὰ
 τίνουσα, αὐτὴ μὲν παρὲς ἐσπέρην, ὅτι ποτα-
 μὸν Ἀχίλλειον, ἐκ δὲ τῆς ἐπὶ Στρυμόνα.
 αὐτὴ δὲ παρὲς μεσαμβρίην, τίνουσα ἐς αὐ-
 τὸν Στρυμόνα, ἐς τὸν οἱ μάχαι ἐκαλλιε-
 ρέοντο, σφάζοντες ἵππους λευκοῖς. φαρμα-
 κεύματα δὲ αὐτὰ ἐς τὸν ποταμὸν, ἐν ἄλ-
 λα πολλὰ παρὲς τούτοις ἐν ἑνὶ ὁδοῖσι
 τοῖσι Ἡδωνῶν, ἐπορεύοντο καὶ αὐτὴν γέφυρας,
 ὁ Στρυμόνα διέρχοντες ἐξυγμένον. ἑνὶ
 δὲ ὁδοῖσι πτωχάνομοι τὸν χρόνον τῷ ποτα-
 μῷ ἐσπέρην, ὅσους τοὺς αὐτοὺς παῖδας τε καὶ
 παρθένους αἰδρῶν τῷ ὅτι χερσὶν ζώνται
 κατὰ τῶν. Περσικὸν δὲ ὁ ζώνται κατὰ
 ρύσασιν. ἐπεὶ καὶ Ἀμνηστὴν τὴν Ξέρξεω γυ-
 ναῖκα πτωχάνομοι γεγάσσαν δις ἐπὶ
 ἐόντων ὅτι φανέων Περσέων παῖδας ὑπὸ
 ἐωυτῆς τῷ ὑπὸ γυνὴ λεγόμενα εἶ) τῷ
 αὐτῇ γεγάσσαν κατὰ τῶν. ὡς δὲ ἀ-
 πό τῆς Στρυμόνος ἐπορεύετο ὁ στρατός, ἐν αὐ-
 τῷ παρὲς ἡλίου δυσιμένων ἐστὶ ἀγίαλος, ἐν ᾧ
 οἰκημένη Ἀργίλον πόλιν Ἑλλάδα παρεξ-
 ἡ. αὐτὴ δὲ, καὶ ἡ κατὰ τῆς αὐτῆς, κα-
 λέεται Βισαλίη. ἐν τῇ δὲ κόλπον τὸν
 ὅτι Προσδηίου ὅς ἐστι τῆς χερσὸς ἔχων, ἥτις
 ὅς ἐστι Συλῆος πεδίου καλεομένου, Στάγειρον

apud quos oraculū est Dionysi,
 idque in editissimis montibus.
 Eorum qui in illo tēplo prophe-
 tāt, id est, vaticinantur, sunt Bessi:
 antistes verò quæ reddit respon-
 sa, quemadmodum Delphis, &
 nihilo magis variè. Peragrata au-
 tem quam dixi regione, Xerxes
 secundo loco transiit muros Pie-
 rum, quorum vni nomē est Ni-
 phragæ, alteri Pergamo. Hac iter
 præter eos muros faciebat, à ma-
 nu dextera relinquens montem
 Pangzum, magnum atque ex-
 cellsum, in quo aurea sunt & ar-
 gentea metalla, quæ cū Pieres
 & Odomanti, tum præcipuè Sa-
 træ exercent. Super Pangzum
 ad aquilonem habitantes Pæo-
 nes, Doberes & Pæoples, præter-
 gressus Xerxes, ad vesp̄eram ver-
 sus contendit, donec ad flumen
 Strymonem peruenit, & urbem
 Eionem, cuius prætor Boges (de
 quo paulo antè fecimus mentio-
 nem) adhuc viuebat. Regio au-
 tem hæc Pangzo mōti circum-
 iecta nominatur Phillis. Hinc ve-
 sperum versus porrecta ad flu-
 men Angitem, quod Strymonē
 subit: hinc meridiem versus ad
 ipsum Strymonem, ad quē magi
 mactatis equis candidis litauē-
 rūt. His & aliis compluribus me-
 dicamentis in flumen factis, per
 Nouem vias Edonōrū icere iuxta
 quas Strymonem pontibus iun-
 ctum inuenere. Audiētes autem
 cum locum Nouem vias Edo-
 norum appellari, totidem illic
 pueros ac virgines virorum in-
 digenarum viuos defoderunt.
 Persicum enim est defodere vi-
 uentes. nam & Amestrin Xerxis
 uxorem, iam prouectæ ætatis,
 audio bis septem illustrium Per-
 sarum liberos defodisse ad refe-
 rendam pro se gratiam deo qui
 sub terra esse fertur. Vbi à Stry-
 monē progressus est exercitus, il-
 lic ad solis occasum est littus, in
 quo sitam urbem Græcam no-
 mine Argilum præteriit. hæc &
 quæ super eam est regio, vocatur
 Bisaltia. Illinc autem, sinum Ne-
 ptuni tēpli à læua manu habens,
 perrexit ad campum nomine
 Syleum, præteriens Stagyrum

Græcam urbem, peruenitque Acanthum, ducens vnâ singulas harum gentium, & item ex accolis montis Pangæi, & ex illis quas superius commemorauimus: iis qui maritimi erant, classe: qui procul à mari aberant, terrestri itinere sequentibus. Hanc autem viam qua Xerxes duxit exercitum, Thracæ neque confundunt, neque ferunt, sed ad mea usque tempora magnopere venerantur. Postquam autem Acanthum peruenit Xerxes, præcepit Acanthiis ut hospitalitatem exhiberent, eosque Medica veste donauit: laudauitque quod alacres cerneret esse ad bellum, quodque audiret fossam esse absolutam. Xerxes autem apud Acanthum agere contigit ut Artachæzes, qui fossæ faciendæ præfuerat, morbo decederet, vir Xerxi spectatus, genere Achæmenides, statura inter Persas^a procerissima. quippe cui quatuor omnino digiti decrant à longitudine quinque regionum cubitorum. Xerxes magno damno ducens maximum hominem fato functum, apparatussum cum funeravit, exhibito etiâ epulo, eiusque tumulum omnis exercitus extruxit: cui tanquam heroi ex oraculo Acanthii sacrificant, nomine eum nuncupantes. Et rex quidem Xerxes amissio Artachæze iacturam se fecisse existimabat. At ii Græci qui exercitum excipiebant, quum Xerxi cenam præberent, in omnem miseriam deuenire, adeo quidem ut suis laribus efficeretur extorres. Dum autem Thasii pro suis urbibus quæ in continente sunt Xerxianas accipiunt copias, Antipater Orgis filius, elatus animo, vir inter populares illustris, erogauit in cœna quadringenta argenti perfecta talenta. Eam rem ubi qui præerat proposuerat aliis circa urbibus, (tale enim conuiuium iam pridem indictum fuerat, & diu celebratum) hoc ubi acceperat, præsertim præconibus passim prædicantibus, tunc verò oppidani frumentum quod in urbibus erat, inter se distributum molebant, farinamque triticam hordeaceamque in complures menses faciebant. Ad hæc

a Procerissima (quippe cui quatuor duntaxat digiti, &c.) & cui vox erat præquouis alio altissima. adeo ut Xerxes, magno damno, &c. funeraverit, exhib

πολὴν Ἑλλάδα πρῶτα μὲν ὁμοῖος· καὶ ἀπὶ κετὸ εἰς Ἀχαιῶν, ἅμα ἀγρόμενος τοῦ τεύχους ἔκαστον τῶν ἐθνέων, καὶ τῶν περὶ τὸ Πάργαιον ὄρεος οἰκούντων ὁμοῖως, καὶ τῶν περὶ τὸν κατέλεξα. ὅθεν μὲν πρῶτα θάλασσαν ἔχων οἰκημενοὶς, οἱ περὶ στρατευομένοισι· ὅθεν δὲ ὑπὸ τῶν θαλάσσης, περὶ τῇ ἐπορῶν. τὴν δὲ ὁδὸν τούτῃ τῇ βασιλίδι Ξέρξης τὸν στρατὸν ἡλάσας, οὐτε συγχέοισι Θρήικες, οὐτ' ὅτι ἀπειροὶσι· σέβονταί τε μεγάλως τὸ μέγεθος. ὡς δὲ ἄρα εἰς τὴν Ἀχαιῶν ἀπὶ κετὸ, ξηνίλῃ τε ὁ Πέρσης τοῖσι Ἀχαιῶσι περὶ πέ, καὶ ἐδωρήσατο σφῆας ἐδῆτι Μυδικῇ· ἐπαίνετέ τε, ὁρέων καὶ τοῖς, περὶ ὅμοιους ἐόντας εἰς τὸν πόλεμον, καὶ τὸ ὄρυγμα ἀκούων. οἱ Ἀχαιῶτες δὲ ἐόντος Ξέρξεω, ξυνήνῃκε ὑπὸ νύσσευ ἀποθανεῖν τὸν ἐπεσώτα τῆς διώρυχος Ἀρταχάειν, δοκιμὸν ἐόντα πρῶτα Ξέρξη, καὶ γῆρος Ἀχαιμενίδην· μετὰ γὰρ τε μέγιστον ἐόντα Περσέων· (ἀπὸ γὰρ πάντε πηχέων βασιλῶν ἀπέλιπε τέσσαρες δακτύλους) φωνέοντα τε μέγιστον ἀνδρῶπων. ὥστε Ξέρξεα, συμφορῶν πομπὰρμον μεγάλῃ, ἔξενεῖ· καὶ τε αὐτὸν κέλλισα καὶ θάλασσαν. ἐτυμβοχόρε δὲ πάντα τὴν στρατιήν. τούτῳ δὲ τῶν Ἀρταχάειν γυνοῖσι Ἀχαιῶσι ἐκ θεοπροπίου, ὡς ἡρώϊ, ἐπονομάζοντες ποιῶμεν. βασιλίδι μὲν δὲ Ξέρξης, ἀπολομένοιο Ἀρταχάειν, ἐποίητο συμφορῶν. (4) δὲ ὑποδεχόμενοι Ἑλλήνων τὴν στρατιάν, καὶ δειπνίζοντες Ξέρξεα, εἰς πόλιν κακῶς ἀπὶ κείνου, οὕτω ὥστε ἀνάστασι ἐκ τῶν οἰκίων ἐγένοντο· ὅχου γὰρ θαύσοις ὑπὸ τῶν ἐκ τῇ ἡπείρῃ πολιῶν τῶν σφετέρων δδξαμένοισι τὴν Ξέρξεω στρατιάν, καὶ δειπνίσαι, Ἀντίπατρος ὁ Ὀργέος πρῶτα μὲν ὁμοῖος τῶν ἀσάν αἰὴρ δοκιμὸς, ὁμοῖα τῶν μάλιστα ἀπέδδξε εἰς τὸ δειπνὸν τετραχόσια τάλαντα πρῶτα τετελεσμένα. ὡς δὲ πρῶτα πλησίως καὶ ἐκ τῆσι ἄλλῃσι πόλιν οἱ ἐπεσώτες ἀπεδείκνυσθαι πέν λῶρον. τὸ γὰρ δειπνὸν τοῖον δὲ τι ἐγχετο, οἷα ἐκ πολλῶν χροῖνου πρῶτα μὲν ὁμοῖος, καὶ περὶ πολλοῦ ποιδύμενοι. τῷ μὲν ὡς ἐπύοντο τάχιστα τῶν κηρύων τῶν περὶ αἰγυλόντων, δασαμένοιο σῆτον ἐκ τῆσι πόλιν οἱ ἀσάν, ἀλθυρά τε καὶ ἀλφίτα ἐποίδον πάντες ὅτι μῆνας συχνοῖς· ἔτο δὲ

κτλῦεα εἰσιτθόν, δ' ἐδουλοχόντες τιμῆς ἄλ-
 κήλιστα· ἔτρεφόν τε ὄρνιθας χερσαίοις, καὶ
 λιμναίοις, ἐν τε οἰκήμασι καὶ λαίκοις, ἐς ὑ-
 ποδῆας τῆς γαίης· τὸ δὲ, χρυσέα τε καὶ
 ὄργυρεα ποτήρια τε καὶ κρητῆρες ἐποιδύ-
 ντο, καὶ τᾶλλα ὅσα ἐπὶ πρᾶπτεζαν· τίθηται
 πόρτα. αὐτὰ μὲν δὴ αὐτὰ τε βασιλείῃ καὶ
 οἷσι ὁμοσίοισι μετ' ἐκείνου ἐπεποιήτο· τῇ δ'
 ἄλλῃ γαίῃ, ἅς ἐς Φορβιὴν μωῦα παύ-
 ρμα, ὅπως δ' ἀπείκοιτο ἡ γαίη, σκηνὴ μὲν
 ἔσκε πεπηγυῖα ἐποίμη, ἐς πλὴν αὐτὸς σαθρὸν
 ποιεῖσκέτο Ξέρξης, ἡ δὲ ἄλλῃ γαίῃ ἔσκε ὑ-
 παίθριος. ὥς δὲ δειπνοῦ γένοιτο ὥρῃ, οἱ μὲν,
 δεξιόμοιροι ἔχουσιν πόνον, (4) δὲ, ὅπως πλη-
 θύντες νύκτα αὐτὴν ἀγάζουσι, τῇ ὑστέρῃ τῇ
 τε σκηνῇ αἰασσάσμεντες, καὶ τὰ ἑπταπλα-
 πόρτα λαβόντες, οὕτω ἀπυλάνουσιν, λεί-
 ποντες ὁδοῖν, ἀμὰ φερόμενοι. ἐνθα δὲ Με-
 γακρέοντος ἀνδρὸς Ἀβδηρίτω ἐπὸς διείρη-
 μένῳ ἐγγύετο, ὃς στυγερὰ λυσε Ἀβδηρίτη-
 σι, πόρτῃ μὲν αὐτοῖς καὶ γυναιξας, ἐλθόντας
 ἐς τὰ σφρέτρα ἰερά, ἵσταται ἱκέτας τῷ θεῷ,
 πρᾶπτερά μιν εἰς τῷ λοιπῶν σφί ἀπαμύ-
 νειν τῷ ὅπτιόντων κακῶν τὰ ἡμίσεα· τῷ τε
 παριχρυσῶν ἔχειν σφί μεγάλην χάριν, ὅ-
 τι βασιλῆς Ξέρξης οὐδὲς ἐκείνης ἡμέρας
 ἐνόμισε σφὶν αἰρέεσθαι. πρᾶπτεν γὰρ αὖτ'
 Ἀβδηρίτῃσι, εἰ καὶ αἰετον παρῆρητο ὁμοῖα τῷ
 δειπνῶ παρῆρα δὲ, ἢ μὴ ὑπομείνειν
 Ξέρξεα ὅπτιόντα, ἢ καταμείναντας, καί τις
 πόρτῃ αὐτοῖς πῶν ἀφ' αὐτῶν. (5) μὲν
 δὲ πεζόμοιροι, ὁμοίως δ' ὅπτιοντες ἐ-
 πετέλεον. Ξέρξης δὲ ἐκ τῆς Ἀχάϊου ἐρ-
 τειλάμνος τοῖσι γαίῃσι (6) ναυτικὸν
 στρατὸν ὑπομείνειν ἐν Θέρμῃ, ἀπ' ἧς ἀπ'
 ἐωυτῆς ἅς νέας παρῆρα. Θέρμη δὲ τῇ ἐν
 τῷ Θερμῷ κόλπῳ οἰκημένη, ἀπ' ἧς καὶ ὁ
 κόλπος οὗτος πλὴν ἐπωνυμίῃ ἔχει. αὐτὴ γὰρ
 ἐπὶ τῷ δαίετο στυγερῶν (7) μέγιστον
 γὰρ Ἀχάϊου ὡς τεταγμένος ὁ στρατός ἐκ
 Δουρίσκου πλὴν ὁδὸν ἐποιεῖτο· τρεῖς μάλιστα
 ὁ Ξέρξης δασαμόνος πόρτα τὸν πεζὸν στρα-
 τὸν, μίαν αὐτῶν ἔταξε παρὰ θαλάσσαν
 ἰεναῖοι μὲν τῷ ναυτικῷ. αὐτῆς μὲν δὲ ἐ-
 στρατήσαν Μαρδονίος τε καὶ Μασίστης.
 ἐτέρῃ δὲ τετραγμένη ἦν τοῦ στρατοῦ περὶ
 μοῖς πλὴν μετόχαι, τῆς ἐστρατήσαν Τενταχίχης τε καὶ Σέργης. ἡ δὲ τρίτη

A * excogitauere ob pretiū optima
 quæque pecora saginare, & alti-
 les aues habere, terrestres palu-
 strésque, in cortibus & in viu-
 riis, ad accipiendum exercitum.
 Quinetiam aurea argenteaque
 pocula & crateres faciebant, &
 cætera quæ mensæ imponuntur.
 Hæc omnia ipsi regi & iis qui cū
 illo vescebantur, fiebant: cætero
 autem exercitui, quæ ad esum
 duntaxat præcepta erant. B Sub
 aduentum autem exercitus, ta-
 bernaculum vbi exercitus ma-
 neret, statuebatur: reliqui sub dio
 agebant. Vbi tempus cœnæ ade-
 rat, tunc conuiuatores quidem
 laborem sustinebāt: isti verò quū
 expleti noctem illic exegerant,
 postero die reuulso tentorio &
 omni apparatu sumpto, ita ab-
 cedebant, nihil relinquentes, sed
 omnia asportantes. Vnde Mega-
 creontis viri Abderitæ elegans
 dictum extitit, qui suasis Abde-
 ritæ ut vniuersi, mares pariter ac
 foeminae, sua delubra adirent,
 suppliciterque diis assidue pre-
 carentur ut posthac dimidium
 futurorum malorum à se pro-
 pulsaretur. nā de præteritis ma-
 gnā se gratiā illis habere, quod
 rex Xerxes non bis quotidie ci-
 bum capere cōsueffet. Fore enim
 ut Abderitæ, si iuberentur ut e-
 tiam prandium simile cœnæ in-
 struerent, aut non præstolaren-
 tur Xerxem aduenientem, aut
 præstolati, pessimè inter omnes
 homines affligeretur. Et isti qui-
 dem quanquam grauāt, tamen
 quod sibi imponebatur exequē-
 bantur. Xerxes verò ex Acantho
 duces classis à se dimisit, iussos ad
 Thermam cum classe se opperi-
 ri. Est autem Therma in Ther-
 mæo sinu sita, à qua ipse sinus
 habet cognomē. Hanc enim cō-
 pendariam magis viam esse au-
 diebat. nam è Dorisco ad Acan-
 thum vsque ita instructus exer-
 citus iter fecerat, tripartitò diui-
 sus omnis, iussu Xerxis: ut vna
 pars secundum mare iret pariter
 cum classe, cui parti præerant
 Mardonius & Masistes: altera
 per mediterranea cui præerant
 Trintarchmes & Sergis: tertia

a Pulcherrimas
 quæque pecudes
 pretio comparā-
 tes, saginabant,
 alitelsques aues
 habebāt, terrestr.

b. Quum autem
 aduenit exercit',
 paratum quidem
 fuit tabernaculū
 vel, tentoriū quod
 fixerant, quo ipse
 Xerxes pro diuer-
 sorio utebatur:
 reliquos autē ex-
 ercitus sub dio a-
 gebat. Vbi autem
 cœnæ tempus ad-
 fuit, tunc conuiu.

inter has media, cum qua Xerxes ipse incedebat, ducibus Smerdone & Megabyzo.

Nauticus porro exercitus ubi à Xerxe discessit, fossam enauigavit in Atho depressam ac perductam ad sinū in quo Asfa & Pidorus, & Singus & Sarga vrbes sitæ sunt. Ex quibus sumpto comilitio, perrexit ire ad sinū Thermaeum: circumuectusque Ampelon promotorium Toronæ, præternauigauit has Græcas vrbes, (vnde & naues & commilitium sumpsit) Toronam, Galepsion, Sermylam, Mecybernam, Olynthum, quæ regio nunc Sithonia nominatur. Ab eo promontorio Ampeli præcides mare usque ad promontorium Canastræum, totam ferè Pallenam præteruectus est. illinc quoque & naues & commilitium sumpsit, ex Potideæ, ex Aphyti, ex Noa vrbe: ex AEga, ex Therambo, ex Sciona, ex Menda, ex Sana. Hæ sunt vrbes sitæ in Pallena, Phlegra prius appellata. Pernaui-gata hac regione, ad præstitutum locum peruenit, sumptis etiam militibus è vicinis Pellenæ vrbibus ac Thermæo sinui conterminis: quibus hæc nomina sunt, Lipaxus, Combrea, Liffæ, Gigonus, Campsa, Smila, AEneca. quarum regio adhuc Crofæa nominatur. Ab AEneca autem, (in qua finis enumerandarum vrbium mihi factus est) iam ad ipsum Thermæum sinū cursus classis extitit, & ad terrā Mygdoniam: donec ad Thermam, quod præceptum erat, peruētum est, & ad urbem Sindum, & ad Chalestram super Axium sitam flumen, quod Mygdoniam terram dirimit à Bottixide: cuius terræ Bottixidis arcum ad mare locū obtinet vrbes Ichnæ & Pella. Hic nauales copiarum circa flumē Axium & urbem Thermam & alias in medio horum vrbes statiuæ habuere, regem opperientes. Huc peruenire volens Xerxes, Acætho profectus cū terrestribus copiis mediterranea præcidebat,

δὲ καὶ ὁ περὶ τὸν στρατὸν ἐπορεύετο ἐκ τῆς Αἰχίνου, τὴν μεσόγαιαν ταίμων τῆς ὁδοῦ, βουλόμενος

τῇ μοιρέων μετ' ἧς ἐπορεύετο αὐτὸς ὁ Ξέρξης, ἥτε μὲν δὲ μέσση αὐτίων, στρατηγὸς δὲ πρὸς ἑαυτὸν, Σμερδόνεά τε καὶ Μεγάβυζον. 267

Ὁ μὲν γὰρ ναυτικὸς στρατὸς ὡς ἀπείρηται ὑπὸ Ξέρξεω, καὶ διέπλωσε πλεῖν διώρυχα πλεῖν ἐν τῇ Αἰθῷ ἡρμοδύνῳ, διέχουσθαι ὃ ἐς κόλπον ἐν τῇ Αἰσῇ τε πόλιν καὶ Πίδωρον καὶ Σίγλον καὶ Σάργην οἰκιστάς, ἐνθεῖται, ὡς καὶ ἐκ τούτων τῇ πολλῶν στρατῶν πρὸς λαβῇ, ἐπλεε ἀπικόμενος. ἐς δὲ Θερμαῖον κόλπον. καὶ μάλιστα δὲ Ἀμπελον πλεῖν Τωρωναίῳ ἀκρίῳ, πρὸς αὐτὸν ἐβόησε Ἑλλενίδας. Ἰδὲ πόλιν, (ἐκ τῇ νέας τε καὶ στρατῶν πρὸς λαβῇ) Τωρονίῳ, Γαληψίῳ, Σερμύλῳ, Μηκύβεριν, Ὀλίῳ. ἡ μὲν γὰρ χώρα αὐτῇ, Σιθωνίᾳ καλεῖται. ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς ὁ Ξέρξεω, σινηταίμων ἀπ' Ἀμπελον ἀκρῆς ὅτι Καναστράῳ ἀκρίῳ, ὃ δὲ πάσης τῆς Παλλωνίης αἰεταὶ μάστιγι, ἐνθεῖται νέας τε καὶ στρατῶν πρὸς λαβῇ ἐκ Ποτιδαίης, καὶ Αἰφύπιοι, καὶ Νέης πόλιος, καὶ Αἰγῆς, καὶ Θεσσαλῶν, καὶ Σικωνίης, καὶ Μένδης, ἐς Σάτης. αὐταὶ γάρ εἰσι αἱ πλεῖν νῆες Παλλωνίῳ, πορτερον δὲ Φλέγρῳ καλεομένῳ νημεύουσι. πρὸς αὐτὸν δὲ καὶ ταῦτα πλεῖν χώρῳ, ἐπλεε ἐς τὸ πορτερον, πρὸς αὐτὸν καὶ ταῦτα πλεῖν καὶ ἐκ τῇ πορτερον πόλιν τῇ Παλλωνίᾳ, ὁμοῦρευσέων δὲ δὲ Θερμαῖον κόλπον τῇσι οὐνόματά ἐστι πάδε, Λίπαξος, Κώμβροφα, Λισαί, Γίγανος, Κάμψα, Σμύλα, Αἰγῆς. ἡ δὲ ταῦτων χώρα, Κροσσαιή ἐστὶ καὶ ἐς πάδε καλεῖται. ἀπὸ δὲ Αἰγῆς, ἐς πλεῖν ἐτελεύτων κατελέγων τὰς πόλιν, ἀπὸ ταύτης ἦδη, ἐς αὐτὴν τε Θερμαῖον κόλπον ἐγένετο τῇ ναυτικῇ στρατῶν πλεῖν, καὶ γὰρ πλεῖν Μυγδονίῳ. πλεῖν δὲ ἀπὸ τῆς ἐς τε πλεῖν πορτερον καὶ Θερμῶν, καὶ Σινδὸν τε πόλιν καὶ Χαλέστῳ, ὅτι Αἰγῆον ποταμὸν, ὃς οὐεῖζει χώρῳ πλεῖν Μυγδονίῳ τε καὶ Βοττιαίδῃ. τῆς ἐχοῖσι δὲ πρὸς θάλασσαν φεινὸν χωρίον πόλιν Ἰχναί τε καὶ Γέλλα. ὁ μὲν γὰρ ναυτικὸς στρατὸς, αὐτὸς πρὸς Αἰγῆον ποταμὸν, καὶ πόλιν Θέρμῳ, καὶ τὰ μεταξὺ πόλιν ταῦτων, περὶ μὲν βασιλῆα, ἐστρατοπεδεύετο. Ξέρξης

βουλόμενος

βουλόμενος ἐς τὴν Θέρμην ἀπικέσθαι. ἐπο-
 ρύετο δὲ ὅτε τῆς Παιονικῆς καὶ Κρηταικῆς ἐ-
 πί ποταμὸν Χείδωρον, ὃς ἐκ Κρηταικῶν
 ἀρχαῖος, ῥέει δὲ Μυδονίης χώρας, καὶ ἐξίει
 πρὸς τὸ ἕως τοῦ ἐπὶ Ἀξίου ποταμοῦ. πορφυ-
 ροὶ δὲ ταῦτα, λέοντες οἱ ἐπερχόμενοι τῇ-
 σι σιτοφόροι καὶ καμήλοισι· καταφοιτούν-
 τες γὰρ οἱ λέοντες τὰ νύκτα, καὶ λείποντες
 τὰ σφέτερά ἦτα, ἀλλὰ μὴ σθένος ἀπύον-
 το οὔτε ὑποζυγίου, οὔτε ἀνδρῶν, οἳ δὲ
 τὰ καμήλοισι ἐκεραίζον μοιῶσας. θανά-
 ζω δὲ τὰ ἄπτον, ὅ, τι κοτεῖ, καὶ τῶν ἄλλων τὸ ἀ-
 ναγκάζον ἀπεχόμενοι τοῖς λέοντες, τῇσι
 καμήλοισι ὁπτιήσονται· ὅ μὴτε πρῶτον
 ὁπώπεσθαι θηρίον, μὴτ' ἐπεπειρέσθαι αὐτῶν·
 εἰσὶ δὲ καὶ ταῦτα τὰ χεῖρα ἐκ λέοντες πολ-
 λοι, καὶ βόες ἀγροί, καὶ τὰ κέρεια ὑπερ-
 μεγάλα ἐστὶ τὰ ἐς τοὺς Ἑλληνας φοιτούν-
 τα. οὗτος δὲ τοῖσι λέουσι ἐστὶ ὅ, τε δὲ Ἀβδη-
 ρων ῥέων ποταμὸς Νέστος, καὶ ὁ δὲ Ἀκαρνα-
 νίης ῥέων Ἀχελῷος. οὔτε γὰρ ὁ ποταμὸς τῇ ἡμέ-
 ρᾳ Νέστου οὐδ' ἀμὸς πάσης τῆς ἡμέρας
 Εὐρώπης ἴδωι τίς αὖ λέοντα, οὔτε ποταμὸς ἐ-
 σπέρης τῆς Ἀχελῷου ἐν τῇ ὑπολίπῃ ἡ-
 πέρω, ἀλλ' ἐν τῇ μετὰ τὴν πύργον τῆς πο-
 ταμῶν γίνονται. ὥς δὲ ἐς τὴν Θέρμην
 ἀπικέτο ὁ Ξέρξης, ἵδρυσε αὐτῷ τὴν στρατιήν.
 ἐπέχε δὲ ὁ στρατὸς αὐτῷ στρατοπεδολόμος
 τὴν πρὸς τὰς ἀσπὶν χώραν, ὅσον δὲ. Ξέρ-
 ξαίος δὲ τὸν Θέρμης πόλιος καὶ τῆς Μυ-
 γδονίης, μέγας Λυδίων τε ποταμὸς καὶ Ἀ-
 λιάκμονος, οἱ οὐκ ἔχουσιν γὰρ τὴν Βοθιαί-
 δα τε καὶ Μακεδονίαν, ἐς τὸν ποταμὸν ῥέει, ὃς
 ὕδαρ συμμίσχοντες. ἐστρατοπεδούοντο μὲν
 δὲ ἐν τοῖσι τοῖσι χώροις οἱ βάρβαροι. καὶ
 δὲ καταλεξάντων τούτων ποταμῶν, ἐκ
 Κρηταικῶν ῥέων Χείδωρος, μοιῶσας δὲ αὐ-
 τέχευσε τῇ στρατῇ πινόμενος, ὃς ἐπέλιπε.
 Ξέρξης δὲ ὁρῶν ἐκ τῆς Θέρμης οὐρεὰ τὰ
 Θεσσαλικά, τοῖς τε Ὀλύμπῳ καὶ τῷ Ὄσῳ,
 μεγάλα τε ὑπερμήκη ἐόντα, ὅ, μίση
 αὐτῶν αὐλῶνα σφόν πινυμένοις
 τῇ, δι' οὐδέ οὐ Πινός, ἀκούων τε τῇ ταῦ-
 τη ὁδὸν ἐς Θεσσαλίαν φέρονσαν, ἐπεθύμη-
 σε πλώσας θέσασθαι τὴν ἐκ Βολῆς πρὸς
 Πινός· ὅ, πινὸν ἀνὰ ὁδὸν ἐμελλεῖ εἶναι καὶ Μακεδόνων τῶν κατὰ τὴν οἰκισ-
 τῶν ἐς Περσέας πρὸς τὸν ὄμιον πόλιν. ταῦτα γὰρ ἀσφαλῆστα ἐπινυμένον τῇ.

A peragrans Pæoniam agrum at-
 que Crestonicum, super amnem
 Chidorum, qui è Crestonæ in-
 itio sumpto, per terram Mygdo-
 niam fluens, in paludem quæ est
 supra Axium euoluitur. Hæc iter
 faciente Xerxe, leones impetum
 dederunt in camelos qui com-
 meatum portabāt. Sub noctem
 enim relictis locis consuetis eò
 descēderūt, nullòque alio neque
 iumento neque homine tacto,
 in camelos grassati sunt. ^a Cuius
 B rei causam admiror, quod leo-
 nes, quoties aliunde eis est quo
 indigent, abstinent ab inuadēdis
 camelis: quod animal nunquam
 antea nec experti fuerant illic,
 nec viderant. Sunt autem per ea
 loca leones multi, & boues agre-
 stes prægrandibus cornibus, quæ
 ad Græcos veniūt. Leonum au-
 tem terminus est Abderorū flu-
 mē Nestus, & Achelous, qui per
 Acarnaniam fluit. nā nemo aut
 ad auroram trans Nestū vsquam
 gentium viscrit leonem in Euro-
 pa, aut trans Achelou ad Hesper-
 um in reliqua continente: sed
 in horum fluuiorum medio leo-
 nes gignuntur. Postquam autem
 Thermæ venit Xerxes, ibi sub-
 stitit, tantum maritimi spatii oc-
 cupantibus castris quantum est
 ab vrbe Therma & Mygdonia
 vsque ad confluentem Lydei &
 Haliacmonis, vbi agrū Bottizi-
 cum Macedonicumque deter-
 minant. In his locis statua ha-
 bere barbari: quibus potanti-
 bus solus ex iis qui commemo-
 ratī sūt amnibus Chidorus è Cre-
 stonæ fluens non suppetiit, sed
 defecit. Xerxes è Therma pros-
 piciens Thessalicos mōtes, Olym-
 pum & Ossam præcellæ magni-
 tudinis, audiēsq; in medio
 eorum anfractum angustū esse,
 per quem fluit Peneus, & illic viā
 esse quæ in Thessaliā fert, cu-
 pidine captus est nauigandi ad
 ostiū Penæ inspiciendū: quia su-
 periorē viā tenēti erat eundū per
 Macedones supernè habitātes ad
 Peræbos, præter Gonū urbē. nā
 hæc tutissimū iter esse audiebat.

^a Miror autem
 qui fieret ut leo-
 nes à cæteris qui-
 dem abstinerent,
 camelos autem
 inuaderent: quod
 animal, &c.

Atque ut concupiuit, ita & fecit. A itaque conscensa naui Sidonia, (quā semper conscendebat quoties ei tale aliquid facere libebat) extulit signum cæteris nauibus proficiscēdi, relicto illic terrestribus copiis. Eò postquā peruenit, ostia Penei contemplantem ingens admiratio quum subiret, accitos viæ ductores interrogauit nunquid flumē posset auerti, ut alibi mare ingrederetur. Narratur autem Thessalia quōdam lacus fuisse, utpote conclusa vndique præaltis montibus. nam quod Thessaliæ ad auroram spectat, id Pelion & Ossa iunctis inter se radicibus præcludūt: quod ad vctum aquilonem, id Olympus: quod ad Hesperū, id Pindus: quod ad meridiem & ventū austrum, id Othrys: quod inter hos montes medium, id Thessalia est, ita deuexa ut cum alii frequētes amnes in eam defluant, tum hi quinque præcipui, Peneus, Apidanus, Onochonus, Enipeus, Pamisus: qui è montibus Thessaliæ cingentibus in eam planitiem confluentes, per vnum anfractū & cum arctum in mare euadūt, in vnā aquam omnes redacti: qui simulac confluentem fecerunt, Peneus retento suo nomine cæteros innominatos reddit. Fertur quondam, quum nondū esset hic anfractus per quem flumina mearet, hos fluuios & præterea lacum Boæcidē non fuisse nominatos quemadmodū nūc, & tamen non minus quā nūc fluxisse, sed suis fluentis omnem Thessaliā effecisse pelagus. Ipsi quidem Thessali memorāt Neptunum fecisse conuallem per quam meat Peneus, haud absurde sentientes. qui enim arbitratur Neptunum terram quaterere, & quæ terræ motu diducta sunt, huius dei esse opera, ei cernenti hunc locum videtur Neptunus id fecisse. nāque diductio illa motiū (ut mihi videtur) terræ motus est opus. Xerxi autē interroganti nunquid alibi exirent in mare ostia Penei, deductores sui re cōpertam habentes, Rex, inquit,

ὥς ὃ ἐπεθύμησε, καὶ ἐποίηε ταῦτα, ἐσθλὰς ἐς Σιδωνίῳ νέα, ἐς τὴν πόλιν ἐστέβαινε αἰεὶ ὅπως τοι ἐθέλοι τοιοῦτο ποιῆσαι, ἀνέδδξε σημήιον καὶ τοῖσι ἄλλοις ἀνάγκησθαι, καὶ ἀλιπὼν αὐτὸν πύξον φρατὸν. ἐπεὶ δὲ ἀπίκετο, καὶ ἐθέησαστο Ξέρξης τὴν ἐκβολὴν τῆς Πηνειῆς, ἐν θαλάματι μεγάλῳ ἐέχετο. καλέσας ὃ τοὺς κατηγεμόνας τῆς οδοῦ, εἶρετο εἰ τὸν ποταμὸν ὅστις παρὰ τὴν ἐξουσίαν, ἐτέρη ἐς θάλασσαν ἐξαγαγεῖν. τὴν δὲ Θεσσαλίῳ λόγος ὅστις τοπαλαγὸν εἶ) λίμνῳ, ὥς τε γε συγκεκλησιμένῳ πηλὸν τὸν ὑπομήκεισι οὖρεσι. τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς πρὸς τὴν ἡδ' ἐχρηται, πῶς τε Πήληγον οὖρος καὶ ἡ Ὀσσα ἀποκλείει, συμμίσησθαι τὰς ὑπερείας ἀλλήλοισι. τὰ δὲ πρὸς βορέῳ ἀνέμου, Οὐλύμπος· τὰ δὲ πρὸς ἐσπερίῳ, Πίνδος· τὰ δὲ πρὸς μεσημβρίῳ τε καὶ ἀνέμοι νότον, ἡ Ὀθρυς. ὃ μέσον δὲ τούτων τῶν λεχθέντων οὐρέων ἡ Θεσσαλίη ὅστις, εὐοῦσα χοίλη ὥς τε ὡν ποταμῶν καὶ ἄλλων συχρῶν ἐς αὐτὴν ἐσβαλλόντων, πέντε δὲ τῶν δοκίμων μάλιστα πάνδε, Πίνδος, καὶ Ἀπιδάμου, καὶ Οἰονόχου, καὶ Ἐνιπέος, καὶ Παμίσου· οἱ μὲν νῦν ἐς τὸ πεδῖον τῆς το συληγόμενοι ἐκ τῶν οὐρέων τῆς περικληϊόντων τὴν Θεσσαλίῳ οὐνομαζόμενοι, δι' ἐνὸς αὐλῶνος καὶ τούτου σφηνοῦ, ἐκροον ἔχουσι ἐς θάλασσαν, παρὰ συμμίσησθαι τὸ ὕδωρ πηλὸν ἐς ταῦτα· ἐπεὶ δὲ συμμιχθεῖσιν τάχιστα, ἐνθὺται ἡδὴ ὁ Πίνδος τὰς οὐνοματι καταχευέων, ἀνωρύμεις τοὺς ἄλλους ποιεῖ εἶ). ὃ δὲ παλαγὸν λέγεται, ἐκ ἐόντος καὶ τῆς αὐλῶνος καὶ διεκρόου τούτου, τοὺς ποταμούς τούτους, καὶ πρὸς τοῖς ποταμοῖς τούτοις τὴν Βοιβηίδα λίμνῳ ὡς τε οὐνομαζόμενοι καὶ ἀπὸ νῦν, ῥέειν τε σφὲν ἦσαν ἡ νῦν· ῥέοντες δὲ, παύειν τὴν Θεσσαλίῳ πᾶσιν πέλαγος. αὐτοὶ μὲν νῦν Θεσσαλοὶ φασὶ Ποσειδέωνα ποιῆσαι τὸν αὐλῶνα, δι' οὗ ῥέει ὁ Πίνδος οἰκίοντα λέγοντες. ὅς τις γὰρ νομίζει Ποσειδέωνα τὴν γλῶσσίην, καὶ τὰ διεστώτα ἀπὸ σεισμοῦ, τῆς θεοῦ τούτου ἔργα εἶ), καὶ ἐκείνο ἰδὼν, Φαίη Ποσειδέωνα ποιῆσαι. ἔργον γὰρ ὅστις σεισμοῦ, (ὥς ἐμοὶ φαίνεται) ἡ ἀφίστασις τῶν οὐρέων. ὁ δὲ κατηγεμόνοι, εἰσδηλῶς Ξέρξῳ εἰ ἔστι ἄλλη ἐξοδὸς ἐς θάλασσαν τὰς Πίνδω, ἐξεπιστάμενοι ἀπεκείως, εἶπον, Βασιλεῦ,

• ποταμῷ τούτῳ· οὐκ ἔστι ἄλλη ὁρμήλις ἐς
 • θαλάσσην κατήκουσα, ἀλλ' ἡδε αὐτῇ. οὐ-
 • ρεσι γὰρ περὶ φανώται πᾶσα ἡ Θεσσα-
 • λία. Ξέρξης δὲ λέγειται εἰπεῖν πρὸς τῶν-
 • τας, Σοφοὶ ἄνδρες εἰσὶ Θεσσαλοί. ταῦτ' ἀ-
 • ρα πρὸ πολλοῦ ἐφυλάξοντο, γινώσκοντες
 • οἷοντες καὶ πάλλα, καὶ ὅτι χώριον ἄρα εἶχον
 • διαίρετον τε καὶ ἀχάλατον. τὸν γὰρ ποτα-
 • μὸν ὠρηγία αὐτῷ μουῶν ἐπείναί σφρων
 • ὅτι πλὴν χώριον, χώματι ἐκ τῆς αὐλῶνος
 • ἐκβιβάζοντα, καὶ ὡς ἀπὸ πύργου δι' ὧν
 • νῦν ῥέει ῥέει. ὥστε Θεσσαλίῳ πᾶσαν
 • ἔξω τῆς οὐρέων ὑπὸ βρυχία ἡμέρας.
 ταῦτα δὲ ἔχοντα ἤγε ἐς τοὺς Ἀλβῶν παῖ-
 • δας, ὅτι πρὸς τοὺς Ἑλλήνων ἔοντες Θεσσαλοὶ
 • ἔδοσαν ἐν αὐτοῖς βασιλεῖ, δοκέων ὁ Ξέρξης
 • ἀπὸ πρῶτος σφρας τῆς ἔθνης ἐπαγγέλλε-
 • σθαι φιλίῳ. εἶπας δὲ ταῦτα, καὶ θεοσάμ-
 • νος, ἀπέπλεε ἐς πλὴν Θέρμῳ. ὁ μὲν δὲ πε-
 • ρὶ Πιερίῳ διέτριβε ἡμέρας σιχαί. τὸ γὰρ
 • δὴ οὐρὸς ὁ Μακεδονικὸν ἔχειρ τῆς γραπῆς
 • ῥινημορῆς, ἵνα ταύτῃ διεξίῃ ἅπαντα ἡ γρα-
 • νὴ ἐς Περσέας. ὅτ' ὁ δὲ κήρυκας οἱ ἀπο-
 • πεμφθέντες ἐς πλὴν Ἑλλάδα ὅτι γῆς αἴτη-
 • σιν, ἀπικέαιτο, οἱ μὲν, κενοί, οἱ δὲ, φέροντες γῆν
 • τε καὶ ὕδωρ. τῆς δὲ δόντων ταῦτα ἐγμόντο
 • οἷδε, Θεσσαλοὶ, Δόλοπες, Ἐνιεύες, Περσέ-
 • ροι, Λοκροί, Μάγνητες, Μηλιεῖς. Ἀχαιοὶ οἱ
 • Φθιώται, καὶ Θηβαῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι Βοιωτοί,
 • πλὴν Θεσπιέων τε καὶ Πλαταιέων. ὅτι τού-
 • τοις οἱ Ἕλληνες ἔταμον ὄρχιον, οἱ δὲ βαρβα-
 • ροὶ πόλεμον ἀφρόντο. ὅτ' ὄρχιον ὡς εἶχε
 • Ὅσοι τὰ Πέρσῃ ἐδόσαν σφρας αὐτοῖς, Ἑλ-
 • λῆνες ἔοντες, μὴ ἀναλίσκοντες, καὶ τῶν
 • τῶν σφι δὲ τῆς ὠρηγίας, τοῦτο δὲ δεκα-
 • τεῦσαι τὰ ἐν Δελφοῖσι θεῶ. τὸ μὲν δὲ ὄρ-
 • χιον ὡς εἶχε τοῖς Ἕλλησι.

Ἐς δὲ Ἀθῆνας καὶ Σπάρτην οὐκ ἀπο-
 • πέμψαντες Πέρσῃς ὅτι γῆς αἴτησιν κήρυκας,
 • τῶνδε εἴτεκα· πρῶτον Δαρείου πέμψαν-
 • τας ἐπ' αὐτὸ τῆτο, οἱ μὲν αὐτῶν, τοὺς αἰτέον-
 • τας ἐς τὸ βάραθρον, ὅτ' ἐς φρέαρ ἐμ-
 • βαλόντες, ἐκέλευον γλῶττι καὶ ὕδωρ ἐκ τα-
 • τῶν φέρειν πρὸς βασιλεία. τοῦτων μὲν εἴ-
 • τεκα οὐκ ἀπέπεμψαν Ξέρξης τοὺς αἰτήσαν-
 • τας, ὅ, π δὲ τοῖς Ἀθηναίοις ταῦτα ποιήσα-
 • σι τοὺς κήρυκας σιωπῆντες ἀνεγέλητον ἡμέρας

A nulli sunt huic flumini alibi in
 mare tendentes exitus quàm iste
 hic. cuncta enim undique mon-
 tibus redimita Thessalia est. Ad
 hoc Xerxes dixisse fertur, Soler-
 tes sunt viri Thessali, qui suæ sibi
 imbecillitatis cōscii, iampridem
 cum alia præviderunt, tum verò
 hoc, quòd regionem habeat fa-
 cilem occupatu, & maturè expu-
 gnabilem. Solum enim hoc esse
 negotiū, flumen, obstructo an-
 fractu, auersoque aluco per què
 B meat, in eorum terram induce-
 re, à quo omnis Thessalia præter
 mōtes aquis obduceretur. * Hæc
 ita se habere. Xerxes apud filios
 Alei dixit, quoniam Thessali è
 Græcis principes regi sese tradi-
 derant, ratus id illos per totā na-
 tionē diuulgaturos. Hoc loquu-
 tus, & locum contēplatus, Ther-
 mam renaugavit. Vbi complu-
 res dies circa Pieriam est cōmo-
 ratus (nam montem Macedo-
 nicū, ut illac in Peræbos omnis
 C trāsiret exercitus, tertia eius pars
 repurgabat) eodem ^b legati qui
 dimissi in Græciam fuerant ad
 terram petendam, regressi sunt
 partim inanes, partim terram &
 aquam afferētes. Quam qui de-
 derunt eorum, hi fuere, Thessali,
 Dolopes, Enienses, Peræbi, Lo-
 cri, Magnetes, Melienses, Achæi,
 Phthiotæ & Thebani, cæterique
 Boeoti præter Thespiēses & Pla-
 tæenses: * cum quibus ii Græci
 D Peræbi percusserant fœdus qui
 bellum aduersus barbarū sum-
 pserant. fœdus autem ita habe-
 bat: Quicūque Græci se dedidi-
 sent Persæ, non adacti necessita-
 te, ^d eorum decimū quēque,
 rebus bene cōstitutis, se deo qui
 Delphis est, deuoturos. Ita apud
 Græcos iusiurādum se habebat.

Xerxes autem neque Athenas
 neque Spartam legatos terram
 petiū miserat, ob id quòd quos
 ante Darius ad hoc ipsum misit-
 set, eorum alios isti in barathrū,
 alios in puteum deiecerant, iu-
 bentes eos illinc terram & aquā
 ferre ad regē. Hac de causā nul-
 los illuc ad petendū misit. Et A-
 c Caduceatores
 theniēsisibus quidē, quòd ita lega-
 tos tractarēt, quid triste cōtigerit

a Hæc autē quæ
 dicebat, ad Aleu
 liberos spectabāt,
 quòd quī Thef-
 sali essent, primi
 inter Græcos re-
 gi se tradidissent,
 existimabātque
 Xerxes illos à to-
 ta natione ami-
 citiam vel confu-
 derationem sibi
 spondere. Id est,
 Hæc autē dicebat
 de Thessali ratio-
 ne habita illius
 quod Alenada fe-
 cerant. sperabat o-
 mni solam natio-
 nem factum illorū
 imitaturam.

b Caduceatores

c Aduersus quos
 ii Græci percuf-
 serunt fœd.

d Hos, reb. bene
 constit. ad soluē-
 dam deo Delphi-
 cio decimam adi-
 gere. Possit tamē
 et paulo aliter
 exponi dicatū-
 r.

non queo dicere, nisi quod eorū solum cum vrbe vastatum est: quod tamen ipsum non ea causa suspicor contigisse. Lacedæmonius verò ira Talthybiū, qui fuit Agamemnonis præcos, incubuit. est autem Spartæ Talthybiū tēplum, cum eius posteris qui Talthybiadæ nominantur, quibus honos legationis Spartanorum semper tribuitur. Itaque post eā rem Spartiatæ, quum læta exta eis non essent, idque diu cōtingeret, pertæsi huius calamitatis Lacedæmoniorū, cœtu frequenter coactō hoc edictum proposuere, si quis Lacedæmoniorum vellet pro Sparta occumbere. Tunc Sperthies Aneristi & Bulis Nicolai filius, viri Spartiatæ, & natalib⁹ & opibus inter primos, ultro se obtulerunt ad satisfaciendum sua pœna Xerxi Darii filio, ob legatos apud Spartam interemptos. Ita hos Spartiatæ tanquā mortē obituros, miserūt ad Medos. Digna autem admiratione cūm hæc audacia horū virorum, tum verba ab eis habita. nam Susa tendētes, ad Hydarnē Persam Asiæ oræ maritimæ præfectū venerunt: qui eos hospitaliter munificēque acceptos, his verbis interrogavit, Viri Lacedæmonii, quid ita respuitis effici amici regis? cernite enim ex me & meo statu quā scit honore prosequi rex viros egregios, vos itidem honoraturus si vos ipsi ei dederitis. Videamini modō apud eum viri egregii: quoniam singuli vestrum rege donante, principatum Græciæ obtinebunt. Ad hæc illi respondentes, Hydarnes, inquit, non ex æquo consilium tuum ad nos spectat atque ad te, qui conditionis quam suades expertus es, nostræ inexpertus. nam eā quidem nosti: libertatem autem nōdum expertus es, utrum sit dulcis an non. quæ si tibi experta foret, nō ut hastis sed ut securibus pro ea dimicaremus, nobis suaderes. Hæc Hydarni responderūt. Dehinc verò ut ascēderunt Susa, & in cōspectum regis venerunt,

a Obeundorum
præconiorum ex
Sparta.

b Sic & vos, si
regi vos tradatis,
ab illo singuli
(quippe qui ma-
gnā de vestra for-
titudine opinio-
nem conceperit)
principatum ali-
cuius nationis
Græcæ suis con-
sequuntur. Ad
quæ illi respon-
dētes, Hydarnes,
inquit, nō das
nobis par virin-
que consilium tu
enim qui nobis
consilium das, v-
num expertus es,
alterū nequaquā.
nam seruus esse
didicisti, ac liber-
tas dulcis sit necē-
ne, nondum es
expertus. Si enim
illam expertus ef-
fes, non ut hastis,
c. e. illud ut xi-
son, c. e. potest et
ita verti, Non pa-
ri virinque ratio-
ne das nobis consi-
lium. q. d. Quum
suades nobis ut cō-
ditionem tuam no-
stra anteponamus,
res aequaliter nos-
træ comparari non tibi
aqualiter notas.
illud autem eorum
potest etiam verti
Cernitis, c. e. for-
tasse melius.

A Cδκ ἔχω εἶπαι, πλὴν ὅτι σφέν η̄ χώρα καὶ ἡ πόλις ἐδωρή. ἀλλὰ τὸ οὐδὲν αὐτίκω πλὴν αἰτῶ δοκέω θμεῖς. οἷσι δ' ἂν Λακεδαίμονιοισι μὲν καὶ τέσσηται Ταλθύβιου τῆς Ἀγαμέμνονος κήρυκος. εἰ γὰρ Σπέρτη ὅστις Ταλθύβιου ἰερόν, εἰσὶ δὲ καὶ ἀπόγονοι Ταλθύβιδος, Ταλθύβιάδων καλεῖσθαι, οἷσι αἰ κήρυκῆαι αἰ ἐκ Σπέρτης πᾶσαι γέρας δίδονται. μὲν δὲ αὐτὰ, τοῖσι Σπέρτηται καλλιεργῆσαι θυορμόισι Cδκ ἐδωῶτο. τὸ οὐδὲν ὅτι χρόνον συχρὸν ἡ σφί. ἀπομένων δὲ καὶ συμφορῇ χρεωρμόων Λακεδαίμωνίων, ἀλῆς τε πολλάκις συλλεγομένων, καὶ κήρυγμα τοῖσι δὲ παιδορμόων, εἴ τις βούλοιοτο Λακεδαίμωνίων πρὸς τῆς Σπέρτης ἀποθήσκειν, Σπέρτης τε ὁ Αἰνεῖτου καὶ Βούλις ὁ Νικόλεω, ἀδελφοὶ Σπέρτηται, φύσει τε γαζονότες δὲ καὶ χρήμασι αἰήκοντες ἐς τὰ παρῶτα, ἐθέλονται ὑπέδυσθαι ποινῶν τίσαι Ξέρξη τὰς Δαρείου κήρυκων τῶν ἐκ Σπέρτης ἀπολορμόων. οὕτω Σπέρτηται τούτους ὡς ἀποθανυδύοις ἐς Μήδους ἀπέπεμψαν αὐτῇ τε ἡ τόλμα ποντέων τῶν ἀνδρῶν θούματος ἀξίη, καὶ τὰ δὲ πρὸς τοῖσι τὰ ἔπεια. πορβούρμοι γὰρ ἐς Σοῦσα, ἀπικνέονται πρὸς Ὑδάρεια. ὁ δὲ Ὑδάρνης ἡ μὲν ἡμῶν Πέρσης, στρατηγὸς δὲ τῶν πρὸς τὰ λασιῶν ἀνδρῶν τῶν ἐκ τῆς Ἀσίης ὅς σφρας, ξείνια πρὸς ἑαυτὸν, εἰς τὰ. ξηίζων δὲ, εἶρετο τοῖσι, Αἰδρες Λακεδαίμονιοι, τί δὴ φέρεται βασιλεῖ φίλοι θμεῖς; ὁρᾶτε γὰρ ὡς ὅτις αὐτῶν βασιλεὺς αἰδρας ἀγαθοὶ τιμᾶν, ἐς ἐμέτε καὶ τὰ ἐμὰ παρήματα ἀποβλέποντες. ὅτω δὴ καὶ ὑμεῖς εἰ δύνετε ὑμῶν αὐτοὺς βασιλεῖ, (δεδοξασθε γὰρ πρὸς αὐτὸν αἰδρες εἶ) ἀγαθοὶ ἕκαστος αὐτῶν ἡμῶν ἀρχοὶ γῆς Ἑλλάδος, δόντος βασιλῆος. πρὸς αὐτὰ ὑποκρίναντο τὰ δὲ, Ὑδάρνης, Cδκ δὲ ἴσου γίνετα ἡ συμβουλὴ ἡ ἐς ἡμῶν τείνουσα. τῶν μὲν γὰρ πεπειρημένους συμβουλῆς, πρὸ δὲ ἀπειρος ἔων. ὁ μὲν γὰρ δοῦλος εἶναι ὅτις ἐπιτεταί, ἐλθῶν δὲ οὐκ ἐπειρήσης, οὐτ' εἰ ἐστὶ γλυκὺ, οὐτ' εἰ μῆ. εἰ γὰρ αὐτῆς πειρήσαιο, Cδκ αὐτὸς δοῦλος συμβουλεύοις ἡμῶν πρὸς αὐτῆς μάχεσθαι, ἀλλὰ καὶ πελέεσι. αὐτὰ μὲν Ὑδάρεια ἀμείψαντο. ὁ γὰρ δὲ ὡς ἀνέστη ἑς Σοῦσα, καὶ βασιλεῖ ἐς ὅσον ἦλθον,

καρῶτα μὲν, τῇ δὲ δορυφόρων κελεύοντων, καὶ ἀνάγκῃ σφι παρὰ φερόντων παρὰ σκυνέει βασιλῆα παρὰ κίπλοντας, ὅς κ' ἔφασαν, ὠχόμηναι· αὐτῶν δ' ἐπὶ κεφαλῇ, ποιήσιν τῶν οὐδαμᾶ. ὅτε γὰρ σφι ἐν νόμῳ εἴη, αὐτοὶ παρὰ σκυνέει, οὐτε χ' τῶν ἡκόν. ὡς δ' ἀπαμειβόμενοι οὕτως, δόρυ τε σφι λέγεται παρὰ, ἐλόντων οὐδὲ ἐχόμηναι, ὡς βασιλεὺς Μήδων, ἐπεμψαν ἡμέας Λακεδαιμόνιοι αὐτῷ τῷ Σπάρτην ἀπολομένων κηρύκων, ποιῶν ἐκείνων τίσοντας. λέγουσι δ' αὖτε τῶν, ἔξερξας ὑπὸ μεγαλοφροσύνης, ὅς κ' ἔφη ὁμοίως ἔσεσθαι Λακεδαιμόνιοι καί τοις μὲν γὰρ συγγέναι τὰ παρὸν ἀμειβόμενα, ἀπολείνεται κηρύκας αὐτοῖς, καὶ ἐκείνοις ἐπὶ πλῆθει, αὐτὰ οὐ ποιήσιν, ὅς αὐτὰ ποικίλεις ἐκείνοις, ἀπολύσιν Λακεδαιμόνιος τῆς αἰτίας. οὕτως ἡ Τελυβία μῆτις, καὶ τῶν ποικίλων Σπάρτην, ἐπαύσατο τῷ παρατήκῃ, καὶ περ ἀπονοσησμένων ἐς Σπάρτην Σπάρτης τε καὶ Βούλιος. χρόνος δ' μετέπειτα πολλῷ ἐπηγέρθη χ' τῷ Πελοποννησίῳ καὶ Ἀθηναίων πόλεμον, ὡς λέγουσι Λακεδαιμόνιοι. ὅτε μοι ἐν τοῖς ἡότατον φαίνεται γυμνάσαι. ὅτι μὲν γὰρ κατέσκηψε ἐς ἀγέλους ἡ Τελυβία μῆτις, ὅσῃ ἐπαύσατο τῶν ἡδὲ ἡλθῃ, τὸ δὲ διχασίον οὕτως ἔφερε· τὸ δὲ συμπεσεῖν ἐς τοὺς παῖδας τῷ αἰδρῶν τούτων τ' ἀναβαίνων παρὰ βασιλῆα ὅς κ' τῶν μῆτις, ἐς Νικαλαίαν τε τὸν Βούλιος, καὶ ἐς Ἀντίστον Σπαρτίαν, ὡς εἶλε ἀλλέας ὅς κ' Τίρμωτος, ὅς κ' ἐπὶ κεφαλῇ πλείους ἀνδρῶν, δῆλον ὅν μοι ὅτι τοῖς ἐχόμενοις ὁ σπάρτης ἐκ τῆς μῆτις. οἱ γὰρ πεμψέντες ὑπὸ Λακεδαιμόνιων ἀγέλοι ἐς τὴν Ἀσίαν, παρὰ δόρυ τε δ' ὑπὸ Σιτάλκῃ τῷ Τυρέῳ, ὁρῶν βασιλῆος, ἐν Νυμφόδορου τῷ Γύθῳ ἀνδρὸς Ἀβδερίτου, ἡλώσαν χ' Βισθύδιον τὸν ἐν Ἑλλήσποντῳ, καὶ ἀπαρξέντες ἐς τὴν Ἀθήκην, ἀπέθανον ὑπὸ Ἀθηνῶν. μὲν δὲ αὐτῶν, καὶ Ἀριστέας ὁ Ἀδελφῶν, Κορίνθιος ἀνὴρ. τῶν μὲν πολλοῖσι ἔπειτα ὕστερον ἐχόμενοι τῷ βασιλεὺς σόλου.

Ἐπείνεμι δὲ ἐπὶ τῷ παρὰ λόγον. ἡ δὲ στρατηγεσία ἡ βασιλείας οὐδὲν μαρὲν εἶχε ὡς ἐπὶ Ἀθηνῶν ἐλαύνει, καὶ πᾶσι δὲ ἐς πᾶσιν τῶν Ἑλλάδα.

ff. iii.

A principio iubenibus satellitibus ac vim afferentibus ut procumbentes regem adorarent. * & per capita eos ad id agendum impingentibus, negauerunt se unquam id esse facturos. neque enim sibi esse consuetudinem hominem adorandi, neque se ad id venisse. Posteaquam autem in hoc repugnauerant, secundo loco hæc & his similia dixere, Rex Medorum, nos miserunt Lacedæmonii ad luendam pœnam pro iis legatis qui Spartæ interiere. Hæc istis dicentibus, Xerxes præ magnanimitate negavit se fore Lacedæmonii simile. illos enim interimēdis legatis ius omnium hominum confudisse: se verò quod illis exprobraret, id non esse facturum: neque, eos occidendo, Lacedæmonios culpa soluturū. Hac re per Spartiæ gesta, imprecans ira Talthybiæ cessavit: etsi Spartam reuersis Sperthiæ & Bule, c longo deinde tempore interiecto excitata est inter Peloponnesios & Athenienses bellum, & Lacedæmonii aiunt. quod mihi diuinitus maximè videtur esse gestum: quia ira Talthybiæ nuntios corripuerit, nec prius quieuerit. Quod autem ira inciderit in eorum qui ad regem ascenderunt filios, Nicolaum Bulis, & Anacristum Sperthiæ filium, qui piscatores Tirynthios in nauibus oneraria plena viris nauigantes cepit, manifestum est apud me diuinitus id factum esse, ex ira dei: quod nuntii qui in Asiam à Lacedæmoniiis mittebatur, proditi à Sitalce Tiresi filio Thracum rege, & à Nymphodoro Pythæi filio viro Abderitæ, excepti sunt iuxta Bisantem quæ est in Hellesponto, & adducti in Atticam, ab Atheniensibus necati sunt: cumque iis Aristæas Adimanti filius, Corinthius. Verum hæc multis post regis expeditionem annis gesta sunt.

Quæ expeditio (ut ad superiorem orationē redeā) nomine quidē tēdebat cōtra Athenas, re tamēn vera cōtra cunctā Græciā.

a Negauerūt se, vel si in caput protruderentur, hæc villo modo facturos. Alioqui phrasīs illæ Præcipitem dari significat. Eo autem sensu quem Valla sequitur videtur dictum fuisse potius Hero dotus, καὶ ἀνάγκῃ παρὰ φερόντων, καὶ ἐπὶ κεφαλῇ αὐτοῖς ὠδύνων. Sed alteri sensus videtur apertius fore οὐδ' ὠδύνων. b Caduceatoribus

c Sed longo post tempore rursum excitata fuit in bello Peloponnesiorum & Atheniensium, ut Laced. aiunt. quod mihi diuin. m. cōtigisse videtur. Talthybiæ enim iram in nuntios incubuisse, nec cessauisse prius, quā discessissent, qui ad luendam pro illis pœnam mittebantur, id equitas postulabat: Gall. ad Verbum, Le droit le portoit aussi) at verò ingruisse illam in eorum filios qui ad regem ob irā illam ascenderāt, Nicolaus Bulis, &c. Sed non videtur mendo vel potius mendu carente totius hæc locum. præsertimque illud ἔκλῃ, pro qua ἔκλῃ lego. eo sensu quem hic indicauit, qui tamen nec ipse mihi satisfaci.

a Nō tamē quod mihi ver. esse vid. subiticebo. Si Athenienses impēdētis periculū me-ru patiāmi defe-ruissent, aut non def. sed in ea per-manentē, se Xerxi deditissent, regi mari resistere nulli conati fuissent. quod si mari nullus Xerxi resti-isset, terra certe illa contigissent: Quinuis muri à Peloponnesiis per Isthmum ducti essent: multis loriceis fulti, Lacedæmonii (ubi eos socii prodidissent, non sua quidē sponte, sed necessitate ad-acti, quippe quorū vrbes sigillatim à classe barbari caperentur) soli remansissent. soli autem remanentes, præclaris in prælio facinoribus editis, præclara morte occubissent. aut, inquam, hic illis exitus cōtigisset, aut ceteros Græcos Medorū partes iam antea se-qui videntes, cum Xerxe depacti fuissent: atque ita virolibet modo Græcia in potestatem Medorū venisset. Neque enim ex quoquā intelligere possū quid profuturi fuissent muri per Isthmū ducti, si rex mari potitus fuisset. Nunc igitur, *i. que quum ita se habeant, si quis Athenienses Græciae servatores extitisse dicat, prof. Sed hic locum in vulg. edit. Gr. mendis non caret. necesse enim est ut dñtō ante oī A-theniē dñi omīssam esse dicamus par-ticulū ei. Et non procul inde inter-punctionem qua est post Ξέρξη, inde translata post θαλάσσαν colloca-tum. Sed et hæc suspecta sunt, et ταῦτα αὖ ἐπαύον ἢ πρὸς τῷ.*

Eam diu ante Græci quum au-
dissent, non perinde omnes affe-
cti sunt. nam ii qui terram & a-
quam dederant Persæ, fiduciam
animo præsumebant tanquam
nihil ingratum passuri à barba-
ro: qui non dederant magno in-
metu versabatur. quippe quum
nulla tanta classis esset in Græcia
quæ posset excipere inuadentem,
præsertim plerisque bellum de-
trectantibus, & libenter ad par-
tes Medorum inclinātibz. Hoc
egb loco necesse habeo ferre sen-
tentiā apud multos quidem ho-
mines inuidiosā, non tamen
quod mihi videtur verum: dissimulabo: an Athenienses formi-
dantes periculum quod impen-
debat, patriam deseruissent: an
non deserentes, sed permanentes
se se dedissent Xerxi, nihil omni-
no aduersus regem in mari face-
re cohati: an nemo mari se op-
posuisset Xerxi: atque hæc in cō-
tinēti gesta essent: an etiam mul-
ta loriceæ essent muris induc-
ta Peloponnesiis per Isthmum:
an proditi à sociis Lacedæmonii,
iisque non voluntariis, sed per
vrbes à classe barbara occupatis,
ac deserti fuissent: desertique &
magna oppera aggressi, genero-
se occubissent: an hæc passi es-
sent: an, priusquam viderent a-
lios Græcos cum Medis sentien-
tes, cum Xerxe depacti essent: at-
que ita vtrinque sub Persis Græ-
cia fuisset. Nam murorum apud
Isthmum loricarum: quānam
utilitas fuisset rege mari potien-
te, à nemine qui uiuere. Nunc
autem si quis Athenienses Græ-
ciæ liberatores extitisse dicat, pro-
fecto non aberrauerit à vero. nā
verò se illi applicassent, hæc partes
erant præponderaturæ: quum
verò prætulerint Græciā præ-
stare liberam, nimirum ipsi fue-
re qui quicquid Græciæ reliquū
erat cum Medis non sentiens e-
rexerunt: quique secundum deos,
regem repulerunt. Ac ne oracu-
lis quidem horrendis ac terribi-
libz, quæ à Delphis veniebant,
inducti ad Græciam deserendam
fuerūt, sed persistētes constituerūt
excipere hostē sua inuadentem.
Ελλάδα, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς αἰετὶς, ἀνέχοντο τὸν ἐπιόντα ὅτι τὴν χώραν δέξασθαι.

A πῶς θανόντες οἱ δὲ ταῦτα πρὸς πολλοὺς Ἕλληνας, οὐκ ἐν ὁμοίᾳ πόλῳ ἐποιδύοντο. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν δόντες χεῖρ τε καὶ ὕδωρ τῷ Πέρσῃ, εἶχον θάρρος ὡς ὁδὸν πεποιθότες ἀ-
γχεῖ πρὸς τὴν βαρβάρου. ὁ δὲ οὐ δόντες, ἐν δέμῳ μεγάλῳ κατέσταντο, ὅτε οὐτε νεῶν εὐσεύων ἐν τῇ Ἑλλάδι, ὅριζον ἀξιο-
μαχῶν διεκείσθαι τὸν ἐπιόντα, οὔτε βουλο-
μένων τῇ πολλῇ αὐτὰ πείσθαι τὴν πολέ-
μου, μηδὲ ζόντων δὲ πρὸς θύμῳ, ἐν ταῦτα ἀ-
B ναγκάζει. ὁ δὲ ἐργασίᾳ γινώσκων, ἀποδέξατο, ὅτι φησὶν μὲν πρὸς τῷ ἀλλοτρίᾳ αὐθιγῇ πανόμῳ, δὲ τῇ γὰρ μοι φαίνεται ὅτι ἀληθές, οὐκ ὅτι γῆρας. ὁ δὲ Ἀθηναῖοι καταρρίδ-
σθαι τὸν ἐπιόντα κινδυνεύον, δὲ ἐλπίον τὴν σφετέρῃ, ἢ καὶ μὴ ἐκλιπόντες, ἀλλὰ μέν-
ωντες, ἐδόσαντο σφείας αὐτοῖς Ξέρξῃ καὶ τὴν θαλάσσαν, οὐδὰ μοι αὐτὸ ἐπὶ πρῶτον αἰτιούμε-
νοι βασιλείᾳ. εἰ τῶν κατὰ τὴν θαλάσσαν μηδεὶς ὡς ποδοῦ Ξέρξῃ, κατὰ γὰρ αὐτὴν ἢ
C πειρὸν τοῖα δὲ ἐγχετο. εἰ καὶ πολλοὶ τειχέων κίθωντες ἡσθὺ ἐληλαμένοι. ἀλλὰ τὸ Ἰσθμόν Πελoponnesίοισι, πρὸς δόντες αὐτὸν Λακεδαι-
μόνιοι κατὰ τὸν συμμαχῶν οὐκ ἐχόντων, ἀλλὰ κατὰ ἀναγκῆς, καὶ πόλιν ἀλίσκο-
μένων κατὰ τὴν ναυτικὴν ἐρατοῦ τὴν βαρ-
βάρου, ἐμωσώθησαν. μωσώθητες δὲ αὐτὸ, καὶ ἀποδέξαμενοι ἔργα ἡμεῖς αὐτοὶ, ἀπέθανον ἡμεῖς αὐτοί. ἢ ταῦτα αὐτὸ ἐπαύον, ἢ πρὸς τὴν ὁ-
ραντες αὐτὸν καὶ οὐδὲ ἄλλους Ἕλληνας μηδὲ ζόντας, ὁμολογῇ αὐτὸ ἐχρησάμενοι πρὸς Ξέρ-
Ξεα. καὶ οὐκ αὐτὸν ὅτι ἀμφοτέρω ἢ Ἑλλὰς ἐγένετο κατὰ Πέρσῃ. τὴν γὰρ ὁφελίῳ τὴν τῶν τειχέων τῶν ἀλλὰ τὸ Ἰσθμόν ἐλη-
λαμένοι οὐδὲνα μοι πυθόμενοι ἢ πρὸς αὐτὴν βασιλείᾳ ὅτι κεραιόνης τῆς θαλάσσης. καὶ δὲ Ἀθηναῖοις αὐτοῖς λέγων σωτήρας ἡμεῖς αὐτοὶ τῆς Ἑλλάδος, οὐκ αὐτὸν ἀμφοτέρω παλῆτες. ὅτι γὰρ ὅτι ὁκότερα τῶν ἀνημέ-
των ἐπὶ ἀπόντο, ταῦτα βέβαιον ἐμελλεῖ ἐλόμε-
E νοι δὲ τὴν Ἑλλάδα περικύβειν ἐλθόντων, ὅτι ὁ Ἑλληνικὸν πόλιν ὁ λαὸν ὅσον μὴ ἐμ-
διστε, αὐτοὶ οὐκ ἐσθὺ οἱ ἐπεκίραιντες, ἐβα-
σιλῆα μεταγένοισι ἀνασάμενοι. ὁ δὲ σφείας χρεῖστα φέρεται ἐλθόντα ἐκ Δελφῶν, ἐς δὲ ἡμεῖς βαλόντες, ἐπέσσε ἐκλιπεῖν τὴν
ἐλθόντα ὅτι τὴν χώραν δέξασθαι.

ἢ μὲν γὰρ.

271

πέμψαντες γὰρ Ὁ Αἰθιωαῖοι ἐς Δελφοὺς
 θεοπρόποις, χρησθεὶς ἀξέσθαι ἔσθαι ἔτοιμοι.
 καὶ σφι ποιήσασι πῶς δ' ἰὸν τὰ νομιζόμε-
 να, ὡς ἐς τὸ μέγαρον ἐσελθόντες ἵζοντο, χρεῖ-
 ῇ Πυθίῃ, τῇ οὐνόμα ἡ Ἀριστονίκη, τὰ δὲ,
 ὧς μέλεοι, τί κ' ἀθροῖς λιπὼν φθὺν ἔχαπα
 γαίης
 Δόματε, καὶ πόλιος ἑορκαδέος ἀχρεῖ καί-
 ριωα.
 Οὐτ' ἐγὼ καὶ φάλη μὲν ἐμπεδον, οὐτ' ἐγὼ
 σῶμα,
 Οὐτ' ἐγὼ πόδες νέστοι, οὐτ' ὧν χεῖρες, οὐτ' ἐγὼ
 μέσος.
 Δείπναι, ἀλλ' ἀνέλα πέλεις. καὶ γὰρ μιν
 ἐρείπει.
 Πῶς τε καὶ ὅξιν Ἀρης, στυγερὴς ἄρμα
 δώκεν.
 Πολλὰ δὲ καὶ μὲν ἀπολείπυργόματα, καὶ
 τὸν αἶον
 Πολλοὺς δὲ ἀθανάτων νοῦς μαλερὸν πύει
 δώσει,
 Οἱ πού κ' ἰδράτῃ ρεοῦντο ἑσθλας,
 Δείματι παλλόμενοι. καὶ δὲ ἀκροτάροις ὁ-
 ρφωσι,
 Αἶμα μέλαν κέχεται, πρὸς ἰδὼν κακότητος
 ἀναγχεῖς.
 Ἀλλ' ἴτον ὅς ἀδύτοιο, κακοῖς δὲ ὅπτι κίδνα-
 τε θυμῶν.
 Ταῦτα ἀκούσαντες Ὁ τῷ Αἰθιωαίων θεο-
 πρόποι, συμφορῇ τῇ μεγίστῃ ἐχέωντο. πο-
 βάλλοις δὲ σφραγίσαντες ὑπὸ τῷ κακοῦ
 τῷ κεχρησμένου, Τίμων δὲ Ἀνδρόβουλου τῷ
 Δελφῶν αἰὲρ δόκιμος ὁμοῖα τῷ μάλιστα,
 συνεβούλευε σφι ἵκετ' ἔλθω λαβοῦσι, δού-
 τερα αὐτὶς ἐλθόντας χρεῖσθαι ὡς χρησθεὶς
 ὡς ἵκεται. περὶ μὲν οὖν ταῦτα ποῖσι Ἀθη-
 ναῖοις, καὶ λέγεται, ὧς καὶ, χρεῖσθαι ἡμῖν ἀμει-
 νόν τι πῶς τῆς πατρίδος, αἰδεατοῖς τῷ ἵκα-
 πτεας τῷ δὲ τῷ τοῖς ἡχοῦ φέροντες. ἡ δὲ τοῖς
 ἀπὸ μὲν ἐκ τῷ ἀδύτου, ἀλλ' αὐτὸ τῷ δὲ με-
 νόμῳ, ἐστ' αὖ τὸ τελευτήσωμεν. Ταῦτα
 λέγουσι ἡ πρὸς μὲν χρεῖσθαι δούτερα τὰ δὲ,
 Οὐ δυνάται Παλλὰς Διὶ ὀλύμπιον ἐξί-
 λασθαι,
 Λισσόμεν πολλοῖσι λόγοις καὶ μήτιδι περικῇ.
 Σοὶ δὲ τῷ αὐτὸς ἔπος ἐρέω, ἀδάμνητι πελάσας.
 Τὰν ἄλλων γὰρ ἀλίσκομεν ὅσα Κέκροπος οὐρεῖ

Siquidem cōsultoribus Delphos
 missis, ut oraculo volebant: iis-
 que factis apud templum quæ ri-
 tus postulabat, ad ingressi con-
 federunt. Quibus Pythia cui no-
 men erat Aristonice, ita respōdit,
*Quid miserade sedes populus? su-
 ge ad extimata terra,*

*A Edibus & globida desertis col-
 libus urbis.*

*Nam caput & corpus minimè sin-
 cera manebunt,*

*Extremè ve pedes poterūt superesse
 manusve,*

*Aut medium, sed ea ignis edax
 deformia reddet,*

*Et Mars acer equis urgens a A-
 siegena currū.*

*Atque alias plerasque, tuas non
 solius arces:*

*Permultasque deum sacris dabis i-
 gnibus ades,*

*Quas ego prauidi iam nūc sudore
 madentes,*

*Atque metu tremere, & de laque-
 ribus altis*

*Nigrantem cogente malo manare
 cruorem:*

*Ite sed ex adyto, atque malis effun-
 dite mentem.*

*His auditis Atheniensium con-
 sultores maximo sunt mœrore*

*affectedi. quibus inter sese agitan-
 tibus tam triste responsum, Ti-*

mon Androboli filius, vir apud

Delphos illustris suasit hæc fe-

re, ut sumptis oleæ ramis de in-

tegro reuerterentur ad consulē-

dum suppliciter oraculū. Obtē-

perantes ei Athenienses dixere, O

princeps, redde nobis oraculum

melius de patria, in honorē ho-

rum palmitum, quos gestantes

ad te venimus. alioqui hinc abs-

te non abituri sumus, sed in hoc

adyto ad obitum usque permā-

suri. Hæc dicentibus, antistes ite-

tum hoc modo respondit,

Pallas Olympia cum multis horta-

tatibus usa,

Et precibus blandita Iovem placa-

re nequirit,

Hoc tibi fabor item respōsum, ada-

mantis propinquans:

E Nā captis reliquis quæ limes Ce-

cropis ora

a Pro, Globosa, id
 est, rotunda.

b Legit ἀνηγνῆς,
 pro συνηγνῆς.

c pro ablativo,
 currū, reponendum

videtur accusati-
 uum, currū, & hæc

Græci respondeat.
 tunc autem fuerit

Asiagena dictum
 pro Asiagenem, &

siquis ex Omni-
 genia faciat accusa-

tum Omni-
 genia pro Omni-
 genem.

c Recte legit
 τὸν οὐν, pro quibus

in vulg. edit. ha-
 betur τὸν.

d Madere.

e Videtur phra-
 sis Græca omnia

τὰ μάλιστα respon-
 dere potius Lati-

na, & qui maxi-
 mē. & sit, & sit illu-

strū, & sit potius, & sit
 spectatus, & qui

maximē. & sit illa
 verba Græca cum

δύναμις iungantur,
 non cum συνεβού-

λεύει.

f Oliuæ palmi-
 tum. Non tamen

simpliciter iun-
 ctæ sunt oliuæ pal-

mistes, sed q. d. sup-
 plicatorij palmistes

oliuæ.

Intus habet, quodcunque sacer pe-
netrale Citharon.

Iuppiter è ligno muris Tritonida
donat.

Qui soli inuicti tibi sint natisque
saluti.

Tu verò aduentum peditumque
equitumque quietus,

Terrestresque acies ne praestolare:
sed hosti

Terga dato, vel si tibi fors erit ob-
uius usquam,

Diuina & Salamis mulierum pi-
gnora perdes,

Usquam vel Cerere sparsa, coeunte
vel usquam.

a Arx circumse-

pta vallo erat.

b Sed corū sen-

tentiam quid dice-

bant naues illum

esse murū ligneū,

queriebant hæc

duq postrema.

que Pythia dixe-

rat, Diuina at Sa-

lamiis muliebria

pignora perdes,

Usquam vel Ce-

re sparsa, coeun-

te vel usquā. Cir-

ca hæc carmina

confutabantur

inquam. eorum.

sententia qui na-

ues illum esse mu-

rum ligneum di-

xerant. Siquidem

oraculorum in-

terpretes illa in

hunc sensum ac-

cipiebant, fatale

sibi esse circa Sa-

laminē superari,

instructa pugna

nauali. Erat autē

inter Alii.

c Qui nomen

quidē erat The-

mistocles, sed vo-

cabatur Neoclis

filius. Is negabat,

et.

d Talia dicens,

Si ad Athenienses

spectaret illud

carmen, non vi-

detur mihi tam

mitte responsum

redditurus deus

fuisse, sed pro eo

quod dixit Diui-

na at Salamis, di-

gitus fuisse At

Salamis misera,

si quidem circa i-

psam sui incolæ

essent oppetitur.

Illi igitur qui re-

cē coniectaret,

(adest, illum igitur

iudicio qui,

et.) deū aduer-

sus hostes hoc o-

raculum non ad-

uersus Athen. e-

didisse

Hæc legati, ut erant, ita arbitrati

prioribus mitiora: postquam cō-

scripserunt, Athenas redire, re-

uerisque ad populum recitauere:

& quoniam aliæ multæ sententiæ

essent oraculum interpretantiū,

& ex plurimū perplexæ, quidā

ē maioribus natu dixere, videri

sibi deum respondere saluā fore

arcem. olim enim Atheniēsiū

arcem præseptam vallo fuisse.

& ii quidem interpretabantur

vallū esse hunc ligneum mu-

rum. Alii verò dicebant deum

significare naues: easque cæteris

omissis ædificari iuebant. ^b Ve-

rūm eos qui aiebant naues esse

ligneum murum, falebant, *vel*

Cerere sparsa, coeunte vel usquam.

Circa hos versus cōfundebatur

eorum sententia qui classē vo-

lebant esse ligneum murum. nā

qui oraculum interpretabatur,

in eam sententiam accipiebant,

fore ut ipsi instructa classe ad Sa-

laminem pugna nauali succum-

A *Εἰπὲς ἔχει, καυμὼν τε Κηφαίωνος Ζαθέοιο,*

Τείχος Τειροφρεῖ ξύλινον διδοὶ θύροπα

Ζῶς

Μῆνον ἀπὸρρητον τελέειν, ὅτε τέκνα τ' ὀ-

νήσει.

Μὴ δὲ σὺ γ' ἱπποσιώων τε μῦθον καὶ περὶ

ἰόντα

Πολλὸν ἀπ' ἡπείρου στρατὸν, ἥσυχος, ἀλλ'

ὑποχωρεῖν,

Νῶτον ὅτε σπέρμας, ἐπὶ τοῖς κατὰ καίτιος ἑσθλ.

B *Ὡς γὰρ Σαλαμῖς, ἀπολὸς δὲ σὺ τέκνα γυ-*

ναικῶν,

Ἡ' που σκιδναμῶνς Δημήτερος, ἡ στυγερῆς.

Ταῦτά σφι (ἡπώτερος γὰρ τ' παρ' ἑτέρων καὶ

ἡ καὶ ἐδόκει εἶ) συγγραμμάτων, ἀπαλ-

λάσσοντο ἐς τὰς Ἀθῆνας. ὡς δὲ ἀπελθόντες

οἱ θεοποιοὶ ἀπήγαγον ἐς τὸν δῆμον, γρά-

μμι πολλὰ καὶ ἄλλα ἐγώνοντο, διζηρῶν δ'

μυθῆσιν, καὶ αἰδὲ στυγερῆσιν μαλίστα. τῇ

παρεσβυτέρων ἔλεγον μετεξέτεροι, δοκέειν

C *σφι τὸν θεὸν τιμὰ ἀκρόπολιν χρῆσθαι παρ' ἐ-*

στασθαι. ἡ γὰρ ἀκρόπολις τοπάλαι τῇ Ἀθῆ-

ναίων ῥηχὼ ἐπέφρακτο. ὁ μὲν δὲ καὶ τὸν

φραγμὸν, σπευδόμενον τὸτο δ' ξύλινον

τείχος εἶ) ὁ δὲ αὖ ἔλεγον τὰ νέας σπη-

ρῆν τὸν θεόν, καὶ ταῦτα πρὸς ἀρτέσθαι ἐκέ-

λθον, τὰ ἄλλα ἀπένεας. εἰς ὧν δὲ τὰ νέας

λέγονται εἶ) δ' ξύλινον τείχος, ἐσφαλλετὰ

δυὸ τὰ τελευτὰ ῥήθεντα ὑπὸ τῆς Πυ-

θῆς, Ὡς γὰρ Σαλαμῖς, ἀπολείς δὲ σὺ

D *τέκνα γυναϊκῶν, Ἡ' που σκιδναμῶνς*

Δημήτερος, ἡ στυγερῆς. καὶ ταῦτα τὰ ἐ-

πεα συνεχέοντο αἱ γράμμαι τῇ φαρμάκων τὰς

νέας δ' ξύλινον τείχος εἶ). οἱ γὰρ χρησιμολό-

γοι ταῦτα ἐλάμβανον, ὡς ἀμφὶ Σα-

λαμῖνα δὲ σφραγίσαντες ἑσθλὰς, ναυμαχίῃ

πρὸς ἀσθενέσι. ἡ δὲ τῇ πρὸς Ἀθῆναιων

αἰὴρ ἐς παρ' ἑτέροις νεωστὶ περὶ, τὰς οὐδὲ

μὲν εἰς Θεμιστοκλῆς, παῖς δὲ Νεοκλέος

ἐκαλέετο. εἰς ὧν δὲ τῇ πρὸς ὄρθως

εἶ) τοῖς χρησιμολόγοις συμβάλλεσθαι, λέγον

ταῖς δὲ, εἰ ἐς Ἀθῆναιους εἶχε δ' ἔπος εἰρη-

μῶν ἐόντως, εἰς αὐτὸς μοι δοκέειν ἡπίως

χρησθῆναι, ἀλλὰ ὥδε, Ὡς γὰρ Σαλα-

μῖς, αὐτὴ δ', Ὡς γὰρ Σαλαμῖς εἶπερ γε ἐμῶν

λον οἱ οἰκλήτορες ἀμφ' αὐτῇ τελευτῆσιν. ἀγ-

λαὶ δὲ ἐς τοὺς πολέμους τὰς γὰρ εἰρήνης δ' χρησθῆναι, συλλαμβάνοντι καὶ τὸ ὄρ-

in Corcyram, partim in Cretā, iubentes opem Græciæ ferri: eo animo ut si fieri posset, omnis vis Græca vnum esset, & ad idem agendum omnes incumberent, tanquam calamitate cūctis Græcis impendente. Ferebantur autē res Gelonis magnæ esse, nec multo minores quàm Græcorum.

Vbi hæc eis placuere, & in gratiā

a Restius inter-
pretem explorato-
res hic & in sequen-
tibus. Et alibi ipse
vocem illam Græcā
reddidit: & paulo
ante dixit, Ad res
regis explorandas.

inter se redire, principio ^a speculatores in Asiā tres viros misere: qui quum Sardis venissent, in speculando regis exercitu deprehensi sunt, & a ducibus pedestriū copiarū torti deducebantur tanquam perituri, lata in eos mortis sententia. Id ubi Xerxes audiit, reprehensa ducum sententia, mittit quosdam ē satellitibus, iubens ut si viuos adipiscerentur speculatores, ad sese deducerent. Eos adhuc superstites adepti satellites, prchenso in regis cōspectum adduxerunt. Sciscitatus rex quæ de causā venisset, præcepit satellitibus ut homines circumducerent, peditatum omnem equitatumque ostentantes: & eos, ubi contemplando illa expleti fuissent, sine noxa dimitterent quocūque locorum ire libuisset. Hoc Xerxes ea ratione imperavit quod cogitabat fore ut si speculatores necati fuissent, neque Græci præsiscerent potentiam suam esse fama maiorem, neque quippiam ipse læderet hostes tribus viris interemptis: at iisdē in Græciam regressis, fore ut Græci (ut se opinari dicebat) auditis rebus suis antequam exercitum compararent, propriam libertatem traderent, atque ita non oporteret suscipere molestiam de exercitu in eos ducendo. Hæc sententia Xerxis cum altera quadam cōgruit, nam quum Abydi ageret Xerxes, vidit naues cursum tenentes per Hellespōtium, quæ frumentū ē Ponto in Aeginam Peloponnesūque portabant. quas ubi audire eius assessores esse hostiū, sese ad eas corripiendas accingebant, intuentes in regem, quando id agi præciperet. Xerxes eos interrogavit quoniam ille tenderent: qui quum respōdissent, Ad hostes tuos, domine, frumento

^a Κέρκυραν, καλιδόντας βοηθήσει τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἐς Κρήτιον ἄλλοις. Φερόμενοι εἰκώς ἐν τε γήραιο δ' Ἑλληνικόν, καὶ εἰ σὺ χυλῶντες τῶν τῶν πῶντες, ὡς δεινὸν ὅτι-
όντων ὁμοίως πᾶσι τοῖσι Ἕλλησι. (αὐτὸς) Γέλωνος πρήγματα, μέγαλα ἐλέγετο εἶναι, οὐδ' αὖ μὴ Ἑλληνικόν τῷ οὐ πολλὸν μέζω. ὡς δὲ ταῦτα σφί ἐδόξε, καταλυσάμενοι (αὐτὸς) ἔ-
λθρας, πρὸς τα μὲν κατασκόποις πέμπουσι ἐς τὴν Ἀσίαν ἀνδρας τρεῖς. οἱ δὲ, ἀπικόμε-
νοί τε ἐς Σάρδεις, καὶ καταμαθόντες τὴν βα-
σιλέως γραπὴν, ὡς ἐπαύτοι ἐχρόντο, βασι-
νιδέντες ὑπὸ τῇ γρατῇ τῶν περὶ τοῦ γρα-
τοῦ, ἀπήρηντο ὡς ἀπολυόμενοι: καὶ τοῖσι μὲν κατεκρίθη θάνατος. Ξέρξης δὲ ὡς ἐπύθηντο ταῦτα, μεμφθεὶς τῇ γρατῇ τῶν τὴν γρά-
μην, πέμπει τῇ τινὰς δορυφόρων, ἐντε-
λάμενος, ἵνα καταλάβωσι τοὺς κατασκόπους ζῶντας, ἀγὴν περὶ ἐαυτῶν: ὡς δὲ ἐπὶ παλαιόν-
τας αὐτοὺς κατέλαβον, καὶ ἦγον ἐς ὅφιν τὴν βασιλέως, δὲ ἐνθὺται πυθόμενος ὅτι οἱσι ἦλθον, ἐκέλευσε σφείας τοὺς δορυφόρους πε-
ριάγειν ὅτι δεικνύσθαι πᾶν τε τὸν πε-
ρὶ γρατῶν καὶ τὴν ἵππων. ἐπὶ δὲ ταῦτα θεθόμενοι ἕως πληρέας, ἀποπέμπειν ἐς τὴν αἰὶ αὐτοὺς ἐθέλωσι χώρην ἀσινέας. ὅτι λέγων δὲ τὸν λόγον τὸνδε, ταῦτα ἐνετέλλετο, ὡς εἰ μὲν ἀπώλοντο οἱ κατασκόποι, οὐτ' αὖτ' ἐ-
ωυτὴ πρήγματα παρεπύθοντο οἱ Ἕλληνες ὄντα λόγου μέζω, οὐτ' αὖ τι τοὺς πολέμους μέγα εἰσινέατο, ἀνδρας τρεῖς ἀπολέσαντες. νοσησάτων δὲ τούτων ἐς τὴν Ἑλλάδα, δο-
κέειν ἔφη ἀκούσαντας ὅσ' Ἑλλήνας τὰ ἐαυ-
τοῦ πρήγματα πρὸς τῷ σόλου τῷ γιομέδμου, πρὸς δώσειν σφείας τὴν ἰδίαν ἐλθούσιν, καὶ οὕτω ὅσ' ἐδεήσιν ὅτι αὐτοὺς γρατῇ τε-
τόντας πρήγματα ἔχιν. οἷα δὲ αὐτὴ αὐτῇ ἡ γνώμη τῇ αἰσθη. ἐὼν γὰρ ἐν Ἀβύδῳ ὁ Ξέρξης, εἶδε πλοῖα ἐκ τῷ Πόντου σιταγω-
γὰ, διεκπλῶνται (αὐτὸς) Ἑλλήσποντον, ἐς τε Ἀγῖαν, καὶ Πελοπόννησον κομιζόμενα. οἱ μὲν δὲ περὶ αὐτοὺς ὡς ἐπύθοντο πολέμια εἶναι τὰ πλοῖα, ἐπὶ μοι ἔσται αἰρέειν αὐτὰ, ἐς βλε-
πόντες ἐς τὸν βασιλῆα, ὁκότε πρὸς χελεῖν. ὁ δὲ Ξέρξης εἶρετο αὐτοὺς ὅκα πλέοιεν οἱ ὅτι εἰ-
πὼν, Ἐς τοὺς σοὺς πολέμους δέσσονται σῖται.

^a καλιδόντας

^a οὐδ' αὖ μὴ

« ἄγνους. ὁ δὲ, ὑπολαβὼν ἔφη, Οὐκ ἂν καὶ Ἀ
 « ἡμεῖς ἐκείνῳ πλεονέκῳ ἐνθάδε ᾗ καὶ οὗτοι, τοῖσι
 « τε ἄλλοισι δὲ χρητὺρ μὲν καὶ σίτω. τί δὴ ταῦτα
 « διέκοισι οὗτοι ἢ μὴ σιτία παρὰ λαομίζοντες; οἱ
 « μὲν νῦν κατὰ σκαποὶ οὕτω θεοσάμνοί τε καὶ
 « ἀποπεμφθέντες, ἐνόςθησθαι ἐς τὴν Εὐ-
 « ρώπην.

Οἱ δὲ σὺν ωμόται Ἑλλήνων ἔπι τῷ
 Πέρσῃ, μὲν τὴν ἀποπέμψιν τῶν κατασκά-
 πων, δούτεα ἔπεμπον ἐς Ἀργεὺς ἀγγέλους.
 Ἀργεῖσι δὲ λέγουσι τὰ κατ' ἐαυτοὺς ἡμέας
 ὧδε. πυθέσθαι γὰρ αὐτίκα κατ' ἀρχαῖς τὰ
 ἐκ τῆς βαρβαρέου ἐχθρότητα ἔπι τὴν Ἑλ-
 λάδα. πυθόμενοι δὲ, καὶ μαθόντες ὡς σφέας
 ὦ Ἕλληες παρήσονται παρὰ λαομίζον-
 τες ἔπι Πέρσῃ, πέμψαι θεοπροπίους, ἐς
 Δελφοὺς τὸν θεὸν ἐπειρησάμεν ὡς σφίσι μὴ-
 λῆ ἀεισον ποιέοις ἡμέας. νεωστὶ γὰρ σφείων
 τε θανάτῳ ἐξακιχλίοις ὑπὸ Λακεδαιμο-
 νίων καὶ Κλεομένηος Ἰ. Αἰναξάνδριδω. τῶν-
 δὲ δὴ εἵνεκα πέμπειν. τὴν δὲ Πυθίαν ἐπει-
 ρώτῳσι αὐτοῖσι ἀελεῖν τὰδε,
 Ἐλθρέ περικλυόνεσσιν, φίλ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
 Εἴσω τὸν παρὰ βόλαον ἔχων, πεφυλαχμέ-
 νος ἦσθαι,

Καὶ κεφαλὴν πεφύλαξο· χάρη δὲ δὲ σῶ-
 μα σαώσεται.

Ταῦτα μὲν τὴν Πυθίαν χεῖρσιν παρὰ πρην.
 μὲν δὲ, ὡς ἐλθεῖν τοὺς ἀγγέλους ἐς δὴ τὸ Ἀρ-
 γεὺς, ἐσελθεῖν ἔπι τὸ βουλευτήριον, καὶ λέ-
 γειν τὰ ἐν τεταλμύρα. τῶν δὲ παρὰ τὰ λε-
 γόμενα ὑποκρίνασθαι ὡς ἐροῦσιν οἱ Ἀρ-
 γεῖοι ποιέειν ταῦτα, τεύχοντα ἔπειτα εἰρηνικῶν
 ἀποσάμνοισι Λακεδαιμονίοισι, καὶ ἡγεμόνοισι
 καὶ τὸ ἡμῶν πάσης τῆς συμμαχίας. καί τοι
 κατὰ γὰρ δὲ δίχα μὲν γίνεσθαι τὴν ἡγεμονίαν
 ἐαυτῶν, ἀλλ' ὅμως σφίσι ἀποχρῆσθαι καὶ τὸ ἡ-
 μῶν ἡγεμόνοισι. Ταῦτα μὲν λέγουσι τὴν
 βουλὴν ὑποκρίνασθαι, καὶ παρὰ ἀπαρξάμεν
 τὸς σφίσι χρεστέον μὴ ποιέεσθαι τὴν παρὰ
 τῶν Ἑλλήνων συμμαχίαν. ἀποδιδόναι δὲ ἔ-
 χειν ἀποδοῦναι ἡμέας τεύχοντα ἐπιδας, καί-
 παρὰ τὸ χρεστέον φοβεομένοισι ἵνα δὴ σφίσι οἱ
 παῖδες αἰδρεωθῶσι ἐν τοῖσι τοῖσι ἔτεσι,
 μὴ δὲ ἀποδιδόναι ἐουσέων ἔπι λέγεσθαι, ἡ δὲ
 σφέας καταλάβῃ παρὰ τὸ γέροντι κακῶ,
 ἄλλο πᾶσιμα παρὰ τῶν Πέρσῃ, μὴ τολοῖν ἐως τῶν Λακεδαιμονίων ὑπὸ πᾶσι.

onustæ: tunc Xerxes excipies in-
 quit, Nonne eodem quò isti, &
 nos nauigamus, tum rebus aliis,
 tū verò frumento instrui? quid
 igitur hi officiant nobis, quibus
 commeatum portat? Cæterum
 speculatores illi rebus inspectis
 dimissi in Europam rediere.

Post quorum reditum Græci
 qui contra Persam coniurarant,
 nuntios iterum Argos miserunt,
 Quibus Argiui responderunt ^a res
 suas ita habere: Audisse se iā inde
 ab initio barbarum excitasse ad-
 uersus Græciam bellū, & quum
 accepisset intellexissentque Græ-
 cos sese colligere, cæturos Persæ
 obistere, principes fuisse mitten-
 di Delphos qui deum consuleret
 quid sibi optimè faciētibus esset
 euēturum. (nuper enim sex mil-
 lia suorum fuisse interempta à
 Lacedæmoniis & Cleomene A-
 naxandridæ filio, eaque de causa
 se misisse,) & iis qui missi fuerant
 interrogantibus, sic Pythiam re-
 spondisse,

Finitimis inuise, deis dilecte bea-
tis,

Interims tutamen habens, impune
maneto,

Est tutare caput: nam membra tue-
bitur illud.

Hæc illis Pythia prius responde-
 rat. Postea verò quàm nūtiū Ar-
 gos venerūt, senatūque ingres-
 si mandata retulerunt, Argiui re-
 sponderunt ad ea quæ dicebātur,
 se pròptos esse in triginta annos
 pacificare cum Lacedæmoniis,
 percusso fœdere: sed ea cōditio-
 ne vt dimidium imperii penes se
 esset, quanquam enim ius impe-
 randi ipsorum esset, tamē dimi-
 dio imperii se esse cōtentos. Hoc
 aiebant suum senatum respon-
 disse, quamuis dissuadēte oracu-
 lo societatem contrahere cum
 Græcis. quod etsi formidarent,
 tamē properare vt fœdus trigin-
 ta annorū feriretur: intra quos
 annos liberi sui in virilē ætatem
 adolerent: hac videlicet ratio-
 ne, ne si qua calamitas ad supe-
 riorē accederet in bello Persico,
 nisi fœdera forent, in posterum
 subiecti Lacedæmoniis essent.

^a Hanc se ratio-
 nem in suis rebus
 tenuisse. *Vel, se esse*
egisse. Quum iam
 inde ab initio au-
 dissent quæ bar-
 barus aduersus
 Græciam molire-
 tur, & fore ani-
 maduertissent vt
 Græci ipsos ni-
 hilominus quàm
 cæteros aduersus
 Persam assume-
 rent, se Delphos
 misisse qui deum
 consuleret, &c.
Sed legendum est
οὐ παρήσονται, ὅτι
στὴν ἀδὲν, ὅτι
Græcos non omis-
imus ipsos assu-
mere. Sic aliquā-
το p. ἢ ἐπὶ δὲ σφίσι
παρὰ λαομίζοντες
τοὺς Ἕλληνας. in
quibus etiam in-
terpres. lapsus est
Valla.

His dictis Argiurorum à senatu, quidam è nuntiis Spartanorum ita respòdit, quod ad fœdera quidem attineret, se ad eos qui plures essent relegare: quod autem ad imperium, id verò sibi demàdatum esse, vt responderent dicerentque, Spartanis duos esse reges, Argiuis vnum, ideo non posse fieri vt alterutro Spartæ regi abrogaretur imperium: & nihil obstande quominus cum iis duobus rex Argiuis parem dignitatem obtineret. Ibi Argiui negare se perpeffuros insolentiâ, sed præoptare à barbaro imperari sibi, quàm Lacedæmoniiis cedere. Atque ita edixerunt nuntiis vt priusquam occideret sol, ex agro Argiuo excederent, alioqui hostium loco futuros. Hoc ipsi Argiui sic se habere memorant. aliter tamen per Græciam narratur, Xerxem antequam bellū Græciæ inferret, misisse Argos caduceatorem: quò quum pervenit, ita fertur verba fecisse, Viri Argiui, Xerxes rex hæc vobis inquit, Nos arbitramur, Persem, ex quo nos progeniti sumus, fuisse filium Persei Danaes filii, ex Andromeda genitum, quæ fuit Cephei filia. ita ex vobis oriundi sumus. Quod quum ita sit, nefas est & nos progenitoribus nostris inferre bellum, & vos aliis opem ferendo, nobis aduersarios fieri. Sed potius domi vestræ vos confidentes otium tenere. nā si mihi ex sententiâ succedet, nullos pluris quàm vos faciā. Hæc Argiui quum audissent, rem confecisse dicuntur, & à principio dissimulantes quod actum esset, nihil poposcisse Græcos: sed quum ab illis^b reprehenderentur, tunc partem imperii poposcisse, gnari id Lacedæmonios non cōcessuros, vt hoc prætextu^c otium agerēt. ^d Cui rei competit, quod quidam Græcorum multis postea annis gestum fuisse memorant: Quum Susi Memnoniis alterius negotii gratia esset Atheniensiu nuntii, Callias Hipponici filius, & collegæ qui pariter ascēderāt, cōtigat vt Argiui & ipsi per id tēpus Susa mitterent nuntios,

^a Forstasse phras. Græca respon- det potius nostra. En nous fait cas. Pro ἀπαγγελόμε- νους autem legitur ὅτι ἐπαγγελλόμε- νους.

^b Vide annot. quæ proximam præce- dit.

^c A bello absti- nerent.

^d Cum quibus istud congruiss. Vel, Quibus con- sentaneum fuisse quidam Græco- rum narrāt quod multis post hæc annis contigit.

τῶν δὲ ἀγγέλων περὶ ἀπὸ τῆς Σπάρτης πρὸς τὰ ῥηθέντα ἐκ τῆς βουλῆς ἀμείψασθαι τοῖς-
δε, πρὶν μὲν ἀποιδέων αἰοίσθην ἐς τοὺς πλεῖ-
νας, πρὶν δὲ ἡγεμονίης, αὐτοῖσι ἐντελέλῃαι
ὑποκρίνασθαι· καὶ δὴ λέγειν, σφι μὲν εἴ-
δυο βασιλῆας, Ἀργείοισι δὲ ἓνα· οὐκ ἔστι δυν-
νατὸν εἶναι τῶν ἐκ Σπάρτης ὁδοῦ περὶ παῦ-
σαι τῆς ἡγεμονίης. μὲν δὲ δύο τῶν σφετέρων
ὁμόφρονον ὅτι Ἀργείων εἶναι, καλὸν δὲ εἶναι.
οὕτω δὲ ὅτι Ἀργεῖοι φασὶ ἐκ αἰαχέσθαι
τῶν Σπάρτην πλεονεξίῃ, ἀλλ' ἐ-
λέσθαι μᾶλλον ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἀρχε-
σθαι ἢ ὑπὲρ εἶναι Λακεδαιμονίοισι. πρὸς περὶ
τε τοῖσι ἀγγέλοις, πρὸς δὲ διώπτος ἡλίας ἀπαλ-
λάσσεσθαι ἐκ τῆς Ἀργείων χώρας· εἰ δὲ μὴ,
πρὶν εἰσελθεῖν ὡς πολέμιοις. αὐτοῖσι μὲν Ἀρ-
γεῖοι ποσάυτα πούτεον πέρι λέγουσι. ἐστὶ
δὲ ἄλλος λόγος λεγόμενος αἰὰ τὴν Ἑλλά-
δα, ὡς Ξέρξης ἐπεμψέ κήρυκα ἐς Ἀργε-
ος πρὸς τὸν ἡγεμόνα ὁρμήσθαι στρατεύεσθαι ὅτι
τὴν Ἑλλάδα ἐλθόντα δὲ τὸν λέγει εἶπαι,
Ἄνδρες Ἀργεῖοι, βασιλεὺς Ξέρξης τάδε ὑ-
μῖν λέγει· Ἡμεῖς νομίζομεν Πέρσῃ εἶναι, ἀπ' οὗ
ἡμεῖς γεγεννημένοι, παῖδα Περσέος ὁ Δα-
νάης, γεγεννητά ἐκ τῆς Κηφείας θυγατρὸς Ἀν-
δρομέδης. οὕτω αὖ ὡς εἴημεν ὑμέτεροι ἀπὸ-
γνηστοὶ οὐτε ὡς ἡμεῖς εἰχρὲς ὅτι τοῖς ἡμετέροις
πρὸς ὑμῖν στρατεύεσθαι, οὐτε ὑμεῖς ἄλλοι-
σι πικρυνόμενοι, ἡμῖν ἀπὸ τῶν ἡμετέρων, ἀλ-
λά πρὸς ὑμῖν αὐτοῖσι ἡσυχίαν ἔχοντες καὶ τῇ-
σθαι. ἡμῖν δὲ ἐμοὶ γήνηται καὶ νόον, οὐδαμῶς
μέζονας ὑμῶν ἄξιον. ταῦτα ἀκούσαντες
Ἀργεῖοις λέγεται πρὸς τὸν ποιήσαντα, καὶ
πρὸς τὸν ἡγεμόνα μὲν ὁδοῦ ἀπαγγελλομένους
μεταγίεν· ἐπεὶ δὲ σφείας πρὸς λαμβάνειν
ἐστὶ Ἑλλήνας, οὕτω δὲ ὅτι τὰ μὲν οὐ
μετὰ δώσοισι τῆς ἀρχῆς Λακεδαι-
μόνιοι, μεταγίεν, ἵνα ὅτι πρὸς φάσος ἡ-
συχίῃ ἀγῶσι. συμπεσεῖν δὲ τούτοις καὶ
τὸν δὲ τὸν λόγον λέγουσι πῖνες Ἑλλήνων,
πολλοῖσι ἔτεσι ὕστερον γηρόμενον πούτεον·
τῶν δὲ Σούσοισι πῶσι Μεμνονείοισι ἐόν-
τας ἐτέρου πρὸς τὸν εἶναι ἀγγέλοις
Ἀθηνάων, Καλλίῳ τε τὸν Ἰππωνί-
χου, καὶ ὅτι μετὰ τούτου ἀναβαίτας Ἀρ-
γείοις δὲ, τὸν αὐτὸν πούτεον χερόνιον πέμ-
ψαντας καὶ τούτοις ἐς Σούσα ἀγγέλοις,
εἰρωτῶν

a Eos hac conditione reduxit ut eius posterorum sacrificii essent. Ad hoc loquendi genus passim impingit hic interpres.

b Sensus huius loci postulare videtur: Si luxi ἀγῶνι respondēt ad verbum ei quod dicitur Boni essent: Si totum hunc locum sic interpretemur, Neque enim in quolibet talia facta cadere existimo, sed in eum demum qui acuto ingenio virilique robore sit præditus. Atqui cum Siciliæ incolæ contraria his à natura habuisse ferunt, ut qui effœminatus ac mollior fuerit. Illud quoque πῶς πᾶσι videtur aliter accipiendum, & eodem modo quo dicitur propositio- ne Ad, quum dicitur, Obscurus adhuc vocet.

c Omissis ἔργω quod respondet præcedenti λόγῳ. q. d. Dum verbo allos ad consuetudinem suam imperitiam adiungat, ipse non iam verbo, sed facto illud innuit. d Post hoc autē insperatū lucrū. Id est, Quum autē ei nihil tale speraret iam tantum bonum obtigisset.

His sacris fretus, * cō deduxit illos ubi posterorum sacrificii essent. Quæ res mihi admirationi fuit, præter ea quæ audio, tantum opus Teline effecisse: qualia opera non à quocumque viro effici consueverunt, sed ab eo qui sit ^b casti ingenii, robustæque præstantiæ. Quanquā ut fertur ab incolis Siciliæ, fuisse natura effœminatū ac viro molliorē. Hūc in modum ille dignitatem hanc adeptus est. Cleandro autē Patareo, qui septem annos Gelæ tyrānide potitus est, vita functo, (à Sabylo autē viro Geloo fuit interfectus) ibi frater eius Hippocrates suscepit imperium. Quo tyrannidem obtinente, erat illio Gelon prognatus à Teline vate, cum aliis multis, quorum vnus erat AEnesidemus Pataici filius, satellites Hippocratis: qui non diu post ob virtutem declaratus est totius equitatus præfectus. nam quibus in bellis Hippocrates obfedit Callipolitanos, Naxios & Zancleas & Leontinos, pugnavitque cum Syracusanis & permultis barbarorum, in iis bellis Gelon exitit vir præclarissimus: adeo ut nulla omnium quas retuli ciuitatum effugerit Hippocratis dominationē, præter Syracusanos. quos pugna ad flumē Elorū superatos Corinthii Corycæique liberauerunt: sub hac tamen conditione, ut Syracusani Camarinam, quæ ipsorum quondam fuisset, Hippocrati traderet. Hippocrates autem quum totidem annos quot frater Cleāder tyrannidem obtinuisset, illato Siculis bello, ante urbem Hyblā periit. ita Gelon per causam tuendi liberos Hippocratis, Evclidem & Cleandrum, ubi ciues, quod abnuerent dicto amplius audientes esse, prælio vicit, ipse Geloorum imperium ^c adeptus est, liberis Hippocratis dominatione fraudatis. ^d Post hoc commentum, quosdam Syracusanos, qui Gamori vocabantur, à plebe suisque seruis qui Cyllyrii nominabantur eiectos,

σὸν τὰ ὑπὸ τῷ δήμῳ, καὶ τῷ σφετέρῳ δούλῳ, χαλεομύων δὲ Κυλλυρίων,

τύποισι δὲ ὧν πισυνος ἐὼν κατήγαγε, ἐπ' αὐτὸ οἱ ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἱεροφάντων τῶν ἡνῶν ἔσονται. γὰρ μοι αὖν καὶ τὸ γέροντος πρὸς τὰ πτωχάνομα κατεργάσασθαι Τηλίνην ἔργον ἔσονται. τὰ τοιαῦτα γὰρ ἔργα οὐ πρὸς τῷ ἀπὸ τῶν αὐτῶν νεόμικα γίνεται, ἀλλὰ πρὸς ψυχῆς τε ἀγαθῆς, καὶ βίῳ αὐτῆς. ὁ δὲ λέγεται πρὸς τῆς Σικελίης τῶν οἰκητῶν τὰ ὑπερδυνά τούτων πεφυκέναι, θηλυδρῆς τε καὶ μαλακώτερος ἀνὴρ. οὕτω μὲν νυνὶ ἐκτίθηται τὸ πρὸς τὸ γέροντος. Κλεαῖδρος γὰρ Παταρέος τελευτήσαντος τὸν βίον, ὃς ἐτυχεῖν ἔβη μὲν Γέλης ἐπὶ ἔτεα, ἀπέθανε δὲ ὑπὸ Σαβύλλῃ ἀνδρὸς Γελώου, ἐν τῷ αὐτῷ ἀναλαμβάνει τὴν μοῦναρχίαν Ἰπποκράτης, Κλεαῖδρου ἐὼν ἀδελφεός. ἔχοντας δὲ Ἰπποκράτης τὴν τυραννίδα, ὁ Γέλων ἐὼν Τηλίνῳ τῷ ἱεροφάντῳ ἀπὸ τῶν πολλῶν μετ' αὐτῶν, καὶ Αἰνισιδῆμου τῷ Παταίχῳ, ὃς ἦν δορυφόρος Ἰπποκράτους, μὲν δὲ οὐ πολλὸν χρόνον δι' ἄρετῃ ἀπεδέχθη πάσης τῆς Ἰπποκράτους ἰπποαρχίας. πολιορκήσαντος γὰρ Ἰπποκράτους Κωμῆς πολίτας τε καὶ Ναξίους, καὶ Ζαγκλαίους τε καὶ Λεοντίους, καὶ πρὸς Συρηκουσίους τε καὶ τῶν βαρβάρων συνηγούς, ἀνὴρ ἐφάνετο ἐν τούτοις τοῖς πολέμοις ἐὼν ὁ Γέλων λαμπρότατος. τῷ δὲ εἶπον πολίων τούτων, πλὴν Συρηκουσίων, ὅσδε μὴ πέφθῃ γε δουλοσύνη πρὸς Ἰπποκράτους. Συρηκουσίους δὲ Κορινθίους τε καὶ Κερκυραίους ἐρρύσαντο, μάχῃ ἐσώσαντες ὅτι ποταμῷ Ἐλώρῳ. ἐρρύσαντο δὲ οὕτως ὅτι τοῖς δε κατελάβεσθαι, ὅτι ὥστε Ἰπποκράτῃ Καμαρίνῳ Συρηκουσίους πρὸς αὐτοῦ. Συρηκουσίων δὲ ἡ Καμαρίνα παρὰ τὴν αὐτῶν. ὡς δὲ καὶ Ἰπποκράτης τυραννίδαν ἴσα ἔτεα τῷ ἀδελφῷ Κλεαῖδρῳ κατέλαβε ἀποθανεῖν πρὸς πόλιν Ὑβλῆν, στρατευσάμενον ὅτι τοῖς Σικελίοις, οὕτω δὲ ὁ Γέλων ὡς λόγῳ ἡμῶν τοῖς Ἰπποκράτους πασι. εἰ Εὐκλείδης τε καὶ Κλεαῖδρος, ὁ βουλομένων τῶν πολιτῶν κατηκόων ἐπὶ τῷ πρὸς ἔργῳ, ὡς ἐπεκράτησε μάχῃ τῷ Γελῶν, ἦρχε αὐτὸς ἀποστρέφειν τοῖς Ἰπποκράτους παῖδας. μὲν δὲ τὸ δὲ ὄρημα, τοῖς γὰρ μόρεσι χαλεομύους τῶν Συρηκουσίων, ἐκπε-

καὶ κατὰ τὴν γένεσιν 275

καὶ Κυλλυρίων.

ὁ Γέλων καταγαγὼν τοῦτοις ἐκ Κασμένης Ἀ
 πόλιος ἐς τὰς Συρηκούσας, ἔχε καὶ ταύτας. ὁ
 γὰρ δῆμος ὁ τῆς Συρηκουσίῳ ὀπιόντι Γέλωνι
 παρὰ διδοῖ τὴν πόλιν καὶ ἐωυτόν. ὁ δὲ, ἐ-
 πί τε πρὸ ἐλαβε τὰς Συρηκούσας, Γέλως μὲν
 ὀπικρατέων, λόγον ἐλάσων ἐποίητο, ὅτι
 βέλτας αὐτῶν Ἰέρων ἀδελφεὸς ἐωυτοῦ. ὁ δὲ
 τὰς Συρηκούσας ἐκράτινεν, καὶ ἔσταν ἀπὸρτα
 αἱ Συρηκούσαι. αἱ δὲ πρῶται ἀνά τ' ἐ-
 δραμον καὶ ἀνέβλαστον. τὸ το μὲν γὰρ, Καμα-
 ριναίους ἀπὸρτας ἐς τὰς Συρηκούσας ἀγα-
 γῶν, πολὴν τὰς ἐποίησε, Καμαρῖνης δὲ ὅς αὖ
 κατίσκαψεν. ὅτι δὲ, Γελῶν ὑπομήστειας
 τῆς αὐτῶν τῶν τοῖσι Καμαρῖναίοις ἐποίη-
 σε. Μεγάρους τε τοῖς ἐν Σικελίῃ, ὡς πο-
 λιορκέοντο ἐς ὁμολογίῳ πορσεχώρησαν,
 τοῖς μὲν αὐτέων παχέας, ἀφρομύους τε πό-
 λεμον αὐτῶν, καὶ πορσεδοκέον τὰς ἀπολέεας
 ἀφ' ὧν τῶν ἀγῶν ἐς τὰς Συρηκούσας, πολὴν
 τὰς ἐποίησε. τὸν δὲ δῆμον τῆς Μεγάρων, ἐκ
 εὐντα μετὰ τὸν τὸ πολέμου τύπου, ὅς δὲ
 πορσεδοκέον κακὸν ὅς δὲ πείσασθαι, ἀ-
 γαγῶν καὶ τούτοις ἐς τὰς Συρηκούσας, ἀπέ-
 δοτο ὅτι ὁξαγωγῇ ἐκ Σικελίης. τῶν τοῖσι
 τῶν τοῖσι Εὐβοέας τοῖς ἐν Σικελίῃ ἐποίησε
 ὁξακρίνας. ἐποίησε δὲ τῶν τοῖσι ἀμφο-
 τέρας, νομίσαι δῆμον ὅτι οὐνοίκημα ἄ-
 χαριστότατον. τοιούτῳ μὲν ὅτι πρὸ τυραννος
 ἐγαγόντες μέγας ὁ Γέλων. ὅτε δὲ ὡς οἱ ἀγ-
 γελοὶ τῆς Ἑλλήνων ἀπικέατο ἐς τὰς Συρη-
 κούσας, ἐλθόντες αὐτῶν ἐς λόγους, ἤχον τὰ δὲ,
 Εὔπεμψαν ἡμέας Λακεδαιμόνιοι,
 καὶ οἱ τούτων σύμμαχοι, παρὰ λαμφομέ-
 νους σε πορσε τὸν βάρβαρον. τὸν γὰρ ὀπιόντα
 ὅτι τὴν Ἑλλάδα πᾶντως κου πινυθάνειαι,
 ὅτι Πέρσης ἀνὴρ μέλλει, ζῶντας τὸν Ἑλλή-
 νων, καὶ ἐπ' αὐτῶν πᾶντα τὸν ἡῶν φρατῶν
 ἐκ τῆς Ἀσίας, φρατῆλατέων ὅτι τὴν Ἑλ-
 λάδα. πορσεγμα μὲν ποιθίμῳ ὡς ὅτι
 Ἀθῆνας ἐλαίνε, ἐν νόμῳ δὲ ἔχον πᾶσαν τὴν
 Ἑλλάδα ὅτι ἐωυτῶν ποιήσας. σὺ δὲ δυνά-
 276 μός τε ἔχεις μεγάλης, καὶ μοῖρα τοῖς Ἑλ-
 λάδος ἐκ ἐλαχίστη μετὰ ἀρχοντὶ γε Σικε-
 λίης βοήθει τε τοῖσι ἐλθόντες τοῖς τὴν Ἑλ-
 λάδα, καὶ στωελυθέρου. αἰλῆς μὲν γὰρ γε-
 νομένη πᾶσα ἡ Ἑλλάς, χεῖρ μεγάλη στωα-
 γεται, καὶ ἀξιόμαχον γινόμενα τοῖσι ὀπιούσι

in patriam ex vrbe Casmena re-
 ducendo, potitus etiam est ipsis
 Syraculis. nam ei venienti plebs
 Syraculana & vrbe & seipsa de-
 dit. Quā Gelō vbi accepit, Gelam
 quam tenebat minoris faciens,
 Hieroni fratri demandavit, sibi-
 que Syraculas habuit, & quidem
 pro omnibus vrbibus. idēque
 ea ciuitas confestim ^a excurrit ^a Incrementum
 atque propagata est. nam dedu- ^{vigorēque as-}
 ctis cō Camarinæis omnibus Ge- ^{sumpsit.}
 lon ciuitatem dedit, Camarina
 euerfa: dimidiōque & eo amplius
 Geloorum itidē vt Camarinæis
 fecit. Necnon Megarenfium qui
 sunt in Sicilia, quum obfessi ad
 deditionem venisset, locupletis-
 simos quosque, qui bellum ei in-
 tulerant, & ob id se interfectum
 iri putabant, Syraculas traduxit,
 ac ciuitate donauit: at plebē Me-
 garenfē quæ belli mouendi fue-
 rat expers, quæque nihil mali se
 passuram expectabat, Syraculas
 adductam venundedit, ex Sicilia
 asportādā. Idem hoc fecit Eu-
 boeēfibus qui sunt in Sicilia, pro-
 ceres à plebe distinguens. Hoc
 autē ideo de vtriusque fecit quod
 arbitraretur contubernium ple-
 bis rem esse molestissimam. Ea
 ratione magnus tyrānus effectus
 est Gelon. Ad quem legati Græ-
 corum, posteaquam Syraculas
 corāmque venerunt, ita loquuti
 sunt,

LACEDAEMONII pari-
 ter & Athenienses corūque so-
 cii nos misere ad te in societatem
 assumendum aduersus barbarū.
 nam prorsus audisti bellum Græ-
 ciz inferre, iuncto pontibus Hel-
 lesponto, virum Persam, secum
 omnes Eoas ex Asia copias du-
 centem: per simulationem belli
 Athenis inferendi nos inuaden-
 tem, quum in animo habeat om-
 nem Græciam redigere in suā
 potestaté. Tu igitur, cui magna
 potētia adest, nec minima Græ-
 ciz portio, quum sis Siciliz prin-
 ceps, ferto opem iis qui Græciā à
 seruitute vindicāt, eāmq; vnā cū
 illis liberato. Coacta enim cūcta
 Græcia, erimus magnā manus,
 pugnaq; pares inuadētibus nos:

quod si è nobis alii proditores fuerint, alii otiosi sedcant, id syn-
cerum quod supererit Græciæ, e-
xiguum erit. vnde periculum est
ne omnis Græcia pessū eat. Ne-
que enim speraueris Persam, si
nos prælio superauerit, ad te non
esse vēturum: quinimō hoc antè
caueris. nobis nanque opem fe-
rendo, temetipsum tutaris. Rei

Β bono consilio gesta latus plerū-
que est exitus. Hæc legati dixer-
e. Quibus respōdēs Gelō, ^a multus

^a His verbis, qui
bus eos vehemē-
ter vrgebat, vsus
est.

^b Quum ipsi pe-
tenti mihi aduer-
sus exerc. barb.
ferre opem recu-
saueritis.

^c Et obrestabar
ut poenas necis
Doriei Anaxan-
dridæ filii ab Æ-
gestanis reposce-
retis, offereb.

^d Commoditates
prouenerunt.

^e Itaque per vos
quidem hæc om-
nia barbari pos-
sident licet. id est,
Per vos non stetit
quin hæc omnia
nunc à barbaris
possidentur.

^f Nunc postquā
translatæ sunt ad
vos belli gerendi
vices, ita demum
Gelonis recorda-
ti estis. Atenim
dedecore à vobis
affectus, vos ne-
quaquam imita-
bor: sed opē fer-
re paratus sum
ducentarum trire-
mium, &c. *Est
tamē adverbium,
Suppeditans du-
centia triremes, &
viginti milia ar-
mat. eodēque
modo deinceps.*

in hac oratione fuit, Viri Græci,
inquit, insolentem habetis ora-
tionē, qui ausi estis me adire, hor-
tantes ad ineūdā aduersus bar-
barum societatem: ^b quum ipsi
me orantem prius aduersus ex-
ercitum barbaricum recusauerit-
is socium. nam dum mihi erat
cū Carthaginensibus certamen,

^c incumbenti ad vltionem necis
Doris Anaxandridæ filii de Æ-
gestanis exigendam, offerebām-
que me adiutorem ad liberanda
emporīa, vnde vobis magna e-
molumenta atque ^d voluptates
prouenerant, vos neque mei ad-
iuuandi, neque vltionis de nece
Doriana exigendæ gratia venire

voluistis. Itaque ^e quantū in vo-
bis est, omnia hæc à barbaris pos-
sidentur. Verū nobis hæc in me-
lius reciderunt. ^f nūc quoniam
circūuenit vos atque attigit bel-
lum, ita demum Gelonis mēmo-
ria facta est. Sed contemptus à
vobis, non ero vestri similis: sed

paratus sum ad opem ferendā du-
centarum triremium, & viginti
milliū armatorū, ac duum mil-
liū equitū, *totidēque ferentario-
nū, totidēque leuis armaturæ,*
totidē sagittariorū, totidem fun-
ditorum. Sed & sem frumenta-
riā cunāis Græciæ copiis, donec
fuerit debellatum, suppeditaturū
me recipio. Sed ea lege hæc polli-
ceor vt ego sim aduersus barba-
rū Græcorū imperator: aliter ne-
que ipse venirē, neq; alios mitte-
rē. Ea Syagrus audiēs, non tulit:
sed, O quā ciularet, inquit, Pe-
lopidēs Agamemnon, si audiret
Spartiatas imperium subdidisse
Gelonī atque Syracusanis. Tu
verò ne feceris huius rei men-
tionem amplius: sed si tibi ani-
mus est opem ferendi Græciæ,

^A *ὡς δὲ ἡμῶν οἱ μὲν καταπαρῶσι δῶσι, (4) δὲ
μὴ γέλῳσι τιμωρέν, ὃ δὲ ὑμῶν τῆς ἑλ-
λαδος ἢ ὀλίγον, τὸ δὲ ἥδη δὲν γίνεται, μὴ
πέσῃ πᾶσα ἡ Ἑλλάς. μὴ γὰρ ἐλπίσῃς, ὡς ἡ-
μῶς κατατρέψεται ὁ Πέρσης μάχῃ κερ-
τήσας, ὡς οὐκ ἦν ἡ πόλις σέ γε, ἀλλὰ πρὸς
τοῦτου φύλαξαι. βοηθῶν γὰρ ἡμῶν, σιωπῶν
τιμωρέας· τὰ δὲ βῆ βουλῶν ἐν τῇ ᾠήματι
τελευτῇ ὡς ῥεπίπῳ χρηστὴ ἐτέλεθ' ὅτι γίνε-
σθαι. (4) μὲν γὰρ ἔλεγον. Γέλῳ δὲ*

^B *πολλὸς ἐνέκειτο λέγων τοιάδε, Ἄνδρες ἑλ-
λίωες, λόγον ἔχοντες πλεονέκτιν, ἐπολμή-
σατε ἐμὲ σύμμαχον ὅτι τὸν βάρβαρον πα-
ρεκαλέοντες ἐλθεῖν· αὐτὸ δὲ, ἐμὲ πρὸς τε-
ρον δευτέρου βαρβαρικοῦ στρατοῦ σῶν ἐπι-
ψαδαι, ὅτι μοι πρὸς Καρχηδονίους νεῖκος
συνῆπτο, ὅτι σκῆπτόντος τε (4) Δωριέος τῷ
Ἀναξάνδριδῃ πρὸς Αἰγυπτίων φόνον
ἐκπαρῆξασθαι, ὡς ποτεῖνον τὸς τε τὰ ἐμ-
πορία σῶν ἐλθὼν ἐργῶν, ἀπ' ὧν ὑμῶν μεγίστη*

^C *ὠφέλειά τε καὶ ἐπαυρήσιες γένησιν· οὔτε
ἐμὲ εἵνεκα ἦλθετε βοηθήσοντες, οὔτε τὸν
Δωριέος φόνον ἐκπαρῆξομεν· ὃ δὲ κατ'
ὑμῶς, τὰ δὲ πάντα ὑπὸ βαρβάροισι νέμε-
ται. ἀλλ' ὅτι γὰρ ἡμῶν καὶ ὅτι ὁ ἀμείνων κα-
τέστη· νυνὶ δὲ ὅτι πρὸς ἐμὲ ἐλήλυθε ὁ πόλεμος
καὶ ἀπῆκται ἐς ὑμῶς, οὕτω δὲ Γέλωνος μνη-
σις γένηται. ἀπὸ μὲν ὅτι πρὸς ὑμῶν κυρήσας,
ὅτι ὁμοιώσωμαι ὑμῶν, ἀπὸ ὅτι τῶν εἰμι βοη-
θῶν, πρὸς ἐχθρόμενος διπλοῦσας τε πενήτας, καὶ*

^D *διπορευοῦς ὁπλίτας, καὶ διχαλίω ἵππων, καὶ
διχαλίους ποξότας, καὶ διχαλίους σφενδονή-
τας, καὶ διχαλίους ἵπποδρόμους ψιλούς. οἷον
τε ἀπάσῃ τῇ ἑλλήων στρατῇ, ἐστ' αἱ δὲ
πολεμῶσιν, ὡς δὲ καὶ πρὸς ἐμὲ. ἐπὶ
δὲ λόγῳ τοῦδε τὰ δὲ ὑπὸ ἡμῶν, ὅτι ὅτι στρα-
τηγὸς τε καὶ ἡγεμὼν τῶν ἑλλήων ἡγήσο-
μαι πρὸς τὸν βάρβαρον· ἐπ' ἄλλῳ δὲ λό-
γῳ οὐτ' αἰ' αὐτὸς ἐλθοίμι, οὐτ' αἰ' ἄλλοις
πέμψαμι. ταῦτα ἀκούσας οὔτε ὡς ἐλα-
στομα*

^E *ὁ Σύναγρος, εἰπέ τε τὰδε, Ἡ' καὶ μέγ' οἱ μὲν
ἔθεν ὁ Πελοπίδης Ἀγαμέμνων, πυθόμενος
Σπάρτην πῶς ἡγεμονίῳ ἀπαραρρεῖσθαι
ὑπὸ Γέλωνος τε καὶ Συρηκοσίων. ἀλλὰ
τοῦτου μὲν πρὸς λόγου μηκέτι μετὰ τῆς, ὅ-
πως πῶς ἡγεμονίῳ τοι πρὸς δῶσωμεν.
ἀλλ' εἰ μὲν βούλεαι βοηθεῖν τῇ ἑλλάδι,*

a Vos, qui imperent habere videmini, at quibus imperetur, non item.

b Exemplum esse.

Vel, ablatum esse.

c Sicut ver in anno præcellere cõstat, ita suum exercitum Græci præcellere. Ideoque Græciæ, quæ sua societate priuaretur, idem cõtingere dicebat ac si ei ex anno ver exemplum esset.

d Nauibus quinquagenum remorum.

e Bene stabilita.

Vel constituta, nulla premente calamitate, sed iustitiæ exercendæ studio, vel, sed iustitiæ amore, ad verbum, sed præ iustitiâ, in mediũ Cois proposuerat, & in Siciliam discesserat.

vt nõ sit dedecus nobis ista commemorare. His Gelon ista respõdit, Hospes Atheniẽsis, apud vos qui præsint habetis, qui subsint non habetis. Quocirca quum nihil cedere sed totum obtinere velitis, quam celerrimè hinc retro abscedatis, renuntiaturi Græciæ, ver ex anno illi exaruisse. Cuius dicti sensus hic est, quum constet probatissimam anni partem esse ver, talem esse suum exercitum innuebat, quo Græcia priuaretur, quasi quodam vere, quod illi exarsceret, non inita secum societate.

Hoc respõsõ Gelonis accepto nuntii Græcorum profecti sunt. Post hæc Gelon timens quidem ille Græcis, ne impares barbaro essent, tamen indignum atque intolerandum sibi ratus vt profectus in Peloponnesum subesset Lacedæmoniis, qui Siciliæ tyrannus esset, ommissa hac via aliã iniit. Nam vbi primũ audijt Persam transmississe Hellepontum, misit cum tribus biremibus Cadmum Scythis filiũ Coum, multa cum pecunia ac placidis verbis, ad obseruandum quò casura esset pugna: vt si barbarus vinceret, ei pecuniam traderet terramque & aquam eorum locorum quibus Gelon imperaret: sin vincerent Græci, rursus pecuniam reportaret. Hic Cadmus ante id tempus quum tyrannidem Coorum à patre accepisset e satis validam, nullo aduerso casu, sed ob iustitiam, sua sponte eam in media ciuitate deposuit, atque in Siciliam abiit. vbi vnà cum Samiis urbem Zanciam (cuius nomen in Messanam mutatum est) tenuit atque incoluit. Hunc Cadmum, eò hunc in modũ profectum, Gelon ob iustitiam quam illi ex aliis rebus adesse nouerat, Delphos misit: cuius hominis inter alia quæ edidit opera iusta, hoc nõ in postremis reponitur, quòd tantum pecuniæ à Gelone cõmissũ interuertere quũ posset, noluit, sed posteaquã Græci pugna nauali superiores exitere,

reòν καταχράσθαι, οὐκ ἐθέλησε. ἀλλ' ἐπεὶ οἱ Ἕλληνες ἐπεκράτησαν τῆς ναυμαχίας,

A ἔγωγε οὐκ ὀνείδους ἡμῖν ὅτι ὕδεν' λέγῃ παρ' τοῖς αὐτοῖς. ἀμείβετο Γέλων τοῖςδε, Ζεῖνε Ἀθηναῖε, ὑμεῖς οἴκατε τοὺς ἀρχοντας ἔχιν, ὅτε δὲ ὄρξομενοι οὐκ ἐπὶ. ἐπεὶ τοίνυν ὁδὸν ὅτι ἐντες ἔχιν ὁ πῶν ἐθέλετε, οὐκ αὖ φθάνοιτε τὴν ταχίστην ὁπίσω ἀποδησάμενοι, ἐὰν ἴδωμεν λόντες τῇ Ἑλλάδι ὅτι οὐκ τῷ ἑαυτοῦ ὅτι αὐτῇ ἔξαραιρηται, ὅτε δὲ ὁ νόος τῷ ῥήματι, ὅτι ἐθέλει λέγειν. δὴλα γὰρ ὡς οὐ ὅτι αὐτῶν ὅτι τὸ ἑαρ δοκιμάσται, τῆς δὲ τῆς Ἑλλήνων στρατιῆς, πλὴν ἐαυτοῦ στρατιῶν. εἰσκαμίνω ὡς πλὴν Ἑλλάδα τῆς ἐαυτοῦ συμμάχους, εἴαζε ὡς εἰ ὅτι ἑαρ οὐκ τῷ ἑαυτοῦ ἔξαραιρημένοι εἴη.

Oἱ μὲν δὲ τῇ Ἑλλήνων ἀγγελοι' ποταύτα τῷ Γέλωνι χρηματισάμενοι ἀπέπλεον. Γέλων δὲ πρὸς αὐτὰ δεῖσαι μὲν πρὸς τοῖς Ἕλλησι μὴ οὐ διώκονται τὸν βάρβαρον ὑφ' ἐαυτοῦ, δεινὸν δὲ καὶ οὐκ αἰσχετὸν ποιησάμενος ἐλθὼν ἐς Πελοπόννησον ἀρχεσθαι τὸν Λακεδαιμονίων, ἐὼν Σικελίης τύραννος, αὐτῶν μὲν πλὴν ὁδὸν ἡμέλησε, ὁ δὲ ἀλλοῖς εἴχετο. ἐπεὶ τε γὰρ ταχιστα ἐπύθετο Πέρσῃ διαβεβηκότα τὸν Ἑλλήσποντον, πέμπει πεντηκοντέροισι τριῶν Κἀδμον τῷ Σκύθῳ, αἰδρα Κῶν, ἐς Δελφοὺς, ἔχοντα χρήματα πολλὰ, καὶ φιλοῖς λόγοις, καραδοκῶσιν πλὴν μάχῃ, ἥ πεσέεται. καὶ ἰὼν μὲν ὁ βάρβαρος νικᾷ, πᾶσι τε χρήματα αὐτῶν δίδουσι, καὶ γλῶττι καὶ ὕδωρ, τῇ ἀρχῇ ὁ Γέλων ἰὼν δὲ οἱ Ἕλληνες, ὁπίσω ἀπάγιν. ὁ δὲ Κἀδμος ὅτε, πρὸς τῶν πρυτάνων ἀρχαδὲς ἀμειβόμενος πρὸς πατρὸς πλὴν τυραννίδα Κῶν, δι' ἐβηκῆσθαι, ἐκὼν τε εἶναι, καὶ δεινὸς ἐκπύοντος ὁδὸν, ἀλλ' ἔπειτα δημοσίου, ἐς μέσον Κῶοισι κατὰ τοὺς πλὴν ἀρχῆς, οἴχετο ἐς Σικελίαν. ἐνθα μὲν Σαμίῳ ἐγγετέ καὶ κατοίκησε πόλιν Ζάγκλιν πλὴν ἐς Μεσσηνίαν μεταβαλοῦσθαι πυνόμα. τῶν δὲ ὧν ὁ Γέλων Κἀδμον καὶ τοῖςδε ἔπειτα ἀπικράμον, ἀλλ' ἀπικράμον, πλὴν οἱ αὐτοὶ ἀλλήλων σιωπῇδε ἐοῦσθαι, ἐπεμπε. ὅς ὅτι τοῖς ἀλλοῖσι δικαίοις τοῖς ἑαυτοῦ ἐργασμένοις, καὶ τὸδε οὐκ ἐλάχιστον βουτῶν ἐλείπετο. χρηστήσας γὰρ μεγάλων χρημάτων, τῇ οἱ Ἕλων ἐπέτρεπέτο, παρ' ἐπεὶ οἱ Ἕλληνες ἐπεκράτησαν τῆς ναυμαχίας,

καὶ Ξέρξης οἰχάκεε ἀπελάωνων, καὶ δὴ καὶ Ἀ
 ἐκεῖνος ἀπῆκετο εἰς τὴν Σικελίαν, ἀπὸ πρῶ-
 τα ἡ χεῖρα αἶνον. λέγεται δὲ καὶ τὰδε
 ὑπὸ τῆς αἰ Σικελίᾳ οἰκημένων, ὡς ὁμῶς
 καὶ μέλλων ἀφχαθαι ὑπὸ Λακεδαιμο-
 νίων ὁ Γέλων, ἐβόηθησε αὐ τοῖσι Ἑλλησι, εἰ
 μὴ ὑπὸ Θέρωνος τῷ Αἰνισιδίου Ἀκρα-
 γαντίνων μοιωάρχου ὅξελαθεῖς ὅξ ἱμέρης
 Τηέλλος ὁ Κερίππου, τύραννος ἐὼν ἱμέ-
 ρης, ἐπῆγε ὅτι αὐτὸν τὸν χρόνον τῶτον, Φοινί-
 κων, καὶ Λιβύων, καὶ Ἰβήρων, καὶ Λιγύων, καὶ Β
 Ἑλισύκων, καὶ Σαρδόνων, καὶ Κυρνίων πε-
 ῖκοντα μυριάδας, καὶ στρατηγὸν αὐτέων,
 Αἰμίλχου ὁ Ἀνωίος, Καρχηδονίων ἐόντα
 βασιλῆα. καὶ ξηνίω τε τὴν ἐωυτοῦ ὁ Τη-
 ελλος ἀναγνώσας, καὶ μάλιστα ἀφ' αὐτῶν
 Ἀναξίλεω τοῦ Κρητίνεω παρθυμῖω, ὅς
 Ῥηγίου ἐὼν τύραννος, τὰ ἐωυτοῦ τέκνα δοῦς
 ὁμήρου Αἰμίλχᾳ, ἐπῆγε μιν ὅτι τὴν Σικε-
 λίαν, τιμωρέων τὰς πεντηκῶν. Τηέλλου γάρ
 εἶχε θυγατέρα Ἀναξίλεως, τῇ οὐνομα λυ C
 Κυδίππη. οὕτω δὴ ὅρα οἷον τε ἡρόδοτον
 Γέλωνα βοηθῆν τοῖσι Ἑλλησι, ἀποπέμπειν
 εἰς Δελφοὺς τὰ χεῖρα. πρὸς δὲ, ὅτε τὰδε
 λέγουσι, ὡς οἰκέει τῆς αὐτῆς ἡμέρης ἐν τε
 τῇ Σικελίᾳ Γέλωνα καὶ Θέρωνα νικᾶν Αἰ-
 μίλχου ὁ Καρχηδόνιον, καὶ αἰ Σαλαμῖνι
 ὅτε Ἑλλώας τὸν Πέρσην. τὸν δὲ Αἰμίλχου,
 Καρχηδόνιον ἐόντα πρὸς πατρὸς, μητρὸς
 δὲ Συρικούσιον, βασιλεύσαντα τε καὶ αὐ-
 δραγαθῶν, Καρχηδονίων, ὡς ἡ συμβολή τε D
 ἐχέετο, καὶ ὡς ἐωυτοῦ τῇ μάχῃ, ἀφανισθῆ-
 ναι πικρὰ νομοῖ. οὕτε γὰρ ζῶντα, οὕτε ἀπο-
 θανόντα φανῶναι οὐδαμῶς γῆς. ὁ πρῶτος γὰρ
 ἐπέξελεν διζήμενον Γέλωνα. ἐστὶ δὲ ὑπὸ
 αὐτέων Καρχηδονίων ὅδε ὁ λόγος λεγόμε-
 νος, εἰκόνι χρόνων, ὡς οἱ μὲν βάρβαροι
 τοῖσι Ἑλλησι αἰ τῇ Σικελίᾳ ἐμάχοντο, ὅξ
 ποῖς ὁρξάμενοι μέχρι δέλης ὀψινος ὅτι το-
 σούτο γὰρ λέγεται ἐλκῶσαι τὴν σύρασιν. ὁ δὲ
 Αἰμίλχης αἰ τούτω τῷ χρόνῳ μένων αἰ ὅ
 στρατοπέδῳ, ἐθύετο καὶ ἐκαλλιέρετο ὅτι πυ-
 ρῆς μεγάλης, σώματα ὅλα καταγίζων· ἰ-
 δὼν ὅ Ἑσπῆν τῇ ἐωυτῇ γνομένη, ὡς ἔτυχε
 ὅτι πᾶν δυνάτοισι ἱεροῖσι, ὥστε ἐωυτὸν εἰς τὸ πύρ.
 οὕτω δὴ κατακαυθέντα ἀφανισθῶναι. ἀ-
 φανισθέντι δὲ Αἰμίλχᾳ Ἑσπᾶ εἴτε τοῖντο

Xerxesque cum exercitu abiit, ipse in Siciliam rediit cum omni pecunia. Fertur autem & hoc ab iis qui Siciliam incolunt, Gelonē inducto ad obtemperandū Lacedæmoniis animo, fuisse laturū Græcis auxilia, nisi Terillus Crinippi filius cecidit ex Himera, ubi erat tyrannus, à Therone Acragantini filio Acragantinorum monarcho, adduxisset per id tempus Phœnicum & Libyum & Iberorum & Ligum & Elisycorum & Sardonium & Cyniorū trecenta millia, duce eorū Amilcare Hannonis filio Carthaginensium rege: quos Terillus abduxerat cum persuasos hospitii necessitudine, cum præcipue prompta animi voluntate Anaxilai Critinei filii, Rhegini tyranni, qui filios suos Amilcari obsides dedit, vlciscendi foci causa. habebat enim Anaxilaus in matrimonio Terilli filiam, nomine Cydippā. Ita Gelonem, quum nequiret auxilia Græcis ferre, Delphos misisse pecuniam. Præterea aiunt iidem contigisse ut eodē die Gelon & Theron Amilcarem Carthaginensem in Sicilia superarint quo Græci in Salamine Persam Quinetiam Amilcarē, qui à patre quidem Carthaginensis, à matre verò Syracusanus erat, & ob virtutem rex Carthaginensium, quum conflixisset, prælio victum, è conspectu fuisse ablatum audio, nec vîquam gētium aut viuum aut mortuum comparuisse. omnia enim Gelonem indagando collustrasse. Apud ipsos autem Carthaginenses illius imaginem colētes, hæc fama est, dum barbari cum Græcis in Sicilia ab aurora ad crepusculum sine intermissione pugnarent, (tandiu enim extrastrū fuisse prælium) interea Amilcarem in castris permanentem sacrificasse atque litasse, solida corpora ag- a Adolentem in
 gerentem in ingentem pyram: pyra ingenti.
 sed conspectis suis in fugam ver-
 sis, ut erat in faciendis sacris occupatus, sese in ignem misisse, atque ita combustum è conspectu sublatum. Cui, siue hoc modo, ut Phœnices, siue alio, (ὡς Φοίνικες λέγουσι) εἴτε ἑτέρῳ,

vi Carthaginenses & Syracusani memorant, ex oculis ablato, nūc Carthaginenses sacrificant, extructis monumentis, cum alibi in omnibus suis coloniis, tū prae- cipue in ipsa Carthagine. Hac- tenus quae ad Siciliam attinent.

Corcyraei autem aliud nūtiis responderunt, aliud fecerunt. nā quum eos iidem nuntii qui in Si- ciliam ierant, adissent, & iisdem quibus Gelonē verbis alloquuti fuissent, polliciti sunt confestim se auxilia missuros ac praesidio fu- turos, negantes sibi Græciam ne- glectui habendam de salute peri- clitantem: quæ si collaberetur, nihil aliud sibi superesse quàm ut primo quoque die seruirent: id- eoque sibi, quoad possent, illam esse adiuuandam. Hæc illi aspectu speciosa responderūt: at ubi ferre opem oportuit, aliud habentes in animo, sexaginta naues in- struxere: ægrèque digressi, Pelo- pōneso applicauere, ac circa Py- lon ac Tænarō oræ Lacedæmo- niorum naues in statione statuere: obseruantes & ipsi bellū quod caderet, desperantes fore ut Græ- ci superarent, sed opinantes Xer- xem multo superiorē viā Græ- ciæ imperaturum. *Itaque cura-

a Operā igitur dabant, vel, de in- dustria id facie- bant, ut possent hæc Persæ dicere, Nos, ô rex, quum ad hoc bellum Græci assumerēt, sed plurimum secundum Athe- nienſes habemus, tamen aduer- sum te ire noluimus, aut quippiā tibi molestiæ facere. Hæc dicen- do sperabāt se plus aliquid quàm cæteros ablaturus. quod etiam (ut mihi videtur) contigisset. Ad Græcos autem exculationē pa- rauere, qua etiam vsi sunt. accu- santibus enim Græcis quod opē non attulissent, dixere sexaginta se triremes armauisse, sed per vē- tos etefias superare Maleam ne- quuisse. ^b Atque ita ad Salaminem se non contulere, nec vllius cla- dis pugnae naualis participes fue- re. Et isti quidem ita Græcos à se summouerunt.

b Atque ita fa- ctum fuisse ut Sa- laminē non per- uenirēt: & quod à pugna nauali abfuisse, in eo se minimē mali- tia vlla vfos fuisse.

Cretes autem, postquam aditi sunt ab iis Græcis quibus hoc ne- gotium datum erat, hoc sibi faciendum putarunt, ut certos homines publicitus

A (ὡς Καρχηδόνιοι) τῷ πολεμῷ οἱ ἴδιοι, τῷ πο- λεμῷ, μνημάτα ἐποίησαν, ὥς πάσης τῇσι πύλιναι τῇ δ' ἀποκίδων· ἐν αὐτῇ τε μέγιστον Καρχη- δόνιοι. Ἰα μὲν ἀπὸ Σικελίης, τοσαῦτα.

Κερκυραῖοι δ' ἐπὶ τῇ ἀποκρινάμεναι τοῖ- σι ἀγέλοις, τοιαῦτα ἐποίησαν, καὶ γὰρ τοῖσι περὶ λαμβάνον οἱ αὐτοὶ οἴοντο, καὶ ἐς Σικελίην ἀπῆκοντο, λέγοντες τοῖς αὐτοῖς λόγοις τοῖς καὶ πρὸς Γέλωνα ἔλεγον. ^β δὲ πρῶτα μὲν ὑπέχοντο πέμψειν τε καὶ ἀμύνεειν, φράζοντες ὡς οὐ σφί περὶ οἰκίαν ἐστὶν ἡ ἑλ- λὰς ἀπολυμένη (ὡς γὰρ σφαλῇ, σφραῖς γε ὁδὸν ἄλλο ἢ δουλοῦσι τῇ περὶ τῇ ἡ- μερέων) ἀλλὰ ὑποφρητέον εἴη ἐς τὸ διωα- τῶνται. ὑπεκρίναντο μὲν οὕτω δι' ἀποσώ- πα. ἐπεὶ δὲ ἔδει βοηθεῖν, ἀλλὰ νοέοντες, ἐ- πλήρωσαν νέας ἐξήκοντα. μάλιστα δ' αἰαχθέν- τες, περὶ ἐμίσχον τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ πρὸς Πύλον καὶ Τάναρον γῆς τῆς Λακεδαιμο- νίων ἀνέκωχοντο τὰς νέας, καταδοκίοντες καὶ οὗτοι τὸν πόλεμον, ἡ πεσέεται· ἀελπίοντες μὲν ὅτι Ἑλλήνας ὑπερβαλέσθαι, δοκίον- τες δὲ τῇ Πέρσῃ, κατακρητήσασθαι πολ- λὸν, ἀρξάν πᾶσης τῆς Ἑλλάδος. ἐποίησαν ὡς ὁπίτηδες ἵνα ἔχῃσι πρὸς τὸν Πέρσῃ λέγον- τοιαῦτα, ὡς βασιλεῖς, ἡμεῖς, περὶ λαμβά- νοντων τῇ Ἑλλήνων ἡμέας ἐς τὴν πόλεμον τῷ πολεμῷ, ἔχοντες δύναμιν ὅση ἐλαχίστην, ὁδὸν νέας ἐλαχίστας περὶ λαμβάνοντες αὐτὰς, ἀλλὰ πλεί- στας, μετὰ γὰρ Ἀθηναίοις, ὅση ἐπὶ ἐλπίσιν αὐ- τοῖς ἐναρτιοῦσθαι, ὁδὸν πᾶσι τῷ πολεμῷ ποιῶ- σαι. τοιαῦτα λέγοντες, ἡλπίζον πλεον τι τῇ ἄλλων οἴσασθαι. τοιαῦτα αὖ καὶ ἐγέμετο, ὡς ἐμοὶ δοκέει. πρὸς δὲ τοῖς Ἑλλήνας σφί σκῆψις ἐπεποίητο, τῇ περὶ δὴ καὶ ἐχρήσατο. αἰτιωμένων γὰρ τῇ Ἑλλήνων ὅτι ὅση ἐβόη- θον, ἐφασάν πληρῶσαι μὲν ἐξήκοντα τετ- τήρας, ὑπερβαλέειν αὐτοῖς ὑπερβα- λέειν Μαλέω ὅση οἱ οἴοιτο ἡγεῖσθαι. οὕτω ὅση ἀπικέσθαι ἐς Σαλαμίνα, καὶ ὁδοῖν κακὴν τὴν ληφέναν τῆς ναυμαχίας. οὕτω μὲν οὕτω διεκρούσαντο τοῖς Ἑλλήνας.

B Κρήτες δ' ἐπὶ τῇ σφραῖς περὶ λαμβάνον οἱ ὅτι τούτοις τῇ περὶ τῆς Ἑλλήνων, ἐποίησαν τοῖον δὲ· πέμψαντες κοινῇ θεοπροπίαν ἐς

τῇ Καρχη- δόνιοι τε καὶ Συρακού- σοι· τῷ πο-

τῇ ὑπὸ τῇ

Δέλφοις, τὸν θεὸν ἐπηρώτων εἴ σφι ἀμεινον ἂν
 γίνεται τιμωρέοισι τῇ Ἑλλάδι. ἡ δὲ Πυθίη ὤ-
 πεκρίνατο, ὧς νῆπιοι, ὅτι μέμφεσθε ὅσα
 ὑμῶν ἐκ τῆς Μενελάου ὑμωρημάτων Μί-
 νως ἐπερφε, μιλύων δακρύματα. ὅτι οἱ μὲν
 οὐδ' οὐκ ἐξέστησαν αὐτῷ, ὅτι ἐν Καμίκῳ
 θάνατον ἡρόμενοι, ὑμεῖς δὲ κρίνοισι τὴν ἐκ
 Σπάρτης ἀρπαγείσαν ὑπὸ ἀνδρὸς βαρ-
 βάρου γυναικα. Ταῦτα οἱ Κρήτες ὡς ἀ-
 πειρηθέντα ἤκουσαν, ἔχοντο τῆς τιμωρίας.
 λέγεται γάρ Μίνω καὶ ζήτησιν Δαιδάλου
 ἀπικόμενον ἐς Σικελίαν, τὴν νῦν Σικελίαν
 καλεομένην, ἀποθανεῖν βίαιᾳ θανάτῳ.
 ἀνὰ δὲ χρόνον Κρήτας, θεοῦ σφε ἐποτρύναι-
 τος, πόρτα, πλὴν Πολιχνιτῶν τε καὶ Πραι-
 σίων, ἀπικόμενοις σὺν μεγάλῳ ἐς Σικε-
 λίαν, πολιορκεῖν ὅτι ἔπειτα πέντε πόλιν Κά-
 μικον (τὴν κατ' ἐμὲ Ἀκραγαντῖνοι ἐπέ-
 μοντο) τέλος δὲ, οὐδ' ἀμεινὸς οὔτε ἐλεῖν,
 οὔτε ὡς ἀμεινὸν, λιμῶσι νέεσθαι, ἀπο-
 λιπόντας οἴχεσθαι. ὡς δὲ καὶ Ἰηπυγίῳ γε-
 νέῳ πλώοντι, ὑπολαβόντι σφῆας χι-
 μῶνα μέγαν ἐκβαλέειν ἐς τὴν γαῖαν. συνα-
 ραχθέντων δὲ τῶν πλοίων, (οὐδ' ἐμὴν γάρ
 σφι ἐπὶ κομιδῇ ἐς Κρήτην φαίνεσθαι) ἐν-
 ταῦτα ὕειν πόλιν κτίσαντας, καταμει-
 νά τε καὶ μεταβαλόντας, αὐτὴν μὲν Κρητῶν,
 Ἰηπυγίας Μεσσηπῖοις ἡμεῖς, ἀντὶ δὲ τοῦ
 ἐπὶ τοῦ ὕειντος, ὑπειρώμεν. ἀπὸ δὲ ὕειντος πό-
 λιος τῆς ἄλλας οἰκῆσαι, τῆς δὲ Ταρδυνῖνοι
 χρόνῳ ὕστερον πολλῶν ὁδοποιούντες, περὶ
 πηγάσιν μεγάλαις. ὡς τε φόνος Ἑλληνικὸς
 μέγας, οὗ δὲ ἐξήμετο πόρτα, τῆς ἡμεῖς
 ἰδμεν, αὐτῶν τε Ταρδυνίων καὶ Ρηγίων
 οἱ ὑπὸ Μικύθου τῆς Χοίρου αἰαγκαζό-
 μενοι τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἀπικόμενοι πημερὶ
 Ταρδυνῖνοι, ἀπέθανον τεράστιοι οὕτως.
 αὐτῶν δὲ Ταρδυνίων οὐκ ἐπὶ τὴν ἀει-
 θμὸν. οὗ Μικύθος, οἰκῆτης ἐὼν Ἀναξίλειον,
 ὅτι τὸ ποῖος Ρηγίου κατελέλθοιτο οὗτος. ὅς-
 περ ἐκ πεισῶν ἐκ Ρηγίου, καὶ Τεγέῳ τὴν
 Ἀρχαίων οἰκῆσαι, αὐτῆς ἐν ὀλυμπίῳ τοῖς
 πολλοῖς ἀνδραῖς. ἄλλὰ τὰ μὲν καὶ Ρη-
 γίους τε καὶ Ταρδυνίους, τῶν λόγων μοι πα-
 ρεθήκη γέρονε. ἐς δὲ τὴν Κρήτιον ἐρημω-
 θεῖσαν, ὡς λέγουσι Πραῖσοι, ἐστικίζεσθαι
 ἄλλοις τε ἀνδράσι, καὶ μάλα Ἑλληνας,

Delphos mitteret, deum consul-
 tutos nunquid sibi satius foret
 Græciam defendere. Quibus Py-
 thia respondit, O stulti, imputa-
 te vobis quascūque lacrymas ob
 defensionem Menelai vobis Mi-
 nos gemebundus immisit. Quo-
 niam illi quidem non sunt vlti
 eadem Minois in Camico fa-
 ctam: vos autē vlti estis illis mu-
 lierem ē Sparta à viro barbaro
 raptā. Hæc Cretes allata vbi au-
 diere, ab auxilio ferendo superfe-
 dere. Siquidem fertur, Minoem,
 quum Dædalum vestigans in Si-
 caniam (quæ nūc Sicilia dicitur)
 peruenisset, vi eius vitæ allata oc-
 cubuisse: interiecto deinde tem-
 pore omnes Cretes, præter Poli-
 chnitanos & Præstios, diuinitus
 instructos, cum magna classe in
 Sicaniā traiecisse, & quinque-
 nio obsedisse Camicum, quā
 (ut mea fert opinio) Acragantini
 incolunt: ad extremum quum
 neque illam expugnare possent,
 neque permanere, fame enectos
 ea relicta abiisse: & dum circa
 Iapygiam cursum tenerent, in-
 genti eos tempestate adorta, in
 terram fuisse eiectos: laceratisque
 nauibus, quum nullus in Cretam
 receptus ostenderetur, illic subsi-
 dentes urbem Hyriam condidisse:
 & mutato nomine pro Creti-
 bus Iapyges Messapios esse effe-
 ctos, & pro insularis continen-
 ticos: & ab vrbe Hyria alias in-
 coluisse. quas diu post Tarentini
 euertentes, magnam in ruinam
 deuenerunt, ut hæc maxima cædes
 omnium quas nouimus, extite-
 rit, tum ipsorum Tarétinorum,
 tum Rheginorum, qui à Micy-
 tho Chæri filio ad tria millia ci-
 uium adaeti opem ferre Taren-
 tinis, interiere. Ipsorum autē Ta-
 rétinorum qui cæsi sunt, nume-
 rus non est initus. Micythus au-
 tem, quū Anaxilai famulus esset,
 procurator Rhegii relictus, vbi
 ex ea vrbe excidit, Tegeā Arca-
 dum incoluit, cōpluresque sta-
 tuas in Olympia cōsecrauit. Sed
 mihi Rheginorū & Tarentino-
 rum excessus ab oratione factus.
 In Cretam igitur desolatam Præ-
 sii aiunt cum alios homines tum
 præcipue Græcos immigrasse:

a Quam mea
 tate Acragantini
 tenebant.

b Continentia
 habitantes.

c Sed ego ab or-
 ratione mea di-
 grediens, hæc de
 Rheginis & Ta-
 rétinis verba in-
 terieci. Porro in
 Cretam, postquā
 desolata fuit, Præ-
 sii &c.

tertiâque à morte Minois ætate, res Troianas fuisse, in quibus nō deterrimos extitisse Cretenses Menelai defensores: & ob id eos Troia reuersos vnâ cum suis ouibus fame pestilentiaque correptos, iterumque desolatam Cretam cum reliquis, donec à tertiis Cretensibus habitaretur. Harum rerum memoriam refricando, Pythia illos ad ferenda Græcis auxilia animatos cohibuit.

At Thessali necessitate subacti circa initia Medorum partes fouerunt, quum ostenderent non placere sibi quæ Aleuada excoGITASSËT. nam quum primum audire Persam traicere in Europam, nuntios ad isthmum mittunt, vbi prouisoires Græciæ delecti è ciuitatibus coacti erant ad rebus Græciæ prospiciendum. Ad quos postquam venere nūcii Thessalorū, ita verba fecere, Viri Græci, Olympicum ingressum custodiri expedit, vt Thessaliæ pariter atque omni Græciæ sit belli tutamen. Nos equidem ad custodiendum præparati sumus: sed vos quoque debetis multum illuc mittere copiarum: quas nisi mittatis, scitote nos pacem inuituros esse cum Persa. Neque enim decet nos adeo ante ceteram Græciam positos pro vobis solos occumbere. Quibus ferre opem si recusatis, nullâ potestis iniungere necessitatem.

Nulla namque fortior necessitas est quâ imbecillitatis. Ita que per nosmet aliqua ratione salutem nobis cōparare conabimur. Hæc Thessali. Ob quæ Græci illuc mittendū decreuere exercitum pedestrem, ad maris ingressum custodiendum. Exercitus, vbi coactus est, per EVripū nauigauit. Qui postquam ad ^b Algas Achaiz peruenit, egressus, relictis illic nauibus, in Thessaliam contendit, & ad Tempe peruenit, ad ingressū qui ab inferiore Macedonia Thessaliam fert, iuxta amnem Pencū inter Olympum & Ossā montes. Ibi castra posuere Græci, ad decē millia armatorū coacti: quibus aderat Thessalorū equitatus, ducibus, è Lacedæmoniis quidē,

τρεῖς καὶ σφί περ σὴν ἢ τῷ Θεσσαλῶν ἵππος. ἐγρατήγει δὲ Λακεδαιμονίων μὲν,

Α πείτη δὲ γρηῃ μὲν Μίνωα τελευτήσαντα, γρηῃ δὲ τὰ Τρωϊκά· ἐν τοῖσι οὐ φλαυρῶντες φαίνεσθαι εὐόντας Κρήτας τιμωροὺς Μενέλεω. ἀπὸ τούτων δὲ σφί ἀπονοστήσαι ἐκ Κρήτης, λιμὸν τε καὶ λοιμὸν γρηῃ δὲ καὶ αὐτοῖσι καὶ τοῖσι περὶ βαρῖσι. ἐς τε τοδὲν τερον ἐρημώσεως Κρήτης μὲν τῷ ἄπολοιπόν, τρείτοις αὐτῶν νῦν νέμεσθαι Κρήτας. ἢ μὲν δὲ Γούνη ἄπο μνηστὰς ταῦτα, ἔχε βουλομένους τιμωρεῖν τοῖσι Ἕλλησι.

Β Θεσσαλοὶ δὲ ἄπο ἀναγκῆς τοῦ περὶ τὸν ἐμῆδιστον, ὡς διέδδξαν, ὅτι οὐ σφί νῦν δάμε τὰ Α' λυαῖα ἐμνησθέντων. ἐπεὶ τε γὰρ ἐπυθιάτο ἄρχιστα μέλλοντα διαβαίνειν

Γ Πέρσῃ ἐς τὴν Εὐρώπην, πέμπουσιν ἐς τὸν ἰαθμὸν ἀγγέλους. οὗ δὲ τῷ ἰαθμῷ ἔσθον ἀλισμένοι περὶ βουλοὶ τῆς Ἑλλάδος, στρατηγὸν ἀπὸ τῶν πολλῶν τῶν τὰ ἀμείνω φρονεουσέων περὶ τὴν Ἑλλάδα. ἀπικύκοντο δὲ ἐπὶ τούτοις τῷ Θεσσαλῶν οἱ ἀγγέλους, ἔλεγον, Ἄνδρες Ἕλληες, δεῖ φυλάσσεσθαι τὴν

Δ ἐς βολὴν τὴν Ὀλυμπικὴν, ἵνα Θεσσαλίῃ τε καὶ ἡ σύμπασα ἡ Ἑλὰς ἐν σκέπῃ τῆς πόλεμου. ἡμεῖς μὲν νῦν ἐτοῖμοι εἰμὲν συμφύλασσειν. πέμπειν δὲ χρὴ καὶ ὑμᾶς στρατὸν πολλόν· ὡς εἰ μὴ πέμψετε, ὅτις αὖτε ἡμᾶς ὁμολογήσειν τῷ Πέρσῃ. οὐ γάρ τοι περὶ στρατηγὸν τοσούτου περὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος μοιούους περὶ ὑμῶν δεῖ ἀπολέσθαι βοήθειαν δὲ οὐ βουλομένοι, ἀναχθῆναι ὑμῖν ὅδε

Ε μίλιν οἰοί τε ἔτε περὶ σφῆρην. οὐδὰ μὰ γὰρ ἀδυναστὴς ἀνάγκη κρέσσειν ἔφυ. ἡμεῖς δὲ πειρησόμεθα αὐτοῖσι ἵνα σωθῆμεν μετὰ νεώκοντο. ταῦτα ἔλεγον οἱ Θεσσαλοὶ· οἱ δὲ Ἕλληες περὶ ταῦτα ἐβουλόσαντο ἐς

Θεσσαλίῃ πέμπειν καὶ τὰ λαοὺς περὶ τὸν στρατὸν φυλάσσοντα τὴν ἐς βολὴν. ὡς ὅτε συνελέγητο ὁ στρατός, ἔπλεε δὲ Εὐρείπου ἀπικύκοντος ὅ τῆς Ἀχαιῆς ἐς Ἄλλον, ἀποβάς ἐπορβέτο ἐς Θεσσαλίῃ, τὰ νέας αὐτῶν κατα

Ε λιπὼν. καὶ ἀπικέατο ἐς τὰ Τέμπεια ἐς τὴν ἐς βολὴν, ἥ περ ἀπὸ Μακεδονίης τῆς κατὰ ἐς Θεσσαλίῃ φέρει περὶ Πιυφόν ποταμόν, μεταξὺ δὲ Οὐλύμπου τῆς οὐρεὸς εὐόντα καὶ τῆς Ὀάσης. οὗ ταῦτα ἐστρατοπεδούοντο τῷ Ἕλληων καὶ μυρίοις ὀπλίταις συλλεγῶν

καὶ σφί περ σὴν ἢ τῷ Θεσσαλῶν ἵππος. ἐγρατήγει δὲ Λακεδαιμονίων μὲν,

a Nullo enim modo necessitas impotentiam superare potest. *Vi accipiamus impotentiam pro Non posse. Hic enim est sensus, Frustra nos necessitate adigere conabimur, quum nos cogere, fieri enim nullo ratione potest ut qui ad id faciendum cogatur quod facere non potest.*

b Allon Achaiz. *Infrâ autem pro eisdem verbis, Ἄλλον τῆς Ἀχαιῆς, habet Littoralia Achaia.*

καὶ σφί περ σὴν

280

ΕΥάνετος ὁ Καρλίωυ τῆς πολέμου ἄ-
 ραρημίδος, ἥνεος μύτοι ἐὼν οὐ τὴ βασι-
 λήϊου Ἀθηνάων δὲ, Θεμιστοκλῆς ὁ Νεο-
 κλέος. ἔμειναν δὲ ὀλίγας ἡμέρας ἐν ταῦτα.
 ἀπικόμενοι γὰρ ἀγγελοι παρὰ Ἀλεξάνδρου
 τῷ Ἀμύντω, αἰδρὸς Μακεδόνος, σενεβού-
 λων σφι ἀπαλλάσσεσθαι, μηδὲ μόνον
 ἐν τῇ ἐσβολῇ, κατὰ πατηθῆναι ὑπὸ τοῦ
 στρατοῦ ὅτιόντος· σμυζόμενοι δὲ πληθὺς τῆς
 στρατῆς καὶ ἑσπέρης. ὡς δὲ οὗτοι σφι ταῦτα
 σινεβούλῳ, (χρηστὰ γὰρ ἐδόκειον συμβου-
 λῶν, καὶ σφι δύνους ἐφάνετο ἐὼν ὁ Μακε-
 δὼν,) ἐπείθοντο. δοκέειν δὲ μοι, ἀρρωδὴν ἔχον
 περὶ τὸν, ὡς ἐπύθοντο καὶ ἄλλω ἐοῦσαν ἐσβο-
 λῶν ἐς Θεσσαλίαν καὶ πλεῖν αὐτῷ Μακεδο-
 νίῳ παρὰ Περραιβῶν καὶ Γόννον πόλιν, τῇ
 δὲ καὶ ἐσπέρῃ ἢ στρατῇ ἢ Ξέρξεω. κατὰ
 βαίτες δὲ ὁ Ἑλλήνες ὅτι ἑσπέρης, ὅπως
 ἐπορεύοντο ἐς τὴν Ἰαθμόν. αὐτὴ ἐγένετο ἢ ἐς
 Θεσσαλίαν στρατῇ, βασιλέος τε μέλλον-
 τος διαβαίνον ἐς πλεῖν Εὐρώπην ἐκ τῆς Ἀ-
 σίας, καὶ ἐόντος ἤδη ἐν Ἀβύδῳ. Θεσσαλοὶ δὲ
 ἐρμωθέντες συμμαχῶν, οὕτω δὲ ἐμῆδισαν
 παρὰ τὴν ἑσπέρην, ὅσῳ πὶ ἐν διασῶς, ὡς τε ἐν ὅ-
 σι παρήμασι ἐφάνοντο βασιλεῖ αἰδρὸς ἐόν-
 τες χρησιμώτατοι.

Οἱ δὲ Ἑλλήνες ἐπεὶ τε ἀπικέαιτο ἐς τὴν
 Ἰαθμόν, ἐβουλόοντο παρὰ τὴν λεχθέντα
 ὑπὸ Ἀλεξάνδρου, ἥ τε γίνονται τὸν πόλε-
 μον καὶ ἐν οἷσι χώροι. ἡ νικῶσα ὅ γινώμη
 ἐγένετο, πλεῖν ἐν Θερμοπύλῃσι ἐσβολῇ φυ-
 λαξαι. φεινοτέρη γὰρ ἐφάνετο εἶδον τῆς ἐν
 Θεσσαλίῃ, καὶ ἅμα ἀγχοτέρη τε τῆς ἐσπο-
 τῶν. πλεῖν δὲ ἀπὸ τὸν δι' αὐτῶν ἡλωσθαι οἱ ἀ-
 λόντες Ἑλλήνων ἐν Θερμοπύλῃσι, ὅσῳ ἢ
 δεσπῶν ἐοῦσαν παρὰ τὴν ἑσπέρην ἀπικόμενοι
 ἐς Θερμοπύλῃσι ἐπύθοντο Τρηχίῳν. ταῦ-
 τιν ὡν ἐβουλόοντο φυλάσσοντες πλεῖν
 ἐσβολῇ, μὴ πείνειν ἐς πλεῖν Ἑλλάδα πᾶν
 βάρεσθαι, ὅ δὲ ἰαυτικὸν στρατὸν ἀπὸ τῆς
 ὅτι γῆς τῆς Ἰσθμίου πύλῃς ὅτι Ἀρτεμίσιον.
 ταῦτα γὰρ ἀγγελοῦ τε ἀλλήλων ἐστὶ, ὡς τε πει-
 θάνεσθαι τὰ κατ' ἐτέροις ἐόντα. οἷτε χώροι
 οὕτως ἐχέουσι· τὸ πο μὲν δὲ Ἀρτεμίσιον ἐκ
 τῆς πελάγους τῆς Ὀρηκίου ἐξ ὁρέος σινε-
 γεται ἐς τὴν πόρον, ὅ μετὰ ξυ ἐόντα νή-
 σου τε Σκιαίου καὶ ἡπείρου Μαγνησίας.

A EVaneto Carini filio, delecto ex
 polemarchis, 'quanquam' non
 effct è regio genere: ex Atheni-
 sibos autem, Themistocle Neo-
 clis filio. Verum paucos illic dies
 immorati sunt. aduenerunt enim
 ab Alexandro Amyntæ filio vi-
 ro Macedone nuntii, suatum eis
 vt illinc decederet, ne in illo in-
 gressu perstantes, ab exercitu ir-
 rumpente proculcarentur: vide-
 licet multitudinem terrestrem
 nauticamque indicado. Horum
 consilio Græci (nam & bene sibi
 consuli, & bono erga ipsos ani-
 mo Macedo esse videbatur) ob-
 temperauerunt. Quanquā mihi
 videntur metu quoque id suasit-
 se, quod audierant alium etiam
 esse in Thessaliam ingressum per
 Peræbos, in superiori Macedo-
 nia, iuxta urbem Gonnon: quā
 & transiit exercitus Xerxis. Ita
 Græci ad naues regressi, rursus ad
 isthmum se receperunt. Hæc fuit
 in Thessaliam sumpta expeditio,
 dum rex in Europā ex Asia trās-
 iturus erat, & Abydi iam agebat.
 A fociis autem deserti Thessali-
 iam nihil ambigentes, ita prom-
 pti ad Medos transire vt in re-
 bus gerendis sese regi præstiterint
 vtilissimos.

Græci autem ad isthmum re-
 uersi, ob ea quæ ab Alexandro di-
 cta erant, consultabant & qua ra-
 tione bellum gerendum statue-
 rent, & quibus in locis. cuiusque
 hæc sententia, vt præsidio aditum
 Thermopylarum custodirent,
 quippe qui videbatur & angus-
 tior quàm ille Thessaliæ, & solus
 ipsorum terræ propinquior. Nā
 fœditā qua Græci intercepti pō-
 stea fuere apud Thermopylas,
 haud nouerant prius quàm du-
 cibz Trachiniis ad Thermopy-
 las hostis peruenit. Hunc igitur
 aditum vt tuerentur decreuere,
 ne barbarus transiret in Græciā,
 vtq; classis prouheretur in Hi-
 stiazotidem oram super Artemi-
 sium. Hæc enim loca inter se vi-
 cina sunt, vt audiri vtrinque pos-
 sint quæ apud alteros gerantur.
 quæ loca ita se habent: Artemi-
 sium quidem à pelago Thracio,
 ex laxitate in arcu cogitur tra-
 ieciū, qui est inter insulam Scia-
 thum & continentē Magnesiā:

a Sic et vet. cod.
 Gr. addunt nega-
 tiam particulā.

b Quam perue-
 nientes Thermo-
 pylas de ea ex
 Trachiniis audi-
 uerunt.

ἡ ἑσπέρη.

ἡ ἑσπέρη.

ἡ ἑσπέρη.

ab angustiis autem EVboæ iam Artemisium excipit littus, in quo est Artemidis, *id est, Diana*, templum. Ingressus verò in Græciā per Trachinem, vbi arctissimus, dimidii iugeri est. quanquam ad dexteram regionem non est hic locus arctissimus, sed ante post- que Thermopylas: iuxtaque Akrenos à tergo sitos, tantummodo ad agendum vehiculum via patet: antèrius etiam iuxta flumē Phœnicem, prope urbē Anthelam solum agendo vehiculo via sufficit. Thermopylarum autem quod ad hesperum vergit, mons est inaccessus & præalti præcipitii, protentus vique ad Oëtam. quod autem vix vergit ad auro- ram, *id à mari excipitur ac vado- sis*. In hoc autem ingressu sunt θερμὰ λουτρὰ, *id est, calida lapa- cta*, quæ χύτροις, *id est, ollas*, indigenæ vocant: & de super ara Herculi extructa. Ad hos ingressus, murus ædificatus erat, super quē olim πύλαι, *id est, porte*, erant. Eū autem ædificauerant Phœnices meū Thessalorum, ex quo illi ex Thesprotis terram AEolidem iere habitatum, quam nunc possident. & quia Thessali conabantur eos subigere, hoc præsidio imposito se tutabantur: aquam- que illam calidam ingressui induxere, vt esset lacunofus locus: omnia excogitantes ne in suam terram Thessali incurfarent. Hic tamen murus quondam extru- ctus, maiori ex parte iā vetustate, erat collapsus: quo rursus excita- to, visum est illis faciendum vt il- lac barbarum arcerent à Græcia. Est autem proximè viam vicus nomine Alpeni, vnde frumētari Græci statuerant. Et hæc quidem loca visā sūt Græcis opportuna. cūcta enim rimati atque ratioci- nati, vbi barbari neque multitu- dine neque equitatu vti possent, ibi illos Græciā inuadentes exci- pere statuerūt. Postea verò quā Persam in Pieria esse audiere, ex Isthmo digressi sūt: peditatus ad Thermopylas insidendas, cæteri mari, ad Artemisiū. Dū autē Græci (vt cuique præceptū erat) pro- pter ad succurrēdū tēdūt, inter- ca Delphi deū consuluere, de sei- plis pariter & de Græcia solliciti.

A ἐκ δὲ τῆς γειτοῦ τῆς ΕΥβοίας, ἥδη δ' Ἀρτε-
μίσιον ἐκδίδεται αἰγιάδος· ὅν δὲ, Ἀρτέμι-
δος ἰσθμὸν. ἡ δὲ αὖθις Τρηχίνος ἑσόδος ἐς τὴν
Ελλάδα, ἐστὶ τῇ γεινοτάτῃ, ἡ μὲν πλεῖστα οὐ
μὲντοι χεῖρ' ἔχει τὸ γ' ἐστὶ τῇ γεινοτάτῃ τῆς χώρας
τῆς ἄλλης, ἀλλ' ἐμπαράθεν τε Θερμοπυ-
λῶν καὶ ὀπίσθεν. κατὰ τε Ἀλπηνοὺς ὀπι-
σθεν εἰσὶν ἑοῦσα ἀμαξιτὸς μοῦνη, καὶ ἐμ-
παράθεν χεῖρ' Φοίνικα ποταμὸν, ἀγχοῦ Ἀν-
θληῆς πόλιος, ἀμαξιτὸς ἄλλη μοῦνη. τὴν δ'
B Θερμοπυλῶν τὸ μὲν πρὸς ἑσπέρης, ὅρος Ἀ-
γατῶν τε καὶ ἀποκρημνὸν, ὑψηλὸν, αἰατεῖνον
ἐς τὴν Οἴτιον. τὸ δὲ πρὸς τὴν ἡδὲ τῆς ὀ-
δοῦ, θαλάσσια ὑποδέχεται καὶ πένανθα.
ἐστὶ δὲ αὖ τῇ ἐσόδῳ τῶν θερμὰ λουτρὰ,
τὰ χύτροις καλέουσι οἱ ὀπιτρώριοι καὶ βω-
μὸς ἱδρυῖ) Ἡρακλῆος ὅτι αὐτοῖσι ἐδέδμη-
το δὲ τῆς χεῖρ' αὐτῶν τὰ ἐσβολαί· καὶ τὸ
C γὰρ παλαιὸν πύλαι ἐπὶ τῷ. ἐδειμνὸν δὲ Φω-
κίης τὸ πείχος, δεισδύτες, ἐπεὶ Θεσσαλοὶ
ἦλθον ἐκ Θεσπρωτῶν οἰκήσοντες γλῶ τὴν
Αἰολίδα, πλεῖστον αὖ ἐκπέταται. αἵ τε δὲ
πειρωμένοι τῇ Θεσσαλῶν κατὰ σφρα-
δαί σφρας, τὸ πρὸς σφραδάζαντο. Φω-
κίης· καὶ τὸ ὕδωρ τὸ θερμὸν τότε ἐπὶ τῶν
τὴν ἐσόδον, ὡς αἱ χαλαδρωθῆναι ὁ χώρος· πᾶσι
μυχαδρωμένοι ὅπως μὴ σφι ἐσβάλουεν. Θε-
σσαλοὶ ἐπὶ τὴν χώραν. τὸ μὲν νῦν πεί-
χος τὸ ἀρχαῖον ἐκ παλαιού τε ἐδέδμητο,
καὶ τὸ πλέον αὐτῶν ἥδη ὑποχρόνου ἔκειτο.
D τοῖσι δὲ αὖτε ὀρθώσασιν, ἐδέξετ' αὐτῶν ἀπα-
μυνῶν ἀπὸ τῆς Ελλάδος τὸν βάρβαρον.
κώμη δὲ ἐστὶ ἀγχοῦ τῆς ὁδοῦ, Ἀλπηνοὶ
οὐώμα· ἐκ τῶν τῆς ὀπίσθεν πεισθῆναι ἐλογί-
ζοντο οἱ Ἕλληνες. οἱ μὲν νῦν χωροὶ οὗτοι τοῖσι
Ἕλλησι ἐπὶ ἐφάροντο ὅτι τῆς τοῦ ἀπὸ τῶν
πρὸς σφραδάζαντες, ὅτι οὐ-
τε πληθεῖ ἐξοισι χεῖρα οἱ βάρβαροι, οὐ-
τε ἵππων, αὐτῶν σφι ἐδέξετ' ἀνίστασθαι τὸν ἐ-
πὶ τὴν Ελλάδα. ὡς δὲ ἐπύθοντο
E τὴν Πέρσῃ ἔοντα ἐν Πιερίᾳ, διδυγνῆτες ἐκ
τῆς Ἰσθμοῦ, ἐστρατεύοντο αὐτῶν. μὲν δὲ
Θερμοπύλας περὶ, ἄλλοι δὲ, χεῖρ' ἀνίστασθαι
ἐπ' Ἀρτεμίσιον. οἱ μὲν δὲ Ἕλληνες χεῖρ' ἀνίσ-
τασθαι ἐβόηθησαν ἀπαρτίζοντες. Δεελφοὶ δὲ ἐν τῇ
τῇ χεῖρ' ἐχρηστέαζοντο πᾶσι, ὑπὸ
ἐαυτῶν καὶ τῆς Ελλάδος κατὰ ῥῶδην ἰσχυροί.
καὶ σφι

καὶ σφι ἐχρησθῇ αἰέμοισι βύχας, μεγάλους
 ὅς ποῦτοις ἔσεσθαι τῇ Ἑλλάδι συμμαχίᾳ.
 Δελφοὶ δ' ἐξάμφοι τὸ μαντήιον, πρῶτα
 μὲν Ἑλλήων ποῖσι βυλομήνοισι εἶ) ἐλθέ-
 ροισι, ἐξήγησαν τὰ χρησθέντα αὐτοῖσι, καί
 σφι δεινὰς καταρρώδουσι τ' βαρβαρον ἐξ-
 αχέιλαντες, χάριν ἀθανάτων κατεθέντο. μὲν
 δ' αὖτε οἱ Δελφοὶ ποῖσι αἰέμοισι βωμόν τε
 ἀπιδέξαντο ἐν Θίῃς, (τῇ αὖτ' τῆς Κωφισσοῦ
 θυγατρὸς Θίῃς δ' ἐτέρῃος ὅςτι, ἐπ' ἧς καὶ ὁ
 χώρος ὅσα πλὴν ἐκωνυμίου ἐχ) καὶ θυσιῇσι
 σφεας μετήσαν. Δελφοὶ μὲν δὲ καὶ τὸ χρη-
 στήριον ἐπὶ καὶ νῦν τοῖς αἰέμοις ἰσχύονται.

Ὁ δὲ ναυτικός Ξέρξης στρατὸς ὁρμώ-
 μενος ἐκ Θέρμης πόλιος, πρὸ βαλε νηοῖ
 τῇσι ἄριστα πλεῖστοι δέκα, ἱππὺ Σκιαθοῦ ἐν-
 θα ἔσαν πρυφουλασσουσαι νέες τρεῖς Ἑλλη-
 νίδες, Τροιζηνίη τε καὶ Αἰγινήη καὶ Ἀθηναίη.
 πρυφιδόντες δ' ἔπειτα τῶν νέων τῶν βαρβαρων,
 ἐς φυλὴν ὥρμησαν. πλὴν μὲν δὲ Τροιζηνίη,
 τῆς ἦρχε Πρηξίνος, αὐτὴ καὶ αἰρέτοισι ἔπι αὐ-
 μένοισι οἱ βαρβαροι, καὶ ἔπειτα τῶν ἑπιβα-
 τέων αὐτῆς τὸν καλλιτέοντα ἀγαγόντες,
 ἔπειτα τῆς πρυφῆς τῆς νηὸς ὅσφραξαν, ἀφ' ὧν
 ἔξιοι πολεμῆται τὸν εἶλον τῇ Ἑλλήων πρυ-
 φῇ καὶ καλλίσον. τῶν δ' ὅσφραμα δένει τὸ πύργον
 τῶν οὐραίων ἡ Λέων, πᾶσα δὲ αὐτὴ ἐν τῷ οὐ-
 νοματὸς ἐπαύροιο. ὃ δ' Αἰγινήη, τῆς ἑτερε-
 ραρχεῖς Ἀσωνίδης, καί τινά σφι θόρυβον
 πρὸς ἑα, Πύθων τῷ Ἰσθενόου ἑπιβατεύοντος,
 αἰδρὸς ὅρις τοῦ θυμοῦ τῶν πύθων πλὴν ἡμέ-
 ρων ὅς, ἔπειτα ἡ ναὺς ἡλίσκετο, ἐς τὸ αὐτὴ
 χε μαχόμενος, ἐς ὃ κατεχευομένη ἄπας.
 ὡς δ' πεσὼν ὅς αὐτὴν ἀπέθανε, ἀλλ' ἡ ἐμπετος,
 ὅ δ' ἔπειτα οἱ ἑπιβατεύοντες ἔπειτα τῶν νέων,
 δὲ ὅρις πλὴν πλὴν ἐκείνου, πρυφῇσιν μιν
 πρυφῇ πλείονος ἐπώησαντο, σμύρνησι τε ἰώ-
 μενοι πᾶ ἔλκεα, καὶ σινδόνης βυσσίνης τελα-
 μοῖσι κατελίσσοντες. καί μιν, ὡς ὁπίσω
 ἀπύκοντο ἐς τὸ ἐν τῇ στρατοπέδῳ, ἐπε-
 δείκνυσαν ἐκ πάλαι ὁμοῖοι πάσῃ τῇ στρατῷ,
 πρυφῇσιν τοῖς δ' ἄλλοις τοῖς ἑλάνον
 οἱ τῇ νηὶ τῶν πρυφῇσιν ὡς ἀνδράποδα.
 αἱ μὲν δὲ δύο τῶν νέων ἔπειτα ἐχρήσθησαν. ἡ
 δ' ὅρις πρυφῇ, τῆς ἑτερεαρχεῖς Φέρμος, αἰὲρ
 Ἀθηνῶν, φάλαγγα, ἐξοκέλη ἐς τῶν ἐμ-
 βολῶν τῶν Πηλοῦ καὶ τῶν μὲν σκάφους ἐχράτησαν ὅ δ' βαρβαροι, τῶν δ' αἰδρῶν, οὐ.

His responsum est ut ventos pre-
 carentur: illos enim maximos
 fore Græciz auxiliares. Delphi
 quod accipere oraculum, cum
 iis primùm Græcis communica-
 uere quibus libertas cordi erat:
 quo nuntio illos, quod barbarū
 magnopere timerent, immorta-
 li beneficio demeruer. Deinde
 statuta ventis ara in Thya, vbi
 fanum Thyæ Cephiū filia (à qua
 & locus hic habet nomen) ho-
 stias illi immolauere: propter
 quod oraculum etiam nūc Del-
 phi ventos propitiant.

Nauticus autem Xerxis exer-
 citus ex vrbe Therma mouens,
 decem ex omnibus nauibus ve-
 locissimas relictas misit in Sciathū,
 vbi erant tres prædixariæ naues
 Græcorum, Troezenia, Aeginet-
 ica, Attica: quæ præuicis barba-
 rorum nauibus, in fugam se pro-
 ripuerūt. Sed ex iis Troezeniam,
 cui præerat Praxinus, insequunt
 barbari, cōtinuū excipiūt. Deinde
 strenuissimū quēque pro-
 pugnatorum eius ad prorām ad-
 ductum, deinceps maciāt. Eo-
 rum qui capri macarique sunt,
 & primo & strenuissimo nomen
 erat Leoni: quo nomine nonni-
 hil fortasse gloriabatur. Aeginet-
 ica verò, cuius trierarchus erat
 Alonides, nō nihil tumultus ho-
 stibus præstitit, quod eius epi-
 bata erat Pychius Ischenoi filius,
 vir eo die præstantissimus: qui
 capta naui tamen eousque pu-
 gnando restitit donec totus di-
 laniatus est: quem collapsum nō
 mortuum, sed spirantem, Persæ
 qui nauem ceperant, admiratione
 virtutis, magnum operæ pre-
 tium putauerunt ut seruarent,
 vulnera smyrna medentes, sin-
 donēque byssina & fasciis obli-
 gantes. ac rursus in castra sua re-
 uersi, hominem vnliuerso exer-
 citui ostentabant admirabundi,
 ac probè obseruantes: quā a-
 hos quos in eadē iam naui cepe-
 rant, tanquam mancipia adser-
 uarent. Duabus nauibus inter-
 ceptis, tertia, cui præerat Phir-
 mus vir Atheniensis, dum fugit
 ad ostia Penei, impacta est: qua
 sine viris barbari potiti sunt.

a Videtur totum
 hunc locum aliter
 legisse, aut non in-
 telligisse.

b Quod ea vehemē-
 ter Pyth.

c Velut in lani-
 na concisus est.
 Bnd.

d Ac bene cum
 tractabant: quum
 ceteros quos in
 eadem naui cepe-
 rant, tanquam
 mancipia tracta-
 rent.

a Legit πυρσὺν
vt & vet. cod. ha-
bent, non πυρσῶν.

b Locum hic in
Gulg. edit. Gr. est
suspectus: ac cor-
rigitur aliam lectio-
nem ex his & paulo
post sequuntur esse
manifestum est.

c Ad Sepiadem
usq; & Thermopy-
las exors ma-
lorū Xerxis exer-
citus fuit: multi-
tudo autē adhuc
erat (vt ego con-
iectura assequor)
ex nauibus quidē
ab Asia profectis,
numero mille du-
centis ac septem-
centum duntaxat
qui iam inde ab
initio conuenie-
rāt, millia ducen-
ta & quadraginta
vnū & quadrin-
gētī viri, ducentos
scilicet viros in
singulas naues nu-
meratibus. Porro
inter classarios
indigenas triceni
Persæ, Medi &
Sæcæ in naues eas
dem ascenderant.
quæ multitudo
sex & triginta
millia & ducētos
decē viros prio-
ribus copiis ag-
gregat. Ita Bud.
hunc locum interp.

d Eos qui ex pē-
teconteris erant,
id est, ex nauibus
quingagenā re-
morum: ita ratio-
nem iniēs vt fue-
rint in singulis o-
ctogeni viri, ma-
iore numero mi-
norem compen-
sante. Id est, in
quibus plures erāt
compensantibus eas
in quibus erant
pauciores. Hoc e-
nim videtur vo-
luisse significare
quod nostrate lin-
gua in re simili di-
cimus, L'Une por-
tée l'autre. Vel, Le
fort porte le faible.

Adeo vi locum hic
nō habeas genus il-
lud loquendi Plu-
minius: praefertim
quā dicitur pro dicitur.
q. d. In singulis (ubi
plures, ubi minus) o-
ctogeni viri. Sed
et illud nō est
πεντηκοντίων re-
spiciet phrasi Gal-
lica, Cent des na-
vires, pro Cent qui
essent dedās les
navires.

nam Athenienses, simulatque na-
uem impegerunt, ab ea desilien-
tes, iter Thessaliam intenderunt,
seque Athenas receperunt. Huius
rei per ignes ē Sciatho editos fa-
ci certiores Græci qui ad Arce-
misium castra habebant, & ob
id perterriti, illinc Chalcidem
concesserunt ad Evripum iuta-
dum, relictis per edita Evboæ
loca diurnis speculatoribus. Ex
illis autem decem barbarorum
nauibus, tres ad herma quod est
inter Sciathum & Magnesium,
nomine Myrmecem, profectæ
sunt. quem locum ubi tenēre
barbari, lapideum illic titulum
imposuere. Qui ex Therma sol-
derunt, vbi littus oculos effu-
git, cum omni classe nauigabant
vndecim diebus ex quo rex a
Therma discesserat, inter se dissi-
pati: sed eos herma deducebat,
quod erat in traiectu ferē Scy-
rius Pammō. Hinc totum diem
nauigantes barbari, orā Magnesium
tenuerunt super Sepiadē, &
littus quod est inter urbem Ca-
sthanzæ & oram Sepiadē. Ad
hunc vsque locum atque Ther-
mopylas exors malorum Xerxis
exercitus fuit: & adhuc classis
(quemadmodum ego supputan-
do inuenio) mille ducentarū se-
ptem ex Asia nauium. In quibus
a principio ē singulis nationibus
erant millia ducenta & quadra-
ginta vnū ac quadringenti, du-
centos supputando viros in sin-
gulis: & præter indigenas propu-
gnatores, addendo Persarum
Medorumque ac Sacarum tri-
cenos epibatas. Reliquus autem
hic exercitus constabat ex triginta
sex millibus, ducentisque ac de-
cem. Adiciam autem huic & su-
periori numero eos qui sunt ex
biremibus: in quarum singulis
plures fecerim octoginta potius
quàm pauciores viros. Quarum
nauium summa, vt superius di-
ctum est, trium millium fuit. ita
in eis fuerunt virorum viginti
quatuor myriades, id est, ducenta
& quadraginta millia. Hæc igitur
erat classis ex Asia, vnus & quin-
quaginta myriadum virorum
in vniuersum, & præterea septē
millium sexcentorum decem.

A ὡς γὰρ δὴ παρὰ τὰς ἐπὶ κεῖλαι τὴν νέα οἱ Ἀ-
θῆναι, ἀποδοχόντες, καὶ Θεσσαλίῳ πο-
ρθοῖοι ἐκμίανοντες ἐς τὰς Ἀθήνας. ταύ-
τα οἱ Ἕλληνες οἱ ἐπὶ Ἀρτεμισίᾳ στραπε-
δουμένοι πηδάνονται τὰς πυρσῶν ἐκ
Σκιάου, πυρσῶν καὶ καταρρώδισαν-
τες, ἀπὸ τῆς Ἀρτεμισίου μεταρμίζοντες ἐς
Χαλκίδα, φυλάσσοντες μὲν τὸν Εὐρίπον,
λαίποντες δὲ ἡμεροσκόπους περὶ τὰς ἡμέ-
ρας τῆς Εὐβοῆς. τῶν δὲ δέκα νεῶν τῶν βαρβάρων
B τρεῖς ἐπέλασαν περὶ τὸ ἔρμα ὁ μεταξὺ ἐόν
Σκιάου τε καὶ Μαγνησίας, καλεομένην δὲ
Μύρμηκα. ἐθαύματα οἱ βαρβάροι, ὅτι τῶν
ἡλίου λίθου ἐπέθηκαν, κομίσαντες ὅτι τὸ ἔρ-
μα, ὁρμηθέντες αὐτοὶ ἐκ Θέρμης, ὡς σφιδ-
ἐμποδὼν ἐχρύνεε κατὰ τὸν, ἐπέπλεον πα-
σσοι τῶν νεῶν ἐνδεκά ἡμέρας, πρὸντες μὲν
τὴν βασιλείᾳ δὲ ἐλάσαν ἐκ Θέρμης. ὁ δὲ
ἔρμα σφιδ κατηγήτατο ἐόν ἐν πόρῳ μάλι-
στα Πάμμων Σκύριος, πανημερόν τῶν πλῶν-
C τες οἱ βαρβάροι, ὁξαυτοὶ τῆς Μαγνησίας
χώρης ὅτι Σπητιάδα τε καὶ τὴν αἰγιαλὸν τὴν
μεταξὺ Καοτανάϊς πόλιος ἐόντα καὶ Σπ-
τιάδας ἀκτῆς, μέχρι μύρην τούτου τῆς χώρας
καὶ Θερμοπυλέων, ἀπαθῆς τε κακίῃ ἔχον ὁ
στράτος καὶ πλῆθος ἔχον πτωχεύοντα ἐπὶ (ὡς
ἐγὼ συμβαλεόμενος διέσκεω) πόσον τῶν μύ-
ρων καὶ νεῶν τῶν καὶ τῆς Ἀσίας εὐουμένων, ἐπὶ καὶ
δικαιοσύνην, καὶ χιλιῶν τῶν μύρων δεξαῖον ἐκ-
D ταν τῶν ἐσθῆτων ἐόντα ὁμίλον, τέταρτος καὶ εἴ-
κοσι μυριάδας, ἐπεὶ καὶ χιλιάδα τε ἐτε-
τρακοσίους ὡς αὐτὰ δικαιοσύνη ἀνδρας λογι-
ζομένοις ἐκ ἐκαστῆς νηὸς. ἐπεὶ ἀπὸ τούτων δὲ ὅτι
πυρσῶν τῶν νεῶν, χωρὶς ἐκαστῶν τῶν ὅτι χωρίων
ὅτι βατέων, Περσέων τε καὶ Μήδων καὶ Σα-
κεῶν, διήκοντα ἀνδρες. καὶ ἄλλος ὁμιλος γέ-
νεος ἱσμενιοὶ, καὶ ἑξαχιλίοι, ἐπεὶ τὸς, διη-
κοσίοι τε καὶ δέκα. ποροδῆσαν δὲ ἐκ τούτων καὶ
E ποροτέρῳ θυβῶν καὶ ἐκ τῶν πεντηκοντέρων,
ποιήσαντες ὅτι πλέον ἢν αὐτέων ἢ ἐλάσαν αὐ-
τὰ ὁδῶν καὶ ἀνδρας ἐκείναι συνελέξαντες τὰς ταύ-
τα πλοῖα (ὡς ἐποτέρον μοι ἐρρήθη) ἱσχι-
λῖα. ἡδὴ ὧν ἀνδρες αὐτοὶ εἶεν ἐν αὐτοῖσι τέταρτες
μυριάδες, ἐπεὶ εἴκοσι. τὸ μὲν οὖν ἐκ τῆς Ἀ-
σίας ναυτικὸν ἦν σύμπαν ἐόν, πεντήκοντα μυ-
ριάδες, ἐπεὶ μία, χιλιάδες τε ἐπέσι ὅτι ταύ-
της ἐπὶ αὐτῶν, καὶ τὸς, ἐκαστὸν τὰς ἐξ, ἐδεκάς.

282

282

282

τῷ δὲ πεζοῦ, ἐβδμήκοντα καὶ ἑκατὸν μυ-
 ριάδες ἐγένοντο τῷ ὅ ἰππέων, ὅκτω μυριά-
 δες. περὶ δὲ τῶν ἐπὶ τούτοις καὶ χαμη-
 λούς τοις ἐλαύνοντες Ἀραβίοις, καὶ τοῖς πᾶ-
 ῖς ἄρματα Λίβυας, πλήθος ποιήσας διαμυ-
 ρίοις αἰδράς. καὶ δὴ τότε ἐκ τῶν νεῶν καὶ
 τῷ πεζοῦ πλήθος σιτιπιδέμον, γινέ^δ διη-
 κόσιαι τε μυριάδες, καὶ τετρήκοντα, καὶ μία,
 καὶ περὶ, χιλιάδες ἐπὶ αἰ, καὶ ἑκατοντάδες
 ἐξ καὶ^δ δεκάδες δύο. τῷ δὲ αὐτῆς
 τῆς Αἰόνης στρατεύματα ἔξαπαρξεν εἰρή^δ, αἰδ^δ
 τε τῆς θεραπείας τῆς ἐπολέας, καὶ τῶν σι-
 παγωγῶν πλοίων, καὶ ὅσοι ἐνέπλεον τούτοι-
 σι. ὅ ὅ δὲ ἐκ τῆς Εὐρώπης ἀγόμενον στρα-
 τεύμα, ἐπὶ περὶ λαογέτα πύττω πᾶσι τῶν
 ἑξήρημην δόκοντι ὅ δὲ λέγειν. νέας μὲν
 νῆας οἱ ἀπὸ Θρηίκης Ἕλληνες, καὶ ἐκ τῶν
 νήσων τῶν ὅτι κειμένων τῇ Θρηίκῃ, πρὸς εἰρην-
 πο εἴκοσι καὶ ἑκατὸν. ἐκ μὲν νῆων τούτων τῶν
 νέων, αἰδρες τετρακισχίλιοι, καὶ διαμύριοι
 γίνονται. πεζοῦ ὅ, τὸν Θρηίκης πρὸς εἰρην^δ,
 καὶ Παίονες, καὶ Εὐροδί, καὶ Βοθηαῖοι, καὶ
 τὸ Χαλκιδικὸν γένος, καὶ Βρύγοι, καὶ Πίε-
 ρες, ἔ Μακεδόνες, καὶ Γερραῖοι, ἔ Εὐβόες,
 καὶ Δόλοπες, καὶ Μάγνητες, καὶ Ἀχαιοί, καὶ
 ὅσοι τῆς Θρηίκης πᾶσι περὶ ἀλίῳ νέμονται.
 τούτων τῶν ἐνέων, τετρήκοντα μυριάδας
 δοκέω ἡγεῖσθαι, αὐταὶ ὧν αἱ μυριάδες ἐκεί-
 νησι ποροστέττειται τῇσι ἐκ τῆς Αἰόνης, γίνον-
 ται αἰδρῶν αἱ πᾶσαι μάχμοι μυριάδες
 διηκόσιαι, καὶ ἐξήκοντα, καὶ τέσσαρες. ἐπεισὶ
 ὅ τῷ τῆσι ἑκατοντάδες ἐκ καὶ δεκά, καὶ δε-
 κάς. τῷ μάχμου ὅ τούτου ἐόντος ὁριθμὸν
 ἑσούτῃ πᾶσι θεραπείῳ πᾶσι ἐπολέῳ πο-
 ροίσι, καὶ τοῖς ἐν τοῖσι σιπαγωγῶσι ἀχέροις
 ἐόντες, καὶ μάλα ἐν τοῖσι ἄλλοις πλοίοις,
 τοῖσι ἄμα πλέοις τῇ στρατῇ, τοῖς τῷ μα-
 χμῳ αἰδρῶν ἔ δοκέω εἶ^δ ἐλπίσοντας, ἀλλὰ
 πλῆθους. καὶ δὴ σφείας ποῖω ἴσοις ἐκείνοις
 εἶ^δ, καὶ οὔτε πλῆθους, ὅτε ἐλπίσοντας ὁδοῖν.
 ἑξισούμενοι δὲ οὔτε τῷ μάχμῳ, ἐκ πλε-
 ροῦς τῶν ἴσας μυριάδας ἐκείνησι. οὔτω
 πεντηκοντίας τε μυριάδας καὶ εἴκοσι καὶ ὅκτω,
 καὶ χιλιάδας περὶ, καὶ ἑκατοντάδας δύο, καὶ
 δεκάδας δύο αἰδρῶν ἡγάγετο Ἑρξῆς ὁ Δαρείου μέγας Σηπτιάδης, καὶ Θερμοπύ-
 λῳ. οὗτ' μὲν δὴ τῷ σύμπᾶσι στρατεύματι τῷ Ἑρξῆσι ὁριθμὸς. γινώσκον
 δὲ σιτιπιδέων, καὶ παλλακίων, καὶ δυνούχων, ὁδοῖς αἱ εἰπὶ ἀπεκία ὁριθμὸν.

A Peditatus fuit decies septies cen-
 tena millia: equitatus octoginta
 millia: quibus addo Arabes, qui
 camelos, & Libyes qui currus a-
 gitabant, quæ facio viginti mil-
 lia. Quæ copiarum classiarum & terre-
 stres in summam redactæ sunt
 ter & vices centena & præterea
 decem & septem millia, sexcenti
 & decem. Has copias ex ipsa Asia
 fuisse contractas dictum est, præ-
 ter seruitia quæ sequebantur, &
 eos qui in frumentariis vehēba-
 tur. Huic omni enumerato exer-
 citui adiciendus est ille ductus
 ex Europa, de quo ex opinio-
 ne dicere oportet. Hi Græci qui
 sunt à Thracia, & ex insulis Thra-
 ciæ obiacentibus, præbuerunt
 naues centum viginti, quarum
 viri sunt triginta quatuor mil-
 lia. Terrestris copias præbuerunt
 Thraces, & Præones, & Eordi, &
 Bottizi, & genus Chalcidicum,
 & Brygi, & Pieres, & Macedones,
 & Peræbi, & Enienfes, & Dolo-
 pes, & Magnetes, & Achæi, & qui
 maritima Thraciæ habitabant.
 Harum nationum reor triginta
 myriades, id est, trecenta millia,
 fuisse: quæ myriades illis Asiaticis
 adiectæ, sunt in summa viro-
 rum pugnantium ducentæ sexa-
 ginta quatuor, & præterea mil-
 le sexcenti ac decem. Hoc au-
 tem tanto pugnantium nume-
 ro non pauciora sed plura fuisse
 arbitror quæ eos comitabantur
 seruitia, & eos qui frumentariis
 in nauigiis erant, & in aliis nauib-
 us una cum militaribus viris
 vehēbantur: quos neque plures
 neque pauciores facio, sed toti-
 dem. Ita æquati numero pugna-
 torum, explebunt totidem my-
 riadas: fiētque quingentæ & vi-
 ginti octo myriades, & tria mil-
 lia ducenti & viginti viri, quos
 Xerxes Darii filius duxit ad Se-
 piadem & usque ad Thermopy-
 las. Hic est vniuersus copiarum
 Xerxis numerus. Nam mulie-
 rum pinfentium & pallacarum
 & eunuchorum numerum ne-
 mo pro comperto queat dicere:

a Non minorem
 sed maiore fuisse
 existimo famuli-
 tum numerum, eo-
 rumque qui fru-
 ment. in nauig. e-
 rant, & qui in a-
 liis n.v.c. militi-
 bus vehēbantur.
 Sed esto hos illis
 numero pares ef-
 se, ac neque plu-
 res, neque pau-
 ciores, certe æ-
 quati hi numero
 pugna.

ac ne impedimētorum quidem, aliorumque iumentorum sarcinariorum, neque canum Indicorum exercitum comitātium, prae multitudinem quisquam inire numerum possit. * Quo minus miror proditū esse, fluenta quaedam non suppeditauisse: magis miror unde tot myriadibus cibaria suppetierint. nam subducta ratione comperio, si singuli quotidie singulas frumenti choenicas, *id est, scmodia*, non amplius accepissent, absumpta fuisse singulis diebus centum millia medimnorum, & trecentos ac quadraginta medimnos, *qui singuli constant ē senis modis*: haud annumerādo mulieres eunuchosque, & iumenta, atque canes. In quo exercitu quum tot virorum millia essent, nemo erat qui aut specie aut magnitudine corporis cum Xerxe ipso posset contendere, tanquam dignior qui illud imperium obtineret.

a Itaque mirum mihi non videtur quorundā amniū fluentia defecisse tot hominū millia: sed quonam modo frumentum suppetierit tot hominum millibus, id verò mirū videri potest. Siquidem ut choenice frumenti quisque in singulos dies acciperet, ac nihil amplius, subducta ratione inuenio centena dena millia medimnū quotidie absumi potuisse, & trecenta praeterea quadraginta medimna. Ita Bud. hūc locum vertit, addēs etiam Amnium fluentia prodidisse, hoc est, destituisse exercitum tātum. Vide apud eundem De assē lib. 5, in quo sit reprehendendus hic Vallae interpretatio.

b Πρόκρουται νῆες
Vulgo exponitur,
Naves sibi unius
sealarum instar alia possit alia.

c Altum tenentes

Nauales autem copiae, postquā ē statione soluerunt, prouectaeque orā terrae Magnesia tenuerunt, quae est inter urbem Casthanāā & oram Sepiadē, primae quaeque naues ad terram habuere stationem, aliae deinceps in ancoris steterē, ad octauum vsque ordinem ^b intra mare procedentes, utpote angustiore littore quam ut classē caperet: atque ita per noctem steterē. Sub ipsum verò diluculū, ex sereno cālo & tranquillo quum mare efferbuisset, incidit in eam atrox tempestas, ac vehemens ventus subsolanus, quem Hellepontium nuncupāt qui circa illa loca habitant. Eum ventum quicumque augescere animaduertērunt, & quibus per conditionem stationis licuit, ii tempestatem praeuenerunt, reuulsisque nauibus sese atque illas incolumes praestiterunt: at quas naues ventus ^c exteriores nactus est, earum alias ad loca quae dicuntur *ἱπποί, id est, furni*, quae sunt in Pelio, extulit, alias in littus, alias in ipsam Sepiadē illisit, alias in urbem Casthanāam, alias in Meliboeā expulit. erat enim intoleranda vis eius. Enimuerò ferūtur Athenienses Boream inuocasse ex oraculo alio, quod eis redditum est, ut generū suum ad sibi opitulandum inuocarent.

A ὅδ' αὖ ὑποζυγίων τε, καὶ τῶν ἄλλων κτηνέων τῶν ἀρροφόρων, καὶ κυνῶν Ἰνδικῶν τῶν ἐπομμένων, ὅδ' αἱ πούτεων ὑπὸ πλήθους ὁδοῖς αὐτοῖς εἴποι θρήνόν. ὥστε ὁδοῖν μοι θάυμα παρὶς τῷ περὶ δουῶναι τὰ ρέεθρα τῶν ποταμῶν ἐοικέν, ἀλλὰ μᾶλλον ὅπως τὰ σιτήματα αὐτέχρησε θάυμα μοι μυριάσι ποσούτησι. διέσκηεν γὰρ συμβαλλεόρμος, εἰ χρίνηκα πυρῶν ἕκαστος τῆς ἡμέρης ἐλάμβανε, καὶ μηδὲν πλέον, ἐνδεκά μυριάδας μεδίμνων τελεορμῶας ἐπ' ἡμέρῃ ἕκαστῃ, καὶ πρὸς τεῖν κισίοις τε ἄλλοις μεδίμνοις, καὶ περὶ ῥακόντα. γυναιξὶ δὲ ἔδινούχοισι, ἔδινον ὑποζυγίοις, καὶ κυσὶ, οὐ λογίζομαι. αἰδρέων δ' εἰσοσέων ποσούτων μυριάδων, κάλλεός τε εἶνεκα, καὶ μεγάλους, ὅδε αὐτέων ἀξιοιόκοτες ὡς αὐτὸν Ξέρξης ἐχεν τοῦτο τὸ κράτος.

ἄρ' ἐπ' ἡμῶν,
καὶ ἐπ' ὧν.

ἄρ' ἐπ' ἡμῶν,
καὶ ἐπ' ὧν.

C Οἱ δὲ ναυτικοὶ στρατοῦ, ἐπεὶ τε ὁρμηθεῖς ἐπλεε, καὶ κατέχευε τῆς Μαγνησίας χώρας ἐς τὸν αἰγαλὸν, τὸν μεταξὺ Καοθαναΐης τε πόλιος ἔοντα ἐς Σηπιάδος ἀκτῆς, αἱ μὲν δὲ πρὸ τῆς νεῶν ὄρμεον πρὸς τῇ γῇ, ἄλλαι δ' ἐπ' ὀκείνησι ἐπ' ἀγκυρέων ἄτε γὰρ τῆς αἰγαλὸς ἔοντος οὐ μεγάλου, πρὸς κρούσαι ὁρμήοντο ἐς Γόντον, καὶ ὅτι ὀκτώ νεῖας. ταῦτι μὲν τίω διφρόνῳ οὕτω. ἅμα δὲ ὄρθρω, ὅτε αἰθερίας τε ἐννεμίας τῆς θαλάσσης ζεσείσης, ἐπέπεσε σφοδρὰ χιμῶντι τι μέγας, καὶ πολλὸς αἶμος ἀπηλιώτης, τὴν δὲ Ἑλλήσποντον καλέοισι. ^d ὅτε ταῦτα τὰ χεῖρα οἰκημένοι. ὅσοι μὲν νυν αὐτέων αὐξορμῶν ἔμαθον τὸν αἶμον, καὶ πῶσι οὕτω εἶχε ὄρμου, οἳ δ' ἐφθόσαν τὸν χιμῶνα, αἰσάσσαντες τὰς νεῖας, ἐαυτοὶ τε πρὸς ἑαυτοὺς καὶ αἱ νεῖες αὐτέων ὅσας δὲ τῶν νεῶν μεταρσίας ἔλαβε, τὰς μὲν ἔξέφερε πρὸς ἱπποὺς καλεορμῶας, τοὺς ἐν Πηλῳ, τὰς δὲ, ἐς τὸν αἰγαλὸν αἱ δ' αὖτε αὐτῶν τίω Σηπιάδα πρὸς ἐπιπλόν, αἱ δὲ, ἐς Μελίβοιαν πόλιν, αἱ δ' ἐς Καοθαναΐαν ἔξεβράσαντο. ὡς τε τῶν χιμῶνος χεῖμα ἀφόρητον. λέγει δ' ὅτι λόγος ὡς Ἀθῆναιοι τὸν Βορῆον ἐκ ποταμοῦ ἐπικαλέσαντο, ἐλθόντος σφοδρῶς ἄλλου χιμῶνος, τὸν γὰρ μὲν ὅτι κούρεν καλέσασθαι.

283

Βορέης δ', καὶ τὸν Ἑλλεύων λόγον, ἔχει γυναικα Ἀθηναίην, Ὀρίθυον, πλεῖν Ἐρεχθίδος· καὶ δὴ τὸ κῆδος τῆτο οἱ Ἀθηναῖοι (ὡς Φαίης ὠρμηται) συμβαλλεόμενοι σφρι τὸν Βορέω γαμβρόν ἐστι, καὶ ναυλοχέοντες τῆς Εὐβοίης ἐν Χαλκίδι, ὡς ἑμαθον αὐξάνον τὸν χειμῶνα, ἢ ἐπεὶ τούτου, ἐθύοντό τε ἐπέκαλέοντο τὸν τε Βορέω καὶ πλεῖν Ὀρίθυον, πικρῶσαι σφρι, ἐξ Ἀφθείρας τῆς βαρβάρων τὰ νέας, ὡς ἐπεὶ περὶ παλαιῶν Ἀθῶν. εἰ μὲν νυνὶ Ἀφθὰ ταῖς τοῖσι βαρβάροις ἱρμύεσι Βορέης ἐπέπεσε, δὲ ἔχω εἶπαι οἱ δὲ μὲν Ἀθηναῖοι σφρι λέγουσι βοηθήσαντες τὸν Βορέω περὶ πλεῖν, ἐπὶ τότε ἐκείνα κατεργάσασθαι. καὶ ἰσὺν ἀπελθόντες Βορέω ἰδρύσαντο παλαιὰ ποταμὸν Ἰλισσον. ἐν τούτῳ τῷ πᾶσι νέας οἱ ἐλαχίστας λέγουσι διαφθαρεῖν, πεπρακοσίων δὲ ἐλάσσονας, ἀνδρας τε αἰαειμῆτοις, χρημάτων τε πλῆθος ἀφθονον. ὥστε Ἀμεινοκλεί τῷ Κρητίνῳ ἀνδρὶ Μάγνητι, γιοχέοντι παλαιῶν Σηπιάδα, μεγάλως ἡ ναυηγία αὐτῇ χρηστὴ ἐγένετο· ὅς πολλαὶ μὲν χεῦστα ποτήρια ὑτέρῳ χρόνῳ ἐκ θεσπασμάτων αἰείλετο, πολλὰ δὲ δρυῖν· ἡσσαντοί τε τῆς Περσέων βίβρε, ἀλλὰ τε χεῦστα ἀφάτα χεῦματα παλαιάλετο. ἄλλ' ὁ μὲν, πάλλα δὲ βύτρυχων, βύρηνμασι μέγα πλούσιος ἐγένετο. ὡς γὰρ τις καὶ τούτῳ ἀφθέραι σφαφορὴ λυπῶσα παιδὸς τόνος. σιταγωγῶν δὲ ὀλκῶδων, καὶ τῆς ἄλλων πλοίων ἀφθέραις ἐμῶν, δὲ ἐπὶ τῇ δριμύτι· ὥστε δεισαντες ὁ γράτρησι τῶ ναυπηκοῦ γράτῳ μὴ σφρι κακῶν κωμῶσι ἐπιπῶνται οἱ Θεσσαλαὶ, ἔρκος ὑψηλὸν ἐκ τῆς ναυηγίας παλαιάλετο. ἡμέρας γὰρ δὴ ἐχέμεζε τῆς τέλους δ', ἐν πᾶσι τε ποιδόντες, ἐκ καταείδοντες γόησι τῶ αἰέμων οἱ μάγοι, παρὲς τε πύτοις, καὶ τῇ Θεῇ ἐπὶ τῇσι Νηρηίοις θύοντες, ἔπαυον τετάρτη ἡμέρῃ, ἢ ἄλλως πως αὐτὸς ἐθέλων ἐκόπασε. τῇ δὲ Θεῇ ἐθύον, πυθόμενοι παλαιὰ τῆς Γῶν τὸν λόγον, ὡς ἐκ τῶ χῶρου γὰρ τὰ ἀρπαδείη ὑπὸ Πηληϊός, εἴη τε ἅπαντα ἢ ἀκτὴ ἢ Σηπτιάς ἐκείνης τε καὶ τῆς ἄλλων Νηρηίδων. ὁ μὲν δὲ τετάρτη ἡμέρῃ ἐπέπαυτο.

A Habet autem (ut apud Græcos fertur) Boreas in matrimonio Orithyam, Atticam, Erechthei filiam. Ex hoc coniugio (ut fama est) Athenienses inducti sunt ad conieciandum Boream sibi generum esse, & dum in Chalcide pro Europa excubarent, quum intelligerent auxilium iri tempestatem, inuocauere Boream, cui prius sacrificauerant, & Orithyam, ut sibi auxilio essent, & barbarorum naues corrumperet, quem admodum prius fecerant circa Athon. Num autem ob id Boreas ingruerit in barbaros apud stationem agentes, non queo dicere: certe Athenienses aiunt & ante fuisse sibi auxilio Boream, & tunc illud effecisse. atque digressi illinc, delubrum Boreæ extruxere ad amnem Ilissum. In hac clade qui paucissimas naues, ii non pauciores quadringentis perisse aiunt, viros quoque innumerabiles, ac vim pecuniarum immensam. ut Aminocli Cratino viro Magneti maiorem in modum fuerit fructuosum hoc naufragium: qui aliquanto post, dum circa Sepiadæ humum fodit, multa pocula aurea eiecit, multa argentea percepit, thesaurisque Persarum inuenit, affatimque aliarum ex auro rerum lucratus est: & quum alioqui non esset fortunatus, e rebus repertis mirifice est ditatus. nam fuit ei utilitas quædam ingrata, ac doloris causa, quod erat filiis orbatus. Nauium autem onerariarum aliorumque nauigiorum quæ perierunt, numerus iniri non potest. Vnde præfecti classis, veriti ne sibi post acceptam calamitatem Thessali incurfarent, excelsum sibi vallum e naufragiis circumdederunt. Triduo enim tempestas perstitit: quarto tandem die magi incisiones faciendo, & beneficiis incantando ventum, ad hęc Thetidi ac Nereidibus sacrificando, tempestatem compescuerunt: siue aliter tempestas ipsa sua sponte cessauit. Thetidi autem ideo magi sacrificauere, quod ab

^a In Chalcide Eubææ excubarent, ubi tempestatem oriri intellexerunt, aut prius etiam quam id intellexissent, sacrificare cœperunt, & Boream Orithyamque inuocare ut sibi auxil.

^b Cratino viro Magneti maiorem in modum fuerit fructuosum hoc naufragium: qui aliquanto post, dum circa Sepiadæ humum fodit, multa pocula aurea eiecit, multa argentea percepit, thesaurisque Persarum inuenit, affatimque aliarum ex auro rerum lucratus est: & quum alioqui non esset fortunatus, e rebus repertis mirifice est ditatus.

^c Nam & hunc calamitas quædam angebat circa liberorum eadem;

^d Ipse alibi hanc speciem facere interpret.

At Græcis diurni sui speculatores ex Euboicis verticibus decurrentes, altero ab exorta tempestate die indicarunt omnia quæ circa naufragium contigerant. Quæ isti ubi audiêre, fufis prius liberatori Neptuno libamentis, celerrimè rursus ad Artemisium reuehuntur, sperantes sibi paucas aliquas naues fore aduersarias. Ita ad Artemisium prouecti, iterum stationem habuere ad templum Neptuni cognomine Liberatoris: quod nomen ab illis inditum, ad hoc usque tempus perdurat. Barbari, posteaquam ventus conquieuit, & fluctus constrati sunt, reuulsis nauibus ad continentem enauigabant, circumuehétésque promontorium Magnesiæ, rectum cursum in sinum qui ad Pegasea fert tenebant. In hoc Magnesiæ sinu locus quidam est in quo fertur Hercules, quum è naui Argo aquatum missus esset, derelictus fuisse ab Iasone atque à sociis, dum in terram Colchidem ad vellus nauigarent. * Il-
 linc enim aquati in pelagus erant abituri, eaque de re nomen loco fertur esse Aphetæ, id est, dimissæ. Hoc in loco Xerxianæ naues stationem habuerunt: quarum quindecim, ^b quæ longè vltimæ appellabantur, prospectis Græcorum ad Artemisium nauibus, ratæ suas esse, in medium earum & ad hostes delatæ sunt: quarum dux erat Sandoces Thaumastii filius, Cumæ AEolidis præfectus: quem antè Darius ob hanc causam captum cruci affixerat, quod quum è regis iudicibus esset, iniquam sententiam ob pecuniam tulerat. sed eius in cruce suspensi Darius reputans plura peccatis esse beneficia in domum regiam collata, hoc reperiens, agnoscensque properantius se quàm prudentius egisse, hominem soluit. Ita regem Darium elapsus ac vitæ restitutus, tunc in Græcos delatus, non iterum erat elapsurus. hos enim ad se cursum tenêtes Græci ubi vidêre, cognito hominû terrore, ag-
 πῶνοντες. ^α Εἰλίωες, μαζόντες

a Illinc enim aquati in pelagus erant abituri, eaque de re nomen loco fertur esse Aphetæ, id est, dimissæ. Hoc in loco Xerxianæ naues stationem habuerunt: quarum quindecim, ^b quæ longè vltimæ appellabantur, prospectis Græcorum ad Artemisium nauibus, ratæ suas esse, in medium earum & ad hostes delatæ sunt: quarum dux erat Sandoces Thaumastii filius, Cumæ AEolidis præfectus: quem antè Darius ob hanc causam captum cruci affixerat, quod quum è regis iudicibus esset, iniquam sententiam ob pecuniam tulerat. sed eius in cruce suspensi Darius reputans plura peccatis esse beneficia in domum regiam collata, hoc reperiens, agnoscensque properantius se quàm prudentius egisse, hominem soluit. Ita regem Darium elapsus ac vitæ restitutus, tunc in Græcos delatus, non iterum erat elapsurus. hos enim ad se cursum tenêtes Græci ubi vidêre, cognito hominû terrore, ag-

b Quæ multo post alias soluerant, conspectis Græce.

A πῶσι δὲ Ἕλλησι οἱ ἡμεροσκόποι ἀπὸ τῆς ἀ-
 κρων τῆς Εὐβοικῆς καταδραμόντες δού-
 τέρη ἡμέρῃ, ἀπ' ἧς ὁ χῆμὸν " πρῶτον ἐ-
 γύετο, ἐσημαίνον πάντα τὰ γινόμενα πρὸς
 τὴν ναυηγίαν. οἱ δὲ, ὡς ἐπύθοντο, Πρῶτος δῖον
 σωτῆρα διζάμενοι, καὶ σπονδαῖς περὶ χεῖρας
 τες, τιμωχίαν ὁπίσω ἠπείχοντο ὅτι τὸ
 Ἀρτεμίσιον ἐλπίσαντες ὀλίγας πινὰς σφι
 " αἰτηζοὺς ἔσεσθαι νῆας. ^α μὲν δὲ το-
 δούτερον ἐλθόντες πρὸς τὸ Ἀρτεμίσιον, ἐ-
 ναυόχον, Πρῶτος δῖον σωτῆρος ἐπωνυμίῃ
 ἀπὸ τοῦδε ἐπὶ καὶ ἐς τὸδε νομίζοντες. ^α δὲ
 βάμβαρι, ὡς ἐπαύσατο τε ὁ αἶμος, καὶ τὸ
 κύμα ἔστω, καταπαύσαντες τὰς νῆας, ἐ-
 πλεον πρὸς τὴν ἠπείραν. καμψάντες δὲ
 τὴν ἀκρίαν τῆς Μαγνησίας, ἰδέσθαι ἐπλεον
 ἐς τὸν κόλπον τὸν ὅτι Παρσέων φέροντα. 284
 ἐστὶ δὲ χώρος ἐν τῷ κόλπῳ πούτῃ τῆς Μα-
 γνησίας, ἐνθα λέγεται τὸν Ἡρακλῆα κατε-
 λείπειν ἀπὸ Ἰησόνος τε καὶ τῆς οἰκτε-
 τήρων ἐκ τῆς Ἀργεῖς ἐπ' ὕδωρ πεμφθέν-
 τα, ὅτι τ' ὅτι ὁ κῶας ἐπλεον ἐς Αἴαν τὴν
 Κολχίδα ἐθεύτην γὰρ ἐμελλόν υδρόβουσαι
 νοί, ἐς ὃ πέλαγος ἀφῆσθαι. ἐκ πούτου ὅτι τὰς
 χώρας οὐνομα γέγονε Ἀφῆται. ἐκ πούτου ὡν
 ὄρμον οἱ Ξέρξεω ἐποιδύντο. πεντεκαίδεκα δὲ
 τῆς νῆων πούτων ἐτυχόν τε ὕσταται πολλὸν
 ἔξαναρθεῖσαι, καὶ κῶας κατὰ δὴν τὰς ἐπ'
 Ἀρτεμίσιν τῆς Ἑλλήων νῆας ἐδοξαί τε δὴ
 τὰς σφετέρας εἶναι οἱ βάμβαροι, καὶ πλέον-
 τες, ἐπέπεσον ἐς τοὺς πολεμίους, τῆς ἔσφα-
 τήγαι ὁ ἀπὸ Κύμης τῆς Αἰολίδος ὑπαρχος
 Σανδῶκης ὁ Θωῦμασιον. τὸν δὲ πρῶτον
 πούτων βασιλὲς Δαρφός ἐπ' αἰτήν
 ὡςδε λαβὼν, αἰεταύρωσε, εὐόντα τῆς βασι-
 λῆων δικασίων. ὅτι ὁ Σανδῶκης ὅτι χεῖ-
 μασι ἀδίκον δίκην ἐδίκησε. αἰακρεμασθέν-
 τος ὡν αὐτὸς, αἰαλογιζόμενος ὁ Δαρφός, δι-
 ρέοι πλέω ἀγαθὰ τῆς ἀμαρτημάτων πε-
 ποιημένα ἐς οἶκον τὸν βασιλῆον. διρῶν δὲ
 τῆς ὁ Δαρφός, καὶ γοῖς ὡς ἱερότερον αὐτὸς
 ἢ σφώτερον ἐργασμένος εἶη, ἔλυσε. βασι-
 λῆα μὲν δὲ Δαρφόν οὕτω διέφυγόν μὴ
 ἀπολέσθαι, πρῶτον τότε ὅτι ἐς τοὺς Ἑλλήους
 καταπλώσαι, ἔμελλε οὐ τοδούτερον διέ-
 φυγὼν ἔσεσθαι. ὡς γὰρ σφεας εἶδον πρῶ-
 τῶν τὴν γινόμενῃ ἀμύρταδα, ἐπὶ μα-

τῆς πρῆς

τῆς αἰπῆς

τῆς ἱερῆς

τῆς αἰπῆς

τῆς θαλασσοῦ

τῆς πρῆς

ῥθίντες, θίπετώς σφρέας εἶλον. ἐν τούτων
 μὴ Αἰδωλὶς πλέων ἦλω, τύραννος Α-
 λαβαίδων ᾧ ἐν Καρίῃ· ἐν ἑτέρῃ δ' ὁ Πά-
 φιος στρατηγὸς Πενθύλος ὁ Δημονόου· ὃς ἦγε
 καὶ δυνάδεα νῆας ἐκ Παφῶ, ἀποβαλὼν
 δὲ σφραγὶς ἐνδεκά ὧ χιμῶνι τὰς ἡμομέ-
 νων καὶ Σηπιάδα, μὴ τῇ παρ' ἡμιονοῦ κα-
 παπλέων ἐπ' Ἀρτεμίσιοι ἦλω. πύτους
 Ἑλλήους ἔξιστορήσαντες τὰ ἐβούλοντο πε-
 γασθῶ ἀπὸ τῆς Ξερξέως στρατῆρος, ἀποπέμ-
 ποῖσι δεδεδυμένοις ἐς τὴν Κορινθίων Γαδύμον·
 καὶ δὴ ναυτικός ὁ τῷ βαρβαρῶν στρατῶ,
 παρέξ ἑ πεντεκαίδεκα νηῶν ὧν εἶπον Σαρ-
 δάκεια στρατηγὴν, ἀπῆκετο ἐς Ἀφείαν.
 Ξέρξης δ' ἐπὶ ὁ πεζὸς πορθαῖς διὰ Θεσ-
 σαλίας καὶ Ἀχαιῆς, ἐσβεδληκὸς ἦν καὶ δὴ
 τελευτῶς ἐς Μυλίας· ἐν Θεσσαλίῃ καὶ
 ἀμύλλαι ποινιστῆρος ἵππων τῷ ἐωυτοῦ,
 ἀποπειρώμενος καὶ τῆς Θεσσαλίας ἵππου
 πυρρὸς ὡς Σφίση εἴη τῷ ἐν Ἑλλήοι, ἐν-
 θα δὴ αἱ Ἑλλήοιδες ἵπποι ἐλίποντο πολ-
 λόν. τῷ καὶ νῦν ἐν Θεσσαλίῃ ποταμῷ,
 Ονόχωνος μωῦος ὅτε ἀπέχεσθε τῇ στρα-
 τῇ τὸ ῥέεθρον, πινόμενος τῷ ἐν Ἀχαιῇ
 ποταμῷ ῥέοντι, οὐδὲ ὅστις μέγας αὐτῶν
 ὅτι Ἡπιδανός, ὅτε δὲ αὐτῇ αἰτίῃ, εἰ μὴ
 φλαύρως ἐς Ἄλλον δ' τῆς Ἀχαιῆς ἀπικο-
 μένος Ξέρξης οἱ κατηγεμένους τῆς ὁδοῦ βου-
 λόμενοι τὸ πρῶτον ἔξῃ ἔεσθαι, ἔλεγον οἱ ὅτι-
 λωρον λόγον, τὰ παρ' ἐν τῷ Ἀφλυστίῳ
 Διός, ὡς Ἀγάμας ὁ Ἀτόλου ἐμμηχανήσατο
 Φελίξ μύρον σιῶ Ἰοῖ βουλόμενος· καὶ δ' ὅ-
 ὡς ἐν θεοπροπίου Ἀχαιοὶ παρ' ἡγεῖται
 τοῖσι ἐκείνου ἀπορρήτοι ἀέθλοις τοιοῦτοι
 ὅς αἱ ἦ τῷ ἡμέος τῷ πυρρῶν παρ' ὅτατος, τούτου
 ὅτι τὰς αὐτῆς ἐργασθῶν τῷ πυρρῶν, αὐ-
 τοὶ φυλακὰς ἔχουσιν. Ἀπὸ τῶν δ' ἐκείνοις τὸ
 πυρρῶν οἱ Ἀχαιοὶ· καὶ δ' ἐσέλθη, ὅτε ἐστὶ
 ὅπως ἐξείσιν, τῶν ἢ θύεσθαι μέλλει. ὡς τὸ
 παρ' ἐν τούτοις πολλοὶ ἦδη τῷ μελλόντων
 τούτων θύεσθαι, δεισαντες, οἶχοντο ἀπο-
 δραῖτες ἐς ἄλλην χώραν· καὶ δ' ἐπὶ τῷ
 ὅπως, ὅπως κατελήντες, ὡς αἰσίωνται, ἐ-
 γέλλοντο ἐς τὸ πυρρῶν ὡς θύεσθαι τε ἔξ-
 ἡγοντο, ἔτιμασι πᾶς πυρρῶν, καὶ ὡς σιῶ
 παρ' ἐν τῷ ἔξῃ. Ταῦτα δὲ παρ' οἱ Κυ-
 πριῶν τῷ Φρίξῃ παρ' οἱ ἀπὸ τῶν, διότι καπαρμένῃ τῷ
 χώρας πυρρῶν Ἀχαιοῖ

A gressi * repente cepere. In qua- a Facile cepere.
 rum navium una captus est A-
 ridolis, Alabandensium qui sunt
 in Caria tyrannus: in altera Pen-
 thylus Demonoi filius, dux Pa-
 phius, qui è Papho duodecim
 naues quum duxisset, amissis ea-
 rum undecim tempestate: quæ
 ad Sepiadem exiterat; cum una
 quæ superabat tendens ad Arte-
 misium; captus est. Hos Græci
 quæ volebant de Xerxis exercitu
 seiscitati, vinctos ad Corinthio-
 rum Isthmum dimiserunt. Ex-
 tera barbarorum classis, præter
 quindecim naues quibus præ-
 fuisse Sandocem dixi, ad Aphet-
 as peruenit. Xerxes cum terre-
 stribus copiis per Thessaliam &
 Achaïam iter faciens triduo, e-
 uasit in Meliæses: quum in Thef-
 salia certamen curule fecisset,
 suas equas: experiendi gratia,
 quòd illic optimas Græcarum e-
 quas esse audiebat. in eo autem
 certamine multo inferiores fue-
 runt Græcæ. Fluuiorum porro
 qui sunt in Thessalia, solus O-
 nochonus potanti exercitui b nō
 suffecit. Xerxi c ad littoralia A-
 chaïæ tendenti, perductores sui
 cuncta referre cupientes, enarra-
 bant id quod de templo Iouis
 Aphlystii ab indigenis enarra-
 tur: Aihamantem AEoli filium,
 inito cum Ino consilio necem
 Phryxo machinatum: deinde
 Achæos ex oraculo tale certa-
 men illius posteris proposuisse,
 D ut qui ex eo genere maximus
 natu esset, huic aditu prytanei,
 id est, curiæ (quam leitum Achæi
 vocant) interdiceretur: ipsis ex-
 cubias agentibus, ut si quis adif-
 set, non prius exire posset quàm
 maclandus esset. Ita multos, quū
 iam maclandi essent, eo metu in
 aliam profugisse regionem: in-
 teriecto deinde tempore, quum
 reuersi essent, & in prytaneum
 ingressi, si essent deprehensi, toto
 corpore coronis cooperto, & cū
 pompa educos maclari cōsuef-
 se. Hoc autem posteros Cytiisiori
 Phryxo geniti ob id pati, quòd
 quum Achæi expiationem loci

b Non suffecit.
 Fluuiorum autem
 Achaïæ quū ma-
 ximus sit Apida-
 nus, ne hic quidē
 suffecit, nisi ali-
 qua ex parte. Id
 est, Ne hic quidem
 illi aquam abunde
 suppeditauit, sed
 parce tantum.

c Pro ἐς Ἀχαιοὺς
 τῆς Ἀχαιῆς hic po-
 suit Ad littoralia
 Achaïæ: quum su-
 pra pag. 302, pro
 isdem verbis po-
 suerit Ἀχαιοὺς
 Achaïæ.

facientes, ex oraculo Arhaman-
tem AEoli filium essent immo-
laturi, Cytissorus iste è terra Col-
chide veniens illum liberauit: eò-
que facto posteris eius iram dei
fuisse iniectam. Hæc quum au-
disset Xerxes, vbi ad lucum ad-
fuit, & ipse ab eo abstinuit, & idē
suis copiis imperavit, domum-
que item posterorum Arhamā-
tis ac fanum veneratus est. Hæc
in Thessalia Achaiaque: à quibus
locis processit Xerxes. in Melidē
iuxta maris sinum, vbi totum
diem æstus atque reciprocatio
spatiuum fit. Huic sinui circum-
iectus est locus campester, alibi
spatiosus, alibi arctus admodum.
Suntque ipsi campo circumiecti
montes editi atque inaccessi, om-
nem Melidem cingentes re-
gionem, quæ petræ Trachiniæ
nominantur. Prima in sinu vrbs
ab Achaia cunctibus est Anticy-
ra, quam amnis Sperchius præ-
terlabens, ex Eniensibus in mare
defluit. A quo alter amnis xx
fermè stadiis abest, cui nomē in-
ditum est Dyras, quem fama est
emeruisse ad ferendam Herculi
opem. Ab hoc totidem stadiorū
intercapedine alius amnis est,
qui vocatur Melas, id est, niger.

* Hac autem ma-
ximè parte spa-
tiosa est illa regio,
à mari ad montes,
iuxta quos est sita
Trachis. sunt e-
nim viginti duo
planities plethra.
Mōis autem qui
Trachinium a-
grum circumdat,
est anfractus, ad
Trachinis meri-
diem, per quem
Asop.

Vnde vrbs Trachis quinque ita-
dia abest, * sita in amplissimo
regionis spatio, à montibus ad
mare, utpote duobus & viginti
millibus iugerum planitie mon-
tis qui terram Trachiniam cir-
cumdat. Ad Trachinis meridiē
anfractus est per quem Asopus
circa radices montis defluit: ad
cuius meridiem alius non ma-
gnus amnis est, nomine Phœ-
nix, ex his montibus in Asopum
defluens. Iuxta Phœnicē angu-
stissimū viz est: quippe qua mu-
ri coarctata modo plaustrū dun-
taxat agi potest. A flumine Phœ-
nicæ ad Thermopylās quindecim
stadiorum est intervallum,
in quo vicus est nomine Anthē-
la: quem præterfluens Asopus in
mare euoluitur: & ei locus spa-
tiosus est circumiectus, vbi tem-
plum Cæteris Amphictyonidis
extructum visitur, & sedilia Am-
phictyonibus, & ipsius Amphi-
ctyonis delubrum.

A ὁ γε οὐρανόθεν Ἀθάμαντα τὸν Αἰόλῃ, καὶ
μελλόντων μιν θύειν, ἀπὸ κέρματος ὧν ὁ Κυ-
πλάτωρος ἔξ Αἰῆς τῆς Κολχίδος, ἐρρύσατο.
ποίησαι ὃ τῷ πο, τοῖσι ὅτι γυροδροῖσι ἔξ ἐω-
τῆς μῆνιν τῷ θεῷ ἐνέβαλε. Ζέρξης ὁ αὖτε
αἰγύσαι, ὡς κατὰ τὸ ἄλσος ἐγένετο, αὐτὸς τε
ἐργετο αὐτῶν, καὶ τῇ στρατῇ πάση παρήγγιλε.
τῶν τε Ἀθάμαντος ἀπογόνων τῶν οἰκίαν ὁ-
μοίως καὶ τὸ τέμενος ἐπέβετο. αὐτὰ μὲν γὰρ ἐν
Θεσσαλίῃ, ἐπὶ δὲ ἐν Ἀχαΐῃ, ἀπὸ ὃ τῶν τε
τῶν χώρων ἦτε ἐς τὴν Μηλίδαν παρὰ κόλπον
θαλάσσης, ἐν τῇ ἀμπελώνι τε καὶ ῥηχίνῃ
αἰὶα πασαι ἡμέρην γίνεται. περὶ ὃ τὴν κόλπον
τῶν ἐστὶ χώρος πεδινός, τῇ μὲν, ὡς εἶ, τῇ δὲ,
καὶ ῥα ἐφῖος. περὶ ὃ τὸν χώρον τῶν οὐρέων
ὑψηλὰ καὶ ἀβάτα περικλή, πασαι δὲ Μη-
λιαῖα γῆ, Τρηχίνας πετρεὶ καλεόμεναι.
περὶ τῇ μὲν νῦν πόλις ἐστὶ ἐν τῇ κόλπῳ
ἰόντι ἀπὸ Ἀχαΐας, Ἀντικύρη παρὰ τὴν Σωφ-
χεῖος ποταμὸς ῥέων ἔξ Ἐνιεύων, ἐς θαλάσ-
σαν ἐκδιδότι. ἀπὸ ὃ τούτου, ἀπὸ εἰκοσίου
σταδίων ἄλλος ποταμός, ὃν οὐνομα κεῖται
Δύρας, τὸν μυθεύοντες βοηθέντα Ἡρακλεῖ
χρησάμεναι αἰαφαιώσαι. ἀπὸ ὃ τούτου, διὰ ἄλ-
λων εἰκοσίων σταδίων ἄλλος ποταμός ἐστὶ, ὃς
καλεῖται Μέλας. Τρηχίς δὲ πόλις ἀπὸ τῆς
Μέλαιος ποταμοῦ πέντε σταδίων ἀπέ-
χει. αὐτῇ ὃ καὶ ὠρυχωρῶνται ἐστὶ πάσης
τῆς χώρας αὐτῆς ἐκ τῶν οὐρέων ἐς θα-
λάσσαν, καὶ ἡ Τρηχίς πεπόλιται. διὰ γὰρ
D τε γὰρ καὶ δις μίλια πλεονεχὲς τῷ πεδίῳ ἐστὶ.
τοῦ ὃ οὐρέων, ὃ περικλή τῶν γῆν τῇ Τρη-
χινίῳ, ἐστὶ ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς μεσαμβείῳ
Τρηχίνος. ἀπὸ δὲ τῆς ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς
πὸς ποταμὸς ῥέει παρὰ τῇ ὑπερέλῳ τοῦ
οὐρέων. ἐστὶ ὃ ἄλλος Φοίνιξ ποταμός οὐ μέ-
γας πορὸς μεσαμβείῳ τοῦ Ἀσωποῦ ὃς
ἐκ τῆς οὐρέων τούτων ῥέων ἐς τὴν Ἀσωπὸν ἐκ-
διδότι. κατὰ ὃ τὸν Φοίνικα ποταμὸν ἐφῖος
ἐστὶ ἀμαξίτος γὰρ μὴ μοιῶν δέδμηται. ἀπὸ
ὃ τῆς Φοίνικος ποταμοῦ πεντεκίδεκα σταδία
E ἐστὶ ἐς Θερμοπύλας. ἐν ὃ ὃ μεταξὺ Φοί-
νης, ποταμοῦ καὶ Θερμοπυλῶν κώμη τε ἐστὶ
τῇ οὐνομα Ἀθήνη καὶ παρὰ τὴν δὴ παρὰ
ῥέων ὃ Ἀσωπὸς, ἐς θαλάσσαν ἐκδιδότι, ἐν
χώρῳ περὶ αὐτὴν ὡς εἶ. ἐν δὲ Δήμητῳ τε
ἰρὸν Ἀμφικτυονίδος ἱερὸν, καὶ ἱερὸν εἰς Ἀμ-
φικτύον καὶ αὐτὸ τοῦ Ἀμφικτύονος ἱερὸν.

285

τῇ τῇ Ρο-
δοῦναι τῇ
Ἡρακλεῖ
χρησάμεναι
τοῦ
αἰαφαιώσαι.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ μὲν δὴ Ξέρξης ἐστρατο-
 πεδούετο τῆς Μηλίδος ἐν τῇ Τρηχινίῃ· οἱ δὲ
 Ἕλληες, ἐν τῇ διόδῳ καλέεσθαι τὸν ὅρ-
 ρον οὗτον ὑπὸ μὲν τῇ πλεονόντων Ἑλλήων,
 Θερμοπύλαι· ὑπὸ δὲ τῇ ὀπίσθιων καὶ
 παλαιῶν, Πύλαι. ἐστρατοπεδούοντο μὲν
 νῦν ἑκάτεροι ἐν τούτοις τοῖσι χωρίοις. ἐ-
 πεκράτε δὲ, ὁ μὲν τῶν πρὸς βορρῶν αἰε-
 μων ἐχόντων πόλεων μέγας Τρηχίνος· ὁ
 δὲ, τῶν πρὸς νότον καὶ μεσημβρίῳ φερόν-
 των ὁ ὅτι τῆς τῆς ἡπείρου. ἔσαν δὲ οἱ
 δὲ Ἑλλήων οἱ ὑπομύοντες τὸν Πέρσιν
 ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ Σπάρτητιων τε τετη-
 χάσαιοι ὀπλίται, καὶ Τεγαρητέων καὶ Μαρτι-
 νέων χίλιοι, καὶ ἡμίσεες ἑκατέρων· ὅς οἱ
 ἄλλοι τε τῆς Ἀρκადίης, εἴκοσι καὶ ἑκατὼν
 καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς Ἀρκადίης, χίλιοι. Ἰσοδ-
 τοι μὲν Ἀρκάδων. ἀπὸ δὲ Κορίνθου, τετραχί-
 σιοι καὶ ἀπὸ Φλιοῦτος, διχάσιοι ὀπλίται, καὶ
 Μυκηναίων ὀγδώνηκοντα· οὗτοι μὲν ἀπὸ Πε-
 λοποννήσου κέρησαν. ἀπὸ δὲ Βοιωτῶν, Θε-
 σπιῶν τε ἐπὶ ἀχαιοί, καὶ Θηβαίων τετρα-
 χάσιοι. πρὸς τούτοις ὀπίσθινοι ἐχόντο Λα-
 κροῖ τε οἱ Ὀπούνσιοι πεντακτῆ, καὶ Φω-
 κίων χίλιοι. αὐτοὶ γὰρ σφείας οἱ Ἕλληες
 ἐπεκράτεσαντο, λέγοντες δι' ἀγέλων ὡς αὐ-
 τοὶ μὲν ἦσαν πρὸς δρόμοι τῶν ἄλλων, αὐ-
 τοὶ δὲ λοιποὶ τῇ συμμάχων, πρὸς δόκιμοι πα-
 σαν εἶεν ἡμέτεροι ἢ θάλασσα τέσφιν εἶναι
 φυλακῇ, ὑπὸ Ἀθιναίων τε Φρουροῦν, καὶ
 Αἰγινήτων, καὶ τῇ ἐς τὸν ναυτικὸν στρα-
 τὸν ἑλθόντων, καὶ σφί εἶναι δεινὸν ὁρᾶν. οὐ
 γὰρ ἦν τὸν ὀπίσθιον ὅτι πλεῖστον Ἑλλά-
 δα, ἀλλ' αἰδοῦσθαι. εἰ δὲ θνητὸν ὁρᾶν,
 ὁρᾶν ἔσθαι, τῷ κακὸν εἶναι ἄρχῃς γνο-
 μῶν οὐ συνεμύθη. τοῖσι δὲ μεγίστοις αὐ-
 τῶν, μέγιστα, ὀφείλῃ ὦν καὶ τὸν ἐπελαύνον-
 τα, ὡς ἔοντα θνητὸν, ἀπὸ τῆς δόξης πεσέειν
 αὐτοῖς. αὐτοὶ δὲ, ταῦτα πῶς θανόντες, ἔσθαι
 ἐς πλεῖστον Τρηχίνα. τοῖσι ἔσαν μὲν νῦν καὶ
 ἄλλοι στρατηγοὶ καὶ πόλιας ἑκάστων. ὁ δὲ
 θάνατος ἰσχυρὸς μάλιστα καὶ πόλεως τῆς στρα-
 τῆματος ἡγεμόνος, Λακεδαιμόνιος Λύ-
 Λεωνίδης ὁ Αἰναξιδρίδης, τῆς Λέοντος, τῆς
 Εὐρυκράτιδος, τῆς Αἰναξιδρίδος, τῆς Εὐρυ-
 κράτους, τῆς Πολυδάρεως, τῆς Ἀλκαμάρεως,
 τῆς Τηλέκλου, τῆς Ἀρχέλεως, τῆς Ηγησίλεως,

A CAETERVM rex Xerxes qui-
 dem in Trachinia Melidis castra
 habebat, Græci verò in transitu:
 qui locus à plerisque Græcorum
 vocatur Thermopyla, ab indi-
 genis autem atque accolis Pyla.
 Hæc erant utrorumque castro-
 rum loca: Xerxe omnibus quæ
 ad ventum boream spectant vs-
 que ad Trachinem, potito: Græ-
 cis, quæ per hanc continentem
 ad austrum & meridiem ferunt,
 tenentibus. Qui hoc in loco Per-
 sam Græci opperiebantur, hi fue-
 re, Spartanorum trecenti arma-
 ti, Tegeitarum & Mantienorum
 mille, totidem ex utrisque: ex
 Orchomeno Arcadiæ centum
 viginti, ex reliqua Arcadia mil-
 le. tot quidem ex Arcadia. A Co-
 rintho autem quadringenti: à
 Phlunte ducenti, & Mycenæo-
 rum octoginta. hi ex Pelopōne-
 so aderant: ex Boeotis autem
 Thespienſes ſeptingenti, Theba-
 ni quadringenti. Præter hos e-
 uocati erant Locrenſes Opuntii
 cum omni copia, & Phocæſium
 mille. Ipſi enim Græci eos euoca-
 uerant, miſſis nuntiis, qui dice-
 rent ſe quidem præcuſſores a-
 liorum veniſſe, cæteros autem
 ſocios propediem expectari: tu-
 telam verò maris eſſe in Athe-
 niēſium præſidio Aeginetarum-
 que, & eorum quibus res naualis
 iniuncta eſſet. nec ſibi quippiam
 eſſe formidoloſum. non enim
 deum eſſe qui bellum Græciæ in-
 ferret, ſed hominem: nec morta-
 lem quempiam aut eſſe aut fore
 qui, ex quo natus eſt, mali exors
 fit: & ut quiſque maximus eſt, ita
 ei deberi maxima. itaque quum
 mortalis eſſet qui bellum infer-
 ret, ab opinione eſſe caſurum.
 Hæc illi audiētes, in Trachinem
 auxilio iere. Erant hiſ cum alii
 duces ſux quiſque ciuitatis, tum
 verò, penes quem ſumma imperii
 erat, quem maximè admira-
 bantur, Lacedæmonius Leoni-
 des Anaxandridæ filius, qui Leō-
 tis, qui EVrycratidæ, qui Ana-
 xandri, qui EVrycratis, qui Po-
 lydori, qui Alcamenis, qui Tele-
 cli, qui Archelai, qui Agcilaï,

a Cleodzi. Quam
difficilem compro-
bas locum quem ha-
bes supra pag. 398.
de Aristodemus qui
fuit Aristomachi,
qui fuit Cleodas,
qui fuit Hylli fi-
lius.

b Constantis æta-
tis viros. Camer.

qui Doryagi, qui Leobotis, qui
Echestrati, qui Hegesis, qui EV-
rysthenis, qui Aristodemi, qui
Aristomachi, qui * Cleonidzi,
qui Hylli, qui Herculis filius fuit:
adeptus ex inopinato regnum.
Nam quum duo forent ei fratres
natu maiores, Cleomenes & Do-
ricus, aberat à cura regionis ad-
piscendæ: verum Cleomene sine
virili sobole defuncto, & Dorico
iam non superstite, sed & ipso in
Sicilia vita functo, ita regnum ad
Leonidem peruenit, qui Cleom-
broto maior natu erat. Is enim
nouissimus fuit Anaxandridæ
liberorum, habebatque in ma-
trimonio Cleomenis filiam. Qui
dum se ad Thermopylas contu-
lit, delegerat trecentos e b pri-
moribus viros, & quibus filii e-
rant: assumpseratque eos The-
banos quorum de numero feci
mentionem, quorum dux erat
Leontiaides EVrymachi filius.
Hac de causa Leonides dedit o-
peram ut Græcos sumeret solos,
quod eos maximè insimulabat
quod cum Medis sentirent. Eu-
uocabat igitur eos ad bellum,
sciendi cupidus an vnà mitte-
rent auxilia, an ex professo adi-
merent Græciæ societatem: sed
illi aliud sentientes, tamen auxi-
lia miserunt. Eorum qui cum
Leonide fuere, primos miserunt
Spartiatæ: ut his inspectis alii so-
cii in militiam proficiscerentur,
néve cum Medis sentirent, si eos
superari audirent. Ipsi autem ce-
lebratis Carniis, (hæc enim sacra
morabantur eos) relictis Spartæ
custodibus, erant cum omni co-
pia illuc celerrimè ituri auxilio.
Reliqui autem socii ad id agen-
dum itidem animati (nam tem-
pus Olympiadis in hæc negotia
inciderat) haud suspicati tam ci-
rò apud Thermopylas bello de-
cernendum, præcursores misce-
rant. Ita isti sibi faciendum sta-
tuerant. At ii Græci qui apud
Thermopylas erant, vbi ad in-
gressum Persæ aduentabat, metu
perculsi de discedendo consulti-
bant. At cæteri quidem Pelopon-
nenses censebant facien-
dum ut reuersi in Peloponne-
sum, Isthmi custodiam agerent:

A τῷ Δορυάγῳ, τῷ Λεωβότῳ, τῷ Ἐχεστρά-
του, τῷ Ἡγήσιος, τῷ Εὐρυσθένης, τῷ Ἀει-
σοδήμῳ, τῷ Ἀριστομάχῳ, τῷ Κλεοδάμῳ, τῷ
Υἱῷ, τῷ Ἡρακλέος κτησάμενος τὴν βα-
σιλείαν ἐν Σπάρτῃ ὅς ἀπορροδοκίῃ. δι-
ξάν γὰρ οἱ ἑόντων παρσβυτέρων ἀδελ-
φῶν, Κλεομνέος τε καὶ Δωριέος, ἀπε-
λήλατο τῆς φροντίδος παρὲς τῆς βασιλείης.
ἀποθανόντος δὲ Κλεομνέος ἀπαίδος ἔρσε-
νος γόνου, Δωριέος τε ὁ γένετο, ἀλλὰ
B τελευτήσαντος καὶ τούτου ἐν Σικελίῃ, οὐκ
δὲ ἐς Λεωνίδῳ ἀνέβηκε ἡ βασιλείη· καὶ
διότι παρσβυτέρους ἐγγόνους Κλεομνέου,
(ὅσων γὰρ ὡνιότατος Ἀναξανδρίδῳ παῖς)
καὶ δὲ καὶ εἶχε Κλεομνέος θυγατέρας. ὅς
τότε ἦν ἐς Θερμοπύλας, ὅτι λεξάμενος
ἀνδρας τοὺς κατεστῆσαν περσικοῖς, καὶ
τοῖσι ἐτύχοντο παῖδες ἑόντες. παρσβυ-
τῶν δὲ ἀπῆκετο καὶ Θωαίων τοὺς ἐς τὸν ἀ-
εθμὸν λοισάμενος εἶπον, τῷ ἔσρατῇ γε
C Λεοντιάδῃς ὁ Εὐρυμάχῳ. τῷ δὲ εἰνεκε
τούτοις ἀποδιδῶν ἐποίησεν Λεωνίδῃς μού-
νοις Ἑλλήων παρσβυτῶν, ὅτι σφέων με-
γάλως κατηγόρητο μηδίζον. παρσβυτῶν ὡν
ἐς τὸν πόλεμον, γέλων εἰδέναι εἶτε συμπεμ-
ψοῖσι, εἶτε ἐ ἀσφύροισι ἐκ τῷ ἐμφανέος
τῷ Ἑλλήων συμμαχίῃ. (4) δὲ ἄλλοφρο-
νέοντες, ἔπεμπον. τούτοις μὲν τοὺς ἀμφὶ
Λεωνίδῳ παρσβυτῶν ἀπέπεμψαν Σπαρ-
τῇται, ἵνα τούτοις ὁράντες οἱ ἄλλοι σύμμα-
D χοι, στρατὸν ὄντων· μηδὲ καὶ οὗτοι μηδίζουσι,
ὡς αὐτοὺς πύων θάωνται· παρσβυτῶν.
μὲν δὲ, Κάρηνα γὰρ σφι ὡς ἐμποδὶν, ἐμελ-
λον ὀρτάσαντες, καὶ φυλακὰς λιπόντες ἐν
τῇ Σπάρτῃ, καὶ τὰς βοήθῃς παρσβυτῶν.
ὡς δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῷ συμμαχῶν ἐνεώθη-
το καὶ αὐτοὶ ἔτερε τοιαῦτα ποιήσθην· ὡς γὰρ
κατὰ τὸ αὐτὸ ὀλυμπίας τούτοις τοῖς παρ-
σβυτῶν συμπεσόντα. οὐκ ὡς δὲ κόντες κατὰ
τὰς ὅτις παρσβυτῶν θάωνται τὸν ἐν Θερμο-
E πύλῃσι πόλεμον, ἔπεμπον τοὺς παρσβυτῶν.
οὗτοι μὲν δὲ οὕτως διενεικόντο ποιήσθην. (4) δὲ
ἐν Θερμοπύλῃσι Ἑλλήωνες ὅτις πέλαις ἐ-
γμῆτο τῆς ἐσβολῆς ὁ Πέρσης, κατὰ πρῶτον
τες, ἐβλάθοντο παρὲς ἀπαλλαγῆς. τοῖσι μὲν
ὡς ἄλλοισι Πελοποννησίοις ἐδόκεε ἐλθόντας
ἐς Πελοπόννησον, τὴν ἰσθμὸν ἔχον ἐν φυλακῇ.

Λεωνίδης δ' Φωκίων καὶ Λοκροὶ παρ' ἑαυτοῖς
 χεόντων τῇ γνώμῃ ταύτῃ, αὐτὸν τὸ μῦθον ἐ-
 ψήφισεν, πέμπειν τε ἀγέλας εἰς τὰ πό-
 λιας, καὶ θύοντες σφί' ὅπως βούληται, ὡς εἶναι
 αὐτῶν ὀλίγων στρατὸν τῷ Μήδῳ ἀλέξα-
 σθαι. ταῦτα βουλευόμενοι σφείων, ἐπεμπε-
 ρέειν κατὰ σπονδὴν ἰππεία, ἰδεῖσθαι ὁκοδο-
 τεῖ εἶσι, ὅ, πὶ ποῖονεν ἀκρόασι δ' ἐπὶ ἐὼν ὡς
 Θεσσαλίῃ, ὡς ἀχισμένη εἴη ταύτῃ στρατῇ
 ὀλίγῃ, καὶ τοῖς ἡγεμόνας, ὡς εἴησαν Λακε-
 δαίμονιοι τε καὶ Λεωνίδης ἐὼν ἦμος Ἡρα-
 κλίδης. ὡς δ' ἔπεσσελασθ' ὁ ἰππῶν ἐς τὸ
 στρατόπεδον, ἐπὶ τὸ τε καὶ κατὰ σπονδὴν μὲν
 δ' τὸ στρατόπεδον περὶ γὰρ εἶναι τεταγμένους δ'
 τείχεος, τὸ αἰορῶσαντες εἶχον δ' Φυλακῇ,
 ὅτε οἱ δ' αὖτε ἐὼν κατὰ δέσφαι, ὁ δ' πρὶς ἐξ ὧν
 μάθαινε ποῖσι περὶ τὰ τείχεος παρ' ὅπλα ἐ-
 κειτο. ἔτι γὰρ τὸν τὸν χρόνον Λακεδαιμό-
 νιοι ἐξ ὧν τεταγμένοι τοῖς μὲν δὲ ὥρα γυμνά-
 ζομενοι τῷ αἰδρῶν, τοῖς δ' ἑλὶ κόμας κατὰ
 ἰκσομένους. ταῦτα δὲ θεώμενος, ἐθαύμαζε,
 καὶ τὸ πλήθος ἐμάνθανε. μάθων δ' ἑλὶ
 ἀπρεχέως, ἀπὸ λαυνε' ὅπως κατ' ἡσυχίαν.
 οὔτε γὰρ τις ἐδίωκε, ἀλογίης τε ἐνεκέρησε
 πολλῆς. ἀπελθὼν δ', ἔλεγε πρὸς Ξέρξην
 πᾶσι δ' ὁπῶντες πάντα. ἀκούων δ' Ξέρξης, ὅτε
 εἶχε συμβαλέσθαι τὸ ἐόν, ὅ, πὶ ὁρῶσθαι
 ζοῖντο ὡς ἀπολάρημοι καὶ ἀπολέοντες καὶ
 ὀδυάμεν, δὴ (αὐτῷ) γέλοι' αὖ γὰρ ἐφαίνοντο
 ποιεῖν) μετεπέμψατο Δημάρατον τὸν Ἀεί-
 ρωνος εἶναι ὡς τὰ στρατοπέδῳ. ἀπὸ κρήνων
 δ' ἐμὴν ἡρώτα Ξέρξης ἔλατ' αὐτῶν, ἐπὶ
 λαὸν μαθῆναι τὸ παιδάρημον. ὅτε τῷ Λα-
 κεδαιμόνῳ, ὁ δὲ εἶπε, Ἡκούσας μὲν μεν καὶ
 287 πρὸς τὸν, ὅτε ὁρῶσθαι ὅ, πὶ Ἑλλάδα,
 πρὸς τῷ αἰδρῶν τῶν. ἀκούσας δὲ, γέ-
 λωτα με ἐθευ, λέγοντα τὰ περ' ὧν ἐκ-
 ἔσθ' ὁρῶσθαι ταῦτα. ἐμοὶ γὰρ πᾶσι
 ἀλλ' ὅτι δὲ ἀσκέειν αὐτὰ σέ, ὡς βασιλεὺς, ἀ-
 γῶν μέγας ἐστὶ. ἀκούσας δὲ ἐν νύ. ὅ, αὖ-
 ὅ, πρὸς οὗτοι ἀπὸ κατὰ μαχεσόμενοι ἡμῖν πρὸς
 τῆς ἐσθ' ὁρῶσθαι ταῦτα ὁρῶσθαι ἀζοῦται. ὅ-
 μος γὰρ σφί' οὗτοι ἔχον ὅ, πὶ ἐπεὶ μέλλωσι
 κινδυνεύειν τῇ ψυχῇ, τότε καὶ κεφαλὰς
 κοσμεύονται. ὅ, πρὸς αὐτοὺς δὲ, εἰ πού τις τε καὶ
 τὸ ὁρῶσθαι ἐν Σπάρτῃ κατὰ σπονδὴν,
 βέτ, tunc capita comunt. b quod scies, si hos &

huic autem sententiae quum in-
 fensi essent Phocenses & Locrii,
 Leonides suadebat illic perstan-
 dum, & nuntios ad accersendas
 subsidio ciuitates dimittendos,
 tanquam se paucioribus quàm
 ut Medorum exercitum arcerent.
 Hac istis consultantibus, Xerxes
 equitem quendam ad speculan-
 dum quot illic essent, & quid a-
 geret, mittit. Audierat enim iam
 tum quum in Thessalia esset, eò
 loci contractam esse exiguà co-
 piam, eiusque duces esse Lace-
 daemonios, atque Leonidē e ge-
 nere Herculis. Eques ubi ad sta-
 tionem Graecorum successit, cō-
 templatur aspicitque nō ille qui-
 dem omnes milites (nam eos qui
 intra murum quem excitauerāt
 excubabant, intueri nequibat)
 sed eos qui extra murū agebant.
 Erant autem eo tempore exte-
 rius manendi in Lacedaemonio-
 rum statione vires: eos animadu-
 uertit partem se ludō gymnasti-
 co exercentes, partim comam
 pectentes. Hac cum admiratio-
 ne intuitus, eorum numero, ac
 ceteris omnibus planè cognitis,
 per otium sese recipit. nemo enim
 illorum insequabatur, sed homi-
 nem magno contemptui habe-
 bant. Regressus ad Xerxē, cuncta
 quae inspexerat refert. quae Xer-
 xes audiens, nō poterat conie-
 ctare quidnam molirentur, tan-
 quam quoad possent perituri pa-
 riter, & hostē perdituri. Sed quū
 ridiculā rem sibi facere videren-
 tur, accersit ad se Demaratū A-
 ristonis filium, qui in exercitu
 erat: quē, ut venit, interrogauit
 horū singula, cupiens nosse quid
 ab Lacedaemoniis ageretur. Et
 ille, Audisti, inquit, antea me, dū
 aduersus Graeciam proficiscere-
 mur, de his viris: & quum audis-
 ses loquētem hac quae euentura
 prouidebā, derisui habuisti. sed
 quanquam mihi summū discrimē
 est aduersus te rex veritatem
 tuētī, audias tamen nūc quoque
 veritatem: Hi viri ad nobiscum
 pugnandum de ingressu venēre;
 atque hoc apparant. nam ita sese
 apud eos habet cōsuetudo: quo-
 ties adire animae periculum de-
 te rex, &c.

I f
 I f
 I f

a Conicere non
 poterat ex eo quod
 audiebat rem ita
 se habere ut reue-
 ra se habebat, ni-
 mirum illos se
 preparare ad mo-
 riendum & ad al-
 ios morte affi-
 ciendos pro viri-
 bus.

b Scito autem, si
 hos ceterosque
 qui Sparta remā-
 serunt subegeris,
 nullam aliam fo-
 re hominum ge-
 tem quae contra
 te rex, &c.

nulla hominum gēs alia est quæ
cōtra te rex audeat tollere ma-
nus. Etenim nunc aduersus re-
gnum in Græcia pulcherrimū
atque viros præstantissimos ten-
dis. Xerxes, quod hæc ei admodū
incredibilia viderentur, interro-
gante quo pacto tātillæ copiz cū
suis pugnaturæ essent, rursus, in-
quit, ^a Pro vano me ducas, nisi
hoc tibi vt ego annuo, vsu vene-
rit. Hæc dicens, tamen Xerxi non
persuasit. Itaque quatrīduū Xer-
xes supersedit, ratus eos illinc fu-
gā esse facturos. Quinto die quū
putaret impudētiam illorum at-
que temeritatem esse in perma-
nēdo, ira percitus, Medos in eos
ac Cissios mittit, imperās vt illos
caperent viuos & in cōspectum
suum adducerent. Medi, vbi fa-
cto impetu in Græcos impressio-
nem fecerunt, multi cadebāt, a-
liisq; superuenientibus nihil ta-
mē promouebant, et si vehemē-
ter ingruiebant: palām facientes
cū aliis omnibus, tū verō ipsi
regi, se quidem multos homines
esse, at paucos viros. Fuit autem
hic pugnz congressus interdiu.
Post, vbi Medi se xgrē tutaban-
tur, tū verō ipsi se subduxere, Per-
sæq; subeuntes exceperē, ii quos
^b immortales rex appellat, quorū
dux erat Hydarnes: tanquā facilē
hostē profligaturi. Vbi & hi cum
Græcis congressi, nihilo magis
quām Medi proficiebant, sed eodē
modo pugnabant, vt pote
^c longioribus hastis quām Græci
vntes, & in locis angustis, vbi
nullus multitudinis erat vsus: ibi
Lacedæmonii dignam memo-
ratu pugnam edebant, cū aliis
in rebus ostentantes se peritē in-
ter imperitos pugnare, cum ve-
rō in eo quod quoties terga ver-
tebant, conferti fugiebant. Quos
barbari dum fugientes cernerēt,
cum vociferatione & strepitu in-
gruebāt: at Græci rursus se con-
uertētes, aduersis pectoribus eos
excipiebant: & quamuis eorum
innumeram multitudinem pro-
sternebant, aliquot tamen illic
ex ipsis etiam Spartiatis occu-
buere. Persæ, posteaquam & ca-
teruatim & vniuersis copiis iter
occupare conati, nihil tamen

^A ἐσι οὐδὲν ἄλλο ἔσθ' οὐδ' αὐθιγὸν τὸ σε βασι-
λεὺς ὑπομένει. χεῖρας αὐτὰς ἐρῶμενοι. νῦν
γὰρ πρὸς βασιλῆϊ τε καὶ καλλίστῃ πάλιν
τῇ ἐν Ἑλλήσι πρὸς φέρεαι, καὶ ἀδρας ἀ-
είσεις. κάρτα τε δὴ ἀπίστα Ξέρξης ἐφαίμετο
ταῖς λεγόμενα, καὶ δούτερά ἐπὶ πρῶτα ὄντινα
ἔσπον, ἑσπύτοι ἔόντες, οἳ οἱ τε εἰσι τῇ ἐωυτῷ
στρατὴν μεχέσασθαι. ὃ δ' εἶπε, ὧ βασιλεῦ,
ἐμοὶ χρᾶσθαι ὡς ἀνδρὶ ψεύτη, μὴ γὰρ αὐτῷ
ταῖς ἐκβῆ, τῇ ἐγὼ λέγω. αὐτὰ λέγων, οὐκ
^B ἔπειθε τὸν Ξέρξεα. τίσας μὲν δὲ πρὸς ἔθηκε
ἡμέρας, ἐλπίζων αἰεὶ σφέας ἀποδρῆσταί.
πέμπτῃ δ', ὡς οὐκ ἀπαλλάσσοντο, ἀλλὰ οἱ
ἐφαίμετο, ἀναδείη τε καὶ ἀβουλίη δ' αὖτε
μῆδοι, μῆδ' ἐν, πέμπτῃ ἐπ' αὐτοῖς Μῆδοι τε
ὁ Κισίος θυμωθεὶς ἐπιλαβόμενος σφέας
ζωγρῆσαντας ἀγρὸς ὅφιν τῇ ἐωυτῷ, ὡς δ'
ἐπέπεσον φερόμενοι ἐς τοὺς Ἑλλήνας
^C Μῆδοι, ἐπιπτόντες πολλοὶ ἄλλοι δ' ἐπεσπίσαν,
ὁ δ' ἐκ ἀπελάνοντο, καὶ ὁρμὴν μεγάλως πορ-
οῦσαντες. δὴ λαν δ' ἐποίησαν πᾶν τὴν τε, καὶ
ὁ δ' ἤκουσα αὐτῷ βασιλεῖ, ὅτι πολλοὶ μὲν ἀν-
θρώποι εἶεν, ὀλίγοι δ' ἀνδρες ἔγνωτο δ' συμ-
βολῇ δὲ ἡμέρας. ἐπὶ τε δ' οἱ Μῆδοι τρηχέως
πορεύοντο, ἐνθαυτὰ ὅτι μὲν ὑπεξήσαν,
ὁ δ' Πέρσας ἐκδιξάμενοι ἐπήσαν τοὺς ἀ-
θανάτους ἐκάλει βασιλῆϊ, τῇ ἦρχε Ὑδάρ-
νης, ὡς δ' ὅτι γε ὑπεπείως κατεργασμένοι.
ὡς δ' ὁ δ' ὅτι σπινέμισον τοῖσι Ἑλλήσι, ὅδ' οὐ
πλέον ἐφέροντο τῇ στρατῆς τῇ Μυδικῆς, ἀλ-
^D λὰ τὰ αὐτὰ, ἅτε ἐν γεινοπόρῳ τε χώρῳ μα-
χόμενοι, ὁ δ' ὄρασι βραχυτέροις χρεώμενοι
ἢ ὅτι οἱ Ἑλλήνες. ὁ δ' ἐκ ἔχοντες πληθεὶ χρε-
σάσθαι. Λακεδαιμόνιοι δ' ἐμάχοντο ἀξίως
λέβ' ἀλλὰ τε ἀποδεικνύμενοι ὅτι ἐκ ὅτι
σαυόμενοι μάχας. ἔξ' ἐπιστάμενοι, καὶ ὅτι
ὁ δ' ἐκ ἔχοντες τὰ νῆα, αἰεὶ φάλαγγιν δὴν.
ὁ δ' βαρβαροὶ ὀρέωντες φάλαγγιν, βοή τε
καὶ πατάγ' ἐπήν. οἱ δ' αὖτε καταλαμβα-
όμενοι, ὁ δ' ἐκ ἔχοντες ἀντίοι τῇ τοῖσι βαρβα-
^E ροῖσι μεταφρομένοι, καὶ ἐκβαλλόντες πλη-
θεὶ ἀναριθμητοῖς τῇ Περσέων. ἐπιπτόντες δ' ἐκ
αὐτῶν τῇ Σπάρτην τε καὶ ἐνθαυτὰ ὀλίγοι. ἐ-
πὶ δ' ὅδ' ἐδυνάετο πρὸς λαβῆν οἱ Πέρσας
τῇ ἐσόδου πειρεώμενοι, καὶ τῇ τέλει καὶ πᾶσι
τοῖς πρὸς ἐκβαλλόντες, ἀπὸ λαυνοῦ ὀπίσω.
promouebant, iterum sese receperunt:

^a In me vt men-
dacez consule.
Vel, De me vt
mendace statue.

^b Cur ista voca-
rentur, supra expo-
sui, pag. 467.

^c Breuioribus

ἡ λέγεται
να εἶναι, καὶ
αὐτῷ.

ἡ παύσι
ὁ δ'.

ἡ ἰσχυροί

ἔτι δὲ αὐτῇσι τῇσι " προσόδοισι τῆς μάχης λέγεται βασιλῆα " θηβόμδον, πρὸς ἀναδραμεῖν ἐκ τοῦ θρόνου, δέοντα πρὸς τῇ στρατῇ. τότε μὲν οὕτω ἠγωνίσαντο, τῇ δ' ὑστεραίῃ ④ βαρβαροί, ὁσὶν ἀμεινον ἀέθλεον. ἅτε γὰρ ὀλίγων ἐόντων, ἐλπίσαντες σφείας καὶ τετραμαχίαν τε, καὶ οἷοις τε ἔσθαι ἐπὶ χεῖρας ἀνταείρεσθαι, σκινέβαλλον. ④ δὲ Ἕλληνες καὶ πάσις τε καὶ ἔθνεα κεκοσμημένοι ἔσαν, καὶ ἐοικότες ἔκαστοι ἐμάχοντο, πλὴν Φωκέων· οὗτοι δὲ ἐς τὸ οὖρος ἐπαρτήσαν, φυλάζοντες τὴν ἀτραπὸν. ὡς δὲ ὁσὶν βύρυσον ἀλλοιότερον ④ Πέρσαι ἢ τῇ ὑστεραίῃ ἐώρων, ἀπήλυνον.

Ἐπὶ τῇσι δὲ βασιλῆος ὅ,τι " χρῆσασθαι τῷ πρῶτονι ὀρήματι, Ἐπιάτης ὁ Εὐρυδήμου, ἀνὴρ Μηλιδῆς, ἡλθ' οἱ ἐς λόγους, ὡς μέγα τι πρὸς βασιλῆος δοκέων οἴσθαι· ἐφρασε τὴν ἀτραπὸν τὴν δ' αὖτε οὖρος φέρουσαν ἐς Θερμοπύλιν, καὶ διέφθαιρε τοὺς αὐτῇσι ὑπομνησάμενος Ἕλληνας· ὕστερον δὲ δέισας Λακεδαιμονίους, ἐφυγε ἐς Θεσσαλίαν· καὶ οἱ φυγόντι, ὑπὸ τῷ πυλαγῶν τῷ Ἀμφικτυόνων ἐς τὴν Πυλαίῳ συλλεγεμένων, θρῦλον ἐπεκέρυττον· χρῆσθαι δὲ ὕστερον (κατὰ τὴν γὰρ ἐς Ἀντικυρίῳ) ἀπέθανε ὑπὸ Ἀθηνάδην, ἀνδρὸς Τρηχινίου. ὁ δὲ Ἀθηνάδης ὅσα ἀπέκτεινε μὲν Ἐπιάτης δι' ἄλλω αἰτίῳ, τὴν ἐγὼ ἐπὶ τοῖσι ὀπίσθεν λόγοις σημαίνω. 288 ἐπὶ μὲν μὲν τοῖσι Λακεδαιμονίων οὐδὲν ἦσαν. Ἐπιάτης μὲν οὕτω ὕστερον πύτων ἀπέθανε. ἔστι δὲ ἕτερος λεγόμενος λόγος, ὡς Ὀνήτης τε ὁ Φαλαγγίτης, ἀνὴρ Καρύσιος, καὶ Κορυδαλὸς Ἀντικυρδῆς, εἰσὶ οἱ εἰσπρυγῆτες πρὸς βασιλῆα τοῖσι τοῖς λόγοις, καὶ πρὸς βασιλῆα τοῖσι Πέρσαι· οὐδαμῶς ἔμοιγε πιστός. τὸ μὲν γὰρ, τὸ δὲ χρῆσθαι θάμνασθαι, ὅτι οἱ τῷ Ἕλληνας πυλαγῶν ἐπεκέρυττον ὅτι ὅτι Ὀνήτης τε καὶ Κορυδαλὸς θρῦλοι, ἀλλ' ἐπὶ Ἐπιάτῃ τῷ Τρηχινίῳ, πρῶτος καὶ τὸ ἀπρεκέστατον πύτων. τὸ δὲ, φθόνος Ἐπιάτην αὐτὴν τὴν αἰτίαν οἶδα μὲν. εἰδέναι μὲν γὰρ καὶ ἐὼν Μηλιδῆς αὐτὴν τὴν ἀτραπὸν Ὀνήτης, εἰ τῇ γῶν πολλὰ ὁμολογῶς εἶη.

Fertur autem Xerxes, quum ad spectaculum adesset, in ipso congressu pugnandi ter è folio resiliisse, quod videlicet exercitui suo timeret. * Postero die nihilo melius barbari præliati sunt. b nā sperantes fore ut illi, qui pauci essent & saucii, nequirent manus leuare ad pugnandum, quū conflixissent, eos Græci exceperē, instructis ordinibus, & in suo quicque loco ac per nationes digesti: præter Phocenses, qui in monte ad iter obsidendum locati erant. Persæ vbi nihil aliud quàm pridiæ agendum vident, abscedunt.

Ibi regem ancipitem quodnā in re præsentī consilium capesseret, Epialtes Evrydemī filius alloquuturus adiit, tanquā magna aliqua re ab illo remunerandus, indicauitque ei tramitē qui per montem ad Thermopylas ferebat: quo factionem eorum Græcorum qui illic erant, euerit. Is postea Lacedæmoniorum metu in Thessaliā profugit: cuius profugi pylagoræ Amphictyones apud Pylam congregati caput pecunia licitati sunt: qui interiecto deinde tempore ab Athenade viro Trachinio, Anticyrē (nā illuc redierat) interemptus est. Quem, etsi ob aliā causam (quā ego in sequentibus reddam) Athenades hic interemit, nihilo tamen secius à Lacedæmoniis præmio affectus est. Hūc in modum Epialtes postea interiit. Est & alia quæ fertur fama, Onetem Phanagoræ filium, virum Carystium, & Corydalum Anticyrēsem, fuisse qui ea dixerint regi, & circum montem Persas deduxisse. Quod apud me prorsus fide caret. nā hinc licet coniectemus, primum, quod Græcorum pylagoræ nō Onetæ & Corydali sed Epialtæ Trachinii caput pecunia licitati sunt, quod scilicet eū cōperitissimum haberent: deinde quod Epialtem ob hanc causam scimus se fuga proripuisse: postremo, quod Onetes qui non erat Meliæsis, ita demū tramitē illū nouisset si in ea regione multum diuersatus fuisset. Ideoque Epialtæ ὁμολογῶς εἶη. ἄλλ' Ἐπιάτης

culpam adscribo, quòd Persas per montem circumduxit, & ad tramitè perduxit. Xerxès ea quæ Epialtes se consecuturum spòdebat, probans, maiore in modù lætus, sine mora Hydarnem cū iis quibus præerat copiis misit. Ille circa lucernarum accensionem, *id est, sub crepusculum*, è castris profectus est, & tramitem ingressus. Quem tramitem indigenæ Melienses vestigauerunt: eoque inuestigato Thessalos deduxere aduersus Phocenses, eo tempore quo Phocenses intersepto muris transitu, ad arcèdum bellum in præsidio erant. *Extrinsecus nihil admodum præseptus trāsitus erat, quū nihil esset vtilis Meliensibus. Sic autem sese habet ille callis: Ab Asopo fluuio, qui per montis meat anfractum, incipit, cui monti ac viæ idem nomen est inditum Anopzæ. hæc Anopzæ per dorsū montis extenta, desinit iuxta Alpenum urbem, quæ prima est ex Locridibus, Melienses versus, ac iuxta lapidem nomine Melampygyum ac iuxta *καρχεονίδας, hoc est, malitiosorum (sedes, ubi angustissimus callis est.* Hac via atque ita se habēt: Persæ Asopum transmittētes, iter tota nocte fecerunt, à dextra OEtros mōtes, ad sinistram terram Trachiniōrum habentes: ac sub exortum auroræ in cacumen montis euaserūt: quo in loco (sicut superius ostensum est) mille Phocesium armatorum præsidium excubabat, tum ad suam terram, tum ad viam tutandam. nam transitus inferior à quibus dictum est custodiebatur, quòd eam per mōtem viam vltro à Leonide acceptam obsidebant. Hoc autē modo Phocenses Persas ascendisse animaduertērunt: Quum eos illi toto monte conscendendo propter frequentiam quercuum latuissent, tamen edicto multo strepitu (vt res postulabat) frōdium super pedes constratarum, (erat enim cæli tranquillitas) Phocenses recurrerunt: & dum sibi arma induunt, cōfestim barbari adfuerē: qui conspicati viros arma sibi circūdantes, obstupuere. ^b quippe qui (vt in exercitu asseueratur

A γὰρ ὅτι ὁ πωλεησιάρχης τὸ οὖρος καὶ κτ'
 τὴν ἀτραπὸν, τῦτον αἶπον γραφῶ. Ἐξέρξης
 δὲ, ἐπεὶ οἱ ἤρσαν τὰ ὑπέχετο ὁ Ἐπιάλτης
 κατεργάσασθαι, αὐτὴν πωλεησῆς ἡμέ-
 ρατος, ἐπεμπε Ὑδάρινα, καὶ τῇ ἑσπέρῃ
 Ὑδάριος. ὠρμέατο δὲ πρὸ λύχων ἀφὰς
 ἐκ τῆς τραπέζου. τὴν δὲ ἀτραπὸν τῶ-
 ντων ἔξωθεν μὲν οἱ ὀπίσθιοι Μηλιέες·
 ἔξωθεν δὲ, Θεσσαλοῖσι κατηγήσαντο
 ὅτι Φωκέας, τότε ὅτε οἱ Φωκέες φερόμενοι
 B τίχῃ τὴν ἐσβολὴν, ἔσαν ἐν σκέπῃ τῆς πο-
 λέμου· ἐκ τε τοσούτου κατεδέσμευτο εὐστα-
 τῶς ἐν χρησὶ Μηλιῶσι. ἔχον δὲ αὐτὴν ἡ ἀτρα-
 πὸς αὐτὴν ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς Ἀσωποῦ πο-
 τᾶμος τῆς Διᾶ τῆς δευτέρης ῥέοντος, οὐ-
 νομα δὲ τῆς οὐρεὶς τούτου καὶ τῆς ἀτραπῶ τῶν-
 τὸ κεῖται, Αἰνόπαμα. τεῖν δὲ ἡ Αἰνόπαμα αὐ-
 τη καὶ ῥάχην τῆς οὐρεος, λήγει δὲ κατὰ τε
 Αἰλπηνὸν πόλιν, πρὸς τὴν εὐσταν τῇ Λο-
 κρίδων πρὸς Μηλιέων, καὶ κτ' Μελαμ-
 C πυρὸν τε καλεόμενον λίθον, καὶ κτ' Κερ-
 κῶπων ἑδρας· τῇ καὶ ὁ σινοῦται ὅτι. καὶ
 τῶν τῶν δὲ τὴν ἀτραπὸν καὶ οὕτως ἐξουσαν
 οἱ Γέροντες τὴν Ἀσωπὸν Διὰ βαίντες, ἐπορεύ-
 οντο πᾶσαν τὴν νύκτα, ἐν δὲ τῇ μὲν ἔχον-
 τες οὖρεα τὰ Οἰπῶν, ἐν αἰετῇ δὲ, τὰ
 Τρηχινίῳ. ὥς τε δὲ διέφαινε, καὶ οἱ ἐγέ-
 ροντο ἐπ' ἀκρωτηρίῳ τῆς οὐρεος. καὶ δὲ τῶν
 τῆς οὐρεος ἐφύλασσον (ὡς καὶ πρὸς τὴν μοι
 'δεδήλωται) Φωκῶν χίλιοι ὀπίσθιοι, ῥυθ-
 D μένοι τε τὴν σφετέρην χώραν, καὶ φρυγέον-
 τες τὴν ἀτραπὸν. ἡ μὲν γὰρ κατὰ ἐσβολὴν ἐ-
 φυλάσσετο ὑπὸ τῇ εἰρητῇ τῶν δὲ Διᾶ
 τῆς οὐρεος ἀτραπὸν ἐκτελούντων Φωκέες ὑπο-
 δέξαντες, Λεωνίδῃ ἐφύλασσον. ἑμᾶτον δὲ
 σφείας οἱ Φωκέες αὐτὴν ἀναβέβηκας· (ἀνα-
 βαίνοντες γὰρ ἐλάθοντο οἱ Γέροντες τὸ οὖρος,
 πρὸ ἐν δρυὶν ὀπίσθιοι) ἐν μὲν δὲ ἡ νύκτα,
 E ἡμέρῃ δὲ ἡμέρας οἱ Φωκέες, καὶ ἐνέδιδον
 τὰ ὅπλα, καὶ αὐτὴν οἱ βάρβαροι πρὸς τὸν
 ὡς δὲ εἶδον ἄνδρας ἐν δρυὶν ὀπίσθιοι, ἐν
 θανάτῳ ἐγίνοντο. ἡ πόλις γὰρ ὅτινα σφί-
 φαιήσασθαι αἰτίῃσιν, ἐν ἐκλήρῳ τραπῶ.

a De hoc loco vide quae alibi dixi.

b Quum enim nullum aduersarium sibi occursum sperasset, in exercitum in-ciderunt.

εὐθὺς αὖτε Ὑδάρνης καταρρώδηςαι μὴ ④ Ἀ
 Φωκέες ἔωσι Λακεδαιμόνιοι, εἴρετο τὸν Ε-
 πίαλτα ποδᾶ πὸς εἶη ὁ στρατός. πυθόμενος
 δὲ ἀφ' ἐκείως, διέταξε τοὺς Πέρσας ὡς ἐς μά-
 χην. ④ δὲ Φωκέες, ὡς ἐβόλλοντο τοῖσι το-
 ξόμασι πολλοῖσι τε καὶ πυκνοῖσι, οἷοντο
 φθίνοντες ὅτι τοῦ οὐρεος ⑤ κόρυμβον, ἐ-
 πιστάμενοι ὡς ὅτι σφέας ὠρμήθησαν ὄξ-
 χυν, καὶ πρὸς κορυφὰς αὐτοῦ ὡς ἀπολεόμενοι.
 οὗτοι μὲν δὲ ταῦτα ἐφρόνουν. ④ δὲ ἀμφὶ
 Εὔπιαλτα καὶ Ὑδάρνηα Πέρσαι Φωκέων
 μὲν ὁσέτινα λόγον ἐποιήσαντο, οἱ δὲ κατέβαι-
 νον τὸ οὖρος καὶ πάχος. τοῖσι δὲ ἐν Θερμο-
 πύλῃσι εὐοῖσι Ἑλλήνων, αἰσθόμενοι μὲν ὁ μάν-
 τις Μεγίστης ἐσιδὼν ἐς τὰ ἱερά, ἐφρασε τὸν
 μέλλοντα ἔσεσθαι ἅμα ἡοῖσφι θάνατον ἐ-
 πὶ δὲ καὶ αὐτόμαλοι ἔσαν οἱ ὅξιν χεῖρας
 τῇ Περσέων τινὶ παρόδῳ, οὗτοι μὲν ἐ-
 πι νυκτὸς ἐσημνησάν τε τοῖσι δὲ οἱ ἡμεροσκό-
 ποι, καταδραμόντες ἀπὸ τῇ ἀκρῶν, ἥδη
 ἀφ' αὐτοῦ ἡμέρης. ἐν ταῦτα ἐβουλό-
 ντο ④ Ἑλλήνες, καὶ σφραγίσαντες ἐχίζοντο αἱ
 γνώμαι. ④ μὲν γὰρ οὐκ ἔωσι τινὶ τῶν ἐκ-
 λιπείν, οἱ δὲ αὐτέτεινον. μὲν δὲ τὸ ἀφ' αὐ-
 τῶν κρινέμενοι, οἱ μὲν ἀπαλλάσσοντο, καὶ ἀφ' αὐ-
 τῶν σκεδαῖντες, καὶ πόλιν ἐκαστοὶ ἐτάσσοντο.
 ④ δὲ αὐτέων ἅμα Λεωνίδῃ μύειν αὐτῶν
 πρὸς κορυφὰς αὐτοῦ. λέγεται δὲ ὡς αὐτὸς
 σφέας ἀπέπεμψε Λεωνίδης, μὴ ἀπολῶν-
 ται κηδόμενος. αὐτῶν δὲ καὶ Σπάρτην τέων
 τοῖσι πρὸς οὖσι οὐκ ἔχειν ὑποσχετέως ἐκ λι-
 πεῖν τινὶ τῶν ἐς τινὶ ἕλθον φυλάξοντες
 ὄξιν. ταῦτα δὲ μάλλον τῇ γνώμῃ πλε-
 οῦς εἶμι, Λεωνίδῃ, ἐπὶ τε ἡσθετο οὐδὲ
 συμμάχους ἐόντας ἀποσφύμενοι, καὶ οὐκ
 ἐλθόντας σὺν ἀφ' αὐτῶν κινδυνεύειν, καλῶς αὖ
 σφραγίσαντας ἀπαλλάσσονται. αὐτῶν δὲ ἀπέναν-
 τιν καλῶς ἔχειν. μύοντι δὲ αὐτῶν, κλέος
 μέγα ἐλείπετο, καὶ ἡ Σπάρτης βίδαμο-
 νία οὐκ ὀξιν κλείετο. ἐχέριστο γὰρ ὑπὸ
 τῆς Πυθίης τοῖσι Σπάρτην τῇσι χρεωμένοι-
 σιν αὐτῶν πόλεμον τοῦτον αὐτῶν κατ'
 ἀρχὰς ἐγείρομενος, ἡ Λακεδαιμόνιος ἀ-
 νίσταται γινέσθαι ὑπὸ τῇ βαρβαρίᾳ, ἡ
 ἡ βασιλῆα σφραγίσαντες ἀπολέσθαι. ταῦτα δὲ
 σφραγίσαντες ἐξαμείβονται ἔχοντα καὶ, λέ-
 γοντα ὧδε,

Ibi Hydarnes formidās ne Pho-
 censes Lacedæmonii forent, E-
 pialten percontatus est quisnam Cuias
 ille esset exercitus. Mox certior
 rei factus, Persas tanquam in a-
 ciem instruxit. quorum missili-
 bus multis crebrisque Phocenses
 quum ferirentur, fugam fecerunt
 in verticem montis, gnari aduer-
 sum se ab initio illos venisse: & se
 præparabant tanquam perditii.
 Ita isti sentiebant. Verum his spre-
 tis ii qui circa Epialten & Hydar-
 nem erant Persæ rapidi de monte
 descendunt. At iis Græcis qui a-
 pud Thermopylas erant, primum
 vates Megistias extis inspectis in-
 dicauit mortem illis pariter &
 sibi impedere. deinde transfugæ
 notum fecere, Persas montem
 circuire: sed hi adhuc per noctis
 tempus: tertio loco significauere
 speculatores diurni, qui à verti-
 cibus montis decurrerant iam
 die illucescente. Hic inter se cō-
 sultantes Græci, sententiis discre-
 pabant. alii enim stationem nō
 deferendam suadebāt, alii id dis-
 suadentes contendebant. Ita dis-
 sidentium partim abscedunt, di-
 lapsique in suam quisque urbem
 se recipiunt: partim, qui cū Leo-
 nide erant, ad illic perstandum
 se accingunt. Fertur autem ipse
 Leonides eos qui abscessere dimi-
 sisse, de illorum vita sollicitus: se
 verò & Spartiatis, qui adessent,
 non facturos è sua dignitate si
 stationem defererent, ad quam
 tutandam ab initio venisset. Ex-
 terum ego magis illi opinioni
 accedo, Leonidem, posteaquam
 animaduertit socios ignavos &
 inuitos esse ad periculum subeū-
 dum, veniam eis abeūdi dedisse,
 sibi verò decedere inhonestum
 putasse: permanenti autē illic, in-
 gentem gloriam futurā, & Spar-
 tæ nunquam defuturam felici-
 tatem sperasse. Siquidem iā inde
 ab initio moti belli Spartiatis à
 Pythia redditum erat oraculū,
 fore ut aut Sparta euerteretur à
 barbaris, aut rex eius occumbe-
 ret. Quod oraculum hexame-
 tris illa versibus reddidit, in hæc
 verba,

*Vobis, amplius agere colitis qui mania Sparta,
Aut urbs clara dabit Persa victore ruinam:
Aut (si non erit hoc) oriundus ab Hercule quidam
Flebitur extinctus rex in Lacedaemonis ora.
Nam neque taurorum neque vim feret ille leonum,
Sed Iouis, & cuius reor haud tolerabile robur,
Alterutrum donec passim discerpseris horum.*

a Ac facere volentem ut id deus Spartiatarum duxat esset, remississe soc.

Hæc reputatem Leonidem, * cupidumque gloriæ comparandæ, crediderim solum ex Spartiatis remississe socios potius, quam illos qui abierunt, in sententiis dissidentes, tam deformiter abisse. Cui rei non minimo id mihi testimonio est, quod vates Megistias, huius expeditionis comes, (qui ferebatur Acarnas esse, & à Melampode oriundus) præloquutus ex extis ea quæ erant euentura, quum propalam à Leonide dimitteretur, ne secum periret, tamen abscedere noluerit, filium modò, qui ei vnicus erat, vnà militantem missum fecerit. Ita socii quos Leonides remittebat, ei obtemperantes abiire. Thespicienses tantum atque Thebani perstitere cum Lacedæmoniis: Thebani quidem, inuiti ac nolentes, quippe quos Leonides loco obsidum distinebat: Thespicienses verò, libentissimi, qui negauerunt se Leonide & iis qui cum eo erant desertis abscessuros: permanentesque vnà cum illo occubuerunt. quorum dux erat Demophilus Diadromei filius. Xerxes, sub exortum solis libaminibus factis, tantisper moratus dum tempus esset quo forù solet maximè frequens esse hominibus, è castris mouit. etenim ita ab Epialte erat mandatum. nā descensus à monte, compendiarius magis ac breuioris multo spatii quàm circuitus montis atque ascensus.

b Barbari igitur qui cum Xerxe erant, accesserunt: & Græci itidem qui cum Leonide, tanquàm multo magis quàm initio ad mortem per-

b Barbari qui circa Xerxem erant, ad Leonidem & ad Græcos qui cum eo erant accessere: & isti tanquam ad necem iam multo magis quàm à principio fecerant, dñν Ελληνες, ως τ' ὅτι θανάτω ἔξοδον ποιοῦντες ἤδη πολλῶν μάλ' ἢ καὶ ἀρχαῖς

Α Ὑμῶν δ' ὡς Σπάρτης οἰκίητορες βύρυχ' ὄρεο,
Ἡ' μέγα ἄν' ἐρυχθὲς ἔσ' αἰδράσι Περσείδῃσι
Πέρηται· ἢ τὸ μὲν, οὐκί, ἀφ' Ἡρακλέος δὲ
θμύθλης
Περήσει βασιλῆα φθιμένον Λακεδαιμόνος
οὔρος.
Οὐ γὰρ τῷ ταύρων χρίσει μῦθος σὸς δὲ λεόντων
Ἀντιβίω. Ζηνὸς γὰρ ἔχει μῦθος· σὸς δ' ἐφημὶ
B Σχίσσασθαι, τῶν τῶν δ' ἔτερον ἀφ' ἑκάστη
δύσσειται.

ταῦτά τε δὴ ὅτι λεγόμενον Λεωνίδῳ, καὶ βαλόμενον κλέος καταγὰς μουῶν Σπάρτην, ἀποπέμψαι τοῖς συμμάχοις μάλ' ἴσους, ἢ γνώμῃ διενεχθέντας οὕτως ἀκόσμως οἰχέσθαι τοῖς οἰχομένοις. μῦθ' ὅτι δὲ μοι καὶ τὸ δὲ σὸς ἐλάχιστον τούτου πέρι γέγραφε. οὐ γὰρ μουῶν τοῖς ἀλλοῖς, ἀλλὰ καὶ τὸν μακρὸν ὅς εἶπετο τῇ γραπτῇ ταύτῃ, Μεγίστῳ C καρνέω, λεγόμενον εἶπετα ἀνέχεσθαι ἀπὸ Μελέμποδος, τῶν ἀπὸ τῶν ἐκ τῶν ἰσῶν τὰ μέλλοντά σφι ἐκβαίνειν εἰπόντα, Φανερός ἐστὶ Λεωνίδης ἀποπέμπων, ἵνα μὴ συναποληταί σφι. ὁ δὲ, ἀποπεμπόμενος, αὐτὸς μὲν σὸς ἀπελίπετο, τὸν δὲ παῖδα συναπαινεύοντα, ὄντα οἱ μουσογῆρα, ἀπέπεμψε. οἱ μὲν γὰρ σύμμαχοι οἱ ἀποπεμπόμενοι, οἰχόντο τε ἀπὸντες, καὶ ἐπείγοντο Λεωνίδῃ. Θεσπιδες δὲ καὶ Θηβαῖοι κατέμειναν μουῶν D καὶ Λακεδαιμονίοισι. Τούτων δὲ, Θηβαῖοι μὲν, ἀέκοντες ἔμμενον, καὶ οὐ βαλόμενοι. κατέχευε γὰρ σφῶας Λεωνίδης, ἐς ὁμῶν λόγῳ ποιόμενος Θεσπιδες δὲ, ἐκόντες μάλιστα· οἱ σὸς ἐφασάν, ἀπολιπόντες Λεωνίδῳ ἐ τοῖς μετ' αὐτῷ, ἀπαλλάξασθαι, ἀλλὰ κατεμείναντες σὺν ἀπέθανον. ἐγραπτήκε δὲ αὐτῶν Δημόφιλος Διαδρόμῳ. Ξέρξης δὲ, ἐπὶ ἡλίου αἰατείλαντος σπονδὰς ἐποίησεν, ὅτι τῶν χρόνον, ἐς ἀγρῆς E κου μάλιστα πληθύνειν σπονδῶν ἐποιέετο. ἔ γὰρ ἐπέταλτο ἔξ Εὐπρόκτου οὕτως. ἀπὸ γὰρ ἑοφείτο ἡ καταβάσις στυγερῶν ὅτι, καὶ βραχυτέρος ὁ χρόνος πολλῶν ἢ τῶν περὶ αὐτὸν χρόνος. οἱ τε δὴ βάρβαροι ἀμφὶ Ξέρξεα προσήσαν, καὶ οἱ ἀμφὶ Λεωνί-

καὶ γὰρ ὅτι καὶ τὸν μακρὸν

κατέμειναν.

ἄρρη-
ν

290

ἄρρη-
ν

ἐπεξήλθ' ἐς τὸ δ' ἄρρητον ἔαυχένος. τὸ μὲν γὰρ
ἔρυμα τ' τεύχεος ἐφυλάσσοντο. οἱ δὲ, ἀνὰ τὰ
πρωτέρως ἡμέρας ὑπεξιώντες, ἐς τὰ ἐφύο-
τερα ἐμάχοντο· τότε δὲ συμμίσθοντες ἐξω-
τὴν ἐφύον, ἐπιπτον· πλήθει πολλοὶ τῶν βαρ-
βάρων, ὃ πιαδε γὰρ οἱ ἡγεμόνες τῶν τελέων ἐ-
χοντες μάστιγας, ἐρράπιζον πᾶντα αἰδρα,
αἰεὶ ἐς τὸ πρῶτον ἐποτρυνόντες. πολλοὶ μὲν
δὲ ἐσέπιπτον αὐτέων ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ
διεφθίροντο· πολλὰ δ' ἐπὶ πλῆθες κατε-
πατίοντο ζῶοι ἢ τῶν ἀλλήλων. ἡ δ' ἰσχυρὸς
οὐδὲ τὴν ἀπολλυμένην. ἀτε γὰρ ὅτις ἀμέ-
νοι τὸν μέλλοντα σφί ἐσσεσθαι θάνατον ἐκ τῆ
πρῶτον τὸ οὐδὲν, ἀπεδείκνυντο ῥώμης ὅ-
σον ἔχον μέγεθος ἐς τοὺς βαρβάρους, πρῶτα
χρῶμενοι τε καὶ ἀτεόντες. δόξατα μὲν ἡ
τοῖσι πλεῖστοι αὐτέων πλῆθ' αὐτὰ ἐτύγχανε
κατενηγὰ ἦδη, οἱ δὲ τοῖσι ξίφεσι διεργάζοντο
τοὺς Πέρσας. Λεωνίδης τε ἐν τούτῳ ὅτ' ἐπὶ
νῶ πύργῳ, ἀνὴρ ἡρόδοτος ἀείσας, καὶ ἐπερι-
μετ' αὐτῶν ὀνομαστοὶ Σπάρτην τε καὶ ἑλ-
λῶν αἰδρῶν ἀξίων ἡρώδων ἐπυθόμενοι πα-
ρ' οὐνόματα. ἐπυθόμενοι δὲ καὶ ἀπύρτων τῶν
τειχεοσίων. καὶ δὲ καὶ Περσέων πίπλουσι
ἐν ταῦτα ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ οὐνόμαστοι, ἐν
δὲ δὴ καὶ Δαρείου δύο παῖδες, Ἀβροκό-
μης τε καὶ Ὑπερανθήης, ἐκ τῆς Ἀτάρνης
θυγατρὸς· Φρατράγης γαρύοντες Δα-
ρεῖω. ὁ δὲ Ἀτάρνης, Δαρείου μὲν τῷ βασι-
λῆος ἡ δὲ ἀδελφεός, Ὑπέρωνος δὲ τῷ Ἀρ-
σάμειω παῖς. ὅς καὶ ἐκδιδοὺς τὴν θυγα-
τέρα Δαρείω, ὅτι οἶχον πᾶντα ὅτι ἐν τῷ
ἐπέδωκε, ὡς μοῦνης ὅτι ἐούσης αὐτῆς τέ-
κνου. Ἐξέρξω τε δὲ δύο ἀδελφοὶ ἐν ταῦ-
τα πίπλουσι, μαχόμενοι ἢ τῶν ποδ' νε-
κροδ' ποδ' Λεωνίδω· Περσέων τε καὶ Λα-
κεδαιμονίων ὀλοισμός ἐγένετο πολλός· ἐς ὃ
τὸ πᾶν τε σφραγίσθη ὅτι Ἑλλῆνες ὑπεξέρυσαν,
καὶ ἐπὶ ἐξήλθον τοὺς ἐν ταῖς τετρασίαις. τῶ-
ν δὲ συνεστήκει μέχρι οὗ οἱ σὺν Ἑπιάτῃ
παρεγρόντο. ὡς δὲ τούτοις ἦσαν ἐπύρνοντο
ὅτι Ἑλλῆνες, ἐν ταῦτεν ἦδη ἐπεραιοῦντο τὸ
νῆος. ἐς τε γὰρ ὅτ' ἐφύον τῆς ὁδοῦ ἀνεχώ-
ρεον ὅπισθεν, καὶ πρῶτα μὲν ἀμύμονες ὅτ' ἐπύ-
ρως, ἐλθόντες, ἵζοντο ὅτι ὅτι καλῶν πᾶν-
τες ἀλῆες ὅτι ἄλλοι πλῆθ' ὀλοισμένων. ὁ δὲ
καλῶν οὐδὲν ἐστὶ ἐν τῇ ἐσόδῳ ὅτι νῦν ὁ λῆγος λέων ἐστὶ ὅτι Λεωνίδης.

progressi sunt ad fauces introi-
tus laxiores. nā munitiones mu-
ri eos tutabantur. Et quum su-
perioribus diebus in loca arctio-
ra prodeuntes dimicassent, tunc
extra angustias facto concursu
permulti barbarorum cadebant.
Nam duces à tergo sui quisque
agminis, verberibus quæ gesta-
bant unumquemque cædebant,
assiduè ad procedendum adhor-
tantes. unde multi eorum in ma-
re decidètes absumebātur, multo
plures inuicem viui proculcabā-
tur, quum nulla percuntis ratio
haberetur. Quumque scirèt im-
pendere sibi necè ab iis qui mō-
tè circuirent, quod roboris ha-
bebant, id omne in barbaros o-
stendebant, ingruentes ac sese in-
trudètes. Quorum plerisque quū
iam lanceæ diffractæ essent, nō-
nulli gladiis Persas obtruncarēt,
tunc Leonides in hoc labore ce-
cidit, nauata strenuissimè opera,
& cum eo alii insignes Spartani:
quorum ego tanquam strenuo-
rum virorum nomina audiui, &
quidem trecentorum omnium.
Persarū quoque illic cū multi
alii tam celebres ceciderūt quàm
incelebres, tum verò duo Darii
filii, Abrocomes & Hyperanthes:
quos Darius ex Phrataguna At-
arnis filia sustulerat. Atarnes au-
tem, Darii regis frater, Hyllaspis-
que Arsamæ filius erat, qui quū
Dario filiam nuptum dedit, om-
nem insuper ei domum tra-
didit, ut qui esset vnica pater. Hi
duo Xerxis fratres super cadauer
Leonidæ pugnantes occubuerunt,
adeo vehementi Persarum La-
cedæmoniorūque cōflictu, ut
Græci *ter hostib' in fugā versis, 2 Quater
cadauer Leonidæ virtute subtra-
xerint: & eorūque perstiterint dū
ii qui cum Epialte erant adfuere.
Quos vbi audiere Græci, tū verò
pugnandi ardor immutatus est.
nam ad angustias viæ sese recepe-
re: & introgressi murum, tumu-
lum quendam occupantes, ad-
densati insedere cuncti, præ-
ter Thebanos. Est autem tu-
mulus in ingressu, vbi nunc su-
per Leonidem stat lapideus leo.

Hoc in loco defenſantibus ſeſe gladiis, qui adhuc eis ſupererant, barbari circumfunduntur, & manibus & vocibus inceſſantes: alii ex aduerſo vrgentes, & muniti- nem muri ſubruentes, alii vndi- que circumueniētes & circum- ſtantes. Lacedæmoniorum au- tem atque Theſpienſium, quum tales extiterint, præſtantiffimus tamen exitiſſe fertur Dieneces Spartanus: quem, antequam cū Medis conſurgeretur, hoc dixiſſe aiunt: quum à quodam Trachi- nio audiſſet barbaros præ multi- tudine ſagittarum quas emitte- rent ſolem obducere, tãtam co- rum eſſe copiam, adeo non ex- pauefactus eſt, vt parui faciens Medorum turbam, reſponderit, Omnia ſibi bona Trachinium hoſpitem nuntiare, ſi Medi ſolè obducerent: ſe enim ſub vmbra cum illis, nō in ſole pugnatu- ros. Hæc & alia huiuſmodi dicta^a me- moratu digna aiunt Dienecem Lacedæmonium reliquiſſe. Se- cundum hunc autem e Lacedæ- moniis duo fratres præſtantiſſi- mi feruntur fuiſſe, Alpheus & Ma- ron, Orſiphanto geniti: E The- ſpienſibus autem Dithyrambus Harmatidei filius. His eò loci vbi ceciderūt ſepultis, & iis ſociis qui prius quàm à Leonide remiſſi ſunt, occubuerant, epigramma- ta his verbis inſcripta ſunt,

*Terdecim centum hic certarunt mil-
libus olim*

*E Peloponneſo bis modo mille
viri.*

Hæc vniuerſis ſuperſcripta ſunt:
iſta peculiariter Spartiatibus,

*Nos Lacedæmoniis refer hic pere-
grine^b iacentes,*

*Exhibito illorum vocibus obſe-
quio,*

Hoc epigramma inſcriptum eſt
Lacedæmoniis: iſtud vati,

*Nobilis hoc buſtum eſt (Medi oc-
cidere) Megiſta,*

*Sperchion ad fluuium: non ſed
inultus obit.*

*Qui vates obitum quamvis præ-
ſciret aſſeſſe,*

*Sparta haud ſuſtinuit deſeruiſ-
ſe duces.*

a Mnemofyna
ſui aiunt, id eſt, me-
moria, Dien.

b Iacere.

A *ἐν πύτρῳ σφέας ὧν χώρῳ ἀλεξομῆδους μα-
χαίρησι τῇσι αὐτέων ἐτύγχεον ἐπὶ παρ' ἐσοδ-
σιν· καὶ χεροὶ καὶ στόμασι κατέχον οἱ βάρ-
βαροι βάλλοντες, οἱ μὲν, ὅς ἐστι δαυτῆς ὅτι-
αὐτοῖς, καὶ τὸ ἔρυμα τῷ τείχεος συγχώσαν-
τες. (1) δὲ, παρ' ἐλθόντες πᾶν τοῦ παρ' ἐλ-
θόν. Λακεδαιμονίων δὲ καὶ Θεσπείων τοιού-
των θυομῶν, ὅμως λέγεται ἀείκτος αἰὲρ
θυοῖσιν Σπάρτης Διωνέως: τὸν τὸδε
Φασὶ εἶπαι ὅτι ἐπος παρὶν ἢ συμμίσγει σφέας
τοῖσι Μήδῃσι, πυθόμενον παρὸς τευ τῷ Τρη-
χίνῳ ὡς ἐπεὶ οἱ βάρβαροι ἀπείκτοι παρ'
τοῖς δόμοις, ὅτι ἥλιον ὑπὸ τῷ πληθέος τῷ
οἰσῶν ἀποκρύπτουσι· τοσοῦτό τι πληθὺς αὐ-
τέων εἴη. τὸν δὲ, οὐκ ἐκ πλαγίᾳ τύποις,
εἶπαι (ἐν ἀγορῇ ποιόμενον τὸ Μήδῳ πλη-
θος) ὡς πᾶντα σφί ἀγαθὰ ὁ Τρηχίνιος ξεί-
νος ἀγέλλοι, εἰ ἀποκρυπτόντων τῷ Μήδῳ
τὸν ἥλιον, ὑπὸ σκίῃ ἔσονται παρὸς αὐτοῖς ἢ
μάχῃ, καὶ οὐκ ἐκ πλάγῃ. ταῦτα μὲν ἐκ ἀλ-
λα τοιούτων ἔργων ἔπειτα Φασὶ Διωνέως τὸν
Λακεδαιμόνιον λιπέσθαι μνημόσυνα. μὲν
δὲ τῶν ἀριτερέων λέγονται Λακεδαιμό-
νιοι δύο ἀδελφοί, Ἀλφεὸς τε καὶ Μάρων,
Ὀροφαίου παῖδες. Θεσπείων δὲ διδοκίμει
μάλιστα παρ' οὐνοῦ μακρὸν Διὶ θυομενός, Ἀρ-
ματίδῳ. θαφθεὶς δὲ σφί αὐτῷ ταύτῃ τῇ
παρ' ἐπέσιν, καὶ τοῖσι παρ' ἐπὶ τῇ τελευτήσῃ
ἢ ὑπὸ Λεωνίδῳ ἀποπεμφθέντας οἴχε-
σθαι, ἐπιγέγραπται γράμματα λέγοντα
τάδε,*

*Μυεῖσιν ποτὲ τῷδε τρικυσίαις ἐμάχοντο
Ἐκ Πελοποννήσου χιλιάδες τέταρες.*

D *ταῦτα μὲν δὲ τοῖσι πᾶσι ἐπιγέγραπται. τοῖ-
σι δὲ Σπάρτης ἰδίᾳ,*

*Ὡς ξείν', ἀγγέλλον Λακεδαιμονίοις ὅτι ἔρχονται
τῷδε*

*Κείμεθα, τοῖς κείνων ρήμασι πειθόμενοι.
Λακεδαιμονίοις μὲν δὲ τῷδε. ὧς δὲ μὲν-
τι, τὸδε,*

*Μνήμα τὸδε κλεινοῖο Μεγίστα, ὃν ποτὲ Μῆ-
δος*

*Σπάρχειν ποταμὸν κτεῖναι ἀμειψά-
μενοι.*

E *Ματίος, ὅς τότε κῆρας ἐσθλῶν σά-
Φα εἰδώς,*

Οὐκ ἔπλη Σπάρτης ἡγεμόνας παρολιπίτ.

ἔπιγραμμοῖσι μὲν νῦν καὶ γήλη, ἔξω ἢ δὲ τῷ Α
μαίπιος ἔπιγραμμα, Ἀμφικτυόνες εἰσι
σφέας οἱ ἔπιγραφῆσθαι τὸ δὲ τῷ μάλιστα
Μεγίστῳ, Σιμωνίδῃς ὁ Λεωπαρέπτος ὅστις
καὶ ξένῳ ὁ ἔπιγραψας. δύο δὲ τούτων
τῶν περικοσίων λέγεται Εὐρυτὸν τε καὶ Ἀ-
ριστόδημον, πρὸν αὐτοῖσι ἀμφοτέρωσι, κοι-
νῷ λόγῳ χρησαμένοι, ἢ ἀποσωθῆναι ὁμοῦ
ἐς Σπάρτην, ὡς μεμετημένοι τε ἔσαν ἐκ τῆς
στρατοπέδου ὑποδρακνίδεω, καὶ κατεκεί-
το ἐν Ἀλπηνοῖσι ὀφθαλμῶντες ἐς τὸ μέ-
γιστον. ἢ εἴγε μὴ ἐβούλοντο νοσήσαι, ἀποθα-
νέειν ἅμα τοῖσι ἄλλοις. πρὸν σφι τούτων
τὰ ἔτι εἰς ποιέειν, οὐκ ἔθελῃσαν ὁμοφρονέειν.
ἀλλὰ γνώμη διενεχθέντα, Εὐρυτὸν μὲν,
πυρρόδῃον τὴν Περσέων παῖδα, αἰτή-
σασθαι τε καὶ ὀπλᾶ, καὶ ἐσδύναι, ἀγχι αὐ-
τὸν κελεύσας τὸν εἰλωτὰ ἐς τὸν μαχρῶδες.
ὅπως δὲ αὐτὸν ἦγαγε, τὸν μὲν ἀγχιόντα, οἱ-
χεσθαι φύγοντα. ὅθεν δὲ ἐς πεσόντα ἐς τὸν ὀ-
μιλον, δὲ φθαρῖναι. Ἀριστόδημον δὲ, λει-
ποφυχόντα λειφθῆναι. εἰ μὲν νῦν μὲν
τοῖς Ἀριστόδημον ἀλγίστατα ἀπονοσήσαι ἐς
Σπάρτην, ἢ καὶ ὁμοῦ σφέων ἀμφοτέρων τὴν
κοιμίδην θνέσθαι, δοκέειν ἐμοί, οὐκ αἶσφι
Σπαρτιῆται μὲν ὁδοιμίας πρὸς θάλασσαν.
νῦν δὲ τῷ μὲν, ἀπολομένη, τῷ δὲ, τῆς μὲν
αὐτῆς ἐξ ἑκείνου παρὰ φάσος, οὐκ ἔθελῃσαν
τοῖς δὲ ἀποθνήσκειν, αἰαγκαῶς σφι ἔχειν
μεινίσσαι μεγάλως Ἀριστόδημον. οἱ μὲν νῦν
ἔτι σωθῆναι λέγουσι Ἀριστόδημον ἐς Σπάρ-
την, καὶ δὲ παρὰ φάσιν τοῖσι δὲ οἱ δὲ, ἀγ-
χλον πεμψέντα ἐκ τῆς στρατοπέδου, ὅθεν
αὐτὰ καταλαβεῖν τὴν μάχην γινώσκοντες,
οὐκ ἔθελῃσαν, ἀλλ' ὑπομείναντα ἐν τῇ ὀ-
δῷ, παρὰ θάλασσαν. ὅθεν δὲ σιὴν ἀγέλον αὐτῶν,
ἀπὸ κρήνων ἐς τὴν μάχην, ἀποθανόντων. ἀπο-
νοσήσαι δὲ ἐς Λακεδαίμονα ὁ Ἀριστόδημος,
ἐνθάδε τε εἶχε καὶ ἀπὸ μίλου. πάχων δὲ τοιά-
δε, ἢ ἡμῶν. ὅτε οἱ πῦρ ὁδοιμίας ἐναυε Σπαρ-
τιῆται, οὐτε διελέγετο. ἐνθάδε τε εἶχε, ὅτε
σας Ἀριστόδημος καλεόμενος. ἀλλ' ὁ μὲν ἐν
τῇ ἐν Πλαταιῇσι μάχῃ αὐτὰ λαβεῖν πᾶσιν τῶν
ἐπερχομένων οἱ αὐτῶν. λέγεται δὲ καὶ ἄλλον
ἀποπεμψέντα ἀγέλον ἐς Θεσσαλίην τῶν
περικοσίων τούτων, παρὰ θάλασσαν, παρ' οὐνο-
μα ὅτι Παρτήτιον νοσήσασθαι δὲ τῶν ἐς Σπάρτην, ὡς ἡμῶν, ἀπὸ γένεσθαι.

Qui hos epigrammatis & cippis
exornarunt, Amphictyones fue-
re: præter epigramma vatis Mc-
gisti, quod Simonides Leopre-
pis filius, propter hominis fami-
liaritatē, inscripsit. Ex his trecē-
tis duo, EVrytus & Aristodem^o,
feruntur^b ob extremam lippitu-
dinem ē castris ab Leonide re-
missi, in Alpenis decubuisse: &
quum liceret communicato in-
ter se cōsilio, aut salutem sibi pa-
rare Spartam versus, aut, si reuer-
ti recusarent, vnā cum aliis oc-
cumbere, in neutro horum quæ
licebat eis facere, inter se conue-
nisse: sed quum sententiis discre-
parent, Aristodemum quidē præ-
ignauia remansisse: EVrytū verò
audita Perfarum circuitione, pe-
tisse arma: seque eis indutū ius-
sisse seruum ut ad pugnares de-
duceret. hunc vbi deduxit, fugæ
se mādauisse: illum dato in agmē
impetu occubuisse. Quod si vel
Aristodemus solus redire Spartā
neglexisset, aut si ambo reduces
fuisent, videntur mihi Sparciatæ
nullam iis pœnā irrogatori fuis-
se: nunc altero eorum extincto,
in hunc qui habens eandem oc-
cumbendi occasionem, tamen
occumbere noluerit, necessariò
debuisset magnopere irasci. Qui-
dam hunc in modum & ob hāc
causam Aristodemum sospitem
rediisse Spartam aiunt. Alii autē,
quum ab exercitu pro nuntio
mitteretur, & posset pugna quæ
fiebatur adesse, tamen recusasse, sed
moratum in via, fuisse superstitē:
sociūque eius qui vnā mitte-
batur, in pugnam profectū op-
petiisse. Lacedæmonē igitur re-
gressus Aristodemus probro & i-
gnominia notatus est: probro,
quod eum nemo neque igne ne-
que alloquio impertiuit: ignomi-
nia, quod Aristodemus fugax ap-
pellatus est. Verū hic omnem
sibi obiectam culpam in pugna
apud Plataas gesta deleuit. Fertur
item alius ex eisdē trecētis super-
fuisse, in Thessaliā pro nuntio
missus, cui nomen erat Pantia:
sed Spartam reuersus, quum op-
probriū esset, sese strangulasse.

^a Veterum codi-
cum lectioem se-
quutus est Vallæ,
qui addunt quod
in vulgatis edit.
deest. ita enim in
illis legitur, ἔπι-
γραμμοῖσι μὲν
καὶ γήλη, ἔξω ἢ
τῷ μάλιστα
ἔπιγραμμα, ἀμφι-
κτυόνες εἰσι σφέας
οἱ ἔπιγραφῆσθαι
τὸ δὲ τῷ μάλιστα
Μεγίστῳ, Σιμων-
ίδῃς, ὅστις.

^b Ob vehemē-
tissimum oculo-
rum morbum.

^c Quod nullus
ex Sparciatis ignē
illi accenderet,
aut cum eo col-
loqueretur.

a Ad tempus quidem, dum fuerūt vnā cum Græcis, necessitate adacti aduersus copias dimicarunt: at vbi res Pers.

Thebani autem, quorum dux erat Leontiades,* vi retēti aduersus regis copias, tamen à partibus Græcorum, è quibus erat, dimicauerūt: at vbi res Persarum superiores esse animaduenterunt, ibi à Græcis, quibuscum fuerant, ad tumultum ire properantibus, se dissociantes, manus ad barbaros protenderūt, ad eosque propius accesserunt, referētes (quod verissimum erat) sese cum Medis sensisse, terrāmque & aquam regi inter primos dedisse: ac vi coactos ad Thermopylas venisse, & à culpa cladis illatæ abesse. Hæc regi allegantes, (quorum etiam Thessalos testes habebant) seruati sunt: non tamen vsquequaque fortunati fuerunt. nam barbari qui eos cepere, aliquot vt accedebant obtruncauerunt: pluribus, iussu Xerxis, regias notas inusserunt, à duce Leontia de exorū. cuius filium EVrymachū postea Platæenses, quadringentorum Thebanorū ducē, quod urbem ipsorum occupasset, interemere. Hūc quidem in modum Græci ad Thermopylas dimicauerunt.

Xerxes autem accitum Demaratum interrogauit, hinc orsus, Demarate, virum te bonum esse indicio veritatis experior: quæ enim dixisti, ea omnia perinde euenire: nunc hoc mihi pādito, Quótnam sunt Lacedæmonii, quótnue eorum tales in re

b Lacedæmonio agro

enim^b Lacedæmone vrbs Sparta octo millium ferme virorū, qui omnes iis qui hīc pugnauere sunt similes: cæteri Lacedæmonii, non illis quidem similes, sed tamen viri sunt strenui. Ad hūc Xerxes, Demarate, inquit, agedū expone quo pacto hos viros minima cū difficultate subigamus. tū nanque calles quò tendāt eorum cōsilia, vt pote quorum rex fuisti. Cui Demaratus, Quum, inquit, me rex libenter consulat, æquum est me tibi quod optimum sit expromere. Id quod

A Θ' ὁ Θεβαῖοι, τῷ ὁ Λεοντιάδης ἐστρατήγε, πῶς μὲν μὲν τῷ Ἑλλήνων ἐόντες ἐμάχοντο, ὑπὸ αἰσχύνης ἐχόμενοι, πρὸς τὴν βασιλῆος στρατιάν· ὡς δὲ εἶδον κατυπέρεσθαι τῷ Περσέων γένος παρ' ἡγήματα, οὕτω δὲ τῷ σὺν Λεωνίδῃ Ἑλλήνων ἐπιπομπῇ· ὅτι τὸν κολωνόν, ἀποχαιόμενοι, χεῖρας τε προσέτεινον, καὶ ἦσαν ἄσπον τῷ βαρβάρων· λέγοντες τὸν ἀληθέστατον τῷ λόγον, ὡς καὶ μηδίζουσι, καὶ γὰρ τε καὶ ὕδαρ B ἐν ποταμοῖσι ἐδόσαν βασιλεί· ὑπὸ δὲ ἀναγκῆς ἐχόμενοι, ἐς Θερμοπύλας ἀπικοίαντο, καὶ αἰαίτοι εἶπ' ὅτι πρῶτατος ἔσθ' ἡγεμόνος βασιλεί. ὥς τε ταῦτα λέγοντες πρὸς γέγοντο· εἶχον γὰρ καὶ Θεσσαλοὺς τῷ λόγον τυτέων μὲν τυράγας. ὁ μὲντοι πάγε πᾶντα νύτ' ἔχουσιν· ὡς γὰρ αὐτοὺς ἔλαβον οἱ βάρβαροι ἐλθόντες, οὐδὲ μὲν πῖνας αὐτέων ἐκπέκτιναι προσέοντες, τοὺς δὲ πλεονάτας αὐτέων, καλὸν σπάρτης Ξέρξης, ἐστὶν ὅτι στήματα βασιλῆα, Σπάρτα μὲν ἀπὸ τῆς στρατηγῆς Λεοντιάδου. τῷ τὸν παῖδα Εὐρύμαχον χροῖα μετέπειτα ἐφ' οὐδὲν Πλαταιέες, στρατηγῆσαντα αἰδρῶν Θεβαίων τετραχρῶν, καὶ ἄντα ὅ' ἄντι τῷ Πλαταιέων. C μὲν δὲ περὶ Θερμοπύλας Ἑλλήνες ἔπει ἡγωνίσαντο.

Ξέρξης δὲ καλέσας Δημῶντην, ἡρώτα Σπάρτα μὲν ὅσους ἀνδρῶν, Δημῶντη, ἀνὴρ εἰς ἀγαθός. τεκμήριον μὲν τῇ ἀληθείᾳ ὅτι γὰρ εἶπας, ἀπὸ τῶν ἀπὸ τῆς οὐτο. νῦν δὲ μοι εἰπέ D ὅσους ἴνεις εἰσι οἱ λαοὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ τυτέων ὅσους ποιοῦσι τὰ πολέμια, εἴτε καὶ ἀπὸ τῶν. ὁ δὲ εἶπε, ὦ βασιλεῦ, πληθὺς μὲν πᾶντων τῷ Λακεδαιμόνιον πολλόν, καὶ πόλις πολλή· ὁ δὲ ἡλῆς ἐκμαχέειν, εἰδήσεις. E ἐστὶν ἐν τῇ Λακεδαιμονίᾳ Σπάρτη, πόλις αἰδρῶν ὅκτα χιλίων μάλιστα· καὶ ἔστι πᾶντες εἰσι ὁμοῖοι τοῖσι ἀνδράδε μαχέσασθαι μὲν οἱ, οἷα μὲν ἄλλοι Λακεδαιμόνιοι, τοῖσι μὲν οἷα ὁμοῖοι, ἀγαθοὶ δὲ. εἶπε πρὸς ταῦτα Ξέρξης, Δημῶντη, τίς ἐστὶν ἀπὸ νηπύτατα τῷ αἰδρῶν τυτέων ὅκτα χιλιῶν μὲν, ἴθι, ἔχρησέ. σὺ γὰρ ἔχεις αὐτέων διεξόδοις τῷ βουλευμάτων, οἷα βασιλῆος γένος. ὁ δὲ ἀμείβετο, ὦ βασιλεῦ, εἰ μὲν δὲ συμβουλεύεαι μοι παρ' οὐμῶς, δι' ἐμὸν μέν σοι ἔστι φερέειν ὅ' αἰετον. εἰ τις

τῷ ὁπλοῦ μὲν

292 « ναυτικῆς στρατῆς νέας τετακτοσίας ἀποτί-
 « λῃας ὅτι πλεῖν Λάκεδαιμονας χάρειν. ἔστι δὲ ὅτι
 « αὐτῇ νήσος ὅτι κεῖται, τῇ οὐνομα ἔστι Κύ-
 « θηρα· πλεῖν Χίλων, αὐτῇ περὶ ἡμῶν σφώτα-
 « τος ἡρόδωτος, κέρδους μέζον ἔφη εἶναι Σπαρ-
 « τήτησι καὶ τῆς θαλάσσης καταδεδυμένας
 « μάλλον ἢ ὑπερέχειν, αἰεὶ τι πρὸς δουλείᾳ
 « ἀπ' αὐτῆς ποιοῦτο ἔσθαι οἷον τι ἐγὼ ἔζη-
 « γόμην· οὐτὶ τὸν σὸν σῶλον πρὸς δῶς, ἀλλὰ
 « πῶτα ὁμοίως φοβερόμενος αὐδρῶν σῶλον. ἐκ
 « τούτης ὦν τῆς νήσου ὁρμεώμενοι, φοβεόντων
 « εἴδ' Ἀλακεδαιμονίους. παρὶκου δὲ πολέμου
 « σφ' ἐόντος οἰκῆσι, εὐδὲν δὲ νοὶ ἔσονται τοι μὴ
 « τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἀλίσχεσθης ὑπὸ τοῦ
 « πεζοῦ, βοηθήσει τούτῃ. καταδουλωθείσης
 « δὲ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, ἀδυνάτους ἦδη ὃ Λα-
 « κωνικὸν μοῦνον λείπεται. ἡ δὲ τούτα μὴ
 « ποιῆς, πὰρ δὲ τοι πρὸς δουλείᾳ ἔσθαι· ἔστι τῆς
 « Πελοποννήσου ἰαδμὸς εἰνός. ἐν τούτῳ τὰ
 « χάρω πῶτα πελοποννησίων σίμωμοσθῶ-
 « των ὅτι σοὶ, μάχας ἰχυροτέρας ἄλλας τῶν
 « ἡρόδωτων πρὸς δέκας ἔσθαι τοι. ἐκεῖνο δὲ
 « ποιήσαντι, ἀμαχητὶ ὃ, τε ἰαδμὸς εἴδ' καὶ αἱ
 « πόλεις πρὸς χωρήσουσι. λέγει μὲν τῶν
 « Ἀλακεδαιμονίων, ἀδελφεὸς τε ἐὼν Ξέρξεω, καὶ ὁ
 « ναυτικῶν στρατῶν στρατηγός, πρὸς αὐτῶν τε
 « τὰ λόγῳ, καὶ δέισας μὴ αἰσθῆναι Ξέρξης
 « ποιῆναι τούτα, ὧς βασιλεὺς, ὁρέω σε αὐδρὸς
 « ἐκ δεινότητος λόγῳ ὅς φρονέει τοι ὅτι πρὸς
 « σοντι, καὶ πρὸς δουλείᾳ πρὸς γήματα πὰρ σά. καὶ
 « γὰρ δὴ καὶ ἔσονται πρὸς τοὺς χρεώμενοι
 « Ἑλλήες χρεώσι· τῶν τε βύτῳ καὶ φρονέ-
 « σι, καὶ τὸ χρεῶν συγχοίσι. εἰ δὲ ὅτι τῆς πα-
 « ρουσίᾳς τύχῃσι, τῶν νέων ναυπηγήσει τε βί-
 « κωσιαι, ἄλλας ἐκ τῶν στρατοπέδου τετακ-
 « τῶν ἀποπέμψας πρὸς πλεῖν Πελοποννη-
 « σον, ἀξιομαχί τοι γίνονται οἱ αὐτίπαλοι· ἀ-
 « λῆς δὲ ἐὼν ὁ ναυτικῶν στρατός, δις μεταχίρει-
 « σός τε αὐτοῖσι γίνεται, καὶ ἀρχὴν ἐκ ἀξιο-
 « μαχί τοι ἔσονται. ἔπειτα ὁ ναυτικῶν πρὸς
 « ζῶν ἀρχή, καὶ ὁ πεζὸς πρὸς ναυτικῶν, ὁμοῦ
 « πορθεύμενος. εἰ δὲ ἀφ' αὐτοῖς, οὐτε σὺ ἔ-
 « σται κείνοισι χεῖρσι, οὐτε κείνοι σοὶ. πὰρ σ-
 « ωῦτ' δὲ πρὸς αὐτοῖς, γινώσκω ἔχον τὰ τῶν
 « αὐτῶν πολέμων μὴ ὅτι λέγεται πρὸς γήματα,
 « τῇ τε γίνονται τὸν πόλεμον, πὰρ τε ποιήσουσι,
 « ὅσοι τε πληθὺς εἰσι. ἰχθυοὶ γὰρ ἐκεῖνοί γε αὐτοῖς

A vis, hoc pacto fiet, si trecentas na-
 ues cum suis propugnatoribus
 in oram Lacedæmonicam mit-
 tas. adiacet autem illi insula no-
 mine Cythera: quam obrui ma-
 ri quàm extare cōducibilius esse
 Lacedæmoniis Chilon aiebat,
 vir apud nos sapientissimus: vi-
 delicet expectans semper ab ea a-
 liquid tale futurum quale nunc
 ego expono: nō ille quidē tuam
 classem præuidens, sed quamcū-
 que similiter extimescēs. Ex hac
 igitur insula proficiscentes tui
 B Lacedæmonios terrent. Ita illi
 domestico occupati bello, neque
 tibi erunt infesti, neque cæteræ
 Græciæ, quum à tuis pedestribus
 copiis expugnabitur, auxilia fe-
 rent. subacta autem reliqua Græ-
 cia, Lacones per se reddentur in-
 ualidi. Quod nisi feceris, hoc fo-
 re expecta: Est Peloponnesi ar-
 ctus isthmus, quo in loco Pelo-
 ponnensibus omnibus coactis,
 C alia tibi prælia superioribus atro-
 ciora futura prospicio. At si illud
 feceris, & isthmus hic citra præliū
 & cæteræ ciuitates ultro tibi se
 dedent. Post hunc Achæmenes,
 Xerxis frater, classis præfectus,
 quum ei colloquio interfuisset,
 veritus ne Xerxes ad id agendum
 induceretur, Animaduerto, in-
 quit, te rex verba admittere viri
 qui tibi prosperè agenti inuidet,
 aut etiam res tuas prodit. His e-
 nim moribus vti Græci gaudēt
 D vt & fortunato inuideāt & me-
 liorem oderint. Quod si è præse-
 ti conditione, quum naues qua-
 dringentæ naufragium fecerint,
 trecentas alias è cætera classe mi-
 seris ad obeundam Peloponne-
 sum, profecti sicut nobis aduer-
 sarii pares ad decertandum. at si
 coniuncta classis fuerit, in oppu-
 gnabilis reddetur, & ante omnia
 nobis illi impares erunt: siquidē
 E que omnis exercitus nauticus
 terrestri, & inuicem terrestris v-
 nà iter faciens, nautico erit auxi-
 lio. Quos, si distaxeris, neque tu
 illis vlti eris, neque illi tibi. Tu
 verò tua ipsius bene constitue-
 ris si aduersariorum res apud te
 non agitaues. Hic illi bellum
 sistens, hæc agent, tot numero
 sunt. Illi enim per sese ad sibi ipsi

prospiciendū sufficiūt, & nos itidē ad prospiciendū nobis. Quod si Lacedæmonii aduersus Persas in pugnam ibunt, impendētem sibi cladem haudquaquam deuītābunt. Ad hæc subiiciēs Xerxes, Rectē, inquit, Achæmenes mihi videris dicere: quod & faciam. Demaratus, quod optimū ille quidem mihi sperat esse, id suadet: eius tamen sentētia à tua superatur. Neque verò illud admitto, cum nolle rebus meis bene cōsultum, vī ex iis quæ antea ab eo dicta sunt, & ex ipsa re, cōiecto. Quoniam cuius quidem cui secundis rebus prædico inuidet, *cūmque malē odit: cum tamen patrio solo nihil eodē cōsultante, quod optimum sibi videtur, suadet: nisi procul abfuerit à virtute, quales pauci sunt. Hospes autem hospiti prospera fortuna vtenti, omnium est beneuolentissimus, eique cōsultanti optimē cōsulit. Quapropter ab insectatione, qua in Demaratū vteris hospitem meum, posthac
 b abstinere te iubeo. Hæc Xerxes loquutus, inter cæfos transiit, vbi erat Leonides: quem quum audisset Lacedæmoniorum regem eundēque ducem esse, iussit
 c abscisso capite in crucem tolli. vt mihi cūm aliis multis indiciis, tum hoc præcipuē manifestum sit, regem Xerxem maximē omnium excanduisse in Leonidē viuētem. Nam alioqui nunquā in defunctum hoc genere deliquisset: quum ex omnibus quos ego noui hominibus Persæ maximē soleant viros in re militari præstantes honore afficere. Illi igitur quibus imperatum erat, id exequuti sunt. Redeo ad eā narrationem vnde mihi discessum est. Lacedæmonii primi regē aduersus Græciam tendere acceperunt, atque ita Delphos ad oraculum miserunt: vbi responsum est id redditum cuius paulo antē memini. Acceperūt autem mirum in modum. Demaratus enim Aristonis filius qui profugit ad Medos, non ille quidē Lacedæmonii beneuolus (vt & ego arbitror, & ratio dicat) tamen hoc fecit, siue in hoc bene illis cōsultum vellet, vt coniectare licet, siue quod insultaret: Nam posteaquam Xerxes

a Eūmque tacito prosequitur odio. neque cōsiliū petenti cui dederit cuius quod putet esse optimū, nisi summū virtutis gradū attingat: quales pauci sunt. At hospes hospiti, *Ecce. Potest illud tñ sigñ aliter etiam exponi.*

b Abstinere quēlibet iubeo.

c Vel, Caput eius abscissum.

Λ εὐωτῶν πέρα φροντίζῃν εἰσὶ, ἡμεῖς δὲ ἡμέων ὠσαύτως. Λακεδαιμόνιοι δ', ὡς ἴωσι αὐτὰ. Πέρσῃσι ἐς μάχην, ὅσῳ τὸ πρῶτον πρῶτα αἰδύνται. ἀμείβεται Ξέρξης τοῖςδε, Ἀ- χαῖμδρες, ὅς τε μοι δοκέει λέγειν, καὶ ποιῆσαι ταῦτα. Δημῶντος δὲ λέγει μὲν τὰ ἀεῖσα ἔλπεται ὅτι ἔμοι, γνῶμη μὲν τοι εἰσὶν οὐκ ὀποῦ. οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνό γε εἰς δέχομαι, ὅπως σὺ δύνῃς τοῖσι ἐμοῖσι τρηγμάσι, τοῖσι τε λεγόμενοις περὶ τέρῃ σκ τούτου σαθρό- μδμος, καὶ τὰς ἐόντι· ὅτι πολίτης μὲν πολί- τη δὲ τρησσοντι φρονέει, καὶ ἐστὶ δειδυμένος τῇ σιγῇ· οὐδ' αὖ συμβουλεύομαι τοῦ ἀσπεί, πολίτης αἰὲρ τὰ ἀεῖσα οἱ δοκέοντα εἶναι ὑποδέοιτο, εἰ μὴ τῶσδε τρηγῇ αἰὲρ σι- νιοι δ' εἰσὶ οἱ τοῖσδε) ξείνος δὲ ξείνῳ δὲ τρη- σοντι ὅτι δειδυμένῃσιν πόρῳ, σμελῶν οὐδὲν τε αὖ συμβουλεύσειε τὰ ἀεῖσα. ὅπως ὦν κακοδοκίης πέρα τῆς ἐς Δημῶντον, ἐόντος ἐμοῖ ξείνου, περὶ ἐχάσῃ τινα τῶ λοιποῦ κε- λθῶ. ταῦτα εἰπὼς Ξέρξης, διεξήκει δὲ τῇ νεκρῶν καὶ Λεωνίδῃ πέρα ἀκηκοώς, ὅτι βασιλῆς τε ὡς καὶ στρατηγὸς Λακεδαιμο- νίων, ἐκέλευσε σκοπεῖν μόνῃς τῇ κεφαλῇ αἰασαυράσαι. δὴ γὰρ μοι πολλοῖσι μὲν καὶ ἄλλοις τεκμηρίοις, ὡς δὲ καὶ τῶδε σὺ ἤκουσα γέρονε, ὅτι βασιλῆς Ξέρξης πόρῳ δὴ μάχῃσιν αἰδρῶν ἐθυμώθη ζῶντι Λεωνί- δη. οὐ γὰρ αὖ κοτε ἐς τὸν νεκρὸν ταῦτα πρῆ- νόμισε. ἐπεὶ τιμᾶν μάχῃσιν νομίζουσι τῇ ἐγὼ οἶδα αὖ θροῦν Πέρσας αἰδρας ἀγα- ροῖς τὰ πολέμια. ὅ μὲν δὲ ταῦτα ἐπὶ οὐδὲν τοῖσι ἐπέτετακτο ποιέειν. αἰδμ δὲ ἐκεῖσε τῶ λόγου τῇ μοι περὶ τέρῃ ἐξέλιπε ἐπύ- θοντο Λακεδαιμόνιοι ὅτι βασιλῆς γέλλοιτο ὅτι τῇ Εὐλάδα, περὶ τοῖς, καὶ οὐτῶ δὴ ἐς ὅδε στήθειον τὸ ἐς Δελφοῖς ἀπέπεμψαν. εἴθα δὴ σπρὶ ἐχρήσθη τὰ ὀλίγα περὶ τέρῃ εἶπον. ἐπύθοντο δὲ ὅπως θωυμάσι. Δη- μάρτης γὰρ ὁ Ἀεῖωνος, φυγὼν ἐς Μήδους, ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, καὶ τὸ οἶκός ἐμοῖ σμε- μάχεται, σὺ δὲ ὡς ὅπως Λακεδαιμόνιοις. πρῶτος δὲ εἰσὶν εἶτε θινῇ ταῦτα ἐποίησε, εἶτε καὶ καπαχάριον. ἐπεὶ τε γὰρ Ξέρξης

ἔδοξε στρατηγεῖν ἐπὶ τῷ Ἑλλάδα, εὐν
 ὣς Σοῖσσι ὁ Δημάρετος, καὶ πυθόμενος
 ταῦτα, ἠθέλησε Λακεδαιμονίοισι ἀγαγεῖ-
 λαι. ἄλλως μὲν δὴ οὐκ εἶχε σημῆναι· ἐ-
 πικίνδυνον γὰρ ἡμῶν ἀμφόθεν· ὁ δὲ, με-
 λοῦσά τ' αὖτις· δελτίον δὲ πύργῳ λαβὼν,
 τὸν κηρὸν αὐτὸν ἔξενυσε, καὶ ἔπειτα ὡς τῷ
 ξύλῳ τοῦ δελτίου ἐξελθεῖν τῷ βασιλέως
 γνώμην. ποιήσας δὲ ταῦτα, ὀπίσσω ἐπέτη-
 ξε τὸν κηρὸν ἐπὶ τὰ χράμματα, ἵνα φερό-
 μενον καινὸν τὸ δελτίον, μὴ δὲν παρῆμα πα-
 ρέχῃ πρὸς τὴν ὁδοφυλάκειαν. ἐπεὶ δὲ ἀπί-
 κε τοὺς τῷ Λακεδαιμόνῳ, οὐκ εἶχον συμ-
 βαλέσθαι οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρὶν γὰρ δὴ σφί,
 ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, Κλεομένηος μὲν θυ-
 γάτρ' Ἀγωνίδει δὲ γυνή, Γοργῶ, ἐπέθε-
 το, ὅτι φραδεῖσα αὐτῇ, τὸν κηρὸν κηρὸν
 καλβύουσα, καὶ ὁρήσειν σφείας χράμματα
 ὡς τῷ ξύλῳ. πυθόμενοι δὲ, ὄραν, καὶ ἐ-
 πελέξαντο, ἔπειτα δὲ τοῖσι ἄλλοις Ἕλλησι
 ἐπέειλαν.

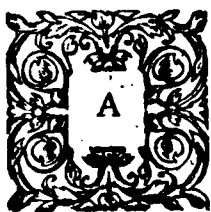
A statuit aduersus Græciam sume-
 re expeditionē, id Demaratus qui
 Susis erat, quum accepisset, cen-
 suit Græcis esse indicandum: sed
 quum aliter nequiret, (quippe
 periculosum erat ne deprehen-
 deretur) hanc rem commentus
 est: Sumptis duarum tabellarum
 pugillaribus, ceram illinc eradi-
 deinde in eorum ligno consiliū
 regis exarat. quod literis exara-
 tum, rursus cera inducit, nequid
 negotii apud viarum custodes
 exhiberent pugillares qui fer-
 rentur. Qui vbi Lacedæmonem
 allati sunt, non poterant eos La-
 cedæmonii interpretari, ante-
 quam (vt ego accipio) Cleome-
 nis filia, eadēque Leonidæ v-
 xor, Gorgo, illos admonuit, ^a i-
 psam rem interpretata, iubens
 ceram effringi. fore enim vt li-
 teras in ligno reperirent. Ita ei
 auscultantes Lacedæmonii lite-
 ras repertas legerunt, easque de-
 inde ad Græcos dimiserunt.

^a Quum rem a-
 nimaduertisset,
 vel, excogitasset.

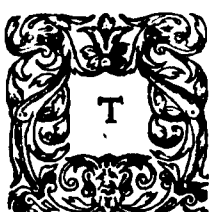

HERODOTI H' P O Δ O ' T O Y T O Y
 Halicarnassei histo- Αλικαρνασσεως ιστοριων
 riaru liber octauus, ογδοη, επιγρα-
 qui inscribitur φορμην
 VRANIA. ΟΥΡΑΝΙΑ.

T Q V E h z c A
 quidem ita ge-
 sta dicuntur esse.
 Græci autē qui-
 bus res classia-
 ria delegata e-
 rat, hi fuere: Athenienses, qui na-
 ues centum vigintiseptem præ-
 buere, iunctis sibi Platæensibus:
 qui etsi rei nauticæ inexperti, ta-
 men strenuè alacritèrque pro se
 illorum naves armauerant. Co-
 rinthii, qui attulere naves qua-
 draginta: Megarenses, qui vigin-
 ti: Chalcidenses totidem sibi ab
 Athenièsis præbitas armaue-
 runt: Aeginetæ, * vnde viginti:
 Sicyonii, duodecim: Lacedæ-
 monii, decem: Epidaurii, octo:
 Eretrienſes, septem: Trœzenii,
 quinque: Styrenſes, duas: Chii,
 totidem, cum totidem pentecō-
 teris, id est, nauigiis quinquage-
 nūm remorum. Quibus auxiliares
 erant Locri Opuntii cum septē
 penteconteris. Hæ naves ad Ar-
 temisium in statione erant: qua-
 rum quot quique præbuerint,
 mihi dictum est. Vniuersarum
 verò præter penteconteros, ad
 Artemisium coactarum, nume-
 rus fuit ducentarum septuaginta
 vnius. His ducem, penes quem
 summa imperii esset, Spartiatæ
 præbuerunt Eurybiadem Eury-
 clidæ filium. Nam socii negaue-
 runt se, nisi Lacon esset impera-
 tor, sequuturos esse Athenienses
 duces, sed exercitū qui futurus
 erat soluturos. Etenim iam inde
 ab initio, antequā in Siciliam ad
 societate in eundam mitteretur,
 agitatū sermonibus erat tanquā
 expediret re nauticā Athenièsis
 permittere: cæterum recusantib⁹
 sociis, cessare

Octodecim.

ΑΥΤΑ μὲν δὴ ἔγω λέ-
 γεται γράσασθαι. οἱ δὲ Ἑλ-
 λήνων ἐς τὸν ναυτικὸν στρα-
 τὸν ἑλθόντες, ἑσθμ οἶδε·
 Ἀθιναῖοι μὲν, νέας πρε-
 χόμενοι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι καὶ ἑπτά. ὧσπερ
 δὲ ὅρετῆς τε καὶ παρθουμένης Πλαταιέες,
 ἀπὸ τῆς ναυτικῆς ἔόντες, σὺν πληρώσει
 τοῖσι Ἀθιναῖοισι καὶ νέας. Κορίνθιοι δὲ τε-
 σσεράκοντα νέας πρέιχοντο. Μεγαρέες δὲ,
 εἴκοσι. καὶ Χαλκιδέες ἐπληρώσει εἴκοσι, Ἀ-
 θιναίων πρεχόντων σπο καὶ νέας. Αἰγι-
 νῆται δὲ, ὅκτω καὶ δεκά. Σικυώνιοι δὲ, δύο-
 καὶ δεκά. Λακεδαιμόνιοι δὲ, δεκά. Ἐπιδαυ-
 ριοὶ δὲ, ὅκτω. Ἐρετριέες δὲ, ἐπτά. Τροί-
 ζηνιοὶ δὲ, πέντε. Στυρέες δὲ, δύο. καὶ Κίιοι, δύο
 τε νέας, καὶ πεντηκοντέρας δύο. Λοκροὶ δὲ
 σπο Οὔκωντοιοι ἐπεβόηθον πεντηκοντέ-
 ρας ἔχοντες ἐπτά. ἑσθμ μὲν ὧν ἔσται οἱ στρα-
 τὰς ὁμοῖοι ἐπ' Ἀρτεμίσιον. εἰρηται δὲ μοι
 καὶ ὡς ὁ πλῆθος ἑκάστοι τῶν νεῶν παρεί-
 χοντο. ὁρισμὸς δὲ τῶν συλλεχθεισῶν νεῶν
 ὅτι Ἀρτεμίσιον, ὧσπερ, πρεξ τῶν πεντηκον-
 τέρων, διηκόσαι καὶ ἐβδόμηκοντα καὶ μία.
 τὸν δὲ στρατηγὸν τὸν τὸ μέγιστον κέρτος ἔχον-
 τα, παρείχοντο Σπαρτιῆται, Εὐρυβιάδην
 Εὐρυκλείδην. ὅτι γὰρ σύμμαχοι οὐκ
 ἔφασαν, ὧσπερ μὴ ὁ Λάκων ἡγεμονίῃ, Ἀ-
 θιναῖοι ἐπείθεσθαι ἡγεμονίῃ, ἀλλὰ λύ-
 σαι τὸ μέλλον ἔσεσθαι ἐράτευμα. ἐγὼ μὲν
 γὰρ κατ' ὁρχαίς λόγος, τῶν καὶ ἐς Σι-
 καλίην πέμπειν ὅτι συμμαχίην, ὡς ὁ
 ναυτικὸν Ἀθιναῖοις χρεὼν εἶναι ὅτι πε-
 πυν. ἀντιβάντων δὲ τῶν συμμαχῶν, εἰκὼν ὅτι
 Ἀθηναίων,

Ἀθηναῖοι, μέγα πεπονημένοι πείσθαι τὴν Ἀ
 Ἑλλάδα καὶ γνόντες, εἰ στασιάσουσι πρὸς τῆς
 ἡγεμονίας, ὥς ἀπολέσται ἡ Ἑλλὰς· ὁρτὰ νο-
 δύντες. γὰρ ὅς ἐμφυλος πόλεμος ἐμφρο-
 νέοντος τοσούτου καὶ κινῶν ὅτι, ὅσῳ πόλεμος εἰ-
 ρηνῆς. ὅτι στρατηγοὶ ὦν αὐτῷ τῷ, οὐκ ἀντι-
 ἴκον, ἀλλ' εἰκὼν μέγας οὐ κέρτα ἐδύντο αὐ-
 τέων, ὥς διέδοξεν· ὥς γὰρ δὴ ὡσαύτοι οἱ
 Περσέα, πρὸς τῆς ἐκείνου ἡδὴ τὸν ἀγῶνα ἐ-
 ποιῶντο, πρὸς φασιν τὴν Πανσθενέω ὕβριν
 πρὸς ἡγεμονίᾳ, ἀπείλοντο τὴν ἡγεμονίην εἶναι
 Λακεδαιμονίους. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον ἐ-
 γίνετο· τότε δὲ οὗτοι οἱ καὶ ὅτι Ἀρτεμίσιον
 Ἑλλήων ἀπικύκοντο, ὥς εἶδον νέας τι πολ-
 λὰς καταρθείσας ἐς τὰς Ἀφῆτας, ἃς στρατῆρος
 ἀπὸ πύργου πλέα, ἐπεὶ αὐτοῖσι πρὸς δόξαν τὰ
 πρὸς ἡγήματα τῷ βαρβαρῶν ἀπέβαινε ἢ ὥς
 αὐτοὶ καταδύκοντο, καταρρώδισαντες, δρη-
 σμὸν ἐβουλόοντο ἀπὸ τῆς Ἀρτεμίσιος ἔσθαι ἐς
 τὴν Ἑλλάδα. γνόντες δὲ σφραγίσαι οἱ Εὐβο-
 εῖς ταῦτα βαλβυλομένους, ἐδύντο Εὐρυβιά-
 δειω πρὸς σφραγίσαι χρόνον ὀλίγον· ἔστ' αὖ αὐ-
 τοὶ τέκνα τε καὶ τοὶ οἰκέτας ὑπεκίοντο·
 ὥς δὲ οὐκ ἐπείθον, μετὰ βίας, ὅτι
 Ἀθηναίων στρατηγὸν πύθοιοι Θεμιστοκλῆς
 ὅτι μισθῷ πειθήντα ἱεραταῖσι, ὅτι ὅτε
 καταμείνοντες, πρὸς τῆς Εὐβοίας ποιή-
 σονται τὴν ναυμαχίαν. ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς
 εἶπεν Ἑλλήων ἐπιτρέψαι ὥς ποιεῖν· Εὐρυ-
 βιάδῃ τουτέων τῷ χρημάτων μεταδιδόναι
 πέντε ἑκατάμναι, ὥς παρ' ἐωὶ τῷ δῆθεν δι-
 δοῖς. ὥς δὲ οἱ τοῦ ἀνεπέπειστο, Ἀδύμαν-
 τος γὰρ ὁ Ωλύτου, Κορώνης στρατηγός, τῷ
 λοιπῶν ἡσυχάζει μοῦνος, φάρμακος ἀπο-
 σπλάσσειν τε ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμίσίου, καὶ
 οὐ πρὸς ἀμύνειν· πρὸς δὲ τῷ εἶπε ὁ Θε-
 μιστοκλῆς ἐπομάσαι, ὅτι σὺ γὰρ ἡμέας ἀ-
 πολείψας. ἐπεὶ τοὶ ἐγὼ μέζω δῶρα δώσω, ἢ
 βασιλὲς αὐτοὶ ὁ Μήδων πέμψαι ἀπολι-
 πόντι τοῖς συμμάχοις. ταῦτα τε ἅμα ἡγέ-
 ρθε, καὶ πέμπει ὅτι τὴν νέαν τὴν Ἀδύμαντου,
 πάλαντα ὀργυρὸν βία· ὅτι τε δὴ πληγί-
 ντες δῶροι, ἀναπεπεισμένοι ἔχοντες, ἃς τοῖσι Εὐ-
 βοέεσι ἐκεχάριστο· αὐτὸς τε ὁ Θεμιστοκλῆς
 ἐκέρδην, ἐλάττανε τὴν ἑκατάμναι ἔχων· ἀπὸ
 πείσας οἱ μέγας ὄντες τουτέων τῷ χρημῶντι,
 acceperat lucrificat: quā cū interuertisse ideo latuit eos qui partē illius acceperāt,

Athenienses, quod magni facerēt
 Græciā superesse: quam intelli-
 gebant esse perituram si de prin-
 cipatu contenderent: rectē sen-
 tientes. Nam intestina seditio tā-
 to deterior est bello quod con-
 corditer geritur, quanto bellum
 deterius est pace. Hoc itaque ipsū
 intelligentes, non repugnādum
 putauerunt, sed tantisper concē-
 dendum quoad magnopere illis
 indigebant, quemadmodum o-
 stenderunt. Siquidem posteaquā
 expulso Persa, iam de illius terra
 diiudicabant, superbiam Pausa-
 niz causati, Lacedæmonios du-
 catu abdicauerunt. Verūm hæc
 posterius gesta sunt. Tunc autē
 ii Græci qui ad Artemisiū se con-
 tulerant, vbi viderūt & multum
 nauium ad Aphetas esse contra-
 ctum, & omnia plena exercitu
 hostili, perculsi metu, quod præ-
 ter opinionem suam expectatio-
 nemque res barbarorum succe-
 derent, consultabant de faciēda
 fuga ex Artemisio * interiorē a
 in Græciam. Quorum consulta-
 tione cognita, Eubœenses obse-
 crabant Eurybiadem ut aliquā-
 tulum temporis præstolaretur,
 vsquedum ipsi liberos atque do-
 mesticos subducerent. Vbi non
 persuadent, ad ducem Atheniē-
 sium Themistoclem transgressi,
 paciscuntur cum eo triginta ta-
 lentis ut tandiu ante Eubœam
 perstarent donec pugna nauali
 decerneretur. Themistocles au-
 tē hac ratione Græcos retinuit:
 Eurybiadem ex hac, tanquam
 ex sua ipsius pecunia, quinque
 talentis impertit: hoc persuaso,
 Adimantum Ocyti filium Co-
 rinthiorum ducem, qui solus re-
 luctabatur, negans se perman-
 surum, sed ab Artemisio profectu-
 rum, ita alloquutus est iureiurā-
 do interposito: Tu verō haud-
 quaquam nos deferēs, quem ego
 maioribus donabo muneribus
 quā quæ rex Medorum tibi
 mitteret socios deferenti. Hæc
 loquutus, statim ad nauem Adi-
 manti tria misit argenti talenta.
 Istis pecunia corruptis, cū Eubœ-
 ensibus gratificatus est Themis-
 tocles, tū reliquū pecuniæ quam

In Græciæ in-
 teriora.

quod putabant eam ab Atheniē-
sibus ad hoc ipsum profectā esse.
Ita in EVboea perstitere, ac prae-
lium fecere, quod ita gestum est:
Barbari quum ad Aphetas circa
diluculum venissent, quumque
id quod etiam antē audierāt cer-
nerent, paucas Græcorum naues
ad Artemisium stationem habe-
re, libidine tenebātur aggrediē-
di, si fortē eos interciperent. Cæ-
terum ex aduerso inuadendum
non videbatur, ne Græci, con-
spectis ipsis obuiam tendētibus,
fugam capesserent, *νόχque fu-
giētes exciperet. Sed euenire o-
portebat ut hi effugerent, & illo-
rum insidiātium ne sacrificulus
quidem euaderet. Igitur ad hanc
rem transigendam hoc sunt ma-
chinati: Ducentas ex omnibus
nauibz delectas extra Sciathum
circumagunt, iuxta Capharea &
Geræstum ad Eurypum, ne cir-
cumuehentes EVboeam ab ho-
ste cernerentur, sed eū circum-
uenirent: ducentis quidem nauibz
quæ hac irent, viam quæ re-
trō ferebat obsepiciētibus, reliqua
verō classe ex aduerso ingruente.
Hoc capto consilio quas consti-
tuerant naues miserunt, non ha-
bentes in animo ipsi eo die Græ-
cos adoriri, nec priusquam signū
quod conuenerat cum iis qui
circumuehebantur, ab illis ede-
retur iam de suo aduentu. His
circummissis nauibz, reliquarū
apud Aphetas numerum inibāt.
In quibus recensendis dum oc-
cupati sunt, Scyllias quidā Scio-
næus qui iisdem in castris erat,
omnium ea tempestate hominū
optimus vrinator, qui etiam in
naufragio ad Pelium factō mul-
tam pecuniam Persis seruauit,
multa & sibi lucratus est: Hic
Scyllias iam pridem in animo ha-
buerat ad Græcos transire, sed
quum ad eam diem non fuisset
nactus occasiōe, tunc ad Græ-
cos transfugit. Sed incertū quō-
nam modo illinc transierit. de-
miror tamē si verū est quod re-
fertur, refertur enī, quū ex Aphe-
tis mare subisset, nō pri⁹ emer-
sisse quā ad Artemisiū peruenit, οὐ-
γιντα ferme maris stadia emēsus.

a Νόχque fu-
giētes exciperet.
alioqui enim eua-
sissent. quum ta-
men, ut quidem
illi consilium ini-
bant, ne igniferū
quidem fuga su-
peresse oportere-
ret. Q. d. Ratio-
nem enim inire
volebat quia omnes
ad unum in sua
manu venissent,
et ne ignifer qui-
dem elaberetur.
Est enim τῶν αὐτῶν
λόγῳ quod dici-
mus. A leur conte,
ant, Selon qu'ils
faisoient leur cōte.

A ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἔρχεῖν ὅτι ὁ λόγος τοῦτο
τὰ χεῖματα. οὕτω δὲ κατέμειναι τε ἐν τῇ
ΕΥβοίῃ, καὶ ἐξαυμάχου. ἐγχετο δὲ ὡς
ἐπεὶ τε δὴ ἐς τὰς Ἀφῆτας πρὸς δέλιον πρῶ-
τον ἡμορμήνην ἀπικέστο οἱ βαρβαροὶ, πυρό-
μοιοι μὲν ἐπὶ τῷ πρῶτον πρὸς τὸ Ἀρτεμί-
σιον ναυλοχὴν νέας Ἑλληνίδας ὀλίγας, τότε
δὲ ὡς οἱ ἰδόντες, πρῶτον μὲν ἔσαν ὅτι χεῖρα
εἰκώς ἐλθοῖεν αὐτά. ἐκ μὲν δὲ τῆς αὐτῆς
πρὸς πλώην ἔκωσφι ἐδόκει, τῶν δὲ εἰρήκας.
B μή πως ἰδόντες οἱ Ἕλληες πρὸς πλώον-
τας, ἐς φυγὴν ὁρμήσαν, φθίοντες τε δι-
φρήνη κατελάβοι. καὶ ἐμελλον δὴ ἔχειν ἐκ-
φύζεσθαι. ὅθεν δὲ μηδὲ πυρφόρον, τὰς ἐκεί-
νων λόγῳ, ἐκ φυγόντα πρὸς ἡμέσθαι. πρὸς
ταῦτα ὡς τὰδε ἐμμηχανέοντο τῶν νεῶν ἀπα-
σέων ἀποκρίνδυντες διηχοσίας, πρὸς ἐπεμπον
ἔξωθεν Σκιάθου, ὡς αὐτὴ μὴ ὀφθῆσιν ὑπὸ τῇ
πολεμικῶν πρὸς πλέσθαι ΕΥβοίαν κατὰ τε
Καφηρέα, καὶ πρὸς Γερασόν, ἐς τὴν ΕΥεί-
C πον, ἵνα δὴ πρὸς λάβοιεν. οἱ μὲν, ταῦτα ἀπι-
κέστοι, καὶ φράξαντες αὐτέων πλὴν ὀπίσω
φέρουσθαι ὁδὸν, σφῆς ὅτι πρὸς ἀπομόνοι ἔξ ἐ-
ναντίας. ταῦτα βουλοσάμενοι, ἀπέπεμπον
τῶν νεῶν τὰς ἀρτίστας. ὡς οἱ ἐκ ἐν νόῳ ἔ-
χοντες ταύτης τῆς ἡμέρας τοῖσι Ἕλλησι ὅτι
δήσεσθαι, ὅθεν πρῶτον ἢ τὸ σπύρημα σφι
ἐμελλε φανήσεσθαι πρὸς τῶν πρὸς πλέον-
των, ὡς ἡκόντων. ταῦτας μὲν δὲ πρὸς ἐπεμ-
πον. τῶν δὲ λοιπῶν νεῶν ἐν τῇσι Ἀφῆταις
D ἐποιδύντο τὸν ὄριθμον. ἐν δὲ τοῦτο τὰς χεῖ-
ρας, ἐν ᾧ οὗτοι ὄριθμον ἐποιδύντο τῶν νεῶν, ἦν
γὰρ ἐν τῇ στρατοπέδῳ τοῦτο Σκυλλίης
Σκίωνατος, δούτης τῶν τότε ἀνδραφῶν ἀ-
ειρος. ὅς καὶ ἐν τῇ ναυηγίῃ τῇ κατὰ τὸ Γῆ-
λιον ἡμορμήνη, πολλὰ μὲν ἔσωσε τῶν χεῖ-
μάτων τοῖσι Γέροισι, πολλὰ δὲ καὶ αὐ-
τὸς πρὸς βάλειτο. ὅθεν ὁ Σκυλλίης ἐν νόῳ
μὲν εἶχε ἀρεὰ καὶ πρῶτον αὐτομολή-
σιν ἐς τοὺς Ἕλληνας, ἀλλ' οὐ γὰρ οἱ πα-
E ρέχε, ὡς τότε. ὅτε μὲν δὲ ἔσπευ τὸ ἐν-
θεῦτεν ἐπὶ ἀπικέτο ἐς τοὺς Ἕλληνας, ἐκ ἐ-
χω εἶπαι ἀπρεκώς. θανῶμαίω δὲ εἰ τὰ λε-
γόμενα ὅτι ἀληθῆα. λέγεται γὰρ ὡς ἔξ Ἀ-
φῆτων δις ἐς πλὴν γάλασθον, οὐ πρῶτε-
ρον ἀνέχετο πρὶν ἢ ἀπικέτο ὅτι ὁ Ἀρτεμί-
σιον, καὶ οἷος μάλιστα καὶ τοῖς ἐς ὀγδόντα ἀπὸ τῆς γαλάσθου διεξελθόν.

ἡμίονοι

λέγεται μὲν γὰρ καὶ ἄλλα ψευδέσι· εἴκελα
 αὖτ' αὐτὸς τοῦτον· τὰ δὲ μετ' ἑτέρεα,
 ἀληθέα. αὖτ' ἰδὼν τοῦτον γνώμη μοι ἀ-
 ποδεδίχθη, πλοῖόν μιν ἀπικέσθαι ἔπειτ' ὅ
 Ἀρτεμῖον. ὥς δὲ ἀπικέτο, αὐτίκα ἐσήμη-
 νε τοῖσι στρατηγοῖσι πλὴν τε ναυηγίῳ, ὥς γέ-
 νοιτο, καὶ ἔτι περὶ μεμψέσας τῶν νεῶν πε-
 ρὶ Εὐβοίᾳ. τὸ δὲ ἀκούσαντες οἱ Ἕλλη-
 νες, λῆθον σφι αὐτοῖσι ἐδίδδοσθαι. πολλῶν δὲ
 λερθέντων, οἶκον, πλὴν ἡμέρῳ ἐκείνῳ αὐ-
 τοῦ μείνδρου τε καὶ ἀολιανέως, μετέπει-
 πα νύκτα μέσσην κῆρ' ἔχοντες, πορβύεσθαι, καὶ
 ἀπορῦναι τῇσι περὶ πλεῖστοι τῶν νηῶν. μὲν
 δὲ τὸτο, ὥς οὐδεὶς σφι ἐπέπλωε, δαίλῳ
 ὁψίῳ γιγνόμενῳ τῆς ἡμέρης φυλάξαντες,
 αὐτοῖς ἐπὶ μέπλων ἔπειτ' οἱ βαρβάρους, ἀ-
 πόπειραν αὐτῶν ποιήσασθαι βουλόμενοι
 τῆς τε μάχης καὶ τῆς διεκπλοῦς. ὁρέοντες
 δὲ σφῆας οἱ τε ἄλλοι στρατιῶται οἱ Ξέρξεω
 καὶ οἱ στρατηγοὶ ἔπειτ' ὁπλίσαντες ὁλίγη-
 σι, πᾶν γὰρ σφι μανίῳ ἐπενείκοντες, αὐτῶν
 καὶ αὐτοῖς ἑλπίσας· ἐλπίσας σφῆας βύπε-
 τέως αἰρήσιν· εἰχόμενα χερσὶ ἐλπίσαντες.
 ἔτι μὲν γὰρ τῶν Ἑλλήνων ὁρέοντες ὀλίγας
 νέας, ἔτι δὲ ἐωυτῶν, πληθεῖ τε πολλαπλα-
 σίας, καὶ ἄμεινον πλωθῆσαι, κατὰ φρονησαν-
 τες αὐτὰ, ἐκυκλουῦτο· αὐτὰς ἐς μέσον. ὅ-
 σοι μὲν γὰρ τῶν Ἰώνων ἑσθλὸν βύνοιο τοῖσι Ἕλ-
 λησι, ἀέκοντες τε ἐστρατεύοντο, συμφορὴν τε
 ἐποιδύντο μέγα λῶν, ὁρέοντες περὶ ἑκατόμοις
 αὐτοῖς, ἔτι δὲ ἑκατόμοι ὥς οὐδεὶς αὐτῶν ἀπο-
 νορήσει· (οὕτως ἀδινέα σφι ἐφάνετο εἶ) τὰ
 τῶν Ἑλλήνων ὀρήματα) ὅσοι δὲ ἐκ τῶν ἰσχυ-
 ροῦς αὐτῶν περὶ νέας Ἀθηναίων ἐλόν,
 δῶρα παρὰ βασιλῆος λαμβάνει. Ἀθηναίων
 γὰρ αὐτοῖσι λόγος ἦν πλείστος ἀνὰ τὰ στρα-
 τώπεδα. τοῖσι δὲ Ἕλλησι ὥς ἐσήμηνε, περὶ
 τα μὲν, αὐτῶν περὶ τοῖσι βαρβάροις γι-
 γνόμενοι, ἐς τὸ μέσον ἔτι περὶ μάχης στήλη-
 γων δὲ ἑτέρεα δὲ σημήναιτος, ἔργον εἶχοντο ἐν
 ὀλίγῳ περὶ ἀπολαμφθέντες, καὶ ἔτι τόμα.
 ἐν ταῦτα τελεῖοντα νέας αἰρέουσι τῶν βαρ-
 βάρων, ἐκ τῶν Γόργου ὁ Σαλαμινίων βασι-
 λῆος ἀδελφὸν Φιλάονα τὸν Χέρσιος, λόγμον
 εἶοντα ἐν τῷ στρατῷ ἄνδρα. περὶ δὲ
 Ἑλλήνων νέας τὸν πολεμίων εἶλε ἀνὴρ Ἀθηναῖος

ἡμίονοι

De hoc viro & alia memoratur,
 partim mēdaciis similia, partim
 vera: de quo mihi ea probatur o-
 pinio, cum nauigio ad Artemi-
 sium peruenisse. Is ubi eo perue-
 nit, Græcos certiores fecit & nau-
 fragii facti & nauium ad circum-
 eundam Euboeam dimissarum.
 Hoc illi audito inter se colloquū-
 ti sunt: & quum multæ essent se-
 tentiæ dictæ, illa euicit ut cum
 diem illic maneretur & in sta-
 tione perstaretur: dehinc media
 nocte soluentes proficisceretur,
 & classi hostium quæ circum-
 geretur occurrerent. Post, ubi
 nemo se ex aduerso fert, obserua-
 to diei crepusculo, ipsi feruntur
 in barbaros, animo experiundæ
 fortunæ cum in pugnando tum
 in perumpendo. Quos Xerxiani
 milites ducēsque paucis cum na-
 uibus venientes in se conspicati,
 magnæ hoc illis dementiæ dātes,
 & ipsi naues educunt, sperantes
 facile se illos ire interceptum.
 meritò sanè id sperantes, quòd
 viderent paucas esse Græcorum
 naues, suas verò multo plures at-
 que velociores. itaque præ con-
 temptu illos in medio conclu-
 dunt. Ex Ionibus tamen illi qui
 Græcis bene volebant, inulti mi-
 litabant, magnæ calamitatis loco
 ducentes quòd videret circum-
 ueniri illos, quorum neminè a-
 nimaduenterent esse rediturum:
 adeo enim infirmæ res Græcorū
 esse videbantur. At ii Iones qui-
 bus id quod fiebat voluptati e-
 rat, pro se quisque adnitebatur
 ut ipse primus aliqua naui Athe-
 nienesium capta, donum ab rege
 acciperet. Nam apud exercitum
 plurimus erat per hos de Athe-
 nienensibus sermo atque respectus.
 Græci, ubi eis signum datum est,
 primum conuersis in barbaros
 proris, puppes in medium coe-
 gerunt: deinde secundo signo
 dato, opus capessunt, quanquam
 in exiguo spatio deprehensi, & à
 fronte. mox triginta barbarorū
 naues excipiūt, in quibus & Phi-
 laonem Chersis filium, Gorgis
 Salaminiorum regis germanū, &
 in eo exercitu virum eximium.
 Græcorum autem primus nauē
 hostium cepit vir Atheniensis

Lycomedes AEschrei filius: idémque palmam rei bene gestæ retulit. In hac pugna quum inæicem nunc hi nunc illi superiores essent, interuentu noctis dirempti sunt: & Græci quidem ad Artemisium reuerti, barbari verò ad Aphetas, multo maius opinione sua certamen experti. In hoc prælio, solus è Græcis qui cū rege erant, Antidorus Lemnius ad Græcos transfugit: quæ Athenienses ob eam rem tractu soli in Salamine donarunt. Vbi nox adfuit (erat autem anni tempus mediæ ætatis) immensa vis aquarum extitit per totam noctem, & dura tonitrua à Pelio. Cadavera quoque ac^a naufragia ad Aphetas efferebantur, & circa

^a Id est, Res naufragio demersæ.

^b Nauium proris aduoluebantur.

^b nauium proras excipiebantur, & remorum palmulas perturbabant. Hæc audientes qui illic erant milites, metu consternabantur, credentes se esse vitique perituros, vt qui in tantum malorum deuenissent: quippe quos, antequam respirassent è naufragio & tempestate quæ ad Pelion extiterat, excepisset atrox pugna naualis, ex pugna nauali vehemens imber & validi aquarum in mare discursus, ac dura tonitrua. Et istis quidem huiusmodi nox cōtiguit. At iis quibus negotium datum erat vt EVβοæam circumirent, quanquam eadem nox, tamen etiam multo atrocior erat: tanto quidem, quanto maius est quod eos dum in pelago ferrētur inuasit: adeo vt tristis exitus fuerit. Vt enim eos cursum tenētes tempestas ac pluuia adorta est, quū essent ad concava EVβοæ, ac flatu ferrentur, ignari quò ferrentur, ad petras impingebātur. Et id omne à deo fiebat, quò Græcæ classi par redderetur id nauium quod supererat, nec multo plus foret. Atque hi quidem circa EVβοæ concava periere. Barbari verò qui apud Aphetas erant, vbi ipsis libentibus dies illuxit, c^c naues suas stabilierunt, satis habentes, quum malè rem gessissent, quietem agere in præfès. At Græcis auxilio tres & quinquaginta naues Atticæ superuenere: quæ suo aduētū illis tū animū addiderūt, tū nutiū attulerūt, eos barbaros

^c Naues suas loconon mouebāt. Vel, Naues immotau fitebant.

Λυκομήδης Αἰσχροῦ, καὶ τὸ Δρισηῖον ἔλαβεν αὐτῶν. τοῖς δὲ ἐν τῇ ναυμαχίᾳ ταύτῃ ἐπελαχέως ἀγωνίζομενοι νύξ ἐπελθοῦσαι διέλυσε. Ὁ μὲν δὲ Ἑλλήνες ἐπὶ τῷ Ἀρτεμίσιον ἀπέπλεον, οἱ δὲ βάρβαροι ἐς τὰς Ἀφέτας, πολλὸν πλεονάζοντες ἀγωνισάμενοι. ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίᾳ Ἀντίδωρος Λημνίος, μωῦος τῆς σὺν βασιλεῖ Ἑλλήνων ἐόντων, αὐτομολεῖ ἐς τοὺς Ἑλλήνας, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀφ' αὐτοῦ ἔγνων, ἔδοσαν αὐτῷ

^B χάριν ἐν Σαλαμῖνι. ὡς δὲ φέρεται ἐγγράψει, ὡς μὲν τῆς ὥρης μέσον ἦεν· ἐγένετο δὲ ὕδωρ τε ἀπλεον ἀφ' ἑαυτοῦ τῆς νυκτὸς, καὶ βρονταὶ σκληραὶ ἀπὸ τοῦ Πηλίου· οἱ δὲ νεκροὶ ἐν ταῖς ναυσὶν ἔξεφέροντο ἐς τὰς Ἀφέτας· καὶ περὶ τὰς πλεονάζοντες τῆς νεῆς εἰλέοντο, καὶ ἐπ' αὐτὰς ποιεῖν παροῖς τῆς κωπείων. Ὁ δὲ φραπώται οἱ ταύτῃ ἀκούοντες ταῦτα, ἐς φόβον καπνίστατο, ἐλπίζοντες πάντῃ ἀπολέεσθαι, ἐς οἷα κακὰ ἦκον. ὅρῃν

^C γὰρ ἡ καὶ αἰαπνὸς σφραγὶς ἐκ τῆς ναυηγίας καὶ τοῦ χειμῶνος τοῦ ἡμετέρου καὶ Πηλίου, ὑπέλαβε ναυμαχίαν καρτερήν. ὅτε δὲ τῆς ναυμαχίας, ὁμοῦς τε λάβρος, καὶ ῥόματα ἰσχυρὰ κατὰ θάλασσαν ὥρμημένα, βρονταὶ τε σκληραὶ, καὶ οὐραὶ μὲν ταύτης νύξ ἐγένετο. τοῖσι δὲ παρθεῖσι αὐτῶν περὶ πλῶν ΕΥβοίαν, ἡ αὐτὴ πρὸς ἑαυτὴν νύξ, πολλὸν ὡς ἐπὶ ἀγριωτέρῃ, τοσούτῳ ὅσῳ ἐν πελάγει φερομένοις ἐπέπλεον. καὶ τὸ τέλος

^D σφρι ἐγένετο ἄγριον· ὡς γὰρ δὴ πλεοῖσι αὐτοῖσι χειμῶν τε καὶ τὸ ὕδωρ ἐπεγένετο, εὐδοίαι καὶ ταῖς κοίλας τῆς ΕΥβοίας, φερόμενοι πρὸς πνέματι, ἐς οἷα εἰδότες τῇ ἐφέροντο, ἔξέπιπτον πρὸς τὰς πέτρας. ἐποίετό τε πρὸς ἑαυτοὺς τοῦ ὅπως αὐτοῖς ὁμοῦς ὡς Ἑλλήνων τὸ Περσικόν, μὴ δὲ πολλὰ πλεονεῖν εἶναι. οὗτοι μὲν γὰρ περὶ τὰς κοίλας τῆς ΕΥβοίας διεφθίοντο.

^E Ὁ δὲ ἐν Ἀφέταις βάρβαροι, ὡς σφρι ἀσμενοῖσι ἡμέρῃ ἐπέλαμψε, ἀπ' ἐμάς τε εἰχόντας νέας· καὶ σφρι ἀπεχέετο κακῶς παρῶντες ἡσυχίαν ἄγειν ἐν ταῖς παροῖσι. τοῖσι δὲ Ἕλλησι ἐπεβόηθον νέες πρὸς καὶ πεντήκοντα Ἀθηναῖαι. αὐταὶ τε δὴ σφραγὶς ἐπερρώσαν ἀπικόμεναι, καὶ ἅμα ἀγγελίῃ ἐλθοῦσαι, ὡς τῇ βαρβάρων

οἱ πεπλημένοι τῶν ΕΥβοίων πᾶντες εἴη-
σαν διεφθαρμένοι ὑπὸ τῷ ἡμορρόου χει-
μῶνος. φυλάξαντες δὲ τὴν αὐτὴν ὥραν,
πλώνοντες ἐπέπεσον τοῖσι Κιλιάσῃσι. ταύ-
τας δὲ διεφθείραντες, ὡς διφθεῖν ἐγνόητο,
ἀπέπλων ὁπίσω ὅτι τὸ Ἀρτεμίσιον. τρι-
τῇ δὲ ἡμέρῃ δὴνόν τι πομπὰς οἱ στρατη-
γὸι τῶν βαρβάρων, νέας οὕτως σφι ὀλίγας
λυμαίνεσθαι, καὶ ὃ δὴν Ξέρξεω δειμνύον-
τες, οὐκ ἀνέμειναν ἐπὶ τοῖς Ἑλλήνων μάχης
ἄρξαι, ἀλλὰ περὶ χαλκιδονοῦσι, καὶ μέσση
ἡμέρῃ ἀνῆλθον ταῖς νέας. σιωπῶντες δὲ ὥστε
ταῖς αὐταῖς ἡμέραις ταῖς ναυμαχίας γίνε-
σθαι ταύτας καὶ ταῖς περὶ οὐραίας καὶ ἐν
Θερμοπύλῃσι. ἡ δὲ πᾶς ὁ ἀγὼν τοῖσι καὶ
θαλασσοῦ καὶ τῶν ΕΥβοίων, ὡς περὶ τοῖσι
ἀμφὶ Λεωνίδα, τὴν ἐσβολὴν φυλάσσιν.
Ἐν δὲ περὶ χαλκιδονοῦσι ὅπως μὴ παρήσω-
σι ἐς τὴν Ἑλλάδα τοὺς βαρβάρους, οἱ οἱ
ὅπως τὸ Ἑλληνικὸν κράτος μαρτυρεῖται
εἶναι, πᾶν πῶς κρατήσῃσι. ὡς δὲ ταῦτά
οἱ Ξέρξεω ἐπέπλων, Ἐλλήνες
ἀπέμας εἶχον περὶ τῶν Ἀρτεμίσιοι. Ἐν
δὲ βαρβαροὶ μίλυσιν πομπὰς τῶν
νέων, ἐκυκλόντες ὡς περὶ χαλκιδονοῦσι
αὐτοῖς. οἱ δὲ οἱ Ἑλλήνες ἐπὶ πλεόν τε καὶ
σιωπῶντες. ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίᾳ πα-
ραπλήσοι ἀλλήλοισι ἐγνόητο. ὁ γὰρ Ξέρ-
ξεω στρατὸς ὑπὸ μεγάλῃς τε καὶ πλήθους,
αὐτὸς ὑπὸ ἐπὶ πλεόν, παραπομε-
νέων τε τῶν νέων καὶ περὶ χαλκιδονοῦσι
ἀλλήλων. ὅμως μὲν οὖν ἀντεῖχε, καὶ οὐκ εἶ-
χε. δεινὸν γὰρ χεῖμα ἐποιέοντο, ὑπὸ νεῶν ὀ-
λίγων ἐς φυγὴν παραπλεῖν. πολλὰ μὲν
δὲ τῶν Ἑλλήνων νέες διεφθίοντο, πολλοὶ
δὲ ἄνδρες, πολλὰ οἱ ἐπὶ πλεόντες νέες τε
τῶν βαρβάρων καὶ ἄνδρες. οὕτως δὲ ἀγ-
νιστοῦντες, διέστησαν χωρὶς ἑκάτεροι. ἐν
ταύτῃ τῇ ναυμαχίᾳ Αἰγύπιοι μὲν τῶν
Ξέρξεω στρατιωτῶν ἠείκοντες οἱ ἄλλοι τε
μεγάλα ἔργα ἀπέδειξαν, καὶ νέας αὐτοῖς
αἰδράσι εἶλον Ἑλλήνων πέντε. τῶν δὲ
Ἑλλήνων κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν ἠεί-
κοντες Αἰγύπιοι, καὶ Αἰγύπιοι Κληπίος
ὁ Ἀλκιβιάδου ὅς δα πάντων οἰκίῃν παρ-
χόρμος, ἐστράβετε αἰδράσι τε διηγοίοισι
οἰκίῃν. ὡς δὲ διέστησαν ἄσμενοι ἑκάτεροι,

A qui EVboeam circūuehebantur,
tempestate illa quæ extiterat cū-
ctos interisse. Itaque Græci eadē
qua pridie observata hora pro-
fecti, naues Cilicū inuasere. Quas
vbi corrumpere, & nox aduenit: i-
terum se ad Artemisium recepe-
runt. Tertio die barbarorum du-
ces, tum indignè ferentes, à tan-
tula se classe vexari, tum à Xerxe
supplicium timentes, non expe-
ctandum sibi amplius censuerūt
ut Græci priores pugnam capess-
erent, sed instructas naues circa
meridiem eduxerunt. Contigit
autem ut per hos eosdem dies &
hæc naualia prælia & illa in Ther-
mopylis terrestria gererentur. E-
rat autem omne certamen his in
mari de EVryo, quemadmodū
illis qui cum Leonide erant de
transitu arcendo. & Græci quidē
se se adhortabantur ne barbaros
intrare Græciam sinerent: bar-
bari verò, ut Græcorum copiis
profligatis, transitu potirentur.
C Procedente autem Xerxianorū
classe in acie ordinata, dū Græ-
ci se apud Artemisium immo-
tos tenerent, tunc eos barbari, ut
comprehenderent, lunata clas-
se circumdabant. Ibi Græci ex
aduerso prodeuntes conflixere.
Qua pugna pari Marte pugna-
tum est. nā Xerxiana classis præ
magnitudine & copia sua in se
incidebat, perturbatis nauibus &
mutuò incurfantibus: resistebat
D tamen neque cedebat. Indigna
enim res videbatur, à paucis na-
uibus in fugam conuerti. Itaque
multæ Græcorum naues interi-
bant, multi etiam viri, sed multo
plures barbarorum & naues &
viri: atque ita dimicantes utri-
que ab alteris abscessere. Hoc in præ-
lio Xerxianos inter milites opti-
mam AEgyptii nauauerūt ope-
rā, cum aliis magnis editis ope-
ribus, tum hoc quod quinque
Græcas naues cum ipsis propu-
gnatoribus cepere. E Græcis au-
tem eo die præstantissimi extite-
re Athenienses, & inter Atheniē-
ses Clinias Alcibiadis filius: qui
domestico sumptu ac propria nauī
cum ducētis viris militabat. Vbi
utrique libeter in diuersū abiēre,

a Se tantulam
suā classē pro-
fligare. Id est, in
periculum conijce-
re ne profligaretur
à Græcis.

a In Græciæ in-
teriora

ad suas stationes sese recepere. Græci autem dirēpto praelio reuecti, etsi cælorum corporibus ac naufragiis potiti erāt, tamē quod malē affecti essent, præcipuēque Athenienses (quorum dimidium nauium vulneratum erat) de fugiendo b in vltiora Græciæ deliberabant. Themistocles, reputans, si ab amicitia barbari Ionēs & Cares abduceret, fieri posse vt reliquos superarent, dum EVbœenses pecora ad mare propellunt, illuc duces contraxit, eisque dixit se astutiam quandam habere, qua speraret optimos quosque sociorum ab rege abductum iri. Hactenus rem enudauit, addiditque, ad eam transigendam hoc ab illis agendum esse, vt EVbœicorum pecorum quantum vellet quisque macaret. satius enim esse suorum copiis illos potiri quā hostem. Ac monuit vt suis quisque popularibus præciperet ignem accendere: sibi autem de discessu sub tempus opportunum curam fore, vt sine noxa abirēt. Hoc illis probatum quum esset, accensis ignibus ad pecora est itum. nam EVbœenses, contempto Bacidis oraculo, tanquam nihil dicēte, neque exportauerant quicquam, neque importauerant: & velut imminente eis bello, res sibi quoque ipsi obscuras effecerant, ita enim habebat de his oraculum Bacidis,

*Dum iuga barbaricus canabacea
iacet in æquor,*

*EVbœa capra mugientes fac procul
absint.*

His versibus quum nihil illi niterentur, tamen si mala tum aderant, tum impendebāt, fiebat vt in plerisque aduersa fortuna vterentur. Dum hæc isti agebant, aduenit ex Trachine speculator: nam erat apud Artemisium speculator Polyas, genere Anticyrensis, cui datum erat negotium cum expedito nauigio actuario, vt renuntiaret iis qui apud Thermopylas erant an classis discessisset. At Abronychus Lyficlis filius Atheniensis, apud Leonidem erat paratus cum lembo ad

A ἐς ὄρμον ἠπειρόντο. ¶ δὲ Ἕλληες, ὡς δὲ κρινόντες ἐκ τῆς ναυμαχίης ἀπηλλάχθησαν, τῷ μὲν νεκρῷ καὶ τῷ ναυηγίῳ ἐπεκράτιον, τῇ γὰρ δὲ πλεονέκτεσσι, καὶ οὐκ ἦσαν Ἀθηνῶν, τῷ αὖ ἡμίσεα τῷ νεῷ τῶν μὲν ἔσαν, δρησιὸν δὲ ἐβουλόοντο ἔσθαι ἐς τὴν Ἑλλάδα. ἰὼς δὲ λαβὼν ὁ Θεμιστοκλῆς ὡς εἰ ἀπορραγείη ἀπὸ τῆ βαρβαρικοῦ τό, τε Ἰωνικὴν καὶ τὸ Καρικὸν φύλον, οἷοί τε εἴησαν τῷ λοιπῷ κατὰ τὴν ἡμέραν, ἐλαυνόντων τῷ ΕΥβοίῳ πλοῦσι πλοῖα ἐπὶ τὴν θαλάσσαν ταῦτις, συλλέξας τοὺς στρατηγούς, ἔλεγε σφι ὡς δοκίον ἔχειν πινὰ παλαμῶν, τῇ ἐλπίδι τῷ βασιλῆος συμμαχῶν ἀποστήσειν τοὺς δρησιούς. ταῦτα μὲν νῦν ἐς ποσὺ πρὸ γένους. ἐπὶ δὲ τοῖσι κατήκεισι πρήγμασι τὰ δὲ ποιητέα εἶναι σφι ἔλεγε. τῷ τε πλοῦσι τῷ ΕΥβοίῳ ὅσα τις ἐθέλοι κατὰ φύλιν κρέσσον γὰρ εἶναι πινὰ στρατῶν ἔχειν ἢ τοὺς πολεμίους. καὶ γὰρ τε πλοῦσι τοῖσι ἐκείνων ἐκάστοις πρὸν αἰαχίδην, κομιδῆς δὲ πέρι πινὼν ὥρην αὐτῶν μελήσειν ὥς τε ἀσινέας ἀπικέσθαι ἐπὶ πινὼν Ἑλλάδα. ταῦτα ἤρεσέ σφι ποιέειν καὶ αὐτίκα πῦρ αἰακῶν σάμμοι, ἐπὶ τῶν πλοῦσι τὰ πλοῖα. ¶ γὰρ ΕΥβοίῃς πλοῦσι χρησάμενοι πινὼν Βακιδὸς χρησιμὸν ὡς δοθέν λέγοντα, οὐτ' ἔδεκομίσθην τοῖς δοθέν, ὅτε πλοῦσι πινὼν, ὡς παρεσθῆναι σφι πολέμου. ὥς περὶ τὰ ἐπὶ πινὼν σφίσι αὐτοῖσι τὰ πρήγματα. Βακιδὸς γὰρ ὡς ἔχει πινὼν οὐχ ὡς χρησιμὸς, φράζω, βαρβαρόφωνον ὅταν ζυγὸν εἰς ἀλάβηλην. Βυβλῖνοι, ΕΥβοίῃς ἀπέχον πολυμηκεῖδας αἰγας. φύταισι δὲ δοθέν τοῖσι ἐπὶ πινὼν χρησάμενοι οὐ τοῖσι τότε πρὸν τοῖσι τε καὶ πλοῦσι πινὼν κακοῖσι, πρὸν σφι συμφορῇ χρησάμενοι πινὼν τὰ μέγιστα. ¶ μὲν δὲ ταῦτα ἐπὶ πινὼν, πρὸν δὲ ὁ καὶ Τρηχίνος κατὰ σκαπός. ἡ μὲν γὰρ ὅτι Ἀρτεμισίῳ κατὰ σκαπὸς Πολύας, ἄρως Ἀντικυρῆς, ὅς πορος ἐτέτακτο καὶ εἶχε πλοῖον κατὰ τὴν ἐπὶ πινὼν, εἰ παλήσει ὁ ναυτικός στρατός, σημαίνει τοῖσι ἐπὶ Θερμοπύλῃσι ἐοῦσι. ὡς δὲ αὐτὸς ἡμῶν Ἀβρόνυχος ὁ Λυσικλῆος Ἀθηναῖος καὶ πρὸν Λεωνίδῃ ἐπὶ πινὼν ἐπὶ

Ἀρτεμισίᾳ εὐδοίᾳ ἀγέλλειν τετρακοντέρων ὡς
 τί καταλαμβαίη νεώτερον τὸν πεζόν. ὧν
 ὃν ὁ Ἀβρωνύχης ἀπικόρμυος ἐσήμενέ σφι
 τὰ γερονότα πρὸς Λεωνίδα καὶ τὸν στρατὸν
 αὐτῶν. ὧς ἐπύθοντο ταῦτα, ὅ καὶ ἑς ἀ-
 ναβολῆς ἐποιέοντο πλὴν ἀποχώρησιν, ἐκομί-
 ζοντο δὲ ὡς ἔχαστοι ἐπαρτήσαντο. Κορίνθιοι
 παρῶντοι, ὕστατοι δὲ, Ἀθιναῖοι. Ἀθιναίων ὅ-
 ρεας τὰ ἀεὶς πηλώουσαι ὀπιλεξάμενος
 Θεμιστοκλῆς, ἐπορεύετο πρὸς τὰ πότιμα ὕ-
 दाτα, ἐν τὰ μύρων ἐν τοῖσι λίθοισι γραμμα-
 τα, τὰ Ἴωνες ἐπελθόντες τῇ ὑστεραίῃ ἡμέρῃ
 ὅπῃ τὸ Ἀρτεμίσιον, ἐπελέξαντο. τὰ δὲ γραμ-
 ματα τὰ δὲ ἔλεγε, Ἄνδρες Ἴωνες, οὐ ποι-
 ῆτε δίχαια ὅπῃ τοῖς πατέρας γρατευόμε-
 νοι, καὶ πλὴν Ἑλλάδα καταδουλούμενοι. ὅ-
 γα μάλα καὶ μὴ πρὸς ἡμέων γίνεσθε. εἰ δὲ
 ὕμῖν ἔστι τὸ τοῦ μὴ δουλεύειν ποιῆσαι, ὕμεις δὲ
 ἐπὶ καὶ νῦν ἐκ τῶν μέσων ἡμῖν ἔσσεσθε καὶ αὐ-
 τοὶ, καὶ τῶν Κερων δέεσθε τὰ αὐτὰ ὕμῖν ποι-
 ῆναι. εἰ δὲ μὴ δέτερον τουτέων οἶοντε γίνεσθε,
 ἀλλ' ὥς αἰαγχεύης μέζονος κατέζυγχε
 ἢ ὥς τε ἀφίστασθαι, ὕμεις γὰρ ἐν τῷ ἔργῳ,
 ἐπεὶ αὐτοὶ συμμίσγωντες, ἐπὶ λοκαχέετε, με-
 μνημένοι ὅτι ἀπὸ ἡμέων γέγονατε, ὅτι ἄρ-
 χήτην ἢ ἐξ ἧς πρὸς τὸν βαρβαρον ἀπὸ ὕ-
 μέων ἡμῖν γέγονε. Θεμιστοκλῆς δὲ ταῦτα
 ἐγραφε, δοκέειν ἐμοί, ἐπὶ ἀμφοτέρω νοέων,
 ἵνα ἢ λαθόντα τὰ γραμματα βασιλῆα, Ἴω-
 νας ποιήσῃ μεταβαλεῖν καὶ γνέσθαι πρὸς
 ὧν τῶν, ἢ, ἐπεὶ τε αἰετῶν, καὶ ἀφελθῶν
 εἰς τὸν Ἑρφέα, ἀπίστους ποιήσῃ ὅτι Ἴωνας,
 καὶ τῶν συμμαχέων αὐτοῖς ἀπὸ τῆς. Θεμι-
 στοκλῆς μὲν νῦν ταῦτα ἐπέγραψε. τοῖσι δὲ
 βαρβάροις αὐτίκα μὲν ταῦτα πλοῖα ἦλ-
 θε αἰὲρ Ἰστῆς, ἀγέλλων τὸν δρυσμόν τὸν ἀπὸ
 Ἀρτεμισίος τῶν Ἑλλήνων. οἱ δὲ ὥς ἀπί-
 στας τὸν μὲν ἀγέλλοντα εἶχον ἐν φυλακῇ,
 νῆας δὲ ταχέως ἀπέστειλαν πρὸς κατό-
 λους. ἀπαγῆλάντων δὲ τουτέων τὰ ὡς,
 ὥς δὲ ἄμ' ἡλίου σκιδναμύρῳ πᾶσα ἡ στρα-
 τὴ ἐπλῶε ἀλῆς ὅπῃ τὸ Ἀρτεμίσιον. ὅπῃ-
 ρόντες δὲ ἐν τοῦτω τῷ χώρῳ μέλει μέσου
 ἡμέρης, ὅ ἀπὸ τοῦτου ἐπλῶον ἐς Ἰστῆν.
 ἀπικόρμυοι δὲ, πλὴν πόλιν ἔχον τῶν Ἰστῆων
 καὶ τῆς Ἑλλοπίης μαίρης, γῆς δὲ τῆς Ἰστῆος
 πᾶσας τὰς πόλεις λαοστίας κώμας πᾶσαι ἐπέδραμον.

nuntiandum iis qui ad Artemi-
 sium agebant, si quid noui pede-
 stribus copiis contigisset. Hic igitur
 Abronychus adueniens, in-
 dicauit ea quæ circa Leonidem
 & eius exercitum gesta erant. Qua
 isti re audita non iam sibi disse-
 rendum abitum putauerunt: sed
 ut quique locati erant, absceffe-
 runt: primi Corinthii, postremi,
 Athenienses. Quorum Atheniē-
 sium velocissimis nauibus dele-
 ctis, Themistocles ad aquas po-
 tabiles se conferens, in lapidibus
 literas incidebat: quas postero
 die Iones ad Artemisium veniē-
 tes legerunt, in hæc verba: Viri
 Iones, haud iustè facitis, militan-
 tes aduersus patres, & Græciam
 redigētes in seruitutē. Sed (quod
 præcipium fuerit) state à nobis:
 si hoc facere non potestis, sal-
 tem nunc sitis in medio. quod &
 ipsi facite, & Cares ut faciant ob-
 secrate. Quod si horū neutrum
 agere licet, & maiori necessitate
 estis obstricti quàm ut possitis
 desciscere, in re gerenda, dum
 pugnam conferemus, sponte a-
 gatis instrenuè, memores à no-
 bis vos esse oriundos, & inimici-
 tiarum nobis cum barbaro prin-
 cipiū à vobis extitisse. Hæc The-
 mistocles (ut arbitror) ancipiti
 consilio scripsit, ut si literæ regē
 laterent, Iones induceret ad de-
 ficiendum à rege ad se: si ad eū
 deferrentur, darenturque crimi-
 ni, infidos eidem redderet Iones,
 ut à præliis naualibus sum-
 mouerentur. Postquam autem
 hæc Themistocles inscripsit, ex-
 templo vir quidam Histizus na-
 uigio aduectus, barbaris nūtiū
 attulit Græcos ab Artemisio pro-
 fugisse. Illi homine, quod fidem
 non haberent, seruari iussu, na-
 ues veloces ad rem explorādā
 miserunt. quæ re per istos nun-
 tiata, simulatque refulsit sol, om-
 nis classis addensata ad Arte-
 misium contendit: ubi ad meri-
 diem vsque immorata, mox ad
 Histizam processit. Eò appulsi,
 vrbe Histizorum potiti sunt, &
 optimam portionē agri Histizi
 maritimōsque vicos omnes per-
 cursauerunt.

^a Videntur hic mendosa esse Græca exemplaria: sed ex coniectura elicitur hic sensus, Et vos à medio nobis subducite. Id est, Subducentes vos, ne in medium aduersum nos prodite. Vel, Subducite vos, ne vobis prodendum sit, &c. Vocantur autem Athenienses Ionum patres &c. (suprà, pag. 459.)

^b Suspectos

Dum isti hoc in loco agunt, Xerxes præparatis quæ ad cæfos pertinebant, præconem ad classiarios mittit. Hæc autem præparauerat. Quicumque è suo exercitu apud Thermopylas cæsi (erant autem viginti millia) eorū mille fermè relictis, cæteros depressa fossa humauit: & ne à classiario exercitu cerni possent, eā humum exagitaui, foliisque cōstrauit. Præco vbi ad Histiam peruenit, factō totius exercitus cœtu, hæc dixit, Viri socii, rex Xerxes dat veniam cuicumque libet relictis ordinibus ire visum quemadmodum pugnetur cum amentibus hominibus, qui se superaturos sperauerant copias regis. Hæc denuntiante præcone, mox nihil infrequentius fuit nauigiis: ita multi visere cupiebāt. Profecti cō, hos omnes Lacedæmonios esse ac Thespienses credebant qui strati iacebant, quum etiam^a seruos cernerent.^b Itaque res eos qui transmissere non latuit. Hoc Xerxes circa suorum cadauera fecit, rem profectū ridiculam, vt mille iacentes extarent, cæteri verò conferti eundē in locum quater milleni cōportati sitique essent. Atque hunc quidem diem in spectaculo consumpserūt: postero autē classiarii Histiam ad classem remcauerunt. Reliqui qui cum Xerxe erāt, iter ingressi sunt: ad quos pauci quidam ab Arcadia perfugæ venerūt, victus inopes, & operam suā præstare cupientes: qui in conspectum regis adducti, interrogatique cū ab aliis Persis, tum verò à quodā præcipuē, de Græcis, quidnam illi agerent, responderūt eos agere Olympia, & spectare certamen gymniciū atque equestre. Rursus eodem percontante quodnam illis præmium esset propositum propter quod certarent, oleaginam coronam inquirunt esse qua donarentur. Ibi Tigranes Artabani filius generosissimam dixit sententiam, quæ apud regem pro timida est habita, Audiens enim præmium illis coronam esse, non pecuniā, silentium tenere nō potuit quin coram omnibus diceret, Παρ

a Helotes. quod erat serui Lacedæmon. peculiare nomen.

b Sedenim eos qui illuc traiecerant non latebat quod Xerxes circa suorum cadauera egerat. Ac ridiculum quidē certē istud erat, horum, id est, barbarorum, cadauera mille duntaxat iacentia conspici, illorum autē iacere quatuor millia, eundem in locum confertim congesta. Illud autem χλοῖον, (id est, ridiculum) non de re ipsa, sed de Xerxe dicitur, qui tam decors in cōminiscenda hæc impostura fuerit. Quod, ad Verbum, ita Gallica lingua expresserit, Et de fuisse cœsus vne grande mocquerie de bonioir faire croire que, &c. Valla autem in eo etiam lapsus est quod illos mille ab his quatuor millibus non distinguat.

c Propter quam à rege pro timido est habitus. Vel, ignano.

Εἰ ταῦτα δὲ τοῦτέων ἑόντων, Ξέρξης ἐποίησά μιν τοὺς νεκροὺς, ἐπεμπεῖς τὸν ναυτικὸν στρατὸν κήρυκα. παρεποιμάσαστο δὲ τὰδε· ὅσοι ἔσρατοδ' ἔωυτ' ἔσθ' νεκροὶ ἐν Θερμοπύλῃσι, (ἔσθ' δὲ καὶ δύο μυριάδες) ὑπολιπόμηνος τοῦτέων ὡς χιλίοις, ὅτ' λοιποὺς, τάφους ὀρυζάμηνος, ἐθαψέφυλλάδα τε ὅτι βαλὼν, καὶ γὰρ ἐπαμνησάμηνος, ἵνα μὴ ὀφείσθῃ ἀπὸ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ. ὡς δὲ διέβη ἐς τὴν Ἰστίαν ὁ κήρυξ, σύλλογον ποιησάμηνος πᾶν τὸς τῶ στραπέδου, ἔλεγε τὰδε, Ἄνδρες ζυμμάχοι, βασιλεὺς Ξέρξης τῶ βουλομένῳ ὑμῶν παρὰ δίδωσι, ἐκ λιπόντα τὴν τάξιν, καὶ ἐλθόντα, θεήσασθαι ὅπως μάχεται πρὸς τοὺς αἰσθητοὺς τῶ ἀνδραγαθῶν, οἱ ἡλπίσαν τὴν βασιλῆος δυνάμειν ἀποβαλέεσθαι. ταῦτα ἐπαγγέλλάμηνος, μὲν ταῦτα ὁδοὺν ἐγένετο πλοῖον ἀσθμνιώτερον οὕτω πολλοὶ ἤθελον θεήσασθαι. δὲ παρὰ γένετες δὲ ἐπὶ ὁδοῦ διεξίοντες τοὺς νεκροὺς. πᾶν τὸς δὲ ἡπιστατο τοὺς κειμένους ἐπὶ πᾶσι Λακεδαιμονίοις καὶ Θεσπιάς, ὀρέοντες καὶ τοὺς εἰλωτάς. οὐ μὲν οὐδ' ἐλάνθανε τοὺς ἀφ' ἑκαστοῦ Ξέρξης ταῦτα τῶν ἑσθ' τοὺς νεκροὺς τοὺς ἑωυτ' ἐκαὶ γὰρ δὴ καὶ γελῶν ἦν τῶ μὲν χίλιοι ἐφάνοντο νεκροὶ κείμενοι, οἱ δὲ πᾶν τὸς ἐκάτω αἰεὶς συγκεκομισμένοι ἐς τὸ αὐτὸ χωρίον, τέσσερες χιλιάδες. ταῦτ' ἡμῶν τὴν ἡμέρην πρὸς γέλω ἐπείκοντο τῇ δὲ ὑπεραίῃ οἱ μὲν ἀπὸ πλῶν ἐς Ἰστίαν ὅτι τῶ νῆας, ὅ δὲ ἀμφὶ Ξέρξην, ἐς ὁδοὺν ἀρμέατο. ἦσαν δὲ σφι αὐτόματοι ἄνδρες ἀπ' Ἀρχαδίας ὀλίγοι πένες, βίου τε δέομαροι, καὶ ἐπὶ βουλομένοι ἐπὶ. ἀγαθόντες δὲ πύργους ἐς ὅφιν τὴν βασιλῆος ἐπὶ γένετο οἱ Πέρσαι πρὸς τῶν ἑλλήνων τὰ ποιεῖν· εἰς δὲ πῶς πρὸς πᾶν τὸν ἑωυτ' ἀνδρῶν αἰεὶς ταῦτα. οἱ δὲ σφι ἔλεγον, ὡς Οὐλύμπια δόξαριεν, καὶ θεοῖς ἀγῶνα γυμνικὸν καὶ ἵππικόν. ὁ δὲ ἐπείρετο ὅτι τὸ ἀεθλὸν εἴη σφι πρὸς κείμενον, πρὸς ὅτε ἀγῶνιζοντα. οἱ δὲ εἶπον, τῆς ἐλάτης τὸν διδόμενον σφαιρον. ἐπὶ ταῦτα εἶπας γυμνικὸν ἡναιγοπάτην Τίγραντος ὁ Ἀρταβαίου, δειλὸν ἀφ' ἑαυτοῦ βασιλῆος. πυθόμενος γὰρ τὸ ἀεθλὸν εἶναι σφαιρον, ἀλλ' οὐ χεῖρματα, οὐτε ἑωυτ' ἐπὶ σφαιρῇ, εἶπε τε πρὸς πάντας τοὺς δε, Παπαί

298

299

300

301

• Μαρδόνιε, χείρες ἐπ' ἀνδρας ἤγαγες μα-
• χηθιδόους ἡμέας, οἱ οὐ ποιεῖ χηρημάτων τὸν
• ἀγῶνα ποιῶνται, ἀλλὰ ποιεῖ δρετῆς, τούτου
μὲν δὲ ταῦτα εἶρητο.

Εἰν δὲ τὰς ἀφ' ἑσθ' μέσου χρόνῳ ἐπὶ τῷ
ὡς Θερμοπύλῃσι πρῶμα ἐγρήνεε, αὐτίκα
Θεσσαλοὶ πέμποισι κήρυκα ἐς Φωκέας, αἵ-
τε σφι ἔχοντες αἰεὶ χόλον, διὸ δὲ τῷ ὑστάτου
πρώματος ἐν τῷ κέρτα. ἐσβαλόντες γὰρ πημ-
γραπῇ αὐτοῖς τε οἱ Θεσσαλοὶ καὶ οἱ σύμμα-
χοι αὐτέων ἐς τοὺς Φωκέας, οὐ πολλοῖσι ἔτισι
πρῶτον τῷ τῆς βασιλῆος γρατηλα-
σίης, ἐσώθησαν ὑπὸ τῷ Φωκέων, καὶ πε-
ριέφθησαν περὶ χέως. καὶ ἐπὶ τῷ κατε-
λήθησαν ἐς τὸ Πάρησσον, οἱ Φωκέες ἔχοντες
μακρὴν Τελλίαν τὸν Ἡλῶν, ἐν ταῦτα ὁ Τη-
λῆς δὲ σφίσι σοφίζετο αὐτοῖσι τοιόνδε· γυμνά-
σαις ἀνδρας ἐξακισίους τῷ Φωκέων τοὺς ἀ-
είρους, αὐτοὺς τε ὑπὸ τοῖς, ἐπὶ τὰ ὅπλα αὐτέων,
νυκτὸς ἐπεθήκατο τοῖσι Θεσσαλοῖσι πορεί-
ας αὐτοῖσι, τὸν αὖ μὴ λαχέμεν ἴδων-
ται, τῷ τὸν κτείνῃ. ὑπὸ τοῖς ὡς αἱ τε φυλακαὶ
τῷ Θεσσαλῶν πορεύεται ἰδούσας, ἐφοβήθη-
σαν, δόξασαν ἄλλο τι εἶναι τέρας· καὶ μὲν τὰς
φυλακὰς αὐτῇ ἡ γραπῇ, οὕτω ὥστε πετρα-
κιλίῳ κρατῆσαι νεκρῶν καὶ ἀσπίδων Φω-
κέας, τῷ τὰς μὲν ἡμισέας ἐς Ἀβας ἀνέθε-
σαν, τὰς δὲ λοιπὰς, ἐς Δελφοὺς. ἡ δὲ δεκάτη
ἐγρήνετο τῷ χηρημάτων ἐκ ταῦτος τῆς μά-
χης, οἱ μεγάλοι ἀνδραῖνες οἱ ποιεῖ τὸν πεί-
ποδα συνεστῶτες, ἐμπροσθεν ἔτι τοῦ τῷ ἐν
Δελφοῖσι, καὶ ἔτεροι τοιοῦτοι ἐν Ἀβῇσι ἀ-
νακείαται. ταῦτα μὲν νυν τὸν περὶ εἰργά-
σαντο τῷ Θεσσαλῶν οἱ Φωκέες, πολιορκί-
οντες ἐωπτοὺς. ἐσβαλοῦσαν δὲ ἐς τὴν χώραν
τὴν ἑπὶ αὐτέων, ἐλυμήνατο αἰσχύνης.
ὡς γὰρ τῇ ἐσβολῇ ἡ ὅτι καὶ Ἰάμπολην, ἐν
ταῦτα τὰ φερὲν μεγάλῳ ὀρύξαντες, ἀμφο-
ρέας κενεοὺς ἐς ταῦτα κατέστησαν. χροῦν δὲ
ὅτι φορήσαντες, καὶ ὁμοιώσαντες τὰ ἄλλα
χώρῃ, ἐδέκοντο τὸν Θεσσαλοὺς ἐσβάλλον-
τας. οἱ δὲ, ὡς ἀνὰ πασόμην, τοὺς Φωκέας φε-
ρόμενοι, ἐσπένεον ἐς τοὺς ἀμφορέας· ἐν ταῦτα
οἱ ἵπποι τὰ σκέλεα διεφθάρησαν. ταῦτα δὲ
σφι ἀμφοτέρων ἔχοντες ἔχον οἱ Θεσσαλοὶ,

Mardoni, in quos viros induxi-
sti nos ad pugnandum: qui non
pecuniarum certamen agitant,
sed virtutis: Hoc ille dixit.

Eo interim tempore post acce-
ptam apud Thermopylas cala-
mitatem confestim Thessali ca-
duceatores ad Phocenses mittunt,
utpote iis infensi, cum semper
antea, tum precipue post novis-
simam cladem. Etenim nō mul-
tis ante hanc regis expeditionē
annis, quum ipsi Thessali & eorū
focii omni cum copia bellum
Phocensibus intulissent, à Pho-
censibus fugati sunt ac malè mul-
tati. • nam quum ad Parnas-
sum vsque processissent Phocē-
ses, secum habētes Telliā vati-
cinum illum Eleum, ibi Tellias
hic huiusmodi rem eis commē-
tus est: Sexcentos viros è Pho-
censibus praestantissimos gypso
tā ipsos quàm arma illinit, eōs-
que sub noctem in Thessalos di-
misit, dato praecepto ut quēcun-
que albicantem non cernerent,
cum obruncarent. Hos primū
Thessalorum excubitores, aliud
quoddam prodigium esse arbi-
trati, deinde ipse exercitus adeo
exhorrerunt, ut tribus millibus
eorum atque scutorum Pho-
censes potiti sint: quorum scu-
torum dimidium apud Abas, al-
terum dimidium apud Delphos
dedicauerunt: & ex decima pe-
cuniarū huius pugnae factae sunt
statuae grandes, quae circa tripode-
m e regione delubri Delphis
visuntur: & alterae eiusmodi in
Abis repositae. Hoc Phocenses in
pediratum Thessalorum, à qui-
bus obsidebantur, egerunt. E-
quitatum quoque eorundem,
qui in suum agrum incurfaue-
rat, insanabili clade affixit. ad
ingressum enim qui est iuxta
urbem Hyampolin, depressa in-
genti fossa, amphoras illic ina-
nes deposuerunt, humumque
desuper iniecerunt, eamque re-
liquo solo exequauerunt: at-
que ibi Thessalos expectarunt
incurfuros. In eos Thessali im-
petu dato, tanquam rapturi, in
amphoras inciderunt, ibique

a Quumque
Thessali ad Par-
nassum compulsi
essent, vates Tel-
lies Eleus Pho-
censibus apud
quos erat, hoc
excogitavit. At
Valla καπιλήθη-
σαν ad Phocenses
reculit, quod tamē
de vicinioribus deci-
tationis consensu
non est. Sed
Vallam in errorē
induxit fortasse
praepostera inter-
pretatio quum in
suo exemplari ha-
buit, & nomina-
tium pro genitiuis
absoluto posuit, &
delices ei Themis
ἐχοντες, pro τῷ
Φωκέων ἐχόντων
quod mihi aliud
est quam si, omisso
illo participio, ita
(ὅτι quidē multo
breuius) dixisset,
τοὺς Φωκέων μακ-
ρὴν Τελλίαν ὁ Ἡλῶ-
ες σοφίζετο τοιόνδε.
Qua observatio
ad intelligendos
alios Herodoti lo-
cos magno adiu-
mento esse potest.

equorum crura, confracta sunt. Ob hæc ambo Phocensibus infensi Thessali,

a Nunc demum Phocenses sententia mutata agnoscite etiam magis quam antea, vos nequaquam nobis esse pares. At Val-
le interrogatū hęc legis, quum tamen vera verbi significatio interroga-
tionem admittere non videatur.

missis taceat ita dixere, ^a Nunquid dissimulatis amplius Phocenses agnoscere non esse vos nobis pares? qui & antehac inter Græcos, quandiu partes illorum nobis placuerunt, semper vobis antecelluimus, & nunc apud barbarum adeo pollemus ut penes nos sit & agro vos exuere, & in seruitutem redigere. Quā facultatem etsi obtinemus, tamē iniuriarum non sumus memores, nisi ut eo nomine quinquaginta talenta rependatis: & nos vobis recipimus, omnia nos ab agro vestro damna auersuros. Hęc Thessali Phocensibus denuntiabant, quod soli Phocenses inter eius loci homines cū Medis non sentiebant: idque nulla alia causa, (ut ego coniectura cōperio) quā Thessalorum odio: partes Medorum (ut mihi videtur) sequuturi, si Thessali partes Græcorū fouissent. Hęc deferentibus Thessalis, negarūt se Phocenses pecuniam duros: & sibi itidem ut Thessalis facultatem esse sentiendi cum Medis, si aliter sentire vellent: sed nequaquam fore ut sponte essent proditores Græciæ. His verbis renuntiatis adeo Thessali sunt in Phocenses indignatione perciti, ut barbaro duces itineris extiterint, & ex Trachinia Doridem regionem incurfauerint. nam eius regionis ^b podeō angustus illic octoginta non amplius stadia in latū protenditur, inter Melidem ac Phocensem regionem situs, quæ olim Dryopis erat. Hęc autem regio, Dorum qui sunt in Peloponneso, metropolis est. Hanc igitur Doridem regionē ingressi barbari nihil admodum læserunt: cum Medis enim (etsi Thessalis non videbatur) sentiebāt. Posteaquam autem ē Doride in Phocidem ingressi sunt barbari, ipsos quidem Phocenses non sunt adepti: (eorum enim nonnulli cacumina Parnassi conscenderant, ^c qui vertex est iuxta urbē Neonem illic sitam, nomine Tithorea: cōque se receperant: sed plures ad Locros Ozolas, in urbem Amphissam, quæ supra Crisæura sita est campum) omnem

b Quidam, Trachinis angustum. Alij, Prominentia angusta. Cameterius autē ita hunc locum reddit. Regionis Doricæ hac in parte angustus est aditus, latitudine patens ad millia passuum circiter quatuor. id est, quasi poro extenditur.
c Est autē multitudinis etiā capax vertex Parnassi, quā ad urbem Neonē vergit, seorsum sita: vocaturque ille vertex Tithorea. Vel, Tithoreus, & conueniat cum voce Latina Vertex masculin. gen. & Tithoræa cū Græca femin. κορυφή. Sic paulo post κορυφῆς meminisse vocatε Ταμπίνε. Lego autem καιρίω ὑπ' ἐωυτῆς, pro καιρίῳ ὑπ' ἐωυτῆς, sed ne illius quidē lectio-
nis sensum satisfaci-

A πέμψαντες κήρυκα, ἡγήσθων τὰδε, ὧς Φωκῆες, ἥδη τι μᾶλλον γνωσιμαχέετε μὴ εἶ-
ομοίω ἡμῖν. πρῶτον τε γὰρ οἱ τοῖσι Ἑλλήσι
ὅσον χρόνον ἐκεῖνα ἡμῖν ὑπόδραμε, πλέον αἰεί-
κοτε ὑμῶν ἐφερόμεθα. νῦν τε πρῶτα τὰ
βαρβάρων ὑποῦτον δυνάμεθα, ὥστε ὅτι ἡ-
μῖν ἔστι τῆς γῆς ἐξερῆσθαι καὶ παρρησιάζε-
σθαι ὑμῶν. ἡμεῖς μὲν τοῖς πᾶσι ἔχον-
τες, οὐ μενοικακίον, ἀλλ' ἡμῖν ἡγρέω-
αὐτ' αὐτέων πεντήκοντα τάλαντα ἄργυρί-
B εἰ ὑμῖν ὑποδεχόμεθα τὰ ὅτιόντα ὅτι τὴν
χώρην ἀποτρέψειν. ταῦτα σφί ἐπαγγέλ-
λονται οἱ Θεσσαλοί. (4) γὰρ Φωκῆες μουνοὶ τῇ
ταύτῃ ἀποτρέπων οὐκ ἐμῇδίζον κατ' ἄλ-
λο μὲν ὁρῶν, (ὡς ἐγὼ συμβαλλεόμηνος δι-
είσω) καὶ δὲ ὁ ἔχρος τῇ Θεσσαλῶν. εἰ δὲ
Θεσσαλοὶ τὰ Ἑλλήων πύξον, ὡς ἐμοὶ δο-
κέειν, ἐμῇδίζον αὖ (4) Φωκῆες, ταῦτα ἐπαγ-
γελλομένων Θεσσαλῶν, ὅτε δώσειν ἐφασκν
χρήματα, πρῆχιν τε σφί Θεσσαλοῖσι ὁ-
μοίως μῆδίζην, εἰ ἄλλως βουλοίατο. ἀλλ'
C οὐκ ἔσθαι ἐκόντες εἶ) παρδοται τῆς Ἑλ-
λάδος. ὅτι δὲ αὐτεῖς ἔχουσιν οὗτοι (4) λῶ-
χοι, οὕτω δὲ (4) Θεσσαλοὶ κεχλωμένοι
τοῖσι Φωκέσι, ἐγρόντο ἡγρόντες τὰ βαρβάρ-
ων τῆς ὁδοῦ. οὐ μὲν δὲ τῆς Τρηχινῆς ἐς τὸν
Δωρίδα ἐσέβαλον. τῆς γὰρ Δωρίδος χώρας
ποδῶν ἐξὸς ταύτῃ κατετίθη, ὡς τελέον-
τα σταδίων μάλιστα καὶ διέως, κείδηνος με-
ταξὺ τῆς τε Μηλιάδος καὶ τῆς Φωκίδος χώ-
D ρης, ἡ τῇ ἑωυτοῦ λαὸν Δρυοπίς. ἡ δὲ χώρα
αὕτη ἐστὶ μῆδ' ὅπολις Δωριέων τῇ ἐν Πελο-
ποννήσῃ. ταύτῃ ὦν τῇ Δωρίδα γὰρ οὐκ ἐ-
σίναντο ἐσθλόντες οἱ βαρβάρων. ἐμῇδίζον τε
γὰρ, καὶ οὐκ ἐδόκεε Θεσσαλοῖσι. ὡς δὲ οὐκ ἔ-
Δωρίδος ἐς τὴν Φωκίδα ἐσέβαλον, αὐτοὶ
μὲν εἰς Φωκῆας οὐκ αἰρόισι. οἱ μὲν γὰρ τῇ
Φωκῆων ἐς τὰ ἄκρα τὰ Παρρησιάζε-
σθαι. ἐστὶ δὲ ἐπὶ τῇ δὲ δέξασθαι ὁμίλοι τοῦ
Παρρησιάζε ἡ κορυφή, καὶ Νέωνα πόλιν, κει-
E μένη ὑπ' ἐωυτῆς Τιθορέα αὐτοῖμα αὐτῇ. ἐς
τὴν δὲ αὐτεῖς ἔχουσιν, καὶ αὐτοὶ αἰέουσιν. (4) δὲ
πλῆθους αὐτέων ἐς τοὺς Ὀζόλας Λοκροὺς
ἐξεκομίσαντο, ἐς Ἀμφισσῶν πόλιν τῇ ὑπὸ
τῇ Κλεισίου πεδίῳ οἰκομένη. οἱ δὲ βαρβα-
ροι τὴν χώραν πᾶσαν ἐπέδραμον τῇ Φωκίδα.
tamen agrum Phocensem incurfauerunt:

Θεσπυλαῖοι γὰρ οὕτω ἦγον τὸν στρατόν. ὅκωσα δὲ ἐπέγον, πῶντα ἐπέφλεγον καὶ ἔκειον, καὶ ἐς τὰ πόλεις ἐνέεντες πῦρ καὶ ἐς τὰ ἱερά. πορβύοιμοι γὰρ ταύτῃ παρὰ Κηφισὸν ποταμὸν, ἐδήμιον πῶντα· καὶ χεῖρ μὲν ἔκαστον Δρύμον πόλιν, καὶ δὲ Χαράδριον, καὶ Ἰφωχον, καὶ Τεθρώνιον, καὶ Ἀμφίχαμν, καὶ Νέωνα, καὶ Πεδιέας, καὶ Τριτέας, καὶ Ἐλάτειαν, καὶ Ὑάμπολιν, καὶ Παραποταμίους, καὶ Ἀβας· ἐνθα ἰὼν Ἀπόλλωνος πλούσιον, θησαυροῖσι τε καὶ αἰαθήμασι πολλοῖσι κατεσκευασμένον. ἰὼ δὲ πῇ καὶ τότε καὶ νῦν ὅτι χρηστὸν αὐτοῖσι· καὶ τῷτο δὲ ἱερόν σιλήσμετες ἐνέωρσαν, καὶ πῖνας διώκοντες εἶλον τῷ Φωκίων παρὰ τοῖσι οὔρεσι. καὶ γυναικὲς πῖνας διέφθειραν μισγρόμοι, ὑπὸ πλήθεος. Παραποταμίους δὲ παρὰ μισγρόμοι οἱ βάρβαροι, ἀπῖκοντο ἐς Πανοπέας. ἐπεὶ δὲ ἦδη ἄχαρινομένη ἡ στρατιὴ αὐτέων ἐξίξεν, δὲ μὲν πλῆστον καὶ δύνατῶτα τὸν τῷ στρατοῦ, ἄμα αὐτῷ Ξέρξῃ πορβύοιμον ὅτι Ἀθῶνας, ἐσέβαλε ἐς Βοιωτοὺς, ἐς τὴν ὄρεον Ὀρχομενίων, Βοιωτῶν δὲ πῶν δὲ πλῆθος ἐμῆδιξε. τὰ δὲ πόλεις αὐτέων αἰδρες Μακεδόνες, ἀφ᾽ ὧν γαμμένοι ἐσώζον, ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἀποπεμφθέντες· ἐσώζον δὲ τῇδε, βουλόμενοι δῆλον ποιέειν Ξέρξῃ ὅτι τὰ Μήδων Βοιωτοὶ φρονέοιεν. οὐτοὶ μὲν δὲ τῷ βαρβάρων ταύτῃ ἐπὶ ἀποντο.

Ἄλλοι δὲ αὐτέων ἡγεμόνας ἔχοντες, ὁρμήατο ὅτι τὸ ἱερόν δὲ ἐν Δελφοῖσι, ἐν δὲ τῇ Παρνασσῷ ἀπέρχοντες. ὅσα δὲ καὶ οὗτοι ἐπέγον τῆς Φωκίδος, πῶντα ἐποιεῖον. καὶ γὰρ τῷ Πανοπέων τὴν πόλιν ἐνέωρσαν, καὶ Δαυλίαν, ἐν Αἰολίδων. ἐπορβύοντο δὲ ταύτῃ ἀποχλαδέντες τῆς ἄλλης στρατῆς, πῶνδε εἶνεκα, ὅπως σιλήσμετες δὲ ἱερόν τὸ ἐν Δελφοῖσι, βασιλεῖ Ξέρξῃ ἀποδίδωμεν τὰ χρημάτα. πῶντα δὲ ἡπίσατο τὰ ἐν ἱερῷ ὅσα λόγου ἰὼ ἀξία Ξέρξης (ὡς ἐγὼ πτωχάνομος) ἀμεινον ἢ τὰ ἐν τοῖσι οἰκίοις ἔλιπε, πολλῶν αἰεὶ λεγόντων, καὶ μάλιστα τὰ Κροίσου τῷ Ἀλυάτῃ αἰαθήματα. οἱ Δελφοὶ δὲ, πτωχάνομοι ταῦτα, ἐς πᾶσαν ἀρρεδίαν ἀπῖκᾶτο· ἐν δὲ μέγα λαὸς κατεστᾶτες, ἐμφορβύοντο παρὰ τῷ

(sic enim ducebantur à Thessalis) & omnia quæ nacti sunt, igni ferroque vastarunt. Vrbes etiam ingressi, ignes in sacras ædes iniecerunt. nam peragrantes eam iuxta Cephissum amnem, cuncta populati sunt, & hinc urbē Drymon incenderunt, illinc Charadram & Erochum & Tethroniū & Amphicæam & Neonem & Pedicas & Tritæas & Elateam & Hyampolin & Parapotamios, id est, fluminis accolæ: & Abas, ubi delubrum Apollinis erat locuples & thesauris donariisque copulribus exornatum, in quo, ut tunc, ita nunc redduntur oracula. Hoc delubrum posteaquam diripuerunt, incenderunt. Phocensium etiam quosdam per montana insequuti ceperunt, & mulieres aliquot, quas præ multitudine stuprantium extinxerunt. Prætergressi quoque Parapotamios, pervenire ad Panopeas. Unde bifariam copiam diuisæ fuerunt: quarum plurima pars ac validissima cum ipso Xerxe Athenas versus tendens in Boeotos, in agrum Orchomeniorum ingressa est. Boeoti autem cum Medis uniuersi sentiebant: quorum vrbes viri Macedones in eis collocati, qui ab Alexandro missi fuerant, seruauerunt, volentes planum facere Xerxi Boeotos scire cum Medis. Et hi quidē barbari hac iter intenderunt.

Cæteri verò cum suis ducibus Parnassum à dextra præstringētes, ad templum quod est Delphis processerunt, quicquid agri Phocensis nanciscebantur, id omne fœdantes. nam & Panopeorum oppidum incenderunt, & Dauliorum & AEolidensium. Ideo autem hanc ab aliis seiuncti pergebant, ut direpto quod Delphis est templo, pecunias repræsentarent Xerxi regi: qui omnia quæ in eo templo erant memoratu digna, melius norat (ut ego audio) quàm quæ in ædibus suis reliquerat: permultis assidue referentibus cum alia, tum præcipuè Croesi Halyattis filii donaria. Hoc Delphi quum audisset, in extremam prorsus deuenire formidinem: quæ attoniti, deum de

sacra pecunia consultarunt, nūquid eam humi defoderent, an alium in locū transportarent. Eā deus illis interdixit ne amouerēt: se enim suffecturū esse ad res suas tutandas. His auditis Delphi de semitiis curandum putauerūt, liberis vxoribusque in Achaiam traiectis. Plerique igitur vertex Parnassi superauerunt, & ad Corycium antrum, quidam ad Amphissam Locridem se subdixerūt. Denique omnes Delphi urbē deseruerunt, prāter sexaginta viros, ac prophetam, id est, vaticinū. Postea verō quā barbari subeuntes appropinquabant, templūque cernebāt, interim propheta cui nomen erat Accratos, inspicit ante delubrum sacra arma prolata ē conclauī, quę intus proposita fuerant: eaque nefas erat cuiquam mortali cōtingere, quod ostendit illis Delphis qui aderant perrexit nūtiatum. Vbi autem barbari properantes peruenere ad fanum Mineruę quod est ante templum, tum verō etiā maiora quā superius prodigia repręsentata sunt. res profectō hęc valde miranda: nā arma Martia sua sponte extra delubrum proposita apparuerunt. Quod tamen secundo loco actū est, ex omnibus miraculis maxima est admiratione dignū. quū enim barbari ad sacellū Mineruę quod est ante templum, accederent, interea ē cælo fulmina in eos deciderunt: & a Parnasso duo abscissi vertex, magno cū fragore sūt deuoluti, permultoque eorum interceperunt: atque ex ipso sacello Mineruę vociferatio iubilatiōque extiterūt. Quibus omnibus pariter ingruentibus, terror incussus est barbaris, vt fugę se mandarent. Ea re cognita Delphi descendentes magnam eorum stragem edidere. Qui autem superfuere, rectā ad Bocotos effugerunt: & quum redissent, referebant (vt ego accipio) alia se prāter ea quę dixi miracula vidisse, duos armatos humana natura augustiores instituisse sibi, eadem facientes atque insequentes. Hos autē duos

a Ex in qua p. m. lo poss. sequuntur, videtur colligi hic pro eodem rep. mendum esse h. m.

b Videtur potius eorum esse cognomen Minerva, a prouidendo ita dicta, nisi forte legi Valla eorum, qui pro eo quod hic Fanum, statum Sacellum dicit, & AEdem. Cuius interpretatiōnem sequendo quę paulo post habentur, videlicet Fanum Minerva pro templari, hic proponendum fuerit, Minerva quę est ante templum.

c Nam & hoc, magnum quidem miraculum est, (quod videlicet modo dictum fuit) Martia arma conspecta fuisse extra templū extantia sua sponte: (vel, a seipsis, i. si ne vilius opera sed quę illud sequuta sūt, inter quęlibet spectra, maxima est admiratione dignum. Vel, pro quibuslibet spectris, aut ostentis.

d Statura humana proceriores ipsos insequi, stragem inter perfectum edent.

α ἱερῶν χρημάτων, εἴτε σφραγῖς γῆς κατορύξοι, εἴτε ἐκ κομίσοις ἐς ἄλλω χωρίω. ὁ δὲ θεὸς σφραγῖς ἐὰν κινέειν, φασὶ αὐτὸς ἰχμὸς εἶναι τῷ ἑωυτοῦ περικατῆσθαι. Δελφοὶ δὲ ταῦτα ἀκούσαντες, σφραγῖς αὐτῶν πέρι ἐφρόνιζον. τέκνα μὲν γὰρ καὶ γυναικας περίω ἐς τὴν Ἀχαιίαν διέπεμψαν. αὐτῶν δὲ ④ μὲν πλείους ἀνέβησαν ἐς τὴν Παρνασσὸν τὰς κορυφάς, καὶ ἐς τὸ Κωρύκειον αὐτῶν αἰλωεῖσθαι. ④ δὲ ἐς Ἀμφισσάν τὴν Λοκρίδα ὑπεβήλκον. πόμπες δὲ ὧν ④ Δελφοὶ ἔξελκον τὴν πόλιν, πᾶσι ἐξήκοντα αἰδράν, καὶ τοῦ περικατῆσθαι. ἐπεὶ δὲ ἀνχρὸς τε ἔσαν οἱ βάρβαροι ἐπιόντες, καὶ ἀπώρεον τὸ ἱερὸν, ἐν τούτῳ ὁ περικατῆσθαι, τὰς οὐνομαλὴν Ἀχέρατος, ὅρα πᾶσι τοῦ τοῦ ὅπλα περικείμενα ἔσθαι ἐκ τῶ μεγάρου ἔξενωειμένα ἱερῶν, τῷ δὲ ὅσον ὡς ἀπὸ δαίμονος ἀνέβησαν ὁδοί. ὁ μὲν δὲ ἦεν Δελφῶν τοῖσι κῆρυσι σημαίνοντες τέρους. ④ δὲ βάρβαροι, ὅτι ἐγίνοντο ἐπεὶ γάρ μνοι καὶ τὸ ἱερὸν τῆς περὶ οἴκους Ἀθηνῶν, ὅτι γίνεσθαι σφραγῖς ἐπὶ μέγιστα τὰ τῶν γῆρας μόνου τέρους. θάυμα μὲν γὰρ καὶ τὸ καίρια ἐστὶ, ὅπλα δὲ ἡ αὐτὰματα φανῆναι ἔξω περικείμενα τῷ τοῦ. ταῦτα δὲ ὅτι ἐπὶ τούτῳ δότι περὶ ἐπὶ γῆρας, καὶ ἔξω πόμπεων φασμάτων ἄστια θάυμαστα μαλιστα. ἐπεὶ γὰρ δὲ ἔσαν ἐπιόντες οἱ βάρβαροι κατὰ τὸ ἱερὸν τῆς περὶ οἴκους Ἀθηνῶν, ἐν τούτῳ ἐκ μὲν τῶ οὐρανοῦ κεραυνοὶ αἰετοὶ ἐπέπιπτον, ἀπὸ δὲ τῶ Παρνασσὸν ἀπορραγῖσαι δύο κορυφαὶ ἐφέρετο πολλὰ πατάγων ἐς αἰετοὶ, καὶ κατέλαβον σιχροὺς σφραγῖς ἐκ τῶ ἱεροῦ τῆς περὶ οἴκους βοή τε καὶ ἀλαλαγμὸς ἐγένετο. συμμνηστῶν δὲ τούτων πόμπεων, φόβος τοῖσι βαρβάροις ἐρεπεπλήκει. μαθόντες δὲ οἱ Δελφοὶ φθόνῳ σφραγῖς, ὅτι κατεβαίτες, ἀπέκτισαν πληθὺς πὶ αὐτῶν. ④ δὲ περικατῆσθαι, ἰδὺ Βοιωτῶν ἐφάγον. ἔλεγον δὲ οἱ ἀπνοστήσαντες οὗτοι τῷ βαρβάρων (ὡς ἐγὼ πεινδανόμεν) ὡς πᾶσι τούτοις καὶ ἄλλα ὥσαν θεῖα. δύο γὰρ ὅπλα τὰς μέζοντας ἢ καὶ αἰδρόπων φύσιν ἔχοντες, ἐπεσθαι σφραγῖς κτείνοντες καὶ διώκοντες. ④ δὲ δύο δὲ τούτοις Δελφοὶ

καὶ πᾶσι τοῖς δύο Δελφοὶ

Δελφοὶ λέγρουσι ὅτι χερσὶν ἤρωας εἶναι, ^A Φύλακόν τε ἔστιν ΑΥτόνοον· τῆς πατρὸς τελευτῆς ἐστὶν ὅτι Φυλάκου μὲν, καὶ αὐτῶν τῶν ἐδδὲν κατὰ τὴν τῆς ἰερῆς τῆς παρνοίης, ΑΥτόνοου δὲ, πέλας τῆς Κασαλίνης, ὑπὸ τῇ Ὑαμπεῖν κορυφῇ. ^Q δὲ πεσόντες ἀπὸ τῆς Παρνασσῆος λίθοι, ἐπὶ καὶ ἐς ἡμέας ἔσαν σῶαι, ἐν τῇ τελευτῇ τῆς παρνοίης Αἰθναίης κείμενοι, ἐς δὲ ἐνέσκηψαν ἀπὸ τῆς βαρβαρῶν φερόμενοι. τοῦτων μὲν νῦν τῆς αἰδοῦν αὐτῇ ἀπὸ τῆς ἰερῆς ἀπαλλαγῇ γίνεται.

Οἱ δὲ Ἑλλήων ναυτικός στρατός ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου, Ἀθηνῶν δεινόντων, ἐς Σαλαμῖνα κατήχθη τὰς νῆας. πῶνδε δὲ εἰνεκα προσεδέησαν αὐτῶν χεῖν πρὸς Σαλαμῖνα Ἀθηνῶσι, ἵνα αὐτοὶ παῖδας τε καὶ γυναῖκας ὑπεξαγάγῃεν ἐκ τῆς Ἀττικῆς πρὸς δὲ καὶ βουλῶσινται ὅτι ποιητέον αὐτοῖς ἔσται. ὅτι γὰρ πῶσι κατήκοις πόρημασι βουλῶν ἐμελλον ποιήσεσθαι, ^C ὡς ἐφυσμένοι γνώμης. δοκέοντες γὰρ ὑρῆσθαι Πελοποννησίους· παρὰ δὲ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ὑποκατηνύοντες τὸν βάρβαρον, τῶν μὲν ὄσον ὁδὸν ἐόν, ^Q δὲ ἐπὶ τῷ δάκνοντο Ἰαθμὸν αὐτοῖς τειχέοντες ἐς τὴν Πελοπόννησον, πρὸς πλείους τε ποιημένους πείσθαι, καὶ ταῦτ' αὖτε ἔχοντες ἐν φυλακῇ, πάλλα δὲ ἀπέναι. ταῦτα δὲ πενδανόμοι, οὕτω προσεδέησαν σφείων χεῖν πρὸς τὴν Σαλαμῖνα. ^Q μὲν δὲ ^D ἄλλοι κατήχον ἐς τὴν Σαλαμῖνα, Ἀθηνῶσι δὲ ἐς τὴν ἐωυτῶν. μετὰ δὲ τὴν ἀπίστην, κήρυγμα ἐποίησαντο, Ἀθηνῶν τῇ πρὸς διώεται σάξιν παρὰ τέσσαρα τε καὶ πρὸς οἰκέτας. ἐθαύτα ^Q μὲν πλησθέντες ἐς Τροίλῳ ἀπέστησαν, ^Q δὲ, ἐς Αἴγιναν, ^Q δὲ, ἐς Σαλαμῖνα. ἔαυτοισαν δὲ ταῦτα ὑποκαταῖναι, τὰς χρησθεῖας τε πενδανόμοι, ἔβουλόμενοι ὑποκαταῖναι. καὶ δὲ καὶ τοῦτο εἵνεκα ἐν ἡμισυ· λέγουσι ^Q Ἀθηνῶσι ὅτι μὲν φύλακα τῆς ἀκροπόλεως ἐνδιατρίβειν ἐν τῇ ἰερῇ. λέγουσι τε ταῦτα, καὶ δὲ ὡς εἶναι ὅτι μὲν πλείους προσήκοντες, τὰ δὲ ὅτι μὲν, μελιπλοῦντα ὅτι.

Delphi aiunt indigenas heroes esse, Phylacon & AVtonoum, quorum fana visuntur: Phylaci quidem, secundum ipsam viam super ædem Mineræ: AVtonoi verò, prope Castelliam, sub Hyampeo vertice. Saxa autem quæ à Parnasso deciderunt, adhuc ad nostram usque memoriam integra extant in fano Mineræ protemplaris locata, ad quod ^a per barbaros deuoluta peruenere. ^b Atque hic receptus à templo horum virorum fuit.

^a Id est, Per medium barbarorum.
^b Id est, atque ita multatis à templo se receperunt.

Græcorum autem classis ab Artemisio profecta, rogatu Atheniensium ad Salaminem substitit. Quod ut facerent ideo rogauerant Athenienses, tum ut liberos atque uxores ex Attica subducerent, tum ut consulerent quid sibi agendum esset. Nam in rebus quæ contigerant, consilium capiendum habebat, tanquā opinione frustrati: quippe qui quum putassent inuenturos se Peloponneses ad excipiendum barbarum in EVboæa subsidentes, horum nihil inuenierant, sed audiebant illos Isthmum muro sepire, hoc plurimi facientes ut ipsi superessent, & terram suam obtinentes tutarentur, omisissis cæteris. Hæc Athenienses quum audissent, ita socios obsecrarunt ut ad Salaminem sisterent classem. Quò aliis appulsis, Athenienses in terram suam profecti, proposuere edictum ut qua quisque Atheniensium ratione posset seruariet liberos atque domesticos suos. Ibi plurimorum suos in Troezenem miserunt, quidam in Aeginam, nonnulli in Salaminem, pro se quisque properantes sua pignora exportare, quòd vellet oraculo obsequi: & ante omnia, quòd Athenienses aiunt ingentem anguem arcis custodem in templo fuisse obseruatum. Et tanquam re vera essent quæ dicunt, serpenti menstrua non cessant libamina propondere quæ sint è melle confecta.

quæ quum semper superioribus temporibus depascerentur, tunc illibata manserant. Id quum ipsa templi antistes indicasset, cō magis Athenienses eoque promptius deferuere arcem, tanquam à deo etiam destitutam, exportatis itaque rebus omnibus, ad castra nauigauerunt. Posteaquam autem eos qui ab Artemisio soluerant, ad Salaminem substituisse audierunt reliqui classarii qui ad Trœzeniam erant, eodem confluxere. nam ut in Pogonem Trœzeniorum portum coiretur erat edictum. Pluresquē multo contractæ sunt naues quàm ad Artemisium decertauerant, & à pluribus ciuitatibus, eodem quo ad Artemisium duce, EVrybiade EVryclidis filio, viro Spartiata, non tamen è genere regio: quarum multo plurimas ac maximè veloces obtinebant Athenienses. quæ classis ex his constabat: Ex Peloponneso Lacedæmonii sedecim naues præstabant: Corinthii, totidem quot ad Artemisium præstiterant: Sicyonii, quindecim: Epidaurii, decem: Trœzenii, quinque: Hermionenses, tres. Hi Doricæ ac Macedonicæ gentis (Hermionensibus exceptis) ex Erinceo & Pindo & Dryopide nouissimè profecti. nam Hermionenses Dryopes sunt, ab Hercule & Melienibus è regione quæ Doris nunc vocatur, abducti. Hæ copię Peloponnesium erant. Eorum autem qui sunt in exteriori continente, Athenienses supra quàm cæteri naues præstabant, soli centum octoginta. quippe quibus non adfuerunt in pugna ad Salaminem gesta Platæenses, ob hanc causam, quod quum Græci ab Artemisio dilapsi sunt, Platæenses, vbi iuxta Chalcidem appulsi fuere, descendentes in Pieriam oræ Boeotiæ, ad recipiendos domesticos suos se cōuerterant. ita dum in suis conseruandis occupantur, relictæ fuere. Athenienses autem sub Pelasgis

A αὐτῇ δὲ ἡ μελιπύεσσα ἐν τῇ προῳδίῳ αἰεὶ χροῖα ἀγασιμουμένη, τότε ἰὼ ἀΐαντας. σμηναίους δὲ ταύτα τῆς ἱρέας, μάλλ' ὄν τι. ④ Αἰθιωαῖοι καὶ παρ' ὁμοτέρον ἔξελιπον πρὸ πόλιν, ὡς καὶ τῆς θεοῦ ἀπολελοιπύης πρὸ ἀκρόπολιν. ὡς δὲ σφι πρῶτα ὑπερέκειτο, ἐπλυνον ἐς τὸ στρατόπεδον. ἐπεὶ δὲ ④ αὖτ' Ἀρτεμισίου ἐς Σαλαμίνα κατέγοντο τὰ νέας, σιμύρρες καὶ ὁ λοιπὸς πύσανόμορος ὁ τῷ Ἑλλείωνι ναυτικὸς στρατὸς ἐκ Τροιζηνίως, ἐς γὰρ Πύργονα ⑤ Τροιζηνίαν λιμένα παρείρητο συλλέγεσθαι. συνελέγησαν τε δὲ πολλὰ πλοῖα νέες ἢ ἔω' Ἀρτεμισίῳ ἐναυμάχῃ, καὶ ἀπὸ πολλῶν πλοίων. ναύαρχος μὲν νῦν ἐπὶ αὐτὸς ὥσπερ ἔω' Ἀρτεμισίῳ, Εὐρυβιάδης ὁ Εὐρυκλείδῳ, αὐτῇ Σπαρτιάτῃ, οὐ μὲντοι γένεος τοῦ βασιλείου ἐόν. νέας δὲ πολλὰ πλείστας τε ἐΐσα πλωύσας ᾗ γένοντο Αἰθιωαῖοι. ἐστρατύνοντο δὲ οἵδε: ἐκ μὲν Πελοποννήσου Λακεδαιμόνιοι, ἑκατὸν νῆας παρεχόμενοι. Κορίνθιοι δὲ, τὸ αὐτὸ πλήρωμα παρεχόμενοι τὸ ἔω' Ἀρτεμισίῳ. Σικυωνιοὶ δὲ, πεντακάδεκα παρείχοντο νῆας. Ἐπιδάυριοι δὲ, δέκα. Τροιζηνιοὶ δὲ, πέντε. Ἑρμιονέες δὲ πρῆς. ἐόντες οὗτοι, πλὴν Ἑρμιονέων, Δωρεῖν τε καὶ Μακεδονίαν ἔθνος, ἔξ' Ἑλλείωνος τε καὶ Πίνδου ἐκ τῆς Δρυοπίδος ὕστατα ὀρμηθέντες. ④ δὲ Ἑρμιονέες, εἰς Δρυοπίς, ὑπὸ Ἡρακλέος τε καὶ Μηλίων ἐκ τῆς νῦν Δωρείδος καλεομένης χώρας ἔξαισαντες. οὗτοι μὲν νῦν Πελοποννησίῳ ἐστρατύνοντο. ④ δὲ ἐκ τῆς ἔξω ἡπείρου, Αἰθιωαῖοι μὲν, πρῶς πρῶτα τοὺς ἄλλους, παρεχόμενοι νῆας ὀγδώνηκα ἐκαστὸν μοῖον. ἐκ Σαλαμῖνι γὰρ οὐ σῖν' ἐναυμάχησαν. Πλαταιέες Αἰθιωαῖοι, ἀπὸ τοῦ πρῶτου. ἀπὸ τῆς ἑλλείωνος ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου, ὡς ἐγίνοντο κατὰ Χαλκίδα, ④ Πλαταιέες ἀπὸ βαίτες ἐς πρὸς περὶ τῆς Βοιωτίας χώρας, πρῶς ἐκ κορινθίων ἐπ' ἀπὸ τοῦ τῷ οἰκετίων. οὗτοι μὲν νῦν τούτοις σὺζόντες ἐλείφθησαν. Αἰθιωαῖοι δὲ ὅτι μὲν Πελασγῶν

ἔχοντων τὴν νῦν Ἑλλάδα καλεομένην, ἃ
 ἔσαν Πελασγοί, ὀνομαζόμενοι Κραναιοί·
 ὅππῃ δὲ Κέκροπος βασιλῆος ἐπεκλήθησαν
 Κεκροπίδαι· ἐκ δὲ Χαλκιδέων δὲ Ἐρεχθίδος
 τὴν ὄρχυν, Ἀθῆναιοι μετωνομάσθησαν
 Ἰωνος δὲ τῆς ἑοῦδος στρατάρχου ἡμοδίου
 Ἀθῆναιοι, ἐκλήθησαν ἀπὸ τούτου Ἰω-
 νες. Μεγαρέες δὲ τὸν πλοῦτον πρὸς
 χοντο ὅτι ἐπὶ Ἀρτεμισίῳ. Ἀμωρακί-
 αι δὲ, ἐπὶ ἁγίας ἔχοντες ἐπεβοήθησαν Λα-
 κείῃσι δὲ, τῆς, ἔθνος ἔοντες οὗτοι Δωριέων
 ἀπὸ Κορίνθου. νησιωτῶν δὲ, Ἀγινῆται,
 τεύχοντα πρὸς χοντο. ἔσαν μὲν οὖν καὶ
 ἄλλαι πεπληρωμέναι νέες· ἄλλα τῆσι μὲν
 τὴν ἐωυτῶν ἐφύλασσον, τεύχοντα δὲ τῆ-
 σι δέξισα πλεούσῃσι ἐν Σαλαμῖνι ἐναυ-
 μάχοντο. Ἀγινῆται δὲ εἰσι Δωριέες, ἀπὸ
 Ἐπιδάουρου· τῇ δὲ νήσῳ πρὸς χοντο ὄνομα
 νῦν Οἰνώνη. μὲν δὲ Ἀγινῆται, Χαλκι-
 δέες τῆς ἐπὶ Ἀρτεμισίῳ εἰκοσι πρὸς χον-
 νοι, καὶ Ἐρετερές τῆς ἐπὶ ἁγίας· οὗτοι δὲ, Ἰω-
 νες εἰσι. μὲν δὲ, Κίῳι, τῆς αὐτῆς πρὸς χον-
 νοι, ἔθνος ἔον Ἰωνικὸν ἀπὸ Ἀθῆναιων.
 Νάξιοι δὲ πρὸς χοντο τέσσαρες, ἀποπεμ-
 φθέντες μὲν ἐς τοὺς Μήδους ὑπὸ τῶν πο-
 λικτῶν, κατὰ περὶ ὅ αἱ ἄλλοι νησιῶται, ἀ-
 λογήσαντες δὲ τῶν ἐν πολέων, ἀπὸ πικρῶς
 τοὺς Ἑλλήνας, Δημοκρίτου ἀπεύσαντες, αὐ-
 δρὸς τῶν ἀγῶν δοκίμου, καὶ τότε τετραρ-
 χέοντες. Νάξιοι δὲ εἰσι Ἰωνες ἀπὸ Ἀθῆναι-
 ων γεγονότες. Στυρέες δὲ τῆς αὐτῆς πρὸς
 χοντο νῆας τῆς περὶ ἁγίας Ἀρτεμισίῳ· Κωῖοι
 δὲ, μία καὶ πεντηκόντερον, ἔοντες σωμα-
 φότεροι οὗτοι Δρύοπες. ἐν Σερίφιοι τε καὶ
 Σίφνιοι καὶ Μήλῳι ἐστρατεύοντο. οὗτοι γὰρ
 οἱ ἐδόσαν μαιῶσι νησιωτῶν τὰ βαρβάρων
 γὰρ τε καὶ ὕδαρ. οὗτοι μὲν ἅπαντες ἐν τῷ
 οἰκημένοι Θεσσαρωτῶν καὶ Ἀχέοντες πο-
 ταμοῦ, ἐστρατεύοντο. Θεσσαρωτῶν γὰρ εἰσι οἱ
 ὁμοῦρέοντες Ἀμωρακίῳ καὶ Λακείῳ· οἱ
 οἱ δὲ ἐχάσαν χωρῶν ἐστρατεύοντο. τῶν
 ἐκ τῶν ποταμῶν οἰκημένων, Κροτωνίων μὲν
 νοι ἔσαν οἱ βοηθῶντες τῇ Ἑλλάδι κινδύ-
 νου ὄντι, καὶ μὴ, τῇ ἡρχῇ αὐτῶν πύθιονος,
 Φάυλλος· Κρωτωνίων τῶν γένος εἰσι Ἀχαιοί.
 ἵκειν Κροτωνιάται· οἱ ἑλθόντες τῇ Ἑλλάδι κινδύ-
 νου ὄντι, καὶ μὴ, τῇ ἡρχῇ αὐτῶν πύθιονος,
 Φάυλλος· Κρωτωνίων τῶν γένος εἰσι Ἀχαιοί.

cam quæ nunc Græcia nuncu-
 patur tenentibus, Pelasgi erant,
 Cranai nominati: sub rege ve-
 rò Cecrope, Cecropidæ cogno-
 minati: Erechtheo autem ade-
 pto imperium, immutato no-
 mine Athenienses appellati: de-
 inde Iones, ab Ione Xuthi fi-
 lio, qui dux extitit Athenien-
 sis exercitus. Megarenses au-
 tem tantundem copiarum quā-
 tum ad Artemisium, attulerunt:
 Ampracii, septem cum naui-
 bus auxilio venerunt: Leucadii,
 cum tribus, Dorica gens, & à
 Corintho oriunda. Ex insula-
 nis autem AEginetæ triginta na-
 ues exhibuerunt: quibus aliæ
 quoque erant naues instructæ,
 sed iis oram suam tutabantur:
 verum cum triginta omnino
 nauibus præcipuè velocitatis ad
 Salaminem dimicauerunt. Sunt
 autem AEginetæ Dores, ab E-
 pidauro. cui insulæ nomen an-
 tea fuerat OEnone. Post AE-
 ginetas easdem quas ad Arte-
 misium viginti naues præbuere
 Chalcidenses: & Eretrienes, se-
 ptem. hi Iones sunt. Dehinc au-
 tem Chii easdem præbuere, gens
 ab Atheniensibus Ionica. Naxii
 autem naues præbuere quatuor,
 qui quemadmodum & cæteri
 insulani, à popularibus ad Me-
 dos missi erant, sed illorum iussu
 aspernati, transiēre ad Græcos,
 suasu Democriti, viri inter ci-
 ues illustris, & tunc trierarchi.
 Naxii autem Iones sunt ab A-
 theniensibus ducētes originem.
 Styreenſes quoque easdem quas
 in Artemisio naues præbuere.
 Cynthii, vnā omnino, & v-
 nam penteconterum. horum v-
 trique Dryopes sunt. Seriphii
 etiam & Siphnii & Melii fuēre
 in partibus. hi enim soli ex in-
 sulanis terram barbaro & a-
 quam negauerunt. intra The-
 sprotos isti omnes & amnem
 Acherontem incolunt. Siqui-
 dem Thesproti, quum sint con-
 termini Ampraciotis ac Leu-
 cadiis, ex ultimis regionibus in
 militiam venerunt. Eorum au-
 tem qui extra hos habitant, so-

a Id est, τὸν ἐν
 certamine Πύθιο-
 να ὕδαρ.

a *Αὐτοὶ ἱππέες
ἡνίων libri missio
penteconteros im-
terpres. nauigia
quingentorum
τεπονηται.*

b Septuaginta-
do.

Et cæteri quidem ex hac classe triremes præbuerunt: Melii autem & Siphnii & Seriphii penteconteros, ^a id est, biremes: Melii duas, Siphnii Seriphiique vnam utriq;: Melii, à Lacedæmone genus ducentes: Siphnii & Seriphii, ab Atheniensibus Iones. Summa nauium, præter penteconteros, fuit trecetæ ^b quinquaginta octo. Quæ posteaquam ex iis quas dixi vrbibus ad Salaminem conuenerunt, inter earum duces consultabatur, EVrybiade rogante ut qui vellent sententiam dicerent, vbinam ex iis locis quibus ipsi potirétur, commodissimum foret: pugna nauali decernere. iam enim Attica pro derelicta erat: itaque de cæteris deliberabatur. Pleraque igitur illorum sententiæ in hoc congruebant, ut profecti ad Isthmum ante Peloponnesum decertarent, hac videlicet ratione, quod, si malè pugnassent, ad Salaminē quidem, obsessis sibi in insula nullū subsidium ostēdebatur: ad Isthmum verò dabatur ad suos effugium.

Hæc ratio quum à ducibus Peloponnesum redderetur, aduenit quidam Atheniensis nuntiatum iam Atticam barbarum esse ingressum, eamque omnem igne vastare. nam copię quæ cum Xerxe erant, Boeotiam peragrantes, incensum Thespiensium, qui in Peloponnesum abcesserant, tum Platæensium vrbe, Athenas peruenerant, & omnia illa peruastabant. Ideo autem Thespiam & Platæam incenderunt quod à Thebanis acceperant illas ciuitates non sentire cum Medis. A traiectu autem Helle Ponti, ex quo iter ingredi cœpere barbari, vnum mensem triuēre transendo in Europam, tres alios dum in Atticam peruēnere, Calliade summum Athenis magistratum gerente: vrbemque desertam cœpere, paucis quibusdā Atheniensibus in templo repertis, nec non quæstoribus ærariis, & hominibus egenis, qui præsepta foribus atq; lignis arce subeūtes arcebāt: qui non exierant illinc ad Salaminem, simul præ inopia victus,

A *Ἐ* μὲν νῦν ἄλλοι, τεινέρας πρὸς χόλῳ εἰ-
τρατθόντο. Μήλιοι δ', καὶ Σίφνιοι, καὶ Σε-
εῖφιοι, πεντηκοντέρεις. Μήλιοι μὲν, ἄνθος
εἶντες ἀπὸ Λακεδαιμόνος, δύο πρὸς εἶχοντο.
Σίφνιοι δὲ καὶ Σεεῖφιοι, Ἴωνες εἶντες ἀπὸ
Ἀθηνάων, μίαν ἑκάτεροι. Σφριθμός δὲ ἐ-
χμέτο ὁ πᾶς τῶν νεῶν, παρέξ τῶν πεντηκον-
τέρων, τεληκόσια, καὶ ἐβδομήκοντα καὶ
ὀκτώ. ὡς δὲ ἐς τὴν Σαλαμῖνα σιῶν ἦλθον
Ἐ στρατηγὸν ἀπὸ τῶν εἰρησίων πολιῶν,
B ἐβουλόμηντο, περὶ γένους Εὐρυβιάδεω γρά-
μην, ἀποφαίεσθαι τὸν βουλόμηνον, ὅ-
χου δοκέοι ὅτι τηδὲ ὥσπερ ἐῖς ναυμαχίῳ
ποιέεσθαι τῶν αὐτῶν χερσίων ἐκκατέες εἰ-
σί: ἡ γὰρ Ἀθηκὴ ἀφῆτο ἥδη, τῶν δὲ λοιπῶν
πέρα περὶ ἐπὶ ἡ. αἱ γὰρ μὲν δὲ τῶν λεγόντων
αἱ πλεῖστα σιῶν ἐξέπιπτον, περὶ δὲ I-
αδμόν πλώσαντες ναυμαχίῳ περὶ τῆς
Πελοποννήσου ὅτι λέγοντες τὸν λόγον τὸν-
δε, ὡς, ὡς νικηθῆναι τὴν ναυμαχίῳ, ἐν Σα-
C λαμῖνι μὲν εἶντες, πολιορκήσονται ἐν νη-
σῳ, ἵνα σφοδρῶς οὐδὲ μὴν ὅτι φαίησε. ὁ
πρὸς δὲ τὰς Ἰαδμάδας ποιεῖ ἐαυτῶν ἐξοί-
σονται.

Ταῦτα τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου στρα-
τηγῶν ὅτι λεγόντων, ἐλήλυθε αἰὲρ Ἀ-
θηνάιος, ἀγγέλλων ἡκεῖν τὸν βάρβαρον ἐς
τὴν Ἀθηκὴν, καὶ πᾶσαν αὐτὴν πυρπο-
λέεσθαι. ὁ γὰρ Διφ. Βοιωτῶν τραπέρχους
στρατὸς ἅμα Ξέρξῃ, ἐμπαρτίσαι Θεσπείων
D τὴν πόλιν, αὐτῶν ἐκλελοιπόντων ἐς Πέ-
λοπόννησον, καὶ τὴν Πλαταιέων ὥσπερ αὐτῶν,
ἡκέτε ἐς τὰς Ἀθηνάς, καὶ πάντα ἐκεῖνα
ἐδύο. ἐνέπαρτε δὲ Θεσπεῖαι τε ἐπὶ Πλα-
ταιας, πυρρῶς Θεσπείων ὅτι οὐκ ἐμή-
διζον. ἀπὸ δὲ τῆς Διφ. Βοιωτῶν τῆς Ἑλλήνων πό-
του, ἐνθεν πορθέεσθαι ἤρξαντο οἱ βάρβαροι,
ἐνα αὐτῶν Διφ. τείσαντες μύρια, ἐν τὰς
διέβαινον ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐν τεισὶ ἐτέ-
ροισι μηνσὶ ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀθηκῇ, Καλ-
E λιάδεω ἄρχοντος Ἀθηνάιοι. καὶ αἰρέοις ἐ-
ρῆμοι δ' αὖτε, καὶ πῖνας ὀλίγας διρίσκεισι τῶν
Ἀθηνάων ἐν τῇ ἱερῇ ἐόντας, ταμίαις τε τῶν ἱ-
ερῶν, καὶ πέντε αἰθρώποισι: οἱ φερεσάμενοι
τὴν ἀκρόπολιν θύρησι τε ἐξύλοισι, ἡμύ-
νοντο ποιεῖ ὅτι ὄντας ἅμα μὲν ἑαυ-
τῶν βίβας ὅκ ἐκχωρήσαντες ἐς Σαλαμῖνα.

τὰς
καὶ
πρὸς
ἀπὸ

τὰς
καὶ

πρὸς δ' αὖτε δόκοντες ἐξ ἄρχαιαν τὸ μαν-
 τήιον δ' ἢ Πυθίῃ σφί ἐχρηστο, δ' ἐύλυνον τῷ-
 ρος αἰάλωτον ἔσταθαι, καὶ αὐτὸ δὲ τῷτο ἐπὶ
 δ' χρησφύγετον καὶ δ' μαντήιον, καὶ οὐ τὰ
 νῆας. **α** δὲ Γέρσας ἰζούμενοι ἔπειτα κα-
 τὰ τῆς ἀκροπόλεως ἔστησαν, **β** δ' Ἀθηνᾶς
 καλέουσι Σρήιον παρὶν, ἐπολιόρχου, ἔπον
 τῶνδε ὅπως εὐπεῖσι πᾶσι τῶν οἰσὶν πει-
 θῶντες ἀφῆσαν, ἐπὶ τὸν εἰς δ' φερέμα. ὁ-
 θάδατα Ἀθηνᾶς οἱ πολιορκούμενοι, ἑμῶς
 ἡμῶντο, καὶ τὸ εἰς δ' ἔχαιεν τὴν κακὴν ἀ-
 πιγμένοι, ἐπὶ τῷ φρήματι πρὸς δὲ δωκότας
 ὅσδε λόγους τῷ Πίσιφρατι δῖον πρὸς φέ-
 ροντων πᾶσι ὁμολογῆς ἐνεδέκοντο. ἀμυνό-
 μενοι δ' ἀλλὰ τε αὐτὴν κατέκοντο, καὶ δὴ καὶ
 πρὸς τὸν τῷ βαρβάρων πρὸς τὰ πύλας,
 ὅλας ἔχοντες ἀπίσαν, ὥς τε Ξέρξης ἔπειτα
 χροῖον σιγῶν ἀποκρίσιν ἐπέχεσθαι, οὐ δὲ
 καὶ μὲν σφραγῆς ἐλθὼν χροῖον δὲ ὅτι τὸ ἀπὸ
 303 ρωῖν ἐφαίη δὴ τις ἔσοδος τοῖσι βαρβάρουσι.
 ἔδει γὰρ καὶ δ' θεοπρεπὶον πᾶσαν πλὴν Ἀτ-
 τικὴν πλὴν ἐν τῇ ἡπείρῳ, γῆρας. ὁ δὲ Γέρ-
 σης ἐμπεσθεὶς ὡς πρὸς τῆς ἀκροπόλεως,
 ὅππῃ δὲ τῷ πυλέων, καὶ τῆς αἰόδου, τῇ δὲ
 οὐκοῦτε τις ἐφύλασσε, οὐτ' αὖ ἡλπισε μή-
 κοτε τις καὶ τῷτα ἀναβαῖναι ἀνθρώπων, τῶν-
 τη ἀνέβησαν πινες κατὰ τὸ ἰεὺς τῆς Κέκρο-
 πος θυγατρὸς Ἀγλαύρου, καὶ τοῖσι ἀποκρή-
 μνου ἔοντος τῷ χώρῳ. ὡς δὲ εἶδον αὐτοὶ ἀνα-
 βεβηκότες οἱ Ἀθηνᾶς ὅτι πλὴν ἀκρόπο-
 λιν, οἱ μὲν ἔρριπτον ἐν ὧν τοῖς κατὰ τὴν πύλιν
 καὶ τῶν, καὶ διεφθίοντο, **α** δ' ἐπὶ τὴν μέγαρον
 κατέφθονον. τῷ δ' Περσέων οἱ ἀναβέβηκο-
 τες, πρὸς τὸν μὲν ἐπὶ τὸν πύλιν, καὶ τὴν πύλιν,
 τῶν δὲ ὅτι ἀνοίξαντες, τοῖς ἰκέτας ἐφόνον
 ἐπὶ δὲ σφί πάντες κατέκοντο, τὸ ἰεὺς συ-
 λήσαντες, ἐνέσθοντο πᾶσαν πλὴν ἀκρόπο-
 λιν. καὶ δὲ πρὸς τὴν πύλιν Ἀθηνᾶς Ξέρ-
 ξης, ἀπέπεμψε εἰς Σούσα ἀγγέλον ἰππία,
 Ἀρταβάνω ἀγγέλλοντα πλὴν πρὸς τὸν
 σφί διώρηξίν. ἀπὸ δὲ τῆς πέμψος τῷ κή-
 ρος δὲ τῇ ἡμέρῃ συλῆσας Ἀθηνᾶς
 ναίων τοῖς φυγάδας, ἐν ὧν τῷ ἐπαδόντες,
 ἐπέλθε τῷ πύλιν σφί τῷ πύλιν καὶ ἰεὺς
 ἀναβάντες εἰς πλὴν ἀκρόπολιν· εἴτε δὲ ὡς
 ψιγὰ ἰδὼν ὁ πύλιν ἐπέλθε τῷτα, εἴ-
 τε καὶ ὁ πύλιν οἱ ἐλθὼν ἐμπεσθεὶς τὸ ἰεὺς.

A * simul opinione oraculi soluen-
 di, quod reddiderat sibi Pythias
 murum ligneum inexpugnabi-
 lem fore: id interpretantes ex o-
 raculo effugium esse; non naues:
 Hos Persæ, castris ex aduerso ar-
 cis positis in prominenti colle;
 quem Armon pagon Arhenien-
 ses vocant, hunc in modum ob-
 sederunt: Sagittas stupa circum-
 datas ubi incenderant, emitte-
 bant in illorum vallum: Athe-
 nienſes, quanquam obſeſſi, & ad
 ultimum malorum deducti, etiā
 inſcenſo vallo, tamē reſiſtebant:
 ac ne verba quidem Piſiſtrati-
 darum conditionem deditiōis of-
 ferentium admittebant: & cū
 alia ad repugnandum excogita-
 runt, tūm verò hoc, quòd in bar-
 baros portis ſubeuntes deuolue-
 bant ſaxa molaria: adeo ut Xer-
 xes per diu inops conſilii fuerit,
 quòd eos expugnare non poſſet.
 Tandem ex difficultatibus ac-
 ceſſus quidam apparuit barba-
 ris. neceſſe enim erat, ſecundum
 oraculum, omnē Atticam quæ
 in continente eſt, ſubiici Per-
 ſis. Igitur à fronte arcis, à tergo
 autem portarum & aſceſus, quæ
 parte nemo excubabat, quaque
 nemo credebat quempiam ho-
 minum aſcenſurum, hac parte,
 etſi loco prærupto, quidam con-
 ſcenderunt, iuxta templum A-
 glauriæ filiz Cæcropis. Quos ubi
 in arcem aſcendiſſe viderunt A-
 thenienſes, partim è muro ſeſe
 præcipitauerunt, atque extingui
 ſunt, partim in ædem reſugerūt:
 At Perſæ qui aſcenderant, pri-
 mum ad portas contendunt, eiſ-
 que patefactis ſupplices trucidāt:
 atque ubi omnium ſtragem fe-
 cerunt, direpto templo arcem
 incendūt. Athenis omnino Xer-
 xes potitus, equitem quendam
 Suſa ad Artabanum mittit, nun-
 tiatū res bene geſtas, ac præſen-
 tem ſtatum. Poſtero die quā
 nuntium miſerat, cōuocatis A-
 theienſiū exilibus, expeditionis
 ſuæ comitibus, iuſſit ut conſcen-
 ſa arce hoſtias ſuo ritu immola-
 rent: ſiue aliquo in ſomniis viſo,
 ſiue ſua ſponte facti pœnitens
 quòd templum concremaſſet.

a Simul quòd o-
 raculum inueniſ-
 ſe ſibi viderentur.
 i. oraculo ſenſum
 ſuū, monent.

Exules Athenienses id quod iussi erant exequuti sunt. Cuius rei cur mentionem fecerim exponam: Est in arce hac, Erechthei (qui fertur fuisse terrigena) templum, in quo olea est & mare, ut apud Athenienses praedicatur, Neptuno & Mineræ in testimonium posita quod de regione decertassent. Hanc igitur oleam unam cum cætero templo contigit ut barbari exurerent: quam Athenienses qui ab rege iussi erant rem diuinam facere, altero ab incensione die quum in templum ascendissent, aspexerunt fruticasse, edito à stipite virgulto cubiti instar. Et hæc quidem illi narrauerunt.

At Græci qui apud Salaminem erant, ubi nuntiatum est uti res circa Atheniensem arcem se haberent, eò perturbationis deuenire ut nonnulli è ducibus non expectarent dum propositum negotium constitueretur, sed in naues irruerent, ac vela tollerent tanquam profecturi: cæterique qui relinquebantur, statuerent sibi ante Isthmum prælio nauali decernendū. Et quum nox adfuisset, digressi è concilio, naues conscenderunt. Ibi Themistoclem pergitem ad nauem sciscitatur Mnesiphilus vir Atheniensis quidnam ab ipsis decretum esset: & quum ab eo audisset decretum esse ut ad Isthmum proficiscerentur, & ante Peloponnesum dimicarent, si isti, inquit, à Salamine proficiscantur, iam tu pro nulla amplius patria dimicabis. ad suam enim quisque patriam remeabunt: ut nec EVrybiades, nec alius hominum quispiam cohibere possit quominus copiarum dilabantur: Græciæque peribit consilii inopia. Quare siquid comminisci potes, perge, & quod decretum est conare irritum reddere, & EVrybiadem à sententia reuocare, ut hic perstet. Themistocles, quum hæc admonita sibi admodum probarentur, nullo reddito responso ad EVrybiadis nauem perrexit, ubi hominem conuenit, ait velle se de negotio communi cum eo colloqui. Hunc

a Pro Peloponneso, ab his Græcis.

α ὁ δὲ Φυγάδης τῷ Ἀθιναίων ἐποιοῦντι τὰς ἐπιπλοῦντας. τὸ δὲ εἶπεν τοῦτον ἐπιπλοῦντα, Φερίαν, ἐστὶ ἐν τῇ ἀκροπόλει τῶν Εἰρεθῆος τῶ γηγεῖος λεγόμενου ἑστῆς, πρὸς, ἐν τῇ ἐλαίῃ τε & θαλάσσῃ ἐν τῇ λόγῳ πρὸ Ἀθιναίων Ποσειδωνά τε καὶ Ἀθιναίων ἐρίσαντας παρὰ τῆς χώρας, μαρτυρεῖται γὰρ. τῶν τῶν ἐν τῇ ἐλαίῃ ἀμαρτῶν ἄλλῃ ἰσὺ κατέλαβεν ἐμπαρκαλιῶν ὑπὸ τῷ βαρβάρῳ δούτῳ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς ἐμπαρκαλιῶν, Ἀθηναῖοι οἱ οὖν ὑπὸ βασιλῆος καλεσμένοι, ὡς αὐτέοντες ἐς τὸ ἰερόν, ὥρων βασιλῆος ἐκ τῶ γελέχους ὅσον τε πηχυαῖον αἰαδεδραμυκῶτα. οὗτοι μὲν νῦν τῶντα ἔφεραν.

οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι Ἕλληνες, ὡς σφί ἐξηγήσατο ὡς ἔχει τὰ παρὰ τῷ Ἀθιναίων ἀκροπόλει, ἐς τοσοῦτον γόρυτον ἀπίκοντο, ὡς εἶνοι τῷ στρατηγῶν ὅσῳ κυρωθῆναι ἐμενον τὸ περὶ κείνων πρῆγμα, ἀλλ' ἐς τὸ τῶν νῆας ἐσέπιπτον, καὶ ἰστὰ ἀείροντο ὡς ἀποθυσσόμενοι. τοῖσι τε ὑπολαβόμενοι αὐτῶν ἐκυρώθη παρὰ τῷ ἰαδμοῦ ναυμαχίῃ. νύξ τε ἐγένετο, καὶ οἱ ἀφελυθέντες ἐκ τῶ σινεδρίου, ἐσέβαινον ἐς τῶν νῆας. ἐσθαύτα δὲ Θεμιστοκλῆς ἀπικόμενον ὅπῃ τῷ νῆα, εἶρετο Μισοφίλος, αἰὲρ Ἀθηναῖος, ὅ,τι σφί εἴη βεβουλωμένοι. πυθόμενος δὲ παρὰ αὐτῶ ὡς εἴη δεδογμένον αἰάλην τῶν νῆας παρὰ τὸν ἰαδμόν, καὶ παρὰ τῆς Πελοποννήσου ναυμαχίῃ, εἶπε, ΟΥΤ' ἂν ἄρα ὑὸν ἀπαίρωσι τῶν νῆας ἀπὸ Σαλαμῖνος, παρὰ ὁδὸν ἐμῆς ἐπὶ πατειδὸς ναυμαχίης. καὶ γὰρ πόλις ἐκαστοὶ τρέφονται. καὶ οὐδέ τις σφραγὶς ΕΥρυβιάδης κατέχει διωθήσεται, οὐδέ τις αἰθρῶπων ἄλλος, ὥστε μὴ οὐδ' ἀφελυθέντες τῶν στρατιῶν ἀπολέσεται τε ἡ Ἑλλὰς ἀβουλήσῃ. ἀλλ' εἴ τις ἐστὶ μηχανή, ἴη, καὶ πειρώμεθα ἀφελῆσαι τὰ βεβουλωμένα, ὥπως διώη αἰαγῶσαι ΕΥρυβιάδα μεταβουλώσασθαι, ὥστε αὐτῶν μὲν. χάρις δὲ τῷ Θεμιστοκλῆϊ ἥρεσε ἡ ὑποθήκη καὶ ὁδὸν παρὰ τῶν αἰμειφάμενος, ἥ ἐστι τῷ νῆα τῷ ΕΥρυβιάδῃ. ἀπικόμενος δὲ, ἔφη γὰρ οἱ κατὸν πρῆγμα συμμίζαι. ὁ δὲ αὐτὸν

ε

ἐς πλώ νῆα ἐκέλευε ἐσθαι λέγειν εἴπῃ·
 λῆ. σῶθαι δὲ ὁ Θεμιστοκλῆς πρὸς ἄνδρας
 304· ὁ κατὰ λέγειν κείνῃ τε πάντα τὰ ἤκουσε
 Μνησιφίλου, ἐωυτὸ ποιῶν, καὶ ἄλλα
 πολλὰ πρὸς τοὺς ἐς ὃ αἰέτωσε χερίων
 ἐκ τε τῆς νῆος ἐκβύων τὸν Εὐρυβιάδα,
 συλλέξαι τε τοὺς στρατηγούς ἐς τὸ συνέ-
 δριον. ὡς δὲ ἄρα συνελέσθησαν, πρὶν ἢ τὸν
 Εὐρυβιάδα πρὸς τοὺς ἀνδράς, τῷ εἴ-
 νεκα συνήγαγε τοὺς στρατηγούς, πολλοὺς δὲ
 ὁ Θεμιστοκλῆς ἐν τοῖσι λόγοις, οἷα κάρτα
 δεινός. λέγωντος δ' αὐτοῦ, ὁ Κορίνθιος στρα-
 304· τηγὸς Ἀδείμαντος ὁ Ὠκύτου εἶπε, ὦ Θε-
 μιστοκλῆες, ἐν τοῖσι ἀνδράσι οἱ πρὸς ἄλλους
 ἄνδρας ῥαπίζονται. ὁ δὲ, Διόλουτος, ἔφη,
 Οἱ δὲ γὰρ ἐξ ἡμετέρων ἀνδρῶν οὐ φερανοῦνται.
 τότε μὲν ἡπίως πρὸς τὸν Κορίνθιον ἀμεί-
 ληται. πρὸς δὲ τὸν Εὐρυβιάδα ἔλεγε
 ἐκείνῳ μὲν εἶπ' ὅσῳ τῷ πρὸς τὸν λε-
 γόντων, ὡς ἐπεὶ ἀπαίρωσι Διόσαλα-
 μῖνος, Διόδοτονται· (πρὸς τὸν γὰρ τῷ
 συμμάχων, ὅς ἐφερέ·) ὁ δὲ ἄλλος λόγος εἶχετο, λέγων
 τὰ δὲ, Ἐν σοὶ νῦν ἔστι σωσαί πῶς Ἑλλάδα,
 ἡ δὲ ἐμοὶ πείθη ναυμαχίῃ αὐτῷ ἄνδρῳ ποίε-
 σθαι, μηδὲ πειθόμενος πειτῶν τοῖσι λέγου-
 σι, ἀναζώξῃς πρὸς τὸν Ἰσθμὸν τὰς νῆας.
 ἀντίθετος γὰρ ἐκείνῳ, ἀκούσας. πρὸς μὲν
 τὰς Ἰσθμῶν συμβάλλων, ἐν πελάγει ἀνα-
 πεπλημένῳ ναυμαχίῃς, ἐς ὃ ἤκιστα ἡμῖν
 σύμφερον ἔστι, νῆας ἔχεισι βαρυτέρας, καὶ
 304· δριμύτην ἐλφασσιν. τὸ δὲ, Διόδοτος Σα-
 λαμῖνά τε καὶ Μέγαρα καὶ Αἴγινα, ἡ δὲ
 πρὸς τὰ ἄλλα διτεχέμενον. ἅμα γὰρ τὰς
 ναυπλοῦν στρατὸς αὐτῶν ἐστὶ καὶ ὁ πλοῦς.
 καὶ οὕτω σφέας αὐτὸς ἀξίως ὅπως πῶς Πε-
 λοπόννησον, κινδυνώσας τε ἀπάσῃ τῇ Ἑλ-
 λαδί. ἡ δὲ τὰ ἐγὼ λέγω ποιήσας, πῶς δὲ
 ἐν αὐτοῖσι χερίσιν ἀνδρῶν. πρὸς μὲν, ἐν
 τῇ ναυπλοῦν συμβάλλοντες τοῖσι ὀλέθροις πρὸς
 304· πολλὰς, ἡ δὲ τὰ οἰκίαν ἐκ τῆς πόλεως ἐκ-
 βαλεῖν, πολλὰν χρητήσμεν. ὁ γὰρ ἐν τῇ
 ναυμαχίῃ, πρὸς ἡμῶν ἔστι ἐν βύρῳ
 304· ὅς, πρὸς ἐκείνῳ. αὐτὸς δὲ, Σαλαμῖς πρὸς
 304· νῆας, ἐς πῶς ἡμῖν ἐπὶ ἐκκεῖται τέσσαρες
 304· γυναικες. καὶ μὲν καὶ πῶς ἐν αὐτοῖσι ἐνέστι,

ille in nauem ingressum iubet
 loqui quæ vellet. Cui Themisto-
 cles assidens, quæcunque à Mne-
 siphilo acceperat, tanquam à se-
 metipso refert, & alia adilicet mul-
 ta, donec EVrybiadem à senten-
 tia reuocauit: persuasitque ut e
 naui prodiret, & duces ad cōci-
 lium cōtraheret. li posteaquam
 congregati sunt, priusquam ad
 eos EVrybiades referret id cuius
 gratia ipsos coegerat, Themisto-
 cles multis agebat verbis prove-
 magnopere expediebat. Quem
 interfatus Corinthiorū dux Adi-
 mantus Ocyti filius, Themisto-
 cles, inquit, in certaminibus ii
 qui ante alios surgunt, *colaphis*
 ceduntur. Eum refellens The-
 mistocles, At qui, inquit, relin-
 quuntur, non coronantur. Com-
 miter autem Corinthio quum
 respondisset, ad EVrybiadē con-
 uersus, nihil eorum dicebat quæ
 dixerat prius, illos, posteaquam à
 Salamine profecti fuissent, dila-
 psuros: (præsentibus enim sociis;
 non putabat sibi decorū quem-
 piam accusare) sed aliunde ora-
 tione sumpta, In te nunc, inquit;
 situm est seruare Græciam, si mi-
 hi accedens, nauale hīc prælium
 facias, & non horum quibusdam
 credēs, classem ad Isthmum ab-
 ducas. vtrumque enim, quum
 audieris, inter se comparato. Si
 ante Isthmum configes, in pa-
 tenti pelago dimicabis, vbi no-
 bis minimū expedit, naues ha-
 bentibus & grauiores & numero
 inferiores. Ex quo, etiam si in aliis
 feliciter nobiscum agatur, tamē
 amittes Salaminem & Megara
 & Aeginam. nam illos vnā com-
 mitabitur suus pedester exerci-
 tus. atque ita tu eos in Pelopon-
 nesum ages, omnemque Græ-
 ciam in discrimen adduces. Sin
 autē id feceris quod suadeo, hæc
 in eo reperies cōmoda: Primum
 si in arcto conflixerimus, nos,
 pauca naues cum multis, profe-
 ctō · si ex qua belli contingent,
 multo superiores erimus: quo-
 niam in arcto oppugnare, pro
 nobis est: in spatioso, pro illis:
 Præterea Salamis seruatur, vbi
 nostri nunc liberi collocati sunt
 & vxores. Est & alia hīc causa

a Si rationi con-
 sentaneus sit belli
 exitus.

b Sed & hoc in-
 ter cetera est

quod in primis amplecti debes: Hic manens, pro Peloponneso & Isthmo nihilo secus pugnabis.

propter quam item debes præcipuè hic manere, quod pro Peloponneso & Isthmo pugnabis: quod caue (si sapias) ne istos ducas. Quod si id quod spero continget, ut classe vincamus, barbari neque ad Isthmum nobis aderunt, neque usquam longius ab Attica procedent, sed nullo ordine abibunt: vnde nobis lucrifaciemus quæ seruauerimus, Megara, Aeginamque, atque Salaminem, apud quæ credibile est nos hostibus fore superiores. ^a Credibilia enim suadentibus hominibus ferè prosperè cedit: secus facientibus ne deus quidè vult adesse, & humanæ sententiæ indulgere. Hæc dicentem Themistoclem rursus interpellas Adimantus, iubebat silere eum, utpote cui patria non esset: quin etiam Evrybiadem non sinere virum extorrem sententiam dicere, & ita demum id sinere quum urbem Themistocles habuisset: videlicet exprobrâs quod Athenæ captae essent, tenerenturque ab hoste. Tunc Themistocles, & illi & Corinthiis multa ingerens probra, ratione ostendit, sibi esse & solum, & urbem multo maiorem quàm illis, ^b vnde naues ferme ducetæ essent armatae, quas nulli Græcorum inuadentes possent propellere. Hæc quum ratione significasset, ad Evrybiadem transiens, maiori cum acrimonia loquebatur, inquit, Tu verò si hic manes, vir eris egregius: sin minus, Græciæ euerfor. totum enim belli momentum nobis naues sustinet. Sed mihi crede, nisi hoc feceris, nos, ^c sicuti sumus, vbi domesticos receperimus, in Sirin quæ est in Italia, profecturos, quæ olim iam nostra est: & quam, ut oracula aiunt, à nobis condi oportet. Vos autem talibus sociis destituti meorum verborum reminiscimini. Hæc dicente Themistocle, Evrybiades ^d edocebatur: & ob id edocebatur (ut mihi videtur) quod maximè formidabat ne si ad Isthmum classem reduxisset, ab Atheniensibus defereretur: quibus deferentibus iam reliqui non esset in pugnâdo hostibus pares.

^a Cōsilia enim agitatibus rationi consentanea, succedunt illa vltimum: ac si qui agitent consilia rationi non cōsentanea, ne ipse quidem deus ad humanas deliberationes vult se accommodare.

^b Tantisper dum essent illis ducenæ naues armatae, nullos enim ex Græcis illos inuad. posse propulsare.

^c Ita ut nos habemus, i. iam nunc, & nihil innotuit eis circa verum periculum statum.

^d In diuersam à priore sententiâ adducebatur. Vel, Ad sententiâ aliam quàm prius inducebatur. Ad verbum, Redocebatur, i. Diuersum sentire docebatur. Vel, Dedocebatur quod sentire edocebat.

^A τὴν καὶ παλαιὰ χεῖρα μάλις χερσὶν ὁμοίως αὐτὴν τε μὲν, ποταυμαχίης Πελοποννήσου, καὶ πρὸς τῷ Ισθμῷ. ὅδε σφραγίσθαι, ὅτι φρονέει, ὅτι ἐπὶ τῇ Πελοπόννησῳ. ἢ δὲ καὶ τὰ ἐγὼ ἐλπίζω γῆν, καὶ νικῶμεν τῆσι νηυσὶ, ὅτε ἡμῶν ἐς τὸ Ισθμὸν κέρειται οἱ βαρβαροὶ, ὅτε παρὰ τῇ ἐκείνῳ ἔκαστῳ τῷ Ἀθηναίῳ ἀπίασιν τε ὅδε καὶ κόσμῳ. Μεγάρῳσι τε κερδαίνονται παρὰ τῇ ἐκείνῳ, καὶ Αἰγίνῃ καὶ Σαλαμῖνι, ἐν τῇ ἡμῶν καὶ λόγιόν ἐστι τὸ ἐξ ἑρῶν κατενέσθαι. ^B ἡ γὰρ αὖτε οἰκία μὲν νῦν βουλομένη οἰκίᾳ αἰσθητοῖσι, ὡς περὶ τὸν ἐγγὺς γένεσθαι μὴ οἰκίᾳ τῇ βυλτομένη, ὅτι ἐγγὺς ὅδε ὁ θεὸς ποταμῶν πρὸς τῇ αἰθροπῆας γῶμας. Ταῦτα λέγοντος Θεμιστοκλέους, αὐτὸς ὁ Κορίνθιος Ἀδείμαντος ἐπεφύρετο, σιγῇ τε καλεῖται τὰ μὴ ἐστὶ πατρὶς, ἐπεὶ Ἐγρυπιάδην οὐκ ἐπὶ τῇ περὶ τῇ ἀπολι ἀδρί. πόλιν γὰρ Θεμιστοκλῆα κέρχον μόνον, οὕτω ἐκέλευε γνώμας συμβάλλεσθαι. Ταῦτα δὲ ^C ὁ παρὰ τῇ ἐκείνῳ ὅτι ἡλώπεσάν τε καὶ κατενέσθαι αἱ Ἀθηναῖαι. τότε δὲ ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ τὴν τε καὶ τοὺς Κορίνθιους πολλά τε καὶ κακὰ ἔλεγε. ἐωυτοῖσι τε ἐδύλου λόγῳ, ὡς εἴη ἐπὶ πόλιν καὶ γῆ μέζων ἢ παρὰ καίνοισι, ἐς τὴν αἰὶ δικίωσαι ἡδὲ σφίεωσι πεπληρωμένα. οὐδαμῶς γὰρ Ἐλλήνων αὐτοὺς ἐπὶ τῇ ἀποκρούεσθαι. σημήνῳ τῷ ταῦτα τὰ λόγῳ, διέβαινε ἐς Ἐγρυπιάδα, λέγων μάλλον ἐπετραμμένα, Σὺ εἰ μὴ ^D νείης αὐτὴν, καὶ μὲν ἔσται αὐτὴ ἀγαθὸς. εἰ δὲ μὴ, αἰσθητοῖσι τῇ Ἐλλάδι. ὁ παρὰ γὰρ ἡμῶν τῷ πολέμῳ φέρεται αἱ νῆες. ἀλλ' ἐμοὶ πεῖθε. εἰ τῷ ταῦτα μὴ ποιήσῃς, ἡμεῖς μὲν ὡς ἐχρῶμεν ἀναλαβόντες τοὺς οἰκίτας, κομμεύμεθα ἐς Σίρην τὴν ἐν Ἰταλίῃ, ἢ περ ἡμετέρῃ τῇ ἐστὶ ἐν παλαμῶν ἐπὶ, καὶ τὰ λόγια λέγει, ἵνα ἡμῶν αὐτῶν δέξιν κτιοῖται. ὑμεῖς δὲ συμμάχων ποιούτων μοικωθέντες, μεμνησθε τῇ ἐμῇ λόγων. Ταῦτα ^E δὲ Θεμιστοκλῆς λέγοντος, ἀνεδίδασκετο Ἐγρυπιάδης. δοκέειν δὲ μοι, ὅτι ὁ παρὰ τῇ μάλις τοὺς Ἀθηναίους, ἀνεδίδασκετο, μὴ σφραγίσθαι, ἀπολιπῶσι, ὡς παρὰ τῇ Ἰσθμῷ ἀγῶν τῇ νῆας. ἀπολιπῶντων γὰρ Ἀθηναίων, ὅτι ἐγένοντο ἀξίωμα καὶ οἱ λαοὶ.

τῷ πλῶ δὲ αἰρέεται πλὴν γῶμεν, ἀντ' ἃ
 μὲν ὄντα Διφναυμαχέην οὕτω μὲν εἰ ποῦ
 Σαλαμῖνα, ἔπειτα ἀκροβολιστὰς μὲν, ἔπει
 τε Εὐρυτιάδῃ ἔδδξε, αὐτ' ἔπειτα πρὸς
 ζοῖτο ὡς ναυμαχῶντες· ἡμέρῃ τε ἐγένετο,
 καὶ ἅμα τῷ ἡλίῳ αἰόντι σφῆρες ἐγένετο
 ἐν τε τῇ γῇ ἔν τῇ θαλάσῃ. ἔδδξε δὲ σφι
 βύζασθαι πῶς θεοῖσι, ἔν τῃ καλέσασθαι
 πρὸς ἈΓακίδας σιμμάχοις. ὡς δὲ σφι ἔ-
 δδξε, καὶ ἐποίησαν τῶτα. βύζαντες γάρ
 πᾶσι πῶς θεοῖσι, αὐτόθεν μὲν ἐκ Σαλα-
 μῖνος Αἴαντά τε ἔν Τελαμόνα ἐπεκα-
 λέστο· ἐπὶ δὲ Αἰακὸν καὶ τοὺς ἄλλους Αἴα-
 κίδας νῆα ἀπέστειλαν ἐς Αἴγιναν. ἔφη δὲ
 Δικαῖος ὁ Θεοκύδεος, αἰὲρ Ἀθηνῶν, φυ-
 γὰς τε ἔν τῃ Μήδισι λόγιμος γυμνασμός
 τῶτον ἔχον, ἔπειτα ἐκείρετο ἡ Ἀθη-
 κή γῆρας ὑπὸ τῷ περὶ γρατοῦ τῷ Ξέρ-
 ξει, εὐόστα ἔρμος Ἀθηνῶν, τυχεῖν πό-
 τε εὖ ἅμα Δημάρτῳ τῷ Λακεδαιμο-
 νίῳ ἐν τῷ Θελασίῳ πεδίῳ· ἰδεῖν κοινορτὸν
 χωρεῖντα ὑπὸ Ἐλβυθίῳ, ὡς αἰδρῶν μά-
 λιστα κη περὶ μείων. ἀποθῶμαζεν τε
 σφῆρας τὸν κοινορτὸν, ὅτε ὡς κοτε εἴη αἰθρῶ-
 πων, καὶ πρὸς τε φωνῇ ἀκούειν, καὶ ὅ
 φαίνεται πλὴν φωνῇ ἔν τῳ μυστικῷ Ἰακ-
 χῷ· ὅς ἂν ἀδαήμενα τῇ ἰσὺν τῇ ἐν Ἐλβυ-
 θίῳ γινομένην τὸν Δημάρτην εἴρεσθαι τε
 αὐτὸν ὅ, τι το φησὶ γέρων εἴη τῶτο. αὐτὸς δὲ
 « εἶπαι, Δημάρτη, οὐκ ἐστὶ ὅπως οὐ μέγα
 « πῶς οἶνος ἔσται τῇ βασιλῆος γραπῇ. τὰ δὲ γὰρ
 « ὁρῶμεν, ἔρμος εὐόστος τῆς Ἀθῆνης, ὅτι
 « θεῖον τὸ φησὶ γέρων, ἀπ' Ἐλβυθίῳ εὖ ἐς
 « τμωεῖν Ἀθηνῶν τοῖς τε καὶ τοῖσι συμμά-
 « χοις. καὶ ἡ μὲν γὰρ κατασκήνη ἐς πλὴν Πε-
 « λοπόννησον, κίνδυνος αὐτῷ τε βασιλεῖ καὶ
 « τῇ γραπῇ τῇ ἐν τῇ ἡπείρῳ ἔσται ἡ δὲ ὅτι
 « τῆς νῆας τράπηται τῇ ἐν Σαλαμῖνι, τὸν
 « ναυτικὸν γρατὸν κίνδυνός τῃ βασιλῆος ἀ-
 « ποβαλέειν. πλὴν δὲ ὅρτις τῷ πλῶ ἀγροῖ
 « Ἀθηνῶν αἰὰ πάντα ἔπειτα τῇ μητρὶ καὶ
 « τῇ κέρῃ, καὶ αὐτῶν τε ὁ βουλευτής ἐν τῇ
 « ἄλλων Ἑλλήνων, μυσταὶ καὶ πλὴν φωνῇ
 « τῆς ἀκούειν, ἐν τῷ τῇ ὁρτῇ ἰακχαζουσι.
 « πρὸς τῶτα εἶπαι Δημάρτην, Σίγα τε καὶ
 « μηδεὶ ἄλλῳ τὸν λόγον τῶτον εἶπης. ἡ γὰρ

A Ita sententiam eam probavit, ut
 illic permanentes, pugna navali
 decernerent. Quod ubi EVry-
 biadi placuit, ii qui altercationi-
 bus velitati fuerat circa Salami-
 nem, quum illic sese appararent
 tanquam praelium navale factu-
 ri, dies illuxit & simul oriente so-
 le exitit terræ & maris motus:
 propter quod visum est facien-
 dum ut AEacidæ in auxilium
 inuocarent. * Id ubi fecerunt, &
 omnibus qui illinc è Salamine
 sunt diis vota fecerunt, & Aia-
 cem Telamonis filium inuoca-
 uerunt: navemque ad AEacum
 & ad alios AEacidæ inuocandos
 Aeginam miserunt. Narrabat
 autem Dicæus Theocydis filius,
 vir Atheniæsis, atque idem exul,
 & apud Medos factus illustris,
 per id tempus quo Attica regio
 Atheniensibus desolata, à pede-
 stri Xerxis exercitu vastabatur,
 se fortè fuisse unà cum Demara-
 to Lacedæmonio apud campum
 Thriassum, vidisseque pulverem
 triginta ferme millium virorum
 procedentem ab Eleusine: & quū
 demirarentur quorūnam ho-
 minum esset ille pulvis, statim se
 audisse vocem, quæ vox ipsi vi-
 deretur Iacchus mysticus: & De-
 maratum (ut qui esset sacrorum
 quæ fierent in Eleusine ignarus)
 interrogasse quidnam esset quod
 ita sonaret, seque dixisse, Dema-
 rate, ^b non aberit quin grandis
 aliqua clades contingat regis co-
 ptiis. Hoc enim palàm est, quum
 Attica sit desolata, numen ab Eleu-
 sine resonans, venire auxilio
 Atheniensibus ac sociis. & si qui-
 dem in Peloponnesum incum-
 bat, periculum regi erit, eiusque
 copiis quæ sunt in continente:
 sin ad classem quæ ad Salami-
 nem est conuertatur, periculum
 adibit rex ne nauticum amit-
 tat exercitum. Hæc autem so-
 lennia Athenienses quotannis
 celebrant Cereri atque Proser-
 pinæ: & his sacris quicumque
 vult & Atheniensium & aliorum
 Græcorum initiatur: & vox quā
 audis, est in hoc festo bacchan-
 tium. Et ad hæc dixisse Dema-
 ratum, Sile, néve alteri cuiquam
 hoc verbum dixeris. nam si

a Sicut autem de-
 liberatum fuerat,
 ita hæc fecerunt.
 quum enim diis
 omnibus preces
 fudissent, illinc
 quidem, ex ipsa
 Salamine, Aiacem Telo-
 monemque in-
 uocauerunt, ad
 AEacum autem
 cæterisque AEa-
 cidæ inuocandos
 navem AEg. mis.

b Fieri non po-
 test quin magna
 aliqua cl.

c Post illum autem pulverem ac vocem ortam esse nubem.

ad regem referatur, capite ple-
cteris, ut nec ego te nec alius
quispiam hominum queat eri-
pere. quamobrem tene silentium.
hæc autem expeditio diis curæ e-
rit. Hoc Demaratum admonuif-
se aiebat. * Ex illo autem pulvere
ac voce factam esse nubē, eam-
que in sublime elatam, Salami-
nem versus ad Græcorum exer-
citus fuisse delatam. Ita se didi-
cisse nauticas Xerxis copias esse
perituras. Hæc Diczus Theocy-
dis filius referebat, Demaratum
atque alios testes citans.

Classiariz autem Xerxis co-
piz, vbi conspecta strage Laco-
nica ex Trachinia in Histiazam
traiecerunt, triduum illic mora-
ta, per EVripum nauigabant,
totidemque diebus ad Phalerū
præstō fuerunt. Nec verò minori
(ut mihi videtur) numero vel
pedestres copiz vel nauticz A-
thenas promotæ sunt, quàm ad
Sepiadem atque Thermopylas.
nam in supplementum eorum
qui aut tempestate ad Thermo-
pylas, aut in naualibus ad Arte-
misium præliis interierunt, hos
substituam qui nondum regem
sequeuti fuerant, Melienses, Do-
rienses, Locros, Boeotos, qui cum
omni copia aduenerunt, excep-
tus Thespiciensibus & Platæensi-
bus: necnon Carystios, Andrios,
Tenios, ac cæteros omnes insu-
lanos, præter quinque ciuitates,
quarum nomina superius com-
memorauī. nam quo magis pe-
netrabat in Græciam Perses, eo
plures cum nationes sequeban-
tur. Qui omnes, exceptis Pariis,
postquam Athenas venēre, & ad
Phalerum, (Parii autem in Cy-
thno^b relictī, quò bellum cade-
ret expectabant) ibi Xerxes ipse
ad classem descendit, animo cœ-
tum classiariorum aduendi, &
eorū audiendi sentētias. Eò pro-
fectus vbi præsedī, assidentibus
qui accitu eius aderant, suæ quo-
que gētis tyrannis ac nauīū præ-
fectis, ut cuiq; rex honorē dede-
rat, quorū primus erat Sidonius
rex, tū Tyrius, deinceps alii gra-
datim: misit ad eos Mardonium
tentandi gratia, sciscitatū singu-
los, præliū nauale faceret necne

b Quum reman-
sissent,

A *οἱ ἐς βασιλῆα ἀνένδρῳ παῖσι τὰ ἔπαι τῶντα, ἀ-
ποβαλέεις τὴν κεφαλὴν καὶ σε οὐτε ἐγὼ α-
δυνήσομαι ῥύσασθαι, ὅτ' ἄλλος αἰθρώπων α-
ὐδεὶς. ἀλλ' ἔχ' ἥσυχος. ποιεῖ δ' ἡ γραπῆς τῆς α-
δὲ θεοῖσι μελήσει. τὸν μὲν δὴ τὰ ὅσα φησιν ἐν.*
ὅκ δὴ τὸ χρηιορτοῦ καὶ τῆς φωνῆς ἡμέας νέ-
φος, καὶ μεταρσιώτην, φέρεσθαι ὅτι Σαλα-
μῖνος, ὅτι δ' ἐρατόπεδον δ' τῶν Ἑλλήνων. ὅ-
τω δ' αὐτοὺς μαθεῖν ὅτι τὸ ναυτικὸν τὸ ξέρ-
ξω ἀπολέεσθαι μέλλοι. *τῶντα μὲν Δι-
καῖος ὁ Θεοκύδης ἔλεγε, Δημαρήτου τε ὁ
ἄλλων μαρτύρων καταπτόμενος.*

Οἱ δὲ ἐς τὸν ξέρξω ναυτικὸν στρατὸν τα-
ρύντες, ὅτι δ' ὅκ Τρηχῖνος θεοσάμνους τὸ
πρῶμα τὸ Λακωνικόν, διέβησαν ἐς τὴν Ἰστάνην,
ὅτι χρόνους ἡμέρας βῆς, ἐπλῶν δὲ ΕΥρίπῳ,
καὶ ἐν ἐτέρῃσι βῆσι ἡμέρησι ἐγένοντο ἐν Φα-
λήρῳ ὥς μὲν ἐμοὶ δοκέει, ὅκ ἐλθόντες ἐόν-
τες θροῖθμον, ἐσέβαλον ἐς τὰς Ἀθῆνας, κα-
τὰ τε ἡπειρον ὁ τῆσι νηυσὶ ἀπικόμενοι, ἡ ἐ-
πί τε Σηπιάδα ἀπίκοντο καὶ ἐς Θερμοπύ-
λας, αἰτηθῶν γὰρ τοῖσι τε ὑπὸ τῶν χιμῶνος
αὐτέων ἀπολομένοισι, καὶ τοῖσι ἐν Θερμοπύ-
λῃσι, καὶ τῇσι ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ναυμαχίῃσι,
οἱ δὲ οἱ τότε ἔκω ἐπομένους βασιλεῖ, Μη-
λιάς, ὁ Δωριάς, καὶ Λοκροὶ, καὶ Βοιωτοὶ,
πομπῆς ἀπὸ τῆς πόλεως, πλὴν Θεσπείων τε
καὶ Πλαταιέων καὶ μάλα Καρυστίους τε καὶ
Ἀνδρίους, καὶ Τιωῖς τε καὶ οἱ λοιποὶ νησιώ-
ται πάντας πλὴν τῶν πεντεκοντίων τῶν ἐπεμνη-
σθῶν πρότερον ἰα νόμα. ὅσα γὰρ δὴ προσέ-
βαινε ἐσωτέρω τῆς Ἑλλάδος ὁ Πέρσης, το-
σούτω πλεονέχοντες οἱ εἶπετο ἐπὶ τῶν ἀπι-
κέατο ἐς τὰς Ἀθῆνας, πόρτες, πλὴν Παρίων.
Πάριοι δ' ὑπολαφθέντες ἐν Κύνθῳ, ἐκαστα-
δόκεον τὸν πόλεμον τῇ ἀποθήσει. οἱ δ' ὅι-
λοι-
ποὶ ὡς ἀπίκοντο ἐς τὸ Φάληρον, ἐνθα ὅσα
κατέβη αὐτοὺς ξέρξης ὅτι τὰς νῆας, ἐθέλων
σφι συμμίξαι τε καὶ πυθῆσθαι τῇ ἐπιπλέοντων
ταῖς γνάμας. ἐπεὶ δ' ἀπικόμενος παρῆγετο,
B *καὶ ἡ μετὰ πεμπτοὶ οἱ τῶν ἐνέων τῶν σφετέ-
ρων τύραννοι ὁ παξίαρχοι ἀπὸ τῶν νησὶν καὶ ἰ-
ζοντο, ὡς σφι βασιλῆς ἐκαστα ἡμῶν ἐδε-
δώκε. παρῶς μὲν, ὁ Σιδωνίος βασιλεὺς μὲν
δ' ὁ Τύριος ὅτι δ' ὅλοι. ὡς δ' ὁ κόσμος ἐπεξῆς
ἰζοντο, πέμψας ξέρξης Μαρδόνιον, ἡρώτα, αὐ-
τοπυρῶμενος ἐκαστου, εἰ ναυμαχίῃ ποιεῖτο.*

ἐπεὶ δ' αὖτις ἦρώτα ὁ Μαρδόνιος ἄρχα-
 μος ἀπὸ τοῦ Σιδωνίου, οἱ μὲν ἄλλοι καὶ τῶν
 τῶν γράμματα δὲ φέροντο, καλῶντες ναυμα-
 χίῳ ποιεῖσθαι. Ἀρτεμισίη δ' αὖτε ἔφη, Εἴπε
 μοι πρὸς βασιλῆα Μαρδόνιε, ὡς ἐγὼ παῖς
 λέγω, οὔτε κακίῃ θυροῦν ἐν τῇσι ναυ-
 μαχίῃσι τῇσι πρὸς Εὐβοίῃ, οὔτε ἐλάχι-
 στα ἀποδείξαι μὲν, δέσποτα. τί μ' ἐοῦσαι
 γινώσκω με δὲ τιμὴν ὅτι ἀποδείκνυσθαι, τὰ
 τυγχάνω φρονέουσα ἄριστα ἐς πράγματα. Ἐ-
 στάχεται ταῖς λέγω, φείδεο τῆς πατρὸς, μηδὲ
 ναυμαχίῳ ποιεῖσθαι. τοὶ γὰρ ἄνδρες τῆς αὖ-
 τῶν κρείσσονες ὑποῦντο εἰσι καὶ τὰ λαο-
 σαν, ὅσοι ἄνδρες γυναικῶν. πῶς δ' ἂν πρῶτος δέ-
 σε ναυμαχίῃσι αἰσινδυνάσθαι, ἢ ἐχέῃς μὲν
 τὰς Ἀθηνᾶς, τῶν δ' εἰνεα ὁρμήσιν τρα-
 τῶν δέσποτα; ἔχεις δ' ἐγὼ ἄλλω Ἑλλάδα; ἐμ-
 ποδῶν δέσποτα ἴσαται ὁδοί; οἱ δὲ τοὶ αὐτέσθ-
 σαν, ἀπὸ πηλασθῶν ὅτι ὡς ἐκείνοις ἐπείπε-
 τῇ δ' ἐγὼ δοκέω ἀποδείκνυσθαι τὰ τῆς αὐ-
 πολέμων πράγματα, τὴν φράσιν μὲν
 μὴ ἐπειχθῆς ναυμαχίῳ ποιεῖσθαι, ἀλλὰ
 τὰς νῆας αὐτῶν ἐχέῃς πρὸς γῆρας, ἢ καὶ πο-
 ραίνων ἐς τὴν Πελοπόννησον, ἀπεπέμψας τοὺς
 δέσποτα χωρήσας ἐν τοῖς ἐλήλυθας. οὐ γὰρ
 οἱ οἱ πολλὸν χρόνον εἰσὶ τοὶ αὐτέσθαι οἱ Ἑλ-
 λῆες, ἀλλὰ σφῆς ἀφ' ὧν ἀφ' ὧν καὶ τῇ πῶ-
 λισ ἐκαστοὶ φεύγονται. οὔτε γὰρ οἱ πᾶσι
 σφῆς ἐν τῇ νῆσῳ ταύτῃ, ὡς ἐγὼ πῶν δέσπο-
 μα, οὔτε αὐτοὶ οἰκός, μὲν οὐδ' ἐπὶ τὴν Πε-
 λοπόννησον ἐλάνθῃσι τοὺς περὶ τῶν τρατῶν, ἀπεί-
 μέντοι τοὺς ἐκείνους αὐτέσθαι ἡκούσας ὅτι σφῆ-
 μελήσας πρὸς τῆς Ἀθηναίων ναυμαχίῃ. μὲν
 δ' αὖτε καὶ ἐπειχθῆς ναυμαχίῳ, δειμνύνω
 μὴ ὁ ναυτικός τρατὸς κακῶς, τὸν περὶ
 πρὸς δὲ λήσεται. πρὸς δ' ὡς βασιλεὺς, καὶ παῖς
 ἐς θυμὸν βαλεῖ, ὡς τοῖσι μὲν χρηστοῖσι τῇ αὖ-
 δεσπῶν κακῶς δοῦλοι φιλέουσι γίνεσθαι,
 τοῖσι δ' κακοῖσι, χρηστοί. οἱ δ' ἐόντι δέσπο-
 τῶν πρῶτων, κακοὶ δοῦλοί εἰσι. οἱ δ' ἐν
 συμμάχων λόγῳ λέγονται τῇ, ἰόντες Αἴ-
 γύπτιοι τε καὶ Κύπριοι, καὶ Κίλικες, Ἑπάμ-
 φυλοι, τῆς ὁφελὸς ὅτι ὁδοῖν. ταῦτα λε-
 γούσης πρὸς Μαρδόνιον, ὅσοι μὲν ἔσαν ἄνθρωποι
 τῇ Ἀρτεμισίῃ, συμφορῶν ἐπὶ τῶν τοῖς
 λόγῳ, ὡς κακῶς πεισιδυνάμει πρὸς βασι-
 λῆος, ὅτι ἐκ ἐὰν ναυμαχίῳ ποιεῖσθαι

A Postquam Mardonius à Sido-
 nio exorsus, singulos circumiens
 interrogavit, ceteri quidem ean-
 dem dixere sententiam, iubentes
 fieri praeliū: Artemisia verò, Hæc,
 inquit, Mardoni, quæ dico, regi
 referas: * me neque in praeliis ad
 EVBOAM gestis ignauissimā ex-
 titisse, neque minima contulisse
 in te, domine. ideo, quum talis
 sim, æquum esse, ea quæ in rem
 tuam maximè esse sentio, demō-
 strare. Itaque hoc tibi suadeo, ut
 B nauibus parcas, nec praelium na-
 uale facias cum iis viris qui tanto
 sunt tuis in mari præstantiores,
 quāto fœminis viri. Quid enim
 necesse habes omnino venire in
 discrimen pugnæ navalis? nō
 ne Athenas habes quarum gra-
 tia expeditionē sumpsisisti? nonne
 reliquam Græciam? ac nemo tibi
 obsistit? Qui tibi obsistebant;
 ita summoti sunt ut eos decebat.
 Quò autem ego recasuras hostiū
 C res arbitror, id exponam: Si non
 instabis pugnæ navalī commit-
 tendæ, sed classem perges hic cō-
 tinere ad terram; aut etiam ten-
 dere ipse in Peloponnesum, tūc
 tibi, domine, succedent ea quo-
 rum gratia venisti. neque enim
 diu tibi resistere Græci possunt;
 sed dilabentur, & abs te ad suas
 quisque vrbes defugient. quoniā
 neque com meatus est eis in hac
 insula, ut ego audio, neque, si tu
 in Peloponnesum pedestres co-
 D plas duces, hīc eos credibile est
 perstituros qui illinc huc adue-
 nerunt, neque de pugna pro A-
 theniensibus faciēda curaturos.
 At si pugnam navalem gerere ap-
 properabis, verēor ne copię nau-
 ticę malè re gesta pedestribus
 sint exitio: Præterea hoc etiam
 rex in animum dimitte: vñ ve-
 nire ut bonis quidem homini-
 bus mali serui sint, malis autem
 boni. Ideòque tibi qui viro-
 rum es optimus, serui sunt mali, qui
 E numero sociorū censentur, AE-
 gyptii, Cyprii, Cilices, Páphyli &
 quibus nulla utilitas est. Hæc lo-
 quēte Artemisia, quicūque ei be-
 ne volebāt, noxiam illi rebantur
 suam orationem, tanquā aliquid
 mali passuræ ab rege, quam ve-
 taret pugnam facere navalem

a Me; quæ nec
 in navalibus ad
 Eubœam praeliis
 me ignauissimè
 gessi, nec minima
 præstiti, par est,
 domine, senten-
 tiam meam pro-
 ferendo, quæ ma-
 ximè è re tua esse
 cenſeo, indicare:
 atque ideo hæc
 dico, Parce navi-
 bus, nec praelium
 navale cum iis
 viris, etc.

at ii qui malè consultum illi volebāt inuidebāntque, utpote cui inter primos sociorum omniū honos haberetur, gaudebāt eius quam dixerat sentētia, tanquam perituræ. Sed Xerxes, postquam ad eū sunt relatæ sententiæ, magnopere delectatus est Artemisiæ sententia: & quum iam antea officiosam esse sensisset, tunc multo impēsius collaudauit. Nihilominus ut pluribus staretur iussit, ratus ad EVBOEAM suos sponte malè pugnasse, quod videlicet ipse abfuisse: itaque constituit spectaculo pugnae naualis interesse. Classarii, ubi nuntiatum est illinc esse soluendū, classē Salaminem versus ducunt, & per otium in aciem sunt digesti. Sed quum eos dies defecisset quominus prælium committerēt, (nox enim interuenit) in posterū diē sese instruebant: quum interim Græcos metus formidōq; cepit, cūm alios, tū verò Peloponneses, quod ipsi desidentes in Salaminē, pro Atheniēsiū terra essent certaturi: qui si superarentur, in insula deprehensi forēt obsidendi, sua terra sine præsidio relicta.

Per eandem noctem pedester exercitus barbarorum contendebat in Peloponnesum: quamquam cuncta quæ poterant excogitata erant ne barbari per cōtinentem ingrederentur. Nā ubi Leonidem cum suis apud Thermopylas occubuisse accepere Peloponneses, celerrimè ex vrribus cōcursu facto, Isthmum infederunt, duce Cleombroto Anaxádrīdæ filio, Leonidæ fratre. Ibi confidentes, primū viam Scironidem obstruxerūt, deinde cōsilio inito Isthmum muro inædificabāt, opusque perficiebāt, quippe nemine (quum tot millia virorum essent) cessante. nam & lapides & lateres & ligna, & cistas fabulo plenas afferebāt, nullo temporis momēto opus intermittētes, neq; diurno neq; nocturno. Hi autem è Græcis fuerūt qui ad Isthmū auxilio cum omni copia venerūt: Lacedæmonii, & Arcades omnes, & Elci, & Corinthii, & Sicyonii, & Epidaurii, & Philiæ, & Træzenii, & Hermionēses.

A Θ ὅ ἀγαμέμνωνί τε καὶ φρονέοντες αὐτῇ, ὅτε ἐς πρῶτοις τετιμμημένη Διὶ πάμπαν τῇ συμμάχων, ἐτέρποντο τῇ ἀνακρίσει, ὡς ἀπολεομένης αὐτῆς. ἐπεὶ δ' αἰὲν εἰρησάν αἰ γράμμαι ἐς Ξέρξεα, κάρτα τε ἦδη τῇ γράμμῃ τῆς Ἀρτεμισίης καὶ νομίζων ἐπὶ πρῶτῳ ἀποδάμνῃ (εἶ), τότε πολλὰ μάλλον αἶνεε. ὁμῶς δ' οἷσι πλείοσι περὶ θεοῖν ἐκέλευε, τὰ δὲ κατὰ δόξας πρὸς μὲν Εὐβοίῃ σφέας ἐπελοκαχέειν, ὡς οὐκ ἔχοντος αὐτῶν. B τότε δὲ αὐτὸς πρῆσθ' ἀπὸ θεήσασθαι ναυμαχίοντας. ἐπεὶ δ' οἱ πρὸς ἡέλλων αἰσπλῶειν, αἰσῆρον ἐλπίσας ὅτι τὸ Σαλαμῖνα. ἔπειρήθησαν Διὶ πατρὶντες κατ' ἡσυχίαν. τότε μὲν νῦν ὅτι ἐξέχρησέ σφι ἡ ἡμέρη ναυμαχίαν ποιέειν. νῦν γὰρ ἐλπίετο. C ὅ δ' οἱ πρῆσθ' ἀφ' ὧν ἐς πλὴν ὑπεραίαν. τοῖς δ' Ἕλληνας εἶχε δέος τε καὶ ἀρρώσθη, ὅτι ἦκα δὲ τοῖς ἀπὸ Πελοποννήσου. ὁρῶντες δ' ὅτι αὐτοὶ μὲν ἐν Σαλαμῖνι κατήκοντο, ὑπὸ γῆς δ' Ἀθηναίων ναυμαχίαν μέλλοιεν ἱκνηθέντες τε, ἐν νῆσσι ἀπὸ λαμφρόντες πολιορκήσονται, ἀπέντες πλὴν ἐωυτῶν ἀφύλακτον.

Τῇ δὲ βαρβάρων ὁ πεζὸς ὑπὸ πλὴν πρῆσθ' ἀπὸ νῆκτα ἐπορεύετο ὅτι πλὴν Πελοπόννησον. καίτοι τὰ δυνάμει πάμπαν ἐμεμνηχάμετο, ὅπως κατ' ἡπίερον μὴ ἐσβάλλοιεν οἱ βάρβαροι. ὡς γὰρ ἐπύθοντο ἅχιστα Πελοποννήσοι τοῖς ἀμφὶ Λεωνίδην ἐν Θερμοπύλῃσι τετελευτηκέναι, στυδραμόντες ἐκ τῶν πολίων, ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἵζοντο. καὶ σφι ἐπὶ στρατηγὸς Κλεόμβροτος ὁ Ἀναξαδρίδῃ, Λεωνίδῃ δὲ ἀδελφεός. ἱζόμενοι δ' ἐς τὸ πρῶτον Ἰσθμῷ, ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἵζοντο. καὶ σφι ἐπὶ δὸν μετὰ τῷ ὡς σφι ἐδόξε βουλευομένοις, ὡς δὲ μὲν Διὶ τῷ Ἰσθμῷ τείχεος. αἶτε δὲ ἐουσέων μυριάδων πολλῶν, καὶ πᾶν τοῦ ἀνδρὸς ἐργαζομένων, ὡς δὲ τὸ ἐργον. καὶ γὰρ λίθοι, καὶ πλίνθοι, καὶ ξύλα, καὶ φορμοὶ ἱάμμου πλῆρες ἐσφάλλοντα, καὶ ἐλίνυον ὅσδενα χρόνοι οἱ βοηθήσαντες ἐργαζόμενοι, οὔτε νυκτὸς, οὔτε ἡμέρας. D ὅ δὲ βοηθήσαντες ἐς τὸν Ἰσθμὸν πάμπαν, οἳ δὲ ἔσαν Ἕλληων Λακεδαιμόνιοι τε, καὶ Ἀρκάδες πάμπαν, καὶ Ἠλῆοι, ἐκ Κορίνθιοι, καὶ Σικυωνιοί, καὶ Ἐπιδαυριοί, καὶ Φλιαῖοι, καὶ Τροιζηνιοί, καὶ Ἐρμιονῆες.

οὔτοι

a Id est, Sententiam plurimam. Quoniam se vult à la plus grande voix.

οὗτοι μὲν ἔσαν οἱ βοηθήσαντες, καὶ ὑπαρ-
 ρώδεοντες τῇ Ἑλλάδι κινδυνεύουσι· τοῖσι δὲ
 ἀλλοῖσι Πελοποννησίοις ἐμελεῖ ὁδόν. Ὀ-
 λυμπία δὲ καὶ Κάρνηα περιχώρει ἤδη.
 οἱ κέτι δὲ πλεῖν Πελοπόννησον ἔθνεα ἐπὶ ἀ-
 ντήν· τὰ μὲν δύο, αὐτόθιονα ἔοντα, καὶ χώ-
 ριον ἰδρυται· νῦν τε καὶ τοπάλαι οἶκον, Ἀρ-
 καῖδες, καὶ Κυωνέοι· ἐν δὲ ἔθνος τὸ Ἀχαι-
 κόν, ἐκ μὲν Πελοποννήσου σὺν ἑξέχωρσεν,
 ἐκ μὲν τῆς ἐαυτῶν· οἱ κέτι δὲ πλεῖν ἄλλο-
 τεύειν. τὰ δὲ λοιπὰ ἔθνεα, τῶν ἐπὶ ἀν-
 τερα ἐπὶ ἡλυδά βῆσι, Δωριεὲς τε καὶ Αἰτω-
 λοί, καὶ Δρύοπες, καὶ Λήμνιοι. Ἐ Δωριέων
 μὲν, πολλάι τε καὶ δόκιμοι πόλεις, Αἰ-
 τωλῶν δὲ Ἡλὶς μοιῶν· Δρύοπων δὲ, Ἐρ-
 μιόνη τε, καὶ Αἰσινή ἢ πρὸς Καρδαμύλῃ
 τῇ Λακωνικῇ· Λημνίων δὲ, Παρωρεῖται
 πόλεις. (4) δὲ Κυωνέοι αὐτόθιονες ἔοντες,
 δακτύλοι μοιῶν (5) Ἴωνες. ἐκ δὲ δωρεῖται
 τε, ὑπὸ τε Ἀργείων ἀρχόμενοι, καὶ τῷ
 χρόνῳ ἔοντες Ὀρεῖται, καὶ οἱ πελοποννη-
 σιῶν ὧν τῶν ἐπὶ ἀν-
 τερα αἱ λοιπαὶ πό-
 λεις παρέξ τῶν κατέλεξα, ἐκ τοῦ μέσου ἐ-
 κατέτατο. εἰ δὲ ἐλθόντες ἐξέσι εἶπαι, ἐκ
 τοῦ μέσου κατήμενοι, ἐμνήσκον. (4) μὲν δὲ
 ἐκ τῶν Ἰωνῶν, τοιούτῳ πόνῳ σιῶνται, ἀ-
 τε πρὸς τὸ πᾶν τὸς ἄλλους δρόμου ἴοντες, καὶ
 τῆσι νηυσὶ σὺν ἐλπίζοντες ἐλάμψανται·
 (4) δὲ ἐκ Σαλαμῖνι Ἑλλήνες, ἕμφοι τῶν
 πειθαρχοῦντες, ἀρρώδεον, σὺν οὕτω πε-
 ρισφία ἀνδρῶν δεικνύοντες ὡς πρὸς τῇ Πε-
 λοποννήσῳ· ἔως μὲν δὲ αὐτῶν ἀνὴρ ἀνδρὶ
 πρὸς ἀλλήλῳ σιγῇ λόγον ἐποιέον, θάλασσα ποιεῖ-
 μένος πλεῖν Ἐγρυπιάδεω ἀβυλίῳ τέλος
 δὲ, ὁ δὲ ἐρράγη ἐς τὸ μέσον, σύλλογός τε δὲ ἐγί-
 νετο, καὶ πολλὰ ἐλέγχετο πρὸς τῶν αὐτῶν. οἱ
 μὲν, ὡς ἐς πλεῖν Πελοπόννησον χρεῶν εἶναι ἀ-
 ποπλῶν, καὶ πρὸς ἐκείνης κινδυνεύειν, μη-
 δὲ πρὸς χώρῃς δορυαλώτου μόνον μάχε-
 σθαι· Ἀθιναῖοι δὲ, καὶ Αἰγινήται, καὶ
 Μεγαρέες, αὐτῶν μόνον ἀμύνεσθαι.

Εἰ ταῦτα Θεμιστοκλῆς, ὡς ἐαυτοῦ τῇ
 γνώμῃ ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων, λαθὼν
 ἔξερχεται ἐκ τῆς συνεδρίου. ἔξελθὼν δὲ,
 πέμπει ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ Μηδῶν ἀνδρα-
 πλοῖον, ὅπως λαμβάνῃ τὰ λέγειν χρεῶν
 misit ad classem Medorum nauigium, cum

A Hi fuerunt qui quidem auxilio
 venerunt, metuentes periclitati
 Græciæ. Cæteris enim Pelopon-
 nensibus id nihil admodum cu-
 ra erat, & Olympia iam & Car-
 nia præterierant. Incolit autem
 Peloponnesum gentes septem,
 quarum duæ indigenæ eundem
 quem habitarunt olim locum
 nunc habitant, Arcades & Cy-
 nurii: una, Achaica, quæ nun-
 quam illa quidem è Peloponne-
 so excessit, sed pristino loco e-
 gressa, alienum incolit: reliquæ

B quatuor è septem aduentitiæ sūt,
 Dorienfes, AEtoli, Dryopes, Lem-
 nni. Ac Doriensium quidē mul-
 tæ sunt & insignes ciuitates: AE-
 tolorum autem sola Elis: Dryo-
 pum autem, Hermiona & Asina,
 quæ ad Cardamylam Laconicā
 sita est: Lemniorum autē, omnes
 Paroreitani. Cynurii autē, quum
 sint indigenæ, soli putantur Io-
 nes esse, sed effecti sūt Dores, sub
 imperio Argiuorum impositi, &
 progressu temporis, quū essent
 Orneatæ, itémque accolæ. Harū

C igitur septem gentium cæteræ
 præter eas quas recensui, è medio
 cesserunt: & (si ingenuè loqui fas
 est) in medio sedentes cū Medis
 sentiebant. Apud Isthmum qui-
 dem in tali labore isti occupati
 erant, utpote pro omni iam cur-
 su, quod nulla spes è classe affu-
 geret, currentes. Quæ audientes
 illi qui in Salamine erant, formi-
 dine afficiebantur, non tam pro
 seipsis quàm pro Peloponneso
 solliciti, adeo ut alius aliū adiens,
 & summissa voce loquens admi-
 raretur in Evrybiade consilii in-
 opiam: tandem verò res erupit
 in medium, conciliūque con-
 tractum est, & multa de hoc ipso
 dicebantur, ab his quidem, oportere
 in Peloponnesum nauigare,
 & pro illa adire periculum, non
 autem manentes, pro regione
 captiua pugna nauali decernere:
 ab Atheniensibus verò & AEgi-
 netis & Megarensibus, satius esse
 illic manentes dimicare.

E Ibi Themistocles, postquam
 sententia Peloponnesium cui-
 cit, clanculum è cōcilio egressus,
 quodā iussu dicere quæ oporteret:

a Quo tempore
Thespíēses, ciues
recipiebāt. id est,
eius ciuitatū do-
nabant.

cui nomen erat Sicino, contubernali suo, atque eodem prädagogo liberorum suorum: quem post has res gestas ipse Thespíēsem fecit, ^a (vbi Thespíēses in ciuitatem sunt recepti) atque locupletem. Is tunc nauigio ad duces barbarorum profectus, hæc inquit, Dux Atheniensíū, quòd partibus regis fauet, praeoptatq; res vestras quàm Græcorum esse superiores, misit me iam clam aliis Græcis indicatum vobis, illos metu perculsos fugā facere velle, & nunc offerri vobis occasione exequendi rem omnium præclarissimam, nisi per negligentia eos dilabi sinatis. nam neque inter se consentiunt, neque vobis amplius obsistent: sed inter se dimicantes cernētis eos qui vobiscum & eos qui contra vos sentiunt. Hac re Sicinus indicata, ab illis abcessit. Cui fidem habētes barbari, tum in insulam paruam nomine Psyttaleam, quæ inter Salaminem & continentem sita est, multos Persarum traiciunt, tum mediam circa noctem cornu quod ad vesperam spectabat producunt Salaminem versus, eam circumituri: producunt itē qui circa Ceon & Cynosuram instructi erant, occupātes omne fretum. Munychia tenus. Ideo autem & naues producebant nequā Græcis liceret effugere: sed circumuenti vicem redderent præliorum ad Artemisium gestorum. Ad insulam autem Psyttaleam traiciebant Persas, vt commisso nauali certamine, quum plurimum & virorum & naufragiorum eò efferretur, (erat enim insula in traiectu pugnae sita) ii

b Alios seruaret, Persæ b suos seruarent, alienos interimerent. Hoc autem ne hostis sentiret, clanculum egere, nulla noctis parte concessa somno. In has ego res intus, non habeo aduersari oraculis tanquā non veris, volens euidenter loquentia conari refellere,

*Auricoma postquam Diana lit-
torā iungent*

αὐτὴ λέγειν ὡς ὅτε εἰσι ἀληθεῖς, οὐ βουλόμενος ἐναργῶς λέγωντας πειρᾶσθαι καταβάλλειν, ἐς τοιαῦτα παρήγματα ἐβλέψας,

Ἄλλ' ὅταν Ἀρτέμιδος χρυσάρεον ἱερὸν ἀκτὺν

A τὰ οὐνόμα μὲν ἰὼ Σίκινος, οἰκίτης δὲ καὶ παιδαγωγὸς ἰὼ τῷ Θεμιστοκλῆος παίδων· ὃν δὴ ὑπερον τουτέων τῷ παρηγμάτων Θεμιστοκλῆς Θεσπίεα τε ἐποίησε, ὡς ἐπεδείκνυτο οἱ Θεσπίεες πολίτας, καὶ χρημασι ὀλβίον. ὅς τότε πολλοὶ ἀπικόμενος, ἔλεγε πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῷ βαρβάρων τὰδε, Ἐπεμψέ με στρατηγὸς ὁ Ἀθηνάων λαβὼν τῷ ἄλλων Ἑλλήνων, (τυγχάνει γὰρ Φρονέων τὰ βασιλῆος, καὶ βουλόμενος μάλλον τὰ ὑμέτερεα κατ' ὁρθε γινέσθαι ἢ τὰ τῷ Ἑλλήνων παρήματα) φράσσονται ὅτι οἱ Ἕλληνες δρημόν βουλόμενοι κατὰ ῥωδῆκότες. καὶ νῦν πρὸς καὶ ἄλλισιν ὑμέας ἔργων ἀπομύτων ἐξεργάσασθαι, ἵνα μὴ παθεῖσθε δόξαντας ἀλβεί. οὐτε γὰρ ἄλλήλοισι ὁμοφρονέουσι, οὐτε ἀντιθέσονται ὑμῖν. πρὸς ἐωυτοὺς τε σφέας ὅψαδε ναυμαχέοντες τοὺς τὰ ὑμέτερεα φρονέοντες, καὶ τοὺς μὴ. ὁ μὲν, ταῦτα σφισι σημῆσας, ἐκ ποδῶν ἀπαλλάσσειτο· τοῖσι δὲ, ὡς πρὶν ἐγχετο τὰ ἀγγέλλεντα, τῷ μὲν, ἐς πύλων σίδα πύλιν Ψυττάλειαν, μεταξὺ Σαλαμῖνος τε κειμένη καὶ τῆς ἡπείρου, πολλοὺς τῷ Περότων ἀπεβίβασεν· τῷ δὲ, ὅτι ἐγίνοντο μέσση νύκτες, ἀνῆγον μὲν τὸ ἀπ' ἐσπέρας κέρας κυκλούμενοι πρὸς πύλιν Σαλαμῖνα, ἀνῆγον δὲ τὴν ἀμφὶ πύλιν Κέον τε καὶ πύλιν Κυνόσουραν τεταγμένοι, κατέχον τε μέγρε Μονυχίας πόρτα πρὸς πορθμόν τῇσι νησί. τῶν δὲ δὲ εἰνεκα ἀνῆγον τὰς νῆας, ἵνα δὴ τοῖσι Ἕλλησι μὴ δὲ φυγέειν ἐξῆ, ἀλλ' ἀπολαμφθέντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι, δοῖεν πῶν τῷ ἐπ' Ἀρτεμίσια ἀγωνισμάτων. ἐς δὲ πύλιν σίδα τὴν Ψυττάλειαν καλεομένην ἀπεβίβασεν τῷ Περότων τῶν δὲ εἰνεκα, ὡς ἐπεὰν γῆται ναυμαχίῃ, ἐν ταῦτα μάλιστα ἐξοισομένην τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῷ ναυηγίῳ. ἐν γὰρ δὴ πόρῳ ναυμαχίῃς τῆς μελλούσης ἐσταθαι ἔκειτο ἡ νῆος, ἵνα τοὺς μὲν δεσποῖσι, τοὺς δὲ ἀφ' ὧν φεύρωσι. ἐποῖον δὲ σιγῇ ταῦτα, ὡς μὴ πύλιν νοῖατο τὴν ἐναντίον. τὸ μὲν δὲ ταῦτα τῆς νυκτός, δοῖεν ἀποκριμηνότες, πρὸς ἀρτέοντο. χρησιμοῖσι δὲ ὅτε ἔχω

308

Νηυσὶ γεφυρώσωσι, καὶ εἰναλίῳ Κυνό-
σουραν,

Ἐλπίδι μαγνομένη λιπαρῆς πέροσφυες
Ἀθλιάας,

Δῖα δίκη σβέσσει κρατερὸν χρόν, ὕβριος ὕδον,
Δεινὸν μυχμόφοντα, δοκεῖν τ' ἀνὰ πόρτα
πυθιάσαι.

Χαλκὸς γάρ χαλκῷ συμμίσχεται, αἷματι
δ' Ἀρης

Πόντον Φοινίξ· τὸτ' ἐλδύθεον Ἑλλάδος
ἦμῶν

Εὐρύοπα Κρονίδης ἐπάγχε πότνια Νίκη.

Ἐς τοιαῦτα μὲν ἐοῦντα εἰαργῶς λέγουσι
Βάκιδι ἀντιλογίας χρησμῶν πέει, οὔτε αὐ-
τὸς λέγει θελήμει, οὔτε πρὸ ἄλλων ἐν δόκο-
μῃ. τῷ δὲ ἐν Σαλαμῖνι στρατηγῶν ἐγένετο
ᾧσις λόγων πολλός. ἦδεσθαι δὲ οὐκ ὅτι
σφέας περικυκλωῦν τῇσι νηυσὶ οἱ βάρ-
βαροι. ἀλλ' ὥσπερ τῆς ἡμέρας ὥρων αὐτοὺς
τεταγμένους, ἐδόκειον καὶ χάριον εἶναι. σὺν-
σηκώτων δὲ τῷ στρατηγῶν, ἔξ Αἰγίνης διέ-
βη Ἀρεσιδῆς ὁ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Ἀθλιώος
μυθ, ἔξωφρακισμένος δὲ ὑπὸ τῷ δήμῳ.

Ὡς γὰρ γενόμενα, πύθωνος ἀνδρὸς αὐτῷ
ἔσπον, ἀεικὸν αὐδρα γυμνάσαι ἐν Ἀθλήσῃ
καὶ δικοπῶν. οὗτος ὁ νῆρ γὰρ ὅτι δ' οὐκ
ἐδρίον, ἔξεκαλέετο Θεμιστοκλῆα, ἐόντα μὲν
ἐωυτῷ οὐ φίλον, ἐχθρὸν δὲ παμάλιστα. ὑ-
πὸ δὲ μεγάλους τῷ πρῶτοντων κακῶν, λήθη
ἐκείνων ποιδήμους ἔξεκαλέετο, γέλων αὐτῷ
συμμίξαι. παρακῆκος δὲ ὅτι ἀπεύδιδεν

ὑπὸ Πελοποννήσου ἀνάγει τὰ νῆας πρὸς
τὸν ἰσθμόν. ὡς δὲ ἔζηλθέ οἱ Θεμιστοκλῆς,
« ἔλεγε Ἀρεσιδῆς τὰδε, Ἡμέας εἰσάξιν
« χρεῶν ὅτι ἐν ταῖς ἄλλαις χερσὶ, καὶ δὴ καὶ ἐν
« τῷδε, πρὸ τῶν ὁκότερος ἡμέων πλέω ἀγα-
« θὰ τῇ πατρίδι ἐργάσεται. λέγω δὲ ὅτι ἴσον
« ὅτι πολλά τε καὶ ὀλίγα λέγει πρὸς ὑπο-
« πλόου ὅς ἐστιν Πειλοποννησίοις. ἐγὼ γὰρ
« αὐτόπτης τοι λέγω γυμνάμους, ὅτι νῦν, οὐδ'
« ἡν γέλωσι Κορίνθιοί τε καὶ αὐτὸς Εὐρυ-
« βιάδης οἱοί τε εἶσιν ἐκπλαῖσαι. πρὸς ἔχ-
« μῶνα γὰρ ὑπὸ τῷ παλαιῶν κύκλῳ. ἀλλ'
« ἐπελθὼν σφί τοιαῦτα σήμνηον. ὁ δὲ ἀμείβε-
« το τοῖςδε, Κάριτα τε χρυσὰ δέχεσθαι θέας, καὶ
« ὅτι ἡγεῖσθαι. τὰ γὰρ ἐγὼ ἐδιδόμην γυμνάσαι,

A *Navales pontes cum listoribus Cy-
nosura,*

*Spe stolidi fortes quod Athenas
marte subegit,*

*Compescet iuvenē meritissima pe-
na superbum,*

*Instinctum furis, sibi cedere cun-
cta putantem.*

*Nam miscebitur as ari, mars san-
guine pontum*

*Inficiet: Graiis tunc libera tempo-
ra reddet*

B *Sa urna genitus, simul & Victo-
ria pollens.*

Quum ita euidenter in his à Ba-
cide dicatur, profectò neque ipse
de fide oraculis derogada ausim
dicere, neque ab alius dici susti-
neam. Porro inter duces qui in
Salamine erant ingens conflatu
est tumultus, nondum scientes à
barbarorum nauibus se circum-
ueniri: vbi autem orto sole inspe-
xerunt hostem instructum, cen-
suerunt ibidem sibi manendum.

C Quibus cōgregatis, applicuit ex
Aegina Aristides Lyfimachi fi-
lius, Atheniensis quidem, sed in
exilium à populo eiectus, quem
ego (vt eius mores accepi) virū
optimum Athenis atque iustissi-
mum censui. Hic vir concilio
assistens, Themistoclem euoca-
uit, non amicum sibi, sed in pri-
mis inimicum: verum præ ma-
gnitudine præfētium malorum
oblitus simulatū, euocauit ho-
minem colloquendi gratia. præ-
fenserat enim Peloponnēses ma-
turare ad Isthmum classem re-
ducere. Qui, quū prodisset The-
mistocles, ad eum inquit, Nos &
alio tempore & hoc ipso contē-
dere debemus inter nos hac de
re, vter nostrum de patria præ-
clarius mercatur. te verò certio-
rem facio, perperquē esse Pelopō-
nensibus multa verba facere ac
pauca de abducendis hinc nauib-
us. Ego enim tibi quod ipsemet
vidi, refero: nūc, ne si velint qui-
dem, Corinthios atque ipsum

D *EVrybiadem enauigare posse,
quoniam circumdati ab hostil-
vndique sumus: quare ingressus
ad eos, hoc indicato. Cui respō-
dēs Themistocles, Vtilia sanē, in-
quit, iubēs, bonū afferēs nūtiū.
Nā quod ego precabar vt fieret,*

Scito enim quæ
à Medis fiunt, à
me profecta esse.

id ipse tu conspicatus fieri, venisti nuntiatum. * vt enim scias, quæ fiunt à Medis, propter me fiunt: quoniam opus factum fuit vt Græci qui nolebant sua sponte ad pugnam descendere, descenderent inuicti. Tu verò, quandoquidem vilia nuntiatum venisti, per te ipsum nuntiato. Quoniam si ego retulero, videbor re commentitiam dicere, nec ipsis persuadebo, tanquam non hoc agentibus barbaris. Itaque tute ingressus, vti res habet ipse referas. Quod vbi feceris, si tibi fidē habebunt, optimē habet: sin minus, perinde nobis erit. neque enim si vndique circumdati sumus, vt tu ais, amplius isti defugient. Aristides conciliū introgressus, eadem retulit, dicens se ex Aegina venisse, & ægrē clapsū, latendo stationem hostiū. Omnem enim classē Græcorum, à Xerxis classe circumuentam: idēōque hortari se vt ad defensionem sui illi sese præpararent. Hæc loquutus Aristides, retrō abiit. Rursus autem inter duces altercatio orta, plerisque eorum fidem nuntio non habentibus. Quibus non credentibus aduenit triremis transfuga viro- rum Teniorum, cui præerat Panæti- us Sofimēnis fili*, quæ omnē veritatem attulit. Cuius facti nomine Tenii in tripode qui Delphis dedicatus est, inter eos qui barbarum debellarūt, scripti fue- re. Ex hac autem naui quæ ad Sa- laminem & altera quæ ad Artemisiū transfugit, expleta est Græcorum classis trecentarum & octoginta nauium. dux nanque prius ad explendum numerum defuerant naues. Græci, vbi eis verba Teniorum fecerunt fidē, sese apparauerunt tanquam dimicaturi. Et sub diluculum, quū propugnatorum cœtū fecissent, Themistocles ex omnibus quæ expedirent præcipiebat: cuius orationis summa erat, meliorum cum peioribus comparatio, quæcunque in hominis natura atque industria existūt, exhortatus vt meliora eligerēt. Vbi perorauit, iussit illos ingredi naues. quib* ingressis, rediit ab Aegina triremis quæ profecta ad Aëcidas erat, mōxq; omnes naues Græci soluerūt.

A αὐτὸς αὐτότης ἡρόδοτος, ἦκει. ἴαθι γὰρ ὅτι ἐμὸν τὰ ποιῶντα ὑπὸ Μήδων. ἔδιδε γὰρ ὅτε οὐκ ἐχόντες ἔβηλον εἰς μάχην κατὰ σά. Θ' Ἕλληνας, ἀέκοντάς τε θάλασσαν. οὐ δὲ, ἐπεὶ ἦκει χρεῖα ἀπὸ γέλλων, αὐτὸς σφι ἀγέλον. ἡ γὰρ ἐγὼ αὐτὰ λέγω, δόξω πλάσαι λέγειν, καὶ οὐ πείσω, ὡς οὐ ποιῶντων τῷ βαρβάρων ταῦτα. ἀλλὰ σφι σήμερον αὐτὸς πρὲλθὼν ὡς ἔχει. ἐπεὶ δὲ σήμερις, ἡ μὲν περὶ θάνατον, ταῦτα δὲ τὰ κέλλισα. ἡ δὲ αὐτοῖσι μὴ πιστὰ γίνηται, οἷον ἡμῖν ἔσται. οὐ γὰρ ἐπὶ ἀφ' ἀδρήσονται, εἰς τὸν ποταμὸν χόθην, ὡς σὺ λέγεις. ταῦτα ἔλεγε πρὲλθὼν ὁ Αἰετιδίδης, Φαί- ρμος ὅς τις Αἰγίνης τε ἦκειν, καὶ μόνος ἐκ- πλάσαι λατὼν τοὺς ἐπορμύοντάς. ποιεῖν ὁδοὺ γὰρ πρὸ τοῦ στρατοπέδου ὁ Ἕλλησπόντος ὑπὸ τῷ νεῶν τῷ Ἑβρῆϊ. ποταμὸν τε σιμενέου λυθεῖ, ὡς ἀλεξοπορμύους. καὶ ὁ μὲν, ταῦτα εἰπας, μετεστῆκε. τῷ δὲ αὐτῷ ἐγένετο λόγων ἀμφισβησίη. Θ' πλοῦνες γὰρ τῷ στρατηγῷ οὐκ ἐπείθοντο τὰ ὅσα γέ- λοντα. ἀπιστούντων δὲ τούτων, ἦκε τειήρης αἰδράων Τιωίων αὐτομολέουσα, τῆς ἡρχε ἀνὴρ Παναίτιος ὁ Σωσιμόνεος, ἡ δὲ ἔφερε πλὴν ἀληθείᾳ πᾶσαν. ἀφ' οὗ τὸ ἐργον ἐνεγράφησαν Τιωίοι ἐν Δελφοῖσι ἐς τὸν τείποδα, ἐν τοῖσι τὸν βαρβάρων κατε- λούσι. σὺν δὲ ὧν ταῖς τῇ νηὶ τῇ αὐτομολη- σάσῃ ἐς Σαλαμῖνα, καὶ τῇ πορτέρῃ ὅτι Αἰετιδίδῃ τῇ Δημῖν, ὅς τις πλοῦτος ὁ ναυτικὸν τοῖσι Ἕλλησι ἐπὶ ὄγκῳ ὄντα καὶ τετρακοσίας νῆας. δύο γὰρ δὴ νηῶν τότε κατέ- δεε ἐς τὸν ὄριθμον. τοῖσι δὲ Ἕλλησι ὡς πιστὰ δὴ τὰ λεγόμενα ἡ τῷ Τιωίων ῥήματα, πρὸς πλοῦτον ὡς ναυμαχίοντες. ὡς τε διέφαινε, καὶ οἱ σύλλογον τῷ ὅτι βατείων ποι- νομένων. πορτέρῃ δὲ ἔχοντα μὲν ἐκ πλοῦτων Θεμιστοκλῆς, ταῖς δὲ ἐπὶ αὐτῶν τα κρέατα τοῖσι ἡσποσι αὐτῇ πλοῦτα. ὅσα δὲ ἐν αὐτῷ πορτέρῃ φύσι καὶ καταστάσι ἐγίνετο, πρὸς αὐτῶν δὴ τούτων τὰ κρέατα αἰρέεσθαι, καὶ καταπλέξας πλὴν ῥῆσιν, ἐσβαίνην ἐκέ- λθε ἐς ταῖς νῆας. καὶ οὔτοι μὲν δὴ ἐσέ- βανον, καὶ ἦκε ἡ ἀπ' Αἰγίνης τειήρης, ἡ κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀπεδήμησε. ἐν ταῖς τα αἰήσιν ταῖς νῆας ἀπᾶσαι Θ' Ἕλληνας.

ἀναγκάμοισι δὲ σφι, αὐτίκα ἐπέκλειτο ⁽⁴⁾ ἄ
 βάρβαροι. οἱ μὲν δὲ ἄλλοι Ἕλληνες ὅτι παύ-
 μιν ἀνεκρούοντο, καὶ ὤκελον τὰ νῆας. Ἀ-
 μινίης δὲ Παλλένος δὲ, ἀνὴρ Ἀθηνῶος, ἔξ-
 ἀναρχεῖς, καὶ ἐμὲ ἀλλὰ. συμπλακείσης δὲ
 τῆς νῆος, καὶ οὐ δυναμένων ἀπαλλαγῆναι,
 οὕτω δὲ οἱ ἄλλοι Ἀμινίη βοηθόντες σὺν-
 μίσθον. Ἀθηνῶσι μὲν οὕτω λέγουσι γε-
 νέσθαι τῆς ναυμαχίας πρὶν ὅτε ἔλθῃ. Αἰγι-
 νῆται δὲ, πρὶν καὶ τοῖς Αἰακίδαις ἀποδη-
 μήσαντες εἰς Αἰγίον, τῷ πρὶν εἶναι πρὶν ἄρ-
 ξασθαι. λέγεται δὲ ἐκ τούτου, ὡς φάσμα σφι
 γυναικὸς ἐφάνη. φανείσαν δὲ διὰ καλῶ-
 σαυαί, ὥστε καὶ ἄπορτον ἀκούσαν τὸ τραπύ-
 πεδον τῷ Ἑλλένων. ὁ γὰρ δὲ σφιν παρὲς τε-
 ρον τὰ δὲ, ὧς δαμόνοιοι, μέγας χρόνος ἐπὶ παρ-
 μιν ἀνακρούεσθαι; καὶ μὲν δὲ Ἀθηνῶσι
 ἐκ τούτου τοῦ Φοίνικας. οὗτοι γὰρ εἶχον τὸ παρὲς
 Ἑλθόντες τε καὶ ἐσπέρης κέρως. καὶ ὅτι Λα-
 κεδαιμόνιοι, Ἴωνες. οὗτοι δὲ εἶχον τὸ παρὲς
 πρὶν ὥς τε καὶ τὸν Πειραιέα. ἐξελοχάκεον
 μὲντοι αὐτῶν, καὶ τὰ Θεμιστοκλῆος ἐπὶ το-
 λας, ὁλίγοι, οἱ δὲ πλεῖστοι, οὐ. ἔχον μὲν νῦν
 συγχαῖν οὐνόματα τριερχῶν καταλέξαι,
 τῷ νῆας Ἑλλενίδας ἐλόντων. χρησόμεθα δὲ
 αὐτοῖσι ὅσον, πρὶν Θεομήτορος τε τῷ Ἀν-
 δροδάμαντος, καὶ Φυλάκου τῷ Ἰστιαίου, Σα-
 μίων ἀμφοτέρων. τῷ δὲ εἵνεκα μέμνηται
 τούτων μνησθῆναι, ὅτι Θεομήτωρ μὲν διὰ
 τούτου ὅτι ἔργον Σάμου ἐτυράνυσεν, καὶ τῷ
 ἐπὶ τῶν Περσέων. Φύλακος δὲ, βίερ-
 γέτης βασιλῆος ἀνερχάμενος, καὶ χώρα ⁽⁴⁾ ἐ-
 δωρήθη πολλή. ⁽⁴⁾ καὶ δὲ βίεργεται τῷ βασι-
 λῆος, ὁρῶντα καὶ λέοντα Περσέων. τῷ
 μὲν τῷ τύποις ὅπως εἶχε. τὸ δὲ πλεῖστον τῷ
 νῆας ἐπὶ τῷ Σαλαμῶνι ἐκείνη, αἱ μὲν, ὑπὸ
 Ἀθηναίων διὰ φηρόμεναι, αἱ δὲ, ὑπὸ Αἰ-
 γινῆται. ἀπὸ τῶν μὲν Ἑλλένων σὺν χρό-
 νῳ ναυμαχούντων καὶ τῶν δὲ βαρ-
 βάρων οὐ τῶν γυναικῶν ἐπὶ, οὐτε σὺν νό-
 ποιόντων ὅσον, ἔμελλε τοιοῦτό σφι στυγ-
 ρεῖσθαι οἷον ὅτι ἀπέβη. καὶ τοῖς ἔσθαι καὶ ἐ-
 χύοντο τῷ πρὶν πρὶν ἡμέρῳ μακρῶ ἀμεί-
 νοντες αὐτοῖς ἐωυτῶν, καὶ παρὲς Εὐβοίῃ, πᾶσι
 παρὲς μὲν καὶ δὲ μνησθῆναι. ἐξέρχοντο ἐξ-
 καὶ τε ἔχοντες ἐωυτῶν γήθησθαι βασιλῆα.

A In quos mouentes cōtinuò bar-
 bari sunt inuecti. Ibi ceteri qui-
 dem Græci ^a quum inhiherent
 remos, celsimque irent, Aminias
 Palleneus vir Atheniensis, eue-
 ctus naui in hostilem incurrit:
 cui implicitus quū hæeret, nec
 abstrahi posset, ita ceteri veniē-
 tes auxilio conferti sunt. Hunc in
 modum aiunt Athenienses exti-
 tisse initium pugna: AEginetæ
 verò, nauem quæ ad AEacidas
 abierat fecisse initium. Quanquā
 B etiam hoc refertur, simulacrum
 mulieris fuisse eis oblatum: &
 quum apparuisset, ita illos exhor-
 tatum ut omnis Græcorum ex-
 ercitus exaudierit: sed prius his
 verbis conuittatum, ^b O dæmo-
 nii, quousque remos inhibebitis?
 Ceterum aduersus Athenienses
 instructi erant Phœnices. nam
 hi cornu tenebant quod ad E-
 leusinem occidentemque verge-
 bat. Aduersus Lacedæmonios in-
 structi erant Iones. hi autē cornu
 tenebant quod ad auroram spe-
 ctabat & Pireum: quorum pauci
 admonitu Themistoclis de in-
 dustria ignauiter agebant, pleri-
 que minimè. Enimverò com-
 plurium trierarchorum nomi-
 na commemorare possem, qui
 Græcas naues expugnauere: sed
 neminē nominabo præter Theo-
 mestorem Androdamantis filiū,
 & Phylacon Histizi filium, am-
 bos Samios. quorum duntaxat
 D ideo mētionē facio, quòd Theo-
 mestor ob hanc nauatam operā
 à Persi tyrannus Sami sit crea-
 tus: Phylacus inter bene de rege
 meritos adscriptus sit, & multo
 traictu soli donatus. Bene meriti
 autem de rege, Persica lingua O-
 rofangæ vocantur. De his quidē
 ita res habet. Multitudo autem
 regiarum nauium ad Salaminē
 expugnabatur, partim ab Athe-
 niensibus corrupta, partim ab
 AEginetis, utpote Græcis seruato
 E ordine ac loco certantibus, bar-
 baris & incompōsitè & incon-
 sultè agentibus: ut non ab re fue-
 rit talē eis rem contingere qua-
 lis contigit. quāquam eo die fue-
 runt atque extiterunt longè sei-
 psis præstātiores, & quā ad EV-
 boeā extiterāt, pro se quisque ad-

^a Quum in pup-
 pim inhiherent
 ut appulsuri. End.

^b Omiseri,

nitentes, ac Xerxem reformidātes, quòd ab eo se singuli conspici arbitrabātur.

Et de aliis quidem vel barbarorum vel Græcorum singulatim, quomodo dimicauerint, nō possum pro comperto referre. Circa Artemisiam verò hōc rei gestum, ex quo impensius illa regi commendata est: Posteaquam regis res in multum tumultuationis deuenierant, hoc interim tempore Artemisia, quum nauē suam Attica insequeretur, nullū habēs effugium, quia ante ipsam naues amicorū, sua verò proxima hosti erat, hoc sibi putauit faciendum, quod & fecisse profuit: nam ut fugiebat Atticam nauem, in nauem sociam, quæ erat virorum Calyndesium, impexit, quāque rex Calyndesium Damasthymus uhebatur. Cum quo etsi huic iam inde quum essent in Hellesponto, contentio intercesserat, tamē incertum an consulto id fecerit, an fortuito nauis Calyndesium oblata fuerit. Eam Artemisia ubi incurrit pariter ac demersit, prospero casu vsa & duplex hinc sibi bonum est adepta: nam trierarchus Atticæ nauis eā conspicatus incurrisse barbarorum virorum nauem, existimans hanc Artemisiam nauem aut Græcā esse, aut ē barbaris profugisse, & à Græcis pugnare, ab hac ad alias se conuertit. Ita ex hoc facto contigit Artemisiam tum ut exitium euitaret, tum ut ē malo opere præcipue se probatam apud Xerxem redderet. siquidem fertur, quum rex spectans animaduertisset hanc nauem alteri incurrisse, quendam eorum qui aderant dixisse, Cernis Artemisiam domine, ut bene præliatur, utque nauem hostilem depressit: Et regem interrogasse nunquid verè id opus Artemisiam esset: & illos, utpote qui planè nossent insigne nauis Artemisianæ, ita rem habere affirmasse, ratos eam nauē quæ corrupta esset, hostilē fuisse. nā præter cætera quæ mulieri (ut dictū est) prosperè cesserunt, hoc quoque accessit, quod ē naui Calyndensi nemo seruatus est qui existeret accusator. Vnde Xerxē ferunt ad ea quæ narrabatur dixisse, Viri quidē extiterunt mihi fœminæ, fœminæ autē, viri.

310
 A ἡ δὲ ἡγεμένη δὴ τοὺς ἄλλους, οὐκ ἔχω μετεξέτε-
 ρους εἶπαι ἀπὲρ τῆς, ὡς ἔκαστος τῇ βαρβα-
 ρῶν ἢ τῇ Ἑλλήνων ἡγωνίζοντο· ἡ δὲ Ἀρ-
 τεμισίῳ πάντες ἐγέρτο, ἀπ' ὧν βίδοι μὴ σὺ
 μάλλον ἐπὶ τῷ βασιλεῖ. ἐπεὶ γὰρ ἐς ἱέρου-
 σον πολλὸν ἀπείκετο τὰ βασιλῆος ῥήματα,
 ἐν τούτῳ τῷ χειρῶν ἡ νηὶς ἡ Ἀρτεμισίης
 ἐδιώκετο ὑπὸ τῆς Ἀθηναίων. ἡ δὲ οὐκ ἐξου-
 σα δὲ φυγῆναι, (ἐμπροσθεν γὰρ αὐτῆς ἑστάν
 ἄλλαι νῆες φίλιαί, ἡ δὲ αὐτῆς πρὸς τῇ πο-
 λεμίων μάλιστ' ἐτύγχανε εὐδία) ἐδόξε οἱ
 γὰρ ποιῆσαι, ὅτι σιμωλώχεα ποιήσασθαι.
 διωκόμενη γὰρ ὑπὸ τῆς Ἀθηναίων, φέρουσα
 ἐνέβαλε νηὶ φιλήν, αἰδρῶν τε Καλιωδίων,
 καὶ αὐτὴν ὅτι πλέοντος τῷ Καλιωδίων βα-
 σιλῆος Δαμασθύμῳ. εἰ μὲν καὶ περὶ τῆς
 πρὸς αὐτὸν ἐγέρσεως ἐπὶ τῷ Ἑλλήνων ποταμῶν
 ἑόντων, οὐ μὲντοι ἔχω γὰρ εἶπαι, οὐτε εἰ οὐκ
 πρὸς αὐτὰ ἐποίησε, οὐτε εἰ σιμωλώχεα
 ἢ τῇ Καλιωδίων ἡ τύχῃ τῷ βασιλεῖ
 C σα νηὶς. ὡς δὲ ἐνέβαλε τε καὶ κατέδυσε,
 δύτην χερσὶν αὐτῇ, διπλᾶ ἐωυτὴν ἀγα-
 θὰ ἐργάσατο. ὅ, τε γὰρ τῆς Ἀθηναίων πρὸς τῇ
 εἰς, ὡς εἶδε μιν ἐμβάλλουσιν νηὶ αἰ-
 δρῶν βαρβαρῶν, νομίσαντες τὴν νῆα τὴν Ἀρ-
 τεμισίης ἢ Ἑλλήνων εἶναι, ἢ αὐτομολέειν
 ἐκ τῇ βαρβαρῶν, καὶ αὐτοῖσι ἀμύνειν, ἀ-
 ποτρέψας, πρὸς ἄλλας ἐπάειρε. τὸ το
 μὲν, τοιοῦτο αὐτῇ σιμωλώχεα γινέσθαι δὲ
 D φυγῆναι τε καὶ μὴ ἀπολέσθαι· τὸ το δὲ
 σιμωλόχεα ὥστε καὶ ἐργάσατο μὲν, ἀπὸ
 τούτων αὐτὴν μάλιστ' ἐβόησαν πα-
 ρὰ Ξέρξῃ. λέγεται γὰρ, βασιλεῖα γινώ-
 ρον, μαθεῖν τὴν νῆα ἐμβαλοῦσθαι, καὶ
 δὴ τινα εἶπαι τῇ πρὸς ὄντων, Δέσποτα,
 ὅρα Ἀρτεμισίῳ ὡς βί' ἡγωνίζεται, καὶ
 νῆα τῇ πολεμίων κατέδυσε; καὶ τὸν ἐπέ-
 ρεσθαι εἰ ἀληθῶς ὅτι Ἀρτεμισίης ὅ ἐρ-
 γον. καὶ τὸ φαίει, σαφῶς ὅ ἐπίσημον
 τῆς πρὸς ὅτις αὐτῆς. τὴν δὲ ἀφ' ἧς
 E ρεῖσθαι ἢ πείσασθαι εἶναι πολεμίων. τὰ τε γὰρ
 ἄλλα, ὡς εἶρηται, αὐτῇ σιμωλόχεα ἐς δύ-
 τιν γινώσθαι, καὶ τὸ τῇ ἐκ τῆς Καλιω-
 διῆς πρὸς μηδὲν ἀποσφέντα κατήγαγον
 γινέσθαι. Ξέρξῃ δὲ εἶπαι λέγεται πρὸς
 τὰ φερόμενα, Οἱ μὲν αἰδρες, γινώ-
 σι μοι γυναῖκες· αἱ δὲ γυναῖκες, αἰδρες.

Ἰωῦτα μὲν Ξέρξης φασὶ εἶπα. ὃ δὲ δὴ πο-
 ῖα τοῦτω, ἀπὸ μὲν ἔθαιε ὁ στρατηγὸς Αἰα-
 βίης ὁ Δαρείου, Ξέρξεω ἑὸν ἀδελφεός·
 ἀπὸ δὲ ἄλλοι πολλοὶ τε καὶ ὀνομαστοὶ Περ-
 σῶν καὶ Μήδων, καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων
 ὀλίγοι δὲ τινες καὶ Ἑλλήνων. αὗτοι γὰρ νέευν
 ἑπτάμυροι, τοῖσι αἰνῆες διεφθίεροντο, καὶ μὴ
 ὡς χειρῶν νόμῳ ἀπαλλύμενοι, ἐς τὴν Σα-
 λαμίνα διένειον. τῶν δὲ βαρβάρων οἱ πολλοὶ
 ὡς τῇ θαλάσῃ διεφθάρησαν, νέον οὐκ ἑπτά-
 μυροι. ἐπεὶ δὲ αἱ παρῶντες ἐς φυγὴν ἐπεί-
 ποντο, ὡς αὐτὰ αἱ πλείεσται διεφθίεροντο. ④
 γὰρ ὅπια τε ταχθέντες, ἐς τὸ ἔμπροσθεν τῆσι
 νηυσὶ παρῆναι πειρώμενοι, ὡς ἀποδοξάμενοι
 πὶ καὶ αὐτοὶ ἔργον βασιλείῃ, τῆσι σφετέρῃσι
 νηυσὶ φθιγνύσθαι ᾤοντο. ἐξήμετο δὲ καὶ
 τὸδε ὡς τῶν ἰορῶν τοῦτω. τῶν τινες Φοίνι-
 κες, τῶν αἰνῆες διεφθάρεατο, ἐλθόντες πρὸς
 βασιλῆα, διέβαλλον δὲ τὸν Γῶνα, ὡς δὲ ἐκεί-
 νοις ἀπολούατο αἱ νῆες, ὡς παρδόντων. συν-
 ῶντες ὡν οὕτω, ὥστε Γῶνα τε τοὺς στρατη-
 γοὺς μὴ ἀπολέσθαι, Φοινίκων τε δὲ τὸν ἀφ-
 βαλόντας, λαβεῖν τοῖς τὸν μισθόν. ἔτι πού τινες
 Ἰωῦτα λεγόντων, ὡς ἐβαλε νῆς Ἀττικῇ Σα-
 μοθρηκίῃ νηὶ. ἥ τε δὲ Ἀττικὴ κατεδύετο,
 καὶ ἑπὶ φερωμένη Αἰγινή νηὶ κατεδύσετο
 Σαμοθρηκίῃ τὴν νῆα· αὗτοι δὲ ἑόντες ἀ-
 κύνεσται ④ Σαμοθρηκίαι, τοὺς ἑπὶ τῇ ἀφ-
 ἀπὸ τῆς καταδυσάσης νηὸς βάλλοντες ἀ-
 πὸ τῆς ἀφ-ῆς, καὶ ἀπέβησαν τε καὶ ἔχον αὐτήν.
 Ἰωῦτα ἡρόδοτος, δὲ τὸν Γῶνα ἔρυσσεν. ὡς γὰρ
 εἰδὲ σφραγὶς Ξέρξης ἔργον μέγα ἐργασάμε-
 νοις, ἐπείπετο πρὸς τοὺς Φοίνικας, οἷα ὑπὸ
 λυπεύμενός τε καὶ πᾶν αἰπώμενος καὶ σφραγῶν
 ἐκέλευσε τὰς κεφαλὰς ἀποταμῆναι, ἵνα μὴ
 αὐτοὶ καὶ ἡρόδοτος, τοὺς ἀμείνονας ἀφ-
 βάλλωσι. ὅπως γὰρ πῖνα ἰδοὶ Ξέρξης τῶν ἐ-
 ωυτοῦ ἔργων πὶ ἀποδεικνύμενοι ὡς τῇ καυ-
 μαλίῃ, κατὰ μέτρον ὑπὸ τῶν οὐρεῖν τῶν αἰ-
 πίων Σαλαμῶνος τὸ καλέεσθαι Αἰγάλεως,
 ἀμεπύωνετο τὸν ποίησάντα. καὶ οἱ γραμ-
 ματισαὶ αἰέγραφοι παρῶντες τὸν τελεσθε-
 ρον καὶ τὴν πόλιν. πρὸς δὲ ἔτι καὶ παρσε-
 βάλετο φίλος ἑὸν Αἰαράμης αἰὲρ Πέρ-
 σης ἡρώων τοῦτου τῷ Φοινικῆς πάσης. ④
 μὲν δὲ πρὸς τοὺς Φοίνικας ἐπείπετο. τῶν δὲ

A Hæc autem dixisse Xerxem. In eo prælio cum alii multi & illustres viri tam Persarum Medorumque quam aliorum sociorum occubuerent, tum verò dux Ariabignes Darii filius Xerxisque frater:] è Græcis pauci, quippe qui gnari natadi, ubi suæ naues corruptæ erant, nec in pugna peribant, ad Salaminem enatabant. cuius rei quia imperiti erant barbarorum plerique, in mari perierunt. Posteaquam autem eorum primæ naues in fugam versæ sunt, tum verò plurimæ corrumpébantur. nam quæ in posterioribus locatæ erant, dum earum propugnatores conarentur præterire, ut & ipsi aliquam operam regi nauarent, undique in suorum naues incidebāt. Quo in tumultu etiam hoc actum est, ut quidam Phœnices quorum naues corruptæ fuerant, regem adeuntes, insimulauerint Iones tanquam proditores, quòd propter eos naues amissæ essent. unde contigit, non ut Ionum duces interficerentur, sed ut ii Phœnices qui illos insimulabant, eam acciperent mercedem. Etenim illis adhuc ea loquētibz, Samothracia naus Atticæ impacta, eam demersit: & in hanc Aeginetica impulsæ ipsam depresso. Verum Samothracæ, ut qui iaculatores essent, epibatas naus quæ suam depressoerat, iaculorum ictibus excusserunt, eorumque cōscensâ naui potiti sunt. quod factum Iones liberauit. Nam Xerxes ubi id egregium facinus Ionum aspexit, cōuersus ad Phœnices, ut erat supramodum mœstus, & omnes arguens, iussit eorum capita præcidi, ne, quum ipsi imbelles essent, meliores criminarentur. Quoties enim suorum quēpiam aliquod opus edentē cernebat, de eo homine percontabatur, sedens sub monte qui est eregione Salaminis, nomine AB galeo, & scribæ trierarchum illum à familia & vrbe scripto annotabant. Quinetiam cladi Phœnicum qui aderant, additus est Ariaramnes vir Persa, quanquam amicus regis. Et isti quidem in Phœnices se conuertebant:

a In regis con-
spectu nauarent.

b Talem mercedem acciperēt.
id est, quas paruas volebant dare lones, ipsi eas darēt.

barbaris autē in fugam versis, & ad Phalerum elabentibus, AEginetæ in freto subsistentes, operā memoratu dignam ediderunt. nam Athenienses quidem in tumultuatione naues sibi obfistētes fugientēsq̃ue expugnabant, AEginetæ verò eas quæ elabebātur: & quoties aliqua effugiebat Athenienses, eo ipso cursu in AEginetas incidebat. Quū interim conflixerūt naues duæ, vna Themistoclis insequēs aliam, altera Polycriti Crio geniti, viri AEginetæ, dum nauem Sidoniam inuadit, illam videlicet quæ speculatoriam in Sciatho AEgineticam ceperat, qua vehcebatur Pytheas Ischeni filius: quem Persæ feminecem plagis, tamen admiratione virtutis seruatum in naui habebant. Sidonia quæ hūc circumferebat naus, vnā cum Persis est intercepta, vt Pytheas ita sospes rediret in AEginam. Polycritus vbi inspexit Articam nauem, agnito signo naus imperatoris, inclamans Themistoclem, iocatus est, exprobrās AEginetis quod cū Medis sentirent. Hoc Polycritus sua naui incurrens, in Themistoclem iaculatus est. Barbari autē quorum naues supererant, fuga se proripuerunt in Phalerū pedestres ad copias. In hac pugna nauali ē Græcis optimē audierunt AEginetæ, secundo loco Athenienses: ē viris, Polycritus AEgineta: Atheniensesque, Evmenes Anagyrasius, & Aminias Palleneus, qui & Artemisiam est insequutus, non prius desiturus quā aut illam cepisset, aut ipse captus esset, si Artemisiam ea naui vehi animaduertisset. quippe trierarchis Atheniensium præceptum erat vt eā caperent, propositūmq̃ue præmii decē millium drachmarū ei qui viuam cepisset. Indignē enim ferebant mulierem aduersus Athenas militare. At illa (vt antea dictum est) aufugit. Fuerūt & alii quorum naues incolumes in Phalerum euaserunt. Adimātum autem Corinthiorum ducē Athenienses ferunt statim inter initia concursus nauium expa-

a. Supra, pag. 505
Ischeni fil. Sed i-
bidem malē Py-
theas.

A βαρβάρων ἐς φυγὴν παραπορεύων, καὶ ἐκ-
πλεόντων πρὸς δὲ Φάληρον, Αἰγινήται ὑ-
ποσάντες ἐν τῇ πορθμῷ, ἔργα ἀπεδέξαντο
λόγου ἀξία. ① μὲν γὰρ Αἰθιωαῖοι ἐν τῇ
θορύβῳ ἐκερξαίοντες αἰτίσασθαι καὶ τῇ
φθούρῳ τῶν νηῶν, οἱ δὲ Αἰγινήται τῇ ἐκ-
πλεύσει· ὅπως δὲ πίνες εἶναι Αἰθιωαῖους
ἀφ' οὗ γινώσκοντες, φερόμενοι ἐσέπνυντο ἐς τοὺς
Αἰγινήτας, ἐν ταῦτα συνεκώρουν νῆες ἢ τε
Θεμιστοκλέος διώκουσα νῆα, ἢ ἡ Πολυκρί-
του τῷ Κριῷ, αἰδρὸς Αἰγινήτῳ, τῇ ἐμβα-
λῶσα Σιδωνίῃ· ἥ δ' εἴλετο πλεῖστον πλοῦς φυλά-
σσεσθαι ὅτι Σκιαθῶν τὴν Αἰγινήτιν, ὅτι
ἡς ἐπλεε Πυθίης ὁ Ἰσχήνου. ② οἱ Πέρσαι
κατακοπέντες, ὅρῳ τῆς εἰρήνης εἶχον ἐν τῇ νηὶ
ἐκπαγλεόμενοι. τὸν δὲ πρὸς αὐτὴν αἶμα
τοῖσι Πέρσαισι ἦλθον τῇ Σιδωνίῃ, ὥστε Πυ-
θίῳ οὕτω σπένδειν ἐς Αἰγίνας ὡς δὲ ἐσεί-
δετο τὴν νῆα τὴν Αἰγινήτιν ὁ Πολύκριτος, ἔγνω·
δὲ σιμῆιον ἰδὼν τῆς στρατηγίδος καὶ βύσσας
C ③ Θεμιστοκλῆα, ἐπεκέρτο μνηστῆρας, ἐς τὴν Αἰ-
γινήτιν τὸν μηδισμὸν ὀφείδων. ταῦτα μὲν
ἐν νηὶ ἐμβαλὼν ὁ Πολύκριτος ἀπέρριψε
ἐς Θεμιστοκλῆα. οἱ δὲ βάρβαροι, τῶν αἰνῶν
πρὸς αὐτὸν, φθύνοντες, ἀπίκοντο ἐς Φάλη-
ρον ὑπὸ τὸν πεζὸν στρατὸν. ἐν δὲ τῇ ναυ-
μαχίῃ ταύτῃ ἦκουσαν Ἑλλήνων ἄριστα Αἰ-
γινήται· ὅτι δὲ Αἰθιωαῖοι. αἰδρῶν δὲ, Πο-
λύκριτος τε ὁ Αἰγινήτης, καὶ Αἰθιωαῖος Εὐ-
μέδης τε ὁ Ἀναγυράσιος, ἐς Αἰμινίης Γαλ-
D λινῶν· ὅς καὶ Ἀρτεμισίῳ ἀπέδωκε. εἰ
μὲν νῦν ἔμαθες ὅτι ἐν ταύτῃ πλεῖστος ἡ Ἀρτε-
μισίῃ, οὐκ αἰετῶσατο πρὸς τὸν ἡ εἰλέ-
μιν, ἢ καὶ αὐτὸς ἦλθον. τοῖσι γὰρ Αἰθιωαῖων
τετραρχοῖσι πρὸς αὐτὸν πρὸς δὲ, ἐ-
ἀέθλον ἔκειτο μύρια δραχμῶν, ὅς αὖ μιν
ζωὴν ἔλη. δεινὸν γὰρ τοῖς ἐπιδύντο γυναικῶν
ὅτι τῇ Αἰθιωαῖας στρατεύεσθαι. αὐτὴ μὲν δὲ
(ὡς πρὸς τὸν εἶρηται) διέφυγε. ἐσθὲν δὲ ἐ-
οἱ ἄλλοι τῶν αἰνῶν πρὸς αὐτὴν γινέσθαι ἐν τῇ
E Φαλήρῳ. Αἰθιωαῖοι δὲ ④ Κορυθαῖον στρα-
τηγὸν λόγῳ Αἰθιωαῖοι, ἀπὸ τῆς κατ' ὅρ-
χας ὡς συνεμίσθον αἰνῶν, ἐκπλαγύντα
τε καὶ ὑπὸ δεισμονίᾳ, τῇ ἰσχυρᾷ ἀεικέλει, οἵ-
χεσθαι φθύνοντα. ἰδὼν τῇ τῇ Κορυθαῖος

ἢ ἰππῶν
εἶ.

πλώ στρατηγίδα φθάνουσιν, ὡσαύτως οἱ
 χεῖται· ὡς δὲ ἄρα φθάνοντες γίνεσθαι τῆς
 Σαλαμίνης καὶ τὸ ἱερὸν Ἀθηνᾶς Σκιρα-
 δος, ὡς ἐπιπλῆν σφί κέλπηται θεῖη πομπή·
 τὸν οὐτε πέμψαντα φανῶναι δοῖναι, οὐτέ τι
 τῶν ἀπὸ τῆς στρατῆς εἰδῶσι παρὰ φέρεσθαι
 τοῖσι Κορινθίοις. τῇ δὲ δὲ συμβάλλονται τῇ
 θεῖον τὸ πρῶγμα· ὡς γὰρ ἀγγεῖον ἡμέσθαι τῶν
 πρῶτον τοῖς ἀπὸ τῆς κέλπης, λέγειν τὰδε, Ἀ-
 δείμαντε, σὺ μὲν ἀποτρέψας τὰ ναῦς, ἐς
 φυγὴν ὤρμησαι κατὰ παρὰ τοὺς ὁδοὺς τοῦ Ἑλλη-
 νας. ὅ δὲ καὶ δὴ νικῶσι, ὅσον αὐτοὶ ἠρώτων ὅτι
 χεῖται τῶν ἐξ ἑρῶν. ταῦτα λέγοντες, ἀ-
 πιστεῖν γὰρ τὸν Ἀδείμαντον, αὐτὶς τὰδε λέ-
 γειν ὡς αὐτοὶ οἶοί τε εἶναι ἀγρόθυοι ὁμηροὶ ἀ-
 ποθνήσκον, ἐν μὴ νικῶντες φανῶν) οἱ Ἑλ-
 λῆνες. ἔτι δὲ ἀποτρέψαντες πλὴν τῆς, αὐ-
 τὸν τε καὶ τοὺς ἄλλους ἐπεξήρασμένοι οἱ ἐλ-
 θεῖν ἐς τὸ στρατόπεδον. οὗτοι μὲν τοιαύτη
 φάτις ἔχει ὑπὸ Ἀθηνᾶς. οὐ μὲντοι αὐ-
 τοὶ γὰρ Κορινθιοὶ ὁμολογέουσι, ἀλλ' οἱ παρὰ
 τοῖσι σφράσας αὐτοὺς τῆς ναυμαχίας νομίζουσι
 ἡμέσθαι. μὲν γὰρ δὲ σφί καὶ ἡ ἄλλη Ἑλ-
 λὰς. Ἀλκιβιάδης δὲ ὁ Λεστιάχου, αὐτὸς Ἀ-
 θηνᾶς, τῆς καὶ ὀλίγω τι παρὰ τοῖς ἑστέροις
 ἐμνησθῆναι ὡς αὐτὸς ἄριστος, ὅτι ἐν τῇ
 πορῶναι ποτὶ τὴν παρὰ Σαλαμῖνα ἡρομέ-
 να τὰδε ἐποίησε· παρὰ λαβὼν πολλοὺς τῶν ὁ-
 πλιτῶν, οἱ πολλοὶ παρὰ τεταχῆτο παρὰ
 πλὴν ἀκτῶν τῆς Σαλαμίνης χώρας, ἥρος
 εὐόντες Ἀθηνᾶς, ἐς πλὴν ὑψηλὰς νῆσον
 ἀπέβησε ἄγων. οἱ τοὺς Πέρσας τοὺς ἐν τῇ νη-
 σίδι ταύτῃ κατεφόνισαν παρὰ τῆς. ὡς δὲ ἡ
 ναυμαχία διελέλυτο, κατερύοντες ἐς τὴν
 Σαλαμῖνα ὅ Ἑλλῆνες τῶν ναυηγίων ὅσα
 ταύτῃ ἐτύγχανε ἐπὶ εὐόντα, ἐρῶμοι ἔσαν ἐς
 ἄλλῃ ναυμαχίᾳ· ἐλπίζοντες τῇ παρὰ
 εὐούσῃ νησὶ ἐπὶ χεῖρεσθαι βασιλῆα. τῶν
 ναυηγίων πολλὰ ὑπολαβὼν ὁ αἴεμος ζέ-
 φυρος, ἔφερε τῆς Ἀθηνᾶς ὅτι πλὴν νῆονα τὴν
 καλεομένην Κωλιάδα· ὡς τε ἀποπλῆσαι
 τὸν χρονοῖ, τὸν τε ἄλλον πᾶντα τὸν παρὰ τῆς
 ναυμαχίας ταύτης εἰρημόν Βακιδί καὶ
 Μουσαίᾳ, καὶ δὲ καὶ τὰ ναυήλια τὰ ταύ-
 τη ἐξενέχοντα ὅ εἰρημόν πολλοῖσι ἐπὶ
 παρὰ τοῖς ποντίων ἐν χρονοῖ, Λεσιγράτω
 Ἀθηναῖοι αἰδοὶ χρονομολόγῳ, τὸ ἐλελήθε πᾶντας τοὺς Ἑλλῆνας,

A fuga navis imperatoris, itidem
 abiisse: Et quum fugiendo venis-
 sent ad templum Mineræ Sci-
 radis, quæ est in Salamine, oc-
 currisse eis celocem diuina cum
 pompa: quem quisnam misisset
 quum non constaret, scirentque
 neminē suæ classis ad ipsos mi-
 sisse, eos ob id coniecisse rem di-
 uinam esse: & eos qui in celoce
 erant, vbi propiores fuerunt, ita
 loquutos fuisse, Adimāte, tu qui-
 dem cōuersis in fugam nauibus
 abscedere vis Græcorum prodi-
 tor: at illi quantum votis conce-
 perunt, victores hostium euadēt.
 Et quum his verbis fidem non
 haberet Adimantus, hæc iterum
 dixisse: ipsos posse pro obsidibus
 ductos mortem obire nisi cōsta-
 ret Græcos esse victores. Ita con-
 uersa naui Adimantum cum cæ-
 teris ad classem suorum, re iam
 ab aliis nauata, venisse. Hic de il-
 lis apud Athenienses rumor ex-
 titit, quod ipsi Corinthii negant,
 scēque inter primos pugnatōres
 extitisse affirmant. pro quibus
 C testimonium dicit reliqua Græ-
 cia. Aristides autem Lysimachi
 filius, vir Atheniensis, cuius pau-
 lo antè vt viri optimi mentionē
 feci, per eum tumultum qui cir-
 ca Salaminem fiebat, hoc rei gef-
 sit: Per multis armatorum qui ad
 littus Salaminis locati erāt sum-
 ptis, genere Atheniensibus, & in
 Psyttaleam insulam traductis, o-
 mnes Persas qui in ea insula erāt
 interemit. Defuncti nauali pu-
 gna Græci, reductis in Salaminē
 nauibus, potiti sunt naufragiis
 quæ illic supererant: parati ad al-
 iam dimicationem, quod spera-
 rent, regem iis quæ sibi reliquæ
 erant nauibus vīsurū. Porro nau-
 fragiorum pleraque ventus ze-
 phyrus asportauit in oram Atti-
 cæ, nomine Coliadem: vt imple-
 tum sit omne oraculum, cū de
 cæteris quæ ad pugnam naualem
 pertinent faciens mentionem,
 tum verò de naufragiis illuc e-
 uectis, à Bacide & Musæo multis
 annis antea prædictum, ac red-
 ditum Lysistrato Atheniensi, vi-
 ro fortilego, quod omnes Græ-
 cos latuerat,

a Se tales esse qui
 vellent obsides
 duci ac morte
 plecti nisi victo-
 res comperiretur
 Græci. Vel, se eo
 animo esse. Q. d.
 Se paratos esse ad,
 etc.

Herrebunt remis mulieres Coliadenfes.

Hoc autem futurum erat aduerso rege.

COGNITA sua clade Xerxes, veritus nequis Ionū à Græcis subornatus, aut sua sponte ad soluendos pontes in Hellespontū nauigaret, vnde ipse in Europa deprehensus salute periclitaretur, de fugiendo consultabat. nolēs tamen neque à Græcis neque à suis detegi, aggerem in Salamine tentabat educere: nauēque Phœnicum onerarias, vt pro rate ac muro essent, innectebat: & se tanquam aliam pugnam naualem facturum, ad bellū instruebat. Quæ agentem videntes cæteri, pro certo habebant eū manendi animo atque bellandi illa apparare: sed nihil eorum Mardonium latebat, vt probè gnarū ingenii illius. Xerxes & hæc fecit, & simul in Persidem misit qui præsentem cladem nuntiarent. His nuntiis nihil perniciosius transcurrit in rebus humanis. quod negotium hunc in modum est à Persis excogitatum: Quot ex diebus tota via constat, totidem equos ac viros ferunt esse distinctos ad singulorum dierum iter faciendum, quos neque vis niuium, neque imber, neque æstus, neque nox distinct quin propositum sibi cursum celerrimè cōficiant. Quorum cursorum primus mandata tradit secundo, secundus item tertio: & ita deinceps illa mandata in alium atque alium pertransiūt, quemadmodum apud Græcos fax quā Vulcanus per vices ferre cursores persequerant. Hanc equorum cursitationem Persæ angarhion appellant. Primus igitur nūtiūs Susa perlatus, Xerxem Athenis positum esse, tanta Persas qui reliqui erant voluptate affecit, vt omnes vias myrto consternerent, & per eas odores incenderent, & ipsi in sacrificiis ac gaudiis versarētur: secundus autem ita eos consternauit vt vniuersi vestes dilaniarent, vociferationēque & eiulatu irrequieto vterentur, culpam in Mardonium refundentes, nō tam de classe quàm de ipso Xerxe

Α Κωλιάδης δὲ γυναικας ἐρετμοῖσι φερίζοισι.

Τούτῳ δὲ ἔμελλε ἐπιλασθῆναι βασιλῆος ἕσταθαι.

ΞΕΡΞΗΣ δ' ὡς ἔμαθε τὸ γεγονὸς πάρος, δείσας μὴ τις τῶν Ἰωνῶν ὑποθῇται τοῖσι Ἕλλησι ἢ αὐτοῖσι νοήσαςι πλάην ἐς Ἕλλησποντον, λύσοντες τὰς γαφύρας, καὶ ἀπολαμφθεὶς ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἀπολέσθαι κινδυνύσας, δρησμόν ἐβούλευσε. γέλων δὲ μὴ ἐπίδηλος εἶναι μὴτε τοῖσι Ἕλλησι μὴτε τοῖσι ἑωυτοῦ, ἐς τὴν Σαλαμίνα χῶμα ἐπιερχέτο Διφρυῶν. γαυλοῖς τε Φοινικηίοις σιμὲν διεύνασθαι τε γαλῆς ἕως καὶ τείχεος. ἄρτετό τε ἐς πόλεμον, ὡς ναυμαχίῳ ἄλλῃ ποιησόμενος. ὁρόντες δὲ μιν πάντες οἱ ἄλλοι τῶντα κωλύοντα, δι' ἡπιστάτο ὡς ἐκ πημάτων νόου πρῆσκαδῶτο μὲν πολέμῳ. Μαργδώνιον δ' ὁσθὲν τούτων ἐλάσανε, ὡς μάλιστα ἐμπιεσθαι ἐόντα τῆς ἐκείνου Διφρυοῖς. τῶντα τε ἄμα Ξέρξης ἐποίησε, καὶ ἐπεμπε ἐς Πέρσας ἀγγελέοντα τὴν πρῆσοδον σφισι συμφορῶν. τούτων δὲ τῶν ἀγγέλων ἐστὶ ὁσθὲν ὅ, τι γὰρ σον παρὰ γίνεται θνητὸν ἐόν· ὅτω τοῖσι Πέρσῃσι ὅ, τι βύρηνται τῷ πολεμῳ, ὡς ὅσων αὐτῶν ἡμερῶν ἢ πᾶσα ὁδὸς, ὅσοι τοῖσι ἢ ποι τε καὶ ἀνδρες διεσῶσι καὶ ἡμερησίῳ ὁδὸν ἐκείνῃ τεταγμένοι· ὅτ' οὐτε νικητὸς, οὐ καὶ ὁμοῦρος, οὐ καὶ ὅμα, οὐ νύξ ἐέρχει μὴ οὐ κατανύσας τὸν ποταμὸν ἐωυτῶν δρόμον τὴν ταχίστην. ὁ μὲν δὲ ποταμὸς δραμὸν παρὰ διδοὶ παρὰ ἐν τεταγμένῳ παρὰ δούτερον, ὁ δὲ δούτερος, παρὰ τείτω. τὸ δὲ ἐν θεῶν ἡδὴ καὶ ἄλλον διεξέρχεται παρὰ διδοῖν, κατὰ τὴν Ἕλλησι ἢ λαμπαδὴ φορεῖν, τὴν παρὰ Ἡφαιστῶ ὅ, τι τελέοισι. τῷ τὸ δὲ δράμῳ τῶν ἢ πᾶτων καλέοισι Πέρσας ἀγγαρήιον. ἡ μὲν δὲ ποταμὸς ἐς Σόδα ἀγγελίῃ ἀπικαμένη, ὡς ἐχοὶ Ἀθήνας Ξέρξης, ἔτερεν οὕτω δὲ πὶ Περσέων τοῖς ἀπολαφθέντας, ὡς τὰς τε ὁδοὺς μυστήσιν πᾶσαι ἐσφύσαν, καὶ ἐθυμίων θυμῶν. καὶ αὐτοὶ ἔσαν ἐν θυμῷσι τε καὶ βύπλησι· ἡ δὲ δούτερη σφισι ἀγγελίῃ ἐπεξεληθοῦσα σιμὲν ὡς οὕτω, ὡς τε τοῖς κερῶνας κατερρήξαντο πάντες, βοή τε καὶ οἰμωγὴ ἐχέοντο ἀπλήτω, Μαργδώνιον ἐν αἰτῇ πένετες. οὐκ οὕτω δὲ παρὰ τῶν ἀγγαρήιον τῶντα οἱ Πέρσας ἐπίδου, ὡς παρὰ αὐτῶν Ξέρξης

ἢ μυστήσιν

ἢ αἰτῇ

δειμνόντες. καὶ πάλιν Γέρσας μὲν ἰὺ Τῶν
 τα τὸν πόλεμον μεταξὺ χρόνον ἡρόδοτος, μέ-
 γρι οὐ Ξέρξης αὐτὸς σφῆας ἀπικέλευτος ἐ-
 παυσε. Μαρδόνιος δὲ, ὁρῶν μὲν Ξέρξην
 συμφορῇ μεγάλῃ ἐκ τῆς ναυμαχίας
 ποιούμενον, ὑποπτεύων δὲ αὐτὸν δρῶν
 βουλῇ ἐκ τῆς Ἀθηνῶν, φροντίσας
 πρὸς ἐαυτὸν ὡς δώσει δίκην, ἀναγνώσας βα-
 σιλεῖα γρατεῦσθαι ὅτι πᾶσι Ἑλλάδα, καὶ
 ὅ κρέσσον εἴη αἰσινδυνῶσαι, ἢ κατεργά-
 σασθαι πᾶσι Ἑλλάδα, ἢ αὐτὸν καλῶς τε-
 λυτῆσαι τὸν βίον, ὑπὸ μεγάλων ἀνωρη-
 γέντα, πλέω μὲν τοὶ ἔφερέ οἱ ἡ γνώμη κατερ-
 γάσασθαι πᾶσι Ἑλλάδα. λογισάμενος ὦν
 313 «Τῶντα, πρὸς ἑφῆρε τὸν λόγον τὸνδε, Δέσπο-
 «τα, μήτε λυπέο, μήτε συμφορῇ μὴδεμένη
 «μεγάλῃ ποιδῶ, τῷδε τοῦ γαρονότος εἵνεκα
 «παρήματος. ὃ γὰρ ἔχων ἀγὼν ὁ τὸ πᾶν φέ-
 «ρων ὅστις ἡμῖν, ἀλλ' αἰδρῶν τε καὶ ἵππων. Οἱ
 «δὲ οὐτέ τις ὑπὲρ τῶν τὸ πᾶν σφι ἡδὴ δο-
 «κούντων κατεργάσασθαι, ἀποβὰς ἀπὸ τῆς
 «νεῶν πειρήσεται αἰτίῳ θύῃ, οὐτ' ἐκ τῆς ἡ-
 «πίρου τῆςδε. οἱ τε ἡμῖν ἰὺ πῶσθαι, ἔδωσαν
 «δίκας. εἰ μὲν ἰὺ δοκέει, αὐτίκα πειρώμεθα
 «τῆς Πελοποννήσου· εἰ δὲ καὶ δοκέει ὅτι γαῖν,
 «πρὸς χεὶ ποιδῶ Τῶντα. μὴ δὲ δις θυμῷ, ὃ γὰρ
 «ὅστις Ἑλλῆσι σὺδεμένη ἐκδυσίς, μὴ οὐ δύνῃς
 «λόγον τῶν ἐπίστασι νῦν τε καὶ πρὸς τέρων, εἴ
 «σοὺς δούλους. μάλιστα μὲν ἰὺ Τῶντα ποιεῖ.
 «Εἰ δὲ ἄρα τοὶ βεβῆλθαι, αὐτὸν ἀπελα-
 «νόντα ἀπάγειν πᾶσι γραπῶν, ἀλλῶν ἔχω καὶ
 «ἐκ τῶνδε βουλῶν· σὺ Πέρσας βασιλεῦ
 «μὴ ποιήσης κατὰ γὰρ τοὺς ἡμέρας Ἑλλη-
 «σι. σὺ δὲ γὰρ ἐν Γέρσῃ τοῖσι δὲ δόληται τῶν
 «παρημάτων· οὐδὲ ἔρεῖς ὅκτι ἐγὼ μὲν αὐ-
 «δρες καχοί. εἰ δὲ Φοίνικες τε καὶ Αἰγύπτιοι,
 «καὶ Κύριοι τε καὶ Κίλικες, καχοὶ ἐγὼντο,
 «σὺ δὲ πρὸς Πέρσας τῷτο πρὸς σήκει τὸ πᾶ-
 «ρος. ἡδὴ ὦν ὅτι οὐ Γέρσῃ τοὶ αἰτίοι εἰσι, ἐ-
 «μοὶ πεῖθο. εἰ τοὶ δέδοκται μὴ πρὸς ἀμύνειν,
 «σὺ μὲν ἐς ἡμέα τὰ σεαυτοῦ ἀπέλαυνε, τῆς
 «γραπῆς ἀπάγων ὅ πολλόν· ἐμὲ δὲ σοὶ χρεῖ
 «πᾶσι Ἑλλάδα πρὸς γαῖν δεδουλωμένῃ,
 «τελικῶντα μυριάδας ὃ γρατὸς ἀπολεξά-
 «μενον. Τῶντα ἀκούσας Ξέρξης, ὡς ἐκ κα-
 «κῶν ἔχρη τε καὶ ἡδὴ πρὸς Μαρδονίον τε

A solliciti: idque tamdiu dum Xer-
 ces illos ita affectos redeundo se-
 dauit. At Mardonius quum vi-
 deret, Xerxem magnam ἐ pugna
 nauali iacturam fecisse, suspicās
 agitare fugam ex Athenis, pro
 scipso anxius erat, tanquam pœ-
 nas daturus, qui regi persuasisset
 inferre Græciæ bellum: putabāt-
 que sibi conducibilis esse peri-
 clitari aut subigere Græciam, aut
 magna opera aggressum hone-
 stè vita defungi: quanquam opi-
 B nio eius de subigēda Græcia pro-
 pensior erat. Hoc quum secum
 agitaſſet, regem hac oratione est
 alloquutus, Domine, noli mœ-
 rorem ob hanc rem gestam ca-
 pere, aut pro ita magna hoc iac-
 tura ducere. non enim certa-
 men, quo omnia nostra constāt,
 in lignis est, sed in viris & equis.
 Itaque nemo tibi aut horum qui
 tibi videntur omnia confecisse,
 egressus ἐ nauibus conabitur ob-
 uiam se ferre, aut ex hac conti-
 nente: vnde qui se obuios tuler-
 C re, pœnas dedere. Quod si tibi vi-
 detur faciendum vt Pelopon-
 nesum tentemus, continuo ten-
 temus: si videtur supersedēdum,
 supersedeamus licet. nec animo
 consterneris: neque enim vlla
 possūt ratione subterfugere Græ-
 ci quominus rationem dent co-
 rum quæ & nunc & antea per-
 petrarunt, tuique sint serui. Et
 hoc quidem præcipue tibi agen-
 dum puta. Quod si tibi constitu-
 tum est vt ipse cum exercitu re-
 uertaris, aliud quoque habeo ex
 hac re consilium. Ne committas
 rex vt Persæ Græcis ludibrio
 fiant. * non enim res Persarum
 afflictae sunt: neque tu vbinam
 a Nullum enim
 rebus damnum
 attulerunt Persæ.
 viri fuerimus ignaui dicere po-
 tes. quales si Phœnices & Aegy-
 ptii & Cyprii & Cilices fuere, ni-
 hil ista ad Persas attinet culpa.
 Quare, quoniam Persæ huius rei
 insontes sunt, iam mihi credi-
 E to. si tibi non videbitur perma-
 nendum, remea ipse ad solum
 natale cum pleraque parte co-
 piarum: ego cum delectis de ex-
 exercitu triginta myriadibus mi-
 litum debeo Græciam in tuam
 redigere seruitutem. His audi-
 tis Xerxes, b vt ex malis, gauisus est, voluptatēque cepit: & ad Mardonium

b Sic Græci ha-
 bent ad verbum
 pro eo quod est,
 Tanquam illo offe-
 rēte aliquod inter
 tot mala solatiū.
 Vel, Tanquā illo
 ex rebus aliis qui
 desperatū aliquā
 exitum proponere.

a Vbi deliberasset. Sed Valla ita vertit ratione habita eorum quae sequuntur.

b Sed lubenter se re ipsa id coprobaturus. Vel, Huius rei se documentum esse daturus.

c Me tibi cōsulti optimū dare consiliū.

d Quod geritur, tuum est. Id est, Tuum censetur. Eum laus tibi adscribitur.

inquit, se, ^a vbi ad concilium retulisset, responsurum utrum eorum esset facturum. Et quum in concilium vocasset delectos Persarum proceres, placuit ei Artemisiam quoque ad consultandum accersi: quam solam constabat antea quae facienda essent intellexisse. Quae ubi aduenit, eā Xerxes summotis aliis Persarum consiliariis atque satellitibus, hunc in modum alloquutus est, Iubet me Mardonius hic permanere ad tentandam Peloponnesum, negans ullam culpam huius damni esse penes Persas atque pedestres copias, ^b sed eis volentibus hoc tentari debere. Itaque aut hoc me facere hortatur, aut sibi tradere triginta myriades delectorum militum ad subigendam mihi Græciam: me verò ad patrias sedes cum reliquo exercitu reuerti. Tu igitur, quae de pugna nauali non gerenda probe consulisti, dicito utrum mihi suadeas horum, quod eligendo bene mihi consulero. Hæc Xerxi consultantem respondens Artemisia, Arduū, inquit, rex, ^c me dicentem tibi optima, prosperū consilium dare: tamen ē statu rerum praesentium mihi videtur esse faciendum ut tu ipse domum remeas: Mardonium verò hic relinquant cum iis quos vult, si modò velit ille, atque recipiat se illa facturum. Nam siue ea quae aui te velle, subegerit, & hæc ei ex animi sententia succedant, ^d tua res domine agitur: quia id tui serui effecerint: siue Mardonio contra opinionem suam contingat, non magna sanè calamitas erit, saluo & te & rerum domesticarum statu. Etenim si incolumis es & domus tua, proficiat Græci saepenumero pro seipsis multa certamina cursitabunt: at si quid contingat Mardonio cladis, id nullius erit momēti, Græci quoque vincendo non vicerint, seruo tuo interempto. Tu verò Athenis incensis (cuius rei gratia expeditionē sumpsisti) reuerteris. Delectatus eo consilio Xerxes, quod idē illa suasset quod ipse haberet in animo: quippe qui (ut ego opinor) nō remansisset si vel cūcti atque cūctæ id ei suasset, adeo perterritus erat.

Α βουλυσάμηνος ἔφη ἀποκρινεῖσθαι, ὅχότερον ποιήσει τοῦτέων. ὥς δὲ ἐβλάβετο ἄμα Περσέων τοῖσι δῖπληστοῖσι, ἐδόξε οἱ καὶ Ἀρτεμισίῳ ὅτι συμβουλῇ μεταπέμψασθαι, ὅτι πρὸς τερὸν ἐφαίνετο μοιῶν νοέουσα τὰ ποιητέα ἑῷ. ὥς δὲ ἀπῆκετο ἡ Ἀρτεμισίη, μετασησάμηνος τοῖς ἄλλοις τοῖς τε συμβούλοις Περσέων, καὶ τοῖς δορυφόροις, ἔλεξε Ξέρξης τὰδε, Κελεύει με Μαρδόνιος μόνοντα αὐτῷ, ἀποπειράσθαι τῆς Πελοποννήσου. λέγων ὥς μοι Γίεσαι τε καὶ ὁ πέζος στρατός εἰς δεινὸς μετὰ τοῖσι πάθεός εἰσι, ἀλλὰ βουλομένοισι σφι γήροισι αὐτῷ ἀποδόξεις. ἐμὲ ὦν ἡ τῶντα κελεύει ποιεῖν, ἡ αὐτὸς ἐθέλει, τεύχοντα μυριάδας ἀπολεξάμηνος τῷ στρατοῦ ὡς ἔστιν μοι πλὴν Ἑλλάδα διδουλώμενον. αὐτὸν δὲ με κελεύει ἀπελαίνειν σκῆπτρῳ λαοῦ στρατῷ ἐς ἡγεα παμά. σὺ ὦν ἐμοί, καὶ γὰρ πρὸς τῆς ναυμαχίας δις συμβούλωσαι τῆς ἡγεμονίας ὅσα ἐώσα ποιεῖσθαι, νυνὲς τε συμβούλωσον, ὅχότερα ποιεῶν ὅτι τύχω διβουλυσάμηνος. ὁ μὲν τῶντα συνεβούλωθεο. ἡ δὲ λέγει τὰδε, Βασιλεῦ, χαλεπὸν μὲν ἔστι συμβουλῶν ὁμῶς τυχεῖν τὰ ἄριστα εἴπασθαι. ὅτι μὲν τοῖσι κατὰ τοὺς πόλιν γήροισι, δοκέει μοι αὐτὸν μὲν σε ἀπελαύνειν ὀπίσσω. Μαρδόνιον δὲ, εἰ ἐθέλει τε καὶ ὑποδέχεται τῶντα ποιῆσειν, αὐτῷ καὶ ἡλιπτεῖν σκῆπτρῳ τοῖσι ἐθέλει. τῷτο μὲν γὰρ, ἑὸν καταστρέψεται τὰ φησι ἐθέλει, καὶ οἱ προχωρήσῃ τὰ νοέων λέγει, σὸν τὸ ἔργον ὧς δέσσεται γίνεσθαι. (C) γὰρ σὺ διδύλοι κατεργάσθαι τῷτο δὲ, ἑὸν τὰ ἐν αὐτῇ τῆς Μαρδονίου γλώσσης γίνεσθαι, ὅσῳ μὲν συμφορῇ μεγάλη ἔσται, σέο τε πρὸς ἐόντος, καὶ ἐκείνων τῶν περὶ μάτων πρὸς οἶκον τὸν σὸν. ἑὸν γὰρ σὺ τε πρὸς ἡς, καὶ οἶκος ὁ σὸς, πολλοὺς πολλὰ κίς ἀγῶνας δραμέονται πρὸς σφέων αὐτέων οἱ Ἕλληνες. Μαρδονίου δὲ, ἑὸν πᾶσι, λόγος ὅσῳ γίνεσθαι ὅσῳ πᾶσι νικῶντες οἱ Ἕλληνες νικῶσι, διδύλοι ὦν ἀπολέσαντες σὺ γὰρ (τῷ εἶνεκα τὸν πόλεον ἐποίησας) πυρώσας τὰς Ἀθήνας, ἀπελάς. ἡ δὲ αὖτε δὴ τῇ συμβουλῇ Ξέρξης, λέγουσα γὰρ ἐπετύγχανε τὰ πρὸς αὐτὸς ἐπενόεε. οὐδὲ γὰρ εἰ πάντες ἐπᾶσαι σὺν ἐβλάβετο αὐτῷ μὲν, ἔμμε αὐτῷ, δοκέει μοί. οὕτω καταρρώδης καὶ ἐπαμείνας

ἡ δὲ αὖτε

ἐπαρέσσαι δὲ πλὴν Ἀρτεμισίῳ, τῷ πλὴν μὲν
 ἄπο γῆρας ἀγνοῦσαν αὐτὸ τοῖς παῖδας ἐς
 Ἐφεσον. νόθοι γάρ ἱνες παῖδες οἱ σιῶνίπων-
 το. σιῶνέπεμπε δὲ τοῖσι πασι φύλακον
 Ἑρμότιμον, γῆρος μὲν ἔοντα Πηδασέα, φερό-
 μενον δὲ οὐ τὰ δούτερον τῷ δυνούχῳ τῷ
 βασιλεῖ. Θ δὲ Πηδασέες οἰκέουσι ὑπὸ
 Ἀλικαρνασσὸς. Ω δὲ τοῖσι Πηδασέοισι τοῖ-
 τοις (οἷόνδε φέρε) τῷ γῆμα γίνεσθαι ἔπειτα
 τοῖσι Ἀμφικτύοσι πᾶσι τοῖσι ἀμφὶ τούτης
 οἰκέουσι τῆς πόλιος μέλλῃ τι ἐσπὶς χρόνου
 ἔσεσθαι χαλεπὸν, τότε ἡ ἱρεὶς αὐτοῖσι τῆς
 Ἀθηνῶν φύει πῶγωνα μέγαν. τῷτο δὲ
 σφι δὲς ἡδὴ ἐγχετο. Κ τούτων δὲ τῷ Πη-
 दाσέων ὁ Ἑρμότιμος μὲν τὰς μεγίστας
 ἡδὴ ἀδικηθέντι ἐγχετο πῶγῳ τῷ ἡμῖς ἰ-
 δμεν. ἀλόντα γὰρ αὐτὸν ὑπὸ πολεμίων,
 καὶ πωλεόμενον, ὠνέεται Πανιώνιος, ἀνὴρ
 Χίος· ὃς πλὴν ζῶν κατεγέσκατο ἀπ' ἔργων
 ἀνοσιωπῶτων. ὅπως γὰρ κτήσατο παῖδας εἰ-
 δὲος ἐπαμμένους, ἐκ τῶν ἀγνέων ἐπώ-
 λее ἐς Σάρδεις τε καὶ Ἐφεσον χρημάτων
 μεγάλων. (τῷ γὰρ τοῖσι βαρβάροισι λι-
 μιώτεροί εἰσι οἱ δυνούχοι, πίστος εἶνεκα τῆς
 πάσης, τῷ ἐνορχέων) ἄλλοις τε δὲ ὁ Πα-
 νιώνιος ὀζέταμε πολλοῖς, (ἀπὸ ποιδύμενος
 ἐκ τούτων πλὴν ζῶν) καὶ δὲ καὶ τῶν. καὶ
 οὐ γὰρ τὰ πᾶντα ἐδιδύχεε ὁ Ἑρμότιμος, ἀ-
 πικνέεται ἐκ τῷ Σαρδίων τῷ βασιλεῖ
 μετ' ἄλλων δώρων· χρόνου δὲ περὶ οὗτος,
 πῶγῳ τῷ δυνούχῳ ἐπιμήτη μαλίστα πα-
 ρὰ Ξέρξῃ. ὡς δὲ τὸ γράψμα τὸ Περσικὸν
 ὄρμα ὁ βασιλεὺς ὅτι τῷ Ἀθηνῶν, ἐὼν ἐν
 Σάρδεσι, ἐν ταῦτα κατεβὰς καὶ δὴ πᾶσι
 γῆμα ὁ Ἑρμότιμος ἐς γῆν πλὴν Μυσίῳ,
 (πλὴν Χίοι μὲν νέμονται, Ἀπηνίδες δὲ κα-
 λέεται) διέειπε Θ Πανιώνιον ἐν ταῦτα. ἐ-
 πιγνοῖς δὲ, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν πολλοῖς καὶ
 φίλοις λόγους· πρῶτα μὲν οἱ καταλέγων
 ὅσα αὐτὸς δὲ ἐκείνῳ ἔχοι ἀγαθὰ· δούτερον
 δὲ οἱ ὑποχρῆδύμενος ἀντὶ πωτίων ὅσα μιν
 ἀγαθὰ ποιήσειεν, μὲν κομίσας τοῖς παῖδας
 οἰκίῃ ἐκείνῃ. ὥστε ὑποδιδάσκοντες ἀσμε-
 νον τοῖς λόγοις Ω Πανιώνιον, κομίσας πᾶ-
 τένα καὶ πλὴν γυναικα. ὡς δὲ ἄρα πᾶροι-
 κή μιν παρέλαβε, ἔλεγε ὁ Ἑρμότιμος ταῦτα,
 caquam cum omni re familiari adeptus est Hermotimus, his verbis affatus est,

A Artemisiam igitur laudatam di-
 misit, ducentem secum liberos
 regios Ephesum. nam aliquot eū
 filii nothi comitabantur. Cū
 quibus ad eorum custodiam mi-
 sit Hermotimum, genere quidē
 Pedasensem, sed apud regem in-
 ter eunuchos nulli secundum.
 Incolunt autem Pedasenses su-
 per Halicarnassum: apud quos
 hoc rei fertur cōtingere, ut quo-
 ties Amphictyonensibus qui cir-
 ca eam urbem habitant aliquid
 aduersi certum intra tempus est
 euenturum, tunc Mineruæ anti-
 stiti, quæ illic est, grandis barba
 nascatur: quæ res bis apud eos ac-
 cidit. Ex his Pedasēsis Hermo-
 timus erat, cui maxima ex omni-
 bus quos quidem ipsi nouimus,
 ultio contigit acceptæ iniuriæ.
 Siquidem cum captum ab hosti-
 bus ac venalem mercatus est Pa-
 nionius vir Chius, ex hoc impu-
 rissimo quæstu quem faciebat,
 vitam ducens. nam quos pueros
 forma præditos coemerat, eos
 castrabat: ductōsque aut Sardis
 aut Ephesū, magna pecunia ve-
 nundabat. Apud barbaros enim
 pretiosiores eunuchi sunt quàm
 qui non sunt castrati, in omni
 genere, fidei gratia. Cæterum ut
 alios permultos, ita hūc quoque
 Panionius excecuit, ut qui ex hac
 re vitam toleraret. Sed non ul-
 quequaque infelix Hermotim⁹, ἐ
 Sardibus ad regem cū aliis mu-
 neribus deductus est, progressū-
 que temporis ex omnibus eunu-
 chis maximo in honore apud
 regem Xerxem est habitus. Quū
 autē rex aduersus Athenas mo-
 ueret ἐ Sardibus, per id tempus
 Hermotimus cuiusdam negotii
 gratia descendit in agrum My-
 sium, qui à Chiis incolitur, sed
 Atarneus vocitatur: ibi inuentū
 Panionium atque agnitum allo-
 quutus est & multis & comibus
 verbis, primūm recēfens ei quot
 per illum esset assequutus bona,
 deinde pollicens quam gratiam
 illius meriti foret relaturus, si ho-
 mo cum suis domesticis illuc cō-
 migrasset. Ea oratione libéteraui-
 dita Panionius contulit se illuc
 cum vxore & liberis. Quē post-

a Omnis fidei
 gratia. ad Verbum,
 pro Quacunque in
 re fidei ipsi ali-
 quid velis. i. Qua-
 cunque illi qui
 cōmittere, in qui-
 bus eorum fidem
 experiatur.

a Propter quod me ex viro nihil esse feceris? Sic ad Verbum habent Graeci, quae Valla exponere videtur voluisse, non reddere. nam cum uichus nihil est, quod sit neutrum, nec vir, nec femina. Ovidius, Hei mihi quod dominā nec vir nec femina servas. Idem in Ibis, Neque viro fias nec vir nec femina, ut Alys.

b Vede poena quam mihi daturus es queri non possis. id est, Tā graues mihi des poenae quam tua flagitia merentur.

O omnium post homines natos scelestissimum, qui ex nefandissima negotiatione questum facis: quid aut ipse ego, aut meorum quispiam vel tibi vel tuorum cuiuspiam mali fecit, quod ex viro neutrum me reddidisti? putabāsne fore ut quae tunc machinabaris laterent deos? qui iusta lege utentes, te infandorum opificē tradiderunt in manus meas, b vt de poena à me tibi irrogāda queri non possis. Hæc vbi exprobrauit homini, filiis in conspectum eius adductis, qui quatuor erant, coegit patrem genitalia illorum recidere: quod quum coactus fecisset, filii sui adaati sunt eius virilia abscindere. Ita supplicium ab Hermotimo in Panionium rediit. Xerxes autem filiorum Ephesum deducendorum negotio Artemisiz demandato, accitum Mardonium iussit ē copiis quas liberet eligere, vt consentanea verbis facta exequi experiretur. Haecenus eo die est actum. Noctu autem regis iussu praefecti classis ē Phalero soluentes, retrò Hellepontū versus abierunt, pro se quisque accelerātes ad custodiendas rates quibus rex pertrāsiret. Qui quum ad Zosterem aduentaret, minuta quædā continentis protenta promontoria barbari suspicati nauigia esse, per diu illinc aufugerunt: tandem deinde edocti non nauigia esse, sed promontoria, in agmen sese receperunt.

Vt autem dies illuxit, Græci cernentes ibidem pedestres copias hostium perstare, rati classē quoque circa Phalerum esse, ac pugnam naualem commissum iri, se ad resistendum apparabāt. Sed cognito illam vela fecisse, confestim insequendam sibi cēsebant: itaque eam insequuti Andro tenus, cernere quū nequissēt, ad Andrum profecti consultabant. Quibus Themistocles suadebat vt insulas versus profecti, classē hostium insequētes, rectā ad Hellepontum nauigarēt, soluturi pontes. Huic cōtrariam Evrybiades opponebat sententiam, quod diceret fore vt si dissoluerent rates, maximā pb id calamitate afficerent Græciam.

A Ως πρῶτων ἀνδρῶν ἤδη μάλιστα ἀπ' ἔργων ἀνοσιωπᾶτων τὸν βίον κτησάμενοι, τί σε ἐργά-
κακὸν ἢ αὐτὸς, ἢ τῶν ἐμῶν τίς σε παροτρύνων
ἐργάσατο, ἢ σε, ἢ τῶν πᾶν, ὅτι με αὐτ' ἄν-
δρὸς ἐποίησαι τὸ μηδὲν εἶναι; ἐδόκεός τε τοιοῦτος
λήσθην οἷα ἐμὴ χανὼ τότε· οἱ σε ποιήσαντα
ἀνῶσια, νόμῳ διχῶς χρεώμενοι, ὑπῆρχον ἐς
χέρας τοῦ ἐμας. ὥς τε σε μὴ μέμψασθαι
τίλω ἀπ' ἐμέω τοι ἐσομένην δίκην. ὥς δέ οἱ
ταῦτα ὠνείδιζε, ἀρξέντων τῶν παίδων ἐς ὅ-
ψιν, ἡναίχας ζετοῦ ὁ Πασιώνιος τῶν ἐωυτῶ παί-
δων τεσσέρων ἑόντων τὰ ἀγδιὰ Σποταμένην.
B ἀναίχας ζοῖδος δὲ, ἐποίησε ταῦτα· αὐτῶν τε,
ὥς ταῦτα ἐργάσατο, οἱ παῖδες ἀναίχας ζο-
ῖδοι ἀπέταμνον. Πασιώνιον μὲν νῦν οὕτω
περὶ ἡλθε ἢ τε πῖσις καὶ ὁ Ἐρμότιμος. Ξέρξης
δὲ, ὥς τοῖς παῖδας Ἀρτεμισίῃ ἐπέτρυνε ἀ-
παγῆν ἐς Ἐφέσον, καλέσας Μαρδόνιον, ἐκέ-
λευσέ μιν τῆς γραπῆς ἀφ' ἧς λέγει τοῖς αἰ-
βούληται, καὶ ποιῆν τοῖσι λόγοισι τὰ ἔργα
πειρώμενον ὁμοῖα. Ταῦτί τινος μὲν ἡμέρην
ἐς ποσὺν ἐγένετο. τῆς δὲ νυκτὸς, κελύσμε-
C πος βασιλῆος, τοῦ ἡνῶς οἱ γραπτοὶ ἐκ τοῦ
Φαλήρου ἀπήλθον ὁπίσω ἐς τὸν Ἑλλήσποντον,
ὥς τοῦ ἡνῶς εἶχε ἕκαστος, ἀφ' ἧς φυλασσόμενος
τοῦ ἡνῶς πορὺ θύειν βασιλῆα. ἐπεὶ δὲ
αἱ χροῖες ἐσαν ζωστῆρες πλώοντες οἱ βάρε-
ροι, ἀνατείνουσι γὰρ ἀκρὰ λεπτὰ τῆς ἡπεί-
ρου ταύτης, ἐδόξαί τε ἡνῶς εἶναι, καὶ ἔφθον
ὅτι πολλόν. χροῖες δὲ μαχόμενοι ὅτι οὐ νῆες
εἶεν, ἀλλ' ἀκρὰ, συλλαβόμενοι, ἐκρυμίζοντο.

Ως δὲ ἡμέρην ἐχρῆτο, ὁρέοντες οἱ Ἕλλη-
νες καὶ χώρην μόνον τὸν γραπὸν τὸν περὶ
D ἡλπιζον καὶ τοῦ ἡνῶς εἶναι τοῦ Φαλήρου· ἐδό-
κεόν τε ναυμαχίῃ σφέας, περὶ ἀρτέοντα τε
ὥς ἀγένησθαι. ἐπεὶ δὲ ἐπύθοντο τοῦ ἡνῶς οἱ-
χωκίας, αὐτὴ καὶ ταῦτα ἐδόκει ὅτι διώ-
κων. τὸν μὲν νῦν ναυικὸν τὸν Ξέρξεω γραπὸν
τοῦ ἐπείδον διώξαντες μέχρι Ἀνδρου. ἐς
τὴν Ἀνδρον ἀπικόμενοι, ἐβουλόοντο. Θε-
μιστοκλῆς μὲν νῦν γνώμην ἀπεδείκνυτο,
ἀφ' ἧς τῶν τραπομένων, καὶ ὅτι διώξαντες
τοῦ ἡνῶς, πλώειν ἴθως ὅτι τὸν Ἑλλήσποντον,
E λύσοντες τοῦ γούρας· Ἐγρυβιάδης δὲ τὴν
ἐναντίαν ταύτην γνώμην εἶπετο, λέγων ὥς
εἰ λύσουσι τοῦ ἡνῶς, τὸν αὐτὸν μέγιστον πλῆ-
των σφεῖς κακῶς τὴν Ἑλλάδα ἐργάσονται.

ταῦτα εἰλόμε-
νοι τῶν γρα-
πτῶν, καὶ
ἐβουλόοντο

εἰ γὰρ ἀναλκασθεὶς ἀπολαμφθεὶς ὁ Πέρσης
 μὲν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, περὶ ὧν αὐτὸς ἡσυχίην
 μὴ ἄρῃ. ὥς ἄρ' ἐν τῇ μὲν οἱ ἡσυχίην οὐτέ τι
 παρὰ χωρὲς οἶον τε ἔσται τῷ παρῆμ' ἔτι τις
 κομιδὴ τὸ ὀπίσω φανήσεται, λιμῶν τε οἱ ἢ
 στρατὸς ἀφ' ὧν ἔσται ὅτι ἀπὸ τῆς Εὐρώπης
 οἱ αὖτε ἔσται παρὰ χωρὲς οἱ αὖτε τῇ πόλει αὖτε
 ἔτι ἔσται, ἢ τοῖς ἀλίσκοις μὲν γε, ἢ τοῖς
 ὁμολογούντων. Ὁφείτω τε ἔξω σφέας τὴν ἐ-
 πέτειον αἰεὶ τῇ Ἑλλένων καρπὸν. ἀλλὰ δὲ
 κέδν γὰρ νικηθέντα τῇ ναυμαχίῃ, οὐ μὲν εἶναι
 ὡς τῇ Εὐρώπῃ τὸν Περσέα. ἑατέον ὧν ἔτι
 φέρεται ἐς ὅτ' ἄλθη φέρεται ἐς τὴν ἐκείνου.
 ὁ δὲ εὐτεν δὲ πρὸς τῆς ἐκείνου ποιέσθαι ἤδη
 τὸν ἀγῶνα ἐκέλευε. Τούτῃ δὲ εἰρήνη τῆς
 γνώμης καὶ Πελοποννησίων τῇ ἄλλων
 στρατηγῶν. ὥς δὲ ἔμαθε ὅτι οὐ πείσθ' οἱ γὰρ
 πολλοὶ πλὴν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ὁ Θεμι-
 σκλέης, μετὰ βαλὼν πρὸς τοῖς Ἀθηναίοις,
 (οὗτοι γὰρ μάστιγα ἐκπεφύργων παρὰ
 μέγα τεον) ὡρμήατο τε ἐς τὸν Ἑλλήσποντον
 πλὴν, καὶ ὅτι σφέων αὐτέων βαλλόμενοι,
 εἰ οἱ ἄλλοι μὴ βουλοίατο, ἔλεγε σφί περ
 καὶ αὐτὸς ἤδη πολλοῖσι πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ
 πολλῶν πλὴν ἀκήχασα τοῖα δὲ γράσασθαι. ἄν-
 δρας ἐς ἀναλκασθὲν ἀπειληθέντας, νενικημέ-
 νοις ἀναμάχασθαι τε καὶ ἀναλαμβάνειν τῇ
 παρὰ τέρῳ κακότητι. ἡμεῖς δὲ, (ὄρημα γὰρ
 ὡρμήατο, ἡμέας τε αὐτοὶ καὶ τὴν Ἑλλά-
 δα, νέφος τοσούτων ἀνδρῶν ἀνωσαῖοι)
 μὴ δικάσωμεν ἄνδρας φέροντας. ταῖς δὲ γὰρ
 ὅτι ἡμεῖς κατεργασάμεθα, ἀλλὰ θεοὶ τε
 καὶ ἥρωες, οἱ ἐφθόνησαν ἀνδρὰ ἕνα τῆς τε Ἀ-
 σίας ὅτ' ἐτῆς Εὐρώπης βασιλεύσας, ἔοντα ἀ-
 νόσιον τε καὶ ἀπαράδοτον ὅς τ' ἴσθαι καὶ τὰ ἴ-
 δια ὡς ὁμοίως ἐποιέετο, ἐμπιπράς τε ὅτι κα-
 παλάλων τῇ θεῶν ἑαυτάλαματα. ὅς καὶ
 τὴν θάλασσαν ἀπεμασίγῃσεν, πέδας τε
 κατέχευε. ἀλλ' οὐ γὰρ ἔχει ἐς τὸ παρεόν ἡμῶν
 νῦν μὲν ἐν τῇ Ἑλλάδι κατὰ μένους, ἢ
 μένους τε αὐτέων ὅτι μελετητῶν καὶ τῇ οἰ-
 κητέων. καὶ πῶς οἱ χίλις τε ἀναπλασάσθαι,
 καὶ ἀπορεῖ ἀνακῶς ἐχέτω, πῶς τε λαὸς ἀπε-
 λῶσται βάρβαρον. ἅμα δὲ πρὸς ἑαυ-
 τὴν κατὰ πλεῶν ὅτι Ἑλλήσποντον καὶ Ἰωνίαν.
 barbaro prorsus ciecito: quā autē ver appetet, tūc ἰν' Ἑλλήσποντῷ & Ἰωνίᾳ nauigem°.

Persa enim, si deprehensus ma-
 nere in Græcia cogeretur, non
 quieturus, quod sibi otium qui-
 dem agenti nec vlla res posset
 procedere, nec vllus retrò osten-
 deretur recept°, & exercitus suus
 fame conficeretur procedenti.
 nec verò & rebus gerendis ope-
 ram dāti omnia possent per Eu-
 ropam succedere, tum in vrbi-
 bus, tum in nationibus quæ vel
 captæ fuissent, vel antea sese de-
 didissent: quin etiam rem frumē-
 tariam habiturum ex annuis se-
 per fructibus Græcorum. Nunc
 autem videri, illum utpote viā
 nauali prælio, non perstiturum
 in Europa: idēque permitten-
 dum fugere, dum in terrā suam
 fugiendo perueniret. de qua ter-
 ra deinde certamē fieri iubebat.
 Huic sententiæ aliorum Pelopō-
 nensium duces assēserē. At The-
 mistocles, postquā animaduēr-
 tit se non posse plerisque persua-
 dere ut ad Hellepontum nauig-
 arent, adiit Atheniēses, qui præ-
 cipuē indignabantur hostem ef-
 fugere, animatique erant ad na-
 uigandum in Hellepontum, etiā
 per seipsos, si cæteri recusassent.
 Eōsque ita est alloquutus, Et ipse
 multis iam huiusmodi casibus
 interfui, & de multo pluribus au-
 diui talia contigisse, viros ad ne-
 cessitatem redactos prælium in-
 staurasse, & superiorem quā ac-
 cepissent calamitatem emēdassee:
 itaque nos, quoniam inuenimus
 quo pacto & nos ipsos & Græciā
 tueremur, repulsa tanta hominū
 nube, non insequamur eos fugiē-
 tes. Neque enim nos ista effeci-
 mus, sed dii pariter & heroes, qui
 inuiderunt vnum esse virum &
 Asiæ regem & Europæ, qui sit im-
 piissimus atque scelestus: qui sa-
 cra perinde atque profana ha-
 bēs, vtraque incendit, deorū-
 que simulacra subuertit: qui &
 mare cecidit flagellis, & compe-
 des in illud deiecit. Sed bene no-
 biscum in præses tempus agitur.
 idēque nūc quidē ut & nostri i-
 psoꝝ & nostrorū domesticorū
 curā geram°, & ut spatiū quis ad
 reficiēdas cedēs, faciēdāmq; semē-
 tē habeat, in Græcia maneamus.

Persam enim,
 si interceptus ma-
 nere in Græcia
 cogeretur, mini-
 me quieturum. id
 est, aliquid tenta-
 turum. quod quie-
 scienti nec quic-
 quam successurū
 foret, nec vllus ad
 sua receptus fu-
 turus esset, & ex-
 ercitus fame peri-
 turus foret: at si
 aliquid tentaret,
 omnia poss. Vel,
 Fore enim ut Per-
 sa si interceptus, &c.
 a bello non abstin-
 eret.

Hæc dicebat Themistocles, animo sibi apud Persam subsidium comparâdi, ut siquid apud Athenienses accideret aduersi sibi, haberet quod se conuerteret: prout & contigit. Hæc dicenti Themistocli Athenienses, quum tamen ab eo deciperentur, assensu sunt. ^a nam quum antea prudens habitus fuisset, postea verò prudens ac bona cōsulens comperitus esset, prorsus ad ei assentiendum prompti erant. Ille, ubi Athenienses ipsius sententiâ probauere, misit euestigio viros quosdam cum nauigio ad exponenda regi mandata, iussos tacere, etsi in omne tormentum deuenirent: quorum vnus erat ^b Sici-nus eius contubernalis. Hi posteaquam ad Atticam peruenere, cæteris apud nauigium remanentibus, ipse ad regem ascendit, atque ita cum alloquutus est, Themistocles, Neoclis filius, dux quidem Atheniensium, sed inter omnes socios vir optimus ac sapientissimus, misit me tibi denūtiatum, gratia tibi inseruendi se retinuisse Græcos, classem tuam insequendi cupidos, pontesque qui sunt in Hellesponto soluendi: Itaque nunc ^c magno cum silentio te illuc recipias. Hac re nūtiata, isti abiire.

At Græci, posteaquam decreuerunt neque persequendâ sibi vltius barbarorum classem, neque nauigandum in Hellespontum, ad soluendum traiectum, Andrum obsederunt, animo illâ delendi. nam primi ex insulanis Andrii pecunias poscenti Themistocli denegauerant, eique allegati Athenienses illuc ire duobus magnis numinibus fretos, Suadela & Necessitate, & ita sibi dandas vtique esse pecunias, responderant ^d Athenas proportionem magnas esse atque felices, & diis propitiis bene processisse. nam se ad maximam soli tenuitatem redactos, Andriorumque insulam totidē propitia numina nūquam derelinquere, sed semper incolere, Inopiâ & Impossibilitatē: quib⁹ diis obnoxios Andrios pecuniâ nō daturōs. nūquā enim Andriorū impossibilitate

^a Nam quum vt antea prudēs habebatur, ita etiā re ipsā prudens & consultus cōperitus esset. *Vel, Vt antea sapiens habebat.*

^b Ille Sicinus. *cuiusmodi delictis facta fuit modo mentio.*

^c Sine vlla præcipitatione. *Ad Verbum, Cum magna quiete. Gall. Tant à son aise.*

^d Athenas meritō esse magnas & opulentas, quippe quæ vtilibus deabus bene instructæ essent: *Vel, quibus due vtilis deæ superesset.* at verò Andrios solum inops incolere, duâsque inutiles deas nūquam insulam ipsorum relinquere, sed in ea gratū domicilium semper habere, Paupertatem videlicet & Impossibilitatem: quæ deæ quū Andrii obtigissent, non esse daturōs pecunias.

^A Ταῦτα ἔλεγε, ὑποθήκην μέλλων ποιήσειν εἰς τὴν Περσίδα· ἵνα ἡ αἰὶς αἰὶς μὴν καταλαμβαίη πρὸς Ἀθιναίων πόλιν, ἔχῃ ἀποτροφὴν. πάντες ὦν καὶ ἐγνώστο. Θεμιστοκλῆς ταῦτα μὲν λέγων, διέβαλλε, Ἀθιναῖοι δὲ ἐπείθοντο· ὅτι γὰρ καὶ πρὸς τὴν δεδωμένον εἰς τὴν πόλιν, ἐφαίη ἐὼν ἀληθῶς σοφός τε καὶ βέλους, πρῶτος ἐτοίμοι ἔσθαι λέγοντι πείθεσθαι. ὡς δὲ οὗτοι οἱ ἀεγλωσμένοι ἔσαν, αὐτίκα μὲν ταῦτα ὁ Θεμιστοκλῆς αἰδράσας ^B ἀπέπεμπε ἔχοντες πλοῖον, τοῖσι ἐπέτελλε σιγᾶν, εἰς πᾶσθιν βάσανον ἀπικυρῆναι, τὰ αὐτὸς ἐνετείλατο βασιλεῖ φράσαι· ἥν καὶ Σίκινος ὁ οἰκῆτος αὐτῆς ἐγνώστο. οἱ ὅτι ἀπύκοντο πρὸς τὴν Ἀθηναίαν, οἱ μὲν κατέμενον ὅτι τὰ πλοῖα, Σίκινος δὲ αἰδασθεὶς παρεξέρχεται, ἔλεγε τὰδε, Ἐπεμψέ με Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλῆος, στρατηγὸς μὲν Ἀθηναίων, αὐτὴ δὲ ἥν συμμάχων πᾶντων ἀείσος καὶ σοφώτατος, φράσσοντά μοι ὅτι Θεμιστοκλῆς ὁ Ἀθιναῖος, ὁ βυλάδης υἱοῦ γένῃ, ἔχε δὲ Ἑλλήνας, τὰς ἡμᾶς βουλομένους διώκειν, καὶ τὰς εἰς Ἑλλήνων πᾶντων γὰρ ἡμᾶς λυφν. καὶ νῦν κατ' ἡσυχίαν πολλῶν χρημίζεο. ^C μὲν ταῦτα σημήναντες, ἀπὲς πολλοὶ ὀπίσω.

Οἱ δὲ Ἕλληνες, ἐπεὶ τέ σφι ἀπέδδξε μήτ' ὅτι διώκειν ἐπὶ πρὸς τὴν βαρβαρίαν τὰς ἡμᾶς, μήτε πλώειν εἰς τὴν Ἑλλήσποντον, λύσοντες τὸν πόρον, τὴν Ἀνδρῶν περικατέατο, ἔξελεῖν ἐθέλοντες. πρῶτοι γὰρ Ἀνδριοὶ νησιωτῶν, χρημῆματα αἰτηθέντες πρὸς Θεμιστοκλῆος, οὐκ ἔδοσαν· ἄλλὰ πρὸς ἡγεμόνου Θεμιστοκλῆος λόγον πένδε, ὡς ἤκουεν Ἀθιναῖοι πρὸς ἐαυτοὺς ἔχοντες δύο θεοὺς μεγάλους, πειθῶ τε καὶ αἰαγχαίῳ, οὕτω τέ σφι κέρτα δοτέα εἶναι χρημῆματα· ὑπεκρίνατο πρὸς ταῦτα, λέγοντες ὡς καὶ λόγον ἔσαν ἀρεὰς αἱ Ἀθηναίων μεγάλας ^D τε καὶ βυδάμονες, καὶ θεῶν χρηστῶν ἤκουεν βί. ἐπεὶ Ἀνδριοὺς γὰρ εἶναι γυναικῶν ἐς ταμάλισα ἀνέχοντες, καὶ θεοὺς δύο ἀχρηστοὺς οὐκ ἐλείπειν σφῶν τὴν νῆσον, ἀλλ' αἰεὶ φιλοχωρεῖν, πενίῃ τε καὶ ἀμνηστῶν καὶ τυτῶν τῶν θεῶν ἐπιβόλοισι ἐόντες Ἀνδριοὺς, οὐ δώσιν χρημῆματα. οὐδέποτε γὰρ τῆς ἐαυτῶν

316

316

ἀδυναμίας τῶν Ἀθηναίων δυνάμει εἶ) A
κρέσσων. οὗτοι μὲν δὲ ταῦτα ὑποκρινάμε-
νοι, καὶ οὐ δόντες χρήματα, ἐπολιορκέοντο.

Θεμιστοκλῆς δὲ, οὐ γὰρ ἐπαύετο πλεονε-
κτέων, ἐς πέμπων ἐς τὰς ἄλλας νήσους ἀπυ-
λητοῖς λόγοις, αἵ τε χρήματα ἄλλ' τῶν
αὐτῶν ἀγέλων, χρεώμενος λόγοις τοῖς
πρὸς Ἀνδρίους ἐχρήσατο· λέγων ὡς εἰ μὴ
δώσεισι τὸ αἰτεώμενον, ἐκείν' τῶν στρατῶν
τῶν Ἑλλήνων, καὶ πολιορκέων ἔξαρήσει.
λέγων ταῦτα, συνελέγετο χρήματα μεγά-
λα παρὰ Καρυστίων τε καὶ Παρίων οἱ πῦν-
θανόμενοι τῶν τε Ἀνδρῶν ὡς πολιορκέοντο,
ὅς περ ἐμνήδιζε, καὶ Θεμιστοκλῆα, ὡς εἴη ἐν αἰ-
νῇ μεγίστῃ τῶν στρατηγῶν, δεισύνοντες ταῦτα,
ἐπέμπον χρήματα. εἰ δὲ δή πινες καὶ ἄλλοι
ἐδόδοιτο πτωχῶν, οὐκ ἔχω εἰπεῖν δόξα
δὲ πινας καὶ ἄλλοις δοῦναι, καὶ οὐ τοῖς
μοινοῖς. καὶ τοὶ Καρυστῖοι δοῦναι, τοῦτο εἶ-
νεκα, τὸ κακοῦ ὑποβόλην ἐχέμεν. Παριοὶ
δὲ Θεμιστοκλῆα χρήμασι ἰσχυράμενοι, διέ- C
φυγον τὸ στρατεύμα. Θεμιστοκλῆς μὲν οὖν
ἔξ Ἀνδρου ὁρμώμενος, χρήματα παρὰ νη-
σιωτῶν ἤτετο, λαβὼν τῶν ἄλλων στρατηγῶν.

Οἱ δὲ ἀμφὶ Ξέρξεα, ὅτι χρόνις ὀλίγας
ἡμέρας μὲν τῶν ναυμαχίῶν, ἔξ ἡλαυνον ἐς
Βοιωτὴν τῶν αὐτῶν ὁδῶν. ἔδδξε γὰρ Μαρ-
δονίῳ, ἅμα μὲν παρ' ἐμψαλα βασιλῆα, ἅ-
μα δὲ ἀνωρεύειν εἶ) τὸ ἔπος πολεμῆν· χα-
μεῖσαι δὲ ἄμεινον εἶ) ἐν Θεσσαλίῃ, καὶ ἔ-
πειτα ἅμα παρ' ἑαυτοῦ περὶ ἑαυτῶν τῆς Πελο- D
ποννήσου ὡς δὲ ἀπίκετο ἐς τὴν Θεσσαλίαν,
ἐν ταῦτα Μαρδόνιος ἔξελέγετο παρ' αὐτοῖς
μὲν Πέρσαις πρὸς τοὺς ἀθανάτους καλεο-
μένοισι, πλὴν Ὑδάρνεος τὸν στρατηγόν. οὗτος
γὰρ οὐκ ἔφη λείψασθαι βασιλῆος· μὲν δὲ,
τῶν ἄλλων Περσέων τοὺς θωρηκοφόρους, καὶ
τῶν ἵππων τῶν χαλίων· καὶ Μήδους τε καὶ
Σάρας, καὶ Βακτρίους, καὶ Ἰνδοὺς, καὶ ὅ-
περ' οὖν, καὶ τῶν ἄλλων ἵππων. ταῦτα μὲν ἔ-
πειτα ὅλα εἴλετο· ἐκ δὲ τῶν ἄλλων συμμα- E
χῶν ἔξελέγετο κατ' ὀλίγους, τοῖσι εἰδέναι τε
ὑπῆρχε διαλέγων, καὶ εἰ τοῖσι τι χρῆσθον
συνήδεε πεποιημένον. ἐν δὲ, πλείστον ἔθνος
Πέρσαις αἵρετο, ἀνδρας σφραγιστοφόρους τε
καὶ ψαλμοφόρους· ὅτι δὲ, Μήδους. ὅτι δὲ, πλῆ-
θος μὲν οὐκ ἐλάσσονες ἔσθ' οὐ τῶν Περσέων,

validiorem fore Atheniensium
potentiam. Hæc illi quum respō-
dissent, nec pecuniam dedissent,
obsidebantur. Themistocles ve-
rò ("neque enim unquam ac-
quirēdo cessabat) ad cæteras in-
fulas minacia verba mittens, pec-
cuniam flagitabat, eisdem nun-
tiis eisdemque verbis utens quib-
us apud Andrios fuerat usus:
nisi pecuniam darent quam po-
ficerentur, exercitum se Græcorū
illuc adducturum, & eam insulā
obsessam deleturum. Hæc dicen-
do, ingentem pecuniæ vim coe-
git à Carystiiis atque à Pariis: qui
audito tum Andrum obsideri
quod cum Medis sensissent, tum
Themistoclem maximo in ho-
nore inter duces esse, hoc metu
pecuniam misere. Aliarum autē
insularum aliqua pecuniam de-
derit necne, affirmare nequeo:
reor tamē alias quoque dedisse,
non has solum. Quanquam Ca-
rystiiis ne hac quidem re contigit
effugere cladem, ut Pariis, qui
Themistocle pecunia delinito,
hostem deuitarunt. Ita Themis-
tocles ex Andro profectus, clā
cæteris ducibus exegit pecunias
ab insulanis.

At copix Xerxis illic aliquot
post pugnam dies immoratz,
mouerunt in Boeotos eadē qua
venerant via. Quippe Mardonio
visum est simul regem præmit-
tere, (intempestivum enim pro-
pter anni tempus belligerari) si-
mul in Thessalia satius esse hyber-
nare, & deinde incunte vere ten-
tare Peloponnesū. Is ubi in Thef-
saliam peruenit, ibi ante omnia,
decem millia Persarum qui im-
mortales vocantur elegit, exce-
pto eorum duce Hydarne, qui
negavit se regem esse relicturū.
Item ex aliis Persis thoracatos, &
mille equites: ad hæc Medorū, b Illos mille eq;
Sacarū, Indorū peditatū equita-
tūque. Has nationes sibi totas
desūpsit: ex aliis autē sociis pau-
cos, quorū duntaxat aut c Indolem
animaduvertebat, aut aliquod c-
gregium facinus cognouerat.
Sed plurimos ex vna gente Per-
sarum delegit torquatos & armil-
latos: secūdo loco Medos, qui nō
numero Persis inferiores erant,

sed robore: ita ut vniuersi, triginta myriades vnā cum equitibus esset. Hoc interim tempore quo Mardonius habet delectum copiarum, & Xerxes circa Thessaliam agit, oraculum ē Delphis ad Lacedæmonios venit ut Xerxē pœnas necis Leonidæ reposceret, & quod daretur ex eo reciperet. Mittunt igitur quamcitissimē Spartiatæ caduceatorem. Is adhuc in Thessalia nactus exercitū, ubi in conspectum Xerxis venit, ita verba fecit, Rex Medorum, Lacedæmonii te & Heraclidæ qui ē Sparta sunt pœnas cædis reposcunt, quod regem ipsorū interemisti, dum Græciam protegit. Ad ea Xerxes cachinnos tollit: ac diu responso nō reddito, Hic, inquit, (monstrato Mardonio, ut ille ei assistebat) pœnas tales dabit quales illos decent. Caduceator hoc responso accepto discessit. Xerxes Mardonio in Thessalia relicto, ipse ad Hellepontum ire maturabat: intrāque quinque & quadraginta dies ad traiectum peruenit, nullā propemodum partē copiarum ducens: quæ quocunque veniebant & ad quoscunque homines, eorum direptis fructibus vescerentur: ubi autem nihil fructuum reperiebant, ipsa herba, ut ē solo germinabat: nonnulli, delibatis corticibus, & strictis frondibus arborum tam agrestium quā mansuetarum, nihil omnino relinquentes. hoc autem præ fame facere cogebantur. Quos deinde pestilentia excipiente ac dysenteria, *id est torminibus*, inter viā exstinguebantur. Eorum etiam nonnullos Xerxes ægrotos reliquit, iniungens ciuitatibus, ut in quanque veniebat, uti illos curarent & pascere: quosdam etiā in Thessalia, & aliquot in Siritæ, & in Macedonia: ubi sacrum Iouis currum, quē in Græciam tēdens reliquerat, reuersus non offendit. Eū Pæones Thracibus quum dedissent, tamen reposcenti Xerxi dixere, vnā cum equis inter pascendum fuisse abactum à Thracibus qui superiora Strymonis circa fontes incolebant. Quo in loco rex Bisaltecōrū

a Recepit.

ῥώμῃ δὲ ἑσπόμενοι. ὥστε σύμπλησαι, τετρακόντα μυριάδας θύεσθαι σὺν ἱπποσίν. ἐν δὲ τούτῳ τὰς χεῖρας ἐν τῇ Μαργδονίῳ τε πλὴν γραπλῶν διέκρινε, καὶ Ξέρξης ἐν πεδίῳ Θεσσαλίῳ, χρησθένειον ἐληλύθει ἐν Δελφῶν Λακεδαιμονίοισι, Ξέρξεα αἰτέειν δίκας τῷ Λεωνίδῳ φόνοῦ, καὶ τὸ διδιδόνον ἐξ ἐκείνου δέχεσθαι. πέμψουσι δὲ κήρυκα πλὴν παχίστην Σικερίηνται ὅς ἐστι κατέλαβεν ἐοδόντα ἐπὶ πᾶσιν πλὴν γραπλῶν ἐν Θεσσαλίῳ, ἐλθὼν ἐς ὅσον πλὴν Ξέρξεω, ἔλεγε τὰδε, ὦ βασιλεῦ Μήδων, Λακεδαιμόνιοι τί σε καὶ Ἡρακλείδῃ οἱ ἀπὸ Σικερίης αἰτίουσι φόνοῦ δίκας, ὅτι σφένων τὸν βασιλῆα ἀπέκτεινας ῥυόμην πλὴν Ἑλλάδα. ὁ δὲ, γελάσας τε καὶ κατασχὼν πολλὸν χρόνον, ὥς οἱ ἐτύγχευε παρεστῶς Μαργδονίος, δεικνύς ἐς τῶτον, εἶπε, Τοιγάρ σφι Μαργδονίος ὁδε δίκας δώσει ποταμῶν οἷας ἐκείνοισι ἀρέπει. ὁ μὲν δὲ, δὲ ἀμύμος ὁ ρήγειν, ἀπαλλάσσεται. Ξέρξης δὲ Μαργδονίον ἐν Θεσσαλίῳ καταλιπὼν, αὐτὸς ἐπορεύετο εἰς τὰς Ἑλλήσποντον καὶ ἀπικνέεται ἐς τὸν πόρον τῆς Ἀλφειάδος, ἐν πέντε καὶ τεσσεράκοντα ἡμέρησι, ἀπὸ τῶν τῆς γραπλῆς ὁδὸν μέγας, ὥς εἶπαι. ὅχου δὲ πορθομένων γινομένων, καὶ κατ' οἷς τίνες αἰθερόποις, πούτεων καρπὸν ἀρπάζοντες ἐστέοντο· εἰ δὲ καρπὸν μηδὲνα βύρουν, ὁ δὲ πλὴν ποίῳ πλὴν ἐν τῇ γῆς αἰαφυομένην, καὶ τὴν δειδρέων τὸν φλοῖον περὶ λέποντες, καὶ τὰ φύλλα καταδρέποντες κατὰ θάλασσαν, ὁμοίως τῇ τε ἡμέρων καὶ τῇ ἀγρίων καὶ ἐλίπον ὁδὸν. Ταῦτα δὲ ἐποίησαν ὑπὸ λιμοῦ. ὅτι λαβὼν δὲ λοιμὸς τότε τὸν γραπὸν καὶ δεξεντερίη κατ' ὁδὸν ἐφθίρει. ὅθεν δὲ καὶ νοσέοντες αὐτῶν κατέλιπε, ὅτι τὰς τῆς πόλιν, ἵνα ἐκείσοτε γίνηται ἐλαύνων, μελεδαιμένην τε καὶ τρέφειν ἐν Θεσσαλίῳ τε πῖνας, καὶ ἐν Σίει τῆς Παγωνίης, καὶ ἐν Μακεδονίῃ. εἶθα καὶ ὁ ἱερὸν ἄρμα κατὰ λιπὼν τοῦ Διὸς, ὅτε ὅτι πλὴν Ἑλλάδα ἤλαυνε ἀπὼν, ἐν ἀπέλαβε· ἀλλὰ δόντες ὁ Παμόνες τοῖσι Θρήξι, ἀπατέοντος Ξέρξεω, ἔφασαν νεμομένης ἀρπαγνύειν ὑπὸ τῇ αἰῶ Θρηίκων τῇ περὶ τῆς πηγῆς τοῦ Στρυμόνος οἰκομένων. εἶθα καὶ ὁ τῇ Βισαλτέων βασιλεὺς

317
τῶν αἰώνων
101.

γῆς τε τῆς Κρητικῆς, Ὀρηξί, ἔργον ἔδωκε
 φυῆς εἰργάσατο· ὅς ᾽τε αὐτὸς ἔφη τὰς Ξέρ-
 ξη ἐκὼν εἶ) δουλεύσειν, ἀλλ' οἴχετο αἰὼν ἐς τὸ
 οὐρανὸν τὴν Ρ' οὐδ' ὀππὴν, τοῖσι τε πασι ἀπηγέ-
 ρθαι μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.
 ④ δὲ ἀλογήσασθαι, ἢ ἄλλως σφι θυμὸς ἐ-
 γμέτο θέσασθαι τὸν πόλεμον, ἐστρατεύοντο
 ἅμα τὰς Πέρσας. ἐπεὶ δὲ αἰεχώρησαν ἀσι-
 νέες πάντες, ἐξ ἑόντες, ἔξωρξε αὐτῶν ὁ πα-
 τὴρ τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἀφ' οὗ τὴν ἀγίαν τῶν
 τῶν. καὶ οὗτοι μὲν τῶν τὸν μισθὸν ἔλαβον.
 ④ δὲ Πέρσας ὡς ἐκ τῆς Ὀρηκῆς πορθό-
 μῃοι ἀπῆκοντο ἐπὶ τὸν πόρον, ἐπειγόμενοι,
 ⑤ Ἑλλήσποντον τῶσι νησὶ διέβησαν ἐς Ἀ-
 βυδον. τὰς γὰρ χερσίας οὐκ ὄντων ἐπὶ τῇ πε-
 λῶν, ἀλλ' ὑπὸ χειμῶνος διελευμέναις.
 ⑥ ταῦτα δὲ κατεχόμενοι, στήναι πλέων ἢ καὶ
 ὁδὸν ἐλάγχθον· ὁδὸν τε κόσμον ἐμπι-
 πλάμενοι, καὶ ὕδατα μεταβάλλοντες, ἀπέ-
 θνησκον τῷ στρατῷ τῷ παλαιῶντος πολλοί. ④
 δὲ λοιποὶ ἅμα Ξέρξῃ ἀπικνέοντα ἐς Σάρ-
 δισ. ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλος ὁδὸς λεγόμενος λόγος,
 ὡς, ἐπὶ τῇ Ξέρξης ἀπελαύνων δὲ Ἀθηναίων,
 ἀπῆκτο ἐπὶ Ἡϊόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι, ἐν-
 θεοῖσι οὐκ ἐπὶ ὁδοπορήσει διεχρέετο, ἀλλὰ
 τὴν μὲν στρατὸν ὕδατος ἐπὶ τῇ πελάγει ἀπα-
 γων ἐς ⑤ Ἑλλήσποντον, αὐτὸς δὲ ἐπὶ νηὶ
 Φοινίκῃς ἐπιβὰς, ἐκομίζετο ἐς τὴν Ἀσίαν.
 πλέοντα δὲ μὲν αἶμα Στρυμονίῳ ὑπο-
 λαβεῖν μέγα καὶ κυματῶν καὶ δὴ, μάλ-
 λον γὰρ πὶ χειμῶν ἔσθαι γιμούσης τῆς νηὸς,
 ὥς τε ἐπὶ τῷ καταστροφῆς ἐπείοντων συ-
 χρῶν Πελοπόννησος τῇ σὺν Ξέρξῃ κομίζομένων,
 ⑥ ταῦτα ἐς δέμα πεσόντα τὸν βασιλῆα, εἴ-
 ρεσθαι βιάσθαι τὸν κυβερνήτην, εἰ τις ἐστὶ
 ⑦ σφι σωτηρίῃ. καὶ τὸν εἶπαι, Δέσποτα, οὐκ
 ⑧ ἐστὶν ὁδομήν, εἰ μὴ πού τινος ἀπαλλαγῇ τις
 ⑨ γρήται τῇ πολλῶν ἐπιβαστέων. καὶ Ξέρ-
 ξας λέγεται ἀκούσθαι ταῦτα, εἶπαι, Ἀν-
 δρες Πέρσας, νῦν τις ἀφ' οὗδε ἔσθαι ὑμῶν,
 βασιλῆος κηδεύμενος· ἐν ὑμῶν γὰρ ἔοικε ἐμοὶ
 εἶ) ἢ σωτηρίῃ. ⑩ μὲν ταῦτα λέγειν τοῖς
 δὲ, παρ' οὐκ ἐόντα, ἐκ πηδῶν ἐς τὴν γάλα-
 σσαν καὶ τὴν νῆα ἐπικουφισθῆσαν, οὕτω δὲ
 ἄποσωθῆναι ἐς τὴν Ἀσίαν. ὡς δὲ ἐκβῆναι
 ἔχιστα ἐς γλῶ ⑪ Ξέρξας, ποιῆσαι τοῖονδε·
 ὅτι μὲν ἔστω βασιλῆος τὴν ψυχὴν, δωρή-

A ac terræ Crestonica, Thrax, faci-
 nus eximium fecit. hic & se vo-
 lentem negavit Xerxi seruiturū,
 eoque in edita montis Rhodo-
 pes abiit: & filiis vetuit ne aduer-
 sus Græciam militarent. Illi pa-
 tre contemptui habito, siue alio-
 qui belli libidine inspiciūdi, mi-
 litauere cum Xerxe. qui postquā
 incolumes reuertērūt, omnibus
 pater (erant autem sex) ob eam
 causam oculos effudit. Et isti qui-
 dem hanc mercedē acceperunt.
 B Persæ autem, vbi citato itinere
 ad traiectum peruenere, Helle-
 pontum nauibus traiecere ad A-
 bydum. non enim intentas iam
 rates inuenere, sed tempestate
 dissolutas. Ibi copiosiorē quā
 in itinere commeatum adepti,
 nulla modestia sese reficientes,
 ac mutatis aquis, permulti in-
 teribant exiis qui de exercitu su-
 perfuerant: ceteri cum Xerxe
 Sardis peruenere. Narratur autē
 & alia hæc res, Xerxem, postea-
 quam Athenis profectus est ad
 oram super Strymonem, illinc
 non amplius terra iter fecisse: sed
 exercitu Hydarni permissio, quē
 ad Hellepontum deduceret, ipsū
 nauem Phoenissam conscendisse,
 ut in Asiam se reciperet: & dū
 cursum tenet, à Strymonia in-
 genti vento fuisse exceptum: &
 eo vehementius tempestate ve-
 xatum quod nauis referta vecto-
 ribus erat, utpote quū super con-
 tabulationes essent frequentes
 D Persæ qui cum Xerxe vehaban-
 tur. Ibi metu perculsum regem
 cum clamore interrogasse gu-
 bernatorem num qua salus eis
 esset. Et quum ille respondisset,
 Here, nulla admodum est, nisi
 horum victorum aliqua fiat abi-
 tio: tunc Xerxem eo audito ita
 loquutum, Viri Persæ, nunc ali-
 quis vestrum declaret se curam
 habere regis. in vobis enim vide-
 tur sita esse salus mea. Hæc vbi
 E dixit Xerxes, illos eo adorato de-
 filiisse in mare: atque ita leuata
 nauis, Xerxem incolumem in A-
 siam peruenisse. Et vbi primū
 in terram egressus est, hoc egisse:
 gubernatorem, quod regis qui-
 dem animam seruasset, aurea

a Nam si hæc ita Xerxi fuerunt à gubernatore dicta, ex decē millibus sententiam suam hacdere proferentibus haud vnus fuerit qui neget regem hoc facturū fuisse: Persas iussit. *Ad Verbum, Ex decē millibus sententiarum, Vel optimorum, Vnam mihi repugnantem non habeo. Ex quibus Verbum videat lector an alium sensum elicere possit.*

b Et hospitii fedus cum illis iniisse. *Vel, hospitij necessitudinem cum illis contraxisse.*
c Ac triremi auro intertexta. *Vel (Vs alij) triremi inaurata. Certe intertexta improprie hic diceretur, At Valla piñi legit pro περιπύ.*
d Soluisse vt liberum omni metu.

corona donasse: quòd autem multos Persarum perdidisset, decollasse. Hic autem alter modus qui narratur reuersionis Xerxis, haudquaquam fidem apud me habet, cum propter aliatum propter obitum Persarum. ^a nā si id regià gubernatore dictum est, tamē ex infinitis rationibus, vel ob hanc vnam, cui repugnari non potest, negarim hoc regē fuisse facturum: quin potius Persas iussurum ē tabulatis in ventrem nauis descendere, vt pote qui primores Persarum essent: & remiges Phœnices, Persis numero pares, in mare deiecturū. Sed is (vt dictum est superius) itinere pedestri cum reliquo exercitu in Asiam reuersus est. Cuius rei id quoque magno est testimonio, quòd constat, Xerxem, quū rursus in Asiam reciperet se, Abdera peruenisse, ^b adhibuisse iuc conuiuio Abderitas, & acinace aureo eos ^c ac tiara auro intertexta donasse: & vt ipsi oppidani aiunt, illum, postquam ex Athenis retrò fugit (quod apud me nide caret) illic primū zonam ^d resoluisset: adeo fuerat terrore correptus. Sunt autē Abdera magis ad Hellepontum sita quàm Strymon, atque littus ex quo nauem illum conscendisse ferunt.

Cæterum Græci posteaquam Andrum expugnare nequeunt, conuersi in Carystum, vastato illorum agro rediere Salaminem. ^d Ibi ante omnia diis primitias selegerunt cum aliarum rerum, tū Phœnissarum triremium tres: quarum vna reponeretur apud Isthmum (quæ ad meam vsque memoriam extabat) altera apud Sunium, tertia Aiæ illic apud Salaminem. Secundo loco prædam inter se dispartiere, ex qua primitias Delphos misere. Vnde statua effecta est longitudine cubitorum ^e decem, truncam nauis partem manu sustinens: eodē in loco stans vbi Alexander Macedo aureus. Missis Delphos primitiis, Græci publicè deum percōtati sunt nunquid perfectas & gratas primitias accepisset. Quibus ille respondit habere se quidē à Græcis aliis, verū non ab AEginetis: sed reposcere donū optimè nauatæ

α σαοθα χρυσή τε φαίη τὸν κυβερνήτην. ὅτι δὲ Περσέων πολλοὺς ἀπώλεσε, ὀποταμείῳ πλω κεφαλῇ αὐτῷ. ^α οὗτ' δὲ ἄλλως λέγεται ὁ λόγος, ὡς τῷ Πέρξῳ νότου, οὐδαμῶς ἔμοιγε πιστὸς, οὔτε ἄλλως, οὔτε τὸ Περσέων τῷτο πάθος. εἰ γὰρ δὴ ταῦτα οὕτω ἐρήγη ἡ τῷ κυβερνήτῳ πρὸς Ξέρξῃ, ἐν μυρίοις γνώμησι μὲν οὐκ ἔχω ἀπὸ ἔξοον, μὴ οὐκ αὖ ποιῆσαι βασιλῆα τοῖόνδε: οὐδ' ἂν ὅτι τῷ καὶ τρωάματος, κατεβόασαι ἐς κοίλῳ νῆα, εἶντα Πέρσαι, καὶ Περσέων τοὺς πρῶτους. ^β τῷ δ' ἐρετέων, εἶντων Φοινίκων, ὅπως οὐκ αὖ ἴσον πληθὺς τοῖσι Πέρσῃσι ἔζεβαλε ἐς πλὴν θάλασσαν. ἀλλ' ὁ μὲν (ὡς καὶ πρότερον εἴρηται) ὁδῷ χρωόμενος ἄμα τὰ ἄλλα γρατῶ, ἀπειόσθη ἐς πλὴν Ἀσίῳ. μέγα δὲ καὶ τὸδε μὲν τίθειον φαίνεται γὰρ Ξέρξης ἐν τῇ ὁπίσῃ χερσὶ ἀπὸ χερσὶ ἐς Ἀβδηρα, καὶ ἐξήλυε τέ σφι στυγέμενος, καὶ δαρρησάμενος αὐτοὺς ἀκινάχη τε χρυσῆ καὶ ^γ τελέρει χρυσοπάσῳ. καὶ, (ὡς αὐτοὶ λέγουσι) Ἀβδηεῖται, λέγοντες "μὲν οὐδαμῶς ἐμοὶ πιστὰ" πρῶτον ἀλύσατο πλὴν ζώνῃ φάλαγγι ἔξ Ἀθηνάων ὅπῃ, ὡς ἐν ἀδείῃ ἐὼν. πρὸς τῷ Ἑλλήσποντου δὲ μάλλον τὰ Ἀβδηρα ἵδρυται, ἢ τῷ Στρυμόνος, καὶ τῆς ἡϊόνος. ὅθεν δὴ μὲν φασὶ ὅτι βεβῶαι ὅτι πλὴν νῆα.

Οἱ δὲ Ἑλλῆνες, ἐπεὶ τε οὐκ οἶοί τε ἐγγύοντο ἔξελεῖν πλὴν Ἀνδρῶν, τραπέμενοι ἐς Κάρυστον, καὶ δηϊώσαντες αὐτέων τὴν χώραν, ἀπαλλάσσοντο ἐς Σαλαμίνα. ^δ πρῶτα μὲν γὰρ τοῖσι θεοῖσι ἔξειλον ἀκροθίνια ἀλλὰ τε καὶ τελέρεας τρεῖς Φοινίσας: τὴν μὲν, ἐς Ἰσθμὸν ἀναθεῖναι, ἥτις ἐπὶ καὶ ἐς ἐμὲ ἔω: τὴν δὲ, ὅτι Σουώιον τὴν δὲ, τὰ Ἀἰῶνι αὐτῷ ἐς Σαλαμίνα. ^ε μὲν δὲ τῷτο, διεδάσματο πλὴν ληΐῳ, καὶ τὰ ἀκροθίνια ἐπέμψαν ἐς Δελφοῖς: οὐκ ἔγωγε ἀνδρίας ἔχον ἐν τῇ χερσὶ ἀκρωτήριον νηὸς, εἶν μέγας δυνάμει πηχέων. ἐσχέε δὲ οὗτ' ἡμεῖς ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος ὁ χρύστος. πέμψαντες δὲ ἀκροθίνια ^ε Ἑλλῆνες ἐς Δελφοῖς, ἐπηρώτηον τὸν θεὸν κοινῇ, εἰ λελάσθη πλήρεια καὶ ὄρεσά τὰ ἀκροθίνια. ὁ δὲ κῆρ Ἑλλήνων μὲν τῷ ἄλλῳ ἐφθεσε ἔχειν, κῆρ Ἀἰγυπτίων δὲ, οὐ. ἀλλ' ἀπαῖντε αὐτοὺς καὶ ὄρεσθια τῆς

τῶν ἑμῶν οὐδαμῶς πιστὰ) 318

ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίῃς. Αἰγινήται ὅτι πύ-
 γοιμοι, αἰέθεσθαι ἀγέρας χρυσέας, οἱ ὅτι
 ἰσὺ χαλκίου ἐστῶσι τρεῖς ὅτι τῆς γωνίης, ἀ-
 γράττω τῆς Κροίσου χρητῆρος. Μὲν δὲ πῶ
 διαίρεσιν τῆς λήϊας ἐπλῶον οἱ Ἕλληνες ἐς τὴν
 Ἰθάκην, ὅριστα δῶσαντες τὰς ἀξιώτατας
 γηνομένης Ἑλλήνων αἰὰ τὸν πόλεμον τῆτον.
 ὡς δὲ ἀπικόμενοι οἱ στρατηγὶ διενέμοντο τὰς
 ψήφοις ὅτι τῆς Ποσειδώνος τὰς βωμῶν, τὸν
 παρῶν καὶ τὸν δαύτερον κρίνοντες ἐκ παύ-
 των, ἐν ταῦτα πᾶς τις αὐτῶν ἐωῦτῶ ἐπὶ
 γὰρ πῶ ψήφον, αὐτὸς ἕκαστος δοκέων ἀε-
 σος ἡμέσθαι. δαύτερον δὲ, ④ πολλοὶ οὖν
 ἐξέπιπτον Θεμιστοκλῆα κρίνοντες. ④ μὲν
 δὲ ἐμωυνοῦτο. Θεμιστοκλῆς δὲ δαύτρε-
 οῖσι ὑπερέβαλλετο πολλόν. οὐ βουλομένων
 δὲ ταῦτα κρίνει τῶν Ἑλλήνων φθόνῳ, ἀλλ'
 ἀποπλῶνόντων ἐκείνων ἐς τὴν ἐωῦτῶν ἀκρί-
 των, ὅμως Θεμιστοκλῆς ἐβόα τε καὶ ἐδο-
 ξώη ⑤ αἶψα πολλὸν Ἑλλήνων σοφώτατος
 αἰὰ πᾶσαν πῶ Ἑλλάδα. ὅτι δὲ νικῶν οὐκ
 ἐπὶ μῆτι παρῶν τῶν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχι-
 σμένων, αὐτίκα μὲν ταῦτα ἐς Λακεδαίμο-
 να ἀπῆκετο, ἡλὼν τιμὴν δαῖμα καὶ μὴν Λα-
 κεδαίμονιοι καλῶς μὲν ὑπεδέξατο, μετὰ
 λως δὲ ἐτίμησαν. ὅριστα μὲν ἔδωσαν
 Εὐρυβιάδῃ ἐλαίης τέφραον σοφίης δὲ καὶ
 δόξωτος, Θεμιστοκλῆϊ, καὶ τούτῳ τέφραον
 ἐλαίης. ἐδώρησαντο δὲ μὴ ὅχῳ ὅς ἐστι Σπάρ-
 τη καλλικεύσαντι. αἰέσαντες δὲ πολλὰ,
 παρῶν πεμψαν αἰόντα τεσπρόσοι Σπάρτην.
 τῶν λογάδης, οὗτοι οἱ παρῶν ἰππῆες καλῶν,
 μέγχι οὐρῶν τῶν Τεγεατικῶν. μωῦν δὲ τῶ
 τὸν παρῶν αἰθροῦν τῶν ἡμεῖς ἰδμεν,
 Σπάρτῃται παρῶν πεμψαν. ὡς δὲ ἐκ τῆς
 Λακεδαίμονος ἀπῆκετο ἐς τὰς Ἀθῆνας, ἐ-
 γαῦτα Τιμόδημος Ἀφιδναῖος, τῶν ἡθρῶν
 μὲν τῶ Θεμιστοκλῆος ἐὼν, ἀλλως δὲ οὐ τῶ
 ὅτι παρῶν, φθόνῳ κατὰ μὲν πῶν, ἐνείκε
 ⑥ Θεμιστοκλῆα, πῶ ἐς Λακεδαίμονα ἀ-
 πῆξιν παρῶν, ὡς δὲ τὰς Ἀθῆνας ἔχει
 τὰ γέρεα τὰ παρῶν Λακεδαίμονίων, ἀλλ' οὐ
 δὲ ἐωῦτῶν. ὁ δὲ, ἐπὶ τε ἐνείκετο καὶ οὐκ ἐ-
 παύετο ταῦτα λέγων ὁ Τιμόδημος, εἶπε,

ad Salaminem operæ in pugna
 nauali. Id quum audissent AEGi-
 netæ, aureas stellas tres dedicaue-
 runt, quæ super malum navis æ-
 reum stant apud angulum, pro-
 ximè Croesi craterem. Post dis-
 partitam prædam Græci ad Isth-
 mum nauigauerunt, daturi præ-
 cipuum præmium Græcorū mo-
 ritissimo, qui in hoc bello præ-
 clarissime rem gessisset. Eò ubi
 peruentum est, duces Græci in a-
 ram Neptuni suam quisque sen-
 tentiæ scriptam detulere, quem-
 nam ex omnibus primum &
 quem secundum iudicarent. In
 ea autem suum quisque nomen
 inscripsit, se illum qui præstan-
 tissimus extitisset existimans: sed
 in secundis partibus Themisto-
 cli adiudicandis plerique con-
 gruerunt. Ita quum singuli in
 primo loco singulos calculos ha-
 berent, in secundo Themistocles
 multo superior extitit. Et licet
 hanc rem Græci liuore quodam
 superfederint indicare, in suam
 quisque patriam reuecti, tamen
 Themistocles & habitus est & ce-
 lebratus per vniuersam Græciā
 omnium Græcorum longè pru-
 dentissimus. Ipse tamen quia nō
 fuisset honore affectus ab iis qui
 ad Salaminem dimicassent, ut
 honore afficeretur Lacedæmo-
 nem se contulit. Eum Lacedæ-
 monii & splendidè exceperunt,
 & magnificè honorauerunt: &
 primas quidem partes rei bene-
 gestæ, Eurybiadæ: solertiz verò
 ac dexteritatis, Themistocli de-
 derunt, utrunque oleagina co-
 rona donantes: præterea hunc
 biga quæ apud Spartā erat præ-
 stantissima: laudatūque verbis
 amplissimis, trecenti ex primo-
 ribus Spartiatarū, qui equites vo-
 cantur, discedentem ad Tegeati-
 cos vsque fines comitati sunt.
 Hunc solum ex omnibus quos
 nouimus hominibus Spartiatæ
 abeuntem deduxerunt. Eidem,
 postquam ex Lacedæmone A-
 thenas venit, ibi Timodemus
 vnus ex inimicis eius, alioqui nō
 è claris viris, liuore insanien-
 s, crimini dabat itionem in Spartam:

a Currus omniū
 qui Spartæ erant
 præstantissimo-
 vel, pulcherrimus.

b Timodemus
 Aphidneus. Val-
 le autē Ἀφιδναῖος
 omisit, aut posuit
 nō legitur, quod cer-
 suspectum etiam
 reddunt quæ se-
 quuntur.

dicens illum Athenarum respectu, non sui, ab Lacedæmoniiis honores asse-
 quutum. Et quum non faceret finem talia dicendi, inquit ei Themistocles,

O homo, ita res habet, neque ego si Belbinitanus forem, sic à Spartanis honoratus fuisset: neque tu, etsi Atheniensis. Atque hæc hæc haftenus.

Artabazus autem Pharnacis filius, vir inter Persas cum antea illustris, tum ex rebus Platæensibus factus illustrior, regem deducebat iis sexaginta millibus quæ sibi Mardonius delegerat: quem ubi traiectu tenus comitatus est, quū iam ille in Asia esset, regressus circa Pallenem agebat, utpote Mardonio per Thessaliā Macedoniāque hybernante, nec alias copias obire curante. Nec è sua dignitate existimabat nō dissipere rebelles Potidæatas, in quos casu incidisset. Etenim Potidæatæ, postquam rex præteriiit, & classis Persica à Salamine fugiens abiit è conspectu, à barbaris defecerant: mox aliis quoque qui Pallenem incolebant rebellantibus. Tunc verò Artabazus Potidæam obsedit: & suspicatus etiā Olynthios ab rege defecturos, & ipsos obsedit. Eam autem urbem tenebant Bottiæi qui è sinu Thermaeo fuerāt à Macedonibus eieciti. Hos Artabazus postquam obsidione cepit, in paludē deductos trucidavit, urbemque administrandam Critobulo Toronæo tradidit, à genere Chalcidensi. Ita Chalcidenses Olynthū obtinuerunt. Expugnata Olyntho Artabazus Potidææ obsidendæ impensius incumberebat. Hoc faciens, cum Timoxeno Scionæorum magistratu de faciēda proditione transegit, incertum mihi quoniam modo ab initio: neque enim traditur, ad extremum ita actum est: Quoties exaratum libellum aut Timoxenus ad Artabazum, aut Artabazus ad Timoxenum mittere volebat, cum sagittæ postremo inuoluebat, adaptatisque desuper pennis, ad locum de quo conuenerat sagittā emittebat. Sed Timoxenus qui Potidæam prodebat, proditionis compertus est. nam Artabazus ad conuentum locum sagittam dirigens, frustrante iactu humerum cuiusdam Potidæatæ percussit. Ad quem saucium turba

A ΟΥΤ' ἔχει τοι οὐτ' αὖ ἐγὼ ἐὼν Βελβινίτης ἐπιμύθεω οὕτω πρὸς Σπάρτην τῶν, ὅτ' αὖ σὺ ὦν Ἰερσπε, ἐὼν Ἀθηνᾶος. Τῶντα μὲν κεν ἐς ἑσπέρην ἐγρέτο.

Ἀρτάβαζος δὲ ὁ Φαρνάκειος, αὐτὸς ἐν Πέρσῃσι λόγιμος καὶ πρὶν αὖθις ἐὼν, ἐκ δὲ τῆς Πλαταικῆς καὶ μᾶλλον ἐπὶ ἡρόδωτος, ἔχων ἑξ μυριάδας στρατὸν ὃν Μαρδόνιος ἔξελέξατο, πρὸς ἐπεμπε βασιλῆα μέγαν τοῦ πόρου. ὡς δὲ ὁ μὲν ἦν ἐν τῇ Ἀσίῃ, ὁ δὲ, ὅπῃ B σὺ πορθύμενος, καὶ τὴν Παλλήνην ἐγρέτο, ἄτε Μαρδονίου τε χειμερίζοντος πρὸ Θεσσαλίας τε καὶ Μακεδονίας, καὶ ὁσὲν κεν κατεπείγοντος ἦκεν ἐς τὸ ἄλλο στρατοπέδον, οὐκ ἐδιέχου ἐντυχὼν ἀπεσταλτοὶ Ποτιδαῖηται μὴ οὐκ ἔξοδρα ποδίσσασθαι σφρας. οἱ γὰρ Ποτιδαῖηται, ὡς βασιλὴς παρεξέληλάν, καὶ ὁ ναυπλῆς τοῖσι Πέρσῃσι αἰχμαῖς φεύγων ἐκ τῆς Σαλαμίνος, ἐκ τῆς φαειροῦ ἀπέστασαν ἀπὸ τῆς βαρβάρων ὡς C δὲ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ τὴν Παλλήνην ἔχοντες. ἐνθαῦτα δὲ Ἀρτάβαζος ἐπολιόρκει τὴν Ποτιδαίαν. ὑποπιβύσας δὲ καὶ τῶν Ὀλυνθίοις ἀπίσασθαι ἀπὸ βασιλῆος, καὶ τῶν τῶν ἐπολιόρκει. εἶχον δὲ αὐτῶν Βοττιαῖοι, οἱ ἐκ τοῦ Θερμαίου κόλπου ἔξασαντες ὑπὸ Μακεδόνων· ἐπὶ δὲ σφρας εἴλε πολιορκέων, κατέσφαξε ἔξαχαζὼν ἐς λίμνην. τὴν δὲ πόλιν πρὸς ἀδιδὸν Κριτοβούλῳ Τορωναίῳ ὅπῃ ἐπέδωκεν, καὶ τῶν Χαλκιδικῶν ἡγήει. καὶ οὕτω Ὀλυνθον Χαλκιδεὺς ἔχον. D ἔξελων δὲ τῶν τῶν ὁ Ἀρτάβαζος, τῇ Ποτιδαίᾳ ἐν τεταμένως πρὸς εἶχε πρὸς ἐχόντι δὲ οἱ πρὸς ἡμῶς, σπεύσιν τε πρὸς ὁδοῖν Τιμόξηνος ὁ τῶν Σκιωναίων στρατηγός· ὅντινα μὲν ἔσπον ἄρχην, ἔργον οὐκ ἔχω εἶπαι· (οὐ γὰρ ὡς λέγεται) τέλος μὲν τοῖς, ἵα δὲ ἐγένετο ὅπως βιβλίον γράψαι ἢ Τιμόξηνος ἐγγέλων πρὸς Ἀρτάβαζον πέμψαι, ἢ Ἀρτάβαζος πρὸς Τιμόξηνον, ἵεθ' ὁδοῦ παρὰ E τῆς γλυφίδας πρὸς ἐλίζαντες, καὶ πτερόσμητες ὁ βιβλίον, ἐρῶθον ἐς συγκείμενον χωρίον. ἐπ' αὐτοῖς δὲ ἐγρέτο ὁ Τιμόξηνος πρὸς ἀδιδὸν τὴν Ποτιδαίαν. ἵεθ' ὁδοῦ γὰρ ὁ Ἀρτάβαζος ἐς τὸ συγκείμενον, αἰμῶν τῶν χωρίου τοῦτου, βάλλει αὐτὸς Ποτιδαῖηται τὸν ὡμον. ὅν δὲ, βληθέντα, πρὸς ἐδραμε ὁμιλος,

(οἷα φιλέει γίνεσθαι ἐν πολέμῳ) οἱ αὐτίκα Ἀ (ὡς adsolet in bello fieri) quum concurrisset, subito reuulsa sagitta, animaduertens libellum, detulit ad magistratus. aderat autē & cæterorum Pallenenſiū commilitium. Perleæto libello magistratus & cognito prodicionis auctore, non tamen censuerunt Timoxenum esse pleædum, Scionæ civitatis gratia, ne in posterum semper Scionæi pro proditoribus haberentur. Atque hūc quidem in modum Timoxenus prodicionis manifestus fuit. Artabazum verò tres iam menses obsidentem ingens æstus maris excepit, & is diutius: unde barbari videntes locum factum lacunosū, in Pallenen concesserunt. quorum quum dux partes permeassent eluuiem, tres aliæ supererant, quas ubi pertransissent, oportebat intrare Pallenen. sed eas tanta maris æstuatō inuasit quanta nunquam extiterat, ut indigenæ aiunt, quū ea frequēter illic accidat. Eorū qui nādi erant ignari, interiere: qui erant gnari, eos Potidææ nauigiis adorti trucidauere. Huius autem æstus ac restagnationis & cladis Persarum ferunt Potidææ hinc causam extitisse, quod isti ἐ Persis qui sunt à mari oppressi, in tēplum Neptuni & eius simulacrū quod situm est in suburbanis, impiè gesserant. Hanc fuisse causam illi videntur verè dicere. Eos autem qui superauere, Artabazus in Thessaliam ad Mardonium duxit. Et cum iis qui regē reducerunt ita est actum.

Οὐδὲ ναυπηγὸς στρατὸς ὁ Ξέρξης περὶ γυρόμνος, ὡς προσέμιξε τῇ Ἀσίῃ, φεύγων ἐκ Σαλαμῖνος, καὶ βασιλῆα τε καὶ πλὴν στρατὴν ἐκ Χερσωνήσου διεπόρθημευσεν ἐς Ἀβυδὸν, ἐχειμέριον ἐν Κύμῃ. ἔαρος δὲ ἐπιλάμψαντος, πρῶτος σιῶν ἐλάτο ἐς Σάμον. αἱ δὲ τῶν νηῶν καὶ ἐχειμέριον αὐτῶν. Περσέων δὲ καὶ Μήδων οἱ πλεόνες ἐπεβάτην. στρατηγὸν δὲ σφί ἐπὶ ἡλθον, Μαρδόνιος τε ὁ Βαργάου καὶ Ἀρταύντης ὁ Ἀρταχάου· σιῶν ἤρχε δὲ πύπτοι καὶ ἀδελφιδεὸς αὐτῶν Ἀρταύντιος προσελομῶν ὁ Ἀμίτης· ἅτε δὲ μεγάλως πληγῆτες, οὐ πορεύσαν αἰωτέρῳ τὰ πρὸς ἑσπέρης, οὐδὲ

(ὡς adsolet in bello fieri) quum concurrisset, subito reuulsa sagitta, animaduertens libellum, detulit ad magistratus. aderat autē & cæterorum Pallenenſiū commilitium. Perleæto libello magistratus & cognito prodicionis auctore, non tamen censuerunt Timoxenum esse pleædum, Scionæ civitatis gratia, ne in posterum semper Scionæi pro proditoribus haberentur. Atque hūc quidem in modum Timoxenus prodicionis manifestus fuit. Artabazum verò tres iam menses obsidentem ingens æstus maris excepit, & is diutius: unde barbari videntes locum factum lacunosū, in Pallenen concesserunt. quorum quum dux partes permeassent eluuiem, tres aliæ supererant, quas ubi pertransissent, oportebat intrare Pallenen. sed eas tanta maris æstuatō inuasit quanta nunquam extiterat, ut indigenæ aiunt, quū ea frequēter illic accidat. Eorū qui nādi erant ignari, interiere: qui erant gnari, eos Potidææ nauigiis adorti trucidauere. Huius autem æstus ac restagnationis & cladis Persarum ferunt Potidææ hinc causam extitisse, quod isti ἐ Persis qui sunt à mari oppressi, in tēplum Neptuni & eius simulacrū quod situm est in suburbanis, impiè gesserant. Hanc fuisse causam illi videntur verè dicere. Eos autem qui superauere, Artabazus in Thessaliam ad Mardonium duxit. Et cum iis qui regē reducerunt ita est actum.

Classarius autem Xerxis exercitus qui super fuerat, ubi à Salaminē fugiens attigit Asiam, rege cum aliis copiis ἐ Chersoneso Abydum traducto, hyemauit apud Cumam. Idē primo statim vere Samum cōuenit, ubi nonnullæ naues hyemauerant. Eius classis plerique epibatæ erant ex Persis & Medis, ducésque superuenerant, Mardontes Bagæi, & Artayntes Artachæi filius, cuius patruelis Amitres ab eodem ascitus erat istorū collega. Hi virore magnopere percussi, nō audebāt occasum versūs producere, ne

a De mari igitur animus abiecerant, sed longè superiorem, *Circ. ad Verbum, Circa mare igitur animo victi erant. Vel, animi ceciderant. Id est, De rebus igitur mari gerendis spem abiecerant.*

vnus quidem: sed apud Samum subsidentes Ioniam à rebellando prohibebant, trecentas naues cum Ioniis habentes. Neque expectabant fore vt Græci in Ioniā irent, sed vt sua tutari contenti essent: ducta ex hoc coniectura, quod ipsos è Salamine fugientes non fuissent insequuti, sed libenter abcessissent. * Atque vt se victos mari, ita longè superiorem terra Mardonium futurum arbitrabantur. Qui dum apud Samum erant, simul consultabant si quid mali possent facere hostibus, simul subauscultabant quonam res Mardonii spectarent. At Græcos excitabat tū veris aduentus, tum Mardonius in Thessalia agens. & eorum quidem exercitus pedestris nōdum cogeatur: naues autem in Aeginam abierant numero centum ac decem, præfecto atque nauarcho Leutychide, qui fuit Menaris, qui fuit Agesilai, qui fuit Hippocratidæ, qui fuit Leutychidis, qui fuit Anaxilai, qui fuit Archidami, qui fuit Anaxádrīdæ, qui fuit Theopompi, qui fuit Nicádrī, qui fuit Charili, qui fuit Eunomi, qui fuit Polydectis, qui fuit Prytanis, qui fuit EVryphontis, qui fuit Proclis, qui fuit Aristodemi, qui fuit Aristomachi, qui fuit Cleodæi, qui fuit Hylli, qui fuit Herculis filius, ex altera ab regia familia. Hi omnes, præter duos qui primi post Leutychidem commemorati sunt, reges Spartæ fuerunt. Atheniensium autem, duce Xáthippo Ariphronis filio, hac omni classe Aeginam profecta, adueniunt cō nuntii Ionum iidem qui nuper ierant ad orandos Lacedæmonios vt Ioniam liberarent, quorum vnus fuit Herodotus Basilidis filius. Hi, se ptem fuerant ab initio, qui coniuratione inter se facta de trucidādo Stratte Chiorum tyranno, postea cōspiratione patefacta per vnum ex ipsis qui rem detulerat, cæteri qui sex erant, è Chio se subduxerunt, Spartāque se contulerūt, & tunc Aeginam, oraturi Græcos vt in Ioniam nauigarent: xgrégq; exoratos Delon vsque perduxere. Nam vlciora omnia

A ἐπὶ πηγάσιν ἔσαν οὐδὲν ἄλλ' ἐν τῇ Σάμῳ καὶ τῇ Ἰωνίᾳ, ἐφύλασσον τὴν Ἰωνίαν μὴ ἀποστῆναι, νῆας ἔχοντες σὺν τῇσι Γάσι τετρακισίας. οὐ μὲν οὖν δὲ προσεδέκοντο τὸν Ἑλλήνας ἔλθυσθαι εἰς τὴν Ἰωνίαν, ἀλλ' ἀποχρησθῆναι σφίσι τὴν ἐαυτῶν φυλάσσειν· σταθμεύμενοι ὅτι σφέας οὐκ ἐπέδιδξαν φθίγγοντας ἐκ Σαλαμῖνος, ἀλλ' ἀσμενοὶ ἀπαλλάσσοντο. καὶ μὲν οὖν τὴν θάλασσαν ἐκ τῶν μὲν οὖν ἦσαν τῶν θυμῶν, περὶ δὲ ἐδέκοντο πολλὰ χρηστήην B Μαρδόνιον. ὄντες δὲ ἐν Σάμῳ, ἅμα μὲν ἐβουλόοντο εἴ τι διώκοντο κακὸν ποιεῖν πολεμίοις ποιεῖν, ἅμα δὲ καὶ ὁπακούσαν ὅκη πεσέειν τὰ Μαρδονίου ῥήγματα. τὸν δὲ Ἑλλήνας τὸ, τε ἕα ῥημόμδον ἡγεῖρε, καὶ Μαρδόνιος ἐν Θεσσαλίᾳ ἔων. ὁ μὲν δὲ περὶ οὐκ ὡς σκελετόν· ὁ δὲ ναυτικὸς ἀπὶ κετὸ εἰς Αἰγίνας, νῆες δὲ τριβύων δέκα καὶ ἑκατὴν. στρατηγὸς δὲ καὶ ναύαρχος ὡς Λαθυχίδης ὁ Μενάρεος, τῷ Ἡγασίλει, τοῦ Ἰπποκράτιδω, τῷ Λαθυχίδω, τῷ Ἀναξίλει, τῷ Ἀρχιδάμῳ, τῷ Ἀναξάνδρῳ, τῷ Θεοπόμῳ, τῷ Νικαδρόνῳ, τῷ Χαρίλῳ, τῷ Εὐνόμῳ, τῷ Πολυδέκτῳ, τῷ Πρυτανίῳ, τοῦ Εὐρυφώντος, τῷ Περικλέῳ, τῷ Ἀριστοδήμῳ, τῷ Ἀριστομάχῳ, τῷ Κλεοδάμῳ, τῷ Ὑλλῷ, τῷ Ἡρακλέῳ· ἔων τῆς ἐτέρας οἰκίας τῶν βασιλέων. οὗτοι πρῶτες, πάλιν τῶν δυνάμεων τῶν Λαθυχίδω παρὰ τῶν καταλελθόντων, οἱ ἄλλοι, βασιλεῖς ἐλθόντες Σπέρτης. Αἰγινάων δὲ ἐστρατήγεε Ζαΐππῳ ὁ Αἰεφρωνος. ὡς δὲ πρὸς ἡρόντο εἰς τὴν Αἰγίαν πᾶσαι αἱ νῆες, ἀπὶ κινῶντο Ἰώνων ἀγγελοὶ εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων· οἱ καὶ εἰς τὴν Σπέρτην ὀλίγον πρὸ τέρων ἱστέων ἀπὶ κινῶντο, ἐδέοντο Λακεδαιμονίων ἐλθόντων τῇ Ἰωνίᾳ, τῶν καὶ Ἡρόδοτος ὁ Βασιλίδης ὡς οἱ στασιώται σφίσι ῥημόμδοι, ἐπεβούλῳ θάνατον Σπέρτῃ παρὰ Χίου τυράνῳ, ὄντες ἀρχὴν ἐπὶ αἰ. ὅτι βουλόοντες δὲ ὡς φανεροὶ ἐλθόντο, ἐξενείκοντο τὴν ὅτι χεῖρσιν ἐνός τῶν μετεχόντων, οὕτω δὲ ὅλοιποι ἐξ ὄντες ὑπεξέχον ἐκ τῆς Χίου, καὶ εἰς Σπέρτην ἀπὶ κινῶντο, καὶ δὴ καὶ τότε εἰς τὴν Αἰγίαν, τῶν Ἑλλήνων δέομδοι καταπλάσαι εἰς τὴν Ἰωνίαν· οἱ παρὰ τὴν αἰχμὴν μέγας μέγας Διήλου. ὅ γὰρ παρὰ τῶν πρῶτον δεινόν

τῶν ἐλθόντων

310

δεινὸν ἰὼ τοῖσι Ἕλλησι, οὔτε τῶν χώρων ἐοῦ-
σι ἐμπείριοι, γραπῆς τε πᾶντα πλέα ἐ-
δόκεε εἶναι. τὴν δὲ Σάμον ἠπίεστο δόξῃ καὶ
Ἡρακλέας γήλας ἴσον ἀπέχαιν. σὺν ἐπι-
πτε δὲ τριούτρῳ, ὥς τε τοῖς μὲν βαρβάροις ὁ
πῶρς ἐσπέρης ἀνωτέρω Σάμου μὴ ἔλμαῖν
καὶ ἀπλώσας καταρρώδηνότας, τοῖς δ' Ἕλ-
λίωας χρῆσιζόντων Χίων ὁ πῶρς τὴν ἡδ
κατωτέρω Δήλῳ. οὕτω δέος τὸ μέσον ἐ-
φύλασσον σφραγῶν.

Οἱ μὲν δὲ Ἕλληες ἐπλῶν ἐς τὴν Β
Δήλῳ. Μαρδόνιος δὲ πῶρ τὴν Θεσσα-
λίῳ ἐχίμαζε. ἐνθεῦτεν δὲ ὁρμώμενος,
ἐπεμπε καὶ τὰ χρηστήρια αἰδρα Ἐγρωπέα
χῆρος, παρ' οὐνομα ἰὼ Μις. ἐντελεύμενος
πᾶντα καὶ μὴν χρῆσιζόντων ἐλθεῖν, τῶν οἰά τε
ἰὼ σφι ἀποπειρήσασθαι. ὅ, τι μὲν βουλό-
μενος ἐκμαθὲν πῶρς τῶν χρηστέων ταῦ-
τα ἐρετέλλετο, οὐκ ἔγω φράσας (οὐ γὰρ ὦν
λέγεται) δοκέω δὲ ἐγώ γε πῶρ τῶν πρῶτον-
των ὁρημάτων, καὶ οὐκ ἄλλῳ πέρα πέμ- C
ψαι. οὗτ' ὁ Μις ἐς τε Λεβιάδην ἀπικόμε-
νος φαίνεται, καὶ μισθὸν πείσας τῶν ὀπιχω-
ρίων ἄνδρα, καὶ ἀβλύσαι πῶρ Τροφώ-
μιον. καὶ ἐς Ἀβας καὶ Φωκίαν ἀπικόμενος
ὅτι τὸ χρηστήριον. καὶ δὲ ἐς Θήβας πῶρ-
τα ὡς ἀπίατο, τῶν μὲν, παρ' Ἰσμελίῳ Ἀ-
πόλλωνι ἐχρήσατο. (ἐστὶ δὲ, κατὰ τὸν ὁ
λυμπίην, ἱεροῖσι αὐτῇ χρηστέα ζεῖσθαι) τῶ-
σο δὲ, ξεινὸν πῶρ καὶ οὐ Θηβαίων χρήματα
πείσας, κατεκρίμισε ἐς Ἀμφιάρεον. Θη- D
βαίων δὲ οὐδὲν ἔξεστι μαντεύεσθαι αὐτῇ
ἀλλὰ τὸ δὲ ἐκέλευε σφραγῶν ὁ Ἀμφιάρεος
ἀλλὰ χρηστέων ποιδόμενος, ὁχότερα βου-
λοῖται ἐλέσθαι τυτέων, ἐωυτῶν ἢ ἄτε μάντι
χρήσθαι, ἢ ἄτε συμμαχῶν, τῶν ἐτέρων ἀπε-
χομένων. οἱ δὲ σύμμαχόν μιν εἶλοντο εἶναι.
ἀλλὰ τῶν μὲν οὐκ ἔξεστι Θηβαίων οὐδὲν
αὐτῇ κατακαμνηθῆναι. τότε δὲ θάυμα
μοι μέγιστον γινέσθαι λέγεται ὑπὸ Θη-
βαίων. ἐλθεῖν ἄρα Εἰρωπέα Μιῶν, E
πῶρ Τροφώμιον πᾶντα τὰ χρηστήρια, καὶ
ἐς τὸ Πτωῦ Ἀπόλλωνος τὸ τέμενος. τῶ-
το δὲ ὁ ἱερὸν, καλέεται μὲν Πτωῦ, ἐστὶ δὲ
Θηβαίων, κέεται δὲ ὑπὸ τῆς Κωπαίδος
λίμνης, πῶρς οὐρεῖ, ἀγχοπατῶν Ἀχραι-
φίης πόλιος. ἐς τῶν ὁ ἱερὸν ἐπεί τε πρῶτον

A Græcis formidolosa erant, cum
locorum ignaris, tum plena ho-
stium esse, & tantundem abesse
Samum, quantum Herculis co-
lumnas credētibz. Contigitque
id rei ut neque barbari supra Sa-
mum occidentem versus nauig-
are auderent, metu perterriti:
neque Græci Chiorum rogatu,
orientem versus, ultra Delon. i-
ta timor medium eorum tue-
batur.

Dum Græci nauigauere in
Delon, Mardonius qui in hyber-
nis apud Thessaliam erat, inde
mouens misit ad oraculū quen-
dam genere EΥροπεum, nomi-
ne Murem, iubens ut quantum-
cunque sibi liceret peruaderet ad
oraculum consultandum: edo-
cuitque quid vellet ab oraculis
scire. Quid autem fuerit haud
compertum habeo. non enim
memoratur: opinor autē nihil
aliud quàm de rebus præfētibus
fuisse. Constat hunc Murem in
Lebadiā venisse, & mercede cor-
rupto quodā indigena Tropho-
nium descēdisse, & ad Abas Pho-
censium, ad oraculum: quine-
tiam prius Thebas adisse. Ibique
tum Apollinem Ismenium con-
suluisse, quod illic, quemadmo-
dum in Olympia, fas est in tem-
plis sciscitari oracula: tum quo-
dam non Thebano, sed peregri-
no pecunia corrupto, in delu-
bro Amphiarai obdormisse. Id-
co autem nemini Thebano li-
cet eo in loco vaticinū esse, quod
quum Amphiaras optionē eis
dedisset vtrum mallent vate uti
se an auxiliatore: Thebani sibi
auxiliatorem eum maluerūt. ea-
propter nefas est vlli Thebano
illic obdormiscere. Tunc autem
maximum extitisse miraculum,
ut à Thebanis mihi narratur:
Murem EΥροπεum, peruestiga-
tis omnibus oraculis, isse etiam
ad fanum Apollinis Ptoi. voca-
tur autem id fanum ita: sed ipso-
rum Thebanorum est, situm su-
pra paludē Copaidē, ante mon-
tem, proximē urbem Acraphiā.
Ad hoc templū postquam per-
uenisset is qui Mus appellaretur,

καλεόμενον τῶν Μιῶν,

sequutoseum tres viros publicè
delectos ad describenda ea quæ
homini respóderentur. & statim
antistitè barbarà lingua vñam: &
qui eos subsequēbātur, stupuisse
audiētes barbaram linguam pro
Græca. Quúmque nescirēt quid
in præsentī negotio agerēt, Mu-
rem Europæum pugillares ab eis
quos ferebant abstulisse, & in il-
lis ea quæ dicerentur à propheta
exarasse, eaque, vt dicebant, lin-
gua Caria: & vbi illa scripsisset,
digressum in Thessaliā abiisse.
Ea Mardonius intelligens quid
dicerent, nuntium dehinc Athe-
nas mittit Alexádrum Macedo-
nem Amyntæ filium, ^a tū quia
in eū propensi erāt Persæ, (quip-
pe cuius sororem Gygæā Amyn-
tæ filiam in matrimonio habue-
rat Bubares vir Perses, ex qua ge-
nuerat Amyntam in Asia, aui
materni ferentem nomē, cui ab
rege Phrygiæ data erat incolen-
da vrbs Alabanda) tum quia au-
diebat hospitalem atque munifi-
cum esse virū, Mardonius mit-
tendum duxit: hac præcipuè ra-
tione arbitratus se conciliaturū
sibi Athenienses, populū & mul-
tum & strenuum esse audiens, ^b & qui cladis Persicæ in mari
acceptæ præcipuus autor extitif-
set. Quibus sibi conciliatis, spem
concupiebat faciliè potiundi ma-
ris, provt etiam contigisset. nam
terrestribus copiis longè sibi su-
perior esse videbatur. Ita colli-
gebat suas res fore superiores re-
bus Græcorum. Cui fortassis o-
racula illa reddita suadebant vt
Atheniensem sibi sociū ascisce-
ret. His obtemperans, Alexan-
drum hunc mittebat septimum
à Perdicca, qui Macedonum ty-
rannidem obtinuit hūc in mo-
dum: Tres fratres à Temeno
oriundi, Gauanes, Acropus, Per-
diccas, ex Argo in Illyricos pro-
fugerunt: & ex Illyriū transgres-
si superiorem Macedoniā, per-
uenerunt ad urbem Lebæam.
vbi se ad mercenariā ope-
ram regi locauerunt, vnus qui-
dem equis, alter verò bobus,

a Tum quodd af-
finitate cū Persis
iunctus esset.

b Et quē cladis
Persicæ, in mari
acceptæ præci-
puum autorē ex-
titifse credebatur.

ἔπειθ' αὖ οἱ τῶν ἀγῶν αἰρετοὶ ἀνδρες τρεῖς
ἀπὸ τοῦ χινοῦ, ὡς ἀπογραφομένοις τὰ θε-
σπεῖν ἐμελλε. καὶ πρὸς ἑκά τε τὴν πρῶτην
τὴν βαρβάρῳ γλώσσῃ χεῖρ· καὶ τοὺς μὲν
ἐπομένοις τῶν Θηβαίων ἐν θανάτῳ ἔχε-
σθαι ἀκούοντες βαρβάρῳ γλώσσῃς αὐτῇ
Ἑλλάδος· ὅσδε ἔχει, ὃ, πικρὸντα ὅ πα-
ρεόντι πρῶτην· τὸν δὲ Εὐρωπία Μιῶ,
ἔξαρπάσαντα πρὸ ἀπτόων τὴν ἐφ' ἑρποντο
δελτον, τὰ λεγόμενα ὑπὸ τῷ πρῶτῳ
B χεῖρ ἐς αὐτὴν. (φάσαι δὲ Κασίη μιν
γλώσσῃ χεῖρ) συγγραφομένοις δὲ, οἵ γε
ἀπὸντα ἐς Θεσσαλίῳ. Μαρδόνιος δὲ ἐ-
πιλεξάμενος ὅ, πὶ δὴ ὡς λέγοντα τὰ χρη-
στέρῃα, μὲν ταῦτα ἐπεμψέ· ἀγέλον ἐς Ἀθή-
νας Ἀλέξανδρον τὸν Ἀμύντιω, ἀνδρα Μα-
κεδόνα· ἅμα μὲν, ὅτι οἱ πρὸς κηδεῖς οἱ Πέρ-
σαι ἔσαν. (Ἀλεξάνδρῳ γὰρ ἀδελφεῷ Γυ-
γάτῳ, Ἀμύντιω δὲ θυγατρὶ, Βουβάρῃς
ἀνὴρ Πέρσης ἔχε, ἐκ τῆς οἱ ἐκγόνης Ἀ-
μύντης ὅ ἐν τῇ Ἀσίῃ, ἔχων ὁ οὐνομα τοῦ
C μητρὸς πατρὸς· τὰ δὲ ἐκ βασιλῆος τῆς
Φρυγίης ἐδόθη Ἀλξάνδρῳ πόλις μεγάλη
νέμεσθαι) ἅμα τε ὁ Μαρδόνιος πυθόμενος
ὅτι πρὸς ξενός τε εἴη καὶ διερχέτης ὁ Ἀλέ-
ξανδρος, ἐπεμψε. τοὺς γὰρ Ἀθῆναίους οὐ-
τὼ ἐδόκεε μάλιστα πρὸς ἐκλήσεσθαι, λεῶν
τε πολλὸν ἄρα ἀκούων ἐῖ) καὶ ἀλκιμον· τὰ
τε καὶ τὴν θάλασσαν σὺν τυρόντα σφι πα-
θήματα κατεργασαμένοις μάλιστα Ἀθη-
ναίους ἠπίστατο. πρυτάνεω δὲ πρὸς ἡγεμονίῳ,
D κατὰ λπίζε δι' ὑπετίως τῆς θαλάσσης κρα-
τήσιν· τὰ πρὸ αὐ καὶ ὡς. περὶ τὴν ἐδόκεε
πολλῶ εἶναι κρείσσων· οὕτω τε ἐλογίζετο
κατὰ πρὸς οἱ τὰ πρῶτα ἔσθαι τῶν
Εἰλλυρῶν. τὰ γὰρ αὖ καὶ τὰ χρηστή-
ρια ταῦτα πρὸς ἐλέγει συμβουλεύον-
τα σύμμαχον πρὸ Ἀθῆναίων ποιέσθαι·
φῶσι δὲ περὶ ἡγεμονίῳ ἐπεμψε. τοῦ δὲ Ἀλε-
ξάνδρου τοῦτου ἑβδόμος ἡμέτερ Περδίκ-
E κης ὅστις, ὁ κτησάμενος τῶν Μακεδόνων τὴν
τυραννίδα πρὸ πρὸ τοῦδε. ὅς ἄργος ἐ-
φυγον ἐς Ἰλλυριοὺς τῶν Τημενοῦ ἀπογέ-
νων τρεῖς ἀδελφοί, Γαυάνης τε καὶ Ἀέρε-
πος καὶ Περδίκκης· ἐκ δὲ Ἰλλυριῶν ὑ-
περβαλόντες ἐς τὴν ἀνω Μακεδονίῳ, ἀπὶ κλητὸν ἐς Λεβαίῳ πόλιν. ἐν ταῦτα
καὶ ἐθήτεον ὅτι μισθὸν πρὸς βασιλεί, ὁ μὲν, ἵππους νέμων· ὁ δὲ, βοῖς·

321

x

« ο δὲ νεώτατος αὐτέων Περδίκκης, τὰ λεπτὰ
 « τῶν πρεβάτων. (ἔσαν γὰρ ἑκατάλαι καὶ αἱ
 « τυραννίδες τῶν αὐθροπῶν ἀδελφεὲς χρη-
 « μασι, ὃ μόνον ὁ δῆμος) ἢ γ' ἡ γυνὴ βασιλῆος,
 « αὐτὴ τὰ στήθα σφι ἔπεσε. ὅπως δὲ ὁ πῶτο
 « ὁ ἀρτὸς τῷ πατρὶ τῷ θητὸς τῷ Περδίκκῳ,
 « διπλοῖστος ἐγένετο αὐτὸς ἐαυτοῦ. ἐπεὶ γ' αἰεὶ
 « παῖτόν τ' ὅτο ἐλάετο, εἴπε πατρὶς τ' αὐδρα, ἐω-
 « τῆς. ὡς δὲ ἡκούσε, ἐπὶ ἡλθε οἱ αὐτὴ καὶ ὡς εἶπ
 « τέρας, καὶ φέροι ἐς μέγα τι. καλέσαι δὲ
 « τοὺς ἡγεῖς, πρὸς τὸν ἐσθλὸν ἀπαλλάσσει
 « εἰς γῆς τῆς ἐαυτοῦ. ὁ δὲ, τὸν μισθὸν ἔφα-
 « σαν δίκαιον εἶναι ἀπολαβόντας, οὐτὶς ἔξεναι.
 « εἰ ταῦτα ὁ βασιλεὺς, τῷ μισθοῦ πέρι ἀκού-
 « σαι, καὶ γὰρ ἔτι τι καὶ πνοδοκίω ἐς τὸν οἶκον
 « ἐσέχων ὁ ἥλιος, εἶπε, θεοβλαβὴς ἡρόμδμος,
 « Μισθὸν δὲ ὑμῶν ἐγὼ ὑμῶν ἀξίον τὸν δὲ ἀπο-
 « δίδωμι δείξας τὸν ἥλιον. ὁ μὲν δὲ Γαυάνης
 « τε καὶ ὁ Αἰερόπος ὁ πρεσβύτερος ἔσασαν
 « ἐκπεπληγμένοι, ὡς ἡκούσαν ταῦτα. ὁ δὲ
 « παῖς, ἐτύγχανε γὰρ ἔχων μάχαιραν, εἶπας
 « τὰδε, Δεκόμεθα ὁ βασιλεὺς τὰ διδοῖς, πε-
 « ειράμεθα τῇ μαχαίρῃ ἐς τοῦδα φος τῷ οἴκου
 « τὸν ἥλιον. περὶ εἰσάφας δὲ, ἐς τὸν κόλπον βίς
 « ἡρόμδμος εἰς τῷ ἡλίου, ἀπαλλάσσει
 « αὐτὸς τε καὶ οἱ μετ' αὐτῷ. ὁ μὲν δὲ ἀπεί-
 « σθη. τὰ δὲ βασιλεὶς σημεῖα τις τῶν κῆ-
 « δρων οἶον τι χεῖμα ποιήσῃ ὁ παῖς, καὶ ὡς
 « σὺ νόω ἐκείνων ὁ νεώτατος λαοὶ τὰ δεδο-
 « μένα. ὁ δὲ, ταῦτα ἀκούσας, καὶ ὀξυθεὶς,
 « πέμπει ἐπ' αὐτοὺς ἰππῆας ἀπολέοντας. πο-
 « λαμὸς δὲ ὅστις ἐπ' τῇ χώρῃ ταύτῃ, τὰ γούρου
 « οἱ τοῦτέων τῶν ἀνδρῶν ἀπ' Ἀργεὺς ἀπόρ-
 « νοι ὠτήρια. οὗτοι, ἐπεὶ τε διέβησαν οἱ Τη-
 « μενίδαι, μέγας οὐτὶς ἐρρύη ὥστε τοὺς ἰππῆας
 « μὴ οἶος τε ἡμεῖς ἀφ' ἑλθῆναι. οἱ δὲ, ἀπὸ κῆ-
 « ρμοι ἐς ἄλλην γλῶττις Μακεδονίης, οἴκη-
 « πέλας τῇ κήπων τῷ λεγομένων εἶναι Μίδεω
 « Γορδίου. ἐπὶ τοῖσι φύει αὐτὸματα ῥόδα, ἐν
 « ἔχασον ἔχον ἐξήκοντα φύλλα, ὁ δὲ μὴ τε ὑψο-
 « φέροντα τῇ ἀλῶν. ἐπὶ τοῖσι δὲ ὁ Σιληνὸς τοῖσι
 « κήποισι ἦλω, ὡς λέγει ὑπὸ Μακεδόνων. ὑ-
 « πέρ δὲ τῇ κήπων ὕψος καὶ, Βέρμιον ὄνομα,

A minimus autem natus, minutis
 pecoribus pascendis. * Erant au-
 tem priscorum hominū tyran-
 nides in re nummaria exiles, nō
 solum populares facultates: adeo
 ipsi regi sua vxor coquebat ciba-
 ria. Hæc quum animaduertisset
 panem pueri Perdiccæ merce-
 narii, dum coqueretur, effici du-
 plum quàm erat, idque semper
 contingere, indicauit marito.
 b Ille re audita, illico ingressus est
 vt ostentum cerneret, quonam
 modo quid maius excreceret:
 B moxque accitis mercenariis, vt
 à sua domo discederent impera-
 uit. Et quum isti dicerent, ita de-
 mum se abscedere iustum esse v-
 bi mercedem accepissent: tunc
 rex mercedē nominari audiens.
 Hunc, inquit (solem ostendens,
 in deum contumeliosus) dignā
 vobis mercedem reddo. Immea-
 bat autem in ædes per fumariū
 sol. Hoc audientes maiores natu
 Gauanes & Aëropus, stecere at-
 toniti. at puer, Accipim⁹ rex quæ-
 das, prælouutus, gladio (nam
 gladium gerebat) circumscriptis
 in pavimento domus solem: cir-
 cumscriptumque quum ter in
 sinum suum hausisset, abiit cum
 cæteris. d Quale autem esset id
 quod faciebat puer, & quod data
 cum illorum assensu accipiebat
 minimus natus, renuntiavit qui-
 dam affessorum regi. Hoc audi-
 to, rex ira percitus equites ad eos
 interimendos mittit. Est autem
 in ea regione amnis cui tanquā
 liberatori immolant posteri illo-
 rū qui ab Argo erant: hic amnis,
 posteaquam eū Temenidæ trās-
 ierant, ita vehemens effectus erat
 vt ab equitibus transiri nequie-
 rit. Temenidæ in aliam Mace-
 doniæ plagam transgressi, habi-
 tarunt prope hortos qui ferebā-
 tur esse Midæ Gordio geniti, qui-
 bus in hortis sua sponte nascun-
 tur rosæ sexagenū foliorum,
 fragratiori odore quā cæteræ: &
 in quib⁹ (vt fertur à Macedonib⁹)
 Silenus fuit exceptus. Super eos
 situs est mons, nomine Bermius,

a Erant enim o-
 lim regna etiam
 in re nummaria
 exilia, non solum
 populus. Regis
 autem vxor illis
 ipsamet farinam
 subigebat: sed dū
 coquebatur panis
 Perdiccæ pueri
 mercenarii, in du-
 plum molem ex-
 crefcebat. Quod
 quū semper con-
 tingeret, id mari-
 to indicauit. Di-
 cit autem tu ex-
 videt pro tyranni-
 perinde est enim
 acsi dixisset, Erat
 enim olim ipsi quo
 que reges pecunie
 inopes. Quod He-
 rodotus subiungit
 necus mirum vi-
 deatur quod rex
 ipse illos pascendū
 sui armenii &
 gregibus presce-
 rit. At Valla ex
 Enim faciens An-
 tem, ita hoc inter-
 pretatur quod de
 regu vxore narra-
 tur, quasi Herodo-
 tus hoc velut argu-
 mentum illius in-
 opia afferat: idē-
 que particula ad-
 eo videtur.
 b At illi, vt au-
 diuit, statim hæc
 cogitatio animū
 subiit, vel, illi in
 mentem venit, fa-
 ctum illud, mā-
 gnū aliquid por-
 tendere. idēque
 accersitis merce-
 nar. At Verbum,
 Portentū esse [hæc
 rem] & ad ma-
 gnum aliquid spe-
 ctare. Vel, tendere.
 At Valla erro-
 rem incertum ab
 ἐπὶ λη, prosequen-
 tus est in φέροι.
 c Tunc rex, vbi
 mercedis metio-
 nem fieri audiuit,
 sole tūc fortē per
 fumarium, suo
 caminum domū
 ingrediente, di-
 xit furore corre-
 ptus, At ego hanc
 mercedem vobis
 dignam rependo.
 ostēdebat autem
 solem. Vel, At e-
 go vobis hæc mer-
 cedem persoluo. id
 est, in mercedem.

322

Vol, pro mercede, vt μισθὸν dicatur per appositionem. Videtur autem voluisse significare illos debere abunde magna mercedis loco dare quod saluos illos a se dimitteret. d At regi quidam ex eius affessoribus, quod egerat puer, & quod ille quum omnium natu minimus esset, quæ sibi data erant accepisset, id certo consilio factum esse, renuntiavit. Nam quū τόω (varijsimam alioqui loquendi genus) hoc videtur significare. q. d. Gallie, Et qu'il ne fassoit cela sans y auoir bien pensé.

per hyemem inaccessus. Hinc egressi postquam eam plagā obtinuerunt Temenidæ, cæteram Macedoniam subegerunt. Ab hoc autem Perdicca hūc in modum Alexander oriundus est: Amyntæ filius fuit Alexander, Amyntas Alcetæ, pater Alcetæ fuit Aëropus, Aëropi Philippus, Philippi * Argæus, huius Perdiccas, qui parauit imperiū. Ita Amyntæ fuit Alexander filius: qui vbi Athenas venit à Mardonio missus, ita verba fecit, Viri Athenienses, Mardonius hæc inquit, Nūtiū mibi ab rege venit in hæc verba, Atheniēsis in iurias quas mibi intulerunt omnes remitto. nunc autem Mardonio ita facito: Suam eis regionē reddito: præterea aliam pro suo arbitratu eligant, suāque libertate potiantur. Quinetiam eorum tēpla, si mecum fœdus inire volent, omnia quæ ego incendi, restituito. Hic nuntius quū mibi allatus sit, necesse habeo ista exequi, nisi per vos steterit. Ego verò hæc vobis duco dicēda, Quid insanitis, bellum regi inferentes, cui nec vnamquam præstare, nec semper obstare poteritis? Nostis enim Xerxis & copias & facta: auditis quoque nunc de exercitu qui mecum est: ^b quem si superaueritis atque viceritis, nulla vobis (si sapitis) spes erit, quum alius multo maior exercitus sit adfuturus. Nolite igitur, equiparando vos regi,

a Argæus,

b Quo si potentiores extiteritis, eumque viceritis (quod nequaquam speratis, si sapitis)

c Et semper de vita vestra periclitari. Vos igitur potius in gratiā cum rege redite, quum recōciliationis pulcherrima se vobis offerat occasio, regē ad hanc propensum habentibus. Inita nobiscū citra dolum & fraudē societate belli, liberi estote.

regis vires supra humanas sunt,

A ἀβατον ὑπὸ χειμῶνος. οἰσθύνει δὲ ὁρμῶν
 ἄνθρωποι, ὡς ταῦτ' ἔχον, κατετρέφοντο καὶ τὴν
 ἄλλω Μακεδονίῳ. ἀπὸ τούτου δὴ ὁ Περ-
 δίκκας Ἀλέξανδρος ὧδε ἐγένετο. Ἀμύν-
 τας παῖς ὡς Ἀλέξανδρος. Ἀμύντης δέ,
 Ἀλκίτας. Ἀλκίτας δὲ πατὴρ ὡς Ἀέρο-
 πος. τῷ δέ, Φίλιππος. Φιλίππου γ', Ἀργαῖος.
 τῷ δέ, Περδίκκας, ὁ κτησάμενος τὴν ἄρ-
 χὴν. ἐγένετο μὲν δὴ ὧδε Ἀλέξανδρος ὁ
 Ἀμύντας. ὡς δὲ ἀπῆλθε εἰς τὰς Ἀθῆνας
 B "πεμφθεὶς ὑπὸ Μαρδονίου, ἔλεγε ταῦτα, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Μαρδόνιος ταῦτα λέγει, ὅτι
 Ἐμοὶ ἀγγελίη ἦκε ὅτι βασιλῆος, λέγου-
 σα οὕτως, Ἀθηναῖοι τὰς ἀμύντας τὰς ἑ-
 κείνων εἰς ἐμὲ ἡγοράδας πάσας μετήμι. νῦν
 τε ὧδε Μαρδόνιος ποιεῖ. τὴν μὲν, τὴν γὰρ
 σφι ἀπὸδὸς τὴν δέ, ἄλλω πρὸς ταῦτ' ἐ-
 λέειν αὐτοὶ μὲν αὖ ἐθέλωσι, εἶντες αὐ-
 τόνομοι. ἰδοὺ τε πόλιν σφι (ὡς δὲ βούλων-
 ται γὰρ ἐμοὶ ὁμολογῶν) αἰσθῆσθαι, ὅσα ἐγὼ
 C ἐπέσθην. τούτων δὲ ἀπὸ μέρων, αἰαγ-
 χήως ἔχει μοι ποιῆν ταῦτα, ὡς μὴ ὁ ὑμέ-
 τερον αἶπρον γήνηται. λέγω γ' ὑμῶν ταῦτα, Νῦν
 τί μαρτυρεῖτε πόλεμον βασιλεῖ; αἰσθῆσθαι
 νοι, οὔτε γὰρ αὖ ὑποβάλλοιτε, οὔτε οἰοίτε
 ἐστὶ ἀπὸ τῆς πόλεως χρόνον. εἶδετε μὲν γὰρ
 τῆς Ξέρξεω στρατηλασίας ὁ πλῆθος, καὶ τὰ
 ἔργα. πυνθάνεσθε δὲ καὶ τὴν νῦν πρὸς
 σθμὸν μοι διώματι ὥστε καὶ ὡς ἡμέας ὑπο-
 βάλλοιτε, καὶ νικήσῃτε, (τὴν δὲ ὑμῶν ὁδομήν
 D ἐλπίς, εἴτε ὧς φερόμενοι) ἄλλω παρέσθαι
 πολλαπλοῖν. μὴ ὧν βούλοιστε παρῆσθαι
 ἄνθρωποι βασιλεῖ, εἶρεσθαι μὲν τῆς χώρας, γὰρ
 δὲ αἰεὶ πρὸς ὑμῶν αὐτῶν. ἄλλα καταλλά-
 σσεσθε. πρὸς γὰρ δὲ ὑμῶν καλλιῶσα καταλύσα-
 σθαι, βασιλῆος ταῦτ' ὁρμηδὴν ἐστὶ ἐλθ-
 ῆσθαι, ἡμῶν ὁμοχμῶν σὺν δὲ ἄνθρωποι αὐτῶν τε
 δόλου καὶ ἀπάτης. Μαρδόνιος μὲν ταῦτα ὡς
 Ἀθηναῖοι εἰσέτι λατὸς μοι εἶπαι πρὸς ὑμῶν.
 E ἐγὼ δὲ πρὸς μὲν ὁμοίως τῆς πρὸς ὑμῶν ἐδ-
 σθαι ὧς ἐμὲ, ὅσον λέγω. οὐ γὰρ αὖ νῦν πρὸς
 τὸν ἐκμαῖοιτε. πρὸς γὰρ ὧς ὑμῶν πεῖθε-
 σθαι Μαρδόνιον. εἰσπρὸς γὰρ ὑμῶν οἷοισιν τε
 ἐσθλὸι μὲν τὸν πόλεμον χρόνον πολεμῶν Ξέρ-
 ξη. εἰ γὰρ ἐν ὧν ἔσθ' ὅσον ὑμῶν, ὅσα αὖ κοτε
 εἰς ὑμῶν ἦλθον, ἔχον λόγους τριοῖς δέ. καὶ γὰρ
 διώματις ὑποφ' αἰσθῆσθαι ἡ βασιλῆος ὅτι

καὶ χεὶρ ὑπερμήκης. ὡς ὦν μὴ αὐτίκα ὁ-
 μολογήσητε, μέγαρα πρῶτονόντων ὅτι οἱ-
 σι ὁμολογῆν ἐθέλουσι, δειμνῶν ὑπερ-
 μέων, ἐν τείρεσσι μάλιστα οἰκημύων τῇ
 συμμάχων πόλεων, αἰεὶ τε φθειρομένων
 μουσῶν, ἔξαιρέτην τι μεταίχμιον πλὴν γὰρ
 ἐκ τῆς πόλεως. ἄλλὰ πείθεσθε. πολλοὺ γὰρ ὁ-
 μῖν ἄξια τῶντα, εἰ βασιλῆς γὰρ ὁ μέγας
 μουνοῖσι ὑμῶν Ἑλλήνων τὰ ἀμύρταδας ἀ-
 πείεις, ἐξ ἧς φίλος γινέσθαι. Ἀλέξαν-
 δρος μὲν τῶντα ἔλεξε. Λακεδαιμόνιοι δὲ,
 πυθόμενοι ἦσαν Ἀλέξανδρον εἰς Ἀθῆνας,
 εἰς ὁμολογίαν ἄξοντα τὰ βαρβάρων Ἀθη-
 ναίους, ἀναμνησθέντες τῇ λῶν, ὥς σφῶας
 χρεῶν ὅτι ἅμα τοῖσι ἄλλοισι Δωριεῦσι ἐκ-
 πίπτειν ἐκ Πελοποννήσου ὑπὸ Μήδων τε
 καὶ Ἀθῆναιων, κέρτα τε ἔδεισεν μὴ ὁμο-
 λογήσωσι τὰ Πέρσῃ Ἀθῆναιῶι, αὐτίκα τε
 σφῖς ἔδδξε πέμπειν ἀγγέλους. καὶ δι' οὐν-
 πίπῃ ὥστε ὁμοῦ σφῶν γίνεσθαι πλὴν κα-
 τάσπον. ἐπαρέμεινεν γὰρ οἱ Ἀθῆναιῶι δὲ
 τείροντες, οὐδ' ὅτι τῶν ἀμύρτων ὅτι ἔμελλον Λα-
 κεδαιμόνιοι πείσεσθαι ἥκοντα τῶν τοῦ
 βαρβάρων ἀγγέλου ὅτι ὁμολογήν πυθό-
 μενοι τε, πέμπειν καὶ τὰς ἀγγέλους. ὅτι
 τῶν ὦν ἐπείθον, ἐν δὲ τῶν ἀμύρτων τοῖσι Λα-
 κεδαιμόνιοι πλὴν ἐωυτῶν γράμην. ὥς δὲ
 ἐπαύσατο λέγων Ἀλέξανδρος, ἀφ' οὗ
 μενοι ἔλεγον οἱ ἀπὸ Σπάρτης ἀγγέλοι, ἡ-
 μέας δὲ ἐπέμψαν Λακεδαιμόνιοι δεησμέ-
 νοις ὑμέων, μήτε νεώτερον ποιῆν μηδὲν καὶ
 πλὴν Ἑλλάδα, μήτε λόγους ἐν δὲ καὶ πα-
 ρὰ τῷ βαρβάρῳ. ἔτε γὰρ δίκαιοι οὐδαμῶς,
 οὔτε χροῖον φέροι οὔτε γὰρ ἄλλοισι Ἑλλήνων
 οὐδαμοῖσι, ὑμῖν δὲ δὴ ἐξ ὅλων πάντων ἦκιστα,
 πολλῶν εἶνεκα. ἐγείρατε γὰρ τὸνδε τὴν πόλε-
 μον ὑμεῖς, ἐν δὲ ἡμέων βαρβάρων, καὶ πᾶσι
 ὑμετέρας ἀρχῆς ὁ ἀγὼν ἐγμέτο· νῦν δ' ὅφρα
 ἐξ ὅλων τῇ Ἑλλάδι. ἀγῶν τε, τυτῶν ἀ-
 πάντων ἀγῶν γινέσθαι δουλοσύνης τοῖσι Ἑλ-
 λῃσι Ἀθηναίοις, οὐδαμῶς ἀναχρῆν· οἵτινες
 αἰεὶ καὶ τὸ πάλαι φαίνασθε πολλοὺς ἐλάθε-
 ρώσαντες ἀνδράσων. περὶ οὖν τοῖσι μύθοι
 ὑμῖν σιναρχομένη, καὶ ὅτι κερπῶν ἐτέρησθε
 διζῶν ἦδη, καὶ ὅτι οἰκοφύροσθε χρεῖον ἦδη
 πολλόν. αὐτῇ ἰστέων δ' ὑμῖν Λακεδαιμόνιοι τε
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

& manus praelonga. * Quod nisi
 propter affectumini magna pol-
 licetibus, quippe ex quo foedus
 facere volentibus, timeo vestram
 vicem, qui ex omnibus sociis &
 maximè in via habitatis, & soli
 semper præcipuam cladem ac-
 cipitis, possidentes terram inter
 diuersas acies positam. b Itaque
 inducite hoc in animum quod
 magnopere est è vestra dignita-
 te, quæ rex magnus vobis Græ-
 corum solis iniurias remittens,
 cupiat effici amicus. Hæc Alexā-
 der. Quem Athenas ire ad indu-
 cendos in barbari societatem A-
 thenienses quum audissent La-
 cedæmonii, id ne fieret vehemē-
 ter extimuerunt, reminiscētes
 oraculorū, fatale esse ut ipsi cum
 cæteris Doriensibus è Peloponne-
 so eiicerentur à Medis pariter &
 Atheniensibus. idēque sine mo-
 ra mittendos illuc censuere lega-
 tos. Et sanè contigit ut concioni
 adessent Lacedæmonii. extraxe-
 rant enim Athenienses tempus,
 probè scientes fore ut Lacedæ-
 monii audirent venire à barba-
 ro nuntium ad societatem con-
 trahendam. quare de industria
 id fecere ad declarandam Lacedæ-
 moniis sententiam suam. Vbi
 dicendi finem fecit Alexander,
 excipientes nūti Spartanorum,
 ita loquuti sunt, Nos verò mise-
 re Lacedæmonii oratum vos ne
 quid noui in Græciā agatis, ne-
 que verba quæ adferuntur à bar-
 baro admittatis : quod id neque
 iustū sit vllō modo, neque deco-
 rum cū aliis Græcis, tum præ-
 cipuè vobis : idque multis de cau-
 sis. Vos enim hoc bellum exci-
 tastis etiam nobis inuitis, & pro-
 pter imperium vestrum est de-
 certatum : quod certamen nunc
 in vniuersam Græciam emana-
 uit : cuius totius vos præcipui au-
 thores fuistis, & Græcis causā ser-
 uistis, res nullo pacto toleranda.
 quum præsertim constet Athe-
 niensēs semper & iam inde à pri-
 scis temporibus vindicasse per-
 multos homines in libertatem.
 Et tristē quidem conditio-
 nem vestram dolemus, quod
 iam bis prouentu frugum frau-

a Nisi igitur sta-
 tim cum illis pa-
 ciscamini, lucu-
 lentas conditio-
 nes vobis propo-
 nentibus, quibus
 pacisci volunt.

b Enimvero mo-
 rem gerite. ma-
 gni enim vestra
 refert, regem ma-
 gnum vobis solis
 Græcorum iniu-
 rias condonare,
 & amicitiam vo-
 bis cum inire vel-
 le.

c Adde quod A-
 thenienses, qui
 horum omnium
 autores extiterūt,
 primos ex Græ-
 cis iugum serui-
 tutis subire, res
 est profecto into-
 leranda. quum
 præsertim vos
 constet semper &
 iam inde à pris-
 cis legatur huius
 δουλοσύνης.

a Ad rem dome-
sticā pertinentia.

b Poliens. *id est,*
exornans.

c Nihil opus sit.
d Atque adeo
nunc renuntia
Mard.

c Tu quoque ne
posthac in con-
spectu Athenien-
sium venias ora-
tionē huiusmodi
adferens : neque
dum in nos offi-
ciosus esse vide-
ris, *Sel beme de no-
bis merers*, ad co-
mittenda nefaria
nos hortare.

f Veritos quide
esse Lacedæmo
nios ne cum bar
baro fœdus ini
remus, humanu
fuit: sed tamen
turpe, esse vide
tur, vos qui scire
tis quæ sint animi
magnitudine præ
diti Athenienses
eo metu corre
ptos fuisse. quo
niam neque tan
tum, &c. *Vi si
sensu, illum qui
dem timorem, hu
manum fuisse, e
st, à diffidentia
quadam natura
hominum ingeni
ta profectum esse
non debuisse tam
illum in illi repe
rire locum illu
diffidentiam apu
illos qui Atheni
sium magnitudi
nisi perspetati
haberent. Simp
rior tamen effe
sensu, &c. ad Ver
ba ista quæ sequu
tur, accommoda
tor, ei præbent
pot' ἐν τῷ ἄλλῳ
πιστῶδες, si αὖ
ξῶς cum ὁμι
σί, μετ' ἰσχυρί πο
τε, εἰς τοσοῦτον
εἰς τοσοῦτον ὁμι
σάδων & καὶ ἐν
ὁδῶν, pro οὐκ
πιστῶδων. Sed
φρόνημα simplici
ter pro proposito
sem mētē possim
etiam potuisse a
cipere, cum Val*

vobis ac cæteri socii spondent se
vxoꝛes vestras & omnia ad bellū
inutilia * proximè domesticos
suos, quoad bellum hoc steterit,
alicturos. Neque verò vos Alexā-
der Macedo seducat, ^b commen-
dans Mardonii orationem. facit
enim quod sibi faciendum est :
quippe qui tyrannus tyranno o-
peram præstat. Sed nō idem ve-
stra facere interest, si rectè sapitis,
qui scitis nihil barbaris esse ne-
que fidum neque verum. Hæc
quum nuntii dixissent, Atheniē-
ses Alexandro ita responderunt,
Et ipsi cognitum habemus hoc,
vires Medorum etiam atque etiā
maiores esse quàm nostras, vt id
nihil intersit exprobrare nobis:
attamen in tutanda libertate ea-
tenus resistemus quatenus vale-
bimus. Vt autem societatem cū
barbaro contrahamus, neque tu
persuadere tētes, neque nos, si tu
tentaueris, persuadebimur. ^dTu
verò renuntia Mardonio Athe-
nienſes dicere, quoad sol eodem
itinere meabit quo nunc meat,
eouſque se nunquam cum Xer-
xe societatem inituros, sed se pro-
tegendo propulſaturos eum, fre-
tos ope deorum atque heroum,
quorum ille, nihil pensi habens,
& templa & simulacra incendit.
^eTu quoque posthac cum istius-
modi oratione ne committas vt
Athenis videaris, nè per speciē
emolumentorum infanda nos
facere suadeas. nolumus enim te
ingratum quippiam ab Atheniē-
sibus pati, quibus & hospes & a-
micus es. Hæc Alexandro respō-
derunt. nuntiis autem Spartiatu-
rum ista, ^fLacedæmonios vereri
ne fœdus incamus cum barba-
ro, sanè humanū est: neque hoc
verētes eos turpe est venisse, qui-
bus mens Atheniensium inex-
plorata esset: quoniā neque tan-
tū auri vsquā gentium est, neque
regio vlla specie & bonitate præ-
stans, quam nos accipientes, vt
cum Medis sentiremus, ad tradē-
dam seruituti Græciā inducere-
mur. Quod ne faciamus, etsi veli-
mus, multa & magna nos dehor-
tantur: primū atque idem maxi-
mū, quòd deorū ædes effigiēſque
incēſæ pariter & obrutæ sūt, quas

Α καὶ οἱ σύμμαχοι ἐπαγγέλλονται γυναικὰς τε καὶ τὰ ἐς πόλεμον ἄρξῃσα ὀφειτέων ἐχόμενα πόρτα ὅτι θρέψαν ἐστ' αὐτὸς ὁ πόλεμος ὁ δὲ συνεστήκη. μηδὲ ὑμέας Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν αἰαγῶσι, λεήνας Θ Μαρδονίου λῶσιν. τοῦτο μὲν γὰρ ταῦτα ποιητέα ἐστὶ (τύραννος γὰρ ἐὼν, τυράνῳ συγκατεργάζεσθαι) ὑμῖν δὲ οὐ ποιητέα, εἴωθ' οὖν τυγχάνετε φρονέοντες, ὅτις αὐτοῖσι, ὡς βαρβάροις ἐστὶ οὔτε πισόν, οὔτε ἀληθὲς δοθέν. ταῦτα
 Β ἔλεξαν οἱ ἀγγελοι. Ἀθιναῖοι δὲ πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ὑπεκρίναντο τάδε, Καὶ αὖτις τὸτο γὰρ ὅτις ἀμέγα, ὅτι πολλὰ πλησίον ἐστὶ τῷ Μήδῳ δυνάμεις ἥσθ' ἡμῖν ὥστε δοθέν δὲ τὸτο γὰρ οὐκ ἐδίδυν. ἀλλ' ὅμως ἐλευθερίῳ σκεπτόμενοι, ἀμύνόμεθα οὕτω ὅπως αὐτῷ δυνάμεθα. ὁμολογήσαι δὲ τὰς βαρβάρων μήτε σύ ἡμέας πειρῶ αἰαπεῖσθαι, οὔτε ἡμέας πεισόμεθα. νῦν τε ἀπαγγέλλε Μαρδονίῳ ὡς Ἀθιναῖοι λῶσιν, ἐστ' αὐτὸς ὁ ἥλιος πῶ αὐτῷ
 Γ πῶ ὁδὸν ἢ τῇσθ' καὶ νῦν ἔρχεται, μήποτε ὁμολογήσῃ ἡμέας Ξέρξῃ. ἀλλὰ θεοῖσι τε συμμάχοις πιστεύου μιν ἐπέξιεν ἀμυνόμενοι, καὶ τοῖσι ἥρωσι, τῶν ἐκεῖνος δοθέντων ὅπιν ἔχων, ἐνέσθῃσιν τοῖς τε οἴκοις καὶ τὰ ἀγάλματα. σύ τε τῷ λαοῦ λῶσιν ἔχων τοιοῦς δὲ μὴ ὅτι φαίνοσιν Ἀθιναῖοις μηδὲ δόκῃων ἄρξῃσιν ὑποურγῆναι, ἀτίμιστα ἔρδειν παρῆνε. οὐ γάρ σε βουλόμεθα δοθέν ἄρχει πρὸς Ἀθιναίων παθεῖν, ἐόντα πρὸς
 Δ ξφόνον τε καὶ φίλον. πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον δὲ ταῦτα ὑπεκρίναντο πρὸς δὲ τοῖς ἀπὸ Σπάρτης ἀγγέλοις, ταῦτα, Τὸ μὲν δεῖσθαι Λακεδαιμονίους μὴ ὁμολογήσωμεν τὰς βαρβάρων, κέρτα αἰδοσπῆσον ἡμεῖς. ἀπὲρ αἰσθῆς γὰρ οἴκατε ὄξεσις αὐτοῖς ὅτι Ἀθιναίων φρόνημα ἀρρωδῆσαι ὅτι οὔτε χρυσός ἐστὶ γῆς οὐδ' αὖτις ποσὺτος, οὔτε χώρα καλεῖται καὶ ὄρετῇ μέγα ὑπὲρ φέρουσα, τὰ ἡμεῖς δὲ δόλομεν, ἐθέλομεν αὐτὸν μὴ δῖσαν
 Ε τες, καταδουλώσαι πῶς Ἑλλάδα. πολλὰ τε γὰρ καὶ μέγα ἐστὶ τὰ λῶσιν αὐτῶν ταῦτα μὴ ποιεῖν, μηδὲ ἡμεῖς ἐθέλωμεν. πρὸς μὲν καὶ μέγιστα, τῶν γὰρ τὰ ἀγάλματα καὶ τὰ οἰκήματα ἐμπεσθῇσιν, τὰς ἀποσπασθέντα τε καὶ συγκαχωσμένα, τοῖσι

2^{ος} ἐλάλη-
εἰς λίγους
αὐτοί,

ἡμέας ἀναγκάως ἔχει τιμωρέν ἐς τὰ μέγ-
 σα μᾶλλον ἢ τὸν ἱμολογόντα ταῦτα ἔργα-
 σαμένον. αὐτὸς δὲ, ὃ Ἑλλενικὸν ὁμιμὸν τε
 καὶ ὁμόγλωσσον, καὶ θεῶν ἰδρύματα τε κοι-
 νὰ καὶ θυσίαι, ἧθε' αὖτε ὁμότροπα. ὦν καὶ
 παροδόντες θυέσθαι Ἀθιναίοις ὅκ' αὖθις
 ἔχοι' ὁπίσθ' αὖτε οὕτω, εἰ μὴ παρότρυν' ἐ-
 τυγχάνετε ὁπίσθ' αὖθις. ἔστ' αὖ καὶ εἰς πε-
 ρὴν Ἀθιναίων, μηδαμὰ ὁμιλογήσοντας ἡ-
 μέας Ξέρξης. ὑμέων μὲντοι ἀγάμεθα τιμὴν
 παροίω, τιμὴν παρὲς ἡμέας εὐδοκίαν, ὅτι
 παρτίδετε ἡμέων οἰκονομημένων οὕτω,
 ὥς τε ὅτι θρόνον αἰχμῶν ἡμέων τοῖς αἰχμῶν.
 καὶ ὑμῖν μὲν ἡ χάρις ὅκ' ἐκπλήρωται ἡμέας
 μὲντοι λιπαρήσμεν οὕτω ὅπως αὖ ἐχόμεν,
 ὅσθ' ἐν λυπέοντες ὑμέας. νῦν δὲ ὥς οὕτω ἐ-
 χόντων, στρατὸν ὥς τάχιστα ἐκπέμπετε.
 ὥς γὰρ ἡμεῖς εἰκάζομεν, ὅκ' ἐκείνους χρόνον
 παρέσται ὁ βάρβαρος ἐσβαλὼν ἐς τὴν ἡμε-
 τέραν. ἀλλ' ἐπειδὴ τάχιστα πύθνηται τιμὴν
 ἀγέλιον ὅτι ὅσθ' ἐν ποιήσμεν τῇ ἐκείνῃ ἡ-
 μέων παρτίδετο. παρὶν ὦν παρτίδαι ἐκείνον ἐς
 τὴν Ἀττικὴν, ἡμέας καὶ εἰς τὴν παρτίδον θῆ-
 σαι ἐς τὴν Βοιωτίαν.

A nos in primis ultum ire neces-
 se est potius quàm cum iis fœ-
 derari qui ista fecerunt: deinde,
 quum simus Græci eiusdem &
 sanguinis & linguæ, quorum &
 fana & sacrificia communia sūt,
 & mores adsimiles, eorum pro-
 ditores fieri Athenienses, nō be-
 ne haberet, ^a Ex quo, si antea ne-
 sciebatis, nunc ita accipiatis, dū
 vel vnus Atheniensium supere-
 rit, nunquam nos conuenturos
 esse cum Xerxe. Vestram autem
 B erga nos prouidentiam, ^b quod
 consulatis nobis domo carenti-
 bus ita vt domesticos nostros a-
 lere velitis, gratam habemus: ^c &
 licet beneficium vestrum cumu-
 latum sit, nos tamen ita illud to-
 lerabimus vt nihil vobis mole-
 stix adferamus. Quod quum ita
 sit, copias primo quoque tempo-
 re emittendas curate. nam (vt
 nos coniectamus) non diu differe-
 ret barbarus ingredi regionē no-
 stram: sed simulatque acceperit
 C nuntium nos nihil eorum esse
 facturos quæ orauit, aderit. qui
 antequam adsit in Attica, tēpus
 est nos in Bœotiam auxilio ire.

^a Atque adeo
 hoc scitote si an-
 tea nesciuitis.
^b Quod ita no-
 bis prospiciatis
 quorum euerse
 sunt fortunæ, vt
 alere domest. no-
 stros velitis.
^c Ac vos quidē
 beneuolentiæ of-
 ficio plenē iam
 defuncti estis: nos
 verò quibus pote-
 rimus modis nos
 sustentare perge-
 mus, nihil vobis
 facessendo nego-
 tii. Negant enim
 se velle vni benefi-
 cio illi quod offe-
 runt Lacedæmo-
 nij, cuius tamen
 gratiam illi ha-
 beant non minus
 quàm si viderentur.
 Ideoque χάρις
 ὅκ' ἐκπλήρωται re-
 ferendum est ad id
 quod obtulerunt
 Lacedæmonij,
 quatenus non pra-
 stiterint. q. d. Iam
 nos vobis abundē
 obstrinxisti, quum
 hoc beneficium in
 nos conferre para-
 tos esse vos dixi-
 sti.

csc. iiii.

HERODOTI H' P O Δ O ' T O Y T O Y

Halicarnassei histo-
riarum liber nonus,
qui inscribitur
CALLIOPE.

Ἀλικαρνασείως ἱστορίων
ἐνάτη, Ἰππικρα-
φομένη
ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

OC ab Athe-
niensibus red-
dito responso
Lacedæmonii
Spartam reuer-
terūt. Mardo-
nius autem, posteaquam regres-
sus ad eum Alexander Atheni-
ensium responsa indicauit, mouēs
ē Thessalia, citato agmine Athe-
nas ire contendit, quacunque i-
ter faciebat, illinc viros ad bellū
sumēs * Thessalis ducibus. Quos

ad eum non pœnitebat eorū quæ
hactenus egerant, vt etiam mul-
to studiosius Persam inducerēt.
E quibus Thorax Larissæus &
Xerxem effugiētē deduxerat,
& tunc Mardonium propalam
deducebat in Græciam. ^b Mar-
donium autem, vbi cum exer-
citu Thebas peruenit, Thebani
exceperunt: suadédóque non si-
nebant progredi longius, quod
negarent vllum locum ponēdis
castris opportuniorē esse quàm
illum, vbi subsidens conseque-
retur vt omnem Græciam sine
prælio subigeret. Arduum enim
esse vniuersis etiam hominibus
vi subigere Græcos inter se con-
uenientes: quod & antea cogno-
uissēt. Si verò feceris (dicebant)
quod nos suademus, occupabis
nullo negotio validissima quæ-
que illorū consilia. Mitte pecu-
niam ad eos qui præpotentes sūt
in ciuitatibus: missa pecunia Græ-
ciam ad factionem rediges: hinc
eos qui tecum non sentient, ad-
motis copiis facile expugnabis.
Hæc Thebani suadebant: quibus
ille obtemperandum non puta-
uit, partim animi fastu, partim
acri quadam libidine Athenas iterum occupandi: præsertim sperans in-

* At Thessalix
duces adeo non
pœnit Vel, Thessa-
lia principes, aut,
primores.

b Porro quū in
Bœotiam perue-
nisset exercitus,
Mardonium ad eum
Thebani, cō-
siliū illi dabāt,
nullum locū illo
castris ponendis
opportuniorem
esse dicentes: ne-
que vltius pro-
gredi eum sine-
bant, sed ibi con-
fidentem dare o-
peram volebant
vt Græciam vni-
uersam sine præli-
subigeret.

μὴ, ταῦτα ἀποκρίνα-
σθαι Ἀθηναίων, ἀπαλ-
λάσσοντο ἐς Σπάρτην.
Μαρδόνιος δέ, ὡς οἱ ἀπο-
νοστήσας Ἀλέξανδρος πα-

ρῶν Ἀθηναίων ἐσήμηνε, ὁρμηθεὶς ἐκ Θε-
σσαλίας, ἦγε πλὴν στρατὸν ἀπουδὴν ὅτι τὰς
Ἀθηνάς. ὅκου δὲ ἐκείσοτε γήοιτο, τούτοις πα-
ρελάμβανε. τοῖσι δὲ Θεσσαλίας ἡγεομένησιν

οὔτε τὰ παρὰ τοῦ περὶ ἡμεῖς μετέμελε
δοῦν, πολλὰ τε μάλλον ἐπήγον. ὧς Πέρ-
σῃ καὶ συμπορεύεμεν τε Θωρήξ ὁ Λη-
ευστῆς Ξέρξης φάροντα, καὶ τότε ἐκ τοῦ

φανερὸν ᾤκεισε Μαρδόνιον ὅτι πλὴν ἑλ-
λάδα. ἐπεὶ δὲ πορθυόμενος γίνεται ὁ στρατὸς
ἐν Βοιωτίῃ, ὧς Θεβαῖοι κατελάμβανον
τὸν Μαρδόνιον καὶ σὺν ἐβούλῳ αὐτοῦ, λέ-
γοντες ὡς οὐκ εἴη χῶρος ὅτι τοδεώτερος ἐν-
στρατοπεδεύεσθαι ἐκείνου. ὧς δὲ ἔσαν ἰεναὶ ἐ-

καστέρω, ἀλλ' αὐτὸν ἰσόμενοι, ποιεῖν ὅπως ἀ-
μαχητὶ πλὴν πᾶσιν ἑλλάδα κατεστρέφη-
ται. καὶ μὴ γὰρ τὸ ἰσχυρὸν ἑλλήνας ὁμοφρο-
νέοντες, οἳ τὰ καὶ παρὰ τὰ ἐγγύωσιν, χα-
λεπὰ εἶναι τὸ ἐκείνῳ καὶ ἅπασιν ἀνδρά-
ποιοι. εἰ δὲ ποιήσεις τὰ ἡμεῖς προφαίνεο-

μεν, (ἐφασκεν λέγοντες) ἐξῆς ἀπὸνως ἀ-
πὸντας τὰ κείνων ἰσχυρὰ βουλεύματα. πέμ-
πε χρημάτων ἐς τοὺς δυναστεύοντας ἀνδρας
ἐν ταῖς πόλεσι. πέμπων δὲ, πλὴν ἑλλάδα
ἀφαιρήσεις ἐνδεῶς δὲ τοὺς μὴ τὰ σά φρο-
νέοντες, ῥηϊδίως μὲν τῇ σασιωπείῃ κατὰ
στρέψαι. οἱ μὲν ταῦτα σὺν ἐβούλῳ οὗ ὅ

ὅς οὐκ ἐπέθετο, ἀλλ' οἱ δὲ διπλὸς ἐνέστακτο ἡμε-
ρος τὰς Ἀθηνάς δούτε καὶ ἐλθὲν ἄμα μὲν ὑπὲρ
αὐτῶν ἀποκρίνασθαι Ἀθηναίων, ἀπαλ-
λάσσοντο ἐς Σπάρτην. Μαρδόνιος δὲ, ὡς οἱ ἀπο-
νοστήσας Ἀλέξανδρος παρῶν Ἀθηναίων ἐσήμηνε,

ὁρμηθεὶς ἐκ Θεσσαλίας, ἦγε πλὴν στρατὸν ἀπουδὴν ὅτι τὰς
Ἀθηνάς. ὅκου δὲ ἐκείσοτε γήοιτο, τούτοις πα-
ρελάμβανε. τοῖσι δὲ Θεσσαλίας ἡγεομένησιν οὔτε
τὰ παρὰ τοῦ περὶ ἡμεῖς μετέμελε δοῦν, πολλὰ τε
μάλλον ἐπήγον. ὧς Πέρσῃ καὶ συμπορεύεμεν τε
Θωρήξ ὁ Ληευστῆς Ξέρξης φάροντα, καὶ τότε ἐκ τοῦ
φανερὸν ᾤκεισε Μαρδόνιον ὅτι πλὴν ἑλλάδα. ἐπεὶ
δὲ πορθυόμενος γίνεται ὁ στρατὸς ἐν Βοιωτίῃ, ὧς
Θεβαῖοι κατελάμβανον τὸν Μαρδόνιον καὶ σὺν ἐβούλῳ
αὐτοῦ, λέγοντες ὡς οὐκ εἴη χῶρος ὅτι τοδεώτερος ἐν-
στρατοπεδεύεσθαι ἐκείνου. ὧς δὲ ἔσαν ἰεναὶ ἐκαστέρω,
ἀλλ' αὐτὸν ἰσόμενοι, ποιεῖν ὅπως ἀμαχητὶ πλὴν
πᾶσιν ἑλλάδα κατεστρέφηται. καὶ μὴ γὰρ τὸ ἰσχυρὸν
ἑλλήνας ὁμοφρονέοντες, οἳ τὰ καὶ παρὰ τὰ ἐγγύωσιν,
χαλεπὰ εἶναι τὸ ἐκείνῳ καὶ ἅπασιν ἀνδράποιοι. εἰ δὲ
ποιήσεις τὰ ἡμεῖς προφαίνεομεν, (ἐφασκεν λέγοντες)
ἐξῆς ἀπὸνως ἀπὸντας τὰ κείνων ἰσχυρὰ βουλεύματα.
πέμπε χρημάτων ἐς τοὺς δυναστεύοντας ἀνδρας ἐν
ταῖς πόλεσι. πέμπων δὲ, πλὴν ἑλλάδα ἀφαιρήσεις
ἐνδεῶς δὲ τοὺς μὴ τὰ σά φρονέοντες, ῥηϊδίως μὲν
τῇ σασιωπείῃ κατὰ στρέψαι. οἱ μὲν ταῦτα σὺν ἐβούλῳ
οὗ ὅς οὐκ ἐπέθετο, ἀλλ' οἱ δὲ διπλὸς ἐνέστακτο ἡμερος
τὰς Ἀθηνάς δούτε καὶ ἐλθὲν ἄμα μὲν ὑπὲρ αὐτῶν
ἀποκρίνασθαι Ἀθηναίων, ἀπαλλάσσοντο ἐς Σπάρτην.

Μαρδόνιος δὲ, ὡς οἱ ἀπονοστήσας Ἀλέξανδρος παρῶν Ἀθηναίων ἐσήμηνε,

acri quadam libidine Athenas iterum occupandi: præsertim sperans in-

ὣς ἀγνωμοσύνης, ἅμα δὲ πυροσῖσι Σαρ-
 μήσων ἐδόκει βασιλεῖ δηλώσθαι ἔοντι ἐν Σαρ-
 μήσῳ, ὅτι ἔρχοι Ἀθηνᾶς. ὃς ὁδὸν τότε ἀπὸ
 μύθος ἐς τὴν Ἀπικὴν οὐρὴν ἔβη Ἀθηνᾶσις,
 ἀλλ' ἐν τῇ Σαλαμῖνι τοῖς πλείστοις ἐπι-
 θάνετο (ἔ), ἐν τῇ τοῖς νηυσὶ, αἰρέει τε ἑρμῶν ὁ
 αἴψῃ. ἡ δὲ βασιλῆος αἰρεσις ἐς τὴν ὑπεράνω
 τὴν Μαρδονίου ὁπιστραπήν, δεκάμυθος
 ἐχέρετο· ἐπεὶ δὲ ἐν Ἀθηνῇσι ἐχέρετο Μαρ-
 δόνιος, πέμπει ἐς Σαλαμῖνα Μουριχίδην,
 αἰδρα Ἑλλὰς πόντιον, φέροντα τοῖς αὐτοῖς λό-
 γοις τοῖς καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν τοῖσι
 Ἀθηνᾶσι διεκέρχμευσε. ταῦτα δὲ τοδύ-
 τερον ἀπέειπε, πορεύων μὲν τῇ Ἀθηναίων
 οὐ φιλίας γνώμας, ἐλπίζων δὲ σφραγίσαι ὑπὲρ
 τῆς ἀγνωμοσύνης, ὥς δορυαλώτου ἐού-
 σης τῆς Ἀπικῆς χώρας, καὶ εἰσὶν ὡς ἐω-
 τῶ. τουτέων μὲν εἵνεκα ἀπέπεμψε Μου-
 ριχίδην ἐς Σαλαμῖνα· ὁ δὲ, ἀπὸ μύθου ἐ-
 πί τὴν βουλὴν, ἔλεγε τὰ πρὸς Μαρδο-
 νίου. τῇ δὲ βουλῇ τῶν Λυκίδης εἶπε γνῶ-
 μῆν, ὥς ἐδόκει ἀμεινον (ἔ), δόξα μὲν οὖν τὸν
 λόγον τὸν σφί Μουριχίδης πρὸς φέρει, ὅτε
 νεῖκε ἐς τὴν δῆμον. ὁ μὲν δὲ ταῦτα τὴν
 γνῶμην ἀπεφάνετο, εἴτε δὲ δεδεγμένος
 χρημάτων πρὸς Μαρδονίου, εἴτε οἱ καὶ ταῦ-
 τα εἰδόμε. Ἀθηναῖοι δὲ, αὐτίκα δεινὸν πα-
 νομόνοιοι, οἳ τε ἐκ τῆς βουλῆς καὶ οἱ ἔξω-
 θεν, ὥς ἐπύθοντο, παριστάμενοι, Λυκίδα κα-
 τέλυσαν βάλλοντες, (ἔ) δὲ Ἑλλὰς πόντιον
 Μουριχίδην, ἀπέπεμψαν ἀσινέα. ἡγομέ-
 νου γ' ἰορῆου ἐν τῇ Σαλαμῖνι πρὸς (ἔ) Λυ-
 κίδα, πύθοντο τῇ Ἀθηνᾶσι αἱ γυ-
 ναῖκες ὁ γινόμενον. Σφακελῶσα μὲν δὲ
 γυνὴ γυναικί, καὶ πρὸς λαοδοῦσα, ὅτι τὴν
 Λυκίδην οἱ κίλιν ἦσαν αὐτοκέλες· ἔκαστα
 μὲν ἔλυσαν αὐτὴ τὴν γυναικί, καὶ δὲ τὰ
 τέκνα. ἐς δὲ τὴν Σαλαμῖνα διέβησαν Ἀ-
 θηνᾶσι ὥς· ἕως μὲν πρὸς σέδεον τὴν ἐκ
 τῆς Πελοποννήσου στρατὸν ἦσαν πμωρήσονται
 σφί, (ἔ) δὲ ἑρμῶν ἐν τῇ Ἀπικῇ. ἐπεὶ δὲ οἱ
 μὲν μακρότερά τε καὶ χολαίτερά ποίεον,
 ὁ δὲ ἐπιὼν καὶ δὴ ἐς τὴν Βοιωτίαν ἐλέγετο
 (ἔ), οὕτω δὲ ὑπεξεκομίσθη τὸ τε πόλεμα, καὶ
 αὐτοὶ διέβησαν ἐς Σαλαμῖνα. ἐς Λακεδαί-
 μονά τε ἐπεμπον ἀγγέλους, ἅμα μὲν, μεμ-
 φομένους τοῖσι Λακεδαιμονίοις ὅτι παρὰ εἶδον

census per insulas ignibus decla-
 raturum se regi Sardibus agentī,
 Athenas ab ipso teneri. Igitur in
 Atticam contendens, quum illic
 Athenienses ne tunc quidem in-
 uenisset, sed plerosque eorum in
 classe ad Salaminē esse audiret,
 urbem cepit desertam, decimo
 mense quā fuerat ab ipso rege
 capta. Eo postquam venit, mittit
 ad Salaminem Murichidē quē-
 dam Hellestōtium, cum eisdem
 mandatis quæ Alexander Ma-
 cedo pertulisset. Mittebat autem
 eadem mandata, gnarus ille qui-
 dem non beneuolus erga ipsum
 animo esse Athenienses, sed spe-
 rans contumaciam deposituros,
 tanquam subacta omni Attica
 regione, & sub ipsius imperio po-
 sita. hac de causā Murichidem
 misit in Salaminem. Is ubi in se-
 natum venit, Mardonii manda-
 ta exposuit. ἐ senatoribus Lyci-
 das sententiā dixit, Satiū vide-
 ri sibi esse ut ea quæ Murichides
 apud senatū diceret, ipsi admit-
 tentes ad populum referret. Hæc
 ille dicebat siue quod pecuniā à
 Mardonio accepisset, siue quod
 id sibi probaretur. Quod simul-
 atque audire Athenienses, tam
 ii qui ex cōcilio quā qui extra
 concilium erant, indignè feren-
 tes, Lycidam circumsteterunt,
 lapidibusque interemerunt: Hel-
 lestontium verò Murichidem
 dimiserunt illæsum. Excitato de
 Lycida apud Salaminem rumo-
 re, & cognito quod gestum erat,
 Atheniensium vxores, alia aliam
 exhortantes atqueprehendētes,
 vltro domū Lycidæ adiere, ho-
 minisque vxorem ac liberos la-
 pidauerunt. Hunc autem in mo-
 dum Athenienses in Salaminem
 transierunt: Quandiu ipsi copias
 ἐ Peloponneso venturas sibi au-
 xilio expectabant, tandiu hostes
 in Attica habuere statua: at ubi
 & socii tardius segniūque agunt,
 & Mardonius aduentās iam esse
 in Boeotia audiebatur, ita expor-
 tatis omnibus rebus & ipsi in Sa-
 laminem traiecerunt, nūtiōisque
 in Lacedæmonem miserunt cō-
 questum de Lacedæmoniis, qui
 neglectui haberent barbarū esse
 ἐβαλόντα (ἔ) βαρβαρον ἐς τὴν

Atticam ingressum, neque cum ipsis ei in Bœotiam occurrisset: tum admonitum eorum quæ sibi, si ad eum deficere vellent, Mar-donius sponddisset: tum prædi-ctum, nisi præsidio ipsis essent, se aliquid per semet remediũ in-uenturos. Agebant autem per id tempus Lacedæmonii solennia quæ vocantur Hyacinthia : quæ festa dei celebrare plurimi facie-bāt. ad hæc murum sibi in Isth-mo extruebant, qui iam pinnas acceperat. Ad hos posteaquam nuntii Atheniensium Lacedæ-monem venerunt, ducentes se-cum Megarensium ac Platæen-sium legatos, ephoris aditis, ita loquuti sunt, Athenienses ad hæc nos referenda miserunt, regem Medorum cum nostram nobis regionem reddere velle, tum so-cietatem nobiscum æquis con-ditionibus inire citra fraudem & dolum, tum aliam regionem nostræ addere, quam ipsi nostro arbitrio optauerimus: nos tamē pudore * Græci numinis, & pro magno flagitio ducentes prode-re Græciam, annuere nolle, sed recusare, quāvis iniuria affectos à Græcis ac proditos. Qui, etsi nō ignoremus cōducibilius esse no-bis societatem inire cum Persa, quàm bellum gerere, tamē spō-te nostra societatem non inibi-mus. Et hæc quidem nostra sunt quæ in Græcos præstamus offi-cia. At vos, qui tunc in omnem metum deueneratis ne pacisce-remur cum Persa, posteaquā cō-pertam habuistis sententiā no-stram, nequaquā prodēdi Græ-ciam, & murum quē in Isthmo inædificabatis absoluitis, nullā habetis Atheniēsium rationem: & quum cōueneritis nobiscum de occurrendo Persæ ad Bœo-tiam, desertores extitistis, pro ni-hilo ducentes barbarum Atticā esse ingressum. Itaque vobis A-thenienses in præsens vsque suc-censent quòd non estis officio fundi: quod superest, vt primo quoque tempore nobiscum co-pias mittatis iubet: quò barbarū in Attica (quoniam^b in Bœotia defecimus) excipiamus nostra in terra, vbi cāpus Thriassius apposit

A Αἰθίοκην, ἀλλ' οὐ μὲν σφετέρῃσι ὑπὸ πείρῃσι ἐς τὴν Βοιωτίην· ἅμα δέ, ὑπομνήσονται ὅσα σφίσι ὑπέχετο ὁ Πέρσης μεταβαλῶσι δάσσειν· ὡς καὶ αὐτοὶ πῖνα ἀλεωρῶν διήρουνται. (C) γὰρ δὴ Λακεδαιμόνιοι ἔρπαιζον τε τῶτον τὸν χρόνον, καὶ σφίσι ὡς Ὑάκωθι· πᾶσι πλείους δὲ ἦσαν τὰ τῷ θεοῦ ποροῦντι. ἅμα δὲ τὸ τεῖχος σφίσι τὸ ἐν τῇ ἰαδμῷ εἰείχεον, καὶ ἡδη ἐπάλλεξεν ἐλάμβανε. ὥς δὲ ἀπίκοντο

B ἐς τὴν Λακεδαιμόνα οἱ ἀγγέλοι οἱ ἀπ' Ἀθηνᾶων, ἅμα ἀγγέλων ἐκ τε Μεγάρων ἀγγέλους καὶ ἐκ Πλαταιῶν, ἔλεγον τὰ δὲ ἐπελθόντες ὅτι τοὺς ἐφόρους, Ἐπεμψαν ἡμέας Ἀθηνᾶοι, λέγοντες ὅτι ἡμῖν βασιλεὺς ὁ Μήδων, τὸ τοιοῦτον, πῶν χάριν ἀποδιδόναι· τὸ δὲ, συμμαχίαν ἐθέλει ὅπως ἴσῃ τε καὶ ὁμοίᾳ ποιήσασθαι, αὐτὸν τε δόλου ἐκ ἀπάτης· ἐθέλει δὲ καὶ ἄλλων χάριν πᾶσι τῇ ἡμετέρῃ διδόναι, πῶν αὐτοὶ ἐλώμεθα. ἡμεῖς δὲ,

C Διὰ τε Ἑλλήνων αἰδεσθέντες, καὶ τὴν Ἑλλάδα δεινὴν ποιούμενοι παρεδιδύναι, οὐ καταινέσμεν, ὅλλαν πόλιν τε ἀπεικάμεθα, καὶ ὡς ἀδικοῦμεν ὡς Ἑλλήνων καὶ καταπαροδιδύναι· ὅτις ἀμύνει τε ὅτι κερδαλέωτερόν ἐστι ὁμολογῆναι τῇ Πέρσῃ μάλα ἢ ὡς πολέμεν· οὐ μὲν γὰρ ὁμολογήσονται ἐκόντες, καὶ τὸ μὲν ἡμέτερον ἔτι αὐτοὶ κίβδηλον εἶναι νέμεται ὅτι τῷ Ἑλλήνας· ὡς δὲ ἐς πᾶσαν ἀρρώδιον τότε ἀπικόμενοι

D μὴ ὁμολογήσμεν τῇ Πέρσῃ, ἐπεὶ τε ἔξεμας τε τὸ ἡμέτερον φρόνημα σαφέως, ὅτι οὐδαμᾶ παρεδώσαμεν τῷ Ἑλλάδα, καὶ δὴ τὸ τεῖχος ὑμῖν ὄψεαι Ἰαθμοῦ ἐλαυνόμενον· ὅτε τελέσῃ, καὶ δὴ λόγον δοῦναι τῷ Ἀθηνᾶων ποιέεσθε· σκευάμενοι τε ἡμῖν τὸν Πέρσῃ ἀντιπῶσθαι ἐς τὴν Βοιωτίην, ποροδιδύναι, ὡς εἰδέτε τε ἐσθλόντα ἐς τὴν Ἀθίαν τὸν βάρβαρον. ἐς μὲν νῦν τὸ πρῶτον Ἀθηνᾶοι ὑμῖν μενύουσι. οὐ γὰρ ἐποθήσατε ὅτι τῇδε. νῦν δὲ ὅτι τὰς ἐρατὴν ἅμα ἡμῖν ἐκ λυγρῶν ὑμῶν ἐκπέμπειν, ὡς αὐτὸν βάρβαρον δεκόμεθα ἐν τῇ Ἀθίᾳ. ἐπεὶ δὲ ἡμῶν τῆς Βοιωτίας, τῆς γε ἡμετέρας ὅτι τῇδε τῶν ἐστὶ μαχέσασθαι· ὅτε Θεάσιον πεδίον. ὥς δὲ ἀεὶ ἀκούσμεν οἱ

E

a Louis Graci,

b Barotia fru-
strati sumus. id
est, spe conflegendi
cum hoste in Baro-
tia.

ἔφοροι ταῦτα, ἀνέβαλλοντο ἐς τὴν ὑπεραίην A
 ὑποκρίνασθαι τῇ δὲ ὑπεραίῃ, ἐς τὴν ἑτέ-
 ρην. τὸ δὲ καὶ ὅτι δέκα ἡμέρας ἐποίηον, ὥς
 ἡμέρας ἐς ἡμέρην ἀναβαλλόμενοι. ἐν δὲ τού-
 τῳ τὰ χροῖα τὸν Ἰσθμὸν ἐτείχεον, ἀσπιδί
 ἔχοντες πολλὰ πύργους Πελοποννήσιοι καὶ
 σφιδάριον ὡς τελεῖ. οὐδ' ἔχω εἶπαι ὅ αἴ-
 πιον, δὴ πῶς ἀπικολοῦντο καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ
 Μακεδόνος ἐς Ἀθῆνας ἀσπιδί μεγάλῃ
 ἐποίησαντο μὴ μνηστῆρας Ἀθηναίους, τότε δὲ
 ὦρτο ἐποίησαντο ὁδοὺς, ἀλλ' ὅτι ὁ B
 Ἰσθμὸς σφιδάριον ἐτετίχθη. καὶ ἐδόκειον Ἀθη-
 ναίων ἔτι δεῖσθαι ὁδοῦν. ὅτε δὲ ὁ Ἀλέξαν-
 δρος ἀπῆκετο ἐς τὴν Ἀπικίαν, οὐκ ἔπετε-
 τίχθη. ἐργάζοντο δὲ, μεγάλως καταρρύ-
 δηκτές, ὅντιν ἔργα. τέλος δὲ, τῆς τε ὑπο-
 κρίσεως καὶ ὁδοῦ τῇ Σπάρτην ἐγγύετο
 ὅπως τοιοῦτος· τῇ ὑπεραιῇ τῆς ὑστάτης κα-
 ταστάσεως μελλούσης εἶσθαι, Χίλεος οὐνό-
 326 ματι, ἀνὴρ Τεγεάτης, διωάμενος ἐν Λακε-
 δαίμονι μέγιστον ξείνων, τῷ ἐφόρων ἕνα ἐπύ-
 ρετο πύργον λόγον τὸν δὲ C
 Ἀθῆναίους ἔλε-
 γον. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Χίλεος, ἔλεγε, Ἀ-
 θῆναί σφι πάδε οὕτω ἔχει, ἀνδρες ἔφοροι Ἀ-
 θῆναίων ἡμῖν ἑόντων μὴ ὀρθοῦν, τὰ δὲ
 βαρβάρῳ συμμάχων, καὶ ὅτι τείχεος ὄρε
 ὅτι Ἰσθμὸς ἐληλαμένον κατεροῦ, μεγάλα
 κλισιάδες ἀναπέπλεται ἐς τὴν Πελοπόν-
 νησον τὰ Πέρση. ἀλλ' εἰσακούσατε ὅτιν τι
 ἄλλο Ἀθῆναίους δόξα σφάλμα τῇ ἑλ-
 λὰδι φέρον. ὁ μὲν σφιδάριον σίνεβου-
 λουε· D
 ὁ δὲ, ἐν φρενὶ λαβόντες τὸν λόγον,
 αὐτίκα φράσαντες ὁδοῦν τοῖσι ἀγγέλοις
 τοῖσι ἀπικολοῦντο ἀπὸ τῆς πόλεως, περὶ ὅτι
 ἐκπέμποισι πεντακισχίλους Σπάρτην, καὶ
 ἐπὶ αὐτῇ ἐκαστοὶ παύσαντες τῷ εἰλω-
 τῶν, Πausanίῃ τὰ Κλεομβρότου ὅτιν τι
 ξαντες ἔξελαν. ἐγένετο μὲν ἡ ἡγεμονία Πλα-
 τάρχου ὅτι Λεωνίδεω· ἀλλ' ὁ μὲν, ἔτι παῖς,
 ὁ δὲ, τούτου ὅτι ὅπως τε καὶ ἀνέψιος. Κλεομ-
 βροτος γὰρ ὁ Πausanίῃ μὲν πατήρ, Ἀ-
 ναξάνδρου δὲ παῖς, οὐκέτι ὡς εἶπω, ἀλ-
 λὰ ἀπαγαγὼν ἐκ τοῦ Ἰσθμοῦ τὴν τρα-
 πὴν τὴν τὸ τείχος δέμασαν, μὲν ταῦτα οὐ
 πολλὸν χρόνον πινὰ βιοὴ ἀπέθανε. ἀπῆγε
 δὲ τὴν τραπὴν ὁ Κλεομβρότος ἐκ τοῦ Ἰ-
 σθμοῦ διὰ τὸδε· θυομένης ὁ δὲ τὰ

ephoris, responsum in diem po-
 sterum distulerunt, postero die
 in alterum: idque in decem dies
 fecerunt, diem de die extrahētes.
 Intra quod tempus vniuersi Pe-
 loponneses magno studio in-
 cumbentes, Isthmum muro in-
 tercludere, ad finemq; perduxer-
 re. Non ausim dicere hāc fuisse
 causam cur isti tantopore soli-
 citi fuerint, quum Alexander Ma-
 cedo Athenas pergebat, ne Athe-
 nienſes Medorum partes seque-
 rentur: nunc autem nihil aliud
 curarent quā ut sibi Isthmus
 inædificaretur, putantes nō am-
 plius se quicquam Atheniensiu-
 bus indigere. At sub aduentum
 Alexandri in Atticam, muro quē
 extruebant nondū perfectō, Per-
 sas vehementer extimescebant.
 Tandem & responsum & exitus
 Spartiarum fuit huiusmodi:
 Pridie quā iam vltimum con-
 cilium fieret, vir Tegeata nomi-
 ne Chileus, apud Lacedæmonios
 maximæ inter hospites potētia,
 quum audisset ab ephoris omnia
 quæ Athenienses dixissent, his
 verbis eos alloquutus est, Ita se
 habet, viri ephori: si Athenienses
 non sentiūt nobiscum, sed cum
 barbaro, quamuis valido muro
 sit Isthmus inædificatus, tamen
 magnæ fores patefactæ sūt bar-
 basis in Peloponnesum. Quare
 prius eos audiat quā aliquid
 decernant quod cladem Græciæ
 adferat. Hoc Chileus consilium
 dedit. quod in animum admit-
 tentes ephori, cōfestim nihil col-
 loquuti cū nuntiis qui à ciuitati-
 bus venerāt, quinque millia Spar-
 tiatarum quum adhuc nox esset
 dimiserunt, præposito eis Pau-
 sania Cleombroti filio. Quæ præ-
 fectura erat quidem Plitarchi
 Leonida geniti: sed quū is puer
 esset, Pausanias præfectus est, qui
 eius patruelis erat & idē tutor.
 nā Cleobrotus Anaxandridæ fi-
 lius, pater Pausaniæ, iam non su-
 pererat, non diu post quā co-
 pias quæ murū extruebāt in Isth-
 mo, reduxerat, vita functus. Re-
 duxerat autē ab Isthmo copias
 Cleobrotus ob eam causā quod
 sibi inter sacrificādum aduersus

a Cur autē an-
 tea quidē, quum
 Alexander venit
 Athenas, tam an-
 xiè obstitit
 quominus Athe-
 nienſes Medorū
 partes seque-
 rentur, tum verò ni-
 hil de hac re soli-
 citi fuerint, huius
 rei causā aliam
 adferre non pos-
 sum quā quod
 murum Isthmi
 extruxerant, se-
 que iam Atheni-
 ensium opera nil
 opus habere exi-
 stimabant: at quū
 Alexander in Ar-
 ticam venit, non-
 dum extructus e-
 rat, sed opus hoc
 promouebant,
 Persas vehemen-
 ter extimescētes.
 Tandem verò &
 respons. *ὅτι. Val*
la imposuit voca-
bulum ἀλλ' ὅτι
quod iunxit cum
proximè præcedē-
tibus verbis, quum
ad τὸ αἴτιον fere-
tur, hoc modo,
οὐδ' ἔχω εἶπαι τὸ
αἴτιον ἀλλ' ὅτι ἢ
ὅτι, ὅτι.

b Emiserunt, se-
 prenīs helotibus
 circa vnumquē-
 que collocatis.
 Quæ verba à Val-
 la hic omīssa, re-
 peruntur pag. 597.

Perſa ſol in cælo obſcuratus eſſet. Elegit autem Pauſanias ſibi collegam EVryanaſtem Doris filium, ſuum gẽtilem. His copiis ẽ Sparta cum Pauſania profectis, nuntii de illarum profectiõne ignari, vbi dies illuxit, ephoros adeunt, habentes in animo abire in ſuam quique ciuitatem. Vbi adierunt, ita verba fecere, Vos quidem Lacedæmonii deſidentes hĩc Hyacinthia agitis, ac luditis, ſociis proditis: Athenienſes verò, vt à vobis læſi, & ob penuriam ſociorum, ita vt poterunt cum Perſa tranſigent. Soluta autem ſocietate vobiſcum, palàm eſt nos, quum regis fuerimus ſocii, militix comites futuros in quamcunque regionem nos illi educent. Inde vos diſcētis quidnam vobis ex ea re ſit euenturũ. Hæc loquutis nuntiis Ephori iureiurãdo interpoſito dixere ſuas ſe copias putare in Oreſtio eſſe, tendentes aduerſum peregrinos. Peregrinos enim barbaros appellabant. Hoc illi non intelligẽtes, quid diceretur ſciſcitabãtur. Sciſcitati, & rem omnem edocti atque ſtupefacti, quamcelerrimè abire ad illos inſequendos, & cũ iis quinque millia finitimorum Lacedæmoniorum delecta. His Iſthmum verſus ire maturantibus, Argiui, vbi primũ audire copias ẽ Sparta cũ Pauſania profectas, præconem, quem optimũ ẽ diurnis cursoribus inuenerũt, in Atticam mittunt ad Mardonium: qui videlicet antea receperant ſe futuros impedimento quominus Spartiata egredere- tur. Præco vbi Athenas peruenit, Mardonius, inquit, miſerũt me Argiui nuntiatum tibi iuuentutem ẽ Lacedæmone eſſe progrefſam, ſẽque ne illa progredere- tur præſtare nequiſſe. Ad hæc tu bonum conſilium adhibe. Hoc ille loquutus, retrò abſceſſit. Quo audito Mardonius iam nõ fidebat amplius perſtare in Attica: vbi ideo hæctenus immoratus fuerat quòd audire cuperet ac ſcire quid ab Athenienſibus ageretur, neque populans neque lædens Atticum agrum, aſſiduè ſperans fore vt ſecum illi pacifcerentur.

Α Πέρση, ὃ ἥλιος ἀμυβρώθη ἐν τῷ οὐρανῷ. παρεσαρρέεται δὲ ἐωυτῷ Παυſανίης ΕΥρυανάκτα. Δωρεός, αἰδρα οἰκίης ἐόντα τῆς αὐτῆς. Ὁ μὲν δὴ σὺν Παυſανίῃ ἐξεληλύθησαν ἐξω Σπάρτης. Ὁ δὲ ἀγγέλοι, ὡς ἡμέρῃ ἐγγήνεε, ὅσῳ εἶδότες παρὲς τῆς ἐξόδου, ἐπῆλθον ὅτι τοῖς ἐφοροῖς, ἐν νόῳ δὲ ἔχοντες ἀπαλλάσσεσθαι καὶ αὐτοὶ ὅτι τῆς ἐωυτοῦ ἕκαστος· ἐπελθόντες δὲ, ἔλεγον τάδε, Ὑμεῖς μὲν ὦ Λακεδαιμόνιοι αὐτῶν τῆδε μένοντες, Ὑ ἀκινήα τε ἀγῆτε καὶ παύετε, κα-
 Β παρὰ τὸν ποταμὸν τοῖς συμμάχοις. Ἀθηναῖοι δὲ, ὡς ἀδικεῶντες ὑπὸ ὑμῶν, χητεῖτε συμμάχων, καταλύσονται τῷ Πέρσῃ ὅτι ὅπως αὐτοὶ δυνάμει κατελυσάμενοι δὲ, δηλοῦν δὲ ὅτι σύμμαχοι βασιλῆος γινόμενα, συ-
 Γ φρατὸν δυνάμει ὅτι τῶν αὐτῶν ἐκείνοι ἐξηγέωνται· ὑμεῖς δὲ τὸ ἐνδεῶς μαθήσεσθε ὅκοιόν αὐτῶν ὑμῖν ἐξ αὐτῶν ἐκδάνη. Ταῦτα λεγόντων τῶν ἀγγέλων, οἱ ἐφοροὶ εἶπα ὅτι ὄρκου,
 Δ καὶ δὴ δοκέειν εἶναι ὅτι Ὁρεσίῳ τείχοντες ὅτι τοῖς ξείνοις. ξείνοις γὰρ ἐκείνοι τοῖς βαρβάροις. οἱ δὲ, ὡς οὐκ εἶδότες, ἐπὶ πρώτῳ ὁ λέγοντον· ἐπειρῶμενοι δὲ, ἐξέμαθον πολλὸν ὅτι ὅς τε ἐν θαύματι γυρόμενοι, ἐπορεύοντο τῶν ἀρχῶν διώκοντες. σὺν δὲ σφι, τῶν περὶ οἰκῶν Λακεδαιμονίων λογάδες πενταχι-
 Ε χίλιοι ὅπλιται τῶν τῶν ἐποίεον. Ὁ μὲν δὲ ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἠπείχοντο. Ἀργεῖοι δὲ, ἐπεὶ τε τάχιστα ἐπύθοντο τοῖς μὲν Παυſανίῳ
 Δ ἐξεληλύθησαν ἐκ Σπάρτης, πέμποισι κήρυκα, τῶν ἡμεροδρόμων αἰδουμένους τὸν ἀείρον, ἐς τῶν Ἀττικῶν, πρῶτον αὐτοὶ Μαρδονίῳ ὑποδιδάμενοι χητεῖν ὅτι Σπάρτην μὴ ἐξίεναι. ὅς ἐπεὶ τε ἀπῆκετο ἐς τὰς Ἀθήνας, ἔλεγε τάδε, Μαρδόνιε, ἐπεμψάν με Ἀργεῖοι φερόμενά τοι ὅτι ἐκ Λακεδαιμόνος ἐξεληλύθε ἡ νεότης, καὶ ὡς οὐ δύναται αὐτὴν εἶ-
 Ε χεῖν εἰσὶ Ἀργεῖοι μὴ οὐκ ἐξίεναι. πρὸς ταῦτα τῶν ἡμερῶν βουλευόμενος. Ὁ μὲν δὲ, εἰ-
 Ε πας ταῦτα, ἀπαλλάσσει ὅτι σὺ Μαρδόνιος δὲ οὐδὰμῶς ἐπὶ πρῶτον μὲν ἐν τῇ Ἀττικῇ, ὡς ἤκουσε ταῦτα. τῶν μὲν γὰρ πύ-
 Γ ρα, αὐτὸς ἔχουσε, γέλων εἰδέναι τὸ πρὸς Ἀθηναίων, ὁ καὶ οὐκ ἐποίησε· καὶ οὐτε ἐπὶ ἡμέρῃ οὐτε εἰς ἡμέρῃ γὰρ τῶν Ἀττικῶν, ἐλπίζων
 Δ ἄλλο πρὸς τῶν χρόνου ὁμολογήσει σφίσι· ἐπὶ

ἐπεὶ δ' οὐκ ἐπειθε, πυθόμενος τ' πάντα λό-
 γον, ὅρῳ ἢ τοῖς μὲν Πανσανίῳ ἐς τ' Ἰσθμὸν
 ἐρεβόλῃ, ὑπεξέχωρεε· ἐμπαρήσας τε τὰ Ἀ-
 θήνας, καὶ εἴκουσι ὄρῳ ἡνίκα τειχέων ἢ τ' οἰ-
 κημῶν, ἢ τ' ἱρών, πάντα κατὰ βολῶν καὶ συλ-
 λώσας, ὅξ' ἐλαυνε τῶνδε εἴνεκα. ὅπ' ἔτε ἰπ-
 πασίμῃ ἢ χώρῃ ἡνίκα Ἀθηναίῃ, εἴτε νικῶν συμ-
 βαλὼν, ἀπ' ἀλλὰ τις οὐκ ἦν, ὅπ' μὴ καὶ εἴνῳ·
 ὥστε καὶ ὀλίγους σφέας ἀνθρώπους ἔχον. ἔβη-
 327 λόμενος ὦν, ἐπαυχωρήσας ἐς τὰς Θήβας,
 συμβαλὼν παρὰ πόλιν τε Φιλίῃ, καὶ χώρῃ
 Ἰππασίμῃ. Μαρδόνιος μὲν δὴ ἔτ' ὑπεξε-
 χώρεε. ἡδὴ δ' ἐν τῇ ὁδῷ ἔοντι αὐτῷ ἦλθε ἀλ-
 γελίῃ παρ' ὁδόν, ἀλλ' ἔτι στρατὸν ἤκειν ἐς
 Μέγαρα, Λακεδαιμονίων χιλίοις. πυθόμε-
 νος δ' αὖτα, ἔβη λόμενος, θέλων, εἰκώς τυτοῖς
 παρ' ὅν ἐλοι. ἔπειτα γὰρ δὲ τ' στρατὸν
 ἦγε ὅπ' τὰ Μέγαρα· ἡ δὲ ἵππος παρ' ὅσον
 ὄντα καὶ πᾶσι πόλιν τὴν Μεγαρίδα ἐς
 ἰωάνην δὴ ἐκασάτω τ' Ἑὺρώπης τὸ πρὸς ἡ-
 λίον δύνοιοις ἢ Περσικῇ αὐτῇ στρατὸν ἀπὸ κεί-
 ο.

Μετὰ δ' αὖτα, Μαρδόνιος ἦκε ἀλγελίῃ
 ὡς αἰεὶς εἴησαν οἱ Ἕλληνες ἐν τῷ Ἰσθμῷ.
 οὕτω δὲ ὅπ' ὅσον ἐπορεύετο δὲ Δεκελείης. οἱ
 γὰρ βοιωτάρχαι μετεπέμψαντο τοῖς παρ' ὅ-
 χωροις τῷ Ἀσωπίῳ. οὗτοι δὲ αὐτῷ τὴν ὁδὸν
 ἠγάγοντο ἐς Σφενδαλέας· ἐν δὲ τῇ, ἐς
 Τανάγραν. ἐν Τανάγρα δὲ νύκτα ἐναυλι-
 σάμενος, καὶ βαρύνων τὴν ὑπερῇ ἐς Κῶλον,
 ἐν γῇ τῇ Θεβαίων ἦν. ἐν αὖτα δ' ἡ Θεβαίων,
 καὶ παρ' ἀντιζώντων, ἐκείρε τοῖς χώροις, οὐτ' ἂν
 καὶ ἔχοντες αὐτῶν, ἀλλ' ἔτι ἀναγκάσας με-
 γάλῃς ἐχόμενος· βουλόμενος ἐρυμὰ τε τὰ
 "στρατοπέδον ποιήσας, καὶ ἡνίκα συμβαλόντι
 οἱ μὴ ἐκ βαίνῃ οἰκοῖν τι ἐθέλῃ, χρησφύγεται
 τῷτο ἐποιέετο. καὶ ἦκε δὲ αὐτῷ τ' ἡ στρατοπέ-
 δον, ὅρ' ἐκείνην ἀπὸ Ἐρυθραίων παρὰ τὴν ὕ-
 σιας. κατέτεινε δὲ ἐς τὴν Πλαταιίδα γῆν,
 "ὡς ἐν τῇ Ἀσωπὸν ποταμὸν πεταγμένον. οὐ
 μόνον τὸν τειχὸς ἱσοῦν ἐποιέετο, ἀλλ' ὡς
 ὅπ' ἔτι δέκα σταδίοις μάλιστα καὶ μέγαν ἐ-
 κατον. ἐχόντων δὲ τὸν πόρον τῶν τ' βαρβα-
 ρων, Ἀθηναῖος ὁ Φρυγῶνος, ἀνὴρ Θεβαῖος,
 παρὰ σκευασάμενος μέγαν, ἐκείλετο ὅπ' ἔ-
 ξείνῃ αὐτὸν τε Μαρδόνιον καὶ πενήκοντα
 Περσέων τοῖς λογιμῶσι τοῖς κληθέντες δ' ἔτι
 ἔπειτα. ἦν δ' ὅπ' τὸ δειπνὸν ποιόμενον ἐν Θήβῃσι.

A Quod ubi desperavit, re cōperta,
 priusquam Pausanias cum co-
 piis Isthmum egrederetur, sub-
 duxit exercitum, incensus Athe-
 nis, & siquid aut murorū aut æ-
 dium priuatarum sacrarūque
 extabat, eo omni diruto atq; ob-
 ruto. Ideo autē excedendū sibi
 putavit, quod neque adequitabi-
 lis esset Attica regio, neque, si ipse
 malē pugnasset, euadi poterat ni-
 si per angustias, ubi à paucis trās-
 itu prohiberi posset. Statuit igitur
 recedere illinc Thebas, tū ci-
 uitate amicā, tū regionem equi-
 tibus opportunā. Profectus illinc
 Mardonio & iā iter facienti per-
 fertur nūtiis properans, aliū ex-
 ercitu mille Lacedæmoniorum
 Megara iter habere. Eo audito
 consultabat siquo pacto hos pri-
 mum posset excipere. Itaque cō-
 uersum exercitū ducebat Mega-
 ra, præmissis equitatu qui omnē
 oram Megaridē incurfaret. Huc
 usque Europæ ad solem occidē-
 tē versus lōgissimē processit hæc
 Persica expeditio.

Post hæc nūtiis ad Mardoniu
 venit, Græcos in Isthmo coactos
 esse: atque ita retrocessit per De-
 celeam. Magistratus enim The-
 bani accolæ Asopiorum accer-
 sificat, qui Mardoniu in Sphen-
 daleas & illinc in Tanagrā duces
 itineris deduxerunt. In Tanagra
 noctē moratus Mardonius, po-
 stero die in agri Thebani Scolō
 trāsuersis tramitibus peruenit. Ibi
 Thebanorū rura, tametsi Medi-
 cas partes fouentiū, vastauit: nō
 illorū odio, sed ingēti necessitate
 adactus: quod vellet cū castra
 cōmunire, tum, si sibi in acie nō
 cederet ex sententia, effugium
 comparare. Exporrexit autem
 castra sua ab Erythræis, secundū
 Hyfias, Platænsi tenus agro, iux-
 ta flumen Asopum: muro com-
 muniens, sed non pro magnitu-
 dine castrorum, verū per sin-
 gulas frontes dena stadia habēte.
 B Hoc in opere barbaris occupatis
 Attaginus Phrynonis filius vir
 Thebanus cōuiuio magnificē ap-
 parato Mardoniu ipsū & Persarū
 honoratissimos quinquaginta in-
 uitaui. fiebat autē cœna Thebis.
 inuitati illi hominē sūt sequuti.

Cætera quæ referam, ex Therſandro accepi, viro quidem Orchomenio, ſed Orchomeni inter primos honeſto: qui ſe quoque aiebat ad hanc cœnam ab Attagino inuitatum cum quinquaginta Thebanis: nec utroſque ſeorſum diſcubiſſe, ſed * in ſingulis lectis alternos Perſæ & Thebanum. Secundum cœnam quæ potioni daretur opera, Perſæ qui eodem toro recumbebat, Græcè ipſum interrogavi cuias eſſet: ſe verò reſpōdiſſe Orchomenium eſſe: tum illum dixiſſe, Quoniam tu mihi menſæ conſors & libaminum effectus es, volo tibi relinquere ſententiæ meæ monumentum, ut ipſe quoque præſcius huius rei, quæas tibi conſulere. Cernis hos Perſas in conuiuium acceptos, & copias quæ ad flumē in caſtris relictæ ſunt: horum omnium paruo poſt tempore pauculos cernes ſuperſtites. Et inter dicendum multas lacrymas Perſam effuſiſſe. Admiratūque ſe eam orationem, ad illum dixiſſe, Nōne hæc Mardonio expedit dicere, & iis Perſis qui ſecundum eum in honore ſūt: Et illū ſubieciſſe, Hoſpes, quicquid ex deo fieri oportet, id homini inevitabile eſt. nam ne credibilia quidem dicentibus credere quiſquam vult. Atque hæc permulti Perſarum quum ſciamus, tamē Mardonium ſequimur illigati neceſſitate. Eſt autem hoc in hominibus acerbiffimū, Eum qui multum ſapit, ^b minimè potentem eſſe. Hæc ego ex Orchomenio Therſandro audiebam, atque adeo ipſum hæc ſtatim aliis enarraſſe priuſquam prælium ad Platæas factum eſt. Porro Mardonio in Bœotia ſtatuæ habēti, præbuerunt copias cæteri circā Græci, qui cum Medis ſentiebāt, & ad Athenas congregati ſunt, præter Phocenſes. nam & iſti vehementer partibus Medorū ſtudebant, non tamen voluntarii, ſed coacti. Sed iidem nō multis poſt diebus quàm Thebas itum eſt, & ipſi aduenere, mille armati, duce Harmocyde inter populares ſpectatiſſimo. Eos Mardonius, ubi Thebas peruenere,

A **π**άδε ἦδη τὰ ὀπίλοιπα ἤκουον Θερσάμδρου,
 ἄνδρος μὲν Ὁρχομήριου, λογίμου δὲ ἐς τὰ
 παρῶτα ἐν Ὁρχομήρῳ. ἔφη δὲ ὁ Θέρσαμ-
 δρος κληθεῖναι καὶ αὐτὸς ὑπὸ Ἀθηαῖνου
 ὅτι τὸ δεῖπνον τῆτο· κληθεῖναι δὲ καὶ Θη-
 βαίων ἀνδρας πενήκοντα, καὶ σφρων οὐ χω-
 ρὸς ἔκατέροισι κλίνειν, ἀλλὰ Πέρσῃ τε καὶ
 Θηβαῖον ἐν κλίνῃ ἐκάστη, ὡς δὲ ἀπὸ δείπνου
 ἔσθην, ὄψεσθαι τῶν Πέρσῃ τ' ὁμόκλινον,
 Ἑλλάδα Γλαῶσθαι ἰέντα, εἰρεᾶς ἀπὸ τὸν ὀπο-
B **δ**απὸς ὅστι, αὐτὸς δὲ ὑποκρίνασθαι ὡς εἴη
 Ὁρχομήριος. τὸν ὃ εἶπαι, Ἐπεὶ νῦν ὁμοῦ ἀ-
 πεζὸς τέ μοι καὶ ὁμόσπονδος ἐγὼ εἶμι, μημὸ-
 σιῶναι γὰρ γλώμῃς τῆς ἐμῆς κατὰ λιπείαν
 ἔλω· ἵνα καὶ παρὰ δῶς αὐτὸς παρὶ σευῶν
 βαλθῆσθαι ἔχῃς τὰ συμφέροντα. ὁρᾷς
 τοῖσι τοῖς δαγυμήροισι Πέρσαι, καὶ τ' ἑρα-
 τὸν τὸν ἐλίπομαι ὅτι τὰ ποταμῶν ἑρατο-
 πεδύομαι; τουτέων πόμπτων ὄψαι, ἐλί-
 γου ἱνὸς χροῖα διελθόντες, ὀλίγους ἱναὶ εἶναι
C **π**οταμῶν. ταῦτα ἅμα τε τὸν Πέρ-
 σῃ λέγειν, καὶ μετῖναι πολλὰ τῶν δακρύων.
 αὐτὸς δὲ θωπύμασας τὸν λόγον, εἶπαι παρὸς
 αὐτὸν, Οὐκ ὦν Μαρδονίᾳ τε ταῦτα χρεῶν
 ὅστι λέγειν, καὶ τοῖσι μετ' ἐκείνῳ ἐν αἰνῇ εὐ-
 σι Πέρσῃ. τὸν δὲ μὲν ταῦτα εἶπαι, Ξεί-
 νε, ὅ, τι δεῖ γινέσθαι ἐν τῷ θεῷ, ἀμύχανον
 ἀποτέλλειν ἀνδρῶν. ὅσθι γὰρ πῖσα λέ-
 γουσι ἐλθὲν πείθεσθαι ὁδοίς. ταῦτα ὃ Περ-
 σῃ συγχροῖ ὅτι τὰ μὲν, ἐπὶ μὲν ἀναγκῇ
D **ἐ**ν δὲ δεδμήροι. ἐξήγησεν ὃ ὁδὸν ὅστι τῶν ἐν αἰ-
 νῇ ποιοῖσι αὐτῇ, πολλὰ φρονέοντα, μηδενὸς
 κρατέειν. ταῦτα μὲν τῷ Ὁρχομήρῳ Θερ-
 σάμδρου ἤκουον· καὶ πάδε παρὸς τοῖσι, ὡς
 αὐτὸς αὐτῇ λέγει ταῦτα παρὸς ἀνδρῶ-
 ποισι παρῶτερον ἢ γινέσθαι ἐν Πλαταιῇσι
 πλὴν μάλιστα. Μαρδονίου δὲ ἐν τῇ Βοιωτίῃ
 ἑρατοπεδύομαι, οἱ μὲν ἄλλοι πείθοντο
 ἀπὸ τῶν ἑρατῶν, καὶ σιωπῶντες ἐς Ἀ-
 θήνας, ὅσοι παρ' ἐμῇ διζον Ἑλλήνων τ' αὐ-
E **τ**ῇ οἰκῇ μὲν. μοιῶσι δὲ Φωκέες οὐ σιωπῶν-
 τες. ἐμῇ διζον γὰρ μεγάλως καὶ οὗτοι, οὐκ
 ἔχοντες, ἀλλ' ὑπὸ ἀναγκῆς. ἡμέρησι δὲ
 οὐ πολλῇσι μὲν πλὴν ἀπῆλθον ἐς Θήβας
 ὕστερον, ἢ λθόντες αὐτέων ὀπλίται χίλιοι. ἦν δὲ
 αὐτοῖς Ἀρμόκιδης, ἀνὴρ τῶν ἀσπῶν δοκιμώ-
 τατος. ἐπεὶ δὲ ἀπῆλθον ἐς οὗτοι ἐς Θήβας,

a In sing. lectis
binos, Perf.

b Nihil in potestate habere. *Id est, Eum qui sapientia magna praeditus sit, vel, prudentia, non habere* *esse illius in potestate, sed cogi ad res eas à quibus alioquin eius sua prudentia dehorsetur.* *Alsum sensum ex tempore elicere ex hoc loco non potui.*

c Et vnà cū eo
aduersus Athenas
mouerunt, &c.

328 πέμψας ὁ Μαρδόνιος ἱππίας, ἐκβάλουσι Ἀ
σφρας ἀπ' ἐωυτῶν ἐν τῷ πεδίῳ ἵζεσθαι.
ἐπεὶ δὲ ἐποίησαν ταῦτα, αὐτίκα πρὸς αὐτῶν
ἵππους ἀπάσα. μὲν δὲ ταῦτα, διεξήλθε μὲν
ἐξ ὧν τῷ στρατοπέδῳ τῷ Ἑλλωικῷ τῷ μετα
Μηδῶν ἐόντος Φήμη ὡς καὶ πικρὴν σφρας·
διεξήλθε δὲ δι' αὐτῶν Φωκέων τῶν τῷ
το. ἐνθα δὲ σφρι ὁ στρατηγὸς Ἀρμολύδης πα-
= ραίνε, λέγων τοιαῦτα, ὧν Φωκέες, παρ' ὧν λα-
= γὰρ ὅτι ἡμῶς οὗτοι οἱ ἀνδρες καὶ μέλλουσιν
= παρ' ὧν πᾶσι θανάτῳ δώσειν, ὅθεν ἐβλήθησαν
= ὑπὸ Θεσσαλῶν, ὡς ἐγὼ εἰκάζω. νῦν ὦν
= αἰδρα ἵνα πάντα ὑμῶν χρεῶν ὅτι γυμνά-
= ἀγῶν. χρεῶν γὰρ, πικρὸν γὰρ καὶ ἀμυ-
= νομήνους τελευτήσας πᾶσι αἰῶνα, ἢ παρ' ὧν
= χρεῶν ἀφ' ὧν ἡμῶν αἰχλῶς μόρον. ἀλλὰ
= μαρτυρῶ τις αὐτῶν ὅτι ἐόντες βάρβαροι
= ἐπ' Ἑλλήσιν αἰδραῖσι φόνον ἔρρασαν. ὁ μὲν
ταῦτα παραίνε. ④ δὲ ἱππίας, ἐπεὶ σφρας
ἐκκλώσθη, ἐπὶ ἡλαυον ὡς ἀπολέοντες,
καὶ δὲ διετρίνοντο τὰ βέλεα ὡς ἀπὸ λείοντες.
καὶ κουτὶς καὶ ἀπὸ πικρῆ. καὶ οἱ αὐτοὶ ἐστασαν,
πάντη συστρέψαντες ἐωυτοὺς, καὶ πικρῶ-
σθητες ὡς μάστιγα. ἐν ταῦτα οἱ ἱππῶνται ὑ-
πέστροφον, καὶ ἀπὸ ἡλαυον ὀπίσω. οὐκ ἔχω
δ' ἀτρεκέως εἶπα οὐτε εἰ ἡλθον μὲν ἀπο-
λέοντες τοὺς Φωκέας, διηγήτων Θεσσαλῶν
ἐπεὶ δὲ ὦρον παρ' ὧν ἀλέξουσιν τραπομήνους,
διδόσκοντες μὴ καὶ σφρι γήνηται τρώματα,
οὕτω δὲ ἀπὸ ἡλαυον ὀπίσω. ὡς γὰρ σφρι ἐν
τείλατο Μαρδόνιος, οὗτ' εἰ αὐτῶν πυρ-
= ⑤ δὲ αὐτῶν ἡλθον εἰ πὶ ἀλκῆς μετέχουσιν. ὡς
δὲ ὀπίσω ἀπὸ ἡλαυον οἱ ἱππῶνται, πέμψας
= Μαρδόνιος κήρυκα, ἔλεγε ταῦτα, Φωκέεσι
= ὧν Φωκέες· ἀνδρες γὰρ ἐφάνητε ἐόντες ἀγα-
= θοί, οὐκ ὡς ἐγὼ ἐπιμνησθῆναι. ἐν νῦν παρ-
= γύμνω φέρετε τὸν πόλεμον τῶν. δι' ἐργασίη-
= σι γὰρ οὐ νικήσετε οὐτε ἐμὴ, οὐτε βασιλῆα.
τὰ παρ' ὧν Φωκέων μὲν ἐς τοσοῦτον ἐγρήτο.

Λακεδαιμόνιοι δὲ, ὡς ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἦλ-
θον, ἐν ταῦτα στρατοπεδούοντο. πῶν θανό-
= ⑥ δὲ ταῦτα οἱ λοιποὶ Πελοποννήσιοι, τοῖ-
σι τὰ ἀμείνω αἰδρα, οἱ δὲ καὶ ὀρέοντες ὅτι
ὄντας Σπάρτην, οὐκ ἐδινάθην λείπεσθαι
τῆς ἐξόδου Λακεδαιμονίων. ἐκ δὲ αὖ τοῦ
Ἰσθμοῦ καλλιερσησάμεν τῷ ἱερῷ ἐπορεύον-
το πόμπης, καὶ ἀπικνέονται ἐς Ἐλευσίνα.

missis equitibus iussit scorsum
in campo subsidere: quod quum
fecissent, protinus adfuit vniuer-
sus equitas. Vnde postea rumor
exercitum Græcorum qui cum
Medis erant, peruasit, Phocæses
ab equitatu iaculis confossum i-
ri. quinetiam per ipsos Phocen-
ses idem diuulgatū est. quos tunc
dux suus Harmocydes his verbis
adhortabatur, O Phocæses, pa-
lām est hos homines certæ nos
neci destinasse, accusatos (vt o-
pinor) à Thessalis. Quare vnum-
quenque vestrum oportet egre-
gium virum esse, potius quam
dedentes nos foedissima morte
trucidari. Ipsi quoque intelligāt
se barbaros esse inter Græcos,
quibus mortem * intulerunt. His
suos Harmocydes hortabatur.
Quos ubi concludere equites, in-
uehebantur tanquam ad eos oc-
cidendos, telis intentis, veluti e-
missuri nonnullique emisserunt.
Phocenses ex aduerso stantes fa-
cto orbe quoquo versus quū sese
opponerent, ibi equites digressi
retro abiire. ^b Incertum an ad
hos interficiendos rogatu The-
salorum ierint equites: & postea-
quam animaduerterunt eos ad
defendendum se conuerrere, ve-
riti ne ipsi vulnerarentur, ita re-
tro abscesserint, tāquam à Mar-
donio iussi: an experiri volue-
rint num quid isti præstātū ha-
berent. Post abscessum autem e-
quitatus, missio ad eos præcone,
Mardonius ita inquit, Bono e-
stote Phocæses animo: viros enī
strenuos vos esse dedistis speci-
mē, nō tales quales ego audierā.
Quo magis alacri animo tolera-
te hoc bellum. nō enim aut me
beneficiis aut regem vincetis.
Hæcenus quæ circa Phocenses
sunt gesta.

Lacedæmonii ubi ad Isthmū
venere, illic castra communie-
re. quod quum audirent cæteri
Peloponneses, utique ii quibus
meliora cordi erant, cernerēt-
que Spartiatis egredi volētes, in-
dignum se putauerūt à Lacedæ-
monijs se in excundo superari.
itaque quum pulchrè litatum ef-
set, cuncti ex Isthmo profecti
sunt & in Eleusinē perueniunt:

vbi quum pulchra etiam fuissent exta, ire perrexerunt. Quibus Athenienses è Salamine transmittentes, in Eleusine admitti sunt. Isti posteaquã ad Erythras Boeotiae venere, cognito barbaros ad Asopum castra habere, inito de hac re consilio, eregione tetederunt sub Cithæronis radicibus. In quos Mardonius, quod in campum non descenderent, omnem immittit equitatum, cui præerat Masistius (à Græcis Macisius dictus) vir apud Persas inclytus, Nysæo equo insidens, aureo fræno & aliis insignibus eximie ornato. Equites vbi promouere ad Græcos, per turmas egressi, multum detrimenti inferebant, foeminas eos appellando. Erant fortè Megarenseſ ea parte collocati qua nulla alia magis oppugnari nullaque magis ab equis adiri poterat: hâc impressione facta equitum, Megarêſes quia premebantur, mittunt ad duces Græcorum præconem, qui ita quum venit, verba fecit, Megarenseſeſ aiunt, viri socii, Nos soli excipendis hostibus impares sumus, qui tenemus eandem in qua collocati sumus à principio statione: vbi hæcenus tametsi ægrè, tamè strenuè fortiterque resistimus. nunc nisi alios nobis substituat, scitote nos ab acie discessuros. Hæc vbi præco renuntiavit, Pausanias experiri fecit Græcos, siqui alii vltro ad locum irent, ut Megarenſibus succederent. Recusantibus cæteris, Athenienseſeſ susceperè hoc munus, videlicet eorum trecenti delecti, quibus præerat Olympiodorus Lamponis filius. Hi fuere qui præ omnibus Græcis ad Erythras castra habentibus instructi succedere, sagittariis sibi assumptis, qui quum aliquandiu pugnaſſent, hic fuit pugnae exitus: Impressionem faciènte per turmas equitatu, equus Masistii, ut erat præ aliis eminens, sagitta per latus ictus est: quo dolore in pedes erectus, Masistium excussit. Collapsum confestim Athenienseſeſ circumsunt:

του πορεύων τῶ ἄλλῳ ἵππῳ βάλλεται ὑψόθεν παρὰ πλῆθει ἀγῆσαι ὅ, ἵσταται ὀρθός, καὶ ἀποστείεται. (Θ) Μασίστον. πεσόντι δὲ αὐτῷ οἱ Ἀθηνῆσιν αὐτὴν ἐπεκέατο.

ποιήσαντες δὲ καὶ ἐν ταῦτα ἰσθῶς, ὡς σφι ἐκαλλιερέετο, πορεύσιν ἐπορεύοντο. Ἀθηνῆσιν δὲ ἅμα αὐτοῖσι, δευκατέσσαρες μὲν ἐκ Σαλαμῖνος, συμμιγῆντες δὲ ἐν Ἐλευσίνι. ὡς δὲ ἀεὶ ἀπῆκοντο τῆς Βοιωτίας ἐς Ἐρυθράς, ἐμεγῶν τε δὴ τοὺς βαρβάρους ἐπὶ τῷ Ἀσώπῳ στρατοπέδῳ ὁρμῶντες. φραδέντες δὲ τῶν, ἀντετάσσοντο ἐπὶ τῆς ὑπὸ κρήνης τῆς Κιθαιρώνας. Μαρδόνιος δὲ, ὡς οὐ κατέβαινον. (Α) Ἐλλῆνες ἐς τὸ πεδίον, πέμπει ἐπὶ αὐτοῖς Β παῖσιν τὴν ἵππων, τῆς ἱππάρχου Μασίστου, διδοκίμεων τῶν Πέρσων. (Β) Ἐλλῆνες (Μασίστον καλέουσι) ἵππων ἔχον Νισαῖον χρυσῶν ἀλινόν τε, καὶ ἄλλως κεκοσμημένον καλῶς. ἐν ταῦτα ὡς πορεύσιν ἰσθῶν οἱ ἱππῶται πορεύσιν. (Γ) Ἐλλῆνες, πορεύσιν ἰσθῶν καὶ τέλεα. πορεύσιν ἰσθῶν δὲ, καὶ καὶ μεγάλα ἐργάζοντο, καὶ γυναικῶν σφῆας ἀπεκέλεον. καὶ σιωντιλῶν δὲ Μεγάρους ἔτυχον παχύντες ἢ τὸ ἐπὶ μαχάταιν ὡς ὅτι χεῖρας πορῶν, καὶ πορεύσιν μάλιστα ταύτη ἐγένετο τῇ ἵππῳ. πορεύσιν ἰσθῶν ὡς τῆς ἵππου, (Δ) Μεγάρους πεζοὶ μὲν ἐπέμπει ἐπὶ τοὺς στρατηγούς τῶν Ἐλλήνων κήρυκα. ἀπὸ κρήνης δὲ ὁ κήρυξ πορεύσιν αὐτοῖς ἔλεγε ταύδε, Μεγάρους λέγουσι, Ἡμεῖς, ἄνδρες σύμμαχοι, οὐ δυνατοὶ εἶμεν τὴν Περσέων ἵππων δέχεσθαι, μοιῶν ἔχοντες ἑσάν ταύτην ἐς τὴν ἐσημερὴν ἀρχὴν. ἄλλα καὶ ἐς τὸδε λιπαρήν τε καὶ ἀρετὴν ἀντήρ μὲν, καὶ ὅτι πεζοὶ μὲν. νῦν τε, εἰ μὴ πῖνας ἄλλοις πέμψετε ἀφ' ὧν τῆς τάξις, ἴτε ἡμεῖς ἐκλείψοντες τὴν τάξιν. ὁ μὲν δὴ σφι ταῦτα ἀπήγγειλε. Πρωτανίης δὲ ἀπεπειράτο τῶν Ἐλλήνων, εἴ πινες ἐθέλοισιν ἄλλοι ἐθέλονται ἵεναι τε ἐς τὸν χώρον ὅπου καὶ στασεσθαι δευδοχοὶ Μεγάρους. οὐ βουλομένων δὲ τῶν ἀγῶν, Ἀθηνῆσιν ὑπεδέξατο, καὶ Ἀθηνῆσιν οἱ πενηκόσιοι λογάδες, τῶν ἐλοχῆγε Οὐλυμπιόδωρος ὁ Λάμπωνος. ὅσοι ἔσαν οἱ τε ὑποδευκάμνητοι, καὶ οἱ πορεύσιν τῶν ἀγῶν τῶν πρῶτων Ἐλλήνων ἐς Ἐρυθράς παχύντες, τοὺς πορεύσιν πορεύσιν ἰσθῶν. μαχομένων δὲ σφῶν ἐπὶ χεῖρας, τέλος τοῖον δὲ ἐγένετο τῆς μάχης. πορεύσιν ἰσθῶν καὶ τέλεα, ὁ Μασίστον

Μασίστον

τὸν δὲ ἵππον αὐτὸν λαμβάνουσι, καὶ αὐτὸν ἀ-
 μυνόμενοι κλείνουσι, κατ' ἄρχας ὁ δυνά-
 μητοι. συνεσβίασθ' οὕτω· ἐν τῷ θώρηκα
 εἶχε χρύσειον λεπιδωτὸν· κατὰ τὸν δὲ τοῦ
 θώρηκος, καὶ τῶνα φοινίκων ἐρεδεδύκεε. τύ-
 πλοντες δὲ εἰς τὸν θώρηκα αὐτὸν, ἐποίδον ὅδ' ἐν.
 ὧρ' ἡ δὲ μαθὼν τις ὁ παιδύμενος, παρὰ μιν
 εἰς τὸν ὀφθαλμὸν· οὕτω δὲ ἐπέσε τε καὶ ἀπέ-
 θανε· ταῦτα δὲ κως γινόμενα ἐλελήθεε Ἰδ-
 ῶντες ἱππῆες. ὅτε γὰρ πεσόντα μιν εἶδον ἀπὸ
 τοῦ ἵππου, οὐτε ἀποθνήσκοντα. ἀναχωρήσιός
 τε γινόμενης ἔκ' ὑποστροφῆς, ὅτε ἕμεινον ὁ
 γινόμενος· ἐπεὶ τε δὲ ἐστησεν, αὐτίκα ἐπὶ ἑ-
 σθ' ὡς σφείας ὁδοὶς ἡ οὐ πάσαν. μαθόν-
 τες δὲ τὸ γεγνησός, ὅρα κελευσάμενοι, ἤλαυν-
 ον τοὺς ἵππους πύρρες, ὡς αὖ τὸν νεκρὸν ἀνε-
 λοίατο. ἰδόντες ὅι οἱ Ἀθηναῖοι οὐκέτι καὶ τέ-
 λεα παρσελαύνοντα τοὺς ἱππῆας, ἀλλὰ
 πᾶντας, πλὴν δὴν γραπλὴν ἐπεβώσαντο. ἐν
 ᾧ ὅς οἱ περὶ ἅπας ἐπεβόηθεε, ἐν τούτῳ μά-
 χη ὄξυα παρὰ τὸν νεκρὸν γίνεται. ἕως μὲν νῦν
 μῦνοι ἔσθ' οἱ βίηκοι, ἐσπῶντο τε πολλόν,
 καὶ τὸν νεκρὸν ἀπέλιπον· ὡς δὲ σφι τὸ πλῆ-
 θος ἐπεβόηησε, οὕτω δὲ οὐκέτι οἱ ἱππῶται
 ἐπέμενον, ὅσοι σφι ὄξε γέμετο τὸν νεκρὸν ἀ-
 νελέσθαι, ἀλλὰ πρὸς ἐκείνῳ ἄλλοις παρσε-
 ἀπώλεσαν τῶν ἱππῶν. ἀποστήσαντες ὅν ὁ-
 σον τε δύο στάδια, ἐβουλόοντο ὅ, τι χρῆν' εἶη
 ποιέειν· ἔδοξε δὲ σφι, ἀναρχίης εὐούσης, ἀπε-
 λαύειν παρὰ Μαρδόνιον. ἀπικομήνης ὅς τ'
 ἵππου εἰς ὁ γραπτόπεδον, πένθος ἐποίησαντο
 Μασισίου πᾶσά τε ἡ γραπτή καὶ Μαρδόνιος
 μέγιστον· σφείας τε αὖτις κείροντες, καὶ Ἰδ-
 ῶντες καὶ τὰ ὑποζύγια, οἱ μὲν γὰρ τε χρεώ-
 μενοι ἀπλέτω. ἀπασθ' ὅς πλὴν Βοιωτῶν
 κατεῖχε ἡχώ, ὡς ἀνδρὸς ἀπολομένου με-
 τὰ γὰρ Μαρδόνιον λογιμώτατον παρὰ τε
 Γέροισι καὶ βασιλεί. ④ μὲν γὰρ βάρ-
 βαροις πᾶσι σφετέρῳ ἀποθανόντα ἐπὶ
 μῶν Μασισίων. ⑤ δὲ Ἕλληες, ὡς πλὴν
 ἵππων ἐδέξαντο παρσεβόλους, καὶ δε-
 ξάμενοι ὥσθ' ἐπὶ τὸν ἄρρηστον τε πολλῶν μάλ-
 λον· καὶ παρὰ μὲν ἐς ἄμαξαι ἐσθ' ὧντες τὸν
 νεκρὸν, παρὰ τῶν τᾶς ἐκόμιζον· ὁ δὲ νεκρὸς
 εἰς γῆς ἄγιος, μεγίστος εἶνεκα, καὶ καλῆς.
 ⑥ δὲ εἶνεκα καὶ ταῦτα ἐποίον, ἐκλείποντες
 τῶν τᾶς, καὶ ἐφοίτων θεσπόμενοι Μασισίων.

equoque prehēso, hominem sese
 defensantem interimunt, quum
 aliquandiu non potuissent. Ita
 enim erat armatus: scilicet intus
 gerebat thoracem aureis squa-
 mis confectum, desuper phœni-
 ceum paludamentum. * Eius
 thoracem quum ferirent, non
 prius aliquid profecerunt quàm
 quidam re animaduerſa illum
 percussit in oculo. Ita Masistius
 collapsus interiit. Hæc autem res
 latebat alios equites. non enim
 cum aut ab equo cadētem vide-
 rant aut occumbentem. ac ne tū
 quidem quū se recipiebāt, quod
 actum erat cognouere: sed post-
 quam cōstitere, quia nemo ipsis
 imperabat, statim desiderauerūt
 ducem: cognitōque quod gestū
 erat, mutuò se adhortati, omnes
 in hostem equos admisere, vt
 mortuum eriperent. Eos autem
 conspicati non iā turmatim sed
 vniuersos pariter irruere, cæterū
 exercitum inclamauerunt. Sed
 dum omnis peditatus auxilio ve-
 niebat, interea cietur acre præliū
 de cadauere. at vbi præsidio ve-
 nere copix, non amplius persti-
 tere equites: ita nec mortuum e-
 ripere potuerunt, sed alios ^bsuper
 illū ē suis amisere. Digressi illinc
 duo circiter stadia, consultantes
 quid facto opus esset, decreuere
 sibi carentibus præfecto cūdum
 ad Mardonium. Vbi in castra
 rediere, ingens luctus cūm omnē
 exercitum, tum verò Mardonii
 cepit, extincti Masistii, viri secū-
 dum Mardonium honoratissi-
 mi tam apud Persas quàm apud
 regem: ita vt eiulatus eorum o-
 mnem Bœotiam peruaſerit, &
 seipsos & equos & iumenta totō-
 derint. Et barbari quidem suo
 more Masistium defunctum ho-
 norabant. Græci autem, post-
 quam equitatum inuadentium
 exceperē, & exceptum repule-
 re, multo sunt audaciores effe-
 cti, & ante omnia cadauer plau-
 stro impositum per stationes cir-
 cumtulērunt. erat autem specta-
 culo digna proceritatis ac forme
 gratia. Quod ideo faciebant quia
 cuncti relictis stationibus ad in-
 tuendum Masistium pergebant.

a Eius autē tho-
 racem percutien-
 tes, nihil profi-
 ciebant: donec
 quidam re ani-
 maduerſa, &c.
 Id est, Sed quidā
 tandem re animad-
 uerſa, &c.

b Præter illum

Dehinc censuerunt ad Platæas descendendum, quod sibi Platæensis ager multo esset opportunior habendis castris quam Erythræus, cum propter alia, tum propter aquandi commoditatē. Vbi visum est in eum locum & ad fontem Gargaphium, qui ibidem est, satius abire, & dispositis stationibus illic habere castra, sumptis armis abierunt per radices Cithæronis secundum Hysias in agrum Platæensem. Eò quum peruenire, stationes nationatim communierunt, proximè fontē Gargaphium, & fanum Androcratis herois, per non editos tumulos & locum planum.

Ibi in distinguendis nationibus magna sanè altercatio exitit inter Tegeatas & Athenienses, utrosque se dignos qui alterū cornu tenerent arbitantes: & sua facinora præclara tum recentia tum prisca referentes. Dicebant quidem his verbis Tegeatæ, Hoc nos semper digni honore è sociis omnibus habiti sumus, quotiescunque à Peloponnensibus communiter in externas peregrinationes itum est, & proximè, & quondā, iam inde ex quo Heraclidæ post mortem Evrysthei sunt conati in Peloponnesum redire: quo tempore hanc dignitatem assequuti sumus ob hanc rem gestam: Posteaquam cū Achæis & Ionibus, qui tunc Peloponnesum incolebant, nos auxiliarii in Isthmum profecti confestim aduersus eos qui redire conabantur, tunc Hyllus orationem habuit, non expedire ut uterque exercitus configēdo periclitaretur: sed ut aliis acquiescētibus, secum singulari certamine dimicaret is quem Peloponnenses iudicaret è suo exercitu præstantissimū. Accepta conditione Pelopōneses fœdus in hæc verba percusserunt, Si vinceret Hyllus Pelopōnensiu ducem, ut Heraclidæ in paterna reuerteretur: sin victus esset, retrò Heraclidæ cederent, & exercitū abducerent, nè per annos centum de redeūdo in Pelopōnesum agitarēt. Ab omnib⁹ sociis ad eā rē volūtarius electus

A ΜΥ δὲ, ἐδδξέ σφι ὅτι κατεβλήσκει ἐς Πλαταιάς. ὁ γὰρ χῶρος ἐφάνετο πολλῷ ἐὼν ὅπτηδε ὠτερός σφι ἐν στρατοπέδῳ. ὁ Πλαταιῆς τῷ Ἐρυθραίου, πὰ τε ἄλλα, καὶ διῶδρότερος ἐς τὸ πῶν πὺν χῶρον, καὶ ὅπτι πλὴν κριώϊον πλὴν Γαργαφίῳ, πλὴν ἐν τῷ χῶρῳ πύτῃ εὐρύσσει, ἐδδξέ σφι χρεὼν εἶ) ἀπικέσθαι, καὶ Δραπαχιδένας στρατοπέδῳ. αἰαλαβόντες δὲ πὰ ἔπλα, ἥσαν Δρὰ τῆς ὑπὸ πρῆν τῷ Κιθαιρώνος πρὸς Ὑσίας ἐς τὴν Πλαταιίδα γλῶ ἀπικλόμενοι δὲ, ἐτάσσοντο κτ' ἐνεα, πλησίον τῆς τε κριώϊας τῆς Γαργαφίης, καὶ τῷ τελευτεῖ τῷ Ἀνδροκράτειος ἤρωος, δι' ὧν τε σὺν ὀφηλῶν, καὶ ἀπέδου χερσίου.

Εἰν αὐτὰ ἐν τῇ Δραπαχίᾳ ἐγένετο λόγων πολλῶν ὠθισμός Τεγεατέων τε καὶ Ἀθηναίων. ἐδιχάδον γὰρ αὐτέων ἐκάτεροι ἔχειν τὸ ἔτερον κέρας, καὶ καμὰ καὶ παλαιὰ πρὸς ἀφ' ἑαυτοῦ ἔργα. τὸτο μὲν, ὅτι Τεγεαταὶ ἔλεγον πὰδε, Ἡμεῖς αἰεὶ κατε ἀξιδόμεθα τῷ τῆς τῆς εἰσῆς ἐκ τῶν συμμάχων ἀπὸ πύτων, ὅσα ἡδὴ ἐξοδοὶ κρινῶν ἐγμόντο Πελοποννησίοι καὶ τὸ παλαιὸν καὶ ὁ νέον, ὅς ἐκείνου τοῦ χρόνου ἐπὶ Ἡρακλείδῃ ἐπειράντο ΜΥ τὸν Εὐρυσταῆος θάνατον κατιόντες ἐς Πελοπόννησον. τότε διέσμεθα τὸτο, Δρὰ πρὸς γμα ποιόνδε, ἐπὶ μετ' Ἀχαιῶν καὶ Ἰώνων τῶν τότε εὐόντων ἐν Πελοποννήσῳ, ἐκ βουήσαντες ἐς Ἰσθμόν, ἰζόμεθα αὐτοὶ τοῖσι κατιούσι. τότε ὦν λόγος Ὑλλῶν ἀγροβύσασθαι, ὡς χρεὼν εἴη τὸν μὲν στρατὸν τῷ στρατῷ μὴ αἰακινδυνὸν συμβαλόντα. ἐκ δὲ τῷ Πελοποννησίου στρατοπέδῳ, τὸν αἰσφρων αὐτέων κρίνωσι εἶ) ἀειπον, τὸ πῶν οἱ μολομαχῆσαι ὅπτι Δρακιδόμοι. ἐδδξέ τε τοῖσι Πελοποννησίοις τῷτα εἶ) ποιητέα, καὶ ἐπαμὸν ὄρκιον ὅπτι λόγῳ ποιῶδε. ὡς μὲν Ὑλλος νίκησεν ὅτι Πελοποννησίων ἡγεμόνα, καπέναι Ἡρακλείδης ὅπτι τὰ πατρῷα. ὡς δὲ Εἰ κληθῇ, πὰ ἔμπαλιν Ἡρακλείδης ἀπαλλάσσει, καὶ ἀπάγειν τὴν στρατὸν ἐκαστὸν τῶν ἐτέων μὴ ζητῆσαι κατόδον ἐς Πελοπόννησον. πρὸς κρήνην τε δὴ ἐκ πύτων συμμάχων.

ταὐτὸν ὕμνον
τῆς Κισσίου
ῥαῖος πρὸς

ταὐτὸν
γὰρ γάρ

ταὐτὸν
γὰρ αὐτοῖς

330

ἄελοιτῆς Ἐχέμος ὁ Ἡερόπου τῷ Φηγέος, ἄ
 στρατηγός τε ἐὼν καὶ βασιλὸς ἡμέτερος· καὶ
 ἐμοικνωμάχιστέ τε καὶ ἀπέκτεινε Ὑλλόν. ὃς
 οὗτου τῷ ἔργου διέρομεθα ἐν τοῖσι Πελο-
 ποννησίοισι τοῖσι τότε καὶ ἄλλα γέρεα μεγά-
 λα, τὰ Διφτελέομεν ἔχοντες, καὶ τῷ κέρεος
 τῷ ἐτέρου αἰεὶ ἡγεμονοῦν, χρυῆς ἑξόδου γι-
 νομένης. ὅμην μὲν νῦν ὧ Λακεδαιμόνιοι, ὅς
 ἀπὶ δόμεθα, ἀλλὰ διδόντες αἴρεσιν ὁκοτέρου
 βούλεσθε κέρεος ἄρχειν, πρῖν μὲν τῷ δὲ ἐ-
 τέρου φαμὲν ἡμέας ἰκνέεσθαι ἡγεμονοῦν,
 κατὰ τὸ ἐν ταῖς παρὰ δὲν χρόνῳ. χωρεῖς τε
 οὗτου τῷ ἀπηγημένου ἔργου, ἀξιοιχότεροι
 εἰμὲν Ἀθηναίων τούτῳ πῶς ταῖς ἐχέειν.
 πολλοὶ μὲν γάρ τε καὶ ὧ ἔχοντες παρὲς ὅ-
 μέας ἡμῖν ἀνδρες Σπάρτην ἀγάνες ἀγω-
 νίδαται, πολλοὶ δὲ καὶ παρὲς ἄλλοις. ὅτε ὦν
 ἡμέας δίσχον ἔχειν τὸ ἐτερον κέρας, ἢ τῷ Ἀ-
 θηναίοις. οὐ γὰρ σφι ὅτι ἔργα οἰάσθαι ἡμῖν
 κατεργασμένα, οὐτ' ὧ καὶ ἀνά, ὅτε παλαιά.
 ὧ μὲν ταῦτα ἔλεγον. Ἀθηναῖοι δὲ παρὲς
 ταῦτα ὑπεκρίναντο τὰδε, Ἐπιστάμεθα μὲν
 σπύρον πῶς δὲ μάχης εἵνεκα συλλεγόμεθα
 παρὲς τὸν βάρβαρον, ἀλλ' οὐ λόγων· ἐπεὶ δὲ
 ὁ Τεγεάτης παρὲς ἦκε παλαιά καὶ καὶ ἀνά
 λέγειν τὰ ἐκατέρωσιν ἐν ταῖς πόλεσιν χρόνῳ
 κατεργασθαι χρόνῳ, ἀναγκάως ἡμῖν ἔχει
 δηλῶσαι παρὲς ὅ μέας, ὅτε ἡμῖν πατρῶον
 ὅτι, ἐξοὶ χρόνῳ, αἰεὶ παρὲς τοῖσι ἐπὶ μάλλον
 ἢ Ἀρκάσι. Ἡρακλείδης, τῷ φασὶ οὗτοι ἀ-
 πακτεῖναι τὸν ἡγεμόνα ἐν Ἰσθμῷ, τῷ μὲν
 τούτοις παρὲς τὸν ἑλαυνόμενος ὑπὸ
 πόλεων τῷ Ἑλλήων, ἐς τοὺς ἀπικοῖατο
 φεύγοντες δουλοσυνώλῳ παρὲς Μυκηναίων,
 μοῦνοι ὑποδδόμενοι, πῶς ἔρυσσος ὅ-
 βελον κατεῖλον, σὺν καίνοισι μάχῃ νική-
 σάντες τοὺς τότε ἔχοντες Πελοπόννησον τῷ
 τῷ δὲ Ἀργείοις τοὺς μὲν Πολυεΐκεος ὅπῃ
 Θήβας ἐλάσσαντες, τελευτήσαντες τὸν αἰῶ-
 να, καὶ ἀπαφοῖς καίμην, στρατῶσιν μὲν
 ὅτι τῷ Καδμείῳ, ἀνελέσθαι τε τοὺς νε-
 κροὺς φαμὲν, καὶ θάψαι τῆς ἡμετέρας ἐν Ἑ-
 λωσίν. ἐστὶ δὲ ἡμῖν ἔργον ὧ ἔχον καὶ ἐς Ἀ-
 μαζονίδας, τὰς ἀποθήκας τὰς ἀπὸ Θερμο-
 δοντος ποταμοῦ ἐς βαλόντας κοτὲ ἐς γλῶττην

est dux atque idem rex noster E-
 chemus Aëropi filius, Phegei ne-
 pos, qui singulari cōgressus cer-
 tamine Hyllū interemit. Ex quo
 facto nos cū alia decora inter
 Peloponneses assequuti sumus,
 quæ adhuc obtinemus, tū hoc,
 ut alteri cornu præflemus quo-
 ties communiter itur in expedi-
 tionem. Et vobis quidem Lace-
 dæmonii non aduersamur, sed
 optionem cedimus utri cornu
 præfesse malitis: alteri vero cornu
 ut præsimus nobis vendicamus,
 quemadmodum vsque fecimus
 ad hoc tempus: Etiam verò citra
 hoc factū quod narrauimus, A-
 theniensibus sumus digniores
 qui hanc dignitatē obtineamus:
 quippe qui prosperè & multa vo-
 biscum viri Spartiatæ certami-
 na decertauimus, & multa cum
 aliis. Quo fit ut æquius sit nos al-
 terum cornu tenere quàm Athe-
 nienfes: à quibus non tales gestæ
 res sunt quales nobis, neque re-
 centes neque vetustæ. Hæc Te-
 geatæ. Ad quæ hunc in modum
 respondere Athenienses, Et si sci-
 mus has copias pugnandi cum
 barbaro non altercandi gratia
 esse contractas, tamen quoniam
 Tegeata referre constituit præ-
 clara facinora tum vetusta tum
 noua, quæ per omne tempus v-
 trique fecerūt, necesse habemus
 & nos exponere apud vos vnde
 nobis patrium sit, * qui semper a Bonam operā
 egregii fuim⁹, esse primos potius nauantibus,
 quàm Arcadibus. Heraclidas,
 quorum ducem isti apud Isth-
 mum se prædicant interfecisse,
 nos soli excepimus, eiectos prius
 ab omnibus Græcis, quos illi My-
 cenæorum seruitutem fugientes
 adibant: & Evrysthei iniuriam
 vnā cum eisdem pugnādo pro-
 pulsauimus, victoriāque potiti
 sumus de iis qui tum Pelopon-
 nesum tenebant. Præterea Argi-
 uos, qui aduersus Thebas cum
 Polynice militauerant, vita de-
 functos & insepultos, ducta in
 Cadmeos expeditione à nobis
 receptos & in nostra terra apud
 Eleusinem humatos fuisse dici-
 mus. Iam verò nostrum præcla-
 rum facinus extat etiam in A-
 mazonidas, quæ à flumine Thermodonte aliquando in nostram terram

excurrere. Ac ne in heroum quidem laboribus qui ad Troiam bellauerunt, fuimus in postremis.

Sed nihil admodum pertinet horum facere mentionem. *

a Qui enim tunc strenui fuere, fieri possit ut nunc sint ignaui: & qui tunc ignaui, fieri possit ut nunc sint fortiores. De rebus igitur olim gestis, *vel, de natiuitate igitur olim opera, hæc dixisse sit satis.*

et enim siue qui tunc egregii fuere, nunc instrenui sunt, siue tunc instrenui, nunc egregii sunt, satis sit de rebus priscis ista dixisse. Ut nullæ autem res aliæ nobis gestæ sint, (quæ multæ & præclarissimæ sunt, præter quorumcunque aliorum Græcorum) certè ob rem in Marathone à nobis gestam digni sumus qui hoc decus & alia insuper obtineamus: qui soli Græcorum per nos cum Persa dimicauimus, & rem tantam aggressi, victores euasimus, sex & quadraginta nationibus superatis. quo solo nomine digni sumus ut hunc loci honorem cōsequamur. Verum non decet in hac rerum cōditione de loci dignitate contendere: ubicunque & iuxta quosunque vobis Lacedæmonii videbitur appositissimum nos stare, illuc euntes obtemperabimus. Ubicunque enim loci nos collocati fuerimus, conabimur strenui existere. itaque ducite nos, tanquam vobis parituros. Hæc quum pro sua parte dixissent Athenienses, cunctus Lacedæmoniorum exercitus succlamauit digniores qui cornu tenerent Athenienses quam Arcades. Ita Athenienses Tegeatis superiores habuere cornu. Mox hunc in modum instructi sunt & qui superuenerunt Græcorum,

b Pro oi ἀρχὴν ἐθέλοντες *hunc legisse sufficor oi ἀρχὴν ἐλθόντες, quæ lectio, nō illa, mihi probatur.*

c Delegerāt autē Spartiæ Tegeatas qui iuxta ipsos starent, & honoris & virt.

d Impetrauerāt autem à Pausania ut sibi adstarent trecenti Potid.

& qui à principio venerant: Dextrum cornu tenebant Lacedæmoniorum decē millia: quorum quinque millia erant Spartiatarum, quos custodiebant leuiter armata trigintaquinque millia feruorum, septenis seruis circa singulos Spartiatas collocatis. * Applicauerant autem sibi Spartiæ, & honoris & virtutis ergo, Tegeatas numero mille & quingentos armatos. Secundum hos stabāt Corinthiorum quinque millia. ^d Præter hos inueniebantur apud Pausaniā stantes trecenti Potidææ eorum qui ex Pallene erāt. Iuxta hos stabāt Arcadū Orchomeniorum sexcēti: iuxta hos Sicyoniorum tria millia. Hos sequebatur Epidauriorum octingēti: super hos locati erant Træzenii

A Αἰθιόπην. καὶ οἱ τοῖσι Τρωϊκοῖσι πύθοισι οὐδ' αὖ μὲν ἐλθόμεθα. ἀλλ' οὐ γὰρ πὶ παρ' οὐχὶ τούτων ὅτι μεμνησθαι. καὶ γὰρ χρηστοὶ τίτε εἶντες, ὡς τοὶ νῦν αὖ εἶεν φλαυροῦτεροι· καὶ γὰρ τότε εἶντες φλαυροί, νῦν αὖ εἶεν ἀμείνορες. παλαῶν μὲν γὰρ ἔργων ἄλλος ἔστω· ἡμῖν δὲ, εἰ μὴ δὲν ἄλλο ὅτι ἀποδεδειγμένον, ὥς ὅτι πολλὰ τε καὶ βί' ἔχοντα, εἰ τέοισι καὶ ἄλλοις Εἰλιώνων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς οἱ Μαροσίων ἔργου ἄξιοι εἰ μὲν τῆτο τὸ γέρας ἔχειν, καὶ ἄλλα παρὰ τούτων· οἱ πῖνες μοῦνοι.

B Εἰλιώνων δὲ μοῦνομαχιστάρτες τὰς Πέρσας, καὶ ἔργων ποσούτων ὅτι χρησιμώτατες, περὶ εὐεχόμεθα, καὶ οὐκ ἔστιν ἔθνη ἐξ ἧς τεσσάρων ἀνδρῶν. ἀρ' ὅτι δίκαιοι εἰ μὲν ἔχουν τῶν πέντε τῶν πέντε ἀπὸ τούτου μοῦνου τῶν ἔργων; ἀλλ' οὐ γὰρ οἱ τὰς τοῖωνδε τῶν πέντε εἶνεκα σιᾶζον παρέπει. ἀρ' οἱ εἰ μὲν περὶ θεῶν ὡς Λακεδαιμόνιοι, ἵνα δοκῇ ὅτι περὶ θεῶν ἡμέας εἶ' ἐσάναι, καὶ κατ' οὐκ ἔστιν. πρὸς τὴν γὰρ τετραγμένον, περὶ σὸς μεθ' εἶ' χρηστοί. ὅς ἡγήσατο δὲ ὡς πεισομύων. οἱ μὲν τῶν τε αὖ

C μείζοντο· Λακεδαιμονίων δὲ ἀνέβωσεν ἄπ' αὐτῶν 331
ὅς φρατ' περὶ δὲ Α' θλιωαῖος ἀξιοτικοτέρος εἶ' ἔχουν τὸ γέρας ἢ ὅς Α' ρκαίδας. οὕτω δὲ ἔχον Α' θλιωαῖοι, καὶ ὡς ἐβόλοντο τοὺς Τεγεαίτας. [μὲν δὲ τῶν τε, ἐπ' αὖσποντο ὡς οἱ ὅτι φοιτῶντες τε καὶ οἱ ἀρχὴν ἐλθόντες Εἰλιώνων ὅς μὲν δὲ δέξιν γέρας εἶχον Λακεδαιμονίων μύριοι. τούτων δὲ τοὺς πεντακχιλίους εἶντας Σπάρτην εἶχον φύλασσαν ψιλοὶ καὶ εἰλωτέων πεντακχιλίοι καὶ τρισμύριοι, ὡς αὖδρα ἔχοντο ἐπ' αὖ τετραγμένοι. παρὰ εἶχας δὲ σφι εἶλοντο ἐσάναι Σπάρτην καὶ Τεγεαίτας, καὶ τ. μ. εἶνεκα καὶ ἀρετῆς. τούτων δὲ ἑσθ' ὅπλ' ἔχοντες χίλιοι καὶ πεντακχίοι. μὲν δὲ τούτοις ἴσαντο Κορινθίων πεντακχιλίοι. ὡς δὲ σφι οὕτως ὡς Παισθρῶν ἐσάναι Ποτιδαμνέων τῶν οἱ Παλλωῶν τοὺς πρὸς τῶν τεσσάρων. τούτων δὲ ἐχόμενοι ἴσαντο Ἀρκαδῶν ὅς ὅς ἐχόμενοι· τούτων δὲ, Σικωνίων περὶ χίλιοι. τούτων δὲ εἶχοντο, Ἐπιδαυρίων ὅς ὅς ἐχόμενοι. ὡς δὲ τούτοις, Τροϊζηνίων ἐπ' αὖσποντο

χίλιοι Τροϊζυγίων δὲ ἐχόρμητοι, Λεωπαρι-
 τίων διηκρότοι. Τουτέων δὲ, Μυκηναίων καὶ
 Τριφυγίων τετρακρότοι. Τουτέων δὲ ἐχόρμητοι,
 Φλιακοὶ χίλιοι. Ἐξ' αὖ τούτοις ἔσασθαι
 Ἐρμιονέες τετρακρότοι. Ἐρμιονέων δὲ ἐχόμε-
 νοι ἴσαντο, Ἐρετριέων τε καὶ Στυρέων, ἑξα-
 κρότοι. Τουτέων δὲ ἐχόρμητοι, Χαλκιδέες τε-
τρακρότοι. Τουτέων δὲ, Ἀμωρεσκητιέων πεν-
τακρότοι. Μὲν δὲ τούτοις, Λακεδαιμόνων καὶ Ἀ-
ριακτορέων ὀκτακρότοι ἔσασθαι. Τουτέων δὲ ἐ-
χόρμητοι, Παλῆες ④ καὶ Κεφαλλήνιος διη-
κρότοι. Μὲν δὲ τούτοις Αἰγινήτεων πεντακρό-
τοι ἐπαρτήσθαι. Ἐξ' αὖ τούτοις ἐπάσσοντο
 Μεγαρέων τετράχλιοι. εἰρήνην δὲ τούτων,
 Πλαταιέες ἑξακρότοι. τελευτῶν δὲ ἔτι ὥ-
 ποι Ἀθηνῶσι ἐπάσσοντο, κίρας ἔχοντες ὁ
 βιώνων, ὀκτακίχλιοι· ἐσπατήθη δὲ αὐ-
 τῶν Ἀρεϊδείδης ὁ Λεσιμάχου· οὗτοι, πλὴν
 τῶν ἐπὶ αὐτῷ ἔκαστον τεταγμένων Σπάρ-
 τήτης, ἑστὴν ὀπλῖται, σύμπηκτες εἰόντες
 αἰεθμὸν τρεῖς μυριάδες, καὶ ὀκτὼ χιλιά-
 δες, καὶ ἑκατοντάδες ἐπὶ αὐτῷ. ὀπλῖται μὲν ④
 πάντες συλλεγόντες ὅτι τὸν βάρβαρον, ἔσαν
 ἑσούτοι. φίλων δὲ πλήθος ἡν τούτοις τῆς μὲν
 Σπαρτιατικῆς τάξεως, πεντακίχλιοι καὶ ὀκ-
 τὼ μυρία ἄνδρες, ὡς εἰόντων ἐπὶ αὐτῷ ἔκαστον
 αὐδρα· καὶ Τουτέων πᾶς τις παρήρητο ὡς
ἐς πόλεμον. ④ δὲ τῶν λοιπῶν Λακεδαιμο-
 νίων καὶ Ἑλλήνων φίλοι, ὡς εἰς αὐτῷ ἔκαστον
 εἰὼν αὐδρα, πεντακρότοι καὶ τετρακίχλιοι καὶ
 τρισμύριοι ἔσαν. φίλων μὲν δὴ τῶν ἀπὸ πό-
 των μαχίμων ἡν τὸ πλήθος ἕξ τε μυριά-
 δες, καὶ ὀκτὼ χιλιάδες, καὶ ἑκατοντάδες
 πεντή. τῶ δὲ σύμπηκτος τῶ Ἑλληνικῷ τῶ
 σκελετόντος ἐς Πλαταιὰς οὕτω τε ὀπλί-
 τησι καὶ φίλοις τοῖσι μαχίμοις, ἑνδεκα μυ-
 ριάδες ἔσαν, μῆς χιλιάδες, πρὸς δὲ ὀκτα-
 κοσίων ἀνδρῶν καταδύουσαι. σκελετοὶ δὲ Θε-
 απείων τοῖσι παρούσι ἔξεπληροῦντο αἱ ἑν-
 δεκα μυριάδες. παρήσαν γὰρ καὶ Θεαπείων
 οὐκ ἐπὶ στρατοπέδῳ ④ ὡς εἰόντες, αἰεθμὸν
 ἐς ὀκτακοσίας ἑκατὸν χιλίους. ὅπλα δὲ οὐδ' οὗ-
 ποι εἰρήνην. οὗτοι μὲν νῦν παρῆντες ὅτι τὰ Ἀ-
 σιωτῶν ἐστρατοπεδούοντο.

Οἱ δ' ἀμφὶ Μαρδόνιον βάρβαροι, ὡς
ἀπεκράδοντο Μασίσιον, παῖσαν, πυρὸς ἰσχυροῦς Ἑλλήνας ἐπὶ τὴν Πλαταιήσιν, ἐάν-
τοι ἐπὶ τῷ Ἀσωπὸν τῷ Ἰσθμῷ ῥέοντι. ἀπὸ κράδοντος, αὐτὴν τὰς ἀνὰ τὸν Μαρδόνιον.

A mille iuxta Trozentos totidem a Ducenti Lepreata. post hos Mycenzorū prazata. & Tirynthiorum quadringenti. Secundum hos, mille Phliasii: dehinc Hermionenſes trecenti. iuxta Hermionenſes, Eretriensiu & Styreorum ſexceti. iuxta hos, Chalcidenſium quadringenti. poſt hos, Ampraciatarum quin- genti. poſt eos, Leucadiorum & Anaſtoriorum octingenti. Hos ſequebantur Pallenenſium qui ſunt ex Cephallenia, duceti. poſt
B hos inſtruſti Aeginetarū quin- genti. iuxta hos Megarenſium tria millia, quos ſequebatur Pla- tæenſium ſexcenti. Ultimi & ii- dem primi ſtabant Athenienſes, læuum tenentes cornu, octo mil- lia, duce Ariſtide Lyſimachi filio.)

Hi omnes, præter eos qui septeni
circa singulos Spartanos stabat,
fuerunt numero triginta octo
millia & septingenti, omnes gra-
uis armaturæ, aduersus barba-
rum contracti. / Leuiter verò ar-
mati, triginta quinque millia,
septeni circa singulos Spartiatis
collocati, quorum vnusquisque
ad pugnandum erat instructus.
b Circa cæteros autem Lacedæ-
monios ac Græcos singuli fermè
leuiter armati numero triginta-
quatuor millia quingenti. Sum-
ma igitur totius leuis armaturæ,
quæ pugnare posset, sexaginta
millia quingenti. Totus autem
Græcus exercitus qui ad Platæas
conuenit pugnæ aptus, tam leuis
quàm grauis armaturæ, fuit vn-
decim myriades, minus mille &
oðingentis, id est, cētum octo mil-
lia ducenti. Sed numerum vn-
decim myriadū expleuere The-
spenses, qui aderant ad mille &
oðingentos, qui nec ipsi arma
habebant. Et hi quidem Græci
ad flumen Asopum castra distri-
buti communierant.

E Barbari verò qui cum Mardonio erant, posteaquam Massium luxerunt, cognito Græcos apud Platæas esse, & ipsi ad Asopum qui illac fluit, ita sunt eregione à Mardonio collocati :

b Reliquorum autem Lacedaemoniorum & Græcorum milites leuitati armati erant trigintaquatuor millia quingenti, utpote viro vno vnumquæque circumfistente. Id est, ita quod eam rationem huius numeri inueniendo & reliquos Lacedaemonios & Græcos eamdem habuisse virum sibi adstantem singulos dicamus, non septem, & Spartanos. Dixi autem ως εἰς τὸν προ ως εἰς τὸν τοῦτο, & modo duxerat ως τὸν τοῦτο ἐπ' αὐτά. Quod & ipsum Valla patitur quidem per nominatiuū, & recte ita debuit, Vtpote septenis circa singulos Spartatos collocatis. Vel, Vtpote septenis vnumquæque Spart. circumfistentibus.

c Sexaginta nono millia. naminister sex myriades (quæ sexaginta millia efficiunt) & ἐκ πενταδς πέντε (id est quingenti) interiectam est καὶ ἑνὶ χιλιάδες, quæ Valla fortasse non suo exempli, non habuit.

Aduersus quidem Lacedæmonios Persæ, qui quia numero antecedeabant, eorū acies quæ multæ erant, usque ad Tegeatas opponebatur: ita ut quod robustissimum in exercitu erat, id omne cōtra Lacedæmonios: quod infirmius, id contra Tegeatas esset. Hæc faciebat Mardonius Thebanorum indicio atque admonitu. Iuxta Persas autem idem collocauit Medos, ut ex aduerso essent Corinthiis & Potidæatis & Orchomeniis & Sicyoniis. Post Medos collocauit Bactrios ex aduerso Epidauriorū & Troezeniorum & Leprætarū ac Tirynthiorum, Mycenæorumque & Phliasiōrum. Secundum Bactrios collocauit Indos ex aduerso Hermionensium & Eretriorū Styreorūque & Chalcidensium. Post Indos statuit Sacas oppositos Ampraciatis, & Anactoriis, & Leucadiis, & Pallēnēsi- bus, & Aeginetis. Post Sacas posuit ex aduerso Atheniensium Plataensiumque ac Megarensium, Bœotos & Locros & Melien- ses & Thessalos, & mille Phocen- siū. Non enim Phocenses omnes

a Illos mille Ph.

b Sed partes etiam Græcorum nonnulli ex illis fouebant, qui in loca Parnasso vicina se receperat: è quibus excurrentes Mardonii exercitū & Græcos qui cum eo erant, agebant ac ferebant.

c. Hæc sunt nomina nationum à Mardonio in aciem instructarum, earum quidem quæ quum amplissimæ esset, celeberrimæ erant, maximæque fiebant. Sed & ex aliis nationibus aliqui immixti illis erant, Phrygū & Thracum, & Mys. & Pæonū.

d Et Ægyptiorū Hermorybics & Calasiries, qui vocantur Ensisferi: qui soli ex Ægyptiis sunt ad pugnam apti. hos autem è nauibus quibus vehēbatur eduxerat, quū adhuc apud Phalerum esset.

à partibus Medorū stabant, b sed eorum nonnulli cum Græcis scitiebant apud Parnassum deprehensi, & illinc profecti deduxerant comitatique fuerant Mardonii copias pariter & Græcorū qui cum illo erant. Cōtra Athenienses item posuit Macedonas, Thessalique accolæ. c Hæ nationes à Mardonio in acie instructæ erant maximè celebres maximæque insignes, & præcipuè mētione dignæ: necnon ceterarum quoque gētiū viri memoratu digni, cum aliarū, tum Phrygum, Myserū, Thracum, Pæonum. Quinetiam Æthiopum d & Ægyptiorum qui Hermotybics & Calasiries nominantur, gladio cincti, qui soli sunt ex Ægyptiis pugnaces: à Mardonio, quum adhuc esset in Phalero, è nauibus in quibus epibata erant, in terram translati. non enim cū pedestribus copiis, quæ cum Xerxe Athenas ierant, Ægyptiensi fuerant. Barbarorū igitur (ut etiam superius ostensum est) triginta myriades fuere: Græcorum verò

A χ' ἰδὺ Λακεδαιμονίους ἔστησε Πέρσαι. καὶ δὴ, πολλὸν γὰρ πλεονέεσαν πλὴν γὰρ Πέρσαι, ὅτι τὰς πλείους πλεονέεσαν ἐκαστομέατο, καὶ ἐπὶ χ' ὅν Τεγεάται. ἔπαξε δὲ οὕτω· ὅ,τι ἰδὺ αὐτὸς διωαπώπατον πρὸς ἀπολέξας, ἔστησε αὐτίον Λακεδαιμονίων. ὁ δὲ ἀσθενέστερος πρὸς τὰς χ' ὅν Τεγεάται. ταῦτα δὲ ἐποίησε, φραζόντων τε καὶ διδασκόντων Θεβαίων. Περσέων δὲ ἐχρημόους ἔπαξε Μήδους· οὗτοι δὲ ἐπέχον Κορυμνίους τε καὶ Ποτιδαρη- B τας, καὶ Ὀρχομενίους τε καὶ Σικυωνίους. Μήδων δὲ ἐχρημόους, ἔπαξε Βακτριούς· οὗτοι δὲ ἐπέχον Ἐπιδαυρείους τε καὶ Τροιζηνίους, καὶ Λεωρῆναιους τε καὶ Τίρυνθιους, καὶ Μυκηνάους τε καὶ Φλιασίους. μὲν δὲ Βακτριούς, ἔστησε Ἰνδοί· οὗτοι δὲ ἐπέχον Ἐρμιονέας τε καὶ Ἐρετρίους, καὶ Στυρείας τε καὶ Χαλκιδέας. Ἰνδῶν δὲ ἐχρημόους, Σάκας ἔπαξε· οἱ ἐπέχον Ἀμωρακίους τε καὶ Ἀνακτορείους, καὶ Λακαδίοις, καὶ Παλέας, καὶ Αἰγινήτας. C Σακῶν δὲ ἐχρημόους ἔπαξε αἰτία Ἀθηναιῶν τε καὶ Πλαταιῶν καὶ Μεγαρέων, Βοιωτῶν τε καὶ Λοκροῦν, καὶ Μηλίων, καὶ Θεσσαλοῦν, καὶ Φωκέων τοὺς χιλιούς. οὐ γὰρ ὦν ἀπὸ μὲν οἱ Φωκέες ἐμήδισαν, ἀλλὰ πῖνες αὐτῶν. καὶ τὰ Ἑλλήων κῆρον, πρὸς τὸ Περσῶν κα- πτιλημμένοι. καὶ ἐπὶ τὸν ὄρμωρδον ἐφε- ρον τε καὶ ἔχον πρὸς τὸν Μαρδονίου στρατὸν καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν ἔόντας Ἑλλήων. ἔπαξε δὲ καὶ Μακεδόνες τε καὶ ὅν πρὸς Θεσσαλίῳ D οἰκεομένους χ' τοὺς Ἀθηναιοὺς. ταῦτα μὲν τῶν ἐθνέων τὰ μέγιστα ὀνόμασται τῶν ὑπὸ Μαρδονίου παρῆντων, πᾶσιν ὅτι φησὶ παρὰ τὸν ὅ,τι λόγου πλείου. ἐπὶ τῶν δὲ καὶ ἄλλων ἐθνέων ἄνδρες αἰαμεμιγμένοι, Φρυγῶν τε καὶ Θρηάκων, καὶ Μυσῶν τε καὶ Παίονων, καὶ τῶν ἄλλων· ἐπὶ τῶν, καὶ Αἰγυπίων τε καὶ Αἰγυπίων, οἱ τε Ἐρμιονέες, καὶ οἱ Καλασι- σίτες, καὶ ὁρμῶν μαχαροφόροι· οἱ δὲ εἰς Αἰγυπίων μοῦνοι μάχῃ. τούτοις δὲ ἐπὶ E ἔων ἐν Φαλήρῃ, ἀπὸ τῶν πρὸς ἀπεβόασα- τος, ἐόντας ἐπὶ τὰς. οὐ γὰρ ἐπὶ τῶν πρὸς τὸν ἄμα Ξέρξη ἀπικλόμενον ἐς τὰς Ἀθηνάς Αἰγυπῖοι. τῶν μὲν δὲ βαρβάρων ἔσαν τετρήκοντα μυριάδες, ὡς καὶ πρὸς τε- ρὸν μοι δεδῆλωται· τῶν δὲ Ἑλλήων τῶν

Μαρδονίου συμμαχῶν οἳ δὲ μὲν ὁδοῖς ἀ-
 ειθμόν· (οὐ γὰρ ὦν ἡεῖρημῆθησαν) ὥς δὲ ἀ-
 πεικῶσαι ἔβη, ἐς πέντε μυριάδας συλλε-
 γνῶσαι εἰκάζω· οὗτοι οἱ παρὰ ταχύντες πε-
 ζοὶ ἔσαν. ἡ δὲ ἵππος χωρὶς ἐτέτακτο. ὥς
 δὲ ἄρα πρῶτες οἱ ἐτέτακτο καὶ ἔθνεα καὶ
 καὶ τέλεια, ἐν ταῦτα τῇ δδύτῃ ἡμέρῃ ἐθύν-
 το καὶ ἀμφοτέρω. Ἐλῆσι μὲν, Τισαμνῶς
 Ἀντιόχου ἡ δὲ θυόρμος. ὅτι γὰρ δὲ εἴπετο
 τῷ φράδύματι τοῦτο μάρης. τὸν, ἐόντα Ἡ-
 λείων, καὶ ἡρώος τῷ Ἰαμιδίων Κλυτιάδην, B
 Λακεδαιμόνιοι ἐποίησαντο λεωσφρέτερον.
 Τισαμνῶν γὰρ μάρτυροισι ἐν Δελφοῖσι
 πρὸ γένου, αἰεῖλε ἡ Πυθίη, ἀγῶνας τοῖς με-
 γίστοις αἰαρήσεα πέντε. ὁ μὲν δὲ ἀμφοτέρων
 τῷ χρηστέῳ, πρὸς τῷ τοῖσι γυμνασίοις,
 ὥς αἰαρησῶν γυμνασὶς ἀγῶνας ἀσκέων
 δὲ πεντάεθλον, πρὸς ἐν πάλασμα ἔδραμε
 νικῶν Ὀλυμπιάδα, Ἰερωνύμῳ τῷ Ἀνδρίῳ
 ἐλθὼν ἐς ἔρι. μεθόντες ὁ Λακεδαιμόνιοι
 οὐκ ἐς γυμνασὶς, ἀλλ' ἐς ἑρῆους ἀγῶνας C
 φέρον τὸ Τισαμνῶν μάρτυρον, μισθῷ ἐπει-
 ράντο πείσαντες Τισαμνῶν ποιεῖσθαι ἅμα
 Ἡρακλῆδων τοῖσι βασιλῶσι ἡγεμόνα τῷ
 πολέμῳ. ὁ δὲ, ὁρέων πρὸς πολλοῦ ποιεῖ-
 νοῖς Σπαρτιάταις φίλον αὐτὸν πρὸς ἡγεῖσθαι,
 μεθὼν τῷτο, αἰετήμα, σημεῖων σφρι, ὥς ἡ
 μιν πολιήτην σφρέτερον ποιήσωνται, τῷ πάν-
 των μεταδιδόντες, ποιήσῃ ταῦτα, ὅτι ἄλλω
 μισθῷ δὲ οὐ. Σπαρτιάταις δὲ, πρὸς μὲν ἀ-
 χύσαντες, δεινὰ ἐποίουν τε καὶ μετίεσαν τῆς D
 χρησιμοσύνης τοῦ παρὰ τῷ τέλος δὲ, δέμα-
 τος μεγάλου ὅτι κρεμνῶν τῷ Περσικοῦ
 τύπου φρατέματος, κατὰ νῆοι μεπέντες. ὁ
 δὲ, γοῖς τετραμμένους σφρέας, οὐδ' οὕτω ἐ-
 φη ἐπὶ ἑρῆεσθαι τύποισι μουνοῖσι, ἀλλὰ
 δεῖν ἐπὶ καὶ τὸν ἀδελφεὸν ἐωυτοῦ Ἡγίῳ γε-
 νέσθαι Σπαρτιάτην ὅτι τοῖσι αὐτοῖσι λόγῳι
 τοῖσι καὶ αὐτὸς γίνεται. ταῦτα δὲ λέγων ὅτι
 ἐμμέετο Μελάμποδα, ὥς εἰκάσαι, βασι-
 λῆν τε καὶ πολιτήν αἰετόρμος. καὶ γὰρ E
 δὲ καὶ Μελάμποις, τῷ ἐν Ἀργεῖ γυναικῶν
 μανθῶν, ὥς μιν ὁ Ἀργεῖοι ἐμειδουῖτο
 οὐκ Πύλου παῦσαι τὰ σφρέτας γυναικας
 τῆς νοῦσου, μισθὸν ὅτι πρὸς εἴνετο τῆς βα-
 σιλῆς ὅτι ἡμῶν. οὐκ αἰαρησῶν δὲ τῷ

Mardonii auxiliariorum, nemo
 numerū (neque enim numerati
 fuerāt) nouit. Vt autē coniectura
 colligi licet, ad quinque myriades
 fuisse cōiecto. Tot ex aduerso in-
 struati fuere pedites: equitatus ve-
 rò scorsū erat collocatus. Ita dis-
 positi nationatim manipulatim-
 que, vtrique postero die sacrifi-
 cauerunt. Apud Græcos haru-
 spex erat Tisamenus Antiochi
 filius. is enim hūc exercitum va-
 tes comitabatur, Eleus quidem
 & ex genere Iamideorum Cly-
 tiades, sed à Lacedæmoniis ciui-
 tate donatus. Nam consultanti
 vaticiniū apud Delphos de prole
 respondit Pythia quinque ipsum
 maximas palmas è certaminibus
 reportaturum. Oraculo non in-
 tellecto Tisamenus gymnasiis
 operam dabat, tanquam gymni-
 cas victorias adepturus, quūq;
 se exerceat in quinque certami-
 nibus, in vno, dū currit Olym-
 pia, venit in contētionem victo-
 riæ cum Hieronymo Andrio.
 Lacedæmonii autem interpretā-
 tes non ad gymnica certamina
 spectare Tisameni oraculum, sed
 ad bellica, conabatur eum mer-
 cede conducere vt vnā cum He-
 raclidis bellorum dūx regibus
 foret. Hic animaduertens Spar-
 tiatas plurimi facere ipsius amici-
 tiam, abnuebat: quod negaret se
 alio pretio id facturum quā si
 Spartiatam se ciuem facerent, om-
 nia iura ciuitatis impertientes.
 Id Spartiatæ quum audissent, ab
 initio ferētes indignē, oraculum
 missum omnino fecerunt: tan-
 dem imminente hoc ingēti Per-
 sici exercitus metu, annuebant,
 impertirēque homini volebant.
 Eos iste immutatos intelligens,
 negare iam se eo solo esse contē-
 tum: sed oportere fratrem suum
 Hegiam etiam fieri Spartiatam
 eadem cōditione qua & ipse fie-
 ret. Hoc autem dicens imitaba-
 tur (vt coniectare licet) Melam-
 podem, regnum pariter & ciui-
 tatem deposcens. Etenim Melā-
 pus quum ab Argiuis mercede
 cōduceretur è Pylo ad cōpescen-
 dum morbū furoris mulierū Ar-
 giuarū, deposcebat pro mercede
 dimidiū regni. recusantibus id

Argiuis atq; digressis, quū plures
 è mulierib⁹ insanirēt, ita obtēpe-
 rates, quod Melāpus poposcera-
 daturū reuerterūt. Ibi ille cernēs
 hos esse immutatos, plura opta-
 uit, negans se indulturum quæ
 vellent, nisi & fratri suo Biāti ter-
 tiam partem regni donassēt. Ar-
 giui in arcum redacti hoc quo-
 que annuerunt. Ita Spartiatæ Ti-
 fameno, quo maiorem in modū
 egebant, prorsus assenserunt: &
 concessu istorum Tisamenus E-
 leus Spartiata effectus quinque
 maxima certamina ex oraculo
 illis obtinuit. Hi duo ex omnibus
 hominibus soli sunt à Spartiatis
 ciuitate donati. Quinque autem
 certamina hæc fuisse: Vnum &
 id primum hoc quod pugnatū
 est ad Platæas: alterum, quod in
 Tegea cum Tegeatis atque Ar-
 giuis: tertium, quod in Dipærensi-
 bus cū vniuersis Arcadibus præ-
 ter Mantineos: quartum, quod
 cum Messeniis ad Isthmum: vlti-
 mum, quod in Tanagra cum
 Atheniensibus & Argiuis. Hoc
 autem vltimum peractum fuit
 quinque certaminum. Tisame-
 nus igitur Spartiatarum tūc du-
 ctor vaticinatus est Græcis in a-
 gro Platæensi: & apud Græcos
 quidem pulchrè litatum est, si se
 defenderent, non si Asopū trans-
 gressi pugnā capesserent. Mardo-
 nio autem capessendæ pugnæ a-
 uido non exitere pulchra exta,
 nisi & ipse sese defenderet. nam
 is quoque Græcis sacrificiis vte-
 batur, haruspiciem habens Hege-
 sistratum virum Eleum, & Tel-
 liadeorum præstantissimū. Hunc
 ante ea tempora Spartiatæ quū
 cepissent, in vincula coniecerant
 morte affecturi, vt à quo multa
 intoleranda perpeffi fuissent. Ille
 in hac calamitate positus, vtpote
 pro anima sollicitus, & qui ante
 mortem multa ac tristitia foret
 passurus, re perpetravit fide ma-
 iorem. nam vt erat ligneis atque
 ferratis^a soleis vinctus, ferro q
 illatum fuit potitus, cōfestim ex-
 cogitauit opus omniū quæ nos
 nouimus animosissimū.^b Com-
 mentus enim qua ratione reli-
 quum pedis educeretur, præcidit
 sibi dimidium pedem. hoc actō,

a Sumi qui cata-
 flam interpresen-
 tur.

b Pedis enim ex-
 tremam partem
 refecit, quum
 prius ad reliquā
 educendam di-
 mensus spatium
 esset.

Α Αργείων, ἀλλ' ἀπρόντων, ὡς ἐμμένοντο πολ-
 λῶ πλὺνες τῶν γυναικῶν, οὕτω δὴ ὑπο-
 σάντες τὰ ὁ Μελάμπους παροτρύνετο, ἡ-
 σθαι δώσοντες οἱ ταῦτα. ὁ δὲ ἐπαύτα δὴ ἐ-
 πορέγετο, ὁρέων αὐτοὺς τετραμμένους, φασί, ἥ-
 μη καὶ τὰ ἀδελφεῶν Βιάντι μεταδώσι. 333
 τετημώμενον τῆς βασιλείης, οὐ ποιήσιν τὰ
 βούλονται. ④ δὲ Αργεῖοι, ἀπειληθέντες ἐς
 σκῆνον, κατανέοιτο καὶ ταῦτα. ὡς δὲ καὶ Σπάρ-
 τηται, ἐδέοντο γὰρ δὴν ὡς τῷ Τισαμνίδου, πάν-
 τως συνεχώρεον οἱ. συγχωρησάντων δὲ καὶ
 Β ταῦτα τῶν Σπάρτηταιων, οὕτω δὴ πέντε σφι
 μνηστεύμενος ἀγωνίας τοὺς μεγίστους Τισα-
 μνίδος ὁ Ἡλῆος, ἡμνίδος Σπάρτητης, συ-
 καταγέρει. μοῦνοι δὲ δὴ πόρῳν αἰθεράτων
 ἐγρόντο οὗτοι Σπαρτηῖται πολίται. ④ δὲ
 πέντε ἀγῶνες, οἳ δὲ ἐγρόντο· εἰς μὲν ἔτι
 πρῶτος, ὅττι ὁ ἐν Πλαταιῇσι· ἔπειτα δὲ, ὁ ἐν Τε-
 γεῇ πρὸς Τεγεαίτας καὶ Αργείοις ἡμνί-
 νος· μὲν δὲ, ὁ ἐν Διπαρῇσι πρὸς Αργεῖδας
 πόρῳν, πλὴν Μαρπινέων· ἔπειτα δὲ, Μεσση-
 νίων ὁ πρὸς τῷ Γαμῶν ὑστατος δὲ, ὁ ἐν Τα-
 νάγρῃ πρὸς Αἰτωλίοις τε ἔτι Αργείοις γε-
 ννίδος. ὅττι δὲ ὑστατος κατεργάσθη τῶν πέν-
 τε ἀγῶνων. ὅττι δὲ τότε τοῖσι Ἕλλησι ὁ Τι-
 σαμνίδος, ἀγόντων τῶν Σπάρτηταιων, ἐμνη-
 στεύετο ἐν Πλαταιῇσι. τοῖσι μὲν νικῶν Ἕλλησι
 καὶ ἐγίετο τὰ ἰερά ἀμύνοντο οἱ. Δι-
 παρῇσι δὲ ἄσπονδοι, καὶ μάχης ἀρχαῖοι, οὐ.
 Μαρδονίῳ δὲ παροτρυνόμενος μάχης ἀρ-
 χεῖν, ὅτι τῇδε ἐγίετο τὰ ἰερά ἀμύνον-
 τες καὶ τοῖσι, καὶ γὰρ ὅττι Ἕλλη-
 νικοῖσι ἰεῖσι ἐχρεέτο, μὴ τὴν ἔχον Ἡγήσι-
 D φρατον, αἰδρα Ἡλείον τε καὶ τῶν Τελλια-
 δέων ἔοντα λογιμώτατον· τὸν δὲ πρῶτον
 τούτων Σπαρτηῖται λαβόντες, ἔδησαν ὅτι
 θανάτῳ, ὡς πεποιθότες πολλὰ τε καὶ αἰά-
 ρια ὑπὸ αὐτῷ. ὁ δὲ, ἐν τούτῳ τὰ κακῶν
 ἐχόμενος, ὡς τε πρῶτον αὐτῷ τῆς ψυχῆς, πρῶ-
 τε τῷ θανάτῳ πησόμενος πολλὰ τε καὶ λυ-
 γρὰ, ἔργον ἐργάσατο μέζον λόγου· ὡς γὰρ
 δὴ ἐδέδετο ἐν ξύλῳ σιδηροδέτῳ, ἐσθλὴν
 ἔκαστος σιδηροῦ ἐκράτησε. αὐτίκα δὲ ἐ-
 E μνησάμενος ἀνδρείοτατον ἔργον πόρῳν τῶν
 ἡμῶν ἰδμεν. σαθημνίδος γὰρ ὅπως
 ἐξελεύσεται οἱ τῷ λοιπὸν τοῦ ποδὸς ἀπέπα-
 με τὸν παρὸν ἐμῶν. ταῦτα δὲ ποιήσας,
 ὡς φυ-

ἡμῶν
 τὰ πόρῳν

ἡμῶν
 τὰ πόρῳν

ἡμῶν
 τὰ πόρῳν

ἡμῶν
 τὰ πόρῳν

ὡς φυλασσόμενος ὑπὸ φυλάκων, διορύ-
 ξας τὸν τοῖχον, ἀπέδρεν ἐς Τεγέην, ἔκ μὲν
 νύκτας πορθόμενος, καὶ ἡμέρας καταδύ-
 νων ἐς ὕλιν, καὶ αὐλιζόμενος οὕτω, ὥστε
 Λακεδαιμονίων παρδρημεὶ διζημένων, τέ-
 τη δ' ὁφείνη γινέσθαι ἐν Τεγέῃ. τοὶ δ' ἐν
 θωύματι μεγάλῃ ἐπέχεσθαι τῆς τε πόλ-
 μης, ὁρέοντες ὅ ἡμίτομον τῷ ποδὶ τῷτο
 κείμενον, καὶ κείνον οὐ διωαμένοις διρεῖν. ὅ-
 τε μὲν οὕτω διαφυγὼν Λακεδαιμονίους,
 καταφύγει ἐς Τεγέην, ἐοῖσάν τε δὲ
 θμίην Λακεδαιμονίοισι τῶτον τὸν χρόνον. ὑ-
 γιῆς δὲ γυρόμενος, καὶ παρὰ ποταμὸν ξύ-
 λινον πόδα, κατεστήκει ἐκ τῆς ἰσθμίου Λα-
 κεδαιμονίοισι πολέμιος. οὐ μὲν τοι ἐς γὰρ τέ-
 λος οἱ στυγέειν τὸ ἔργον ὅ ἐς Λακεδαί-
 μονίους συλκευρημένον. ἦλω γὰρ μαντευό-
 μενος ἐν Ζακύνθῳ ὑπὸ αὐτῶν, καὶ ἀπέθαν-
 ιε. ὁ μὲν τοι θάνατος ὁ Ἡγησιφράτου, ὅτερον
 ἐχέρετο τῷ Πλαταιικῶν. τότε δ' ὅππῃ τῷ
 Ἀσωπῶ τῷ Μαρδονίῳ μεμιασμένους ἐκ
 ὀλίγου, ἐθύετο τε καὶ παρὰ θυμῷ τε καὶ τὸ
 ἔργον τὸ Λακεδαιμονίων, καὶ καὶ τὸ κέρδος.
 ὡς δὲ ὅτε ἐκαλλιέρεε ὥστε μάχεσθαι, οὐτε
 αὐτοῖσι Πέρσῃσι, οὐτε τοῖσι μετ' ἐκείνων ἐοῖ-
 σι Ἑλλήνων, (εἶχον γὰρ οὗτοι ἐπ' ἐωυ-
 τῶν μάντιν Ἰππόμαχον, Λυκαίδιον ἄνδρα)
 ὅππῃ ῥέοντων δὲ τῷ Ἑλλήνων, καὶ γινομένων
 πλύνων, Τιμοκρίδης ὁ Ἐρπυος, ἀνὴρ Θη-
 βαῖος, στυγερόντα Μαρδονίῳ καὶ ἐκ βο-
 λᾶς τῷ Κιθαιρώνος φυλάξαι· λέγων ὡς ἐ-
 πὶ ῥέουσι οἱ Ἕλληνες αἰεὶ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέ-
 ρην, καὶ ὡς ἀπολαύσειτο συχοῖς. ἡμέρῃ
 δὲ σφι ἀντικατημένοι ἤδη ἐχέρονται ὁ-
 κτῶ, ὅτε ταῦτα ἐκείνος στυγερόντα Μαρ-
 δονίῳ. ὁ δὲ, μάθων πλὴν πρᾶναισιν δὲ ἐχέ-
 σαν, ὡς δὲ φέρεται ἐχέρετο, πέμπει πλὴν ἵππων
 ἐς καὶ ἐκ βολᾶς καὶ Κιθαιρωνίδας, αἱ δὲ
 Πλαταιέων φέρονται. καὶ Βοιωτοὶ μὲν, πρὶς
 κεφαλᾶς χαλέουσι, Ἀθῆναι δὲ, δρυὸς
 κεφαλᾶς· πεμφθέντες δὲ οἱ ἵπποι, οὐ
 μάτην ἀπὶχοντο. ἐσβάνοντα γὰρ ἐς τὸ πε-
 δῖον, λαμβάνουσι ὑπὸ ζυγῶν τε πενταχό-
 σια, στήλα ἄγοντα ἀπὸ Πελοποννήσου ἐς
 στρατόπεδον, καὶ αὐθιγὰς, οἱ εἶποντο τοῖσι
 ζυγῇσι. ἐλόντες δὲ ταῦτ' ἅπαντα ἀγέτωσι
 Πέρσαι, ἀφ' ὧν ἐφόνοντο, φεδόμενοι οὐτε ὑπὸ
 ζυγῶν ὁστέον, οὐτε αὐθιγῶν.

A quāvis ab excubitorib⁹ observa-
 retur, tamē subito muro pro-
 fugit Tegeam versus, noctu iter
 faciens, interdū sylvis se abdens
 atque immorās, ut trinoctio Te-
 geam pervenerit: Lacedæmonii
 eum passim perscrutantibus, ad-
 mirantib⁹que magnopere ho-
 minis audaciam, cuius dimidia-
 tum pedem iacentem cernerēt,
 ipsum inuenire non possent. Ita
 Hegesistratus Lacedæmoniiis elap-
 sus, in Tegeam, quæ per id tē-
 pus non erat pacata Lacedæmo-
 niis, transfugit. Sanato vulnere
 & ligneo pede ascito, ex professo
 Lacedæmoniiis hostis exitit. Sed
 non ad postremum ei protrahū
 in Lacedæmonios odium pro-
 fuit. nā in Zacyntho quū vatici-
 naretur, ab his captus atq; inter-
 emptus est. Verū hic Hegesi-
 strati interitus posterior reb⁹ Pla-
 tæsis fuit. Tūc autē is à Mar-
 donio non exigua summa con-
 ductus, cupidē sacrificabat, cum
 in Lacedæmonios odiq; tum lu-
 cri gratia. Quum igitur exta non
 essent pulchra ad pugnam com-
 mittendam neque ipsis Persis, ne-
 que Græcis qui cum illis erant,
 (habebant enim & Græci suum
 haruspicem quendam Leucadiū
 Hippomachum) * quūque di-
 laborerentur multi Græci, suavit
 Mardonio Timogenides Her-
 pyis filius vir Thebanus ut exitus
 Cithæronis custodiēdos curaret,
 quod diceret^b assidue Græcos ad
 hostem quotidie transire, seque
 complures deprehendisse. Iam
 autem dies octo abierant positis
 eregione castris, quum iste Mar-
 donio hoc cōsiliū dedit. Mar-
 donius, admoneri se probē in-
 telligens, primis tenebris equita-
 tum mittit ad ingressus Cithæ-
 ronis qui Platæas ferunt: quæ
 Bœotii Tria capita, Athenienses
 Capita quercus appellant. Equi-
 tes missi non frustra pervenere.
 nati enim ingredientia capum
 quingenta iumenta quæ com-
 meatum è Peloponneso ad ex-
 ercitus subuehebant, diripiunt:
 & eos qui iumēta sequebatur, im-
 misericorditer trucidāt, neq; iu-
 mētis neque hominib⁹ parcētes.

a Quūq; sub-
 ingrederentur
 Græci, & eorum
 numerus cresce-
 ret.

b Subingredi
 quotidie Græ-
 cos, & fore ut i-
 pse multos inter-
 ciperet. Iam au-
 tem d.

In quibus occidendis posteaquā
 satis sūt grassati, cum cæteris quæ
 eripuerant, ad Mardonium sunt
 & ad exercitum reuersi. Post hæc
 rem gestam biduum absumptū
 est, neutris pugnam laceßere vo-
 lentibus. nam etsi Asopo tenus
 barbari proceßerant irritandi
 Græcos gratia, neutri tamen sibi
 transeundum statuebant. equi-
 tatus modò Mardonii progredie-
 batur, & Græcos molestia afficie-
 bat: quia Thebani, utpote in a-
 morem Medorum vehementer
 propensi, ferebant alacriter bel-
 lum, & assidue prouehantur
 vsque ad prælium: deinde exci-
 pientes Persæ pariter ac Medi
 præcipuè præclara facinora ede-
 bant. His amplius ad decē vsque
 dies nihil est actum. ^a at ubi vn-
 decimus dies illuxit, quō & Græ-
 ci multo plures efficerentur, ad
 Platæas castris eregione positis,
 & Mardonius stationem grau-
 retur, ibi venēre in colloquium
 Mardonius Gobryæ & Artaba-
 zus Pharnacis fili⁹, vir apud Xer-
 xem inter paucos Persarum vir-
 tutis expert⁹. quorum consultā-
 tum hæc fuere sententiæ: Artaba-
 zi quidem, expediens esse con-
 tractis quamprimū copiis ire
 ad moenia Thebana, quò multū
 rei frumentariæ ipsis multūque
 pabuli iumentis compararent:
 atque ibi confidentes per otium
 rem cōficerent, videlicet quum
 multum auri tum signati tū non
 signati haberent, multum etiam
 argenti ac poculorum, ne parce-
 rent illis, sed ea ad Græcos mitte-
 rēt, eos præcipuè qui ciuitatibus
 præsiderent. fore enim ut illi suā
 traderent libertatem: neque o-
 portere pugnandi adire discrim-
 men. Eadem autem Thebanorū
 quæ istius sententia erat, tanquā
 aliquid vltra hoc prospicientis.
 Mardonii autem sententia fero-
 cior pertinaciōrque, & nullo mo-
 do cedens: quippe opinantis me-
 liorem suum esse quā Græco-
 rum exercitum, & satius primo
 quoque tempore configere,
 quā cōmittere ut plures quā
 coacti erant Græci cogerentur.
 Hegesistrati verò auspicia vale-
 re sinere, nec eis vim afferre:

^a Quum autem
 iam vndecimus
 ageretur dies ex
 quo castra castris
 opposuerant, &
 valde auctus fuis-
 set Græcorū nu-
 merus, necnon
 Mardonius sta-
 tionem illā gra-
 uatē ferret, ibi ve-
 nēre in colloq.

Α ὡς δὲ ἀδύνη εἶχον κτείνοντες, τὰ λοιπὰ αὐ-
 τῶν ἡλαυνον παρβαλλόμενοι πρὸς τὴν
 Μαρδόνιον καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον. μὲν δὲ τῷ
 ποτὶ ἔργον, ἐπέσας δύο ἡμέρας διέτριψαν,
 οὐδὲ τερεῖ βουλόμενοι μάχης ἀρξαι. μέ-
 γε μὲν γὰρ τῷ Ἀσώποδ' ἐπὶ ἰσθμῷ ὁ Βάρ-
 βαροι, περὶ ὧν μὲν τῷ Ἑλλήων, διέβαινον
 δὲ οὐδὲ τερεῖ. ἡ μὲν τοῖσι ἵππων ἡ Μαρδονίου
 αἰεὶ παρσέχειτο τε καὶ ἐλύπεε οὗτος Ἑλλη-
 νας. ὁ γὰρ Θεβαῖοι, ἀτε μὴ δίζοντες με-
 Β γάλως, παρσέχοντες ἔφερον ὁ πόλεμον,
 καὶ αἰεὶ κατηγόντο μέγε μάχης. τὸ δὲ ἀ-
 πὸ πύργου παρβαλλόμενοι Πέρσαι τε καὶ
 Μῆδοι, μάλα ἔσχον οἱ ἀπεδείκνυντο ὄρε-
 ται. μέγε μὲν νυν τῷ δέκα ἡμερῶν οὐδὲν
 ὅτι πλὴν ἐγένετο βουτέων· ὡς δὲ ἐνδεκάτη
 ἐγγεγνεε ἡμέρη αὐτὴ κατηγόντο ἀλλήλοισι
 ἐν Πλαταιῇσι, οἱ τε δὲ Ἕλληνες πολλὰ
 πλῆθεις ἐγγεγνεσθαι, καὶ Μαρδόνιος παρ-
 μέκτι τῇ ἔδρῃ, ἐνθαῦτα ἐς λόγους ἦλθον
 C Μαρδονίος τε ὁ Γωβρύεω καὶ Ἀρτάβαζος
 ὁ Φαρνάκεος, ὃς ἐν ὀλίγοισι Περσέων ἡ ἀ-
 νήρ δόκιμος παρὰ Ξέρξῃ. βουλόμενοι δὲ
 αἰεὶ ἔσθαι αἱ γνώμαι· ἡ μὲν Ἀρταβάζου,
 ὡς χρεῶν εἴη ἀναζεύξασθαι πλὴν ἑλβετίῳ
 πτόντι ὁ στρατὸς, ἵεναι ἐς τὸ πείχος ὁ Θε-
 βαίων, ἐνθα οἷον τέ σφι ἐσενλευεῖσθαι πολ-
 λόν, καὶ χόρτον τοῖσι ὑποζυγίοισι. κατ' ἡ-
 συχίῳ τε ἰζόμενοις ἀφ' ὧν ἠεσθαι ποι-
 ὦντας τὰδε. ἔχειν γὰρ χρυσὸν πολλόν μὲν
 D ὁπίσθημον, πολλόν δὲ καὶ ἄσημον· πολλόν
 δὲ καὶ ἀργυρὸν τε καὶ ἐκ πύματα· πυ-
 τῶν φειδόμενοις μηδενός, ἀφ' ὧν πέμπειν
 ἐς τοὺς Ἕλληνας, Ἑλλήων δὲ μάλιστα ἐς
 τοὺς παρσέχοντας ἐν τῇσι πόλεσι· καὶ ἑλ-
 χέως σφέας παρδιδώσιν πλὴν ἐλβετίῳ,
 μηδὲ ἀνακινδυνύειν συμβάλλοντας. οὗ-
 του μὲν νυν ἡ αὐτὴ ἐγύρετο καὶ Θεβαίων γνώ-
 μη, ὡς παρσέχοντες πλὴν τι ἐβούτου Μαρ-
 δονίος δὲ, ἰσχυροτέρη τε καὶ ἀγνωμονεστέρα, καὶ
 E ἔδαμῶς συγγίνεσθαι μὲν. δοκέειν τε γὰρ πολ-
 λῶ χρεῶσιν εἶναι πλὴν σφετέρῃι γράμῃ τῇς
 Ἑλληνικῆς, συμβάλλειν τε πλὴν παχίην,
 μηδὲ παρσέχοντες συλλεγεσθαι ἐπὶ πλῆθεις
 γίνεσθαι τῷ συλλεγεσθαι. τὰ τε σφάγια τὰ
 ἡγεσιγράτου εἶναι χαίρειν, μηδὲ βιάζεσθαι,

ccc. ii.

**a Appararent, &
singula ordine
disponerent.**

exercitu esset & tempus concubium, tunc Alexander Amyntæ filius, dux & idem rex Macedonum, ad excubias Atheniensium adequitavit, efflagitavitque suos ut cum ducibus colloqueretur. Id audientes excubitores, plerique remanserunt, nonnulli ad duces concurrerunt: quibus aditis inquitunt quendam equo aduectum esse è castris Medorum: qui nihil aliud proloqueretur, nisi nominatim appellans Atheniensium duces, velle se in colloquium illorum venire. Duces, hoc audito, confestim ad locum excubiarum sequuti sunt. quos Alexander, ubi venire, his verbis alloquutus est, Viri Athenienses, hæc ego vobis verba pro deposito tradō, necui efferatis nisi Pausaniæ: ne ob id me perditum catis. Quod haudquaquam dicere nisi de vniuersa Græcia sollicitus essem: quippe qui vetusta origine Græcus sum, nec vellem videre Græciam^a pro libera seruietem. Itaque vos certiores facio, Mardonium atque exercitum litare non posse, alioqui olim iam cōflicturum fuisse. Is nūc sacrificia valere sinere cōstituit, & ubi primum illuxerit, vobiscum confingere: extimescens admodū (quātum ego coniicio) ne plures ad copias vestras accedant. Ad hæc vos parati estote. Quod si differet Mardonius, nec committet certamen, vos perseuerate hīc manere: ad paucos enim dies eis supeditat cōmeatus. Quod si hoc bellum vobis ex sententia finietur, debet aliquis vestrūm reminisci mei meæque liberationis, qui Græcorū causa rem adco^b temerariam, libenter tamen feci, ut ad vos consilium Mardonii deferrem: ne barbari ex improviso vos adorirentur. Ego autem sum Alexander Macedo. Hæc loquutus Alexander, ad exercitum se recepit ad suamque stationem. Duces Atheniensium ad cornu dextrum profecti, quæ ab Alexandro audierāt Pausaniæ retulere. Hac ratione Pausanias in metū Persarū adductus, Quoniā, inquit, sub aurorā præliū fiet,

^a Ex libera factā seruam. Vel, in seruientem redactā.

^b Periculosa.

^A ἐδόκει εἶ) αὐτὰ τὰ στρατόπεδα, καὶ μάλιστα οἱ αἰθροῖαι εἶ) ἐν ὕπνῳ, τῇ καὶ αὐτὰ πρὸς ἐλάσας ἵππων πρὸς τὰ φυλακὰς τῶν Ἀθηναίων. Ἀλέξανδρος ὁ Ἀμύντιος, στρατηγὸς τῶν βασιλέων Μακεδόνων, εἰδὼς τοῖσι στρατηγοῖσι ἐς λόγους ἐλθεῖν. τῶν δὲ φυλακῶν οἱ μὲν πλῆθεις πρῆμφοι, ^Θ δὲ ἔθεον ὅτι τοὺς στρατηγούς. ἐλθόντες δὲ ἔλεγον ὡς αἰθροῦς ἦκει ὅτι ἵππου ἐκ τῶν στρατοπέδου τῶν Μηδῶν ὅς ἄλλο μὲν εὐδὲν πρῶτον ^B μοῖ ἔπος, στρατηγούς δὲ ὀνομάζων, ἐθέλειν φησὶ ἐς λόγους ἐλθεῖν. ^Θ δὲ ἐπεὶ ταῦτα ἤκουσαν, αὐτίκα ἔποντο ἐς τὰ φυλακὰς ἀπικουμένοι. οἱ δὲ ἔλεγε Ἀλέξανδρος τὰδε, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρῶτον μὲν ὑμῖν τὰ ἔπος τὰδε πῆμεν, ἀπόρρητα ποιούμενος πρὸς μηδὲνα λέγειν ὑμέας ἄλλον ἢ Πausanίην, μή με δαφνίσῃτε. οὐ δὲ γὰρ αὐτὸς ἔλεγον, εἰ μὴ μεζάλως ἐκπιδόμεν σωμαπείης τῆς Ἑλλάδος. αὐτὸς τε γὰρ Ἑλλήνων ἥσος εἰμὶ τῶν ἡγετῶν, καὶ αὐτὸς ἐλθὼν τῆς δεδουλωμένης ^C οὐκ αὐτὸς ἐθέλωμι ὁρᾶν τὴν Ἑλλάδα. λέγω δὲ ὡς ὅτι Μαρδονίῳ τε καὶ τῇ στρατῇ τὰ σφάγια οὐ δύνάται καταθύμια ἡγεῖσθαι. πάλαι γὰρ αὐτὸς ἐμάχεσθε. νῦν δὲ οἱ δίδομαι, τὰ μὲν σφάγια ἑᾶν χαίρειν, ἅμιν ἡμέρη δὲ δαφνασθῆναι συμβολῶν ποιεῖσθαι. κατὰρρώδηκε γὰρ μὴ πλῆθεις σωμαπείητε, ὡς ἐγὼ εἰκέλω. πρὸς ταῦτα ἐποιμαίεσθε. ἡμεῖς δὲ ἄρα ὑμῶν βέλονται τὴν συμβολὴν Μαρδονίος, καὶ μὴ ποιῇται, λιπαρέετε μὲν οὖν. ὀλίγων γὰρ σφίημερῶν λείπεται σῆμα. ἡμεῖς δὲ ὑμῖν ὁ πόλεμος ὅδε καὶ νόον τελευτήσῃ, μνησθῆναι πῶς καὶ ἐμεῖς ἐλθὼν τῶν βασιλέων πέρι, ὅς Ἑλλήνων εἵνεκα τῶν ἔργων οὐ τῶν πρῶτον ἐργασμαὶ ὑμῶν πρῶτον μὲν, ἐθέλων ὑμῖν δηλῶσαι τὴν ἀλήθειαν τὴν Μαρδονίου, ἵνα μὴ ὅτι πέσῃ ὑμῖν ὁ βασιλεὺς ^Θ βάρβαροι μὴ πρὸς δεχόμενοι σῶσιν. εἰμὶ δὲ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών. ^E Οἱ μὲν, ταῦτα εἰπὼς, ἀπῆλθον ἐπίσω ἐς τὰ στρατόπεδα καὶ τὴν ἐν ὕπνῳ πᾶσαν. ^Θ δὲ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, ἐλθόντες ὅτι ὁ δόσιον κέραι, ἔλεγον Πausanίην τὰ πρῶτον ἤκουσαν Ἀλεξάνδρου. ὁ δὲ, ταῦτα τὰ λόγον καταρρώδηςας εὐδὲ Πέρσαι, ἔλεγε τὰδε, Ἐπεὶ οἶνυν ἐς ἡμῶν συμβολὴ γίνεται,

ὅτι καὶ τοὶ Πέρσαι· ἡμεῖς δὲ καὶ τοὶ Βοιωτοὶ
 τε καὶ τοὶ κατ' ὕμεις τετραγμένοις Ἑλλη-
 των, τῶνδε εἴνεκεν· ὅμοις ἐπίστασθε τοὺς Μή-
 δοις καὶ τὸν μάλιν αὐτέων, ἐπὶ Μαρο-
 νίῳ μαχεσάμενοι· ἡμεῖς δὲ ἀπειροὶ τε εἰ-
 μὲν καὶ ἀδάεες τυτέων τῶν ἀνδρῶν. Σπάρ-
 τήτων γὰρ ὁδοὶς πεπείρηται Μήδων· ἡμεῖς
 δὲ Βοιωτῶν καὶ Θεσσαλῶν ἐμπειροὶ εἰ-
 μὲν. Ἄλλ' ἀναλαβόντας τὰ ὄπλα ῥεῶν
 ὅτι ἰέναι ὕμεις μὲν ἐς πόδε' ὁ κέρας, ἡμεῖς
 δὲ ἐς ὁ δυνάμην. πρὸς δὲ ταῦτα εἶπα
 ὦ Ἀθηναῖοι παῖδε, καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν πα-
 λαι ἀπ' ἀρχῆς, ἐπεὶ τε εἶδον κατ' ὕ-
 μεις παστομόους τοὺς Πέρσαι, ὅν νόον ἐγέ-
 νετο εἶπα ταῦτα παρ' ὅμοις φθάντες πο-
 φέρετε· ἄλλα ἄρ' ὁδοῖσιν μὴ ὕμιν οὐκ ἡ-
 δέες ἡμῶνται οἱ λόχοι. ἐπεὶ δὲ ὦν αὐτοὶ ἐ-
 μνήσθητε, καὶ ἡδομόοις ὕμιν οἱ λόχοι γε-
 γόνασι, καὶ ἐτοίμοι εἰμὲν ποιέειν ταῦτα. ὥς
 δὲ ἤρεσκε ἀμφοτέροισι ταῦτα, ἠὲς τε διέ-
 φανε, καὶ ἀφ' ἡλλάσσοντο τὰ τάξεις. γνόν-
 τες δὲ οἱ Βοιωτοὶ ὁ ποιόμενος, ἔξαρχοῦ
 σι Μαροδονίῳ. ὁ δὲ ἐπεὶ τε ἤκουσε, αὐτίκα
 μετίσταται καὶ αὐτὸς ἐπειρᾷτο, πρὸς ἄγων
 336 ὦν Πέρσαι κατὰ τοὺς Λακεδαιμονίους. ὥς
 δὲ ἔμαθε τῷ τοιοῦτο ἡμῶν οἱ Πασα-
 νίης, τοῖς ὅτι οὐ λαθάνει, ὅπισθεν ἦγε τοὺς
 Σπαρτιήτας ἐπὶ ὁ δόξιον κέρας· ὥς δὲ αὐ-
 τῶς καὶ ὁ Μαροδόνιος ἐπὶ τῷ δυνάμην. ἐ-
 πεὶ δὲ κατέστησαν ἐς τὰς ἀρχαίας τάξεις,
 πέμψας ὁ Μαροδόνιος κήρυκα ἐς τοὺς Σπάρ-
 τήτας, ἔλεγε (αὐτὸς, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ὕ-
 μεις δὲ λέγεσθε εἴ) ἀνδρες ἀεῖστοι ὑπὸ τῷ
 τῇδε ἀνδρῶν, ἐκ παγλεομένων ὥς οὐ-
 τε φθίγετε ἐκ πολέμου, οὐτε ἀξίν ἐκ-
 λείπετε· μένοντες τε ἢ ἀπόλλυτε τοὺς ἐν-
 τοῖς, ἢ αὐτοὶ ἀπόλλυσθε. τῷ δὲ ἄρ' ἦν ὁδοῖν
 ἀληθές. πρὶν γὰρ ἡ συμμίξαι ἡμεῖς, ἐς χει-
 ρῶν τε νόμον ἀπικέσθαι, καὶ δὴ φθίγοντας ἐ-
 σάσιν ἐκλείποντας ὕμεις εἶδον. ὅς Ἀ-
 θηναῖοις τε πρὸς πρὸς πειραι ποιοῦμενοι,
 αὐτοὶ τε αὐτὰ δούλων τῶν ἡμετέρων τραπε-
 ζοῦσι. ταῦτα ὅτι οὐδαμῶς ἀνδρῶν ἀγαθῶν
 ἔργα· ἀλλὰ πλεῖστον δὴ ἐν ὕμιν ἐφύδασθαι.
 πρὸς δὲ κήρυκοι γὰρ καὶ κλέος, ὥς δὴ πέμ-
 ψατε ἐς ἡμεῖς κήρυκα πρὸς καλὸν ἀνδρῶν, ἐβλάστηται μοῦνοι Πέρσαι μάχῃ,

A expedire vos Athenienses stare
 in acie aduersus Persas vobis co-
 gnitos, ut qui cum Medis in Ma-
 rathone pugnaueritis: nos verò
 qui eorum sumus inexerti at-
 que ignari, (nemo enim Spar-
 tiata Medorum periculū fecit)
 contra vobis oppositos Bæotos
 & Thessalos: quorum sumus ex-
 perti, horum Græcorum gratia.
 Itaque op^o est sumptis armis vos
 in hoc dextrum, nos in sinistrū
 cornu transire. Ad hæc ita re-
 sponsū dedit Athenienses, Nobis quo-
 que olim iā inde ab initio, post-
 eaquā aspeximus Persas aduersus
 nos esse instructos, fuit in animo
 istud dicere quod vos dicere oc-
 cupastis: sed verebamur nō non
 grata esset vobis oratio, nūc quā-
 do quidem ipsi fecistis huius rei
 mentionem, & nobis iucunda o-
 ratio est & parati sumus istud ex-
 equi. Vbi hoc vtriusque compla-
 citum est, & loca permutauerūt,
 sub auroram rē aduertētes Bæo-
 ti, ad Mardonium detulerūt. Ea
 audita Mardonius extemplo &
 ipse conatus est Persas cōtra La-
 cedæmonios transferre. Pausa-
 nias autem hoc fieri intelligens,
 nec latere factum suum, rursus
 in dextrum cornu Spartiatis re-
 ducit. At vbi Mardonius & ipse
 suos in sinistrū reduxit, & acies
 pristino in loco steterē, misso ca-
 duceatore ad Spartiatis ira in-
 quit, Lacedæmonii, vos verò fa-
 ma fert omnium qui istuc sūt esse
 præstantissimos, qui neque è bel-
 lo fugiatis, neque ordines desera-
 tis, sed perstantes aut interficiatis
 hostes, aut ipsi occumbatis. Ho-
 rum nihil admodum veri est.
 quippe antequam manus conse-
 rantur, vos cernimus fugientes,
 aciemque deserentes, & relegato
 Atheniēsis periculo, consistē-
 tes ex aduerso nostrorum seruo-
 rum: quod neutiquam est factū
 præstantium virorum. Ex quo
 plurimum de vobis nos fefellit
 opinio, quos expectabamus ex
 b Pro celebra-
 te vestra. Id est,
 si consuetudinem
 est illi fama qua
 de vestra fortitu-
 dine facta est.

a Nihil tale vos dicere comperimus, sed pot.

tanquam huic rei sufficētes, pugnare velletis. At * nihil tale inuenimus quale ferebatur, sed potius esse vos metu perterritos. Nunc igitur quoniam ipsi non occupastis hoc dicere, occupamus: ut quandoquidem vos inter Græcos præstātissimi esse existimamini, & nos inter barbaros, dimicemus totidem utrique numero, & si videatur ut cæteri quoque itidem, & illi postmodū pugnent: sin hoc non videatur, sed satis esse nos solos discernere, nos soli decernamus, & utri ē nobis vicerint, ii totum exercitum vicisse censeantur. Hæc fatus caduceator, quum aliquādiu expectasset, nemine quippiam respondente, retrō abiit, & rē Mardonio retulit. Ille maiorem in modum lætatus, & frigida victoria elatus, equitatum in Græcos immisit: equites in Græcos inuecti, omnem illorum exercitum perturbabant, iaculis sagittisque incessentes. qui quū essent hippotoxotæ, id est, equites sagittarii, cominus pugnare b inuicti, fontem Gargaphium, unde cunctus Græcorum aquabatur exercitus, confuderūt obstruxeruntque. Eum iuxta fontem soli Lacedæmonii stationem habebāt: cæteri Græci, ut quique stationes habebant, maius minūve procul illinc aberāt. Et erat quidem Asopus in propinquo: sed aquari ex eo ab equitibus missilibusque prohibiti, ita ad fontem pergebant. hunc in modum aqua exercitus exutus quum esset, & ab equitatu perturbaretur, duces Græcorum tum his tum aliis de causis frequentes ad Pausaniam in dextrum cornu veniunt. Qui, etsi talis esset rerum status, tamē ob id præcipuē angebātur quod iam re frumentaria deficiebantur, quum ipsorum serui in Peloponnesum missi frumentatū, intercluderentur ab equitatu quominus ad castra reuertenterentur.

De hoc autem deliberantibus ducibus visum est, si Persæ eo die supersederent committere prælium, esse eundem in insulam quæ ab Asopo & à fonte

A ἀρτοὶ ἐόντες ποιέειν ταῦτα· οὐδὲν τοῦτο λέγοντας ὑμῶν δὲ οὐδὲν, ἀλλὰ πῶς αὖτε μᾶλλον. νῦν ὦν ὅτι οὐδεὶς ὑμῶν ἤρξατο τοῦ τοῦ τῆς λέγου, ἀλλ' ἡμεῖς ἀρχομεν, τί δὲ οὐ πρὸς μὲν τῶν Ἑλλήνων ὑμεῖς, ἐπεὶ τε δεδωξάμεσθαι αἰετοὶ, πρὸς δὲ τῶν βαρβάρων ἡμεῖς, ἴσοι πρὸς ἴσοις θρήνων ἐμαχόμεσθα, καὶ ἡμῶν μὴ δοκέει καὶ τοῖς ἄλλοις μάχεσθαι, οἷον ὧν μετέπειτα μαχέσθων ὑστεροί. εἰ δὲ καὶ μὴ δοκέει, ἀλλ' ὑμῶν μόνους ἀπο-
B χεῖν, ἡμεῖς δὲ ἀφ' ἑμαχόμεσθα. ὁκότεροι δὲ αἱ ἡμεῶν νικήσωσι, τοῦτοις τὰ ἀπὸ τῆς στρατοπέδου νικήσιν. ὁ μὲν, ταῦτα εἰπας τε, καὶ ὅτι καὶ χρόνον, ὥς οἱ οὐδὲν οὐδὲν ὑπεκρίνατο, ἀπαλλάσσετο ὁπίσω. ἀπελθὼν δὲ ἐσήμανε Μαρδονίῳ τὰ καταλαβόντα. ὁ δὲ, περὶ τῆς γῆς ἡρόδοτος, καὶ ἐπαρθεὶς ψυχρῇ νύκτι, ἐπῆκε τὴν ἵππων ὅτι οὐδεὶς Ἑλλήνων. ὥς δὲ ἐπῆλασαν οἱ ἵπποισι, εἰσέγοντο πᾶσαν τὴν στρατιὴν τὴν Ἑλληνικὴν, ἐσάκοντίζοντες τε καὶ τοξόοι, ὥς τε ἵπποτοξόται τε ἐόντες, καὶ πρὸς φέρεσθαι ὑπὸ τοῖς. τὴν τε κρήνην τὴν Γαργαφίην, ἀπ' ἧς ὑδρὸς ἐκτετοχετο πρὸς τὸ στρατεύμα τὸ Ἑλληνικόν, σπινθέρων καὶ σιμῶν ἔχουσαν. ἔσαν μὲν ὦν καὶ τὴν κρήνην Λακεδαιμόνιοι μόνους τεταγμένοι. τοῖσι δὲ ἄλλοις Ἑλλησιν ἡ μὲν κρήνη πρὸς τὸν ἥλιον, ὥς ἔκαστοι ἔτυχον τεταγμένοι, ὁ δὲ Ἀσωπὸς, ἀγροῦ. ἐρυκτόμοι δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσώπου, ὥς τε δὴ ὅτι τὴν κρήνην ἐφοίτεον. ἀπὸ τῆς ποταμοῦ γὰρ σφίσι οὐκ ἔστι ὕδωρ φορέεσθαι, ὑπὸ τῇ τῶν ἵππων καὶ τοξομάτων. τοῦτου δὲ τοιούτου γινόμενου, ὅτι τῶν Ἑλλήνων στρατηγῶν, ἅτε τῆς τε ὕδατος ἐρηθείσης τῆς στρατιῆς, καὶ ἀπὸ τῆς ἵππων ταρασσόμενης, συνελέγησαν πρὸς αὐτῶν τε τοῦ τῶν καὶ ἄλλων, ἐλθόντες πρὸς τὸ δεξιὸν κέρας. ἀλλὰ καὶ τοῦ τῶν τοιούτων ἐόντων, μᾶλλον σφραγὶς ἐλύπεε. οὔτε γὰρ σιτία εἶχον ἔτι, οἷον σφραγὶς ὁπέωνες, ἀποπεμφθέντες εἰς Πελοπόννησον ὥς ὅτι σιτῶν, ἀποκεκλεῖστο ἀπὸ τῆς ἵππων, οὐδὲν ἀμύνοντες ἀπικέσθαι εἰς τὸ στρατόπεδον.

Βαλδομόροις ὅτι τοῖσι στρατηγοῖσι ἔδοξε, ἢν ὑπερβάλωνται κείνῃ τὴν ἡμέραν οἱ Πέρσαι συμβολῇ ποιήσονται, εἰς τὴν νῆσον ἵεναι. ἡ δὲ ἔστι ἀπὸ τῆς Ἀσώπου καὶ τῆς κρήνης τῆς

b Sequitur effluentem quæ & in quibusdam vet. cod. habetur, ἀποτοί pro ὑποτοί.

Γαργαφίης, ἐς τὴν ἐγρατοπεδδύοντο πύλην, ἅ
 δέκα σταδίους ἀπέχοντα, πρὸς τὴν Πλαταιέων
 πόλιν. νῆσος δὲ οὕτω αἰεὶ εἴη ἐν ἡπείρῳ. γαρ-
 γάρμνος ὁ ποταμὸς αἰῶθεν ἐκ τῆς Κιθαιρώ-
 νος, ῥέει καὶ πρὸς τὸ πεδίον, διέχων ἀπὸ ἀλλή-
 λων τὰ ῥέεθρα ὁσοντοῦ περὶ σταδία καὶ ἑ-
 πεντα συμμίσγει ἐς τὸν ποταμὸν. αἰῶμα δὲ οἱ
 Ὠερεῖ. θυγατὶς δὲ αὐτοῦ λεγροῖς ἐστὶ
 Ἀσωπὸς οἱ ὅτι χαίρει. ἐς τὸν δὴ τὸν χῶρον
 ἐβουλεύσαντο μεταμαρτυρήσαι, ἵνα καὶ ὕδατι ἐ-
 χῶσι γράσασθαι ἀφθόνην, καὶ οἱ ἱππῆες σφέας
 μὴ σινοῖατο, ὥς περ καὶ τὸν ὄντων μετακινέ-
 σθαι τε ἐδόκεε τότε, ἐπεὶ τῆς νυκτὸς ἡ δα-
 τέρη φυλακή, ὥς αἰ μὴ ἰδίατο. ὧς ἔρπον
 337 ἔξορμεωμένοι, καὶ σφέας ἐπὶ ἄνθρωποι ταρα-
 σσοῖεν οἱ ἱππῶται. ἀπικρομένων δὲ ἐς τὸν χῶρον
 τῶν δὴ ἡ Ἀσωπὶς Ὠερεῖ καὶ ἐχέεται,
 ῥέουσα ἐκ τῆς Κιθαιρώνας, ὑπὸ τῷ νύκτα
 αὐτῷ ἐδόκεε πρὸς ἡμίσεας ὀποσέλλειν πο-
 τῶν πεδδύοντο πρὸς τὴν Κιθαιρώνα, ὥς αἰα-
 λαβοῖεν τοὺς ὀπείωνας τοὺς ὅτι τὰ σιτήα οἱ γαρ-
 γάρμνος. ἔσθην γὰρ ἐν τῇ Κιθαιρῶνι ὀπολε-
 λαμμένοι. αὐτὰ βουλεύσαντο, καὶ ἵππων
 μὲν τῶν ἡμέρων πᾶσιν πρὸς κειμένης τῆς
 ἱπποῦ, ἔχον πόνον ἀπύον, ὥς δὲ ἡ τε ἡμέρη
 ἔληγε, καὶ οἱ ἱππῆες ἐπέπαινον, νυκτὸς δὴ
 γινόμενης, καὶ ἔδους τῆς ὥρης ἐς τὴν σὺν ἐ-
 κειτὸ σφι ἀπαλλάσσονται, ὥς αὐτὰ ἀεργή-
 ντες οἱ πολλοὶ ἀπαλλάσσοντο, ἐς μὲν τὸν χῶρον
 ἐς τὸν σὺν ἐκειτο, ὅτε ἐν νόῳ ἔχοντες. ὧς δὲ
 ὥς ἐκινήσαντο τὸ φθῦρον ἀσμενοὶ τῶν ἱππῶν
 πρὸς τὴν Πλαταιέων πόλιν. φθῦροντες γὰρ,
 ἀπικροῦνται ὅτι τὴν Ἡραῖον. ὧς δὲ πρὸς τῆς
 πόλιν ὅτι τῆς Πλαταιέων, εἴκοσι σταδίους
 ἀπὸ τῆς κλεινῆς τῆς Γαργαφίης ἀπέχον. ἀ-
 πικρομένοι δὲ ἔθεντο πρὸς τὴν ἱερὰν τὰ ὅπλα.
 καὶ οἱ μὲν πρὸς τὴν Ἡραῖον ἐγρατοπεδδύοντο.
 Πάυσανις δὲ ὁρέων σφέας ἀπαλασσομέ-
 νους ἐκ τῶν ἐγρατοπέδου, κτῆν ἡγελε καὶ τοῖσι
 Λακεδαιμονίοισι, αἰα λαβόντες τὰ ὅπλα,
 ἵεναι καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ποροῖόντας νομίσεις
 αὐτοῖς ἐς τὸν χῶρον ἵεναι ἐς τὸν σὺν ἐκείνῳ.
 ὥς αὐτὰ οἱ μὲν ἄλλοι ἄρτοι ἔσαν τῇ ἱερᾷ
 ἐμπλήρει πύθασθαι Πάυσανιν. Ἀμομφά-
 ρετος δὲ ὁ Γολιάδεω, λοχηγέτων τῆς Πι-
 ττημνέων λόχου, ὅτε ἔφη ὅτι ξείνους φθῶ-
 ξεσθαι, ὅτε ἐκὼν εἶναι ἀρχιμένειν τῷ Σπάρτῳ.
 ἐθαύμαζε τε ὁρέων ὧς
 ecc. iiii.

Gargaphio, vbi castra habebant,
 decem stadiis aberat, ante oppi-
 dum Platzenſe ſita in continen-
 te, hunc in modum: Fluvius ſu-
 pernè è Cithærone delabens in
 campum, diuortia facit: rursuf-
 que intercapedine trium fermè
 ſtadiorum ſua fluenta commi-
 ſcet. Huic inſulæ nomè eſt OE-
 roë: quam Aſopi filiam eſſe indi-
 genæ aiunt. In hunc locū Græci
 tranſire decreuerant, vt & affa-
 tim aquæ ad vſum haberent, ne-
 que ab equitatu, ſicuti quum ex
 aduerſo erant, infeſtarentur. Et
 decreuerant tranſire ſecūda no-
 ctis vigilia, ne ipſos proficiſcen-
 tes conſpicati Perſæ, inſequentē
 equitatu in tumultum venirent.
 quinetiam quum ad eum locū
 vētum eſſet vbi Aſopi filia OE-
 roë diuortio aquarum è Cithæ-
 rone cingitur, mitterent ſub no-
 ctē dimidium copiarum in
 Cithæronem ad recipienda ſer-
 uitia quæ frumentatum conceſ-
 ſerant. erant enim illa in Cithæ-
 rone intercluſa. Hæc vbi ſta-
 tuerunt, totum illum diem in-
 ceſſente equitatu immenſum la-
 borem pertulerunt. Sub exitum
 diei digreſſis equitibus ea noctis
 hora qua de abeundo conuene-
 rat, plerique ſumptis vtenſilibus
 abſceſſerunt, * non habentes in
 animo quem ad locum vt irent
 conuenerant. Nonnulli, vt mo-
 ueri cœptum eſt, iter Platæſem
 ad urbem intendunt, cupidi e-
 quitatum effugere. in templū-
 que lunonis fugiendo perueni-
 unt, quod ſitum eſt ante urbem,
 à fonte Gargaphio viginti ſtadiis
 diſtans. Quò vbi peruenere, poſi-
 tis pro templo armis, circa tem-
 plum ipſum caſtra poſuere. Hos
 Pauſanias cernens ab exercitu
 digreſſos, præcepit & ipſe Lacæ-
 dæmoniis vt ſumptis armis irent
 quâ cæteri præcederent, ratus il-
 los tendere ad locum conſtitu-
 tum. Ibi ad obtemperandū Pau-
 ſaniæ cæteri præſecti parati quū
 eſſent, Amompharetus Poliada
 filius tribun⁹ cohortis Pitaneorū,
 negare ſe fugiturū ^b peregrinos,
 neque vltro dedecoraturum eſſe
 Spartā: quinetiā mirari id quod
^b Id eſt, barbaros, ſi ipſe Hero-
 dotus ante a do-
 cuit, pag. 588. ſed
 ὅτι paulo poſt rur-
 ſum exponit.

^a Non hab. in
 animo eū de quo
 conuenerat locū
 petere. ſed quum
 ſe loco mouiſſet,
 iter Platæam ver-
 ſus tenebant, lu-
 benter equitatē
 effugientes.

a Amomphare-
tum, qui solus ex
Lacedæmoniis &
Tegeatis reman-
serat.

fieri cerneret, quippe qui collo-
quio superiori interfuisset. Pausa-
nias autē & EVryanax cū in-
dignē ferētes nō parere sibi illū,
tum indignius cohortem Pita-
netem relictum iri tribuno repu-
gnante: quod erat futurum si ipsi
eos missos facerent, gratia exc-
quendi ea quæ cum aliis Græcis
constituissent: hoc reputātes sub-
stiterunt cum Laconicis copiis,
conabanturque persuadere ho-
mini non id factū opus esse. & a-
lii quidem hortabantur * solum
Amompharetum à Lacedæmo-
niis ac Tegeatis relinqui. Athe-
nienſes autem hoc sibi faciendū
putarunt, ut vbi collocati erant,
ibi persisterent, intelligentes La-
cedæmoniorum ingenia aliud
sentientium, aliud dicentium. I-
taque vbi exercitus mouere cœ-
pit, equitem ē suis miserunt spe-
culatum nunquid Spartiatæ ten-
tarent abire, & abire prorsus in a-
nimo haberent: sciscitatumque
à Pausania quidnā facere oport-
teret. Præco ubi peruenit ad La-
cedæmonios, cernit in loco in-
structos, eorūque primores tē-
dere ad rixas. Hortantibus enim
Amompharetū EVryanaxe &
Pausania, ne Lacedæmonios qui
soli remanebant, in periculum
traheret, necdum persuadētibus,
donec ventum est ad iurgia, in-
teruenit præco Athenienſis, A-
mompharetō inter altercādum
sumentē ambabus manibus fa-
xum, & illud ante pedes Pausa-
niæ ponente, ac dicente, se illo
calculo sententiæ suæ calculum
dare, non fugiendos esse peregri-
nos: appellans barbaros. Eum
Pausanias insanum nec potētē
mentis vocans, ad præconem A-
theniēsiū, quæ iussus erat per-
contantem, respondit ut illis re-
ferret præsentem rerum suarum
statum, obsecrans eos ut ad sese
venirent, & de discessu eadē quæ
ipsi agerent. Præcone ad Athe-
niēſes reuerso, hos inter se alter-
cantes aurora deprehendit. Ad
id tēpus Pausanias migratus, dato
signo cæteros omnes Lacedæ-
monios, Tegeatis sequentibus,
per edita abduxit, ratus Amom-
pharetum nō deserturum alios:

(πα δὴ καὶ ἔργον) σημήνας ἀπὸ γὰρ Διὸς τῶν κελωνῶν τοὺς λοιποὺς πόδας·

A ποιῶντες, ἀπὲρ τῶν ἀρχαίων πολε-
τέρων λόγῳ· ὁ δὲ Πausanias τε καὶ ὁ ΕΥ-
ρυαίαξ δεινὸν μὲν ἐποίουντο ὅ μὴ πείθεσθαι
ἐκείνων σφίσι, δεινότερον δὲ ἐπὶ, κείνου ταῦτ'
αἰαινομένου, ἀπολιπεῖν τὸν λόγον. Πιτα-
νήτειν, μὴ, ὡς ἀπολίπτωσι ποιοῦντες τὰ συν-
εθνήσαντο τοῖσι ἄλλοις Ἕλλησι, ἀπολῆται ὑ-
πολιφθῆις αὐτὸς τε Ἀμομφάρετος καὶ ὁ
μετ' αὐτῶν. Ταῦτα λόγισαντο, ἀπὲρ μὲν εἰ-
χον τὸ στρατόπεδον ὁ Λακωνικόν, καὶ ἐπει-
B ρῶντο πείθοντες μὴ ὡς οὐ χρεῶν εἴη ταῦτα
ποιέειν. καὶ οἱ μὲν παρηγόρεον Ἀμομφάρετον,
μουῶν Λακεδαιμονίων τε καὶ Τεγεατίων
λελειμμένον. Ἀθιωαῖοι δὲ ἐποίουν τοιαῦτα·
εἶχον ἀπὲρ μὲν σφῆας αὐτοὺς ἵνα ἐπάρησαν,
ὅτι σφῆρες τὰ Λακεδαιμονίων φρονήμα-
τα, ὡς ἄλλα φρονούντων καὶ ἄλλα λεγόντων.
ὡς δὲ ἐκινήθη ὁ στρατόπεδον, ἐπεμποι σφῆων
ἰπώεα, ὁ δὲ μὲν οὐκ εἰ πορεύεσθαι ὅτι χει-
C ρεοῖεν ὁ Σπαρτιῆται, εἴτε καὶ τὸ πᾶν δαπνῶ
μὴ ἀφαινοῦνται ἀπαλλάσσεσθαι. ἐπείρε-
σθαι τε Πausanίην ὁ χρεῶν εἴη ποιέειν. ὡς
δὲ ἀπῆκετο ὁ κήρυξ ἐς τὸν Λακεδαιμονίους,
ὥρα τε σφῆας καὶ χόρην τεταγμένους, καὶ
ἐς νεῖκεα ἀπιγμένους αὐτῶν τοὺς πολεμικοὺς.
ὡς γὰρ δὴ παρηγόρεον ὁ Ἀμομφάρετος, ὅ, τε
ΕΥρυαίαξ καὶ ὁ Πausanias, μὴ κινδυνεύειν
μὲν οὐκ αὖτις μουῶν Λακεδαιμονίους, οὐκ ὡς ἐ-
πείθον· ἐς δὲ ἐς νεῖκεα τε συμπεσόντες ἀπι-
D κέατο, καὶ ὁ κήρυξ τῶν Ἀθιωαίων παρῆσατό
σφι ἀπιγμένους. νεκρῶν δὲ ὁ Ἀμομφάρετος,
λαμβανὴν περὶ τὸν ἀμφοτέρῃσι τῇσι χερσὶ καὶ
πῆγῃς πορὶ ποδῶν τῶν Παυσανίην, ταῦτα τῇ
ψήφῳ ψηφίζεσθαι ἔφη, μὴ φεύγειν τοὺς ξεί-
E νοις· λέγων τοὺς βαρβάρους. ὁ δὲ, μετῴμε-
νον καὶ οὐ φρονήσαντα καλέων ἐκείνον, πρὸς τε
τῶν Ἀθιωαίων κήρυκα ἐπειρωπῶντα τὰ ἐν-
τεταλμένα, λέγειν ὁ Πausanias ἐκέλευε
τὰ παρεόντα σφι πρήγματα· ἐξηγεῖται τε
τῶν Ἀθιωαίων πορρωτάτην τε πρὸς ἐωῦ-
E τοὺς, καὶ ποιέειν πρὸς τῆς ἀπόδου τὰ πρὸ αὐτῶν καὶ
σφῆας. καὶ ὁ μὲν ἀπαλλάσσετο ἐς τὸν Ἀθη-
ναίους· τοὺς δὲ ἐπεὶ αἰαινομένους πρὸς
ἐωῦτοὺς ἥως κατελάμβανε, ἐν ταῦτα τὰ
χρόνῳ κατήμενος ὁ Πausanias, οὐ δὲ-
κέων ὁ Ἀμομφάρετος λείψεσθαι, τῶν
ἄλλων Λακεδαιμονίων ἀποσείχοντων

338

A

a Athenienses
autem acie in-
structa, contrariū
Lacedæmoniis i-
ntertenerūt. Lac.
enim prærupt.
occup. & Cith-
radices, metu e-
quitatus, ac ipsi
deors.

b Vide meam huius
loci interpreta-
tionem in libro
Concionum.

a Quam ipse
quoque rex ex me
audiet.

b Nullo delectu,
nulloque ordine
v. ing. Vel, inven-
tione & confu-
si.

formidine sententiam dicere ignauissimā, expedire ex his castris nos in urbem Thebanorū concedere obsidendos. a quam sententiā rex antea aliūde quā ex me audiet. Sed de hoc aliās dicetur. Nunc autem istis ita faciētibz non est remittendum, sed instandum, donec intercepti nobis dent pœnas eorū quæ in Persas perpetrarunt. Hæc loquutus, Persas Asopo trāsmissō cursim ducit contra Græcorum agmen, tāquam fugam capeissent: Lacedæmoniosque solos ac Tegeatas adeptus est. nam Athenienses transuersis tramitibus subter prærupta in planum digressos non cernebat. Cæteri autem barbarorum agminū præfedi Persas mouentes ad Græcos insequendos conspicati, sublati & ipsi signis cuncti insequuntur, pro se quisque maturātes, b nulla diligentia, nullo ordine viam ingressi. Et isti quidem cum vociferatione ac tumultu instabant Græcis, tanquam excepturi. Pausanias autem, ubi equitatu premi cœpit, equitem ad Athenienses mittit, qui hæc diceret, Viri Athenienses, proposita dimicatione maxima, ut aut libera Græcia sit aut seruituti obnoxia, proditi sumus à fociis noctu clapsis & nos Lacedæmonii & vos Athenienses: quod reliquum est, ita nobis videtur esse faciendum, ut quā strenuissimè possum⁹ nosmetipsos defensantes, mutuo sumus auxilio. Ac si quidem in vos priores impetum dedisset equitatus, c nostra dignitate erat & Tegeatarum qui nobiscum Græciam non prodiderunt, subsidio vobis venire: nunc, quoniam totus in nos equitatus cōtēdit, debetis vos ad partem maximè laborantem suppetias ferre. Quod si vobis aliquo discrimine occupatis fas non est subsidio venire, saltem hoc gratificamini nobis ut sagittarios mittatis: quos agnoscimus longè omnium qui in hoc bello sunt promptissimos esse ad nos exaudiēdos. Hæc ubi audiere Athenienses, quū mouerent ad ferendam strenuè opem, & iam aduentarent, ibi in eos ii Græci qui partes regias sequebantur,

A δῆσαντά τε, ἀποδείξαθαι γὰρ μὲν δειλο-
πάτῳ, ὡς χρεὼν εἴη ἀναζεύξασθαι τὸ στρα-
τόπεδον, ἵεναι ἐς τὸ Θηβαίων ἀγύρην πολιορκη-
σομένων· τὴν ἔτι παρὰ ἐμοῦ βασιλῆος πεί-
σεται. καὶ τούτων μὲν ἑτέρωθι ἔστι λόγος· νῦν
δὲ ἐκείνοισι ταῦτα ποιῆσαι οὐκ ἐπιτρέψεται.
ὅτι, ἀλλὰ δὴ καὶ τοῖς εἰσὶ ἐς ὁ κατὰ λαμφθέν-
τες, δώσουσι ἡμῖν τῷ δὴ ἐποίησαντο Πέρσαι
παύτων δίχας. ταῦτα εἰπας, ἦγε τοὺς
Πέρσαι, δρόμῳ διαβαίνοντας· Ἀθηναίων τε
B ὅν τῷ Ἑλλήνων, ὡς δὴ ἀποδιδρασκόντων
ἐπιτρέψεται ὅτι Λακεδαιμονίους τε καὶ Τεγεά-
ται μοῦνους. Ἀθηναίους γὰρ παραμένοντας ἐς
τὸ πεδῖον, ὑπὸ τῷ ὄρει οὐκ ἔπαυσε. Πέρ-
σαι δὲ ὁρέοντες ὠρμημένους διώκειν τοὺς Ἑλ-
λήνας οἱ λοιποὶ τῷ βαρβαρικῷ τελέων
ἄρχοντες, αὐτὰρ παύτες ἦσαν τὰ σημήια,
καὶ ἐδίωκον ὡς ποδῶν ἕκαστος εἶχον, οὔτε χύ-
σμα ὁδοῖν χρησιμῆντες, οὔτε τάξι. καὶ οὗ-
τοι μὲν βοή τε καὶ ὁμίλῳ ἐπῆσαν, ὡς ἀναρ-
C παύσομενοι οὖν Ἑλλήνας· Πausanias δὲ, ὡς
παύσκειτο ἡ ἵππος, πέμψας παρὰ τοῖς Ἀ-
θηναίοις ἵππας, λέγει ταῦτα, Ἀνδρες Ἀθη-
ναῖοι, ἀγῶνος μεγέθους παύσομεν, ἐλδὲν
ῥῳ εἶναι ἢ δεδουλωμένῳ τῷ Ἑλλάδα,
παύσει δὲ μετὰ ὑπὸ τῷ συμμάχων ἡμῖς
τε ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ ὑμεῖς οἱ Ἀθηναῖοι,
ὑπὸ τῷ παρὰ τῶν νύκτα διαδρά-
των. νῦν ὅν δίδεται πειθεῖσθαι τὸ ποιητέον
ἡμῖν ἀμυνόμενοι γὰρ τῇ διωόμενῳ ἀεὶ
D παύσειν ἄλλοις. εἰ μὲν γὰρ ἐς ὑμᾶς
ὠρμησε ἄρχων ἡ ἵππος, χρεὼν δὴ ἡμᾶς τε
καὶ τοὺς μετ' ἡμᾶς τῷ Ἑλλάδα οὐ παύ-
σει δὲ Τεγεάται, βοηθήν ὑμῖν· νῦν δὲ, ἐς
ἡμᾶς γὰρ ἅπαντα κατέρηκε, δίχαστοί ἐστε ὑμεῖς
παρὰ τῷ πεζομένῳ μάλιστα τῷ μοιρέων
ἀμυνέοντες ἵεναι. εἰ δὲ ἄρα αὐτοὺς ὑμᾶς
καταλελάσκει ἀδυνάτων τι βοηθήν, ὑμεῖς
οἱ ἡμῖν τοὺς ὅξους ἀποπέμψαντες χάριν
ἔσθε. στυοῖδα μὲν δὲ ὑμῖν ὑπὸ τὸν παρ-
E εόντα τὸνδε πόλεμον ἐοῦσι πολλὸν παύ-
σομενοι, ὥστε καὶ ταῦτα ἔσχατον. ταῦ-
τα οἱ Ἀθηναῖοι ὡς ἐπύθοντο, ὠρμέατο βο-
θήν, καὶ τὰ μάλιστα ἐπαμύνον. καὶ σφί ἦ-
δὴ εἰχοῖσι ἐπιπύοντα ὁ ἀπὸ τῶν
Ἑλλήνων τῷ μὲν βασιλεὺς ἡμομένων,

καὶ ἡμῖν

καὶ ἡμῖν

καὶ ἡμῖν

339

ὥς τε μηκέτι δυνάσασθαι βοηθήσαι. ὃ γὰρ ἄ
 παρκαίμενοι σφέας ἐλίπε. οὕτω δὲ μου-
 νωθέντες Λακεδαιμόνιοι καὶ Τεγεῆται, ἐόν-
 τες σὺν ψιλοῖσι Σπριθμόν, Ὀμῶ, πεντακίς-
 μύριοι, Τεγεῆται δὲ, περὶ χίλιοι· (οὗτοι γὰρ
 ἔδραμα ἄπειχίζοντο ἀπὸ Λακεδαιμονίων)
 ἐσφαγάζοντο, ὥς συμβαλέοντες Μαρδο-
 νίῳ καὶ τῇ στρατῇ τῇ κερσεύουσα· καὶ οὐ γὰρ σφι
 ἐγένετο τὰ σφάγια χρεστά, ἐπιπλὺν δὲ αὐτῶν
 ἐν πύτῳ ὥς χερόνῳ πολλοὶ, καὶ πολλῶν πλῆ-
 νες ἐτρωματίζοντο. φράζαντες γὰρ τὰ γέγρα-
 οῖ Γέρσαι, ἀπίεσθαι τοξομαχίῳι πολλὰ ἀ-
 φιδέως οὕτω, ὥς τε περὶ Ὀμῶν τῇ Σπρι-
 τητέων, καὶ τῇ σφαγίων οὐ γινόμενων, ἀπο-
 βλέψαντα ὅτι Πανσύνῳ παρὲς τὸν Ἡραῖον
 ὃ Γλαυκίῳ, ἐπικαλέσασθαι τὴν θεόν,
 χερίζοντα μηδαμῶς σφέας ψυχαδίῳι τῆς
 ἐλπίδος. αὐτὰ δὲ ἐπὶ τούτου ἐπικαλε-
 μένου, παρεξαισάντες παρῆτερι ὅτι Τε-
 γεῆται ἐχώρεον ἐς τοὺς βαρβάρους. καὶ τοῖσι
 Λακεδαιμονίοισι αὐτίκα μετὰ πλὴν βύχλῳ τὴν
 Πανσύνῳ, ἐγένετο θυομῶροις τὰ σφάγια
 χρεστά. ὥς δὲ χερόνῳ κοτὲ ἐγένετο, ἐχώρεον καὶ
 οὗτοι ὅτι Πέρσαι, καὶ οἱ Πέρσαι αὐτίκα,
 ὅτι τῶν μετίντες. ἐγένετο δὲ παρῆτερι παρὲς
 τὰ γέγρα μαχίῳι ὥς δὲ αὐτὰ ἐπεπώχεε, ἥ-
 δη ἐγένετο ἡ μάχη ἰσχυρὴ πρὸς αὐτὸ τὸ Δημή-
 τριον, καὶ χερόνῳ ὅτι πολλόν, ἐς ὃ ἀπίκοντο
 ἐς ὠθισμόν. τὰ γὰρ δόξα ὅτι γλαυκόμενοι
 καὶ τέκλων ὅτι βαρβάρους. λήμματι
 μένιν καὶ ῥώμῃ οὐκ ἔσονται ἔσθαι οἱ Πέρ-
 σαι, αἰσπλοὶ δὲ ἐόντες, καὶ παρὲς, ἀνεπισή-
 μονες ἔσθαι, καὶ οὐκ ὁμοῖοι τοῖσι σπάρτιοις
 σφίλιν. παρεξαισάντες δὲ κατ' ἓνα, καὶ
 δέκα, καὶ πλῆνές τε καὶ ἐλάσσονες συρε-
 φόμενοι, ἐπέπιπτον ἐς τοὺς Σπάρτιους, καὶ
 διεφθείροντο. τῇ δὲ ἐτύγχευε αὐτὸς ἐὼν
 Μαρδόνιος, ἀπ' ἵππου τε μαχόμενος λα-
 χύ, ἔχων τε παρὲς ἐωὺ τὸν λογάδας Γερσίων
 τοὺς Σπρίους χίλιους, αὐτῇ δὲ καὶ μάλιστα
 τοὺς σπάρτιους ἐπίσταν. ὅσον μὲν νῦν χερόνῳ
 Μαρδόνιος παρὲς, οἱ δὲ αὐτίκα, καὶ ἀμυ-
 νόμενοι κατεβάλλοντο πολλοὺς τῇ Λακε-
 δαιμονίῳ ὥς ὅτι Μαρδόνιος ἀπέθανε, καὶ τὸ
 παρὲς ἐκείνον τεταγμένον ἐὼν ἰσχυρότατον ἐπέ-
 σε, οὕτω δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἐτρωποντο, καὶ εἰς δὲ
 τοῖσι Λακεδαιμονίοισι. πλεῖστον γὰρ σφέας ἐδηλῆτο ἡ ἐκείνης ἐρήμιος εὐδοσία ὅπλων.

ex aduerso instructi inuadunt.

Quo factum est ut ^a Athenien-
 ses ab iis vrgentibus auxilium
 ferre non possent, ægrè admo-
 dum id ferentes. Ita destituti
 Lacedæmonii, numero cum le-
 ui armatura quinquaginta mil-
 lia, & Tegeatæ numero tria mil-
 lia (hi enim nusquam ab Lacedæ-
 moniis dirimebantur) sacrifici-
 cauerunt tanquam cōsisturi cū
 Mardonio præsentiūque co-
 piis: & quū litare non potuissent,
 multi eorum interea cadebant,
 multo plures vulnerabantur.

Confertis enim gerris Persæ in-
 gentem vim sagittarum emitte-
 bant, adeo instanter ut ^b satagē-
 tibus Spartiatis, & quia litare nō
 poterant, respiciēs ad templum
 Iunonis Platæsiū Pausanias,
 implorauerit deam, obsecraue-
 ritque ne spes sua ipsos omnino
 frustraretur. Adhuc eo deam his
 verbis inuocante, Tegeatæ prius
 exurgentes in barbaros tendūt:
 statimque post Pausaniæ preces
 sacrificantibus Lacedæmoniiis
 extra pulchra extitere: qui aliquā-
 to post & ipsi in Persas eūt. Per-
 sæ ommissis arcub' ex aduerso ste-
 tere. Ad quorum gerra primū
 pugna atrox commissa est iuxta
 ipsum Cereris templum, eaque
 pertinax, donec ad propulsionē
 ventum est. Siquidem barbari
 prehensantes lanceas confringe-
 bāt, nec audacia nec robore in-
 feriores: sed inermes erāt & im-
 periti, nec hostibus prudētia pa-
 res. qui etsi deni plurēve aut pau-
 ciores in singulos irruebant, ta-
 men quia confusi incidebant, à
 Spartiatis conficiebantur. Mar-
 donius, qua parte ipse ex equo al-
 bo ciens pugnam, mille delectis
 Persarum præstantissimis stipa-
 tus erat, ea maximè parte hostē
 vrgebat. qui quandiu superfuit,
 tandiu Persæ resistentes seseque
 defensantes, strauere multos La-
 cedæmoniorum. Postea verò
 quàm Mardonio, & agmē quod
 circa illum robustissimum erat,

occubuit, tum demum alii quo-
 que terga vertentes cessere Lacedæ-
 moniis, ^c quorum plerisque

^a Athenienses ad
 ferendas suppe-
 tias ire non pos-
 sent. quod enim
 obiectum erat, ne
 gotium illis fa-
 cesset.

^b Quum preme-
 rentur Spartiatis,

^c Plurimum e-
 nim illis Persis
 offic:

inermes enim cū armatis praeliū faciebant. Ibi & ultio necis Leonidæ de Mardonio peracta est, secundum oraculum Spartiatū redditum: & victoria omnium quas vnquā nouimus speciosissima potitus est Pausanias Cleombroti filius, Anaxandridæ nepos. Huius autem superiora maiorum nomina in Leonida recensui. illius enim iidem qui & Pausaniæ maiores fuere. Oppetiit autem Mardonius sub Aimnesto, viro inter Spartiatis eximio: qui aliquandiu post bellum Medicum trecentos viros secum habens, apud Stenyclerum cum omnibus Messeniis quibuscum erat bellū, confluxit, vbi ipse & trecenti illi occubuerunt. Ad Platæas autē Persæ, postquam à Lacedæmoniiis in fugam versi sunt, nullo ordine ad castra sua contendunt, & ad murum ligneum quem fecerant in parte quadam agri Thebani. Tenet autem me admiratio, quū iuxta lucum Cereris dimicaretur, ne vnum quidem Persarum visum esse intrasse fanum, neque circa templum occubuisse, sed plerosque in profano: sed opinor (siquid de rebus diuinis opinari oportet) deā ipsā eos nō receperisse, quia téplū quod est in Eleusine Anaxiōriū concremauerāt. Haftenus pugna hæc gesta est.

Artabazus autem Pharnacis filius, cui iam inde ab initio displicuerat Mardonium relinqui ab rege in Græcia, quique multis verbis pugnam dissuadens nihil profecerat, hoc sibi agendum putauit. Is, quod sibi non placerent quæ à Mardonio fiebāt, eos quibus præerat (præerat autem non paruis copiis, sed ad quadraginta vsque millia hominū) ducebat instructos, dum praelium fiebat, quid futurum è praelio esset probè intelligēs, iusserātque omnes ire confertos quacūque ipse duceret, & quā viderent ipsū festinantem. Sic iussas tanquam ad pugnam copias ducens, cernit Persas fugientes. ita non seruato amplius eodem ducēdi ordine, sed repētè effuso cursu fugæ se dedit, nō ligneū murū versus, aut Thebana mœnia, sed ad Phocenses, animo celerrimè perue-

Α πρὸς γὰρ ὁπλίταις ἔοντες γυμνήτες, ἀγωνοῦ ἐποιῶντο. ἐθαύτα ἢ τε δίκη τῷ Φόβου τοῦ Λεωνίδου, καὶ τὸ χρησθῆλον, τοῖσι Σπάρτη-
ταισι ἐκ Μαρδονίου ἐπετελέετο, καὶ νίκην ἀναγρέετα καλλίστην ἀπασιέων τῇ ἡμεῖς ἰδούμῃ, Πausanias ὁ Κλεομβρότου τῷ Ἀναξάνδριδου. τῇ δὲ κατὰ τὴν οἰομένην ταῖς οὐδόμεναις εἴρηται ἐς Λεωνίδην· οὗτοι γὰρ σφι τυγχάνουσι ἔοντες. Σποδὴν δὲ Μαρδόνιος ὑπὸ Ἀφμήστου, ἀδρός ἐκ Σπάρτης λαγίμου· ὃς χροῖν ὕστερον μὲν ταῖς Μηδικαῖς, ἔχων ἀνδρας τετρακοσίοις, στυνέβαλε ἐν Στενυκλήρῳ, πολέμου ἔοντος Μεσσηνίοισι τε παῖσι· καὶ αὐτὸς τε ἀπέθανε καὶ οἱ τετρακοσίοι. ἐν δὲ Πλαταιῇσι οἱ Πέρσαι ὡς ἐπὶ ἀπὸ τοῦ ὑπὸ τῇ Λακεδαιμονίων, ἐφθόγον ὁδὸν ἐκ τῶν ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ ἐωυπῶν, ἐς τὸ πείχος τὸ ξύλινον, ὃ ἐποίησαντο ἐν μοίρῃ τῇ Θεαίδι. θάυμα δὲ μοι ὅπως παρὲς τῆς Δήμητρος ὃ ἄλλος μαχαρδύων, ὁδὸς εἰς ἐφάτη τῇ Περσέων οὐτε ἐσελθὼν ἐς τὸ τέμενος, οὐτε ἐναποθανὼν παρὲς ὃ ἰερὸν, οἱ δὲ πλείστοι ἐν τῷ βεβήλῳ ἔπεσον. δοκέω δὲ, (εἴ τι παρὲς τῇ θεῶν ὁρημάτων δοκέειν δεῖ) ἢ θεὸς αὐτῇ σφῆρας οὐκ ἐδέξατο, ἐμώρησαντα τὸ ἰερὸν ὃ ἐν Ἐλβουσίαις ἀνακτόριον. αὕτη μὲν νῦν ἡ μάχη ὅτι ἔσσοτον ἐγένετο.

340

Ἀρταβάζος δὲ ὁ Φαρνάκεος αὐτίκα τε ἐκ ἀρέσκετο, κατ' ἄρχας λιπομύχῳ Μαρδονίου ἀπὸ βασιλῆος· καὶ τότε πολλὰ ἀπαγορεύων, ὁδὸν ἤνυε, συμβάλλειν ἐκ τῶν ἐποίησεν τε αὐτὸς τοιαύτα, ὡς οὐκ ἔρεσκε μῆκος τοῖσι ὁρημασι τοῖσι ἐκ Μαρδονίου ποιεῖν μύχοισι. τῇ ἐστρατήγει ὁ Ἀρταβάζος· εἶχε δὲ διώκων οὐκ ὀλίγῳ, ἀλλὰ ἐς τέσσερας μυριάδας ἀνδρῶν παρὲς ἐωυπῶν τοῦτο οὐκ ὅπως ἢ συμβολὴ ἐγένετο, δὲ ἔξεπεσάν μιν ταῖς ἐμῶν Σποδὴν ὅτι ἀπὸ τῆς μάχης, ἢ γὰρ κατηρτίσθαι, παρὰ γαίλας κατ' αὐτὸ ἰέναι πρὸς τῇ αὐτῶν ἐξήγηται, ὅπως αὐτὸν ὁρέωσι σπουδῆς ἐγένετο. ταῦτα παρὰ γαίλας, ὡς ἐς μάχην ἢ γὰρ δῆθεν τὸν στρατὸν. ὁ στρατὸς δὲ τῆς ὁδοῦ, ὡς δὴ καὶ φθόγοντα ὁδὸν Πέρσαι. οὕτω δὲ οὐκέτι τὸν αὐτὸν κόσμον κατηγέτο, ἀλλὰ τὴν ταχίστην ἐπὶ ὅχλῳ φθόγων, οὐτε ἐς τὸ ξύλινον οὐτε ἐς τὸ Θεαίων πείχος, ἀλλ' ἐς Φωκέας, ἐξελθὼν ὡς πα-

κατὰ τὴν μάχην

κατὰ τὴν μάχην

κατὰ τὴν μάχην

χιστα ὅτι τὸν Ἑλλήσποντον ἀπικέσθαι. καὶ δὴ ἄ-
 ῥτοι μὲν αὐτὴ ἐβάπτοντο. ἣ δὲ ἄλλων Ἑλλή-
 νων ἣ μὲν βασιλῆος ἐθέλοντα κείνων, Βοιω-
 τοὶ Ἀθηναίοισι ἐμαχέσασιντο χρόνον ὅτι συ-
 χρόν. οἱ γὰρ μηδίζοντες ἣ Θηβαίων, οὗτοι ἔχον
 παρθυμίῳ σὺν ὀλίγῳ, μαχόμενοι τε καὶ
 σὺν ἐθέλοντα κείνων οὕτω, ὥστε τετυκίσθαι
 αὐτέων οἱ παρ᾽ αὐτοὺς καὶ ἀεὶ σὺν αὐτοῖς ἐπε-
 σον ὑπὸ Ἀθηνῶν ὥς, ἣ ἐβάπτοντο καὶ ἄρτοι,
 ἐφθον ἐς τὰς Θήβας, σὺν ἣν οἱ Πέρσαι,
 καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων ὁ πᾶς ὄμιλος, B
 οὔτε Διφραμαχέσας μὲν σθένει, οὔτε ἀπο-
 δεξάμενός τι, ἐφθον. δηλοῖ τε μοι ὅτι πάν-
 τα τὰ παρήγματα τῶν βαρβάρων ἥρτητο σὺν
 Περσέων, εἰ καὶ τότε οὕτοι, παρὶν ἢ καὶ συμ-
 μίξαι τοῖσι πολεμίοισι, ἐφθον, ὅτι καὶ τοῖς
 Πέρσαι ἐώρων. οὕτω τε πάντες ἐφθον,
 πλὴν τῆς ἵππου τῆς τε ἄλλης καὶ τῆς Βοιω-
 τῆς. αὐτὴ δὲ ὅσα αὐτὰ παρ᾽ αὐτὰ ἐφθον
 φθον τῶν, αἰεὶ τε παρ᾽ αὐτῶν πολεμίων ἀγ-
 χιστα ἔδον, ἀπείρηνσά τε σὺν φιλίοις φθον
 τῶν σὺν τῶν Ἑλλήνων. οἱ μὲν δὲ νικῶν-
 τες εἶποντο, τοῖς Ξέρξεω διώκοντες καὶ φο-
 νδύοντες. σὺν δὲ τούτῳ τῶν γνομένων φόβῳ
 ἀγέλλεται τοῖσι ἄλλοις Ἕλλησι τοῖσι τετα-
 γμένοις παρ᾽ ὁ Ἡραῖοι, καὶ ἀπογνομένων
 σὺν τῆς μάχης, ὅτι μάχῃ τε γέρονε, καὶ νικῶν
 C μὲν Πausanίῳ. οἱ δὲ ἀκούσαντες αὐ-
 τῶν, σθένει κόσμον ἔχοντες, οἱ μὲν ἀμφὶ
 Κορινθίους, ἐπὶ ἄπτοντο Διφρῆς τῆς ὑπὸ τῆς καὶ
 τῶν κολωνῶν πλὴν φέρονται ἀνω, ἰσὺ τῆς ἰ-
 ρῶς τῆς Δήμητρος. D ἣ δὲ ἀμφὶ Μεγαρέας
 τε καὶ Φλιασίου, Διφρῆς τῆς πεδίου πλὴν λφο-
 πῆ πλὴν τῶν ὁδῶν. ἐπὶ τε δὲ ἀγχοῦ τῶν πο-
 λεμίων ἐγνοντο. E Μεγαρέες καὶ Φλια-
 σιοὶ, ἀπιδόντες σφῆας. ἣ τῶν Θηβαίων ἵπ-
 πόται ἐπὶ γνομένων σθένει κόσμον, ἤλαυνον
 ἐπὶ αὐτοῖς σὺν ἵπποις, τῶν ἱππάρχῃ Α'-
 σωπόδωρος ὁ Τιμάνδρῳ. ἐπὶ σόντες ἣ κα-
 τέσθον αὐτέων. ἔξακοσίους, τοῖς δὲ λοι-
 ποῖς κατῆρρα ἔχον διώκοντες ἐς τὸ Κίται-
 ρῶνα. οὗτοι μὲν δὲ σὺν σθένει λόγῳ ἀπώλον-
 το. οἱ δὲ Πέρσαι, καὶ ὁ ἄλλος ὄμιλος, ὥς
 κατέφθον ἐς τὸ ξύλινον τεῖχος, ἐφθον
 ὅτι τοῖς πύργῳ ἀναβαίντες, παρὶν ἢ τοῖς
 Λακεδαιμονίοις ἀπικέσθαι. ἀναβαίντες δὲ,
 ἐφθον ὥς ἡδυνέατο ἀεὶ σὺν τῶν τεῖχος.

niendi ad Hellespontū. & hi qui-
 dem horsum iter intenderunt.
 Cæteris autem Græcis qui stabāt
 à regis partibus, ignauiter de in-
 dustria agentibus, Bœoti tamen
 per diu cum Atheniensibus de-
 certauerunt. Nam ex Thebanis
 ii qui cum Medis sentiebant, hi
 non parum strenuos se præstite-
 runt: qui nolentes vltro ignauiter
 agere, ita dimicarunt vt tre-
 centi primores eorum ac fortif-
 simus quisque illic sub Atheniē-
 sibus occubuerint. Vbi autem &
 isti terga dederunt, nō quod Persæ
 & alia multitudo, ^a quæ aut cum
 nemine pugnauerat, aut nō ex-
 pectauerat, sed Thebas versus fu-
 gerunt. Omnem autem rem pe-
 pendisse à Persis, (quanquam &
 ipsorum quidam, antequam cū
 hoste congredierentur, fugæ se
 mandauerunt) apud me fidem
 facit, ^b quod ad Persas intuebantur:
 atque ita cuncti illis victis
 fugam capefferunt, præter equi-
 tatum tum alium tum Bœoto-
 rum: qui hæcenus profuit fugiē-
 tibus, vt assidue adhærens hosti,
 arceret eū ab amicis quos Græci
 insequabantur. Insequabantur
 enim Græci victores, vrgendo
 Xerxianos atque interficiendo.
 Inter hūc tumultum nuntiatur
 Græcis qui circa templum Iu-
 nonis instructi à prælio aberant,
 geri præliū & Pausanios vin-
 cere. Ea re audita, Corinthii, Me-
 garenses & Phliasii nullo ordine
 eunt: Corinthii rectā per colles
 quā itur ad Cereris tēplum: alii
 per cāpum, quæ planissima via-
 rum erat. Quos iam hosti propin-
 quos nullo ordine irruere con-
 spicati Thebani equites, quorū
 præfectus erat Asopodorus Ti-
 mandri filius, equos in illos inci-
 tauerunt, eosque adorti sexcen-
 tos strauerūt: cæteros ad Cithæ-
 ronem vsque persequuti, terga
 ceciderunt. Et isti quidem Me-
 garenses atque Phliasii nulla cū
 laude perierunt. At Persæ cæte-
 råque multitudo postquam ad
 ligneum murum effugerūt, tur-
 res, antequam Lacedæmonii ad-
 uenirent, ascendere occupant. Il-
 lis consensu quam commodif-
 simè possunt murū præstruunt.

^a Quæ nec cum
 quoquam pugna-
 uerat, nec vllum
 egregium facinus
 ediderat.

^b Quod quum
 Persas fugientes
 vidissent, ita de-
 mum omnes fu-
 gæ se dederunt,
 præter equit.

ex quo subeuntibus mox Lacedæmoniis, acrior extitit muri oppugnatio. Nā quoad Athenienses abfuere, non modò sese barbari defensasabant, sed etiam Lacedæmoniis antecellebāt, utpote ignavis murorum oppugnātorum: ut verò Athenienses superuenerunt, tū atrox muri oppugnatio propugnatioque extitit, eāq; permagno temporis spatio: sed tandem virtute & pertinacia Athenienses murum transcendērūt, subrueruntque, atque ea parte se Græci infuderunt, * quorū

a Ex quibus primi Teg. introiere pr.

Tegeatæ introiere principes: iidemque tentorium Mardonii diripuerunt, & ex eo cū alia, tū verò equorum præsepe Mardonii ex ere totū, spectatu dignum: quod præsepe Mardonii Tegeatæ in templo Alex Mineræ reposerunt. nam cætera quæ cepere, in vnum cum cæterorum Græcorum præda contulerunt. Proruto muro barbari non amplius cateruā cogere, nemo strenuitatis memor esse, videlicet oppressi intra exiguum tempus, & tot myriadibus interceptis exterri. ^b Quos tanto studio Græci trucidabāt ut ex triginta myriadibus (exceptis quatuor, cum quibus Artabaz⁹ aufugit) ne tria quidem millia hominum cædi superfuerint. E' Lacedæmoniis autem qui Spartani essent, vnus & ^c triginta sunt omnino desiderati: Tegeatarū, sedecim: Atheniensium, duo & quinquaginta.

b Quos adeo facile erat Græcis trucidare ut ex trig.

c Nonaginta

Porro inter barbaros strenuissimi extiterunt, ē peditibus quidam Persæ, ex equitibus autem Sacæ, ē viris verò, Mardonius: inter Græcos autem cū Tegeatæ Atheniensesque multum eminuērunt, tum multo plus Lacedæmonii. Quod nulla alia res possum ostendere, nisi quod omnes hi cos qui sibi oblatis sunt vice-runt: Lacedæmonii verò quod robustissimum fuit hostilis exercitus superauerunt. Quorum longè præstātissimus extitit meascientia Aristodemus, ^d is qui solus trecentorū, quod ex Thermopylis euasisset, dedecus ignominiamque acceperat. Secundū hūc nauauere operam Posidonius & Philocyon & Amompharetus Spartiata.

d Vide suprā, pag. 523.

α περὶ σελήντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, κατεσκήεσφι τειχομαχίῃ ἐρρωμένους ἔστη. ἕως μὲν γὰρ ἀπῆσαν οἱ Ἀθῆναιοι, οἷσι ἡμύνοντο, καὶ πολλῶν πλείον ἔχον τῶν Λακεδαιμονίων, ὥς τε οὐκ ὅπισθαρῶν τειχομαχίῃ, ὥς δὲ σφι (4) Ἀθῆναιοι περὶ σελήν, οὕτω δὲ ἰσχυρὴ ἐγένετο τειχομαχίῃ, καὶ χρόνον ἐπὶ πολλόν. τέλος δὲ, ὅρετῃ τε καὶ λιπαρείῃ ἐπέβησαν Ἀθῆναιοι τὸ πείχεος, καὶ ἤρειπον, τῇ δὲ ἐστέχοντο οἱ Ἕλληες. περὶ τοὶ δὲ ἐσπλήν Τεγεῆται ἐς τὸ πείχεος, καὶ πλὴν σκηνῶν τῶν Μαρδονίου οὗτοι ἔσαν οἱ διαρπάσαντες, τὰ τε ἄλλα ἔχον αὐτῆς, καὶ πλὴν φάτιν τῶν ἵππων εὐῶσαν χαλκίῳ πάντων, καὶ θύρας ἀξίῳ. πλὴν μὲν τῶν φάτιν τῶν πλὴν Μαρδονίου ἀνέστησαν ἐς (5) ἡνὸν τῆς Ἀλέης Ἀθῆναιος Τεγεῆται, τὰ δὲ ἄλλα ἐς τῶν ὅσα περ ἔλαβον ἐσπείκεαν τοῖσι Ἕλλησι. (4) δὲ βαρβαροὶ οὐδὲν ἐπὶ εἶφος ἐποίησαν ποσειδόντος τῶν πείχεος, οὐτὲ πὶς αὐτῶν ἀλκῆς ἐμύνητο ἀλύκταζόν τε οἷα ἐν ὀλίγῳ " χρόνῳ πεφοβημένοι τε καὶ πολλὰ μυριάδες καταλημμέναι ἀδραπέων. πρὶν τὸ τοῖσι Ἕλλησι φοβῶν οὕτω, ὥς τε τεσθόντα μυριάδων στρατὸν, καὶ τὰ δευτέρῳ τεσθόν, τὰ ἔχον Ἀρτάβαζος ἐφύγε, τῶν λοιπῶν μηδὲ πρεῖς χιλιάδας περὶ ἡμέρας. Λακεδαιμονίων δὲ τῶν ἐν Σπέρτης ἀπέθανον (4) πόρτες ἐν τῇ συμβολῇ, εἰς καὶ ἐνενήκοντα. Τεγεατῶν δὲ, ἐκ χιλιάδων Ἀθῆναιῶν δὲ, δύο καὶ πενήκοντα.

Ἡ εἰσευσε δὲ τῶν βαρβάρων περὶ τοὺς μὲν, ὁ Περσέων, ἵππος δὲ, ἡ Σακίων ἀνὴρ δὲ λέγεται Μαρδόνιος. Ἕλληων δὲ ἀγαθῶν γενομένων καὶ Τεγεατῶν καὶ Ἀθῆναιῶν, ἐπεβήσαντο ὅρετῃ Λακεδαιμόνιοι. ἄλλα μὲν οὐδὲν ἔχον ἀποσημῆσθαι. ἀπομντες γὰρ οὗτοι τοὺς κατ' ἐωῦτοὺς ἐνέκων. ὅτι δὲ κατὰ τὸ " ἰσχυρότατον περὶ σελήν, καὶ τούτων ἐχεσθῆσαν, καὶ ἀείστος ἐγένετο μακρῶν Αἰεσθῆμος καὶ γνώμας τὰς ἡμετέρας. ὅς ἐκ Θερμοπυλῶν μοῦνος τὴν τειχομαχίῃ σωθεὶς, ἔχε οἰκίδος καὶ ἀπὸ μίλῳ. μὲν δὲ τῶν, ἡεῖσευσαν Ποσειδωνίος τε καὶ Φιλοκύων καὶ Ἀμομφάρετος Σπέρτης.

341

τὸν χρόνον

τὸν ἰσχυρότατον

χαίτοι ἡμιόμηνος λέγῃς ὅς ἡμίονο αὐτέων ἀ-
 εἰτος, ἐγρωσάμην. (C) ὦ δὲ ἡμιόμοι Σπάρ-
 τιντέων, Αἰσιόδημον μὲν βουλόμενον Φα-
 νεράς ἀποθανεῖν ἐκ τῆς παρεούσης (C) αἰ-
 τίας, λυσάωντά τε καὶ ἐκλείποντα τὴν πα-
 ξιν, ἔργα ἀποδέξασθαι μεγάλα. Ποσει-
 δώνιοι δέ, οὐ βουλόμενον ἀποθνήσκειν, αἰ-
 δρα ἡμέδαται ἀγαθόν. Ἰσούτω Ἰσούτω (C)
 ἀμείνω. Ἄλλα τούτα μὲν καὶ φθόνῳ αὐ-
 εἶποιεν. οὗτοι δὲ τοὺς κατέλεξα πρῶτα,
 πλὴν Αἰσιόδημου, ᾧ δὲ ἀποθανόντων ἐν
 ταύτῃ τῇ μάχῃ, ἡμεῖς ἐγγρόντο. Αἰσιό-
 δημος δέ, βουλόμενος ἀποθανεῖν ἀφ' οὗ τὴν
 παρρησιόδῳ αἰτίαν, οὐκ ἐπιμήθη. οὐ-
 τοι μὲν ᾧ ἐν Πλαταιῇσι ὀνομαστότατοι ἐ-
 γρόντο. Καλλιθέτης γὰρ ἔξω τῆς μάχης
 ἀπέθανε, ἐλθὼν ἀνὴρ καλίστος ἐς τὸ στρα-
 τήπεδον ᾧ τότε Ἑλλήων, οὐ μόνον αὐ-
 τέων Λακεδαιμονίων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων
 Ἑλλήων. ὅς, ἐπειδὴ ἐσφραγάζετο Γαυ-
 σανίης, κατήμνητο ἐν τῇ τάξει, ἐπρωμα-
 τιστὴ τοξόματι πὰ πλοῦρα. καὶ δὴ (C)
 μὲν ἐμάχοντο, ὁ δὲ ὄξενωεγμένος ἐδυα-
 νάτεσ τε, καὶ ἔλεγε πρὸς Αἰμίονον, ἡμ-
 δρα Πλαταιέα, οὐ μέλειν (C) ὅτι πρὸ τῆς
 Ἑλλάδος ἀποθνήσκει, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἐχρή-
 σατο τῇ χειρὶ, καὶ ὅτι ὥσθ' ἐν ὧσ' οἱ ἀποδε-
 δεγμένοι ἔργον ἐωύτου ἀξίον παρ' οὐμεν-
 μίου ἀποδέξασθαι. Αἰμιόων δὲ λέ-
 γεται ὠδοκίμησαι Σωφάνης ὁ Εὐτυχί-
 δῳ, ἐκ δῆμου Δεκελῆθεν. Δεκελέων δὲ
 τῶν ποτε ἐργασαμένων ἔργον χρησίμων ἐς
 (C) πρῶτα χρόνοι, ὡς αὐτοὶ Αἰμιόωνι λό-
 γουσι. ὡς γὰρ δὴ ὑπάλαμ κατὰ Ἑλένης
 κομιδὴν Τυωδαρίδα ἐσέβαλον ἐς γλῶ-
 τὴν Αἰθιόχῳ σὺν στρατῷ πλῆθει, καὶ ἀ-
 νίσταντο τοὺς δῆμους, οὐκ εἰδότες ἵνα ὑπεξ-
 ἔκειτο ἡ Ἑλένη, τότε λέγουσι καὶ τοὺς Δε-
 κελέας. (C) δὲ αὐτὸν Δεκέλοισι) ἀρδόμενον
 τε τῇ Θησέως ὕβρι, καὶ δειμαίνοντα, πρὸς
 πάσῃ τῇ Αἰμιόων χώρῃ, ὅξνησάμε-
 νόν σφι τὸ πρῶτον ἔργον, κατηγήσασθαι ἐ-
 πὶ τῇ Αἰφιδνας, τῇ δὲ Τίταχός ἐων αὐ-
 τῶν καὶ παρ' οὐδοῖ Τυωδαρίδῃσι.
 τοῖσι δὲ Δεκελέοις ἀπὸ τούτου τοῦ ἔργου
 ἐν Σπάρτῃ ἀτελείῃ τε καὶ παρ' οὐδοῖ
 ἀφ' οὗτελείς ἐς τὸδε αἰεὶ ἐπὶ εὐδοῖα οὕτως,

A Quamquam quum sermo habe-
 retur quisnam præstantissimus
 extitisset, ii Spartiatæ qui adfue-
 re, censuerunt, Aristodemum, etsi
 præclara facinora edidit, tamen
 ad eluendam eam quam contra-
 xerat inuidiam, ordinem dese-
 ruisse, & propalâ mori voluisse:
 Posidonium verò, qui perire no-
 luisset, ob id extitisse tanto præ-
 stabiliorem virû. verum id for-
 tasse liuore dixerunt. Qui hac in
 pugna mortē oppetiere, omnes
 honore affecti sunt, præter Ari-
 stodemum: qui ideo caruit ho-
 nore quòd ob causam prædictâ
 sibi occumbendum putauit. Hi
 sunt qui ad Platæas nobilissimi
 extiterunt. nam Callicrates extra
 præliû occubuit: quo nemo tunc
 in castra Græcorum* præstator
 venerat, non modò Lacedæmo-
 niorum, sed etiam aliorum Græ-
 corum. Hic, quum Pausanias sa-
 crificasset, sedens in ordine, sa-
 gitta per latera ictus est: & quum
 aliis pugnantibus ipse exportaretur,
 sese morietem miserabatur,
 ad Aimnestum virum Platæen-
 sem inquiring, non sibi dolere
 quòd pro Græcia periret, sed quod
 nihil manu vsus esset, nullam-
 que operam nauasset dignam se
 & sua cupiditate nauadi. Ex A-
 theniësisbus eminuisse fertur So-
 phanes Eutychidis filius, è tribu
 Decelenfi. Decelenses autem rem
 aliquando gesserunt (vt ipsi A-
 theniëses aiunt) in omne æuum
 fructuosam. siquidem quû olim
 ad inuestigandam Helenâ Tyn-
 daridæ cum magnis copiis oram
 Atticam inuasissent, & populos è
 sedibus suis eiiceret, ignari quò-
 nam loci subducta Helena esset,
 tunc Decelenses feruntur, & (vt
 quidam volunt) ipse Deceleus,
 tum dolore cõtumeliæ quæ The-
 seo fieret, tum metu totius Athe-
 niensium soli, ne vastaretur, ex-
 posuisse illis omnem rem gestâ,
 eosque deduxisse ad Aphidnas,
 quas Titacus indigena Tyndari-
 dis proderet. Quo ex facto Dece-
 lensibus permansit ad hâc vsque
 memoriâ in Sparta immunitas
 vectigaliû, & dignitas præsidii:

Formosior

adeo quidē ut bello quod multis postea annis inter Athenienses atque Peloponnēses gestum est, Lacedæmonii quum ceterā Atticam popularentur, à Decelea temperauerint. Ex hoc populo ortus Sophanes, & præclarissimè inter Athenienses nauata opera, ancipiti sermone celebratur: vno, fertur gestasse ferream ancoram è balteo thoracis catena alligatam, quam, quoties aduentantibus hostibus propinquus erat, obiciebat, ne illi irruētes, ipsum ex ordine summouere possent: rursus eisdem in fugam se vertentibus, resumpta ancora ita fugientes insequabatur. Altero sermone à superiori differente fertur gestasse ancoram non ferream, ex balteo alligatam, sed insignitā in scuto, quod nunquam quiescens, assidue rotabatur. Extat & alterum Sophanis præclarum facinus, quod obsidentibus Aeginam Atheniēsis, Eurybiadem virum Argium quinque certaminum victorem ex prouocatione interemit. Sed aliquanto post hoc bellum in quo vir egregius extitit, dum Atheniensium vnā cum Leagro Glauconis filio dux esset, & de metallis aureis decertaret, contigit ut sub Edonibus apud Daton occumberet. Post barbarorum stragē ad Platæas editam, transfugit illuc ad Græcos mulier quædam, quæ erat pallaca Pharadatis filii Theaspis viri Persæ: hæc quum accepisset Persas fusos esse, Græcos victores, tum multo auro ornata, inter ancillas & ipsas ornatas, cū veste speciosissima, carpento aduenit: ex cōque descendens pergit ad Lacedæmonios adhuc in cæde occupatos: & intuita Pausaniam illa omnia administrantē, agnouit hominem, cuius & nomen iam pridem & patriam didicerat. Eius genua amplectens, Spartæ rex, inquit, libera me supplicem captiuitatis seruitute, quā etiā hoc facto demeritus es quod istos extinxisti neque dæmonū neque deorū respectū habentes.

καὶ ἐς τὸδε ὥκησας, τοὺς δὲ ἀπολέσας τοὺς οὐτε δαμνῶν οὐτε θεῶν ὅππιν ἔχοντες.

ἄστε καὶ ἐς τὸν πόλεμον τὸν ὕστερον πολλοῖσι ἔτεσι τούτων γηρόμῃον Ἀθιναίοισι τε καὶ Πελοποννησίοισι, σινομήδων τιμὴ ἄλλω Ἀττικῇ Λακεδαιμονίων, Δεκελῆς ἀπέχεσθαι. τούτου τῆς δήμου ἐὼν ὁ Σωφάνης, καὶ ὄρισεύσας τότε Ἀθιναίων, διζοῖς λόγοις λεγόμενοις ἔχει. τὸν μὲν, ὡς ἐκ τῆς ζωῆς τῆς θωρηκῆς ἐφόρεε χαλκῇ ἀλύσει δεδεμμένῳ ἀγκυραν σιδηρέην· τιμὴν, ὅπως παλάστει ἀπικρέομενος τοῖσι πολεμίοισι, βαλλέσκετο, ἵνα δὴ μιν οἱ πολέμοι ἐκπίπτοντες ἐκ τῆς τάξεως, μετακινήσῃ μὴ διωκόμενοι. γηρόμῃος ὁ φυγῆς τῆς ἐλατῆος, δίδοκτο, τιμὴ ἀγκυραν αἰαλαβόντα, οὕτω δικάειν. ὅτῃ μὲν οὕτω λέγεται, ὁ δὲ ἕτερος τῆς λέγων, τὰς περὶ τερσιν λεγόντι ἀμφισβητούντων, λέγεται ὡς ὅτι ἀσπίδος περικλυτοῦ καὶ οὐδαμᾶ ἀπρεμιζούσης ἐφόρεε ἀγκυραν, καὶ οὕτως ἐκ τῆς θωρηκῆς δεδεμμένῳ σιδηρέῳ. ἐστὶ δὲ καὶ ἕτερον Σωφάνει λαμπερὸν ἔργον ἐξεργασμένον· ὅτι περικλυτῶν Ἀθηναίων Ἀλγίνας, Εὐρυβάτιον καὶ Ἀργεῖον ἀνδρά πεντάεθλον ἐκ περικλήσιος ἐφόνευσεν. αὐτὸν δὲ Σωφάνεια χροῖον ὕστερον πρυτάνεον κατέλαβε, αἶδρα γηρόμῃον ἀγαθόν, Ἀθιναίων στρατηγόντα ἁμα Λεάγρῳ τῷ Γλαύκωνος, ἀποθανεῖν ὑπὸ Ἡδωνῶν ἐν Δάτῳ, περὶ τῆς μετὰ τὸν τῆς χροστῆος μαχεόμενον. ὡς δὲ πῶς ἔλλασι ἐν Πλαταιῇσι κατέρωντο ὁ βάρβαροι, ἐν ταῦτά σφι ἐπῆλθε γυνὴ αὐτόματος· ἢ ὅτι ἔμαθε ἀπολωλὸς τῶν Πέρσων, καὶ νικῶντας τοὺς Ἕλληνας, εὐδοῦσα παλλακὴ Φαραιδάτειος τῆς Τεάππος, ἀνδρὸς Πέρσεω, κοσμησαμένη χρυσῷ πολλῷ καὶ αὐτὴ καὶ ἀμφίπολοι, καὶ ἐὰν τῇ καλλίσῃ ἐκ τῆς περσεύσεως, κατέλαβεν ἐκ τῆς ἀρμαμαξίας, ἐχώρει ἐς τὸν Λακεδαιμονίους ἐπὶ ἐν τῇσι φορήσι ἐόντας· ὁρῶσα δὲ πᾶντα ἐκείνα διέποντα Πausανίην, περὶ τὸν τε οὐνόμα ἔξεπισαμένη καὶ τιμὴν πάτρης, ὡς τε πολλάκις ἀκούσατο, ἔγνω τε Πausανίην, καὶ λαβόμενῃ τῆς γυναικὸς, ἔλεγε τὰδε, ὧς βασιλεὺς Σπάρτης, λυσάμε τιμὴν ἰκέτην ἀρχμαλάτου δουλοσύνης. σὺ γὰρ καὶ ἐς τὸδε ὥκησας, τοὺς δὲ ἀπολέσας τοὺς οὐτε δαμνῶν οὐτε θεῶν ὅππιν ἔχοντες.

« ἐμὲ δὲ γένος μὲν Κόη, θυγάτηρ δὲ Ἡγή-
 « πορίδω τῷ Ἀνταγόρῳ. εἴη δὲ με λαβὼν ἐν
 « Κῶ ἔχε ὁ Πέρσης. ὁ δὲ αἰμείβετο τοῖςδε,
 « Γιώαι, θάρσ', καὶ ὡς ἰκέτις, καὶ εἰ δὴ πρὸς
 « τοῦτο τυγχάνεις ἀληθεῖα λέγουσα, καὶ εἰ θυ-
 « γάτηρ Ἡγητορίδω τῷ Κόου, ὅς ἐμοὶ ξένος
 « μάλιστα τυγχάνει ἐὼν τῷ πρὸ ἐκείνους ἔδω-
 « χόρις οἰκευμένων. ταῦτα δὲ εἶπας, τότε
 « μὲν ἐπέτερε τῷ ἐφόρων τοῖσι περὶ οὖσι, ὅ-
 « τερον δ' ἀπέπεμψε εἰς Αἰγίον, ἐς τὴν αὐ-
 « τὴν ἦελε ἀπικέσθαι. μὲν δὲ τὴν ἀπὸ τῆς
 « τῆς γυναικὸς, αὐτὴν μὲν ταῦτα ἀπὸ τῆς
 « Μελιόωνες ἐπεξεργασμένοι. μαρτυροῦντες δὲ
 « ὅτι ὕστερον ἦκουσι τῆς συμβολῆς, συμφορῶν
 « ἐπαυθύνοντο μέγα, ἀξιοί τε ἔφασκεν εἶ-
 « σφάας ζημιῶσαι. πωλεθάνοντο δὲ τοῖς
 « Μήδων τοῖς μὲν Ἀρταβάζου φεύγοντας, τοῖς
 « τοῖς ἐδώκεν μέγα Θεσσαλίας. Λακεδαι-
 « μόνιοι δὲ ὅτε ἐὼν φεύγοντας διώκειν. ὅ δὲ
 « ἀναχωρήσαντες ἐς τὴν ἐωυτῶν, τοῖς ἡγεμό-
 « νας τῆς στρατῆς ἐδίωξαν ἐκ τῆς γῆς. μὲν
 « δὲ Μαντινέας, ἦγον Ἡλφοί. καὶ ὡσαύτως
 « οἱ Ἡλφοί τοῖσι Μελιόωνσι συμφορῶν ποι-
 « ησάμενοι, ἀπαλλάσσοντο. ἀπελθόντες δὲ καὶ
 « οὗτοι, τοῖς ἡγεμόνας ἐδίωξαν. τὰ μὲν Μαν-
 « τινέας μὲν καὶ Ἡλφοῖς ἴσασιν.

Ἐν δὲ Πλαταιῇσι ἐν τῷ στρατοπέδῳ
 τῷ Αἰγινέῳ ὁ Λάμπων ὁ Πύθιος, Αἰ-
 γινέῳ τῷ πρὸς φέρων ὅς ἀγοσιώτατον
 λόγον ἔχων, ἔτε πρὸς Πανσάνην. ἀπὸ
 « μῦθος δὲ αὐτοῦ, ἔλεγε, ὧ παῖ Κλεομ-
 « βρότου, ἔργον ἔργασαι τοῖς ὑποφύεσι, μέγα-
 « γός τε καὶ κάλλος. καὶ τοῖς θεοῖς περὶ δακτύ-
 « λων σάμενοι τὴν ἑλλάδα, κλέος καὶ ἔλ-
 « ος μὲν ἑλλάνων τῷ ἡμῖν ἰδμεν.
 « σὺ δὲ καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ὅτι τούτοις ποίησον,
 « ὅπως λόγος τέ σε ἔχη ἔτι μόνον, καὶ τίς ὕ-
 « στερον φυλάσσει τῷ βαρβάρων μὴ ὑ-
 « πάρχειν ἔργα ἀτάσθαλα ποιεῖν ἐς τοὺς
 « ἑλλάνους. Λεωνίδω γὰρ ἀποθανόντι
 « ἐν Θερμοπύλῃσι, Μαρδονίος τε καὶ Ξέρ-
 « ξης ἀποτρεμόντες τὴν κεφαλὴν ἀνεσώ-
 « ροντο. ὧ σὺ τὴν ὁμοίαν ἀποδίδου, ἔπει-
 « ρον ἔχεις πρὸς μὲν τὸν Σπάρτιν τῶν
 « πόλεων, αὐτὸς δὲ καὶ πρὸς τῶν ἄλλων ἑλ-
 « λάνων. Μαρδόνιον γὰρ ἀνασχελοπίσας, τε-
 « τιμῆσαι ἐς πάσας τὰς Λεωνίδου.

Equidem genere sum Coa, Hege-
 toridæ Antagoræ filiâ, quam vñ
 raptam ex Co vir Perſes habuit.
 Huic respondens Pausanias, Bo-
 nò, inquit, animo esto, * tū quia
 supplex, tum quia multa loque-
 ris vera. nam filia es Hegetoridæ
 Coi, mihi inter omnes qui illa
 circa loca incolūt hospitii sum-
 mi. Hæc loquutus, eam impræſc-
 tiarum ephoris qui aderāt com-
 mendauit: postmodum in AEGi-
 nam, quò illa voluit, ducendam
 curauit. Post huius mulieris di-
 gressum continuò Mantinci su-
 peruenerūt re iam confecta: qui
 se animaduertentes venisse serò
 ad pugnam, magnæ iacturæ lo-
 co id sibi esse putauerunt, sed ido-
 neos se esse ad sumendas de ipsis
 pœnas dixere. Itaque cognito,
 Medos qui cum Artabazo erant,
 fugæ se mandasse, eos in Theſſa-
 liam vsque persequuti sunt, etsi
 vetantibus Lacedæmonius inſe-
 qui fugientes. Iidem postea do-
 mum reuerſi, duces suos exilio
 multauerunt. Post Mantinceos
 aduenere Elei, qui itidem vt Mā-
 tinci magno id sibi detrimento
 existimâtes, domū regressi sunt,
 suosque & ipsi duces exilio mul-
 tauerunt. Hactenus de Mantineis
 & Eleis.

Erat autem apud Platæas in
 exercitu AEGinetarum è primo-
 ribus Lampon Pythæi filius, qui
 Pausaniam adiens, infandissima
 vsus est oratione, inquit, Fili
 Cleombroti, rem tu mirificam
 & magnitudine & fulgore gessi-
 sti, cui dii tribuerunt vt liberata
 Græcia, omnes quos nouimus
 Græcos gloria supergredereris.
 quod superest in hac re, agas ita
 vt & tu maiore fama celebreris,
 & aliquis barbarorum posthac
 caueat nefanda facinora perpe-
 trare in Græcos. Etenim Leonida
 apud Thermopylas interem-
 pti reciso capite Mardonius ac
 Xerxes truncum in crucem sus-
 tulerūt: quibus si vicem reddes,
 laudem nancisceris, primū ab
 omnibus Spartiatis, secundo lo-
 co ab vniuersis Græcis, siquidem
 suffixo Mardonio, Leonidam
 patruum tuum fueris vltus.

Hæc Lampon, gratiam se initurum ratus apud Pausaniam dicebat. Cui respondens Pausanias, Tuam, inquit, hospes Aegineta, benevolentiam atque prouidentiam amplector: tamen ab æquitate iudicandi decerras. nā & me & patriam quos in altum extulisti ob hæc gesta, ad nihilum redigis, quum suades mihi scuire in mortuum, atque me auditurum melius si istud fecero, quod barbaros decet potius facere quā Græcos, quodque in illis exprobramus. quare ego neque Aeginetis, neque iis quibus ista probantur assentior: contentusque sum Spartiatis placere ut honestè agam, honestèque dicam. Leonidæ autem, cui me iubes parentare, affirmo & ipsi & cæteris qui apud Thermopylas occubuerunt, magnificè esse parentatum, innumerabilibus horū funeribus. Tu verò posthac ad istud consulendum ne me adieris: quod tibi impune esse, loco beneficii ponas. Hoc quū ille audisset, abiit. Pausanias autem edicto proposito nequis de præda quid tangeret, iussit^a seruos omnem comportare pecuniam. Illi per castra dispersi inueniunt tentoria auro & argento referta, lectōsque auro & argento constrictos: crateras etiam aureas, phialāsque, & alia vasa potoria, necnon saccos super plaustra, interlucentibus intus inclusis ex auro & argento lebetibus. Quinetiam è cætorū cadaueribus exuebāt armillas & torques & acinaces aureos. Nam varii generis vestimenta nullius momēti habebantur, earūque rerum multum furto subtrahētes serui Aeginetis venundabāt, multum, quod occultare nō poterāt, repræsentabāt. vnde principium extitit ingentium diuitiarum Aeginetis, utpote aurum à seruis pro ære mercatibus. Collata autem pecunia decimam selegerunt, ex qua tū deo qui Delphis est, tripes aureus ibi reposit⁹ est, insistsens super tricipiti ex ære colubro, proximè aram: tum deo qui est in Olympia, æreus decem cubitorum Iupiter: tum deo qui est apud Isthmum, æreus septem cubitorum Neptunus.

^a Helotes, quod erat peculiare seruorum Laced. motē. quod et paulo post et alius dicitur locū obseruandum.

ὁ μὲν, δοκέων χρείζεσθαι, ἔλεγε παῖδε· ὁ δὲ αὐτὰ μείβετο τοῖςδε, ὧς εἶπε Αἰγινήται, ὅ μὲν δύνοντι τε ἔσθωσαν, ἀγαμέμνιδος γὰρ μὴς μὲν τοὶ ἡμῶν τῆς χερσὶς. ἔξαρτος γὰρ με ὑποδὲ καὶ πῶς πάτερ καὶ τὸ ἔργον, ἐς δὲ μὴ δὲν κατέβαλες, πῶς αἰνέων νεκρῷ λυγρῶν τοῦ καὶ, ὡς αὐτὰ ποιεῶ, φάσκει μείνόν με ἀκούσεσθαι, καὶ ὅτε μάλιν βαρβάρων σὺ ποιεῖν ἢ ὅς Εἰλησι, καὶ κείνοι δὲ ὅτι φησὶ νέον μὲν. ἐγὼ δὲ ὧν τοῦτου εἵνεκα μὴτε Αἰγινήται ἀδοίμει, μὴτε τοῖσι αὐτὰ δρέσκειται. ἀποχρᾶ δὲ μοι, Σπάρτηται δρέσκοντες, ὅσα μὲν ποιεῖν, ὅσα δὲ καὶ λέγειν. Λεωνίδης δὲ, τῷ με κελεύεις τιμωρῆσαι, φημί μεγαλῶς τιμωρῆσαι. ψυχῇ σὶ τε τῶνδε αἰεθλοῖσι τοῖσι τετίμηται αὐτὸς τε καὶ οἱ ἄλλοι. ὅς ἐστι Θερμοπύλαι τελευτήσαντες. σὺ μὲν τοὶ ἐπὶ ἔχων λόγον τοῖονδε, μὴτε ποροσέλθης ἐμοί γε, μὴτε συμβουλεύθης. χάριν τι εἶδαι, εἰ ἂν ἀπαθῆς. ὁ μὲν, αὐτὰ ἀκούσας, ἀπαλλάσσειτο. Πανσάρκῃς δὲ κήρυγμα ποιησάμενος, μὴ δένα ἀπὸ τοῦ τῆς λήνης, συγκομίζων ἐκέλευε τοὺς εἰλωτοὺς τὰ χρήματα. ὅς δὲ, αὐτὰ ὅς σπαρτίπιδον σκιδναῖοι, διελόντες σκηνὰς κατεσθλὰς ἀσκήσας χρυσῶ καὶ ἀργύρῳ, κλῖνας τε ὅτι χρύσειας ἔπαργυροὺς κρητῆρας τε χρυσεῖς, καὶ φιάλας τε καὶ ἄλλα ἐκ πώματα· σάκκοις τε ὅτι ἀμαξέων διελόντες, ἐν τοῖσι λέγοντες ἐφάνοντο ἐνέοντες χρυσεῖς τε καὶ ἀργυρεῖς. ἀπὸ τῆς κειμένων νεκρῶν ἐσκόλθον ἑλλὰς τε καὶ σπέρτοις, καὶ τοὺς ἀκινάκας, ἐόντας χρυσεῖς· ἐπεὶ ἐοικὼς γε ποικίλης λόγος ἐγένετο οὐδεὶς. ἐοικὼς πολλὰ μὲν κλέποντες ἐπώλεον πρὸς δὲ Αἰγινήταις οἱ εἰλωτοί, πολλὰ δὲ ἔσθωσαν, ὅσα αὐτῶν οὐκ οἶδαν τε ὡς χρύψαι. ὥς τε Αἰγινήταις οἱ μεγάλοι πλεῖστοι ἀργύρῳ ἐπὶ τὸν ἐγόνοντο, οἱ τὸν χρυσόν, ἅτε ἐόντα χαλκόν δίδου, πρὸς τῶν εἰλωτῶν ὠνέοντο. συμφορήσαντες δὲ τὰ χρήματα, καὶ δεκτέτην ἔξελόντες ὅς ἐστι Διόφοιτος θεῶν, ἀπὸ τῆς οὐδέποτε οὐ χρύσεος αἰετῆς, ὅς ἐστι τῆς τελευτῆς οὐ φέως τῆς χαλκῆς ἐπεφύσας ἀγχι τῆς βωμοῦ. καὶ τῷ ἐν Ὀλυμπίῃ θεῶν ἔξελόντες, ἀπὸ τῆς διχάπτης χαλκεον Δία αἰετῆς. ὅς ἐστι ἐν Ἰσθμῷ θεῶν, ἀπὸ τῆς ἐπὶ ἀπὸ τῆς χολῆς Ποσειδῶν ἐξεχέει.

ταῦτα ἔξελόντες, ἅλα ἰπὸ διαιρέοντο καὶ ἔ-
λαβον ἕκαστοι, τ' ἀξιοὶ ἔει, καὶ τὰ παλλακὰς
τ' Περσέων, καὶ τὸν χρυσόν, καὶ τὸν ἄργυρον, καὶ
ἄλλα χρήματα τε καὶ ὑποζύγια. ὅσα μὲν
νῦν ἔξαιρέτα τοῖσι θρησκύουσι αὐτέων ἐν
Πλαταιῇσι ἐδόθη, οὐ λέγεται πρὸς οὐδὲν
μῦθον, δακρυῶ δ' ἔγωγε καὶ τούτοις δοθῆναι.
Παυσανίῃ δὲ πρῶτα δέκα ἔξαιρέθη τε καὶ
ἐδόθη, γυναικες, ἵπποι, τέλαιναι, κάμηλοι,
ὥς δὲ αὐτὸς καὶ τὰλλα χρήματα. λέγε-
ται δὲ καὶ τὰδε γινώσκειν, ὡς Ξέρξης φάσκει
ἐκ τῆς Ἑλλάδος, Μαρδονίῳ τὴν κατα-
σκευὴν καταλίπει τὴν ἐν αὐτοῦ. Παυσανίῃ
ὦν ὁρέοντα τὸν Μαρδονίου κατασκευὴν χρυ-
σῶν τε καὶ ἄργυρον καὶ πρῶτα πεισμάσιν ποι-
κίλοισι κατασκευασμένῳ, κελύσαι τοὺς τε
θρησκύουσι καὶ τοὺς ὀφειλομένοις κατὰ ταῦτα
καθὼς Μαρδονίῳ δειπνῶν πρῶτα σκευὰ ἔει-
πεν. ὡς δὲ κελύβοι οὗτοι ἐπαύοντο ταῦτα, ἐ-
θαύτα δὲ Παυσανίῃ ἰδόντα κλίνας τε χρυ-
σέας καὶ ἄργυρέας δὲ ἐφωκῆρας, καὶ πρῶ-
τα χρυσέας καὶ ἄργυρέας, καὶ πρῶτα σκευὰ
μεγαλοπρεπέα τὰ δειπνῶν, ἐκ πλαγίῳ
τὰ πρὸ χειρὸς ἀγαθὰ, κελύσαι ὅτι γέ-
λοιον τοὺς ἐν αὐτοῖς δεικνύουσιν πρῶτα σκευὰ
Λακωνικῶν δειπνῶν. ὡς δὲ τῆς γοήτης ποιη-
θείσης ὡς πολλὸν ὁ μέσος, Παυσανίῃ
μετὰ τὰ μεταπέμψασθαι τῶν Ἑλλήνων
τοὺς στρατηγοὺς. σπεύδοντων δὲ τούτων,
εἶπαι δὲ Παυσανίῳ, δεικνύοντα ἐς ἕκασ-
τον τὸ δειπνῶν τὴν πρῶτα σκευὴν, Ἄνδρες
Ἑλλήνες, τῶν δὲ εἶνεκα ἐγὼ ὑμῶν σπῆναι
βουλόμην, οὐ μὲν τῶν δὲ τῶν Μήδων βα-
σιλῆος τὴν ἀφροσύνην δεῖξαι. ὅς τοι μὲν
διατὰν ἔχων, ἦλθε ἐς ὑμῶν οὕτω οἰζυρῶν
ἔχοντα ἀπαρησώμενος. ταῦτα μὲν Παυ-
σανίῳ λέγεται εἶπαι πρὸς τοὺς στρατηγοὺς
τῶν Ἑλλήνων. ὑστέρῳ μὲν τοι χρὴ μετὰ
ταῦτα καὶ τῶν Πλαταιέων ἄρῳ συχοῖν
344 καὶ χρυσῶν καὶ ἄργυρον, καὶ τῶν ἄλλων χρη-
μάτων. ἐφαίη δὲ καὶ τὸδε ὑστερὶν ὅτι τούτων
τῶν νεκρῶν πρὸς φιλαγνῶν τὰ σάρκας
σπινθεφόρον γὰρ τὰ ὅσα δὲ Πλαταιέες ἐς
ἕνα χρόνον ὄρεθη κεφαλὴν ὅσα ἔχουσα ῥα-
φίῳ ὁδομῶν, ἀλλὰ ἔξ ἐνός ἐοῦσα ὁδοῦ.
ἐφαίη δὲ καὶ γὰρ, καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς γὰρ, καὶ
ἔχουσα ὁδοῦ καὶ μενοφύας, ἔξ ἐνός ὅσα πρῶτα
τοὺς τε ὁδοῦ καὶ τοὺς γομφίους δὲ

Hac parte selecta, cæteras inter se
distribuerunt, pro suo quisque
merito accipientes: itémque pal-
lacas Persarum, & aurum & ar-
gentum & reliquam pecuniam,
cum iumentis. Quæ autem pe-
culiariter data sunt iis qui opti-
mam operâ nauauerant ad Pla-
teas, refertur à nemine, data ta-
men fuisse arbitror: certè Pausa-
nia sunt ex omnibus dena, & ea
delecta, dono data, ex mulierib⁹,
equis, talentis, camelis, & item ex
cæteris rebus. Feruntur autem
hæc quoque acta esse: Xerxem,
dum è Græcia fugit, omnem ap-
paratum suum ex auro argen-
tisque & * peripetasmatis Mar-
donio reliquisse: & Pausaniam
dum eum apparatus vidit, ius-
sisse pistoris & coquos cœnam
sibi vti Mardonio instruere. quum
illi fecissent, tum Pausa-
niam lectos intuentem aureos
argenteosque ^b probè instratos,
mensas etiâ aureas ac argenteas,
magnificumque cœnæ appa-
ratum, propositis bonis stupefactū,
imperasse per iocum suis mini-
stris vt Laconicâ instrueret cœ-
nam. ^c Id quū illi ex spatio mul-
tū distantē fecissent, ibi eundē
cachinnantem accersisse Græco-
rum duces, eisque, vbi conuene-
runt, inter ostendendum vtrius-
que cœnæ apparatus, dixisse, Vi-
ri Græci, hac ego vos de causa
conuocaui, quòd volebam vo-
bis amentiam Medorum ducis
ostendere, qui quum talem vitâ
duceret, ad nos subigēdos venit
qui tam miserè viciuimus. Hæc
Pausanias apud Græcorum du-
ces dixisse fertur. Interiecto de-
inde tempore complures Plata-
ensium repererunt loculos auri
argenti que & aliarum pecuniarum.
Hoc quoque rei apparuit
postmodum in his mortuis car-
ne nudatis, vt quum eorum ossa
comportarent vnum in locum
Platæenses, inuentum sit caput
nullam futuram habens, sed ex
vno osse solidum: item maxilla,
cum eo quod super maxillâ est,
habens dentes, et si distinctos, ta-
men ex vno osse vniuersos tam
molares quàm cæteros. quinetiâ

a Aulæis, secundum quosdam.

b Vallam apparatus
verba quæ i vulg.
edit. desunt legisse,
videlicet δὲ ἐφω-
κῆρας, καὶ πρῶ-
τα χρυσέας καὶ ἄ-
ργυρέας, quæ ex in-
scriptis vet. cod. ha-
bentur.

c Quum autem
hæc cœna instru-
da longo inter-
uallo ab illa supe-
raretur, ibi eundē
cachinn.

a At Mardonii cadauer postridie quā ille occubuit, ex oculis summo tū fuit: sed à quo, id verò mihi certò compertum nō est.

b Tegeatz verò scorsum à Lacedæmonii omnes suos cōfertos humauerunt. Athenienses quoque, suos vno codemque in loco, & Megarenses, & Phliasii. *Ἐπεὶ οὐ μὲν ἴδ' ἴσ' quod de Tegeatz per ἀλέας significamus: quod reddidi Confortos, accipiens pro in eundem locum coaeruat. Potest tamen οὐ μὲν ἴδ' ἴσ' etiam accipi (ἢ fortasse melius) ὅτι commune fuerit Atheniensibus, Megarensiibus & Phliasii sepulcrum.*

c Γλήρτες videntur ex sequentibus exponendum οὐκ εἶναι. q. d. Atque horū quidem omnium sepulcra, vacua non fuerunt, sed in iis cadauera verè condita fuerūt. Quod autem ad reliquorum attinet sepulcra quæ Platæis visuntur, hos ego accepi, quod abfuisse à pugna pueret, singulos ageres communes excitasse, postero rum rationē habentes. Ibi enim est AEginetarum quod vocatur sepulcrum à Cleade AVtodici filio, illorum hospite, eorū rogatu decē etiam post annis (ut audio) extructum. *Observandum est autem*

χωματα dicere, nō τάφοις, eo quod illi quidē pro sepulcris ea velle haberi, (unde dicitur καλὸν μὲν τάφος. q. d. καλὸν μὲν τάφος ἀλλ' οὐκ εἶναι, χωμα δὲ μόνον) at re vera sepulcra non essent, sed aggeres tantum sepulcra simulantes, sine imitantibus, quos inquam pro sepulcris haberi vellent, non à sua etiam hominibus (ut pote quibus cognita frans esset) sed à posteris. Ideo illud ὅτι ἐπιγνομόνιον εἶνεκα ἀνθρώπων verò posterorum rationem habentes, scilicet, posterorum ratione habita. Neque enim placet interpretari In posterorum gratiam: quod illos in hanc opinionem adducere, esset illi imponere, non autem gratificari. Possit tamen simpliciter veris, id facientes propter posterum. At Vallæ, alium quem verba ferre non possunt sensum sequimur, veris, Quam scilicet supereminenti.

ossa viri quinque cubitorū. * Postero die quum Mardonii cadauer non extaret, incertum à quibus hominibus subtrahum. audiuit tamen iam diuersos illum sepelisse: & ob id permultos scio ingentia dona ab Artonte Mardonii filio accepisse. Sed quis curam suscepit cadaueris Mardonii humadi, pro comperto non potui audire. habet tamen huius rei nō nihil famæ Dionysiphanes vir Ephesius. Mardonius quidem hoc modo tumulatus est. Græci verò, posteaquam prædā dispartierunt, cæsos separatim quisque suos tumularunt. Lacedæmonia, tribus sepulcris effectis, in eorum vno sacerdotes, è quibus fuere Posidonius & Amompharetus & Philocyon & Callicrates: in altero reliquos Spartiatas, in tertio seruos humauerūt. Hunc in modum Lacedæmonii sepulti sunt. b Tegeatz verò & Athenienses suos utrique promiscuè condiderunt: necnō Megarēses atque Phliasii suos ab equitatu interemptos. c Horum omnium sepulcra fuerunt plena. Nam aliorum sepulcra quæ ad Platæas ostenduntur, ea sunt (quantum ego accipio) ab iis excitata qui erubescabant se à pugna abfuisse, quum sero superuenissent. Quippe tumulus illic visitur qui dicitur AEginetarum: quem ego audio decē post hanc pugnam annis rogatu AEginetarū à Cleade AVtodici filio viro Platæensi illorum hospite excitatum fuisse.

Græcis statim à cæforum humatione in agro Platæensi, inito consilio visum est bellum Thebis inferendum, petendumque eos qui cum Medis sensissent: & in primis Timegenidem & Attaginum, qui principes factionis extitissent: & ni eos deditissent, non prius ab vrbe discedendum quam eam euertissent. Hoc ubi decreuere, vndecimo à pugna die mouentes obsedere The-

ἔδοξε, οὕτω δὲ ἐνδεκάτῃ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς συμβολῆς ἀπικύμοι ἐπολιόρχεον Θη-

A πενταπλήχους αὐδρὸς ὅτε αὖ ἐφαίν. ἐπεὶ τε δὲ Μαρδονίου δολιτέρῃ ἡμέρῃ ὁ νεκρὸς ἠφαίνεσθαι, ὑπὸ ὅτε αὖ μὲν αὐθροῦ πῶν, ὃ ἀπρεκὲς οὐκ ἔχω εἶπαι. πολλοὺς δὲ πινὰς ἦδη ἔπειτα ποδαποὺς ἤκουσα θάψαι Μαρδονίον, καὶ δῶρα μεγάλα οἶδα λαβόντα πολλοὺς παρὰ Ἀργόντων τῶ Μαρδονίου πατρὸς ἔχειν. ὃ ἔργον ὅστις μὲν τοὺς αὐτῶν οὐ πελόμενός τε καὶ θάψας τὸν νεκρὸν ὁ Μαρδονίου, οὐδὲν αὖ μὲν ἀπρεκὲς πυθέσθαι. ἔχει δὲ πινὰ B φαίνεσθαι Διοιοισοφαίης, αὐτὴν Εὐφείος, θάψαι Μαρδονίον. ἄλλ' ὁ μὲν ἔπειτα τοιοῦτον ἐτάφη. C δὲ Ἕλληες ὡς ἐν Πλαταιῇσι τὴν λήϊον δειλόντο, ἔθαπτον τοὺς ἐωυτῶν, χωρὶς ἕκαστοι. Λακεδαιμόνιοι μὲν τελέας ἐπαίησαντο θήκας. ἔθα μὲν τοὺς ἱρέας ἔθαψαν, τῶν καὶ Ποσειδωνίους καὶ Ἀμομφάρετος ἔσαν καὶ Φιλοκύνων τε καὶ Καλλικράτης. ἐν μὲν δὲ ἐν τῶν τάφων ἔσαν οἱ ἱρέες, ἐν δὲ τῶν ἐπιτάφῳ, D αἱ οἱ Σπάρτηται. ἐν δὲ τῶν ἐπιτάφῳ, οἱ εἰλωτες. ὅτι μὲν οὕτω ἔθαπτον. Τεγεαῖται δὲ χωρὶς πᾶσι θάψαν ἀλέας, καὶ Ἀθηνῶσι πρὸς ἐωυτῶν ὁμοῦ, καὶ Μεγάρους τε καὶ Φλιασίων τοὺς ὑπὸ τῆς ἵππου ἀφθάρους. τούτων μὲν δὲ πᾶσι πληρεῖς ἔχοντο οἱ τάφοι. τῶν δὲ ἄλλων ὅσοι καὶ φαίνονται ἐν Πλαταιῇσι εἶοντες τάφοι, τούτοις δὲ ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι ἐπαμχονομήσεις τῇ ἀπεσοῖ τῆς μάχης, ἕκαστοι χωματα χωμα κοινὰ, τῶν ἐπιγνομόνιον εἶνεκα αὐθροῦ πῶν. E ἐπεὶ καὶ Αἰγινετῶν ὅτι αὐθροῦ καλεόμνος τάφος, τὸν ἐγὼ ἀκούω καὶ δέκα ἔτεσι ὕστερον μὲν ταῦτα, δειλόντων Αἰγινετῶν, χωμα Κλεάδῳ καὶ ΑΥτοδίκῳ, αὐθροῦ Πλαταιῇ, πρὸς τὸν ἐόντα ἐωυτῶν.

Ὡς δὲ ἄρα ἔθαψαν τοὺς νεκροὺς ἐν Πλαταιῇσι οἱ Ἕλληες, αὐτίκα βουλευομένοι σφι ἐδόκεε στρατὸν βίεσθαι ἐπὶ τῇ Θήβας, καὶ ἔξαιτέην αὐτῶν τοὺς μηδίσαντας. ἐν πρῶτοις δὲ αὐτῶν, Τιμηγνίδην, καὶ Ἀτταγίον, οἱ ἀρχηγέται αὐτῶν πρῶτοι ἔσαν. ὡς δὲ μὴ ἐκιδῶσι, μὴ ἀπομίσσασθαι ἀπὸ τῆς πόλεως πρῶτον ἢ ἔξελωσι. ὡς δὲ σφι ταῦτα

ἔδοξε, οὕτω δὲ ἐνδεκάτῃ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς συμβολῆς ἀπικύμοι ἐπολιόρχεον Θη-

βαίους, κελύοντες ἐκδιδόναι τοὺς αἰδράς. ὃ
 βουλομένων δὲ τῶν Θεβαίων ἐκδιδόναι, τὴν
 τε γλῶσσί των ἐπαμύνον καὶ παρσεβάλλον
 παρὲς δὲ πῆχος. καὶ, οὐ γὰρ ἐπαύοντο σιόμε-
 νοι, εἰς ἣν ἡμέρην ἔλεξε τοῖσι Θεβαίοισι Τι-
 μηρίδης παῖδε, Ἄνδρες Θεβαῖοι, ὅτι οὐ-
 πω δέδοκται τοῖσι Ἕλλησι, μὴ παρτέρεθαι ἀ-
 πομαστῆναι πολιορκέοντάς, ὡρὴν ἢ ἐξέλωσι
 Θήβας, ἢ ἡμέας αὐτοῖσι παρδάτωτε, ἢ ὧν
 ἡμέων εἵνεκα γῆ ἢ Βοιωτὴν πλέω μὴ αἰα-
 τλήσῃ. ἀλλ' εἰ μὲν χρημάτων χρηζόντες,
 παρόχημα ἡμέας ἐξαιτέονται, χρημάτων σφι
 δώμῳ ἐκ τῆ κοινοῦ. (σὺν γὰρ τῷ κρινῶ καὶ
 ἐμνηστέρῳ, οὐ δὲ μουῦοι ἡμέας) εἰ δ' ἡμέων
 ἀληθέως δεόμενοι πολιορκέοισι, ἡμεῖς ἡμέας
 αὐτοὺς ἐς ἀπιλογίην πρὲξομεν. κάρτα τε
 ἐδόξε δὲ λέγειν, καὶ ἐς χειρὸν αὐτῆς τε ἐ-
 πεκηρυκεύοντο παρὲς Παυσανίῳ ④ Θε-
 βαῖοι, θέλοντες ἐκδιδόναι τοὺς αἰδράς. ὥς δ'
 ὠμολόγησαν ὅτι τούτοις, Ἀτταγίνος μὲν
 ἐκδιδρῆσκέ ἐκ τῆ ἀφείας, παῖδας δὲ αὐτῆς
 ἀπαρτύνει Παυσανίης ἀπέλυσε τῆς αἰτίας,
 φασὶ τῆς μνηστομοῦ παῖδας ὁδὸν εἶναι μετα-
 πλοῖς. ὅθεν δὲ ἄλλοις ἀνδράς τοὺς ἐξέδοσαν
 οἱ Θεβαῖοι, οἱ μὲν ἐδόκεον ἀπιλογίης τε κυ-
 ρῆσιν, καὶ δὴ χρημάτων ἐπεπύθεσαν διω-
 θέσθαι. ὁ δὲ, ὥς πρὸς λαβὴν, αὐτὰ ταῦτα ἐ-
 πονούων, τὴν γρατὴν τὴν τῶν συμμάχων
 ἀπασαν ἀπῆκε, καὶ ἐκείνοισι ἀγαγὼν ἐς Κό-
 ρυνθον διέφθειρε. ταῦτα μὲν παρὰ τῶν Γλα-
 ταῖοι καὶ Θήβησι γινόμενα.

Ἀρταβάζος δὲ ὁ Φαρνάκεος, φεύγων ἐκ
 Πλαταίων, καὶ δὴ παρὸς ἐγένετο. ἀπὸ κέμε-
 νοι δὲ μιν οἱ Θεσσαλοὶ παρὰ σφίτας, ὅτι τε
 ξείνια ἐκέλευον, καὶ ἀνηρώτεον παρὰ τῆς γρα-
 τῆς τῆς ἄλλης, ὁδὸν ὅτις ἀμύνοι τῶν ἐκ
 Πλαταίων γυρομένων. ὃν Ἀρταβάζος, γνοὺς
 ὅτι εἰ ἐθέλοι σφι πᾶσαν τὴν ἀληθινήν τῶν
 ἀγάνων εἶποι, αὐτὸς τε κινδυνεύσει ἀπολέ-
 σθαι καὶ ὁ μετ' αὐτὸν γρατὴς ὅτι δόξαται
 γὰρ οἱ πόρτα πᾶσι οἴετο πυνθανόμενοι παρὰ
 γυρονοῦν. ταῦτα ἐκ λογιζόμενος, οὐτε παρὸς
 ὅθεν Φωκέας ἐξηγέρθου ὁδὸν, παρὲς τε τοὺς
 Θεσσαλοὺς ἔλεγε παῖδε, Ἐγὼ μὲν ὦ ἄνδρες
 Θεσσαλοὶ, ὥς ὁρᾷτε, ἐπεὶ γρηγορήσει καὶ τὴν
 παλίστην ἔλθειν ἐς Ὀρήκην, καὶ ἀποδύειν ἐ-
 γὼ, πεμψεῖς κατὰ τι παρῆγμα ἐκ τοῦ γρατοπέδου μὲν τῶνδε. αὐτὸς δὲ ὑμῶν

banos, iustos dedere quos dixim⁹
 viros. Abnuentibus dedere The-
 banis, agrum eorum populabā-
 tur, murumque adoriebantur.
 Quibus ab agro vastando non
 discedentibus, vicesimo die Ti-
 megenides ad populares ita in-
 quit, Viri Thebani, quandoqui-
 dem Græcis ita constitutum est,
 nō prius abscedere ab oppugna-
 tione Thebarum quàm aut eas
 expugnauerint, aut nos dedide-
 ritis, absit vt nostra causa Theba-
 nus ager amplius vexetur: sed si-
 ue per causā deposcēdi nos, pecu-
 nias cupiūt, pecunias eis è publi-
 co demus: (nā & publicè cū Me-
 dis sensimus: non autē nos (oli.)
 siue reuera deposcentes nos urbē
 obsident, nos ipsi nos in discepta-
 tionē exhibemus. Eum Thebani
 sanè probè & opportunè loquu-
 tum arbitantes, cuestigio cadu-
 ceatorem ad Pausaniam misere,
 velle se viros dedere. Ea re inter
 eos conuenta, Attaginus ex vrbe
 profugit: cuius liberos ad se Pau-
 sanias adductos culpa absoluit,
 negans pueros factionis Medicæ
 esse participes. Cæteri quos The-
 bani dedidere, ipsi quidem puta-
 bant se crimen refutaturos, ac
 pecunia elapsuros: Pausanias au-
 tem hoc ipsum suspicans fore, v-
 bi illos accepit, dimissis omnibus
 sociorum copiis, Corinthū de-
 ductos supplicio affecit. Hæc ha-
 ctenus quæ ad Platæas & ad The-
 bas gesta sunt.

Artabazum autem Pharnacis
 filiū, vt è Platæis fugiens porro se
 proripuerat, Thessali, quum ad
 ipsos venit, hospitio inuitatum
 interrogabant de reliquo exerci-
 tu, ignari prorsus rei ad Platæas
 gestæ. Iste intelligens, si omnem
 veritatem pugnæ referret, aditu-
 rum se vitæ discrimen cum suo
 exercitu: fore enim vt omnes co-
 gnita re ipsum adorirentur: hæc
 considerans, nec apud Phocæses
 retulerat quippiam, & tunc ad
 Thessalos ita loquutus est, Equi-
 dē, viri Thessali, maturo (vt cer-
 nitis) quam celerrimè perueni-
 re in Thraciam, missus cum
 hac exercitus parte ad quod-
 dam negotium transigendum.

Mardonius autē ipse cū suo exercitu adierit, nostris vestigiis insistentes, cui hospitium & officium prae-
state. hæc enim vos in tempus prae-
stitisse non poenitebit. Hæc factus,
copias festinabundus per Thes-
saliam Macedoniamque agebat,
rectā Thraciam versus, tāquam
verè properans: ac regionē me-
diterraneam præcidēs, peruenit
Byzantium, permultis sociorum
in itinere relictis, qui vel à Thra-
cibus obrutūci fuerāt, vel quod
fame atque labore fuerant ene-
cti. Ex Byzantio nauigiis trans-
misit in Asiā. Hunc in modum
iste rediit.

Quo autē die ad Platæas pu-
gnatum est à Persis, ea die conti-
git hoc apud Mycalen Ioniz ge-
ri: quum apud Delon Græci cō-
siderent, ii qui vnā cum Leuty-
chide Lacedæmonio: nauibus
venerant, eō appulsi sunt è Samo
legati, Lampon Thrasyclei & A-
thenagoras Arche stratidæ & He-
geſistratus Aristagoræ filius, mis-
si à Samiis clam Persis ac tyran-
no Theomestore Androdamātis
filio, quem Persæ tyrannum Sa-
mi constituerant. Hi quum ad-
ierunt duces, verba fecit Hegesi-
stratus multa & varia: Fore enī vt
sit tantūmodo viderēt hos Iones,
à Persis deficerent, nec barbari
expectarent: etiā, vt expectarent,
tamen fore vt non aliam prædā
talē isti reperirent. Præterea deos
inuocans obsecrabat vt Græcos
Græci liberarent, vlciscerentur-
que barbarum. quæ facilia dice-
bat factū esse, quia naues illorum
segnes essent ad cursum, nec pa-
res Græcis ad præliū. Siquid verò
apud hos suspicionis subesset ne
dolo deducerentur, dicere para-
tos esse se vt in horum nauibus
pro obsidibus agerentur. In his
obsecrandis quum multus esset
hospes Samius, sciscitabatur cū
Leutychides, (siue ominis gratia
volens audire nomen, siue casu,
id deo agere) Samie hospes, quod
est tibi nomen? Ille respondet,
Hegesistrato. Leutychides inter-
pellata reliqua eius oratione, si
quā instituerat, Accipio, inquit,
pro augurio Hegesistratū. Hospes

Α Μαρδόνιος, ἐὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ ἐστὶν ἐπὶ πόδας μου ἐλαύνων, πρὸς δόκιμὸς ἐστίν. ὅπῃ ξηνίζε-
τε, ἐὶ βί ποιῶντες φαίνασθε. ὃ γὰρ ὑμῖν ἐς χρό-
νον ταῦτα ποιῶσι μεταμελήσει. Ταῦτα δὲ
εἰπας, ἀπέλαυνε σπουδῇ τιμὴν στρατιῶν ἔχον
Θεσσαλίας τε καὶ Μακεδονίας ἰθὺς τὴν Θρη-
κῆς, ὡς ἀληθέως ἐπεὶ γέροντος, καὶ τιμὴν μεσό-
γαιαν ἁμῶν τῆς ὁδοῦ. καὶ ἀπικνέεται ἐς
Βυζαντίον, καὶ ἀλιπύων τὴν στρατὸν τῶ ἐκὼν
συχνοῖς ὑπὸ Θρηκῶν τε κατακοπέντας
Β κατ' ὁδὸν, καὶ λιμῶν συστάντας καὶ χαμάτω.
ἐκ Βυζαντίου δὲ διέβη πλοίοισι. αὐτὸς μὲν
οὕτω ἀπενόσησε ἐς τιμὴν Αἰσίῳ.

Τῆς δὲ αὐτῆς ἡμέρας τῆς πρὶν ἐν Πλα-
ταιῇσι τὸ πρῶμα ἐγένετο, σιωπήρως ἡμέ-
ρας καὶ ἐν Μυκάλῃ τῆς Ἰωνίης. ὅπῃ γάρ
ἐν τῇ Δήλῳ ἐκάτιατο ὁ Ἑλλήνες, οἱ ἐν
τῇσι νησὶ ἅμα Λαυτυχίδῃ τῷ Λακεδαί-
μονίῳ ἀπικνέοντο, ἦλθον σφί ἀγγελοὶ ἀπὸ
Σάμου, Λάμπων τε Θερασικλῆος, καὶ Ἀ-
C θωαγόρης Ἀρχεστράτιδου, καὶ Ἡγησίστρα-
τος Ἀρισταγόρου, περιφθόντες ὑπὸ Σα-
μίων λείδῃ τῇ τε Περσέων καὶ τῷ τυραν-
νου Θεομήτορος Ἐνδρὸδάμαντος, πὺν κα-
τέστησαν Σάμου τυραννὸν οἱ Πέρσαι. ἐπελ-
θόντων δὲ σφῶν ὅτι τοὺς στρατηγοὺς, ἔλεγε
Ἡγησίστρατος πολλὰ καὶ πονηρὰ. ὡς ἡ
μουῶν ἰδόντων αὐτοὺς ὁ Ἴωνες, ἀποστήσιν-
ται ἀπὸ Περσέων, καὶ ὡς οἱ βάρβαροι οὐκ
ὑπομνέουσι. ἡ δὲ καὶ ἄρα ὑπομνέουσι,
D οὐκ ἐτέρῳ ἀγγέλιον ποιεῖν αὐ-
τοῖς. τοῖς τε κοινοῖς ἀνακλέων, πρὸς ἑρε-
πε αὐτοὺς ῥύσασθαι αἰδρας Ἑλλήνας ἐκ
δουλοσύνης, καὶ ἀπαμύνασθαι τὸν βάρβαρον.
ὅπερ τὲς τε αὐτοῖσι ἐφῆν ταῦτα γίνεσθαι. τὰς τε
γὰρ νῆας αὐτέων κακῶς πλέειν, ἐὶ ἐκ ἀξιο-
μάχοις κείνοισι ἐστίν. αὐτοῖς τε εἴ τι ὑπο-
πιβόοισι μὴ δόλῳ αὐτοὺς πρὸς ἀγρίαν, ἐν τῇσι
νησὶ ἐπιῖμαι ἐστίν τῇσι ἐκείνων ἀγρόνιοι ὁμη-
ροι ἐστίν. ὡς δὲ πολλὸς ἡμῶν λιανόγροντος ὁ ξείνος
E ὁ Σάμιος, εἶρετο Λαυτυχίδης, (εἴτε κληδόν-
νος εἶνεκεν γέλων πυθέσθαι, εἴτε καὶ ἐπὶ σίω-
τυχίῳ, θεοῦ ποιῶντος) ὦ ξεῖνε Σάμιε, τί
τοὶ οὐ νόμος; ὃ δὲ εἶπε, Ἡγησίστρατος. ὃ δὲ,
ὑπερπάσας τὸν ὅτιλοιπον λόγον, εἴτινα ὥρ-
μητο λέγειν ὁ Ἡγησίστρατος, εἶπε, Δέχο-
μαι ὁ οἰωνόν. ὁ Ἡγησίστρατος ὁ ξεῖνε

Σάμει, σὺ δ' ἡμῖν ποῖες ὅπως αὐτὸς τε δίδει
 πίστιν ἀποπλύσαι, ἃ οἱ σὺν σοὶ ἐόντες οἶδε,
 ἢ μὴν Σάμιοις ἡμῖν ὁροθύμως ἔσεται συμ-
 μαχίης. ταῦτά τε ἅμα ἠγέρθης, καὶ δ' ἔρπον
 παρσῆγε. αὐτίκα γάρ (A) Σάμιοι πίστιν τε
 καὶ ὄρκια ἐποιδῶντο συμμαχίης πέρι παρὰ
 (B) Ἑλλήνας. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, οἱ μὲν
 ἀπέπλεον (μετὰ σφραγῶν γὰρ ἐκέλευε ποιεῖν
 (C) Ἡγήσιφρατον, οἰωνὸν δ' οὐνόμα πειδύ-
 μῆος) (D) δὲ Ἑλλήνες, ὁπλισάμενοι ταῦτι
 πλεῖν ἡμέρην, τῇ ὑστεραίῃ ἐκαλλιέροντο, μὲν-
 τευομήδου σφι Διήφονος τῷ Εὐκλείου, ἄν-
 δρὸς Ἀπολλωνιήτεω, Ἀπολλωνίης δὲ τῆς αὐ-
 τῷ Ἰονίᾳ χάλκῳ. ταύτου τὸν πατέρα κατέ-
 λαβε Εὐκλείου παῖς ποῖον δὲ ἔστι ἐν τῇ
 Ἀπολλωνίᾳ ταύτῃ ἰρὰ ἡλίου παρὰ βῆτα, (E)
 τῇ μὲν ἡμέρᾳ βόσκειται παρὰ ποταμὸν ὃς
 ἐκ Λάκμωνος οὐρέος ρέει, (F) τῇ δὲ Ἀπολ-
 λωνίης χώρῃ ἐς θαλάσσαν, πρὸς Ὁλκίον λι-
 μένα. (G) αὐτὸ δὲ νύκτας θραιμηδοὶ αἰῶρες οἱ
 πλούτω τε καὶ ἡγεῖ δοκιμώτατοι τῷ ἄστυ,
 ὅτοι φυλάσσουσιν αἰαντὸν ἔχοντας. πολλοὶ
 γὰρ δὴ ποιδῶνται Ἀπολλωνιήται παρὰ βῆ-
 τα ταῦτα, ἐκ θεοπαροπίου τινός. ἐν δὲ
 αὐτῷ αὐλίζονται ἀπὸ τῆς πόλιν ἐχῶς. ἐν-
 θῆκα δὲ τότε ὁ Εὐκλείης (H) θραιμηδὸς ἐ-
 φύλασσε καὶ κοτε αὐτὸν κατακοιμήσαντος
 πλεῖν φυλακῇ, πρὸς ἐλθόντες λύκοι ἐς τὸ αὐ-
 τόν, διέφθειραν τῷ παρὰ βῆτα ὡς ἐξήκον-
 τα. ὁ δὲ, ὡς ἐπήισε, εἶχε σιγῇ, καὶ ἔφραζε
 ὁσθένι, ἐν ἰσῷ ἔχων αὐτίκα καταστήσει ἄλλα
 παρὰ μῆδος. καὶ οὐ γὰρ ἔλαθε (I) Ἀπολλω-
 νιῆς ταῦτα θραιμηδὸς. ἀλλ' ὡς ἐπύθοντο,
 ὑπαγαγόντες μιν ἐς τὸ δίκησθαι, κατέκρι-
 ναι, ὡς πλεῖν φυλακῇ κατακοιμήσαντα,
 τῆς ὀψιμῆς σερηνίδωαι. ἐπεὶ τε δὲ (J) Εὐκλείου
 ἔξετύφλωσαν, αὐτίκα μὲν ταῦτα οὐτε
 παρὰ βῆτα σφι ἐπικτε, οὐτε γὰρ ἔφερε ὁμοίως
 καρπὸν. παρὰ βῆτα δὲ σφι ἐν τε Δωδώνῃ καὶ
 ἐν Δελφοῖσι ἐγένετο. ἐπειτα ἐπειρώτεων
 τοὺς παρὰ βῆτα τὸ αἶτιον τῷ πρὸς ἐόντος κακῶς.
 οἱ δὲ αὐτοῖσι ἔφραζον ὅτι ἀδίκως τὸν φύλα-
 κὸν τῷ ἰρῶν παρὰ βῆτα Εὐκλείου τῆς ὀψιμῆς
 ἐφύλακον. αὐτοὶ γὰρ ἐπορμήσαν τοὺς λύκους οὐ
 παρὰ βῆτα τε παύσαντα τιμωρέοντες ἐ-
 κρίνα, παρὶν ἢ δίχας δῶσι τῷ ἐποίησαν, ταύ-
 τας (K) αὐτὸς ἐληται καὶ δίχασι.

Samie, effice tu ut nauigemus,
 data nobis per te & istos qui tecū
 sunt fide, Samios promptos fore
 ad incundam nobiscum societa-
 tem. Hæc loquutus, & rem pari-
 ter exequi aggressus est. nam quū
 Samii extemplo fidem interpo-
 sito etiam iurciurando dedissent
 de sua societate cum Græcis, Leu-
 tychides dimissis domum cæte-
 ris legatis, iussit cum cuius nomē
 pro augurio acceperat, secū na-
 uigare. Græci cū illic diē cōmo-
 rati, postridie pulchrè litauere, ha-
 ruspice Deiphono EVenii filio A-
 polloniata ex Apollonia quæ est
 in sinu Ionico. Huius patri EVe-
 nio res huiusmodi cōtigit: Sūt in
 hac Apollonia sacræ Solis oues,
 quæ interdū secundum flumen
 pascuntur, quod ē mōte Lacmo-
 ne per Apolloniatem agrū fluit
 in mare iuxta Oricum portum.
 noctu autem eas stabulantes in
 antro, * non procul ab vrbe, cu-
 stodiunt delecti viri, diuitiis & ge-
 nere inter populares suos splen-
 didissimi, singulis annis singuli,
 quod ex oraculo quodam Apol-
 loniatæ eas oues permagni faci-
 ant. Ibi EVenius hic, quum a-
 liquando delectus ad custodien-
 das oues non excubaret vigilas,
 sed obdormisset, ingressi antrū
 lupi oues circiter sexaginta tru-
 cidarunt. Id vbi iste animaduertit,
 rem suppressit, neminique
 aperuit, habens in animo totidē
 mercari, quas substitueret. at A-
 polloniata vbi acceperūt (neque
 enim eos quod gestū erat latuit)
 adductum in iudicium EVeniū
 condemnauerunt, ut, quia vigi-
 liam edormisset, visu priuaretur.
 Quem posteaquam excæcave-
 runt, mox eis neque pecora fœ-
 tificabant, neque humus pro cō-
 suetudine fructum ferebat. Brāt
 autem illis pecora & in Dodona
 & in Delphis. Interrogati pro-
 phetæ de causā mali præsēntis,
 responderunt causam esse quia
 custodem sacrarū ouium EVE-
 nium iniquè luminibus orbas-
 sēt. se enim immisisse lupos: nec
 prius ab illius ultione cessaturos
 quàm ei satisfecissēt de iis quæ in
 eū perpetrassent, prout ipse sibi
 suo arbitrio satisfactum putaret.

^a Addis nega-
 tionē qua in vulg.
 edit. non habetur.

His perfectis, daturus se EVenio tale donum quod habētem plerique hominum putarent beatū. Hæc Apolloniatis sunt reddita oracula. Quæ Apolloniataz silentio supprimentes, quibusdam è ciuibus exequenda delegauerunt. Isti hunc in modum putarunt exequenda: EVenium in statione sedentem adeunt, eique affidentes aliis de rebus verba faciunt, donec deueniunt ad miserandam hominis calamitatem. Ita introducta eius rei mētionē, percontantur quam mulctam optaret si eam vellent pendere Apolloniataz. Hic, qui oraculum non audisset, se optare dixit duo prædia ciuiū, quos nominabat, quorum patrimonia omnium Apolloniatarū putabat esse pulcherrima, & præterea domiciliū quod in vrbe sciebat esse optimum. Horum si compos effectus esset, non infensum se posthac fore dicebat, sed hac satisfactione contentum. Hoc quum respondisset EVenius, tum ii qui ei affidebant, excipientes, EVeni, inquirunt, hanc tibi satisfactionē Apolloniataz pro ereptis oculis rependunt, ex oraculo eis reddito. EVenius, vbi omnem rem audiuit, indigno animo tulit sese fuisse deceptum. At ciues ea prædia à dominis mercati, huic illa quæ optarat dedere: qui mox deinde insitam diuinationem obtinuit, vnde celebratissimus euasit. Huius EVenii filius fuit Deiphonus, qui ductus à Corinthiis exercitui vaticinabatur. Quamquam illud quoque audiui, Deiphono negotiū in Græcia fuisse exhibitum, quod se filium EVenii, cuius non esset, nuncuparet.

Cæterum postquam litauere Græci, classē è Delo Samū versus soluerunt: & quū Samum applicuissent, ad templum Iunonis eam locauere, sese ad præliū nauale apparantes. Eorum cursum ad se esse Persæ audientes, & ipsi cæteras naues ad continentem reducūt, præter Phœnissas, quas abire permiserāt. non enim censēbant pugnam naualem sibi esse capeſſendam, quum pares hosti non esse sibi viderentur. In continentem autem ideo nauigabant vt essent

Α Τούτων δὲ τελεομένων, αὐτοὶ δώσαν ΕΥκλείω δῶσι πικρὸν πλὴν πολλοὺς μιν μακαρεῖν ἀνθρώπων ἔχοντα. τὰ μὲν χρηστέα τῶν τὰ σφι ἐχρήσθη. οἱ δὲ Ἀπολλωνιῆται, ἀπὸ ῥήματα ποιησάμενοι, παρέστησαν τῷ ἀσέει αἰδράσι ἀφωπῆσαι. Θ δὲ σφι διέταρξαι ὡςδε· κατημέρου ΕΥκλείου ἐν γὰρ, ἐλθόντες οἱ παλῖοντο, καὶ λόγους ἄλλοις ἐποιδύντο· ἐς ὃ κατέβαινον συλλυπόμενοι τὰ πάθει. ταύτῃ δὲ ἐπάζοντες, ἠρώτεον τίνα δίκην αὐτοῖσι εἰ ἐθέλοιεν Ἀπολλωνιῆται δίκης ὑποσῆναι δώσειν τῷ ἐποίησθαι. ὃ δὲ, οὐκ ἀκχοῶς ὃ θεοπαρόπιον, εἴλετο, εἶπας, εἴ τις Θ δοίῃ ἀρετῆς· τῷ ἀσέων ὀνομαίῃσαι, τοῖσι ἡπίστατο εἶ) καλλίστους δύο κλήεις τῷ ἐν τῇ Ἀπολλωνίῃ καὶ οἴκησιν παρὲς τούτοις, πλὴν ἡδεε καλλίστην εὐδοσίαν τῷ ἐν τῇ πόλει. πούτων δὲ ἐφῆ ἐπὶ πόλιν γυρόμενος, τὸ λοιπὸν ἀμειλίχως εἶ), καὶ δίκην οἱ ταύτην ἀποχρεῖν γυρόμενος. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγε. οἱ δὲ πάρεδροι εἶπα· ὑπολαβόντες, ΕΥκλείε, ταύτην δίκην Ἀπολλωνιῆται τῆς ἐκ τυφλώσεως ἐκτίνοισί τοι καὶ τὰ θεοπαρόπια τὰ γυρόμενα. ὁ μὲν δὲ παρὲς ταῦτα, δεινὰ ἐποιέετο, ἐνθεὶν πυθόμενος τὸν πάντα λόγον, ὡς ἔξαιπατῆς. οἱ δὲ, παρὰ μέντοι τῷ ἐκ τημέρων, διδοῦσι οἱ τὰ εἴλετο. καὶ μὲν ταῦτα αὐτίκα ἐμφυτον μεμνημένην εἶχε, ὥστε καὶ οὐκ ὀμνῶντος γυρόμενος. τούτου δὲ ὁ Διόφονος ἐὼν παῖς τῷ ΕΥκλείου, ἀγόντων Κορινθίων, ἐμμενέετο τῇ στρατῇ. ἥδη δὲ καὶ τότε ἤκουσα, ὡς ὁ Διόφονος ἐπιβατῶν πρὸ ΕΥκλείου οὐκ ὀμνῶντος, ἔξελε μέγα ἐπὶ

Δ πλὴν Ἑλλάδα ἔργα, οὐκ ἐὼν ΕΥκλείου παῖς. Τοῖσι δὲ Ἕλλησι ὡς ἐκαλλιέρησε, ἀνῆγον τὰς νῆας ἐκ τῆς Δήλου παρὲς πλὴν Σάμων. ἐπὶ δὲ ἐγρόντο τῆς Σαμῆς παρὲς Καλαμίσις, Θ μὲν αὐτὸν ὀρυσάμενοι κατὰ τὸν Ἑρῶν τὸ ταύτην, πρὸς κλυάζοντο ὡς ἐς ναυμαχίαν. Θ δὲ Πέρσαι, πυθόμενοι σφῆας παρὲς πλέειν, ἀνῆγον καὶ αὐτοὶ παρὲς πλὴν ἡπείρου τὰς νῆας τὰς ἄλλας, τὰς δὲ Φοινίκων ἀπῆχον ἀποπλέειν.

Β βουλόμενοι γὰρ σφι εἰδοῦς ναυμαχίαν μὴ ποιεῖσθαι. οὐ γὰρ ὡς εἰδοῦς ὁμοῖοι εἶναι, ἐς ὃ πλὴν ἡπείρου ἀπέπλεον ὅπως ἐῶσι

347

Πασ-
κλῆοςΠερ-
σεύου

ὑπὸ τοῦ πεζοῦ στρατὸν σφέντερον, εὐόν-
τα ἐν τῇ Μυκάλῃ. ὅς, κελεύσας Ζέρ-
ξεω, καὶ ἀλελειμμένος τῷ ἄλλου στρατοῦ,
Ἰωνίῳ ἐφύλασσε. τῷ πληθὺς μὲν ἡνὶ ἔξ
μυριάδες, ἐστράτηγαι δὲ αὐτῷ Τιγράνης,
καλλεῖ τε καὶ μεγάρεϊ ὑπερφέρων Περ-
σέων. ὅτι τῶτον μὲν δὴ τοῦ στρατοῦ ἐβου-
λεύσαντο καὶ ἀφύρηντες τῷ καυτικῷ
στρατηγῇ ἀνείρυσαι τὰ νῆας, καὶ περὶ
λέσσαι ἔρκος, ἔρμα τῶν νεῶν, καὶ σφείων
αὐτῶν χρησφύγετον. ταῦτα βουλευσάμε-
νοι ἀνήγοντο. ἀπὸ κέρου δὲ πρῶτος τῶν
Ποτνιέων ἰερὸν τῆς Μυκάλης ἐς Γαίωνα τε
καὶ Σχολοπόνετα, τῇ Δήμητρος Ἐλβσι-
νίης ἰερὸν, ὃ Φίλιτος ὁ Πασκλήης ἰδρύ-
σατο Νεῖλεω παρὰ Κόδρου, ὅτι παλαιός
ἦν Μιλήτου κτις. ἡνὶ αὐτὰ τὰ νῆας
ἀνείρυσαν, καὶ περὶ λέσσαι ἔρκος καὶ λί-
θων καὶ ξύλων, δένδρεα ἐκ χύψαντες ἡμέ-
ρα, καὶ σκόλοπας περὶ τὸ ἔρκος κατέπηξαν.
καὶ πρὸς ἀσπιδάδατο ὡς πολιορκησόμενοι, καὶ
ὡς νικησόντες ὅτι ἀμφοτέρω. ὅτι πλη-
ροὶ γὰρ πρὸς ἀσπιδάδατε. ὁ δὲ Ἕλλη-
νες, ὡς ἐπύθοντο οἱ χωρὶς τοὺς βαρβάρους
ἐς πλὴν ἡπειρὸν, ἤρποντο ὡς ἐκ πεδωγμάτων.
ἀπαρτίζοντες εἴρητον, ὅ, τι ποίεωσι, εἴτε ἀπα-
λάσσονται ὅπως, εἴτε καὶ ἀπλέωσι ἐπὶ
Ἑλλήσποντον. τέλος δὲ ἔδωξε τοῦτέων μὲν
μηδέντερον ποιεῖν, ὅτι πλέειν δὲ ὅτι πλὴν
ἡπειρὸν. πρὸς ἀσπιδάδατοι ὡν ἐς ναυμα-
χίῳ καὶ ἀσπιδάδας καὶ ἄλλα ὅσων ἔ-
δει, ἐπλεον ὅτι τῆς Μυκάλης. ἐπεὶ δὲ
ἀγχοῦ τε ἐγένοντο τῷ στρατοπέδῳ, καὶ οὐ-
δεὶς ἐφαινετο σφί ἐπὶ μαχόμενος, ἀλλὰ ὡ-
ρων νῆας ἀνελευσμένας ἔσω τοῦ τείχεος,
πολλὸν δὲ πεζὸν πρὸς ἀσπιδάδατον πρὸς
αἰγυλῶν, ὅσα αὐτὰ περὶ μὲν ἐν τῇ νηὶ
πρὸς ἀπλέω, ἐγγεῖρας παρὰ αἰγυλῶν πα-
μάλιστα Λατυχίδης, ὑπὸ κήρυκος περ-
σεύου πρὸς Ἰῶσι, λέγων, Ἄνδρες Ἰῶνες,
οἱ ὑμῶν τυγχάνουσι ἐπαχύνοντες, μάτε-
τε παρὰ λέγω. πρῶτος γὰρ ὁδοῖν οἰωνόσους
Πέρσαι τῶν ἐγὼ ὑμῶν ἐντέλλομαι. ἐπει-
συνμίσγωμεν, μεμνησθαι ἵνα χρητέλῃ
θεῶν μὲν πάντων περὶ τὸν μῦθον, τοῦ
συνθήματος ἥβης. καὶ πᾶσι δὲ ἴσω καὶ ὁ
μὴ ἀκούσας ὑμῶν περὶ τῶν ἀκούσας.

sub suo peditatu, qui apud My-
calen agebat, præcepto Xerxis ab
aliis copiis relictus ad Ioniam
tutandā, numero sexaginta mil-
lia, duce Tigrane, omnium Per-
sarum & specie & statura eminē-
tissimo. Ad hunc exercitum cō-
stituerant refugere duces Persæ
classis, subductisque navibus,
munimenta valli circumdare,
in illarum suūque præsidium.
Hoc inito consilio, profecti sunt
ad Potniensium templum My-
cales, præteruecti ad Gæsonem &
Scolopoëtem. vbi Cereris Eleu-
sinæ cernitur templum, quod
Philistus Pasicles filius condidit,
sectans Neleum Codri filiū qui
ad coloniam Mileti locandā ve-
niebat. Ibi subductas naues mu-
nimento circumdederunt: & ἐ-
saxis stipitibusque mitium arbo-
rum, quas ipsi exciderunt, & cir-
cum munitiones depactis sud-
ibus se instruxerunt, tanquam &
obsidendi & victoria potituri. in
vtrunque enim casum ratione
inita sese apparabant. Hōs abiisse
in continentem postquam ac-
cepere Græci, tanquam eos bar-
bari effugissent, agere ferebant,
incerti quid agerent, retrōne se
reciperent, an tenderent in Hel-
lespontum. Tandem neutrum
horum visum est esse faciendum,
sed porro eundem in continen-
tem. præparatis igitur ad pug-
nā navalem tabulatis, aliisque qui-
buscunque opus erat, ad Mycalē
nauigant: & quum proximè ca-
stris hostium fuere, neminem ex
aduerso obuiam ferri vident, sed
naues intra murum subductas,
& magnam vim peditatus pro
littore dispositam. Ibi primum
Leutyichides nauem littori appli-
cans quammaximè appropin-
quare poterat, lones per præco-
nem compellabat, inquit, Vi-
ri Iones, quicumque è vobis me
exauditis, intelligite quæ dico.
nihil enim horum quæ vobis
mando intelligent Persæ. V-
bi pugnam conferuerimus, de-
betis ante omnia reminisci li-
bertatis: deinde tessera Hebes.
Atque hoc qui è vobis non au-
diit, ab eo qui audiit discat.

Huius autem facti eadem mens fuit quæ Themistoclis ad Artemisium: quod videlicet hæc verba, si laterent barbaros, inducitur ad obsequendum Iones esset: sin delata ad barbaros, redditura eis Græcos suspectos. His per Leutychidem admonitis, secundo loco Græci naues littori admouēt, & ex illis in litus egressi, sese ad pugnandum instruebant. Quod facientes quum cernerēt Persæ, & scirent Samios fuisse adhortatos, arma Samiis adimunt, suspicati illos sentire cū Græcis. Quippe Samii exceptos circa Atticam Athenienses à Xerxe, & illuc classe barbarorum deuectos, redemerant omnes, Athenasque cum viatico remiserant. Quo nomine non in minimam suspicionē venerant, quod quingenta hominum capita hostium Xerxis liberassent. Præterea Milesiis, tāquam maximè locorum gnaris, Persæ imperant ut compita quæ ad cacumina Mycales ferunt custodiant: eo consilio facientes id ut Milesii ab exercitu abessent. Hunc in modum ab iis Ionibus qui aliquid rerum nouarū molituri videbantur, si facultatem nasci essent, Persæ sibi præcauerunt. Idem facta ex gerris testudine sese constipauerant. Græci, ubi instructi fuere, ire in barbaros tendunt: quibus cūtibus aduolauit in vniuersum exercitum rumor, caduceūque supra fluitus positum apparuit. Rumor autem huiusmodi ad eos ferebatur, Græcos acie in Boeotia superasse Mardonii copias. Multis autem signis res quæ diuinitus fuit, declarantur. etsi tunc eodem die contigit vtraque clades, ea quæ ad Platæas accepta, & quæ ad Mycalen accipienda erat, fama quæ huc ad Græcos venit, reddidit eos multo ferociores, & ad subeundū vltro periculum alacriores. Alterum etiam quiddam concurrere contigit, ut ad vtramque pugnam fuerint Cereris Eleusiniæ templa. nam apud ipsum Cereris fanum (ut à me superius demonstratum est) in agro Platæsi pugna commisit. Γλαυκίδη πρὸ αὐτῷ Δημήτριον, οὗ ἐχρέτο (ὡς καὶ παρ' ἑτέροις μοι εἴρηται)

Α οὐτὸς δὲ τῶν ἐὼν τυγχάνει νόος τῶ παρήμα-
τος, καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ὁ ὅτε Ἀρτεμισίῳ.
ἢ γὰρ δὴ λαθόντα τὰ ῥήματα τοῖς βαρβά-
ροις ἐμέλλε τοῖς Ἰῶνας πείσειν, ἢ ἔπειτα ἀ-
νεφάρητα ἐς τοὺς βαρβάρους, ποιήσειν ἀπί-
στοις τοῖσι Ἕλλησι. Λατυγίδεω δὲ τῶτα ὑ-
ποβιβνύου, δόλῳ τε καὶ ἐπιδόλῳ οἱ Ἕλλη-
νες· παρὰ τὸν χρόνον τῶν ἡμετέρων, ἀπέβησαν ἐς τὸ
ἀγχαλόν. καὶ οὕτω μὲν ἔχρασαντο αἱ Ἰέρ-
σαι ὡς εἶδον τοὺς Ἕλληνας παρὰ τὸν χρόνον
μυκάδων ἐς μάχην, καὶ τοῖσι Ἰῶσι πρὸς αἰνέσθην.
Β τῶν τούτων μὲν, ὑποβιβνύου τοῖς Σαμίοις
τὰ Ἕλληων φρονέειν, ἀπαίρειν τὰ ὀ-
πλα. Γ γὰρ ὡν Σάμιοι, ἀπικρομένων Ἀθη-
ναίων ἀγχαλόντων ἐν τῇσι κηυσὶ τῶν βαρ-
βάρων, τοὺς ἔλαβον ἀνὰ πλὴν Ἀθηκῶν λε-
λθμμένοι οἱ Ξέρξεω, πύτοις λυσάμενοι
πρότερον, ἀποπέμπουσι ἐπὶ δόλῳ σάντες ἐς
τὴν Ἀθηνῶν. τῶν εἰνεκεν ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ
ψίλῳ ἔχον, πεντακοσίας κεφαλὰς τῶν Ξέρ-
ξεω πολέμιων λυσάμενοι. τῶν δὲ, τῶν δὲ
δοῖς τῶν ἐς κορυφὰς τῆς Μυκάλης φερού-
σαι παρὰ τὸν χρόνον τοῖσι Μιλησίοις φυλά-
σσειν, ὡς ὅτι τῶν μὲν οἱ δὴ τὴν μάχην πλὴν
χωρίῳ. ἐπιδόλῳ δὲ τούτου εἰνεκεν, ἵνα ἐκ τῶν
τῶν στρατοπέδου ἔωσι. τούτοις μὲν Ἰῶνων τοῖσι
καὶ κατεδόκεον νεοχμὸν αὐτῶν ποιέειν, διωά-
μους ὅτι λαθόντα τοῖσι, ὅτι τοῖσι τοῖσι τοῖσι
εφυλάσσοντο οἱ Πέρσαι. αὐτῶν δὲ σὺν ἐφό-
ρησαν τὰ γέγραφα ἔρκος εἰς αὐτῶν. ὡς δὲ ἄρα
πρὸς τὸν χρόνον τοῖσι Ἕλλησι, παρὰ τὸν χρόνον
πρὸς τοὺς βαρβάρους. ἰούσι δὲ σφι φήμη
τε ἐστὶ τῶν ἐς τὸν στρατόπεδον πρὸν, καὶ κη-
D ρυκίον ἐφάνη ὅτι τῶν κυματῶν κείμενον.
ἢ δὲ φήμη διήλθε σφι ὥστε· ὡς οἱ Ἕλληες
πλὴν Μαρδονίου στρατῶν νικᾶν ἐν Βοιωτί-
σι μάχῃ. δὴλα δὲ πολλοῖσι τεκμηρί-
οις ὅτι τὰ γεῖα τῶν παρημάτων εἰ καὶ τότε
τῆς αὐτῆς ἡμέρας συμπεπλησμένης, τῶν τε ἐν
Πλαταιῶν καὶ ἐν Μυκᾷ μνηστοῦ ἐστὶ
πρώματος, φήμη τοῖσι Ἕλλησι τοῖσι τῶν
ἐστὶ πίκτε, ὥστε παρὰ τὸν χρόνον πλὴν
πολλῶν μάλλον, καὶ ἐπὶ τὸν χρόνον
E κινδυνεύειν. καὶ τῶν ἐτερον σὺν ἐπέτετο γυό-
μενοι, Διμήτρως τε μὲν ἑλθόντων παρὰ
ἀμφοτέρων τῶν συμβολῶν εἶ. καὶ γὰρ ἐν
τῇ Γλαυκίδι πρὸ αὐτῷ Δημήτριον, οὗ ἐχρέτο (ὡς καὶ παρ' ἑτέροις μοι εἴρηται)

ἡ μάχη, καὶ ἐν Μυκάλλῃ ἐμελλεῖ ὡσαύτως ἄ
 ἔσθαι. γερμέναι δὲ νίκην τῷ μὲν Πάυσαν-
 νίῳ Ἑλλήνων, ὁρῶν σφίη φήμην στυγέσαι-
 νε ἔλθουσα. ὁ μὲν γὰρ ἐν Πλάταιῃσι παρὶ
 ἑπὶ τῆς ἡμέρας ἐγένετο· ὁ δὲ ἐν Μυκάλλῃ,
 πρὶν δειλύν. ὅτι δὲ τῆς αὐτῆς ἡμέρας στυ-
 γέσαι γινέσθαι, μένος τε τῶν αὐτῶν, χρόνος ἔ-
 παλῶ σφίη ἔσεν δὴ λαὸν ἀναμειβάνουσι ἐ-
 γίνετο. ἡ δὲ ἀρρωδὴ σφίη παρὶν πλεὺς φήμην
 ἔσθαι πικρῶς, οὐτὶ πρὸς αὐτῶν οὕτως,
 ὡς τῷ Ἑλλήνων, μὴ πρὸς Μαρδονίῳ πᾶσι ἢ
 Ἑλλᾶς. ὡς μὲν τοι ἡ κληδὼν αὐτῇ σφίη ἔσθαι
 πᾶσι, μᾶλλον τι ἐξ ἀχύτερον τῷ πρὸς σφίη
 ἐποιδύντο. οἱ μὲν δὲ Ἑλληνες καὶ οἱ βάρβαροι
 ἔσθαι ἐν πλεὺς μάχῃ, ὡς σφίη καὶ αἰνῶσι
 καὶ ὁ Ἑλλήνωντος ἀέθλα πρὸς ἑκάστον.

Τοῖσι μὲν νῦν Ἀθῆναιοις ἐξ ὧσι παρὸς-
 ἐχέσι τοῖσι τετραγμένοις, μέγας τῷ τῷ ἡ-
 μισίων, ἡ ὁδὸς ἐγένετο κατ' ἀγλαὴν τε καὶ
 ἀπὸ πλεὺς ὡς τοῖσι δὲ Λακεδαιμονίοις, καὶ
 τοῖσι ἐπεξῆς τοῖσι τετραγμένοις, κατὰ τε
 χαράδρῳ καὶ οὐρεσιν. ὅν τ' οἱ Λακε-
 δαιμονιοὶ πρὸς ἑκάστον, οὐτοὶ οἱ ὅτι πρὸς ἑτέρῳ
 κέρει ἔπαι καὶ δὴ ἐμάχοντο. ὡς μὲν νῦν
 τοῖσι Πέρσῃσι ὁρῶν ἡ πρὸς ἑκάστον, ἡ μὲν ὁρῶν
 τε, καὶ ὁδὸν ἐλάσσον ἐχόν τῇ μάχῃ· ἐπὶ τῷ
 τῷ Ἀθῆναιων καὶ τῷ πρὸς ἑκάστον ὁ στρα-
 τὸς, ὅπως ἐωυτῶν ἡ ὁρῶν τῷ ἔργον καὶ μὴ
 Λακεδαιμονίων, πρὸς ἑκάστον, ἔργον
 εἶχοντο πρὸς ἑκάστον, ὡς ἑκάστον ἡ δὲ ἐπε-
 ροῖς τῷ πρὸς ἑκάστον. διωσάμενοι γὰρ πρὸς
 γέρρα οὐτοὶ φερόμενοι ἔσθαι πρὸς ἀλλῶν ἐς
 τῷ Πέρσας. ὅ δὲ δὲ ἀλλοι, καὶ χέρ-
 ρον σιγρὸν ἀμύνόμενοι, τέλος ἐφθῶν ἐς
 τῷ πείχος. Ἀθῆναιοι δὲ καὶ Κορινθιοὶ καὶ
 Σικυωνιοὶ καὶ Τροιζηνιοὶ (οὗτοι γὰρ ἔσθαι
 ἐπεξῆς τετραγμένοι) στυγέσαι πρὸς ἑκάστον, στυ-
 γέσαι ἐς τῷ πείχος. ὡς δὲ τῷ πείχος πρὸς ἑκάστον
 το, οὐτὶ τῷ πρὸς ἀλλῶν ἐπὶ ἀπὸ τοῖς βάρ-
 βαροι, πρὸς στυγρῶν τε ὁρῶν τῷ ἀλλοι,
 πλεὺς Πέρσων. οὗτοι δὲ κατ' ὀλίγους γινό-
 μενοι, ἐμάχοντο τοῖσι αἰεὶ ἐς τῷ πείχος ἐπὶ
 πᾶσι Ἑλλήνων· καὶ τῷ στρατηγῶν τῷ
 Περσικῶν δύο μὲν ἀπὸ στυγρῶν, δύο δὲ τε-
 λῶς τῷ Ἀρῶντος μὲν καὶ Ἰθραμίτης
 τῷ ναυτικῶν στρατηγόντες, ἀπὸ στυγρῶν
 Μαρδόντης δὲ, καὶ ὁ τῷ πείχος στρατηγὸς Τίγρης, μαχόμενοι τε λῶς.

sa est, & item in Mycale iuxta
 Cereris delubrum pugna erat cō-
 mittenda: ut non ab re venerit
 ad istos fama victoriæ Pausaniæ
 atque Græcorum. nam pugna ad
 Plataas diluculo diei gesta est, a-
 pud Mycalem vesperi. quarum
 utranque eodem eiusdem men-
 sis die gestam esse, non diu possit
 ab his rem repetentibus declara-
 tum est. Ante rumoris autē ad-
 uentum subibat istos timor non
 tam de seipsis quàm de Græcia,
 ne Mardonio subiiceretur: at ubi
 fama hæc ad eos aduolauit, im-
 pensius atque properatius ad cō-
 grediendum processerunt: tanto
 animo Græcis ac barbaris in pu-
 gnam tendentibus, tanquā insul-
 læ eis & Hellepontus proposita
 præmia essent.

Athenienses porro, & qui iux-
 ta erant instructi, penè dimidiū
 copiarum, iter tenebāt per littus
 atque planitiem: Lacedæmonii
 autem, & deinceps collocati, per
 confragosa & mōtes. Quæ dum
 Lacedæmonii circuibant, inte-
 rim Athenienses in altero cornu
 præliabantur. Persæ, quoad sibi
 gerra mansere recta, se se defen-
 suere, nihilo inferiores hostibus:
 postea verò quàm Atheniensem
 & eorum qui cum Atheniēsis
 erant copiarum adnixæ sunt, vehē-
 mentius se mutuò adhortantes,
 ut laus operis ipsorum esset, non
 Lacedæmoniorum, tum cōmu-
 tari iā res, & deiectis gerris Græci
 confertim impressionē facere in
 Persas. Illi excepto impetu per-
 diu resistere, ad postremum in
 munitiones refugere: cum qui-
 bus pariter irruperunt Atheniē-
 ses & Corinthii & Sicyonii &
 Troezenii. ita enim erant ii in a-
 cie collocati. Vbi verò & murus
 captus est, ibi barbari non robo-
 ris memores esse, sed fugæ, præ-
 terquam Persæ: hi autem soli ad
 paucos redacti pugnabant, Græ-
 cis assiduè in murum irruenti-
 bus. Quorū duo classarii exer-
 citus duces, Artayntes & Ithra-
 mitres, effugerūt: totidē pugnā-
 tes occubuerunt, Mardontes, &
 pedestriū copiarū dux Tigranes.

a Pugnam alteram in partem inclinare. Alij, Pugnam accipisse esse.

Adhuc autem dimicantibus Persis superucnere Lacedæmonii ac socii, qui eos qui supererant trucidauerunt. Ipsorum quoque Græcorum complures illic cecidere, & cum alii ex Sicyoniis, tum eorum dux Perilaus. Quinctiā Samii qui in exercitu Medorum militabant, quibus adempta arma fuerant, ubi viderunt statim ab initio ^a pugnam pertinaciter, quoad poterat Græcis superpetias iere. Quos inchoasse cernentes alii Iones, ita & ipsi à Persis deficientes adorti sunt barbaros. Milesiis autem præceptum erat ut exitus viarum custodirēt, Persarum salutis gratia, ut si qui casus (quemadmodum accidit) eos deprehendissent, Milesiis ducibus salutē sibi ad Mycales cacumina compararent. huius qui dem rei causa Milesii illic collocati fuerant, neve si pugna adessent, aliquid innouarent. At illi è contrario prorsus quā iussi fuerant fecere: qui & per alias quæ ad hostem ferebāt vias barbaros deduxere, & ad extremum in cismactandis omnium extitere hostilissimi. Hunc in modum Ionia iterum defecit à Persis.

In hoc prælio præclarissimā inter Græcos operam nauauerūt Athenienses, & ex Atheniensibus Hermolycus Evthœni filius, vir in pancratio celebris: cui postea contigit ut bello inter Athenienses & Carystios, in pugna apud Cynnum agri Carystii facta, cæsus in Geræstio iaceret. Secundū autem Athenienses egregii extitere Corinthii Træzensique ac Sicyonii, Græci verò perquam multis barbarorum aliis in pugna, aliis in fuga interfectis, eorum naues incenderunt, totūque murū, egesta illinc in litus præda, & quibusdam pecuniarū thesauris repertis. Vbi castra atque naues cremauere, vela fecerunt. & quum Samum appulsi sunt, consultabant de gente Ionica transferenda, & ubinam in Græcia illam locari oporteret, ^b cuius ipsi imperiū obtinerēt. Ioniā autē barbaris relinquerent.

b Cuius ipsi imperiū obtinerēt. Ioniā autē barbaris relinquerent.

κῆσαι, τῆς αὐτοῦ ἐγκρατείας ἔσθαι.

A ἔτι δὲ μαχημένων τῶν Περσέων, ἀπῆκοντο Λακεδαιμόνιοι, καὶ ^α μετ' αὐτέων, καὶ λοιπὰ σὺν διεχέειζον. ἔπεισον δὲ καὶ αὐτέων τῶν Ἑλλήνων σιγῶν ἐνθαῦτα· ἄλλοι τε καὶ Σικυώνιοι, καὶ στρατηγὸς Περσίλεος· τῶν τε Σαμίων οἱ στρατεύοντες, ὄντες ἐν τῷ στραπέδῳ τὰς Μηδικῶν, καὶ ἀπαραιρημένοι τὰ ὅπλα, ὡς εἶδον ἀπὸ πῆλ' ἄρχας γινόμενῳ ἐπερχαλέα τὴν μάχην, ἔρδον ὅσων ἐδύνεον, προσωφελέειν ἐθέλοντες τοῖσι Ἑλλησι. Σαμίοις δὲ ἰδόντες οἱ ἄλλοι Ἴωνες ἄρξασθαι, οὕτω δὲ καὶ αὐτοὶ ἀποστάντες ἀπὸ Περσέων, ἐπέθεντο τοῖσι βαρβάροισι. Μιλησίοισι δὲ προσετέτακτο μὲν τῶν Περσέων τὰς δῖδας τηρεῖν, σωτηρίας εἰνεκά σφι· ὡς ἰὺ ἀεὶ σφέας καταλαμβάνη οἱάσθαι κατέλαβε, ἔχοντες ἡγεμόνας, σὺζονται ἐς τὰς κρυφὰς τῆς Μυκῆλης. ἐπάρρησαν μὲν νῦν ὅτι τὸ τοῦ παρῆγματος ^α Μιλήσιοι τοῦτου γὰρ εἰνεκα, καὶ ἵνα μὴ πρῆρόντες τὰς στρατοπέδους τί νεοχμὸν ποιεοίεν. ^α δὲ πᾶν τοῦ αὐτοῦ τῆς πρὸς τεταγμένου ἐπείον· ἄλλας τε καὶ τηγόνοντες σφι ὁδοὺς φέροντες, αἱ δὲ ἔφερον ἐς τὸν πολεμίου. ^α τέλος, αὐτοὶ σφι ἐγίνοντο κτείνοντες πολεμιώτατοι. οὕτω δὲ τοδούτερον Ἰωνίη ἀπὸ Περσέων ἀπέστη.

ἡγεμόνα.

Εν δὲ ταύτῃ τῇ μάχῃ Ἑλλήνων ἡρίσαντο Ἀθιναῖοι (ἐξ Ἀθιναίων, Ἑρμόλυκος ὁ Εὐθόινου, αἷμα παγκράτιον ἐπασκόμενος· τὸν δὲ ^α Ἑρμόλυκον κατέλαβε ὕψερν τυτίων, πολέμου ὄντος Ἀθιναῖοις τε καὶ Καρυσίοις, ἐν Κύρῳ τῆς Καρυστίας χώρας ἀποθανόντα ἐν μάχῃ, κεῖσθαι ὅτι Γερασιῶν) μὲν δὲ Ἀθιναῖοις, Κορινθίοι καὶ Τροιζήνιοι καὶ Σικυώνιοι ἡρίσαντο. ἐπεὶ τε δὲ κατεργάσαντο ^α Ἕλληνες τὸν πολλόν, τοῖς μὲν μαχημένοις, τὸν δὲ καὶ φέροντας τῶν βαρβάρων, τὰς νῆας ἐνέσκησαν, καὶ ^α πείχος ἄσθαι, πλὴν λήϊον προσεξαγαγόντες ἐς τὸν αἰγυλόν· καὶ θησαυροὺς τινὰς χρημάτων δίδον. ἐμωρησάντες δὲ ^α πείχος καὶ τὰς νῆας, ἀπέπλεον. ἀπικόμενοι δὲ ἐς Σάμον ^α Ἕλληνες, ἐβουλεύοντο πᾶσι ἀναστάσις τῆς Ἰωνίης, καὶ ὅποι χρεὼν εἴη τῆς Ἑλλάδος καποῖν· πλὴν δὲ Ἰωνίῳ ἀφείναι τοῖσι βαρβάροισι.

349

ἀδυνάτον γὰρ ἐφαμέντο σφί ἐξ ἐωυτοῖς τε Α
 Ἰώνων περὶ κατὰ τὸν φρουρέοντα τὸν πᾶν-
 τα χρόνον· καὶ ἐωυτῶν μὴ περὶ κατὰ τὴν
 Ἰωνας ὁδὸν ἐλπίδα ἔχον χάριν
 τὰς πρὸς τῇ Πελοποννήσῳ ἀπαλλάξιν. πρὸς
 αὐτὰ Πελοποννησίων μὲν τοῖσι ἐν τέλει
 εὐδοίᾳ ἐδόκεε τῇ μηδισάντων ἐξένων τῇ Ἐλ-
 ληνικῇ τὰ ἐμπόρια ἔξ ἀναστήσαντα, δὲ
 ναὶ πᾶσι χάριν ἰσὺς ἐνδοκίμα· Ἀθηναι-
 οῖσι δὲ οὐκ ἐδόκεε δὲ χάριν, Ἰωνίῳ δὲ
 ἀνάστατον, ὅθεν Ἰελοποννησίοισι πε-
 ρὶ τῇ σφετέρῳ ἀποικίῳ βουλεύειν. ἀν-
 πτεινόντων δὲ πούτων, περὶ οὐκ εἰς
 ④ Πελοποννήσιοι καὶ οὕτω δὲ Σαμίους τε
 καὶ Χίους καὶ Λεσβίους, καὶ τοὺς ἄλλους νη-
 σιῶτα, οἱ ἐν τῇ συστρατευόμενοι τοῖσι Ἐλ-
 λησι, ἐς τὸ συμμαχικὸν ἐποιήσαντο, πῶς τε
 καὶ ἀλλὰ ὁρκοῖσι, ἐμμένειν τε ὅτι μὴ
 ἀποστήσονται· οὐτοὶ δὲ καὶ ἀλλὰ ὁρκοῖσι
 ὁρκοῖσι, ἐπλεον τὰ γὰρ φύρας λύσοντες. ἐπὶ
 γὰρ ἐδόκεον ἐν τεταμένῳ ὁρκοῖσι. οὕτοι C
 μὲν δὲ ὅτι Ἐλλήσποντου ἐπλεον.

Τῶν δὲ ἀποφυγόντων βαρβάρων, ἐς τὰ ἄ-
 κρα τὴν Μυκάλης κατεληγόντων, ἐόντων οὐ
 πολλῶν, ἐγένετο καὶ μὴ ἐς Σάρδεις· πορβο-
 μένων δὲ κατ' ὁδὸν, Μασίης ὁ Δαρείου πα-
 ρατυχὸν τῷ πατρί τῷ γερνότη, ⑤ στρα-
 τηγὸν Ἀρταύντιον ἔλεγε πολλά τε καὶ κα-
 κα, ἄλλα τε καὶ γυναικὸς κακίῳ φασ αὐ-
 τὸν εἶ), ⑥ τοιαῦτα στρατηγήσαντα· καὶ ἄξιον
 εἶ) πᾶν κακὸν, ⑦ βασιλῆος οἶχον κα- D
 κώσαντα. πρὸς δὲ τοῖσι Πέρσησι, γυναι-
 κὸς κακίῳ ἀχρὸς, δέσποτος μέγιστος ὅστις. ὁ δὲ,
 ἐπεὶ πολλὰ ἤκουσε, δεινὰ ποιησάμενος, ἀπα-
 τῶν ὅτι ⑧ Μασίην τὴν ἀκινάκην, ἀποκτεῖ-
 ναί γε λων. καὶ μὲν ὅτι ἵκοντα· φθὰς Ξεινα-
 γόρης ὁ Πηξίλεω, ἀνὴρ Ἀλικαρνασσεὺς, ὁ-
 πιαδε ἐξέως αὐτὸν Ἀρταύντιον, ἀρπάζει μέ-
 σον καὶ δέσποτος, παῖς ἐς πᾶν γυν. καὶ ἐν
 οὕτῳ οἱ δορυφόροι· Μασίῳ περὶ ἐξήσαν.
 ὁ δὲ Ξειναγόρης αὐτὰ ἐργάσατο, χάρητα E
 αὐτῷ τε Μασίῳ πηξίλεω καὶ Ξέρξῃ, ἐκ-
 σῶζον τὸν ἀδελφεὸν τὸν ἐκείνου· καὶ ἀλλὰ
 τῷ τὸ ἐργὸν Ξειναγόρης πάσης ἡρξεν Κιλι-
 κίης, δύντος βασιλῆος. τῇ δὲ κατ' ὁδὸν πο-
 ρβομένων βαρβάρων, ὅθεν ἐπὶ πλεον ἐ-
 γίνετο πούτων, ἄλλ' ἀπικνέοντα ἐς Σάρδεις. ἐν δὲ τῇ Σάρδεισι ἐτύγχανε

Neque enim videbatur eis fieri
 posse ut per omne tempus Ioni-
 bus tutandis præessent, sperandū
 esse ut Iones à Persis rebellasse
 gauderent. Ad hæc magistratus
 Lacedæmoniorū censebant em-
 poria nationum Græcarum quæ
 cum Medis sensissent, cicctis in-
 colis danda cum territorio Ioni-
 bus habitanda. Athenienses è cō-
 trario, * non esse principatū
 Ioniæ summouendum, nec La-
 cedæmoniis de ipsorū coloniis
 consultandum. & quum in hoc
 contenderent Athenienses, libe-
 ter eis cessere Peloponneses: at-
 que ita Sarnios & Chios & Le-
 sbios ac cæteros insulanos, qui
 secum militabant, ad societatis
 foedus adegerunt, data acceptā-
 que fide cum iureiurando, se per-
 mansuros in societate, nec ab ea
 descituros. Hoc iureiurando ac-
 cepto, ad pontes soluen dos nauigau-
 erunt, rati adhuc illos inten-
 tos se esse inuenturos. Et isti qui-
 dem in Hellepontū nauigabant.

Ii verò barbari qui profugerāt,
 non ita multi quum ad cacumi-
 na Mycales peruenisset, se Sardis
 recipiebant. Qui dū iter faciunt,
 Masistes Darii filius, qui pugna
 malè gesta adfuerat, conuiciari
 Artayntæ cū aliis multis pro-
 bris, tum verò dicere, illum mu-
 liere fuisse ignauiolem, ^b qui ita
 illam præfecturam administras-
 set: dignūque omni malo esse
 qui de regia domo malè meritus
 esset. Apud Persas autem summo
 opprobrio datur, audire se mu-
 liere esse ignauiolem. Artayntes
 igitur, ubi multa audiit, indignè
 ferens, acinacem in Masistem
 stringit, interficiendi auidus. quæ
 irrudentem cernens Xenagoras
 Praxilai filius, vir Halicarnasse^o,
 ut stabat à tergo, hominem me-
 diū accipit, sublatūque humi
 allidit. intereaque satellites Mas-
 istis adfuere. Eo facto Xenagoras
 & ipsius Masistis gratiam iniit, &
 Xerxis, cuius fratrem seruasset,
 quippe ab eo ob hanc rem totius
 Ciliciæ præfectura donatus est.
 Nihil hoc amplius inter viā bar-
 bari egerūt, Sardisq; peruenērūt,

neque enim vid-
 eis f.p. ut per o. t.
 Io. tutandis præ-
 essent: sin autem
 non tutarentur,
 Ionibus suam à
 Persis defectionē
 ingratam fore pu-
 tabant.

a Nullo pacto
 sedibus suis sum-
 mouendos esse
 Iones censebāt.

b Qui ita mu-
 nere imperatorio
 functus esset.

vbi rex erat ex eo tempore quo, praelio nauali malè gesto, Athenis illuc profugerat.

Sardibus autem tunc agens, adamabat vxorem Masistis, quæ & ipsa illic erat. ea quum potiri non posset, neque donis missitandis, neque vi, quam asferre volebat, fratris Masistis respectu: (quæ res & mulierem retinebat, probè gnaram nō se coactum iri vi) ibi Xerxes cæteris prohibitus, huc euasit vt filio suo Dario in matrimonium daret filiam huius mulieris, ac Masistis: existimans, si hoc fecisset, commodius se illa potiturum. Cōtracto matrimonio, aliisque ex consuetudine celebratis, Susa profectus est. eò postquam peruenit, & vxorem Dario domum duxit, ita demū ab vxoris Masistis amore cessauit,

a Et permutatis
suis amorū vicibus, adamauit, atque adeo potitus est ea quæ Darii quidē vxor, Masistæ autem erat filia.

nurus Masistæ filia, cui nomen erat Artayntæ. Qua quum potiretur, processu temporis res patet facta est, hunc in modum: Amestris vxor Xerxis, amiculum quod ipsa texuerat, grande atque variegatum, & spectatu dignum, viro donauit. Quo ille delectatus atque amictus, ad Artayntam se confert: atque vbi se oblectauit cum ea, iussit à se petere mulierē quæ optaret sibi fieri in remunerationem obsequii. omnia enim quæ peteret, impetraturam. Ad hoc illa respondens, (debebatur enim toti familiæ infortunium) Dabísino, inquit, mihi quicquid à te petiero? Xerxes, omnia alia potius eam petituram ratus, cū iurciurando promissit. Qui postquā iurauit, mulier intrepidè amiculum poposcit. Xerxes enim uero recusare, nō ob aliud quàm quòd vereretur Amestrin, ne sic illa rē quæ agebatur, iam pridem suspicata, deprehenderet: sed offerre ei & vrbes, & immensam vim auri, & copias militū, quibus nemo præter illam esset imperatorus. Eximium autem donum est apud Persas, exercitu donari. Verum quum non posset persuadere mulieri, amiculum dedit. Quo dono illa supramodū læta, eo gestando gestiebat. Amestris vbi mulierē habere amiculū sciuit,

A εὼν βασιλὶς δὲ ἐκείνου τῷ χρόνῳ ἐπὶ τε ἐξ Ἀθηνάων πρὸς πλοῦσαι τῇ ναυμαχίῃ, φυχὸν ἀπῆκετο.

Τότε δὲ οἱ τῆσι Σάρδισι ἐὼν ἄρα, ἦρα τῆς Μασίστῳ γυναικὸς, εὐσεὺς καὶ ταύτης ἐργαῖα· ὥς δὲ οἱ πρὸς πέμπῃσι οὐκ ἐδύναντο κατεργασθῆναι, οὐδὲ βίβῳ πρὸς σφάλλετο, πρὸς μηδὲ ὁμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ Μασίστην· (ταῦτό δὲ τὸ ἐχὲ καὶ πλὴν γυναικὸς· οὐδὲ γὰρ ὅτις τὰ βίβῳ ἢ τεύχεσιν) ἐργαῖα

B πα δὲ Ξέρξης ἐργάμενος τῷ ἄλλῳ, ὡς αὖτε τὸν γάμον τῶν τῶν πατρὶς ἐὼν τοῦ Δαρείου θυγατέρος τῆς γυναικὸς ταύτης καὶ Μασίστῳ· δοκέων αὐτῷ μᾶλλον λαμβανῆναι τῷ ταύτῃ ποιῆσαι. ἀρμόσας δὲ, καὶ τὰ νομιζόμενα ποιῆσαι, ἀπῆλανε ἐς Σούσα· ἐπεὶ δὲ ἐκεῖσε ἀπῆκετο, καὶ ἠγάγετο ἐς ἐὼν τῷ Δαρείῳ πλὴν γυναικὸς, ἔτι δὲ τῆς Μασίστῳ μὲν γυναικὸς ἐπέπαυτο· ὁ δὲ, λαμβανῆναι μὲν γυναικὸς, ἦρα τε καὶ ἐπύγχευε τῆς Δαρείου μὲν γυναικὸς, Μασίστῳ δὲ θυγατέρος·

C οὐδὲ μὲν τῇ γυναικὶ ταύτῃ μὲν Ἀρταύντη. χρόνου δὲ πρὸς οἴοντος, αἰάπυστα γίνεσθαι ἔσπευποι· οὐδὲ ἐξυφίνασα Ἀμestris ἢ Ξέρξῳ γυνὴ φάρος μέγα τε καὶ πικίλον καὶ θῆκας ἄξιον, διδοῖ Ξέρξῃ. ὁ δὲ, ἡδεῖς, πρὸς ἐάλλεται τε καὶ ἔρχεται πρὸς πλὴν Ἀρταύντην. ἡδεῖς δὲ καὶ ταύτῃ, ἐκέλευσε αὐτῷ αἰτῆσαι ὅ, τι βούλεται οἱ ἡμέτεροι αὐτῇ τῷ αὐτῷ ὑπουργημάτων. πᾶν γὰρ τεύχε-

D αὐτῇ αἰτῆσασθαι. τῇ δὲ κακῶς γὰρ ἔδιδε πᾶν οἰκὴν ἡμέτερον, πρὸς ταύτῃ εἶπα Ξέρξῃ, Δώσεις μοι ὅ, αἶ σε αἰτῆσαι; ὁ δὲ, πᾶν μᾶλλον δοκέων ἐκείνῳ αἰτῆσαι, ὑποῖα γίνετο καὶ ὥμοσε. ἡ δὲ, ὥς ὥμοσε, ἀδεῶς αἰτῆσαι ὅ φάρος. Ξέρξης δὲ, πᾶν τοῖος ἐγχετο, οὐ βουλόμενος δοῦναι· κατ' ἄλλο μὲν οὐδὲν, φοβερόμενος δὲ Ἀμestριν, μὴ καὶ πρὸν κατεῖχε ζούσῃ τὰ γινόμενα, οὕτω ἐπενεγθεῖν ὡς αὐτῶν. ἄλλα πόλις τε ἐδίδου καὶ

E χρυσὸν ἀπλεον, καὶ στρατὸν τοῦ ἐμμελεοῦ· δίδῃ ὅ φάρος ἄλλ' ἢ ἐκείνη· (Περσικὸν δὲ κάρτα ὁ στρατὸς δῶρον) ἄλλ' οὐ γὰρ ἐπύχε. διδοῖ ὅ φάρος. ἡ δὲ, πρὸς ἡδὲ εὐδοῖα τῷ δάφῳ, ἐφόρεε τε καὶ ἠγάγετο· καὶ ἡ Ἀμestris πᾶν δάνεταί μιν ἔχουσαν.

μνησθῆσα δὲ τὸ ποιιδόμενον, τῇ μὲν γυναικὶ
 αὐτῇ οὐκ ἔχε ἐγκοτον· ἡ δὲ, ἐλπίζουσα τὴν
 μητέρα αὐτῆς εἶναι αἰτίαν, καὶ αὐτὰ ἐκείνην
 ᾤκησεν, τῇ Μασίτῳ γυναικὶ ἐβούλανε ὀ-
 λεθρον. φυλάξασα δὲ τὸν αἰδρα ὅτι ἐκείνης
 Ξέρξης βασιλῆιον δειπνον παρέσχετο·
 τῷ δὲ τὸ δειπνον παρὰ σκιδάρεται ἅπαξ ὅ-
 τι αὐτῇ, ἡμέρη τῇ ἐχέτο βασιλῆος. οὐνο-
 μα δὲ ὅτι δειπνῶν τούτῳ, Περσὶ μὲν, τυκτά·
 καὶ δὲ πλὴν Ἑλλήνων γλασσοῦ, τέλφον. πο-
 τε καὶ πλὴν κεφαλῶν σμᾶται μοιῶν βασι-
 λῆος, καὶ Πέρσης δωρεῖται. αὐτὴν δὲ πλὴν
 ἡμέρη φυλάξασα ἡ Ἀμνηρίς, χεῖρ δὲ τοῦ
 Ξέρξεω, δοῦναι οἱ τὴν Μασίτῳ γυναικα.
 ὁ δὲ δεινὸν τε καὶ ἀνάρσιον ἐποιέετο, τῷ μὲν,
 ἀδελφεοῦ γυναικα παρὰ δωῶναι, τῷ δὲ,
 ἀναιτίαν εὐδοσίαν ὅτι ᾤκηματος τοῦτου. σινη-
 κε γὰρ τῷ εἰνέκεν ἐδέετο. τέλος μὲν οἱ, ἐκείνης
 τε λιπρῶς, καὶ ὑπὸ τῷ νόμου ὅτι ἐργα-
 λῆος, (ὅτι ἀτυχῆσαι τὸν χεῖρ ζοντα, οὐ σφι
 διωκτὶν ὅτι βασιλῆος δειπνον παρὰ κειμή-
 νου) κάρτα δὲ ἀέκων κατὰ μὲν. καὶ παρὰ
 δωῶν, ποιεῖ ὥδε· πλὴν μὲν καλὴν ποιεῖν τὰ
 βούλεται· ὁ δὲ, μεταπεμψάμενος τὸν ἀδελ-
 φόν, λέγει τὰδε, Μασίτα, σὺ εἰς Δαρείον τε
 παῖς, ὅτι ἐμὸς ἀδελφεός· παρὰ δὲ ἐπὶ τοῦτοι-
 σι, καὶ εἰς αἴρ ἀγαθός· γυναικὶ δὲ αὐτῇ τῇ
 νῦν σιωοικέας, μὴ σιωοικέας· ἀλλὰ τοὶ αὐτῇ
 αὐτῆς ἐγὼ δίδωμι θυγατέρας τὴν ἐμὴν αὐ-
 τῇ σιωοικέας· πλὴν δὲ νῦν ἔχεις (οὐ γὰρ δοκέει
 ἐμοί) μὴ ἔχε γυναικα. ὁ δὲ Μασίτης ἀ-
 ποθῶμασας τὰ λεγόμενα, λέγει τὰδε, ὦ
 δέσποτα, τίνα μοι λόγον λέγεις ἀχρηστον, κε-
 λθὼν μοι γυναικα, ὅτι τῆς μοι παῖδες νε-
 νίαί τε εἰσὶ πρεῖς, καὶ θυγατέρες, τῇ καὶ σὺ
 μίαν τὰ παῖδ' αὐτῇ σιωοικέας ἡγάγας γυναι-
 κα· αὐτὴ τέ μοι καὶ νόον τυγχάνει κάρτα ἐξ-
 ὅτι αὐτὴν με καλὴν μετέντα, θυγατέρα
 πλὴν σιωοικέας γῆρας· ἐγὼ δὲ, βασιλῆος, με-
 γάλα μὲν ποιιδέω, ἀξιόμικτος θυγατὴς δὲ
 σῆς, ποιήσω μὲν οἱ τοῦτων ὁδὸν τε. σὺ δὲ
 μηδαμῶς βιάσθαι ᾤκηματος τοιοῦτο δέομα-
 νος· ἀλλὰ τῇ τε σῇ θυγατρὶ αἴρ ἄλλος φα-
 νήσεται ἐμὸς ὁδὸν ἡσασ, ἐμὴ τε ἔα γυναικὶ
 τῇ ἐμῇ σιωοικέας. ὁ μὲν δὲ τοιοῦτοι ἀ-
 μείβεται· Ξέρξης δὲ θυμωθεὶς λέγει τὰδε,
 ὅτι τῷ δὲ τοὶ Μασίτα πένηται. οὐτε γὰρ αὐτοὶ δίδωμι θυγατέρας πλὴν ἐμὴν

A & rem gestam, non in puellam
 concepit odium, sed in illius ma-
 trem, penes quam culpā & quā
 huius rei authorē esse credebatur,
 exitium machinatur. Obserua-
 to itaque tempore quo vir suus
 Xerxes regalem instrueret coe-
 nam, quæ coena semel quotan-
 nis eo die quo rex creatus est in-
 struebatur: (coenæ nomen Per-
 sica Tycta, Græcè τίκτην, id est,
 perfecta: in qua rex solum caput
 ornatur, Persasque strenis do-
 nat) hoc die observato Amestris
 à Xerxe petit ut se Masistæ vxore
 donaret. Xerxes id indignum
 factu nefariumque arbitrari, v-
 xorem germani dono dari, eam-
 que in fontem negotii illius cuius
 causa vxor sua eam flagitaret.
 Tandem huius precibus cuius, &
 instituto, quo nefas est, regia
 coena proposita orātem non ex-
 orare, inuitus admodū annuit:
 tradensque vxori, ac iubens fa-
 cere quod liberet, germano ad se
 accersito, ita inquit, Masista, tu
 Darii filius es, idemque mihi fra-
 ter, præterea vir eximius: tamen
 cum ista muliere, cum qua con-
 tubernium habes, noli habere:
 in cuius locum dabo tibi filiam
 meam cum qua contubernium
 habeas. Istam autem quā in ma-
 trimonio habes (non enim mihi
 videtur habenda) missam facias.
 His verbis stupefactus Masistes,
 Domine, inquit, b quam tu me-
 cum orationem habes importunam:
 qui vxorem, c ex qua liberi
 mihi sunt adolescentes, & filia,
 (quarum vnā tu filio tuo du-
 xisti vxorē) iubes me relinque-
 re, (quæ mihi est ex animi mei
 sententia) vt filiam tuam in ma-
 trimonio ducam? Equidem, rex,
 etsi magni facio me dignari cō-
 iugio filiz tuæ, tamen neutrum
 istorum faciam. d tu verò, qui
 nequaquam necesse habes, noli
 ad hoc rei me cogere. alius non
 inferior me existet maritus filiz
 tuæ: sine me meæ vxoris consue-
 tudine frui. Hæc ille quum respō-
 disset, percitus ira Xerxes, Atqui,
 inquit, e ita tecum, Masista, age-
 tur, vt neque iam tibi filiam meā

a Dimerfam à no-
 stra lectionem vi-
 detur esse sequen-
 tem.

b Quæ est ista
 futilis qua vteris
 apud me, oratio?
 c. d. Quorsum
 perstat?
 c Ex qua tres
 mihi lib.

d Tu verò ne
 mihi vim adferas,
 hanc à me rem
 contendens.

e Ita res tuæ cō-
 paratæ sunt. Vel,
 Ita se res tuæ ha-
 bent. Vel (resinen-
 do idem loquendi
 genus) Ita tecum
 actum est.

nuptum dem, neque tu consuetudine tuæ diutius fruaris: ut discas accipere oblata. Masistes his auditis, extra abiit, hæcenus loquutus, Domine, nondum me interemisti. Hoc interim tempore dum Xerxes cū fratre colloquitur, Amestris accitis satellitibus Xerxis, vxorem Masistæ excarnificat, mamillas præcidit, easque canibus abiicit: præcidit nares, aures, labra, linguā: atque ita excarnificatam remittit domum. Harum rerum quum nihil audisset Masistes, metuens tamen aliquid sibi esse mali, cursu se domum proripiebat. vbi verò mutilatam vxorem vidit, confestim inito cum liberis consilio, abiit Baetra cum illis & aliis quibusdam, tanquam prouinciam Baetriadem ad defectionem induciturus, & plurimū mali regi factururus. Quod & contigisset (ut mihi videtur) ^a si occupasset ad Baetrios & ad Sacas ascendere. etenim præfex erat Baetriorum, à prouincialibusque diligebatur. Sed hæc cum ^b perpetraturum Xerxes audiens, missis aduersus hominem copiis, & ipsum & liberos & copias in itinere trucidauit. De amore Xerxis & nece Masistæ hæc hæcenus.

^a Id est, Si ad Baetrios & Sacas primo peruenire potuisset, quam rex de eo quod moliebatur, certior factus esset.

^b Molientem, vel, agitantem.

Græci à Mycale profecti Helleſpōtum versus, primum circa Lecton stationem habuerunt, à ventis intercepti. Inde soluentes, Abydum tenuerunt: & quū pōtes, quorum præcipuè causa illuc ierant, credentes se adhuc eos intentos esse inuenturos, reperisset solutos, deliberabant. Leutychidi & qui cum eo erant Lacedæmonii, videbatur in Græciam redeundum: Atheniensibus autē & eorum duci Xanthippo, illic manendum, ut Cherſoneſum tentarent. Itaque Peloponneses quidem abiere: Athenienses verò Abydo in Cherſoneſū traicientes, Sestum obsidebāt. Huc, postquam auditum est Græcos in Helleſponto adesse, tanquam ad omnium eius tractus vrbium validissimo muro præditam, conuenere cū alii ex aliis circa oppidis, tum ex Cardia

^A γῆμα, οὐτε ἐκείνη ἐπὶ πλεῖστα χρόνον οἰνοῖ- κήσεις. ὡς μάθης τὰ διδόμενα δέχεσθαι. ὁ δὲ, ὡς αὐτὰ ἤκουσε, εἶπας ποσὸν δέ, ἐχώρει ἔξω, Δέσποτα, οὐ δὴ κυ με ἀπώλεσας. ἐν δὲ τούτῳ τῷ ἀφ' ἐμέσθι χρόνῳ ἐν τῷ Ξέρξης τῷ ἀδελφεῷ διελέγετο, ἡ Ἀμestris μεταπεμψαμένη τοῖς δορυφόροις τῷ Ξέρξεω, ὅπως λυμάνεται τῷ γυναικα τῷ Μασίτῳ. τοῖς τε μαζοῖς ἀποταμοῦσα, κυσὶ πρεβέβαλε· καὶ ῥίνα, καὶ ὦτα, καὶ χεῖλα, καὶ γλῶσσαν ἐκ ταμοῦσα, ἐς οἶκόν μιν ἀπέμπευε ἀφ' αὐτομασμένῳ. ὁ δὲ Μασίτης, ὁσὲν κω ἀκηκοὺς τούτων, ἐλπόμενος δὲ τί οἱ κακὸν εἴη, ἐς πίπτε δρόμον ἐς τὰ οἰκία· ἰδὼν δὲ διεφθαρμένῳ τῷ γυναικα, αὐτίκα μὲν αὐτὰ συμβουλεύσας ἀμείβετο τοῖσι πασὶ, ἐπορεύετο ἐς Βακτρίαν, ὅπως τοῖσι ἐαυτοῦ υἱοῖσι, καὶ δὴ καὶ τοῖς καὶ ἄλλοις, ὡς ἀποστήσων νομὸν τῷ Βακτρῶν, ἐποιήσων τὰ μέγιστα κακῶν βασιλῆα. τὰ ὅρα αὐτὸν ἐχέμετο, ὡς ἐμοὶ δοκέει, εἰ ὅρα ἐφθῆ αἰσθασὶ ἐς τὸν Βακτρῶν, καὶ τοῖς Σάκας καὶ γὰρ ἐστέρῳ τῷ μιν, καὶ ἡ ὑπερχος τῷ Βακτρῶν. ἀλλὰ γὰρ Ξέρξης πυθόμενος αὐτὰ ἐκείνῳ φησάντων, πέμψας ὅτε αὐτὸν γραπῶν, ἐν τῇ ἐδῶ κατέκτεινεν αὐτὸν τε ἐκείνον καὶ τοῖς παῖδας αὐτοῦ, καὶ τῷ γραπῶν τῷ ἐκείνου. ἔτι μὲν τὸν ἔρωτα τῷ Ξέρξεω, καὶ τὸν Μασίτῳ θάνατον, ὅσα αὐτὰ ἐχέμετο.

^D Οἱ δὲ ἐκ Μυκάλης ὁρμηθέντες ἑλ- λῶνες ὅτε ἑλλήσποντον, ὡρῶτον μὲν ὡς Λεκτὸν ὥρμεον, ὑπὸ αἰέμων ἀπολαμφθέντες· ἐν δὲ τῷ δὲ ἀπίκοντο ἐς Ἀβύδον, καὶ τὰ γὰρ φέρεται ὅσον ἀφ' αὐτοῦ, καὶ ἐδόκεον ὁρήσειν ἐπὶ ἐν τεταμένῳ· ἐ τούτων οὐκ ἦ- κιστα ἐνεκα ἐς τὸν ἑλλήσποντον ἀπίκοντο. οἷσι μὲν νῦν ἀμφὶ Λαυρυχίδα Πελοπόννη- σιοῖσι ἐδόξε ἀποπλέειν ἐς τὴν ἑλλάδα· Ἀθῆναιοι δὲ, καὶ Ξανθίππῳ τῷ γραπῶν, αὐτὸν ὑπομείναντας, πειράσθαι τῆς Χερ- σονήσου. ὁ μὲν δὲ ἀπέπλεον. Ἀθῆναιοι δὲ, ἐκ τῆς Ἀβύδου ὁρμαίνοντες ἐς τὸν Χερσόνη- σον, Σησὸν ἐπολιόρχεον· ἐς δὲ τὴν Σησὸν αὐ- τῶν, ὡς ἔοντος ἰσχυροτάτου τείχεος τῷ αὐ- τη, σιωνήλῳ, ὡς ἡκουσθαι παρ' ἡμῶν τὸν ἑλ- λῶνας ἐς τὸν ἑλλήσποντον, ἐκ τε τῷ ἄλλῳ τῷ πελοποννήσου, καὶ δὴ καὶ ἐκ Καρδίας πόλιος,

351

ἡ ἰσχυρο-
τα

Οἱ δὲ βασιλεὺς, αἱ δὲ Πέρσαι, ὅς τ' ἔκ τ' ἦν γεφυρέων ὄπλα ἐνθάυτα ἰὼ καχυμνῶντες. ἔρχον δὲ τῷ τῶν ὀπλιτῶν Αἰολέες, στυγνῶν δὲ Πέρσαι τε καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων συγχρὸς ὄμιλος. ἐντυφάνθη δὲ τούτου τῆς νομοῦ Ξέρξεω ὑπὸ Ἰφικλοῦ Αἰγυπτοῦ, αἱ δὲ Πέρσαι, δειδότες δὲ καὶ ἀπαύδατος ὅς τ' ἐβασιλῆα ἐλαύνοντα ἐπ' Ἀθῆνας ἐξήκασσε, τὰ Πρωτεσίλεως τῷ Ἰφίκλου χρημάτων ἔξ Εὐλεωῦτος ὑφελθὼν. ἐν γὰρ Εὐλεωῦτι τῆς Χερσονήσου ἐστὶ Πρωτεσίλεω τάφος τε, καὶ τέρμενος παρ' αὐτὸν, ἔθ' αὖτε χρημάτων πολλά, καὶ φιάλαι χρύσειαι καὶ ἀργυρεαί, καὶ χαλκός, καὶ ἐσθῆς, καὶ ἄλλα αἰσθημάτων, τὰ Αἰγυπτοῦ ἐσύλησε, βασιλῆος δόντος. λέγων δὲ τοιαῦτα, Ξέρξεα διεβάλετο, « Δέσποτα, ἐστὶ οἶκος αἰδρός Ἑλλήνων ἐνθάυτα, ὅς ἔστι γλυκὺ σὺν στρατεύματι, δίκης κურήσαι, ἀπέθανε τούτου μοι δὲς τὸν οἶκον, ἵνα καὶ πῖς μάτην ἔστι γλυκὺ σὺν μὴ στρατεύματι. ταῦτα λέγων, διπετέως ἐμέλλε ἀναπέσειν Ξέρξεα διωῶν αἰδρὸς οἶκον, οὐδὲν ὑποποπὴν τῶν ἐκείνους ἐφρόνεε. ὅτι γὰρ δὲ πῶν βασιλῆος στρατεύεσθαι Πρωτεσίλεω ἐλέγε, νοέων τοιαῦτα πῶν Ἀσίᾳ πᾶσαν νομίζουσι ἐωὺ τῶν Πέρσαι ἐξ, καὶ ὅ αἱ βασιλεύοντες. ἐπεὶ δὲ ἐδόθη τὰ χρημάτων, ἔξ Εὐλεωῦτος ἐς Σηστόν ἐξεφώρησε, καὶ ὁ τέμενος ἔσπειρε, καὶ ἐκέμετο. αὐτὸς τε ὅπως ἀπικοιτο ἐς Εὐλεωῦτα, ἐν τῷ ἀδύτῳ γυναιξὶ ἐμίσητο. τότε δὲ ἐπολιορκέετο ὑπὸ Ἀθηναίων, οὐτε πρὸς κλυασμένους ἐς πολιορκίαν, οὐτε παρὰ δὲ χόρδους τῶν Ἑλλήνων. ἀφύκτως δὲ ὡς αὐτὸς ἐπέπεσον. ἐπεὶ ὁ πολιορκησάμενος σφι φθινόπωρον ἐπεχρῆτο, καὶ ἤγαλον ὁ Ἀθηναῖος ἀπὸ τῆς ἐωὺ τῶν ἀποδημόντων, καὶ οὐ διωάμενος ἐξελεῖν ὁ τεῖχος, ἐδίδοντο τῶν στρατηγῶν ὅπως ἀπαγῶν σφῆας ὀπίσω. ὁ δὲ ὅς ἐφασκε, πρὶν ἢ ἐξέλωσι, ἢ ὁ Ἀθηναίων κρινόν σφῆας μεταπέμψηται. οὕτω δὲ ἔεργον τὰ πρῶτα. οἱ δὲ ἐν τῷ τείχῳ ἀμφὶ τὸ Αἰγυπτοῦ ἐς πῶν ἡδὴ κακοῦ ἀπικρμένοι ἔσαν ὅπως, ὥστε τοῖς τῶν ἐξόντες τῶν κλινῶν, ἐσιτέοντο. ἐπεὶ τε ὁ ὅς τ' ἔθ' αὖτε ἐπὶ ἔργον, οὕτω δὲ ὑπὸ

At ii qui cum Artaycte intra muros erant, in omnem adducti calamitatē, adeo ut funibus lectorū elixis vescerentur, ubi iam ne hæc quidem habebant, ita sub

A OEBazus, vir Persæ, qui arma è pontibus illuc comportauerat. Tenebāt autem id oppidum indigenæ AEoles, iunctis Persis pariter & magna sociorum frequentia. Tyrannidem illius provincie obtinebat Xerxis prætor Artayctes, vir ille quidem Persæ, sed dirus tamen & facinorosus, qui Xerxem Athenas tēdentem ex Eleūte circumuenit, petitis Protesilai Iphiclo geniti pecuniis. Ecce enim est in Eleunte Chersonesi Protesilai sepulcrum, & ei fanum circumiectum ubi inerat ingens vis pecunie, nec non phialæ aureæ argenteæque, & æs & vestis, aliæque donaria quæ Artayctes rege donatē compilauit, his verbis cum circumueniens, Hæc est hoc in loco domus viri Græci, qui cum militum copiis terrā tuam adortus, meritis morte pœnas dedit: eius mihi domum dato, ut discant alii non militare aduersus regionem tuam. Hæc dicendo facile erat persuadere Xerxi ut largiretur sibi domum eius viri de quo nihil suspicabatur istum ea sentire. Enimvero sentiebat Artayctes Protesilaum in provinciam regis militasse, quod videlicet Persæ omnē Asiam suam esse arbitrabantur, & eius semper qui potitur regno. Hic, postquam pecuniis ab rege donatus est, eas ab Eleunte ad Seston exportauit, fanumque seuit & coluit: & quoties Eleuntē pergebat, in adyto, id est, in templi loco inaccessō, cū mulieribus concumbebat. Tūc autem ab Atheniensibus obsidebatur, nullis rebus præparatis quæ pertinerent ad tolerandam obsidionem, quā non expectauerat, ex improviso à Græcis inuasus. Illi, posteaquam sibi obsidentibus aduenerat auxilium, grauari peregrinam à patria expeditionem, quoniam murum expugnare nō possent. itaque orare duces suos ut se illic reducerent. Duces negare se prius id facturos quàm aut murum expugnassent, aut ipsos res publica Atheniensium accersisset: adeo res illa eis cordi erat.

a Xerxem Ath. tendentem circumuenit, subreptis ex Eleunte pecuniis Iphicli.

b Facile domum illius viri à Xerxe impetraturus erat, de iis quæ ille cogitabat nihil suspicato.

c Ita tandem illi præsentem rerū statum boni consilium coeperunt.

noctem capesserunt fugam, cum alii Persæ, tum Artayctes & OEBazus, delapsi à posteriori murorum parte, quæ præcipuè destituta ab hostibus erat. Postquam illuxit, Cherfonitani è turribus rem indicauere Atheniensibus, portásque patefecere. Atheniensium plerisque fugientes Persas persequentibus, alii urbem tenuere. OEBazú in Thraciâ fuga elapsus, Thraces Apóinthii exceptû, Plestoro indigenæ deo, ritu suo immolauerû, cæterum eius comites aliter interfecerû. Artayctes autem cum suis inita posterius fuga, quum pauci esset, super AEgos fluentia circumuerti, quû per diu sese defensasent, partim occubuerunt, partim viui sunt capti. Quos Græci alligatos Sestum duxerunt, intérque eos Artayctem cum filio suo. Fertur à Cherfonitanis, vni eorum qui

a Pisces salitos istos seruabant, dum * carnem

salisam torret, tale ostentum extitisse: Offa illa falsuræ prius imposita resiliit palpitauitque, quæ admodû pisces recens capti. Quade re quum circumfusi admirarentur, Artayctes ostentum vidit, accito viro qui falsurâ coquebat, Hospes, inquit, Atheniësis, non est quod istud metuas ostentum: quod non tua causa extitit, sed mea: Protefilao qui est apud Eleuntem, signum dante, qui mortuus ac sale cõditus, ha-

b De eo à quo iniuriam accepit, pœnas sumendi.
c Hæc redemptio- nis præmia ei tribuere volo.

bet à diis potestatem, b eû à quo iniuriam excepit, vexandi. Nûc igitur ci * donaria restituere in animo habeo: pro pecuniis quidem quas è templo sustuli huius dei, centum talenta pendam: pro mea verò ipsius salute ac filii, d ducenta. Hæc pollicens Xanthippum Atheniensium ducem non persuasit, tum sua sponte animatû, tum ab Eleontinis exoratum, quò Protefiläum vlcisceretur, ut hominem interimeret. Itaque adductum hunc in littus in quo Xerxes traiectum iunxerat, (ut alii aiunt, in tumultû urbi Madyto imminentem) depaëis humi asseribus suspenderunt, filio eius ante patris oculos lapidibus obruto. His actis Athenienses in Græciam remeauerunt.

d Duceta Atheniensibus, si seruatus fuero.

Λ νύκτα οἷον ὁ ποδράντες οἱ τε Πέρσαι, καὶ ὁ Ἀρταύκτης καὶ ὁ Οἰόβαζος, ὅππασθε ἔπει-
χους καὶ ταχύντες, τῇ αὖ ἐρημώτατον πολε-
μικὴν. ὡς δὲ ἡμέρη ἐγένετο, (α) Χερσονησιῶται
ἀπὸ τῶν πύργων ἐσήμηναι τοῖσι Ἀθηναίοι-
σι τὸ γινόμενον, καὶ τὰς πύλας ἀνοίξαντες. τῶν δὲ
οἱ μὲν πλῆθυνες ἐδίωκον, (β) δὲ πλεὺν πόλιν ἐ-
χον. Οἱ Ὀβαζοὶ μὲν νῦν ἐκφύγοντα εἰς τὴν
Θρηάκην, Θρηάκας Ἀψίνθιοι λαβόντες, ἐθυ-
σαν Πλεστόρω ὅτι πηχέως θάψας, ἔσπευ-
σαν σφετέρῃ. (γ) δὲ μετ' ἐκείνου, ἄλλω ἔσπευ-
εφόνθυσαν. (δ) δὲ ἀμφὶ τὸν Ἀρταύκτιν, ὅ-
τεροι ὀρμηθέντες φύγοντες, ὡς κατελαμβα-
νοντο ὀλίγον ἔοντες ὑπὸ Ἀίγρος ποταμοῦ, 352
ἀλεξόμενοι χρόνον ὅτι συχνόν, (ε) μὲν ἀ-
πέθανον, οἱ δὲ ζῶντες ἐλάμφησαν. καὶ συν-
δήσαντες σφεας (ς) Ἕλληνας, ἦγον εἰς Σησὺν
μετ' αὐτίων δὲ, καὶ Ἀρταύκτιν δεδεμμένον,
αὐτὸν τε καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ. καὶ τεφρῶν φυ-
λασσόντων λέγεται ὑπὸ Χερσονησιωτέων
C παλαιοῖς ὁπωδιῶσι, τέρας γινέσθαι τοιοῦτον· οἱ
παλαιοὶ ὅτι τὰς πυλῶν καί μνηστοὶ ἐπάλλοντο τε
καὶ ἔσπευον, ὅπως τῶν ἰχθύων νεάλωτοι. καὶ
οἱ μὲν, ὡς ἐχθέντες, ἐθώμαζον. ὁ δὲ Ἀρ-
ταύκτης ὡς εἶδε τὸ τέρας, καλέσας τὸν ὁ-
πωδιῶτα τοῖς παλαιοῖς, ἔφη, Ξάνθε Ἀθηνᾶε, =
μηδὲν φοβέομαι τέρας τῆτο. οὐ γάρ σοι πέ-
φηνε, ἀλλ' ἐμοὶ σημαίνῃ ὅτι ἐλεοῦμαι Πρω-
τεσίλεως, ὅτι καὶ τι θνέω, καὶ ἄελλος ἐών, =
διώαμιν πρὸς θεῶν ἔχει τὸν ἀδικέοντα τί-
D νεσθαι. νῦν ὡς ἀποιναὶ οἱ παῖδες ἐθέλω ὅτι γί-
ναι· αἱτὶ μὲν χρημάτων τῶν ἐλαβὼν ἐκ τοῦ
ἱεροῦ, ἐκ τὸν παλαιὰ καταγεῖναι τὰς θεῶν.
αἱτὶ δὲ ἐμεωῦτο καὶ τῷ παιδὶ, ἀποδύσας
παλαιὰ δηνείσια Ἀθηναίοισι δωρησόμε-
νος. Ταῦτα ὑποχόμενος, τὴν στρατη-
γὸν Ξανθίππῳ οὕτως ἔπειθε. (ς) γὰρ ἐλεοῦ-
μαι τὰς Πρωτεσιλάῳ πτωχέοντες, ἐδέον-
το μιν καταχρησθῆναι, καὶ αὐτὸς τῷ στρα-
τηγῷ ταῦτα ὁ νόος ἔφερε. ἀπαγαγόντες
E δὲ αὐτὸν εἰς πλεὺν ἀκτὶν εἰς πλεὺν Ξέρξης ἐ-
ζβίξε τὸν πόρον, (ς) δὲ λέγοντες, ὅτι τὸν
κολωνὸν τὸν ὑπὸ Μαδύτου πόλεος) σα-
νίδα πρὸς ἀσπασαλίδας, ἀνέκρεμα-
σαν. (ς) δὲ παῖδα ἐκ ὀφθαλμοῖσι τοῦ
Ἀρταύκτιν κατέλυσαν. Ταῦτα δὲ ποι-
ήσαντες ἀπέπλεον εἰς πλεὺν Ἑλλάδα,

352

ἢ ὅτι ὁ πρῶτος
ἦν.

ἢ ὅτι ὁ πρῶτος
ἦν.

πὰ τε ἄλλα χρήματα ἄρῃντες, καὶ δὴ καὶ πὰ
 ὅπλα τῶν γαφυρέων, ὡς αἰαθίσοντες ἐς ἱερὰ
 καὶ χεῖρ τοῦτο τῆτο, ὅθεν ἐπὶ πλεόντων
 ἐξήρτο. τοῦτου δὲ τῶ Ἀρταύκτεω ὅτι αἰαχρε-
 μαθῆντος πατρὸς Ἀρτεμβάρης ὅτι, ὁ
 Πέρσης ἐξηγησάμενος λέγει, ὅτι ἐκείνοι οὐ-
 πολαβόντες, Κύρω, παρσιώδῃ, λέγοντα
 πὰ δὲ, Ἐπὶ Ζεὺς Πέρσης ἡγεμονίῳ δι-
 δίδι, αἰδρῶν ὅτι σοὶ Κύρε, κατελὼν Ἀστυάγα,
 φέρε, γὰρ ὅτι ἐκ τῆμεθα ὀλίγην, καὶ ταύτην
 τηχέλι, μεταμασάντες ἐκ ταύτης ἄλλην
 ἐχλωρὴν ἀμείνω· εἰσὶ δὲ πολλαὶ μὲν ἀστυαί-
 ρονες, πολλαὶ δὲ καὶ ἐκαστέρω· τῶν μίλλων χρό-
 νος πλέοσι ἐσόμεθα θωύμαστέροι. εἰκὸς ὅτι
 ἄρῃντες αἰδρας τοιαῦτα ποιέειν. καὶ γὰρ δὴ
 καὶ πρὸς ἐξὸς καλλίον, ἢ ὅτε γὰρ αἰδεσθῶν τε
 πολλὰν ἄρῃν, πάσης τε τῆς Ἀσίας· Κύ-
 ρος δὲ ταῦτα αἰκούσας, καὶ οὐ θωύμασας τὸν
 λέγον, ἐκέλευε ποιέειν ταῦτα. οὕτω δὲ αὐ-
 τοῖσι παρήνεε κελύων παρσιώδῃ, ὡς
 οὐκέτι ἄρῃντες, ἀλλ' ὄρξομενοι. φιλέειν
 γὰρ ἐκ τῶν μαλακῶν χώρων μαλακοὶ γί-
 νεσθαι. οὐ γάρ τοι τῆς αὐτῆς γῆς εἶναι, καρπὸν
 τε θωύμασόν φύν, καὶ αἰδρας ἀγαθοὺς πὰ
 πολέμια. ὥστε συγινόντες Πέρσαι οἰόντο
 ὁρῶντες, ἐσπώντες τῇ γλώσσῃ πρὸς Κύ-
 ρου. ἄρχειν τε εἴλοντο, λυαίω οἰέοντες,
 μάλλον ἢ περσίδα ἀπείροντες, ἄλλοις
 δουλεύειν.

A portantes tum alias pecunias, cum
 verò arma pontium, tanquam
 apud templa reposituri. Nec a-
 liud præterea quippiam gestum
 est per eum annum. Huius autē
 Artayata, qui suspensus est, avus
 paternus fuit Artembares, qui o-
 rationem quādam habuit apud
 Persas, quam excipientes Persæ,
 ad Cyrum detulerūt in hæc ver-
 ba, Quandoquidem Persis Iupi-
 ter principatum dedit, & ex viris
 tibi Cyre, Astyage deiecit, agedū
 B demigrantes ex hac regione, quā
 exiguam habemus & asperam,
 obtineamus meliorem aliā. Multæ
 sunt nobis confines vrbes, mul-
 tæ lōginquæ: quarum vnam in-
 colentes, efficiemur admirabi-
 liores apud plerosque. Decet au-
 tem hoc eos viros facere^a qui
 possunt. nam quādo facultas no-
 bis præstabitur melior quā dū
 multorum hominum imperiū
 habemus, & vniuersæ Asiæ? Hac
 oratione audita, Cyrus haudqua-
 quam admiratus, iussit eos illud
 facere: sed ita vt iubendo admo-
 neret, se posthac præpararent nō
 ad imperādum aliis amplius, sed
 aliis parendum. natura enim cō-
 paratum esse vt è mollibus re-
 gionibus molles viri existāt, nec
 ex eadem terra admirandæ
 fruges & egregii bello viri gignā-
 tur. Hac Cyri sententia Persæ su-
 perati, à sua destiterunt: præopta-

^a Imperium ob-
 tinent. Vel, Impe-
 rio possunt.

rūtque exile solum incolentes, imperare aliis, quā campestre colentes, aliis
 seruire.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΤΟΥ ΕΙΥΣΔΕΜΗΕ-

Αλικαρνασῆος ἑξήγησις πε-
ρὶ τῆς τοῦ Ομήρου γλυ-
στίας καὶ βιοτῆς.

erodoti Halicarnassei
de genere vitæq; Ho-
meri libellus.

ΡΟΔΟΤΟΣ ὁ Ἀλι-
καρνασσεὺς περὶ Ομή-
ρου γλυστίας καὶ ἡλικίας
καὶ βιοτῆς τὰ δὲ ἱστορήκε,
ζητήσας ἐπέξελθεῖν εἰς ὃ
ἀπρεχέστατον. ἐπεὶ γὰρ ἡ πόλις Αἰολιῶτις
Κύμη ἐκτίζετο, σιωπῆλλον ἐς αὐτὴν πρυ-
ποδαπαῖ ἐθνεα Ἑλλήνων, καὶ δὲ καὶ ἐκ
Μαγνησίας, ἄλλοι τε πινες, καὶ Μελαίνω-
πος ὁ Ἰθαγυῆος τοῦ Κεῖθωνος, οὐ πολὺ-
φορτος, ἀλλὰ βραχέα τοῦ βίου ἔχων. ὧς
δὲ ὁ Μελαίνωπος ἐγγυῆται ἐν τῇ Κύμῃ τὴν
θυγατέρα Ομύρετον, καὶ αὐτὴν γίνεταί ἐκ
κρίτης γῆλυ τέκνον, ὃ οὐνομα τίθεται Κε-
θίης. καὶ αὐτὸς μὲν ὁ Μελαίνωπος καὶ ἡ γυ-
νὴ αὐτῆς ἐτελεύτησαν τὸν βίον. τὴν δὲ θυ-
γατέρα ὅπως πέπει αἰδρὶ ὃ ἐξέητο μάλι-
στα, Κλεάνακτι ὃ Ἀργίῳ. χρόνῳ δὲ πορ-
όντος, σιωπῆς τὴν παῖδα μεγίστην ἀνδρὶ
λαθραίως, ἐς γαστρί γαῖν. τὴν μὲν οὖν παρ-
τα ἐλθὲν ἀνεν. ἐπεὶ δὲ ἦδετο ὁ Κλεάναξ,
ἦδετο τῇ συμφορῇ, καὶ κελευσάμενος τὴν
Κεθίηδα χωρεῖς πύκτων, ἐν αἰτῇ μεγά-
λῃ εἶχεν, ὅπως λεγόμενος τὴν αἰχμύλῳ τὴν
πρὸς τοὺς πολίτας, παρὰ βουλὰς αὐτῆς
αὐτῆς τὰ δὲ ἐτύχον οἱ Κυμαῖοι κτίζοντες
τὴν Ἑρμείου χάλκου τὸν μυχόν κτιζομένοις
ἢ τὴν πόλιν Σμύρναν ἔθετο τὸ ὄνομα Θη-
σεὺς, μνημῖον ἐθέλων καταστῆσαι τὸ ἐαυτοῦ
γυναικὸς ἐπωνυμίον. ἡ δὲ γὰρ αὐτῇ ὀνομα
Σμύρνη. ὁ δὲ Θησεὺς ἡ δὲ τῇ Κύμῳ κτι-
σάμενος ἐν τοῖς παλαιῶν Θεσσαλῶν, ἀπὸ Εὐ-
μήλου ὁ Ἀδμήτου, κάρτα δὲ ἔχων τὴν βίου.

ERODOTVS
Halicarnasseus
de genere, vi-
ta atque adeo
ætate Homeri
studens quam
verissima referre, hæc tradidit.
Quum vetusta illa AEolum ciui-
tas Cuma primùm conderetur,
eodẽ cum aliæ permultæ omni-
que generis gentes conueniẽ cõ-
fluxerunt, tum è Magnesiã illuc
plerique commigrarunt: inter
quos fuit Melanopus Ithagene
Crithonis filio genitus, homo
fortunæ non perinde amplæ, at-
tamen expeditæ. Hic Melanopus
Omyretis Cumani filiam duxit
uxorem, procreauitque è legiti-
mo toro fœminẽam prolem, cui
nomen indidit Critheidem. At
ipse Melanopus vnã cum vxore
vita functus est, commissã inte-
rim filia Cleanax Argiui tute-
læ, quo familiarissimè uti con-
fucuerat. Porro tempore interie-
cto accidit fortè vt puella ista è
furtiuo concubitu prægnans de-
prehenderetur: id quod pauli-
sper suppressum quum Cleanax
resciuisset, vehementer rei indi-
gnitate commotus, Critheidem
seorsum ad se accersitam acerbè
obiurgauit, commemorans quæ
futura esset apud populares infã-
mia. Postremò huiusmodi quip-
piam quo illam excuseret, com-
miniscitur: Cumani iam tum in
Hermei sinus recessu ædificabãt.
Ciuitati autem quæ condeba-
tur, nomen imposuit Smyrnam
Theseus, ab vxoris nomine,
cuius memoriã relinquere

a De Homeri
natalibus, ætate
& vita, hæc me-
moriz prodidit:
quæ exactissimè
ad veritatem per-
sequi est cona-
tus.

b Non cū mul-
tis sarcinis illuc se
conferens, sed te-
nues fortunas ha-
bens.

c Quod initio
quidem celatum
fuit: sed quum
Cleanax resc.

volebat. Hic Theseus è primariis Thessalorum fuit, qui Cumam condide-
rant, ab Eumelo Admeti filio oriundus, vitæ facultatibus apprimè instructus.

hhh. i.

Clām exportatam huc Critheidem Cleanax Ismeniaz Boeotio commisit, ex iis qui coloniam illuc duxerant, in primis sibi amico. Progressu deinde temporis, Critheis cum aliis mulierculis ad festum quoddam egressa, iuxta fluuium Miletē, quum partui iam vicina esset, Homerum peperit, non cæcum, sed vidētem: nominauitque eum Melesigenē, à fluuiο videlicet prope quē editus esset. Quum autem apud Ismenia Critheis antea diuersata esset, ab eo digressa, manuaria industria se filiūque alebat, aliūde alia sumens opera: vnde filiū quoque quantum potuit, honestis disciplinis erudiuit. Erat autē eo tempore Smyrnæ quidā nomine Phemius, qui iuuentuti illic literas musicēque tradebat:

a Quum vitam solitariam degeret.

b Illa igitur opus apud eum faciebat, modestè & castè se gerens. quo nomine Phemio tātopere placebat ut eam ad nubendū sibi sollicitaret, cum alia quibus se id illi persuasurum sperabat, tum se filiū eius adoptaturum, eūque ita educaturū & instituturū ut in virum egregium euaderet, pollicens. Siquidem hunc cern.

c In docendo pueri erat inferior.

hic * quum citra vxorem viveret, Critheidem cōduxit quæ lannam illi exerceret quam à discipulis in mercedē acceperat. ^b Illa verò industria multa atque elegantia freta, Phemio cœpit impense placere: adeo ut tandem Phemius eam verbis ad coniugium sollicitaret, referens cum alia quibus ei fidem facere confidebat, tum præcipuè, quod Melesigenem in filiū adoptaturus, liberalitèrque simul aliturus instituturusque esset. Siquidē hunc cernebat iam miram quandam & ingenii & indolis spem de se polliceri. Persuasa igitur Critheis, Phemio assentitur. Melesigenes cum naturæ bonitate præstans, tum cura accedente institutioneque, continuò omnes sui ordinis adolescentes faciliè præuertit: atque non ita multo post eruditionis audibus crescēs, nihilo ipso Phemio * in disciplinis factus inferior. Et quū Phemius vita functus vniuersa ei legasset, paulo post Critheis quoque fato concedit. Melesigenes itaque ludopæfactus, sui que iam iuris effectus, in magna fuit hominum admiratione, nō apud suos modò, verū apud peregrinos etiā, qui frequentes illuc, mercatus gratia, conueniebant. Erat enim Smyrna emporiū celebre,

Α ἐν ταῦτα ὑποκλήσεται ὁ Κλεάναξ τὴν Κλειθίδα πρὸς Ἰσμενίαν Βοιωτίαν τῇ ἀπείκων λελογχότα, ὅς ἐτυχεν αὐτῇ εὖ ἐπαίρους ἀμαλίστα. χρόνου δὲ παρσιόντος ἐξελθοῦσα ἡ Κλειθίς μετ' ἄλλων γυναικῶν πρὸς ἑορτυλῶν πινά ὅτι τῷ ποταμῶν καλουμένον Μέλῃτα, ἥδη ὀπίσθοκος οὔσα, τίκτει τὸν Ὅμηρον, οὐ τυφλόν, ἀλλὰ δεδρκότα· καὶ πῆται ὄνομα τῷ παιδί Μελισσημέα, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὸν ἐπωνυμίαν λαβοῦσα. τίως μὲν οὖν ἡ Κλειθίς ὡς πρὸς τῷ Ἰσμενίᾳ παρσιόντος δὲ τοῦ χρόνου ἐξῆλθε, καὶ ἀπὸ ἐργασίης χειρῶν ὠρμημένη ἐρεφε τὸ παιδίον καὶ ἐωυτῶν, ἄλλοτε κῆρ ἄλλων ἔργα λαμβάνουσα· καὶ ἐπαίδουσε τῷ παιδίᾳ ἀφ' ὧν ἐδιδάτο. ὡς δὲ τις ἐν Σμύρῃ τῶτον τὸν χρόνον Φήμιος τοῦ ὀνομα, παῖδας γραμματά καὶ τὴν ἀλλῶν μουσικῶν διδάσκων πᾶσιν. οὗτω μισθούται τὴν Κλειθίδα, ὧν μονότροπος, ἐλουργόσαι αὐτῇ ἐλά πινά ἀ πρὸς τῇ παιδῶν εἰς μισθοῖς ἐλάμβανεν. ἡ δὲ παρ' αὐτῇ εἰργάζετο, πολλὰ κοσμίῳ καὶ σωφροσύνῃ πολλῇ χειρῶν, καὶ τῷ Φημίῳ κέρτα ἡρέσκετο. τέλος δὲ παρσηνέγκαστο αὐτῇ λόγους, πειθῶν ἐωυτῶ σιωοικεῖν, ἀλλὰ τε πολλὰ λέγων οἷς μιν ᾔετο παρσαίξασθαι, καὶ ἐπὶ τῷ τοῦ παιδὸς, ὑὸν ποιούμενος· καὶ ὅτι πρᾶφεις καὶ παιδολύτεις παρ' αὐτῇ, ἀξίος λόγου ἔσται (ἐώρα γὰρ τὸν παῖδα ὄντα σίυντον καὶ κέρτα βύφουα) ἔστ' ἀνέπεισεν αὐτῶν ποιεῖν ταῦτα. ὁ παῖς δὲ ὡς τε φύσιν ἔχων ἀγαθῶν, ὀπιμελῆς τε καὶ παιδολύτος παρσηνομένης, αὐτῇ κα πολλὸν τῇ πόλῃ ὑπερεῖχε. χρόνου δὲ ὀπισημοῦ αἰδουμένου, οὗτον τοῦ Φημίου ὑποδέεσθρος ὡς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ. καὶ οὕτως ὁ Φήμιος ἐτελεύτησε τῷ βίον, καὶ τῶν πόλῃ τῷ παιδί. οὐ πολλὰ δὲ ὑπερὶ καὶ Κλειθίς ἐτελεύτησεν. ὁ δὲ Μελισσημέας ὅτι τῇ διδασκαλίᾳ κατεστῆκε. καὶ ἐωυτὸν δὲ ἡμοῦμος, μᾶλλον ὑπὸ τῇ ἀνδραφῶν ἐωρεῖτο· καὶ αὐτὸς θαυμάσαι κατεστῆκεσθαι οἷ τε ἐγγύελοι καὶ τῇ ξένων ὅτι ἔσται πινεοίμοι. ἐμπόρον γὰρ ὡς ἡ Σμύρῃ,

καὶ οἷτος ἔζηγε πολλὰς αὐτοῖσι ἐκ τῆς ὅπτι-
 καιμύνης χώρας, δαψιλέως κέρτα ἐσαγέ-
 μμος ἐς αὐτὸν. ὁ δὲ ξένοι, ὅκοτε παύ-
 σονται τῶν ἔργων, ἀπερχόμενοι παρὰ τῶν
 Μελησιγμῶν ἐγκαθίζοντες. ὡς δὲ ἐν αὐ-
 τοῖς τότε καὶ Μέντης ναύκληρος, ἀπὸ τῶν
 πατρὶ Λευκάδα τόπων κατὰ πελοποννήσου ἐ-
 πίεισεν, ἔχων ναῦν, πεπαυμένους τε ἀνὴρ
 ὡς ἐν ἐκείνῳ τῶν χρόνων καὶ πολυίστωρ. ὅς
 μιν ἐπεισέειπε Μελησιγμῶν μὲν ἐωυτὸν πλεῖν
 καταλύσθαι τὴν διδασκαλίαν, μισθόν
 τε λαμβάνεσθαι, καὶ τὰ δέοντα πάντα, καὶ
 ὅτι χώρας καὶ πόλιν ἡγήσασθαι ἀξίον εἶναι
 αὐτῶν ἕως νέος ἐστί. καὶ μιν οἴομαι μάλιστα
 τυύπῃσι παρὰ τῶν ἰσως γὰρ καὶ τῇ ποιήσει
 τότε ἐπεισέειπε ὅτι ἡγήσασθαι. καταλύσας δὲ τὴν
 διδασκαλίαν, ἐναυτίλλετο μὲν ὁ Μέντης.
 καὶ ὅπου ἐκάσποτε ἀφίκοιτο, πάντα τὰ ὅπτι-
 χώρια διεωρεῖτο, καὶ ἰσορέων ἐπιωθάνετο.
 εἰκὸς δὲ μιν ὡς καὶ μνημόσυνα πάντων
 γράφεσθαι. ἀνακρυσσομένοι δὲ ἐκ Τυρ-
 ρηνίας καὶ τῆς Ἰβηρίας, ἀπικνέοντο εἰς Ἰ-
 θάκην. καὶ παρὰ Μελησιγμῶν σιῶν ἐβη, νοσή-
 σαυπτοῖς ὀφθαλμοῖς, κέρτα δεινῶς ἔχειν,
 καὶ αὐτὸν, θεραπείας ἕνεκα πλεῖν μέλλων
 εἰς τὴν Λευκάδα, κατὰ λιπὲν ὁ Μέντης
 παρὰ αἰδρὶ φίλῳ ἐωυτοῦ ἐς τὰ μάλιστα
 Μέντορι ὦν Ἀλκίμου Ἰθακησία, πολλὰ δει-
 θεὶς ὅπτι μελίῳ ἔχον ἐπὶ ἡρώδῃσι δὲ ἀ-
 ναλήψασθαι αὐτὸν. ὁ δὲ Μέντωρ ἐνοσηλὸς
 σεν αὐτὸν ἐκτενέως. καὶ γὰρ τὸ βίβλιν ἄρκεον-
 τως εἶχε, καὶ ἦκουεν δι' ἐς διχαροσύνῃν τι
 φιλοξενίῳ μακρῶ μάλιστα τῶν ἐν Ἰθά-
 κῃ ἀνδρῶν. ἐν τῇ αὖτις σιῶν ἐβη παρὰ Μελη-
 σιγμῶν παρὰ Ὀδυσσεὺς ἔξισορῆσαι πυθέ-
 σθαι. οἱ μὲν δὲ Ἰθακήσιοι λέγουσι τότε μιν
 παρὰ ἐωυτοῖς τυφλωθῆναι. ὡς δὲ ἐγώ φη-
 μι, τότε μὲν ὕγι᾽ ἡμέσας, ὕστερον δὲ ἐν Κο-
 λοφῶνι τυφλωθῆναι. σὺνομολογοῦσι δὲ
 μοὶ καὶ Κολοφῶνιοι τυύπῃσι. ὁ δὲ Μέντης,
 ἀναπλέων ἐκ τῆς Λευκάδος προσέειπε εἰς
 τὴν Ἰθάκην, καὶ ἀνέλαβε τὸν Μελησιγμῶνα
 ἄρνον τε ὅπτι συχρὸν συμπεριέειπε αὐτῶν.

A unde frumenta è vicinis agris a-
 bundè conuecta exportabantur.
 Peregrini igitur quum ab opere
 cessarent, Melesigeni libèter va-
 cabant. Commodum inter hos
 Mentès fuit nauicularius, qui è
 finibus Leucadis soluens, nauem
 meritoriam comparauerat, qua
 frumèta Smyrna deucheret, vir,
 quantum illa ferebant tempora,
 & eruditus, & multarum rerum
 vsu exercitatus. Hic Melesigeni
 persuasit vt relicto ludo secum
 nauigaret, accepturus & mercedem
 & quæ ad profectiōem es-
 sent necessaria. * Ad hæc Melesi-
 genes, quādiu iuuenis esset, ci-
 uitates regionésque spectare ope-
 rapretium fore ducebat sibi, qui
 conscribendæ poescos iam ar-
 gumentum in animo concepisset:
 qua nimirum occasione potissimum
 eum arbitror plectūtū. Proinde
 relicto ludo cum Mentē nauigauit
 Melesigenes: & quocūque locorum
 appellebat, studiose vniuersa rimans,
 contemplantur siquid esset loci
 alicuius peculiare memoratu dignum:
 b adeo vt appareat commētarios
 eū profectiōis suæ descripsisse,
 eorūque quæ quoque loco lu-
 strando didicerit. Porro quum
 ex Hispania Thusciāque delati
 in Ithacam deucherentur, cōtigit
 Melesigenem oculis iā antè
 parum valentem, extremè labo-
 rare: ita vt Mentēs, negotiorum
 gratia in Leucadem traiecturus,
 eum apud Mentorem Alcimi filium
 Ithacensem reliquerit, hominem
 sibi vehementer amicū: multis
 precibus adigens eūdem quod
 Melesigenis curam haberet
 tantisper dum è Leucade reuer-
 teretur ipse. Mentor verò ægro-
 tantem Melesigenem sedulo cura-
 uit, vir nimirum facultatibus
 pollens: quique ob egregiam æ-
 quitatem hospitalitatēque inter
 cæteros Ithacenses maximè
 prædicaretur. Atque hīc accidit
 vt de Vlyssē multa Melesigenes
 percontando cognosceret. Nar-
 rantque ipsi Ithacenses, tum vi-

a Addens etiam,
 decere eum, dum
 iuuenis esset, re-
 giones & vrbes
 visere. Atque his
 potissimum addu-
 ctum eum fuisse
 arbitror. fortassis
 enim poescin ag-
 gredi iā tum co-
 gitabat. Proinde r.

b Verisimile est
 autem eum illarū
 omnium rerum
 commentarios
 confecisse. Por-
 ro q.

c Eūque diu
 variz nauigatio-
 nis sociū habuit.

sum eum amisisse ibidem: atqui ego affirmare non dubitem, iam tum eundem
 conualuisse, at postea apud Colophonem prorsus cæcum factum fuisse. id quod
 ipsi quoque Colophonii mecum fatentur. At verò Mentès è Leucade Ithacam
 reuersus, Melesigenem recepit, * cū quo iam inde diu vltro citroque nauigauit,

donec Colophonem appellenti
cueniret ut in veterem morbum
recideret. quem quum effugere
non daretur, visu putatur priua-
tus fuisse. E Colophone autem iā
cæcus Smyrnā remeans, ad poe-
mata conscribenda animū con-
uertit. Tempore deinde interie-
cto, quū Smyrnæ visu necessa-
riisque destitueretur, constituit
Cumam proficisci: cōmodūm-
que Hermi prata transiens, ad eū
locum peruenit qui appellatur
Nouus murus, Cumanorū co-
loniam. qui locus post Cumam
habitat⁹ fuit annis octo. Hic me-
moratur primū Melesigenes
apud coriarii officinā consistens,
huiusmodi quædam carmina
recitasse,

*Hospitaliū præbete viro profugōque
vagōque,*

*Vrbem qui celsam Cumem, Eriopi-
da prolem,*

*Radicem incolitis Sardenes altico-
mantis,*

*Divini potatis aquam qui flumi-
nis Hermi,*

*Vorticibus torti, pater est cui Iup-
piter ipse.*

Sardena autem, cuius hic com-
meminit, mons est ad Hermum
fluuium Nouūmque murum si-
tus. At coriario illi nomen erat
Tychio, cui cōtinuō auditis ver-
sibus visum est hominem reci-
piendum. commiseratione enim
motus est quum videret oculistā
miserē mulctatū: iussitque præ-
sentibus secum frui. Melesigenes
ingressus sutrinam, præsentibus
etiam aliis, poësin suam ostēdit,
Amphiarai in Thebas expeditio-
nem, atque hymnos in deos à se
scriptos. ^a Et quum inter fabu-

^a Et quum sen-
tentiam suā pro-
ferret de iis quæ
in medium pro-
ponebantur ab il-
lis qui aderant,
admiratione di-
gnus ab audien-
tibus iudicaba-
tur.

landum crebras sententiās in me-
dium, multāque eruditionem
afferret, in magna habitus est ab
auscultantibus admiratione. At-
que iam tum apud Nouum mu-
rum agens, è poësi victus subsidia
habebat. Ostenditurque ad no-
stra vsque tempora ibidem locus
vbi Melesigenes sedens carmina
sua exhibuerit. qui locus in ma-
gna illic habetur veneratione ab
incolis, memoraturque populus
arbor ab Homeri aduentu in co-
dem loco enata. Porro egestate

^A ἀπικερδὺς δὲ ἐς Κολοφῶνα σκυέθη πάλιν
νοσήσδμτα πρὶς ὀφθαλμοῖς, μὴ δυνάσθαι
ἀφ' αὐτοῦ γινῆναι νόσον, ἀλλὰ τυφλωθῆναι
ἐν ταῦτα. ἐκ δὲ τῆς Κολοφῶνος τυφλὸς
ἔων ἀπικυέεται εἰς τὴν Σμύρναν, καὶ οὕτως
ἐπιχείρει τῇ ποιήσει. χρόνου δὲ παροῦτος
ἐν τῇ Σμύρῃ ἀπορὸς ἔων τῷ βίου, διειρηθήη
ἀπικέσθαι ἐς Κύμῳ· παρθοῖος δὲ ἔχων
τῷ Ἑρμοῦ πεδίον, ἀπικυέεται ἐς Νέον τεῖχος,
ἀποικίῳ Κυμαίων. ὡκίσθη δὲ τὸ τοῦ χω-
^B εἰον ὕστερον Κύμης ἔτεσιν ὀκτώ. ἐν ταῦτα
λέγεται αὐτὸν ὅτις πάντα ὅττι σκυτεῖν τι, εἰ-
πεῖν παρῶτα τὰ ἔπεα πλάττει,

Αἶδεϊθε ξενίων κεχρημένον ἡδὲ δόμοιο,

Οἶ' πόλιν ἀπεινὴν Κύμῳ Ἐριώπιδά
κούρην

Ναίετε, Σαρδηνίης πόδα νεῖατον ὑψιχέ-
μοιο·

Ἀμφοῖσιον πίνοντες ὕδωρ θεῖου ποταμοῖο

^C Ἑρμοῦ δινηέντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεὺς.

ὡς δὲ Σαρδηνίης, ὅρως ἔστιν ὑπερκαίμενον τῷ
τε Ἑρμοῦ ποταμοῦ καὶ τῷ Νέου τεύχεος· τὰ
δὲ σκυτεῖ ὄνομα ἢ Τύχης· ἀκούσδμτι δὲ
τῷ ἔπεων ἔδωξεν αὐτῷ διέσθαι τὸν αἰ-
δεσθον. ἡλέησε γὰρ ἀλγέοντα τυφλόν,
καὶ μετέξθην ἔφη τῷ παρῶντων. ὁ δὲ ἐσηλ-
θε. κατήμενος δὲ ἐν τῷ σκυτεῖ, παρῶντων

357

καὶ ἄλλων, τὴν τε ποιήσιν αὐτοῖς ἐπεδείκνυ-
^D το, Ἀμφιάρεω τε τὴν ἑξελασίαν τὴν ἐς
Θήβας, καὶ πρὶς ὕμνοις τοῖς ἐς θεοὺς πεποιη-
μένοις αὐτῷ· καὶ παρὶ τῷ λεγόμενῳ ὑπερ-
καίμενον ἐς τὸ μέσον γνώμας ἀποφα-
νόμενος, θαύματος ἀξίος ἐφάνητο εἶναι τοῖς
ἀκούουσι. τέως μὲν οὖν κατεῖχεν ὁ Μελη-
σιγῆνης παρὶ τὸ Νέον τεῖχος, ἀπὸ τῆς ποιή-
σιος γε τῷ βίου τὴν μηχανὴν ἔχων. ἐδεί-
κνυον δὲ ὅτι Νεοταιχίς μέγας ὅτι ἐμοῦ
τὸν χωρὸν ἐν ᾧ κατεῖχον τῷ ἔπεων τὴν ὅτι-
^E δειξίν ἐποιέετο. καὶ κάρτα ἐσέγοντο τὸν τό-
πον ἐν ᾧ καὶ ἀγχιερός ἐπεφύκει, ἢ καί-
νοι ἐφασάν, ἀφ' οὗ ὁ Μελησιγῆνης ἦλθεν,
αὐτοῖς πεφυκέναι. χρόνου δὲ παροῦτος, ἀπὸ-
ρως κείμενος, καὶ μόλις τὴν ἑσπέρην ἔχων,

postea ad alius, quum vix alimenta haberet,

ἐπεινότης εἰς τὴν Κύμῳ ἀπικέσθαι, ὅτι
βέλτιον ᾤρηξεν, μέλλων δὲ πορεύεσθαι, ἄ-
δε τὰ ἔπεα λέγῃ,

Αἶψα πόδες μὲ φέροντες εἰς αἰθρίων πόλιν
αἰδράν.

Τῶν γὰρ καὶ θυμὸς παύσσει καὶ μήτις
αἰεῖται.

Ἀπὸ δὲ τῆς Νέον τείχεος παρθούριος, ἀπί-
κετο εἰς τὴν Κύμῳ, ἃ δὲ Λαέρτιος τὴν
πορείαν ποιησάμενος. ἡ γὰρ οὕτως αὐτῷ δι-
παρώταται. καὶ, ὡς Κυμαῖοι λέγουσι, τῷ
Φρυγίᾳ βασιλεῖ Μίδῃ τῷ Γορδίου, δεη-
θέντων πενηντῶν αὐτῷ, ποιεῖ καὶ ὅτι γε αἰ-
μα πόδε, ὅ ἐστι ἐν τῷ ὅτι τῆς γῆρας τῇ μνη-
μαρς τῆς Γορδίου ὅτι γε αἰμαρ, B
Χαλκῇ περὶ θένος εἰμι, Μίδου δὲ ὅτι σή-
ματι κεῖμαι.

Ἔστ' αὖ ὕδωρ τε ῥέη, καὶ δένδρεα μακρὰ
τεθνήλη, (λίω,

Ἡελίος τ' αἰνῶν λάμποι, λαμπρότε σέ-
καὶ ποταμοὶ ῥέουσιν, ἀνακλύζῃ ὅθι θάλασσα, C

Αὐτὴ τῇδε λυρούσα πολυκλαύτω ὅτι
τύμβω.

Ἀγέλειοι παριούσι, Μίδης ὅτι τῇδε τεθα-
πται.

καπίζων δὲ ἐν ταῖς λέσχαις τῶν γερόντων
ἐν τῇ Κύμῳ ὁ Μελησιγνήτης τὰ ἔπεα τὰ πε-
ποιημένα αὐτῷ ἐπεδείκνυτο, καὶ ἐν τοῖς λό-
γοις ἔτερπε τοὺς ἀκούοντας· καὶ αὐτὸς θανῶ-
μασιν κατεστρέφετο. γνοὺς δὲ ὅτι ἀπὸ δέ-
κοντα αὐτῷ τὴν ποίησιν οἱ Κυμαῖοι, καὶ εἰς D
συνήθειαν ἔκων τοὺς ἀκούοντας, λόγοις παρὰ
αὐτοῖς τοῖςδε παρὰ στήθεα, λέγων ὡς εἰ γέ-
λοιεν αὐτὸν δημοσίᾳ τρέφειν, ὅτι κλεςάτιον
αὐτῶν τὴν πόλιν ποίησεν. τοῖς δὲ ἀκούουσι, βυ-
λομήτοις τε ἡ τῶντα, ἐν αὐτοῖς περὶ θένος ἐλ-
θόντα ὅτι τὴν βυλὴν δεικνύναι τὴν βουλο-
μένων. καὶ αὐτοὶ ἔφασαν συμπαρήξαι. ὁ δὲ ἐπέ-
θετο αὐτοῖς, καὶ βυλῆς συλλεγεμένης ἐλθὼν
ὅτι τὸ βυλῆν, ἐδείκνυτο τῷ ὅτι τῇ ἡμῇ τῇ
κατεστρέφει, ἀπαγαγὼν αὐτὸν ὅτι τὴν βυλῆν. E
ὁ δὲ ὑπεδέξατό τε, καὶ ἐπεὶ χαρὸς ἦν, ἀπήγα-
γε. κατεστρέφει δὲ ὁ Μελησιγνήτης ἔλεξε παρὰ
τῆς ἑσθῆς τὸν λόγον ὃν καὶ ἐν ταῖς λέσχαις ἔ-
λεγε. ὡς δὲ εἶπεν, ὅτι ἐλθὼν ἐκείνη. οἱ δὲ ἐ-
βυλῶντο ὅτι γερόντων εἰς ἀποκρίνασθαι αὐτῷ.
bat. Dum autem senatores agitarent quidnam par esset homini respondere,

statuit in animo Cumam ad fe-
liciores successum reuerti. Icu-
rusque hæc pronuntiauit car-
mina,

*Vos me hominum rapidè planta
portetis in urbem.*

*Quorum animus promptus, pollet
qui mente sagaci.*

Proficiscens igitur Cumā è No-
uo muro, per Larissam iter fecit,
utpote compendiosissimum. V-
bi, ut Cumani narrant, flagitan-
te socero, epigramma hoc scrip-
sit Midæ Phrygum regi Gordii
filio, id quod etiam nunc in Gor-
dii cippo inscriptum visitur,

*AENEAS sum virgo, Midæ quæ in-
cumbo sepulcro:*

*Dū fluit unda levis, sublimis na-
scitur arbor.*

*Dum sol exoriens & splendida lu-
na relucet,*

*Dum fluvii labuntur, inundant
littora fluctus.*

*Hic constanter ago, lacrymāsque in
marmore tincto*

*Fixa, Midam moneo tumultatum
hic chare viator.*

Reuersus autem Cumam, in se-
num passim conuenticulis car-
mina sua quæ fecerat ostētabat,
colloquiūque suauitate auscultā-
tes in sui admirationem facillè
pertrahebat. Intelligens igitur
Cumanos poesin suam recipere,
pergit eisdem consuetudine sua
oblectare, ac postremò huiusmo-
di conditionem proponere, si
publicè eum alere vellent, se ciui-
tatem Cumanorum celeberrimam
redditurum. Qui præfetes
hæc audiebant, institutum pro-
babant: addentes se quoque ad-
iuturos, si petitionē suam ad se-
natum referret, ut votis suis fie-
ret satis. Melesigenes his verbis e-
rectus, collecto senatu in curiam
processit: rogatōque eo cuius id
muneris erat, ut in senatum du-
ceretur, ille nihil recusans, ubi
opportunitas videbatur, homi-
nem deduxit. Hic cōsistens Me-
lesigenes, eadem verba habuit
in senatu quæ paulo antè in il-
lis conuenticulis de alimentis
præstandis proposuerat. Vbi di-
xisset, egressus pro curia sede-

visumque esset cum ei qui deduxerat, tum aliis omnibus quotquot in conuenticulis Melesigenem audierant, petitionem admittendam: vnus tantum est senatoribus refertur Melesigenis postulatis calculo suo repugnasse, interque alia multa, hæc quoque commemorasse: quod si semel ὁμήρις, hoc est, cæcos, alēdos susciperent, futurum esset vt cōtinuò turbam & multam & inutilem haberēt. Atque hīc primūm Homeri nomē Melesigeni inditum est, à cæcitatis videlicet calamitate. nam Cumani cæcos ὁμήρις appellāt. Iamque inde, qui prius Melesigenes, nomē obtinuit Homeri. Breuiter hæc sententia euicit, p̄rque prætorem fuit approbata, qua contendebatur nō alendum Homerum. Hæc quum illi nuntiaretur, vehementer cōmotus, his versibus calamitatem suam deplorabat,

Hei mihi quam fatum dat Iuppiter almus iniquum.

Infanti mihi lic venerande ex vberē matris

Præbuit, AEolica Smyrna, quam martia quondam

Gens Phriconitis, certamine fortis equestri,

Condidit ad pelagus, præterlabente Melete.

Docta Iouis proles mecum hinc digressa volebat

Carminibus celebrare urbem quā nomine dicunt

Cumam, quosque viros intra sua mœnia claudit.

Illi audire sacra spreuerunt carmina vocis.

Sed quicumque mihi cladem exitiumque parauit,

Non impune feret laua quod mēte volutat:

At mihi quam dederint nascenti numina sortem,

AEgro animo quamuis, certum est perferre patique.

Sed iam per sacra vestigia ponere Cumæ

Compit a non suadet mihi mens, potiusque remota

Inque peregrina sedem mihi querere terra.

Α *Περὶ θυμου μὲν δὲ τῷ ἀπαύροντος αὐτῷ, καὶ ἄλλων ὅσοι τῷ βυλθυτέων ἐν ταῖς λέσχαις ἐπήκοοι ἐγίνοντο, τῷ βυλθυτέων ἕνα λέγεται ἐναπιδιδύαι τῇ χερσὶ αὐτῇ, ἀλλὰ τε πολλὰ λέγοντα, καὶ ὡς εἰ τοὺς ὁμήρις δόξει τρέφειν αὐτοῖς, ὁμιλον πολλόν τε καὶ ἀχρεῖον ἔξοισιν. ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸ νόμα Οἰμηρος ἐπεκράτησε τῷ Μελησιγμῇ ἀπὸ τῆς συμφορῆς. (4) γὰρ Κυμαῖοι τοὺς τυφλοὺς ὁμήρις λέγουσιν ὥς τε πρῶτον ὄνομα ζομῆς αὐτῷ Μελησιγμῆος, τὸ γὰρ ἡμέδα τὸ νόμα Οἰμηρος καὶ οἱ ξένοι διωέειν, ὅτι μήμην αὐτῷ ἐποιούων. ἐτελεύτα δὲ αὐτῷ ὁ λόγος ὅτι ἀρχοντι μὴ τρέφειν (5) Οἰμηρον, ἔδωκε δὲ πῶς τῇ ἄλλῃ βουλῇ. ἐπελθὼν δὲ ὁ ὅστις αὐτῆς καὶ πρὸς ζομῆος αὐτῷ διηγήσατο τοὺς ἐναπιδιδύαι λόγους τῇ χερσὶ αὐτῇ, καὶ τὰ δόξαντα τῇ βουλῇ. ὁ δὲ, ὡς ἤκουσεν, ἐσυμφόρῳ τε καὶ λέγει τὰ ἔπειτα ταῦτα, Οἰή μὲν αἴσι δῶκε πατήρ Ζεὺς κύρμα γένεσθαι,*

Νηπίον αἰδοῖς ὅτι γυνάσσι μητρὸς ἀπαλλων,

Ἦν ποτ' ἐπύργωσθαι βουλῇ Διὸς ἀνιέρχιο Λαοὶ Φείκωνος, μῦθων ἐπιβήτορες ἵππων· Οἵ πλοῖτοι μελερῖο πυρὸς κρίνοντες Ἀρκα

Αἰολίδα Σμύρνῳ ἀλιγείονα ποτνιανακτον

Ἦν τε δὲ ἀγλαὸν εἶσιν ἰδὼν ἱερῖο Μέλῃ-
πας,

Εἶπεν ἀπορνύμεναι κόρυα Διὸς, ἀγλαὰ τέκνα,

Ἦν ἐλέτῳ κληῖσαι δῖαν ἔθονα καὶ πόλιν αἰδρῶν.

Οἱ δὲ ἀπαρνησάμενοι ἰσχυρῶς ὅπα, φημὶ αἰοιδῶν.

Ἀφραδίῳ τῷ μὲν τε παθὼν τις φράσεται αὐτοῖς,

Ὅς σπινὸν ὀνείδεισιν ἐμὸν διεμήσατο πότμον.

Ε *Κῆρα δὲ ἐγὼ τίω μοι θεὸς ὥπασε γαρομέ-
νῳ παρ,*

Τλήσομαι ἀχράαντον φέρων ἱερλότητι θυμῷ.

Οὐδὲ μοι φίλα γῆα μὲν ἱερῆς ἐν ἀγλαῖς

Κύμης ὀρμαίνουσι, μέγας δὲ με θυμὸς ἐπέγχε

Δῆμον ἐς ἄλλοδαπὸν ἵνα ὀλίγον παρ εἶναι.

μὲν τὸτο ἀπαλλάσσεται ἐκ τῆς Κύμης ἐς
Φωκαίην, Κυμίοις ἐπαρησάμενος μηδὲνα
ποιητὴν δόκιμον ἐν τῇ χώρᾳ γινέσθαι ὅστις
Κυμίοις ἐπαγγαίει. ἀπικύμενος ὃ ἐς Φω-
καίην, τὰς αὐτὰς ἔσπευε ἐξιότρευσειν, ἔπειτα ἐν-
δεικνύμενος ἐν ταῖς λέσχαις κατίζων. ὅ-
τε δὲ τῇ Φωκαίῃ τῶτον ὡς χρόνον Θεστορίδης τις
ὡς γράμματα διδάσκων τοὺς παῖδας, αἰὲρ
οὐ κρήνητος· κατὰ μοῦσας δὲ τῷ Ὀμήρῳ τὴν
ποίησιν, λόγους ποιούσιν αὐτὰς παρρηγχε-
φας ἔτοιμος εἶ) θεραπείην καὶ τρέφειν αὐ-
τὸν αἰαλαβῶν, εἰ ἐθέλοι ἄγε πεποιημένα εἶναι
αὐτὰς τῷ ἑπέων αἰαλαβῶν, καὶ ἄλλα
ποιῶν, πρὸς ἐωὺτὸν αἰαφερέναι αἰεί. τὰς δὲ Ὀ-
μήρῳ ἀκούσαντι, ἐδόξε ποιητὴν εἶ) τῶντα·
ἐνδεὴς γὰρ ὡς τῷ αἰαλαβῶν ἐ θεραπείης.
Δρατεῖβων δὲ πρὸς τὰς Θεστορίδην, ποιεῖ
Ἰλιάδα πλὴν ἐλάσσων, ἥς ἡ ἔρχη,

Ἰλίον αἰείδω καὶ Δαρδανίην εὐπύλον,
ἥς πέρι πολλὰ πάθον Δαναοί, θεράποντες
Ἄρης·

καὶ πλὴν καλουμένην Φωκαίδα, ὡς φασιν
ὅτι Φωκαεῖς Ὀμήρῳ πρὸς αὐτοῖσι ποιῆσαι.
ἔπειτα δὲ πλὴν τε Φωκαίδα καὶ τὰλλα παύτα
πρὸς τῷ Ὀμήρῳ ὁ Θεστορίδης ἐγείνατο,
διειρομένη ἐκ τῆς Φωκαίης ἀπαλλάσσεσθαι,
πλὴν ποίησιν γέλων τῷ Ὀμήρῳ ἐξιδιώσα-
σαι· καὶ οὐκ ἐπὶ ὁμοίως ἐν ὅπτι μελεία εἶ-
χε ὁ Ὀμήρῳ. ὁ δὲ λέγει αὐτὰς τὰ ἑπεα
ταῦτα,
Θεστορίδης, σινηροῖσιν αἰώγων πολέων παρ,
οὐτὶ δὲν ἀφραστότερον πέλεται νόον αἰδεσ-
ποιοῖν.

ὁ μὲν δὲ Θεστορίδης ἐκ τῆς Φωκαίης ἀπηλ-
λάγη ἐς πλὴν Χίον, καὶ πλὴν διδασκαλίην
κατεσκεύασατο· καὶ τὰ ἑπεα ὅτι δεικνύμε-
νος ὡς ἐωὺτοῦ ἐόντα, ἔπαυτόν τε πολλὸν εἶχε
καὶ ὠφελεῖτο· ὁ δὲ Ὀμήρος πάλιν τὴν αὐτὴν
ἔσπον διηγεῖτο ἐν τῇ Φωκαίῃ, ἀπὸ τῆς ποιή-
σιος πλὴν βιοπλὴν ἔχων. χρόνον δὲ οὐ πολλὸν
μετέπειτα ἄνδρες Χίοι ἐμπειροὶ ἀπίκοντο
ἐς πλὴν Φωκαίην· ἀκούσαντες δὲ τῷ ἑπέων
τῷ Ὀμήρῳ ἀπαρτήσαν ἀκηχέσαν πολ-
λάκις ἐν τῇ Χίῳ τῷ Θεστορίδῃ, ἐξηγγέ-
λον ὅτι ἐν τῇ Χίῳ τις ὅτι δεικνύμενος τὰ
in Chio à Thestoride pro suis recitari audierant, indicabant in Chio hæc ipsa à

Cuma deinde abiens ad Phocæā
contédit, imprecās interim Cu-
manis nequis vnquam insignis
poeta i illa regione existeret qui
Cumanos celebraret. Apud Pho-
ceam autem eodem modo sibi
vidtum parauit, in conueticulis
videlicet passim carmina sua o-
stentans. Erat autem eo tempore
apud illam Thestorides quidam,
qui pueros illic literas docebat,
homo fidei parum probatæ. Hic
animaduersa Homeri poesi, hu-
iusmodi verbis Homerum com-
pellauit, paratum se inquiens &
ministrare ei, & vidtum suppedi-
tare, si carmina quæ meditatus
esset, describere pateretur, & alia
subinde faciens, ad se deferret.
Homerus, iam ministerii alicui-
us atque adeo necessariorū in-
digens, recipiendam hanc con-
ditionem putauit: commoratuf-
que apud Thestoridem, minorē
illam fecit Iliadem, cuius ini-
tium est,

*Troiam & Dardani am canto, quæ
mater equorum,*

*Quæ Danaïs Mauorte satis mala
plurima vexit,*

Phocaidem quoque quam vo-
cant, Phocesæ apud se conditā
ab Homero asserunt. Iam verò
Thestorides, vbi Phocaidem at-
que alia pleraque ab Homero cō-
municata descripsisset, cōstituit
è Phocæa discedere, Homerique
poesin pro sua venditare. Vnde

factum vt quū Homeri non per-
inde curam haberet, ille ad The-
storidem huiusmodi sit vñs di-
sticho,

*Thestoride, ex multis, mortali-
bus abdita quæ sunt,*

*Mens habet in primis cecos hu-
mana recessus.*

Thestorides igitur relicta Pho-
cea in Chium concessit: vbi ere-
cto ludo, carmina illa pro suis e-
uulgans, egregiam simul laudē
sibi parauit & fructū haudqua-
quam vulgarē. Porro Homerus
suo eodémque more viuere per-
gebat apud Phocesæ, nimirū è
poesi vidtum habens. Tempore
deinde non ita multo post, viri
aliquot è Chio cruditi, audientes
eadem carmina quæ iam sæpius

Legendo Θε-
στορίδην, σινηροῖσιν.

quodam ludimagistro pro suis cum magno fructu ostēdari. Homerus intelligens cōtinuò Thestoridē esse, magno studio properabat in Chium transmittere. Et quum portum adiisset, neque offēdisset nauem qua traiceret, essent autem qui pro lignis deuchendis in Erythræam soluere pararent, bellē conuenire videbatur si per Erythræam iter faceret. Accedens igitur nautas, flagitauit vt comitem se nauigationis reciperēt, multis blandisque vsus verbis, quibus quod posceret per suaderet. Nautæ admittētes hominis preces, iusserunt nauem cum cōscendere. Quo impetrato Homerus confidens in naui, his versibus nautis bene precatur,

Audi qui pelagus ualido Neptune tridentii

Imperioque regis, spatiosaque culta Heliconis:

Da precor his nautis reditum, vñ c

tisque secundos,

Qui mihi sūt comites placidi, nauis

isque magistri:

At mihi da misero sacram contin-

gere terram,

Aërius qua parte Mimas ad sidera

surgit,

Inde hominis iusti me fac succede-

re tectis,

Placisique virum qui me improbi-

tate fēellit,

Læsi & hospitii sacra iura Iouém-

que benignum.

Vbi verò secundo vento Ery-

thræam appulisset, Homerus in

naui diuersatus est. postero autē

die nautas rogauit vt aliquē pre-

berēt qui ad urbem cum perdu-

ceret. Ili obsequuti, ducem itine-

ris vnum è suis permiserunt.

A ἔπειτα ταῦτα γραμματέων διδάσκαλος, κάρ-
τα πολλὸν ἔχει. ὁ δὲ Ὀμηρος κατενόησεν ὅτι
Θεστιάδης αἰεὶν, ἔπειτα τὴν θυμῷ εἰσπούδα-
359 ζεν εἰς τὴν Χίον ἀπικέσθαι. κατὰ βᾶς δὲ ὅτι
τὴν λιμὴν, ἐς μὲν τὴν Χίον οὐ κατὰ βᾶ-
βαιδὲν πλοῖον πλέον, ἐς δὲ τὴν Ἐρυ-
θραίων πινὲς ὅτι ξύλου πρὸς πλοῖον ἔχοντο
πλεῖν. καλῶς δὲ εἶχε τὰς Ὀμήρου δι' Ἐρυ-
θραίων πλοῖον ποιήσασθαι. καὶ πρὸς
ἐλθὼν ἐξηγεῖται τὰς τῶν ναυτῶν δέξασθαι
B αὐτὸν συμπλοῖον, πολλὰ τε πρὸς πλοῖον
λέγων οἷς σφέας ἐμελλε πείσειν. τοῖς δὲ ἔ-
δοξε δέξασθαι αὐτὸν· καὶ ἐκέλευον ἐσβαίνειν
εἰς τὸ πλοῖον. ὁ δὲ Ὀμηρος πολλὰ ἔπα-
νέσας αὐτοῖς, ἐσέβη· καὶ ἐπεὶ ἔξετο, λέγει τὰ
ἔπειτα ταῦτα,

Κλυθὶ Ποσειδάων μεγαλοσθενὲς ἐνοσί-
γαιε,

Ἐγὼ ρυχόρου μεδέων ἠδὲ ξανθοῦ Ἐλικῶνος.

Δὸς δὲ οὔρον καλὸν καὶ ἀπήμονα νόστον ἱ-

C δέσθαι

Ναύταις, οἱ νηὸς πομποὶ ἠδὲ ὄρχοι ἔασι.

Δὸς δὲ ἐς ἑσπέρην ὑψιπλήμονιο Μίμω-

D τος

Αἰδοῖόν μ' ἐλθόντα βροτῶν ὁσίων γε κυρ-

σαι.

Φωτὰ τε πιαμίμω ὅς ἐμὸν νόον ἠπεροπύ-

σαι,

Ὡς δὲ οὐρα τοῦ Ζεῦος ξένιον ξένιόν τε τραπέζην.

ἐπεὶ δὲ ἀπὸ τῶν πλοῖων ἐπὶ τὴν Ἐ-

ρυθραίαν, τότε Ὀμηρος τὴν αὐτὴν ὅτι

τὰς πλοῖα ἐποίησεν· τῇ δὲ ὑπεραῖν ἐξηγεῖται

τῶν ναυτῶν πινὰ ἡγήσασθαι αὐτὰς ἐς τὴν

πόλιν· ὅτι δὲ οὐκ ἐπεμύσαν ἕνα αὐτῶν. πο-

ρβόλομος δὲ Ὀμηρος ἐπεὶ ἔτυχε τῆς Ἐρυ-

θραίων, τραχέως ἔορθε εὐούσης, φθιγγέται

ταῦτα ἔπειτα,

Πότνια γῆ, πόμωρε, δότειρα μελίφρονος

ἔλκου,

Ὡς ἄρα δὲ τοῖς μὲν φωτῶν δόρυχος ἐτύ-

E χθης,

Τοῖσι δὲ δεξώλος καὶ πηχεῖ οἷς ἐχολώ-

θης.

ἀπικέμομος δὲ ἐς τὴν πόλιν τῶν Ἐρυθραίων

ἐπὶ πρῶτῃσε πρὸς τὴν ἐς τὴν Χίον πλοῦ· καὶ

πινὸς πρὸς ἐλθόντος αὐτὰς τῶν ἐωρεαχέτων ἐν

αὐτῇ

τῇ Φωκαίῃ, καὶ ἀπασα μύθου, ἐξηρξεν αὐτὸν Ἀ
συνεξοδρεῖν αὐτὰ πλοῖον, ὅπως αὖ εἰς τὴν
Χίον ἀφαιεῖται. ὅκ μὲν δὲ τῷ λιμνῶος οὐδὲν
ὡς ἀπὸ τοῦτον, ἀλλὰ δὲ αὐτὸν ἔνθα τῷ ἀλιέων
τὰ πλοῖα ὁρμίζονται. καὶ πῶς ἐντυγχάνει
μέλλοισι τοῖς ἀφαιεῖν εἰς τὴν Χίον, ὡς ἐ-
δέετο παρελθόν ὁ ἄγων αὐτὸν αἰαλαβεῖν
τὸν Ὀμηρον. (A) δὲ, ὁδὸν ἄλγος ποιησά-
μενοι, ἀνέστηντο· ὁ δὲ Ὀμηρος φθέρχεται πα-
δε τὰ ἔπεα,

Ναῦται παντοπόροι, συγερῇ ἐναλίγκιοι ἀ-
τη,

Πτωχάσιν αἰσῶσι βίον δίζηλον ἔχοντες,
Αἰδεῖσθε ξενίοιο Διὸς σέβας ὑψιμέδον-
τος.

Διὸς γὰρ μέτοπις ξένου Διὸς, ὅς κ' ἀλί-
τητα.

Ἰμαρθεῖσι δὲ αἰσῶσι σινέβη, ἐρατοῦ αἵμου
ἡμοῦ, παλινδρομεῖται, καὶ εἰς ὃ χεῖρον
αἰαδραμεῖν ὅθεν ἀνέστηντο, καὶ (B) Ὀμη-
ρον αἰαλαβεῖν καὶ ἡμῶν ὅτι τῆς κυμα-
τωγῆς. μαθὼν δὲ αἰσῶσι πεπαλινδρομηκό-
τας, ἔλεξε τὰδε,

Ἵμας ὦ ξένοι ἔλαβεν ὁ αἵματος αἰτίος
ἡμόμυθος· ἀλλ' ἐπὶ καὶ νῦν με δέξασθε, καὶ ὁ
πλοῖς ὑμῶν ἔσται.

Οἱ δ' ἀλίς, ἐν μεταμελίῃ ἡμοῦ, οἱ
ὅτι οὐ παρέστησαν ἐδέξαντο, εἰπόντες ὅτι οὐ
ἔατα λιμνῶοσι ὡς ἐθέλοι συμπλεῖν, ἐ-
χέλθον ἐς βαῖνῃ· καὶ οὕτως ἀμαλαβόντες
αὐτὸν ἀνήρθησαν, καὶ ἴαρον ὅτι ἀκτῆς. (C) δὲ
μὲν δὲ ἀλίς παρὲς ἔρπον ἐπὶ ἀπὸ τοῦτον· ὁ δὲ
Ὀμηρος τὴν νύκτα ὅτι τῷ αἰαλαβῶ κατέ-
μεινε, τὴν δὲ ἡμέραν πορθοῦμενος, καὶ πλανώ-
μενος, ἀπῆκετο εἰς ὃ χεῖρον ὁ Πίτυς καλῶ-
ται. καὶ ἔπειτα αὐτὰ ἀμαπαυομένη τὴν νύ-
κτα, ὅτι πίπῃ καρπὸς τῆς πίτυος, ὃν δὲ με-
τεξέτεροι ἐρόβιον, (D) δὲ κῶνον, καλέουσι.

360 ὁ δὲ Ὀμηρος φθέρχεται τὰ ἔπη τὰδε,
Ἄλλη τίς σου πύχνη ἀμείνονα καρπὸν
ἵησιν

Ἰδὼς ἐν κορυφῇσι πολυπύχου ἡμεροέ-
σης,

Εἶδα σίδηρος Ἄρην ὅτι ἡροίοισι βρο-
τοῖσιν

Εἴωσται δὲ τ' αἶν μιν Κεβρωῖοι ἄνδρες ἔ-
χουσι.

in Phoea vidisset, ab hoc contē-
dit vt secū dispiceret sicubi navis
appareret qua in Chiū transmic-
teret. Atque quū in portu naua-
libusque nullum reperiretur tra-
iectitium nauigium, ille Homerū
ad eum locum ducit vbi pīscā-
toris nauiculæ stationem habe-
bant. Et forte fortuna incidit in
quosdam qui in Chium erāt tra-
iecturi. Hos adiens precatus est
vt Homerū transportarent. Ve-
rū illi nullis precibus permoti,
nō recepto Homero soluerūt. Ho-
merus autē hęc cecinit carmina,
*Insidi nauta, gēs diris tristior ipsis,
Sena quibus veluti mergis dant
aquora victum,*

*Si vobis nulla est hominum reue-
rentia cordi,*

*At sperate Iouē, summo qui regnat
Olympo.*

*Tristis enim vultus Ionis est, pæ-
naque parata,*

*His quibus hospitii non est pia tes-
sera cura.*

C At verò in altum iam prouectis
contigit vt aduerso vento rapti,
eodem vnde soluerant recurre-
rēt, vbi etiamdū Homerū in lit-
toris crepidine considētē offē-
derūt. qui cognito navis recur-
su, hunc in modū eos alloquitur,

*Ves, ô peregrini, vltus aduersus
excepit: sed me nūc quoq; admitti-
te, & secūda vobis nauigatio erit.*

Piscatores autem, pœnitētia du-
cti quòd prius hominem non re-
ceperāt, compellato eodem, iu-
bent cōscendere, si velit, nauem.
Recepto Homero rursus vela fa-
ciunt: quūque ex alto itinere
littus appulissent, piscatores ad
sua quisque opera digressi, Ho-
merum in littore ea nocte relin-
quunt. Vbi diluxit, itineri se ac-
cingēs oberrānsque, ad eum lo-
cum peruenit qui appellatur Pi-
nus: illicque quiescenti noctu pi-
ni fructus est illapsus, quē aliqui
ἐρόβιον, alii κῶνον appellant. Ho-
merus autem hos cecinit versus,

*Funduntur fructus alia magis ar-
bore dulces,*

*Quam sonet umbrosis felix in col-
libus Ida:*

*Hinc ferrum veniet Martis vali-
daque secures,*

*His vbi consistet campis Cebrenia
pubes.*

eo enim tēpore Cumani Cebrenia ad Idā montē edificare parabāt, vnde ferrū effoditur. Ceterū illinc abiens Homerus, vocē caprarum quæ ibidē fortē pascabantur, sequutus, in canes incidit pastorales: qui quum ferocius cum adorirentur, vociferabatur. Quod audiens Glaucus (id enim erat caprario nomen) accurrit festinanter, compellatōsque canes, ab Homero excussit. Atque vbi diu multūmque admiratus fuisset, quod nimirum cæcus existens eō locorum peruenisset, tandem accedens rogabat quīnam esset & cuius rei indigens, quibūque modis ad inhabitata illa vastaque loca diuertisset. Homerus, omnem suam calamitatem commemorans, ad commiserationem Glaucum pertraxit. ^a siquidem homo erat (ut apparet) cordatus. Excipiens igitur Homerum, ad suum deduxit tugurium, incensūque igne cœnam instruxit: qua apposita iussit cœnare secum hospitem. At verō quum canes à cibo abstinentes non cessarent suo more cœnitatem adlatrare, Homerus Glaucū his versibus alloquitur, *Glaucē precor, paucis me audi, paucis teque monenti:*
Præforibus stabulū canibus sua ferula primum
Factradas: nam sic melius. custodibus illis,
Nec fera nec fures veniēs ad septa dolēs.
 Hæc audiens Glaucus, lætatus est admonitione illa, habuitque in magna hominem admiratione. Cœnati autem, vtro citroque habitis sermonibus, mutuis quoque colloquiis oblectabantur. Nam quum Homerus errores suos, ciuitatēque quas adiisset, cōmemoraret, Glaucus hæc audiens, præ admiratione stupebat: eratque iam tum cubandi tempus, & quieti se dabant. Postero die Glaucus cogitavit ad herum suum proficisci, animo hæc de Homero indicandi. Proinde cōmissis socio capris pascendis, Homerum intra tecta reliquit, promittens se quam festinantissimè iturum. Descendens autem ad Bolissum (id erat vicino huic loco nomen)

^a Nec enim inhumanus (ut cōdicere licet) erat Glaucus. Vel, Nō inhumanum enim fuisse Glaucū verisimile est.

α τὰ δὲ Κεβρυνία τῶτον τὸν χρόνον κτίσθαι ὧν
 Κυμαῖοι πρὸς Κολοῦνα ἔχοντο πρὸς τῇ Γῇ, καὶ
 γίνετο αὐτοῖσι σιδήρεος. ἐντεῖθεν αἰετὰς Ὀ-
 μῆρος ἐπορεύετο καὶ Φωνίῳ πῖνα ἀγῶν νημο-
 μύων. ὡς δὲ ἐλάκτεον αὐτὸν οἱ κύνες, αἰε-
 κέσθη. ὁ δὲ Γλαῦκος ὡς ἤκουσε τῆς Φωνῆς,
 (ὡς γὰρ τὸ τοιοῦτον πρὸ νύκτιος ἐστὶν ἀγῶν)
 ἐπέδραμον ὅτε αἰετὸς, καὶ τε κύνας ἀφείκα-
 λείτο, καὶ ἀπεσέβησεν ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου. ὅτι
 πολὺν δὲ χρόνον ἐν θανάτῳ ἦν, ὅπως τυ-
 φλὸς ὢν, μόνος ἀπῆλθε εἰς τοιοῦτους χρόνους,
 καὶ ὅ, τι θεῶν παρὰ θεῶν τὴν μὴ ἰστέον ὅς-
 τις τε ἦν, καὶ τὴν ἑσπέρην ἀπῆλθε εἰς τοιοῦ-
 τος ἀοικητοὺς καὶ ἀσέβεια χρόνους, καὶ τίνος κεχρη-
 μένος εἴη. ὁ δὲ Ὀμῆρος, αὐτὰ πᾶσιν τῶν ἐ-
 ωυτοῦ πάθων καταλεξιόμενος, εἰς οἶκτον
 παρηγάγετο. ὡς γὰρ εἰοικεν, οὐδὲ ἀγῶ-
 μων ὁ Γλαῦκος. ἀναλαβὼν δὲ αὐτὸν αἰήτα-
 ῖον ἐπὶ τὸν σταθμὸν πῦρ δὲ αἰακῆος, δει-
 πνον παρὰ Κολοῦνα, καὶ παρὰ τοῖς, δειπνῆν
 ἐκέλευεν ὁ Γλαῦκος. τῷ δὲ κυνῶν μὴ ἐ-
 αδιόντων καὶ ὑλακτικῶν δειπνοῦντα, κα-
 θάρσιν εἰώθεσθαι, λέγει πρὸς ὃν Γλαῦκον
 Ὀμῆρος τὰ ἑπτατάδε,
 Γλαῦκε πέπων, ἐπιὼν δ' ἔπος τὸ ἐνὶ φρεσὶ
 θύσω
 Πρῶτον μὲν κυσὶ δειπνὸν ὅτι αὐλείησι θύ-
 ρησι
 Δοῦμαι. ὡς γὰρ ἀμεινον' ὅ γ' καὶ παρὰ τὸν αἰ-
 κῶν
 Ἀνδρὸς ἐσθ' χομῆου, καὶ ἐς ἔρκεα θηρὸς
 ἰόντες.
 Ταῦτα ἀκούσας ὁ Γλαῦκος, ἥσθη τῇ παρὰ
 νέσει, καὶ ἐν θανάτῳ εἶχεν αὐτὸν. δειπνήσαν-
 τες δὲ, ἀφ' ὧν λόγων εἰσιόντο. ἀπηγορεύοντι δὲ
 Ὀμήρου τὴν τε πάλαιον τὴν ἐωυτοῦ καὶ τὰς
 πόλεις αἰετὸς ἀπῆλθε, ἐκ πληκτοῦς ἦν ὁ Γλαῦ-
 κος ἀκούων. καὶ τότε μὲν, ἐπεὶ ὥρῃ κοίτου ἦν,
 αἰετὸς ἐπὶ τῇ δὲ ὑπεραίῃ διενόησεν ὁ Γλαῦ-
 κος πρὸς τὸν δεσπότην πορβύδην, σημα-
 νῶν τὰ παρὰ Ὀμήρου. ὅτι τρεῖς τὰς δὲ τὰς
 σιμωδύλας νύκτιος ἐστὶν ἀγῶν, ὃν Ὀμῆρος
 καταλείπει ἐνδόν, εἰπὼν πρὸς αὐτὸν, ὅτι
 ἀφ' αὐτῶν πορβύσσομαι. καταβὰς δὲ εἰς Βο-
 λισσὸν, (ἐστὶ δὲ πλησίον τοῦ χωρίου τούτου)

Βολισσὸν (id erat vicino huic loco nomen)

361

a Naturali ingenii dexteritate præditum.

b Dextroflage

c Hinc igitur
quum satis super-
que facultatum
comparasset: *Vel,*
Quum abundè ma-
gis facultates
acquisisset.

Mentori idētidem tradit affimi-
latam deā. Ad hęc Phemio prae-
ceptorī gratiā eruditionis simul
& nutricationis in Odyssēa retu-
lit. in hęc verba,

*Phemius at cunctis praestator arte
canendi*

*Insignem citharam, dederat quam
præco, tenebat.*

Et rursūm,

*Fundere & hanc pulsans modula-
mina dulcia capis.*

Meminit & nauicularii in cuius
comitatu nauigans, vrbes loca-
que plurima perlustrauit. Huic
nomen erat Mentæ: cuius com-
meminit his versibus,

*Anchialo Mentis foris genito-
re creatus,*

*Imperio Taphiis, quibus est ars
nautica cordi.*

Habuit etiam Tychio coriario
gratiam, nimirum qui veniente
ad sutrinam apud Nouum mu-
rum hospitio excepisset. Huncce-
nim Iliadi inferfit his versibus,

*Comminus accessit clypeo septēpli-
ce tutus*

*Aiax: huic clypeum turris fabrica-
rat ad inflar*

*Vrbe in Hyle Tychius: nō sutor do-
ctior alter.*

A poesi verò hac inclarescēs Ho-
merus, nō per Ioniam solūm ce-
lebrabatur, sed in ipsam vsque
Græciam multus de eodem ser-
mo perferebatur. Et quum iam
eruditionis existimatione auge-
scentem multi viferent, incide-
rūt fortē qui suaderēt vt in Græ-
ciam se transferret. Quod consi-
lium admittens, impensē cupie-
bat adornato itinere illuc demi-
grare. Commodūmque intelligens
Argos multis egregiisque elogiis
celebratum, Athenas non item,
poesi suæ inserit, in maiori quidē
Iliade hos versus, quibus Erech-
theum magnificē laudibus ve-
hit, in nauium catalogo,

*Ortum ab Erechtheo populum: nu-
triuerat illum*

*Pallas Erechtheum, tellus quē va-
sta creatas.*

Menestheum etiam, ducē Athe-
niensium, tradit in exercitu tam
pedestri quā equestri ordinan-
do peritissimum, idque his car-
minibus,

A τῷ Μέντορι εἰκὼν ποίῃ. ἀπέδωκε δὲ καὶ
Φημίῳ τῷ ἑαυτοῦ διδασκάλῳ Ἑσφεία καὶ
διδασκαλεία ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ, μάλιστα ἐν
τοῖςδε τοῖς ἔπεισι,

Κήρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν παλαιάλλ' ἔ-
θηκε

Φημίῳ, ὅς τε πολλὸν ἐκείνῳ παύσας ἀεί-
δων.

Καὶ πάλιν,

AΥτὰρ ὁ φορμίζων αἰεβάλλετο καλὸν ἀ-
εῖδεν.

B μέμνηται δὲ καὶ τῷ ναυκλέρῳ, μὴ οὐκ ἐκπε-
ριέπλευσεν, καὶ εἶδε πόλιας τε πολλὰς καὶ
χώρας, (ὧ ὄνομα ἔω Μέντης) ἐν τοῖς ἔπεισι
τοῖςδε,

Μέντης Ἀγχιάλειο δαΐφρονος βύχρῳσι τῇ
Υἱός, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν αἰά-
στω.

ἀπέδωκε δὲ χάριν καὶ Τυχίῳ τῷ σκυτεῖ, ὅς
ἐδέξατο αὐτὸν ἐν τῷ Νέῳ πείχει, πρὸς ἐλ-
θόντα πρὸς δ' αὐτεῖον, ἐν τοῖς ἔπεισι κατὰ
C ζώσας ἐν τῇ Ἰλιάδι τοῖςδε,

Αἴας δ' ἐγύθεν ἦλθε, φέρων σάκος ἥν τε
πύργον,

Χάλκεον, ἐπὶ αἰόλοιο· ὃ δ' ὅ Τυχίος κάμε
τεύχων,

Σκυτοτομῶν ὅχ' ἄριστος, ὧ ἔνι οἰκία ναίων.
ἀπὸ δὲ τῆς ποιήσεως τῆς αὐτῆς διδδκίμει Ὁ-
μηρος πρὸς τε πρὸς Ἰωνίδην, καὶ ἐς πρὸς Ἐλ-
λαδά ἥδη πρὸς αὐτὸν ἄλλος αἰαφέρεται καὶ

D οἰκίων δὲ ἐν τῇ Χίῳ, καὶ διδδκίμειων πρὸς τὴν
ποίησιν, ἀπικεομδῶν πολλῶν, στίχων βούλθων
οἱ ἐντυγχάνοντες αὐτῷ ἐς πρὸς Ἐλλάδα ἀ-
πικέασαι· ὃ δὲ πρὸς αὐτὸν ἐδέξατο τὸν λόγον, καὶ
κάρτα ἐπεθύμει ἀποδιδῆναι. κατὰ μόνους
δὲ ὅτι ἐς μὲν Ἀργὸς πολλὰς ἐ μεγάλας εἶεν
βύλας καὶ πεπονημέναι, ἐς δὲ τὰς Ἀθηνῶνας οὐ,
ἐμποιεῖ ἐς πρὸς πόλιν, ἐς μὲν Ἰλιάδα πρὸς
μεγάλην, Ἐρεχθεῖα μεγαλιώων ἐν νεῶν
καταλόγῳ, τὰ ἔπειτα τὰδε,

E Δῆμον Ἐρεχθίδος μεγαλήτορος, ὃν ποτ' Ἀ-
θῆναι

Θρέψε Διὸς θυγάτηρ, τέκε δὲ ζείδωρος Ἀ-
ρουσα.

καὶ ὅτι ἐρατηγὸν αὐτῶν Μενεσθεῖα, ὡς παύ-
των εἶη ἄριστος τάξαι περὶ ὅν ἐρατὸν καὶ ἰππώ-
τας, ἐν τοῖςδε τοῖς ἔπεισι εἶπε,

Ταῖ

Τῶν αὖθ' ἡγεμόνθ' υἱὸς Γερεόδο Μενεσθεύς·
Τῷ δ' οὐ πῶ τις ὁμῶς ἐπιχθόνιος ἥμεν
ἀνὴρ

Κρομήσται ἵπποις τε καὶ ἀνέρας ἀσπίδι-
ώεσσι.

Αἱ δ' αὖτα δὲ τὸν Τελαμῶνος καὶ Σαλαμι-
νίους ἐν νεῶν καταλόγῳ ἐπαξε παρὲς Ἀθη-
ναίους, λέγων τάδε,

Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῶνος ἄγῃ δυοκαίδε-
κα νῆας,

Στήσσε δ' ἄγων ἱν' Ἀθηνάων ἴσαντο Φα-
λαγῆες.

ἐς δὲ πλὴν Ὀδυσσεύῳ τάδε ἐποίησεν, ὥς
Ἀθηνᾶ ἐς λόγους ἐλθούσα παρ' Ὀδυσσεύῳ
ἐς πλὴν Ἀθηνάων πόλιν ἀπῆκετο, ἡμῶσα
ταῦτίη τῇ ἄλλων πολλῶν μάλιστα,

360 Ἰκετο δ' ἐς Μαράθωνα καὶ βύρυχ' ἔρχετο ἐς
Ἀθηνᾶς·

Διῶν δ' Ἐρεχθίδος πυκινὸν δῆμον.

ἐμποιήσας δὲ ἐς πλὴν ποίησιν ταῦτα, καὶ
παρὰ σκιδασάμηνος, ἐς Ἑλλάδα βουλό-
μηνος ποιεῖσθαι τὸν πλοῦν, παρὸς δὲ τῇ
Σάμῳ. ἔτῃ γὰρ δὲ οἱ ἐκεῖσε τὸν τότε χαλεπὸν
ἀγόντες ἐορτίζον Ἀπατούρεια· καὶ τις τῶν
Σαμίων ἰδὼν τὸν Ὀμήρου ἀπὸ γαμῶνος,
παρὲς τὸν αὐτὸν ἐπιτάμηνος ἐν Χίῳ, ἐλ-
θὼν ἐς τοὺς Φεάτορας διηγήσατο, ἐν ἐπαί-
νι μεγάλῳ παιδύμηνος αὐτὸν. ④ δὲ Φεά-
τορες ἐκέλευον ἄγειν αὐτὸν· ὁ δὲ, ἐντυχὼν
παρ' Ὀμήρῳ, ἔλεξεν, ὧς ξένη, Ἀπατούρεια
ἀγούσης τῆς πόλιος, καλοῦσιν οἱ Φεά-
τορες οἱ ἡμέτεροι στυγορτάσσοντα. ὁ δὲ Ὀ-
μηρος ἔφη ταῦτα ποιήσιν, καὶ ἦν ματὰ τῆ
καλέσματος. παρὰ δὲ μὲν οὐ μὲν ἐγχερίμπε-
ται γυναιξὶ κουροῦσθαι θυοῦσας ἐν τῇ
τειοδίῳ. ἡ δὲ ἱέρεια εἶπε παρὲς αὐτὸν, δις-

-χεράνασα τῇ ὀψὲ, Ἄνερ δ' ἀπὸ τῶν ἱερῶν. ὁ
δὲ Ὀμηρος ἐς θυμὸν τε βάλει δ' ῥηθὲν, καὶ
ἤρετο τὸν ἀγόντα τίς τε εἴη ὁ Φεάξάμηνος,
καὶ τίη γε αὐτὴν ἱερά θυεταί. ὁ δὲ αὐτὸς διηγή-
σατο ὅτι γυνὴ εἴη κουροῦσθαι θυοῦσα· ὁ δὲ,
ἀκρόαται, λέγει τάδε πᾶ ἔπειτα,

Κλυθί μοι βύρυχ' ἀκούειν, δὲ δὲ γυ-
ναῖκα

Τίω δὲ νεῶν μὲν ἀνήνασθαι φιλότῃ καὶ
βίῳ,

A Hos tunc ducebat patria virtute
Meneſtheus,

Maximus: huic nemo poterat cer-
tare regendis,

Aus etiam ornandis vel equis, vel
in arcta locandis

Agmina militibus.

Aiacem verò Telamoniū ipsōf-
que Salaminios Atheniensibus
in navium nomēclatura annu-
meravit, sic scribens,

Bis sex è Salamine rates Telamo-
nius Ajax

Egit, & adduxit statuens in lit-
tore iuxta

Cecropias naues.

Postremò in Odyſſea Mineruā,
postquam cum Vlyſſe in collo-
quium venerit, ad Athenienſiū
urbem, quam præcipuè colebat,
conceſſiſſe fingit.

Ad Marathona dehinc & magnas
venit Athenas,

Tectaque Erechthei ſubiit.

* Hæc ubi hunc in modum me-
ditatus compoſuiſſet, animo in
Græciam traiciēdi, cōmodum
profeſſionem capeſſēs, Samum
appulit: contigitque fortè vt eo-
dem tēpore Samii Apaturia fe-
ſtū agerent. Hic Samius quidam
agnito Homero (vtpote quem
iam antè in Chio vidiffet) con-
tribules ſuos adiens, indicauit tā-
ti hominis aduentum. Illi, audi-
ta multa hominis prædicatione,
iubebant adduci eum. Conue-
niens igitur Homerum Samius,
Quandoquidem, inquit, hoſpes,
Apaturiorum feſtū agit ciuitas,
inuitante contribules ad idem
feſtū cōcelebrandum. Homerus
adfuturum ſe affigmans, comita-
tur inuitantem. Porro quū iam
illuc quò vocatus erat pergeret,
in mulieres impexit quæ in tri-
uio Cærotropho ſacra faciebant.
Sacrificæ occuſantis aſpectu in-
dignata, exclamat, Vir, inquit,
faceſſas à ſacris. Homerus dictum
illud in animo voluens, rogabat
quifnā eſſet q̃ loqueretur, & cui
deo ſacrificaret. Dux eius indica-
uit mulierē eſſe quæ Cærotropho
ſacrificaret. Quod audiēs Home-
rus, huiuſmodi carmina protulit,
Diue preces audito meas, mulier-
que fac iſta, (gentum,
Auerſata totum iuuenili atate vi-
iii. i.

Ὡς μὲν δ' αὖτ' ὅς τ' ἔδ' ἔχ' ἑκά' πολλὰ καὶ
πολλὰ.

Πεῖθε πυρὰ θουστόν καὶ δώματα, σὺν δὲ
καίμινος

Πᾶσα κυκλήϊν, κεραμείων μέγα κωκυ-
στότων.

Ὡς γὰρ ἄθ' ἰπποῖν ἑρὺ καὶ, ἑρῦκοι δὲ καίμινος,
Παῖτ' ἐν τῷ αὐτῆς κεραμείῳ λεοτῆα
ποιοῦσα.

Δῶρο καὶ ἡελίου θυγάτηρ πολυφάρμακα
Κίρκην,

Ἀγρία φάρμακα βάλλει, καὶ χυρὸν δ' αἰθερὶ
τε καὶ ἔργα.

Δῶρο δὲ καὶ Χείρων ἀγέτω πολέας Κει-
ταύρους,

Οἳ δ' Ἡρακλείους χεῖρας φύζον, οἳ τ' αὖ-
πόλιντο.

Τύττωιεν τὰ δὲ ἔργα κακῶς, πῖπτοι δὲ καί-
μινος.

Αὐτὸν δ' οἱ μύζοντες ὀρώατο ἔργα ποτ-
εᾶ.

Γηθήσω δ' ὁρώων αὐτῶν κακοδαίμονα τέ-
χην,

Ὅς δ' ἔχ' ἑρμύχην, πῶς τούτου πῶρ δ'
πῶρ σῶποι

Φλεβήϊν ὡς πῶρτες ὅττις αἰσῖμα ρέ-
ζειν.

Ἐνταῦθα χεῖμαί ζων δὲ ἐν τῇ Σάμῳ, πῶς του-
μύλαιας πῶρ πορβορόμνος πῶρ τῶν οἰ-
κίας τῶν βυδαμονεσῶν, ἐλάμβανεν, αἰεί-
δων τὰ ἔργα τῶν αὐτῶν καὶ καλεῖται Εἰρεσιώτη,

(ὡς δὲ γὰρ δὲ αὐτὸν καὶ συμπερῆσαν αἰεὶ τῶν
παίδων πινὲς τῶν ἐλχωνίων)

Δῶμα πῶρ σῶρ ἀπόμειν δ' ἀνδρὸς μέγα
δυναμῶνος,

Ὅς μέγα μὲν δυνάται, μέγα δὲ βρέμει,
ὁ λῆος αἰεὶ.

Αὐτὸν ἀνακλίνεσθαι θύραι· πλοῦτος γὰρ
ἔσθαι

Πολλός, σὺν πλούτῳ δὲ καὶ βυφροσύνη τε-
ταλῆα,

Εἰρῶν τ' ἀγαθὴ. ὅσα δ' ἀγῆα, μεσὰ μὲν
εἶν,

Κυρῶν δ' αἰεὶ καὶ καρδὸν ἐρκοι μάλα.

Τοῦ παιδὸς δὲ γυνὴ καὶ διφραδα βήσεται
ὑμῖν.

Ἡμίονοι δ' αἰεὶ χροαταί ποδες ἐς τὸ δῶμα

*Insuper Omiodampus servatque &
damna det arti.*

*Omnia misceto, fornacem, vasa, do-
mumque.*

*Vt fragor immensus fiat, figulæque
tremiscant:*

*Non secus ac mala crepitum claudū-
tur equina,*

*Sic subita fornax crepitetque ca-
datque ruina,*

*Inque lutū redcant calices & va-
sa minuta.*

*Huc quoque Solis ades nata, incū-
tare perita;*

*Inque ipsos & opus tua noxia spen-
ge venena.*

*Huc ducat longo Centavros agmi-
ne Chiron:*

*Quique manu Herculeæ cecidere
superque fuerunt,*

*Illi contundant opus omne, ipsūm-
que caminum*

*In nihilum penitus redigāt. figuli
ista videntes*

*Plorant, & lacrymis spectent ingē-
tia damna.*

*Improbatis ego spectabo hac pra-
mia letus.*

*Denique qui promus fornacem re-
spicit, illi*

*Flamma vorax faciem rapiat, pe-
nitūsque perurat.*

*Sic scelus agnoscent omnes, atque
inde canebunt.*

*At verò in Samo hybernans, ca-
lendis potētiorum ædes ostiatim*

*adiens aliquid accipiebat, canens
hæc carmina quæ Erefione hoc*

*est, amalia, vocātur: ducente cū
comitātēque aliquot puerorum*

indigenarum choro,

*Venimus ad magnas ades ciuem-
que potentem,*

*Cuius divitiis resonat ædons at-
que redundat.*

*Vos aditum præbete fores: feliciter
intrent*

*Divitia, & requies hilaris, Cha-
ritēsque sequantur:*

*Vasa opibus tumeant, nihil hic vi-
deatur inane:*

*Sintque laborata Cereris repleta
canistra.*

*Excelsa curru natus hic portetur,
& ipsam*

*Veloci cursu reuehant ad limina
multi.*

Hæc premat electrum pedibus, telasque labores.

Ast ego vos repetam, repetam (mihi crede) quotannis,

Non secus atque redis sub tectum garrula Progne.

Assumimus in præsentia: seu munera ferre placebit,

Seu nihil, est tamē hinc abeundi certa voluntas.

Non etenim hic habitare diu nec adesse paramus.

Atque hæc carmina postea in Samo diu à pueris decantabantur, quoties ad Apollinis festum collecti conueniebant. Incunte deinde vere moliebatur Homerus è Samo Athenas proficisci: soluensque vnà cum popularibus quibusdam, ad Ion appulit: vbi stationem non ad urbem sed in littore habebant. Hic cōtigat Homerū grauitè ægrotare: egressus igitur è nauī, in crepidine littoris iacebat ægrotus. Quumque diutius illic ob nauigandi difficultatem in portu remoraretur, subinde plerique * ex vrbe Home-

a Ex vrbe descendentes, operam Homero dabant, eumque audientes admiratione prosequerentur.

ro vacabant, eumque audientes, reuerenter obseruabant. Iā verò nautis cæterisque aliquot qui è ciuitate conuenerant, illic apud Homerum confidentibus, fortè pueri piscatores eò appulerūt: qui è nauicula egressi, hæc illis verba fecerunt, Agite peregrini, audite nos, num quid eorum quæ proponemus explicabitis. Ibi è præfatis quidam iubeat eos proloqui. Illi, Nos, inquiunt, quæcūque cepimus, reliquimus: quæ verò non cepimus, nobiscū portamus. Et quum nemo id ænigmatis interpretari posset, piscatores explicabant: significantes nimirum se, quum piscium nihil capere possent, desidentes in sicco, pediculos venatos: & horum quotquot cepisset, abiicisse: quos autem non inuenissent, domum retulisse. Quæ audiens Homerus, hæc dixit carmina,

Hi vos, o pueri, tales genere pariter,

Nec latis fundis, gregibus neque mille potentes.

Ex hac autem ægritudine extremū diē clausit Homerus in Io, nō

A ΑΥ' τῇ δ' ἰσὺν ἰφάμοι ὅτ' ἠλέκτω βα-
βαῖα.

Νῶμαί σοι νῶμαί ἐνιαύσιος, ὥστε χελιδόν.

Ἐστὶν ἐν περὶ θύροισι καὶ εἰ μὲν τοὶ δῶσεις, εἰ δὲ μή,

Οὐχ ἐστὶ θορὸν οὐ γὰρ σκυοικῆσόν τε ἐνθάδε ἡ λθορὸν.

ἦδε το γὰρ παῖδες ἐν τῇ Σάμῳ ὅτι πολλὸν χρόνον ὑπὸ τῶν παίδων, ὅτε ἀγείροιν ἐν τῇ εὐρυτῇ

B τῇ Ἀπόλλωνος. Ὀρχορὸν δὲ τῷ ἔαρος, ἐπεχείρησε πλεῖν Ὀμηρος εἰς τὰ Ἀθηνᾶς ἐκ τῆς Σάμου. καὶ ἀναρτῆς μετὰ πινῶν ἐγχεύων, ἀπηνέεζεν εἰς τὴν Ἰόν· καὶ ὥρμισησθαι οὐ κατὰ πόλιν, ἀλλ' ἐπ' ἀκτῆς.

συνέβη δὲ τὰς Ὀμήρου καὶ πολὺ τι ἀρξασθαι μαλακῶς ἔχειν· ἐκ βαῶς δὲ ἐκ τοῦ πλοίου, ἐκοιμάτο ὅτι τῆς κυματωγῆς ἀδυνάτως ἔχων.

πλείους δὲ ἡμέρας ὁρμουμένων αὐτῶν δὲ ἀπλοῖον, καταβαίνοντες αἰεὶ πινες τῶν ἐκ τῆς πόλιος, ἀπερχο-

C λαντες τῶν τὰς Ὀμήρου, καὶ ἐν θαύματι εἶχον αὐτὸν, ἀκούοντες αὐτῶν. τῶν δὲ ναυτῶν, καὶ τῶν ἐκ τῆς πόλιος πινῶν ἡλικῶν τῶν τὰς Ὀμήρου, κατέπλωσαν παῖδες ἀλιπῆες τὴν τέκον, καὶ ἐκ βαῶντες ἐκ τῆς ἀκατίου, περσελθόντες αὐτοῖς παῖδες εἶπον,

Ἄγετε ὦ ξένοι, ἐπακούσατε ἡμῶν, αἱ ἀρεὰ διώκατε ἀφ' ἡμῶν αἴον· αὐτοῖς ὑμῶν εἰπωμένων. καὶ τις τῶν παρόντων ἐκέλευε λέ-

D γειν· ὅ δὲ εἶπεν, Ἡμεῖς ἅπαντα εἴλομεν, κατελίπομεν· ἃ δὲ μὴ εἴλομεν, φέρομεν. ὅ δὲ φασιν μέτρω εἰπεῖν αὐτοῖς,

Ἄς' εἴλομεν, λιπόμεθα· ἃ δὲ οὐχ ἔλομεν, φερόμεθα.

οὐδὲν ἀμύνων δὲ τῶν παρόντων γῶναι τὰ ρηθέντα, διηγήσαντο οἱ παῖδες ὅτι ἀλιθῶντες, ὁππότε ἐδυνάστο ἐλεῖν καὶ θῆρμιοι δὲ ἐργῇ, ἐφθελίζοντο. καὶ ὅσοις μὲν ἔλαβον τῶν φθελῶν, κατέλιπον· ὅσοις δὲ μὴ ἐδυνάστο,

E ἐς οἴκους ἀπεφύροντο. ὁ δὲ Ὀμηρος, ἀκούσας τούτων, ἔλεξε τὰ ἔπειτα παῖδες,

Τοίῳ γὰρ πατέρων ὅς' αἵματος ἐκ γηγάτε, οὐτε βαθυκλήρων, οὐτ' ἀσπετα μῆλα νεμόντων.

ἐκ δὲ τῆς ἀδενείας τούτης συνέβη Ὀμηρον τελευτῆσαι ἐν Ἰῶ, οὐ τῶν

Ἰων τῶν τελευτῆσαι ἐν Ἰῶ, οὐ τῶν

ὅ μὴ γινώσκειν τὸ πῶς αὐτῷ παίδων ῥήται· A
(ὡς οἰονταί πινες) ἀλλὰ τῇ μαλακίῃ. τε-
λευτήσας δὲ οὗ τῇ Γ' αἰῶνι, αὐτὸν ὅτι ἀκτῆς ἐ-
τάφη ὑπὸ τῇ συμπλεόντων καὶ τῇ πο-
λιτέων ὅσοι ἐν Ἀφροδίτῃ ἐχρύντο αὐτῷ. καὶ
ὅ ἐλεγεῖον πόδε ἐπέγραψαι Ἰηταί ὑπερὺν
χρόνῳ πολλῷ, ὡς ἦδη ἢ τε ποίησις ὅξε πεπλώ-
κεε, καὶ ἐταίμας ἐστὶν ὑπὸ πόδων. ὁ δὲ
Ὀμήρου ὅστις.

Εὐθαδὲ τίλῳ ἱερῷ κεφαλῇ καὶ γαῖα κα-
λύπτει,

Ἀνδρῶν ἡρώων κοσμήτορα θεῖον Ὀμήρου.

ὅτι δὲ ἡ Αἰολιδὲς Ὀμήρου, καὶ οὐτὲ Γ' αἰῶνι,
οὐτὲ Δωριδὲς, τοῖς τε εἰρημνείοις διδύλωται
μοι, καὶ δὴ καὶ τοῖςδε τεκμαίρεσθαι πρέ-
χει· αἰδρα ποιητῶν τηλικούτων εἰχὲς ὅτι τῇ
νομίμων τῷ πῶς αὐτῷ αἰδομένοις παισι-
τα ἐς τίλῳ ποίησιν, ἢ τοῖς ἀχάλλια ἐξυβρόν-
τα ποιῶν, ἢ τὰ ἐωυτοῦ, πάτερα ἔοντα. ἦδη
τοῖσι δὲ ἐνθάδε αὐτοῖς τῷ ἐπέων ἀχρύνοντες
κρινεῖτε. ἱεροποιίῳ γὰρ ἢ τίλῳ κρατίστην ἐξ-
υβρῶν ἐποίησιν, ἢ τίλῳ ἐωυτοῦ πατερίδα
πρωτόκλυτον. λέγει γὰρ ὁ δὲ,

Αἴεροςαν μὲν παρὰ καὶ ἔσφαξαν καὶ
ἐδύσαν,

Μηροῖς τ' ἐξέταμον, κατὰ τε κνίσσῃ ἐκ-
λύψαι,

Διότρυχα ποιήσαντες, ὅτι αὐτῶν δὲ ὠμο-
γέτητον.

ὁ δὲ τοῖς ὑπὸ ὄσφυος ὁ δὲ εἰρηται, ἢ ἐς
τὰ ἱερά χρέονται· μονώπατον γὰρ τῷ Ἑλλη-
νων δὲ Αἰολικῶν ἔθνος οὐ καίει ὄσφυα. δι-
λοῖ δὲ καὶ ὁ τοῖςδε τοῖς ἔπειν ὅτι Αἰολιδὲς
ἦν, τοῖς νόμοις τοῖς τοῦτων ἐχρῆτο, (οἶνον
Καῖε δὲ ὅτι ῥίγης ὁ γέρων, ὅτι δὲ αἰθοπα
Λεῖβε· νεοὶ δὲ πρὸ αὐτῶν ἐχρῶν πεμπύβορα
χερσίν.

Αἰολεὲς γὰρ μόνοι τὰ ἀσπλάγχα ὅτι πέντε
ὄβεων ὀπίωσιν, οἱ δὲ ἄλλοι Ἑλληνες ὅτι τριῶν.
ὁ γὰρ ὀνομαζέσθιν οἱ Αἰολιδὲς τὰ πέντε, πέμ-
πε. τὰ μὲν ἔν τῳ ἡμέσιος καὶ τελευτῆς
καὶ βίου διδύλωται μοι. Περὶ δὲ ἡλι-
κίης τῆς Ὀμήρου, ἐκ τῶν δὲ αὐτῶν ὅτι πε-
πλώμενος, ἀκριβῶς καὶ ὁρθῶς λογίζοιτο.

AEoles enim soli intestina quinque verubus defixa torrebant, reliqui Græci tri-
bus, etenim πέμπε dicunt AEoles pro πέντε, id est, quinque. Atque hæc sanè de
genere, vita interitūque Homeri à nobis relata sint. Cæterum ætatem Ho-
meri, si quis diligenter rectèque ratiocinetur, ex hisce facillè deprehendet.

iii. iii.

(ut arbitrantur aliqui) ænigma-
tis perplexitate eneas, sed mor-
bo. Extinctus verò in Io Home-
rus, à comitibus suis atque ciui-
bus qui ex vrbe in colloquium
cum eodem venerant, in littore
ibidem honorificè sepultus est.
Cuius sepulcro multo pòst tem-
pore Ienses, vbi poësis eius iam
publicata ab omnibus celebrare-
tur, huiusmodi inciderunt car-
men elegiacum,

*Condit humus caput hæc sacrum,
qui versibus arma*

*Fortia diuinis heron ornauit, Ho-
merum.*

Porro quòd AEolius fuerit Ho-
merus, & non Ion, neque Dori-
sis, partim è iam dictis perspicuū
esse poterit, partim etiam his cō-
iecturis deprehenditur. Siquidem
poetam tantum, qui hominū pe-
culiaries mores in suam poësin
transferre studuerit, par est aut
laudatissimos excogitasse, aut pa-
trios commemorasse. Iam verò
carmina eius expendentes, indi-
dem pronuntiabit. nam quum
sacrificii ritum huiusmodi quē-
dam referat, aut ipse eundē tan-
quam probatissimum excogita-
uit, aut quòd cum patriis institu-
tis conueniret. Sic enim inquit,
*Protractas iugulat pecudes, & ter-
gora costis*

*Diripiunt, femorūque toros &
cruora recidunt,*

*In partēque secant geminas: tum
pinguia nidor*

Viscera nube tegit densa.

In his versibus de illis nulla mē-
tio, quibus in sacrificiis tamen
utebantur cæteri, præter vnam
AEolicam gentem, quæ illa non
concremabat. Indicat præterea
his quoque versibus quòd AEo-
lius existēs, suæ gentis ritibus vsus
sit,

*—tum segmina carniū
Ipse focis multo crepitantibus ad-
monet igni*

*Crua senex, & vina super nigrā-
tia fundit:*

*Quem verubus quinque iuuenes o-
nerata tenentes*

Brachia circumstant.

Nempe ab expeditione Græcorum quam Agamemnon & Menelaus in Ilium habuerunt, annis centum post atque triginta Lesbos oppidatim habitari coepit, quum antea nullam prorsus haberet ciuitatem. Post Lesbum habitatam annis viginti Cuma AEolica & Phricotis appellata habitata fuit. Porro à Cuma annis duodeuiginti in Smyrnam Cumanī colonias deduxerunt: quo tempore natus fuit Homerus. Ab Homero autem nato anni sunt sexcenti vigintiduo ad Xerxis vsque in Græciam traiectum, qui videlicet iuncto pontibus Hellesponto cum exercitu ex Asia in EVropam penetrauit. Ex his igitur tempus illud calculo colligere facile fuerit ei qui prætorum Atheniensium rationem habuerit. Centum autem & sexaginta octo post Troianū bellum annis extitit Homerus.

Α ἀπὸ γὰρ τῆς εἰς Ἰλίον στρατείας, ὡς Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος ἤγειραν, ἔπειτα ὕστερον ἐκατὸν καὶ τριάκοντα Λέσβος ὠκίαθη κατὰ πόλιν, πρὸς τὴν ἐοῦσα ἀπὸ τῆς. μετὰ δὲ Λέσβου οἰκισθεὶς ἔπειτα ὕστερον εἴκοσι Κύμη ἢ Αἰολιδίτις καὶ Φεικίτις καλεομένη ὠκίαθη. μετὰ δὲ Κύμῳ, ὅκτω καὶ δεκά ἔπειτα ὕστερον Σμύρνα ὑπὸ Κυμαίων κατωκίαθη· καὶ ἐν τούτῳ γίνεται Ὀμηρος. ἀφ' οὗ δὲ Ὀμηρος ἐγένετο, ἔτι ἀπὸ τῆς ἐξ ἀρχῆς εἰκοσιδύο μέρει τῆς Ξέρξου διαβάσεως, ὡς στρατὸς ἀμείνων ἐπὶ τοῖς Ἑλλήναις, καὶ ζεύξας τὸν Ἑλλήσποντον, διέβη ἐκ τῆς Ἀσίας ἐς τὴν Εὐρώπην. ἀπὸ δὲ τούτου ῥηϊδίως ἔστιν ἀριθμῆσαι τὸν χρόνον τῷ ἐγένετο Ἰησιῶν ἐκ τῆς ἀρχόντων Ἀθηνῶν. τῷ δὲ Τρωϊκῷ ὕστερον γένηται Ὀμηρος ἔπειτα ἑκατὸν ἐξηκονταοκτώ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΗΡΟΔΟΥ Α ΕΙΥΣΔΕΜ ΗΕΡΟ-
του βίος, ἐκ τῆς Σουίδου. doti vita, ex Suida.

Ἡ ἐρώδης, Λύξου καὶ Δρυοῦ, Ἀλικαρνα-
σσαεὶς τῆς ὀπίσθου. καὶ ἀδελφὸν ἔχου-
σας, Θεόδωρον. μετέστη δὲ ἐν Σάμῳ ἀφ' ἧς
Λύγδαμις τὴν ἀπὸ Ἀρτεμισίας τρεῖς τῶν τυ-
ραννῶν ἡρώδης Ἀλικαρνασσῶ. Πισινδήλις
γὰρ ὡς ὁ ἄρτεμισίας. τῶ δὲ Πισινδήλιδος,
Λύγδαμις. ἐν οὗτῳ τῇ Σάμῳ καὶ τὴν ἰάδα
ἠσκήθη ἀφ' ἧς ἀλεπόν. καὶ ἐγραψεν ἱστορίας
ἐν βιβλίοις θ'. Ἐξ ἡρώδης ἀπὸ Κύρου τῆς
Πέρσου καὶ Καυδάστου τῆς Λυδῶν βασιλέως.
ἐλθὼν δὲ εἰς Ἀλικαρνασσὸν, καὶ τὸν τυραννῶν
ἐξελάσας, ὅπως ὕστερον εἶδεν ἑαυτὸν φθονῶ-
ν ἡρώδης ἀπὸ τῆς πολιτῶν, εἰς δὲ θούριον ἀ-
ποικιστῶν ἀπὸ Ἀθηνῶν, ἐπελόντης
ἦλθε. καὶ ἀκεῖ τελευτήσας, ὅτι τῆς ἀγροῦς
τέταρτα. πέντε δὲ ἐν Πέλλῃ αὐτὸν τελευ-
τήσας φασιν. ὅπως ἀφ' οὗτοι λόγοι αὐ-
τῶ Μουσῶν. περὶ Ἡρώδου λέγει ὁ περὶ
βίῃς ἐν ὀπίσθῳ. τίς οὗτος ἀγροῦς τῆς Αἰ-
θιοπίας ἀπὸ τῆς καὶ ἡμῶν Ἐθιοπίας τοῦ σι-
πίου λόγου; ἀφ' ἡρώδης γὰρ τῆς μάχης, θαυ-
μάζειν ἔφασκεν, ὅπως καὶ οἱ σιπύωνες ἡρώ-
δης εἶπε πρὸς ὁ θούριος εἶπε λόγους δό-
κει. ἡρώδης ἀγροῦς δὲ καὶ σαρκῶν ἀγροῦς αἰθρώ-
πων ἡρώδης, μὴ δὲ ὅπως ἰδόντα τὴν καὶ ἡρώδης
διατῶν, (4) τὴν οἰκουμένην περὶ τῶν ἡρώδης
γὰρ ἱστοροῦσιν. ὅτι εἶπε καὶ ἡμῶν ζηλοῦσιν
τὴν διατῶν ὅπως χειρήσει, ὅπως ἀμεινον δὲ
κείσεται τῆς τὸ καὶ ὅπως περὶ τῶν ἡρώδης, ἡ
τὴν ἀγροῦς, ἡ τὴν ἐλλέβορον.

HERODOTVS, Lyxi &
Dryonis filius, Halicarnassæus, ex
illustri genere natus, fratrem ha-
buit Theodorum. Samū se con-
tulit, propter Lygdamin, tertium
ab Artemisia tyrannum Halicar-
nassæi. Pisindelis enim, Artemisiz,
Lygdamis autem, Pisindelidis fi-
lius fuit. Sami autem Ionicā dia-
lectum excoluit, & historiam li-
bris x scripsit, auspiciatus à Cy-
ro Persæ, & Candaule Lydorum
rege. Sed Halicarnassum reuer-
sus, quum tyrannum expulisset,
& tandem sibi à ciuibus inuideri
cerneret, Thurium, quod tum A-
thenienses coloniā deducebant,
vltro abiit: ibique defunctus & in
foro sepultus est. Alii Pellæ mor-
tuum tradunt. Libri eius Musæ
inscribuntur. De Herodoto, in
epistola scribit Iulianus apostata,
*Quis ignorat AEthiopum sermonē
de cibo qui apud nos optimi est ali-
menti? Nam quum max am atti-
gissent, se mirari dixerunt quomo-
do stercoribus vescerent viueren-
tus: sicuti fide dignus Thurius hi-
storicus videtur. Genies autem ich-
thyophagas & sarcophagas ne per
somnia quidem nostrum victus
rationem vidisse tradunt ii qui or-
bem terrarum describunt. Quorum
victum si quis apud nos amulari
vellet, nihil cum eo melius quàm
cum iis qui cicutam aut acontium
aut elleborum bibissent, ageretur.*

EX CICERONE LIB. II. DE ORAT.

Apud Græcos autem eloquentissimi homines remoti à causis forēsis, cum ad cæteras res illustres, tum ad scribendam historiam maximè se applicauerunt. Nanque & Herodotum illum qui princeps genus hoc ornauit, in causis nihil omnino versatum esse accepimus. Atqui tanta est eloquentia ut me (quantum ego Græcè scripta intelligere possum) magnopere delectet.

EX EODEM IN ORAT.

Quo magis sunt Herodotus Thucydidesque mirabiles, quorum ætas quum in eorum tempora quos nōminaui incidisset, longissimè tamen ipsi à talibus deliciis vel potius ineptiis abfuerunt. Alter enim sine vllis salebris, quasi sedatus animis, fuit: alter incitator fertur, & de bellicis rebus canit etiam quodammodo bellicum. primisque ab his (ut ait Theophrastus) historia commota est, ut auderet vberius quàm superiores & ornatius dicere.

EX EODEM, IN HORTENSIO,

APVD NONIUM.

Quid enim aut Herodoto dulcius, aut Thucydide grauius? &c.

IDEM LIB. DE LEG. I,

Patrem historiarum eundem vocat: atque hoc referendum videtur ad illa verba quæ ex secundo de oratore libro allata paulo antè fuerunt, Herodotum illum qui princeps genus hoc ornauit. nam de historiae scriptione loquitur.

EX M. FABIO QUINTIL.

LIBRO IX,

ubi de compositione loquitur.

Itaque ut cōfiteor, penè vltimam oratoribus artem compositionis quæ perfecta sit, contigisse: ita illis priscis habitam inter curas, in quantum adhuc profecerant, puto. Neque enim mihi quamlibet magnus autor Cicero persuaserit, Lyfiam, Herodotum, Thucydidem, parum studiosos eius fuisse.

Aliquanto post.

In Herodoto verò cum omnia (ut ego quidem sentio) leuiter fluunt, tum ipsa ἀέλιος habet eam iucunditatem ut latentes etiam numeros complexa videatur.

IDEM LIB. X,

Historiam multi scripsere præclare: sed nemo dubitat duos longè cæteris præferendos: quorum diuersa virtus laudem penè est parem consequuta. Densus & brevis, & semper instans sibi Thucydides: dulcis & candidus & fusus Herodotus. Ille concitatis, hic remissis affectibus melior: ille concionibus, hic sermonibus: ille vi, hic voluptate.

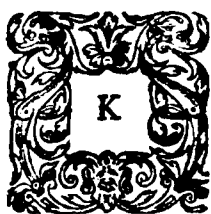

ΕΚ ΤΩΝ ΚΤΗΣΙΟΥ ΕΧ ΤΕΣΙΑΕ

ποῦ Κνιδίου Γερσικῶν

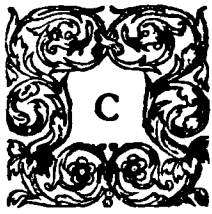
ἐκλογαί.

scriptis quæ Persica
nominata sūt, excer-
pte à Photio historiæ.

ΤΗΣΙΟΥ τῷ Κνιδίῳ παῖ A
Περσικὰ ἐν βιβλίοις ἑξή-
κγ'· ἀπὸ τῶν μὲν τοῖς πα-
λαιῶν ἐξ τῶν τε Ἀσσύρια
δὲ λαμβανόμενα ὅσα παρὰ
τῶν Περσικῶν ἀπὸ μὲν τῶν ζ' τὰ Γερσικὰ
διεξέρχεται. καὶ ἐν μὲν τῷ ζ' καὶ ἡ καὶ ἡ
καὶ ἡ β' καὶ ἡ γ' διεξέρχεται τὰ περὶ Κύρου καὶ
Καμβύσου καὶ τῶν μαγῶν, Δαρείου τε καὶ
Ξέρξου. μετὰ δὲ ἀπασιν αὐτῶν κείμενα Ἡ-
εροδότῳ ἰσοφῶν, ἀλλὰ δὲ ψεύσῃ αὐτὸν ἀπο-
καλῶν ἐν πολλοῖς, καὶ λογιζομένων ἀποκα-
λῶν καὶ ἄλλων νεώτερος μὲν ἔστιν αὐτῶν, φησὶ δὲ
αὐτὸν, τῷ πλεονέκῳ ἀἰσχροῦ, ἀπὸ πηλῶν ἡμῶ-
ν μόνον, ἢ πρὸ αὐτῶν Περσῶν (εἶναι τὸ ὅραν μὴ
ἐν ἐκείνῳ) αὐτῶν κατὰ τὴν φύσιν, οὕτως πᾶσι
ἰσοφῶν συγγραφῆται. οὐχ Ἡεροδότῳ δὲ μόνῳ
τῶν αἰσχροῦ ἰσοφῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ Ξενοφῶν-
τα ὁ Γρύλλος ὅτι ἐν τῶν διαφωνῶν. ἡμεῖς
δὲ ἐν τοῖς χρόνοις Κύρου τῷ ἐκ Δαρείου
καὶ Παρυσάτιδος, ὅς ἀδελφὸς Ἀρτοξέρξου C
(εἰς ὃν ἡ Περσικὴ βασιλεία κατήλθεν) ἐ-
τύγχανε.

Φησὶν οὖν αὐτῶν περὶ τῶν Ἀσσυρίων, ὡς
ἐπὶ αὐτῶν Κύρος περὶ ἡρόος ἐξημαί-
ξεν· οὗτ' δὲ αὐτὸν καὶ Ἀστυγάδην καλεῖ. Φυ-
γὴν δὲ ἀπὸ περσῶν Κύρου Ἀστυγάδην ἐν
Ἐκβατάνοις, ἐκρυφθῆναι ἐν τοῖς κρησά-
νοις τῶν βασιλείων οἰκημάτων, κρυφάντων
αὐτὸν τῆς τε θυγατρὸς Ἀμύτης καὶ τῆς ἀ-
δελφῆς αὐτῆς Σπιταμᾶς. ὅπρ' αὖτε δὲ Κύρον, D
ὅπρ' αὖτε ἀνακρίνῃ δὲ εὐεβλώστων Σπι-
ταμᾶς τε ἐκ Ἀμύτης, ἀλλὰ καὶ τοῖς παῖδας
αὐτῶν Σπιτάκην τε καὶ Μεγαβέρνῳ, περὶ
Ἀστυγᾶς. τὸν δὲ, ἐαυτὸν περσῶν γένεσιν, ἵ-
να μὴ δὲ αὐτὸν εὐεβλώσῃσιν ὁ παῖ-
δες. ληφθέντα δὲ, πέδας παχέας ὑπο-

ΤΕΣΙΑΕ Κνιδίου Persica li-
bris vigintitri-
bus cōtinetur :
sed in sex prio-
ribus res Assy-
riorum & quæcunque res Persi-
cas præcessere, tractat : à septimo
autem libro de Persicis rebus a-
git : at in septimo, octavo, nono,
decimo, vndecimo, duodecimo
& decimo tertio, quæ ad Cyrum
& Cambysem, & magum illum,
Dariūmque & Xerxem spectant,
commemorant : ferè in omnibus
repugnantia Herodoto narrans,
illūmque in multis mendacem
& scriptorem fabularū appellās.
illo enim posterior est. Se autē
corū quæ narrat, magna ex parte
oculatum testem fuisse, aut cer-
tè, quæ videre non licuit, de iis à
Persis qui viderant, edoctum, ita
demum ea memoriæ prodidisse
dicit. Nec verò tantummodo ab
Herodoti, sed etiam in aliquibus
à Xenophontis Grylli filii histo-
ria dissentit. Floruit temporibus
Cyri Dario & Parysatide geniti:
qui frater fuit Artaxerxis ad quē
regnum Persicum devenit.

Scribit itaque statim de Asty-
age, eum genere Cyro iunctum
non fuisse : illūmque etiā Astyigā
vocat. Fugisse autem Astyigan à
conspectu Cyri in Ecbatana, &
in criscranis regiarū ædium ab
Amyti filia sua & eius viro Spita-
ma occultatum fuisse dicit. at su-
peruenientem Cyrum, non so-
lūm Spitaman & Amytin, sed
eorum etiam liberos Spitacē ac
Megabernem de Astyiga per cru-
ciatus interrogari voluisse : Asty-
igan verò seipsum patefecisse, ne
propter se pueri cruciarentur, ca-
pūmque & cōpedibus crassis ab

OEbara vinctū: nec multo post ab ipso Cyro liberatum, & non secus ac patrem honoratum observatumque fuisse: filiāque Amytin primū quidem tāquam matrem in honore habitam, postea verò Cyro nupsisse, quum Spitamas eius vir esset interfectus propterea quod mentitus esset, ignorari à se dicens Astyigan de quo interrogabatur. Hæc dicit Ctesias de Cyro, iis quæ ab Herodoto referuntur dissimilia. Itemque illum aduersus Bactrios pugnavisse, & eam pugnam æquo Marte gestam fuisse: sed Bactrianos, postquam Astyigan Cyri patrem factum esse, Amytin autē matrem & vxorē, intellexerunt, sponte seipso Amyti & Cyro dedidisse. Tradit etiam, Cyrum cum Sacis bellum gessisse, & Amorgem Sacarum regem Sparrethra maritum cepisse: eam autem, capto marito, exercitū coegisse, bellūque Cyro intulisse, & virorum quidem trecenta milia, mulierum verò ducenta in aciem eduxisse: & Cyrum superavisse, viuūque eum cum multis aliis cepisse: itemque Parmisæ Amytis fratrem & tres eius filios, propter quos postea Amorgem liberatū fuisse, quod & ipsi liberati fuisset. Tradit etiam, Cyrum Amorgis ope adiutū, Croeso & Sardibus bellum intulisse. Narrat etiā quomodo OEbaræ consilio lignea Persarum simulacra in muro conspecta timorem incolis iniecerint, & propter hanc causā ipsa vrbs capta fuerit: & quo pacto ante captam urbem, Croesi filius pro obside datus fuerit, quum Croesus diuino quodā spectro deceptus fuisset. Narrat etiam quomodo dolos necante Croeso, filius in eius conspectu fuerit interfectus, & mater hanc calamitatem intuita seipsam ex muro precipitarit, nec tamen mortua sit: & quomodo, capta vrbe, ad Apollinis ædem, quæ erat in vrbe, confugerit, ac mortua sit: & quomodo ter in templo vinctus à Cyro Croesus, tertium arte oculos fallente solutus sit, quāvis templo sigilla circumposita essent, eorumque custodia OEbaræ commissa esset: quomodo item illis qui vnā cura

ΟΙ βαρῶς δὲ Περσῶν. Λυθῆναι δὲ ὑπὸ αὐτοῦ Κίρου μετ' οὐ πολὺ, καὶ ὡς πατέρα τιμῆ-
θῆναι· καὶ πλεῖν θυγατέρα Ἀμυτίνην πατρὸς
τον μὲν μητρικῆς ἀπολαύσαι τιμῆς, ἐπειτα
δὲ καὶ εἰς γυναικᾶ ἀχθῆναι πατρὸς Κύρου, Σπι-
ταμᾶ δ' αὐδρὸς αὐτῆς ἀνηγαγόντος, ὅτι ἐλεύ-
σας, ἀγορεῖν εἰπόντων ἐβδωκόμενοι Ἀστυγῶν.
Ταῦτα λέγει Κτησίας περὶ Κίρου, καὶ οὐχ
οἷα Ἡρόδοτος. καὶ ὅτι παρὰ Βακτριῶν ἐ-
πολέμησε καὶ ἀγχιμάχως ἢ μάχῃ ἐγένετο.
ἐπεὶ δὲ Βακτριοὶ Ἀστυγῶν μὲν, πατέρα
Κίρου γαμβρὸν, Ἀμυτίνην δὲ, μητέρα καὶ
γυναικᾶ, ἐμάχοντο, ἑαυτοὺς ἐχόντες Ἀμύτι καὶ
Κύρου πατρὸς ἀδελφόν. καὶ ὅτι παρὰ Σάκας
ἐπολέμησε Κύρος, καὶ σὺν ἐλαβὲν Ἀμόργην
τῇ Σακῶν μὲν βασιλείᾳ, αἰδρα δὲ Σπέρ-
ρης· ἥ τις καὶ μετ' πλεῖν ἀλώσει τοῦ αἰδρὸς,
στρατὸν συλλέξασα, ἐπολέμησε Κύρου, αἰ-
δρῶν μὲν στρατεύματι, τεινόντα μυριάδας
ἐπαγόμενῃ, γυναικῶν δὲ εἴκοσι. Ἐνικᾶ Κύ-
ρον, καὶ συλλαμβανὴν ζωρεῖν, μετ' καὶ ἀγ-
λῶν πλείων. Παρμίσσην τε ἡ Ἀμύτιος
ἀδελφὸν, καὶ τρεῖς αὐτοῦ παῖδας. δι' οἷς ὕ-
περον καὶ Ἀμόργης ἀφείθη, ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ ἀ-
φείθησαν. καὶ ὅτι στρατεύει Κύρος ὅτε
Κροῖσόν καὶ πόλιν Σάρδεις, σὺν ἐργὸν ἔχων
Ἀμόργην· ὅπως τε τῇ βουλῇ Οἰβαρᾶ
Περσῶν εἰδὼλα ἐύλινα αἰνὰ δ' αὖτε φαν-
έντα, εἰς θεὸν μὲν κατέστησε τοὺς ἐνοικοῦν-
τας, ἥλω δὲ Σάρδεις ταῦτα καὶ αὐτὴ ἡ πόλις.
ὅπως τε παρὰ τῆς ἀλώσεως δίδεται ὁ παῖς
Κροῖστου ἐν ὁμήρου λόγῳ, δαίμονι φαν-
τασματικῶς ἀπατήσαντος Κροῖστον. ὅπως τε
δολοῦρα Φοῦντος Κροῖστου, ὁ παῖς κατ' ὁ-
φθαλμοὺς αἰσθάνεται· καὶ ὅπως ἡ μήτηρ δ'
παῖδος ἰδούσα, ἑαυτῇ τῷ τείχεσι ἀποκρη-
μίζει, καὶ οὐ θνήσκει. ὅπως τε, ἀλούσης τῆς
πόλεως, παρὰ δ' ἐν τῇ πόλει ἱερὸν τῷ Ἀ-
πέλλωνος καταφύγει, καὶ θνήσκει. καὶ ὡς
τρεῖς ἐν τῷ ἱερῷ πεδηθεὶς ὑπὸ Κίρου,
λύεται τείτον ἀοράτως· καί τοι σφραγίδων
πατρὸς ὅτι κειμένων, καὶ τούτων τ' φυλακῇ
Οἰβαρᾶ ἐμπεπιστευμένης. ὅπως τε οἱ σὺν-

δούμμοι Κροίσω, τὰ κεφάλια ἀπετέμνοντο, ὡς καταποσθιδόντες λύεσθαι Κροίσον. καὶ ὅτι αἰαληφθεὶς ἐν τοῖς βασιλείοις, καὶ δεθεὶς ἀσφαλέτερον, βροτῶν καὶ σκωπτῶν ἐπενεχθέντων, λύεται πάλιν· καὶ τότε μόλις ὑπὸ Κύρου ἀφίεται. ἔξ οὗ καὶ περιείπετο, καὶ ἔδωκε Κύρος Κροίσω πόλιν μαζάλλω Βαβυλῶν, ἐξ ἧς Ἐκβατράν, ἐν ἣ ἦσαν ἱππεῖς μὲν πεντακισχίλιοι, πελταταὶ δὲ καὶ ἀκονισταὶ καὶ ποξόται, μυριοί. ἐπὶ δὲ Ἀφλαμβαίῳ ὡς ἀποτέλλει Κύρος ἐν Περσίδι Πεπισάχην τὸν ἡμιάρρενα, μέγα πρὸ αὐτοῦ διωάμενον, ἐνέγκει ἀπὸ Βαρκασίων Ἀστυγᾶν. ἐπὶ τοῦ γὰρ αὐτοῦ τε καὶ ἡ θυγάτηρ Ἀμυτίς τὸν πατέρα ἰδεῖν. καὶ ὡς Οἴβαρας βουλῇ Πειπισάχα ἐν ἐρήμῳ τόπῳ καταλιπόντα Ἀστυγᾶν, λιμῶν δὲ ἴψῃ ἀπολέσκει· καὶ γέγονε. δι' ἐνυπνίων δὲ τοῦ μιάσματος μλυυθέντος, Πειπισάχης, πολλάκις αἰτησαμένης Ἀμυτίς, εἰς τιμωρίαν τοῦ Κύρου ἐκδίδεται. ἡ δὲ περὶ ὀφθαλμοὺς ἔξορῶσα, καὶ τὸ δέσμα ὡς δειρῶσα, ἀεσαύρωσεν. Οἴβαρας δὲ δίδως μὴ τὰ ὅμοια πείσεται, καὶ τοὶ Κύρου μηδὲν τοιοῦτον ἰχυρίζομένου ὡς ἀχωρήσαι, αὐτὸς ὅμως ἀποκαρτερήσας δι' ἡμερῶν δέκα, ἑαυτὸν ἔξηλαθον. Ἀστυγᾶς δὲ μεζαλοπεπὼς ἐτάφη. καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ δὲ ἀβρωπὸς αὐτῷ διέμεινε νεκρός. λέοντες γὰρ αὐτῷ (φασὶ) μέγας Πειπισάχα πάλιν ἐλάθειν καὶ αἰαλαθεῖν, ἐφύλαχον τὸν νεκρόν. D Κύρος δὲ στρατεύς ὅππῃ Δέρβιχας, Ἀμοράου βασιλεύοντος αὐτῶν· καὶ ὅς ἐν ἑδράσιν οἱ Δέρβιχες ἱκῶσιν ἐλέφαντας, καὶ τοὺς ἱππεῖς Κύρου τρέποισι. καὶ πύγῃ καὶ αὐτὸς Κύρος ἐκ τῆς ἵππου, καὶ Ἰνδὸς αἰήρ· (συνεμάχοντο γὰρ καὶ Ἰνδοὶ τοῖς Δέρβιχαισιν, ὅς ὦν καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἔφερον) οὗτοι οὖν ὁ Ἰνδὸς πεσώντοτα Κύρον βάλλει ἀκοντήν ὑπὸ τῷ ἰχίον, εἰς τὸν μηρὸν. ἔξ οὗ καὶ πελάται. τότε δὲ ζῶντα ἀελάμμοι αὐτὸν E Ὀοικεῖοι, ὅππῃ δὲ στρατὸς περὶ ἦσαν. ἀπὸ τῶν δὲ ἐν τῇ μάχῃ καὶ Περσῶν πολλοὶ καὶ Δέρβικων ἴσοι. μυριοὶ γὰρ ἐσθλοί.

sub coxa in femore: ex quo vulnere postea mortuus est. tū verò ipsum adhuc viuū, quū familiares sui crexisset, ad castra profecti sūt. Occubuerūt autē in pugna illa multi Persæ, & æquales numero Derbices. nā illorū quoq. x. millia erāt.

A Cræso vincisti fuerant, amputata fuerint capita, ut quorum prodicione solutus Cræsus fuisset. Nar rat etiā, Cræsum in regias ædes adductum vincitūque firmius fuisse: sed quum tonitrua fulmināque irruissent, rursū fuisse solutum: tūque Cyrum vix tādem eum missum fecisse. à quo tempore Cyrus cū aliis humanitatis officiis eum prosequutus sit, tum verò urbem magnā nomine Barenen prope Ecbatana ei donauerit: in qua erant quinque millia equitum, peltatorum autem iaculatorūque & sagittariorum decem millia. Commemorat item quomodo Cyrus Petisacan eunuchum, qui apud ipsū plurimū autoritate valebat, in Persas miserit ut Astyigam à Barcaniis adduceret. nam & ipse & Amytis filia patrem videre cupiebat. Quomodo item OEbaras consilium dederit Petisacæ ut in deserto loco Astyigā relinqueret, & fame sitique conficeret. id quod factum est. At in somnis scelere patefacto, Petisacas puniendus traditur Amyti, quæ eū expoposcerat. Illa verò oculos eius effodit, pellēmque detraxit, & cruci deinde affixit. OEbaras autem, timēs ne eadē quæ ille pateretur, quāvis Cyrus nihil tale se permissurum affirmaret, nihilominus decem dierum inedia ipse sibi mortem conscivit. Astyigas verò magnificè splendidēque sepultus est, atque in deserto loco cadaver eius intactū permansit, neque fuit à feris comestum. leones enim cadaver eius, donec Petisacas reuersus acciperet, seruabant. Cyrus autē aduersus Derbices expeditionē suscipit, quorum rex erat Amorus: at Derbices ex insidiis producunt elephantes, ac Cyri equites fugāt. vbi ipse Cyrus ex equo cecidit & quidam Indus. nā Indi Derbicibus in bello opem ferebant: à quibus etiam acceptos elephantes in bellum ducebant. Hic igitur Indus, quum Cyrus iā cecidisset, eum iaculo vulneravit

Amorges verò quum audiisset quod Cyro contigerat, festinanter venit, Sacarum equitum viginti millia ducēs. & quum Persæ ac Derbices inter se conflixissent, tam strenuè Persæ ac Sacæ pugnarunt, ut penes eos victoria fuerit: interfecto Derbicum rege Amorro, cū duobus eius filiis. occubuerunt autem Derbicum triginta millia, Persarum nouē millia: & regio in ditionem Cyri concessit. Cyrus verò sub mortis tempus Cambysem primum filium regem creauit: iuniorem verò nomine Tanyoxarcē, dominum Bactriorum & ipsius regionis, necnō Choramniorum, Parthiorūque & Carmaniorū: & ut suas regiones à tributo soluēdo liberas haberet, statuit. Ex Spitamæ autem liberis, Spitadē quidē Derbicibus præfecit, Megabernem autem Barcaniis: cōfque matri in omnibus obtēperare iussit. Quinetiam illos & mutuo & cum Amorge dexteris in amicitia testimonium iungere voluit: & illis quidem qui in mutua beneuolentia permanerent, omnia fausta precabatur: at illos qui priores iniuriā illaturi essent, deuouebat. His dictis diem suum obiit, tertio à vulnere accepto die, quum annos triginta regnauisset. Atque hic finē habet vndecimus Ctesia Cnidii liber.

Duodecimus verò à regno Cambyfis incipit. Hic regnans iussit patris corpus per Bagapatē eunuchum apud Persas sepeliri, & alia quemadmodum à patre constituta erant, administrauit. Plurimum verò apud ipsum auctoritate valebat Artasyras Hyrcanius: ex eunuchis autem Ixabates & Aspadates & Bagapates, qui etiam apud patrē maximus fuerat. Post Petisacæ autē mortē, hic aduersus ABgyptū & Amyrtæū AEgyptiorū regem exercitiū ducit, quum Combapheus eunuchus, qui plurimum apud AEgyptiorum regem poterat, pontes & alias AEgyptiorū res prodidisset, ut ipse AEgypti præfecturam consequeretur. id quod factū est. ita enim cū eo Cābyfes pactus fuerat, primum per Ixabatē Cōbaphei patruecē, & suis ipse verbis postea.

A Αμόργης δὲ πρὸς Κύρου ἀκούσας, σπουδῇ πρὸς αὐτὸν ἔρχεται, ἔχων Σακῶν δις μυρίους ἱππέας. καὶ πολέμου σφόδρα ἄγριος Περσῶν καὶ Δερβίκων, νικᾷ. καὶ τακράτος ὁ Περσικὸς καὶ Σακῶν στρατός. ἀναιρῶνται δὲ καὶ οἱ τῶν Δερβίκων βασιλεῖς Ἀμοράϊος, καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ δύο παῖδες αὐτῶν. ἀπέθανον δὲ Δερβίκων μὲν τρεῖς μυρίοι, Περσῶν δὲ ὀντακισχίλιοι. καὶ πρὸς ἐχώρησεν ἡ χώρα Κύρου. Κύρος δὲ μέλλων τελευτᾶν, Καμβύσῳ μὲν τὸν πρῶτον υἱόν, βασιλέα καθίστη. Τανυοξάρκην δὲ τὸν νεώτερον, ἐπέστησε δεσπότην Βακτριῶν καὶ τῆς χώρας, καὶ Χοραμνίων, καὶ Παρθίων, καὶ Καρμανίων, ἀτελεῖς ἔχειν τὰς χώρας δις εὐσάμηνος. τῶν δὲ Σπιταμῆ παίδων, Σπιτάδῳ μὲν, Δερβίκων ἀπέδειξε σατράπην, Μεγαβέρνῳ δὲ, Βαρκανίων. τῇ μητρὶ δὲ πόρτα πείθεσθαι προσέταξε. καὶ Ἀμόργῳ φίλον τοῦτοίς, τῶν δόξων ἐμβαλλομένων, ἐποιεῖτο, καὶ ἀλλήλοισι καὶ τοῖς μὲν ἐμμένουσι ταῖς παρὰ ἀλλήλους διανοίαις ἀγαθὰ ὑψέτο, ἐπηρεᾶτο δὲ τοῖς χειρῶν ἀρξοῖσιν ἀδίκων. ταῦτα εἰπὼν, ἐτελεύτησε τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τοῦ τραύματος ἡμέρα, βασιλεύσας ἑτὴ λ'. ἐν οἷς ὁ ἰα Κτησίου λόγος τῷ Κνιδίῳ.

Ἀρχεται δὲ ὁ β' ἀπὸ τῆς Καμβύσου βασιλείας. οὗτ' βασιλεύσας ἀπέστειλε τὸν τῷ πατρὶ Διὰ Βαγαπάτου τῷ ἡμιάρρενος εἰς Πέρσας ταφίῳ νεκρόν καὶ τὰλλα ὡς ὁ πατὴρ ὡρίσατο, διακήσατο. μέγιστον δὲ τῶν αὐτῶν ἡδυνάτο Ἀρτασύρας Ὑρχαῖος. τῶν δὲ ἡμιάρρενων Ἰξαβάτης τε καὶ Ἀσπαδάτης καὶ Βαγαπάτης, ὅς καὶ πρὸς τὸν πατρί μεγιστος. καὶ μὲν Περσάκε θάνατον, οὗτ' στρατὸν ἐπ' Αἰγυπτιον, καὶ τὸν Αἰγυπτίων βασιλέα Ἀμυρταῖον, Κομβαφέως τῷ ἡμιάρρενος, ὅς ἑω μέγα διωάμενος πρὸς τὸν Αἰγυπτίων βασιλεῖ, καταπεσδόντος τῷ γεφύρας καὶ τὰλλα τῶν Αἰγυπτίων πράγματα, ἐφ' ᾧ θνέσθαι ὑπῆρξεν Αἰγυπτιᾷ. ἔγιγεν. ταῦτα γὰρ αὐτῷ Καμβύσης Διὰ Ἰξαβάτου τῷ Κομβαφέως αἰετοῦ σιυνέθετο, καὶ αὐτὸς οἰκειοφώνως ὕστερον. ζώοντι δὲ λαῶν Ἀμυρταῖον, οὗτ' ἐν ἀγῷ κακόν

καὶ ἐν εἰργασίᾳ ἢ ὅτι εἰς Σοῦσα ἀνάσσειτον Ἀ
 σὺν ἑξακισχίλοις Αἰγυπτίοις, οἷς αὐτὸς ἡ-
 ρεπύσατο, ἐποίησατο. καὶ πάλιν Αἰγυπτιὸν δὲ
 πᾶσαν ὑπέταξεν. ἀπέθανον δὲ ἐν τῇ μάχῃ,
 Αἰγυπτίων μὲν μυριάδες πέντε, Περσῶν δὲ
 δύο. μάρτυς δὲ τίς Σφενδαδάτης ὄνομα,
 ἀμύρτης καὶ μασιγῶν ἑστὶ Τανυο-
 ξάρχου, ἀφικνέεται πρὸς Καμβύσιν, ἐν-
 δροβάλλων τὸν ἀδελφὸν Τανυοξάρχην
 ὡς ἐπιβουλόμενον αὐτῷ. καὶ σημειὸν ἐδίδου
 τῆς ἀποστάσεως, ὡς εἰ κληθεὶς ἐλθεῖν, οὐκ
 αἰεῖλοι. δηλοῖ τοίνυν ὁ Καμβύσης ἐλθεῖν
 τὸν ἀδελφόν. ὁ δὲ, χρεῖας ἄλλης ἀπαυτού-
 σης μὲν, ἀνεβάλετο. παρρησιάζεται πᾶς
 δροβάλλας πλέον ὁ μάρτυς. Ἀμύτης δὲ ἡ
 μήτηρ τὰ τῷ μάρτυρι ὡς ἑστὶ ὑπονοῶσα,
 ἐρουθύνει Καμβύσιν τὸν υἱὸν μὴ πείθεσθαι.
 ὁ δὲ ὑπεκρίνετο μὴ πείθεσθαι, ἐπείθετο δὲ
 μάλιστα. δροπεμψαμένου ἤ τετον Καμ-
 βύσου πρὸς τὸν ἀδελφόν, πρὸς γίνεταί. καὶ
 ἀσπάζεται μὲν αὐτὸν ὁ ἀδελφός, οὐδὲν δὲ
 ἦτον ἀνελεῖν ἐμελέτα. κρύφα δὲ Ἀμύτης
 εἰς πρῶτον ἀγαγεῖν πάλιν μελέτιν ἔσπευ-
 δε. καὶ λαμβάνει πέντας ἢ πρῶτους. ὁ γάρ
 τοι μάρτυς βουλῆς πρὸ βασιλεῖς κοινωνῶν,
 βουλεύει τοιοῦτον. ὁμοίως ἑστὶ αὐτὸς ὁ μάρτυς
 κέρτα πρὸ Τανυοξάρχην. βουλεύει τοιγα-
 ρὺ αὐτὸν μὲν ἐν πρῶτῳ φανερῶ, ὡς δὴ τὸν ἀ-
 δελφὸς βασιλέως κατεπύοντα, πάλιν κεφα-
 λὴν πρὸς τὰς ἀποτμηθῆναι, ἐν δὲ πρῶ-
 τῷ κρυπτῶ ἀναρεθῆναι Τανυοξάρχην, καὶ
 πάλιν ἐκείνου πολλὴν ἀμφιαθῆναι τὸν μάρ-
 τυρ. ὥστε καὶ πρὸ ἀμφιάσματι νομίζε-
 σθαι Τανυοξάρχην. καὶ γίνεταί. αἶ-
 ματι γὰρ τῷ πρῶτῳ, ὃ ἔχεται, ἀναρεῖται
 Τανυοξάρχης. ἀμφιάζεται δὲ ὁ μάρτυς, καὶ
 νομίζεται Τανυοξάρχης. καὶ λαμβάνει πρῶ-
 τας ἐπὶ πολλῶν χρόνων, πάλιν Ἀρπασύρα
 καὶ Βαζαπάτου καὶ Ἰξαβάτου. τοῖσι γὰρ
 μόνοις Καμβύσης ἐπαρρησιάζει πάλιν πρῶτον.
 Λάβυζον δὲ ἡμαρρῶντων πρῶτον οἱ ἡ-
 σάν Τανυοξάρχει, πρὸς χαλεσάμηνος ὁ
 Καμβύσης, καὶ τοῖς ἄλλοις, ὑποδείξας
 τὸν μάρτυρ ὡς ἐρημαίον κατεζόμενον,
 " τοῦτον (ἔφη) νομίζετε Τανυοξάρχην;
 " ὁ δὲ Λάβυζος, θαυμάσας, καὶ τίνα ἄλλον,

ipsum detrimento affecit, nisi
 quòd illum in Susa cum sex mil-
 libus AEgyptiorū quos ipse dele-
 git, relegauit. Sed & vniuersam
 AEgyptū subegit: obieruntq; in
 ea pugna AEgyptiorū quinquā-
 ginta millia, & Persarum vigin-
 ti. Quidam autem magus cui no-
 men erat Sphendadati, quū fuisset
 ob delictū verberibus à Ta-
 nyoxarce cæsus, accedit ad Cā-
 bysem, & apud eum fratrem Ta-
 nyoxarcem accusat, cum ipsi in-
 fidias moliri dicens: argumētum
 etiam rebellionis addens, quòd,
 si vocaretur, non veniret. Cam-
 byses igitur fratrem ad se venire
 iubet. ille verò aliquo negotio
 detentus, profectiōnem distulit.
 Tūc verò magus eum audacius
 criminari. At mater Amytis ver-
 ba magi suspecta habens, Cam-
 bysem filium ne fidem haberet
 mago, admonebat. at rex se non
 credere fingebat: quum tamen
 maximopere crederet. Quum
 autem tertium à Cambyse frater
 esset accersitus, venit: ipsumque
 frater amplexatus est, quum ni-
 hilominus de illo interficiendō
 cogitaret. sed hāc cogitationem
 ad exitum inficia Amytide per-
 ducere conabatur. id quod per-
 fectum est. nam magus cōsiliū
 cū rege cōmunicans, hunc dolū
 machinatur: Quum ipse Tanyo-
 xarci esset simillimus, consiliū
 regi dat ut ipsi tāquam falso fra-
 tris regis accusatori, caput ab-
 scindi coram omnibus iubeat:
 clam autem Tanyoxarcem in-
 terfici imperet. quinetiam illius
 vestem sibi indui magus postu-
 lat, ut ex ipso vestitu Tanyoxar-
 ces esse iudicetur. atque hæc fiūt.
 nam hausto sanguine taurino in-
 terficitur Tanyoxarces: at mag^o
 illius veste induitur, & Tanyo-
 xarces existimatur: diūque latet
 omnes præter Artosyran, Baga-
 patem & Ixabatē. his enim so-
 lis rem Cābyses aperire ausus est.
 Cambyses autē Labyzo qui pri-
 mus erat inter Tanyoxarcis eu-
 nuchos, & aliis ad se vocatis, ma-
 gum illa veste indutum, ostendit
 sedentē, dixitque, Hunc esse
 Tanyoxarcem existimatis: La-
 byzus verò miratus, Quem aliū,

dixit, esse putemus? Adco propter similitudinē magus latebat. Mittitur ergo ad Bactrios, & omnia non secus ac si Tanyoxarces esset, administrat. Post annos verò quinque, restota declaratur Amyti per Tibetheum eunuchum, quem magus verberauerat, petitque Sphendadatem à Cambyse: qui dare noluit: quāobrem illa eū execratur, & hausto veneno moritur. Sed contigit vt sacrificante Cambyse, quū victimæ iugularentur, sanguis non fluere. qua ipse ex re magis etiam deiecto animo erat. Sed & Roxane puerum capite carētem peperit: magique ipsi dicebant, hanc prodigiorum significationem esse, nullum regni successorem ab eo relictum iri. Mater etiam noctu illi in somnis apparens, ob cædem perpetratam minabatur: ideoque magis etiam angebatur. Quum autem Babylonem accessisset, & ibi paruum lignum cultro poliens, tempus vt falleret, femoris musculū percussisset: vndecimo die mortem obiit, quum duodeuiginti annis regnauisset.

Bagapates autem & Artasyras, antequam Cabyfes moreretur, consilium inierunt regni mago tradendi, qui quidem illo mortuo regnum adeptus est. At Ixabates sumptum Cambyfis corpus in Persidem portauit. vnde veniens, dum magus sub Tanyoxarcis nomine regno potiretur, de eo apud vniuersum exercitū indicium professus est, eūque infamauit. Quod quum fecisset, in templum confugit: indēque comprehensus est, & ei caput abscissum. Vnde septem inter Persas principes viri vnā aduersus magum conspirauere, Onophas, Idernes, Norondabates, Mardonius, Bariffes, Artaphernes & Darius Hystaspis filius. Hi, quum inter se fidem dedissent, assumitur etiam Artasyras, prætereaque Bagapates, qui clauces omnes regiarum ædium habebat. Illi igitur septem viri Bagapatis opera in regias ædes ingressi, magū inueniūt cum pellice Babyloniam dormientem. Qui quum illos vidisset, profiliit, & nullō instrumēto bellico reperto, (quoniā omnia Bagapates clam subtraxerat)

ἔφη, νομοῦ μὲν; προσὺτον ἐλάνθανε τῇ ὁμοιότητι ὁ μάγος. ἐκπέμπεται οὖν εἰς Βακτρίας, καὶ παρὰ τῇ πόλει ὡς Τανυοξάρκης. πέντε δὲ ἐνιαυτῶν διελθόντων, μεμύεται ἡ Ἀμυτίς ὃ δρᾶμα διὰ τὸ βέβαιον τῆς ἡμετέρας, ὃν ὁ μάγος τυπώσας ἐτύγχανε. καὶ αἰτῇ Σφενδαδάτην παρὰ Καμβύσου. ὁ δὲ οὐ δίδωσιν. ἡ δὲ ἐπαρεσται, καὶ πιούσα φάρμακον, τελευτᾷ. οὗτος ὁ Καμβύσης, καὶ τῶν ἱερέων σφραγισμένων αἶμα ὅτι ἀπορρεῖ καὶ ἀθυμεῖ. καὶ πικτεῖ αὐτῇ ἡ Ρωξάνη παιδίον ἀκέφαλον καὶ πλέον ἀθυμεῖ. καὶ ὁ μάγος λήγει αὐτῇ τὴν τρεῖς τῶν δὴ λῶσιν, ὅτι οὐ καταλείψει τῆς ἀρχῆς διὰ δόχον. καὶ ἐφίσταται αὐτῇ ἡ μήτηρ ἐν νυκτὶ, ἀπειλούσα τῆς μαυροφίας καὶ πλέον ἀθυμεῖ. ἀφικόμενος δὲ εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ξέων ξυλάειον μαχαίρα, διὰ τριβῆς χάλειν, παύει τὸν μηρὸν εἰς τὸν μῦν, καὶ ἐνδεκατῆς τελευτᾷ, βασιλεύσας δυοῖν δέοντα εἴκοσι.

Βαζαπάτης δὲ καὶ Ἀρτασύρας, ὅτι ἡ Καμβύσης τελευτᾷ, ἐβουλόσθη βασιλεύσας τὸν μάγην καὶ ἐβασίλευσεν, ἐκείνῃ τελευτῆσαντος. λαβὼν δὲ τὸ Καμβύσου σῶμα Ἰξαδάτης ἦεν εἰς Πέρσας. τὸ μάγην δὲ βασιλεύσαντος ὅτι ὄνομα τῆς Τανυοξάρχου, ἦεν Ἰξαδάτης ἐκ Περσίδος, καὶ κατεπαύει τῇ γραπᾷ πύσῃ, καὶ θριαμβώσας τὸν μάγην, κατέφυγεν εἰς τὸ ἱερὸν ἐκεῖθεν τε συλληφθεὶς ἀπετμήθη. ἐντεῦθεν ἐπὶ τῶν Πέρσων ὁπίσθηται συνέθεντο Ἕλληλοις κατὰ τὸ μάγην, Ονόφας, Ἰδέρνης, Νορονδαβάτης, Μαρδόνιος, Βαρίσσης, Ἀρταφέρνης καὶ Δαρείος Ὑστάσπιδος. οὗτοι Ἕλληλοις πίστεως δόντων, παρὰ λαμβάνεται καὶ ὁ Ἀρτασύρας, εἶτα καὶ ὁ Βαζαπάτης, ὃς τὰς χεῖρας πάσας τῶν βασιλείων εἶχε. καὶ εἰσελθόντες διὰ τῆς Βαζαπάτου οἱ ἐπὶ εἰς τὴν βασιλείαν, διεσχευοῖτο ὁ μάγην παλλακὴν Βαβυλωνίαν συγκρατεῦν δύναντα. ὡς δὲ εἶδεν, ἀπέπληθη. καὶ μηδὲν ἄλλῳ τῶν πολεμικῶν ὀργάνων, (πρῶτα γὰρ ὁ Βαζαπάτης λαβὼν ὑπεξήγαγε)

διφρονήσας, ἐλαβὼν τὸν ἄλκιον, ἐμάχετο. καὶ τέλος, κατακτενῆς ὑπὸ τῶν ἐπ' αὐτὸν ἀπεθανε, βασιλεύσας μηνῶν ἑπτὰ.

Βασιλεύει δὲ τῶν ἑπτὰ ὁ Δαρεῖος, τῷ ἵππῳ, καὶ τῷ σκῆπτρῳ ἀλλήλοισι, παρὰ τοῦ μηχανῆ πίνει καὶ πίνει, ὅπως ὁ ἥλιος πρὸς ἀνατολὰς ἐγέρτο, χρεμετισμῶτος. ἀγεται τοῖς Πέρσας ἐορτῇ τῆς μαζοφονίας, καὶ ὑπὸ Σφενδαδάτης ὁ μᾶλλον ἀνήρηται. Δαρεῖος παρὰ τῷ ἑαυτοῦ καὶ τῷ σκῆπτρῳ ἐν τῷ διαστήσει ὅρει καὶ κατασκυβάζεται. ὅπου μὴ σκῆπτρον, ὑπὸ τῷ Χαλδαίων καὶ τῷ γυνέων κωλύεται. ὁ δὲ γυνὴς ἀνελθὲν βουληθέντες, ὅπως οἱ ἱερεῖς εἶδον οἱ ἀνελκόντες αὐτοὺς, καὶ ἐφοβήθησαν, καὶ φοβηθέντες ἀφ' ἑαυτῶν τὰ χροῖα, ἔπεσον καὶ ἐτελεύτησαν. καὶ ἐλυπήθη Δαρδός λίαν· καὶ ἀπετμήθησαν αἱ κεφαλαί, τεσσαράκοντα ὄντων τῶν ἀνελκόντων. ὅπου ὅτι παρὰ Δαρδός Περσῶν ἐπὶ σατραπείᾳ Καππαδοκίας, ὅπου Σκυθῶν ἀφ' αὐτοῦ, καὶ ἀνδρας καὶ γυναικας ἀχμαλώτισαι. ὁ δὲ, ἀφ' αὐτῶν πενήτησαν τοῖς λ' ἀχμαλώτισε. συνέλαβε δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν τῷ βασιλέως τῶν Σκυθῶν Μαρσαγέτιν, ὅπου κακῶς ὄρων παρὰ τῷ οἰκείου ἀδελφῷ δεδεδωκένον. Σκυθάρχης δὲ ὁ Σκυθῶν βασιλεὺς ὁργισθεὶς ἐγγραφὴν ὑβρίζων Δαρεῖον· καὶ ἀντιγράψαι αὐτῷ ὁμοίως. γράμμα δὲ ἀγίας Δαρεῖος, ὁ γδοήκοντα μυριάδας, ἐξέδωκε τὸν Βόσπορον καὶ τὸν Ἰνδόν, διέβη ὅπου Σκυθῶν, ὁδὸν ἐλάσας ἡμερῶν ἑπτά. καὶ ἀντιπεμπον ἀλλήλοισι τῶν ἑπτὰ. ὅπου κρατέεσθαι ὅπου τὰ τῶν Σκυθῶν. δὲ καὶ φθῆναι Δαρδός διέβη τῷ γέφυρῳ τῶν καὶ ἔλυσεν αὐτῶν τὸν ἢ τὸ ὅλον ἀφ' αὐτοῦ γράψαι· καὶ ἀπεθανον ὑπὸ Σκυθαρχῆς οἱ καὶ τῶν φθόντες ἐν τῇ ἑγρώπῃ, μυριάδες ὅκτω. Δαρδός δὲ τῷ γέφυρῳ ἀφ' αὐτοῦ, Χαλκηδονίων οἰκίας καὶ ἱερῶν ἐν ἑαυτοῖς, ἐπὶ τῷ πρὸς αὐτοῖς γέφυρῳ ἐμελέτησαν λῦσαι· καὶ ὅτι τὸν ὁμοῖον, ὃν παρὰ Δαρδός κατέτετο

sedile aureum confregit, cuiusque pede arrepto, quum pugnaret, tandem à septem illis viris vulneratus, mortem obiit, quum septē menses regnauisset.

Regnat verò ex septē illis viris Darius, quum eius equus (iuxta id quod inter eos conuenerat) arte quadā adhibita primus post solis ortum hinnisset. Cæterum quo die Sphendadates magus interfectus est, festū, magophonia dictum, apud Persas celebratur. Hic Darius sepulcrum sibi extrui in duplici monte iubet, atque id extruitur: sed quū id videre cuperet, à Chaldæis & à parentibus prohibetur. Quum autem parentes eius ascendere voluissent, ceciderunt atque interierunt: quū sacerdotes qui illos sursum trahabant, illud conspicati & inde timore correpti, funes laxassent. Quæ res ingentem Dario moerorem attulit: & illis qui eos trahabant, numero quadraginta, amputata capita fuerunt. Darius præterea Ariaramné Cappadociæ satrapā aduersus Scythas proficisci, & viros foeminasque captiuos abducere iubet. Ille autem cum triginta nauibus quinquagenū remorum traiciens, id exequutus est. Comprehendit autem & fratrem regis Scytharū Marsagetem, quum eum à suo fratre ob malè administratum munus in vincula coniectum inuenisset. At Scytharces Scytharū rex, iratus, literas Dario scripsit contumeliosas: & similiter ipsi responsum est. Darius tandem octingentorum millium exercitu coacto, & Bosphoro Istrōque ponte iunctis, aduersus Scythas profectus est, & quindecim dierum itinere progressus est: sibiq; mutuò arcus miserunt. Sed quū Scythici validiores essent, Darius pontes transiit, atque festinanter dissoluit antequā totus transiret exercitus: quare Scytharces octoginta illa hominum milia in Europa relicta, interfecit. Darius verò, quum pontem pertransisset, domus templaque

Chalcedonensium combussit: quoniam pontes qui versum regionem suam spectabant, dissoluere tentauerant, & aram, quam Darius transiens,

in honorem Iouis diabaterii statuerat, euerterant. Datis autem ex Ponto rediens & Medicum exercitum ducens, insulas Graeciamque populabatur: cui apud Marathonē Miltiades occurrit, vicitque barbaros: & ipse quoque Datis occubuit, cuiusque cadauer petentibus Persis denegatum est. Darius autem ad Persas reuersus est, vbi celebratis sacrificiis, quū triginta dies morbo laborasset, mortuus est: qui annos * ante regnum vixerat, & annos vnum & triginta regnauerat. Obiit etiam diem suum Artasyras. Bagripates autem, quum sex annos sepulcro Darii affedisset, mortuus est.

Regnat Xerxes filius eius, apud quem Artapanus Artasyræ filius maximam obtinet auctoritatem, quemadmodum eius pater apud patrē regis obtinuerat, itēque Mardonius antiquus. Ex eunuchis autem plurimum apud eū poterat Natacas. Xerxes vxorem ducit Onophæ filiam Amistrin, ex qua filium suscipit Darizum: & post biennium, alterum, Hystaspem nomine: & præterea Artoxerxem: duasque filias, quarum vna, Amytis, nomine auia, vocatur: altera, Rhodogune. Xerxes aduersus Cræcos expeditionē suscepit, quod Chalcedonenses potētem soluere conati essent, (quemadmodum iam dictū est) & arā à Dario erectam diruissēt: quodque Datin Athenienses interfecissent, neque cadauer eius dare voluissent. Primum igitur Babylonem profectus est: & Belitane videre sepulcrum exoptauit: viditque opera Mardonii adiutus: & vnam olci non potuit, quemadmodum scriptum erat, implere. Inde Ecbatana profecto, defecisse Babylonios, & Zopyrum suum ducē interfecisse, nuntiatur. In hunc modum de his loquitur Ctesias, non quemadmodum Herodotus. nā quacūque hic de Zopyro, (nisi quod mula ipsi peperit) ille à Megaby-

Α ὅτι ὀνόματι Δαβατηρίου Διός, ἡφαίστου. Δάτις δ' ἐπὶ Μυδων ἐκ Πόντου, καὶ τῷ Μηδικῷ πλοῦ ἡγούμενος, ἐπὶ ῥηὶ νήσους καὶ πλὴν Ἑλλάδα. ὁ Μαροθῶνι δὲ Μιλτιάδης ὑπὸν πιάζει, καὶ νικά, τοὺς βαρβάρους, καὶ πύσθι καὶ αὐτὸς Δάτις. καὶ οὗτος τὸ σῶμα Πέρσας αἰτήσαντο τοῖς ἐδόθη. Δαρειὸς δὲ ἐπὶ Μελθῶν εἰς Γέρας, καὶ θύσας, καὶ ἡμέρας νοσήσας λ', τελευτᾷ. ζήσας μὲν ἔτη β' πρὸ τῆς βασιλείας, βασιλεύσας δὲ ἔτη λα'. ἀπέθανε δὲ καὶ Ἀρτασίρας καὶ ὁ Βασιλεὺς τῆς δὲ ὁ σῆμα Δαρειὺς πρὸς ἀκροθίσας ἔτη ζ', ἐτελεύτησε.

Β Βασιλεύς Ξέρξης ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ Ἀρταπάρμος ὁ Ἀρτασίρας παῖς γίνεται δυνατὸς πρὸ αὐτοῦ, ὡς ὁ πατήρ πρὸς τὸν πατέρα, καὶ Μαρδόνιος ὁ παλαιός. ἡμιαρρένων δὲ μέγιστον ἡδυνάτο Ναπάκας. γαμεῖ δὲ Ξέρξης Οἰόφα θυγατέρα Ἀμιστριν, καὶ γίνεται αὐτῷ παῖς Δαρτιάος. καὶ ἕτερος μὲν δύο ἔτε, Ὑστάσπης, καὶ ἔτι Ἀρταξέρξης. καὶ θυγατέρες δύο, ὧν ἡ μὲν, Ἀμυτις, καὶ τὴν ὀνομασίαν τῆς μάμμης. ἡ δὲ, Ρόδογυνή. ὁ δὲ δὴ Ξέρξης στρατεύει ὅτι τοὺς Ἕλληνας, ὅτι τε Χερσιδόνιοι λῦσαι πλὴν γέφυραν (ὡς ἡδὴ εἴρηται) ἐπειράθησαν. καὶ ὅτι ὁ βωμόν ὃν ἔστησε Δαρτιάος, καθεῖλον. καὶ ὅτι Δάτιν Ἀθιναῖοι αἰείλουν, καὶ οὗτος τὸν νεκρὸν ἐδόσαν. πρὸς τὸν δὲ εἰς Βαβυλῶνα ἀφίκετο, καὶ ἰδεῖν ἐπεθύμησε ὁ Βελιτάρμα πα-

Ε Δφωρεξάσθαι, ὅς ἐστι γαμβρὸς ὅτι τῇ θυγατρὶ Ἀμύτι, πρὸ Ξέρξου. οὕτως μὲν ἦν Δφ τῷ Μεγαβύζου Βαβυλῶν. εἰδῶσι δὲ αὐτῷ Ξέρξης ἄλλα τε πολλὰ, gener erat, quum filiam eius Amytin vxorem duxisset. Ita Babylon capta est per Megabyzum: cui Xerxes, præter alia multa,

καὶ μύλῳ χρυσῷ, ἔξ ἑλκυσσῶν πά-
 λαιτα· ὅνιμιώπατον τῷ βασιλικῷ δώρων
 πῶδ' Πέρσας ἔδωκεν. Ξέρξης δὲ σιναγί-
 ρας στρατιᾷ Περσικῇ, ἀνδρῶν ἄρμα-
 των, ὀγδοήκοντα μυριάδας, καὶ τριή-
 ρεις χιλίας, ἤλαυνεν ἐπὶ τῷ Ἑλλάδα,
 ζυγίς τῷ Ἀΐνῳ. Δημάρατος δὲ ὁ
 Λακεδαιμόνιος πρὸς ἑρμῆτα ἦν παρ' αὐτῶν, καὶ
 σιωπῇ αὐτῶν ἐν τῇ διαβόσει, καὶ ἀπειρ-
 γῇ τῆς εἰς Λακεδαίμονα ἐφόδου. Ξέρ-
 ξης δὲ παρὰ τῇ εἰσόδῳ ἐν Θερμοπύλαις Λε-
 ωνίδα παρὰ στρατῶν τῶν Λακεδαιμονίων,
 δι' Ἀρταπάνου, ἔχοντος μυρίους. καὶ κα-
 τεκτόνη ὁ Περσικὸν πλῆθος, τῶν Λακε-
 δαιμονίων δύο ἢ τριῶν ἀναρρήντων. εἶπα
 παρὰ τῇ εἰσόδῳ μετὰ δις μυρίων καὶ
 ἡμίτῳ γίνεται καὶ κείνων. εἶπα μασιγνύωνται
 ὅτι τῶν πολεμίων καὶ μασιγνύμενοι, ἐπὶ
 ἡμίτῳ. τῇ δὲ ὑπερβαίνει μάχεσθαι,
 μετὰ πεντακισμυρίων καὶ ἐπὶ ὅσῳ ἦ-
 νυν, ἔλυσσε τότε τὸν πόλεμον. Ὁὖραξ δὲ
 ὁ Θεωπαλῆς, καὶ Τραχινίων ὁ Διωμα-
 ποί, Καλλιάρχης καὶ Τιμαφέρνης, πρὸς ἡ-
 σσῶν στρατιᾷ ἔχοντες. καλέσας δὲ Ξέρξης
 πύργους τε καὶ τὸν Δημάρατον καὶ τὸν Ἡ-
 γιδαν ὁ Εὐφείων, ἔμαθεν ὡς ὅσα αὐτῷ ἡγή-
 θεν Λακεδαιμόνιοι εἰ μὴ κυκλωθῆν-
 σθαι. ἡγνύμενων δὲ τῶν δύο Τραχινίων
 διαβότου στρατὸς Περσικὸς διελέλυ-
 θε, μυριάδες τέσσαρες καὶ κατὰ νότον
 γίνονται τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ κυκλω-
 θήντες ἀπέθανον μαχόμενοι ἀνδρείως ἀ-
 πύμντες. Ξέρξης δὲ πάλιν στρατεύμα-
 πέμπει κατὰ Πλαταιέων, μυριάδας ἑβί,
 ἡγνύμενοι αὐτοῖς Μαρδόνιον ὁπτιήσας.
 Θεβαῖοι δὲ ἡσθῶν κατὰ Πλαταιέων τὸν
 Ξέρξην κινουῦντες. ἀντιστρατεύει δὲ Παυ-
 σαλῆς ὁ Λακεδαιμόνιος, τριακισίους μὲν
 ἔχων Σπαρτιάτας, χιλίους δὲ τῶν πελο-
 πων, ὅκ δὲ τῶν ἄλλων πόλεων χιλιάδας
 ἑξ. καὶ νικᾷται κατακράτος ἡ Περσικὴ στρα-
 τία, καὶ φεύγει στραυμαπιδεύς καὶ Μαρ-
 δόνιος. ὅτ' ὁ Μαρδόνιος πέμπεται συλη-
 σαι τὸν Ἀπόλλωνος ἱερὸν πῶδ' Ξέρξου·
 καὶ κεῖ, φησὶ, ὁ δῖος, χαλαρῶς ὅτι πεσού-
 σης παχίας ἐφ' ᾧ λίαν Ξέρξης ἐλυπήθη·
 res Xerxi maximum moerorem attulit. Is cū suis copiis Athenas proficiscitur:

A molam auream sex talenta pen-
 dētem donauit, quod apud Per-
 sas omnium regionum munerū
 est pretiosissimum. Xerxes autē,
 Persico exercitu coacto, qui ex
 millibus octingentis constabat,
 prater currus, instructis etiam
 mille triremibus, in Græciam
 profectus est: Abydūmque pon-
 te iūxit. Ad eum Demaratus La-
 cedæmonius tum primū accessit,
 & cum illo traiecit, eūque
 ab inuadēda Lacedæmone pro-
 hibuit. Xerxes porro per Artapa-
 num quindecim millia ducen-
 tem, apud Thermopylas cū Leo-
 nida Lacedæmoniorū duce pre-
 lium iniit, in quo magna Persa-
 rum cæsa est multitudo, ex Lacedæ-
 moniis tantummodo duobus
 aut tribus interfectis. Postea vi-
 ginti millia in aciem educi iubet:
 qui & ipsi superātur. Quum au-
 tem verberibus etiam cæsi vt a-
 criores ad pugnam redderētur,
 nihilominus victi fuissent, quin-
 quaginta millia iubet educi: &
 quum nihil proficeret, bellandi
 finem fecit. Sed Thorax Thessa-
 lus, & apud Trachinienſes potē-
 tissimi Calliades & Timaphernes
 cum exercitu aderant: quos Xer-
 xes quum vocasset, vnāque De-
 maratum & Hegian Ephesium,
 Lacedæmonios nulla ratione
 vinci posse, nisi circumdarētur,
 intellexit. Persarum itaque qua-
 draginta millia, quum duo illi
 Trachinienſes per inuia eos du-
 xissent, Lacedæmonios à tergo
 adoriūtur: qui circūdati, omnes
 ad vnum fortiter pugnantes oc-
 cubuerunt. Rursus Xerxes ad-
 uersus Plataēnses exercitum cē-
 tum & viginti millium mittit, &
 Mardonium eius ducē cōstituit.
 Qui autē Xerxem in Plataēnses
 cōcitabant, erāt Thebani. Mar-
 donio occurrit Pausanias Lacedæ-
 monius, trecentos Spartanos
 & mille accolas, ex aliisque vr-
 bibus sex millia secum ducens.
 Ibi superato exercitu Persarum,
 Mardonius vulneratus aufugit.
 Hic Mardonius quum à Xerxe
 ad diripiendam Apollinis ædem
 missus esset, ingruente ingenti
 grādine oppressus moritur: quæ

sed quum Athenienses armatis centum & decem triremibus ad Salaminem fugissent, urbem vacuum capit, quam incendit, præter arcem, in ea enim etiam aliqui reliqui pugnabant: tandemque quum & illi noctu fugissent, illam etiam noctu combusserunt. Xerxes autem quum inde ad angustissimum Atticæ locum, Hecacleum appellatū, venisset, aggerem Salaminem versus ducere coepit, pedestri itinere ad eam traicere cogitans. Sed consilio Themistoclis Atheniensis & Aristidis, sagittarii ex Creta accersuntur, ac veniunt: deinde bellū nauale Persarum & Græcorum geritur. Persæ naues habebant plusquam mille, ducemque Onophan: Græci verò septingētas. Græci tamen victores euadunt: & quingentæ naues Persarū profligantur: & fugit Xerxes consilio rursus & arte Aristidis atque Themistoclis. In reliquis verò omnibus præliis ceciderunt Persarum centum & viginti millia. At Xerxes, quum in Asiam traiecisset, & Sardis proficisceretur, misit Megabyzum ut templum Delphicum diriperet: illoque id suscipere recusante, Matacas eunuchus iniuriam Apollini illaturus omniāque direpturus mittitur. Is cōfectis ita rebus ad Xerxem reuersus est. Xerxes ex Babylone ad Persas proficiscitur. At Megabyzus suam uxorem Amytin (quæ filia Xerxis erat, quemadmodū iā dictū est) adulterii insimulat. quam ob rem Amytis à patre acriter reprehenditur: at illa impuditiæ crimen à se remouet. Verū Artapanus, qui plurimum apud Xerxē auctoritate valebat, cum Spamitre eunuchō (qui & ipse plurimum apud eum poterat) de Xerxe interficiendo consilium agit: idque perpetrant, & Artoxerxi filio persuadent ab altero filio Darixo patrem suum necatum esse: adduciturque Darixus ab Artapano domum Artaxerxis, cum ingenti clamore se parricidam esse negans. is tamen capite ple-

A Ξέρξης δὲ ὅτ' αὐτὰς Ἀ'θίνας ἐλαύνει. καὶ Ἀ'θιναῖοι, πληρώσθητες ἐκαστὸν δέκα τετρήρεις, φθύζουσιν εἰς Σαλαμῖνα. καὶ Ξέρξης τὴν πόλιν κενὴν αἰρεῖ, καὶ ἐμπύρωσθαι, πλὴν τῆς ἀκροπόλεως. ὃ αὐτῇ γὰρ ἐπὶ ἑνὲς ἡμερησίου χρόνου ἐμάχοντο. τέλος καὶ κείνων νυκτὶ φυγόντων, καὶ κείνῳ σὺν ἐφλέξατο. ὃ δὲ Ξέρξης αὐτοῦθεν ἐλθὼν ὅπρ' ἐπιότατον τῆς Ἀ'θικῆς, ὃ Ἡράκλειον καλεῖται, ἐχώννυε χρόνον ὅτ' Ἀ'θίνας, περὶ ἧς αὐτὴν Διφθυρία Διφνοοῦρμος. βουλῇ δὲ Θεμιστοκλέους Ἀ'θιναίου καὶ Ἀ'ριστίδου, πρὸς τὸν ἀπὸ Κρήτης πρὸςκαλοῦνται καὶ πρὸς ἀνιόνται· εἶτα ναυμαχίᾳ Περσῶν καὶ Ἑλλήνων γίγεται. Περσῶν μὲν, καὶ ἐχόντων ὑπὲρ ἑκατὸν χιλίας, στρατηγὸς αὐτοῖς Ὀρόφας. Ἑλλήνων δὲ, ἐπὶ Ἀχαιῶν. καὶ νικῶσιν Ἑλλήνες, καὶ Διφθυρία Περσικὰ πενταχόσια νῆες· καὶ φθίγγει Ξέρξης, 6 βουλῇ πάλιν καὶ τέχνῃ Ἀ'ριστίδου καὶ Θεμιστοκλέους. ὃ δὲ τῆς λοιπῆς ἀπάσης μάχης ἀπέθανον Περσῶν ἑκατὸν μυριάδες. Ξέρξης δὲ περὶ τὴν πόλιν Ἀ'θίνας, καὶ ἀπελόντων εἰς Σάρδεας, ἐπέμπε Μεγάβυζον τὸν ἐκ Δελφοῖς ἰερεὺς συλῆσαι. ἐπεὶ δὲ ἐκείνος πρὸς ἡγήτο, ἀπεπέμπετα Ματακάς ὁ ἀνὸς, ὅς τ' ἐφ' ὧν τε φέρων τὰ Ἀ'θίνας, καὶ πᾶντα συλῆσαι. καὶ δὴ οὕτως ποιήσας, πρὸς Ξέρξην ἔπεμπε. Ξέρξης δὲ ἀπὸ Βαβυλῶνος εἰς Πέρσας πρὸς ἀνιόνται, καὶ Μεγάβυζος καὶ τῆς γυναικὸς τῆς ἰδίας Ἀ'μυτίας, (ἡ θυγάτηρ, ὡς περὶ εἴρηται, Ξέρξου ἐτύγχανεν) ὡς μεμολοχενόνης, λόγους ἐκίνει. καὶ ὅτ' ἡμῶν Ἀ'μυτίας λόγους ἔπεμπε τὸν πατέρα, καὶ ἔπειθ' ἐπὶ σφραγισμένῃ. Ἀ'ρταπύρμος δὲ, μέγα πρὸς Ξέρξην διωάμνος, μετὰ Σπαμίτρου τοῦ ἡμιάρρενος, καὶ αὐτὸν μέγα διωάμνος, βουλόμενοι ἀνελεῖν Ξέρξην. καὶ ἀναγρῶσι. καὶ περὶ τοῦ Ἀ'ρτοξέρξου τὸν υἱὸν ὡς Δαρεῖας αὐτὸν ὅτι περὶ πᾶν ἀνείλε. καὶ πρὸς ἀνιόνται Δαρεῖας ἀγρόμνος ἔπεμπε Ἀ'ρταπάνου εἰς τὴν οἰκίαν Ἀ'ρτοξέρξου, πολλὰ βοῶν καὶ ἀπὸ τοῦ οἴκου ὡς ὅτι εἴη φονεὺς τοῦ πατρὸς· καὶ ἀπὸ τῆς οἰκίας.

Καὶ βασιλεύει Ἀρτοξέρξης, αὐτοῦ δὲ Ἀρ-
 τάπαρος· καὶ ὅτι βουλόμεται πάλιν ἑσ-
 αῖναι, καὶ λαμβανὴν χθινὸν τῆς βουλῆς Ἀρ-
 τάπαρος Μεγάβυζον, ἥδη λελυπημένον ὅτι
 τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ Ἀμύτι, διὰ τὴν τῆς μοι-
 χείας ἑσπλήνῃ· καὶ ὅρκους ἀλλήλους ἀ-
 σφαλίζονται. Ἀλλὰ μὲν οὖν πρῶτα Μεγά-
 βυζος, καὶ αἰαρεῖται Ἀρτάπαρος ὃς ἔσπε-
 ῖτο μὲν αἰαρεῖν Ἀρτοξέρξην· καὶ γίνεται
 πρῶτα δὴ ταῦτα εἰρησθέντα ὅτι Ξέρξης καὶ
 Δαρδάνος. καὶ ἀποκίπνεται πικρῶ καὶ κακί-
 ῳ θανάτῳ Ἀσπαμίτης, ὃς ἦν κοινὸς
 ὅτι τοῖς φόνοις Ξέρξεω καὶ Δαρδάνου· σκα-
 φόμεται γὰρ, καὶ οὕτως αἰαρεῖται. μάχῃ δὲ
 γίνεται μετὰ τὸν θάνατον Ἀρτάπαρου, τῷ τε
 σὺν ὧμοις αὐτοῦ καὶ τῷ ἄλλων Περσῶν. καὶ
 πύλοισιν ἐν τῇ μάχῃ οἱ πρῶτοι τῶ Ἀρτάπα-
 ρου υἱοὶ τραυματίζονται δὲ καὶ Μεγάβυζος ἰ-
 χυρῶς καὶ θρῆνεί Ἀρτοξέρξης καὶ ἡ Ἀμυ-
 τισ ἐν ἡ ὁδογνώστῃ, καὶ ἡ μήτηρ αὐτῶν Ἀ-
 μυτρίς. καὶ μόλις πολλῇ ὀπτιμείᾳ ὥς
 σάζεται Ἀπολλωνίδου ἱατροῦ τῷ Κώου.
 ἀφίσταται Ἀρτοξέρξεω Βάκτρα, καὶ ὁ σα-
 τράπης ἄλλος Ἀρτάπαρος· καὶ γίνεται μά-
 χη ἰσοπαλὴς· ἐν ᾗ γίνεται πάλιν ἐκ δούτερον
 καὶ αἰέμου καὶ παρὰ τῶν Βακτριῶν πινύ-
 στρος, νικᾷ Ἀρτοξέρξης, καὶ παρὰ χωρεῖ
 αὐτῷ πᾶσα Βακτρία. ἀφίσταται Αἰγυ-
 πτός, Ἰνάρου Λυδίου ἀνδρὸς ἐν ἑτέρῳ Αἰ-
 γυπτίου πρῶτον ἀποστασὶν μελετήσας. καὶ
 ὑπερεπίκειται τὰ παρὰ πόλεμον. πέμπουσιν
 καὶ Ἀθλιῶται, ἀγιστὰ μὲν αὐτοῦ, τεσσα-
 ράκοντα νῆας. καὶ μελετᾷ αὐτὸς Ἀρτοξέρξης
 ἐκ στρατεύσας. καὶ τῷ φίλῳ οὐ συμβουλὰ
 ὄντων, πέμπει Ἀχαιμένηδην τὸν ἀδελφόν,
 τεσσαράκοντα μὲν μυριάδας ἐπαγέρμενον
 στρατεύματι πεζικόν, νῆας δὲ πέντε. συμβάλλει
 πόλεμον Ἰνάρους παρὰ Ἀχαιμένηδην· καὶ
 νικῶσιν Αἰγυπτῆται, ἐν ᾗ βάλλεται Ἀχαιμένη-
 δης ὑπὸ Ἰνάρου, καὶ θνήσκει· καὶ ἀποπέμ-
 πεται ὁ νεκρὸς αὐτοῦ εἰς Ἀρτοξέρξην. εἰσὶν
 σεν Ἰνάρους καὶ καὶ τὰ λαοὶ, Χαριτήμιδου
 διδοκμήσας, ὃς τὸν ἔχει Ἀθηναίων τεσσαρά-
 κοντα νηῶν ἐξοπλισμένον ἐκ ναυάρχου καὶ Περ-
 σῶν νῆες, αἱ μὲν εἴκοσι αὐτοῖς ἀδράσιν ἡγήθη,

consequuto, qui quadraginta navium Athenis missarum nauarchus erat.
 Ex quinquaginta Persarum navibus, viginti cum ipsis hominibus captæ,

A! Artoxerxes igitur Artapani o-
 pera regno potitur. sed idem Ar-
 tapanus eius vitæ insidians, con-
 silium suum cum Megabyzo (qui
 iam ob suspectam adulterii vxor-
 em suam, mœrore affectus erat)
 communicat, fidemque mutuò
 datam iureiurando firmant. Sed
 re tota Megabyzi indicio prodita,
 Artapanus ea morte qua Ar-
 toxerxes erat afficiendus, affici-
 tur: atque adeo quæcunque in
 Xerxem Dariæumque perpetra-
 ta fuerant, patefiunt. Aspamites
 quoque, qui cædis Xerxis ac Da-
 rizi conscius fuerat, acerbissimo
 genere mortis, adhibitis videli-
 cet per scapham tormentis, ple-
 ditur. At post Artapani mortem,
 eorum qui cum illo coniurarant,
 & Persarum aliorum pugna ori-
 tur, in qua cadunt tres Artapani
 filii, & grauius Megabyzus vul-
 neratur. Quem casum Artoxer-
 xes itemque Amytis & Rhodo-
 gune ac ipsarum mater Amy-
 stris ingenti luctu prosequutifunt:
 atque adeo vix tandem hæc Ap-
 pollonidis medici Coi opera, su-
 mam adhibentis diligentiam, mor-
 tis periculo liberatur. Desciscunt
 ab Artaxerxe Bactra, aliisque in-
 te præfectus Artapanus: & æquo
 Marte pugnatur. Quum autem
 commissa iterum pugna, ventus
 in faciem Bactrianorum spira-
 ret, vincit Artoxerxes, & in eius
 ditionem vniuersa Bactria con-
 cedit. Deficit etiam AEGyptus,
 Inaro Lydio & altero AEGyptio
 defectionis autoribus: omniâ-
 que ad bellum pertinentia parâ-
 tur. Athenienses quoque Inaro
 petenti quadraginta naues mit-
 tunt: & ipsemet Artoxerxes ex-
 ercitus educere cogitat: sed, nô
 ita consulentibus amicis, mittit
 Achæmenidem fratrem cum qua-
 dringentis millibus peditum, &
 octoginta nauibus. Confligit I-
 narus cum Achæmenide, AEGy-
 ptiique vincunt: atque Achæme-
 nides quum ab Inaro vulnus ac-
 cepisset, moritur, eiusque cadauer
 ad Artoxerxem mittitur. Idem I-
 narus mari victor euadit, Chari-
 timide magnum inde nomen

triginta profligatz fuerunt. Deinde aduersus Inarum mittitur Megabyzus, præter exercitū qui reliquus fuerat, alium ducēs, qui ex ducentis hominum millibus constabat, nauibus autem trecētis, quibus Oriscus præerat. adeo ut præter naues reliqua multitudo quingentorum hominū millium esset. nam quum cecidit Achæmenides, cētum hominum millia ex quadringentis quæ duxerat millibus, vnā cæsa fuerunt. Pugnatur acriter, & vtrinque multi, sed plures ex AEgyptiis, cadunt. Tandem Megabyzus Inarum in femore vulnerat, fugatque: & fortiter pugnantes Persæ victores euadunt. Inarus verò fugiens Byblum proficiscitur, (hæc est munita vrbs in AEgypto) & cum eo Græci quicunque in prælio & cū Charitimide cæsi non fuerant. AEgyptus præter Byblum partes Megabyzi sequitur: & quoniā Byblus expugnari nō posse videbatur, Megabyzus cum Inaro & Græcis, quorum erant sex millia & amplius, fide data paciscitur, nullā eos à rege iniuriam accepturos, & Græcos domum quū liberet reuersuros. Quum igitur Sarfame AEgypti præfectum constituisset, vnā cū Inaro & Græcis ad Artoxerxem proficiscitur: eūque inuenit iratum Inaro vehementer, quoniam is fratrem Achæmenidem interfecerat. Megabyzus omnia quæ gesta fuerāt narrat, & quomodo fide Inaro Græcisque data Byblum ceperit: atque pœnam illorum pertinaciter deprecatus, efficitur voti compos. tādēque ad exercitum defertur, Inarum & Græcos nihil detrimenti passuros. Verumenimvero Amytis vicem interempti filii Achæmenidis dolens, grauitèr conquirebatur quòd Inarus & Græci pœnas sibi non darent. atque adeo illos à rege exposcit: sed is tradere recusat. Deinde Megabyzum ab eo exposcens, repulsam iidem patitur. Tandem tamē illa quum instando molesta esset, impetrauit. & quinque pōst annis, Inarū pariter & Græcos à rege accepit. Græcis autē quinquaginta (nam plures capere nō potuerat) capita amputauit.

Α αὶ δὲ λ' διεφθάρησαν· εἶπα πέμπεται καὶ Ἰνάρου Μεγάβυζος, ἐπαγόμενος ἄλλο πνεῦμα πρὸς τὰς ὑπολφθέντι, μυριάδας εἴκοσι, καὶ νῆας τ' καὶ ὅτις ἀπὸ αὐτοῦ Ο' εἶσκον. ὡς εἶπ' ἡμεῖς τῶν νεῶν, ὃ ἄλλο πλῆθος, ἢ μυριάδας. Ἀχαιμνίδης γάρ ὅτε ἐπίσταν, ἰ' μυριάδες αὐτῶν, ὅς ὦν ἦγε μ', σὺν διεφθάρησαν. γίνεται δὲ μάχη κρατερὰ, καὶ πτωχοῖσι ἀμφοτέρωθεν πολλοί, πλείους δὲ Αἰγύπτιοι. καὶ βάλλα Μεγάβυζος εἰς τὸν μηρὸν Ἰνάρου, καὶ πέπεται· καὶ νικῶσι Πέρσαι κατὰ κράτος· Φώγι' ὅς πρὸς τὴν Βύβλον Ἰνάρου, (πόλις ἰσχυρὰ ἐν Αἰγύπτῳ αὐτῇ) καὶ ὧ' Ἕλληες δὲ μετ' αὐτῶν, ὅσοι μὴ ἐν τῇ μάχῃ καὶ μὲν Χαερμιίδου ἀπέθανον. πρὸς χωρεῖ δὲ Αἰγύπτιος πλὴν Βύβλου πρὸς Μεγάβυζον. ἐπεὶ δὲ ἐκείνη ἀνάλωτος ἐδόκει, συνέδεται πρὸς Ἰνάρου ὧ' Ἕλληας ἑξακιχλίοις ὄντας, καὶ ἔπ' πρὸς, ὁ Μεγάβυζος, ἐφ' ᾧ μὴ δὲν κακὸν παρὰ βασιλέως λαβόν, καὶ ὧ' Ἕλληας, ὅτε βούλοιντο, πρὸς τὰ οἰκεῖα ἐπαμειβεῖν. καλίστησι δὲ τῆς Αἰγύπτου σατράπην Σαρσάμαν· καὶ λαβὼν Ἰνάρου καὶ τοὺς Ἕλληας, πρὸς γίνεται πρὸς Ξέρξην· ὧ' δὲ εἰσὶν ἰσχυρὰ καὶ Ἰνάρου τεθυμωμένοι, ὅτι τὸν ἀδελφὸν Ἀχαιμνίδην ἀπεκτονὼς εἶν. διηγεῖται τὰ γεγονότα πρὸς Μεγάβυζον, καὶ ὡς πίστεις δοὺς Ἰνάρου καὶ τοῖς Ἕλλησι, Βύβλον εἰληφε. καὶ ὧ' αὐτῇ λιπαρῶς βασιλέα περὶ τῆς αὐτῶν σωτηρίας· καὶ λαμβάνει. καὶ ὧ' αὐτῇ τέλος τῇ στρατιᾷ ὡς Ἰνάρου καὶ ὧ' Ἕλληες ὅσοι κακὸν πέισοντα. Ἀμυtis δὲ ὑπὸ τοῦ παιδὸς Ἀχαιμνίδου δεινὰ ἐπαίειτο, εἰ μὴ πμωρήσατο Ἰνάρου καὶ ὧ' Ἕλληας· καὶ αἰτεῖται ταῦτα βασιλέα, ὁ δὲ σὺν ἐν δίδωσιν. εἶπα Μεγάβυζον· ὁ δὲ ἀποπέμπεται· εἶπα, ἐπεὶ διώχλει τὸν υἱόν, καὶ τειρράσατο· καὶ πέντε παρελθόντων ἐτῶν, λαμβάνει ὧ' Ἰνάρου πρὸς βασιλέως καὶ ὧ' Ἕλληας. καὶ αἰεταύρωσε μὲν ὅτι τοιοῦτοι γαυροῖς· πενήτηντα δὲ Ἕλληῶν, ὅσοις λαβεῖν ἴχουσι, τούτων ἔτεμε τὰ κεφάλαια.

Atque hunc quidem tribus crucibus suffixit. Græcis autē quinquaginta (nam plures capere nō potuerat) capita amputauit.

καὶ ἐλυπήθη λύπῃ σφοδρᾷ Μεγαβύζος, καὶ ἐπένθησε· καὶ ἠτήσατο ὅτι Συρίαν πλὴν ἑαυτοῦ χωρεῖν ἀπέναι. ἐν ταῦτα λαοὶ καὶ τοὶ ἄλλοι τῷ Ἑλληνῶν πωρόπεμπε, καὶ ἀπὴν· καὶ ἀπέστη βασιλέως. καὶ ἀφροδίσει μεγάλην δύ'αμιν, ἄλλε πεντεκαίδεκα μυριάδων, χωρὶς τῶν ἰππέων καὶ τῶν πεζῶν. καὶ πέμπεται ΟΥ'σίρις κατ' αὐτὸν οἷον εἴκοσι μυριάσι. καὶ οἷον ἀπὲται πόλεμος, καὶ βάλλουσι ἄλληλοις Μεγαβύζος καὶ ΟΥ'σίρις, ὁ μὲν, ἀκοντίῳ· καὶ τυγχάνει Μεγαβύζου εἰς τὸν μηρὸν, καὶ πτερώσκει ἄλλε δακτύλων δύο. ὁ δὲ ὠσάυτως ἀκοντίῳ τῷ ΟΥ'σίριος μηρὸν. εἶτα βάλλει εἰς τὸν ὦμον καὶ κεῖνος πίπτει ἐκ τῆς ἵππου. καὶ περὶ τῶν Μεγαβύζος πωρόπασιν αἰαλαβεῖν καὶ περὶ σῶσαι. ἐπὶ τῶν δὲ πολλοὶ τῶν Περσῶν καὶ ἐμάχοντο αἰδρείως· τῷ Μεγαβύζου παῖδες Ζώπυρος καὶ Ἀρτύφιος. καὶ νίκη γίνεται Μεγαβύζῳ κραταιά. περὶ ποιεῖται ΟΥ'σίρις ἐπιμελῶς, καὶ ἀποπέμπει τῶν αἰτησάμενοι πρὸς Ἀρτοξέρξην. πέμπεται δὲ κατ' αὐτὸν ἑτέρα στρατιά, καὶ Μενόστανος ὁ τῷ Ἀρταίου παῖς. ὁ δὲ Ἀρταίος, σατραπῆς μὲν τῷ Βαβυλωνίῳ, Ἀρτοξέρξου δὲ ἀδελφός. ἐς συμβάλλουσι ἄλληλοις, ἐφύγει ἡ Περσική στρατιά. καὶ Μενόστανος βόηλεται εἰς τὸν ὦμον τῷ Μεγαβύζῳ, εἶτα εἰς πλὴν κεφαλῇ τὸ ξέρεται ὁ χεῖρας. φύγει δὲ ὁμοῦ αὐτὸς καὶ μετ' αὐτὸν, καὶ νίκη λαμπρά γίνεται Μεγαβύζῳ. Ἀρταίος δὲ πέμπει πρὸς Μεγαβύζον, καὶ παραγνέει σπείσασθαι βασιλεῖ. ὁ δὲ δηλοῖ σπείσασθαι μὲν βούλεσθαι ἐς αὐτὸν, οὐ μὲντοι πρὸς ἀγνοεῖσθαι πρὸς βασιλέα, ἀλλ' ἐφ' ᾧ μὲν ἐν τῇ ἑαυτοῦ. ἀπαγέλλεται ταῦτα βασιλεῖ· καὶ συμβουλεύουσι Ἀρτοξέρξης τε ὁ Παφλαγῶν βινοῦχος, ἀνδρὶ καὶ ἡ Ἀμιστρίς, σπουδῇ σπείσασθαι. πέμπεται οὖν Ἀρταίος τε αὐτὸς καὶ Ἀμιστρίς ἡ γυνὴ, καὶ Ἀρτοξέρξης, ἐπὶ τῶν ἡδὴ ὧν εἴκοσι, καὶ Πεπίσας ὁ ΟΥ'σίριος καὶ Σπιταμαῖ πατήρ. πολλοῖς οὖν λόγοις καὶ ὅρκοις πληροφορήσαντες Μεγαβύζον, μόλις ὁμοῦ πείθουσι πρὸς βασιλέα πρὸς ἀγνοεῖσθαι. καὶ βασιλεὺς τέλος ἐπέμπε πρὸς ἀγνοεῖσθαι συγγνώμην ἔχειν τῇ ἡμέρῃ μὲν.

reverso rex per nuntios veniam se illi eorum

At Megabyzus magno dolore & luctu affectus est, petiitque ut sibi in Syriam regionem suam proficisci liceret. Huc etiā clām prēmisi Græcos alios, & profectus est, atque à rege descivit: maximasque copias coegit, quæ, præter equites, ex centum & quinquaginta millibus constabant. Aduersus eum Vfiris mittitur cū ducentis millibus: pugna confertur, seque mutuò vulnerāt Megabyzus & Vfiris. hic quidem iaculo Megabyzum in femore percussit, & vulnus duos digitos altum infligit: ille verò similiter iaculo Vfirin in femore, deinde & in humero vulnerauit. vnde Vfirin ex equo cadere contigit. sed cum circumstans Megabyzus attolli & seruari iubet. Multi autem Persæ ceciderunt, Zopyro Artyphioque Megabyzi filiis fortiter pugnantes. itaque tandem viribus longè superior euadit Megabyzus, & victoria potitus, magnam Vfiris curam gerit, eumque ad Artoxerxem mittit id petentem. Rursus autem exercitus aduersus eum mittitur, & Menostanes Artarii filius (Artarius autem erat satrapa Babylonis, & Artoxerxis frater) confligunt inter se: sed Persarum fugatur exercitus, & Menostanes in humero à Megabyzo percutitur: præterea in capite sagitta, sed non lethali vulnere, feritur, vnde tamē cum omnibus suis fugam capit, & Megabyzus splendida potitur victoria. Artarius Megabyzum per legatos monet ut cum rege paciscatur. Ille se pacisci quidem cum rege, non tamen ad eum proficisci sed in sua regione manere velle indicat. Hæc regi nuntiantur, cui Artoxares Paphlagon eunuchus & Amystris studiosè consilium dāt ut paciscatur. Itaque ipse Artarius & Amytis vxor, & Artoxares, iam viginti annos natus, & Petisias Vfiris filius & Spitamæ pater, mittuntur. Multis igitur sermonibus & iuramentis ad fidem faciendam adhibitis, vix tamen Megabyzo ut ad regem proficiscatur persuadent. Cui tandem quæ admisisset, dare significauit.

Sed quum egresso ad venationē rege & cum adorto leone, Megabyzus beluam hāc in pedes se erigentem iaculo percutiens interfecisset, succēfens ei rex quod eam percussisset antequam ipse eam ullo ictu attigisset, caput abscindi imperavit. Sed Amystris & Amytis aliorūque precibus remissa ei mortis poena, ad urbē quandam nomine Cyrtæ circa mare rubrum relegatur. Artoxares quoque eunuchus in Armeniam relegatur, quod sæpe pro Megabyzo liberius apud regem loquutus esset. Sed Megabyzus, quum in exilio quinque annos esset commoratus, aufugit, se pisagan esse simulādo: (pisagas autem à Persis dicitur leprosus, ad quem nemini accedere licet) & ad Amytin domūque proficiscitur, & vix agnit⁹, per Amistrin & Amytin cū rege recōciliatur: qui eum, quemadmodū antea, suæ mensæ participem facit. & quum sex & septuaginta vixisset annos, mortu⁹ est: propter quod magno rex est mœrore affectus. Mortuo Megabyzo Amytis cū multis consuetudinem habebat, & ante hanc similiter mater Amistris: Apollonides verò Cous medicus, quum Amytis leuiter ægrotaret, & ipse eius amore captus esset, fore dixit ut ea in pristinam valetudinem restitueretur si cum viris rē haberet. vulgus enim esse morbum. Sed quum hac arte voti cōpos factus cum ea concumberet, illa autem tabe laborare cœpisset, à concubitu abstinuit. Tandē igitur illa morti vicina, matri in mandatis dedit ut Apollonidem vlcisceretur. Hæc ipsi regi Artoxerxi rem totam exposuit, & quomodo cum illa concumbere solitus, nō prius desisset quān ei illius mali autor fuisset: & quomodo supplicium de Apollonide sumi illa sibi mādasset. Ille matri quicquid ipsi visum fuerit agendi potestatem facit. Hæc, quum vindictam Apollonidē bimestri spatio cruciatibus affecisset, viuum postea defodit, quo nimirum tempore Amytis diem suū obiit. Sed Zopyrus, Megabyzi & Amytis filius, vbi iam patrē & matrē amisit, à rege descivit,

ἄξερχεται βασιλᾷ, ὅτι θῆσαν, καὶ λέων ἐ-
πέρχεται αὐτῷ· μετῴρου δὲ φερονίου τῷ
θελίου, βαλλὲ ἀκοντίῳ Μεγαβύζος, καὶ ἀ-
ναρεῖ· καὶ ὀργίζεται. Ἀρτοξέρξης ὅτι τὸν ἢ
αὐτὸς τύχη, Μεγαβύζος ἔβαλε· καὶ πῶς-
πάσσει τὴν κεφαλὴν. ¶ Μεγαβύζον ἀπο-
τμηθεύσαι. Ἀμίστριος δὲ καὶ Ἀμύτιος καὶ
τῇ ἄλλων τῇ πᾶσι τῇσι, τῷ μὲν θανάτου
ρύεται, ἀνάσπαστος δὲ γίνε·) εἰς τὴν ἐρυθρὰν,
ἐν τῇ πόλει ὀνόματι Κύρται. ἔξορίζεται δὲ
καὶ Ἀρτοξέρξης ὁ θινούρχος εἰς Ἀρμενίαν, ὅτι
πολλὰς ὑπὸ Μεγαβύζου βασιλῆς ἐπὶ-
ρήσασατο. ὁ δὲ Μεγαβύζος πέντε ἡμέ-
ρας ἐν τῇ ἔξορίᾳ ἔτη, ἀποδιδράσκει,
ὑποκρίθεις τὸν πιαγαν. (πιαγας δὲ λέ-
γεται τῷ Γέρσας ὁ λεπρός, καὶ ἐστὶ πᾶ-
σιν ἀπορώσις.) ἀποδράς οὖν πᾶσι γίνεται
πρός Ἀμύτιν ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ μόλις ὅτι-
γινώσκεται· καὶ δὲ Ἀμίστριος καὶ δὲ Ἀμύτιος
καταλλάσσεται ὁ βασιλῆς, καὶ ποιεῖ αὐ-
τὸν, ὡς ὁ πῶς, ὁμοτῆτις. Ζῆσας δὲ
ἐξ καὶ ἐβδόμηκοντα ἔτη, ἀπέθανε· καὶ κέρ-
τα ἡσέσθη βασιλῆς. τελευτήσαντος δὲ
Μεγαβύζου, κέρτα ἡ Ἀμύτις ἀνδράσιν
ὀμιλοῦσα· καὶ πῶς γε τῷ τῆς, καὶ ἡ μή-
τηρ Ἀμίστριος ὁμοίως. ὁ δὲ Ἀπολλωνίδης ὁ
ἰατρὸς ὁ Κῶς, ἐπεὶ ἀδενῶς εἶχεν Ἀμύτις,
εἰ καὶ βληχρῶς καὶ σὺν ἰσχυρῶς, ἐκεῖνος δὲ ἡ-
ράσθη αὐτῆς, ἔφη εἰς τὴν ὑγίαν αὐτῇ ἐ-
παυελθεῖν εἰς ἀνδράσιν ὀμιλήσῃ. τῆς γὰρ ὑ-
γερῆς εἴ·) ὁ νόσημα. ἐπεὶ δὲ αὐτῇ ἔξε-
νέστο ὅτι τῆς δεινῆς, καὶ ὁμίλῃ αὐτῇ, ἡ δὲ αὐ-
θροπος ἐμφαίνετο, ἀπέστη τῆς σπουδαίας.
τελευτῶσα δὲ οὖν ἐπήγειλε τῇ μητρὶ, ἀ-
μύνασθαι Ἀπολλωνίδην. ὃ δὲ ἀπήγειλε
πᾶσι τῷ Ἀρτοξέρξει τῷ βασιλεῖ, ὅπως τε ὁ-
μίλῃ, καὶ ὅπως ἀπέστη ὑβρίσας· καὶ ὅπως ἡ
θυγάτηρ ἐπήγειλεν Ἀπολλωνίδην ἀμύ-
νασθαι. ἐκεῖνος δὲ τῇ μητρὶ ὁ παρὲς αὐ-
τῇ τῇ πᾶσι τῇσι ὅτι τῆς. ἡ δὲ, λαβοῦ-
σα ἔδνησε. ¶ Ἀπολλωνίδην, δυοὶ μῆσι κο-
λᾶζουσα· ἔπειτα ζῶντα κατάρυσεν, ὅτε καὶ
Ἀμύτις ἀπέθανε. Ζῶπυρος δὲ ὁ Μεγαβύ-
ζου καὶ Ἀμύτιος παῖς, ἐπεὶ αὐτῷ ὁ πατήρ
καὶ ἡ μήτηρ ἐτελεύτησεν, ἀπέστη βασιλέως·

καὶ εἰς Ἀθῆνας ἀφίκετο, κατὰ τὴν τῆς
 μῆτρὸς εἰς αὐτοῦ δὲ ἐργασίαν. εἰς Καῦνον δὲ
 ἅμα τοῖς ἐπορμόμοις εἰσέπλυνσε, καὶ ἐκέ-
 λυνσε πρὸς διδόναι τὴν πόλιν. Καῦνοι δὲ
 αὐτῷ μὲν πρὸς διδόναι τὴν πόλιν ἐφάσκη,
 Ἀθῆναίους δὲ τοῖς σὺν ἐπορμόμοις, οὐκ ἐπὶ.
 εἰσιόντι δὲ Ζωπύρῳ εἰς τὸ τεῖχος λίθον Ἀλ-
 κίδης Καῦνιος ἐμβάλλει εἰς τὴν κεφαλὴν.
 καὶ οὕτως Ζωπύρῳ ἀποθνήσκει. Ἀμίστρῳ
 ἡ μήμηρ' ὅτι Καῦνον αἰεταῦρον σεν. ἀπο-
 θνήσκει δὲ ὁ ἡ Ἀμίστρῳ, κέρτα γρᾶς ἡμο-
 μόν. καὶ Ἀρτοξέρξης δὲ ἀποθνήσκει, μετὰ
 β' ἔτεα βασιλεύσας.

Ἀρτοξέρξου δὲ τελευτήσας, Ξέρξης
 ὁ υἱὸς βασιλεύει, ὃς μόνος τῷ γήτορι ἐν Δα-
 μασπίᾳ. ἡ δὲ αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐν ἣ καὶ Ξέρ-
 ξης ἐτελεύτησεν, ἀπεβίω. Βαγράξος δὲ
 τὸν νεχρὸν τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ ἀπήγα-
 γον εἰς Πέρσας. ἐπὶ αὐτῇ δὲ νότος υἱὸς
 ἔχεν ὁ Ἀρτοξέρξης, ὃς ὦν ὅτι καὶ Σεκυδιαν-
 νός, ὃς ἔξ Ἀλθουμῆς τῆς Βαβυλωνίας, καὶ
 Ὡχός, καὶ Ἀρσίτης, ὃς ἐν Κοσμηρπιδίᾳ,
 καὶ αὐτῆς Βαβυλωνίας. ὁ δὲ Ὡχός ὕστερον
 βασιλεύει. ἐπὶ δὲ παῖδες αὐτοῦ, πρὸς τοῖς εἰ-
 ρημόμοις, καὶ Βαγαπαῖος καὶ Παρύσατις,
 ὃς Ἀνδίας, καὶ αὐτῆς Βαβυλωνίας. αὐτῇ ἡ
 Παρύσατις Ἀρτοξέρξου καὶ Κύρου μήτηρ ἐ-
 γένετο. ὁ δὲ Ὡχὸς ζῶν ὁ πατὴρ Ὑρκανίων
 σατράπην ἐποίησε, δοὺς αὐτῷ καὶ γυναικα
 Παρύσατιν ὄνομα. ἡ τῇ τῷ Ξέρξου μὲν θυ-
 γάτηρ, ἀδελφὴ δὲ οἰκεία. ὁ δὲ Σεκυδιαννός
 πρὸς ποιητὰς μὲν Φαρνακίαν τὸν δινοδόν,
 ὃς τῷ μὲν Βαγράξου καὶ Μενόσταν καὶ ἐτε-
 ροῖς πινάς, μεθ' ὧντος ἐν εὐρῇ τῇ τῷ Ξέρξου
 καὶ κατεβύδοντος ἐν τοῖς βασιλείοις, εἰσελ-
 θόντες ἀποκτείνουσι αὐτὸν, πεσόντα καὶ
 καὶ πέμψαντες τὴν ἀρμάμαξον ἡμίονοι, ὡς
 πρὸς αὐτὸν αὐτὸν καὶ τὸν τῷ παιδὸς νεχρὸν, ὅτι
 ἦτολόν πορβύεσθαι. ὅτε δὲ κατεβύετο, σὺν
 πρὸς θυμὸν ἀπῆσεν.

Βασιλεύει ὁ Σεκυδιαννός, ὃς γένετα ἀ-
 ζαβαρίτης αὐτῷ Μενόσταν. ἀπὸ τῶν Βα-

atque Athenas profectus est, pro-
 pterea quod Athenienses mater
 eius beneficiis affecerat. Caunū
 vñā cum illis nauigauit, & Cau-
 nios ciuitatem tradere iussit: at
 illi urbem ipsi quidem traditu-
 ros se respondebant, Atheniensib-
 bus verò qui cum sequebantur,
 nequaquam. In Zopyri igitur
 murum subeuntis caput saxum
 iecit Alcides Caunius, ex quo i-
 stu Zopyrus mortem obit. Ami-
 stris verò auia Caunium illum
 cruci affixit. Postea autē & ipsa
 moritur, iā ætate valde cōfecta.
 Artoxerxes item obit, quū duos
 & quadraginta regnasset annos.

Artoxerxe mortuo regnat
 Xerxes eius filius, qui solus erat
 legitimus ex Damaspia susceptus,
 quæ eodem ipso die quo Xerxes
 mortuus est, e vita discessit: Ba-
 gorazus verò cadauer patris &
 matris in Persiam tulit. Fuerunt
 autem Artoxerxi septemdecim
 filii spurii, in quibus fuit Secun-
 dianus ex Alogune Babylonia
 susceptus, & Ochus, & Arsites, ex
 Cosmartidene, quæ etiam erat
 Babylonia. Ochus autem postea
 regnat, & præter hos liberi eius.
 Fuerunt ex his, & Bagarzus &
 Parysatis, ex Andia, quæ etiam e-
 rat Babylonia. Hæc Parysatis,
 Artoxerxis & Cyri mater fuit. &
 Ochus pater viuens Hyrcanio-
 rum præfectum constituerat, ei-
 que in vxorem dederat mulie-
 rem quæ Parysatis appellabatur,
 Xerxis filiam, & regis sororem.
 Secundianus autem, postquam
 sibi Pharnacyam eunuchū con-
 ciliauit, (qui secundum à Ba-
 gorazo, & Menostane, & qui-
 busdam aliis locum tenebat)
 quum Xerxes in quodam festo
 ebrius esset atque in regia sua
 dormiret, ingressi cum inter-
 ficiunt, die à patris morte quin-
 to & quadragesimo. Euenit ergo
 vt amborum simul ad Persas
 corpora ferrentur. nam mulæ
 quæ currum trahebāt, tanquam
 filii cadauer expectantes, iter fa-
 cere volebant: sed posteaquam
 aduenit, magna cum alacrita-
 te iter fecerunt.

Regno autem potitur Secun-
 dianus, qui Azabaritem & Menostanem eunuchos apud se habuit. At Bago-

razo ad Secundianum reuerso, Secundianus iampridem cum eo simultatem exercēs, cum criminatus quod absque eius consilio cadauer patris ibi reliquisset, lapidibus obrui imperauit. Quod factum ægerrimè exercitus tulit: qui quamuis ab eo muneribus donaretur, cum nihilominus ob Bagorazi & fratris Xerxis cædē odio prosequeretur. Postea autem Ochus à Secundiano accersitus, venturum se promittit: sed minimè venit: & hoc ab eo scipius fit. tandem Ochus multo se munit exercitu, & regnum occupaturus speratur. Arbarius equitum Secūdiani præfectus ab eo ad Ochum deficit: deinde Artoxares ex Armenia venit ad Ochū: & ipsi citarin inuito imposuerunt.

Regnat Ochus, & nomine mutato Darixus appellatur, qui dolis iuramentisque, monitu Parysatidis, Secundianum tentat. at Menostanes Secundianum diligenter hortabatur ne crederet eius iuramentis, neque cum fallacibus hominibus pacisceretur: sed nihilominus Secundianus persuadetur & capitur, & in cineres coniectus moritur, quum vii menses & dies xv regnauisset. Regnat igitur solus Ochus, qui etiam Darixus nominabatur: apud eum autem autoritate valebant tres eunuchi, primū quidem locum Artoxare, secundum Artibarxane, tertiū Athoo tenente. Vxorē autem potissimum in consilium adhibebat: ex qua, antequam regnum adipisceretur, duos suscepit liberos, Amistrin fœminam, & Arfacan marem, qui postea mutato nomine dictus est Artoxerxes. Ex eadem autem etiam regnare alterum suscepit marē, & ei nomen Cyri à sole est impositum: deinde Artosten: aliosque deinceps vsque ad tredecim. atque ista historicus ex illa ipsa Parysatide se audisse tradit. Sed reliqui filii celeriter è vita migraverunt: superfueruntque illi quorū fecimus mentionē, & quartus filius, qui Oxendras est appellatus. Desciscūt à rege, Arsites frater, eius germanus, ex eadē matre codēmque patre genitus: & Artyphius

γέρραζος, & ὑποστράτης πρὸς Σεκυνδιανόν, ἐπεὶ παλαιὰ αὐτοῖς ἔχθρα ὑπετύφευτο, ὡς δὴ τὸν αὐτὸν τῆς ἐαυτοῦ γνώμης, τὴν πατρὸς λιπὼν τὸν νεκρὸν αὐτῷ, πρὸς τῆς βασιλείας λιτόλυστος ἐγεγνήσθη. ἐφ' ᾧ ἡ στρατιὰ εἰς λυπήν κατέλυετο. ὁ δὲ δῶρα αὐτῇ ἐδίδου. Ⓢ δὲ ἐμίστου αὐτὸν, ὅτι τὸν ἀδελφὸν Ξέρξην ἀπεκτόνῃ, καὶ ὅτι Βαγέρραζον. Ⓢ ἀπέμπεται Σεκυνδιανὸς πρὸς καλούμενος Ωῆρον. ὁ δὲ ὑπὸ χεῖρτάι μὲν, οὐ πρὸς χεῖρτάι δέ. καὶ γίνεταί τ' ὅσον πολλάκις. τέλος περὶβάλλεται Ωῆρος πολλὴν στρατιάν, καὶ ὅτι δόξος ἢ βασιλεύσῃ. ἀφίσταται Ἀρβάριος ὁ τῶν ἰππέων Σεκυνδοχανοῦ ἄρχων πρὸς Ωῆρον· εἶτα Ἀρξάνης ὁ Αἰγυπτοῦ σαράπης· καὶ Ἀρτοξάρης ὁ ἑξ Ἀρμενίας ἦκε πρὸς Ωῆρον. καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ πλεὺς χίται, οὗτοι ἐκόντι.

Βασιλεύς Ωῆρος, καὶ μετονομάζεται Δαρειῆος. καὶ μετέρχεται ἀπ' αὐτῆς καὶ ὄρκοις, ὑποθήκῃ Παρυσάτιδος, Ⓢ Σεκυνδιανόν· πολλὰ Μενοςάνοις παρανομιῶν Σεκυνδιανόν μὴ πιστεύειν τοῖς ὅρκοις, μηδὲ ἀνένδεοι τὰ τοῖς ἔξ ἀπατῶσι. πείθεται δ' ὅτι ὁ ὅρκος, καὶ ἀλίσκεται, καὶ εἰς πλεὺς ἀποδὸν ἐμβάλλεται καὶ ἀπολλύεται, βασιλεύσας μὲν ἑξ ἡμέρας πέντε καὶ δεκά. βασιλεύει δ' αὐτὸν μόνος Ωῆρος, ὁ καὶ Δαρειῆος· θινούρηι δὲ τρεῖς ἡδύνωτο πρὸ αὐτῷ, μέγιστον μὲν Ἀρτοξάρης, δεύτερος δὲ Ἀρπασαξάνης, καὶ τρίτος, Ἀρβῶος. ἐξ ἧς δὲ μάλιστα τῇ γυναικὶ συμβούλῃ. Ⓢ ἦς πρὸ τῆς βασιλείας δύο ἔχε τέκνα, Ἀμισριν θυγατέρα καὶ Ἀρσάκην υἱόν· ὅς ὑστερον μετονομάσθη Ἀρτοξέρξης. τίηται δὲ αὐτῷ ἑτερον υἱὸν βασιλεύσασα, καὶ τίηται δ' ὄνομα αὐτῇ ἀπὸ τῆς ἡλίου Κύρον. εἶτα τίηται Ἀρτοξην, καὶ ἐφεξῆς μέχρι παίδων δεκατεσσάρων. καὶ φησὶν ὁ συγγραφεύς, αὐτὸς πρὸ αὐτῆς ἐκείνης τῆς Παρυσάτιδος τῶντα ἀκούσας. ἄλλὰ πᾶσι μὲν ἄλλα τῶν τέκνων ταχὺ ἀπεβίω. Ⓢ δὲ πρὸς ἐγγεγονότες, οἱ τε πρὸς ῥήγνεντες τυγχάνουσι, καὶ ἐπὶ τίταρτος υἱός, Ὁξένδρας ὠνομασμένος. ἀφίσταται βασιλεύς, Ἀρσίτης οἰκεῖος ἀδελφός ὁμοπατριος καὶ ὁμομήτριος, καὶ Ἀρτύφιος.

ὁ Μεγα-

ὁ Μεγαβύζου. πέμπεται Ἀρτασύρας καὶ αὐτῶν, καὶ πολεμεῖ Ἀρτύφιον. καὶ δυοῖ μά-
 χαις Ἀρτασύρας νικᾷται, εἴτα πάλιν συμ-
 βολῶν, νικᾷ Ἀρτύφιον. καὶ ὑπάρχει τοῖς σὺν
 αὐτῷ Ἕλληνας δώροισι, καὶ καταλιμπάνον
 αὐτῷ Μιλήσιοι μόνοι τρεῖς. τέλος ὄρχαις καὶ
 πύξιδι λαβῶν τῷ Ἀρτασύρα, ἐπὶ ὃ Ἀρ-
 σίτης οὐκ ἐφαίνετο, προσεχώρησε βασιλεὺς.
 Παρύσατις δὲ βυλβύεται βασιλεὺς ὁρμῶντι
 πρὸς τὸν Ἀρτυφίην θάνατον, μὴ ἀνελθὴν τέως,
 (ἔσθαι γὰρ τὸ ἀπάτιον. καὶ εἰς τὸ πρὸς
 χώρησιν τῷ Ἀρσίπῳ) ἐπειδὴ καὶ κείνος ἀ-
 πατηθεὶς αἰῶν, δεῖν τότε ἀμφω διαχρησά-
 σθαι. καὶ γένηται οὕτως, βυλβύεται τῆς συμ-
 βολῆς. ἔκ ἐμβάλλει εἰς τὴν ἀπὸ δὴν Ἀρτύ-
 φιος καὶ Ἀρσίτης. καὶ τοὶ Ἀρσίπῳ ὁ βασιλεὺς
 οὐκ ἐβούλετο ἀπολέσθαι, ἀλλ' ἡ Παρύσα-
 τισ, πᾶν μὲν πείρουσα, πᾶν ὅτι βία ζομένη, ἀπώ-
 λεσε. κατελθὼν δὲ καὶ Φαρνακίαν, ὁ συνα-
 γελῶν Σκευόχην καὶ Ξέρξην. ἀνῆρξεν δὲ καὶ
 Μενόστῃς ὅς ἐαυτὸν ἤδη πρὸς θάνατον συλ-
 λαμβανόμενος. ἀφίσταται Γισούθνης. ἔκ ἀ-
 ποπέλλει καὶ αὐτὸν Τιταφέρνης, καὶ Σπι-
 θραδάτης, καὶ Παρμίστης. αὐτὸς περὶ τῷ Πι-
 σούθνης, ἔχων καὶ Λύκωνα τὸν Ἀθηνῶν
 ἄμα Ἕλλησιν ὧν ἐκεῖνος ἦρχε. λαμβάνουσι
 δὲ οἱ τῷ βασιλεὺς φρασηρεὶ χεῖμασι Λύ-
 κωνα καὶ τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἀφιστῶσι Γι-
 σούθνου. εἴτα δόντες αὐτῷ πύξιδι καὶ λαβόν-
 τες, ἀγρουσι τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ εἰς τὴν ἀπὸ
 δὴν ἐνέβαλεν, Τιταφέρνη δὲ τὴν Γισού-
 θνου σατραπείῃ. ἔλαβε δὲ Λύκων καὶ πό-
 λιν καὶ χώρας ὑπὸ τῆς περσίδος. Ἀρ-
 τοξάρης δὲ, ὅς ἐστιν ἡδυνάτω τῷ βασιλεῖ,
 ὅτι βουλὴ βασιλεῖ, γέλων αὐτὸς βασι-
 λεύσας, ἐκ τομίας ἐπαρχων. πᾶν γὰρ καὶ
 ὑποπρὶν περσὶ ταξεν αὐτῷ γυναικὶ κα-
 πασκάδαται, ἵνα ὡς ἀνὴρ φαίνοιο. δι' ἧς καὶ
 καταμύνεται, καὶ συλλαμβάνει. καὶ πα-
 ραδίδεται Παρυσάτιδι, καὶ ἀναίρειται. Ἀρ-
 σάκης δὲ ὁ τοῦ βασιλεὺς παῖς, ὁ καὶ ὕστε-
 ρον μετονομασθεὶς Ἀρτοξέρξης, γαμῶν τὴν
 Ἰδέρνεω θυγατέρα Στάτιραν. τὴν δὲ τοῦ
 βασιλεὺς θυγατέρα, ὅτι Ἰδέρνεω υἱός.

Megabyzi filius. In eos mittitur
 Artasyras, & Artyphium bello
 inuadit: atque in duabus pugnis
 Artasyras vincitur: deinde rur-
 sus congressus Artyphium supe-
 rat, & eos qui cum illo erāt Grae-
 cos muneribus ad se allicit, adeo
 ut ille cum tribus tantummodo
 Mileis relinquitur. tandem
 quum iusiurandum fidemque ab
 Artasyra accepisset, quoniā Arsi-
 tes non comparebat, regi se de-
 didit. Parysatis verò regi ad Ar-
 typhium interficiendū animato,
 consilium dedit ut ne tunc tem-
 poris illum interficeret: (hoc e-
 nim modo Arsitē deceptū ei
 se dediturum) sed postquam il-
 le deceptus captusque esset, tunc
 utrūque necaret. id quod ita fa-
 ctum est, consilio exitum conse-
 quuto. Artyphius enim & Arsites
 in cineres cōiiciuntur. Arsitē
 tamen rex morte mulcare no-
 lebat, sed Parysatis partim preci-
 bus, partim vi id effecit. Pharna-
 cyas item, qui vnā cum Secun-
 diano Xerxem occiderat, lapidi-
 bus est obrutus: & Menostanes
 sibi ipsi mortem cōsciuit, quum
 iam ad poenam subeundā com-
 prehenderetur. Desciscit Pisuth-
 nes, & in eū Tissaphernes mit-
 titur, atq; Spithradates, & Parmis-
 tes. Pisuthnes verò aduersus eos
 tendit, secum habens Lyconem
 Atheniensem, cum Graecis quo-
 rum ille dux erat. Sed regis du-
 ces pecuniis Lyconem Graecis-
 que captant, & ut à Pisuthne de-
 sciscant persuadent. deinde Pisuth-
 ni fidē data, & ab eo accepta, cū
 ad regem ducunt, qui cum in ci-
 neres coniicit, eiusque satrapiam
 Tissapherni tradit. Lycon verò
 & vrbes & regiones mercedem
 prodicionis accipit. Artoxares
 autem, qui plurimum apud regē
 poterat, ei molitur insidias; de re-
 gno inuadendo cogitans. nam;
 quum esset eunuchus, imperauit
 vxori suae ut sibi barbā confici-
 ceret, idque ut vir esse existima-
 retur. Sed per eam patefacto hoc
 dolo, comprehenditur, & Pa-
 rysatidis in potestatem tradi-
 tur, à qua interficitur. Arsa-

ces autem regis filius, qui postea est nominatus Artoxerxes, vxorem ducit I-
 dernis filiam Statiram: atque regis filiam similiter vxorem ducit filius Idernis.

Amistris autem erat filia, cuius sponso nomen erat Terituchmes: qui patre suo mortuo, pro ipso satrapa constitutus est. Habebat autem sororem ex eodem patre natam, quæ Roxane vocabatur: quæ cum formosa erat, tum verò sagittandi iaculandique peritissima. Huius amore captus Terituchmes, & cum ea rem habens, oderat Amistrin: tandemque eam in saccum cōicere statuit, ut à trecentis viris, cum quibus defectionem molitus est, cōfoderetur. Sed quidam cui nomen erat Vdiastes, qui autoritate apud Terituchmem valebat, & literas à rege acceperat, quibus multa ei pollicebatur si sua filia ei ab illo periculo liberaretur, Terituchmem aggressus interfecit: quum ipse Terituchmes aduersus eos qui in ipsum insurgebāt, strenuè pugnando, multos interfecisset. nam ab eo triginta sex homines occisos fuisse tradunt. Sed filius Vdiastis Mitradates nomine, qui Terituchmis armiger erat, nec adfuerat, postquā rem didicit, patri diras imprecatur: est: & quum urbem Zarin occupasset, eam filio Terituchmis conseruauit. At Parysatis matrē Terituchmis, fratresque Metrostē & Helicum, & sorores, quæ præter Statirā duæ erant, viuas terra obrui, Roxanem autem viuā secari iussit. Id quod factū est. Rex verò vxoris suæ, ut simili poena Statiram afficeret Arsaces filii ipsius vxorē imperauit. Sed quū matrem & patrem multis fletibus & planctibus placasset, & Parysatidis animus flexus esset, poenam remisit. Sed & ipse Ochus Darixus Parysatidi dixit fore ut valde ipsam aliquando poeniteret. At in libro decimo octauo narrat quomodo Ochus Darixus mortuus sit quum Babylone agrotasset, & annos triginta quinque regnauisset.

Regno igitur Arsaces potitur, qui & Artoxerxes mutato nomine dictus est. hoc regnū adeptus, Vdiasti lingua abscinditur, eique ponē auellitur: atque ita tandē ille moritur, & filius eius Mitradates pro patre satrapa cōstituitur.

A Ἀμιστρίς ἡ θυγάτηρ, τῇ δὲ τῷ τῆς κυμ-
φίᾳ ὄνομα Τερίτουχμης· ὃς καὶ τοῦ πα-
τρὸς πελιδνισθῆναι, αὐτὸ αὐτῇ σατραπείας
κατέστη. ἡ δὲ ὁμοπατρία αὐτῇ ἀδελ-
φὴ Ρῶξάνη, καλὴ τῇ εἶδει, καὶ τοξόθειν
καὶ ἀκοντίζῃν ἐμπειροτάτη. ἐρῶν δὲ τῷ
τῆς ὁ Τερίτουχμης καὶ συγγινώσκοντος, ἐμί-
σει Ἀμιστρίν· καὶ τέλος ἐμβαλεῖν αὐτὴν
εἰς σάκκον, καὶ κατακτενῆσαι αὐτὴν ὑπο-
τακισίων ἀνδρῶν, μετ' ὧν καὶ τὴν ἀπο-
B τῶν ἐμελέτησιν, ἐβουλόσατο. ἄλλὰ
τῆς ΟΥ' Διάστῆς ὄνομα, ἰχμὺ ἔχων τῷ
Τερίτουχμῃ, καὶ γράμματα τῷ βασι-
λέως, πολλὰς ὑποχέουσιν ἔχοντα εἰσε-
σαγεῖν αὐτῇ ἡ θυγάτηρ, δόξα μὲν, ὅτι πῆ-
θεται καὶ αἰσχεῖ Τερίτουχμῇ, ἡμναίως
ὡς τῇ ἐπαμαρτῶσαι ἀδρισταίον, καὶ πολ-
λοὺς ἀποκτείναντα. μέγας γὰρ ἦ καὶ ἡ
Φασὶν αὐτὴν ἀποκτείναντα. ὁ δὲ υἱὸς τῆς ΟΥ'-
Διάστου Μιτραδάτης, ὑπασισης ὧν Τερί-
C τούχμου, καὶ μὴ παρὼν, ἐπεὶ ἔμελλε, πολ-
λὰ τῇ πατρὶ κατηράσατο, καὶ πόλιν Ζά-
ριν κατὰ λαβῶν, ἐφύλασσε τῷ τῆς
πατρὸς Τερίτουχμῆος. ἡ δὲ Παρύσατις
τὴν τε μητέρα τῆς Τερίτουχμῆος, καὶ ὅν
ἀδελφοὺς Μητροσθῆν καὶ Ἡλίκον, καὶ τὰς ἀ-
δελφὰς δύο οὖσας, χωρεῖς τῆς Σπατίρης,
ζώσας ἐκέλευσε κατὰ χῶσας· τὴν δὲ Ρῶ-
ξάνην, ζώσαν κατατεμεῖν. καὶ ἐγένετο. ὁ δὲ
βασιλεὺς εἶπε τῇ γυναικὶ Παρυσάτιδι,
D ποιῆσαι ὁμοίως καὶ Σπατίρην τὴν Ἀρ-
σάκου γυναικα τοῦ πατρὸς. ἄλλ' ὅ γε Ἀρ-
σάκης παλλὰ τὴν μητέρα καὶ τὴν πατρί-
ρα δάκρυσι καὶ κοπετοῖς ἐξελωσάμενος,
ἐπεὶ ἡ Παρύσατις ἐπεκράμθη, σπινε-
χῶρησε· καὶ Ὡχρος ὁ Δαρεῖας, εἰπὼν
Παρυσάτιδι, πολλὰ μεταμελήσειν αὐ-
τὴν. Ἐν δὲ τῇ ἰθ' ἱστορίᾳ Διόλαμβα-
νει ὡς Ὡχρος ὁ Δαρεῖας ἀπέθανεν, ἀ-
δελφίσας ἐν Βαβυλῶνι, ἔτη βασιλεύσας
E λέ.

Βασιλεύει ὁ Ἀρσάκης, ὁ μετονομασθεὶς
Ἀρτοξέρξης· καὶ ἐκτέμνεται ὁ ΟΥ' Διάστῆς
τὴν γυναικα, καὶ ἐξελκύεται τῷ τῆς
πατρὸς, καὶ ἀποκτείνεται. ὁ δὲ παῖς αὐτῆς Μιτραδά-
της αὐτὴν τῇ πατρὶ κατὰ σατραπείας.

ἐπὶ τῇ δὲ τῶντα ἀποδοῖ Σπατίεως. A
 καὶ ἡνίατο Παρύσατις. Ἀφβάλλετο Κύ-
 ρος ὑπὸ Τισαφέρνης πρὸς Ἀρτοξέρξῳ
 τῷ ἀδελφῷ, καὶ καὶ αὐθιγὴ Παρυσάτιδι
 τῇ μητρὶ, καὶ ἀπολύεται τῆς Ἀφβολῆς.
 ἀπελαύνει Κύρος ἡ τιμωρὸς τῶν ἀ-
 δελφῶν πρὸς τὴν οἰκίαν σατραπείαν, καὶ
 μελετᾷ ἐπιμάσασιν. Ἀφβάλλει Σαπ-
 βαρζάνης Ὁρόντιον, ὡς Παρυσάτιδι μι-
 γνυται, καὶ τοὶ λίαν αὐτῆς σωφρονούσης· καὶ
 ἀναίρειται Ὁρόντης. καὶ ὀργίζεται ἡ μήτηρ B
 τῷ βασιλεῖ, ὅτι Παρύσατις φαρμάκῳ
 ἀφθίρει τὸν Τερίτουχμιν υἱόν. καὶ πε-
 ρὶ τοῦ θανάτου τὸν πατέρα Ἀφ τὸ πυ-
 ρός, τῶν τὸν νόμον. ἔξ οὗ καὶ ἑλέχως Ἐλ-
 λαίνικου καὶ Ἡρόδοτου, ὡς ψεύδονται. ἀπο-
 στασις Κύρου ἀπὸ τῷ ἀδελφῷ, καὶ σὺνα-
 γῇ Ἑλλήνων στρατεύματος καὶ βαρβα-
 ρικοῦ, καὶ στρατηγῶν Κλέαρχος Ἑλλήνων.
 ὅπως τε συνένεσις ὁ Κιλικίων βασιλεὺς ἀμ-
 φω σπινεμάχῃ Κύρῳ τε καὶ Ἀρτοξέρξῃ. ὅ- C
 πως τε Κύρος τῇ ἰδίᾳ στρατῷ καὶ Ἀρτο-
 ξέρξῃ πάλιν τῇ οἰκίᾳ πρήνησεν. Κλέαρ-
 χος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος, ὃς ἦρχε τῶν Ἑλ-
 λήνων, καὶ Μένων ὁ Θετταλός, οἱ μὲν Κύρου ἡ-
 σθη, αἰεὶ ἀφφορεῖ Ἀλλήλοις ἐπὶ γυγαιον-
 δίστι τῷ μὲν Κλεάρχῳ ἀπῆλτα ὁ Κύρος
 σὺν ἐβούλῃ, τῷ δὲ Μένωνι λόγος ὁσέως
 ἴσῃ. ἡ τομολογία δὲ ἀπὸ μὲν Ἀρτοξέρξου
 II πρὸς Κύρον πολλοί, πρὸς δὲ Ἀρτοξέρξῳ
 ἀπὸ Κύρου ὁσέως. διὸ καὶ ὁ βαρβαρὸς D
 πρὸς χωρήσας Κύρῳ μελετήσας, καὶ ἀφ-
 βληθεὶς, εἰς τὴν ἀποδὸν ἐνεβλήθη. πρὸς-
 βολὴ Κύρου πρὸς τὴν βασιλείαν στρα-
 πείαν, καὶ νίκη Κύρου. Ἀλλὰ καὶ θάνατος
 Κύρου, ἀπειθοῦς Κλεάρχῳ· καὶ αἰκί-
 σμοι τοῦ σώματος Κύρου ὑπὸ τοῦ ἀδελ-
 φοῦ Ἀρτοξέρξου. τὴν τε γὰρ κεφαλὴν καὶ τὴν
 χεῖρα, μὴ ἥς τὸν Ἀρτοξέρξῳ ἔβαλεν, αὐτὸς
 ἀπέτεμε καὶ ἐβρίάμβουσιν ἀναχάρσις Κλε-
 ἀρχου τῷ Λακεδαιμόνι, ἅμα τοῖς σὺν αὐ-
 τῷ Ἑλλήσι, τῆς νυκτός, καὶ τῇ τῆς Παρυσά-
 τιδος πόλεων μασκαλάηφιν. εἶτα ἀποδοῖ
 βασιλείαν πρὸς τοῖς Ἑλλησιν, ὡς Παρύσατις
 εἰς Βαβυλῶνα ἀφίκετο, περὶ οὗσα Κύρον,
 & ut rex cū Græcis fœd' inierit. Ut Parysatis Babylonē profecta sit Cyrū lugēs.

Facta autem hæc fuere impulsu
 Statiræ: vnde Parysatis dolore
 afficiebatur. Criminatur Tissa-
 phernes Cyrum apud Artoxer-
 xem fratrem: is ad matrem Pa-
 rysatin cōfugit, & à crimine ob-
 iccto absoluitur. Reuertitur Cy-
 rus ad suam satrapiam, ignomi-
 nia à fratre affectus, ideòque de
 defectione cogitat. Satibarzanes
 Orontem criminatur, cum Pa-
 rysatide consuetudinem cum ha-
 bere dicens, quum alioqui castè
 illa viueret. Morte igitur multa
 tur Orontes: & mater irascitur i-
 psi regi quòd Parysatis veneno
 Terituchmis filiū necauerit. Et
 de eo qui patrem igne contra
 legem sepeliuit, *fit mentio*. vnde
 Hellanicus & Herodotus mèda-
 cii arguuntur. *Refertur etiam* Cy-
 ri à fratre defeccio: & quomodo
 Græcum pariter & barbaricum
 exercitum coegerit, & Clearchus
 Græcorum exercitus dux fuerit.
Commemoratur deinde quo pacto
 Syennesis Cilicum rex ambos,
 Cyrum videlicet & Artoxerxē,
 in bello gerēdo adiuerit, & quo
 modo Cyrus suum exercitum,
 & Artoxerxes vicissim suum ex-
 hortat' fuerit. Sed Clearchus La-
 cedæmonius Græcorum dux, &
 Menon, ambo Cyrum sequētes,
 semper inter se diffidebāt, quòd
 Cyrus Clearchi cōsilio in omni-
 bus vteretur, Menon autem in
 nullo apud eum loco esset. Et ad
 Cyrum quidem ab Artoxerxe
 multi transfugiebant, sed nullus
 à Cyro ad Artoxerxem. quam
 ob causam barbarus quum ad
 Cyrum desciscere tentasset, &
 accusatus ea de re fuisset, in cine-
 res est coniectus. *Narratur etiam*
 ut Cyrus in regis exercitum im-
 pressionem fecerit, & victoria po-
 titus sit: deinde ut occubuerit, dū
 Clearcho morem non gerit. Ut
 Artoxerxes contumeliōs mo-
 dis in fratris cadauer seuerit:
 quippe qui non solum caput sed
 & manū qua percussus ab eo fue-
 rat, absiderit, & velut de ea triū-
 phans, circūtulit. *Scribit* & ut
 Clearchus Lacedæmoni' cū suis
 Græcis noctu recesserit, & vnā ex
 Parysatidis vrbib' occupauerit:

& vix eadem caput eius manum-
que recuperauerit, quæ Susa mi-
ferit, ibique sepeliuerit. De Baga-
pate qui iussu regis caput à cada-
uere Cyri auulsit: & quomodo
regis mater ubi in talorum lusu
cum vicit, ex pacto Bagapatem
obtinuit. & quomodo ipsi pellis
detracta fuerit à Parysatide, &
cruci deinde fuerit affixus ab ea-
dem. quo tempore ipsa propter
multam Artoxerxis obsecratio-
nem flere Cyrum cessauit. Quo-
modo Artoxerxes dona cuidam
dederit qui Cyri tiaram attulit,
& Carem qui Cyrum à se vulne-
raturum arbitrabatur, honorificè
exceperit. Parysatis autem illum
qui honorificè exceptus fuerat,
cruciatib⁹ adhibitis interfecerit.
Vt Artoxerxes petenti Parysati-
di Mitradatē tradiderit, quippe
qui in mensa se Cyrum interfe-
cisse gloriatus esset: & ut sibi tra-
ditum acerba morte multataue-
rit. Hæc in libris x i x & x x cō-
tinentur.

In libris autē x x i & x x i i,
& x x i i i, (quo tota hæc finitur
historia) hæc continentur, Quo
pacto Tissaphernes Græcis insi-
dias molitus sit, quum socii sibi
adiunxisset Menonem Thessa-
lum, & per eum dolo iuramentis-
que Clearchum ducēque cæte-
ros in potestatem suam redege-
rit, quanuis Clearchus præuide-
ret, insidiāsque amoliretur. Sed
tum multitudo per Menonem
decepta, Clearchum etiam inui-
tum ad Tissaphernem coegit ac-
cedere, tum etiā Proxenus Bæo-
tius antè dolo circumuentus, ut
id faceret hortabatur. Quomo-
do Clearchum & cæteros com-
pedibus vincios Babylonem ad
Artoxerxem miserit: & quomo-
do ad conspiciendum Clearchū
omnes confluerint: & quomo-
do Ctetias ipse, quum medicus
esset Parysatidis, Clearcho, dum
in carcere esset, multa humani-
tatis officia per eā præstiterit. Et
ut illum Parysatis à vinculis li-
berasset, nisi Statira virum Arto-
xerxem ad eum interficiendum
hortando compulisset. Ita Clear-
chus morte multatus est: & circa
eius cadauer ostēitum hoc extitit,
quod flante
veto vehemētissimo, sepulcralis agger magnæ altitudinis sponte sua id cōtexerit.

A καὶ μόλις ἐκθμίσατο τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ
τὴν χεῖρα, καὶ ἔθαψεν, καὶ ἀπέστειλεν εἰς
Σούσα. ὅτε δὲ Βαγαπάτου τοῦ ἀποτεμόν-
τος, πρὸς τὴν βασιλείαν, τὴν κεφαλὴν
ἀπὸ τοῦ σώματος Κύρου. ὅπως ἡ μήτηρ μὲν
βασιλέως κύβοις ὅτι σὺν ἡλικίᾳ παῖζασα,
καὶ νικήσασα, ἔλαβε Βαγαπάτην. καὶ ὅν
ἔχον τὸ δέρμα παρὰ τὴν αἰστανείαν
ὑπὸ Παρυσάτιδος· ὅτε καὶ ὁ πολὺ ὅτι
Κύρου πένθος αὐτῇ ἐπαύσατο, ἔλαβεν τὴν πολ-
B λὴν τοῦ Ἀρτοξέρξου δῖον. ὡς Ἀρτοξέρ-
ξης δῶρα ἔδωκε τῷ ἐγγράμῳ Κύρου
πῖλον, καὶ ὡς Κᾶρα τὸν δοχέοντα Κύρου
βαλεῖν Ἀρτοξέρξης ἐτήμησε. καὶ ὡς Παρύ-
σατις τὸν τιμῆντα Κᾶρα αἰκισαμένη, ἀ-
πέκτεινεν. ὡς Ἀρτοξέρξης πρὸς δὲ αὐτὴν
την αἰστανείαν Μιτραδάτην Παρυσάτιδι, ὅτι
τραπέζης μεγαλαυχώμενα. ἀποκτείναν
Κύρον. καὶ αὐτὴν λαβοῦσα, πικρὰς αἰεί-
λε. ταῦτα καὶ ἡ θ' καὶ ἡ κ' ἰστοίαν.

C Ἐν δὲ τῇ κα' καὶ β' ἐ' γ', ἥ τις καὶ τῆς ὁ-
λης πέρας ἔστιν ἰστορίας, τὰ δὲ παρὰ τὴν
πῖλα. ὡς Τισσαφέρνης ὅτι βουλὴν τοῖς Ἑλ-
λασι, καὶ πρὸς ταμιευσάμενος Μένωνα τὸν
Θεσσαλόν, δι' αὐτοῦ Κλέαρχον καὶ τοὺς ἄλ-
λοις στρατηγοῖς ἀπάτη καὶ ὄρκοις ἐχειρώσα-
το, τοῦ Κλεάρχου καὶ πρὸς τοῦ δοχέοντος καὶ ἀπο-
κρουσάμενος τὴν ὅτι βουλὴν. ἀλλὰ τότε
πληθὺς ἔλαβεν Μένωνος ἀπατητὴν, καὶ τὴν ἀγ-
χασε καὶ ἀκόντα Κλεάρχου πρὸς Τισσα-
D φέρνην παρὰ τὴν αἰστανείαν, καὶ Πρὸς τὸν οὐ
ῶπιος, αὐτὸς ἡδὴ πρὸς τοὺς ἀπάτη, συμ-
πρὸς ἡνεί. ὡς εἰς Βαβυλῶνα πρὸς Ἀρτοξέρ-
ξην Κλεάρχον καὶ τοὺς ἄλλους ἀπέστειλεν ὅτι
πῖλας· καὶ ὡς ὅτι ἡ καὶ Κλεάρχου ἀπαρ-
τες συνεβλήθησαν. ὡς Κτησίας αὐτὸς, ἰα-
τὸς ὢν Παρυσάτιδος, πολλὰ Κλεάρχῳ ὅτι
ἐπὶ δεσποτικῶν ὅτι πρὸς ἡδονὴν ἐπὶ πρὸς
πῖλας δι' αὐτῆς ἔπρξα· καὶ τῷ δεσποτῶν ἐν
Παρύσατις ἔλυσεν ἐπὶ ἀφῆκεν, εἰ μὴ Στα-
E τισι τὸν ἄνδρα Ἀρτοξέρξην ἀνέπεισε ὅτι
τὸν ἀναρεθύναι. καὶ ἀνῆλθεν Κλέαρχος·
ἐπὶ τὸς ὅτι τῷ σώματι σὺν ἡλικίᾳ. αὐτὸς
γὰρ ὅτι αὐτὸς τὰ φος, μεγίστου πρὸς τὸν
ἄνεμον, ὅτι μέγα ἡρόδος, ὅτι συνεβλήθη.

καὶ τὸν ἀνέπεισε ὅτι τὸν ἀναρεθύναι. καὶ ἀνῆλθεν Κλέαρχος·
ἐπὶ τὸς ὅτι τῷ σώματι σὺν ἡλικίᾳ. αὐτὸς
γὰρ ὅτι αὐτὸς τὰ φος, μεγίστου πρὸς τὸν
ἄνεμον, ὅτι μέγα ἡρόδος, ὅτι συνεβλήθη.

ἀνιρέθησαν δὲ καὶ ὅσιν αὐτὰ ἀναπεμ-
φθέντες Ἕλληες, πλὴν Μένωνος. λαιδο-
εῖα Παρυσάπιδος πρὸς Σπατίρειαν, καὶ
ἀναιρέσις Διφ. Φαρμάχου, τὸν Διφ. σκλ-
αδέντος τὸν Σπ. (ἐφυλάχθητο γὰρ Σπα-
τίρεια λίδῃ μὴ παθεῖν ὃ πέποιθε) μαχα-
ρίου τὸ ἐν μέσσοις ἐπαλείφεται τὰ Φαρμά-
χου. ὃ δὲ λοιπὸν οὐ μετεῖχε. πούτω τέμνε-
ται ὀρνίθιον μικρὸν, μέγας ὅσον ὠδὸν. (Ῥι-
δάκιον Πέρσαι ὃ ὀρνίθιον καλοῦσι) τέ-
μνεται δὲ δίχα, καὶ ὃ μὲν καθαρθὲν τοῦ
ιοῦ ἤμισυ αὐτὴ λαβοῦσα Παρύσατις ἐ-
σθίει, τὸ δὲ πρὸς τοῖς ἡμίσεισι τὰ Φαρμά-
χου, ὀρέγει Σπατίρεια. ἡ δὲ, ἐπεὶ ἐσθίουσαν
πλὴν ὅτι δόδοις ἐώρα ὃ ἤμισυ, μὴ δὲν συνι-
δεῖν διωκτοῖς, καὶ αὐτὴ σὺν ἐσθίει τὸ θά-
νατον ὃ Φάρμακον. ὀργὴ Διφ. τούτου τοῦ
βασιλέως πρὸς πλὴν μητέρα, καὶ σύλλη-
ψις τῶν δυνούχων αὐτῆς, καὶ αἰχισμὸς καὶ ἀ-
ναιρέσις. καὶ ἐπὶ σύλληψις Γίγης ἢ ὠκείωτο
Παρυσάπιδι, καὶ κρίσις ἐπ' αὐτῇ καὶ ἀ-
θώσις μὲν τῶν κατὰ τὴν κρίσιν, καὶ τὰ δὲ
12 δὲ τῶν βασιλέως καὶ αἰχισμὸς Γίγης,
καὶ ἀναιρέσις. καὶ ὀργὴ Διφ. τὸν Παρυ-
σάπιδος πρὸς τὸν υἱόν, καὶ αἰκνίου πρὸς πλὴν
μητέρα. καὶ ὃ γῶμα δὲ τοῦ Κλεάρχου
δι' ἐπὶ ὅκτω μὲν ἐφ' ἀφ' ἑαυτοῦ, οἷον ἡ
κρύφα Παρύσατις, καὶ ὃν καὶ ἐν ἐκεί-
νῳ ἐτελεύτησε, Διφ. τῶν δυνούχων καὶ τῶν
χρῶσα. αἰτίαι δὲ αἱ Εὐαγόρα βασιλεῖ
Σαλαμῖνος βασιλὸς Ἀρτοξέρξης διωέ-
θη. καὶ ἀγγελοὶ Εὐαγόρα πρὸς Κτησίδου
ὑπὸ τοῦ λαβεῖν τῶν Ἀβουλίτου τὰ ἐ-
πιστολάς. καὶ Κτησίτου πρὸς αὐτὸν ὅτι πο-
λὴ, πρὸς τὸν Διφ. μαχόμεναι αὐτὸν Ἀνα-
ξαγόρα τὰ Κυπρίων βασιλεῖ. τῶν πα-
ρὰ Εὐαγόρα ἀγγέλων εἰς Κύπρον ἀφι-
ξίς, καὶ τῶν τῶν Κτησίτου χρημάτων ἀ-
πόδοις Εὐαγόρα. καὶ Κόνωνος πρὸς Εὐ-
αγόραν λόγος ὑπὸ τῶν πρὸς βασιλέα ἀ-
ναδιδόναι, καὶ Εὐαγόρα ὅτι πολλὴ πρὸς αὐ-
τὴν ἡξιώθη ὑπὸ αὐτῶν. καὶ Κόνωνος πρὸς
Κτησίαν ὅτι πολλή. καὶ βασιλεῖ τῶν Εὐ-
αγόρα φόρος. καὶ τῶν ὅτι πολλὰν Κτησίαν
ἀπόδοις. Κτησίτου λόγος πρὸς βασιλέα
πρὸς Κόνωνος, καὶ ὅτι πολλὴ πρὸς αὐτὸν.

A Interfecti etiam fuerunt Græci
cum eo missi, præter Menonē.
Narrantur deinceps Parysatidis
in Statiram cōiugia, & quomo-
do Statira fuerit veneno necata.
quod hūc in modum paratum
erat: (cauebat enim sibi Statira
diligenter ab hoc malo, quod ei
tamen contigit.) Vna pars cul-
telli veneno superillinitur, cuius
reliqua pars intacta remāsit: hoc
secatur auicula parua, oui habēs
magnitudinem. (auiculam hāc
Perisæ ryndacen appellant) di-
uiditurque in duas partes. & ipsa
Parysatis dimidiam partem quæ
veneno carebat, accepit, comē-
ditque: at partem veneno tinctā
porrexit Statiræ. Illa quum eam
quæ porrexerat edere dimidiam
partem vidisset, nec quicquam
frandis animaduertere potuisset,
ipsa quoque vnā mortiferum co-
medit venenum. Hinc matri rex
irascitur, & eius eunuchi cōpre-
hensi cruciantur & morte mul-
tantur. Prætereaque Ginge cō-
prehenditur, quæ Parysatidi fa-
miliaris erat, atque de ipsa iudi-
cium exercetur: à iudicibus qui-
dem absoluitur, à rege autē con-
demnatur. Tandem verò cru-
ciatibus afficitur & necatur, eoque
nomine Parysatis filio, hic vicis-
sim matri succēset. De Clearchi
tumulo qui octo pōst annis pal-
marum plenus apparuit: quas Pa-
rysatis clam per eunuchos, quo
tēpore ille mortuus est, aggesta
terra obruerat. Causæ propter
quas rex Artoxerxes & EVago-
ras Salaminis rex inter se diffi-
derēt. & EVagoræ nūtiū ad Cte-
siam vt acciperent epistolas ab
Abulite: & Ctesis ad ipsū episto-
la de reconciliatione cum Ana-
xagora Cypriorum rege. EVa-
goræ nuntiorum in Cysrum
aduētus, & à Ctesia datæ ad EV-
agoram literæ, vt ei fuerint red-
ditæ. Et, Cononis ad EVagoram
oratio, suadentis vt ad regem a-
scenderet. Et, EVagoræ epistola
de honoribus quibus ab eo affe-
ctus fuerat. Et, Cononis ad Ctesiam
epistola. Et, tributum regi datum
ab EVagora. Et, epistolæ Ctesis
redditæ. Et, Ctesis ad regē oratio
de Conone, & epistola ad ipsū.

Munera ab EVagora missa Sati-
barzani traduntur, & nuntii in
Cyprum perueniūt. Et Cononis
epistola ad regem & Ctesiam.
Quomodo adhibita custodia re-
tenti sint nuntii à Lacedæmoniis
ad regem missi. Epistola regis ad
Cononē & ad Lacedæmonios,
quā ipse Ctesias tulit. & quomo-
do à Pharnabazo Conon cōstitu-
tus sit nauarchus. Ctesiaēque in
Cnidum patriam suam aduētus
& Lacedæmonem. & disceptatio
aduersus Lacedæmoniorum le-
gatos apud Rhodum: & emissio
ab Epheso vsque ad Baetra. & In-
dicæ regionis, dierum, parasan-
garum. Catalogus regum à Ni-
no & Semiramide vsque ad Ar-
toxerxem: quibus ille librū suū
claudit.

Α τῆς παλαιᾶς Εὐαγόρας δώρων ἀποδοῖς Σα-
τιβαρζάνη, καὶ τῶν ἀγγέλων τῶν εἰς Κύπρον
ἀφίξεις. καὶ Κόνωνος ἐπιστολὴ πρὸς βασι-
λέα καὶ Κτησίαν. ὡς ἐτηρήθησαν οἱ παλαιᾶς
Λακεδαιμονίων ἀγγελοι περιφθέντες πρὸς
βασιλέα. βασιλέως ἐπιστολὴ πρὸς Κόνω-
να καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους, ὑπὸ Κτησίας
αὐτὸς ἐκόμισεν. ὡς ὑπὸ Φαρναβάζου ναύ-
αρχος Κόνων ἐγέρετο. Κτησίῳ εἰς Κνίδον
τὴν πατρίδα ἀφίξεις, καὶ εἰς Λακεδαίμο-
να· καὶ κρίσις πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἀν-
γέλοις, ἐν Ρόδῳ. καὶ ἀφροῖς ἀπὸ Ἐφέσου
μέχρι Βάκτρων. καὶ Ἰνδικῆς ὀριθμὸς, στα-
θμῶν, ἡμερῶν, παλαιῶν καὶ νέων. καὶ πάσης βα-
σιλέων ἀπὸ Νίνου καὶ Σεμιράμιδος, μέχρι
Ἀρτοξέρξου. ἐν οἷς καὶ τὸ τέλος.

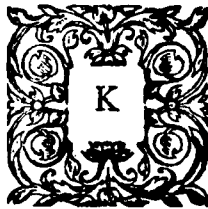

EX EIVSDEM
Ctesiaē scriptis quæ
Indica nominata sūt,
excerptæ ab eodem
Photio historiæ.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥΤΟΥ ΑΥ-
τοῦ Κτησίου Ἰνδικῶν ἐκ λο-
γαί, ἐκ τῆς τοῦ αὐτοῦ
Φωτίου.

INDICA Ctesia vno libro
cōtinentur, in
quibus magis
Ionicè loqui-
tur. Scribit In-
dum fluviiū, quā angustissimus
est, quadraginta stadiorum esse:
quā latissimus, ducentorum. In-
dos multitudine ceteros ferè v-
niuersos mortales superare dicit.
De scolece, id est, quodam verme,
qui est in flumine, & solus ex o-
mnibus animalibus in eo nasci-
tur. Dicit etiam ultra Indos non
alios homines habitare. In Indi-
ca regione non pluere, sed eam
à flumine rigari. De pantarba
gemma, & quomodo septuaginta
septem gemmas & lapides pre-
tiosos in flumen proiectos, (quæ
omnia erāt cuiusdā Bactriani instititoris) pantarba retraxerit inter se cohærentes.

ΤΗΣΙΟΥ ΠΑΙΝΔΙΚΑ
ὅστις ἐν ἐνὶ βιβλίῳ, ἐν οἷς
μᾶλλον ἰωνίζῃ. λέγει πε-
ρὶ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, ὅ
μὴ γενὸν αὐτῷ, διὸς πε-
σαρχόντα σταδίων εἶναι. ὅ δὲ πλατύτατον,
καὶ ἀφροῖς. λέγει περὶ αὐτῶν τῶν Ἰν-
δῶν, ὅτι πλείους σχεδὸν συμπύκτων αἰσθη-
των. περὶ τῷ σκώληκι τοῦ ἐν τῷ ποταμῷ
ὃ καὶ μόνον τῶν ἄλλων θηρίων ἐν αὐτῷ γίνε-
ται. περὶ τοῦ μὴ οἰκεῖν ἐπέκεινα αὐτῶν αἰ-
σθητοῦς. ὅτι οὐχ ὕει, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ πο-
ταμοῦ ποτίζεται ἡ Ἰνδική. περὶ παντάρ-
βας τῆς σφραγίδος· καὶ ὡς οἱ σφραγι-
δας ἀπορρίψειας καὶ ὑμῖοις λίθοις εἰς τὸν
ποταμὸν, ἀπὸ τῶν βακτρίων καὶ πη-
λου, αὐτὴ ἀνείλκυσε ἐχομένης ἀλλήλων.

13 *ᾧ τῷ τετραπλήτων ἐλεφαντῶν. πε-
 εὶ τῷ μικρῶν πεθήκων τῷ ἔχοντων οὐράς
 τετραπλήχεις. ᾧ τῷ ἀλεκτρυόνων τῷ
 μεγίστων. ᾧ τῷ ὀρνέου τοῦ βιτιάκου, ὅτι
 γλαυδάδμ αἰθερπίνω ἔχει καὶ φωνὴν μέ-
 γητος μὲν, ὅσον ἰέραξ, παρφύρεον δὲ παρ-
 πον· καὶ πύγων φέρει μέλανα. αὐτὸ δὲ
 κυάνεον ἔστιν ὡς τὸν τεράχην, ὡς φησὶν ἀ-
 βαρι. διαλέγεσθαι δὲ αὐτὸ ὡς φησὶν αἰθερω-
 πον, Ἰνδιστὶ αὖ δὲ Ἑλλωιστὶ μάτη, καὶ Ἑλ-
 λωιστὶ. ᾧ τῷ κελύκῃ τῇ πληρομυδῇ
 αἰὰ ἔπος ὑγρὸν χρυσίου· ὃς ἡς ἕκαστον παρ-
 χραὶ ὁσπράκινοι αἰὰ ἔπος δρύνονται. ὁσπρά-
 κινος δὲ δειῖ (εἶ), ἐπεὶ πηγνυται ὁ χρυσὸς ἀπα-
 ρυόμηνος καὶ αἰάγκη τὸ ἀγχείον θλάει, καὶ
 οὕτως ὁσπράκειν αὐτὸ. ἡ δὲ κελύκη, τετραγώνος
 ἔστιν, ἕκαστα δὲ καὶ πηγνῶν ἡ περὶ μετῆς, ὅ
 δὲ βάθος, ὁργμὰ· ἕκαστη δὲ παρὰ τὴν πάλαι-
 τον ἔλκει. καὶ ᾧ τῷ ἐν τῇ πυθμῇ τῇς
 κελύκῃς σιδήρου, ὃς οὐ καὶ δύο ξίφη Κτη-
 σίας φησὶν ἐγκέκεται· ἐν τῷ βασιλέως, ὃ
 ἐν τῷ τῇς τῷ βασιλέως μητρὸς Παρυσά-
 τιδος. φησὶ δὲ ᾧ αὐτῷ, ὅτι πηγνύμενος ἐν
 τῇ γῇ, νέφους καὶ χαλαρῆς καὶ τρηστήρων ἔστιν
 ἀποδύπαιμος. καὶ ἰδεῖν αὐτὸν αὐτῶτα φησὶ,
 βασιλέως δις ποιήσασθαι. ᾧ τῷ κυνῶν
 τῷ Ἰνδικῶν, ὅτι μέγιστοι εἰσὶν, ὡς καὶ λέοντι
 μάχεσθαι. ᾧ τῷ ὀρνῶν τῷ μεγάλων, ὃς
 ὦν ἡ τε σαρδὼ ὀρύσσεται, καὶ οἱ ὄνυχες, καὶ αἱ
 ἄλλαι σφραγίδες. ὅτι ἀλέα πολλή, καὶ ὅτι
 ὁ ἥλιος δεκαπλάσιον ὃ μέγεθος ἡ ἐν ταῖς
 ἄλλαις χώραις αὐτὸς ἑαυτοῦ φαίνεται, καὶ
 πολλοὶ ἐν αὐτῇ τῇ πύγῃ φθίσκονται· καὶ
 θάλασσαν φησὶν αὐτῇ ὁδοῖν ἔλαττον τῇς
 Ἑλλωικῆς. ὃ δὲ αὐτὴ αὐτῇς ἑως πεσάρων
 δακτύλων, θερμὸν εἶ· ὥστε μὴ ἰσχυρὸν εἶναι
 παρὰ πλάσθαι τῇ θερμῇ, ἀλλὰ κατὰ
 τὴν διαπλάσθαι.*

Ὅτι ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς ῥέων ἀπὸ πεδίων,
 καὶ δι' ὀρέων ῥεῖ· ἐν οἷς δὲ ὁ λεγόμενος Ἰνδι-
 κὸς καὶ λαμὸς φύεται, πάχος μὲν ὅσον δύο

αἰθρε παρὰ γωνίαι παρὰ λαμῶν· ὃ δὲ
 ὑψος, ὅσον μυριοφύρου νεὼς ἰσός. εἰσὶ δὲ ἐ-
 πι μείζους καὶ ἐλάττους, οἷος εἰς ἐν ὅρμῃ
 γάλα. εἶ δὲ τῷ καὶ λαμῶν δὲ ἀρρένας καὶ

A De elephantibus murifragis. De
 parvis simiis caudas quatuor cu-
 bitorum habentibus. De ma-
 ximis gallis gallinaccis. De auc-
 psittaco, quam lingua humana
 & voce præditam esse dicit, corui
 magnitudine, & rostro purpu-
 reo, barbâque gestare nigram,
 collū habere cæruleum, quem-
 admodum cinnabari: loqui-
 que ipsam Indicē, vt hominem:
 necnon Græcē, si Græcum ser-
 monem docta fuerit. De fonte
 qui quotannis auro humido
 impletur, ex quo fonte centum
 vrcei fictiles singulis annis hau-
 riuntur. ideoque fictiles esse oportet
 quoniam aurum dum hauri-
 tur concrevit, vt ad ipsum ex-
 trahendum frangere vas necesse
 sit. Fons hic quadratus est, cuius
 ambitus est sexdecim cubitorū,
 altitudo vnus vlnæ: singuli au-
 tem vrcei *qui auro pleni hauri-
 untur*, talenti pondus exæquant.

C De ferro quod in fundo huius
 fontis extat: ex quo duos gladios
 se habuisse dicit ipse Ctesias: vnū
 à rege, alterum à regis matre Pa-
 rysatide donatum. Id ferrum si
 in terram defigatur, nebulas &
 grandines turbinésque auerteret:
 & seipsum hæc vidisse, rege bis
 periculum faciente, commemorat.
 De canibus Indicis, qui ma-
 ximi sunt, adeo vt etiam cum
 leone pugnent. De magnis mō-
 tibus ex quibus sardo & onyches
 D aliaque gemmæ effodiuntur.

De acerrimo qui ibi est calore: &
 vt sol duplo maior quàm in aliis
 regionibus esse videatur, multā-
 que æstu ibi suffocentur. Tradit
 etiam mare ibi non minus spa-
 tiosum Græco esse: atque id in
 summo quidem, donec quis ad
 quatuor digitorum altitudinem
 perueniat, calidum esse: adeo vt
 piscis iuxta calorem illum viue-
 re non possit, sed in fundo degat.

E Indum fluuium campos &
 montes interlabi *tradit*, in qui-
 bus nascatur qui calamus Indi-
 cus appellatur: eius quidem cras-
 situdinis quam hominum duo-
 rum iunctæ vlnæ complecti pos-
 sint: altitudinis autem, quanta est

foeminam:& foeminam quidem nucleum habere, marem vero nequaquam : & esse validissimū. De animali Indico martichora dicto, quod facie hominē refert, leonis magnitudine, cinnabaris ruborem habens. Triplex est illi dētiū ordo: aures humanis similes, oculi item cæsi, velut sūt hominū. Caudam autem qualem scorpius epirotes habet, in qua & aculeus est cubitali maior. Sed & per transuersū aculeis munita est cauda. Aculeum item in summa parte, velut scorpius, gerit: quo accedentes pungit: nec mortem quicūque punctus fuerit, effugere potest. Quod si quis eminus aduersus ipsum pugnet, & ab anteriori parte caudā præ tendens aculeis petit, tanquam ab arcu eos ciaculans, & à posteriori parte eam rectā intentans. Ad plethri autem longitudinem iaculando peruenit, & quoscunque ferit, omnes ad vnum interficit, præter elephātem. Eius autem aculei longitudinem pedalem, funis tenuissimi latitudinē habent. Martichora autē Græcis ἀνθρωποφάγος sonat, id est, hominiuor, quod multos vorat quos interfecerit. Sed & animalia cætera vorat. Pugnātque & vnguib; & aculeis. Aculeos autem vbi ciaculatū fuerit, renasci scribit. Abundat autem his animalibus India: quæ ab hominibus interficiuntur, qui elephantis infidentes, telis ea petunt. De summa Indorum iustitia, & de moribus ac ritibus eorum. De loco sacro qui est in traδu inhabitabili regionis, quem sub nomine solis & lunæ venerantur: ad quē à mōte Sardonis quindecim est dierum iter. Vt sol ibi singulis annis per dies trigintaquinque aliquid refrigerationis illis concedat, propter id festum, vt ne dū ipsum celebrant & dū reuertuntur, torreantur. Tonitrua & fulgura & pluuiæ nō sunt in India, sed frequētes ventos & turbines habet, qui omnia sibi obuia abripiunt. Sol autē oriens in maiori Indiæ parte, alteri diei parti frig°, alteri vehemētē calorem affert. Indi nō à sole sed à natura sūt nigri.

A θηλείας. ὁ μὲν οὖν ἀρρεῖν ἐν πειρώνῳ σὲν ἔχει, καὶ ἐστὶ κάρτα ἰσχυρός· ἡ δὲ θήλεια ἔχει. καὶ πᾶσι τῷ μὲν πυχότα τῷ δὲ αὐτοῖς ὄντος θηλείου· ὡς δὲ πᾶσι σωπὸν εἰσὶ καὶ ἀνδρῶν, μέγας μὲν ἔστιν ὡς αὐτὸν λέων, καὶ χρῆσαι ἐρυθρός ὡς κιννάβαρι· πρὸς δὲ ὀδόντες. ὡς παρὰ δὲ ὡς αὐτὸν ἀνδρῶν, καὶ ὀφθαλμοῖς γλαυκοῖς, ὁμοίοις ἀνδρῶν· τὴν δὲ κέρκον ἔχει οἰαντὸν σκορπίου ὁ ἡπειρώτης, ἐν ᾗ δὲ κέντρον ἔχει, μείζων ὑπερῷου καὶ χεῖρας. ἔχει δὲ καὶ ἐκ πλαγίου τὴν κέρκον εἶδα καὶ εἶδα κέντρα. ἔχει δὲ καὶ ἐπὶ ἀκρῶ, ὡς αὐτὸν σκορπίος, κέντρον. καὶ τοῦτω μὲν εἰς πρὸς ἐλθὼν τις, κεντεῖ τὰ κέντρα, καὶ πρὸς τὸν κεντρεῖται· ἀνὰ δὲ τις πρὸς ὥσπερ μάχηται πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐμπαθεῖν ἴσας τὴν ὕψος, ὡς αὐτὸν ἀπὸ τόξου βάλλει τοῖς κέντροις, καὶ ὁππότεν ὅτε ὠχέας ἀποτείνων. βάλλει δὲ ὁσὸν πλέθρον εἰς μῆκος· καὶ πρὸς τοῖς αἰβάλλῃ, πρὸς τὸν ἀποκτείνει, πρὸς ἐλέφαντος. τὰ δὲ κέντρα αὐτῷ ἔστι δὲ μὲν μῆκος, ὁσὸν ποδιᾶ, τὸ δὲ πλάτος, ὅσον χεῖρος λεπτότατος. μαρτυροῦν δὲ Ἑλλήνων ἀνδρῶν φάσιν· ὅτι πλείστα ἐσὶ ἀνδρῶν ἀνδρῶν. ἐσὶ δὲ καὶ τὰ ἄλλα ζῷα. μάχηται δὲ καὶ τοῖς ὄντι καὶ τοῖς κέντροις. τὰ δὲ κέντρα πάλιν φησὶν, ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ὄντος ἀναφύεσθαι. ἐστὶ δὲ πολλὰ ἐν τῇ Ἰνδικῇ ἀποκτείνοντες δὲ αὐτὰ τοῖς ἐλέφαντι ἐποχόμενοι ἀνδρῶν, καὶ κεῖθεν βάλλοντες. πᾶσι τῷ Ἰνδῶν, ὅτι διαχότατοι καὶ πᾶσι τῷ ἔθνη καὶ νομίμων αὐτῶν. πᾶσι τῷ ἔθνη χωρὶς τῷ δὲ τῇ ἀοικῆτι, ὅτε ὄνοματι ἡμῶν ἡλίου καὶ σελεύης· ἐν ᾗ δὲ ἀπὸ δέκα πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῷ ὄρει τῆς Σαρδοῦς τῆς παρὰ γίνεται. καὶ ὅτι λέγει ἡμέρας ὁ ἥλιος φέρεται ἐκεῖσε τῷ ἐνιαυτοῦ, ἀπὸ τῆς ἑορτῆς, ἵνα μὴ ἀφλεκτοὶ αὐτῶν τελέσωσι, καὶ ὑποστρέψωσι. ὅτι βροταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ ὑπερὶ σὲν εἰσὶν ἐν τῇ Ἰνδικῇ, ἀνέμοι δὲ πολλοὶ, καὶ ὠρηστῆρες πολλοὶ· καὶ ἀρπάζουσιν ὅ,τι ἀνὰ λαβῶσιν. ὁ δὲ ἥλιος ἀνίσχων ὅ ἡμῶν τῆς ἡμέρας φέρεται ποιεῖ, τὸ δὲ ἄλλο, λίαν ἀλεεινὸν ἐν τοῖς πλείστοις τῷ τῆς Ἰνδικῆς τόπων. ὅτι Ἰνδοὶ οὐχ ὑπὸ τοῦ ἡλίου εἰς μέλας, ἀλλὰ φύσει.

14 ^{εἰ} γάρ φησιν ἐν αὐτοῖς καὶ ἀνδρας καὶ γυναικάς λαυκοτάτους πόρτων, εἰ δὲ ἔκ' ἑλπίον. ἰδεῖν δὲ καὶ αὐτὸν τοιαύτως Ἰνδοὺς δύο γυναικάς, καὶ πέντε ἀνδρας. ὅτι περὶ τῶν τὰ παρὰ τῆς ἡλίου βουλόμενος, ὡς ἐν λέ' ἡμέρας ἐν Ἰνδία ψύχει, λέγει ὅτι καὶ ὁ πῦρ ἐκ τῆς Αἰτνῆς ῥέον τὸν μῆσον χῶρον, ἅτε δι' ἡμῶν ἀνδρῶν ὄντα, οὐ φθίρει, φθίρειν τὰ δὲ γυναικῶν. καὶ ἐν Ζακύνθῳ κρηνίδας ἰσχυροφόρους εἶναι ὅς ὃν ἀρετὰ πῖστα. καὶ ἐν Νάξῳ κρηνὴν, ὅς ὃς οἶνος ἐνίοτε ῥεῖ καὶ μάλα ἡδύς. καὶ ὅτι πῦρ ἐστὶν ἐν γῆ Φασήλιδος ἐν Λυκίᾳ ἀθάνατον, καὶ ὅτι αἰεὶ καίεται ὅτι πέτρας καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν καὶ ὕδατι μὴ οὐ σβέννυται, ἀλλὰ ἀναφλέγει, φορυτῶ ὃ σβέννυται. ὅτι μῆση τῇ Ἰνδικῇ ἀνδρες ποιεῖσι μέλανες, καὶ καλυπνύται Πυγμαῖοι, τοῖς δὲ γυναικοῖς ὁμόγλωσσοι Ἰνδοῖς. μικροὶ δὲ εἰσι λίαν μακρότατοι αὐτῶν, πῆχυν δύο. οἱ δὲ πλείστοι, ἐνὸς ἡμίσεος πῆχυν. κόμην δὲ ἔχουσι μακροτάτην, μέγρε καὶ ὅτι τὰ γυναικῶν, καὶ ἐπὶ κατώτερον, καὶ πώγωνά μέγιστον πόρτων ἀνδρῶν. ἐπεὶ δὲ οὗτω τὸν πώγωνα μέγρον φύσῃσιν, οὐκέτι ἀμφιέννυνται ὅσον ἰμάτιον, ἀλλὰ τὰς τεύχας, τὰς μὲν ἐκ τῆς κεφαλῆς, ὅπως καίενται πολὺ καὶ τὰ γυναικῶν τὰς δὲ ἐκ τῆς πώγωνος, ἑμπεσθεὶς μέγρε ποδῶν ἐλκομένης. ἔπειτα παρὰ πικρὰ σάμντοι τὰς τεύχας παρὰ ἅπαν τὸ σῶμα, ζώννυνται, χρώμενοι αὐταῖς ἀντιῖματιον. αἰδοῖον ὃ μέγα ἔχουσιν, ὥστε ψαυθῆναι σφυραῖ αὐτῶν, καὶ παχὺ. αὐτοὶ δὲ σιμαί τε καὶ αἰχροί. τὰ δὲ παρὰ τὰ αὐτῶν, ὡς ἀρνες καὶ αἱ βόες καὶ οἱ ὄνοι, χροῖον ὅσον κριοί. καὶ οἱ ἵπποι αὐτῶν καὶ οἱ ἡμίονοι καὶ τὰ ἄλλα κτήνη πόρτα, ὅσον μείζω κριοῦ. ἐπὶ δὲ βασιλεῖ τῶν Ἰνδῶν, πούτων τῶν Πυγμαίων ἄνδρες τεύχλιοι. σφόδρα γὰρ εἰσι πορτοῦται. διχοτάτοι δὲ εἰσι, καὶ νόμοις χροῖνται ὡς καὶ ὁ Ἰνδοῖς. λαγωοὶ δὲ καὶ ἀλώπεκες θηρώουσιν, οὐ τοῖς κυσίν, ἀλλὰ χροῖνται καὶ ἰκτῖσι καὶ χροῖνται καὶ ἀετοῖς. οὐ λίμνη ἐστὶν ἐν αὐτοῖς, σαδίων ὁ κατακοσίω ἡ

A in quibusdam enim viris & mulieribus inter eos summum candorem conspici tradit: in paucioribus tamē. & se tales Indas duas & Indos quinque vidisse addit. Confirmare volēs quod de sole dixerat, cum India triginta quinque dierum refrigerationē concedere, scribit & flammam quae ex Aetna erumpit, medium regionis tractū, utpote qui à iustis hominibus incolatur, non labefactare, quum cætera labefactet. B & apud Zacynthum fontes esse piscium fertiles, è quibus pix educatur: & apud Naxum fontem esse è quo vinum, & quidem suaviſſimum, nonnunquā profluat. Et ignem iuxta Phaselidem in Lycia esse perpetuum, qui super petram semper noctes diēſque ardeat: & qui aqua nō extinguitur, sed redardescat: at fimo extingui possit. Media India nigras habet viros qui Pygmaei appellantur, eadem qua Indi cæteri lingua videntes. sunt autem valde parui: adeo ut bona pars dimidii cubiti magnitudinem, qui autē eorum maximus, duorum cubitorum magnitudinem non superet. Capillum autem vsque ad gēua & infra etiam demissum, barbam quoque quibusvis aliis hominibus promissiorē gestant. Atque adeo postquam illis promissa barba exorta est, nullo iam vestitu vtuntur, sed capillos quidem à tergo multo infra gēua demittunt, barbam autem antē ad pedes vsque protrahūt: deinde, quum totum corpus pilis obduxerunt, seipsos cingunt, illis vestimenti loco vtentes. Sed & veterum illis est valde crassum, adeoque magnum ut ad pedum vsque malleolos pertingat. Sunt porro simi atq; deformes. Oves autem eorum sunt agnis nostris pares: boues & asini ad nostrorum arietum magnitudinē accedūt. E equi item eorum & muli cæteraque veterina animalia arietes magnitudine non superant. Horū Pygmaeorum tria millia rex Indorū in suo comitatu habet.

sunt enim sagittarii peritissimi. Iustissimi autem sunt, & iisdem quibus reliqui Indi legibus vtuntur. Lepores & vulpes non canibus sed coruis, miluis, cornicibus & aquilis venantur. Lacus est apud eos octingentorū stadiorū ambitū

habens, cui, quoties à nullo vëto agitatur, oleū supernatat: quod quidam ex eius medio scaphiis hauriunt, nauigiolis per eum nauigantes, atque eo vtuntur. Vtuntur autem & oleo ex sesamo, & ex nucibus: sed præstātius est quod è lacu illo hauritur. Habet verò etiam pisces hic lacus. Abundat præterea argento hæc regio, in qua sunt & argenti fodinæ, non tantæ tamen, vt aiunt, altitudinis quantæ apud Bactra. **A**urum quoque habet India, sed quod non reperitur in fluuiis & abluitur, vt fit in flumine Pactolo: sed multi & spatiosi mōtes id suggerunt: quos incolūt grypes, aues quadrupedes, lupi magnitudine, cruribus & vnguibus leoninis: qui pennas in pectore rubras, in reliquo corpore nigras habent. Propter has illud quod in mōtibus est copiosum aurum nō facile obtinetur. Oues Indorum & capræ maiores sūt asinis, & vt plurimum quaternos atque adeo senos pariūt. Caudæ autem illis adeo sunt magnæ vt amputadæ sint illis quæ enixæ fuerint vt à mare possint iniri. At porcū India nec māsuetum nec syluestrem vllum habet. Palmæ Indicæ carūmque fructus triplo Babylonis sunt maiores. Est ibi & quidam fluuius (vt ille scribit) è petra mel fundens. Sed multa de illorum iustitia & de beneuolentia qua regem suum prosequuntur, & de illorum cōtemptu mortis commemorat. Meminit & fontis cuiusdam, cuius aquā simulatque hausta fuerit, in morem casei coagulari dicit: cuius coagulatae si quis tres obolos cum aqua biberit, quæcūque admiserit patefacit. eo enim die mente alienatur. Eo autem vtitur rex erga eos qui an obiectis criminibus sint affines, certò vult cognoscere. nam si quis *id de quo accusatur* effutuerit, mortē sibi cogitur consciscere: sin *indicio suo* nullius criminis conuincatur, absoluitur. Nullum ex Indis capitis aut oculorum aut dētium dolore laborare tradit, nulliq; circa os pustulas oriri: corūmque vitæ spatium esse cētum viginti, & triginta & quinquaginta annos: atque adeo ducentos, quorum sit longissima. Est apud eos serpens dodrantali magnitudine,

A περιμέτρως, ἐν ᾧ ἀνέμου μὴ πνέοντες ἐπὶ τῷ τῆς λίμνης, ἔλαγον ἐφίσα. καὶ πλοιαρίοις πλέοντες δι' αὐτῆς, ἐκ μέσης αὐτῆς σκαφίοις ὅ ἐλαίον ἀπαρύονται καὶ χερῶνται. χερῶνται δὲ καὶ σποτάμω. ἔχει δὲ ἡ λίμνη καὶ ἰχθύας. καὶ τὰ καρυῖνα δὲ χερῶνται. κρείσσον δὲ τὸ λιμναῖον. ἔστι δὲ αὐτῇ ἀργυροὶ πολὺς, καὶ ὄργυρεα μέταλλα, οὐ βαθεῖα, ἀλλὰ βαθύτερα εἶ. φησὶ τὰ ἐν Βακτρῆσι. ἔστι δὲ καὶ χρυσὸς ἐν τῇ Ἰνδικῇ γῆρα, οὗ ἐν τοῖς ποταμοῖς διελκομένου καὶ πληνόμενος, ὥς ὅτι ἐν τῷ Πακτωλῷ ποταμῷ. ἀλλ' ὅρη πολλὰ καὶ μεγάλα, ἐν οἷς οἰκοῦσι χρύπτες, ὄρνεα τετράποδα. μέγας ὅσος λύκος σκέλη καὶ οὐχες, οἵ αὐτοὶ λέων. τὰ ἐν τῷ ἄλλῳ σώματι πῶτερά, μέλαινα, ἐρυθρὰ δὲ τὰ ἐν τῷ γῆραι. δι' αὐτοὺς δὲ ὁ ἐν τοῖς ὄρεσι χρυσὸς πολὺς ὢν, γίγεται διεσπόμενος. ὅτι τὰ σπόμενα τῇ Ἰνδῶν καὶ αἱ αἴγες, μείζους ὄνων εἰσὶ, καὶ τίκτοισιν αἰὰ τέσσαρα καὶ ἕξ, ὥς ὅτι τὸ πολὺ. ἔργου οὐχὲς μεγάλας· δὲ τῇ πελάδων ἀποτέμνοισιν, ἵνα διωκόμενοι ὀχεύεσθαι. ἐξ δὲ οὐτε ἡμέρας οὐτε ἀγχιος ὅστις ἐν τῇ Ἰνδικῇ. **Δ** δὲ φοίνικες οἱ ἐν Ἰνδοῖς καὶ οἱ πούτων βάλανοι, τετραπλάσιοι τῇ ἐν Βαβυλωνί. καὶ ποταμὸν φησὶν ἐκ πέτρας ρέοντα μέλι. πολλὰ δὲ λέγει περὶ τῆς διανοουμένης αὐτῶν καὶ τῆς περὶ τὸν σφῶν βασιλέα δινοίας, καὶ τῆς τῷ θανάτῳ καταφρονήσεως. λέγει δὲ ὅτι πηγή ὅστις, καὶ ἐπειδὴ **D** τις ὄρη πρὸ ὕδαρ αὐτῆς, πηγνύται ὥς περ τυρός. τοῦτου οἷου τῷ πικτοῦ ὅσον τρεῖς ὄβολοις ἐὰν πείσας δῶς ἐν ὕδατι πίνειν, ὅλως ἀχέλλῃ πόσιν ὅσα ἔσονται. περὶ αὐτοῦ γὰρ καὶ μένεται τῷ τῷ τῷ ἡμέραν. χερῶνται δὲ αὐτοὶ ὁ βασιλὸς ἐφ' ᾧ κατηχεσθαι μύων ἑλκῆς διρεῖν ἐθελήσῃ. καὶ ἄνθρωπος εἴπῃ, περὶ τῷ αὐτῷ ἀποκατεργήσας· αἱ δὲ μηδὲν ἐλεγχθῇ, ἀφίεται. ὅτι φησὶν ὡς Ἰνδῶν ὁδοὶς κεφαλαλγί, ὁδοὶς ὀφθαλμῶν, **E** ὁδοὶς ὀδονταλγί, ὁδοὶς ἐλκόμεται τὸ σῶμα, ὁδοὶς σινοπέδονα ὁδοὶς μύων ἔχει. ἡ δὲ ζωὴ αὐτῶν, ρκ' καὶ λ' καὶ ν', καὶ σ', **Δ** τὰ πλείστα βιωῶτες. ἔστιν ὅφιν ἀσπίδα μῆκος ἐν αὐτοῖς,

τὸ δὲ εἶδος αὐτὸ ὡς ἡ καλλίστη πορφύρα· ἢ ὅ
 κεφαλή, λυχνότατη· ὁδόν τε δὲ οὐδ' ὅλως
 ἔχει. θηρβύεται ἐκ τῆς καυματωδέστατης
 ὀρέων, ὅθεν ἡ Σαρδὺ ὀρύσσεται. ὅτ' ἀκύνει
 μὲν οὐ, ὅπου δὲ αὐτὴ κατεμίσση, τὸ τοῦ χυρίου
 πρῶτως σήπεται. ποιεῖ δὲ φάρμακον διττὸν,
 ἀπὸ τῆς οὐρεῆς κρεμάρματος, ἢ λεκτέρας δὲ
 καὶ μέλαι. καὶ τὸ μὲν, ζώντος ἀπορρέει· τὸ δὲ
 μέλαι, θανόντος. καὶ τὸ μὲν, ὅσον σήσαμον δι-
 δόμενον, ὃ ζώντος ἐρρύσκει, αὐτίκα φθίρει, ὃ
 ἐγκαφάλου τῷ πόντος, ὅτ' ἐκ τῆς ῥινῶν ἀπορ-
 ρύσματος· τὸ δὲ ἄλλο διδόμενον, εἰς φθίσιν
 ἀπάγει, καὶ δι' ἐνιαυτοῦ μέλις δέλλουσιν.
 καὶ ὄρνεον, φησὶν, ὅτι καλὸν μὲν δίκαιον, ὅ-
 τ' ἑλλωιστὶ δίκαιον σημαίνει· τὸ μέγας, ὅ-
 σον περὶ δικῶν αὐτῶν. τὸ τοῦ ἀποπατον κα-
 ρύσσει, ἵνα μὴ θύρεθῃ. διὰ τοῦτο μὲν δὲ, αὐ-
 ποτὶ αὐτὸ ὅσον σήσαμου, ἔωθεν ὕπνος ὅτι
 λαμβάνει καὶ καθεύδει, μηδὲν ἀσθαινόμα-
 ρος· καὶ διωόντος τῷ ἡλίου τελευτᾷ. καὶ
 ζύλον ὅτ' ἀπὸ παρῆγον καλούμενον, τὸ μέγας
 ὅσον ἐλάϊα· ἐν τοῖς βασιλείοις μόνον διέσκε-
 ται κήποις. οὐτε αὐτὸς φέρει, οὐτε καρπὸν·
 δεκαπέντε δὲ μόνος ῥίζας ἔχει, καὶ ταύτας
 παχείας ἔχει γῆς. ἐστὶ δὲ τὸ πάχος αὐτῆς ὅσον
 βραχίων, τὸ λεπτότατον. αὐτὴ ἡ ῥίζα, ὅσον
 ἀσπιδίον, λαμβανόμενον, οὐ αὖτε ὡσαύτῃ,
 ἀπὸ μὲν ἑλκεῖ ὡς ἐαυτὴν, χρυσὸν, ἀργυ-
 ρον, χαλκόν, λίθους καὶ τὰλλα πρῶτα, πλεονέ-
 κει ἡλέκτρον. εἰ δὲ ὅσον πηχεὺς ἡ ῥίζα ληφθῇ,
 ἔλκει καὶ ἀρνίαν καὶ ὄρνεον. ταύτη γὰρ καὶ τὰ
 πλείστα τῶν ὀρέων θηρβύεται. ἔστι δὲ βούλη
 καὶ ὕδωρ πηχέας ὅσον χόα, τῆς ῥίζης ἐμβα-
 λὼν ὅσον ὀβολόν, πηχέας αὐτὸ καὶ ἐάν οἶνον,
 ὡσαύτως. ἔστι δὲ τῇ χειρὶ αὐτῶν, ὡς ὅτ' κη-
 ρὸν τῇ δὲ ὑπεραίᾳ ἀφαιρείται. δίδεται ὅτ' κοι-
 λιακοῖς βοήθημα. ἐστὶ δὲ ἔκ ποταμὸς ὁ ὁρ-
 ρέων ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς, οὐ μόνον μὲν, ἀλλ'
 ὡς ὅτ' ἐκ δύο σαδείας τὸ ὄνομα ὅτ' αὐτὴ
 ποταμῶ, Ἰνδιστὶ μὲν ὕψος, ἑλλωιστὶ δὲ,
 φέρων πρῶτα τὰ ἀγαθὰ. ὅτ' αὖ τῷ ἐνιαυτοῦ
 λ' ἡμέρας ἡλεκτρον καπαρρέει. φασὶ γὰρ ἐν
 τοῖς ὄρεσι δένδρα εἶναι ὅτ' ἀφαιρῶντα ὃ ὕδατος.

Auxiliatur & coeliacis. Est præterea fluuius Indiam interlabens, duorum sta-
 diorum latitudinem non excedens: qui ab Indis ὕπαρχος appellatur: quod Græcè
 sonat, φέρων πάντα τὰ ἀγαθὰ, id est, ferens omnia bona. ex hoc per triginta cuius-
 que anni dies electrum emanare dicit. Esse enim in montibus arbores aqua extantes,

A asperu similis pulcherrima pur-
 puræ: caput candidissimum ha-
 bens, dentibus omnino carens.
 quem venatores in feruentissi-
 mis montibus nanciscuntur, ex
 quibus sardo *gemma* effoditur.
 Hic non mordet, sed quemcun-
 que locum vomitu suo consper-
 serit, in eo putredinem oriri ne-
 cesse est. Si autem è cauda suspe-
 datur, venenum duplex emittit,
 vnum dum viuit, quod nigrum
 est, electri speciem referens: alte-
 B rum, vbi mortuus est, nigrum &
 ipsum. Et illius quidem prioris
 quod ab eo viuente profuxerit,
 si tantum detur quantum est se-
 samum, confestim enecat, cere-
 bro eius qui ipsum biberit, per
 nares effluente: alterum autem
 si detur, tabem inuehit, & vix in-
 tra anni spatium perimit. Me-
 minit & auis δικαίεον cognomi-
 nata, (esse autem δικαίεον idem
 quod Græcis δίκαιον, id est iustum)
 C quæ ouī perdicis magnitudinem
 non excedat. hanc sterces suum
 defodere tradit, ne inueniatur:
 quod si inuentum sesami men-
 sura bibatur, manē somnus eum
 qui biberit corripit, & ita dormit
 vt nihil sentiat: vergente autem
 ad occasum sole, expirat. Est
 ibi & lignum παρῆγον dictum, o-
 leæ magnitudine, quod in regiis
 duntaxat inuenitur hortis: nec
 florem nec fructum producenti:
 sed quindecim duntaxat sub ter-
 D ra sunt ei crassæ radices, quarum
 vnaquæque brachii crassitudine
 habet. huius si dodrantem quis
 sumpsit, omnia quibus illa ad-
 mouetur ad se trahit, aurum, ar-
 gentum, & lapides, & alia quæli-
 bet, præter electrum: sin quis tā-
 tum eius quanta est cubiti men-
 sura, acceperit, & agnos & aues
 ad se trahit. nam & hac maiore
 auium partem venantur. Quin-
 etiam, si aquam concrefcere ve-
 lis, in aquæ congium radices hu-
 ius obolum iniiciens, concrefcere
 facies. Idemque in vino effice-
 re poteris: manūque, velut cerā,
 tenebis: sed postridie soluitur.

(montes enim alluuntur aqua) quæ certo anni tempore lacrymas emittant, velut amygdalus, aut pinus, aut alia quæpiam arbor: (atque hoc per triginta potissimum anni dies contingere) has autem lacrymas in fluuium cadentes cōcrescere. vocarique hanc arborem Indica lingua, si-prachora, quod Græcis significet γλυκύ, ἡδύ, id est, dulce, suauis. atque Indoelectrum inde colligere. Sed & fructum qui à quibusdam illarum arborum, velut à vitibus producat, esse racemos, quorum acini nuces Pōticas magnitudine æquant. His in montibus degere scribit homines caninum caput habentes, qui agrestium animalium exuiis amicitantur: & sermone nullo vrantur, sed latratum duntaxat more canum edant, cuius significatio perinde ac sermonis intelligatur. His dentes quàm canibus esse maiores: ungues caninis esse similes, nisi quod lōgiores sint & rotundiores. Incolere autem mōtes vsque ad fluuium nomine Indum: atque esse atro colore. Hos, sicut & cæteros Indos cum quibus commercium habet, esse iustissimos. & hos quidem quæ ab illis dicantur intelligere, quum autem ipsi loqui nō possint, latratu & manibus atque digitis, velut eos qui surdi ac muti sint, signa dare. Hos ab Indis Calystrios nominari, quod Græci dicerent κυνοκεφαλοι, id est, capita canum habentes. Addit, hanc nationem nō pauciorum esse quàm centum viginti milium hominum. Ad illius autem fluminis fontes purpureum florē nasci, ex quo purpura tingatur nihilo Græca inferior, quin potius multo ea floridior. Ibi & animalia scarabei magnitudine nascuntur, minii ruborem, longissimos autem pedes habentia: quæ mollia sunt vt vermes. nascuntur autem hæc in arboribus quæ electrum ferunt, eorūque fructum depascuntur & corrumpunt, vt phthires in Græcia vites corrumpere solent. Hæc animalia terentes Indi, puniceo colore saga & tunicas, & quicquid aliud volunt, inficiunt: suntque hæc tincturæ Persicis præstantiores. Hi Cynocephali in montibus habitantes, nullum artificium exercent,

Α (ὕδατι γὰρ ρεῖται τὰ ὄρη) εἶτα ὡς ἐστὶν ὅτε δάκρυα φέρει ὡς τῶν ἀμυγδαλῆν, ἢ πίπυς, ἢ ἄλλο τι δένδρον· μάλιστα δὲ εἰς λ' ἡμέρας τῆς ἐνιαυτοῦ. εἶτα ἀποπίπτει τὰ δάκρυα ταῦτα εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ πήγνυται. τὰ δένδρεα δὲ τούτω ὄνομα ἐστὶν Ἰνδιστὶ σπινθόρα. Ἐλλωιστὶ σημεῖν γλυκύ, ἡδύ. καὶ κεῖθεν Ὁ Ἰνδοὶ συλλέγουσι τὸ ἡλεκτρον. φέρει δὲ καὶ καρπὸν τὰ δένδρα βότρυς, ὡς τῶν ἀμπέλους. ἔχει δὲ τὰ ῥῶγας ὡς τῶν κάρνα τὰ Ποντικὰ. ἐν τοῖς δὲ τοῖς ὄρεσι φησὶν αὐτοὺς βρώτους βιοτῶν κύνος ἔχοντα κεφαλὴν. ἐὰν τὰ δὲ φοροῦσιν ἐκ τῆς ἀγέλης θηρίων. φωνῶν δὲ ἀλλήλοισιν ὁδοδείκναι, ἀλλ' ὠρύονται ὡς τῶν κύνες, καὶ οὕτως σιτιοῦσιν αὐτῶν τὴν φωνῶν. ὁδόν τὰ δὲ μείζους ἔχουσι κύνος, καὶ τοὺς ὄνυχας ὁμοίως κύνων, μακροτέρους δὲ καὶ ἐροχυλωτέρους. οἰκοῦσι δὲ ἐν τοῖς ὄρεσι, μέχρι τῆς Ἰνδοῦ ποταμοῦ. μέλανες δὲ εἰσι καὶ δίκχοι πάντες, ὡς τῶν καὶ οἱ ἄλλοι Ἰνδοὶ οἷς ὁπτιμύνηται. καὶ σιτιοῦσιν μὲν τὰ πρὸ ἐκείνων λεγόμενα, αὐτοὶ δὲ οὐ διώκονται ἀλλ' ἐλέγχονται, ἀλλὰ τῇ ὠρυγῇ καὶ ταῖς χερσὶ καὶ τοῖς δακτύλοις σημεῖοις, ὡς τῶν οἱ κωφοὶ ἐκ ἀλλήλων. καλεῖται δὲ ὑπὸ τῆς Ἰνδῶν Καλύστριοι, ὅθεν ἐστὶν Ἐλλωιστὶ Κυνοκέφαλοι. οἱ δὲ ἔθνος ἐστὶν ἕως δώδεκα μυριάδων. τῶν δὲ τὰς πηγὰς τοῦ ποταμοῦ ἐστὶ πεφυκὸς αἷτος πορφυρεῶν. εἰς οὗ πορφύρεα βάπτειται ὁδὸν ἡτῶν τῆς Ἐλλωικῆς. ἀλλὰ καὶ πολὺ βύθου τετέρεα. ὅτι αὐτοὶ ἐστὶ γινόμενα θηρία τὸ μέγιστος ὄν καὶ ἄτακτος, ἐρυθρὰ ὡς τῶν κιννάβαρι. πό-

Β δας δὲ ἔχει μακροὺς σφόδρα. μαλακὸν δὲ ἐστὶν ὡς τῶν σκώληκ. καὶ γίνεται ταῦτα ὅταν τῶν δένδρων τῶν ὁ ἡλεκτρον φερέντων καὶ ὁ καρπὸν κατεσθίῃ αὐτῶν καὶ ἀφ' οὗ φθίρῃ, ὡς περ ἐν τοῖς Ἕλλησιν ὁ φθίρες τὰ ἀμπέλοις. ταῦτα οὖν τὰ θηρία τέλειοντες Ὁ Ἰνδοὶ, βάπτοις τὰς φοινικίδας καὶ τοὺς χιτῶνας, καὶ ἄλλο ὅ,τι αὐτοὶ βούλωνται καὶ εἰσι βελτίω τῶν τῶν Πέρσης βαμμάτων. ὅτι Ὁ Κυνοκέφαλοι οἰκοῦντες ἐν τοῖς ὄρεσι, οὐκ ἐργάζονται,

16

ἀπὸ θύρας

ἀπὸ θήρας δὲ ζῶσιν· ὅτλη δὲ ἀποκτείνουσιν· αὐτὰ, ὅπῃ ὥσι παρὰ τὸν ἥλιον. πρέφουσι δὲ καὶ παρὰ βῆλα πολλὰ, καὶ αἶγας, ἔθνοις. πίνουσι δὲ γάλα καὶ ὀξύγαλα τῇ παρὰ βῆλῃ. ἐσθίουσι δὲ καὶ τὸν καρπὸν τοῦ σιτωχοῦ, ἀφ' οὗ τὸ ἡλεκτρον γλυκερὸν γάρ. καὶ ξηραίνοντες αὐτοὺς, ἀσπερίδας συρράπιδουσι, ὡς ὅτε ἐν τοῖς Ἑλλησι τίλῃ ἀσπερίδα. (C) δὲ Κυνοκέφαλοι σχεδὸν ποιησάμενοι, καὶ ὅτι γένετες, ἀπάγρουσι φόρτον τούτου· καὶ τῆς πορφύρας τὸ αἶθος καθαροὺν ποιήσαντες, καὶ τοῦ ἡλεκτροῦ ξ' καὶ σ' ἑτάλαστα τοῦ ἐνιαυτοῦ· καὶ ὅτε τὸ φοινίκιον βάπτεται τοῦ φαρμάκου, ἔτερε ἴσαστα. καὶ ἡλεκτροῦ χίλια τέλματα ἀπάγρουσι κατ' ἐνιαυτὸν τὰς Ἰνδοῦν βασιλεῖ. καὶ ἔτερε δὲ κατὰ γόντες πωλοῦσι τοῖς Ἰνδοῖς, παρὰ ἀρτοὺς καὶ ἀλφίτα καὶ ξύλινα ἱμάτια. πωλοῦσι δὲ καὶ ξίφη, οἷς χρεῶνται παρὰ τὴν θηρίων ἀχρῶν, καὶ πύξα καὶ ἀκόντια. πάντες γὰρ ἐξ ἀνδρῶν εἰσὶν ἀκοντίζοντες ἐκ τοξοῦ. ἀπὸ δὲ ἑμνητοῖς εἰσὶν, ἀφ' οὗ οἱ κτείναντες ὄρεα ἄβυσσος καὶ ὑψηλὰ. δίδωσι δὲ αὐτοῖς ἀφ' ἐπέμψου ἔτοις δῶρα ὁ βασιλεὺς, ἢ μὲν μυριάδας πύξων, καὶ ἀκοντίων ἱσαστά, πελτῶν δὲ, δώδεκα· καὶ ξίφη δὲ πεντακισμύρια. τούτοις τοῖς Κυνοκέφαλοις οὐκ εἰσὶν οἰκίαι, ἀλλ' ἐν σπηλαίοις διατῶνται. θηρόουσι δὲ τὰ θηρία, τοξοῦντες καὶ ἀκοντίζοντες, καὶ διώκοντες καὶ λαμβάνουσι· ἀχρὶ γὰρ τρέχουσι. λούονται δὲ αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἀπαξ τῷ μίλῳ, ὅτλη τὰ καπαμύλια αὐταῖς ἔλθῃ, ἄλλοτε δ' οὐ. (C) δὲ ἄνδρες οὐ λούονται μὲν, ἀλλ' ὅτε χεῖρας ἀπονίζονται. ἐλάφας δὲ χεῖρονται περὶ τοῦ μίλῳ, τὰ ἀπὸ τοῦ γάλακτος γινόμενα, καὶ ἐκπερίβονται δέρμασι. τίλῃ δὲ ἐσθίοντα ἐχρῶσιν οὐ διασείδον, ἀλλὰ ψιλά τῇ μαοδλημάτων, ὡς λεωτοτάτων, καὶ αὐτοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν. (C) δὲ πλουσιώτατοι αὐτῶν λιναὶ φορεῖσιν· οὗτοι δ' εἰσὶν ὀλίγοι. κλίνας δὲ αὐτοῖς οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ ἐστράδας ποιοῦνται. οὗτοι δ' αὐτῶν πλουσιώτατος νομίζεται εἶ, ὃ αἱ πλείεστα παρὰ βῆλα ἢ· ἢ δὲ ἄλλη οὐσία, παρὰ πηλοία. οὐρανὸν δὲ ἔχουσι πόλεις, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ὡς τῇ ἰχθύν, οἷον ὡς κύων·

sed è venatu sibi victum comparant: & quæ occiderint animalia, ad solem torré. Multas præterea oues, capras & asinos alunt. lac autem ouiũ & oxygala (q. d. lac acidum) illis est potus. Vescuntur autè & fructu siphachoræ arboris suprâ memoratæ, è qua provenit electrũ. est enim dulcis. Sed & illis arefactis (ut à Græcis vix arefiunt) sportas à se cõtextas implent, quas deinde ratibus impositas, unâ etiam cũ flo-
B re purgato ex quo purpure color conficitur, & cum electri ducentis sexaginta talentis, & totidem illius pharmaci quo ad punice coloris tincturam utitur, & aliis * electri mille talentis, Indorum regi quotannis aduehunt. Sed & cæteris Indis merces huiusmodi aduehentes vendit, ab illis vicissim panes & farinâ & ligneos amictus accipientes. Sed & gladios quibus ad ferarum venatum utuntur, arcusque & iacula illis vendunt. sunt enim & sagittarii & iaculatores peritissimi. Sunt autem inexpugnabiles, quod montes altos & inaccessos habitet. Munera autè illis quinto quoque anno rex donat, trecenta arcuum & totidem iaculorum millia, peltarum centum viginti millia, gladiatorum quinquaginta millia. His Cynocephalis nullæ sunt domus, sed in speluncis habitant. Quas autem feras inter venandum sagitta vel iaculo petierint, eas persequentes assequuntur. veloces enim sunt ad cursum. Earum vxores semel duntaxat in mense se lauant, quũ menstrua aduenerunt, aliis nunquam. At viri se non lauant, sed manus duntaxat abluunt. Sed ter in mense oleo se ungunt quod è lacte conficitur, & se pellibus abstergunt. Vestem autem villisam non gestant, sed villis carctia malthemata quam tenuissima ipsi pariter & eorum vxores induunt. At qui sunt inter eos ditissimi, lineo amictu utuntur. hi autem sunt pauci. Lectorũ nullus est apud eos vsus, sed toris extemporaneis utitur. Is verò inter eos ditissim⁹ habetur cui maxima fuerit ouiũ copia. Cauda autè habet omnes viri & mulieres, supra nates, canũ more:

sed maiorem magisque pilosam. Cocunt cum foeminis quadrupedes, canum ritu, alióque modo coire turpe censent. Sunt autem iusti, & vitæ, præ quibusuis hominibus, longissimæ. centum enim & septuaginta, nonnulli & ducentos viuunt annos. Ultra hos autem alios habitare dicit supra fluiui fontes: qui nigri sint, sicut & cæteri Indi: otiosi que degant, ac neque frumentum edant, neque aquam bibant: sed magnam bouum, caprarum, ouium copiã alant, corumque lac potent, ac nihil aliud. Apud illos quum in lucem prodeunt infantes, sedem perforatam non habent, neque cacant: sed nates quidem habet, at foramen interiectum non est. quo fit vt non cacent, sed caesum quiddam meiant, non valde crassum tamen, sed faeculentum. Quum autem manet lac biberunt, & meridie ad eius potum reuertuntur, dulcem quandam apud eos radicem esse aiunt quæ lac in eorum ventre coagulari non sinat. Huius igitur cû vomitû vesperi prouocant, omniaque facile euomunt. Asinos syluestres habet India equis pares, quosdam & maiores: quibus caput purpureum, oculi cærulei, reliquum corpus est album. Cornu illis in fronte cubitalis magnitudinis, cuius inferior versus frontem pars duorum palmarum spatium sit candidissima: at superior quæ in acutû tendit, punicea sit, summum ruborem adiunctum habens: pars autem media, sit nigra. Ex his pocula conficiuntur, ex quibus qui bibunt, nec spasmo nec sacro morbo corripiuntur: sed nec venena vllam in eos vim habent, si modò vel antequam illa hauriât, vel postquã hauserint, aquam aut vinum aut aliud quippiam ex illis poculis bibant. Ac cæteri quidem asini & mansueti & syluestres cæteraque solidipedes animantia & talis & felle in iecore caret: at hi & talum & fel in iecore habent: & quidem talum omnium quos mihi videre contigit pulcherrimum, bouis talo, & specie & magnitudine simile, perinde grauem ac plumbum,

A μίσιζονα δὲ καὶ δασυτέραν. καὶ μέγαντα τῆς γυναιξὶ τετραποδισί, ὡς τῶν (A) κύνες. ἄλλως δὲ μελιῦσαι, αὐτοῖς ὅστιν ἀγροῦν. δι-
καὶ οἱ εἰσι καὶ μακροβιώτατοι πτόντων αὐ-
ροσίων. ζῶσι γὰρ ἔτη ῥ' καὶ ὁ, ἐνιοὶ δὲ αὐ-
πῶν καὶ σ'. ὑπὸ δὲ τούτοις, ἐτέρους φασὶ
βιοτὸν βῆν, αἷω τῶν πηγῶν τῶ ποταμοῦ. οὗτοι
δὲ οἱ αὐτοὶ ῥοσποῖ, μέλαρες μὲν εἰσιν, ὡς τῶν καὶ
(B) ἄλλοι Ἰνδοί. ἐργάζονται δὲ ὁσόντι, ὁσόντι
ἐσθιοῖσι σίτον, ὁσόντι πίνουσιν ὕδωρ. πρὸς α-
τα δὲ πολλὰ κέφοιοι, καὶ βοῖς καὶ αἰγῆς καὶ
οἷς πίνουσιν δὲ τὸ γάλα, ἄλλο δὲ ὁσόντι. ὅταν
δὲ γῆνται τινὶ αὐτῶν παίδιον, ἔτεται τὴν
πυλὴν, ὁσόντι σποκατεῖ. ἄλλα τὰ μὲν ἰχθία
ἔχει, τὸ δὲ τῆμα συμπίφυκε. δὲ σποκα-
ποδοὶ μὲν οὐ, οὐρεῖν δὲ ὡς τῶν τυρηνῶν αἰγῆς φα-
σιν οὐ πάνυ παχύν, ἄλλα πολέρον. ἐπὶ δὲ
τῶν πῖσι τὸ γάλα κρῖ, καὶ εἰς μέσον ἡ-
μέρας αὐτοῖς πίνοντες, ῥίξαι φασὶ τῶν αὐτοῖς
(C) γλυκεῖαν, ἥ τις σὺν ἑᾷ τὸ γάλα πήρην-
σθαι ἐν τῇ χειρὶ. ταύτην οὖν τρώγοντες,
εἰς ἑσπέραν ἑμετον ποιοῦνται, καὶ ἔξμενοι
ἀπὸ τῶν βόχλων. ὅτι εἰσὶν ὅσοι ἀγροῖ ἐν
τοῖς Ἰνδοῖς, ἴσοι ἵπποις, καὶ μέλκοις. λαχεῖ
δὲ εἰσι τὸ σῶμα, πλεῖ κεφαλῶν πορφυρεῖ,
καὶ ὀφθαλμοὶ ἔχουσι κυανέους. κέρως δὲ
ἔχουσιν ἐν τῇ μετώπῳ, ἐνὸς πήχεως τὸ
μέγεθος. καὶ ἐστὶ τὸ μὲν κέτω τῶ κέρως,
ὅσον ὅτι δύο παλαιὰς πρὸς τὸ μέτω-
πον, πάνυ λαχόν. τὸ δὲ ἐπὶ τῶν ὀξὺ ὅστι τὸ
κέρως. τῶ δὲ φοινικῶν ὅστιν, ἐρυροῖ
πάνυ. τὸ δὲ ἄλλο τὸ ἐν τῇ μέσῳ, μέλαν.
ἐκ τούτων (D) πίνοντες (κατασκαδάζουσι
γὰρ ἐκ πόματα) σπασμῶ, φασὶν, οὐ
λαμβάνονται, οὔτε τῇ ἱερᾷ νόσῳ. ἀλλ' οὐ-
δὲ φαρμάκοις ἀλίσκονται, οὔτ' αὖ πρὸς
πίωσιν, οὔτ' αὖ τῇ φαρμάκῳ ὅτι πίω-
σιν ἢ οἶνον, ἢ ὕδωρ, ἢ ἄλλο τι ἐκ τῶν ἐκ-
πομάτων. (E) μὲν οὖν ἄλλοι ὄνοι καὶ ἡ-
μέροι καὶ ἀγροῖ, καὶ τὰ ἄλλα μένυχ-
α θηρία πτόντα ἀσφράδαλοις σὺν ἔχουσιν,
ὁσόντι χολίῳ ὅτι τὸ ἥπατος. οὗτοι δὲ καὶ
ἀσφράδαλον καὶ χολίῳ ὅτι τὸ ἥπατος ἐ-
χουσι. (F) δὲ ἀσφράδαλον, καλλίστην ὦν ἐ-
γὼ εἶδεκα, οἷον περ βοῶς καὶ τὸ εἶδος
καὶ τὸ μέγεθος. βαρὺ δὲ ὡς μόλις δὲ.

τινὲς δὲ χροῖαν, ὡς περ κιννάβαρι, καὶ ἀλφύ
βάτους. Τραχύπατον δὲ ἔστι τὸ ζῶον τῆς τοῦ καὶ
ἀλκιμώτατον. ὧς δὲ οὐτε ἵππος, οὐτε
ἄλλοτι διωκόμενοι καὶ λαμβάνει. ἀρχέ-
ται δὲ, ἔχον βραδυτέρην ὅσον δὲ αὐτὸν πλέο-
να χρόνον τρέχει, ἐντείνεται δαμονίως, καὶ
μᾶλλον καὶ θάσσον τρέχει. ἄλλως μὲν οὖν ἀ-
θήρετον ἔστι τὸ ζῶον τῆς τοῦ. ὅταν δὲ τὰ τέκνα
μικρὰ ὄντα περὶ αἰγῶν ὅτι τινὲς βοτάνην,
καὶ ὑποὶ ἰσχυρίας πολλῆς περὶ ληφθῶσιν,
οὐ βούλοντο φθίγγειν καὶ ἀλιπότες τοῖς πώ-
λοις, ἀλλὰ μάχονται καὶ κέραι καὶ λακί-
σμοι καὶ δῆγμασι, καὶ πολλοὶ καὶ ἵπποις
καὶ αἰδρας ἀπολλύουσιν. ἀλίσκονται δὲ καὶ
αἰδοῖ, τοξοβόμοι καὶ ἀκονιζόμενοι. ζῶν-
τες γὰρ οὐκ αὐτὰ λαβοῖς. τὰ δὲ κρέα, ἀλφύ τινὲς
πικρότητα, ἀβρωτὰ ἔστιν. ἡρβύεται δὲ τῶν κε-
ρατων καὶ τῶν ἀστράγαλων ἐνεκεν. ὅτι ἐν
ταῖς ποταμῶν τῶν Ἰνδῶν σκώληξ γίνεται, τὸ
μὲν εἶδος, οἷον περὶ τῆς συκῆς εἶωθε γίνε-
σθαι, τὸ δὲ μήκος, πῆχυν ἐπὶ αὐτῇ καὶ μείζους
δὲ καὶ ἐλάττους. τὸ δὲ πάχος δεκαεῖς παῖ-
δα μάλιστα φασὶ τῆς χειρὸς περὶ λαβεῖν. ἐ-
χρησι δὲ ὁδόντες δύο, ἓνα ἄνω, καὶ ἓνα κατω-
καὶ ὅ, τι αὐτὰ λαβοῖς τοῖς ὁδοῦσι, κατεσθίουσι.
καὶ τινὲς μὲν ἡμέρας ἐν τῇ ἰλῷ τοῦ ποτα-
μοῦ διαπύονται, τῇ δὲ νυκτὶ ἔξερχονται. καὶ
τοῖς τῶν ὅς αὐτὴν γινὶ ἐν τῇ γῇ βοῖ ἢ κα-
μήλῃ, ἢ δάκῃ, συλλαβὴν ἔλκει εἰς τὸν πο-
ταμόν, καὶ πρὸς ταῖς κατεσθίει, πλὴν τῆς κοι-
λίας. ἀρβύεται δὲ ἀγκίστρον μέγαλον, ἔρι-
φον ἢ ἄρνα ἐν δασύων ταῖς ἀγκίστρον, καὶ
ἀλύσεισι σιδηραῖς ἐναρμυσάντων. ἀρβύ-
σθοντες δὲ, τειράκοντα ἡμέρας κρεμάσθαι αὐ-
τὸν, καὶ ἀγείει ὑποπλάσσει καὶ ῥεῖ ἔξ αὐ-
τοῦ ὅσον δέκα χετύλας Ἀθηναῖς τὸ πλῆθος.
ὅταν δὲ πρὸς ἔλθωσιν αἱ τειράκοντα ἡμέρας,
ἀπορρίπτουσι τὸν σκώληκα, καὶ τὸ ἔλαμον ἀ-
σφαλιστάμοι, ἀρβύσει ταῖς βασιλῆς μόνον τῶν
Ἰνδῶν. ἄλλω δὲ οὐκ ἔστιν ἔξ αὐτῶν ἔχειν.
τῆς τοῦ ἔλαμον ἐφ' ἧς αὐτὸν ὅτι χυθῇ, ἀνάσσει,
καὶ καταφλέγει ξύλα καὶ ζῶα. καὶ ἄλ-
λως οὐ σβέννυται εἰ μὴ πηλῶ πολλῶν τε καὶ
παχέϊ.

Ὅτι ἔστι δένδρα ἐν Ἰνδοῖς ὑψηλὰ ὡς
περὶ κέδρος ἢ κυπάριθος, τὰ ὅντων φύλλα ὡς περ

Habent Indi arbores cedro aut cupresso proceritate pares, quarum folia

mm. ii.

minii colorem non in superficie tantum, sed & interius habentē. Est autem & velocissimus & strenuissimus: cumque nec equus nec aliud animal persequens assequi potest. Et initio quidem remissius currit: quo autē diutius cucurrerit, miro quodam modo concitior fertur, eiusque magis & magis velox est cursus. Hac autem arte sola potest à venatoribus capi: Quum illi suos catulos ad pascua eduxerint, à multo equitatu circumdantur. nolentes autem relictis catulis fugam capere, cornib⁹ calcibusq; & moribus pugnant, multosque & equos & viros interficiunt: sed eadem & ipsi sagittis & iaculis cōfossi ab illis capiuntur. viuos enim capere nullo modo queas. Eorum verò carnes propter amaritiam esculentæ nō sunt. atque adeo nō propter aliud quàm propter cornua & talos hoc animal venatur. In flumine Indico vermis nascitur specie quidē eum qui in nasci ficui solet referēs, septem autē cubitorum longitudinem, alius maiorem, alius minorem habēs: crassitudinem verò talem ut eum puer annos decem natus vix vlnis amplecti possit. Duo sunt illi dentes, vnus suprā, alter infrā. his dentibus quicquid prehenderit, deglutit. Et interdum quidem in limo fluminis commoratur, at nocte egreditur: egressus autem, quemcunque obuium bouem aut camelum momorderit, ad fluuiū trahit, totumque, præter ventrē, deuorat. Capitur grandi hamo, cui hoc dum aut agnum ferreis catenis alligauerint. Vbi ceperunt, per triginta dies suspēsum, vasis suppositis, relinquunt: intra quod tempus ex eo distillat quæ decē corylas Atticas implere possint. Elapsis triginta diebus, ipsū vermem abiiciūt: oleum autem, adhibitis custodibus, ad solū Indorum regem mittunt. alii enim id habere non licet. Oleum hoc id cui superfusum fuerit accedit, & ligna pariter animaliaque cōburit: solóque luto, & eo quidem crasso, extingui potest.

palmæ foliis paulo latiora, alio-
qui sunt similia, & axillis carent.
Florem qualé laurus mas emit-
tunt, sed fructum nullum ferūt.
Nomen illis est Indicū, carpion:
Græcum, myrorrhoda. Sunt au-
tem raræ. Ex illis olei guttæ distil-
lant, quas lana arbori impressa
excipiētes, in lapideos alabaſtros,
illam exprimendo, infundunt.
Est autem id subrubrum & craſ-
ſiusculum, adeoque fragrans ut
ad quinque stadia eius odor per-
ueniat. Soli autem regi eiūsque
propinquis id possidere conce-
ditur. Ex eo rex Indix ad Persa-
rum regem misit: seque Ctesias
id vidisse: & odorem qui nec dici
nec cuiquā alii assimilari possit,
se percepisse narrat. Caseū & vi-
num omnium suauissimum il-
los habere, se expertū scire, (quip-
pe qui vsus sit) commemorat.
Fons est apud Indos, quadratæ
formæ, circuitu circiter quinque
vlnas habente, cuius aqua est in-
tra petram, quæ, antequam ad i-
psam aquam perueniatur, trium
cubitorum, sub aqua trium vl-
narum altitudinem habeat. In
ea spectatissimi quique Indorum
cum liberis & vxoribus se lauāt.
In eadē nataturi se in pedes pro-
iiciunt, quum autem in eam in-
silierint, eos sursum attollit aqua.
Nec verò solos homines sursum
attollit, sed quoduis animal, siue
vium siue mortuum, in terram
expellit: atque adeo quæcunque
in eam coniiciuntur, præter fer-
rum, argētum, aurum & xs. hæc
enim in fūdum demittit. Est au-
tem eius aqua perfrigida, & potu
suavis: quæ magnum strepitum
edit, non secus ac quæ in lebece
ferueſcit aqua. Sed & vitiligini &
scabiei medetur. Hæc Indico ser-
mone βαλλάδη Græco ωφελί-
μη, id est, utilis, vocatur. In iis
Indix montibus ex quibus corū
calamus prouenit, habitat quod-
dam hominum genus non pau-
ciorum triginta millibus, quorū
vxores semel duntaxat in vita
pariunt: habentque earum foetus
dentes supernè pariter & infernè
valde pulchros: necnō vniuer-
sis tam fœminis quàm maribus & capitis & superciliorū pili iā inde à natiuita-
te sunt cani. Vnusquisque certè eorum vsque ad trigesimum ætatis annū albos

Α Φοίνιξ, ὀλίγον πλατύτερον. καὶ μαχαλί-
δας ὅτε ἔχει. αὐτοῦ δὲ ὡς τῶν ἡ ἀρσση δά-
φνη, καρπὸν δὲ ὅτε ἔχει. ὀνομάζεται δὲ Ἰν-
διστὶ μὲν, καὶ ῥπιον, Ἐλλινιστὶ δὲ μυρρόδα.
ἔστι δὲ σποδία. ῥέοισι δὲ ὅτε αὐτῶν ἐλαίου
σαρῆνες, οἷς ἐρεῖ ἀναψῶντες ἀπὸ τοῦ δέν-
δρου, ἀποπιέζουσιν εἰς ἀλαβάστοις λιθί-
νοις. ἔστι δὲ ὁ μὲν χρωμα, ἀπρέμας ὑψο-
θρον καὶ ὑπόπαχυ, ὅτε δὲ πρύτων ἡδιστον.
ὅτε δὲ φασὶν αὐτὸ καὶ ὅτε πέντε σαδίοις.
Β μόνον δὲ βασιλεῖ κτητὸν ὅτε τῶν καὶ τοῖς
σε γένεσιν αὐτῶν. ἐπεμύει δὲ ὅτε αὐτῶν ὁ Ἰν-
δῶν τῶν Περσῶν βασιλεῖ. καὶ φησὶν ἰδεῖν αὐ-
τὸ Κτησίας, καὶ ὁ σφραγίσαι ὁσμῆς οἷας ἔ-
τε εἰπεῖν ὡς, οὔτε εἰκασαί. ὅτι τῶν τυρῶν
καὶ τὸν οἶνον πρύτων φησὶ γλυκύτατον, ὡς
αὐτὸς (φησὶ) φαγῶν, ἀπὸ πείρας ἔμαθεν.
ὅτι κριώη ἐν Ἰνδοῖς (φησὶν) ὅσον πέντε ὀρ-
γῶν ἡ πείρας, τετραγῶνος δὲ ἔστι δὲ ὁ
ὑδωρ ἐν πείρας. βαθὺς δὲ ὅτε μέγεθός τῶν ὕ-
δατος, τριῶν πηχῶν. ὁ δὲ καὶ ὁ ὑδατος,
C τριῶν ὀργῶν. λούονται δὲ ἐν αὐτῶν οἱ ὅτε-
σημῶτατοι τῶν Ἰνδῶν, καὶ ἄνδρες καὶ παῖδες
καὶ γυναῖκες. καλυμῶσι δὲ, ὅτε πόδας ῥί-
πτοντες ἑαυτοῖς. ὅταν δὲ εἰσπηδῶσιν, ἐκ-
βάλλει αὐτοῖς ὁ ὑδωρ ἄνω. ὅτε ἀνθρώποις
δὲ μόνον ἀναρρίπτει, ἀλλὰ καὶ ἄλλο ὅ, τι ἀνὴρ ἢ
ζῶον, ἐκείπτει εἰς τὸ ξηρόν, καὶ ζῶν καὶ τε-
θνηκός. καὶ ἀπλῶς, πρύτα τὰ ἐμβαλλόμε-
να, πλὴν σιδήρου καὶ ὀργύρου καὶ χρυσοῦ
καὶ χαλκοῦ. τῶντα ὅτε δέχεται καὶ τῶν. ἔστι δὲ
D ὁ ὑδωρ πάνυ ψυχρόν, καὶ ἡδὺ πειν. ψόφον
ὅτε πρὸς μέγεθος, ὡς τῶν ὑδωρ ζέον ἐκ λέβη-
τος. καὶ τῶν ὅτε τὸ ὑδωρ τῶν ἀλφειῶν ἐκ ψω-
λειῶνται. καλεῖται ὅτε Ἰνδιστὶ βαλλάδη, Ἐλ-
λινιστὶ δὲ ωφελίμη. εἰσὶν ἐν τοῖς ὄρεσι
τοῖς Ἰνδικαῖς, ὅπου ὁ κάλαμος αὐτῶν φύεται,
ἀνθρώποις τὸ πλῆθος αὐτῶν ἀγρί ἐ τριῶν
μυριάδων. τούτων αἱ γυναῖκες ἀπαξ τί-
κρυσιν ἐν τῶν βίῳ. ἐ τὰ πικτόμυρα ὀδύνται
E ἔχει καὶ τὰ ἄνω καὶ τὰ κατω πάνυ καλοῖς.
ἐ τὰ τεύχεα ἐ τῶν τῶν κεφαλῇ καὶ ταῖς
ὀφρύσι, πολιάς ἔχει πρύτα ἐκ ἡμετέρας, καὶ τὰ
θήλας ἐ τὰ ἄρρενα. μέγεθός μὲν ὅτε τριακον-
τα ἔτων λυχας ἔχει ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων

ἐκείνων τὰς πείχας δι' ὅλου ὧ σώματος ἀρ-
χονται δὲ ἐκείθεν μελαίνεσθαι· ἐξήκοντα δὲ
ἐπὶ τῶν ἰεροδρόμων, ἔστιν ἰδεῖν αὐτοὺς πάσας ἔχον-
τας μελαίνας. ἔχουσι δὲ οὗτοι οἱ αἰθροποὶ
ἀνὰ ὀκτὼ δακτύλους ἐφ' ἑκατέρᾳ χειρὶ,
ὡσαύτως ἀνὰ ὀκτὼ καὶ ὅτι τοῖς ποσὶ, καὶ
αἰδρες καὶ γυνᾶκας ὡσαύτως. εἰσὶ δ' ὁ σφό-
δρα πολεμισταί, καὶ βασιλεῖς τῶν Ἰνδῶν ἐπον-
ται τοῖς τοῦτων πεντακισχίλιοι καὶ ἀκον-
τισταί. τὰ δὲ ὧτα φησὶ τηλικαῦτα ἔχειν, ὥστε
τοῖς βραχίονας αὐτῶν ὡς αὐτῶν καλύ-
πτεισθαι μέγρε τῶν ἀλκίωνων, καὶ ὅππῃθεν
νῶτον ἀπὸ μέρους συγκαλύπτειν. οἱ δὲ οὗτοι δὲ ἑ-
τερον τὸ ἑτέρου δηλῶναι.

Ταῦτα γράφων καὶ μυθολογῶν Κτη-
σίας, λέγει τὰ ληθέατα γράφειν· ἐπ' αὐτῶν
ὡς τὰ μὲν αὐτὸς ἰδὼν γράφει, τὰ δὲ πρὸ αὐ-
τῶν μαθὼν τῶν εἰδότεων. πολλὰ δ' ἐξ αὐτῶν καὶ
ἄλλα θαυμασιώτερα παλαιπείν, ἀφ' ὧν
μὴ δόξαι τοῖς μὴ ταῦτα θεασαμένοις ἀπίστα συγγραφῆναι.

A per totum corpus habet pilos:
inde nigrescere incipiunt, ad-
eo ut quum sexagesimum atti-
gerūt, nulli illis pili nisi nigri cō-
spiciantur. Sunt iisdem & viris &
mulieribus octoni in vtraque
manu & vtroque pede digiti. Sūt
autem bellicosissimi, & Indorū
regem sequuntur ex his sagitta-
riorum quinque millia, necnon
iaculatores. Aures autem illis tā-
tā magnitudinis esse dicit ut eo-
rum brachia ad cubitos vsque &
ponē totos humeros operiant.
esse autem illas contiguas.

Hæc quæ fabulis similia sunt,
Ctesias scribens, se verissima scri-
bere ait, & quorum vel ipse testis
sit oculatus, vel quæ à testibus o-
culatis acceperit. Multa autem
his mirabilia se prætermisisse,
ne, qui ea non vidissent, scribere
ipsum quæ fidem non mērerent-
ur, existimarent.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΥΤΩΝ

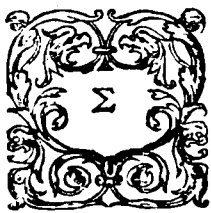
τῆ αὐτῆς Κτησίας Περ-
σικῶν.

Παρά τῶν Ξενοφῶντι, ἐν τῶν α' τῆς Κυ-
ρου ἀναβάσεως.

EX IISDEM

eiusdem Ctesiae Per-
siccis scriptis.

Apud Xenophontem libro I,
de expeditione Cyri.

ΥΝ τοῖς δὲ αὐτοῖς [ὁ Κύ-
ρος] καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ
ἄμφ' ἐκείνον εἶδος καὶ
ἀθροῖς οὐκ ἠνέχετο, ἀλλ' εἰ-
πόν, ὅρῳ τὸν αὐδρα, ἴετο
ἐπ' αὐτόν. καὶ παύει τῶν ἑρπον, καὶ πι-
πρώσκει ἀφ' ὧν ὁ βασιλεὺς, ὡς φησὶ Κτησίας
ὁ ἰατρός· καὶ ἰάσθαι αὐτὸς ὁ τραῦμα φησὶ.
παίοντα δ' αὐτὸν ἀκοντίσας πάλαι τῶ ὑ-
πὸ τὸν ὀφθαλμὸν βιάσας· καὶ ἐν ταῦτα μα-
χόμενοι καὶ βασιλεὺς καὶ Κύρος, καὶ οἱ ἄμφ'
αὐτοῖς, ὡς ἑκατέρου, ὁπόσοι μὲν τῶν ἄμ-
φ' βασιλέα ἀπέθανον, Κτησίας λέγει (πρὸ
ἐκείνων γὰρ ὡς) Κύρος δὲ, αὐτὸς τε ἀπέθα-
νε, καὶ ὀκτὼ οἱ ἀριστοὶ τῶν ὡς αὐτὸν ἐκείνη
ὅτι αὐτοί.

V V M Cyrus v-
nā cū his esset,
regem & globū
qui illum cir-
cumstabat cō-
spicatur. Ac sta-
tim continere se non potuit: sed
hæc loquutus, Video hominem,
in eum inuadit, & infesta hasta
per loricam pectus verberat: ut
refert Ctesias medicus, qui &
vulnus illud se curasse dicit. Dū
autem regem ferit, in eum nescio
quis tragulā magno impetu ia-
culatur, & sub oculo vulnerat.
Hic pugnantibus rege & Cyro,
illisque qui circa ipsos erant, quā
multi quidem ceciderint eorum
qui regē circumstabant, Ctesias
cōmemorat. (apud illum enim
erat) Cyrus autem, & ipse occu-

buit, & octo, fortissimi eorum qui latus eius cingebant, super illo iacebant.

A P V D P L V- A F A P A' T Ω Π Λ ΟΥ-
tarchum, in Arto-
xerxis vita.

τάρχω, ἐν τῷ Ἀρτοξέρ-
ξου βίῳ.

Ctesiae narratio, ut breuibus
multa perstringā huius-
cemodi est.

Ἡ δὲ Κτησίου διήγησις, ὡς ὅπτι τε μόντι
πολλὰ, σιωτῶμεν ἀπαλείλαι,
ἵνα ὅτι τις ὅστι.

CYRVS, trucidato Artager-
se, equum in regem permisit, &
hic in illum, silētio vterque. Oc-
cupat Cyri amicus Arius ferire
regem, nec fauciat eum: rex
missa lancea à Cyro aberravit,
Tissaphernem autem fidū Cyro
& fortem virum percussit atque
interemit. Cyrus intorto per lo-
ricā regis iaculo, vulnus pectori
illius ingessit duos digitos altū.
vnde ille ic̃t° vi defluxit ex equo
ad terrā. Fuga & tumultu cohō-
tis regiae edito, rex assurgēs cum
paucis (inter quos fuit Ctesias)
tumulum vicinum cepit, ubi te-
nuit se quietum. Cyrū inter ho-
stes volitantem equus ferox lon-
gē abstulit: nec tenebris iam co-
gnoscebatur ab hostibus, & ab
amicis quærebatur. Erectus autē
victoria, ardorisque & fiducia
plenus per medios vehabatur ho-
stes, clamans, Cedite miseri. Dū
hoc identidem lingua Persica
clamat, pars venerabundi de-
cedunt ei via. Ibi quum tiara capi-
ti eius defluxisset, prætercurrens
adolescēs Perses (Mithridati no-
men erat) tempus Cyri iaculo
secundum oculum ferit, inscius
qui sit. Eructanti vim sanguinis
vulnere, captus Cyrus vertigine
& sopore collabitur. Equus fu-
giens oberrabat: stratū equi pro-
lapsū capit comes illius qui Cy-
rum percussit, sanguine redun-
dans. Cyrum ex plaga ægrē tādē
colligentem se, assistentes cunu-
chi pauci alteri equo imposuere,
quod eriperent eum. Quem equi-
tandi impotentem, pedibūque
connitentem ire, sustinentes du-
cebant: corpore quidem ob vul-
nus in capite acceptum gravem
cespitatēque, sed victorē arbi-
trantē se, quod fugiētes audiret,
μὴ σώματι κερήβαροντα καὶ σφραγισμένον, οἱ ὁρμηδὼν δὲ νικᾶν ἀκούοντα τῷ φθαρμένῳ

ΚΥΡΟΣ, ἀποκτείνας Ἀρταγέρσην,
ἤλαυνεν εἰς αὐτὸν βασιλέα ὅς ἴππων, ἐ-
πὶ εἰς ἐκεῖνον, ἀμφοτέρω σιωπῇ. φθάσει δὲ
βάλλων Ἀεῖαῖος ὁ Κύρου φίλος βασιλέα,
καὶ οὐκ ἔτρωσε. βασιλὲς δὲ, ἀφείδοντες τὸ δό-
ρυ, Κύρου μὲν οὐκ ἔτυχε, Τισσαφέρνην δὲ,
πιστὴν αὐδρα Κύρου καὶ ἡμιῶν, ἔβαλε καὶ
κατέκτεινε. Κύρος δ' ἐπ' αὐτὸν ἔξακον-
τίσας δὴ τῷ θάρακος, ἔτρωσε τὸ σῆτος, ὅ-
σον ἐν δυνάμει δύο δακτύλους τὸ ἀκόντιον, πε-
σεῖν δὲ αὐτὸν ὑπὸ τῆς πληγῆς ἀπὸ τῶ ἵπ-
που. Φυγῆς δὲ καὶ παραχῆς τῷ περὶ αὐτὸν
ἡμορμηδῆς, ὁ μὲν, ἀναστὰς μετ' ὀλίγων (ἐν
οἷς καὶ Κτησίας μὲν) λόφον ὑπὸ πλοῖον κα-
ταλαβὼν, ἡσυχάζει. Κύρον δὲ τοῖς πολεμίοις
ἐν δούρῳ ὁ ἵππος ἔξέφερεν ὑπὸ θυμοῦ
μακρὰ, ἥδη σέποις ὄντος, ἀγνοούμενον ὑπὸ
τῷ πολεμίων, καὶ ζητούμενον ὑπὸ τῷ φί-
λων. ἐπαρμόμενος δὲ τῇ νίκῃ, καὶ μετὰ ὧν
ὁρμῆς καὶ θράσους, διεξήλαυνε βοῶν, ἔξι-
σαθε πενήχρῳ. τῷ δὲ Πέρσῃ πολλάκις
αὐτὸν βοῶντος, ὁ μὲν ἔξίσταντο, πρὸς κινῶν-
τες ἀποπίπτοντες δὲ τῆς κεφαλῆς ἡ πᾶσα τοῦ
Κύρου, καὶ πρὸς τῶν νεανίας Πέρσης, ὁ-
νομα Μιθριδάτης, ἀκοντίῳ βάλλει τὸν χρό-
ταφον αὐτῷ περὶ τὸν ὀφθαλμόν. ἀγνοῶν
ὅστις ὅστις. πολὺ δὲ αἶμα τῷ θάματος ἐκ-
βαλόντος, ἰλιγιάσας καὶ κερῶν τοῖς Κύρος
ἔπεσε. καὶ ὁ μὲν ἵππος ὑπεκφυγὼν ἐπλά-
ζετο τὸν δ' ἐφ' ἵππῳ πῖλον ἀπαρρύνοντα
λαμβάνει τῷ πόν Κυρον βαλόντος ἀκρόθυ-
τος, αἶματος περὶ πλεω. τὸν δὲ Κύρον ἐκ τῶ
πληγῆς ἀναφέροντα χαλεπῶς καὶ μόλις,
ἀγνοῦχοι ἑνὲς παρόντες ὀλίγοι ἐπεχείρουν
ἐπ' ἄλλον ἵππον ἀναθροῦσαι, καὶ σώζην ἀ-
δυνάτως δ' ἔχοντα, καὶ δι' αὐτὸν πρὸς θυ-
μῶν βαδίζον, ὑπολαβόντες ἦσαν τῷ
μὴ σώματι κερήβαροντα καὶ σφραγισμένον, οἱ ὁρμηδὼν δὲ νικᾶν ἀκούοντα τῷ φθαρμένῳ

ἀνακαλυφθῶν Κύρου βασιλέα, καὶ φείδε-
σθαι δεομένων. ὅς δὲ τούτῳ, Καύνιοι τινὲς
αἰθροποικεχθῆσιν καὶ ἀποροι, καὶ ταπεινῶν
ὑπουργημάτων ἕνεκα τῇ τῷ βασιλέως τρα-
πίᾳ ἀνακαλυφθῶντες, ἐτυχον αἰαμιζέν-
τες, ὡς φίλοι, τοῖς παρὰ τὸν Κύρου. ὡς δὲ μό-
λις σιῶν εἶδον τὰ παρὰ τὸν βασιλέα φοινικᾶ,
(λαχρῆς χρωμάτων τῷ βασιλικῷ ἀπομύ-
των). ἐγνωσθὲν πολέμοις ὄντας. εἰς οὗτω ἐ-
κείνων ἐγέλμην ἀγνοῶν ἐξόπτιον βαλόν
τὸν Κύρου ἀκοντίῳ. τῆς δὲ παρὰ τὸν ἰγνύαι
φλεβὸς αἰσθησάμενος, πεσὼν ὁ Κύρος, ἅμα
παρὰ τὸν λίθον τὸν τετραμήριον κρότα-
φον, καὶ ἀποθνήσκει.

Γ Α Ρ Α Τ Ω Α Υ Τ Ω

Πλουτάρχῳ, ὀλίγω
ὑπερον,

ΕΞΕΛΗΛΑΚΕΙ δὲ [ὁ Ἀρτοξέρξης]
(ὡς ὁ Κτησίας φησὶν) ὅτι τὴν μάχην, τεσσα-
ράκοντα μυριάσιν. ὅς δὲ παρὰ Δείωναν καὶ
Ξενοφῶντα, πολὺ πλείονας ἡμέρας λέ-
γουσι τὰς μεμαχημένας. ἀεθμὸν δὲ νεκρῶν
ὁ Κτησίας, ἐναχιχάλοις ἀνεκτάμενος φησὶ
παρὰ τὸν Ἀρτοξέρξην. αὐτὰς δὲ διασυνείων
οὐκ ἐλάττωις φαίνονται τῶν κειμένων. τῶ-
ν μὲν οὖν ἔχει δὲ μεμνησθήσιν. ἐκείνο δὲ τὸ
Κτησίῳ λαμπερὸν ἦν ψέμα, ὅτι περ-
φύλαξ φαίται παρὰ τὸν Ἑλλήνας αὐτὸν,
μὲν Φαύλλου τῷ Ζακύνθῳ ἐπὶ πῶν ἄλλων.
ὁ γὰρ Ξενοφῶν ἠπίστατο σὺν ἀγαθῶν βασιλεῖ
Κτησίῳ. μέμνηται γὰρ αὐτὸν, καὶ τοῖς
βιβλίοις οὗτοις ἐν τετυχῶς δὴ λῶς ὅτι. οὐκ
αὖ οὗτω ἐλθόντα, καὶ λόγων ποσὺν τῶν ἐρμη-
νέα ἡρόδοτον, πρὸς τὸν ἀμύνουμον, Φαύλλον
τὸν Ζακύνθον ὠνόμαζεν. ἄλλα δαμονίως
ὁ Κτησίας, ὡς εἶοικε, φιλότιμος ὢν, καὶ οὐχ ἡ-
τῶν φιλολάκων καὶ φιλοκλέαρχος, αἰεὶ πῶ-
ν ὅς τῇ διηγήσει χάριτας ἑαυτῷ δίδωσι, ὡς
αἰς ἡρόδοτος, πολλὰ καὶ κατὰ μνήσκειται
Κλεάρχου καὶ τῆς Λακεδαιμόνος.

Cyrū regē alta voce appellantes,
atque ut parceret ipsis orantes.
Interea Caunii quidā homines,
tenuēs inopēsque, qui humilium
ministeriorum gratiā regis castra
sequebantur, confusi fortē ut a-
mici fuere cū illis qui circa Cy-
rum erant. hi ut tandem punicea
sagula eorum advertere, (quum
regii haberent omnes candida)
intellexerunt hostes esse. Ita v-
nus eorum ausus est, ignarus qui
esset, Cyrum iaculo à tergo feri-
re. Vulnerata poplitis vena pro-
lapsus Cyrus tempus simul fau-
cium ad saxum offendit: vnde
animam exhalavit.

A P V D E V N D E M

Plutarchum, paulo
post,

EDUXERAT autē Artoxer-
xes (ut Ctesias autor est) in acie
quadringena millia: Dinon &
Xenophon multo plures fuisse
qui conflixere memorant. Inito
casorū numero Ctesias nouem
millia capitū relata perhibet ad
Artoxerxem: sibi verò non mi-
nus x x millia visos qui cecide-
rant. Verū hęc in controuer-
sia sunt. Illud verò iam Ctesia
nobile est mendaciū, qui se cum
Zacynthio Phayllo & quibusdā
aliis missum refert ad Græcos.
Nam Xenophontem non latuit
agere in regis contubernio Cte-
siam. Siquidem meminit eius, &
constat hosce libros cum voluis-
se. Quare nuntium eum & tantæ
legationis interpretem nō præ-
terisset tacitū: at Phaylli Zacyn-
thii mentionē fecisset. Sed mirē
scilicet ambitiosus Ctesias, nec
secius Laconum & Clearchi stu-
diosus, passim in historia aliquas
sibi ipse attribuit partes: in qui-
bus quum est, multa & præclara
de Clearcho commemorat & de
Lacedæmonē.

Plutarchum, in eadem
vita,

Πλουτάρχῳ, ἐν τῇ αὐτῇ βίῳ,

POST QUAM autē Clear-
chum aliósque duces interposito
iureiurando circumuenit Tissa-
phernes, cōprehensósque & vin-
culis astrictos ad regem misit: ro-
gatum refert se à Clearcho Cte-
sias ut pectinis copiam sibi faceret.
Quo accepto, curasse eum caput,
oblectatúmque pectinis usu, &
annulum suum amicitiae mutue
ad necessarios & familiares La-
cedæmōne suos insigne sibi de-
disse. Insculptas in pala fuisse Ca-
ryatidas saltantes. Cibaria quæ
Clearcho mittebantur, à con-
captiuis militibus interuersa &
consumpta, pauca verò ex illis
relieta Clearcho. Cui rei etiam
refert se remedium Ctesias adhi-
buisse, effecisseque ut copiosiora
mitterentur Clearcho, ac militi-
bus separatim præberentur alia:
atque hæc subministrasse & sup-
peditasse ex beneficio & sententia
Parysatidis. Quum mitteretur
quotidie Clearcho inter cibaria
perna, orasse ipsum Clearchum
ac subiecisse, modicum pugionē
ut in carnem conditum clam si-
bi mitteret, neque sineret ut re-
gis fata sua paterent atrocitati:
cæterum abnuisse metu se. Re-
gem deprecanti matri pro Cle-
archi incolumitate iureiurando
annuisse: verum impulsu inde
Statiræ cunctos fuisse ab eo præ-
ter Menonem trucidatos. Hinc
Statiræ tetendisse Parysatidem
insidias, virúsque ei concinnasse.
Verum parum probabilia affert,
& coniuncta cum absurda causa,
facinus admisisse adeo nefarium,
atque in periculum sese præcipi-
tauisse Parysatidē Clearchi gra-
tia, sustinentem iustam regis cō-
iugem liberorúmque consortē
ad regnum educatorum necare.
Cæterum nō obscurē exaggerat
hæc ad Clearchi commendandā
memoriam. Etenim atrexit hoc
quoque, duces obrutatos cæteros
fuisse à canib⁹ & alitib⁹ laniatos:
Clearchi cadaueri venti procellā
cumulū terræ excitasse atque in-
iecisse corpori, idque contexisse.

ΕΠΕΙ ὁ Κλέαρχον καὶ τοὺς ἄλλους στρα-
τηγὰς Τισσαφέρνης ἐξηπάτησεν καὶ πρὸς αὐτὸν
δησεν ὄρκων ἡγομένων, ἑσθλαβὼν αἰέπεμ-
ψεν ἐν πέδῳ δεδεμμένοις, δεδεμμέναι φησὶν
αὐτὸν τὸν Κλέαρχον ὁ Κτησίας ὅπως κτενὸς
διπορήσει. τυχόντα δὲ, καὶ τημελήσθαι
τὴν κεφαλὴν, ἡδυνῶν τε τῇ χρεῖα, καὶ τὸν
δακτύλιον αὐτῷ δοῦναι, σύμβολον φιλίας
πρὸς τὸν ἐν Λακεδαιμονίᾳ συγγενεῖς καὶ οἰ-
κεῖος. εἰ δὲ Γλυφίῳ ἐν τῇ σφραγίδι Κα-
ρυατίδας ὀρχυμύδας. ταῦτα δὲ πεμπόμενα σι-
πία τῷ Κλεάρχῳ τὸν συνδεδεμμένον στρα-
τιώτην ἀφαιρῆσθαι καὶ κατὰ μάλιστα, ὁ-
λίγα τῷ Κλεάρχῳ διδόντας ἀπ' αὐτῶν.
ἰδοῦναι δὲ καὶ τὸ φησὶν ὁ Κτησίας, πλείονα
τῷ Κλεάρχῳ πέμπεσθαι ἄλλα πρὸς ἀ-
μύνους, ἰδίᾳ δὲ ἕτερας τις στρατιώταις διδο-
ναι. καὶ ταῦτα μὲν ὑποσχεσθαι καὶ πα-
ραχεῖν, χάριτι καὶ γνώμῃ τῆς Παρύσατι-
δος. πεμπόμενους δὲ καὶ ἡμέραν τὸν Κλεάρ-
χῳ κωλύσας ὅτι πῶς σιπίοις, πρὸς ἀκαλεῖν
αὐτὸν καὶ διδάσκειν ὡς χρὴ μικρὸν εἰς τὸ χρέας
ἐμβαλόντα μαχαίριον, ἀποκρύναντα πέμ-
ψαι, καὶ μὴ πρὸς εἶδέν ἐν τῇ βασιλείᾳ ὡ-
μότητι τὸ τέλος αὐτῶν ἡγομένων. αὐτὸν δὲ φο-
βούμενον, μὴ ἐθελῆσαι. βασιλέα δὲ τῇ μὲν
μητεὶ παραστυμῆναι μὴ κτεῖναι τὸν Κλέαρ-
χον, ὁμολογήσαι καὶ ὁμῶσαι. πεμπόμενους δὲ
αὐτῶν ὑπὸ τῆς Στατίρας ἀποκτεῖναι πρῶ-
τος πηλὸν Μένωνος. ἐκ δὲ πύργῳ τὴν Πα-
ρύσαντιν ὅτι βουλεύσασθαι τῇ Στατίρᾳ, καὶ συ-
σχεῖσθαι αὐτῇ τὴν φαρμακείαν καὶ αὐτῆς.
οὕτως εἰκότα λέγων, ἀλλὰ πολλὴν ἀλογίαν
ἔχοντα τῆς αἰτίας, εἰ δὲ ὅν ἔργον οὕτως ἐδρά-
σε καὶ πρὸς ἐκινδυνώσεν ἡ Παρύσατις, ἀλλὰ
Κλέαρχον αἰελεῖν πολυμήσασθαι τὴν γυναικαὶ
βασιλέως γυναῖκα, καὶ τέκνων κοινῶν ὅτι
βασιλείᾳ προφικνέμενον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
οὕτως ἀδελφῶν ὅτι φασὶν αὐτῷ τῇ Κλεάρ-
χου μήναι. καὶ γὰρ αἰαρεθέντων φησὶ τῶν
στρατηγῶν, τὸ μὲν ἄλλοις ὑποκωλύειν
σπασθῆναι καὶ ὀρνέων. τῷ δὲ Κλεάρ-
χῳ νεκρῷ θύεσθαι ἀνέμου γῆς ἵνα πολλὴν
φέρονται ὅτι χῶσαι, καὶ ὅτι κρύναι τὸ σῆμα.

Φοινίκων δὲ πινὼν Ἀφασπαρέτων, ὀλίγων ἂν
 χρόνῳ θαυμαστὸν ἄλσος αἰαφιδῶαι, καὶ κα-
 πασκιάσαι τὸν τόπον. ὥς τε καὶ βασιλεῖ σφό-
 δρα μεταμέλῃν, ὡς αἰδρα θεοῖς φίλον αἰη-
 ρηκῆτι. **Κ**λέαρχος. ἡ δὲ οὖν Παρύσατις,
 μίσους τε πρὸς τὴν Σπατίειραν ἔξ ἄρχης
 ὑποκειμένη καὶ ζηλοτυπίας, ὁρώσα τὴν
 μηδὲ αὐτῆς διώαμιν, αἰδομένη βασιλέως
 καὶ πρῶτον οὐδὲν, τὴν δὲ ἐκείνης, ἔρωτι καὶ
 πίστι βέβαιον καὶ ἰσχυρὸν, ἐπεβούλευσεν, ὑ-
 παρ' ἧν μεγίστων, ὡς ἔπειτα, παρὰ βαλλομένη.
 θεράπαιδον εἶχε πιστὴν καὶ δυναμένην πρὸς
 αὐτῇ μέγιστον, ὄνομα Γίγιν. ἡ δὲ μηδὲ Δείνων
 ὑποσυργαῖσθαι τῇ φαρμακείᾳ φησὶ, συγ-
 γράφει δὲ μόνον ἀκουσθὲν ὁ Κτησίας. **Κ** δὲ
 δόντα τὸ φάρμακον ὅτ' ἂν ὄνομα ζῆ Βελι-
 τάρην, ὁ δὲ Δείνων, Μελέντην. ἐκ δὲ τῆς
 παρ' αὐτὴν ὑποψίας καὶ ἄλλοις φερόμεν ἄρξά-
 μιναι πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ φοιτᾶν καὶ στυδει-
 πνεῖν ἀλλήλαις, ὅμως τὰς δεδιέναι καὶ φυ-
 λασθῆναι, ποῖς αὐτοῖς σιτίοις καὶ ἀπὸ τῆς αὐ-
 τῶν ἐχρῶντο. γίνεται δὲ μικρὸν ἐν Πέρσας
 ἐρνήθιον, ὃ παρ' ἐπὶ τῶμας οὐδὲν ἔστιν, ἀλλ' ὅ-
 λον Ἀφασπείων πιμαλῆς καὶ ἐν τῷ ἡ καὶ νο-
 μίζουσιν αἰέτω καὶ δρόσῳ τρέφεσθαι τὸ ζῶον.
 ὄνομα ζῆται δὲ ῥινοτάκης. τῷτο φησὶν ὁ Κτη-
 σίας μικρὰν μαχαίρην κοχρησμένην ὃ φαρ-
 μακῶν καὶ θάπτει τὴν Παρύσατιν δια-
 ρυσθῆναι, ἐκ μάλιστα τὰς ἐτέρων μέρει τὸ φάρ-
 μακον. καὶ τὸ μηδὲ ἄχραντον καὶ καθαρόν εἰς
 τὸ σῶμα βαλυσθῆναι αὐτὴν ἐαδίειν, διωκῶν δὲ
 τῇ Σπατίειρᾳ τὸ πεφαρμαγμένον. ὁ δὲ Δεί-
 νων, οὐ τὴν Παρύσατιν, ἀλλὰ **Κ** Μελέν-
 την, τίμνοντα τὰς μαχαίρας τὰ φαρμα-
 στήματα τῇ κρεῶν, πίνειν καὶ τὴν Σπατίει-
 ρην. ἀποθνήσκουσα γυνὴ ἡ γυνὴ μὲν πόρων
 μεγάλων καὶ σπαραγμῶν, αὐτῇ τε στυγη-
 ραίνετο τὸ κακὸν, καὶ βασιλεῖ πρὸς ἑαυτὴν ὑ-
 ποψία καὶ τῆς μητρὸς, εἰδὼς δὲ θηριώδες
 αὐτῆς καὶ δεσμευκτον. ὅθεν δι' οὗτος ὅτι τὴν
 ζήτησιν ὁρμήσας, ὅτ' ἂν μηδὲ ὑπηρετῶς ἐπ' αὐ-
 περοκόμοις τῆς μητρὸς στυγερὰς ἐκ κατε-
 σφραβλώσει τὴν δὲ Γίγιν ἡ Παρύσατις πολλὰ
 χρόνον εἶχεν οἶκοι μετ' αὐτῆς, καὶ βασιλέως
 ἐξαπαικῶτος, ὅς κ' ἔδωκεν. ἀλλ' ὕστερον αὐτῆς
 διηγήσας εἰς τὸν οἶκον ἀφελῶναι νυκτὸς, αἰ-
 σθησάμενος δὲ λέγειν ὅφεις στυγερὰς, καὶ κατὰ τὴν θάνατον.

quo loco enato palmeto, breui
 eximium nemus excreuisse ac lo-
 cum cum inubrasse. itaque ma-
 gna ductum poenitentia regem,
 quod virum diis charum pere-
 misset Clearchum. Parysatis er-
 go, quum odium iam inuetera-
 tum atque emulationem con-
 cepisset in Statiram, cernens po-
 tentiam suam à rege se reueren-
 te & honorante proficisci, illius
 verò amore & fide stabilem fir-
 mamque, instruxit ei insidias, de
 summa, uti arbitrabatur, aleam
 iaciens. Ancillam habebat fidam,
 quæ plurimum apud ipsam po-
 terat, Gigim dictâ. quam admi-
 nistrâ veneni Dinon tradit fuisse,
 cōsciam modò inuitam Ctesias.
 Illum qui venenum dedit, hic Belitaram
 appellat, ille Melantam. Instituentes
 autem ex superioribus suspicionibus ac simi-
 litudine congregi denuo & una cœ-
 nare, cum metu tamē & cautio-
 ne iisdem epulis atque ab iisdem
 utebatur paratis. Nascitur apud
 Persas exigua avis, quæ omni ca-
 ret excremento, habetque inte-
 stina omnia adipe differta: unde
 vento arbitrantur & rore hoc
 animal viuere: Ryntaces dicitur.
 Hanc autumat Ctesias cultello,
 quem altero latere illeuerat toxico,
 dissecuisse Parysatidem, atque
 infecisse alteram partem vene-
 no, partem sinceram & puram
 ori ingestam ipsam mādiffe, Sta-
 tiræ verò dedisse virulentam.
 Dinon, nō Parysatidem, sed Me-
 lantam medicatas carnes secuisse
 cultro & Statiræ apposuisse.
 Quum animam igitur magnis
 cum cruciatibus & doloribus a-
 geret mulier, & ipsa olfecit ma-
 leficium, & suspicionem regi ad-
 uersus matrem attulit, feritatem
 illius & animum implacabilem
 cognoscēti. Vnde quæstioni ex-
 templo intentus, ministros ma-
 tris & structores corripuit ac tor-
 mentis lacerauit: at Gigim diu
 Parysatis in cubiculo suo tenuit,
 deposcentique denegauit regi:
 verum post orante illa ut domū
 nocte dimitteretur, certior factus
 locatis insidiis cōprehēdit Gigim
 eamque rei capitalis damnavit.

EX IISDEMAEK ΤΩΝ ΑΥΤΩΝ

eiusdem Ctesiae Per-
sici scriptis, aut
aliis.

ποδ αὐτῶν Κτησίου Περσι-
κῶν, ἢ ἄλλων συγ-
γραμμάτων.

APVD ATHENAEVM.

Dipnosoph. XIII.

QVINETIAM Cabyſi sus-
cipiendæ in Aegyptum expedi-
tionis (vt scribit Ctesias) causa
fuit mulier. Nam quum Aegy-
ptias mulieres in congressu præ-
stare cæteris intellexisset, ad A-
masin Aegypti regem misit, v-
nam ex eius filiabus in vxorem
poscens. At hic è suis quidem v-
nâ haud misit, suspicatus illi non
habitum iri honorem vxori de-
bitum, sed pallacæ. verum Aprie
filiam Neutetini. Exciderat autē
regno Apries, propter cladem in
pyrga aduersus Cyrenenses ac-
ceptam; & ab Amasi fuerat in-
terfectus. Cambyſes Neutetidis
cōsuetudine delectatus, & valde
in amorem eius illectus, omnia
ex illa discit: & quum orasset eū
vt cædem Aprie patris vlciscere-
tur, persuadet vt bellum Aegy-
ptiis inferat.

Apud eundem, Dipno-
soph. XII.

CTESIAS libro Persicorū
tertio scribit, omnes quidē quot-
quot in Asia regnarunt, luxui &
voluptatibus deditos fuisse, sed
præ cæteris Ninyam, Nini & Se-
miramidis filium. Ac certè hic
quoque voluptatibus domi in-
dulgebat, ita vt à nemine cōspi-
ceretur, præterquam ab eunu-
chis & suis vxoribus. Talis autē
erat & Sardanapalus, quem alii
Anacindaraxis, alii Anabaxaris
filium fuisse memorant. Ac quū
Arbaces, genere Medus, vnus è
ducibus qui illi suberant, egisset

Paulo pōst de eodem Sar-
danapalo.

CTESIAS autē narrat, ipsū
ad bellū deuenisse, & quū colle-
cto numeroso exercitu ab Arba-

ΠΑΡΑ ΤΩ ΑΘΗΝΑΙΩ,
Δίπνοσοφ. ιγ.

ΚΑΙ ἡ ἑστ' Αἰγυπτιον δὲ Καμβύσου
στρατεία, ὡς φησὶ Κτησίας, διὰ γυναικᾶ
ἐγένετο. ὃ γὰρ Καμβύσης, πτωχὸς ἀνὴρ καὶ
Αἰγυπτίας γυναικᾶς ἐν ταῖς σκηνωσίν
ἀφ' ἑρῆν τῶν ἄλλων, ἐπεμψεν πρὸς Ἀμα-
σιν, ὅτι Αἰγυπτίων βασιλέα, μίαν αὐτῶν
πρὸς γάμον τῇ θυγατέρων. ὃ δὲ τῇ μη-
τέρει ἐδωκεν, (ὑπονοήσας μὴ γυναι-
κὸς ἐξ εἶναι αὐτῇ πῦλιν, ἀλλὰ παλλακίδος)
ἐπεμψεν δὲ τὴν Ἀπρίου θυγατέρα Νεψτή-
νιν. ὃ δὲ Ἀπρίης ἐκ πεπρωμένης τῆς Αἰγυ-
πτίων βασιλείας, διὰ τὴν ἡμιρμένην ἦσαν
πρὸς Κυρίω αἰοῖς, καὶ αἰήρητο ὑπὸ Ἀμα-
σίδος. ἡ δὲ οὖν ὁ Καμβύσης τῇ Νεψτή-
νιδι, καὶ σφόδρα ἐρεθισθεὶς, ἐκμανθάνει παρ'
αὐτῆς τὰ πύργα καὶ δεηθείσης ἐκδικῆσαι
τὴν Ἀπρίου ὅτι φόνον, πείθει πολεμῆσαι Αἰ-
γυπτίους.

Παρά τὸ αὐτὸ, Δίπνοσοφ. ιβ.

ΚΤΗΣΙΑΣ ἐν τρίτῃ Περσικῶν καὶ
πρὸς τὰς μητρὸς φησὶ τὸν βασιλὸς ἀσπάζεσθαι τῆς
Ἀσίας πρὸς τὴν περὶ τὴν ἀσπάζεσθαι, μάλιστα ὅ
Νινίαν, ὅτι Νίνου καὶ Σεμιράμιδος υἱόν. καὶ
τὸν οὖν ἐνδὸν ἰδὼν καὶ συφῶν, ὑπὸ τῇ
νὸς ἐώρετο, εἰ μὴ ὑπὸ τῇ δυνούχων καὶ τῇ
ιδίῳ γυναικί. Οἰοδὸς δὲ ἡ καὶ Σαρ-
δανάπαλος, ὃν οἱ μὲν Ἀνακινδαράζω λέ-
γουσιν υἱόν, ὃ δὲ Ἀναβαζάρεον. ὅτε δὲ οὖν
Ἀρβάκης, εἰς τῇ ὑπ' αὐτὸν στρατηγῶν, Μη-
δὸς υἱός, διεπράξατο διὰ τὸν πρὸς τῇ δυνέ-
χων Παραμ. ὅτι.

Ὅλγῳ ὕστερον, πρὸς τὸ αὐτὸ Σαρ-
δανάπαλου.

ΚΤΗΣΙΑΣ δὲ λέγει εἰς πόλεμον αὐ-
τὸν καταστῆναι, καὶ ἀποροίσματα πολλὰ στρα-
παι, καὶ καταλυθῆναι ὑπὸ τῷ Ἀρβά-

καὶ τελευτῆσαι, ἐαυτὸν ἐμπαρήσαντα ἐν τοῖς βασιλείοις, πυρρὰν νήσῳ ὕψος τεσσάρων πλέθρων· ἐφ' ἧς ἐπέθηκε χρυσᾶς κλίνας ἑκατὸν καὶ πενήκοντα, καὶ ἴσας τραπέζας, καὶ ταῦτα χρυσᾶς. ἐποίησε δὲ ἐν τῇ πυρρᾷ καὶ οἶκημα ἑκατόμπεδον ἐκ ξύλων, καὶ ταῦτα κλίνας ὑπερέρεσε· καὶ κατεκλήθη ἐν ταῦτα αὐτὸς τε μετ' τῆς γυναίχης αὐτοῦ, καὶ αἱ παλλακίδες ἐν ταῖς ἄλλαις κλίμαις. ὦν γὰρ τρεῖς υἱοὶ, καὶ δύο θυγατέρες, ὁρῶν τὰ πρᾶγματα κακὸν ἔκρινεν, ὡς πεπόμεφαι εἰς Νίνον πρὸς τὸν ἐκεῖ βασιλέα, δοῦν αὐτοῖς τρεῖς χίλια χρυσίου τάλαντα. ἐπέταξε δὲ τὸ οἶκημα δοκοῖς μεγάλας τε καὶ παχύαις· ἔπειτα ἐν κύκλῳ περικέθηκε πολλά ξύλα καὶ παχέα, ὥς τε μὴ εἶναι ἔξοδον. ἐν ταῦτα περικέθηκε μὲν χρυσίου μυριάδας χιλίας, ἀργυρίου δὲ, μυρίας μυριάδας τάλαντων, καὶ ἱμάτια καὶ πορφύρας, καὶ σολᾶς ποικυλῆς. ἔπειτα ὑφάλαμ' ἐκέλευε πλεῖον πυρρᾶν, καὶ ἐκαίετο πεντεκαίδεκα ἡμέρας. οἱ δ' ἐθαύμαζον ὁρῶντες καὶ καπνὸν, καὶ ἐδόκουν αὐτὸν θυσίας ὅτι τελεῖν. ταῦτα δὲ μόνον ἡδέσθην οἱ δούλοι. ὁ μὲν οὖν Σαρδανάπαλος, ἐκτόπως ἠδυνάησεν, ὥς ἐν τῷ γυναικῶς ἐτελεύτησε.

Οὗτοῦ πολλὰ ὕστερον.

ΚΤΗΣΙΑΣ δ' ἰσορεῖ Ἀνναρὸν τὸν βασιλέως ὑπαρχον, καὶ τῆς Βαβυλωνίας δυναστεύσαντα, πολλὰ χρῆσθαι γυναικείᾳ καὶ κόσμῳ· καὶ ὅτι βασιλέως δούλῳ ὄντι αὐτῷ εἰς τὸ δεῖπνον εἰσέσθαι πενήκοντα καὶ ἑκατὸν ψάλλουσαι καὶ ᾄδουσαι γυναῖκες. ἑξάλλον δὲ αὐτὰ καὶ ἡδὸν ἐκείνου δεῖπνου.

Παρά τῳ αὐτῷ, Δειπνοσοφ. δ'.

Οὗτοῦ Περσῶν βασιλεῖς, (ὡς φησὶ Κτησίας καὶ Δίων ἐν τοῖς Περσικαῖς) ἐδείπνουν μετ' ἀνδρῶν μυρίων πεντακισχιλίων· καὶ ἀηλίσκετο εἰς τὸ δεῖπνον τάλαντα πεντακίσσια.

Παρά τῳ αὐτῷ, Δειπνοσοφ. β.

ΚΤΗΣΙΑΣ δ' ἐν Καρμανίᾳ φησὶ γένεσθαι ἑλαφὸν ἀχθύνον, ὃ χρῆσθαι βασιλέα· ὅς καὶ θαλέγων ἐν τῷ περὶ τῆς Ἀσίας

ce regno ciectus esset, mortem obiisse, quum seipsum cremasset, extructo rogo ad quatuor iugerū altitudinē: cui imposuerat lectos aureos centotidē mentas, & quidem aureas. Struxerat autem in ipsa pyra coenaculū pedum centum, ex lignis: atque hīc quoque lectos strauerat, in quibus cūm vxore cubuit: pellices autem in aliis. Filios enim tres & duas filias, quum malum rerum suarū videret, antea miserat in urbem Ninum, ad eum qui ibi regnabat, dederatque illis tria talentorum auri millia. Texerat autem illud ædificium trabibus magnis & crassis: quinetiā multa ligna, & ea quidem crassa, circumposuerat, ita ut nullus pateret exitus: quinetiam talentorum auri imposuerat illi mille myriades, argenti decies mille: necnon vestes & purpuras, & omne genus eorum quæ ad cultum corporis pertinent. Quæ quum fecisset, accendere pyram iussit, quæ per quindecim dies ardebat. At qui fumum videbant, mirabantur, ac putabant illum sacrificare: soli verò eunuchi re nouerant. Sardanapalus igitur, qui prodigiosè voluptatibus deditus fuerat, quā potuit generosissimè vitā finit.

Non multo post.

CTESIAS verò Annarū regis præfectum, & qui Babylo-niæ regionis imperium obtinuerat, veste & ornatu muliebri vsum esse tradit. & ad eum coenantem, quum regis seruus esset, accedere solitas centū quinquaginta psallentes & canentes mulieres. Psallebāt autem hæ & canebant illo coenante.

Apud eundē, Dipnosoph. IIII.

REX autem Persarū (ut scribunt Ctesias & Dinon in Persicis) cum virorum millibus quindecim coenabat, & in coenam talenta quadringenta insumebantur.

Apud eundem, Dipnosoph. II.

CTESIAS autem Carmaniam oleum acanthinum producere, & eo regem uti, ait. Qui etiam in libro quem de Asiaticis

tributis scripsit, cœnz regiz apparatus describens, neque piperis neq; acetī meminit, quod vnum inter condimēta est optimum. Ac ne Dino quidem, in Persicis scriptis: qui memorat alioqui & salem Ammoniacum & aquam Nili ad regem mitti.

Apud eundem, eodem libro.

Rex Persarum, ut scribit libro primo Herodotus, aquam in potū suum secum vehit à Choaspi fluuiο, qui Susa præterfluit, atque ex hoc solo bibit. Huius autem aquæ decoctæ plena vasa argentea portantes plurimi cursus, rotarum quatuor, quos muli trahunt, ipsum sequuntur. At Ctesias Cnidius narrat etiā quomodo regia hæc Choaspiis fluuii aqua coquatur, & quomodo vasis imposita, portetur ad regem. additque, illam & leuissimam & suauissimam esse.

Libro x.

Ctesias autem apud Indos regi non licere inebriari tradit. At verò apud Persas regi cōceditur inebriari die vno, in quo sacrificant Mithræ.

In eodem libro.

Amintas quoque, in libro qui σαθμοῖς inscribitur, Tapyrorum gentem ita vino dedicatam esse tradit, ut ne ad vngendum quidem alia re vlla quàm vino vtatur. Eadem autem & Ctesias commemorat in libro quē de Asiaticis tributis scripsit: qui & iustissimos esse illos tradit.

Libro xi.

Vernum repudianda sunt nobis fœdilia pocula. Apud Persas enim, ut testatur Ctesias, quæcunque rex inhonoratum esse voluerit, fœdilibus poculis vtitur.

Libro xiiii.

Berosus autem Babyloniacorum lib. i. decimasexta die mēsis Loifestum Babylone quinque dierum spatio celebrari ait, Sakeas dictum: per quod

A φόρων πείτω βιβλίω πάντα τὰ τῶν βασιλέων ὁδοσκάδαζοντα ὅτι δὲ δειπνον, οὔτε πεπύρεως μέμνηται, οὔτε ὄξους, ὃ μόνον ἀείρον ὅτι τῶν ἡδυσημάτων. Ἄλλα μὲν οὖν Δείνων ἐν τῇ Περσικῇ πραγματείᾳ ὅσα φησὶ καὶ ἄλλας Ἀμμωνιακὰς ἀπ' Αἰγύπτου ἀναπέμπεσθαι βασιλεῖ, καὶ ὕδωρ ἐκ τοῦ Νείλου.

Γὰρ τὰ αὐτὰ, ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ.

B Οἱ Περσῶν βασιλεῖς, ὡς φησὶν ἐν τῇ πρώτῃ Ἡρόδοτος, ὕδωρ ἀπὸ τοῦ Χοάσπεος ποταμοῦ ἀγῶνται τῷ βασιλεῖ Σοῦσα-ρέοντος· τῷ δὲ μόνον πίνει ὁ βασιλεὺς. τῷ δὲ τοιοῦτου ὕδατος ἀπὸ ἡμετέρου πολλὰ κέρτα ἀμαξατεράκων καὶ ἡμιόνων κομίζουσαι ἐν ἀγέοις ὄργυροι ἐπονταὶ οἱ. Κτησίας δὲ ὁ Κνίδιος καὶ ἱστορεῖ ὅπως ἐπιταὶ τὸ βασιλικὸν τῷ ὕδωρ, καὶ ὅπως ἐναποτῆται τῶν ἀγέοις. Φέρεται τῷ βασιλεῖ λέγων αὐτὸν ἐλάφροτα πίνει καὶ ἡδιστον εἶναι.

Εἰς τὸ βιβλίον.

Κτησίας δὲ πρὸ Ἰνδοῦ φησὶν ὅτι τῷ βασιλεῖ μεθύειναι. ὅθεν δὲ Πέρσης τῷ βασιλεῖ ἐφέται μεθύσκεσθαι μιᾷ ἡμέρᾳ, ἐν ᾗ θυοῖσι τῷ Μίθρη.

Εἰς τὸ αὐτὸ βιβλίον.

D Αμύντας ἐν τοῖς σαθμοῖς, ὃ τῶν Ταπύρων ἔθνος φησὶν οὕτω φίλον εἶναι, ὡς καὶ αἰεὶ μὴ ἀλλὰ μηδὲν χρῆσθαι ἢ τῷ οἴνῳ. τὰ δὲ αὐτὰ ἱστορεῖ καὶ Κτησίας ἐν τῷ πρώτῳ τῶν πρὸ Αἰγύπτου φόρων. ὅθεν δὲ καὶ διακοπὰς αὐτοῖς λέγει εἶναι.

Εἰς τὴν α' βιβλίον.

E ΠΑΡΑΙΤΗΤΕΟΝ δὲ ἡμῖν τὰ κέρματα ποτήρια. καὶ γὰρ Κτησίας, ὅθεν Πέρσης, φησὶν, ὅτι αἱ βασιλεῖς ἀπὸ μᾶλλον κερματίοις χρῶνται.

Εἰς τὴν ιδ' βιβλίον.

Βήρσοξ δὲ ἐν πρώτῳ Βαβυλωνιακῶν, τῷ Λώφῳ φησὶ μὲν ἐκκαθεκῆται ἀγῶν ἐορτῇ Σακίας πρὸς τὸν βαβυλωνίαν ὅτι ἡμέρας πέντε· ἐν αἷς ἔτος εἶναι.

ἐξ ὧς εἴη ἀρχεσθαι τοὺς δεσποῦντας ὑπὸ τῶν οἰκετῶν· ἀφηγεῖσθαι τε τῆς οἰκίας ἕνα αὐτῶν ἐν δεδουκῆτα πολλῶν ὁμοίων τῇ βασιλικῇ, ὃν καὶ καλεῖσθαι Ζωγάνην. μνημονεύει τῆς ἐορτῆς καὶ Κτησίας ἐν δαυτέρῳ Περσικῷ.

A tempus solere dominos famulis parere: vnūque ex his domui praeesse, veste quæ regis similitudinem referat, indutum. quæ & Zoganem appellari. Meminit huius festi Ctesias quoque, libro Persicorum secundo.

ΠΑΡΑ ΔΗΜΗΤΡΙΩ
τῷ Φαληρεῖ, ἐν τῷ περὶ
ἐρμηνείας,
εἴη αὐτῷ τὸ βιβλίον ὅτι.

A P V D D E M E -
trium Phalereum, in
libro qui περὶ ἐρμη-
νείας vocatur:

si modo eius est hic liber.

ΣΤΡΥΑΓΛΙΟΣ τις, ἀνὴρ Μηδὸς, γυναικα Σακίδα κατεβαλὼν ἀπὸ τῆς ἰπ-
που, (μάχονται γὰρ δὴ αἱ γυναῖκες ἐν Σά-
κας, ὡς αὖ αἱ Ἀμαζόνες) θεασάμενος δὲ τὴν
Σακίδα διωρεπὴν καὶ ὡραίου, μετῴκει ἀ-
ποσώζεσθαι· μὲν δὲ τῷ, ἀποιδὼν ἡγομέ-
νων, ἐραδαίς τῆς γυναικὸς, ἀπετύγχευεν.
ἐδίδδατο μὲν αὐτῷ ἀποκαρτερεῖν, ἡγάθει
ὅτι περὶ τὸν ὅτι πολὺν, τῇ γυναικὶ μεμ-
φομένης, τοιαύτη, Ἐγὼ μὲν σε ἐσωσα, καὶ σὺ
μὲν δὲ ἐμέ ἐσωθης, ἐγὼ δὲ ἀφ' οὗ σε ἀπο-
λύμιεν.

STRYAGLIUS quidam, Medus, quum ex equo Sacidem mulierem deieccisset (apud Sacas enim mulieres eodē quo Amazones modo præliantur) eamque & formosam & ætate florentem esse vidisset, saluam dimisit. At percusso postea fœdere quū illa quam alioqui deperibat, potiri non posset, statuerat quidem inedia vitam finire: scribit tamen prius illi hanc epistolam, qua expostulat, Ego quidem te seruavi: & tu quidē per me seruata es, ego autem per te perii.

Παρεστὶ αὐτῷ, ὁλίγω ὑπερον.

Apud eundem, paulo post.

ΔΕΙΤΕ ΠΑΡ' ἡνὸς μὲν οὐκ ὄντος λέγειν ὅτι ἐχρῆτο, ἀλλὰ καὶ μικρὸν, κρεμνίτα ἀπροατιμῶ, καὶ ἀναγκάζοντα συναγωνιστῶν. τὸ οὗ Κτησίας ἐν τῇ ἀγγελίᾳ τῇ περὶ Κύρου τεθνεώτος ποιεῖ. ἐλθὼν γὰρ ἄγγελος οὐκ ὄντος λέγει ὅτι ἀπέθανε Κύρος παρὰ τὴν Παρυσάπιν, (τὸ γὰρ ἡ λεγομένη ἀπὸ Σκυθῶν ῥήσις ἐστίν) ἀλλὰ περὶ τοῦ μὲν ἡγή-
λεν ὅτι νικᾷ· ἡ δὲ ἡδὴ καὶ ἡγωνίασε· μὲν δὲ τὸ ἐρωτᾷ, Βασιλεῦς δὲ πῶς περὶ τῆς; ὁ δὲ, πέφλυγε, Φησί. καὶ ἡ, ὑπολαβοῦσα, Τισσαφέρης γὰρ αὐτῷ τούτων ἀγίος. Καὶ πάλιν ἐπαμειβόμενος, Κύρος δὲ ποῦ νῦν; ὅς τ' ἄγγελος ἀμείβεται, Εἶδα καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας αὐλίζεσθαι.

O P O R T E T autem quæ facta sint, nō statim fateri facta esse, sed paulatim, suspensum tenendo auditorem, & nobiscū angicogendo. Quod Ctesias in allato de Cyri morte nuntio facit. nec enim nūtiū, simulatque ad Parysatim venit, ei Cyrum mortuū esse dicit: (hæc enim est quæ Scythica oratio appellatur) sed primum quidem, victoria potitū eū nuntiauit (quæ verba illi gaudium anxietati mixtū attulerūt) postea verò interrogat, At rex quomodo se nunc gerit? Tunc ille, Fugæ se dedit, inquit. hic illa sermonem excipiens, Tissaphernes horum ei malorum est author, inquit. Rursūque inter-

rogat, Cyrus verò vbi nunc est? Respondet nuntius, Vbi fortes viros diuersari decet.

R I M A his le-
gibus cura à bo-
no publico vi-
detur initium
sumere. Haud
enim incipiunt
itidem vt aliz plurimæ ciuitates,
quæ parentibus permittentes pro
voluntate filios educare, & ætate
prouectioribus pro arbitrio vitâ
agere, eis iubent ne furentur, ne
rapiant, ne in *alienas* ædes ingre-
diantur vi, ne iniuste percutiant
quenquam, ne adulteriū patrēt,
ne *principis imperiū detrectēt,
reliquaque huiusmodi eodē pa-
cto. quod si quid horum trāsgres-
sus quis fuerit, poenam in eū sta-
tuerunt. At Persarum leges anti-
cipantes, *maximè* curant ne ini-
tio tales sint ciues vt cuiusquā vel
improbitalis vel turpitudinis de-
siderio capiantur.

a Magistratus
imp.

Curāt autem illud hoc pacto.
Est illis forum quod vocatur li-
berum, vbi & regiz, & alia sunt
palatia. Hinc & venalia, & circū-
foranci, & horū clamores atque
ineptiz in alium locum reiecta
sunt, ne horum turba composi-
tis eorum moribus qui institu-
tionem adepti sunt, misceatur.
Est autem forum circa palatia
distributum in partes quatuor
quarum vna est puerorum, alte-

b Tertia eorum
qui virilem ætatē
attrigerunt. Vel,
eorum qui matu-
ra sunt ætate. Sic
paulo post.

c Ephebi. *sive*,
puberes, *ut paulo*
ante veriss.
d Cum armis
quibus exercen-
tur.

ra puberum, b tertiavirorum, qui
perfectā ætatē iam agunt: quar-
ta verò eorum qui sunt emeriti.
Legēq; cautū est vt horū singuli
locis suis adsint: pueri, quum pri-
mum illuxerit, & eodem modo
perfectæ ætatis viri: seniores ve-
rò, quum per otium cuique li-
cuerit, exceptis constitutis die-
bus, quibus adsint necesse est. At
adolescentes cubant etiam in
palatiis cū d gymniciis armis: ex-
ceptis maritis, qui ne requiruntur
quidē, nisi antea iussi adesse fuerint.

Τ Ο Ι δὲ δοκῶσιν αὐτοὶ νό-
μοι ἀρχεσθαι τῶ κοινῷ ἀ-
γαθοῦ ἐπιμελικοὶ ἄνθρωποι. ὅχι
ὁμοίως γὰρ ταῖς πλείστας
πόλεσιν ἀρχονται. αἱ μὲν
γὰρ πλείστα πόλεις, ἀφείσται παρὰ δὲ ὅπως
τὶς ἐθέλοι τοῖς αὐτοῖς παιδῶν, καὶ αὐτοῖς τοῖς
πρεσβυτέροις ὅπως ἐθέλωσι διαχειρῆν, ὅτι
τά τοιούτοις μὴ κλέπτειν, μὴ ἀρπάζειν,
μὴ βία εἰς οἰκίαν παρεῖναι, μὴ παῖν ὅν μὴ
δίκαμον, μὴ μοιχεύειν, μὴ ἀπειθεῖν ἀρχονται, καὶ
πᾶν τὰ τοιαῦτα ὡσαύτως. ὡς δὲ τις πού-
των τί ποιεῖται, ζημίας αὐτοῖς ἐπέθεσαν.
οἱ δὲ Περσικοὶ νόμοι, πορευθέντες ἐπιμέ-
λονται ὅπως πᾶσι ἀρχὴν μὴ τοιοῦτοι ἔσονται
οἱ πολλοὶ ὥστε πομπῶν πῶς ἔργου ἢ αἰχρῶ
ἐφίεσθαι.

B

Εὔπιμέλονται γὰρ αὐτοὶ ἐστὶν αὐτοῖς ἐλθόντες
ἀρχεσθαι καὶ συμελῆναι, εἶναι τὰ τε βασιλεία
καὶ τὰ ἄλλα ἀρχεῖα πεποιήται. ἐν τεύθειν τὰ
μὲν ὄνια, καὶ οἱ ἀρχαῖοι, καὶ αἱ πύτων φωναί
καὶ ἀπειρεκαλίας ἀπελήθονται εἰς ἄλλο
τόπον ὥς μὴ μνηστῆρ ἢ πύτων τύρβη τῇ τῷ
πεπαυδῶν μὲν δὲ συμελῆναι. διήρηται δὲ αὐτῇ
ἢ ἀρχαῖ ἢ πύτων τὰ ἀρχεῖα εἰς τέτταρα μέ-
ρη. πύτων δὲ ἐστὶν ἐν μὲν παισὶν, ἐν γὰρ ἐφηβοῖς,
ἄλλο τελείοις ἀνδράσιν, ἄλλο τοῖς ὑπὸ τὰ
στρατεύματα ἐτὶ νεωρόσι. νόμῳ δὲ εἰς τὰς ἐ-
αυτῶν χώρας ἕκαστοι πύτων πρῆσιν, οἱ μὲν
παῖδες, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, καὶ αὐτοὶ τέλειοι ἀν-
δρες. αὐτοὶ δὲ γεραίτεροι, ὡς αὐτοὶ ἕκαστος
πορευθεὶς πᾶσι ταῖς τεταγμέναις ἡ-
μέραις, ἐν αἷς δεῖ αὐτοῖς πρῆσιν. αὐτοὶ δὲ ἐ-
φηβοὶ καὶ κοιμῶνται πύτων τὰ ἀρχεῖα, σὺν
τοῖς γυμνασικοῖς ὅπλοις, πᾶσι τῷ γυμνασ-
κῶν. ὅχι δὲ ὅτι ἐπὶ ζήτησιν, ἢ μὴ πορρο-
ρηθῇ πρῆσιν. οὐτε πολλὰ κίς ἀπειῖναι καλόν.

alias leat.
uide in
meis annot.

ταῖς ἐπιτα-
γαῖς πύτων
στῆναι

ταῖς ζημίας
τῶν ἐπιτα-
γαῶν.

ταῖς γυμνα-
στικαῖς
κίς

At neque honestum ducitur sapius abesse.

ἀρχοντες δ' ἐφ' ἑκάστῳ τούτων τῶν μερῶν εἰσὶ δώδεκα (δώδεκα γὰρ καὶ Περσῶν φυλαὶ δι-
ήρῳται) ἃ ἑπὶ μὲν τοῖς παῖσιν ἐκ τῶν γα-
ραιτέρων * ἡρημόροι εἰσὶν οἱ αὖ δοκῶσι τοῖς
παῖδας βελτίους * αὖ δὲ ποδεικνύω· ἑπὶ
δὲ τοῖς ἐφήβοις, ἐκ τῶν τελείων ἀνδρῶν οἱ
αὖ ἀλλοῖς τοῖς ἐφήβοις βελτίους δοκῶσι πα-
ρέχειν· ἑπὶ δὲ τοῖς τελείοις ἀνδράσιν, οἱ αὖ
δοκῶσι παρέχειν αὐτοῖς μάλιστα τὰ πεπα-
γμένα ποιουῦσαι, καὶ τὰ παρὰ θελήματα
ὑπὸ τῆς μεγίστης ἀρχῆς. εἰσὶ δὲ καὶ τῶν γα-
ραιτέρων παρῳαται ἡρημόροι οἱ παρῳα-
τῶν οὕτως καὶ ἀλλοῖς τὰ καὶ θήκοντα ἀπο-
τελῶσιν.

Α' δὲ ἐκαστῇ ἡλικίᾳ παρῳατέται ποιῶν,
διηγησόμεθα· ὥς μᾶλλον δὴλον γρήται ἢ ἐ-
πιμέλονται ὥς αὖ βέλτεροι εἶεν οἱ πολῖται.
Οἱ μὲν δὲ παῖδες εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοι-
τῶντες, δάξουσιν, μαθητὴν δὲ διηγουμένῃ
καὶ λέγουσιν ὅτι ἑπὶ τῷ ἔργῳ, ὥς παρὰ τῶν
ἡμῶν οἱ τὰ γράμματα μαθησόμενοι. (4) δὲ
ἀρχοντες αὐτῶν δάξονται τὸ πλῆθος· μέ-
ρος δὲ τῆς ἡμέρας διχάζοντες αὐτοῖς. γίγνεται
γὰρ δὴ καὶ παῖσιν παρὰ Ἀλλήλους, ὥς παρὰ ἀν-
δράσιν, ἐγκλήματα καὶ κλοπῆς, καὶ ἀρπα-
γῆς, καὶ βίας, καὶ ἀπάτης, καὶ καχυλοχίας,
καὶ ἄλλων οἷων εἰκός. οἳ δ' αὖ γινώσκοντες τού-
των πᾶσι ἀδικουῦσαι, πμωρεῖται καὶ χάζου-
σι δὲ καὶ αὖ ἀδικίας ἐγκυλοῦσαι βέλ-
σκωσι. διχάζουσι δὲ καὶ ἐγκλήματος οὐ ἐ-
νεκα ἢ μισοῦσι μὲν Ἀλλήλους μά-
λιστα, διχάζονται δὲ οὐχ ἡκιστα, ἀχαριστίας·
καὶ ὅν αὖ γινώσκοντες διωκόμενοι μὲν χάριν ἀπο-
δίδοναι, μὴ ἀποδιδόντα δὲ, χάζουσι καὶ τῷ
τον ἰχυρώς. οἶοντα γὰρ, τοῖς ἀχρείοις, καὶ
παρὰ θεοῖς αὖ μάλιστα ἀμελῶς ἔχον, καὶ πε-
ρεῖροντας καὶ πατερίδα καὶ φίλους. ἐπε-
αὐταὶ δὲ δοκεῖ μάλιστα τῇ ἀχαριστίᾳ ἢ ἀναγ-
χωπία. καὶ γὰρ αὕτη μεγίστη δοκεῖ εἶναι ἑπὶ
πᾶσι τὰ ἀχρεὰ ἡγμένων. διδάσκουσι δὲ
ἐκ τῶν παίδων καὶ σωφροσύνην· μέγα δὲ
συμβάλλεται εἰς τὸ μαθητὴν σωφρονεῖν
αὐτοῖς ὅτι καὶ τοῖς παρῳατέροις ὁρῶσιν ἀνα-
παύσθαι ἡμέραν σωφρόνως διαγόντας. διδά-
σκουσι δὲ αὐτοῖς καὶ περὶ θεῶν τοῖς ἀρχαῖς.

A Et præsunt cuique harū partium
duodecim principes. nā in duo-
decim trib⁹ Persæ distributi sūt.
Ii verò pueris præsunt qui *selecti*
ex senioribus eos videantur red-
diruri quamoptimos. * adole-
scentibus autem, ex absolutæ æ-
tatis viris illi qui perquam opti-
mos eos existimentur effecturi.
At ipsis absolutæ ætatis viris ii
sunt præsenti, quorum illi institu-
tione censcantur quæ constituta
sunt & à magistratu maximo im-
perata, maximè præstituri. Electi
etiam sunt præsides seniorū: qui
præsunt, quò hi quoque suo fun-
gantur officio.

Quæ autem cuique ætati im-
perantur faciūda, enarrabimus,
quò dilucidius fiat ^b diligentiā
ne adhibeant ut ciues sint quàm
optimi. Pueri igitur ventitantes
ad scholas, iustitiæ discendæ dāt
operam, aiuntque ita illos huic
rei studere quemadmodū apud
nos qui *enunt* ad literas perdiscen-
das. Eorum autem magistri ma-
gnam diei partem consumūt in
eorum disceptationibus iudicā-
dis. Habent enim pueri quoque
inter sese, quæadmodū viri, accu-
sationes & de furto, & de rapina,
& de vi, & de fraude, & de maledi-
centia, & de aliis *criminibus*, ut &
par est. Quos autem norint horū
aliquid deliquisse, eos plectunt.
In illos item animaduertūt quos
minus iure accusantes inuene-
rint. * Ac iudicia de illo etiā cri-
mine exercent, quòd est quidem
in causa cur homines mutuo se
odio quammaximè infectentur,
sed tamen ita ut ne minimum
quidē iudicium de eo exercent:
nimirum de ingratitude, ac
quemcunque cognorint posse
referre gratiam, nec referre, in
hunc seuerissimè animaduertūt:
quippe qui arbitrantur, eos qui
sint ingrati, & deos maiorem in
modum negligere, & parentes,
& patriam, & amicos. Ingratitu-
dinem verò potissimū impu-
dencia sequitur. etenim hæc ad
omnem turpitudinem maxima-
est dux. Docent etiam pueros
temperantiam. ad quam di-

a Ephebis (vel
puberibus) ex
maturæ ætatis
viris.

Legit ut dñmu
at ut dñm
significat, Qualē
diligentiam ad-
hibeant.

c Huius loci sen-
sum interpretat
Ehelephim.

Legit uel
ouat uita
(ut scribo
in m. ann.)
uel uita,
neutrarum
hic. præf-
ca.

Multum quoque huic rei conducit quòd seniores magno studio parere magistratib. intuētur. Eisdem insuper docent ut & cibi & potus continentiam seruēt: ad quos illos admodum adiuuat quòd ante oculos habent, seniores non prius abire ventris *im-
plendi* gratia, quàm præsides permiserint: quòdque nō apud matrem veltuntur pueri, sed apud magistrum, quando præsides significarint: feruntq; domo pro cibo panē, pro obsonio nasturtium, ad potū verò, si quis sitiat, capedinem, ut ex flumine aquā hauriant. Ad hæc etiam discunt sagittandi & iaculandi artem. Atque ad sextum vsque & septimū decimum ætatis annum hæc agunt pueri.

a Vel, epheborū. Phil. ita, Dein verò vbi adolescentiam exceſſerūt, ita rursus degūt.

b Tum ut temperatiz studeāt. Vel, ut temperantiam exercent.

c Vide quod annotatum est in paginam 702. de hac voce.

d Vel, hastas duas: ut & alterā em, & altera, si opus f.

Dein verò in^a puberū numerū exeunt: horū autem puberū talis est vita. Decē enim annos postquam pueritiam egressi fuerint, cubant (ut antea diximus) ad palatia, idque tum custodiendæ urbis gratia, ^b tū ob temperatiz studiū. Videtur enim huic ætati maiorem in modum diligentia opus esse. Præstant^c etiam interdiu præfectis suam operam, sicui eis vsui sint pro republica. Et quū oportuerit, manent omnes ad palatia. Quum verò ad venationem rex exierit (id quod sæpe agit in mense) relinquit custodiæ dimidium. Habeant autem exeuntes oportet arcus, & iuxta ^d pharetrā, in vagina^e mucronē, aut securim, præterea cratem, & ^d pila duo: ut & alterū emittant, & altero, si opus fuerit, cominus utantur. Ob hæc autem rem publicè dant operam venationi: & rex quemadmodum in bello se ducem eis præstat, & ipse tu venatur, tum ut alii venentur diligentiam adhibet, quòd hæc eis verissima videtur meditatio rerū bellicarum. Etenim diluculo afuefacit surgere, frigoraque & calores tolerare. exercet etiam eos ad itinera & cursus. Necessarium etiam est sagitta bestiam ferire ac iaculo petere, vbicunque occurrerit. Quinetiam animum acui sæpe necesse est in venatione, vbi ferox aliqua bestia contra sese obiecerit. Nam & percutere oportet quæ occurrerit, & ab irruente sibi cauere.

A μέγα δὲ καὶ εἰς τὸ το σὺμβάλλεται ὅτι ὁρᾷ-
σι τοὺς παλαιότερους καὶ πειθομένους τοῖς ἀρ-
χοῖν ἰσχυρῶς. διδάσκει δὲ καὶ ἐγκρατεῖς
εἶναι γαστρός καὶ ποτῶν. μέγα δὲ καὶ εἰς τὸ το σὺμ-
βάλλεται ὅτι ὁρᾷσι καὶ τοὺς παλαιότερους ὅτι
πρὸς ἀπὸν τὰς γαστρός ἐνεκα τῶν αὐτῶν ἀ-
φώσκει. ἀρχόντες καὶ οἱ οὐ πρὸς μὴτε
σιτουῶνται οἱ παῖδες, ἀλλὰ πρὸς διδά-
σκαλόν, ὅταν οἱ ἀρχόντες σημήνωσι. φέρον-
ται δὲ οἰκοῦν οἱ τὸν μὲν ἄρτον, ὅσον δὲ, καὶ
δαμόν. πίνει δὲ, ὡς τις διψῇ, κώπωνα, ὡς ἀ-
πὸ τοῦ ποταμοῦ ἄρυσσασθαι. πρὸς δὲ τοῦ το
μαίνονται ὅτι καὶ ἀκοντίζον. μέγα δὲ
δὴ ἐξ ἧς ἐπὶ ἀκαδέκας ἐπὶ τῶν ἀπὸ γυναικῶν
παῖδες ταῦτα παρὰ τοῖς.

ἄρτον μὲν
ἀρτις

Εκ τούτου δὲ εἰς τοὺς ἐφηβοὺς ἐξέρχον-
ται. οὗτοι δὲ αὐτοὶ οἱ ἐφηβοὶ διδάσκουσιν ὧδε.
δέκα ἐπὶ ἀφ' οὗ αὐτοὶ ἐκ παίδων ἐξέλθωσι,
κοιμῶν μὲν πρὸς τὰ ἀρχαῖα, ὡς παρὰ τοῖς
ρηται, καὶ φυλακῆς ἐνεκα τῆς πόλεως καὶ
σωφροσύνης. (δοκεῖ γὰρ αὐτῇ ἡ ἡλικία μά-
λιστα ὅτι μελείας δίδωται) πρὸς τοὺς δὲ
πρὸς ἡμέραν ἑαυτοὺς μάλιστα τοῖς ἀρχοῖς
χεῖναι, ὡς τι δίδωται, ὡς τὸ κοινόν. καὶ
ὅταν μὲν δὴ, πᾶν τοῖς μὲν πρὸς τὰ ἀρ-
χαῖα. ὅταν δὲ ἐξῇ βασιλεύς ὅτι δὴ δῆλον,
ἐξάγει τὸν ἡμίσειαν τῆς φυλακῆς. ποιεῖ δὲ
τὸ το πλάκας τὸ μὲν. ἔχει δὲ δὲ τοὺς
ἐξῆς τὰς πόδας πρὸς τὴν φάρμακον, καὶ ἐν
κολεῶν κοπίδα, ἢ σάραειν ἐπὶ δὲ καὶ γέρον,
καὶ παλὰ δύο, ὡς τε τὸ μὲν ἀφίεναι, πρὸς
αὐτῶν, ἐκ χειρὸς χεῖναι. διὰ τὸ το δὲ δῆ-
μοσία τὸ το γινῆναι ὅτι μελόνται, καὶ βασιλεύς,
ὡς παρὰ ἐν πολέμῳ, ἡγεμὼν αὐτοῖς ἐστὶ, καὶ
αὐτοὺς τε θηρᾷ, καὶ τῶν ἄλλων ὅτι μελεῖται
ὅπως αὐτοὺς θηρᾷ. ὅτι ἀληθεστὰ τοῖς δοκεῖ αὐτῇ
ἡ μελέτη τῶν πρὸς τὴν πόλεμον εἶναι. καὶ γὰρ
πρὸς ἀνίστασθαι ἐπὶ τῇ, καὶ ψυχῇ ἐν δαλπῇ
ἀνέχεσθαι. γυμνάξαι δὲ καὶ ὁδοιπορίας καὶ
δρομοῖς. ἀνάγκη δὲ καὶ πρὸς τοῖς θηρίων,
καὶ ἀκοντίζον ὅπου αὐτοὺς πρὸς τὴν. ἐν τῷ
ψυχῇ δὲ πλάκας ἀνάγκη. θηρᾷ δὲ
ἐν τῇ θηρᾷ, ὅταν πρὸς τῶν ἄλλων θηρίων
ἀνίσταται. πᾶν μὲν γὰρ δὲ ὁμοῖοι γυρό-
μενον, φυλάσσασθαι δὲ ὅτι παρὰ τοῖς.

ἄρτον μὲν
ταῖς ἡμεσίαις
φυλακῆς
καταλείπει.
πρὸς
τῶν πρὸς
τῶν.

ἄρτον μὲν
τῶν θηρίων

Ver. ali.
quidam ti-
bri γε-
ται: quidā
ταῖς πλάκας:
sed θηρᾷ
ali multi
loci com-
probant.

ὥστε οὐ ῥάδιον διρεῖν τί ἐν τῇ θήρᾳ ἀπέσι
 τῷ ἐν πολέμῳ παρόντων. ἔξέρχονται δὲ
 ὅτι τιμὴν ἔχουσιν, ἀείνον ἔχοντες πλείον μὲν,
 ὥς τὸ εἶκος, τῷ παίδων, πάλλα δὲ ὁμοιον. καὶ
 θηρῶντες μὲν, οὐκ αὖ ἐξισήσασιν. ἡ δὲ τι
 δὲν θηρίου ἐνεκα ὅτι καταμεῖναι, ἢ ἄλλως
 βουληθῶσι ἀφαιρῆσαι πρὸς τὴν θήραν,
 ὅ ἀείνον τὸ τοιοῦτον δειπνήσαντες, τὴν ὑπεραίαν
 αὐθιγὰς μέχρι δείπνου. καὶ μίαν ἀμφω
 τῶν τῶν ἡμέρας λογίζονται, ὅτι μίαν ἡ-
 μέρας οἱ τοιοῦτοι δαπνῶσι. τὸ δὲ τοιοῦτον τῶ
 ἐξίσταται ἐνεκα· ἵνα καὶ ἐὰν τι ἐν πολέμῳ
 δεήσει, διώκωνται τὸ τοιοῦτον. καὶ ὅσον δὲ τὸ
 τοιοῦτον οἱ τηλικούτοι ὅ, τι αὐθιγὰς εἰ-
 δὲ μὴ, τὸ κέρδαμον. εἰ δὲ τις αὐτοὺς οἴεται
 ἢ ἐσθλὴν ἀνδρῶς, ὅτῳ κέρδαμον μόνον ἔχω-
 σιν ὅτι τῶν οἴων, ἢ πίνων ἀνδρῶς ὅτῳ ὕδαρ
 πίνων, ἀναμνησθῆτω πῶς μὲν ἡδὺ μάζα
 καὶ ἄρτος πεινῶντι φαγεῖν, πῶς δὲ ἡδὺ ὕδαρ
 διψῶντι πίνειν. αἱ δὲ αὐθιγὰς φυλαὶ
 ἀφαιρῶσι μελετῶσαι τὰ τε ἄλλα ἀπα-
 δες ὄντες ἑμαυτοὺς, καὶ ἐξέβην καὶ ἀκοντίζων
 καὶ ἀφαιρῶσι τοιοῦτοι τῶν τῶν ἀλλή-
 λους ἀφαιρῶσι. εἰσὶ δὲ καὶ δημόσιοι τοιοῦ-
 τω ἀγῶνες, καὶ ἀθλὰ ποιεῖται. ἐν ἧ
 δὲ αὐθιγὰς φυλῶν πλείστοι ὥς δαημονέσα-
 τοι καὶ ἀδρικῶτατοι καὶ ὀπίσσωτατοι, ἐ-
 παμνοῦσιν οἱ πολῖται, καὶ τιμῶσιν οὐ μόνον τὸν
 νικῶν ἀρχοντα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ὅστις αὐτοὺς
 παῖδας ὄντας ἐπαίδευσεν. χερῶν δὲ τοῖς
 μὲν οἱ ἐφῆβων αἱ ἀρχαί, ἡ δὲ ἡ φρεσὶν
 δειήσει, ἢ κακουργεῖς ἐρυνήσας, ἢ ληστὰς
 ὑποδραμεῖν, ἢ ἑ ἄλλο τι ὅσα ἰσχύος ἢ πάχους
 ἔργα ὄντι. τῶν τῶν μὲν δὲ οἱ ἐφῆβοι ἀφαιρῶσι.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ δέκα ἔτη ἀφαιρῶσι
 σιν, ἔξέρχονται εἰς τοὺς τελείους ἀνδρας. ἀφ'
 οὗ δὲ αὐθιγὰς χερῶν ἐκ τῶν ἐφῆβων,
 οὗτοι αὐθιγὰς καὶ εἰχρῶσιν ἔτη ἀφαιρῶσιν ὡ-
 δε. πορῶν μὲν, ὥς τῶν οἱ ἐφῆβοι, καὶ ἔχουσιν
 εἰς τοὺς παῖδας ἀφαιρῶσι καὶ ἔχουσιν ἡν τι δὲ πρὸς
 εἰς τοὺς κοινὸς ὅσπερ φρονουμένων τε ἡδὲ ἔργα
 ὄντι καὶ ἔτη διωκαμένων. ἡ δὲ περὶ δειήσει
 ἀφαιρῶσι, τῶν μὲν οἱ οὕτω πεπαίδε-
 μένοι οὐκέτι ἔχοντες ὅσπερ παλτα, ἀφαιρῶ-
 νται, τὰ δὲ ἀγῶνα καὶ ὅπλα καλούμενα,

tibus, ut, siquid pro republica opus fuerit, se utantur iis in rebus quæ pruden-
 tiam virisque requirunt. Quod si militiæ danda sit opera, qui ita sunt instituti,
 arcubus & pilis amplius nō utitur, sed ensibus & armis quibus comin⁹ pugnāt,

A Quare haud facile in venatione
 eorum quicquam abesse reperia-
 tur quæ inter bellandum acci-
 dunt. Exeuntes autem in vena-
 tionē, prandiū habent, & id qui-
 dē largius, ut par est, quàm pue-
 ri, sed alioq simile. Et donec qui-
 dē venantur, non prandent: sed
 siquid opus fuerit aut feræ ipsius
 gratia præstolari, aut aliter velint
 tēpus terere in venado, hoc præ-
 dio pro cœna vti, rursum postri-
 die venantur ad cœnam usque:

B & duos hos dies pro vno suppu-
 tāt, quod vnius dici cibū consu-
 mūt. Hoc autem faciunt cōsue-
 scēdi gratia, ut, siquid factū opus
 fuerit etiā in bello, id facere pos-
 sint. Ac illi quidē qui huius sunt
 ætatis, obsoniū hoc habēt quod-
 cūque venati fuerint: sin minus,
 nasturtio vescuntur. Quod si quis
 eos existimat aut vesci iniucun-
 dē, quum aliud nihil præter^a na-

C stu turtiū addunt ad cibum, aut po-
 tu minus suavi uti, quum aquam
 bibunt, reminiscatur quanta cū
 voluptate maza panēque^b vescū-
 tur in fame, quàmque suaue est
 bibere aquā in siti. At reliquæ tri-
 bus quæ domi manētes in vena-
 tionem non exeunt, tum alia ex-
 ercēt quæ pueri didicerunt, tum
 verò sagittandi & iaculandi artē,
 & de his inter se assidue certant.
 Sunt præterea publici horum lu-
 di præmiāque proposita. in qua
 autē tribu plurimi fuerint peri-
 tissimi fortissimique ac maximē
 fideles, horū laudatur à ciuib⁹ &
 honoratur nō præfēs rector dū-
 taxat, verū etiam illi qui eos in
 pueritia erudierūt. Et his adole-
 scētibus utitur magistratus, sic^c ubi
 præsidio opus fuerit, vel ad
 maleficia inquirenda, vel ad in-
 sequēdos latrones, vel ad alia agēda
 quæcūque aut viriū aut ve-
 locitatis sūt opera. Ab adolescen-
 tibus ephēbis igitur hæc gerūtur.

E Sed ubi annos decē absoluc-
 rint, euadūt in perfectæ ætatis vi-
 ros: à quo tempore autē ex ephē-
 bis excefferint, hi rursus annos
 quinque & viginti ita degunt.

Principio, quemadmodum ado-
 lescentes præsto sunt magistra-

ὥς εἰκός,

ἐξέρχονται
 σιν

ὡς ἡ δὲ
 αὐθιγὰς

πρὸς
 πρὸς

Legē, aut
 saltem intel-
 lige, τὰ ἐν
 τοῖς ἐφῆβοις
 δέκα ἔτη
 πρὸς τελείω-
 σιν,

ὡς ἡ δὲ
 πρὸς
 πρὸς
 πρὸς

^a Cicero inter-
 pretatur nasturtium,
 Nasturtium ad-
 hibent ad panē.

^b Vescitur quis
 inf.

^c Siquid custo-
 dia opus habeat.

a Vertit μάχα-
ρα, gladium, &
κπίδα mucronē.
Κπίδας (inquit
Curtius) vocant
gladios leuiter
curuatos, falcib'
similes, quæ ap-
petebant bellua-
rum manus.

b De causis capi-
talibus.

c Puberibus, Gr.
ephebis.

d Filios otiantes
alere, vel in otio.

e Puberes: Gr.
ephebos. Sic in
sequenti.

feruntque thoraca circa pectora,
& in manu sinistra cratem, qua-
lem habentes pinguntur Persæ:
in manu autem dextera^a gladiū
aut mucronem. Et ex huiusmo-
di viris magistratus omnes con-
stituuntur, exceptis puerorum
magistris.

At posteaquam annos quin-
que vigintiue complerint, agē-
tes hi ætatis annum aliquanto
amplius quàm quinquagesimū
(illorum iam ætatē ingressi qui
& sunt & vocantur seniores) non
etiam in militiam eunt extra so-
lum patrum, sed manentes do-
mi iudicant omnes causas & pu-
blicas & priuatas. Iudicāt etiam
hi^b causam mortis, iidemque le-
gunt omnes magistratus. Quod
siquis aut in^c adolescentibus aut
in viris deliquerit quippiam cō-
tra leges, deferunt cum singuli
tribuni, & ex aliis qui voluerit.
Quem seniores vbi audierint,
ordine mouent. At ordine mo-
tus degit reliquam vitam cum i-
gnominia.

Verum vt omnis Persarum
respub. clarius pateat, repetemus
paulo altius. nunc enim ob ante
dicta declarari queat paucis. Per-
sæ dicuntur esse circiter centum
viginti millia hominū. Horum
nemo lege excluditur à dignita-
tibus atque magistratibus: sed li-
cet omnibus Persis mittere filios
ad publicas iustitiæ scholas. Ve-
rūm qui possūt^d filios per ocium
alere, eos mittūt ad scholas: qui-
bus verò alendi non est facultas,
nequaquam mittunt. Qui autē
fuerint apud publicos magistrōs
instituti, licet iis inter^e adolescē-
tes eius ætatis operā exercere, a-
liis verò non licet. Qui rursus le-
gitima inter adolescentes absol-
uerint, possunt hi inter viros ver-
sari, magistratuumq; participes^e
atque honorum fieri. At hi qui
pueritæ atque adolescentiæ legi-
tima non obierint, inter viros
non admittuntur. At hi rursus
qui inter perfectæ ætatis viros si-
ne reprehensione se gesserint, fiūt
ex ordine seniorū. Et ita seniores
hi constituuntur qui per omne
honestatis genus vitam egerint.
Et hæc est viuendi institutio, qua
vtētes, optimos viros se fore cxi-

A θώρακα τε πρὸς τοῖς πτεροῖς, & γέροντες ἐν τῇ
δριστερᾷ, οἷοντες γράφοιται. Πέρσαι ἔ-
χοντες· ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ μάχαιραν ἢ κο-
πίδα· καὶ αἱ δριχαὶ δὲ πᾶσαι ἐκ τοῦτων
καθίστανται, πλὴν. B τῶν παιδῶν διδά-
σκαλοι.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ πέντε καὶ εἴκοσι ἔτη ὄν-
τε λίσσωνται, εἶναι μὲν αὖ οὗτοι πλῆθον τὴν πεν-
τήκοντα ἔτη γερονότες ἀπὸ ἡμεῶν· ἔξερχον-
ται δὲ τῶν αὐτῶν εἰς τοὺς γραιτέρες ὄντας
B τε καὶ καλυμδρόους. C δὲ αὖ γραιτέρεσι
οὐκ ἔστιν ἐρατύνον· μὲν οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῶν,
οἷον· ἢ μὲν ὄντες δικάζουσι τὰ τε κοινὰ πατρί-
ων καὶ τὰ ἰδία. καὶ θανάτου δὲ οὐκ κρίνουσι,
καὶ τὰς δριχὰς οὗτοι πᾶσαι ἀγροῦνται· καὶ
μὲν τις ἢ ἐν ἐφήβοις ἢ ἐν τελείοις ἀνδράσιν
ἐλλίπηται τῶν νομίμων, φαίνουσι μὲν οἱ φύ-
λαρχοι ἕκαστον, καὶ τῶν ἄλλων ὁ βουλεύ-
μηνος. C δὲ γραιτέρεσι ἀκρυσθμυτες ἐκ-
κρίνουσιν. ὁ δὲ ἐκκρίθεις, ἀπὸ τοῦ λοιπῶν
C βίοιοι ἀφ' ὧν τελεῖ.

Γ' ἵνα δὲ σαφέστερον δηλωθῇ πᾶσα ἡ
Περσῶν πολιτεία, μικρόν ἐπαύημι. νῦν γὰρ
ἐν βραχυτάτῳ αὖ δηλωθῇ ἀφ' ὧν τὰ προ-
ειρημύνα. λέγονται μὲν γὰρ Πέρσαι ἀμ-
φι τὰ δώδεκα μυριάδας εἶναι. τούτων δὲ
ὁδοὺς ἀπελήλαται νόμῳ τιμῇ καὶ δριχῶν,
ἀλλ' ἔστι πᾶσι Πέρσαις πέμπτη τοῖς αὐ-
τῶν παῖδας εἰς τὰ κοινὰ τῆς δικαιοσύνης δι-
D δασκαλεία. ἀλλ' C μὲν διωάμηντοι πρέ-
φειν τῶν παῖδας ἀγροῦνται, πέμπουσιν
C δὲ μὴ διωάμηντοι, οὐ πέμπουσιν. οἱ
δὲ αὖ παιδολογῶσι πρὸς τοῖς δημοσίοις δι-
δασκάλοις, ἔστιν αὖτε ἐν τοῖς ἐφήβοις
νεομυκνέσθαι· τοῖς δὲ μὴ ἀφ' ὧν παιδολο-
γῶσιν οὕτως οὐκ ἔστιν. οἱ δὲ αὖ ἐν τοῖς ἐ-
φήβοις ὄντες τελεῶσι τὰ νόμιμα ποιῶντες,
ἔστι τούτοις εἰς τοὺς τελείους ἀνδρας σίω-
αυλίσθαι, καὶ δριχῶν καὶ ἡμῶν μετέχιν·
E οἱ δὲ αὖ αὖ ἐν τοῖς πασι μὴ διατελέσωσιν,
ἢ ἐν τοῖς ἐφήβοις, οὐκ εἰσέρχονται εἰς τοὺς
τελείους. οἱ δὲ αὖ αὖ ἐν τοῖς τελείοις ἀφ-
ῆκωνται ἀνεπίληπτοι, οὗτοι τῶν γραιτέρων
γίνονται. οὕτω μὲν δὲ C γραιτέρεσι ἀφ'
πατρίων τῶν καλῶν ἐληλυθότες καθίστανται·
C ἡ πολιτεία αὕτη, ἢ οἷοντα γράμηντοι βί-
5

alios educebat, quando aliqua manendi necessitas non esset: quod si etiam necessitas talis accideret, ipse domi venabatur eas feras quæ in viuariis alebantur. Nec verò ipse vnquam antequàm sudasset coenam capiebat, nec equis priusquam essent exercitati, pabulum iniiciebat. Quinetiam ad hanc venationem inuitabat sceptriferos suos. Itaque longè ipse in omnibus honestis operibus excellebat, longè etiam præstabant qui circa illum versabantur, ob exercitationem assiduam. Et se quidem in talè exemplum proponebat. Præterea verò alios quoque & muneribus & magistratibus & cōfessibus & omnibus donabat honoribus, quos maximè intuebatur quæ honesta essent consecrari. Itaque multam omnibus iniiciebat æmulationem quò quisque Cyro optimus videretur.

Insuper hoc Cyri nobis videmur animaduertisse quòd non hac re solùm decere existimabat principes subditis præstare quòd iis forent meliores, sed etiam existimabat opus esse vt eos *veluti* prælitigiis quibusdam deciperet. Itaque ^b elegit stolam Medicam & ipse ferre, ^c & vt familiares ea indueretur persuasit. Hæc enim visa est ei occultare siquis defectū aliquē haberet in corpore: præterea indutos ea & pulcherrimos & maximos ostendere. Etenim calceos tales habent, in quibus qui eos ferunt clàm aliquid subicere possint, quò maiores esse videantur quàm sunt. Sinebātque vt oculos suppingerent coloribus, quò pulchrioribus quàm essent oculis esse viderentur: & fricarentur, vt melius viderentur colorati quàm natura essent. Exercuit eos insuper vt neque spueret palam, neque mucum emitterent: præterea ne ad quicquam spectandum conuerteretur, perinde quasi mirarentur nihil. Omnia verò hæc existimabat aliquid conferre ad hoc vt minus

forent subditis cōtemptui. Quos igitur censebat dignos qui aliis præstent, per seipsum tales reddidit exercitatione, & imperium in illos gerendo cum maiestate: quos verò ^d destinabat ad seruiendum, horum neminem incitabat ad exercendos ingenuos labores, neque vt haberet arma permittebat: verùm curabat vt neque sine cibo vnquàm esset, neque sine potu, ingenuarū exercitationū gratia.

a Sedibus. *Erāt enim alia alii honoratores sedes. Unde alibi πμω-πώτων ἔδρας δειξ.*

b In animū induxit stol.
c Et vt sodalitia ea ind. *Vel, illi inter quos sodalitiū erat.*

d Præparabat. *aut comparabat. Vel, aptos reddebat.*

ἄλλοις ἐξήγη, ὅποτε μὴ ἴδωσιν αἰσάγ-
κη τίς εἴη· αὐτὸς δὲ καὶ ὅποτε αἰσάγκη εἴη,
οἵ οἱ ἐθήρα τὰ ἐν τοῖς περὶ αὐτοῦ θηρίοις
πρεφόμενα. καὶ οὐτε αὐτὸς ποτὲ τὸν ἰδῶ-
σαι δεῖπνον ἤρειτο, οὐτε ἵπποις ἀγυμνάσις
οἷον ἐπέβαλλε. συμπαρέκλειε δὲ καὶ εἰς
ταῦτα πλεονέχων θήρα τοὺς περὶ αὐτὸν σκηπτι-
χοις. τοιγάρ οὐ πολὺ μὲν αὐτὸς διέφερεν
ἐν πᾶσι τοῖς καλοῖς ἔργοις, πολὺ δὲ οἱ περὶ
ἐκείνου, ἃ καὶ πλεονέχων μελέτων. περὶ αὐτοῦ
ἔλεγε μὲν δὴ τοῖονδε ἑαυτὸν παρήχεται. περὶ
δὲ τούτων, καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ὅτις μάλιστα ὁ-
ρώμεν τὰ κατὰ διώκοντας, τοῦτοι καὶ δώροις
καὶ ἄλλοις καὶ ἑδραῖς καὶ πάσαις τιμῇς ἐ-
γέραμεν. ὥστε πολλὴν πᾶσι φιλοτιμίαν ἐπέ-
βληεν ὅπως ἕκαστος ἀριστος φανήσῃτο Κύρῳ.

Καταμαθεῖν δὲ τῷ Κύρῳ δοκῶμεν, ὥς
οὐ τούτων μόνον ἐνόμιζε χρῆναι τοὺς ἀρχαίους
τῶν ἀρχόντων ἃ καὶ φέρειν τὰ βελτίονα
αὐτῶν εἶναι, ἀλλὰ καὶ καταργητέον ὥστε χρῆ-
ναι αὐτοῖς. πολλὴν τε γὰρ εἴλετο πλεονέ-
κην αὐτοῖς τε φορεῖν, ἥ τοις κεινῶν ταῦ-
τα ἐπεισεν ἐνδύεσθαι. αὐτὴ γὰρ αὐτῶν συλ-
κρήνην ἐδόκει εἶπαι τὴν ὅτι σώματι ἐνδεές
ἔχει, καὶ καλλίστοις καὶ μαγίστοις ὅτι δεικνύ-
ναι τοὺς φορεῖν. καὶ γὰρ τὰ ὑποδήματα
τοιαῦτα ἔχουσιν ἐν οἷς μάλιστα λαθεῖν ὅτι καὶ
ὑποπόδημα ἔστι, ὥστε δοκεῖν μείζους εἶναι
ἢ εἰσὶ. καὶ ὑποχρῆσθαι δὲ τοὺς ὀφθαλμοῖς
παραστῆναι, ὥς ὀφθαλμοῖς φαίνοντο ὅτι
εἰσὶ, καὶ ἐντελέεσθαι, ὥς ὀφθαλμοῖς ὁ-
ρώμεν ἢ πεφύκασιν. ἐμελέτησε δὲ καὶ ὥς μη-
δὲ τῶν ὀντων μὴδὲ τῶν μνησθέντων φανεροῖς
εἶναι μὴδὲ μεταφρεσόμενοι ὅτι θεοὶ μὴδὲ
νόοι, ὥς ὁδοὶν γαυμάζοντες. πολλὰ δὲ ταῦ-
τα ὥστε φέρειν τὴν εἰς τὸ δεικνύειν ὅτι τοῖς
φαινέσθαι τοῖς ἀρχαίοις. οἷον μὲν δὲ ἀρχαίον
ὥστε χρῆναι δι' ἑαυτῶν, οὕτως κατεσκεύασε
καὶ μελέτη καὶ ὅτι σεμνῶς παροεσθῆναι αὐτῶν
οἷον δὲ αὐτὸν κατεσκεύαζεν εἰς τὸ δουλεύειν, τοῦ-
τοις ὅτι μνηστῶν τῶν ἐλθόντων πόνων ὁδοὶν
πρώμα, ὅτι ὅπλα καὶ κίβητες ἔρεπεν. ἐπε-
μελέτησε δὲ ὅπως μὴ ποτε ἀστροὶ μὴτε ἀπὸ τοῖς
ποταμοῖς ἐσθύντο, ἐλθόντων ἐνεκα μνηστῶν.

τὸν μὲν οἱ
καὶ αἰσάγκη

καὶ ὅπόταν ἐλάνοιν τὰ θηρία τοῖς ἵπ-
πεύουσιν εἰς τὰ πεδία, φέρεσθαι οἷον εἰς θή-
ραν· τοῖσις ἐπέτρεπε, τῷ δὲ ἐλευθέρων οὐ-
δενί. καὶ ὅποτε πορείαι εἴη, ἤμην αὐτοῖς πρὸς
τὰ ὕδατα, ὥς τὰ ἵπποζύγια. καὶ ὅποτε
δὲ ὥρα εἴη θρίσσει, ἀνέμεινεν αὐτοῖς ἔστ' αὖ
φάγειον τι, ὥς μὴ βουλιμιῶεν. ὥστε καὶ οὗ-
τοι αὐτὸν ὥς τὰ οἱ ἀριστοὶ πατέρες ἐκάλουν,
ὅτι ἐπεμέλετο αὐτῶν ὅπως αἰαμφιλόγως
αἰεὶ ἀνδράποδα ὄξετελοῖεν.

Παρεῖτα δὲ αὐτῷ, πρὸ τοῦ τέλους τοῦ αὐ-
τοῦ βιβλίου.

Οἷον δὲ καλλίστη καὶ μεγίστη τῷ
ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἡ τοῦ Κύρου βασιλεία ἐγένετο,
αὐτὴ ἐαυτῇ μὲν τυρεῖ. ὡς δὲ καὶ πρὸς ἑω-
τῇ ἐρυθρᾷ θαλάττῃ· πρὸς ἀρκτον δὲ, πρὸς
Εὐξείνῃ· πρὸς ἑσπέρην δὲ, Κύρου καὶ
Αἰγύπτου· πρὸς μεσημβρίαν δὲ, Αἰθιο-
πίας. τοσαύτη δὲ ἡμορφία, μᾶλλον ἢ
Κύρου ἐκυβερνᾶτο· καὶ ἐκείνός τε τοὺς ὑφ' ἐ-
αυτοῦ ὥς τὰ ἐαυτοῦ παῖδας ἐτίμα τε καὶ ἐθα-
ραπέδεν, οἷον ἐπὶ τοῖς ἀρχαίοις Κύρου ὡς πατέ-
ρες ἐσέβοντο· ἐπεὶ μὲν τοῖς Κύρου ἐτελεύτη-
σεν, ὅθως μὲν αὐτοῖς οἱ παῖδες ἐστασίαζον, ὅ-
θως δὲ πόλεις καὶ ἔθνη ἀφίσταντο, πόρρω δὲ
ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐτρέπετο.

Ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, ἀρχόμεθα διδάσκων
ἐκ τῷ θείῳ. οἶδα γὰρ ὅτι πρότερον μὲν
βασιλεὺς καὶ ὁ ἴσως αὐτῷ καὶ τοῖς παῖ-
σιν πεποιθὲς οἷον ἐπὶ τοῖς ὅρκοις ἐμύστανεν, ἡμ-
πέδων, εἴτε δόξαις δίδειν, ἐβελόμην. εἰ δὲ
μὴ τοιοῦτοι ἦσαν, καὶ τοιαύτῳ δόξαι εἶχον,
οὐδ' αὖ εἰς αὐτοῖς ἐπίστευεν ὥς τὰ οὐδὲ νῦν
πιστεύει οὐδὲ εἰς ἐπὶ, ἐπεὶ ἐγνωσται ἡ ἀσέβεια
αὐτῶν· οὕτως οὐδὲ τότε ἐπίστευσαν αὐτοῖς οἱ τῷ
σὺν Κύρῳ ἀναβάντων στρατηγῶν· νῦν δὲ δι-
στῇ πρόσθεν αὐτῶν δόξη πιστεύσαντες, ἐπὶ
χείριστον ἑαυτοῖς, καὶ ἀναρτύντες πρὸς βασι-
λέα, ἀπετμήθησαν ὑπὸ κεφαλῆς. πολλοὶ
δὲ καὶ τῷ συστρατεύσαντων βαρβάρων ἀλ-
λοιῶς πίστεον ὅσα πατηγάντες ἀπώ-
λονται. πολλοὶ δὲ καὶ τῶνδε χεῖρονες νῦν εἰσὶ.
πρόσθεν μὲν γὰρ εἴτις ἡ ἀφ' ἐκινδυνύσει

corū barbarorū qui vnā militarāt, alii alia decepti fide data, periere: Multo prae-
terea etiā his in rebus nūc sunt deteriores. Antea enī si quis aut periculū subiisset

A Etenim quando agebant feras in
campos equitibus, cibum in ve-
nationem his ferre permittebat,
liberorum autē nemini: & quan-
do iter faciendum erat, agebat
eos ad aquas, ut iumenta. quum
item erat prandendi tempus, eos
expectabat donec aliquid come-
dissēt, ne esurirēt. Itaque hi quo-
que eum, ut viri optimates, pa-
trem vocabant, quod sui ipsorū
haberet curam, ut indubitātō sē-
per mancipia forent.

B Apud eundem, circa finem
eiusdem libri.

Q u o d pulcherrimum qui-
dem ac maximum regnorum
omniū Asiæ, Cyri fuerit regnū,
ipsum de se testimoniū præbet.
Terminos enim habuit ad oriē-
tem mare rubrum, ad septētrio-
nes pontum Euxinum, ad occi-
dentem Cyprum & Aegyptum,
ad meridiem Aethiopiā. Id
autem imperium quum tantac-
a Vel, Vno Cy-
set magnitudine, vna Cyri scē-
ri arbitrio gub.
tentia gubernabatur: qui etiam
ipse subditos suos æquē ac filios
& honorabat & colebat: & Cy-
rum subditi perinde quasi patrē
venerabantur. Vbi autem Cyrus
excessit ē viuīs, continuō ipsi filii
inter se dissidēre, continuōque
vrbes ac gentes defecēre, sicque
in deterius omnia versā sunt.

Quod autem vera à me nar-
rantur, incipiam à rebus diuinis
id docere. Noui enim & regem
prius, & eos qui sub rege essent, e-
tiam iis qui vltima scelera perpe-
trassent, siue iusiurandum iurati
essent, inuiolatum præstare, siue
dexterās dedissēt, constantissimē
b obseruare solitos. Quod si tales
non fuissent, & huiusmodi de se
opinionem non præbuisent, ne
vnus quidem credidisset eis: quē-
admodum nunc nemo ampli s
credit, posteaquam cognita est
eorum impietas: sic neque tunc
illi credidissent duces militum
qui vnā cum Cyro ascenderant.
E At illi quum priori de iis opinio-
ni credidissent, scipsos in manus
eorū tradiderūt, & ad regē ducti
obtruncati fuerūt. Multi etiam

b Obseruare
quod polliciti esset
sol.

c Sequitur ex
parte lectionem
marginis ad scriptā.
Altera sonat, Mul-
to etiam quā-
hi nunc sunt de-
teriores.

αὐτὸν αἰεὶ καλλίστη

αὐτὸν πόντω καὶ
Ἰρραποπιδί
καὶ Ἑλλης-
πόντῳ πρὸς
ἑσπέρην

αὐτὸν

πολλοὶ δὲ
καὶ πῶς

a In potestatem eius redeo. Vel, eius imperio adiunxisse.

pro rege, aut urbem gentemve
in seruitutē redegiſſet, aut aliud
quicquam præclarum aut vtile
ei egiſſet, hi erant qui in honore
habebantur: at nūc, etiam ſiquis,
quemadmodum Leomithres, v-
xore ac liberis amicorūque fi-
liis obſidibus apud AEGYPTIUM
reliſtis, maximūque iuſſuran-
dum trāſgreſſus, videatur aliquid
emolumēti attuliſſe regi, hi ſunt
qui maximis præmiis honoran-
tur. Hæc igitur videntes Aſiatici
omnes, ad impietatem & iniuſti-

Stiam versi sūt. Quales enim fuerint præfecti, tales etiam qui sub ipsis sunt, ut plurimum euadunt. Hinc igitur factum est ut omnes fas magis cōtemnant quàm antea. Lam verò circa pecunias hoc modo sunt iniquiores. non enim eos solū qui magnis se delictis fecerunt obnoxios, sed eos item qui nihil fecerunt iniuste, comprehensos cogūt nullo iure pecunias soluere. Quo fit ut nihilo illi minus qui videtur esse ditissimj, quàm qui multa iniuste admiserūt, in metu sint: adeo ut neque in manus hī ire velint potentiorum, neque audeāt se adiungere exercitui regio. Igitur quicumque bellum cum iis gerat, omnibus licet in regione ipsorum sine pugna versari utcumque velint, propter illorum tum impietatem erga deos, tum iniusticiam erga homines. Mentes igitur eorum ita sunt omnino nunc deteriores, quàm antiquitus.

Quòd autem nec corporum
exercitationis curam gerunt, vt
antèa confuerât, nunc item hoc
exponâ. Lex enim erat apud eos
neque ſpuere, neque emungere:
(eſt autem manifeſtum hæc eos
lege ſanxiſſe, non quia parcerent
corporis humori, ſed quòd vel-
lent per labores ac ſudorem red-
dere corpora ſolidiora.) hoc ve-
rò tempore non ſpuere quidem
neque emungi, adhuc perdurat,
ſed illud inſtitutum ſe laboribus
exercèdi^b deſiit. Quinetiam an-
tea erat Perſis lege cautù come-
dere ſemel, quò toto die vteren-
tur & circa res gerèdas & circa lab-
re adhuc permanet, ſed veſci inci-

A παρὸ βασιλείως, ἢ πόλιν ἢ ἔθνος ὑποχείριον
ποιήσεται, ἢ ἄλλο τι καλὸν ἢ ἀγαθὸν αὐτῷ
ἀφωραξέειν, οὗτοι ἦσαν (C) πικρόθυμοι.
Ἰνῷ δὲ καὶ ἡ ψὶς, ὡς καὶ Λεομίδης, τὴν
γυναικα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς τῆς φίλων
παῖδας ὁμήρους παρὰ τῇ Αἰγυπτιᾷ ἐγ-
καταλιπὼν, καὶ τῶν μεγίστων ὄρκους παρὰ
εἰς βασιλῆς δόξῃ τι σύμφορον ποιῆσαι, οὗ-
τοι εἰσιν (C) ταῖς μεγίσταις τιμῇς γεραίρομα-
νοι. Ταῦτα οὖν ὁρῶντες (C) ἐν τῇ Ἀσίᾳ παρ-
B τες, ὅτι ὁ ἀσεβὴς ἐπὶ τὸ ἀδίκον τετραμμέ-
νοι εἰσιν. ὅποιοί πινες γὰρ αἱ οἱ παρὰ ταῖς ὥσι,
ποιοῦνται καὶ οἱ ἄλλοι αὐτοῖς ὅτι το πολὺ γί-
γνονται. ἀρεμίσότεροι δὲ ἰνῷ ἢ παρὰ ταῖς
ταύτῃ γελῶνται. εἰς γὰρ ἡμεῖς χεῖματα,
τῇδε ἀδικώτεροι οὐ γὰρ μόνον τῶν πολλὰ ἡ-
μῶν τυχόντες, ἀλλὰ ἡδὴ τοὺς ὁσὲν ἡδίκηκόν
τα συλλαμβάνοντες, ἀναγκάζοις παρὰ
ὁσὲν δίκαιον χεῖματα ἀποτίνειν. ὥστε ὁσὲν
ἡθον (C) πολλὰ ἔχειν δοκιοῦντες τῶν πολλὰ
C ἡδίκηκόντων φοβοῦνται καὶ εἰς χεῖρας οὐδὲ
οὗτοι ἐθέλουσι τοῖς κρείττοσιν ἵεναι, ὁσὲν γὰρ
ἀδελφίζονται εἰς βασιλικὴν στρατείαν θάρ-
ρόσοι. Οὐ γὰρ οὐκ, ὅστις αἰὶν πολέμῳ αὐτοῖς,
πᾶσιν ἔξεστιν ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν αἰσφρέ-
σθαι αἰὶν μάχης ὅπως αἰὶν βούλωνται, ἀφ' ἡ
τῶν ἐκείνων παρὰ ἡμῶν θεοὺς ἀσέβειαι, παρὰ
δὲ αἰὶν ἀδελφοὺς ἀδικίας. αἱ ἡμῶν δὲ ἡ γῆ
ταύτῃ παρὰ ἡμῶν χεῖρες ἰνῷ ἢ ὁ παλαγόν,
αὐτῶν.

Ως δὲ ὁσὲν τῶν σωμάτων ἔπι μέλλονται
ὡς ὅτι ὁράσθαι, νῦν αὖ τὴν διηγήσομαι. νό-
μιμον γὰρ δὴ ἡ ἀνθρώποις, μήτε πῦρ, μήτε ἀ-
πομύθεσθαι. (δὴλον δὲ ὅτι ταῦτα, οὐ ὅτι ἐν
ταῖς σώματι ὑγροὺς φειδόμενοι, ἐνόμισαν,
ἀλλὰ βουλόμενοι ἀφ' ὧν καὶ ἰδρωτός
τὰ σώματα γέρουσθαι) νῦν δὲ ὁ μὲν μὴ
πῦρ, μηδὲ ἀπομύθεσθαι, ἔτι ἀφ' ὧν μὲν,
ὁ δὲ πονεῖν οὐδαμῶς ἔπι τηδὲ λέγει. καὶ
μὲν ὁράσθαι μὲν ἡ ἀνθρώποις μονοσιτεῖν νόμι-
μον, ὅπως ὅλη τῇ ἡμέρᾳ χροῖντο καὶ εἰς τὰ
πρῶτα καὶ εἰς ὁ ἀφ' ὧν πονεῖσθαι νῦν γὰρ
τὸ μὲν μονοσιτεῖν ἔτι ἀφ' ὧν μὲν, ἀρχόμενοι
δὲ τὰς σίτου ἡμέρας ὅτι ὁ πρῶτα

287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798

 NATIONAL BOOK TRUST, INDIA
 11, B. 2, 1ST FLOOR, 1ST CROSS, 1ST STAGE,
 HALASARU, BANGALORE 56
 11, B. 2, 1ST FLOOR, 1ST CROSS, 1ST STAGE,
 HALASARU, BANGALORE 56

a Vel, in potestatem venire.

**b Nusquam in
usu est.**

ἀεικλῶντες, μέχρι τούτου ἐσθίωντες ἔτι πίνον-
τες δ' ἄρ' οὐκ ἐστὶν ἔτι ὁ ἄλλος τοῦ κοιμώ-
μενοι. ὡς δὲ αὐτοῖς νόμιμον μὴδὲ πορνοχό-
δας εἰς φέρεσθαι εἰς τὰ συμποσία, δηλονότι
νομίζοντες ὅτι μὴ ὑποπίνειν ἦτον αὐτῶν σώ-
ματα καὶ γνώμας σφάλλειν· νῦν δὲ ὁ μὲν
μὴ εἰς φέρεσθαι, ἐπὶ αὐτῶν δ' ἄρ' οὐκ ἐστὶν
πίνουσι ὥστε αὐτῶν τὸ εἰς φέρεσθαι αὐτοῖς ἐκφέ-
ρονται, ἐπεὶ δὲ μὴ κέτι διυλῶνται ὁρτοῦμενοι
ἐξείναι. ἄλλ' αὖ μὲν καὶ κείνο ὡς αὐτοῖς ἔπι-
χώριον, τὸ μεταξὺ πορνοχόους μὴτε ἐσθίειν,
μὴτε πίνειν, μὴτε τῶν δ' ἄρ' οὐκ ἐστὶν αὐτῶν
μὴδὲν ποιῶντας φαίνομεν εἶναι· νῦν δὲ αὐτῶν
μὲν τούτων ἀπέχεσθαι ἐπὶ ἀφ' ἑαυτῶν, τὰς
μὲν πορείας ἔτι βραχέως ποιῶνται ὡς
μὴ αὐτῶν ἐπὶ θαυμάσια ὅτι ἀπέχεσθαι τῶν ἀ-
ναγκαίων.

Ἄλλ' αὖ μὲν καὶ ἔτι θήραν πορνοχόους
μὲν πορνοχόους ἐξείναι ὥστε ὁρτοῦμενοι αὐτοῖς
τε καὶ ἵπποις γυμνάσια τὰς θήρας· ἐπεὶ δὲ
Ἄρ' αὖ ἐξείναι ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ αὐτοῦ αὐτῶν ἡ-
πτοῖς τὸ οἶνον ἐγρόντο, οὐκ ἐπὶ ὁμοίως ἔτι αὐ-
τοῖς ἐξείναι, οὐτε τοῖς ἄλλοις ἐξείναι ἔτι
τὰς θήρας· ἄλλ' αὖ καὶ οἱ τίνες φιλόπονοι γυμ-
νοῖς καὶ οἱ αὐτοῖς αὐτοῖς ἵπποις αὐτῶν ἅμα
θήρων, φθονοῦντες αὐτοῖς δὴλοι ἦσαν, καὶ ὡς
βελτίονας αὐτῶν ἐμίσησαν. ἄλλ' αὖ τοῖς καὶ τοῖς
παῖδας ὁ μὲν παιδὸν ἔτι τὰς θήρας,
ἐπὶ δ' ἄρ' οὐκ ἐστὶν ὁ μὲν τὰ ἵππων καὶ μὴ θάνατον
καὶ μελετᾶν, ἀπέσπευκε, ἀλλ' οὐ μὴ ἔναι ὅ-
που αὐτῶν πορνοχόοι μὲν ὡς δὲ κίμοιεν.

Καὶ ὅτι καὶ ὁ παῖς ἀκούοντες ἐκεί-
νοισιν τὰς δίχας δικαίως δικαζομένων, ἐ-
δοκίμω μὲν θάνατον δικαιοσύνη, καὶ τῶν πορ-
νοχόων αὐτῶν ἀνέγραπται. σαφὲς γὰρ ὁρῶσι νι-
κῶντας ὁπότεροι ἀν' ἑαυτοῖς ἀφ' ἑαυτῶν. ἀλ-
λα καὶ τῶν πορνοχόων ἐκ τῆς γῆς τὰς διωά-
μεις ὁ παῖς πορνοχόους μὲν ἐμάνθανον, ὅ-
πως τοῖς μὲν ὠφελίμοις χρῶντο, τῶν δὲ βλα-
βεράν ἀπέχοντο· νῦν δὲ εἰσὶν αὐτῶν δι-
δοσκαζομένων, ὅπως ὅτι πλείους κακῶς ποιῶσιν.
οὐδαμῶς γὰρ πλείους ἢ ἐκεῖ ἔτι πορνοχό-
οις, οὐτε ἀφ' ἑαυτῶν ἀφ' ἑαυτῶν φαρ-
μάκων.

neque moriuntur, neque interficiuntur venenis.

A prandent, ad illorum usque tem-
pus comedere potareque pergūt
quilectum tardissimè petunt. E-
rat præterea lege cautum apud
eos ne vrcei importarentur in
symposia: quippe qui putabant,
si non nimis potarèt, minus cor-
pora mentesque labefactari: hac
verò tempestate vrceos non im-
portari, adhuc permanet: ac tā-
tum bibunt ut non importent,
sed ipsi exportentur, quum ne-
queant amplius erecti egredi.
B Iam verò & ille mos patrius iis
erat, ut, dum iter facerent, neque
comederent, neque biberent, ne-
que quicquam eorum quæ pro-
pter hæc necessaria sunt, palàm
facerent: nunc autem ab iis ab-
stinere, adhuc perdurat, sed iti-
nera faciunt adeo brevia ut mi-
nimè sit mirandum quòd à re-
bus necessariis abstineant.

Quin & ad venationem quo-
que toties antea exhibant ut pro
exercitatione venationes satis ef-
ficerent & ipsis & equis: at ubi Arta-
xerxes rex, & qui ei erant fami-
liares, redditi sunt vino inferior-
es, non amplius eodem modo
neque ipsi egrediebantur, neque
alios educebant ad venationes:
quin potius siqui laboris studiosi
atque industrii vnà cum suis e-
quitibus venarentur, apertè iis
inuidebant, & ut seipsis meliores
oderāt. Præterea puerorum in-
stitutio pro foribus adhuc per-
durat: sed disciplina & exercita-
tio eorum quæ ad artem eque-
strem pertinet, extincta est, quo-
niam eò non eunt ubi specimen
edendo gloriam consequantur.
Et quòd pueri quum illic antea
lites audirent secundum ius & æ-
quum diiudicari, videbantur di-
scere iustitiam, & hoc omnino
in contrarium versum est: quo-
niam certò vident eos vincere
causam utri plus dederint. Præ-
terea eorum vim quæ è terra o-
riuntur, pueri antea discabant,
quòd utilibus vterentur, & à per-
niciosis abstinerent: nunc verò
videntur hæc discere quòd mala
quamplurimè perpetrent. Nuf-
quam igitur plures quàm illic,

a Vel, amphoræ.
quia vrcei vase
sunt aquaria po-
tius quàm vinda-
ria.

b Erecto corpo-
re. Vel, recto cor-
pore.

c Senans Gr. Sen-
ba, Ita vino dedi-
ti ut ei succum-
berent.

d In aula adhe-
perd. Vel, in re-
gia.

ἔτι τῶ

ἔτι τῶ
ἔτι τῶ

Quinetiā multo magis indulgent mollibus & delicatis voluptatibus quā Cyri temporibus. Tum enim adhuc disciplina Persica & continentia utebantur, Medorū verò stola atque molli- tie: sed hoc tempore Persicā cō- stantiam a quo animo vidēt ex- tingui, at Medorum molliem diligenter seruāt. Declarare au- tem volo eorum quoque mollē & delicatam vitam. Illis enim primū non satis est si lecti strata mollia habeant, verumetiam lectorum pedes tapetibus super- ponunt, ne pauimentum renita- tur, sed ut tapetes cedāt. Insu- per opere pistorio quæ conficieban- tur ad mensam, & quæcunque reperta sunt antea, eorum nihil ablatum est, sed & noua semper excogitant, & obsonia identidē: etenim sibi compararunt homi- nes qui noua vtriusque harum rerum artificia inueniant. Insu- per hyeme nō satis est illis caput & corpus atque pedes tegere, sed in extremis manib⁹ chirothecas villosas habēt, & digitalia. At ve- rō æstate contenti non sunt ne- que arborū neque rupium vm- bris, sed illis præsto sunt homi- nes qui in his vmbris alias mo- liantur. Iā verò & pocula si quā plurima habeant, hoc ornamento gloriantur: verū si iniustis ar- tibus comparata esse constet, id nulli sibi dedecori ducunt. Apud illos enim iniustitia lucrique tur- pis cupiditas valde est aucta. Atq;

a Non conspici
pedibus iter fa-
cientes, non al.

b Inrell. dicendi
sunt. Vel, dici
possunt.

In iis verò quæ ad bellū per- tinent, annon meritò nūc^b sunt omnino deteriores quā antea? Quibus superiore tēpore patriū erat, tum eos qui terram posside- rent, ab hac ipsa equites suppeditare, qui etiam in expeditionem ibant: tum præsidarios, si mili- tādum esset, pro regione stipen- diarios esse: nūc verò qui ostiarii sunt, & pistores obsoniorūque artifices, & pincernæ, & balneatores, & qui ad mensam apponūt & qui è mēsa

Aλλὰ μὲν καὶ θρυπτικώτεροι πολὺ νῦν ἢ ὅτε Κύρου εἰσί. τότε μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ ἐκ Περσῶν παιδείᾳ καὶ ἐγκρατείᾳ ἐχρῶντο, τῇ δὲ Μήδων σολῇ καὶ ἀβρότῳ· νῦν δὲ τὴν μὲν ἐκ Περσῶν καρτερίαν παρορῶσιν ἀποσβεννυμένην, τὴν δὲ τῇ Μήδων μαλακίᾳ ἀφαιρῶσιν. σαφηνίσαι δὲ βούλομαι καὶ πλὴν θρύψιν αὐτῶν. ἐκείνοις γὰρ παρῶν μὲν τὰς βίτας οὐ μόνον ἄρχει μαλακῶς ὑπο- τρώσκειν, ἀλλ' ἤδη καὶ τῇ κλινῇ τοὺς πό- δας ὅτε τὰ πόδια πηλᾶσιν, ὅπως μὴ αὐτε- ρείδῃ ὁ δάπεδον, ἀλλ' ὑπέκωσιν αἱ παπ- δες. καὶ μὲν τὰ πετῆορμα ὅτε πρὸς ἀπέρας, ὅσα τε παρῶν ὄρητο, ὅσῳ αὐτῶν ἀφῆ- ρηται, ἀλλὰ τε αἰεὶ χεῖνὰ ὅτε μηχανῶνται. καὶ ὅσα γε ὠσαύτως. καὶ γὰρ χινοποιῖαι ἀμφοτέρων τούτων κέκτυνται. ἀλλὰ μὲν καὶ ἐν τῇ χειμῶνι οὐ μόνον κεφαλῇ καὶ σῶμα καὶ πόδας ἄρχει αἰεὶ ἐσκεπάζει, ἀλλὰ καὶ παρὰ ἄλλαις ταῖς χερσὶ χεῖρας δασείας καὶ δακτυλῆθρας ἔχουσιν. ἐν γὰρ μὲν τῇ θέρῃ οἱ ἀρχοὶ αἰεὶ οὗτ' αἱ τῇ δένδρων οὗτ' αἱ τῇ πετρῶν σκιά, ἀλλ' ἐν τῇ ταῖς ἐτέρας σκιάς αἱ ἀρχοὶ μηχανῶ- μνοι αἰεὶ κερᾶσι. καὶ μὲν ἐκ πόμα- τα μὲν ὡς πλείω ἔχουσι, τοῦτο καλῶ- πίζονται· μὲν δὲ ὅς αἱ ἀδίκου φαιερῶς ἢ με- μηχανημένα, ὅσῳ τῷ αἰσχυρόνται, πολὺ γὰρ πῦξται ἐν αἰεὶς ἢ ἀδικία τε καὶ αἰσχυ- κέρδεια. ἀλλὰ καὶ παρῶν μὲν ὡς ὅτε χέ- ριον αἰεὶς μὴ ὁρᾶται περὶ πορθομῶν, οἱ δὲ ἄλλου πινὸς ἐνεκα ἢ ὅς ἵππων καὶ τοῖς γίγνεσθαι· νῦν δὲ τῶν πλείω ἔχουσιν ὅτε τῇ ἵππων ἢ ὅτε τῇ βίαν. οὐ γὰρ τῆς ἵππου οὕτως ὡς παρὰ τῇ μαλακῇ καὶ ὁρᾶται ὅτε μέλονται.

τὸ μὲν οὐκ
πὶ ταῖς ἀν.

τὸ δαπιδον
τὸ δαπιδον.

τὸ σκιάδας

τὸ ἵππων

Τὰ γὰρ μὲν πολεμικὰ πῶς οἱ εἰχ- τως νῦν τῇ παρὰ χεῖρας ἢ παρῶν εἰσίν, οἱ δὲ μὲν τῇ παρὰ χεῖρας ὅτε χεῖρας, οἱ δὲ μὲν τῇ πλείω ἔχουσιν ὅτε τῇ ἵππων ἢ ὅτε τῇ βίαν. οὐ γὰρ τῆς ἵππου οὕτως ὡς παρὰ τῇ μαλακῇ καὶ ὁρᾶται ὅτε μέλονται.

Τὰ γὰρ μὲν πολεμικὰ πῶς οἱ εἰχ- τως νῦν τῇ παρὰ χεῖρας ἢ παρῶν εἰσίν, οἱ δὲ μὲν τῇ παρὰ χεῖρας ὅτε χεῖρας, οἱ δὲ μὲν τῇ πλείω ἔχουσιν ὅτε τῇ ἵππων ἢ ὅτε τῇ βίαν. οὐ γὰρ τῆς ἵππου οὕτως ὡς παρὰ τῇ μαλακῇ καὶ ὁρᾶται ὅτε μέλονται.

τὰ καὶ

ἔτι καὶ κατακλιμένοι τε καὶ αἰσάντες, καὶ
 τοὺς κοσμητὰς οἱ ὑποχραιοῦσι τε καὶ ἐν-
 χοισιν αὐτοῖς, καὶ τὰ ἄλλα ῥυθμίζουσι· τούτοις
 πάλιν ἰπποῖς αἱ δυνάμεις πεποιημέναι, ὅ-
 πως μεταφορῶσιν αὐτοῖς. πλὴν ἵππων οὐκ
 καὶ ἐκ τούτων φαίνεται, οὐ μὲντοι ὀφελὲς γὰρ
 ὁδὸν αὐτῶν εἰς πόλεμον. δηλοῖ δὲ καὶ αὐ-
 τὰ τὰ γηρόμῃνα· ἔτι γὰρ χεῖρας αὐτῶν
 ῥαῖον οἱ πολέμοι ἢ οἱ φίλοι ἀσπρέφονται.
 καὶ γὰρ δὴ ὁ Κύρος τῶν μὲν ἀκροβολίζεσθαι,
 ἀποπαύσασθαι, θωρακίσαι δὲ καὶ αὐτοῖς καὶ ἵπ-
 ποῖς, καὶ ἐν παλὴν ἐκείνῳ δουεῖ εἰς χεῖρας, ὁ-
 μότεν πάλιν μάχην ἐποιεῖτο· νῦν δὲ οὐτε ἀ-
 κροβολίζονται ἐπὶ, οὐτ' εἰς χεῖρας στυλόντες
 μάχονται. καὶ οἱ περὶ οἱ ἔχουσι μὲν γάρβρα καὶ
 κοπίδας καὶ σαγάρδας, ὥσπερ ὅτι Κύρου, τὴν
 μάχην ποιησάμενοι εἰς χεῖρας δὲ ἵνα ἔσθ'
 οὗτοι ἐθέλουσιν. ὁδὸν γὰρ τοῖς ἀρεπτοφύροις
 ἄρμασιν ἐπὶ χερῶνται· ἐφ' ᾧ Κύρος αὐτὰ
 ἐποίησεν. ὁ μὲν γὰρ, πρὸς αὐξήσας τοὺς ἡ-
 νίοχους, καὶ ἀγαθὰς ποιήσας, εἴχετο εἰς τὰ
 ὅπλα ἐμβαλοῦντας· οἱ δὲ νῦν, ὁδὸν γηρώ-
 σκοντες τοὺς ὅτι τοῖς ἄρμασιν, οἶονται σφίσι
 ὁμοῖους τοὺς αἰασκῆτους τοῖς ἡσκηκόσιν ἔσε-
 σθαι. (C) δὲ ὁρμῶσι μὲν, πρὶν δὲ ἐν τοῖς πο-
 λεμίοις εἶναι, οἱ μὲν, ἐκόντες ἐκπύουσι, οἱ
 δὲ ἄλλοι, ὥστε αὐτὸν ἡνίοχων γηρό-
 μῃνα τὰ ζύγη πολλάκις πλείω κακὰ τοῖς
 φίλοις ἢ τοῖς πολεμίοις ποιεῖ. ἐπεὶ μὲντοι
 καὶ αὐτοὶ γηρώσκουσιν οἷα σφίσι τὰ πολεμι-
 κήματα ὑπάρχει, ὑφίενται, καὶ ὁδοὺς ἐπὶ αὐτῷ
 τῷ Ἑλλήνων εἰς πόλεμον κελίσαται, οὐτε
 ὅταν ἀνὴλοι πολεμῶσιν, οὐτε ὅταν οἱ Ἑλ-
 λῆνες αὐτοῖς ἀπὸ στρατεύωνται· ἀλλὰ καὶ
 παρὰ τούτοις ἐγνώκασι μὲν Ἑλλήνων ὅτι
 πολέμοις ποιεῖσθαι.

Εἰ γὰρ μὲν δὴ οἷμα ἀπὸ ὑπετέμνω ἀ-
 πειράσθαι μοι. φημὶ γὰρ Πέρσαι καὶ τοὺς
 σὺν αὐτοῖς καὶ ἀσθετέρες παρὰ τοὺς, καὶ
 ἀνοσιωτέρες παρὰ συγγενεῖς, καὶ ἀδικω-
 τέρες παρὰ τοῖς ἄλλοις, καὶ ἀνανδροτέρες
 παρὰ τοὺς πόλεμον νῦν ἢ παρὰ τοὺς ἀποδ-
 δεῖσθαι. εἰ δὲ τις ἀνδρεία ἐμοὶ γηρώσκει,
 τὰ ἔργα αὐτῶν ἐπισχεπτῶν, διήσει αὐτὰ
 μὲν τυραννῶν τοῖς ἐμοῖς λόγοις.

quàm antea redditos fuisse. Quòd si quis secus atque ego sentiat, is eorum opera
 considerans, ea testimonio suo verba mea comprobare comperiet.

A tollūt, & qui dormitū agūt, & qui
 à somno excitant, & ornatores
 qui coloribus eos liniunt infri-
 cāntque, aliāque decenter com-
 ponunt: hosce omnes ii qui pro-
 cures sunt, equites faciunt, quò
 sub se stipendium mereāt. Multi-
 tudo igitur ex his quoque appa-
 ret, at nulla eorum ad bellū vi-
 litas. Hoc etiam patet ex iis quæ
 vluveniūt. nam in eorum regio-
 ne hostes facilius commorantur
 quàm amici. Cyrus enim quum
 feretarios amouisset, thoracibus
 autem & eos & equos armasset,
 & pilum vnum cuique dedisset
 in manum, cominus pugna ge-
 rebat: sed hoc tempore neque ia-
 ctu utuntur amplius, neque cō-
 gredientes cominus præliantur.
 Atque pedites habent quidem i-
 psi crates & topidēs & secures
 (quemadmodum Cyri tempo-
 ribus) quū sūt pugnaturi, sed co-
 minus congregi ne hi quidē vo-
 lunt. Nec item falcatis curribus
 ad id utuntur amplius ad quod
 eos Cyrus est fabricatus. Cyrus e-
 nim quum aurigas amplificasset
 honoribus strenuōsque reddidisset,
 habebat qui in armatos im-
 petum facerent. Persæ autē hu-
 ius tēporis quum ne norint qui-
 dē eos qui præsunt curribus, cen-
 sent fore ut in exercitatos similes
 exercitatis habeant. Et hi profi-
 liūt quidem, sed priusquā fuerint
 inter hostes, alii ē curribus vltro
 excidunt, alii exiliunt: quo fit ut
 iugales aurigis carentes, pluribus
 sæpe malis amicos quàm hostes
 afficiant. Quoniā verò ipsi quo-
 que cognoscūt qualia ad bellum
 adminicula habeāt, animo ad id
 remisso sunt: nemōque amplius
 sine Græcis ad bellū se accingit,
 neque quū inuicem belligerant,
 neque quū Græci agūt cōtra eos
 exercitū, sed etiā aduersus hosce
 statuerūt cū Græcis bellū gerere.

E Et ego quidē quæ pollicit' sū,
 ea me præstitisse arbitror. Dico
 enim, Persas atq; Persarū socios,
 & magis impios aduersus deos,
 & magis nefarios erga necessa-
 rios, & iniustiores erga alios, & i-
 gnauiores ad bellū, hoc tēpore

Apud eundem Xenophontē,
in eiusdem Pædiz
libro v.

Παρεῖπε δ' αὖτε Ξενοφῶντι, ὅς τις
αὐτῆς παιδείας εἶ.

Pag. 72 mea editionis.

In nullo enim neque esculēto
neque potulento vir Perses, ex
iis qui bene instituti sunt, neque
oculis cōmotus appareat, neque
rapinas neque mēte, quo minus
eadem prospiciat quæ: frin cibo
non esset: sed quemadmodum e-
questres, quoniam in equis non
turbantur, possint simul dum e-
quitant & videre & audire & di-
cere quod sit opus: sic item illi
inter epulas existimant oportere
& prudētes apparere & mode-
ratos. At moueri esculētis & po-
tulentis, videtur iis esse ^b porci-
num admodum & immane.

a Id est, Neque
oculis, neque ra-
pacitate, neque
mente ullam cō-
motionem præse-
ferat, quominus
eadem prosp.

b Legit ovium
(ut habet marg.)
quod & suillum
reddis potest: at
κυνίδιον est cani-
num. Non autem
συνελώδες quam
vertit immane,
sonat potum hoc fe-
rinum, vel, bel-
lajnum.

Ἐπ' αὐτῷ γὰρ βρώματι ὁδὸν πᾶσι
Πέρσης ἀνὴρ τὴν πεπαυμένην εἶπε ὁμμά-
ται αὐτῷ ἐκ πεπληγμένων κατὰ φανῆς ἡρόιστο,
οὔτε κάρπα γῆ, οὔτε νόον, μή οὐχὶ παρρησίαν αὐ-
τῷ αὐτῷ καὶ ἐν οἷσιν αὐτῷ ἔστιν ὡς οἱ ἱππῶ-
ται, ὅτι τὸ μὴ ταρσεσθαι ὅτι τὴν ἵππων, δὲ
νῦν αὖμα ἱππῶντες καὶ ὁρᾶν καὶ ἀ-
κούειν καὶ λέγειν τὸ δέον, ἔπειτα καὶ ἐκείνοι ἐν
ταῖς οἰσιν οἰόνται δεινὸν φρόνιμοι καὶ μέτεροι
φαινεσθαι. τὸ δὲ κακῶς εἶναι τὸν βρω-
μάτων καὶ τῆς πόσεως, πάντων ἀλλοῖς κυνικὸν
καὶ συνελώδες δοκεῖ εἶναι.

Vide & quæ hunc locum proximè sequuntur, necnon quæ præcedunt. Sed cum
iis quæ hoc loco dicuntur, conferenda sunt quæ suprâ, pag. videlicet 700, legisti de
pueris domo afferentibus in cibum quidem, panem, in obsonium verò, nastur-
rium: ad potum autem, si quis eorum sitiret, vas fictile quod cothōna vocabant,
ut in id è flumine posset haurire. Atque his addenda sunt & quæ de puberibus, si-
ne adolecentibus (Græcè ephēbis) paulo post dicuntur, quidquid venâdo ceperint,
id eorum obsonium esse: sin nihil ceperint, non aliud obsonium habere quàm
nasturtium. Ideo autè conferendi sunt hi loci cū illo libri V, ut consideremus quan-
tum profuit à teneris assuescere. Nam temperanter in ipsa etiam senectute vivere, in
eodem illo tradit loco, quum & de pueris exemplum temperantia ab eis sumentibus
scribat. Tenuis autem victus vestitusque vilis Persarum mentionem facit Xeno-
phon non in iis solum quæ ex eo allata iam fuerunt, sed in hoc etiam libri primi eius-
dem operis loco, non procul ab iis quæ deprompta inde habuisti in præcedentibus, per
quamdam cum molli Medorum vestitu antithesin, Apud Persas autem qui in pa-
tria manent, hoc etiam seculo & vestimenta sunt viliora, & victus magis est te-
nuis. Necnon aliquanto post Cyrus a suo Astyagi dicit, Sed longè simplicior a-
pud nos ac rectior est ad se explendum via. Nos enim panis & carnes ad hoc de-
ducunt: vos autem, quum eodem studeatis peruenire quò nos, per multos cir-
cuitus ac ambages sursum deorsum errantes, vix tandem eò peruenitis quò nos
iam dudum veneramus. Sed hæc Persarum laudem multum minuit iste libri se-
primi eiusdem operis locus, ubi de Cyro dicitur, Quum igitur sciret, Persas, qui do-
mi manerent, vitam agere durissimam propter inopiā, & laboriosissimam, tum
propter regionis suæ asperitatem, tum quòd opus faciendo victum sibi quærūt:
hos potissimum existimauit libenter apud se victuros. Minuit (inquam) hic locus
laudem illam, quòd regionis natura ad tenuem illum victum eos adigere dici possit.
Sed ex iis quæ alibi scribuntur, conicere est, institutionem bonam non solum hoc ad-
didisse ut boni consulerent hanc victus tenuitatem: aut saltem hunc moderatum vi-
ctum (nam & περὶ τῶν δεινῶν dicit) sed etiā effecisse ut vellent & spueri & mun-
gendi necessitatem à se per labores abigere. Atque hoc apud illos etiam qui sua æ-
tate essent Persas mansisse, in eo illo primi libri loco testatur. Videndū tamen quomo-
do cum hoc conuenire loco possit ille libri octauī, ubi scribit, (hoc quoque exemplo o-
stendens quantum Persæ à suis maioribus degenerassent) Nam quum antea sanc-
tum esset, (vel lege cautum, nisi & more receptū reddi potest) ut neque spuerēt,
neque emungerēt. (manifestum est autem ipsos non adeo sanxisse ut humori
corporis parcerent, sed quòd vellent laboribus & sudoribus corpora robusta &
velut solida effici) nunc quidè adhuc manet, ut non spuant, nec sese emungant,
at se laboribus exercere, nusquam in usu est. Quomodo enim Xenophontis etiam
seculo permanebant hæc duo, non spueri, neque se emungere, id verò prae quod hæc vi-
tabant (quæ alioqui vix posse vitari videntur) ut ipse in illo altero loco scribit, iam
aboluerat?

Sed hanc questionem aliis soluendam relinquens, ad eos transeo locos qui contra Persicum luxum, & quidem in regibus nominatim, describunt. Meminisse autem hic oportet horum circa finem libri VIIII verborum, ἐποιοι πινες ὅτι αὐτοὶ περὶ αὐτοῦ τοιούτοι καὶ οἱ ἄλλοι αὐτοῦ οἷς ὅτι τὸ πολὺ γίγνονται. id est, QUALES enim fuerint qui aliis præsunt, tales sunt plerunque & illi qui eorum subiecti sunt imperio. Idem verò & ante Xenophontem dictum fuerat, & post Xenophontem etiā dictum fuit: & quidē à nonnullis etiam qui vocem illam plerunque non addiderunt. Magna est autem convenientia inter illum locum, & istum qui eodem in libro legitur, pagina à principio tertia, QVVM enim vident homines, cum cui maximè licet insolenter agere, modeste se gerere, tanto magis ii qui sunt inferiores vllam suam insolentiam minimè exstare volunt. Ad- iungendum etiam quod aliquanto post sequitur, de ipso Cyro, Et se quidem in tale exemplum proponebat. Necnon ad-

ficiendus erit hic qui primam eiusdem libri

paginam claudis, in mea editio-

ne, ὅταν μὲν ὁ ὀπισθέτης

βαλῇ. &c.

Εἰς τὴν εἰς Ἀγισίλαον λόγον.

Pag. 390, mea editionis.

Τὸ μὲν γὰρ Πέρση πάντων γυναικῶν ἐργάζονται, μαγεύοντες τὴν αὐτὴν ἡδύως πίοι, μυελοὶ δὲ τεχνάζονται τὴν αὐτὴν ἡδύως φάγοι. ὅπως γὰρ μὲν κατεδάροισι, οὐδ' αὖ εἴποι τις ὅσα παραματεύονται. Ἀγισίλαος δὲ, ὡς τὸ φιλόπρονος εἶ, πρὶν μὲν τὸ παρὲν ἡδύως ἐπιπνεῖ, πρὶν δὲ τὸ στυτυχὸν ἡδύως ἡσθεῖν. εἰς δὲ τὸ ἀσμένως κοιμηθεῖν, πᾶς τὸ πὸς ἡσυχίας αὐτοῦ. καὶ ταῦτα οὐ μόνον παρατίθων ἔχαιρεν, ἀλλὰ καὶ ἐν θυμῷ μὲν ἡσυχία ἔπειθε, ὅτι αὐτὸς μὲν ἐν μέσῃ τῇς ἀφροσύνης ἀνατρέφοιτο. τὸν δὲ βάρβαρον εἶρα, εἰ μέλλοι ἀλύπως βιώσασθαι, στυγνὰ καὶ αὐτὸς ἀπὸ πρᾶτων τῆς γῆς τὰ τέρφοιτα.

mis terræ finibus ea secum trahere quæ delectationem sint allatura.

In eadem oratione proponuntur & alia, in quibus Agesilaus & rex Persarum inter se comparantur: atque hoc inter cetera, quòd ille quidquid inter homines auri, quidquid argenti erat, & quæcunque erant pretiosissima, apud se congesta habere niteretur: existimans, si maximam vim pecuniarum haberet, fore ut omnia in potestatem suam redigeret: at verò Agesilaus domum suam contrà instituerat, ita ut nullo horum indigeret. Animadvertendum autem, ad hanc auri argentique coacervationem quod attinet, esse & hoc verisimile ad fouendum etiam suum luxum illam congerere conatum esse: quamvis aliam causam afferat. Cate: ut cum illis verbis, μυελοὶ γὰρ τεχνάζονται τὴν αὐτὴν ἡδύως φάγοι, conferenda hæc quæ habuisti pag. 707. ex alio loco καὶ μὲν τὰ περὶ ὁμοῦ ὅτι τὴν αὐτὴν εἶρα, ὅσα τε παρασθεν ὄρητο, οὐδὲν αὐτῶν ἀφῆρηται, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν καὶ τὴν αὐτὴν παρασθενται. καὶ γὰρ κακοποιήσας ἀμφοτέρων τούτων κακίωται. Vetus hoc in loco (qui non procul abest à fine libri octavi & ultimi Padiæ) non tantum de Persarum regibus, sed de universa Persarum gente agitur.

Ex oratione de Agesilao.

HABET enim rex Persarum qui totum orbem circumeant, quæritantes potum qui suavis illi sit futurus: & innumeri excogitant cibos quibus suauiter vescatur: at verò Agesilaus, quòd labori deditus esset, quidquid aderat iucundè bibebat, & quidquid nactus erat, iucundè edebat. ad somnum autem suauiter capiendum quivis locus idoneus illi erat. Ac non solum dum hæc faceret lætabatur, sed etiam exultabat quoties cōsideraret se quidem mediis in voluptatibus versari: at barbarum illum regem videret, si quidem absque dolore vellet vivere, oportere ab extre-

Hinc ad illum digredior locum ubi contra studium rerum bellicarum, necnon agricultura, (& quidem hanc præponens) in Persarum rege commendat: quum alibi rei militaris studia in certo quopiam rege, videlicet Cyro, commendasset: & quidem venationis exercitio ad res bellicas, & maxime ad artem equestrem, eos præparare dixisset, ut videre est inter illa quæ à libro *Padiæ* octavo de prompta dedi, pag. 703. Verum ibi postquam hæc & alia quadam eodem pertinentia scripsit, & tandem locum illum his verbis clausit, καὶ τὴν ἐγκράτειαν ᾗ, καὶ πόνοις καὶ ψύχει καὶ θάλαττῃ καὶ λιμῶν καὶ δίψῃς δύνασθαι φέρειν, ἐν ταῷ ᾧ μάλα καὶ προσέτιδι τοῖς κοινῶναις, Id est, Atque hic maxime assuefaciebat sodalitia ad continentiam, & ad hoc ut labores necnon frigora & æstus, quinetiam famem & sitim tolerare possent. Vbi (inquam) ita locum illum clausit, adiicit, καὶ νυῖ δὲ ἐπὶ βασιλῆος καὶ οἱ ἄλλοι οἱ περὶ βασιλέα τοῦ τα πρῶτον Διὰ πλοῦτον. Id est, Atque hoc etiam seculo tum rex, tum qui circa regem sunt, hæc allidue faciunt. Hæc porro, οἱ περὶ βασιλέα *Philadelphus* vertit regis familiares. Quam etiam interpretationem admittere videntur illa verba: at κοινῶναι appellatio eam minime admittit: quamvis huic quoque eam tribuat. vertit enim, Et hic etiam maxime familiares assuefaciebat ad continentiam. Ex ultimo autem reddi debere hic, sicut & alibi, sodalitia, vel, eos qui è sodalitiis erant. De hoc quoque obiter moneo, quod ad locum illum attinet, καὶ τὴν ἐγκράτειαν ᾗ, &c. afferri & hanc lectionem, καὶ πρὸς ἐγκράτειαν δέ. Invenitur autem & hæc, καὶ τὴν ἐγκράτειαν ᾗ, καὶ πρὸς πόνοις, καὶ ψύχει καὶ θάλαττῃ, καὶ πρὸς τὸ λιμὸν καὶ δίψῃς δύνασθαι φέρειν. Verum ex duabus unam faciens, libenter ita scriberem, καὶ πρὸς ἐγκράτειαν ᾗ, καὶ πόνοις, καὶ ψύχει καὶ θάλαττῃ, καὶ πρὸς τὸ λιμὸν καὶ δίψῃς δύνασθαι φέρειν. Verum ex duabus unam faciens, libenter ita scriberem, καὶ πρὸς ἐγκράτειαν ᾗ, καὶ πόνοις, καὶ ψύχει καὶ θάλαττῃ, καὶ πρὸς τὸ λιμὸν καὶ δίψῃς δύνασθαι φέρειν.

Ad illum (inquam) locum transeo ubi studium rerum bellicarum & agricultura (& quidem huius mentionem prius faciens) commendat. Is autem extat in *O Economico*, pag. 482 meæ editionis, ubi *Socrates* & *Critobulus* inter se colloquuntur.

Quibus igitur artibus nobis, *A* *Socrates*, videndum censes? Num (inquit *Socrates*) regem Persarum imitari verebimur? Illum quidem ferunt inter pulcherrima maximæque necessaria studia agriculturam artemque bellicam ducere, & utranque diligenter atque studiose^a curare. Hæc ut audit *Critobulus*, Credis, inquit, regi Persarum agriculturam esse curare? Cui *Socrates*,^b Si videamus quid agat, hoc modo fortasse dicemus siquid sit ei curæ. Nam conuenit inter nos cum res bellicas strenue curare, & diligenter administrare: quod ex quotquot nationibus tributa accipit, unicuique præfecto definierit in quot equites, sagittarios, fūdiores, gerrhophoros, (id est, scuta & eiusmodi tegumenta ferentes) alimentum partiri debeat: qui & regere possint quibus præsunt, quique si hostes irrumpant, fines tueantur. Præter hos &^d custodes in arcibus alere consuevit:

^a Gr. συνεπιμελεῖσθαι. Id est, Vnâ vel simul curare. q. d. Vnâ enim rei militaris studio agricultura quoque studio sum esse.
^b Hunc in modum dispicietes, d. Cr. fort. animaduertere possumus an aliquam eius quoque curam gerat.
^c Verbum κεκοιμήσθαι cum gemitis sign. Vincere. Ac videtur hoc velle, Qui superiores subditis esse possint, si forte eos rebellare contingat. Alioquin si huius cogit. constructio non habenda non effetratio, κεκοιμήσθαι vertitur. In officio continere, ut iam olim admodum.
^d Vel, præfidarios.

Ἡμῶν δὲ δὴ ποίας^a τέχνας συμβου-
λίδας ὡς Σώκρατες χρῆσθαι; Ἀῖσα (ἔφη ὁ Σωκράτης) μὴ αἰχμυθῶν τὸν Περσῶν βασιλέα μιμήσασθαι; ἐκεῖνον γὰρ φασί, ὅτι τοῖς χαλλίοις τε καὶ αἰαλίσμοις ἡρῶν μῦθον εἶναι ὅτι μελήμασι, γεωργίαν τε καὶ τὴν πολεμικὴν τέχνην, τούτων ἀμφοτέρων ἰσχυρῶς ὅτι μελεῖσθαι. Καὶ ὁ Κριτόβουλος ἀκούσας ταῦτα εἶπε, Καὶ τὸ ποιεῖν, πεισθεὶς ὡς Σώκρατες, βασιλέα τῶν Περσῶν γεωργίας τὴν συνεπιμελεῖσθαι; Ὡς δὲ αἰ (ἔφη ὁ Σωκράτης) ὅτι σκοπούμετες, ὡς Κριτόβουλε, ἴσως αἰ καταμάθοιμεν εἰ τὴν συνεπιμελεῖται. τῇ μὲν γὰρ πολεμικῇ ἔργων ὁμολογῶν μὲν αὐτὸν ἰσχυρῶς ὅτι μελεῖσθαι, ὅτι δὲ ὁ πόσων ὅρῳ δυνάμει δασμοὶ λαμβάνη, τέταρτον τῶν ἀρχόντων ἐκείνῳ εἰς ὁπόσους δεῖ διδόναι ἑφῶν ἰππίας καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας καὶ γερρόφορους, οἵτινες πῶν τε ἑαυτοὺς ἀνδρῶν ἰσχυροὶ εἶναι κρατεῖν, ὡς πολέμοιοι ὅτι πῶν, δυνάμει τῇ χώρᾳ. χωρεῖς δὲ τούτων, φύλακας δὲ τῶν ἀκροπόλεων τρέφει.

καὶ πάλιν μὲν Ἐρφίῳ τοῖς φρουροῖς δίδω- A
σιν ὁ ἄρχων ᾧ τῷτε παρῳστήτακται· βασι-
λιδὲ δὲ κατ' ἐνιαυτὸν ἔξέτασιν ποιεῖται
τῇ μισθοφόρων καὶ τῇ ἄλλων οἷς ὠπλίᾳς
(παρῳστήτακ), καὶ παρ' αὐτῶν ἅμα σὺν ἄλλοις
πάλιν τοῖς ἐν ταῖς ἀκροπόλεσιν, εἶτα δὲ ὁ
σύνολος καλεῖται. καὶ τοὺς μὲν ἀμφὶ τὴν
αὐτὴ οἰκισιν αὐτοῖς ἐφορᾷ, τοὺς δὲ παρ' ὧν
ὑποκοιῶνται, πιστοὺς πέμπει ἐπισκοπεῖν· καὶ
οἱ μὲν αὖ φαίνονται τῇ φρουρᾷ καὶ τῇ
χιλιάρχῳ καὶ τῇ σατραπεῶν τὸν ὄρεθμόν B
τὸν τετραγμένον ἐκπλεῶν ἔχοντες, καὶ τού-
τοις ὁ δόκιμος ἵπποις τε καὶ ὄπλοις κατε-
σκευασμένοις κτρεῖσθαι, τούτοις μὲν τοὺς ἄρ-
χοντας καὶ ταῖς τιμαῖς αὐτῶν, καὶ δώροις με-
γάλαις καταπλουτίξαι· οἱ δὲ αὖ ὄρεσι τῇ
ὑποκοιῶν καὶ καταμελοῦνται τῇ φρουρᾷ
καὶ, ἢ κατακερδαίνοντες, τούτοις χαλεπῶς
κολάζει, ἢ παύων τῆς ὑποκοιῶν, ἄλλοις ἐπι-
μελεῖσθαι καλίστησι. τῇ μὲν δὲ πολεμικῇ ἔρ- C
γων ἔργα ποιῶν δοκεῖ ἡμῖν ἀναμφιλόγως
ἐπιμελεῖσθαι· ἐπὶ δὲ ὁπόσῃ μὲν τῆς χώρας
διελάνων ἐφορᾷ αὐτοῖς, καὶ δοκιμάζει, ὁ-
πόσῃ δὲ μὴ αὐτοῖς ἐφορᾷ, πέμπων πιστοὺς
ἐπισκοπεῖται. καὶ οἱ μὲν αὖ ἀμείνεται
τῇ ὑποκοιῶν σπουδαίοντα γε πάλιν χῶ-
ραν κτρεχόμενοι, καὶ ἐνεργὸν οὐσάν πάλιν
γὰρ, καὶ πλήρη δένδρων τε ὧν ἐκείνη φέρει
καὶ καρπῶν, τούτοις μὲν χῶραν πάλιν ἄλλῃ
παρῳστήσει, καὶ δώροις χρυσεῖ, καὶ ἐδραῖς
ἐστίμοις θράσιν· οἱ δὲ αὖ ὅρα ὑποκοιῶν τε τὴν D
χῶραν οὐσάν καὶ ὀλιγὰν δεσποῖν, ἢ ὅρα χα-
λεπότητα, ἢ δι' ὕβριν, ἢ δι' ἀμέλειαν, τούτοις
δὲ κολάζων καὶ παύων τῆς ὑποκοιῶν, ἄρχον-
τας ἄλλοις καλίστησι. ἔργα ποιῶν δοκεῖ ἡ-
την ἐπιμελεῖσθαι ὅπως ἡ γῆ ἐνεργὸς ἔσται
ὑπὸ τῇ κατοιχεύων, ἢ ὅπως βί' φυλά-
ξεται ὑπὸ τῇ φρουροῦντων;

& custodib' quidē alimentū sug-
gerit huic ab comuneri præfect'.
rex autem per singulos annos o-
mnes præter eos qui custodiunt
arces, eò cogens quò vocatur cō-
cilium, recenset qui stipēdia me-
rent, atque alios quos in armis
esse iussit. *Qui non ita procul à
regia distāt, ad eos ipse inspectio-
nis causa proficiscitur: qui lōgius
incolūt, ad eos mittit haud du-
biz fidei viros, qui res sociorū in-
spiciant. Custodum præfectos, &
chiliarchos, *id est, qui mille viros
ducunt,* & satrapas, si imperatū
sibi militum numerum expleāt,
atque lectos egregiōsque viros
equis & armis pulchrè instructos
exhibeant, & honoribus auget,
& donis ingentibus dicit: ^b quos
autem magistratus ducēsque re-
perit aut segnes aut avaros, &
quæstus avidos, acerbè castigat,
& abire magistratu iubet: alios
qui res gerant, constituens. Hæc
quum faciat, illum sine vlla du-
bitatione rerum bellicarum stu-
diosū esse arbitramur. Præterea
quātam potest regni sui partem
percurrrens inspicit ipse, ac velu-
ti censor in iudicium morū vo-
cat: quod reliquum est, inspiciūt
viri fideles ab eo missi. Porro
quos præfides regionem popu-
lo frequentem, terram excultā,
& arboribus quas vnaquæque
fert & fructibus plenam præstare
cognoscit, his aliam regionem
addit, donis ornat, sedibus hono-
rificis præmii causa donat: qui-
bus autem videt otiosam incul-
tāque terrā, & hominibus in-
frequentem, siue istud crudelita-
te, siue insolentia, siue negligētia
factum sit, illos castigat, imperio
priuat, & aliis magistratibus cō-
stitutis abiicit. Hæc quum gerit,
censen' curare eū minus qui ter-

a Et eos quidem
qui sunt circa ea
loca in quibus
habitat, ipsemet
inspicit: at procul
diffitos fidei ho-
minibus inspiciē-
dos mandat.

b Illam leſſ. ſequitur quam ex aduerſo notant: at noſtram ſequendo, ita hunc locum reddo, At quos præfectos vel negligere eos qui cuſtodibus [vel præſidiariis] præſunt, vel queſtum ſuum facere cõpererit, de iis graues pœnas ſumit, & illis magiſtratu ſubmotis, alios curatores ſubſtituit.

c Asperitate. Sol
acerbitate.

Lego in an
not. Soni-
mois

Phil. legissetur
videtur ἡ
ἀρχόντων ἡ
τῆς φρουρᾶς
φων καὶ
μελουῦντας
ἡ κατεμαρδ.

28^α ἀναμφι
βόλως

28' 6πμ-
ΛΕΩΝ

EX STRABO-
nis geographicis
libris.

Libro xv.

ΕΚ ΤΩΝ ΣΤΡΑ-
βωνος γεωγραφι-
κῶν.

Ἐν τῷ ἑβδόμῳ.

a Ideo instituta
Persica his & Me-
dis eadem, nec ob
aliis cōpluribus.
De quibus dixe-
rūt quidem mul-
ti, sed tamen di-
cenda & nobis
quæ in rem sunt.
Vel quæ præcipua
sunt.

b Malim, Qui
sacrificio facien-
do præest.

c Non sufflan-
tes, sed ventil. si
quis sufflat, aut
morte.

ITAQUE etiam de moribus Persarum et si permulti dixerūt, tamen dicenda nobis videntur quæ ad rem attinent. Persæ nec statuas, nec aras erigunt: sacrificant in loco excelsō. cœlum esse Iouem putant: colunt & Solē, quem Mithram vocant: itē Lunam & Venerem, & ignem, & tellurem, & ventos, & aquam. Sacrificant in loco mundo, cum imprecationibus, & coronatam hostiam statuūt. Vbi magus, qui sacrificium enarrat, carnes in portiones distribuit, sua quisque accipit, abeunt, nulla parte diis relicta. dicunt enim deū nihil vel-
le, præter hostiæ animā: quidam tamen (ut fertur) omenti partem igni imponūt. Præcipue igni & aquæ sacrificant, igni arida ligna imponentes adempto cortice, & aruina superinicta: deinde infuso oleo, succendunt: non inspirantes, sed ventilantes: si quis inspirat, aut mortuum quicquam, cœnūmve in ignē iniicit, morte punitur. Aquæ sacra peragunt hoc modo. In lacum vel flumen vel fontem venientes, scrobē faciunt: ibique hostiam iugulant, cauētes ne quid proximæ aquæ sanguine contingatur: sic enim omnia pollutum iri: postea carnibus myrto laurōve impositis, eas magi gracilibus virgis comburūt: & factis imprecationibus quibusdam, oleum lacte ac melle mixtum inspergunt, non in ignem, nec in aquam, sed in terram. Imprecationes diu faciunt, fasciculum virgarum myricinarum tenuiū tenentes. In Cappadocia (etenim maxima est ibi magorum multitudo, qui Pyrethi vocantur, & multa Persicorū deorum templa:) non cultro sed stipite quodam mactant, tanquā malleo verberantes. Sunt & Pyrethia septa quædam ingentia, in quorum medio ara est. In ea

ΔΙΔΑΤΕ τὸ πρῶτον τὰ ἐν τῇ Περσίᾳ, τοῖσι καὶ Μήδῃσι τὰ αὐτὰ, ἔτι ἄλλοις πλείοσι. ὅτε δὲ εἰρήνησιν μὲν πλείοις, τὰ δὲ καὶ ἐν ἡμῶν λεκτίον. Πέρσαι τοίνυν ἀγάλματα μὲν καὶ βωμοὺς οὐχ ἰδρύονται. θύουσι δὲ ἐν ὑψηλῇ τόπῳ, τὴν οὐρανὸν ἡγοῦντο Δία. ἡμῶσι δὲ καὶ ἥλιον, ὃν καλοῦσι Μίθραν. καὶ Σελεύην, καὶ Ἀφροδίτην, καὶ πῦρ, καὶ γῆν, καὶ ἀνέμους, καὶ ὕδωρ. θύουσι δὲ ἐν καθαρῇ τόπῳ, κατευξάμενοι καὶ παρασησάμενοι ὅτι ἱερεῖον ἐστὶ μένον. μελίσσονται δὲ τῷ μάγῳ τὰ κρέα, τοῦ ὑψηλοῦ μέρους ἱερουργίας, ἀπὸ αἰσίου διελόμενοι. τοῖς θεοῖς δὲ δὸθεν ἀπονείμαντες μέρος. τῆς γὰρ ψυχῆς φασὶ τοῦ ἱερείου δεῖσθαι τὸν θεόν, ἄλλου δὲ δὸθενός. ὁμοῦ δὲ τοῦ ὅτι πλουτὶ μυχρὸν ἡγάσθη, ὡς λέγουσι ἱερεῖς, ὅτι δὲ πῦρ. ἀφροδῶντος δὲ τῷ πυρὶ καὶ τῷ ὕδατι θύουσι, τὰ μὲν πυρὶ περὶ τῆς θήνης ξηρὰ ξύλα, τοῦ λέποις χωρὶς, πικρὰ ὅτι ἡθύντες ἀνέστην. εἴθι ὑφάπτουσιν, ἐλαστον καπαχέμεντες, οὐ φυσῶντες, ἀλλὰ ῥιπίζοντες. τοῖς δὲ φυσήσαντες, ἢ ἡεχρὸν ὅτι πῦρ γένεσθαι, ἢ βόλαιον, θανατοῦσι. τὰ δὲ ὕδατι ὅτι λίμνη ἢ ποταμὸν, ἢ κρήνην ἐλθόντες, βόθρῳ ὀρύξαντες, εἰς τὸν σφραγίζονται, φυλαττόμενοι μή τι πλησίον ὕδατος καθαροῦ αἰμαίνῃ, ὡς ματαιοῦντες. εἴτ' ὅτι μύρριν ἢ δάφνην ἀφθύντες τὰ κρέα, ῥάβδοις λεπτοῖς ἐφάπτονται οἱ μάγοι, καὶ ἐπάδουσιν, ἀποπνέοντες ἐλαστον ὁμοῦ γάλακτι καὶ μέλιτι κακράμερον, ὅτε εἰς πῦρ, οὐχ ὕδωρ, ἀλλ' εἰς τοῦδαφος. ὅτε δὲ ἐπαδάς ποιῶνται πολὺν χρόνον, ῥάβδων μυρικήων λεπτῶν δέσμην κατέχοντες. ἐν δὲ τῇ Καππαδοκίᾳ (πολὺ γὰρ ὅτι τὸ τῶν μάγων φύλον, οἱ καὶ Πύραγοι καλοῦνται. πολλὰ δὲ καὶ τῶν Περσικῶν θεῶν ἱερεῖα) δὸθεν μαχαίρα θύουσι, ἀλλὰ κορμῷ ἡνι, ὡς αἱ ὑπὲρ τυττοντες. ἐστὶ δὲ καὶ Πυραγεῖα, σκηρίπνες ἀξιώλαροι ἐν ᾗ τοῖσι μέσσις βωμός, ἐν ᾗ

Malè in
Ald. & πο-
ξάμενοι α.

τῶν ὁπλίσ-
τες.

Distingue
post ὕδατος,
στ' inrell.
τῶν δὲ ὕδατος
οὕτω θύουσι,
reperendo
hoc uerbum
ἐπ' ἀφάπ-
τῃ.

τῶν ἐφάπ-
τῃ.

Ald. Πύρα-
γοι.

Ald. Πύρα-
γοι.

πολλή τε σποδὸς καὶ πῦρ ἀσβεστον φυλάτ-
τουσιν οἱ μάγοι. καθ' ἡμέραν δὲ εἰσιόντες, ἐ-
πάδουσιν ὥραν σχεδὸν πέντε πρὸς τὴν
δύσμιλιν τῇ ῥαβδῶν ἔχοντες, πλάσας πε-
κεῖμενοι παλάτῃ, καὶ θηκῆς ἐκ τέρων, ἡ
μέλει τῷ καλύπτειν τὰ χεῖλη καὶ τὰς πα-
ρεσθλαθίδας. ταῦτα δ' ἐν τοῖς τῆς Αἰναιτί-
δος καὶ τῆς Οἰμανοῦ ἱερῶς νενομισται· τούτων
δὲ καὶ σημεῖα εἰσι, καὶ ἔξωτον τοῦ Οἰμανοῦ
πομπὴν.

Ταῦτα μὲν οὖν ἡμεῖς ἑώρακεμεν ἐκεί-
να δ' ἐν ταῖς ἄλλαις ἱστορίαις λέγεται, καὶ
τὰ ἐφεξῆς. εἰς γὰρ ποταμὸν οὐτ' οὐρύσιν,
οὔτε νίωτονται Πέρσαι, οὐδ' ἐλουόνται, οὐδ' ἐ-
νεκρὸν ἐκβάλλουσιν, οὐδ' ἄλλα τῇ δοκιμῇ
των ἐπ' αὐτῶν· μὴ παρὸν· ὅτι δ' αὖ θύσῃσι θεῶν,
ὡς περὶ τὰς πυρὸς ἔχονται. βασιλεύοντα
δ' ὑπὸ τῇ ἀπὸ γένους· ὅ δ' ἀπειθῶν, ἀ-
ποτμηθεὶς κεφαλὴν καὶ βραχίονα, ῥίπτε-
ται. γαμοὺς δὲ πολλὰς, καὶ ἄμα παλλα-
κὰς τρέφουσι πλείους πολυτεχνίας χάριν.
πῆλαιοι δὲ καὶ βασιλεῖς ἀθλῶν πολυτε-
χνίας κατ' ἐπὶ τὰς τρεφόμενα μέλει τῇ
παιδείᾳ ἐπὶ τῶν, ὅς ἐστιν αἵματι τοῖς γονέσιν εἰς
ὄψιν. ὅ δὲ γάμοι καὶ τὰς ἑρμῆας τῆς ἐα-
λεινῆς ἱσημερίας ὅτι τελευτῶνται· περὶ ἔρχεται
δ' ὅτι τὸν γάλακτον περὶ φανὸν μῆλον, ἢ
καμήλου μυελόν, ἄλλο δ' οὐδὲν, τὴν ἡμέ-
ραν ἐκείνην. ἀπὸ δὲ πέντε ἐτῶν ἕως τετάρ-
του καὶ εἴκοσι, παιδίδονται τοξόβην, καὶ ἀκον-
τίζην, καὶ ἰππάζεσθαι, καὶ ἀλχηθεῖν διδά-
σκαλοις τε λόγων τοῖς σωφρονεστάτοις χρω-
ταί, οἱ καὶ τὸ μυθῶδες περὶ τὸ συμφέρον
ἐπιδιδόντες πλέκουσι, καὶ μέλους χροεῖς,
καὶ μετ' ὧδης, ἔργα θεῶν τε, καὶ ἀνδρῶν τῇ
ἀείτων ἀναδιδόντες. στυγέουσι δ' εἰς εἴνα
τόπον, ψόφω χαλκοῦ παρὸν ὅρθευ διεγέρου-
τες ὅτι ἐξοπλισίαν, ἢ θήραν πάσας δ' ἐπὶ
ἀμὰ πεντήκοντα ἡγεμόνα τῇ βασιλείᾳ π-
νὰ παιδῶν ἀνδρῶν, ἢ σατράπων, τρέχοντι κε-
λεύουσιν ἐπεὶ τῶν, χροεῖον ἀφορῶντες τε-
λείοντα, ἢ τε περὶ φανὸν σαδίων. ἀπαυτοῖσι
δὲ καὶ λόγον ἐκείνου μαθήματος, ἄμα καὶ με-
γαλοφωνίῳ, καὶ πνύμα, καὶ πλῆθειν ἀ-
σκοιῶντες· καὶ περὶ καὶ δὲ, καὶ περὶ
ψύχης, καὶ ὁμοῦ, καὶ χεῖμαρρον δι-
βάσεις, ὥς τ' ἀβροχα φυλάττειν, καὶ ὅπλα καὶ ἐσθῆτα· καὶ ποιμνίαν δὲ, καὶ

A magi & cinerem multū & ignē
perennem servant: & eò quoti-
die ingressi, imprecationes faci-
unt, per horam ante ignē virga-
rum fasciculum tenentes, pileis
infulis velati ex utraq; parte de-
pendentibus, adeo ut vittæ labia
contegant ac malas. * Hæc in A-
naitidis & Omani delubris fiūt.
Nam & horum ibi delubra sunt,
& Omani statua in pompa du-
citur.

Ista nos vidimus: quæ sequitur,
B historici memoriæ mandaue-
runt. In fluvium Persæ non im-
meiunt, nec lauāt, nec abluūtur,
nec cadauer iniiciunt, nec alia
quæ immunda esse videantur.
Cuicunque deo sacrificent, pri-
mum igni imprecationes faciūt.
Reges habent ex eadē stirpe. Qui
non paruerit, capite & brachio
amputato proiicitur. ^b Ducunt
vxo-
res complures: & multas pel-
lices alunt, multiplicandæ sobo-
lis gratia. Reges quotannis præ-
mia proponunt iis qui plures fi-
lios progenuerint, pueri ante
quartum annum in patris con-
spectum non veniūt. Nuptiæ in
initio verni æquinoctii celebrā-
tur: sponsus in thalamum venit,
comesto prius malo vel cameli
medulla, præter id nihil eo die. A
quinto usque ad vigesimū quar-
tum annum discunt sagittare,
iaculari, equitare, & in primis ve-
ra dicere. Disciplinarum magi-
stris continentissimis utuntur,
qui & fabulas ad utilitatem ac-
commodatas intexunt, cū cantu
& sine cantu, decorum & clarorū
virorum facta celebrantes. Con-
gregant eos in vnum locum, æ-
ris sonitu ante lucem excitatos
ad arma aut venationem. Præfi-
ciunt quinquagenis aliquem ex
regis filiis, aut satrapæ, quem cur-
rentem sequi iubent, loco tri-
ginta quadraginta ve stadiorū
determinato. Postulant hi etiam
orationē de singulis quæ illi di-
dicerint: simul & vocem & latus
& spiritum exercentes. Quin &
aduersus æstus, frigus, imbres, &
ad torrentium transitus eos con-
doce faciūt, ut arma & vestes im-
madidas seruent. Pascere etiā, &

^a Malim, Eadē
autem ut pro
ταῦτα referatur
ταῦτα

^b Ducunt vxo-
res multas, simul-
que pallacas alūt
plures quam vxo-
res, multipl.
Male autem pel-
lices pro pallacis
dicit.

ἡ μυσταφά.
ἡ περὶ

ἡ αἰάγου-
πε περὶ
πλέκουσι.
Hæc vox
αἰδρωῖν
deest in
Ald.

ἡ ὁμοῦ
χεῖμαρρον.

& in agro pernoctare docent, & rusticari, & fructibus sylvestribus vesci: ut termintho, glandibus, pyris agrestibus. Atque hi Cardaces vocantur, furtis viuentes: nam carda virile ac bellicosum signat. Quotidianus eorum cibus post exercitationem est panis durissimus, & nasturtium, & salis grana, & carnes assæ vel elixæ, potus aqua. Venantur autem pilas & sagittas ab equis mittentes, & fundâtes. Vespertina eorum sunt exercitia, arbores serere, aut radices effodere, aut arma fabricari, aut lino & retibus studium impendere artificiosè faciundis. Pueri venationem non attingunt, sed mos est eam domum referre. Cursus & cæterorum quæ in quinquertio exercentur, præmia ab rege proponuntur. Pueri auro exornantur, cuius igneum fulgorè veneratur, quare id neque mortuo apponunt: quemadmodum nec ignem, ob honorem, quem ei deferunt. Militant, & ordines ducunt à vigesimo anno vsque ad quinquagesimum & pedites & equites. Forum non attingunt, nam nec emunt, nec vendunt. Armantur cetra in rhôbi figuram facta: præter pharetrâ, sagares & secures habent, capiti impositum pileum turratum, petus thorace squamoso muniunt. Principes anaxyridem triplam habent, & tunicam manicatam, duplam, genu tenus. interula candida est, exterior verò vestis florida: Amicula æstate purpureum vel floridum, hyeme autè floridum: tiaras magorum infulis similes, calceamentum altum ac duplum. * Vulgo tunicâ duplam gerunt, ad medium vsque crus descendentem: circum caput sindonis ceto voluitur. Quis-

a At vulgo. nam hæc, nîs ἢ πολλοῖς, respondens illῷ, nîs ἢ γυμνοῖς μὲν.

A ἀβραυλῆν, καὶ καρποῖς ἀγροῖς χρῆσθαι, περιμένθω, δρυοδολοῖς, ἀγροῖς ἀδὲ καλεῖσθαι. ὅς ἐστι Κάρδακες, ἀπὸ κλωπείας βροχόμενοι κάρδα γὰρ δὲ αἰδρωδεις, ἔκ πολεμικὸν λέγεται. ἡ δὲ καὶ ἡμέραν διαίτα, ἄρτος μὲν τὸ γυμνάσιον, καὶ μάζα, καὶ κάρδαμοι, καὶ ἀλὼν χόνδρος, καὶ κρέα ὀπλῆ, ἢ ἐφθαλμῶν ὕδατος ποτὸν δὲ ὕδωρ. θηρβόιοι δὲ σαύματα ἀφ' ἵππων βάλλοντες, καὶ τοξόματα, καὶ σφενδονοῦντες. δέλης δὲ φυτουργεῖν, καὶ ῥίζο-

B τομῆν ἀσχυροῖς, καὶ ὀπλοποιεῖν, καὶ λίνα καὶ ἄρκυς φιλοτεχνεῖν. οὐχ ἀπλῶνται ὅς τῶν θηρβυμάτων οἱ παῖδες, ἀλλὰ κομίζονται οἴκαδε ἔργον. πῆται δὲ ὑπὸ τῆ βασιλείας ἀθλα δρόμου, καὶ τῶν ἐν τοῖς πεντάθλοις. κοσμοῦνται ὁ παῖδες χρυσῶν, ὃ πύρρον πημεδίων ἐν πμῇ. ὃς ὁδὸν νεκρῶ παρὰ φέρεσι, καὶ θάψας ὁδὸν τὸ πῦρ, καὶ πμῶν. τραπέυοι δὲ, ἔκ ἀρχουσιν, ἀπὸ εἰκοσιν ἔτων, ἕως πεντήκοντα, πεζοὶ τε ἔκ ἵπποις. ἀγροῖς δὲ οὐχ ἀπλῶνται. οὐτε γὰρ πωλοῦσιν, οὐτ' ὠνοῦνται. ὀπλίζονται δὲ χέρρεα ῥομβοειδῆ. τῶν δὲ τὰ φάρετρας σαγάρεις ἔχουσι καὶ κτύπιδας. τῶν δὲ τῆ κεφαλῇ πηλημα πυργατὸν θώρεξ δὲ ὅστιν ἀλγῆς φο- λιδωτός. ἑσθῆς δὲ, τοῖς ἡγεμόσι μὲν, αἰαξυρεῖς ῥιπλῇ, χιτῶν δὲ χειριδωτός διπλοῖς, ἕως γένους. ὁ ὑπενδύτης μὲν λυχρὸς, αἰθινός δὲ ὁ ἐπάνω. ἱμάτιον ἑρμιον μὲν πορφυροῦν, ἢ ἀμυθινόν, χιμῶνος δὲ ἀμυθινόν. τὰ δὲ τῶν ἀπλησίων τὰς τῶν μάγων, ὑπὸ δῆμα χιτῶν διπλοῦν. τοῖς δὲ πολλοῖς χιτῶν ἕως μεσοκημίου, καὶ διπλοῖς ῥάχης δὲ σινδονίον τι τῶν τῆ κεφαλῇ. ἔχει δὲ ἕκαστος τόξον καὶ σφενδόνην. δειπνοῦσι πολυτελῶς Πέρσαι, πηγνῆτες καὶ ὀλομελῆ, καὶ πολλὰ καὶ ποικίλα. κόσμος τε λαμπρὸς ὁ σολῆς, ἐκ πωματῶν τε τῶν ἄλλων, ὥστε χρυσῶν καὶ ὀργύρων καὶ ἀλάμπεισθαι. ἐν οἷσιν τὰ μέγιστα βουλεύονται, καὶ βεβαρότε- ρα τῶν ἐν νῆπι πῆται. τῶν καὶ τὰς ὁδοὺς στυγατῶντων ὅσιν μὲν γινώσκουσιν καὶ ἰσοτί- μοις φιλοῦσι παρσιόντας, τοῖς δὲ ἱεραπονο- τέροις τῶν ἀλλοῶν τιμὰ γὰρ ἔχον, καὶ δέχον τῶν τῆ φιλίμια. ὁ δὲ ἐπὶ ταπεινότεροι

Ista, ὡς ἀπὸ. cōba- re me cum illis, ἡρώ- οναι δὲ, ὡς αὖτὰς δι- λης δὲ φου, dicuntur uelut per parenthe- sin.

τὰς φιλίμια- τις.

Quidam ex antiquis ita scribunt. ἢ ἰαίνονται.

ἢ ὡς ὡς.

πῶς.

πρεσβυτέρους μόνον. θάπτοισι δὲ κηρῶ πε-
ριπλάσσοντες τὰ σώματα· τοὺς δὲ μά-
γους οὐ θάπτουσιν, ἀλλ' οἰωνοδόχοις ἐώσι.
τούτοις δὲ καὶ μητράσι συνέρχεσθαι· νεό-
μιται.

Τοιαῦτα μὲν τὰ ἔθνη. ἔστι δὲ ἴσως καὶ
ταῦτα τῶν ἑθνῶν, ἀφ' ὧν Πολύκριτος. ἐν
τῷ Σούργις ἐκείνῃ τῇ βασιλείῳ ὑπὲρ τῆς
ἀκρας ἰδίας πεποιθότα οἴκησιν, καὶ θησαυ-
ροὺς, καὶ πλούτους ὧν ἐπελάθοντο φό-
ρων, ὑπομνήματα τῆς οἰκονομίας. περὶ
τῆς αὐτῆς δὲ ἐκ μὲν τῆς περσικῆς ἀργύ-
ρειον, ἐκ δὲ τῆς μεσογαίας, ἀφ' ἧς ἐκείνη
χώρα, ὥστε καὶ χρῶματα καὶ φάρμακα,
καὶ τεύχεα ἐρέδν, ἢ τι τοιοῦτον ἔτερον, καὶ
δρεμματα ὁμοίως. τὸν δὲ ἀφ' ἧς ἀφ' ἧς
τοὺς φόρους, Δαρείον τῇ τὸν μακρόχρονον,
καὶ καλλίστον ἀφ' ἧς πῶν, πλὴν τῶν μήκους
τῶν βραχιόνων, καὶ τῶν πῆχων· ἀπὸ αὐτῆς
γὰρ καὶ τῶν γονάτων. τὸ δὲ πλείον, καὶ
χρυσὸν καὶ ἄργυρον ἐκ κατασκευαῖς τῆς
νομίσματος δὲ οὐ πολλῶν. περὶ τῆς αὐτῆς δὲ
ρεῖας ἐκείνη κατεργασμένα νομίζειν μάλ-
λον, καὶ περὶ καμηνῶν ἀπὸ τῆς· ὅ δὲ
νόμισμα τὸ περὶ τῆς αὐτῆς ἀρκουῶν, ἰκα-
νὸν τῇ. κῶπῃ δὲ πάλιν ὅτις ἀναλώμα-
σι σύμμετρον. τὰ μὲν οὖν ἔθνη, σφραγιστὰ
τὰ πλείω. ἀφ' ἧς δὲ τὸν πλοῦτον εἰς τρυφὴν
ἔξεπεσον· βασιλεῖς, ὥστε περὶ μὲν ἔξ
Ἀσσυ τῆς Αἰολίδος μετέστησαν, οἶνον δὲ ἐκ
Συρίας· Χαλκυῶνιοι, ὕδωρ δὲ ἐκ τοῦ
Εὐλαῖα, πάντων ἐλαφρότατον, ὥστε· ἐκ Ἀ-
θηναίων κοτύλη δραχμῇ ἀφοκότερον εἶναι.
συνέβη δὲ τοῖς Γέροισι ἐνδοξοτάτοις γε-
νέσθαι τῶν βαρβάρων, περὶ τοῖς Ἑλλησι,
ὅτι τῶν μὲν ἄλλων ὁδοὶ τῆς Ἀσίας
ἀρξάντων, Ἑλλήνων ἤρξαντο· οὐδ' ἡδύσθη
οὐδ' ἐκαίνοι· οὐδ' οἱ Ἕλληνες τοὺς βαρ-
βάρους· ἀλλ' ὑπὲρ μίχρον μόνον, ἐκ τῶν πόρων
ἀποκτῆσαι. Ὅμως γε οὐτε πλεονέκτησιν
οὐτε πλεονέκτησιν Μήδων ἀρχὴν οἶδιν· ὁ δὲ γὰρ αὖ
Θήβας Αἰγυπτίας ὀνομάζων, καὶ ἐκείνη καὶ
τὸν ἐκ Φοινίκης πλοῦτον, τὸν ἐκ Βαβυλῶνι,
καὶ Νίνῃ καὶ Ἐκβατανῶν, περὶ τῶν πῶν.

minans, nequaquam Babylonis, Nini & Ecbatanorum opes silentio trans-
misisset.

admodum sunt, duntaxat genu
flexo digniores venerantur.

Corpora mortuorum humanē,
prius cera oblinentes. Magos in-
sepultos auius edendos dimittit-
tunt: hi cum matribus etiam, in-
stituto maiorum coeunt.

Ac Persarū quidē mores sunt
huiusmodi: quibus opinor addē-
da esse, quae à Polycrito referun-
tur: sunt autem haec. Regū cui-
que Sufis in arce domicilium ex-
tat, & thesaurus, & tributōrū quae
exegerit tabulae, administratōe
rei monumentum. Exigere eos
ex ora maritima argentum: ex
mediterranea, quae quaeque re-
gio ferat, ut colores, medicamē-
ta, lanam, vel aliud tale, aut peco-
ra. Tributa instituit Darius
Longimanus, qui omnium ho-
minum pulcherrimus fuit, dem-
pta brachiorum & cubitorū lon-
gitudine, etiam genua contingē-
tium. Maximam auri atque
argēti partem in supellectile ha-
bent, in nummis perexiguam.
Illam enim existimant & ad do-
nandum magis aptam, & ad re-
ponenda adseruandaque in the-
sauris cōmēlia. Nomismatis ve-
rō tantum sufficere arbitrantur
quantum vsui satis sit, & tantum
auri percutiunt, quantum impē-
sis sufficiat. Persarum mores
magna ex parte moderati sunt.
Ceterum per opulentiam reges
in delicias luxūmq; prolapsi sūt,
adeo ut triticum ex Assō AEO-
lia afferri vellent, vinum autem
ex Syria, quod Chalyboniū di-
citur, aquam ex EVLZO, quod ea
omnium esset leuissima, ut Atti-
ca hemina cōparata, drachma
minus appenderet. Ex omnibus
autem barbaris Persis vsu venit,
ut notissimi apud Græcos essent,
quod nulli Græcis imperauerūt
eorum qui Asiam tenuere, prae-
ter eos: nec ii Græcos, nec Græci
illos antea nouerant, nisi quantū
fama percepissent admodū exili.
Non enim Homerus Medorū,
Syrorumve imperium nouerat:
alioqui Aegyptias Thebas, & ea-
rum & Phœnicum diuitias no-

a Cr. & Alyattis
tempore. Vel sub
Croſo & Alyat-
te.

Ac primò quidem Græcis Per-
ſæ imperauerunt. Lydi verò non
toti Aſiæ, ſed parti ſolùm cis Ha-
lym perexiguæ: id que non diu,
ſed duntaxat Crœſi & Alyattis.
& ſiquid gloriæ parauerant ami-
ſerūt à Perſis ſubaſi. Perſæ Me-
dorum rebus in ſuam poteſtatē
redaſis, ſtatim Lydos ſubegere:
& Græcos qui in Aſia erant ſibi
ſubditos fecerunt. poſtmodum
in Græciam traſicientes, magnis
multiſque certaminibus victi
ſunt. Aſiam tamen uſque ad ma-
re tenuerunt, donec à Macedo-
nibus ſunt debellati. Cyrus pri-
mus iis imperium comparauit:
cuius ſucceſſor Cambyſes filius,
à magis ſublatus eſt. Septem ve-
rò Perſæ qui magos intereme-
runt, Dario Hydaſpis F. imperiū
tradidere. Eius ſucceſſores in
Naſem deſierunt: quem quum
Bagoa eunuchus interfeciſſet,
Darium regem fecit, quanquam
è ſtirpe regia non ortum. Hunc
quum Alexander euertiſſet, ipſe
decem aut vndecim annos re-
gnauit. Poſtea Aſiæ imperium
in complures ſucceſſores & ab
eis proſcotos diuiſum, tandem
diſſipatum eſt. Permaſit annos
circiter ccl. Hodie ſcorſim Per-
ſæ ſuum habent corpus, & reges
b aliis ſubditos: antè Macedoni-
bus, nunc Parthis.

b Aliis regibus
ſubd.

Διχαſίοις ἐπ. νῦν δὲ ἤδη καὶ αὐτοὶ οἰκιστῶτες αἱ Πέρσαι, βασιλεύουσιν ὡς καὶ οἱ ἑτέροις βασιλεῦσι. πρῶτον μὲν Μακεδόσι, νῦν δὲ Παρ-
θιαίοις.

A Πρῶτοι δὲ Πέρσαι καὶ Ἑλλήνων ἐπὶ ἤ-
ξαν. Λυδοὶ δὲ ἐπὶ Κροῖσῳ, ἀλλ' οὔτε τῆς
Ασίας ὅλης ἐπὶ ἑξέοντες, ἀλλὰ μέρους ὡ-
νός μικροῦ, τοῦ ἐν τῇ Αἰολίᾳ μόνον καὶ
ταύτῃ. ὅτε ὀλίγων χρόνων τῷ Κροῖ-
σον καὶ Ἀλυάτῃ. κρατηθέντες δὲ ὑπὸ
Περσῶν, εἰ καὶ τι τῆς δόξης ἡ αὐτοῖς, ἀ-
φῆρθησαν τῷ ὅτι ἐκείνων. Πέρσαι
δὲ ἀφ' οὗ κατέλυσαν τὰς Μηδῶν, θύβας
καὶ Λυδῶν ἐκράτησαν, καὶ τοὺς ἑκαστὸν
B Ασίας Ἑλλήνας ὡς καὶ οἱ ἑτέροις ἔχον. ὕστερον
δὲ καὶ διέβησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα. καὶ ἡ-
ττηθέντες πολλοῖς καὶ πολλὰς ἀγῶνας, ὁ-
μως διετέλεσαν τὴν Ασίαν μέχρι τῆς ἐ-
νὶ θαλάττῃ πόλεως κατέχοντες, ἕως ὥστε
Μακεδόνων κατεπολεμήθησαν. ὁ μὲν
οὖν εἰς τὴν ἡγεμονίαν κατέστησε αὐτοὺς
Κύρος ὡς. Διγαδὲς ἀρμόιος δὲ τῶν Καμ-
βύσους υἱός, ὡς τῷ μάγων κατελύθη.
τοῖς δὲ ἀνελόντες αἱ εἰσὶν Πέρσαι,
C Δαρείω καὶ Υἱάτῳ πρῶτον μὲν τὴν
Ἑλλάδα εἰς αὐτὸν τὸν Διγαδὲ ἀρμόιος
κατέλυσαν εἰς Νάξον. ὃν ἀποκτείναντες
Βαγῶς ὁ ἀνοδῶς, κατέστησε Δαρείω
ὅς ἐστιν ὁ τῶν ἡρώων τῶν βασιλέων. τοῦ-
τον δὲ κατελύσαντες Ἀλέξανδρος, αὐτὸς ἡ-
ξε δέκα ἢ ἑνδεκά ἔτη εἰς τὴν Περσίαν ὡς
Διγαδὲ ἀρμόιος καὶ τοὺς ὅτι τῶν τοῦτον
μεγαλειότητα ἡ ἡγεμονία τῆς Ασίας διελύ-
θη. σὺν ἐμείνε δὲ ὅσον πεντήκοντα ἔτη τοῖς

scribenda
prout
ὀλίγων χρό-
νων πρὸς
Κρ.

ἡ δὲ τὴν
Ἀσίαν

E K T O N

DE PERS. LEG. ET INSTIT. 719
ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΝΩ- EX DINONIS
ρος Περσικῶν. Perficis.

Athenaeus Dipsosoph. lib. XII. postquam scripsit, λαβόητοι δὲ πάντες αὐτοὶ ἦσαν πάντων ἀνθρώπων Πέρσαι, ὧν καὶ οἱ βασιλεῖς ἐχάμαζον
μὲν ἐν Σούσις, ἐν ἑτέροις δὲ ἐν Ἐκβατάνοις, &c. (id est, Primi
autem omnium hominum Persæ celebres
luxu fuerunt: quorum & reges Su-
sis hyemabant, Ecbatanis
æstiuabant) sub-
iungit,

Καὶ δὲ τοῦ Διόσημον δὲ ὁ ἐπεπύθητο τῇ
κεφαλῇ ὅτι Περσῶν βασιλεῖς, οὐδὲ αὐτὸ
ἡγεῖτο πλεῖν τῆς ἡδυπαθείας ἀπόλαυσιν.
κατεσκάδαζεν γὰρ, ὡς φησὶ Δίνων, ἐκ
σμύρνης καὶ τοῦ καλουμένου λαβύζου. διώ-
δης δὲ ὅστις ἡ λαβύζος, καὶ πολυμύστερον
τῆς σμύρνης. ὁ ποτε δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἀρμια-
τος καπνοῦ (φησὶ) βασιλῆς, οὐτε καθήλα-
το, ὁλίγου ὄντος ὅτι πλεῖν γὰρ τοῦ ὑψοῦς, οὐ-
τε ἀπὸ χειρῶν ἐρειδόμενος. ἀλλ' αἰεὶ αὐ-
τὰ χερσὶν εἰσέειλετο, καὶ πούτω ὅτι-
βαιῶν κατήει. καὶ ὁ βασιλεὺς διφροφόρος
εἰς τὸ εἶπετο.

Insigne verò quod suis capiti-
bus reges Persarum imponebāt,
ne ipsum quidem voluptate illos
frui solitos negat. Conficiebatur
enim (ut scribit Dinon) è myr-
rha, & ex eo quod labyzus voca-
tur. Suauiter autem labyzus o-
let, & multo quàm myrrha est
pretiosior. Quum autè & è curru
descenderet rex (inquit *Dinon*)
nec ille defiliebat, quamvis exi-
gua esset à terra altitudo, neque
manibus eorum qui ipsum circū-
stabāt fulciebatur: sed ei semper
aurea sella admovebatur, & huic
pedes imponens descendebat: ac
regis sellæ gestator huius rei gra-
tia sequebatur.

Γαὰρ τὰ αὐτὰ, βιβλίῳ ιθ'.

Apud eundem Athenæum,
libro XIII.

ΔΙΝΩΝ γὰρ ἐστὶν ὁ Περσικὸς
φησὶν, Παρεπύθητο δὲ ὅτι τῆς τραπέζης
τῆς βασιλείας ὅσα ἡ γῆ βρώματα φέρει,
ἢ ἀρχεὶ ὁ βασιλεὺς, ἀφ' ἐκάστου ὅσον ἀ-
πὸ γῆς. ξενικῶν δὲ οὐδὲν οὐτε βρώματι
οὐτε ποτὶ δεινὸν ὅτι δὲ δὲ δὲ δὲ βα-
σιλεῖς χρῆσθαι. ὅθεν καὶ νόμος τις ὕστερον ἐ-
γένητο. εἰσενέγκαντες γὰρ ποτὶ τὸν δυνού-
χων υἱὸς ἐστὶν τοῖς λοιποῖς τραγήμασιν ἰσά-
δας Ἀττικὰς, ἐρωτῶσαι ποταπαὶ εἶεν. ἐ-
πεὶ δὲ ἐπύθητο δὲ Ἀθηνῶν, τοῖς ἀγορα-
σταῖς ἐκέλευεν ἀνεῖσθαι, ὡς αὐτῶν οὐσία γέ-
νηται αὐτὰ λαμβάνειν ὅπου ἐθέλη, καὶ μὴ
ἀγοράζειν. λέγεται δὲ ὅτι δυνούχων ὅτι τῆ-
δης τὸ ποιεῖν, ἵνα αὐτὸν ὑπομνήσῃ τῆς
ὅτι τῆς Ἀθηνῶν στρατίας.

ATQUE adeo Dinon in Per-
ficis scribit mensæ regis apponi
solita cibaria quæcunque regio-
nes ferunt eius ditioni subditæ,
ex vnoquoq; quantum satis esset
ad primitias. At peregrino aut ci-
bo aut potu vlllo haud putabat
regibus vtendum esse is qui ab
initio rex fuit. Vnde & lex quæ-
dam postea existit. nam quum
ex eunuchis quidam inter reli-
qua bellaria caricas Atticas re-
gi apposuiisset, sciscitat tum
vnde essent. Vbi autem intel-
lexisset Atticas esse, iussisse em-
ptores rerum in foro venalium
cas emere: ut in eius potestate
esset accipere quoties vellet, &
non emere. Fama est autem eu-
nuchum de industria hoc fecis-
se ut ipsi expeditionem aduersus Athenas in memoriam reuocaret.

sc ut ipsi expeditionem aduersus Athenas in memoriam reuocaret.

Ex eodem Dinone, apud eundem Athenzum,
libro XIII.

APUD Persas autem regina multitudinem pallacarum tolerat, quoniam rex uxori, tãquam dominus, imperat: quinetiam quia reginam (ut scribit Dinon in Persicis) pallacæ non secus quàm aliquod numen colant. ipsam enim adorant.

EX HERACLI- de Cumano.

Apud Athenzũ, libro IIII.

a Ex Dalech interpretatione.

HERACLIDES Cumanus, qui Persica composuit, libro secundo eius operis quod Parasceua sticon inscripsit, Qui cœnanti regi Persarum ministrat, inquit, loti omnes id munus obeunt, pulchris induti vestibus, ac diei fere dimidia parte circa cœnæ apparatus occupantur. Conuiuariũ regis alii foris cœnant, quos volenti cuius intueri licet, intus alii cum rege, & hi quidem re vera cibum cum eo non simul capiunt: verum cœnacula duo sũt ex aduerso inter se posita, vnum in quo rex prandet, alterum in quo conuiuat. Hos quidem rex videt per obditum ianue velum, regem autem contueri illi non possunt: aliquando tamen festis diebus in eodem atrio cœnant omnes: rex quidem in ædificio quodam magno scorsim: qui si conuiuatur, id quod facit sæpiusculè, conuiuat illi sunt maximè duodecim. Vbi verò cœnauerũt, solus quidẽ rex, ac per se, reliqui conuiuat simul, compotores illi ab eunucho quodam vocati cõueniunt, & cum rege bibũt, non tamen idem vinum. Rex tum in lecto aureis fulto pedibus iacet, illi verò humi sedet, ac discedũt, quum immodicè temulenti fuerint. Ut plurimũ rex solus prandet, ac cœnat: vxor interdũ cum eo, & liberorum quidam, canentibus, ut cum delectent, & citharam pulsantibus, nonnullis pellicibus, quarum vna cantum

A Εκ τῆς αὐτῆς Δίνωνος, πρὸς τὴν αὐτὴν
Αἰτωσίαν, ἐν τῇ γ.

ΠΑΡΑ' Δὲ Πέρσας ἀνέχεται ἡ βασι-
λεὺς τῶν πλῆθους τῶν παλλακίδων, ὡς
ὡς δεσποτικῶς ἀρχεῖν τῆς γαμετῆς τὸν βα-
σιλέα. ἔτι δὲ καὶ ὅτι τὴν βασιλίδαν (ὡς
φασὶ Δίνων ἐν ταῖς Περσικαῖς) ὑποτῆ παλ-
λακίδων ὁρῶσθαι. πρὸς κυνοῦσι γυναι-
κῶν.

B Ε' Κ ΤΩΝ Η' Ρ Α- κλείδου τῆς Κυμαίας.

Παρά τῆς Αἰτωσίας, ἐν τῇ δ.

Η' Ρ Α Κ Λ Ε Ϊ Δ Η Σ δὲ ὁ Κυμαῖος, ὁ πα-
Περσικῶς συγγραφεύς, ἐν τῇ δὲ δὲ τῇ
ὑπογραφομένη πρὸς βασιλικῶν, Καὶ οἱ
πρὸς πρὸντες (φασὶ) τοὺς Περσῶν βασιλεῖς
δειπνοῦντας, ἀπὸ μὲν λεγουμένων ἀφ' αὐ-
νοῦσιν, ἐὰν καὶ καλὰς ἔχοντες καὶ ἀφ' αὐ-
τοῦσι γὰρ δὲ ἡμῖν τῆς ἡμέρας, πρὸς δὲ
δειπνον. τῇ δὲ τῆς βασιλέως σὺν δειπνῶν
οἱ μὲν ἔξω δειπνοῦσιν, οἱ δὲ ὅτι ἔξω πρὸς
τῇ βουλευμένῳ. (ὅτι) δὲ εἶπω, μὲν βασι-
λέως. καὶ οὗτοι δὲ οὐ σὺν δειπνοῦσιν αὐτῇ,
ἀλλ' ἔστιν οἰκῆματα δύο κατ' αἰπικρὺς ἀλ-
λήλων, ἐν ᾗ ὁ βασιλεὺς τὸ ἀριστον ποιεῖται,
καὶ ἐν ᾗ οἱ σὺν δειπνοῖ. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκείνους
ὅτι ὅτι τῆς πρὸς βασιλικῆς πρὸς τῇ
γύρα. ἐκεῖνοι δὲ αὐτὸν οὐχ ὁρῶσιν. ἐνίοτε
μὲντοι, ἐπειδὴν ἑορτὴ ἢ, ἐν οἰκῆματι ἀ-
πὸ μὲν δειπνοῦσιν, ἐν ᾗ καὶ ὁ βασιλεὺς, ἐν
τῇ μεγάλῃ εἰκῇ. ὅταν δὲ ὁ βασιλεὺς πρὸς
τὸν ποιεῖται (ποιεῖ δὲ πολλάκις) συμπόται
αὐτῇ εἰσὶν ὡς μάλιστα δώδεκα. καὶ ὅταν
δειπνήσωσιν, ὅτι βασιλεὺς αὐτὸς καὶ ἐαυ-
τὸν καὶ οἱ σὺν δειπνοῖ, καλεῖ τοὺς συμπότας
τούτους τῆς τῆς δυνούχων. καὶ ὅταν σὺν ἐλ-
θῶσι, συμπίνονται μετ' αὐτῶν, οὐ τὸν αὐτὸν οἶνον
καὶ κεῖνοι. καὶ οἱ μὲν, χαμῶ καὶ θήρυχοι, ὁ δὲ
ἐν τῇ κλίνῃ χρυσοπόδος κατὰ κλίνῃ. καὶ
ὑπομεθυσθέντες ἀπεργάζονται. τὰ δὲ πλεῖ-
στα ὁ βασιλεὺς μόνος ἄριστον δὲ δειπνῇ. ἐνίο-
τε δὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτῇ σὺν δειπνῇ, καὶ τῇ
ὑἷων ἐνιοῖ. καὶ πρὸς δὲ δειπνοῖ ἀδελφοὶ τε καὶ
ἄλλοι αἱ παλλακαὶ αὐτῇ. καὶ μία μὲν

ἔξ' ἀρχῆς, αἱ δὲ ἄλλαι ἀθρόως ἄδουσι. ὅς τ' αὖ
 δεῖπνον (φῆσι) τῆ βασιλείας καλούμενον, ἀ-
 κούσαντι μὲν δόξ' μεγαλοπρεπὲς εἶναι, ἔξε-
 παζόμενον δὲ φανερῆται οἰκονομικῶς καὶ ἀ-
 κριβῶς σκευεζομένον, καὶ τοῖς ἄλλοις Πέρ-
 σαις τοῖς ἐν διωαγείᾳ οὖσι καὶ τὸν αὐτὸν ἔξ-
 πον. ἐστὶ μὲν γὰρ τῇ βασιλείᾳ χίλια ἱερεῖα
 τῆς ἡμέρας κατακοπόμενα. τούτων δ' εἰ-
 σὶ καὶ ἵπποι, καὶ κύνες, καὶ βοῆς, καὶ ὄνοι,
 καὶ ἑλάφοι, καὶ τὰ πλείστα πορδύατα. πολλοὶ
 δὲ καὶ ὄρνιθες ἀναλίσκονται, οἵ τε φρουροὶ
 Ἀρχεῖοι. (ἐστὶ δὲ τῶν μέγα) καὶ χυῖες, καὶ
 ἀλεκτρυόνες. καὶ μετὰ μὲν αὐτῶν πορδύ-
 αται ἐκαστὴ τῶν σκευεζομένων τῇ βασι-
 λέως, καὶ ἀποφέρεται ἕκαστος αὐτῶν ὅ, τι αὐ-
 καταλίπεται ὅτι τῇ ἀείτῳ. τὰ δὲ πλεί-
 στα τούτων τῶν ἱερέων, καὶ τῶν σιπῶν, οὐκ ἐξ-
 ἑ βασιλὸς τῶν τε δούλων καὶ τῶν πελ-
 ταῶν, τούτοις ἀποφέρεται εἰς τὴν αὐλήν.
 οὗ ἰδεῖν ἄπομαζα, μελίδας ποιήσαντες τῶν
 κρεῶν καὶ τῶν ἄρτων ἵσαι, διαρουῶται. ὥς-
 πορ δὲ οἱ μισθοφόροι ἐν τῇ Ἑλλάδι μισθὸν
 ἔργου λαμβάνουσιν, οὗτοι τὰ σιτία πα-
 ρα τῆ βασιλείας εἰς ὑπόλογον λαμβά-
 νουσιν. οὗτω δὲ καὶ πορδύαται τοῖς ἄλλοις Πέρ-
 σαις, τοῖς ἐν διωαγείᾳ οὖσιν ἀθρόα πύρρα
 τὰ σιτία ὅτι τὴν πρᾶπτι παρτίθεται.
 ἐπειδὴ δὲ οἱ σύνδεπνοι δὲ πνήσωσι τὸ ἀπὸ τῆ
 πρᾶπτις πορδύαται πορδύων (καταλείπεται
 δὲ τὰ πλείστα κρέα, καὶ ἄρτοι) ὁ τῆς πρᾶπ-
 τῆς ὅτι μελομένης δίδωσιν ἐκαστῶ τῶν οἰ-
 κειῶν, ἑ ταῦτα λαβὼν, τὴν καὶ ἡμέραν,
 ἔχει ὑφ' αὐτόν. πορδύαται γὰρ τῇ βασιλείᾳ φοι-
 τῶσιν οἱ ἐπιμότατοι τῶν σκευεζομένων ὅτι τὸ
 ἀείτῳ μόνον ἀπὸ τὸ παρτίθεται, ἵνα μὴ δις
 πορδύωνται. ἄλλὰ ἑ αὐτοῖς τοῖς σκευεζομένοις ὑποδύωνται.

Ἐκ τῆ αὐτῆς Ἡρακλείδου, πορδύαται
 αὐτοῖς Ἀθηνῶν, ἐν τῇ β'.

ΦΥΛΑΞΣΟΙΣΙ' τε αὐτὸν τῇ βασι-
 λέᾳ καὶ περὶ αὐτῶν γυναικες, ὡς ἱστορεῖ ὁ Κυ-
 μῆρος Ἡρακλείδης ἐν πορδύῃ Περσικῇ.
 αὐτὰ δὲ τὰ μὲν ἡμέρας κοιμῶνται, ἵνα νυ-
 κτὸς ἐγρηγρῶσι, τῆς δὲ νυκτὸς ἄδουσαι καὶ
 ψάλλουσαι δὲ τελοῦσι λύχων καὶ κομῶν.

A exorditur, reliquæ cōfertim cō-
 fusisq̃ue vocibus accinunt. Cœ-
 nam, quam regiam vocant, si fa-
 maz creditur, magnificā esse qui-
 uis putabit: si diligenter inqui-
 ras, prudenti frugalique rei fa-
 miliaris administratione dis-
 pensatam. Regi mille victimæ
 quotidie iugulantur, & discer-
 puntur, nimirum equi, asini, ca-
 meli, boues, cerui, & oves quam-
 plurimæ: absumentur & aues
 multæ, & Arabici passerces quæ
 ingenti mole corporis animalia
 sunt, anseres gallinæ. Ex his quæ
 modica sunt regis conuiuiis ap-
 ponuntur sigillatim: auferunt ii
 secum siquid prandii restat. Harū
 victimarū & cibariorū maxima
 pars in aulam fertur alēdis quos
 rex stipitatores & custodes habet,
 peltatis & hastatis militibus. Ibi
 conspectis omnibus diribitores
 in æquas portiones panibus ac
 carnibus diuisis, cuiq; distribuūt.
 Nam vt in Græcia stipendiarii æs-
 merent, sic victum à rege isti ac-
 cipiunt qui in stipendium cedit
 ac imputatur. Sic apud ceteros
 Persarum optimates, ciuitatūm-
 que ac prouinciarum præfides
 confertim omnia edulia mensis
 inferuntur. Vbi verò conuiuiæ
 cœnauerint, mensarum residua,
 (superfunt autem plurima, nēpe
 caro, & qui relictus est in mensa
 panis) famulis sigillatim dantur,
 quibus ex iis diurnus victus est.
 D Ad regem tantummodo p̃ransū
 it ē cōuiuiis honoratissimus quis-
 que: ideo recusans frequentius
 adire, tum ne ad cœnam reuer-
 tendum sit, tum vt ipse cōuiuias
 in cœnam accipiat.

Ex eodem Heraclide, apud
 eundem Athenæum,
 lib. xii.

IPSIVS autem regis custo-
 des sunt (vt scribit Heraclides
 Cumanus libro rerum Persica-
 rum primo) trecentæ mulieres.
 Hæ autem, vt noctu vigilent,
 interdiu somnium capiunt. To-
 tam autem noctē canūt & citha-
 rā pulsant, ardentibus lucernis.

a Sic Dalechp.
Somas autem
μηλοφόροι mala
gestantes, seu ma-
lorū gestatores.
Cuius appellationis
ratio paulo post
redditur. Quidam
μηλοφόροι interp.
pluribus verbis,
Hastilia gerentes
aureis malis præ-
pilata.
b Intellige satel-
litum: qui δρυ-
φόροι ducti sunt
quod a hastis gere-
rent.

Cum illis rex per stationem^a clauatorū excubitorū perductis sepe etiā rem haber. E classe^b hastatorum clauatores ii fuerunt, omnes Persæ natione, numero mille, virtutis ac fortitudinis ergo selecti ex decem Persarū millibus, quos vocant Immortales. In horum summis hastilibus aurea mala extabant, vnde & nomen. Per illorum stationem pedibus rex trāsibat, tapetibus glabris substratis, Sardonios appellabant, per quos incedere alii nemini quā regi concessum erat. Ad extremam illorum stationē quū rex peruenisset, in currum ascendebat, & aliquando in equum. Nunquam certē pedes ē regia progrediebatur. Ad fores vique si prodiret, exibant cum eo pellices. Solum in quo sedens ius dicebat, responsaque dabat legationibus, aureum, quatuor aureis & gemmatis columellis circumpositis sustinebatur, super quibus variam purpurāque vestem extendebant.

Δ χρῆται δὲ αὐταῖς καὶ παλλακίς ὁ βασιλεὺς
δρατῆς τῆς τῆς μνηλοφόρων αὐλῆς. ἡσθμ δὲ οὐ-
τοι τῆς δρυφόρων, καὶ τῆς γῆρας πῶντες Πέρ-
σαι, ὅτι τῆς εὐρακῶν μῆλα χρυσῶν ἔχον-
τες, χίλαιο τὸν ἀειθμόν· ἀεισινδῶν ἐκλε-
γόμενοι ἐκ τῆς μυελίων Περσῶν τῆς ἀθα-
νάτων καλουμένων. καὶ διήδρατῆς τῆς τούτων
αὐλῆς πεζός, ὑποπτεμεδίων φιλοτραπίδων.
Σαρδανῶν, ἐφ' ὧν ὁσδεῖς ἄλλος ἐπέβαινεν
ἡ βασιλεὺς. ὅτε δὲ εἰς τιῶν ἐχάτην αὐλῶν
ἐλθοι, αἰέβαινεν ὅτι ὁ ἄρμα, οἷοτε δὲ καὶ
ἐφ' ἵππου· πεζός δὲ ὁσδεῖς ποτε ἐωραῖν ἔξω
τῆς βασιλείῃς. εἰ δὲ ὅτι ἦσαν ἔξω, καὶ αἱ
παλλακίδες αὐτῶν οἰκνεζήσαν, ὁ δὲ δρυ-
φός ἐφ' ᾧ ἐχρημάτιζε καὶ γήμνος, χρυσοῖς
λεῖ, ὃν περὶ εἰσησθμ τίσαστες χιονίσχοι λιθο-
κόλλητοι, χρυσοῖ, ἐφ' ὧν διετέτατο ἰματίον
ποικίλον, πορφυρεῶν.

Fort. γῆρας.
id est nepe-
tionem.
scribe π-
εισησθμ

EX CLEARCHO
Solens.

ΕΚ ΤΩΝ ΚΛΕΑΡΧΟΥ
τῆς Σολέως.

Non solum autem eodem in libro habentur ista Clearchi apud illius, sed
proximè sequuntur illum Heraclidus locum, ubi μνηλοφόρων
fit mentio, sicut hic μνηλοφορίας.

Apud eundem, eodem
in libro.

Παρά τῶν αὐτῶν, ἐν τῶν αὐτῶν
βιβλίῳ.

CLEARCHVS Solcis quarto Vitarum libro, quum de Persarum luxu loquutus esset, & dixisset eos propter hūc multos ex accolis castrasse: addit, hanc etiā quæ à Medis ad Persas transit melophoriam, non solum pœnas de Persis exegisse iniuriarum quas ab illis acceperāt, sed etiam fuisse satellitum luxus documētum, ad quā effœminatōs mores deuenissent.

c Vide in præcedente Heraclidis loco quia margini adscripta sunt de
Somas μνηλοφόροι.

EX AGATHOCLE.
Apud Athenzum, libro

XII.

AGATHOCLES libro III de Cyzico, apud Persas aquam esse tradit quam aurēā appellant, nimirum scaturigines septuaginta: ē quibus soli bibebant rex ipse ac maximus natu filius: aliorum si quis biberit, morte pœnas luit.

ΚΛΕΑΡΧΟΣ δὲ ὁ Σολεὺς, ἐν τε-
τάρτῳ βίῳ, περὶ πῶν περὶ τῆς Μήδων βυ-
φῆς, καὶ ὅτι διὰ τούτων πολλοὺς δύνουχι-
σαι, τῆς περὶ κτήνων, ὅτι φέρει, καὶ τιῶν πα-
ρά Μήδων γυμνάσαι Πέρσας μνηλοφορίας,
μὴ μόνον ὧν ἔπαγον τιμωρίαν, ἀλλὰ καὶ τῆς
δρυφορονομῶν τρυφῆς, εἰς ὅσον ἦλθον ἀ-
ναμδρίας, ὑπομνημα.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ.

Παρά τῶν Ἀθηναίων, ἐν τῶν β.

ΑΓΑΘΟΚΛΗΣ δὲ ἐν τρίτῳ περὶ
Κυζίκου, ἐν Πέρσας φησὶν (εἰ) ὅτι χρυσοῦν
καλουμένων ὕδωρ. (εἰ) δὲ τὸ τοῦ λιβάδας ἐ-
δοδμήκοντα, καὶ μνηδὶνα πίνειν ἀπ' αὐτοῦ ἢ
μόνον βασιλεὺς καὶ τὸν παρὲς ὑπὸ τὸν αὐτὸν τῆς
παίδων. τῆς δὲ ἄλλων ἐὰν τις πίνη, θάνα-
τος ἡ ζημία.

Malim π-
π-

Παρά τῆς αὐτῆς Ἀθηνῶν, ἐν τῇ
αὐτῇ βιβλίῳ.

ΧΑΡΗΣ δὲ ὁ Μιτυληναῖος ἐν τῇ πέμ-
πτῃ τῆς περὶ Ἀλέξανδρον ἱστορίας, Εἰς τὸ
το, φησὶν, ἦσαν περὶ τῆς Περσῶν βασι-
λεῖς, ὥστε ἔχειν τῆς βασιλικῆς κλίνης ὑ-
περὶ κεφαλῆς οἶκον, ἢ πεντάκλινον, ἐν ᾧ
χρυσίου πεντακισχίλια ἀγαθὰ ἐκείνῳ
τάλαντα. καὶ τὸ ἐκείνῳ περὶ κεφαλῆς
λαγον βασιλικόν. καὶ περὶ τοῦ ποδῶν, ἔτερον
οἶκον, ἢ τετράκλινον, οὗ τάλαντα τριςχίλια
ἐκείνῳ χρυσίου καὶ περὶ τοῦ γαστρίου βασι-
λικόν ὑποπόδιον. ἡ δὲ ἐν τῇ χρυσῇ
ἀνδρόκελλῳ ἀμπελὸς χρυσῇ ὑπερὶ
κλίνης. πλεονεξία δὲ ἀμπελῶν τῶν Ἀμύντας
φησὶν, ἐν τοῖς σαθμοῖς, καὶ βότρυας ἔχειν ἐκ
τῆς πολυτελεστάτων ψήφων στυγεράμε-
νοις. ὃ μακρὰ τε τῶν αἰσίωνται χρυ-
σῆ χρυσοῦ, Θεοδώρου τῷ Σαμίου ποι-
ημα.

Apud eundem Athenæum, eo-
dem libro.

CHARES autē Mitylenæus
libro quinto historiz Alexandri,
Ad tantum, inquit, luxum pro-
cesserunt Persarū reges, vt supra
verticē regii cubilis supernè es-
set coenaculum quinque lectos
habens: in quo quinque talento-
rum auri millia reposita semper
erant. Atque hoc coenaculum cer-
uical regium appellabant. Ad pe-
des autem cubilis erat alterū coe-
naculū tres lectos habēs, vbi tria
talentorum argenti millia repo-
sita erant. atque hoc coenaculum
scabellum regis, siue subsellium,
vocabant. Quinetiam vitis aurea
gemmis ornata in eius cubiculo
erat super ipso cubili. Hanc verò
vitem Amyntas, in libro quem
σαθμοῖς inscripsit, racemos etiam
habuisse scribit ex pretiosissimis
gemmis compositos: ac nō pro-
cul ab ea repositum fuisse cra-
terem aureum, Theodori Samij
opus.

Q. d. Cui gemme
agglutinate erāt.
Vcl, gemmas ag-
glutinas ha-
bens.

DE AEGYPTIA- ΓΕΡΪ ΤΩΝ ΑΙΓΥ-
cis legibus & insti- πλιακῶν νόμων καὶ ἐθῶν, ἐκ
tutis, è diuersis hi- διαφόρων ἰσοεικῶν, καὶ
storicis, & aliis scri- ἄλλων συγγρα-
ptoribus. φέων.

EX NYMPHODORO, Α ΕΚ ΤΩΝ ΝΥΜΦΟΔΩ-
in XIII rerum barba- ρῶν, ἐκ τῆς περικαιδεκᾶ τῆς
ricarum. βαρβαρικῆς.

INSTITVTIS autem par-
tim contrariis partim similibus
vritur iis quibus & Græci. Nam
in hoc vt iuniores senioribus de
via cedant, eodem quo nos mo-
do se gerūt: in aliis rebus nequa-
quam. Apud Græcos enim viri
quidem res in foro agendas ad-
ministrant, at mulieres, domi
manentes, lanificio dant operā:
illic verò mulieres quidem in fo-
ro ambulant & cauponariā ex-
ercent, at viri domi textoriā. Se-
sostris enim, viros effœminare
volens, vtpote quum multi & in
regione amplissima essent, ne
conspiratione inter se facta ad
consequendam iuris æquabilita-
tem animum conuerterét, illo-
rum opera mulieribus, at mulie-
bria illis assignauit: vt nō solūm
armis priuati (quod necesse erat
illis contingere) sed etiam pro-
pter eam animorum remissione
quæ illud vitæ genus conseque-
batur, libenter in eodem rerum
statu permanerent. Vnde etiam
hos quidem glabros esse, at illas
capillos promittere imperauit: &
hos super capitibus onera porta-
re, illas super humeris, coegit.
Deinde verò, hos quidem, se-
dentes, illas verò corpore erecto
meiere. Insuper mulieribus qui-
dem amacula duo, at viris vni-
cum dedit: existimās, animos e-
tiam effœminari eorum qui vitam ita instituerent. Quod Lydis quoque post-
ea euenisse ferunt.

ΕΘΕΣΙ ΔΕ, ΤΑ ΜΕΝ ΕΝΑΥΤΙΟΙΣ, ΤΑ ΔΕ Ο-
ΜΟΙΟΙΣ ΧΡΕΩΝΤΑΙ ΤΟΙΣ ΕΛΛΗΣΙ. Ο ΜΕΝ ΓΔ ΕΞΙ-
σταται τοῖς παρεσβυτέροις ἑβὼ νεωτέροις, ο-
μοῖοις καὶ ἡμῶν διοικοῦσι, τῶν δὲ ἄλλων
ἑσθὲν. ἐν μὲν γδ τοῖς ΕΛΛΗΣΙ ΟΙ ΜΕΝ ΑΝΔΡΕΣ
τὰ καὶ πλεὺν ἀγροὺς οἰκονομοῦσιν, αἱ δὲ γυ-
ναῖκες, ἐν δὲ μέρουσιν, ταλασιουργοὺς ἐκεῖ
B ΔΕ ΑΙ ΜΕΝ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΝ ΑΓΡΟῖΣ ΠΟΛΙΤΕΥΟΝΤΑΙ
καὶ καπηλεύονται, Ο ΔΕ ΑΝΔΡΕΣ ΚΑΙ ΠΛΕΥΝ ΟΙ-
κίδην ὑφαίνουσιν. Ο ΓΔ ΣΕΣΤΩΡΕΙΣ, ΕΚ ΤΗ ΛΙΥΩΙΑ
ἑβὼ ἀνδρας βουλόμενος, ἅτε μεγίστης χρί-
σεως γεγηρημένους ἔ πολλοὺς οἱ τὰ, ὅπως μὴ
συγγραφέντες ὅτι ἰσομοιρίαι ὁρμήσωσι, τὰ
μὲν ἐκείνων ἔργα ταῖς γυναῖξιν, τὰ δὲ τῶν γυ-
ναικῶν ἐκείνοις πωροσέταξεν. ἵνα μὴ μόνον
τῶν ὀπλων αἰσχυρῶς στερηθέντες, ἀλλὰ καὶ
τὴν ψυχὴν ὑπὸ τῶν ὅτι τῆς δούματων ἀ-
νεθίντες, ἀσμένως ὅτι τοῖς ὑπάρχουσι κα-
C ΤΑ ΜΕΝΩΣΙΝ. ὅθεν τοῖς μὲν, ψιλοὺς ἑβὼ, τὰ δὲ
αἰέναι τὰ πείχας πωροσέταξε καὶ τοῖς μὲν
ὅτι τῶν κεφαλῶν φέρειν τὰ φορτία, τὰ δὲ
ὅτι τῶν ὤμων, λυάγκασεν. ἔπειτα δὲ, ἑβὼ
μὲν, κατημύοις, τὰ δὲ, ὀρθὰς ἐστῶσας οὐ-
ρεῖν. καὶ ταῖς μὲν δύο ἱμάτια πωροσέταξε,
τοῖς δὲ, ἓν. ὑπολαμβαίων ἅμα ταῖς ἐ-
πιτηδύμασι καὶ τὰ ψυχὰς αὐτῶν ἐκ-
τηλυνώσας. ὅ καὶ Λυδοῖς ὕστερον συμπε-
σεῖν φασί.

ΕΚ ΤΩΝ

DE AEGYPT. LEG. ET INSTIT. 725
 E'K TΩN ΣΤΡΑ- EX STRABO-
 βωνος, εν τῷ ιζ. ne, libro xvii.

Παραπλῆρησι δὲ τῷτα ἐφ' ἑκατὸν Α
 σταδιοις, πόλις ἐστὶν Ἀρσινόη. Κροκοδείλων
 δὲ πόλις ἐκαλεῖτο παρ' αὐτοῖς. σφόδρα γὰρ
 ἐν τῷ νομῷ τούτῳ πᾶσι Κροκοδείλων·
 καὶ ἐστὶν ἱερὸς πρὸ αὐτῆς, ἐν λίμνῃ καθ' αὐ-
 τὸν τρεφόμενος, χειρὸς τῆς τοῖς ἱερεῦσι κα-
 λεῖται δὲ Σοῦχος. τρέφεται δὲ σιτίοις, καὶ
 κρέας, καὶ οἶνω, παρ' αὐτοῖς ἀει τῷ ξέ-
 νων τῷ ἐπὶ τῷ θέναι ἀφικνουμένων. ὁ γὰρ
 ἡμέτερος ξένος, αὐτὸς τῷ ἐν τῷ, αὐτοῖς
 μυσταγωγῶν ἡμαῖς, σιμῶν τῷ ἐπὶ τῷ λί-
 μνῳ, κομίζων δὲ τὸ τῷ δειπνοῦ πλακοῦ-
 τῶν πὶ καὶ κρέας ὁπλόν, καὶ παρ' αὐτοῖς πὶ
 μελικράτυ. ὁ δὲ τῷ τῷ χεῖρ καί-
 μνον τὸ θηρίον· παρ' αὐτοῖς δὲ οἱ ἱερεῖς, ὁ
 μὲν διέτρεψαν αὐτὸν τὸ σῶμα, ὁ δὲ ἐπέθηκε
 τὸ πέμμα, καὶ πάλιν τὸ κρέας· εἴτα τὸ με-
 λίχρατον κατήρασε. καὶ τὰς δὲ εἰς
 τῷ λίμνῳ, διήξεν εἰς τὸ πέμα· ἐπελθόν-
 τος δὲ ἐ ἀλλοῦ τῶν ξένων, κομίζοντες ὁμοίως
 ἀπαρχῶν, λαβόντες παρ' αὐτοῖς δρόμων, καὶ
 καὶ λαβόντες παρ' αὐτοῖς ὁμοίως τὰ
 παρ' αὐτοῖς.

Μετὰ δὲ Ἀρσινόειαν, τὸν Ἡρα-
 κλεωπικὸν νομόν, Ἡρακλέους πόλις, ἐν ᾗ ὁ
 Ἰχθυόμων πᾶσι ὑπεναίτιος τοῖς Ἀρσινόι-
 ταις. ὁ μὲν γὰρ τῷ Κροκοδείλοις πᾶσι,
 (καὶ τῷ τῷ τῷ δὲ αὐτῶν μετὰ τῷ
 τῷ Κροκοδείλων, καὶ ἡ τῷ Μοίριδος λί-
 μνῃ σέβονται γὰρ καὶ ἀπέχονται αὐτῶν.) ὁ
 δὲ τῷ Ἰχθυόμονας, τοῖς ὁλεθριωτάτοις τοῖς
 Κροκοδείλοις, καὶ τῷ καὶ τῷ Ἀσπίσι· ὁ
 γὰρ τὰ ὡς τῷ φθίροισιν αὐτῶν, καὶ αὐτὰ
 τὰ θηρία, τῷ πηλῷ τῷ αὐτοῖς, ὅτι.

Ἐξῆς δὲ ἐστὶν ὁ Κυνοπολίτης νομός, καὶ
 Κυνών πόλις, ἐν ᾗ ὁ Ἄνουβις πᾶσι,
 καὶ τοῖς κυσὶ πᾶσι καὶ σίτισι τέτακται πᾶσι
 ἱερῶν.

Ἐν δὲ τῇ περὶ τὴν Ὀξύρυγχος πόλις, καὶ
 νομός ὁμώνυμος· πᾶσι δὲ Ὀξύρυγχον,
 καὶ ἐστὶν αὐτῆς ἱερὸν Ὀξύρυγχον· καὶ τοῖς καὶ
 τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων κοινῇ πᾶσι τῷ
 Ὀξύρυγχον. πᾶσι μὲν γὰρ τῶν ζώων ἀ-
 πᾶντες κοινῇ πᾶσι· Αἰγυπτιοὶ, καὶ τὰς

PRAETERNAVIGANTE
 hac ad centum stadia, vrbs est
 Arsinoë, quæ olim Crocodilorum
 vrbs dicebatur. In hac enim præ-
 fectura mirum in modum colitur
 Crocodilus: & est sacer apud
 eos, in lacu quodā seorsum nu-
 tritus, & sacerdotibus māsuetus:
 ac Suchus vocatur. Nutritur au-
 tem pane, carne & vino, quæ à
 peregrinis afferuntur ad eiusmodi
 spectatulū venientibus. Hos-
 pes itaq; noster, vnus ex hono-
 ratis viris, qui nobis sacra com-
 monstrabat, ad lacum vnā acce-
 dens, placentulam, & carnem af-
 fam, & quoddam mulsi vasculū
 è coena attulit. Bestiam in ripa
 lacus inuenimus: ex sacerdotib⁹
 alii eius os aperuerunt, alius pla-
 centam ingessit, postea carnem:
 deinde mulsū infudit. Ille in
 lacum desiliens, in vltiore par-
 tē traiecit: quūque alius hospes
 aduenisset, & similiter primitias
 attulisset, cursu lacum circum-
 cūtes itidē inuento Crocodilo
 obtulerunt.

Post Arsinoiticam Heracleo-
 ticamque præfecturā est Hercu-
 lis ciuitas, in qua colitur Ichneu-
 mon, contra morem Arsinoita-
 rū. Hi enim Crocodilos colunt,
 (& propterea fossam habet Cro-
 codilis plenam, & Moeridis lacū,
 nam venerantur, & ab eis absti-
 nent) Heracleotæ autem colunt
 Ichneumones, qui Crocodilis &
 Aspidib⁹ perniciosissimi sunt. nā
 & carum oua delent, & ipsas be-
 stias interficiūt, luto armari, &c.

Sequitur Cynopolitana præ-
 fectura, & Canum vrbs, in qua
 Anubis colitur, & honor & sacer
 quidam cibus canibus est con-
 stitutus.

In vltiore regione est Oxy-
 rynchus ciuitas, & præfectura
 eodem nomine. Hic Oxyryn-
 chus colitur, & Oxyrynchi tem-
 plū est: quāuis etiā cæteri Aegy-
 ptii omnes Oxyrynchū piscē co-
 lāt: sunt etiā quædam animalia
 quæ Aegyptii vniuersi colūt, vt

a Ex honoratis
 ibi viris.

b Sacra quædā
 cibatio. Vel potius,
 sacer quidam
 cibatus. Magis
 enim est in his
 quibus illud.

Malim au-
 tem cum ἐν-
 τῷ αὐτῷ
 τῷ.

τῷ οἰήθηται

τῷ τῷ αὐτῷ
 αὐτῷ

de terrestribus tria, bouem, canē, A
 fclm : ē volatilibus accipitrem
 atque ibin : ex aquatilibus duo,
 lepidotum (id est squamatum)
 piscem, & Oxyrynchum. Sunt
 & quæ seorsum coluntur. Sic Sai-
 tæ & Thebani ouem: Latum ve-
 rō, qui piscis quidam est in Nilo,
 Latopolitani : lupum Lycopoli-
 tani, Cynocephalum Hermopo-
 litani, Cepum Babylonii, qui sūt
 iuxta Memphim. Cepus faciem
 habet satyro similem, cætera in-
 ter canem atque vrsū : in AE-
 thiopia nascitur. Aquilam The-
 bani, leonem Leontopolitani,
 capram & hircum Mædesii, mu-
 rem araneum (si quidem hoc est
 mygale Græcorū) Athribitæ, a-
 lii aliud. Causas verō afferunt in-
 ter se non consentientes.

Et quibusdam interiectis,

Abydi Osiris colitur, in eius
 templo non licet, nec cantori,
 nec tibicini, nec citharædo sa-
 crificium auspicari:quemadmo-
 dum mos est aliis deis.

Post Abydum est parua Dios-
 polis, inde Tentyra vrbs. Eius
 incolæ præter cæteros Aegyptios
 excellenter Crocodilū detestan-
 tur, & ex omnibus beluis inimi-
 cissimum habent. Nam cæteri
 quanquam eius animalis mali-
 tiam norint, & humano generi
 perniciosum existiment, Ten-
 tyræ omnibus modis eos per-
 uestigant, atque occidunt. Sunt
 qui dicant, quemadmodū Psylli
 apud Cyrenaicam regionē natu-
 ralem quandam vim habent ad-
 uersus serpentes: sic & Tentyritæ
 esse contra Crocodilos, vt nihil
 ab eis damni accipiāt, sed intre-
 pidè vrinentur, & aquā tranent,
 alio nemine audente. &c.

Supra Memnonium autem
 sunt regum loculi in speluncis
 quibusdam in lapidē incisi, cir-
 citer x l, mirum in modū stru-
 ctis, spectatūque sanè digni. Iuxta
 hos in obeliscis quibusdam in-
 scriptiones sunt, quæ regū illorū
 diuitias ac potentiā declarāt, atq;
 imperiū vique in Scythiā, & Ba-

τῶν πεζῶν μὲν τέτα, βοῦν, κύναν, ἀλουργὴν
 τῶν δὲ πτερυγίων δύο, ἰέρακα καὶ ἰβιν. τῶν δὲ
 ἐνυδρίων δύο, λεπιδωτὸν ἰχθυὸν ἔστι τὸ οὐρύ-
 ρον. ἄλλα δὲ ὅτιν ἂν ἡμῶσι καὶ ἑαυτοῖς ἐ-
 καστοί, καὶ ἰατρὰ Σαῖται παρὰ τὸν, καὶ Θη-
 βαῖται. Λάτῳ δὲ τὸν ἐν τῷ Νείλῳ ὕδατος ἰ-
 χθυὸν, Λατοπολίται. Λύκον τε Λυκοπολί-
 ται. Κυνοκέφαλον δὲ Ἑρμοπολίται. Ἐφ-
 ρον δὲ Βαβυλωνίῳ οἱ καὶ Μέρμιν (ἔστι δὲ
 ὁ Κεῖπος τὸ μὲν παρὰ τὸν ποταμὸν εἰσὶν ὡς Σατύρος,
 τὰ δὲ κυνὸς καὶ ἄρκτου μετὰ τὸν. Ἰνῶν-
 ται δὲ ἐν Αἰθιοπία) Ἀετὸν δὲ Θηβαῖοι,
 Λέοντα δὲ Λεοντοπολίται, Αἰγρὰ δὲ καὶ
 Τραγὸν Μενδησίοι, Μυγάλιν δὲ Ἀθριβί-
 ται. ἄλλοι δὲ ἄλλοι τι. ὅτι δὲ αἰτίας οὐχ ὁ-
 μολογούμεναις λέγουσιν.

Καὶ μὲν ἴνα,

Εἰ δὲ τῇ Ἀβυδῶν ἡμῶσι τὸν Ὀσίειν. ἐν
 δὲ τῷ ἱερῷ τῷ Ὀσίειδος ὁρᾷ ἔστιν, οὔτε ὡ-
 δὸν, οὔτε αὐλητῶν, οὔτε ψαλτῶν ἀπὸ τῆς
 αὐτῆς τῆς θεῶ, καὶ ἰατρὰ τοῖς ἄλλοις θεοῖς
 ἔστι.

Μετὰ δὲ τῷ Ἀβυδῶν Διόσπολις ἡ μι-
 κρὰ εἶτα Τέντυρα πόλις. ἐν ταῖς τῶν ὁρᾷ
 φερὸν τῶν τοῖς ἄλλοις Αἰγυπτιῶσι ὁ
 Κροκόδειλος ἡμίονος, καὶ ἔχριστος τῶν ἀ-
 πὸ τῶν θηρίων νενομίσται. ὁ μὲν γὰρ ἄλ-
 λοι, καὶ ὡς εἶδότες τῷ κακίῳ τῷ ζώῳ,
 καὶ ὡς ὁλέθριον τῷ ἀνθρώπῳ γίγνεται, σέ-
 βονται ὁμῶς, καὶ ἀπέχονται. οὔτοι δὲ πύρρα
 τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀφ' ὧν αὐτοὶ αὐ-
 τοῖς. ἐνίοι δὲ ὡς τῶν τοῖς ὕλλοις τοῖς παρὰ
 τῇ Κυρίῳ, φυσικῶν πινά ἀντιπαρὰ
 ἔχουσιν παρὰ τῶν ἐρπετῶν, οὕτως καὶ τοῖς Τέν-
 τυρίται φασι παρὰ τοῖς Κροκοδείλοις,
 ὥστε μηδὲν ἔχει αὐτῶν πᾶσιν, ἀλλὰ καὶ
 κολυμῶν ἀδιδῶν, καὶ ἀφ' ὧν, μηδενὸς
 ἄλλου παρὰ τοῦτο.

Ὑπὲρ δὲ τῷ Μεννονεῖον, ὅτι καὶ βασι-
 λείων ἐν αἰσιν λατομῆται, παρὰ τε-
 τρεῶν, θαυμαστῶς κατεσκευασμέ-
 ναι, θεῶν ἀξίαι. ἐν δὲ ταῖς θήκαις ὅτι π-
 νῶν ὁβελίσκων ἀναγραφὰ δηλοῦσιν ὅτι
 πλοῦτον τῶν τότε βασιλέων, καὶ τῷ ὅτι
 πικρὰ τῶν, ὡς μέλει Σκυθῶν, καὶ Βα-

a Sic implendum
 hic locus, pernic-
 existiment, vene-
 rantur tamen, &
 ab eo manus ab-
 stinent: at Tent.

Malim

ταῖς καὶ τῶν
 καὶ τῶν καὶ τῶν

κτερίων καὶ Ἰνδῶν καὶ τῆς νυῦ Ἰωνίας Δι-
 πύνασθαι καὶ φόρων πληθὺς, καὶ γραπταῖς πε-
 εἰλέατον μυριάδας. λέγουσι δὲ καὶ ἀγρο-
 νόμοι καὶ φιλόσοφοι μάλιστα οἱ ἐν ταῦτα
 ἱερῆς. τούτων δὲ ἓξ καὶ τὸ τρίτον ἡμέρας μὴ καὶ
 σελήνῳ ἀγῆν, ἀλλὰ καὶ ἡλίῳ, τοῖς ἑσπέραις θη-
 μέροις δώδεκα μῆσιν ἐπαχρόντων πέντε ἡμέ-
 ρας κατ' ἐνιαυτὸν ἕκαστον· εἰς τὸ δὲ πλη-
 ρωσιν τῷ ὅλῳ ἐνιαυτῷ ὅτι τρεῖς χροῖος μορίου
 ἡμέρας τῆς ἡμέρας, πρὸς ἑορδαὶν ἡμέρας
 ἔξ ὅλων ἡμερῶν, ἔξ ὅλων ἐνιαυτῶν, ἔξ ὅλων
 ὅσα μόρια τὰ ἐπιτέρεχοντα συνελθόντα ποιεῖ
 ἡμέραν. αἰαπῆσιν δὲ ὁ Ἑρμῆς πᾶσθαι τὴν
 ἑξαμῆνην σοφίαν· τὰ δὲ Διὶ, ὃν μάλιστα ἡ-
 μῶσιν, διὰ δεκάτη καὶ ἡμέρας λαμπροτάτου
 πρὸς ἡέρος ἱερῆται, ἀς καλοῦσιν οἱ Ἕλληες
 παλλάδας. αὕτη δὲ καὶ παλλακίς ἐστιν
 ἐστὶν οἷς βλάττει, μετὰ αὐτὴν φυσικὴ ἡμέρη
 σῶματις καὶ ἡμέρας· καὶ τὸ καὶ ἡμέρας δι-
 δοται πρὸς αὐτὰς. τῶν δὲ δοθῆναι, πένθος
 αὐτῆς ἀγῆ· καὶ τὸν δὲ παλλακίαν καὶ ἡμέραν.

Μετὰ δὲ Θήβας Ἑρμούλης πόλις, ἐν ἧ ὁ, τῷ
 Ἀπόλλωνι ἡμῶται καὶ ὁ Ζεὺς· βέβηται δὲ ἐν
 ἐν ταῦτα τοῖς. ἔπειτα Κροχιδείων πόλις,
 ἡμῶται δὲ ἡμεῖς. εἴτα Ἀφροδίτης πόλις καὶ
 καὶ τὸν Λάττον. εἴτα Εἰληθίας πόλις καὶ
 ἱερῶν. ἐν δὲ τῇ περὶ αὐτὰ ἱερῶν πόλις, ἡ
 ἱερῶν ἡμῶται· εἴτα Ἀπόλλωνος πόλις, καὶ
 αὕτη πολεμῶσα τοῖς Κροχιδείλοις.

plum. In vltiore regione est Accipitrum vrbs, vbi Accipiter colitur. Deinde Apollinis vrbs quæ etiam Crocodilis est inimica.

Arianam, & Indiam, & quæ nunc Ionia dicitur, propagatū. Item tributorum magnitudinē, & exercitus circiter mille millia. Thebani maximè sacerdotes astronomiam philosophiamque exercere dicuntur. hi non lunæ sed solis cursu annos numerant, triginta dierum duodecim mē-sibus, quorum quisque x x x cō-
 stet diebus: quinque dies quotā-nis adiiciētes. Ad totius verò an-ni completmētum quū quædam diei particulæ excurrant, circui-tionem quandam componunt ē totis diebus, totisque annis: quos particulæ excurrentes & coeūtes diem conficiunt. Huiusmodi sapientiam omnem Mercurio in primis tribuunt. Ioui, quem præcipuè colunt, virgo quædam ge-nere clarissima & specie pulcer-
 rima sacratur: quales Græci pal-lacas (hoc est pellices) vocant. Ea pellicis more, cū quibus vult
 coit, vsque ad naturalem corpo-ris purgationem. Post purgatio-nem viro datur: sed prius quàm nubat, post pellicatus tempus, in mortuæ morem lugetur.

Post Thebas est Hermonthis ciuitas, in qua Apollo & Iupiter coluntur: hic etiam bos alitur. Deinde est Crocodilorum vrbs quæ eam beluam colit. Hinc Veneris vrbs, & postea Latopolis, quæ Palladem & Latum colit.

Postea Lucinæ ciuitas, & eius tē-plum. In vltiore regione est Accipitrum vrbs, vbi Accipiter colitur. Deinde Apollinis vrbs quæ etiam Crocodilis est inimica.

Malè παλλακίς
 legit pro παλλά-
 κας.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΙ- ΔΙΟΠΩΝ.

Παρά ταῦτα αὐτῶν, ἐν ταῦτα αὐτῶν βιβλίῳ.

Θεοὶ δὲ νομίζουσι, τὸν μὲν, ἀθάνα-
 τον· (τὸν δὲ εἶ) τὸν αἰτίον τῶν πάντων) τὸν
 δὲ, θνητὸν, ἀνώνυμον πᾶσι, καὶ οὐ σαφῆ. ὡς δὲ
 ὅτι τὸ πολὺ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ βασιλικαῖς,
 τοῖς νομίζουσι. καὶ τούτων τοῖς μὲν βασι-
 λέας, χρινοὺς ἀπάντων μὲν σωτήρας καὶ φύ-
 λαρχας, τοῖς δὲ ἰδιώταις, ἰδίως τοῖς ἀπὸ παθῶν
 ὑπ' αὐτῶν. τὸ δὲ πρὸς τῇ ἀρετῇ καὶ ἀνδρίᾳ ἡμέρας,
 ἐν αὐτοῖς νομίζουσι· οἱ γὰρ καὶ τὸ ἡλίον ἐξ ἡμέρας,

Legit po-
 tius ut in
 nes. exēpl.
 οὐ γὰρ καὶ
 τὸν ἡλίον
 φασι εἶχ.

DE ÆTHIO- pibus.

Apud eundem, eodem libro.

DEVM putant, alterum, im-
 mortalem, qui rerum omnium
 causa fit: alterum, mortalem, qui
 nomine careat, & non sit cogni-
 tu facilis. Plerunque autem eos à
 quibus beneficium acceperunt,
 & regios, pro diis habent. reges
 suos, cōmunes omniū seruatorēs
 & custodes esse putāt, ceteros ve-
 rò, priuatim eorū quibus benefe-
 cerūt. Ex iis qui ad torridam ha-
 bitāt, nōnulli sūt qui deos nō cre-
 dūt, qui quidem Solem oderint,

a Fortasse, aliquid
 regale pte se ha-
 rentes.

& detestentur quū cum exoriri vident, propterea quòd eos vrac & infestet: atque ob id in paludes fugiūt. Meroes cultores etiā Herculem, Panem & Isidem venerātur: ac præterea quendam deum barbaricum.

Mortuos alii in flumen abiciunt, alii circumfuso vitro domiseruant, alii in fictilibus aluocolis eos circum templa defodiunt. Iusurandum per eos exigunt, & sanctimoniā adhibent. Regem constituunt cum qui vel forma vel alendorum pecorum virtute, vel robore, vel opibus excellat.

Antiquitas apud Meroē sūma potestas fuit penes sacerdotes, tāquē autoritas, vt nōnunquam misso nūtio mortem regi imperarēt, & ei alium sufficerēt. Postmodo rex quidam consuetudinem hanc aboleuit, cum manu armata in fanum irruēs, vbi aureum sacellum erat, & sacerdotes omnes iugulās. Is etiam Aethiopia mos est, vt vbi rex aliqua parte corporis mutilatur, familiares idē quoquo modo patiantur, & cum eo etiam moriantur: idcirco maxima regi custodia adest. *Θ.*

EX PLUTARCHO, in libro de Iside & Osiride.

SED AEGYPTIORUM plerique colentes ipsa animalia, atque erga ea se gerentes tanquam erga deos, non tantum risu & sannis totam sacra faciendi rationem impleuerūt. (hoc enim minimū est malorum quæ ex amentia illa proficiscuntur) sed vehemens innascitur animis opinio, quæ infirmos & simplices in meram superstitionem impingit, at illis qui aliquantum sunt acri ingenio & audaces, ad cogitationes delabitur per quas negatur esse deos, & quæ belluina sunt.

Paulo post,

Soli enim ex Aegyptiis Lycopolitæ nunc quoque vescuūtur oues: quia Lycos (*i. lupos*) idē facit:

καὶ κακῶς λέγειν ἐπειδὴν προσίδωσιν αἰγίοντα, ὡς καίοντα καὶ πολεμοῦντα αἰγίς, καπαφύγειν τε εἰς τὰ ἔλη. ④ δὲ ἐν Μερῇ καὶ Ἡρακλέα καὶ Πάνα καὶ Ἰσὶν σέβονται, πρὸς ἄλλω τινὶ βαρβαρικῷ.

Τοὺς δὲ νεκροὺς ④ μὲν εἰς τὸν ποταμὸν ἐκείνουσιν, οἱ δὲ οἴχοι κατέχουσι, περὶ χεῖρας ὕαλον. πινές δὲ ἐν κεραμίαις σοροῖς κατορύττουσι, κύκλῳ τῶν ἱερῶν. ὄρχον τε τὸν ὕψος αὐτῶν ἀπαμύδουσι, καὶ πημάτων ἀγίγεύουσι μάλιστα. βασιλέας τε καὶ ἱερεῖς ἐὺ καλὰ δὲ φέροντας ἢ ἀρετῇ, κτενωδῶφίας ἢ αἰδρείας, ἢ πλούτου.

Εἰ δὲ τῇ Μερῇ κυριωτάτῃ τῇ τῶν ἐπιγῶν οἱ ἱερεῖς τὸ παλαιόν· οἷον καὶ ὁ βασιλεὺς προσέταττον ἑαδ' ὅτε ἀποθνήσκουσιν, πέμψαντες ἀγγέλους, καὶ καλίσσασθαι αὐτῶν ἄλλοι ἕτεροι ὕστερον ὃ κατέλυσε τις τῶν βασιλέων ὁ ἔσθης, ὅτι μὲν ὅπλων ὅτι τὸ ἱερὸν ὅπου ὁ χρυσοῦς νεῶς ἔστι, καὶ τοὺς ἱερεῖας ἀποσφάξας πημάτων. Ἔστι δὲ καὶ τὸ τοῦ ἔσθης Αἰθιοπικόν. ὅς γ' αὖ τῶν βασιλέων πηρωθῇ μέρος τι τῆ σώματος ὅπως οὖν, ὃ αὐτὸ πάχουσιν οἱ στυγόντες αὐτῶν μάλιστα, οἱ δὲ αἰδοὶ καὶ στυγαπθνήσκουσιν. ἐκ δὲ τούτου φυλακὴ τοῦ βασιλέως ἔστι πλείστη καὶ αὐτῶν. *Θ.*

ΕΚ ΤΩΝ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ἐν τῷ περὶ Ἰσίδος καὶ Οσίριδος.

Αἰγύπτῳ δὲ ④ πολλοὶ, θεοποιῶντες αὐτὰ τὰ ζῷα, καὶ περὶ ἐκείνους ὡς θεοὺς, οὐ γέλως μόνον ἀλλὰ χλευασμοὺς καπαπεπλήκασι τὰς ἱερουργίας· ἀλλὰ τὸ τοῦ αἰελθελίας ἐλαχιστὸν ἔστι κακόν, δόξα δὲ ἐμφύεται δεινὴ, ἐπὶ μὲν ἀσθενεῖς καὶ ἀκαχεῖς εἰς ἀκρατὸν ὕψος εἰδύουσα πλὴν δεισιδαιμονίας, τοῖς δὲ δριμυτέροις καὶ δραστητέροις· εἰς ἀθέους ἐμπέπουσα καὶ θηρώδεις λησμοί.

Ολίγω ὕστερον,

Μενοὶ γὰρ ἐπὶ νῦν Αἰγυπτιῶν Λυκοπολίτῃ πρὸς ἑαυτὸν ἐαδίουσιν. ἐπεὶ καὶ λύκος,

καὶ αὐτὸν
περὶ αὐτοῦ

ὅν θεὸν νομίζουσιν. Ὁ δὲ Ὀξύρυγχιτι καὶ ἡμᾶς, τῇ Κιωνοπολιτῶν τὸν Ὀξύρυγχον ἰζηῶν ἐαδιόντων, κύνες συλλαβόντες καὶ θύσαντες, ὡς ἱερεῖον κατέφαζον. ὃν δὲ πύπου κατὰ πάντες εἰς πόλεμον, ἀλλήλους τε διέθηκον κακῶς, καὶ ὕστερον ὑπὸ Ρωμαίων καταβόμβηται διετεθήσαν.

Μετ' ὀλίγα,

Βοῦν μὲν οὖν καὶ πρῶτον καὶ ἰχθυόνα δῆλον ὅτι χρείας ἔνεκε καὶ ὠφελείας ἐτίμησαν· ὡς Λήμνιοι χρύδους, τὰ τῇ ἀπὸ λαβῶν βείσκοντες ὡς καὶ κόπτοντες. Θεσσαλοὶ δὲ πελαργούς, ὅτι πολλοὺς ὄφεις τῆς γῆς ἀναδιδύσας ἐπιφαίνοντες ἐξώλεσαν ἀποκτείνοντες. διὸ καὶ νόμον ἔθεντο, φεύγειν ὅστις αὐτὸν ἀποκτείνει πελαργόν. ἀσπίδα δὲ καὶ γαλιῶν καὶ κύνων, εἰκόνας ἵνας ἐν αὐτοῖς ἀμαυράς, ὡς περὶ ἐν σαγόνῃ, ἡλίου, τῆς τῇ θεῶν δυνάμεως κατιδόντες.

quum *Aegyptij* honore *prosequuti sunt*, quum in illis diuinæ potentiae imagines quasdam obscuras, quales sunt solis in stillis, animaduertissent.

Ac, postquam rationem honoris unicuique horum animalium exhibiti reddidit, ad crocodilum veniens, scribit,

Οὐ μὲν οὖν ὁ κροκόδειλος αἰτίας πρῶτης ἀμοιβῆσθαι ἔρχεται ἡμῶν. ἀλλὰ μίμημα θεοῦ λέγεται γενέσθαι, μόνος μὲν ἀγλαῶτος ὢν. ὅς.

Ac ne crocodilus quidē honorem probabili ratione carentem habuit: sed exemplar dei fuisse dicitur, quum solus inter animalia sit clinguis. ὅς.

Paucissimis verbis interiectis, subiungit,

Ἀλλὰ μὲν τῇ δὲ ἀμφοτέρω ἡμισφαιρίῳ, περὶ μὲν τῷ κυνὸς εἶρηται πρῶτον· ἡ δὲ ἰβίς, ἀποκτείνουσα μὲν τὰ θανατηφόρα τῇ ἐρπετῶν, ἐδίδαξε πρῶτη κενώματος ἰατρικῆς χρείαν, κατιδόντας οὕτω κλυζορόντων καὶ καθαρομένων ὑφ' ἐαυτῆς. ὅς.

& purgantem animaduertissent. *Alia autem de cane habes eodem in libro, in iis quae praecedunt: sicut & de aliis non pauca, praeter illa quae inde huc translata sunt.*

Tandem verò ita locum hunc claudit, περὶ μὲν οὖν τῇ πρῶτῃ ζώων τῶν τε δοκιμῶν καὶ τῶν λεγομένων. Id est, Atque ex iis quae de animalibus dicuntur quibus honor exhibetur, haec maximè sunt quae probo.

Sunt autem & alii loci ubi rationem honoris certis quibusdam animalibus ab Aegyptiis habiti reddit: (& in nonnullis eadem quae illo in libro dicuntur) Ex iis est hic, Sympos. IIII, quaestione V,

Τὴν μὲν γὰρ μυγαλὴν ἐκπεριβάλλει λεγεύσθαι ὑπὸ Αἰγυπτίων, τυφλῶν ὄσθον, ὅτι

Nam muri araneo, qui caecus est, diuinos honores tributos ab Aegyptiis fuisse aiunt, quoniam
999. iii.

tenebras luce antiquiores arbi-
trabantur : eúmque è muribus
nasci,quíto partu, in nouilunio:
ac iecur eius diminui lumine lu-
næ deficiente.

Α τὸ σῶτος τῆ φωτὸς ἡγουῦτο προσδύπτον
πικτεσθαι δὲ αὐτῷ ἐκ μυῶν πέμπτῃ γε-
νεᾷ, νομιλεύας οὕτως. ἔτι δὲ μειοῦσθαι ὁ
ἦπαρ ἐν τοῖς ἀφανισμοῖς τῆς σελήνης.

Deinde & honoris tam leoni quàm ibidi exhibiti rationem reddit. Quum autē
alibi huius honoris mentionem faciat, tanquam ab omnibus AEgyptiis exhiberi so-
liti, in iB qua locum hunc paruo intervallo precedunt, de sacerdotibus nominatim
hoc dicit. Postquam enim ab eo dictus est porcus neque iu forma habere aliquid
magis absurdum, neque in natura magis illepidum, quàm sit in scarabeo, gry-
phe, crocodilo, felle: subiūgit, ὡς ὡς ἀγνωστῶν ἱερῶν Αἰγυπτίων ἀλλοις ἀλλοι πρὸς-
Φέρονται. id est, erga quæ, tāquam sanctissima, AEgyptii sacerdotes, alii erga a-
lia, se gerunt. Quamuis autem, quum scribit illis ita se erga ea ut sanctissima gere-
re, tacite innuat ea coli ab illis: quum tamen illud, non hoc, sonet Græcum loquendi
genus, non debuit à Xylandro ita reddi, Quorum alia ab aliis AEgyptiorum sa-
cerdotum coluntur. Quinetiam malè ἀγνωστῶν, quod de animalibus Plutarchus
dicit, ille ipsis sacerdotibus tribuit, totum enim locum ita vertit, Quorum alia ab a-
liis AEgyptiorum sacerdotum sanctissimis coluntur. Estque insuper animaduer-
tendum, non dici, loquendo de animalibus, ἀγνωστῶν, sed ὡς ἀγνωστῶν. Atque ut
abiter, Plutarchum cum Plutarcho conferre, id est, eius locos inter se, lectorem doceam:
dico, genus illud loquendi, πρὸς Φέρονται αὐτοῖς ὡς ἀγνωστῶν, respondere illi quod
habuimus antea ex libro De Iside & Osiride, πείνηντες ὡς θεοῖς.

Ceteros Plutarchi locos omittens, in quibus agit de iis quæ apud AEgyptios pecu-
liariter in more posita erant, venio ad quendam, qui miram quæ in conuiuiis eorum
receperat erat consuetudinem describit. Legimus enim in eo eius opusculo quod Con-
uiuium septem sapientum inscripsit, pag. 256 meæ editionis,

At AEgyptius sceletus (id est B
cadaver hominis exsiccatum, cui
ossa tantum supersunt) quem in
conuiuia inferentes, conuiuius pro-
ponunt, & hortantur ut recor-
dentur se non multo pòst tales
futuros, is quamuis ingratus &
intempestiuus comestator adue-
niat, tamen non omnino nullū
ibi locum habet: si quidem non
ad potandum & ad fruendum
deliciis, sed ad nautuum amorē
ac delectationem exhortatur, mo-
nētque ut vitam, quæ tempore est brevis, malis rebus longam non reddant.

Ο' δὲ Αἰγυπτῖος σκελετὸς, ὃν ὀπιτεκῶς
εἰς φέροντες εἰς τὰ συμπόσια προστίθενται,
καὶ πρὸς αὐτοὺς μεμνησθαι τάχα δὴ τοι-
ούτοις ἐσομένοις, καὶ ὅς ἄχαρις καὶ ἀνε-
ῶντος ὀπιτεκῶς ἦσαν, ὅμως ἔχοντα πῖνα καὶ ἔρ-
ν· εἰ μὴ
πρὸς τὸ πῖνα καὶ ἡδυπαθεῖν, ἀλλὰ πρὸς
φιλίαν καὶ ἀγάπην ἀλλήλων προστρέπε-
ται, καὶ πρὸς αὐτοὺς μὴ τὸν βίον, τὰς χρο-
νίας βραχυὸν ὄντα, πρὸς ἀγαθὰ καὶ κακοῖς μακρὸν
ποιεῖν.

suspectum
esse potest
hoc loco i-
stud uoca-
bulum.

Ab hoc AEgyptiorum in conuiuiis more, qui à Plutarcho describitur, ad alia quæ
alii scriptores in conuiuiis itidem, aut etiam simpliciter in coenæ, consuetæ illis fuisse
tradunt, veniendum est. Illorum autem scriptorum testimonia ex Athenæo depro-
mam. Ac primum, in more positum illis fuisse conuiuiorum luxum, & quidem maio-
rem quàm Persis, ex hoc Lyncei in AEgyptiacis loco, ubi quum AEgyptiorum cæ-
næ Persis antepomendas esse contendens, scribit,

Quum AEgyptii Ocho Per- C
sarum regi bellum intulissent, &
Persis victoria potitis rex AEgy-
ptiorum captiuus esset, comiter
ac benignè illum tradidit Ochus
etiam inuitauit ad cœnam. Quū
igitur splēdidus apparatus foret,
irridebat AEgyptius, tāquā viles

Αἰγυπτῖων ὀπιτετραπιδόρων ὅτι Ὡ-
ρον Περσῶν βασιλέα, καὶ νικηθέντων, ἐ-
πεὶ ἐχρεώτο ἀρχιμάλῳ ὅτι τῶν Αἰγυπτῖων
βασιλῆς, ὁ Ὡρος αὐτὸν φιλαδελφῶς
ἄγων, ἐκέλευσε καὶ ὅτι δεῖπνον. τῆς οὖν
πρὸς αὐτοὺς ἡμοδιῆς λαμπερῆς ὁ Αἰ-
γυπτῖος κατεγέλα, ὡς βέλτερος τοῦ

Πέρσου διατρωμόρου. εἰ δὲ θέλῃς (εἶπεν) εἰ-
 δύναι ὧ βασιλῶ πῶς δεῖ στείλλειν τοὺς βί-
 δαίμονας βασιλέας, ὅτι τρεῖς τοῖς ἐμοῖς
 ποτὶ ἡμοῖς μαγείροις προσκυνάσκει.
 σὺ Αἰγύπτιον δεῖπνον. καὶ κελεύσαντος, ἐ-
 πεί προσκυνάσκει, ἡσθεὶς ὁ Ὡχρὸς τῷ δει-
 πνῳ, κακὸν κακῶς σέ (εἶπεν) ὧ Αἰγύπτιε ἀ-
 πολέσειαι οἱ θεοί, ὅστις δεῖπνα τοιαῦτα κα-
 ταλιπῶν, ἐπεθύμησαι θοίνης ὥστε λεστέρας.

Sequitur apud Athenzum,

Τίνα δὲ λέγῃ τὰ Αἰγύπτια δεῖπνα, Πρω-
 ταγόριδης ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν δαφνικῶν
 ἀγῶνων διδασκῆ ἡμᾶς, λέγων οὕτως, Τεῖτε
 δὲ ἔστιν ἰδέα δεῖπνων, Αἰγυπτιακῆ, τραπέ-
 ζαν μὲν οὐ προσκυνάσκει, πινάκων δὲ πε-
 ριφερομένων.

Malè autem vertit quidam, Tertia cœnarum species est AEgyptiarū, in qui-
 bus non admouentur mensæ, &c. Non enim Αἰγυπτιακῶν, sed Αἰγυπτιακῆ scribit
 Protagorides: & duabus cœnarum speciebus propositis, tertiam quandam addit, quā
 esse AEgyptiam dicit.

Apud eundem Athenzum in fine libri primi legimus, istud esse argumēto AB-
 gyptios fuisse vinolentos, quod apud eos solos tanquam lege quadam cautum
 esset, antè vllum cibum brassicam elixam edere. Intelligit enim, illos ad vitandā
 ebrietatem hoc facere solitos fuisse. Apud eundem, in illa libri ultimi parte quæ in
 omnibus typographicis editionibus desideratur, legimus, coronam initio epularū
 dari solitam. Postquam enim dixit, φιλόζενος δὲ ὁ διθυραμβοποιὸς ἐν τῷ ὅτι τρα-
 φομένη δέπνῳ δεῖπνῳ ποιεῖται τὸν ἐφ' αὐτὸν τῆς δόξης, non longo intervallo subiū-
 git, τὰ τοῦ δὲ λέγῃ καὶ παρ' Αἰγυπτίων, ὡς Νικόμαχος φησὶ ἐν τομῇ.

Vinolentia autem illorum & alibi meminit: & quidem in fine libri primi scri-
 bitur ex Dione quodam Academico vinosos & bibaces AEgyptios fuisse: atque
 adeo inuentum apud eos fuisse inopix subsidium, vt qui propter illam vino de-
 stituefetur, ex ordeo confectum biberent. Eius autem potu adeo exhilarari so-
 litos vt canerent & saltarent, ac omnia facerent quæ qui vino ebrii sunt facere
 consueverunt.

Etiā δὲ τοφάγους vocat AEgyptios Hecateus, apud eundem, lib. 10: id est, pa-
 nis edaces: mentionem simul addens illius ordeacei potus: id est, ex ordeo confecti.
 Ac propterea (addit Athenzus) Alexis in libro περὶ αὐτοκρατίας scribit Boccho-
 rin & patrem eius Neochabin frugali victu vsos fuisse. Sed miretur quis quomodo
 facta mentione illius edacitatis panis, necnon illius ex ordeo confecti potus (quo solitos
 non minus quàm vini potu inebriari, modò legimus) subiungat, Ac propterea Ale-
 xis Bocchoridi & patri eius frugalitatis laudem tribuit. Sed intelligit (vt opinor)
 Ac propterea frugalitatis eorum tanquam rei quæ alioqui apud AEgyptios rara
 & notabilis esset, mentionē facit. Ceterum voluisse illos arbitror in hac frugalita-
 te, aut victu frugali (nisi quis μετέωρον τροφὴν moderatum victum, aut parcum & pa-
 rabilem, aut etiam tenuem interpretari malit) antiquum etiam morem representa-
 re, tanquā fortasse conātes eū reuocare. Legimus enim libro V, ex quodā Apollonio,
 καὶ παρ' Αἰγυπτίων ἡ τοπαλαὶὸν σωφρονικῶς διεξήρτη τὸ τῶν συμποσίων ἥθος. καὶ ἡ-
 μοῖς μὲν γὰρ εἰς δέπνον, ἔσθῃ τῇ λυγρῇ καὶ ὑπερωπῇ χρωόμενοι, καὶ οἶνω ποσὺν ὥς
 ἱκανὸς αὐτῶν ἦν τοῖς ἀνθρώποις. Id est, Quinetiam apud AEgyptios antiquitus cō-
 uiuia tēperanter celebrabantur. Sedentes enim cœnabant, vilissimo quidem
 sed saluberrimo cibo contenti: ac vino quantum ad exhilarādum animum sa-
 tis esset.

Persæ epulæ essent. Quod si vis
 (inquit) videre ô rex qualis beato
 rum regū victus esse debeat, per-
 mitte illis qui mei aliquando co-
 qui fuerūt AEgyptiam cœnam
 tibi struere. Quod quū fieri ius-
 sisset Ochus, & structa esset, ea
 delectatus, Malū te malè dū per-
 dāt (inquit) AEgyptie, qui, reli-
 ctis huiusmodi cœnis, viliores e-
 pulas expetiueris.

Quænam autem AEgyptia-
 cæ cœnæ essent, Protagorides
 libro de Daphnicis ludis primo
 nos docet, his verbis, Tertia cœ-
 narum species, est AEgyptiaca:
 quū mensæ non apponuntur, sed
 patinæ circumferuntur.

HENR. STEPHANVS LECTIO- nis Herodoti studiosis.

HACTENVS de Aegyptiacis quoque legibus & institutis quzdam velut appendix ad Herodotum, sicut antea de Persicis. Dare enim illam ampliorem minimè visum est, sicut nec hanc. Quam tamen quoniam titulus promittit nò historicorum tantum sed aliorum etiam scriptorum locos exhibituram, duorum poetarum, vnius inter tragicos celeberrimi, alterius inter comicos non incelebris, versus adiungam. Illius tragici, cui nomen est Sophocli, versus, (qui omnino assentiuntur his Herodoti pag. 64, verbis, ἐν τοῖσι αἱ μὲν γυναικες ἀγορεύουσι καὶ καπηλεύουσιν οἱ δ' ἄνδρες, καὶ οἴκοις ἐόντες, ὑφαίνουσι) in OEdipo Coloneo, pag. 283 meæ editionis, sunt hi,

Ὡς πάντ' ἐκείνω τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ νόμοις
φύσιν καὶ τεκνοῦσιν καὶ βίου τροφάς.
Ἐκείνῳ δ' οἱ μὲν ἄρσενες καὶ σῆρας
θαυνοῦσιν ἱερουργοῦντες, αἱ δ' οὐκ ἔχουσιν
τὰ βίου τροφὰ ποσειδῶνος αἰεὶ.

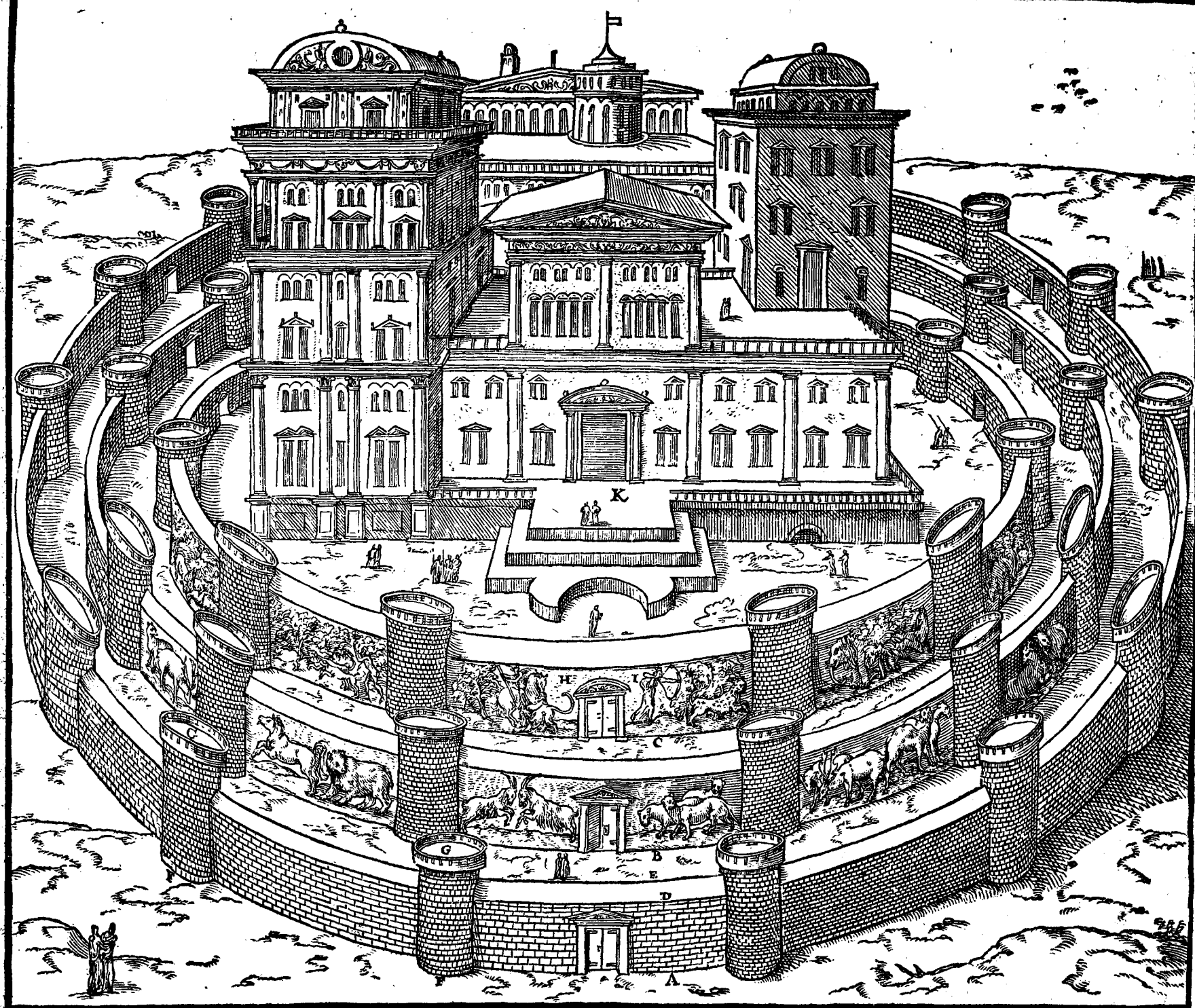
At verò Anaxandridæ comici versus sunt hi, aduersus Aegyptios, animalia, tanquam deos, colentes,

Οὐκ αὖθις δυνάμειν συμμαχεῖν ὑμῖν ἐγώ. Οὐθ' οἱ τέρεποι γὰρ ὁμοιοῦσιν, οὐθ' οἱ νόμοι Ἡμῶν, ἀπ' ἀλλήλων δ' ἐδέχουσιν πολὺ. Βοῦν περικυνεῖς, ἐγὼ δ' οὐκ ἴδω τοῖς θεοῖς. Τὴν ἐγγελλειν μέγιστον ἡγῆ δαίμονα, Ἡμεῖς δ' οὐκ ἴδωμεν μέγιστον ὡς δὲ πολὺ. Οὐκ ἐσθίεις ὕεα, ἐγὼ δ' ἐγὼ γ' ἡδύμην Μάλας τούτοις. κύνες σέβεις, τὴν δὲ δὲ ἐγώ,	ἐγώ, Τοῦτον καποθίουσιν λυγρὰ ἀνθρώπων. Τοῖς ἱερείαις ἐνθάδε, ἰδὼν ὁ λοκλήρας νόμος εἶναι, παρ' ὑμῖν δ' ὡς εἰκεν, ἀπηρξάμενος. Σὺ μὲν τὴν αἰλουραν κακὸν ἐχόντ' ἰδὼν ἰδής, Κλάμεις ἐγὼ δ' ἡδὲ δ' ἀποκτείνεις δέρας. Διεύαται παρ' ὑμῖν μυγάλη, παρ' ἐμοὶ δ' οὐ γ' οὐ.
--	--

Quos ita ex tempore reddidi,

Patrocinari non queo vobis ego. Nec moribus enim nos sumus nec legibus Consentiētes: dissidemus plurimum. Bouem tu adoras, sacrifico deis eū. Anguilla deus est maximus, te iudice, Obsoniorum iudicamus maximum. Haud es suillam, vescor hac ego libens.	Canem veneraris, ipse cōtrὰ verbero, Obsonium voratur illi quum meū. Nostra integri vult lex sacerdotes sicut Omni sui parte, integros haud vestra vult. Felem se habentem quum tu videris malè, Ploras: ego libens perimo, post pellē aufero. Araneus mus pollet istic, non & hic.
--	--

DESCRIPTION DV CHASTEAV
de Semiramis.

La roine Semiramis auoit basti en l'vne des deux parties de la ville, opposee à celle ou estoit situee la haute tour de Babylon, vn palais fort magnifique, ainsi descrit par Diodore Sicilien.

Ce palais estoit enuironné de trois enceintes d'ouurage de poterie, comme vous voyez. La premiere contenoit soixante stades de cinquante brasses de hauteur, A D. L'espesseur de trois cens briques, D E, garnie de tours de septante brasses de hauteur, F G.

La seconde comprenoit quarante stades, egale quant au reste à la premiere, horsmis que les briques deuant que les cuire auoyent

esté songneusement grauees de figures de plusieurs & diuerses bestes, faictes au vif, B.

La troisieme marquee C, estoit de trente stades, mais au reste plus haute & plus espesse que les autres, ornee d'un ouurage de relief excellemment beau, representant toutes manieres de chasse: & se voyoit là entre les chasseurs Ninus roy & mari de Semiramis, enfermant vn lion de son espieu, H: & Semiramis tuant vn pard d'un coup de fleche, I.

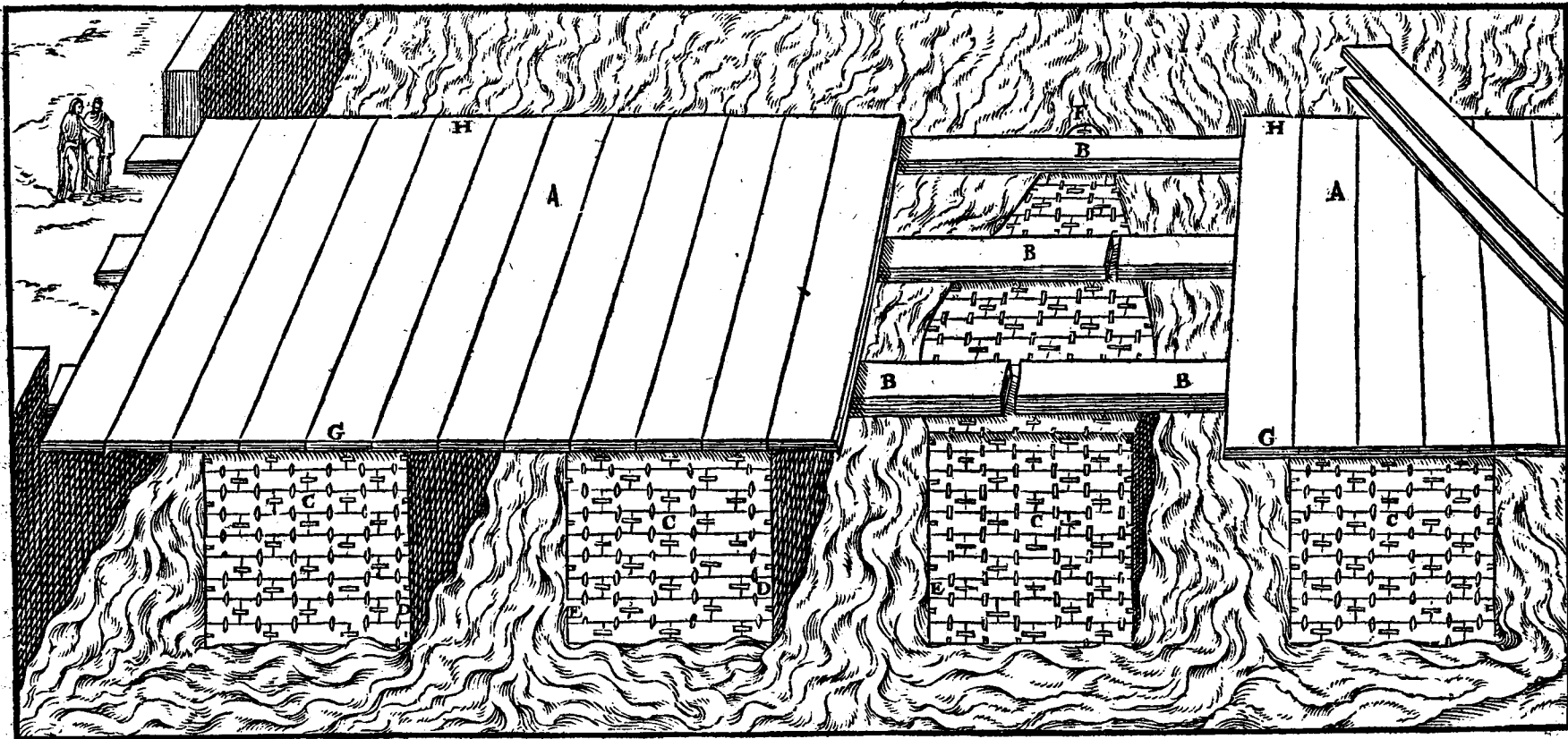
Quant à l'edifice du dedas, il n'est descrit par Herodote ni Diodore: & pourtant a esté ici representé à la fantasie du peintre.

HA
append
minim
histori
rum po
celebris
mnino
κακαπ
283 me

At

ΟΥ'κ αὖ ο
ΟΥ'θ' οἱ τε
Ἡμῶν, ἀπ
Βουῶν παρ
Τῶν ἐγγ
Ἡμῶν ὅ
ΟΥ'κ ἐσθ' ἴ
Μάλα γε το

Patrocina
Nec mori
gibus
Consentit
Bouem tu
Anguilla c
ce,
Obsonior
Haud es si
bens.

DESCRIPTION DV PONT DE BABYLON.

Ce pont de deux stades de longueur, & de trente pieds de largeur, G H, estoit ainsi basti.

Il n'y auoit point d'arches, mais on auoit fondé dans la riuiere certains gros pilastres de pierres liees enléble avec fer & plôb, ayâs vne areste à angles aigus en la partie plus basse qui fendoit la

riuiere, & puis s'arondissans peu à peu, iusques à la superficie quarrée, F C.

Ces pilastres auoyent de distance douze pieds seulement, D E. Sur icelles estoient premierement posees en long de grosses poutres, sur lesquelles estoient mises les planches de trauers, A.

H A
append
minim
historic
rum po
celebris

1

2

2

01

01

H/

Ba

T4

H/

01

Ma

Pat

Nec

8

Cor

Bou

Ang

c

Obl

Hau

b

INDEX EORVM QVAE APVD HERODOTVM

& Cetera sunt memorabilia.

Admonitum te volui, lector, quædam esse vbi eam quæ margini adscripta est interpretationem sequitur hic index, non alteram: quæ aliquando planè contraria est. Quinetiam in nonnullis locis ab hac illum scito discedere, vbi tamen nihil margini adscriptum habes.

A

A 19 (*961 ansea malè Sabæ pro*) & pag. 577. apud Abas erat Apollinis delubrum locuples 539 apud Abas redditioracula, Herodoti etiam ætate 539
Abantes, EVBoræ non minima portio 68
Abaris ferebatur fuisse Hyperboreus 267 de eo fabula, quæ dicebatur sagittam per vniuersam terram circumtulisse, nihil comedens *ibid.*
Abdera, (*plur. numero nastro gen.*) vrbis à Teiis condita in Thracia, quum eò traiecissent 77 vrbem Abdera, sicut Maronea & Dicea, Xerxes præterit 476 quum Abdera peruenisset Xerxes, hospitii fœdus cum Abderitis iniit, & acinace aureo ac tritremi auro intertexta eos donauit 572
Abrocomes & Hyperanthes, Darii filii, Xerxis fratres, super cadaver Leonidæ occumbunt *ib.*
Abronychus, Atheniësis, filius Lyci clis speculator apud Leonidæ 355
Abydus, vna vrbium quæ in Helleponto sitæ sunt 378. 452 Abydus ponte à Xerxe iungitur *Cief.* 665 Abydeni prætorii quoddam Xerxi extruunt 456
Acanthus vrbs 396 Acanthios Medica veste donat Xerxes 478 Acanthiorum mare 448
Accensio lucernarû, festi nomē 127 accipiter inter animantes Egyptiis sacras 128 accipitrem aut ibin qui necauerit apud Egyptios, siue volens, siue nolens, morte mulctatur 129 accipitres in vrbem Butum asportant sepeliendos 129 accipitrû paria septē, omen sunt septē Persis 219
Acephali populi 324 in pectoribus oculos habent *ibid.*
Aceratos, propheta in templo Delphico 540
Aces amnis 234 vnde oriatur *ib.*
Achæzæ Cereris tēplū & orgia 352
Achæmenes, Darii filius, Xerxis ex utroque parente germanus 187. 438. 471 Egypti præfex 438 Egyptiæ classi præfuit 471 bonum consiliū Demarati inuertit 325 ab Inaro interfectus 187. 438 Achæmenes alius, Cambylis pater 443
Achæmenidis, fratris Artocerxis in Egyptum expeditio *Cief.* 667 interficitur *ibid.* Amytis quomodo vltæ Achæmenidis filii necem *ibid.*
Achæmenidæ compellantur à Cambysē 213 Achæmenidarum tribus apud Pasargadas 60 ab his reges Persidæ sunt oriundi *ibid.*
Achæzorum, qui Iones è sedibus suis exegerunt, partes duodecim 68 ex illis fuerunt qui terrestres copias Xerxi suppeditarunt 507 Achæzorum in Athamantis portus actio 511. 512
Achelous fluuius 104. 481
Acheron fluuius 543
Achilleum oppidum 370
Achillis cursus, locus sic dictus 275
Achræphia vrbs 577
acinaces Martis, cui immolatur quotannis 276 acinaces Persicus in Helleponto abiectus à Xerxe 460 acinacem in calycē vino & sanguine plenū tingunt Scythæ in fodere inuendo 279
Acisus Danaës pater 399
Acrothoon vrbs 448
ex aculeis ahenum factum 285
Adicran, Libyæ rex, agro à Cyrenzis exutus, Apriæ se dedit 313
Adimantus Aristæ pater 485
Adimantus Ocyti filius, Corinthiorum classis dux, fugam facere vult 529
Adimanti dictum 547 Adimanti insolētia erga Themistoclē 547
Adimanti ducis turpis fuga 560
Adrastus, Midæ, Gordio prognati, filius 16. 19 fratris interceptor 16 Phryx *ib.* Adrastus quædammodum à Cræso sit exceptus 16 Adrastus Phryx à Cræso expiatus 17 Adrasto custodiam filii sui ad venationem exeuntis mandat Cræsus *ibid.* Adrastus cuspidē Cræsi filium trāsfordit, aprum volens transfigere 18 Adrastum miseratur Cræsus *ib.* Adrastus super Atys cadauere immolari vult *ibid.* Adrastus fratris & expiatoris sui interemptor 19 sese super bustum Atys transfodit *ibid.*
Adrastus, Talai filius, Sicyoniorû rex *ibid.* Polybi nepos 356 Egiali pater *ibid.* in Adrastum Clisthenis Sicyonii odiū 355 Adrastrati monumentum vult exterminare Clisthenes *ibid.* Adrastra honores, & dies festi erepti, Melanippo traditi 356
Adria à Phocensibus occupata 74
Adrymachidæ Libyes, Egyptum versus 317 eisdem fere quibus Egyptii moribus vtuntur *ibid.* Adrymachidarû vxores armillâ creâ i utroq; crure gestât 317
Æaces Sylofontis & Polycratis pater 245. 385 Æaces Sami tyrannus, ab Aristagora exutus tyrannide *ibid.*
Æaces, Sylofontis filius, Samios ad defectionem à sociis sollicitat 385 Sami reductus 389
Æaco sanum extructum 364
Æacus à classe Græcorum inuocatur 549
Æacides Samius 305
Æacidæ ab Æginetis, Thebanis missi 361
ædes Veneris in Cypro vnde extructa 49 ædes Mineræ 541 ædes Vulcani 145 ædes Protei, dicta Veneris hospitæ 146 ædes deorum & hominum ligneæ 293 ædes fulmine absumptæ 283
ædificii structura, in quo repositæ erant regis pecuniæ 151
ædificio ex vrbe Elephantina

apud quosdam Indos 229 ægroti apud quosdam Indos interficiuntur & comeduntur 228. 229 super ægrotos qui ad aræ sunt cinis sparsus 267
Egyptus fluminis donum 102
Egypti seu Egyptiacæ regionis natura *ibidem* eius longitudo *ibid.* Egyptus tota est palustris. vel, (*91 Græcum Verbum sonat*) est palus *ibid.* Egyptus est quam Nilus irrigat 108 quomodo irrigetur, vnde incipiat, & qua pateat in eam ingressus 144. 184 in regiones (vel potius præfecturas, quæ nomoi vocantur) diuisa 174 vrbes habitæ in ea sunt mille & viginti 179 montanæ Ciliciæ opposita est 115 qualis sit quæ parte Africam spectat 103 fossas habet 144 propter has inequitabilis & plaustris inhabilis *ib.* de Egypti magnitudine Ionum sententia 106 de eadem re Herodoti sententia *ibid.* plura mirabilia habet quàm omnis alia regio 115 sub Amasi rege maximè beata 179 Egypto potiùtur Persæ 185 ab Artocerxe deficit 667 *Cief.* ad Persas rediit 668
Egyptii cum Cyri familia cognationem sibi fingunt 183 Egyptii pleraque omnia diuersa à cæteris hominibus constituerunt instituta & iura, vt calicorum & fluminis diuersa est natura 115 eorû instituta & iura *ib.*
Egyptii omnium hominum primos se arbitrantur 100 Phrygas tamen esse priores concesserunt 101
Egyptii in septem hominum genera distributi 174 Egyptii hominum sapientissimi 173 multarû rerum cognitione cæteris antecellunt 154 Egyptiorum inuenta 101. 102 primi immortalitatem animarum asseuerarunt 554 primi annum excogitarunt, & in menses duodecim distribuerunt 101 ab illis excogitata *vide Cief.* pag. 134 prodigiorum sunt obseruantissimi 134 diuinationem certissimis diis vendicant *ibid.* Egyptii suis moribus & institutis sunt contenti 133 nullis aliis institutis vti volunt 136 nihil à Græcis mutuati 123 eorum in Græcos dictærum 105 quibus potissimum inter Egyptios Egyptiis sine agricultura fruges proueniunt 106 vt iactio semine in sua rura sues imitant *ibid.* Egyptii vitibus carent 133 eorum vinum ex ordeo *ibid.* fabis abstinent 116 eorum victus *ibid.* quo tempore sues immolent & earum carne vescantur 122
Egyptiorum sacra 134 eorum sacerdotes 117 eorum vnus est pontifex *ibid.* sunt rati 115. 116 Egyptiorum sacra

I N D E X.

- perstitutiones 128 & nomina-
tim circa bestias quasdam *ibid.*
illis sacrificia adempta 155,
deinde restituta 157 eorum
circa Cererem & Rhampsinitū
ceremoniz 154 deorum o-
mnia fere nomina ab Ægyptiis
ad Græcos perueniunt 123
duodecim deorum cognomina
primi Ægyptii in vsu habuerūt
102 primi diis aras & simula-
cra & delubra statuerunt *ibid.*
quorum deorum nomina ne-
sciant *ibidem* quorum deo-
rum oracula habent 134
dii aliquando eorum princi-
patum obtinebant 164 Æ-
gyptii pudenda circumcidunt
143 cum feris vescuntur 116
suum non alunt 323 quo tem-
pore fues immolent & earum
carne vescantur 122 eorum
victimæ 119 eorum ablutio-
nes post contactum suum 121
Ægyptii Thebanæ provinciz
ab ouibus abstinent & capras
immolant 118.119 contra Æ-
gyptii Mendisæ provinciz ca-
pris abstinent, & oues immolat
119 Ægyptiorum descriptio
qui sunt circa partem Ægypti
frumentariam 132 Ægyptio-
rum qui in paludibus sunt mo-
res & instituta 137 eorum lu-
tus & sepulturæ 135.136 eo-
rum mos in condiendis cadaue-
ribus 135 eorū scriptura & li-
terarum duplex vsus 116 Æ-
gyptii interpretes à quibus o-
riundi 170 Ægyptii pueri lin-
guam Græcam edocēt 170
Ægyptii maximè salubri cor-
pore ob ærem qui est immuta-
bilis 133 purgant se singulis
mensibus *ibid.* eorum capita
quàm firma, & cur 187 Ægy-
ptii medici cæteris præstantio-
res 240 apud Ægyptios viri
binas vestes habēt, formæ sin-
gulas 116 vestes eorum lineæ
quales 133 vnguenta 139 eo-
rum naues *ibid.*
Ægyptiorum reges 49.100.
102. 105. 141 sub Amari rege
beatissimi 179 eorum sub
duobus regibus calamitas 157
Ægyptii bellatores in magno
contemptu Sethoni regi suo
163 quid sub eo passi *ib.* Æ-
gyptiorum rex Sesostris impe-
rio Æthiopia potitur 145 Æ-
gyptii à rege Aprie cur descie-
runt 313 Ægyptii libertatem
adepti duodecim sibi reges cō-
stituerunt 166
Ægypto minatur interitum
Cambyses circiter decem an-
nos natus 183 Ægyptii in fu-
gam vertuntur 186 Ægyptii
morte mulctati à Cambyse quē
Apin celebrarent, cur 195 Æ-
gyptiorum clades à Cyrenæis
accepta 313 Ægyptii à Cam-
byse subacti, à Persis deficiunt
435 à Xerxe subacti 438
Ægyptii & Phœnices cōmea-
tus comportant exercitus Per-
sico 449
Ægyptius quidam vocalissi-
mus 206
Ægyptio thorace in pugna ve-
runtur Persæ 64
Ænea vrbs 480
Ænesidemus Pataici filius, satelles
Hippocratis 494 Æneside-
mus Theronis pater 499
ænigma Hipparcho per visionem
dictum 351
Ænus vrbs 288
Æoles inuadit Cræsus 11 Æoles
à Cræso subacti 312 Æoles
Cyro se dedere volunt 66 nō re-
cipiunt *ib.* Æoles & Iones he-
reditarii Cābyis serui 100 Æo-
les circa oram Iliadem capti 380
Æoles in Xerxis classe militan-
tes & eorum armatura 470
Æoles Sestum tenentes 633
Æolicæ vndecim ciuitates 69
Æolicæ ciuitates insulares quin-
que 70. Æolicæ & Ionicæ di-
tionis collatio 69
Æolidensium oppidum incensum
539
Æolus Arhamantis filius 511
Æor apud Scythas virum significat
294
Æorpara, id est, viricidæ, Amazo-
nes dictæ lingua Scythica 294
Æquitati iniquitas iniusta 46
Ægyptiorum nunquam im-
mutatur 133 æris mutatione
existunt præcipuè morbi 133
Ærarium Atheniensium 489
Æropus 578 Philippi filius 580
Alcetæ pater *ibid.* Æropus
Echemi pater 595
Æs apud Æthiopas omnium rarissi-
mum 193 æs apud Scythas
non est in vsu 280
Æris alieni debitor mendacio ob-
noxius 65 æs alienum debe-
re, apud Persas turpe est 65
Æris alieni debitor cadauer pa-
tris deponit apud Ægyptios
160 ære alieno liberatur apud
Spartam, in regis obitu, qui aut
regi aut reipublicæ sit obstrictus
401 vt & apud Persas *ibid.*
pro ære aurum mercantes Æ-
ginoræ 618
Æristodinæ 334
Ærei viri Psammithico auxiliantur
169
Æreū totū Mardonii præsepe 614
Æsanius, Grini pater 309
Æschines, Nothonis filius 418
Bretrienfium primarius *ibid.*
non sinit Atheniensium auxilia-
torum quatuor millia secū peri-
re 418
Æschreus, Lycomedis pater 532
Æschronia tribus 194
Æschylus EVphorionis filius 171
Æsopus fabularum scriptor 159
Æstas vbi semper nubila est 265
Æthiopia regno solus Sesostris
Ægypti rex, potitus 145
Æthiopia terrarum habitatarum
ultima 233 eius descriptio &
quarum rerum ferax sit *ibid.*
Æthiopes quomodo redditi mā-
fuctiores 113 Æthiopum regi
tradunt se Ægyptii *ib.* Æthio-
pes pudenda circumcidunt 143
Æthiopes ad quos misit Cam-
byses, qui & quales 191 aduer-
sus Æthiopes Macrobios Cam-
bylis bellum 190 & f. Æthio-
pes, qui Cambysem iuuarunt cō-
tra Macrobios Æthiopes 228
eorum descriptio *ib.* Æthiopes
vnde macrobii existant 193
Æthiopum regis cum Ictyopha-
gis colloquia 192 Æthio-
pum varia genera cum Xer-
xe militantium 464.465 eorum
distinctiones, arma, vestitus &
duces *ibid.*
Æthiopicus lapis 159
Ætolus Males Agaristæ prociis
428 germanus Titormi *ibid.*
affines Medi & Persæ similiter co-
lunt 64
Æthiæ termini 107 deserta 113
Æthiæ superiora æstas semper
obtinet 110
africus pluuiosissimus 110
Agæus, Elei pater 429
Agamemnon Orestis pater 29 A-
gamemnon Pelopides 496
Agarista, Clithenis filia, Græcorū
præstantissimo destinata 428
circa eam & totius Græciæ præ-
stantissimos iuuenes acta *ibid.*
Agaristæ liberi 430
Agarista, Hippocratis ex Aga-
rista nati, filia 430 Xanthippo
nupta 431 eius visum in so-
mnis *ib.* Periclis mater *ibid.*
Agathyrus 292 eorum mores &
instituta *ibid.*
Agathyrus, Herculis filius 258
vnde *ibid.*
Agasicles, vir Halicarnasseus 67
legem Apollinis Triopii ausus
violare 67
Agenor Cilicis Phœnicis pater
469
ager Caicus 390 ager Crestoni-
cus, & Pæonius 481 ager Pla-
tænsis 589 ager Carystius 628
agricultores cōtemptissimi apud
Thracas 331
agricultura Ægyptiorū nulla 106
Agefilus Doriagi filius 514
Agefilus Hippocratidæ fil. 576
Agetus, Alcides filius 403 amicus
Aristonis *ibid.* vxorem suam
Aristoni collocat *ibid.*
agger visu mirabilis à Nitocri ag-
gestus 84 agger Samiorū 210
Agis Menaris pater 404
Aglauriæ Cecropis filiz tēplū 545
Aglomachi turris 315
Agora oppidi nomen 461
Agrianes fluuius 288
Agrianes 334
Agyllenses, Agyllæi 76 mala illis
immissa propter Phœnces *ib.*
æheni pro monumento relictū de-
scriptio 285 in Scythia *ibid.*
ahenum æs aculeis sagittarū fa-
ctum 285 ahenum à Samiis fa-
ctum ad exemplum crateris Ar-
golicæ 310 vnde *ibid.*
Aiæci naus ad Salaminem reposita
572 Ajax Telamonis fil. à Græ-
corum classe inuocatur 549 A-
iax pro heroe habitus 355
Aimnestus Spartiata, Mardonii
interfector 612 eius interitus
cum trecentis aliis *ibid.*
Aimnestus Platænsis 615
Alabanda vrbs 578
Alabandenses in Caria 511
Alarodii 227 alarodii cum Xer-
xe militantes 467 eorum ar-
matura & dux *ibid.*
Alazeris Baræorum rex 316 e-
ius interitus *ibid.*
Albæ columnæ sic dictæ 378
Albus murus Memphiticus 226
Album litus, ora sic dicta 449
Alcaus, Herculis filius 4
Alcaus, cuius pronepos Argon
Sardium rex 4
Alcæi poetæ fuga 370 eius arma
suspenderunt in Sigco Atheni-
ses 370
Alcámenes Telecli filius 513
Alcetes pater Amyntæ 580 Ætrops
filius 580
Alcibiades Cliniz pater 533
Alcides Ageti pater 403
Alcimachus Euphorbi pater 418
Alcmæon Megaclis filius 427 e-
ius officium erga Lydos ad o-
ræculum Delphicum missos 427
Cræsi in eum ob id munificentiæ
427 Alcmæon quomodo se
auro maximè onerari 428 eius
domus inde ditata *ibid.* alia
Cræsi in illum beneficia *ibid.*
Alcmæon victor in Olympicis
ibid. Alcmæon qui ad Cræsum
se contulit, Megaclis pater 429
Alcmæonidæ profugi 27 profugi
propter Pisistratidas 353
Alcmæonidæ Persas in Athenien-
ses excitant necne 426 tyran-
norum hostes maximi *ibid.* Al-
cmæonidæ tyrannidis oscores
427 quomodo pulsi Athenis *ib.*
alcmæonidæ clypeum Persis o-
stenderint necne 427 alcmæo-
nidarum laus 427 alcmæonidæ
per Græciam quomodo cele-
bres facti 430 alcmæonidæ ob-
noxii crimini piaculari 25
Alcmæonides 427
Alcmæna mater Herculis 119.165
Alcon, præciis Agaristæ 429
alex ludus à Lydis inuentus 45
alex lusus Cereris & Rhampi-
niti 154
Alex Mineræ templum 29.614
Alei filii 483
Aleuz filii 609
Aleuadæ *ibid.*
Aleuadæ Thessaliæ reges, eo-
rum nuntii ad Xerxem missi ve-
succurrat contra Græcos 497
Alexander, Priami filius 2 Helena
rapti *ibid.* Alexander, Helenæ
raptor 146 de Alexandro & He-
lena historia 146 & f. Alexan-
der ex Sparta triduo Ilium pen-
uenit 149
Alexander Amyntæ victus a
origine Græcus 604
Alexander Macedo, Amyntæ
filius 355. 503. 580 Alexander,
Amyntæ filius, vult Persarum in-
solentiam vlscisci, & vlsciscitur
336 eius prudentia 336
Alexander septimus à Perdic-
ca, Macedonū tyrannidē quo-
modo obtinuit 578
Alexander Atheniensis hor-
tatur ad paciscendum cū Mar-
donio 580 eius colloquium
cum Atheniensibus 604 Mar-
donii causam prodit *ibid.*
Alexander Macedo aureus a-
pud Delphos 572
Alexander in Olympico certami-
ne cursor primo proximus 337
Algæ Achæiæ 503
Alilat, eadem quæ Vranis 185
Alitta, Venus dicta ab arabibus 63
Alizones 273
Allectus Sidonii Tetramnesti pa-
ter 471

I N D E X.

- alluvione fluminis agros decurtat-
tos,compensat Aegypti rex 145
in Alopecis Atticae bustum Anchi-
moli 354
Alpenus vicus 504
alpeni vici 523
alpenus oppidum 518
Alpheus & Maron Orsiphanto ge-
niti 512 eorū virtus ad Ther-
mopylas *ibid.*
Alpis fluvius 272
Alyattes, Sadyattes successor 7
eius acta memoratu digna *ibi-
dem* alyattes qua ratione My-
lerum obsidebat 7
alyattis morbus 8 alyattis cū
Tharsibulo passionis initia 9
alyattis donaria Delphos missa
10
alyattis interitus 10 eius se-
pulcrum quale & vbi 44 à qui-
bus constructum *ibid.*
alyattis filius Pantaleon 44 a-
lyattis filia, Ariena 33
Alysonii 215
Amasis rex 120.159
Amasis Aegypti rex 12 ad eum
se confert Solon 12 eius cum
Croeso foedus 35 amasis mis-
sus ad sedandos Aegyptios, ab
Apria, regnum occupat 173.174
eius res gestae, insolens respon-
sum ad aprien 174.177 & seq.
amasis cum Cyrensis amicitia
180 amasis, aprie successor,
Aegypti rex 177 eius res gestae,
solertia, contemptus, ingenium
ibid. & seq. amasis Græcorum
amator 179 amasis dona in
Græciam missa 181 amasis
primus Cyprum cepit & tribu-
tariam fecit 181 contra ama-
sin Cambyfis expeditio 182 a-
masis cambysem eludit missa a-
prie filia profusa 182 amasis
uxorem vnde velit ducere 180
eius vxor, *ibid.* amasis, Psam-
meniti pater 186 amasis obi-
tus *ibid.* sepulcrum *ibid.* in
amasis cadaver Cambyse con-
tumelia 189
amasis literæ ad Polycratem
201 amasis cum Polycrate ius
hospitii soluit 202
amasis mortuus, verberatus &
flagris cæsus, postea crematur
189.190 pro amasi rege ha-
bitus *ibid.*
Amasis, vir Maraphius, dux
contra Barceos 316
Amasis contra Barceos com-
mentum 732
amasis Cyrenen diripi non
vult 328 postea poenitentia
ducitur *ibid.*
Amastris Otanis filia, vxor Xer-
xis 463
Amathuntis obsidio: circa eam ge-
sta ab Onesilo & Persis 376
& seq.
Amathusi ad Iones nolunt defi-
cere 374 amathusi obsessi
ibid.
Amaxampeus fons 274 locus e-
tiam vnde fuit, sic dictus 274
à Græcis *ibid.* sacræ viz
Amazones, Aorpata à Scythis ap-
pellatæ 294 earum cum
Græcis bellum *ibidem*
earum cum Sauromatis bellū,
quo agnitæ sūt esse foeminae 294
quomodo cum Scythis mixtæ
295 Amazones viros suos à pa-
rentibus quomodo & quod ab-
duxerint 295.296 Amazones
linguam Scytharum ediscunt
quum viri non possent Amazo-
num linguam addiscere 295
in Amazonidas præclarū facinus
Atheniensium 595
ambitus vrbis Ecbatanorum 47
Athenarum *ibid.*
Amestris, Xerxis vxor 477 eius
amiculum 630
Amyntes Lycurgi 429 Agari-
tis proci *ibid.*
amicus purpurei à Croeso cōcre-
mati in honorem oraculi Del-
phici 20 amictus Babylonio-
rum 90
amicus solers possessio pretiosis-
sima 338 amici casū flet Psam-
menitis non liberorum 188
amiculum Sylofontis Dario datū,
quid ei profuerit 245 & seq.
amiculum Amestris Xerxi da-
tum, quorū malorum causa 630
Amilcar Hannonis filius 499
Carthaginienis dux contra Ge-
lonem missus *ibid.* eius res ge-
stæ & interitus *ibid.*
Amilcari sacrificia instituta 500
Aminias Palleneus, vir Athenien-
sis 557 Artemisiam fugientem
insequitur 560 eius virtus &
præstantia in pugna navali *ib.*
Aminocles Cratineus 509 è nau-
fragio classis Persicæ diuca fa-
ctus, & quomodo *ibid.*
Amitres dux classis à Xerxe reli-
ctæ 573
Ammonis oraculum in Africa 19
oraculum 113 Ammonem Io-
uem appellant Aegyptii 119
Ammonii Aegyptiorum & Æ-
thiopum coloni 119 aduer-
sus Ammonios Cambyfis bel-
lum 190 & seq. Ammonios
diripi iubet Cambyfes 193
contra Ammonios copiæ missæ
194 Ammonii 321
Ammoniorū rex Etearchus 113
amnes, Hermus 36 Tigris 86
Gyndes *ib.* Aces 234 Tearus
287 Scythiæ amnes 272 Tri-
ton 319. Marfyas 378 Pencus
448 Cataractes, vbi 450 Lycus
451 Lyffus 476 amnis Chidorū
480 amnis Sperchius 512 amniū
nomina *ibid.*
amnis, cui ab Argo posteri sacrifici-
cant, Temenidas servat 519
Amyntas à Megabyzo poscitur a-
quam & terrā 334 eius pruden-
tia circa Persas nuntios & filii
insolentia 334.335 Amyntas Ale-
xandri pater 503 & 578. 580
Amyntas Gyge pater 578
amyntas Alcetæ filius 580
Amompharetus Pausaniz obtem-
perare non vult & locum dese-
rere 607 circa eum & Pausa-
niam & Athenienses acta 607.
608 & seq. Amompharetus
Spartiatæ 614 eius virtus *ibid.*
Amomphareti sepulcrum apud
Lacedæmonios 610
de amore Xerxis & nece Mafistæ
vide 632
amoribus puerorum dediti Persæ
& Græci 180
amores quomodo tractant Cau-
nii 79
Amorgis interitus 379
Ampa vrbs 387
Ampelos promontorium Toro-
næum 486
Amphiarai oraculum 19 eius o-
raculum verax à Croeso reper-
tum 20 ad amphiarai oraculū
donaria à Croeso missa 22 am-
phiarus, Amphilochoi pater 216
amphiarai optio 577 amphia-
rai delubrum *ibid.*
Amphicæa vrbs 539
Amphicrates Samiorum rex 209
Amphictyones 180. 583 amphi-
ctyones epigrammatis & cippis
ornarunt Leonidē & alios du-
ces 523 amphictyonum sedilia
512 amphictyones templū quod
nunc Delphis est, trecentis talē-
tis construendum locarūt 333
amphictyonis delubrum 512
amphictyonidis Ceteris templū
512
Amphilochus, Amphiarai filius
226 colonia ab eo deducta *ib.*
Amphilochus & Calchas è Troia
disiecti 470
Amphilytus Acarnan ariolus 26
Amphionis filia clauda 366
Amphissa vrbs 538
Amphitryon & Alcmena Hercules
parentes 119
Amyrgij Scythæ 463
Amyrtæus rex 162
amyrtæus Pausiris pater 189 re-
gnum vt amisit *ibid.*
Amytheon, Melampodis pater 122
Anacharsis 271 anacharsis, ob
adductos ritus externos, inter-
fectus 281.282 anacharsidis ge-
nus & dignitas apud reges Scy-
tharum 282 de anacharside a-
lius sermo 282 anacharsidis de
Græcis & Lacedæmonis rela-
tio 282 anacharsin vidisse se
negant Scythæ 282 cur, *ibid.*
Anacreon Teius in conclavi cum
Polycrate, quum aduenerunt le-
gati ab Oroete 237
Anaphanes, Otanis filius, dux Cis-
siorum in Xerxis exercitu 463
Anaphlysta 291
Anaxandrides & Ariston Spartia-
tarum reges 29 anaxandrides
Leonidæ pater 513 anaxan-
drides, Leontis filius, Spartæ
rex 344. 513 anaxandrides Cleo-
menis pater 354.496 anaxan-
drides Doris pater 496 ana-
xandridæ duarum vxorum li-
beri 345 anaxandridæ altera v-
xor cum priore infœcunda ab
ephoris iniuncta, cur 344 ana-
xandrides edibus binis habita-
bat, habēs vxores duas 344 a-
naxandrides Cleobroto pater 587
anaxandrides Theopompi filius
576
Anauia Phrygiæ vrbs 458
Anaxilaus Archidami filius 576
Anaxilaus in matrimonium duxit
Terilli filiam 499 anaxilaus
Critinei filius *ibid.* Rhegij ty-
rannus *ibid.* anaxileus tyran-
nus Rheginus 388 Scythis
regis hostis, consilium dat Sa-
mus Zanclem occupandi 388
Anchimolius, Asteris filius, ad pel-
lendos Pisistratidas Sparta mis-
sus 353 eius interitus 354
eius bustum *ibid.*
ancillarum opus maximum circa
Alyattis sepulcrum 44
ancora ferrea à Sophane gestari
solita in prælio 616
Andérica, pagus Assyriæ 84
andérica, Eretriensibus data 425
Andreas Myronis pater 428
Andrij pecunias Themistocli dare
negant 568
Androbulus Timonis pater 487
Androcratis herois sanum 594
Andromeda Persei vxor, Persem
ex Persco perperit 463 Cephei
filia 492
Androdamas Theomestoris pa-
ter 557.612
Androphagi 261.292.293. eorum
mores & descriptio *ibid.* an-
drophagorum fuga 300
androphinges 128
Andrus 265 andrus à Græcis
obfessa, cur 568
Aneristus Sperthieci pater & filius
484.485
angaris, ion Persæ quid appellant
p.562
Angites flumen 477
Angrus fluvius 272
anguis ingens in templo ab Athe-
niensibus obseruatus 541
anguilla sacra Aegyptiis 131
animalia quæ ab hominibus e-
duntur, feracia & fœtuosa: quæ
noxia sunt, parum fœtuosa
231 animalia in saxis primi
sculpsērunt Aegyptij 102 ani-
malia quomodo in suis vestibus
pingant qui Caucasum incolunt
94
animantem non interimunt Indi
219 animantes tam volucres
quàm quadrupes in India ma-
iores quàm alii in locis 231
præter equos *ibid.*
animā hominis immortalē primi
dixerunt Aegyptii 154 de animæ
immortalitate, & errationibus
Aegyptiorum & Græcorū sen-
tentia 154
animus iniunctus Psammeniti 188
animus Lycophronis iniunctus
& obstinatus 208
anonæ difficultas per Lydiam 45
annum primi Aegyptij compere-
runt 101 distinxerunt in 12 me-
ses *ibid.*
anni vitæ apud Æthiops & apud
Persas 192 anni hominum vi-
tæ 14
annorum 15 millia à Dionysio ad
Amasin regem 165
annulum signatorium gestant Ba-
bylonij singuli 90 annulus Po-
lycratis signatorius 202
Anopæa, via sic dicta 518
antacæ, cete ingentia sic dicta 274
Antagoras Hegetoridæ pater 617
Antandrus ab Otane capta 338 an-
tandrus Pelasgis 456
Anthela oppidum 504 vicus 512
Anthemus Histizo oblata 370
Antylla vrbs, 140 in calceamenta
datur vxori eius qui in Ægy-
pto regnat. *ibid.*
Anticharis Elconii consilium Do-
rio datum 345 de Heraclea
rer. ii.

condenda <i>ibid.</i>		Apparitæ 216	314 Arcefilai clades à Libybus	Argiuz femina à Phonicibus ta-
Anticyra 517	Apriz filia 182	accepta 314 arcefilai interi-	tus, à fratre strangulati 314	ptæ i argiuorum mulierum fa-
Antidorus Lénius Græcus à Xer-	apries Ægypti rex, Psammis filius,	314 arcefilai successior in regno Bat-	archelai successior in regno Bat-	ror & infamia 599. 600 argui
xe ad Græcos transfugit 532	regum fortunatissimus 173 res	tus claudus 314 arcefi-	archelai successior in regno Bat-	mercede à Pisistrato conducti,
Antiochus, Tifameni pater 599	ab eo gesta <i>ibid.</i> & f. aprie	laus redux in patriam, oraculi	archelai successior in regno Bat-	contra athenienses 26 argiuo-
Antiphemus & Rhodus 493	infortunium 173 clades apud	immemor, eius dira facinora	archelai successior in regno Bat-	rum regio 37 argiuorum cum
Antipater, Orgis filius 478 Xer-	Cyrenços <i>ibid.</i> apries proelio	315 arcefilai eos qui in turrem	archelai successior in regno Bat-	Lacedæmonii contentio de a-
xianus vt excepit copias <i>ibid.</i>	viçtus 175 viuis captus ab	Agilomachi confugerant, cremat	archelai successior in regno Bat-	gro Thyrea 37 argui cur se su-
antistite 83	Amasi vt tractatus <i>ibid.</i> aprie	315 arcefilai Cambyfi Cyrenen	archelai successior in regno Bat-	periores Lacedæmonii dicant
antistita apud Delphos subor-	interitus & sepultura 175 aprie	tradidit, tributum instituit. 316	archelai successior in regno Bat-	38 argui à Lacedæmonii
nata, <i>vide</i> Perialla	successior Amasis 177	Arcefilai filia 180 Amasis vxor <i>ib.</i>	archelai successior in regno Bat-	vincuntur 38 argiuorum lex
Anysis rex Ægypti, successior Afsy-	Apúnthij Thracæ Plesthorio indig-	Archer, Danai gener, Phthii	archelai successior in regno Bat-	38 argui cur tonis capitibus
chis, cæcus 161 eius res ge-	genæ deo, OEbazum immolant	Achæi filius 140	archelai successior in regno Bat-	quam antea criniti <i>ib.</i> argui
stæ 161 & seq. imperium suum	634	Archeri vrbis 140	archelai successior in regno Bat-	musica præstantes inter Græ-
recuperat 162	aquæ sacrificant Persæ 61 aquarû	Archelai vnde sic dicti 356	archelai successior in regno Bat-	cos 241 argui contra atheniē-
Anysis vrbis 161	diuortia in Ægypto 144 aqua	archelaus Agesilai filius 513	archelai successior in regno Bat-	ses ab Æginetis accessit 363
Anysis plaga 175	quomodo importetur in arida	Archestratidas Athenagoræ pater	archelai successior in regno Bat-	argui auxilia negat. Æginetis 415
Aorizus, Masangis pater 465	Syriæ loca 184 aquam in arida	622	archelai successior in regno Bat-	argiuorum quinquaginta Cleo-
Apaturia facta 69	locum quomodo deportari per	architecti solertia 151	archelai successior in regno Bat-	menes interemit 410 argiuorû
aper eximie magnitudinis apud	canalem Arabum rex 185 aqua	architectus Eupalinus 210	archelai successior in regno Bat-	serui res & magistratus domi-
Myfios: & deuastationes ab eo	adeo inualida vt nihil super eam	architectus Rhæcus 210	archelai successior in regno Bat-	norum suscipiunt 411 à filiis
factæ 16 aper in Libya nullus	innatare possit, sed omnia vel li-	architectus Mandrocles Samius	archelai successior in regno Bat-	cæforum post eieçti, Tyrinthem
est 325	gno leuiora in profundum cant	287	archelai successior in regno Bat-	obtinent <i>ibidem</i> eorum bel-
apes loca trans Istrum obtinentes	193 aqua fontana, & eius natura	Archæ & Lycopæ virtus ad Sa-	archelai successior in regno Bat-	lum diuturnum cum dominis
332 quum tamen sint omni-	321 alia similis <i>ib.</i> aqua Stygis	rum 208	archelai successior in regno Bat-	<i>ibidem</i> argiuorum sex millia
no frigoris intolerantes <i>ibid.</i>	407 per eam iusiurandum <i>ibid.</i>	archias alius Archiæ Samii filius	archelai successior in regno Bat-	à Lacedæmonii interempta
Aphetæ, loci nomen 510	vbi aqua hæc & vnde manat 408	208	archelai successior in regno Bat-	491. 492 argui cum Lacedæ-
Aphidnæ à Titaco indigena Tyn-	aquarum inopia 318	Archidamus, Zeuxidami filius	archelai successior in regno Bat-	monii pacisci volunt, 491 par-
daridis proditæ 615	aquatilia animantia sacra 131	407	archelai successior in regno Bat-	tem imperii à Lacedæmonii
Aphrodisias insula 317	aquiminaria Delphos à Cræso	archidamus, Anaxandridæ filius	archelai successior in regno Bat-	poscunt 492 argiuorum re-
Aphthitana plaga 175	missa 21	576	archelai successior in regno Bat-	spõsum de auxilio cõtra Medos
Aphytis 480	ara à Chuis donata 160 ara Apol-	Archidices fama per Græciam 160	archelai successior in regno Bat-	ferendo 491. argiuorum nuntii
Apia vrbis 108	linis ab Aristeo extrui iussa 260	Archilochus Papius 6 eius Iambus	archelai successior in regno Bat-	Susa missi 493 argui, Persæ in
Apia, tellus 275	ara Dianæ Orthosie 287 ara	trimeter <i>ibid.</i>	archelai successior in regno Bat-	Græciam accessores 493 cur,
Apidanus fluuius 482	ventis statuta in Thya 505	arcus vtendi Scytharum artificium	archelai successior in regno Bat-	<i>ibid.</i> argiuorum tyrannus Phi-
Api aula à Psammiticho facta 69	aras non extruit Persæ 61 aras	33 arcus semper intentus, rum-	archelai successior in regno Bat-	don 429 argui contra Thebas
apis, quem Græci <i>imago</i> 169.	primi statuere Ægyptii 102 aræ	pitur 178 arcus ab Æthiope	archelai successior in regno Bat-	cum Polynice militantes 595
194. 195 eius descriptio, cere-	& delubra præterquam Marti	Persarum regi missus 192. 196	archelai successior in regno Bat-	argiuorum prælium 600
moniz Ægyptiorum circa eum,	vbi non fiant 275	arcus Herculis 258	archelai successior in regno Bat-	Argippæi populi, qui: calui: eorû
quum apparuit 195 è vacca	Arabiz mons 103	Arcaibus præstantiores se iudi-	archelai successior in regno Bat-	viçtus 263 & alii <i>ibid.</i>
genitus <i>ibid.</i> à Cambyse vulnera-	arabia vbi sita & quæ & qualis re-	cant Lacedæmonii 28 de eo-	archelai successior in regno Bat-	Argonautarum posterii Minyæ, è
tur <i>ibid.</i> apis è vulnere extin-	gio 231	rum terra occupanda consulunt	archelai successior in regno Bat-	Lemno eieçti, à Lacedæmonii
ctus 196 apis, multis Ægy-	Arabes cum mulieribus suis vt	oraculum <i>ibid.</i> arcades 68	archelai successior in regno Bat-	recepti, circa vtrosque acta 307
ptiis quomodo mortem attulit	miscantur 92 Arabum fœdus	arcadas aduersus Spartam solli-	archelai successior in regno Bat-	Ariazus Gergis pater 467
<i>ibid.</i>	cum Cambyse initum 185 Ara-	citat Cleomenes 407 arcadum	archelai successior in regno Bat-	Ariabignes, Darii filius, præfectus
Apollinem Cræsus inuocat 41 a-	bes maxime fidem seruant inter	prælium 600	archelai successior in regno Bat-	classi Xerxis 470. 559 Xerxis
pollo inuocatus à Cræso, signem	homines 185	Ardys, Gygis filius, Sadyattæ pa-	archelai successior in regno Bat-	frater <i>ibid.</i> eius interitus <i>ibid.</i>
pyræ extinguit <i>ib.</i> apollo, Græ-	arabes Dario immorigeri 224	ter, Sardium tyrannus, post pa-	archelai successior in regno Bat-	in arida loca aquam quomodo
corû deus 42 præcipue à Cræso	arabes tributorû immunes 226	terem regnavit 7 ab eo acta <i>ib.</i>	archelai successior in regno Bat-	per canalem deportari arabû
coli solitus <i>ibid.</i> secundum apol-	arabes Cambyfi prælo aduer-	Arcius pagus atheniensium 545	archelai successior in regno Bat-	rex 185
linis beneficium & gratia erga	sus Ægyptum 224 arabes mil-	arenæ cumuli Cambyfis exercitû	archelai successior in regno Bat-	Aridus Nêrbalus Arbali, dux in
Cræsum 43 apollo Ismenius 43.	lena talenta thuris Dario pendit	obruunt 194	archelai successior in regno Bat-	classe Xerxis 471
577. apollinis Ismenii templum	228 arabes in exercitu Xerxis	Argadeus, Iouis filius 355	archelai successior in regno Bat-	Aridolis Alabandenſium tyran-
352 apollo Triopius 67 apol-	militantes 464 eorum dux &	Argæus Philippi pater 580 Per-	archelai successior in regno Bat-	nus 511
linis oraculû 134 apollo, Oñris,	armatura 464. 465 arabes Xer-	dicæ filius <i>ib.</i>	archelai successior in regno Bat-	Ariena, Astiyagi cur & à quibus
ſeu Dionysi, & Isidis filius 171	xis equites 468	Arganthonii regis cum Phocenſi-	archelai successior in regno Bat-	nuprum data 33 Alyattis filia 33
apollo à Latona occultatus <i>ib.</i>	Arabum rex aquam in arida loca	bus amicitia 75	archelai successior in regno Bat-	aries sacra vrna à Thebanis fo-
apollo ab Iside commendatus	per canalem quomodo depor-	arganthonius Tartessi rex 74. 75	archelai successior in regno Bat-	pelitur 119
271 apollinis ara ab Aristeo ex-	tarit 185	eius vitæ tempus, & mors 75	archelai successior in regno Bat-	Ariaramnes 443 vir Persæ, amicus
trui iussa 260 apollinis tem-	Arabica regio 104 arabicæ regio-	argentum apud Scythas non in v-	archelai successior in regno Bat-	regis: ei cum Phœnicibus ca-
plum 170 apollinis templum	nis odor mirificus 233	su 280 argentum Aryandicum	archelai successior in regno Bat-	put præcisum 559
171 apollinis templum à Mæle-	arabicus sinus 104. 268	316 argenti ferax Lydia 348	archelai successior in regno Bat-	Arii 227
ſis structum 180 apollinis de-	Ararus fluuius 272	Argilus Græcia vrbis 477	archelai successior in regno Bat-	arii in exercitu Xerxis militantes
lubrum apud abas 539 apollo,	aratum in Scythicam regionem	Argi lucus 409	archelai successior in regno Bat-	464 eorum armatura & eorû
Ægyptiacæ Orus 171 apollo,	cœlitus demissum 256	Argiopius dictus Melœis amnis	archelai successior in regno Bat-	dux <i>ibid.</i>
Oëtoſyrus dictus 275 apollo-	Araxus fluuius 93 qualis & quan-	609	archelai successior in regno Bat-	arii dicti Medi 463
linis simulacrum apud Laconi-	tus <i>ibid.</i>	Argis & Opis virgines Hyperbo-	archelai successior in regno Bat-	arima Scythæ vnum vocant 264
cæm in Thornace 31 apollinis	araxes, contra solem orientem	rez 267 earum hymni, sepul-	archelai successior in regno Bat-	Arimaspi 234 viri vnoculi <i>ibid.</i>
simulacrum Delum referri ius-	fluens 268	crum <i>ibid.</i>	archelai successior in regno Bat-	qui & vbi <i>ibid.</i> & 259
sum, vnde raptum fuerat, cur &	Arbalus Aridij pater 471	Argon, primus Heraclidarum, Sar-	archelai successior in regno Bat-	Arimaspei versus 260
quomodo 425 apollo Sileni	arbores fructus odore perinde ac	dium rex 4 Nini filius, Beli ne-	archelai successior in regno Bat-	ariolus amphilytus acarnen 260
Marſyæ pellem vbi suspendit	vinum, incubriantes 93 arbori-	pos, Alæzi pronepos <i>ibid.</i>	archelai successior in regno Bat-	Ariomardus, Artyphij germanus,
450 apollo Prouis 577 eius fa-	bus viçitantes homines 263	argos Græciæ ciuitates omnes an-	archelai successior in regno Bat-	Caspiorum dux 464
num <i>ibid.</i>	arbor, cui nomen est Ponticum	tecellens 1 argos viris desola-	archelai successior in regno Bat-	ariomardus, Darii & Parmyis fi-
Apollonia in Ponto Euxino 288	263	tum 411 argos Persis quàm a-	archelai successior in regno Bat-	lius 466 dux Moschorum &
apollonia quæ est in sinu Ionico	arbores omnes in Thera præter	mica 493	archelai successior in regno Bat-	Tibarenorum <i>ibid.</i>
623 in apollonia sacræ solis o-	vrnam aridæ factæ 309	Argos, lucum sic dictum, capit	archelai successior in regno Bat-	Ariom Methymnæus, citharæ-
ues 623	Arcefilai 314	Cleomenes, quum argos ciui-	archelai successior in regno Bat-	us 9 primus docuit dirthy-
Apollophanes Bisaltis pater 389	Arcefilaus Batti filius 313	tatem capturum se speraret 410	archelai successior in regno Bat-	rambum <i>ibid.</i> delphino infidēs
apologus Cyri 66	Arcefilaus in Samum profugus		archelai successior in regno Bat-	veçtus ad Tznaron <i>ibid.</i> fabula

- de Arione *ibid.* & 10 Arionis custodia detentus *ibid.*
 Arionis donarium apud Tenarum 10
 Ariphron Xanthippi pater 431
 576
 Aripithes Scylæ pater 281 rex Scytharum *ibid.* quomodo occisus 283
 Arisba Methymnæis subiecta 70 cur, *ibid.*
 Aristagoras Cymæus Æolum tyrannus 305
 • aristagoras Cyzicenus *ib.*
 aristagoras, Molpagoræ filius, Histixi gener, ac consobrinus 339 Mileti procurator *ibid.* à Naxiis exulibus sollicitatur ad eos reducendos 340 rationes ab eo initæ & circa eum & Naxios acta *ibid.* aristagoras Artapherni suadet Naxum ducere exercitum 340 aristagoræ cum Megabate dissensio Naxios iuuat 341. 342 aristagoræ bellum contra Persas dissuadet Hecataeus 343 aristagoras à Dario deficit 343 Milesiorum statum immutat, tyrannides alias euerit 343. 344 Spartam missus ad societatem comparandam 344 eius oratio ad Cleomenem pro auxilio reportando 347 eius & Cleomenis colloquutiones 347. 348 *cf.* circa eos acta *ibid.* aristagoras ad filiam Cleomenis admitti vult 348 admittit quale responsum tulerit 348 Sparta excedit 349 aristagoras, vir solers & prudens in quo lapsus 349 à Cleomene eiecitus Athenas venit 371 eadem proponit quæ Lacedæmonii *ibid.* voti compos fit & quomodo 371 aristagoræ oratio ad Iones, eos ad defectionem sollicitans 371. 372 consilium Ionibus damnosum 371 expeditio contra Sardis 371 372 aristagoras mentis impos 380 de fuga deliberat *ibid.* eius varia consilia in tantis perturbationibus *ibid.* aristagoras cū exercitu in Thracia interemptus 380 aristagoras Milesius Persarum seruus 439
 Aristagoræ frater Charopinus 372
 Aristagoras Heraclidis filius 343 captus *ibid.*
 Aristagoras Hegesistrati pater 622
 Aristæas Adimanti filius 485
 Aristæus Proconnesius, versificator, Castrobii filius 259
 De Aristæo sermo 260. 261 *cf. seq.*
 Aristides Lyfmachi filius, 555
 561 Atheniensis, in exilium à populo eiecitus 555 aristides Themistocli haud amicus 554 similitatem missam facit pro bono communi patriæ *ibid.* aristides vir optimus Atheniensium atque iustissimus 555 aristides nuntium affert Græcos vndique ad Salaminem circumuentos 555. 556 aristidis res gestæ 561 aristides dux Atheniensium ad Platæas 597
 Aristocrates, Calambi pater 407
 Aristocyprus, Soliorum rex 377
 Philocypro filius *ibid.* eius interitus *ibid.*
 Aristodemus 308 eius liberi *ibid.* aristodemus 398 eius interitus *ibid.*
 aristodemus 523
 aristodemus à Leonida remissus, 523 fugax dictus, *ibid.* aristodemus probro notatus 523 culpam in pugnam ad Platæas delet *ibid.* aristodemus qui solus trecentorum quod ex Thermopylis euasisset, dedecus accepit & si præclare ad Platæas se gessit, inuidiam tamen non vitauit & de tractionem 615 honore de functorum caruit *ibid.*
 aristodemi vxor Ægina 398
 Aristodemus, Aristomachi filius 514. 576
 Aristodicus, Heraclidis filius, Cumæus 73. aristodici acta circa Paçyam 73 oraculum tenet *ibid.*
 Aristogiton & Harmodius, Geophyrzi, interfectores Hipparchi 351
 Aristolaidis filius Lycurgus 24
 Aristomachus 398
 Aristomachus Cleonidæ filius 514
 aristomachus Cleodæ filius 576
 ariston Byzantius 305
 Ariston rex Spartæ 402 circa eius vxores duas & tertiam acta 402 aristonis commentum vt Ageti vxorem sibi ducat 403 ariston Demaratæ pater 403 eius dictum super filio nato *ibid.*
 Ariston & Anaxandridas Spartiarum reges 29
 Aristonis vxor ex heroe Astrobaco grauida 405
 Aristonice Pythia 487
 Aristonymus Clisthenis pater 428
 Aristophantus, Cobonis pater 404
 Aristophilides Tarentinorum rex 244 exploratores Persas detinet *ibid.*
 Arizanti Medorum gens 48
 arma Martia sponte extra templi Delphicum apparent 540 arma Persarum 455 armorum genera populorum quierant in Xerxis exercitu 462. 463. 464. *cf. seq.*
 armatura comitatus Xerxis in Græciam 455 armatura Massilii optima 593
 Armenii cum Xerxe militantes 465 eorum armatura & dux *ibid.*
 Armenus mons 32
 Arpoxais Targitai apud Scythas filius 256
 Arsames, pater Hyfaspis Darii patris 96
 arsames Darii filius, Vtiurū & Mycorum dux 464
 Arsames Darii filius & Artystonz Cyri filiz 465 dux Arabum & Æthiopum *ibid.*
 Arsannes 443
 artaba, mensura Persica 88
 Artabanus, bellum cōtra Scythas Dario dissuadet 285
 artabani, Hyfaspis filii, Darii fratris, Xerxis patrui, oratio, qua dissuadet bellum Græcis inferre 440 artabano interdium Xerxem sequi in Græciam *ibid.* artabanus in regio solio sedet, in cubili regio dormit, regis amictum induit 445. 446 artabani oratio priori cōtraria 446 artabanus comes expeditionis in Græciam, cui antea fuerat interdium 456 artabanus, belli in Græciam dissuasor, Tirintatæchmæ pater 467 artabani sententia de Xerxis expeditione, eius cum Xerxe colloquium, vtriusque rationes 457. 458 *cf. seq.* artabanus domum à Xerxe remissus 459. 460 ei sceptrū à Xerxe permissum *ibid.*
 artabanus artyphei pater 464
 artabanus Bagasagis pater 466
 artabanus Tigranis pater 536
 Artabates Pharnazatis pater 464
 Artabazi filius Tritæchmes 88
 artabazus Chorasmiurū & Parthorum dux, Pharnacis filius 464 artabazus, Pharnacis filius, vir illustris 574 eius res gestæ *ibid.* cum Mardonio remanet in Europa *ibid.* artabazi exercitum ad Potidæā maris æliss & restagnatio affligit 575 causa tanti mali vnde orta *ibid.* circa artabazum & Potidæenses acta 575 artabazis Pharnacis filii, cum Mardonio colloquium, & consilium eiusdem de pugna non incipienda 602 artabazus, dissuasor relinquendi in Græcia Mardonii & pugnz contra Græcos à Mardonio suscipiendæ 612 eius consilia & res gestæ & fuga, defuncto Mardonio 612. *cf. seq.* artabazus fuga quomodo per Thessaliam sic elapsus 621
 Artace 392 incensa *ibid.*
 Artacia vrbs 260
 Artachæus Artæi pater 448
 Artachæus, Hotaspis filius 463
 Artachæus, fossæ apud Acanthum faciendæ præfectus 478 eius interitus *ibid.* statura *ibid.* funus *ibidem*
 artachæi sacrificatur ab Acanthis ex oraculo 478
 artachæus Artayntæ pater 575
 Artæus, artachæi 448
 artæus azanis pater 464
 Artaphernes Darii frater ex patre, Sardibus præfectus 338. 358 artaphernes sollicitatur ab aristagora ad reducendos Naxiorum exules 340 circa eos acta *ibid.* *cf. seq.* artaphernis exercitus aristagoræ missus, duce Megabate 341
 artaphernes contra Iones deletus imperator 380 res gestæ *ibid.* artaphernis dictum 381 artaphernes, artaphernis Darii fratris filius, contra athenas missus 416
 artaphernis filius, Datis ad Marathonem collega, 466 dux Lydorum & Myforum *ibid.*
 Artaxerxes filius Xerxis 475. 493
 Artayctes, Chorasmis, dux Mæcronum & Mofynæcorum 466
 Sesti præses *ibid.* artayctes Xerxis prætor 633 præfectus Sesti *ibid.* vir facinorosus in Protefilai pecuniis *ibid.* in mulierum concubitibus *ibid.* in feminas in templo Protefilai 452 in manus atheniensem vt venerit 634 suspensus p. 625 suspensus filio ante patris oculos saxi obruto 634 alia circa eum acta *ibid.* eius auus paternus artembares 635 artayctæ filius coram patre saxi obrutus 634
 Artayntes Artachæi, dux classis à Xerxe relicte 575 artayntes dux in classe Persarum, profugus 627 artayntes probis impetitus à Masiste 629 Masistem interficere vult *ibid.* à Xenagora humi eliditur 629
 Artaynta, Masistæ filia, Dario filio à Xerxe collocata, & ab eodē adamata 630
 Arteatz, Persarum genus 60
 Artembares vir inter Medos clarus 54 artembaris filius à Cyro verberibus affectus inter ludendum *ibid.* artembaris querelæ propter verbera filio inflicta 54. 55
 Artembares auus paternus Artayctæ qui apud Persas orationem habuit 625 quam, *ibid.* eius oratio ad Cyrum de Persica regione relinquenda & meliore eligenda 635
 Artemisia contra Græcos expeditionem sequuta 471 eius genus & animi præstantia, virilitas *ib.* eius imperium *ibid.* ad bellum sponte animata *ibid.* artemisiz naues post Sidonias illustrissimæ 472 sententiæ inter socios omnes, optimæ *ibid.* artemisiz consilium de non tentanda ad Salaminem pugna 551 prudens *ib.* sed non vincit 552 artemisiz facinus, quo seruata est & Xerxe laudata 558 artemisiz nauē Calydensem impingit & demergit 558 artemisiam insequitur Aminias Palleneus, & vt seruata 560 præmium propositum ei qui viuam cepisset, & quantum *ibid.*
 artemisiz in concilium à Xerxe adhibita: de relinquenda Græcia eius consilium 564 Artemisiam dimittit Xerxes, deducendos ei dat liberos regios 565
 Artemidis. i. Dianæ, templum 504
 Artemisium 267. 503
 Artimpasa, Venus 275
 Artiscus amnis 288
 Artobazanes, Darii filius, cū Xerxe de regno contendit 436
 Artochmes, Darii gener, Phrygū & Armeniorum dux 465
 Artontes, Bagæi pater 240
 artontes, Mardonii filius 620
 Artoxerxes id est, *μὲν ἀπὸ τοῦ*, magnus bellator 417
 Artybius vir inter Persas eximius 376
 Artybii interitus *ibid.*
 Artybii equus qualia edoctus 377
 Artyphius filius Artabani, Gandariorum & Dadicarum dux 464
 999. iii.

- artypheus Ariomardi germanus 464
 Arystona ex vxoribus Dario maxime adamata 465 cum talari ex auro tunica à Dario efficta *ibid.* Gobryz mater *ibid.* Cyri filia *ibid.*
 arura quid 175
 aruspex Deiphonus 623
 Aryandes Ægypti prator à Cambyse factus 316 eius mortis causa *ibid.*
 aryandicum argentum 316
 Asbystæ Libyes 317 eorum descriptio *ibid.*
 Ascalon Palæstinz vrbs 49
 aschy, quid 263
 Asia, Promethei vxor 271
 asia qualis & quanta 268 asia Libyz par 270 asiam Europæ parem faciunt nonnulli 267 asia india tenuis habitatur 268 asiz nomen vnde fuerit impositum 271
 asiam Persæ putant sibi necessitudine coniunctam 3 asiz superioris imperio potiti assyrii, & quâdiu 46 asiam subigit Phraortes 48 asiz imperium amittunt Medi 49 asiz imperio Scythæ potiuntur *ib.* asiz imperium tenuerunt Scythæ annis 28 p. 50
 Asiz quædam planities 234
 Asias tribus, Sardis sic vocata 271
 Asina ciuitas 553
 asinos singulos singula nauigia per flumen Babylonem commendant, eosque viuos, habentia 90 asinorum vox Darianis multum auxiliatur contra equos Scytharum, quomodo 301 asinos, fugiens Darius, in castris relinquit, cur 303.304 asini cornibus præditi, vbi 324 asini nunquam bibentes 324
 asinarii cum matre Demarati concubitus 405
 Asius Corys filius, filii Mancæ, 271
 Asiam denominauit *ibid.*
 Asmach, id est, sinistra regis assistentes 112
 Asonides 505
 Asopii 589
 Asopi filiz Thebe & Ægina 360
 asopus amnis 512.589.597 Thebanis limes factus ab Atheniensibus 422
 Asopodorus Timandri filius 613
 Aspathines à Persarum primoribus 215 in femore percussus à mago 219
 asphaltus Babylonica 82 asphaltus è puteo hauritur, vbi 426
 Asia vrbs 480
 Asseus, & Asseia Minerva 8
 Assyria, quæ & vbi 107.268 eius siccitas 89 eius oppida celeberrima 81 horum est Ninus 48
 assyrii à Græcis dicti Syrii 463 assyrii quandiu Asiz superioris imperio potiti 46 ab assyriis Medi deficiunt 46 assyrii ab illis subiguntur 50 *Asia de assyriis vide 46.48.49.50. & 81.89.463.*
 Aster, Anchimolii pater 353
 Astrobacus heros, Demarati pater 406 eius conditorium *ibid.*
 Astyages, Cyaxaris filius 19 Medorum rex 32.33.50 ausus maternus Cyri 34 eius dominatio à Cyro sublata 19 à Cyro capitur 32 bello victus, tenetur 34 eius filia, Mandane 50 *De Astyage plura vide 50.51.55.56.57.58. & 60.61.62.*
 astyagis & Cræsi affinitas 32 vnde orta *ibid.* & 33
 Asychis Mycerini successor 160 res ab eo gestæ *ibid.* & seq.
 Atarbechis vrbs 118
 per Atarnem ad urbem Carinam itur 456
 in Atanide regione est Malena 390 atarneus ager, qui & Mylius 74.565
 atarnes fluuius 272
 Atarnes Hydaspis Arsamæ filius 521 Darij regis frater *ibid.*
 Phratagunz pater 521
 Athamas Æoli filius inito cū Ino consilio, necem Phryxo machinatur 511 athamantis domum ac sanum veneratur Xerxes 512
 Athenades Trachinius 517
 Athenagoras, Archekratidæ filius, legatus Samius 622
 Athenæ, Ionicarum urbium sola quondam insignis 67 earum tyrannus Pisistratus 24 tyrannus liberatæ 351.353 capite 544.585 earum muri à Medo ambusti 359 à Mardonio incensæ 589
 atheniensium origo vetus 497
 athen. sub Pelasgis, erant Pelasgi, Cranai dicti: sub rege Cecrope, Cecropidæ: Erechtheo imperium adepti, Athenienses vocati: deinde Iones, ab Ione Xuthi filio 542.543
 Iones appellari nolebant 67 Ionibus auxiliantur aduersus Persas 371 Iones ab illis deferuntur 373 inter Græcos sapientia primi 25 eorum prudentia 529.596 eorum virtus in proelio 614.627 laus fortitudinis ad Marathonem ab illis parva 419.424.596
 atheniens. trecentorum virtus 592 athen. Græciz liberatores, & regis repulsores 486 nautici primum facti 489 in pugna nauali præstantissimi p. st. Æginetas 560 atheniensium vires è nauibus quantæ 548 *vide Athenienses & Æginetas.*
 Atheniensibus leges à Solone conditæ 12 iureiurando à Solone adacti ad eas seruandas *ib.* Athidiis duodecim rem diuinam facientes 421
 atheniensium filij Naxum à Pisistrato translati 27
 atheniensium vxores vxorem & liberos Lycidæ lapidibus obruerunt, post obrutum à suis maritis Lycidam 585
 Athen. vxores quendam, qui vnus ex omnibus erat è bello redux, fibulis cōfecerunt 363 propterea earum vestis Doris in eadem mutata 364
 atheniensium vxores à Pelasgis raptæ 433
 atheniensium prytaneum 68
 atheniensium tribus 356 quando earum nomina fuerint immutata 356
 athen. panegyries, ad est. publici conuentus 423
 atheniensium edictum 541
 atheniensium imperio vt potitus sit Pisistratus, & quæ potestas fecerit 25.27 athen. tyrannis liberati omnium Gr. primi 355.360 sub tyrannis inirmi, paria libertate validissimi 365
 atheniensium duo potentissimi post tyrannos pullos, Clisthenes & Isagoras 355
 athen. & Laced. Græcorum præstantissimi 23 athen. quantum Lacedæmonius deserat 497
 athen. ad murorum oppugnationem Lacedæmonis antecellunt 614
 atheniensium vxores & liberos alere volunt Laced. & alii focis, durante bello Medico 582
 atheniensium pulchræ res gestæ præ Tegeatis 595
 athenienses Tegeatis digniores habitati *ibid.*
 athenienses inter & Æginetas gesta 362.397.414.416.489
 in Atheniensem & Æginetarum præsidio mare contra Xerxem 513
 athenienses in pugna nauali præstantissimi post Æginetas 560
 Græcorum præstantissimi in pugna nauali ad Eubœam 528.533
 atheniensium duces nolunt ferre Græci classarii 528
 atheniensium proelium cum finitimis apud Eleusinem 13
 contra Peloponneses egrediuntur 358 eos vincunt *ibid.*
 & seq. atheniensium confictus cum Medis 424 eorum exercitus vt instructus 423
 atheniensium contra Carystios bellum 628
 athenienses Sestii obsident 632
 athenienses urbem deserunt 541
 atheniensium arx occupata à Cleomene 358 urbem deserunt 541.542
 athenienses superstitibus cum arce obfessi 544.545
 vt capti & tractati 545
 athenienses Sardis mittunt ad contrahendam cum Persis societatem 358
 Dario terram & aquam promittunt legati, *ib.* eo nomine accusati *ibid.*
 Sardis inuadunt 435 apud Darium semper insimulati 416
 contra eos expeditio sumpta *ibid.*
 atheniensium victoria de Persis 424
 atheniensium iniuriæ Persis illatæ 439
 initium pugne contra barbaros fecerit 557
 præcipui Persicæ cladis auctores 558 in Salaminem quomodo transierint 585
 inter athen. Hippiam & Artaphernem gesta 370.371
 atheniensium legatio Spartam missa 586
 athen. orationes dux 582
 Attica multo magis ad austrum vergit quàm Lemnus 434
 attica Cheronesus 435
 attica regio non equitabilis 589
 attica gens, quæ Pelasgica erat, quum in Hellenes transiit, linguam Pelasgorum perdidit 23
 atticus medimnus 88
 medimnus farinx, non adiecto vocab. atticus 400
 atticarum feminarum vestis Doris in eadem mutata 363
 atticarum mulierum cædes, post cæfos earum filios 434
 attica oppressa à Pisistrato 24
 attica quæret ingressi Dares 359
 atticæ magnam partem vastant Persæ 419
 Athos mons 396.448 eius descriptio *ibid.* circa athen. iactura classis Persicæ 416 cum effodiunt Persarum copias 448
vide &
 Athres fluuius 272
 Aschibitana plaga 175
 Atlas fluuius 272
 atlas mons 322 eius descriptio 322
 atlantes solem cur excoercent, vnde dicti *ibidem* atlantes, homines innominati 322 eorum descriptio *ibid.*
 atlanticum mare 93
 Atossa, Smerdis soror 214 atossa Cambylis soror & Smerdis, eadem Cambylis vxor & magi 224 post Darii *ibid.* Xerxis mater 436
 atossæ vicus in marmilla, à quo & quomodo sanatum 242
 atossæ potentia apud Darium 436
 Atarmyttium vrbs 456
 ataynes, Itramitis filius, dux eorum qui Pactyes vocabantur 464
 Attaginus, Mardonium conuiuio excipit Thebis 589. *vide & 620.*
 Attica, *vide post Athenæ & Athenienses.*
 Arys Cræsi filius, 4 inter æquales primus 15 de aty filio somnium Cræsi 15 somnio territus accipit filio vxorem Cræsus 15
 atys, pater Lydi, à quo totus pop. cognominatus est Lydus 4
 atys, Lydorum rex, Mantis regis filius, Tyrreni pater 45
 AVchata Scytharum genus 256
 AVras & Atlas fluuii ex Hæmi iugis fluentes 272
 auri maiorem partem quomodo Indi sibi comparent 230.231
 aurum apud Indos multi & spatiosi montes suggerunt Cræsi 682
 auri magna copia in septentrionalibus Europæ plagis 234
 aurum ramenta quæ è Tmolodequuntur 44
 auri rameta è quodam lacu vt virgines è limo extrahant 325
 auri immensa vis à Gyge Delphis dicata, & donata patre aureæ sex, pondo triginta talentorum 6 auro & argento referta tentoria 618 ex auro & argenteo à quo primum percussus nummi 44
 aurum adhibent ad omnia armorum genera Masageta 99
 auro & argento constrati lecti 618
 auro merces commutant Carthag cū Libybus 326
 aurum pro ære mercatur Æginetæ à seruis 618
 auro quantum ferre possit donatur Alcmaeon à Cræso 417
 aurum sacrum à regibus custoditum apud Scythas 256
 aurum quod erat in Theauris Darii, quomodo liquefceret & seruaretur 227
 omne aurum vrbis atque argentum è muris dispersit in Strymonē Boges 475
 aureus tripes apud Delphos 618
 aurea phiala in balneo Her-

- 257 aurei crateres & phialæ, & alia vasa potoria necnon sacci super plaustra, interlucentibus intus inclusis ex auro & argento lebetibus 618 aurea pocula oblata sibi Cleomenes recusat accipere 249 aureum arærum, iugum, securis, & phiala, cælo delapsa in Scythiam: & circa illa ostentum 256 aureæ compedes Democedi datæ 241 aureis catenis alligati apud Æthiopes illi qui sunt in carcere, 193 aureum & argenteum nummum primi Lydi ad vtendum percusserunt 44
 Aureacea arena, quæ à formicis egeritur 230
 aures hominibus magis incredulæ quàm oculi 4 aures ianitori Darii & alteri ab Intapher ne præcisæ 235 aures sibi præcidit Zopyrus 251 aures Partarbemi ab Apria præcisæ & cur 174
 AVchisæ Libyes 317
 AVes 320 aratores 324
 auster pluuiosissimus 110
 Autefion 308.398
 Autodicus Cleadis pater 620
 AVtomoli 112
 Autonos & Phylacus heroes, eorum fana 541
 Auxesæ & Damæ simulacra 361.362
 auxilia euocata à Cræso 37.38 auxilia Polycratis Cambyfi missa 203 quò deuenierint *ibid.* auxilia Theffalorum à Pisistratidis euocata 353 auxilia Æginætarum contra Athenienses Thebanis data 361 auxilia Lydis veniunt à Persis 373 auxilia Ionum Milefis lata 383 auxilia Spartanorū contra Medos missa Athenas, sed serò 426
 Axis fluius 480
 Azanes Artæzi Sogdiorum dux 464
 Aziris, à Cyrensis habitata 317
 Aziristum vrbs à quo & vbi condita 313
 Azotes, Syriæ vrbs, diutissimam inter omnes obsidionem sustinuit 171
- B
- BAbylon vrbs quæ & quanta 81 & *seq.* Babylonis centrum portæ 82 babylon vt exstructa *ibid.* & *seq.* babylon in duas dirempta regiones 85 babylon primò capta, à Cyro 88 eius potentia *ibid.* tertiam afix partem æquat *ibid.* eius principatus siue satrapia longè maxima *ib.* babylon secundò capta 253 quomodo tractata à Dariò *ib.*
 à Babyloniis Græci quæ acceperint 145
 Babyloniolum leges 90 amictus & cultus *ib.* nauigia 89 sepulchra 92 lucus funebres 92 cum mulieribus vt misceantur 92 eorum tres tribus nullo alio nisi piscibus victitant 93
 Babyloniolum fœdus cum Cræso initum 35 babyloniolum cum Cyro confictus 87 babyloniolum rebellio, ad bellum apparatus 249 obsidentur 250 mulieres strangulant, nec rem frumentariam absumant *ibid.* babyloniolum tria millia patibulis affixa 253 babyloniolum tyrannus Labynetus 35 babylonii reges 84
 Babylonica regio 89
 Babylonicum talentum quid valeat 225
 Bacchi festum 122 & eius sacra 134 à Smyrnis celebrata 69
 bacchi delubrum 287
 Bacchanalia Scythæ cur improbant 283
 Bacchiadæ apud Corinthios 368
 Bacidis oraculum 534.403 depugna nauali Xerxis 561
 Baetii in Xerxis exercitu militantes 493 eorum dux & armatura 463.464 Baetii Xerxis equites 48
 Badres Pasargades nauticis copiis dux contra Barceos 316
 Badres Hyftanis filius, Cabeleum & Milyarum dux 466
 Bagæus, Artontis filius, ad Oracè interimendum delectus 240
 Bagæus Mardonis pater 575
 Bagafaces Artabani filius, dux Thracum 466
 balteus Herculis 258 in extrema commiffura habens phialam auream *ibid.*
 barba prolixa nascès sacrificæ seu ancistitæ Mineræ, est ominosa 80.565 barbam quibufvis aliis hominibus promissioem gestant Pygmæi *Cref.* 681
 barbara gens minus dextra quàm Græca 25 *Vel potius*, minus dexteritatis habet. barbaros potius quàm Græcos in mortuum scire decet: atque hoc illis exprobratur 618 barbarorum vociferatio in pugna 610 barbarorum fuga cum Artabazo 612 barbarorum ingès strages 425.514
 Barce, nomen vici Baetrianæ regionis, barceis donati 329
 Barce à quibus & quomodo condita 314 obfessa 327
 barcei Cambyfi se dedunt 187
 barcei, interfectores Arcefilai 316.317 circa eos & Persas acta 327 barcei à Pheretima, Arcefilai matre, vt misere tractati 318 barcei ad Darium transportati, vico Baetrianæ regionis donati 329
 Bares dux Cyrenen vult diripi 328 obstat Amasis *ibid.*
 baris nauigii nomen 140
 Basilides Herodoti pater 576
 bassaria, ferè quædam 324
 Battus rex, Polymnesti filius ex Phronima concubina 309.311
 batti vitium linguæ, 311 vnde dictus sit battus 311 batto regi honores habiti 314 batti filia Amasis vxor 180 battum Libyes regem appellant 311
 Battus Arcefilai pater 313 Battus Zoë conditor *ibid.*
 Battus claudus, Arcefilai successor 314
 Battus tertius, felix appellatus 313
 Battiadæ inter cæteros barceos cur non direpti 328
 de beatitudine Cræso interrogati, Solonis responsum 12 beatus ante obitum nemo appellandus 14.15 beatus ex viucentibus nemo 40 beatissimum omnium Tellum Atheniensem cur Solon iudicari 12 beatos post Tellum Atheniensem quos iudicari 13 beatum se prædicat Xerxes 456 beatorum insula, regio sic dicta 194
 beccos, id est, panis, Phrygia lingua 101 prima vox à pueris edita coram quibus nemo vocem edidisset *ibid.*
 bellariis multis vruntur Persæ 63
Bellum. In bello quomodo se gerant Scythæ erga mortuos & captiuos 277 E bello & rapto viuere, pulchrum apud Thraces 331 *Bella varia ab Herodoto descriptuntur, quorum quædam quæque, vide in nominibus eorum à quibus gestum est.*
 Belus, cuius nepos Argon, Sardiū rex 4. belus Cephei filius 463
 Bermius mons 579
 Bessi vaticinantes 477
 bestia apud Ægyptios sacræ 128. 129. & *seq.*
 Bias Priæzus, Sardis à Cræso interrogatus, quid responderit 11 eius saluberrimum consilium Ionibus datum 77
 Bias Melampodis frater 600
 Bisaltes, Apollonantis filius, Abydenus 389
 Bisaltia regio vbi 477 Bisaltæorum rex & terræ Crestonica 570.571 eius admirandum facinus *ibid.* contra Græcos militare non vult *ibid.* quomodo filios qui contra Græciam militant, puniuit 571
 Bisanthes vrbs in Hellefpôto 485
 Bistonie lacus 476
 Bito & Cleobis beati à Solone post Tellum Atheniensem iudicati 13 bitonis & Cleobis interitus *ib.* eorū effigies apud Delphos collocatæ *ibid.*
 Bithyni à Cræso subacti 12 bithyni, Thraces post dicti 466
 Bœbeis lacus (*Vel potius* palus) 482
 Bœotia 123 bœoti 513 bœoti OEnoen Atheniensium occupant 358 bœoti Chalcidensibus auxiliantur 359 eorum captiui & clades 359 bœoti cum Medis vniuersi sentientes 359 bœotorum equitatus quantopere iuuerit Mardonii milites fugientes 613
 Boges à Xerxe valde laudatus 475 in rogum se coniecit *ibid.*
 Bolbitinum ostium 107
 Bongrus fluius 272
 bonis hominibus vsuuenit vt malos habeant seruos 551
 Boreas Atheniensium gener, quomodo 508.509 boreas contra Xerxem inuocatus, eius classem perdit 509
 Borysthenes fluius 256.272.274 borysthenitarū emporium 260
 boryes feræ vbi gignantur 325
 boues erga quomodo se gerat Ægyptii 108.117.118 bos apud Cyrenzos vt colatur propter Idem 323 bos Ioui immolatus à Demarato quibus iuramentis adhibitis 405 boum loco iuuenes duo iugum subeunt, & plaustrum quo mater vehabatur, ad templum trahunt 13 bobus vbi cornua non succrescant 265
 boues præpostere pascetes 321 cornua inflexa antè habentes *ib.* boues agrestes prægratibus cornibus, vbi 481 boues Pygmæorum quales *Cref.* 681
 Bosphorus Cimmerius 259 bosphorus Thracius 285 bosphorus Thracius lunctus 445
 Bosphorus Chalcedonius 286
 Bottizi, populus 507.574 bottizis terra siue bottizicus ager 480.481
 Branchidæ, populus, vbi oraculum Apollinis 19 branchidæ Milefiorum, siue oraculum Milefæ, vbi oraculum Apoll. & donaria Cræsi 19.43.72
 è Braurone sceminas Atheniensium prædati Pelasgi 307
 Briantica regio, antè Calica 476
 Bryges, qui postea dicti Phryges 465
 Brygi, populus 507
 bubali 324
 Bubares, Megabyzi filius 337.448.578
 Bubastis vrbs 126.171 bubastis Ægyptiacæ, Diana 161.171
 Bubastis, Diana sic appellata 171 bubastiana plaga, siue Thebana, vna è plagis Calasirum 175
 Bucolicum ostium Nili effossum 107
 Budii, Medorum gens 48
 Budini populus 262.293
 Bulis Spartiata, Nicolai filius 484 *item alius* Bulis, Nicolai pater 485
 Bura Achæorum 68
 Busæ, Medorum gens 48
 Busiris vrbs 126 busiritana plaga 175
 Butis, (*Vel potius* Buto) vrbs Ægypti, vbi oraculum Latonæ 134.170
 Byblefia 80
 byblus Ægyptiorum 138 eius descriptio *ibid.*
 Byzantium ab Ionibus subactum 373
 Byzantii ab Otane capti 338
- C
- Cabalii, populus 225
 Cabales, exigua gens, circa mediam Aufchifarum plagam. (*sed alia etiam est scriptura*), Baces 318
 Cabeles Meones, qui & Latini 466 cum Xerxe militantes *ibid.* eorum armatura & dux *ibid.*
 Cabirorum sacra 123 Cabirorum templum quod soli sacerdoti licet ingredi 200
 Cadmeæ literæ *vide* post Cadmum
 Cadmus Tyrius 123 Cadmus, Agenoris filius, Europam quæritans, Theram appellat 308
 Cadmus, Semeles pater 165

I N D E X.

- Cadmus Polydori pater 352 Cadmi in Boeotiam aduentus 123. 351 Cadmei 68. Cadmei Pelasgos eiciunt 23 Cadmei ab Argiuis eiecti 352 in Cadmeos expeditio Atheniensium 595 Cadmez literæ 352 Cadmea quædam victoria Phocenibus obtigit 76 Cadmus Cous, Scythis filius 498 eius iustitia *ibid.* tyrannidem deponit *ibid.* Cadytis, magna Syriz vrbs 172 à Neco rege occupata *ibid.* vrbs Assyriorum Palæstinorum, non minor quàm Sardis 184 Caicus ager qui erat Myforum 390 Caicus fluuius 455 Caira vestis 364 calamus Indicus *Cres.* 679 Calaniz Indi 228 *Vide* Calaniz Calasiris vestis nomen 134 Calasiries Ægyptii pugnatoces 174 calasiries soli arti militari operam dant 175 *Vide* plura *ibid.* calasirium plagæ 175 Callæbus vrbs 451 Callaniz, Indi 200 parentibus vescuntur. *at pag.* 228 *Vocatur* Callaniz Callix Phænippi filii odium in tyrannos 425 solus bona Pisistrati Athenis eiecti ausus emere 426 *alia de eodem, ibid.* Callias filius nuptum dat ex Atheniensibus quem quæque diligit 427 Callias Eleus Iamideorum varicinus 346 à Crotoniatis accersitur *ibid.* Callias Hipponici filius 492 Calliades summum Athenis magistratum gerit 544 Calliades & Timaphernes in pugna ad Thermop. Xerxi dant consilium *Cres.* 665 Callicrates, eius virtus, eius dictū & interitus 615 callicratis sepulcrum apud Lacedæmonios 610 Callimachus Aphidneus polemarchus 422 eius virtus & interitus 424 Callippidæ populus Scythiæ iudē & Græcosythæ 261 Callipolitani 494 Callista insula 308 Calui homines cuiusdā regionis, ab ipso natali, iidēque fœminę caluz 263 calui paucissimi apud Ægyptios 187 quid caluitiei obiter *ibid.* Calydnii 471 Calyndici montes 79 Calystrii apud Indos *Cres.* 684 Cambyfes, Cyri pater 19.96. Cambyfes Cyri & Cassandanz Pharnaspo genitæ filius 53.96.100.183 Cambyfi tradita in matrimonium Mandane 50 regnum Cyri suscipit 100 eius cum Græcis in Ægyptios expeditio *ib.* quid eum præcipuè mouerit aduersus Ægyptios 183 Ægypto potitus 181 Cambyfen sibi vendicant Ægyptii 183 ex Apriz filia genitum *ibid.* aduersus Amasin exercitum ducit 182.183 cambyfes cum Arabum rege fœdus init 185 cambyfi dedunt se Libyes & alii munera mittunt 187 cambyfis varia bella 190 cambyfis stulta & temeraria expeditio in Æthiopas 193 cambyfes iubet Ammonios diripere & Ionis oraculum incendere 193 de Cambyfis infania *Vide* 193.194.196 & plura de eodem *isidem pag. & seq.* item 200.203.210.212.213 necnon 215.236 Camarina, quondam Syracusanorum 494 Camarina euerfa à Gelone 495 Cameirus ciuitas 68 cameli 36.468.481 cameli Indorum 230 Camicus oppidum ab Acragantinis habitatum 501 eius obfessio *ibid.* Campsa vrbs 480 Canastrum promontorium 480 Candaules, Myrsi filius, Sardium tyrannus 4 candaules 3 Myrsilus à Græcis cognominatus 4 Sardium tyrannus *ibid.* ad Alczo Herculis filio oriundus 4 vxorem suam conspici nudam à Gyge cupit 405 eius consilio & dolo interimitur 6 Canobus 140 canobicum Nili ostium 107.146 caput nullam futuram habens 619 in capitibus inimicorum cœforum potant Scythæ 277 ea vt ornant *ibid.* capita animantiū non degustant Ægyptii 117 capita deradunt Milefis in luctum Sybaritarum 387 Capita quercus, locus sic dictus, aliter, Tria capita 601 Cappadociæ fertilitas 32 eius quidam locus Pieria 34 cappadoces à Græcis Syri nominati 32.348.365 Phrygibus confines 348 cappadocibus bellū infert Croesus 32 capras Mendefii cur non macent 121 caprarum quo in honore apud Mendefios 12 Caprez & bubali apud Libyas 324 captiui immolati, & quomodo tractant Tauri 292 Car fratres habuit Lydum & Mysum 78 Caria, pars Ioniz 66 à Persis capitur 389 Cares vnde orti 78 à Croeso subacti 102 eorum tria inuenta 78 *de caribus, alia vide* 78.80.126.169.186.378.379.387.470 Caricz mulieres 68.69 Carius Iupiter 355. carii Ionis delubrum apud Mylassos vetustissimum 78 Carcinitis vrbs 275.291 Cardamyla Laconica 553 Cardia vrbs 392 Carina vrbs 456 Carinus Euzneti pater 503 Carmaniorum dominus Tanyoxares *Cres.* 660 Carnia festa 514 Carpis fluuius 272 de Carthaginensibus & de bellis quæ ab illis aut aduersus eos gesta sunt lege *pag.* 76.190.499 Carystus 265 obfessa 418 in conditione Persarū venit *ib.* Carystus pecuniā dāt Themistocli 569 contra Athen. bellum gerunt 628 Carystiorum ager siue carystius ager 628 vastatur 572 Casambus, Aristocratis filius, Atheniensibus traditus ab Aginetis 407 casam quomodo comparant Arabes 232 vbi & quomodo nascitur *ibid.* Casius mons 172.184 Casmena oppidum 495 Caspatyrus vrbs 229.270 Caspii 226.227 Xerxis equites 464.468 Caspium mare 93.94 Cassandane mater Cambyfis, Cyri filij 100.183 Cassiteros, *id est, fluminum* 234 cassiterides insulæ *ibid.* Cassius mons 102 Castalia loci nomen 541 Casthanza vrbs 506 Castor & Pollux Tyndaridæ 119 castores in quo lacu capiuntur 294 horum testiculi morbis maricis auxiliantur 114 castra Tyriorum, locus sic dictus 146 Castra, nomen loci Ionibus & Caribus ad habitandum, in Ægypto dati 169 Calatrobis, Aristei pater 259 Catadupi Ægypti, vel potius Catadupæ 107 Cataractes amnis Mæandro par 450 Catari & Traspies, Scytharum genus 256 Caucasus mons 94 228 eius altitudo & alia quæ in eo sunt 94 eius incolæ 228 Caunus ab Harpago capta 81 ad Iones deficit 374 caunii 79 Cecrops rex 523 vnde cecropidæ dicti Athenienses *ibid.* Ceterorum cœnaculum Delphis 267 Celanz, vbi Mæandri fontes 450 pellis Sileni Marsyæ *ibidem* Celtæ populus 114 omnium extremi in Europa ad solis occasum 273 Centum appellatæ insulæ 70 Ceos & Cynosura 554 Cepheus Andromedæ pater 463.492 Cephisus Thæz pater 505 cephisus amnis 539 Ceraunius sinus 80 Ceraforum vrbs 106.107.140 Cercopon hedræ 198 Ceres, Ægyptiacæ Isis 171 *de cere, vide* 154.175.274.611.612 cereris Achæz templum & orgia 352 cereris Eleusinæ templum 625.626 cereris legiferæ sacra 386 cereris & Proserpinæ solennia 549 ceruus in Libya nullus est 325 cete ingentia, ad salisuram, spmis carentia 274 antacæ dicta *ib.* Chalcedonii cur cæci à Megabyzo dicti 306 ab Orane capti 328 Chalcedonienses à Dario mulctantur *Cres.* 663 Chalcidenses oram Atticam populantur 338 Olynthum obtinent 574 illis opem ferunt Milesii 371 Chalcidicum genus 507 Chaldæi centum millia talentorum libanoti adolent 83 chaldæi inter Assyrios 463 chaldæi sacerdotes 83 Chalestra vrbs 480 Chalybes à Croeso subacti 12 champfæ crocodili dicti 130 charadra oppidum 539 Charaxus, vir Mitylenæus, Sapphus frater 159.160 Charilus E Vnomi filius 576 Charitimides nauarchas *Cres.* 667.668 Charopinus Aristagoræ frater 372 Chastanza oppidum 508 Chemmis insula, 170.171 chemmis oppidum grande Thebæz prouinciz 136 chemmitæ 137 chemmirana plaga 175 Cheopses *vel potius* Cheops, rex Ægypti, Rhampsiniti successor 155 *Vide* plura *pag. eadem, & seq.* Chephrenis regis Ægypti tyrannus 156 Chersonesi vrbes 391 euerfæ 392 chersonesi tyrannus Miltiades *ibid.* chersonesus quæ est in Hellesponto, Atheniens. ditio nis fuit 434 chersonesus trachea id est aspera 291 chersonitæ portas Atheniensibus aperiant 634 Chersonitarum primores in vincula coniecti à Miltiade, & quomodo capti 394 Chidori fluuii aqua copiis Xerxis deficit 480 eius origo *ibid.* Chilei viri Tegeatæ consiliū 587 Chilo vir Spartæ sapientiss. 324 eius consilium 24 chilo Demar meni filius 404 Chius Ionum ciuitas 67 à Persis capta 391 chii soli Milefis opem ferunt 8 chiorum tyrannus Strattes 576 *de chiris plura vide pag.* 67.74.386.389.390 Choaspes fluuius 86.348.350 eius aquam solam rex potat 86 Chæreatæ (*q. d. porcales*) tribus Sicyonia 356 Chærez nomen loci 418 Chorasmii populus 227.464 Chromius Argiueus 37 Cicones gens Thraciz 476 ciconum quondam locus fuit Serrium promontorium 461 Cilices 11.12.32.348.469. Ciliciz præfectura 639 Cilix Agenoris filius: vnde dicti Cilices 469 Cilix Syennesis Oromedotis filius dux in classe Xerxis 471 Cilla, Æolum ciuitas 69 Cimmerii 7.49.254.259.264 cimmerius Bosphorus 264 Cimo Miltiadæ pater 349.391 Cimo Miltiadæ germanus è matre 393 Cimon, Miltiadis filius 432.475 mulctam patri impositam exoluit 432 cinnamomum quomodo legant Arabes 232 vbi gignatur, & alia 232.233 Cinyps fluuius 319 Cinyps tellus Libyz

INDEX.

- Libyz fertilis, fluuio cognominis 326.327
circuncisio] Aegyptiorum 116 & aliorum quorundam populorum 143
Cissii in exercitu Xerxis militantes 463 eorum dux & eorum armatura 463 Cissii Xerxis equites 468 Cissia terra 348 Cissia portæ Babylonis, quæ & Belides 252
Citaris insigne regiz dignitatis *Cres.* 672
Cithæronis radices 592.594
Cius fluuius 272 Cius Mylia capitur 379
Cius fluuius 272
claus Cypri, promontorium sicut dictum 376
Clazomene Ionum ciuitas 67 hæc inuaditur ab Alyatte, qui eadem accipit 7 capitur ab Artapherne & Otane 380 Clazomeniorum thesaurus 21
Cleades Autodici filius 620
Cleander vates, genere Phigæus 411 Cleander & Euclides Hippocratis filii 494
Cleander Patæreus Gelæ tyrannus 494
Cleobis & Bito beati à Solone post Tellum Atheniensem iudicati 13 Cleobis & Bitonis interitus *ib.* eorum effigies apud Delphos collocatæ *ibid.*
Cleodæus Hylli filius 398.576
Cleombrotus & Leonides gemini 345 de Cleombroto *vide* 285, & 345.552, & 587.
Cleomenes Anaxandridæ filius 345. 354.491 Spartæ rex creatus, non propter fortitudinem, sed propter genus 344 omnium hominum iustissimus 249 auro non corrumpitur à Mæandrio *ibid.* discordia inter illum & Demaratum 398.402. 407 inter illum & Clisthenem, quem tandem eicit 357 Cleomenes & Aristagoræ consilia 347. 348 inter Cleomenem & Argiuos acta 409.410 aduersus Athenienses bellum gerit 358.359 *alia ab eodem gesta vide partem isdem pag. partem* 407.408.409 Cleomenes ad infamiam redactus 347.408.411
Cleonæ vrbs 448
Cleonidæus *vel potius* Cleodæus, Hylli filius 514
Clinias Alcibiadis filius Atheniensium præstantissimus in classe contra Xerxem 533
Clisthenes, Sicyonis tyrannus 355. 428 eius odium in Adrastum 355 Clisthenis & Isagoræ factiones Athenis *ibidem* circa Clisthenem & filiam Agariam ac procos acta 429.430
Clisthenes Sicyonii Clisthenis nepos 355.430
Clytiades *vide in Tisamenus*
Cnidus ciuitas 68
Cnidii Lacedæmoniorum coloni 80 Cnidiorum cum Tarentinis amicitia 245 Cnidii suaditionem in insulæ formam perfodiendo tentant redigere 80 Cnidii isthmum perfodere nolentes, impediuntur 80
Cnidii Harpago se dedunt 80 397
Cobo, Aristophanti filius 404
Codrus Atheniensium rex 359
Codrus Melanthi progenies 69
Codrus & Melanthus vnde prognati, reges Atheniensium 354
codrus Nelei pater 625
Corynorum & Aenrorum locus prope quem metalla Thasia 397
Coes Erxandri filius 290.343.344
Colæus, Samiz naui gubernator 310
Colaxais Targitai filius trifarium filii constituit regnum 256
Colchi 49.142. 143. 228. 268.467
Colchicum linum Sardonieum dictum 143
Colias ora Artice 561
Colophon Smyrnæ conditor 7
Colophon, Ionum ciuitas 67 Colophonii soli ex Ionibus ab Apaturis festis arcentur 69 *ibi* *et plura*
Colossæ, oppidum Phrygiæ 451
colossi 164.169.178.179 colossi apud Aegyptios cuiusque pontificis 164
comam Lacedæmonii ex quo alunt 38 comam Argiui ex quo non alunt *ibid.* comam ut alant Macæ 319 comam quomodo gestant Maxyes 324
Combapheus eunuchus Aegypti Cambysi prodit *Cres.* 660
Combeca vrbs 480
Combrea, ex vicinis Pellenz vrbus ac Thermæo sinui continetur vna 480
comedunt in viis Aegyptii, vitem domi exonerant 115
Compsatus fluuius 476
conchyliæ in montibus Aegypti 105
Conon apud regem Artoxerxem *Cres.* 677.678
consultant Persæ inter pocula, & quidem de rebus etiam maxime seriis, sed ab hisdem sobriis confirmari oportet consilia quæ tum capta fuerint 63 consultare bene, maximum est lucrum 442
Contadesus fluuius 288
Copaïs palus 577
Corcyra à Corinthiis condita 205 ei imperitat Periander 206 corcyrei 204.205.500
Coreus in agro Ephesio 372
Corintho quadringenti aduersus Persam missi 513 corinthiorum tyranni Eetion & Periander filius 368
Corinthii minime cõtempni habent opifices 175 corinthiorum thesaurus 21 Corinthiorum & Samiorum similitudines 204 corinthiorum cum Coreyzeis discordia 205 corinthii Peloponneses contra Athenienses defecerunt 358 corinthii naues vendunt Atheniensibus, dono dare lege prohibiti 414 corinthiorum fuga socios deferentium 560.561 corinthiorum virtus 627 corinthiæ mulieres vniuersæ exutæ à Periandro 369 cur, *ibidem* Corinthia vestis, cui simillima est Doris 364 cornua pecoribus quum non citò, aut citò nascuntur, vnde euenit 265
Corobius quidā purpurarius 310
Coronæi, Thebanorum proximi 360
Corycium antrum 540
Corydatus Thermopylarum proditor 517 Anticyrensis *ibid.*
Corys Arabiz flumen 185
Cos ciuitas cum quinque aliis à sacrorum participatione cur remota 68
Cosmartidene Artoxerxis peller, aut potius pallaca *Cres.* 671
Corys Asiæ pater 271
Cranapes, Mitrobaris filius, vna cum patre ab Oræte cæsus 239
Cranai dicti Athenienses 543
Craistis, & Craistia Minerua 346
crater, qui Cræso portabatur, interceptus 204 crater in ostio Ponti, à Pausania dedicatus 285
crater Argolicus ad cuius exemplum factus crater à Samiis 310
crateres Lesbii 276
Crathis Aegæum fluuius perennis, à quo & Italicus ille vocatus est 68
Cremni emporiū paludis Mæotidis 262
Creston vrbs 23 crestonzi 330
crestoniæ 23 crestonicus ager 480 crestonicæ terræ rex *vide* Bifalæorum rex
Creta vniuersa à barbaris habitata 79 cretes, diuinitus instructi 501
Iapyges Messapii dicti *ibid.*
Cretenses cur auxilium non tulerint Græcis contra Persam 501
alia *ibid.* *et seq.* circa Cretenses & Græcos auxilia rogantes acta 500.501.502
crex auis 132
Crinippus Terilli pater 499
Crisæus campus 538
Crisæana locus in regiis ædibus *Cres.* 657
cristas galeis imponere primi 67
stenderunt Cares 78
Critala in Cappadocia 449
Critineus Anaxilai pater 499
Cribobuli filia 180 Amasis vxor *ibidem*
Cribobulus Toronæus 574
Crius Polycriti filius 398 circa eum & Cleomenem acta 398
Crius, Polycriti filius, Atheniensibus traditus ab Aeginetis 407
Crius, Aegineta, Polycriti pater 560
crocodili descriptio 129.130 crocodili sacri 166 eorum sepulcra *ibid.* crocodili Libyz 325
crocodilorum vrbs 166
Cræsus rex, vnde oriundus (genere altius repetito) ita vi regnum Lydorum ad illum deuenerit potuerit 3 Alyattæ filius *ibid.* eius mater Carica 44 bonus vir, & religiosus, ac deorum cultor 41 Cræsi & Astyagis affinitas 32.33 cræsus primus Græcos ad tributum pendendum adigit 3.11 Iones & Aëoles inuadit 11 cum Ionibus insulanis hospitium contrahit *ibid.* per cræsum acta Lydorum potentia 12 Cræsi cum Solone colloquium, illius, inter alia, dicentis se beatissimū, huius negantis 12.13 Cræsum deorum indignatio excipit 15 Gygis tritau crimen luit 42 Cræsus Sardibus captis & ipse capitur, & viuus ad Cyrum perducitur 39 rogo impositus ab Apolline inuocato seruatur, immissa pluuia 40.41 Cræsi filius Adrastus ut fuerit per imprudentiam interfectus, atque vis eius luxerit 17.18.19 *Cetera de Cræso scripta, et nominatim quæ inter illum et Cyrum intercesserunt, vide partem in isdem paginâ, partem in iis quæ illas sequuntur. Sed iis adde ex Cresia etiâ quædam à loco illo, quæ est ex pag 658*
Cræsi filius pro obside datus fuit
Crophion mons 111
Crofica regio 480
Crotoniæ genere sunt Achæi 543 eorum cum Sybaritis bellum 346
Crotonienses, *vel potius* Crotoniæ medici dicti primi, secundum Cyrenæi 241.242
Cyrnia, Aëolum ciuitas 69
cubiti regii mensura 81 cubitorum mensura 167 cubitus Aegyptius Samio par 175
culices ventus prohibet in altum volare 139 culicum vis ingens apud Aegyptios *ib.* contra culices ab Aegyptiis excogitata *ibid.*
Cuma ciuitas Aëoliæ 69 vocatur & Phriconis *ibid.* Cumā condiderunt primarii Thefalorum 637 Cuma capitur 380
Cumæi *sive* Cumani oraculum consulunt de reddendo Pægya 72 Cumæorum acta circa Pægyam 73.74 Cumæi (*potius quam* Cymæi) tyrannum suum dimiserunt 344
Cuphagoras Epizeli pater 425
Curium 377
Curienses, Argiuorum coloni 377
currus sacer Iouis quomodo amissus 570 currus sacer in Xerxis exercitu 461
cursus qui dicitur Achillis 275
custodes inebriati 84
Cyanæ insulæ, errabundæ à Græcis existimantur 286
Cyaxares, Phraortis filius, Deiocis nepos, Medorum rex, imperii successore 32.48 acta sub eius imperio 48.49 Cyaxares, Astyagis pater 19.32.33 maioribus suis fortior 48 in ira peracerbus 33 eius cum Lydis bellum 49 cum Scythiis Asiam obtinet 50 eius interitus & anni regni 50
Cyaxaris filius Astyages, regni successor 50
Cybeles templum, Sardibus concremarum 373
Cydippa, Anaxilai vxor, Terilli filia 499
Cycladum insularum nulla dum sub Dario erat 340
Cydoniam in Creta condiderunt Samii 203.209
Cydra oppidum 415
Cyllirii Syracusanorum quodam ferui, dominos eiiciunt 494
Cylon, tyrannidis affectatæ compertus 357

I N D E X.

Cymzi, *vide in Cumzi*
Cynegirus, Euphorionis filius, na-
 uem aduersariam prehensans
 manu truncatur 424
Cynesi populus 114
Cynetæ Cæltarum accolæ in liti-
 mis septentrionis plagis 273
Cyneus Philagri pater 418
Cyno, siue Spaco, Mitradatis, bu-
 bulci Astyagis, vxor 51.52
 Cyno quomodo Cyrum seruau-
 erit 53 Cyno, semper in
 ore Cyri 58
Cynoccephali populi 324 & *Cresf.*
 684
 in Cynosargi Herculis templum
 354
Cynofura 554
Cynurii, soli putantur Iones, Do-
 res efficti 553
cypsela quid sit 368
Cypselus, Eetionis filius 6 La-
 bdæ 368 unde nomen hoc ei
 impositum *ib.* Cypselus Pe-
 riandri pater 3.204 Militia-
 de pater 392 Cypselus Corin-
 thius 429 Corinthiorum ty-
 rannus, vt eos tractarit 368
Cypria carmina Homeri non sunt
 149
Cyprus primum ab Amasi capta
 & tributaria facta 181 Cyri
 clauis, promontorii nomen
 37.6 Cypriorum lex 92.93
Cypriorum bella & defectio-
 nes 191.374.376.469
Cypriorum similis lex cum Ba-
 byloniis circa concubitus mu-
 lierum cum exteris 92.93
Cyranis insula 325 lacus in ea
ibid.
Cyrene circumflua 316 Cyre-
 nen, quam non diripuerant quā
 in ea essent, adorantur postea
 Persæ 328 Cyrenaicæ regio-
 nis plagæ tres admiratione di-
 gnæ 327
Cyrenæzi 312.313 vbi urbem
 condidere 317 Cyrenæzi ma-
 ritima incolunt *ibid.* Cyre-
 næzi Cambyſi se dedunt 187
Cyrenæzi cladem maximam in-
 ferunt Ægyptiis 173 Cyre-
 næzorum & Ægyptiorum con-
 flictus 313 Cyrenæzi agros
 Libyæ vastant *ibid.* Cy-
 renæzorum clades à Libybus il-
 lata 314 de Cyrenæzi alia *vi-*
de pag. 310.313.314.328 Cy-
 renæzi medici, ſe cuncti sunt: vt Cro-
 toniatæ, primi 242 Cyre-
 næzæ feminæ bouem vt obser-
 uant 323
Cyrmianæ Thraces 288
 apud Cynum ciuitas à Phocenſi-
 bus condita, nomine Alalia 75
 apud Cynum agri Caryſtii fa-
 cta pugna 628
Cyrni 499
Cyrta 670 *Cresf.*
Cyrus pater Cambyſis Cyri patris
 53.96
Cyrus, Persa 57.443 Cambyſis
 Cyro geniti filius & Mandanes
 19.50.51.53.96 Cyrus à qui-
 bus oriundus 43 Astyagis ex
 matre nepos 34 Harpago co-
 gnatus 51 Cyrus generoſiore
 matre quàm patre genitus 43
 Cyrus quum Harpago tradi-
 tus eſſet interimendus, quomo-

do ſeruatus 51.52.53 ab vxo-
 re bubulci educatus 53 cur à
 cane educatus dicatur 58 bu-
 bulci filius cognominatus 54
 vxor bubulci Cyro aliud quàm
 Cyri nomen impoſuerat 53
 Cyrus muli nomine cur ſigni-
 ficatus 43 Astyages Cyro
 minitatur 60 *De pueritia &*
educatione Cyri vide alia pag.
54. 58.60. Cyrus laudatur pag.
225, vbi dicitur pater à ſuis ap-
pellatus. item pag. 253 vbi dicitur
de eo, cui comparari (Velpo-
tium, cui ſe comparare) nullus
vnquam Perſarum dignum ſe
(Velprem ſe dignam) exiſtima-
uit. Videtur autem hæc fuiſſe il-
lorum opinio ob eam præſertim qua
dicuntur de eius genitura, ob
quā ſe exiſtimabat maius quid-
dam homine eſſe: pag. 94: & de
eius felicitate, ibidem. Sic verò
pag. 60 diuina quadam ſorte
genitum ſe dicit. Cyrus qua
prudenter dixerit, cum alibi, tum
pag. 635. Cyri prudentia in alie-
nandis animis Perſarum à Me-
dis 59.60 & in eo quod cōmen-
tus eſt vt Perſas ad rebellādum
induceret pag. 59 & tamen
ſubitè Gyndi ammi minatur 87
Cyrus omnem Aſiam adeptus
62 Cyri cum Croſo prælium
35.36 & qua hoc ſequitur vide
pag. 38.39.40.41.42.45.71 alia
eius bella aduerſus Labynthū,
& aduerſus Babylonios, quo-
rum urbem capit: vide p. 86.87
Cyrus quum Tomyrin, Maſſa-
getarum reginam, in vxorem
petiſſet, poſtea cum illa conſli-
git 94, & ſeq. tandem pu-
gnans aduerſus eam, occumbit
98. Vbi narrantur & qua egerit
circa eius cadaver. Cyro mor-
tuo regnum ſuſcipit Cambyſes
100 Hæc adſcribenda de Cyro qua
leguntur apud Ciceſiam, qua inci-
piunt à pag. 658
Cythera insula Argiuorum ditio-
 nis 37 Cythera conduci-
 bilis Lacedæmoniis obrui quā
 extrare 325
Cytiſſorus, Phryxo genitus: e-
 ius poſteriorum calamitas 511.
 512
Cyzicum, vnum ex oppidis Cher-
 ſoneſi 392 Cyziceni OEbari,
 filio Megabyſi, ſe dederunt
 392 Cyzicenorum feſtum 232

D

Dadice populus 226 Dadi-
 cæ militantes in Xerxis ex-
 ercitu 464 eorum dux & ar-
 matura *ibid.*
Dædalum veſtigat Minos
 501
Dai, Perſarum genus 60 pe-
 cuarii *ibid.*
Damaſithymus Candaulis filius
 471 dux in claſſe Xerxis *ibid.*
Damaſithymus, Calyndenſium
 rex 558 demerſus ab Ar-
 temiſia 558
Damiz & AVxetiz ſimulacra 361.
 362
Danaë, Acrifiſi filia 399 Perſei
 mater 136.137.492 Da-

naes & Ionis filius Perſus,
 463
Danaus & Lynceus Chemmitæ
 137
Danaus Archandri ſocer 140
Pthii Achæi filius *ibid.*
Danai filiz 175.181 templum
 Mineruz quod Lindi eſt, ex-
 truxerunt, filios Ægypti fugien-
 tes *ibid.*
Danai & Xuthii in Peloponneſum
 aduentus 470
Daphnæ Peluſiæ 112.144
Daphnis Abydenus 305
Dardanus 378.456 Dardanei
 456
Dariæ populus 226
Darius rex, Hyſtaſpis filius 84.
 97. 215. 417. 435. 443 è coniura-
 tis in magos fuit vnus 215
 Darius idem ſonat quod *id.*
 id eſt, coarctator 417 eius ge-
 nus 443 Darii vxores 224
 Darii liberi 187.435.464.465.
 466.471. 521.559. 629 de Da-
 rii futuro regno Cyri viſo 96
 Darius qua arte ad adipiſcend-
 um regnum ſit uſus 224 Da-
 rium Perſæ aiunt fuiſſe *id.*
(id eſt, inſiſtorem) quoniam o-
 mnia quaſui habebat 225
 Darii redditus 227 aurum
 in theſauris reponit 227 pe-
 cuniarum ſpe ſtratus ſepul-
 cro Nitocridis aperto 86 vn-
 de Græciæ infenſior redditus
 435 Darii expeditiones 254.
 286. 287. 288. 289. 290 *Alia e-*
ius facta præ aliis memoratu di-
gna, vide pag. 145. 225. 270.
287. 303. 332. 510 item quedam
eius diſſa 254. 306. 374 eius
cum Indathyro colloquiū per
quendam equitem 300 eius
orationem pro monarchia 222
orationem ad primores Per-
ſarum de Oræte interficien-
do 239 orationem ad Iones
de ponte ad Iſtrum cuſtodien-
do 290 Vide & apud Ciceſiam
pag. 663
Darius Xerxis filius Artayntam
 ducit, cuius amore Xerxes ca-
 ptus erat 630
Dariæ Xerxis filius ex Onopha
 Amiſtris filia *Cresf.* 664 par-
 ricidii accuſatur 666 capite
 plectitur 667 eius innocen-
 tia pateſcit *ibid.*
Darius Xerxis filius 630
Dafcylyus, Gygis pater 4
Dafcylium, præfectura cui præ-
 rat Mitrobates 226
Daris Medus cōtra Athenas miſ-
 ſus à Dario 416 Datis 417
 reuocat Delios fugientes *ibid.*
 Datis viſio 425 Datis filii,
 Harmamithres & Tithæus
 463
Darus 616
Dauliorum oppidum incenſum
 539
Dauriſes Darii gener 378 Dau-
 riſis interitus 379 Dauriſes
 aduerſus Cariam tendit 380
Decelus 615
Decelenſium circa Helenæ inue-
 ſtigatōem acta 615 eorum
 in Sparta veſtigalium immuni-
 tas & dignitas præſtendi 615
 decelenſis tribus *ibid.*

decima redemptionis captiuorum
 conſcripta 360 decimum-
 quemque ſorte comedunt inter
 ſe Cambyſis milites fame ad-
 aſti 194
Deioces, Phraortis pater, Cya-
 xaris auus 7.32 Deioces
 vir ſapiens, Phraortis filius
 46 ad tyrannidem Medorum
 aſpirat *ibidem* eiufdem
 commentum in tyrannidem
ibid.
 Deiocem Medi iudicem ſua-
 rum controuerſiarum conſti-
 tuunt, quum iuſtitiz ſeſtandæ
 ſtudioſum eſſe illum viderent
 46 Deioces ob iuſtitiz ſpeci-
 men rex Medorū declaratur 47
 à Deioce regnum obtinēte acta
ibid. quomodo ſeueritatem in
 exercenda iuſtitia exercuerit 48
 Deiociſ mors *ibid.* anni-
 gni *ibid.* Deiociſ filius Phra-
 ortes imperium Medorum ſuſ-
 cipit 48
Deiphonus Euenii filius Apollo-
 niata 622
Delphos miſſa donaria à Gyge 6
 Delphi 21 apud Delphos
 primus quis munera poſuerit
 7 Delphos miſſa donaria à Gy-
 ge 6 Delphi barbarorum ſtra-
 gem edunt apud Delphos 540
 in numerum Delphorum ad-
 ſcribi volenti ius perpetuum
 darum 22 Delphi in extre-
 mam formidinem redacti à Xer-
 xe 539 Delphi urbem de-
 ſerunt 540 Delphi deum ſuum
 conſulunt 540 Delphi ora-
 culum conſulunt, pro ſe & cæ-
 tera Græcia 504 & ſeq.
 Delphicum oraculum conſulit
 Alyattes 8 conſulit & Ly-
 curgus 28 Delphicum ora-
 culum 19 Delphici oracu-
 li reſponſum ad Croſum per
 Pythiam redditum 20 id va-
 ticinium verax natum ſe Cro-
 ſus exiſtimauit *ibid.* Delphi-
 cum templum ſua ſponte con-
 flagrauit 21.180 aliud Am-
 phictyones trecētis talentis cō-
 ſtruendum locarunt 180 tem-
 plum hoc Maracæ eunuchus
 Apollinis iuſſu diripit *Cresf.*
 666
Delta Ægyptiorum 105.106 ſo-
 lum Delta, Ægyptum eſſe aiunt
 Iones 106
delubrum Iouis Carii 78 Iouis
 Olympii 103 Cereſis 274
 Bacchi 287 Amphiarai 577
 Laio & OEſtiodi exſtructum
 309 delubrum in ſano Lato-
 næ admirabiliſſimum 170 ex
 vno factum lapide *ibid.* delu-
 bra primi ſtatueræ Ægyptii
 102 delubra à Perſis incenſa
 417
Delus expiata, quomodo 27 De-
 lus intremiſcit 417 Deliorum
 fuga ob Perſas 417 Delii re-
 uocati à Perſis & nihil paſſi
ibidem Delium Thebanorum
 425
Demaratus Ariſtonis filius 358
 Spartæ rex 359 unde & à quo
 genitus 403 de eius gene-
 re varia quæ circumferuntur
ibidem

- circa Demarati natiuitatem ve-
ritas 405 Demaratus ma-
trem sciscitatur cuius patris fi-
lius sit 405 Demaratus, *id*
est, à populo *Græci* petitus, vnde
nomen impositum 403 De-
maratus Cleomenem deserit
359 Demaratus rex Spartæ
Cleomenem insimulat 398
eius genus *ibidem* Demarati
cum Cleomene simultates &
odium 402
Demarmenus Perinetadæ pater
345 item Chilonis 404
Democedes, Callipontis filius,
medicus, quantus vir, & in quâ-
to honore habitus 238. 239. 247.
241. 242. 243. 244
democratiam laudat Otanes, im-
probant Megabyzus & Darius
221. 222 eius incommoda *ib.*
democratiam suadet Persis Ota-
nes 395 constituit eam in Græ-
cia Mardonius 395
Demoeris, vir illustris, & Na-
xiorum trierarchus 543
Demonax à Mantineis, Cyrensis
missus 314
Demonus Penthylis pater 511
Demophilus Diadromei filius
520
dens tussi excussus euauit: & quid
hac re portenderetur 421 den-
tes ex vno osse vniuersi, tam mo-
lares quàm cæteri 619
depositum 412 & qualis res cir-
ca depositum Spartæ contigit
412. 413 de deposito nihil aliud
cogitandum, quàm vt repetenti
reddatur 414
Derusizi, Persarum genus 60 a-
ratores *ibidem*
Derbicu cum Cyro prelium *Cres.*
660 Derbicibus præficitur Spi-
tades *ibid.*
Dersæi Thraciæ populus 476
Deucalion rex 23
deus eminentissima gaudet depri-
mere 442 *et alia de deo vide*
ibidem & 15. 413. 590 deus ab
Ægyptiis verberatus 158
deorum ira in nepotes etiam
exiit 484 duodecim deorū
cognomina ab Ægyptiis Græ-
ci sunt mutuati 102 omnia fere
deorum nomina ex Ægypto in
Græciam peruenerunt 123 dii
Libyū 323 dii Thracum 331
deos externos exigunt Caunii
79
Diacole via quædam nominata
419
Diascor pater Eurydames vxoris
Leutychnidis 407
Diascorides Cranonius, vnus è
procis Agaristæ 429
Diadromeus Demophili pater
520
Diana Ofiris seu Dionysii filia 171
Dianam Cereris filiam vnde fe-
cerit Æschylus *ibidem* Diana,
Bubastis ab Ægyptiis dicta 161.
171 Dianæ festum 126 Dia-
næ festum apud Brauronem
433 Dianæ templum maximè
memorable apud Bubastin 161
Dianæ Orthosizæ ara 287 Dia-
næ oraculum 134 Dianæ vr-
bem suam donant Epheſii 11
Dicæa vrbs 476
Dicæus, Theocydis filius, exul, a-
pud Medos illustris 549 quæ-
dam sibi visa narrat, Demara-
tum testem citans 549. 550
Dichynnes delubrum 209 à qui-
bus structum *ibidem*
Dienecis Spartani virtus ad Ther-
mopylas 522 eius dictum
ibidem
dies, repente nox factus 33. 49
certo die non egrediantur La-
cedæmonii ad bellum 420
Dindymene mater 36
Dionomides Gelonis pater 489
Dionomides virtus 148
Dion vrbs 448
Dionysiosphanes, vir Ephesius 620
qui Mardonii cadauer subtra-
xisse & sepelisse fertur 620
Dionysius Phocensis, classis Io-
num dux: eius ad Iones oratio
384 res ab eo gestæ *ibid.* *et seq.*
Dionysius Phocensis post cladē
Ionū quod deuenerit 386
Dionysius, Apollinis & Dianæ pa-
ter 171 Dionysus è Semele Cæ-
dmi filia genitus 165 Dionys-
us ab Ioue insutus in femore
165 Dionysus è deorum nouis-
simis apud Græcos *ibid.* apud
Ægyptios aliter *ib.* Dionysus
Osiris dictus 165 Dionysii festū
228 Dionysii trieterica 293 Dio-
nyfus & Vrania ab Arabibus
inuocantur in fœdere ineundo
185 soli dei esse creduntur *ibid.*
Dionysius Vrotati dictus *ibid.*
Dipzenſium prelium 600
Dithyrambus Harmatidæi filius
522
Dithyramborum autor quis fue-
rit 9
Diuinatio Ægyptiorum 134 Di-
uinatio Nasamonum 318 Di-
uinandi modus Scytharum 278
alter *ibid.*
Diuinitatis solers prudentia erga
homines 231
Doberes 334. 477
Dodona 124 Dodonzum ara-
culum 19 Dodonzorum an-
tistites 125 Dodonæi 265
Dolia argentea Delphos à Cræso
missa 21
Dolonci Thracæ 392 ab Ab-
sinthiis bello vexati *ibid.* ora-
culum consulunt *ibid.*
Dolopes 507
Dolus à Nitocri excogitatus 85
dolo superantur Barcæi 327
dolus Cyri circa Tomyrin 94
Domus subterraneæ Æthiopum
228 domos non possident Indi
nonnulli 229
domestica mala Pfammeniti maio-
ra quàm vt ea desistere possit
188
domicilia subterranea 166 do-
micilia ex micis salis 322 do-
micilia è virgultis, & versatilia,
è lentiscis suspensa 324
dominam in matrimonium ducit
Cambyſes 43
dona ad Æthiopes explorandi
gratia missa 191 dona Amasis
Delphis data 180 dona Græ-
corū Ægyptū incolentiū ad tem-
plum Delph. instaurandum 180
dona Democedi medico ab re-
ge & vxoribus data 241 dona
quantum apud milites possint
529 dona ei qui primus mu-
ros ascenderit pollicetur Cyrus
38
donaria Alyartidis Delphos missa
10 donaria Cræsi varia 43 do-
naria diuis data à Cræso ex
bonis aduersarii 44 donaria
Delphos à Cræso missa 21 dona
rursus Delphos à Cræso mis-
sa 22 donaria Delphos à Gyge
missa 6 donaria Apollini data
172 donarium Midæ Delphos
missum, regia sella 7 donaria
in templo Delphico 539 do-
narium Lacedæmoniorum 21
donaria 181 Amasis donaria
179. 181 Pheronis regis 146
donaria Rhodopis Delphos
missa 160 donarium Arionis
apud Tænarum 10 donaria è
præda Persica 618
Dores Euryanactis pater 588
Dores 68 Dors à Cræso suba-
cti 3. 12 Dors & Iones ex
insulis egredientes in continēti
sedes ponunt 78 Dorum præ-
ma expeditia aduersus Asiam
208 Dors in classe Xerxis mi-
litantes 470 eorum armatura
ibid. Dors in Atticam quartō
profecti 359
Dorientes Pentapolin incolentes
67 Dorienſium principes ex
Ægypto oriundi 399 Dorien-
ſium ciuitates 553
Dorica gens vnde cognomina-
ta 23
Dorius Anaxandridæ filius ex
prima vxore 345 Dorius in-
ter æquales primus 345 Dori-
eus nolens sibi à fratre impera-
ri, coloniā aliō ducit 345 quo
delatus & quomodo expulsus
345 Dories mors 347 eius se-
pultura *ibid.* corporis species
ibidem. Dories in Sicilia vita
functus 514
Doris regio incurſata à Medis
Thesalorum consilio & odio
538 Doriagus Leobotis filius
514
Doriscus 449 Dorisci præſe-
ctus 475 Doriscus murus 462
Doriscus, Thraciæ litus 462
campus ingens *ibid.*
Dorus Hellenis filius 23
Dotus Megastidis filius, Paphlago-
num & Matienorum dux 465
Dropici, Persarum genus 60
pecuarii *ibid.*
Drymus oppidum 539
Dryopis regio 23 Dryopes 68
Dryopum ciuitates 553 Dry-
za fossa 162
Dymanates 356
Dyma Achæzorū 68
Dyras amnis 512
Dysorum mons 335

E

Ecbatana à quo condita 47
vrbs & loci descriptio *ibid.*
Ecbatana Syriz 210 Ecbata-
na Mediz 212
Echecrates Eetionis pater 366
Echemus Aëropi filius 595 Phe-
gei nepos 595 Echemi & Hyl-
li monomachia 595 Eche-
mus Hyllum in certamine in-
terfecit 595
Echestratus Hegesii filius 514
Echinades insulæ 104
echines murium genus sic dictum
325
Edoni 476
Eetion Cypseli pater 6 Eetion
Echecratis filius 366 eius genus
ibid. Eetioni datum oraculum
366
Eion vrbs super Strymonæ 449
477
Elatea vrbs 539
Elbo insula 162
Eleætrum vnde venire feratur 234
Elephantes supramodum grandes
324
Elephantina vrbs Ægypti 103.
107
Eleus, Agzi filius, vnus è procis
Agaristæ 429
apud Eleusinem Atheniensem præ-
lium 13 Eleusinem Cleo-
menes cum Peloponnesiis
inuadit 358. 359
Elis, Ætolorum ciuitas 553
Eleorum iustissimum ac maximū
certamen 172 arguitur 173
eleorum certamen arguunt Æ-
gyptii *ib.* elei Minyarum op-
pida deleuere 309 elei suos du-
ces exilio cur mulctarint 617
in eleo agro muli cur nequeant
gigni 265
Eleuntini Xanthippum orant de
vltione Protesilai sumenda 634
Elorus flumen 494
Enagees, *id est* piscinæ 357
Enories, diuinationem à Venere
habentes 278
Enchelees 352
Eneti, qui sunt ex Illyriis 90 eo-
rum lex *ib.* eneti, in Adria 332
Eniensis 507
Enipeus fluuius 482
Eordi populi 507
Epaphus, qui & Apis 169. 195 e-
paphi boues mares 157
Epheſus, ciuitas Ionum 67. 104 ex
epheſo ad Sardis iter 351 ephe-
ſi templum 166 epheſiis bellū
infert Cræsus 11 epheſii vr-
bem suam donant Dianæ 11 e-
pheſii soli ex Ionibus ab Apa-
turiis festis arcentur 69 cur,
ibidem
Epialtes Eurydemi filius 517 E-
pialtes Thermopylarum prodi-
tor *ibid.* eius fuga & interi-
tus *ibid.*
Epicydides Glauci pater 412
Epidauros, insula, antea Oeno-
nedicta 543 epidauros expu-
gnata 207 epidauri tyrannus
Procles 205 epidauri *et* e-
pidauri oraculum consulunt,
quod eorum tellus nihil produ-
ceret 361 epidauriis oleas mi-
nistrant Athenienses, quibus cō-
ditionibus 361 epidauri pæ-
tur amplius non soluant Athe-
niensibus 362 epidauriis si-
mulacra erigenda iniuncta 361
epidauriis Æginetæ antea pa-
rentes, ab iis desciscunt 361. 362
clades inferunt, simulacra aspor-
tant 362
Epigoni Homeri versus 265 in
dubio *ibid.*
Epigramma vatis Megistæ 523
epigrammata Spartiarum
Epicythion, Age Scytham: hoc
est, intemperantius bibe 411
Att. ii.

- Epikropus Amphimnesti pater 428
 Epium oppidum 309
 Epixclus Cuphigoræ filius 415
 cæcus in acie quomodo factus *ibid.*
 equa leporem tenita 461 equæ tres Olympicas victorias adeptæ 419 ubi sepultæ *ibid.* equis pisces pro pabulo vbi 314 equi colubros vorant 35 equi sacrificandi 86 equi sacri in exercitu Xerxis 461 equi fluviæ sacri 131 eorum natura, & descriptio, *ibid.* equos præcipuè immolant Scythæ 276 equus camelum reformidat 36 cur, *ibid.* cõtra equos cameli instructi 36 equi camelos non tolerant 468 equos quadriungos iungere Græci à Libyis didicere 314 equos ad venatû in ventrem cubare edoctos ducunt Iyræ 262 equi Signarû toto corpore hirsuti, pusilli ac simi, inualidi ad gestandos viros, & iidẽ curribus iuncti pernicissimi 331 equi vim hyemis ferètes quam nec muli nec asini 265 equi quinquaginta strangulatur ad sepulcra regum Scytharum 280 equi Nisæi 231 455 equi albi triceni à Cilicibus Dario pendi soliti 215 equi hinnitus Dario quomodo principatû tradiderit 223 equus Mafistii ipsum excutit 592 equo crura cû genibus abscissa, quod dominum strauerat 469 equus Cyri submersus 87 equus Arybii in armatum erigi doctus 376 equisonem Scythæ cum rege defuncto sepeliunt 280 equiso Darii OEbares 213 equisonis & equi virtute Darius ad regnû promotus 215 equitatur Xerxis quantus 463 equitatur Cræsi reformidat Cyri 36 equitare docent liberos statim à quinto anno Persæ 64 Erastus fluuius 408 ei imitatur Cleomenes *ibid.* Erechtheus Orischiæ pater 509 erechtheus terrigena 546 erechtheo apud Athen. sacra afferunt Epidaurii 361 erechthei templum in arce Atheniensium 546 contra Eretriam & Athenienses duces Persarum missi 416 eretria & eretrienses à Persis subacti 419 eretriorum naues Milesiis auxiliantur, vt gratiam reddant 372 eretrienfium & Persarum acris pugna 418 eretrienses Susa abducti 425 quomodo à Dario tractati *ibid.* regionis Cissia locus eis datus, 425 eretrienfium vacillans cõsiliû 418 eretrienfium proditores 418 Eridanus fluuius 234 Erinnyum oraculum 309 Erochus vrbs 539 Erxander, Cois pater 290 343 Erycis regio, Heraclidarum 345 Erythia insula 257 *ibid.* 360, vrbs sic dicta, id est, vrbs *bragieba* 146 Erythræ 67 erythrorum cum Chis bellam 8 erythrei & Chii eandem sermonis proprietatem seruast 67 Eryxo, Arcefilai vxor, mariti interemptorem nerat 314 Etearchus rex 311 Ammoniorum rex 113 Eteocles Laodamantis pater 352 Euzetus Carini filius 503 Eualcides Eretriorum dux, qualis 373 Eubæa insula, magna ac beata, Cypro non inferior 341 ad Eubæam prelium Græcorum gestum 530, 531, 532 & seq. ad Eubæam sinistra Xerxis pugna 552 vnde contigerit *ibid.* Eubæenses vt tractati à Gelone 495 eubæensibus datum oraculum 534 Euboicum pondus 227 euboico pondere aurum Dario penditur 225 Euclides & Cleander Hippocratis filii 494 Euenius Deiphoni haruspitis pater 623 euenius sacrarum solis ouium custos 623 euenius excæcatus misere, & vltio ob id de Apolloniatis sumpta 623 circa euenium & Apolloniatis acta 623, 624 euenius cæcus diuinationem obtinet *ibid.* Euelthon Salaminis rex 315 ab eothuribulû dicarum *ib.* circa eum & Pherechimam acta *ib.* euelthon Siromi pater 374 Euesperidæ bonum solum incolentes 326, 327 Eumenes Anagyræus Atheniësis præstantissimus in pugna nauali 560 Eunomus Polydædis filius 576 eunuchi apud Persas pretiosiores quàm qui non castrati 565 cur *ibid.* eunuchus Saraspis cum magna pecunia in Samum profugit, audita domini morte 270 Eupalinus, Naustrophii filius, architectus 210 Euphorbus, Alcimachi filius 418 proditor Eretrienfium *ibid.* Euphorion, Æschyli pater 171 Euphorion Cynagiri pater 424 Euphorion Laphanis pater, qui Castorem & Pollucem in domû suam recepit & in omnes homines fuit hospitalis 429 Euphrates flumen 82 Euphrates tortuosus à Nitocri redditus 84 Euripus 502, 506 de euripo certamen nauale 533 Europa à Cretenfibus rapta 2 Europa filii Sarpedon & Minos 79 eorum de imperio contentio *ibid.* Europa Tyria 271 an nomen Europæ dederit 271 Europa longitudine Asiam & Libyam, non latitudine, assequitur 269 Europa longitudine par Asia & Africa 270 Europæ commoditates 437 Europæ nomen vnde impositum 271 Euryanax Doris filius, collega Pausaniz 588, 608 Eurybates quinque palmarum vir 415 Æginetis auxiliatur *ibid.* eius clades & interitus 415, 416 Eurybiades, Euryclidæ filius 528, 542 dux classis Græcorum *ib.* in Eurybiade consilii inopia 553 Eurybiadæ laus 573 Eurybiades Argiuis, quinque certaminum victor à Sophane interfectus 616 Eurycrates Polydori filius 58 Eurycratides Anaxandri filius 513 Eurydame Leutychidis vxor 407 eius genus *ibid.* Eurydemus Epialtæ pater 517 Euryleon cum Dorico coloniz deductor 346 vnus superstes è bello *ibid.* Euryleon Selinutorum tyrannus 347 quomodo interfectus *ibid.* Eurymachus Leontiadis pater 514 Eurymachus Leontiadis filius interemptus 524 Euryphon Proclis filius 576 de Euripo certamen nauale 533 Eurypylus frater Thoracis Larissæi 609 Eurysthenes, Aristodemi filius 514 Eurysthenis familia 398 Eurysthenes & Procles Aristodemii filii 308 circa eos & Theren aunculum pro regno acta 308 Eurysthenes & Procles gemini 399 Spartæ reges *ibid.* oraculum super eis consultum *ibid.* eorum dissensio *ibidem* Eurysthei genus nolunt labefieri Lacedæmonii 344 Eurysthes iniuria facta 595 Eurysthei interitus 594 Eurytus & Aristodemus ob extremam lippitudinem è castris à Leonide remittuntur 523 Euryti virtus & interitus *ibid.* Euthænus Hermolyci pater 628 Euxichides Sophanis pater 615 Euxinum mare 3 Exampæus locus inter Borysthenem & Hypanin 285 abenum illic dedicatum *ibid.* expiandi modus idem fere apud Lydos qui apud Græcos 15 expiari sibi vt liceat à Cræso, Sardis aduenit Adrastus Phryx 15 expiata Delus quomodo 27
- F
- Abas nec serunt Ægyptii, nec Fedunæ 116 facinora Lemnia 434 ad famem arcendam quid Lydi excogitauerint 45 fames in castris Cambyfis 194 fames in Xerxis exercitu, in reditu 570 fames premuntur Sesti incolæ 633 fanum Iouis Thebani 83 fanum Iouis sub fago conditum 125 fanum Veneris Vranicæ vetustissimum 49 fanum Apollinis 577 fanum Pallenidis Mineræ 26 fanum Æaci 364 fana Phylaci & Autonoi 541 fanum Androcratis herois 594 fanum Græcû maximum & celeberrimum in Ægypto 179 fato sortem destinatam deo quoque fugere impossibile 42 De fato necessitate *vide* & p. 43, 202, 211, 367 feces apud Ægyptios 129 quàm ominosi apud eos *ibid.* felis amantissima foetuum *ibidem* & p. *plura de ea ib.* felium sepulturæ 129 felicitas humana in eodem tenore non perstat 3 felicitas Polycratidis 201 & p. ferri compactionem solus omnium excogitauit Glaucus Chius 11 festum Cyzicenorû, matri dæorum 282 festum Ægyptiorum abrogatû à Cambyse 195 festa Ægyptiorum, Dianæ, Ildis, Mineræ, Solis, Latonæ, Martis 126 festum Mineræ 320 Dianæ 126 Ildis *ibid.* festum Dionysi 123, 228 festû Theophraniz 21 festum Persarum, *perpoula* dictum 220 festa Apaturia 69 festi nomen, Aegæi lucernarum 127 fidei dandæ modus apud Nasamones 318 fides Arabum firmissima 185 contra fidem datam exercitus cum Aristagora duce deletus 380 fluuios inter omnia religiose colunt Persæ 65 fluuiorû Scythicæ nomina, Ister, Tyres, Hypanis, Borysthenes, Panticapes, Hypacyris, Gerrhus, Tanais *pag.* 272 fluuiorû Thracicæ nomina, Tearus, Contadesus, Agrianes, Hebrus, Ænus, 288 Thessaliæ fl. præcipui hi quinque, Peneus, Apidanus, Onochonus, Enipeus, Pamilus. Penei autem sit mentio & *pag.* proxime præced. Araxes qualis & quantus 93 Asopus 589, 597 Achelus 104 Axius 480 Corys in Arabia 185 Cinyps 319 Crathis 68 Caicus *ibid.* Contadesus 288 Choaspes 348 Gerrhus 262 Gyndes 350 Halys 31 Hypanis 261 Is 82 Melas 461 Phasis 141, 268 Pirus ingens fluuius 68 Panticape 261 Sperchius 522 Thermodon 595 Thermodon & Parthenius 143 Tigris 158 Tanais 262 Tyres 259, 285 Triton 324 fluuii quorum aqua exercitui Xerxis defecit 456, 476 *Fit autem vñtio huius deflectionis* & p. 448 & 508 fluuius cuius nomen sonat Græcè *φίαν νῆμα* id est, *φῆμα* bona ferens Ctes. 683 fluuius electro manans *ibid.* fœderis ineundi rationes 33 fœderis ineundi ratio apud Scythas 279 apud Arabes 185 fœdus à Babyloniis cum Cræso initum 35 fœdus Cræsi cum Amasi Ægyptiorum rege 35 Polycratidis cum Amasi rege 202 fœdus perfidum Persarum cum Barceis 328 fœmina ex utraque verecundiam pariter exiit 4 fœminæ Ægypticæ humeris hauriant, viri capitibus onera imponunt 115 fœminæ apud Ægyptios negotiantur *ibid.* fœminæ Zavecû currus aurigantur in bellum 326 fœminæ Atticæ raptae à Plagis 433 fœminas Atheniensium à Braurone prædati Pelasgi 307 fœminarum ex Asia raptarum cur rationem non habeat Persæ 2 fœminæ quæ vrbis vna cûm Thoante interemerunt 434 fœminarum Barcezarum mamillæ circa muros appensæ 328 fœminæ à Babyloniis strangulatz ne frumentum absumeret 253 earum quinquaginta millia Babyloniis à Dario suppeditata, vt succresceret soboles *ib.* fœminæ colo & similibus rebus donan-

I N D E X.

dz, non exercitu 315 foeminas
adducere, Persarum conuiuan-
tium mos 335
foemina virili virtute 558
foeminae agrestes 314 foemina vir-
go quae erat femiuipera 257
foe minens morbus finis Veneris
spoliatoribus immisus 49.50
fons Thestis 313 fons Apollinis
ib. fons solis 321 fons Gar-
gaphius 594 fontes Maandri
450 fons, in quo qui loti sunt,
efficiuntur perinde atque oleo
inuncti, violam olentes 192.193
fons, & eius mira natura 321
fons solis dictus ib. fons quidam
amarissimus 273 Amaxam-
peus dictus 273.274 fons aquae
amarae 285 fontes nouem a-
quarum vide Nouem fontes a-
quarum
fons Indis aurifluus Ctes. 679
fons vinifluus Ctes. 681 fontes
piscos, siue pisciferi, & quibus
piscus extrahitur ibid. fons cuius
aqua coagulatur in morem
casei, simulatque hausta fuerit
Ctes. 682 fons quadratae for-
mae, circuitu circiter quinque
vlnas habente Ctes. 688
formicae Indicae ubi nascantur can-
num magnitudine. earum de-
scriptio 229.230
fortunam bonam in vita & in mor-
te experiri difficile est 202
fortuna consilium aliquando supe-
rat 442 fortunati iidem sem-
per non sunt 95
forum nullum est Persis 70
forum Graecorum ibid.
fratrem pro marito & liberis vxor
Intaphernis saluum cupit, & sui
desiderii rationem reddit 236
frigoris mira vis apud Cimmericum
Bosphorum 254
fructus quarundam arborum, qui
iactus in ignem odore suo cir-
cumstantes inebriat 93
fulgura in India non sunt, sicut nec
tonitrua, ac nec pluuiae Ctes. 680
tonitrua & fulgura in Xerxis ex-
ercitum ingruunt, & complures
occidunt 456 sed apud Herodo-
tum est quodammodo, quod Gergis ful-
gura.
fulmen in aedes Scylae regis dela-
psum 283 fulmina grandes ar-
bores aut aedificia percutiunt 442
fulmina in barbaros Delphis de
caelo demissa 540
fures pecuniae Sardanapali 168
fures regiarum Rhampsiniti pec-
uniarum 151.152 eorum sol-
ertia ibid.
fustuarum pugna apud Aegyptios
127

G

Gades 257
Gelon 625
Galaica regio, aetate Herodoti
Blaientica 476
Galepsus, Graeca vrbs 480
Galli Indici maximi 679
Gamori Syracusani a seruis eieci
494
Gandarii 216 gandarii militantes
in Xerxis exercitu 464 eorum
armatura & dux ibid.
Garamantes hominum commer-
cium & aspectum refugientes
318 eorum mores describuntur

319
Gargaphius fons 594
Gauanes 578
Gebeleizis vide Zamolxis
Gela à Lyndis condita 493
Gela tyrannus Hippocrates 388
Gela Hieroni à Gelone fratre de-
mandata 495
Geleon 355 Iouis filius ibid.
Gelo siue Gelon, Dinomenis filius
489 gelon quibus initiis pro-
motus 494 gelonis, Siciliz ty-
ranni, res quantae 490 ad gel-
onem legatio missa 493 circa
gelonem & legatos Graecorum
acta 493 & seq. gelonis res
gestae 495.496 gelonis opes &
potentia 495.496 gelonis
progenitor Oecetor 493
Gelonius Herculis filius 258
Gelonius Budinorum vrbs 293
geloni quondam Graeci 293
gelonorum descriptio 294
gelu maximum ubi 264
Gemma Indica, quae pantarba vo-
catur 678
geometria vnde ad Graecos vene-
rit 245
Gephyraei vnde oriundi 351
Gephyraei Athenas commigrant,
& cur ibid. ibi templa scori-
um ab eis extructa ibid.
Gergis Ariazi filius imperator in
Xerxis exercitu 467
Gergitha à priscis Teucris relicta,
capta 380
Germanii, Persarum genus 60 a-
ratores ibid.
Gerrhus fluuius 262.272 Gerrhi
fluuii descriptio 275
Getae immortales à Dario subacti
288 getae subacti exercitum
Darii sequuntur 290 getarum
daemon Zamolxis 289 Gigame
Libyes 317 eorum descriptio
ibid.
Gigonis vrbs 480
Gillus Tarentinus exul 245 circa
eum & Darium & exploratores
in Graeciam missos acta 245
Gindanes, populus 319 vxorum
eorum vestitus & mos quidam
319
Glaucan Leagri pater 616
Glaucus Chius, solus omnium
compactionis ferri excogita-
tor 11
Glaucus Epicydidis filius depoli-
tum negat 413 oraculum
consultat reddat depositum nec-
ne 413 reddit 413.414
Glifanem & Tanagram Thermo-
don interfuit 603
Gnurus Lyci filius, Anacharidis
pater 283
Gobryas à Persarum primoribus
215 Gobryas Darii & Artysto-
nis filius 465 Mariandynorum
& Ligyum & Syrorum dux 465
Gobryas Mardonii pater 295
Gobryas consilium de abeundo
à Scythia, Dario datum 303
Gobryas vxor, Darii soror 436
Gobryas filia, vxor Darii 435
Gonnus vrbs 481.503
Gordius, Midas pater 7.579 aues
Adraisti 16.19
Gorgo Cleomenis filiola patrem
scire monet 347.327 eadem
Gorgo Cleomenis filia, Leonide
vxor, ut Demarati tabellas ape-
riri iusserit 527

Gorgonis caput ex Libya affert
Perseus 137
Gorgus Salaminiorum rex 374.
531 oppido spoliatus à fratre
374
Gortus, vel Gorgus, Cherfis filius,
dux in classe Xerxis 471
Graecia pulcherrimas regiones for-
tita 231 graecia paupertatis a-
lumna 473 hospes virtutis ib.
graecia non imperatorum indiga
sed exercitus 497 ad graeciam
contemplandam exploratores
cum Democede missi 244 in
graeciam primi exploratores
missi 245 graeciae infensior vn-
de redditus Darius 435 in gra-
ciam caduceatores missi ad pe-
tendum terram & aquam 451
necnon ad iubendum coenas in-
psi Dario apparari ib. ad quos
solos è graecia non fuerint missi
452 in graecia Mardonii res
gestae 396 graecia à quo tem-
pore & sub quibus plus mali
passa sit 417
Graecorum genus 399 graeci à
Perdicca progeniti, qui 337
graeci à Pelope denominati 443
graeci ritus & alia ab Aegyptiis
mutuati 126 graeci ab Aegyptiis
quid didicerint 126 graeci in
templis non coeunt, ut nec A-
egyptii, sicut alii mortales 128
graeci vestem & agidas Miner-
uæ & alia à Libyis mutuati
323 graecorum & Lydorum le-
ges prope similes 44 graeco-
rum ampla fora 70 graeci pue-
rorum amoribus dediti 64
graeca gens dexterior quam bar-
bara 25 ab ineptis abhorrens
ibid. graeci virtutis certamen
agunt, non pecuniae 537 à gra-
ecis illatae iniuriæ 2 graeci vn-
uerfi ante Croesi imperium li-
beri fuisse 3 graecos adigit
Croesus ad tributum in Asia pe-
dendum 11 graecorum poten-
tissimos sibi conciliat Croe-
sus 23 graecis discordiae prin-
cipium cum Persis extitit illi
excidium 3 graecis & barbaris
malorum initium 371 graeco-
rum variae sententiae de loco pu-
gnae nauali constituendo 544
graecorum ducum variae senten-
tiae 553 graecorum concilium
contra Xerxem 489
graecorum consultatio infe-
quantur hostes necne 566.567
graecorum consilium de bello
Thebis inferendo, 620 gra-
ecorum à Mycale profectorum
consultatio 632 graecorum du-
ces 513 graecorum duces ad Sa-
laminem qui fuerint praestan-
tissimi 573 praemia iis data ib.
graecorum praestantissimi La-
cedaemonii 30 graecorum stre-
nuissimi & ciuitatum & viro-
rum contra Medos 614 gra-
ecorum praestantissimi ad My-
calen 628 duces eximii ibid.
graecorum praestantissimi in pu-
gna nauali 533 cum Cambyse
congradiuntur sanguine epoto.
186 è graecis terram & aquam
Dario qui dederint 397 contra
graecos expeditionem Xerxis
quid mouerit 437 ubi Xerxes
excipere statuerint 504 Xer-

rem opperientes ad Thermopy-
las 513 graecorum foedus con-
tra eos qui non adacti necessi-
tate cum Xerxe pepigerant
483 è graecis qui terrestres
copias Xerxi praebuerint, &
qui nauticas 507 graeci a-
lii qui se recens adiungunt
Xerxis exercitui 550 eorum
nomina ibidem graecorum ex-
ercitus contra Mardonium ex
quibus & quomodo compara-
tus & instructus 596.597.598.
graecorum exercitus ad Plataeas
ceterum octo millium & ducen-
torum 597 graeci contra Mar-
donium castra ubi locarint 591.
592. graeci locum castris per-
mutant, 607 & Mardonius ex
altera parte ibid. & cur. ibid.
graeci praedam Mardonii inter
se dispariuntur 572.573 graeci
à Mardonio transfugiunt 601
graeci qui naues ad classem gre-
corum suppeditauerunt 542.
543. & seq. graecorum prelium ad
Euboeam gestum 530.531.532.
graecorum classis ad Salaminem,
& eius duces 540. & seq. gra-
ecorum classis ad Salaminem per-
stat Atheniensium rogatu 541
graeci classem ad Samum appli-
cant 624 graeci fugam facere
volunt 529 à Themistocle pro-
hibentur ibid. graeci ab Artemi-
sio profugi 535 graeci Olym-
pia agentes & alia certamina
536 gratiarum collis 319 gra-
tiarum mons 320
Grinus Aesani filius, Therax insu-
læ rex 309
grues, plagae Scythicae hyemem
fugientes quod se conferant 109
Grypes aurum seruantes 234.259
& Ctes. 682
Gygadas vide post Gyges
Gygeus lacus, proximus Halycat-
tis sepulcro 44
Gygea, Amyntae filia 337.578 A-
lexandri soror, Bubari colloca-
ta 337.578
Gyges, Dascyli filius 4 Horacii
darum saeculis 42 domini in-
teremptor ibid. Gygis circa
vxorem Candaulis acta 4.5.6
Gyges Candanlem obruncat 5
vxore Candaulis & regno potit-
ur 5.42 à Gyge donaria Del-
phos missa 6 Gyges primus
monera apud Delphos posuit 7
Gyges Miletus & Smyrnae arma
infert, Colophonem vi capit 7
Gyges annos duodequadraginta
regnavit 7 Gygis filius Ardys
ibid. item Myrtilus 237.279
Gygadas Delphis vocatur aurum
& argentum à Gyge dicatum 7
Gymnicum certamen 137
Gymnopedia 405
Gyndes fluuius vnde oriatur, &
quod inde fluat 86.350 à Cyro
sexaginta ritus diductus in

H

Hæmus mons Scythiae, cuius
è iugis tres fluuii manant
272
Halicarnon amnis 481
Halicarnassus ciuitas cur priua-
ta sacrorum participatio
68 à Pedasensibus habitata 465
III. iii.

I N D E X.

- Halixones Scythiarum populi 261
Halyattes 204 Halyattes Croesi
pater 339 *Vide plura in Alyat-*
tes
Halys amnis 3 halys fluvius quos
populos interfuit 32 halys flu-
vius determinans imperium
Medicum ac Lydum 38 ha-
lym fluvium quomodo auerterit
Thales Milesius 34 halys flu-
vii verus alveus exaruit 34
Intra Halym fluvium populi à
Croeso subacti 11.12
Hannon Amilcaris pater 499
Harmamithres & Tithæus Xer-
xis equitatus præfecti 468
Harmatidæus Dithyrambi pater
522
Harmocydes, Phocensium dux
590 oratio ab eo ab suis ha-
bita *ibid.*
Harmodius & Aristogiton Hippar-
chi interfectores 351 tyranni-
dis ocores 427
Harpagi familiaritas & autoritas
apud Astyagem 51 ei negotium
datur interimendi Cyri *ib.* harpa-
gus iussus interimere Cyrum, *ib.*
harpagi domus in luctu propter
necem Cyri imperatam 52.53
harpagus Astyagi exponit quo-
modo Cyrus sit interemptus
55.56 harpagus Medorum ex-
ercitus præfectus 61 harpagus
Astyages quomodo sit vltus 57
harpagus carnibus filii ab As-
tyage passus 61 harpagi con-
stantia in perferenda Astyagis
crudelitate 57 harpagus Astya-
gis vltiscendi cupidus 58 ra-
tiones ab eo initæ *ibid.* *et seq.*
harpagus Astyagi capto insult-
at 61 harpagus Mazari defun-
cto succedit 74 ab Astyage in-
dignis epulis exceptus *ib.* Cy-
ri ad regnum obtinendum adiutor
74 ab harpago gesta adversus
Ionas *ibid.* *et seq.* harpagus
Cyri cognatus 51 harpagus do-
na Cyro mittit 58 harpagi Me-
di consilium Cyro datum 36
harpagi literæ ad Cyrum scri-
ptæ 59 ad rebellionem specta-
tes *ibid.* harpagus in Caras ex-
ercitum ducit 78 item in
Caunios *ibidem* harpagi filius
in frustra concisus ab Astyage
56 patri in cenam appositus
ibid.
Haruspicina Menelai nefaria
149
Hebes tesseram vult Leutychedes
suis in memoriam venire quæ
manus conferent 625
Hebrus fluvius 288
Hecatzus, Hegesandri filius, hi-
storiographus 164.380.433 eius
genus, & de eo plura 164 *et seq.*
hecatzus historiographus bel-
lum adversus Persas dissuadet
Aristagoræ 343 hecatæz consi-
lium Aristagoræ datum 380
Hector natu maior & virtute præ-
stantior Alexandro 150
Hegesefes Eurysthenis filius 514
Hegesicles & Leo, Spartæ reges 27
Hegesander, Hecatæz pater 380.
433
Hegesipyle, Olori, regis Thraciæ,
filia, Miliadæ collocata 394
Hegesistratus, Sigei tyrannus 370
eius pugna cum Mitylenæis pro
Sigeo *ibid.*
Hegesistratus haruspex, Tellia-
deorum præstantissimus, in Mar-
donii exercitu 600
Hegesistratus Aristagoræ filius, le-
gatus Samius 622
Hegetoridæ, filii Antagoræ, filia
617
Hegias Tifamæni frater 599
Helene, Venus hospita cognomi-
nata, 146 Tyndari filia, *ibid.*
Helenæ historia *ibid.* *et seq.* he-
lena magnis natalibus orta 148
helenes raptus 370 ad hele-
nam, inuestigandam Avicam
inuadunt Tyndaridæ 615
Helice Achæorum 68
Helicus, Terituchmis frater, oc-
ciditur *Ctes.* 674
Heliopolis, vrbs solis 101 ab he-
liopoli ad Thebas navigandi spa-
tium 103 heliopolitani Ægy-
ptiorum solertissimi 101
Hellen, Dori pater 23
Hellenica gens 23.24 helles Arha-
mantis filia sepulcrum 461
Helleponti in Europa Cherone-
sus 391 hellespontus vbi angus-
tissimus 386 hellespontus ex
Asia in Europam coniungitur
452 hellespontus denuo pon-
te iunctus 453 hellespontus,
ponte Xerxis rupto, quomodo
à Xerxe castigatus 452 helles-
ponti traiectus stadiorum se-
ptem *ibid.* hellespontophiala
aurea datur à Xerxe, aureus
crater & gladius Persicus 459
cum placat *ibid.* hellespontii
in Xerxis classe militantes 470
eis pontium custodia deman-
data *ibidem*
Heneti populus 461
Hephæstienenses populus 435
Heracleum, angustissimus Atti-
cæ locus *Ctes.* 666
Heracles, siue Hercules, Heracleæ
conditor 345
Heraclidæ 3 heraclidæ Iardanæ
ancilla & Hercule geniti 4 he-
racidarum imperium quamdiu
duraverit, & quo fuerit com-
mutatum 4 heracidarum vltio
in atnepotem Gygis deuoluta 6
heraclidæ in Peloponnesum re-
dire conati 594.595
Heracledes Ibanolius, 329 eius
insidiæ Persis structæ 379
Heracledes, Aristodici Cumæi fi-
lius 73
Heracledes Aristagoræ Cumæi pa-
ter 343
Hercules Amphitryone & Alce-
na genitus 119.165 herculis tres
liberi 258 hyllus eius filius 514
ex hercule & Iardanæ ancilla
geniti Heraclidæ 4 hercules
Hylli pater 514 hercules è deo-
rum nouissimis apud Græcos
165 apud Ægyptios secus *ibid.*
hercules Olympius 120 her-
cules deus vetustus *ibid.* her-
cules Græcorum 119 hercules
Ægyptius 119 120 herculis tem-
plum in Cynofargi 354 her-
culis templa 424 herculis fa-
num 421 herculis templum
146 sanctio quædam illius tem-
pli 147 herculis templum 120
aliud, *ibid.* herculis Thasii
templum *ibid.* herculi bifaria
templa cur dentur *ibid.* hercu-
- lis oraculum 134 herculeæ co-
lumnæ 322
Hermion Lasi pater 437
Hermiona Dryopum ciuitas
553 hermonæ siue hermonen-
ses 209 hermippus Atarniteus,
Selæum Atarnites 382
Hermolycus Athenensis, Euthoeni
filius, in panacratio celebris
628
Hermophæus Milesius præfectus,
contra Sardis 372
Hermotimus Pedasensis inter eu-
nuchos apud regem magnæ au-
toritatis 365 hermotimus Pa-
nionium quomodo vltus *ibid.*
365.366
Hermotybies, Ægyptiorum genus
174 quas plagas incolant *ibid.*
175. hermotybies & Calafi-
ries, soli ex Ægyptiis pugnat-
res 598
Hermus amnis 22.36.373
heroibus Troianis parentatum à
Xerxe 456
Herodotus posterior Homero &
Hesiodo annis quadringentis
124 eius cautio circa ea quæ ad
rem diuinâ pertinent 101.128
eius colloquium cum Vulcani
sacerdotibus 101 & item cum
quodam Archia 208 eius sen-
tentia de Ægypto 106 de Per-
sarum moribus 64 eius senten-
tia de hoc, an si intra illum fuisset
Helena, reddita fuisset 150
herodoti sententia de Persarum
moribus 64 herodoti senten-
tia cur Nilus æstate impleatur,
110 herodotus Thebas se con-
fert, & Heliopolin, cur 101
Herodotus Basilidis filius 576
Herpys Timogenidæ pater 601
Hesiodus quadringentis annis ex-
stitit ante Herodotum 124 he-
siodus & Homerus de diis scri-
pserunt *ibid.*
Hexapolis quæ seculo Herodoti
Pentapolis dicta 67
Hieronymus Andrius 599
Himera 499
hippagogæ naues, quibus equi ve-
huntur 397
Hipparchus, Pisistrati filius, Hip-
piæ frater 351
Hipparchus Onomacritum Athe-
nis cur eiecit 437 hipparchus ab
Harmodio & Aristogitone in-
teremptus 351.427
Hippias, Pisistrati filius 26 hip-
piam reducere volunt Lacedæ-
monii 365 cur à Lacedæmo-
niis non reductus 369.370 Athe-
nienses apud Persas insimulat
370 ei visum in somnis oblatum
420
Hippobatarum prædia 359
Hippoclidæ, Tifandri filius 429
procus Agaristæ *ibid.* hippocli-
dis maiores Cypseli Corinthii
propinqui 429 eius laus præ
cæteris procis *ibid.* hippoclidis
saltationes & gesticationes
430
Hippoclus Lampfacenus 305
Hippocoon Scæi pater 352
Hippocrates, Pisistrati pater, Athe-
narum tyranni, 24.354 hippo-
cratis filius, Pisistratus 24 hip-
pocratis liberi Megacles & A-
garista 430
Hippocrates Gelæ tyrannus,
- Cleandri frater 388.494 à Zan-
clæis accersitus 388 inter ipsum
& Samios acta *ibid.* Zancleus
prodit 389
Hippocrates, Smindyridis pa-
ter 428
Hippocratides Leutychedis filius
576
Hippolochus Glauci pater 69
Hippomachus, Græcorum qui e-
rant cum Mardonio haruspex
601
Hipponicus Calliæ pater 492
Hipponicus Calliæ Phazippi fi-
lii pater 426
hircus, Ægyptiæcæ mendes dictus
121 hirci vrina spasmo liberant
pueros Libyes 323 hircorum
barbis innatum ledanum apud
Arabes 233 hircus cum mulie-
re coiens 121
Histia 535
Histizi *ibid.*
Histizus, Milesius, Lytagoræ fi-
lius 339 histizus vir solers &
industrius 337 histizi res gestæ
390 histizus Milesius 304 eius
de ponte non deferendo senten-
tia, & cur 304 histizus de Da-
rio & Persus bene meritis 332.
391.441 histizus à Dario defe-
ctionis Ionum insimulatus 374
375 Aristagoræ ad defectionem
solicitas 342 quomodo *ibid.* &
cur 343 ei vrbes oblatæ, & à
quibus 370 eius ad mare fuga
381 histizus à Chiis in vincu-
la coniectus, & cur liberatus
ibid.
Histizus Miletum reductus
382 à Milesiis reiectus & vul-
neratus 382 huc illuc errans *ib.*
eius res circa Byzantium 389
res gestæ contra Chios *ibid.* co-
tra Thasum contendit 390 ve-
niam à rege sperat 390 cui rex
fuit condonaturus *ibid.* quo-
modo captus & interfectus *ib.*
ob vitæ cupiditatem viuis ca-
ptus *ibid.* in crucem sublarus
ab Artapherne & Harpago 391
Histizi caput ad regem Darium
perlatum *ibid.* ab eo sepeliri
iussum
Histizus Tymnis filius 343 ca-
ptus *ibid.* dux in classe Xerxis
471
Histizus Phylaci pater 557
Homerus quadringentis annis ex-
stitit ante Herodotum 124 veri-
tatem cognouit de Alexandri &
Helenæ erroribus 148 homeri
loci citati 148 homeri carmina
Argos celebrantia, & ideo sum-
mota à Clithene 355 homeri
non sunt versus Cyprii 149
Homo è deo non gignitur 164
homo hominè fato impendenti
cripere non potest 202 in ho-
minis natura situm non est a-
uertere quod sit euenturum 212
hominem omnia consequi est
impossibile 15 hominum iniu-
riorum est rapere scæminas: ra-
ptis vltiscendis operam dare, a-
mentium: prudentium, pro nul-
la habere raptarum pulchritu-
dinem 2 homini satius mori
quàm vivere 13 homines sacri
263 homines vnoculi 234 qui
& vbi *ibid.* homines quidam
infra mediocrem virorum sta-

- turam 114 homines & foeminae calui nascentes 267 simis naribus & ingenti mento *ibid.* homines arboribus visitantes 263 homines hominibus vescentes 228 homines senos menses dormientes 264 homines radicibus vescentes 93 homines piscibus crudis visitantes *ibid.* homines capripedes in montibus 264 hominum immolatorum carnibus vescuntur Massagetarum 99 homines exco- riant Scytharum 277 hominum cum mulieribus concubitus in propatulo 94 humanarum vite anni 14 humanarum vite breuitas 457 eius ærumnarum *ibid.* humanis in rebus nihil stabile 40 humanarum rerum vicissitudo, & conditio 14 humanarum rerum circulus 95
- Hoples Iouis filius 355 hordei foliorum quanta latitudo apud Babylonios 89
- horti Midæ, Gordio geniti 579
- Hotaspes Artachai filius, Assyriorum dux 463
- Hyacinthia Lacedæmoniis solennia 586
- hyæna, feræ quædam, vbi nascantur 324
- Hyampeus vertex 541
- Hyampolis vrbs 537. 539
- Hyatar, nomen vnus est tribubus Sicyoniis: quod sonat suales 356
- Hybla oppidum 494
- Hydrias regio 378
- Hydarnes Persa 315. 431. 516 Afianæ oræ præfectus 484 Hydarnes Hydarnis filius 467 imperator in Xerxis exercitu, eorum qui immortales appellabantur 467. 569 hydarnes regem in Asiam redeuntem deserere non vult 569 hydarnes Afianæ oræ præfectus 484 eius cum Lacedæmoniis, colloquium *ibid.* Hydarnes Sisamnis pater 464
- Hyela ciuitas in agro Oenotris 77 à quibus condita *ibid.*
- Hygennenses 225
- Hylæa 261. 275. 274 hylæa, iuxta Achillis cursum sita, arboribus referta 282
- Hylees, nomen vnus est tribubus Sicyoniorum 356
- Hyllus 398 Hercules filius 514. 576 hyllus ab Echemo in monomachia interfectus 594. 595
- Hymæes Darii gener 378 hymæes capit Cion Mysiam 379 hymæes res gestæ & interitus 380
- sub Hymæssio regio Pelasgis data ab Atheniensibus 433
- Hypachæi qui postea Cilices dicti 469
- Hypacaris fluminis descriptio 274 *Nisipotinus scribendum est Hypacaris, quod legitur* pag. 272
- Hyperanis flumen 261. 272 eius descriptio 273
- Hyperanthæ & Abrocomes Darii filii 521
- Hyperborei 259. 265. 266 eorum sacra 267
- Hyperoche & Laodice Hyperboreorum puellæ 265
- Hypopoleum promontorium: *sed potius scribendum est Hippolcon* 274
- Hyrcani, militantes in exercitu Xerxis 463 eorum armatura & eorum dux *ibid.*
- Hyrgis fluuius 275
- Hyria oppidum 501
- Hyrcæades Mardus 38 quomodo Sardis ascenderit 39 eius ope Sardis capta *ibid.*
- Hyria, oppidum 589
- Hyrtas & Oenoe, Atticæ populi vltimos, occupant Bæotii 358
- Hyrtanes, Badris pater 466
- Hystaspes Arsamæus 521
- Hystaspes Achæmenides, Arsamæus filius, Darii pater 96 Artabani & Darii pater 285 Persis præfectus 215 eius responsum ad orationem Darii 97 hystaspes Arsamis filius 521 hystaspes Darii filius & Atossæ 464 dux Bactriorum & Sacarum *ibid.*
- hystarches vbi gignantur 325
- I
- Iacchus mysticus 549 iacchus, festum Atheniensium *ibid.*
- Iadmon Samius herus Æsopi 159
- Ialysus oppidum 68
- Iamidei 599
- Iapygia 245. 291. 501
- Iapyges Messapii 291. 501
- Iardanz ancilla, Hercules vxor, mater Heraclidarum 4
- Iasonis æreus tripus 319
- Iatragoras 243
- Iberiam Phocenses occupant 74
- Ibis Ægyptiis sacra 129. 132
- Ibidis forma 132 ibidum duplex genus *ibid.*
- Ichne vrbs terræ Bottizidis 180
- Ida mons 156 & regio 70
- Idernes vnus ex septem Persarum principibus 662 *Cres.* Artoserxis focer 673. *Cres.*
- Ieiunia & festus dies Ididis 223
- Ienyfus vrbs Syriæ 184
- ignem Persæ deum arbitrantur 189 ignis Ægyptiis animata belua dictus *ibid.* igne sepelire 675 *Cres.* ignis perpetuus 681 *Cres.* ne ignifer quidem elaboratur 202
- Ilias minor Homeri 643
- Iliadi Minerarum mille boues à Xerxe immolantur 456
- Ilii expugnatio, barbarorum & Græcorum simultatis origo 3
- ilium 104 ilii obfessio & expugnatio 149
- ilienfis ager 170. 146
- Ilissus fluuius
- Imbecillitas, fortissima necessitas 502
- imbribus carentes Libyæ tractus 338
- imbrus 218
- Immortales Gotæ 467
- immortales qui apud Persas 467
- Indus fluit crocodilos 270
- indi in mare ostium explorat Darius *ibid.*
- Inarus Lybs 187. 188. 189
- Inarus Lydus Ægyptios ad defectionem ab Artoserxe incitat 667. *Cres.* inaro mittit classem Athenienses *ib.* Inarus Achæmenidem vulnerat *ibid.* est victor *ib.* vulnerat, fugit Byblum 668 inarus cum Græcis ex pacto ad Artox, proficiscitur *ibid.* ab Amyti tribus crucibus suffigitur *ibidem*
- Indathyrus filius Saulii, rex Scytharum 282. 298
- India pluuiæ experta 680 *Cres.* indiz fons auriferus 679 fluuius mellisiferus 682 *Cres.* indiz rex vt exploret fontes *ibid.* indiz fluuius bona omnia ferens 683 *Cres.* indiz arbor dulcis *ib.* 684
- indi Callatæ parentibus vescuntur 208 indorum multitudo 227 indi Calandæ 228 indi pecuarii & eorum mores *ibid.*
- indorum nauigia *ibidem*
- Indi ægrotos suos epulantur 229 indorum coitus in propatulo 229 indis sol matutinus ardentissimus 230 indi vt aurum colligant 231 à Dario subacti *ibid.* indorum in Xerxe exercitu armatura 464. 466 indi Derbicum aduersus Cyrum focii 659 *Cres.* ab indo quodâ Cyrus iaculo percussus moritur *ib.* indorum multitudo 678 iustitia 680. 681 *Cres.* indorum locus sacer *ib.* indi tonitruum expertes 680 nigri *ibid.* indi Pygmæi 681 indorum venandi lepores ratio *ibid.* indorum lacus oleosus 682 eorum argentifodinz *ib.* montes auriferi *ib.* sunt sani *ibid.* longæui *ibid.* vt aues venentur 687 *Cres.* indi vt electrum colligant *ibid.* indi cynocephali 684 indicum aurum 227 indicæ regionis descriptio & situs 228 indicæ formicæ 229 indicæ cameli forma & pernicitas 230 indica animalia grandiora cæteris 231 indicæ canes 679 *Cres.* indicæ galli & gallinæ *ib.* indicæ mōtes gemmiferi *ibid.* indicus æstus *ibid.* indicum mare *ibid.* indicus calamus *ib.* indicum animal *ib.* indicus sol *Cres.* indicæ oues *ibid.* indicus serpens 680 indica auis *ibid.* indicum lignum *ἰνδικόν* 683 indicæ asini syluestres 686 *Cres.* indicus vermis 687 indicæ arbores *ibidem*
- ingenium Persarum quale 41
- infantes Cynocephalorum 684 *Cres.* infernæ sedes
- Inopiz & impossibilitatis numina 688
- infortiorum ludibria 446
- infortiores primi, Lydi extiterunt 44
- infortior quare Darius fuerit appellatus 225
- infortio Persarum puerorum 64
- Insulæ in Araxo 93
- insulæ Oenuse 75
- insula natans vbi 171
- insulæ Echinades vbi 104
- insula Chemmis 170
- insulæ beatorum vbi 194
- insulæ rubri maris 226
- insulæ Cassiterides Herodoto ignotæ 234 insulani Iones qui 66. 67
- Intaphernes vnus ex septem Magi occisoribus 275 intaphernis facinus eiusque & domesticorum omnium interitus *ibidem*
- intercalationes mensis à quibus introducuntur 14. 101
- Io filia Inachi regis 2 à Phœnicibus rapitur *ibid.* Io stuprata 4
- Io vt à Græcis depingatur 118
- Iolcon Thesiali Hippiz offerunt 370
- Ion Xuthi filius 470
- Ioniz translatio 628 ioniam Harpagus subigit 77 ionces à Cræso subacti 3. 12 ionum lingua 24. 65 ad Cyrum legatos mittunt, qui obedientiz iugum acceptent & quid Cyrus responderit 66 ionum regio, Asiaticarum pulcherrima, & eius descriptio *ibidem* ionum duodecim in Peloponneso ciuitates 68 ionces insulares à reliquis deficient: alios etiam Ionici nominis pudet *ibid.* ionicarum ciuitatum numerus cur duodenarius *ibid.* Iones qui se præstantiores iactant: & de eorum vxoribus *ibid.* ionces ab Achæis, suis sedibus pulsi *ibid.* ionum reges qua progenie oriundi *ibid.* ionces veri & genuini qui 69 ionum qui ab Apaturis arceantur *ibid.* quorum ionum sit Panionii sacrum *ibid.* ionum insularum de ditione 75. 77 ionces Biantis consilium spernunt *ibid.* ionces secundò in seruitutem rediguntur *ibid.* in Ægyptum quomodo venerint 169 ionum & Scytharum de Dario impediendo colloquia 302. 305 ionces captas Sardis incendunt 372 ionces ad Ephefum vincuntur 373 mari vincunt 376 tertio subiugati 391 quomodo Ægyptum diuidunt 107 vbi, & vnde dicti 225. 243 ignauissimi hominum 306 ionum & Carum fuga 578 ionibus Persarum minæ intentatæ 384 laborum nauticorum insueti *ibid.* Dario tributarii 395 Ionum in Xerxis exercitu armatura 470 ionces Pelasgi Ægialees appellati *ibid.* ionibus solum suum permissum 629 ionico genere excellentes 23 ionice rebellionis occasio 139. 381 ionicarum nauium catalogus 383
- Iupiter expiator, hospitalis 18 apud Persas 62 Bel apud Babylonios 82 Ammon 119 Thebanus 124 liberator, & eius templum 146 Scytharum deus 275 Papæus apud Scythas *ib.* Lycæus 328 Carius 355 Lacedæmonius 400 celestis *ibid.* sub specie & nomine Xerxis inuadere Græciam dicitur 461 arcus decem cubitorum vbi 618 ioui decimæ necessariò redduntur 42 iouis Carii sanum apud Mylaffos 78 iouis Beli templum & simulacrum 82 iouis Thebani templum 83. 321 iouis simulacrum arietina facie 119 iouis sanum apud Theprotos 125 cultus apud Meroen 112 oraculum apud Ægyptios 134 iouis Ammonii templum à Cæbyse incensum 193 iouis diabaterii ara 664 *Cres.* iouis Beli puluinar 253 iouis forensis ara 347 iouis militaris templum 379 iouis olympi delubrum 103 iouis currus in Xerxiano exercitu 455. 570 iouis Amphylitii templum 511

INDEX.

Phigeneia apud Tauros cultus 292
Iphi locus quidam 508
Irafa locus vbi 313
Is vrbs & flumen 82 Is flumen
ibid. fluuius in Euphratem se
deuoluit ibid.
Isagoras Tifandri filius 355
Ius dicitur id est Ceres, dicta 125.
171 ifidi vaccae sacrae 118. 323
ifidis simulacrum bubula cor-
nua habens 118 ifidis templum
maximum in vrbe Bufiri 126
Ifidis & Dionysii filii 124
Ismari lacus famosissimus 476
Ismenii Apollinis templum 352
Issedones populus 261. 264
issedonum mores ibid.
Issedoni populus 93
Ister vbi 173. 191 semper sibi par
173 istri ortus & fluxus 115 isther
& Bosphorus à Dario pòte iun-
cti 663 Ctes.
Isthmus Cnidiz 80 isthmus
Cherfonefi muro praescriptus à
Miltiade 393
Ithiari locus proximus Ossa &
Olympo 23
Itanus oppidum 310
iudices regii apud Persas 196
iudicis corrupti iustae vindictae
exemplum 339
iuncus esui aptus 138
Iunonis festum 13 iunonis duae i-
magines vbi 181 iunonis tem-
plum vbi 288. 607. 611
iurare per aquam Strygis 407
iusti principis officium 191
iustitia Cynocephalorum 686 Ctes.
iustitia Indorum 680. 682
Ctes.
Ixabates Cambyfis eunuchus 660
ixabates Cambysem sepelit 662
ixabates Magi index interficitur
ibidem
Iyrcæ populus Scythiae 262
K
K I x quid sit Aegyptiis 139
L
L Abda Amphionis filia 366
Labynetis Babyloniorum ty-
rannus 35
Labynitus Assyriæ rex 86
Lacedaemonii Creso amici 321
Græcorum potentissimi 23 co-
rum leges à Lycurgo latae 27
bellum Tegeatibus inferunt 30
eorum compedes apud Tegea-
tas 28 quibus artibus Tegea-
tibus facti sint superiores 29.
eorum Argiuorumque pro a-
gro Thyrea dimicatio 37 laceda-
emon. coma post victoriam de
Argiis ibid. eorum aduersus
Polycratem expeditio 203 in
Samum expeditio ibid. mos in
sumendis suppliciis 307 de sei-
pitis opinio 398 regum apud
eos funera 401 lis de progre-
diendo ad bellum 419 oratio
ad Plataeenses ib. ad Hydarnem
Persam 484 ad Athenienses 580
eorum virtus 473 consuetudo
515 frugalitas 354 occisorum
sepultura 620 laced. ad Pla-
taeas victoria 665 Cr. ad Ther-
mopylas clades ibid.
Lacmon mons vbi 623
Lacines legatus ad Cyrum 28
lacrymarum arboris Indicæ 684 Ctes.

I N D E X.

- Maetorium vrbs super Gelam 49
Madyes filius Protothyx, Scyth.
rex 49
Madytus vrbs 452
Mzander fluvius 237. 379 & eius
fontes vbi 451
Mzandri campus 8 mzandri
campum Mazares incurfat 74
Mzandrius Polycratis scriba 237
Sami procurator 246 mzan-
drii oratio ad Samios 247
Mzotei populus vbi 299
Mzotis palus vbi 49. 255. 271. 287.
292. 298. 299
Magdulus oppidum vbi 172
Magi populus Medix 48 magi
Perfarum 65 magorum com-
mentum vt Perfarum impe-
rium occupent 211 Magi cu-
iusdam imperium apud Persas
213 Magus Cambyſi ſuccedens
Cref. 662 Magus interficitur
219 Magorum cades 220
Magophonia Perfarum feſtum
celebre *ibid.* & Cref. 663
Magiſtrum oppidum 309
magna cum periculis ſuſcipiun-
tur 459
Magneſia vrbs vbi 237
Magnetes populus 225
malæ dextræ in contumeliã de-
raſæ 154
Malea promontorium vbi 37
Malena 390
Males Ætolus 428
Mandane Aſtyagis filia 50
Cambyſi nuptum datur *ibid.*
Mandrocles Samius 228 eius
monumentum *ibidem*
Maneros Ægyptiis. quid 133
Mantieni montes 86. 93
Mantiena vrbs 314
manus octo digitorum 689. Cref.
Marathon locus 420 Maratho-
nem occupat Piſiſtratus 26
marathonia clades 425 ma-
rathonia pugna 664. Cref.
Mardonius Xerxis exercitus im-
perator 467 mardonius Go-
bryx filius 395. 436. 467 vul-
neratur 396 à præfectura ſe-
mouetur 416 mardonii ora-
tio de bello Græciæ inferendo
139 in Lacedæmonios obiur-
gatio 604 mardonii cades 613
vnus ex ſeptem magi occiſori-
bus 663 mardonius antiquus
apud Xerxem ſpectatus 664
Cref. mardonius bello aduer-
ſus Platzenſes præficitur 665
Cref. mardonii fuga *ibidem*
mardonii mors *ibid.*
Mardi Perfarum genus 60
Mardus Hyroades Sardium mu-
ros primus conſcendit 38
mare Sardonium vbi 76 mare
Caſpium 93 mare Atlanti-
cum. rubrum. australe 94. 171.
226. 260. 467 mare Indicum
Cref. 679 mare Echinadum
inſularum 104
Marca vrbs vbi 108
Mares quam armaturam in Xer-
xiano exercitu tulerint 466
Mariandeni populus 225
Mariandyni à Cræſo ſubacti 12
mariandynorum in Xerxiano
exercitu armatura 465 ma-
riandynus ſinus vbi 268
Maris fluvius 272
Mayonea Græca vrbs 476
Mærtis oraculum 134. 466 mar-
ti ſoli ſimulacra faciunt Scy-
thæ 276 martis ſupulcrum
apud Scythas *ibid.*
Maſagetes Scythiæ regis frater
captus 663 Cref.
Maſſyas fluvius 379
Martichora animal Indicum 680
Cref.
Maſanges Aorizi filius dux 465
Maſcamis elogium 475
Maſſi. Perfarum genus 60
Maſiſtes Darii filius, Xerxis exer-
citus imperator 467
Maſiſtius à Græcis Maſiſius di-
ctus 592 maſiſtii interitus 493
Maſiſtæ & liberorū eius cades 245
Maſſagetæ populus ferus & ro-
buſtus 94 eorum deus ſol 98
eorum victus *ibid.* vxores
communes *ibid.* ſenes im-
molant 97
Maſſyes populus 332
Matacas Xerxis inſu, Delphorū
templum diripit 666 Cref.
maternum genus paterno nobi-
lius apud Lycios 79
Matieni populus 32 Matienorū
in Xerxis exercitu armatura
465
matris Martis templum vbi 128
Maxyes Libyes vbi 325
Mazares Medus 72 mazares
Prienenſes ſubigit 73 maza-
res Mzandri campum incurſat
74 mazares moritur *ibid.*
Meci populus 226
Mecyberna Græca vrbs 480
Medea Colchorum regis filia 2
Medææ raptus à Græcis *ib.*
Medicæ regionis facies 51
Medi vbi 268 medorum appel-
latio vnde 455 eorum tyrannus
Cyaxares 32 medorum
& Lydorum moſ ineundi fœ-
deris 33 medorum bellum
quinquennale cum Lydis *ibid.*
Medorum & Lydorum bello
dies repente nox facta *ibid.* &
49 medorum ab Aſſyriis de-
fectio 46 medi Aſſyrios ſubi-
gunt 50 medorum à Dario
defectio 62 imperium ad Per-
ſas tranſlatum *ibid.* medorum
in Xerxis exercitu armatura
463. 468 Deiocem ſibi iudicē
conſtituunt 47 regi ſuo re-
giã ædificant *ibid.* à Scythiſ
prælio fuſi, Aſiæ imperium a-
mittunt 49 Ninum ciui-
tatem expugnant 50 inebria-
tos Scythas interimunt 51 Me-
dis canis ſpaco dicitur 52 me-
dicum imperium Halys fluvius
terminat 32 Medicum nomē
Græcis terrorem incutere ſolet
424 medicus exercitus contra
Græcos 664 Cref. medicæ na-
tionis gentes 48 Cref. 664
medici ſinguli ſingulorum mor-
borum apud Ægyptios 134
medici Crotoniatæ primi dicti,
ſecundi Cyrenzi 93
medunus Atticus, menſuræ ge-
nus 38. 400
Megabates Perſa 341
Megabazus Megabatis filius 471
Megabernes Spitamæ filius Cref.
657 megabernes Barcaniis à
Cyro præficitur 660
Megabyzus Perſa 215 eius ara-
tio ad ſuos de oligarchia 221
Zopyri filius 254 eius elogiū
306 in Pæones exercitum du-
cit 321 Xerxis exercitus im-
perator 467 megabyzus Cra-
ſus tribuit quæ Herodotus Zopyro
664 megabyzus Xerxis gener
ibid. Babylonem capit *ibid.* ei
mola aurea à Xerxe donatur
665 diripere templum Delphi.
recuſat 666 vxorem adulterii
apud patrem accuſat *ibid.* Ar-
tapani machinas prodiit *ibid.*
in toniuratorum prælio vulne-
ratur 667 in Inarum mittitur
668 Inarum vulnerat *ibidem*
cum Græcis paciſcitur *ibid.*
eius luſtus 669 eius ab Arto-
xerxe defectio *ibid.* vulnera-
tur *ibid.* megabyzi victoria
ibid. eius ſtrenuitas *ibid.* ex
pacto ad regem venit *ib.* mor-
tis periculum euadit 670 rele-
gatur *ibid.* regi conciliatur *ib.*
moritur *ibid.*
Megacles Alcæmonis filius 24.
427. 430 Megacles & Lycurgus
Piſiſtratum imperio Athenien-
ſium eiiciunt 24 megacles Cli-
ſthenis gener factus 430 mega-
cles Hippocratis filius *ibid.*
Megacreon Abderites 479
Megapanus Hyrcanorum dux 463
Megarenſis populus 495 mega-
renſis plebs venundatur *ibid.*
Megiſtæ inſcriptum epigramma
523
Megiſtiz extiſpicia 519 megiſtias
Acarnan à Melampode proge-
nitus 520
Melampus Amytheonis filius 122
eius poſtulara ab Argiis 599
melampus Bacchici ſacrificii in-
uentor apud Ægypt. *ibid.*
Melampygy lapis 518
Melanchlæni populus vbi 292
melanchlænorum mores & no-
menclatura 293 eorum victus
humana caro *ibid.*
Melanippus Aſtaci filius 355
melanippus Alcæi ſodalis 370
Melanopus Ithagænis filius 637
Melas fluvius 512 melas ſinus &
fluvius eiſdem nominis 461
Melas primus rex Sardium 38
Meleſigenes vnde appellatus 638
Meletes fluvius *ibid.*
Melibœa vrbs 508
Meliænſes populus 511
Meliænſis ſinus vbi 266
Meliffa Periandro vxor 205 me-
liſſa à Periandro occiſa *ibid.*
melliſ vbi maxima copia 325
melliſſus fluvius 682 Cref.
Melois amnis 610
Melyenſes populus 222
Memnonia regia 350 memno-
niz Suſæ 492 memnonis vrbs
vbi 351
Memphis vrbs 174 à Menepri-
mum condita 141 eius ſitus &
deſcriptio *ibid.*
mendacium dicere quando expe-
diat 217
Mendes quid lingua Ægyptiaca
121
Mendetis templum 119
Mendefium oſtium Nili 107
Mendefia prouincia 119. 121.
Mendefi cur oues immolent, ca-
pris abſtinentes 119 capros vene-
rantur 121 caprarids præcipuo
honore afficiunt *ibid.*
Menelaus Helenā recipit 149 me-
nelai portus vbi 317
Menes primus regnaſſe fertur 140.
141
menſa ſolis 190
menſis intercalaris 14 à græcis
tertio quoque anno introdu-
ctus 101
Mentes nauicularius 639
mentiri apud Perſas turpiſſimum
65
Mentor Ithacæniſ Homerum ſe-
dulò curat 639 eius in Ithacā
virtutes prædicat *ibid.*
mentulæ portetum apud Ægyptios
48
Menofſtanis in Megabyzum expē-
ditio 669 eius clades & fuga
ibid. Secundianum monet 672.
Menofſtanis ſe occidit 674
Cref.
Menon Cyri dux 675 Cref. me-
nonis doli 676 Cref.
Meones Lydorum nomen aſſum-
pſerunt 4
Meraphii Perfarum genus 66
Mercurii ſtatua porrectum vere-
trum habens 123 eius templum
162 à quibus gentibus colatur
331
Mermnadæ populus 4 mermna-
darum tyrannis 6
Meroc oppidum vbi 112
Meſambria vrbs vbi 289 476 me-
ſambriam urbem quis condi-
derit 392
Meſſana olim Zancle 499
metalla aurea atque argentea vbi
475 de metallis aureis certamē
616 metallum ſalis 322
Metapontini populi vbi 260
Metiochus Miltiadis filius 345
Metra Venus 62
Metroſtes Terituchmiſ frater 674
Micythus Anaxilai ſamulus 501
Midas apud Delphos munera po-
ſuit 7 midæ ſella apud Delphos
ibid. midas Gordii filius, Phry-
giæ rex *ibid.* 70 & 641 midæ
horti 579 midæ epigrammata
ab Homero 641
Mileſiorum cum Halyatte bellum
7 mileſiorum duo ingentia
vulnera 8 mileſiorum oppu-
gnatio per x 11 annos *ibid.* cū
Halyatte fœdus 9 Cyro conſe-
derat 67 mileſiorum correctio
339 Mileſiorum & Carum fu-
ga 379
Miletus vrbs Ioniz prima 66
Miletus oppugnatur 7
capra diripitur 387
militæ ordo à quo primū dif-
tributus 48
militum Cambyſis depaſſio 194
Milo Crotoniates luctator 244
Miltiades Cimonis filius Cher-
ſoneſi tyrannus 292 miltiades
Athenienſium dux 304 miltia-
des victor in Olympico certa-
mine 393 miltiades capitur
ib. miltiades Cherſoneſo poti-
tur 395 Miltiades Parios obſi-
des 431 miltiadis occuſatio &
obitus 432 miltiades Dati ad
Marathonē occuſit 664 Cref.
Milyas Aſiæ regio 79 milyæ So-
lymi dicti *ibid.* Milyarum in
Xerx. exercitu armatura 467

- Mineruz templi deflagratio 8
mineruz templum cognomine
Assesiz *ibid.* mineruz duotē-
pla apud Assesum *ibid.* miner-
uz Pallenidis fanum 26 mi-
neruz festa virginum pugna ab
Ausibus instituta 320 miner-
uz Pedasiz sacrificz barba pul-
lulat 80 mineruz Alex templū
apud Tegeatas 20.614 tutela-
ris apud Chios 74 oraculum
apud Egyptios 122 vestibul-
um apud Saio 178 inaurata
statua vbi 181 lapidea duo si-
mulacra *ibid.* parentes 321
templum in Sigeo 370 fanum
540 Sciradis templum 561. mi-
neruz regis 323 mineruz Cra-
stiz fanum 346 mineruz in ar-
ce adycum Doriensibus non ac-
cedere licitum 357 minerua
urbana 361. mineruz Iliadi
mille boues immolantur à Xer-
xe 456 minerua protēplaris 541
Minoa Selinusiorum colonia 347
Minos & Sarpedon Europz filii
79. minois cades 501.
Minyz populus 68. 357. minyz
commento suarum vxorum li-
berantur 308
miraculum maximum Perianthro
oblatum 9
Mitrادات pastor, Cyri nutri-
tius 51. 58
Mitrادات Vdiastis filius 674
mitradates patri succedit *ib.* mi-
tradatis cades 676
Mnesiphilus Atheniensis 547
modus ineundi exercitus nume-
rum 462
moenia lignea Budinorum 274
Mœris Egyptiorum rex 141
mœris præclara opera *ibid.*
Mœrios stagnum 130. 166 & e-
ius descriptio 226
mola aurea sex talentorum 664.
665 Cref.
Molossi populus 68
mons Arabicus 103. 155
mons Atlas vbi 322. mons in-
gens euerfus indagadiz metallis
397 montes gemmiferi 674 Cref.
môtes auriferi 682 Cr. môs Sar-
donis 680 montes feruentissi-
mi Indiz 683 Cref.
Mophis mons 111
morz vilis 442 Cref.
morbus femineus Scythas inua-
dit 49
mors optatissimum perfugium
ærumnosz vitæ 457 mortem
contemnunt Indi 682 Cr. Cref.
mortui exemplar apud Ægy-
ptios 133. 135 mortuorum apud
eosdem conditurz 136 mortui
cum lætitia vbi humentur 330
Moschi populus 227 moscho-
rum in Xerxiano exercitu ar-
matura 467
Mosynœci populus 227 mosynœ-
corum in Xerxiano exercitu ar-
matura 466
mula mulum ancipitem peperit
461 mulz partus 250 mulz
Xerxis funus expectat 671 Cref.
muli vbi non gignantur 265
mulorum species Scythis hor-
rendz 301 muli Pygmæorum
681 Cref.
Mulier exuēdo tunicam & vere-
cundiam pariter exiit 4 mu-
lierum raptus illicitus 2 mu-
lieris offensio vindictam quærit
6 mulieres mulierem prædi-
cant 13 mulieris simulacrum
ex argento 21 de mulieribus
Babylonicis 91 de Ægyptiis
115 mulieres quæ oracula in
Græciam intulerunt, columbæ
vocatæ 125 mulierum puden-
da cippis à Sefostre inscripta
142 mulieris cum marito suo
solo concubentis vrina Phe-
roni visus reſtitutus 146
mulieres Corinthiorum denu-
datæ 369 mulier ex turpissi-
ma, formosissima facta 401 mu-
lierum Atticarum vnâ cum li-
beris cades 434 mulieres stu-
prando extinctæ 539
munerum regionum apud Persas
pretiosiss. 665
Munychia 554
Mus Europeus 577
Musæi sortes & earundem edifier-
tator 437
Musici Argiui 242
mustelz Libyz 325
murium tria genera apud pastora-
les Libyes *ibid.* murium auxi-
lia 163
Murichides Helleſpontius 585
murus ligneus Persarum 640
& eiusdem expugnatio 612
Mycalæ promontorium 69
Mycerinus rex Ægypti 158 my-
cerini clementia & iniustitia 159
mycerini filiz mors & sepul-
ra 157 concubinz *ibid.* ora-
culum 158 & pyramis 160
Mycorum in Xerx. exercitu arma-
tura 464
Mygdoniam à Bottizide Axis di-
rimit 480
Mylassa oppidum vbi 379
Mylassorum fanum 78
Myssæi Thracæ 289
Mylitta Assyriis Venus appellata
ibid. 62
Myrcinus vrbs vbi 380
myrias quid sit 462
Myrina Æoliz ciuitas 69
Myrinzi populus 435
Myrios stagnum 102
Myris rex 105
Myrothoda arbor 682 Cref.
Myrtes Persarum dux 379
Myrsilus aliaz Candaulæ dictus 4
Myrsus Gygis filius 237
Myssi populus vbi 225 myssi Cari-
bus germani 78 myssi à Cræſo
subacti 12 mysorum in Xerxis
exercitu armatura 466
Myſia Cios ab Hymæe capitur 380
Myus vrbs Ioniz 66
Myusii populus vbi 383
N
N Aparis Scythiz fluius 272
Nasamones populus 113. 318
nasamonum coitus in propatu-
lo *ibidem* nasamonum iusu-
randum & diuinatio *ibid.* na-
samonum cadauerū sepultura
nascentium deploratio 330
Natacas eunuchus apud Xerxem
spectatus 664 Cref.
Natho insula vbi 175
naturz solertia 232 natura leo-
num atque eorundem loca 481
Naucrates oppidum 140
naues Ægyptiorum è spina 139
naues rubrica delibutæ 209 na-
ues quinis drachmis venditæ
415 nauium Persarum catalo-
gus 68 nauibus longis qui pri-
mi vñ fuerint 486 nauiculæ Ba-
byloniorum 89
naufrazi vbi immolentur
Nauplia 409
Naxus insula 340 naxus insula à
Pisistrato subacta 27 naxi fons
vinisuius 681 Cref.
Naxii populus 494
Nebris 227
Necessitatis numen 568
Necus rex Ægyptiorum Pſammis-
tichi filius 171. 269 Neci victo-
ria contra Syros 172 necus à
quo interemptus 169
Neleus Codri filius 625
Pylus & Neleus 354
Neon vrbs vbi 538
Neptunus Libyæ deus 123.
neptunus Thamimassades 275.
Neptuno Heliconio Panio-
nium locus sacer 69. ne-
ptunus liberator, & eius tem-
plum 510 neptuni templum
apud Potidæas 576 neptu-
nus æreus septem cubitorū 618
Nestus fluius Abderorum 481
Neuri populus & eorū mores 261
Nicandra Dodonzorum sacer-
dos 125
Nicodromus Cnæthi filius 414
Niger sinus vbi 344
Nigredo Indorum 680. Cref.
Nilus Ægypti fluius 271 nili
fluminis origo 107. 112 nili
fluminis ostia 107 nili flumi-
nis natura & incrementum
108. 109 nilus solus ænium
aura caret *ibid.* nili fontes i-
gnoti *ibid.* 115, & 274 nilus
ſcopulosus 112 nilus Libyam
mediam diuidit 114
Ninus Assyriorum vrbs 168 ni-
ni oppidi situs 89 ninum ci-
uitatem Cyaxares obſidet 50
ninum ciuitatem Medi expu-
gnant *ibid.*
Niphraga vnus Pierum muro-
rum 477
Nisa oppidum vbi 228
Niszi equi 23 Niszus campus
grandes fert equos 455
Nitetis Apriæ regis filia 182
Nitocris reginz Babylonis egre-
gia monumenta 84 nitocris
Ninum oppidum sibi subegit
ibid. nitocris epitaphium 86
nitocris Ægyptiorum regina
fratrem vlciscitur 142
nitri ingens vis 136
Noeranis oppidum 408
Noes fluius 272
Nomades Scythæ 7 nomæ-
dum Scytharum seditio *ibid.*
nomades Libyes 320 nomæ-
des Sagartii 467
Norondabates vnus ex septem
magi occisoribus 662 Cref.
Noua vrbs oppidum in Pallena
481
Nouus murus, ciuitas Æoliz,
& Cumanorū colonia 69. 640.
Nouem fontes vbi 186
nox pro die vbi extitit 453
noctes in dies commutatæ 159
nuces Ponticæ 684. Cref.
Nudium oppidum 309
Numina Persarum 62
nummi primum à Lydis per-
cussi 45
nuntium Cræſo & Lydis è Del-
phis 22 nuntiorum Persico-
rum celeritas & ratio 569
Nymphodorus Pythei f. 485
O
Arus fluius 299
Oasis vrbs vbi 144
Oaxus oppidum Cretæ 311
obeli, Pheronis donaria 146 o-
beli in fano Mineruz 176
occisorum Xerxis & Persarum
pugna 665. Cref.
Oceanus ortus vbi 257
Ochus Persarum rex Artaxerxis
ſpurius Cref. 671 Ochus Hyr-
caniorum præfectus à patre
constitutus 671 Cref. ochus
rex creatur *ibid.* ochi mors
674. Cref.
Octamassades Scylis frater 284
oculos in pectoribus gestantes 14
Odoranti populus vbi 334
odorum oleum 687
Odryses vbi 289
OEa locus vbi 362
OEbares Darii equiſo 223
OEbares Aſtyagem captum vin-
cit 657. Cref. œbarz ſtrage-
ma in capiendis Sardibus 658
Cref. œbares ſe fame ene-
cat 659
OEbares Megabyzi filius 391
OEbazus vir Persa 633 œbazi
liberi occiduntur 286
OEcetor Gelonis progenitor 493
OEdipodi delubrum extructū 309
OEnoen Bæotii occupant 358
OEnone insula 543
OEnotriz ager vbi 77
OEnufz insulæ vbi 75
OEroë insulæ vbi
OEtzi montes vbi 518
OEtosyrus Apollo apud Scythas
275
offa ſalſuræ reſiliit 634
Oiolycus vnde appellatus 309
Olbiopolitæ populus vbi 266
olea in arce Athenienſ. 546. o-
leagina corona Olympiorum
præmium 536
Olen Lycius 267
Olenus 68
oleum ex lacte 685 oleum ex
verme Indico 687 oleum my-
rorrhodinum 688 Cref. oleum
quo vtuntur Indi *ibid.* oleofus
lacus 682 Cref.
Oliatus 343
ollas pulſandi mores 401
Olophyxus vrbs vbi 448
Olorus rex Thraciæ 344
Olympus mons Myſiæ 189 O-
lympus & Oſſa Theſſaliæ mō-
tes 23. 481 olympii Iouis de-
lubrum 103 olympienî à mō-
te olympo dicti 466 olym-
piorum præmium corona o-
leagina 536
Olympiodorus Lamponis filius,
592
Olynthiorum ab Artabazo ob-
ſeſſio 574 Olynthii ab Artā-
bazo trucidantur *ibid.*
Onesilus Gorgi frater 374 one-
ſili dolus & mors *ibid.* onefi-
li caput ſupra portas ſuſpen-
ſum 377 onefili ſacrificia 378
Onites Phanagoræ filius 517
Onochonus Theſſaliæ fluius
482 Xerxis exercitui defecti
511
Onomacritus ſortilegus Athenis
eiſcitur 437

INDEX.

Onophas vnus ex septem Persarum principibus 662. <i>Ctes.</i>	Onophas	662	<i>Ctes.</i>	Orontes accusatus creditur	675	panturba gemma	678. <i>Cr.</i>	pedes octo digitorum	689. <i>Cr.</i>	
Xerxis socer 664 onophas classis	Xerxis	664		<i>Ctes.</i>		panthelæ Persarum genus	60	pedicæ oppidum vbi	539	
Persicæ præfectus 666. <i>Cr.</i>	Persicæ	666	<i>Cr.</i>	Oropus	418	pantheræ vbi gignantur	325	pedunculorum comestores	294	
¶ Opæa Spargapichis vxor 283	¶ Opæa	283		Orosangæ quid persica lingua	557	panthimari populus	226	præmorsus	317	
ophelimos aqua 688. <i>Cr.</i>	ophelimos	688	<i>Cr.</i>	Orpheæ vnde ortum duxerint	134	panthimari populus	226	pelaigi populus 68. 123 & eorum lingua 74	pelaigi	68. 123 & eorum lingua 74
Ophryneus vrbs vbi 456	Ophryneus	456		Orphæa vnde ortum duxerint	134	panthimari populus	226	pelaigi Aegialees nunc	lones dicti 464	pelaigi, Cranai, & Cecropidæ 543
opificum ignobilitas vbi 175	opificum	175		Orthium carmen	10	panthimari populus	226	pelaigi ex Attica exacti	432	
opinionis multæ & variæ de Nili luminis natura & incremento	opinionis	110		Orthocorybantes populus		papæus Iupiter apud Scythas	275	peleon Iouis filius	355	
Opis ciuitas 86	Opis	86		Orus Osiris filius rex Aegypti	164	paphlagonæ populus 332. 225		pelus mons vbi	319. 482	
¶ Oraculorum origo secundum sententiam Herodoti 49	¶ Oraculorum	49		Orus Osiris filius rex Aegypti	164	paphlagonæ in Xerxis exercitu armatura	465	pella vrbs Borrigidisterre	480	
oracula Græcorum 19	oracula	19		Oryes vbi gignantur	324	papaces pisces	334	pellena Acheorum pars	68	
oracula apud Aegyptios quæ 134	oracula	134		Osiris Aegyptiis Bacchus & Dionysus dictus	199	papremus oppidum	126	pelops phryx Persarum seruus	443	
oraculum Halyati à Pythia redditum 9	oraculum	9		¶ Ossa & Olympus Thessaliæ montes	23. 481	papremitanis equi fluuiales sacri	131	pelopis phrygis regio	439	
oraculum Delphicum Cræso redditur 19 idem Cræsus verum deprehendit <i>ibid.</i>	oraculum	19		Ossa quinque cubitorum	619	paralataz Scythæ vnde	256	peloponneti gentes septem 553	peloponnetium bellum	616
oraculum Lycurgo à Pythia redditur 27	oraculum	27		ostenta Xerxi oblata	461	parafangæ quid	102. 350	pelusium ostium Nili	107. 170. 186	
oraculum captiosum Spartiatis redditum 27. 30	oraculum	27. 30		ostenta Delphis nuntiata	540	paretæni populus Medix	48	peneus fluuius Thessaliæ	447. 481.	
Pythiæ de ossibus Orellis <i>ibid.</i>	Pythiæ			ostia Nili septem numero	107	paribon lignum	683. <i>Cr.</i>	pennis oppletus aer	265	
oraculum Cræso redditum de muro filio 39	oraculum	39		¶ Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	parientes semel tantum	688. <i>Cr.</i>	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
oraculum Branchidarum de Pactya 73	oraculum	73		Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
oraculum Hammonis de Aegyptiis 108	oraculum	108		Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
oraculum Dodonæum omnium vetustissimum 224	oraculum	224		Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
oraculi Ammonis origo <i>ibid.</i>	oraculi			Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
oraculum Pheroni regi redditum 145	oraculum	145		Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
oraculum Mycerini regis ex vrbe Buti 160	oraculum	160		Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
oraculum de zrea phiala 168	oraculum	168		Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
oraculum Latonz lacrum <i>ibid.</i>	oraculum			Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
oraculum Siphntis redditum 209	oraculum	209		Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Corinthiis 366	Argiuis	387		Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
oraculum Doloncorum 392	Martis			Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
466	Dionysi	476		Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
oraculum Atheniensium 487	Argiuorum	491		Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
oraculum Cretenisum 500	Spartiatarum	519		Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
oraculum Bacidis 534. 555. 561	Amphiarai	577		Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
oraculum Persis à Bacide redditum 603				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Oratio Præxaspis ad Persas 218				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Oratis de statu populari 220				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Cois Mitylenæorum præfecti 290	Histiæi	Milesij	ad Scythas	Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
305	Aristagoræ	ad Cleomeneim		Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
347	Soficlis	366	Histiæi	Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
375	Cypriorum	ad Iones		Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
376	Persarum	ad Ionum tyrannos	384	Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Leutychidis de reddendo deposito 412				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Datis ad Delios 417				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Clithenis ad procos filiz lux 429	Xerxis	de inferendo bello	Græciæ	Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
437	Artabani	de bello aduersus Græcos suscepto	440	Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Xerxis ad Persas 460	Corcyrorum	ad Xerxem	500	Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Harmocydis ad Phœnices 591				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Orbelus mons vbi 334				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
orbis partitio secundum Herodotum 268				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Orchomenij populus 68	orchomeniorum	ager	539	Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Orçi filius 159				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Ordissus Scythiæ fluuius 272				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
ordo militiæ à quo primum distributus 49				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Orestes Agamemnonis filius 29	Orestis	proteritas & sepulcrum <i>ibid.</i>		Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Oricus portus 613				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Oriscus Persicæ classis nauarchus 668. <i>Cr.</i>				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Orithyia Boreæ vxor 509				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Orneæz populus 593				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Orætes indignam Polycratis suffixi cruci mortem luit 237	Orætes	dolus	239	Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Orontes accusatus creditur 675				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
<i>Ctes.</i>				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Oropus 418				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Orosangæ quid persica lingua 557				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Orpheæ vnde ortum duxerint 134				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Orthium carmen 10				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Orthocorybantes populus				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Orus Osiris filius rex Aegypti 164	Orus	Osiris filius rex Aegypti	164	Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Orus Græcis Apollo dicitur <i>ibid.</i>				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Oryes vbi gignantur 324				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Osiris Aegyptiis Bacchus & Dionysus dictus 199				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
¶ Ossa & Olympus Thessaliæ montes 23. 481				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Ossa quinque cubitorum 619				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
ostenta Xerxi oblata 461				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
ostenta Delphis nuntiata 540				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
ostia Nili septem numero 107				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
¶ Otanes Pharnaspis filius 214	otanes	oratio de statu populari ad Persas 220		Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Otanes oratio de statu populari ad Persas 220	otanes	oratio de statu populari ad Persas 220		Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Otanes Amastris pater dux Persarum 463	Otanes	Amastris pater dux Persarum 463		Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Otanes moribus 249				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Othrys mons Thessaliæ 482				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
ouium mira duo genera quæ habet Arabia 233				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
oues sacræ Solis vbi 623				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
oues Pygmæorum 681. <i>Ctes.</i>				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
oues Indicæ 182. <i>Cr.</i>				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
Oxendras Ochi filius 672. <i>Cr.</i>				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius 214	otanes oratio de statu populari ad Persas 220	paris Alexander ad proteum ducitur	147	pentapolis ante Hexapolis appellata	67	
				Otanes Pharnaspis filius						

I N D E X.

etia 65 capita cur fragilia 187 per-	419	scium genitura in stagnis apud	¶ Præda Græcorum & Persarū clade
larum cum Lydis confictus 37	Philæon Chersis filius 531	Ægyptios 139 pſces pabulum	620 præda Pausaniz 619
perſæ in poteſtatem Medorum	Philippus Butacides Olympionices	equorum vbi 334 piſciū mira co-	prælium circa Maſſiliæ cadauer 593
redacti 48 perſis à Phraorte bel-	347	pia <i>ibid.</i> piſces Papraces & Tilo-	præſepe Mardomj a Græcis diripi-
lum inferſur <i>ibidem</i> perſarum à	Philitionis pyramides 157	nes <i>ibid.</i>	tur 614
Cyro defectio 62 perſarum bel-	Phillis Pangæorum regio 82	piſſistratus Hippocratis filius Athe-	præſij populus vbi 501
lica arma 371 perſarum cum Ca-	Philocyprus à Solone verſibus ce-	nienſ. tyrannus 24 piſſistrati nobi-	praſiadis paludis inhabitatores 334
ribus confectum bellum 379	lebratus 377	le cōmentum <i>ib.</i> piſſistratus Athe-	prexaſpes perſa 197 prexaſpes ſc
perſarum duo milia caſa à Ca-	Phirmus Athenienſis 505	narum imperio potitur <i>ibid.</i> piſi-	præcipitem dat è turri 218 prexa-
ribus <i>ibidem</i> perſarum obtrun-	Phla inſula 319	stratus Athenis eiicitur 75 piſſiſtra	ſpis oratio ad perſas <i>ibid.</i>
catio <i>ibidem</i> perſarum oratio ad	Phocæis Homeris 643	ti vxor phyza <i>ibid.</i> piſſistratus ille-	prexaſpes Aſpachinis filius 471
Ioniz tyrannos 384 perſarum	Phocæa regio 67. 75 180 phocæa	gitimè cum vxore coit <i>ibid.</i> piſi-	Priene vrbs Ioniz 66 prienen Ar-
munæ Ionibus intentatæ <i>ibidem</i>	quomodo capta & à Perſis oc-	stratus Marathonem occupat 26	dys expugnat 7
perſarum ornatus in Xerxiano	cupata 76	piſſistrati in Athen. copiz 27 piſi-	prienſes populus 383 prienenſes à
exercitu 460 perſarum eque-	Phocenſes 68 phoc. priſti longis	stratus tertio vrbe Athenis poti-	Mazare ſubiguntur 74
ſtrium cōparum numerus 468	namibus vſi ſunt 74 phocenſium	tur <i>ibid.</i> piſſistratus Naxum inſu-	primogenitus ex lege ſucced. i in
perſarum cum Lacedæmoniis	murus 75 phocenſium demigra-	lam tubegit <i>ibid.</i> piſſistratus De-	regnum 398
congreſſio 516 perſarum nauſa-	tio in Cynum <i>ibidem</i> phocen-	lum inſulam expiat <i>ibid.</i> piſſiſtra-	Procles Epidauri tyrannus 25 pro-
gium ad Eubœam 532 perſæ &	ſium execratio 76 phocenſium	tizæ Athenis pulſi 353	cles capitur 207
Sacæ Derbices ſuperant 660	cum Tyrthenis & Carthagiœn-	piſſyruſ vrbe, & lacus in ea ſaluſ	prodigium 549 prodigiorum ma-
perſarum ſeptem principes Ma-	ſibus nauale bellum <i>ibidem</i> pho-	& piſcoſus 476	xima obſeruatione 32 prodigioſa
gum regē cœduat 662. C. perſa-	cenſes præliò victi Cynno ſece-	piſtricis Cræſi effigies apud Del-	cacitas 425
rum regum munus quod pretio-	dunt 77 phocenſibus Cadmea	phos 21	promenqz Dodongorū ſacerdos 125
ſſimum 665 perſarum ad Ther-	victoria obtigit <i>ibidem</i> phocen-	Piſuthnes ab Ocho deficit 673 pi-	propontidis longitudo 236
moſpylas clades <i>ibidem</i> ad Platæas	ſes in Rhegium demigrant <i>ibid.</i>	ſuthnis cædes 673	proſopitis inſula & eius latitudo 118
<i>ibidem</i> perſarum & Græcorum ad	phocenſes capti lapidantur <i>ibid.</i>	Pitana ciuitas A Eoliz 69	protheus pheronis in regno ſuccel-
Salaminem prælium 666 perſa-	phocenſium in Theſſalis eruptio	pittaci Myſylenæ reſponſum ad	ſor 146 prothei fanū apud Mem-
rum occiſorum numerus <i>ibi-</i>	537 phocenſium regio à barbaris	Cræſum 11	phin <i>ibid.</i>
dem perſæ certamen in Ægypto	vaſtatur <i>ibidem</i>	pituitæ fluxus remedia 324	protemplaris Minerua 541
renouant 667. C. perſarum	Phocia oppidum 36	pix pieria vbi 325	proteſilai templum vbi 452
victoria 668	Phœbi fanum vbi 402	pixodora Cindyenſis 378	<i>Prænerbia.</i>
Perſicum mare 278 perſici equita-	Phœnices diſſenſionum authores	¶ Placianorum lingua 23	Animus in auribus habitat 454
rus præfecti 468 perſicarum na-	cum Græcis & phœnices Palæſtini	platæa inſula Libyz 310. 312. 318	Cadmea victoria 76 Dolofi homi-
uium catalogus 469 perſicarum	143 phœnices ad Libyam cogno-	platæa vrbs incenditur 544 pla-	nes, deloſa & eorum veſtimenta
copiarum apud Platæas ordo 597	ſcendam miſſi 269 phœnices	tarum pugna 627	192 Epicythion 412 E tripode
perſicus aduerſus Græcos exer-	quibus literis vtantur 351	platæenſis clades 611 platæenſes à	oraculum 320 Hunc calcem tu
citus 666. C. perſica claiſis capta	Phœnix Ægypt. auis ſacroſancta	Xerxe oppugnantur 665	quidem conſuiſſi: Ariſtagoras au-
667	131 phœnicis auis deſcriptio <i>ibi-</i>	platanus aurea atque vitis 451 plata-	tem ſibi induit 381 In frigidum
Perſeus Aſſyrius 400 Danaes &	dem	norum ingens lucus 379 platanus	ſurnum panes ingerere 369 liſth-
Iouis filius 463 perſei ſpecula	phœnix fluuius 504. 512	aureo monili à Xerxe donata 451	um fodere 80 Longæ regum
106 templum, ſimulacrum, ſan-	Phraortes filius Deiocis 48 phraor-	plinthinetes tinus vbi 102	manus 501 Lemnia facinora 434
dalium vbi 137 gymnico-	tes patre deſuncto ſuccedit in re-	pluuia nulla apud Theræos per ſe-	Molles viri ex mollibus regionib-
ludorum inſtitutor <i>ibidem</i> eius	gnum <i>ibidem</i> phraortes bellum	ptem annos 308 pluuia apud Æ-	bus 635 Mulæ partu 250 Muliere
profectio in Ægyptum 138	Perſis intulit <i>ibidem</i> phraortes	gyptios portentofa 186 pluuiz	ignaua 629 Non eſt iſtud curæ
Petiſacas Aſtyagem fame enecat	Perſas in poteſtatem Medorum	expertes Indi 690	Hippoclidæ 430 Ouem lupis re-
659. C. petiſacas ab Amyti exar-	redigit <i>ibidem</i> phraortes Aſiam	Plynis portus vbi 317	linquere 309 Syloſontis amiculū
nificatur <i>ibidem</i>	ſibi ſubegit <i>ibidem</i> phraortis in-	¶ Pocula ex cornibus aſini ſylue-	245 Ver ex anno exatuiſſe 498
Petiſas Viris filius 669	teritus apud Aſſyrios <i>ibidem</i>	ſtris 686	Proxenus Boeotius decipitur 676
Petra tribus 367 petræ Trachiniz	phraorti Cyaxares in regnum	poſeon Doridis 538	Prytanæum 419
locus 512	ſuccedit <i>ibid.</i>	pœnæ modus apud perſas 64	¶ ſlammenitus Amariſis filius Ægypti
Phædyra Otanis filia 215	Phrataguna Danij regis vxor 521	pœni, vide ſuprà Libyes	pti rex 186 pſammenitus deponi-
Phalerus vrbs 353	Phronima Etearchi filia 311 phro-	pogon Træzeniorum portus 542	tur 189 pſammenitus epoto tau-
Phalli 122	nima concubina polyneſti	poli & gnomonis inuentio 146	rino ſanguine obit <i>ibid.</i>
Pharnazates Indorum dux 464	<i>ibidem</i>	polichoniti populus 501	pſammis rex Ægypti, Neci ſil. 173
Phanes Halicarnaſſeus genere 183	Phryges populus vbi 13 phryges à	pollux & Caſtor Tyndaridæ 308	pſammis mors <i>ibid.</i>
Phanem vlcifcuntur Ægyptij	Cræſo ſubacti 12 phryges anti-	polyas Anticyrenſis genere 335	pſammitichus Ægypti rex 49. 400.
186	quiliſimi 100 phrygum in Xer-	polycratis prodigioſa fortuna 202	ml. 165
Pharandates Theaſpis filius 616	xiano exercitu armatura 465	polycratis ſmaragdus <i>ibid.</i> poly-	pſittacus auis 678
Pharenſes populus 68	phryges Bryges dicti <i>ibid.</i>	cratis callidum commentum 208	pſylli populus vbi 118 pſyllorum
Pharnacyas eunuclus 671 pharna-	Phrymichi comœdia 388	polycratis cædis occaſio 236	expeditio aduerſus aſtrum <i>ibid.</i>
cyz cædes 673	Phthiotis ora 23	polycratis filiz ſomnium 238 poly-	pſyrtalea inſula vbi 554
Pharnaſpes Achæmenides 183	Phibires <i>Cæſ.</i>	crates cruci affixus <i>ibid.</i>	pteria locus Cappadociæ munitiſſi-
Pharnuches præfectura ſubmoue-	Phya mulier ex tribu Pzanica 25	polymneſtus Theræus 311	mus 34 pteria vrbs à Cræſo expu-
tur 469	phyza Piſſtrato vxor ducitur	polynices 308	gnatur diripiūturque <i>ibid.</i>
Phaſelis vrbs 180. 681. C.	<i>ibidem</i>	pons funeſtus Seſoſtris 144 pons	ptoi Apollinis fanum 577
Phaſis 49. 142	phylacus & Autonous Delphorum	lſtri & Boſphori à Dario factus	pudenda pueris qui præcidant 143
Phemius Smyræus Homeris præ-	heroes & eorum delubrum 541	663. C. pons Abydi à Xerxe factus	pudenda Ægyptij mundiū cau-
ceptor 638 639	¶ Pidorus vrbs vbi 480	664	ſa præcidunt 116
Pheneum vrbs 137	pieria ora Boeotizæ 187	ponticum genus arboris 263	pugna inſtructa reſtibus 468
Phereclides Sarangarum dux 464.	pieria pix 325	pontus Euxinus 271 ponti amplitu-	puluinaſ Dianæ 204
467	pierum muri vbi 477	do 286	purpureus ſtos 685
Pheretima Arceſ. regis mater 314	pigres Pæones 332	porata, alijs Pyrethon Scythizæ flu-	puteus trifariæ rerum ſpecies exhi-
pheretimæ in Barcæos crudelitas	pindus mons vbi 482	utus 272	bens 426
327 pheretimæ miſeranda mors	pinus locus 645	porcus India caret 682	pygmæi Indi 682. Cr.
329	pini natura quæ 151	porinus lapis 353	pygæ Seldomiſis filius 471
Pheron rex ærcus 145 pheroni ora-	pirus, alijs N. elas, ingens fluuius	portentū ingens Hippocrati viſum	pylos locus 500
culum redditur <i>ibidem</i> pheronis	piromis Græcè quid 164	24 portentum Cræſo viſum 35	pylæ 519
donaria 146	pita vrbs vbi 103	poſidenum vrbs vbi 226	pyramides apud Mæſchin 103 pyra-
phiala in balceis Scytharum 257	piſagas Perſis leproſus 670	poridæa vrbs, & eius ab Artabazo	mides Mæris regis Ægypti. 145
Phidippides Athen. 420	piſcatorum ænigma 651	obſeſſio 480. 574	pyramis regis Cheopis 155 pyra-
Philæus Æaci filius 392	piſcibus Ægyptus abſtinet 117 pi-	poridæatarum à barbaris defectio	mis è quaſtu meretricio 156
Philagrus & Euphorbus proditores	ſcium qui Ægypto ſacra 131 pi-	574	pyramis Chephrenis Ægypti

INDEX.

regis <i>ibid.</i> pyramides Philitionis pastoris <i>ibid.</i> pyramis Mycenini regis 159 pyramis Rhodopis mulieris prostantis <i>ibid.</i> pyramis regis Alychis lateritia 160.63	Pyrene vrbs	Pyreton fluvius Scythiae 272	Pyrgus oppidum 309	Pythagoras Mnesarchi filius 290	Pythagoras monarcha Selinuntis 347	Pythagoras Mileti procurator 196	Pythernius Lacedaem. opem petit 70	Pythiae oraculum Lycurgo redditum 27 pythiae oraculum de offibus Orestis, Lacedaemoniis redditum <i>ibid.</i> pythiae oraculum ad Croesum 42 pythiae oraculum de Ithimo Cnidii datum 80	Pythij qui 400	Pythius Atyis f. Lydus 46	pythius ingentes facultates <i>ibid.</i>	pythij filius à Xerxe dissectus 455	Pythij Ichenoi f. praestantia 505	Pythogenes in Inicum oppidum relegatur 388																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
--	-------------	------------------------------	--------------------	---------------------------------	------------------------------------	----------------------------------	------------------------------------	---	----------------	---------------------------	--	-------------------------------------	-----------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I N D E X:

cos initium	3	Sparta vrbs Lacedæmonis	523	Syenneſis Cilicum rex 379 ſyenn.	727	Temeliuſ Glazomeniuſ Abderorū	
Sindus vrbs	480	ſpartanorum tyranni Leon & He-		duoſ noſteſ iuuat Cref.	675	fuodator	7
Singus vrbs ad montem Atho	ibid.	geſicles 27 ſpartiatarum inſti-		Syleuſ campus	477	Tempe locus vbi	502
Sinope vrbs	34.115.159	tura à quo ibid. ſpartiatarum rex		Syloſon Polycratiſ fr. AEaci fil. 201.	246	Teneduſ	76
ſinuſ Arabici maris deſcriptio	104	Leobotas ibi. ſpartiatarum reſp.		Syloeuſ promontorium	269	Tenuſ AEoliæ ciuitaſ	69.417
Siphnuſ inſula locupletiffima	209	& leges bellicæ à Lycurgo ibid.		Symanum mare vbi	80	Ter. tuchmeſ Ochi gener	Cref.
ſiphniū quāſ nauēſ Salaminem in-		ſpartiatæ Lycurgum delubro æ-		Syrgeſ fluuiuſ in Mæotidem inſiuit	299	674 terituchmiſ ſuprum : cædeſ	ibid.
ſerint	544	dificato colunt ibid. ſpartiatarum		Syri, Græciſ Cappadocēſ 3.32.147.		Termilæ vocantur Milyæ	79
Siptachiora arbor	Cref. 684	cum Argiuſ de Thyrea agro cō-		225. 248. ſyrorum prædia Crœluſ		Terræ & aquæ munera	301
Siromitres OEbazi f. Paricaniorum		tentio 38 ſpartiatarum regum di-		deuaſtat 34 ſyros Crœluſ exter-		terræ diuiſio	107
dux	464	gnatio & iura 401 ſpart. ſenatuſ		minat ibid. ſyrorum in exercitu		terramotuſ tanquam prodigium	265
Siſamneſ Hydarniſ fil. Ariorū dux		ibid. & lex 359. ſpart. oraculum 519		Xerxiانو armatura	465.469	Terhrippoſthrophuſ	392
ibid.		ſpart. cædeſ ad Thermopylaſ ib.		ſyria AEgypto conteſmina 149		Terhronium oppidum	539
ſiſyra genus penulæ	ibid.	eorūque epigramata 523 ſpart.		ſyria Palæſtina	226.469	Teucri	456
Sitalceſ Thracum rex	284.485	regēſ		ſyriæ præfectuſ Megabyuſ	669	Thalamia quid	131.132
Siuph vrbs AEgypti	177	ſpaſmi remedia	324.686	Syropzonoſ in Aſiam abducti	334	Thaleſ Mileſiuſ defectionem ſola-	
¶ Smaragduſ Polycratiſ	202	ſpathæ palmarum	464			riſ luminuſ Ionibuſ prædixit	33
Smerdiſ Cambyſiſ fr. 196 & eiua		ſpeculatoreſ Græcorum	498			eiuſ inuentum in traducendo per	
fratre cædeſ ibid. ſmerdiuſ occi-		ſpeluncaſ inhabitanteſ	685 Cref.			fluuiū Crœſi exercitu 34 thal	
ſum à ſe Cambyſeſ luget	212	ſperchiuſ amniſ Anticyram præ-				leſij conſilium Ionibuſ datum 78	
ſmerdiſ ſiſtitiuſ regno potitur	213	terlabitur	512			thaleſiſ Mileſii de incremento	
ſmerdiſ ex auribuſ amputatiſ a-		ſperthieſ Aneriſti f. ſe offert ad ſa-				Nili ſententia	110
gnoſcitur 73 ſmerdiſ occiditur 85		tiſ faciendum Xerxi	485			Thamanæi populuſ	226
Smerdoneſ Otaniſ fil. Xerxiſ exer-		Sphædadateſ maguſ Tanyoxarceſ				Thannyræ Inari Lybiuſ filiuſ	189
cituſ dux	480	apud Cambyſem accuſat 662 Cref.				Thaſuſ & eiuaſ conditoreſ	120.397
Smila oppidum vbi	ibid.	ſphendadateſ doloſe ſuccedit Ta-				Thaſij ſubacti	396
Smindyrideſ Sybarita vnua ex pro-		nyoxarceſ interfecto ibid. ſphen-				Theaſideſ Spartiata	412
ciſ filiaſ Clitheneſ	428	dadateſ Cambyſi ſuccedit	662			Thebæ AEgyptiæ	102
Smyrna à Gyge oppugnata	7	ſphendadateſ cædeſ	ibid.			thebarum AEgyptiarum mirum	
ſmyrna ab Halyatte capitur ibid.		Spina AEgypti & eiuaſ gummi	139			thebæ olim AEgyptuſ vocatæ	
ſmyrna à Colophoniuſ condita		ſpitameſ Amytiſ marituſ	657			107	
ibid.		ſpitameſ à Cyro occiſuſ	ibid.			thebani Iouiſ fanum	83
Smyrna AEoliæ ciuitaſ & celeberrimum		ſpitaſ eſ ſpitameſ fil. Cref.	ibid.			thebanuſ ariereſ ſacroſancti	119
emporium	69.637	ſpitadeſ Derbicibuſ à Cyro præſi-				thebanuſ ſugmata inuruntur regia	
ſoboliſ procreandæ præmia apud		citur	660 Cref.			524	
Perſaſ	64	ſpitradateſ Piſuthneſ perſequitur				thebani à Græciſ obſidentur ibid.	
Sogdi populuſ 227 ſogdorū in Xer.		Cref.	673			thebani Xerxem contra Plateenſeſ inſtigant	Cref. 663
exercituſ armatura	464	ſponſa vbi dotem concubituſ qua-				Themiſtocleſ Neocliſ f.	489
Sol Maſſagetarum deuſ 98 ſoli Maſ-		rat	318			503 themiſtocliſ corruptio	529
ſageteſ equoſ immolant 99 ſol		¶ Squamoſi piſceſ AEgypt. ſacri 131				commentum	535.555
caula exundationiſ Nili 170 ſoliſ		¶ Stadium, paſſuſ, cubituſ, peſ	167			literæ ad Ioneſ lapidiſ incilaſ	555
inſuetuſ ortuſ & occaſuſ 164. ſoliſ		Stagiruſ Græca vrbs	478			Ariftideſ ſimultraſ 556 vaſtri-	
meſa vbi 19 o ſoliſ ſonſ vbi	321	ſtathiſ regij quid	349			tiæ, exactio, auaritia, 569 omniū	
ſolem exccranteſ ibid ſoliſ ecli-		ſtatira Artoxerxiſ vxor Cref.	674			Græcorum prudentiſ.	ibid.
piſ Xerxeſ mouente exercituſ cō-		ſtatira Paryſa idem viciſcitur ib.				Creta ſagittariuſ aduerſuſ Xer-	
tra Græcoſ 453 ſol Græcorum		ſtatira veneno tollitur	Cref.			xem accerſit	Cref. 666
deuſ ibid. ſol pro mercede reddi-		677				theſiſtocliſ aſtu Xerxeſ à Salami-	
tuaſ 579. ſol obſcuratuſ 588 ſoliſ		ſteſagoraſ Cimonuſ filiuſ 419 ſte-				mine auſugit	ib.
ſacræ oueſ vbi 623 ſol Indicuſ		ſagoraſ cædeſ	393			Themiſcyra vbi	286
679. Cref.		ſtelenor Curij tyrannuſ	377			Theogoniæ cantuſ in ſacrificiis	
Soli vrbs, & eiuaſ obſeſſio	378	ſtentoſiſ lacuſ	462			perſarum	62
Solonuſ peregrinatio in AEgypt. 12		ſtercuſ ſoporiferuſ	683 Cref.			Theophaſiaſ feſtum	21
ſolon legiſlator Athen. ibid. ſolon		ſtratiſ Chiuſ	305			Thera ſeptem annuſ pluuiam non	
à Crœſo humaniter exceptuſ ib.		ſtratteſ Chiorum tyrannuſ	576			ſenſit	309
ſolonuſ cum Crœſo de beatitudi-		ſtrobiloſ & konuſ quid	645			thera inſula quondam Calliſta	
ne cōloquiuſ 13 ſolon Crœſi di-		ſtruchateſ populuſ	48			ibid. theſarum coloniæ	310
uiciuſ nibili duxit 14 ſolonuſ lex		ſtruthij ſubterranei vbi	325			Therambuſ in pallena vrbs	480
Athen. data	179	ſtrymon fluuiuſ	27.335.477			Therapne locus	403
Soloeiſ promontorium	113	ſtrymonij populuſ	466			Thereſ Auteliſoniſ f. Cadmeuſ ge-	
Solymi olim Milyæ dicti	79	ſtryma Thaliuſum vrbs	477			nere	308
ſolmniuſ filiaſ Polycratiſ	238	ſtrygia aqua vbi	407			therma vbi 479 thermuſ ſinuſ	480
ſonteſ vt examinet Indiæ rex	681	ſtrymphaliuſ lacuſ	408			Thermodon flu.	143.595.603.604
Sophaneſ Eutichydiſ f. Decelentiſ		ſtyraciſ vluſ ad quæ vtiliſ	231			Thermopylarum monſ 504.519. ad	
615 ſophaniſ ancora	ibid.	ſtyreneſeſ quāſ præbuerint nauēſ				thermopylaſ Xerxiſ & Leonidaſ	
Sophiſtarum totiuſ Græciæ pere-		543				præliuſ Cref.	665
grinatio	12	ſtryx & eiuaſ aqua	407			Theron Acragantinorum monar-	
ſoporiferuſ ſtercuſ Cref.	603	¶ Sua quēque inſpicere debere				chuaſ	499
ſororeſ Cambyſeſ ducit, occidit,		Suadeleſ numen	568			Therſander Theræ auuſ	308
& aliam ſuperinducit	197	ſubulci apud AEgyptioſ profani				Thermophoria ſacra	76
ſoſicliſ Corinthij de reſtituendo		121				Theſpia vrbs incenditur	544
Hippiæ oratio	366	ſuccellioniſ iuſ apud Spartiatæſ				Theſpienſeſ	161
ſoſtrateſ	310	436				Theſproti populuſ	369.443
¶ Spaco Mediuſ canuſ appellatur	52	ſuniacum iugum vbi	291			Theſſaliæ deſcriptio 482 theſſaliæ	
ſpamitres eunuchoſ Xerxem inter-		ſuſ animal ſpurcuſ apud AEgyptioſ				equeſ omniuſ optimæ	510
ſicere parat 666 ſpamitæ tormē-		121 ſuſ hoſtia Lunæ & Liberi				Theſſaluſ dux	346
ta	ibid.	patriſ ibid. ſueſ ſacrificandi mo-				Theſtiorideſ literarum profeſſor	
ſparethra regina Cyrum in prælio		duſ ibid. ſueſ apud ſcythaſ 277 ſue				Thoeſ vbi naſcantur	324
capit: & maritum liberat Cref. 678		abſtineat AEgyptij	323			Thomaſ	
ſpargapiſeſ Tomyridiſ f. à Cyro		ſuſa oppidum	86.348.350				
capitur 97 ſpargapiſeſ ſciſpium		ſybariſ vrbs capitur, & diripitur					
interimit	ibid.	346 ſybaritarum bellum ibid.					
ſpargapiſeſ Agathyrſoruſ rex	282	Syene vrbs Thebaidoſ	111				

I N D E X.

Themanii populus 234
Thonis præfectus Canobici ostii 147
thoraces picturati Amasis regis 204
Thorax Thefflin pugna ad Thermop. Xerxi dat consiliū 665 Ctes.
Thorica tribus 291
Thracæ à Cræso subacti 12
thracæ à Sefostre subiugantur 142
populus Afiz 225 canna-be vestiuntur 281
aduersus tonitrua sagittas excutunt 289
Bithyni & Strymonii appellati 466
Xerxis focii 507
Iouis sacrum currum cum equis abegerunt 570
thracum sepulturæ quales 332
thracum in Xerxiano exercitu armatura 466
thracum sacrificia 634
Thraciatellus 291
thraciæque eiūque mores 330. 331
thraciæ muri 391
Thrasyluli Milefiorum tyranni commentum 9
Thrasius campus 549
Thrix oppidum 308
thus vbi & quomodo colligatur 231
Thyæ Cepheiffi filiz sanum 505
Thyrea ager vbi 37
Thyrea insula 209. 409
Thysigetz populus vbi 262
Thysus vrbs 448
Tiarantus fl. Scythiæ 272
Tibarenus populus 227
tibarenorū in Xerx. exercitu armatura 466
Tibetis fl. Scythiæ 272
Tibethus eunuchus Tanyoxarcis cædē prodit Amyti 662 Ctes.
Tigranes Achæmenides Medorū dux 463
tigranis sententia 536
Tigranis ducis species & statura 625
Tigris fluuius in rubrum mare infunditur 86
tigris Opini præterlabitur ib.
tigres tres & eorum ortus 350
tigris ostium 387
Tilonæ pisces 334
Timaphernis in prælio ad Thermopylas ad Xerx. consiliū 665
Timæus Spargapithis f. 282
Timo sacrificia, Paria genero 432
Timon Androboli f. 481
Timonax Timagoræ filius 471
tinctura Indica & Pers. 684 Ctes.
Tirynthia regio 409
Tisamenus Græcorū aruspex 599
Tisaphernes in Pisuthnem mittitur 673 Ctes.
Pisuthni succedit ibid.
Cyrum criminatur ibid.
Græcis insidiatur 676
Clearchum & Græcos regi mittit ib.
Titormus Ætol' frater Malis 428
Tmolus fluuius & mons 39. 44
323
tmolus fluuius auri ramēta proferit 44
Tomyris Massagetarum regina à Cyro bello petitur 95. 97
tomyridis magnanimitas 98
tonitrua vbi nulla 680 Ctes.
in Xerx. exercitum ingruunt 455
tormenta per scapham Ctes. 667

Torona Græca vrbs 448. 480
Trachea Cherfonefus 293
Trachiniæ petræ 512
Trachis vrbs ibid.
Trachiniensium procerum ad Xerxem in pugna ad Thermopylas consiliū 665 Ctes.
thracinienses Persas per auia ducunt ibid.
Traspiæ Scythæ 246
Trausi populus Thraciæ 330
Trauus fl. 476
Tria capita, seu capita quercus, locus fide dictus 601
Triopii Apollinis sacrum atque certamen 67
Triopium Cnidiorū regio 80. 260
Tritænses Ioniz gens 68
Tritachmas Artabazi filius 88
Triballica planities 278
Trieterica & Bacchanalia apud Gelonos 293
Triton fl. & Tritonis palus 319
tumulus palmifer 677 Ctes.
tutularis Mineræ templum apud Chios 74
Tychius coriarius, Homeri hospes 640
ab Homero celebratur 647
Tyta Persicæ cœnz nomen 631
Typhon Ægypti rex 665
tyrannis lubrica res 270
tyrannidis incommoda 366
tyrannorum mores 221
Tyres fl. Scythiæ 269. 272. 273. 285
Tyritz, Græci 273
Tyrius Mapen nauarchus Xerxis 471
Tyrrhenus quando extructa 120
Tyriorum castra, locus 146
Tyrodiza Perinthiorum ora 449
Tyrrhenus Atyis f. colonias in Tyrrheniam ducit 45
Tyrrheni Phocæses oppugnat 76
Tyrrhenia seu Thufcia 45
tyrrheniam Phocæses occupant 74
V
Vaccæ Isidi sacræ 119
vaccæ vbi non alantur 323
vaccinam non gstantes ibid.
vaticini Scytharum 238
Vdiastes Terituchmen interficit 674 Ctes.
vdiasti lingua excidit ibid.
Vdiasti succedit Mitradates f. ibidem
venandi lepores ratio apud Indos 681 Ctes.
venandi alinos syluestres ratio 686 Ctes.
veneni dandi mira ratio 677 Ctes.
venenum serpentis Indici 682 Ctes.
quæ venena prohibeant 685 Ctes.
Veneris Vraniz templum à Scythis compilarum 49
veneris sanum apud Cyprum ibid.
templum apud Cythera ibid.
Myllita Assyrii dicta 62
Arabibus Alitta ibid.
Persis Metra ibid.
veneris templum apud Atarbechas 118
veneris hospitædes 146
Scytharum dea 275
ab eisdem Artimpasa dicta ib.
venti Etesiz causa exundationis

Nili III vêtoria 22 in Thyia 150
Vernis fl. Indici 687
Vesta Scytharum dea 275
vestes laneæ vbi profanz 134
vestes Cynocephalorum 685
victimæ cædendæ ritus apud Scythas 275
vinum ex hordeo apud Ægyptios 133
vinum suauiss. 688 Ctes.
virginum auctio apud Babylonios 91
virgines vbi deurguntur à rege 317
virginum anniuersarius confectus 320
vitæ humanæ breuitas & calamitas 457
virginis remedium 688 Ctes.
vivos defodere Persis in vsu 477
vocalissimus Ægyptius 306
vomitus excitans radix 686 Ctes.
Vrbana Minerua 369
vrbium Græciæ incrementa decementaque 3
vrbs vetus Æginæ à Nicodromo occupatur 415
vrbes à Dario in Scythia conditæ 300
Vraniz Veneris sanum vetustissimum 49
eius templum à Scythis diripitur ibid.
apud Persas sacrificia 62
vrania Veneris Alilat Arabibus dicta 185
vrina hirci, spasmi remedium 323
vrina olei inexplibilis 664 Ctes.
vrforum ac luporū sepultura 129
Vrotale Arabibus quid 185
Vsuris cum Megabyzo confectus 669 Ctes.
vsuriz capitur ibid.
Vti populus 226 & eorum in Xerx. exercitu armatura 464
Vulcani sacerdotes 101
maximum templum Memphi 141
vestibula ibid.
vulcani colofus 179 & fax 163
vulcani templum & statua 200
Vulpanes Ægyptiis sacri 131
vxor Candaulis Gygi nuda visa 4
vxorum matatio ad mariti funus 331
vxores Atheniens. rapte 433
X
Xanthius campus 432
Xanthii populus ibid.
Xanthippus Ariphronis f. 431. 452
Xenagoras Praxilai f. Halicarnassi 629
Xerxes Darii filius 34. & Ctes.
664
xerxis vxor Amestris, Onophæ filia 463 & Ctes. 664
& eius liberi 566. & Ctes. 664
xerxis genealogia 443
xerxes quid Græcis significet 417
rex Persarum declaratur 436
cur bellum Græcis intulerit 438. & Ctes. 664
xerxis omnium prima aduersus Ægyptum expeditio ibid.
vrnam olei Babylone explorare nequit 664 Ctes.
xerxi Babyloniurū defectio nuntiatur ibid.
copiæ Xerxis maximæ 449
xerxes Helleponto compedes iniicit 452
xerxis crudelitas 454
571. 631
xerxis dona in Helleponto collata ibidem

xerxis exercitus in Europam traiectus 462
xerxi quæ oblata sint ibidem.
xerxes exercitum suum lustrat ibid.
xerxis copiarum catalogus & numerus 460 666 Ctes.
xerxis duces qui fuerint 467.
471
xerxis festiuium stratagemata 479
xerxis copiis Chidori aqua non sufficit 581
xerxis magnanimitas 485
xerxis in Græciam aduentus 486
xerxis confidentia 490
xerxiana classis 506
xerxis formæ dignitas ibid.
xerxi naues quadringentæ submersæ 509
xerxis copias Onochoni fl. aqua deficit 511.
xerxes abydu pōte iungit 665 Ctes.
xerxis cū Leonide ad Thermopylas confectus ibid.
xerxis ad Thermopylas clades 536
xerxis ridiculum factum ibid.
xerxem Thebani in Platænses incitant 665 Ctes.
xerxes Athenas capit & incendit 666
Heracleo Salaminem aggerem ducere conatur ibid.
à Salamine fugit ibid. & Ctes. 666
xerxis impietas 569
xerxis copias fames & pestis extinguit 571
xerxis reditus in Asiam ibid.
tempestate vexatur ibidem
xerxis amores 630.
ad templum Delphicum diripiendum mittit 666 Ctes.
Plura vide apud eundem eadem pag. & 667. 668
Xerxes Iunior Artaxerxi succedit 671 Ctes.
xerxes ebrius occiditur ibid.
Xuthus Ionis pater 470
xystum aureum Amphiarao donatum 22
Z
Abeces Libyū vicini 325
Zacynthus vbi 406
zacynthii fontes piscosi 682
zacynthii pop. 209. 406
Zancla nunc Messana dicta 499
zanclæ populus 388. 494
Zamolxis dæmon 289
Zaris vrbs 674 Ctes.
Zegeries, murū gen' in Libya 25
Zeuxidamus Leutyichidis f. 307
Zir amulici genus 464
Zoa à Batto condita 432
Zona vrbs Samothraciæ 462
Zopyrus se mutilat 252
zopyri ad Babylonios ficta fuga ibid.
Babylonici exercitus dux declaratur 254
eius præstantia ibid.
Megabyzi pater ibid.
zopyri cædes 664 Ctes.
Zopyrus Megabyzi 254 669 Ctes.
zopyri filia à Saraspe vitata 269
fortitudo 669 Ctes.
zopyrus à rege deficit & Athenas fugit 254
& Ctes. 670. 671
zopyri cædes 671 Ctes.
Zoster locus 566
Zygantes Libyū vicini 325
Zygantes simiarum comestores ib.

Emendandi loci.

Pag. 18. ver. cusp. lege somnii : 38 *Orth. l. deletis* 70 *ὄρ. l. ἰσμεγα, non ἄλμα.* in *Ald. samon ἄλμα.* 101 *gas fepr. l. Aegyptii* 103 *sp. l. mons* 109 *γν. l.*
mul. dte. 113 *non mul. l. non mul.* 115 *μύοισι l. ἔνθρῳπαι* 121 *infus. l. maiore* 138 *fr. l. caligo* 144 *cal. l. gentium* 146 *μυλ. l. ἰεγρ. (i) Elyne* 145 *tes. l.*
scodis 227 *vllam trib. l. portabat* *Aethiopes* 246 *δουκ. l. ἡμακα δὲ ἵς τὰ Σόδοα, ἱζῆτο ἵς τὰ σενδῖνα* 262 *Σωδ. l. λαξῖν, ὡς non si mainf. l. mainf.* 270 *His vrb. l.*
Iplos 271 *trif. l. nomina* 279 *cal. l. calicem* *scilem vinos commiscit* 288 *D. A. l. H Y S T A P I S* 290 *imp. l. imperata faciuri, Coes* 297 *nim. l. cladem*
309 π. dñ. l. μύοις 316 *Cyr. l.ungebatur* 331 *mos est. l. mercatu* 339 *que gen. l. confobrinus* 350 *ἵχαι l. ἱαδνε* 430 *v. fil. l. Agaristam* *en v. Hipp. l. Agarista*
463 drom. l. ἡλίαν 465 *o Lib. l. Ligyum* 466 *λυκ. l. λυσιονγριας, sequendo interop. l. margini adscriptam.* 493 *cum Gel. l. uoarii* 565 *πῶσι l. ἀμφικυπτοσ. γς*
negis A mainfculum 571 *hurnm l. vedorum* 593 *πῶσι l. ἰλῶστα* 652 *τῶι l. ἱπ* 655 *cum l. aconitum*